R·2903

COMMVNIVM OPINIONVM SYNTAGMA,

SIVE

EPTARVM IVRIS VTRIVSQVE SENTENTIARVM.

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
Æ. 2° C. 49 N. 7

OMVS SECVND

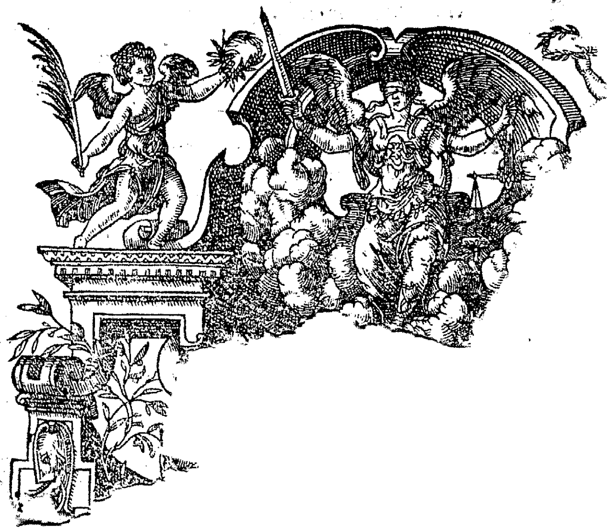

SVMPTIBV

FLO

Cum

INDEX RVBRICARVM QVAE IN CONCLVSIONIBVS ANTO. GABRIELII HOC SECVNDO TOMO CONTINENTVR.

Primus liber,Probatoriam materiam continens,ſubſequentes Rubricas complectitur.

De Probationibus.	fol.1	De Confeſsis.	61
De Præſumptionibus.	15	De Fide inſtrumentorum.	66
De Teſtibus.	32		

Secundus liber,Iudiciariam materiam explicans,has Rubricas concipit.

De Iudiciis.	fo.67	De In integrum reſtitutione.	113
De Arbitris.	73	De Iureiurando.	114
De Actionib[illegible]	77	De Procuratoribus.	122
De Excepti[illegible]	84	De Sententiis.	126
De Citatio[illegible]	86	De Appellationibus.	139
De Dilat[illegible]	106	De Executione rei iudicatæ.	143
De Mi[illegible]	110	De Expenſis.	146

[illegible]ractuum materiam comprehendens,proximas Rubricas ſubiungit.

[illegible]	fo.148	De Iure quæſito non tollendo.	182
[illegible]	152	De Donationibus.	191
[illegible]	154	De Rerum alienatione.	201
[illegible]	156	De Pignoribus & hypothecis.	202
[illegible]	154	De Emptione & venditione.	203
[illegible]	164	De Locatione & conductione.	210
		De [illegible]tium.	212
		[illegible]	217

[illegible]s,has habet Rubricas.

[illegible] 24

[illegible]et.

[illegible]rti[illegible]

[illegible] criminales opiniones,

[illegible]c omnino pertinere

6444

IN COMMVNES CONCLVSIONES
ANTO. GABRIELII ROMANI SACRAE AVLAE
CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC
fiſci Apoſtolici Aduocati, Marij Gabrielij Epiſtola,

AD ILLVSTRISSIMVM ET REVERENDISSIMVM
Alexand. Farneſ. S.R.E. Cardinalem ampliſſimum, ac Vicecancellarium digniſſimum.

NEMO EST, qui ignoret, pater ampliſsime, omnes, qui adhuc ſua ſcripta in lucem edere, ac poſteritati conſecrare voluerunt, diu ſummis laboribus, & vigiliis elaboraſſe, vt quæ in omnium conſpectum eſſent proditura, cum ea quidem plurimorum iudicium ſubire deberent, ita omni ex parte vnicuiq; non ſolùm ingenio & eruditione illuſtrata, ac optimo ordine diſpoſita, & accõmodata apparerent: ſed etiam elegantia verborum, grauitateq; ſententiarum ornata, ac omnibus quidem numeris perfecta & abſoluta conſpicerentur. Ita enim fit, vt, quæ in lucem prodierint, omnium quidem iudicio facilè probentur, & autores ſuorum laborum, ac vigiliarum debitam, ac perpetuã laudem conſequantur. Non poſſum igitur non vehementer dolere, temporum malitia in eum ... cum me adductũ, vt quædã Anto. Gabrielij patris mei, in Iure Ciuili domeſtica cõmentaria, ab eo current... ad priuat... n ſolùm cõmoditatem conſcripta, intempeſtiuè in lucem proferre ſim coactus: quæ cùm ... ab ipſo in hunc ordinem fuerint redacta, niſi vt ea facilius memoria retineret, quæ fre... exercitatione verſant, meritò memorialia appellabantur, prout etiã multi... nomine Portij Imolenſis perulgato ſcriptũ videmus. Quam igitur ab omni vſu, a... cõmunem vſum proferre, quæ tantùmodò ad priuatã vtilitatem ſunt inſtituta, nemo ... enim multa quidem deſiderari neceſſe eſt, quæ tum ad perfectam eruditionem, tum ... tiam verborũ maximè ſunt neceſſaria. Itaq; cùm in hoc libro quãplurima ſint, quæ ... quam abſo- ſoluta & perfecta dici poſſunt, facilè ex eo vnuſquiſq; intelliget, au... vt huiuſmodi ſcripta omnibus prorſus ornamentis denudata, ante oc... ab hac editione mihi abſtinendum eſſe perſpiciebam, cùm poſt p... conſcripta, & in lucem edita ſint de iiſdem rebus, in hoc etiam volu... diligentia elaborata, multò elegantius & ... ium vide... eſſe arbitrabar, ea ipſa poſteà diuulgare ... eſſe nec vberius, vel diffuſius à quouis diſput... ſtimabam, cùm animaduerterem om... rioſa, quàm ſubtilia, diiudicari p... torum opiniones, nud... ac... bat, cùm viderem aut... modicam difficult... modiores exter... quàm autem ... & penè inſi... rupta, ſed ... verbis r... ac fam... optata ... meminera... ſed perfecta tan... tunus caſus maxi... cis ante menſibu... conſueuerat, m... ommen... rum in numero ... ontardus, vir in... Italiæ loca qua... exiguo pretio trac... lenſi, ibi ius P... publicè interpretar... militer condonaui... uæ quid... ſcripta vſq; runt. At eo mortuo hæredes, ... Portio elucubrata fuiſſe, iuſto errore ducti, ... dem Portij nomine librariis deſcribendam ... ſum eſt Portij morte, qui ſingulari bonitate, ... quam vi... tribuere auſus fuiſſet, quod proprium alieni lab... norabat: ... ipſe ſtudioſè ſibi iam in hac iuris ſcientia propri... ... compellerem comparaſſet, quæ po... publicis literis mandata, maximo eius nomini fuit decori ... ornaméto. Sed vt omnibus explor...

noſtri Cõmentarij partẽ,quæ hactenus Portio Imolenſi eſt attributa,nullo iure,vel cauſa ipſi adſcribendã fuiſſe, id his,ſ.probabilibus rationibus,ac perſpicuis,& indubitatis indiciis facilè demõſtratur. Cuius rei illud quidẽ in primis argumẽto ſit,ꝙ pluribus in locis eiuſdẽ libri autor in Doctorũ ſentẽtiis cõprobandis teſtatur ſe in multis cauſarũ cõtrouerſiis corã Ioãne Clerici,Raynal.Petrutio,& aliis tũc Rotæ Ro.iudicibus ita obtinere cõſueuiſſe. Quod quã ſit ab omni veritate alienũ,ſi id Portio Imolenſi referamus,quiuis intelligere poteſt,cùm nemini dubiũ ſit,illis quidem tẽporib.eum non modò corãm iiſdẽ iudicibus in cauſis agẽdis minimè verſatũ fuiſſe, ſed etiã tunc tẽporis ipſum ne ad vrbem quidẽ acceſsiſſe,aut vllo vnquã tẽpore eoſdẽ Iudices forſan vidiſſe,aut allocutũ fuiſſe.Id ꝗ etiã alia euidenti ratione colligitur,ſi enim ætatẽ Imolenſis diligenter inſpiciamus,q (vt in eius vita legitur,vix vj.& xl.ſuæ ætatis annũ,attigit,ipſum id tẽporis in ea,ſ.ætate conſtitutũ,nihil minus q̃ Aduocati offi cio tunc fungi potuiſſe,intelligemus.Proximè huc quoque videtur accedere, quod in nonnullis locis eiuſdẽ libri ſcriptũ legimus:in quibus ſæpe ab autore Romana ſtatuta,vt propria citant̃,& etiã interpretãtur,q̃ res cùm ſatis apertè demonſtret autorẽ vel Ro.eſſe, vel aſsiduè in vrbe Ro.cõmoratũ fuiſſe,nemini dubiũ erit id Portio Imolenſi nequaq̃ conuenire,qui tam breui tẽpore in vrbe permanſit, vt nõ magis illi ea ſtatuta, q̃ cuilibet extero,vel alienigenæ propria eſſe poſsint.Omitto etiam diuerſo,ac omninò diſsimili ſcribendi genere illũ ſemper in aliis ſuis ſcriptis vti conſueuiſſe.Sed ex vetuſtiſs.Cod.domi exiſtẽtibus iam ferè per xl.annos manu veri autoris cõſcriptis,in quibus omnia iiſdem verbis,eodem ordine ſcripta licet intueri,quæ etiã in libro Portij nomine in lucem

edito ſcripta,& repetita apparent cilius omnibus ſuaderi poterit,ea quidẽ Cõmentaria hactenus in lucẽ pro-
lata à nemine,præterq̃ à par instituta,fuiſſe. Quid plura? Contardus ipſe,& cæteri,qui à famulo ea
ſcripta habue b eodẽ accepiſſe,ſe è domo patris ea quidẽ ſcripta ſuſtuliſſe. Quæ cùm
ita ſint,n us,quin ab omnibus magis Ant.Gabrielio, q̃ Portio Imolenſi liber ille
meritò a ſtq̃ eundem librũ iam in publicũ prolatũ perſpexi,grauiter cõmotus, vt ea
in quibus o ribus,& vigiliis vſque ad extremũ vitę curſum inſudaſſet,nũc tamẽ alieno,
veri autẽ au ſcriberẽtur: adductiſq; tum officij mei,tum etiã paternæ pietatis ratione,
non potui dere:malui enim hæc quidẽ ſcripta etiã minus exornata, & caſtigata
nomine & diminuta alieno nomine ſempiternæ memoriæ mandari.Hãc au
tem ſe d illam cõprobandam non modò multorũ & grauiſsimorũ viro
acceſsit:ſed etiã cõmune deſideriũ amicorũ, idem à me ſummis
ofirmauit.Quod mihi quidem tutiſsimũ fore præſidiũ ſpero,cùm
q̃ alieno iudi id experiri voluiſſe.Itaque nihil mihi magis huiuſ-
m iam de Portio conceptã opinionẽ, celeri
ur tam iis Cõmentariis nomine Portij in
tui,ex temporis anguſtia in ordinẽ diſ-
cõpoſitione nõ ſatis polita videbunt̃,
hac iuris ſcientia fuiſſet aſſequu
adumbratæ cõſpiciantur,
mè demonſtrãt. Qua-
ã ſtudij & diligẽtię
er abolebit̃,nõ
cultura & di
abſque cul-
utẽ pater
ioni cõ-
uiſſet,&
e vix qui
facile prote-
genij tui excellen
Pont.Max. auum
udibus efferre in
luerit, & obſer-
imo tibi dicare,
tui verò viuam
dicatæ, & aptè
antã autoritatem his
alterius nomine vllo quidẽ tem-
imo accipe,& vt Antonij patris mei,tui ſemp
ius à propenſione dedito,atque addicto profectũ,
tatis, & ſimum apud omnes argumentum & teſtimo-
opinor,quam tuæ ampl ſtularet,ſed tu ſummæ humanitatis,ac benigni-
dine,muneris huius tenuitatem ſiile pendis. Si igitur hæc, qualiacunque ſunt elucubrata,
lata,tibi grata fuiſſe intellexero, præclare ſatis actum mecum eſſe arbitrabor.Romæ prid.No
D. LXX.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER PRIMVS.

In quo habentur Concluſiones ad materiam probatoriam pertinentes.

De Probationibus, Concluſio 1.

ARGVMENTVM.

¶ Probationes imperfectæ iunguntur ad faciendam plenam probationem.

1 EST VVLGARE DICTVM, quòd quæ non proſunt ſingula, iuncta iuuant, & quòd plures imperfectæ probationes iunguntur ad faciendam plenam, & perfectam probationem, vt notat gl. in l.ij.ff.de excuſa.tuto. in verbo, legitimis.& in cap.cùm cauſam.de proba.glo. in cap.veniens. el primo. in glo. in verb. illorum.de teſti.& glo.in l.inſtrumenta. C.de probationib. Bar.in l. admonendi. ff.de iureiuran.Din.& Bar.in dict.l.ij.§.j.ff.de excuſa.tuto.& Bar.in l.j. §.idem Cornelio.ff.de quæſtio.Pe.de Ancha.in conſi. cclxxvj.Bar.in l.ſpadonem.§.qui iura.ff.de excuſat.tuto.in l.ſi quis ex argentariis. §.j.ff. de eden.Anto.de But.in cap.veniens.el primo.in fi.de teſtib.Abb.in ca. cùm cauſam.de teſtib.& in cap.cùm dilectus. nu.17.de ſucceſſ.ab inteſta.Alex.in l.admonendi.ff.de iureiur.& in conſi.xx.,volu.iiij. Anto.de But.in cap.fi.verſi.ſed eſt dubium.de iureiuran.Saly.in l.bonæfidei.verſic.viſis. C.de iureiuran.in ix.oppoſi.Alex.in conſi.liij.volu.j. Iaſ.in repeti.l.admonendi.ff.de iureiuran.Alberi.de Roſa.in l.inſtrumenta. C. de proba.Bal.in l.j.C.qui nu.tuto. Calca.in conſi.viij. Caſſan.in conſi. xiiij.Caccialup.in repeti.d.l.admonendi.nu.154.& 157.Barba.in d.ca. cùm dilectus.de ſucceſſ.ab inteſta.Saly.in d.l.admonendi.Bald.in l.per hanc.C.de temp.appel.Imola in conſi.cxxxviij. Barbat.in Rubrica de proba.& Innoc.in cap.fina.de ſucceſſ.ab inteſta.

Contrarium Bald.in Rubrica de proba.in Decret.

2 PRIMO ex hoc dicto, generaliter infertur, quòd vnus teſtis de veritate facti, coniungitur cum ſemiplena probatione alterius generis. Bal.in l.ſpadonem.§.qui iura.ff.de excuſat.tutor. Petrus de Anchara.in conſilio cclxxvj.Alexan.in conſilio xx.volu.iiij.

3 Secundò ex regula infertur, quòd vnus teſtis de veritate facti, & duo de partis confeſſione, plenè probant.Bart.in d.l.admonendi.& ibi Iaſ. dicit hoc communiter * teneri per doctrinam Pau.de Caſtro in conſi. ccclxxx.volu.j.Deciſ.Neap.xij.in antiq. & Iaſ.in d.l.admonendi.& ibi Caccialup.nu.157.& Franc.Cur.ſenior,nu.199.Saly.qui dicit ita communiter * tenere Doct.in l.admonendi.ff.de iureiuran.

Contrarium Bald.in authen.rogati.C.de teſt.Roma.in ſing.cciij.

4 Tenendo primam opinionem, quæ videtur communis * dicas ſecus eſſe, ſi vnus teſtis deponeret de facto, & vnus de confeſſione, quia iſti non iungerentur ad plenam probationem faciendam, ſed facerēt pluſquàm ſemiplenam, vt not.Bald.in Rubric.de controuer. inueſt. in l. ſi ex cautione. in xij. quæſt.C. de non numer.pec.in l.ij.§.fin.in fin.ff. ſi cert.pet.in cap.fi.verſic,ex cuius dictis.de conſuetud.in cap.licet cauſam.verſic.& nota quòd ſingularitas.de probat.in authentic.rogati.C. de teſt.Corn.conſil.lviij.volumi.iij. Socin. in cap. final. de iureiurand. Caccialup.in repet.l.admonendi.num.159.verſic.tertius caſus:Bald. in l.Publia.ff.depoſ.Corn.conſi.xiij.in fin.volu.j.in conſ.c. volu. ij. & in conſ.cliij.volum.iiij.Iaſ.in l.admonendi.in ij.lect.Alex.in conſ.xx.vol. iiij.Aym.conſ.lxxiij.

Contrarium Abb.in c.fi.de ſucceſ.ab inteſt.qui tenet, quòd vnus teſtis de numeratione mutui, vnà cum alio de confeſſione coniungitur; & idem ſentit Fel. in dicto cap. cùm cauſam. de probat. dum impugnat differentiam Aret.

5 Sed hoc exemplum reprobat Iaſ.in l.admonendi.in repe.& Dec. in cap.cum cauſam.de probat.poſt.Abb.ibi Aret.Bald. in conſ.ccxviij. in fin.vol.j.Sal.in l.teſtium in fin.C.de teſt.Lofred.in conſi. xxvij. Soci. in conſ.lxxxix.Caccialu.in l.admonendi,nu.159.in iiij.caſu.Lofred.conſ. viij.Ruin.conſil.lxxij.vol.iiij.Curt.Senior in l.admonendi.num.190.& ſeq.qui concludunt, q̄ vnus teſtis de numeratione, & vnus de confeſſione non coniunguntur ad probandum mutuum.Cyn.in l.ij. in princ.C. quæ ſit longa conſuetud.Salycet.in l.ſi ex cautione.in fin.C. de non nu. pec.Alex.in conſ.cxxvij.vol.vij.

6 Sed extra caſum contractus mutui, q̄ vnus teſtis de contractu, & alter de confeſſione iungantur, dicit Aret.in d.c.cùm cauſam.ſentit Bald. in conſ.ccxviij.in fin.vol.j.tenet Dec.in dict.c.cùm cauſam. Lofred. in conſi.xxvij.& conſil.viij.Soc.in conſilio lxxxix.vol,j.Curt.iun. in l.admonendi.num.190.& ſeq.

7 Quam vltimam opinionem intelligas quando vnus teſtis deponit de confeſſione facta parte præſente, quæ probata per duos teſtes plenè probat, aliàs non poſſet procedere, & ita expreſſe loquitur Aret.in d. capit.cùm cauſam, vt per Lofred.in d.conſil.viij. Caccialup. in repet.l. admonendi.nu.158.& ſeq.Curt.ſenior nume.190.Alex.in conſil. lxxvj. vol.vj.Imol.in conſil.cxxxviij.Paul.de Caſt.in conſil.cxliij.vol.ij. Cur. iun.conſ.clxviij.Bal.in auth.rogati.C.de teſtam.Aim. conſilio lxxiij. & in tract. de antiq.temp.in iiij.parte num.157.

8 Tertiò ſimiliter infertur, quòd vnus teſtis de veritate, & duo de fama iunguntur ad faciendam plenam probationem, vt not. glo. in verbo, famam.in c.j.de appellat.ſentit gloſ.in verbo illorum.in c. veniens. de teſt.el.j.gloſ.in verbo poſſeſſionis xvj.q.iij.& in c.placuit.el. ij. Bald. in d.c.j.verſic.quæro ergo.de appellat.& ibi Dec.Henric.Boic in c.cùm cauſam.de probat.Bart.in d.l.admonendi.Alexan. in conſi. clxxx, vol. ij.Calca.in conſi.viij.Specul.in tit.de not.crim.§.fama. verſi.fama autem.Fely.in Rubr.de ſponſ.in xix.ſpeciali, Ant.de Butr.in c.veniens. in fin.de teſti.Cyn.in l.iiij.C.de probat.Abb.in c.veniens, de teſt.el,j,Bouer.in ſingu.vij.in verbo probatio.Card.in conſil. ix. circa fin.Bald,in l. ij.ff.de excuſat.tuto.& in Rubrica de controuerſ. inueſtit.Fel, in c.cùm cauſam.de probat.Spec.in tit.de teſt.§.reſtat.in xxv.caſu.Bald. in Margarita. in verbo fama. numer. 2. Salycet.in l.admonendi. qui dicit ita communiter * tenere Doct. Caccialup. ibi num. 177. & ſeq. Alex. in conſ.xxiiij.vol.ij.in conſ.xiij.volu.j.Paulus de Caſtro in conſilio cxliij. in fin.volum.ij.

Contrarium Rai.in d.l.ij.ff.de excuſat.tut. vbi tenet, quòd non iungantur, quaſi eſſent probationes diuerſi generis, de quo infrà dicetur, idem etiam tenebat Andreas de Piſis ibi.

9 Imò multi voluerunt, quòd vnus teſtis, qui deponit de veritate actus, & probat etiam de confeſſione, iungatur cum alio teſte probante ſolam confeſſionem, prout voluit Bald.in l. Gallus.§. ille caſus. ff. de lib.& poſthu.ver.& eſt argumentum, Soc.ibi ver.ij,noto, & ibi Claud. verſi.& inducit Bald.& ibi Iaſ.verſ.ſubdit Bald.hîc.ſentit Alex.in conſil.cxij.vol.iiij.Lofred.in conſil.viij.Pari.in conſi.lvj.vol.j.Trig. in ſingu.lxvj.Marian.iun.in conſi.xcix.vol.ij.Rui.conſil.xlvj.vol.iiij.& conſilio lxxxj.vol.v.

Contrarium Alex.in d.§.ille caſus, ver. iuxta hoc non omitto. & in conſilio clij.volum.v.Curt.Senior in repetit.l.admonendi.numer.191.

10 Iſtud quòd coniungatur vnus teſtis de rei veritate, cum fama, vel cum confeſſione, Limitat in cauſa ciuili ardua, Baldus in capit.veniens. el.j.de teſt.

11 Secundò Limitat, quo ad probandam excommunicationis exceptionem, ad quam probandam vnus teſtis de facto, & alter de fama, non coniunguntur, ita Specul.in tit.de not.crim.§.fama, verſi.quid ſi agenti, Rom.in ſing.cxcix.idem tenet Archidia.in cap.ſæpe.iiij.q.iij. Dom. in cap.pia.§.ſi quis.circa fin.de except.in vj.Anto.de Butr. in ca. veniens el.j.de teſt.Fely.in eod.cap.Dec.in c.j.de appella.

Contrarium ibi Imol. & Aret. Fel. in capit. prudentiam. §. ij. de officio delegat.

12 Tertiò Limita in criminalibus in quibus non iungitur vnus teſtis cum fama, Ant.de But.in d.cap.veniens.el j.poſt glo.ibi in verbo,illorum,Imol.& Felyn. Dec.verſ.ij.concluſio.Abb. ibi Imol.in l.intereſſe. in fin.ff.de acquir.poſſeſ.Cyn.in l.fin.verſi. nunquid ergò fama. C. de quæſt.Bald.in l.ij.ff.de excuſat.tut.& in l.ſi quis ex argentariis.§.j.ff. de eden.in cap.j.verſ.quæro ergò.de appellat.Ioan.de Anan. in conſil.lix. Saly.in l.ea quidem.verſic.ſed tunc oritur dubium.C.de accuſat. Alex. in conſil.cxliij.vol.ij.Archidia.in ca.ſciant.ij.q.viij.Oldr.in conſ.cxcij. poſt medium.Hippolyt.in l.de minore.§.plurimum.ff.de quæſt. Iaſ. in conſil.clxvij.vol.iiij.Dec.in conſilio.cxxxiij.& in conſil.cccx.in princ. in conſil.cccxxix. num.5.

13 Quæ limitatio ampliatur etiam ſi de crimine agatur ciuiliter: ita ſentit Abb.in d.c.veniens.el.j.in fin.de teſt. & ibi etiam Anto. de Butr. Hippoly.in dict.§.plurimum.Ioan.de Anan.in conſilio lix. Et Dec. in cap.j.de appellat.Maria.iun.in conſil.xcix.vol.ij.

Contrarium Imol.in c.veniens.el.j.& ibi Dec.de teſt.Ioan.de Anan. in conſi.xlix.vbi coniunguntur etiam plures præſumptiones.

14 Secundò ampliatur etiam ſi agatur de crimine excipiendo.Bald.in capit.tam literis.in ij.not.de teſti.Fel.in capit.veniens.el.j.de teſt. Dec. in capit.j.de appellat.

15 Primò Sublimita quia hæc limitatio eſt intelligēda dummodo agatur de pœna capitali,aliàs ſecus,Aim. in conſilio cxxxiiij.

16 Secundò Sublimita niſi vltra famam concurrerent plura alia adminicula cũ alia ſemiplena tãtùm.ita Domi.in c.j. §. & quia. de vſu. in vj. qui hoc intelligit tantùm,quãdo leuis pœna imponitur, ſecùs ſi grauis.

Sed in hoc vltimo contrarium tenuit Fely.in cap.veniens.de teſt. vbi non facit differentiam an ſit imponenda pœna grauis,vel leuis.

17 Quartò Limita,quòd quando teſtes ex natura negocij debent eſſe tot numero,vt probent,non coniunguntur,ita Bal.in auth.rogati,in fi. C.de teſt.ver.quæro pone.& ibi Sal.in vlt.quæſt. Caccialup. in repet.l. admonendi.numero 160.

18 Quintò Limita,quia ad probandam ingratitudinem nec fama coniungitur cum vno teſte de viſu,nec cum partis confeſſione, Ripa in l. fin.q.lvij.in fin.C.de reuocan.donat.

19 Sextò Limita, vbi requiritur apertiſſima probatio, nam tunc fama cum vno teſte non coniungitur,quia non diceretur apertiſſima probatio,Ripa.in l.fi.q.lvij.C.de reuocan.donat.

20 Quinimo talis non dicitur probatio,ſed præſumptio,ita Bal. in ca. j.§.cùm autem.q.penult.de controu.inueſtit.ſequitur Iaſ.in repet.l.admonendi.ff.de iureiurando.

Contrarium quod immo ſit vera probatio, quando coniunguntur duæ ſemiplenæ probationes,voluit Aret.in cap.cum cauſam.verſic.dixi etiam alibi.de probat.& iſtam eſſe probationem voluit Bald.in Rubrica de probat.& ibi Aretin.in fi.& Dec.ibi Fely.in di.c. cum cauſam.

21 Et propterea coniungitur fama cum confeſſione ad plenam probationem faciendam. Aret.in conſi.lxv.

22 Et ſimiliter duæ confeſſiones iunguntur, vt tenet Paul. de Caſt. in conſi.xcij.in fin.vol.ij.& in conſi.cxliij.vol.ij.& conſil.ccclxxx.circa fi. vo.j.Curt.ſeni.in l.admonendi.num.193.Pariſ.in conſi.lvij.vol.j.Alex. conſi.liij.vo.j.Bertran.in cõſi.clxxv.vo.ij.in nou.Aim.de Antiq. temp. in iiij.parte,numer.157.verſ.& in terminis.

Contrarium quod plures confeſſiones non debeant coniungi, tenet Pau.de Caſt.in conſ.cix.vol.ij.Ant.de Bu.in c.licèt ex quadam,de teſti. Salic.in auth.rogati.in fin.C.de teſti.Alex.in conſi.lxviij.volu. iij. & in conſi.clxxxv.vol.vij.dum nititur ſaluare teſtes probantes confeſſiones à ſingularitate,ſentiens,quòd ſi non ſint conteſtes,non probant.Iaſ. in l.admonendi.in repetit.de iureiurando.Afflict.deciſ.cclxiiij. Corn.in conſi.cclxj.num.80.& ſeq.volu.v.Aim.de antiq.temp.in iiij.part.num. 157.verſ.& reperio.Ruin.in conſil.xcix.volumine quinto.

23 Primò Limita principalem concluſionem,quòd plures imperfectæ probationes coniunguntur ad plenam probationem faciendam, nam hoc fallit in criminalibus.Iaſ.in repet.d.l.admonendi.poſt Ray.Dyn.in l.ij.de excuſatio.tuto.Bald.in l.ſi quis ex argentariis.§.j. ff. de edend.& in l.iij.§.ij.ff.de teſti.eſt bona gloſ.in cap.veniens.el.j.de teſt. in verbo, illorum.idem Iaſ.in d.l.admonendi.in repet.vbi ponit rationem.Pariſ. in conſi.clij.verſ.præterea tollitur, vol.iiij.Dec. in c.cum cauſam, verſ. ij.limitatur.de probatio.Hippol.in conſ.xx.num. 48. & in practica ſua in §.expedita.& in Rubr.de probatio.Caccialup.in l.admonendi.num. 153.Grat.in conſil.xlvij.volu.ij.& conſi.50.volu.ij.

24 Et ideò vnus teſtis cum fama non probat in criminalibus, vt ſuprà diximus,vbi vide.

Contrarium,quòd idem ſit etiam in criminalibus; tenet Alberic. in l.ij.§.fin.ff.de excuſatio tuto.Bald.in l. excipiuntur. in ſummario. ff. ad Syllan.Bart.idem ſentit.in l.j.§.idem Cornelio. ff. de quæſtio. gloſſa in capitulo,cum in Diœceſi.de vſu.

Et hoc voluit Alex.in conſil.xxiiij.volu.ij.quòd etiam in criminalibus duæ ſemiplenæ coniungantur ad hoc vt ſequi poſſit condemnatio, et hoc non procedat in fama iuncta cum alia ſemiplena probatione, fama in criminalibus non probat ſemiplenè,Sequitur Dec.in cap. cauſam.de probatio.dum ita limitat concluſionem, prout declarat Alexand.in conſilio proximè allegato.

26 Tenendo primam opinionem, quæ videtur communis, ſublimita primò vt non procedat niſi quando in cauſis criminalibus agitur ad pœnam corporalem.Cæpol.in cõſi.criminal.xxxij. Grammat. in conſ. iij.in fi.Aimo in conſi.clxxviij.& conſi.cxxxiiij.

Contrarium Grammat.deciſ.xj.

27 Secundò Sublimita quando agitur tantùm ad effectum torquendi, non ad effectum puniendi,Cæpoll.in dicto conſi.xxxij.Socin.in conſi. liiij.volu.iij.& ita loquitur Alexand.in conſi.lxv.in fin.vol.j. & in conſilio xlj. in fine, volumine ij. Brun. in tract. de indit. Iaſon. in reper. l. admonendi.de iureiuran.

28 Idem eſt quando agitur ad effectum inquirendi, vel ſuſpendendi. Fel.in capitulo veniens.el.j.de teſti.

29 Tertiò Sublimita ſi vltra duas ſemiplenas,alia inditia,vel coniecturæ concurrerent, Bald. in l. ſi quis ex argentariis,§. primo.ff. de edend. Aret.in capit.veniens.el.j.de teſti.& Felyn.Aret.conſi. xiij. Caccialup. in l.admonendi,num.153.Grat.in conſi.lviij. in fin .volumine ſecundo.

30 Quartò Sublimita quando ſumus in his, quæ ſunt difficilis probationis.Alexand.in conſilio xxiiij.in princ. volumine ij. Aim. in conſil. lxxv.& in conſilio clxxviij.

31 Secundò Limita principaliter vt ita demum imperfectæ probationes coniungantur,quando quælibet ſpecies de per ſe, licèt ſit imperfecta ad plenam probationem,eſt tamen perfecta in ſua ſpecie. Bald. in dicta l.ſi quis ex argentariis. §. primo.ff. de eden. ſequitur Alexander conſilio xviij.volumine iiij.& in conſilio xiij.volum.primo,& in conſilio cl.volum.v.& conſilio clxxx.volum.ij.Abb.in capit. cum cauſam. verſic.idem videtur.de probat.Iaſ.in repet.l. admonendi. verſic. iſtam concluſionem notabiliter,& in lectura l.admonendi. verſi. limita doctrinam Bart.ff.de iureiurando.Felyn.in dicto capitulo cum cauſam. verſi.limita iſtam ſecundam.Cæpol,in conſilio crimi.xxxij. Hippolyt. in l.vnius.§.teſtes.ff.de quæſt.& in conſilio xx.num.50.& in l.de minore.§.plurimum.ff.de quæſt.Lanfran.in dict.l. admonendi. numero 29. Zaſi.in conſilio iij.volumine ij.circa fin.Pariſi.in conſilio cxiij.vol.j.& in conſilio xv.volumine ij.& in conſilio xxvij.volum.ij.& conſi. xxxv. volu.iij.& conſi.lxxix.volum.iij.& conſilio lv.volumine iiij.& conſi. lix.volum.iiij.& conſilio clij.& conſi.cliij.volum.iiij.Caſſa. in conſili. xiij.Grammat in conſi.iij.conſilio lix.

Contrarium Grat.in conſil.ciiij.volumine primo.

32 Sublimita niſi ſimus in re difficilis probationis, quia in his non requiritur quòd probationes ſint in genere ſuo perfectæ.Anto.de But.in cap.veniens.el.j.de teſti.Rom.in conſilio vij.Hinc eſt quòd in his quæ probantur per coniecturas admittantur tales probationes etiam imperfectæ in ſuo genere.Rom.in conſil.liiij. in fin.Aret. in conſilio lxv. Alexand.in conſilio xxiiij.volumine ſecundo.

33 Et propterea in antiquis plures imperfectæ probationes in ſuo genere coniunguntur,vt notat Caſſa.in conſilio liiij.num.18.

34 Tertiò principaliter limita, quia non coniunguntur imperfectæ probationes reſultantes ex teſtibus ſingularibus.Bald.in Rubri.de controuer.inueſt.Anto.de Butr.in capitulo veniens.vbi etiam Imol.in fin. de teſti.Anto.de Butr.capit.licèt ex quadam.eodem tit.Abb.in ca. cum cauſam.de probatio.Alexand.in conſilio xx. volum. iiij. & in conſilio x.volum.iiij.& in conſilio cxxviij.verſi.& ſi dicti duo teſtes,volumine ij.& conſilio xviij.volum.iiij.Hippolyt.in Rubrica de proba. Caccialup.in dict.l.admonendi.numer.155.& ſeq.& ibi Curt. ſen. nume.190. Caſſan.in conſilio xiij.Et facit quod infrà dicemus in concluſione ij.de teſti.vbi non recipitur probatio reſultans ex teſtibus ſingularibus.

35 Ex hoc infertur, vt non coniungantur probationes diuerſorum actuum, vt per Romam. conſilio nonageſimo primo. & in dicta l.admonendi.numero 95.

Quod dictum intelligi debet,vel quando teſtes ſunt ſingulares vt declarat Iaſ.in repetit.dict.l.admonendi.& per Caccialup. in l. admonendi.num.152.ff.de iureiurando, quando ſunt probationes diuerſorum actuum nõ coniungibilium ad faciendam plenam probationem. Baldus in l.j.C.qui nume.tutelæ.Abb.in conſil.decimoſexto.in fin.vol. j.Lofred.in conſi.octauo.Caccialup.in l.admonendi,nu.158. Alexand. conſilio vigeſimo,volumine iiij.

Contrarium quòd etiam diuerſorum actuum probationes iungantur,probatur quia coniunguntur probationes plurium confeſſionum diuerſis locis factarum,vt ſuprà diximus,vbi vide.

36 Quartò Limita in probatione matrimonij, in qua non fit coniunctio plurium imperfectarum probationum. ita Alexand. in conſilio cxliij.volum.ij.Dec.in conſil.cxxxiij.& in conſi.cccx. & in capit. cum cauſam.de probationibus.verſicul. ij.limitatur. Zaſius in conſilio iij.in vltima charta.volu.ij.Hippol.in l.de minore.§.plurimum.ff. de quæſt. Grat.in conſilio xxxviij.volumine ij.Ioan. de Sylu.in Tract. de iureiurand.in vltim.quæſt.tertiæ partis.nume.3.

Contrarium Cæpol.in conſilio ciui.iij.verſi.iij. principaliter. deciſ. Cap.Tholoſa.clxxij.el.ij.& ibi Apoſtil.Grat.in conſilio xliij.volum. ij. vbi quòd ſufficiant etiam contra matrimonium, ſed ſaluari poteſt vt infra declaratur.

37 Sed pro prima communi opin.facit & erit v.limitatio, nam in omni cauſa ciuili ardua ceſſat iſta coniunctio, vt notat Bal.in c.veniens.el.j.de reſtitut.& in l.fin.verſic.quædam eſt probatio. C.de probationib. Caccialup.in l.admonendi.numer.153.

38 Et propterea dicitur vt in omnibus caſibus, in quibus non defertur iuramentum in ſupplementum, non fiat iſta coniunctio.Dec.in ca. veniens.el.j.nu.15.de teſti.& in cap.j. de appellat. Ergo nec in cauſa matrimoniali, in qua iuramentum in ſupplementum non defertur, vt eſt communis opinio, de qua teſtatur Dec.in conſilio cxxxiij. verſiculo ſed tamen his non obſtantibus.

39 Secundò facit, nam ſi in criminalibus propter eorum grauitatem non debet deferri iuramentum in ſupplementum, ergo neque in cauſa matrimoniali, quæ dicitur grauis cauſa. Anto.de But. Abb. & alij in ca. ſi pro debilitate.de offic.delegat.Iaſ.in l.admonendi.& omnes deciſiones, quæ loquuntur de cauſis grauibus, exemplificantur in cauſis matrimonialibus, in quibus agitur de ſtatu hominis, vt per Dec.in locis ſupra allegatis.Et propterea eſt bona differētia, quam aliqui faciunt, an agatur de matrimonio contrahendo tantum, vel agatur de matrimonio iam contracto infringendo, vt primo caſu fiat coniunctio, non autem in ſecūdo: nam etiam in primo dicitur agi cauſa grauis, vt ſ.firmatū eſt.

40 Et quomodo procedat æquiparatio cauſę criminalis & matrimonialis, vide Ruin.in conſil.cl.volum.v.Deci.in conſil.clxiij.

41 Et citra controuerſiam eſt vt non fiat coniunctio quando agitur de primo matrimonio infringendo.Alexand.in conſil.cxliij. volumin. ij. Dec.in capi.veniens, el primo.num.15.de teſti.Hippol.in l. de minore. §.plurimum.de quæſtionib.

42 Tamen etiā iſto caſu quando agitur de probando matrimonio contra aliud matrimonium, ſufficit ſi vltra duas ſemiplenas diuerſi generis concurrent coniecturæ vel præſumptiones.itē Aret.in conſi.xiij.prout etiam dictum eſt ſupra de cauſis criminalibus.nume.29.

43 Sextò Limita quando probationes imperfectæ tendunt ad diuerſa, quia tunc non poſſunt adinuicem coniungi. Ab.in c.cum cauſam.verſ. in ſecūdo caſu.de probat.& in conſi.xvj.verſic.& per hoc infero.vol.j.

44 Et propterea dicitur quòd probationes diuerſorum factorum ad inuicem non coniunguntur.Bald.in authen.rogati.in fin.C.de teſti. & in l.j.C.qui num.tutelæ.Anto.de But.in capit.veniens.el primo. in fin. de teſti.Roma.in conſ.xcj.Din.& Ray.in l.ij.ff.de excuſat.tutor.Socin. in capitul.fi.de iureiurando.Caccialup.in l.admonendi.num.159.& ibi Cato Saccus.num.127.& num.240.& Roma.ibi num.95.

Contrarium Bal.in l.ſpadonem.§.qui iura.ff.de excuſat.tutor.Anch. in conſil.cclxxvj.Alexand.in conſi.xx.volum.iiij.Dec.in dict.cap. cum cauſam.& ſentit Bart.in l.admonendi.verſic.his præmiſſis.Ioan.Petrutij, quem refert Caccialup.in repetitione d.l.admonendi.nu.152. & ibi Lanfranc.de Oriano.num.29.Alber.in l.inſtrumenta.C.de probat.Anton.de But.in capit.fi.verſic.quid ſi recepti ſunt.de iureiurando.Salicet. in l.in bonæ fidei.verſi.viſiſque ſemiplenè.C.ſi certum petatur. Roma. conſil.vij.Socin.in conſil.lxxxix.verſ.ſed reperio.volum.j.Aim.in conſil.lxxiij.nu.20.Calca.in conſil.viij.num.13.Alexand.in conſi.liij.verſi. præterea.volum.j.Anto.de But.in capit.veniens.el primo, de teſti. qui loquitur in materia de ſui natura non facile probabili.Abb. in ca. cum cauſam.de proba.verſi. ſed circa hoc.Caſſa.in conſilio xvj. numer.14.

45 Et iſta pars eſt verior, nam vt ſupra vidimus excepta cauſa mutui vnus teſtis de viſu actus coniungitur cum duobus teſtibus probantibus confeſſionem partis, & propterea puto concluſionem Roma. in l. admonendi.num.95.& Caccialup.ibidem num.158. dum dicunt duas ſemiplenas probationes diuerſi generis tendentes ad diuerſa facta, ſeu diuerſos actus probandos non coniungi, non eſſe veram, niſi ſaluando dicamus eam intelligi debere quando facta ita ſunt ſeparata, vt inuicem nullam habeant communionem, non autem quando vnum alteri eſt coniunctum, prout eſt actus ipſe, & confeſſio partis ſuper eodem actu, & hoc ſentit Iaſ.in repetit.l. admonendi.verſic.ij. limita. & ſentit hoc Lofre.in conſilio viij.numero 11.

46 Septimò Limita, quia duæ ſemiplenæ vnius ſemiplenæ non coniunguntur ad faciendam vnam ſemiplenam probationem. ità dicit Caccialup.in repetit.l.admonendi.numer.160.

47 Octauò Limita: nam fit coniunctio plurium imperfectarum probationum quando lex attendit numerum, ſecus eſt ſi lex non attenderet numerum, ſed aliam cauſam.Bald.in l.patre furioſo.in ij.nota.ff.de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.

48 Nonò Limita quando agitur de probando quid indiuiduum, quia tunc non coniunguntur plures imperfectæ probationes. Albert. in l.inſtrumenta.C.de probat.Bald.in l.cum antiquitas.verſic.ij.quæro. C.de teſta.& in l.ij.verſic.ſed pone.C.quorum appellationes.Roma. in conſil.xcj.in fin.Anto.de Butr.in capit.licet ex quadam.in fin.de teſti.

49 Et propterea ex hoc infertur, quòd cum teſtamentum ſit quid indiuiduum, non poterit vna pars teſtamenti per aliquos teſtes probari, & reliqua per alios.ità Bald.in dict.l.cum antiquitas.in loco proximè allegato, vbi etiam Paul.de Caſt.in verſic.item nota. Alexan. in conſilio clxxvij.verſic.ij.principali fundamento.volu.ſecundo, Corn.in conſil. ccxxxviij.volu.iiij.Iaſ.in conſi.quadrageſimoſecundo, vol.j. Alexand. in l.cum antiquitas, in fi.& ibi Iaſ.& ibi Corn.in vltim. nota. vbi etiam Rimi.verſiculo, Item no.C.de teſta.Roman.in conſil.xcj.Bru.in tracta. de for.Felyn.in capit.licèt ex quadam.verſic. & adde Bald. de teſtibus. Trigon.ſingul.lxix.Bertrand.in conſil.cxcviij.volum.j.Pariſ. in conſil. clvj.volumine quarto.

50 Limita hanc concluſionem, niſi teſtes deponerent ſe interfuiſſe toto teſtamento, ſed non recordari niſi de contentis in ſua depoſitione, quia tunc probarent ſuper eo ſuper quo præcisè & certè deponunt. Corn. & Alexand.in dict.l.cum antiquitas.& idem Corn.in conſil.ccxxxviij. volumine iiij.Iaſ.in conſil.xlij.volum.j.& in conſil. lxj. volum. primo. Bertrand.conſil.clxxj.volum.ij.Trig.ſingu.lxix.

51 Quod maximè verùm eſt ſi in eo ſuper quo non præcisè deponunt, ſe referant. Iaſon in conſilio lxj.numer.tertio, volumine primo.

52 Secundò Infertur ex limitatione prædicta, nam ſtante ſtatuto quòd veniens de tali loco ad talem locum puniatur tali pœna, non ſufficit ſi aliqui teſtes probent vidiſſe vnum euntem vſque ad dimidiam partem viæ, alij autem teſtes dicant vidiſſe illum euntem ad reliquam partem viæ.Ita voluit Bald.in l.obſeruare.verſi.ſed pone dicit ſtatutum.C. quorum appellationes.Roman.in conſil.xcj.Iaſon.in repet.l. admonendi. verſic.tertio faciunt prædicta.ff.de iureiurand.& ibi Roman.nume.95. Iaſon.in l.cum antiquitas.verſic.ego confirmo.C.de teſtam.

Contrarium Aretin.in ca.præterea.verſic.& ideo dicit Bal. de teſtib. & in cap.licet ex quadam, eodem titul.Iaſon.in l.cum antiquitas. verſi. in contrarium.C.de teſtam.

53 Sed dubium non modicum inſurgit, an teſtes quorum aliqui dicant Titium poſſediſſe primis quinque annis, alij verò deponant Titium poſſediſſe ſubſequentibus quinque annis, videantur ſufficienter probare Titium per decem annos poſſediſſe, & per conſequens præſcripſiſſe, & quidem Bald.in l.teſtium.verſicul.circa primas interrogationes.C. de teſtibus.tenet quòd ſufficienter probent.& idem Aretin.in dicto ca. licèt ex quadam.de teſtibus. Iaſon.in l.cum antiquitas.verſi.in contrarium tamen.C.de teſtam.Salycet.in l.teſtium.in ij. quæſti. C. de teſtib. Iaſon.in l.admonendi.verſic.quartò, prædicta faciunt. Trigon. ſingul. lxvj.Rebuff.in tract.nominatio.

54 In contrarium facit quod notat Bald.in l.ſecunda, verſicu.ſed pone. C.quorum appellatio.vbi tenet quòd ad probandam præſcriptionem ſeruitutis vię, non ſufficiat ſi aliqui teſtes deponant vidiſſe aliquē euntem legitimo tempore vſque ad certum locum, & alij deponant vidiſſe euntem ab illo loco per totam reliquam viam, quod dictum refert & ſequitur Iaſon.in repet.l.admonendi.verſic.tertiò faciunt prædicta. & in l.cum antiquitas.verſic.ego confirmo.

55 Sed tenendo primam opi.dicas idem eſſe quando per aliquam diſpoſitionem requiritur, vt quis per quinquennium ſtuduerit, ſufficit enim aliquos teſtes probare de ſtudio duorum annorum, alios verò de ſtudio reliquorum trium.Rebuff.in tract.nominatio. in xj.quæſtio.princ. verſiculo quartò quæro.

56 Et propterea Parentela probatur per teſtes, quorum aliqui dicant Titium eſſe filium Petri, & alij Ioannam eſſe filiam Petri, nam coniunctis his teſtibus fit plena probatio, quòd Titius & Ioanna ſunt fratres. gloſſ.in capitu.licèt ex quadam.in verbo gradus. & ibi Anton.de Butr. declarando vt ibi per eum, & Cardinalis ibi in fi. Abb.ibi & Aretin. de teſtibus.Et ita voluit Innocent.in capitul.ſeries, de teſtibus. Baldus in l. teſtium.verſi.circa primas interrogationes.C.de teſtib.& in l. ſecunda. C.quorum appellatioues.Iaſon.in repet.l.admonendi.verſicul.quartò prædicta faciunt.& in l.cum antiquitas.verſi.ego confir. C. de teſtam.

Contrarium Hoſtien. in dicto capitulo, licèt ex quadam. verſiculo, ſed ſi quidam teſtes.& gloſſa.in verbo poſtmodum, in capitulo, de parentela. el ſecundo.xxxv.quæſt.vj.

57 Ioan. Andreas in dicto capitulo, licèt ex quadam. in fine, pro concordia diſtinguit:nam aut probatio coniunctionis fit per veram ſcientiam, & tunc procedit prima opinio, aut fit per teſtes de auditu, & tunc procedit ſecunda opinio Hoſtien.cum qua diſtinctione tranſit Ancharan.ibi in fine, & ibi Imol.in fine, Guido Pap. ibi in fine, & Henricus Bohic.in dicto loco.

58 Et idem eſſet ſi quis vellet probare inceſtum, nam ſufficeret per duos teſtes probare conſanguinitatem, & per alios teſtes probare coniunctionem carnalem.Bald.in l.Gallus.§.ille caſus. verſiculo, tertiò noto, & ibi Imol.verſiculo item noto quod licitum eſt.ff.de liberis & poſthumis.Iaſon.in repeti.l.admonendi.verſiculo ſecundò faciunt.

59 Decimò Limita nam vt iungantur imperfectæ probationes eſt neceſſe vt quælibet probatio, quæ iungi debet, ſit ſaltem ſemiplena probatio.Bald.in l.ſpadonem.§.qui iura.ff.de excuſat.tut.Ancharan.conſilio ducenteſimo ſeptuageſimo ſexto.Aretin.conſilio ſeptuageſimoquinto. verſiculo ſecundo, quòd quartus teſtis.Anton.de Butr.in capitulo finali, verſiculo, quòd ſi recepti ſunt.de iureiurando. Salycet.in l. in bonæ fidei.verſicu. viſiſque ſemiplenam.C.ſi certum petatur. Paul.de Caſtr. in conſilio xcij.in fin.verſiculo in caſu verò noſtro.volumine ſecundo. Alexand, conſ.xx.& verſi.finaliter.volum.iiij.

60 Contrarium vt nedum coniungantur ſemiplenæ probationes, ſed etiam plures præſumptiones.tenet gloſſ.iuncto textu in l.inſtrumenta. C.de prob.& in l.ij.in §.j.in verbo legitimis.ff.de excu.tut.gloſſ. in ca. accedens.el.ij.in verbo oriundis. vt lit.non conteſt. & in capitul. cum.

cauſam.in gloſſ.ij.de probat.Angel.in l.non eſt veriſimile.circa finem. ff.quod metus cauſ.Barba.in capit.fin.verſic.& ſubtilius etiam. de ſucceſ.ab inteſt.& in rubrica,de proba.verſiculo,quod probatur,verſiculo,& dixi in dicto capitulo,Bald.in l.ſi quis ex argentariis. in §. primo, in quarto notab.ff.de eden.&in rubrica,de probationibus.in princi.& in l.ea quidem.verſiculo,argumentum.C.de accuſat.& in conſilio tertio.in fin.volumi.iij.Roman. in conſilio vij. & in conſilio liiij. in fine, Socyn.in conſil.lxxxix.verſic.nam ſimul quodque,volumi.j. Decius in conſil.cxlvj. verſic. vj.& vltimo.Calcan.in conſil.lxxvj.Ioan.de Anan. in conſil.xlix.verſiculo,ex quibus poteſt dici. Aimo inconſil.xxxv.nu. 6.& in conſilio lxxiij.num. 20.& conſilio clviij.num.11.

61 Imò facilius coniungũtur plures præſumptiones,quàm coniungantur plures probationes ad plenam probationem faciendam,prout aliqui tenebant,quos Cald.refert.& Anton.de Butr. in capitulo veniens, el primo.de teſtibus.

62 Prout etiam vnus teſtis iungitur cum præſumptione ad faciendam plenam fidem.Archidiac.in capit.oues,verſic. in eadem gloſſ. ibi præſumptionem.vj.quæſt.j.gloſſ.in capit.fin. in verbo, teſtes. de ſucceſ. ab inteſt.Bartol.in l.prima.§.idem Cornelio.ff.de quæſtio.Bald. in conſi,. cxxxvj.circa fin.verſiculo,perſuadentes igitur, volum.ij.& conſi.iij. in fin.volu.iij.Abb.in cap.cum cauſam.verſicul. ſed circa hoc. de probat, Aym.conſ.xxxv.numer.6.

63 Et ſimiliter fama coniungitur cum aliis præſumptionibus.gloſſ.fi. in capitulo,cum Diœceſi.de vſuris.

64 Et ſcripturæ etiam duorum mercatorum ſuper eodem facto plenè probant.Baldus in capitulo,quoniam contra.de probat.Aimo de antiquita.temporum,in prima parte.numer.279.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Papæ ſeu Principi aliquid atteſtanti an plenè credatur.

1 SATIS confuſè loquuntur Docto. in illa vulgari concluſione,An Papæ atteſtanti credatur.iux. tex.in clem.j.de probati.Ideò opportunum viſum fuit omnes caſus colligere.

2 Et in primis hanc principalem diſtinctionem in hoc caſu adhibendam eſſe exiſtimo,nam aut Papa atteſtatur de ſuo facto proprio,aut de facto alieno:ſi de ſuo facto proprio, tunc ſua atteſtatio facit pleniſſimam fidem, & probationem, (de atteſtatione autem de facto alieno,dicetur multò inferius ſuo loco)adeò quòd nec contrarium probari poterit,vt eſt tex.in dict.clementina prima,de probationibus. & ibi gloſſ.in verbo, Feciſſe narramus. & ibi Ancharan. & Imol. vbi etiam alij omnes.idem tenet Felyn. in capitulo, cum à nobis. de teſtib. Hippo.in l.prima.§.ſi quis dicetur.ff.de quæſt.gloſſ.pragm.ſanct.

3 Et ideò ſi Papa dicit aliquem ſuum capellanum,ſeu cubicularium,ſtatur ſuæ aſſertioni.Gem.conſil.quinquageſimonono.in princ. Aene. de Falco.in tract.Reſer. Idem, ſi dicit aliquem familiarem ſuum, Sarnen. ſuper reg.de impetr.per obi.fam.Card.quæſt.xiij.

Contrarium in hoc videtur tenere Rot.deci.cxcvij.in antiq.Bonif.in clem.j.numer.27.& ſequent.de probationibus.

4 Idem ſi narrat aliquẽ renunciaſſe beneficio per procuratorẽ,quia credit, ꝙ fuerit procurator,licèt nõ conſtet de mãdato,Boe.deciſi.cclxxxj.

5 Et idem quando aſſerit talem eſſe procuratorem, Ruin. in conſilio cxlviij.numer.7.volum.iiij.

6 Amplia hanc regulam,vt magis credatur Papæ quàm Notario.Andr. de Iſern.in capitulo primo. verſiculo, ſed nunquid ſtabitur. in tit. qui ſucceſſ.tenea.Imò magis Papæ creditur,quàm pluribus Notariis, vt dicit Ruin.in conſil.ciij.volum.v.

7 Secundò Amplia, idem eſſe ſi de facto ſuo, & alterius aſſereret, prout in renunciatione beneficij.& ita tenuit Lap.in dict. clementina prima, dicens eſſe de mente Calder.& ſequitur Imola vbi etiam Bonif. Feder. de Sen.in con.cxvij.Staphil.de literis gra.& Iuſt.& declara vt per eum.

8 Tertiò Amplia, etiam ſi atteſtatur de facto alterius coram ſe facto, vt per Aret.in capitulo cùm à nobis.de teſtibus.& ibi Fel. Aret. in conſili. xxiij.Socin.conſil.cclxvj.volum.iij.

Contrarium tenet Lap.in dicta clementina prima,ex mente Cald.& ſequitur ibi Imol.Ego autem credo primam opinionem eſſe veriorem, ne Papa de mendacio arguatur:vel dici poteſt pro concordia,quòd Papæ atteſtatio probat præſumptionem, ita quòd transferatur probatio in eum,qui contrarium aſſerere vellet.& ita procedat.j.opinio,non autem probet plenariè,ita quòd non poſſit contrarium probari.& ita procedat ij.opinio Alex.conſi xv.volum.v.

9 Declara vt prædicta procedant ſi ſit aſſertio , ſecùs ſi fuerit narratio, prout Ruin.in conſilio xlj. volu.j.

Contrarium in hoc tamen ipſe voluit in conſili.cxlviij.volumi. iiij.

10 Quartò Amplia etiam ſi Papa atteſtetur de eo, quòd fecit vel vidit dum erat Cardinalis,vel in minoribus conſtitutus.capitu.querelam.de ele.clementina prima,verſiculo,intelleximus autem. de reliquiis,& vener.ſanct.gloſſ.in capit.j.de renuncia.in vj.in verſiculo, ſtatuti. gloſſ. in capitul.ad Apoſtolicæ. in verbo,promiſiſſet.& ibi Domi.de re iu.in vj. Aret.in capitulo,cum à nobis.de teſt.Præpoſ.capitulo, final. qui matri. accuſ.poſſ.Fely.in dicto cap.cùm à nobis.Iaſon.in repet.l.admonendi. de iureiu. Fely. in ca.pacris, infi. de ſen. excom.Ro.in ſing.clxxij.

11 Et propterea creditur Papæ etiam ſi atteſtetur de voluntate ſui prædeceſſoris.Rom.in conſi.cccl.Car.in cle.j.& ibi Imol.de prob.Alex.conſi. cxij.volumi.v.Rot.in antiq.deci.cxcvij.Iaſon.in conſili. lxv. volumi.ij. Alex.in conſil.xv.volum.v.Rui.conſi.xxxviij.volu.j.& conſil.clxxxviij. & conſil.ccxv.volum.j.& conſil.cviij.volu.ij.

Contrarium ſentit Bonif.in dict.l.clemen.j.& contrarium inaduertenter dicit Rebuff.in pract.numer.16.

12 Quintò Amplia idem eſſe in Imperatore,vel in Rege non recognoſcente ſuperiorem.Paul.de Caſt.in conſil.cccxxxix.volu.j.Car.in conſil. cxxviij.Alexand.in conſili.xj.volumi.vij.Ruin.conſili.xxxj.volumi.j.& conſil.xlj.volumi.j.Maria.iun.in conſi.lxv.& in conſili.lxvj. & conſilio lxxvj.volum.j.& conſil.xcij.volum.ij.

13 Et in quolibet alio Principe, qui ſaltem de facto non recognoſceret ſuperiorem,Alex.in conſi.xv.volu.j.& Signorol.in conſil.clxxxv.Bertr. in conſil.cix.volum.iij.& conſil.xj.volum.ij. Rui. qui loquitur in Duce Ferrariæ,in conſil.xxj.volum.j.& in conſil.xxxj.& conſi.clxxv.volum.j. & in conſil.cc.volumine ij.

14 Et quod Delphinus habeat iura Principis ſupremi,& in eo locum habeat clem.j.de probat.voluit Bertr.conſili.xlij.& ſeq. volum.j. in antiq.

15 Et quod Dux Mediolani habeat iura Imperij in ſtatu ſuo,Ruin. conſil.lxxxiij.& ſeq.volum.iij.

Contrarium,quòd regula iſta non habeat locum niſi in Papa , voluit Gemin.in conſil.xcv.Paul.de Caſt.in conſil.xlvj.volu.ij.Felin. in c. cum à nobis.de teſtib.Alex.in conſi.cxij.volu.vij.Iaſ.in conſi.lxxij.vol.j. Dec.in conſil.dxxviij.& in conſil.ccclvij.Franc.Cur.in conſil.lxj.

16 Limita primam opinionem in principibus recognoſcentibus ſuperiorem,vt per Car.conſil.xxviij.Fel.in dict.capitul.cùm à nobis. de teſt. Socin.in conſi.iiij.& in conſil.lxxvij.volu.iij.Ruin.in conſi.xcviij.volu. iiij.vbi dicit ꝙ regula non habet locum in inferiorib.à ſupre.principe.

Contrarium quòd iſta diſpoſitio procedat in omni Principe,etiam recognoſcente ſuperiorem,Aim.de Antiq.temp.in j.parte nu. 41.

17 Declara,quòd licèt iſtis inferioribus credatur, tamen in contrarium admittitur probatio, Bart.in l.ambitioſa. ff. de decret. ab ordin.facien. Socin.in conſil.xxxvij.volum.iij.

18 Concordando autem has opiniones, dic quòd aut quærimus de his, quæ geſta ſunt coràm Papa,& tunc hæc non admittunt probationem in contrarium;ſecus autem quo ad inferiores,quia tunc recipiunt contrariam probationem.Aut quærimus de his,quæ non ſunt geſta coram Papa,& tunc hæc proculdubio contrariam probationem recipiunt. Iſta diſtinctio expreſſè ſumitur ex verbis Rui.in con.ccxxvij.nu.6.vo.j.

19 Sextò Amplia,vt etiam mandatum probetur ex verbis narratiuis Papæ,Rui.conſi.xlj.vbi declarat.in fin.& ſeq.volu.j. & in conſil.cclxxvij. volu.j.& conſil.ciij.volum.v.

20 Septimò Amplia idem eſſe in quacunque Papæ diſpoſitione, ſiue ſit pura,ſiue ſit cõditionalis,ſiue ſit modalis, & Papa atteſtet de facto ſuo, habet locum diſpoſitio cle.j.vt ibi tenet Pau.de Eleazar.& Imol.

21 Octauò Amplia ſi atteſtatur de his, quæ ſunt iuris, quia ſtatur ipſius aſſertioni,ita quod nec contraria probatio admittatur, Anch.in conſil. cclxxxviij.inci.vltra alia ſolemnia.Soc.in conſil.lxxxvij.volu.iij.

22 Nonò Amplia,vt etiam ſtetur aſſertioni ipſius Principis circa contractum à ſe factum,Ruin.in conſil.ccxv.volu.j.

23 Decimò Amplia,vt talis aſſertio Papæ probet contra laicum ſubditum.vt dicit Ruin.in conſil.ciij.& ſequent.volu.v.

24 Primò Limita hanc regulam procedere in beneficialibus,ſeu in aliis ſpiritualibus, in quibus Papa habet latiſſimam poteſtatem c.ij. de præbend.in vj.ſecus in prophanis,vt dicit Abb.in dict.capitul.cùm à nobis. Rom.in l.ſciendum verſicu.præterea aduertendum. ff.de verbo, oblig. Claud.in titu.qui feud.dar.poſſ.Dec.con.ccccxlvij.Iaſ.in con.lxxij.vo.j.

Contrarium tenet Aret.in d.c.cùm à nobis.& ibi etiam Fely.de teſti.

25 Vnde ego credo ita eſſe dicendum,aut Papa atteſtatur ſuper prophanis contra non ſubditum,& procedit j.opinio,quod non ſtetur ſuę aſſertioni,vt tenet Abb.in cap.ad audientiam. de præſcrip. & ſentit Paul. de Caſtr.in dict.conſili.xlvj.volumi.ij.Fely.in dict. capitu. ad audientiam. Aret.in dict.capi.cum à nobis.Alex.in conſi.xj.volum.vij.Dec. in conſi. ccclvij.Caccialup.in tract.de Penſ.xxiiij.q.gloſſ.pragamat.ſanct. Pariſ. in conſil.xv.volum.iiij.Ruin.in conſil.cxvj.volum.v.

26 Aut atteſtatur ſuper prophanis contra ſubditum, & ſtatur ſuæ aſſertioni,vt dicit Aret.in dict.cap. cum à nobis.

27 Et licèt Fely.in dict.capitu.ad audientiam teneat hoc tantùm procedere quando Papa iudicialiter deponeret, non autem quando eſſemus in ſola narratiua Papæ,tamen non credo hoc verum, quia ſi hoc procedit in narratiua aliorum Principium quo ad ſubditos ſuos, vt dicit Alex. in conſil.xj.volumi.vij.& in conſili.xv.volumi.v.multo magis hoc erit dicendum in Papa narrante.

28 Secundò limita quia Papæ atteſtanti non creditur quando ageretur de alterius graui præiudicio,Paul.de Caſt.in dict.conſil.xlvj. volum. ij. Anch.in conſili. cccxcviij. Aret. conſili. ccclxv. Gozad.in eo.conſili. v.

Dec.

Dec.in cap.quæ in eccleſiarum.de conſtit.& in conſil.ccclvij. & conſil. cccccIxxvj.in fin. & in conſili. dcvj. & in ſermone Concilij. Grammat. deciſ.lxv.nume.9.& ſeq.& deciſi. ciij.nume.227.& deciſi.cv.nume.2.& pluribus.ſeq.Cur.in conſil.cxlij.Pariſ.in conſil.xv.& in conſi. lxvij.vol. iiij.Aim.in conſil.xlviij.& in conſil.clxxj.& in tract.de antiq. temp. nu. 44.in j.parte.Ruin.in conſil.clxxv.vol.j.Staphil.de literis gratiæ,& iuſt.

29 Et propterea ſi Papa vellet priuare aliquem feudo vel bonis ſuis, atteſtando quod ſibi conſtat de delicto, in hoc non ſtaretur ſuæ aſſertioni, Abb.in cap.quæ in eccleſiarum.& ibi Fely.de conſtit.Gemin.in conſil.liij.Deci.in conſil.dxliiij.& in conſil.ccccxlv.Aret.in conſil.clxv.Iaſ. in conſil.xxxiiij.volu.j.Iaſ.in conſil.lxxxvj.volu.iij.Dec. in conſili. dcvj. Ruin.in conſil. vij.volu.j. & conſil.cxlvij.volu.j.& conſil.iij. volumi.v. Rebuff.in concord.

30 Contrarium tamen ſentit Bal.in conſil.cccxxviij.volumi.j. qui tenet, quòd ſi Papa, vel Imperator reuocet feudum propter ingratitudinem, de qua ſibi conſtat, quod in hoc ſtatur ſuæ aſſertioni.& idem ſentit.Soc. conſil.cclxvj.vol.iij.Decius in conſil.dcvj.Car.in conſil.cxxviij.Afflict. ſuper conſtit.Pariſ.in conſil.j.volu.j.Gozad. conſil. v. Socinus conſilio lxxxvij.volum.iij.Ruin.conſil.xxij.volu.j. vbi tenet, feudum probari ex

31 aſſertione Principis,& in conſi.ciij.vol.v.vbi declarat. Tamen prima opinio eſt verior,& propterea dictum Bald.in dict.conſil.cccxxviij.refert, & improbat Decius in conſil. ccccxlv. propter quod poteſt etiam meritò reprehendi ꝙ dicit Soc.in d.con.cclxvj.& in conſ. xxviij.vol.iij.

32 Primò limita tamen primam opinionem quando Papa aſſereret conſtare de notorio,& inexcuſabili delicto.Gram.deciſ.lxv.nume.60.

33 Secundò Limita non procedere in beneficialibus. Anch. in conſilio ccxciij.Ruin.in conſil.xlj.num.12. volum.j. & ita procedit quod notat Fely.in cap.cùm à nobis.verſic.iiij.not.de teſtib.

34 Tertiò Limita, quando princeps aſſereret, cum conſil. & cum ſubſcriptione Quæſtoris, vt dicit deciſ.Neap.clxvj.num.7.in nouis.

35 Quartò Limita, quia ſtatur aſſertioni Principis, circa benemerita etiam in præiudicium tertij, etiam quòd aliter non conſtaret de benemeritis, quando Princeps in ſpecie narraret benemerita.Iaſ.in conſilio ccxxvij.verſic.viij.facit.& volum.ij.

36 Limita tertiò principalem concluſionem, quia licet in caſibus in quibus ſuprà dictum eſt, Papæ atteſtationem pleniſsimam fidē facere, nec directò poſſe contrariū probari, tamen poterit probari aliquod, quod eneruet vires ipſius atteſtationis,& gratiæ deſuper fundatæ:vt not.gloſ. in d.clem.j.in verbo,feciſſe probamus.de probat.& ſequuntur communiter * alij.Gemin.in conſil.xxxiij.Feli.in d.cap.cùm à nobis. & in cap. quanto.in fin.de præſumpt.Gloſſ.Pragm.ſanct.Pariſ. conſi.xv. vol. iiij.

37 Hoc autem quod dictum eſt, per indirectum admitti probationem in contrarium, declarat vt procedat tantummodo circa facti probationem, non autem circa iuris diſpoſitionem, circa quam iuris diſpoſitionem ſi Papa atteſtetur, nihil in contrarium adduci poteſt, nec probari. neque directè, neque indirectè, vt declarat Imola in clem.j. de probati.

38 Secundò declara, hoc non procedere quando Papa diſponeret non recipi contrariam probationem, ſed omninò vellet vt ſtaretur ſuæ aſſertioni, Gram.deciſ.lxv.num.60.& ſequen.vbi aliis modis limitat.

39 Quartò limita regulam non procedere in aſſertione facta à Legato de latere, ſeu delegato, qui Papam repræſentat, vt not.Alexan.in conſil. xxxiiij.Anch.& Imol.in d.clem.j.de prob.& Aret. in c. cùm à nobis. de teſtib.& in quibus caſibus credatur Legato de latere, plenè dicemus in ſequenti concluſione.

40 Quintò Limita, quando Papa aliquid atteſtatur, tanquam ſibi narratum à parte, quia tunc non creditur tali aſſertioni, quam facit propter narratiua partis, vt per Imol.poſt Anto.de Butr.in d. clem.j. verſic. hæc vera.de prob.& ibi Bonif.Alexand.in conſil.cxij.volu.vij. Franc. Curt. conſil.lxvij.Ripa in vj.reſpon.lib.ij. & Bellamer. deciſ. clviij. Aimo in conſil.ciiij.& in tract.de antiq.tempo. vbi declarat Ruin. in conſil.xlj. volum.j.& in conſil.xiij.volum.iiij.& conſil.ciij.vbi declarat, volum.v. Grammat.deciſ.lxiiij.nume.14.

41 Sublimita, niſi illud, quod narratur, eſſet de facto proprio ipſius Principis illud narrantis, vt colligitur per Alexand.in d.conſil.cxij. volu.vij. nam limitatio procedit in his, quæ ſunt de facto alieno, non autem de facto proprio.

42 Sextò limita vt regula procedat, quando Princeps agit contra ſubditum, alias verò ſecùs:Soc.in conſil.xxvij.volu.iij. Aim. in conſil. ciiij. Et hæc pertinent ad primam partem diſtinctionis.

43 Si verò Papa atteſtatur de facto alieno(hæc autem eſt poſterior pars diſtinctionis initiò factæ)non geſto coram ſe, ſed ſuper tali facto fundat intentionem ſuam, tunc talis atteſtatio, etſi non faciat pleniſsimam probationem, ita quòd non poſſit contrarium probari, tamen facit talem præſumptionem, vt onus probandi contrarium transferatur in eum, qui contrarium aſſerere vellet,& non docto de contrario, ſtaretur ſuæ aſſertioni:glo.in c.nonnulli.in verbo, ſpeciali mandato.de reſcript. idem tenet gloſ. in d.clem.j. in verbo, Feciſſe narramus. & ibi Paul. de Eleaz. Card.& Anch.de proba.Card.in c.poſt ceſsionem.de proba.Bellam.deciſ.ccxc Ruin.conſil.ccxxvij.vol.j.& in conſi.ciij.vol.v.Aim. de antiq.temp.Roman.in conſil.cclxix.Domi.in d.c. ſi Papa. de priuileg. in vj.Alex.conſil.xv.volu.v.Soc.in conſil.cclxvj.volu.iij.Card. in conſ. cxxviij.Gemin.in conſ.xv.Fely.in c.cùm à nobis.de teſti.& in c.cauſam quæ.de teſt.& in c.ad aures.de reſcrip.& in c.nonnulli.eo.tit.Lap.alleg. vij.Rom.in conſil.clxxx.Rota in antiq.cxcvij.Imol.in l.ex hac ſcriptura.de donat.Iaſ.in conſil.xxxiiij.volu.j.& in conſil.lxxxvj.volu.iij. & in conſil.100.volu.iiij.Soci.in conſi.lxxxvij.volu.iij.Gozad.conſil. lxxxiij. vbi dicit, quòd hoc maximè procedit, quando verba ſunt geminata. Pariſ.conſil.xvij.volum. iij. Ruin. in conſil.iij.volu.v.Tiraq.de Retrac. num.49.Staph.de literis gratiæ & iuſt.

Contrarium quòd immo talis Papæ atteſtatio de facto alieno, etiam ſi Papa ſe fundet in eo, non faciat probationem, etiam talem, quæ transfundat onus probandi contrarium in aduerſarium, tenet Ioan.Andr.in reg.non licet.de reg.iur.in Mercu.Gul.de Monte Lau.in clem.j. de probat.vbi Anto.de Butr.Imol.& Bonif.qui atteſtantur, Romanam Cur.ita ſeruare.Idem tenet Anto.de Butr.in c. poſt ceſſionem. de probat. Cald. in conſil.ij.in tit.de priuil.Dom.in c.ſi Papa.§.fin.de priuil.in vj.Oldrad. in conſi.cclviij.Aret.conſil.xxiij.Roſel.in Monarch.Alex.in conſi. cxij. volum.vij.Aret. in conſil.clxv. & in c.cùm à nobis.Curt. qui atteſtatur iſtam ſententiam eſſe communem,* in conſi.xx.Iaſ.in conſi.lxxvj. vol. iij.Socin.in conſil.cxx.volu.iij.Rip.in vj.reſponſ. in ij.lib. Gram. deciſ. ciij.num.31.Quid ſi Princeps aſſerat ſe certificatum, qualiter talis aſſertio probet, vide Ruin.conſil.xxx.volum.j.

45 Tertij cenſuerunt ſtandum eſſe omnino tali aſſertioni Papæ, etiam de facto alieno non coram ſe geſto, vt ſentit gloſ.in verbo, Feciſſe. dum exemplificat de mortuo, Anto.de Butr.in c.fi. de ſuceſſ. ab inteſt. Socin. in conſil.lxxxvij.volum.iij.

46 Et propterea ſtatur Papæ aſſertioni, aſſerenti in ſuis literis aliquem eſſe procuratorem talis, Feli.in c.cum in iure.de off.deleg.Bellam.deciſ. cclxxxij.Rui.in conſi.cxlviij.volum. iiij.

47 Et hoc intellige, quando atteſtatio Papæ non fit motu proprio, ſed ad partis ſupplicationem. tamen Papa non dicit, quod ita ſibi ſit à parte narratum, quo caſu Papa cenſetur apponere conditionem, prout à parte ſupplicante narratum fuerat, vt declarat notabiliter Imo.in clemen.j.verſ.prædicta limita.de proba. nam quando motu proprio, dicetur inferius.

48 Sed quod talis atteſtatio in facto alieno non coram ſe geſto, in ciuilibus non faciat niſi ſemiplenam probationem, dicit Ioan.And.in regula.non licet.de reg.iur. in Mercurialib. quem ſequitur Socin. in conſil. cclxvj.vbi dicit, quòd talis atteſtatio æquiparatur famæ, Soc. in conſil. lxvj.volu.iij.Imol.in d.Clem.j.

49 Tenendo primam opin.limita ſecus eſſe ſi Papa non ſe fundaret in talibus verbis aſſertiuis, ſeu narratiuis facti alieni, vt in cle.ſi ſumus.de ſen.excom.c.ſi Papa.de priuileg.in vj. & ibi not.Ioan. Andr. in nouell. Anch.in d.clem.j.vbi etiam Imol.Roma.in conſi.clxxx.Rot.in antiqu. deciſ.cxcvij.Calder.in conſil.ij.de priuileg.Domi.in c.ſi Papa.§. fin. de priuileg.in vj.Oldr.in conſi.cclviij.Socin.in conſil. lxxxvij. volumi.iij.

50 Et propterea verba priuilegij numerantis aliquem locum inter loca ſubiecta, non probat ſubiectionem.Innoc.in c.inter dilectos.de fide inſtrum.& idem in c.dudum de priuileg.Rom.in conſil.clxxx.

51 Quando autem dicatur Papa ſe fundare in facto alieno, vide Aimo. de antiquitate tempo.num.46.in j.par.

52 Tenendo ſecundam opinionem, quòd talis Papæ aſſertio de facto alieno, non inducat probationem pleniſsimam, nec præſumptionem, per quam transferatur onus probandi contrarium in aduerſarium.

53 Primò Limita iſtud non procedere quo ad aliqualem præſumptionem, quia verba narratiua Papæ etiam in facto alieno faciunt talem qualem præſumptionem, Ant.de But.& Imol.in clem. j. de proba. Soc. in conſi.cclxvj.Alex.in conſ.xv.vol.v.Aim.de antiq.temp.j.parte.nu.4.

54 Secundò Limita ſi ſumus in antiquis. in quib. verba narratiua Papæ etiam in facto alieno, plenam faciunt probationem, Anto. de Butr. & Imol.in d.clem.j.Soc.conſi.cclxvj. Alex. in conſi. vj. vol.j. & in conſil. xv.vol.v.Iaſ.in conſi.lxv.vol.iij.Decius in conſi.ccccxlv.Aim.de antiq. temp.in j.par.num.33.

55 Tertiò Limita niſi atteſtatio Papæ fiat motu proprio, quia tunc etiam in facto alieno ſtandum eſſet ſuæ aſſertioni, Anch.in d.clem.j.Anto. de Butr.& Imol.de prob.Ant.de Butr.in c.fin.de ſucceſſ.ab inteſtato.Aret. in c.cùm à nobis.de teſt.& in conſil.xxiij.Alex.in conſi.cxij.volum. vij. Oldrad.in conſil.ccxxviij.Soci.in conſil.cclxvj.& in conſi.lxxxvij.vol. iij.Cor.in conſi.ccxxxix.vol.j.Rebuff.in concordan.ſuper tit.de ſublat. cle.literis.verſi.tamen ex narratis.Et an poſsit in hoc caſu contrarium probari, dic vt per Staphil.de literis gratiæ,& iuſti.

56 Quartò Limita niſi appareret Papam atteſtantem de facto alieno, aliunde informatum fuiſſe, Ant.de Butr.& ibi Imol.in cle. j. de probat. Alex.in conſil.xv.vol.j.Aim.de antiq.temp.in j.parte.nu.4.

Contrarium Soc.in conſil.ccxxvj.Cornel.in conſil.cccxij. volum.j.

57 Quintò Limita hanc partem, ꝙ atteſtationi Papæ ſuper facto alieno ſit adhibenda fides, vt non procedat quando ſumus in præiudicialibus, vt puta ſi Papa atteſtatur aliquem de crimine diffamatum, vt per Ioan. Andr.in addit.ad Specul.in tit.de Inquiſ.§. nunc tractemus. verſic. hoc autem notandum, Abb.in c.cum oporteat.de accuſ. Fely.in d. c. cùm à

nobis.& ibi Areti.& per eundem in c.per tuas.de probat.

58 Sextò Limita principalem concluſionem ꝙ credatur Papæ atteſtationi,quia hoc fallit quando Papa atteſtando erraret in iure,& in eo, quod eſt de iure clarum,quia tunc non ſtatur eius aſſertioni, Fel.in c. cùm à nobis de teſtib.Ruin.in conſi.xlj.vol.j.

59 Septimò Limita principalem concluſ.quando conſtaret de contrario eius,quod Papa fuiſſet atteſtatus,Zaſ.in conſi.xvj.volu.ij.Ruin.in conſi.xlj.vol.j.& in conſi.cxxj.vol.iiij.Aimo de antiq.temp.tem.num. 45.vbi declarat.

60 Octauò Limita quando principaliter dubitaretur de eo, quod incidenter Papa fuiſſet atteſtatus,ita Pariſ.in conſi.cxiiij.vol.iiij.

61 Nonò Limita quãdo contra illud,quod Princeps aſſerit,ſit præſumptio,Ruin.in conſi.xlj.vol.j.

62 Decimò Limita,nam iſta regula non procedit in literis inferiorum, vt puta Epiſcopi.c.fi.& ibi gl.& Doct.vj.q.ij.

63 X I.Limita,non procedere atteſtationem Papæ reſpectu laicorum, ſed tantummodò reſpectu clericorum,Ruin.in conſi.xiiij.vol.iiij.

64 Et generaliter ꝙ iſta regula non procedat niſi quo ad ſubditos,non autem quo ad non ſubiectos,ponit Ruin.in conſi.clxvij.vol.iiij.

65 X I I.Limita vt non credatur atteſtationi Papæ in eo,quod reſpicit propriam vtilitatem,etiam ſi per viam legis agat,Afflict.ſuper conſtitutio.ſuper Rub.de magiſt.procur.nu.3.Aimo de antiq.temp.in prima arte. nume.5.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Atteſtatio Cardinalis Legati quam probationem faciat.

1 OPeræpretium eſt,vt nunc videamus,quid in dicto Card. Legati de latere,an faciat plenam probationem,prout videtur tenere glo.in c.nobiliſſimus.xcvij.diſt.

2 Declara tamen vt hoc dictum ſit intelligendum quantum ad hoc,vt ei credatur,ſi aſſerat ſe legatum,& ita loquitur tex.in d. c.nobiliſſimus.& ibi gl.no.& idem glo.in c.cùm olim.el j.in verbo,ſine reprehenſione.de priuileg.glo.in capitu.ad Appoſtolicæ,in verbo propono.de re iudic.libro ſexto.Abb.in capitu.quod ſuper his.de fide inſtrumen.& ibi Imol.& Fel.verſi.j. concluſio. Lap.alleg.xv.Hoſtien. quem ſequitur Dom.in c.j.de offi.legati.Pau.de Caſt.& Sal.in l.j.C.de mand.Prin.Abb.in c.quo ad translationem.in fi.de offi.dele.Anto.de Bu.in c.ex literis.de in integ.reſti.Anch.in clem.j.de proba.Calder.in conſi.ij.in tit.de offi.leg.Aret.in c.cùm à nobis.de teſt.Philip.Franc.in c.cùm parati.de appel.Corn.conſi.clv.in fi.volu.j.Hippol.in l.j.§.ſiue dicatur.ff.de quæſt.Fel.in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.& in cap. ad eminentiam,de ſen.excomm.Aenæ.de Falco.in tract.reſeruat.glo. pragma.ſanct.Pariſ.in conſi.lxxxij.vol.j.Alciat.de præſump.in j.reg. in xlviij.præſump.

3 Ratio autem huius dicti eſt,quia cùm non ſoleant Cardinales extra Curiam exire ſine tali facultate,vel dignitate,ideò de facili creditur, quod talem habeant facultatem.Hanc rationem ponit Abb.in c.quod ſuper his.& ibi Fel.de fide Inſtr.Domi.poſt Hoſt.in c.j.de offi.lega.in vj.Pe.de Anch.in cle.j.de prob.Aret.in c.cùm à nobis.de teſtib.

4 Primò Amplia vt etiam ei credatur in his,quæ exponit ei,ad quem dicit ſe miſſum,vt dicit gl.in d.c.ad Apoſtolicæ.in verbo proponit.de re iudica.in vj.Aret.in c.cùm à nobis.de teſt.Fel.in c.quod ſuper his. de fide inſtrumen.

5 Secundò Amplia vt etiam credatur in omnibus his,quæ veniunt in generali Commiſſario,vt ſunt ea,quæ competunt Legato,quia Legatus eſt,nam in his creditur aſſertioni ipſius Legati.ſi enim creditur ꝙ ſit Legatus,ergo etiam quo ad alia omnia,quæ ex eo veniunt,quia eſt legatus,Gemin.in conſi.lxij.Imola & Fel.in d.c.quod ſuper his.de fide inſtr.Rota.in antiq.deciſ.clxxvj.Abb.in c.ad eminentiam.de ſent. exc.poſt Io.And.ibi,Domi.in c.eos.§.j.de ſen.exc.Bal.in l.ſi qua per calumniam.circa fi.C.de epi.& cle.Deci.in l.vnica.C.de mand.Princ.

6 Tertiò Amplia vt etiam credatur Legato de his,quæ geſta ſunt corã eo tanquàm corã legato,Bal.in d.l.ſi qua per calumniam.C.de epi.& cle.Spe.in tit.de leg.§.ſequitur.circa fin.refert & ſequitur Ant.de But. in c.quoniam contra,de prob.Spe.in ti.de teſt.§.j.verſi.ſed quod dixi. Rom.in l.ſciendum.ff.de ver.obl.Fel.in c.ſicut.de ſen.excom.

7 Et eodem modo ſtatur de his,quæ facta ſunt coram eo tanquã coram delegato,Brun.in tract.lxxxviij.Staphil.de literis gratiæ,& iuſti.

Contrariũ Anch.in d.cle.j.de proba.Are.in d.c.cũ à nobis.de teſt.

8 Quartò Amplia idem eſſe in quolibet noto,& probo viro,quia ſi aſſerit ſe legatum,creditur ei,per tex.in c. nobiliſſimus.& ita tenet Spe. in ti.de leg.§.ſupereſt.ver.quod tamen dicunt,& in §.excipiendo.ver. item excipitur.Abb.in c.cùm olim.circa fin.de priuileg.Inn.in c.cum in iure peritus.in prin.de offi.dele.Rom.in cõſi.lix.in iiij.dubio.Abb. in conſi.xvij.in fi.vol.ij.Fel.in c.quod ſuper his.de fide inſtr.& in c.ad eminentiam.de ſen.excom.Hippol.in l.j.§.ſi quis dicatur.ff.de quęſt. Quod maximè verum eſt in viro nobili,Tiraq.de Nobilita.capit.xx. numero 39.

Contra hanc limitationem tenet Abb.in d.capit.quod ſuper his. & ibi Hoſt.Domi.in c.j.de offi.leg.in vj.Ang.in conſi.clxxxij.Bart.in l.j.C.de ſuperindic.lib.x.Cornel.conſilio clv.in fine,vol.j.Fel.in c.cum non liceat.de præſcriptio.Abb.in conſi.xciiij.vol.ij.

9 Tenendo primam opinionem,limita ꝙ viro nobili aſſerenti ſe legatum,credatur,niſi agatur de magno tertij pręiudicio,ita declarat Abb. in d.c.cum olim.de priuileg.el j.circa fin.Fel.in d.c.quod ſuper his.de fide inſtr.& in c.ad eminentiam.de ſen.excom.allegant no.per Bar.in l.Palatinos.C.de colla.fun.fiſca.lib.xj.& idem tenet Alcia.de pręſum. iij.reg.in ij.præſump.nu.3.

10 Secundò Limita,nam non ſtatur dicto Cardinalis Legati aſſerentis ſe habere commiſſionẽ in his,in quibus requiritur facultas ſpecialiter conceſſa,quæ non veniunt in generali commiſſione,Gemin.in conſi. lxij.Bal.Imola,& Fel.in c.quod ſuper his.de fide inſtru.Domi.in c.j.de offi.leg.in vj.Bal.in l.ſi qua per calumniam.circa finem,C.de epiſc.& cle.Ant.de Bu.in c.cũ in iure.de offi.dele.& in c.ſua.de offi.vi.Abb.in c.quo ad translationem.de offi.dele.& in c.ad eminentiam.de ſentẽ. excom.& in conſi.xciiij.in ij.dubio.vol.ij.Anch.in cle.j.de prob.Pau. de Caſt.in l.j.C.de mand.Princ.& ibi Decius.Corn.in conſi.clv.in fine.vol.j.Pariſ.in conſi.ij.vol.ij.Aenę.de Falcon.in tract.reſerua.Deci. Tholoſ.ccccLxiij.

11 Sublimita hanc limitationem,quando Legatus pluries huiuſmodi ſpecialia exercuiſſet,Fel.in c.cum in iure peritus.de offic.deleg.Bal.in l.exempla,in fine,C.de proba.Cald.in conſi.ij.in tit.de offi.leg.Fely. in d.c.quod ſuper his.de fide inſtr.& propterea dicit Decius in l.vnica. C.de man.Princ.ſupradicta non procedere,quando Legatus eſſet in quaſi poſſeſſione exercen.reſeruata.

Contrarium Aret.in c.cum à nobis.de teſt.

12 Tertiò Limita in his,quæ de conſuetudine ſolita ſunt concedi ipſi Legato de latere,licèt non veniant in generali commiſſione,vt not. Abb.in d.c.ad eminentiam.de ſen.excom.& ibi Fel.& Abb.in c.quod ſuper his.de fide inſtru.

13 Quartò Limita,quia ex conſuetudine in Roma. Cur.recepta,ſtatur aſſertioni Legati indiſtinctè,gl.in clemen.j.in verbo reſeruaſſe narramus.de probatio.Io.And.in c.conſtitutus.de app.Abb.in d.c.quod ſuper his.ex mente Ioan.And.ibi.Alexan.in conſi.cvj. volum.ij.gloſſ.v. prag.ſanc.

Hoc autẽ,quod dicitur de conſuetudine.declara quando iſta conſuetudo probaretur,Aret.in c.cum à nobis.verſi.ſed certè.Spe.de teſt.

14 Secundò Hoc declara,vt ex conſuetudine Rom.Cur.credatur Cardinalibus in commiſſis ſibi à Papa,non autem in aliis,Soc.conſ.xcix. nu.13.vol.iij.poſt Bellam.in conſi.xvj.vbi dicit ita vidiſſe iudicari in Cur.per tres ſententias diffinitiuas.

15 Quintò Limita,quia non creditur Cardinali aſſerenti ſe delegatum, ſeu cauſam ſibi commiſſam viuæ vocis oraculo,Inn.in c.cùm olim.el j.in gl.fi.de priuileg.Anto.de But.Imola,& Fel.in d.c.quod ſuper his. Abb.in c.præterea.de dila.idem ſentit Abb.in d.c.cùm olim.dum allegat text.in c.cũ in iure peritus.vbi Fel.latè ſequitur iſtam partem Deci.Tholoſ.ccccLxiij.& ibi Apoſtilla.

Contrarium ꝙ imò Cardinali atteſtanti ſe delegatũ in aliqua cauſa,credatur,tenuit Hoſt.in ſumma.in ti.de of.dele.ſub rub.de recuſa. Spe.in ti.de proba.§.interdum.verſi.quid de auditoribus.Abb.in d.c. quòd ſuper his.Bal.& Sal.in l.iuriſiurandi. C.de teſtam.& idem Saly. in.l.j.C.de manda.Princ.Alex.in conſi.xcij.volu.vj.Rom.conſi.lix.in iiij.dubio.Abb.conſi.xvij.incip.In cauſa Ottonelli.in fin.vol.ij.Pariſ. conſi.cxxxij.vol.ij.Ruin.conſi.xc.vol.j.& maximè ſi aſſerat aliquid viuæ vocis oraculo ſibi commiſſum,vt dicit Gramm.qui alios allegat in conſi.ciuil.xxiiij.nu.9.

16 Sextò Limita,vt non credatur quo ad reſeruata in his,in quibus agitur de præiudicio tertij,Abb.in c.ſicut.poſt gl.primam,de ſen.excom. & in d.c.quod ſuper his.de fide inſtru.& vtrobique Fel.& idem Fely. in c.ad eminentiam.de ſen.excom.Corn.in conſi.clv.in fi.vol.j.Iaſ.in conſi.lxxij.& in conſ.ciiij.volum.j.Deci.Tholoſ.& ibi apoſt.ccccLxiij. gl.prag.ſan.Pariſ.in conſi.cxxxvj.vol.iiij.Aimo in conſi.ciiij.

17 Et propterea non creditur ſummo Pœnitentiario aſſerẽti ſe habuiſſe commiſſionem viuæ vocis oraculo à Papa,Gozad.in conſi.xlj.

18 Secus in his,quæ principaliter non inferunt præiudiciũ,vt no.Ang. in conſi.clxxxij.& in l.quæcunque.§.fin.ff.de public.Deci.in l.ij.C.de manda.Princ.Iaſ.in repe.l.admonendi.ff.de iureiur.

Contrarium Anch.in cle.j.de proba.Aret.in d.c.cum à nobis.Nicell.concord.ad Bar.cccxxvj.Ruin.conſi.xc.vol.j.

19 Septimò Limita,quia non ſtatur dicto Cardinalis aſſerentis aliquẽ familiarem ſuum,ad effectum vt de ipſius beneficiis poſſit diſponere, Sarnen.in reg.de impetr.per obit.fam.Car.q.xiij.

20 Et nota quia maximè credendum eſt Cardinali aſſerenti de cõmiſſione ſibi facta à Papa,quando Papa eſt præſens,ad quem facilè recurri poteſt,quia tunc non eſt præſumendum,ipſum mentiri,Imola in d. c.quod ſuper his.& ibi Fel.de fide inſtr.Iaſ.in repe.l.admonẽdi.de iur. iuran.& in conſ.cxlv.vol.iiij.& in conſi.ciiij.vol.j.Alex.in c.nobiliſſimus.circa fi.Barb.in tract.de præſt.Car.in ij.par.in j.q.Grã.in cõſ.liiij.

& in

& in conſil.xxiiij.Pariſ.in conſi.xj.& conſil.cxxxij.volum.iiij.

Contrarium tenet Dec.in dict.l.j.C. de mand. Princip.

21 Et facit pro prima opinione: nam mandatum Principis non probatur niſi per ſcripturam.l.vnica,vbi Docto.C.de manda.Princ.l. vnica, vbi Bart.C.de ſuper indit.lib.x.

22 Et tamen hoc non habet locum quando Princeps eſt in eadem ciuitate,quo caſu de facili poteſt haberi copia mandati.Spec.in tit. de proba.§.videndum.verſi.auditoribus.quem refert, & ſequitur Roma.in l. ſciendum.ff.de verbo.obliga.Iaſon. in conſi.cxlv.volum.iiij. & in l. ex quacunque. ff. ſi quis in ius vocat.non ierit. Bald.in l. aliquando.q.iiij. ff.de offic.Præſid.Grammat.conſili. liiij.nu.17.& deciſ.xxxvj.nu.27.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Doctor aſſeuerans ita eſſe conſuetudinem, quam probationem faciat.

VARIAE ſunt Doct. opiniones in illa quæſtione, An doctori atteſtanti conſuetudinem, credatur,niſi contrarium probetur,prout voluit Bartol.in l.de quibus. in repetitio.ff. de legi.Bald.in cap.cùm dilectus.de conſuet.Cuman.conſi. lvij.incip.Monaſterium.in fine, & conſil. clxix.incip. Viſo teſtamento. circa medium,Bart.Vero.conſil.lviij.incip.Paul.Faber.Paul. de Caſtro in conſil.clxiiij.incip.In præſenti cauſa.volu.ij.Lanfranc.in repet.capit. quoniã contra.in verſic.reſponſiones.de probat.Decius qui dicit iſtam partem * communem,in conſil.cccccliх.& in.§.mutui datio. in ij. lect. in l.ij.ff.ſi cert.pet.& in conſili.cccccxcj.& in conſili.ccccccxciiij. & in conſil.cccccxl.in quibus locis atteſtatur iſtam eſſe communem opinio. & in conſi.ccccccxcj.Calca.in conſi.lxij.Ripa in iij.reſp.in iij.lib.Barb. in conſil.viij.volu.j.& in conſili.xxiij.ij.volu.Socin.in conſili.lxvij.& in conſi.cxviij.vol.j.& in conſi.cclij.& in conſ.cclxxv.Iaſ.in conſi. clxviij. volu.ij.Paris de put.in tract.ſyndi.Franc.Curt.in conſi.lx.vbi hanc dicit tutiorem,& in conſili. ſeq.Guid. Papæ q. cxxxix. & in conſili. xij. & in conſili. xviij. Caſſa. in conſili. lxiiij. & in conſuet. Rebuff. in concord. Gozad.in conſili.lix.vbi dicit communem, * Bertr.in conſil.xj.volu.ij. Lofred.in conſili.x.

Contrarium Bal.in l.ſi is,qui.§.ſi antiphona.ff.de pignor.& in l.conſentaneum.in v.oppoſi.C.quomodo,& quando iud.in l.fin.C. de fideicommiſſ.in l.cùm quidam.§.quod dicetur.circa finem.ff.de acquirenda hereditate.Imol.in l.prima,§.nuntiatio. ff.de oper. nou.nunc.Alexand. in l.poſt dotem.ff.ſoluto matrimonio,& in conſil.50.volum.v. Aret.in conſil.cxxxij.incipi.in cauſa,quæ vertitur. Corn. in conſi.lxxxiij.incip. circa Primum. Deci. qui dicit iſtam eſſe opinionem communem.* in conſilio ccccij.& in conſilio cccclxxij.& in conſili.cxlij. Socin.in conſi. xcvij.incip.præſens conſultatio, volumi.tertio. Corn.in conſil. lxxxiij. incip.circa primam.volum.iiij.Iaſon.in l.de quibus.ff.de legib.Hippol. in ſing.xlij.num.41.& ſeq.Barbat.in conſilio xliij.volu.j.num.17.Curtius in conſil.lxxix.idem videtur de mente Alexand.in conſil.50.vol. v. & in conſilio v.& in conſilio xxvj.volum.iij.Purpur.in l.prima,de tranſactio.& in l.tranſigere.C. de tranſact. Hippoly. in pract. criminal. §. conſtante.Grammat.in xiij.voto,Caſſan.in conſuet.Ripa.libro j. in tertio reſpon.Gemi.in capit.j.de conſtitutio.in vj.Gozad.in conſilio xxxv. Ioan.de Sylua.in tract.de Benef.Bertran.in conſilio cxliiij.volu.iij.& in conſili. clxxxj.vbi dicit iſtam communem * volu.iij.& in conſili.ccxc. volu.iij.& in conſilio cxxiiij.volum.j.& in conſilio clxij.vbi dicit iſtam communem * opinionem.Rochus in c.fin.in verſic.quinto, quæro an Doctori.de conſuetud.in impreſſione parua.Aimo in conſi.clxvj. tenet quòd non credatur in totum,ſed faciat præſumptionem,propter quam transfertur onus probandi contrarium in aduerſarium,;vbi dicit hanc magis commu.Grat.in conſi.xij.volu.j.vbi dicit communiter * teneri, & in conſi.iiij.volu.j.& conſi.xiij.vol.j. vbi dicit communiter * teneri, & conſilio cxj.volu.ij.Maria.Iun.conſilio lx.volu.ij. Ruin. conſilio cxj. vol.v.Gofred.in conſi.xlij.Pariſien.vbi dicit iſtam commu. * in conſil. xxv.volu.iij.& ſeq.volu.j.in conſilio xxxj.volu.j.in conſilio clviiij. vol. iiij.Gozad.conſil.lix.num.18.vbi hanc magis * communem.

2 Amplia iſtam ſecundam partem etiam ſi non modò vnus, ſed plures Doctores atteſtentur de conſuetudine,Alexand.in l.poſt dotem.ff.ſol. matr.Deciſ.Neap.clxxvj.in ij.dubio,in j.difficultate.in nou.

3 Concorda iſtas duas opiniones vt per Guald. caut. xxxv. de ſubſtitut. vt prima opinio procedat tantummodò in illa curia,in qua verſatus eſt Doctor,qui in ſuis ſcriptis de aliqua conſuetudine teſtatur. Non autem in aliis locis,& ita procedat ij.opinio.Et ita Hiſpa. in Rubr. de donat. inter vir.& vxor.§.hodie tamen de conſuetudine.num.1.

4 Brun.in conſilio lxvj. declarat regulam procedere quando Doctor famoſus atteſtaretur de conſuetudine vnica, ſeu vniformi. aliàs ſecus ibi in verſic.ſecus ſi doctor.

5 Et nota, quòd creditur gloſſatori conſtitutionum, quòd conſtitutio, ſuper qua ſcribit,non ſit in vſu,Afflict.ſuper conſti.aliàs v.ſuper tit. de proba.experien.medic.in conſti.incip.vtilitati.num.4.

Contrarium Rochus in capit.fin.de conſuet.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Scriptura informis in Archiuio reperta, an faciat fidem.

1 ARCHIVIVM dat robur ſcripturæ non authenticæ, Auth.ad hæc.C.de fide inſtru.& ibi gloſſ.pen. & fina. & ibi Bart.in princ. & in Auth. & ſi contractus.in j. lect. verſicu. venio ad Auth.ad hæc. de fide inſtrum. & ibi Bald. verſicu. item ſcriptura.& ibi Ang.verſi.ij.& ſcriptura.& verſic.ij.& vlti. not. & ibi Cyn.verſi.item quando profertur,& Fulgoſ.verſi.in gl.iij.in capitu, cum cauſam.verſic.item creditur Inſtrumento.& ibi Hoſtien. verſic.ex Inſtrumento producto.de probat.& ibi Ant.de Butr.verſi.in quantum glo.dicit.& Imola verſic.in gloſſ.j.& Henri.verſi.ſuper cod.capi. & ibi Abb.verſic.ij.dicit gloſſ.et glo.in capit.ad audientiam.in verbo,librum cenſualem.de præſcript.Saly.in l. comparationes. verſi.v. ſcriptura eſt, C.de fide inſtru.Inno.in capit.j.ne procur. verſi. & iſta geſta. & ibi Ant. de But.in fin.verſi.quandoque quædam.& ibi Imola.verſic.quandoque verò.Ioan. Andr. in addi. ad Spec. in tit. de inſtr. edit. in §. nunc dicendum.in addi.magn.circa princ.verſi.nam ſtatur, & circa fi. verſic. ſuper ſupplementum,Anton.de But.in c.ij.verſi. nonus caſus. de fide inſtrum. Rom.conſi.clxv.Car.in conſi.lxxij.verſi.in contrarium quia acta,Alex. conſi.cxxxviij.verſic.nec obſtat quòd dicatur.volu.j.Caſſa. in conſi. xv. Bertrand.conſil.clxxij.verſi.& fuerunt extracti.volum.ij.in nou. Corn. conſil.clxxj.num.10.verſi.& ideò videtur.volu.j.Alex.in conſi.ccxlv.in fin.verſi.prætera vltra dictum librum.volu.vj.& num.3.verſic.confirmatur.ij. & in Apoſtill. ad Bar. in dict.Auth.ad hæc.Grat.conſili. cxxij. Gemin.conſil.lxxxij.verſic.ſed opponitur.cum verſi.ſeq. Abb. in capit. ad audientiam.verſi.gloſſ.iiij.de præſcriptio.Floren.in l. cenſus. verſic. extra gloſſ.nota.de proba.Iaſon.in l. admonendi. verſic. quid autem ſit de libris.ff.de iureiur.

2 Primò Amplia, vt regula procedat etiam in exemplo recondito in Archiuio,vt dicit Angel.in auth.ſi quis in aliquo.verſi. forſan etiam crederetur.C.de eden.& ibi Iaſon.verſicu.vltra Bar. fallit.v. & ibi Alex. in verſicu.vj.fallit, Bald.in l.geſta.in finalibus verbis.C.de re iud.Rom.in conſi.cv.in fin.Fely.in capit.ad audientiam.verſi.iiij. concluſio de præſ. intelligit etiam in exemplo extracto ex Archiuio.

3 Secundò Amplia,etiam ſi in dicto Archiuio non ſint aliquæ aliæ ſcripturæ authenticæ, vel non authenticæ.Aret.in cap. cum cauſam.verſic. aliquando reperitur ſcriptura. de proba.Fely.in capitu.ad audientiam. verſicu.v.concluſ.de præſcript.

4 Tertiò Amplia,etiam ſi non probetur conſuetudo,quod ſcripturis extractis ex dicto Archiuio credatur,vt dicit Aret.in dict.ca. cum cauſam. verſicu. ſed hoc vltimum. de probatio. Aimo de antiq. temp. in j.par. numer.194.& ſeq.

Contrarium ſumitur ex not.per Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in tit.de inſtru.edit.§.nunc dicendum.in addit.mag.in verſic.quintum ſuppoſitum.cum ſeq.Socin.conſi. cclviij. verſi. confirmatur iſta concluſio. Fely.in capit.ad audientiam.verſi.j.concluſio.de præſcri.

5 Quartò Amplia, vt ſupplicatio ex Archiuio publico producta inducat notorium.Rom.conſil.cccl.

6 Quintò Amplia, vt ſcriptura ſumpta ex Archiuio præualeat etiam probationi teſtium,Rom.conſil.cccxix.

7 Sextò Amplia, vt ſcriptura,quamuis priuata, poſita in Archiuio præualeat alteri ſcripturæ eiuſdemmet ſcribentis non poſitæ in Archiuio, Rom.conſilio cccxix.Fely. in capitulo ad audientiam. verſicul. octaua concluſio.de præſcript.

8 Septimò Amplia, vt etiam ſcriptura recondita in Archiuio eccleſiæ, vel monaſterij faciat fidem,maxime ſi de conſuetudine fides ſolet adhiberi,Aimo conſi.clviij.numer.4.Alex.conſil.clxxxvij.nume.2.volu.vij.

9 Octauò Amplia, vt regula procedat etiam ſi agatur de magno præiudicio,Cornel.in conſil.clxxj.nume.10.volu.j.

10 Primò Limita,quando ſcriptura eſſet manu publica ſcripta,ſecus verò ſi eſſet ſcripta manu priuati,ita Bart.in dict.Auth.ad hæc.in ij. lect.in verbo,pro declaratione huius gloſſæ.

Contrarium Paul.de Caſtr.in d.auth.ad hæc.verſ.contra hoc opponitur.de fide inſtr.Ioan. Andr.in addi. ad Specul. in tit. de inſtru. edit. §. nunc dicendum.in addit.mag.circa princ.verſic. nec ſtatur, & circa fin, verſi.ſecundum ſupplementum,qui declarat.Iaſon.conſil.xxxiiij. nu.8. verſi.nec obſtat.volu.j.qui intelligit,ſiue ſit Notarius ſiue non,dummodò ſit perſona à publico deputata,quæ ſcripturam fecit, Iaſo. in repet.l. admonendi.verſic.x.caſus eſt.de iureiuran.

11 Secundò Limita, vt probet in territorio, in quo eſt Archiuium. Bald. in l.exemplo.in fine,verſiculo tertius caſus.C,de probatio.Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in tit.de inſtru. editio.§. nunc dicendum. in addit. mag.circa finem,verſic.ſecundum ſupplementum.cum verſic.ſequenti. Bald.in Rubr.C,de fide inſtru.verſic.& reſtat dubium. Alexand.in dict. auth.ſi quis in aliquo.verſic.vj.fallit.& ibi Iaſon.verſicu. vltra Bartolus fallit v.Alexand.conſil.cxxxviij.verſic.nec obſtat quòd credatur.volu.j.

Decius in dict.auth.ſi quis in aliquo.verſic.vj.fallit.Alexand.conſil.xvj. verſic.quia reſpondeo primo.& conſil.xxiij.verſicu. quia etiam poſito. volum.quinto.Socin.conſil.clxxxvij. verſic. ſed ad præmiſſa reſpondetur.Purpur.in dicta authen.ſi quis in aliquo.verſi.vj.fallit,Aim. de antiquit.tempo.in prima parte.num.146.& ſequenti.Iacob.in dict.authen. ſi quis in aliquo,verſic.vij.fallit.C.de eden.Maria. iun. conſilio ij. verſi. ſecundo principaliter.volu.ij.Bertrand.conſil.clxxij.verſicu. & fuerunt expreſſæ.volu.ij.Alex.in Apoſtill.ad Bart.in d.authen.ad hæc. C. de fide inſtrum.Flor.in l.cenſus.verſicul.extra gloſſ. nota. ff. de probationibus. Felyn.in capit.ad audientiam.verſic.ſecunda concluſio. de præſcriptio. Vel extra territorium contra ſubditum, vel ratione contractus, vel alia ratione.Baldus in l.exemplo,verſicu.tertius caſus.C. de probationibus. Socin.conſilio cclviij.verſicu.præterea nunc ſcriptura, Iacobus in dicta auth.ſi quis in aliquo.verſic.vij.fallit. qui limitat vt etiam infra territorium quoad non ſubditos non operetur,Maria.iun. conſili.ij. verſiculo ij.principaliter,volumine ſecundo.

Contrarium quòd credatur extra territorium contra non ſubditum, tenet Aret.in cap.cùm cauſam.verſic.ſed licet iſta diſtinctio. de probat.

12 Tertiò Limita, vt ſcriptura ex Archiuio extracta crimen non probetur,ita Iaſon.conſil.xxxiiij.verſic.quia ego reſpondeo.volu.j. Aimo de antiq.temp.in prima par.num.198.

13 Quartò Limita,ſi modò in dicto Archiuio non reponantur niſi publicæ ſcripturæ,ſecus verò,quando in dicto Archiuio reponerētur etiam ſcripturæ non publicæ.Socin.conſil.cclviij.verſicu.quinimo ſi etiam in loco.Aretin.in capit.cum cauſam.verſicu. nam aliquando ſcriptura. de probatio.Corn.conſili.cxlij.nume.6. volumine tertio. Decius conſilio ccccclviij.Abb.in dicto capit.cùm cauſam. verſic. quandoque agitur de magno præiudicio.de probatio.Flor.in l.cenſus.verſic.extra gloſſ.nota. de probatio.Felyn.in ca.ad audientiam.verſi.v. concluſio. de præſcript.

Contrarium Aim.de antiquit.temp.in j.par.numer.194.vbi declarat quomodo ſaluari poſsit dicta limit.

14 Quintò Limita, quia non ſufficit commentarienſem dicere quòd extraxit ex Archiuio publico,ſed neceſſe eſt, vt fidem faciat,quòd erat ſcriptura Archiuij,Corn.conſil.cxlij.verſic.reſtarent.volu. iij. Dec. in dicta auth.ſi quis in aliquo.in vj.fal.& colligitur ex verbis Abb.in capitul.ad audientiam.verſic.glo.iiij.de præſcript.

Contrariũ colligitur ex verbis Gemi.con.lxxxij. ver. ſed opponitur.

15 Sextò Limita,quando in ipſa ſcriptura in Archiuio recondita diceretur *illud* eſſe exemplum,quia tunc non videretur probare, ex quo eſt repoſita tanquam copia,& non tanquam publica ſcriptura.Deci.in auth. ſi quis in aliquo.verſic.vj.fallit.C.de edend.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Negatiuam allegans illam debet probare.

1 VERA eſt illa concluſio, quòd negatiua eſt probanda per illum,qui ſe fundat in ea.Innoc.in capit.ſuper his.de accuſ. verſicu.ſed quid dices.Bart.conſili.xciiij.& in l. in illa. ff.de verbo. oblig. Corn.conſi.cxxiij. volum.j.& conſil.ccl.eod. vol.Hoſt.in dict.c.ſuper his.& ibi Ant.de But.Bart.in l. actor quod aſſeuerat,verſic.nunc quæro.C.de proba.& in l.ſi per alium.§. docere. ff. ne quis eum,qui in ius voc.eſt,vi exim.& in l.item ait Prætor. ff. ex quibus cauſ.maio.& in l.ſi quis conſortium.& ibi Ang.C.de Fabri.lib.xj.Dom. in cap.j.in iij.not.de confeſſ.in vj.Innoc.in cap.propoſuit.in fin. de cler. excom.miniſt.Lap.alleg.lxxxix.in fin.Rota in nou.deci.ccccxliiij.in fin. &.deciſ.Biſignet.vj.de præben.Fely.in capit. ſuper his. de accuſ. Caſſad. deci.iij.de reg.Cancell.Ioan. Andr. in regu. infamibus. de reg. iur. in vj. ſentit glo.in l.ſi verò.in §.qui pro rei qualitate.in verbo dubitetur.ff.qui ſatiſda.cog. Anto.de Butr.in capit.fin.de præſumpt.& in cap.bonæ. el.j. de elec.Bald.in l.qui accuſ.in fin.C.de eden.in l.cum mulier.ff.ſol. matr. & iſtam dicit * communem Alexan.in dict.l.in illa.ff.de verbo. obliga. Imola in l.ex facto.§.ſi quis autem.ff.ad trebell.

2 Ratio eſt ſecundum Bald.quia potius quis tunc agit,vel accuſat,quàm neget.in l.ab eo.C.quomodo & quando iudex.

Contrariam regulam,quòd negatiua non debeat probari : Facit Io. Andr.in regula ſine poſſeſſione.verſic.ad declarationem tamen. de reg. iur.in vj,tamen in fin.ſentit contrarium, ibi per quam decretalem ſatis poſſe attentari.Sepecul.in negatiua facti tenet contrarium,in tit.de probat.in §.probare. numer. 6. ſentit etiam Bartol. in l. ei incumbit. circa finem.ff.de prob.

3 Alberi.verò dicebat in lege ij.C.de iure emphyt.quòd in criminalibus proponens negatiuam,illam probat,non in ciuilibus : & dicit hoc eſſe de mente Innoc.in capit.ſuper his.de accuſat.

4 Limita hanc ſecundum partem,niſi contra negantem ſit præſumptio, quia tunc ipſe negans probat etiam,quòd aliàs non probaret, Bart. in l. ei incumbit.in fine ff.de probat.Tenendo primã opi.quę eſt * cõmunis.

5 Primò Amplia ſiue ſit actor,ſiue ſit reus ille, qui proponit negatiuam ad fundandam ſuam intentionem,Innoc.in dicto c.ſuper his.Iaſ.in l. in illa.ff.de verbo. obliga.Albe.de Roſ.in l.ei incumbit. numer.5. de probationibus.Bald.in lege ij.C.de iure emphytheutico.

6 Secundò Amplia ſiue ſit negatiua facti, ſiue ſit negatiua iuris, vt per glo.in l.ij.ff.de probatio.Innoc.in dict.capit. ſuper his. Iaſon. in dict.l.in illa.Saly.in l.ei incumbit.de probat.

7 Declara,vt per Alberic.de Roſa.in l.ei incumbit.nume.6.ff.de proba vt hoc procedat quando negatiua iuris conſiſtit in his,quę ſunt de genere permiſſorum:ſecus ſi conſiſtit in prohibitis.

8 Tertiò Amplia etiam ſi ſit negatiua qualitatis, vt per glo. in dicta lege ſecunda.ff.de probatio.Anto.de Butr.in dicto capit.ſuper his. verſic. & hæc vera.Ioan.Andr.in regula,Infamibus.in ſecunda oppoſ.primę par. de reg.iur.in vj.Fel.in capit.fin.de præſump. Bart.in l.in illa.in fin. ff. de verbo.obliga.Saly.in l.ei incumbit.ff.de probat.

9 Declara,vt per Alber.in d.l.ei incumbit. num.7.vt hoc habeat locum in negatiua qualitatis naturalis, non autem in negatiua qualitatis accidentalis,per exempla ibi per eum appoſita.

10 Quartò Amplia etiam ſi ſit negatiua cauſa exercitij.actionis, vt dicit Bart.in l.in illa.verſic.item ſi eſt cauſa.ff.de verb. oblig.refert, & ſequitur Anto.de Butr.in dict.capit.ſuper his.verſicu. Tu dic clarius.Ioan.de Anan.ibi Bald.in l.ij.C.de iur.emphyt.

11 Quintò Amplia etiam ſi negatiua ſit cauſa officij iudicis, vt per Bart. in d.l.in illa.verſ.item ſi negatiua.refert,& ſequitur Anto. de Butr. in d. capitul.ſuper his.verſicul. idem ſi negatiua. & ibi Ioan. de Ana. Baldus in l.ij.C.de iur.emphyt.

12 Sextò Amplia etiam ſi ſit negatiua improbabilis, vt dicit Dom. in ca. j.de confeſ.in vj.in iij.not.Imola in l.in illa.verſic.& idem dicas ſi ſit negatiua.ff.de verb.oblig.Pariſ.conſi.cxxxviij.vol.iiij.

13 Septimò Amplia etiam ſi agatur ciuiliter, ſiue criminaliter, proponens negatiuam pro fundamento ſuæ intentionis,illam probat,Innoc. in capit.ſuper his.& ibi Anan.

Contrarium ſentit Bar.in l.in illa ff.de verb.obliga.verſi.prædicta vera,niſi ſit præſumptio.

14 Ex prædicta regula infertur, quòd qui negat fuiſſe factam ſolutionem alteri,& ſic aſſerit non fuiſſe ſolutum, talis negatiua probatur per illum,qui hoc dicit, vt per Innoc.in dict.capit.ſuper his. & ibi Hoſtien. in §.cum autem.& ibi Ioan.de Ana. Bald.in l.in contractibus.in §. illo. C.de non num. pec. & in l. cum mulier. verſicu.ij. hoc probatur.ff.ſol. matr.& in repe.l.ij.verſic.ij.quæritur.ff.de iureiur.Bar.in l.in illa.verſic. & hæc lex.ff.de verb.obliga.Bart.in l.ij.C.de iure emphyt.Bald.in l.ſi à furioſo.ff.ſi cer.pet.Bart.in l.ſi quis conſortium.C.de Frabricen. lib. xj. & ibi Ang.Innoc.in capit.propoſuit.in fin.de cler.excom.miniſt. Lap. alleg.lxxxvij.in fine.Rot.in nouel.deciſio.ccccxlv.Abb.c.ꝑpoſuit.ver. & aduerte.de cler.excom.min.Iaſon.l.in illa.de verbo.obliga.& in l.ij. vbi dicit, * communiter teneri per omnes.C. de iure emphy. Anch. in capit.potuit.numer.24.de locat.

Contrarium quòd etiam iſto caſu probet debitor ſe ſoluiſſe, tenet Alb.in l.ij.numer.7.C.de iure emphyt.

15 Primò Limita niſi illemet,cui facienda eſt ſolutio,neget ſibi eſſe ſolutum,quia tunc non probat ipſe creditor negans,ſed debitor probat ſoluiſſe,ita Innoc. in dict.cap.ſuper his. & ibi Hoſtien. in §. cùm autem. & ibi Ioan.de Anan.Bald.in l.in contractibus.in §.illo.C.de non num. pecu.& in l.cùm mulier.verſic.ij.hoc probatur. ff. ſoluto matrimonio. & in repet.l ſecundæ.verſic.ij.quæritur.C.de iure emphyt. Bart. in l. in illa.verſic.& hæc lex.ff.de verbo. oblig. Bart.in l.ij. C. de iure emphyt. Abb.in capit.propoſuit, verſi.& aduerte.de cler. excom.miniſtr.Iaſon. in l.in illa.ff.de verb.oblig.& in l.ij.C.de iure emphyt.qui dicit * communiter teneri per omnes,vbi Bald.per Ancha.in cap.potuit. num. 24. C.de locat.Bald.in l.ſi à furioſo.ff.ſi cert.pet.

16 Amplia etiam ſi pro creditore debitor promiſerit alteri ſoluere, nam ſi ipſi debitori opponatur, quòd non ſoluerit, ipſe debet probare ſolutionem.Soci.l.fin.ff. de except. & fuit originale dictum Saly. per illum text.in l.ij.C.de iure emphyt. verſicu. quæro ſecundo. & ante eum fuit dictum Bald.ibi in viij.quæſtio.refert,& ſequitur Iaſon.in l.in illa. ff.de verborum obligationibus,& in l.ſecunda.C.de iure emphyt.

17 Secundò Amplia, etiam ſi quis peteret alterum puniri, quia non ſoluit illi, cui ſoluere debebat.Bart.in l.in illa.ff.de verbo.obliga. Ant. de But.in capit.ſuper his.de accuſat.Bald.in l.ſi à furioſo.ff. ſi cert. pet. in l. cùm mulier.verſic.item ſi aliquis.ff.ſolut.matr.in l.ij.C.de iur. emphyt.

18 Secundò Limita, quando agitur de probanda ipſa ſolutione, ſecus quando agitur de probando alio extrinſeco, puta conditionem fuiſſe purificatam,nam tunc probatio ipſius extrinſeci debet fieri per creditorem,quamuis ſolutio debeat ipſi fieri, vt declarat Iaſon. in leg. in illa. ff. de verborum obligationibus.

19 Tertiò Limita, quando quis teneretur non vinculo obligationis, ſed tantùm officio iudicis,ita per verbum forte, dicit Corn.conſi.cxx.vol.j.

20 Similem diſtinctionem, An opponat illemet, cuius intereſt, & tunc probet ille, cui opponitur : aut opponit tertius,& probet negans, dicit Lap.in allegat.xciiij.

21 Primò Ex his infertur,quòd emphyteuta probat ſe ſoluiſſe, quando dominus ſibi opponit caducitatem, non autem probat dominum ipſum non ſoluiſſe,ita Cyn.in l.ij.C.de iur. emphyt. poſt gl. ibi in verbo

repellere

repellere.in ver.item quis probabit.Specul.in tit.de locat.in §. nunc ali qu:.verſic.xxxj.Iaſon. in dict.l.ij.C.de iure emphyteut.& ibi Alber.de Roſat.num.7.Anch.in capit.potuit.nu.24.de locat. & ibi Imol. nu.54.

22 Secundò Infertur,quòd ſi alicui opono,quod non debet audiri, quia non ſoluit collectas,non eſt fundata intentio mei opponentis, niſi veri ficem non ſolutionem,Bart.in dict.l.in illa.ff.de verbo.oblig.Rom. ibi num.15.Anto.de Butr.in cap.ſuper his.de accuſatio.Bald.in l. ſi à furioſo.ff.ſi cert.peta.Ang.in l.j.C.de fide inſtru.libr.x.in repet.& in l.penultima.§.docere.ff.ne quis eum,Alexand.in l.in illa. ff. de verbo. obligat. Bald.in l.ij.C.de iure emphyteut.& ibi Ang.circa finem,& Iaſon. Bart. in l.ſi quis conſortium.C.de Fabricen.lib.xj.& ibi Ang.

Contrarium Bald.in l.cùm mulier.ff.ſoluto matr.

23 Tertiò Infertur, An ſi quis aſſerat defunctum non habere proximiores,quàm ſe ipſum,num debeat probare? & Specul.in tit.de teſta. §. ſequitur videre. verſiculo,eſt etiam alia, ſentit quòd debeat probare ille, qui hoc aſſerit,& Angel.Aretin.in §.actionum.verſi.ſi autem ab inteſt. de actio.Bertr.conſilio ccxxxij. in princ. volum.iij. in recens impreſſis. Areti.in l.ſed & ſi de ſua.ff. de acqui.here. Maria.iun.conſi.xxvj.verſic. & ad contrarium.Iſta opinio ſaluari poteſt quando alius eſt in poſſeſſione,& agit ille,qui prætendit ſe eſſe proximiorem.ita loquitur Bertran. in dict.conſili.ccxxxij.volumi.iij.& facit quod not. in ſeq. correlario.

Contrarium Cuma.in l.ſed etſi de ſua.ff.de acquir.hered.& Rom.in l.heres inſtitutus.eo.tit.Alex.in l.is poteſt.verſicu.ſed iuxta prædicta. de acquir.hered.& ibi Iaſon.nu.83.& ſeq.Alex. in conſil. xx. in fin. volu.j. Corn.conſil.cxcvij.volu.iiij.& in l.ij.C.qui admitti. Cuma. conſil. xlv. nu.3.vo.iiij.Ruin.conſ.cliiij.vol.iij.Alex.in conſ.clxxix.Cor.conſi.xcv. in fin.verſic.& pro hoc etiam facit.volu.vij.& Soc.conſi.lxxxix. verſic. quoniam ad hoc reſpondeo.Ruin.conſi.lxvij.verſi. quòd autem fuerit.

24 Tenendo iſtam partem, declara quando probauit ſe eſſe coniunctum in aliquo certo gradu,quia aliàs non præſumitur illum eſſe coniunctum magis proximum,ita declarat Dec.conſil.cccxxj.

25 Quartò Infertur,quod dicenti aliquem deceſſiſſe ſine filiis,incumbit probatio, Imola in lege ex facto. §. ſi quis autem. ff. ad Trebel. & ibi Raphael Cuma. & Alexand. ſentit Paul. Caſtr. in l. ſi inter.ff. de rebus dubiis.Alexan.conſil.lxxij.volu.v.Aret.in l.ſed & ſi de ſua.ff. de acquir. hæred.Sadolet.in l.qui duos.ff.de rebus dubiis.in §.cum in bello.Bertr. conſil.cclxxxvj.volum.iij.Alex.in l.is poteſt.ff. de acquir. hæred. Vinc. Hercul.in d.§.ſi quis autem,Gozad.conſi.iiij.ſentit Corn.conſil.cxxiij. numer.17.verſic.item facit.volum.j.

Contrarium Barto.in d.§.ſi quis autem.& ibi Angel.& Paul. Caſtr. & in l.qui duos.§.cum in bello.ff.de rebus dubiis.Alex.conſi.xxx. vol.j. Soc.in l.qui duos.§.cum in bello.ff.de rebus dubiis.Corn. conſi.cxcvij. volu.iiij.Caſſa.conſil.xix.& iſtam dicit * communem Bertrand.conſi. xlij.volu.j.in recens impreſſis,Deciſio.Neapol.clix.nu.11.& ſequenti in nou.Afflict.ſuper conſtitut.Dec.conſil.cccccclij.nu.7.Cornelius conſi. lxxij.volu.j.Ioan.Crot.in cap.Raynutius,verſic. tertius caſus, vbi dicit iſtam eſſe * communem opinionem.Ruin.conſili.cix. volu.iij. Alciat. de præſumptionibus.in prima regula,in xlix.præſumpt.

26 Pro concordia dici poſſet,vt dicit Dec.Neapol.clix.in nou.nume.12. & ſequenti, quòd aut conſtat grauatum aliquando habuiſſe liberos, & tunc quia præſumuntur viuere,is,qui allegat illos deceſſiſſe,tenetur probare,& ſic procedat prima opinio,aut non probatur grauatum aliquando habuiſſe filios, & tunc procedat ſecunda opinio.

Contrarium Ioan.Crot.in cap. Raynutius.verſic.ij.caſus,de teſtam.

27 Tenendo primam opi.limita niſi fideicommiſſarius ſit in poſſeſſione, quia tunc non eſt neceſſe ſibi quicquam probare.Imola in d.l.ex facto. §.ſi quis autem.ff.ad Trebell.& ibi Rapha.Cuma.Ioan.Crot. in capitu. Raynutius.de teſtamentis.

28 Contrarium quòd ſiue agat,ſiue conueniatur nunquam probet fidei commiſſariust,enet Soci.in l.qui duos.§.cùm in bello.ff. de reb. dub.& in l.ſi inter virum.ff.eod.tit.

Contrarium, quod imò omni caſu ſiue agat ſiue conueniatur, probet fideicommiſſarius, tenet Alexand. in l. ex facto.§. ſi quis autem. in fin.ff.ad trebel.

29 Quintò Infertur, nam ſi dicatur aliquem deceſſiſſe non facto teſtamento, iſta intentio requirit probationem illius, qui in ea ſe fundat, vt dicit Roman.in l.ſi emancipati.in ſecundo notabili. C. de collat. & ibi Dec.in ſecundo not.Cornelius conſilio.cxxv.volu.iiij. Aretin. in l. ſed etſi de ſua.ff.de acquirenda hereditate, ſentit Bartolus, conſi. xc. verſi. item ſciendum eſt.

Contrarium Bartolus in l.is poteſt ff. de acqui.hære.verſicu. quinto dicit gloſſ.& ibi Alexand.& Iaſon.num.85.& num.88.Alexand.in d.l.ſi emancipati.in tertio notabili,& ibi Iaſo. ſentit Cornelius in l. ij.C.qui admit.& in l.ſi emancipati, vbi dicit iſtam partem ſeruari de conſuetudine.& conſi.cxcvij.vbi idem dicit,vol. iiij.nu.3.Cuman.in conſi.xliij.

30 Sextò Infertur, quòd dicenti heredem non ſeruaſſe voluntatem defuncti incumbit probatio,Bartolus in l.in illa. ff. de verborum obligationibus,qui intelligit,quando ille,qui agit non eſt ille, cuius commodum reſpicit teſtatoris voluntas, quia ſi eſſet illemet,non tenetur quicquam probare,& idem tenet Rom.ibi num.16. & in l. item ait Prætor. vbi dicit quòd iſta negatiua eſt probanda per illum, qui in ea ſe fundat. ff.ex quibus cauſis maior.Cornelius conſi.xj.nu.8.volu.ij. & conſil.ccl. num.15.volu.j.& in conſi.cxx.num.14.volu.j.& conſil.cxxiij.num.14. volu.j.ſentit Salyc. in auth.hoc amplius.quæſt.viij. C. de fideicommiſ.

31 Et ſimiliter in eo, qui aſſerit non eſſe ſatisfactum voluntati teſtatoris in matrimonio contrahendo, vt per Cornelium in dicto conſil. cxxiij. num.17.& conſil.ccl.num.16.volu.j.& conſil.cv.nume.19. & ſequenti.

32 Septimò Infertur, quòd dicenti maritum non adhibuiſſe medicum vxori ęgrotanti,prout de iure tenebatur,incumbit onus probandi hanc negatiuam,Corn.in dict.conſili.ccl.volumi.j.& conſili.cxx. numer. 13. volu.j.& conſili.cxxiij.num.16.volum.j.

33 Octauò Infertur,quòd ſi mulier aſſerat ſe non poſſe habitare cum heredibus mariti,debet ipſa probare hanc negatiuam,Petr.de Anc.conſil. ccliiij.refert & ſequitur Iaſo.in l.in illa.ff.de verborum obligationibus. Ruin.conſil.xxxiiij.volumi.ij.

34 Nonò Infertur,nam qui dicit non reperiri idoneum, debet probare, Aimo conſilio cxxj.

35 Decimò Infertur, nam qui dicit non reperiri malefactorem, & propterea Communitatem teneri,debet probare.Cor.conſi.cxxiij.in prin. volum.j.Aimo conſil.cxxj.

36 XI. Infertur,quòd dicenti non reperiri in ciuitate forenſem vllum,incumbit probatio iſtius negatiuæ,Corn.conſil.cccxxiij.volum.iiij.Aimo conſilio cxxj.

37 XII. Infertur, nam dicenti, non fuiſſe præſtita alimenta donanti,& per conſequens donatarium cecidiſſe à cõmodo donationis, incumbit probatio,Corn.conſi.cxx.nume.13.& ſeq.volu.j.

38 XIII. Infertur,nam alleganti ſe non ſoluiſſe,& per conſequens præſcripſiſſe,vt nõ arctetur ad ſoluendum,incumbit probatio,Ioan.Andr. in regula,ſine poſſeſſione.de reg.iur.in vj.

39 XIIII. Infertur,nam aliquando non fuiſſe creditorem,probatur per illum, qui repetit pecuniam ſolutam per condictionem indebiti, ita Alex.conſil.lxxxiij.in princ.volu.j.

40 XV. Infertur, nam opponens electo defectum ætatis, ipſe probat. Cald.conſil.v.de probat.

41 XVI. Infertur,quòd ſi opponatur tutori agenti,quòd non fecerit inuentarium,& propterea non debeat audiri, ille probet, qui dicit illum non eſſe audiendum.Tamen Bar.in l.in illa.ff. de verb.oblig.non audet firmare,& idem Anton.de Butr.in c.ſuper his. ſed Angel. in l. hoc iure, tenet indiſtinctè,quòd probet tutor ſe feciſſe inuentarium.Imola in l. in illa.& ibi Roma.num.14.& Alex.idem voluit Bal.in l.ij.C. de iure emphyt.Iaſon.in dict.l.in illa.verſic.iiij.vltra Bart.

42 XVII. Infertur,quòd qui dicit aliquem non promotum, ipſe probat. Rota deciſio.lxxxiij.in nou. Caſſad. deciſ. v. de reg. Cancell. numer.5.

Contrarium Innoc.in capit.ſuper his.& ibi Ioan.Andr.et Caſſan.in conſuet.etiam Felyn.qui dupliciter limitat in dicto c.ſuper his.& Anto. de Butr.verſi.ſed ſi opponitur.& ibi Ioan.Andr.Specul.in titu.de probationibus.§.probari.nu.8.Iaſ.in l.in illa.ff.de verb.oblig.in v.fall.Abb.in capitu. bonæ. el j. in princ. de elect. & in capitu. ſicut. verſicul. & per hoc notatur.de iudi.

43 XVIII. Infertur,quòd dicenti aliquem non legitimè inſtitutum, incumbit probatio,Rota in antiquis deciſ.xl.Innoc. in c. ex inſinuatione. de proc.ſuper verbo,Inſtit.Caſſad.deciſ.v.de reg.Cancell.

44 XIX. Infertur, quòd qui allegat non fuiſſe ſeruatam formam in electione,tunc ipſe probat,quando ſecuta eſt confirmatio, ſecus ſi confirmatio non fuiſſet ſecuta, quia tunc probat electus, ita Ant. de Butr.in c. ſuper his.verſic.quæro ſi opponitur.de accuſ.poſt Compoſtel.in capit. quòd ſicut.de elect.idem tenet Ioan.Andr.in dict.cap.ſuper his. & dicit Cald.conſ.v.de probatio.ꝙ opponens quiduis electo,ipſe debet ꝓbare.

45 XX. Infertur,quòd ſi opponatur electo, quòd non eſt legitimus, ille probat,qui opponit,Ioan.And.in regula infamibus.verſi. ſoluendo tamen duo.de reg.iuris in vj. qui concludit notabiliter declarando, quòd opponens electo, vt caſſetur electio, ipſe probat dictum illegitimum, ſed ſi electus peteret confirmationem, electus probaret ſe legitimum. Ant.de But.in c.fi.verſi.ſi ergo petat, de præſumpt.

46 Et an quis præſumatur legitimus, vel illegitimus, & quis debeat hoc probare, vide Feder.conſil.ccxv.

47 XXI. Infertur, nam alleganti aliquem religioſum ſacerdotem miniſtraſſe ſacramenta in aliena parochia ſine licentia, incumbit iſta probatio,Anto.de Butr.in c.ſuper his.verſi.& hæc vera.de accuſatio. & ibi Anan.per not.per Lap.alleg.cxxvj.

48 Similiter quando quis dicit aliquem accepiſſe poſſeſſionẽ ſine licentia Iudicis,ipſe probat,Corn.conſil.ccl.volu.j.

49 Similiter quando quis aſſerit aliquem fuiſſe ordinatũ ab alieno Epiſcopo ſine literis dimiſſoriis,vt per Fely.in dicto capit.ſuper his. verſiculo vj.& vlt.conclu.

50 XXII. Infertur,nam dicenti pecuniam mutuatam officiali,non fuiſſe conuerſam in vtilitatem communitatis, incumbit probatio, Bartol. conſil.xciiij.refert,& ſequitur Corn.conſil.ccl.volu.j.

51 XXIII. Infertur, quòd accuſanti ſyndicum non denunciaſſe, incumbit probatio,tamen contrarium tenet Bald. in l. cùm mulier. verſicu.&

infero ad aliam quæſtionem.ff.ſol.matr.

52 XXIIII. Infertur etiam quòd dicenti non reperiri plures teſtes, incumbit probatio,Rui.conſil.lxvij.volu.v.

53 XXV. Infertur,quòd qui aſſerit rem non eſſe in territorio, ipſe probat,Ruin.conſil.lxix.volum.v.

54 Primò limita principalem regulam, quòd negatiua probetur per illum, qui in ea ſe fundat, vt procedat quando id, quod negatur, non requirit de neceſſitate ſcripturam,ſed ſi ſcripturam de neceſſitate requireret,tunc non eſt neceſſarium aliàs illam verificare, ſed is, contra quem opponitur, debet exhibere ſcripturam, qua exhibita, releuatur exhibēs ab alia probatione plenioris ſolennitatis, per not.per Innoc. in d.c. ſuper his.vbi voluit,quòd quando opponitur contra electionem,tenetur electus producere inſtrumentum electionis,quo producto, releuatur à probatione ſolennitatis.Idem voluit ibi Anton.de Butr. & Ioan. Andr. Abb.in c.bonę.el j.in prin.de electio.Iaſ.in l.in illa.ver.v.limita. de ver. obligat.Mant.conſil.lxxij.Felyn. in dicto c. ſuper his.verſic. ſeptima & vltima concluſio.Abb.in c.ſicut.verſi. item vbi ius præcipit. de re iudic. Caſſad.de regu.Cancell.deciſ.v.

55 Secundò Limita in eo,qui confeſſus eſt recepiſſe pecuniam mutuò,& poſtea infra biennium negat illam recepiſſe, & opponit exceptionem non numeratæ pecuniæ, nam non tenetur probare negatiuam , ſcilicet non recepiſſe,ſed mutuans debet probare ſe numeraſſe.ita limitat gloſ. in l.in exceptionibus.ff.de probat.ita Rom.in l.in illa.ff.de verb. oblig. verſic.præterea ſi ſpeciale eſt.& ibi Iaſ.verſi.iſta regula fallit. poſt Bart. ibi.verſic.fallit in exceptione non numeratæ pecuniæ.

56 Tertiò Limita,niſi præſumptio eſſet pro negante,quo caſu non tenetur probare negatiuam,Bart.in d.l. in illa. verſicu. prædicta vera. & ibi etiam Iaſ.verſic.tertio fallit.Bart.in l.actor.verſic. nunc quæro quando. C.de probationib.Rota in antiquis , deciſione cccccluj. Roch.Curt.in tract.iure patronat.in verbo,honorificum.quæſtione.xlix.Idem voluit Rota in nou.deciſio.cccclxxviij.Caſſad.deciſione quinta.in fine.de reg. Cancell.Ant.de Butr.in c.fi.verſic.quædam eſt negatiua alterius accidentis.de præſumptionib.& in c.bonæ, verſi quædam eſt qualitas. de elect.

57 Quartò Limita , quando negatiua excludit illum , cui obiicitur quominus poſſit in iudicio cōparere,q̨a tunc is,cui opponitur, debet probare ſuam habilitatem.vt per Iaſ.in d.l.in illa.verſic.quarto vltra Bart.per illud,quod dictum eſt de tutore,cui obiicitur,quòd non fecerit inuentarium,vt ſupra diximus in xvj.illatione.

58 Quintò Limita,quando electus petit ſe confirmari,& opponens negat illum habere qualitates ſufficientes, quia tunc non probat negans, ſed petens confirmationem,vt per Anto.de Butr.in dicto c.fin. verſicu. in aliis qualitatibus.de præſumptionibus, & in capitul. bonæ. verſiculo aut eſt contentio.de elect.

59 Sextò Limita,quando negans qualitatem in electo, ſe opponit antequàm electus conſenſit,quia tunc non negans, ſed electus tenetur probare ſuam habilitatem,Anto.de Butr.in c.fi.verſic.ſi peto,de præſumpt.

60 Septimò Limita,quando iudex inquirit ſuper habilitate illius,qui poſſidet beneficium, & negat poſſidentem habere legitimas qualitates, quia tunc non probat iudex negans,ſed poſſidens beneficium, Antonius de Butr.in dicto c.fin.verſic.in quantum autem.de prę́ſumptionibus, & in c.bonæ.verſic.ſi autem non intenderet.de electio.

61 Octauò Limita, quando negans, tantùm negat intentionem actoris non probatam,Bald.in l.ſi ex cautione.in vltima oppoſitione.C.de non numerata pecunia.Antonius de Butrio,in dicto c.fin.verſi. in aliis qualitatibus,de præſumptionibus.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Aſſerens bona non ſufficere , transfert onus probandi contrarium in aduerſarium.

1 GLOSSA in l.cum de lege. ff. de proba. firmat hanc concluſionem,quòd ſi aliquis dicit bona non ſufficere, non tenetur aliud probare, ſed transfert onus probandi contrarium in aduerſarium,per text.in l. fin. §. licentia. C. de iure deliber.& illam gloſſ.ſequitur ibi Bart.& in l.ſi conſtante.ff.ſoluto matrimonio,& in lege decem.ff.de verborum obligationibus,& in Rubr. ff.de noui oper.nunc.in l.conficiuntur.§. codicilli. ff. de iure codicillorum.in l.j.§.ſi vſusfructus.circa finem.ff. ad legem Falcid. Bald. & Saly. in dict.l.cum de lege.ff.de probatio.Angel.Imo.& Alexan.in l.mutum. ff.de acquir.hered.Imol.in l.cum ex cauſa.ff.de re iudi.Paulus de Caſtro in l.maritum.ff.ſoluto matrimonio.Baldus Ang. & Paulus de Caſtro in dicto §.licentia.Imol.in l.neceſſariis.vbi etiam Alex.in fine.ff. de acquirenda hereditate.Paulus de Caſtro,conſilio ccxij.volu.j.Areti. in conſi. cxix.circa finem.Rom.conſil.cclxxvj.in fine.Ioan.Crot.in l.ſi conſtante.ff.ſoluto matrimonio.Alexan. in conſi.xlj.in fine,vol.iij. & in conſi. lxxj.in fin.volu.iiij.Alexand.in conſili.ccxxxix.volumi.vj.Guido Papæ quæſtio.cxlij.Deciſ. Neapo. ccclxxvij. Iaſon. in §.item ſi quis. Inſtit. de actio.Gozad.in conſil.xciiij.Caſſan.in conſue.Aimo in conſi. lxxx.Ant. de Butr.in capit.fin.de proba.& in capit.contingit. de fide inſtru. Ruin. in conſil.xxxix.volum.j.& conſil.clxxxvij. vbi dicit communem * eſſe opinionem, vol.j.& conſi. cxvj. & conſi. cxliiij.vbi dicit communem, vol.ij.& in conſi.cix.vbi idem dicit,vol.iij.& conſi.xxxiij.& conſi. lxix. vol.iiij.& iſtam gl.in l.cum de lege , eſſe communiter approbatam dicit idem Ruin.in conſi.cix.vol.v.& conſi.lxvij.& conſi.xcj.& conſi. cxliij. volu.v.Soci.in conſi.ciiij.in fin.volu.iij.Cur.Iun.in conſi.150.

Contrarium tenuit Iac.Butr. in l. actor. C. de probat. & in d.l. cùm de lege.& ibi Imola,Rom.& Alexan.ff.eod.Iaſ.in l.ſi conſtante.ff.ſoluto matrimonio.Paul.de Caſtr.in l.Mæuia.§.fi.ff.eod.Imol.Cuma. Aret. & Alexand.in l.decem.ff.de verb.obliga.Corne. in l. fin.§. licentia. vbi etiam Alexan.& Iaſ.C.de iur.deliber.Aret.in l.in illa.ff.de verbo.oblig. Imol.in Rubr.ff.de nou.oper.nunc.& ibi Alexan.Lancelot. Dec. in d.l. ſi conſtante.& ibi Clau.& idem Claud.in l. decem.ff. de verbo. obliga. Mar.iun.in conſilio xxvj.volu.ij.

2 Et pro iſta opinione facit,nam ſi aliquis vult teſtem cogi ad teſtificandum in ſubſidium , debet hoc probare, nec ſufficit allegare, quòd non habet alios teſtes, Anto.de Butr.in capit.ſuper eo.de teſt. refert. Aret. in capit.dilecto.eod.tit.

3 Et qui vult dicere beneficium eſſe maioris valoris,debet probare. Rebuf.in tract.nominat.in ix.quæſtio.principali.num.43.

4 Et qui vult dicere aliquem teſtatum deceſſiſſe, debet probare, Bertr. in conſilio cxxxij.volumine ij.

5 Et ſimiliter qui dicit aliquem deceſſiſſe inteſtatum,niſi fama, vel communis opinio fundet intentionem, debet probare, ita Brun. in tract. quòd ſtanti.maſcul.

6 Et qui vult dicere defunctum reliquiſſe plures coniunctos tempore mortis,debet ipſe probare,Ruin.in conſi.cliiij.volu.iij.

7 Et aſſerens ſe eſſe proximiorem,hoc debet probare,Calca. in conſilio viij.numero 33.

Contrarium Corn.in conſil.cxcvij.volu.iiij.Iaſ.in conſil.xxxiij.vol. j.deciſ.Neapol. clix. in nou. Quæ quidem omnia quia latius deducta fuerunt,in præcedenti concluſione,ideò ad ea lectorem relegamus.

8 Tenendo igitur primam opinionem, quæ videtur magis communis.

Primò Limita,niſi fama,vel communis opinio ſe haberet in contrarium,vt colligitur ex dictis Bart.in l.is poteſt ff.de acquir.hered.

9 Et propterea infertur quòd ſi probaretur rem perueniſſe ad aliquem, quia præſumitur penes illum exiſtere,niſi probetur deperdita,vel diſtracta,non ſufficit aſſerere rem apud ipſum non extare,Bart.in l. ſi quis ex argētariis. §.an verò heredi.ff.de eden.Iaſ.in cōſi.xxxiiij.vol.j.vbi dicit, ꝙ iſta regula non procedit quando præſumptio eſt pro illo qui negat.

10 Secundò Limita vt regula procedat tantummodò quando agitur de valore rerum,non autem quando agitur de valore bonorum,Iaſon. ex mente aliquorum,conſi.xxxiiij.num.6.volu.j.licet ipſe eam impugnet.

11 Tertiò Limita quando dicitur rem non extare ex cauſa defenſionis, vt per Ruin.conſi.xlix.& in conſi.lxxxj.in fin.volu.v.

12 Primò Tenendo aliam opi.limita non procedere confecto inuentario per heredem,quia tanta eſt præſumptio pro inuentario, vt transferat onus probandi in aduerſarium,& ita procedit gl.in d.l.cū de lege,& ita etiam procedunt omnia dicta Doct.qui dicunt heredem habere fundatam intentionem ex inuentarij ſcriptura,vt dicit Paul.de Caſt.conſi. ccxij.vol.j.& ita declarat Alexan.in l.ſi conſtante. & ibi Iaſ. Corn. in l. fin.§.licentia.vbi etiam Iaſon.C.de iur.delib.Ruin.conſi.xlix.& ſeq.& conſi.lxxxij.volum.v.

13 Idem eſt ſi alia præſumptio concurreret pro negante. & ita declarat Fely.in c.ad aures.de reſcript.Claud.in d.l.ſi conſtante.& in l.decem.ff. de verbo.oblig.Lofred.in conſi.xxxij.Maria.iun.conſi. xxvj. volum. ij. Alciat.de præſumpt.in iij.regula.in xx.præſumptio.

14 Secundò Limita non procedere quando aliquis ſuſtineret partes rei, quia tunc reo ſufficit dicere,quòd bona non ſufficiunt,& nihil aliud tenetur docere,ſecus ſi ſit actor,& ita Paul.de Caſt.declarat gl.in d.l.cùm de lege,in l.Mæuia.§.fin.ff. ſolut.matr. & idem dicit Imo.in Rubr.ff.de nou.oper.nunc.& hoc videtur fuiſſe de mente Bartol. in l.ſi verò.§.qui pro rei qualitate.ff.qui ſatiſ.cog.Maria. iun. in conſilio xxvj. volum.ij. Alciat.de præſumpt.in iij.regula,ſecunda præſumpt.

Contra hanc declarationem tenet Alexan.in Rub. ff. de noui oper. nunc.dicens quòd iſta declaratio videtur truffa quo ad euitandam glo. in dicta l. cùm de lege, & idem dicit Alexand. in dicto §. licentia. & Iaſon.in conſilio xxxiiij.volum.j.

15 Tertiò Limita quando heres ex inſpectione inuentarij oſtendit tantum eſſe in bonis.Lofredus in conſil.trigeſimoſecundo nume.10.Iaſon. in conſilio xxxiiij.volum.j.

16 Ex prædictis infertur,quòd ſi fructus vel pecunia ad aliquem perueniunt,& dubitatur,An ſit factus locupletior,qui vult dicere ipſum non eſſe factum locupletiorem,ipſe debet hoc probare,glo.in l.vtrum.ff.de petit.heredit.& ibi ex illa glo.not.Angel.& idem Angel.in l.ſed ſi lege. §.qui autem.el tertio.ff.de petit.hered.Rom. in conſil. cxlix.|verſicu.& qualiter locupletior,Alexand.in Apoſtill.ad Bart.in l. ſi ipſa. in verbo, diſtinguere.ff.quod metus cauſa.Socin.in conſil. xxiiij.& conſil.clix.& conſil.lxxxij.volu.iiij.& in l.in pupillo.ff.de exceptio.Gozad.in conſi.

xciiij.

xciiij.Hiſp.in Rubr.de donat.inter virum & vxorem.Mar.iun.in conſ. cl.vol.j.Ruin.in conſi.xxiiij.in fin.vol.j.& conſilio xxix.vol.ij.

17 Ratio autem videtur,quia res præſumitur extare apud eum, ad quē peruenit,niſi probetur conſumptio,Bar.in l.ſi quis ex argentariis.§.an verò hæredi.ff.de edend.Ruin.in conſilio xcvij.vol.v.

Contrarium quòd onus probandi incumbat illi,qui dicit aliquem locupletiorem effectum,ponit Ang.in l.Inſulam.§.fi.ff.ſoluto matri.& in conſi. clx.in fi.& conſi.cxxxiij.Gomeſ.in §.Actiones.Inſtit.de actio. Alex.licet non ſe firmet,in lege mulier.§.cum proponeretur.in fine.ff. ad Trebel.Curt.iun.in conſilio xx.in fine dicit eſſe communem* opin. quòd non cenſeatur factus locupletior:& fuit opinio Cur.ſenioris in conſilio lxxj.Fel.in c.de quarta.de præſcr. Cagno.in l.ex pœnalibus. nu.3.ff.de reg.iur.Ruin.in conſi.liiij.vol.j.& conſi.xcj.vol.v.

18 Primò Tenendo primam opin.limita in minore,in quo ſi dubitetur, an ſit effectus locupletior ex pecunia,recurrendum eſt ad diſtinctionē gl.in l.j.C.ſi aduerſ.venditio.& in l.prædiorum.C.de prædi.min.& diſtinctio eſt iſta,& eſt vera,nam aut contractus tenet,& præſumitur locupletior factus,adeò quòd minor debet probare ſe non eſſe factum locupletiorem,aut contractus non tenet,& tunc probet aduerſarius minoris,ipſum factum locupletiorem,& hanc diſtin.etiam ſequitur Sal. in d.l.prædiorum.Soci.conſi.cxv.Ruin.in conſi.cxiij.nu.6.vol.v.

Contrarium Bal.in d.l.prædiorum.

19 Sublimita in mutuante pecuniam minorum,in quo ſemper ipſe probat.vt per Sal.& Bal.in d.l.prædiorum.nec eo caſu adhibenda eſt diſtinctio ſupradicta.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Error communis facit ius.

1 NOn inutilis eſt illa regula,quæ habetur in l.Barbarius Philippus.ff.de offi.Præte.ꝙ communis error facit ius, & veritati præfertur:& ideò ſufficit quem habilem reputari communi hominum opi.Ad idem eſt text.in l.j.C.de teſt.& in §.ſed cum aliquis,& ibi gl.in verbo,libertate.Inſti.eo.tit.& plura ponit in propoſito Soc.in conſi.xxxij.lib.j.Alex.in conſi.cxxxviij.volu.j. Hippo.in pract.in §.aggredior.& in l.j.ff.de ſicar.& in Rub.de fideiuſ.

2 Primò Amplia vt etiam ſufficiat,aliquem bis feciſſe aliquos actus tanquàm talem,& in bino actu habilem reputatum fuiſſe,ita ponit Bolognin.in conſilio viij.ex mente Rom.in ſing.ſuis,Fel.in c.cum dilecto. de reſcrip.& in c.cum P.& G.de offi.deleg.Imola in d.ca.cum dilecto. de reſcrip.Quinimò Bald.in l.ad teſtium.§.j.ff.de teſtib us, tenet etiam ſufficere quod vna vice quis ſe exercuerit vt talis.& in repet.l.Barbarius.ff.de offi.Prætoris.

3 Et pro iſta opinione facit,quod dicetur infrà de delegato ad vnā cauſam tantùm:& idem eſt ſiue vbi ſit publica vtilitas propter multitudinem cauſarum,ſiue priuata propter vnam cauſam tantùm, Bald.in l. non dubium.C.de leg.in xv.oppoſit.& in d.l.Barbarius.in verſi.venio. ad rationem,Fel.in c.cum dilecto.de reſcrip.poſt Imolam in l.quidam conſulebant.ff.de re iudi.Domi.in c.tria.tertia quæſtio.vij.

Contrarium tenet Inn.in c.j.de fide inſtrum.Spe.in titu.de inſtru. editio.§.reſtat.Alex.in conſilio cxxxviij.vol.j.& in conſilio lxxx.volu. ij.& iſtud fuit de mente Inno.in c.cùm dilecto.de reſcriptis.vbi dicit,ꝙ l.Barbarius.non habet locum in delegato ad vna cauſam, & dicit hoc fuiſſe de mente Gul.de Cun.in d.l.Barbarius,de quo infra dicetur in limitationibus.

4 Secundò Amplia etiam vbi contra aliquem eſſet lata ſententia priuatiua habilitatis,& in aliquo loco,vbi hoc ignoraretur,cōmuni omnium opinione gereret ſe pro habili,nam omnia geſta valerent,perinde ac ſi in veritate fuiſſet habilis,ita Cuma.in conſi.lxij.Pau.de Caſt.in l.ad teſtium.§.j.ff.de teſt.Sal.in l.j.C.eod.

5 Et hoc quando error poteſt eſſe probabilis.Ang.in d.l.j.circa fi.Bald. in l.j.C.de iur.& fact.igno.& in c.exceptiones.de except.& in l.ij.C.de ſeruit.& aqua.& in l.j.in vj.quæſtio.C.de teſtam.& in d.l.Barbarius.in ij.lect.verſi.ſed pone.& in l.ij.circa fin.C.de ſent.& in l.ad teſtium.§.j. ff.de teſtam.& iſta fuit opinio de mente Bart.in l.eadem.§.hac lege.ff. ad legem Iul.repet.Iaſ.in d.l.Barbarius. in fin.Fel.in c.fraternitatis.in v.limitat.de hæret.

Contrarium tenuit Bal.in l.nihil.C.de manumiſ.vindicta.& in repet.d.l.Barbarius.Soc.in reg.ccxxvij.in iiij.limitatio.Corſet.in ſingul. ſuo in verbo,error communis.& iſta vltima opinio fuit de mente Pauli de Caſtr.in l.j.in prin.C.de teſtam.& Bal.in l.vt militibus.C.de teſt. milit.& iſtam videtur ſenſiſſe Fely.in c.j.de fide inſtrum.Iaſ.in l.Barbarius.& vide Fel.in c.fi.de accuſatio.loquentem in Prælato,vbi diſtinguit,vt contractus factus poſt diſpoſitionem ignoratam non valeat,ſolutio vero ſic.

6 Prima autem opinio eo magis eſſet vera,ſi tenemus,ꝙ ſola condemnatoria de falſo non faciat ceſſare officium adminiſtrationis Notariatus abſque eo,ꝙ fuerit ſibi interdictum.vt tenet Bald.in repetitio.d.l. Barbarius.& in l.penul.C.de poſitio.& in l.iubemus.in fine,C.de probationib.Bar.in l.eadem.§.hac lege.ff.ad legem Iuliam repe.Fel.in c. fraternitatis.de hæreticis.

7 Declara autem,ꝙ non ſufficit quòd per modicum tempus quis gerat ſe pro habili,vt puta tribus annis,ſed requiritur decennium. Bal.in l.j. C.de fideicommiſ.ſequitur Fel.in d.c.j.de fide inſtru.

8 Quod dictum credo verum eſſe non præcedente alio titu.aliàs eſſet contra tex.in d.l.Barbarius.& ſentit Sal.in d.l.Barbarius.

9 Tertiò Amplia vt etiam in Papa procedat iſtud dictum,quia licet non ſit verè Papa,ſi tamen communi opinione habeatur pro tali,geſta per eum tanquàm per Papam valent,Bal.in l.non mutat.C.de lib.cauſ.Iaſ. in d.l.Barbarius.

10 Quartò Amplia idem eſſe in Imperatore,Bart.in repetitio.l.Barbarius.in fine,& ibi etiam Bal.

11 Quintò Amplia in quocunque inhabili electo,Bal.in l.j.circa fin.C. qui,& aduer.quos.

Et hoc intellige in his,quæ reſpiciunt alios,non commodum ipſius inhabilis,vt dicit Bal.in d.l.Barbarius.& ibi Iaſ.

12 Sextò Amplia etiam ſi in partibus,& in patria ipſius officialis,conſtaret illum eſſe inhabilem,licet in loco,in quo gerit officium communi opinione habilis reputaretur,Abb.in c.ſciſcitatus.de reſcript.Iaſ.in d.l.Barbarius.Bal.ibi.& in l.j.C.de teſtamen.

13 Septimò Amplia etiā ꝙ ſolus Imperator fuiſſet in errore,vt eſt text. in d.l.Barbarius in fine,ſecundum vnam lect.vt per Bal.in repe.in fi.& in l.j.C.de ſeru.& aqua.licet Iaſ.in d.l.Barbarius. teneat contrarium.

14 Octauò Amplia non modo vt procedat ſi eſt defectus in perſona, ſed etiam quando eſt defectus in ſolennitate,vel in cauſa materiali,ita declarat Iaſ.in d.l.Barbarius.Bal.in d.l.ij.in fi.C.de ſen.Alex.in conſil. cxxxviij.vol.j.Bal.in l.ad teſtium.§.j.ff.de teſtib.

15 Nonò Amplia vt etiam propter cōmunem errorem excuſetur quis à pœna delicti,Alex.in conſi.lxv.vol.iij.

16 Decimò Amplia,vt etiam collatio facta ab occulto excommunicato valeat,Bertran.in conſi.lxxiiij.vol.j.

17 XI.Amplia vt diſpenſatio ſuper matrimonio obtenta ab illo, qui credatur habere facultatem,validet matrimoniū,Papazon.nu.6.& 7.

18 Primò Limita,quando induceretur aliquid contra communem vtilitatem,quia tunc non attenderetur communis error,per tex.in l.quod non ratione.ff.de legi.& ponit Iaſ.in d.l.Barbarius.ff.de offi.Præto.

Et iſta limitatio fuit de mente Iaco.Bu.in ſua diſtinct.in l.j.C.de teſta.refert,& ſequitur Sal.in l.ij.C.de ſen.& in l.Zenodorus.C.ad Maced.Ang.Aret.in §.ſed cum aliquis.Inſtitutionum de teſtamentis.

19 Secundò Limita,quando quis tractaret de damno, alter de iniuſto lucro,tunc communis error non facit ius,ita eſt text.in l.quæſitum.ff. quando de peculio actio eſt annalis, ponit Iaſ.in d.l.Barbarius. poſt Bar.ibi in repetitio.& in ij.lect.& Bal.in ij.lect.Sal.in l.Zenodorus.C. ad Maced.Ang.Aret.in §.ſed cum aliquis,Inſti.de teſtam.

20 Tertiò limita,interueniente titulo,aliàs ſolus communis error non operatur,ita declarat Inn.in cap.nihil.circa medium,de electio.Bald. in l.ij.C.de ſen.in l.j.in vj.q.C.de teſtam.in l.non dubium.in xv.oppo. C.de leg.in l.ij.C.de ſerui.& aqu.Fel.in c.cum dilecta.de reſcrip.Bart. in l.actuarios.C.de num.& actua.lib.xij.Soci.in dicta regu.ccxxvij. in prima limit.Spe.in ti.de inſtru.edit.§.reſtat.verſi.quid ſi is.Abb.in c.j. de fide inſtru.Alex.in conſi.ccl.vol.vj.& in conſ.clxxxvj.vol.ij.Apoſt. ad deciſ.Tholoſ.cccxxx.Fel.in c.ſuper literis.de reſcrip.Sarnē.in reg. de publi.quæſtio.iij.Ant.de Bu.in repe.c.conſultationibus.de Iure patro.Iaſon in d.l.Barbarius.in fine,& ſeq.Bar.in repetitio.Pe.de Ancha. in conſ.ccxiij.incip.pro parte.Alex.vbi dicit iſtam* communem,in l. j.de teſtamen.Aſſlict.ſuper conſtit.Pariſ.conſi.cxxxvj.vol.iiij.Rui.cōſ. xlviij.vo.iiij.Boēr.deciſ.cl.& Bal.in d.l.Barbarius,in j.lect.ver.& prædicta.vbi extendit iſtud dictum,etiam ſi haberetur titulus ab illo, qui non haberet facultatem dandi talem titulum,quia non ſufficeret.& in v.oppoſi.& in x.& idem eſt ſi aliqua alia cauſa titulus nō valeret.Pau. de Caſt.in l.ad teſtium.§.j.ff.de teſt.

21 Sed vtrum autē talis titulus cenſeatur legitimè haberi per ſcientiam, & patientiam Principis, Ant.de Bu.in c.j.de fide inſtru.tenet ꝙ ſic.Sal. in l.j.C.de teſta.ſequitur Iaſon.in d.l.Barbarius.

22 Ex hoc infertur,ꝙ etiam ꝙ quis gerat ſe publicè pro Notario,& ita communiter reputetur,tamen ſi nunquàm fuit citatus Notarius,eius inſtrumenta non probant,nec fidem faciunt,ita tenent Guido de Suza.And.de Piſis,Raine.& Old.vt refert Gul.de Cun.in d.l.Barbarius, qui idē tenet,Bar.in repe.Ful.Bar.in l.actuarios.C.de actuar.& nu.li. xij.& in l.Herēnius.ff.de Decur.Bal.in d.l.Barbarius.in fi.& in l.j.in vj. q.& ibi Sal.C.de teſta.& ibi Alex.dicit iſtā* communem,Bal.in l.ij.ad fi.C.de ſen.in l.ad teſtiū.§.j.ff.de teſta.& in l.ij.C.de ſerui.& aqu.Pe.de Anch.in conſ.ccxiij.incip.pro par.Imo.in l.ad teſtium.ff.de teſta.§.j.& ibi Pau.de Ca.Spe.in tit.de Inſtru.edit.§.reſtat.ver.quid ſi is.& Io.An. ibi in addi.incip.ad intell.Hoſt.in ſumma.in tit.de fide Inſtru.Cy.in l. comparationes,C.de fide inſtrum.Ant.de Bu.in c.conſultationibus.de iure patrona.verſi.ver.io ad ſecundum,Iacob.de Arena.in diſputatio. incipien.quæro, ego produco contra te inſtrumentum, Alexand.in

conſi.

conſilio cxxxviij.volum.j.Iaſo.in d.l.Barbarius.Soci.in cõſi.xcv.vol.j. Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cxxx.videtur diſtinguere:Vide Tiraq.qui allegat pro iſta parte,de legi.connubial.iſtam ſequitur & dicit*communem Bert.in conſi.cxxx.vol.ij.in nou.& conſi.xxiij.vol.j.in antiquis.& conſi.xlj.vol.j.Fely.in c.Fraternitatis.de heret.Ruin.qui dicit*communem,in conſi.xv.vol.ij.& conſi.lxvj.vol.iij.

23 Amplia quia etiam quòd longo tempore quis ſe geſſerit pro Comite Palatino ad legitimandum Baſtardos,hoc non ſufficit,Pariſ.conſi.xij.vol.ij.Ruin.conſi.lxvj.vol.iij.& conſilio cix.eodem volu.& conſil.lxxxv.volu.iiij.

Contrarium quòd imò inſtrumenta faciunt plenam fidem, dummodò ille fuerit habitus pro Notario,tenuit Inno.in titu.de fide inſtrumen.in c.j.Spec.in titu.de Inſtru.edit.§.Reſtat. verſi.ex præmiſſis,Hoſtien.in ſumma in titu.de fide inſtrum.verſi.quid ſi Tabellio,Barto.in lectura.in dicta l.Barbarius.circa fin.& ibi Albe.vbi dicit,iſtam partẽ de conſuetudine ſeruari,& Fulg.qui dicit hanc opinionem humaniorem,& tenendam in iudicando,Ang.in Auth.de Tabell.in prin.& in conſi.cxl.incip.quidam Matthæus. Idem in l.iij.ff.ad Maced.Io.Faber in §.ſed cum aliquis.Inſti.de teſtam.Ant.de Butr.Card.& Fely.in d.c.j.de fide inſtrum.vbi Fel.dicit iſtam communem opin.Inno.in ca.veniens.c.penul.in fi.de verb.ſig.Bal.in c.ij.de fide inſtru.in l.j.C.ad Maced.Ant.But.in c.ſignificauit.de teſt.Pau.de Eleazar.in c.cùm dilectus.verſi.circa hoc quæro.de fide inſtrum.Bal.in l.non ignorat.C.qui accuſ.non poſſunt.Bar.in cõſi.lxxiiij.in fi.Dec.in c.j.de fide inſtr.Tiraq.de leg.connubial.Io.de Ferra.in Pract.Papi.in forma opponendi contra inſtrumenta.Pariſ. conſi.xvij.volumin.iiij.qui loquitur in nuncio.

24 Ratio autem eſt,quia ſi quis longo tempore geſſit ſe pro Notario, præſumitur creatus Notarius.Iaſ.in l.qui in aliena.ff.de acqui.heredi. Corn.in conſi.clxxxj.vol.iiij.

25 Et quòd præſumatur Notarius alicuius in antiquis, non facta alia probatione,Aimo de antiq.in iij.par.num.19.verſi.id autem ſola antiquitas.vbi hanc dicit magis communem opin.licet dicat hanc opinio. procedere in factis antiquiſſimis,& non in antiquis.

26 Quartò limita quando officium geſtum per illum, qui communi opi.erat reputatus habilis,erat auctoritate & vtilitate publicum,ſecus ſi auctoritate publicum,& vtilitate priuatum,vt in tutore.l.ij.ff.de eo, qui pro tuto.l.qui neque,ff.de reb.eor.ita declarat.Soc.in reg.ccxxvij. in ij.limitat.Io.Faber in §.ſed cum aliquis.Inſtit.de teſtam.Ange.in l. Barbarius.ff.de offic.præto.& Iaſo.Bald.in j.lect.Ioan.Cald.& poſt eũ Ant.de But.in c.ad probandum.de re iudic.Bal.in l.non omnis.§.j.ff.ſi cer.peta.Idem tenet Ioan.And.& Domin.in cap.primo.de reſcript.in vj.& Abbas in deciſi.de probatio.in capitu.poſt ceſſionem,vbi etiam Ant.de Bu.& Felyn.in c.Rodulphus.de reſcrip. Abb.in c.veritatis.de dolo & contu.in c.Cumana.de elect.& Abb.in c.ſi verè.circa fin.de ſenten.excom.Fely.ibi & in c.conſulti.in fine,de procura.in c.veritatis.in fi.de dolo,& contu.in c.intelleximus.in fine.de iudic.in c.conſultationibus.circa fin.de iure patron.in c.paſtoralis.§.verum.de appellat.Fely.in c.ad probandum.de re iud.Calca.in conſi.cxxiiij.Bertran. conſi.xxiij.vol.j.in antiquis,& conſi.xlj.volu.j.Roſel.in Monarchia. Soci.in conſi.xxxix.Cornel.conſi.clvij.vol.iiij.idem tenet Bart.in repet.in d.l.Barbarius.Pariſ.conſi.cxxxvj. vol.iiij.& intellige quòd ſaltem aptitudine reſpectu officij concurrat vtilitas publica,Barto.in j. lect.& dictum eſt ſupra in j.ampliatione,& per Bal.in prima lectura. Rebuf.in concord.ſub rubrica.de excommunicat.non vitan.in verſi. collatio.Et propterea ſecus eſt in teſte,vt per Fel.in Rubr.de teſt.cog. Et pro iſta opinione facit,nam acta facta ab excommunicato occulto,ratione publici officij valent,aliàs ſecus.Inn.in c.cùm dilectus.circa fin.de conſuet.Fel.in c.ad probationem.de re iudic.

27 Quid in notario excõmunicato,Bouer.in verbo Notarius.in quinto ſingula.tenet poſſe recipere inſtrumentum ſi eſt excommunicatio occulta,ſecus ſi notoria.Pariſ.conſi.lxxxix.nu.3.vol.iiij.

28 Quintò Limita,quia talis communis error validat geſta,non tamẽ facit illum habilem officialem.Bar.in repetitio.in d.l.Barbarius.Bald. in l.ij.C.de ſerui.& acqu. Soci.in dicta regula ccxxvij.fallit iij.Idẽ tenent Iacob.de Rauen.Iac.de Beluiſ.Old.Guil.de Cun.& Albe.in d.l. Barbarius.atque hic dicit iſtam eſſe*communem opin.Idem Bald.in j. lect.in iij.oppoſitio.& in repetitio.Inn.in c.cùm dilectus.de electio.& idem tenent Fulg.& Iaſo.in d.l. Barbarius.Socin.in conſi.lix.vol.j.

Et propterea ad commodum ipſius inhabilis communis error non operatur.Ang.in d.l.Barbarius.in duobus locis,& Bal.in j.lect.& in repet.& Bar.ibi in repet.

Contrarium quòd imò in caſu.d.l.Barbarius propter communem errorem,Barbarius fuerit officialis,tenuit ibi gloſſ.in verbo iunctus.& ibi Iacob.But.& Bar.in j.lect.& Sal.in l.Zenodorus.C.ad Maced.

29 Sextò Limita,niſi communis error non eſſet probabilis,ſed ſupinus,ita voluit Ant.de Bu.in cap.ad probandum.de re iudica.Saly.in l. Zenodorus.C.ad Macedo.Soci.in dicta regu.ccxxvij.Barba.in c.dilectus.de præben.Ang.in d.l.Barbarius.& Bald.in j.lect.Fel.in c.ſciſcitatus.de reſcrip.Pariſ.in conſi.cxxxvj.vol.iiij.

30 Septimò Limita niſi is,ad cuius fauorem actus deberet validari,ſciuerit eius,qui actum conficit,inhabilitatem.Soci.in dicta reg.ccxxvij. fallit vltim.Balb.in d.c.dilectus filius.de præbend.Iſtam limitationem poſuit Io.Cald.in d.c.ad probandum.de re iudica.Anto.de Bu.in c.ſciſcitatus.de reſcriptis.& ibi Abb.& in c.exceptionẽ.de exceptionibus. Rom.in ſingu.dcclxxij.& Cald.in diſputatio.incip.excommunicatus. Abb.in c.ſi duobus.in fine,de appellationib.& in c.dilectus filius.el ij. de præbendis,& ibi Imol.Caſſa.in conſuetudi.Decius in c.poſt ceſſionem,de probationib.& in conſilio cccevij.idem tenet Domin.in c.ſacerdotes.ij.quæſt.vij.& Ant.de Bu.in c.veſtra.de cohabita.cler.& mulier.Fely.in c.ad probandum.de re iud.Corſet.in ſing.in verbo,error communis.Abb.in c.veritatis.de dolo,& contum.Hippo.in practi.§. aggredior.Apoſtill.ad deciſio.Tholoſ.cxliij.Abb.in c.exceptionem.& ibi Fely.de exceptio.Fely.in c.ſciſcitatus.de reſcriptis.& in ca.ex parte decani.de reſcriptis.in cap.Rodulphus.de reſcript.Bertrand.in conſi. lxxiiij.vol.j.Fely.in c.ſi verè.de ſenten.excommu.& ſicut non valent geſta in fauorem ſcientis,ita valent contra ſcientẽ,Pariſ.conſi.j.vol.j.

31 Octauò Limita vt procedat in iudice ordinario, in quo ſi interueniat error communis,operatur vt geſta per eum valeant, ſecus in delegato,ita tenet Inno.in c.cùm dilecta.de reſcrip.in princ.Alex.in conſi.lxxvij.vol.ij.Io.Faber.in §.ſed cùm aliquis.Inſtit.de teſtam.& in d.l. Barbarius.vbi etiam Guli.de Cun.idem tenet,& hoc videtur fuiſſe de mente Bar.in l.ij.C.de ſen.Idem Ang.in d.l.Barbarius,vbi videtur dare vnam limitationem.Guido Pap.q.cccxxij.

Contrarium quòd imò iſtud procedat etiã in delegato,tenent Anto.de Bu.Abb.& Imol.in d.c.cum dilecta.de reſcri.& ibi Imo.& ibi Fel.Bal. in repe.l.Barbarius.Imol.in c.ſciſcitatus.de reſcri.Abb.in c.ad probandum.de re iudic.Fel.in c.ſciſcitatus.de reſcrip.& Iaſ.Idem ſentit Bald. in l.non dubium.in xv.oppoſit.C.de legib.Imola in l.quidam conſulebant.ff.de re iudic.Io.de Fant.& Domi.in §.tria.iij.q. vij.Idem tenet Bal.in l.ij.in prin.C.de ſen.Maria.in c.fraternitatis.de hæret.

32 Sublimita tamen hoc procedere quando eſſet vitium perſonæ,ſecus ſi vitium reſcripti,vt per Fel.in d.c.cum dilecta.& in c.ſciſcitatus.& in delegato ad vniuerſitatem cauſarum.Fely.in c.cauſam.de offi.delega.

33 Nonò Limita,quia per talem communem errorem cenſentur geſta omnia valida per illum inhabilem,quæ tamen ſolent competere ex generali facultate ordinaria,ſecus quo ad ea,quæ non poſſunt competere niſi ex ſpeciali commiſſione.Corn.in conſi.ccxlvij.volu.j.Abbas in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.

34 Decimò Limita,quia communis error proficit quo ad temporalia, non quo ad ſpiritualia,& propterea excommunicatus occultè,nõ confert ordines.Bal.in l.non mutat.C.de lib.cauſ.Soc.in conſi.lix.& in regul.ccxxvij.fall.v.Abb.in c.Apoſtolicam.de presbyt.non bapti.Corſet.in ſing.ſuo vlt.fuit dictum Inno.in c.cùm dilectus.in fi.de conſuet. Abbas in c.ſi verè.circa fi.de ſen.excom. Fely.in ca.Rodulphus.de reſcri.Sarnen.in regu.de publi.q.iij.Fel.in c.ad probandum.de re iudic. Bal.in l.ij.C.de ſen.gl.ſecundum vnam lect.in c.fi.de ordina.ab epiſcopo,qui renuncia.epiſco.Pariſ.conſi.cxxxvj.vol.iiij.

Et intellige iſtam limit.quo ad exequutionem, non quo ad habitũ. gl.Hoſt.Abb.& alij omnes in c.fi.de ordina.ab Epiſcopo, qui renuncia.epiſcop.Ang.in d.l.Barbarius.& Bald.in j. lect.Apoſtil.ad deciſio. Tholoſ.cxliij.

Contrarium verò quòd idem ſit in temporalibus, & ſpiritualibus, vel ſacramentalibus,videtur tenuiſſe Io.Cald.vt refert Abb.in d.c.ad probandum.& Abb.ibi ſequitur.& iſta opin.fuit de mente Inn.in c.j. de ſchiſm.& iſtam opinionem videtur ſequi Fel.in d.c.ſi verè.de ſenten.excommu.Inn.in c.veritatis.de dolo & contu.gl.in c.dudum.el ij. in gl.in verbo decepti.de electi.Bal.in d.l.Barbarius.in repet.de offic. præ.& Bart.in repe.

35 XI.Limita,quia communis error non operatur quo ad excommunicationem,vt putà quia non poteſt occultè excõmunicatus alium quẽpiam exxommunicare.xxiiij.q.j.in ſumma.Ant.de Bu.in c.ad probandam.de re iudi.Paulus de Eleazar.in c.ſi celebrat.de ſenten.excomm. glo.& Hoſt.in c.fi.de ordi.ab Epiſcopo,qui renuncia.epiſcopa. & ibi Ant.de Bu.& Abb.Domi.in c.is,cui.in fine.de officio dele.in vj.& Ant. & Imola in c.ſciſcitatus.de reſcr.Io.And.Hoſt.& Pe.de Anch.in c.pia. de exceptio.in vj.Cald.in diſputa.incip.excõmunicatus.qui dicit communem opi.Feder.in conſi.cxxxvij.in fine.Arch.in c.audiuimus.xxiiij. q.j.Bal.in j.lect.in l.Barbarius.Boër.in ver.excõmunicatio.in ſingu.iij.

36 Declara hanc partem vt procedat in excommunicatione maiori,nõ autem in excommunicatione minori.Fel.in c.duobus.de ſent.excom.

Contra limitationẽ xj.tenet Inn.in c.ſi verè.de ſen.exc.& ibi Ant. de Bu.Fel.circa fin.Abbas in c.ad probãdum.& ibi Fel.de re iudi.Abbas in c.ab excommunicato.de reſcr.& in c.veritatis.in fine.de dolo & contu.Lap.alleg.lxxxix.Bal.in repe.dictæ l.Barbarius.Bar.in repe.

37 XII.Limita,quia vbi non ſumus in iuriſdictione, nec in communi errore circa iuriſdictionem,ſed quo ad ea,quæ alias cõcernunt ſubſtãtiam ipſius actus,cõmunis error nihil operatur:ita no.Bal.in d.l.ij.C.de ſen.in fi.no.Alex.in conſi.lxxxv.vol.ij.& conſi.cxlvij.vol.vij.Iaſon in d.l.Barbarius.Pariſ.conſi.cxxxvj.vol.iiij.

Contrarium notat ex gl.ibi Iaſ.in l.ij.C.de edict.Diui Adria.tol.

38 XIII.

38 XIII.Limita vt non ſufficiat quem reputari communi opinione habilem, habilitate generali, ſed requiritur quòd reputetur habilis, habilitate ſpeciali de qua agitur, vt per Alex.in conſi.lxxx.volu.ij.

39 XIIII. Limita quando contra officialem fuiſſet lata ſententia, declarans ipſum fuiſſe inhabilem ex retro, quia tunc geſta medio tempore non valerent.Bar.in tract.de Tyrannide.in xj.q.

Contrarium ſentit Iaſ.in dicta l.fina.ſed Bart.rectè loquitur, quia loquitur quando pendet proceſſus ſuper crimine, ex quo venit ferenda ſententia declaratiua, officialem à die commiſſi criminis fuiſſe inhabilem:nam geſta pendẽte tali accuſatione vel proceſſu, non valent:ſecus ſi ſentẽtia non declararet, ſed priuaret, quia tunc geſta ante ſententiam valent.Bart.in repetitione dictæ l.Barbarius.& Bal.in repetitionib.

40 Nam poſt ſententiam nihil valet, quod factum eſt.Fely.in cap.cæterum.de conſtitutionib.idem ſi fuiſſet priuatus, vt per Pariſi.conſi.cxxxvj.volu.iiij. Rui.conſi.xlviij.volu.iiij.vbi latè.

41 XV. Limita, quando eſſet defectus formæ, quia tunc communis error nihil operatur. Guli.de Cuneo in dicta l.Barbarius. & ibi Iaſ.Alex. in conſi.cxxxviij.volu.j.Bal.in lectu.

42 XVI. Limita in Prælato, qui etſi cõmuni opinione reputaretur Prælatus, tamen ſi non eſt in poſſeſſione prælaturæ, geſta per eum non valent. Ange.in dicta l.Barbarius.

43 Sed in officiali non attenditur quaſi poſſeſſio, vt per Bal.in prima lectura, in dicta l.Barbarius.

44 XVII. Limita, nam communis reputatio non facit habere pro tali, in his in quibus requiritur habitus perſonę quo ad actum gerendum:& ideo communis reputatio quòd quis ſit emancipatus, non prodeſt, vbi requiritur emancipatio, Caſſàd.in conſuetudine.

45 XVIII. Limita, quia in probatione honoris & poſſeſſionis beneficij, non ſufficit communis reputatio. Aegi.Bellame.deciſi.ccccxxxij.& dcxij.Caſſad.in conſuetudine.

46 XIX. Limita, quando iudex pateretur defectum naturalem, vt quia eſſet furioſus, mutus, vel ſurdus, vt per Fely.in ca.ſciſcitatus.de reſcrip.

47 XX.Limitatio, vbi eſſet defectus non in perſona, ſed in reſcripto, vel circa concernentia gratiam.Fely.in cap.cum dilecta.de reſcrip. Pariſi. conſi.cxxxvj.volumi.iiij.

48 XXI. Limita quando quis eſſet in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis deputatus ab eo, qui non poterat ſibi conferre iuriſdictionem. Bertrand. conſi.cxxviij.volu.j.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Scriptura priuata à partibus ſubſcripta, etiam abſque teſtibus, habet vim publicæ ſcripturæ, quo ad perſonalem actionem contra debitorem.

1 EX Textu in l.ſcripturas.C.qui potio.in pigno.habean. colliguntur tres concluſiones, quarum prima eſt, quæ colligitur ex principio huius textus, quòd priuata ſcriptura ſi modo habeat partium ſubſcriptionem, licèt in ea non ſint teſtes adhibiti, habet vim publicæ ſcripturæ quo ad perſonalem actionem contra ipſum debitorem exercendam.& idem tenet Bal.in conſi. cxlix.circa fi.ver.item non dico.vol.j. & in conſi. cxcviij.in prin.vol.j.

2 Primò Amplia hanc concluſionem, idem eſſe in reali, quòd in perſonali actione, contra ipſum debitorem, vel heredem eius.Cyn.in l.ſcripturas.in fine, verſicu.ſecundò quæritur.& ibi Alberi.circa fin.verſicu. vltimò quærit. Cyn.& Ioan.Faber ibi in verſi.ſed quid ſi agatur.& ibi Fulgo.verſi.in eadem glo.ibi contra debitorem.

3 Amplia hanc ampliationem, vt etiam huiuſmodi hypotheca noceat Fiſco, quando bona debitoris veniunt publicanda:ita Iac. Butrig.in d. l.ſcripturas.in fin.verſi.& idem vidi.

4 Secundò Amplia quòd cedula eſſet ſcripta etiam manu vnius partis, & non ſubſcripta à teſtibus:ſi tamen approbetur per tres teſtes, qui dicant ſe vidiſſe cedulam ſcribi per partem. Cy.in l.comparationes.ver. quando verò clarius.C.de fide inſtru.Imola in cap.ij.verſic.ſed hic reſtat dubium.eodem titu.& in l.nuda.in fine, & l.ſeq.verſic.item adde. ff.de donationib.Alexander in l.admonendi.verſic.dic circa primum. ff.de iureiuran.Idem voluit Imola in cap.fina. verſi.item videtur quòd quando.eodem titu.Romanus in dicta l.admonendi.nume.60. verſic. ſecundo principaliter.Angelus in l.comparationes.verſicu.quarto videamus.C.de fide inſtrumen. Alexander in conſilio clxxxj. verſicu. & probatum eſt.volu.ij.& conſilio cxvj.verſicu.& ſtantibus.volu.iiij.Iaſ. in dicta l.admonendi.verſicu.tu attende.vbi dicit iſtam magis veram, & magis * communem opinionem. Romanus in l.nuda.verſicu.vltimo in quantum.ff.de donationib.Felynus in cap.ij.verſicu.ſeptimo limita.de fide inſtru.Alex. in conſi.ccxxxix. verſic.fortius voluit. vol.vj.

Contrarium, quòd iſto caſu nedum requiratur, quòd teſtes dicant ſe vidiſſe ſcribi cedulam, ſed etiam requiratur, quòd concurrat comparatio literarum:tenet glo.in authen.de inſtru.caut.& fide. in §.ſi quis igitur.in verbo, faciamus.Bar.in l.admonendi.verſi.aut habet ſubſcriptionem.& in l.nuda.ff.de dona.verſic.ſi verò non habet. & idem in auth. verſi contractus.verſi.ſi verò non habet.C.de fide inſtrum. & in dicta l. ſcripturas.verſi.ſi verò talis.& ibi Fulgo.verſi.in eadem gloſ.ibi Anto de Butrio in ca.ij.verſi.quintus caſus.& ibi Abbas verſic. tertius caſus. eodem titu.Bald.in aucten.ſed nouo iure. verſi.ſed glo.noſtra. C.ſi cer. pet.Corn.in conſi.5?.& licet videatur.volu.iij.& conſi.clxix. verſi.tamen idem.volu.j.Areti.in conſi.lxiiij.verſi.dato.verſi.ſed his præmiſſis.& verſi.non obſtat præmiſſis. Soci.conſi.cclxxiiij. verſicu. ſecundo principaliter. qui dicit non eſſe ab iſta opinione recedendum, neque in conſulendo, neque in iudicando.Fulgo.in dicta l.admonendi.num. 24.verſi.tertio caſu.& verſi.quarto caſu.& ibi Pau.de Ca.ver. & idem ſi non eſſet ſubſcripta.& ibi Ange.verſi.ſi verò eſt ſcripta. Decius in c. ij.verſi.tertia concluſio.de fide inſtru.Alexan.conſi.ccxij.verſi.præterea dicta probatio.volu.ij.& conſi.ciij.in fi.verſi.pro hoc facit.volu.vij. Aimo de antiq.temp.in prima parte, nu.177.

5 Et in omni alia ſcriptura quàm in apocha, hanc opinionem aſſerit veriorem eſſe.Aimo de antiq.temp.nu.185.in prima parte.

6 Et tenendo hanc ſecundam partem non procedit illud, quod dicit Alexan.in conſi.clxxxj.verſi.vnde concludunt.vol.ij.poſt Imo.in c.ij. verſi.ſed hic reſtat dubium.de fide inſtru.qui dicunt quòd ſi incipias à teſtium recognitione, ſola recognitio ſufficit: ſi autem à comparatione, requiritur vtrumque:& idem dicit Imola in l.nuda ratio.verſi.item adde.ff.de donationi.quàm opinionem expreſſè improbat Soci.conſi. cclxxiiij.verſi.non obſtat tex.& etiam Corn.in conſi.clxix.verſic.item ſola comparatio.volu.j.Abb.in cap.ij. verſi.tertius caſus. de fide inſtru. dicit quòd vtrunque concurrere debet quando teſtes ſunt ſubſcripti.

7 Sufficeret tamen ſola comparatio, quando ſcriptura non negaretur. Bald.in dicta l.ſcripturas. verſicu.nota quaſi publicè.& Ange.verſic.in textu ibi, quaſi publicè.

8 Declara, quia vnus teſtis de veritate negotij vnà cum alio, qui fuiſſet præſens ſcripturæ, vel comparationi literarũ, plenè probaret.Corne.in conſi.lviij.verſicu.qualiter dicta bona.volu.j. Ruinus conſi.xlvj. nume.14.volu.iiij.

9 Primò Limita principalem concluſionem, vt ſufficiat cedulam eſſe ſubſcriptam manu vnius partis tantũ, videlicet creditoris, dummodò habeat ſubſcriptionem trium teſtium. ita Io. de Ana.in conſi.xl. & ibi Bolog.in apoſti.Iaſ.in conſi.cxxix. verſi.nec prædictis.volu.j. Aimo in tract.de antiq.temp.in prima parte, nu.192.

10 Secundò Limita, quia etiam ſubſcriptio debitoris ſufficit, quando agitur de contractu, ex quo ipſe tantum obligatur, ſi modò tres teſtes ſe ſubſcripſerint.Bar.in l.ſcripturas.verſi.iſte intellectus. C. qui potio.in pigno.hab.Imola in cap.ij.verſi.intelligo quando.& ibi Fely. verſi.nona declaratio.de fide inſtru.Iaſ.in conſi.cxxix.verſi.quartò, quia.volu.j. Alexan.in conſi.clxxxj.verſi.& dicit Ludouicus.vol.ij. & conſi. cxviij. verſi.& dicit.volu.iiij.Purpur.in l.admonendi.nu.166. verſi.& declaratis.Bart.deciſ.Neapol.ciiij.in antiq.

11 Amplia has duas præcedentes limitationes, etiam quod ſcriptura nõ ſit ſubſcripta, ſed ſcripta tantum manu vnius partis, ſi modò habeat teſtium ſubſcriptionem, qui vel recognoſcant ſcripturam, vel per recognitionem literarum ſcriptura probetur. Areti.in conſi.lxiiij.verſi.amplius videtur dicendum.verſic.nec poteſt dicere.Aimo de antiq.in prima parte, nume.170

Contra has duas limitationes, videtur tenere Areti.in conſi.lxiij.verſ. his præmiſſis dico.vbi vult requiri ſubſcriptionem vtriuſque partis.& idem Soci.in conſi.cclxxiiij.in fin. verſi.& clarius hoc voluit Aimo de antiq.temp.in prima parte, nu.181.& 189

12 Tertiò Limita, quia vbi ſcriptura priuata non habet teſtium ſubſcriptionem, ſed partium tantùm, requiritur quòd ſi negetur dicta ſcriptura, recognoſcatur & per teſtes, & per comparationem literarum: aliàs non probat, etiam contra ipſum debitorem. Aimo de antiq. tempo.in prima parte.

13 Et idem ſi habet ſubſcriptionem teſtium tantùm, & non partiũ: nam vtrunque requiritur, & teſtium recognitio, & comparatio literarum. Aimo in tract.de antiq.temp.in prima parte, nu.190

14 Et idem ſi ſit ſcripta per tertium, & ſubſcripta per teſtes, qui recognoſcant.Soci.conſ.cclxxiiij.ver.ex quibus.& ver.ſecundò confirmat. vbi dicit, An debeant eſſe tres, vel duo ſubſcripti.& in ver.tertiò princip.

15 Quartò Limita, nam cedula habẽs teſtium ſubſcriptionem, & vnius teſtis, cuius ſcriptura recognoſcatur per comparationem literarũ, contra debitorem probat plus quàm ſemiplenè:& propterea etiam in cauſis magnis, retentis iſtis terminis poſſet eſſe locus iuramento in ſupplementum.Alex.in conſi.ciij.verſi.pro hoc facit.vol.vij.

Contrarium Aimo de antiq.temp.in prima parte, nu.178

16 Quintò Limita, quia non ſufficit ſubſcriptio duorum ex tribus teſtibus.Aimo de antiq.temp.in prima parte, nu.179

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Scriptura priuata à partibus non ſubſcripta, ac trino teſte bonæ operationis munita, non operatur quo ad hypothecam in præiudicium poſteriorum creditorum habentium hypothecam ex publico inſtrumento.

Secundo

1 SECVNDA eſt concluſio quæ colligitur ex tex.in l.ſcripturas.C. qui pot. in pignor. hab. circa finem, videlicet quòd priuata ſcriptura quo ad hypothecam, ſeu pignus nõ operatur in præiudicium poſteriorum creditorum habentium hypothecam, ſeu pignus ex publico inſtrumento, niſi dicta ſcriptura ſit à partibus ambabus ſubſcripta, & trino teſte bonæ opinionis munita. Et hoc idem tenet glo.in capit.ij.verſicu. in reali verò actione. de fide inſtrumen.& ibi Hoſt.in princ.verſi.& hoc in perſonalib.Anto. de Butr.in d.c.ij.verſi.venio ad ſecundum.de fide inſtru. glo.in d.l. ſcripturas.in verbo,ſuum robur.verſic.ſecus ſi agat.Soci.in conſi. cclxxiiij. verſi.nec obſtat quòd aduerſarij.Corn.in conſil.cxxxviij.num.3.verſic. itaque conſtat.volu.j.

2 Ratio autem eſt, quia ſcriptura priuata eſt ſuſpecta de antidatione, & propterea quo ad hypothecam non facit præiudicium poſteriori creditori.Bart.in l.ſcripturas.verſ.& ratio huius vltimi.C.qui potio. in pign. habean.& ibi Bald.verſic.& eſt ratio.& in conſi.cxcviij.verſi.ij. modo. volu.j.vbi hanc,& alias nonnullas rationes adducit.& conſi. cccclxvj. volum.v.& conſi.ccxlix.verſic.æquitas etiam naturalis.volu.j.& conſi. cccc.volum.v.Paul.de Caſtr.conſi.ccxciiij.verſic.iij.quia poſito.volu.j. Anch.in conſi.xxviij.verſi.cui facile.verſi.nec eſt verum.& conſi.xxix. in princ.verſi.nam ratio.Socin.in l.j.verſi.& pro iſta opinione.ff. ſolut. matrim.Dec.in c.ij.verſic.ij.Abb.de fide inſtrum.& ibi Car.verſicu.hic accipitur.Fulgo.in d.l.ſcripturas.& ibi Iac.Butr.verſi.ratio huius. Ripa in l.priuilegia. num.24. verſic.iij.fallit.ff. de priuile. credit. Tiraquell. de Retract.nume.43.& ſequen.

3 Primò Amplia,etiam ſi præcederet mandatum per inſtrumentum publicum ad obligandum: nam obligatio ſequens per priuatam ſcripturam non præiudicat in hypotheca habenti publicum inſtrumentum poſterius.Anch.in conſi.xxviij.verſicu.ſed his non obſtantib. & conſil. ſeq.in princip.& Fely.in c.ij.in prin.verſ.quib.etiam adde. de fide inſtr. Ripa.in l.priuilegia.numer. 24.verſic. quod amplia.ff.de priuile. cred. Tiraq.de retract.num.43.verſi.nunc autem.

4 Secundò Amplia, vt idem ſit nedum quando ſcriptura priuata anterior adducitur contra creditorem habentem publicum inſtrumentum, ſed etiam contra emptoré, qui in publico inſtrumento ſe fundat. Paul. de Caſtr.in conſi.cxxxiiij.volu.j.Soci.in conſil.xlj.verſicu. confirmatur hoc fundamentum.vol.iiij.Ripa in l.priuilegia.nu.24.verſ.ſed dubium eſt.de priuil.credit.Tiraquell.de Retract.numer.44.& ſeq. verſic. quæ quidem rationes.

Contrarium Bald.conſi.cxcviij.verſi.ſed & illud.volum.j.Socin. in conſi.lxxv.verſi.præterea arbitror.volum.iiij.Socin.in conſi.ccxl.verſi. ex quibus concludo.

5 Tertiò Amplia idem eſſe,ſi habens priuatam ſcripturam contenderet ſuper hypotheca cum habente titulum lucratiuum, vt puta donationis: ita Paul.de Caſtr.in conſi.cxxxiiij.verſi.præterea ſi creditor.& verſic.& ideò poſito.volum.j. & conſi.cccxxxvij.in princip. volum.ij. Tiraq. de Retract.nume.44.verſic.quæ quidem rationes.

6 Quartò amplia, vbi eſt eadem ratio, & per conſequens, quòd dicta diſpoſitio locum habeat quantum ad omnes habentes cauſas à debitore.Tiraquel.de Retract.nu.45.verſic.ex quibus.

7 Quintò Amplia, nam nec alia ſcriptura priuata etiam recognita per comparationem literarum nocet tertio.Bal.in conſi.cxlix.circa fi. verſ. item non dico.volum.j.& conſi.ccccl xvj.circa fin.verſi.item non dico. volum.v.Aim.de antiq.in j.part.numer.184.& ſequ.

8 Sextò Amplia, vt apocha non habens ſubſcriptionem trium teſtium, licèt habeat ſubſcriptionem partium, & ſubſcriptionem vnius teſtis tantùm,& probetur talis ſcriptura per comparationem literarum, etiá reſpectu ſubſcriptionis illius teſtis,tamen talis apocha non faciet etiam ſemiplenam probationem contra tertium vt deferri poſſit iuramétum in ſupplementum.Corn.conſil.cxxxviij.numer.3.verſic.itaque conſtat. volum.j.Aimo de antiquita.temp.in j.part.nume.178.

9 Primò Limita, niſi duo teſtes deponerent de veritate contentorum in ſcriptura priuata quo ad ſubſtantiam obligationis:gloſſ.in §.ſi quis igitur.in verbo,Facimus.in auct.de inſtru.cautel.& fid.Bar.in d.l. ſcripturas.verſic.item debetis ſcire.& ibi Ange.verſic.ſed ſi per teſtes. & Bald. circa fin.d.verſic.& Fulg.verſi.non obſtat.Abb.in c.ij.verſi.& intellige. & ibi Car.circa fin.verſi.quæro circa id.& ibi Fel.verſic. iij. declaratio. Socin.conſi.cclxxiiij.verſi.circa primum. verſi. poſtremò non omitto. Calc.conſi.xxix.verſi.iij.vero caſu.Iac.de Beluiſ.in auct.de inſtru.caut. & fid.§.fin.verſi.ſi verò teſtes.Ange.in l.comparationes.circa fin. verſi. iiij.videamus.C.de fid.inſtru.Rom.in l.nuda.verſi. vltimò inquantum. ff.de donat.& ibi Imola.verſi. item adde. Aimo de antiq.in prima part. numer.179.verſicu. ſed hoc intellige. & numer.180.verſi.nonò quæro. Tiraq.de Retract.numer.59.verſi.ſed quantum ad id.

10 Et idem eſſet ſi aliter conſtaret de rei veritate, vt quia debitor confeſſus eſſet in iudicio ante ſe hypothecaſſe prout in ſcriptura priuata continetur, quam ipſe contraheret per publicum inſtrumentum.Bal.in d.l. ſcripturas.verſic.ſed ſi per teſtes.& ibi Angel.in fin. verſi. idem ſi vltra.

11 Et idem ſi per tres teſtes literatos, & intelligentes recognoſceretur ſcriptura priuata ſubſcripta manu partium, qui aſſererent ſe vidiſſe dictam ſcripturam antequàm conficeretur public[...] um inſtrume[...] Bald.in conſi.cxcviij.verſi.& ex hoc pono.volum.j.[...] & conſil. cccc.[...]xvj. verſic.ex hoc pono.volum.v.

12 Imò vnus teſtis de veritate cum alio teſte, qui probe[...] [...]t vidiſſe ſcrib[...] cedulam, vel concurrente comparatione literarum, pl[...] [...]nè probaret. Corn.in conſil. lviij. verſi.& qualiter dicta bona. volu. pr[...] [...]imo. Rainus conſilio xlvj.numer.14.volum.iiij.

13 Declara tamen quia teſtes non dicuntur deponere de verita[...] [...]te conten torum in cedula, ſi deponant ſcripturam factam fuiſſe mod[...] [...] & fe[...] prout in ea continetur, vt dicit Socin.conſil.cclxxiiij.verſic.circa [...] princ.

14 Secundò Declara,quòd nec teſte[...] probant veritatem content[...] [...]orum in cedula, qui deponunt vera eſſe contenta in cedula, & interroga[...] [...]i in cauſa ſcientiæ reſpondent, quia recognoſcunt ſuam ſubſcriptione[...] [...]n. Socin.conſil.cclxxiiij.verſic.aliquando.& tertio.

15 Secundò Limita,quando duo tantùm teſtes eſſent ſubſcripti,& adeſſent alia adminicula maioris ponderis & auctoritatis quàm vnus teſtis tantum,quia tunc ſcriptura priuata operaretur etiam in præiudicium illius, qui haberet publicum inſtrumentum poſterius. Fulgo. conſilio cxxxiij.verſicu.vbi autem duob.refert & ſequitur Tiraque. de Retract. numer.59.verſicu. quid autem.

16 Et idem eſſet ſi cum duobus teſtibus deponentibus vidiſſe confici ſcripturam, concurreret etiam comparatio literarum. Paul. de Caſtro in conſilio cxxxiiij.verſic.iſtud enim procederet.volu.j.

17 Tertiò Limita idem eſſe etiam ſi confeſſio probaretur emiſſa tribus tantùm teſtibus præſentibus,licèt non in ſcriptis.ita Fulgo. in d.conſil. cxxxiij.verſic.ad legem autem ſcripturas.

18 Quartò Limita, ſi priuata ſcriptura ex forma ſtatuti haberet vim publici inſtrumenti, quia tunc præualeret habenti publicum inſtrumentum poſterius.ponit Bald.in conſil.cxlix.circa fin.verſi. item non dico. & verſicu.item ſi eſſet conſuetudo.volumine primo Socin. conſil.ccxl. Bald.conſil.ccccl xvj.circa fin.volum.v.

Contrarium Ripa in l.priuilegia.nume.24.verſic.limita niſi.Corn. in conſil.ccxviij.num.8. verſic.& prædicta potiſſimè. verſic.nec obſtat ſtatutum volu.j.Tiraq.de Retract.nu.57.verſi.ij.autem limita.

19 Quintò Limita,quia neceſſe eſt quòd dicta ſcriptura nedum ſit trino teſte notata, ſed etiam requiritur quod habeat ſubſcriptionem ambarum partium: nec ſufficeret, aut eſſe ſcriptam, aut ſubſcriptam manu ipſius debitoris.Soc.in conſi.cclxxiiij.verſi.circa tertium.Aret.in conſi. lxiiij.verſicul. his præmiſſis. Aimo de antiq.temp.in j. part. numer.181.

20 Sextò Limita quia ſufficeret,quòd eſſet ſcripta manu vnius partis, & per aliam partem ſubſcripta,& trino teſte notata.Rom.in conſi. ccciij. Areti.in conſil.lxiiij.verſic.nec poteſt dicere.Aimo de antiqui.in prima part.num.170.vbi etiam dicit quòd non eſt neceſſarium ſcribentem atteſtari ſcripturam exaratam manu ſua.

21 Et idem eſt ſi eſſet ſcripta per tertium de mãdato ambarum partium, quæ ſe ſubſcripſiſſent, ſecus ſi partes non ſe ſubſcripſiſſent. Aimo de antiq.in prima part.numer.190.

22 Septimò Limita,nam neceſſe eſt vltra ſubſcriptioné trium teſtium, & ambarum partium,quòd teſtes ipſi omnes recognoſcant eorum ſubſcriptiones.Hoſtien.in ca.ij. verſic. verùm ſi negent. & ibi Ioan. Andr. in fin.verſic.in gloſ.j.de fide inſtrum Iacob.de Beluiſ. in §. fin. verſic.ij. quæritur.auct.de inſtr.cautel.& fid.Socin.conſil.xxxiij.verſicu.& ſic ex prędictis.& conſi.xlj.verſicu.non obſtat quintum.volu.j.& in conſilio cclxxiiij.verſicu.ij.princip.Aret.conſil.lxiiij.verſicu. ſed dato. Aimo de antiq.temp.in j.par.num.175.

23 Et qualis debeat eſſe iſta recognitio teſtium, ponit Aimo de antiq. temp.in prima par.nu.180.Aret.in conſ.lxiiij.verſ.& j.qa iſta ſcriptura.

24 Et non ſufficit, quòd teſtes recognoſcant, & dicant debitorem coram eis eſſe confeſſum quòd fuit ſcripta à tertiò de partium voluntate, & quòd debitor eam ſubſcripſit.Aimo de antiq.in j.part.nu.189.

Contrarium in hoc tenet Afflict.deciſ.ciij.in antiq.

25 Octauò Limita, nam mortuis teſtibus ſufficit ſola comparatio literarum.Paul.de Caſtr.in l.admonendi.verſic.ſed quando eſt ſubſcripta.ff. de iureiurand.Aimo de antiq.in j.part.nu.176.

Contrarium quòd iſto caſu mortuis teſtibus faciat ſola comparatio ſemiplenam probationem tantum: voluit Saly.in dict. l. admonendi. verſic.ſi autem illam.

26 Et ideò omnibus mortuis talis probatio non poteſt operari. Spec. in titu.de inſtru.edit.§.nunc dicendum reſtat.verſicu. ſi tamen teſtes. & in eodem §.in princ.verſic.v.dicitur publicum.Paul.de Caſt.conſi.ccccvj. verſicu.ij.non faciunt.volu.j.Calca.conſi.xxix.verſicu. ſed tunc poſſet. Socin.conſi.xxxiij.verſic.& ſic ex prædictis. & conſi.xlj. verſi. non obſtat quintum.volu.j.Aimo de antiq.temp.in prima part.num.191. & in conſil.clviij.num.7. verſic.idem videmus.

Contrariũ Pau.de Ca.conſi.cxxxiiij.vo.j.qui ab omnibus reprobat.

27 Et ſi duo teſtes recognoſcant,& tertius ſit mortuus,ita vt omnes non poſſint recognoſcere,tunc requiritur comparatio literarum,ſecundum Aret.in conſi.lxiiij.verſic.nam dixit Bart.Calca.conſi.xxix.verſicu. ſed non poſſet opponi.vide Aimonem,qui plenè diſputat.de antiq. temp. in j.part.numer.175.& ſeq.verſic.vj.quæro.

28 An autem ſit neceſſe quòd vltra ſubſcriptionem partium,& depoſitionem teſtium ſubſcriptorum,qui recognoſcant ſcripturam,concurrat etiam comparatio literarum,dicendum eſt quòd non.Iaco.de Beluiſ.in §.fi.verſi.ij.quæritur.in aucten.de inſtr.caut.& fid.Alex.in conſi. clxxxj.verſi.ad hoc etiam.vol.ij.Socin.in conſi.cclxxiij.verſi. ij.quia. Aret.conſi.lxiij.verſi.amplius videtur dicendum.Barto.in aucten.etſi contractus.ver.circa primum.C.de fid.inſtrum.Ant.de But.in c.ij.ver. tertius caſus.eodem titu.

Contrarium voluit Abb.in d.c.ij.verſi. quartus caſus.& ibi Imol. verſicu.item dicit.de fide inſtrumento.& ibi Dec.ver.in quarto caſu, vbi aſſignatur ratio,nã ſicut quis poſſet contrafacere, & imitando exprimere ſcripturam aduerſarij , ita poſſet addere ſubſcriptionem, & idem tenet Alex.in l.admonendi.ver. itẽ adde quod Bar.ff.de iureiur.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Scriptura munita trino teſte bonæ opinionis, præfertur habenti publicum inſtrumentum poſterius etiam quo ad hypothecam.

1 VLTIMA eſt concluſio quæ reſultat ex fine. d.l. ſcripturas,quòd ſcriptura trino teſte bonæ opinionis munita,etiã quo ad hypothecam præualeat habenti publicum inſtrumentum poſterius.

2 Primò Amplia,vt comparatio literarum,in tali caſu non ſit neceſſaria:ita Anto.de Butr.in c.ij.de fide inſtrum.verſi.ſecundus caſus.Calc. conſi.xxix.verſi.ſed tunc poſſet opponi.

3 Secundò Amplia, quia in tantum requiritur,quòd ſint tres teſtes , vt non ſufficiat eſſe duos,licet vnus illorum eſſet notarius.Fely.in cap.ij. verſi.iiij.declarat.de fide inſtrum.

4 Tertiò Amplia,vt ſufficiat pro ſubſcriptione ſigillare. Aimo de antiq.temp.in j.part.clxxj.Rom.conſi.ccciij.

5 Primò Limita,vt tales teſtes ſint maſculi, & non fœminæ:ita probat text.in d.l.ſcripturas.in fin.ibi virorum.C.qui potio.in pigno.hab.& ibi no.Bal.in prin.verſi.iſto ergo caſu.Dec.in c.quoniam.verſi.ij.concluſio.de teſtibus,& in c.ij.verſi.& notandum eſt.de fide inſtrum.vbi dicit iſtam eſſe *communem opin.Soc.in conſi.cclxxiiij.verſi.poſtremò dico.Iaſ.in l.ſi quis id,quod.verſi.x.limita.ff.de iuriſdict.om.iud.& videtur tenere,licet in contrarium arguat,idem Iaſ.in l.j.verſi.iij.videtur poſſe.ff.de legib.Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.166. verſi.iij.limitatur.Purpur.in l.admonendi.nu.164.verſi.& tales teſtes.de iureiu.

Contrarium tenet Fely.in c.quoniam.verſi.fallit iij.de teſt.& in c.ij. ver.ij.declaratio.de fide inſtru.Iaſ.in l.admonendi.ver.item adde.ff.de iureiuran.Alex.in apoſtill.ad Bar.in l.j.in j.addi.ff.de verbo.ſign.& in apoſt.ad d.l.ſcripturas.

6 Secundò Limita,quòd tales tres teſtes ſint bonæ & probatæ opinionis,quæ qualitas eſt articulanda,& probanda.Soci.in conſil.cclxxiiij. verſi.poſtremò dico.Purpur.in d.l.admonendi.nu.165.verſi.& debẽt eſſe.Aimo de antiq.temp.in j.par.nu.168.verſi.ij.quæro.

De præſumptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Solennitas neceſſaria præſumitur ſpatio decem annorum.

1 DICVNT Doctores, quòd ſolennitas neceſſaria in actu , per ſpacium decem annorum interueniſſe præſumitur:prout eſt tex.in l.ſi filius.C.de petit.heredi.cum aliis quæ ponit Iaſon in l.ſi certis annis.C. de pact.& in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.in l.qui in aliena.ff.de acquiren.hered. Socin.in reg. ccclxxvj. in v.fall.Caſſan.in conſi.xj.Ange.in d.l.ſciendum.Abb.in c.peruenit. de empt.& vendit.Corn.conſi.cxliiij.volu.iiij.Alexan.in d.l.ſciendũ. Curt.ſenior in conſilio lxxvij.Petrus de Anch.conſi.xl.Anto.de Butr. in cap.peruenit.de emptione & venditione.Fely.in c.olim.de lit.conteſt.Alexan.conſi.cxiij.volum.j.Marian.iun.in conſi.xxij.Dec.in conſilio ccxxij.

Contrarium Cuma.& Alex.in d.l.qui in aliena.Roma.in l.ſciendum.verſi.iij.quid ſi appareat.Abb.in c.Albericus.de teſt.in cap.ſignificauit.in ij.notab.de cenſib.Iaſ.con ſi.cxl.volum.iiij.Socin.conſi.xlvj. volu.iiij.Alex.conſi.ix.vol.iiij.Corn.conſi.xcviij.Dec.Neapol.ccclv. nu.5.Afflict.ſuper conſtitu.

2 Primò ex hac concluſione infertur,quòd præſumitur conſenſus domini directi interueniſſe in alienatione facta per emphyteutam : ita ſentit Alexand.in conſi.cxj.volu.iiij.refert,& ſequitur Iaſ.in l.j.C.qui admitti.Caſſ.conſi.xj.Iaſ.in l.ſciendum.verſi.vj.facit.ff.de verb.oblig. in l.ſi certis annis.C.de pactis.Dec.in conſi.clxxxiij. Tiraq.de legibus connub.Brun.in tract.de forma.Marian.iun.conſi.xxij.vol.j.

3 Tertiò Infertur, quòd præſumitur conſenſus capituli in alienatione rerum eccleſiaſticarum,cũ aliis ſolennibus.Pet.de Anch.conſi.cxxxvj. Alex.conſi.lxxix.vol.j.& licet iſti loquantur in tempore triginta annorum,tamen in tempore decem annorum loquitur Alex. conſi.xlv. vol.iij.idem in principali concluſione voluit Fely.in c.ſicut.de re iudicat.Corn.in conſi.cccxlviij.vol.j.Soci.conſi.cciij.& conſ.cclxvj.Gozad.conſi.xj.Iaſon in l.ſciendum.verſi.vij.facit.ff.de verborum obligationibus Decius in conſi.xxxvj.vbi dicit iſtam *communem.Socin, conſi.xv.lib.j.Gozad.qui etiam dicit communem opinionem,conſil. lxxiij.Caſſan.in conſi.xj.Rom.in d.l.ſciẽdum. Decius in l.j.in iij.lect. C.qui admitti.Alex.in conſi.ccxix.volu.vj.Marian.iun.conſi.xxij.Decius conſilio cccxlj. nume.13.Ruin.conſilio iij.vol.j.& cõſi.lxiij.vol. j.& in conſi.lxxxvj.vbi etiam declarat.volu.j.Aimo de antiq.temp.in iij.part.nu.27.vbi ampliat.Boer.deciſ.cxxiiij.

Contrarium Alex.in conſi.ix.vol.iij.quem propterea repechendit Gozad.reſpondendo ad allegata per eum,in conſi.lxxiij.illam etiam opinionem ſentiunt Corn.in conſi.clxxxj.vol.ij.Alexan.in conſi.xvij. vol.iiij.& in rebus vniuerſitatis ponit Alex.in conſi.j.vol.iiij.Socin.in conſilio xxix.

4 Tenendo primam opinionem,quæ videtur * communis,limita vt ex diuturnitate temporis non præſumatur Papæ conſenſus forſan neceſſarius in alienatione rei eccleſiaſticæ:ita Alex.in dicto conſi.ix.volu.iij.per Fely.in cap.ſicut.de re iudi.Ruin.in conſilio xxxv.vol.j.Tamen quòd etiam Papæ conſenſus præſumatur in alienatione rei eccleſiaſticæ ex curſu temporis,tenuit Deciſ.Neapol.iiij.in nou.

5 Tertiò Infertur,quòd præſumitur ex curſu temporis conſenſus proximiorum requiſitus à ſtatuto in contractibus minorum, & mulierũ: ita tenet Bal.in l.qui in aliena.ff.de acquiren.hered.& ibi Ang.& Imo. & Areti.Alex.in conſi.lxxix.vol.j.Iaſon in dicta l.qui in aliena.& in l. ſi certis annis.C.de pact.licet non ſe firmet.& in l.ſciendum.ff.de verborum oblig.vbi hoc firmat Corn.in conſi.cccxxxvij.vol.j.licet dicat articulum dubium.Alex.in l.ij.§.voluntatem.vbi dicit iſtam*communem opin.ff.ſolu.matr.Fely.in cap.Albericus.de teſtib.& in c.nonne. de præſumptionib.Tiraq.de leg.connub.vbi dicit iſtam veriorem*& magis communem opin.Gozad.conſi.lxxiij.Barba.conſi.j.volum.iiij. Aret.conſi.xxxvj.Pet.de Anch.in conſi.lxix.Barba.in conſi.xxvj.vol. ij.& in c.requiſiuiſti.de teſtam.Alex.conſi.cxxxiiij. vol.iiij.Guido Papæ ſingula.x.Grat.conſilio cxxj. vol.ij.Aimo de antiq.temp.in tertia parte.nume.1.

Contrarium voluit Bal.in l.ij.C.de legiti.heredib.Alex.in l.qui in aliena.ff.de acquir.hered.& in conſi.ccxviij.volu.vj.per totum,ſentit Abb.in c.ſignificauit.in ij.not.de cenſ.Pau.de Caſt.in l.ſi filiusfa.C.de petit.heredita.

6 Quartò Infertur,quòd præſumatur conſenſus patris,ſtante ſtatuto, quòd filius non poſſit contrahere ſine patris conſenſu.Bal.in l.ſi filius. ff.de petitione hered.Alex.conſi.lxxix.volum.j.Barba.in conſi.xxxiij. volu.ij.Tiraq.de legibus connubial.Gozad.in conſi.lxxiij.Barb.in repet.Rubric.de fide inſtrumen.& in c.requiſiuiſti.de teſtam.Decius in conſi.ccxxij.Corn.in conſi.xciiij.vol.ij.quod ex diuturnitate temporis præſumitur filiam adiuiſſe de conſenſu patris.

Contrarium Saly.in d.l.ſi filiusfamiliàs.& ibi Paulus de Caſtro.

7 Quintò Infertur,quòd in teſtamento condito à Prælato præſumatur conſenſus Pontificis præceſſiſſe.Aretinus in conſilio xxxvj.Alexand. in conſilio cj.volu.7.Felynus in c.ſicut.de re iudica.vbi videtur dubitare de illo dicto,& poſteà ſaluat illud.Iaſon in l.ſciendum.Tiraq.de legibus connubial.Iaſon in l.aliena.Mantua.in conſilio lxxxiij.Brun.in tract.de forma.

Contrarium Ruin.in conſi.xxvj.volu.j.

8 Sublimita,vt ita demum præſumatur conſenſus Papæ in hoc caſu , ſi ipſius ſcientia,& patientia probaretur:vt per Aimo de antiq.tempor. in tertia parte,nu.xxix.& ſeq.& ita declarat etiam Ruin.conſi.clj.nu. xvj.volu.iiij.ſiue verè, vel præſumptiuè,vt ibi per eum.

9 Sextò Infertur,quòd ex curſu temporis præſumatur interueniſſe conſenſus Diœceſani in conſtructione eccleſiæ,vel capellæ,quando in ea publicè ſunt celebrata diuina.Imola in capitulo officij.de teſtament. Roman.in l.ſciendum.verſiculo tertiò quid ſi appareat.Iaſon in lege ſciendum.& in l.ſi certis annis.C.de pactis Decius in l.prima,in tertia lectura.C.qui admitti.Iaſon in l.qui in aliena.ff.de acquirenda hereditate.Petrus de Vbald.in tractatu iiij.epiſcop.capitu.iiij. verſi.ij.incidenter quæritur.Socin.conſi.primo,volumine tertio.Roch.in tractatu iur.patron.in verſiculo,ex eo quod de Diœceſani conſenſu, in ſeptima quæſtio.Barba.in repet.Rubric.de fide inſtrumentorum. & in Rubric.C.qui admitti.& in conſilio primo,volumine iiij.& in conſi. xxxiij.eodem volumine.Alexander in conſilio cj.volumine ſeptimo. Decii.Neapoli cclxviij.numero 14.in antiq.Brun.in tracta.de forma.Felynus in capitu.ſicut.de iudic.Barbat. in capitu. requiſiuiſti. de teſtamen.Felynus in c.illud.de præſumpt.Soci.conſi.cclxx.Alex.conſi. ccxix.

ccxix.vol.vj.Balb.in tract de præſcrip.in iij.part nu.4. Alex.in conſil. cxxxiiij.vol.iiij.Ruin.in conſi.xlj.vol.j.& in conſi.cviij.volu.v.

10 Septimò infertur, quòd qui longo tempore poſſedit beneficium, vel Prælaturam, præſumatur auctoritate ſufficienti poſſidere, & legitimè inſtitutus. Bald.in l.ſi ius.C.de petit.hered.& ibi Pau.de Caſt.Ange.in l.qui in aliena.ff.de acqui hæred.& ibi Imol.& Cuma.& Iaſ. Bal.in l.ſiue poſſidetis.C.de proba. Gemin.in c.ordinarij.§.j.de offic.ordin.in vj.per Iaſ.in l.ſciendum.ff.de verb.obliga.Petr.de Ancha.in rep.c.j.in viij.q.in verſi.dixit tamen.Inn.de reg.iur.in vj.Ant.de But.in c.ex inſinuatione.de procur.Domi.in c.ſi iudex.§.fi.de ſent.excom.in vj. Deci. in conſi.cxviij,& in l.j.in iij.lect.C.qui admitti.Soc.conſi.xv.lib.j.Curſen.in conſi.lxxvij.Ioan.de Ana.in c,licet Heli.de ſimo.Caſſ.conſi.xj. Barba.in conſi.j.vol.iiij.in conſi.xxvj.vol.ij.& in conſi.xxxiij.volu.ij. & in repe.Rub.de fide inſtru.Brun.in tract.de forma.Fely.in d.c.ſicut, Imola in cap.ex inſinuatione.nu.12.de procur.Abbas in ca.licet Heli. de ſimo.Imol.in c.ex frequentibus.de inſtitutio.Io.Andr.in c.ſi iudex, in fin.de ſenten.excomm.in vj.Barba.in c.requiſiuiſti.de teſta.Imol.in c.ea noſcitur.verſi.ſi autem ſumus.de his quæ fiunt à Prælat.Idem voluit in c.illud.circa fin.de præſumpt.licet dicat talem præſumptionem ſufficere quo ad abſolutionem, non autem pro canonizatoria, quãdo

11 eſt actor:ſed etiam pro canonizatoria tenuit Ioan.And.in d.cap.illud. Anto.de Butr.Petr.de Ancha.Car.Fely.Imola, Hoſt.in c.licet Heli.de ſimo.Socinus conſi.cclxx.Alex.in conſi.ccxix.volu.vj.Sarnẽ.in reg.de trienna.quæſtio.x.Dec.in l.ſi certis annis,Balb.in tract.præſcriptio.in tertia part.nu.43.Dec.in conſi.ccxxij.Marian.iun.in con.xxij.Alex.in conſi.cxxxiiij.vol.iiij.Soci.in conſ.cliij.Grat.in conſi.cxxj.vol.ij.Boër. deciſ.cxxiiij.& deciſ.clxxj.Grammat.conſi.ciuil.cxliiij.Ruin.in conſi. clj.volumi.iiij.qui declarat.

Contrarium Iaſ.in l.ſi certis annis.C.de pactis.

12 Octauò Infertur quòd præſumatur vnio ex curſu temporis:ita Petrus de Ancha.in conſi.clxij.in fi.Oldra.qui loquitur in tempore immemorabili,in conſi.ccxcvij. Card.in clemen.j.in xx.quæſtio.de ſupplen.negli.Prælat.qui loquitur de tempore quadraginta annorum.& Fel.in c.ex parte.de teſti.qui loquitur de tempore xxx.annorum. Idem Fel.in c.cauſam,de præſumptio.Iaſ.in l.qui in aliena.ff.de acquir.hær. in l.ſciendum.ff.de verb.obliga.Caſſa.in conſi.x,qui loquitur de ſpacio xl.annorum:& voluit Brun.in tracta.de for.

13 Et de præſcriptione temporis immemorabilis loquitur Rota deciſ. ccv.in antiq.

14 Et non modò præſumitur vnio, ſed ſolennitas vnionis: vt not.Roma.in conſi.cclxxv.in princ.Alex.in conſi.ccxix.vol.vj.deciſ.Neapol. ccclxviij.in antiq.Mant.in conſi.lxxxiij. Lofred.in conſil. xl.Boër.qui loquitur in ſpacio xl.annorum,in deciſ.cccxlv.Fel.in conſi.ij.num.21. quem videas pro declaratione, An requiratur ſpacium xl.annorum, vel tempus immemorabile,ibi ſub nume.2.& per totum, maximè ſub nume.11.& ſeq.

Contrarium quòd ex diuturnitate temporis non præſumatur vnio, tenet Alex,conſi.cj.volu.vj.

15 Nonò Infertur, quòd præſumatur diſpenſatio, vt not.Petr.de Anch. in conſi.cxvij.in fine:Sarnẽ.in reg.de trienna.quæſtio.x.Fel.in c.ſicut, de re iud.licet dicat Rotam aliud tenere;Bellam.conſi. x.verſi.& ſi dicas quòd conceſſio,& diſpenſatio.Fel.in c.illud,de præſumpt.Abb.in ca.licet Heli,de ſimo.& Ioan.de Anan.clxj.Aimo de antiq.tem.in iij. par.nume.11.

16 Decimò Infertur, quòd præſumatur quis ordinatus ſi tanquàm talis ſe geſſit longo tempore:Inn.in c.ſuper his.circa fi.de accuſ.Abb.in c. ſicut.& ibi Fely.de iudic.Hoſt.in c.innotuit.de eo,qui furti.ordi.ſuſce. & ibi Ant.de But.Rom.in l.in illa.ff.de verbo.obligat.Fel.in d.c.ſuper his.de accuſ.Rota in antiq.deciſ.cclxiiij.Fel.in c.illud,de præſum.Barba.in conſi.xxvj.volu.ij.& in c.requiſiuiſti.de teſta.Hoſt.Anto.de Butrio & Car.in c.ij.de cler.peregri.Fel.in c,olim.de lit.conteſt.Brun.in tracta.de forma.

17 XI.Infertur, quòd ex temporis curſu præſumatur titulus ex contractu, vt per Flor.in l.cum de in rem verſo.ff.de vſur.Bald.in l.j.in princ. C.de fideicommiſ.Ange.Aret.in §.æquè,inſtitu.de actio.Imola in l.j. §.fin.ff.de aqua plu.arcen.Anto.de Butrio in c.peruenit.de cenſ.Ang. in repetit.l.ſi certis annis.C.de pact.Aimo in conſi.xciij.Alex.in conſi.xj.volu.iiij.& in conſi.xlviij.volu.v.Aimo de antiq.temp.in iij.parte,nume.12.qui declarat.

Contrarium quòd præſumatur, ſolennitas, non autem contractus, vel obligatio:Bal.in l.qui in aliena.§.j.circa fi.ff.de acqui.hæred.& ibi Ang.in fi.prin.Bal.in l.j.C.qui admitti.Ex multis ſupra deductis conſtat*communem opinionem eſſe cum hac prima concluſione affirmatiua,& ſimiliter ex iis, quæ inferius dicentur.

18 XII. Infertur, quòd ſi quis tanquam emphyteuta lõgo tempore tenuit aliquam rem, tanquam emphyteuta, pro ea ſoluendo canonem, præſumitur emphyteuta,& cõtractus emphyteuticus præceſſiſſe:Specu.in titu.de loca.§.nunc aliqua.verſi.lxiiij.& verſi.cxlij.Bart.in l.litibus.C.de agrico.& cenſ.libro xj.in l.cum de in rem verſo.C.de vſur. Alex.in conſi.cxj.vol.iiij.Ang.in l.qui in aliena.ff.de acqui.hæred.vbi etiam Imola,& Cuma.& Aret.ibi in §.j.qui in hoc videtur cõtra alios ſentire, quòd requiratur ſpacium xxx.annorum,& ibi Alex.Iſtud fuit originaliter dictum glo.in l.ij.in gl.magna.in fine.C.de iur.emphyt. quæ requirit ſpacium xl.annorum.Bal.in l.j.verſi.pone quidam ſoluit.C.de fideicommiſ.& in l.j.ff.de re.diuiſ.in l.cum de in rem verſo. in ij.lectu.in fine.ff.de vſur.Ange.in l.malè agitur.C.de præſcri.long. temp.& in l.Prætor §.j.ff.de edẽdo.qui etiam loquitur de ſpacio xxx. annorum.Bal.in l.ſi certis annis,vbi etiam Iaſo.C.de pact.& in c.cũ eccleſia.in fi.de cauſ.poſſeſ.& propriet.Saly.in l.cum de in rem verſo. in vj.q.ff.de vſur.Iaſ.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.Rimi.in d.l.ſi certis annis.Petrus de Anch.in conſi.ccccxx.in fine:Fel.in c.illud,de præſump.Fely.in c.cùm Bertoldus.de re iud.Alex.in conſi.lxxix.Brun.in tract.de forma.Caſſa.in conſi.xj.Alex.in conſi.cxxij.in prin.volu.iiij. Ang.in §.emphyteuſim.in authen.de non alien.Dec.conſi.cxlvj.& in l.ſi certis annis.C.de pactis.& in emphyteuſi, & feudo ponit Andr.de Iſer.in c.j.§.ſi quis per.ſi de feud.fuer.contro.& in c.j.§.fi.de cap.Corrad.Afflict.ſuper conſtit.Rui.in conſi.x.vol.j.& in conſ.xlj.vol.j.& in conſi.lxj,vbi ampliat,vol.j.& in conſ.lxiij.vol.j.& conſi.lxxv.vbi declarat,vol.j.& in conſi.clv.vbi declarat,& conſ.clvj.vbi declarat,vol. j.& in cõſ.xiiij.vol.iiij.vbi declarat.& etiã declarat in conſ.clj.per totum, vol.iiij.gl.conſue.Turo.Gram.conſi.ciui.xiij.qui etiam declarat.

19 Sed quòd requiratur ſpacium xxx.annorum, Iaſ.in l.ij.C.de iur.emphyteut.ſed ipſe loquitur de præſumptione, non autem in præſumptione, quæ videtur requirere tantùm ſpacium x.annorum:& idem quòd requiratur ſpacium xl.annorum, attenta diſpoſitione iuris canonici, tenuit Guido Papæ, dicens ita fuiſſe iudicatũ, in q.ccccvij.& Caſſa.in conſi.xviij.tenet talem præſumptionem non reſultare ex minori tempore, quàm xxx.annorum.& Caſſa.in conſuetu.Aret.in l.qui in aliena.§.j.ff.de acquir.hæred.quòd non ſufficiat tempus x.annorum, vbi etiam Ange.circa fi.Saly.& Albe.nume.10.Anto.de Butrio in cap. peruenit.de cenſ.& Balb.in tract.præſcrip.in tertia parte,nume.41.& ſequen.vbi declarat diſtinguendo, An requiratur tempus xxx.annorũ, vel ſufficiat tempus x.annorum.Idem voluit Io.de Platea in l.litibus. C.de agri.& cenſi.libro xj.& Bal.in l.ſolent.in §.fi.in fi.ff.de offi.proconſ.& lega.Soci.in reg.lxxxij.

20 Et præſumitur nedum pro emphyteuta, ſed etiã pro domino:Ruin. in conſi.cxv.volu.v.

21 Et ex ſolutione longi temporis præſumitur dominium contra ſoluentem, in fauorem eius, cuius ſoluitur: vt not.Roma.in conſil.cxxvij.

22 Et idem in alia annua præſtatione puta cenſus, ex qua oritur præſumptio tituli in fauorem illius, cui ſoluitur:Pariſ.in conſi.vij.vol.iiij. & conſi.xiij.vol.iiij.Guido Papæ q.ccccviij.

23 XIII. Infertur, quòd præſumatur feudum, ſi ſoluit vt vaſallus: Ant. de Butrio in c.peruenit,de cenſi. Et eſt differentia, ſecundùm Bald.in tract.præſcri.in tertia parte,nu.41.& ſeq.an dicatur præſumptio pro ſoluente, an verò contra ſoluentem, vt vno caſu requiratur ſpacium x.annorum, alio ſpatium, xxx.annorum.

24 Et ex receptione affictus longo tempore à nouo emphyteuta, præſumitur conſenſus à domino præſtitus:Grat.in conſi.cxxj.vol.ij.

25 Et non præſcribitur contra dominum directum etiam ſpatio xxx. annorum, dato quòd non fuerit aliquid ſolutum, aut facta aliqua recognitio:glo.conſuet.Biturig.vbi declarat.

26 Limita iſtam concluſionem, nam ex annua præſtatione non inſurgit talis præſumptio contra mulierem, vel ruſticum, niſi ſpacium xxx. annorum interuenerit:Specu.in titulo de reſtit.ſpol.§.nunc dicamus. voluit Guido Papæ quæſtio.ccccvij.Bal.in l.ſolent.§.fi.in fin.ff.de offi. Proconſ.& leg.Spec.in titu.de cauſ.poſſeſſio.& proprieta.Roma.in l. qui in aliena.ff.de acquir.hæred.Barba.in conſi.viij.nu.25.vol.ij.Ant. de Butr.in c.peruenit.vbi diſtinguit, de cenſi.per Alex.in conſi.50.volu.v.Caſſa.in conſue.in vltima opin.per eum relata.Idem tenet Cyn. in d.l.ſi certis annis.

Contrarium in ruſtico, tenet Bar.in d.l.cùm de in rem verſo.ff.de vſur.Bal.in l.ſi certis annis.C.de pact.Alex.in conſ.cxxij.vol.iiij.Pau. de Caſtro in conſi.lj.vol.ij.Iaſ.in l.ſi in certis annis.C.de pact.& in §. præiudiciales.inſtitu.de actio.in vltima opinione per eum relata.

27 Tenendo primam opinionem, limita in ruſtico ſagaci, Apoſtill.ad Specul.in titu.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.§.j.

28 XIIII. Infertur, quòd ex curſu temporis præſumitur diuiſio inter fratres, gl.in l.pen.C.commu.diuid.in verb.inſtrumentis.Bar.in l.cùm de in rem verſo.ff.de vſur.in prin.& in l.ſolent.§.fi.ff.de offi.Proconſ. & leg.Paulus de Caſt.in l.ſi filiusfamiliàs.C.de petit.hæred.Idem tenent Barto.Bal.& Saly.in d.l.pen.C.commu.diuid.Bar.Bald.Angel.& Imola in l.qui in aliena.in princ.ff.de acquiren.hære.Barto.in diſput. incpi.quædam mulier.in fine.& in l.fin.ff.de vſucapio.pro dot.Bal.in l.j.C.qui admitti.in l.j.C.de fideicommiſſ.& in l.ſi certis annis.Ange. in l.ſeruitutes.la grande.in fi.ff.de ſeruit.Bal.in conſi.ccccxxxvij.vol.j. in fin.Albe.de Roſa,in d.l.pen.C.commu.diuid.Pau. de Caſt.in conſi. cxxvj.vol.ij.qui dicit dictam opinionem*communem:& idem tenet, & dicit Alexan.conſi.xcij.vol.ij.& Iaſ.in conſi.clxxij.vol.iiij.qui idem dicit.Brun.in conſil.lxvj.vbi adducit plures declarationes ad dictam

gl.Nicol.

gl.Nico.de Neapo.in §.quædam.Inſtitu.de actio.& ibi Iaſ.& Iaſ.in l.ſi certis annis.& in l.ſciendum,vbi dicit illam*communem opinio.Riminal.in d.l.ſi certis annis,in fin.Imola in l.j.§.denique.ff.de aqua plu.arcen.vbi ponit quaſdam declarationes ad dictam gl.Are.in d.l.qui in aliena.§.j.in fine.Fel.in c.illud,de præſump.& in c.ſicut,de re iudi.Soc.in conſilio ccliiij.Caſſa.in conſilio xj.Brun.in tract.de forma.Soci.in conſi.clxiiij.in fine,vbi dicit iſtam*communem opin.Dec.in conſilio lxxix.in tertio,& vltimo dubio.Bal.in conſilio cclxxxij.vol.ij.Balb.in Tract.præſcrip.in tertia parte,nu.45.& ſeq.Alex.in conſi.iij.in fi.vol.iij.Floria.in l.ſi ſeruitutes.ff.de ſerui.Ang.Aret.in §.æquè.de actio.Gra.in conſilio cxxj.vol.ij.Ruin.in conſi.cxlvij.volum.iij.Boer.deciſi.lviij.prima parte.

29 Amplia præcedentem concluſionem,nam ſicut ſtante curſu temporis præſumitur diuiſio,ita ſtante diuiſione,& poſſeſſione pro indiuiſo per longum tempus præſumitur facta communicatio poſt diuiſionē:ita voluit Roma.in conſilio ccv.& conſilio ccccxviij.

30 Limita præmiſſam concluſionem,quando ſi præſumeretur diuiſio,inſurgeret maxima inæqualitas:ita Bal.in d.l.pen.C.comm.diuid.Pau.de Caſtro in l.filiusfamiliàs.C.de peti.hered.Alex.in conſi.xx.volu.v.Balb.in tract.præſcrip.in iij.par.nu.47.vbi dicit iſtam partem*communem,& veram,& ab ea in iudicando non recedendum. Trigon.in ſing.cxxiij.ſentit Nico.de Neap.in §.quædam.in iiij.q.Inſtit.de actio.Boer.deciſ.lviij.j.par.

Contrarium Sal.in d.l.pen.C.commu.diuid.Alex.in conſi.xcij.vol.ij.Ang.Aret.in §.fi.de ſociet.ſentit Ant.de Bu.in c.peruenit.de cenſ.Iaſ.in conſi.ij.vol.iij.& in conſilio clxxij.vol.iiij.Ruin.conſi.cxvij.vol.iij.& conſilio clxij.vol.iij.vbi limitat.

Ad ſaluandam inæqualitatem diuiſionis,vide Ruin.in conſilio lix.volumi.iiij.

31 XV.Infertur ꝙ præſumatur emācipatio ex curſu temporis.l.j.& ibi gl.in verbo paſſus ſis,C.de patr.poteſt.& ibi Bar.Bal.Saly.& Fulg.glo.fi.in l.ij.C.de long.temp.præſcriptio.quæ pro libert.in fine.Bald.in l.poſt mortem.in fine.ff.de dona.in l.ij.C.ſi aduer.rem iud.Iaſ.in l.ſi certis annis,C.de pact.idem voluit Bal.in l.j.C.de patr.poteſ.in l.ſi certis annis.C.de pact.Barba.conſilio xxxiij.in prin.vol.ij.in conſilio j.vol.iiij.in repet.Rubr.de fide Inſtru.in c.requiſiuiſti.de teſta.Alex.in conſilio cxxxiiij.vol.iiij.Gozad.in conſi.lxxiij.Caſſa.in conſuet.Burg.ver.de iure filius,qui intelligit de tempore x.vel xx.annorum,& de x.annis dicit Bal.in d.l.ij.C.ſi aduerſ.rem iudic.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.j.§.in filiofami.ff.ad Maced.gl.conſue.Turonen.Barba.in c.peruenit.nu.5.verſi.facit notab.verbum,de emp.& vend.& conſilio fi.verſi.facit quod voluit Bal.vol.iiij.Balb.in tract.præſcrip.in tertia par.iiij.partis prin.in vltima quæſtio.vbi per xx.annos.gl.conſue.Biturig.in gl.j.§.ij.vbi de xx.annis:Alciat.in tract.præſump.in ij.reg.in ij.præſumpt.vbi declarat.

32 XVI.Infertur ꝙ ex curſu temporis exemplatio ſcripturæ præſumitur facta ſolenniter,& ſeruatis ſeruandis:Hoſt.Io.And.Anto.de Butr.Imola,& Fel.in c.Albericus.de teſt.Rimi.in Authen.ſi quis in aliquo,C.de eden.& ibi Iaſ.in prima limit Soc.in conſi.clxxxvij.in prin.Corne.conſilio cxliiij.vol.ij.Iaſ.in conſilio cxiiij.vol.j.Rapha.Cuma.conſilio clviij.Alex.in conſilio cj.vol.vij.Aret.in conſilio xxxvj.in princ.Flor.in l.ij.ff.de fide inſtrum.Deciſ.Neapol.ccclxviij.Mantua.conſilio lxxxiij.Alex.conſilio 50.vol.v.vbi quod ſtatur exemplo propter diuturnitatem.

Contrarium Car.& Abb.in d.c.Albericus.de teſt.Socynus in conſilio cxciiij.Dec.in authen.ſi quis in aliquo,Corne.conſilio xxiiij.vol.iiij.Aret.in conſilio xxxvj.

33 XVII. Infertur ꝙ præſumatur donatio ex curſu temporis,ſi filius emancipatus diu poſſederit res paternas: Alber.in d.l.qui in aliena.in prin.ff.de acqui.hered.

34 XVIII.Infertur ꝙ præſumatur ex curſu temporis ſolenniter conceſſa immunitas:Rom.in conſilio ccliij.verſi.circa tertium.Barbat.in conſilio xxxvj.vol.ij.Caſſa.in conſilio xj.Brun.in tract.de forma.

35 XIX.Infertur,ꝙ præſumatur tutela ſolenniter adminiſtrata ex curſu temporis,Soci.in conſilio cliij.Boer.deciſ.cxxiiij.nu.13.

36 XX.Infertur,ꝙ ex curſu temporis præſumitur citatio ſolennis præceſſiſſe:ita Barba.in d.c.requiſiuiſti.de teſt.& quòd citatio præſumatur,Grat.in conſilio xcj,vol.j.

37 XXI.Infertur,ꝙ ex temporis curſu præſumatur auctoritas tutoris præceſſiſſe tam in donatione hereditatis pupilli,quàm in venditione rei ſuæ:Ang.ſub dubio forſan,in d.l.qui in aliena,& Cuma.ibi in addit.& Imola,qui Imola in venditione contrarium ſentit.Corne.in cōſilio xciij.vol.ij.quod præſumitur ex diuturnitate temporis filiam adiuiſſe de conſenſu patris.

Contrarium in venditione rei pupillaris. Cornelius in conſilio xcviij.vol.j.Alex.in conſilio xciiij.vol.vij.

38 XXII.Infertur,ꝙ monialis ingreſſa primò vnum monaſterium:& poſtea aliud,præſumitur de licentia ſuperioris feciſſe,ſi diu ſtetit in ſecundo monaſterio:Soci.in conſilio cclxx.

39 XXIII.Infertur,ꝙ ex curſu temporis præſumitur quòd vxoratus ingreſſus religionem,& ibi profeſſus,licitè hoc fecerit:Fede.de Sen.in conſilio xxxvij.Fel.in c.ſicut,de re iudic.

40 XXIIII.Infertur,ꝙ ſpacio temporis præſumitur matrimoniū validum,ſi longo tempore coniuges ſe tractauerint,vt tales,& hoc quo ad legitimationem filiorum:Ant.de Butrio in c.lator.cir.fi.qui fil.ſint legit.Cæpol.in conſilio ciuil.v.

41 XXV.Infertur,ꝙ præſumatur bona fides,Alex.in conſil. lxix.vol.v.prout dictum fuit ſuprà in j.lib.in ij.concluſ.

42 XXVI.Infertur,ꝙ ex ſpacio temporis præſumitur lis ad validitatem laudi lati:Grammat.in conſilio cxxxiij.vol.ij.

43 XXVII.Infertur,ꝙ ex ſpacio temporis præſumatur aditio,ſi filius habitauit domum paternam:vt per Grat.qui declarat,in cōſilio cxlvj.volum.ij.

44 XXVIII.Infertur,ꝙ ex curſu temporis præſumuntur merita.Rui.in conſilio ccxvij.vol.j.

45 XXIX.Infertur,ꝙ ex longa poſſeſſione præſumatur titulus:Bertr.in conſilio j.vol.j.in antiqui.

46 XXX.Infertur,ꝙ ex ſpacio temporis præſumitur clericatus,de quo tamen eſt dicendum,vt per Aimo.de antiq.temp.in iij.par.nu.31.

47 XXXI.Infertur,ꝙ ex ſpacio tempóris præſumitur renouatio petita,& obtenta à vaſallo de feudo:Ruin.in conſi.x.vol.j.

48 XXXII.Infertur,ꝙ ex ſpacio temporis præſumitur teſtamentum Cardinalis in Curia factum fuiſſe de licentia Papæ:Are.in conſ.xxxvj.in prin.ſequitur Capic.deciſ.iiij.Dec.in conſi.ccccix.ſequitur Aimo de antiq.temp.in iij.parte,nu.30.

49 Primò Amplia principalem concluſionem,ꝙ talis præſumptio locum habet ſiue quis agat,ſiue conueniatur:vt per Alex.cōſ.xj.vol.iiij.

50 Secundò Amplia,vt poſt primum conſenſum expreſsè præſtitum ſecundus præſumatur præſtitus ex diuturnitate temporis,in terminis authen.ſiue à me.C.ad Vellei.vt per Ant.de Bu.in c.peruenit.de emp.& vē.

51 Tertiò Amplia,vt talis præſumptio procedat non modò contra facientem:ſed etiam contra patientem:Alex.in conſi.lxix.volu.v.in l.ſi certis annis.Bar.in l.ſeruitutes.ff.de ſerui.& ibi Flor.Fel.in c.de iiij.de præſcrip.vbi dicit*communem.Ant.de Bu.in c.peruenit.de cenſi.Bar.in l.cùm de in rem verſo.ff.de vſur.& ibi Bal.in j.lect.Bar.in l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arcen.& in diſpu.incip.Mulier habens,in fi.Bald.in l.j.C.qui admitti.Sal.in l.ſi certis annis.in fi.C.de pact.Et iſtam dicit*communem Imol.in l.qui in aliena.in fi.prin.Alex.in conſi.lxix.vol.v.Paulus de Caſtro in d.l.qui in aliena.in fine.

Contrarium Bal.in l.cū de in rem verſo,in addit.in fi.ff.de vſur.& in ij.lectu.in fi.& ibi Flor.qui in fine ſentit,ꝙ ad hoc vt operetur patiētia ſola,neceſſe eſt ꝙ patientia ſit mutua:Idem voluit Ang.in l.ſeruitutes.ff.de ſeruit.Bal.in repetit.d.l.ſi certis annis,& ibi Ang.Cy.in viij.q.& ibi Iac.Bu.Bal.in d.l.qui in aliena,& ibi Imola in fine.

52 Quartò Amplia vt talis præſumptio habeat locū ſiue ſimus in actu,in quo cadit poſſeſſio,ſiue non:Ruin.qui dicit*communem,in conſilio cliiij.verſi.ij.principaliter.vol.iij.

53 Primò Limita dictam regulam,vt non procedat quando agitur de graui præiudicio,per no.per Bar.in diſput.incip.Mulier habens,in fine;qui dicit,ꝙ quando agitur de graui præiudicio,non præſumitur titulus:& idem dicit Bar.in l.j.§.denique.ff.de aqua plu.arcē.in l.de in rē verſo.ff.de vſur.qui ſemper loquitur in præſumptione tituli,in l.ſeruitutes.ff.de ſerui.Imola in c.ſi diligenti.de præſcriptio.Fulg.in l.j.C.qui admitti.Alex.in conſilio xj.vol.iiij.& conſi.j.vol.v.& in cōſilio clxxix.vol.vj.Iaſ.in conſilio clxxvj.vol.ij.& in conſilio cxl.vol.iiij.Socinus in conſilio ccliiij.Curt.ſen.in conſilio lxxvij.Fely.in c.Albericus,de teſt.in c.illud,de præſumptio.Iaſ.in l.j.C.qui admit.Dec.in d.l.j.in iij.lectu.Gozad.in conſilio lxxiij.Balb.in tract.præſcr.in tertia par.nu.47.Idē voluit Paulus de Ca.in d.l.ſi filius,C.de pet.here.Alex.in l.qui in aliena.in prin.Bal.in l.cùm de in rem verſo.ff.de vſur.Abb.in c.peruenit.circa fi.de cenſi.Flor.in l.ſeruitutes.ff.de ſerui.Ang.Are.in §.æquè.Inſtitu.de actio.Imola in l.j.§.fi.ff.de aqua plu.arcen.Ant.de Bu.in c.peruenit.de cenſi.

Et pro iſta opinione faciunt omnia,quæ ſuprà dicta ſunt in illo articulo,An quando reſultat inæqualitas maxima,præſumatur diuiſio.Vide illa,quæ dicuntur ibi in parte negatiua.

Contrarium in principali limitatione tenet Alex.conſi.cxj.volum.iiij.Ruin.in conſi.cliiij.circa finem,vol.iij.

Et pro iſta parte faciunt omnia,quæ dicta ſunt in illo articulo, An præſumatur diuiſio,quando reſultat maxima inæqualitas.Vide ea,quæ dicta ſunt in parte affirmatiua.

54 Secundò Limita,vt iſta regula procedat quando præſumptio iſta reſpicit actum,qui principaliter tendit ad acquiſitionem,ſecus ſi principaliter tenderet ad excluſionem alterius,& ſic ageretur de tertij præiudicio:ita Imola in l.j.§.denique.ff.de aqua plu.arcē.& in c.peruenit.de emp.& vēn.ſentit Sal.in d.l.ſi filiusfamiliàs.C.de pet.her.Alex.conſilio j.vol.iiij.in conſi.xvj.eodem vol.in conſi.clxxix.vol.vj.Soc.in cōſilio xlvj.vol.iiij.Curt.ſen.in conſilio lxxvij.Fel.in c.ſicut,de re iudic.Deciſ.Neapo.cccxlv.nume.7.in antiq.Iaſ.in l.j.C.qui admitti.Alex.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.Corne.conſi.xcviij.vol.j.Ruin.in conſil.

clv.volu.j.& in conſi.xxiij.vol.j.vbi declarat.

Contrarium Alex.in d.l.qui in aliena.in prin.

55 Tertiò Limita, vt non præſumatur præſentia & auctoritas iudicis: ſecundùm Bal.in l.ij.C.de legi.here.Roma.in l.ſciendum,verſi.tertio, quid ſi appareat.ff.de verb.obl.Abb.in c.ſignificauit.in ij.not.de cenſi,Ruin.in conſilio xc.vol.iij.

Contrarium* communiter tenetur per Doctores,& voluit in ſpecie Iaſ.in l.j.C.qui admitti.& in l.qui in aliena.ff.de acqui.here.in l.ſciendum,verſi.ix.facit.ff.de verb.obli.Deciſ.Neap.ccclxviij.Barba.in conſilio xxvj.vol.ij.in c.requiſiuiſti.de teſtam.Socy.in conſi.cclxx.Brun.in tracta.de forma.Guido Papæ in ſing.x.

Et pro hoc facit quod dictum eſt ſuprà præſumi alienationem rei eccleſiaſticæ ſolennem ex temporis curſu:idem in re minorum:& quod quis præſumatur habere ſolennem titulum in beneficio ex curſu temporis,& quod eccleſia vel cappella præſumitur legitimè inſtituta.

56 Ex quo infertur, ꝙ donatio præſumitur inſinuata,quicquid dixerit Bal.in l.ij.C.de legi.here.quem in hoc reprehendit Iaſ.in l.j.C.qui admitti.& in d.l.ſciendum.Gozad.conſi.lxxiij.

57 Quartò Limita,quando ex facie ſcripturæ antiquæ conſtaret ſolennitatem requiſitam non interueniſſe:ita Paulus de Caſtro in xlviij.incip.in cauſa quæ vertitur inter Reuerendum,ſecundum antiquam impreſſionem,& ſecundum modernam impreſſionem in conſilio lxxxj.vol.j.Alex.in conſilio j.vol.iiij.Iaſ.in l.j.C.qui admitti.Dec.in conſilio xiij.& in conſilio dcxxvij.l.j.in tertia lect.C.qui admitti.Socin.in conſi.ij.vol.iij.& in conſilio xlvj.vol.iiij.Iaſ.in conſilio cxl.volu.iiij.Deci.Neap.cvij.nu.5.in antiquis:Curt.iun.in conſilio cxxx.Gozad.in conſilio lxxiij.Fel.in d.c.ſicut,Brun.in tracta.de forma.Aimo in conſilio cxxxiiij.Ruin.in conſilio xxviij.vol.iiij.& in conſilio xlix.vol.iiij.Marian.Iun.in conſilio lvj.vol.ij.Rui.in conſilio xlj.vol.j.& conſilio lxiij.& in conſilio lxix.vol.j.& conſilio cliiij.vol.v.Gramma.conſilio ciuil.lxxvij.& conſilio cxliiij.& in conſilio cliiij.vol.iij.qui optimè declarat:& in conſilio lxvj.vol.v.Aimo,qui etia declarat,in tract.de antiq.temp.in iij.par.nu.15.& ſeq.in vij.limitat.vbi ampliat,& in iiij.parte,numero 154.

Quintò Limita in mandato,de quo dic,vt in concluſio.noſtra.j.in titu.de procurator.

58 Sextò Limita vt talis præſumptio non procedat contra pupillum:vt no.Corne.conſilio xcviij.vol.j.Alex.conſilio xciiij.vol.vij.& idem eſt in præiudicium minorum:vt no.Soci.conſilio ccliiij.

59 Septimò Limita ſi modò concurrat ſcientia,& patientia eorum,qui ex actu læduntur:ita Cor.conſilio xcviij.vol.j.Alex.conſi.xciiij.volu,vij.in conſilio xj.vo.iiij.& in conſilio xvj.vol.iiij.Fel.in c.ſicut,de re iudi,Marian.Iun.in conſi.lvj.vol.ij.Ruin.in conſi.xxvj.vol.j.Rui.qui declarat,in conſi.xxxv.vol.j.

60 Octauò Limita,quando actus requirit ſcripturam,quia tunc ſolennitas non præſumitur ex diuturnitate temporis:Caſſa.in conſuetu.ſed ſed nihil allegat , quod probet ſuam intentionem:ſed ſentit iſtam limit.Fel.in c.ſicut,de re iudi.Rui.conſilio lxix.verſi.ij.reſpondetur,volu.j.& in conſi.xlix.vol.iiij.

61 Nonò Limita,vt procedat quando ſolennitas poteſt interuenire tẽpore actus geſti,ſecus ſi eo tempore non poſſet interuenire:ita Socin.conſilio xxix.vol.j.propterea inferens ꝙ in alienatione rei eccleſiaſticæ non præſumatur interueniſſe actus,qui debet præcedere , nec poteſt eo tempore interuenire:ſed quia*communiter concluditur contrarium,ꝙ omnis ſolennitas requiſita in alienatione rei eccleſiaſticæ præſumatur ex diuturnitate temporis,ſiue ſit ſolennitas iuris communis,ſiue ſtatuti,vt ſuprà vidimus:meritò dicendum eſt iſtam limitationem eſſe falſam.

62 Decimò Limita,nam licet iſta ſit iuris præſumptio,tamen non eſt iuris & de iure,& propterea admittit probationem in contrarium.Cyn.in l.ſi certis annis.in xj.q.C.de pact.Io.And.in c.fi.de cauſ.poſſ.& propriet.Bald.in l.ij.circa fi.C.de do.promiſſ.Alex.in conſi.xj.vol.iiij.Archidia.in c.ſeruitutum.circa fin.xviij.q.ij.Anton.de Butr.in c.peruenit.de cenſi.Fel.in c.ſicut,de re iud.qui per hoc infert,ꝙ licèt poſſidens beneficium,ex diuturnitate temporis præſumatur habere in eo canonicum titulum,tamen ſi conſtaret de vitioſo ingreſſu,inde amoueri deberet:Hoſt.in c.illud,de præſum.vbi etiam Abb.Domi.in c.ordinarij.§.ꝙ ſi fortè,de offi.ord.in vj.Io.And.Car.& Abb.in c.licèt Heli.de ſimo.in fi.& Abb,in c.dilecto.de præb.

63 XI.Limita in acquiſitione contra ius commune,vel in iure præſcriptibili,quia tunc ex poſſeſſione diuturna non inducitur præſumptio:ita Alex.in conſilio cj.vol,vj.Bal,in l.cum de in rem verſo.in princ.de vſur.Abb.in c.peruenit.circa fi.de cenſi.Flor.in l.ſeruitutes.circa finẽ.ff.de ſerui.Ang.Aret.in §.æquè.Inſti.de actio.Ant.de Bu.in d.c.peruenit.in prin.de cenſi.

64 XII.Limita ſi modò cõcurrat poſſeſſio illius,pro quo facit illa præſumptio:ſecus ſi concurrat poſſeſſio:Aret.in l.qui in aliena.§.ſed ſi nõ adiecit.ff.de acqui.hered.

65 XIII.Limita,quia ex temporis curſu non præſumitur præceſſiſſe ille contractus inter alios factus,qui enunciatur in alio inſtrumẽto:Alexan.in conſilio 50.volum.v.

66 XIIII.Limita quando inducitur præſumptio contra illos,cũ quibus nihil eſt actum,vt in colligente pedagium,dicit Ant.de Bu.in cap.peruenit.de cenſi.

67 XV.Limita,nam ad probationem tituli in beneficialibus,vltra præſumptionem,quæ inſurgit ex temporis lapſu,requiritur iuramentum:ita Pe.de Anch.in c.j.de reg.iur.in vj.Fel.in c.ſicut,de re iud.in c.illud,de præſumptio.

68 Et intellige,& declara prædicta,ꝙ quo ad propoſitum,de quo agitur,longum tempus dicitur ſpacium x.annorum:ita Io.And.in c.illud de præſump.Ant.de Bu.& Imola & Fel.& idem Fel.in c.ſicut.de re iudi.Bru.in tracta.de for.Caſſan.in conſi.xj.Mant.in conſi.lxxij.Maria.Iun.conſi.xxij.vol. j.Alex.in conſi.cxiij.in prin.vol.j.Io.de Anan.in c.licèt Heli.de ſimo.& Ruin.conſi.x.vol.j.& conſi.cliiij.vol.v.

69 Alij voluerunt tempus eſſe arbitrarium:vt tenuit Inn.in c.ij.de reſti.in integ.Hoſt.& Io.And.in d.c.illud vterque.& ibi Ant.de Bu.Cum.in d.l.qui in aliena.

70 Alij tempus xxx.annorum:vt per Ruin.in conſi.xxxv.vol.j.& conſi.lxxxvj.vol.j.

71 XVI.Limita quando ſolennitatis probatio eſſet poſita in conditione,quia tunc præſumptio reſultans ex diuturnitate temporis non ſufficeret:Ruin.in conſi.lxviij.vol.j.

72 XVII.Limita quando de actu conſtat verè,quia tunc eius ſolennitas præſumitur:ſecus verò quando de actu conſtat præſumptiuè:Ruin.in conſi.xxix.vol.iiij.

73 XVIII.Limita,quia ſcientia ex diuturnitate temporis non præſumitur propter contrariam præſumptionem ignorantiæ,Ruin.in conſ.xxiij.vol.v.

74 XIX.Limita,quando allegatur per illum,in cuius fauorem præſumptio oritur,ſecus ſi illam neget:Ruin.in conſi.xxij.vol.v.

75 XX.Limita,quando probatio contraria fuiſſet admiſſa, parte non opponente,& probatum eſſet contrarium:ita Ruin.in conſilio cliij.volum.v.

76 XXI.Limita,quia iſta præſumptio non procedit niſi de iure ciuili, non autem de iure canonico:Aret.in l.ſciendum,nu.12.ff.de verb.obl.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Literas recipiens, omnia in eis contenta approbare præſumitur.

1 RECipiens literas ſine contradictione, videtur approbare contenta in eis,& illis conſentire:ita Bar.in l.ſi filius.la ij.ff.ad Maced.in l.cùm tabernam.§.j.in fine.ff.de pig.& in l.Titius.in fine.ff.de conſti.pecu.in l.quo enim.§.j.in fi.ff.rem rat.hab.Bal.in l.ſi abſentis,verſi.tu dic,ꝙ quandoque.C.ſi cer.pet.in l.fi.verſi.quæro ſi contrahitur.C.ad Mace.& in Rub.C.de fide inſtr.& antepe.verſi.quæro.quid de literis.Ang.in d.l.ſi filiusfamiliàs.Alex.in conſi.lxxviij.vol.j.Dec.in conſi.dcxxxij.in fi.nu.16.Goza.in conſilio ccxiij.ver.iij.clarum eſt.idem voluit Bal.in l.ſi procuratorem,in princ.ff.de procurato.& in d.l.Titius Seio.ff.de conſtituta pecu.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pact.& ibi Fulg.licèt non plenè affirmet.& idem Bal.in c.fi.verſi.quid de pagina.de iureiur.Imola in §.morte.in l.non ſolum.ff.de oper.noui nuncia.Abb.in c.cum iniuſtè,nu.7.de procu.Sal.in d.l.fi.verſi.quæro quid ſi filius.C.ad Maced.Cæpol.cautel.ix.Imola in ca.cùm M.ver.iiij.caſu.de conſtit.Fel.in c.cùm M.verſi.xx.fallit.de conſtitutio.Hippol.in Rub.de proba.Iaſ.in repet.l.admonendi.ff.de iureiuran.Hippo.in Pract.§.diligenter.Pariſ.in cõſilio xlvij.vol.j.& in conſ.xcj.eodem vol.Mattheſyl.in ſing,xxj.Ripa in c.cùm M.de conſt.Abb.in conſi.lxxxviij.verſi.ſi autem interuenit ſcientia.vol.j.Alex.in conſi.cxlvij.verſi.fortificantur prædicta.vol.ij.Roma.in conſi.ccxcv.

2 Primò Amplia,idem eſſe in recipiente inſtrumentum,vel literas mãdati,quia per talem receptionem videtur acceptare onus mandati.clemen.j.de procu.Bal.in l.ſi literas.in fine.C.mand.Imola in l.qui in domini.in fine.ff.de teſta.Bal.in l.ſi defunctus.ff.de procu.in prin.Roma.in l.quæ dotis,verſi.ego autem.ff.ſol.mat.Abb.in c.non iniuſtè,nu.7.de procur.Fel.in c.cùm M.verſic.ij.fallit.de conſtitu.& in c.nonne.de præſump.Dec.in d.c.cùm M.nu.23.Rom.in conſi.ccxcv.

3 Secundò Amplia,in recipiente nuncium,ſiue vt vulgò dicitur,ambaſciatam,cui ſi non repugnat,videtur eam approbare,& illi conſentire:ita Imola in l.non ſolùm.§.morte.ff.de oper.noui nun.verſi.nam quãdo iungitur:& in filio , qui viuente patre recipit ambaſciatam,tenet Paulus de Caſt.in l.interdum.ff.rem rat.hab.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.ſi filiusfamiliàs.ff.ad Maced.

Contrarium ſentit Barto.in d.l.ſi filius.ff.ad Macedo.& in d.l.quo enim.§.j.ff.rem rat.hab.vbi dicit hanc regulam procedere ratione retentionis literarum:ergo ſequitur,quod vbi non interuenit actus retentionis, non procederet:& ita expreſsè dicit Fel.in d.c.cùm M.verſi.ij.fallit.de conſtitu.Alexan.in §.morte.in l.non ſolùm.ff.de oper.noui nuncia.

4 Tertiò Amplia,vt arbiter à partibus deputatus ſi ſine cōtradictione inſtrumentum compromiſſi recipiat,videtur acceptaſſe onus cōpromiſſi:ita Roma.in l.quæ dotis,ver.ego autem.ff.ſol.mat.

5 Quartò Amplia,in receptione laudi lati per arbitrum ſine contradictione,quia videtur pars illi conſentire:Abb.in conſi.xviij.vol.ij.

Contrarium Ripa.in c.cùm M.de conſtitu.

6 Quintò Amplia,vt recipiendo quis inſtrumentum proteſtationis ſine contradictione,videatur illi conſentire:Fel.in d.c.cùm M.ver.ij.fallit.de conſtit.ſentit etiam Alex.in l.non ſolùm.§.morte.verſi.item adde,ꝙ in hoc articulo.ff.de oper.noui nuncia.quod intelligit Dec.in d.c.cum M.nu.23.quando præſenti fit proteſtatio,& non contradicenti,& poſtea traduntur literæ proteſtationis.

7 Sextò Amplia etiam,ſi verba contenta in literis eſſent emiſſa nō principaliter,ſed propter aliud:Pe.de Anch.in clem.j.in v.no.de iureiur.

8 Primò Limita,nam iſtud eſt verum vt acceptans videatur approbare quo ad ea,quæ operantur in inuitum:vt dicit Cuman.in conſi.clxxvij.

Tamen iſta limitatio eſt contra tex.in cle.j.de procu.& contra omnes Doctores,qui concludunt in recipiente literas,vel inſtrumentum mandati ineſſe conſenſum approbatiuum.

9 Secundò Limita,nam recipiens literas vel inſtrumentum approbat actum ita geſtum,vt aſſeritur,vel in literis continetur,non tamen confitetur ita geſtum eſſe,vt aſſeritur,vel vt in literis continetur:Cuma.in d.conſi.clxxvij.refert,& ſequitur Ripa,in c.cùm M.de conſtitu.

10 Tertiò Limita in eo, qui ſcienter recipit literas,ſeu inſtrumentum,ſecus ſi ignoranter:glo.in cle.j.in verbo,ſcienter.de procur.Ripa in d.c.cùm M.

11 Et præſumitur ignorantia ſi non legit, vt per Matheſyl.in xxj.not.qui ſentit quòd vt afficiant,neceſſe ſit quòd literæ aperiantur,& legantur,Cæpolla cautel.ix.in fine.Zaſ.in conſi.iiij.in ij.ſubſcriptione.volu.ij.in conſilio lv.volum.j.qui plus vult,quòd non ſufficiat perfunctoria lectio.

Contrarium ꝙ ex præſentatione literarum vel inſtrumenti præſumatur ſcientia etiam quòd aliàs non appareat de lectione,tenet Pe.de Anch.in d.clem.j.de procu.

12 Tenendo primam opinionem , ꝙ ſit neceſſarium probare lectionē ſcripturæ,limita niſi poſt retentionem ſcripturæ tantum temporis effluxerit,vt veriſimile ſit illum recipientem vidiſſe:vt per Imolam in d.clem.j.in fine,de procur.

13 Quartò Limita,niſi in ſcriptura contineretur calculus datorum, & acceptorum,quia non videtur per hoc approbatus:ita Cæpolla caute.ix.Ripa.in c.cùm M.refert,& ſequitur,licèt non firmet,Iaſ.in l.admonendi.de iureiur.Dec.in c.ij.nu.15.de fide inſtru.

14 Quintò Limita,ſi illi,qui deponunt ſuper retentione,& lectura ſcripturæ ſine contradictione,ſint ſcientes eius,quod in ſcriptura continetur:Matth.in ſingu.xxj.Cæpolla in d.cautela ix.Iaſ.in d.l.admonendi.Zaſ.in conſi.iiij.vol.ij.in ij.ſubſcriptione:Alex.in l.quo enim.§.j.ff.rem rat.hab.ibi in apoſtil.ad Bar.Dec.in c.ij.nu.15.de fide inſtru.

15 Sextò Limita in extraneo,nam ſecundū aliquos diſpoſitio.d.l.filiuſfamiliàs.ff.ad Maced.procedit tantum in patre recipiente literas filij,qui etiam ſi præſens eſſet,& taceret , obligaretur ex mutuo facto filio.ita Pau.de Ca.in l.interdum.ff.rem rat.hab.& Dec.in c.cùm M.nu.23.de conſti.Sed iſta limitatio videtur contra mentem omnium Docto.qui generaliter intelligunt in recipiente literas ſiue ſcripturam,vt ſuprà allegati Doct.expreſſè loquuntur.

16 Septimò Limita,ſi viuo mittente peruenit epiſtola,aliàs ſi eo mortuo,etiam ꝙ recipiens ſimpliciter recipiat,non videtur conſentire:Roma.in l.nuda ratio.ff.de dona.Dec.in c.ij.nu.15.de fide inſtru.

Et de dicto articulo,An epiſtola præiudicet ſcribenti,ſi præſentetur poſt mortem ſcribentis.vide Hippo.latè in Rubri.de proba.Rui.conſi.v.& conſi.vj.vol.j.

Et differt iſte caſus à limitatione,quia in limitatione quæritur an præiudicet illi,ad quem mittitur:in iſto autem caſu quæritur,An præiudicet mittenti.

17 Et nota quòd ſcriptura,vel epiſtola non poteſt acceptari,vel ratificari poſt mortem ſcribentis.Rui.in conſi.xiij.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Subſcribens ſe ſcripturæ,illam approbare præſumitur.

1 QVi ſe ſcripturæ ſubſcripſit, præſumitur illam approbare, & illi conſentire.tex.eſt in §.j.Inſtit.de emp.& vend.& in l.ſi ego.§.dotis.ff.de iur.dot.in l.j.ff.de conſtituta pecu.in §.j.& in l.j.§.inter filium.ff.de falſ.& in Authent.ſi modò.C.fami.erc.in cap.ſi quis presbyterorum,& ibi gloſ.de rebus eccleſiæ non alienan.in l.emptor.§.Lucius.& ibi Barto.verſi.ij.nota quòd ille.& Ang.verſicu.& intellige.& ibi Fulgo.verſi.ſed ſi non fuiſſet præſens.& ibi Paulus de Caſtro,verſicu.ex præcedenti not.Iaſ.verſicu.ſed not.Bar.ff.de pact.idem probat tex.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.de verbo.obl.& ibi Ang.verſi.& ſic nota.& ibi Imola,verſi.item nota.& Paulus de Caſtro,verſi.in j.part.gl.& Aret.verſi.not.j.& Alex.verſic.& in tex.ibi coram ſubſcribente.& Iaſo.verſi.not.j.Idem probat tex.in l.ſicut.§.non creditur.vbi Bar.in j.not.ff.quibus mod.pig.vel hypo.ſol.Bar.in l.quæ dotis.circa fi.ver.quæro quid de ſubſcribente.ff.ſol.matr.& ibi Alex.verſi.ſucceſſiuè inquantum Bar.Pau.de Caſt.in l.cùm antiquitas.circa fi.verſi.econtrà ſi cedula.C.de teſtam.Iaſ.in auth.ſi quis in aliquo.verſi.confirmo.quia ſubſcribens.C.de eden.verſi.& retenta cōcluſione.Barba.conſi.lxxxvj.verſi.ſi verò loquimur.vol.iij.Iaſ.in l.cùm antiquitas.C.de teſta.Ang.in l.pluribus.in prin.ver.& not. quod dicit.ff.de verbo.obl.Bertran.conſi.lix.verſi.quia poſtquàm eſt ſubſcriptus.vol.j.in nou.Hippo.in rub.de proba.verſi.modo iſtis viſis.Inn.in cap.quoniam contra.verſi.ſuper verbo,quo ſcribant.de proba.& ibi Abb.nu.32.verſi.ſed quæro.& Fely.ver.quartò quæro.Bal.in rub.de fide inſtru.ver.ſed dubitatur nunquid Tabellio.vbi dicit ꝙ poteſt ſe ſubſcribere Notarius inſtrumento per alium ſcripto, & fidem facit, quando occupatus totum propria manu ſcribere non poteſt.& idē dicit Ang.quo ad Notarium, in auth.de Tabel.verſi.ibi per ægritudinem.Brun.in tract.de forma.verſi.item quæro.Alex.in conſi.cxlvij.verſic.ad hoc oſtendendum.vol.ij.Iaſ.in repe.l.admonendi.verſi.item adde ſecūdo.ff.de iureiur.Imo.in c.ij.verſi.in eadem glo.ibi,dummodò precium.de fide inſtru.& ibi Imola,verſi.nona declaratio.Alex.in conſ.clxxxj.ver.& dicit Ludo.vol.ij.& conſi.cxviij.verſi.& dicit.vol.iiij.Purpu.in l.admonendi.nu.166.de iureiuran.Aret.conſilio lxiiij.verſi.nec dicat aliquis.Rom.in l.quæ dotis.nu.49.verſi.item inquantum.ff.ſoluto matr.Anch.conſi.cxlij.verſi.in contrarium faciunt.Roma.conſi.cciiij.verſi.poſſumus tamen.Ang.Aret.in procœm.Inſti.verſi.ſextò not.Soc.in reg.ccclxxxv.Dec.in c.quoniam contra.ver.an autem ambo.de probatio.Pariſ.conſi.xlvij.nu.6.vol.j.& conſilio xciij.nu.5.vol.j.& conſi.cj.nu.57.vol.j.Pariſ.conſilio xij.nu.107.vol.ij.& conſilio lxxvij.nu.23.volu.iij.Imola in c.ij.verſi.intellige quando.de fide inſtrum.& Fel.in octaua declaratione & nona.Bal.in c.cū eccleſia.verſi.& ſi canonici.de elect.Pau.de Caſtro in l.ſi procuratorem abſentem.verſi.in tex.ibi literis.de procu.Iaſo.in l.quæ dotis.nu.93.verſi.per iſta ſequitur.ff.ſol.mat.

2 Primò Amplia,vt etiam diſpoſitio loquens de negante ſcripturam propriam,locum habeat in negante ſcripturam per alium ſcriptā, cui ipſe ſe ſubſcripſit,ita Bal.in auth.contra qui propriam.verſi.item quæro quod.C.de non nume.pecu.Dec.in c.quoniam contra.verſic.circa ſecundum.de proba.& in authen.ſi quis in aliquo.verſi.ſed tamen dictum.C.de eden.Pau.de Caſtr.conſi.lxxxvij.verſi.ſuper alio quæſito.vol.ij.Purpu.in l.admonendi.nu.166.de iureiur.

Contrarium Sal.in auth.contra qui propriam.verſi. quæro quid ſi eſt chirographum.C.de non nu.pecu.ſequitur Iaſ.in auth.ſi quis in aliquo.ver.puto ꝙ ſit falſum.C.de eden.& idem Iaſo.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus,verſi.ad idem facit.ff.de ver.obl.& in l.emptor.§.Lucius.ver.iij.adde.ff.de pact.

3 Secundò Amplia,vt ſufficiat generalis ſubſcriptio , ita vt ſpecialis non ſit de neceſſitate facienda.Bal.in auth.ſi quis in aliquo.C.de edē.verſi.vlterius ponamus.Ang.in l.ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus.verſ.attende etiam.ff.de verbo.obl.& ibi Imola verſi.aduerte tamen.& ibi Pau.de Caſt.ver.item adde tertiò.Aret.ver.& ſufficit.& ibi Alex.verſi.& dicit Ang.hic,verſi.concludo in artic.& ibi Iaſo.verſi.ſecundò amplia.Alex.in l.quæ dotis.verſi.& ſubdit.ff.ſoluto mat.Anch.in conſilio ccxlij.ver.non obſtat dictum Bar.Alex.in conſi.cxlvij.ver.& ſecūdum magis communem.vol.ij.Fel.in c.quoniam contra.ver.limita ſextò.de probatio.Iaſo.in l.cùm antiquitas.verſi.limitat mirabiliter.C.de teſta.Dec.in c.quoniam contra.verſic.circa primum.de probatio.vbi dicit communem.*& conſilio ccccxlvij.ver.nec obſtat.

Contrarium Bar.in l.Diuus.§.item ſenatus.ff.ad leg.Corne.de falſ.Soc.in reg.ccclxxxv.in iij.limit,

4 Primò Saluari poteſt opinio Bar.quæ videtur eſſe contra communē,quando quis ſe ſubſcriberet ad auctorizandam ſcripturam,quia tunc requiritur ſpecialis ſubſcriptio,nec ſufficeret generalis,ſecundū Paul.de Caſtro in conſilio ccix.ver.præterea etiam.vol.j.

5 Secundò Saluatur,quando ſcriptura eſſet à lege prohibita,vt in caſu dictæ l.Diuus.in §.item ſenatus.ff.ad Syllan.quo caſu requiritur ſpecialis ſubſcriptio.vt dicit Bald. in d.auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.verſ.vlterius ponamus.Ang.in d.§.Chryſogonus.ver.attende etiā.& Imol.ver.aduerte tamen.& ibi Aret.verſi.& dicit Ang.hic.Alex.in conſilio cxlvij.ver.& ſecundum magis communem.vol.ij.Felyn.in c.quoniam contra.verſi.limita.vj,de probat.

6 Tertiò Saluatur quando requireretur nominatim exprimi.ita dicit Dec.in c.quoniam contra,verſi.dictum Bar.de probat.

7 Tertiò Amplia etiam,ſtante ſtatuto,quòd contra ſcribentem detur exequutio ad inſtantiam creditoris,datur etiam exequutio contra debitorem ſubſcribentem.Ang.in d.§.Chryſogonus,verſi.ſi ſtatutum,& ibi Imola.ver.& per hoc infert.& Pau.de Caſt.ver.item adde ꝙ ille.& ibi Aret.ver.not.j.Alex.ver.& per hoc infert Ang.& ver.& an ſtatutū.Dec.in auth.ſi quis in aliquo.ver.ſed tamen dictum Ang.C.de eden.&

ſin c.quoniam contra.verſi.circa ſecundum.de probatio.Bertran.conſi.lix.ver.& quamuis D.Iaſo.vol.j.in nou.& Grat.conſi.cxxxviij.verſ. nec obiici poteſt.vol.ij.& Brun.in Tract.de forma.Barba.in conſilio lxxxvj.vol.iij.

Contrarium Ang.in l.cùm antiquitas.§.cùm autem,in lectura Florentina.C.de teſta.quem in hoc refert,& ſequitur Iaſo.in l.emptor.§. Lucius.ver.v.adde.ff.de pac.& in l.cùm antiquitas.ver.fortius per prædicta.C.de teſtam.& in auth.ſi quis in aliquo. verſiculo,vnde per illũ tex.C.de eden.Iaſon in d.§.Chryſogonus.verſi.iſtud notabile.

8 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*communis,limita hoc non procedere quando ſtatutum requireret aliquid nominatim exprimi debere in ſcriptura,ita limitat Dec.in c.quoniam contra.ver. & nota.de proba.

9 Tenendo ſecundam opinionem,limita niſi ille tertius,qui ſcripſit cedulam,cui ſe debitor ſubſcripſerit mandante debitore, etiam eo præſente cedulam ſcripſiſſet,cui ipſe debitor ſubſcripſiſſet.ita Ang.in d.l. cùm antiquitas.in lectura Florentina.quem refert,& ſequitur ibi Iaſ. verſic.fortius per prædicta.& in d.§.Chryſogonus.verſicu.limitat ibidem Angel.

10 Quartò Amplia,etiam ꝙ non probetur,ꝙ is,qui ſubſcribit,ſit diligens in negociis ſuis peragendis,ita quòd ſit veriſimile ipſum legiſſe ſcripturam,cui ſe ſubſcripſit.ita Aret.in d.§.Chryſogonus.verſi.ſed in dubio,& Alex.conſi.cxlvij.vol.ij.verſic.& per prædicta apparet.& in d.§.Chryſogonus.verſi.non autem placet.de verbo.oblig.

Contrarium Imola in d.§.Chryſogonus.ver.ſi verò non ampliat.

11 Quintò Amplia,idem eſſe in ſcribente ſcripturam,vt in ſubſcribente,vt ſimiliter etiam is qui ſcripſit,cenſeatur ſcripturam ipſam approbaſſe,licèt non ſe ſubſcripſerit.l.fideiuſſor,§.pater.ff.de pig.Rom.cõſi. ccciij.ver.vnum eſt,quod refragatur.Pau.de Ca.in l.cùm antiquitas.in fi.ver.vlt.nota.C.de teſta.poſt Bal.ibi,ver.vlt.no.Bar.in l.cùm tabernam.§.idem quæſiit.ff.de pigno.verſi.item fortè,& ibi Ange.ij.not.& Sal.verſi.item not.Bal.in proœm.Digeſtorum,in x.q.in fi.verſic.ſed ſi eſſet nomen.Ant.de Bu.in c.ij.ver.vtrum autem in ipſa,de fide inſtru, Car.ibi.ver.nam quando conſtat.& ibi Imola,ver.intelligo quando. Are.in conſi.lxiiij.ver.nec poteſt dicere.Alexan.in d.l.cùm antiquitas. verſi.vlt.nota,C.de teſta.& ibi Iaſ.in prin.verſi.ſimile dicunt.Socin.in conſi.xv.verſi.ad quintum de ſubſcriptione.Aimo de antiq.temp.in j. parte,nu.160.Purp.in l.admonendi.num.166.de iureiur.poſt Alex.ibi, ver.item addit.& verſ.ſed caſu,quo,Imola,in clem.j.verſi.idem ſi non eſſent.de procur.

12 Amplia,vt non requiratur ſignum ipſius ſcribentis,Ant.de Bu.in c. ij.verſi.An in ipſa exigatur.de fide inſtru.voluit Bar.in d.l.cùm tabernam.in §.idem quæſiit.in prin.ff.de pigno.

13 Limita hoc vltimum,quando is,qui ſcripſit,expreſſit manu ſua ſcripſiſſe.Fel.in c.ij.verſi.viij.concluſio.de fide inſtru.Purp.in l.admonendi.nu.167.ff.de iureiur.

Contrarium in hoc vltimo tenet Aimo de antiq.temp.num.170. in prima parte.

14 Secundò Limita,vt ita demum ſcribens in hoc caſu ſibi præiudicet, quando ſcriptura habet diſcretam,vel ſufficiẽtem cauſam.aliàs ſecus: vt per Imolam in c.ij.nu.3.ver.in eadem gl.de fide inſtrum.& ibi Dec. nume.12.

15 Tertiò Limita in Notario,quem non ſufficit ſcribere inſtrumẽtum, niſi etiam ſe ſubſcribat.Fely.in c.ij.in octaua declaratione.de fide inſtrument.

16 Sextò Amplia,princip.concluſionem, idem eſſe in ſupraſcribente, quod in ſubſcribente.Bar.in repet.l.ſi quis ex argentariis.§.ſi initium. verſi.ſi verò verba dicerent.ff.de eden.refert & ſequitur Alex.in conſilio cxlvij.ver.ſi igitur ſubſcribens.vol.ij.

17 Septimò Amplia,idem eſſe in ſigillante ſcripturam ſuo ſigillo,quia cenſetur illam approbare,de quo dicitur in proxima ſeq.concluſione.

18 Primò Limita,quando quis alieno nomine ſcripturæ ſe ſubſcriberet.vt probat tex.in l.Titius.ff.de reſcin.vẽ.ponit gl.ij.in c.ſi quis presbyterorum.de rebus eccl.non alie.& ibi Imo.ver.in eadem gloſſ.in fi. Fel.in c.quoniam contra.verſiculo limita ij.de proba.Pariſ.in conſi.cj. nu.6.vol.j.

19 Sublimita hanc primam limitationem,niſi ſubſcribens ſubſcriberet ſe actui,per quem præiudicaretur iuri ipſius ſubſcribentis.nã tunc ſi illum impedire poſſet,& non impediret,ſibi præiudicaret.ita Imola in d.c.ſi quis presbyterorum.nu.14.verſi.in eadem gl.in fine,de rebus eccle.non alien.

20 Secundò Limita,niſi quis ſe ſubſcriberet ſcripturæ alterius ratione officij ſui.ita gl.ij.in d.c.ſi quis presbyterorum.& ibi Imola,verſic.aut non fuit.de rebus eccl.non alienan.Fel.in d.c.quoniam contra.ver.limita tertiò.de proba.Pariſ.conſi.cj.nu.74.vol.j.

Contrarium ſentit glo.ij.in c.ex literis.de tranſact.voluit expreſsè Aimo in q.per eum diſputata poſt tracta.de antiq.temp.incip.Diuino ſubſidio.nu.38.Pau.de Ca.in conſi.cccxiiij.ver.& inſuper.vol.ij.

21 Concordia ſumitur,quia aut ad actus ſubſtantiam ſe ſubſcribit voluntariè nomine officij,& tunc ſibi præiudicat:aut ad actus probationẽ,& non præiudicat.ita Soc.cõſ.xliij.ver.ſed poſtremò adhuc.vo.iiij.

22 Et idem ſi ſe ſubſcriberet ex neceſſitate officij,prout vtrunque caſum ponit Imola in c.ſi quis presbyterorum.nu.14.ver.aut non fuit de exercentibus.de rebus eccle.non alien.poſt Ant.de Bu.in c.ex literis.verſiculo,ſed contra hoc oppono.de tranſact.

23 Tertiò Limita,niſi ſe ſubſcriberet tanquam teſtis,quia talis ſubſcriptio non faceret ſibi ſubſcribenti præiudicium.l.Caius.ff.de pign.act. gl.in c.ſi quis presbyterorum.in gl.ij.de rebus eccl.non alie.in l.ſicut. §.non videtur.in primo no.ff.quibus modis pig.vel hypo.ſol.Bal.in l. Titia.§.Lucia.in fine,ver.aut præſcribit.ff.de leg.ij.Pau.de Ca.in l.emptor.§.Lucius.ver.& hoc quando.ff.de pact.& ibi Iaſ.ver.limitant Sal. & idem voluit Pau.de Ca.in l.ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus.verſic. quod eſt verum.ff.de ver.obl.& ibi Alex.ver.& dicit,& Iaſ.ver.ſupraſcriptum notabile.Bar.in l.quæ dotis.ver.quæro quid de ſubſcribente. ff.ſol.ma.Bal.in l.ſi pater.per illum tex.C.de fideiuſſ.Soc.conſilio xliij. ver.ſed poſtremò adhuc.vol.iiij.Soc.in reg.ccclxxxv.in prima fallen.

24 Et idem eſt in Notario,qui tanquam Notarius rogatus ſe ſubſcripſerit.Bar.in l.ſicut.in §.non videtur.in prima no.ff.quibus modis pig. vel hyp.ſol.Bal.in l.ſi pater.C.de fideiuſſ.per illum tex.Iaſ.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ver.ſupraſcriptum notabile.ff.de verb.obl.& in l.emptor.§.Lucius.ver.adde notata.ff.de pact.Cor.conſi.ccviij.ver. nec obſtat.vol.iiij.

Contrarium ſumitur ex gl.ij.in c.ex literis.de tranſactio.Pau.de Ca. conſilio cccxiiij.in fine,verſ.& ſuper.volu.ij.Aimo in d.q.per eum diſputata.nu.38.

25 Primò Sublimita,niſi ſe ſubſcriberet ſciens tanquàm teſtis,vel tanquam Notarius actui,quẽ poterat contradicendo impedire,quia tunc ſi ſubſcribit vt teſtis,ſibi præiudicat.Roma.in l.quæ dotis.nu.40.verſi. & licet.ff.ſol.ma.Imo.in c.ſi quis presbyterorum.nu.14.ver.in eadem gl.in fi.de rebus eccl.non alienan.Fel.in c.quoniam contra.ver.limita primo,de probatio.Abb.in c.ex literis.ver.ſatis credo.& ibi Imol.ver. ſatis credo.de tranſactio.& ver.vel poſſet etiam diſtingui.Pariſ.conſi. cj.nu.75.vol.j.

26 Amplia etiam ſi non poſſet contradicere ſine verecundia.ita Fel.in c.quoniam contra.ver.limita primo,de proba.

27 Secundò Sublimita,niſi cum ſubſcriptione tanquam teſtis vel Notarij conſtaret ꝙ fuerit auctor,vel mediator contractus.ita Rom.in d. l.quæ dotis.nu.49.ver.dum autem quæritur.ff.ſol.ma.Anto.de But.in c.ex literis.ver.ij.oppono.de tranſact.& ibi Abb.ver.ſatis credo.

28 Quartò Limita,quando ſubſcribens non legiſſet ſcripturam,cui ſe ſubſcripſerit,quia non cenſeretur illam approbare.ita voluit glo.ij.in c.ſi quis presbyterorum.ibi,ſed ibi ignorauit.de rebus eccl.non alien. Bar.in l.quæ dotis.ver.quæro quid in ſubſcribente,ibi,niſi erraret.ff.ſo. ma.Bal.in l.fi.ver.no.ꝙ ſubſcribens.C.plus valere quod agitur.Ang.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ver.& ſic no.ff.de ver.obli.Imol.ver. item nota ꝙ ille.Pau.de Ca.ver.item eſt vera.& Alex.ver.in tex.& ibi coram.& Iaſ.ver.ſecundò limita.Ang.Are.in proœm.Inſti.ver.ſextò nota.Abb.in d.c.ex literis.ver.Gofred.in c.cũ inter.de tranſactio.Soc. in reg.ccclxxxv.in ſecunda fall.Alex.in l.quæ dotis.ff.ſol.ma.ver.ſucceſſiuè inquantum.Iaſ.in l.emptor.§.Lucius.ver.item limita.ff.de pac. Lofred.conſi.xiiij.ver.præterea dato.Fel.in c.quoniam contra.ver.limita quintò.de probatio.Gram.conſi.ciuil.lxvj.

29 In dubio autem præſumitur notitia ſubſcribentis:vt dicit Bart.in l. ſicut.in §.non videtur.in j.not.ff.quib.mod.pign.vel hypo.ſol.Pau.de Caſt.in conſi.cccl.incip.de caſu præſenti.ſecundum antiquam impreſſionem.Alex.in l.ſi ita ſtipulatus.in §.Chryſogonus.ver.quantum autem ad id.de ver.obl.& ibi Iaſ.ver.aduerte contrarium,& melius Pariſ.in conſi.lxxxviij.nu.34.ver.tertiò intentio ipſorum.vol.iij.Pariſ.in conſi.lxxvij.ver.nec dicatur.vol.iij.

30 Et propterea ſi ſubſcribens aſſerat ſcripturam,cui ſe ſubſcripſit,non vidiſſe,aut legiſſe,ipſe probat.Bar.in l.ſicut.in §.non videtur.in primo not.ff.quib.mod.pig.vel hyp.ſol.& in l.j.§.ſi quis neget.ff.quemadmodum teſta.aperia.verſi.quæro quid ſi inſtrumentũ.Pau.de Ca.in conſi. cccl.incipit,de caſu præſenti.ſecundum antiquam impreſſionem.aliàs conſi.ccxvj.ver.ſuper tertio,cum ver.ex quibus patet.vol.iij.Alex.in l. ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ver.quantum autem ad id.de ver.obl. & ibi Iaſon,ver.aduerte contrarium,& melius.Hipp.in Rub.de prob. ver.& omnis ſubſcribens.Fel.in c.quoniam contra.in vj.limitatione. ver.vno caſu.de proba.

31 Sublimita hoc vltimum procedere in parte ſubſcribente,quæ præſumitur vidiſſe,& legiſſe,& habere notitiam contentorum in ſcriptura, cui ſe ſubſcripſit:non ſic eſt in teſte ſubſcribente, quia non præſumitur habere notitiam contentorũ in ſcriptura,cui ſe ſubſcripſit,ita Rui. conſi.cxciij.ver.quinimò.vol.ij.& ver.nec obſtat ꝙ ex quo,ſentit Venafr.in conſi.cxxxvij.ver.præterea,vt ſupradictum eſt.

Contrarium in Notario ſubſcribente,ꝙ præſumatur vidiſſe,& legiſſe,dicit Fel.in c.inter dilectos.ver.nec puto oportere.de fide inſtru.

32 Quintò Limita,quãdo ſcriptura requireretur pro forma actus,quia tunc non ſufficeret ſubſcriptio,ita Aret.in d.l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ver.ſed ad illum.ff.de verborum oblig.Brun.in tract.de for.

verſiculo,prædicta procederent

Contrarium videtur eſſe verum,quia etiam quãdo ſubſcriptio pro forma requiritur,ſufficit ſcriptura manu alicuius,etiam ſi non ſit eiuſdem manu ſubſcripta.Iaſ.in l.cùm antiquitus.ver.vlt.no.C.de teſta.

33 Contrarium tenent Pau.& Alex.in d.l.cùm antiquitas,dum de Notario loquuntur:& ponit Deci.in l.hac conſultiſſima.nu.26.C.qui teſta.face.poſſ.

34 Septimò Limita,in ſubſcriptionibus iudicum,quæ non habẽt vim ſententiarum,vt dicit Bal.in addit.ad Spec.in tit.de ſen.ver.ſubſcriptiones etiam iudicum.refert,& ſequitur Iaſ.in l.ſi ita ſtipulatus.in §.Chryſogonus.ver.iij.vltra ſcribentes.& in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac.ver.tertiò ſingulariter limita.

35 Septimò Limita,in Notario qui non poteſt committere inſtrumentum ſcribi per alium,licèt ipſe ſe ſubſcriberet,gl.ij.in l.generali.verſi.item nota.C.de Tab.lib.x.& gl.fi.in c.cùm P.Tabellio.ver.hoc tamen ſcire debes.de fide inſtru.Hoſt.in c.quoniam contra.in verſic.conſcribant.de probatio.gloſſ.in verbo pro ſe.in §.non autem.in auth.de Tabellio.& Anto.de Bu.in d.c.quoniam contra,in fine,verſi.an ſufficiat.de probatio.Spe.in tit.de inſtru.edit.§.Inſtrumentum.nu.15.ver.item opponitur.& ibi Io.And.in addit.ſuper verbo,ibidem notatur.Pau.de Caſt.in conſi.ccix.ver.in contrarium videtur.vol.j.Imola in c.fi.verſi.& per hoc dicit.de offi.dele.Alex.in conſi.cxxix.verſi.inſuper reſponderi poteſt.vol.j.Ant.de Bu.in c.cùm P.Tabellio.ver.quæro an Notarius de fide inſtru.Deci.Neapo.vj.in.antiq.ver.& dubium facit.Bal.in l.vnica.§.ne autem.ver.nota argumen.C.de cad.tollen.Grat.qui dicit iſtam*communem opinionem,in conſi.lxxvj.ver.non obſtat ſi obiiciatur.vol.j.& conſi.cxvij.verſi.minus quoque obſtat.vol.j.Alex.conſ.xlj.verſi.ij.quia.vol.j.

Contrarium Inn.in c.quoniam contra.verſi.ꝙ ſcribant per ſe.de probatio.& ibi Abb.nu.32.ver.ſed quæro.Paul.de Caſt.in conſi.cxxv.ver.hinc dubitauit.in fine,vol.ij.Alex.conſi.50.ver.& tabellio.vol.iij.& conſi.xiiij.ver.v.probatur.vol.vj.Pariſ.conſi.xxv.vol.ij.ver.iij.ceſſat obiectio.Alex.in l.quædam.§.nihil intereſt.verſicu.puto ſatis.ff.de eden.& ibi Iaſon verſi.v.noto.Afflict.ſuper conſtitu.verſic.ix.quæro.Ancha.in conſi.ccxlij.verſicu.item aduertendum.Alex.in conſi.xiiij.nu.14.verſi.v.probatur.vol.vj.Abb.in c.inter dilectos.verſi.videtur tamen dictus articulus.de fide Inſtru.Dec.conſi.ccccxlvij.ver.quia reſpõdetur.vbi dicit ita eſſe de generali conſuetudine.Fel.in c.inter dilectos.verſi.tertia eſt opinio.de fide inſtru.Car.in c.fi.ver.aût eſt actus.de offic.dele.Anto.de But.in d.c.inter dilectos.verſi.quæro an quis.de fide inſtru.Fel.in c.quoniam contra.verſi.quartò quæro.de probatio.Bertran.in conſi.lix.vol.j.in nouis.ver.quoniam reſpondeo.Tenendo primam opinionem.

36 Primò Limita,quãdo Notarius principalis eſſet impeditus,vel morbo,vel alia occupatione,quia tunc poſſet per aliũ ſcribere,& ipſe ſubſcribere.Hoſt.in tit.de fide inſtru.§.fi.ver.quid ſi tabellio.Bar.in l.item Diuus.in §.item ſenatus.ff.ad legem Corn.de falſ.ver.item quãdo Notarius.Bal.in auth.ſi quis in aliquo.ver.vlterius ponamus.Card.in c.penul.ver.in gl.ibi,de fide inſtru.Ang.in auth.de Tabel.ver.ibi per ægritudinem.Bar.in l.generali.ver.item quærit gl.C.de Tabel.lib.xj.in l.j.verſi.item inducitur ad quæſtionem,de offic.conſul.& in l.quædam.§.nihil intereſt.verſi.& ſic facit.ff.de eden.& ibi Ang.verſi.& ex hoc infertur.Pau.de Caſt.ver.per hoc dicunt Docto.deciſ.Neapo.verſi.bene tamen notarius,in antiquis.Alex.in conſi.cxxix.ver.inſuper reſponderi poteſt.vol.j.Ant.de Bu.in c.fin.§.fin.verſi.per prædicta deciditur.de offi.deleg.Fel.in d.c.inter dilectos.ver.ſecunda eſt opinio.Bal.in l.vnica.§.non autem.verſi.nota argumen.C.de cad.tol.Soc.in conſi.xxiiij.verſi.ſecundò principaliter.vol.j.

37 Sublimita hoc non procedere quo ad prothocollum,vel ipſam primam ſcripturam,quam Notarius etiam impeditus,per alium ſcribere non poteſt.Bal.in Rub.de fide inſtru.ver.ſed hic dubitatur.& in l.vnica.§.ne autem.ver.not.argumentum.C.de cad.tol.Ang.in auth.de Tabellio.Alex.in l.quædam.§.nihil intereſt.verſic.puto ſatis.Fel.in c.inter dilectos.de fide inſtru.

38 Sed quòd prothocollum facilius ſcribẽdum committitur,quàm inſtrumentum ipſum,voluit Ang.conſi.ccxlij.

Contrarium quòd etiam occupatus Notarius nõ poſſit per alium ſcribere inſtrumentum,voluit Imola in c.fin.verſi.& per hoc dicit.de offic.deleg.

39 Secundò Limita,niſi ſit Magiſter ſtationis habens ſub ſe plures diſcipulos,quia poteſt per aliquem ex diſcipulis ſuis ſcribere inſtrumentũ,& ipſe ſubſcribere,glo.in §.nos autem.in verbo per.ſe,ibi,ſed nonne,in auth.de Tabel.Spec.in tit.de inſtru.edit.§.inſtrumentum.verſi.item opponitur.& ibi Io.And.in addi.Pau.de Caſt.in conſi.ccix.vol.j.Ant.de Bu.in c.inter dilectos.verſi.quæro,An quis.& ibi Abb.verſi.ſed Io.And.latius.

40 Primò Sublimita,nam etiam iſto caſu requiritur ꝙ vterque tam Magiſter ſtationis,quàm ſcholaris Tabellio ſint rogati.gl.in §.nos autem.in auth.de Tabel.Ant.de Bu.in c.inter dilectos.& ibi Abb.& Imol.de fide inſtrumen.

41 Secundò Sublimita,dummodò magiſter ſtationis ſubſcribat,& ſignet ipſum inſtrumentum.Card.in c.penul.verſicu.in gloſſ.ibi.de fide inſtrument.

42 Tertiò Limita,quando in loco extaret conſuetudo,ꝙ Notarius poſſet per alium ſcribere inſtrumentum,dum tamen ipſe ſe ſubſcriberet,ita Ant.de Bu.in c.inter dilectos.verſi.item quæro an quis.& ibi Abb.ver.videtur tamen.de fide inſtru.Dec.conſi.ccccxlvij.ver.quia reſpondetur.Imola in c.fi.ver.& per hoc dicit.de offi.deleg.

43 Tenendo aliam opinionem,ꝙ inſtrumentum per alium ſcribi poſſit,dummodò Notarius rogatus ſe ſubſcribat.Amplia etiam ſi ſcribẽs non ſit Notarius.Card.in c.cùm P.Tabellio.de fide inſtr.Alex.in conſ.50.vol.iij.Afflict.ſuper Conſtitu.ver.nonò quæro.

44 Limita,quia non poteſt Notarius rogatus ſubſcriptionẽ alteri committere.Iaſ.in d.l.quædam.§.nihil intereſt.ver.v.nota.ff.de edend.qui multos ad hoc allegat,ad quem me remitto.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Sigillum apponens alienæ ſcripturæ,illi præſumitur conſentire.

1 PRout concluſum fuit in proxima pręcedenti concluſione,quòd ſubſcribens ſe ſcripturæ manu alterius ſcriptæ,cenſetur illam approbare,& illi conſentire,ita dicitur in eo,qui ſcripturæ alterius ſigillum ſuum apponit,quia videtur illi conſentire,& illam approbare,glo.in l.ſi procuratorem abſentem.in verbo,intelligendum.ff.de procura.Bal.in c.j.verſi.ſigillo communi.de pace Conſtan.gl.ij.in l.ij.C.de reb.alie.non alie.& ibi Cy.verſic.nec iſta inducitur.& Io.Faber ver.item dic,& Sal.ibi,ver.nota à ſenſu.& ver.item nota.Bal.in c.cum eccleſia.ver.etſi canonici.de elect.Bald.in l.tribunus.§.j.ver.nota in iſto.§.ff.de teſta.mili.in l.ij.ver.& eſt argumentum.C.de reb.alien.non alie.Roma.in conſi.ccciij.verſic.ij.quia.Ang.Aret.in prooem.Inſti.ver.vj.noto.Bar.in l.quæ dotis.in fine,verſ.quæro quid de ſigillante.ff.ſol.ma.& ibi Alex.ver.& inquantum.Decius in c.tertio loco.in primis verbis.de proba.& in c.ij.in fine,verſi.& qui apponit.de fide inſtru.Bal.in l.in fraudem,in prin.verſic.in tex.ibi probat.Aimo de antiq.temp.nu.171.in prima par.Hoſt.in c.ij.ver.idẽ videtur de ſigillo.de fide inſtru.& ibi Io.And.ver.contrahens etiam.& ibi Bal.nu.14.ver.quæro ad quid opponitur.& ibi Abb.in j.no.verſ.& puto etiam.ver.idem eſt ſi contrahens.& ibi Imol.ver.& adde etiam.Fel.verſi.xij.ſic contrahens.Alb.in l.rationes.nu.4.ver.& quod ſigillo.C.de proba.& in l.ij.ver.ſentit etiam hic.C.de reb.eccl.non alie.Hipp.in Rub.de probatio.ver.his expeditis.Pau.de Ca.in l.ſi procuratorem abſentem.ver.in tex.ibi.ff.de procu.Sal.in l.ſi qua per calumniã.verſi.quæro generaliter.C.de epi.& cle.apoſtilla ad deci.Tholoſ.xxiiij.Caſſan.in conſuetudine,Iac.in l.ſi eum ſeruum.ff.ſi cer.pe.Riminal.in l.pacta nouiſſima.in fine,verſi.alius etiam effectus.C.de pact.Soc.conſilio cclviij.ver.parumque facit.Bal.in conſi.clxxv.ver.item præmiſſo.vol.j.& conſi.cccliij.ver.item non eſt quomodo.vol.iij.Tiraq.de Retract.nu.157.Spe.in ti.de proba.in §.fi.nu.14.verſi.ſigillum autem.& in §.ratione autem formæ.nu.2.ver.priuatæ verò perſonæ.de procu.Io.Faber in §.poſſunt.ver.vel fortè poſſet dici.Inſti.de teſta.Iaſ.in l.quæ dotis.ff.ſolu.matr.ver.ſimiliter ſigillans.Fel.in c.poſt ceſſionem.verſi.fallit ſecundo.de probatio.

Contrarium ꝙ facit tantum ſemiplenam probationem,non tamẽ plenam fidem,voluit Alb.in l.ſi procuratorem abſentem.verſi.ſed licèt priuata.ff.de procu.Fel.in c.poſt ceſſionem.verſi.fallit ſecundò.de probatio.

2 Quæ opinio poſſet forſan procedere in præiudicium alterius,quia in præiudicium ſigillantis,vel ſigillare mandantis,videtur ꝙ plenè probet per ſuperius adducta:quam diſtinctionem colligo ex dictis per Sali.in l.ſi qua per calumniam.ver.quæro generaliter.C.de epi.& cle.Soci.conſi.cclviij.ver.parum facit.

3 Primò Amplia,ꝙ non requiratur ſubſcriptio,ſed ſufficiat ſola ſigillatio.Bal.in d.l.ij.C.de rebus alie.non alie.Alex.in d.l.quæ dotis.verſi.& inquantum.ff.ſoluto matr.Deci.in c.tertio loco.in primis verbis.de probatio.& ibi etiam Fel.in primis verbis.

Contrarium ꝙ non ſufficiat ſigillatio,niſi etiam concurrat ſubſcriptio,voluit Bar.in d.l.ad teſtium.§.ſi quis ex teſtibus.ver.vltimo nota.ff.de teſta.& idem voluit Bar.in prooemio Digeſtorum,ver.item quæro ſi eſt ſolum ſigillum.

4 Salua hanc ſecundam opinionem in duobus caſibus,de quibus per Alexand.in l.quæ dotis.verſi.quæro quid de ſigillante.ff.ſol.ma.quorum vnus eſt quando agitur de grauiſſimo præiudicio,vt in teſtamentis,& in teſtamentis requiri & ſubſcriptionem & ſigillum,voluit Sal.in l.ij.verſi.item nota.C.de rebus alien.non alienan.& Dec.in d.c.ij.in fi.verſi.& concluſio prædicta limitatur,de fide inſtru.Imol.in cle.j.ver.ſi verò literæ.de procura.

5 Et idem eſt in omni alio caſu,in quo ſubſcriptio pro forma require-

retur.Iaſo.in l.quæ dotis.nu.94.ver.ſimiliter ſigillans.ff.ſol.ma.Aimo de antiq.temp.in prima par.nu.172.

6 Alius & ſecundus quando conſtat ſigillum eſſe illius,cuius nomine dicitur appoſitum,tamen non conſtat appoſitum fuiſſe de eius voluntate.

7 Secundò Amplia,vt ſigillatio plus videatur operari quàm ſubſcriptio.Purpu.in l.admonendi.nu.167.ff.de iureiur.refert,& ſequitur Aimo de antiq.temp.in prima par.nu.171.

Contrarium quòd ſigilli appoſitio non plus operetur, quàm ſubſcriptio,voluit Archid.in c.ſi canonici.in verbo ſigillorum.de officio ord.lib.vj.

8 Tertiò Amplia,nam ſtante ſigillatione non requiritur probatio teſtium,aut comparatio literarum in præiudicium ipſius ſigillantis.Pau. de Caſtro,in l.admonendi.ver.circa tertium.ff.de iureiu.& ibi Purpu. nu.166.Aimo de antiq.temp.nu.171.in prima par.

9 Quartò Amplia,etiam ſi ſigillans,non atteſtetur ſe ſigillum appoſuiſſe,aut apponi feciſſe. Ita Inn.in c.ij.in verbo ſigillum.de fide inſtr. & ibi Hoſt.in verbo ſigillum.& ibi Ioan.And.in verbo ſigillum.& ibi Ant.de But.verſi.ad ſecundum.

10 De modo,quo omnes iſtud intelligunt,quando eſt appoſitum ſigillum Epiſcopi,vel alterius Prelati habentis iuriſdictionem.& ita tenet, & intelligit Albe.in l.ſi procuratorem.ver.quid dicemus.ff.de procur. & Pau.de Ca.verſi.in tex.ibi literis.Idem tenet Abb.in d.c.ij.licet ipſe aliter diſtinguat.ver.ad ſecundam quæſtionem.Imola,in ver.ſecundũ videndum eſt.vbi hoc intelligit in proprio ſigillo.Dec.ver.in ij.quęſt. in d.c.ij.de fide inſtru.

Contrarium quòd ſit neceſſarium quòd exprimatur qui ſigillum appoſuit,vel apponi fecit,voluit Caſſan.in cõſue.ver.nihil importat.

11 Requiritur tamen ꝙ de eius voluntate ſit ſigillum appoſitum, aliàs ſigillatio non operatur.Ioan.Fab.in l.ij.ver.item dic.C.de rebus alien. non alie.Albe.in l.ſi procuratorem.ver.quid dicemus.ff.de procur.

12 Et in dubio præſumitur de voluntate illius fuiſſe appoſitum ſi ſit ſuum,etiam ſi non exprimat ſe illud appoſuiſſe, aut apponi feciſſe.ita Abb.in c.ij.ver.ad ſecundam q.de fide inſtru.Ant.de Bu.in c.iij.loco.in prin.de probatio.in ij.no.& ibi Dec.ver.& ſubiicit.

Contrarium colligitur ex Docto.ſupra allegatis in prin.ampliationis,qui tenent,ꝙ in ſigillis Prælatorum non ſit neceſſe exprimi,ꝙ ſigillum apponi fecerit is,cuius nomine fuit appoſitum,ſed ſecus in priuatis ſigillis;& contrarium expreſsè tenet Albe.de Roſa,in l.ſi procuratorem.ff.de procu.ver.quid dicemus,& Pau.de Caſt.ver.in tex.ibi literis,& Domi.in c.quamuis.ver.ad ſecundum crederem.& ibi Fran.ver. tertiò infertur.de procu.in vj.Imola in clemen.j.verſi.ſi verò literæ.de procura.

Tenendo primam opinionem,ꝙ ſigillum præſumatur appoſitum de voluntate illius,cuius nomine ſit adiectum,

13 Primò Limita,niſi ſigillum contineat aliquid in fauore alicuius domeſtici,vel familiaris illius,cuius nomine ſigillum dicitur appoſitum, cùm ad domeſticum & familiarem de facili præter voluntatem principalis potuerit ſigillum peruenire,vt declarat Anch.in c.ij.ver.in dubio autem.de fide inſtru.Hipp.in l.j.§.qui in rationibus.verſic.& dicit Inno.ff.ad legem Corne.de falſ.Roma.conſi.cccxlvj. verſi.ſecundò ex eo.

14 Sublimita,niſi ſigillum eſſet bene cuſtoditum,ita ꝙ non ſit veriſimile aliquem potuiſſe illud ſurripere,aut à ſeipſo capere.Imo.in cle.j. verſi.per prædicta forte.de procu.

15 Secundò Limita,concluſionem procedere in ſigillo proprio,ſecus verò in ſigillo alieno,quia in alieno ſigillo neceſſe eſt ꝙ dicatur de voluntate ſigillantis fuiſſe adiectum alienum ſigillum.gl.in verbo delegere.in c.inter dilectos.de fide inſtru.Spec.in ti.de proba.in §.fi.nu.16. verſi.& nota quod habens,& in titulo de citat.§.iam de citatione.nu. 13.verſi.literis.Bar.in l.ad teſtium.§.ſed an ipſos.ff.de teſta.Inn.in c.ij. ver.ſi autem nullum.de fide inſtru.& ibi Hoſt.verſi.ſi autem nullum. & ibi Io.And.in prin.eodem verſi.ſi autem nullũ.Bal.nu.13.verſi.quæro an quis poſſit.& ibi Ant.de Bu.ver.venio ad quartum. Anch.ver.ij. quæritur.Abb.verſ.ad tertiam quæſtionem.Imola,ver.iiij.eſt dubium. Fel.verſiculo.prima concluſio.Sal.in l.ſi vnus.in primo no.C.de teſta. Archi.in c.ſi canonici.ſuper verbo,alterius.de offi.ordi.in ſexto,& ibi Domi.in fine,ver.in eadem gl.ibi interdictum.& ibi Fran.ver.in eadẽ glo.in fine.Alb.in l.ſi procuratorem.ver.quia etiam alieno.de procuratO.&in l.ij.ver.& notandum.C.de rebus alie.non alie.Alex.conſil. lxxvij.ver iij.quia.vol.iij.Fran.in c.ſignificauit.ver.& aliis autem caſibus.de appella.Caſſan.in conſuetu.nu.2.ver.& ſi ſigillo alieno.ver. & quãdo ſigillo alieno.Baueria in §.poſſunt.ver.ſed an ſit neceſſe.Inſtitu.de teſtam.Imol.in clemen.j.ver.ſi verò literæ.de procu.

Contrarium hoc non procedere de iure,ſed ꝙ ſignari poteſt etiam aliquo ſigillo,& non eſt neceſſe ꝙ de hoc fiat mentio,expreſſè tenet Io.Fab.in §.poſſunt.in fi.ver.ſed an debeat fieri.Inſtit.de teſta.refert & ſequitur.Alex.in l.ſi vnus.ver.ſed in aliis actibus.de teſtam.& Aret.in l.ad teſtium.§.ſi ab ipſo.in j.not.ff.eo.Boer.deci.ccxl.nu.2.& 3.ver.nõ enim eſt neceſſe.Bar.in l.ſi procuratorẽ.ver.nec requiritur.ff.de procu.

16 Et nota quòd etiam alienum ſigillum dicitur quo ad iudicem,ſigillum propriæ ſuæ Curiæ.Io.Fab.in l.j.verſi.quid ſi Dominus habet.C. de procur.

Contrarium glo.loquens de ſigillo eccleſiæ,quo ad Epiſcopum.gl. in c.nobiliſſimus.xcvij.diſtinct.Hoſt.in c.ij.de fide inſtru.& Bal.verſi. idem autem quod Epiſcopus.

17 Quinta Ampliatio ſumitur ex præcedentibus,vt regula procedat,nędum in ſigillante proprio ſigillo,ſed etiam in ſigillante ſigillo alieno.

18 Quæ ampliatio limitatur primò,dummodò exprimat, quod ſigillo alieno vtitur.per ea,quæ ſupra diximus.

19 Secundò Limita,ꝙ ex cauſa hoc faciat, vtputa,quia non habet propriũ ſigillum paratum.ita Inn.in c.ij.ver.& no.& ibi Hoſ.ver.& no.& Io.And.ver.& nota.Anch.ver.ij.quæritur.Abb.ver.ad tertiam quæſtionem.Imol.ver.iiij.eſt dubium.Inn.in c.ſignificauit.de appellatio.Spe. in titu.de citatio.§.iam de citatione.nu.13.ver.literis.nam ſi proprium ſigillum haberet,non poſſet alieno ſigillo ſigillare.glo.in c.nobiliſſimus.in verbo ſignatis.xcvij.diſtin.Spec.in titu.de probatio.§.fi.nu.16. ver.& nota ꝙ habens,& in tit.de citatio.in §.iam de citatione.num.13. ver.literis.Bal in d.c.ij.ver.quæro an poſſit.Ant.de Bu.verſi.venio ad quartum.Io Fab.in §.poſſunt.verſi.ſed quid ſi alieno.Inſti.de teſtam.

Contrarium Aret.in l.ad teſtium.in §.ſi ab ipſo.in primo not.ff.de de teſtamen.

Et in teſtamento,contrarium tenet Io.Faber in §.poſſunt.in prin. inſti.de teſtam.ver.ſed obſtat.

20 Tertiò Limita,dummodò concurrat voluntas illius,cuius eſt ſigillũ, & ſigillum hoc exprimat.Hoſt.in c.vt Notarium.ver.vti præſumeret. de appella.& ibi Ant.de Bu.circa fi.ver.quæro an ſigillo.& Bal.in l.ij. verſi.& ego in aliquibus æquiparo.Fel.ibi.verſicu.iij.intellige.de fide inſtrumen.

21 Quartò Limita,in arduis,& magnis negociis,in quibus non licet ſigillare alieno ſigillo.gl.in c.inter dilectos.in verbo dilecte.de fide inſtru.& ibi Bal.ver.item aduerte,quia Principes.& Fel.ver.ij.intellige. Bal.in c.inter dilectos.nu.15.ver.ſed oppono.de fide inſtru.

22 Sextò Amplia,concluſionem principalem procedere,nedum ſi ipſe ſigillans in ſcriptura loquatur.ſed etiam ſi alius in ea loqueretur.Inn. in c.ij.ver.item non eſt ius.de fide inſtru.& ibi Hoſt.ver.ſed nec vim facio.& Io.And.ver.ſed nec vim facio.Bal.ver.dicit Inn.Anch.verſicul. nec eſt vis.

23 Septimò Amplia,nedum concluſionem procedere in ſigillo,ſed in quolibet alio annulo ſignatorio appoſito de voluntate domini, quia ex illo probatur conſenſus,ſicut ex appoſitione ſigilli.Inn.in c.ij.ver. item nota ꝙ ius ciuile.de fide inſtrumen.& ibi Hoſt.ver.ſed nec eſt vis. Bal.ver.dicit Inn.Abb.ver.& quod dictum eſt.Fel.ver.dicunt etiã prædicti.& Dec.nu.26.ver.& ſigillum pro annulo.Spec.in ti.de probatio. §.fin.nu.17.verſi.illud etiam ſciat.Imola in l.ad teſtium.§.ſignum.ff.de teſta.& ibi Aret.in primo not.& Io.Fab.in §.poſſunt in primis verbis. Inſtit.de teſtam.

24 Limita iſtud quando ſigillans dicto annulo vteretur ad ſignãdum, & ſigillandum.Ioannes Faber in §.poſſunt.verſicu.quid ergo dices.de teſtament.

25 Octauò Amplia,nam ſigillum probat delegationem.Inn.in c.quoniam contra,ver.alij dicunt.de probatio.Archid.in c.ſi à ſubdelegato. de offic.deleg.in vj.in primis verbis.& ibi Domi.ver.quæro qualiter. & ibi Anch.verſiculo,qui vltimo notat.Ang.in l.conſentaneum.verſ. iudicatur Papa.C.quomodo & quando iud.Riminal.in l.pacta nouiſſima.ver.item declara.C.de pact.Io.Faber in §.poſſunt.verſi.item dic. Inſtit.de teſtamen.Hippo.in l.j.§.qui in rationibus.ff.ad legem Corn. de falſ.ver.& dixit Ang.Rota in nou.deciſ.ccclviij.Fel.in c.ij.ver.item per ſigillum.& in d.c.poſt ceſſionem.ver.fallit iij.Bellencin.in tract.de charitatiuo ſubſidio.q.cxiiij.Card.in clemen.j.in prin.de procu.Fel.in c.coram.de offi.deleg.ver.pro quibus facit.

26 Nonò Amplia,nam per ſigillum probatur commiſſio citationis,vel alterius negocij.gl.in c.ſignificauit.de appellatio.Ang.in l.conſentaneum.ver.& hoc nota.C.quomodo & quando iudex.Rimin.in d.l.pacta nouiſſima.ver.& dicit Ang.Io.Fab.in §.poſſunt.ver.item dic ꝙ ſigilla.inſti.de teſtam.Hippo.in l.j.§.qui in rationibus.ver.& dixit gl.ff. ad legem Corn.de falſ.Ant.de Bu.in c.ſignificauit,verſi.nota bene.de appellat.

27 Decimò Amplia,nam appoſitio ſigilli habet vim clauſulæ,ex certa ſcientia.ita Bal.in l.item lapilli.ver.& nota ꝙ in priuilegio.ff.de rerum diuiſ.refert & ſequitur Riminal.in d.l.pacta nouiſſima.ver.quibus adde.C.de pact.

28 Vndecimò Amplia,vt per ſigilli appoſitionem habeatur contractus pro abſoluto.Bal in l.contractus.C.de fide inſtru.ver.ſed quæro hic,refert & ſequitur Riminal.in l.pacta nouiſſima.ver.alius eſt etiam effectus.C.de pact.Dec.in c.ij.in fine.nu.27.ver.in ij.quæſt.de fide inſtru. Franc.in c.ſignificauit.verſiculo,& quod per priuatam ſcripturam.de appellat.

29 Et hoc ſi ſigillum recognoſcatur.Dec.in c.ij.in fine.nu.27.ver.in ij. quæſt.de fide inſtru.

30 Duodecimò Amplia,vt etiam mandatum ad cauſas probari poſſit per proprias literas conſtituentis,ſi habeat ſigillum authẽticum.Rota in nou.deciſi.clxij.Fran.in c.quamuis.ver.& dixit hic Archi.de procu. in vj.Fel.in c.poſt ceſſionem.ver.fallit ſextò.de proba.Milis in ver.literis Epiſcopi,vel alterius Prælati.& Fran.in c.ſignificauit.in primo no. de appella.Imola,in c.j.ver.ſed poteſt dicere.de procu.Bal.in l.ſi procuratorem.ver.iij.quæritur.ff.de procu.

31 Decimotertiò Amplia,idem eſſe ſi appoſitum ſit ſigillum proprium ipſius conſtituentis.Franc.in c.quamuis.in verſic.ex his inferuntur:de procu.in ſextò.Bar.in l.ſi procuratorem.ff.de procu.ver.ad ſecundum oppono.Imola,in cle.j.ver.gl.literis.de procu.Bal.in d.l.ſi procuratorem,ver.iij.quæritur.

32 Imò idem eſt ſi non ſint literæ munitæ ſigillo, ſed ſint ſolæ literæ. Card.in cle.j.in prin.de procu.per illum tex.

33 Primò Limita præcedentem ampliationem,vt probetur mandatum literæ ſigillatæ in præiudicium ipſius conſtituentis,non autem in eius fauorem,ſi conſtituens vellet ex literis per eũ ſcriptis,& ſigillatis probare mandatum in eius fauorem.Imola in cle.j.verſ.gl.literis.de procu.ver.ſi verò literæ,& voluit Bar.in l.ij.ver.& prædicta vera.ff.de ſtipul.ſer.Fel.in c.poſt ceſſionem.ver.fallit ij.de probatio.Bal.in l.j.circa fi.ver.item quæro nunquid.C.de procu.

34 Secundò Limita ampliationem præcedentem,vt ſolum ſigillum ſine literis non probet mandatum,ita Arch.in c.quamuis.ver.de reuocatione autem.de procu.in vj.poſt Hoſt.quem allegat.& ibi Io.Andr. ver.in gloſſ.iij.& Domi.ibi.ver.ad primum.& ibi Fran.ver.ij.infertur. Imola in cle.j.ver.quid autem.de procu.

35 Sublimita limitationem hanc,niſi ſit conſuetudo,ꝙ credatur habẽti ſolum ſigillum,vt declarat Domi.in d.c.quamuis.ver.hæc credo vera. de procu.in vj.& ibi Fran.ver.ij.infertur.Fel.in c.ij.ver.ij.quando.de fide inſtru.in c.coram.de offi.dele.ver.primò quia.

36 Secundò ſublimita,nam ſolum ſigillum ſatis erit vt admittatur ſaltem cum cautione rati,ita Arch.in d.c.quamuis.ver.de reuocatione autem.de procu.in vj.& ibi Franc.ver.iij.infertur.Imola in c.ſi quorundam.ver.ſed aduerte inquantum eſt.de ſolu.Fel.in c.ij.ver.iij.quãtum ad hoc.de fide inſtru.Io.And.in d.c.ſi quorundam,ver.& arg.de ſolut. verſi.ſigilla.Hippol.in d.l.j.§.qui in rationibus.ver.& dicit Inn.de falſ. Rom.conſi.ccccxlvj.ver.ij.ex eo.

37 Quartò Amplia etiamſi non probetur ſigillum traditum ab ipſo principali.Fel.in d.c.coram.verſi.ij.arguit.de offi.deleg.

38 Quod vltimum ſublimita quando probaretur fuiſſe traditum ſigillum à Domino,ſecundùm Domi.in d.c.quamuis.ver.ad ſecundum crederem.& ibi Fran.ver.iij.infertur.Imola,in cle.j.ver.ſi verò conſtat ex eo.de procu.Fel.in cap.coram.ver.fit etiam dubium.de offi.deleg.

39 Secus quando à perſona domeſtica oſtenderetur ſigillũ.Rom.conſ. ccccxlvj.ver.ij.vel aliàs eſſet perſona talis,quam eſſet veriſimile ſigillum ipſum ſubtrahere potuiſſe.Ant.de Bu.in c.ſignificauit.ver.nota bene.de appellat.

40 Et hoc vltimum procedere poſſet,niſi probaretur ſigillum bene cuſtoditum conſeruari penes idoneam,& ſufficientem perſonam,ita vt non ſit veriſimile aliquem poſſe illud ſubripere,aut per ſe ipſum capere.Imola in cle.j.ver.per prædicta fortè.Imola in c.ſi quorundam.ver. ſed aduerte inquantum.de ſolut.Fel.in cap.ij.verſic.j.quando.de fide inſtrumen.

41 Item ſublimita quando eſſet ſigillum tantummodò deputatum ad mandatum cauſarum,quia tunc videtur quòd ex illo mandatum probetur.Imola,in capit.ſi quorundam.verſiculo, quod autem dicitur.de ſolut.Anto.de Bu.ibi,ver.quartò quæro & Abb.in tertio nota.Fel.in c. coram.ver.idem dicas,de offi.deleg.

42 Primò limita principalem concluſionem,nam qui apponit ſigillũ, approbat ea,quæ non reprobauit,nam reprobata approbare non videtur per appoſitionem ſigilli.Bal.in l.tribunus.in §.j.ver.nota in iſto §.ff.de teſta.mili.

43 Secundò limita,quia neceſſe eſt,ꝙ literæ ſigillatæ approbentur, vt per partem,vel per teſtes,vt per Bar.in l.ſi procuratorem.ver.aut non habens ſigillum.de procura.refert & ſequitur Aret.in proœm.Inſtitut.verſi.quod autem dicit.Imola in clemen.j.verſicu.ſi verò literæ.de procura.

44 Tertiò limita ſi modò ſigillum ſcripturæ apponatur, ſecus verò ſi ſigillum eſſet ſine ſcriptura.Bald.in l.j.circa fin.verſi.item quæro nunquid.C.de procu.& ibi Ioan.Fab.verſi.ſed quid ſi non oſtendit.Anto. de But.in cap.ij.ver.iiij.quæro.de ſolu.& ibi Abb.in iij.not. & Imola ver.vlterius etiam quæri poteſt.Bal.in ca.j.ver.ſine literis.de pact.conſtitut.& in capi.iij.loco.in princ.ver.in tex.ibi,ſigillo.de proba.& ibi Dec.in prin.ver.requiritur tamen.Archi.in c.quamuis.ver.argumentum,quòd ſine.de procu.in vj.& ibi Ioan.And.ver.in glo.iij.& ibi Domi.ver.ex quo dixit Archi.Fran.ibi,ver.ij.infertur.Imola,in c.ij.verſi. vlt.eſt dubium,de fide inſtru.Ruin.in tract.de offi.& poteſt.c.ſed vac. in iij.quæſt.in fine.

45 Et ideò ſigillum appoſitum chartæ vacuæ non operatur,Inn.in c.ij. de fide inſtru.ver.aliis autem contrarium videtur.& ibi Hoſt.verſi.ſed quid de his procuratoribus.Abb.ver.in vltima quæſtio.Ioan.And.in c. ij.ver.quid ſi tradidi.de ſol.Fel.in c.cùm venerabilis.ver.non enim dici poteſt,de except.

Et Bal.in Margarita,in verbo ſigillare,dicit ſigillum appoſitũ ſcripturæ,quam quis nec vidit nec legit,non operari.

Contrarium Ang.in l.conſentaneum.ver. iudicauit Papa.C.quomodo,& quando iudex.

Tenendo primam partem.

46 Primò limita,nam per ſigillum probatur voluntas domini circa ea, quæ commiſſa ſunt generaliter,& ſpectant ad officium illius,cui officium eſt conſignatum.Inn.in d.c.ij.ver.confirmatur tamen.& ibi Hoſti.ver.confitetur tamen.& Bal.in fine,verſi.item ex prædictis dico.& Ant.de Bu.ver.quandoque epiſcopus.& Abb.ver.venio ad quartam quæſtionem.& Imola ver.fatetur tamen Inn.Fel.ver.ij.cõcluſio.Hoſt. in c.j.ver.ſed quidquid dicat.de fide inſtru.

47 Secundò limita ſtante conſuetudine,quòd habens ſigillum,ſigillet nomine principalis etiam ſcripturas non viſas, nec lectas per ipſum principalem,Hoſt.in c.ij.ver.poſſet tamen dici.& ibi Ant.de Bu.verſi. poſſet tamen dici,Anch.ver.alij dicunt.

48 Vel de conſuetudine eſſet,quòd ſolum ſigillum ſine ſcriptura probaret.Domi.in ca.quamuis.ver.hæc credo vera.de procu.in vj.refert,& ſequitur Decius in c.iij.loco.ver.dictum Ang.de proba.

49 Tertiò limita quo ad ea,quæ veriſimiliter fiunt cum voluntate domini principalis.Card.in cap.ſecundo, verſi.quæro aliquis.de fide inſtrument.

50 Quartò limita principaliter niſi ſigillum ſit in fraudem appoſitum, quia tunc non operatur.Hoſt.in cap.ij.de fide inſtru.verſi.ſed quid de his.Io.And.ver.ſed quid de his.& ibi Ant.de Bu.verſi.venio ad ſextum, ver.ſi autem non principaliter.

51 Quintò limita niſi ſigillum ſit appoſitum per errorem.Bal.in Margarita ſua in verbo,ſigillare poteſt quis.

52 Sextò limita,nam literis priuatorum,ſigillo priuato ſignatis, creditur tantum in his,quæ ſunt modici præiudicij,ſecundùm Iacobum de Rauen.quem refert,& ſequitur Sal.in l.ſi qua per calumniam.verſicu. quæro generaliter.C.de epiſ.& cle.Alex.in l.quæ dotis.ver.nec obſtat dictus §.ff.ſoluto mat.& in apoſtil.ad Bar.ibi.

53 Septimò limita,nam ſigillum quamuis publicum,licèt authenticet ſcripturam,non tamen facit eam ſcripturam publicam,vt no.Abb.in c.ij.in j.not.de fide inſtrum.& ſentit ibi Bald.verſic.quærit Innoc.poſt Inno.ibi.

Contrarium Antonius de But.in ſummario in c.ij.de fide inſtru. & in ij.not.& ibi Decius in j.not.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Liber an præſumatur verus, verificatis pluribus partitis ipſius.

1 VArietas eſt inter Doct.an,quando partitæ vnius libri priuati,vt in pluribus ſunt verificatæ,liber præſumatur in omnibus aliis partitis etiam non verificatis verus.prout hãc opinionem affirmatiuam tenuit originaliter Paul.de Caſtro. conſilio cccj.incip.ad bene examinandum.volum.j.ſecundum vnam impreſſionem.Iaſ.in reper.l.admonendi.verſicu.v.principaliter limita.ff.de iureiuran.Ang.in §.actionum.in xiij.quæſtio.Inſtitu.de act.& in §.fin.verſi.quæro an credatur.Inſti.de Attil.tut.vbi dicit ita fuiſſe iudicatum.Idem ſentit Cuma.in conſilio cxxxvj.verſicu.quinimò dato. Corn.expreſsè in conſilio lxxxj.verſi.& ſaltem videtur.vol.iiij.Pariſ. conſilio xc.ver.ſicut enim.volu.j.Aimo conſilio clviij.ver.iij.probare omnino.Alciat.de prǽſump.in j.regu.in xvj.præſump.in fine,verſic.& propterea in contingentia facti.Ruin.in conſi.xviij.verſi.& præſertim fides.vol.iiij.Gram.conſi.ciuil.clviij.vbi dicit hanc deciſionem Pauli eſſe nouam,& menti tenendam.& hæc pars tanquam magis*communis in practica eſt ſeruanda.

2 Ratio autem videtur eſſe,quia quando plures partitæ ſunt verificatæ,non eſt veriſimile,ꝙ in aliis libri contineant falſitatem,vt dicit Aimo conſi.clviij.nu.6.vol.j.Gram.conſi.ciuili clviij.nu.6.

3 Tenendo hanc partem amplia vt procedat prædicta opinio etiam ſi dictæ partitæ fuerint maximi momenti,ita Cor.conſi.lxxxj.ver.& ſaltem.volu.iiij.Ruin.in conſi.xviij.nu.2.vol.iiij.Gram.in dicto conſilio clviij.nu.6.

Contra hanc ampliationem ſentit Afflict.ſuper Conſtit.in titu.de iure Balij.nu.23.

4 Contrarium tamen in principali concluſione,ꝙ in capitulis ſeparatis,& non verificatis,liber non faciat fidem,voluit Deci.in l.j.ver.ꝙ ſi aliqua.C.de eden.& in c.ij.ver.ſecundũ eſt.de fide inſtru.Purp.in l.admonendi.nu.204.ver.v.Iaſ.ff.de iureiu.& ibi Ripa.nu.125.verſi.fallit iiij.Afflict.ſuper conſtit.in tit.de iure Balij.nu.23.Aimo in tract.de antiq.temp.in j.part.nu.253.verſi.contra iſtam limitationem.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Conſanguineus, vel vicinus, præſumitur ſcire facta vicini, vel conſanguinei.

VVlgaris eſt illa concluſio, ꝙ cõſanguineus præſumitur ſcire facta conſanguinei ſui.l.octaui gradus.ff.vnde cogna.l.de tutela.C.de in inte.reſti.mino.l.filium.C.de libe.cau. Idem eſt in vicino. l.ſi vicinis.C.de nupt.l.filiũ .ũ diffinimus.ff.de his, qui ſunt ſui, vel alieni iur.c.quanto.& c.quoſdam.de pręſump.& ibi no.Pe.de Ancha.glo.in c.paratus.in verbo, neſcire, xxiij.q.j.Alex.in conſi.lxxxij.in fine, vol.iij.Bar.in l.j.ff.ſi cer.pe.& ibi Fulg.& Sal.Alexan.in conſi.lj.vol.j.Roma.in conſi.ccxlv.circa fi.Bal.in l.ſi.§.j.C.de iure delibe.Bar.in l.ſi cui.§.iiſdem.ff.de accuſ.Alexan.in conſi.cxlij.volu.ij.Barbat.in conſi.xj.volu.j.Roma.in l.is poteſt.ff.de acquiren.hered.

3 Et propterea vbi maior coniunctio, ibi maior præſumptio ſcientię.Purpu.in d.l.j.ff.ſi certum pet.per d.l.octaui gradus.& per dictũ capit.quanto.

4 Et propterea coniunctus, vel vicinus, proſumitur ſcire mortem coniuncti, vel vicini.Bar.qui loquitur in coniuncto, in l.qui duos.verſicu.quæro dixi ꝙ oportet.ff.de rebus dub.& de vicino ponit Alex.in conſ.xxxvj.volu.j.de coniuncto verò in conſi.cij.vol.iij.& in conſ.cxlj.vol.j.Bal.in l.ij.verſi.& ſcias quòd æſtimatio.C.de reſcin.vend.Purp.in l.j.ff.ſi certum peta.

5 Et propterea magis creditur teſtibus vicinis, Alex.in conſ.lxxxvj.vol.ij .Corn.in l.ij.& ibi Rimi.C.qui admitti.Purp.in l.j.Gozad.in conſil.xiij.Fel.in c.in noſtra.de teſt.

6 Et propterea poſſeſſio magis probatur per vicinos, quàm per alios.Bal.in c.j.§.ſi tres, de pace iur.firman.

7 Et de poſſeſſione præſumuntur habere notitiam vicini, Corne.in conſi.ccl.vol.j.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pet.

8 Et propterea legalitas, & bonitas melius ſcitur per vicinos, quã per alios.Ang.in §.ſancimus.in fine, de teſt.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pe.& multa alia proſequitur Purpu.ibi.

9 Primò Amplia, nam iſta ſcientia præſumpta ſufficit ad conuincendum de delicto.d.l.ſi filium.C.de lib.cauſ.Barba.in l.dominus horreorum, in fi.prin.ff.locati.Spec.in titu.de emp.& vend.§.nunc dicendum eſt.nu.30.in fine.Bal.in conſi.ccccxxxvj.circa medium.vol.v.Purp.in d.l.j.poſt Bar.ibi, ff.ſi cer.pet.

10 Secundò Amplia, vt ex iſta præſumpta ſcientia facilius contra vicinos inquiratur.l.dominus horreorum.& ibi Bar.no.ff.locati.

11 Tertiò Amplia, vt coniunctus, præſumatur habere notam vocẽ coniuncti ſui, maximè ſi ſecum habitet.Alex.in conſi.xxiiij.vol.ij.

12 Quartò Amplia, ſiue ſit coniunctio ratione conſanguinitatis, ſiue ratione affinitatis, per tex.in d.l.ſi filium.C.de libe.cauſa.per Purpu.in dicta l.j.

13 Quintò Amplia etiam ad præſumendam malam fidem, vt no.Spec.in ti.de emp.& ven.§.nunc dicendum.el ij.in fin.

14 Sextò Amplia in coniuncto minore, ita Ruin.conſilio cxxij.vol.v.

15 Primò Limita vt procedat præſumpta ſcientia quo ad mores, proceſſum naturæ, iura ſanguinis, & diuitias, non autem quo ad factum, quod poteſt eſſe occultum, vt eſt teſtamentum, ita Bald.in l.quoniam ſororem.C.de iure delib.Soc.in conſi.xcvij.vol.iiij.Dec.in l.ij.in fine.C.qui admitti.& in ij.lect.Alex.in l.Lucius.§.Titius.ff.de lib.& poſthu.Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl.Bertr.in conſi.xv.vol.j.& in conſ.xlij.vol.j.Alex.in conſi.cxxj.vol.j.Bert.in conſi.xx.vol.ij.Grat.conſi.lxxvj.vol.j.Ruin.conſi.cxxj.vol.j.Corn.cõſi.cclxviij.vol.iij.Soc.in reg.lxxj.in prima fallen.Fel.in c.Petrus, de homicid.Afflict.ſuper Conſtitu.Trigon.ſing.lxxx.

16 Et ideo præſumitur vxor ſcire, an vergat ad inopiam maritus, Hiſpan.in c.per veſtras.§.xviij.nu.31.& ſeq.de donatio.inter vir.& vxor.

17 Et propterea non præſumitur coniunctum habere notitiam de contractu facto per coniunctum, vt voluit Alex.in conſi.lxxx.ver.nec obſtat ꝙ teſtis dicat, vol.ij.& in conſi.lxxj.vol.j.Decius in conſi.ccccxlv.verſi.x.& vltimo.Cæpolla in conſi.ciuili xlvij.Bal.in conſi.cxxx.circa fin.vol.iij.Corn.in conſi.cxlvij.vol.ij.Curt.Iun.in d.l.j.ff.ſi certum peta.Purpuratus.

Contrarium colligitur ex no.per Corn.in conſi.clxiij.vol.ij.& per Ruin.conſi.clxviij.vol.j.

18 Nec ſimiliter præſumitur poſſe atteſtari, contractum non eſſe factũ à coniuncto, vt no.Fulg.& Pau.de Caſt.in d.l.j.in fi.ff.ſi cer.peta.Fel.in c.literis.de præſump.nec ſimiliter ſcientiam teſtamenti.Ruin.conſilio xxiij.verſi.v.& conſi.xxv.vol.v.

19 Et propterea non præſumitur coniunctus ſcire ſententiam latam contra coniunctum.Dec.in conſi.ccccxlv.verſi.non obſtat quòd inter coniunctos.

20 Et propterea coniunctus non præſumitur ſcire coniunctum carere tutore, maximè quando mater geſſit ſe pro tutrice.Soci.in conſi.cliij.

21 Et non præſumitur ſcire ꝙ quis ſe gerat pro Comite Palatino, legitimando.Ruin.conſi.lxvj.vol.iij.

22 Et propterea generaliter infertur ad omne factum, quod coniunctum latere poteſt, vt dicit Alex.in conſi.lxxj.vol.j.Ang.in d.l.j.in prin.ff.ſi cer.pet.Afflict.ſuper Conſtit.

23 Et propterea infert Ang.ꝙ diuitiæ, & bonitas poſſunt latere vicinos, & fuit dictum Bal.in l.j.in fi.C.de colluſ.deteg.Alex.in conſi.50.vol.v.Gomez.in §.rurſus.inſtit.de actio.Fely.in c.literis.de præſump.

24 Et propterea factum, quod habet tractum momentaneum, nõ præſumitur ſciri per coniunctum, vt per Pau.de Caſt.in d.l.j.in fi.ff.ſi cert.pe.Soc.ibi Curt.Iun.per Alex.in conſi.lxxx.vol.ij.Cæpolla in conſilio ciuili xlvij.Fel.in c.literis.de pręſump.Riminal.in l.ij.in fine, C.qui admitti.Trigo.in ſingu.lxxx.Hiſpan.in c.per veſtras.§.xviij.nu.35.de dona.inter virum, & vxor.Afflict.ſuper Conſtitu.

25 Et propterea dicit Ang.in d.l.quoniam ſororem.C.de iure deliber.& Iaſ.in l.auia.eod.tit.ꝙ coniunctus non præſumitur ſcire factum coniuncti, Dec.in conſi.ccccxlv.ver.nec obſtat, ꝙ inter coniunctos.Corn.in conſi.cxlvij.vol.ij.Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl.Et ideo dicit Bal.in l.conuenticula.C.de epiſ.& cle.ꝙ vicinus, & coniunctus præſumitur ſcire illa quæ communiter coniunctis, & vicinis ſolent eſſe nota.& in c.quanto.de præſump.Alex.in d.l.j.& ibi Iaſ.Soci.Alex.in l.Titius.§.Lucius.ff.de libe.& poſthu.Curt.Iun.in d.l.j.Alex.in conſi.50.vol.v.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pe.Corneus in conſi.ccxxxij.volu.ij.Pau.de Caſt.in l.non omnium.ff.de leg.Corn.in con.clvj.vol.iij.Riminal.in d.l.ij.C.qui admitti.Fel.in capitu.literis.in quarta limita.de præſumpt.

26 Primò Limita, nam in actu multum publico præſumitur ſcientia cõiuncti, & vicini, vt no.Bal.in d.c.quanto.de præſump.Soc.in d.l.j.Dec.Purp.Corn.in dicto conſi.ccxxxij.vol.ij. vol.ij.Fel.in c.literis.in tertia limitat.

27 Et idem eſt in actu multum frequenti, vt dicit Soci.in d.l.j.ff.ſi cert.pe.& Aret.ex quo dicto multa infert Purpu.ibi.

28 Secundò Limita, quia pater præſumitur ſcire factũ filij, vt per Rui.conſi.xlvij.nu.13.volum.ij.& maximè quando cum ipſo habitat, vt ibi per eum.

29 Tertiò Limita principalem concluſionem, quando coniunctus fuit abſens, ita Ang.in l.tres fratres.ff.de pact.Imol.in l.Lucius.§.Titius.in j.not.& ibi Alex.ff.de libe.& poſth.eſt bonus tex.in l.ij.§.voluntate.ff.ſol.ma.& ibi Aret.in iij.no.Soc.in conſi.xcv.vol.iiij.Bar.in l.is poteſt.ff.de acqui.here.Bal.in l.planè.§.tutor.ff.de excuſ.tu.Abb.in c.cùm in tua, in ij.not.qui matrim.accuſ.poſſ.Alex.in conſi.lxxxij.vol.iij.Soc.in d.l.j.ff.ſi cer.pe.Alex.in d.l.is poteſt.ff.de acqui.here.Dec.in conſ.lxiiij.Soc.in conſi.clxxxvij.Purp.in l.j.ff.ſi cer.pe.Decius in l.ij.in fine, & in ij.lect.C.qui admitti.Fel.in c.literis.in iij.limit.de præſump.Rui.conſi.clxiiij.vol.v.

30 Sublimita niſi diſtantia eſſet modica, vt declarat Soci.in conſi.cliij.Roma.in l.is poteſt.ff.de acqui.hered.

31 Et hoc vltimum intellige niſi factum ſit præcipitanter, & celeriter, vt no.Imola, in d.l.Lucius.§.Titius.ff.de libe.& poſth.in j.no.Iaſ.ibi in ij.no.Alex.in conſi.cij.vol.iij.& in conſi.cxlij.vol.ij.

32 Quartò Limita, quando coniunctus, vel vicinus fuit infirmus, ita Bar.in l.is poteſt.ff.de acqui.here.ſequitur Imola, & Rom.Alex.in conſi.lxxxij.ver.hæc confirmo.volu.iij.& in l.Lucius.§.Titius.ff. de liberis & poſthumis.

Contrarium tenet ibi Iaſo, in l.is poteſt.ff.de acqui.here.

33 Tenendo primam opinionem, ſublimita ſi modò infirmitas ſit grauis, quia tunc præſumitur ignorantia, aliàs ſecus.Roman.in dicta l. is poteſt.

34 Quintò Limita illud de vicino, vt procedat tantùm, quando eſt verificatum de eo eſſe famam in vicinia, & non aliter, ita Bar.in l.is poteſt.& ibi Imola.

Contrarium ibi Alex.verſi.aduerte ad hoc.& Iaſ.

35 Sextò Limita, quando aliud ex coniecturis appareret, ita Fran.Tigri.in d.l.ij.C.qui admitti.& ibi Alex.Rimi.in l.cùm antiquioribus.C.de iure deliberand.

36 Et propterea dicit Iaſ.ꝙ per matrimònium publicè contractum, in faciem eccleſiæ inter conſanguineos, vel affines, præſumatur ignorantia circa impedimentum affinitatis, & tollitur præſumptio ſciẽtię fundata in cauſa, quia coniunctus, in conſi.clvj.vol.iiij.

37 Septimò Limita in coniuncto, vel vicino nouo, ita Purpu.in d.l.j.ff.ſi cer.pe.in iij.limit.Sed creditur circa id, quod dicit ſe vicinum.Iaſ.in d.l.j.ver.aduerte etiam.& ibi Purpu.qui declarat.

38 Octauò Limita, nam licèt iſta ſit præſumpta ſcientia, tamen nõ ſufficit ad hoc vt dictum teſtis concludat in his, quæ directo, & concludenter poſſunt oculis ſubiici, & probari, ita ſentit gl.in l.ij.C.quan.fiſc.vel priuat.Bar.in d.l.j.ſi cer.pe.ver.ex hoc arguit Bar.Ang.verſicu.per hoc Bar.decidit duo.& Pau.de Ca.in fine.Aret.qui dicit ita * communiter teneri.& Soc.in iiij.caſu.Alex.Iaſ.Decius.Cur.Iun.Bal.in c.quanto.de præſum.Soc.in reg.lxxj.in ſecunda fallen.Bal.in l.data opera.ver.quid

ſi dicit

ſi dicit ſcio. C. qui accuſ. non poſſunt.

Contrarium ꝙ imò indifferenter dictum teſtis concludat, allegans pro ratione,& cauſa ſcientiæ, quia vicinus, ſentit gl. in l. ij. C. quando fiſcus, vel priuat. clar. Bar. in d. l. j. ff. ſi cer. pe. idem tenet ibi Ful. & Sali. Bar. in tract. teſtium. ver. teſtis. Bal. in auth. quas actiones. in fi. dum ſequitur no. per Bar. in d. l. j. ff. ſi cer. pe. Pau. de Caſt. in d. l. non omnium. ff. de leg. Ang. in §. hinc nobis. in j. not. in auth. de hered. & Falcid. & in §. ſancimus. licèt non ſe firmet in fine prin. in auth. de teſti. Ant. de But. in c. literis. in fine, de præſump. & ibi Abb. circa princ. dum tenet opin. Bar. in d. l. j. ff. ſi cert. pet. & in c. quoſdam. vbi clarius loquitur, de præſump. Corn. in conſi. ccxix. vol. j. & voluit Alex. in l. non hoc. in iij. no. C. vnde cogn. & in conſi. xcij. vol. v. & in conſi. lj. vol. j. Fel. in c. cũ cauſam. de teſti. Barb. in conſi. lxiiij. vol. iij. Bal. in l. teſtium. C. de teſt. in l. j. ver. de vno quæritur. C. quando fiſcus, vel priuat. Rom. in conſi. ccxlv. in vltimo dubio, & iſtam dicit* communem Fel. in cap. literis. de præſump. in prima limita.

39 Et ſecundum primam opinionem dicendum eſſet, ꝙ in probatione ætatis, ſufficeret ꝙ teſtis examinatus diceret ſcio, quia conſanguineus, vel vicinus, ita Bar. in l. de ætate. in ij. q. ff. de min. & in l. de tutela. C. de in inte. reſt. min. licèt non ſe firmet. Bal. in l. teſtium. C. de teſtib. Bar. in conſi. xcij. Sal. in l. ſi minorem. C. de in inte. reſt. Barb. in conſi. liij. vo. ij.

Sed tenendo aliam opinionem dicendum eſſet contrarium, ꝙ talis probatio non ſufficiat, prout voluit Bal. in l. tutela. C. de in inte. reſti. & Salic. ibi circa finem. maximè quando coniunctus eſſet minoris ætatis, quàm ille, de cuius ætate quæritur, & ita etiam dicit Pau. de Ca. in l. j. in fi. ff. ſi cer. pe. & ibi Curt. Iun. Aret. Fel. in c. in literis. in ij. limitatione.

40 Et intellige, quia talis probatio eſt præſumptiua, non vera. Bal. in l. j. verſi. oſtende. C. de ſer. fug. Bal. in l. non omnium. ff. de leg. Bal. in l. data opera. ver. quid ſi dicit ſcio. C. qui accuſa. non poſſ. in l. conuenticula. C. de epi. & cle. in c. quoſdam. eod. tit. Fel. in c. literis. in fi. de teſt. in v. fallen. Aret. in l. j. ff. ſi cer. pe. Alex. Dec. Iaſ. Purpu. Curt. Iun. qui omnes inferunt ad plures notabiles effectus, Ruinus conſi. lxvj. vol. iij. Alex. in conſi. 50. vol. v. Soc. in regula, in vij. fallen.

41 Nonò Limita in conſanguineo minore, vel muliere, ſecundũ Rui. in conſi. cviij. vol. iij.

42 Decimò Limita, quando reſultaret delictum ex ſcientia. Rui. conſ. 100. vol. iij.

43 XI. Limita, aut regula procedat tantummodò vſque ad gradus iuris ciuilis. Bal. Nouel. in tract. de dot. in xj. part. primæ par. prin. & in tract. de priuileg. dot. putat. in j. priuileg. nu. 8.

44 XII. Limita, nam ſui heredes non præſumũtur habere notitiam de his, quæ in teſtamento patris continentur. Barto. in l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ff. de vulg. & pupil. Iacob. in l. quoniam. in fi. C. de iure deli.

45 XIII. Limita, vt concluſio non procedat, ſi teſtis reddẽs rationem, quia vicinus, deponeret ſuper negatiua, ita Purpu. in d. l. j. qui etiam declarat. ff. ſi cert. pet.

46 XIIII. Limita, vt iudex, non obſtante diſpoſitione ſic facta, per teſtem poſſit vlterius perquirere magis ſpecialem rationem, cauſa indagandæ veritatis, vt ſentit Soci. in d. l. j. Purpu. & Cur. ff. ſi cer. pe.

47 XV. Limita, quando deponit habito reſpectu ad præſentem ſtatum, videlicet, ſcio, quia vicinus, non ad præteritum, ſciui quia vicinus. Soc. in d. l. j. §. vbi tenet quòd tunc non probet.

Contrarium Purpu. in d. l. j.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Antecedenti prohibito, præſumitur prohibitum omne, per quod ad illud peruenitur.

1 QVando aliquid prohibetur antecedens, prohibitum præſumitur omne id per quod peruenitur ad illud. l. oratio. ff. de ſponſ. gl. in cle. j. in verbo, contrahere, de conſangui. & affinit. eſt bon. tex. in c. conſtitutus. de conceſ. præb. & in c. ex tenore. eodem titu. Sal. in l. ij. verſi. ſecunda eſt. ff. de iuriſdictione omnium iudicum.

2 Et facit quod no. Bal. in l. fi. in prin. C. ad legem Falc. ꝙ qui non poteſt alienare, non poteſt etiam promittere de alienando. Dec. in conſ. cccccij. Dec. in l. ij. ff. de iuriſ. om. iud. Claud. in l. j. ff. de noui ope. nunc. Tiraq. de Retract. vbi dicit ꝙ cenſetur prohibitum omne illud, ex quo alienatio ſequitur.

3 Et ideò prohibita venditione per ſtatutum, cenſetur prohibita etiã promiſſio de vendendo, vt per Ruin. in conſi. cxlv. vol. j. qui ampliat, etiam ſi talis promiſſio poſt mortem conferatur.

4 Primò Limita, nam regula non procedit in pœnalibus, & in materia, in qua non eſt facienda extenſio, quia tunc non operatur niſi in actu conſummato. gl. in d. cle. j. in verbo contrahere. de conſan. & affinit. Bal. in l. pe. §. pe. ff. ne quis eum, qui in ius. & per eundem Bal. in l. j. verſi. & per hoc determinantur duæ quæſtiones. C. ſi rector. Alex. in conſi. cxciiij. vol. ij. Abb. in c. j. nu. 3. & ibi Dec. de poſtul. præl. Barb. & Dec. in c. nam concupiſcentiam. in ij. lect. de conſtit. Iaſ. in l. ij. ff. de iuriſdict. om. iud. Iaſ. in l. quominus. in nono not. ff. de fluminibus. Ripa in tract. de peſte. nu. 300. cùm pluribus ſeq. Iaſ. in l. cùm quidam. ff. de libe. & poſthu. Corn. in conſi. cxlvij. vol. j.

Contrarium ꝙ pœna etiam in antecedenti locum habeat, tenuit gl. in c. j. de poſtul. Præla. ſentit Ant. de Bu. in c. fi. de conſuet. verſ. fallit viij. ſequitur Caccialup. in repe. l. omnes populi. ver. xiij. quando duo. ff. de iuſt. & iure. Dec. in l. ij. ff. de iuriſd. omn. iud.

5 Secundò Limita, quando eſt eadem ratio prohibendi etiam antecedens, aliàs ſecus, vt eſt tex. in l. j. C. ſi rector, & ibi Cy. & ibi etiã Sal. Alex. in conſi. cxciiij. vol. ij. Dec. in c. iurauit, de proba. Ripa in tract. de peſte, nu. 202. Dec. in conſi. ccccij. & in l. ij. ff. de iuriſd. om. iud. Corn. conſi. cxlvij. vol. j.

6 Tertiò Limita, quando prohibitio eſſet de iure ſpeciali, & reſpiceret perſonam, ita Cy. in d. l. j. C. ſi rector. ita Bald. in l. ij. ff. de iuriſdict. omnium iudicum.

7 Quartò Limita, quãdo actus non eſſet perpetuò prohibitus, ita Dy. & ibi Io. And. in reg. cũ quid. de reg. iur. in vj. ita Bal. in l. j. C. ſi rector. Dec. in c. nam concupiſcentiam. in ij. lectu. de conſtit. Dec. in l. ij. ff. de iuriſdict. omn. iudic.

8 Quintò Limita, quando prohibetur finis, ſecus ſi prohibeatur modus, ita Bal. in c. innotuit. ver. no. prohibito. de elect. refert & ſequitur Dec. in c. nam concupiſcentiam. in ij. lect. de conſtit.

9 Sextò Limita, quando antecedens poteſt ſuſtineri in alia virtute, quàm in virtute principali. Bal. in l. j. C. ſi rector.

10 Septimò Limita, quando illud, quod prohibetur, directò tendit ad productionem illius, quod prohibetur, ſecus ſi incidenter: ita declarat Bar. in l. ij. circa fi. & ibi Iaſ. ff. de iuriſd. om. iud.

11 Octauò Limita regulam iſtam non procedere in ſtatutis, prout declarat Dec. in conſi. dcxlv.

12 Nonò Limita, regulam non procedere in contractibus. Alex. in conſi. cxciiij. vol. ij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Princeps promouendo inhabilẽ ex certa ſcientia, præſumitur diſpenſare.

1 VArietas non modica reperitur inter Doctor. ſuper declaratione illius quæſtionis, quando Princeps promouendo inhabilem ex certa ſcientia, præſumatur ipſum habilem reddere, & ſecum ſufficienter diſpenſare. iuxta l. quidam conſulebant. in fine. ff. de re iudi. & ibi Bar. in ij. no. ver. vlti. eſt videndum. vbi ſe remittit. & ibi Ang. ver. in tex. omnia agere decreuit. & ibi Imol. ver. ſed aduerte, vbi tenent hanc partem affirmatiuam. idẽ probat tex. in l. Imperiales. in §. ſimiles. & ibi Bal. in prin. ver. ex iſto collige. & in fi. ver. no. etiam argumentum. C. de nup. gl. in c. eam te. in gl. j. de ætat. & quali. Domi. in c. ſi eo tempore. ver. quid ſi Papa. de reſcrip. in vj. Old. conſi. cccxxix. & in conſi. cccxxx. ver. ſuper articulis. & cõſi. cccxxxj. Roma. conſi. cccvij. Io. And. in c. fi. ver. vel ſecundum eum. de iud. in vj. Rom. conſi. ccxvj. ver. in quo quidẽ ij. Fel. in c. præterea, verſ. iij. ſcias. de teſti. cog. & in c. cũ inter. ver. ſed contrarium. vbi dicit hanc partem eſſe tenendam, & eſſe de mente Dominorum de Rota. de exceptio. & verſi. tamen non videtur recedendum, & in c. ſi aliquando. ver. & pro iſto dicto. de ſent. excom. vbi reprobat Calder. contrarium tenentem in conſi. viij. de reſcrip. Io. de Sylu. in tract. de benefi. in viij. q. verſi. ex præmiſſis reſultat concluſio. Rehuf. in Pract.

2 Declara, nam hoc dictum aliqui intelligunt dummodo inhabilitas ſit expreſſa in literis promotionis, non aliàs, ita Ant. de Bu. in procem. decret. ver. vbi exigitur conſenſus. refert & ſequitur Fel. in c. ſi quãdo. ver. conſidera tertiò, de reſcr. & in c. nonnulli. ver. vnde dicit Abb. ver. ad hoc optimè facit. & in c. cum vigeſimum. verſi. vt non habeat locũ. de offi. delega. Old. conſi. cccxxviij. ver. item articuli, qui dantur. Io. de Syl. in tract. de benef. q. viij. in iij. par. ver. ex præmiſſis reſultat concluſio. Et ita loquitur Ægidius deciſi. ccclxiij. & deciſi. dccxxviij.

Contrarium ꝙ ſola ſcientia ſufficiat, nec requiratur, quòd in literis promotionis ſit expreſſa inhabilitas, voluit Bal. in l. fi. verſi. & ideò fuit quæſtio. C. de fruct. & lit. expen. Ægid. deciſ. dcxcviij. ver. patet primò, Rota in nou. deciſ. ccclxviij. verſicu. ſic eſt in propoſito. Ægid. deciſio. dccxlvj. ver. ſed nunquid. & deciſi. cccxxxij. in nou. verſic. ſed nunquid de iſta ſcientia. Pariſ. conſi. xliiij. nu. 15. & ſeq. vol. iiij.

3 Imò hoc idem in inferiore à Principe ſupremo, tenet Imol. in l. quidam conſulebant. ver. ſed verus. ff. de re iud.

4 Pro quo facit, nam etiam non expreſſa macula illegitimitatis, legitimatio facta ex certa ſcientia operatur plenam diſpenſationem, Aimo conſi. clxxxij.

5 Et ſimiliter, aliqui voluerunt quòd promotio ſupremi Principis nõ ſufficiat pro diſpenſatione, niſi clauſula, ex certa ſcientia ſit expreſſè

poſita in literis,vt per gloſſ.in ca.ſtatutum.in verbo literarum. in fine, de reſcript.in vj.& in cleme.ij.in gloſſ.fin.de reſcript.Bald.in ca,j.verſi. & accedit de facto, per quos fiat inueſt.Oldr.conſili.cccxxviij. verſicu. item articuli,qui dantur.Bald.in l. impetrata. verſic. aut reſcriptum.C. ſenten.reſcin.non poſſe.

Contrarium videtur verius, per ea, quæ habentur inferius in concluſ.noſtra,de clauſula ex certa ſcientia,vbi ex * communi opinione concludit de ſcientia Principis conſtare poſſe aliunde,quàm ex literis.

6 Et ſimiliter quòd requiratur expreſſa diſpenſatio, nec ſufficiat certa ſcientia,tenuit Calde.conſi.viij.de reſcript.& conſil.xxij.in titu.de reg. Oldr.conſi.cccxxv.& conſil.cccxxvj.

7 Et iſta pars,de ſtylo Curiæ videtur verior,quia diſpenſatio nunquàm inducitur, niſi de diſpenſatione in literis fiat expreſſa mentio. de quo ſtylo mentionem facit Calder,in dicto conſil.viij.verſi. item ſtylus. de reſcript.& Oldr.conſil.cccxvj.verſic.quis dubitat.& conſil. cccxxviij. verſi.præterea ſtylus,& conſil.cccxxxij.verſic.& ſi diceres.

8 Et hodie hoc eſt expreſsè deciſum per regulam,ex quo diſpenſationes literis non confectis non poſſunt operari, vt expreſsè dicit Comment. regularum,regula xvij.verſic.& hoc dico ad concludendum.

Contrarium quòd non requiratur expreſſa diſpenſatio,ſed ſufficiat certa ſcientia,probatur ex his, quæ deducta ſunt in regula, & in aliis ſuprà allegatis,& in ſpecie quoad iſtud,opinionem Calder.in ſuis conſiliis reprobat Felin.in c.j.verſic ſimiliter dixit. de reſcript. & in c. cùm vigeſimum.verſic.vt non habeat locum.de offi.deleg. & in c.ſi aliquando.de ſent.excomm.verſi.& iſto dicto, Aegid. deciſi. ccclxiij. Fely.in c. cum inter.de except.Grammat.conſil.ciuil.xlviij.

9 Sed Felyn.in.c.nonnulli.verſic.ad idem optime facit de reſcript.videtur diſtinguere quòd aut ex verbis Papæ colligitur,quòd intellexerit inhabilitatem & videatur diſpenſaſſe,ſecus verò quando hoc non colligitur ex verbis Papæ,licèt faciat ex certa ſcientia.& in c.ſi quando.ver. conſidera iij.eod.titu.

10 Et ſimiliter etiam in Principe ſupremo,nonnulli requirunt ad hoc, vt videatur ex certa ſcientia promouendo diſpenſare,quòd requiratur cauſæ cognitio,vt tenuit Cald,in dicto conſil. viij. verſicu. imò non incongruè.de reſcript.& in conſi.xxij.de reg.Oldr.conſil.cccxxv.verſic. præterea videtur.& verſic.præterea hoc idem.& conſi.cccxxvj. verſic. nec obſtat.& conſil.cccxxvij.verſi.j.ſic conſentit, licèt non firmet. Soc. conſil.xcix.verſic.ſed ad hanc obiectionem.volu. iij. Sarnen. in regula de non toll.iur.quæſ.quæſt.xviij.Oldr.con.cccxxxij.ver. ad cõcluſionẽ.

Contrarium verò in ſupremo Principe vt non requiratur cauſæ cognitio,licèt hoc ſit verum in inferiore à ſupremo Principe, dicit Oldr. conſil.cccxxx.verſic.non obſtat.Abb.in c.ij.verſi.ſed pro concordia. de ſchiſmat.& ibi Anan.verſic.ipſe tamen Reuer.Abb.Henric. in capitul. veniens.in princ.iuncto verſic.ſi quæris.de fil. presby.Abb.in c.præterea.nume.11.de teſt.cog.Iaſ.in l.Barbarius.verſicu.item noto.ff. de offi. Præt.Felin.in c.cum inter verſic.& dum ibi.Dec.in c. ſi quando. verſic. pro reſponſione conſiderandum eſt.de reſcrip.

11 Et ſimiliter nonnulli fuerunt eius intentionis,quòd vt ſupremus Princeps ex certa ſcientia promouendo inhabilem, dicatur ſecum diſpenſaſſe,neceſſe ſit quòd apposuerit clauſulam, non obſtante. prout dicit Oldrad.conſil.cccxxvj.verſicu. nec per reſcriptum. & conſil. cccxxvij. verſ.quarto,conſuetudo Papę.Feli.c.inter.ver.procedunt iſta.de excep.

Contrarium eſt verius, quia clauſula, ex certa ſcientia operatur,vt non ſit neceſſarium apponere clauſulam, non obſtante, & habet vim ſpecialis derogationis,vt dicetur in concluſione noſtra ſuper clauſula, ex certa ſcientia.& in iſtis terminis dicit Felin.in dicto c.nonnulli. ver. confirmatur iſta quarta fall.de quo tamen notabiliter diſtinguit Ioan. Crot.ponens ſex concluſiones in c.j.verſi.in fine gloſſ.de conſtit. in vj.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur eſſe magis * communis, quòd ſola ſcientia Principis ſufficiat vt credatur diſpenſaſſe, quando promouet inhabilem.

12 Amplia idem eſſe in inferiore à Principe ſupremo, prout in capitu. promouente inhabilem vel indignum eo caſu, quo poteſt diſpenſare: tenuit Specul.in titu.de diſpen.in §.ſunt quoque.in fi.verſi. Ioannes tamen not.& Old.loquens de Epiſcopo,& ca.in conſil. cccxxix. in princ. verſic.præterea video in Epiſcopo.& conſil.cccxxxj. verſic. iura autem canónica,& in Comite Sabaudiæ loquitur Bald.in l.eam,quam.verſic. demum quæro.C.de fideicom.

13 Quod ſublimita non procedere in inferiore à Principe ſupremo,niſi interueniente legitima cauſæ cognitione,gloſſ.in c.ij.in gloſſ.j. & ibi Hoſt.in princ.ibi diſpenſatum.& ibi Ioan.Andr.verſi.tu dic quòd ipſo facto.& Ant.de Butr.verſic.quærit gloſſ.j.Anch.verſic.tu dic quòd ipſo facto.Car.verſic.quærit nunquid probatur diſpenſatio. & Abb. verſic. ſed pro concordia.Ioan.de Anan.verſicu. ipſe autem Reueren. Abb.de ſchiſma.Inno.in c.veniens.de fil.preſby.& Hoſt. ibi verſic. vel ſecundũ Gofre.& ibi Io.And.verſi.in glo.quia quod ibi. Ant. de But. verſ.reſtat videre.Card.verſ. quæro in eo.Ab.ver.quidam ſunt actus poſitiui.Anc. ver.quærit Io.And.Feli.in c.cùm venerabilis.verſi.neque ſcientia ſuperioris.de except.Rom.conſil.dvij.Imol.in l. quidam conſulebant. ff.de re iud.gloſſ.fin.in c.j.de ætat.& qualit.in vj.Paul.de Caſtr.in d.l.quidam conſulebant.verſicu.allegatur etiam iſta lex.ff.de re iud.Fel.in d. c.cum inter.verſic.in hoc poſſet inſiſti. Henri. in c. veniens. in prin.iuncto. ca. ſi quæris.de fil.presby.Iaſ.in l.Barbarius.verſi.item nota.ff.de offi.Præt. Dec.in c.ſi quando.verſ.pro reſponſione cõſiderandum eſt. de reſcript.

14 Non tamen licet requiratur cauſæ cognitio,propterea tamen requiritur expreſſa diſpenſatio, ſed ſufficit tacita: Abb.in c. veniens. numer. 8.de præſump.Imola in l.quidam conſulebant. verſiculo verius puto. ff.de re iudi.

15 Secundò Amplia,etiam ſi princeps ignoraret, ſi modò eſt certum, quòd idem fuiſſet facturus ſi ſciuiſſet,Bart.in l.ij.C. ſi ſeru. vel liber. lib. x.verſic.ex quo nota.Imola in d.l.quidam conſulebant. verſic. cui verò nõ requiratur.vbi per hoc infert ꝙ quando promouetur aliquis in magiſtratum ad exercendam iuriſdictionem, quia cenſetur promoueri propter eius virtutem,& probitatem,cenſetur ſecum diſpenſaſſe,etiam quòd non probetur ſcientia.Rom.in conſi.ccxvj.verſic.mihi autem.

16 Tertiò Amplia,nedum ſi Princeps ſciat,ſed ſi etiam ſcire præſumatur:Bart.in d.l.ij.C.ſi ſeru.vel libert.lib.x.verſi.ex quo nota.Pariſ. conſi. xliiij.vol.iiij.numer.18.

17 Quartò Amplia,etiam ſi ſit defectus iuris naturalis,Rebuff. in pract. in tit.de diſpenſa.num.11.vbi hanc dicit * communem opinio. Quod declara,vt procedat quando in reſcripto adeſſet verbum diſpenſamus, & eſſet expreſſa cauſa diſpenſationis,aliàs ſecus:Oldr. conſil. ccxxxvj. ſequitur Rebuff.in practica.in tit.de diſpenſa.num.11.

18 Primò Limita,quando Princeps facit aliquem actum poſitiuum, puta quando promouet aliquem ad beneficium, vel officium, ſecus verò ſi non adſit actus poſitiuus:Imola in dict.l.quidam conſulebant. verſic. aut eſt Princeps.ff.de re iud.Abb.in capitulo,veniens. verſicul. quidam ſunt actus poſitiui.de fil.presbyt.Socin. conſilio xcix. verſiculo, ſed reſpondeo.Ruin.conſi.lxxxv.tertius caſus eſt.vo.iiij.

19 Secundò Limita,quando Princeps potuit exiſtimare illum inhabilem fuiſſe ab alio habilitatum,puta à ſuperiore ſuo, qui hoc facere poterat,Soci.in in d.conſi.xcix.verſicu.ij.reſpondeo.vol.iij.

20 Tertiò Limita,quando Princeps ex aliqua neceſſitate promoueret inhabilem,quia non propterea cenſetur illum per petuò habilitaſſe: Rui.conſi.lxxxv.verſi.& iſtud confimat.volu.iiij.

21 Quartò Limita,nam non dicitur ex certa ſcientia procedere ad diſpenſationem, ex eo ſolo quòd aliquid dicatur in narratiua literarum, niſi in diſpoſitione ſit repetitum illud,quod narratum eſt:tantum enim narratiua excuſat à ſurreptione, non tamen inducit diſpenſationem: gloſſ.in clemen,ſi Romanus.in verbo,validam. & ibi Card. de præb. Domi.in c.ſi motu proprio.in prin.de præb.in vj.Ioan.de Syl. in tracta. de benef.in iij.par.quæ.viij.Sarnen.in tract.de expect.num.22

22 Quintò Limita,quando non poſſet ſine diſpenſatione reſcriptum etiam in minimo operari, ſecus ſi aliquid operari poſſet, Rebuff.in pract.in tit.de diſpenſa.nume.8.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Poſſeßio,ſeu caſtrum exiſtens intra fines Regni vel caſtri,præſumitur eſſe illius,cuius eſt Regnum,vel caſtrum.

1 QVANDO dubitatur,an quicquid eſt intra fines Regni, prouinciæ,ciuitatis,vel caſtri,cenſeatur eſſe illius, cuius eſt Regnum,prouincia, vel ciuitas, vel caſtrum, diſtinguendi ſunt aliqui caſus: nam aut quæritur, an ſint ipſius domini quo ad iuriſdictionem, aut quo ad dominium & proprietatem,nam ſi quæritur, an præſumatur eſſe illius quo ad iuriſdictionem, videtur dicendum quòd ſic,prout tenet Abb.in capitulo ſi diligenti. in ſeptimo not.de præſcript.Socin. in conſi.cxxvij .Caſſa. in conſilio xviij. Socin. in conſilio lxxxvj.verſi.iij.concluſio.vol.j.Oldr.in conſil. clxxvj. in fin. Deciſ.Neapol.cclxvij.in antiq.And.de Iſer.in conſtit. Regni. incip. ab effic.noſtris.Henric.Boic.in capit.ſi diligenti.de præſcript.tenet quo ad poſſidentes res particulares,ſecus quo ad poſſidentes caſtrum, ciuitatem, vel prouinciam.Caſſan.tenet etiam quo ad iuriſdictionem,in conſuetu.Specu.in titul.de feud.§.quoniam.in xiiij.q. Abb. in capit. nimis. de iureiuran.Guid.Papæ in ſingul.dclxj. Bouer. in ſing.verbo,præſumptio. verſiculo xviij. Afflict. ſuper conſtitut. Petr.de Anchar. in dicto capitulo nimis.de iureiura.& ibi Imola.Iacob.de Sancto.Geor.in tract. feud.in verbo,dictique vaſalli promiſerũt.Curt.iun.in con. clviij. in fi.

2 Contrarium quòd etiam quo ad iuriſdictionem non præſumatur pro domino,voluit Guid.Papæ in conſilio ccxiij.ſentit And.de Iſer. in capitulo j.in fin.qualiter vaſall.iurare deb.fidelit.licet loquatur in clerico quo ad temporalia:& Henric.Boic.in capitulo ſi diligenti. de præſcrip.vbi dicit hanc præſumptionem procedere quo ad ſolum Imperatorem,non quo ad alios inferiores.& Card.in cap. nimis. de iureiuran.

3 Et quo ad poſſidentes caſtra,ciuitates,vel prouincias in dominio Principis maioris,ſecus quo ad poſſidentes res particulares, & hodie talem præſumptionem non procedere etiam quo ad iuriſdictionem, tenet Pariſ.in conſilio xvj.volum.iiij.

4 Si verò quæritur, an cenſeantur eſſe domini quo ad proprietatem, dicendum eſt, ꝙ non. Abb. in d. c. ſi diligenti. in ij. not. de præſcrip. Caſſan. in conſ. xviij. Oldr. in conſ. clxxvj. in fi. Corne. in conſ. ccxlvij. in fi. vol. ij. Areti. in l. j. ff. de acqui. poſſ. Deciſ. Neapo. cclxvij. in antiq. Andr. de Iſer. in c. j. §. inſuper ſi filius. nu. 17. de prohib. feu. aliena. per Fede. & in conſtit. Regni, incip. ſi dubitatio. nu. 3. Henric. Boich in c. ſi diligenti. de præſcrip. Caſſa. in conſuetu. Abb. in c. nimis. de iureiuran. Bertran. in conſi. lxvj. & in conſi. ccxcix. vol. iij. Afflict. ſuper conſtitu. Pau. de Caſt. in conſi. clxxix. vol. j. ſentit hoc Areti. in conſi. xv. verſic. ex his videtur inferendum. Socinus expreſsè in conſi. cxxvij. verſic. aliquando & tertiò. Cardi. in c. nimis. de iureiuran. Bertran. in conſi. xv. volu. ij. Curt. iunior in conſi. clviij. Prob. in addi. ad Ioan. Mona. in ca. j. nu. 9. & ſeq. de præſcrip. in vj. glo. conſuetu. Biturig.

5 Et propterea nec Princeps habet fundatam intentionem, vt res infra fines ſuos per priuatos poſſeſſæ, præſumantur feudales, & iure feudi ab eo, vel ab auctoribus ſuis habitæ, per ſubditos retineri. Hoſti. in ca. nimis. de iureiuran. & ibi Abb. Caſſa. in conſuetu. Hoſti. in cap. fi. circa fin. de iudi. & ibi Io. Andr. & Petr. de Anch. Iac. de ſancto Georg. in tracta. feu. in verbo, dictique vaſalli promiſerunt.

6 Limita in Imperatore ob excellentiam dignitatis. glo. in conſuetu. Biturig. §. vigeſimoquartò.

7 Et idem dicit in Rege Francorum: vt ibi per eum.

8 Limita etiam in Epiſcopis, & Archiepiſcopis, quia fines Epiſcopatus ſtabiles ſunt, vt per glo. Biturig. in dicto loco.

Contrarium in concluſione principali, quòd etiam quo ad proprietatem, præſumatur pro domino: ſentit Bal. in rubri. de contrahen. emp. in xxj. q. verſi. in contrarium videtur. & in l. inſulæ. ff. de iudic. Hoſti. in c. ſi diligenti. verſi. item argumentum. de præſcrip. Socin. in l. j. ff. de acqui. poſſ. Soci. in conſi. xv. vol. iij. Pariſi. in conſi. xxvij. volu. j. ſentit Io. Faber in l. cunctos populos. C. de ſum. Trinit. dum allegat Spec. Soci. in conſi. clxvj. verſi. tertia concluſio. Alber. Brunus in conſi. xxxiiij. Maria. iunior in conſi. lxv. Gozad. in conſi. 50. Ruinus conſi. xxvj. vol. j. & conſi. xl. volu. j. & conſilio xcij. volu. iiij.

9 Concordando has contrarias opiniones dicas, ꝙ aut loquimur in finibus prædiorum priuatarum perſonarum: & tunc quicquid eſt intra fines prædiorum, præſumitur eſſe dominorum ipſorum prædiorum.

10 Aut loquimur de finibus Caſtri, Regni, Ciuitatis, vel Prouinciæ, & tunc non præſumitur pro dominò quo ad loca incluſa in finibus: ita declarat Soci. in conſi. cxxvij. & Caſſa. in conſuetu.

11 Primò Sublimita hanc ſecundam concluſionem, niſi res exiſtentes intra fines Caſtri, Prouinciæ, vel Regni, eſſent per aliquem poſſeſſæ, & ignoraretur cuius eſſent, quia tunc præſumuntur domini, vt dicit Soci. in dicto conſi. cxxvij. & in l. j. ff. de acqui. poſſeſſ. dum defendit opinionem Pau. de Caſt. Caſſa. in conſuetu. Ruinus in conſi. xiij. vo. iiij. quod intelligit Curti. iunior in conſi. clviij. quando non ſolum habet iuriſdictionem in territorio: ſed etiam eſt dominus agrorum in territorio exiſtentium, vt ibi per eum, & mox dicetur.

Contrarium etiam iſto caſu tenet Areti. in dicta l. rem quæ nobis. & in dicta l. j. in ij. notab. ff. de acqui. poſſeſſ.

12 Secundò Sublimita, quando pro re exiſtente intra fines, domino præſtatur aliquid annuum, ratione dominij: ita Spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua. quæſt. lxxxvj.

13 Tertiò Sublimita, niſi omnes homines exiſtentes intra fines, vno vel duobus, vel tribus exceptis, aliquid ſoluerint pro rebus per eos poſſeſſis domino, in recognitionem dominij, quia etiam quo ad illos vnum, vel duos, vel tres, dominus habet fundatam intentionem: ita Caſſan. in conſuetud.

14 Imò voluit Zaſius in conſi. xij. circa prin. vol. ij. ꝙ ſi conſtat aliquem rem habere in feudum, quicquid eſt intra fines illius rei, cenſetur iure feudi habere, niſi aliud probetur. Iaſ. in conſi. ccxxxv. in fi. vol. ij.

15 Bene verum eſt, ꝙ ſi ad concedentem ſpectant, ſiue Principem, ſiue priuatum omnia, quæ ſunt incluſa intra fines, omnia veniunt in conceſſione. Alexan. in conſi. cvij. vol. vj. poſt Oldra. in conſi. clxxxvij. Pariſi. in conſi. iiij. vol. iiij. Aimo in conſi. cv. Ruinus in conſi. cviij. vol. ij. & in conſi. lxxiiij. vol. ij. quod declara, vt per eum ibi.

16 Et quando dubium eſt de cuius territorio ſit aliquis locus, præſumitur de territorio illius loci, cuius magis eſt propinquus. Ruinus in conſilio liij. volu. iiij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Poſſidens ſemel rem mobilem, an præſumatur in futurum poſſidere.

1 VTRVM illa præſumptio, quòd qui ſemel poſſedit, cenſeatur ſemper in futurum poſſidere, de qua in l. ſiue poſſidetis. C. de proba. procedat etiam in re mobili. Specu. in tit. de petito. & poſſeſſo. §. j. verſic. quid ſi peto. tenet quòd non: & idem tenet Areti. in conſi. cxix. in fin. Iaſ. in l. quod te mihi. in fina. verbis. ff. ſi certum peta. in l. ſi quis ex argentariis. §. prætor ait. ff. de edend. Claud. in l. Celſus. ff. de vſucap. & in l. ſi fugitiuus. ff. de acquiren. poſſ. Balb. in dicta l. Celſus. Grat. conſi. xciiij. vol. ij. Alcia. in tract. præſump. in ſecunda regu. in xxj. præſump. num. 6. & ſequen. vbi hanc dicit communem *: & pro iſta opinione eſt caſus iuncta glo. in l. iiij. C. ad exhiben. vbi tex. loquitur in re mobili: & tamen glo. ibi, cum qua tranſeunt cōmuniter * Doct. intelligit ſi tempore litis poſſidebat, præſumi ſemper poſſidere, non ſi ante litem motam probaretur poſſediſſe. Ange. in l. fin. C. de fide inſtru. & ibi Sali. Idem tenet Soci. loquens in libro rationum, in conſi. cxc. verſicu. ſecundò patet. & verſicu. ex quibus patet ſolutio.

Contrarium tenuit Anton. de Butrio, & Abb. in cap. cùm ad ſedem, de reſtitu. ſpo. Capra in conſi. clxj. vbi dicit iſtam * communem. Fran. de Ripa in repeti. c. cum eccleſia Sutrina. de cauſa poſſ. & propri. Idem ſentit Deciſ. Neapo. xiij. in antiq. Idem ſentit Feli. licèt loquatur in dominio, in cap. ſcribebam. de præſump. Idem videtur tenere Alexand. in conſi. lviij. vol. j. & in conſi. cxxxiij. vol. j.

2 Limita quòd iſta l. ſiue poſſidetis. non habet locum in his, quæ efficiuntur occupantis, vt per Caſſa. in conſuetu.

Concorda has duas opiniones & declara, vt per Alcia. in tracta. de præſump. in ij. regu. in xxj præſump. nu. 6. & ſeq.

3 Nam aut quis negat ſe hodie poſſidere, & tunc non præſumitur poſſidere, & ita procedit prima opinio: aut quis aſſerit ſe etiam hodie poſſidere, & tunc habet locū dicta præſumptio, & procedit ſecunda opinio.

Ripa in c. cum eccleſia Sutrina. de cauſa poſſeſſ. & propri. ponit plures limitationes, & declarationes ad iſtam regulam, quas vide ibi per eum. & etiam per Alcia. in dicta xxj. præſump. in ij. regu. num. 6. & ſeq. ad quem me remitto.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Solutiones tres vltimas, & continuatas probans, ſemper præſumitur antea ſoluiſſe.

1 DICIT tex. in l. quicunque. C. de apoch. publi. lib. xj. quòd qui affert tres annales ſolutiones vltimas continuatas, cenſetur ſemper in præteritum ſoluiſſe: ponit Io. Andre. in cap. literæ. circa med. de dila. Caſſa. in conſuetu. Iaſon in l. ſi certis annis. verſi. adde principaliter. C. de pact.

2 Primò Amplia, vt non ſolum procedat dicta regula in ſolutione cenſus tributarij, prout ſequitur: ſed etiam in ſolutione canonis emphyteutici. Rota in nouis deciſionib. ccciiij. Specula. in titu. de loca. §. nunc aliqua. verſi. xxvij. & ibi Io. Andre. in addit. gloſ. in l. ij. in gloſ. magna, verſi. item quis probabit. C. de iure emphy. & ibi Sali. in prin. verſ. quæro, quid ſi apparebit, qui dicit ita Dy. conſuluiſſe, & obtinuiſſe in facto: & verſi. ſed in caſu huius legis. Bar. in dicta l. quicunque. verſi. idem dicit glo. Trigo. ſingu. cxxv. Pariſi. conſi. cviij. nu. 31. volu. j. Barto. in l. ij. verſi. quæro quis probabit. & ibi Bald. verſi. ſed qualiter probabitur. & ibi Alberi. de Roſate, nu. 7. & Cy. nu. vj. C. de iure emphyteu. glo. conſuetu. Biturig.

3 Imò in emphyteuſi eccleſiaſtica, tenuit Hoſti. in ſum. de loca. §. fina. verſic. hoc autem notandum. quòd ſufficit probare ſolutiones duorum annorum.

Tamen contrarium tenet Io. Andre. reprobando ipſum Hoſtien. in addit. ad Specu. in §. nunc aliqua. verſi. xxvij. in titu. de locat. & ſequitur Iaſ. in d. l. ij. verſi. ſecundò limitauit.

4 Secundò Amplia, idem eſſe in colono, ſiue cenſuario. Bald. in c. literæ, in fi. de dila. Ang. in §. ſcire autem. ad fin. in authen. de non alienan. ſequitur Iaſon in l. ij. verſi. nunquid autem. C. de iure emphyteu. Pet. de Anch. in c. potuit vnum tamen, ſingula. lviij. de loca. & ibi Imola verſi. dicit tamen do. Petrus. Soci. conſi. cxviij. nu. 3. vol. iiij. Iaſon in dicta l. ij. verſi. in eadem glo. Calca. conſi. xlv. Caſſan. in conſuetu. deciſi. Tholo. ccxxv. Cremen. in ſingu. lxxviij. Trigo. ſing. cxxv.

5 Tertiò Amplia, vt procedat etiam in ſolutione collectarum, quia ſi quis adducat tres annales ſolutiones vltimas cōtinuatas, cenſetur ſemper in præteritum ſoluiſſe. Bal. in c. literæ. in fi. de dila. Iaſ. in d. l. ij. verſi. nunquid autem. C. de iure emphy. Trigo. ſingu. cxxv.

6 Quartò Amplia, idem eſſe in ſolutione penſionis, quia probans ſoluiſſe penſionem pro tribus annis vltimis, & continuatis, cenſetur ſemper in perpetuum ſoluiſſe. Gig. quæſt. lxxxj. in tract. de penſio.

7 Quintò Amplia, vt idem ſit in oblatione facta de tribus annis continuis, & vltimis. Deci. in conſi. dcl.

8 Sextò Amplia, etiam ſi debitum ſit iuratum, vt voluit Grat. in conſi. cxxj. volu. ij.

9 Septimò Amplia, etiam ſi eſſet diſtributa ſolutio per quinquēnia, & conſtaret de ſolutione trium quinquenniorum. Bald. in dicta l. quicunque. verſi. item quæro præſtabat.

10 Octauò Amplia, etiam ſi ceſſauerit in futurum ſoluere, poſtquàm docuit de ſolutione trium annorum, quia non propterea tollitur præſumptio, ꝙ dicatur in præteritum ſoluiſſe ante tempus illarum trium

ſolutionum.Bal.in d.l.quicunque.verſi.item quæro.

11 Nonò Amplia,etiam ſi in libro, in quo apparent deſcriptæ tres vltimæ ſolutiones, non appareat aliquid ſcriptum de ſolutionibus anterioris tempori :.ita Bal.in d.l.quicunque.verſi.item quæro exactor.

12 Decimò Amplia,etiam in ſolutione decimarũ, Boer.deciſ.ccxxxvj.

13 . Primò Limita,vt hoc procedat quando dictæ ſolutiones,ſeu quietationes fuerunt factæ diuerſis temporibus:ſecus verò quando omnes factæ fuiſſent vnico contextu, Bald.in dicta l.quicunque. in j.quæſtio.& idem Bald.in l.ij.C.de dotis promiſſ.verſi.pone quòd quis.Iaſon in dicta l.ij.verſicu.limitate tamen.Caſſad.in conſuetu. Bald.in tracta.præſump.in tertia parte,verſi.quintò limita.Lancelot.Alexand.in l.Iabolenus.ff.de annu.legat. Apoſtilla. ad deciſionem Tholoſa.ccxxv. Cremenſis in ſingu.lxxviij.Trigo.ſingu.cxxv.Alexan.in apoſtil. ad Barto. in dicta l.quicunque.

14 Secundò Limita,vt ſolutiones debeant eſſe annales,& non ſufficiãt ſolutiones ſemeſtrales,vel trimeſtrales,Alexand.conſi.cv.verſi.contra iſtud principale fundamentum.vol.iij.

Contrarium Bald.in dicta l.quicunque.verſicu.item quæro quid in eo.C.de apo.lib.x.refert & ſequitur Iaſon in l.diuortio.§.qui in anno. verſi.tertiò infert.ff.ſolu.matrimo.

Facit,quod notat Alexand.in conſi.cvij.verſi.& ad hoc non obſtat. vol.iij.vbi affirmat eandem rationem verſari in ſolutione annali, quæ in ſemeſtrali,vel trimeſtrali.

15 Tertiò Limita,vt procedat in debito proueniente occaſione rei; ſecus verò in debito merè perſonali,non proueniente occaſione alicuius certæ rei,Bald.in dicta l.quicunque.verſicu,item quæro, promiſiſti mihi.Cremen.in ſingu.lxxix.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Deſtinatio,an reputetur pro facto.

INVOLVTVS eſt admodum ille articulus,an deſtinatio habeatur pro facto:nam ad vnam,& alteram partem, multa iura,& multæ Doctorum concluſiones adduci poſſunt.

1 Ego autem perſtringendo materiam quantò breuius potero,aſſumo primò illam partem,quòd deſtinatio habeatur pro facto. Pro qua concluſione eſt tex.in l.lex Iulia. ff. de fundo dota. & ibi not. glo.in verbo,interpretando.l.etſi non ſunt.§.infeſti autem. ff. de auro & argen.lega.cap.eccleſiæ.& ibi Ancha,in j.notab.de immu,eccle.Rota deciſi.cccxij.in antiq.Staphil.de literis gra.& iuſti.verſi.eadem ratione.Domi.in ca.ponderet.in finalib.verbis.50.diſtinct. verſi.nota hanc glo.& in ca,cum in illis,§.j.in j.notab.de præben.in vj. Ancha.in conſi. lxix.verſi.item animi deſtinatio.Alber.in l,j.§.j.verſi.ſi autem habet.ff. de offic.præfe.vrb.ponit Feli.in c.Rodulphus.in prin. verſi.& vide Alber.de reſcrip.Tiraq.de retract.nu.25.Bertachinus in tract.de gabel.in viij.parte principali,in ij.membro,nu.3.verſi.& propterea dicitur.

Multa congerit pro iſta parte Feli.in ca.cùm adeo.verſi.de deſtinato.de reſcrip.& Io.de Sylua in tract.de beneſi.in iij.parte, in vj.quæſti. in prin.Ancha.conſi.lxix.verſi.item animi deſtinatio.

2 Et pro hac parte facit quod notat Bald. in l.ex facto proponebatur. verſi.fuit etiam diſputatum.ff.de heredi.inſtitu. vbi tenet quòd legatis veſtibus,quas teſtator habet in domo , veniant etiam veſtes extra domum exiſtentes,deſtinatæ tamen ad vſum vxoris. Albe.de Roſa.in tracta.ſtatut.in ij.parte,quæſt.ccv.Iaſ.in l.cætera. §.ſed ſi parauerit. in fin. verſi.vltimò ad præſentem materiam.ff.de leg.j.

3 Item facit,quod notat Rota in deciſ.Biſig.j.de teſta. vbi tenet quòd peti poteſt reſtitutio in integrum , etiam pro bonis deſtinatis pro ædificando Monaſterio , quia deſtinatum ſortitur nomen eius, ad quod deſtinatur.

Contrarium Domin.in cap.j. verſi.ſed pone teſtator.de in integrũ reſtitu.lib.vj.refert & ſequitur Feli.in ca.cùm adeo.verſi.ſimiliter Domi.de reſcrip.

4 Et propterea,primò Infertur,ꝙ deſtinatus ad clericatum,dicitur clericus:prout dicit glo.fin.in c.ij.de inſtitu.in verſi.ſi enim. quod dictum ſequitur Rota in antiq.deciſ.cccxij.Compoſtel.in ca.cùm adeo. de reſcrip.Staphil.in libel.de literis gra.& iuſti.verſi.eadem ratione.

Contrarium in hoc caſu tenent * communiter Doc.in c.cùm adeo. de reſcrip.vbi Feli.& ſeq.verſic.contrariam partem. & ibi Deci.in iiij. notab.verſ.& dato.Staphil.de literis gra.& iuſti.verſ.ſimiliter purus.& idem in verſi.quòd autem iſta.Aimo conſi.cxxxiiij.verſi.nonò principaliter.Gomeſ.in tract.expect.nu.80.& Feli.in d.c.cùm adeo.verſi.adde etiam,& huius opin.fuit Ioan.And.in d.c.ij.circa fi. verſi.in glo.fin. & ibi Hoſt.verſi.ſed ius canonicum.& Anto.de But.circa fi. verſi.nunquid autem laicus.& Cardi.ibi in vij.q.& Ancha.verſi.nunquid autem laicus.Archid.in cap.nulli. verſi.Dominus Clemens.xij.q.j.Abb.in ca. ex literis.in prin.verſ.item nota ꝙ laicus.de reſcrip.

5 Secundò infertur,ꝙ Nouitius infra annum probationis gaudet priuilegio fori,ſecundum Ang.in l.j.ff.de pœn.refert & ſequitur Iaſ.in authen.ſi qua mulier.in final.verbis.C.de ſacroſan.eccle.Hoſti.in ca.ſtatuimus.ſuper verbo,poſſe.de regul.

9 Tertiò Infertur , ꝙ qui offendit portantem coronam , qui nullum habet ordinem,incidit in excommunicationem,ſicut ſi clericum offendiſſet,quia dicitur clericus animi deſtinatione, Archi.in ca.ſi quis ſuadente.verſ.in glo.etiam.xvij.q.iiij.

In contrarium facit quod infra habetur de eo , qui offendit Nouitium infra tempus profeſſionis.

7 Quartò Infertur,ꝙ filia dicitur dotata,cui pater dotem reliquit deſtinatam ad futurum matrimoninm.glo.in verbo , alio patre. in l.cùm plures.§.cùm inter.ff.de admini.tute.

8 Vel ſi pater illam aſſicuraſſet, Barto.in l.Titio.§.Titio genero.verſi. quæro ſtatutum.ff.de condi.& demon.& in l.qui pupillam.in prin.verſi.arg.ad ſtatutum.ff.de adulte.

9 Quintò Infertur,ꝙ locus,in quo fundata eſt eccleſia antequàm cõſecretur,ſpectat ad Epiſcopi ordinationem, Archi.x.q.j. cap.nouerint. verſi.dicendum eſt.refert & ſequitur Collect.in ca.eccleſiæ.de immu. eccle.verſi.vnde nota.

10 Sextò Infertur,ꝙ literæ pro deſtinato ad clericatum aſſumunt vigorem,ſi ille poſtea ordinetur,Specu.in tit.de acti.& peti.§.ſuper petitionibus.nu.26.verſic.ſed nunquid ſchola.vbi dicit Clementem quartum ita iudicaſſe.

Contrarium ibi Io.And.in addi.ad Spec.in d. §.ſuper petitionibus. in verſ.ſed nunquid ſcholaris.ſuper verbo,non adeò.Calder.in c.ij.de inſtitu.Feli.in d.c.cùm adeo.verſ.contrariam partem.de reſcrip.

11 Septimò Infertur , ꝙ ſi prouideatur alicui de canonicatu non habenti clericatum cum clauſula , ꝙ cupit clericali charactere inſigniri, ꝙ valet receptio in canonicatu:ita fuit Bononiæ terminatum,prout teſtatur Feli.in c.cùm adeo.verſ.contrariam partem.de reſcrip.

Contrarium Calder. in c.ij.de inſtitu.Dominic. in c.cùm adeo. vbi Feli.verſi.contrariam partem.

12 Contrarium in cõcluſione principali , ꝙ deſtinatum non habeatur pro facto,probat tex.in l.ſi nondum. C.de furt.& ibi not. Bald.in fine, verſi.tamen nota.& Areti.in j.notab.Idem probat textus in l.cætera.§. ſed ſi parauerit.ff.de lega.j.vbi Bal.in primis verbis,& ibi Ang.in §.ſenatus.verſi.vltimò nota.& Imola verſi.item nota.& Pau.de Caſt.,verſ. & ſic nota.& Areti.in j notab.Alexan.in j.notab.Rapha.Cuma.in primis verbis.Iaſ.in j.notab.& eſt tex.in l.fundum.§.item inſulæ.ff.de act. emp.& per dictum tex.in d.§.item inſulæ.ponit Bald.in l.ſed Diui fratres.ff.de rer.diuiſ.Alex.in l.j.§.fuit contrarium.verſ.quod ſingulariter limita.ff.ad Trebel.Tiraq.de legi.connub.verſ.alibi quoque.

13 Et propterea,primò Infertur, ꝙ bona morientis infra annum probationis,non ſunt monaſterij,Abb.in c.in præſentia.nu.58.verſi.item eſt dubium.de proba.Iaſ.in authen.ſi qua mulier. verſ.extra gloſ.quærit Bar.C.de ſacroſan.eccle.Anch.in c.beneficium.verſi.iſta faciunt ad quæſtionem.de regu.in vj.Barbat.in ca.ij.verſ.& ſubdit hic do.Pterus. de teſtamen.& ibi Imola verſi.tangit vlterius hic do.Petrus. Capra in conſi.clxv.verſi.vnde ſi interim. Imo.in c.in præſentia.in fi.verſi.adde etium.de proba.Barba.in apoſtil.ad Abb.in c.in præſentia.de proba.

Contrarium Bar.in authen.ſi qua mulier.in fine,verſi.vltimò quæro.C.de ſacroſan.eccle.licèt non ſe firmet,& Cy.in authen.ingreſſi.nume.2.verſ.quid ergo erit.C.eo.tit.Ant.de But.in d.c.in præſentia.verſ. quæro,an ſi monachus.& iſtam dicit * communem Deci.ibi,num.73. verſ.nonò quæritur.vbi tenet iſtam opi.Anch.in c.ij.in v.notab. de teſta,Barba.in c.in præſentia.verſ.modò capio ſecundum.de proba.Barba.in cle.j.nu.20.verſ.ex iſtis.de elect. Philip.Fran.in cap.beneficium. verſ.quid ſi Nouitius.de regu.in vj.licèt non ſe firmet.

14 Secundò Infertur,ꝙ qui percutit Nouitium infra tèmpus profeſſionis,non incidit in canonem,ſi quis ſuadente.vt dicit Inno.in c.ſtatuimus.ſuper verbo,poſſe.de regul.

Contrarium Hoſti.in c.ſtatuimus.ſuper verbo,poſſe.de regu.& ibi Henri.Boich in fine verſi.ſuper eod.cap.& Io.And.verſi.infra annum. Anto.de But.in prin.verſi.quæro,an verberans.Anch.in fi.verſi.tangit Io.And.& ibi Card.in fin.verbis.

15 Tertiò Infertur,ꝙ vas lapideum ad alicuius ſepulturam deſtinatum vendi poteſt,vt dicit Inno.in c.abolendæ.de ſepul.verſ.& dicitur ſepultura.refert & ſequitur Feli.in c.cùm adeo.verſ.& ſpecialiter.de reſcri.

16 Quartò Infertur,ꝙ beneficium deſtinatum,& ordinatum per Epiſcopum,& capitulum non cõprehenditur in gratia, niſi actualiter creatum fuerit, Card.in cle.fi.in ix.quæſt.de reſcri.Rota in antiquior.Biſig. xvij.de præb.& in antiq.deciſ.cccccxlv.Feli.in c.cùm adeò. verſic.pro quo vide Rot.Aeneas in tracta.reſerua.nu.26.verſic. beneficia creata. Rebuff.in tract.nomi.verſi.imò etiam ſi tempore. Ioa.de Syl.in tracta. de beneſi.in iij.parte,in vj.quæſti. verſi.& pro iſta parte facit.Mendoſ. in regu.iij.nu.21.verſi.imò etiam.& in regu.xvj.q.xix.nu.4. Feli.conſi. xlv.verſi.fortifico hæc ſolenni.

17 Quintò Infertur,ꝙ locus,in quo ædificanda eſt eccleſia hominum deſtinatione , non gaudet immunitate eccleſiaſtica antequàm ſaltem primus lapis fuerit ibi per Epiſcopum poſitus,Hoſti.in cap.eccleſiaſticæ,in prin.in verbo,celebrantur.de immuni.eccleſ.& ibi Ioan.Andre. verſi,

verſi.in gloſſ.j.& ibi Anc.num.29.Car.in j.quæſt.Collect.verſic.idem ſufficit quòd locus.Abbas verſicu. hæc faciunt ad multas quæſtiones. Henricus Boich verſic.aut quæris.Feli.in cap.cùm adeò. verſi. ad idem quod notatur,de reſcript.

18 Immò non ſufficeret primum lapidem per Epiſcopum fuiſſe ſuper impoſitum,niſi etiam diuina officia cœpta ſint ibi celebrari.glo.j.in d. cap.eccleſiæ.de immun.eccleſ.

19 Sextò Infertur,quòd pecunia deſtinata ad emptionem prædiorum, non habetur pro re immobili,Bald.in l.cætera.§.ſed ſi parauerit. verſi. item colligitur hic argumentum.ff.de leg.j.& ibi Ang.in §.ſenatus.ver. & per hoc dixit Bald.& Imol.verſic. & fuit originaliter dictum Cyni. Aret.in j.not.verſic.& refert quòd ex conſuetudine. Alexand. in j.not. verſic.& inducitur.& in l.à Diuo Pio.§.fin.verſic.iij.nota.ff. de re iudica.Iaſon.in dicta l.cætera.§.ſed ſi parauerit. verſiculo, circa iſtam materiam.

20 Qui videtur tenere quòd non cenſeatur res immobilis vt comprehendatur in ſtatuto, ſed alio reſpectu cenſeatur res immobilis. & in hoc faceret pro parte contraria, & ita pariter concludit ibi Lancel. Dec.verſi.ex quo infertur.qui pariter adduci poſſet pro contraria parte.Prout etiam Bru. in iij.volu.de conſtit.in verbo,bona.verſic. penul. incip. ſtatutum, ſiue conſuetudo. & ſumma Ange.in verbo alienatio, num.6.& ſumma Sylueſt.num.8.Caſſan. in conſuetud. Burgund.verſi. quid autem de pecunia.Bolog.conſi.xxxix.verſi.prætetea & ij.Marian. Iunior conſi.cxx.volu.j.verſi.non obſtat modo,vbi dicit iſtam * communem opinionem.Boer.deciſi.ccix.vbi atteſtatur iſtam eſſe communem opinionem.Ioan.de Syl.in tract.de benef.in vj.q.iij.par.verſic.facit.l.cætera.Barbat.in cap.j.verſi.& etiam adde.de feud.

Contrarium Roma.in l.ſi ex legati cauſa,verſic. vnus tamen eſt caſus.ff.de verbo. obliga. Roman. in ſingu. ciij. incip.tu habes. & conſi. clxxxviij.verſic.quoad tertium.Barbat.in repet. Rubric.de reb. eccleſi. non alien.numer.191.verſic.& inquantum.Alber. de Roſat. in ij. part. ſtatutorum.quæſt.ccv.Alexand.in l.j.§.fuit quæſitum.verſicu.quod ſingulariter limita.ff.ad Trebel.Cuma.in l.à Diuo Pio.§.fin. verſicu. item text.probat. ff. de re iudi.& in l.cætera. §. ſed etſi quis. verſicu. & dicit per hæc Bal.ff.de leg.j.& Aret.in d.l.ſi ex legati cauſa.verſi. addit etiam Barbat.in addit.ad Bald.in l.etiam. in verbo ſed nunquid Prælatus.C. de fideicom.& conſil.xiiij.verſicu. etſi quiſpiam.lib.ij.Ripa in l.j.§.fuit quæſitum.numer.9.verſic.ex quo infero.ff.ad Trebell.Bertach.in tract. de gabell.in viij.prin.in ſecundo membro.verſic. & propterea dicitur. Marian.Iunior conſil.lxv.verſicu.modò ſciamus.volu.j.Mant.conſilio lxj.verſiculo,imò dico.Grammat.conſil.ciuili cxxxvj.verſicu. ſed ſecus quando aliud.Bertach.in tract.de Epiſcopo,in iiij. lib.in iiij.par.quæſt. xliiij.numer.141.verſicu.item quæri poteſt.Gomeſ.in §. item ſeruiana. num.21.verſicu.iſtud tamen.Inſtitu.de act.Corſet. in ſing. in verbo pecunia.Crem.in ſing.lix.inci.pecunia eſt.Barbat.in c.ſi quorundam. nu. 11.verſi.quid ſi eccleſia.de ſolut.& in cap.nulli.verſi.& hoc limitabis.& in c.poſſeſſiones.verſic.& limita.de reb.eccleſ.non alienan.& in repeti.Rub.de rebus eccleſ.non alienan.numer.191. verſicu. & inquantum ſuperius.Docto.Hiſpa.in repeti.Rubri.de donat.inter virum, & vxor. verſiculo.& pecunia.

21 Pro concordia dicebat Soc.conſil.ccxlix.verſic.præterea conſidero: quòd aut pecunia eſt deſtinata ad emptionem prædiorum; ſed ille, qui vult de ea diſponere, poteſt liberè talem deſtinationem remouere, & tunc habeatur pro re mobili,& ita procedit prima opin.

Aliquando verò ille, qui vult diſponere, non poteſt talem diſtinationē remouere,& tunc reputetur res immobilis,& procedat ij.opinio.

22 Alij dixerūt quòd aut loquimur in ſtatuto,vel conſuetudine,& tunc proculdubio appellatione rei immobilis non venit pecunia deſtinata ad emptionem, ſecus verò de iure communi.Iaſ.in l.cætera.§. ſed ſi parauerit.verſic.circa iſtam materiam.de leg.j.vbi Lancelot.Dec.verſicu. ex quo infertur.Brun.in iij.volu.de conſtitu.in verbo,bona.verſic.pen. incip.ſtatutum ſiue conſuetudo,ſumm.Ang.in verbo alienatio.num.6. & ſumma Sylueſt.num.8.Caſſan.in conſuet. Burg.verſi.quid autem de pecunia.Bologn.in.conſil.xxxix.verſic. præterea & ſecundò.

23 Alij diſtinxerunt alio modo, vt fauore minoris pecunia deſtinata ad emptionem prædiorum reputetur immobilis:alias cenſeatur mobilis: ita Lancelot.Dec. in dict.l. cætera. §. ſed ſi parauerit. in loco præalleg. Tiraq.de Retract.ſumm.Ange.in verbo alienatio.nu.6.ſumm.Syluestr. in verbo alienatio.num.8.Barbat.in cap.j.verſi.& adde.de feud.

24 Septimò Infertur, quòd ſi ex ſtatuto, vel conſuetudine proximior agnatus retrahit rem immobilem venditam:& Titius rem immobilem Sempronio vendiderit, quam proximior poſt mortem Sempronij retraxerit precio oblato; ſtante alio ſtatuto, vel conſuetudine, quòd res mobiles defuncti perueniant ad executores, immobiles ad ſuccedentes ab inteſtato: precium oblatum pro recuperatione fundi ſpectabit tanquam res mobilis ad executores, non tanquam res immobilis ad heredes: Alber.de Roſ.in l.ea demum.verſi.& per hoc reſpondet.& ibi Bal. verſic.& prædicta faciunt.& Dec.verſi.ex prædictis.C.de collatio.Bertachi.in trac.de Epiſcopo.in quarto lib.in iiij. par. quæſt. xliiij. numer. 141.& ſequen.verſic.item quæri poteſt.

Contrarium Fulg.ibi.d.l.ea demum.verſic.ex quibus dicunt.& ibi Corn.verſicu.& pro parte fuit.C.de collation.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Quæ incontinenti fiunt, præſumuntur ineſſe.

1 PROXIME accedit & alia regula, quòd ea, quæ incontinenti fiunt,præſumuntur ineſſe: prout eſt text. in l. lecta. verſicu.dicebam.& ibi not.omnes.ff.ſi cert.pet. Idem probat text.in l.ſi quis.§.quia ita.ff.de incen.rui.& naufr.gloſſ. in l.penul.§.j.in verbo diffinitiua.C.de reb.cred.gloſſ.fin.in l. penul. C. de inſtit.& ſubſtitut.gloſſ.j.in princip.in ca.officij. de elect. & ibi Ioan. Andr.verſic.in j.gloſſ.Bart.in d.l.lecta.in j.not.& ibi Odofred.in j. not. Bald.in j.not.Alberic.verſic.item nota, & ibi Salic.in princip.verſic.nota etiam.Alexander in ſecundo not.Dec.in x.not.Socin.in v.not. & ibi Purpur.num.43.Bald.in l.petens.verſicu.dicunt tamen. C.de pact.Soc. conſi.cclxxiij.verſic.ſecundo quia.Dec.in l.petens.in ij.not.C. de pact. Iaſon.in l.ſi quis mihi bona.§.iuſſum.verſicu.in iiij. parte.ff. de acquir. hered.vbi multa,quòd paria ſunt aliquid ſcire in ipſo actu, vel ſtatim pòſt:& in l.non ſolùm.in §.morte.verſicu.ex iſta ergo.ff. de nou. oper. nunc.Rebuff.in concordant.verſic.vacationem.Ripa in l.fin.verſiculo xxxiiij.quæro.C.de reuoc.donat.Brun.in tract.de forma.verſic. & non eſt omittendum.Ripa in primo reſponſor.verſi. ſecundò reſpondetur. volu.iij.Caſſan.in conſil.xxxix.verſic.contrarium tamen.Corne.conſi. lxj.verſic.& illud.volu.iij.& conſil.xxxvj.verſic.& ſaltem hoc. volum. ij.& conſil.cccxix.verſic.hæc autem præſuppoſito.volu.iij.Hoſt. in ca. officij.ſuper verbo,incontinenti.& ibi Antoni.de Butri.in verſi.ad introitum.gloſſ.verſic.item allegatur.de elect.& ibi Car.in vj.not. Abb. in conſi.v.verſic,ſi enim.volu.j.Cur.ſenior.in conſil.lv. verſic. ex breuitate enim.

2 Et propterea Primò infertur, quòd paria ſunt aliquid,vel in ipſo actu fieri,vel ante,vel poſt incontinēti.Iaſ.in l.qui in aliena.verſ.in iiij.par. ff.de acqui.here.in l.non ſolùm.§.morte.verſ.ex iſta ergo.ff.de no.ope. nun.Feli.in c.cùm oporteat. verſi.ſed tu confirma.de accuſa.Rebuf. in concord.in verbo vacationem.Rip.in j.reſponſo.volum.iij.verſic. ſecundo reſpondetur.Brun.in tract.de forma.verſic.& non eſt omittendum.Tiraquell.de retract.qui innumera cumulat, verſic. quoniam dubium eſt.Purpur.in l.bonæ fidei.verſic.prima igitur ſit.C.de pact. & in dict.l.lecta.numer.47.

3 Limita niſi eſſemus in his,in quibus momentum temporis eſſet in conſideratione:ita dicit Bal.in c.cùm dilectus.verſic.ſed quid ſi incontinenti.de fide inſtru.Purpur.in l.lecta.numer.47.ff.ſi cert.pet.poſt Iaſo. ibi verſic.inuenio tamen.Tiraquell.de Retract.numero.23.verſiculo, ſed interim.

4 Secundò Infertur,quòd duo actus vnico contextu facti cenſentur ad inuicem correſpectiui,id eſt,vnus factus gratia alterius:glo.in l.vt iuriſiurandi.in ver.libertatis.ff.de ope.liber. Bal.in ll.petens.ver.dicūt tamen. C.de pact.Cor.conſi.xxxix.ver.& ſaltem hoc procedit.vol.ij.& conſi. lvij.verſic.ita in propoſito.volu.iij.Soc.in conſi.cclxxiij.verſic. ſecundo quia.Dec.in l.petens.in ij.not.C.de pact.Ripa in l.fin.C. de reuoc. donat.verſic.xxxiiij.quæro.Caſſan.conſi.xxxix.verſic. contrarium tamen:Purpur.in l.lecta.nume. 14.ff.ſi cert.pet.Corn.conſi. lxj. verſicu. & illud.volu.iij.Aimo conſi.cliij.verſi.qui actus. Corne.conſi.cccxlix. volu.j.& conſi.x.verſic.& ideò pactum.volu.ij.& conſil. xxxvj. verſic, quando fiunt.eod.volu.Alexand.in conſi.xxv. verſicu. nec habent obſtare.vol.ij.Deci.conſi.clxxxij.verſi.accedit etiam Tiraquel.de retract. Bald.in l.j.in fine,verſicu.ij.nota.C.de oper.liberto.

5 Amplia nedum, quando vnico contextu duo contractus fierent,ſeu duo actus,ſed etiam quando infra breue tempus vnus poſt alium. Anchar.conſi.ccccxxxiiij.in fin.verſi.præterea aduertendum.Aimo conſi. liij.verſicu.qui actus. & quando fieret vna, & eadem hora ponit Curt. ſeni.conſil.lv.verſi.& hoc maximè.Et quando die ſequenti actus fieret loquitur Petr.de Anch.in d.conſi.ccccxxxiiij.in fi.ver.præterea aduertendum. Caſſan.in conſi.xxxix.verſic.& idem dicendum.eſt.Tiraquel. de retract.verſic.quoniam dubium. Cæpolla in tract. ſimul. in ſecunda præſumptione,verſic. item quando eſt factum.

Contrarium tamen colligitur ex dictis per eundum Cæpollam,paulò poſt in eodem loco,dum dicit, quòd factum vno, & eodem die cenſeatur factum incontinenti, niſi adiecta ſit hora, quod dictum refert,& ſequitur Purpur.in l.bonæ fidei.verſic. declarantes præmiſſa.C.de pact.

6 Et iuxta proximè præcedentem concluſionem probabiliter dubitari contingit,an ex tali vicinitate actuum,colligi poſſit ſufficiens præſumptio ad probandum delictum:& quidem tex.iuncta glo. in c. officij.de elect.in gl.j. videtur tenere quòd hæc præſumptio ſufficiat ad probandam ſimoniacam conuentionem; & ita ſentit Bartol. in l.poſt contractum. ff.de donat.verſi.v.præſumitur,qui etiam allegat text.in dicto capitulo, officij.& Petr.de Anchara. in conſilio ccccxxxiiij.verſiculo,præterea aduertendum.Decius in l. petens.in ſecundo not.C.de pact.& in conſi.

ccxxxv.verſi.quintò præſumitur.Cæpo.in tract.de ſimula.contract. in ij.præſump.verſi.præſumptiuè autem.& Anchara.in dicto cap. officij. verſi.vltimò nota.Roma.in conſi.lxviij.verſi.ex his enim.Abb.in conſi.v.verſi.ſi enim.volu.j. Curtius ſenior in conſi.lv. verſic.ex breuitate enim.qui allegant dictam glo.in dicto cap.officij.& clarius hoc tenuit Bellame.deciſi.xij.circa finem. Sarnenſis in regu.de triennali.quæſtio. xij.nume.11.& 12. Henri.Boich in cap.conſtitutus.verſi.in primo caſu. de religio.domib.Hoſtien.in cap.officij.ſuper verbo,incontinenti.ibi, ex hoc enim præſumitur.de elect.

7 Et facit,nam fraus colligitur ex eo, quod ſtatim fit.l.ſi ventri.§.fina. ff.de priuileg.cred.Bar.in dicta l.poſt contractum .verſi.quinto præſumitur.Corne.conſi.lxj.verſi.& illud.volu.iij.qui loquitur quo ad detegendam fraudem,vel ſimulationem.Decius conſi.ccxxxv.verſi.quintò præſumitur.Cæpol.conſi.crimi.xvij.verſicu.item ſi poſt.Cyn.in l.poſt hac.verſi.ſecundò quæro.C.de bon.poſſeſſ.& ibi Bald.verſicu.breuiter non poſſumus.& ibi Ange.verſicu.idem ſi donauit. Cæpolla in tracta. de ſimul.contract.in ſecunda præſump.verſi.præſumptiuè autem. Ripa in l.ſi ventri.§.fi.verſi.ſextò facit.ff.de priuileg.cred. Roma.in conſ. lxviij.verſi.ex his enim.

8 Et præſumitur ſimulatio ex his,quæ incontinenti ſequuntur , vt dicit Bal.in l.per diuerſas.in fi.verſi.vigeſimò quæritur.C.manda.Fulgo conſi.cxcviij.verſi.ex vicinitate nanque.Ang.in l.res vxoris.verſi.nota quòd donatio.C.de donat.inter virum & vxor.Bald.in capit. officij.in primo not.de elect.Ripa.in l.ventri.§.fin.verſic.facit Bartol. ff. de priuileg.cred.Curt.Senior. conſil.lv.verſic. breuitate enim. Ruin. conſil. xlij.volu.j.verſic.ad iſtud reſpondetur.

9 Et præſumitur vitium ante venditionem, quando incontinenti poſt venditionem vitium detegitur.Bald.in l.j.verſiculo quæro an vineam. C.de ædilit.act.

10 Et præſumitur contractus vſurarius ex vicinitate actuũ, vt dicit Cæpolla in tract de ſimul.contract.in ſecunda præſumpt.veſicu.præſumptiuè autem.Bald.in c.officij.verſic.& eſt argumentum. de elect. Ripa in l.ſi ventri.§.fina.verſi.ſextò facit.ff.de priuileg.cred. Abb. in conſil. v.verſiculo ſi enim.volumine j.Barbat.in conſil.lj.verſiculo & adducit pulchrum.volumine j.

11 Item ex vicinitate actus probatur quis electus per ambitionem.Ant. de Butri.in c.officij.verſic.ad introitum.gl.de elect.poſt Hoſt.ibi verſi. in verbo electus.Abb.verſic.nota tertiò.

12 Et probatur delictum iudicis indebitè carcerantis appellantes à ſuis ſententiis,ſi illos ſolitus ſit carcerare incontinenti poſt interpoſitas appellationes:Bart.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi Prætori.ff.de ope. nou. nunc.q.viij.Et pro iſta opinione faciunt omnia ea, quæ pono in concluſione ij.in vij.lib.in j.limit.num.45.An præſumatur mandatum ad homicidium,ſi poſtquàm Dominus eſt loquutus cum famulo & famulus ſtatim aliqrem interfecit:in parte affirmatiua.

13 Contrarium quòd ex eo ſolo,quòd actus fuerit factus incontinenti, non præſumatur ſimoniaca conuentio,ſentit Freder.de Senis conſilio cclviij.qui propterea reſpondet ad tex.in c.officij.de elect. & iſta opinio probari videtur per tex.in c.ſicut Epiſcopum.j.q.ij.vbi poſt ordinationem poteſt aliquid etiam incontinenti recipi à ſponte offerente. & ibi Car.Alex.in vlti.not.Idem voluit glo.in c.tua nos. in verbo conſentiat.de ſimon.quæ expreſsè loquitur quando tempore ingreſſus in monaſterium,quis aliquid donat monaſterio.& ibi Abb.ſuper gl.in verb. purè.& ibi Anch.in iij.not.& Car. in.v. not. Fely.in glo. ij.& in gl.fin. Bald.in c.in præſentia.numer.32.verſicu.oppono, quod non poſsit.de probat.Abb.in ca.ad audientiam.el.ij.verſi.& ob hoc fortè dicit Hoſt. de reſcri.& voluit Dec.in conſi.cxviij.verſic.xx.reſpondetur.& voluit gloſ.in verbo,repræſentationem.in c.conſtitutus.de relig.domib.

14 Quæ tenet ꝙ etiam poſt acceptum ſpirituale,incontinenti dari poſſit temporale,quia ad euitandum delictum præſumitur datum in ſignũ ſubiectionis;& voluit Caſſa.deciſ.ij.nu.5.& 6.de ſimon.

15 Nam ceſſante conuentione,licitè quis recipit,quòd à ſponte offerente datur,quod cum pactione illicitè reciperet.Bald.in l.j.in x.quæſt.C. pro ſocio.ponit Ruin.conſil.ciij.verſicu.& ideò in propoſito.volum.j. Et pro iſta opinione faciunt omnia ea,quæ pono in dicta concluſione noſtra ij. libri vij.in j.limitat.num.48.

16 Tertiò infertur, quòd duo contractus, vel duo actus vno, & eodem tempore facti,habentur pro vno.Iaſ.in l.lecta.ff.ſi cert.peta.verſi.nota etiam ex verſic.& ibi Purpur.num. 43.Curt.Senior,in conſi. lv. verſic. ex briuitate enim.Caſſan.in conſi.xxxviij.ver.& nomen conſtituentis. & conſi.lxiij.verſic.maximè quando.& conſil.xiiij.verſi.cum propter vicinitatem. Ripa in l.fin.quæſt.xxxiiij.de reuocan.donat.Ang.conſil. cxlv.verſi.item ratione.& Rom.conſil.ccccxlv.verſi.cæterùm ratione.

17 Et vnus actus vel vnus contractus dicitur pars alterius.Corn. conſil. xxxvj.verſic.& ſaltem hoc.volu.ij.& in conſil.cccxix.verſi.hoc.autem præſuppoſito.volu.iij.Tiraquel.de retract.verſic. quibus tamen adde.

18 Et duo actus facti infra modicum tempus,vnus poſt alium, cẽſentur vnico contextu facti. Bald. in l.j.in fine,verſic.ij.nota.C.de oper. liber. Corn.conſi.fi.in princip.volu.j.& conſi.x.volu.ij.Caſſan.conſil.xxxix. verſi.& fortius.Ripa in j.reſponſo.in verſic.& dicitur.volu.iij.Purpur. in l.in bonæ fidei.verſic.declaretis præmiſſa.C.de pact.

19 Et præſumitur cauſa onerandæ libertatis,quando iuratur ſtatim poſt manumiſſionem.Bartol.in l.iuriſiurandi.in ij.princip.ff.de oper.libert. verſic.ij.ex vicinitate.

20 Quartò infertur,quòd pactum appoſitum iuxta contractum dicitur pars illius.l.fundi partem.ff.de contrahend.empt.ponit. Corn. conſilio cccxlix.inſtamus itaque.vol.j.Felin.in c.cùm Ioan.nu. 4. de fide inſtru.

Quod intelligit Deci.in l.in bonæ fidei.in vlti.not.C. de pact.quando pro vno & eodem eſt pactum & contractus:ſecus verò quando pactum eſt pro vno,& contractus pro alio.

21 Amplia, quia pactum incontinenti appoſitum cenſetur ineſſe contractui:etiam ſtricti iuris:vt dicit Paul.de Caſt.in l. lecta. verſi. item ex hoc tex.nota.& ibi Alexand.in ij.not.& Fulgoſ.in ij. nota. Iacob. circa finem,verſi.in gloſ.ſuper verbo,ſtipulationi.ff.ſi cer.peta.

22 Limita quando pactum reſpicit ipſam rem , quæ in contractum deuenerat:ſecus autem cùm de alia re prorſus ſeparata pactum fieret, ita Fulg.in dicta l.lecta.in ij.notab.ff.ſi cer.peta.Tiraq.de retract.conuen. §.j.in glo.v.nume 24.verſi. ſed & ij.intellige.

Limita quatuor aliis modis,vt per Tiraq.de retract. in præalleg.loco,ad quem me remitto.

23 Et hinc eſt quòd pactum incontinenti adiectum veſtitur cohærentia contractus,de quo latè per Doct.in l.petens.C.de pact.& in l.lecta.ff.ſi cer.peta.& per Corne.conſi.cclxxxviij.vol.iij.& conſi.fina.volu.j.Feli. in cap.qualiter & quando.de accuſa. Ripa in xiij.reſpon.volumi.j.per Alex.in conſi.xc.vol.j.& conſi.cxviij.vol.iij.qui declarat hanc materiam,quia eſt ſatis prolixa,difficilis , & intricata , modò illam non aggredior,quia hæc deduxiſſe ſufficit.

24 Quintò Infertur:nam ea , quæ præcedere debent , ſatis eſt quòd ſequantur incontinenti,Iaſ.in l.non ſolùm.§.morte.verſi.imò fortius.ff. de oper.noui nun.vbi adducit plura exempla.& in l.ſi quis mihi bona. §.iuſſum.ff.de acqui.hered.verſi.item paria ſunt. Rebuffus in concord. in verbo,rationem,Iaſ.in l.edita.num.13.verſicu.tertia concluſio. C.de eden.poſt Alex.ibi verſi.alias fallentias. Ripa in ij.lib.reſponſ.reſpon. viij.verſi.iſtis non attentis.& Tiraq.de retractu conuen. §. j. in gloſſ.v. nu.2.verſi.ex his autem fit.& ſeq.vbi allegat xvij.ſimilia, quòd ea,quæ debent fieri in ipſo actu,fieri poſſunt incontinenti pòſt.Brunus in trac. de forma.verſi.& dixit Bal.

25 Limita hoc vltimum,niſi pro forma requireretur,quòd aliquid præcederet,quia tunc non ſufficeret, quòd poſtea ſequeretur etiam incontinenti.Ripa in xiij.reſpon.volumi.j.nume.25. verſic. non obſtat dum dicitur.

Contrarium in hoc tenet Gozadi.conſi.lxxiij. nu. 33. verſicu.iij. vbi dicit.

26 Et propterea ex his,quæ incontinenti fiunt, probatur error.Bal.in l. ij.C.ſi ſer.vel libert.lib.xj.verſi.item præſumitur aliquis.

27 Et ſi ſunt duo actus,vno & eodem tempore facti , vel incontinenti vnus poſt alium,quod vni ineſt,alteri cenſetur ineſſe. Iaſ.in l.lecta.ver. noto etiam.ff.ſi cer.peta.& antè etiam hoc voluit Ang. conſi.cxlv.ver. cæterùm ratione.Tiraq.de retractu conuen.§.j.in glo.v.

28 Primò Limita regulam principalem,hoc procedere in dubio , ſecus verò quando conſtaret aliud actum eſſe inter partes:vt dicit Cor.conſi. fina.per totum,vol.j.verſi.non enim obſtat.

29 Secundò Limita,quando momentum temporis eſſet in conſideratione.Bal.in l.cùm dilectus.extrà de fide inſtru.verſi.ſed pone. refert & ſequitur Tiraq.de retract.verſi.poſſem hic.& in tracta. de iure primoge. in ij.quæſtio.

30 Tertio Limita,nam videntur ineſſe ea,quæ incontinenti fiunt, verè tamen non inſunt,ita quòd regula procedit per fictionem.Iaſon in l.lecta.verſi.ſecundò pondera.& ibi Soci.in v.notab.Areti.in vj.nota. Purpur.nu.47.Cur.iunior verſi.ſecunda difficultas.ff.ſi cer.peta.Bal.in l.in bonæ fidei.verſi.& nota ꝙ tex.& ibi Aret.C.de pact.

31 Corneus verò diſtinguebat in conſ.cxxxiij.vol.j.quòd aut actus nondum eſt abſolutus,& dicitur verè ineſſe:aut verò erat abſolutus, & dicitur ineſſe per fictionem. refert & ſequitur Tiraq. de retractu conuent. verſi.intellige quintò.in ca.j.in glo.v.nu.27.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Filius præſumitur natus ex marito, quantumcunque vxor cum alio adulteretur.

1 MAXIMA eſt illa iuris præſumptio, vt filius præſumatur natus ex marito,etiam ſi eodem tempore vxor cum alio adulterium commiſerit.textus in l.miles.§.defuncto. ff.de adult. not.in ca.Michael.de filiis presby.Abb.& Doctor.in ca.per tuas.de proba.& in l.filium eum diffinimus.ff.de his,qui ſunt ſui, vel alie.iur.& in cap.tranſmiſſa.qui filij ſint legi.Hippo.in l.j.§.ad quæſtionem.nu.84.ff.de quæſtionib.Pariſi.conſi.lxiiij.vol.ij. Boer.deciſ.cxcix. nu.3.Gozad.in conſi.xij.Gomeſi.in cap.ij.de iudi.in vj.

2 Primò Amplia, etiam ſi mulier cum adultero cohabitaret, ſi modò acceſſus liber patebat marito, ita quod potuit ex eo filius cõcipi: per rationem tex. in dicto §. defuncto. vt not. Bald. in l. ſi à matre. C. de ſuis & legi. Abb. in ca. accedens. de purga. cano. & in ca. officij. de pœni. & remiſſ. Barba. in conſi. lviij. volu. ij. Alex. in conſi. lxxxvij. verſi. præterea. volu. iij. & conſi. xxxvij. volu. j. ſequitur. Fran. Cur. in conſi. xxxj. in fin. Pariſi. in conſi. lxiiij. volu. iij.

Contrarium probat tex. in l. j. §. illud. ff. de libe. agnoſcen. Specu. in titu. qui filij ſint legi. verſi. iiij.

3 Secundò Amplia, vt procedat iſta præſumptio, etiam ſi maritus per aliquod tempus fuiſſet abſens, nihilominus filius præſumeretur natus ex marito. Areti. in ca. per tuas. de probationib.

4 Tertiò Amplia idem eſſe ſi filius naſcatur in loco ſuſpecto extra domum mariti. Iaſ. in conſi. cxxv. volu. iiij. Grat. in conſi. xl. vol. j.

5 Quartò Amplia, vt hoc idem procedat in concubina. glo. in ca. Michael. in verbo, conſtiterit. de filiis presby. Abb. & alij in c. per tuas. de proba. Iaſ. in conſi. cxxv. volu. iiij. Soci. conſi. lxv. vol. iij. Marian. iunior in conſi. cxxxviij. vol. ij. Boer. deciſi. ccxcix.

6 Quintò Amplia idem in vidua locũ habere. Cremen. in ſingu. cxxvj.

7 Sextò Amplia, etiam ſi filius natus aſſimilaretur adultero, quia hoc potuit contingere ob cogitationem mulieris, tempore conceptionis. glo. fi. in l. quæret aliquis. ff. de verb. ſignif. Pau. de Caſt. in conſi. cclxxv. vol. j. Iaſ. & Doct. in l. Gallus, in prin. circa fi. ff. de libe. & poſthu.

8 Septimò Amplia vt procedat etiam ſi mulier per xv. annos fuiſſet ſterilis: vt dicit Ruinus in conſi. liij. vol. v. & ſentit Abb. in cap. per tuas. de proba. Alcia. in tract. de præſump. in iij. regu. præſump. xxxvij.

9 Octauò Amplia vt procedat iſta præſumptio, etiam ſi vxor in lupanari exiſteret: quia ſi conceperit, præſumitur filius conceptus ex marito, ſi modò ipſi marito patebat aditus: ita Cyn. poſt Iac. Butrig. in l. ſi vicinis. C. de nupt. Sylu. Grat. in conſi. cxl. vol. j. Bertrand. in conſil. lxxiij. nume. 13. & ſequen. volu. iij.

10 Nonò Amplia, etiam ſi communiter ille filius ſit reputatus filius adulteri, & non mariti. Abbas in cap. accedens. nume. 6. de purga. cano. Mantua. in conſi. xcviij.

11 Decimò Amplia, vt iſta dicatur præſumptio iuris & de iure: vt tenet Pau. de Caſt. in conſi. cxv. volu. j. Hippoly. in l. j. §. ad quæſtionem. ff. de quæſtionib. Barbat. in conſi. 50. nume. 2. volu. ij. Boerius deciſi. ccxcix. Bero. quæſt. lx.

12 Et licèt Pau. de Caſt. in dicto conſi. ccxv. volu. j. velit, ꝙ filij confeſſio tollat hanc præſumptionem, illud eſt in ſui præiudicium, quia quis confitendo, ſibi poteſt præiudicare: ſed quando hoc faceret in ſui fauorem non credo ſtandum eſſe confeſſioni filij dicentis ſe eſſe filium ſpurium. Areti, & Feli. in ca. per tuas. de proba. Deci. in conſi. dclvij.

Contra hanc ampliationem tenet Pariſ. in conſi. x. nu. 42. & in conſ. xxix. vol. ij. Alcia. de præſump. in iij. regu. præſump. xxxvij.

13 Vndecimò Amplia, vt non admittatur probatio in cõtrarium, etiam per confeſſionem matris. Abb. in cap. officij, nu. 3. vbi dicit * communem opinionem, de Pœni. & remiſſ. & in cap. accedens, nu. 4. de purg. cano. glo. & Doct. in l. ſi poſthumus. §. fi. ff. de lib. & pohu. Alex. in l. nec profeſſio. C. de teſta. Grat. in conſ. cxl. vol. j, Boer. deciſ. cxcix. nu. 6. Pariſ. conſi. x. nu. 14. vol. ij. Alcia. de præſum. in iij. regu. præſump. xxxvij.

14 Declara hanc ampliationem, vt non procedat quando vltra confeſſionem matris, concurrit etiam confeſſio patris illum non eſſe filium ipſorũ, ſed adulteri: quia iſta confeſſio multum facit. Bal. in l. filiũ eum diffinimus. in j. lectu. nu. 11. verſic. ſed pone ꝙ pater, & mater. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iuris. Pet. de Anchar. in conſi. ccxxv. verſic. ſuper alio. & nu. 6. verſi. accedit his teſtimonium matris. Alex. in conſi. lxxxviij. nu. 13. verſi. præterea caſum noſtrum. vol. vij. Cor. in conſi. j. nu. 22. verſi. item concurrit. vol. iij. Pariſi. nu. 10. & nu. 45. vol. ij.

15 Primò Limita hanc regulam, niſi filius ſit educatus, tractatus, & nominatus tanquàm filius adulteri: & concurrat etiam ſuper hoc publica vox & fama. Ancha. in conſi. ccxxv. ij. dub. Alex. conſi. lxxxviij. vol. vij. Corne. in conſi. j. vol. iij. Capra in conſi. ij. Barba. in conſi. lxviij. vol. iiij. Iaſ. in conſi. cxxv. vol. iiij. Deci. in conſi. cclxxxviij. in princi. Bertran. in conſi. cviij. vol. iij. Pariſi. in conſi. x. vol. ij. per totum. Sarnen. in regu. de annali. quæſt. lviij. nu. 2. Bertran. in conſi. lxxiij. nume. 13. vol. iij. Grat. in conſi. clviij. volu. ij.

Contrarium Barbat. conſi. xxvij. volu. j. Pariſi. conſi. xj. volu. ij. & in conſi. xij. volu. ij.

16 Secundò Limita, nam quando vxor cohabitauit cum alio, etiam ꝙ marito pateret aditus coeundi cum vxore: nihilominus ſi mulier diu fuit ſterilis cum marito, tunc requiritur nominatio, & tractatio, tanquam filij, facta à marito. Areti. & Fely. in cap. per tuas. de probat. aliâs non præſumeretur filius mariti.

17 Tertiò Limita, niſi filius confiteatur ſe eſſe filium adulteri, & etiam concurrat aſſertio matris, & pro tali fuerit ab adultero inſtitutus, & reputatus, & etiam fama concurrat, quibus concurrentibus erit præſumendus filius adulteri, & non mariti. Pau. de Caſt. in conſi. cxv. in vlti. dub. vol. j. Pariſi. in conſi. x, per totum. vol. ij.

Contrarium idem Pariſi. in conſi. xj. vol. ij.

18 Quartò Limita, quando filius natus eſſet cæcus, claudus, vel luſcus, quia tunc ratione peccati præſumitur filius adulteri. Barbat. in cap. in præſentia. nume. 98. de probationib. Hippoly. in ſingula. ccccxxx. vbi quamplures allegat.

19 Quinto Limita, quando probaretur impotentia coeundi in marito, vel ex cauſa infirmitatis, vel ex alia cauſa, vt videtur ſentire text. in dicta l. filium eum diffinimus. in fine. Abb. in cap. per tuas. nume. 3. & ibi Feli. de probationib. Docto. in l. Gallus, in princip. ff. de libe. & poſthu. Alex. in conſi. lxxviij. nume. 7. & ſeq. vol. vij. Pariſi. in conſi. x. nu. 36. volu. ij. & in conſi. xxix. per totum. vol. ij.

20 Sextò Limita, vt iſta præſumptio non habeat locum in alio, quàm in marito, & concubinario, vt dicit Alex. in conſi. clvij. vol. v.

21 Septimò Limita, nam quãdo tractaretur de bonis defuncti alteri auferendis, non habet locum regula l. miles. §. defuncto. ita Maria. iunior conſi. lxxxvj. nu. 45. volu. ij.

22 Octauò Limita, in ſene octuagenario, vt tenet Soci. in conſi. lxv. volu. iij. Pariſi. in conſi. xxix. per totum. vol. ij.

23 Nonò Limita, niſi mulier aſſiduè cum adultero cohabitaret: hanc limitationem tenet Iaſ. in conſi. cxxv. vol. iiij.

24 Sed iſta limitatio non poteſt procedere ſtante communi concluſione * ſuperius firmata, ꝙ quotieſcunque marito pateat acceſſus, filius præſumatur natus ex marito, non autem ex adultero.

Ad iſtam regulam nonnullæ aliæ limitationes tradũtur, quas in præſenti non refero, ſed potes eas videre per Doct. in d. ca. per tuas. de proba. & in c. tranſmiſſa. qui filij ſint leg. & in d. §. defuncto. & in d. l. filium eum diffinimus. ff. de his, qui ſunt ſui vel alie. iur.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Mulier quicquid conſtante matrimonio quæſiuerit, ob turpem ſuſpicionem euitandam, de bonis mariti quæſiuiſſe præſumitur.

1 TEXTVS in l. Quintus Mutius. ff. de donat. inter virum & vxo. probat hanc concluſionem, vt quicquid vxor tempore conſtantis matrimonij acquirit, gratia turpis ſuſpicionis euitandæ, de bonis ipſius mariti acquiſiuiſſe, præſumatur: glo. in cap. ſicut manifeſtè. per illum tex. vij. q. j. & eſt textus in l. etiam. C. de dona. inter virum & vxo. Bald. in l. cum oporteat. C. de bonis quæ libe. Inno. in ca. cùm ex officij. de teſta.

2 Primò Amplia, vt hoc procedat etiam in concubina. l. fi. ff. de actio. & obliga. Pariſi. in conſi. lxxx. volu. j. Hiſpa. in rubrica de dona. inter virum & vxo. Boer. deciſi. lxxxj.

Contrarium Alcia. in iij. regu. in xxvj. præſump. in tract. præſump.

3 Secundò Amplia, vt iſtud procedat etiam in vidua: Alber. in l. etiam. C. de dona. inter virum & vxo. Ioan. Crot. in l. frater à fratre. ff. de condi. indeb. Pariſi. conſi. lxxx. vol. j. Ioan. de Garro. in rubrica de ſecun. nuptiis. in lxiij. pen. Hiſpa. in rubrica de dona. inter virum & vxo. Alcia. de præſump. in iij. regu. xxvj. præſump.

4 Declara hanc ampliationem, vt procedat primò poſt mortem mariti infra tempus luctus: nam ſemper eo tempore præſumitur quæſiuiſſe de bonis mariti: Ang. in conſi. cxlj. Ripa in l. fœminæ. in xx. quæſt. C. de ſecund. nupt. Caſſad. in conſuetud. Burgund. Alciat. in tertia regu. in xxvj. præſump. Cremenſis in ſingu. vj.

5 Secundò Declara, vt etiam poſt contractum matrimonium cum ſecundo viro, mulier præſumatur quæſiuiſſe de bonis primi mariti defuncti: quando concurrunt aliqua indicia, vel coniecturæ, vt puta, quia primus maritus erat ditior ſecundo marito, vel continuo domi pecuniam retinebat, vel ſi pecuniam vxori committebat, vel ſi ex aliis coniecturis iſtud poſſet præſumi: Ange. in dicto conſi. cxlj. circa fi. Caſſa. in conſuetu. nu. 8. Alcia. in dicta præſump. xxvj. nu. 5.

6 Tertiò Amplia, etiam ſi maritus negaret ſe dediſſe pecuniam vxori ſuæ: dicit Aret. conſi. xxxj. & idem eſt quando mulier negaret illa bona fuiſſe acquiſita de bonis mariti, vt dicit Hiſpa. in rubrica de dona. inter virum & vxo. §. ſexageſimo. ſequitur Sylua nupt. in verbo, eſt nubendum. nume. 21. & ſeq.

7 Quartò Amplia, ꝙ in dubio cenſeatur quæſitum à muliere tempore contracti matrimonij, non autem poſt matrimonium. Aretin. in conſi. xxxj. Alber. in l. etiam. C. de dona. inter virum & vxo.

Contrarium Salice. in dicta l. etiam. C. de donationib. inter virum & vxorem. Claud. in l. qui iure familiaritatis. ff. de acquirenda poſſeſſ. Alexander in conſi. xlij. volu. v. Alciatus in tertia regu. xxvj. præſump. nume. 6. vbi concordat has duas opiniones, vt prima opinio procedat quando veriſimiliter mulier non potuiſſet acquirere, niſi conſtante matrimonio.

8 Quintò Amplia, vt etiam heredi detur tale beneficium, vt poſſit allegare bona quæſita ab vxore, de bonis mariti fuiſſe quæſita. Pariſi. in conſi. lxij. volu. j.

9 Sextò Amplia, etiam ſi mulier conſtante matrimonio adulterium commiſiſſet, nihilominus habet locum huiuſmodi præſumptio. Hiſpa. in rubri. de dona. inter vir. & vxo. §. ſexageſimo. nu. 11.

19 Septimò Amplia etiam ſi ageretur contra emptorem habentem cauſam à muliere:nam tunc etiam habet locum iſta præſumptio.Hiſpa.in loco ſuperius allegato,nu.15

11 Octauò Amplia vt hoc non ſolum per maritum, vel eius hæredem, mulieri poſſit opponi,ſed etiam per ſingularem ſucceſſorem,vel donatarium:vt tenet Deci.in conſi.ccxxxvij. Syl.nupt.in verſi. eſt nubendũ. nu.21.in iiij.amplia.Alcia.in ij.reg.præſump.xxvj.in iiij.declara.

Contrarium Alexan.in l.qui iure familiaritatis. ff. de acquir. poſſeſſ. Hiſpa.in dicta rubr.in loco allegato, nu.20.& Bal.in l.ſi vxorem. C.de condi.inſer.Alexan.in conſi.cj.vol.vij.

12 Primò Limita,niſi mulier eſſet induſtrioſa, quia tunc præſumitur ex induſtria ſua quæſiuiſſe:vt per Bal.in l.cum oporteat. C.de bo.quæ lib. Per.Gerardus in ſingu.xcix.Io.Crot.in l.frater à fratre. ff.de cond.inde. Ripa in iiij.reſpon.in iij.lib.Hiſpa.in rubr.de dona.inter vir.& vxor.in dicto §.lx.nu.18.Alcia.in dicta xxvj.præſump.in vj.declara.

13 Secundò Limita,niſi appareat mulierem habuiſſe pecuniã à conſanguineo,quia tunc non præſumitur à marito tradita:& ideo ſibi,non autem marito,præſumitur quæſita:vt per Bal.in l.cum oporteat.C.de bo. quæ liber.Caſſa.in conſi.xxix.Aimo in conſi.lxij.

14 Tertiò Limita vt propterea poſſit agi contra mulierem ad pretium, non autem ad recuperationem bonorum.Bar.in l.& ſi inſtrumenta.C. de fide inſtru.lib.x.Signor.Homod.in conſi.cxxij.Ioan.Crot.in dicta l. frater à fratre. ff.de condict.indeb.Ripa in iiij.reſpon.in ſine, in iij.lib. Boer.in verbo,præſumptio.ſingul.xxxvij.Bertran.in conſi.cxcviij.volu.iij.Pariſ.in conſi.lxxx.vol.j.Hiſpa.in loco ſuperius allega.nu.20.Aimo in conſi.lxj.Boer.deciſi.lxxxj.Tiraquel.de retract.Alcia.in iij.regu. xxvj.præſump.nu.14.vbi declarat.

15 Quartò limita,niſi conſtaret ex confeſſione viri aſſerentis,quòd pecunia erat ipſius mulieris.Alexand.in conſi.xxij.volu.iiij.Signor.in dicto conſi.cxxij.Ripa in iiij.reſpon.in iij.lib.Soci.in conſi.lxv.in xx.argumen.Boer.deciſi.lxxxj.Hiſpa.in loco ſuperius allega. num.20. Aimo conſi.lxj.Ruinus in conſi.xliiij.volu.v.

Contrarium Salic.in l.ſi mater.C.de contrahend.emptio. Pariſius in conſi.lxij.volu.j.Areti.cõſi.xxxj.

16 Diſtingue tamen,nam aut emptio fit à muliere marito expreſſè conſitente,vel tacitè,quia erat præſens,& non contradicebat,& in inſtrumento dicebatur pecuniam eſſe mulieris,& à muliere ſolutam: & tunc maritus,vel eius heredes tenentur ſtare huic aſſertioni. ſi verò maritus emit nomine mulieris abſentis, & ſoluit pecunias,quamuis aſſerat tales pecunias eſſe vxoris ſuæ,quia tamen præſumitur confeſſio ſimulata & ex cauſa donationis,talis confeſſio nihil operatur: ita diſtinguit Alcia.in dicta xxvj.præſump.in x.declara.& idem Ruinus in conſi. xliiij. volu.v.Alexan.conſi.xxiiij.volu.j. Hiſpa.in rubri. de dona.inter vir.& vxo.nu.20.Aimo in conſi.lxj.Salic.in l.cum propriam.in fine,C.ſi quis alteri,vel ſibi.

17 Quintò Limiia,niſi alia concurreret præſumptio,quæ iſtam excluderet.Corne.in conſi.cccxxxij.volu.j.Areti.in conſi.xxxj. Aimo in conſi. lxj.Ruinus in conſi.xcvj.vol.v.nam vna præſumptio aliam excludit:vt per Bar.in l.Diuus.ff.de in integ.reſtitu.

18 Sextò Limita vt iſta præſumptio habeat locum tantummodò in petitorio,non autem in poſſeſſorio.Soci.qui declarat qualiter iſtud procedat,in conſi.cxxxj.Syl.nup.in verbo,eſt nubendum.nu.23.in viij.limitatione. Hiſpa.in rubri.de dona.inter vir. & vxo.in loco allega. nu.21. Alcia.in dicta xxvj.præſump.nu.8

19 Septimò Limita,niſi maritus aſſereret,ꝙ pecuniæ nõ eſſent profectæ ab ipſo de voluntate ſua tacita vel expreſſa:vt per Are.in cõſ.xxxj.Alb. in l.etiam.C.de do.inter vir.& vxor. Hiſpa.in loco ſæpius alleg.nu.20.

20 Octauò Limita, quando probaretur mulierem adminiſtraſſe bona alterius,tunc enim excluditur iſta præſumptio. Alexan.in conſi.xl.volu.iij.& conſi.lxxxij.volu.ij.

21 Nonò Limita, ſi appareret vxorem habuiſſe huiuſmodi bona ante matrimonium.Alexan.in conſi.xliij.volu.v.Aimo in conſi.lxj.

22 Decimò Limita, quando appareret mulierem aliquid fuiſſe conſecutam à Principe:vt per Caſſa.conſi.xxix.

23 Vndecimò Limita,quando maritus traduceretur ad domum vxoris: nam in domo vxoris ceſſat iſta præſumptio.Aimo in conſi.lxij.

24 Duodecimò Limita,in muliere diuite, quæ nupſiſſet pauperi. Alcia. de præſump.in tertia regu.in xxvj.præſump.

25 Decimotertiò Limita,ſi mulier habens proprietatem,finito vſufructu per conſolidationem acquiſiuiſſet etiam proprietatem. Caſſad.in cenſuetud.nume.13

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Viuere an præſumatur quis vſque ad centum annos.

1 QVamplures voluerunt,vt quis præſumatur viuere vſque ad metam centum annorum,per textum in l.fi. §.& nobis.ibi, longiſſimum hominis vitæ tempus.C.de ſacroſan.Eccle.in l.an vſusfructus.in fi.ff.de vſufructu.in authenti.vt Eccleſia Romana,in §.j.in cap.in præſentia.de ſponſalib. & hoc ſentit glo.in l. ij.§.ſed ſi dubitetur.vbi etiam Barto.ff.quemadmod.teſtamen.aperian. & in l.ſed ſi de ſua,vbi etiam Bartol. ff.de acquiren.hered.Deci.in conſilio cciiij.nu.4. & in conſi.ccccclxxv. nu. 10. vbi dicit * communem. Ange.autem in dicta l.ſed ſi de ſua, tenet quòd non ſit neceſſarium vitam probare,quia ſatis probatur ex iuris præſumptione, quòd quilibet præſumitur viuere; & idem Angel.in l.ſi emancipati.C.de collationib. Imola & Roma.in l.ſed ſi de ſua,ff.de acqui.hered. Corne.in conſi.cclj. volu.j.Iaſon in l.fin.C.de ſacroſan.Eccle.vbi dicit hanc eſſe * communem ſententiam.Corneus in conſi.cxcv.& conſi.cciiij.volu.iij.Areti.in cap.cauſam quæ,de teſtib.Alexan.conſi.j.volu.v.Feli.cap.ex tenore.de teſtib.Aretinus & Alexan.in dicta l.ſed ſi de ſua.Corneus conſi.cxix.nume.8.volu.j.Soci.in l.ſi inter virum,ff.de reb.dub.Alexand.in conſi.xxvij.volu.vij.& in conſi.clxxv.vol.v.Gozad.in conſi.lxviij.Pariſi.in conſilio lxxxvj.in fine,volu.iiij.Grat.conſi.lxvj.volu.ij.Marianus iunior in conſi.xxvj.volu.ij.Bertran.conſi.clxxv.vol.ij.Alcia.de præſump.in prima regu.in xliiij.præſump.

2 Sed hæc opinio non eſt vera,quia non probatur iure, quòd quis præſumatur viuere centum annos, nec iura ſuperius adducta hoc probant: ſed tantùm quòd longiſſimæ vitæ terminus hominis, eſt meta centum annorum,& quòd non eſt præſumptio,quòd quis viuat vltra illum terminum:non autem iura ſuperius deducta probant,vt quis præſumatur viuere vſque ad illum terminum:prout dicit Corneus in dicto conſilio cxix.& in conſi.cccxl.volu.j.& in conſi.clxxxj.volu.ij.& in conſi.ccviij. vol.iij.& in conſi.ccxliij.vbi latè declarat,vol.iij. & illud dictum etiam improbat Decius in l.ſi emancipati.C.de collationib. & in l.fina. C.de edicto Diui Adria.tollen.& in cap.cum dilecta.de confir.vtili vel inutili.Iaſon in l.fin.C.de ſacroſan.Eccle.Pariſi.in conſi.lxxxvj.in fi.vol.iiij. Ruinus in conſi.clxxxix.nu.14.vol.j.

3 Bene verum eſt, quòd quis præſumitur mortuus poſt illud ſpatium centum annorum,vt dicit Afflictus ſuper conſtitu.in titu.de ſucceſſ.nobil.nume.52

4 Et quòd illa opinio etiam non ſit vera, videtur probari à communiter accidentibus,quòd argumentum validum eſt in iure. l.neque natales,& ibi gloſ.in verbo,nihil.C.de proba.l.quid ſi nolit.§.qui aſſiduè.ff. de ædil.edict.ca.j.& ibi Abb.Imo.& alij,de Cleri.non reſiden.

5 Et hoc argumentum à communiter accidentibus transfert onus probandi contrarium in aduerſarium,vt dicit Roman.in ſingula.cccxcvij. Hippoly.ſingu.j.

6 Itaque cùm videamus paucos, vel nullos, ad iſtam ætatem centũ annorũ peruenire,meritò iſta præſumptio non videtur vera. Imò potius contrarium ſemper poterit præſumi à communiter accidentibus.

7 Et tenendo iſtam vltimam partem,quæ videtur vera, dicit Bart. in l. ſi quidem.C.ſolu.matrim. quòd ille,qui ſe fundat in morte,debet mortem probare;& qui ſe fundat in vita,illam etiã probare tenetur: & ita etiam not.in dicta l.ij.§.ſed ſi dubitetur.ff.quemad.teſta.aperian.& in l. ſed ſi de ſua,ff.de acqui.hered.

8 Declara iſtam concluſionem,ꝙ fundans ſe in vita debet eam probare:vt procedat in agente,ſecus autẽ in excipiente,quia excipiens quantumcunque ſe fundet in vita,illam probare non tenetur,vt dicit Socin. in l.ſi inter virum. verſicu.quartò infertur,ff.de reb.dub. & ita intelligit glo.in dicta l.ij.§.ſed ſi dubitetur.ff.quemadmo.teſta.aperi.

9 Secundò Declara,nam licet non ſit neceſſe vitam probare in eo caſu,quo vita præſumitur,tamen debet intentari;nam intentatum ab homine,non præſumitur à iure.Bal.in cap.ex tenore.& ſequitur ibi Felynus,de Teſtibus.

10 Declara etiam, vt vbi iuris præſumptione quis præſumitur viuere, tunc clarior probatio in contrariũ requiritur: vt per Fran.Cur.conſ.lij.

11 Declara etiam,quia vnus teſtis de viſu tollit iſtam præſumptionem, vt quis præſumatur viuere.Felynus in cap.quoniam frequenter.§.porrò.vt lite non conteſta.

De Teſtibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Teſtis vnicus non probat.

1 IN hac materia Teſtium principalis eſt concluſio, ꝙ vnus teſtis regulariter non probat, cap.licet.cap.veniens.cap.iuriſiurandi.de teſtib.

2 Et propterea teſtimonium vnius nec iuſtificat,nec condemnat.cap.admonere. xxxiij.q.ij. & hoc procedit etiam ſi eſſet Senator. cap.in nomine Domini, de teſtib.Iaſon in l.ſi quando.nu.11.C.vnde vi.

3 Primò Amplia,etiam ſi ſimus in compromiſſo, in quo nõ poteſt vni teſti fides adhiberi,etiam ſi cauſa ſit commiſſa conſcientiæ alicuius.Alexan.in conſi.cclx.volu.vj.

4 Vel etiam ſi ſit iudicandum inſpecta veritate, & æquitate. Corneus in conſi.clxv.volu.iiij.

5 Secundò Amplia,quia etiam conſtitutione induci non poteſt quòd ſtetur dicto vnius partis in præiudicium alterius.Afflict.in prælud.conſtit.regul.quæſt.xij.

6 Imò nec Papa nec Princeps poteſt hoc diſponere. capitulo indicas Hermanum.3.q.9.

7 Declara,vt hoc procedat tantummodò in præiudicium tertij,quî aliàs poſſet Princeps, vel ciuitas non recognoſcens ſuperiorem ſtatuere, quòd vni teſti perſonæ graui, & in dignitate conſtitutæ credatur: per textum,in capit.quicunque.xj.quæſt.j.ſecundum intellectum Innoc.in cap.nuper.de teſtibus.ponit Roman.in ſingul.cclxiij. Soci. in conſilio cclxvj. verſicu. confirmantur præmiſſa. & ita loquitur Felin. in capit. conſtitutus.de reſcript.prout melius declarat idem Felin.in ca.veniens. de teſtibus.Abb.in cap.nuper.& ibi Felin.de teſtib.Abb.in cap. ſicut. de probatiunib.& in cap.cùm à nobis.de teſtib. Iaſ. in l. admonendi. ff. de iureiuran

8 Prout etiam Papa vel Imperator poteſt diſponere, vt præſtetur fides ſcripturæ etiam non authenticæ:vt per Felin.in c.j.de fide inſtru.

9 Poteſt etiam de partium conſenſu fieri,vt credatur vni teſti etiam in præiudicium alterius:Deci.in cap.ij.de fide inſtrumen.

10 Sicuti etiam hoc poteſt fieri conſuetudine:Roch.in ca.fi.de conſuetu.

11 Sed non poteſt ſtatuto vel conſuetudine induci quòd indifferenter ſtetur dicto vnius teſtis etiam contra vſurarium: vt tenet Federicus de Sen.in conſil.xvj.Angel.in diſput.incip.Aſtenſis.Iaſ.in repetit.l. admonendi.ff.de iureiur.

Contrarium tenuit Alex.in conſil.clxviij.volum.vij.

12 Tertiò Amplia,vt non credatur vni teſti etiam ſi ſit Cardinalis: Feli. in c.quod ſuper ijs.de fide inſtru.de qua ampliatione latè diximus ſupra in concluſione iij.in tit.de probat.

13 Quartò Amplia,vt non credatur etiam aſſerenti ſe ſcripſiſſe de mandato alterius:nam illi ſoli non creditur:Hippol. in ſingu. 441.

14 Quintò Amplia, vt etiam ſi teſtis producatur ab vno, tamen contra illum ſolus non probet:Caſſan.in conſil.lxiiij.

Contrarium Marian.Iunior,in conſi.lxix.vol.j.Pariſ.conſi. lxxxviij. volu.iij.Aimo.in conſil.lxix. & in conſi. cxxxiiij. & in conſil. clxxxviij. Marian. Iun. in conſilio clxxviij. volum. ij. & hæc pars eſt vera, * & communis.

15 Amplia iſtam partem, vt procedat etiam ſi teſtis deponens contra producentem deponat de credulitate,quia contra illum plenè probat. Rom.in ſingul.ciiij.in fine.Iaſ.in rubrica. ff. de iureiuran. in ſexta limitatione.Marian.Iun.in conſil.lxix.nu.11.volu.j.Aimo de antiq.temp.in prima parte numer.155.

Ad iſtam regulam plures limitationes,& ampliationes ponit Caſſan.in conſuet.Burgundiæ.

16 Primò Limita hanc regulam,quando depoſitio vnius teſtis nemini noceret, & alteri prodeſſet, vt puta quòd quis ſit baptizatus, vel quòd eccleſia ſit conſecrata,vel quòd quis ſit clericus.ca.cum itaque. ca.paruulis.de conſecratio.diſtinct.iiij.glo.fi.in c.licet vniuerſis.de teſtib.glo. in cap.nuper.in verbo, numerus.de teſtib.& ibi not.Bal.gloſ.in c. placuit.de conſecratio.diſtinct.iiij.& cap.in ſumma.ij. quæſt.iiij. & in cap. in tanta.lxxxvj.diſtinct.& in ca.quanto.& ibi Domi.ij.quæſt.v.Specul. in tit.de teſtib.in ix.& xvj.fallent.Petr.Gerard. in ſingul. xlix. Felin. in cap.veniens.de teſtib.& in c.licet vniuerſis. in fin.eod.tit.Iaſ. in repeti. l.admonendi.ff.de iureiur.& in l.reſcripta.C.de prec.Imper.offeren.& in conſil.lxxvij.vol.iij.& in conſil.cxx.vol.iiij.Hippol.in l.j. in §. idem Cornelio ff.de quæſtio.Boër.deciſ.clxxj.numer. 24. & de clerico dicit Felin.in cap.licet vniuerſis.in fin.de teſtib.Rebuff.in tracta nomi.Caſſan.in conſuetud.Afflict.ſuper conſtitutionib.

17 Secundò Limita, nam in probanda confeſſione, & abſolutione ab excommunicatione creditur vni teſti.Calder.in conſi.j.in tit. de teſtib. Felin.in capi.veniens. de accuſationib.Hippolyt.in l.j. §.ſi ex vltro. ff. de quæſtionib.

18 Tertiò Limita, quando vnus teſtis deponit de facto proprio, quia tunc plenè probat:Paul.de Caſt.in l.quicunque.C.de ſeru.fugit. & in l. ſi debitori.in fin.ff.de nouationib.& in conſil.cix. volu. ij. Salicet. in l. ſi quis Decurio.in iiij.oppoſ.C.de falſis.Dec. in conſil. lvj. & in conſil. dcl.& in cap.veniens.de teſtib.Soc.in conſil.lvij. volu. iiij. & in conſil. xxviij.volu.iij. & in regul. ccccxxij. in vltima fallent. Alex. in conſilio cxcvij.volu.vij.Hippol.in Pract.in §.diligenter.& in l.j.§.ſi ſerui.in primo not.ff.de quæſt. Grammat. in conſil. xiij. & conſil. lviij. Caſſan.in conſuetu. Ioan.Crot.in tract.de teſtib.in vj.parte princip.Zaſ.in conſi. xxix.volu.j.& in conſi.ij.volu.ij.Grat.in conſi.clij.volu.ij.qui declarat.

19 Et propterea creditur officiali, ſeu deputato ſoli in ſpectantibus ad eius officium.Ruin. in conſil.lvj.volum.j.Rebuff.in l.ij.verſic.& aduerte.C.de pondera.& aur.illat.libro decimo.Grammar.conſ.ciuili.xxiiij.

20 Et creditur etiam teſti vnico deponenti de conmmiſſione ſibi facta. Alex.conſil.lxxxviij.volu.v.Ruin.in conſil.lxv.vol.v.

Contrarium quòd teſti vnico deponenti de facto proprio non credatur,tenet Alexand.in l.ij.§.ſi abſens.ff.ſi ex noxal. cauſ. agatur. Alex. & Iaſ.in l.nec is.ff.de acquir.hered.Iaſ.in l.admonendi.ff.de iureiuran. & in l.cùm filiusfamilias.ff.de verbor.obliga.Alexand.in conſil. cxcij. volum.vj.Ruin.conſil.xix.vol.v.Maria.iun.in conſil.lxij.num.6. vol.j. qui tenet dictum iſtius teſtis non ſufficere,niſi alia indicia veritatis concurrant.

21 Aimo conſil.lxxiij.tenet quòd dictum iſtius teſtis non facit plenam fidem.& in conſil.clxxviij.Grat.in conſi.clij.vol.ij.Boer.deciſ.ccxxi.circa finem,vbi dicit hanc partem * communem.Ruin.qui dicit hanc veriorem.in conſi.lxv.vol.v.

22 Tenendo primam partem, amplia vt etiam teſtis infamis, & aliàs inhabilis probet quando deponit de facto proprio, Paulus de Caſtro in l.ij.§.ſi abſens.ff.ſi ex noxali cauſa.Dec.conſi. ccclxiij. Tiraquell. de retract.numer.48.

23 Quartò limita,quando ſumus in cauſis poſſeſſoriis,ſeu modici præiudicij,quia in illis ſufficit probatio per vnum teſtem.Doctres authen. niſi breuiores. C.de ſentent.ex breuieu. recitan.Mattheſila.in ſingula. ſuo j.& ij.

24 Quintò limita,nam quando quis voluit corrumpere teſtem pecunia,ne contra eum deponeret, ſi teſtis hoc aſſerat, plene probat contra corrumpentem,Felin.in c.licet cauſam.de probatio.Hippol.in ſingul. cxij.& in conſi.lxj.& in l.prima.§.ſed ſi quis.ff.de falſis.Roma.in ſingula.cccxxx.Ioan.de Anan.in cap.j.de crimine fal.Felin. in ca.j .in primo not.de teſt.Angel.in conſi.cccix. verſic. de ſecundo, Alexand. in conſi. xix.verſicu. præterea iſte teſtis.volum.iiij.Dec.in cap.j. de teſtibus, qui Docto.ſupra allegati intelligunt hoc procedere vt probet in negocio principali.

Contrarium tamen in hoc voluit Gram.voto,xj,

25 Sed tu dic quòd ille teſtis probat corruptionem, & ita loquitur Bal. in cap.fin.de teſtib.cogen.& ibi Felin.et Iaſ.in l,j.ff.de feriis. Gram.voto.xj.num.9.& conſi.ciuili lxxxij.

26 Declara etiam,ei qui aſſerit falſum teſtimonium ſe tuliſſe ad inſtantiam alicuius,non creditur.Maria.in conſi.xxxix.nu.54.volumi.ij.Rui. in conſi.xv.volu.v.Bero.quæſt.lviij.quem omninò vide.

27 Sextò limita quando difficile,vel impoſibile eſſet habere plures teſtes,nam tunc vnus ſufficit.Doct.in l.j.§.fin.ff.de verbo.obliga.Hippol. in l.ſi quis ne quæſtio.verſi.& reſpondendo dictis.ff.de quæſtionib.

28 Septimò limita,quando ſacerdos fide dignus aſſerit ſe habuiſſe licentiam à confitente reuelandi eius confeſſionem, quia tunc ſtatur eius dicto.Lap. alleg. xciiij. incipien. mulier in confeſſione. Felin. in capit. veniens.de teſtibus,ex mente Archidiac.in c.ipſi apoſtoli.vij.quæſtion. ſecunda,vbi vult quòd debeat deponere iuratus.Felin.in cap. nemo, de ſimonia.Hippol.in d.l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt.

29 Octauò limita,vbi ageretur de recognitione ſcripturæ notarij, quæ ſi habet ſua ſubſtantialia,poteſt per ipſummet notarium recognoſci.l. ſi quis Decurio.C.de falſis.& ibi not.Bart. & in authen. de inſtrument. cautel.& fid.in §.ſi verò neque adnumerator.

30 Nonò limita, in denunciatione euangelica, in qua ſtatur vni teſti quòd fuerit facta, vt eſt tex.in cap.nouit.de iudi. Hippoly.in l.ſi quis ne quæſtio.ff. de quæſtionib.

31 Decimò limita, quando teſtator hoc mandauit, quòd ſtaretur dicto vnius.per text.in lege Theopompus.ff.de dot.prælegat.& ponit Specul. in titulo de teſt.§.reſtat.verſi.tamen fallit.Anton.de Butri.in c.veniens. el primo,de teſt.

32 Declara, vt in tali caſu ille teſtis debeat deponere iuratus. Felin.in c. veniens.el.j.de teſt.Hippol.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſti.

33 XI. limita,quando partes concordarunt ſtare dicto vnius teſtis.Bar. in d.l.Theopompus.ff.de dot.præleg.Specul.in titu.de teſtib.in §.reſtat. verſi.hoc tamen fallit.Anto.de But.in c.veniens.el j.de teſt. & ibi Felin. vbi declarat.Roma.in l.j.§.fin.ff.de verbo.obligatio.Bald.in l. directis. C.de teſta. manumiſſ.Hippol. in l. ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſtionib. Caſſan.in conſilio xxxvij. & in conſuetu. Burgund. Bertrand. in conſi. cxix.volu.ij.vbi ampliat iſtam limitationem.

34 XII. limita, quia teſtibus ſingularibus, ſeu denuntiatoribus plena fides præſtatur.Antonius de Butr.in cap.in omni.de teſt. Felin. in capit. veniens.el.j.eodem titul.

Contrarium tenet Bartolus in l.Diuus.ff.de cuſtodia,& exhib.reorum.niſi quando delicta eſſent leuia,& eſſet ipſis commiſſum quòd referrent vel mitterent.

Sed tamen iſto caſu contrarium tenet Abb.in capitulo in omnib.de teſti.& in capit.præterea.de teſt.cogen.

35 XIII. limita,quia creditur vni teſti quo ad probationem mortis occultæ, ſecundum Felin.in capitulo veniens. ſupra citato,de teſtib. per not.per Bald.in l.vbi numerus.ff.de teſtibus ſed Bald. ibi loquitur non quo ad probationem mortis, ſed quòd quis excuſetur à crimine, & negligentia.

36 XIIII. limita,quando iudex deberet informari de conſcientia alicuius,quia tunc dicto illius poteſt plena fides præſtari. Anton. de Butr. in c.peruenit,de cenſibus. Compoſtel.in ca.j.de elect. libro ſexto. Feli. in c.veniens.de teſtib.

37 XV. Limita, quando vnus teſtis peritus probat innocentiam, quia operatur vt reus veniat abſoluendus,Corn.conſi. cxciiij.in fin. volu.ij.

38 XVI. Limita,quando poteſt procedi ſine ſcriptura, quia tunc ſtatur

aſſertioni ſolius iudicis. Aret.in capitulo,quoniam contra.de probatio.

39 XVII. Limita, quòd ſtatur dicto vnius teſtis, vbicunque agitur de pœnitentia,& non tangitur præiudicium alterius. Aret. poſt Abb. in c. ſuper eo.verſi.vltimò collige.de teſt.

40 XVIII.Limita,nam de læſione minoris ſufficit conſtare per vnum teſtem.Abb.in cap.ex literis.de reſtit.in integ.Saly.in l.j.C.de confeſſis, Soc.in conſi.lxxij.vol.iij, Alex.in l.nā & poſtea,§.ſi minor.ff. de iureiur.

41 XIX. Limita,quia ſtatur dicto vnius teſtis, quādo tractatur de ſignificatione literarum,vt quia ſunt literæ Græcæ exiſtentes apud Latinos, & ſic incognitę,quia tunc ſtatur dicto illius tantùm,qui ſciuit legere illas.Ang.in auth.vt præponatur nomen Imperatoris,in princi. Alexan, in conſil.clxxix.vol.ij.Hippol.in d.l.ſi quis ne quæſt.ff.de quæſt.

42 XX.Limita,in caſu in §.ſi verò moriantur.in auth. de inſtrum. caut. & fide: videlicet quando omnes teſtes inſtrumentarij ſunt mortui, vel abſentes,& etiam notarius ſit abſens,quia tunc ſtatur ſuper comparatione manus eiuſdem notarij dicto vnius teſtis medio iuramento manum notarij recognoſcentis.Hippol.in l,ſi quis ne quæſt.ff.de quæſt.

43 XXI.Limita,in teſte valde digno,vt per Gram,conſil,xiij,Caſſan.in conſuet.Burgun.

44 Et hoc maximè videtur procedere concurrentibus aliquibus coniecturis.Zaſ.in conſilio xv.volum.j.

45 XXII. Limita, in cauſis breuioribus, quæ ſummariè expediuntur. Calca.in conſil.xcix.Hippol.in ſingu.cccxxxiij.

46 XXIII. Limita,quia ſtatur Delegato aſſerenti ſe impeditum.Felin. in capit.paſtoralis.de offi.deleg.

47 XXIIII. Limita,vt dictum vnius teſtis excuſet à præſumpta calumnia.Felin.in capit.ij.de calumniatoribus.

48 XXV. Limita,nam dictum vnius teſtis eſt ſufficiens ad ſaluandum inſtrumentum abraſum.Cotta in memorabil.in verbo abraſo.

49 XXVI. Limita,nam dictum vnius teſtis omni exceptione maioris facit præſumptionem,per quā transfertur onus probandi contrarium in aduerſarium.Gozad.in conſil.lxxv.

Reliquos verò caſus,in quibus ſtatur dicto vnius teſtis, proſequere vt per Specul.in tit.de teſt.in §.reſtat.qui ponit xxx.caſus. & per Caſſan.in conſuet.Burgundiæ.

50 Cautelam quando non habes niſi vnum teſtem, ponit Guald. denſ. in enunciato.lxxix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Teſtes ſingulares non probant.

1 EX præcedenti concluſione ſumitur & alia regula in hac materia teſtium, vidilicet, quòd teſtes ſingulares regulariter non probāt,c.nihilominus.& ibi glo.iij.q. ix.& in cap. tam literis.de teſt.vbi gloſſ.in verſic.ſoli. & in cap. cùm dilecti.de electio.& in capitu.licet cauſam.vbi Abb.de probat. Petrus de Anch.in conſil.cclxxvj.Hippol.in pract.in §.diligenter.Felin,in c.licet ex quadam.de teſt.Corn.in conſi.cclxxxvj.volu.iij.& in conſi. cxxxiiij. in princ.volu.j.Alex.conſil.iij.volu.j,Iaſon.in repet.l. admonendi.ff.de iureiuran.Grat.conſil.ſecundo,volum.ij.Pariſ.conſi,lvij.volu.j.

2 Et propterea dicit Bald.in l.iuriſiurandi.C.de teſt.quòd tantum probant mille teſtes ſingulares, quantum vnus.Alex.in conſi.xviij. vo.iiij. & in conſi.xx.& in conſi.lxxxj.vol.iiij.Pariſ.conſi.lvij.vol.j.

Contrarium Cæpol.in conſi.ciuil.iij.

3 Et ideò infertur,quòd vnus teſtis de viſu mutui,alter verò de confeſſione non probant,quia ſunt ſingulares.Bal.in l.ſi ex cautione. q. xij.C.de non nu.pecu.Bald.in auth.rogati.C.de teſtibus.

4 Infertur, & quòd teſtes ſingulares non iunguntur, quando vnus deponit de cōfeſſione vnius partis,alius de alia.Alex.in cōſ.lxviij.&vo.iij. in conſi.xxxvj.vol.v.Aimo in conſi.lxxiij.num.33.Pau.de Caſ.in conſi. cix.volu.ij.Ant.de Butr.in c.licet ex quadam.de teſt.Salice.in auth.rogati.in fin.C.de teſt.ſentit Alex.in conſi. clxxv.volu.j.dum nititur ſaluare teſtes probantes confeſſiones à ſingularitate ſentiens, quòd ſi non eſſent conteſtes,non probarent.Pariſ.in conſi.lvij.volu.j.Curt.ſen.in repet.l.admonendi.num.193.ff.de iureiur.Alex. in conſi. liij. volu.j. Marian.iun.conſi.xc.vol.ij.& conſi.xcix.volu.ij.Paul.de Caſtr. in conſilio cxliij.volu.ij.Bert.clxxv.vol.ij.Aimo.de antiq. temp.in iiij.par.nu.137.

Contrarium Paul.de Caſtro conſi.ccclxxviij.incip.ipſa petitione.& in conſi.cclxxvij.incip.viſo proceſſu.vol.j.ſecundum antiquam impreſſionem, propterea reprobat Iaſo.in l.admonendi.nu. 256.ff. de iureiur. & de hoc dictum eſt ſuprà in regula.Quæ non proſunt ſingula, &c.

5 Et nota,quia teſtes non propterea cenſentur ſingulares, ſi non ſe allegant in conteſtes.Cor.conſi.xciij.volu. j.& in conſi. cxxxiiij. volum.j. Alex.in conſi.clxxxv.volu.vij.& in conſi.clvj.vol.v.Felin. in cap. licet ex quadam, de teſtibus.Brunus in tractatu de forma.Ruin. conſilio xxxvj.volumine quarto.

Contrarium tamen tenet Alex.in conſilio xxxiiij.volumine primo.

6 Et ideò poſſunt eſſe conteſtes dato quòd vnus dicat, quòd nullus alius erat præſens.Brun.in tractatu de forma.Zaſius conſi.iij. volu.ij. Hipp. in ſingul. cccj. vbi idem tenet, quando teſtis non recordatur de præſentia aliorum.

Declara etiam, quia ſemper in dubio fit interpretatio, quòd teſtes ſint conteſtes,non autem ſingulares.Alex.in conſi.cxlvj.volum.v.Dec. in conſi.dcl.Aimo in conſi.clj.num.15.Iaſ.in l.ij.verſi.ex iſta deciſ.C.de bonor.poſſeſ.ſec.tab.Alex. conſili.xlij.verſi.non omitto etiam. volu.ij. Aimo conſi.lxxviij.num.9.

7 Quòd declaratur per Ruin.in conſi.xij.nu.7.volu.v. iſtud non procedere,quando teſtes deponunt ſuper eo,quod de ſui natura eſt variabile ac mutabile, prout eſt tempus,quia tunc præſumuntur potius ſingulares,quàm conteſtes,vt ibi per eum.

8 Inſuper aduerte,quia omnis ſingularitas teſtium reducitur principaliter ad quatuor capita:nam aut eſt differentia inter ipſos in cauſa efficienti,aut in cauſa formali, aut in cauſa materiali, aut in cauſa finali, prout declarat Bald.in l.teſtium.verſic.tu adde.C.de teſt.& in capitulo, bonæ.de elect.

9 Cæpol.autem in conſi.ciuili iij.nu.9.conſtituit tria genera ſingularitatum in teſtibus,videlicet,quòd vna eſt ſingularitas obſtatiua,quæ regulariter infringit dicta teſtium.

Secunda eſt ſingularitas ſubalterna, & hæc non infringit dicta teſtium,vt puta ſi in probanda poſſeſſione vnus deponit de vno actu poſſeſſionis,alius de alio,vel ſi volo probare iuriſdictionē, vnus deponit quod iudex condemnauit vnum pœna capitali, alius dicit, quod condemnauit illum ad triremes.

Tertia eſt ſingularitas adminiculatiua,quando vnus teſtis alteri adminiculatur, vt puta ſi vnus deponit de veritate facti, alius de confeſſione partis,alius verò de fama:nam licet videantur ſingulares, nihilominus iſta ſingularitas adiuuat, non autem annullat dicta teſtium, vt ibi per eum.

Et in effectu iſta tria genera ſingularitatum rediguntur etiam ſub diſtinctione Baldi ſuperius relata in dict.l.teſtium.C.de teſtib. & idem dicit Aimo in tract.de anti.temp.in iiij.par.num.157.

10 Primò Amplia,vt teſtes ſingulares non coniungantur etiam quo ad faciendum indicium ad torturā.Hip.in pract.criminali,in §. diligenter.

11 Et propterea ſi teſtis dicat ſe fuiſſe præſentem vnà cum tali, qui dicat ſe non interfuiſſe, dictum teſtis redditur ſuſpectum. Gram. in conſilio xxvj.& in conſi,xxxj.Guido Papæ in ſing.dcccxcv.Fel.in ca. cum cauſam.de teſtib.Grat.conſi.lxxv.volu.j.

Contrarium Hippol.in ſingulari ccccviij.

12 Secundò amplia,vt teſtes ſingulares non probent etiam in fauorem piæ cauſæ.Pariſ.conſi.xxiiij.volu.iij.

13 Tertiò amplia,vt teſtes ſingulares non ſolum non probent,ſed etiam non probent illi,qui poſſunt eſſe ſingulares, Aimo in conſil.cij. nu. 14.

14 Quartò amplia,vt ad probandum tractatum filiationis,teſtes ſingulares non ſufficiunt.Ruin.conſi.lij.volu.v.

15 Quintò amplia,idem eſſe quo ad probationem matrimonij.Felin.in capit.cum tu,de teſtib.

16 Sextò amplia,vt ad probandam ætatem,teſtes ſingulares non recipiantur.Calca.in conſi.lxxix.

17 Septimò amplia,vt teſtes ſingulares eo maximè non probent,quando tempus eſt de ſubſtantia,Lofred.in conſi.xxvij.Aimo.conſi.ix.

18 Primò limita,niſi agatur de probatione actus non momentanei, ſed ſucceſſiui,vel ad probandum quid in genere,quia tunc teſtes ſingulares ſufficiunt.glo.in l.ob carmen.§.fin.ff.de teſtib. vbi etiam Iacob.Butrig. & Bar.& Fulgo.Cy.Petr.& Iacob.de Arena.in l.ij.C.quæ ſit longa conſuetu.Bald.in l.actor.C. de probat.Abb. in capitu. cum dilecti.de elect. Corn.in conſi.xxxiiij.volum.ij.& in conſi.ccxlvij.eod.volum.vbi dicit iſtam * communem opinionem. & in conſi.cxxxiiij. volum.j. Alex.in conſi.lxxxv.& in conſi.lxxxvj.volum.ij.& in conſi.xcij.volum.v. & in conſi.cx.volum.iiij.Franc.Curt.in conſi.lxiiij.Soci. in conſi.cv. volum iij.Calca.in conſi.xix.Zaſ.in conſi.xj.volum.ij.Grat.in conſi.cl. volu.ij.

19 Marian.iun.conſi.xc.volum.ij.& dicit Cor. in conſi. xxxiiij. volum. ij.quòd vbi plures actus habent vnam originem, & vnam cauſam,illa cauſa, & illa origo probatur per teſtes ſingulares. Ang. etiam tenet iſtam opinionem in conſi.ccxxxiij. Salic. in l. quicunque. C. de hæret. Ang.in diſput.ſua incip.Aſten.miles.Dec.in conſi. dcl. Aimo, qui dicit hanc * communem opinionem in conſi. lxxiij. numer.34. Grat. conſi. lxxxij.volu.ij.Aimo de antiq.temp.in iiij.par.num. 157.

20 Declarat, vt limitatio iſta procedat, quotieſcunque non agatur de probatione alicuius rei,in qua tempus ſit de ſubſtantia,quia aliàs teſtes ſingulares non ſufficerent,etiam in probando quid in genere,vt declarat Alex.in conſi.iij.verſic.nec.prædictis obſtat.volum.iiij.

Contrariam opin.quod etiam ad probandum quod genere teſtes ſingulares non ſufficiant,voluit Hoſt.in ſum.de teſt.§.quæ diuerſitas.verſ. quid ſi agatur.vbi refert ita tenuiſſe Gofred.Idem Inno.in capitulo qualiter,& quando.de accuſ.propter vltimam opinionem per eum relatam,quæ in dubio cenſetur approbata.& idem clarè voluit Innoc.in capitulo licet ex quadam.de teſt.Specul.in ti.de teſta.§.iam de interrogatoriis.

gatoriis,verſicu.idem de tempore.in fin.Ricard. Malumb. quem refert Bald.in l.ob carmen.§.fin.ff.de teſt.Imola.in capitulo,cum oporteat.de accuſat.& in l. inter pares.de reiud. Alex. in conſilio 100. volumine j. Idem Alex. in conſilio, clxxv. volumine ij. quod eſt duplicatum in j.li. conſilio lxxij. Abb. in conſilio xlij. volumine j. & Alex. in conſilio iij. volumine iiij. Decius in capitulo, licet cauſam. de probat. vbi etiam Bald.notat ex illo textu. Iaſ. in repet. l. admonendi. ff. de iureiur. & in conſi.cliiij.volu.ij.& in conſi.lxxxj.volu.iij.

Tenendo tamen primam opin.quæ videtur eſſe magis * communis tum per auctoritates primo loco allegatas, tum etiam per illas, quæ infrà ſubiicientur in caſibus particularibus,qui ex d.j.opin. inferuntur.

21 Primò infertur,quod ſi aliquis geſſerit ſe pro herede, poterit per teſtes ſingulares probare, ita conſuluit Pet, de Anch. in conſi. inci. viſis dictis,& atteſtationibus,quod conſiliū non habetur communiter inter conſi. Petri de Anch.& illud refert,& ſequitur Soc.in conſi.ccxcv.

Contrarium voluit Iaſ.in conſi.cliiij.volum,ij.

22 Secundò infertur,quòd ad probandum iuriſdictionem ſufficiunt teſtes ſingulares. Innoc.in capitulo, qualiter,& quando.in pima opi.de accuſ.Io.Bap.de ſancto Seuerino in conſilio ſuo incip.proſpectis actis, & iuribus,Ioan.de Monte Sperello in l.ſi auiæ. C.de iur.deliber.Socin, in conſilio ccxcv.Ioan.Andr.in capitulo,qualiter & quando.de accuſ. Bald.in l.j.C,de teſta.Alex.in conſilio iij.volumine iiij,Guido Papæ.q. dxliiij. Venaf. in conſilio j.Felin. in capitulo licet ex quadam. de teſt. Corn.in conſilio cclxxxvj.volumine iij.& in conſilio xxxiiij. volum.ij, & in conſilio ccxlvij.volumine ij.Aret.in conſilio xlij.Ang. in diſputatio.incip. Aſtenſis miles,Franc.Curt.in conſilio lxiiij.Purpurat. in l.j.ff. ſi cert.pet. Aimo in conſilio lxxviij.Maria.iun.conſilio xcix. volumine ij.Ruin.conſi.liij.volu.iiij.& conſi.lxvij.vbi declarat.volu,v.

23 Hoc tamen,quod dicitur,quòd iuriſdictio probatur per teſtes ſingulares,declara vt per Aret. in capitulo licet cauſam. de probat. qui dicit vt iſtud procedat,quando quæritur de ipſo genere, ſed ſi quæreretur de vna ſpecie iuriſdictionis tunc teſtes debent ſe referre ad eandem ſpeciē iuriſdictionis non quo ad diuerſas,vt puta quia ſi duo teſtes deponunt de diuerſis actibus eiuſdem ſpeciei iuriſdictionis,non dicetur probata iuriſdictio,quo ad illā ſpecien iuriſdictionis.Bal.in l.actor.C. de proba.

24 Et ſi duo teſtes deponerent de diuerſis ſpeciebus iuriſdictionis,vt quia vnus deponit de actu meri imperij,alter de actu iuriſdictionis ſimplicis,iſti teſtes non probabunt, nec facient plenam probationem quo ad vnam ſpeciem, ſed bene quo ad ipſum genus. Caſſa.in conſi,xv,Corne. in conſi.cclxxxvj.volum.iij.

25 Tertiò infertur,quo ad probandam conſuetudinem teſtes ſingulares admittuntur,& ita voluit Bald.in repe,l.de quibus.ff.de le gibus.et in l.j, C, de teſtam.Alex. in conſilio clxxij. volumine ij.Franc. Curt.in tract. feud,in j.par.Alex.in conſilio xl.volumine iiij. Guido Papæ in conſilio cxvj.& in conſi.cxxxj.Venaf.in conſi.j.Purpur.in l.j.ff.ſi cert.pet, Pariſ, in conſi.xxv.volu.iiij.Aim.in conſi,lxxiij.

Contrarium tamen tenuit Petr.& Cy.in l.ij. C, quæ ſit lon.conſ.Io. An,in c.fi.de conſue.ver.practicant Legiſtæ.& ibi An.de Bu.& ibi Car. Flor.q.xlj.& Petr, de Anch. et Alex.in conſilio xlv. volu.ij. & in conſi, ciiij.volumine iij. & conſilio cxxxj. volumine ij. & conſilio clxxiij. nu. 6.& numer.7.& conſilio cxcvj.numer.14.volumine ij.Corn. in conſi. lxxxix. volumine primo. & in conſilio cclxxxvj.volumine tertio,Abb. in conſil. xlij. volumine primo. Pariſ. conſilio xxvij, volumine primo, Ruin.conſilio clxxiij.volu.iiij.& conſi.cxxij.volu,v.

26 Et iſtud videtur verius quo ad iſtum caſum, quia non agitur de probando quid in genere,ſed de verificando conſuetudinem in certis caſibus,qui caſus cùm ſint caſus particulares,non poſſunt probari, niſi per teſtes conteſtes, vt dicit Alex. in conſilio ciiij. volumine iij. & Corn,in d.conſi.cclxxxv.volu.iij.

Tenendo tamen primam opinionem declara illam,vt per Aretin. in capitulo licet ex quadam,de teſt. & ibi Fel, & Roch. in capitulo fin. de conſuet.Soc.in conſi.xcv.volu.iij.

27 Vbi quando actus ex quibus debet reſultare conſuetudo, non ſunt de ſpecie illius generis,tunc nō ꝓbatur per teſtes ſingulares, vt per eos.

28 Quartò infertur,quòd ad probandum quem vſurarium teſtes ſingulares ſufficiunt,Bald.in l.j.C.de teſta.& in l.rogaſti.§.ſi tibi. ff.ſi cer.pet. & in conſili.ccccvj.volumine primo,Ang.in diſpu.inci, Aſtenſis miles. Zaſius in conſilio xj.volumine ſecundo.Aim.in conſi, lxxiij,Maria.iun. conſilio xcvij.volumine ij.

Contrarium tenet Federicus de Senis in conſilio lxiij. & in conſilio xvij.Anto,de But,in capitulo cum oporteat.de accuſ.Lau. de Rodul,in tract.vſura.q. xij. & in capitulo conſuluit, q. cxxvij. in ij.par.Abb. in d. conſilio xlij, volumine j. Alex, in conſilio clxxv. volumine ij. Iaſon in conſilio lxxviij.in iij.volumine & iſtud eſt commune * dictum vt per Abb.in c.cum in Diœceſi.de vſur.in fi.Purpur.in l.j.ff.ſi cert.pet.

29 Tenendo tamen primam opin, illam limita, & declara, vt procedat quando ageretur de probando in genere, quem eſſe vſurarium, non ſi aliquid in particulari, vt puta ex tali cauſa præſtitas fuiſſe vſuras, propterea illas eſſe reſtituendas,vt declarat Bal.in d.l.j.C.de teſta. Affli.ſuper conſti.in ti.de vſura.nu.20.

30 Secundò declara,quia non probatur quem eſſe vſurarium,ſi quilibet teſtis deponit de vno inſtrumento vſurario. Felin. in capitulo licet ex quadam.de teſtibus.

31 Amplia primam opin.vt teſtes ſingulares ꝓbent quē eſſe vſurarium, etiam quod in conſequentiam talis probatio reſultet in fauorem ipſorum ſingularium teſtium hoc probantium, vt per Ang.in d.diſput.incip.Aſtenſis miles.

32 Quintò infertur, quod ad probādam poſſeſſionem teſtes ſingulares ſufficiunt,vt quia vnus deponit,quòd collegit fabas,alter,ꝙ collegit frumentum,vt no.Spec.in tit.de inquiſit.§.nunc tractemus.verſi.ſufficit.& in tit,de teſt.§.nunc verò de interrogatoriis.verſ.item quid de tempore. Fel.in c.licet ex quadam.de teſt,Bal.in l.actor.C.de probat.Purpur.in l. j.ff.ſi cer.pet.Vel vnus teſtis deponit, quòd poſſedit iam ſunt xxx. anni, alter,quòd poſſedit iam ſunt x.anni.vt not.Bal.in l,j. C. de teſta. & no. Imol.in l.inter pares ff.de re iud. Corn. in conſi. xxxiiij. volum.ij. & in conſi.cxxxiiij.volu.j.& in conſi.cclxxxvj.volum.iij,Alex,in conſi.lxiiij. volum,ij.& in conſi.cxvij,volu.ij.in fin.

33 Et propterea qui aſſerit ſe eſſe in quaſi poſſeſſione percipiendi decimas, ſatis eſt, quòd probet per teſtes ſingulares videlicet, quia vnus dicat collegiſſe frumentum,alter fabas,vt not.Spec. in tit.de teſt.§. antepen,in prin.Io.And.in c.qualiter & quando.de accuſ.Corn.in conſilio xxxiiij.volu,ij,& in conſi.cxxxiiij. volu,j, & in conſi. ccxlvij. volum.ij. Cæpol.in conſi.iij.ciuil.Alex.in conſi.cxix.volum.iiij.Venaf. in conſi.j. Aim,in conſi,lxxviij,Grat.in conſi,cl.volu.ij.Ruin.conſi. lxvij. volu.v. & clxxvij.volumine v.

Contrarium Archid.in c.nihilominus,iij.q.ix,& Imola in cap. inter pares,de re iud.Abb,in conſi.xlij,& ſequen.volu,j.

Tenendo primam opin.quæ videtur * communis,

34 Limita,vt per Soc.in conſi.xcv.volu.iij.nam licet per teſtes ſingulares probetur poſſeſſio in genere,non tamen probatur poſſeſſio præciſa alicuius temporis.

35 Limita etiam,quia tunc probatur poſſeſſio per teſtes ſingulares,quando deponunt de actibus immediatè poſſeſſoriis: ſecus autem ſi deponunt de actibus remotis,& de ſui natura non poſſeſſoriis.Rui, in conſi. xliiij,numer.9.volum.iiij.

36 Sextò infertur, quòd quo ad probandum famam teſtes ſingulares ſufficiunt,vt not.Bart.in l.plurimùm.§.tormenta.ff.de quæſt..verſic.ſed quid ſi teſtes. Corn.in conſi.xxxiiij.vol.ij.& in conſi. cxxxiiij.vo.j.& in conſi.cclxxxvj.vol.iij.Alex.in conſi.lj.vol.j.Franc.Curt. in conſi. lxiiij. Hippol.in §.plurimùm.in l.de minore.ff.de quæſti.Aim.in conſi. lxxiij. Rui,conſi.cxxviij.volu.iiij,& conſi.lij,vol.v.

37 Contrarium videtur tenere Vincen,in c,illud.de præſcrip. vbi tenet, quod non ſufficit,vt vnus teſtis dicat,ꝙ audiuit publicè dici ab vna parte populi, alter ab alia. & ꝙ teſtes ſingulares non probent famam, niſi ſint conteſtes,in tēpore,loco,& perſonis,tenet Abb.in d.cōſ. xlij. vol.j.

38 Tenendo primam opin.adde idem eſſe quantum ad probandam alicuius infamiam,quia teſtes ſingulares ſufficiunt.Bal.in l,j,C.de teſta.& in l.ea quidem. C. de accuſ. Alex. in conſi. cxlj. vol,j, & in conſ.lxxxv. vol.ij, Alex,in conſi.xcij.vol.v. Venaf.in conſ,j. Aimo in conſ. lxxviij. num.6.

39 Declara,quia in probanda fama non ſufficit , ꝙ vnus teſtis deponat audiuiſſe ab vna parte ciuitatis , alius ab alia , quia quando aliquid eſt, quid de per ſe,debet etiam de per ſe probari. Fel. in c. licet ex quadam de teſtib.

40 Septimò infertur,quòd quo ad probandum quem hereticum ſufficiunt teſtes ſingulares. Iaco. Butri. in l. Arriani.C.de hæret. Bald.in l,j. C. qui numero tutelar. & in l.actor .C. de probat. Io.de Ana. in c.j. in fine, de hæret. Alexand.in conſ.cxlj.vol.j.& in conſ.lxxxv. vol.ij.& in conſ.xcij.volu.v. Calca.in conſilio xix.

41 Hanc opinionem intellige, & declara,vt per Salic, in l. quicunque, C.de hæret.per Alex,in conſi.clxxv.vo.ij.Aim.in conſ.lxxviij.Marian. iun.conſ.xcix.vo.ij.videlicet, vt habeat locum quando agatur de probando quem hæreticum in genere,ſecus autem ſi ageretur de probanda aliqua ſpecie hæreſis.& idem tenet Fel.in c.licet ex quadam. de teſt.

Contrarium quòd non ſufficiant,tenet Anto.de But. in c.cum oporteat.de accuſ. Salic.in l.teſtium.C. de teſtib.Alex.in conſ. clxxv.vol.ij. & in conſi.100, vol.j. Alex.in conſ.iij.volum.iiij. Iaſ.in repet.l. admonendi.ff. de iureiur, Purpurat.in l.j. ff. ſi cet.peta. Hiſpan.in alleg. poſt cap, per veſtras.de donat.inter vir & vxor. Pariſ.in conſ.ij.volum.iiij, Boer,deciſ.cccxlij.

42 Octauò infertur quòd, ad probandum furorem ſufficiunt teſtes ſingulares, Alex.in conſ.cxlj.vol.j.& in conſ,lxxxv.vo.ij,& in conſ.cxlvij, vol. vij,& in conſil.xcj.vol,v. Dec,in conſ. ccccxlviij, Alex. in conſ. x. vol.vij.& in conſ.xcj.vol.v.Bertran.conſil,xlviij,volum,j,Pariſ.in cōſ. lxxxvij.vol,iij.Ruin,conſilio lxvij.vo,j.Boer.deciſ.xxiij.nu.44.

Contrarium ſentit Dec. in d.conſ. ccccxlviij, Pariſ.in conſ, lxxxviij. vol.iij.

43 Nonò infertur, quòd ad probandum ſocietatem teſtes ſingulares ſufficiunt.Corn.in conſilio cxxxiiij,volum,j.

44 Decimò quo ad probandam habitationem idem eſſe, vt per Cor.in

conſi.cclxxxvj.vol.iij.

45 XI. Quo ad probandum malam fidem. Franc. Curt.in conſi. lxiiij. Aimo in conſ.lxxiij.

46 XII. Quo ad probandum vitam hominis, Cæpol.in conſi.ciuil.50. Aimo in conſ.lxxiij.

47 XIII. Quo ad probandum cenſum ſufficit probare ſolutiones per teſtes ſingulares. Caſſan.in conſilio xvj.

Contrarium ſentit idem Caſſ.in conſ.xviij.

48 XIIII. Quo ad probandam ſeruitutem, vt per Fel.in c.licet ex quadam.de teſt.

49 XV. Quo ad probandam ætatem. Fely.in c.licet ex quadām. de teſt. Contrarium Calcan. in conſ.lxxix.el ij.

50 XVI. Quo ad probandum adulterium. Zaſ.in conſ.xj. volu.ij.

51 Et ad probandum ſtuprum. Aimo in conſ.lxxiij. Maria. iun.in conſi, xcix.volum.ij.Boer.deciſ.xxiij.num. 44.& ſeq.

Contrarium Grat.conſi.50.volu.ij,Ruin.in conſi,lj.volu.v.

52 XVII. Et ad probandam diſcordiam, quòd ſufficiant teſtes ſingulares. Purpura,in l.j.num.104.ff. ſi cer.pet.

53 XVIII. Etiam quo ad probandum confeſſionem, Pariſ.in conſ.lvij. vol.j. Bertran.in conſi.clxxv. vol.ij.ſed hoc repugnat notatis in princ. regulæ. Aimo in conſ.lxxiij.

54 XIX. Etiam ad probandam præſumptam voluntatem. Aimo in conſilio lxxiij. Marian.iun.conſ.clxxviij. vol.ij.

Contrarium Grat.conſ.50. vol.ij, Rui.conſ.lj. vol.v.

55 XX. Item ad probandam præſentiam in loco, teſtes ſingulares ſufficiunt. Ruin.conſil.xxxv.vol.iiij.& conſ.xxxvj.eod.vol.

56 XXI. Item ad probandum minas. Gramma.deciſ.v.num.14.

57 Primò limita illam concluſ. quòd vbi agitur de probādo quid, quod habet tractum ſucceſſiuum, teſtes ſingulares ſufficiunt, nam iſtud non procedit, vbi eſſemus in probatione alicuius actus, in quo de neceſſitate tempus ſit probandum., vt quia aliquis intendit probare poſſeſſionem alicuius rei de aliquo tempore limitato, quia tunc requiruntur teſtes, & non ſingulares.

58 Iſta limitatio ſumitur ex gloſ.in d.l.ob.carmen.§.ſi.ff.de teſtib. & illam ponit Alexand. in conſ.100. volu.j. & in conſ.clxxv. volu.ij. & in conſ.iij. vol.iiij.

59 Secundò limita, vbi agitur non de probando quid in genere, ſed de probatione aliquarum cauſarum, ex quibus reſultet aliquid in genere, vt quia quis intendit probare aliquem ſanctum feciſſet miracula, quæ debent probari per conteſtes, & non per teſtes ſingulares, vt per Vinc. & alios in c. verùm. de teſt, & Archid.in c. ne mirum.xvj. q.v. licet ex hoc inferatur illum fuiſſe ſanctum, & iſtam limitationem ponit Alex. in,d.conſ.100. volum.j.& in conſ.clxxv. vol.ij. & in conſ.iij. vol.iiij. & in con.ciiij.vo.iij. Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pet.Fel.in c.licet ex quadā.de teſt,

60 Tertiò limitatur, nam etiam eo caſu, quo ſupra dictum eſt teſtes ſingulares probare, limitatur, niſi iudex ex aliqua iuſta cauſa inducatur ad non credendum illis teſtibus: quia hoc ei permittitur, vt not. Ang. in d. diſp.incip. Aſtenſis.Soc.in conſil.xj.volum.iij.

61 Quartò limita niſi agatur de probando quid in genere, habito reſpectu ad certum tempus, quia tunc teſtes ſingulares non probant. Soc. in conſi.ciij.vol.iij.& idem Soc.in conſil.lix.vo.iiij.

Principalem tamen concluſionem, quòd teſtibus ſingularibus nulla fides ſit adhibenda.

62 Secundò limita, principaliter, niſi iudex ex dictis teſtiū ſingularium in credulitatem adducatur, propter quam poteſt teſtibus etiam ſingularibus fidem adhibere, quia omnis fides teſtium eſt iudici arbitraria, vt not. Paul,de Caſt, in l,admonendi.ff. de iureiur. & in l. Lucius,ff. de ijs, qui not.infra. & per iſtam rationem hanc limitationem ponit Soc. in conſ.clxij. Dec.in conſ.clxiij.in fine. Franc. Curt.in conſ.clxxviij. Cæpol.in iij.conſ.ciuil.Soc.in conſi.xj.vo.iij.& in conſ.xc.vol.iij. Brun.in tract. de indic.Hipp.in pract. in §.diligenter. & in l.ſi quis ne quæſtio. & idem in l.j. §. ſi quis vltro.ff. de quæſt. Zaſ. in conſ.j. vol.j. Guald. enūcia.lxxviij. Pariſ.in conſil.lvij. vol.j. Aimo in conſilio xxxv. & in conſ.lxxiij.& in conſ.lxxviij. Grat.in conſ.xxx.vo.ij.Pariſ.in cōſ.lxxv. nu.15. vol.j.

63 Tertiò limita, vbi eſſent teſtes ſingulares in dicto principali, ſecus ſi in aliis, vt not.Bal.in d.l.de quibus. verſ.dictum eſt.ff.de legib. & Fulg. in conſilio clxj.Fel.in c.licet ex quadam,de teſt.Zaſ.in j.conſ.vo.j.& in conſ.xj.vol.ij.

64 Et propterea infertur, quòd ſatis eſt, quòd teſtes ſint concordes in eo de quo principaliter agitur, ſecus ſi diſcordant in circunſtantiis, vt not. gl.in c.dudum.de conuer.coniug. & in c.cum eccleſia Sutrina.in verb. vacillaſſe. de cauſ. poſſ. & propr. & eſt bonus tex, in c.nihil.de verb. ſignif.& iſtam limit.ponit Alex,in apoſtil.ad Bar. in d.l. ob carmen,§. ſi.ff.de teſt. Deci.in c.licet cauſam.de probat.& propterea dicit Bald.in l,qui ſententiam. C.de pœnis, quòd ſatis eſt vt teſtes concordent in effectu,& idem Abb.qui etiam declarat in c.nihil.de verb.ſignifi c.

65 Quartò limita, vt hoc procedat in ſingularitate ſeparata, ſecus in ſingularitate adminiculatiua, vt quia dictum vnius dictum alterius coadiuuaret, vt puta quia vnus depoſuit de numeratione, alter de confeſſione, vt not.Bal.in d.c.licet cauſam.de proba.

66 Ideò tunc iuramentum deferri poteſt in ſupplementum, vt not. Bal. in rubrica de controuerſ.inueſt.& idem Bal.in auth.rogati.C.de teſt.& iſtam limita.ponit Dec.in d.c.licet cauſam.de probat.Iaſ.in conſ.cxxxj. vol.j.& in repet.l.admonendi.ff.de iureiur.Barbat.in conſi.lxx.num.7. vol.ij.Cæpol.in conſi.iij.Ciuili.Calca.in conſi.xix.Fel.in c.licet ex quadam.de teſt.Dec.in conſi.dcl.Pariſ.conſi.lxxv.num.15. volum.j. Maria. iun.in conſi.xcix.volu.j.& conſi.clxxviij.volu.ij.Bertr. in conſi. clxxv. volu.ij.Maria.iun. qui hanc dicit * communem opinionem, in conſi. xc.numer.14.volumine.ij.

67 Et iſtam limitationem declara, vt ponit notabiliter Bal.in d.auth.rogati.C.de teſt. quando eſſent diuerſæ ſpecies, quia vna non vnitur alteri, licet magis probent, quàm vnus teſtis.

68 Secundò declara, vt limitatio prædicta non habeat locū niſi in contractu mutui, ſecus in aliis contractibus, Pari.in conſi.lxxv. num.15.vol. j.& de hoc fuit ſuperius dictū in concluſ.Singula quæ non proſunt,&c.

69 Quintò limita, vbi eſſemus in probatione alicuius actus connexi, quia ſi vnus teſtis probat de principio, alter de fine, tales teſtes etſi ſingulares probāt, vt per Bart.in d.l.ob carmen.§.fin.de teſt.Abb. in conſilio xlij.volu.j.Ang.in diſput.Aſtenſis.Felin.in c. licet ex quadam. de teſtib.

70 Sextò limita in probatione electionis ſepulturæ. Guido Papæ. q. dxliiij.

71 Septimò, quando teſtes eſſent valde digni, & deponerent veriſimilia. Zaſ.in conſi.ij.volu.j.Pariſ.in conſi.lvij.volu.j.Grat.conſi. xxx.vol. ij.Mar.iun.conſi.xxxij.vol.ij.

72 Octauò limita, nam ad faciendum indicium teſtes ſingulares ſufficiunt. Alex.in conſi.lxxvij.in fine, volum.j., vel præſumptionem, Aimo in conſi.lxxiij.

73 Nonò limita quando eſſent plures numero, Cæpol. conſilio ciuili. iij.in fine.

74 Decimò limita, quando agitur de paruo præiudicio. Ai.conſ.clxxxij.

75 XI. Limita, quando ratio concordiæ ſingularium teſtium eſt eadem veritas. Mar.iun.conſi.xc.vol.ij.& conſi.xcix.vol.ij.

76 XII. Limita, quando cum teſtibus ſingularibus coniecturæ concurrerent. Aimo de Antiq.in iiij.part.num.157.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Teſtis de auditu probat in antiquis.

1 DOCT. magis * communiter videntur firmare, quòd in antiquis teſtis de auditu probat. Innoc.in c.quid per nouale,& in ca.veniens.de verb.ſignif. Ant.de Butr.in c. licet ex quadam.& in c.tam literis.de teſti.Cyn. in l. teſtium. C. de teſt.Archi.in c.hoc videtur.xxij.q.v.Bal. in l.conuenticula illicita.C.de Epiſc.& cler.Bar.in tract.de teſti.verſic.hanc eandem rem.Aret.in cap. tam literis.de teſt.& in c.licet ex quadam.eo.titul.Aret.in conſi.xxxvij. Caſſa.in cōnſi.liiij.Dec.conſi.cccxxj.nu.8.Cæpol.in conſi.ciuil.xj. vol. iij.idem tenet Bal.in l.ſi arbiter.ff.de probat.Alex.in conſi.clxxxvij.vol. ij.Iaſ.in Rubr.ff.de iureiur.

2 Contrarium quòd imò ſola teſtium probatio de auditu non ſufficiat in antiquis, niſi ſaltem concurrat publica vox & fama, vel alia concurrant adminicula, ponunt Hoſt.& Io.And.in d.c. licet ex quadam. & ibi hoc ſequuntur Abb.Imola,Fel.& Hoſtien.in d.ca.quid per nouale. glo. in c.j.de præſ.in vj.in verbo,memoria,Corn.in conſi.lxxviij.volum.iij. Iaſ.in conſi.lxv.volu.iij.Cæpolla in conſi.ciuil.xxxviij.Calca. in conſi. ix.Deciſ.Neap.cxciij.in nou.Ruin.conſi.xxxiiij.volu.j.& conſi.xcij.vol. iiij.& hoc.ſentit Specul.in tit.de teſti.§.j.verſi.item quod non perhibet, vbi non ponit iſtum caſum, in quo probatio auditus admittatur in antiquis, licet alios ponat.

3 Et pro iſta opinione facit glo. cum qua tranſeunt ibi Vinc. Tancred. Hoſt.Abb.& alij, nec vllus eſt, qui eam impugnet, in cap. cùm vobis. de præſump.vbi glo.videtur tenere quo ad præſcriptionem centenariam probandam, quod non ſufficiant teſtes de auditu, tamen tenendo primam opinionem, quæ videtur * communis, vt dicit Aret.in d.c.licet ex quadam.de teſti.& Aimo de antiq.temp.nu.305.in j. par.

4 Primò limita, vt procedat, ſi modò teſtis de auditu, aſſerat audiuiſſe à pluribus, ſaltem à duobus, ſecus ſi ab vno tantùm. Innoc.in ca. veniens. el.j.de teſti.& in ca.quid per nouale.de verbo.ſignifica.Areti.in ca. tam literis.de teſt.Curt.iun.in conſi.xvij.Areti.in c. licet ex quadam. de teſt. Cor.in conſi.lxxviij.vol.iij.& in conſi.cxlvj.volu.iij.

5 Declara vt iſta limitatio non procedat in actu, qui pertinebat ad liberam facultatem,& voluntatem illius, quia etiam ſi ab illo tantùm quis audiuerit, probat, vt dicit Calca.in conſi.ix. verſi. non obſtat ſi dicatur.

6 Secundò limita, dummodò habuerit ex relatione antiquiorū.nec ſufficit habuiſſe ab antiquis.Cor.in d.cōſ.lxxviij.vo.iij.& in cōſ.cxlvj.vo.iij.

7 Tertiò limita, dūmodò teſtes deponant, ꝙ credant ita eſſe, prout à maioribus audiuerunt. Abb.in d.c.licet ex quadā.Cor.in conſi.lxij.vol.j. & in conſi.cxlvj.volu.iij.Soc.in conſi.xlvij.volu.iiij.

8 Quartò limita, quando teſtes ſint graues.& bonæ famę, vt d.c.licet ex quadam.vbi eſt tex.de teſti.Cor.in conſi.lxxviij.volu. iij. Soci.in conſi. xlvij.volum.iiij.

9 Quintò limita, quando audiuiſſent ante litem motam, nam debent dicere, quod ante litem motam audiuerunt, vt per Bart. in extrauag.ad reprimendum.in verbo, denunciationem.verſi.ſed ſi cauſa.Abb.in d.c. licet ex quadam.Cor.in conſi.cxlvj.vol.iij.& in conſi.lxij.vol.j.Rom.in ſing.dcclxviij.Archid.in capit.conſanguineos.xxxv.q.vj.Dec. in conſi. lxxxij.Petr.de Muncad.in addit.ad tract.Croti.de teſt.num368.Cæpolla in conſi.ciuil.xxxj.Aim.de anti.temp.nu.307.in prima part.

10 Sextò limita, niſi negligentia poſſit imputari parti, vel auctoribus ſuis, quare prius non ſunt experti, quia vt poſſint iuuari iſta extraordinaria probatione, non debet poſſe eis quicquam imputari, quare prius non ſunt experti, quo tempore dabatur eis facultas probandi per veras probationes, ita Aret.in dicto c.licet ex quadam.de teſt.

11 Septimò limita, quando requireretur verus actus hominis, quia tunc teſtes de auditu non ſufficerent etiam in antiquis.Pariſ. in conſili. xxiij. numer.260.volum.j.

12 Octauò Limita, niſi audiuerint à diuerſis perſonis, quo caſu teſtes dicerentur ſingulares.Aim.de antiq.temp.nu.310.in j.part.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Si teſtes adinuicem ſunt contrarij, quibus magis ſit credendum.

1 NON inutile mihi viſum fuit in hac materia teſtium, quæ quotidie in practica verſatur quamplures caſus colligere, in quibus appareat, quibus teſtibus magis credendum ſit, quando inuicem ſunt contrarij.in primis aſſumo mihi illam concluſionem, quòd creditur magis duobus teſtibus affirmātibus, quàm mille negantibus, prout dicit gl. in l. diem proferre.§.ſi plures in verbo, inde quæritur.ff.de arbitr.& gl.in cap.j.in gloſſ.fin.de præſ.in vj. Innoc.in c.quid per nouale.de verb.ſignif.Alex. in conſi. cxlviij. vol.ij. Rom.in l.in illa.in fine, de verbo. obliga.& in Rubr.de arbit.Innoc.in c.veniens.el.j.de teſtib.& Ant.de Butr.in c.quid per nouale.de verb. ſignif.Ioan.Andr.in reg.ſine poſſeſſione.in iiij.q.de reg.iur.Fel. in cap.in noſtra.de teſt.Corſet.in ſing.in verbo, teſtis.in xv.ſing.Soc.in conſi.cv. volu.iij.Alex.conſi.clxix.volu.v.Caſſan.in conſi.lxiiij.Calcan.in conſi. xlij.Guido Papę in ſing.dcxix.Rebuf.in concord.Maria.in.iun.in conſi. cxlvj.volum.j.Aimo.conſi.cxxxiiij.Rui.conſi.xij.volum.v.Boer. deciſ. 100.Grammat.conſi.ciuil.xij.

Amplia, etiam ſi negantes ſint clerici, & affirmantes laici, per glo.in c.clerici.lxxxj.diſt.Iaſ.in conſi.cxxxvij.vol.iiij.

2 Primò declarant iſtam concluſionem Iacob.de Aren. Oldrad. Bart.& Bald.ibi in d.§.ſi plures.quando illi probantes negatiuam, dicerent ſuper interrogatis ſe neſcire: vt iſto caſu procedat gl.illa, aliàs ſi dicerent, ſe ſcire, & ſe referrent ad negatiuam coarctatam, nam magis illis crederetur, quàm affirmantibus.Et iſtam declarationem etiam ſequitur Iaſ. in conſi.lxxxj.volu.iij.idem tenet Bart.in l.heredes palam.ff. de teſtam. & ſequuntur ibi Bald.& Bart.in l.j.C.de bon. poſſeſ. ſecun. tabul. Cæpolla in conſi.ciuil.50.Calca.in conſi.xlij.& in conſi.cxx.

3 Secundò iſtud declarat Bald.in c.j.in fine, de content. inter Dominum de por.feud in negatiua improbabili ſui natura, vel ſi teſtis deponeret ſuper negatiua, non reddendo rationem, Bald. in l.cùm hi.§. ſi integra. ff.de tranſact.& in d.§.ſi plures.& Iaſ.in conſi.clxxxj.vol.iiij. Aret.in c. in noſtra.de teſt. Fel. ibi. ſecus ſi eſſet negatiua ſui natura probabilis, vt quia proponeretur per medium alicuius ſenſus.Aret.in ca.in noſtra.de teſt.vel eſſet coarctata certo loco, & tempore, quia tunc non magis crederetur talibus teſtibus proponentibus negatiuā ſic coarctatam, quàm affirmantibus, ita voluit ibi Bald. in §.ſcripturas, & Iaſ.in dicto conſi. lxxxj volu.iij.& eſt bonus tex.in ca.eccleſia Sutrina. & ibi Bald. ad hoc not.de cauſa poſſeſſ.& propriet.Abb.in c.in noſtra.in fi.de teſt. Bald.in l.j.in v.quæſtion.C.de teſt.Alex.in conſi.cx.volu.j.& in conſi.cviij.vol. ij.Dec.in capit.fin.de appellat. Corſet.in verbo teſtis, in ix.ſingu. Felin. in cap.in noſtra.de teſtib.Alex.in conſi.xc.volu.iiij.Deciſ.Neapol.cccc. Grammat.in conſi.lxix.Venafr.in conſi.xxx.vbi de negatiua, quæ cadit in ſenſum teſtis.Claud.in tract.præſcript.in tertia part.princ.Iaſ. in Rubr.de iureiur.in l.vt vim.ff.de iuſt.& iure.Bertran.in conſi.clxxxix.vol. j.& in conſi.iiij. volu.ij. Soc. in conſi.xcvj.vol.j.Maria.iun. in conſi.xij. volu.ij.Grat.conſi.lxxxj.volu.ij.Ruin.conſi.lxiij.vol.iiij.& conſi. xcvij. volu.iiij.& conſi.clxiiij.vol.iiij.& conſ.cxlv.vol.v.Aret.in c.cū in tua.de teſt.vbi plus tenet, ꝙ præualent teſtes deponentes ſuper negatiua coarctata teſtibus affirmātibus, ſi negantes ſunt plures.

4 Primò Limita, in negatiua coarctata largè, & non ſtrictè, quia tunc magis crederetur teſtibus affirmantibus, quàm ſic deponentibus ſuper negatiua. Aretin. in capitulo in noſtra. de teſtibus.bonum verbum ponit Baldus, in lege actor.de probat. vbi conſtituit plures ſpecies negatiuarum.Pet.de Anch.in conſi.clxxxix.

5 Eſt verum, quòd etiam in negatiua coarctata.Bald. in l.ij. C. de reſcin.vendit.tenet quòd magis creditur teſtibus affirmātibus, quàm negantibus, etiam data in omnibus aliis paritate, idem ſentit in l.teſtium. C.de teſt.& in l.actor.C.de probat. Imola in l.inter partes.ff.de re iud. & Aret.in conſ.lxxj.Soc.in reg.ccccxxvj.allegat Cyn.in l.ij.C.de error. aduoca. Sed Aret.in d.c.in noſtra.poſtquàm dixit primam opinionem eſſe veriorem, & in practica ſeruādam, nititur illas fœdere diſtinctionis concordare, videlicet, vt ſi teſtis deponat negatiuam per medium affirmatiuæ, & tunc non ſit differentia inter teſtes affirmantes, & negantes. Afflict. deciſ.cccxxiiij. numer.9. vbi declarat, & dicteur in ſequenti limitatione.

6 Secundò limita, niſi cum probatione negatiua eſſet coniuncta affirmatiua, vt quia dixerunt teſtes, quòd tales non venerunt, & non potuiſſent venire, quin ipſi illos vidiſſent. Bar. & Bal.in heredes palàm.ff. de teſt. Alber.de Roſate in l. prima, ff.de ventre inſpicien.Bald.in ca. cùm eccleſia Sutrina.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.Paul.de Caſtro, in cōſ. xciiij.vol.j. Soc.in reg.ccccxxvj.in j.fall. & in iij.fal. Cæpolla in conſ. ciuil.50. Feli.in cap.in noſtra.de teſtib. Rebuff.in concordat. Ruinus conſi.ix.volumine ij.

7 Vel negatiua probaretur per factum, quòd ſonaret in affirmatiuam, vt ſi aliqui teſtes deponerent, quem non eſſe ſanæ mentis, quia viderūt illum facere actus furioſi, vel aliquem non eſſe viuum, quia viderūt in eo ſigna mortui.vt declarat Aret.in capitul.in noſtra.de teſtib.

8 Vel teſtes negantes deponerent per eandem cauſam probationis, per quam deponent teſtes affirmantes, vt not.Bald.in l.j.C.de bon.poſſeſſ. ſecun.tabul.

9 Tertiò limita, in criminalibus, in quibus non magis creditur affirmantibus, quàm negantibus teſtibus, ſed potiusècontra, per glo.in cap.clerici.lxxxj. diſtinc. Iaſ.in l. vt vim ff.de iuſt. & iure. Aret. in c.in noſtra. de teſt. Iaſ.in cōnſ.clxvij. vo.iiij. Hippol.in ſing.dxlj. Alex.in apoſtill. ad Bar. in d.l.heredes palam.ff. de teſta. Bald.in l.data opera. C.qui accuſ. non poſſ. Rom. in conſ.ccxlj. Bertrand. in conſ.clxxxix. volum.j.Mant.conſ.xlj.& conſil.ccxxxvj.Abb.in c.bonæ memorię. de Elect.Rom.in l.in illa.ff.de verb.oblig.Soc.in conſ.liiij.volu.iiij.Fel.in c.ex literis. de probat. Curt. iun. in conſ.cl. Soc.in reg.ccccxxvj. in iij. fall. Aret. in c.ex literis de probat. Fel.in c.in noſtra.de teſt. Corſet. in ſing.in verbo teſtis, in ix.ſingul. Curt.iun.in conſ.xix.

10 Secus autem eſt in ciuilibus etiam in fauorem rei, vt per Dec. in c.ex literis.de probat. Petr.Girard.in ſing.xj.Soc.in conſ.liiij.vol.iiij.

11 Sublimita vt per Abb.in d.c.in noſtra, de teſti.vbi limitat glo.in d.c. clerici.& per Petr. Girard. in ſing.xj. etiam ſi negantes laici, & affirmantes ſint clerici, vt per Iaſ. in Rubr.de iureiur. Calca. in conſ.lxiiij. Fel.in c.cum.P.de accuſ.& idem in conſ.50.numero 28.

Contrarium Bal.in c.j.quib.mod.feud, amit. Dec. in l.vt vim.ff. de iuſt.& iure.

12 Quartò limita in affirmatiua, quæ eſſet plenè probata, ſecus ſi affirmatiua non eſſet plenè probata, ita declarat Pet. de Anch. in c.ad noſtram. de probat. refert, & ſequitur Alex.in apoſtill. in d.l.heredes palàm.ff.de teſtam.Iaſon.in conſ.lxxxj. volumine iij.

13 Quintò limita, quia non magis creditur vni teſti affirmanti, quàm duobus negantibus, imò totum contrarium, quia duobus negantibus magis eſt credendum.Sal.in l.ij.C.de reſcin.vendit,

14 Sextò limita, quando teſtes negantes deponerent per eandem cauſam ſcientiæ, per quam deponunt affirmantes, vt quia deponunt tanquam artis periti, quia tunc non magis affirmantibus, quàm negantibus creditur. Bar. in l.diem proferri.§.ſi plures.ff.de arbitr.in l. heredes palàm. ff.de teſta. Soc.in reg.ccccxxvj.in iij.fal. Fel. in c.in noſtra. de teſt.Corſet.in ſingul.in verbo teſtibus. in nono ſing.

15 Secundò principaliter infertur, prout dicit Innoc.in c.ſuper hoc.de renunc. quòd magis creditur duobus affirmātibus de metu, quàm aliis aſſerentibus de libera volūtate, licet pluribus. & iſtud dictū ſequitur Abb.in c.j.de his quæ vi metusve cauſa.Rom.in Rubr. de arbitr. Bald. in conſilio ſchiſmatis, poſito ante tit. C.ſi quis aliquem teſt.prohib.& idem Bald. in l.obſeruare. §.proficiſci.in xiij.q.ff.de offi.proconſul. & leg.Ang.in l.j.ff.quòd met.cau.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad leg.Iul.de vi pub.Alex.in conſ.clvj.vol.v.Barbat.in conſ.liiij.vol.j.& in conſ.lx. vo.j.& in conſi.lxxj.vol.ij.& in conſi.xcix.volum.iij. Corſet.in verbo teſtis. incip. mille teſtes. Boer.in ſingul. in verb.teſtis.ſing.xvj. Lanfranc.in Rubrica. de cauſ.poſſeſſ. & propriet. Grammat.in conſil.l.j. Iaſo.in §.quadrupli.inſtit.de act.Zaſ.in conſil.x.volumine ij.Gozad in conſil.ix. & quòd pręualeat probatio metus. Hip. in ſing.cccxxv. Fel. in c. in noſtra. de teſt. Lofred. conſilio xvij. Pariſ. conſil.iiij. volu.iiij. & conſilio lx.& conſilio cxxxix.volumine iiij.Grat.conſil.xxxviij. volumine ij. & conſilio xliij.eodem volumine. Grammat.deciſ.ciiij. numero.60.Boer.deciſ.clx.Grammat.conſilio ciuil.xcj.

Contrarium ſentit Ang.in lege non eſt veriſimile.ff.quod met.cauſ. vbi poſtea diſtinguit, & contrarium tenuit. Signoro.Homod. in conſilio lxxv.in fine.Dec.in capitulo fin.de appellat. Aretin.in capitulo in noſtra.in fine de teſt.Alciat.de præſumpt.in iij.regula.in vij.præſumpt.

16 Poſſet fortaſſe pro concordia ſic dici, aut ſunt probati actus ex quibus metus potuit veriſimiliter inferri, & tunc magis credatur teſtibus

deponentibus de metu, quàm de libera voluntate, & hoc videtur voluiſſe Baldus in l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſcop.& cler.& in l. fin. C. de hered.inſtit.in fin.Barbat. in capit.j. de his quæ vi metuſue cauſ.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur eſſe * communis,

17 Primò Limita, quando teſtes, qui probarent liberam voluntatem, ex aliqua præſumptione iuuarentur, quæ eſſet efficaciter probata. Ang. in l.non eſt veriſimile.ff.de eo, quod met.cauſa.Iaſ.in l. interpoſitas. C. de tranſact.Dec.in c.fi.de appellat.Barb.in conſi.lx.volu.ij.Iaſon.in conſi. ccxxvij.volmin.ij.

18 Secundò limita, niſi probantes liberam voluntatem, allegarent aliquas circunſtantias, ex quibus deprehendi poſſet actum fuiſſe liberæ voluntatis, & non per metum, ita declarat Ant.de Butrio in d. capit. ſuper hoc.refert & ſequitur Cæpolla in conſi.ciuil.ij.

19 Tertiò infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus aliquem ſanæ mentis, quàm probantibus aliquem furioſum. Cor.in conſi.cclxvij. volumine iiij.Iaſo.in conſilio ij.volumine j.Dec.in conſilio cccxlviij. Pariſ.conſilio lxxxviij.volum.iij.Maria.iun.conſilio clxxviij.volum.ij. Ruin.in conſilio lxvij.volum.j.Gram.deciſ.lxxiij. num. 21.& ſeq.Boer. deciſ.xxiij.numer.93.& deciſ.100.Sed Felin.in capitulo in noſtra.tenet iſto caſu non magis credi teſtibus affirmantibus, quàm negantibus.

20 Limita niſi vicini atteſtarentur de furore, per veras cauſas ſignificantes furorem, vt per Alex.in conſi.x.vol.vj.

21 Quartò infertur, vt magis credatur deponentibus pro non delicto, quàm probantibus delictum, Cæpolla in conſilio ciuil.lx.& in conſilio crimin.primo.

Et propterea magis creditur dicentibus homicidium commiſſum caſualiter, & non appenſatè. Baldus in capitulo, in noſtra. de teſtibus. & ibi Felin.

22 Quintò infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus pro vita puellæ exeuntis ex aluo materna, quàm probantibus mortem, Cæpolla in conſilio ciuil.50.

Contrarium ſentit Felin.in capitulo, in noſtra.de teſtibus.

23 Sextò infertur vt magis credatur teſtibus deponentibus ſecundum ius commune, quàm deponentibus contra. Aretinus in conſilio quadrageſimoquarto, & ibi Abb. in capitulo, auditis. de præſcription. & ibi Felin.Venafr.in conſilio vigeſimoquinto, & in conſilio quinquageſimoſecundo, & in conſilio quinquageſimo.Calca.in conſilio lxiiij. Feli. in capitulo, in noſtra. de teſt. Gozad. in conſilio ſeptuageſimonono. Ruin. conſilio cxcij. volumine ſecundo, & conſilio trigeſimoquinto, volumine quarto, & conſilio duodecimo, volumin.quinto.Boer.deciſ. vigeſimatertia, numero nonageſimoquinto. Iaſon. in conſilio clxiij. volumine ſecundo, idem Iaſon. in conſilio decimotertio volumine tertio, & in conſilio cxxxvij.volumine iiij.Cæpolla in conſilio ciuil.lx. Imola in capitulo, in noſtra, de teſt. Pet. de Anch. in conſilio cclxxxiij. Baldus in lege ob carmen.de teſt.in addit.Petr. de Anch. in conſi.cciiij. in fin.Corſet.in ſing.in verbo, teſtes.in vij.ſing.Baldus in l. ob carmen. ff.de teſt.Cæpolla in conſilio crimina.Abb.in capitulo, licet cauſam.de probat.Fel.ibi Rom.in Rubr.de Arbitr.Pariſ.conſi.lxxxviij.volum. iij.

24 Septimò infertur, vt magis credatur deponentibus aliquem bonum, quàm aliter deponentibus, Felin. in capitulo fin. de præſumpt. Aimo in conſilio vj.in conſilio viij.in conſilio lxxv.in conſilio cxlv. in conſi. clj. Grat.in conſi.vj.volum.ij.

25 Octauò infertur, vt magis credatur paucioribus teſtibus probantibus bonam famam alicuius, quàm pluribus probantibus malam.Card. ſuper gl.fin.in cap.cùm in tua.de ſponſ. ſi modò non multùm excedant in numero probantes malam.& iſtud dictum ſequitur Corſet.in conſi. cclxxvj.volu.iiij.Abb.in capit.cum oporteat.in fine, de accuſat. Pet.de Anch.in conſi.clxxxix.Fel.in c.cum contingat.de reſcrip. Soc.in conſi. liiij.vol.iij.Hip.in l.de minore.§.plurimũ. de quæſt. vbi limitat.Alex.in conſi.cl.volu.v.Venaſ.in conſi.vij.Mant.conſi.lxvij.

Et nota quia quando ſunt duæ famæ contrarię, attenditur poſterior. Bart.in l.is poteſt.nume.20.ff.de acquir.hered.Fel.in d.c.cum oporteat.

Contrarium colligitur ex not.Archid.in c.omnibus. ij.q. iij. Sali.in l.ea quidem, in xj.q.C.de accuſ.Fel.in c.in noſtra.de teſti. in fin.

26 Nonò infertur, vt magis credatur duobus teſtibus probantibus continentiam inſtrumenti, quàm pluribus contrarium deponentibus. Nicol.de Mattar.quem refert, & ſequitur Ant.de Butr.in c.cum Io.Eremita, de fide inſtr.Alex.in conſi.lxxij.volu.j.Abb.in d.c.cùm Io.& Imola. Felin.in iiij.declarat.

Primò declara, vt concluſio procedat quando teſtes deponentes pro inſtrumento, eſſent numero ſufficientes, vt puta ſi in teſtamento eſſent ſeptem, aliàs ſecùs, ſi principio non probaretur inſtrumentum, Soc.in conſi.xxviij.num.1.volum.iij.Imol. in l.j.§.ſi quis neget.ff.quem ad.teſt.aperian.Soc.in conſi.xcij.volum.iij.

27 Secundò declara vt procedat hæc concluſio quo ad euitandam falſitatem, non autem ad hoc vt inſtrumentum probet. Socin. in conſilio xxviij.num.2.volum.iij.

28 Decimò infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus veriſimilia, quàm non deponentibus veriſimilia. iiij. q. iij. capitulo, teſtes. l. ob carmen.§.ſi teſtes.ff.de teſt.capitulo, licet cauſam. verſicu.ex præmiſsis. de probat.gloſſ. Io. And. & Abb. in c.in noſtra.de teſt. & ibi Imola. & Fel. dum dicit præferri probantes aptiora etiam factis. Innoc. in c.auditis.de præſcrip.Pet.de Anch.in c.j.de præſ.in vj.Ro.in Rubr.de arbitris. Specu.in ti.de teſt.§.poſtquam.ver.quid ſi plures. Fel.in c.propoſuiſti.de probat. Ant.de Butr.in c.quid per nouale.de verb ſignifi. Ro. in l.j. §.fi.de verb.oblig. Fel. in cap.auditis. ver.inquantum poſtea. de præſcript.Abb.in c.cùm oporteat.in fine, de accuſ.vbi plus addit, etiam quod alia probatio præualeat, & in numero aliquantulum excedat. Ant, de Butr.in c.licet.ver.cæteris paribus. de probat.Rebuff.in cõcorda. Aimo conſil.vj. & Rui in conſil.lxvij.vol.j. & conſ lxxj.vol.ij. & conſ.xxxv.volum.iiij. & conſ.xcij.vol.iiij.& conſ.cxxx.vol.iiij.& cõſ. xij.vol.v. & conſ.lj.vol.v. Corſet.in ſing.in verbo teſtis.in viij.ſing.eſt bona gl.in c.fi.de offi. Archid. Bal. in l.ob carmen.in apoſtill.de teſt. Cæpolla in conſ.crimina.j. Abb.in c.licet cauſam.de probat. Alex. in conſ.xc.vol.iiij.& in conſ.clxxj. vo.v.Venaſ.in conſ.ix.& conſ.xxv.

29 Et dicuntur veriſimiliora deponere, qui deponunt magis conformia ad ius commune. Pariſ.conſ.lxvij.vol.iij. & conſ.lxxxviij.vol.iij. Dec.in c.licet cauſam.nu.9.de probation.

30 Primò amplia, etiam ſi probationes, quæ ſunt contra veriſimile excedant aliquantulum in numero probationes pro veriſimili.Ab.in d.c. cum oporteat. de accuſat. in fine. Corne.in conſ.cxxiij.volu.iiij.Iaſ.in conſ.xiij.vol.iij.Alex.in conſ.xcix.vol.v.Hipp.in ſing.cccxliij.hoc etiam tenet Pariſ.conſ.cvij.vol.j.Grat.in conſ.xiij. Ruin.conſ.lxvij.vol.j.

Contrariũ ſentit Bar. in l.plurimũ.§.tormenta. ff.de quæſti.ver.quid ergo ſi eſt probata fama. Hippo.in d.l.plurimum. §.tormenta.

Sed prima opinio eſt tenenda vt per Alex.in conſi.xxvij.vol.ij. Dec. in c.licet cauſam.de probat.Sed potes cõcordare opin.hoc modò, quia aut veriſimilitudo eſt proxima & immediata ad rem, de qua agitur, & tunc procedit prima opinio, aut non eſt ita proxima, & procedit ij. opinio Barto.ita Deci.in d.ca.licet cauſam, num.9.de probatio.

31 Secundò amplia, etiam ſi teſtes probantes veriſimiliora eſſent pro actore, & contrarij pro reo, præferentur teſtes actoris.Fel.in c.auditis. de preſ.& in c.in noſtra.de teſt.Curt.iun.in conſ.xvij. Feli.in c.propoſuiſti.de probat.Ruin.conſ.lxvij.vol.j.

32 Tertiò amplia etiam ſi teſtes eſſent minus digni.Aimo conſ.lxxv.

33 Quartò amplia, etiam ſi teſtes deponentes veriſimiliora probent negatiuam.Maria.iun.in conſ.clxxxiij.volumine ij.

34 XI.infertur, vt magis credatur dignioribus teſtibus, quàm non ita dignis, tex.eſt in c.in noſtra.& ibi glo. Hoſt. Abb.Imola, & Fel.de teſt. gloſ.in l.ob carmem.§.ſi teſtes.ff.eo.tit. Hippol.in cõſ.lj.nu.22. Venaſ. in conſ.xxv. & in conſ.lij.Gozad.in conſ.xiij.Salic.in d.l.ob carmen.§. ſi teſtes.ff.de teſt. Alex.in conſ.cxxxvj.vol.vj. Bal. in c.ſuper hoc.de renunc. Rebuſ.in concord. Corſet.in ſing.in verbo teſtis.in v.ſing.

35 Et propterea creditur magis nobilibus, quàm non ita nobilibus. Aimo in conſ.vj. Ruin.conſilio xxxv.vol.iiij. & conſ.clviij.vol.v. Tiraquel.de nobilit.c.xx.nu.35. & ſeq.

Contrarium glo.in c.ego ſolis conditio.ix.diſtinct. Soc.in conſ.cv. volumine iij.

36 Et nota, nam in hoc caſu dicit Bal.in c.cauſam.in fine, de probat. quòd nobilitas non præualet bonis moribus, ſed è contra.

37 Amplia, etiam ſi teſtes digniores, eſſent numero inferiores. Hoſt.& ibi Imola in d.cap.noſtra. & Alex. in conſ.xxvij.volum.ij. & in conſ. xcix.vol.v. Venafr.in conſ.viij. Pariſ.conſ.xj.volum.j. Feli.in conſilio 50.numero 29.

38 Primò infertur, quòd præualeat teſtimonium virorum, teſtimonio mulierum. Bal.in l.fi.ff.de fide inſtrument.Rom.in repetit.rubr.de iure iur. Alexand. in conſ.ccxxxvj. vol.vj. Felin. in d.cap.in noſtra. de teſt. Corſet. in ſingul.in verbo teſtis. in ſing.vj. Abb.in c.forus. de verb.ſignif. Felin.in ca.quoniam, in fi.de teſt. Spec.in tit.de teſte.§.poſtquàm. verſ.porro.Petr.Gerard.in ſing.xj.Fel.in c.quoniam de teſt.Gram.cõſ. ciui.xxx.vbi declarat.

39 Secundò infertur, ꝙ magis creditur duobus teſtib.tabellionib.quàm aliis qui non ſunt tabelliones. gl.in §.ſi verò abſint. in gl.in verbo, tabulariis.in auth.de hered.& Falci.refert & ſequitur.Rom.in repe.rub. de iureiur. & in ſing.ccclxvij. Bal.in auth.ſed cum teſtator. C.ad l. Fal. Corſet. in ſing.in verbo teſt.in v.ſin. Fel.in d.c.in noſtra.de teſt. Soc.in cõſ.cv.vol.iij. Fel.in c.quoniã cõtra.de probat. Guido.Papæ in ſingul. dccxij.Gozadi.in conſ.xiij. Grammat.deciſ.lx.num.10.

40 Tertò infertur quod valet tantùm depoſitio quatuor clericorum, quantum ſex laicorum, gloſ.in c.monachus lxxvij.diſt.ſequitur Feli.in d.c.in noſtra.Afflict.ſuper conſtitu.Pariſ.in conſil.lxxxviij.vol.iij.

41 Primò limita principalem concluſionem, niſi teſtes digniores eſſent pro actore, & minus digni pro reo, quia minus digni pro reo præferentur. per gloſ.in d.c.clerici.lxxxj.diſt.de qua dictum eſt ſupra. Abb. notan.in c.ad noſtram, de proba. Hippol.in conſilio lj.in nu.42.& in rubr.de fideiuſſor.in l.vnius §.in ea cauſa. de quæſti. Venaſ. in conſilio lij.Fel.in c.ex literis.de teſt.& in c.in noſtra.eo.titu.Bertran.in conſilio clxxxix. volumine.j. Fel. in capitulo, cùm P. de accuſ. Pariſ. conſilio lxxxviij. volumine iij. Grat.conſilio vj. volumine ij. Barbat. conſilio lxxvij.vol.iiij.Ruin.conſil.clviij.vbi declarat.volum.v.

Secundò

42 Secundò Limita, ꝙ præualet teſtimonium mulierum teſtimonio virorum, vbi teſtes fœminæ ſunt pro reo. Hip.in conſi.lxiij.nu.45.& ſeq. poſt Belenz.in apoſtil.ad Abb.in c.forus.de ver.ſig.& Hipp.in conſil. ij.nu.21.& in conſi.lj.nu.42.Fel.in c.quoniam.in vlt.verb.de teſt.Pet. Ger.in ſing.xj.Gram.in conſi.xlv.

43 Tertiò Limita, niſi minus digni probarent veriſimiliora. Aimo in conſi.lxxv.vel iuris præſumptione eſſent melius informati.Grat.conſ. lxxxj.vol.ij.& conſi.lxxxij.in fi.vol.ij.

44 XII.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus in fauorem rei, quàm deponentibus in fauorem actoris.glo.in d.c.in noſtra.Bal.in l.qui accuſare.C.de eden.Alex.in conſi.cxxxvj.vol.ij.Ro.in conſ.clvj. Spe.in tit.de teſt.§.poſtquàm.ver.porrò.Rom.in conſi.xxiiij.Hipp.in conſi.xxviij.& in conſi.lxvj.nu.44.Abb.in c.ex literis.de probat.& in c.cũ P.de accuſ.Hip.in l.vnius.in §.in ea cauſa.ff.de quęſt.Alex.in conſ. clxix.vol.v.Vena.in conſi.lij.Fel.in c.ex literis.de proba.& in c.auditis.de præſcri.Aimo conſi.vj.& conſi.viij.

45 Et propterea ſi eſt probata bona fama, & mala, præualet bona fauore rei.Fel.in c.cùm contingat.de reſcrip.

46 Primò Amplia, etiam ſi teſtes actoris eſſent digniores, vt ſuprà proximè dictum eſt.

47 Secundò Amplia, etiam ſi teſtes actoris excederent aliquantulum in numero.Abb.in c.ex literis.de probat.& ibi Fel.& in c cùm P.Man concella.de accuſ.Curt.Iun.conſi.clxv.

48 Primò Limita, niſi teſtes actoris deponerent veriſimiliora.Fel.in c. auditis.de præſcrip.

49 Secundò Limita, niſi aliqui periti dicerent vulnus eſſe mortale, alij verò vulnus non eſſe mortale, quia præualet dictum illorum, qui deponunt contra percuſſorem.Boer.deciſ.cccxxiij.nu.24.

50 XIII.Infertur, vt magis credatur pluribus teſtibus, quàm paucioribus.l.ob carmen.§.ſi teſtes, & ibi gl.ff.de teſt.& gl.in c.in noſtra.de teſt. eſt tex.in c.licet cauſam.ver.ex pręmiſſis.de probat.gl.in c.ſi teſtes.iiij. q.iij.in gl.magna.Alex.in conſi.lxiiij.vol.ij.& no.Abb.in d.c.licet cauſam.& ibi Imola.& Abb.in c.in noſtra.& ibi Imola.Soci.in conſil.cv. vol.iij.Venaf.in conſi.xxv.Ruin.conſi.lxxj.volu.ij.Grammat.conſilio ciuil.cxl.

51 Primò Limita, in teſtibus negantibus, quia plures numero ſuccumbunt paucioribus affirmantibus, vt dictum eſt ſuprà.Ruin.conſi.xxxv. volu.iiij.

52 Secundò Limita, in teſtibus probantibus bonam famam, qui pręualent pluribus probantibus malam, dictum eſt ſuprà.

53 Tertiò Limita, in teſtibus paucioribus probantibus metum, vt dictũ eſt ſuprà.

54 Quartò Limita, in teſtibus paucioribus deponentibus pro inſtrumento, qui præualent pluribus probantibus contra inſtrumentum, vt dictum eſt ſuprà.

55 Quintò Limita, in teſtibus deponentibus veriſimiliora, quia pauciores præualent pluribus non veriſimiliora deponentibus, vt dictum eſt ſuprà.

56 Sextò Limita, in teſtibus dignioribus, qui licèt pauciores præualent pluribus, non ita dignis, vt dictum eſt ſuprà.

57 Septimò Limita, in teſtibus rei, qui licet aliquantulum numero ſint inferiores, præualent teſtibus actoris, vt dictum eſt ſuprà.

58 Octauò Limita, niſi maior numerus poſſet compati cum minore, ita quòd non viderentur de directò probationes ad inuicem aduerſari, vt no.Alex.in conſi.lxiiij.vol.ij.

59 XIIII.Infertur, vt magis credatur teſtibus, qui deponunt cum cauſæ redditione, quàm aliis, qui de cauſa ſcientiæ non deponunt.Iac.Bu. in q.per eum diſputata.incip.Quæſtio talis eſt.refert & ſequitur Bald. in l.preſbyteri.C.de epi.& cler.Rom.in Repe.rub.de arbitr.& in rubr. de ope.noui nunc.Fel.in c.in noſtra.de teſt.Corſet.in ſing.in verbo, teſtis.in iiij.ſing.Soc.in conſi.xcij.vol.iij.Fel.in c.cùm cauſam.de teſt.Rebuff.in concord.Ruin.qui ampliat, conſi.cxlv.volu.v.Boer.deciſ.ccc. numero 24.

60 Et propterea dicit Pariſ.conſi.cvij.vol.j.ꝙ magis creditur teſtibus allegantibus bonam rationem, quàm aliis non ita bonam allegantibus, etiam ſi eſſent numero plures, Grammat.conſi.ciuil, xxx.

61 XV.Infertur, vt magis credatur teſtibus clericis, quàm laicis.Abb. per illum tex.in c.in noſtra.de procu.Corſ.in ſingu.in verbo, teſtis.in iiij.ſing.Soc.in conſi.xxviij.vol.iij.Gozad.in conſi.xiij.

62 Primò Limita, niſi teſtes laici ſint pro reo, per gl.in d.c.clerici.lxxxj. diſtin.de qua ſuprà dictum eſt.

63 Secundò Limita, ſi teſtes clerici deponerent pro monaſterio, vel eccleſia ſua, Rui.conſi.cxxxvij.vol.v.

64 XVI.Infertur, vt magis credatur teſtibus, qui iuris præſumptione poſſent eſſe melius informati.c.quoties.de teſtib.gl.in c.ſi.de of.Arch. Alex.in conſi.x.volu.vj.Feli.in c.in noſtra.de teſt.Bald.in c.j.§.ſi tres. de pac.tenen.

65 Et propterea vicini in probanda poſſeſſione præferuntur.Feli.in d. c.in noſtra.de teſt.

66 Et coniuncti, & vicini in probando ea, quæ ſunt facta per coniunctos, vel vicinos debent præferri.Gozad.in conſi.xiij.Alex.in conſilio lxxxvj.vol.ij.& in conſi.pen.vol.j.Bal.in l.ij.ver.& ſcias ꝙ æſtimatio. C.de reſcin.vend.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.per.

67 XVII.Infertur, vt magis credatur teſtimonio virginum, quàm viduarum.Bal.in c.pen.de proba.Fel.in d.c.in noſtra.de teſt.& in c.cauſ. de probat.

68 XVIII.Infertur, vt magis credatur teſtimonio ſenum, quàm iuniorum.gl.iij.in l.cùm quid.ff.ſi cer.pe.quã ſequitur ibi Bar.& Ang.Paul. de Ca.Alex.Iaſ.Fel.in c.in noſtra.de teſt.Roma.in l.ſi verò.§.de viro. xxiij.fal.ff.ſol.mat.Afflict.in prælud.conſtit.regni.q.xxvj.

69 Primò Limita niſi iuniores ſint digniores, ita limitat Gul.de Cuneo. in d.l.cùm quid.& ſequitur ibi Pau.de Ca.& Alex.ibi.ff.ſi certum pet.

Item Limita pluribus aliis modis, vt per Tiraq.in præfat.primog.nu. 144.& pluribus ſeq.ad quem nunc me remitto.

70 XIX.Infertur, vt magis credatur teſtibus vniuerſaliter deponentibus, quàm deponentibus indefinitè, vt per Abb.& alios in cap.auditis. de teſt.

Et ratio eſt, quia indefinita in teſte non concludit vniuerſaliter, vt ibi per Abb.& per alios, de quibus per Iaſ.in l.non hoc.C.vnde cog. Fel.in d.c.auditis.de præſcrip.

71 XX.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus de facto proprio, quàm non deponentibus de facto proprio.Socin.in conſi.xxviij. vol.iij.Aimo in conſi.xcix.

72 XXI.Infertur, vt magis credatur deponentibus in ſpecie, quàm in genere, vt per Soc.in conſ.liiij.vol.iiij.Hipp.in l.de minore.§.plurimũ. ff.de quæſt.Alex.in conſi.cl.vol.v.Venafr.in cõſi.vij.Pariſ.conſ.lxxiiij. vol.j.& conſi.lxxxviij.vol.iij.Aimo in conſi.xciij.Maria.Iun.conſilio lxxxviij.vol.ij.Rui.conſi.xiij.vol.iiij.Grammat.conſi.ciuil.cxl.etiam ſi eſſent plures deponentes in genere.Gozadi.in conſi.xiij.

73 XXII.Infertur, vt magis credatur teſtibus, qui non ſunt de vniuerſitate, quàm teſtibus vniuerſitatis.Hippo.in l.j.§.ſeruus municipum.ff. de quæſt.Fel.in c.inſuper.de teſt.qui declarat.

74 XXIII.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus plus valere, quàm teſtibus deponentibus tantum valere.Alexan.in conſi.xlvj. volu.iij.

75 XXIIII.Infertur, vt magis credatur confeſſioni principalis, quàm mille teſtibus contrarium aſſerẽtibus.Inn.in c.cùm contingat.de offic. deleg.Bar.& Doct.in l.ij.§.creditum.ff.ſi cer.pe.Venafr.in conſi.xvj.& conſi.xxxiij.& conſi.xlv.

76 XXV.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus de potentia ad copulam, quàm de impotentia, vt per Fel.in ca.licet cauſam.de proba.poſt Inno.in c.j.de frigid.& malef.

77 Et generaliter magis creditur deponentibus ſecũdum præſumptionem naturæ, quàm deponentibus contrarium. Ruin.conſilio lxvij. volu.j.

78 XXVI.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus, & allegantibus meliorem rationem cauſæ ſcientiæ.Ripa in ca.ſi quando.de reſcrip.

79 XXVII.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus pro cauſa fauorabili, pro qua aliàs ſententia ferri debet in dubio, quàm aliis deponentibus contra talem cauſam.Fel.in c.in noſtra.de teſt.Rui.conſi.cxxx.vol.iiij.vbi magis creditur deponentibus pro matrimonio.

80 XXVIII.Infertur, vt magis credatur duobus Cardinalibus iuratis, quàm pluribus aliis.Fel.in c.ſicut, in fine, de ſent.excom.

81 XXIX.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus de antiquiori poſſeſſione.Pariſ.conſi.cvij.vol.j.

82 XXX.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus.de poſſeſſione titulata.Pariſ.conſi.cvij.vol.j.

83 XXXI.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus pro inſtrumento, quàm deponentibus contra inſtrum. Pariſ.conſi.lxxxviij. vol.iij.& ſuprà dictum eſt.

84 XXXII.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus, ꝙ aſſiſtens homicidio aſtiterit animo non dandi auxilium, quàm teſtibus dicentibus contrarium, Pariſ.clij.vol.iiij.

85 XXXIII.Infertur, vt magis credatur Doctori examinanti quæſtionem, quàm perfunctoriè loquenti.Pariſ.conſi.xcj.volu. iij.Maria.Iun, conſi.j.& conſi.cxix.vol.j.Grat.in conſi.xx.& in conſi.lv. vol.j.Cagn. in l.nemo poteſt.nu.8.ff.de reg.iur.Alci.de præſump.in j.reg.in lj.præſump.vbi declarat.

86 XXXIIII.Infertur, vt magis credatur Doctori tenenti vnam opi. in tract.vel conſiliis, quàm in lecturis, vt per Pariſ.in conſi.xcj.volu.iij. Maria.Iun.conſi.xxiij.vol.j.Sylua nup.Cag.in l.nemo poteſt.numer.8. de reg.iur.

Contrarium Barba.in c.j.de conſti.Maria.Iun.conſi.lvj.vol.j.Pari. in conſi.cx.vol.j.Maria.Iun.conſi.clxviij.volu.ij.Aimo de antiq.temp, nu.56.in j.parte.

87 XXXV.Infertur, vt magis credatur carcerato, quãdo agitur de graui periculo ſuo, quã officialibus, qui ipſum captiuarunt.Mant.conſ.lx.

88 XXXVI.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus contra ſe, quàm deponentibus pro ſe.Aimo conſi.vj.

89 XXXVII.Infertur,vt magis credatur iis, quibus aliqua præſumptio aſſiſtit,quàm illis,quibus nulla præſumptio.Aimo conſi.vj.

90 XXXVIII.Infertur,vt magis credatur vni teſti pro inſtrumento, quàm duobus contra inſtrumentum.Imola in c.cùm Io.Eremita.de fide inſtru.Aimo conſi.lvj.num.15.vbi hoc ſentire videtur,quando non eſſent teſtes inſtrumentarij,ſed ſecus dicit in teſtibus inſtrumentariis.

91 XXXIX.Infertur, vt magis ſtandum ſit conſiliis alicuius collegij Doct.quàm conſiliis ſingularis Doctoris,vt per Dec.in conſi.cccc.

92 XL.Infertur,vt magis ſtandum ſit Doctori tenenti aliquam opinionem in lecturis vel conſiliis,quàm in apoſtil.& additionibus, quia additiones illæ non tendunt ad determinandum,ſed ſolùm ad rememorandum.Ruin.conſi.lxxxiij.vol.j.

93 XLI.Infertur,vt magis credatur teſtibus non exiſtentibus de vniuerſitate,quàm de vniuerſitate,ſiue ſit vniuerſitas profana,ſiue eccleſiaſtica.Ruin.conſi.cxxxvij.vol.v.Gram.conſi.ciuil.lxxvij.

94 XLII.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus,& probantibus à quibus fama ortum habuerit,quàm teſtibus probantibus famã, & non deponentibus à quibus fama ortum habuerit.Ruin.conſi.cxlv. volu.v.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Teſtis inhabilitas ſuppletur habilitate alterius.

1 DIcunt* communiter Doct.ꝙ inhabilitas vnius teſtis ſuppletur ex habilitate alterius,ita Bal.in l.ſi quis ex argentariis.§.cogentur.in prin.ff.de eden.& idem Bal.in l.j.ver.interdum approbat.C.de teſtam.Sali.in l.in bonæfidei.verſ. item eſt ſciendum.C.de rebus cred.Roma.in conſi.ccxc.Alex.in conſ. lvj.ver.ij.poteſt reſponderi.vol.ij.Roma.in conſi.cccclxxxvj.Iaſ.in authen.ſi verò.C.de iudic.Pau.de Caſt.in conſilio cxxvj.in fi.inci.non ſequendo ordinem.vol.ij.Alex.in conſi.xxiiij.verſi.ij. reſpondeo.vol.ij. Barba.in c.teſtimonium.in repe.de teſt. Hippo.in rub.de fideiuſſor.& in l.plurimùm.§.tormenta.de quæſt.in prin.Iaſo.in l.j.in ij.lectu.C.de ſumma Trinita.& in j.lect.Soci.in conſi.cxxx.Caſſa.in conſi.xvj.& in conſi.xxxvj.Trigon.in ſing.lxxix.Alexan.in d.§.cogentur.licet dicat ꝙ iſta regula non probatur in illo tex.idem ſentit Corn.in conſi.lv.vol. iiij.& Iaſ.in d.§.cogentur.ita reſidet in ſua diſtinct.Fel.in c.j.ver.& dicit Bal.de præſcri.& in c.nobis.in j.not.de ſimo.Iaſ.in l.ſi emancipati. verſi.ſic etiam videmus.C.de colla.Iaco.de San.Georg.in §.cogentur. Bertran.in conſi.ccxij.vol.j.& in conſi.xlij.vol.ij. Soci.in conſi.ccxxviij.& in conſi.cxciiij.Fel.in c.nobis.de ſimo.Pariſ.in conſi.cxx.vol.j. Maria.Iun.in conſi.cxlvj.vol.j.& conſi.xxxj.vol.ij.& conſi.lxj.eodem vol.Rui.conſi.lxvij.vol.j.& conſi.xcij.eodem vol.& conſi.xxxiij.vol. iiij.& conſilio xcij.vol.iiij.& conſilio cxxviij.volu.iiij.gloſſ.conſuetu. Biturig.

2 Et ex hoc infert Bal.quòd frater admittitur pro fratre,quando habet conteſtem non conſanguineum,vt per Bal.conſi.x.volu.iiij.& omnes iſtæ authoritates ſuperius allegatæ loquuntur,vbi vnus tantùm cõcurrit cum inhabili,quod Alex.videtur improbare in conſi.cxxxj.vol.vj. & in conſi.cxxxvij.vol.vj.

Sed quando plures concurrunt, (quo caſu dictum eſſet minus dubitabile) loquitur Ang.in d.§.cogentur,& in conſi.j.Pau.de Ca.in conſi.cccj.vol.j.& in conſi.cxxvj.in fine,vol.ij.Iaſ.in d.auth.ſi verò.Caſſa. in conſi.xvj.Fel.in c.cauſam quæ.de offi.deleg.Alex.in conſi.lvj.volu. ij.Socin.in conſi.cxlix.Barba.in conſi.iij.volumi.iij.Fel.in ca.nobis.de ſimon.

Fulg.verò in l.j.C.de teſtam.intelligebat quando alij teſtes ſufficiebant ſine inhabili,quod eſt contra mentem Doct.vt per Alex.in d.§.cogentur.quia non eſſet in conſideratione perſona inhabilis, tanquam recipiat aliquod ſupplementum ab habili,poſtquã etiam ſine illo erat ſufficiens probatio.Caſus tamen iſte de ſe eſt veriſſimus, vt proſequitur Iaſ.in d.§.cogentur.

3 Et regula prædicta ampliatur,vt teſtis infamis infamia facti,cũ alio integro probet.Afflict.ſuper Conſtit.aliàs ſub tit. de pater.recept.numero 22.

4 Primò Limita,quando teſtis aliquid probat,licet diminuta ſit eius fides,ſecus quando nihil probaret,ita tenet Ang.in d.§. cogentur.verſic.item eſt argu.& ponit etiam ibi Alexand.& idem Alexan.in l.ſæpè. verſi.plus dixit not.ff.de re iudic.Aret.in capi.teſtimonium.& ibi Feli. de teſtibus.Hipp.in ſingu.dliiij.& in l.plurimùm.§. tormenta.de quæſtioñ.Purpur.in l.j.C.de ſumma Trinita.Iacob.de S.Georgio in §.cogentur.vbi etiam Iaſ.Aimo in conſi.ix.

5 Et propterea dicit Gual.cautela nona de teſt.ord.ꝙ quando teſtis repellitur ratione proprij commodi, eius inhabilitas non ſuppletur ex adiuncto.idem voluit Soc.in l.ſi quis ita.ff.de rebus dub.

6 Et teſtis infamia iuris cum alio integro nõ probat.Afflict.ſuper Conſtit.ſub tit.de pater.recep.nu.22.

7 Secundò Limita,quando alter teſtis habet præſtantiſſimam fidem, & ſic habet aliquid vltra id, quod in eius perſona eſt neceſſarium, ꝙ poſſet ſupplere inhabilitatem conteſtis,ita ſumitur ex dictis Bald.in d. §.cogentur.in prin.Aret.in c.teſtimonium.de teſt.& Alex.& Iaſ.& Iaco.in d.§.cogẽtur.Iaſ.in l.j.C.de ſum.Trin.in j.lect.ita limitat expreſsè Alex.in conſi.xciij.verſi.nec poteſt dici.volu.vj.Cor.in conſi.lv.volu. iiij.& ideo Soc.in conſi.cxxx.in fi.ponderat alterum teſtem eſſe ſacerdotem.& Alex.in conſi.xxiiij.ver. ij.reſpondeo.volu.ij.ponderat eſſe Doctorem.

8 Rom.verò in conſ.cccclj.exigit ꝙ alter ſit omni exceptione maior: & idem Curt.Iuni.in conſi.cxxij.Aimo in conſi.xcix.& idem exigit in conſi.clxix.

9 Tertiò Limita,quando ex forma ſtatuti duo teſtes requiruntur,quia tunc vterque debet eſſe probatæ vitæ,ita Bal.in c.iij.loco.in fi.de probat.ita Fel.ibi in fi.Hippo.in l.plurimum.§.tormenta.de quæſtione.

10 Quartò Limita,in cauſa criminali,vt dicit Dec.conſi.clxiij.

11 Amplia etiam ſi ſit ciuiliter intentata,Aret.in c.veniens.el j.de teſt. per illum tex.

Contrarium in cauſa criminali ciuiliter intentata, tenet Mileus in practica.

12 Sublimita quo ad condemnationem,non quo ad torturam,per no. per Grammat.in conſi.j.Fel.in c.licet Heli.de ſimon.

13 Quintò Limita,in cauſa matrimoniali,in qua etiam numerus teſtiũ non ſupplet,& idem in alia cauſa ciuili graui,vt infrà concluſione ſeuen.in limit.prima.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Teſtium defectus ſuppletur ex numero.

1 SVcceſſiuè in hac materia teſtium ponitur & alia regula generalis,ꝙ numerus ſupplet defectum teſtium,ita gl.in l.iij. §.j.in verbo,numerus.ff.de teſti.& ibi Ia.Bu.expreſſius no. Iaſ.in auth.ſi verò.ver.tertiò facit.C.de iud.Imola in l.qui teſtamento.in prin.ff.de teſta.Iaſ.in l.ſi quis ex argentariis.§. cogẽtur. ver.tertiò facit.ff.de eden.& in l.dictãtibus.ver.pro iſta ſol.C.de teſta. Alex.in conſi.xlvij.vol.ij.Io.And.in addit.Spe.in ti.de not.crim.§.fama.in additione magna.Bar.in l.excuſantur.ff.de excuſa.tuto.Alex.in conſi.v.vol.j.& in conſi.lxxviij.vol.j.& in conſi.ccxxij.ver.& quantitas.vol.ij.& in conſi.ccxv.incip.viſis,& diſcuſſis.vol.ij.Hipp.in rubri. de proba.idem voluit.Alex.in conſi.cxlix.vol.v.& in conſi.iiij.vol.vj. & in conſi.lxvj.eo.vol.vj.& in conſi.cxxxj.eo.vol.& in conſ.lvij.vol. vij.& in cõſi.clxxvij.vol.vij.& in cõſi.clxxxj.vol.vij.& in conſi.xcii. vol.vj.& in conſi.cxxxvij.eod.vol.vj.Idem voluit Flori.in d.l.iij.ff.de teſt.Ang.in conſi.j.Dec.in conſi.clxiij.Bologn.in addit.ad Io.de Ananᵉ in conſi.lij.Alex.in conſi.cxix.vol.vij.Curt.ſenior.in conſ.lvj.Hipp.§. expedita.Bertran.in conſi.ccxij.vol.j.& in conſi.xlij.vol.ij.& in conſi. ccxlviij.vol.iij.Alex.in apoſtil.ad Barto.in d.l.iij.in verbo,criminalis. Sal.in l.ea quidem.C.de accuſ.Soc.in conſi.cxciiij.& in conſi.ccxliiij. Afflict.ſuper Conſtitu.Maria.Iun.in conſil.cxlvj.Aim.de antiq.temp.. nume.257.Rui.conſi.xcij.vol.iiij.& conſi.cvj.vol.v. Gramma.conſil. ciuil.50.

2 Et propterea probatio publicæ vocis,& famæ ſupplet teſtium inhabilitatem,Pau.de Caſt.in conſi.cxxvj.in fi.vol.ij.

3 Primò Amplia,vbi duo teſtes ſufficiunt,tres coniuncti teſtes,vel affines,vel amici admittuntur,Grammat.conſi.ciui.lxvj.& conſi.cvij.in fine,Fel.conſi.xxxvj.nu.11.

Contrarium probat tex.in c.licèt vniuerſis,& ibi Fel.de teſt.vbi dicit hoc remitti arbitrio iudicis,quæ ſunt verba Aret.ibi,quia ita ponderat illum tex.& poſtea remittit arbitrio iudicis,& idem Feli.in c.teſtimonium.eod.tit.Idem dicit Iac.de ſancto Georg.in l.ſi quis ex argentariis.§.cogentur.de eden.Et contra iſtam ampliationem tenuit Ang.in conſi.ſuo cxxviij.incip.in facto proponitur,ꝙ bella.Pe.de Anc.in cõſ. ccxlvj.in prin.ſentit Dec.in conſi.cxxxiij.Purp.in l.j.C.de ſumma Tri. Et iſta limitatio confunditur per tex.in c.in literis.de teſtibus.

4 Secundò Amplia,vt numerus teſtium ſuppleat ſingularitatem teſtium.Cæpolla in conſilio ciuili.iij.in fine,iſtam ſentit Hippo.in conſilio cix.

Contrarium Pet.de Anch.in conſi.ccxlvj.in prin.

5 Primò Limita,vt iſtud non procedat in cauſa criminali,vt dictum eſt ſuprà in alia concluſione in quarta fall.vel in cauſa ciuili ardua,Bal.in c.ad noſtram.in prin.de probat.Iaſ.in auth.ſi verò.C.de iudic.& in l.j. in j.lect.C.de ſumma Tri.Hipp.in §.expedita.in practica criminali,& in conſi.cix.& in ſing.cccclxxvij.Grammat.in conſi.xxvj.Purpu.in l.j. C.de ſumma Trini.Barba.in c.teſtimonium.de teſt.dum refert dictum Bal.in c.ad noſtram.Rui.conſi.cxlix.vol.v.

Contrarium Grammat.deciſ.xj.vbi etiam quod hoc locum habe- in qualibet cauſa graui.

6 Et ex hoc infertur, ꝙ in cauſa matrimoniali numerus teſtium non ſupplet, Dec.in conſi.cxxxiij.Grammat.in conſi.xxvj.Zaſ.in conſi.iij. volu.ij.

7 Sublimita, quando concurrerent aliæ præſumptiones, & coniecturę, vt per Dec.in conſi.clxiij.

8 Secundò Limita, quando teſtis repelleretur, eo quia deponat ad proprium commodum, quia non ſuppletur ex teſtibus adiunctis Soc.in l. ſi quis ita.ff.de rebus dub.Guald.caute.ix.de teſtam.ordi.& in omni caſu, in quo teſtes omnino repelluntur, Aimo de antiq.tempo.nu.157.& ſeq.in prima parte.

9 Tertiò Limita, quando defectus eſt tantũ in perſona, ſecus ſi in perſona, & dicto, Ruin.conſi.cxlix.vol.v.

10 Ex præmiſſis infertur, quid ſi dictum teſtis non ſit debile propter inhabilitatem teſtis, ſed alia ratione, vt quia nõ plenè concludit dictum ſuum, & eo caſu an poſſit recipere ſupplementum ex dictis aliorum teſtium: & quidem Bar.tenet ꝙ ſic.in l.admonendi.ver.quid ſi teſtis deficiat.ff.de iureiuran.Ant.de Bu.in c.fi.ver.ſi eſt defectus.de teſtibus cogen.Alex.in l.admonendi.ver.quærit iuxta hæc Bar.& ibi etiam Iaſ.in repe.vbi etiam Purp.dicit * communem opi.licèt ipſe dubitet in mutuo.Alex.in conſi.lxix.vol.ij.hoc etiam in aliis terminis ſenſit Bald.in l.ij.C.de bon.poſſeſſ.ſecundum tabul.Alexander in conſilio ccxxxvj. volu.vj.

11 Et propterea dicitur, ꝙ dictum teſtis, qui non deponit de tempore, vel loco, ſuppletur ex dicto alterius qui de tempore vel loco deponit, Ant.de Bu.in conſi.xlv.verſi.vnde cùm habeam.& in c.cùm oporteat. verſi.ſi non deponunt.de accuſ.& ibi Imol.Abb.in c.cùm Ioannes.de fide inſtru.Alex.in conſi.ccxxxvj.volu.vj.& in conſi.clvj.volu.v.& in conſi.cix.vol.ij.deciſ.Neap.ccclxxv.in antiq.Idem voluit Spe.in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.verſi.ſi verò factum ſit.Bal.in l.teſtium. verſic.ſecundo modo.C.de teſt.Aretinus in conſilio xxxvj.Gramma. conſilio lxxxix.

12 Iſtud autem intellige, quando tempus non eſt de ſubſtantia, nam ſi eſſet de ſubſtantia, non ſufficeret vnum teſtem deponere de tempore, & alterum de tempore non recordari, Imola in c.cùm oporteat.de accuſ.Alex.in conſi.ccxxxvj.volu.vj.& in conſi.clvj.volu.v.Lofred.in conſi.xxvij.Aim.de antiq.temp.in iiij.par.nu.157.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Teſtes etiam minus idonei probant, quando veritas aliter haberi non poteſt.

1 IN hac materia ſubnectitur regula, ꝙ quando veritas aliter haberi non poteſt, teſtes aliàs minus idonei fidem faciunt, vt eſt tex.in c.veniens.el ij.in fi.de teſti.& ibi gl.fi.& in ca. cũ dilecti.ver.& ſi tres.& ibi gl.in verbo, & ſi tres.de elect. & in c.fi.de teſti.cogen.gl.ij.in verbo iurare.in c.tertio loco.de proba. Lapus alleg.xciiij.ver.& ideò inſurgit.Fel.in d.c.veniens.el ij.verſi.in glo.fi.de teſti.Deciſ.Tholoſ.tertia in fi.Hipp.in ſing.lxxiij.& conſilio xxxj.nu.31.& conſi.xlj.nu.5.ver.& j.limitantur.Ant.de But.in c.tertio loco.verſi.Noto duo ex gl.de proba.Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.quid ſi olim.Ang.Aret.in tract.Maleſi.in ver.qui iudex ſtatuit terminum.verſi.& in dicto termino.Grat. conſi.lix.verſic.accedit quoque.vol.ij.Hipp.in conſi.cij.ver.opponit.N.Abb.in c.cùm in tua. nu.7.verſi.in gl.in verbo perſona grauis.de ſponſal.

2 Facit quod dicit Inn.in c.cùm Io.& And.ver.vel dic ꝙ in cauſa inquiſitionis.de re iud.vbi dicit, ꝙ contra diffamatum de crimine in cauſa inquiſitionis admittuntur criminoſi teſtes, quia poſſunt eſſe informati.& idem Sal.in l.ea quidem.ver.ad quintam.q.C.de accu.Angel. Aret.in tract.maleſ.in verbo metidor, de mal dati.verſi.vnde quamuis.Hippo.ſingu.lxxiij.& in l.Diuus.verſicu.noto etiam ex iſto text.ff. de quæſt.

3 Et propterea dicit Roma. conſi.lxxvj.verſi.ij.idem probatur, ꝙ ratione difficultatis, ille teſtis recipitur, qui aliàs à teſtificando reiiceretur.

4 Et dicit Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſt.in §.j.verſi.item excipitur ꝙ eſt impubes, ꝙ licèt minor xxv.annis non admittatur in teſtem in criminalibus, tamen fallit quando aliter veritas haberi non poteſt.& idẽ dicit de muliere in d.§.j.ver.item ꝙ eſt mulier.in addit.in ci.§.teſtes, & idem tenet Hipp.in l.de minore.ver.iſtud tamen puto limitandum.& Iaſ.in l.fi.ver.ſed audi pulchrum.C.de his, quibus vt indig.cuius dicta refert, & ſequitur Hippo.conſi.xxxj.nu.32.& in l.Diuus.ver.nota etiá ex iſto tex.ff.de quæſt.

5 Primò Limita, & declara, quando ex natura negocij, de cuius probatione agitur, per alios ſciri non poteſt: ſecus verò ſi ex accidenti nõ ſit per alios probandũ tale negocium, Aret.in c.cũ à nobis.ver.circa ſecundum.de teſt.Alex.conſi.clxxvj.ver nam ipſi canonicæ.vol.ij.Abb. in c.fi.in ſecundo not.de teſt.cogen.& in c.de cætero.in ij.no.de teſt.& ibi Ant.de Bu.ver.nota duo ex gl.Alex.in conſi.clj.in prin.verſi.nec ad hoc obſtat.vo.v.Fel.in d.c.tertio loco.ver.in tex.ibi, fratres, & ibi Imo. ver.in gl.ij.Ant.de Bu.& Fel.in c.de cætero.ver.ſed credo.de teſt.Ant. de Bu.in cõſi.xxiiij.ver.non obſtant iura.Alex.in conſ.lxiiij.ver.& hoc eſſe verum.vol.j.& in conſi.clij.ver.quia ad hoc reſpondeo.vol.v.Soc. conſi.xvij.ver.& ideò pro concordia.Dec.conſi.cccx.ver.& in iſto.Pariſ.conſi.lix.vol.iiij.Dec.in conſi.cxxxiij.ver.non obſtat ſi dicatur.Zaſ. in conſi.v.nu.25.vol.ij.Iaſ.in l.cunctos populos.verſi.limita iſta.C.de ſumma Tri.Io.Crotus in tract.de teſti.nu.71.Rui.conſi.cxx.nu.5.verſ. nec obſtat ꝙ admittantur.vol.v.& cõſilio cxlix.ver.nec etiam obſtat. vol.v.& conſi.cl.ver.& ſimiliter.eod.vo.Hipp.in ſing.lxxiij.& in l.infans.ver.ſed hoc dictum habet locum.ff.ad legem Cor.de ſica.apoſtil. ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.nec obſtant iura.& Alex.conſi.cxlviij.ver.nec obſtat etiam ſi diceretur.vol.v.Gram.conſi.xxvj.nu.35.ver.nec obſtaret.& conſilio xlv.nu.11.ver.& ſic id, quod dicitur.& cõſilio lix.nu.11. ver.ſed vendicant ſibi locum.Hipp.conſi.xxxj.num.33.& conſilio xlj. nu.6.ver.quoniam prædictis reſpondeo.& conſi.lxxx.nu.62.ver.ſecũdo loco.Iaſ.in l.fi.ver.hoc attende.C.de his, quibus vt indig, Grat.conſ. lix.verſi.nec obſtant.vol.ij

6 Sublimita & declara, quando à communiter accidentibus, alij teſtes communiter haberi non poſſunt, nec eſt neceſſarium ꝙ ſit impoſſibile alios teſtes haberi, Zaſius conſilio ij.nu.60.vol.ij.

7 Secundò Principaliter limita, vt tales teſtes non plenè probent, vt dicit Aret.in c.cùm nuncius.verſi.hoc tamen poſſet limitari.de teſtib. Grammat.in conſilio lix.nu.11.& ſeq.

Contrarium ꝙ tunc teſtes plenè probent, ſed minus plenè, quãdo alij, attento communi curſu, haberi poſſunt, dicit Ant.de But.in cõſilio xxiiij.ver.ſed vbi actus.& Alex.in conſi.lxiiij.verſi.& ita etiá dicit.Pro quo facit, quod infra dicetur in teſte domeſtico, vbi dicitur, ꝙ in his, quæ melius ſciuntur per domeſticos, quàm per alios, plus probant teſtes domeſtici, quàm probarent aliàs non domeſtici.

8 Tertiò Limita, nam ſi teſtes non ſunt idonei ex defectu famæ, vel ſtatus, non admittuntur ſine tormentis, etiam in caſu quando veritas aliter haberi non poteſt.quod ſecus eſt, quando alio reſpectu teſtes non eſſent idonei, Matth.in ſing.ſuo clxxxix.Grat.conſilio lix.verſi.ij.dico volu.ij.

9 Quartò Limita, quando teſtis nõ eſſet idoneus, quia eſſet delicti particeps.tunc enim dato ꝙ aliter veritas haberi non poſſit, recurrendum eſt ad concluſiones illas, in quibus dicitur, Quando ſocius criminis cõtra ſocium deponere poſſit, & deponendo fidem faciat, de quibus aliàs dicetur, & iſtam limitationem ponit ad iſtam regulam Hipp.in conſi. ccij.nu.7.ver.& primo dico, & Grat.in dicto conſilio ſuo.lix.ver.iij.dico.vol.ij.

10 Quintò Limita, in teſte patiente plures exceptiones, quia talis non admittitur etiam in ſubſidium quando aliter veritas haberi non poteſt.Hippo.in conſil.cij.numer.12.Grat.conſilio lix. verſicu.iiij. dico. volumi.ij.

11 Sextò Limita, quia non ſufficit ꝙ teſtes ipſi deponant, nõ poſſe probari per alios teſtes, Alex.conſi.lxiiij.ver.nec ad hoc obſtat.vol.j.

12 Septimò Limita, nam ille, qui aſſerit non poſſe per alios probari, ipſe probat hanc qualitatem, & ſic inducens ipſos teſtes.ita Ant.de But.in c.ſuper eo.ver.ſed eſt dubium.& ibi Imol.ver.& no.hic Io.An.& Fel. in fi.ver.vltimo tangunt hic.de teſt.cogen.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij. verſi.ſed quod aliter.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Teſtes omni exceptione maiores requiruntur in cauſa matrimoniali.

1 IN cauſa matrimoniali requiruntur teſtes omni exceptione maiores, tex.eſt, & ibi gl.in verbo maiores.in cap.j.de conſang.& affini.& ibi Ant.de Bu.in viij.nota.& not.Abb.ibi, nu.5.ver.item nota.Prępoſi.in ix.& in pen.no.gl.in c.ex literis.de teſt.& ibi Aret.in tertio no.Barb.in conſi.iiij.ver.tertiò prætermitto.& conſi.xlv.ver.capio primum.vol.j.Dec.conſi.cccx.ver.& idẽ Alex.& ver.ad hoc facit.ver.& maximè.Fel.in rub.de ſponſ.ver.iiij.in cauſa matrimoniali.Pariſ.cõſi.lvij.& lviij.& conſi.lv.& cõſi.lviij.vol. iiij.Fel.in c.j.ver.& in cauſa matrimoniali.vt lite non conteſt.Cæpol. conſi.ciuil.j.ver.item ex alio.& conſi.ij.ver.itẽ quia.& ver.vj.concluſio.Alex.conſi.xcix.ver.itẽ ſi contradicunt.vol.iij.Gram.conſi.crimin. xxvj.ver.& præſertim procedunt.Zaſ.conſi.iiij.nu.11.vol.ij.Bertrand. conſi.cxxij.ver.non eſt omittendum.volu.j.in nou.Aimo conſi.clxix. ver.ideò in probatione.Maria.Iun.conſi.lxxxvj.num.6.ver.& ad hoc demonſtrandum.& conſi.lxxxviij.nu.6.ver.nemini enim dubium eſt. vol.ij.Hipp.conſi.cxxviij.nu.17.ver.pro quibus facit.Rui.conſi.cxxx. nu.7.ver.ſed prædictis.vol.iiij.Grat.conſi.ij.nu.3.& nu.34.vol.ij.Barba.in conſi.vj.ver.prætereà præſuppono.vol.j.qui tenent requiri teſtes omni exceptione maiores.

Contrarium Dec.conſi.clxiij.verſi.octauo opponitur.Maria.Iun. conſi.xxix.ver.ij.opponitur.vol.ij.Aret.conſi.xiij.ver,præterea,& hoc expedit.Abb.in cap.ſuper eo.el ij.in iij.not.de teſti.Dec. conſi.cccxlij. ver.& in tali caſu.Cæpolla conſi.ciuili iij.ver,& quòd in caſu matrimoniali,Zaſ.conſi.ij.nu.30,vol.ij.& cõſi.iij.nu.10. vol.ij.Alex.conſ.cxlvj. verſi.nec obſtat ſi aliquis.vol.v.

2 Et propterea etiam fœminæ recipiuntur in cauſa matrimoniali, vt dicit Bero.q.lv.

Tenendo negatiuam,

3 Primò Limita,quando de infringendo matrimonio ageretur,Alex. conſi.cxliij.vol.ij,Dec.conſi.clxiij.ver.octauò opponitur, Pariſ.conſi. lix.vol.iiij.Alex.conſi.cxlvj.verſi.item teſtes deponentes. vol.ij.Fel.in c.licèt cauſam.verſi.idem vbi requiruntur: de probat.dum dicit ꝙ requiruntur omni exceptione maiores in caſu.c.primi,de conſanguin.& affinit.Maria.Iun.conſi.xxix.ver.non obſtat.vol.ij.Hipp.in l.de minore.§.plurimum.ver.& dicit etiam.ff.de quæſtio.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.clxxij.ver,addo ꝙ per deciſionem,Pariſ.conſi.xv.nu.12,ver.& conſiderandum primò eſt.vol.ij.Ruin.conſi.cxlix.vol.v.& cl.vol.v.

Contrarium ꝙ iſta differentia nõ ſit bona,ſed ſiue agatur de infringendo,ſiue de probando tenet gl.in c.ex literis.de teſti.Barb.conſ.liiij. ver.& ſi quiſpiam.vol.j.& conſi.xlv.verſi,& ſi quiſpiam opponat.& conſi.vj.vol.j.Maria.Iun.conſi.lxxxvj.ver.& licèt.volum.ij.& conſilio lxxxviij.nu.8.verſi.nemini dubium eſt.vol.ij.

4 Secundò Limita,hoc non procedere in matrimonio clandeſtino, Alex.conſi.clvj.volu.v. Deci.conſilio clxiij.Alciat.in prima regula,in xxxix.præſumpt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Parentes vtriuſque ſexus admittuntur pro filio, vel filia,in cauſa matrimoniali,

1 AD declarationem præcedentis concluſionis, ſumitur regula,ꝙ parentes vtriuſque ſexus in cauſa matrimoniali pro filio, vel filia deponere poſſunt,prout eſt tex.in c.videtur.qui matrim.accuſ.poſſ.in c.ſuper eo.el ij.arg.ſumpto à contrario ſenſu,de teſti,& ibi gl.expreſsè tenet hanc opin.in gloſſ.j.in verbo ſolutio,pater,& mater.& ibi Hoſt.in prin.& ibi Ant.de Bu.ver. ſolutio,dicit gl.& Anch.ver.iiij.hic colligitur.& ibi Abb.nu.8. ver.gl.j. & ibi Car.ver.quæro in eo.& ibi Imo,ver,itẽ no.Are,ibi in j.no.Dec.in cõſi.clxiij.ver.ſed ad hoc reſpondetur,Zaſ.conſi,ix.nu.3.ver.nec obſtat.& conſi.ij.ver.& j.obiicitur.vol.ij.Alex.conſi.clj.ver,quæritur etiã. vol.v.Hoſt.in ſumma.de teſte.§.j.ver,vbi autem,Aret.conſi. xiij.verſi. his præmiſſis.Zaſ.conſi.iiij.nu.18.verſic.tamen in cauſa matrimoniali. vol.ij.Bertran.conſi.ccix.nu.1.qui dicit iſtam*communem opin.vol. ij.Pariſ.conſi.lv.nu,28.& ſeq.vol.iiij.gl.in d.c.videtur.in verbo,coniungendo.in fi.ver.conſueuit tamen induci.qui matr.accuſ.poſ.Anto. de Bu.in c.videtur.in j,no,eo.tit.& ibi Hoſt,in primis verbis.& Anch. in iiij.no.& Abb.in j.not.& in fi.verſi.ſi verò filia.Card.ibi in iij.no.& ibi Præpoſ.in j.no.& ver.item nota regulam.& ver.venio ad glo.Zaſ. conſi.iij.nu. 43.ver.rurſus difficultatem.vol.ij.& conſi.ix.nu.3.vol.j.

2 Et idem eſt econtra in filio erga patrem,Gramm.deciſ.xlv.& xlviij. numero 13.

3 Et in fratre idem eſt,Dec.conſi.clxiij.verſic.ſed ad hoc reſpondetur. Soc.conſi.xvij.ver.ſecundum alios.Alex.conſi.clj.ver.quæritur etiam. vol.v.Bertran.cõſi.ccix.nu.1.vbi dicit*communem,vol.ij.Ant.de Bu. in c.videtur,in j.not.qui matrim.accuſ.poſſ.

4 Et in ſorore ſimiliter idem eſt,Zaſ.conſi.ix.num.10.ver.nec obſtat vol.ij.& nu.22.ver.vnde hoc in præſentia.Alex.conſi.clj.ver.quæritur etiam.vol.v.Pariſ.conſi.lv.nu.27.& ſeq.vol.iiij.Zaſ.conſi.v.verſi.& ꝙ de matre.vol.ij.

Contrarium in ſorore tenuit Zaſ.conſi.ſuo iij.ver.his ſic præmiſſis.vol.ij.vbi per aliqua ſua argumenta idem videretur dicendũ in fratre.& ſentit etiam Pariſ.conſi.ſuo lviij.vol.iiij.maximè in verſi.quibus non obſtant.nu.22.vol.iiij.

5 Et idem in quocunque alio coniuncto,gl.j.in c.ſuper eo.ver.ſolutio, pater,& mater.de teſti.Hoſt.in ſumma,in tit.de teſte.§.j.verſ.vbi autẽ, Card.in c.ſuper eo.el ij.ver.quero in eo.Bertran.conſi.ccix.nu.1.vbi dicit*communem.vol.ij.Ant.de Bu.in c.videtur in j.not.qui matri.accu. poſ.& in v.no.gl.in ſumma.iij.q.v.in gl.j.ver.ſed in cauſa matrimonij. Maria.Iun.conſi.xxix.nu.11.& ſeq.volu.ij.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij. ver.item admittuntur.Abb.in c.videtur.in j.no.qui matrim.accu.poſſ. Aret.in conſi.xiij.ver.iſtud verum.Zaſ.conſi.iij.nu.43.ver.& id,quod dictum eſt,vol.ij.

6 Quæ æquiparatio parentum & coniunctorum procedit nedum in regula affirmatiua,ſed etiam in regula negatiua,vt per Alex.cõſi.cliiij. verſicu.plus dicit.vol.v.Dec.in conſi.cccx.verſicu.& quòd dictum eſt. Pariſi.conſilio lviij.numero 25.volu.iiij.

7 Quòd intelligit Abb.vt magis credatur tali coniuncto,quàm matri, in d.c.ſuper eo.el ij.ver.an autem idem ſit.Aret.conſi.xiij.verſi.vbi autem non eſſent.Fel.in d.c.ſuper.verſi.& de aliis conſanguineis.de teſti.

8 Primò Amplia etiam ſi ſit modica inæqualitas,gl.j.ver.ſed quid hic dicitur.in d.c.ſuper eo.el ij.de teſt,& ibi Ant.de Bu.ver.ſolutio,dicit gl. Car.ibi,ver.oppono ad hoc,Are.ibi in j.not.Dec.conſi. clxiiij.ver.nec obſtat.Zaſ.conſi.ij.ver.ſed demus.& nume.15.ver.tamen quia negari. vol.ij.Aret.conſi.xiij.verſi.his præmiſſis.Zaſ.conſi.iiij.nu.18.ver.tamen in cauſa matrimoniali.Pariſ.conſi.lv.nu.28.& ſeq.vol.iiij.Maria.Iun. conſi.xxix.nu.15.verſi.nec prædictis obſtat.vol.ij.Alex.conſi.clj.verſi. hoc autem non apparet.vol.v,

9 Secundò Amplia,vt nedum tales probent,ſed etiam ſint cæteris teſtibus præferendi,gl.j.in d.c.ſuper eo.in verbo,ſolutio,pater,& mater. de teſt.Abb.in c.videtur.in j.no.qui matrim.accuſ.poſſ.Aret.qui loquitur in probanda conſanguinitate in cauſa matrimoniali,in c.cũ in tua, verſi.iij. nota,de teſt.vbi etiam limitat.

Contrarium ꝙ imò etiam quando deponũt pro matrimonio, tale teſtimonium ſit ſuſpectum,dicit Alex.conſi.cliij.ver.plus dixit. vol.v. Zaſ.conſi.iij.nu.10.verſi.item ex alio.vol.ij.dum dicit non eſſe teſtem omni exceptione maiorem.Alex.conſi.cliiij.ver.plus dicit.vol.v.Dec. conſi.cccx.verſi.ij.ad hoc facit.

Pro qua vltima opinione facit quod dicetur infrà in limit.v.dum dicetur quòd omnis iſta probatio eſt arbitraria.

10 Primò Limita,ſtante inæqualitate,quo caſu,nec parentes, nec coniuncti admittuntur ad probandũ matrimoniũ,ita probat text.in d.c.ſuper eo,& ibi Inn.in prin.& ibi Hoſt.ver.ſolutio quãdo quæritur.& ibi Io.An.in prin.& Ant.de Bu.ver.ſolutio,dicit gl.Hoſt.in ſum.in ti.de teſte.§.j.ver,vbi autẽ.Anch.in d.c.ſuper eo.ver.iiij.hic colligitur.& verſi. quærit Io.And,& Imol.ver.item nota.Idem voluit Abb.in c.videtur.in fine,ver.quare concludit.qui matrim.accuſ.poſſ.Alex.conſi.cl. ver.capio nunc.vol.v.& conſi.clj.ver.quæritur etiam.eod.vol.& conſi.cliiij. ver.non per confeſſionem.eod.vol.Dec.conſi.cccx.ver.nam primò repellitur.Pariſ.conſi.lviij.nu.18.vol.iiij.& nu.25.& 27.& pluribus ſeq. Henri.in c.videtur,qui matri.acc.poſſ.Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.iiij.fallit.Dec.conſi.clxiij.ver.ſed ad hoc reſpondetur.Bero.q.lv.

11 Primò Amplia dictam limitationem,quia nedum ſtante inæqualitate parentes,& coniuncti non recipiuntur ad probandum matrimonium,ſed etiam nec recipiuntur ad probandum ſponſalia,Hoſt.in d.c. ſuper eo,in prin.in verbo affidaſſe.de teſti.& ibi Are.in fi.ver.& ad intellectum gloſſ.

Contrarium Ioan.And.in d.c.ſuper eo.el ij.ſuper verbo affidaſſe.de teſt.& ſequitur ibi Abb.ver.vlterius quæritur.

12 Secundò Amplia,nedum ſi diſparitas ſit in omnibus,quæ in tex.c.ſuper eo.ponuntur,ſed etiam ſi in vno tantùm,Henric.in ca.videtur,qui matri.accu.poſſ.& Io.And.in d.c.ſuper eo.ver.vel onere.de teſti.Dec. cõſ.cccx.ver.& exemplum ibi ponitur.Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed nũquid.Zaſ.conſi.iiij.nu.22.verſi.ea etiam accedente.vol.ij.

13 Tertiò Amplia,nam iſta qualitas,ꝙ non ſit diſparitas inter maſculũ & fœminam,debet probari,& probari per illũ, qui ſe fundat in dictis parentum,vel coniunctorum,Pariſ.conſi.lviij.nume.27.& ſequen.volumi.iiij.

14 Quartò Amplia,ꝙ ſtante tali diſparitate,teſtes parentes,vel coniuncti,non ſolùm non debent recipi,nec admitti,ſed in principio excludi debent,Pariſ.in conſi.lviij.nu.29.& ſeq.vol.iiij.

15 Primò ſublimita modò hanc primam limitationem, quando etiam ſtante diſparitate,pro depoſitione parentum,vel coniunctorum concurrerent coniecturæ,quæ facerent veriſimilem depoſitionem parentum,vel coniunctorum,Hoſt.in d.c.ſuper eo.ver.niſi forſan.de teſti.& ibi Io.And.ver.poſſet etiam eſſe.& ibi Ant.de Bu.ver.poſſet tamẽ eſſe. Anch.ver.quærit Io.And.& ibi Abb.verſi.poſſet tamen eſſe.Imol.ver. idem dicit hic Fel.verſi.in eadem glo.Dec.conſi.clxiij.verſic.& ad hoc accedit,Zaſ.conſi.iiij.nu.19.verſi.& idem etiam erit,Pariſ.conſi.lv.nu. 29.volu.iiij.

16 Quod intelligit Zaſ.conſi.v.nu.25,vol.ij.quando parentes,vel coniuncti ſunt perſonæ valde honeſtæ,& non aliàs.

17 Secundò Sublimita,nam ſtante etiam diſparitate,admittuntur parẽtes,vel coniuncti,quando ſunt perſonæ valde probatæ,& valde honeſtæ,Io.And.in d.c.ſuper eo.el ij.ver.& idem ſi ipſi parentes.Ant.de Bu. ibi,verſic.admittitur ergo,& Abb.numero.8.Zaſ.conſilio v.numere 2. volu.ij.

18 Et intellige ꝙ requiritur vt ſit probata iſta qualitas ꝙ ſint valde honeſti,nec ſufficiat probatum eſſe quòd ſint perſonæ aliàs bonæ famæ, Alex.conſi.cliiij.ver.nec prædictis obſtat.vol.v.Zaſ.conſi.v.nu.20.ver. ſed hoc eſt intelligendum.vol.ij.& conſi.ij.nu.17.verſic.addimus quæ conſuluit.vol.ij.

19 Tertiò Sublimita,nam quando ſumus in his probandis, quæ veriſimiliter præſumuntur ab aliis ignorari,tunc probatio parentum,& coniunctorum admittitur etiam ſtante diſparitate.& Aret.conſi.xiij.verſ. nec obſtat tex.

20 Quar

20 Quartò Sublimita, nam in probanda conſanguinitate admittitur teſtimonium parentum vel coniunctorum, etiam ſtante diſparitate, ita Aret.conſi.xiij.ver.vel tertiò dico.& hoc fuit de mente Inn.in rubrica, qui accuſ.non poſſ.verſi.& hoc intellige verum.

Contrarium tenet Car.in c.videtur.in fine, qui matri.accuſ.poſſ. ver.& hoc tenet Inn.& ibi Henri.in prin.verſi.ſed contra membrum vltimum.Felin.in dicto capitu.ſuper eo.verſiculo, in glosſa prima, de teſtibus.

21 Quintò Sublimita quando vnus coniugum excederet in vno, & alius in alio, quo caſu mos regionis eſſet attendendus, & ſuccederet iudicis arbitrium, Io.And.in d.c.ſuper eo.ver.ſi verò alter, & ibi Ant. de Bu.ver.ſi verò alter, Anch.ver.quærit Io.And.Abb.ver.ſed quæro. Imola, ver.& hoc intellige.Collecta.ver.ſed quid ſimiliter.Spe.in tit. de teſte.§.j.ver.ſed quid ſi vir.& vxor.Dec.conſi.clxiij.ver.ſed ad hoc reſpondetur.Zaſ.conſilio ij.num.17.ver.addimus.Maria.Iun.conſilio xxix.verſi.item reſpectu diuitiarum.vol.ij.

22 Secundò Principaliter limita, nam teſtimonium parentum, vel coniunctorum non recipitur in cauſa matrimoniali, quando probatur ꝙ mulier carnaliter fuit cognita, tunc enim quia agitur de iniuria totius familiæ, teſtimonium coniunctorum non recipitur.ita dicit Dec.conſi.cxxxiij.ver.iij.conſiderandum.& conſi.cccx.ver.& hoc maximè.Pariſ.conſi.lviij.nu.15.vol.iiij.ſentit Aret.conſi.xiij.verſi.oſtendo etiam ex alio.Pariſ.clarè in conſi.lix.nu.25.ver.& idem voluit.volu.iiij.Alciat.in tract.præſump.in prima reg.in ij.præſump.

23 Et idem eſt quando non probaretur carnaliter cognitam, ſed remaneret aliàs infamata.Pariſ.conſi.lv.nu.35.ver.prout & fortius.vol.iiij. & Zaſ.conſi.iiij.nu.14.ver.prout etiam.vol.ij.& conſi.iij.nu.47.verſ. iij.prædicta comprobantur.vol.ij.

Contrarium Zaſ.conſi.ij.nu.22.ver.quòd autem aduerſus.volu.ij.

24 Tertiò Limita, nam ſi alia ratione, quàm ratione coniunctionis eſſet ſuſpectum teſtimonium ipſorum parentum vel coniunctorũ, tunc tale teſtimonium etiam in cauſa matrimoniali non ſufficeret, Fel.in c. ſuper eo.verſi.ſed cum prima opinione.de teſti.Pariſ. conſi.lv.nu.30. ver.in hoc aduertendum eſt.vol.iiij.Alex.conſ.clij.ver.nec obſtat.vol. v.Zaſ.conſi.iiij.nu.20.verſi.in hoc aduertendum eſt.vol.ij.Rui.conſil. cxxx.verſi.non obſtat etiam prædictis.vol.iiij.Pariſ.conſi.lviij.nu.29. & ſeq.verſi.quæ obiectio.vol.iiij.Aret.conſi.xiij.ver.vel poſſumus dicere.Zaſ.conſilio iij.numer.43.verſicu.rurſus difficultatem augendo. volu.ij.

25 Et propterea inferunt Doctores ꝙ coniuncti cohabitantes cum illo vel illa, pro quo vel pro qua deponunt, non recipiantur ad teſtimonium in cauſa matrimoniali, Dec. conſi.cxxxiij.ver.ij.dicta Margarita.Pariſ.conſi.lviij.nu.31.& ſequen.& conſi.lv.nu.36.ver.prout etiam. vol.iiij.Zaſ.conſi.iij.nu.33.ver.fortius in propoſito noſtro.vol.ij.Aret. conſi.xiij.verſi.vel poſſumus dicere.

Contrarium quòd cohabitatio non excludat teſtimonium coniunctorum in cauſa matrimoniali, Maria.Iun.conſi.xxix.ver.iij.obiicitur. volumi.ij.

26 Quartò Limita, niſi conſtaret ꝙ parentes & coniuncti multum affectarent, ꝙ matrimonium, ſuper quo deponunt, haberet effectũ, Are. in conſi.xiij.ver.iſtud eſt verum.Ant.de Bu.in c.videtur.in fi.verſi.iudex tantùm.qui matr.accuſ.Dec.conſi.cccx.ver.nam primo repellitur.Alex.conſi.cliij.ver.tamen illud verum.vol.v.Abb.in d.c.videtur. in fi.ver.niſi appareat.qui matr.accuſ.Fel.in c.ſuper eo.ver.ſed vbi.de teſti.Pariſ.conſi.lv.nu.34.ver.ꝙ modò in mane.vol.iiij.

27 Sublimita niſi magna honeſtate, & integritate prædicti ſint parentes, & coniuncti, Zaſ.conſi.ij.nu.18.verſ.quòd ſi quiſpiam.vol.ij.

28 Quintò Limita, quia etiam in probando matrimonio, an ſtandum ſit depoſitioni patris, vel matris, vel coniunctorum, eſt arbitrarium iudici, Hoſt.in ſum.de teſte.§.j.ver.vbi autem.ibi vel ſi ſint pares.Spec. in tit.de teſte.§.j.ver.iiij.fallit.Ant.de Bu.in c.ſuper eo.verſi.ſi vero alter, de teſti.Abb.ibi, nu.8.ver.gl.j.Io.And.in c.videtur.ver.in gl.& hoc in fi.& ibi Hoſt.ver.ſed contra.Ant.de Bu.in fi.ver.alij dicunt.Abb.in fi.ver.& in hac materia.Præpoſ.in fi.ver.aut ſponſus eſt ditior.qui matri.accuſ.poſ.Alex.conſi.cliij.ver.plus dicit.& conſi.cliiij.vol. v.verſi. plus dixit.Zaſ.conſi.iiij.nu.28.ver.& ideò etiam.vol.ij.& conſi.iij.nu. 48.ver.nam quando etiam.vol.ij.Idem tenet Pe.de Ancha.in c.videtur.qui matri.accuſ.poſſ.ver.quando eſt quæſtio.Bero.q.lv.

29 Hoc autem intelligit Abb.in d.c.ſuper eo.ver.& Spec.de teſti.non eſſe ita arbitrarium, cùm iudex teneatur, ſi aliqua probabilis cauſa cõtrarium non ſuadeat, præſtare fidem in cauſa matrimoniali depoſitioni parentum, vel coniunctorum, quod ſequitur ibi Imola, ver.item nota.& Fel.verſi.ſi tamen iudex.

30 Sextò Limita, nam vt depoſitioni parentum & coniunctorum credatur in cauſa matrimoniali, neceſſe eſt quòd ſit articulata, & probata qualitas dictorum parentum, ꝙ ſint valde honeſti, & probatæ conditionis, Pariſ.conſi.lv.nu.38.vol.iiij.Zaſius conſi.iiij.nu.28.ver.accedat etiam.vol.ij.

31 Sed iſtam limitationem non puto veram, quia ſtante tali qualitate, necdum probarent parentes, & coniuncti matrimonium, ſtãte paritate, prout loquitur regula: ſed etiam ſtante diſparitate, vt dictum eſt in ſecunda ſublimitatione primæ limitationis.

32 Septimò Limita, quia non admittitur probatio parentum in cauſa matrimoniali, quando agitur de infringendo alio matrimonio, Rui. conſi.150.vol.v.

33 Octauò Limita, nam coniuncti, qui conſenſerunt inceſtis nuptiis, nõ poſſunt poſteà deponere in cauſa ſeparationis, Boer.deciſ.cclxiiij. numero 16.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Familiaris, non eſt idoneus teſtis.

1 TEſtis familiaris non eſt idoneus, c.in literis.de teſti.l.etiam. C.eo.ti.c.j.ij.& iiij.& c.accuſatores.iij.q. v.l.pen.ff.de teſt. & c.j.§.teſtes quos. & §. etiã ciuili.iiij.q.iij.c.j.§.j.xiiij.q.ij. Spec.in ti.de teſte.§.j.ver.item excipitur, ꝙ eſt domeſticus. Bal.in c.in literis.ver.dicit Inn.de teſti.& ibi Fel.ver.ij.concluſio.Card. & Alex.in c.regulæ.xxix.diſt.& ibi Dom.Henri.Boic.in d.c.in literis, ver.aut quæris vtrum.Ang.conſi.150.ver.non probant etiam.volu.v. Gram.conſi.xxvj.nu.30.& ſeq.Ang.in conſi.j.ver.poſt hoc conſultus. Ang.in l.ſciendum.in iij.not.ff.de vſur.Bal.conſi.ccclij.in fi.vol.v.ver. ſuper pũcto.gl.in c.inſinuante.in gl.j.de offi.dele.gl.ij.in c.cùm Raynutius.eod.titu.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iij.in prin.Dec.conſi.cxxxiij. verſi.primo ergo.

Contrarium Archi.in c.regulæ, xxix.diſtinct.Hippo.in conſi.lxviij. nu.18.Specu.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed nunquid Aquinati.

2 Et in iſto propoſito dicitur domeſticus omnis ille, qui ſubeſt alicui ratione poteſtatis, quam in eum habet, ſi cum eo cohabitet, vt apparet ex exemplis gl.in verbo, de familia.ver.familiares appellantur.in c.in literis.de teſtib.Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.item ꝙ eſt domeſticus. Bal.in l.ij.C.de teſti.ver.ij.quæro.& per Domi.in c.fin.verſi.quæro quale.de verb.ſigni.vbi familiares domeſtici dicuntur, quo ad effectum illius.c. qui viuunt alienis ſumptibus.Vnde magis ſtrictè ibi capitur verbum, familiaris domeſticus, & ibi Io.And.ver.hoc autem voluit litera.Bal. in c.in literis.ver.& dic latius.de teſti.Aret.ibi, ver.circa primã quæſt. Cy.in l.ij.in j.quæſt.C.de teſti.Ant.de Bu.in d.c.in literis.verſic.quæro qui dicantur.de teſti.& ibi Abb.ver.ſed quæritur gl.& ibi Fel.ver.prima concluſio.Zaſ.conſi.xxix.nu.20.vol.ij.dicit teſtem eſſe domeſticũ etiam ſi non cohabitet, ſi modò ſit ſubiectus, & Bal.conſi.50.incip.videndum eſt primò.ver.& cùm iſti.vol.ij.Ang.Aret.in §.pater.nũme.8. ver.& gl.in ca re.Inſti.de teſtam.ordi.Pract.Papien.in forma iuramenti teſtium.in §.poteſtatẽ.ver.iiij.dixi.Alb.in tract.de teſti.char.ij.§.ſupereſt.nu.13.gl.in ſumma.iij.q.v.Aret.conſi.xiij.ver.ij.quia Ang.conſ. j.verſi.poſt hoc conſultus.Apoſtil.ad Deciſ.Tholoſ.iiij.ver.adde quòd regulariter.

3 Et omnis, qui cohabitat, dicitur domeſticus, ita ꝙ repellitur, dato ꝙ ei imputari non poſſit, Soci.conſi.xvij.ver.verum prædictis non obſtantibus.vol.j.Dec.conſi.cxxxiij.ver.primo ergo.

4 Primò Amplia, nam liber homo conuenta mercede ſeruiens, non dicitur idoneus teſtis, gl.in verbo de familia.in c.in literis.in ver.familiares autem.de teſti.ibi mercenarius, & Spe.in tit.de teſte.§.j.ver.item excipitur quòd eſt idoneus.Cy.in l.ij.in j.q.in fine.C.de teſt.Alex.conſi.xc.vol.iiij.ver.accedit etiam ad perimendum.Alex. qui loquitur in famula: in conſi.v.ver.nec ad hoc obſtat ſi diceretur.vol.j.Afflictus ſuper Conſtitu.ver.xlij.repulſatur.aliàs ſub rub.de aleat.nu.10.Grat.conſi.lxxxj.ver.nec obſtat.vol.ij.& conſi.lxxxij.ver.x.non obſtat.eod.vol. Io.Crot.in tract.de teſt.& ibi apoſtil.Roma.in conſi.ccccxx.verſi.iij. idem manifeſtatur.Henric.Boic.in c.in literis.ver.in ſecundo caſu, qui loquitur in mercenario.de teſti.& Io.de Imol.in c.inſinuante.verſi.& aduerte etiam.de offi.deleg.Iac.But.in l.ij.ver.idem quæro.C.de teſti. Chriſtoph.Porc.in §.in teſtibus.verſicu.in fine colligitis.Inſtit.de teſtam.ordin.Albe.in tract.de teſti.chart.ij.§.ſupereſt.nu.13.& num.15. gloſſ.in ſumma.iij.quæſt.v.Grammat.conſilio xxvj.verſi.præterea apparet.Alexan.conſi.150.verſic.non probant.volu.iij.Abb.in d.c.in literis.in iij.not.de teſti.Nel.in tract.de teſt.verſi.domeſtici.Io.Faber.in l.ij.ver ſi.ſupponit ergo.C.de teſti.Ruin.conſi.xxix.vol.v.Gram.conſi. ciuil.clxiiij.

5 Limita præcedentem ampliationem, vt non procedat in famulo, qui ſeruit ſine ſalario.Specul.in titu.de teſte.§.item excipitur.ibi, ſed de quo mercenario.Rom.in conſilio ccccxx.incipien.propoſita quæſtio.verſicu.ij.principaliter.refert & ſequitur Hippol.in l.j.§.ad quæſtionem.verſi.limita & ij.ff.de quæſt.& in ſing.v.Henric.Boic.in c.in literis.ver.circa hoc tamen.de teſti.Hipp.in l.j.§.idem Numio.verſ.& circa dicta.ff.de quæſt.

6 An iſtud procedat in ſollicitatore cauſæ, qui non ſit ſalariatus, dicetur infrà, dum tractabitur de ſollicitatore.

7 Quod declara & intellige, quando famulus inſeruiens ſine ſalario,

non

non vi ieret expenſis illius,pro quo teſtificatur, nam ſi illius expenſis viuerer,perinde eſſet ac ſi cum ſalario ſeruiret.Io.And.in addi.ad Spec. in §.j.ver.item excipitur.in addit.in verbo libertus.Aret.in d.c.in literis.ver.& aduerte.Fel.ibi,ver.ex quo datur intelligi.Albe.in tracta.de teſti.§.ſupereſt.nu.13.Aret.in conſi.xiij.ver.ij.quia.Lanfran.in c.quoniam contra.in verbo,teſtium depoſitiones.ver.quæro ergo.j.de probat.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.in prin.ver.quod verum eſt.Io.Fab.in §.in teſtibus.verſi.in eadem gl.in fi.Inſti.de teſtam.

8 Declara & ij.in famulo apothecæ,ſeu ipſius apothecæ inſtitore, vt per Bal.conſi.50.verſi.ſed iſtis non obſtantibus.vol.ij.

9 Declara & tertio & erit ſecunda ampliatio principalis,in famulo vel domeſtico,qui ſit famulus,vel domeſticus tempore depoſitionis: ſecus ſi tẽpore depoſitionis famulus,vel domeſticus eſſe deſierat,Bald. in l.ij.ver.ſed quæro quid.C.de teſti.Cy.ibi,in iij.q.& Sal.verſi.quæro quid.Spe.in ti.de teſte,ver.item excipitur ꝙ eſt domeſticus.ibi, quid ſi olim fuit,& ibi Io.And.& Bal.in c.in literis.ver.& no.de teſti.Henric. Boic.ibi,in ij.caſu,qui loquitur in mercenario.Hiſp.in rubr.de donat. inter virum & vxo.ver.ex quo infert.Feli.in c.in literis .ver.fallit v.de teſt.Sal.in l.ſeruos.C.de quæſt.verſi.quæro quæ ſit ratio.Alex.conſi.v. ver.poteſt etiam reſponderi.vol.j.Abb.in c.in literis.ver.ſed extra gl. de teſti.Imola in c.inſinuante.ver.& aduerte etiam.de offi.dele.Bar.in l.deferre.in fine,ver.ſi verò aliquis.ff.de iure fiſ.Bal.in l.qui teſtamento.§.quæcunque.ff.de teſta.ver.ego dico.Bal.in c.inſuper.nu.2.verſi.& eſt argumentum.de teſt.Aret.in c.in literis.ver.exemplum in famulo, Hippo.in l.j.§.idem Numio.ver.quandoque deſinunt eſſe.de quæſtio. Iac.Bu.in l.ij.ver.idem quæro.C.de teſti.Hippo.in l.etiamſi.verſi.vlterius hæc lex.ff.de queſt.Ang.Aret.in §.pater.nu.9.ver.quid ſi tempore. Inſti.de teſtam.ordin.Porc.in §.in teſtibus.ver.in fine colligitis.Inſti. eo.tit.& ſentit hoc Pract.Papien.in forma iuramenti teſtium.§.proteſtante.ver iiij.dixi.Ang.cõſi.clxxv.ver.& maximè.Barb.in c.inſinuante.ver.& vide Bar.hoc limitantem.de offic.deleg.Nell.in tract.de teſt. ver.domeſtici.Grat.in conſi.xlj.ver.iij.admittuntur.vol.ij. Rui.conſil. xxxvj.ver.item non obſtat allegatus famulatus.vol.iiij. Lanfranc.in c. quoniam contra.in verbo teſtium depoſitiones.verſi.quæro ergo primo.de probat.Ang.in l.ſciendum in iij.not.ff.de vſur.Domi.in c.conſanguinei.ver.glo.prodeuntes,iij.q.v.& ibi Præpoſ.Alex.ver.in eadem gl.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.verſi.prædicta dic eſſe vera.Io.Faber.in §.in teſtibus,ver.Doctores.Inſt.de teſtam.Tiraq.in reg.ceſſante cauſa. in prima parte,nu.101.

10 Et hinc eſt ꝙ procurator reuocatus tempore depoſitionis teſtificari poteſt.Bar.in l.deferre.in fi.ff.de iure fiſc.Bal.in l.dictantibus,verſic.de tertio patet exemplum.C.de teſta.in l.qui teſtamento.§. quæcunque. ver.iſte autem procurator.ff.de teſtam.Hipp.in l.j.§.idem Numio.ver. quid autem in procuratore.ff.de quæſt.

Contrarium ſentit Bellam.deciſ.dcvj.

11 Sublimita niſi fuiſſet in fraudem licentiatus ad effectum,vt pro ipſo olim Domino deponeret,Bar.in l.vir mulieri.ff.de dona.inter virum & vxo.Bal.in l.j.§.ſi ſeruus.ff.de quæſt.ver.breuiter iſta eſt veritas.Bar. in l.etiam,in ij.lect.ver.quæro ſi aliquis.C.de teſta.Cy.in l.ij.in iij.q.C. de teſt.& ibi Sal.ver.quæro quid.Spec.in ti.de teſte,ver.item excipitur ꝙ eſt domeſticus.ibi quid ſi olim fuit.& ibi Io.And.Bal.in ca.in literis. ver.quid famulo.de teſt.Henric.Boic.ibi in ſecundo caſu,qui loquitur in mercenario.Hiſp.in rubr.de .dona.inter virum & vxo.verſi.ex quo infert.Corn.in conſi.clxx.ver.& licèt aliàs.vol.iij.Fel.in d.c.in literis. ver.ſecũdo intellige.Sal.in l.ſeruos.ver.quęro quę ſit ratio.C.de quęſt. Bal.in c.inſuper.nu.2.ver.eſt argumentum.de teſti.Oldendorp.in libello iuris,& æquitatis,Tomo ij.Hipp.in l.j.§.idem Numio, ver.quandoque deſiit eſſe.de quæſtio.Ia.Bu.in l.ij.ver.idem quæro.C.de teſti.Ang. Aret.in §.pater,nu.9.ver.quid ſi tempore.Inſti.de teſtam.ord.Barba.in c.inſinuante.ver.& vide Bar.hoc limitantẽ.de offi.deleg.Nel.in tract. de teſti.ver.domeſtici.Sal.in l.etiam.ver.quæro quid.C.de teſti.Domi. in c.conſanguinei.ver.gl.prodeuntes.iij.q.v.& Præpoſi.Alex.verſi.in eadem gl.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.prædicta dic eſſe vera.Tiraq. in regula ceſſante cauſa.in prima parte,nu.102.

12 In dubio autem ex eo ꝙ licentiauit famulum, vel domeſticum, non præſumitur fraus,vt dicit Iac.de Ra.in l.etiam.C.de teſti.ponit Henri. Boic in d.c.in literis.verſi.aut eſt dubium.de teſti.

13 Quod vltimum intellige, quando licentiauit ante litem conteſtatam,ſecus verò ſi pendente iudicio licentiauerit,vt dicit Specu.in d.§. j.de teſte,verſi.item excipitur quòd eſt domeſticus.ibi,quid ſi olim.refert,& ſequitur Henric.Boic in d.cap.in literis.verſi.aut eſt dubium.de teſti.Felin.ibi,verſicu.illud autem intellige,Pariſ.conſilio ciiij.numero 159.volu.j.Imola in ca.cùm à nobis.verſiculo,& adde etiam quod notant.de teſt.

14 Sed imò Ant.de Bu.in c.cùm à nobis.ver.ideò dicit.Io.Cald.de teſti. tenet in iudice,ꝙ ſi remoueatur ab officio ad effectum teſtificandi,poterit teſtificari,etiam ſi remoueatur poſt litem conteſtatam,dummodò ſit remotus ante tempus teſtificationis.

Contrarium in teſte tenuit Hippo.in l.j.§.idem Numio.ver.hanc tamen concluſionem.ff.de quæſt.vt non valeat eius teſtimonium,dato ꝙ remoueatur,& Aret.in c.in literis.ver.ſed Spec.Tiraq.in regula ceſſante cauſa.in prima parte,nu.2 40.qui loquitur in iudice.

15 Et idem eſt in procuratore reuocato lite pendente, quia dicitur in fraudem reuocatus,& ideò teſtimonium eius non valet,Rota in nou. deciſ.cxxvj.Bellam.deciſ.dlxx.Ant.de Bu.in c.cũ à nobis.de teſti.verſi. tenent tamen Domini de Rota.

16 Et nota mirabile verbum, ꝙ non dicitur in fraudem licentiatus famulus vel domeſticus,dato ꝙ licentietur ad effectum deponendi, ſed tunc dicitur in fraudem licentiatus,quando licentiatur ſimulatè,quia dominus intendit illum iterum ad ſeruitia recipere,Fel.in c.in literis. ver.iſtud autem intellige.de teſti.Alex.in conſi.v.vol.j.Aret.in c.in literis.ver.ſed Spec.Abb.in c.in literis.ver.ſed extra gl.de teſti.Hipp.in l.j.§.idem Numio.ver.attamen teneas.ff.de quæſt.Sal.in l.etiam.verſi. quæro quid.C.de teſti.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.quartam,ver.dic quòd ſi fuerit.Io.Faber in §.in teſtibus.verſi.Doct.Inſti.de teſta.

Contrarium ꝙ eo ipſo cenſeatur in fraudem licentiatus,quando licentiatur ad effectum deponendi,Sal.in l.ſeruos.C.de quæſt.ver.& ſic inquiunt.Flor.in l.idonei.ff.de teſti.Idem colligitur ex his,quæ ſuperius diximus in procuratore reuocato,lite pendente,qui propterea cẽſetur in fraudem reuocatus,& ideò teſtificari non poteſt.& idem tenet Mili.in verbo,teſtis eſſe non poteſt procurator.Domi.in c.conſanguinei.ver.glo.prodeuntes.iij.q.v.& ibi Præpoſ.Alexan.verſicu.in eadem gloſſa.

17 Et declara illud,quod dictum eſt, ꝙ quando famulus,vel domeſticus reperitur licentiatus verè & non in fraudem,valet eius depoſitio, vt non procedat quando teſtificatus fuit primo tempore familiaritatis,& poſt licentiatus repetitur,quia talis depoſitio non poteſt operari,quia non eſt veriſimile quòd aliud diceret ſecundo loco,quàm primo dixerat,Corn.conſi.clxx.vol.iij.ver.& licèt aliàs.

18 Secundò Sublimita,quia non dicitur teſtis omni exceptione maior, vt dicit Tiraq.in regula ceſſante cauſa.in prima parte,nu.103.

19 Secundò Limita principaliter,niſi domeſtici ſint honeſtæ vitæ,& bonæ conditionis,Bal.in d.c.in literis.ver.dicit Inn.& ibi etiam Antò.de Bu.ver.qui dicantur.& ibi Fel.ver.Fallit ſecundò.Roma.conſi.ccccxx. ver.tertio idem manifeſtatur.Albe.de Roſa.in tract.de teſt.§.ſupereſt. nu.13.Hipp.in ſing.v.& in l.j.§.ad quæſtionem.ver.limita etiam.ff.de quæſt.ver.ſed vltra prædicta.Porc.in §.in teſtibus.ver.ſecundò limitatur.Inſti.de teſtam.ord.Inn.in d.c.in literis.ibi,ſed tamen diligenter iudex.Anto.de Bu.in d.c.in literis,ver.debet etiam attendi.& ibi Imola, ver.fallit ſi eſſent.Io.And.in c.in literis.Iſer.in ca.j.ver.aliàs ſi vaſallus eſt.in ti.ſi de inueſtit.inter Domi.& Vaſal.lis oriatur.Gozad.cõſ.xciiij. nu.32.ver.omitto ꝙ quaſi omnes.Rui.conſi.liij.num.6.ver.nam multi ex teſtibus.vol.iiij.Fel.in c.in literis.ver.& ideò dicas.de teſti.Flor.in l. teſtes.ff.de teſt.ver.alij autem.Barba.in c.inſinuante.verſ.ex hoc mihi videtur.de offi.deleg.Grat.conſi.xlj. ver.tertio dubitatur.vol.ij. Ruin. conſi.xxxvj.ver.tum non obſtat allegatus famulatus.vol.iiij.Bal.in c.j. §.ſacramentum.ver.dicit Ioannes.de conſue.reſt.feud.Iaco.in l.teſtis idoneus.ver.quid autem in familiaribus.ff.de teſtib.

Vide quòd infrà dicitur de teſte conſanguineo , & de fratre teſte.

20 Ex quo inferunt Docto.quòd familiares Epiſcopi,vel Abbatis,quia præſumuntur eſſe laudabilis vitæ,& conſcientiæ,admittuntur ad teſtimonium pro ipſorum Dominis,Bal.in l.ij.ver.ſed Inno.dicit.C.de teſti.& ibi Sal.ver.vnum nota.Fel.in d.c.in literis.ver.fallit ſecũdò.Ang. Aret.in §.pater.ver.vnũ nota.Inſti.de teſta.ord.Alb.de Roſa.in tract. de teſti.§.ſupereſt.nu.13.Flor.in l.teſtes.ver.alij autem.ff.de teſti.Barb. in c.inſinuante.ver.ex hoc mihi videtur.de off.dele.Lanfran.in c.quoniam contra.in §.teſtium depoſitiones.ver.quæro ergo primò.de proba.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.in prin.ver.quod verum eſt.& in verſi. item admittuntur.Iac.in l.teſtis idoneus.verſi.quid autem in familiaribus.ff.de teſti.

Contrarium Aretinus,in capitu.in literis.verſicu.circa primum.de teſti.

21 Tertiò Limita,quãdo aliquis eſt ſubditus ratione iuriſdictionis,quia non repelluntur ſubditi ratione iuriſdictionis,id eſt,vaſalli,ſed teſtificari pro eorum Dominis poſſunt,Imola in c.in literis.ver.ſecus ſi ſolum.de teſti.Cy.in l.eos.ver.ſecundo ſolet quæri.C.de teſti.Aret.in ca. in literis.ver.circa ſecundam quæſt.Bar.in l.idonei.ff.de teſti.in princ. & Flor.ver.ſed hic videtur caſus.Fel.in d.c.in literis.Alb.in tract.de teſti.§.ſupereſt.ver.conſequenter eſt videndum.Sal.in l.eos.verſi.quæro de ſubdito.C.de teſti.Ang.Aret.in §.pater.ver.quid de ſubdito.Inſtit. de teſtam.ord.Io.And.in addi.ad Spe.in §.j.ver.nunquid ergo ſocius. in verbo obſeruetur,de teſte.Alex.conſilio xvj.ver.& poſito ꝙ aliqui. volu.v.Hipp.in l.j.§.ad quæſtionem.verſic.& primo in domeſticis.de quæſtio.Abbas,in cap.accedens.el primo.numero 22.verſicu.ſecundo nota.vt lite non conteſta. Iſernia,in capitu.j.verſiculo,iſta ratione. & verſicu.ſed fortiter obſtat.gloſſa,in titu.ſi de inueſtit.inter Domin.& Vaſal.lis oriatur.Alber.in l.eos.C.de teſtibus.Baldus conſilio ccx.volu.v.verſic.non enim. Alexander conſilio lxxxix.verſi.item non obſtat.vol.v.Io.Fab.in l.ij.ver.ſed an ſubiecti.C.de teſti.apoſtil.ad deciſ.

Tholoſ.

Thol.iiij.ver.adde ꝙ domeſtici.Io.Fab.in §.in teſtibus.verſi.quid ergo dices.de teſtam.in Inſti.Collect.in c.ſuper eo.el ij.ver.item quòd ſi teſt.de teſti.

Contrarium gl.in l.idonei.ff.de teſti.in verbo,imperari.Aluarot.in c.j.§.quid enim.verſi.nec obſtat quòd impetrare.in titu.quid ſit inueſtit.

22 Sublimita,niſi Dominus eſſet talis,ꝙ ſoleret ſubditis ſuis vim inferre,quando repugnabant ſuæ voluntati,per nò.per Io.An.in addi.Spe.in titu.de teſte.§.j.ver.quid ſi Vaſallus.ſuper verbo,municeps,Aret.in c.in literis.ver.circa ſecundam quæſt.de teſti.Flori.in l.idonei.ff.eo.ti.Alb.in tract.de teſti.§.ſupereſt.ver. conſequenter eſt videndum.Abb.in c.inſuper.ver.vltimo quæritur quid de vaſallo.de teſti.& in c.accedens.el j.nu.12.ver.ſecundo nota ex hac gl.vt lit.non conteſt.Sali.in l.eos.ver.quæro de ſubditis.C.de teſti.Rui.conſi.iiij.verſi.ſed præmiſſis.vol.iiij.Alex.in conſi.lxxxviij.ver.& eo maximè.Io.Fab.in l.ij.verſi.an ſubiecti.C.de teſti.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.quartam.ver.adde quòd domeſtici.Ioan.Faber.in §.in teſtibus.verſiculo,quid ergo dices.Inſtitu.de teſtam.

23 Secundò Declara,ꝙ licet tales teſtes admittantur, tamen minor fides eis adhibetur,Albe.in l.idonei.in prin.ff.de teſti.Io.And.in addi.ad Spe.in §.j.ver.ſed nunquid vaſallus.ſuper verbò municeps.de teſtam.Albe.in tract.de teſtibus.§.ſupereſt.verſi.conſequenter eſt videndum.Bertran.conſi.cxxv.vol.ij.in nou.ver.illud non eſt omittendum.Ruin.conſi.liij.nu.6.ver.nam multi ex teſtibus.vol.iiij.Bal.conſi.ccx.ver.nõ enim omnino.vol.v.

Vide quod dicitur de teſte conſanguineo,& in teſte fratre,& de teſte vaſallo,& de teſte amico.

24 Tertiò Declara,niſi ſubditus nedum eſſet ſubditus,ſed etiam haberet ſalarium ab eo,pro quo teſtificatur,Dec.conſi.xciiij.nu.2.verſ.primò teſtes.Dec.in conſi.clix.ver.accedit etiam.Grat.conſil. xxvij.nu.7.vol.ij.Gramma.conſi.ciuil.xij.in fi.

25 Quartò Declara niſi eſſent vaſalli angarij,& perangarij,Grammat.conſi.ciui.xij.in fine.

26 Et quia dictum eſt de vaſallo ratione iuriſdictionis, idem dicẽdum eſt de vaſallo ratione feudi,qui poteſt pro Domino ſuo directo teſtificari,ita tenuit Albert.Papien.ſuper.l.libertorum.C.de teſt.& Guid.de Suzar.in l.idonei.ff.de teſti.Bal.in l.qui teſtamento.§.poteſtatis.ff.de teſtam.Aluarot.in c.j.§.quid enim.ver.oppono ab extra.in ti.quid ſit inueſtit.& in c.j.in prin.verſi.nolo ex dicta parte.in titu.ſi de inueſtit.lis oriat.inter Dominum,& vaſal.Iſern.in c.j.ver.alij dicunt.eod.ti.Bal.in c.ego N.Epiſcopus.nu.11.ver.ex hoc ſumitur.de iureiur.Deciſ.Neapo.ccciiij.in antiq.vbi poſt recitatas alias opin.hæc tenet,& dicit ita iudicatum in conſilio Regio.Fel.in c.accedens.verſi.dum dicit Abb.vt lit.non conteſtat.Pariſ.conſi.lxxv.nu.23.ver.prout etiam.vol.j.Bal.in cõſi.ccccxx.ver.item de vaſallo.volu.j.vbi dicit ꝙ eſt idoneus teſtis,ſi eſt vir bonæ conditionis,& famæ, & veriſimilia deponit, & eius dictum aliis teſtibus comprobatur.& idem per eadem verba dicit in conſilio ccccxlviij.ver.item de vaſallo.vol.iij.& ſimiliter idem dicit in conſil.ccccxlv.in fi.ver.item de vaſallo.vol.v.Stepha.Aufrer.in titu.de reprobat.teſt.in verbo vaſallus.Io.Fab.in l.etiam.verſicu.ſed an vaſallus.C.de teſt.

Et Tenendo iſtam partem,

27 Primò Limita,niſi vaſallus ſit valdè amicus Domini ſui,per ea,quæ dicuntur de teſte valdè amico.& ita declarat.Iſer.in c.j.in fine,ſi de inueſtit.inter Domi.& vaſal.lis oria.Deciſ.Neap.ccciiij.in fin.in antiq.Fel.in c.accedens.vt lit.non conteſtat.

28 Secundò Limita ſi vaſallus ſit familiaris,per ea,quæ ſupradicta ſunt de teſte familiari.

29 Tertiò Limita,ſi ageretur ſuper re ipſa feudali, quia tunc eius teſtimonium non reciperetur,Ant.de Bu.in c.inſuper.ver.quid de feudatario.de teſt.deciſ.Neap.ccciiij.nu.10.in antiq.

30 Quartò Limita,ſi Dominus ſit ſolitus vim inferre vaſallis ſuis, qui eius voluntatem implere recuſant, per ea, quæ ſuprà diximus de teſte ſubdito ratione iuriſdictionis.

31 Quintò Limita,quando vaſallus habet magnum feudum, vel bona omnia ſua ſunt feudalia habita ab illo, in cuius fauorem teſtificatur, Spec.in tit.de teſte.§.j.ver.quid ſi vaſallus.

32 Sextò Limita,quia licet recipiatur in teſtem,tamen de fide diminuitur,vt per Io.And.in addi.ad Spe.in titulo de teſte.in §.j.ver.quid ſi vaſallus.Iſern.in c.j.in princ.ſi de inueſtit.lis fuerit.deciſ.Neapol.ccciiij.nu.5.in antiq.

Vide quod dictum eſt de teſte domeſtico,de fratre teſte,& de teſte conſanguineo.

Contrarium in vaſallo,vt non poſſit pro domino teſtificari,voluit gl.j.in fine,in c.de forma.xxij.q.v.& ibi Archi.ver.nec obſtat iſta.Spe.in tit.de teſte.§.j.verſi.quid ſi vaſallus.Albe.in tract.de teſti.§.ſupereſt.nu.11.verſi.Bu.in c.ſuper eo.

33 Quartò Principaliter limita,nã domeſtici teſtes recipiuntur ad probandum ea,quæ domi facta dicuntur.l.conſenſu.§. præterea.C.de repud.c.veniens.in fi.de teſti.Henri.Boic.in c.in literis.verſi.hoc fallit.& ibi Fel.ver.fallit tertio.de teſti.Alex.conſi.clxxvj.verſi.& ea quæ fiunt.vol.ij.& in conſi.clj.ver.nec ad hoc obſtat.vol.v.& conſi.lxxvij.verſi.non obſtat.vol.vij.Afflict.deciſ.ccciiij.nu.10.Soc.in conſi.xvij.ver.nec obſtat.vol.j.Gram.conſi.lix.ver.& pariter.Zaſ.conſi.ij.nu.37.verſi.ad propoſitum.vol.ij.Bal.in l.conſenſu.ver.nota hunc tex.C.de repud.& in l.lex,quæ tutores.ver.no.ꝙ per familiares.C.de adminiſtr.tut.Hipp.in l.j §.ad quæſtionẽ.ver.limita primò.ff.de quæſt.Nel.in tract.de teſt.ver.domeſtici.Grat.in conſi.xlj.ver.tertio dubitatur.vol.ij.Fede.de Senis in conſi.cxix.ver.item ea,quæ fiunt.Spe.in ti.de fur.in fin.verſi.ſed quomodo probabit.Bal.in l.fi.§.licentia.verſi.ſecundo nota.C.de iure delib.Sal.in l.fi.C.de ſicar.Bar.in l,lex,quæ tutores. ver.& tene mẽti,& ibi Ang.ver.habes etiam.C.de adminiſt.tut.Ang.in l.ſciendum.ver.ſimile dicimus.ff.de vſur.Bal.in conſi.cccxxxvij.ver.item delicta.volu.iij.& in cõſi.ccccxxvij.ver.item delicta.vol.v.Faber.in l.ij.ver.hoc intelligunt.C.de teſt.Alex.in conſi.xxiiij.ver.non obſtat.volu.ij.apoſtil.ad deciſ.Tholo.quartam,ver.item in factis.& ver.item ad probãdum.Soc.in conſi.ccxiij.ver.pro his accedat.Grammat.conſil. ciuil.lxvj.nu.44.& in conſi.cliiij.

Contrarium Ang.in l.conſenſu.ver.in tex.ibi ſeruis.C.de repu.Sed Soc.in conſi.xvij.ver.& ideo.vol.j.pro concordia diſtinguit ꝙ ita demum admittuntur domeſtici ad probandum,quando illud aliter probari non poſſet.

34 Et propterea infertur ex iſta limitatione ꝙ ſubtractio rerum hereditariarum probatur per domeſticos domus,Bal.in auth.ſed cùm teſtator.ver.quæro poſt decretum.C.ad legem Falc.apoſtil.ad deciſ.Tholo.iiij.verſi.item admittuntur domeſtici.

45 Secundò Infertur,ꝙ ſuppellectilia domus probantur per domeſticos.l.lex,quæ tutores.C.de admini.tutò.& ibi Bar.Bal.Ang.Sal. apoſt.ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.item ad probandum ſuppellectilia.

36 Tertiò Infertur,ꝙ infirmitas domini probatur per teſtes familiares,Bar.in l.quæſitum.in fi.ver.poterit etiam probare.ff.de re iud.

37 Quartò Infertur,ꝙ teſtes familiares probent intentionem muti explicatam per nutus,Bar.in l.mutum.verſi.ſed qualiter hoc probaretur.ff.de acqui.hered.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.quartam,verſi.item ad probandum.

38 Quinimò,in his,quæ domi fiunt,magis creditur domeſticis, quàm aliis.Bar.in l.quoties.in ſummario.& in ver.nota ex hoc in prin.C.de naue.lib.xj.Aret.in c.in literis.ver.circa ſecundũ.& ibi Fel.verſi.fallit tertio.de teſti.Venafr.in conſi.liij.Fel.in c.quoties.in ſecundo no.poſt Aret.ibi,nota tertiò.de teſti.Grat.conſi.lxxxj.ver.nec obſtat.& conſil.lxxxij.ver.x.non obſtat.vol.ij.Hipp.in l.j.§.ad quæſtionem.ver.limita tertiò.ff.de quæſt.Ang.in l.lex,quæ tutores.ver.habes etiam.C.de adminiſt.tut.Bal.in conſi.x.in fi.ver.ad ſecundum dico.vol.ij.Ant.de Bu.in c.videtur.in tertio no.& ibi Hoſt.qui matri.accuſ.poſſ.

39 Imò nonnulli voluerunt,ꝙ non recipiantur alij teſtes in huiuſmodi caſu,niſi quando domeſtici non reperiuntur,vt dicit Fel.in c.quoties.in ſecundo not.de teſti.& in c.inſuper.verſi.fallit ſecundo.eod.titu.

Contrarium in hoc tenet Aret.in c,in literis.ver.ſed nũquid.& ibi Fel.verſi.fallit iij.de teſti.

40 Et in omnibus caſibus,in quibus familiares poſſunt melius ſcire veritatem,recipiuntur,Bar.in l.ſi quando.ver.qualiter ergo tunc probabitur.C.vnde vi.Ant.de Bu.in d.c.videtur.in tertio & in quinto no.qui matrim.accuſ.poſſ.

41 Et in his,quæ magis ignorantur ab aliis,quàm à domeſticis,& familiaribus,ipſi admittuntur ad teſtimonium, etiam quòd concurrat inæqualitas inter familiares,pro quibus deponunt,& alios,contra quos deponunt, vt dicit Aretinus in conſilio decimotertio, verſiculo,nec obſtat.

42 Primò Limita hanc quartam limitationem, nam ad excuſandum reum accuſatum,vel inquiſitum,teſtes domeſtici non recipiuntur,etiã ſuper his, quæ fiunt in domo, Aretinus,in capitulo finali in fine, de teſti.

Et generaliter hoc non procedere in cauſa criminali dicit idem Aret.in c.in literis.verſi.ſed quæritur pro complemento:& in c.de cætero.ver.quorum dictis adde.de teſti.Iaſ.in l.ſed etſi quis.ver.ij.nota.limita.ff.ſi quis caut.

Contrarium Specu.in titu.de teſte.§.j.verſic.ſed nunquid in cauſa,& in titu.de inquiſitione.§.j.verſi.ſed nunquid eas.Fel.in cap.in literis.verſi.ſecundo aduerte.de teſti.Alexan.in conſi.v.verſi.nec ad hoc obſtat.volu.j.Ioan.de Anan.in conſilio lix.verſi.hinc eſt etiam.Hippo.in l.j.§.ad quæſtionem.ver.vlt.pro nunc limita.ff.de quæſt.Bald.in addit.ad Specu.in titu.de inquiſit.verſi.Epiſcopus.Ant.de Bu.in c.cùm oporteat.in v.quæſtio.in princ.de accuſ.Deci.conſilio ccccxlix.numero 7.& ccccxlix.nume.7.& in l.ſi is,qui.nume.24.C.qui teſtam.face.poſſ.Flori.in l.teſtis idoneus.verſi.huic tamen adde.ff.de teſtib.Paulus de Caſtro,in conſilio cclxxiij.verſicu.quantum autem ad tertium.volum.j.Alexan.conſi.xxiiij.verſicu.item teſtis infamis.volum.ij.Iaſ.in rubr.ff.de iureiuran.verſicu.ſicut,in ſimili.apoſtill.ad deciſi.Tholoſ.quartam,verſicu.item ad probandum.Iaſ.in l.ſed & ſi quis.verſi.notabiliter limita.ff.ſi quis caut.

Et ſuper

Et ſuper hoc vide concluſionem noſtram.xxij.in vij.lib.

43 Secundò Limita,nam vt in hoc caſu admittantur perſonæ familiares,debent eſſe honeſtæ,& probatæ vitæ,ſecus ſi eſſent inhoneſtæ,Fel. in c.in literis.ver.fallit tertiò.de teſtib.Rui.conſi.clviij.vol.v,

44 Tertiò Limita,vt non procedat quãdo ageretur de diſſolutione matrimonij,& interueniret culpa producentis,Aret.in ca.in literis.verſi. ſecundo dubitatur.de teſti.apoſtil.ad deciſ.Tholo.quartam.ver.item admittuntur.

45 Quartò Limita,vt iſtud non procedat contra tertium qui conuenitur ſine facto ſuo,Aret.in d.c.in literis,de teſtibus.

Contra has duas præcedentes limitationes tenet Fel.in d.c.in literis.vér.fallit tertio,de teſti.vbi ibi illas improbat.

46 Quintò Limita,nam teſtes familiares non admittuntur etiam quo ad ea,quæ fiunt ſecretè in domo,in præiudicium præcedẽtis matrimonij;vt dicit Rui.in conſi.cxlix.vol.v.

47 Infertur ex præcedentibus,ꝙ quando aliter veritas haberi non poteſt,teſtes domeſtici recipiuntur,Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte. §.j.ver.item excipitur,quia eſt domeſticus.in addit.inci.eiecerit.Hipp. in l.plurimùm.§.tormenta.ver.item vltra prædicta.verſic.item teneas menti.ff.de quæſt.& in l.fratres,ver.& facit.ff.ad legem Corn.de ſicar, & in Pract.crimina.in §.diligenter.nu.81.ver, & facit.Zaſ.in conſi.iij. num.40.vol.ij.Hippo.in l.Diuus.ver.& facit etiam.& in l.de minore. verſi.iſtud puto limitandum.ff.de quæſt.Rui,conſi.cxlix.vol.v.

Declara iſtam concluſionem, vt diximus ſuprà in cõcluſione vij. dicto titulo de teſtibus.

48 Quintò Limita principaliter,quando cũ teſte domeſtico concurrit alius teſtis omni exceptione maior,quia ex his duobus inducitur plena probatio,Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte in §.j.ver.quid ſi vaſallus.in verbo dicat.qui dicit ꝙ probat ſi adiuuatur dicto aliorum teſtium:ſed quando vno tantum teſte omni exceptione maiori iungeretur,ponit Hipp.in l.de minore.§.tormenta,ff.de queſt.ver.ſed vltra ibi dicta:& Alex.in conſi.v.ver.ſecundo reſponde.volu.j.dicit,ꝙ vbi duo teſtes domeſtici non ſufficiunt, tres faciunt plenam probationem.& conſi.lvij.nu.14.Fulg.in conſi.clxxiij.ver.alter autem,Rui.cõſi.xxxvj. ver.item non obſtat.vol.iiij.Alex.in conſ.cxx.ver.accedit etiam.volu. iiij.Ang.Ang.conſi.j.ver,quinimò licèt.Iaſ.in auth.ſi verò contigerit. ver.iiij.facit.C.de iudi.

Et quando ſunt plures teſtes familiares,ponit apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.& prædicta vera.

Sed breuiter iſta limitatio,& ipſius veritas dependet ab his,quæ diximus in concluſione noſtra.v.& vj.hoc eodem titulo.

49 Sextò Limita non procedere in familiari qui ſolitus ſit conuerſari in domo,non tamen viuit expenſis illius,pro quo teſtificatur,Alexan. conſi.cxlix.ver.præterea licèt conuerſetur.vol.v,

50 Septimò Limita in teſte inſtrumentario,vt dicit Bal.in l.etiam,verſ. & hæc vera ſunt.C.de teſtib.Cæpolla cautela ccxvij.verſiculo,item pro quo optimè facit.Bellam.conſi.xlij.ver.iſti autẽ.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.quartam.ver.item poſſunt eſſe teſtes,& vide quod infra dicetur in teſte conſanguineo,& in teſte fratre.

51 Octauò Limita,ſi non fuit oppoſitum per partem ꝙ teſtis recipi non deberet,quia erat teſtis domeſticus, vel familiaris,Bal.in l.ſi quis teſtibus.ver.dubitatur hic.C.de teſti.Ang.in conſi.j.ver.non obſtat.Fel. in c.in literis.ver.ij.nota.de teſt.Grat.conſi.lxxxj.verſic.non ꝙ aliquid,& conſi.lxxxij.ver.x.non obſtat.vol.ij.Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.quid ſi vidit.& idem eſt in teſte conſanguineo.Iaſ.in repe.l. admonendi.ver.item intellige prædicta.ff.de iureiur.Ant.de Bu.qui loquitur in teſte domeſtico,& conſanguineo,in c.cùm dilectus.verſi.& ad hoc optimè.de conſuet.& in c.bonæ.el j.verſic.aut vult ſupplere.de poſt.prela.Fel.in c.literas.ver.quartus caſus,de præſump.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.quartam,ver.& prædicta vera.

Contrarium in domeſtico tenet Bal.in l.etiam.verſi.& dicit.C.de teſti.quia,dato ꝙ non fuit oppoſitum,ſi hoc cõſtat ex actis,ꝙ ſit domeſticus,dicit ꝙ fides ei non eſt adhibenda.Spe.in titu.de teſte.§.j.verſic. quid ſi vidit.

52 Et petente aduerſario poteſt examinari teſtis domeſticus per domeſticum ſuum,Io.Fab.in l.etiam.ver.ſed & domeſtici.C.de teſti.apoſtil. ad deciſ.Tholoſ.quartam.ver.præterea famulus.

De hac concluſione tamen dicetur infrà in concluſione loquente de conſanguineo,& de teſte fratre.

53 Nonò Limita , vt regula non procedat in familiari familiaris mei, quia non dicitur propterea meus familiaris,Bellam.deciſ.dev.Inno.in c.inſinuante.ſuper verbo poterat.de offi.delega.Bal.in l.teſtamenta.§. quæcunque.ver.& hoc confirmatur.ff.de teſtam.Ant.de Bu.in d.capi. inſinuante.verſi.quartò quid in familia,& ibi Ancha.verſi.& hoc not. Bald.de offi.delega.Barba.ibi,num.20.verſi.& ex hoc dat doctrinam. Corſet.in ſingu.in verbo teſtis.incip.licèt domeſticus.Rota in nouell. deciſ.cliiij.

54 Et facit,nam ſocius ſocij mei,non eſt meus ſocius.l.nam ſocij.ff.pro ſoc.l.conſilij.in fin.ff.de reg.iur.& libertus liberti mei,non eſt libertus meus.l.Modeſtinus.ff.de verbo.ſignifi.& vaſallus vaſalli mei,non eſt vaſallus meus,vt dicit gloſſ.in dicta l.Modeſtinus.Caſſan.in conſuet. verſi.& dicitur,Guido Papæ.in ſingu.cccclxiiij. incip.vaſallus vaſalli. vbi etiam limitat.Rui.conſi.ccxix.nu.5.vol.j.latè per Cagno.in l.conſilij.§.ſocius.ff.de regulis iur.

55 Decimò Limita,nam licèt teſtes familiares non faciant probationẽ, faciunt tamen inditia.Bal.in Margarita,in verbo teſtis.ver.teſtis familiaris.refert & ſequitur Hipp.in l.j §.ad quæſtionem.ver.teneas etiam menti.ff.de quæſt.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ. quartã, verſi.item quando ſunt plures.

Vide quod dicitur de conſanguineo teſte,& de fratre teſte.

Contrarium Bal.in l.in teſtimonium.ff.de teſtib.Fel.in c.in literis. ver.ij,nota.de teſt.Gramma.conſi.xxix.nume.33.Abb.in c.in literis.in tertio not.de teſti.vbi dicit quòd nec faciunt qualemqualem præſumptionem.

56 XI.Limita quando principaliter plures in eadem domo viuũt,quia poteſt vnus pro alio teſtificari,quia vnus non eſt familiaris,vel domeſticus alterius,Felinus,in capit.in literis.verſiculo,ſuper iſtis notarius. de teſti.

57 XII.Limita in colono partiario,qui quando non tractatur de fructibus,ſed de proprietate rei,eſt idoneus teſtis.Sal.in l.quoniam liberi. verſi.ex prædictis patet.C.de teſti.Soci.conſi.ccxxviij.verſi.nec obſtat. Curt.Iun.conſ.clxviij.nu.15.ver.non obſtat etiam.Maria.Iun.conſilio cxxxv.nume.6.volu.ij.Aret.conſi,xiij.ver.ex quo patet.Bald. conſilio ccccxliiij.verſi.non obſtat quòd vnus teſtis.vol.j.

Contrarium Grat.in conſilio xlj.volumi.ij.verſiculo tertiò,dubitatur.

58 Limita hoc non procedere in colono non partiario,cuius fides non eſt integra.ſecundùm Alexan.in conſi.lvij.nu.13.& ſeq.vol.vij.& conſi.xc.verſi.item alius teſtis.vol.iiij.Calcan.conſi.lxiiij. nu.15.verſ.item ſi teſtes.Albe.in l.præſenti.num.10.ver.& nunc eſt argumentum.C.de his,qui ad eccle.confug.Abb.in c.in literis.ver.familiares verò.de teſti.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.ver.ij.quæro,de probat,Albe.in l.etiam.ver.aliqui dicunt.C.de teſti.gl.in verbo in ea re.in §.pater.inſti.de teſtam.gl.quæ loquitur in colono.in c.in literis.in verbo de familia.de teſti.Cy.in l.ij.C.de teſti.Spe.in ti.de teſte §.j.verſi.item excipitur quòd eſt domeſticus.Dec.in conſi.100.nu.9.&. ver.vj.contra perſonam.Albe.in tract.de teſte.§.ſupereſt.nu.13.Ruin. conſi.lxxj.nume.14.vol.ij.Alex.conſi.xxxij.ver.ſed ita eſt.vol.j.Ruin. conſi.ix.vol.iij.ver.& alia ratione.Rui.conſi.cxlv.ver.nam teſtes partis aduerſæ,vol.iiij.Afflict.nu.10.in Conſti.Regni.gl.in ſumma iij.q.v. Ruin.conſi.cvj.vol.v.

Imò repellitur,ſecundùm Io.Fabrum in l.ij.ver.item ſunt domeſtici.C.de teſti.

59 Primò Sublimita,nam de conſuetudine etiam colono licet teſtificari pro domino ſuo,Spe.in tit.de teſti.§.j.ver.item excipitur ꝙ eſt domeſticus.nu.12.Alex.refert & ſequitur in conſi.lvij.ver.præterea dicit Spe.vol.vij.Ang.in l.quoniam,in gl.pe.C.de teſti.Iaſ.in addi.ad Porc. in §.in teſtibus,ver.ſed in colonis noſtri temporis.Inſti.de teſtam.Maria.Iun.in conſilio cxxxvij.nu.8.ver.vel & tertio.vol.ij.Nel.in tract.de teſte. verſicul.domeſtici. Albericus,in tracta.de teſte. §. ſupereſt. numero 13.

60 Secundò Sublimita,quia colonus cenſitus,ſiue aſcriptitius in totum repellitur,gl.in d.c.in literis.in verbo de familia.de teſti.Cyn.in l.ij.C. de teſti.Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.item,excipitur ꝙ eſt domeſticus.Maria.Iun.conſi.cxxxv.nu.6.vol.ij.Iaſ.in §.in teſtibus.verſi.adde vltra ea. in addit.ad Porc.Inſti.de teſtam.Io.Fabr.in l.ij.ver.item ſunt domeſtici.C.de teſti.

Contrarium Aret.in conſi.xiij.ver.ex quo patet.

61 Tertiò Sublimita quando eſſent plures coloni, Alexan.in conſi.lvij. nu.13.& ſeq.vol.vij.Curt.Iun.in conſi.clxviij.verſi.præterea numerus maior.Maria.Iun.conſi.cxlvj.nu.14.vol.j.

Vide tamen de hac concluſione quod dicitur ſuprà in concluſione,loquente de teſte domeſtico.& dicetur infrà de teſte cõſanguineo, & de teſte fratre.

62 Quartò Sublimita ſi colonus concurrat cum alio teſte omni exceptione maiore,qui non ſit colonus,Maria.Iun.conſi.cxlvj.nu.12.vol.j. Dec.conſi.100.nu.8.ver.contra perſonam.

63 XIII.Limita,nam in factis antiquis etiam teſtes familiares recipiũtur,Bal.in c.j.§.vaſallus.in fin.verſi.tu dic, quòd in iſtis.ſi de feud.fuer. controuer.apoſtill.ad deciſ.Tholoſ.quartam. verſiculo,idem in factis antiq.

64 XIIII.Sublimita,nam teſtes domeſtici admittuntur ad probandã innocentiam.

Vide quod ſuprà dictum fuit in iiij.limita.in j.ſublimit.nu.42.voluit Boer.deciſ.clv.& dicetur infrà,in vlt.lib.in xxij.concluſio.

65 XV.Limita quo ad probandam matrimonialem coniunctionem, Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.item admittitur.

66 XVI.Limita niſi eſſet pariter domeſticus eius,contra quem producitur,prout ille,pro quo examinatur.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.verſi. item niſi ſit pariter.

Vide

Vide quod infra dicetur in concluſione de teſte conſanguineo.

67 XVII. Limita quo ad probandam ætatem: nam teſtimonium domeſtici vel familiaris recipitur. Pau. de Caſtro in cõſi. cccj. in prin. vo. j. incip. ad bene examinandum.

68 XVIII. Limita, nam domeſticus recipitur in teſtem pro domeſtico in cauſa, in qua mixtum eſt commodum, & incommodum ipſius domeſtici, nec poteſt eius commodum ab incommodo ſeparari. ita Anch. in c. ſuper eo. el ij. verſi. quartò hic colligitur, de teſtib.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Amicus non prohibetur eſſe teſtis pro amico ſuo.

1 AN amicus prohibeatur à perhibendo teſtimonio in cauſa amici ſui, & generaliter loquendo amicus non prohibetur eſſe teſtis pro amico ſuo, Specu. in tit. de teſte. in princ. verſi. amicus autem. Cyn. ſentit idem in l. eos. C. de teſtib. dum ſe remittit ad Specu. ſupra proximè allegatum: & ibi Alberi. de Roſa. Abbas in c. accedens. el. ij. nu. 8. vt lite non conteſt. vbi dicit quòd amicitia non inducit ſuſpicionem, niſi ſit maxima, licèt loquatur in iudice. Ro. conſi. cccxx. verſi. primò quia eius. Alberi. in tracta. de teſtib. §. ſupereſt. nu. 8. And. de Iſer. in c. j. in prin. ſi de inueſti. lis oria. verſ. ſi verò propter feudum. Alex. conſi. lxxviij. vol. j. verſi. non obſtat etiam. Deciſ. Neapo. ccciiij. nu. 13. in antiq. glo. in c. accuſatores. in glo. j. verſ. nam non quilibet. iij. q. v. Bal. in l. eos. in j. q. C. de teſtib. Bald. in l. ſi quis teſtibus. verſic. quærit Cy. hic. C. de teſtib. Ang. in l. ſciendum. in iij. notab. ff. de vſur. & ibi Imola verſi. in eadem glo. Flori. in l. iij. nu. 2. verſ. item nota. ff. de teſtib. Bal. in c. j. nu. 3. verſi. quæro nunquid. de teſtib. Ang. in §. fi. in fi. verbis, in authen. de nupt. Feli. in c. in literis. verſi. fallit, niſi. de teſtib. Alex. in apoſtil. ad Bar. in l. iij. in verbo, conſiderare. verſi. quid autem de amico. vbi dicit iſtam * communem opinionem. ff. de teſtib. Anto. de Butr. in c. cùm oporteat. verſi. nec obſtat. de accuſatio. Bal. in conſi. ccccxliiij. verſi. non obſtat quòd vnus. vol. j. Bal. conſi. 50. verſi. nam ſimplex amicus. vol. ij. Stepha. Aufrer. in tract. de reproba. teſt. in verbo, affinis. verſi. amicitia repellit. Feli. in c. cùm oporteat. verſi. nec obſtat quòd dicatur. de accuſ. Anan. in c. cùm oporteat. verſi. nec obſtat. eo. tit. Areti. in §. pater. verſi. quid de amicis. inſti. de teſtib.

2 Primò Limita, quia etiam iſto caſu minor fides præſtatur, Bald. in l. data opera. verſ. & nota ſexto. de accuſ. Cy. & Alber. in l. eos. C. de teſta. Rom. conſi. ccccxx. verſ. j. quia eius. gloſ. in verbo teſtes. in fin. in §. cogitandum. in authent. de monach. Anto. de Butr. in c. quotiens. verſ. in quantum. de teſti. & ibi Abb. nu. 5. verſ. idem dic de amicitia. Alex. conſ. cliiij. verſ. præterea, vt ipſemet. vol. v. Fely. in c. cum oporteat. verſic. nec obſtat quòd dicatur. de accuſatio. Grammat. conſilio ciuil. cvij. in fin.

Vide quod dicitur de teſte domeſtico, de fratre, & de cõſanguineo.

2 Secundò Limita, in amicitia inhoneſta, quæ repellit teſtem, & propterea nec amaſius pro concubina, nec cõcubina pro amaſio teſtimonium ferre poſſunt, Bal. in c. j. n. 3. verſ. quæro nunquid. de teſti. & ibi Fely. verſ. ſubdit etiam Bal. & idem Bal. in c. in literis. num. 3. verſ. item quibus ita. de teſt. Alber. in tract. de teſt. §. ſupereſt. nu. 2. verſ. idem eſt etiam dicendum in concubina. Aret. in §. pater. verſ. in eadẽ gloſ. inſtit. de teſta. Porc. in §. in teſtib. verſ. nota ex gloſ. inſtit. de teſtam. & ibi Iaſ. in addit. Bald. in l. ij. verſ. adde glo. C. de teſtam. Ang. in §. illud. in fine, verſ. ſequitur. in tex. in l. ſed & ſiquis. ff. ſi quis caut. Saly. in d. l. ij. verſ. quæro cum gloſ. C. de teſt. Iaſ. in l. ſed & ſiquis in princip. verſi. in gloſſ. fin. ff. ſi quis caut. Hiſpa. in rubrica de donat. inter vir. & vxor. verſ. hinc eſt etiam. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. teſtium depoſitiones. verſ. item ſtatuta de probatio. apoſtill. ad deciſ. Tholoſ. iij. Iacob. in l. teſtis idoneus. verſic. item concubina. ff. de teſti.

4 Tertiò Fallit, niſi eſſet coniunctus maxima, & vehementi amicitia, ità procedit text. in c. ſi teſtes. §. item teſtium. iiij. q. iij. & glo. in c. accuſatores. iij. q. v. Spec. in tit. de teſte. in princ. verſ. amicus autẽ. Cyn. in l. eos. C. de teſt. dum ſe remittit ad ſpecul. proximè allegatum. Abb. in c. accedens. el. ij. nu. 8. vt lit. non conteſt. vbi dicit quod maxima amicitia inducit ſuſpicionem, eſt verum quod loquitur in iudice. Rom. conſ. ccccxx. verſ. j. quia eius. Alber. in tract. de teſt. §. ſupereſt. nu. 8. Andr. de Iſer. in c. j. in princ. verſ. ſi verò propter feudum. ſi de feud. lis oriatur. Alex. conſ. lxxviij. verſ. non obſtat etiam. vol. j. Bart. in l. admonendi. verſ. venio ad tertium. ff. de iureiur. Alex. in conſ. xc. verſ. præterea aſſerit ſe. vol. ij. Alex. conſil. xviij. verſi. item non eſt integer. vol. iiij. & in conſ. xlij. verſ. ij. reſpondeo ex his. vol. iiij. deciſ. Neap. ccciiij. num. 13. in antiq. Alex. cõſi. cxxij. verſ. nec obſtat quod iſte. vol. ij. glo. in c. accuſatores. in glo. j. verſ. nam non quilibet. iij. q. v. Felin. in c. quotiens. in ea. v. not. de teſti. qui tenet quod magna amicitia ex toto repellit teſtem. & ibi Imola. in verſ. in eadem glo. Flori. in l. iij. nu. 2. verſ. item nota. ff. de teſti. Bald. in c. j. nu. 3. verſi. quæro nunquid. ff. de teſti. Alex. in apoſtill. ad Bart. in l. iij. in verbo conſiderare. verſ. quid autem de amico. vbi dicit iſtam * communem opinionem. ff. de teſti. Ant. de But. in c. cùm oporteat. verſ. nec obſtat. de accuſa. Stepha. Aufre. in tracta. de reprobatio. teſt. in verbo affinis, verſ. amicitia repellit. Alex. conſ. xiij. verſ. item non eſt integer. vol. j. & conſ. xxxij. verſ. vnde dicit. vol. j. Maria. iun. conſ. xij. nu. 10. volu. ij. Ruin. conſilio lxviij. numero 8. volumine j. Iacob. Butr. in l. parentes. verſicu. idem in amico. C. de teſti. Ioan. Faber in l. ij. in fin. C. de teſti.

5 Quartò Limita vt hæc probatio remittatur iudicis arbitrio. Salic. in l. eos. verſic. quæritur an amicus. C. de teſt. Alber. in tract. de teſti. §. ſupereſt. num. 8. Ioan. de Anan. in capit cùm oporteat. verſi. non obſtat etiam. vol. j. Baldus in l. ſcripturas. in princip. C. qui potior. in pignor. habean. verſic. ſtatur ergo. Bart. in l. eos. verſ. quæro vnum. C. de teſti. gloſſa de teſti. & ibi Innoc. verſ. in eadem gloſſa. Flori. in l. iij. numer. 2. verſic. item nota. ff. de teſti. Baldus in cap. j. numero 3. verſic. quæro nũquid. de teſti. Imola. in capit. cùm oporteat. verſ. item non obſtat quod dicantur. de accuſat. & ibi Anan. verſic. nec obſtat.

6 Quintò Limita, quando ex amicitia vnius ſequitur alterius odium, Baldus in l. ſi quis teſtibus. verſic. quærit hic Cyn. C. de teſtib. Alexãder conſilio iiij. verſic. nec obſtat. volumine vj.

Vide in concluſione de teſte domeſtico, de teſte conſanguineo, & de teſte fratre.

7 Primò Declara, nam etiam eo caſu, quando quis eſt valde amicus, non repellitur ex toto, ſed diminuitur ipſi de fide, Lanfranc. in cap. quoniam contra. in verbo teſtium depoſitiones. verſic. amicus non repellitur. de probat. Flor. in l. iij. numero 2. verſ. item nota. de teſti. Iacob. Butr. in l. parentes. verſ. idem in amico. C. de teſti.

8 Secundò Declara hoc procedere in amicitia carnali, non autem in amicitia charitatiua, quæ non repellit teſtem, Abb. in capit. quotiens. numero 5. de teſti. & ibi Imola. verſic. in eadem gloſſa.

9 Tertiò Declara, quando plures amici deponerent, quia numerus ſupplet iſtum defectum, Grammat. conſilio ciuil. cvij. in fin.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Sollicitator cauſæ à domino præpoſitus, an repellatur à teſtimonio.

1 SOllicitator autem cauſæ, præpoſitus à domino ad cauſæ ſollicitationem, repellitur à teſtimonio. Rota in nou. deciſ. cliiij. Bellam. dcv. Anto. de Butr. in capit. cùm à nobis. verſ. de ſollicitatore. & ibi Imola. verſi. dicunt etiam. & Felin. verſ. de ſollicitatore. de teſtib. Ang. conſi. ccxxxiij. verſi. ij. non opitulatur. Caſſa. in conſil. xxxvij. nu. 6. verſic. item & etiam. Alexand. conſil. lxxviij. verſic. præterea vt dicunt. volu. j. Anch. conſil. ccxxvij. verſic. contra alium teſtem. Alexand. conſilio cliij. verſic. alia ratione. volum. v. Caſſan. in conſil. xviij. verſic. item etiam eſt aduertendum. Alexand. conſ. clij. numero 6. verſic. nam iſte teſtis. volum. vij. & cõſil. lvj. verſic. & licèt pars. volum. ij. Domi. in c. Romana. verſic. quid de ſollicitatore. de teſti. in vj. Dec. conſilio cxxxiij. verſic. & idem de ſollicitatore. & conſil. cccx. num. 3. verſic. & de ſollicitatore. Domi. in cõſil. cxxxij. aliàs cxlij. incip. in cauſa Prioris. verſic. ſollicitator autem. Franc. in capitul. Romana. verſicu. & idem de ſollicitatore. de teſti. in ſexto. Steph. Auferij in tract. de reprobat. teſti. §. ſeruus. verſic. ſollicitator. Mili. in verbo teſtis eſſe non poteſt procurator. Alexander conſilio cliiij. verſ. alia ratione etiam. vol. v. Pariſi. conſil. lviij. nume. 84. verſ. ad quæ etiam. volum. iiij. Bertran. conſilio ccxvj. verſic. etiam detrahit. volum. iij. in nou. Fulgo. conſilio ccxix. verſi. item ſunt cauſæ. Martia. iun. conſilio lxxxviij. numer. 23. volumine ij. Crot. in tract. de teſt. in quarta part. in viij. quæſt.

2 Amplia etiam in eo, qui fuit procurator, vel ſollicitator, & deſiit eſſe, Rota in nouis deciſ. cxxvj. Grammat. conſil. ciuil. xlj. Maria. iun. conſi. lxxxix. verſic. nec ſufficit dicere. volum. ij.

3 Primò Limita, ſi non ſit præpoſitus à domino, ſed à procuratore principali, ita Rota in deciſ. cliiij. in nou. Bellam. deciſ. dcv. Anto. de Butr. in capit. cùm à nobis. verſic. de ſollicitatore. de teſti. & ibi Imol. verſi. dicunt etiam, & ibi Feli. verſic. de ſollicitatore. Alexander conſil. lxxviij. verſi. præterea vt dicunt. volum. j. Abb. in cap. inſuper. verſic. quæritur vlterius. de teſti. Frãc. in capit. Romana. verſ. idem de ſollicitatore. de teſtib. in vj. Stephan. Aufrerij in tract. de reprobat. teſti. §. ſeruus. verſicul. ſollicitator. Mili. in verbo teſtis eſſe nõ poteſt procurator.

Contrarium Domi. in capit. Romana. verſic. quid de ſollicitatore. de teſti. in ſexto.

4 Secundò Limita ſi ſit ſalariatus, non aliàs, ita Rota deciſ. cliiij. in nou. Roman. conſil. ccccxx. verſic. ſecundo principaliter. Caſſan. conſi. xxxvij. num. 6. verſic. item, & etiam. Caſſan. conſi. xviij. verſi. & licet dicant alibi. Alexander conſil. ccliij. verſi. ad ſecundum. volum. vj. Dec. conſil. xciiij. num. 2. verſic. primo teſtes. Domi. in capit. Romana. verſ. quid de ſollicitatore. de teſti. in vj. Franc. in dict. capitul. Romana. verſic. idem de ſollicitatore.

Prout in non ſalariato ſollicitatore tenet apoſtil. ad deciſ. Tholoſ. cciiij. quod eius teſtimonium admittatur.

Contrarium quòd ſollicitator non ſalariatus excludatur,prout ſalariatus,& multo magis:tenuit in dicto c.cùm à nobis.verſi.de ſollicitatore.de teſt.Stepha.in tracta.de reproba.teſt.in §.ſeruus. verſi.ſollicitator.Bertach.conſi.ccix.nu.3.verſi.& quòd ſollicitator.vol.ij.in nou.Maria.iunior conſi.lxxxviij.nu.24.verſi.nec obſtat quod Aloyſius.vo.ij.

5 Et ſollicitator non ſalariatus recuſatur vt iudex eſſe non poſſit,Præpoſitus in c.poſtremò.ij.q.vj.& Stepha.Aufrerij in tit.de recuſa.nu.14.in xvij.ſpecie recuſationis.

6 Tertiò Limita,ſi fuiſſet ſollicitator alterius cauſæ,non illius, in qua deponit,Alex.conſi.ccliij.vol.vj.verſi.ad ſecundum.

7 Quartò Limita , quando dictum teſtis ſollicitatoris comprobatur per alios teſtes idoneos,Alex.conſi.lvj. verſi.ſecundo poteſt reſponderi.volu.ij.

De hac concluſione,vide in concluſione loquente de teſte conſanguineo,domeſtico,de fratre,& de amico.

8 Quintò Limita,ſi ſollicitator ſit bonæ conditionis, & famæ , quia eius teſtimonium non excluditur,apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cciiij.

De hoc vide in concluſionibus de teſte domeſtico , de conſanguineo,& de fratre.

9 Sextò Limita in leuibus,quia videtur,quòd teſtimonium ſollicitatoris non excludatur,per nota.per Rotam in dicta deciſi.cliiij. in nou. & alios ſuprà alleg.qui dictam deciſ.referunt , & cum ea tranſeunt.

Contrarium voluit Franci.in c.Romana.verſi.& idem de ſollicitatore.de teſtib.in ſexto.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Conſanguineus,an ſit integer teſtis pro conſanguineo.

1 Conſanguineus nõ eſt integer teſtis pro conſanguineo ſuo, ca.ij.& ca.accuſatores.iij.q.v. Bal.conſi.50.verſi.Philippus etiam.vol.ij.Barto.in l.admonendi.verſi.ſi verò teſtis eſſet. ff.de iureiur.Ange.in dicta l.admonendi.verſic.& circa iſtũ articulum.& ibi Alexan.nu. 43.verſi.in eadem glo. Sali.in l.in bonæ fidei.verſic.item eſt ſciendum.& ſentit etiam ibi Ange. verſic.limita tamen.C.de pact.Abb.in c.ſi.verſi.ſi verò teſtis , de iureiuran.poſt Anto. de Butrio,ibi verſi.aliç opiniones ſunt.Bal.in c.ij.in fin.verbis,verſi.ſimiliter,de proba.Alexan.conſi.xiij.verſi.item non eſt integer.vol.j. & conſ.xviij.vol.j.verſ.conſtat autem,& conſi.xxxij.verſ.vnde dicit,volu.j.& conſi.cxxij.verſi.nec obſtat,vol.ij. Alex.conſi.cxxxiij.verſi.Bartholomæus Sancti.vol.j.Fulg.conſi.cxix.verſi.nam teſtes.ſentit Specu.titu.de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater.in fin. ibi, in ciuili autem.Cæpolla caute.ccxvij.in prin. Specu.in titu.de teſte.verſi.remoti autem.in §.item qui eſt parens.Alexan.conſi.xlv.verſicu.item teſtis eſt.volmi.ij. Præpoſi.in cap.conſanguinei.verſicu.aut conſanguinei producuntur. iij.quæſtio.v.

Contrarium glo.in c.cum R.canonicus,in glo.ij.in verſ.ſed in teſte ſecus.de offi.de leg.Spec.in tit.de teſte.§.j.verſ.ſed nunquid agnati.glo. licèt non firmet, in l.lex Iulia. ff. de teſtib. Alberic. in tracta.de teſtib. nu.13.& ſeq.verſi.dicto de fratre.vbi dicit iſtam * communem opinionem.Bar.in l.lex Cornelia.ff.de iniur.& ſentit iſtam opinionem Bald. in l.parentes,verſi.& idem eſt,C.de teſtib.dum dicit illos excludi,quando cauſa eſt ciuilis ardua,quæ criminali æquiparatur.Bal.conſi.50.verſ. ſed his non obſtantibus,vol.ij.Ana.conſi.v.verſi.alij verò duo. Maria. iunior conſi.xxix.nu.13.vol.ij.Pau.de Caſtro in l.fin.in prin.C.de proba.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſi.& quæro vtrum affinis,de proba.Deci.in ca.poſtremò.in ij.notab.de appellationib.Imola in c.cum oporteat,vbi autem non ſunt,ibi,& ſic conſanguineus pro conſangineo,de accuſa.Gramma.conſi.ciuili cv.j.in fi.

De hac concluſione,vide in concluſione loquente de fratre.

Tenendo partem negatiuam Amplia,quòd conſanguineus repellitur à teſtimonio,licèt cum conſanguineo ſuo,pro quo deponit,non cohabitet.Areti.in c.in literis,verſi.conclude ergo,de teſtib.

Contrarium quòd imò non repellantur conſanguinei,quanquam ſimul cohabitent,& ſint de eadem familia,voluit Marian. iunior conſilio xxix.nu.13.volu.ij.

3 Primò Limita,niſi conſanginei ſint viri honeſtæ vitæ,& ſummæ religionis,Iaſ.in l.admonendi,verſi.limita multum ſingulariter. ff.de iureiuran.Iaſ.in conſi.clxxv.verſi.ſimiliter.vol.ij.ſentit glo.in ſumma.iij. q.v.ibi,ne conſanguinei omnes,ponit per illam glo.clarè Feli.in ca.ſuper his.verſi.facit glo.de accuſa.Hiſpa.in c.per veſtras,verſi.idem dicimus de teſte.de dona.inter vir.& vxo.Ana.in c.cùm oporteat,verſi.adde etiam.de accuſa.Caſſan.conſi.xxxvj.nu.1.verſi.& teſtes ſunt. & conſi.xxxvij.nu.3.verſi.præterea cognatus. Feli.in dicto ca. cùm oporteat, verſic.adde prædictis.Præpo.Alexan.in c.conſanguinei,verſi.fallit,niſi ex qualitate.iij.q.v.Zaſius conſi.ij.nu.23.volu.ij.glo.conſuetu.Turonen.Gramma.conſilio ciuili lxvj.

De hoc vide in concluſione de fratre,& de teſte domeſtico.

4 Secundò Limita,ſi inter dictum conſanguineum , & illum pro quo teſtificatur,non ſit magna affectio.Bal.conſi.ccccv.verſi.ad ſecundum. vol.v.& conſi.x.verſi.ad ſecundum.vol.iij.

5 Tertiò Limita,quo ad aliqualem inſtructionem,ſiue indicium,glo. j.in l.etiam.ff.de proba.verſ.ſolutio non recipitur,quæ loquitur in matre,Bal.conſi.50.verſi.Philippus etiam,vol.ij.& conſi.ccccxxvij.verſi. quibus rationibus,vol.v.Corſet.in ſingu.in verbo,teſtis.incip.licèt pater.Abb.in c.ex literis.nu.2.verſi.ex his arguebat.de tranſact.Iaco.Butrig.in l.parentes,verſi.alij dicunt.C.de teſtib.

De hoc vide in concluſione de teſte domeſtico,& fratre.

6 Non tamen faceret indicium ad torturam. Aret.in l.qui teſtamento.§.quæcunque,verſi.dato tamen.ff.de teſta.

Contrarium tenet Abb.in c.literas,verſi.puto tamen. de præſump. & ibi Feli.verſi.quintò limita.

7 Quartò Limita,quando cum aliis cõcurreret teſtis conſanguineus, Bal.conſi.x.verſi.ſi dicatur,quòd licèt frater.vol.v.& Rom.conſi.cccclxxxvj.in fi.verſi.& licèt fidei.Iaſ.in authen.ſi verò contigerit.verſi.ſecundò & proprius.C.de iudic.Caſſa.conſi.xxxvj.verſi.toleratur etiam. Corſet.in ſingu.in verbo,teſtis.incip.licèt pater. Iacob.Butrig.in l.parentes.verſicu.aut agnatus.C.de teſtib. Bertran.conſi.ccij.verſicu.cum ergo,volu.j.

De quo videnda ſunt,quæ diximus in concluſionibus de familiari, de amico,& de fratre.

8 Quintò Limita , quando conſanguineus eſſet vltra tertium gradũ, glo.in c.j.iij.q.v.in verbo,parentes. ibi, poteſt tamen dici. Stepha.Aufrer.in tract.de reproba.teſt.in verbo,affinis.Bal.in l.parentes,verſi.& idem eſt.C.de teſti.Abb.in c.literas.verſicu.aut enim quæritur.de præſump.Spec.in titu.de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater.

Salic.in l.teſtis,intelligit conſanguineum ad effectum,de quo agitur,vſque ad gradum quartum incluſiuè.ff.de teſtib.verſic.& iſto caſu. Bal.verò in c.in literis,verſic.attinentes,de teſtib.dicit,quòd quantum ad effectum , de quo agitur,attinentes dicuntur qui ſuam , vel ſuorum iniuriam proſequuntur.

Sed Bar.in l.qui teſtamento.§ quæcunque.ff.de teſta.intelligit coniunctum ad effectum,de quo agitur, illum eſſe , qui eſt infra ſeptimum gradum de iure ciuili.idem Lanfran. in ca.quoniam contra. §.teſtium depoſitiones.verſi.& intellige affines,de proba.

9 Abb.verò attendit conſuetudinem patriæ , ſecundum quam qualitas affectionis vel reſtringitur, vel ampliatur,in c.cum oporteat.verſi. vel poteſt dici,de accuſa.Præpoſi.Alexan.in c.conſanguinei,verſic.tamen in iſtis.iij.quæſt.v.

10 Sextò Limita,ſi non ſit oppoſitum.Alexan.conſi.cxxij.verſi.plus dico.Iaſon in l.admonendi,verſ.item intellige prædicta,verſi.confirmo etiam,de iureiuran.

Contrarium Bal.in auth.ſi dicatur,verſ.ſecundò collige. C.de teſti. Aret.nec vnam,nec alteram partem tenet,in l.qui teſtamento. §. quæcunque.ff.de teſtamen.

Vide concluſionem loquentem de teſte domeſtico.

11 Septimò Limita:nam pro matrimonio , vel contra matrimonium, ſunt teſtes idonei conſanguinei,Bertran.conſi.ccix.vol.ij.in nou.gloſ. in ſumma.iij.q.v.glo.j.verſi.ſed in cauſa matrimonij.Marianus iunior conſi.lxxix.nu.11.& ſeq.volu.ij.apoſtil.ad deciſi.Tholoſ.iiij.verſi.item admittuntur.

De quo vide in concluſione noſtra,quando parentes,& alij conſanguinei dicuntur idonei teſtes ad probandum matrimonium.

12 Octauò Limita , ad probandam innocentiam teſtes conſanguinei ſunt idonei.

De hoc vide in concluſione noſtra,de teſte fratre,in vij.lib.concluſio.xxij.

Et in conſanguineo hoc dicit Alberi.de Roſate in l.lege,verſ.in criminali autem.de teſtib.Feli.in c.in literis,verſi.ſecundò aduerte. de teſtib.Deci.conſi.ccccli x.nu.7.& conſi.clxix.nu.7. Floria. in l.teſtis idoneus,verſi.huic tamen adde.ff.de teſtib. Aimo conſi.ij.verſ.tertiò dico. & conſi.cxix.verſ.& ſi dicatur,quòd teſtes.

Contrarium ſentit Bar.in l.qui teſtamento,verſi.ſed quæro.ff.de teſta.vbi quod indiſtinctè frater pro fratre non recipitur in cauſa criminali,Iaſ.in l.ſed & ſi quis,verſ.not.limita.ff.ſi quis cau.

13 Nonò Limita,quando ſint teſtes inſtrumentarij,Lanfran.in c.quoniam contra.in prin.verſic.mihi autem videtur,de proba.Bald.in l.parentes,verſi.aut eſt teſtis inſtrumentarius.C.de teſtib.Alber.in tract.de teſt.nu.9.in fi.verſi.primus caſus notabilis. Cæpolla in caute.ccxvij.Feli.in c.cum inter.verſi.ad idem glo.aurea,de excep.Ant.de Butrio in ca. ex literis,in primo notab.de tranſact.verſ.aduerte,quia & ibi, verſi. ex his arguebat.Corſet.ſingu.in verbo,teſtis.incip.licèt pater.Feli.in cap. cùm oporteat,in fi.verſi.& circa prædicta adde.de accuſa.

Contrarium Imola in c.ex literis.nu.13.& ſeq.de tranſact. De quo vide in concluſione,de teſte domeſtico.

14 Decimò Limita,quo ad probandũ ea , quæ melius ſciri poſſunt per coniunctos,quàm per alios,quia tunc teſtes ſunt idonei, Bal.in l.parentes,verſ.aut eſt productus.C.de teſtib.Feli.in c.cùm oporteat, verſ.producitur per fratrem.de accuſa.Areti.in c.ſuper eo.verſ.vnde concludo, de teſti.

de teſtib. Anto.de But.in c.videtur,in tertio & quinto notab.qui matrimo.accuſa.poſſ.& ibi Hoſt.verſi.pater,& mater. Spec.in tit. de teſte.in §.teſtium,poſt prin.Hippo.in conſi.lxxx.nu.62.

De hoc vide in concluſionibus, De teſte domeſtico, conſanguineo,& fratre.

15 XI. Limita,ſi coniunctus pari coniunctionis gradu attingeret etiã illum contra quem deponit,& pro quo deponit,glo.in verb.parentes, in c.conſanguinei.iij.q.v.ver.ſed quid ſi teſtis, Bar.in l.qui teſtamento. §.quoque,in fi.ver,quæro vtrũ coniunctus.ff.de teſta. Lanfr.in ca.quoniã contra.in §.teſtium depoſitiones,ver.iura prædicta adde,de proba. Spec.in tit.de teſte.§.j.verſi.ſed quid ſi teſtis.Barto.in l.non ſolum.§.de vno.ff.de ritu nup.in l.repeti.§.de quæſtione.ff.de quæſtio.Alex.in conſi.clvj.verſi.quia reſpondeo primò,vol.v.Dec.in c.poſtremò.verſic. in eadem glo.nu.7.de appella.Zaſi.conſi.j.in prin.vol.j. Aretin.conſi.xiij. verſi.quòd autem.Aret.in c.ſuper eo.verſi.quòd autem nulla,de teſtib.

16 Et hoc procedit etiam in criminalibus, vt per Areti. in dicto c.ſuper eo,verſi.quòd autem,de teſtib.

De quo vide in concluſione noſtra,De teſte fratre.

17 XII. Limita quando eſſent plures conſanguinei, Grammat.conſi. ciuili lxvj.& cvij.

18 Sed tenendo partem affirmatiuam, quòd conſanguineus admittatur,Primò Amplia,quòd conſanguineus admittatur vt conſanguineus ad deponendum pro conſanguineo ſuo, quamuis prius fuerit recuſatus tanquàm iudex à parte aduerſa,Spec.in tit.de teſte,§.j.verſic.quid ſi iudex fuit vt ſuſpectus. refert & ſequitur Aretin. in l.qui teſtamento.§. quæcunque,verſi.quartò adde.ff.de teſta.

19 Secundò Amplia,etiam ſi de crimine agatur ciuiliter,ita Io.And.in c.cùm oporteat,ſuper glo.ij.de accuſa.& ibi Abb.verſicu.aut agitur de cauſa ciuiliter,& ibi Feli.verſi.& iſta procedunt.Imola in c.cùm oporteat.nu.10.verſi.in glo.ſecunda.de accuſa.& ibi Ancha.Anan.verſic.& iſta procedunt.

Contrarium Lanfran.in cap.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſi.& idem eſt in cauſa,de proba.

20 Primò Limita,quia minor fides teſtibus coniunctis adhibetur, Iaſ. in l.admonendi,verſ.item prædicta omnia.ff.de iureiur.Spec.in titu.de teſte.§.j.verſ.ſed nunquid frater.Alex.conſi.xviij.verſi.conſtat autem, vol.j. Alexan.conſi.xc.verſ.prætereà aſſerit.vol.ij.Ang.in conſi.cxciiij. verſi.cùm igitur.Alber.in l.Iulia.verſi.ſi autem quæritur.ff.de teſti. Iac. But.in l.parentes,verſ.aut agnatis,C.de teſti.Fel.in c.ſuper eo.el ij.ver. ſed cum prima opi.de teſtib.

De quo vide quod dicitur in concluſione noſtra, De teſte domeſtico,de amico,de vaſallo,& de colono.

21 Et propterea dicitur ꝙ coniunctus non eſt teſtis omni exceptione maior,Alex.conſi.xiij.verſi.item non eſt integer teſtis,vol.j. Maria. iunior conſ.x.nu.12.vol.ij.Alex.conſ.cxxij. verſi.nec obſtat quòd iſte teſtis,vol.ij.& conſ.xc.verſ.præterea aſſerit.vol.ij.& conſ.xviij.ver.item non eſt integer,vol.iiij.& conſi.cij.verſi.videamus ergo, volu.v.Ange. conſi.cxciiij. verſ.cum igitur. Deci. conſi.cccx. nu.3.verſicu.& ad hoc facit.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,ver.& quæro vtrum affinis, de proba. Pau.de Caſt.in l.fi.in prin.C.de proba.Zaſ. conſi.iij.nu.40. verſi.præterea quod non ſint,vol.ij.

Contrarium Anania conſi.lij.verſi. alij verò duo teſtes. De hoc vide concluſionem noſtram,De fratre,de amico,& de teſte domeſtico.

22 Secundò Limita hoc procedere in criminali cauſa,in qua indubitanter teſtes conſanguinei non recipiuntur,Pau.de Caſt.in l.fi. verſi.ſed in cauſa criminali, C.de proba.Hippoly.in conſi.xxxj.verſi.primò enim, Gramma.conſi.lviij.verſi.præterea & quartò.glo.in ca.cùm oporteat. in glo.ij.de accuſa.& ibi Ant.de But.verſi.glo.ij.& ibi Abb.verſ.in glo. ij.in fi.& verſ.ſi verò agitur,& ibi Feli.verſic.ſed ſi eſt magna,& criminalis.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones, verſi.in cauſa autem criminali,de probat. Bart.in l.qui teſtamento. §.quæcunque, verſi.ſed quæro quid in cauſa,de teſta.Alber.in l.lege, verſi.in criminali autem,de teſti.Alber.in tract.teſtium,verſi.ſed mirandum eſt,nu.14. & ſeq.ibi,ꝙ licèt regulariter conſanguineus.& ibi,in criminali autem. Ab.in c.literas,verſ.in ſecundo caſu,de præſum.Deci.conſi.cxxxiij.verſi.ij.dicta D.Margarita.Pariſ.conſi.clij.nu.10.vol.iiij.Are.in l.qui teſtamento.§.quæcunque,nu.6.verſ.ad ſecundum membrũ.ff.de teſta.Spec. in tit.de teſte.§.j.verſ.ſed nunquid frater.verſi.nec etiam in cauſa criminali,Bal.in l.parentes,verſi.& idem eſt,C.de teſtib.Sali.in l.teſtis,verſi. ſed in cauſa criminali,ff.de teſti.Imo.in c.cùm oporteat,in v.notab. de accu.ver.in cauſa verò criminali,Domi.in c.conſanguinei, ver.oppono,ꝙ admittantur.iij.q.v.& ibi Præpoſ.Alex.verſ.oppono ꝙ imò,Feli. in c.literas,verſ.quintò limita,de præſump.Sali.in l.parentes, verſic. & iſto caſu,C.de teſti.Deci.conſi.cxxxiij.ver ſecundò dicta Margarita.

Vide quod dicitur in concluſione noſtra, De teſte fratre, & de teſte domeſtico.

23 Primò Sublimita hoc non procedere in cauſa criminali ciuiliter intentata,Præpo.in c.conſanguinei,verſ.oppono ꝙ imò.iij.q.v.

24 Secundò Sublimita,in criminibus exceptis, puta hæreſis,vel ſimoniæ,vt per Præp.in c.conſanguinei,verſ.fallit in criminibus.iij.q.v.

25 Tertiò Sublimita, quando eſſet productus contra conſanguineum, quia etiam pro eo eſſet idoneus teſtis,Præpoſi.Alex.in capitulo,conſanguinei,verſiculo,fallit quando.iij.q.v.

26 Quartò Sublimita quia etiam in criminali eſt iudici arbitrarium, an teſti conſanguineo fidem adhibeat,Ant. de But.in ca. cum oporteat,de accuſ.verſic.dicunt tamen aliqui.Alber.de Roſat.in l. lege Iulia. verſic. ſi autem quæritur.ff.de iudi.

27 Quintò Sublimita,nam in defectum aliorum teſtium etiam in cauſa criminali teſtes conſanguinei recipiuntur,Fely.in capit.literas, de præſumpt.verſic.puto tamen.

28 Et propterea idem dicendum eſt in cauſa ciuili ardua, quæ propter ſui arduitatem criminali æquiparatur,Fely.in c.literas,verſic.vj.limita. de præſumpt.Baldus in l.parentes,C.de teſti.Socin.conſilio xvij.verſic. quinimò vult Bartol.volum.j.

Vide in concluſione De teſte fratre.

29 Tertiò Limita ſuper iniuria facta conſanguineo,quia in ea non recipiuntur teſtes conſanguinei:Bart.in l.lex.Cornelia.ff.de iniur.verſic.& per hoc dicimus.Alex.conſi.xxiiij.verſic.non obſtat.volu.ij.Dec.conſi. cxxxiij.verſic.iij.conſiderandum eſt,& conſi.clxiij.verſic.iiij.allegatur. Pariſ.conſi.clij.verſic.diſcurrendo igitur,volu.iiij.Lanfranc.in ca.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſic.& idem eſt in cauſa,de probat.Alber.in l.lege Iulia.verſic.item quæro.ff.de teſti.& verſic.ſi de crimine.Iaſ.in l.ita ſtipulatus.§.Chryſogonus,verſic.item addo.ff.de verb. obliga.Grammat. conſi.lviij.verſic.præterea & quartò,Anto.de Butrio in ca.cùm oporteat.verſicu.fallit in crimine iniuriarum, de accuſ. & ibi Abb.verſicu.vt agitur de crimine.Felin.ibi, verſicu. & hoc tenet Cyn. Imola in c.cùm oporteat,verſic.& hoc ſit merè,de accuſ. Præpoſ. Alex. in c.conſanguinei,verſic.in cauſa iniuriarum.iij.q.v.Zaſ.conſi.iiij.num. 10.verſic.prout etiam, volum.ij. & conſi.iij.numer. 47.verſicu.iij.prædicta comprobantur,eo.vol.

De hoc vide in concluſione,De teſte fratre.

30 Quartò Limita niſi conſanguineus ſe ſponte offerret, quia tunc in totum repelleretur:Anto.de But.in capitu.ex literis,de in integ.reſti.in vj. not.refert,& ſequitur Aret.in l. qui teſtamento. §. quæcunque, verſicu. iij.adde. ff. de teſti. Præpoſ. Alex. in capitulo conſanguinei,verſiculo,ſi tamen ſe ſponte.iij.q.v.

31 Quintò Limita, niſi iudex aliter arbitraretur, quia hæc probatio remittitur iudicis arbitrio,Imola in capi.cum oporteat,verſic. vbi autem, de accuſ.Præpoſ.Alexand.in capit.conſanguinei,verſiculo aut conſanguinei producuntur.iij.q.v.

De quo vide cõcluſionẽ loquẽtẽ de teſte fratre, & de teſte domeſtico.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Frater repellitur à deponendo in fauorem fratris ſui.

1 FRATER repellitur à deponendo in fauorem fratris ſui,glo.j.in l.lex.Iulia,verſi.ſed an pro eis.ff. de teſti. Alber. in tract.de teſti.num.12.& ſeq.Soc.conſi.xvij.verſicu.& ſit in terminis.vol.j.& in fratre & ſorore,dicit Aret.conſi.xiij. verſi. quod dictum eſt quando ſunt in eiuſdem poteſtate, & Bart. in ij. lect.in l.parentes,verſi.quæro quid in fratre.C.de teſti.& ibi Ange.

Et pro iſta parte faciũt omnes illi,qui dicũt,ꝙ cõſanguineus non eſt idoneus teſtis,qua de re dictũ eſt in concluſione, De teſte cõſanguineo.

Contrarium quòd imò frater recipiatur ad teſtimonium pro fratre ſuo in cauſa ciuili,tenet Bal.in l.fin.verſ.item in qualitate teſtium.C.de probat.Spec.in tit.de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater.Abb.in c.literas, verſi.aut quæritur nunquid frater,de præſumpt.Azo.in ſumma de teſti. verſicu.in ciuili verò,glo.j.in c.inſinuante,verſi.hic tamen aduertas, de offic.deleg.& in c.cum R.in gl.ij.verſic.tum etiam frater, eo. tit.Bart.in l.qui teſtamento.§.quæcunque,verſi.quæro quid in fratre.ff.de teſtam. Ant.de Butr.in c.cùm oporteat,verſi.gl.ij.de accuſ.Bal.conſi. x. verſi.& ſi dicatur, vol.v.Alber.in tract.de teſti.nu.9.& ſeq.Iacob.Butrig.in l.parentes,verſi.aut frater teſtificatur.C.de teſti.& ibi Bal.verſi. quæro nunquid frater.& verſi.aut ſeorſum.Salyce.in l.teſtis, verſic. aut eſt quæſtio ciuilis.ff.de teſti.Imol.in c.cùm oporteat,verſi.in glo.ij.de accuſ.Domi. in c.conſanguinei,verſic.ſuper dubio glo.iij.quæſt.v.Anan in cap.cum oporteat.verſic.adde prædictis.de accuſ.Salic.in l.parentes,verſicu. aut eſt quæſtio ciuilis.C.de teſti.Socin.conſi.xvij.verſicu. quòd ſi iam eſſet, volum.j.Fely.in capit.in literis,verſic.fallit ſexto in fratre,de teſti.Hippol.in l.j.§.ad quæſtionem, verſicu.limita etiam.ff.de quæſtio. Felin.in capitul.cum oporteat,verſicul.ex quibus collige.de accuſ. Iaſon. conſi. cxxix.verſicu.nec obſtat ſi dicatur, volum.j.Bertran. conſi.ccxij.nume. 9.volum.j.Abb.in capitu.R.canonicus,numer.4.verſicu.& j.habes, de offic.deleg.Pau.de Caſtro in l.parentes, verſiculo ſi autem alteri. C. de teſti.Alexand.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus,verſi.item per prædicta infertur. ff. ad Trebel. & ibi Imola. verſiculo item poteſt inferri. Socin. conſilio xx. verſiculo, de Philippo vero, volumine j.Pau.de Caſtro in conſilio cccj.in prin. volumine primo. incip. ad bene examinandum.

Collect.in cap.ſuper eo.el.ij.verſic.item quòd ſi Rex.de teſtibus.Maria. iun.conſi.xxix.verſic.fortius toleratur,volum.ij.Alciat.de præſump.in j.regula.in xx.iij.præſumpt.

Et pro iſta parte faciunt omnes illi, qui dicunt conſanguineum eſſe teſtem idoneum, de quo dictum eſt in concluſione noſtra de teſte conſanguineo.

Tenendo primam partem negatiuam, quòd frater non poſſit eſſe idoneus teſtis pro fratre,

2 Primò Limita, quando frater eſſet vir ſpectatæ fidei, & ſummæ religionis:Imol.in c.cùm R.canonicus,verſi.in gl.ij.nu.5.de offic.dele.Alber.in tract.de teſt.nu.10.& ſeq.Iaſ.in l.admonendi,verſic.limita multum.ff.de iureiuran.& in l.iubemus,ver.facit.C.de iud.& in conſi.lxxv. verſ.ſimiliter,vol.ij.Fel.in c.literas,verſ.primus eſt,de pręſumpt.Anan. ibi c.cùm oporteat.verſ.adde etiam,de accuſ.& ibi Feli.verſi. modò aduerte.Caſſan.in conſi.xxxvj.nu.1.verſi.& teſtes ſunt.Hippol.in l.j.§. ad quæſtionem,verſi.& facit quod voluit.ff.de quæſtio.Lanfranc.in capit. quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſic.Inno. de probat. Iaſon. in conſi.cxxix.verſicu.non obſtat ſi dicatur,volum.j. vbi dicit quòd tali caſu eſt teſtis omnino integer.

Vide ꝙ dictũ eſt in concluſione de teſte domeſtico, & cõſanguineo.

3 Secundò Limita quando plures fratres deponerent in fauorem fratris, quia eo caſu numerus ſupplet. Bart.in l.qui teſtamento. §. quæcunque. nu.8.ff.de teſtam.Hippo.in l.j.§.ſeruum.nu.6.ff.de quæſtio.Feli. in c.literas,nu.5.de præſumpt.& in cap.cùm oporteat,nu.8.de accuſ. Alex.in conſi.cxix.verſi.præterea reſponderi poteſt.,volu.vij.& conſi. ccxiiij.in fin.verſi.ſed attento.volu.ij.

Vide quod dictum eſt in concluſione, quòd numerus ſupplet defectus teſtium.

Tenendo aliam partem affirmatiuam, quòd frater poſſit eſſe teſtis pro fratre,

4 Amplia etiam in conſanguineo ſpurio,Præpoſ.in cap.conſanguinei, verſic.& intellige prædicta.iij.quæſtio.v.

5 Primò Limita in cauſa criminali quo ad alterius offenſam,Spec.in tit. de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater.Anto.de But.in cap. cum oporteat. verſi.gl.ij.& ibi Imola,verſi.vnde dicebat Barto.& ibi Anan. verſic.aut pro fratre.de accuſ.Bal.in l.fin.verſi.item in qualitate.& ibi Pau.de Caſtro in prin.C.de proba.Bal.in l.parentes,ver.vt cauſa ciuilis.C.de teſti. & ibi Bart.in ij.lect.verſi.quid in fratre.Alexand.in l. ex facto. §. ſi quis rogatus,verſic.item per prædicta infertur.ff.ad Trebellia. & ibi Imola, verſi.item poteſt inferri.Salic.in l. teſtis, verſi.ſed in cauſa criminali.& verſi.aut eſt productus.ff.de teſti.& in l.parentes,verſic.ſed in cauſa criminali.C.eo.Fel.in c.literas,verſi.quintò limita.de pręſumpt.Lanfranc. in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſic.item frater. de probat.Hippol.in l.j.§.ad quæſtionem,verſ.idem etiam procedit.ff.de quæſtio.Feli.in ca.cùm oporteat,verſic.fallit quartò de accuſ.Zaſ.conſil.iij. verſi.his ſic præmiſsis.vol.ij.

Contrarium quòd imò quando agitur de pœna fiſcò applicanda, frater poſſit deponere in cauſa criminali:tenet Fulg.in conſi. clxxxviij. ſequitur Iaſ.in l.ſed & ſi quis,verſic.iij.limitat.ff.ſi quis caut.

6 Primò Sublimita non procedere in cauſa criminali ciuiliter intentata.vt per Anan.in ca.cum oporteat,verſi.& iſta procedunt,& ibi Imol. verſi.& hæc ſi ſint.& ibi etiam Felin.de accuſ.

7 Secundò Sublimita quo ad indicia,Feli.in capit.literas,verſi.v. limita. de præſumpt.

8 Tertiò Sublimita, quia etiam in cauſa criminali volens contra fratrem poteſt deponere,& iſto caſu facit fidem.Abb.in c.literas, verſicul. aut quæritur nunquid volens,de præſumpt.Imola in capitu.cum oporteat,verſicu.vnde dicebat Bart.de accuſ.Alber.in tracta.de teſti.§.nunc videndum,verſi.circa tertium,vbi diſtinguit.& Alber.de Roſat.in l.lex Iulia. ff. de teſti. & hoc ſentit etiam glo.in d. capitu. literas, in verbo, de fratre.de præſumpt.

9 Quartò Sublimita in defectum aliarum probationum, quia tũc etiam frater accipitur in cauſa criminali.Felin.in d.c.literas,verſi.v.limita. de præſumptio.

10 Quintò Sublimita,quia ad probandam defenſionem frater recipitur pro fratre etiam in cauſa criminali: & de hoc plenè dictum eſt in concluſione noſtra xxij.in vij.lib.vbi me remitto.

11 Secundò Principaliter limita, quia frater non poteſt tanquàm teſtis adhiberi in teſtamento ſui fratris: vt eſt tex.in §. ſed neque. inſtit. de teſtamen.

12 Licèt ſecus ſit in aliis cõiunctis,Abb.in conſi.xj.verſi.an præſumptio. volu.j.vbi dicit quòd ipſis non adhibetur tanta fides,& idem Bal. conſi. cccclxxxj.verſi.nam teſtes,vol.iiij. Prout etiam familiares poſſunt adhiberi teſtes in teſtamento:Bellam.conſi.xliij.verſi.iſti autem.

13 Declara hanc limitationem, quando ab ipſo teſtatore ſolo frater eſſet rogatus;Sali.in l.parentes,verſi.quæro quid in fratre.C.de teſti.& ibi etiam Bald.verſicu.aut eſt teſtis inſtrumentarius.Alexand. in conſi.liiij. verſi.& per hoc patet,volu.iij.Aim.in conſi.lxxij.nu.5.Salice. in l. teſtis idoneus,verſic.vnde ad quæſtionem.ff.de teſti.

Contrariũ So.cõ.ccxxix.Iaſ.in l.j.ver.pręterea & quartò.C. de teſtam.

14 Declara etiam vt limitatio non procedat, quando teſtamentum eſſet factum de iure ſpeciali,Grat.conſi.xc.verſi.non obſtant.vol.ij. Bellame.conſi.xlij.verſi.præterea hoc non obſtat.

15 Et idem eſt in patre,quòd non poſſit eſſe teſtis in teſtamento ſui filij, §.ſed ſi filiusfamilias. Inſti.de teſta.& ibi not.Areti. poſt glo.in l.qui teſtamento.§.per contrarium,in verbo,poſſe.in fi. ff.de teſta. Spec.in tit. de teſte.§.j.verſi.pater autem.Lanfran.c.quoniam contra.verſi.quartò caſu fallit.de proba.apoſtil.ad deciſ.Tholo.iij. verſi.item in teſtamento militis,glo.in verbo,pro filio,in c.ſi teſtes.§.teſtis.iiij. q.iij. Io.Faber in §.in teſtibus,in prin.inſtitu.de teſta.Bar.in l.qui teſtamento. §. quæcunque,verſi.quæro quid in matre.ff.de teſta.Sali.in l.teſtis,in princ.ff. de teſtib.Io.Faber in l.parentes,verſic.in teſtamento,& ibi Alber.C.de teſtibus.

16 Bene verum eſt,ꝙ teſtis inſtrumentarius frater eſſe poteſt, quia ille, qui redditur teſtis inhabilis ad teſtificandum viua voce, redditur idoneus vt poſſit eſſe teſtis in inſtrumento,Feli.in c.cùm oporteat.verſi.ſecundo limita.de accuſa.& in c.literas.verſi.ſecundus caſus,de præſum. Alber.in tract.de teſtib.nu.9.Bal.in l.parentes,verſi.vel dic latius,C.de teſti.Sali.in l.teſtis,verſi.vnde ad quæſtionem.ff.de teſti. & in l.parentes,verſi.vel dic latius,C.eod.Lanfran.in c.quoniam contra. §. teſtium depoſitiones,verſi.mihi autem videtur,de proba.

17 Sublimita iſtam concluſionem, quando frater non eſſet rogatus à partibus,ſed tantummodo à notario,& ageretur de falſitate,quæ diceretur per notarium commiſſa:ita Cæpolla conſi.ſuo criminali xxj.ver. quia reſpondetur,Alex.in conſi.lxx.verſi.nec ad hoc,vol.j.

18 Tertiò Limita,quando frater cohabitat cum fratre, pro quo deponit,Ant.de But.in c.cum oporteat, verſi. idem ſi habent bona communia,de accuſa.Albe.in tract.de teſti.nu.12.Bal.in l.parentes,verſ.aut eſt productus,& verſi.quæro nunquid frater,C.de teſti.& in l.j.verſi.quintò operatur,C.de epiſ.& cle.Sali.in l.teſtis,verſi.primo caſu. ff.de teſti. Feli.in c.literas,verſi.tertiò limita,de præſump. Anan.in c.cùm oporteat,verſi.nota ꝙ conſanguinei,de accuſa.Sali.in l.parentes, verſi.primo caſu dic,& ibi Pau.de Caſt.verſic.Bal:hic dicit,C.de teſtib.Hippo. in l.j.§.ad quæſtionem, verſ.hoc tamen fallit,ff.de quæſt.Feli.in c.cùm oporteat,verſ.fallit ſecundò,de accu.Soci.in conſ.xvij.ver.verùm prædictis non obſtan.vol.j.Aret.conſi.xiij.verſ.& præmitto,Io.Faber in §. ſed neque,verſ.ſed de fratribus,Inſtit.de teſta.Zaſ.conſi.iij.ver.item ex alio,& conſ.iiij.verſ.prout etiam,vol.ij.Pariſ.in conſ.lv.nu.36.vo.ij.

19 Sublimita quando ſumus in his,quæ veriſimiliter, &communiter per alios ignorantur,Areti.in conſi.xiij.verſi.in his autem.

20 Quartò Limita,ſi fratres eſſent in eiuſdem patris poteſtate,Specu. in tit.de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater.Anto.de But.in c.cùm oporteat,verſi.dic ſi fratres,& ibi Abb,verſ.ſi verò eſt,& ibi Imola verſi.D. Anto.& Feli.verſ.fallit primò,de accuſa.Iac.Butrig.in l.parentes,verſ. aut frater teſtificatur,C.de teſti.Alber.in tracta.de teſti.nu.12.Domi.in c.conſanguinei,verſ.ſuper dub.glo.iij.q.v.& ibi Præpoſ.in fi. Feli.in c. literas,verſ.ſecundò limita,de præſumpt.Hippo.in l.j. §.ad quæſtionẽ, verſ.hoc tamen fallit,ff.de quæſt.Bar.in d.l.parentes,in ij.lect.ver.quæro quid in fratre,& ibi etiam Ang.Io.Faber in §.ſed neque,verſi.ſed de fratribus, Inſti.de teſta.Hoſti.in ſum.de teſtib.§.j. verſ.in contractibus dicitur,Areti.conſi.xiij.verſi.quod dictum eſt.

21 Quintò Limita,ſi fratres haberent bona communia,quia tunc non ſunt idonei teſtes, Spec.in tit. de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater. Ant. de But.in c.cùm oporteat,verſ.idem ſi habent bona communia.s̄.citato:& ibi Imola verſi.D.Anto.& ibi Anan. verſi.noto ꝙ conſanguinei, de accu.Alber.in tract.de teſti.nu.12.Domi.in c.conſanguinei,verſi.ſuper dubio,glo.iij.q.v.& ibi Præpoſi.Alex.in fi.verſi.iudic. Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſic.circa autem fratrem, de proba.Feli.in c.literas,verſ.ſecundo limita,de præſump. qui declarat.Soci.in conſi.xvij.ver.ſed ſi cauſam,vo.j.

22 Sextò Limita,quia minor fides datur depoſitioni fratris,Spec.in tit. de teſte.§.j.verſi.ſed nunquid frater,ibi,minor tamen fides.Abb.in ca. cùm oporteat,verſ.ſi verò eſt,& ibi Anan. verſi.nota ꝙ conſanguinei, de accuſa.Iac.Butriga.in l.parentes,verſi.aut frater teſtificatur, & Pau. de Caſt.verſ.ſi autem alteri,& ibi Fulg.nu.2.C.de teſti.Alberi.in tract. de teſti.nu.9.& nu.12.Bar.in l.qui teſtamento.§.quæcunque,verſi.quæro quid in fratre,ff.de teſta.Abb.in c.literas,verſ.aduerte tu ſubtilius,& Feli.verſi.pędicta limita.de præſump.Abb.in c.cum R.canonicus.nunu. .& ibi Imola nu.5.verſi.in glo.ij.de offic.delega. Soci.in conſi.xx. verſi.de Philippo,vol.j.

23 Et propterea non dicitur teſtis omni exceptione maior,Pau.de Caſ. in l.parentes,verſi.ſi autem alteri,de teſtib.& in conſi.cccj.in prin.volu.j.Alexan.in conſi.xiij.verſi.item non eſt integer.vol.j.& conſi.xviij. verſi.item non eſt integer.vol.iiij.Feli.in c.cum oporteat,verſicu.fallit quintò.de accuſa.Gramma.conſi.xlj.Alcia.in prima regu.præſump. in xxiij.præſump.

24 Septimò Limita,quia frater inuitus non poteſt compelli ad teſtificandum,& hoc ſiue ſit cauſa ciuilis,ſiue criminalis,Abb.in cap.literas, verſi.aduerte tu ſubtilius,de præſump.& ibi Feli.verſi.vltimò an frater. Alber.in tract.de teſti.verſi.nunc videndum.

Octauò

25 Octauò Limita quia talis probatio remittitur arbitrio iudicis, Anto. de But.in c.cum oporteat, verſi.vbi autem,de accuſa. & ibi Imola verſ. vbi autem non ſunt.Anan.in c.cùm oporteat,verſi.nota quòd conſanguinei,de accuſa.Imola in l.qui teſtamento.§.quæcunque.ff.de teſtam. verſi.adde dictis.

26 Nonò Limita quo ad ea, ſuper quibus teſtes domeſtici deponere poſſunt,Alberi.in tracta.de teſti.nu.10.Bal.in l.parentes,verſi.hoc verum, niſi tale.C.de teſtib.Sali.in l.teſtis,verſ.niſi eſſet tale.ff.de teſtib.Ana.in c.cùm oporteat,verſi.adde prædictis,de accuſa.Sali.in l.parentes,verſ. niſi eſſet,C.de teſtib.

Vide in concluſione,De teſte domeſtico.

27 Decimò Limita quo ad faciẽdam probationem ſuper iniuria facta fratri,vt dicit Bar.in l.qui teſtamento.§.quæcunque.nu.6.de teſta.& in l.lex Cornelia.in prin.ff.de iniur.Sali.& Ang.in l.vnica,C.de rap.virg. Hippoly.in l.j.§.ad quæſtionem,nu.7.ff.de quæſt.Ana.in c.cùm oporteat,verſi.& idem in criminali,de accuſa. Feli.in c.literas, verſi. quartò limita,de præſump.Soci.conſi.xvij.verſi.item ex alio capite.vol.j.Feli. in c.cùm oporteat,verſi.fallit tertiò,de accuſa. Bar.in ſecunda lectu. in l.parentes,verſi.quæro quid in fratre.C.de teſta.

Vide in concluſione,De teſte conſanguineo.

28 XI. Limita in cauſa ciuili graui, quæ propter ſui grauitatem criminali æquiparatur,Bal.in l.parentes,C.de teſti.verſi.aut cauſa ciuilis,Feli.in c.literas,verſ.ſextò limita,de præſump.Sali.in l.parentes,verſi.aut eſt quid,C.de teſti.Lanfran.in c.quoniam contra. §.teſtium depoſitiones,verſi.item frater,de proba.Soci.in dicto conſi.xvij.verſic.quoniam iſta eſt communis,& verſi.inſuper etiam,Hippoly.in l.j.§.ad quæſtionem,verſi.idem etiam procedit.ff.de quæſt.Feli.in c.cùm oporteat,verſicu.fallit ſextò,de accuſa.Pau.de Caſt.in l.parentes, verſi. ſi autem alteri,C.de teſti.Soci.in dicto conſi.xx.verſi.de Philippo,vol j.Zaſius conſi. iij.nu.34.& ſeq.vo.ij.

29 XII. Limita,ſi deponeret inter eos,inter quos pari iungitur coniunctione,glo.in c.conſanguinei,in glo.in verbo,parentes, verſi.ſed quid ſi teſtis.iij.q.v.Bar.in l.qui teſtamento.§.quæcunque,verſ.quæro vtrum coniunctus.ff.de teſta.Feli.in c.literas,ver.tertius caſus,de præſum.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones, verſi. circa prædicta adde.de proba.Feli.in c.cùm oporteat,verſi.tertiò limita,de accu.

Vide in concluſione,De teſte conſanguineo.

30 XIII. Limita,ſi non ſit oppoſitum contra fratrem,qui depoſuit.Feli.in c.literas,verſi.quartus caſus,de præſump.Felin.in c.cùm oporteat, verſ.quartò limita,de accuſa.Bal.in l.ſi quis teſtibus.nu.7.C.de teſtam. Iaſ in l. certi condictio. §.quoniam.nu.13.ff.ſi cer.pet.

31 XIIII. Limita, ſi contra fratrem volens deponeret in cauſa ciuili, Alberi.in l.parentes,C.de teſti.verſi.volens autem, & ſequitur Albe.in tract.de teſti.§.nunc videndum,verſi.circa tertium,nu.3.

32 XV. Limita quo ad probandam ætatem fratris,Soci.in conſi.xx.verſi.& ſic ſolum,vol.j.Pau.de Caſt.conſi.cccj.in prin.vol.j.incip.ad bene examinandum.

33 XVI. Limita,in cauſa matrimoniali,quando deponit pro validitate matrimonij,c.ſuper eo,el ij.& ibi not.Doct.de teſtib.Marian.iunior in conſi.xxix.nu.11.vol.ij.Iac.de S.Georg.in l.ex eo,nu.6.ff.de teſtib.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Affinis an repellatur à teſtificando.

1 AFFINIS non repellitur à teſtificando,niſi ſit affinis per lineam deſcendentem, vel aſcendentem: non autem per lineam tranſuerſalem,Ang.conſi.cxciiij.in fi.ver.nunc ad ſecundum,Iaſ.in l.admonendi,verſ.confirmo,& fortius. ff.de iureiuran.Aimo conſi.ij.verſic.non obſtat, quòd ſit affinis. Hippoly.in ſingu.cxxxiij.Gramma.conſi.xxxij.in fin.verſ.nec obſtaret quòd nonnulli.Stepha.Aufrerij in tracta.de reproba.teſti.in verbo, affinis. Crot. in tracta.de teſti.nu.121.verſi.fallit ſecundò.Pariſ.conſi.lxxxvij.nu.27. vol.iij.Hippo.conſi.lxviij.nu.20.Gramma.deciſ.xxxiiij.nu.20.

Quod autem affinis non exiſtens de linea deſcendentium,vel aſcendentium,non repellatur à teſtimonio,voluit glo.in ca.accedens. el j.in verbo,ſubeſſe,vt lite non conteſt. Alex.conſi.xiij.verſi.quinimò teſtimonium affinis,vol.j.& conſi.cxxxiij.verſic.Bartholomæus Sancti.eo. vol.Hippo.conſi.lxviij.nu.18.

2 Contrarium quòd affinis repellatur,maximè in cauſa criminali,ponit Hippo.in conſi.iiij.nu.31.& ſeq.Ang.in l.cui eorum.§.affinitatis.ff. de poſtu.Soci.conſi.ccxxix.verſ.quartò Vincilaus. ſentit Spec.in tit.de teſte.§.j.verſ.nunquid frater.ibi,generaliter,ſentit Sali.in l.ij.ver.quæro videtur glo.C.de teſti.Ange.Areti.in §.pater,verſicu.in eadem glo. Inſtitu.de teſtamen.

3 Tenendo primam opinionem,Primò Limita,quia licèt non ſit omninò integer teſtis,& omni exceptione maior: ſed ei de fide diminuatur, tamen non repellitur in totũ:Alex.conſi.xviij.verſi.conſtat autem, vol.j.& conſi.cxxij.verſi.non obſtat quòd iſte teſtis, volu.ij. Rui.conſi lxviij.nu.8.vol.j.verſi.quamuis enim.

Contrarium Bal.conſi.50.verſ.Philippus etiam,& verſi.ſed his non obſtantibus,& verſi.& ideo dictos teſtes,vol.ij.

4 Secundò Limita,nam affinis diſſoluta affinitate,eſt idoneus teſtis,& omni exceptione maior.Anto.de Butr.in c.literis, verſic.poſſunt etiam procedere prædicta,de tranſact.Lanfranc.in ca.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones,verſi.quod autem dictum eſt,de probat. Ange.in l. cui eorum.§.affinitates.ff.de poſtu. Ancha.in c.canonum ſtatuta.verſi. nunquid ſocer,de conſtitu.Alber.in tract.teſtium,nume.16.verſicu.ſed iuxta prædicta quæritur.Crot.in tract.teſtium,nu.121. Pariſ.conſ.lxxxvij.nu.28.vol.iij.Tiraq.in regu.ceſſante cauſa, in j.par.nu.28.

5 Tertiò Limita,quando par eſſet affinitas inter litigantes, Ange. in l. aut affinitate.ff.de procura.

6 Quartò Limita in cauſa criminali,Zaſius conſi.iij. verſi.his ſic præſſis,volu.ij.

7 Quintò Limita, quando plures affines deponerent, Gramma.conſilio ciuili lxvj.

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Vxor pro marito ſuo,an poſſit eſſe teſtis.

1 VXOR pro marito ſuo teſtis eſſe non poteſt, glo. j. ibi,& vxor dicitur in ſumma.j.q.v.glo.in ca.ſi teſtes,in §.idonei, in glo.j.iiij.q.iij.glo.in §.pater,in verbo,in ea re. Inſtitu.de teſta.glo.fi.in §.illud,in l.ſed & ſi quis.ff.ſi quis cautio.glo. vnica,in l.ij.verſ.ſed quid in viro,C.de teſt. Alber.in tract. de teſta.§.ſupereſt,in prin.Porcus Inſtitu.de teſta.§.in teſtibus,verſ.nota ex hac glo.Bar.in l.ij.verſi.quid in viro,C.de teſt. & ibi Bal.verſic.& adde glo.Sali.verſ.quæro cum glo.Cy.in d.l.ij.ver.ſed nunquam vxor. glo.in l.j.§ ſi vir, in verbo,vna domus.ff.ad Sylla.& ibi Bar.not.& glo. in capit.præſenti.§.ſanè,in glo.j.C.de his qui ad eccleſ.confug.Bal.in l. ſi cum dotem.§.ſi maritus,verſi.in glo.quæ dicit.ff.ſolu.matrimo.& ibi Ange.in fin.verbis.Iaſ.in l.ſed & ſi quis,in prin.verſ.in glo.fin.ff.ſi quis cau.Hiſpa.in rubrica de dona.inter virum & vxo.verſi.hinc eſt etiam. Feli.in c.in literis,verſi.fallit quartò,de teſtib.Imola in dicto §.ſi maritus,verſi.in glo.in verbo,participem.Socin.conſi.xvij.verſic.quantum verò attinet,vol.j.Hoſti.in ſumma,de teſtib.§.ij.verſicu.quid de vxore. Lanfran.in c.quoniam contra,verſi.teſtium depoſitiones, verſi.vir & vxor,de proba.Bar.in l.vxori.ff.ad leg.Corne.de falſ. Apoſtil.ad deciſ. Tholoſ.iij.Io.Faber in l.etiam,verſi.ſed quid de viro & vxore.C.de teſtib.Iaco.in l.teſtis idoneus. ff.de teſtib.in princ.Hippo.in l.j.§.ad quæſtionem,verſicu.limita quartò.ff.de teſtib.Gramma.deciſ.xlv.& deciſ. lxxiij.nu.19.vbi ita dicit * communiter teneri.

2 Primò Amplia idem in ſponſa,Ange.Are.in §.pater, verſi.in eadem glo.Inſti.de teſta.Bal.in l.ij.C.de teſtib.circa fi.verſi. & adde glo.& ibi Sali.verſi.quæro cum glo.Alberi.in tract.de teſtib. §.ſupereſt. in princ. Apoſtil.ad deciſi.Tholo.iij.

3 Secundò Amplia,idem eſſe in concubina,de quo dictum eſt in concluſione,De amico teſte.

4 Tertiò Amplia,idem ècòntra: quia nec maritus pro vxore. Porcus Inſtitu.de teſtamen.§.in teſtibus,verſi.nota ex glo.Alberi.in tract.de teſtib.§.ſupereſt. in princ. Feli.in c.in literis,verſi.fallit quartò,de teſtib. Cy.in l.ij.verſi.ſed nunquid vxor.C.de teſtib. Barto.in l.j.§.ſi vir.ff.ad Sylla.Alexan.in l.ſi cum dotem.§.ſi maritus,verſi.in glo.in verbo,participem.ff.ſolu.matrimo.Soci.conſi.xvij.verſic. quantum verò attinet, volu.j.Iaco.in l,teſtis idoneus,in prin.ff.de teſtib.

5 Quartò Amplia,etiam ſi vxor ſit expulſa de domo à marito ſuo.Baldus in c.in literis,de teſtib.verſi.quæro vir expulit.Soci.conſi.xvij.verſ. quantum verò attinet,vol.j.

6 Primò Limita,niſi maritus ſit talis,de quo certum ſit mulierem nullam vim pati poſſe.Aret.in c.in literis.verſ.& per prædicta.de teſtib.& ibi Feli.verſi.fallit quartò.de teſtib.Spec.in tit.de teſte.§.j.verſ.ſed quid de vxore.de teſtib.Abb.in d.c.in literis, verſi.quærit quid de viro.Soci. conſi.xvij.verſi.quantum verò attinet.vol.j.

7 Secundò Limita,quando vxor producitur in teſtem ad probandum actum,qui veriſimiliter non innoteſcit niſi domeſticis.Bal.in l,parentes.verſi.hoc verum.C.de teſtib.Iaſ.in l.ſed & ſi quis. verſi. limita prædictam concluſionem.ff.ſi quis cau.

8 Tertiò limita,nam vxor admittitur ad probandam innocentiam,& defenſionem mariti ſui.Iaſ.in l.ſed & ſi quis.verſi.ſecundo notab.limita.ff.ſi quis cautio.

De quo vide quod dictum eſt in concluſionibus noſtris, De teſte fratre,& teſte conſanguineo.

9 Quartò Limita, quando deponeret in iudicio criminali ad vindictam publicam,& ad commodum fiſci,ſuper iniuria illata marito ſuo. Fulgoſius conſi.clxxxviij.Iaſ.in l.ſed & ſi quis. verſicu.tertiò limita. ff. ſi quis cautionib.

CONCLVSIO XVII.

ARGVMENTVM.

Pater, vel mater, vel alij aſcendentes qui parentum nomine veniunt, an ſint idonei teſtes.

1 PATER, vel mater, vel alij aſcendentes, qui parentum nomine veniunt, non ſunt idonei teſtes. l.parentes.C.de teſtib.& ibi Cy.verſi.iuxta legem iſtam. Spec.in titu.de teſte.§.j.verſi.item quod eſt parens.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.verſi.& primò videamus.de probat.Cæpol.caute.ccxvij.Soci.in regu.cccexxvij. eſt text. in c.ſi teſtes.in §.teſtis.iiij.q.iij.& eſt tex.in c.videtur.qui matri.accuſ.poſſ.Ancha.ibi in c.videtur.in iij.notab.Gramma.deciſi.xlviij.nu.13.

2 Et in patre hoc dicit tex.in l.teſtis idoneus.ff.de teſtib.Aret.in conſi.xiij.verſi,& præmitto.Io.Faber in d.l.parentes.verſi.item dic. C. de teſtib.Bar.in l.qui teſtamento.§.quæcunque.verſi. ſed quæro an pater.ff.de teſta.Spec.in tit.de teſte.§.j.verſi.item quod eſt parens.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones. verſic.& primò videamus.de proba.glo.j.verſi.in aliis vero cauſis.in c.ſuper eo.de teſtib. & ibi Innocen.in princ.& Hoſti.circa princ.verſi.& ita videtur.& verſi.in aliis verò conteſtibus.& ibi Anto.de Butr.verſi.ſolutio dicit glo. Hoſti. in tit.de teſte.in §.j.verſi.in contractibus igitur. Collecta. in c.ſuper eo.el ij.verſi.ſed quid ſi mulier.de teſtib. Anto.de But. in c.videtur. in ſeptimo notab.qui matrimo.accuſ.poſſ.& ibi Card. in tertio notab. & ibi Præpoſi.verſicu. item nota.

3 Amplia vt procedat etiam in cauſa, quam agit filius procuratorio nomine.Bart.in l.qui teſtamento. §.quoque. verſi.ſed quæro an pater.ff.de teſtamen.

4 Et in matre hoc tenet Aret.in conſi.xiij.verſi.& præmitto.& verſic.quod dictum eſt.Specu.in titu.de teſte.§.j. verſic. item quod eſt parens.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.de probationib.verſic.& primò videamus.Apoſtil.ad deciſionem Tholoſ.tertiam,glo.prima,in l.parentes.C.de teſtib.Ange.Aretinus in §.ſi pater. verſi.quid in matre.Inſtitu.de teſtamen.Apoſtil.ad deciſionem Tholoſa.tertiam,verſi.mater non poteſt.Hoſtienſis in c.ſuper eo.el ſecundo,de teſtib.& verſi.in aliis verò contractibus.& ibi Antonius de Butrio, verſicu.ſolutio,dicit gloſſ.Hoſtienſis titu.de teſtib.§.j.verſi.de teſtibus igitur.Ioannes Crottus in tractatu de teſtib.verſicu. fallit & quinto. Barbat.conſi.liiij.in primo volu.Marianus iunior conſi.xxix.verſi,ſed ad hoc reſpondetur.volu.ij.

5 Et idem eſt econtra,nec filij pro parentibus. Grammat.deciſi.xlv.& deciſi.xlviij.nume.13.

6 Amplia ſiue filij, vel deſcendentes ſint in poteſtate,ſiue non. glo.prima in l.parentes.C.de teſtib.quæ dicit de matre, & aſcendentibus ex linea materna,qui non habent filios in poteſtate:& idem dicit Specula.in titu.de teſte.§.primo,verſicu.item quòd eſt parens.ibi,cum parentes etiam.Barto.in l.parentes.verſicu.quæro vtrum ſit differentia.C.de teſtib.in ſecunda lectura.

7 Et propterea pater etiam pro filio emancipato deponere non poteſt.Lanfrancus in capitulo,quoniam contra.verſicu.& primo quæro,de proba.Cynus in l.parentes,verſiculo,quidam vt Benedictus.C.de teſtib.Alber.in l.teſtis idoneus.verſicu.quærit Andreas.ff.de teſtib. & ibi Florianus verſicu.quid autem in emancipato.glo.in verbo,filio.in capitu.ſi teſtis.iiij.quæſti.iij.Ioan.Faber in §.in teſtibus.Inſtitu.de teſtam.Collecta.in capitulo,ſuper eo.el ſecundo,verſicu.nec faciunt differentiam.de teſtib.

8 Et propterea non poteſt pater etiam pro filio ſpurio teſtificari.Ioannes Andreas in additio.ad Specu.in titu.de teſte.§.j. verſicu. item quod eſt parens.Alexan.in l.ex facto.verſic.item per prædicta infertur. ff.ad Trebellia.Floria.in l.teſtis idoneus.verſi.quid in ſpurio. ff.de teſtib.Feli.in c.cùm oporteat.verſi.& per prædicta infertur.de accuſa. Lanfran.in cap.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.verſiculo,& primo videamus,de probationib.

9 Primò Limita,in ætate filij probanda, in qua parentes pro filio deponere poſſunt.l.etiam matris.ff.de probationib.gloſſ.in l.parentes.C.de teſtib.in gloſſ.fin.verſic.item contra. Ioan.Faber in l.parentes.verſi.& in ætate.C.de teſtib.& ibi Cy.in principio verſi. ad legem iſtam oppono.& ibi Salic.in principio verſi.oppono,quòd parentes.Sali.in l.ſi minorem.verſi.ſed quæritur an coniunctæ perſonæ. C. de in integ. reſtitu.mino.& ibi Bald.verſi.ad iſtam teſtificationem.Inno.in c.cùm dilectus.verſi.de ætate etiam.de accuſat. Aret.in l.ſi minorem. verſi. admittitur etiam.de in integ.reſti.Salic.in l.ſi minorem.verſi.ſed quæritur an coniunctæ.C.de in integ.reſtitu.Bald.conſi.xix.verſi.eſt verum.vol.v.Bar.conſi.xcij.verſi.nec obſtat quod ſit mater.Soci.conſi.xx.verſic.& breuiter dico.Maria.iunior conſi.iij. verſic. ſecundò ipſum dominum.vol.v.Spec.in tit.de teſte.§.j.verſi.idem quod eſt parens.verſ.tertiò mater.Lanfran.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.verſ.ſecundò admittitur.de proba.Bar.in l.qui teſtamento.§.quæcunque.verſ.quæro quid in matre.ff.de teſta.Ange.Aret.in §.pater.ver.quid in matre.Inſti.de teſta.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iij.verſi.mater non poteſt.

10 Et hoc intelligit glo.in d.l.etiam matris.ff.de probat. in glo.j.quo ad aliqualem præſumptionem,ſiue indicium:non autem quo ad ſemiplenam probationem.& ſequitur ibi Alber.in prin.& ibi etiam Floria.& hoc ſentit Bar.in l.ij.verſ.item quærit glo.ff.de excuſa.tuto.inquiens,quod non facit tantam fidem,quantam facit quilibet alius teſtis.Fulgoſ.in d.l.etiam.verſi.addite.ad fi.Bar.in l.parentes.in ij.lectu. in primis verbis.C.de teſtib.Iac.de S.Georg.in d.l.etiam.verſi.addite vos.Sali.in l.ſi minorem.verſi.ſed quæritur an coniunctæ perſonæ.C.de in integ. reſtitu.min.Inno.in c.cùm dilectus.verſi.de ætate etiam.de accuſa. Sali.in l.de tutela.C.de in integ.reſti.Soci.conſi.xx.verſi.breuiter dico.vol.j.Bal.in Margarita,in verb.mater in ætate filij.Gram.deciſ.xlviij.nu.13.& ſeq.

Contrarium Bald.in d.l.etiam matris. in primis verbis. ff.de proba.glo.in verbo,legitimis.in l.ij.ff.de excuſa.tuto.

11 Secundò Limita, quando ex depoſitione parentis nullum reſultat deſcendenti commodum:vt dicit Alber.in d.l.etiam matris.verſ.alij dicunt.ff.de proba.Fulg.in d.l.etiam.verſi.addite.ad fi.

12 Tertio limita in cauſa religionis, in qua pater pro filio teſtificatur: gloſſ.in §.teſtis idoneus.in c.ſi teſtes.iiij.q.iij.in verbo, teſtis.per tex.in c.præſens.xx.q.iij.& idem voluit Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iij. verſi.ſed pater.Io.Faber in l.parentes.verſic.item in cauſa. C.de teſtib.Specu.in tit.de teſte.§.j.verſi.item quod eſt parens.ibi,ſecundò pater.Lanfran.in cap.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones. verſic.primus cùm filius.de probationib.

13 Quartò Limita in cauſa ſtatus,in qua poteſt pater pro filio teſtificari.Bar.in l.iiij.§.duæ cauſæ.ff.ad Carbo.verſic.quæro quomodo. Alex.in apoſtil.in l.teſtamenta.§.quæcunque.verſic.quæro quid in matre.ff.de teſta.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iij.verſi.item in cauſa ſtatus.

14 Quintò Limita,niſi pater ſit teſtis inſtrumentarius: vt dicit Cæpol.caute.ccxvij.

Quod an procedat,quando pater eſt adhibitus in teſtẽ in teſtamento filij militis:dic vt dictũ eſt in alia concluſione noſtra,De fratre teſte.

15 Sextò Limita,quando is contra quem producitur,cõſentiret.ita Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de teſte.§.j.verſi.item quod eſt parens.

16 Septimò Limita,in cauſa matrimoniali,de quo dic vt in concluſione noſtra,quod parentes vtriuſque ſexus admittantur pro filio,vel filia,in cauſa matrimoniali:& eſt tex.in c.videtur,qui matri.accuſ.poſſ.

17 Octauò Limita,quando ex eo,ſuper quo deponit pater, vel mater, filio non prouenit honor,vel commodum. Abb. in ca.ſuper eo.el ij.in quarto notab.de teſtib.

18 Nonò Limita in his,quæ per patrem, & matrem melius ſciri præſumuntur:tex.eſt in c.videtur.qui matri.accuſa.poſſ. & ibi Ant.de But. in tertio & quinto notab.& Hoſti.verſi.pater,& mater.

De hoc vide quod diximus in concluſione,De teſte domeſtico.

CONCLVSIO XVIII.

ARGVMENTVM.

Teſtis pauper, an repellatur.

1 QVID Dicemus de teſte paupere? & quidem pauper à teſtimonio non repellitur, niſi ſit aliàs ſuſpectus quòd lucri cauſa contra veritatem deponat. Textus eſt in l. teſtium. in princip.ff.de teſtib.ibi,vel legem, ſicut lucri cauſa,&c. & in capitulo,ſi teſtes.§.item teſtium.iiij.quæſtio.iij. gloſſ.in capitulo, ſi qui teſtium.in verbo,paupertate, de teſtib. Marianus iunior conſi.clxxxix.nume.36.volu.ij.Socinus in regula cclxxxix.in prima fallen.& Decius conſilio cxxxiij. verſic. accedit quod iſta ponderat quod erat pauper, & malæ famæ.& ita etiam loquitur Alexan.in conſilio cl. verſiculo,nunc diſcutiendum eſt.volu.v.Ruinus conſilio clviij.volu.v.Grammat.conſilio ciuili 50.

Quis dicatur pauper in cauſa criminali,matrimoniali,& ciuili: vide Ruinum conſi.cxlix.nu.32.& ſeq.vol.v.

2 Et ideò ſi ſit verificatum,teſtem pauperem, eſſe probatæ vitæ, non repellitur à teſtimonio.gloſſ.in verbo,locuples. in capitulo, ſi teſtes.in §.item teſtium.iiij.quæſtio.iij.glo.in capitulo, ſi qui teſtium. in verbo,paupertate.de teſtib.Specu.in titu.de teſte.§.j.verſi. item quod eſt pauper.nume.61.Florianus in l.teſtium. in verſiculo, in gloſſ.nota pauper.ff.de teſtib.gloſſ.in verbo,ex vtroque latere.in authen.de teſtib.in §.ſancimus.Feli.in capitulo,ſi qui teſtium.verſi.gloſſ.fina.de teſtib.Marianus iunior conſilio clxxxix.nume.33.& ſeq.volu.ij.Alber.de Roſate in l.iij.nume.4.& 5.ff.de teſtib.Alber.de Roſate in tracta. de teſtib.ſub rubrica,quando repelluntur teſtes.nu.13.verſi.vltra prædicta dubitari.Hippoly.in l.j.§.ad quæſtionem.ff.de quæſtionib.verſi. item pro prædictis.in l.ex libero.verſi.item inquantum.ff.eod.tit. Pepus in auth.præterea.verſi.quibus bene diſcuſſis,C.vnde vir, & vxor, Abb.in cap.ſi hi, qui teſtium.nume.8.verſi.& nota bene.de teſtib.Imola in c.ſi hi,qui.de teſtib.& ibi Ant.de But.in fin.

3 Et in ſimili in accuſatore dicit Ange.Areti.in tracta.malefic. nu.34.verſi.decimooctauo repellitur.Hippo.in d.l.j.§.ad quæſtionem. verſic.item pro prædictis.

4 Amplia vt ſi etiam non eſſet verificatum pauperem eſſe ſuſpectum, vel eſſe probatæ vitæ, ſed ſimpliciter conſtaret illum eſſe pauperem, & non conſtaret de bona eius conditione, vel mala, tunc creditur, quòd teſtis pauper non repellatur à teſtimonio, quia paupertas non eſt de genere malorum, vt dicit Spec. in titu. de teſte. §. j. nu. 61. ver. item quod eſt pauper. & Io. Andr. in cap. ſi hi, qui. de teſtib. qui tranſit cum dicto Spec. Lanfran. in ca. quoniam contra. in verbo, teſtiũ depoſitiones. ver. nunquid pauper. de proba. Iaſ. in auth. præterea. ver. item vide omnino glo. C. vnde vir, & vxor. Aret. in conſi. xiij. verſ. præterea, & hoc expedit. Dec. in conſil. clxiij. verſi. ſed ab iſta. Iaſ. in l. ſi conſtante. nu. 152. ver. iij. principaliter. ff. ſol. mat. & ibi Crot. ver. ij. quærit Bart. & Iaſ. in l. fideiuſſor. in prin. ver. ſic etiam in teſte. ff. qui ſatiſd. cog. Soc. in regul. cclxxxix. Ioan. Cro. in tract. de teſte. in iiij. part. in vij. q. Zaſ. conſi. ij. nu. 30. volum. ij.

Contrarium, quòd pauper ſit eo ipſo ſuſpectus, quòd pauper eſt, & propterea non ſit ei fides præſtanda, ſentit Cyn. in l. iij. in vij. q. verſicul. item ex rerum accidentia. C. de reb. credit. glo. in verbo locuples. in c. ſi teſtes. in §. item teſtium. quarta quæſtio. iij. glo. in verbo ſubſtantiam. in §. ſi verò abſunt. in auth. de hered. & falcid. Dec. in authen. præterea, verſi. ſimiliter, quæ dicatur. C. vnde vir, & vxor. licet dicat, quòd ſecundum qualitatem cauſæ, vel recipitur, vel excluditur: glo. in verbo egemus, in l. iij. ff. de teſtib. Roma. in l. ij. in princi. ff. qui ſatiſdare cog. Are. in tract. maleſi. in verbo, & ad querelam. numero 54. Alexan. in conſi. xv. volum. iij. Iaſ conſil. xiij. verſic. ſed contra iſtos duos. vol. iij. pract. Pap. in rubrica de for. iuramenti teſtium. in verbo proteſtante. ver. vij. dixi. Zaſ. in conſi. iij. numero 52. volum. ij. Grat. conſil. ij. nu. 26. volum. ij. Socin. conſil. xvij. verſic. ſecundum quia ſit pauper. vol. primo.

Tenendo primam opinionem affirmatiuam quòd pauper admittatur,

5 Primò Limita in cauſa criminali, in qua pauper admittitur. Anto. de Butr. in cap. ſi hi qui. in finalib. verbis. de teſti. & ibi Imol. ver. in glo. ij. in fin. Soci. in regula cclxxxix. in ij. fallen. Alex. conſi xv. verſi. conſtat autem. vol. iij. Grammat. conſil. lix. num. 20. vol. ij. Zaſ. conſi. iij. nu. 52. vol. ij. Ruin. cõſ. cxxx. num. 10. vol. iiij. & conſi. cxlvj. volu. v. & cõſi. cxlvij. vol. v. & conſi. cl. vol. v.

6 Et propterea dicit Specul. in tit. de teſte. §. j. verſ. item quod eſt pauper, quòd in cauſa criminali pauperes non admittuntur ſine tortura.

Contrarium quod etiam in criminalibus admittantur pauperes etiam ſine tortura: voluit Abb. in ca. ſi qui teſtium. de teſti. ver. aduerte tamen. & ibi Aret. verſi. tu verò dic. & ibi Fely. verſ. gloſſ. final. Dec. in conſi. clxiij. verſicu. præterea non eſt verum. iſtud ſenſit Bart. in l. ex libero. ff. de quæſt. verſic. mihi videtur. cum quo tranſit Cæpola conſi. lx. verſicul. ij. quia. Ruin. conſi. clviij. vol. v.

7 Secundò Limita in cauſa matrimoniali, in qua teſtes pauperes non recipiuntur. Zaſ. conſi. iij. num. 52. vol. ij. Ruin. conſi. cxxx. num. 10. vol. iiij. Deci. conſi. cccx. ver. & maximè prædicta. Ruin. in conſil. cxlix. volum. v.

Contrarium quòd etiam in cauſa matrimoniali teſtes pauperes recipiantur, voluit Aret. in conſi. xiij. verſ. ad ſecundum. Alex. in con. cxlix. ver. nec paupertas. vol. v. Barb. in conſi. xxvj. verſ. nõ obſtat quod dicitur. volu. v. Dec. conſi. clxiij. verſic. quia in caſu noſtro. Maria. iun. conſi. clxxxix. nu. 38. vol. ij.

8 Tertiò Limita idem eſſe in cauſis ciuilibus arduis, ſi in criminalibus teſtes pauperes non recipiuntur, prout dictum eſt in prima parte. j. fallen. Tenendo illam opinionem, quòd cauſæ ciuiles arduæ criminalibus æquiparentur: vt tenuit Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. quam opinionem, quia habet contradictionem, non firmo pro nunc. iſtam tenuit Rui. conſil. clviij. verſic. & pauperi.

Aequiparatio cauſæ criminalis, & matrimonialis quomodo procedat. Ruin. conſi. cl. vol. v.

9 Quartò Limita, nam licet non repellantur ex toto teſtes pauperes, tamen eis de fide diminuitur. Bart. in l. ex libero. ff. de quæſt. verſi. mihi videtur. Albe. in l. ij. verſi. ſi autem requiritur. ff. de teſti. & Alber. Malateſt. in tracta. de teſtib. ſub rubric. quando repelluntur ratione defectus perſonæ. num. 13. & ſeq. Angel. Aret. in tract. maleſi. in verbo. qui iudex ſtatuit terminum. nu. 7. Roma. in conſil. ccclxxxij. verſicul. quo ad ſecundum. in l. ſi conſtante. numer. 5. ff. ſoluto matrim. Aretin. conſi. xiij. verſi. præterea & hoc expedit. Roman. in l. ſi conſtante. verſiculo aduerte tamen. ff. ſoluto matrimo. Alexand. in conſilio cxxxj. verſicu. concurrit etiam. volum. vj. & in conſi. clxxvj. verſicu. tertius teſtis. vol. vij. Pepus in authe. præterea. verſi. quibus bene diſcuſſis. C. vnde vir, & vxor.

10 Quintò Limita, nam quando teſtis pauper incidiſſet in paupertatem propter vitium, repelleretur. Alexand. conſi. cxxxj. verſicu. concurrit inter. vol. vj. & conſilio ccxxxvij. verſi. concurrit etiam. vol. vj. & conſ. clxxvj. verſi. tertius teſtis, volum. vij. Socin. in regula cclxxxix. in prima fall. Hoc fuit originale dictum Bald. in dicto c. ſi qui teſtiũ. nu .;. verſi. ſequitur quarta pars. de teſtibus.

11 Sextò Limita, vt ſi teſtes ſint nu. plures, licet pauperes, tamẽ ex eis inſurgit plena probatio, quia numerus ſupplet defectum. Aretin. in cap. ſi qui teſtium. verſ. ex quo poſſet inferri.

12 Septimò Limita, nã eſt arbitrarium iudici, teſtib. pauperibus, an ſit danda fides, & qualis. Abbas in d. c. ſi qui teſtium nu. 8. verſ. & nota bene. & ibi Fel. verſ. glo. fi. Iaſon in l. ſi conſtante. nume. 154. & ſeq. ff. ſol. matrim.

13 Octauò Limita, nam teſtes in inuentarij confectione adhibendi, non poſſunt eſſe pauperes. Dec. in authen, præterea. verſi. ſimiliter quæ dicatur. C. vnde vir, & vxor.

14 Nonò Limita, dummodò pauperes ſint honeſtæ perſonæ, aliàs non admittuntur. Ruin. conſi. clviij. vol. v.

CONCLVSIO XIX.

ARGVMENTVM.

Excommunicatus non poteſt eſſe teſtis.

1 QVID de excommunicato? & quidem excommunicatus repellitur à teſtificando: text. eſt in c. decernimus. de ſent. excõ. in vj. in cap. veniens. el ij. in fin. de teſt. & in c. licet. de ſent. excomm. in vj. Carer. in tract. de hæret. num. 143.

2 Contrarium dixit in aduertenter Fel. in c. intelleximus. de iudic. & contrarium Cyn. in l. edita. C. de eden.

3 Primò Amplia, etiam ſi dicat nullam ſententiam excommunicationis: vt eſt tex. in d. c. veniens. el ij. in fi. de teſti. & voluit ibi Aret. in viij. not. Fel. in c. intelleximus. de iudic. & idem Fel. in c. veniens. tamen talis abſoluitur ad cautellam, vt dicit text. in fin. & declarat Areti. in loco præalleg. & hoc quando per alios probatio fieri nequit, vt per Fel. in dicto c. veniens. el ij.

4 Secundò Amplia, vt etiam contra pariter excommunicatum teſtificari non poſſit: vt not. Spec. in tit. de teſte. §. j. ver. ſed nunquid excõmunicatus. ponit Lap. Abb. Ioan. And. & Domi. in d. c. decernimus. de ſen. excomm. & ibi Philip. Franc. Car. in c. perpendimus. in reper. de ſent. excom. Imola in d. c. ex literis. & ibi Car. in iij. oppoſi. de tranſact. Feli. in d. c. veniens. el ij. de tranſact.

5 Tertiò Amplia, etiam ſi ſit excommunicatus, quia non eſt confeſſus iuxta diſpoſitionem. c. omnis vtriuſque. de pœnit. vt declarat Fel. in c. teſtimonium. de teſt. per Pariſ. in conſi. viij. vol. iiij.

Contrarium Maria. iun. con. xxxij. vol. ij. Ruin. conſi. cvj. vol. v.

6 Quartò Amplia vt ſemel excommunicatus, ſemper præſumatur excõmunicatus, niſi probetur abſolutus, glo. in c. propoſuit. in verbo de abſolutione. de cler. excõ. miniſtr. Anch. in conſi. lxiij. Fel. in c. ſcribam. verſ. & dicit. de præſum. Rot. in antiq. deciſ. ccxxxix. Dec. in c. poſt ceſſionem. nu. 18. & in c. in præſentia. de proba. & in l. non hoc. num. 8. C. vnde legit. Abb. in c. ſicut nobis. in j. not. de ſent. excom. Abb. in d. cap. propoſuit. de cler. excom. mini.

7 Primò Limita in teſte inſtrumentario, quia excommunicatus poteſt eſſe teſtis inſtrumentarius. Ant. de But. in cap. ex literis. de tranſact. qui hoc intelligit in excommunicato occulto, non in publico. Ioã. And. idẽ tenet in c. decernimus de ſent. excom. in vj. Spec. in tit. de inſtr. edit. §. inſtrumentum. verſi. quid ſi teſtis inſcriptus. Cyn. in l. fin. C. de hæret. & hoc ſequitur Fel. in c. intelleximus. de iud. Domi. in d. c. decernimus. de ſent. excom. in vj. & ibi Philip. Franc. qui limitat quando teſtis apponitur ad probationem in inſtrumento, ſecus quando pro ſubſtantia inſtrumenti, vt per eum.

8 Secundò Limita, nam in cauſa fidei creditur teſti excommunicato, & eſt ſpeciale, vt eſt tex. in c. in fidei. de hæret. in ſexto. ponũt Ioan. And. & Domi. in d. c. decernimus. de ſent. excom. in vj. & ibi Petr. de Anch. & Philip. Franc. & facit ratio, nam iſto caſu etiam hæreticis creditur, vt eſt tex. in dicto c. in fidei, & etiam Iudæis: vt not. Fel. in c. Iudæi, de teſt.

9 Tertiò Limita dummodò ſit publicè excommunicatus, ſecus ſi occultè: ita Bartol. in l. j. C. de teſtib. & ſequitur ibi Iaſ. Fel. in d. ca. veniens. in ſecunda limit. de teſtib.

10 Et pro iſta parte facit, nam teſtis infamis ita demum repellitur ſi ſit infamis. & pro tali habeatur: glo. in l. cum lege. ff. de teſta. Bart. in d. l. j. C. de teſtam. & in l. ſi arbiter. C. de ſent. Bar. in l. ad teſtium. §. j. in princ. ff. de teſtam. in l. cùm lege. eodem tit. & Bald. in l. ij. C. de ſent. & in l. j. C. de ſecund. nup. Bald. in l. Caſſius. de ſenat. & in l. j. C. de ſumma Trinit. Aret. in cap. cùm non ab homine. de iudic. Fel. in ca. ad probandum. de re iudi. & iſtam partem dicit * communem Alex. in apoſt. ad Bart. in d. l. cum lege. ff. de teſtamen. dum dicit illam glo. communiter approbari.

Et licet opin. Bart. in l. j. C. de teſtam. reprobetur communiter, vt ibi per Bald. & per Imola. Rapha. & Paul. de caſt. in l. ad teſtiũ. ff. de teſta. tamen illam tenẽt Roma. Fulgo. Rimin. & Corn. in dicta l. j. C. de teſta. Alexan. in conſi. clij. vol. v. vbi dicit iſtam * communem: & idem voluit Aret. in capitu. teſtimonium. de teſtibus. & in l. cùm lege. in fin. ff. de teſtamen.

11 Sed tamen reprobatur in eo, inquantum dicit, eſſe probandum per opponentem quod ſit talis, & habeatur pro tali. Doctores verò dicunt, quòd hoc non eſt neceſſe probare per opponentem, quia ſatis eſt fundata intentio ſua, quia probat illum eſſe talem: ſed ſi per illum, cui opponitur infamia, vel per inducentẽ ipſum in teſtẽ, reprobaretur ipſum

non fuiſſe habitum pro tali,quòd tunc,etiam hoc non obſtante, teſtis repelleretur,hoc non dicunt Doctor.ibi Bart.reprobantes,imò iſto caſu admittunt talem replicationem.Alexand. in dicto conſilio cclij.& Paul.de Caſtro in dicta l. ad teſtium.§.j.in princ.& ibi Imola.& iſtud etiam tenet Rom.in d.l.j.& Riminal.

Contrarium in principali articulo, quòd etiam excommunicatus occultus prohibeatur teſtificari,tenet Philipp.Franc.in c.pia.de excep. in vj.Anto.deButr.in c.ex literis.de tranſact.verſi. aduerte quia Innoc. ibi hoc vltimum dictum Fel.in c.poſt ceſſionem.de prob.Felyn.in ca. Rodulphus.de reſcript.& hoc ſentit Fely.in rubrica de teſt. cogendis.

12 Pro qua opinione facit,nam in his quæ geruntur iure priuato, non eſt differentia inter occultum,& non occultum,& perhibere teſtimonium non fit ratione publici officij,vt not.Inno.in c.nihil. in fi. de ele. Anto.de Butr.in ca.teſtimonium.de teſtib.& in c.fraternitatis. eod. tit. Abb.in c.nihil.de elect.& in rubrica de teſtibus.cogend.& ibi Bald. & Fely.& ponit Gardin.in repet.ca. perpendimus. de ſententia excom. Rebuff.in concordan.

13 Quod autem in his,quæ iure priuato aguntur,non ſit differentia inter occultum,& non occultum,dicit Innocen.in dicto ca.nihil.in fine, de elect.Anto.de Butr.in c.teſtimonium.de teſtib.cogend.& ibi Fely. Anton.de Butr.in dicto cap.ad probandum.de re iudic.& ibi Fel.Ioan. Andr.& Domin.in c.primo,de reſcrip.in vj.Anton.de But.& ibi Abb. & Dec.& Fel.in c.poſt ceſſionem.de probat.Abb.in ca.ſi verò.de ſent. excommun.in c.conſulti.in fin.de procura.in c.veritatis.in fine,de dolo & contuma.in c.intelleximus.in fine,de iudic.in c.cōſultationibus. in fin.de iure patro.in cap.paſtoralis.in §. verum. de appell. Soci.in regula ccxxvij.in ij.limitatio.Faber in §.ſed cum aliquis.inſtitu. de teſta. Bart.in l.Barbarius.ff.de offic.præto.in repeti.Bal.in prima lectu.Ang. Iaſ.Fely.in c.Rodulphus.de reſcriptis.Roſell.in Monarchia. Corneus in conſilio clvij.vol.iiij.Calca.in conſi.cxxiiij. Rebuff. in concord.idē tenet Abbas in c.veritatis.de dolo & contumac.ac in cap. cumana. de electio.Cardi.in clem.j.verſi.ad Prioratus.de Regul.& per hanc rationem,iſtam partem puto veriorem, quòd excommunicatus etſi occultus,non admittatur ad ferendum teſtimonium.

Et per hanc rationem infero etiam, quòd malè loquuntur Doctores ſupra relati,qui tenent quòd poteſt replicari in fauorem teſtis,quòd non habeatur pro tali,quia iſta replicatio non releuat, vt apparet:ex quo in his,quæ fiunt non ratione publici officij,ſed priuati,vt teſtificari,non fit differentia inter occultum & non occultum.

14 Sed ſi alia opinio teneretur, quòd occultus excōmunicatus poſſet teſtificari,deberet limitari, niſi excommunicatio eſſet iudici probata, quia tunc & ſi aliàs occulta,tamen teſtem repelleret: ita Imola in l. cū lege.in fine.de teſtam.Fel.in c.ad probandum.de re iud.

Quartò Limita,nam excommunicatus minori excommunicatione,poteſt teſtificari:glo.in cap.decernimus.in verbo,& teſtificando.in prin.ipſius glo.de hæret.in ſexto.

CONCLVSIO XX.

ARGVMENTVM.

Proxeneta,an poßit eſſe teſtis.

1 QVID de Proxeneta? & quidem proxeneta altera parte inuita non poteſt teſtificari,vt not.glo.in authen.de inſtrum. caut.& fide.in §.in his.in verbo, ad numeratorem.& gloſſ. j.quæſt.j.c.ſi Epiſcopus.in verbo,mediator. glo. in cap.j.in glo.in verbo ciuiliter.de teſt.in vj.Ioan.And.in c.dilectorum.de teſtib. cog.vbi Anto.de Butr.& Io.de Imola,& Car. Bar.in l.omnibus. C. de teſt.in l.deferre.in §.idem decreuerunt.ff.de iur.fiſci.Bald.& Pet.de Ancha.in c.j.de teſtib.in vj.Anton.de Butr.in c.cùm à nobis.de teſt.Alber. de Roſ.in l.ſi tibi.§.de pignore.ff.de pact.Imola in l. ſi cui legetur. §.fi. ff.de leg.j.Alexand.in conſi. ccxij.vol.vj.& in conſi.cxvij.vol.vij.poſt princ.vbi dicit iſtam eſſe*communem,& ſequendam opin. & in cōſi. xiij.vol.j.vbi idem dicit Iaſ.in l. dictantibus. C. de teſtam. idem tenet Salyc.in l.nullus.ff.de teſti.Alex.in conſi.cxxviij.vol.ij.& Alex.in cōſi. xviij.vol.iiij.vbi dicit iſtam communem,& ſequendam opin.aret.in c. inſuper.de teſt.Dec.in conſi.cxxxiij.Alex.in conſi.cl.vol.v.& in conſi. cliij.vol.v.& in conſi.cliiij.vol.v.Guido Papæ in conſi.lxxiiij.Fel.in ca. dilectorum.de teſti.cogen.Zaſ.in conſi.iij.vol.ij.& conſi.iiij.vol.ij.vbi dicit iſtam communem opin.Pariſ.in conſi.lviij.vol.iiij. Grat.in conſi. xxvij.vol.ij.Maria.iun.qui dicit communem in conſi.xij.vol.ij.& cōſi. xxix.vbi idem dicit.vol.ij.Ruin.conſi.lxviij.vol.j.& conſi. clxiiij. vol. iiij.& xcix.vol.v.

2 Contrarium quòd imò proxeneta poſſit teſtificari, etiam altera parte inuita,& in hoc ſit diuerſitas, quia altera parte contradicente non poteſt compelli:ſed tūc neceſſarium eſt quòd vtraque pars conſentiat,vt compellatur:ſed voluntariè deponere poteſt etiam altera parte inuita: videtur ſenſiſſe glo.in §.quoniam.in authen.de teſtibus.in glo.in verb. prohibitioc.& ita tenuit ibi Iacob.de Belui.idē tenet Bal.in l.omnibus C. de teſt.& ibi Saly.vbi dicit iſtā eſſe* cōmunē opi.Bal.in cōſi.50.inc. videndum eſt.vol.ij.Idem tenet Flo.in l.eos.ff.ſi.reg.Ang.in ti.de teſte in §.quoniam autem.Abb.in c.dilectorum.de teſtib.cog.Corn.in conſi.lxiij.vol.j.& Alex.in conſi.cxxvij.volu.vij.& Alex.in conſi.clxxxvj. vol.vij.& in conſi.xliij.vol.vij.Barb.in conſi.xl.vol.iij.vbi dicit iſtam communem.Lanfranc.in repet.c.quoniam contra.in verſ.teſtium depoſitiones.vbi dicit omnes ſequi iſtam opi.de proba.apoſtil.ad deciſi. Tholoſ.xciiij.Zaſ.in conſi.iij.vol.ij.& Maria.Iun.in conſi.xxix.vol.ij. vbi dicit hanc veram,& communem.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis * communis,& verior.

3 Amplia etiam ſi proxeneta non habuerit mercedem.Maria.Iun.conſi.xij.vol.ij.

4 Primò Limita,niſi pro eo,pro quo deponit proxeneta, ſit præſumptio,quia tunc teſtis etiam inhabilis admittitur.Alex.in l.ſi duo patroni.ff.de iureiur.Alex.in conſi.lv.in fi.vol.ij.

5 Secundò Limita,quando proxeneta deponeret ad impugnationem actus,quia cùm ratio ſit ꝙ repellatur proxeneta propter commodum, quòd ſperat ex actu perfecto, vel propter affectionem, vt perficiatur actus,quem procurat:certè iſtæ rationes non militant,quādo ipſe deponeret ad actus impugnationem.Alex.in conſi.lv.vol.j.Corn.in conſi.lxiij.vol.j.Et propterea ad hoc facit quod not.Fel.in c.cùm à nobis. in vij.limit.de teſti.vbi licet non credatur iudici regulariter in pertinentibus ad cauſam,in qua iudicauit,tamen creditur,quando deponit in eius præiudicium.

6 Tertiò Limita quantum ad probandum contractum vſurarium, vel ſimoniacum,vt eſt tex.in c.j.de teſtib.in ſexto.Card.in clem.j.§.j.q.iij. de vſur.

7 Quartò Fallit in ſubſidium, quando alij haberi non poſſunt, vt per Ant.de Bu.in c.cùm dilecti.de elect.in c.cùm à nobis.de teſtib.Mili.in ſuo repertorio,in verbo teſtis.per Corn.in d.conſi.lxiij.vol.j.Hipp.in ſing.dxxxiij.

8 Quintò Limita,quando ageretur de probāda aliqua qualitate ipſius actus,per quam actus nec perfectionem,nec improbationem reciperet,vt quando ageretur de qualitate actus iam perfecti,nec ageretur de eius retractatione,vt per Alex.in conſi.cxxvij.vol.vij.Vel quando ageretur de probando illud,quod perfici potuiſſet ante contractus perfectionem,vt per Sal.in l.nullus.ff.de teſtib.

9 Sextò Limita ſi fuit adhibitus in teſtem inſtrumentarium,vt per Bal. in auth.ſed nouo iure.C.ſi certum petat.

10 Septimò Limita,vt proxeneta admittatur ad probandum matrimonium.Ruin.in conſi.xxxiiij.vol.iiij.& hoc etiam ſentit Maria.Iun.in conſi.xxix.vol.ij.

Contrarium tenet Alex.in conſilio cliiij.verſi.alia ratione.vol.v.

11 Tenendo ſecundam partem,ꝙ recipiatur eius teſtimonium,

Limita & declara,quòd non eſt omnino integer,ſed quanta fides ſit ei adhibenda eſt in conſideratione iudicis,qui hoc conſiderat, inſpecta qualitate cauſæ,& perſonarum,vt per Abb.in d.c.dilecto.de teſti. cog.Alex.in dicto conſi.cxvij.vol.vij.

12 Et nota quod non dicitur proxeneta ex eo tantum,quia partes vocauerit,vel teſtem ad contractus celebrationem.Bal.in conſi.xxxvij.incipien.tria dubia.vol.iiij.

CONCLVSIO XXI.

ARGVMENTVM.

Teſtes poſt didicita teſtificata non poſſunt examinari ſuper eiſdem capitulis,vel directè contrarijs.

1 ADmodum vtilis eſt in hac materia illa cōcluſio, quam hic mihi declarādam propoſui,ꝙ publicatis atteſtationibus, nec teſtes examinari,nec alij teſtes ſuper eiſdem capitulis, vel directò contrariis produci poſſunt.ca.fraternitatis.de teſtib.& c.intimauit.auth.at qui ſemel.C.de proba.& in corpore vnde ſumitur.in §.quia verò.in auth.de teſti.Spec.in ti.de teſte.§.ſatis vtiliter.per totum.

2 Et quæ dicantur noua,& quæ antiqua capitula in caſu iſto,vide Maria.in c.fraternitatis.de teſtib.

3 Primò Amplia,vt iſtud habeat locum etiam inter laicos.Guido Papę in conſi.xxxv.& ſing.cviij.

4 Secundò Amplia etiam ſi hi, qui debent examinari, ſint aliàs bonæ opinionis,& ſanctæ vitæ,adeò vt nō ſit veriſimile,ꝙ patiantur ſe ſubornari:ita tenet Bal.in c.iurauit.de proba.refert & ſequitur Iaſon in l. iubemus.C.de iudic.verſi.ego autem pro veritate. Hiſpa.in c.per veſtras.de dona.inter virum & vxor.

5 Tamen dubito de iſta ampliatione,quia licet ſtante conuentione, vt noui teſtes non poſſint produci,tamen non habet locum,vbi adeſt legalitas maxima teſtium producendorū:Alex.in d.l.iubemus.C.de iud.

6 Item licet coniunctus pro conſanguineo non faciat ſemipleā probationem,hoc fallit,vbi eſſet teſtis coniunctus,vir multæ ſanctitatis, vt per Iaſ.in repe.l.admonendi.ff.de iureiur.

7 Item plura ſingularia cōtra regulas iuris propter legalitatem perſonæ,ponit Iaſo.in d.l.iubemus.C.de iudic.Felin.in c.ij.de probatio.&

dicetur in limit.lxviij.

Et contra iſtam ampliat.tenet Hippolyt.in l.j. §. ſi quis vltrò. ff. de quæſt.Maria in c.fraternitatis.in liiij.caſu.de teſt.

8 Tertiò Amplia,hoc procedere etiam vbi agitur inſpecta æquitate. Aret.in ca.conſtitutis.el ij.in fin.de teſtib.Alex.in conſi. lxxxiij. volum. iiij.& fuit de mente Bart.in extrauagan.ad reprimendum.in verbo, figura.Roman.in conſil.ccccl xxix.Pet.de Anch.Ioa.de Lign.& Ioan.de Imol.in clem.ſæpe,vbi etiam Georg.Nata. in §. quæ omnia. de verbo. ſignific.Card.in clem.j.de teſtib.Aret.in c.fraternitatis. de teſtibus.

Contrarium Signor.Homod.in conſi.lxxix.

9 Quartò amplia,vt non poſſit etiam vti productione facta per aduerſarium poſt ſuam publicationem,vt velit teſtes examinatos pro parte aduerſarij,pro ſe reproducere circa alios articulos, vt not.Aretin.in c. de teſtib.eod. tit.per illum tex.vide ibi Fel.in ſecundo notab.

Contrarium tamen tenet Marian.in c.fraternitatis. in xlix. fallen.

10 Quintò Amplia, etiam ſi publicatio non ſit facta,ſed aliunde didicerit pars teſtificata.Ioan.And.in dicto capit.fraternitatis.Bart.in §.quia verò.in authent.de teſtib.& in authen.atqui ſemel.C.de probatio.Maria.in d.c.fraternitatis.

11 Sextò Amplia,etiam ſi loquutus ſit cum teſte examinato.Fel.in cap. præterea.de teſt.cog.

12 Septimò Amplia,quia non ſolum in eadem inſtantia cauſæ principalis poſt didicita teſtificata teſtes poſſunt examinari,ſed etiam in cauſa appellationis.& hoc de iure canonico eſt clarum, per clemen.ij. de teſtib.

13 Sed etiam hoc habet locũ de iure ciuili,vt latiſſimè proſequitur Maria.in cap.fraternitatis.de teſtib.& etiam Aret.& Felyn.Lanfran.in ca. quoniam contra.de probat.in §.teſtium depoſitio. Bouer.in verbo teſtis.ſing.xxvij.Oldendor.in ij.tomo libelli iur.& æquitatis.

14 Octauò Amplia,vt etiam ſingularis ſucceſſor non poſſit teſtes examinare,vbi dicta teſtium fuerunt publicata, & didicita per auctorem: Alex.in conſil.lviij.volum.ij.

15 Nonò Amplia etiam ſi Chriſtianus teſtis publicatis atteſtationibus contra Iudæum produceretur,vt per Bonifa.Vital.in cle.ij.de teſtib.

16 Decimò Amplia,nã etiam in cauſis ſummariis idem eſt,vt per Imol. in d.clemen.ſæpe.Apoſtil.ad Abb.in c.fraternitatis.in princip.

17 XI.Amplia, nam ſi in genere ſint dati articuli, & teſtes examinati, facta publicatione,non licet examinari ſuper articulis ſpecialibus cõprehenſis in genere.Aimo conſ.cxxxiiij.vol.j.

18 Primò Limita,vt illud procedat,vbi teſtes ſunt ritè examinati, ſecus ſi non ritè fuiſſent recepti,vel examinati:per text.argu. ſumpto à contrario ſenſu,in dicta clementina ſecunda, de teſtib. & ita tenet Maria. Socin.in dicto cap.fraternitatis.de teſtib.& eſt gloſſ.in d.clemen.ij. in verbo ritè.& gloſſ.in cap.cùm cauſam.in gloſſa finali,in fine,de teſtib. Barto.in authen.qui ſemel.de teſtib.in l.qui per ſalutem. ff. de iureiur. Bart.in §.quia verò.in authen.de teſti.Bal.& Nicol. de Matt.in l. ſi quis teſtibus.C.de teſtib.Bal.in l.per hanc,in prin.de tempo.appellat.Ang. in §.quia verò.in authenti.de teſtib.verſ.item oppono. Ioan. Andr. in clemen.ij.de teſtib.& in cap.fraternitatis. eodem titulo. dum allegat. gloſſam vltimam in fine,in cap.cùm cauſam.de teſtibus. Lanfranc. in capit.quoniam contra.§.teſtes.verſ.quæro vlterius.de probat. Alex. in conſi.xlvj.in fine.volum.vj.& in conſilio ccxiij.vol.ij.Hipp.in l.j.§.præterea.ff.ad legem Corne.de ſicar.iſtam etiam opinionem tenet Anton. de Butr.& Ioan de Imola in dicto cap.fraternitatis.& Ioan.de Lign.in dicta clem.ij.vbi etiam Paul.de Eleaz.Bal.in dicta auth.qui ſemel.verſ. octauo fallit.Rota in nou.deciſio.cccxcj.& in antiqu. deciſ. xlij. Hyppo.in l.j.§.ſi quis vltrò.ff.de quæſt.Fely.in capitul.in nomine.de teſtib. Fely.in cap.per tuas.de teſtib.Aluarot.in c.j.§. item ſi vaſallus. de controuerſ.inueſtit.Salyc.in l.per hanc.C.de tempo.appellatio.Guido Papæ quæſt.lxxij.Bertrand.in conſil.xxxiij.vol.ij.Afflict. ſuper conſt.tit.

Contrariam opinionem videntur tenere Zenzelli.Io. de Fantuſiis, Cardi.Flor.in d.clem.ij.& Iaſ.in l.qui per ſalutem. ff. de iureiu.Fely.in cap.fraternitatis.

19 Sublimitatur tamen præcedens opinio,quando examinatio eſſet ipſo iure nulla:ſecus ſi valeret, ſed ope exceptionis poſſet repelli,vel irritari:quia tunc imputatur parti,quæ nõ excipit:ita limitat Paul. de Eleaz. in dicta clem.ij.de teſtib. & ſequitur Maria. in dicto cap.fraternitatis.

20 Secundò Limita vbi teſtium examinatio,licet ſit ritè facta, non tamẽ plenè,vel ſufficienter eſt facta,vt quia iudex vel Notarius omiſit teſtes examinare,& interrogare ſuper interrogatoriis datis à parte, vel minus plenè ſuper articulis datis,vt eſt tex.in cap. per tuas. de teſtib. & ibi Areti.in primis verbis.Guido Papæ q.cxxiiij.Bald.in ca.j. §. ſi enim domino.in titul.quid ſit inueſtit.Guliel.Bal.Alber.Raph. Angel. & Alex.in l.veluti.§.hæc vox.& Iaſo.in l.veluti.ff.de eden. licet Iaſon illam legem legat cum §.præcedenti.Spec.in tit.de teſte.§.nunc videndum.in vltimo ver.Bar.in d.auct.atqui ſemel.& ibi Ang.Guido Papæ,qui declarat,in conſi.lxxiiij.Oldendorp. in libell. iur. & æquitatis in ij.tomo.Io. And.in c.præſentium.de teſtib.in vj.Spe.in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.ver.item cautè.Bal.in l. per hanc.C.de tẽp.appella.Soc.in reg. ccccxiiij.in vltima limit.& Maria.Soc.in dict.c.fraternitatis.in verſicu. ſecundus caſus.& ibi Feli.Pau.de Caſt.in conſ.ccxlvj.volu.j.Abb.& ibi Feli.in d.c.per tuas.Io.Ant.Alex.in conſi.xliiij.Barbatius conſi.iij.volu. iij.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium.verſic.non prætermittendum.de probat.Paul.de Caſtro in conſi.ccxlvj. in j. part. Socin.in reg. cccciij.in j.fallen.& v.fallen.

21 Et propterea dicit Aret. in c.licèt cauſam.de probat. quòd etiam poſt publicatas atteſtationes poteſt teſtis repeti, vt interrogetur de cauſa ſcientiæ.gloſſ.in §.quia verò.in glo.magna.in auth. de teſti. Lanfranc. in.c.quoniam contra.in §.teſtiũ.Bal.in auth.at qui ſemel.C.de probat. Spec.in tit.de teſte.§.ſatis vtiliter.ver.q d ergo.Sal.in d.auth.at,q ſemel.

22 Et propterea dicitur quòd ſi iniuſtè fuiſſet repulſus à iudice à probando,poterit,non obſtante publicatione, teſtes examinare,Bald. in capit. ex parte.de teſtib.verſi.item mandamus.Ant.de Butr.in c.tam literis.de teſti.Feli.in c.fraternitatis.de teſti.

23 Et ſi omiſſum eſſet interrogare ſuper interrogatoriis partis, poteſt pars non obſtante publicatione,petere quòd teſtes iterum examinentur.Alex.in conſi.clxxij.volum.ij.& in conſi.xl.volum.iiij.qui plus ſubdit,quòd non propterea dictum teſtis eſt nullum.Grammat.conſi.ciuili.lxxxix.

24 Tertiò limita quando publicatio non eſſet ritè facta, licèt teſtium receptio eſſet ritè facta,vt not.Bart.in d.auth.at qui ſemel.de probat. Alexand..in conſil.clxxxj.volum.vij.Maria.in cap. fraternitatis. Rota in nou.deciſi.clxiij.Hippol.in l.j.§.ſi quis vltrò. ff. de quæſt. & in l.j.§. præterea iiij.ff.ad legem Corn.de ſicar.Alex.in conſi.lxxxiij.vol.iiij.& hoc proculdubio procedit, vbi teſtificata non ſunt didicita, prout loquuntur præfati Docto.ex quo vt infra dicetur,etiamſi publicatio eſſet bene facta & ritè,tamen ſi non eſſent didicita teſtificata,non impediretur productio aliorum teſtium.

25 Fallit tamen iſta concluſio ſecundum Maria in dicto cap.fraternitatis,quantum ad repetitionem eorumdemmet teſtium. quia illimet teſtes etiam ſtante publicatione non ritè facta,ſi modò omiſſio ſolennitatis publicationis non inficiat dicta,& examen teſtium,non poſſunt repeti etiam in eadem cauſa,& inter eaſdem perſonas, vt ibi per eum.

26 Sed dubium eſſe poteſt quando pars didiciſſet teſtificata,& tunc dubitaretur,an ſtante publicatione non ritè facta, impediatur teſtium examinatio,vel reproductio,& Bar.vt videmus in d.auth.at,qui ſemel. tenet quòd ſic,& idem Imola.Maria.in cap.fraternitatis,& Felyn.in d. cap.fraternitatis.

Tamen contrarium ſentit Bald.in l.ſi quis teſtibus. C. de teſti.& iſtam opin.Bar.eſſe falſam tenet Iaſ.in dicta l.qui per ſalutem. ff. de iureiur.Fel.in cap.vltra tertiam.de teſti.Bald.in auth.at qui ſemel.& ſtante prima limit.de qua ſupra dictum eſt, videtur quòd etiamſi publicatio ſit nulla,& pars didicerit teſtificata, non impediatur noua teſtium productio.

27 Quartò limita, quia ſola publicatio non excludit à facultate teſtes producendi,niſi cum teſtificata fuerint didicita.glo. fi.in c.conſtitutis. el ij.de teſti.Spec.in tit.de teſte.§.ſatis vtiliter,verſi.quid ſi publicare,& in §.fi.verſi.quid ſi renuntians.Bald.in c.iurauit, de probat. & in auth. at qui ſemel.in j.not.in diſcurſu illius lect.nam tenet quòd hoc ſolum, ſcilicet didiciſſe teſtificata,excludat à facultate producẽdi teſtes. Idem tenet Guli.de Mont.Laud.Zenzel.& Steph.in d.cle.ij. de teſti. vbi etiã Petr. de Anch.& Ang.in auth.at, qui ſemel.§. ſi vero hoc nõ egerit de teſti.Signorol.Homod.in cõſi.ccxlij.in verſi.nec obſtat, quod allegatur.Alex.in conſi.lxxxiij.vol.iiij.Alex.in conſi.clxxxj. vol. ij. Corn. in conſi.xxvij.volum.iij.Soc. in regula cccciij.in xxiij. fall. Guido Pa.in ſing.cviij.Oldendorp.in libello iuris & æquitatis,in ij.tomo.Maria.in d.c.fraternitatis.vbi dicit hoc procedere tam de iure ciuili,quàm de iure canonico.& iſtud fuit de mente Bart.in d.auth.at qui ſemel.

28 Vbi tenet quòd publicatio impediat,quia cenſetur facta publicatione,pars didiciſſe teſtificata, ergò præſupponit quòd ſi poſſet conſtare quòd non didicerit, quòd non impediatur productio teſtium examinandorum.

29 Et propterea dicit Maria.in c.fraternitatis. quòd ſi pars haberet aliquam præſumptionem,quòd non didiciſſet teſtificata, admitteretur ad hoc probandum per ſuum iuramentum, ſed ſi nulla eſt pro eo præſumptio,quòd non didicerit teſtificata,& habuerit publicationem,pro qua inſtiterit,præſumptio eſt,quòd teſtificata didicerit, adeò quòd non admittitur ad probandum contrarium per iuramentum. Felyn. in cap. in cauſis.de teſti.Felyn.in c.conſtitutis.de teſti.

Contrariam verò opini.quòd ſola publicatio etiam abſque eo quod teſtes teſtificata didicerint,excludat à facultate producendi teſtes, tenuit Hoſt.in ſumma de teſti.§.vnum.verſi.dictis igitur. Ioan. Andr. & Ant.de But.in d.c.conſtitutis.& ibi Abb.& Imola in c. fraternitatis. de teſti.vbi etiam Fely.qui ſublimitat iſtam ſecundam opin.Car.in d.cle. ij.quæſt.v.Petr.de Ancha.in conſi. ccxxiij.incip. ad euidentiam. Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium.de proba.Idem Imola in clem.ij. de teſti.Bal.in l.per hanc.C.de temp.appel.Fel.in c.vltra tertiã.de teſt.

30 Et ſi aliquo tempore habuerit penès ſe dicta teſtium,præſumitur vidiſſe,& didiciſſe,& excluditur,niſi fuiſſent ſigillata. Fel.in ca.cum I. & A.de re iud.Bertrand.in conſi.vij.volum.j.

31 Et idem in omni alio caſu,in quo præſumeretur didiciſſe teſtificata, Ruinus.conſilio clxiiij. volumine quarto. Grammat.conſi lio ciuili. cxxiij.

32 Quintò limita,ſi teſtes examinati ſuper articulis depoſuerunt quid extra articulum.nam in eo,quod extra articulum depoſuerunt,non obſtante publicatione,alij teſtes poſſunt examinari. Innoc. Hoſt. & Ioã. Andr.in d.c.fraternitatis.vbi etiam Maria. & Ang.in l. per hanc. C. de tẽp.appellat.Bart.in authen.at qui ſemel.in verſi.ex prędictis patet: Aret.in c.de teſtibus.& in c.cum cauſam.& in ſummario.de teſti.Afflict. ſuper Conſtitu.

33 Sublimita,niſi teſtes iurauerint dicere veritatem,etiam ſuper articulis,& tota cauſa,vt per Ange.in d.l.per hanc. Corn. in conſi. xxvij. volum.iij.& per Marian.in d.c.fraternitatis.

34 Sublimitat hoc Marian.in dicto cap. ſi iudex omiſiſſet examinare ſuper tota cauſa, quia ſi tantum examinatur ſuper deductis in articulis,poterit ſuper alijs examinare, tametſi iuratum ſit ſuper tota cauſa.

35 Et dicit etiam Marian.in dicto cap.fraternitatis.quòd ſi ea,ſuper quibus teſtes examinare quis intendit, includantur in principali petitione,quòd tunc non eſt licitum vlterius examinare, ſecus ſi nullo modo in petitione includerentur, licèt ad cauſam facerent, vt ibi per eum, quia tunc etiam quòd teſtes iuraſſent ſuper tota cauſa, adhuc examinari poterunt,publicatis atteſtationibus.

36 Sextò limita niſi quis velit probare falſitatem cum corruptione teſtium examinatorum,& publicatorum,vt not.glo.in d.clem.ij.in glo. in verbo directò contrariis,de teſti.& idem Guliel.in d.clem.ij.vbi aſſignat rationem huius limitationis,& idem tenet in d. clem.ij. Card.in v.oppoſ.Bar.poſt Nico.de Mattar.vbi ponit aliam rationem,in auth. at qui ſemel.& Imola,& Maria.in c.fraternitatis,& illud dictum Bart. in d.auth.at qui ſemel.cum ratione ſua ſequitur Alex.in l.j.ff. de feriis. licèt rationẽ ipſam impugnet ibi Iaſ.Signor.Homod.in conſil. ccxliij. Idem tenet Innocen.in c.licèt.in glo.in verbo,poſt ſententiam.de probat.vbi etiam Abbas in v.not.& Fely.in cap.quoniam contra.§.teſtiũ. de probat.Fely.in c.ex parte.de reſcript.& idem Abb.in verſi.conclude.in d.c.licèt. Ang.in §.quia verò. in verſi. vlterius oppono. de teſtib. Bal.in l.ſi quis teſtibus.in verſi.ij.oppono,de teſtib.Alex.in l. Diuus.ff. de re iudi.Soc.in regu.cccciij.in xiij.fallen.& in xxviij.fallen.Imola in clement.ij.de teſt.Angel.in authent.at qui ſemel.Afflict. ſuper Conſtitut.

Tamen Decius tenet contrarium,quod ad probandam ſolam falſitatem,non obſtet publicatio.in c.licèt cauſam.de probat.

37 Tenendo primam opinionem limita,quando tempore examinationis falſitas teſtium potuit ſciri, & impugnari, quia tunc ei imputatur, qui falſitatem non probauit,vt per Fel.ibi.Oldendorp.in libello iuris, & æquitatis.tomo ij.

38 Septimò limita,quando teſtes producerentur poſt obtentam publicationem,& ad confirmanda dicta priorum teſtium, & ad impugnanda dicta teſtium qui ex aduersò producti improbauerãt dicta per priores teſtes.Inno. Abb.Bald.& Capr.in cap.cum clamor. de teſt. Ant.de Butr.in c.cum in tua.eod.tit.& ibi Maria.de teſtib.Abb.in c.ex tenore. & ibi Fely.eod.titu.Bald.in c.licèt dilectus.eod.tit.Salyc.in auth.at qui ſemel.& ibi Bal.& in l.ſi quis teſtibus.de teſti.Corn.in conſi.xxvij.vol. iij.Petr.de Anchar.in clem.ij.de teſt. Soc. in regula cccciij. in xxix. & xlvij.fall.Ange.in auth.atqui ſemel.Saly.in l.per hanc. C. de temp. appel.Imola in cap.fraternitatis.de teſtibus.Cæpolla in conſi.ciui.lv.deciſi.Neapol.lxij.in nou. Afflict.ſuper Conſti.

Contrarium Abb.in c.cùm in tua.de teſtib.& Aret. Fel.in c. cum clamor.in fine,de teſt. qui declarat ex mente Imolæ. Iaſ.in conſ. xliij. volum.j.

39 Octauò limita,quando quis vellet etiam poſt publicatas atteſtationes admitti ad probationem ſuper eo, ſuper quo ante publicationem non potuit ſuper eo facere examinari,nec erat quid ei ſuper hoc imputare poſſet,vt declarat ipſe Marian.in d.cap.fraternitatis.

40 Et ad hoc facit quod not.Bald.in auth.atqui ſemel. Abb. in cap. ex tenore.de teſtib.vbi not.Innocen.& alij:& ibi Fel.Cæpolla in conſi.lv.

Afflict.ſuper conſtitu.Aimo in conſi.lxv.vbi teſtes etiam poſt publicatas atteſtationes admittuntur ſuper eo, ſuper quo pars diuinare non potuit ante publicationem.

41 Nonò limita niſi is,qui petit,& inſtat pro productione teſtium,poſt publicatas atteſtationes fuerit impeditus, vel facto iudicis, vel partis, teſtes examinare ante aperturam teſtium, quia in tali caſu etiam poſt aperturam teſtes poterit examinare.Bald.in c.j.§.item ſi vaſallus.in tit. de controuerſ.inueſtit.Anton.de Butr.in c.tam literis.de teſti.Aret.in c. intimauit.eod.tit.Fel.in c.fraternitatis,de teſt.

42 Decimò limita,nam licèt directò non poſſit contrarium probari, poteſt tamen per indirectum. videlicet quòd ille, qui dicitur contraxiſſe tali loco,& tempore,non fuerit in tali loco, ſed alibi, vt per glo. in dicta clem.ij.in glo.in verbo,directò.Ioan.Andr.in addit. Specul.in §.ſæpe.in verſi.porrò.in titu.de teſti. Ange.in §. quia verò.in authen. de teſtibus. verſicu. vlterius oppono. Bald.in l. ſi quis teſtibus. C. de teſtibus.Anto.de Butr.in capitul.fraternitatis. Car. in clem.ij.in v. oppoſ.& idem Anto.in capitul.ſeries,& in capitul.ex tenore.de teſtibus. Ang.in l.per hanc.de teſt.Imola in c.fraternitatis.Guido Papæ in ſingu.cviij.Bouer.in verbo,teſtis.ſin.xxv.Oldendorp.in libel.iur.& æquitatis.Bar.in auth.at qui ſemel.& ibi Ang.& Imol.& Pau.& Alex.in d. l.Diuus.ff.de re iud.Fel.in c.licèt cauſam.in verſic.j.concluſio.de prob. poſt Ant.de Bu.Imol.& Abb.ibi,Bal.in l.per hanc.C.de temp.app.ibi Sal.Afflict.ſuper Conſti.Ruin.conſi.xv.vol.v.

Contrarium tenuit Vincen.in c.ex tenore.vbi etiam Abb.& Felin. de teſti.Maria.in d.c.fraternitatis.diſtinguit,ꝙ aut potuit imputari parti, cur autem non fecit examinari teſtes, cùm de illo poſſet eſſe aduiſatus.

43 Et tunc non poſſit vlterius examinare,aut imò nihil eſt,quòd imputare poſſit parti,cur prius teſtes non fecerit examinari, & tunc poteſt teſtes examinandos curare per eum.Idem Pe.de Anch.in cle.ij.de teſti. & hoc etiam ſumitur ex mente Bald.in auth.at qui ſemel.C.de prob. Fel.in c.licèt.de prob.verſi.j.fallit.Sal.in l.ſi quis teſtibus.de teſt.Signo. Homod.in conſi.cxliij.

44 XI.Fallit,in teſtibus examinatis in iudicio nullo,quia eorum publicatio non impedit quominus alij teſtes recipi,& examinari poſſint,vt per Rotam in antiquis,deciſi.xlij.

45 Et hoc intelligit verum eſſe Maria.in c.fraternitatis.vbi nullitas iudicij pariter inficit etiam probationes, ſecus ſi non obſtante nullitate iudicij probationes remanerent validæ,& legitimæ,vt ibi per eum. & pro iſta limitatione facit quod habetur in prima limitatione.

46 XII.Limita in minore,qui beneficio reſtitutionis in integrum admitti poteſt ad producendos teſtes etiam poſt publicationem obtentam,quicquid dixerit Dy.qui contrarium tenebat.in l.j.§.nunciatio.ff. de oper.noui nunc.& ita tenuit Inno.in c.auditis.de reſti.in integr.vbi etiam Abb.& Imol.Spec.in ti.de reſtitu.in integ.§.vltimo videndum. verſi.quid ſi in cauſa.Bar.Imol.Alex.Iaſ.& alij omnes.in l.j.§.nunciatio.ff.de oper.noui nunc.& idem Barto.in l.minor.xxv.annis omiſſam allegationem.vbi etiam Bal.ff.de minor.& Bar.in l.petendæ.C.de tẽp. in integ.reſti.in fin.Gul.de Cun.& ibi Bal.Ang.& Alex.in l.vbi exigitur.§.j.ff.de eden.Bal.in auth.at qui ſemel.de prob.vbi etiam Salic.qui ſublimitat,& Ang.in c.j.§.ſi enim domino.quid ſit inueſtit.Pau.de Ca. in l.j.§.editiones.in fin.ff.de eden.Socin.in regu.cclxij.qui ſublimitat. Aret.in c.fraternitatis.vbi etiam Marian.& iſtam dicit * communem Claud.in rubrica.ff.ſol.ma.Abb.in c.fraternitatis.in viij.caſu.de teſti. Soc.in regula cccciij.in xxvij.fallen.Aluarot.in c.j.§.item ſi vaſallus.de controuerſ.inueſti.Capella Tholoſ.& ibi apoſtil.deciſ.ccxlviij.Fel.in c.fraternitatis.qui ſublimitat.

47 Et id,quod dicitur in minore,procedit in republica, & eccleſia, vt per Docto.ſupra allegat.& per Imolam in dicto c.auditis.& Barto.& alios,in dicto §.nunciatio.Card.in d. clem.ij.quæſt.xvj.de teſtib.Abb. in c.fraternitatis.de teſtib.in viij.caſu.Bald.in l.per hanc.C.de tempo. appellat.

48 XIII.Limita in maiore,qui haberet cauſam communem cum minore,qui reſtitutionem habuiſſet.vt non obſtante publicatione,poſſit teſtes producere.nam idem poterit maior,qui cum minore cauſam haberet,ſi intereſſe eſſet indiuiduum, vt per Baldum in l.denique. §.ſed vtrum.in fine.ff.de minor.refert,& ſequitur Maria.in dicto c.fraternitatis.Socin.in conſilio cx. volumine iiij.apoſtill.ad deciſio. Tholoſ. ccxlviij.

49 XIIII.Limita in maiore,qui cauſam haberet contra minorem reſtitutum aduerſus publicationem,quia & ipſe,non obſtante publicatione,poterit teſtes producere, quando omiſſio probationis minoris fuit cauſa,vt maior teſtes non produceret,vt no.Bar.in d.l.j.§.nunciatio.in fin.& ibi Alex.in fine.ff.de noui oper.nunc.Spec.in titu.de dila. §.videndum,verſic.in ſumma.el j.Barto.& Bal.in l.petendæ.C.de tem. in integ.reſti.Imol.in c.auditis.de reſti.in integ.Aret.in c.fraternitatis. & Maria.quicquid aliter dixerit Bal.in l.per hanc.C.de temp.appel.& videtur de mente glo.fi.in c.ex tenore.de teſti.prout refert Iaſo.in l.admonendi.in repe.ff.de iureiur.

50 Quòd ſi vna pars,aliqua ex cauſa poterit non obſtante publicatione alios teſtes examinare,hoc etiã facere poterit eius aduerſarius.Soci. in conſi.cx.vol.iiij.& ſeq.Fel.in c.fraternitatis.deciſ.Neap.clxx.in nou. vbi Soci.declarat.

51 XV.Limita,quòd etiam maior reſtituetur ex generali clauſula, propter iuſtam cauſam,vt per Innocen.in d.c.vltra tertiam.in glo.in verbo,nequiuit.vbi etiam Bal.& in d.c.intimauit.vbi etiam Io.Andr.& in c.cùm veniſſent.de teſti.Car.in conſi.xxiij.Maria.in cap.fraternitatis. Hippo.in l.j.§.ſi quis vltrò.ff.de quæſt.Abb.in capitu. fraternitatis.in viij.caſu.

52 Et propterea dicit Barto.in dicta authen. at qui ſemel.de probatio. quòd qui ignorabat tempore publicationis ſe teſtes habere,poterit illos producere,non obſtante obligatione.refert & ſequitur Imol.in c. in cauſis.de teſti.& Aret.

53 Declarat tamen iſtud vltimum vt per eundem Areti.in capitu. intimauit.de teſtib.vbi intelligit hoc procedere quando ignorantia eſſet cauſata dolo,vel malitia partis aduerſæ,aliàs ſecus.

Ex

54 Ex hoc ſequitur etiam ꝙ heres poterit reſtitui ex capite ignorantiæ propter clauſulam generalem ad teſtes producendos,non obſtante publicatione,vt per Aret.in d.c.intimauit.de teſti.

55 Et propterea in caſibus,in quibus ſententia lata retractatur ope reſtitutionis,vt quia ſit lata propter falſos teſtes,vt in caſibus notatis per Bal.& Docto.in l.Diuus.ff.de re iudi.& per canoniſtas in c.licèt cauſam.de proba.poterunt teſtes examinari,non obſtante publicatione, ita dicit Maria.in d.c.fraternitatis.ita tenet Decius in d.c.licèt cauſam. de probat.

56 Dicens ꝙ vbi conceditur reſtitutio in integrum,ceſſat timor subornationis,per dictum Inn.& Bal.in c.vltra tertiam.de teſti.& in auth.at qui ſemel.in v.fall.

Contrarium tenet Alexander in dicta l.Diuus.in iij.limita.ff.de re iudicata.

57 X V I.Limita,vbi Princeps concederet per ſuum reſcriptum facultatem examinandi teſtes,non obſtante publicatione,cum clauſula, Nõ obſtante,vel cum clauſula,Ex certa ſcientia:vt per Specu.in titu.de teſti.§.ſatis vtiliter.in xviij.caſu.Maria.in d.c.fraternitatis.Soc.in regula cccciij.in xxxij.fal.Afflict.ſuper Conſtitu.

58 X V I I.Fallit,vbi variatur,vel cauſa,vel res,vel perſona,ita vt exceptio rei iudicatæ in vna non obſtet in alia,quia ad alium finem ageretur,nam licèt eadem fiat probatio,& teſtes ſint publicati in vna inſtantia,vel cauſa,in alia ſuper eadem probatione illi,vel alij teſtes examinari poſſunt,c.veniens,& c.præſentata.de teſti.Bar.in l.per hanc.C.de appel.Bal.in l.ij.C.de eden.in l.ij.§.j.verſi.quæro quid ſi ille.ff.vi bono. rapt.Bal.in auth.at qui ſemel.in vij.fall.Bar.in extrauag.ad reprimendum.in verbo ſummariè.Abb.in d.c.veniens.in verſi.iterum.ead.glo. iiij.Ang.in l.quædam tabularum.ff.de furt.Rota in nou.deciſ.ccccxxxvij.Abb.in c.fraternitatis.in ſexto & ſeptimo caſu.& Maria.ibi,Claud. & Purpu.in d.l,ij.C.de eden.Fel.in c.per tuas.de teſtib.Socin.in regula cccciij.in viij.fal.& in xxij.fal.& xxxviij.& xl.fal.Aluarot.in c.j.§.item ſi vaſallus.de controuer.inueſtit.Ang.in authen.at qui ſemel.Socin.in conſi.cx.volum.iiij.Fel.in cap.veniens.de teſtibus.Pariſ.conſilio cxxij. volumi.j.

Contrarium videtur tenere Anto.de Butr.in capitulo,fraternitatis.cuius opinionem ſequitur ibi Areti.& in capitu.conſtitutis.eodem titulo.

59 An autem quando variatur modus facti,poſſit,non obſtante publicatione,examinari.Fel.in c.fraternitatis.de teſtib.

60 Et quid ſi facta ſit probatio in petitorio,& in ea obtẽta publicatio, an in poſſeſſorio poſſit fieri probatio,publicatione non obſtante.Afflict.ſuper Conſtit.in titu.de probat.in appell.recipien.numero 8.vbi tenet quòd ſic,ex quo probatio videtur tendere ad diuerſum finem.

61 X V I I I.Fallit,quando teſtes fuiſſent examinati in iudicio ſummario,quia poſſunt,non obſtante publicatione,examinari in plenario.c. veniens.vbi not.Aret.in ſummario.& in vj.nota.Maria.in c.fraternitatis.Aret.in c.cum in tua.in iiij.no de teſti.Rota in nou.deciſi.ccccxxxvij.Abb.in c.veniens.ver.iterum.ead.gl.& ibi Bal.& ibi etiam Fel.Soc. in regu.ccccij.in xlj.fal.& xliij.vbi declarat qualiter hoc intelligatur: Brun.in conſi.xcviij.Bar.in extrauag.ad reprimendum.in verbo ſummariè.Gual.enunciato.liiij.Afflict.ſuper Conſtit.

62 X I X. Fallit, quando teſtes ſunt examinati coram iudice, & poſtea iudicium deducitur coram arbitratore:Marian.in d.c.fraternitatis. Ro.in rubr.de arbi.Soc.in reg.ccccij.in xvij.fal.

63 X X.Fallit,quando teſtes ſunt examinati coram arbitro,& non ſunt mortui,& aduerſarius non vult illas atteſtationes recipere;Barto.in d. auth.at qui ſemel.de proba.Cy.in l.per hanc.in ij.oppoſ.C.de tem.ap. Alex.in conſi.lxxxiij.vol.iiij.Purp.in l.ij.C.de eden.Bar.in l.per hanc. C.de temp.appel.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitio. de proba.Afflict.ſuper Conſtit.

64 X X I.Fallit,quando teſtes primò ſunt examinati coram arbitratore:nam aut non ſunt examinati in forma iudicij : & tunc quia nullam fidem faciunt proculdubio publicatione non obſtante, poſſunt teſtes examinari,quaſi examen ſit nullum, vt dictum eſt in j.limit. Et quòd examen ſit nullum,& fidem non faciat,tenet Bonif.in clemen.ij.de teſtib.no.Iacob.de But.& Barto.in l.fi.C.de teſtib.Aret.in c.præſentata. de teſtib.

65 Si verò ſunt examinati teſtes in forma iudicij.tunc aut tenemus ꝙ coram iudice nullam fidem faciant,prout tenuit Abb.in d.c.præſentata.& Bal.& Bar.Sal.in d.l.fi.C.de teſtib.& Anto.de Bu.in c.Quintauallis.de iureiur.& tunc idem dicendum eſſet,ꝙ publicatio non obſtet.& ita tenuit Maria.in d.c.fraternitatis.

66 Si verò tenemus ꝙ teſtes examinati coram arbitratore in forma iudicij,fidem faciant corã iudice,prout ſi eſſent examinati coram arbitris.vt tenuit Iaco.But.in d.l.fi.C.de teſtib.& ſequitur ibi Bar.& Anto. de Bu.& Aret.in c.præſentata.de teſtib.& tunc quantum ad hoc an examinati poſſint,publicatione non obſtante,dicendum eſt,prout dictũ eſt in proxima præcedenti limitatione,in caſu quando teſtes ſunt examinati coram arbitris.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitio.de proba.Bal.in d.c.præſentia.de teſtib.

67 XXII.Fallit,vbi perempta eſſet inſtantia:in qua teſtes ſunt examinati,vel propter ineptam petitionem,vel per lapſum triennij de iure ciuili:vt in c.examinata.de iud.& in l.properandum.§.j.& §.cum autẽ. C.de iudic.& ita tenet Io.And.Anto.de Bu.& Abb.in d.c.fraternitatis. idem tenet Pe.de Anch.in cle.ij.de teſtib.

68 Sed iſta fallentia eſt bona quo ad caſum quando inſtantia eſſet perempta:ex qua etiã atteſtationes eſſent infectæ, & propterea inualidæ fuiſſent redditæ:ſecus ſi perempta eſſet inſtantia remanentibus validis probationibus:quia tunc non liceret poſtea,publicatis atteſtationibus,teſtes examinare.ita concludit Maria.in d.c.fraternitatis.in xxviij. fal.Imol.in cle.ij.de teſti.vbi etiã Car.in iiij.q.in c.fraternitatis.in vlti. q.Soc.in regu cccij.in xxxix.fal.Alex.in conſi.lviij.vol.ij.Vide Afflict. declarantem in Conſti.in ti.de prob.in appel.recip.vbi dicit,procedere quando probatio eſt ad diuerſum finem : ſecus ſi ad eundem finem: ibi.nume.6.

69 XXIII.Fallit,in cauſa matrimoniali,in qua etiã poſt publicatas atteſtationes licet adhuc examinare teſtes,vt in c.ſeries.& ibi no.glo.de teſtib.& no.Aret.in ſummario illius c.& idem Aret.in ſummario c.cũ in tua.eod.titu.Spe.in ti.de teſte.§.ſatis vtiliter.in nono caſu.Abb.in c. fraternitatis.& Fel.Maria.in xxix.caſu.Bouer.in ſingu.in verbo teſtis. ſing.liij.Pe.de Anch.in cle.ij.& ibi Imola etiã.de teſtib.Abb.in c.cauſam matrimonij.in ij.no.de teſti.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitio.de prob.Ang.in §.quia verò.verſi.vlterius oppo.in authen.de teſtib.& in auth.at qui ſemel.de prob.Abb.& Fel.in c.ſeries.de teſt.Bal.in auth.nunc ſi heres.C.de litig.Abb.in c.ſicut literis.de ſponſ. Soc.in reg.ccccij.in xv.fal.& fal.xxxvij.& xlvj.& Abb.in c.atteſtationes.de deſpon.impub.

70 Idem eſt quando agitur de probatione matrimonij ſpiritualis.gl.in c.præſens clericus.xx.q.iij.Fel.in c.fraternitatis.apoſtil.ad Abb.in eod. c.vt lit.non conteſt.Fel.in c.cauſam.de prob.Fel.in rub.de ſponſ.in iij. ſpeciali.Ruin.conſilio cxxx. volumin.iiij.Felin.in c.conſtitutis.el ij.de teſtibus.

71 Declara tamen & intellige iſtã limi.vt per Abb.in c.iurauit.de prob. Bonif.de Vital.in cle.ij.de teſt.Iaſ.in conſi.xv.vol.iij.Fel.in c.lator.ver. ſecunda declaratio.de re iudi.tenet ꝙ hoc procedat non tantùm fauore matrimonij,ſed ob periculum animarum:& ideò ceſſante dicto periculo,non admittitur examen teſtium:vt per Are.in c.conſtitutis.el ij. de teſti.& Fel.ibi.

72 Item Declara vt in hoc caſu neceſſarium ſit iuramentum ſuper non ſubornatione:vt per Hippo.in ſingu.cxxviij.Fel.in c.ſeries.de teſtibus.

73 Et generaliter quando agitur de periculo animarum,non obſtat publicatio,vt dicit Fel.in c.fraternitatis.de teſtib.

74 XXIIII.Fallit,vbi poſt publicatas atteſtationes fieret examinatio teſtium de conſenſu partium.gl.in d.cle.ij.in verbo producere.Io.An. in c.fraternitatis.& in c.præſentata.de teſti.Bar.in auth.at qui ſemel.in vlti.q.de prob.& ibi Bal.in iiij.fal.& Sal.& Bar.in l.per hanc.in fi.C.de temp.app.Ang.in d.§.quia verò.ver.item oppono ad idem.in fi.Imol. in d.c.fraternitatis.& ibi Maria.in xxx.caſu.Alex.in l.j.ff.de fer.Soc.in regul.ccccij.in iiij.limit.Aluarot.in c.j.§.item ſi vaſallus.de controuer. inueſtit.Afflict.

Contrarium tamen tenet Ang.in d.auth.at qui ſemel.Imò etiam ſi conſentiat pars,contra quã teſtes producuntur tacitè, non opponendo,hoc ſufficit:Imol.in d.cle.ij.Abb.in c.cum contingat.de offi.deleg. Fel.in c.quoniam contra.de prob.& in c.paſtoralis. de excep.Corn.in conſi.xxvij.vol.iij.Ant.de Bu.in c.in cauſis.& in c.vltra tertiam.& in repe.c.fraternitatis.vbi etiam latè Fel.de teſt.vbi etiã hoc tenet Io.Andr. & Maria.in d.c.fraternitatis.& Fel.Iaſo.in l.patre furioſo.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cert.pe.Afflict.ſuper Conſtit.Aimo in conſi.lxv.

Contrarium Aret.in c.fraternitatis.de teſtib.Bertrand.in conſi.clxvij.vol.iij.

Sed tenendo primam opinio.dicas idem eſſe ſi iudex detulit productioni teſtium,parte non appellante,nã hoc ſufficit:vt per Alex.in conſilio lxxxiij.vol.iiij.

75 XXV.Fallit,vbi atteſtationes ſunt deperditæ, quia paria ſunt non eſſe,& non apparere:vt eſt tex.in c.fi.de prob.& ibi not.& iſtud voluit Bar.in auth.at qui ſemel.C.de prob.Spe.in ti.de teſti.§.ſatis vtiliter.Inno.in c.conſtitutus.de teſti.Bal.in l.veluti.ff.de edend.Bal.in d.auth.at qui ſemel.in vj.fal.Bal.in l.per hanc.C.de temp.ap.Abb.in c.fraternitatis.in v.fal.& ibi Imol.& Maria.in xxxij.caſu.Petr.de Anch.in cle.ij.in iiij.fal.& ibi Bonif.in iiij.fallen.Fel.in c.per tuas.de teſtib.Soc.in regu. ccccij.in ix.fal.Aluarot.in c.j.§.item ſi vaſallus.de controuer.inueſtit. Hippo.in rubr.de proba.Afflict.ſuper Conſti.

76 XXVI.Fallit,nam iudex poteſt etiam publicatis atteſtationibus teſtes repetere,vel interrogare,qui obſcurè depoſuerunt,quod debet facere ex officio,non ad partis inſtantiam,glo.in c.cùm clamor.& in c. per tuas.vbi etiam Inn.de teſti.& ibi Aret.gloſſ.in cap.in præſentia.in gloſſ.in verbo dubium.de proba.& ibi Anto.de Butr.Imola,& Feli.in dicto c.per tuas.Barto.in l.iiij.§.hoc autem iudicium.in iij.q.de damn. infect.Innocen,Abb.& Felin.in d.c.cùm clamor.Fel.in c.cùm à nobis.

de teſti.Bar.in l.repeti poſſe.ff.de quæſt.Fel.in c.fraternitatis.vbi etiã Maria.in xx[illegible]iij.caſu.Fede.de Sen.in conſi.clxij.Bal.in auth.at qui ſemel.C.de proba.& in l.fi.in ij.lect.ff.de [illegible].Alex.in conſi.xcij. volu.v.Oldendorp.in libel.iur.& æquitat.[illegible].Car.in d.clem.ij.de teſt.Alber.de Roſat.in l.ſolem.C.de teſti.Aret.in l.ij.ff.de duobus reis. Lanfranc.in ca.quoniam contra.in §.teſtium depoſitiones.de probat. Corn.in conſi.clxxxv.volu.iij.Soc.in regu.ccccij.in x.fal.& fal.xlviij. & ſeq.Hippo.in l.j.§.ſi quis vltro.de quæſt.Alex.in conſi.cxxxviij.volu.vj.vbi plus addit,hoc fieri poſſe per iudicem etiam poſtquam pars hoc petiit,licèt non teneatur hoc facere ad ſuam inſtantiam,poteſt tamen facere hoc ex ſuo officio,& idem voluit Pau.de Caſtr.in conſilio ccxlvj.in j.parte,incip.in caſu,de quo quæritur.

78 Quinimò Specu.in titu.de teſte.§.ſatis vtiliter,verſi.quid ergo ſi ego peto.tenet ꝙ de conſuetudine iudex iſtud faciat, & facere debeat etiã ad partis inſtantiam,vt teſtis addat rationem ſui dicti.& iſtam limita. etiam tenet Hippo.in conſi.xxxix.& in conſi.xliij.& in conſi.lx. & in conſi.lxxiij.

79 Et nota,quia non poteſt quis cogi ad declarandum, niſi totum dictum ſuum ſibi legatur. Curt.Iunior.in l.ſi quis intentione ambigua, de iud.

80 Et propterea dicimus quòd ſi iudex videt dicta teſtium obſcura,poteſt teſtes iterum interrogare pro declaratione eorum, quæ obſcurè depoſuerunt.Angel.& Imola in l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.ff.de verborum obliga.per Bart.in l.ij.§.creditum.in fine.ff.ſi certum petatur,& etiam inſtante parte.vt per Hippo.in l.prima.§.ſi quis vltrò.ff. de quæſt.

81 Et quando dicantur obſcurè depoſuiſſe,Fel.in c.cùm clamor.de teſti.declarat.

82 XXVII.Fallit,vbi articulus eſſet ita confusè poſitus vt aduerſarius ex eo plenè inſtrui,aut plenè informari nõ potuiſſet,tenet gl.in c.iurauit.& ibi Abb.vbi etiam Fel.de proba.Inn.in c.ex tenore.de teſti.& ibi ſequitur Ant.de Butr.Abb.Imol.& Fel.gl.in c.ſi teſtes.in §.fi.vbi etiam Domi.iiij.quæſt.iij.Ant.de But.in c.ſeries,de teſtibus.& ibi Fel.in fi.& Ant.in c.fraternitatis.& ibi Imola,& ibi Maria.in xxxiiij.caſu.de teſti. Io.And.in addit.Specu.in titu.de teſtibus.§.ſæpè.in verbo de falſitate, quem refert,& ſequitur Ant.de Bu.in c.ex tenore,verſi.plus dicit.de teſti.apoſtil.ad Abb.in d.c.fraternitatis.de teſti.Pet.de Ancha.in clem.ij. de teſtib.Declara,nam quando probationes aduerſarij ſunt pares,præferuntur iſtis teſtibus ſic repetitis ob ſcintillam dubitatæ ſubornationis,vt per Fel.in c.ex tenore.de teſtib.

83 XXVIII.Fallit,vbi teſtes eſſent examinati ad perpetuam rei memoriam,quia eorum publicatio nõ obſtat quominus teſtes in iudicio ordinario examinari vel repeti poſſint.glo.in auth.ſed & ſi quis.C.de teſti.Spec.in titu.de teſti.§.ſatis vtiliter.in xvij.fallent.

84 Ant.de Bu.& ibi etiam Abb.in xvij.fal.& ibi Maria.in xxxvj.caſu, vbi etiam Imola in c.fraternitatis.de teſti.Soc.in regula ccciij.in xxxiij.fal.Bal.in l.ſi quis teſtibus.C.de teſti.in fi.

85 Et ibi etiam Salic.hoc idem voluit, dicens quòd licet poſt publicationem teſtes examinare,quando examinantur ad alium effectum, vt quia primò examinati ſunt ad præparationem litis, nunc verò ad deciſionem cauſæ.& allegant c.veniens.el ij.de teſti.& idem voluit Nic. de Mattarel.in dicta authen.ſed & ſi quis.C.de teſtibus.Oldendorp.in libello iur.& æquitat.Tomo ij.

Contrarium ſumitur ex mente Specu.in titu.de teſt.§.nunc tractemus.ver.aliàs autem.& hoc etiam ſumitur ex mente Abb.Imolæ,Aret. & Fel.in c.ſignificauit.de teſt.dum reſpondent ad Doct.Specu.in loco prælleg.& contrariam etiam opinionem tenuit clarius Bal.& Sal.in dicta auth.ſed ſi quis.C.de teſti.& ibi etiam Pau.de Caſtr.& iſtam opi. dicit veriorem Aret.in d.c.fraternitatis.

86 Sed Aret.in d.c.fraternitatis.notabiliter diſtinguit,concordãdo opi. quam diſtinctionem veram eſſe exiſtimo,nam procedit limitatio quãdo teſtes ad perpetuam rei memoriam examinãtur ex parte rei ad defenſam.vltima autem opinio,quando examinarẽtur ex parte actoris. quæ diſtinctio ſumitur ex not.per Doct.in dicta auth.ſed & ſi quis.C. de teſtibus.

87 XXIX.Fallit,vbi poſt publicatas atteſtationes quis vellet probare contrarium per euidentiam facti iunctis teſtibus,ita dicebat Vinc.& Gofred.in c.cauſam matrimonij.de proba.Bal.in l.ſi quis teſtibus.C.de teſti.in fine quæſt.vbi allegat Spec.in tit.de proba.in §.videndum.ver. hoc quoque.Sed Specu.hoc non dicit.idem tenet Sal.in d.l.ſi quis teſtibus.C.de teſtibus.idem tenet Maria.in d.c.fraternitatis.in xxxvj.caſu.& ibi etiam hoc tenet Fel.& Roma.in l.ſi verò.§.de viro.in xxxj.fal. ff.ſolu.matr.Pet.de Anch.in c.cauſam quæ,de teſti.apoſtil.ad Abb.in c.fraternitatis.Flor.in l.qui ſeruum.ff.de interrog.actio.Soc.in regula. ccccij.in xix.fallen.Hipp.in rubr.de probat.Caſſa.in conſue.Tiraq.de retract.Grammat.conſi.ciui.xliiij.

88 Sed Abb.declarat qualiter hoc intelligatur in ca.cauſam matrimonij.in gl.in verbo matrimoniali.de proba.ſequitur Aret.in c.fraternitatis.de teſtib.vbi etiam Fel.qui intelligunt hoc procedere,quando inſpectio eſſet ſuper peritia artis,aliàs ſecùs:vtputà ſi ſuper damno dato.

89 XXX.Fallit,vbi teſtes examinati,& publicati depoſuiſſent de peritia artis,quia non obſtante publicatione,alij teſtes peritiores in contrarium examinari poſſunt,quia ſunt magis iudices, quàm teſtes.Bal. in c.propoſuiſti.in fine,de proba.& ibi clarius Dec.& etiam Barba.& Fel.& Io.de Ana.in cap.ſignificaſti.de homi.Idem tenent Bald.Abb.& Imol.vbi etiam Aret.in c.cauſam matrimonij.de probat.Fel.in c.fraternitatis.& ibi Maria.in xxxviij.caſu.Corn.in conſi.xxvij.vol.iij.Lanfranc.in c.quoniam contra.in §.teſtium depoſitiones.de probat.apoſtil.ad Abb.in d.c.fraternitatis.Soc.in reg.cccciiij.in xxxvij.fal.Hipp. in l.j.§.ſi quis vltrò.ff.de quæſt.& in ſingu.ſuo lxvj.Fel.in c.cauſam.de proba.Afflict.ſuper Conſtitu.

Contrarium Abb.in d.c.propoſuiſti.de proba.

90 XXXI.Fallit, vbi poſt publicationem produceretur inſtrumentum,& cum inſtrumento teſtes,quia tunc teſtes admittuntur etiam facta publicatione,vt eſt tex.ſecundùm vnam lectu.in c.ſeries.de teſti.& ibi not.Ant.de Bu.Imol.& Aret.& Fel.& ibi Roma.in rubr.ff.de arbi. Maria.in c.fraternitatis.in xlj.caſu.Fel.ibi.& idem Fel.in c.ij.in ſeptimo intellectu tertiæ concluſi.de proba.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium.de proba.Alex.in conſi.xlvj.volu.vj.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pet.& in conſi.ccxiij.volu.ij.Ant.de Bu.& ibi Aret.in c.tertio loco,de proba.apoſtil.ad Abb.in d.c.fraternitatis.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.ccclxxiij.Socin.in regu.ccccij.in x.fall. Roma.in ſingu.lxxxj.Aimo in conſilio lxv.Cagno.in l.j.nume.17.in fin.ff.de regulis iur.

Et dicit Bal.in l.ampliorem.C.de tempo.app.in fine,quòd ad comprobationem inſtrumenti,& Notarius,& teſtes examinari poterunt, non obſtante publicatione,apoſtil.ad Abb.in c.fraternitatis,& apoſt. ad Bar.in d.auth.at qui ſemel.Afflict.ſuper Conſti.Idem ſi tantùm inſtrumenta ſine teſtibus producerentur. Mil.in practic.crimin. Declara duobus modis vt per Pariſ.conſilio cxxij.volum.j.ad quem me remitto.

91 XXXII.Fallit,quando tertius admitteretur ad cauſam pro intereſſe ſuo,quia etiam poſt publicatas atteſtationes inter partes principales poteſt tertius teſtes examinare,ita videtur velle text.in c.conſtitutis in præſentia.& ibi not.Abb.de teſti.Spec.in titu.de teſte.§.ſatis vtiliter.verſi.quid ſi à ſententia.Maria.in c.fraternitatis.in xliiij.caſu.Feli.ibi,Caſſa.in conſuet.Fel.in c.veniens.el ij.de teſtib.Fel.in c.qualiter & quando.de accuſatio.Oldendorp.in libello iur.& æquitatis.tomo ij. Afflict.ſuper Conſti.Imol.in c.ſuper.de re iudi.Idẽ tenet quando ignoraſſet cauſam agi,ſecus ſi ſciuiſſet.Idem Pariſ.dicit diſtinguendo inter ſcientem,& ignorantem,in conſi cvij.vol.j.in conſi.cviij.vol.j. Anto. de But.verò ibi diſtinguebat,ſed eius diſtinctionem impugnat Imola in loco præallega.Inn.verò in d.c.ſuper.de re iud.tenebat contrarium. & Bal.in auth.nunc ſi heres.C.de litig.Ang.in l.ſi ſuſpecta.ff.de inoff. teſta.Ang.tamen primam opinionem tenuit, Bar.in l.ſi perluſoriè.§.j. verſi.ij.videndum.ff.de appel.Abb.in c.veniens.el ij.de teſtibus.& Fel. Bal.in l.ſi ſuſpecta.ff.de inoffi.teſta.Imola in l.ſi ab executore.de appel. & in clem.conſtitutionem.de elect.

92 Vbi dicit præiudicare terminum peremptorium tertio,ſi ſciuit cauſam agi,& non aliàs.& idem videtur ſentire in eadem clem.

93 Fortaſſe poſſent concordari opin.ꝙ aut tertius comparet,& aſſiſtit liti,& tunc non poſſit publicatis atteſtationibus teſtes examinare, ſicut nec principalis poterat.Aut principalis comparet pro ſuo intereſſe,& litem non proſequitur principaliter,& tunc non obſtante publicatione per alterum obtenta,quaſi res inter alios acta ſibi non obſtet publicatio.& iſta diſtinctio ſumitur ex not.per Ang.in l.ab executore.§.fi.ff.de appel.

94 Sed nota,quia publicatio obtenta per tertium non excludit principalem.Fel.in c.conſtitutis.de teſtib.

95 XXXIII.Fallit in cauſa criminali,in qua teſtes recipiuntur etiam publicatis atteſtationibus.Barto.in l.prima.§.fina.ff.de quæſt.in l.Diui fratres.ff.de pœn.in l.reus. §.vnius.ff.de quæſt.Abb.in cap.ſuborta. de re iudic.in capitu. fraternitatis.in xv.fallent.de teſtibus.vbi etiam Maria.in xlv.caſu.Imol.in cle.ij.de teſtibus.Guido Papæ ſingu. cccxv. Bouer.in ſingu.in verſicul.teſtis.ſingu.xlvij. Socin.in regula.ccccij.in vj.fallen.

96 Sed tamen iſta limitat.poteſt intelligi duobus modis,vel in accuſatione,vel in inquiſitione.Quãtum ad accuſationem duæ poſſunt fieri concluſiones ex mente Bar.in l.ij.§.ſi publico.in verſicu.vlterius. ff.de adult.prima eſt,quòd in cauſa criminali poſt publicatas atteſtationes non poteſt fieri examinatio teſtium ad partis inſtantiam, ſed tantùm iudicis officio,etiam ad defenſam accuſati, vel ad eius innocentiam probandam.& ita etiam declarat Barto.in authen.at qui ſemel.& Bal in ſecunda fallen.Angel.in l.ſi vacantia.in repet.C.de bonis vacan.Io And.in regula.nullus pluribus.de regulis iuris,in ſextò.in Mercurial Imola in cap.cum clamor.de teſtibus.Bal.in l.ea quidem.de accuſatio. Sed Aret.in c.fraternitatis.tenet quòd ad defenſam,etiam inſtante parte,teſtes examinari poſſunt.& idem in ca.cùm clamor.de teſtibus.vbi etiam Fel.

97 Secunda concluſio elicitur ex dictis Bar.in dicto §.ſi publico. quòd

ad

ad offenſam teſtes poterunt examinari, etiam publicatis atteſtationibus, ex officio. Idem Bal. in l. quædam, in fin. princ. ff. de eden. Corn. in conſi. cclxxiij. vol. iij. Maria. in c. fraternitatis. in xxxiij. caſu. Fel. in c. cũ clamor. de teſti. Ang. in tract. maleſi. in verbo comparent dicti inquiſiti, & negauerunt totum. & in verbo, qui iudex dictum proceſſum publicauit. Afflict. ſuper Conſti.

Contrarium ſentit Abb. in d. c. ſuborta. de re iud. Bal. in l. preſbyteri. C. de epiſc. & cler. Hoſtien. & Ant. de Bu. in c. cùm clamor. de teſtib. Sal. in l. fi. C. de quæſt. Are. in c. fraternitatis. licet in c. cùm clamor. nihil firmet. Hippo. in l. j. §. fi. ff. de quæſt. & Fel. videtur hoc tenere in d. c. cũ clamor. Aluarot. in c. j. §. item vaſallus. de controuerſ. inueſti. Hippol. in practi. §. ſequens quæſtio. Mil. in pract. crimi.

98 Et quid in crimine hæreſis? Carre. in tract. de hæretic. nu. 124. & ſeq. & dicetur in vj. limi.

99 Sed in inquiſitione eſt diſtinguendum: quia aut aliquis promotor litis aſſiſtit, qui litem proſequetur, & iſto caſu dicendum eſt, prout ſupra dictum eſt, ſtante accuſatione in præced. concluſ. Bar. in authen. at qui ſemel. C. de prob. Anton. & Io. And. in c. qualiter, & quando. de accuſ. Bal. in l. ea quidem, de accuſ. Spec. in ti. de inquiſi. §. viſo. verſi. ſed nunquid publicatis. Federi. de Senis. in conſi. cclxij. Socin. in regu. cccciij. in vij. fall.

100 Sed ſi nullus promotor litis, vel pars nulla litem proſequitur, tunc proculdubio iudex poteſt teſtes etiã poſt publicatas atteſtationes examinare, vt no. in c. cùm clamor. per Abb. Are. & Fel. Io. And. Anton. de Bu. in d. c. qualiter, & quando. de accuſ. Bar. in d. auth. at qui ſemel. C. de prob. & ibi Bal. in iij. fall. Ang. vbi etiã Sal. verſi. item fallit. Fede. de Senis in conſi. cclxij. Io. And. in c. vt officium. de hære. in vj. Arch. in c. per hoc. in fin. de hæret. in vj. Bal. in l. eos. §. ſi quid autem, in fin. C. de app. Imol. & Pe. de Anch. in cle. ij. de teſti. Aluarot. in c. j. §. item vaſallus. de controuer. inueſti. Soc. in reg. ccccij. in 50. fall.

Et propterea dicitur quòd in cauſa hæreſis, publicatis teſtibus, licet alios examinare, Archid. in d. c. per hoc. in fin. de hæret. in vj. & Io. An. & Domi. in c. vt officium. eod. ti. Soc. in regu. ccccij. in xj. fal. Aluarot. in c. j. §. item ſi vaſallus. quid ſit inueſt. Fel. in c. fraternitatis. de teſtib. Et ex iſta limi. & proximè dictis ſequitur alia limi. quæ talis eſt.

101 XXXIIII. Fallit, nam iudex poteſt ex officio teſtes examinare etiã poſt publicatas atteſtationes, vt no. in c. cùm clamor. de teſtib. glo. in c. per tuas. de teſtib. & ibi Fel. Federic. de Sen. in conſi. cclxij. Io. And. in c. vt officium. de hæret. in vj. Arch. in c. per hoc. in fin. de hæret. in vj. Maria. in d. c. fraternitatis. in xxxvij. caſu. de teſti. Guid. Papæ. q. lxxij. Soc. in regu. ccccij. in xliiij. fal. An autem hoc teneatur facere ad inſtãtiam partis, vel tantum ex officio, dic vt in fal. xxvj. ſupra dicta. Vide Soc. in reg. ccccij. in xlviij. & ſeq. fal.

102 Et maximè debet facere in beneficialibus, & maximè curatis, in quibus etiam partibus contradicentibus, & inuitis poteſt teſtes recipere propter periculum animarum. Io. And. Hoſti. Anto. de Bu. & Fel. in c. ad petitionem. de accuſ. Maria. in c. fraternitatis. in xlvij. caſu, de teſtib. Io. And. in c. cùm inter. de conſue. nam in beneficialibus iudex ſupplet ex officio. c. cùm nobis olim. el j. & ibi gl. in verbo ex officio. de elect. & in c. oblatæ. de appel. & per glo. in c. bonæ. el primo, de poſt. prælat. Guido Papæ, qui declarat, in ſingu. dcxxiiij. Feli. in c. ad petitionem. de accuſ.

103 XXXV. Fallit in Papa, qui poteſt etiam publicatis atteſtationibus etiam teſtes examinare, & ita voluerunt Hoſt. Io. And. Anton. de Bu. & Fel. in c. ad petitionem. de accuſa.

104 Et ponit Maria. in c. fraternitatis. in xlvj. caſu. qui plus addit, idem eſſe in quolibet alio non recognoſcente ſuperiorem, vt ibi per eũ. ſed iſta limitatio eſt indubitabilis, quia ſi iudex quilibet inferior hoc poteſt, vt ſupradictum eſt in præced. limitatione, cur hoc non poterit Papa, & quilibet alius Princeps? & hoc etiam conſiderant Docto. in locis proximè allegatis.

105 XXXVI. Fallit, vbi pars petens publicationem, fuiſſet proteſtata, quòd intendebat etiam poſt teſtes examinare, ita tenet gloſſ. fin. in ca. cùm in tua. de teſtibus. & ibi Ioan. Andr. & in c. ſi teſtes. §. final. quarta quæſt. iij.

Sed vt per Ant. de Bu. in c. fraternitatis. hoc procedit, quando altera pars non contradixiſſet, ſed cõſenſiſſet, aliàs ſecus. & ita Abb. ibi in d. c. cùm in tua. & Are. Io. And. & poſt eum Abb. in c. ex tenore. de teſtib. per Maria. in c. fraternitatis. in xlviij. caſu, & Lanfranc. in c. quoniam contra. §. teſtium. de probatio.

106 Sed iſta limitatio poſſet eſſe vera, tenẽdo ꝙ publicatio abſque eo ꝙ didicita ſint teſtificata, impediat productionem teſtium: nam illud non procederet, vbi tempore publicationis pars eſſet proteſtata ꝙ remaneret ſibi ſaluum ius producendi teſtes.

107 XXXVII. Fallit ſi conſuetudo loci hoc admitteret, ꝙ etiam ſtante publicatione teſtes poſſent examinari, quia valet talis conſuetudo, ita voluit Ant. de Bu. & Imol. in c. ſeries. de teſtib. Io. And. in addi. Spe. in ti. de exce. §. dicto. ver. ſed nunquid. licèt hoc nõ dicat ibi Io. An. ſecundùm Abb. in d. c. ſeries. vbi tamen ipſe in fine tenet illam opi. Roma. in ſingu. cclxxiiij. Maria. in c. fraternitatis. in lj. caſu. Soc. in regula ccccij. in xij fallent. apoſtill. ad Bald. in l. per hanc. C. de tempor. appellation.

Contrarium gl. in c. per tuas. in gl. fi. de teſtib. & ibi Fel. & Fel. in d. c. fraternitatis. de teſti.

108 XXXVIII. Fallit, ſecundum cautelam Bal. in l. ampliorem. in fin. prin. C. de temp. app. quando pars nominaret teſtes iudici, & poſtea ſe abſentaret, quia teſtes poteſt iudex euocatos ad ſe examinare, quod dictum Bal. refert, & ſequitur Pau. de Ca. in conſi. ccxcvj. incip. in caſu, de quo quæritur. Rom. in conſi. ccccl xxix. & in repe. Rubricæ de arbit. verſi. item habens. vbi etiam iſtud dictum reſtringit. Barb. in c. ad petitionem. in ver. vltimo nota. de accuſ. Alex. in l. iiij. §. hoc autem iudiciũ. ff. de dam. infect. Cæpolla in caut. clxv. Alex. in conſi. ccxxxviij. vol. vj. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. teſtium. Soci. in regula ccccij. in vltima fallen. Hippo. in l. j. §. ſi quis vltrò. ff. de quæſtio. & in conſi. xxxix. nu. 14. vol. j. in conſi. xliij. nu. 72. & in conſi. lx. nu. 19. & in conſi. lxxiij. nu. 22. & ſeq. Soci. in regula ccccij. xxix. fallen. Iaſ. in l. vbi pactum. C. de tranſact. Hipp. in Pract. §. ſequens. & in rubrica de probatio. Ruin. in conſi. xxx. vol. iiij.

109 Declara vt per Aimo. in conſi. cxxxiiij. videlicet quando pars nominaret teſtes iudici, ſecus ſi iudex ſponte mandaret parti vt teſtes examinaret, nam tunc potius officio aduocati, quàm iudicis fungeretur, vt ibi per eum.

Contrarium Roma. in l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infect. Fel. in c. fraternitatis. & Maria. in liij. fallen. apoſtil. ad Abb. in d. c. fraternitatis. Afflict. ſuper Conſti.

110 XXXIX. Fallit, vbi teſtes examinati depoſuerũt ſe nihil ſcire, quia etiam poſt eorum publicationem alij teſtes ſuper eiſdem articulis poterunt examinari, vt no. Iac. de Belui. per illum tex. in c. j. §. j. quid ſit inueſti. in vſibus feud. & ibi ſequuntur Rayn. Nico. de Neapo. Mar. Lauden. Aluarot. & Cardi. Alexan. & Soc. ponit in regula ccccij. in ij. limi.

Contrarium tenet ibi Bal. Io. And. & Anto. de Bu. in c. fraternitatis. vbi etiam Are. & Feli. de teſtibus. apoſtil. ad Bar. in d. auth. at qui ſemel. in verbo dubitatur, & idem colligitur ex dictis Bald. in c. fraternitatis. verſi. breuiter. de teſti.

Sed Bar. in auth. at qui ſemel. in verſi. quæro vtrum teſtis. poteſt ſaluari, vbi corrupti ab aduerſario teſtes dixiſſent ſe neſcire, vel non recordari. Alex. in l. veluti. §. hæc vox. ff. de eden.

111 XL. Fallit, vbi licet dati eſſent articuli, tamen deſuper nulli eſſent teſtes producti, quia tunc etiam publicatis teſtibus ſuper eiſdem articulis, poſſunt examinari, gl. in c. cauſam. el ij. in gl. j. de teſti. & ibi Lauren. Tancredus, & Hoſt. & Abb. in c. fraternitatis. in vltima fal. poſt Ant. de Bu. ibi Bal. in auth. at qui ſemel. Corn. in conſi. xxvij. vol. iij. vbi adducit bonas rationes. & Soci. in d. regula ccccij. in ij. fal. Alexan. in conſi. lxxxiij. volu. iiij. Fel. in c. cùm veniſſent. de teſti. Soci. in regu. ccccij. in xxxiiij. fall.

112 XLI. Fallit, nam ſi teſtis examinatus ſuper negocio principali, deponat ſe nihil ſcire, poteſt etiam poſt publicationem examinari ſuper publica voce, & fama. Io. And. in addi. Spec. in ti. de teſt. §. nunc videndum. in vltima addit. Felin. in c. fraternitatis. de teſti. Are. in c. cùm cauſam. de teſti. & in c. fraternitatis. & ibi Imola.

Nec mirum, quia videtur ſuper diuerſis deponere, pro quo facit, nam teſtes, qui depoſuerunt ſuper aliquo acceſſorio, non prohibentur etiam poſt publicationem deponere ſuper principali. Aret. in c. de teſtibus. de teſti.

Primò Declara vt per Alex. in conſi. lxj. vol. ij. quando teſtis ſimpliciter iuraſſet dicere veritatem ſuper articulis, & tota cauſa: quia tunc ſuper eo, quod eſt articulatum, nullo modo poſſunt amplius teſtes examinari. Ang. in conſi. clv. Hipp. in ſing. dcxxiij. fuit dictum Inn. & Ant. de Bu. in d. c. fraternitatis. Corn. in conſi. xxvij. vol. iij.

113 Secundò Intellige, & declara præcedentem principalem concluſio. & limi. vt per Are. in d. c. de teſtibus. quando teſtis dixiſſet aliquid in fauorem partis aduerſæ, quia ex quo illi eſt ius quæſitum non poteſt vlterius examinari.

114 XLII. Fallit, vbi reus non fuit admiſſus ad ſuam intentionem probandam vel ex conſenſu partium, vel ex iuris diſpoſitione, niſi poſtquam actor plenè probaſſet ſuam intentionem, quia tunc dato quòd teſtes actoris eſſent publicati, adhuc reus poſſet probare ſuam intentionem per teſtes. Bal. in c. j. §. item ſi vaſallus. de controuer. inueſti. refert & ſequitur Soci. in d. regu. ccccij. in iij. limi. per l. officium. ff. de rei ven di. ſed nec limitatio probatur per illam legem, nec ego credo illam veram, ſi didicita eſſent teſtificata per eum.

115 XLIII. Fallit, vbi quis vellet impugnare dicta, & perſonas teſtium ſimul, quia iſtud facere poſſet publicatis atteſtationibus, vt no. Bartol. poſt Nic. de Mat. in auth. at qui ſemel. & ibi Pau. de Ca. Sign. Homod. in cõſ. ccxlj. in fi. Are. in c. licèt dilectus filius. de teſt. Pe. de Anch. in cle. ij. de teſtl. Imola in c. fraternitatis. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. teſtium. de probatio. Soc. in regul. ccccij. in xiiij. fal. ſed iſta limi. videtur mihi eſſe eadem limitatio cum limitat. ſuperius poſita in x. limitatio.

116 XLIIII. Fallit, quando quis legiſſet atteſtationes perfunctoriè, nõ diligenter & plenè, ſiquidem tunc non obſtante publicatione, eo

quòd

quòd credendum eſt quòd non potuerit perfectè diſcere teſtificata, admittitur ad teſtium examen.Bar.in auth.at qui ſemel.verſicu.venio ad quartam.vbi etiam Pau.de Ca.ibi,in tex atteſtatio nes.Sal.in ix.quæſt. Ang in §.quia verò.in auth.de teſti.Lanfranc.in c.quoniam contra.in §.teſtium.de prob.Maria.in c.fraternitatis.& ibi Imol.Socin.in regul. ccccij.in xiij.fal.Dom.in c.cùm perſonæ.in fin.princ.de priuile.in vj. Inno.Anto.de Bu.& Hoſtien.in c.vltra tertiam.vbi etiam Bal.de teſti. Fel.in d.c.fraternitatis.de teſti.latè Fel.in c.vltra tertiam.de teſti.& in procem.Decretal.Ripa.in c.ſi quando.de reſcrip.

117 Et idem eſt ſi audiuiſſet ab ipſis teſtibus quid depoſuerint,vel ſi non legerit totas atteſtationes,vt per Bar.in d.auth.at qui ſemel.in verſicu. venio ad quartam.& ibi Bal.& Pau.de Ca.ibi Sal.in nona quæſtio.& præced.Bar.in §.quia verò.in authen.de teſtibus. Bald.in l.inciuile.ff. de leg.Felinus in capitulo, fraternitatis. Marian. Romanus in ſingul. dccccij.

118 Imò etiam ſi inſtruxerit teſtes,& ſic habuerit intentionem teſtium, adhuc poteſt examinare,Bal.in l.fi.ff.de fer.apoſtil.ad Bald.in authen. at qui ſemel.

Et idem quando teſtificata didiciſſet in exemplo,vt per Bal.in l.fi. ff.quemadmodum teſtamen.aper.& Ange.in l.præceden.& Imol.qui limitat niſi exemplum eſſet manu eiuſdem Notarij.Soci.in regu.ccccíij.in xxiiij.limita.& ſequitur apoſtil.ad Bald.in l.per hanc.C.de tempor.appell.licèt contrarium teneat Maria.in capitulo,fraternitatis.de teſtibus.

119 Sed mihi videtur ꝙ iſta non ſit limitatio principalis,ſed illatio limi. quartæ,vbi dictum eſt,quòd ſola publicatio non excludit,niſi didicita ſint teſtificata ex quo ſequitur,quòd qui non legit totas atteſtationes, vel qui non plenè legit,non dicitur eſſe excluſus à facultate producendi teſtes,quia non poteſt dici plenè,& perfectè didiciſſe teſtificata. Itē qui audiuit à teſtibus,vel qui legit atteſtationes in exemplo,non dicitur perfectè didiciſſe teſtificata,quia ſæpè teſtes partibus mentiuntur, vt conſiderant Docto.in iſto caſu.

Item ſæpè exemplum diſcordat ab originali,& proptereà non facit fidem,ſecus ſi ſit ſcriptum manu eiuſdem,quia tunc fidē facit, quaſi cenſeatur concordare cum originali,vt no.in authen.ſi quis in aliquo. C.de edend.

120 XLV.Fallit,vbi teſtes examinati fuiſſent excommunicati,quia etiā poſt publicationem admitti poſſunt non obſtante publicatione.Inn. in c.auditis.in fine.de teſti.in integ.Roma.in rubri.de arbitr.verſicul. item fallit.Soc.in regu.ccccij.in xviij.fall.Card.in clemen.ij.in prima oppoſ.de teſti.apoſtil.ad Bald.in l.per hanc.C.de temp.appel.Bonif.de Vitel.in cle.ij.de teſti.Afflict.ſuper Conſti.

121 Sed iſtam limitationem puto eſſe illationem primæ,ſecundæ & tertiæ limi,nam teſtes vbi ſunt examinati,& nullam fidem faciunt,procul dubio,etiam publicatis,non impeditur aliorum productio,& examinatio,& idem colligitur ex xix.xx.& xxj.fall.

122 XLVI.Fallit.vbi in effectu poſt publicatas atteſtationes quis intēderet idem probare,ſed per alium modum probandi,quia vbi variatur modus probādi,ſi idem concluditur in effectu,licet etiam poſt publicatas atteſtationes teſtes examinare,ita tenet Anto.de Bu.& fuit de mente Hoſtien.ibi,in c.atteſtationes.de ſponſ.impub.ſequitur Soc.in regu.ccccij.in xx.fallen.& fuit de mente glo.ibi in verbo per teſtes.ſequitur prima apoſtil.ad Abb.in c.fraternitatis.de teſti.Bouer.in verbo teſtis.ſing.liij.

Contrarium videtur ſentire.ibi Hoſtien.& Card.Alex.apertè in d. c.atteſtationes.Fel.in c.fraternitatis.de teſti.& ibi fuit de mente Abb. dum recedit ab illa ſol.gl.& aliam ponit.

123 XLVII.Fallit,vbi is,qui habuit publicationem,fuiſſet oblitus teſtificatorum,vt voluit Ang.in §.quia verò.in prima oppoſitio.in verſi. ex hac tamen ſolutione.in auth.de teſti.Soc.in reg.ccccij.in xxj.fall. apoſtil.ad Bal.in l.per hanc.C.de temp.appel.

124 XLVIII.Fallit,vbi teſtes examinati, & publicati aliquid depoſuiſſent ſuper articulis non productis,vel ſuper eo,quod non eſt in articulis deductum,vt no.Inno.& Bal.in c.fraternitatis.de teſti.vbi etiā Fel.in duabus limi.& idem Inn.in c.ex tenore.de teſtib.vbi etiā Anto. de Bu.& Abb.in tertia ſol.& ibi Imol.Fel.& Card.in clem.ij.de teſtib. Bar.in authen.at qui ſemel.in ver.ex prædictis apparet.C.de prob.Io. And.in addit.Spec.in ti.de teſte.§.iam de interrogatoriis.in verſi.fiunt autem generaliter.de teſtib.per Soc.in regu.ccccij.in xxvj.fallen.Fel. in c.de teſte.de teſtib.Afflict.ſuper Conſti.

125 XLIX.Fallit,vbi teſtes primò examinati,& publicati depoſuerunt ſuper valore:nā poſſunt alij examinari etiam publicatis atteſtationibus,ſuper maiori ſumma,glo.penul.in c.cùm cauſa,quæ inter œconomum.de teſti.& no.ibi Bal.Bar.in l.cùm furti.ff.de in lit.iur.& ibi Imo. Ang.Alex.& Iaſ.& idem Bar.in l.fin.§.qui indiuiſam.ff.de leg.ij.& ibi Pau.& Raph.Cu.Spe.in ti.de teſte.§.poſtquàm.verſi.quid ſi plures.& ponit iſtam limit.Soc.in regu.ccccij.in xlij.fal.Alex.in conſi.lxiiij.volu.ij.Guido Papæ quæſt.dlxxxv.

126 L.Fallit,quo ad probandam peremptoriam exceptionem,vt not. Spe.in ti.de excep.§.dicto.ver.ſed nunquid atteſtationibus.& in tit.de teſte.§.ſatis vtiliter.in xxj.caſu.Bart.Bald.& Sal.in l.peremptorias.C. quæ ſenten.reſcindi non poſſ.

Sed in veritate iſta non eſt limitatio,attento,ꝙ ſecundùm Doctorum declarationem,ideò admittitur talis exceptio,quia teſtes recipiūtur ſuper diuerſis,& non ſuper eiſdem articulis, quod non eſt contra regulam.

127 LI.Fallit,vbi plures teſtes ſunt producti,& quidam tantùm examinati,quia etiam publicatis atteſtationibus,& didicitis teſtificatis, tam illi,qui non ſunt examinati,quàm alij poſſunt exeminari publicatione non obſtante ſuper eiſdem capitulis,ita declarat notabiliter Maria.in d.c.fraternitatis.de teſtibus.

128 LII.Fallit,vbi teſtes ſunt examinati ſuper negocio principali,& incidenter depoſuerunt ſuper publica voce,& fama,nam etiam publicatis atteſtationibus poſſunt examinari teſtes ſuper publica voce,& fama,ſuper qua incidenter teſtes depoſuerunt.Are.in d.c.fraternitatis.de teſti.licet non plenè firmet,ſed iſtud clarè firmat Ang.in l.per hanc.C. de tempo.appel.

129 LIII.Fallit,vbi teſtes eſſent examinati ſuper petitione, & non ſuper articulis,quia non obſtante publicatione, poſſunt examinari alij ſuper contrario,ita tenuit Card.in c.cùm Io.& ibi Fel.in ver.in glo.in verbo pendebat.de fide inſtru.Corn.in conſi.xxvij.volu.iij.vide Imolam in c.fraternitatis.

130 LIIII.Fallit, vbi teſtes eſſent de nouo reperti, quia poſſunt non obſtante publicatione examinari.Hipp.in l.prima.§.ſi quis vltrò.ff.de quæſt.

Sed iſta limitatio non eſt vera iudicio meo,quia non prouidet aduerſus timorem ſubornationis,propter quem impeditur teſtium examinatio:& Docto.qui alleg.per Hipp.tantùm probant,quòd poſt conclusionem teſtes poſſunt examinari,ſi ſunt de nouo reperti.

131 Vnde iſta fal.eſſet bona tenendo,quòd ſola publicatio abſque eo ꝙ didicita eſſent teſtificata,excluderet examen teſtium, quia tunc poſſet limitari,& illa concluſio non procederet quando teſtes eſſent de nouo reperti,propter illam concluſionē,quòd teſtes admittuntur,etiam poſt cauſæ concluſionē,ſi ſunt de nouo reperti,& ita videtur ſentire Abb. in c.fraternitatis.

132 LV. Fallit,vbi teſtes non ſunt examinati in figura iudicij,ſed tātùm de conſcientia,& non de veritate,Bal.in auth.ſed cùm teſtator.Ant.de Bu.in capi.cùm olim.el primo, de priuileg.Felin.in c.fraternitatis.de teſtibus.

133 LVI.Fallit,ſi publicatis atteſtationibus fiant articuli,in quibus concludatur eadem intentio aliquo addito,non tamen ad fin.vt ſuper prima intentione aliquid probetur:ita videtur eſſe tex.in c.cùm cauſā.& ibi no.Imol.in vlt.no.& Fel.in prin.de teſti.& in c.fraternitatis.de teſti.Afflict.ſuper Conſti.

134 LVII.Fallit,vbi teſtes inducerentur ad præſumptionem, vel ad indicium tantùm,quia tales poſſunt examinari etiam publicatis atteſtationibus.Innocen.in c.cùm dilectus.de accuſ.Ang.in l.fi.C.de teſti. Bar.in l.ij.ff.de appel.recip.Fel.in c.fraternitatis.de teſti.

135 LVIII.Fallit,vbi ageretur de periculo animarum,quia iſta rigoroſa ſubtilitas iſto caſu non attenderetur.Anto.de Bu.in c.atteſtationes. verſic.obuiat.de ſponſ.impub.ſequitur Feli. in c.fraternitatis.de teſtib.

136 LIX.Fallit,nam ſecundùm Anto.de Bu.in c.licèt cauſam.ſuprà de prob.etiam publicatis atteſtationibus examinari poſſunt teſtes ſuper articulo partim antiquo,& partim nouo,ſed vt per Fel.in d.c.fraternitatis.& apoſtil.ibidem ad Abb.dicunt iſtud eſt contra tex.in d.c.fraternitatis.ibi nouis duntaxat.

137 LX.Fallit,vbi producens teſtes poſt didicita teſtificata, eſſet adeò legalis perſona,& non ſuſpecta,vt in eo videretur ceſſare timor ſubornationis teſtium,vel teſtes eſſent legaliſſimi.ita tenet Claud.in l.j.§. per procuratorem.ff.de acqui.poſſ.& Iaſon in conſi.clxx.vol.ij.Maria. in c.fraternitatis.in liiij.caſu. Hippo.in l.j.§.ſi quis vltrò.de quæſt.Fel. in c.cauſam,quæ.in fine,de offic.deleg.& in c.ij.de prob.gl.conſue.Biturig.Hippo.in ſing.ccclxxx.viij.ponit aliud ſpeciale propter dignitatem perſonæ ipſius teſtis.vide dicta per nos in ampliatione ſecunda.

138 Vide Brun.in tracta.de forma, vbi dicit ꝙ receditur à regulis iuris propter præſtantiam perſonæ,vt in ampliatione dictum fuit.

139 LXI.Limita quando agitur de crimine hæreſis,tunc etiam non obſtante publicatione,teſtes recipi poſſunt.Hipp.in Pract.§.ſequens.Fel. in c.fraternitatis.Carrer.de hæreti.nu.124.

140 LXII.Quando quis vidiſſet teſtes caſu fortuito,non ad finē ſciendi dicta teſtium.Bald.in c.conſtitutus.el ij.de teſtibus.Fel.in procemio Decretalium.

141 LXIII.Quando incepiſſet legere dicta teſtium,quæ fuerunt poſtea per Notarium erepta de manibus legentis.Bal.in l.inciuile.ff.de leg. & in auth.at qui ſemel.C.de prob.Fel.in procem.Decretal.

142 LXIIII.Limita ſi teſtes depoſuerunt,quòd res valet centum poſt publicationem, poſſunt alij examinari ꝙ valebat cl.Guido Papæ in ſing.cccccIxiij.

143 LXV.Limita,quando non obſtat res iudicata,quia vbicunque nō obſtat exceptio rei iudicatę,ibi poſſunt teſtes examinari etiā publicatis

atteſtationibus.Boer.in ſingul.in verbo,teſtis.ſing.lxiij.

144 LXVI. Limita, vbi propter ineptam petitionem reus abſoluitur. Boer.vbi ſupra.

145 LXVII. Quia heredi propter probabilem ignorantiam datur reſtitutio ex clauſula generali.Feli.in c.intimauit. de teſti.

146 LXVIII. Limita vt per deciſ.Neapol.lxxxj.in nou.nume. 6.ſuper nouis articulis dependentibus à primis,quando non includuntur in primis de neceſſitate probationis iuris, & facti ſimul, ſed ſolum de neceſſitate probationis.

147 LXIX. Limita, nam ſi factus ſit articulus ſuper infamia alicuius, & teſtes deſuper ſunt examinati,poſſunt, non obſtante publicatione, alij teſtes examinari ſuper bona fama. Afflict. ſuper conſtit. in titu.de proba.de appella. recip.

148 LXX. Limita ſi teſtes examinati depoſuerunt de credulitate, nam non obſtante publicatione, poſſunt alij examinari de contraria credulitate.Afflict.ſuper conſtitu.in tit.de appel.recip.

149 LXXI. Limita ſi quis vellet probare contrarium poſt publicationem, quando de tali probatione, vel articulo non potuit cauſa inſtrui. Afflict.ſuper conſtitu.in tit.de appel.recip.

De Confeſsis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Confeſsio facta abſente parte, non operatur.

1 CONCLVSIO generalis eſt in iure, quod confeſſio,parte abſente, non operatur.l. certum.§. ſi quis abſente.ff.de confeſſis.ponit glo.in ca.fin. de confeſſ. in glo.fin.magna,& in l.j.C.de confeſ. in glo. magna. Bart.in conſi.cxiiij.eſt bonus tex.in l.fi.ff.de interrog. actio.glo.in l.cùm de indebito.§.fin. in glo. in verbo, expoſuit.ff.de proba. Soc. in conſi.xx.volu.j.

2 Et ſi eſſent mille teſtes, qui deponerent de confeſſione abſente parte facta,non probarent,niſi ſemiplenè,deciſ.Neapol.ccclxxv.in antiq.

3 Primò Amplia,etiam ſi confeſſio facta ſit in iudicio parte abſente,ita probat tex.in d.l.certum.in §.ſi quis abſente.& in d.l.fin.ff.de interrog. act.ita Barto.in d.§.ſi quis abſente.qui propterea conſuluit quòd ſemper ponantur in actis, hæc verba,parte præſente. dicit Card. in c. ſi cautio.de fide inſtrumen.& ibi Felin.hoc ponit poſt gloſſ.Anto. de Butr.& Abb.in d.c. fin.de confeſs. Alberic.de Roſat.in l.non ſolùm.§.ſi liberationis.ff.de lib.leg.Bal.in l.j.C.de lit.conteſt.Maria.in c. primo. eod.tit. vide in ſecunda limitatione principali,vbi declaratur.

4 Quia aliàs facta confeſſio in iudicio,non præſumitur facta parte præſente.Cappella. Tholoſ. & ibi apoſtil.deciſ.ccclj.

5 Amplia ampliationem hanc etiam ſi fiat in iudicio coram Notario. Innoc.in c.ſtatuimus.de confeſſ.Bald.in l.j.C.de confeſs.Vital.in tracta. clauſul.clauſul.liiij.

Contrarium tamen tenet Ruin.conſilio lxxiij.volum.v.

6 Et nota,quia non dicitur iudicialis,ſi ſit facta coram vno,vel duobus, & tribus iudicibus.Hippol.in ſingu.cccix.

7 Declara iſtam opin. vt non ſolùm requiratur in confeſſione iudiciali præſentia partis,ſed etiam acceptatio.Hiſp.in ca.per veſtras. §.iiij.cùm autem.nume.40.de donat.inter vir.& vxorem.Cyn.& Bald.in l.generaliter.& ibi Alber.C.de non num.pecunia.& ibi Salic.in xxxv.oppoſi. & Alber.in l.rationes.C.de probatio.Lanfranc.in capit.quoniam contra.de probatio.prout dicetur in ſecunda limitatione.

8 Contrarium quòd in iudiciali non requiratur partis præſentia, tenuerunt Petr.& Cyn.in l.j.C.de confeſſ.Io.de Anan. in conſi. lxxxv. ſentit Barto.& ibi Alexand. in apoſtil.in d.§.ſi liberationis.in l. non ſolùm.ff. de lib.leg.Ang.in l.idem duobus.§.fi.ff. de pac.in fi.& iſtam dicit * communem Fel.in c.j.nu.5.ver.an autē.de lit.conteſt.Grat.conſi.lxxxj.vol.j.

Hanc primam ampliationem,quòd confeſſio facta in iudicio, parte abſente,non operatur,

9 Primò,Limita in his, quæ ſunt voluntariæ, & non contentioſæ iuriſdictionis, vel quo ad ea, quæ ſunt præparatoria, & non deciſoria iuriſdictionum: nam in aliis valet confeſſio facta in iudicio parte abſente, ita tenet Io. And.in addit.Spec.in tit.de confeſſ.§.ſequitur.verſi.vij.Ant. de Butr.& Abb.in c.fin.de confeſſ.deciſ.Tholoſ.cccxlix.& ibi apoſtil.& Alber.in l.certum. §. ſi quis abſente. ff. de confeſſ.Io. de Anan.in conſi. lxxxv.Salice.in l.generaliter.C.de non nume.pecu.& in l. vnica. in xv. oppoſ.C.de confeſſ.Feli.in d.c.ſi cautio.de fide inſtru.

Contrarium Abb.in d.c.fin.vbi requirit iudicem,vel alium, qui pro abſente recipiat.& idem Salice.in l.j.in xv. oppoſi.C. de confeſſ. Fel.in c.capitulum.de reſcrip.Imola in d.capitulo fin.Ange.in l.j.ff.de confeſſ. Declarat So.in regula lxiij.in v.fall.ex mēte Flo.in l.fi.de interrog.actio. & Bar.in locis allegatis.quod prima opin.non procedat in his, quæ dependent à voluntate vnius,prout in aditione hereditatis,vt tenet etiam in vj.fall.& dicetur in vj.limit.principali.

10 Secundò Limita,quando poſſet procedi contra abſentem, quia in illis caſibus etiam confeſſio poſſet operari in fauorem abſentis. Io. And. in loco prædlleg.Salice.in d.l.generaliter.& in l.vnica.in xv. oppoſi.C. de confeſs. Alber.in l.j.C.de confeſſ.in verſic.v.quæritur. Vital.in tract. clauſ.clauſ.liiij.Fel.in d.capi.ſi cautio.Imol.in ca. fin.de confeſſ.Et propterea Bald.in l.poſtquàm liti. dicit quòd confeſſio prodeſt abſenti per contumaciam. Paul. de Caſtro in l.certum.§. ſi quis abſente.ff. de confeſſ.Soc.in reg.lxiij.in ij.fall.

Sed Purpur.in dict.l.poſtquàm liti. & ibi Lancelot. & Dec. dubitant hac de re.

11 Tertiò Fallit, quando ageretur de crimine criminaliter, quia tunc etiam abſente accuſatore facta confeſſio operatur:vt colligitur ex not. per Bald.in l.generaliter.C.de Epiſ.& cler.Felin. in d.c. ſi cautio. Anto. de But.in c.ſi conſtiterit.in finalibus verbis.de accuſ.Dec.in l.cùm te.C. tranſac.& idem eſt in omni eo,quod officio iudicis committitur, vt per Bald.in d.l.generaliter.C.de epiſc.& cleri.

12 Quartò Fallit in confeſſione,quę fieret in libello, vel in poſitionibus, vt per Ioan.And.in d.§.ſequitur.verſi.vij.in addit.ad Spec.in tit.de confeſſ.Ant.& Abb.in d.c.fin.Imola.de confeſ.fuit dictum Bar.in l.certum. §.ſi quis abſente.ff.de confeſſ.in l.ij.§.fi.ff.de iur.fiſci.Imol.in l. nuda ratio.ff.de dona.Salic.in l.vnica.in xv.oppoſi.in fi.C.de confeſſ.Socin. in reg.lxiij.in j.limit.Capella Tholoſ. deci.cccxlix.& ibi apoſtil. Purpu.in l.poſtquam liti.poſt Bald.ibi in finalib.verbis.C.de pact.Fulg.Alex.Iaſ. & Dec.in l.cùm te.C.de tranſact.Iaſo.in l.ij.C.de inſtit.& ſubſtit. & ibi Dec.Feli.in d.c.ſi cautio.in ix.limit.Hippo.in ſing.ccij.Iaſ.in §.ſi minus. inſtit.de act.Ruin.conſi.lxxiij.vol.v.

13 Idem eſt in confeſſione facta in ſupplicatione. Matt. Laud. in tract. de Princ.concluſ.lxxxvij.

14 Idem eſt in exceptionibus datis per reum, quia confeſſio in eis contenta operatur etiam parte abſente.Iaſo.in d.l.cùm te.C. de tranſact.& in d.l.ij.C.de inſtitu.& ſubſtit.Soc.in reg.lxiij. in prima limi.

15 Idem eſt in omni alia ſcriptura in iudicio producta,vt parti tradatur, ita generaliter infert Imola.in d.l.nuda ratio.ff.de dona. Felin. in d.c.ſi cautio.in ix.limit.Hippo.in ſing.ccij.Maria.in capitu.j. de lit.conteſt.& Bald.l.j.C.de confeſſ.

16 Quintò Limita,aliquo recipiente pro abſente in iudicio,vt dicetur in j.limi.primæ limit.principal.Gomet.in §.itē ſi qs poſtulāte.inſtit.de act.

17 Sextò Limita in dependentibus à voluntate vnius, vt dicetur in principali limit.

18 Secundò Amplia concluſionem principalem quòd confeſſio etiam in criminalibus facta parte abſente, non probat. Alex. in conſi. clxxx. vol.ij.Felin.qui latè ponit de effectu extraiudicialis confeſſionis in criminalibus,in c.olim.de reſcrip.

19 Tertiò Amplia etiam in cauſa matrimoniali,vt per Alex. conſi.cliiij. volu.v.& in conſi.clij.volu.v.& in conſi.clvj.vol.v.Dec.in conſi.clxiij. Paul.de Caſtro in conſi.cxv.in ij.volu.Alex.in conſi.cl.volu.v.& conſi. cliij.volu.v.Grat.conſi.clviij.volum.ij.Maria.iun.conſi.lxxxviij. vol.ij.

Contrarium Barbat.conſi.xl.volu.iij.

20 Quartò Amplia etiam in confeſſione facta in vltima voluntate, vt not.Bart.in l.cum quis decedens.§.codicillus.ff.de leg.ij.

21 Declara hoc non procedere quando teſtator confiteretur in foro pœnitentiali etiam abſente parte. vt per Felin. in c. ſi cautio,de fide inſtru.qui etiam ponit alias declarationes.

22 Primò Limita principalem concluſionem in confeſſione liberatoria,quæ facta parte abſente operatur liberationem, ſaltem in vim exceptionis doli,vt per glo.in l.non ſolùm.§.ſi liberationis verbo. ff. de lib. leg.in gl.in verbo,debitoris.glo.in verbo,renunciaſti.in l. poſtquam liti.& ibi Bal.Sal. & Alexand.C.de pact. licèt iſti loquantur in renunciatione litis,in qua poteſt hoc eſſe ſpeciale odio litium,vt ibi glo.& dicetur infrà.Guli.de Cun.in l.Pomponius.ff.de nego.geſt.Nicol.de Mattarel.& Bald.in l.generaliter.in xij.q.C.de non num pec. Raim. Andr. de Piſis,& Alber.de Roſ.in l.idem in duobus.§.fin.ff.de pact. Bald.in l.j.ff. de interrog.actio.Car.in c.fi.de confeſſ.Soci.in reg.lxiij. in xiij.fall.Feder.de Senis.in conſi.cxxviij.& ſentit iſtam partem Alberi. de Roſ.in d. l.poſtquam liti.Inno.in c.veniens.de renunc.Petr.in l.generaliter. C.de non nu.pec.Ray.in l.nuda ratio.ff.de dona.Fede. vbi dicit iſtam * communem,in conſi.cclxviij.Purpur.in l.poſtquàm liti. tenet iſtam partem Bald.qui dicit iſtam * communem in conſili.ccccLxvj.volumi.iiij.& in conſi.x.volu.v.Iſtam dicit magis veram, & magis communem Lancelot.Dec.in l.poſtquàm liti.Andr.Barba.in apoſtil.ad Bar.in d.l. non ſolum.§.ſi liberationis.ff.de libe.leg.Guido Papæ.quæſtio.clxxvj.

23 Imò generaliter dicit Ruinus quando eſt confeſſio ſuper realibus, vt puta ſuper dominio, probat in fauorem abſentis, in conſilio xl, volumine quarto.

Contrarium quòd etiam confeſſio liberatoria non operatur facta parte abſente, voluit gloſſ. in leg. idem in duobus. §. finali, de pact. in glo.fi.in verbo plerunque.Iacob.Butriga.& Bar.in l.poſtquàm liti.C.de pac.& ibi Ang.Fulg.& Pau.de Caſt.idē voluit gl. in l. Pōponius ſcribit.

la.j.in

la.j.in gl.in verbo,probauero.ff.de negoc.geſt.Alber. & Bart. in l.certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſ.& Alber.& Bart. in l. non ſolùm.§.ſi liberationis.ff.de liber.leg.Innoc.in cap.cum pridem. de pact.qui dicit eſſe ſpeciale in renunciatione litis.& ibi Ant.de Butr.& Imola.& idem Anto.de Butr.in c.fin.de confeſſ.& ibi Abb.Imola.Cyn.& Alberic.in l. generaliter.C.de non nu.pec.Bal.in l.& heredi.§.nos autem.ff. de pact. & Paul.de Caſt.in l.idem in duobus.§.fi.de pact. vbi dicit quòd Docto. tenent iſtam partem.& iſtam tenet ibi Per.de Anch.quam dicit * communem ibi Alex.& Iaſ.idem tenet.& idem dicit Signo.Homod.in conſil.xxxiij.Ang.in l.Pomponius.ff.de neg.geſt.Bald.in rubrica.C.res inter alios acta.Bald.in l.non idcirco.C. de iur. & facti ignor. & in l.ij.C. de lib.& eor.lib.Sali.in l.j.in xv.oppoſ.C.de confeſ. Bald. in l. ſi actionem.C.de pact.& Sali.in fin.Bartol.idem tenet in l.tale pactum. in fin. princ.ff.de pact.Anto.de But.in ca.veniens.de renuncia.vbi etiam Car. Alexand.qui dicit iſtam communem * & in conſi.clxxiiij.volum.vj.& in conſi.ccxij.volu.vj.& in conſi.cxxix.volum.iiij. vbi in omnibus iſtis conſiliis dicit hanc eſſe communem opin.Felin.in c.ſi cautio.de fide inſtru.poſt Abb.Paul.de Caſtro in conſi.lxxix.volu. ſecundo, incip.ad id, de quo quæritur. Dec. in l. poſtquàm liti.& ibi Riminal. Purpur. dicit iſtam opinionem communem.Lanfranc.in capitu.quoniam contra.de probatio.& idem tenet, & dicit hanc partem eſſe communem. Claud. in d.l.poſtquàm liti.Bald.nouel.in rubrica de verbo.obligatio, apoſtil. ad deciſ.Tholoſ.cccxlix.& in deciſ.ccclxxv.Bertrand.in conſi. clxxviij. volu.j.Aim.conſi.cxx.volu.j.

24 Primò Aliqui pro concordia opin.voluerunt facere differentiam inter pactum & renunciationem, vt renunciatiò non requirat præſentiam partis,& ita procedat gl.in l.non ſolum.§.ſi liberationis.ff. de lib. legat.& in l.poſtquam liti.C.de pactis.

Pactum verò requirat partis præſentiam , & ita procedat gloſſ. in l. idem in duobus.§.fin.ff.de pact.& hæc fuit opinio Bald.in c.j.de eo,qui fi.fec.agnat.Ange.in d.l.idem in duobus.§.fin. Bald. in l. poſtquàm liti. Salic.in d.l.poſtquàm liti.& ibi Alexand.& Alex. in apoſtil. ad Bart. in d.l.non ſolum.§.ſi liberationis.ff.de lib.lega.Iaſon. in l.ſi tibi x. §. perſonale.ff.de pact.

Contrarium tamen quòd non ſit facienda iſta differentia inter pactum & renunciationem , tenuit Fulg. in d.l. poſtquàm liti. & Alex. & Iaſo.in d.l.idem in duobus.§.fin. & Riminal.in d.l.poſtquam.Bald.in l. reſcriptum, in fin.princ.ff.de pact.

25 Secundò Nonnulli aliter diſtinguebant,vt ſcilicet confeſſio requirat partis præſentiam,& ita procedat ſecunda opin.non renunciatio, & ita procedat.j.& ita dixit Sali.in l.poſtquàm.Alex.in conſi. clxxiiij.vol.vj.

26 Tertiò Alij dixerunt, vt ſit differentia inter pactum , vt illud exigat duorum conſenſum,& confeſſionẽ,vt iſta ſine partis præſentia valeat, & ita dicebat Bald.in l.j.ff.de interrog.act.& in conſi. ccxcij. volum.iij. & in l.generaliter.C.de non nume.pecu.in xij.q.Alex.in conſi.cxv.vol. vij.& in conſi.ccxlv.vol.vj.

Contrarium de directo dixit Sali.in l.j.in xv.oppoſi.C.de confeſſ.vt ſcilicet confeſſio requirat partis præſentiam non pactum liberatorium.

Vital.in tract.clauſ.liiij.iſtam etiam diſtinctionem reprobat Alexan. in conſi.ccxij.volu.vj.vbi etiam ponit rationem.

27 Quartò Quidam dixerunt,quòd confeſſio facta parte abſente in vltima voluntate operetur,non confeſſio facta inter viuos,& ita concordabat opi.Bald.in l.rationes.in fin.C.de probat.Ang. in l. idem in duobus.§.fin.ff.de pact.Alexand.in d.l.poſtquàm.Bal.in c.fi.de confeſſ.

28 Quintò Bal.in c.fin.de confeſſ.dicebat, aut confeſſio emanat per modum conuentionis,& requiritur partis præſentia, & ita procedit ſecunda opin.Aut per modum enunciationis,& non requiritur, & ita procedit prima opin.Alex.in conſi.cxv.vol.vij.

29 Sextò Concordat Bal.in l.reſcriptum.in fin.princ.ff.de pac.quòd gl. in dict.§.ſi liberationis.& prima opinio procedat aliquo recipiente pro abſente.ſecunda opin.glo.in l.idem in duobus.§.fi. & in aliis locis procedat nemine recipiente pro abſente.

30 Septimò Dicebat Bal.quòd confeſſio ad liberandum licet non valeat in vim pacti,quando eſt facta abſente parte,& ita procedat.ij. opin. tamen valeat vt probet aliquem non eſſe debitorem. Bald. in l. generaliter,in xij.q.C.de non num.pec.& in conſi.cccclxvj.volum.iiij.& in conſil.cccxcij.volum.iij.Aret.in conſilio lx.Alex.in conſilio ccxlv. volumi. vj.& in conſilio cxv.volumine vij. Iaſon.in l. non ſolum.§.morte.ff.de oper. nou. nunc. Caccial. in leg. admonendi. ff. de iureiur. Hippol. in rub.de proba.

Contrarium Sali.in l.generaliter.in xij.q.C.de non num. pecu.idem Sali.in l.vnica.in xv.oppoſ.in fi.C.de confeſſ.

31 Tenendo ſecundam opin.magis * communem quòd etiam confeſſio liberatoria facta parte abſente non operetur.

32 Primò Limita in renunciatione iudiciali, vt in dicta l.poſtquàm liti. C.de pact.vbi glo.Anto.de Butr.in c.veniens.de renunc.ſed Bart.in d.l. poſtquàm.intelligit hoc eſſe verum quando iudex recipit pro abſente, & idem tenet ibi Ang.& Alex.Purpur.& ibi Riminal.Claud.Fel. in c.capitulum.de reſcrip.Idem Bar.in l.non ſolùm.§.ſi liberationis. ff. de lib. legat.& ibi Alb.de Roſ.Bal.in c.dudum el.ij.de elect.Ange. in l.j.§.j.ff.à quib.appela.non licet. & in §. idem iuris, inſtit. de excep.Bald. in auth. in ſucceſſione. in fi.C.de legit.hered.Imola in cap.fin.de confeſſ.Ant.de But.& Imola in cap.cùm pridem.de pac.Ant.de Butr.in c. veniens.de renunciat.Fely.in c.ſi cautio.de fide inſtr.Aret.in c.de cauſis.de teſti.Alex. in conſi.clxxiiij.volu.vij.Cyn.in l.j.in vj.q.C.de confeſſ.Paul.de Caſt.in l. certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſſ.Sali.in l.iubemus.C.de lib.cauſ. Curt.ſenior.in conſi.lxxviij.Iaſon. in l.j.C.de pact.Vital.in tract. clauſ. clauſ.liiij.Gomet.in §.item ſi quis poſtulante.inſtit.de actio.

33 Secundò Limita in renunciatione litis.& hoc odio litium, ita gloſſ.in d.l.poſtquam liti.Innoc.& Imol.in c.cum pridem.de pact.Rota in nou. deciſ.cccvj.Bal.in rub.C.ne res inter alios acta.Purpur.in d.l.poſtquàm liti.Bald.in auth.in ſucceſſione.in fine.C.de leg. hered. & idem Bal.in l. & heredi.§.fin.ff.de pact.Io.And.in d.c.cum pridem.de pact.

34 Tertiò Limita in renunciatione iuris realis,quia in tali renunciatione non requiritur partis præſentia.ita Bart.in l.non ſolùm.§.ſi liberationis.ff.de lib.leg.Anto.de Butr.& Abb.in c.fin.de confeſſ.Ant.de Butr.& Imola.in ca.cùm pridem. de pact.Anto.de Butr.in c.veniens.de renunt. Felin.in ca.ſi cautio.in viij.fall.de fide inſtr.Purpur. in d.l. poſtquàm & ibi Claud.qui declarat.apoſtill. ad deciſ. Tholoſ. cccxlix. Alexand.in l. Labeo.in fi.ff.de iureiur.Curt.ſen.in conſi.50.Aret.in conſi.xxxvj. & in capit. cauſam, quæ.de teſti.qui declarat.qualiter procedat iſtud dictum Soc.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquir. poſſeſſ. idem Dom. poſt Ioan.de Fant.in §.de his.iij.quæſt.ix.Imola in cap.ſuper hoc,de renunc.Vital.in tract.clauſ. clauſu. liiij. Imola in cap.ſi cautio. de fide inſtru.qui videtur tenere ſecus eſſe in confeſſione, licet in renunciatione iuris realis poſſet procedere.Bald.in cap.accepta.de reſt.ſpol.Archid.in cap.quàm periculoſum.vij.quæſt.j.

Contrarium verò quòd iſta diſtinctio inter ius reale, & ꝑſonale non ſit bona:Bald.in conſi.cccclxvj.volum.iiij.& Abb.in l.generaliter.C.de non num.pecu. dicit quòd confeſſio ſuper dominio parte abſente,non præiudicat.Specu.in tit. de confeſſio.in §.nun videndum.verſic. quid ſi confiteor.Lanfranc.in c.quoniam contra.de probat.

35 Quartò Limita in confeſſione liberatoria facta præſente fideiuſſore, vt infra dicetur in xj.limit.

36 Quintò Limita in tacita renunciatione,vt dicetur in xiij.fall.

37 Sextò Limita quando renunciatio continet tantùm commodum renunciantis,ſine alterius præiudicio:vt dicetur,in xx.fall.

38 Septimò Limita,vt non requiratur præſentia fauore dotis:vt per Bal. nouell.in tract.dot.in vj.parte.in lxvj.ſpeciali.

39 Secundò Limita regulam ſeu concluſionem principalem,quòd confeſſio facta abſente parte non operatur,niſi aliquis nomine abſentis recipiat illam confeſſionem,quam poſteà abſens ratam habeat:not.Bart. in d.l.non ſolùm.§.liberationis.ff.de lib.leg. Ant. de Butr.in c.veniens. de renunc.Paul.de Caſtro in l.idem in duobus.§.fin.ff.de pact. Anto.in capit.fin.& ibi Imola.de confeſſ.Ioan.Andr.Anto. de Butr. & Imola in capitu.cùm pridem.de pact.Salice.in l.j.in xv.oppoſ.C.de confeſſ.& in l.ſi actionem.C.de tranſact.Bald.in l. j. C. de interrog. actio. Aretin.in conſilio lxiiij.& in conſilio lxxxij.Socin.in reg.lxiij.in xv.fall. Imola in capitulo ſi cautio.& ibi Felin.in xj.fall.de fide inſtrument.Felin.in cap. olim. de reſcript. vbi allegat conſiliũ Franciſci Tygrini. Idem voluit Hippol. in rubrica de probat.in duobus locis,& in l. ſi quis ne quæſtio. ff.de quæſtio Bart.in l.cùm quis decedens.§.codicillis. ff.de leg.ij. Deci. in l.poſtquàm liti.C. de pact. Felin. in capitulo capitulum,de reſcript. Ruin.conſilio cj.

Facit quod dictum eſt ſuprà de confeſſione iudiciali num.32.

Contrarium ſentit Abb.in capitulo fina. de confeſſ. vbi requirit publicam perſonam.Bald.in l.ij.in fin.C.vt in poſſeſ. leg. Felin. in capitu. olim.de reſcript.

40 Sed primam opinionem tenendo tanquam communem illam declara,vt per Felin.in d.capitulo,ſi cautio. in xj.fall. vbi intelligit, dummodò non receperit confeſſionem is,cuius intereſt.

41 Tertiò Limita cõcluſ.principalẽ in confeſſione iurata,quæ operatur etiã facta parte abſente, ꝑpter vinculũ iuramẽti.ita Bal.in cõſi. cccxliiij. vol.iiij.Alex.in conſ.lxxxv.vol.vij.Soc.in reg.lxiij.in viij. fall. Anto.de But.in capitu.fin.de ſucceſſ.ab inteſtato. Bald.in l. rationes. in fin.C.de probat.Bart.poſt.glo.in auth.ſacramenta puberum.vbi idem repetit,ꝙ in iuramento non requiritur partis præſentia:& ibi Bal.C.ſi aduer. vendi.Feli.in d.c.ſi cautio.in j.limit.de fide inſtr.Cor.in con.cxiij. volum.j. Oldr.in conſi.ccxcj.Hippol.in ſingu.ccij. & in rubr. de proba. in l.pen. de quæſt.Imola in cap.cùm contingat.verſicu.item vlterius.de iureiur. Bald.in l.pactum,quòd dotali.C.de collat.in ix.quæſt. Petr.de Anch.in clem.j.in xij.no.de iureiur.& in c.licèt mulieris.de iureiur.in vj.Et propterea dicunt Doct.quòd confeſſio iurata in vltima voluntate, operatur vt actus inter viuos:Barto.in l.cum quis decedens.§. codicillis. ff.de leg.iij.Bal.in auth.ꝙ obtinet.per illum text.de probat. Imola in c.cùm contingat.de iureiur.Ang.in l. generaliter. C. de non nu. pecu. Et hanc tertiam limitationem tenet Felin.in cap.olim.de reſcript.Iaſo.in reper. l.admonendi.ff.de iureiuran.Corn.in conſilio cccxxiij. volumine primo.Hippolytus in Practica. §. ſecundo.& in l.penultima.ff.de quæſtionib. Deciſio.Neapolita.clxiiij.Ripa in xj.reſponſione,in tertio libro,

Gomez

Gomez.in §.item ſi quis poſtulante.inſti.de actio.Grat.in conſi.lxxxj: volu j.Ruin.conſi.cj.vol.j.& conſi.clxxx.volu.j.& conſi.x.volu.iiij.& conſi.xlj.vol.iiij.& conſi.lxij.volu.iiij.& conſi.lxxiij.volu.v.

Contrarium, Quòd confeſſio iurata non operetur quando eſt facta in abſentia partis,tenuit Ange.in auth.de iur.à morien. præſtit.in fine.Iſtud etiam quòd iuramentum requirat præſentiam partis,tenuit Sal. in d.auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vendi.& ibi Iaſo.qui dicit etiam vltramontanos * communiter ita tenere.Ita etiam tenet Geor. Nat.in c.quamuis,de pact.in vj.

42 Sed Paulus de Caſtro in d.auth.ſacramenta puberum.diſtinguebat, quòd ſi iuramentum eſt præſtitum ſuper contractu à principio nullo, & tunc requirat partis præſentiam: ſed ſi fuerit præſtitum tantùm ad impediendam reſtitutionem ſuper contractu valido,tunc non requirat partis præſentiam:& iſtam diſtinctionẽ videtur agnoſcere Georg. Nat.in loco præallegato.in d.c.quamuis.

Contra hanc diſtinctionem tenet Iaſ.in auth.ſacramenta.C.ſi aduer.venditio.

43 Tenendo tamen primam opi.quæ videtur magis communis.

Primò Amplia etiam ſi dictum ſit in confeſſione,quòd in veritate ita erat:quia iſta aſſertio eſt ſpecies iuramenti:Bald.in rubrica.C.res inter alios acta.Dec.in c.quoniam contra.de probat.Fel.in d.c.ſi cautio.in j. limit.Iaſon.in d.l.idem in duobus.§.fin.ff.de pact.

44 Secundò Amplia non modò ſi tunc iurat,ſed ſi aſſeratſe iuraſſe in ſua confeſſione:vt per Sal.in d.l.generaliter.in xij.q.C.de non nume. pecu.Bar.in l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.Fel.in loco præalleg.in d.c.ſi cautio.

45 Primò Limita niſi confeſſio iurata emanaret inter ſuſpectas perſonas:quia tunc non operatur:vt per Bal.in l.rationes.in fin.C.de proba. Iaſ.in d.l.generaliter.in xij.q.C.de non nu.pecu.Fel.in d.c.ſi cautio.in j.limit.de fide inſtru.

46 Quartò Limita concluſionem principalem,de æquitate canonica. ſecundum quam etiam ſi fuerit confeſſio facta abſente parte operatur:ita Fel.in d.c.ſi cautio.in ij.limit.Domi.in §.de his,in fi.iij.quæſt.ix. Aret.in conſi.lx.Alex.in conſi.cxv.volu.vij.Aret.in conſ.lxiiij.Alex.in conſi.ccxlv.vol.vj.Soc.in d.reg.lxiij.in x.fall.Corn.in conſi.cxiij.vol. j.Soc.in conſi.lxiiij.volum.iij.Dec.in conſi.clxiij.qui dicit iſtam opin. eſſe * communem.Idem tenet Iaſ.in l.idem in duobus.§.fi.ff.de pact. Alex.in cõſi.xc.volu.iiij.Cur.Iun.qui etiam dicit iſtam eſſe communẽ opin.in conſi.clxviij.Hipp.in ſing.ccij.in fin.& in rub.de probat.& in ſing.cxxvij.Lanfranc.in c.quoniam contra.de proba.Corn.in conſil. cclxxxviij.in conſi.ccxv.volu.ij.& conſi.ccxxxiij.vol.iij.& in conſilio cccxxiij.vol.j.& in conſi.lxiij.vol.j.& in conſi.cxxxiij.volu.j.Barbat.in conſi.xl.vol.iij.Gozad.in conſi.lxxix.Pariſ.in conſi.cxx.vol.j.& conſil. vij.volu.iiij.Grat.conſi.ij.& conſi.lviij.vbi dicit communem.volu.ij. Maria.Iun.conſi.xxxij.vbi dicit magis * communem.vol.ij.Rui.conſ. ciiij.vol.iij.& conſi.xxxiij.vol.iiij.& conſi.lxx.vol.iiij.

47 Et pro iſta opin.facit,nam confeſſio facta in vltima voluntate operatur de æquitate canonica,& heres non poteſt illi contrauenire:Bal. in l.generaliter.in x.q.C.de non nume.pecu.Fel.in c.cum olim.de reſcrip.quod an ſit verum,habetur per canoniſtas in c.fina.de ſucceſſ.ab inteſta.

Contrarium in principali concluſ.quòd confeſſio facta parte abſente,non operetur etiam de æquitate canonica:tenet Abb.in c.fin.de confeſſ.in c.ſi cautio.de fide inſtru.ex mente gl.ibi Pau.de Caſt.in conſilio clv.volu.ij.qui dicit canoniſtas habere hoc pro indubitato.ſentit hoc Corn.in conſi.cxxiij.vol.j.niſi ſit reiterata:& deciſ.Neapo. clxiiij. in antiq.quæ exigit alias qualitates.Alex.qui dixit iſtam communem opinio.in conſilio clxxx.volu.ij.vbi dicit iſtud communiter teneri.& Alex.licèt non plenè firmet,in conſi.clv.vol.v.Ruin.conſi.cxx.volu.v. & cxlj.vol.v.

Tenendo primam partem,quæ videtur * communis.

48 Primò Limita vt per Alexand.in conſilio clv.volumi.v.valet quando confeſſio contineret aliquid enunciatiuè prolatum propter aliud.

49 Secundò Limita in delictis,quando ageretur de imponenda pœna ordinaria:Rota in nou.deciſ.clxxx.

50 Quintò Limita principaliter quando confeſſio principaliter non emanat ad obligandum confitentem alteri:ſed ad probandum,ex qua probatione abſenti quæritur obligatio:ita Angel.in §.ſi verò expreſſim.de hered.& Falcid.Socin.in regu.lxiij.in vij.fall.Feli.in ca.cùm.M. Ferrarienſis.de conſtitu.Hippo.in ſingu.ccij.& in rubric.de probatio. Curt.Iun.in conſilio clxviij.Fel.in cap.ſi cautio.in iij.limit.de fide inſtrument.Ioan.de Anan.in conſilio lxxxv.Deciſ.Neapo.375.in antiq. Caſſa.in conſuet.Bal.per illum text.in l.deſiderium.C.depoſiti,vel cõ. Trig.in ſing.lxxxvj.

Contrarium tenet Barto.in l.admonendi.de iureiuran.verſi.item quæro quid ſi inſtrumentum.Domin.& Anton.in capitu.fina.de iureiurand.Iaſo.in repet.l.admonendi.ff.de iureiurand.Paul.de Caſtro,in conſi.xcij.vol.ij.Vital.in tract.clauſ.clau.lv.Fel.in c.cùm M.de conſtit. in fine.

51 Sextò Limita principaliter in his,quæ dependent à voluntate vnius tantùm,quia in illis confeſſio facta parte abſente plenè operatur, ita Bart.in auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vendit.Bald.in l.j.§.ſed & ſi quis.C.de Lat.liber.toll.in l.generaliter.xj.quæſt.C.de non nume. pecu.in l.non idcirco.C.de iur.& fact.ignor.in l.j.ff.de interrog.actio. in conſi.cccxcij.vol.j.Ant.de But.in c.fin.& ibi Abb.Imola de confeſſ. Sal.in l.generaliter.C.de non nume.pecu.in l.vnica.in xv.oppoſi.in fi. C.de confeſ.Alex.in l.idem in duobus.§.fin.ff.de pact.in l.Labeo.ff.de iureiur.idem voluit gl.& ibi Bart.in l.Pomponius.la j.ff.de nego.geſt. Alex.in conſi.clxxxvij.vol.ij.Purpu.in l.poſtquàm liti.ff.de pact.& ibi Clau.ad idem eſt gl.in l.fi.in gl.fi.in fin.ff.de interrog.actio.in l.Fulcinius.§.j.in glo.in verbo animus.ff.ex quibus cauſ.in poſſeſſ.eat.Soci.in d.regula.lxiij.in vj.fall.Anton.de Bu.Imola,& ibi Fel.in iiij.fal.de fide inſtrument.Vital.in tractat.clauſ.clauſ.liiij.Trig.in ſingu.lxxxvj.Idem voluit Bar.in l.cùm quis decedens.§.codicillis.ff.de lega.iij.Ant.de Bu. in c.fi.de confeſſ.Bal.in dicta rubrica.C.res inter alios act.Fulg.in conſi.cxcvij.Ang.in §.ſi verò expxeſſim.in auth.de hered.& Falcid.Hippo. in rubrica de probat.Ang.in l.Papinianus.§.meminiſſe.ff.de inoffi.teſta.Lanfranc.in c.quoniam contra.de probatio.Io.de Ana.in conſilio lxxxv.Capel.Tholoſ.& ibi apoſtil.deciſ.cccxlix.& deciſ.ccclxxv.deci. Neap.ccclxxv.in antiquis.

52 Septimò Limita quo ad ſemiplenam probationem,quia confeſſio facta parte abſente,facit ſemiplenam probationem:ita Albe.in d.l.certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſſ.Bar.in l.admonendi.ff.de iureiuran. Abb.& ibi Imola.in c.ſi cautio.de fide inſtrumen.Bart.in conſi.cxxiij. incip.factum ſic ſe habet,Titius & Seius.Ant.de Bu.in c.fi.de iureiur.& ibi Imol.Roma.in conſilio ccclxxiij.in fine,Paulus de Caſtro in conſ. cix.incip.viſa petitione.volu.ij.& in conſilio ccxcvj.incip.viſis actis, & actitatis.vol.j.Bald.in l.j.C.de confeſſ.Soc.in regu.lxiij.in vlt.limit. Corn.in conſilio cclxxxviij.volu.iij.& in conſilio cxxiij.volu.j.& in conſilio ccxv.volu.ij.Corn.in conſi.ccxxxiij.volu.iij.& in conſi.cxxiij. vol.j.& in conſi.ccxv.vol.ij.Cor.in conſilio ccxxxiij.vol.iij.& in conſi.cccxxiij.volu.j.& in conſi.lvj.vol.ij.& in conſilio lxiij.vol.j.qui dicit ita * communiter teneri.& in conſilio cxxviij.volu.j.& in conſilio cclxj.volu.iij.& in conſi.cxiij.vol.j.& in conſi.cxxxv.vol.j.& in conſi. xcj.vol.j.Hipp.in rubr.de probat.& in ſing.ccij.Alex.in conſi.cxxviij. vol.ij.Soc.in conſilio viij.Abb.in c.fi.de ſucceſſ.ab inteſt.Aret.in conſi.lxv.Afflict.Deciſ.cccxxxvij.& deciſ.ccclxxv.Vital.in tracta.clauſul. clauſ.liiij.Bertran.in conſi.clxxv.vol.ij.Pariſ.in conſi.cxx.vol.j.Grammat.conſi.ciui.lxxix.

Contrarium quòd etiam ſemiplenam non faciat,tenuit Bal.in l.in bonæ fidei.verſic.modò quæro quid de viua voce.C.de rebus cred.& ibi Sal.verſi.ſextum exemplum.Idem Sal.in l.admonendi.& ibi Rom. ff.de iureiuran.vbi etiam Iaſo.Fel.in c.ſi cautio.in v.limit.& Roma.in conſilio ccxcj.dicit quòd confeſſio facit præſumptionem, quando eſt facta parte abſente.& iſtud ſequitur Bertrand.in conſilio xxxix.volumine ij.

53 Tenendo tamen primam opi.quæ videtur magis * communis,limita non procedere in criminalibus,in quibus confeſſio facta parte abſente,facit tantùm indicium,non ſemiplenam probationem.gloſſ. in l.capite quinto.ff.de adulte.Anto.de But.in cap.per inquiſitionem.de elect.Bal.in conſilio cccxxxvij.volum.iij.& in l.quoniam.ff.de his,qui not.infa.Alexand.in conſilio xxiiij.volu.ij.Corn.in conſilio ccxlj.vol. j.& in conſilio ccxxxiij.vol.iij.& in conſi.xl.volu.j.& in conſi.cxxviij. volum.j.Soci.in conſilio viij.volum.j.Brun.in tracta.de indi.& tortur. Hippo.in pract.§.diligenter.& in §.ij.Fel.qui ſublimitat,in c.olim.in j. fal.de reſcrip.& in c.ſi cautio.de fide inſtru.

54 Octauò Limita in epiſtola,in qua confeſſio contenta probat plenè in fauorem abſentis.Anto.de Butr.in cap.fin.& ibi Abb.& Imola qui ſublimitat.de confeſſ.per text.in l.Publia.ff.depoſiti.& ibi Pau.de Ca. Bald.in l.j.ff.de interrog.act.Bald.in conſilio ccclxxx.vol.v. Claud. in l.poſtquàm liti.& ibi Purpur.Anto.de Butr.in c.cùm pridem.de pact. Paulus de Caſtro in l.j.C.de confeſſ.Anto.de Butr. in capit.ſi cautio.& ibi Imola.Fel.in vj.limit.vbi etiam ipſe ſublimitat ex mente Bald.in l. vnica.C.de confeſſ.Barto.in l.nuda ratio.ff.de donatio.& ibi Imola,& Pau.de Caſt.Alex.in conſi.xc.vol.iiij.Vital.in tracta. clauſu.clauſ.liiij. Ruin.conſi.cliij.volu.j.

55 Nonò Limita in libro rationum in quo confeſſio contenta probat plenè,etiam parte abſente facta.Anto.de Butr.in dicto capitu.final.de confeſſ.& ibi Abb.Barto.in l.nuda ratio.ff.de donatio.Paulus de Caſtro in l.prima,in fin.C.de confeſſ.& ibi Bald.verſi.ij.opponitur.Ant. de Butrio in cap.ſi cautio.de fide inſtrument.Bald.in l.ſi quis ex argentariis.§.ex hoc edicto.ff.de edend.Bald.in l.j.C.de falſ.cau. adiect.leg. Alexander in conſilio ccxlv.volumine ſecundo.Socin.in regula.lxiij. in ſeptima limitatio.Purpur.in dicta l.poſtquàm liti.Fel.in dicto cap. ſi cautio.in x.limit.Paulus de Caſtro in l.nuda ratio.ff.de donatio.& in l.Publia.§.fina.ff.depoſ.Hippol.in ſing.cccclix.Dec.in capitu.ij.de fide inſtrumen.

Contrarium tenet Imola in l.nuda ratio.ff.de dona.& in c.fi.de confeſſ.Bald.in rubrica,de conſtitut.pecu. Videntur tamen iſti tenentes vltimam partem fateri, quòd prima opinio locum habeat in libro

merça

mercatorum:quia mercatores conſueuerunt facere librũ:vt per Alex. in dicto conſi.ccxlv.vol.vj.Bal.in rubrica.de fide inſtrumento.ver.inrandum dubitatur.

56 Et intellige de libro communi,non detento pro ſuo memoriali: vt per Fel.in d.c.ſi cautio.in x.limit.de fide inſtrument.

57 Decimò Limita generaliter in omni ſcriptura, quæ conſignatur à parte parti:vt per Pau.de Ca.in d.l.publia.§.ſi.ff.depoſiti.Alex.in conſi.xc.vol.iiij.Clau.in l.poſtquàm liti.Vital.in tract.clau.clau.liiij.Grat. conſi.lxxxj.& conſi.lxxxiij.vol.j.Rui.conſi.xl.vol.iiij.

58 X I.Limita,quia ſufficit præſentia fideiuſſoris,ſi principalis creditor confiteatur,ad liberationem debitoris principalis:ita voluit Bal.in cõſi.cccxcij.vo.iij.in ſecundo dubio:Soci.in d.regula lxiij.in ix.fal.Fel.in c.olim.de reſcrip.& in c.ſi cautio.in xij.limit.de fide inſtru.Hippo.in rubrica de probatio.Vital.in tract.clauſu.clauſu.liiij.

59 X I I.Limita in confeſſione geminata,quæ etiam parte abſente facta probat plenè:ita Rom.in l.nuda ratio.ff.de donatio.Pau.de Caſtr.in l. Publia.§.ſi.ff.depoſ.Corn.in conſi.cxxiij.vol.j.& in conſi.cxxxv.volu. j.Soci.in conſi.xv.verſi.tertius tractatus.vol.j.Dec.in conſi.clxiij.Cur. Iun.in conſi.clxviij.Gramma.conſi.ciui.lxxix.Fel.in c.ſi cautio.in xiij. limit.Soc.in reg.lxiij.in iij.limit.Iaſon.in repe.l.admonendi.ff.de iureiurand.Deciſ.Neapo.clxiiij,& in deciſ.cccxxxvij.in antiq.Fel.in cap. olim.de reſcrip.Zaſ.in conſi.j.vol.j.Grat.conſi. ij.vol.ij.Ruin.conſilio cxxviij.vol.ij.

Contrarium Ruin.conſi.lxxj.vol.iiij.

60 X I I I.Limita in renunciatione tacita, in qua non requiritur partis præſentia:Anto.de But.& ibi Imola in c.cùm pridem.de pact.Bal.in l. & heredi.§.nos autem.ff.de pact.Iac.But.& poſt eum Bal.in l.poſtquã liti.in ij.quæſt.C.de pact.Præpo.Alex.in conſi.xcix.vol.vij.Pro quo facit,nam licèt pactum expreſſum requirat partium præſentiam,non tamen tacitum;vt per Barto.Alexand.& alios.in l.poſt venditionem.C. de pactis.

Contra iſtam limitationem ſenſit Fel.in c.capitulum.in verſi.ij.limita.de reſcrip.

62 Tenendo tamen ipſam limitationem quæ videtur*communis,dicas idem eſſe in ficta confeſſione,quæ etiam abſenti prodeſt:Bal.in l.ſi tutor.C.de interdi.matri.Soc.in dicta regula lxiij.in xvj.limita.idem Bal. in l.quoniam.ff.de his,qui not.infam.

63 X I I I I.Limita in cauſis ſpiritualibus, in quibus confeſſio facta abſente parte,pleniſſimè operatur:Bald.in c.innotuit.de elect.Fel.in c.ſi cautio.in ij.limit.de fide inſtrum.in c.olim.de reſcript.Dec.in conſilio clxiij.

64 X V.Fallit fauore piæ cauſæ, cuius fauore etiam confeſſio facta in abſentia operatur:vt not.Io.de Ana.in conſi.lxxxv.Corne.in conſilio ccxv.vol.ij.Bal.in auth.ſimiliter.C.ad legem Falci.Fel.in d.c.ſi cautio. in ij.limit.Deciſ.Neap.clxiiij.& cccxxxvij.in antiq.

65 X V I.Fallit fauore dotis:vt tenet Bar.in conſi.ſuo cxxiij.Alexan.in conſi.xcix.vol.vij.& in conſi.iiij.vol.ij.Pau.de Caſt.in conſi.xcij.inci. quòd præfata ſententia.vol.ij.Alexan.in l.admonendi.ff.de iureiur.licet dubitet Iaſo.in d.l.admonendi.in repet.de hoc dicto,per ea quę ponit Bal.in rubrica de dot.promiſſ.& Deciſ.Neapo.cccxxxvij.Rui.conſi.xxxiiij.vol.iiij.

66 X V I I. Fallit in confeſſione facta abſenti in foro pœnitentiali: ita Bal.in l.rationes.in ſi.C.de proba.& in l.ij.C.de liber.& eo.lib.Alex.in conſi.clxxx.vol.ij.Fel.in d.c.ſi cautio.in ij.limi.& in c.olim.de reſcrip. Hippo.in ſing.ccij.

67 X V I I I.Fallit in his,quæ tendunt ad exonerationem conſcientiæ, quia in illis confeſſio facta parte abſente,plenè probat:Bal.in l.generaliter.in x.quæſt.C.de non numer.pecu.Cor.in conſi.ccxj.volu.iij.& in conſi.ccxv.vol.ij.Fel.in d.c.olim.de reſcrip.in c.ſi cautio.in ij.limit.de fide inſtrument.& in c.de hoc.de ſimon.Hippo.in ſingu.ccij.Aret.qui declarat in conſilio lxiiij.Deciſi.Neapo.clxiiij.Maria.Iun.conſilio xc, volumi.ij.

68 X I X.Fallit in confeſſione inſtrumentali, quæ facta parte abſente, plenè probat:Bal.& Sal.in l.deſiderium.C.depoſ.refert & ſequitur Iaſ. in d.l.admonendi.in repe.ff.de iureiur.Hippo.in rubrica de probatio. Pau.de Caſtro,in d.conſi.xcij.vol.ij.Crem.in ſingu.ſuo ciiij.Rui.conſi.xl.volu.iiij.

69 X X.Fallit quando agitur de ſola vtilitate,& commodo renuntiantis,vel confitentis,& ſine præiudicio cuiuſdam,quia valet talis confeſſio,& renunciatio etiam ſine alicuius præſentia : vt per Claud.in d.l. poſtquam liti,& ibi Purpu.in iiij.limit.C.de pact.

70 X X I.Fallit in confeſſione facta coram toto populo,quia tunc tranſit in notorium,& eſt ſufficiens ad cõdemnationem:vt per Ant.de But. in c.veſtra.de cohab.cler.& mulier.& in c.per inquiſitionem.de elect. per Fel.in c.cùm olim.de reſcrip.in iiij.fal.& in c.ſi cautio. Soc.in reg. lxiij.in xiiij.fal.

71 X X I I.Fallit in confeſſione facta in libello:Ruin.conſi.xxj.vol.j.& conſi.xlj.vol.iiij.

72 X X I I I.Fallit quando eſt cõfeſſio ſuper realibus,vtputà dominio, non probat in fauorem abſentis:Ruin.conſi.xl.vol.iiij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Confeßio extraiudicialis facta parte præſente,requirit expreſſam acceptationem.

1 NOnnulli voluerunt quòd confeſſio extraiudicialis facta parte præſente,requirat expreſſam acceptationem partis. Cyn.in l.j.in vj.q.C.de confeſſ.& ibi Salic.in xv.oppoſ.& idem Sal.in l.iubemus.in fine,C.de lib.cauſ.in l.generaliter.C.de non nume.pecu.idem Alexand.in conſi.clxxiiij.volu.vj.& in conſilio ccxij.vol.vj.Iaſ.in l.poſtquàm liti.C.de pact.& in l.error.nume.3.C.de iur.& fact.ignor.vbi dicit * communem.Alex.in conſilio lxxxj.volu.iiij.Aret.in conſilio xxvj.Bald.in l.ſuus.in ij.not.C.de repu. hered.Flor.in l.ſi.ff.de interr.act.iſtam tenet,& dicit communem Cur. ſenior.in conſilio lxxviij.& iſtam tenet,& dicit communem Cur.Iun. in conſilio cxlix.Fel.in c.ſi cautio.de fide inſtrumen.Soc.reg.lxiij.in ij. ampliat.Fel.in c.capitulum,de reſcrip.Vital.in tract.clauſu.clauſu.liiij. Pariſ.in conſi.cxxxj.volum.j.Caſſa.in conſue.Rebuff.in concord.Bertran.in conſilio lxxxiij.& in conſilio lxxxvj.volu.ij.& in conſi.ccxvj. volu.iij.Hiſpa.in c.per veſtras.char.lxxij.de dona.inter virum & vxorem.qui ampliat etiam in iudiciali confeſſione,Alciat.in rubrica.ff.de verbo.obliga.nu.3.dicit communem.

Contrarium voluit Abb.in c.ſi.in iiij.not.de ſucceſſ.ab inteſta.& ibi And.Barba.Alex.in l.iij.C.de rep.hered.Soc.in conſi.xij.volu.iij.& in conſilio ccxxviij.Dec.in c.at ſi clerici.de iudi.& in l.poſtquàm liti. C.de pact.& ibi etiam Claud.qui dicit, ꝙ iſtud tenent* communiter Docto.Philipp.Fran.in c.fin.de iureiur.in vj.Guald.cautela vj.de leg. Bertrand.in conſi.clxxvij.volu.iij.Franc.in c.fin.de iureiur in vj.Caccialup.in l.admondi.ff.de iureiur.Cotta in memorabilibus in verbo, confeſſio.Purpu,in l.poſtquàm liti.C.de pact.Ruin.conſi.cxxviij. vol. ij.Alciat.de præſumpt.in iij.regula.in xxj.præſumpt.vbi hanc dicit veriorem.

2 Pro concordia opin.dici poſſet,ꝙ aut quæritur quo ad reuocationẽ, id eſt,vt cõfeſſio poſſit reuocari,& tunc requiratur expreſſa partis acceptatio:aliàs ſemper poterit reuocari.ita procedit prima opin.& ita loquitur Sal.in d.l.generaliter.C.de non nume.pecu.& hoc tenet Soc. in regu.lxix.in j.fall.Iaſo.in l.error.C.de iur.& fact.ignor.Hippo.in rubrica,de probat.& in practica criminali.§.poſtquàm.& iſtam primam partem iſto tantùm caſu procedere declarat Purpu.in d.l.poſtquàm liti.C.de pact.

3 Aut quæritur quo ad iſtum effectum, vt ex confeſſione dicatur ius quæſitum parti:& tunc ſufficit confeſſionem eſſe factam parte præſente,maximè ſi ſit fauorabilis:ita Alex.in d.l.iij.C.de repud.hered.Soc.in dicto conſilio ccxxviij.& Dec.in dicto c.at ſi clerici.Purpu.in d.l.poſtquam liti.C.de pact.vbi etiam Dec.& ita ſentit Bertrand.in donatione.in conſilio cx.vol.j.& in conſilio cliiij.vol.j.& in conſilio clvj.vol. j.& in conſilio clxij.vol.ij.

Contrarium in donatione tenuit idem Bertran.in conſilio clxxiij. volu.primo.

4 Quid in renunciatione iuris de futuro, an ſufficiat partis præſentia ſine expreſſa acceptatione:vide Bertran.in conſilio clxj.nume.31.vol. iij.vbi tenet quòd valeat,quia ex quo eſt præſens,& tacens,pręſumitur acceptare.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Confeßio geminata,etiam extraiudicialis parit actionem.

1 GEminata cõfeſſio extraiudicialis producit actionem:Bart. in l.cùm ſcimus.in ſi.C.de agri.& cenſit.Abb.in c.ſi cautio. de fide inſtru.ad ſi.& in c.per tuas.de arbit.in repe.Cy.in l. j.C.de confeſ.Io.de Ana.in conſ.lv.inci.quia dubia.Rom. in l.ſed etſi poſſeſſori.§.item ſi iurauero.ff.de iureiur.in l.nuda ratio.ff. de dona.& in conſi.ccxc.inci.in caſu propoſitæ conſultationis.Pau.de Caſt.in l.Publia.§.ſi.ff.depoſ.Iaſ.in l.triticum.ff.de verb.obl.in fin.Iaſ. in l.nam & poſtea.§.ſi cum de hereditate.in fin.ff.de iureiur.in l.j.C.de pact.Soc.in regu.lxiij.verſi.fallit tertio.Iaſ.in repet.l.admonendi.ff.de iureiur.Corſet.in tract.de verbis geminatis.q.xij.Soc.in conſ.xv.vol.j. Fel.in c.ſi cautio.in verſi.fallit nono.& in verſi.fallit vlt.de fide inſtru. Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.cap.v.ff.de adul.Flor.in l.j.ff.de interro.act. Soc.in conſi.lxv.vol.j.Dec.in conſilio clij.Socin.in conſilio ccxxviij. Aret.in conſi.ij.Dec.Neap.cccxxxvij.in antiq.Iaſ.in cõſi.ij.vol.iij.Frã. Cur.in cõſ.clxviij.Hipp.in l.j.§.quæſtioni.ff.de queſt.Calca.in cõſ.xix.

Contrarium tenuit Aret.in l.triticum,in ſi.ff.de verb.obl.& idem dicit Iaſ.in d.l.triticum.& ſentit.Bar.ibi, & idẽ dicit Iaſ.in l.nã & poſtea. §.ſi

§.ſi cum de hereditate.ff.de iureiur.Sed in veritate Bar.in d.l.triticum, non contradicit,quia Bar.ibi ſentit quòd vtraque per ſe non producat actionem:ſed quòd ſimul iunctæ vnã tantùm pariunt actionem: ideò illæ confeſſiones intelliguntur de eiſdem decem:ſed ſi eſſent tales confeſſiones,quæ ſingulæ de per ſe valerent,tunc quia vna eſſet ſuperflua, niſi de aliis decem intelligeretur, ideò intelligitur in diuerſis:vt dicit Bar.in l.triticum.in confeſſionibus iudicialibus.

Vide concluſionem noſtram primam ſuprà eod.titu.de confeſſ.in xij.fallen.

3 Amplia idem eſſe in geminata confeſſione criminis,quæ præiudicat plenè,licet ſimplex non ſit:Fel.in c.de hoc.de ſimon.

4 Limita,& declara præcedentem regulam, quando confeſſionis geminatio fieret ex interuallo,non ſi incontinenti:vt per Alex.in l.j.ff.de verbo.oblig.& ibi etiam Aret.Iaſo.inſti.de actio.§.in perſonam Dec. in c.ſua nobis.de appellat.Fel.in c.ſi cautio,de fide inſtru.

5 An geminata confeſſio excludat exceptionem non numeratæ pecuniæ:Fel.in c.ſi cautio.de fide inſtru.poſt Abb.ibi, tenet quòd iſta confeſſio excludat exceptionem non numeratæ pecuniæ.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Confeſſio facta in precibus probat contra confitentem.

1 DIcit textus in l.cùm precum,& ibi no.Bal.& Sal.C.de liberali cau.quòd cõfeſſio facta in ſupplicatione Principi porrecta,probat contra ipſum cõfitentem:& latè tradit Dec. in conſi.dxxxiiij.

2 Primò Amplia,vt hæc concluſio procedat etiam ſi reſcriptum ſit reprobatum: Abb.& Felin.in c.examinata.de reſcrip.deci.Neapo.lxxj. in nouis.

3 Secundò Amplia etiamſi reſcriptum ſit ſubreptitium:vt tenet Caſſa. in conſi.xlvij.

Contrarium voluit Are.in l.j §.ſi quis ſimpliciter.ff.de verbo.obli. Franc.in c.fi.de iureiur.in ſexto.

4 Tertiò Amplia hoc habere locum etiam ſi contra illud reſcriptum fuiſſet prolata ſententia:Io.And.in c.cùm in poſitionibus.de iureiu.in vj.& ibi Franc.deciſ.Neapo.lxxj.in nou.

5 Quartò Amplia idem eſſe ſi eſſent verba enunciatiua,ſiue narratiua. Socin.conſil.xl.volumi.j.Maria.in c.fin.de libel.obla.Deciſ.Neapol. lxxj.in nou.

6 Quintò Amplia,vt ex ſola aſſertione facta in ſupplicatione Principi porrecta probetur mandatum:vt tradit Felin.in c.cùm in iure,de officio.delega.

7 Sextò Amplia,vt idem ſit in libello:quia verba etiam narratiua probant contra libellantem:vt eſt tex.in l.ij.& ibi Bar.Alex.& Iaſo.C.de inſti.& ſubſti.Iaſ.in §.ſi minus.inſti.de actio.

8 Et hoc procedit,vt probent etiam parte abſente:Bar.in l.certum.§.ſi quis abſente.ff.de confeſſ.Abb.& alij in c.fi.eo.ti.Imola in c.ſi cautio. de fide inſtru.

9 Declara,vt iſta ampliatio procedat poſt litem conteſtatam ſuper illo libello producto,& non ante:Soc.in conſi.ccxliiij.Iaſ.in §.ſi minus.inſti.de actio.Deci.in l.edita.C.de edendo.Soc.in conſi.xlj.vol.j.Maria. in c.fi.de libel.obla.Alex.in conſi.lxxj.vol.iij.

10 Primò Amplia iſtam ampliationem, vt ille videatur fateri omnia contenta in libello,& in omnibus ſibi præiudicet,qui reſpondet confitendo libellum.Maria.in c.j.in x.quæſt.de lit.conteſt.

11 Secundò Amplia iſtam ampliationem,quia poſt litem conteſtatam confeſſio facta in libello non poteſt reuocari,quia litis conteſt.habet vim quaſi contractus:prout eſt tex.in l.iij.§.idem ſcribit.ff.de pecul.& tradit Felin.in c.ij.de libel.obla.& tenet Iaſ.in dicto §.ſi minus.inſtitu. de actio.

12 Tertiò Amplia,quia ſi verba appoſita in libello ſint diſpoſitiua,confeſſio non poſſet reuocari,niſi probato errore,ſecus ſi eſſent verba ſimpliciter narratiua,ſeu enunciatiua.gl.Bar.& alij in l.error per illũ tex. C.de iuris,& fac.igno.& tradit Fel.in d.c.ij.de lib.obla.vbi iſtam concluſionem,pluribus modis ampliat,& limitat,ad quem recurri poteſt.

13 Septimò Amplia principaliter,vt idem ſit in reo,qui ſi aliquid fateatur in ſuis exceptionibus,ſtatur illis in eius præiudicium:vt eſt tex.in l. j.C.de his,qui poten.nom. & ibi no.Bar.& alij.& idem Bar.in l.ij.§.ſi quis abſente.in fi.ff.de confeſ.Roma.in conſi.lix.in vlt.dub.& in conſi.cxxxv.in vij.dub.Barba.in conſi.iij.vol.ij.

14 Octauò Amplia,vt quilibet producens ſcripturam,cenſeatur fateri omnia,quæ in dicta ſcriptura continentur: Grammat. conſilio ciuili lxxxix.

15 Primò Limita,niſi illa verba eſſent narratiua,quia tunc poſſunt reuocari:vt no.Bar.in l.qui familiæ.ff.fami. erciſ.& in l.prædia.C.de præd. minor.Alex.in l.edita.C.de eden.Maria.in c.fi.in vj.effectu.de lib.oblat.Purp.in l.edita.nu.56.C.de eden.

16 Primò Declara,vt iſta limi.videatur procedere,niſi verba enunciatiua eſſent neceſſaria in actu,de quo agitur:vt declarat Dec.in l.ij.nume.8.C.de inſtitu.& ſubſti.

17 Secundò Declara,quia etiam quòd verba libelli ſint enunciatiua,ſi non faciunt plenam probationem,tamen ſemiplenam probationem inducunt,vt declarat notab.Ruin.in conſi.cxlj.nu.13.vol.v.

18 Secundò Limita,quia talis confeſſio poteſt reuocari,quotieſcunque non fuerit ab ipſa parte acceptata:Iaſo.in conſi.xxj.verſicu.ij.reſpondetur.volumine iij.Purpur.poſt Soc.in dicta l.edita.nu.58.C.de eden.

19 Tertiò Limita,quia confeſſio facta in libello poteſt reuocari,quando tractatur de damno euitando:Iaſo.in dicto conſi.xxj.nu.2.vol.iij.

20 Quartò Limita,vt concluſio non procedat in confeſſione emanata in capitulis productis per partẽ in iudicio,quia illis non ſtatur in præiudiciũ producentis:nec cõfeſſio illa afficit ipſum producentẽ:Alex.in cõſi.cxxxiij.vol.j.& in cõſi.lxxx.vol.ij.Grã.conſi.ciuil.xiij:& conſi.cxlj.

Contrarium Barba.in conſi.iij.vol.ij.

21 Quintò Limita,nam confeſſio facta in poſitionibus,ſi confeſſus docuerit de errore,reuocari poteſt.Purp.in l.edita.nu.57.C.de eden.Maria.in c.fi.ver.j.caſu.de lib.obla.Iaſ.in conſi.xxj.verſic.iij.reſpondetur. volu.iij.

22 Et hoc procedit etiam ſi illa confeſſio fuiſſet iurata: vt dicit Staph. poſt alios,de literis grat.& iuſ.

23 Sublimita,quando eſſet error in facto proprio.Iaſo.in d.conſi.xxj. verſi.præterea.& iiij.vol.iij.

24 Nota tamen,quia eſt differentia inter confeſſionem factam in poſitionibus,& factam in articulis:nam prima probat contra confitentem.Alex.in conſi.cxviij.vol.ij.& in conſi.lxxj.vol.iij.Fel.in c.examinata.de iudic.

25 Confeſſio autem facta in articulis non præiudicat articulanti:vt dicit Alex.in cõſi.clxxij.in princ.vol.vj.Maria.in c.fraternitatis.de teſti.

26 Sextò Limita,quia iſta confeſſio non afficit confitentem ad effectũ, vt ipſe incidat in periurium:Barba.in conſi.xij.vol.ij.

27 Septimò Limita,nam quando quis narrat verba partis contrariæ, tunc non videtur illa fateri:Alex.in conſi.xlix.vol.vij.Dec.in c.iurauit. in prin.de proba.Claud.in l.Gallus.§.idem credendũ.ff.de lib.& poſthu.Purpu.in l.edita.C.de edendo,

28 Octauò Limita,quãdo verba fuiſſent prolata in eo libello,qui fuiſſet impugnatus per aduerſarium: quia tunc non poteſt amplius in eo ſe fundare.Soc.in conſi.xlj.vol.j.Maria.in c.fi.de libel.oblat.

29 Nonò Limita,quando pars negauit contenta in ſupplicatione,nam ex ea non poteſt amplius ſe adiuuare:Alex.in conſi.lxxvj.volu.vj.

30 Decimò Limita,vt procedat cõcluſio quando libellus eſſet ſcriptus manu ipſius confitentis,aliàs ſecus:vt dicit Bart.in d.l.cum precum.C. de libe.cau.

Contrarium tamen * communiter tenetur:Imola.in cap.ſi cautio, verſi.nec placet.de fide inſtru.Maria.in c.fi.de libel.oblat.

31 XI.Limita,quando quis produxiſſet libellum, vel ſupplicationem cum proteſtatione,ꝙ de eo volebat iuuari in parte,& partibus.Soci.in conſi.xxxvj.vol.iiij.

32 XII.Limita,quia iſta non eſt vera,ſed ficta confeſſio:Soc.in conſil. cxxij.vol.iiij.Dec.in l.ij.nu.8.C.de inſti.& ſubſti.vbi dicit,ꝙ propterea talis confeſſio non debet extendi de vno caſu ad alium.

34 XIII.Limita,vt iſta confeſſio ita facta,probet tantummodò illud, quod eſt neceſſarium ad illum actum,& non vlterius:vt poſt alios declarat Aimo.in conſi.cxcix.nu.12.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Confeſſio deliberata,an reuocari poſſit.

1 NOn modica diſſenſio eſt inter Doctores,an confeſſio quæ fuit deliberatè facta,poſſit reuocari:& opinionem negatiuam,ꝙ reuocari non poſſit,tenet gl.in c.ex literis.in verſi, admonita.in fi.verſi.ſed ſi fiat ex deliberatione, de diuor. gl.in c.fi.in verbo,iuxta.de iureiu.in vj.& ibi Domi.verſi.in eo autem ꝙ quis.Bal.in c.dudum.el ij.nu.34.ver.ſed nunquid.de elect.& in l.nõ ſolum.ver.ex hoc limitatur.ff.de procuratorib.& in l.ſi quidem.in fin. C.de excep.& in l.cùm precum.ver.ſi autem.C.de libe.cau.Arch.in c. fi.ver.vnde dixit.de iureiu.in vj.& in c.j.in prin.de accuſ.in vj.Ant.de Bu.ibi in c.fi.ver.ſi confeſſio eſt.de confeſ.Rom.in conſi.cccxlvj.verſ. ij.idem probatur.Barb.in conſi.xviij.ver.facit ſimile.vol.ij.& iſtã opi. ſenſit Inn.in c.cùm olim.de cenſib.quẽ refert Ant.de Bu.in d.c.fi.verſi. iij.requiritur,de confeſ.Ang.Are.in §.ſi minus.nu.21.inſti.de actio.Cæpol.caut.clxij.& latius in caut.lxix.Bertran.conſi.liij.nu.5.vol.ij.in antiq.Aimo conſi.cxij.nu.9.verſi.ideò confeſſio.licet non ſe firmet.

Contrariam tamen opi.tenuit Bal.ſibi contrarius in l.error.ver.tertij debet,C.de iur.& fac.igno.vt in l.iuriſiurandi.l.vlt.verſ.ſed pone ꝙ quis.ff.de iureiur.& in c.fi.nu.16.ver.tertium verbũ.de confeſ.& iſtam opi.ſenſit Spe.in ti.de poſitio.§.fi.nu.8.ver.itẽ ſi ponens.vbi tenet etiã deliberatam confeſſionem reuocari poſſe docto de errore.Roman.in conſi.cccxcj.& idem in l.ſi verò.§.de viro.in xxxj.fal.nu.59.ff.ſo.matr. Fran.in c.j.ver.iij.limita.de accuſa.in vj.Iaſ.in l.error.ver.ij.principali-

ter.C.de iur.& fac.ignor.& in l.j.ver.iij.ſubtilius. C.de errore calculi. vbi dicit hanc eſſe * commucem opi.& ibi Dec.vbi etiam ipſe dicit cõmunem opin.Vitalis.in clauſ.non errore ductus.verſi.ſecunda concluſio.licèt verſi.& propterea ſi quis.teneat contrarium. Grammat. conſi. ciuil.xxiiij.verſi.& in primis.Rui.conſ.x.ver.nec obſtat.vol.iij.Et hanc opinionem tanquam æquiorem,& tanquam magis * communem ſequendam exiſtimo,conſtito de errore.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Confeßio facta in ſcriptis,an poßit reuocari.

INter alios caſus, in quibus confeſſionẽ reuocari non poſſe Doctores ponunt, dubitatur de illo caſu,an quando cõfeſſio redacta eſt in ſcripturam,reuocari poſſit:quam confeſſionem nonnulli voluerunt reuocari non poſſe. Et in hac concluſione diſtinguendum eſſe exiſtimo inter confeſſionem extraiudicialem in ſcriptis,& confeſſionem iudicialem in ſcripturam redactam.

1 Circa primum caſum, ꝙ etiam confeſſio extraiudicialis redacta in ſcripturam reuocari non poſſit,tenuit Ripa in l.admonendi,num.155. verſi.aduerte tamen. ff.de iureiur.

Contrarium tamen voluit Grammat.not. ſuo xvj.verſiculo, vnde ſuccedit.

2 Et in confeſſione facta in libro communis,ſiue æſtimo, ꝙ poſſit reuocari,tenuit Bal.in c.fin.nu.19.verſi.Quid dices in æſtimo.de cõfeſſ.

3 Et hæc opinio videtur probabilior,nam * communiter cõcluditur ꝙ verba enunciatiua in inſtrumento prolata,inter partes non probẽt, quando de enunciato principaliter diſputatur:Bal.in l.ad probationẽ. in fi.C.loca.Abb. conſi.xxxiij. vol.ij. Alex.conſi.cxxxvj.vol.j.Matthe-ſyl.in ſingu.lxxix.incip.nota ꝙ quotieſcunque.& not.per Docto.in l. optimam.C.de contrahen.& committen.ſtipulat.

4 Circa ſecundum,quando confeſſio fuit iudicialis,& redacta in ſcripturam,ꝙ poſſit reuocari, prout in reſponſione ad poſitiones partis aduerſę,etiam non probato errore:tenet Bal.in l.j.ver.& nota ꝙ interdum.C.de fur.& in conſi.xxxix.& conſi.xlvij.volum.iiij.Ang.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.verſi.in tex.ibi,niſi.ff.de verbo.obl.Roma.conſi.lix.& conſi.lxx.verſi.j.quia.Roma.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu.58.ff.de ver. obli.Ruin.conſi.x.ver.nec obſtat.volu.iij.

5 Quod intelligitur,dummodò non ſit facta iſta reuocatio præcedenti termino ad deliberatè reſpondendum.Rom.in l.ſi verò.§.de viro.in xxj.fal.nu.58.ff.ſolu.matri.& in conſi.cccxcj.in princ.

6 Et propterea confeſſio reſultans ex poſitionibus,poteſt reuocari probato errore,ſiue ſit ſcripta,ſiue non ſcripta:nam ſcriptura quãtum ad hoc nihil refert.Spec.in ti.de poſit.§.fi.nu.8.verſi.item ſi ponens.Fran. in c.fi.verſi.& aduerte.de iureiur.in vj.

7 Sed quòd imò in hoc attenditur,an confeſſio ſit redacta in ſcripturam,vel ne,voluit Hoſt.in c.ex literis.verſic.vel adhuc.de diuort & ibi Io.And.Domi.in c.fi.de iureiur.in vj.Alex.in conſi.xxxiiij.vol.j.Iaſ.in l.error.C.de iur.& fac.ignor.

8 Si autem confeſſio fuit incontinenti reuocata,admittitur reuocatio, glo.in c.fina.in verbo,iuſta cauſa.verſi.ſed quid dices.& ibi Domi.ver. nota ex iſta glo.& ibi Archi.in verſi.excuſet.de iureiur.in vj.Hoſtien. in c.ex literis.verſi.vel adhuc.de diuor.& ibi Io.And.verſi.vel hic. Bal. in l.edita.verſi.ſæpè accidit.C.de eden.& in l.j.verſi.nota quòd interdum.C.de fur.Abb.in c.ſcriptum.nume.9.verſi.in glo.j.de elect.Fel.in c.qualiter,& quando.el j.ver.& dicit glo.de accuſat.Iaſ.in l.error.verſ. nam quælibet.C.de iur.& fac.ignor.

9 Secus ſi non fuerit incontinenti reuocata,quia tunc amplius reuocari non poteſt.Alex.in conſi.lxxj.ver.venio ad merita. vol.iij.Roma.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu.13.ff.de verbo.oblig.

10 Et ideò eſt diſtinguendum,quia quando reuocatio fit incontinenti, valet etiam non probato errore:& ita procedit,quod no.glo.in c.fi.in verb.iuſta.de iureiur.in vj.

11 Quando autem non fuit incontinenti reuocata,tunc requiritur probatio erroris:ita declarat Bal.in l.edita.in ij.lectu.verſi.ſæpè accidit.C. de edendo.Ant.de But.in c.fi.verſi.ex hoc apparet.de confeſſ. Franc.in c.j.verſi.tertio limita.de accuſa.in vj.Domi.in d.c.fin.verſi.nota ex iſta gl.de iureiuran.in vj.

12 Limita tamen,ꝙ ita demum confeſſio facta in ſcriptis,poteſt incontinenti reuocari,ſi non fuerit per partem acceptata.Fran.in c.cùm cauſam.verſi.& ex prædictis habetis.de appel.Alex.in conſi.cxviij.verſic. hoc probo.vol.iij.& in conſi.xc.vol.j.Rom.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter. nu.13.ff.de verb.oblig.Franc.in c.fin.verſi.& aduerte.de iureiur.in vj. cùm aliis,quæ latè ponit Tiraq.in tract.de retract.nu.16.verſi.quæ tamen intellige.

13 Declara,quòd tunc reuocatio dicitur facta incontinenti, quãdo fuit facta infra triduum:vt dicit Alex.in conſi.lxxj.verſic.venio ad merita. volu.iij.

De fide inſtrumentorum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Notarius non poteſt conficere inſtrumentum extra territorium illius, qui eum creauit.

1 COmmuniter * Doct.firmant hanc concluſionem, ꝙ Notarius non poteſt conficere inſtrumentum extra iuriſdictionem illius,qui eum creauit:ita tenet Spec. in ti.de inſtr.edit.§.reſtat.verſic.quid de his.Bar.in l. cunctos populos.verſi.vij.quæro.C.de ſumma Trin. Rota in nou.deciſ.ccxcj.Bella.deciſ.xxj. Gul.de Cu. in l.non aliter.ff.de adopt.Bellam.conſil.xliij.Io.And.in c.Romani.de foro compe.in vj.Bellam.conſi.xlij.Collect.in c.ſi cautio.in fin.de fide inſtru.Bar.in l.ij.ff.de offic.Proconſ.& Legat.in l.nec ei.§.eorum.ff.de adopt.Ant.de Bu.in c.cùm P.Tabellio.verſi.nunquid autem Tabellio. & ibi Abb.nu.9.& ibi etiam Imol.verſi.aduerte tamen.de fide inſtru. Bar.in l.apud Proconſulem.ff.de manumiſ.vindict.Domi.in c.Roma. §.fin.de foro compe.in vj.Ant.de Bu.in c.per venerabilem.verſ.poteſt tertio intelligi.qui fil.ſint legit.& ibi Præpoſi.in §.quòd autem.qui dicit iſtam * communem opin.q.viij. Ruin.conſi.lxix.volumi.iij. Boer. deciſ.ccxlij.

2 Primò Amplia etiam de conſenſu partium.Collect.in c.cùm P.Tabellio.in princ.de fide inſtru.Bar.in l.ij.ff.de offic.Proconſ.& leg.Ant. de But.in c.cùm P. Tabellio.verſic.nunquid Tabellio.de fide inſtru.& ibi Imol.verſi.an autem poſſet.Bal.in l.repetita.C.de epiſ.& cle.Ioan. And.in addit.Specu.in titu.de inſtru.edit.§. reſtat.verſicu.quid de his. Ant.de Bu.in c.per venerabilem.verſi.poteſt tertio intelligi.qui fil.ſint leg.& ibi Præpoſit.in §.quòd autem. qui dicit iſtam * cõmunem opi.

Contrarium Specul.in titu.de inſtrumen.edit.§.reſtat.verſicu.quid de his.

3 Tenendo primam opinionem limita in Notariis, qui ſunt iudices cartularij,qui habent maiorem auctoritatem,& propterea poſſunt etiã extra territorium inſtrumenrum conficere de partium conſenſu:ita Fel.limitat in c.cùm P.Tabellio.in xv.q.de fide inſtru.

4 Secundò Amplia,etiam inter ipſos ſubditos iuriſdictioni creantis eum in Notarium,vt non poſſit conficere inſtrumentum:vt dicit Abb. in c.cũ P.Tabellio.vbi dicit Doct. * cõmuniter ita tenere.de fide inſtr.

Contrarium tenet Bal.in l.cunctos populos.verſi.nunc quæro.circa hoc ſequitur.C.de ſumma Tri.Abb.in c.ſicut.nu.14.ne cler.vel monach.Bal.in c.cùm dilectus.in prin.de fide inſtru.Fel.in c.ad audientiã. de præſcript.verſi.fatetur tamen.

5 Primò Fallit in creatis à Papa, vel Imperatore,qui vbique locorum poſſunt inſtrumenta conficere.Spec.in tit.de inſtru.edit.§.reſtat.verſi. quid de his.Rota in nou.deciſ.ccxcj. Bellam.deciſ.xxj. & conſi.xlij.& conſi.xliij.& conſi.ccxlvj.Imol.in c.cùm P.Tabellio.verſicu.an autem conſtitutus.de fide inſtru.Ant.de Bu.in c.per venerabilem.verſi.ad primum & ſecundum,qui fil.ſint legitimi.Domin.in c.Roma.§.fi.de foro compet.in vj.Abb.in c.ſicut.nu.12.ne cleric.vel mona.Fel.in d.c.cùm P.Tabellio.Fel.in c.ad audientiam.de præſcrip.verſicu.fatetur tamen. Præpoſ.in c.per venerabilem.§.quod autem.ver.quæro quartò.qui filij ſint legit.Boer.deciſ.ccxlij.quòd Abb.intelligit procedere propter partiũ conſenſum,& non aliàs.in c.cùm P.Tabel.de fide inſtr.vbi Fel.

6 Amplia etiam ſi inſtrumentum confectum infra territorium careat ſubſtantialibus iuris communis,ſi modò habeat ſubſtantialia,ſecundum conſuetudinem illius loci,vt vbique fidem faciat.Guido Papæ.q. cclxij.Dyn.in conſi.xxxj.Bar.in l.ex ea parte.ff.de verbo.obli.Rochus in c.fin.de conſuet.

7 Limita,quia creatus à laico etiam Imperatore non conficit inſtrumenta in ſpiritualibus,& beneficialibus.Hoſti.in ſumma,ne cleric.vel monach.§.quæ poſſunt.verſi.ſed quamuis.Hoſt.in c.ſicut.verſ.nũquid ergo Tabellio.ne clerici,vel monachi.& ibi Ant.de But.Præpoſi.in c. per venerabilem.§.qui autem.in q.vij.qui fil.ſint legit.

Contrarium Abb.in c.ſicut.nu.17.ne cler.vel mona.vbi Pe.de Anch. nu.4.& 5.& Card.

8 Et idem in creato ab eccleſiaſtico quo ad temporalia.Hoſti.in ſum. ne cler.vel monach.§.quæ ſunt.verſi.ſed quamuis.

Contrarium Hoſt.in c.ſicut.verſ.econuerſo autem.ne cler.vel monach.& ibi Ant.de Bu.vbi Pe.de Anch.nu.4.& 5.& Card.Præpoſit.in c.per venerabilem.§.quod autem.in viij.q.

9 Limita ſecus eſſe de conſuetudine,de qua atteſtatur.Abb.in c.ſicut. nu.12.ne cleric.vel monac.& ibi etiam Pe.de Anch.

10 Secundò Fallit,nam inſtrumenta confecta infra territorium creantis,etiam ꝙ eſſet inferior à Principe ſupremo,fidẽ faciunt vbique.Spe. in ti.de inſtru.edit.§.reſtat.verſi.quid de his.Bar.in l.cunctos populos. verſi.vij.quæro.C.de ſumma Tri.Rota in no.deciſ.ccxcj.Bellam.conſi.xlij.Abb.in c.cùm P.Tabellio.de fide inſtrument.nu.9.& ibi Imola

verſi.aduerte tamen.Domi.in c.Romana.§.fi.de foro.compe.in vj.Bal. in c.cum dilectus.in prin.de fide inſtru.Ant.de Butr.in c.per venerabilem.verſi.ſed eſt dubium.qui filij ſint legi.Præpoſi.in d.c.per venerabilem.in §.quod autem.verſi.quintò quæro.qui filij ſint legi.

11 Tertiò Fallit,nam notarius etiam creatus ab inferiore poteſt conficere inſtrumentum etiam inter non ſubditos,infra tamen territorium conſtituentis.Ant.de But.in c.per venerabilem. verſic.ſecundò poteſt intelligi.qui filij ſint legi.Abb.in c.cùm P.Tabellio.verſi.ſi verò Tabellio.& ibi Feli.verſi.in xiij.q.de fide inſtru.Præpoſi. in c. per venerabilem.§.quod autem.verſi.ſecundò poteſt intelligi.qui filij ſint legi.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Notario in inſtrumento aſſerenti aliquid capitulariter,vel collegialiter eſſe factum,an credatur.

SATIS perplexus eſt ille articulus,vtrum ſtetur aſſertioni Notarij,quando dicit: Vniuerſitas talis loci,vel Capitulum talis Eccleſiæ aliquid fecit, ſi vel neceſſariò ſint nomina ſingulorum exprimenda,vt conſtare poſſit,an duæ partes Vniuerſitatis,Capituli,vel Collegij interuenerint.

1 Et in primis glo.fi.in c.fi.de procu.in verſ.ſed videtur.tenet neceſſariò nomina eſſe exprimenda. & idem tenet Hoſti. in titu.de ſynod.§.& qualiter.in prin.Bar.in l.j.verſi.item facit.ff.de alb.ſcrib.Rota in antiq. deciſi.cxxxij.& deciſ.cccccxliiij. Pau.in tracta.de poteſta.ca.ſede vacan.in v.prælud.nu.19.vbi dicit,ita tenere curiam.Grat.conſi.lxvj.in fi. verſicu.non obſtat.volu.j.

Contrarium quòd non ſit neceſſarium exprimere nomina , ſed ſatis ſit quòd Notarius atteſtetur interueniſſe totam vniuerſitatem, vel maiorem partem illius,tenuit Spec.in tit.de ſyndi.§.j.verſi.porrò.& verſi. item opponitur.& ibi Io.And.ſuper verbo,porrò. Feder.de Sen.conſi. cxlviij.verſi.præterea præſumptio.& conſi.ccxxvij.verſi.ſed dato.Cardi.in c.quanto.in ſexto notab. de his,quæ fiunt à Præla.ſine conſen.ca. & ibi Anch.in tertio nota.& ibi Abb. verſi.vltimò notab.Oldra.conſi. 10c.Rota in antiq.deciſi.dccxcj.Bal.in l.j.verſi.ſed ibi agitur.de magiſtra.conue.Abb.in c.j.verſi.vltimò quæro.de ſyndi.& ibi Imola verſic. ſed hic poteſt eſſe dubium.Bertran.in conſi.cxcij.verſi. & iſtud videretur.vol.ij.in nouis.Soci.in conſi.xcv.verſ.nec obſtat.vol.iij.Ant.de Bu. in c.j. verſi. quæro de forma.de ſyndi.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.j.ff.de albo ſcrib.Card.in c.j.in xj.q.de ſyndi.Bal.in l.ciuitas.in fin.verbis. ff.ſi cer.peta.Anto.de But.in c.ea noſcitur.verſi.oro attendatis. de his , quæ fiunt à Præla.& ibi Card.verſic.oppono ad idem.Deciſ.Neapoli.iiij.in quarto dubio.in nouis.Ruinus conſi.clxxxix.verſi.non obſtat inſuper. vol.j.& conſi.ccxvij.verſi.& propterea iſto caſu.eod.vol. Corn. conſi. clxxxix.verſi.nec etiam obſtat.vol.ij.Abb.in c.inter dilectos. in quarto notab.de dona.Albe.in l.nulli.nu.7.verſic.ex quo etiam.ff.quod cuiuſque vniuer.nomi.Lauren.de Rodulph.in c.ſine exceptione. q.xxiiij. verſi.ſed quæro.xij.q.ij.

2 Tenendo primam opinionem, ꝙ requiratur expreſſio nominum, Primò Limita , niſi tam magna ſit vniuerſitas , vt nomina ſingulorum non facilè exprimi poſſint.Hoſti.in tit.de ſyndi.§.& qualiter.Bar.in l.j. ff.de albo ſcrib.Abb.in c.j.de ſyndi.verſic.vltimò quæro.Calcan.conſi. lxxviij.verſi.non obſtat & octauo.Pariſ.conſi.lxxxij.vol.iiij.

3 Secundò Limita,niſi ſigillum Capituli ſeu Vniuerſitatis ſit adiectũ: quia tunc non eſt neceſſe exprimi nomina ſingulorum. Rota in antiq. deciſi.cxxxij.Abb.in c.j.verſi.vltimò quæro.de ſyndi. Pau.in tracta.de poteſtate.c.ſede vacante.in prælud.in 19.nu.

4 Tenendo ſecundam opinionem,Primò Limita illam non procedere in actibus ponderoſis:vtputà in alienationibus,in quibus neceſſe eſt exprimere nomina ſingulorum de vniuerſitate.ita Archid.in c.ſiue exceptione.in fi.xij.q.ij.verſ.in glo.ſufficit.Bar.in l.j. ff.de albo ſcrib.verſ. item facit.Ant.de But.in c.j.verſi.quæro de forma.de ſyndi.& ibi Car. in xj.q.Caſſa.in conſuetu.verſic.quæ quidem conſenſu.Alex.in conſi.j. vol.iiij.verſi.item poteſt dici. Grat.conſi.lxvj.verſi.ſed quoniam.vol.j. Bal.in l.ciuitas.in fin.verbis.ff.ſi cer.peta.

5 Contrarium in alienatione rei eccleſiaſticæ,licet aliud dicat in alienatione rei ciuitatis,voluit Corne.in conſi.clxxxj.verſi.hoc etiam obſtat.volu.ij.

6 Secundò Limita niſi Notarius nõ per nomina collectiua loquatur, ſed per nomina indefinita:puta Decuriones,Canonici,& ſimilia: tunc enim non probaretur factum vniuerſitatis , niſi nomina eſſent expreſſa.Alber.in l.nulli.nu.7.verſi.ex quo etiam dependet,ff.quod cuiuſque vniuerſi.nomi.Anchar.in c.quanto.in tertio notab. de his , quæ fiunt à Præla.Deciſi.Neapol.iiij.in ſecundo dub.in nouis.

7 Tertiò Limita quando Notarius ita aſſereret,nõ ex ſe ipſo,ſed quando homines de vniuerſitate ita aſſerebant: vt declarat Soci. conſi. xcv. nume.5.volu.iiij.

FINIS LIBRI PRIMI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER SECVNDVS.

In quo habentur Concluſiones ad materiam Iudiciariam pertinentes.

De Iudiciis. Concluſio Prima.

ARGVMENTVM.

Iudicium vbi eſt cœptum,ibi debet terminari.

1 REGVLARITER IVDICIUM debet coram eodem iudice terminari,coram quo eſt cœptum : ita probat tex. in l.vbi cœptum. ff. de iudic. & in §.quoniam.in authen.de teſtib.

Declara , quia in hoc caſu dicitur cœptum iudicium, etiam ante litis conteſtationem.Guido Papæ. q.ccccxxj. poſt glo. & Doct.in dicta l.vbi cœptum.

2 Quinimò etiam per ſolam citationem vel per ſolum matrimonium cum clauſula,ſi te ſenſeris, &c. Caſſan.in conſilio xlv.nume.27.

3 Primò Amplia, vt nec in eadem , nec in connexa cauſa alius iudex adiri poſſit.Bal.in c.j.de controuerſ.inueſtitu.apud pares termi.propè fin.Lancelo.Deci.in d.l.vbi cœptum.& Philip.Deci.in c.ex tenore. de reſcrip:& Feli.Lancelo.Deci.in l.ſi quis poſteaquàm.ff.de iudic.licet dicat ſe dubitare.Areti.in conſi.xxix.

4 Secundò Amplia etiam in voluntariis,in quibus habet locum regula l.cœptum.per tex.in l.j.ff.de officio conſu.Lapus allega.lxxviij.in ſecunda quæſtio.Lancelo.Deci.in dicta l.vbi cœptum.Philip.Deci.in dicto c.ex tenore.de reſcript.Feli.Lancelo.Deci.in l. ſi quis poſteaquàm. de iudiciis.

5 Tertiò Amplia text. in l.vbi cœptum, vt procedat coram arbitro, quando ex forma ſtatuti laudata per arbitros habent executionem: ita Pau.de Caſtro in l.pecuniam.ff.ſi certum peta,& ibi Alexan, & ibi Iaſ. in octauo notab.Lancelo.Deci.in dicta l.vbi cœptum. & Philip.Deci. in c.ex tenore.de reſcrip.Feli.in dicto c.ex tenore.in x.fallen. Lancelo. Deci.in l.ſi quis poſtquàm.ff.de iudic.

6 Quartò Amplia idem eſſe in iudicibus delegatis,quia pendente lite coràm vno,non poteſt procedi coràm alio,dicto cap.ex tenore.& po-

nit ibi Felinus.

7 Quintò Amplia, vt pendente lite coram ordinario, etiam legatus adiri non poſſit per viam quærelæ: vt notat Abb.in c.cùm in eccleſia. de appel.Deci.in dicto c.ex tenore.

8 Sextò Amplia, vt plus operetur pendentia litis, quàm ſententia, ſecundùm Soci.in l.ſi quis cùm totum.§.planè.ff.de exec.rei iudi.

9 Septimò Amplia, vt etiam iuriſdictio Papæ poſſit per ordinarium præueniri, & tunc lis cœpta coram ordinario, coram eo debet terminari, niſi princeps ex certa ſcientia auocaret. Philip.Francus in c.vt debitus.de appellationib.

11 Octauò Amplia, vt etiam cadat à cauſa, qui trahit coram diuerſis iudicibus. Bouer.in verbo, clericus.in vj.ſingul.

Contrarium infrà in fine limitationis.

12 Nonò Amplia, vt talis exceptio impediat litis ingreſſum. Feli.in c.exceptionem.de exceptionib.

13 Decimò Amplia, vt reſcriptum obtentum tacita litis pendentia coram alio iudice, ſit nullum: vt per Hiſpa.in c.per veſtras.de dona.inter vir.& vxo.& in c.incip.quartò cùm dicit tex.nu.12.

14 Primò Limita, quia ex cauſa neceſſitatis iudicium cœptum coram vno iudice, coram alio perficitur: vt eſt tex.in l.ſed & ſi reſtituatur, §.ſed & ſi dies.ff.de iudic.& ibi Bar.& glo.& Bar.in d.l.vbi cœptum.

15 Vbi ampliat, ſiue neceſſitas illa inſit à principio, ſiue ſuperueniat ex poſt facto: & idem voluit Ang.in d.l.vbi cœptũ.& Pau.de Caſ.ibi in fi. idẽ voluit Bal. & Ang.in d.l.ſed & ſi reſtituatur.§.ædiũ nomine. ff.de iudic.Feli.in d.c.ex tenore.in v.fallen.Brunus conſi.liiij.Corſetus in ſinglarib.in verbo, iudicium.

16 Et facit, nam ſtante clauſula, quod ſi non omnes, &c. vno impedito, alius proſequitur iudicium.c.cum plures.de offic.deleg.in vj.Ang.in d. l.vbi cœptum. Felin.in cap.ex tenore.in vij.fallen.& in cap.poſtulaſti, de homicid.

17 Secundò Limita in eo, qui ex priuilegio habet facultatem eligendi vnum ex pluribus iudicibus, quia citatus poteſt eius forum, coram quo citatur declinare: & alium iudicium eligere. authen. habita. C.ne filius pro patre.Bar.& Ang.in l.vbi cœptum: Soci.in conſi.xciij.volu.iij.Feli. in d.c.ex tenore.in vj.fallen.

18 Et idem eſt ſi iudex, coram quo quis fuit citatus, allegetur ſuſpectus: vt per Ange.in d.l.vbi cœptum.per Feli.in loco præalleg.

19 Tertiò Limita in crimine hæreſis, in quo eſt iſtud ſpeciale, ꝙ coram pluribus diuerſis iudicibus poteſt de eodem crimine cognoſci. cap. per hoc, §.j. de hæreti.in vj.notab.in d. l.vbi cœptum. Feli.in d.c.ex tenore. in viij.fallen.& in c.cum M.Ferrarienſis.de conſtitu.Pau.de Caſt.in l.ſi quis poſteaquàm.ff.de iudic.

Contrarium videtur ſentire Bal.in l.ſi pluribus.ff.de lega.j.

Sed Alex.in d.l.ſi pluribus.ibi circa fi.nu.5.declarat qualiter intelligatur iſta limitatio, dum reſpondet ad c.per hòc. §.j.de hæreti.videlicet ꝙ iſta limitatio procedit quando inquiſitores diuerſorum locorum inquirunt, ſecus ſi non eſſent diuerſorum locorum: vt ibi per eum.

20 Quartò Limita, quia iudicium non eſt nullum donec opponatur: ſed requiritur oppoſitio: ita Inno.in c. cùm M.Ferra.in fin.de conſtitu. Lancelo.Deci.in d.l.vbi cœptum.Barto.in l.ſepulchri. in fi. ff.de ſepul. viola.Bal.in c.paſtoralis.de reſcrip.in l.j.ff.de offic.conſu. Roma.in l.j. ff.de acqui.hered.Ang.in l.ſi is, à quo.ff.de rei ven.in l.penul. ff.de peti. hered.Pet.de Anch.in c.quandiu.de appel.Imo.in l.cum procurator.§. dominus.ff.de ope.noui nun.Imo.in c.cæterùm.in fi.de reſcrip. Ant.de But.in c.j.in fi.de cauſ.poſſeſ.& propri.Bal.in l.nulli.in fin.Ce.de iudic. Abb.in c.cùm contingat.de reſcrip.Abb.in d.c.cùm M.Ferra.& ibi Feli.& Deci.de conſtitu.idem tenet Feli.in d.c.ex tenore.de reſcrip.in ix. fallen.Deci.ibi.Philip.Fran.in c.vt debitus.de appel.Corſe.in ſingu.in verbo, iudicium.Pet.de Ancha.in repeti.cap.poſtulaſti.de foro compe. Alex.in conſi.xj.vol.j.Deciſ.Neapo.ccclij.vbi etiam, an poſſit opponi poſt litem conteſtatam.Ruinus conſi.lxj.vol.v.

21 Quintò Limita, nam reus, qui fuit cõtumax, non poteſt opponere de litis pendentia coram alio iudice.Bar.in d.l.vbi cœptum.& in d.l.ſepulchri.ff.de ſepul.vio.& in l.quamuis.in fi.ff.de dam.infec.Pau.de Caſt.in l.quamuis.ff.de in ius voc.Ant.de Bu.in c.propoſuiſti.& ibi Abb.de foro compe.Pet.de Anch.in repeti.c.poſtulaſti.eo.tit.Abb.in c.dilecti.eo. tit.Io.And.in addi.Spec.in tit.de compe.iud.addi.§.j.verſi.ſed pone.Ange.Aret.in tract.malefic.in verbo, hæc eſt quædam inquiſitio. Bouer.in verbo, clericus.in viij.ſingu.ponit Alex.in l.de die.§.fi.ff.qui ſatiſd.cog. ex mente Bal.ibi in lect.antiqua, & Pe.de Anch.ibi.Alex.in conſ.xxiij. vol.iij.& iſtam limita. ponit Feli.in d.c.ex tenore.in j.fal.Dec.ibi. Car. in c.propoſuiſti.de fo.compe.Pet.de Anch.in conſi.cxcvj.in fin.Feli.in c.cùm M.Ferra.de conſtitu.Hippo.in ſing.ccxxxix.idem tenet Feli.in c. cùm Romana, de appel.idem tenet Bal.in l.ſenatuſcon.C.qui accuſ.nõ poſſ.Iac. de Beluiſin l.j.C.vbi de cri.in quæſt.per eum diſputata. Bal.in l.ſi ex pluribus.de lega.j.Corſe.in ſing.in verbo, iudicium. Alex.in l.hoc amplius.§.Celſus.ff.de dam.infe.Bal.in quæſt.per eum diſputata, incip. accuſatus, de vi turbatiua.verſi.quintò ſic innouans, &c. & idem Bald. in l.j.verſi.tertiò quæ.o.C.vbi de cri.& dicunt Bart.in l.& ſi amicis.§.j. ff.de adulte.& Bal.in l.penul.C.de execu.rei.iud.& Anto.de But.in ca. de his.de accuſa.vbi etiam Imola.

22 Et propterea Bal.in l.& ſi ſeuerior.C.ex quib.cau.infa.irrog. dicit, ꝙ bannitus ab vno loco ob contumaciam, ratione delicti, poterit effectualiter in alio loco puniri.

23 Quod limitat Bal.in conſi.cxxiiij.vol.v, niſi in loco, à quo fuiſſet bannitus tanquàm contumax deuentum fuiſſet ad cõfiſcationem omnium bonorum in eodem loco exiſtentium: quæ ad fiſcum perueniſſent propter illam condemnationem; quia tunc non poſſet in alio loco puniri.

24 Principalem tamen limitationem quòd contumax non poteſt allegare litis pendentiam in loco, in quo ipſe comparere non contempſit.

Limita niſi reus contumax eſſet paratus purgare contumaciam ſolutis expenſis: & ita offerret, vel prius ipſam contumaciam purgaſſet. ita Barto.in dicta l.ſepulchri.ff.de ſepul.viola.Ange. in l.quamuis.ff.de damno infect.Petrus de Ancha.in repeti.cap.poſtulaſti.de foro compe. Deci.in dicto c.ex tenore.de reſcrip.& fuit de mente Abb.in dicto c.ex tenore.vt ponderat ibi Deci.& voluit Paul. de Caſtro in l.ſi quis poſteaquàm.ff.de iudic.idem tenet Alexand.in l.hoc amplius. §. Celſus. ff.de damno infecto.

Contrarium quòd in iſto caſu non liceat purgare contumaciam, & allegare litis pendentiam: tenuit Barto.in dicta l.quamuis. ff.de damno infecto.& Imola in dicta l. quamuis. Lancelotus Decius in dicta l.vbi cœptum.

25 Aliqui voluerunt diſtinguere, aut ius actoris eſſet effectum deterius, & non liceat purgare contumaciam: ſecus ſi non ſit effectum deterius: ita Pau.de Caſt.in dicta l.quamuis.eſt in §.Celſus.& videntur ibi etiam ſequi Alex.& Feli.in dicto c.ex tenore.

26 Tenendo tamen primam opinionem ꝙ liceat purgare contumaciã.

Amplia quòd etiam ſi primus iudex non inhibuit, ſecundus tamen poteſt allegare litis pendentiam: vt per Alex.in d.l.Celſus.licet Roma. in d.l.quamuis, teneat contrarium.

27 Sextò Limita quando primus iudex eſt negligens in iuſtitia adminiſtranda: quia tunc alius poteſt adiri, non obſtante litis pendentia coram primo.Barto.Ange.Roma.Imola & Alex.in l.quamuis.ff.de damno infecto.Feli.in c.ex tenore.in ij.fallen.Petrus de Ancharano in conſi.cxcvj.in fine, Abbas in cap.dilecti.de foro compet. Corſettus in verbo, iudicium.in fine.

28 Amplia ex mente Barto.etiam ꝙ primus iudex ſit paratus iuſtitiam facere: ita colligunt Docto.ex mente Barto.in dicta l.quamuis.& ibi ſequitur Imola & Roma.

Contrarium Ang.ibi & Alex.& Fel.videntur ſequi in d.c.ex tenore.

29 Septimò Limita, vbi quis coram primo iudice non poteſt conſequi iuſtitiæ complementum propter potentiam de facto ortam.Abb.in ca. poſtulaſti.in primo notab.& ibi Ioan.de Anania, de homicid. & Abb. in c.propoſuiſti.de foro compe.Feli.in ca.ex ratione. Corſettus in ſingularib.in verbo, iudicium.

30 Octauò Limita, nam cœptum per vnum iudicem alius perficit, quando primus principaliter, & directò, nõ poterat ſuper eo ſe interponere: prout eſt in inquiſitione hæreſis, qui in foro pœnitentiæ mandat vſuras reſtitui: ſed in foro iudiciali ad talem vſurarum reſtitutionem ordinarius compellit ipſum vſurarium.Io.Monac.& Io.And.in c.accuſatus.de hæret.in vj.& ibi Domi.in §.de quæſtionibus.Bal.in c.hac edictali.§.ad hæc.de pa.iur.fir.Feli.in c.ex tenore.in iiij.limita.de reſcrip. Io.de Ana. in c.poſtulaſti.de homi.Fede.de Senis in conſi.clvij. Pro quo facit, nam pendente iudicio coram iudice ſeculari, ratione iuramẽti recurritur ad eccleſiaſticum.Bal.in l.j.C.de reb.cred.Iaſ.in conſi.ix.vol.j.

31 Nonò Limita in his caſibus, in quibus laicus, pendente iudicio, clericus factus eximitur à iuriſdictione iudicis laici, q caſus habentur in alia concluſione noſtra.& iſtam fallen.ponit Feli.in d.c.ex tenore. in xj.fal.

32 Decimò Limita in caſu ca.vt debitus.de appel.vbi iuſtè appellans ab interlocutoria, totum negotium principale coram alio inchoatum, ad iudicem ad quem deuoluit, ponit Corſet.in verbo, iudicium.facit quod dictum eſt in ſeptima limitatione.

33 Fallit in executiuis, in quibus licet pendente executione coram vno, pro eadem executione alium adire: ita Iaſ.in conſi.ix.in ij.reſp.ad motiua Vicarij, & in conſi.xxviij.vol.j.

34 Duodecimò Limita, vbi iudicium primò inchoatum coram primò iudice erat nullum: quia ſuper eodem negotio poteſt alius adiri, nec poteſt excipi de primo iudicio nullo.Corſet.in ſing.in verbo, iudicium.

35 Decimotertiò Limita, quia hoc intelligitur reſpectu vnius, & eiuſdẽ negotij, ita ꝙ exceptio rei iudicatæ in vno, obſtaret in alio iudicio.Soci. in conſi.xxxviij.lib.j.ſecus ſi iudicia tenderent ad diuerſos fines. Iaſ.in conſi.ix.vol.j.& in ij.reſpon.ad motiua Vicarij.

36 Decimoquartò Limita, nam oportet de litis pendentia coram alio iudice excipere ante litem conteſtatam.Bal.in l.peremptorias. in fi. quæ ſen.reſcin.non poſſ.& in authen.ſed nouo iure.verſi.ſed pone in ciuitate.C.de ſer.fugi.Bal.in diſputa.incip.accuſatus de vi turbatiua. verſi.vj. ſic.& in l.ſi pluribus.ff.de lega.j.Io.de Imo.in l.cum procurator.§.ſi dominus.ff.de ope.no.nun.Calca.in conſi.cij.

37 Decimoquintò Limita, ſi quædam tantùm exceptiones opponi poſſint contra inſtrumentum: vt declarat Guid.Papæ quæſt.ccccxxj.

Decimoſex

38 XVI. Limita, nam licet quis trahat aduerſarium coram diuerſis iudicibus, non tamen propterea cauſam amittit. Fel. in c. ad audientiam. el ij. de reſcript.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Ius ſuperueniens, pendente lite, ex cauſa de præterito, iudicium conualidat.

1 SIne difficultate Doctò. approbant illam concluſionem, ꝙ ius ſuperueniens, pendente iudicio, ex cauſa de præterito, operatur, vt in ea cauſa ſententia fundari poſſit, vt eſt tex. in l. ſi rem. §. fi. ff. de pig. act. & ibi gl. Odofred. in fi. ver. vnde, & in rei ven. & Alb. in ſummario. & Bar. etiam in ſummario, & Bal. in ſummario. & in lectu. antiqua. verſi. deinde nota ꝙ ius. Pau. de Caſt. Sal. & Aret. omnes in ſummario. Ad idem eſt tex. in l. ſi mandauero tibi, vt à Titio. & ibi gl. vnica. ff. mand. & ibi Odofred. verſi. & ita nota. Bar. no. in ſummario. Bal. Alb. & Sal. omnes in ſummario. Idem voluit gl. magna. in l. nõ poteſt. ff. de iud. in ver. vel breuiter dicas. & ibi Odofred. verſi. item iſte tex. & ibi Bar. verſ. aut erat defectus. Albe. verſ. vel dicit gl. & verſi. ſi autem ius ſuperuenit. & ibi Bal. verſi. aut in iudiciis, & ibi Paul. de Caſt. verſ. aut habuit originem: & ibi Ang. ver. ſi autem ius. Bar. in l. j. ver. quæro, quid ſi exceptio. ff. de excep. & ibi Pau. de Ca. verſi. item actor. in l. ſi Titius. verſ. quæro circa hoc. ff. de verb. oblig. & ibi Pau. de Ca. verſ. ſi tamen actori. & Aret. verſic. ſed tunc quæritur. & verſi. & ad materiam vide & ibi Iaſ. ver. ſucceſſiuè quærit Bart. Claud. verſ. ſed circa præmiſſa. Ang. Aret. in §. j. ver. ij. caſu principali. inſti. de act. Bal. in l. vnica. verſi. viſo principio. C. de aliena. iudi. mut. cau. fact. Alex. in l. fi. verſ. & ex hoc habes. ff. ſi ex nox. cauſa agat. Anch. in c. Abbate. in xix. notab. de re iud. Alex. conſi. cl. verſ. & licet quando. vol. v. & conſi. clxxvij. verſi. vnde in propoſito. volu. ij. Imola in l. ſi filius, qui patri. verſ. & ſecundum hoc facit ad quæſtionem. ff. de vulga. & pup. & in l. heres quandocunque. verſi. & facit iſte tex. ff. de acquir. here. & ibi Rom. dicto verſ. & ibi Aret. verſ. extra gl. Cuma. in l. j. verſic. alia quæſtio eſt. ff. de excep. Soc. in regu. ccxvj. in iij. fallen. Ripa. in c. cùm Eccleſia Sutrina. nu. 115. verſ. iiij. fallit. de cauſ. poſſeſ. & propri. Iaſo. inſtit. de actio. in §. ſi minus, ver. & ſuſtinendo hunc intellectum. Vital. in tract. clauſ. ſuper clauſula nil innouari lit. pend. verſ. quandoque à princ.

2 Et hoc maximè procedit quando cauſa, quæ ſuperuenit de præterito, retrotrahitur. Imol. in l. heres quandocunque. ff. de acqui. here. verſ. & facit iſte tex. & in l. ſi filius, qui patri. verſi. & quia ius ſuperuenit. ff. de vulg. & pup. Bal. in d. l. heres quandocunque. ver. & inducitur. & ibi Roma. verſ. & facit iſte tex. Marian. in c. ij. verſi. eſt tamen aduertendũ. de libel. oblatio.

3 Primò Amplia, etiam ſi cauſa de præterito, quæ ſuperuenit, non retrotrahatur. ita Pau. de Caſt. in l. non poteſt. verſi. ſecundum membrũ. ff. de iudic. Maria. in c. ij. de libel. oblat. verſi. ſed Io. de Petruciis. Aret. in l. ſi Titius. ver. alibi etiam limitat. & ibi Claud. ver. iij. limitant. Bal. in l. vnica. verſ. viſo principio. ibi alij indiſtinctè dicunt. C. de aliena. iudi. mut. cauſa facta.

Contrarium Albe. in d. l. ſi rem §. fi. ver. ſed quantũ ad præſens dic. Ang. in l. non poteſt. in fi. verſi. ſi autem ius ſuperueniat. ff. de iudi. & ibi Iac. verſ. ſi verò loquimur. Anch. in c. Abbate. in xix. no. de re iud. in vj.

4 Secundò Amplia, etiam ſi cauſa de præterito ſuperueniat in cauſa appellationis. Bal. in l. per hanc. verſ. his igitur. C. de temp. appel. Abb. in c. cùm M. in finalibus verbis. verſic. iij. nota. de conſtitut. Aret. in l. heres quandocunque. verſ. ij. niſi ſuperueniat. ff. de acqui. here. Rui. conſ. xij. verſi. nec obſtat. vol. iiij. & in conſilio cj. in fine. verſic. & quæ repetitio. vol. v.

Contrarium Beroius quæſt. cij. nume. 5. verſi. prætereа ad hoc.

5 Tertiò Amplia, nam ferri poteſt ſententia ſuper poſitionibus decurſis, vel cenſibus, lite pendente. deciſ. Tholoſ. xxx. verſi. item pro futuro tempore, deciſ. Neapol. xvj. in ſecundo dubio. in nou.

Contrarium Guido Papæ, conſi. xc. nu. 1. & ſeq.

6 Quartò Amplia, vt etiam ius exceptionis competẽs reo ex cauſa de præterito, operetur vt reus veniat abſoluendus. Alb. in l. non poteſt. in fi. ver. ſi verò quæritur. ff. de iudic. Bar. in l. j. ver. quæro quid ſi exceptio. ff. de excep. Ang. Are. inſti. in rubrica, de excep. nu. 50. ver. vij. quæro. Iacob. in l. non poteſt. verſ. aut ſuperuenit. ff. de iudic.

7 Quintò Amplia, hoc procedere nedum in actione reali, ſed etiam in actione perſonali. Maria. in c. ij. verſic. ſi verò cauſa obligationis. de libel. oblat.

8 Primò Limita, quandò ſubſtantia actus præcedit litis conteſtationẽ. ita Bal. in l. j. C. de exce. rei iud. verſ. oppono, ille, qui pignoraritia agit. Alex. conſi. cl. verſi. item ibi ſubſtantia. vol. ij.

9 Secundò Limita, dummodò ſuperueniat ante concluſionem in cauſa, ſecus ſi poſt. Bar. in l. ſi mater §. eandem. in fi. ver. quæro quid ſi conditio. ff. de excep. rei iudic. Imola in l. filius, qui patri. verſi. & ſecundum hoc facit ad quæſtionem. ff. de vulg. & pup. Aret. in l. heres quandocũque. verſi. & facit iſte text. ff. de acqui. here. Pau. de Caſt. in l. ſi neceſſarias. in §. qui ante. in princ. ff. de pigno. act. verſi. ad hoc ſemper allegatur. Iac. in l. non poteſt videri. verſi. limitabitis. ff. de indici. Maria. in c. ij. de libel. oblat. verſi. & ad prædicta. Alex. in conſi. cl. verſi. & licet quãdo. vol. v. & conſi. clxxvij. ver. vnde in propoſito. vol. ij. & in apoſtil. ad Bar. in l. ſi rem. §. fi. ff. de pig. actio. Sarnen. in compendio vtriuſque ſingulare. nu. 77. verſi. ſed aduertendum. Rom. in l. ſi Titius. ver. adde duplicem. de verb. obl. Ang. in l. item videndum. §. ſi quis cùm peteret. circa fin. ff. de peti. here. verſi. illud tamen ſcias. Claud. in d. l. ſi Titius. ver. quam tamen concluſionem. ff. de ver. obli. Anch. in c. Abbate. in xviij. not. de re iudic. lib. vj.

Contrarium Areti. in l. ſi Titius. verſicu. ſecunda, quòd ſufficit. ff. de verb. obliga.

10 Primò Sublimita, hoc procedere in eadem inſtantia: ſed in alia, puta in cauſa appellationis, poteſt fieri fundamentum in iure ſuperuenienti ex cauſa de præterito, etiam poſt concluſionem in cauſa, & poſt ſententiam latam in prima inſtantia: vt dictum eſt in ſecunda ampliatione.

11 Secundò Sublimita in beneficialibus, in quibus etiam ius ſuperueniens ex cauſa de præterito poſt concluſionẽ in cauſa operatur. Ægid. deciſ. dclxij. Staphil. de literis gratiæ, & iuſt. verſi. poſtremò circa iſtam materiam. verſi. vtrum autem in iſto caſu.

12 Tertiò Limita, in delegato ordinarij, quia ipſe non poteſt fundare ſententiam in iure ſuperuenienti, pendente iudicio ex cauſa de præterito. Bal. in l. præſcriptione. verſi. nono quæritur. C. ſi cõtra ius, vel vtil. public. Bar. in l. neceſſarios. in §. qui ante. in prin. verſi. ſed quæro. ff. de pigno. actio. Roma. in l. heres quandocunque. verſi. hoc tamen dictũ. & ibi Aret. verſi. tertiam limitationem. ff. de acqui. here. Alex. in Apoſtil. ad Bar. in l. ſi rem. §. fi. ff. de pigno. act. Iaſ. in §. omnium. nu. 68. verſ. vnum tamen perpetuò. inſtit. de actio. Iaco. in d. l. non poteſt. ver. adde aliam. ff. de iudi.

Contrarium Roma. in l. ſi Titius. verſi. ſecundò, quòd hoc procedit. & ibi Aret. verſi. ſecundò limitat. & videtur ſequi Claud. ibi. ver. ſecundo limitatur. vbi concordando poſtea diſtinguit.

13 Sublimita, ſecus eſſe in delegato Principis. Roma. in l. heredes quandocunque. verſic. hoc tamen dictum eſt. ff. de acquir. hered. & ibi Aret. verſi. tertiam limitationem. ff. de acqui. here.

Contrarium Marian. in capitu. ij. verſicul. aduerte tamen. de libelli oblat.

14 Quartò Limita, idem eſſe in compromiſſo facto, quia non ſufficit coram arbitro ſuperuenire ius, pendente cõpromiſſo, ex cauſa de præterito, ſicut dicitur in delegato: ita Roma. in l. ſi Titius. ff. de ver. oblig. verſi. & ex hoc deducitur.

15 Quintò Limita, quando iudicium intentatum eſt eo modo, quo correſpondet actioni ſuperuenienti, ſecus ſi iudicium intẽtatum eſſet alio modo: ita Odofred. in d. l. non poteſt. verſi. item iſta lex recipit: & ver. ex prædict. apparet. ff. de iudic. Bal. in l. non quemadmodum. ver. in gl. verò. Lancelot. Deci. ibi, verſi. item in quantum Bal. ff. de iud. Aret. in l. ſi Titius. verſi. debes etiam ſcire. ff. de verb. oblig. & ibi Iaſ. verſi. ſucceſſiuè quærit. Bar. & Claud. verſi. vltimo dicit. ff. de verbo. oblig.

16 Sextò Limita, in extraiudicialibus, in quibus ita demum ſuperueniens ius ex cauſa de præterito, operatur ſi actus pendet, ſecus verò ſi actus non pendeat. ita Marian. in dicto capitu. ij. verſicu. & aduerte. de libel. oblat.

17 Septimò Limita, quando libellus à principio datus fuiſſet ineptus, quia tunc etiam ex cauſa de præterito ius ſuperueniens non conualidaret iudicium, Alexand. in apoſtil. ad Barto. in l. non poteſt. ff. de iudic. Claud. in l. ſi Titius. in verſicu. vltra præmiſſa ponit. ff. de verborum obligation.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Ius, lite pendente ſuperueniens ex cauſa de præterito, poſt litem conteſtatam, non validat iudicium ſuper illo iure ſuperuenienti.

1 SVbſequitur in hac materia alia regula, quòd ius ſuperueniens pendente iudicio, ex cauſa ſuperueniente poſt litem conteſtatam, non operatur ad fundandam ſententiam ſuper illo iure ſuperuenienti. l. non poteſt. ff. de iudic. & ibi Barto. verſicu. & tunc aut non eſt defectus. Bald. verſi. alij tenent indiſtinctè. & Pau. de Caſt. in ſummario tex. verſicu. & pone exemplum. & verſicu. aut ſuperuenit. & ibi etiam Ang. verſic. ſi verò tunc. Alberic. de Roſat. in l. ſi rem. §. fin. & Sal. verſi. oppono in gl. ff. de pigno. act. Guido Papæ. ſing. dccxcvj. Ang. Aret. in §. j. verſi. ij. caſu principali. inſtitut. de actio.

2 Primò Amplia, etiam ſi ante litem conteſtatam, ſed poſt libellum

oblatum,ius ſuperueniret.Albe.in d.l.non poteſt.in fi.ver.vltimo quærit.& ibi Iac.in fi.verſ.finaliter quæritur.ff.de iudic.

Contrarium Lancel.in d.l.non poteſt videri.verſicu.& inquantum Albe.ff.de iudic.

8 Secundò Amplia,hoc procedere non ſolùm quando cauſa proxima,& remota exprimitur, quo caſu indubitanter tam de iure ciuili, quàm de iure canonico quis non poteſt obtinere ex iure ſuperuenienti de nouo,pendente iudicio.ſed etiam quādo ſola cauſa proxima exprimitur,quia de iure ciuili * communis eſt opinio ꝙ non poteſt ex iure ſuperuenienti de nouo fieri condemnatio,Maria.in c.ij.ver.ſi verò agatur.de libelli oblat.

4 Primò Limita,hoc non procedere in iudicio vniuerſali,in quo ſatis eſt ius ſuperuenire de nouo.gl.in l.non poteſt.ff.de iudic.verſ.item oppono de petitione.& ibi Odofred.ver.item lex.& Bal.ver.ſolutio caſus.& Iac.ver.ſi vero loquimur.Maria.in c.ij.ver.circa primum membrum.de libel.oblat.Berous quæſtio.cij.nu.8. ver.quia breuiter.Ripa in c.cum eccleſia Sutrina.de cauſa poſ.& propr.nu.112.ver.tertio fallit.Ang.Aret.in §.j.ver.ij.caſu principali.inſt.de act.Anch.in c.Abbate.in xviij.not.de re iud.in vj.

5 Et idem in generali iudicio.per tex.in l.quæſitum.& ibi gl.not.ff.de pecul.

6 Secundò Limita,quia exceptio ſuperueniens reo,pendente iudicio, ex cauſa de nouo ſuperuenienti,prodeſt ſibi ad abſolutionem,Albert. in l.non poteſt videri.ver.licet quidam.& ver.& hoc ex parte actoris.& ibi Lancel.Dec.ver.nunquid autem ius exceptionis.ff.de iudic.Bar. in l.j.ver.tertius caſus.ff.de except.& ibi Ang.ver.& decidit.& ibi Pau. de Caſt.ver.ſed reus bene.& Cuma.verſic.alia quæſtio eſt.Imola in l.ſi mulier.in j.not.ff.ſol.ma.Ang.Aret.inſti.de excep.in rubrica.num.50. ver.vij.quæro.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.j.ff.de excep. Pariſ.conſil. lxxxij.nu.50.ver.quo fit,vol.iij.Bal.in l.ſi rem.§.fi.in iij.lectu. ver.& ex parte rei indiſtinctè.ff.de pign.act.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.nō poteſt videri.dum ſe remittit ad not.per Bart.in l.j.ff.de except. Vital.in tracta.clauſularum,ſuper clauſula,nil nouari lit.pend.ver.quandoque dubitatur.Ancha.in c.Abbate.ver.opponitur ſecundùm Io.And.de re iud.in vj.

Contrarium,ꝙ idem ſit in exceptione ꝙ in actione, dummodò exceptio ſuperueniens non ſit cauſata facto actoris,tenet Albe.in l.non poteſt.in j.opin.per eum recitata.ff.de iudic.& ibi Iac.ver.quid autem ſi exceptio.

7 Et propterea dicit Bart.in l.cogi.verſi.quæro quid ſi titulus.ꝙ titulus quæſitus poſſeſſori conuento petitione hereditatis,excludit intentionem actoris agentis dicta actione petitionis hereditatis.Hoc intelligo in iure dominij ſuperueniente,non in iure Publicianæ,quia tale ius Publicianæ non excluderet intentionem actoris,ita Ioann.And.in addit. ad Specu.in tit.de cauſ.poſſ.& propriet.§.nunc dicendum.in addi.inci. huius.§.& declarat Vital.in tract.clauſularum,ſuper clauſula,nil nouari lite pendente.ver.ex his deciditur quæſtio.

8 Tertiò Limita,nam ſi ius ſuperueniat ad fundandam intentionem actoris propter cauſam ſuperuenientem in perſona rei, tunc ſufficit cauſam ſuperuenire ipſi reo etiam poſt iudicium inchoatum,Ang.in l. non poteſt.ver.aut quis agit.ff.de iudi.& ibi Pau.de Caſt.ver.aut deficiebat actori.Albe.in l.ſi rem.§.fi.ver.ſed ex parte rei.ff.de pign.actio. Boer.q.cij.nu.7.Soc.in regula ccxvj.in ij.fal.Ripa.in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.112.ver.ij.fallit.de cauſa poſſ.& propriet.Vital.in tract.clauſularum,ſuper clauſula nil innouari lit.penden.ver.viſo principio.Bald. in l.vnica.C.de alien.iudi.mut.cauſa facta.& ibi Cy.in vj.quæſt.verſi. breuiter me expedio.

9 Quartò Limita, nam quo ad acceſſoria prouenientia à principali ſecundum naturam contractus,ſufficit ſuperuenire ius etiam pendente iudicio,gl.in l.non poteſt.ff.de iudic.in gl.j.in princ.verſ.ſecus ſi aliquid.Odofred.ibi,ver.item ſi peto à te ſortem.& Bar.ibi,verſ.oppono de lege.& ver.& breuiter.& ibi Ang.ver.in eadem gl.& Paul.de Caſt. in ver.interdictum ago.& ibi Albe.de Roſa.verſic.oppono de lege.& ver.ſed cùm quæritur.& ibi Iac.ver.aut ego egi.Bal.in l.ſi rem.§.fin.in iij.lectu.verſ.item oppono ſuper.ff.de pign.act.& Maria.in d.c.ij.vol. xxxv.verſ.circa ſecundum membrum.de libel. oblat.Socin.in regula ccxvj.in j.fal.Ripa.in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.112.ver.primo in his. de cauſ.poſſ.& propri.Ang.Aret.in §.j.verſicul.in eadem gl.inſtit.it.de actio.

10 Quintò Limita,quando de futuro ſuperueniret ius,& cauſa,ſecus verò quando ius tantùm,ſed non cauſa ſuperueniret de futuro,ita Bal. in d.l.ſi rem.in §.fina.in iij.lectu.ver.aut ius agendi.ff.de pign.actio.& ibi Sali.verſicu.circa hoc dic.& Alberic.de Roſa.in l.non poteſt videri.verſicu.ſed cùm quæritur.& ibi Bald.verſicu.aut ius & cauſa. ff.de iudic.

11 Sextò Limita,quando actio non deficeret tempore litis conteſtatæ,ſed exercitium tantùm,quia exercitium poteſt ſuperuenire lite pendente,& conualidat iudicium,Bal.in l.per diuerſas.in xiij.q.C.mand. Imola in l.ſi Titius.ver.item ſecundùm Bal.ff.de verb.obliga.Ang.in l. item videndum.§.ſi quis cùm peteret.ver.in tex.ibi licet.ff.de petitione heredita.Claud.in l.ſi Titius.ver.& præfata omnia.ff.de verborum obligat.

12 Septimò Limita,fauore publicæ vtilitatis,nam actio ſuperueniens etiam de futuro conualidat iudicium,Vital.in tracta. clauſularum,ſuper clauſula nil innouari lite pendente.ver.hæc verà.Lancel.Dec.in l. non quemadmodum.verſ.plus dico.ff.de iudic.

13 Octauò Limita,niſi cauſa ſuperueniat de futuro, quæ retrotrahatur,& propterea ratificatio ſuperueniens,vel confirmatio operatur validitatem iudicij,Bald.in l.non poteſt.in fi.ff.de iudic.verſicu.hinc infert hic.

Et idem ſi declaratio ſuperueniat pendente iudicio, vt dicit Bald.in l.heres quandocunque.ff.de acquirenda hereditate, verſiculo,& fundauit.

14 Quando intelligit Ang.in l.item videndum.in §.ſi quis cùm peteret.ff.de petit.hered.procedere quando ex cauſa de præterito fingitur retrò.

15 Nonò Limita,quādo ius ſuperueniens eſſet inſeparabile à iure propoſito in iudicio,quia tunc ſatis eſſet illud ſuperuenire etiam iudicio pendente,Lance.Dec.in l.non poteſt videri.ver.item ad limitationem regulæ.ff.de iudic.

16 Decimò Limita,ſi ſuperueniat mandatum lite pendente,quia mandatum ſuperueniens lite pendente, inducit ratificationem geſtorum prius in iudicio.l.Iulianus.ff.qui ſatiſ.cogan,Ang.in l.non poteſt.verſ. vltimo conclude.& ibi Pau.de Caſt.ver.recolligēdo.& ibi Iacobi.ver. in fi.gl.ff.de iudi.Maria.in c.ij.de libel.obla.ver.ij.caſu.idē voluit Bal. in d.l.Iulianus.in prin.in ij.no.& ibi Ang.ver.ſed vbi actus.& Pau.de Ca.ver.& nota,& ibi Alex.in j.not.& Fulg.ver.& ex hoc colligit Ang. & Iaſ.verſ.ij.ſubtilior Iacob.in ij.not.Curt.Iun.conſi.lxiij.num.6.verſicu.iiij.pro eadem cauſa.Pariſ.conſil. cxliij.verſicu.non obſtat.nu.31.

17 Amplia præcedentem limitationem,vt procedat nedum in mandato dato per principalem,ſed etiam in mandato dato per procuratorem conſtitutum cum facultate ſubſtituendi,quia ſi aliquis in iudicio comparuerit tanquam ſuus ſubſtitutus,cùm non eſſet,ſi tamen ipſe procurator poſteà eum conſtituit procuratorem, cenſetur omnia per dictum ſubſtitutum facta ratificaſſe,Rota in nouis deciſio.ccccliiij.Alex.conſi.cxij.ver.ij.poteſt reſponderi.vol.v.Ant.de But.in c.ex parte Decani. ver.& hanc concluſionem,de reſcrip.Alex.conſi.cxlvj.ver.fortificātur prædicta.vol.v.Iac.in d.l.Iulianus.ver.addatis etiam.Cur.Iun.in apoſtil.ad Paulum de Caſt.in d.l.Iulianus.& ibi Alex.ver.& ſic videtur hic caſus.

18 Limita præcedentem limitationem dummodò concurrat ſcientia eorum,quæ geſta ſunt ipſius principalis procuratorem conſtituentis, Io.And.in addi.ad Spec.in ti.de procuratore.§.j.ver.ſed quid ſi procuratori.ſuper verbo.in fine.De hoc refert,& ſequitur Pau.de Caſt.in d. l.Iulianus.ver.& dicit Bal.& Ang.Alex.ibi,ver.& ita iſtum text.& ibi Iaſ.ver.item per iſtam legem.Iac.in j.no.ver.item dictum Ang.Alex. conſi.cxij.vol.v.ver.ij.poteſt reſponderi.Pariſ.conſi.cxliij.vol.iiij.ver. non obſtat.num.31.Ruin.conſi.vij.verſi.ſicut videmus.volumi.ij.& in, conſil.viij.num.4.volum.iiij.Oldrad.in conſil.cccxxix.nu.10.Corn.in conſi.ccxcvj.ver.nec obſtat ſecundum,vol.j.Bertran.in conſi.ccxx.nu. 1.volu.iij.

Contrarium tenuit Curt.Iun.conſi.lxiij.ver.iiij.pro eadem opinione,& in l.ij.§.j.nu.8.ff.de iud.Alex.in conſi.xlvj.vol.v.

19 Secundò Sublimita, quando mandatum ſuperuenit poſt actū perfectiſſimè conſummatum,quia tunc mandatum non haberet vim ratificationis,Ang.in d.l.Iulianus.ver.& ex hoc reddo tibi.& Fulg.verſ. & ex hoc colligit Ang.& ibi Alex.ver.& ſubdit Ang.hic.& Iacob.in j. not.ver.aduerte tamen.ff.qui ſatiſd.cog.

20 XI.Limita, nam de iure canonico quando actum eſt generaliter aliqua cauſa non expreſſa,vel expreſſa proxima,& non remota, tunc ſatis eſt ius ſuperuenire pendente iudicio ex cauſa de futuro, ita probat tex.in c.Abbate ſanè.de re iudic.in vj.Bar.in lege,& an eandem.§. actiones.ver.ſed de æquitate canonica.ff.de excep.rei iudi.& in ll.non poteſt.ver.prædicta vera.ff.de iudic.& ibi Bal.ver.ſed decretalis.Ang. ver.ſi verò tunc.Pau.de Caſt.ver.ſed aduerte.idem voluit Alb.in l.ſi rē. §.fi.ver.canoniſtæ tamen videntur.ff.de pigno.act.Maria.in c.ij.verſi. ſed ſi ex nulla.de libel.obla.Vital.in tract.clauſularum,ſuper clauſula nil innouari lite pend.ver.dic de æquitate canonica.Aret.in l.ſi Titius. ver.ſicut videmus.ff.de verb.obl.Staphil.de literis gratiæ.& iuſt.verſi. poſtremò circa iſtam materiam. Ægid.deciſ.cij.ver.ſed breuiter contrarium puto.Alex.conſi.cxcij.verſi. præterea habent titulum.volu.ij. Ruin.conſi.cj.Iaſ.inſti.de act.in §.omnium.nu.66.ver.& iuxta prædicta quærunt.Bal.in l.vnica.ver.viſo principio.C.de alie.iud.mut.cau. facta.& ibi Cy.in vj.q.ver.aduertendum tamen eſt.Pariſ.conſil.cxxv. nu.13.ver.nam libellus.vbi dicit iſtam *communem opi.in vol.j.Ripa in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.112.de cauſa poſ.& propr.Bal.in l.j.verſ. modo quæro.C.ſi plures vna ſent.Do.in c.Abbate.in §.præfatus.ver. in fin.gl.de re iudic.in vj.& ibi Anch.in xviij.no.& xix.not.

21 Et propterea,quia iſta limitatio tantùm procedit de iure canonico, ſeruaretur tantum in terris eccleſiæ,non autem in terris Imperij, Bal. in l.

in l.vnica.ver.viſo principio.C.de alie.iudi.mut.cauſ.facta.& Ang.in l.eum videndum.§.ſi quis cum peteret.ff.de peti.here.ver.& hoc eſt verum.Pau.de Caſt.in l.non poteſt.ver.aduerte.ff.de iudic.Maria.in c.ij.de libel.obla.ver.ſed ſi.Domi.in c.Abbate.§.præfatus.ver.in gl.in fi.de re iud.in vj.Franc.ibi ver.in eadem gl.in fi.& ibi Anch.in xix.not.

22 Sed ſi expreſſa cauſa proxima,& remota actum fuerit, tunc etiam de iure canonico non ſufficit ius ſuperuenire pendente iudicio,ita probat etiam tex.in d.c.Abbate ſane.de re iudic.in vj.ita Bar.in l.& an eãdem.§.actiones.ff.de excep.rei iudic.cum aliis ſupra allegatis.

23 Quam concluſionem limita niſi adiectæ ſint clauſulæ, quas ponit Maria.in d.c.ij.ver.primo caſu omnes concludunt.de libel.oblat.in x.q.principali.vbi ponit quamplures clauſulas ex quibuſdam de iure canonico, quàm etiam de iure ciuili:ſufficit etiam lite pendente ius ſuperuenire.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Conceſſio alteri præiudicialis,pendente iudicio obtenta, nihil operatur.

1 VEra eſt illa iuris concluſio,ꝙ conceſſio alteri præiudicialis lite pendente obtenta,nihil poteſt operari, ca. cauſam quæ,el ij.de teſti.l.ij.C.vt lit.pend.c.fi.& ibi Abb.in iij.nota.eo.tit.Bal.in l.ſupplicare.ver.oppono. C.vt lit.pend.& in l.ij.in fi.C.eo.tit.ver.ſi verò quis.Brun.in conſi.xlvj.circa fi.ver.iiij.non competit.Inn.in c.dudum.el ij.in fi.ver.ſicut enim pendente lite.de elect.Bal.in l.præſcriptione.ver.in iſto exemplo.C.ſi contra ius vel vtil.publ.Staphil.de lit.grat.& iuſti.ver.ij.dicitur.

2 Primò Amplia,vt hoc procedat etiam in reſcripto ad lites, quando per illud tribuitur iuriſdictio,Rot.in antiq.deci.dclxxiij.Faſt.dub.lxiij.Fel.in c.ex literis.ver.vj.regu.de reſcr.& in c.ad audientiam.el ij.ver.& pro prædictis facit.eod.tit.Staphil.de lite.grat.& iuſti.ver.vltimo quod ad prædictam materiam.Hiſpa.in c.per veſtras.verſ.ex his dicebat idẽ Ægid.de don.inter vi.& vxo.

3 Secundò Amplia,vt etiam priuilegium lite pendente obtentum,nõ facta mentione litis, non valeat,Gram.conſi.ciuili.xlviij. Ripa.in c.j.nu.105.de reſcript.

4 Tertiò Amplia,nam nedum de lite,ſed etiam de ſtatu litis fieri debet mentio.c.inter monaſterium.& ibi glo.in verbo cauſa.& Abb.ibi,nu.9.de re iudi.Abb.in c.vt debitus.nu.10.ver.in eadem gl.ibi.de ap.Spe.in ti.de excep.§.nunc videndum.ver.ſed dic ſecundùm Gofred. Sal.in l.ij.ver.circa ſecundum.C.vt lite pend.Fel.in c.cæterùm.vbi 10.modis declarat,de reſcrip.& in c.ſuper literis.ver.vj.reg.eo.tit.Lofred.in conſi.xij.ver.iij.ſubreptio.Abb.in c.dilecti.in j.oppoſ.de except.Fel.in c.j.verſ.fallit ſexto,de reſcrip.Gram.conſi.xlviij.

Contrarium colligitur ex dictis per Aret.in conſi.xvj.ver.præterea allegatur,dum propter illud verbum,tuitionem,conſuluit factam eſſe mentionem ſufficientem in caſu ſuo ſaltem implicitè,& tamen nõ fuerat expreſſus proceſſus,nec ſtatus cauſæ.

5 Primò Limita hoc,quod dictum eſt de proceſſu, niſi conceſſio facta ſit motu proprio,vt declarat Rui.cõſi.lxxvj.ver.ſed præmiſſis non obſtan.volu.v.

6 Secundò Limita,quia ſufficit de ſtatu cauſæ fieri mentionem per relationem,licet non fiat mentio ſpecifica,Rota in nou.deciſ.ccxiiij.& in antiq.deciſi.ccclxxxiij.Hiſpa.in c.per veſtras.verſ.& quod plus eſt.de donat.inter virum & vxo.

7 Quartò Amplia,nam etiam de appellatione fieri debet mẽtio.cap.oblatæ.de appellatio.& ibi gl.fi.& c.bonæ.de confirma.vtil.vel inutil.& c.ex parte.el ij.de reſcrip.Rota in nou.deciſ.cccx.ver.& per hoc tollitur.Inn.in d.c.ex parte.el ij.& in cap.dilecti.ver.item non valent literæ.de maio.& obed.Archi.in c.concertationi.ver.& nota ꝙ appellatio.de appel.Innoc.in c.cùm in cunctis.in principio ſuper verbo,permittunt.ibi nec etiam valebunt.de his,quæ fi.à maio.par.c.Hoſti.in c.ex literis.ver.ſi poſt ſententiam.& ibi Ioan.And.ver.ſed ſi poſt ſententiam.& ibi Abb.de offi.deleg.Bellam.deciſ.lxxxiiij Fel.in c.ſuper literis.verſi.ſexta regula.de reſcrip.Hiſpa.in c.per veſtras.de donat.inter virum & vxo.Rota in deciſ.Biſign.xix.de app.Roman.conſi.cccxxix.ver.concludo igitur.Fel.in d.c.ex parte.el ij.ver.& adde ꝙ ſicut.de reſcript.Barbat.in c.ex literis.verſicu.dicit etiam mihi Innoc.de officio delegat.

Contrarium Inn.in c.ex literis.ver.imò plus videtur.& in c.ij.verſ.vel dic quòd ideò.de reſcrip.

8 Amplia iſtam ampliationem vt ſi cauſa per appellationem eſſet ad curiam deuoluta,& per commiſſionem tacita litis pendentia in curia, cauſa in partibus committeretur,commiſſio eſſet ipſo iure nulla,in tantum ꝙ proceſſus factus in vim dictæ commiſſionis,eſſet ipſo iure nullus,& non eſſet neceſſe opponere de ſubreptione,Rota in deciſ.Biſig.deciſ.xiij.de reſcript.& in antiq.deciſi.ccclxxxvij.Fel.in c.ad audientiam.el ij.ver.fallit ſexto.de reſcriptis.Hiſpan.in c.per veſtras.verſi.ex iſtis infertur.de donatio,inter virum & vxo.

9 Quintò Amplia,vt procedat ſiue ſit appellatio propria, ſiue ſit appellatio partis aduerſæ,Imola in c.oblatæ.ver.in gl.fi.& ibi Fran.verſ.ſecundo procedit hæc regula.& ibi Præpoſi.ver.in gl.fi.de appellatio.Roma.conſi.cccxxix.ver.concludo igitur.Fran.in c.dilecti. ver.ſeptimus effectus.de maio.& obedien.Gramma.conſi.ciuili xlviij.Hiſpan.in c.per veſtras.verſi.ſecundo poteſt ſaluari.de donatio.inter virum & vxorem.

10 Sextò Amplia,ſiue ſit appellatio iudicialis,ſiue ſit appellatio extraiudicialis,ita tenet Archi.in c.concertationi.ver.& no.ꝙ appellatio.& ibi Dom.verſ.item nec valebunt.& Fran.ver.& idem tenet Archi.& Io.And.verſi.nec valebunt literæ.de appellatio.in ſexto.Imola in c.dilecti.ver.ſeptimus effectus.de maio.& obedi.Fran.in c.oblatæ.ver.ſecundo procedit hæc regula.de appellation.Bellam.deciſio.dccxlix.in prin.Hiſpa.in c.per veſtras.ver.ij.poteſt ſaluari.

11 Septimò Amplia,ſiue appellatum ſit ad Papam,ſiue ad alium inferiorem,Archi.in c.concertationi.ver.& nota ꝙ appellatio.& ibi Domin.ver.item nec verbum.de appellatio.in ſexto.Præpoſi.in d.c.oblatæ.ver.in gl.fin.de appellat.Roman.in conſilio ccxxix.verſi.concludo igitur.Hiſpa.in c.per veſtras.verſi.ij.poteſt ſaluari.de donatio.inter virum & vxo.

12 Octauò Amplia,nam tam appellans quàm appellatus tenetur facere mentionem de appellatione interpoſita,Imola in c.oblatæ.verſi.in glo.fi.de app.

13 Primò Limita,quod dicitur de appellatione quando conceſſio impetrata præiudicet poſſidenti,vel ſi non poſſideat,tamen ius habeat:ſecus verò ſi non poſſideat,vel ius non habeat,Rota in nou.deciſ.cccx.Imola in c.ex parte.el ij.in fi.ver.inquantum. de reſcript.Præpoſ.in c.oblatæ.ver.iſta regula .& ver.ſecundo limita.& ibi Fran.verſ.j.limita.de appel.

14 Secundò Limita præcedentem ampliationem quando appellatio fuiſſet nulla,quia non eſſet neceſſe de ea facere mentionem,Bal.in l.j.ver.vel impetrauit.C.ſi contra ius,vel vtil.publ.Imola in d.c.ex parte.el ij.in fi.ver.inquantum.de reſcrip.Præpoſ.in c.oblatæ.verſi.tertia ſit limitatio.& ibi Franc.verſic.tertia limita.de appellatio.Hiſpa.in capitu.per veſtras.verſiculo,ex iſtis infertur.de donatio.inter virum & vxorem.

15 Idem eſt ſi appellatio fuiſſet deſerta,Imola in d.c.ex parte.in fin.de reſcriptis.Bal.in l.j.ver.vel impetrauit.C.ſi con.ius vel vtil.publ.Præpoſit.in c.oblatæ.verſiculo,quarta ſit limitatio.& ibi Franc.verſiculo,tertio limita.de appellat.Hiſpan.in dicto c.per veſtras. verſicu.ex iſtis infertur.

16 Idem eſt ſi appellationi ſit renunciatum tacitè,vel expreſsè,vt voluit gl.in d.c ex parte.el ij.in glo.ij.de reſcrip.Præpoſit.in c.oblatæ.ver.quarta ſit limitatio.& ibi Fran.verſi.tertio limita.de app.Hiſpan.in c.per veſtras.ver.ex iſtis infertur.

17 Tertiò Limita,quia non eſt neceſſaria ſpecifica mentio cauſæ appellationis,ſed ſatis eſt dicere cauſam,quam mouere intendit, quia per hoc includitur etiam cauſa appellationis,Rota in nou.deciſ.cccxliij.deciſio.ccccxciij.Fran.in c.perſonas.ver.ſi appellatus facit.de appellatio.Milis in verbo,iudex auditor,cui ad inſtan.Fran.in c.oblatæ.verſi.ſecundo limita,de app.

18 Sicut èconuerſò commiſſa cauſa appellationis à grauamine,cenſetur commiſſa cognitio negocij principalis. Bellam.deciſ.dcxix.Inno.in c.vt debitus,ſuper verbo alioquin.& ibi Hoſtien.& Abb.verſic.ſed quæritur nunquid.qui dicit iſtam magis veram,& magis * communẽ opinionem.poſt Anto.de But.ibi,verſi.ſed eſt dubium:Fran.in c.cordi.§.poſt hæc.ver.ſed aduerte.de appellat.in vj.Pariſ.conſi.xv.in prin.volu.iiij.

Contrarium tenet Feder.de Senis in conſilio cxcij.verſiculo,& faciunt.

19 Sed maximè procedit prima opinio,quando commiſſa eſt cauſa appellationis à grauamine cum ſuis incidentib.Bellam.deciſ.dcxix.Caſſad.deciſ.ix.nu.13.de cau.propri.& poſſ.Pariſ.in conſilio xv.in princi.volu.iiij.

20 Nonò Amplia,principaliter,nam conceſſio lite pendente facta ſine litis mentione,non valet etiam ſi motu proprio ſit facta,Hoſt.in c.cauſam.el ij.ſuper verbo,vobis.de teſtibus,& ibi Abb.verſic. ſecundo quæritur.& ibi Imola,ver.in glo.ij.& Anto.de Bu.ver.tamen dicit gl.& Aretinus ver.in glo.poſita.Fel.ver.iij.aduerte.Fel.in c.fin.ver.ij.reſpondere poteſt.de conſtitu.& in c.j.ver.vide etiam quæ dixi.de reſcri.Iaſ.in l.ſi quis quendam.verſi.ex j.limitatione.ff.ſi quis cautio.& in l.ij.verſiculo,circa quam Docto. C.vt lite pendente.Ruinus conſilio lxxx.verſiculo,nec lite pendente.volumi .quinto.Staphil.de lit.iuſt.& grat.

Contrarium ſentit gloſſ.in l.qui autem.verſic.ſed videtur.ff.ſi quis cautio.Bald.in l.ſi quis quendam.verſic.ſecundo nota.ff.eodem.Ang.in d.l.qui autem.verſi.& ſic nota.Pau.de Caſt.in l.ſi quis.verſi.no.glo.eod.titu.Alexan.in l.ſi quis in iudicio.verſi.in eadem glo.ff.ſi quis cautio.Roma.conſi.cccxxvij.verſic.ſecundo,quia. Rebuff.in concordan.ver.octauus eſt,& ſentit Bar.in l.j.ver.ſed ſi proceſſus.ff.de pœnis.Go-

mez.in c.j.verſi.imò plus dico.de conſtit.in vj.Brun.in conſi.xxj.verſi. non obſtat ſi dicatur.vbi dicit iſtam * communem opin.Ripa in c.j.in fin.verſicu.iſta concluſio limitatur.de reſcriptis. Ripa conſilio lxxvj. verſiculo,ſed præmiſſis non obſtantibus,volumine quinto.Rebuff.in practica.

21 Decimò Amplia,vt nec diſpenſatio obtenta lite pendente in præiudicium litis facta,valeat,non facta litis mentione,Abb.in c.& ſi clerici.§.de adulteriis.ver.& per hoc dicit.Ioan.de iudic.& ibi Fel.verſic.& ideò dicit,qui ſublimitat in verſi.prædicta limitari poſſunt.Inn.in c.dudum.el ij.ver.ſecus enim.de iudiciis.

22 Limita hanc ampliationem,quando nemini fieret præiudicium per diſpenſationem,vt per Spec.in ti.de diſpenſatio.§.qualiter autem.ver. ſed videtur.

23 XI.Amplia,idem eſſe in legitimatione,vt dicit Bal.in c.j.verſi.& nota argumentum.vt lite pendente.Præpoſi.in c.per venerabilẽ.§.quod autem.verſi.& quod debent.qui fil.ſint legit.

24 XII.Amplia idem eſſe in inueſtitura facta lite pendente, quæ non valet.Fel.in conſi.xxxij.nu.12.& ſeq.

25 XIII.Amplia,vt etiam ante litem conteſtatam dicatur lis pendere quo ad effectum prædictum,vt conceſſio impetrata lite pendente operari non poſſit,dummodò citatio ſit executa,vt ſentit Archi.in c.induciæ.ver.ſed quid dices.vbi facit differentiam inter reſcriptum reuocatorium priorum literarum,& non reuocatorium.& ibi Domin.in §.ſi autem.ver.quæro quid ſi impetratur,tertia quæſtione tertia,& expreſſè voluit Ancha.in conſi.xvj.ver.dicitur enim reſcriptum.Iaſon.in l.ij. verſi.item limita.C.vt lite pendente.Abb.in c.fi.ver.vltimo quæritur. poſt Inn.ibi,verſicu.& nota ꝙ lis.& ibi Hoſtien.in princ.ſuper verbo, emerſiſſet.& Ant.de Bu.ver.quæro quando dicatur.Fel.in c.j.ver.fallit ſexto.de reſcrip.& in c.cæterùm.verſi.limita decem modis.eod.ti.Lofred.conſi.xij.ver.tertia ſubreptio. Afflictus deciſio.ccxx.verſi.dicebatur per aduocatum.Mili.in verbo,gratia ſi dicatur.Ripa.in c.j.ver.ſed qualiter.de reſcrip.Hiſpan.in cap.per veſtras,verſicu,ampliatis iſtam. & verſiculo,ex quibus videtur,de donationibus inter virum & vxorem.

Contrarium Bal.in l.j.in fine,verſi.extra dubitetur.C.de relationi. Cur.Iunior,licet non firmet,in conſi.clxxiiij.ver.& ideò ſuccedit.Barba.in c.prudentiam.in §.ſexta.verſicu.vide quod pulchrè dixit.de offi. delegat.

26 Imò dicebat Aret.in c.cauſam quæ.el ij.verſic.ſecundo caſu dicit.de teſtibus,quòd per ſolam impetrationem, quo ad impetrantem dicitur lis pendere, vt conceſſio impetrata dicatur lite pendente obtenta.

27 XIIII.Amplia,etiam ſi per ſimplicitatem,& abſque dolo tacita ſit litis pendentia in ſecunda impetratione,Bal.in c.fin.verſi.ibi prædicta nota.vt lite pendente.Iaſ.in l.fin.verſi.item pro ampliatione.C.vt lite pendente,vbi dicit iſtud dictum alibi ſe non legiſſe.Ripa in c.j.verſic. quod procedit.de reſcriptis.Io.And.in c.fin.ver.non obſtante,nota.vt lite pendente.

28 XV.Amplia etiam ſi conceſſio veniat conſecutiuè propter aliud,nã tunc non præiudicat liti,de qua non eſt facta mentio,Ripa in c.j.num. 105.verſi.amplia &.de reſcrip.

29 XVI.Amplia,nonnullis aliis modis relatis per Fel.in c.cæterũ.ver. extenſio ſecunda eſt.de reſcrip.

30 Primò Limita principalem concluſionem:quia pendente lite poteſt impetrari à iudice captura debitoris ſuſpecti,Iaſon.in l.ſi ab arbitro.verſi.quid ſi lite pendente.ff.qui ſatiſdare cogantur.poſt Ang.in repetitio.l.nemo carcerem.C.de exactorib.tribut.lib.x.poſt medi.verſi. item quæro quid ſi lite pendente.refert & ſequitur Alex.in conſi.cv. verſiculo,pro hoc in ſpecie.volumine iij.Grammat.conſil.ciuili xcv. vbi declarat.

31 Secundò Limita,nam lite pendente inter ordinarium & eius ſubditum,poteſt ſubditus impetrare exemptionem à iuriſdictione ordinarij lite pendente,Staphil.de lit.iuſt.& grat.verſicu.datur per breue.

32 Tertiò Limita,regulam non procedere quando lis aliquo reſpectu nõ valeret.vt per Ant.de Bu.in c.tenor.in prima oppoſitio.& ibi Imo. verſi.item nota ꝙ literæ.de re iudic.Oldrad.conſi.ccxcix.ver.ij.electio prima.Cur.Iunior.conſi.clxiiij.ver.& ideò ſuccedit.Abb.in c.dilecte. in prima oppoſ.de excep.Barb.in c.prudentiam.§.ſexta.ver.& limita. de offi.deleg.Corſet.in reper.ad Abb.in verbo,lite pendente priuilegium.verſi.limita quinto.

33 Et ideò quando lis eſt inducta per reſcriptum ſurreptitium,de tali lite non eſt de neceſſitate mentio facienda,Rui.conſi.viij.vol.iiij.

34 Quartò Limita, in gratia non præiudiciali, quæ impetrari poteſt etiam lite pendente,Spe.in titu.de diſpenſatio.§.qualiter.ver.ſed videtur.Oldrad.conſi.ccxcix.ver.iiij.& vltimo.Ant.de,Bu.in c.ij.ver.vel ad omnia alia.de in integ.reſtitu. Bellam.deciſio. cxlix.verſiculo,aut loquimur.

35 Qui ampliat quòd gratia præiudicialis lite pendente impetrata non operetur,etiam ſi is contra quem impetratur,nullum ius habeat,ſi modo fiat præiudicium in ſola poſſeſſione,Afflict. deciſ.ccij. ver.reſpondebatur ad hoc.Corne.conſi.xvij.verſi.ſed dato ꝙ regulariter. iuncto verſi.coadiuuantur prædicta.vol.ij.Mili.in verbo,gratia impetrata lite pendente.Corſet.in repert.ad Abb.in verbo,lite pendente priuilegium.Fel.in c.j.verſi.& ad hoc vide.de reſcrip.

36 Quod ſublimita,niſi expreſsè de præiudicio fieret mentio in conceſſione,Pariſ.conſi.xxx.verſi.præterea eſto.vol.iiij.

37 Imò neuter litigatorum prohibetur nouum ius à tertio non exiſtente in lite acquirere,& obtinere,Oldra.conſi.ccxcix.verſic.tertio dico. Bellam.deciſ.dccxlix.verſi.breuiter diſtinguo.Abb.in c.fi.ver.nunc venio.vt lit.penden.

38 Quintò Limita,nam lis inter alios tertium non afficit,vt propterea tertius de lite mentionem facere teneatur, Oldrad.conſi.ccxcix.verſiculo,& eſt dicen.Ruin.conſi.lxj. verſicu.ſecundo reſpondetur. volumine quinto.

39 Sextò Limita quando is,contra quem fit impetratio,nullum ius haberet,& non eſſet poſſeſſor, Bellam.deciſio. dccxlix.verſicu.quod dicendum.

40 Septimò Limita,quando impetratio fieret non à communi domino,à quo non eſt prohibitum conceſſionem etiam lite pendente obtinere,Bellam.deciſ.dccxlix.verſi.breuiter diſtinguo.Abb.in c.fi.ver.ſed circa prædicta.poſt Ant.de Bu.ibi,ver.oppone,quod ex iure ſuperuenienti.vt lite pend.

41 Octauò Limita,nam quando poſt litem ſubſecuta fuit res iudicata, non eſt neceſſe in conceſſione de lite per rem iudicatam finita facere mentionem,Pariſ.conſi.xxx.ver.quo ſtante.vol.iiij.

42 Nonò Limita,quando gratia fieret poſſeſſori lite pendente,Pariſ. in conſi.xxx.ver.aut etiam quia.vol.iiij.per nota.per Fran.in c.fi.verſi. aliquando eſt.vt lite pendente,in ſexto.Bellam. deciſio.dccxlix.verſic. circa primum.

43 Decimò Limita,quia prætextu litis pendentiæ non poteſt impugnare gratiam ille,qui litis pendentiam impugnauit,Pe.de Anch.in conſi. xvj.ver.præterea cõtra D.Franciſcum refert & ſequitur Fel.in c.j.verſ. fallit ſexto,de reſcrip.

44 XI.Limita in declaratione,quæ lite pendente fieri poteſt, Bellam. conſi.xix.ver.alia verò pars.iuncto, ver.præceden.ibi,nunc quæritur.

45 Quam limitationem intelligit iuxta declarationem Fel.in ca.cùm olim.de re iudi.& Dec.in l.edita.nu.49.C.de edend.videlicet quando declaratio eſſet conſona verbis,nã aliàs non diceretur declaratio,ſed potius noua diſpoſitio,quæ lite pendente fieri non poteſt,per ſupradicta.

46 Limita aliis modis traditis per Fel.in c.cæterùm. ver.limita decem modis,cùm pluribus ſeq.de reſcrip.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Acta facta per iudicem recuſatum, an ſint ipſo iure nulla.

1 VArietas non modica eſt inter Doctores ſuper illa concluſione,an quicquid fit per iudicem recuſatum,poſt recuſationem ſit ipſo iure nullum,pro vt tenet gloſſ.in c.quoties epiſcopi.in verbo,appellent.ſecunda quæſtione ſexta.gl. in verbo canonicè.verſicu.ſed quicquid,in c.quod ſuſpenſi.tertia quæſtione quinta,glo.in verbo de recuſatoris.in cap.cùm ſpeciali.de appellationibus.Sentit glo.in verbo proponatur.ibi,item cui.in c.iudex. de offi.delegat.in ſexto.vbi à contrario ſenſu hoc ſentire videtur Hoſtien.in c.cùm ſpeciali.verſicu.illud autem,& ibi Ioan.And.verſi.illud autem non memini.& Abb.verſi.ex glo.quæro.idem & clarius voluit Hoſtien.in ſumma.in titulo de recuſatio.iudic.in §.quis ſit effectus.in principio.Bartolus in l.quia poterat.verſi.ſed quæro.ff.ad Trebellian. Domin.in cap.iudex.in ſecundo notabili,& ibi gl.de offic.delegat.in ſexto.& ibi Ancha.in quarto nota.Sal.in l.apertiſſimi.in ſeptimo not. C.de iudic.Lap.allega.prima in principio.Alexand.in l.quia poterat. verſicu.puto etiam de iure canonico.ff.ad Trebellian.& idem Alexan. conſi.lxxxix.volum.j.verſi.non obſtant authoritates allegatæ.vbi dicit * communem.Iaſon.conſi.xxj.verſiculo,breuiter dico.qui dicit ita communiter teneri,volum.j.Bertrand.conſi.cxv.verſi.& primò circa. volumine ſecundo in nouis.& conſi.cxxij.verſi.& quòd proceſſus.eodem volumine.& conſi.cxxx.verſi.fuit præterea & ſecundo.volum.ij. vbi dicit iſtam magis * communem opinionem. Aretin.conſi.cviij. verſi.vtrum autem.Ancha.in d.c.cùm ſpeciali.verſi.ſed hic incidenter quæritur.& hanc tanquàm magis communem opinionem ſequẽdam exiſtimo.

Contrarium tenuit Inn.in c.in ſpeciali.verſi.illud autem non memini.de appel.& ibi Anton.de But.verſi.illud autem.& Franc.verſicu. pro quibus facit.dicit hanc opinionem * communem eſſe.& ibi Collect.verſi.ſed nunquid propoſita.Ang.in l.quia poterat,verſi.& addit Inn.ff.ad Trebel.Pau.de Caſt.in l.quia poterat.in verſi.Bart.ponit hic. ff.ad Trebel.

De arbitris.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Arbitri duo quando non concordant, an tertius debeat cum altero illorum concordare, vel poſsit ſolus laudum proferre.

1 SI electi ſunt duo arbitri,& non concordant,ſi tertius in eorum diſcordia aſſumitur,dubitatur an debeat cũ altero illorum duorum primò electorum concordare,vel poſſit ſolus laudum proferre.Et quòd non poſſit ſolus quando tertius eſt aſſumptus ex diſpoſitione legis vel ſtatuti,vel cogente Prætore, videtur tenere glo.in l.item ſi vnus.§.fi.in verbo,auctoritate.in prima lectura.ff.de arbitr.& Bal.in l.j.in ſecunda oppoſitione.C. de his, quæ pœn .no. & in c.cùm ſpeciali.de appellatio.Abb.in c.ſuſpicionis.de offic.del.Philip. Franc.in quarto not.in c.cùm ſpecialiter.de appellatio.Bald.in c. ſuſpicionis.de offic.deleg.vbi allegat Franciſc.& Cyn.idem tenere.idem tenet Bald.in dicta.l.item ſi vnus.§.fi.Imola in c.ſuſpicionis. in fi. de offi. deleg.Ioan.And.vel Bald.in apoſtil.ad Specul.in titu. de arbi.§. ſequitur.verſi.ſed nunquid iſte.in verbo,præcepto.

Contrariam verò partem,quòd talis arbiter poſſit ſolus iudicare,etiã ab vtroque diſcordando,tenet glo.in dicta l.item ſi vnus.§.fi. de arbit. in vltima lectura.& ibi Bald.idem tenet in apoſtil. ſiue in ſecunda le. in fi.item dicit tenere Iacob.de Arena in l.quòd ſi fortè.§.primo.ff. de ſolut.Bald.in lege iubemus.C.de appellatio. idem ſentit Bart.in d.l.ſi vnus.§.fi.ff.de arbitr.

2 Vbi dicit, quòd tertius electus ex neceſſitate vel ſtatuti, vel iudicis, poteſt diſcordare ab omnibus,ſed quòd ipſe non habet iudicare, ſed quòd arbitri iudicant de voto ipſius. & idem ibi Salyc. & Specula.in tit.de arbitr.in §.ſequitur.verſi.ſed nunquid iſte.cum verſi. ſeq. Fel.in d.ca.ſuſpicionis.idem Bart.in l.ſi dominus.ff.de furt.Ange. in conſilio clij.Soc.in conſilio liiij.verſiculo,tertius caſus vol.j.Cornelius in cõſi. cxx. vol. ij.Paulus de Caſtro in l.in offerendis.C.de app ellationibus. Barbat.in c.ſuſpicionis.de offi.deleg.idẽ tenet Card. in d.c.ſuſpicionis.

3 Dum dicit,quòd ante latam ſententiam per illos duos,poteſt ab ambobus diſcordare,licet lata ſentẽtia teneatur adhærere opinioni vnius. eſt verum quòd illa diſtinctio,an ſententia ſit lata,vel ne, reprehenditur ibi per Imolam.idem tenet Angelus in l.quòd ſi fortè.§.j.ff.de ſolutionibus,in fine.Hippo.in ſingul.cclxij.

Tenendo tamen iſtam vltimam partem, quæ videtur eſſe magis *communis,

4 Limita non procedere in tertio electo de partium voluntate, nam talis non poteſt ſolus iudicare,ſed neceſſe eſt vt cum altero concordet, & ita tenet Bal.in l.iubemus.C.de appellatio.Bart.in l.ſi dominium.ff. de furtis.Angelus in conſilio clij.Paulus de Caſtro in l.in offerendis.C. de appellationibus.Card.in d.c.ſuſpicionis.& Fel. ibi, licet cõtrarium velit Imola in c.ſuſpicionis.in fine,de offi.deleg.

5 An autem poſſint duo pronunciare, ſi tertius receſſit, & dixit ſententiam ſuam,Fely.in c.cauſam.de offic.deleg.in verſi. iij. limitat.dicit quòd alij duo poſſunt pronunciare,& iſtam dicit * communem opinionem.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Compromiſſum ante acceptationem non operatur.

1 NON poteſt dici compromiſſum, nec etiam poteſt operari ante ſubſecutam acceptationem, vt eſt gloſſ.in lege ſi cum dies.ff.de arbitr.

2 Et ideo non currit tempus, niſi à die acceptationis, vt ibi per eam,Lanfranc.in tract.de arbitr.in prima parte.Hippol.in ſing. ccccxxiij.

Et propterea inſtantia compromiſſi non currit à tempore compromiſſi,ſed à tempore litis conteſtatæ,Fel.in c.venerabilis.de iudic.

4 Primò Limita,niſi dictum ſit,vt compromiſſum duret per menſem ex nunc, vel ab hodie inchoandum,quia tunc tempus currit ſtatim, etiam ante acceptationem,vt dicit Socin.in conſilio lxxxvij.vol.iiij.

5 Et pro hoc facit,quia quando terminus adiungitur numero dierum, vel menſium cum conditione,Ab,vel,A,vel Ex,ſeu Abhinc, & ſimilibus, tunc tẽpus ſemper ſtatim incipit currere,Cornelius in cõſ.ccxxj. vol.iij.Alex.conſ.lvj.vol.vj.Aret.in c.vltra tertiã.de teſt.Bal.in l.j.& ibi Iaſon.Rom.& alij.ff.ſi quis cautionibus. Angelus conſ.ccciiij.Ant. de But.conſi.lvij.Socin.in l.ſi in diẽ.ff.de condi. & demonſtra. Philippus Franciſ.in c.ſuper eo.el ſecundo.de appell. Alex.in conſ.lxxv. vol. ij. Capola.in conſ.ciuili xlvij.Guido Papæ.quæſt.cclxx.Ruin.conſ.xxvij. nu.6.vol.iiij.Tiraq.de retract.lignager.§.j.in gl.xj.nu.23.

6 Præterea pro hac parte facit,nam ſi fuit facta promiſſio dotis intra xxx.menſes,à prima die menſis Maij,tunc tempus ſtatim incipit currere à die promiſſionis,& non à die,contracti matrimonij,Alexan.in conſi.lxj.ver.ſed ad hoc reſponde.vol.v.

Contrarium in hoc tenuit Alex.ſibimet contrarius in conſi.cxlv. ver.& in indiuiduo.vol.v.Corn.in conſi.ccxlv.verſi.& propter illum tex.vol.iiij.

7 Facit etiam,quia licet conſtitutio non liget,niſi poſt duos menſes à tempore publicationis ipſius,tamen ſi conſtitutio dicat,ꝙ ea nũc vult ligare,ſtatim incipit ligare.Fel.in c.cognoſcentes.verſicu. v. limita.de conſtitu.

8 Vlterius facit,nam licet in reſcripto ad lites attendatur tempus præſentationis,vt eſt tex.in c.ſuper eo.el ij.de appellationibus.

9 Tamen ſi in reſcripto dicatur,ꝙ cauſa expediri debeat ad decẽ dies, tunc attenditur in reſcripto tempus datæ,& non tempus præſentationis.Fel.in c.eam te.verſi.fallit ſecundo,de reſcrip.

10 Contra iſtam limitationem videtur facere, quia ſi teſtator mandat vt heres debeat ſoluere infra xxx.dies,illud tempus non incipit currere heredi niſi poſt aditam hereditatẽ,Corn.in conſi.ccxlv.vol.iiij.qui hanc dicit * communem opi.& in conſi.ccl.volum.iiij.vbi dicit etiam communem.Rui.in conſi.liiij.vol.v.& in conſi.lij.vol.iiij.

11 Et idem etiam videmus in pœnalibus,vbi ſi fuerit factum præceptum alicui ſub pœna,vt infra ſex menſes aliquid facere teneretur,tunc ſibi illud tempus non incipit currere,niſi à die ſciẽtiæ.Bar.& alij in l.genero,per illum tex.ff.de iis,qui not.infam.Alex.qui hanc dicit * communem opi.in conſi.xxxv.ver.ſic etiam ſimiliter.vol.iiij.

12 Ad idem facit,quia ſi fuerit facta promiſſio infra annum à die celebrati contractus,tunc iſta promiſſio incipit currere à die traditionis, non autem à die ſtipulationis,prout not.Ruin.in conſi.lxiij.in princ. volum.j.

13 Et propterea dicit Staphil.de literis grat.& iuſt.in verſ.non eſt verũ, quòd iſta dictio,Ex nunc,prout ex tunc,non ſemper importat tempus inſtans,ſed importat etiam tempus futurum.

14 Secundò Limita,vt iſta concluſio procedat tantummodò quo ad iudicem,non autem quo ad ipſas partes:quia quo ad partes compromiſſum operatur ante acceptationem ſecutam.Soc.in conſ.xxxix.vol.iiij.

15 Sed iſta declaratio non videtur vera per gl.in d.l.ſi cùm dies.in verbo compromiſerunt.quæ exponit,id eſt compromittere voluerunt.& ſic ſentit,ꝙ ante acceptationem etiam quo ad partes non eſt compromiſſum.& idẽ voluit Alex.in conſ.lxxxvij.vol.& in conſ.xxxiiij.vol.j.

16 Et pro hoc facit,quod dicemus in concluſiõ.iiij.eo tit.vbi ſecundũ magis * communem opin.non impeditur curſus fatalium per compromiſſum ante ſecutã acceptationẽ,vt tenet Pe.de Anch.in conſi.cclxxxiiij.Dec.in c.ex ratione.de app.Lanfran.in tract.de arb.quæſt.xlix.in fi.Georg.Natta in cle.ſæpè.de verb.ſign.Hipp.in ſing.dclxxix.

17 Tertiò Limita,niſi dictum ſit ꝙ compromiſſum duret vſque ad Paſcha,ſecundùm vnam opi.de qua per Fel.in c.de cauſis.de offi.delega.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Reductio ad arbitrium boni viri petitur, ſtante enormi, vel enormiſsima læſione.

1 NEminem latet quòd à ſententia arbitratoris petitur reductio ad arbitrium boni viri,ſtante enormi,vel enormiſſima læſione.l.ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſoc.l.ſi libertas.la ij.ff.de ope.liber.l.j.§.j.ff.de leg.j.glo.in c.cauſam.in gl.in verbo.ſi tamen.de elect.gl.in c.à iudicibus.in glo.j.ij.q.vj.Abb.in c.non ſine.de arbi.Hoſt.in c.Quintauallis.de iureiur.

2 Primò Amplia, etiam ſi compromiſſum ſit iuratum.c.veniens.& c. Quintauallis.de iureiur.c.non ſine.de arbit.& Ant.in d.c.Quintauallis.ver.& hæc omnia puto.Hoſt.Imola.in xxiij.differentia.Abb.in c.cũ contingat.in ix.caſu.eod.tit.Sal.in d.§.arbitrorum.q.xiij.Grat.conſil. xxx.volu.j.

3 Secundò Amplia,vt idem ſit etiam ſi ſit iuratum de ſtando laudo, vt per Fede.in conſi.cxxix.verſi.non obſtant iura in contrarium allegata.& in conſi.lxxxv.verſi.nec prædictis obſtat.& in ver.circa primum conclude.& per Fede.de Senis.in conſi.cxlij.Bal.in l.fi.C.de non num. pecu.in prin.Ægid.in conſi.xxiiij.ver.primo caſu.

Contrarium videtur tenere Zaſ.in conſi.xij.vol.ij.

4 Tertiò Amplia,ſiue compromiſſum ſit deductum in ſtipulatione,ſiue non,glo.in l.ſi quis arbitratu.ff.de verborum obliga.& Anto.de Bu. in cap.Quintauallis.in loco præallegato.& ibi Imola.verſiculo, circa primum.

5 Quartò Amplia,etiam ſi compromiſſum ſit vallatum certa pœna, vt dicit Ant.de Bu.in loco præallegato,& habetur per alios ibi, & per Bar.& reliquos in l.ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſoc.& per Bal.& alios.in l.cùm antea.C.de arbi.

6 Quintò Amplia etiam ſi ſit factum pactum de parendo laudo, & ſuper eius obſeruantia iuratum per partes, vt per Petr.de Ancha.in conſ. ccvij.verſ.ſed pactum quantumcunque,&c.Cæpolla in conſilio ciuili xxxiiij.verſi.& quod intelligatur de modico,Socin. in conſilio lxxxv. vol.j.Pariſ.in conſi.lxxxix.vol.j.

Contrarium Zazius in conſilio xij.vol.ij.

7 Sextò Amplia etiam ſi ſtatutum mandet laudum ſeruari debere,& deſuper interueniſſet pactum iuratum,vt not.Pet.de Anch.in conſ.ccvij. verſ.reſtat reſpondere ad ſtatutũ.Angel.in cõſ.clxxij. & Pet.de Anch. in conſi.ccvij.in fin.Marian.iun.in conſi.xlviij. Grat.cõſ.cxviij. vol.ij.

Quod amplia etiam ſi per ſtatutum ſit ſublata reductio ad arbitrium boni viri,Grat.in conſi.xxx.vol.j.

8 Sed hoc declara vt per eundem in conſi.xxxiiij.vol.j. ſcilicet, vt iſtud intelligatur quo ad effectum deuolutiuum, nõ autem quo ad effectum ſuſpenſiuum.

9 Septimò Amplia,nam talis reductio per ſtatutum non poteſt impediri,licet interueniat dolus ex propoſito,vt ponit Pet.de Anch.in dict. conſi.ccvij.& Bald.in l.cum antea.verſi.ſed quid ſi per ſtatutum. C. de arbitr.qui idem tenet ſi culpa interuenit.Rom.in conſilio xc. verſiculo nec præmiſſis.

10 Qui idem tenet ſtante enormiſſima læſione, dicens quòd ſtatutum taliter interpretatur,vt non auferat reductionem ad arbitrium boni viri,licet executionem concedat laudo.Cuma.in conſi. 50.in fine. Abb. in conſilio xliiij.in ſecundo dubio.volumine primo.Socin.in conſilio. cxxj.volumine tertio,in verſiculo circa tertium.Petr.de Anch.in conſ. ccviij.in fine.Maria.iunior in conſilio xlviij. numero lj. volum .j. Pau. de Caſtro in conſi.cclv.incip.primo & ante omnia. volumine ſecundo.Angelus in conſi.clxxij. Pet.de Anch.in repet. c.j.verſi.accedat hęc quæſt.de conſtit.

11 Et quòd ſtatutum non poſſit impedire reductionem , tenet Fulg.in conſi,ccxxxiiij.Cæpol.in conſi. ciuili xxxiiij. verſi.ſed certè contrariũ eſt verius.& Curt.iun.conſilio lxxx.verſi.& ſicut renunciatio. Dec. in conſi.lx.&in capit.ad hæc.el ſecundo.de appellatio.& in conſi.xj. Iaſ. in lege quidam cùm filium.ff.de verb. obligationibus. Ferra.caut. viij.

Contrarium Rom.in rubrica de arbitr.

12 Octauò Amplia etiam ſi liberum arbitrium arbitratori ſit conceſſum,vt dicit Bald.in l.ſi procurator.ff.de condi.indebit.

13 Nonò Amplia etiam ſi ſit data facultas lædendi in multo, nam propter notabilem & maximam læſionem poteſt nihil ominus peti reductio,Fulgoſ.in conſ.clxxx.in fi.verſi.quinimo.& not. Bart.in d.§. arbitrorum.ff.pro ſocio.

14 Decimò Amplia etiam ſi ſit promiſſum & iuratum non allegare, vel proponere querelam iniquitatis,vt not.idem Fulgo.in conſ.clxxx. in fin.verſi.nec his renunciatio officiet.nam ſtante notabili,& maxima læſione peti poteſt reductio,vt ibi per eum. Idem tenet Aegid. in conſi.xxiiij.verſic in iij.verò caſu.

15 Quod intelligit quando poteſt imputari arbitratori dolus, vel lata culpa,Pariſ.in conſi.lxxxix.vol.j.& in conſi.xxiiij.in ij.vol.

16 Contrarium quòd quando promiſſum eſt, & iuratum parere laudo quantumcunque iniquo,non poſſit peti reductio,tenet Hoſtien.in d. c.quintauallis.Saly.§.arbitrorum.in xiij.quæſtio.& in l. cùm antea. in vij.quæſtio.C.de arbitr.& hoc tenet Aegid.in conſi.xxiiij. verſi.in tertio verò caſu,ſcilicet,quando dolus vel lata culpa non poteſt arbitratori imputari.

17 X I.Amplia etiam ſi ſit data facultas lædendi in magna , vel parua quantitate,nam ſtante læſione enormiſſima,vel ſatis magna, poteſt peti reductio,non autem ſi ſit læſio magna tantùm, ita Hoſt.in c. Quintauallis.de iureiur.

18 Et hoc etiam addita clauſula moderatè,vel immoderatè,vt per Bar. in d.§.arbitrorum.Rom.in conſil.xc.verſi.ij.principaliter. Imol.in ca. cum contingat.verſi.ſed iuxta prædicta poteſt dubitari. de iureiurand. Ioan.Baptiſta gener.Bart.in tract.de arbitr.in vij.lib.cap.xv.Bertrand. in conſi.lxxij.vol.ij.Abb.in d.c.Quintauallis.verſi.venio ad ſecundum membrum.& Ant.de But.verſic.aduerte tamen.Paul.de Caſtr. in con. ccxv.incip.primò videndum eſt an præteritio.in v. dubio,in ij. vol. & in conſi.cclv.vol.j.Anto.de Butr.in conſi.xxiiij.verſi. quantumcunque verba ſint lata.& verſ.idem puto.Imol.in d.c.Quintauallis.Card.in c. expoſita.in xij.quæſt.de arbitr.Sentit Cæpola in conſ.ciuili xxx. in fin. & dicit Bald.in l.ſi de meis.§.recepiſſe.ff.de arbitr.dum dicit,quòd etiã ſtantibus illis verbis,poteſt lædere,dummodò abſit dolus, & lata culpa.bene verum eſt quòd iſto caſu non poteſt peti reductio pro magna læſione,vt dixit Hoſtien.in d.c.Quintauallis.& Bar.in d.§.arbitrorum. & Bal.in lege ſi procurator.ff.de cond.indebiti.Imola in d. c. Quintauallis.Franc.de Aret.in l.ſi quis arbitratu. ff. de verb.oblig.quem refert Anton.de Butr.in c.Quintauallis. Card.in ca.expoſita.in xij. quæſt.de arbitr.& Bal.in d.l.ſi de meis.in §.recepiſſe. qui dicunt, quòd iſto caſu pro enormi læſione non petitur reductio.

19 Et hoc intellige quando bona fide arbitrator laudauit , vt declarat Bald.in l.ſi.procurator.ff.de condiction.indeb. Itẽ intellige niſi ad ſint alia verba cõiuncta,quæ ſapiant arbitrium boni viri,Bertrand.in cõſi. clviij.vol.iij.

Contrarium tamen quòd pro enormi in iſto caſu poſſit peti reductio,tenet Bald.in l.cùm antea.C.de arbit.

20 Sed ſecus ſi dictum eſſet quòd poſſit dare vni, & auferre alteri , non adiecta illa clauſula , in magna,vel parua quantitate : quia etiam pro magna poteſt peti reductio,Bald.in l.ſi cum ea C. de dot. promiſ.Soc. in conſ.ccxx.Cæpol.in conſi.ciuili xxxiiij. Caſſad. deciſ. j. de emptio. & vendi.Rom.in rubrica de arbitr.conſi.v.

21 Imò idem eſſet etiam ſi dictum ſit,quòd poſſit dare veni , & auferre alteri in totum,vel in parte,Bertrand.in conſi.ccxcj.vol.iij.

Contrarium Aegid.in conſi.xxiiij.verſi.in ſecundo caſu.

22 Et quando dictum eſſet,quòd deberet ſtari ſententiæ arbitri etiam ſi maximam contineret iniquitatem,aut læſionem,quòd tunc poſſit peti reductio ad arbitrium boni viri,dummodò dolus abſit,dicit Bert.cõſi. v.vol.j.in antiq.

23 X I I.Amplia , etiam ſi ſit promiſſum ſententiam ratam & gratam habere,vt not.Bar.in d.l.cùm minor.in fin.prin.ff.rem rat.hab.per Alc. in apoſtil.ad Bart.in l.ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſocio.

24 X I I I.Amplia,etiam ſi promiſſum ſit ſtare laudo qualecunque fuerit.vt not.Bald.in l.tale pactum.§.qui prouocauit.in fin. ff.de pact. vel qualiſcunque fuerit læſio.vt per Fely.in cap.humilis. de maior. & obedien.

25 X I I I I.Amplia,etiam ſi laudum ſit emologatum antequàm ſit prolatum,vt not.Bal.per illum text.in l.cùm antea. C. de arbit. & in d.l.ſi procurator.ff.de condict.indeb.idem tenet Corn.in d.l.cùm antea.per illum text.& Paul.de Caſt.verſ.item nota.Dyn.in conſi.ſuo xix.Bar.in d.§.arbitrorum.verſi.quid ſi in compromiſſo ſit dictum.Io.Bap. gener Bar.in tract.de arbi.in vij.lib.in xv.c.Grat.in conſi.cxviij. vol.ij. Ruin. conſi.xvj.vol.ij.Imola in c.Quintauallis.verſi.item obſtat prædictis.de iureiur. vbi reſpondet ad l. pen. verſi.item non obſtat quòd iuramentum.

26 Amplia etiam ſi iſta emologatio eſſet facta pacto nudo , hoc tenet glo.in d.l.cùm antea.in verbo, poſtquàm.tamen contrarium ſentit ſi per ſtipulationem,vt ponderat Alber.de Roſat.vbi etiam ipſe contrarium tenet.

27 Declara tamen quia ſi lata ſit ſententia clauſa, & ſigillata , & partes approbarent illam,valeret approbatio,& impediretur reductio,Ioan. And.in c.humilis.de maior.& obe.& ibi Imola.Angelus Aretin.in l.j.§. ſi quis autem.ff.de appellationibus recipien.& hoc ſequitur Abb. in d. c.humilis,in fine,dummodo dolus abſit.

28 Sed hoc declarat Anton.de Butr.in capitulo , Quintauallis. quem refert Imola verſ.& tandem dicit.d.Anton. de iureiuran. quòd approbans laudum antequàm illud viderit,ſibi præiudicat ita demum , ſi ſit certior factus de læſione.Imola verò in d.ca.humilis.tenet quòd poſſit approbari ſi ſit ſubſcriptum,licet non ſit ſigillatum , & clauſum , non autem poſſit approbari ſi nondum ſit ſubſcriptum.

Contrariũ videtur colligi ex dictis per Paul.de Caſtro in l.ne in arbitris.in §.fin.in fine.C.de arbi.& in l.j.C.de rebus alien.non alien.per Caccial. qui declarat in tract.de tranſact.in xij.quæſti.nu.13.14.& 15. niſi appareat quòd voluerit approbare ſcripturam qualitercunque fuerit ſcripta,alias ſubſcribens vel ſigillans ſcripturam , non cenſetur illam approbare ſi eam non legerit.de quo dic vt in concluſ. noſtra in.j. lib .in titu.de præſumptio.concluſ.iiij.

29 X V.Amplia,etiam ſi ſint in compromiſſo appoſita verba generalia,& ampla,vt per Bald.in lege, ſi procurator.verſi.nam per verba generalia.ff.de condi.indebit.Alex.in conſi.cxxxj.vol.ij.verſi.imò dicunt docto.& Anton.de Butr.in conſi.xxiiij.ex mente Hoſtien.in ca.Quintauallis.de iureiur.verſi.itẽ quia verba generalia.Dyn.in d.regula ſcienti.de regu.iur.in ſexto.Ioan.And.in addit.ad Spec.in titu.de arbit.§.fin. verſ.item quid ſi compromiſſum.Bertrand.in conſi.cxxxviij.vol.ij.

30 X V I.Amplia,etiam ſi ſit renunciatum reductioni ad arbitrium boni viri,ita gloſſ.in ca.cùm dilectus.in gloſſ.magna in fine,de arbit.Specul.in tit.de arbit.§.differt.verſic.item ſi ſit pactum.Dyn.in regula ſciẽti.de regulis iuris,in ſexto, & in lege quidam cùm filium. ff. de verbo. oblig.& in conſi.xix.incip.Ptolemæus,in prin. Guliel. de Suza.Iacob. Butr.& Bald.in l.ſi vnus.§.illud.ff.de pact.Cyn.in l.cùm antea.in fin.C. de arbit.vbi etiam Alber.& Bald.Bart.in l.ſi ſocietatem.§. arbitrorum. ff.pro ſoc.& in dicta l.cùm antea.C.de arbit.& in l.quæro. §. inter locatorem.ff.locati.& in lege,qui Romæ.§.duo fratres.& ibi Alexand.& Paul.de Caſtro.ff.de verb.oblig.& idem Bar.in l. quidam cùm filium. & ibi Imola.ff.eo.tit.Ioan.And.in addit.Specul.in tit.de arbit. §. fin. in verſicu.Item quid ſi compromiſſum, in duabus additionibus : altera in principio,altera in fin.Oldrad.in conſi.clvj.Bal.in conſilio. ccclxxx. incipien.præmitto.volum.j.& in conſil.cxxxvij.in ij. volum. Anton. de But.in capitul.Quintauallis.verſi.ſecundus & tertius caſus,de iureiur.& ibi Abb.vbi dicit iſtam*communem opinionem.Fulgo.in conſil.clxxx.verſi.nec his renunciatio officiet.Cuma.in conſil. 50. verſicu id autem.Io.de Ana.in cõſi. xvj. Paulus de Caſtro in conſ. ccv.verſ.j. videndum.vol.v.Soci.in conſ.ccxx.verſi.ſed iſtud fundamentũ minus obſtat.Ro.in tit.de arb.Fel.in c.humilis.de maio.&obe.Cur.iu. in co-

lxx

lxxix.Cæpol.in conſ.ciuili.xxxiiij.in fi.Bald.in l.j.C.de his, quæ pœnæ nomine.Dec.in c.ad hæc.el ij.de appell.& in conſi.xj.Iaſo. qui dicit iſtã opinionem*communem, in lege,quidam cum filium.ff. de verborum obligationib.& ita dicit ſeruari de conſuetudine.Nicell.in vj.concord. iur.ciui.& canon.fall.iiij.Paul. de caſtro in conſ.cclx.vol.j.qui dicit iſtã communem opinionem ſtante enormiſſima læſione.

Licet contrarium ſentiat in enormi:prout etiam voluit idem Paul. de Caſtr.in conſ.cclv.verſ.tertia fuit opin.vol.j.Abb.& Imo.in c.Quintauallis.de iureiuran.Aegid.in conſ.lxxiiij.verſi.in iiij.caſu.Grat.in cõſ. xxx.& in conſi.xxxiiij.vbi declarat.vol.j.Tamen alij Docto. idem tenent etiam pro enormi læſione vel magna,licet non enormiſſima.

31 Iſtam opinionem intelligit & declarat iſto modo Zaſius in conſi. xij. vol.ij.quando reductio peteretur ex probabili cauſa.

Contrarium quòd renunciatio reductionis facta pacto operetur, & excludat reductionem , tenuit Guliel. de Cun. in l.hi, qui ex conſenſu.C.de epiſcopis & cler.Spec.in tit.de arbit.§.fin.verſ.quid ſi compromiſſum.Iacob.But.in l.cum antea.C.de arbitr.Abb. & Imola in ca. Quintauallis.verſiculo fortè tamen,vbi intelligit reſpectu magnæ læſionis operari renunciationem , non reſpectu enormiſſimæ. & idem Paulus de caſtro in conſi.cclv.vol.ij.& in conſilio cclx.volum.j.Aegid. in conſilio xxiiij.verſi.in quarto caſu.Ioan.Baptiſta gener Bar.in tract. de arbit.in vij.lib.in xv.c.Bal.in l.iubemus.in fi.prin.C.ad Trebell.

32 Et iſtam ſecundam partem intellige quando arbiter proceſſiſſet ſine dolo,vel lata culpa,licet re ipſa læſio interuenit, ita declarat Bal. in d.l. iubemus.in fine princi.C.ad Trebell.& in l.cùm antea.verſic. ſed quomodo noſtra.C.de arbit.

33 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis *communis,

Primò Amplia,vt procedat, quod poſſit, renunciatione reductionis non obſtante,peti reductio ad arbitrium boni viri , etiam ſi bona fide,& ſine dolo arbiter proceſſerit ad laudũ,vt not.Bal. in d.l.cùm antea.in loco ſuprà allegato.

34 Secundò Amplia,etiam ſi generaliter ſit renunciatum reductioni,vt per Bald.in l.ſi procurator.ff.de condictio .indebit. Ro.in conſilio xc. Ioan.de Ana.in conſilio xvj.Curt.ſenior in conſilio tertio. Abb. in ca. cùm contingat.in nono caſu.de iureiur.

Contrarium ſentit Aegid.in conſi.xxiiij. verſi.in quinto verò caſu. vbi remittendo ſe ad tertiũ caſum,tenet quod talis renunciatio generalis operetur, dũmodò dolus,vel lata culpa in arbitrando nõ interuenit.

35 Tertiò Amplia, etiam ſi ſuper non petenda reductione ſit iuratum, Ioan.And.in addit.Specul.in titu.de arbit.§.fin.verſi.quid ſi factum ſit compromiſſum.Oldrad.in conſi.clvj.Bald.in l.ſi procurator.ff.de condictio.indebit.Spec.in titu.de arbit.§.primo,ver. ſed pone quòd compromittens.Angel. in conſi.clxxij.Fulgo.in conſi.clxxx.Pet. de Anch. in clem.j.§.quibus.de priuil.Guido Papæ quæſtio.dxix.Ange.in diſput. ſua incip.duo ad inuicem.verſi.placet igitur dicta deciſ.Socin.in conſi. lxxxv.verſi.nec prædictis obſtat.vol.j.vbi dicit iſtam * communem opinionem.Bart.in lege fi.ff.qui ſatiſd.cogantur.Ferrat.caut.viij. Maria. iun. in conſi.xlviij.vol.j.

36 Et hoc procedit etiam ſi ſit iuratum non venire contra,nec petere reductionem ratione enormis læſionis, ſi læſio ſit enormiſſima, vt not. Pet.de Anch.in d.clem.j.§.quibus.de priuil.

37 Contrarium,quòd per renunciationem reductionis iuratam impediatur reductio ad arbitrium boni viri,tenuit Federi. de Senis in conſi. ccxxv.vbi hoc tenet, quando ſimpliciter promittitur, & iuratur ſtari laudo,ſecus quando iuratur non petere reductionem. & idem ipſe tenet idẽ Feder.de Sen.in conſilio cxlij.Imo.licèt nõ ſe firmet,in l.prima. §.ſi quis ante.ff.de appell.recip.Zaſ.in conſi.xij.vol.ij.

38 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*communis,Amplia vt etiam non ſit neceſſaria abſolutio à iuramento,quia prout ſimplex renunciatio propter tacitam conditionem non operatur, ita etiã non debet operari iurata renunciatio,ex quo iuramentum recipit eaſdem conditiones,ita Bal.in l.ſi procurator. ff.de cond. indebit. Anton. de Butr.in ca.Quintauallis.verſi.aduerte tamen. Guido Pap. in quæſt. ccccccxix.Saly.in l.cùm antea.in vij. quæſtio. C. de arbit. & expreſſius omnibus aliis ponit Saly.in d.l.ſocietatem.in §.arbitrorũ.in xv.quęſt. ff.pro ſocio.Innocen.Hoſt.& Ioan. Cal. vt ibi per eum.Ioan. Baptiſta gener Bart.in tract.de arbit.in vij.lib.xvj.c.

Contrarium tamen in hoc tenet Ant.de But.in conſilio xxiiij.Bal. in lege finali,in princip.C.de non numerata pecunia.Abb.in cap.cùm contingat.verſiculo nonus caſus.de iureiur.Grat.in conſi.xxx.num.22. & ſeq.vol.j.

Tamẽ pro prima opinione eſt text.iuncta gl.in verbo,abſoluat.in c. non ſine.de arbit.quæ dicit exponendo text.abſoluas,id eſt,abſolutum fore oſtendas. & ibi Hoſtien. & Card. licet Imola teneat contrarium ibi,& ſic videatur adhærere opinioni ſecundæ.

39 Limita iſtã concluſionem,quòd etiam iurata renunciatio reductionis non impedit ipſam renunciationẽ,niſi ipſa renũciatio iurata facta ſit cum iſta expreſsione, ꝙ etiam prætextu enormiſſimæ læſionis, & ſic in caſu expreſſo à contrahẽtibus,quia tunc nõ poſſet peti reductio ad arbitrium boni viri , vt not.Ioann. Cald.in diſput. ſua incipi. duo litigantes,quem refert & ſequitur Ioan.And.in addit.Spec.in ti.de arbitr.§.fina.verſi.item ſi factum ſit compromiſſum.Hoſtien.in d.capit. Quintauallis.verſi.& hoc vltimum teneas.& ibi Ant.de Bu.verſi.aduerte tamen.& in conſi.xxiiij.verſi.ſed ſi dixiſſet.& ibi Abb.vbi dicit iſtam communem opinionem,verſi.aut pactum fuit multum generale.idem tenet Raph.in l.j.§.ſi quis anteà.ff.à quibus appellare non licet.Salic.in d.l.ſocietatem.§.arbitrorum.in xiij.quæſtio.Socin.in conſi.cxxj.verſi.ita dico in caſu noſtro,vbi dicit iſtam eſſe magis communem opinionem,à qua in conſulendo & iudicando dicit non eſſe recedendum,idem tenet Salic.in conſi. ſuo incip.in cauſa & quæſtione prædicta.Ang.in diſputatio.ſua incip.duo ad inuicem.verſic.ſi autem læſiones,& idem Soc.in conſi.lxxxv.verſi.nec prædictis obſtat.& Sal. in d.l.cùm anteà.in ſeptima quæſtio.Imol.in d.cap.Quintauallis.verſ. ſecus vbi verba ſunt ſpecialia.verſi.ſed aduerte,quia Dominus Petrus. verſi.& ideo non videtur,quòd ſufficientes.& idem tenet Pau.de Caſt. in conſi.cclv.in ij.volu.in tertia opinione, verſ.quantum ad enormiſſimam.Cornel.in conſi.ccxxj.volu.ij.Io.Baptiſt.gener Bart.in tract.de arb.in vij.lib.in xv.cap.& in c.ij.& hanc ſolam cautelam ad impediendam reductionem approbat,cum omnes alias improbet,& impugnet Bertran.in conſ.v.volu.j.

40 Et pro iſta opinione facit,nam nunquam datur reductio in caſu expreſſo à partibus,cui partes ipſæ renuntiauerunt:vt not. Anton.de Bu. in d.cap.Quintauallis.verſic.ſi autem latiſſimè.Bald.in d.l.cùm anteà. & in d.l.ſi procurator.ff.de condictio.indeb.Sal.in d.l.ſocietatem.in §. arbitrorum.in xiij.quæſtio.ff.pro ſocio.& in d.l.cùm anteà,in ſeptima quæſtione.Abb.in capitu.cùm contingat.in nono caſu,de iureiurand. iſtam dicit communem Socin.in conſi.xij. volu.ij.Imol.in d.c. Quintauallis.verſic.ſecùs vbi verba ſunt ſpecialia & expreſſa,& facit quod dicetur in ij.limitatione principali.

41 Contrarium,quòd etiam facta expreſſa mentione ſit locus reductioni,quaſi non poſſit ſuper hoc renunciari : & quia illa verba magis ex quadam confidentia erga arbitratorem , quàm ex voluntate vel conſenſu quod fiat tale præiudicium,tenet Pet.de Ancha.in repet.c.j.verſi. accedat hæc quæſtio,de conſtit.Pau.de Caſt.in conſi.lxx.inci.quia fruſtra.volu.j.Alex.in conſi.cxxxj.vol.ij.Socin.in conſi.ccxx.verſi.quinimò & fortiùs.vbi dicit iſtam cõmunem opinionem,& ſeruari in practica.& idem dicit Barto.Soc.in conſi.ciiij.volumi.iiij.Cæpol.in conſi.xxx.in fi.& in conſi.xxxiiij.in fi.Dec.vbi communem opinionem in conſi.xxxix.& in conſi.lx.& in c.ad hæc,el ij.de appel.Abb.in d.c.cùm contingat.verſ.nonus caſus,de iureiur.Caſſad.deciſ.j.de empt.& venditio.Pariſ.in conſilio xlviij.volumin.j.Aimo.in conſilio cxlij.Grammat.deciſ.lxvj.nume.49.& pluribus.ſequen.& ſentit Cæp.in caut.ſua cxcix.in iij.caut.

42 Et pro iſta opinione facit, nam per nullam verborum formulam, vel cautelam effici poteſt,quòd impediatur reductio ad arbitrium boni viri,vt not.Bald.in d.l.cum anteà,verſic.ſed quæſtio noſtra, & in l, ſi vnus.§.illud.ff.de pact.& in conſil.ccclxxx.volu.j.qui dicit ita communiter obſeruari.Pau.de Caſt.in conſi.lxx.incip.quia fruſtra.volu.j. Guido Pap.quæſt.ccccccxix.Alexand.in conſilio cxxxj.in fin.volum.ij. Cæpol.in conſi.ciuil.xxx.in fi.& in conſi.xxxiiij.in fi.Dec.in conſilio xxxix.& iſtam dicit communem & ab ea in conſulendo & iudicando non eſſe recedendum.Cur.Iun.in conſ.lxxix.in fi.& idem Dec.in cõſ. lx.& in c.ad hæc,el ij.de appellationib.& in conſi.xj.Caſſa.d.deciſ.j.de empt.& vend.Ferra.caut.viij.Dec.in conſ.dcxxxij.in c.cauſam quæ,de re iudicata.Pariſ. in conſilio lxxxix.volumi.j.Aimo in conſilio cxcij. Grat.in conſi.xxx.vol.ij.& conſi.xxiiij.vol.ij.Ruin.conſilio xj.volum. quarto.

43 Tamen,ſtante iſta opinione,iſtud debet intelligi quãdo verba ſunt generalia,non ſpecifica ad illam ſpeciem læſionis,vt declarat Io.Baptiſta in d.tract.de arbitr.lib.vij.cap.xvij.

44 Et hinc eſt ꝙ enormiſſimæ læſioni in compromiſſo non poteſt renunciari.Barto.in l.j.§.ſi quis ante.ff.à quibus ap.non licet.& ibi Imo. licet in fi.aliter teneat.Oldrad.in conſi.clvj.Lanfranc.de Oria.in repe. c.quoniam contra.in tract.interlocuto.in §.hic tractabimus.verſic.ex quibus omnibus.de probatio .Iaſ.in l.quidam cùm filium.qui hanc dicit* communem.ff.de verb.oblig.cum qua tranſit ibi Cuman.& in l. j.§.ſi quis ante.ff.à quibus appel.non licet.

Contrarium Io.Baptiſta gener Bar.in tract.de arb.in vij.lib.c.xv. poſt plures allegatos.in xv.ampliat.adhærentes opin.Gul.in l.ij qui ex conſenſu.C.de epiſ.& cler.

45 Quando autem dicatur enormiſſima læſio,docet Rui.cõſi.cix.vol. j.& conſi.xj.volu.iiij.tenet ꝙ tunc dicatur enormiſſima læſio,quando adeſt læſio in tota ſumma,vtputà ſi tota pecunia fuit indebitè ſoluta.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis * communis,

46 Primò Limita,niſi dolus ex propoſito interueniret, quia tunc læſioni non poteſt renunciari,nec per pactum impediri reductio ad arbitrium boni viri,vt per Cald.in ſua diſputatione , duo litigantes.refert,& ſequitur Ioan.And.in addit.Specu.in tit.de arb.§.fin.verſi.item quid ſi factum ſit compromiſſum.Bal.in conſi.clxxxvij.in ij.vol.& cõſi.cxvij.vol.iiij.poſt Rai.de Forli.in ſua diſpu.inci.duo cõpromiſerunt.

Bart.in §.arbitrorum.in l.ſocietatem.ff.pro ſoc.verſi.quæro vtrum poſſit.Card.in c.expoſita.in xij.quæſtione de arbit.Ant.de Butr.in cap. Quintauallis.verſi.quartus caſus.& ibi Abb.& Imola. verſi. ſecundus caſus,& verſ.ſi autem renunciatio.de iureiur. Iacob. Butr.in l.cum annua.&ibi Saly.C.de arbitr.Soc.in cōſi.lxxxv.vol.j.& in cōſi.cclxxxiij. verſi.primum quòd non obſtante.Anto.de But.in conſi.xxiiij. Cæpol. in conſilio xxx.in fine.

47 Primò Amplia,etiam ſi iuratum eſſet compromiſſum, tamen ſuper declaratione doli non prohibetur quis petere reductionem,vt not.Bal. in conſi.cxvij.vol.iiij.

Quinimo non requiritur etiam abſolutio à iuramento,vt per Io. Bapt.in tract.de arbitr.in vij.lib.c.xvj.etiam ſi in ſpecie ſuper dolo quis iurauerit ſe non petiturum reductionem, Salyce.in auth. ſacramenta puberum.verſ.quæro an hoc ſacramentum.C. ſi aduerſ.vendit. Imola in c.Quintauallis.verſi.ſi autem renunciatio ſit altiſſima.de iureiu.Sal. in d.§.arbitrorum.in xiij.q.poſt diſputat.Cal.incipien.;duo ad inuicem litigantes.Io.And.in addit.Spec.in tit.de arbit.in §.fi.verſi.quid ſi compromiſſum ſit factum.

48 Secundò Amplia etiam reſpectu modicæ læſionis, quia ſtante dolo ex propoſito,poteſt peti reductio,vt not.Paulus de Caſtr.in conſi.cclv. volum.ij.Imola in c.Quintauallis,verſi.ſecundus caſus.ibi,aduerte tamen.Rom.qui declarat in rub.de arb.verſ.præterea ſemper.

49 Aduertendum tamen eſt,quia plures voluerunt,ex enormiſſima lęſione præſumi dolum ex propoſito, vt not.Anto.de But.in d.c.Quintauallis.verſ.ſi autem læſio in enormi.Bald.in conſi.ccclxxx. incip. præmitto.in fin.vol.j.& in conſi.clxxxvij.incip.in cauſa præſenti. in verſi. & dicit Bart.vol.ij.Bart.in §.arbitrorum.verſi.quæro vtrum poſſit renunciari.Abb.in d.c.Quintauallis.verſi.vltimo membro. Imola verſi. ſi autem arbitrator.Ro.in conſi.xc.Cæpol.in conſ.ciuili,xxx.in fi. Soc. in conſilio cclxxxiij.verſi.adde etiam.Alex.in l.ſi ſuperſtite. C.de dolo malo.Bald.in c.j.§.item ſacramenta.in fin.de pact.iur.firmam. & Bald. in l.ſi cū ea.C.de dot.promiſſi.Imola in c.cùm contingat.verſ.ſed iuxta prædicta,de iureiur.Io.Bap.gener Bart.in viij.li. in xj.c.Ab in c.cùm cōtingat.in ix.caſu.de iureiur.Zaſ.in cōſi.xij.vol.ij.Fely.in c.cauſam quæ. de re iudic.Bertrand.in conſi.cxxxviij.vol.ij.Maria.iun.in conſi. xlviij. & conſi.liij.vol.j.Aimo in conſi.cxcij.& conſi.cxlij. Grat. in conſi.xxx. vol.j.Maria.iun.conſi.xcviij.vol.ij.Ruin.conſi.clxx.vol.j.Bertran. cōſ. v.vol.j.in antiq.

Contrariū Soc,in conſi.cxxj.vol.iij.Ioan.Cald.in ſua diſputa. inci. duo ad inuicem.refert & ſequitur Ioan.And.in addi.Spec.in tit.de arb. §.fi.verſi.item quid ſi compromiſſum.Imol. in c.Quintauallis.verſ.ſed certè iſta opinio non videtur vera,Corn.in conſi.ccxxj.vol,ij.

Et tenendo iſtam opinionem, alia præcedens procederet quando nō renunciatum eſſet in ſpecie enormiſſimæ læſioni,vt declarat Corn. in dicto conſilio ccxxj.vol.ij.

50 Sed tenendo primam opinionem, quæ videtur magis*communis. illa oppinio, quòd enormiſſimæ læſioni poſſit renunciari ſpecialiter, vel non eſt vera, vel debet intelligi eo caſu, quo ſumus certi dolum ex propoſito non interueniſſe,ita quod non ſit locus præſumptioni.

51 Item illa opinio procedit de rigore iuris, nam de æquitate procedit alia, quòd enormiſſimę læſioni non poſſit renunciari,vt not.Abb.in d. ca. Quintauallis.verſ.& videtur hæc opin.concordare.

52 Secundò Limita illam opinionem,quòd enormiſſimæ læſioni poſſit renunciari,ſtante ſpeciali conuentione:nam licet laudum non poſſit peti reduci ex illa cauſa,tamen ſi alius caſus ſit reſeruatus in compromiſſo non ratione læſionis,ſed ratione caſus reſeruati, poteſt laudum impugnari,& peti reduci,vt not.Petr.de Ancha.in conſil. ccvij.verſic. præterea videtur ſtatutum.

53 Et in ſpecie quando dictum eſt quòd debeat pronunciare de iure, & non aliter,nec alio modo,propter iſtam clauſulam non impediatur petitio reductionis,ſtante enormi læſione,etiam ſi ſit illi renunciatum, tenet Fulg.in conſi.clxxx.

54 Tertiò Limita,ſi is in cuius fauorem latum eſt laudum,paſſus eſt probationes fieri,ex quibus detecta eſt iniquitas laudi, quia tunc etiam ſtante renunciatione erit locus reductioni laudi,vt not.idem Fulgo.in d.conſi.clxxx.

55 Quartò Limita,nam ſtante enormiſſima læſione, & non obſtante conuentione ſpeciali,poteſt iudex laudum retractare ex officio ſuo,vt per Hoſt.in d.c.Quintauallis.Bertrand.in conſi.v.vol.j.

56 Quod intelligit Abb. ibi in c. Quintauallis. quando arbitrator errore lapſus præiudicauit in maxima,& notablii quantitate, iuxta not. per Spec.in tit.de arbitr.§.ſequitur.verſi. quid ergo cum propoſuiſſet. aliàs dictum non poſſet procedere.contra quod tenuit Ange.in diſpu. ſua incip.duo ad inuicem litigantes.Io.Bap.gener Bart.in tract.de arb. in vij.li.in xv.c.

57 Quintò Limita,vt ſupra dictum eſt,quando errore lapſus hoc fecit iudex,vt ſuprà dictum eſt ex mente Speculatoris in d.§.ſequitur. verſi. quid ergo cum propoſuiſſet.Anto.in c.Quintàuallis.& Abb. & Imola. Ioan.Bapt.in d.tract.arbit.in vij.lib.c.xv.

58 Sextò Limita quando laudum contineret peccatum,vt per Hoſtien. in d.ca.Quintauallis.& referunt ibi alij omnes,& etiam ſequuntur: & Ioan Bapt.in d.tract.de arbit.in loco præallegato.

59 XVII. Amplia princip.conclu.etiam ſi quis promittat non petere, etiam quòd actio naſcatur ex laudo,vt not.Bart.in lege,quod de bonis. §.j.ff.ad legem Falcid.

60 XVIII.Amplia etiam ſi dicatur,quòd pronunciet de iure, & de facto,vt per Dec.in conſi.xj.verſ.non obſtan.clauſulæ appoſitæ.

Principalis concluſio,quòd laudum arbitratoris poſſit peti reduci,

61 Primò Limitatur,ſi modica eſt læſio, quia ratione modicæ lęſionis nō poteſt peti reductio,etiā ſi non ſit iuratū,vel nō interuenerit renunciatio,ita Paulus de Caſt.in conſilio clv.vol.ij.Imola in ca.Quintauallis.verſi.aduerte tamen.Bal.in l.cùm filius. §. pater filiam. ff. de leg.ij. Ang.in conſi.clxxij.

62 Secundò Limitatur,ſi in cōpromiſſo dictum eſſet, quòd poſſet facere altè,& baſſè,quia per hoc impeditur reductio ad arbitriū boni viri, Hoſt.in c.fi.de maio.& obed.& Ioan.And.& Abb.in fi.& Imol.& Car. in vj.oppoſ.

Quod declara dummodò dolus abſit,Petr.de Anch.in d.c. Quintauallis.& Fel.& Card.in c.expoſita. in xij.quæſt.de arbit.Bal.in c.j.§.inter pares.de lege Corrard.in l. & maioribus.C.de appell. Ro.in repet. rubricæ.de arbit.verſi.ſed pone.xj.Card.in c.fi.in vj.oppoſ.de maio.& obedien.

Contrarium tenet apoſtill.ad Abb.in d.c.fi.de maior.& obed.

63 Tenendo primam opinionem,quæ videtur*communis,

Primò Limita vt excludatur enormis læſio non enormiſſima,Pau. de caſtr.in conſi.cclv.vol.ij.

64 Secundò Limita niſi dictum ſit altè & baſsè,prout ſibi videbitur,& placebit.ita Abb.in c. Quintauallis.& ſentit Alex.in Apoſtill. ad Bart. §.arbitrorum.Rom.ſentit in d.rubrica de arb.verſ.ſed pone xj.Bertr.in conſ.clviij.vol.iij.

Sed contrarium in hoc voluit Bald.in d.ca.j.§. inter pares. de lege Corrard.& Corn.in conſi.ccxxj.vol.ij.iuncto principio conſilij.

65 Tertiò Limita principaliter, quando arbitrator eſt electus vt bonus vir,habito reſpectu ad eum,non ad alium,quia impeditur reductio ad arbitrium boni viri,ita Bart.in l.iij.§.tam & ſi.ff.de arbi.refert & ſequitur Rom.ſing.lj.apoſtil.ad Bar.in d.§.arbitrorum.Ferrat.cautela viij.

Contrarium tenuit Ioan.Bap.gener Bart.in tract.de arbitr.in vij.li. in xvij.cap.

66 Quartò Limita,quando eſſet renunciatum omni iuris remedio,Zaſ. conſ.xij.vol.ij.

Sed hoc tamen poſtea in eodem conſi. intelligit, vt non includat caſum enormiſſimæ læſionis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Fatalia non currunt,ſtante compromiſſo.

1 PER compromiſſum impeditur curſus fatalium,text. eſt in auth.ſi tamen.C.de appell.& in cle.quandiu.de appel.

2 Amplia idem eſſe ſi cauſa ſit commiſſa conſilio ſapientis,Ruin.conſi.lxxvij.vol.v.& in conſi.clxxij.nu.8.vol.iiij.

3 Sed dubitatur an iſtud procedat etiam ante ſecutam acceptationem compromiſſi,& ſi loquimur de iure ciuili,tenuit Fulg.quòd nō impediatur ante acceptationem.in conſi.clxviij.

4 Sed dubium maius videtur eſſe,quid attenta iuris canonici diſpoſitione.& quidem Fulgo.ibi tenet quòd non requiratur acceptatio.& idem videtur voluiſſe Soc.in conſ.xxxix.vol.iiij.

Contrarium tenuit Dec.in ca.ex ratione.de appell.

5 Et pro iſta opin.facere videtur, quia Doc.voluerunt ꝙ non modò ſit ſecuta acceptatio,ſed etiam ſi cauſa cœperit agi coram arbitro,ita Pet. de Anc.in conſi.cclxxxiij.Lanfranc.in tract.de arb.in xlix.quæſt.in fin. Geor.Natta in cle.ſæpe.in prin.de verb.ſign.Hipp.in ſing.cccccclxxix. vbi refert ſe ita obtinuiſſe in cauſa maximi momenti. & iſta videtur magis*communis.

6 Et nota,quia licet impediatur curſus fatalium,non tamen impeditur curſus decē dierum,qui dantur ad appellandū, Guido Papæ quæſt. cxv

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Arbitri ſententia,qui de iure tantùm pronunciare tenebatur, ſi pronunciet contra ius,an ſit nulla,vel iniuſta.

1 BART.in l.diem proferre. §. ſtari. ff.de arbit. ponit vnam quæſtio.videlicet ſi partes compromiſſum fecerint in Titium cū facultate vt procedat de iure,& de facto,ſed pronū ciet de iure tantùm, & Titius pronunciet contra ius, an ſententia ſit iniuſta,vel nulla.Ipſe determinat,ſententiam eſſe nullam. & idē ſentit idē Bar.licèt nō ſe firmet,in l.ſi ſocietatē.§.arbitrorū. verſi. quæro quādo.ff.pro ſoc.Ro.in rub.de arb.Abb.in c. cùm dilecta. ver. in gl.in verbo iuris ordine.de reſcr,& in c.Quintauallis.de iureiu.&ſin.

c.cauſam

c.cauſam quæ. de re iudic. licet non plenè firmet, ſed ſe remittat. Idem tenet Imola in c.ex inſinuatione.in fin.de reſcr. vbi dicit quòd iſta opinio eſt verior & magis practicatur.& in ca.Quintauallis.& in c.fi. licet ſe non firmet.de emptio.& vend. & iſtam partem in iudicando tenendam eſſe,tenuit Fulgo.in conſi.clxxx.Aret.in conſi.lxviij.Alex.in conſi. xxij.volum.v.Corn.in conſil.cxlvj.volu.iiij.& in conſi.cxix.volum.iiij. vbi non plenè ſe firmat,tamen dicit multos tenere cum Bart.Felin.in c. cauſam quæ. de re iudic. Ioan. Crot. in l. qui Romæ.§. duo fratres.ff.de verbor.obligat.apoſtill.ad Abb.in dicto capit. cum dilecta.vbi dicit ita conſuluiſſe Gomes.in §.item ſi quis.inſtit.de actionib.Sali.in d. §. arbitrorum.Zaſ.in conſi.xij.volum.ij.Felin.in c.j.de re iudic.& in c.ius generale.j.diſtin.& iſtam dicit * communem Brun.in tracta.de forma. Rui. conſi.xcv.volu.ij.& conſi.cxlix.vbi dicit communem.volu.iiij.

Contrarium tenuit Franc.de Albergottis.in l. ſi quis arbitratu. ff. de verb.obligat.Ant.de Brutr.in cap.Quintauallis.de iureiu.Bald.in c.conſanguinei.de re iudic.Bal.in conſi.cccl j.volum.v.Antonius de Butrio in c.ex inſinuatione.de reſcr.Raphael Fulg.in l.j.C.de arbit.& in d.l.diem proferre.§.ſtari.ff.eodem titu.idem referunt Doct.tenere Paul. de Caſt. in l.ſi ſocietatem.in §.arbitrorum.ff.pro Soc.licèt in libro meo non legam illum titulum. & Caccial. in l. omnes populi. ff. de iuſtitia & iure. Barbat.in c.cùm dilecta.de reſcript.Alexand. in apoſtill. ad Bart.in d.§. arbitrorum.& opin.Bartol. * communiter reprobari dicit Felin. in ca. exhibita.de iudiciis.

2 Et facit pro iſta parte, nam ſi in commiſſione dicatur, iuſtitiam faciat: non propterea ſententia eſt nulla, ſi grauat partẽ,& ſententia iniqua feratur:Felin.in c.cùm ex officij.de præſcript.in capitu. cum Romana. de appel.& in capit.qualiter,& quando.de accuſ.Brun. in tract. de forma. examinat hunc articulum in titu. quan. cenſ. aliq.trad.per form.in xiij. concluſione. verſicu. ex prædictis infertur. vbi multipliciter diſtinguit.

Contrarium,quòd ſententia ſit nulla, tenet Aimo conſilio clxxxiij.

5 Tenendo iſtam partem contra Bart.Limita ſecus eſſe in arbitratore,in quo ſi dicatur,quod pronunciet de iure,ſi aliàs pronunciauerit,ſententia dicitur ipſo iure nulla:ita declarat Anto.de Butr.in d.ca. Quintallis. Corn.in conſi.cxlvj.volum.iiij.

Contrarium in hoc etiam tenet Imo.in d.c. Quintauallis de iureiur.

De actionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Actiones plures quando ad idem competunt, actor vnam ex illis eligere tenetur.

1 EX TEXTV in l.quod in heredem.in §. eligere.ff. de tribut. duo dicta colliguntur: primum eſt, quòd vbi plures actiones ad idem competunt, actor debet vnam ex illis eligere: ſecundum eſt, quòd electa vna actione, ad alteram non datur regreſſus. & diſcurrendo vtrunque dictum.

Circa primum, inquantum dicitur, quòd ex pluribus actionibus ad idem competentibus,actor debet vnam ex illis eligere, prout dicitur in dicto §. eligere. idem probatur ex text.in l. nemo ex his.§. quoties.ff.de regu.iur.in l.cùm filius.§.variis.ff.de leg.ij.& in l.fin.C.de codicill.& ibi Odofred.in ij.notab.Et hoc eſt quod dicitur per Bart.in l.edita.verſi.ſecundum genus cumulationis.C.de edend. & ibi latè Doct. dum dicunt, quòd quando ad idem competunt plures actiones, non poſſint vno, & eodem tempore cumulari.qua de re ibi latè per Purpu.nu.198.vſque ad numerum 232.glo.in c.j.in glo.j.in verſic.ſed in actionib.xiij.q.ij. Dyn. in regul.nullus pluribus.de regu.iur.Sal.in l.j.C.de furt.verſi.aut competunt ad idem.Afflict.in deciſ.Neap.cxxxiiij.

Contrarium quòd non ſit differentia inter actorem vel reum, ſed ſolum ſit differentia quando agit,vel excipit, & quando aſſerit:gl. in verbo confictione.in c.fi.& in c.ſi quis diuinis.xxx.q.v.

3 Et adeò poteſt actionem quam voluerit eligere, vt creditor, qui habet perſonalem actionem ad debitum,& actionem realem ad pignus,poſſit nolle pignus proſequi, & inſtare ſuper recuperatione crediti actione perſonali.Corn.conſi.clxvj.num.5.& 6.in fin.volu.iiij. verſiculo tamen his non obſtantibus.

4 Primò Amplia,vt etiam probabiliter errans cogatur eligere:per text, in l.cùm filius.in §.variis.ff.de leg.ij.gloſ.in d.§.eligere.in gl.j. verſi. ſed hoc non valet.Ioan.Fab.in §.ſed iſtæ.verſic. quicquid tamen dicam. inſtitut.de act.Ange.in l.ſtipulationes non diuiduntur.§.fin.in fine,verſic. vnum adde.ff.de verbo.obligat.

5 Pro quo facit quod dicit Bart.in l.j.in §.quod autem. ff. quorum legat. verſic.oppone de lege,quòd ſi incertitudo non procedit facto aduerſarij,tunc actor debet proponere certam actionem, aliàs ſecus. Alex. in conſi.clxxxij.verſi.vide quod not.Bart.volu.ij.

Contrarium quòd vbicunque quis dubitet probabiliter,poſſit plures actiones cumulare, voluit Innoc.in c.conſtitutus.de reſtit.in integr. verſi.nos dicimus.& Alber.in d.l.j.§.quia autem.verſi.idem dicit Innoc. ff.quorum legat.Io.Fab.in §.ſed iſtæ.verſicu.quicquid tamen dicatur.& ibi Iaſ.verſic.ego puto.inſtit.de action.Alex. in l. vbi autem non apparet.in §.qui illud,aut illud.in j.notab.ff.de verb.obliga.verſi.adde quod hoc ſingulariter.Purpu.in l.edita.num.207.& num.231. verſi.v. limitetis.ff.de edendo.Rip.in d.§.quia autem.num.7.Imola in l. ſtipulationes non diuiduntur.verſic.an autem quando petitur.ff.de verb.oblig.Card. in c.conſtitutus.in iiij.oppoſ.de reſtit.in integ.& ibi Imol.verſi.ſed vltimò videtur.gloſ.in c.Abbate.in glo. in verbo dominij. verſicu. & vides quod ſentit.de re iudic.in vj.Salic.in l.j.verſi.iiij.ego puto.ff.quor.legat. Ana.in c.in tantum.verſic.aduerte tamen.de colluſ.deteg.Et hoc etiam ſentit Bar.in l.vbi autẽ nõ apparet.in §.qui illud,aut illud.ff.verb.oblig.

An autem iſto caſu ſit neceſſaria reſtitutio in integrum ex capite iuſti erroris,vide in ſeq.concluſione.

6 Secundò Amplia vt idem ſit non ſolùm in pluribus actionibus ad idem tendentibus,ſed extendi ad alia remediá.& ideò ſi ad idem competit remedium iuris communis, & remedium ſtatuti, vnum quis eligere tenetur.Ang.Areti.in §.j.nu.23.verſic.ſunt tamen aliqui. inſti. de act.& ibi Iaſ.num.152.& ſeq.verſi.ſolet etiam.in fin.Purpur.in l.edita.nu.217. verſic.& quid dicitur.C.de edend.

7 Primò Limita non procedere,quando quis eſt incertus facto aduerſarij, tunc enim non compellitur eligere vnam ex pluribus actionibus competentibus.& in hoc videntur omnes concordare.gloſ.in l.quod in heredem.§.eligere.& ibi Bart.verſicu.hoc autem.& Ange.in verſi.nota regulam iſtam.gloſſ.in d.l.j.§.quia autem. ff.quor.legat. Bart.in l.edita. verſi.ſecundum genus cumulationis.C.de eden.& in l.fin.verſi.vlterius oppono.C.de codicill.Bald.in l.j.in iij.oppoſ.C.de furt. Salic. ibi. verſi. & hęc quando poteſt eſſe certus.Ang.in l.ſtipulationes non diuiduntur. verſi.an autem quando ponitur.ff.de verbo.oblig.Ripa.in l.j.§.qui autem.nu.4.& ſeq.ff.quor.legat.Fulg.in l.fin.num.10.C. de codicill. verſi. item aliud ſapiunt.Maria.in c.j.num.17.verſic.ſexto fallit.de libe.oblat. Odofred.in d.l.fin.verſicu. ſed opponitur ſtatim.C.de eden.& ibi Cyn. verſic.tertio oppono.Iacob.Butr.verſi. item oppono. & ibi Alb.verſic. & ſi vnum tantùm.Fulg.ibi.verſi.in eadem,ibi erat quaſi glo.Ang.verſi. in glo.ibi ſolutio.Pau.de Caſt.verſi.in glo.ſeq.quæ incipit, quod eligat. Alex.verſi.in eadem, ibi ſed de facto alterius.

8 Et idem eſt generaliter vbicunque poteſt eſſe probabile dubium,quia tunc non cogitur quis eligere,vt dicit Inno.in c.conſtitutus.de in integ. reſtitut.Ang.in l.ſtipulationes non diuiduntur.in §.fi.verſi. vnum. ff.de verb.oblig.Imol.in d.l.fi.in fi.prin.verſi.an autem quando petitur.C. de codicill.Ana.in ca.in tantum.verſicu.aduerte tamen.de colluſ. deteg.vt ſuprà dictum eſt.

9 Secundò Limita,ſecus in pluribus exceptionibus,quas reus poteſt coniunctim proponere.l.nemo.ff.de except.& ibi gloſſ.in verbo diuerſa.& in c.nullus pluribus.de regul.iur.in vj.in glo.j. quæ etiam ampliat in exceptionibus contrariis,de quo ponitur in apoſtil.noſtra ad dictam glo. Alber.in d.§.quia autem.verſi.licet Dyn.Bertr.conſi.cxc.vol.j.in nouis.

Contrarium.Dyn.in d.regula nullus.de reg.iur.in vj.

10 Primò Amplia iſtam limitationem, vt procedat etiam in exceptionibus contrariis:gloſſ.in c.j.verſi.ad hoc dico.xiij.q.ij.gloſſ.in regula nullus pluribus.in verbo,defenſionibus.de regu.iur.in vj.verſi.& quod dicit.glo.in l.nemo.ff.de except.in verbo diuerſè.& ibi Soc. in prin. Ang. Aret.in §.actionum.verſi.non eſt neceſſarium.inſtit.de actio.Io. Andr. in c.imputari.verſi.contraria allegat.& ibi Anto.de Butr.verſi. quidam dicunt.& ibi Card.verſi.oppono ad Socin.& Abb.verſi. ſecundo quæritur.de fide inſtrum.Bald. in l.ſcripturæ. verſic. quæro nunquid hæc. & ibi Salice.in fin.verſiculo quæro an lex iſta.de fide inſtru.Abb. in capitulo cùm olim.el ij.verſiculo nunc cautum eſt.de priuil. Cuma. in l.nemo.ff.de except.verſiculo in eadem gloſſ.Salice.in l.j. verſiculo, oppono igitur nonò.C.de furt.Decius in l.nemo ex.his.in princ.ff.de reg.iur, Ioan.Andreas in regul.nullus.in q.per eum diſputata.in quarto.argum. §.partis.de regul.iur.in ſexto deciſ.Neapo.cxxxiij.in antiq.

11 Ex quo inferunt Docto.quòd qui accuſatur de homicidio commiſſo, poteſt negare occidiſſe hominẽ,& conuictus poteſt poſtea dicere ſe feciſſe ad ſui defenſionem.Bartolus in l.cum de indebito.in princip.verſi, & ex hoc pluries dixi.ff.de proba.& in auct.contra qui propriam.in fin. verſic.& per hoc dico.C.de non num.pecu.Abb.in c.is qui.verſicu.& ex hoc.de ſolut.& ibi Ant.de But.in fin.Bald.in c. j.§.item ſi vaſallus. verſi. & faciunt.de controu.inueſti.Bald.in auth.contra qui propriam:verſic. iuxta prædicta quæro.Iaſ.in l.j.verſic.quid in criminalibus. C.de furt.in vltima opi.per eum recitata. Baldus in l.ſi quidem. verſiculo hic & in criminali.C.de except.

12 Amplia hanc primam ampliationem primę limitationis principalis, vt non tantum procedat ſi diuerſis temporibus reus proponat contrarias exceptiones,ſed etiã ſi illas proponat vno,& eodem inſtanti, quod intelligitur vt ſcilicet proponantur conditionaliter, & non copulatiuè: ita declarat Bar.in l.nemo.in fi.ver.ſed cõtra illud oppono.ff. de exceptio.Aret.conſi.xcv.ver.ſed circa modũ ꝓponendi.Ant.de Butr.in capit, paſtoralis.de exceptio.verſi.oppono ꝙ non arctet.& Abb.ibi.num. 19. verſic.

verſi.& quæſtio pendet.Innoc.in c.auditis. verſi. & intelligitur proponere.& ibi Abb.num.24.verſi.oppono tertio.de præſcript.Soc.in l.nemo prohibetur.verſ.prima concluſio.ff.de except.Felin.in c.paſtoralis. verſi.& adde quod proponens.& ibi Dec.num.14. de exceptio. qui loquitur in contrarietate reſultante ex diuerſis exceptionibus, ſecus verò in contrarietate reſultante ex exceptionibus contrariis,vt dixerat in numero præcedenti.& Pariſ.ibi num.31.verſi.tamen mihi videtur.Bart. in d.l.cum de indebito.verſi.ij.nota caſum.ff. de probat.

Contrarium Dyn.in regula nullus.de regu.iur.in ſexto. verſic.vnde mihi videtur quòd plus tenet vt ſuprà diximus,quòd nec vno,& eodem tempore,nec ſucceſſiuè plures exceptiones contrariæ proponi poſſint. & ibi Io.Andr.verſi.quare diſtinguit Dyn. Specul.in tit. de except.in §. viſo,verſi.ſed quid ſi debitor.Cyn.in l.j.C.de furt.verſi. ſi autem allego. ſentit Abb.in c.cum olim.el ſecundo.verſicu.imo cautum eſt. de priuil. Raphael in d.l.nemo.verſi.mihi autem videtur.ff.de except.& ibi Soci. in fin.verſi.& adde quòd vbi reus.Ang.Aret.in §.idem iuris.verſi. ſed tu dic ſecundum Sali.inſtit.de exceptio.Cagnol.in l. nemo ex his. nu.8.ff. de reg.iur.Sal.in l.j.verſi.aut ea proponit ſimpliciter.C. de furt. Dec.in c.paſtoralis.de except.verſ.quando autem reus.Ioan.And.in regula nullus.de regul.iur.in vj.verſ.aut excipiens.& Salic.in l.ſi quidem. verſicu. vltimo quæro an reus.C.de except.

13 Secundò Amplia, vt iſtud procedat nedum in reo excipiente, ſed etiam in actore replicante,qui poterit vti etiam diuerſis replicationibus:glo.in verbo,appellatus.in fin.verſicu.ſolutio et ſi ius.in clem.ſi appellatione.de appel.Barto.in l.nemo prohibetur.in fin.verſi.& illud eſt etiam.ff.de exceptio.& in l.ſi expreſſim.verſic. tamen eſt quoddam ius. ff.de appel.Felin.in c.paſtoralis.verſi.& illa regula procedit.de except. Cuma.in l.nemo.in fi.ff.de excep.Ang.Aret.in §.idem iuris.verſ. an autem actor.Inſtit.de exceptionib.

14 Tertiò Amplia in actore proponente diuerſa & contraria remedia contra diuerſos in diuerſis inſtantiis.Aret.in l.Gallus.in prin.ff.de liber. & poſthum.verſi.ij.caſu.Rui.conſi.xciiij.verſi.& ſimiliter actor.vol.iij.

15 Primò Limita dictam ampliationem primæ limitationis principalis, nam licet proponi poſſint per reum vno & eodem tempore plura facta contraria,tamen reus ad dicta contraria facta probanda non recipitur. Ioan.And.in c.imputari.verſicu.ego crederem.de fide inſtrumen.& ibi Anto.de But.verſic.dicit Ioan.And.& ibi Abb.verſi. ſecundo quæritur. & Felin.verſi.quinta declaratio.Bald.in l.ſcripturæ. verſic. quæro nunquid hæc lex.C.de fide inſtrument.Socin.in l.nemo.in princip.ff.de except.Zaſ.conſi.xvj.numero 44.volum.ij.Felin.in cap.paſtoralis. verſi. item dummodò non producantur.de exception. Cagnol. in l. nemo ex his.numer.11.ff.de reg.iur.

16 Secundò Limita quando in eadem exceptione reus eſſet ſibi ipſi contrarius.Bartol.in l.nemo. verſic. quandoque vna, & eadem exceptio.ff. de exceptio.Angel.in l.ſi procuratorio. verſicu. in textu, ibi ſe ipſum.ff. quan.appell.ſit Dec.in c.paſtoralis.num.13.verſ.quando autem reus.de except.& ibi Pariſ.num.31.verſicu.& ideò iſta opinio.& nu.32.Cagn.in d.l.nemo ex his.nu.12.& ibi Dec.in princ.ff.de regul.iur.

17 Tertiò Limita quando proponendo contrarias exceptiones, grauaretur actor onere probationis:Bartol.in dicta l.nemo.verſi. ſi verò propoſitio.ff.de except.Soc.in dicta l.nemo prohibetur.verſi.ſecunda concluſio.ff.de except.Felin.in d.ca.paſtoralis.verſic. item dummodò onus probandi.ff.de except.Cagn.in dicta l.nemo ex his. numer.13.vbi dicit iſtam partem * communem.ff.de regu.iur.Paul.de Caſtro in dicta l.nemo.verſicu.idem tamen.

Contrarium tenet Decius in d.l.nemo ex his.in princip.num.5.& in c.paſtoralis.nu.15. de exceptionib.& ſentit Bart. in l. cum de indebito. in princip.verſi.ſecundo nota caſum.ff.de probationib.

18 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis.Limita quia ſimul non poſſunt tales exceptiones contrariæ proponi, ſed ſucceſſiuè ſic:ita colligitur ex mente Bartol.in d.l.nemo. verſicu. ſi verò propoſitio.quod intelligit Paulus de Caſtro in dicta l.nemo. verſic.ſed Ioannes Andr. quando in aliquo fuit punitus ratione negationis, non aliàs,& conſi.x.in cauſa præſenti.verſi.ſi verò quæritur. vol.ij.

De quo vide Socin.in dicta l.nemo.qui contrarium tenet.

19 Quartò Limita,quia plures exceptiones contrarias conditionaliter proponere reus debet,& ita loquitur Bartol.in l.j.verſicu.vnum tamen volo.C.de falſ.cauſa adiecta.

20 Vel ſucceſſiuè vnam poſt aliam,imò etiam quando vno,& eodē tempore illas proponit,ita proponere intelligitur,non autem poſſunt vno, & eodem tempore coniunctim proponi. Card. in capitulo,imputari,de fide inſtrum. verſiculo oppono hoc. Bartol. in l. ſi expreſſim.verſiculo, tamen eſt quoddam ius.ff.de appella.Felin.in capitulo paſtoralis. verſi. dic contra gloſſ.hic.de excep.& in verſic.intellige.Bald.in l.j.verſiculo, circa ſecundum,C.de furt.Deci.in l.nemo ex his.in princip.ff. de regul. iur.Ioannes Andreas in regula nullus.verſiculo aut exceptiones. de regul.iur.in vj.

21 Imò dicit Archid.in c.ſi quis epiſcoporum.in fi.verſic.ſi verò præcisè: quòd reus perſiſtens in negatione,non poteſt opponere exceptionem. iij.q.vj.refert & ſequitur Felin. in c. paſtoralis, verſiculo item intellige. de excep. qui ſubdit quòd ſi fuit admiſſus ad probandum, & probauit, valet probatio.Bal.in l.peremptorias. verſiculo quæro nunquid ille. C. ſent.reſcin.non poſſe.

22 Quintò Limita quando in pœnam negantis impeditur quis aliam exceptionem proponere, vt ponit gl. in regula nullus plurib. in princi. ibi.niſi fortè ſpecialiter.de regul.iur.in vj.& in l. nemo ex his,verſi. hæc autem vera ſunt.ff.de regu.iur.Bart. in l. nemo prohibetur.ff.de except. verſi.prædicta vera.Bald.in l.j.verſi.circa ſecundum.C.de furt.Fel.in ca. paſtoralis.verſi.item intellige.de except.Ang.Aret.in §.idem iuris.verſ. fallit quando lex.Inſti.de except.Cagno.in d.l.nemo ex his.nu.13.verſ. quintam limitationem.& Feli.in d.c.paſtoralis.qui dicit poſt Bald.in l. ſi quidem. C. de excep. quòd licet reus poſſit contrariam exceptionem proponere,non tamen euitat pœnam negantis.& idem dicit Bart.in d. auth.contrà qui propriam.verſiculo vltimò ſcias quod Dyn. C. de non nume.pecunia.

23 Sextò Lmita, nam licet reus poſſit vti pluribus exceptionibus etiam contrariis,ſi tamen in vna ſuccubuit, licèt aliam proponere poſſit, non tamen euitat condemnationem expenſarum in ea, in qua ſuccubuit. Bertr.conſi.ccclxxxiij.vol.iij.verſi.ſed videtur poſſe reſponderi.

24 Septimò Limita, quando reus, qui propoſuit vnam exceptionem contrariam, fuiſſet in aliquo punitus ratione ſuccumbentiæ, nam ſi in aliquo non fuiſſet punitus,conuictus non poſſet aliam contrariam exceptionem proponere,quia ſibi denegaretur audientia.Io. Andr. in regula nullus pluribus.de regul.iur.in vj.ponit Paul. de Caſtro in l. nemo prohibetur.verſi.ſed Ioan.Andr.ff.de except.Bald.in l.j.verſ.item quæro an quod primò.C.de confeſſ.

Contrarium tenet Socin.in d.l.nemo. verſi.hac tamen concluſione, vbi probat ex pluribus iſtam partem eſſe * communem, & aliam ſuperiorem communiter improbari.

25 Secundò Principaliter limita regulam principalem, nam vbi plures actiones non competunt ad idem,ſed ad diuerſa,tunc non eſt de neceſſitate electio facienda.gloſ.in c.abbate,in verbo, dominij.in fi.verſi.alij dicunt.de re iudic.in vj.

26 Tertiò Principaliter limita, quando plures actiones ad idem competunt contra diuerſos,quia tunc quis non tenetur eligere.Bart.in l.edita. verſ.quintum genus cumulationis.C.de edend.Rom.conſ.ccxl.& Purpur.in d.l.edita. nume. 185. & 214. verſiculo ſexto limitatur. & nume. 231.verſicu.ij.limitatur.

27 Quartò Principaliter limita,quia de iure canonico admittitur libellus alternatiuus,per text.in c.Abbate.de re iud.in vj.& ibi Archid.verſi. vel quaſi.c.conſtitutus.de integ. reſtit.

28 Item admittitur libellus copulatiuus.c.querelam.de elect.c.dilectus. de cappell.monac.

29 Sed quòd in hoc non ſit differentia inter ius ciuile & canonicum, ſentit Spec.in tit.de act.pet.§.ſequitur.verſi.item nota.& c.j.§.nunc dicendum.verſic.in actione reali.de cauſ.poſſ.& propri.Io.Fab. in §.ſed iſtæ. verſi.videmus de vltimo.inſtit.de action.

30 Quintò limita quando ambæ actiones ſunt principales, & ad idem competunt,ſecus verò ſi vna eſt principalis,& altera in conſequentiam tendens ad eundum effectum:de quo dic vt per Purpur. in l.edita. num. 231.verſic.limitatur.C.de edend.

31 Sextò Limita niſi pars taceret, & non opponeret,quia tunc iudicium procederet.Maria.in c.ſi.verſ.j.caſu.de libell.oblat.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Actione vna electa, alteri cenſetur renunciatum.

1 SECVNDA concluſio, quam ponit Iuriſconſultus in l. quod in heredem.§. eligere.ff. de tributoria.eſt quòd electa vna actione,alteri ad idem competenti cenſetur adeò renunciatum, vt ad illam amplius regreſſus non detur.quod etiam probat text.in l.in delictis.§.ſi detracta.ff.de noxal.in l. fi.C. de codicill. Bar.in l.j.§.inde queritur,ver.idem in contractibus.ff.de Public.Albe.in l.fi.ver.quare diſtinguit.C.de edēdo.Afflict.in deciſion. Neap. cxxxiiij.

2 Primò Amplia etiam ſi ſint diuerſæ actiones:ſi tamen competant ex eadem cauſa.Bar.in l.j.§.vnde quæritur.ver.ſimile videmus.ff. de publi.

3 Secundò Amplia etiam in delictis,quia quando ex eodem facto, & ex eodem crimine plures actiones competunt, vna electa, alteri cenſetur renunciatum:ita Bartolus in dict.l.j.§.vnde quæritur. verſiculo primò. regula eſt.ff.de Public.

4 Tertiò Amplia, etiam ſi ex cauſa intentata non obtineat agens, quia non propterea datur regreſſus ad aliam actionem, cui cenſetur renunciatum.gloſſ.vnic.in l.poſt diem.ff.de lege commiſſ.& gloſſ.in l.Aemilius. in verbo reſtitui. verſic. ſed illud efficaciter.ff.de mino.Salice.in l. commiſſoriæ.C.de pact.inter empt.& vendit.verſi. quæro an ſola petitio vſurarū.Arèt.conſi.cl.verſi.iſta concluſio probatur expreſsè.Maria. Iun.conſi.lxxxiiij.nume.8.volum.ij.

Contrarium Paul.de Caſt.in l. commiſſoriæ. quam legit cum l. ſi ea lege.verſi.dic breuiter.C.de pact.inter empt. & vendit.

Tenendo

Tenendo primam o pinionem tanquàm magis*communem.

Limita non procedere quando quis ſuccumberet, quia elegiſſet actionem incompetentem:quia tũc datur regreſſus ad competentem, quam non elegerat.Iacob.Butr.in l.j.verſ.tu dic.& ibi Alber. ver.ſi per meum factum.& ibi Sal.verſ.igitur primò.C.de furt.

Quod ibi intelligit,niſi ſcienter remedium incompetens elegiſſet. & verſi. aut ſuccubuit. & Alex.verſi.puto concludendum. Paulus. de Caſtr.in l.Clodius.verſi.diſtingue tres caſus.ff.de acq.hered. Maria.in c.fi.verſi.ij.fallit.de libel.oblat.Iacob.Butr.in d.l.fi.verſi.aut eſt vna via tantùm.C.de codicill.

6 Item ſublimita,quando tempore electionis vtrumque remedium poterat competere,vel alterum tantùm.ſecus verò quando ante electionem nullum competere poterat,& alterum tantùm erat in eſſe producibile:vt per Saly.in d.l.j.verſi. oppono ergo modò. & verſi. ſecundo caſu.C.de furt.

7 Item ſublimita quando remedium competere poterat, ſed poſtea diſiit competere ſine facto eligentis,quia tunc recurrere poteſt ad aliam actionem,ſiue ad illud aliud remedium.Maria.iun. conſilio lxxxiiij.n. 33.& ſeq.vol.ij.

8 Quartò amplia,etiam ſi ambæ actiones competunt de iure communi,nedum ſi vna competat de iure communi, & altera ex priuilegio. Paulus de Caſtro in l.ſi ea lege.verſi.& ſic nota.C. de pact.inter empt. & vend.

Contrarium vbi vna de iure,altera ex priuilegio.Alber.in l.fin.ver. & ſi vnum competat.C.de codic.

Quint òAmplia vt talis renunciatio,quæ reſultat ex electione vnius actionis,operetur nedum in vna inſtantia,ſed etiam in diuerſa.Bald.in l.incerti.verſi.conclude ex prædictis.C.de interdict. Purpu.in l. edita. nu.217.verſi.& tale præiudicium.C.de edendo.

10 Sextò Amplia nedum procedere in pluribus actionibus , ad idem tendentibus,ſed ad alia remedia extendi. & ideò ſi ad idem competit remedium iuris communis, & remedium ſtatuti, vnum quis cognoſcendo,alteri cenſetur renunciaſſe. Ang.in §.j.n.23.ver.ſunt aliqui.Inſtitut.de Act.& ibi Iaſ.nu.152.& ſeq.ver.ſolet etiam.in fin.Purpu.in d. l.edita.num.217.verſi.& quod dicitur.C.de edend.

11 Septimò Amplia idem eſſe in criminalibus,vt per Bart.in l.j. §. vnde quæritur.verſi.prima regula eſt.ff.de public.Ana.in c.intantùm de colluſ.deteg.verſi.quærit hic Inno. !

12 Octauò Amplia,quia ſi quis elegerit cauſam inteſtati à principio,nõ poteſt poſtea deducere cauſam teſtati.Fulg.in d.l.fin. verſ.idem, & eſt tertium exemplum.C.de codic.

13 Primò Limita niſi errans quis vnam actionem elegerit.Salyc.in l.j. verſ.primo caſu.& verſi.aut errantem.& verſi.ideò circa materiam venationis. C. de furt.& dictum eſt ſuprà in præcedenti concluſione, in prima ampliatione.Alber.in l.fi.verſ.aut eſt electio impropria. & Bal. verſi.vnde l.noſtra.C.de codicill.

14 Sed an iſto caſu ſit neceſſaria in integrum reſtitutio ex capite iuſti erroris.Bart.in d.l.quòd in heredem.§.eligere. ff. de tribut. verſic.item quòd infrà.ſentit quòd ſic.& idem ibi Bald.verſi.ſed aduerte.Iaſ.in l.fi. verſi.ſecundo limita.C.de codicill.poſt Bart.ibi.verſ.ſed ſi elegit viam. & ibi Paul.de Caſt.verſi.Bart.autem & melius.

Contrarium quòd etiam ſine reſtitutione liceat redire ad aliam actionem,quando quis errauit.tenet Bald.in l.j.in tertia oppoſit.C.de furt.& in l.fi.verſi.ſi autem errauit. C. de codicil. & ibi Ange. verſi. in glo.quæ incipit.Fulgo.ibi.verſi.dicit hic ſecundum d. Bart.& Alexan. verſi.aut errauit in facto.& verſi.ſed circa hoc eſt dubium.Maria in c. fi.verſi.j.igitur fallit.de libell.oblat.

15 Secundò Limita quando actiones plures non ad idem competerent, ſed ad diuerſa.glo.in d.l.quod in heredem.§.eligere.in gloſſ.j.verſi. ſed hæc ſolutio.& ibi Bart.in ſummario.tex.& Bal.ſimiliter in ſummario. ff.de tribut.Saly.in l.j.verſi.aut contra eundem.C.de furt.

16 Tertiò Limita quando agitur ad idem,& ex eadem cauſa,ſecus verò quando agitur ad idem,ſed ex cauſa diuerſa,quia vnius electione,altera non electa non tollitur.Alberi.in l.quod in heredem. §. eligere.in fi. verſi.in glo.nota regulam.ff.de tributoria.Paulus de Caſtre in l. edita. verſi.in glo.ibi ſed cumulatio.C.de eden.Bart.ſentit in d.l.j.§.vnde quęritur.verſi.ſimile videmus.ff.de Publica.Marian.in tract.citat. verſicul. quartò fallit,de libell.oblat.Iacobus Butr.in d.l.fin.C.de codicll. verſi. quare diſtinguit.& Fulg.verſ.ſed pone.

17 Sublimita,niſi obſtet exceptio contrarietatis:Bartol.in l.fi.in prima oppoſ.C.de codi.

18 Quartò Limita quando ageretur contra diuerſas perſonas,quia per electionem vnius actionis , alteri actioni contra diuerſam perſonam competenti non cenſetur eſſe renunciatum.Barto.in l.j.§.vnde quæritur.ff.de Public.verſi.& hoc ſi contra eundem.Aret.in l.ex duobus.ver. ponit deinde quintum genus.ff.de duobus reis. Purpur.in l.edita.num. 214.verſi.vj.limitatur.& Alexand. verſi. & dicit Ang.C. de edendo. & Paul.de Caſtro in l.cùm quærebatur.veſi.inducit autem Ang.ff.de iud. ſolui.Maria.in c.fi.de libell.oblat.verſi.vj.fallit.Ang.in l.final.verſi.itẽ contra diuerſos.C.de codicill.

19 Quintò Limita, quando eſt electa actio præſcripto tempore, quia tunc ad aliam datur regreſſus.Bal.in l.ſi prædium.C.de ædil.act. Cremen.ſing.lxiiij.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.quod in heredem.§.eligere.ff.de tribut.act.

20 Sextò Limita,nam licet dicatur renunciaſſe alteri per electionem. alterius,illud verum eſt ex perſona ſua,ſecus verò ex perſona alterius gl.in l.nemo ex his.in §.quoties.verſi.item quod dixi.ff.de regu.iur.Io. Fab.in §.ſed iſtæ.verſi.quicquid tamen dicat.Inſtit.de act.

21 Septimò Limita,quando ex electione non eſſet ius alteri quæſitum. Sal.in l.j.verſi.aut circa idem.C.de furt.Cyn.ibi.verſi.ſolutio variis, & diuerſis modis.

22 Octauò Limita,ſi modò ſuper actione electa,ſecuta ſit ſentẽtia,quia tunc videtur effectualiter electio facta.Anan.in c.intantùm.de colluſ. deteg.ver.adde etiam prædictis.& ita ſentit gl.j.in c.j.ver.ſed in actionibus.xiij.q.ij.quæ dicit,ita demum fieri præiudicium per electionem, ſi ſecuta ſit ſententia,in qua eligens ſuccumbat.

Contrarium voluit gl.ꝙ imò etiam per litis conteſtationem cẽſeatur facta talis electio,quæ præiudicet:voluit glo.in l.nemo ex his.in §. quoties.ff.de reg.iur.verſ.ſed dicas.quæ dicit ꝙ attenditur vel litis conteſtatio,vel libelli datio.& Ang.in d.l.quod in heredẽ.in §.eligere.ver. item aduerte.ff.de tribut.Cy.in l.j.in vj.q.C.de fur.& voluit Fulgo.in l. fi.ver.in eadem.ibi ratio.C.de codicill.& ibi Bal.ver.declarato itaque tex.& de litis conteſtatione dicit Pau.de Caſt.in l.fi.nu.4.ver.in textu, ibi voluerit.C.de codicil.& Guald.caut.xvij.in ti.de acqui.here.Boer. deciſ.xxxiij.nu.14.Alex.in l.fi.C.de codicil.verſ.in text.ibi agere.dicit idem per libelli oblationẽ.& idem, ꝙ per libelli oblationem dicatur facta electio,ponit Iaſon in d.l.fi.verſ.ij.ex eodem verbo.Et etiam ante litis conteſtationem,ſentit Specu.in titu.de inſtrum.edit.§.compendioſè.verſi.& nota.

23 Nonò Limita,nam quando vnum deducitur in iudicio per modum exceptionis,contrarium eius deduci poteſt in iudicio per modũ actionis:ita dicit Ang.per illum tex.quem dicit ad hoc ſingularẽ in. §.illud. verſi.vel dic quòd quando.in auth.de triente,& ſemiſſe.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Agens à principio ex teſtamento,non poteſt amplius ab inteſtato agere.

EX regula ſecunda,de qua ſuprà infertur ad diſpoſitionem text.in l.fi.C.de codicil.vbi tex.diſponit, ꝙ qui agere inceperit ex teſtamento,vt amplius ab inteſtato agere non poſſit.

1 Nam hoc dictum ampliatur duobus modis ex diſpoſitione d.tex.l.fi.

2 Primò Ampliatur, etiam ſi à principio cauſam teſtati vel inteſtati deduxerit,vt teneatur illam proſequi:ita probat tex.in d.l.fi.verſic.qui hereditatem petit,& ibi ſtatim inter ipſa iuris auſpicia propoſitum ſuę intentionis expleat.

3 Secundò Amplia,etiam ſi teſtator dixerit velle teſtamentum ſuum valere nedum iure teſtamenti,ſed etiam iure codicillorum: vt eſt text. in d.l.fi.ver.vt etiam illud ſanciamus.

4 Quod procedit etiam ſi in cauſa teſtati ſuccumberet, & ratione dictæ clauſulæ vellet poſt ſuccumbentiam in cauſa teſtati,ad cauſam codicillorum,& inteſtati recurrere,quod non licet,quia eſt varietas circa vnam & eandem ſcripturam:ita Cy.in l.j.C.de furt.verſi.aut non ſimul.& ibi Sal.verſ.alij dixerunt.& verſ.ego dico.Bar.in l.Clodius.ver. aut quæris vtrum illud lucrum,& ibi Pau.de Caſt.verſic.diſtingue tres caſus.ff.de acqui.hered.

5 Tertiò Amplia,etiam ſi non opponatur à principio contra proponentem cauſam teſtati ad cauſam inteſtati,quia omnino iudicium deficit ipſo iure,vt dicit Maria.in c.fi.verſ.ſecundo caſu.de libel.oblat.

6 Quartò Amplia,etiam in muliere.Roma. conſi.cxxv.verſ.præmiſſis autem locus eſt.

7 Quintò Amplia,etiam ſi ſine ſcriptura per teſtes probare vellet ſe heredem ex teſtamento,& per teſtes ſe heredẽ ex cauſa fideicommiſſi, Bal.in d.l.fi.verſ.iiij.oppono.C.de codicil.

8 Sextò Amplia,idem eſſe ſi primo actũ ſit ex cauſa inteſtati,quia non poteſt poſtea recurrere ad cauſam teſtati.Alex.conſi.cxxj.verſ.ſed primis non obſtantibus.iuncto verſ.cum ergo.vol.j.

Contrarium Bar.in l.ex ſextante.ff.de excep.rei iudicatæ.

9 Septimò Amplia,etiam ſi à principio petat hereditatem non exprimendo aliquam cauſam,ſi poſteà fuerit vnam cauſam ſpecialiter proſecutus.Barto.in lege ex ſextante.ff.de exceptio.rei iudic.

10 Primò Limita,quia quamuis non liceat ex vna ſcriptura modò cauſam teſtati,modò cauſam inteſtati deducere,ſecus eſt in diuerſis ſcripturis.Barto.in l.Clodius.verſicu.aut quæris vtrum illud lucrum.ff.de acquirenda heredita.Barto.in l.final.verſicu.ad iſtud oppono.C.de codicil.& verſi.oppono.de pe.her.ibi Ang.ver.in tex.Pau.de Ca.ver.ſi autem quæratur.Cy.in l.j.C.de fur.ver.ſecundo caſu ſubdiſtingue , & ibi Salice.verſicul.alij dixerunt.& verſicu.ego dico.Paulus de Caſtro in l.

Clo

Clodius.verſic.diſtingue tres caſus.Iaſon in dicta lege final.verſi. quarto limita.Odofred.verſicu.& ſignari circa legem iſtam. Imol.in dicta. l.Clodius.verſi.primum eſt.ff.de acquir.hered.& ibi Roma. in fin.ver. adde quòd Baldus voluit etiam.Bart. in.l.ex ſexſtante.verſ.oppono. ff. de except. rei iud.

Contrarium Bald.in dicta.l.fin.verſ.ſed vnum ſolum quæro.

11 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis, intellige niſi quis ſcienter elegiſſet,quia tunc ſiue in vna,ſiue in pluribus ſcripturis,vna electa,non datur regreſſus ad aliam,ſed differentia,quæ fit inter vnam , & plures ſcripturas , locum habet quando quis in iure errat.ſequitur Iaſ.verſ.ſed concorda.in d.l.fin.C.de codicil.

12 Item ſublimita,niſi plures ſcripturæ factæ eſſent vno,& eodem tempore.Alex.in l.fi.verſ.nec obſtat primus.C.de codicil.

13 Sublimita ex mente textus in d.l.fi.in liberis, vel parentibus , & cognatis vſque ad quartum gradum,vel cognatis vſque ad tertium:vt ibi in verſi.ſi quis verò.C.de codicill.Iaſ.in d. l.fin. verſi.poſtea in quarta parte poni tur.apoſtill.ad Iacob.Butri.in dict.l.fi. in fine. verſic. limita primò.

14 Amplia dictam ſublimitationem,etiam quòd ex certa ſcientia. perſonæ expreſſæ elegerint vnam,vel aliamcauſam,quia ad aliam redire poterunt. Boer. decif.xxxiij.nu.17.& ſeq.

15 Secus in tranſuerſalibus.gloſſ.licet non ſe firmet,in d.l.fin.ſuper verbo agnationis.Iacob.Butr.in d.l.fi.verſi.item oppono quòd inter agnatos.& Cyn.verſi.tertio quæritur.Angelus ibi.verſi.in glo. ibi , quæ incipit,intelligunt quidam.Iaſon l.fin.verſ.ſecundo limita. C. de codic. Roma.conſi.cxxv.in fin.verbis.verſic.quod autem ad ſororem. Boer. deciſ.xxxiij.nu.18.

16 Secundò Limita,ſtante probabili ignorantia:de quo dic vt per nos dictum eſt in præcedenti concluſione.

17 Tertiò Limita,nam creditores,vel legatarij propter probabilem incertitudinem poſſunt poſtquàm viam teſtati elegerunt contra heredem ſcriptum,etiam legitimum heredem conuenire. gloſſ. in l.controuerſia,in glo.magna.verſiculo ſi verò detur.& ibi Bartol. verſiculo tertio nota limitationem.ff.de tranſaction.& Iaſon in dicta l.fin.verſ. iij.lim ita.licet dicat non eſſe propriam limitationem illius textus. tamen illam non impugnat,quòd non ſit vera.Alexander in dicta l. fin. verſicul.item vltra Docto.& Boer.deciſ.xxxiij.nu.15.& ſeq.

18 Quartò Limita, ſi in iure inteſtati ſuccubuit per ignorantiam iudicis. Fulgoſ.in dicta l.fi.verſi.ſed ſi elegiſſentC.de codicill.

19 Quintò Limita, quando in primo iudicio actum eſſet ex perſona alterius.Alexander in lege finali,verſiculo in glo.in verbo præcluſiſſe.C.de codicillis.

20 Sextò Limita in reo,qui in terminis.d.l.fin. poteſt dicere teſtamentum validum,& ſi ſuccumbit,iuuari codicillis, & ſic cauſa inteſtati. deciſ.Neapo.cxxxiiij.in antiq.

21 Facit quod eſt dictum ſuprà , de facultate conceſſa reo in pluribus exceptionibus contrariis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Arbiter,ſeu arbitrator eligens in procedendo vnam, viam,cenſetur alteri renunciaſſe.

1 OPPORTVNE ex prædictis inferri poteſt ad illam q. ꝙ qui poteſt vt arbiter,& vt arbitrator procedere , eligendo vnam viam ,alteri cenſetur renunciare,vt dicit Inno. in c. cum ex officij.verſ.item ex hoc nota.de preſcript.Specul.in tit.de arb.in §.fi.verſ.quòd ſi compromiſſum.Bart.in l.ſi ſocietatem.in §.arbitrorum.verſ.quid ſi incœpit proſequi.ff.pro ſoc.Bal.in l.iij.verſ. dicit Inno.ff.de milit.teſtam.Fel.in c.cùm ex officij.verſ.non aperiunt. de præſcr.

Contrarium Bal.in l.non codicillum, ver.extra not.C. de teſtam. Anto.de But.in c.Quintauallis.verſ.iiij.ex his, de iureiur.

2 Tenendo primam opinionem,Primò Limita, niſi dictum eſſet in cõpromiſſo,ꝙ procederet,vel vt arbitrator , vel vt arbiter, prout ſibi videbitur:quia tunc poterit etiam poſt electam vnam viam,in vim alterius procedere.Bart.in extrauag.ad reprimen.in verbo prout , verſ.ſed dices tu & ponit Nicell.in concord.Bart.xxj

3 Secundò Limita quando expreſsè eligeret vnam viam , ſecus verò ſi eligeret tacendo.Abb.in d.ca. Quintauallis.ver.dicunt,& ſentit Hoſt. vbi.ſ.ver.quid dices.& ibi Io.And.verſ.& quid dices. Ant.de Butr.ver. iiij.ex his.de iureiur.& ibi Pariſ.nu.28.Imol.in ca.ſi. verſ.tu potes concludere.& ibi Fely.verſ.ſi autem nihil dixit.glo.in clem.ſæpe.in verbo partibus.de verb.ſignifi.Rom.conſi.cxxxij.

4 Tertiò Limita,niſi eligendo vnam viam eligeret,reſeruando ſibi etiã facultatẽ ad aliam reuertendi,vt dicetur infrà in alio caſu.

5 Et ſimiliter qui poteſt tãquàm ordinarius,& tanquàm delegatus procedere,vel tanquàm executor gratiæ,vel tanquàm executor iuſtitiæ,vna via electa,ad alterã non recurrit.Inno.in c.cùm ex officij.verſ.itẽ ex hoc loco not.de præſc.Sp.in tit.de iuriſ.omn.iud.verſ.vel vltimò nota.

Contrarium Bal.in l.neque natales.in fi.ver.plus dico.C.de prob. Fel.in c.ad petionem verſi.vlt.not.vbi non plenè firmat.de accuſ. Bal. in c.fin.verſ.iiij.quæritur.de præſum. & ibi Fel.verſ. ſecũda concluſio.

6 Primò Limita,niſi expreſsè reſeruaret ſibi,electa vna, poteſtatem & facultatem redeundi ad aliam,Inno.in c.cum ex officij. verſ.item poſſet eligere.de præſcript. & ibi Hoſt. verſ. poſſet tamen eligere. Imola verſi.extra glo.tetigit.Fel.verſi.tamen ſi expreſsè dixit. Spec.in titu.de iuriſd.omnium.iudic.in §.j.verſ.vltimò nota.Pariſ. in c.cùm ex officij. nu.28.de præſcr.

7 Et ſimiliter partes ipſæ,quæ poterant procedere ordinariè,& ſummariè,ſi elegerunt viam ordinariam,nõ poterunt ad ſummariam recurrere,vel econtra.gloſſ.in clem.ſæpe.in verbo partibus. de verb.ſignifi. Roma.conſi.cxxxiij.Fel.in c.veniens.el ij.verſ. vbi etiam adde. de teſt.

Contrarium Bal.in l.iij.ff.de milit.teſtam.verſicu. & ideò eſt argu.

8 Limita & intellige quando electio facta eſt expreſsè , ſecus ſi tacitè: quo caſu poteſt procedere ſecunda opinio, per ea , quæ diximus ſuprà in alia illatione.

9 Secũdò Limita,nam quando viæ executiuæ competunt ad idem conſequendum,electa vna via executiua,altera non cenſetur excluſa:Bar. in l.conſentaneum.C.quomodo,& quando iud.verſi. quæro ſecundò Bal.in l.qui legati.C.vt in poſſ.legat.Iaſ.in l.j.verſ.adde quòd idem eſt. ff.ſi quis ius dicenti nõ obtẽ.& Bal.in l.fi.§.ſed cũ ſcio,in fi.ver. vlt. quæro.ff. ſi cert.pet.& in l.ignorare,in fi.C.de teſt. milit. Bened.de Plũb.in rept.l.nemo carcerẽ,verſi.patet ex hac litera.C.de exact.trib.li.xj.Ang. in l.qui reſtituere,verſi.in gl.in fi.ff.de rei ven.Bal.in l.j. §. hoc iudiciũ, verſi.illud nota.ff.ſi quis ius dicen.non obtem. Paul.de Caſtro in l.iiij. §.ait prætor,verſi.quid ergo ſi elegit.ff.de re iud.& in l.ſi Stichum dari. §.idem Celſus,verſi.eadem ratione.ff.de nouatio.in l.qui legare,verſi. per hoc etiam patet.C.vt in poſſ.leg.& in l.iiij.§.ſi ex conuẽtione , ver. itẽ,& verſ.ſed ſi pignora.ff.de re iud.Abb.in c.prout,nume.20.ver.& ſi pars.de dol.& cõt.Ang.in l.aduerſus.C.de act.& obli.Alex. in d.§.ſi ex cõuentione,ver.& ſic habes tex.Car.Alex.in c.dilectus,verſ.not.ex tex. ibi,propter.de appel.Hippol.in l.vnius.§.cuſtodiæ,verſi.pro quo facit. ff.de queſtio.&in rub. de fideiuſ.verſ. ix.quæro.& in ſing.cccviij. & in practica in §.attingam,verſi.quæri etiã poteſt.Guido Papæ conſi. xcix. nu. 2.verſi.præterea videmus,& conſi.cv.nu.3.verſi. j.& conſilio.cxiiij. nu.5.verſ.& quod eligendo. & conſi.cxvij. num.3.ver.j.quia videmus. Dec.in conſi. cccclx .num .9. verſi. & ad hoc bene facit, & conſi. xij. verſ.v.nam cũ.Alex.cõſ.cxxviij.ver.facit quod in ſimili dicitur,vol.iiij. verſ.ita ergo in propoſito.Claud.in l.de pupillo. §. meminiſſe. verſi. item vltra Doct. ff. de oper.nou.nunc.

10 Primò Amplia hanc limitationem , vt etiam lite pendente poſſit recurri ad aliud remediũ,alio amiſſo:Alex.con.cv.ver.ſicut ergò. vol.iij.

11 Secundò Amplia,vt etiam iudex electo vno remedio tendente ad executionem,poſſit ad aliud recurrere:Bar.in l.j. verſi.dico ergò , & ibi Iaſ.verſ.adde etiam dum Bart.hic.ff.ſi quis ius dicenti non obtemp.

12 Primò Limita,vt iſta procedant,quando vnũ poſt aliud proponitur, nam aliàs vno,& eodem tempore duo remedia executiua proponi nõ poſſunt:Ang.in l.nemo carcerẽm. C.de exact. tribut.lib.xj.per Hipp. in pract.in §. attingam.nu.55. & in rubrica de fide.verſi. & vide Ang.

13 Secundò Limita quando per vnum remedium executiuum intentatum,& obtentum poſſet creditori plenè eſſe conſultum : Ang.in l. qui reſtituere.ff.de rei vendi.verſi.in glo.in fin.

Contrarium tenet Iaſ.in l.j.verſic.& idem tenet.ff.ſi quis ius dicẽti non obtemp.

14 Prima tamen opinio procederet,quando ex primo remedio intentato poſſet dici creditori ſatisfactum , & ſibi ſolutum : Guido Papæ.q. ccccxxxviij.

15 Ex quo infertur quòd miſſus in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ,poteſt compellere reum ad recuperandam tenutam : Archid. in rubrica de eo qui miſſ.in poſſ.cauſa rei ſeruan.glo.in authen.de fideiuſſore. in §.j.in verbo firmat.Abb.in c.ij.num.18.de dolo & contum.Ioan.And. in addit.ad Spec.in §.ſequitur,verſi.porrò,ſuper verbo expenſis. Abb. in c.quoniam frequenter.§.in aliis.nu. 48.verſi.vltimò circa, vt litẽ nõ conteſt.Anch.in d.rub.de eo,qui miſſ.in poſſ.cauſ.rei ſeruan.in prin.& ibi Ioan.And.in primis verb.

16 Quam opinionem intellige,& declara vt per Bal.in rub. de eo , qui miſſ.in poſſ.in cauſa rei ſeruand.in decret.videlicet quando miſſio fit actione perſonali vbi mora præcedit,vel actione reali,quando fructus non ſunt reſtituti.

Contrarium in principali dicto tenet Ant.de But.in c.ij.in fin. verbis,de dolo,& contuma.& ibi Anch.verſ.quæro poſt Ioan.de Ligna.& Dom.in rub.de eo,qui miſſ.in poſſeſſio.cauſa rei ſeruan. in vj.poſt Io. And.in prin.

17 Et ſimiliter qui poteſt via facti recuperare poſſeſſionem, ſi iudicem adit,ad viam facti recurrere nõ poteſt:Bal.in l.ij.in x.q. C. de ſeruit.& aqua.& idem Bal.in l.j.verſi.item nota.ibi,quia dum aſſumitur via. C. de execu.rei iud.& in l.ædem.ver.iij.quæro.C.locati.Dec.in l.fi.nu.31. verſi.& ratio videtur.C.de edict.Diui Adria.toll. Grat.conſi. xc. num. 3.verſ.præterea non eſt vſus,vol.j.Ruin.conſ.cxxvij.nu.12.ver.& quia

oligendo.volu.v.Aret.in c.clam poſſidere.nu.3.verſic.j.niſi Ang.in l.nemo carcerem,poſt medium,verſi.item an poſſit capi.C.de exact.tribut. lib.xj.Clau.in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas,verſicu. hanc tamen concluſionem.ff.de acquiren.poſſeſ.Dec.in conſi.cxlvj.verſic.iij.conſiderandum eſt,& conſi.cccc.verſi.iiij.reſpondetur.Aret. in §. actionum, verſ.nec obſtat ſi dicatur.inſti.de act.Ripa.in d.l.de pupillo.§.meminiſſe .nume. 7.ff.de nou.oper.nuntia.Gram.conſi.lxxxvj.Bertran. conſilio xxxj.volum.j.in antiq.

Contrarium Bal.in l.ij.verſ.ſed an proprietarius.C. de iure emphy. Alex.in l.quemadmodum,verſi.adde ad §.ff.de acqui.poſ.Rui.conſi.xlij. volu.iij.vbi hoc ſibi præiudicauit, volu.iiij.

18 Limita niſi iudex eſſet aditus cum poteſtatione,reſeruata facultate facti,Alex.conſi.cxxix.verſic. accedit quia,volum.iiij.Grat.conſi. xxxvij. verſi.circa quam,volum.j.Iaſ.in l.ij.verſic.iſtud tamen limito.C.de iure emphy.Dec.conſi.ccccl x.num.9.verſicu.ſed interueniente. Ripa in l.de pupillo.§.meminiſſe,verſicul.is autem, qui poteſt.ff.de oper.nou.nunc. Tiraq.de conſt.in prima parte.num.41.

19 Et idem eſt quando iudicem adiuiſſet circa iurium ſuorum præiudicium:Grat.conſi.lxxvj.volum.ij.& verſic.iij.dico.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Ceßio actionis,ſi pretium non correſpondet actioni ceſſæ, tanquam ſimulata non valet.

1 LEX Per diuerſas. C. mandati, prouidet, quòd actio ceſſionis,vbi pretium non correſpondet actioni ceſſæ,non valet, quia præſumitur ſimulata, ſiue calumnioſa, niſi vſque ad quantitatem pretij ſoluti: pro qua quantitate ceſſionarius agere poteſt:pro reliquo autem agit cedens:& iſte eſt caſus in d.l. per diuerſas,& declarat ibi Bart.in prima oppoſ.Bald. in l. ij. C. ne liceat potent.& fuit de mente glo. in d.l.per diuerſas, in verbo propterea, & in glo.fi.& ibi Alber.de Roſate ex mente Odofredi,& Pau.de Caſt. idem tenet Inn.in c.fi.de alie. iud.mut.cauſa facta:Spe. in tit. de ceſ. act.Soci. in conſi.xviij.volu.j.Azo.in ſumma ne liceat potent. Ruin. conſi. lxxij. volumine primo.

Contrarium verò quòd tam in d.l. per diuerſas,quàm in l.ab Anaſtaſio.C.manda.agatur tantum pro parte,pro qua eſt ſolutum pretium, & in reliquo neuter agere poſſit, nec cedens, nec ceſſionarius, tenent Iac. de Arena,Pet.& Cyn.in d.l.per diuerſas.C.mandati.

2 Item procedit d.l.per diuerſas:quòd ceſſio facta ſine iuſta vel legitima cauſa, ſeu ſine iuſto titulo, non valeat, & non poſſit operari contra illum,contra quem facta eſt ceſſio:per illum textum,ibi,nulla etenim tali.&c.& ibi,quod aliis cauſis,& ibi,licèt in inſtrumento venditionis,vt voluit ibi Iacob.de Arena,& Cyn.& Io.Fab.& Odofred.& Barto.Iaco. Butr.& Pau.de Caſtr.Bald.in l.ij.C.ne liceat potent.poſt glo. in d.l.poſt diuerſas,poſt medium,in glo.fin.

3 Primò Amplia vt non valeat etiam ſi ſit firmata iuramento:Gozadi.in conſi.iij.in vij.argum.primæ partis,& in reſponſione ad illud,vbi præſupponit ceſſionem non valere, quam dicit iuratam in dict. vij.argu. primæ partis.

4 Secundò Amplia etiam ſi ceſſio facta ſit partim ex cauſa venditionis, & partim ex cauſa donationis:Maria.iun.conſi.xcvij. volu.ij.

5 Tertiò Amplia vt nedum non valeat ceſſio, ſed etiam non valeat promiſsio de cedendo:Ruin.conſi.cxl.in fin.volu.j.

6 Item ille textus ponit plures caſus, in quibus ceſſiones valent etiam data modicitate pretij,vel nullo titu:exiſtente,primus eſt in ceſſione facta inter coheredes,vt ibi dicit text.& ponunt omnes ibi poſt gloſ.

7 Secundus Caſus eſt quãdo creditor à ſuo debitore recepit ceſſionem: ita eſt tex.ibi,& gloſ.& dicunt doct.& ponit Aret.in conſi.cxxxvj.

8 Tertius Caſus quando res alienas poſſidens,pro auctione rerum apud ſe conſtitutarum,recipit ceſſionẽ à domino, vel habente iura ſuper illis rebus per ipſum poſſeſſis:ita text.ibi,quem vario modo declarant glo. & docto.ibi,& ponit ibidem Paulus de Caſt.

9 Quartus Caſus quando fit ceſſio inter legatarios, vel fideicommiſſarios,quam pro rebus ipſis relictis fieri neceſſe eſt,vt ibi eſt text.& declarant gl.& doct.& Guald.cautela xij.de acqui. hered.

10 Quintò Limita in omnibus ſimilibus caſibus, vel habentib. eandem rationem:ita Bart.ibi,Pau.de Caſt.& Salic.

11 Sextò Limita in ceſſione,quæ fieret ex cauſa neceſſaria : vt per Barto. Ang.Pau.de Caſt.Salic.Soci.in conſi.clxx.Bal.in l.ij.C.ne liceat potent. & in conſi.xlv.in fin.vol.j.

12 Septimò Limita in ceſſione facta inter ſocios,vt per Bart.in d.l.per diuerſas,Bal.Ang.Sal.& hoc ſiue fiat ceſſio in contrahendo,ſiue in diſſoluendo ſocietatem : Abb. in c.fi.de alienat.iudicij, mutan.cau.facta.

13 Octauò Limita in habentibus rem, vel actionem commu. quia inter eos facta ceſſio tenet,Bart.Ang.Sali.in d.l.per diuerſas.

14 Nonò Limita quando conſtat, quòd ceſſio non eſt facta animo vexandi illum,contra quem fit ceſſio,ſed ex iuſta cauſa:vt no.gl.in d.l.per diuerſas,in verbo venditionis,& ibi Bar.in j.oppoſ.& ibi Cyn.& Ioan. Fab.& idem Cyn.in l.ij.C. ne liceat potent.Inno.in c.fi.de alienat.iud mutand.cauſa facta.Azo.in ſumma,ne liceat potent.Hoſt.in ſumma,i tit.de ceſſ.act.& Spec.eo.tit.Soc.in conſi.clxx.Venafr.in conſi.xxiiij.

Et propterea ſi pauper cedat litem contra maiorem,contra quem ipſe non audet inſurgere,valet ceſſio,ita Alber.in d.l.per diuerſas. Socin. in d.conſi.clxx.Spec.in tit.de ceſſ.act.

15 Contrarium in hoc vltimo tenet Io.Fab.in d.l.per diuerſas,in fin,qui tenet quòd propterea pauper cedens non videtur eſſe in dolo, ita quòd incidat in tit.de alie.iudi.mut.cauſa facta,vt declarat Bal. per illum tex. in l.item ſi res.§.idémque fieri poteſt.ff.de alien.iud.mut.cauſ.facta.

Sed bene quòd ceſſio ſit inefficax in caſibus, in quibus aliàs eſſet inualida, vt pereum.

16 Et ideo ceſſio facta ex cauſa tranſactionis, valet, Ruin. conſi. cxxvj. volumine quarto.

17 Ex dicto autem principali infertur, quòd ex legitimo titulo ceſſat præſumptio calumniæ, & ſimulationis, in qua fundatur diſpoſitio. d. l. per diuerſas,vt per Io.Fab.ibi.& Bart. qui plus tenet, quòd ſatis eſt quòd de titulo conſtet,ſiue ex principio inſtrumenti, ſiue ex fine, & hoc etiam voluit ibi Bal.in vij.q.& Pau.de Caſt.& Sal.in ix.q.Io.Fab.in d.l.per diuerſas.Cyn.in l.ij.C.ne liceat potent.& ibi Bar.Bal.& Ang.Io. Andr. in addit.Spec.in tit.de ceſſ.act.Abb.in c.fin.de alienat.iud.mut.cauſ. facta.

Contrarium verò quòd titulus debeat poni in princ.inſtrumenti,tenet Inno.in d.c.fi.de aliena.iud.mut.cauſa facta,gloſ.in l. prima, in glo. fi.C.ne liceat potent.Azo in ſumma,ne liceat potent.Odofred.in d.l.ij. & ibi Pau.de Caſt.C.ne liceat potent.& Odofre.in d.l.per diuerſas, vbi dicit,tale inſtrumentũ ceſſionis,in ꝙ Titius ponit̃ in fin.eſſe ſuſpectum.

18 Principale dictum, quòd ex legitimo titulo tollatur præſumptio calumniæ,& ſimulationis,

Primò Ampliatur vt procedat in omni contractu ſiue nominato,ſiue innominato,dummodò detur illud,quod conuenit,Sal.in l.ab Anaſtaſio.C.mand.& ibi Ang.Bal.in l.j.C.de act.& obligat.

19 Secundò Ampliatur vt hoc procedat etiam ſi titulus ſit habitus à perſona inhabili, ſi poſteà ſuperueniat habilitas, vt ſi filiusfam. vendit, & ceſſit,& poſteà accedat patris conſenſus : vt per Bal.in d. l. per diuerſas, in viij.q.& Sali.xj.q.C. mand.

20 Limita modò quia ſuperueniens titulus non cõfirmat præteritas ceſſiones:vt not.Bal.in d.l.in vij. quæſtio. Sali.in ix.q.

21 Tertiò Ampliatur,quia veritas numerationis.& ſic iuſtæ cauſę debent conſtare per veras probationes,nec ſufficit per confeſſionem partis cedentis conſtare de pretij numeratione:vt per Bal.in d.l. per diuerſas, & ibi Rai.& Iaco.Butr.& Iacob.de Beluiſ.in §.j. in authen. de æqual. dot. Cyn.in d.l.per diuerſas,ex mente Iacobi de Arena,& Ang.Pau.de Caſt. Sal.in v.quæſt.Rota dec.clxxvij.in nouis.Soc.cõſi.lxvj.& cõſ.xviij.vol.j. Guido Papæ q.dlxvij.idem tenet Raph.Fulg.in d.l.per diuerſas, qui refert Vgonem de Fontana in ſuo tracta.ceſſio.act.Barto.in l.ij.in fine.C. ne liceat potent.idem tenet Bal.in d.l.per diuerſas, qui limitat niſi aliter ſe habeat conſuetudo,quę iſto caſu eſſet ſeruanda,idem in principali caſu tenet Corn.in conſi.ccxxx.volu.ij.

22 Sed bene ſufficit contra ipſum confitentem:vt per Bart.in d.l. per diuerſas.Iaſ.in §.fuerat.nu.81.reſpondeo tamen,inſti.de actio.

23 Amplia iſtam ampliationem,vt non ſufficiat confeſſio de recepto, etiam quòd lapſa ſint tempora ad opponendam exceptionem non numeratæ pecunię,Tiraq.de Retra.lignager.§.j.in gl.xviij.num. 80.& ſeq.

Contrarium quòd iſto caſu,lapſis temporibus ad opponendam exceptionem,confeſſio ſufficiat,ponit Fulgo.in conſi.ccv.

24 Limita illud dictum,quòd confeſſio non ſufficiat, niſi poſt confeſſionem appareat promiſſio eiuſdem ſummæ confeſſatæ, quia præſumitur confeſſio facta ſub ſpe futuræ promiſſionis:vt per Alex. in conſi. xxxvj. volumine ſecundo.

Contrarium in principali articulo, quòd imò confeſſio ſola probet veritatem numerationis,& iuſtæ cauſæ, tenuit Nicol. de Mattar. in d.l. per diuerſas.Bald.in d.l.ij.C.ne liceat potent.& ſequitur Aret. licèt non ſe firmet,in conſi.cxxxvj.Bald.in l.Deo nobis. C. de Epiſcopis, & cler. Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.per diuerſas,dicens ita conſuluiſſe apud regnum.Fulgoſ.in conſi.ccv.Pau.de Caſtr.in conſi.cccxciij.in fi.volum.ij. Bal.in conſi.cclxj.volum.ij.latè comprobat Tiraq.de Retrac.lignagier. §.j.in gl.xviij.num.86.& ſeq.

25 Decimò Principaliter limita in hereditate, & ſic in iure vniuerſali ceſſo.l.prout.ff.de hered.vel act. vend.& ita ſentit gloſſ.in d.l.per diuerſas, in verbo venditionis,& ibi Baldus in iiij. q. & Salicet.in vij. q. Pariſ.in conſilio x.volum.iij.

26 Declara, quia Bart.dicit hoc procedere tantùm quando venditor eſſet in poſſeſſione:& non aliter, ita dicit ipſe in dict.l. per diuerſas, Sed Ange.ibi tenet,ceſſionem valere, niſi euidenter conſtaret hereditatem omnino opulentam,& longè maioris pretij.

27 XI. Limita,quia valet ceſſio,dato quòd non ſit ſolutum pretium, ſed ſit habita fides de pretio:ſed non poteſt agi virtute ceſſionis, niſi pretium ſoluatur, & ſolutio poſteà facta confirmat iudicium præcedens. Salic.in l.per diuerſas,in iiij.q.& in l.ab Anaſtaſio.C.mand. idem quòd ceſſio valeat habita fide de precio,tenet Guido Papæ.q.dlxvij.

28 XII.Limita,quia valet ceſſio,quæ non fit principaliter,ſed fit acceſſoriè ratione cõtractus præcedentis,gl.in d.l.per diuerſas,in gl.fin. Bart. Bal.in iij.q.Sal.in viij.q.& in l.ij.C. ne liceat potent. Venafr. in conſilio xxiiij.Et hoc intelligit ibi Bal.in d.l.per diuerſas,in iij.q.quando venditor poſſidet,vel habet facultatem rei tradendæ,non aliàs, & ibi Salic.in viij.q.qui idem concludit.

29 XIII. Limita, quando ceſſio fit volente illo, contra quem fit ceſſio: ita Bal.in l.cũ eſſent.§.j.ff.de ſeruit.ruſti.prædior.Roma.in cõſi. lxxxvij.

30 Ampliat hoc dictum Hippol.in ſing. xlv. etiam quòd ceſſio ſit facta, illo præſente, & non reclamente, licèt non expreſsè conſentiente, & dictum Hipp.ſequitur apoſtil. cuiuſdã mod.ad Speculũ in tit.de ceſſ.act.

Contrarium voluit Bal.in l.eius, in j.not.C.de compenſat. vbi tenet, quòd etiam conſenſus expreſſus non confirmet ceſſionem actionum ſine titulo,ſed dici poteſt quòd loquitur de conſenſu cedentis, non autem dè conſenſu illius,contra quem fit ceſſio.

31 XIIII.Limita illud ſecundum dictum. l. per diuerſas, dum habetur, quòd non valet ceſſio, niſi conſtet de legitima cauſa, ſiue titulo. nam iſtud non habet locum,ſtante pretij correſpondentia, ſiue congruitate, quia tunc pretium congruum habetur loco tituli: ita Bart.in d.l.per diuerſas,& ibi Bald.in ij.q.Ang.Paul. de Caſtr. & Sal.in x.q.Rota in nou. deciſ.clxxvij.Bal.in conſi.cccclxj.in fi.in j.volu.Alber.in l.ij.C.ne liceat potent.in fi.& ibi Bart.in fin.& Sali.Alex.in apoſtill.in d.l.per diuerſas.

32. Secus verò ſi poſt ceſſionẽ appareat de certa parte pretij ſoluta, quia in reliquo præſumitur ceſſio ſimulata,& non valet, niſi in eo, quod apparet poſteà ſolutum: ita Bald. in dicta l. per diuerſas,in fin. & Alex. in apoſtill.ad Bart.ibi.

Contrarium quòd etiam congruentia pretij non ſufficiat pro cauſa, tenet Io.And.in addit.Spec.in tit.de ceſſ.act.in verbo,rigoroſum.

33. XV. Limita in ceſſione facta in coniunctum, quia licèt non habeat cauſam,vel pretium,præſumitur cauſa donationis facta:Io. Fab. in d.l. per diuerſas,Bald.in l.ij.C.ne liceat potent.Cyn.in l.per diuerſas, in fin. C.mãd.Bal.in l. q. ſtipendia.C.de procurat.& ibi Sal.Rota dec. clxxvij. in nouiſ.Io.And.in addit.Spec.in tit.de ceſſ.act.Cyn.in d.l.quòd ſtipendia.C.de procurat.Sal.in l.ij.C.ne liceat.potent.Ruin.conſi.cxxvj.volu. iij.Tiraq.de retrac.in præfatio.num.54.

Contrarium tenuit Specu.in tit.de ceſſ.act.

34 Hoc autem quod dictum eſt in primo reſponſo text.quòd ceſſio facta modico pretio,eſt nulla,declara vt pretium congruum intelligatur,habito reſpectu ad expenſas,& vexationem futuri iudicij, & idoneitatem actionum ceſſarum,videlicet quantum virtute dictarum actionum exigi poſſit, & ita debet haberi reſpectus ad dubium litis euentum. Io. Fab. in d.l.per diuerſas,poſt gloſ.fi.Bart.& Bal.in l.ij.in j.q.& vj. q. Ang.Pau. de Caſt.Sal.in ij.q.Bal.in l.ij.C.ne liceat.

35. Et propterea hoc relinquitur arbitrio iudicis, qui cõſideratis iſtis qualitatibus,æſtimet an pretium ſit congruum, vel ne.Cyn.in d.l.per diuerſas,& Sali.in ij.q.qui dicit ita tenere.Pet.& * communiter docto.

36. Et intellige quòd quantum ad congruentiam pretij ſatis ſit quòd conſideretur, quantum eſſet valitura actio ipſi cedenti, nõ autem quantum eſſet valitura ipſi ceſſionario & hoc quando minus cedenti quàm ceſſionario eſſet valitura:Bal.in d.l.per diuerſas,in xij.q.Pau. de Ca. ibi Ioan. Andr.in addit.Spec.in tit.de ceſſ.act.Corn.in conſi.ccxxx.volum. ij.Sed ſi magis eſſet vtilis cedenti quàm ceſſionario, ſatis eſt quòd fiat ceſſio pro eo pretio,pro quo poteſt eſſe vtilis ceſſionario:ita Bal.in d.l. per diuerſas,& Sal.qui ponit vtrunque dictum, in ij.q.

37 Et iſto caſu habetur reſpectus non modò ad pretium ſolutum, ſed etiam ad eius vſuras: non ſic in caſu.l.ab Anaſtaſio. vt in text. in dicta l. per diuerſas,& ita gloſ.in d.l.ab Anaſtaſio.in gl.in verb.perſoluit.

38. XVI.Limita,nam valet ceſſio facta ex cauſa donationis,ita eſt tex.in d.l.per diuerſas,in fi.Roma.in conſi.dxviij.

39 Primò Amplia etiam ſi donatio facta ſit pro benemeritis, & ſeruitiis, dato quòd benemerita,& ſeruitia non probentur,ita Bart.in d.l.per diuerſas licèt dubitet,tamen clarè hoc tenet idem Barto.& Salic. in xvj.q. Bald.in l.ij.C.ne liceat potent.Rota deciſ.clxxvij.in nouis.Sal.in l.ij. C. ne liceat potent.& ponit Bertrand.qui dicit iſtam * communem opi.in conſi.cxviij.volum.ij.

40 Secundò Amplia,nam etiam ſi confeſſio facta ſit de recepto, & conſtet pecuniam non numeratam fuiſſe,nec habitam fidem futuræ numerationis, tamen adhuc valet ceſſio, quaſi ex facta cauſa donationis: Fulgo.in conſi.ccv.

41 Primò Limita hoc quod dicitur de donatione,vt procedat in pura, & ſimplici donatione,ſecus in donatione ob cauſam,vt per Gozad.cõſ.iij.

42 Secundò Limita,nam nõ valet ceſſio,dato quòd donatio facta ſit apparenter,ſi in veritate aliquid datum fuerit,quia tũc ceſſio valet tantum pro parte ſoluta,& ſumus in caſu.l.ab Anaſtaſio.ita q. in reliquo neuter agit.Spec.in tit.de Ceſſ.act.Soc.in conſi.cxxxv.

43 Tertiò Limita,quia ſi pro parte donatur,& pro parte venditur,ceſſio nõ valet,vt eſt tex.in d.l.ab Anaſtaſio.Inn.in c.fi.de alien.iud.mut. cauſ. facta, & adeò non valet, quòd in eo q. donatur vltra id, quod ſoluitur, non agit cedens,nec ceſſionarius,vt eſt tex.in d.l.ab Anaſtaſio. & ibi gl. in verbo.perſoluitur,& glo.fin.in d.l.per diuerſas.Inno.in c.fi.de alien. iud.mut.cauſ.facta.Rom.in conſ.cccclAzo.in ſumma de ceſſ.act.Spec. in tit.de ceſſ.act.Salic.in l.ij.C.ne liceat potent.Pau.de Caſtro in d.l.per diuerſas,in declaratione text.

44 Primò Amplia hanc limitationem, quia hoc procedit etiam ſi pro parte donatur,& pro parte permutatur:Bart.in d.l.per diuerſas,Bald. in l.ab Anaſtaſio.C.mad.

45 Secundò Amplia etiam ſi debitor det in ſolutum creditori ſuo ex cauſa crediti pro parte veri,& pro parte falſi:quia ceſſio non tenet pro parte,pro qua creditum eſt falſum, & cedens priuatur iure ſuo, Roma. in conſi.cccclFulgo.in conſi.ccv.

46 Tertiò Amplia vt etiam ſi cedens fingat ſe debitorem, & propterea cedat,& det in ſolutum,talis ceſſio ſit nulla, vt voluit Aret. in conſi.xcv. in ſecundo dubio.

47 Limita vt iſtud non procedat in re corporali pro parte vendita, & pro parte donata:vt not.Alber.in d.l.per diuerſas.

48 Et nota,quia in caſibus.l. ab Anaſtaſio.non habetur ratio vſurarum, licèt ſecus in caſu l.per diuerſas,vt declarat glo.in dict.l.ab Anaſtaſio.in verbo perſoluit.

49 XVII.Limita,quia iſtę ll.procedunt in actionibus indubitatis,id eſt, in iudicium non deductis, ſecus in actionibus dubitatis, id eſt, in iudicium deductis,quia in illis non habet locum diſpoſitio d.l. per diuerſas, vel.d.l.ab Anaſtaſio,ſed habet locum titu.de litig. glo. in d.l. per diuerſas,per illum tex.in verbo indubitatis,gl.fi.in fi.C.ne liceat potent.Inn. in c.fi.de alienat.iudi.mutan.cauſ.facta.Alber.& Io.Fab.in d.l.per diuerſas.Azo.in ſumma.ne liceat potent.Hoſt.in ſumma.de ceſſ. act. Abb. in c.fi.de alienat.iud.mutan.cauſ.facta.Odofred.in l.ij.C.ne liceat potent.

50 Hoc declarat Alber.in d.l.ij.vbi tenet quòd vitium litigioſi non contrahatur in rebus incorporalibus, & ſic in actionibus ceſſis.

Secundò Declara quia etiam ſi actio eſſet in iudicium deducta, & reus non inficietur,ſed confiteatur, certè talis actio poteſt cedi etiam modico pretio, & valet ceſſio:ita declarat Ange. in dict. l. per diuerſas, & dicit hoc eſſe notatu dignum.

51 XVIII.Limita,nam iſtæ ll.ſunt fundatæ in præſumptione,prout dicunt omnes doct.ibi,adeò quod recipiunt cõtrariã probationẽ, dicũt vt Alber.& Cyn.in d.l.per diuerſas,& ibi Ange.Paul.de Caſtr. & Salic. & Bal.in l.ij.C.ne liceat potent. & in l. qui ſtipendia. C. de procurat.Rota deciſ.clxxvij.in nouis.Abb.in c.fi.de aliena.iud.mut.cauſ.facta.

52 XIX.Limita,quia ceſſio facta in clericum,ſemper præſumitur ſimulata.Oldendorp.in libello coll.iuris,in verbo,ceſſio. verſi.j.

53 XX. Limita quando ceſſio fit volente debitore,quia non poteſt amplius opponi de inualiditate:Bal.in l.cum eſſent.§.per plurium.ff.de ſeruit.ruſt.prædior.& ibi Ang.& Flor.refert,& ſequitur.Iaco. de S. Georgio.in l.vnica.nu.34.C.ne liceat potent.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Iactanti ſe habere ius, vel actionem, poteſt Iudex ad partis inſtantiam præfigere terminum ad docendum de iure ſuo, quo elapſo, ſi non docuerit, amplius non auditur.

1 FREQVENTER in iudiciis diſputari contingit ſuper materia.l.diffamari.C. de ingen. & manumiſ.quæ diſponit, quòd quando aliquis iactat ſe habere aliquod ius cõtra aliquem, Iudex ad inſtantiam partis poteſt præfigere illi terminum ad docendũ de iure ſuo, & eo elapſo nõ eſt amplius audiẽdus,ad idem eſt text.in l.ſi eo tempore.C.de remiſ.pigno. cum aliis allegatis in gloſ.in d.l.diffamari.Ang.Aret.in rubrica de except.in Inſtit.Abb. in c. ſi quis contra Clericum.de foro compet.Rom.in conſi.ccccxij. Bald.in rubrica.C.de condit.ex.l.Felin.in c.venerabilis,de iudiciis. Boer.deciſ. cclv.Gomes in §.præiudiciales,inſti.de action.

2 Primò Amplia, vt hoc procedat tam in cauſa ciuili, quàm etiam in cauſa criminali,Rom.in conſi.liij.apoſtill.ad Ang.Aret.in tract. malef. in verbo,nec ad Titij querelam,Bald.& Pau.de Caſtr.in l. Papinianus. §.ſi quis poſt.ff.de inof.teſtam.Bar.in l.ſi quis libertatis, nu.8.ff. de petit. hered.Georg.Natta in clem.ſæpe.de verb.ſignif.Boer. deciſ. cclv. nu.7.

3 Secundò Amplia,vt diſpoſitio iſtius leg.habeat locum ſiue in petitorio,ſiue in poſſeſſorio,ſiue in perſonalibus,ſiue in realibus actionibus: Ripa.in viij.reſpon.in j.lib.nu.8.So.in conſ.xxxviij.verſi.principaliter, vol.j.Rota dec.ccxxj.in antiq.Boer.dec.dcclv.nu.7.

4 Tertiò Amplia,vt iſtud remedium competat etiam aduerſus epiſcopos, & Prælatos:Abb.Fel.Dec.& alij in ca.accepimus, per illum text.de fide inſtr.Alex.in conſi.ciij.vol.v.Dec.Neap.xviij. in nou.

5 Quod ampliatur per doct.in d.c.accepimus, vt non ſolùm procedat in Epiſcopis,ſed etiam in eorum ſucceſſoribus.

6 Quartò Amplia, vt hoc remedium cõpetat etiam contra fiſcum:prout tenet Anchara.in conſi.clxiiij.

7 Quintò Amplia vt etiam contra maritum reſpectu dotis habeat locum hoc remedium,Pau.de Caſtro in l.maritus,in prin.C. de procurator.Ang.Aret. in §. idem reſponderunt, in prin. inſtit.de excuſat. tutor,

Deciſ.Neap.clij.in antiq.Pariſ.in conſi.xxxiij.nu.67.vol.i.

8 Sextò Amplia,vt diſpoſitio iſtius leg.nō ſolùm habeat locum in eo qui poteſt agere directò,ſed etiam in eo,qui directò agere non poteſt, ſed per quoddam obliquum,mouendo litem contra aliquem per modum contradictionis,ſi non poteſt de iure ſuo experiri, niſi alius in iudicio ius ſuum deducat:vt no.Ang.& etiam Bald.in l.ſi quis libertati.§.cùm quidam,per illum tex.ff.de petit. hered. quem text. dicit ad hoc ſingularem Geor.Natta in clem.ſæpe,in prin.de verb.ſignifi.

9 Septimò Amplia vt is,cui in foro ſeculari fuit impoſitum ſilētium, non poſſit etiam audiri in foro Eccleſiaſtico:Bal.in c.j.§.ſi quis per triginta.in titu.ſi feudo fuerit controuerſia. Alber. in l.ex ea.ff. de poſtulan.Bertachi.in tracta.de gabell.in tertia parte.q.xij.

10 Octauò Amplia, vt etiam in cauſa matrimoniali præfigatur terminus ad agendum,Bald.in conſilio ccxxx. vol.iij. Inno.in c. cauſam quæ,qui fil.ſint legit.refert & ſequitur Bal.in l.& ſi per Prætorem. §. ait Prætor.ff.ex quibus cauſis maiores.

11 Nonò Amplia,vt nōn ſolùm Iudex poſſit cogere partem ad agendū, vel accuſandum,ſed etiam ad proſequendam actionem,vel accuſationem:vt eſt tex.in l.ſi ea.vbi Bal.Saly.& alij.C.qui accuſare non poſſ.& not. etiam Salyce.in l.ij.in fin.C.vbi in rem actio. Socy. in conſi. xlv. vol.j.Abb.in c.licèt,de accuſationi.

12 Prout etiam Iudex poteſt præfigere terminum ad articulandum, & probandum,vt notant Doctor.in l.properandum,in prin. C. de iudiciis,& trad.glo.in l.ſi ea.C.qui accuſare non poſſunt.Bal.in d.l.diffamari.Purpurat.in l.poſtquàm liti. num.35.C.de pact.Rota in antiq.deciſi. cccv.

13 Et idem poteſt Iudex præfigere terminum ad producenda omnia iura.Azo.in ſumma.C.vt nemo inuitus.Card.in conſi.xxiij.

14 Et idem eſt,quia Iudex poteſt ſtatuere terminum alicui ad aliquid extraiudicialiter faciendum.l.mancipiorum,& ibi gloſſ.ff.de optione leg.& in l.ſi quis inſtituatur.ff.de hered.inſti.& tradit Ang.Aret.in.§.ſi minus,verſ.quæro ſtatuit Iudex.in inſti.de actio.

15 Decimò Amplia,quia non ſolum præfigitur terminus ad proponendas actiones,ſed etiam ad proponendas exceptiones tam dilatorias,& peremptorias,quàm mixtas.prout in dilatoriis loquitur tex.in c.paſtoralis,vbi notant Docto.de excep.Cyn.& Ang.in lege iudices.C. de iudiciis. Alber. in l.iiij. ff. de bonis auct.iud. poſſid.& in peremptoriis excep.notant docto.in d.cap.paſtoralis,de excep.Io.And.in capitul.lator qui fil.ſint legit.Paul.de Caſtr.in authen. iubemus,nume.6.C.de iudiciis.Imo.in l.quamdiu.ff.de acqui.hered.& in peremptoriis exceptionibus dicunt etiam doct.in d.c.paſtoralis,de exceptio.

16 X I.Amplia,vt etiam in certis perſonis poſſit præfigi terminus ad agendum,vt eſt text.in l.ſi eo tempore.C.de remiſ.pign. Abb.in c.cùm in tua.qui matrimo.accuſ.poſſ.Iaſ.in l.rem,quæ nobis,nu.38.& ibi Ripa,nu.41.ff.de acq.poſſ.Ferrat.caut.xiiij.Boer.deciſ.cclv.nu.5.

17 X I I.Amplia,quòd in terminis d. l. diffamari.poſſunt recipi teſtes etiam lite non conteſtata,vt tenent glo.& Bal.in d.l.diffamari. Ant.de But.in c.cùolim.verſi.tertius intellectus, de teſt.ſequitur Natta in Cle. ſæpe.in princ.de verb.ſigni.Alex.in conſi.lxxix.vol.vij.

18 X I I I.Amplia,quia litis conteſtatio facta ſuper remedio. l. diffamari.perpetuat actionem. Claud.in l.naturaliter, verſi. quid autem ſi is. ff.de vſucapion.

Contrarium tenet Fel.in c.illud,de præſcription.

19 X I I I I.Amplia,quia ſententia lata ſuper tali remedio,dicitur ſententia diffinitiua,& non interlocutoria:Bal.in l.præſens.in fi.C.de ſenten.& in l.fi.C.vt lite pend.Abb.in c.cùm olim,de teſt.& in c.accepimus,de fide inſtru.Dec.in c.licèt cauſam,nu.26.de probation.Iaſ.in l.argentarius.§.edi autem.ff.de eden.Purpurat.in l.qui accuſare.nu.18.C.de edē. Boer.deciſ.ccliij.nu.12.Sarnen.in reg.de trienni.q.lviij.

Contrarium voluit Bart.in l.j.§.fi.in fi.de prætoriis ſtipul.Ang.in l.vnica.C.vt nemo inuitus.& in l.ſi ea quæ,in princ.C.qui accuſare non poſſ.Imola in l.quandiu.la ij.verſi.vltimò tangit.ff.de acqui.hered.Ripa in rub.de re iud.nu.11.Ang. in tract.malefi.in verb.necnō ad querelam.num.59.& ibi Aug.Arimi.in addit.

20 Concorda has contrarias opin.nam aut in hoc remedio fuit lis conteſtata,& tunc ſententia deſuper lata dicitur diffinitiua : aut non fuit lis conteſtata,& tunc dicitur interlocutoria.Iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Philippi Franc.in c.cùm ceſſante.in xxiiij.quæſtio.de appellat.

21 Primò Limita principalem concluſ. quòd ita demum Iudex, termino elapſo, poſſit parti ſilētium imponere,ſi ad minus duplex monitio, vel citatio interuenerit;vt not.glo.in §.ſin autem,in verb.admonitus, in authen.de hered.& Falci.& ibi not. Ang.licèt non firmet, & idem Ang.in §.ſi quis autem pro redemptione,in auth.de Eccleſiaſt. titu.vbi dicit,iſtud dictum eſſe verum. Ang.Aret.in tract.malefic. ſuper verbo nec non ad querelam,& ibi etiā not.Ange.de Arimi.in eius addit.Ang. Aret.in rubrica de except.in inſt.Alex.in conſi.cviij.in fin. vol.j. Fely. in c.licèt cauſam.nu.28.de prob.& in c.accepimus, nu. 6.de fide inſtru. & in c.venerabilis,de iudi.& idem in c.paſtoralis.de excep. & idem videtur tenere Bal.in d.l.diffamari.Iaſ.in l.rem , quæ nobis.nu.43. & ibi Ripa in fine.ff.de acqui.poſſ.Boer.deciſ.cclv. Cotta in memorabil. in ver.Iudex poteſt.Cæpola caut.cx.Afflict.deciſ.cclxiiij.Gome.in §.præiudiciales,inſtit.de action.Deciſ.Neap.ccv.in nou.Boer.deciſ.cclv.

Contrarium tenuit Ludoui.Rom.in l.quamdiu.la ij. ff. de acqui. hered.& idem tenet Alex.in l.fin.ff.de pœn.& idem videtur etiam tenere Iaſ.in d.l.fin.eo.tit.ex quo iſtam opin.vltimo refert.

22 Concorda tamen has duas opin.hoc pacto,nam aut præfigitur terminus accuſatori ad inſtantiam accuſati,& tunc ſi accuſator non comparet in termino,ſed ſit contumax,non debet incontinenti imponi ſilentium accuſatori,ſed debet iterum citari,ſaltem quo ad hoc,vt accuſatus abſoluatur ab inſtantia iudicij.Et ita procedat prima opin.quæ eſt* cōmunis.Aut præfigitur terminus accuſatori , intra quē debet accuſare, ſeu accuſationē proſequi.& tunc ſi hoc nō fecerit intra terminū,imponitur ſibi ſilentium:Et ita procedat ſecunda opin.Iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Abb.in c.licèt in beato.num.5.de accuſ.

23 Alio modo has opin.concordat Afflict.in deciſ. cclxiiij. videlicet quod aut ſumus ante ſententiam,& tunc requiratur duplex monitio;& procedat prima opin.Aut ſumus poſt ſententiam, & tunc etiamſi non interuenerit niſi vnica monitio,non propterea ſententia venit annullanda.quæ opin.videtur ſatis æqua,& rationabilis.

24 Secundò Limita,dummodò præcedat diffamatio,& ſit probata, & ſic quando præcedit aliqua cauſæ cognitio.Ita Ang.in tract. malef. in verſi.nec ad querelam Titij. Ang.in rubrica de excep. in inſtitu. Bald. in l.ij.C.ne fil.pro pat.Saly.in l.iij.C.qui bon.ced.poſſ.Boer.dec.cclv.

25 Tertiò Limita quia iſtud remedium non competit excommunicato, niſi plenè probauerit de iure ſuo,ita tenet Inn.in c.cùm inter, de exce. & ibi Abb.& Fely.& Dec.Pau.de Caſt.in l.libertus , la prima, ff.de in ius voc.Iaſ.in l.de pupillo.§.procurator.ff.de nou.ope.nunc. Anton.de Butr.in c.intelleximus,& ibi Aret.& Fel.qui hanc dicit* commun.opi. in verſi.ij.allego,de iudic.Afflict.deciſ.cclxviij.

26 Declara tamen , quia ipſe excommunicatus poteſt compelli agere, præfixo ſibi termino,iuxta d.l.diffamari.vt voluit Inno.& Ant. de But. in c.exceptionem,de except.Fel.in c.intelleximus.de iudic.& licèt contrarium velit Abb.in d.c.exceptionē,tamē ſuis dictis reſpondet Georg. Natta in Clem.ſæpe.in prin.de verb.ſigni.

27 Quartò Limita,quia intentans remedium l.diffamari, tenetur petere veniam,ſi aliàs eſſet perſona,quæ agendo veniam petere teneretur: Maria.in tract.citat.in xx.articul.in xxvj.q.principali.in ver.v.quæro.

28 Quintò Limita,dummodò iudicis ſententia interueniat, per quam imponatur parti perpetuum ſilentium,vt not.Inno. in cap.cum in tua. qui matri.accuſa.poſſ.& not.Bal.in d.l.diffamari. & idem Bal. in auth. ad hæc.C.de vſur.Ange.in tract.malefi.in verbo.nec ad querelam.Ang. in l.properandum,in prin.C.de iudi.& in l.j.C.vt nemo inuitus.Ange. Aret.in rubrica Inſti.de excep.

Contrarium,& melius,quòd imò talis præfixio termini ſit peremptoria,ita quòd non expectet aliam ſententiam:tenent Bald.Ange. Alexan.& Iaſ.in l.fi.ff.de fer.

29 Ego autem pro concordia ita dicerem, quòd aut præfixio termini habet comminationem quòd iudex , eo elapſo , procedet ad vlteriora, & tunc non ſit neceſſaria poſt lapſum termini alia ſententia,& ita procedit ſecunda opinio.ita colligitur ex verbis Ang.in rubrica de except. in inſtit.& etiam Old. in conſi.iij. Aut verò præfixio termini nō habet talem comminationem,& tunc ſententia eſt neceſſaria,& ita procedat j. opin.& hoc colligitur ex verbis Bar.in l.mancipiorum.ff.de opt.leg.

30 Declara iſtam partem,quòd requiratur ſententia,vt procedat quando præfigitur terminus ad docendum aliquid ſuper eo , de quo principaliter eſt,vel eſſe poteſt contentio, vt in caſu.l. diffamari. C.de ingen. & manumiſ.in quo præfixio termini operatur ſuper eo,ſuper quo principaliter agitur,ſed quādo præfigitur terminus ad impediēdū aliquē actum,tunc ſatis eſt quòd labatur terminus etiam quod ſententia non interueniat,vt eſt caſus in l.ſi eo tempore. C. de remiſſ.pig.in quo tex. præfigitur terminus creditoribus,vt deducāt iura ipſorum ad impediendam pignorum diſtractionem,& ideò illo termino elapſo diſtinctio fieri poteſt etiam non interueniente alia ſententia,ita declarat Ang.Aret. in tract.maleſi.in verſi.nec ad Titij querelam.

31 Sextò Limita,quia ille, qui intentauit conditionem d.l.diffamari coràm vno iudice,poteſt coràm alio iudice conueniri:Socy.in cōſi.xciiij. num.6.vol.iij.Marian.in c.ij.de mut.petit.

Contrarium tenet Caccialu.in l.omnes populi. ff. de iuſti. & iure. Fel.in c.cùm ſit generale,verſi.item facit,de foro compe.

32 Declara,quia ſi ſumus in terminis l.diffamari.per ſolam citationem dicitur præuenta iuriſdictio,quo ad iudicium diffamationis intentatū: ſecus autem quo ad iudicium diffamationis intentandum poſtea per eum conuentum:ita diſtinguit Marian.in c.propoſuiſti.in xij.q.de for. comp.Socy.in conſ.xlj.vol.j.

33 Septimò Limita,quia litis conteſtatio inducta,non interrumpit præſcriptionem in terminis.l.diffamari.Fel.in c.illud,de præſcript. licèt nō ſe firmet,ſed relinquat cogitandum.

34 Octauò Limita,vt terminus præfixus poſſit per eūdē iudicē prorogari:Rota in antiq.deciſ.ccclxxxiiij.& in nou.deciſ.lxiiij. & in antiquior. deci.xiiij.in titu.de appella.Geor.Natta in clemen. ſæpe.de verb.ſigni.

Dec.in c.perſonas in fi.de appell.& iſta videtur magis * cõmunis opin.

35 Quam concluſionem intellige, dũmodò iſta prorogatio termini fiat ex cauſa per iudicem, aliàs ſecus: Pau.de Caſt.in l.fi.nu. 7.& ibi Iaſ. latè nu.42.ff.de fer.Dec.in c.perſonas,nu.22.de appel.& tradunt * communiter ſcribentes in l.interdum.ff.de iudic.& ponit Boer.dec. ccxciiij.

36 Secundò Intellige concluſionem vt procedat, durante primo termino, quo pendente poteſt fieri prorogatio: ſi autem fuerit elapſus, prorogatio fieri non poteſt, vt diximus ſuprà in concluſ. noſtra tertia. in titu. de dilation.

37 Nonò Limita, quia iſta præfixio termini debet fieri ad inſtantiam illius, qui prætendit ſe ius habere, & non poteſt fieri ad inſtantiam eius, qui non prætendit aliquod ius, ſed tantùm dicit aduerſario nullum ius competere: Innoc.in c.Abbate.de verbo.ſigni.Pau.de Caſtr. in l.ſi contendat.ff.de fideiuſſor.Fel.in c.olim.de reſcri.Hip.in ſin.cclxxx.

Quinimò iſte debet docere de intereſſe, & iure ſuo: Aret.in cõſ.lxviij.

38 Decimò Limita, ſi is, qui petit imponi ſilentium aduerſario, poſſideat rem, ſuper qua petit imponi ſilentium, quam ſi non poſſideret, non deberet audiri: Aret.in conſi.lxviij.Boer.deciſ. cclv.

39 XI. Limita, quia etiam poſt impoſitum ſilentium, ex nouo iure ſuper uenienti quis habet actionem contra victorem, gloſſ. eſt notabilis in c. licèt beato Petro.in verbo de cætero.& ibi Abb.Anchara.Felin. & alij, de accuſat.idem tenet Innoc.in c.cùm in noſtris, de conceſſ.præb.

40 XII. Limita, dummodò iudex in termino explicet cauſam, propter quam mouetur ad terminum præfigendum. Abb.in c.j.de dilatio. Iaſ.in l.properandum.§.ſiue autem alterutra.nu.10.C.de iudic.Purpurat. in l. j.nu.8.C.de eden.Felin.in c.ſuper literis,nu.22.de reſcri.Dec.in ca. cùm ſit Romana.nu,27.de appel.Alexan.in l.ij.nu.23. ff.de re iudic.Rip.in l. iiij.§.hoc autem iudicium.nu.55.ff.de dam.infect.

41 XIII. Limita quia in remedio. l. diffamari, ille debet eſſe iudex, qui ordinariè eſt iudex diffamati, non autem diffamantis. Abb. in ca. ſi quis contra clericum.in princ.de foro competen.Ant.de But.in ca.ſi clericus laicum.in fine, de for.compet.in c.Quintauallis.ver.venio ad quartum. de iureiuran.Roman.in conſi.ccccxij.Alex.in conſi.cviij.volum. j.& in conſi.ciij.verſic.hoc expreſſius.volu.v.Aret.in conſi.cxliij.verſic. venio igitur ad tertium.Feli.in c.ea, quæ.in princ.de re iudic.Deci. Neap.xviij. in nouis.Boer.deciſ.cxiiij.

42 Et eſt ratio, quia in hoc caſu diffamatus dicitur reus, & non actor, vt ponit Deci. in conſilio iij.& in l.fauorabiliores, verſicu. & iſta regula. ff.de reg.iur.

43 Et pro iſta parte facit, nam agens remedio l. diffamari, poteſt tanquam reus petere editionem inſtrumentorũ penès conuentum exiſtentium.Claud.in l.fi.& ibi Purpu.C.de eden.

Contrarium tamen in hoc tenet Deciſ.Neap. cclxviij. Dec. in conſi. dclxxxviij.nu.23.& in c.intelleximus.verſi.quid autem. de iudic.

De exceptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Exceptio oppoſita per proceſſum ad vlteriora, videtur reiecta.

1 PER proceſſum ad vlteriora obtẽta, exceptio reiecta videtur.c.ex parte.el ij.de appellatio.vbi Abb.in quarto not.poſt Bal.ibi verſi.item nota.Card.in j.not.Petr. de Anch.in tertio not.Imo.in vltimo not.Philip.Frãc. in v.no.& ibi latius Dec.in quarto not.Ioan.Andr. in c.dilecto.de appell.Bart.in l.à procedente.C. de dilat. Specu.in titu.de exceptio.§.ſecundo.verſi.& nota ſecundum Vbertum. idem voluit Bart.in l.eius, qui.in primo not. de appellat. recip. Rota in antiq.dec.cccccxcv.Bal.in l.j.C.de ordin.cognit.Abb.in c.cùm ſuper.in gloſſ.ij.de offic.deleg.Rom.in conſi.ccxx. verſi.iij. iſta concluſio confirmatur.Dec.in conſi.cclxxv. Ioan.Andr.in clemen.cum à repulſione. in glo.j.in prin.de appellatio.Specu. in titu.de except.§. pen.verſi.punitur enim.Anto.de Butr.in c.ij.in ſexto not.de iur.calum.Bald. in l. pactum. la tertia.C.de pact.Imo.in c.j.in vltimo not.& in diſcurſu lect. de ordin. cognit.vbi ponit differentiam inter emergentem, & incidentem quæſtionem, ſiue articulum.Ange.poſt glo.in l.ij.§. ſi dubitetur. ff. de iudic. glo.in capit. ſuborta.in verbo reprobaſſe. de re iudic. Alexand in conſi. xxxvij.vol.ij.Barbat.in c.cùm ſuper Abbatia de offi.delega.Bar.in l.fi.§. ſi autem.ff.de negot.geſt.Soc.in conſi.cclxiiij.glo. in cap cum ſuper.in verbo appellatio.de officio delega.Aret.in c.exhibita.de iudic.& Felin. Imo.& idem Imo.in l.ſi quæramus.ff.de teſtamen.Grat.in conſi.xxxvij. volu.j.Ruin.in conſi.lxj.volu.v.

2 Primò Amplia, vt ex predictis ſequitur, quòd ſi dubitetur de iuriſdictione iudicis, & pars opponat exceptionem incompetentiæ, tamen ſi iudex procedat ad vlteriora, exceptione non obſtante, videtur ſe declarare iudicem competentem, & reijcere exceptionem incompetentiæ.Ange.in l.ij.verſi.item an eſt neceſſe.ff.ſi quis in ius vocat. non ierit. Ang.conſi.ccxvij.verſi.v.probatur.Petr.de Anch.conſi.ccclxxij.

3 Et in eo, qui habet iuriſdictionem, ſed elidibilem per exceptionem, iſta ampliatio latè procedit: ſed in eo, qui nullam habet iuriſdictionem ipſo iure, vt in delegato, requiritur expreſſa declaratio, & non ſufficit tacita.Anto.de Butri.in cap.ſuper literis.verſi.ſed aduerte vt diceres.de reſcript.& ibi Imola verſicu. & conclude.eſt glo. in capitulo diſpendia, in verbo, proceſſus.& in capitul.ſecundo, in verbo quorum. de reſcrip. in ſexto.Hippoli.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt.Imol.in c.ij. de dilat. Pau.de Caſtr.& Iaſo.in d.l.ij.ff.ſi quis in ius vocat. non ier. Sentit Alex. conſi.lxxxiij.in fin.vol.iiij.Calca.in conſi.cxiiij.in ſi.Aret. in conſi. cvj. Paul.de Caſt.in l.j.in fin.C.de ordi.cognit.Rui.in conſi.cxiiij.vol.v.qui dicit iſtam partem * communem.& in conſi.clxiiij.volu.v.

4 Sufficit tamen ſi pronunciet non obſtantibus exceptionibus, vt per Anto.& Imolam in d.capitulo ſuper literis.in locis proximè allegatis.& per Felin.in c.ſuborta.in iiij.limit.in verſicu.tertius caſus.de re iudicata.

5 Et Idem eſt ſi expreſsè pronunciat ad vlteriora eſſe procedendum. Imola in ca.cùm appellationem.de appel.vel non obſtantibus obiectis procedendum ad vlteriora.Ange.in conſi.cc.verſi.ſuper eo autem.

6 Et ideò dicendum eſt, quòd procedit iſta ampliatio, ſi pars comparuit, & oppoſuit defectum iuriſdictionis, & nihilominus iudex proceſſit ad vlteriora,

7 Secus verò quando pars non comparuiſſet, quia tunc requiritur expreſſa declaratio iudicis, & nõ ſufficeret proceſſus ad vlteriora, ita Ant. de But.in cap.ij.de dilat.Anto.& Imola in d.c.ſuper literis. in locis proximè allegatis.Felin.in d.c.ſuper literis. & in cap. ſuborta. in iiij. fallen. de re iudic.Domin.in capi.ij.de reſcri.in ſexto.& in ca.diſpendia.in fin. prin.de reſcript.in ſexto.Hippol.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt. Feli. in capi.cæterùm.de reſcr.Imola in l.ſi quæramus.verſicu.fallit tertio.de teſtam.Ant.de Butr.in cap.ſi duobus.de appella.Fulgo.in d.l.ij. ff. ſi quis in ius vocat non ierit.Abb. in capitu.ij.de dilat. Ange.in l. ſi quæramus. in ſin.de teſtamen.

Contrarium indiſtinctè quòd non ſufficiat tacita pronunciatio, ſed expreſſa requiratur, dicit Ruin.in conſi.cxvij.numer. 3.& nume. 18.vbi dicit * communem opinio.volu.v.

8 Secundò Amplia, nam iudex appellationis ſi pronunciat ſuper principali, videtur declarare nõ malè appellatum.Card.in ca.vt debitus.in fin.de appel.Felin.in c.ſuborta.de re iud.

9 Tertiò Amplia nam ſi ſit appoſita exceptio contra teſtem, ſi iudex teſtem admittat, videtur exceptionem oppoſitam reiicere.Aret. in c.ex parte.de teſtib.Felin.in cap.ſuborta.de re iudica.

10 Quartò Amplia, nam ſi contra ſpoliatum petentem reſtitutionem reus excipiat de dominio, & illud deducat in articulis, & ſpoliatus dicat talem exceptionem non eſſe admittendam, ſi tamen iudex recipiat & admittat articulos concernentes dominium, videtur reiicere actoris exceptionem.Aret.in l.naturaliter.§. nihil commune.ff.de acq.poſſ.Felin. in c.ſuborta.de re iudi.

Contrarium in hoc videtur tenere Dec.in conſi.lxxxiiij.

11 Quintò Amplia vt etiam contumax habeatur pro confeſſo etiam non præcedente aliqua iudicis declaratione expreſſa. Ang. Aret.in tracta.maleſi.in verbo, qui quidem iudex. refert & ſequitur Hippoli. in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt.

12 Sextò Amplia vt appoſita exceptione rei iudicatæ ad proceſſum iudicij, ſi iudex vlterius procedat, videtur exceptionem rei iudicatæ reieciſſe.Io.And.in c.inter monaſterium.de re iudic.Paul. de Caſtro in l. nam & poſtea.§.ſi damnetur.ff.de iuretur.& ibi Alexan.Feli.in d.c.inter monaſterium.de re iudic.

13 Et ſi oppoſitum ſit de re iudicata, & replicetur de nullitate illius, ſi iudex procedit in negocio principali, videtur declarare nullitatem rei iudicatæ, ita Imol.in d.c. inter monaſterium.

14 Amplia etiam ſi deducatur non per viam exceptionis, ſed per viam principalis petitionis.Grat.in conſi.xxvij.volu.j.

15 Primò Limita, ſi fuerit cognitum ſuper exceptione, aliàs non videtur reiecta.Ioan.Andr.in ca.inter monaſterium.& Felin.Paul. & Alexand. in l.nam & poſtea.§.ſi damnetur.ff.de iureiuran.Bart.in l.à procedente. C.de dilat.in l.quod in diem.§.j.ff.de compenſat.Ang.in dicta l. à procedente.& in conſi.ccxvij.verſicu.v.probatur.& in l.ij.§.ſi dubitetur.ff.de iudic.Roman.in conſi.ccxx. verſicu. iij. iſta concluſio. Calcan.in conſi. cxiiij.in fi.Aret.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquiren.poſſeſſio.Socin.in conſi.cclxiiij.Philip.Franc. in capitulo ſi duobus. de appellatio.Roman.in conſilio ccxlj.Aretin.in conſilio cvj. verſiculo, & hoc eſt verum.Paulus de Caſtro in l.j.in fin.in princip.ff.ſi cert.pet.& in conſilio xxv.ſecundum antiquam impreſſionem quod conſilium non reperitur integrum in poſtremis editionibus. Iaſon. in l. ij.ff. ſi quis in ius vocat.non ierit.

Contrarium tenent plures Doctores qui indiſtinctè loquuntur, & propterea ſentire contrarium aſſerit Corneus qui propterea expreſsè contrarium tenet, & ſimpliciter in conſilio lxxxv. volumine quarto. Phili.Franc in capitulo ex parte. de appellatio. & Felin.in capitulo ſuborta.in j.limit.de re iudic.

16 Sed

16 Sed concordando opiniones, ipſe Philipp.Franc. & Fel.dicunt quòd non eſt neceſſe vt conſtet iudicem cognouiſſe,ſed ſatis eſt tantum temporis ſpatium interueniſſe,vt cognoſcere potuerit,quia præſumitur vidiſſe,& cognouiſſe.Grat.in conſi.xxxvij.vol.j.

17 Sublimita,nam licèt quando non cognouit,non videatur declaraſſe exceptionem veram,vel non veram,ſed procedendo ad vlteriora videtur declarare per proceſſum ad vlteriora antequàm cognouerit exceptionem eam non eſſe admittendam,ita Aret.in ca.ex parte. de teſt.& Fel.ibi.

Sed iſta vltima declaratio eſt contra mentem Doct.generaliter loquentium,& contra id,quod expreſsè dicit Fely.in c.inter monaſteriū. in iij.limit.de re iudic.

18 Secundò Limita quando proceditur ſuper vtroque , vno & eodem tempore , quia videtur proceſſus nullus propter incompatibilitatem, nec videtur reiecta exceptio,ita Aretin.in cõſilio lxxiij.hoc voluit Ant. de Butr.in c.exhibita.in prima oppoſi.de iud.& ibi Aret.& Fel.in c.ſuborta.in ij.limita.Imola in c.exhibita.de iudi.& in c.primo,verſi.ſed dubium eſt.de ordin.cognit.

Contrarium Calde.in c.exhibita.in fin.vbi etiam Abb. in fine, & Fely. Aretin.in conſi. cvj.verſi.tertius caſus.qui dicit iſtam * communem opinio.Imola in l.ſi quæramus.de teſtam.Alex.in l. ſi finita.§. Iulianus.nu.33.verſiculo ſed aduerte.ff.de dam.infecto.

19 Tertiò Limita,nam in arbitro,cui eſt oppoſitum,vt,quia inimicitia orta eſt inter partem & ipſum, abſtineat à prolatione laudi , facit vt ſi arbiter,non obſtante exceptione,pronunciet, dicatur probata iniquitas laudi ſine alia probatione,ita Bal.in l.non diſtinguemus. in §. cùm quidam,in primo not.de arbit.refert & ſequitur Fel.in c. ſuborta.in iij. fallen.de re iudic.

20 Quartò Limita,quia vt videatur reiecta exceptio , neceſſe eſt vt de ea ſit oppoſitū,& ſuper ea petitum pronunciari,ſecundū Bal.in d.c.ex parte.de appella. licèt Fel.in d.c,ſuborta.in v.fallen.dicat ſatis eſſe ſi ſit oppoſita except.idē & ſentiunt doct.allegati in fi.primæ ampliationis.

21 Quintò Limita , nam neceſſe eſt vt ad talem tacitam reiectionem pars ſit citata,aliàs non operatur,ita Aret.in c.ij.verſi.non obſtat ratio. Abb.de teſt.refert & ſequitur Fel.in c.ſuborta.in vj.fallen.de re iudi.

22 Sextò Limita quando ex tacita reiectione ſequeretur peruerſio ordinis ſubſtantialis,vt quia teſtes eſſent recepti lite non conteſtata , ita limitat Imola in l.ſi quæramus. ff. de teſtamen. ſiue peruerſio ordinis mandati,vt ibi per eum in d.loco.

23 Septimò Limita quando exceptio eſt incompatibilis cum proceſſu, ſecus verò ſi compati poſſet,ita declarat Pau.de caſtro in l.prima.C.de ord.iudic.Angê.in conſi.ccxvij.verſicu.quinto probatur. Odofred.in l.j.C.de ord.iudic.quando tractat an abſoluto reo, videatur reiecta exceptio falſi inſtrumenti.& Barto.ibi,& ibi Iacob.Butr. Bal. & Salyce. Bal.in l.penul.C.de ord.iud.gloſſ.in l.ij.C. de ord. cogni.in prima ſol. & ibi Sal.glo.in l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui, vel alieni iuris. & ibi Odofred.& ibidem Alberi.de Roſate in princip.Bartol.& Ang.& alij.

24 Quod amplia, etiam ſi non ſit de neceſſitate incompatibilis , ſed probabiliter non compatiatur ſententia,niſi incidenti reſoluto, vt dicit Alberic.de Roſa.in l.ſi iudex.ff.de his , qui ſunt ſui, vel alieni iur.

25 Octauò Limita quando ageretur de graui præiudicio irreparabili,vt quando ageretur de inferenda tortura , quia tunc non videretur exceptio reiecta,ita Hippoly.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt.

26 Nonò Limita ſecundum Odofred.in l.ij.in fi.C.de ordi.cogni.vt ita demum per proceſſum ad vlteriora cenſeatur tacitè reiecta exceptio obtenta,quando ſuper ea ſufficit ſummaria cognitio:ſed quando plenaria requiritur,neceſſe eſt quòd expreſsè pronuncietur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Exceptio in iudicium deducta, & tacitè reiecta, an poßit principaliter in alio iudicio contra eandem perſonam per modum agendi deduci.

1 PERTINENTER ſubſequitur dubitatio , an exceptio in iudicium deducta,& tacitè reiecta,poſſit principaliter in alio iudicio contra eandem perſonam per modum agē di deduci.Et diſtinguendi ſunt plures caſus.

2 Primus eſt , quando incidenter in iudicium,fuit tractata cauſa ſtatus,& ſi ſententia concernit fauorem ſtatus , non poteſt amplius de eo, quod incidenter in fauorem ſtatus eſt iudicatum,principaliter in alio iudicio deduci,ita probat text.in l.j. C. de ord.iudic. ſecundum vnum intellectum,quem ſequitur ibi Bar.& ibi Paul.de Caſt.& in l. quoties. in principio.C.de iudic.Anto.de Butr.in c. aduerſario,de excep.

3 Idem eſt quando ſuper exceptione incidente eſt expreſse pronunciatum,& iſto caſu fauore ſtatus, vt declarat Bartol.in l.qui Romæ.§. duo fratres.in princip.ff.de verb.oblig.refert & ſequitur Petr.de Anchara. in c.cùm dilectus.nume.29.de ordin.cognit.Paul.de Caſtr.in d.§.duo fratres.

Contrarium Sal.in d.l.j.C.de ord.iud.qui tenet nullam adhibendam differentiam an fuerit pronunciatum pro ſtatu,vel non.

Eſt alius caſus quando exceptio eſt reiecta in iudicio ſummario,& non poteſt tunc principaliter deduci in iudicio plenario,gl.in l.ij.C.de ordi.cogni.in gl.fi.gl.in l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur.idē tenet Odofred.in l.j.C.de ord.iud.Alber.de Roſ.Sal.& Pau.de Caſtr. idem tenent Odofred.Alber.de Roſa.in prin.Bar.& Ang.in d.l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.Ant.de Bu.in c.aduerſario.de exceptionibus.& in c.cùm dilectus.de ord. cognit.Calde. in c.intelleximus.de ordine cogni.refert & ſequitur Pe.de Ancha.in d.c cùm dilectus.nu.29.& ſentit ibi Abb.nu.27.eod.titu.Sal.in l.ij.C.de ordin.cognit.Anto.de But.in c.cùm eccleſia Sutrina.& ibi Abb.de cauſ.poſſ.& propr.

5 Et hoc credo ſentire Card.in d.c.cùm dilectus.ver.quæro circa hoc. de ordi. cognit.vbi dicit,eſſe diſtinguendum an exceptio rei iudicatæ ſit oppoſita in vim dilatoriæ,an in vim peremptoriæ:vt ſi in vim dilatoriæ, quaſi minus plena cognitio ſit adhibita,non impediatur deduci principaliter:Si verò in vim peremptoriæ , quaſi plenè fuerit cognitū ſuper tali exceptione peremptoria,non poſſit iterum in quæſtionem deduci.

6 Limita iſtam concluſionem quando in iudicio ſummario de dicta exceptione non eſſet plenè cognitum,quia ſi eſſet plenè cognitum,nō poteſt vlterius deduci in iudicio plenario,ita declarat Bal.in l.ſi iudex. ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.& clarius Abb.in cõſi.50.vol.j.& Ant. de Bu.in d.c.aduerſario.de excep.Bal.in l.nam & poſtea.in princ,ff.de iureiur.

Contrarium ꝙ etiam ſi plenè eſſet cognitum in iudicio ſummario, omnino poſſet deduci in plenario,tenet Ang.in d.l.ſi iudex.Io.Crot.in §.duo fratres.nu.27.in l.qui Romæ.ff.de verb.obl.Pau.de Ca,in l.duobus.in fi.ff,de excep.rei iud.

6 Breuiter iſta limitatio pendet à veritate alterius cõcluſionis,an probationes factæ in iudicio ſummario, plenè faciant fidem in plenario. in quo Iac.de Bu.in l.ab hoſtibus.§.ſi quid ſimpliciter.ff.ex quib.cauſ. maio.tenebat ꝙ ſic.idē Ant.de Bu.in c.cauſam,quæ.de teſta.& in c.fraternitatis.de teſt.in c.cùm dilectus.de ord.cognit.Alex.in l.à Diuo Pio. §.ſi ſuper rebus.ff.de re iud.& Aret.in c.j.de probatio.Alex.in l.ſæpè. nu.81.ff.de re iud.Hipp.in ſing.ccccclv.Soc.in conſi.cclv.Corn.in conſi.cxxvj.in fi.vol.iiij.Fel.in c.cùm Bertoldus.de re iud.Fel.in c.cauſam, quæ.de teſtamen.vbi Aret.dicit iſtam * communem,licèt poſtea in cõtrarium arguat,& non reſpondeat.Et iſtam tenent Doct.in terminis limitationis noſtræ,allegati ſuprà,videlicet Bal.in l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.Abb.in conſi.50.vol.j.Ant.de Bu.in c.aduerſario. de excep.Bal.in l.nam & poſtea.in prin.ff.de iureiurand.Soc.in regula cccxj.in ſecunda fallen.Imola in capitu.cùm ex literis,de in integrum reſtitut.

Contrarium tenent Cy.& Bal.in l.quo tempore.C.de teſtam.mil. Bal.in l.ij.in fi.C.de eden.Are.in d.c.cauſam,quæ.in vltima opi.de teſt. quam etiam tenent Doct.ſupra in limit.allegati.ſcilicet Ang.in d.l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.& Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.nu.27.ff.de verb.oblig.

8 Tenendo primam opin.quæ videtur magis * communis.

Primò Sublimita,quando eſſet plenariè probatum tam reſpectu ordinis,quàm reſpectu probationū,vt per Ant.de Bu.in c.cùm dilectus. de ordi.cognit.& in c.cauſam,quæ.de teſt.Alex.in l.à Diuo Pio.§.ſi ſuper rebus.ff.de re iud.& in conſi.ccxij.volu.vj.Soc.in conſi.cclv.Fel.in c.cauſam,quæ.de teſta.Rui.in l.ij.C.de edend.

Secundò Sublimita,vt procedat quando in ſummario eſſent plenariè receptæ probationes,quo ad ſubſtantiam probationum,& quo ad modum procedendi,aliàs non probarent in plenario , vt per Alex.in d.conſi.ccxij.nu.19.vol.vj.

9 Et propterea ſi in ſummario probationes non plenè,ſed ſummariè eſſent receptæ,non probarent in ordinario.Aret.in ca.præſentata.de teſtibus.

10 Eſt etiam alius caſus quando in primo iudicio fuit plenè cognitū, & in ſecundo idem deducitur principaliter,non tamen ad eundem finem:& ex caſu poteſt deduci,quia non obſtat res iudicata:ſecus verò quando ad eundem finem,ita Odofred.in d.l.j.C.de ord.cognit.& Albe.de Roſ.Cy.Iac.Butr.in fi.Pau.de Caſt.& Sal.idem voluit Bal.in l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur.in princ.& ibi Albe.de Roſa. & ponit Sal.in l.ij.C.de ordi.cognit.Ant.de Bu.in c.aduerſario.de excep.& ibi Abb.in fine.idem voluit Abb.in conſi.50.volum.j.& Socin. in conſi.cclxiiij.& idem Abb.in capitu.cùm eccleſia.de cau.poſſeſſ.& propr.

11 Imò tenet Barto.in l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bon.rap.quòd etiam quando agitur ad diuerſum finem , ſi tamen oſtenditur ius rei iudicatæ,adhuc non poſſit illud deduci in alio iudicio,& ſequitur Io.Crot.in d.§. duo fratres.nu.27.

12 Sed difficultas eſt quando deductum in exceptione , videatur

in actione deductum ad eundem finem cum ſemper videatur diuerſus finis in exceptione,quæ tendit tantùm ad repellendum actoris intentionem, ſecus quod in actione deduciatur.

Et propter ea videtur conſiderandum, quòd ſi non poteſt conſiderari in actione alius finis,niſi ille,qui eſt deductus in exceptione, vt eſt in eo,qui opponit exceptionem compenſationis debiti liquidi,& probati,nam ſi talis exceptio fuit reiecta , tale creditum non poteſt peti principali actione , quia finis primi, & ſecundi iudicij idem continet. Bart.in l.ſin autem.§.fi.ff.de neg. geſt.voluit Soc. in d.conſi. cclxiiij.& ponit Abb.in d.conſi.50.vol.j.

Secus vero quando deductum in exceptione , tendebat ad vnum finẽ,& deductũ in ſecundo iudicio principali poteſt ad aliũ finẽ dirigi, & intẽtari:ita declarat notabiliter Ant.de But.in c.cũ eccleſia Sutrina. de cau.poſſeſſ.& propric.& ibi Petr.de Ancha.nume.33.& ſeq.Anto. de Butr.in c.cùm dilectus.de ord.cog.in princ.& ibi Abb.nu.27.& Pet. de Anch.num.29.clarius,& melius Ioan.Cald.in repet.c.intelleximus. de ordin.cogni.

13 Si verò exceptio , & actio tendunt ad eundem finem , tunc aut exceptio in primo iudicio fuit reprobata, quia iudex illam non admiſit, & non prohibetur quis in ſecundo iudicio per modum actionis illam deducere,ita Paul.de Caſtro in l.qui Romæ.§. duo fratres. ff. de verb. oblig.Alber.in d.l.ſi iudex.ff.de his,qui ſunt ſui vel alie.iur.

14 Et idem iuris eſt ſi exceptio in primo iudicio fuiſſet reiecta,quia non probata,ita Paul.de Caſtr.in d.l.j.in princ.C.de ordine cognit.& ibi Salyc.poſt Barto.ibi in vltimo caſu. vbi hoc ſentit licèt non clarè. & ibi Paul.de Caſtr.in diſtinctione caſuum.Alberic.de Roſate in l.ſi iudex.in fin.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur. Cuman.& Iaſo.in d. §.duo fratres.nume.50.& ſeq.Cald.in c.intelleximus.de ordi.cogni.refert & ſequitur Pet.de Ancha.in c.cùm dilectus.nume.29.eod.tit.voluit Bartol. in l.ſciendum.in prin.ff.de excep.Paul.de Caſt.in l.fi.in fi.ver.ſcias etiã. C.de fid.inſtrum.

15 Secus verò quando exceptio eſſet reiecta,quia non vera, vt per Doc. proximè allegatos,qui*vnanimiter concludunt amplius in iudicium etiam per modum principalis actionis deduci non poſſe.

16 Amplia etiam ſi fuiſſet reiecta cauſa, & quia non vera, & quia non probata.Petr.de Anch.in c.aduerſario.de exceptio.

17 Primò Limita,ſi ille,qui pronunciauit,habebat facultatem iudicandi illud incidens principaliter , aliàs ſententia lata non præiudicaret, quominus incidens poſſet principaliter deduci in iudicium,ita Paul.de Caſt.in l.j.C.de ord.iud.

18 Et idem quando nec incidenter,nec principaliter ſuper illo articulo poſtet declarare , vt eſt in iudice laico quo ad ſpiritualia , vt declarat Barto.in l.quoties.C.de iudic.& ibi Alberic.de Roſate,& clarius Ang. voluit.Saly.in l.j.C.de ord.iud

19 Secundò Limita,quia licèt ipſa pars non poſſit illam deducere , poteſt tamen iudex ei dare licentiam illam deducendi, ita declarat Inno. in c.quo ad conſultationem.de re iud.refert,& ſeq.Afflict. in terminis in conſt.regni.

20 Quando verò exceptio expreſsè reiecta, poſſit tacitè deduci in alio iudicio,vide Ruin.in conſilio cxxiiij.vol.v.vbi plenè declarat.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Exceptio loci non tuti an poßit proponi per excuſatorem non habentem mandatum.

1 DIVERSÆ ſunt opiniones Doctorum in illa concluſiõe, An exceptio loci non tuti proponi poſſit per excuſatorem non habentem mandatum.

Et non poſſe proponi voluit Bartol. in l. pen.§. ad crimen. in ſecundo caſu ſuæ diſtinctionis , videlicet in caſu probabilium excuſationum.ff.de public.iudic.& ſequitur Ant.de Butr.Abb.& Henric.Boich in c.veniẽs.de accuſa.Ang. in l.ſeruum quoque. §. publice.ff. de procu.& ipſemet Ang.in ſua diſput. incipiẽ. Bononienſis. in vltimo caſu,dicit iſtam opinionem ſeruandam in iudicando. & iſtam etiam opin.Bart.tenet Anto.de Canario.in tract.de excuſ.Sal.in l.reos.de accuſ.Benedic.de Plum.in repet.§.ad crimen.in l. penultim.ff. de public. iudic.

2 Nec videtur aduerſari huic opin.dictum Inno.in c.veniens.qui ſimpliciter dicit,quòd in exceptionibus facti admittitur excuſator ſine mandato,quia intelligi debet in excuſationibus facti præciſi.ſecundũ quod declarat Bar.in d.§.ad crimen.qui non contradicit intentioni Innocentij,ſed clarius illam declarat,& Imola,Saly. & Ang.in d. l.reos. dicunt dictum Inno.concordare cum opinione Bar.&Abb.in c.veniens.de accuſa.idem dicit,

3 Ego autem cenſeo dictũ Inn.neceſſariò debere intelligi in neceſſaria excuſatione,& meri facti,& non in ea,in qua conuenerit iuris miniſteriũ,prout eſt illa exceptio loci non tuti,quæ eſt facti, in hoc, ſcilicet ꝙ locus non ſit tutus,ſed in ea operatur iuris miniſterium in hoc,vt citatus ad locum non tutum,non teneatur comparere in eo loco non tuto,per l.de ætate.ff.ad trebel.c.accedens.el ij.vt lite non conteſt.aliàs ſequeretur ꝙ exceptio iudicis incompetẽtis,& excommunicati poſſet opponi per non habentem mandatum,quia iſtæ exceptiones ſunt facti in hoc,ꝙ quis ſit incompetens iudex,vel excommunicatus.Sed in eis operatur iuris miniſterium,vt quis non teneatur corã eis cõparere , & tamen nullus poteſt dicere Innocẽt. aſſerere ꝙ exceptiones declinatorias quis proponat per excuſatorem ſine mandato,imò ipſe Inno. contrarium dicit,ꝙ exceptiones iuris non proponat quis ſine mandato , & exemplificat in his declinatoriis.

3 Contra opin.Bart.tenuit Bald.in l.pen.§.ad crimen. ff. de public. iudi.& Ange.Imola & idem Imola in c.veniens.de accuſatio.Philipp. Franc.in c.ex parte.de appel.Ange. in diſputat.incip. Bononienſis. in vltimo articulo.Maria.Socin.in c.veniens.& ibi Aret.Io.de Ana. de accuſa.Ioan.Fran.de Sancto Nazar.in tract.Peſtis.

4 Et tenentes partem iſtam contra Bart.limitant , niſi perſona citata ad locum non tutum,poſſet venire bene ſociata , ita vt excluderet omnem ſuſpicionem loci non tuti : nam tunc non poſſet allegare exceptionem loci non tuti per excuſatorem ſine mandato,& ita ſaluat opi. Bart.iſto caſu Imola in d.c.veniens.& ibi Io.de Ana.

Contrarium tenet Maria.in d.c.veniens.

5 Secundò Limita etiam in cauſa electionis, & matrimoniali , quæ deſiderant celeritatem.c.quoniam frequenter.§.porrò. vt lit.non conteſta.nam tunc etiam in proponenda excuſatione neceſſaria non admittitur excuſator ſine mandato,vt eſt tex.in c.cupientes.§.quod ſi per viginti.de elect.in ſexto.iuncta glo.ibi in verbo ad præmiſſa. & iuncta glo.in ver.iuſta cauſa.& in verbo ceſſante impedimento.nam tex.vult ꝙ quantumcunque impeditus perſonaliter venire,ſi tamen non ſit impeditus,quominus poſſit procuratorẽ conſtituere , tunc & ad cauſam, & ad executiones proponendas teneatur procuratorem conſtituere.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Exceptio nullitatis reſultans ex eiſdem actis,impedit executionem rei iudicatæ ex tribus conformibus.

1 VERIOR,& magis*communis opinio videtur illa , ꝙ exceptio nullitatis reſultans ex iiſdem actis,impediat executionem rei iudicatæ etiam reſultantis ex tribus conformibus.& ita limitatur diſpoſitio cle.primæ de re iud.& ita tenet Oldr.in conſi.cvj.Bald.& Saly.in l.j. C.ne liceat tertiò prouocare. Imola,&Alex.in l.de pupillo.§.qui opus.in fi.ff.de ope.no.nunc. Card. in cle.vnica.§.fi.de re iud.Abb.in conſi.xliiij.in ſecundo dubio. Imola in l.ſi expreſſim.ff.de appella.And.de Iſer.in c.j.de controuer.inter vaſallum,& alium de benefic.Soc.in conſil. clviij.& in regula cxxj. in ij. fallen.Cor.in con.cciiij.vol.ij.Alex.in conſi.lxxvij.vol. ij.Iaſon. in l.j. ff.de oper.no.nunc.Franciſc.Curt.in conſil.cxix.Alex.in conſ.clxxxvj. vol.ij.Soc.in conſi.iiij.vol.iij.& in conſi.xxj.vol.iiij.Philip. Franc.in c. dilecto.de appel.Hippol.in rubrica de prob.

Contrariũ Bal.in l.fi.C.de ordi.cognit.Ant.& Imola in d. cle.vnica de re iud.Ro.in l.ſi feriatis.ff.de fer.& in l.ſi vero,§. de viro.in xxij. fall. ff.ſolu.mat.& in ſing.cxc.Paul.de Caſt.Alc.in d.§.de viro.& Iaſo. in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.Alex.in conſi.ccxxv.vol.vj.

2 Tenendo primam opin.declara quando intentans nullitatem præuenit,ſecus autem ſi ſit facta executio , quia tunc ob talem nullitatem non reuocatur,vt per Soc.in conſi.lxxviij.vol.iij.

3 Secundò Declara,quando ſtatutum diſponeret vt poſſet dici de nullitate vſque ad decem dies,quia illis elapſis non poteſt excipi de iſta nullitate etiam notoria,vel euidenti.Alex.in conſi.cv.verſ.quia reſpõdeo, vol.v.Goza.in conſ.ciij.nu.9.Soc.in conſi.cxxj.verſ.præterea,aliud eſt. vol.iij.Et hoc procedit etiam ſi nullitas ſit ex defectu citationis. Alex. in conſi.ccxxv.verſi.nec obſtat.vol.vj.

4 Et pro hac parte,quæ verior videtur facit,nam quando tempus à lege,vel à ſtatuto præfigitur,non eſt locus amplius purgationi moræ. Inn.Abb.in c.cùm in ſua & Card.verſi.quæro tertiò circa prædicta qui matrim.accuſ.poſſ.Bal.in l.diffamari.verſi.expedito text. C.de ingen. manum.Alex.in conſi.cxxxiij.in fi.vol.vj.latiſſimè traditur per Tiraq. de tract.lignag.§.iij.in glo.quarta.nu.2.

Contrarium tamen , quòd etiam poſt tempus à ſtatuto præfixum poſſit excipi de nullitate notoria,voluit Fely.in c.cùm dilectus. nu. 14. de calumniator.Aret. in conſi.lxxv,Gozad. in conſi.lxxij.

De Citationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Citatio in quolibet actu eſt neceſſaria.

Citatio est facienda in persona, nec sufficit citare procuratorem. [illegible]

[illegible] declarari nullam, [illegible] sufficit citare [illegible] instructum. [illegible]

PRIN

1 PRINCIPALIS cõcluſio in hac materia citationis eſt,quam hic plenè declarare intendo,videlicet quòd in quo libet actu pars eſt citanda.l.de vnoquoque. ff. de re iud.l.nam ita Diuus.ff.de adop.l.ſi quando.C.de teſt.c.cùm olim.de teſt.clem.paſtoralis.de re iud. cap. eccleſia ſanctæ Mariæ.in fi.de conſt.c.inter quatuor. de maior.& obed. c.j.de cauſ.poſſ.& propriet.

2 Primò Amplia etiam in notoriis in quibus etiam citatio eſt neceſſaria,glo.in c.cùm dilectis filiis.de purgat.cano.in glo. in verbo indicenda.Inno.in c.tua.de cohab.cler.& mulier.Imola in c.ad noſtram.el iij.volum.j.de iureiurand.Specul.in tit.de notor.crimin.§.j. verſi. ſcias & ibi Ioan.And.in apoſtil.& in §.iam de notorio. verſi. quædam ſunt. Bal.in l.cùm fratrem.verſi.dubitari conſueuit.C.de his,quibus vt indig. & in d.c.ad noſtram.el iij.de iureiuran.& in l.presbyteri.C.de epiſcopis,& cleric.& in Margarita.in verbo citatio.ver.citatio requiritur.& in ver.citatio,vel monitio.Lap.& Abb.in c.frequens.de reſtitu.ſpo.in vj.& ibi Dom.in §.ſolet.& Philip.Franc.in §.ad hoc. Fel. in c.Rodulphus,de reſcrip.idem Fel.in c.j.de iudi.Abb.in conſilio v. volum. ij. & in conſi.lxviij.eodem volum.Alexand.in apoſtil.ad Bartol.in l.empto rem.ff. de actio.empti. & in l.is cui bonis. ff. de verb.oblig. Anto. de Butr.in c.referente.de præb.& in c.veſtra. de cohabit.cler. & mul.glo. in c.cùm ſit Romana.§.prçterea.& ibi Inn.& Hoſt.Io.And.Abb.Imol. & Philip. Franc. de appell. Sal. in l. ea quidem. C. de accuſ. Aret.in conſ.clxv.Archid.in c.quæ Lotharius.ij.q.j.& in c.j.de officio. deleg. in vj.Alex.vbi dicit iſtam opi.* communem in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iudi.Fel.in c.j.de iudic.Hippo.in rubrica.ff.ad l.Corn.de fal. Gozad.in conſi.ix.Lofre in conſi.xlviij.

Contrarium tenuit Inno.in c.ex inſinuatione.de appel.Bart.in l.ij. §.quid de frumentaria.ff.de adminiſ.re.ad ciuit.pertinẽ. Hoſt.& Ioan. And.in c.quanto,de transla.præla.Ge.in conſi.liij.Calc.in conſi.xviij. Angel.in repet.l.j.C.de iud. Cuma.in conſi.vij.Oldr.in con.ccxciij. in prin.Soc.in reg.ccccvj.j.fal.Milis in verbo.citatio non requiritur ad ſententiam.Fel.in c.parochianos.de ſent.excomm.Soci.in con. lxxxij. vol.iij.Barb.in conſi.lxxxj.vol.j.Calca.in conſi.xvj.& in conſi.xviij.& ideò in nullitate notoria ſi feratur ſententia,non requiritur citatio.Grã. deciſ.lxv.nu.55.

3 Iſtæ tamen contrarię opiniones reducuntur ad concordiam hoc modo,videlicet,nam aut ſumus in notorio,quod nullam habet nec habere poteſt defenſionem,& tunc non requiritur citatio,& procedit ſecũda opinio,quam etiam ampliat Fel.in c.cum olim.de re iud. verſi.noto ſecundo.

4 Vt ſi etiam non conſtet iudici de notorio, ſi tamen verè aliquid eſt notorium,& ita credatur,valet proceſſus,etiam parte non citata.

5 Aut ſumus in notorio,quod poſſet excuſari,& habere defenſionem, & tunc requiritur citatio,& procedit prima opinio. Iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Archid.in c.quæ Lotharius.ij.q.j.& in c.j.de offi.deleg. in vj.iſtam diſtinctionem clarè ponit Abb.in conſi.iij.vol.ij.& in conſ. lxviij.vol.ij.in fi.& in c.cum olim.de re iudic.& in c.cum ſit Romana. de appellatio.& in c.ex inſinuatione.in fi.eo.tit.& in c.cauſam,quę.de reſcrip.& in cap.veſtra.in fi.de cohab.cler.& mulier.in cap. bonæ. el j. de elect.in c.j.de iureiur.& in c.accepta.de reſtit.ſpolia.Bald.in l.ea quidem.verſi.iij.quæritur.de accuſat.Dec.in c.cùm ſit Romana. de appel. Nicel.qui declarat in lij.concord.in xxxviij.fallen.& fal.lxxxix.Goza. in conſi.xvij.Curt.in conſi.xx.& in conſil.xxj.Fel.in d.c.cùm olim.de re iudic.Aret.in conſi.clxiij.vbi dicit iſtam*opin.magis communem, veriorem,& probabiliorem.Philip.Franc.in c.ſæpe.de appellatio. Marian.in tract.citat.Iaſo.in conſi.clxix.volu.ſecundo,& in l.nec quicquã. §.vbi decretum.de offici.proconſul.& legat.& in conſi.lxxxvj.volum. iij.Soc.in conſi.iiij.vol.iij.& in conſi.lxxxvij.volu.iij. apoſtil.ad deciſ. Tholoſa.ccccxl.Fel.in cap.cauſam,quæ.de reſcript. Hippol. in repet.l. de vno quoque .ff.de re iud.Iaſo.in l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.oblig. Dec.in cap.peruenit.de appellatio.& ibi Philip.Franc.& Hippol.in rubrica de probatio.Soci.in reg.ccccvj.in prima fallen. Gome.in ca.j.de reſcrip.in ſexto.Fely.in capit.j.de iureiuran.Pariſ.in conſil. j. volum.j. Brun.in tract.de form.qui declarat.

6 Limita hoc vltimum vt in notoriis non requiratur citatio in ſententiis cenſuræ.Fely.in capit.cùm ſit Romana, de appel.& in c.cum olim. de re iudic.vbi requiritur monitio.

7 Sed quando fertur declaratoria,non condemnatoria, ſuper notorio,tunc non requiritur citatio.Fel.in capit.cùm non ab homine.de iudic.

8 Item alio caſu in notoriis requiritur citatio, vt per Milleum in practica criminali,videlicet quando requiritur condemnatio certæ perſonæ,nam etiam ſi ſimus in notoriis,tunc citatio,omitti non poteſt.

9 Secundò Amplia quia etiam in procedentibus à Papa vel imperatore requiritur citatio,aliàs eorum ſententia eſt nulla, vt eſt gloſſ. in l. fin.C.de legi.& ibi Bal.& Pau.de Caſtro,Innocen.& Hoſtien.in capit. noſtra.de procurator.Alexand.in conſi.lxxxvij.in fi.volum.ij. Ant. de Butr.& Abb.in c.in cauſis.de re iud.Ro.in l.j.ff.de arbit.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.proconſ.& legati.Bal.in l.ij.C.de tẽpo. appellatio.Ang.in l.princeps.ff.de legib.Bal.in proœm. feu.Io.And.in c.j.de cau.poſ.& proprie.vbi & Abb.Roma.in conſi.cccclxxxvij.in fi. & in ſingu.xx .Io.And.Hoſtien.Ant.de Bu.Imola,& Abb.in c.cũ olim. de re iud.Soc.in conſi.xij.& in conſi.clxiiij.& in conſi.cclxvj.& in conſi.lix.volu.iij.& in conſi.cxx.volu.iij.Fel.in c.cùm olim.de re iud.& in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.Calcan.in conſi.xvj.Dec.in conſ.dciij. & in conſi.dcvj.Oldendorp.in libello iur.& æquita.Maria.Iun.in conſi.cxxij.vol.ij.Rui.conſi.xxxvj.volum.j.& conſi.xxiiij.volu.iiij.Grammat.deciſ.cv.nume.4.& ſequen.Boer.deciſ.ccxlvij.gl.conſuetud.Biturig.Gram.conſi.lxxxvj.Aret.conſi.clxv.Ioan.Mona.in extrauag.rem non nouam.de dolo,& contuma.in gl.in verbo,non obſtantibus. Oldrad.in conſi.xliij.Albe.poſt Gul.de Cun.in l.de quibus.in verſi.conſuetudo eſt in Britannia.ff.de legib.Abb.in c.cùm inter R.de electio. Maria.in rubrica,de dilat.in ſeptimo articulo.Roma.in ſing.dclxxxv. Alex.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.Imola poſt Anto.de Bu.in cle.j.vt lit.penden.& in clem.j.de iureiur.& in clem.paſtoralis.de re iud.Rom. in l.ſi quis arbitratu.verſicu.viij.communem.ff.de verb.obl.Io.And.in addit.Specu.in titu.de ſenten.pro.§.iuxta.verſic.eſt etiam nulla.in addit.incip.Albertus Galeotti.Hipp.in ſingu.lxxv.Lanfranc.in clemen. ſæpè.in verbo,& figura.de verb.ſig.Abb.in c.venerabilem.in iij.not. de electio.Aret.in conſi.lxij.Maria.Soc.in tract.citat.Iaſo.in conſilio clxxvij.volum.ij.Gemi.in conſi.liij.Curt.in conſi.50.in reſpon.ad vndecimum argumentum eiuſdem reſponſionis.Barbat.in conſil. xviij. volum.j.Hipp.in conſi.viij.Franc.Curt.in conſi.clxx.Soc.in conſilio xv.volum.iij.& in conſi.cxxj.volum.iiij.Alex.in conſi.cvij.vol. v.Zaſ. in conſil.x.volum.ij.Bertrand.conſil.xvj. volum.j. Lofred.in conſilio xxxvij.

10 Amplia hanc ampliationem vt etiam feudum non poſſit auferri vaſallo ſine cauſæ cognitione.gl.prag.ſanct.Dec.in conſi.dciij.Pariſ.conſi.cj.volu.j.

11 Secundò Amplia,vt nec declaratio iuris obſcuri fieri poſſit à Principe,parte non citata,Maria.Iun.conſi.100.vol.j.

12 Contrarium tamen in Papa vel imperatore voluiſſe videtur Geor. Natta in clem.ſæpè.§.& quia.de verb.ſig.Hipp.in d.l.de vno quoque. ff.de re iud.in ver.& teneas menti.Decius in conſi.cxxv.Afflict.in prę lud.Conſti.regni.in ix.quæſt.

Tenendo tamen primam opinionem quæ eſt magis * communis,

13 Limita iſtam non procedere,vbi Princeps ex plenitudine poteſtatis procedendo,ſententiam ferret omiſſa partis citatione,ita tenet Alex. in conſi.lxxxvij.in fi.volum.ij.Imola in c.in noſtra.de proc.poſt Inn. & Hoſtien.ibi Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff. de offic.Proconſ.& legati.Bald.in proœm.feud.Io.Andr.in addit.Specu.in titu.de ſenten.in §.iuxta.verſi.eſt etiam nulla.in addit.incip.Albertus Galeotti.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.in verſi.vj.limita,de conſt.Maria.in tracta.citat.Alex.in conſi.lxij.volum.j.Alex.in conſi.xj.volum.vij.Soc.in conſi.clvj.Hipp.in repet.l.de vnoque.de re iud.& in ſingu.lxxv.Soc.in conſi.iiij.volum.iij.& in conſi.lxxxvij.volum.iij.Zaſ.in j.conſi.in tertio dubio.in ij.volum.Gozad.in conſi.v.& in conſi.ix.Alex.in conſi. xcij.volum.vj.Curt.in conſi.j.poſt tracta.feud.& in conſi.clvij.& cõſi. clxxiiij.Grammat. deciſi.lxv.numer.40.Nicel.concord.lij.in ſeptima. fallen.

14 Primò declara iſtam concluſionem,quia princeps nõ poteſt omittere citationem etiam cũ iſta clauſula,quando proceſſiſſet vt arbitrator.Soc.in conſi.xxvij.nu.11.vol.iij.

15 Et idem eſſet ſi procederet ſuper iure nõ quæſito, ſed delato, vtputà ex teſtamento.Soc.in conſi.lxiij.nu.11.vol.iij.& in conſi.lxxxvij.num. 20.eod.volu. Rui.conſi.xcix.vol.iij.

16 Secundò declara vt ita demum iſta clauſula,de plenitudine poteſtatis operetur, quando interuenit cauſæ cognitio.Dec.in conſi. dcvj.& idem Decius conſi.dciij.deciſ.Neap.lxix.nu.26.in nou.Cæpol.conſil. ciuili lxv.

17 Tertiò declara,vt non requiratur citatio etiam ſi non ſit appoſita clauſula,de plenitudine poteſtatis,ſi tamen appareret Principem voluiſſe vti plenitudine poteſtatis contra ſubditum. Mantua. conſilio cxcj.

18 Quartò Declara,quia Imperator nõ poteſt vti iſta clauſula,niſi quò ad ſubditos ſibi immediatè ſubiectos,non autem quo ad alios.Alciat. in tract.præſump.in tertia regu.octaua præſump.

19 Amplia iſtam principalem limitationem, vt, etiam quando Princeps procedit motu proprio,nõ requiratur citatio.Rebuff.in concor. in iij.fallen.Fel.in c.cùm olim.de re iud.

20 Et idem eſt quando Princeps procedit extraiudicialiter,quo caſu nõ requiritur citatio.Pariſ.conſi.j.vol.j.& in conſi.cj.volu.j.deciſ.Neap. lxix.in nou.

21 Et idem quando certum eſt nullam competere defenſionem. Pariſ. conſi.cj.vol.j.

22 Et idem quando periculum eſſet in mora, quo caſu non requiritur citatio.deciſ.Neap.lxix.nu.2-.in nouis.vbi ponit etiam iſtud habere locum propter potentiam vaſalli contra dominum.

23 Alios caſus autem,quando Princeps poteſt procedere abſque cita-

tione, videas per Soc. in conſilio lxxxvij. volumin. iij. & in conſi. cxx. & in conſi.ccxxvij. volumin. iij. Caſſan. ſuper conſuet. Pariſ.in cōſ. j.vol.ij.& in conſi.v.vol.iiij.Zaſ.in conſi. x. volum.ij. ad quos me remitto.

24 Contra hanc ſuperiorem limitationem, vt etiam quando adſit iſta clauſula, de plenitudine poteſtatis, requiratur citatio, tenet Card.in ca. j.de cauſ.poſſe.& propriet. & ibi etiam Abb. tacitè hoc innuit. idem colligitur ex dictis Bal.in procœ.feud.ibi, argumentum contra.& iſtam opin.clarè tenet Soc.in conſi.cclxiiij.& in conſi.cclxvj. Fel.in ca.cùm olim.de re iud.Aret.in conſi.clxv.verſi.venio ad ſecundum.Iaſ.in conſ. clxxvij.volum.ij.Curt.in conſi.50.in reſponſ.ad xj.argum.Iaſ.in l.Gallus.in prin.in j.lectura.ff.de lib.& poſthum.Brun.in conſ.xij.Fran.Cur. in conſi.clxx.Socin.conſi.xxvij.vol.iij.& in conſi.cxx. volum.iij.& iſtā dicit* communem Ruin.in conſi.ccxxix.vol.j.Gram.conſ.ciuili lxxxj. & conſi.lxxxvj.& conſi.cl.Deciſ.Neap.lxix.in nou.

Tenendo tamen iſtam partem vltimam, ꝙ princeps etiam de plenitudine poteſtatis procedendo, non poſſet omittere citationem,

25 Limita non procedere in beneficialibus, in quibus habet Papa liberam poteſtatem, & poteſt de plenitudine poteſtatis procedendo etiam contra partem non citatam diſponere, & pronunciare. Soc.in d.conſi. cclxiiij. & in conſi.cclxvj.Fel.in cap.cùm olim.de re iud. Goza.in cōſ. v.qui tenet hoc etiam in prophanis.licèt contrarium in prophanis cōtra clericum teneat Fel.in tract.quando literæ apoſtolicæ.Aimo conſt. v.Ruin.in conſi.lxiij.vol.v.

Et tenendo primam opinionem, quòd princeps de plenitudine poteſtatis procedendo poſſit omittere citationem,

26 Amplia idem eſſe vbi adeſt clauſula ex certa ſcientia.vt per Sal.in l. nec cauſas.C.de appel.Roma.in conſi.ccclxix.in v. dubio. Dec.in cōſ. cxcj.Abb.in c.cùm olim.de re iud.Soc.in conſi.clvj.Paul.de caſtro.in l. ij.in fin.C.quomodo, & quando.iud.Dec.in conſi.cclxix.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xlv.caſu.Fel.in ca.quæ in eccleſiarum. de conſtit. in ca. cùm olim.de re iud.Gozad.in conſi.ij.Pariſ.conſi.j.vol.ij.in conſi.v.volum. iiij.Grammat.deciſ.lxv.nu.52.

27 Nam clauſula, ex certa ſcientia, idem operatur quod de poteſtatis plenitudine.Bald.in l.eos.C.de appell.Dec.in con.cccccxvj.Abb. in c. ad hæc.per glo.ibi de reſ.& in c.cum inter.de excep.in c. cùm olim de re iud.Rom.in conſi.ccclxix.in v.dubio.Dec.in conſi.cxcj.& in cccxlj. Corn.in conſi.cccxij.volum.ij.Alex.conſi.xvj.vol.v.Fel.in c.cum inter. de except.Alex.in conſi.xcij.vol.vj.Barbat.in conſi.xxvj.num. 4.& in con.xxvij.vol.ij.Socin.in conſi.clvj.& in conſi.cxlvj.Corn.in conſilio. cccxiij.vol.iiij.Iaſ.in conſi.lvj.vol.j.Gram.conſi.ciuili 100.

28 Contrarium ꝙ imò etiam ſtante clauſula ex certa ſcientia, requiratur citatio, tenuit Soc.in conſil.cclxiiij.Alex.in conſi.lxxxij.volum.vij. Barbat.in conſi.xxvij.n.20.vol.iiij.Deciſi.Neap.lxix. in nouis, ampliat vt etiam in ſubdito hoc procedat.

29 Limita tamen, iſtud non procedere in criminalibus, in quibus etiam de plenitudine poteſtatis non poteſt princeps procedere, parte non citata, quia in his non poteſt tollere defenſionem. Hippo.in pract. in.§. expedita.

30 Limita etiam quia non procedit contra non ſubditum. Goza. in cōſ. xlviij.Pariſ.in conſi.j.vol.ij.

31 Secundò limita hanc principalem concluſionem, quando Princeps in ſuo proceſſu non poſſit omittere citationem niſi ex iuſta cauſa faciat vt puta fauore eccleſiæ quando procedit contra illos, qui occuparunt, vel occupatas detinent terras eccleſiæ Romanæ, glo. in l.antepe. ff.ex quib.cauſ.maio.Io.And.in ca.cum olim.de re iud.in nouell. Roma. in ſing.dclxxx.incip.tu ſcis quòd nedum.Hippol.in l. de vnoquoque, in xlix.caſu.Marian.in tract.citat .in xxxiiij.caſu.Nicell.in lij.concord.gl. in xxv.fallen.Bald.in l.nec cauſas.C.de appell.& in l.ij.in prin.C.quomodo, & quando iud.& in procœm.feud.Roma.in repetit.l.j.in vj. quæ. verſi.vnum tamen ſcias.C.de hered.inſtituen.Io.Crot.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de lib.& poſthum.Pariſ.conſi.cj.vol.j.

32 Amplia aut contra iſtos poſſit procedi etiam de facto.Anch.in conſ. cclxxvij.& in conſ.ccccxxix.

33 Contrarium tenet Nicella.in lij.concord.glo.in iiij.fall.Fel.in c. quæ in eccleſiarum. verſi.vj.fallit.de conſtit.& in c.cum olim. de re iud. Iaſ. in l.j.ff.de conſt.princip.Alex.in conſi.ij. volum.j. Hippo. in l.de vnoquoque.ff.de re iud.apoſtill.ad Abba.in c.in cauſis.de re iud.

34 Declara tamen iſtam concluſionem quòd Princeps non poteſt omittere citationem, quia debet intelligi de illa citatione, quæ eſt de iure naturali, videlicet ad faciendas defenſiones, ſecus de citatione ad ſententiam. Socin.in l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.oblig.Geor.Natta in cle. ſæpe.§.ſed quia.de verb.ſignifi.deciſ.Neap.j.in iij.dubio.

35 Et ita poſſunt concordari iſtæ duæ opiniones, vt princeps non poſſit omittere citationem quando quis non fuit citatus ad ſe defendendum, ſecus autem ſi quis non fuit citatus ad ſententiam, & niſi iſto modo intelligantur, & ſaluentur ſupra allegatæ deciſiones, non poſſent procedere ſtante prima concluſione * communiter approbata, ꝙ Princeps non poteſt citationem omittere, & propterea illas reprobat Rom. in l.ſi quis arbitratu.verſi.viij.communem.ff.de verb.oblig. Ale in dicta l.de vnoquoque.ff.de re iud.Aret.in conſi.clxv.Iaſ. in con.clxxvij. volum.ij.

36 Tertiò amplia principaliter concluſionem principalem, vt procedat etiam in ſummariis.vt eſt text.in clem.ſæpe. §.non ſic. & Natta & Ancha.in princ.de verb.ſignifi. Soc.in tracta. citatio.Soc.in conſi. xij. vol.j.Cuma.in conſi.vij.Brun.in conſi.xx.Pariſ.in conſi.xx.vol.iiij. Alexand.in conſi.lxj.vol.iiij.

37 Quod amplia etiā ſtante ſtatuto ꝙ procedatur ſine vlla ſolemnitate, vt not.Rom.in Rubrica de arbit.verſi.xvij.Soci.in conſi. xij. volum.j. Decius in l.milites.C.de teſtamen.milit. Hippo.in l.de vnoquoque. ff. de re iud.Hippoly.in ſingul.lxxv.Fel.in cap.ij.in ſecunda declaratione de teſtibus.Decius in c.ſecundo.de teſti.deciſio. Neapol.j.in tertio dubio.in nouis.

38 Et facit, nam ſecundum Barto.in l.filiusfam.ff.de donat.& in l.j.ff.de teſta.milit.& in extrauag.ad reprimendum.in verbo.videbitur.qui poteſt procedere omiſſa iuris ſolemnitate, non tamen poteſt defenſionē iuris naturalis omittere.ſequitur Lanfranc.& Natta in clemen.ſæpe, in §.non ſic.de verb.ſignifi.Nellus in tract.bannitorum, in tertia parte primi temporis.quæſt.ij.vel quarta.Boue.in §.plane.inſtit.de teſt.milit.

39 Secundò amplia vt hoc procedat etiamſi caueatur ſtatuto quòd poſſit de facto procedere, vel punire.Nullus in tractat.bannit.in loco ꝓxime allegato.Lapus allegat.cxxviij. Marian.in tractat. citat. in xxxvij. ampliat.Sentit Imola in clemen.ſæpe de verb.ſigni.

40 Tertiò amplia, etiamſi fuerit dictum, omiſſo iuris ordine, quia non proptetea tollitur citatio.Philip.Fran.in c.bonæ.de appel.

41 Quartò amplia, etiamſi dictum ſit quòd procedatur ſine figura iudicij.Greorg.Natta in clem.ſæpe.§.quæ omnia.de verb.ſign.

42 Et proterea infertur ꝙ etiam in cauſa ſummaria, teſtes examinati parte non citata, non probant.Pariſ.conſi.ij.vol.iiij.

43 Quartò amplia principaliter vt concluſio procedat in laudo dato per arbitrum, qui debet partes citari facere.l.diem.§.ſi quis.ff. de arbi-

44 tris, Docto.omnes in cap. Quintauallis.de iureiur.vbi dicunt quòd arbiter ſeruat ordinem iudiciorum, & ibi Imola ponit quòd arbiter debet partes citare.& idem Bal.in repetitione l.ex compromiſſo. ff. de arbitr.in v.quæſtione.

45 Primò amplia iſtam ampliationem, vt hoc procedat tam in arbitro compromiſſario, quàm etiam in arbitro electo ex neceſſitate iuris.Maria. in tractat.citat.vbi limitat tribus modis. Gozad.conſi.100.Hiſpan. in|ca.vt per veſtras de donat.inter vir & vxor.

46 Secundò Amplia, vt iſta ampliatio procedat etiamſi in compromiſſo dictum ſit, quòd arbiter poſſit ſententiam, ſeu laudum ferre partibus abſentibus, vt not.Spe.in tit.de arbit.in §.excipitur.in fine. Imola in c. dilectus.de arb.Alexand.in l.ſi quis arbitratu.verſi.quarto limita. ff. de verb.olig.Fel.in capitul.cum olim.de re iud. Socin.in d.l.ſi quis arbitratu.verſi.ij.limita.Hipp.in ſing.clxxv.Maria. Socin.in rubrica de dilat.verſi.xlij.Iaſ.in §.in bonæfidei.inſt.de act. Hippol.in repet. dictæ.l. de vnoquoque.de re iud. Boer.deciſ.cclxxxiij.per totam.vbi latè.

47 Et propterea ſi ſtatutū dicit, quòd abſens condemnari poſſit, intelligitur, præcedente citatione.Bald.in l.j.verſi.ſed hic quæritur an valeat. C.quomodo & quando iudex.Hippo.in ſing.dcxxxiij.

48 Tertiò amplia iſtam ampliationem, vt ſi dictū ſit quòd arbiter poſſit laudum ferre partibus præſentibus, vel abſentibus, citatis vel non citatis, adhuc tamen requiritur notificatio.Socin.in tractat. citat. Hippol.in d.l.de vnoquoque. Alex.in conſi.lxj.vol.iij.& in conſi.lxxxvij. volum.v.& in conſi.xxxiiij.volum.j.Fel.in cap.dilecti, de iudi.Iaſ.in.§. in bonæ fidei.Inſt.de actio Fel.in c.cùm olim.de re iud.Decius in conſ. dcxxxij.Ruin.in conſilio lxij.vol.v.

49 Et propterea quando Imperator dat facultatem in priuilegio comitis Palatini legitimandi etiam parte non citata, tamen citatio omitti non poteſt, niſi quando Comes Palatinus habebat perfectam cognitionem omnium iurium partis, & non aliàs. Grat.in conſi.clviij.num. 25 volum.ij.

Contrarium quòd in caſu iſtius tertiæ ampliationis non requiratur citatio, tenuit Iaſ.in conſi.xij.in fin.vol.j.Franc.Curt. in conſi.clxx. Nicell.in concord.lij.glo.xxviij.fall.Rebuff.in tract.nominat.

50 Et idem eſt in prorogatione compromiſſi, in qua requiritur citatio partis.Alex.in conſi.xxxiiij.vol.j.Pariſ.conſi.xliij.vol.j.

51 Nota tamen quòd ſi laudum ſit intimatum, & pars non reclamauerit, laudum non poteſt amplius impugnari prætextu omiſſæ citationis. Grat.in conſi.lxxvj.vol.ij.

52 Limita hanc principalem ampliationem quòd in laudo requiratur citatio, quia hoc non procedit quando compromiſſum factum fuit iuratum, vt puta quia partes promiſſerunt ſtare, & parere laudo ferendo, vt dicit Bap.de ſancto Blaſio in tracta. de arbit.quæſt.lxx. verſi. v.concluſio.Sequitur Hiſpa.in c.per veſtras.in §.xvij.num. 70. licet ipſe dubitet de hac limitatio.& ego etiam valde dubito.

53 Quintò amplia principaliter vt diſponente ſtatuto quòd ad omnem voluntatem creditoris capiatur debitor, non tamen poterit capi non præcedente citatione, quia debet prius conſtare quòd ſit debitor. Hippol. in l. de vnoquoque. qui allegat Bal.in l. per diuerſas. in x.quæſt.

man

C.manda.

54 Vbi tenet ꝙ ſtante ſtatuto, vt debitor capiatur ad creditoris inſtantiam, etiam non præcedente citatione, tamen non poterit capi ad inſtantiam ceſſionarij, quia debet prius cõſtare quòd ius ſit ceſſum. Soc. in conſi.lxxxiij.vol.iiij.& in conſi.xcvj.vol.iiij.Hip.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſtio.Calcan.in conſi.xviij.Fel.in c.licèt, de accuſ.Bal.in l.ſi quis curialis.C.de epiſ.& cle.Pau.de Caſt.in l.poſtulante.ff.ad Treb.& in d.l.ſi quis curialis.C.de epiſ.& cle.Alex.cõſi.clxxxviij.vol.ij.& in conſi.xcv.vol.iiij.Rui.in conſi.cij.vol.v.& conſi. lxxxviij.vol.v. Boer. deciſ.x.Bertr.conſi.xxj.vol.j.in antiq.

55 Et eſt ratio, quia ſemper facienda eſt interpretatio, ne per ſtatutum tollatur citatio. Alex.in conſi.lxxxiij.vol.ij.

56 Sed ſi de ceſſione cõſtaret, poſſet etiam capi ad inſtantiam ceſſionarij. Rui.conſi.ccix.vol.j.

Contrarium, ꝙ poſſit incipi à captura etiam nõ præcedente citatione, tenet Ang. Imola, Cuma.& Alexan.in l.ſi ſic.ff.de leg.j.Fel.in cap. qualiter, & quando.§. debet.de accuſat.Alexand.in conſi.ccxxv. volum.vj.

58 Concorda has duas opiniones, vt prima procedat quando ſtatutum diſponit, ꝙ debitor capi poſſit ad voluntatem, ſeu inſtantiam creditoris, ſecus autem ſi diſponat ad liberam, & meram voluntatẽ, quia tunc procedit ſecunda opinio, per illam dictionem præciſam. Iſta concor-
59 dia expreſsè ſumitur ex dictis Alex.in l.poſtulante.ff.ad Treb.

Et propterea ſi ſtatutum dicat ꝙ executio fiat cõtra heredem, nihilominus debet citari ad hoc vt cõſtet ipſum eſſe heredem. Fel.in c.quia, de iud.poſt Bal.in d.l.per diuerſas.in x.quæſt.C.mãd.Dec.in d.c.quia, de iud.Rui.conſi.clij.vol.iiij.& conſi.lxxxviij.vol.v.& conſi.cij.vol.v. Boer.deciſ.ccxcv.nu.15.

60 Et ſimiliter è conuerſo, ſi executio fieri debet ad inſtantiam heredis, debet conſtare prius ipſum eſſe heredem. Alex.in conſi.cxv.ver.poſtremò non omitto.vol.vij.Boer.deciſ.cciiij.nu.47.Bertr.conſi.xxj. vol.j. in antiq.

61 Sed ſecus quando proceditur per heredem ad executionem vigore obligationis. Boer.deciſ.x.in fi.

62 Sextò Amplia, etiam ſtante ſtatuto, ꝙ omnes exceptiones intelligãtur reiectæ, adhuc citatio debet interuenire, aliàs actus eſſet nullus, & de tali nullitate dici poteſt. Petr.de Anch.in cõſi.ccx.Cald.in conſ.viij. in titu.de ſenten.& re iud.Abb.in cõſi.xcvij.volum.j. Fel.in cap.qualiter & quando.§.debet.de accuſ.& in c.cùm olim.de re iud.Dec.in cõſ. xxxviij.Ang.in conſi.clxxvij.Hipp.ſing.lxx. Alex.cõſi. lxj.vol.vij.Hip. in d.l.de vnoquoque.de re iud.

Contrarium Alex.in conſi.ccxxv.vol.vj.

63 Septimò Amplia, vt etiã in extraiudicialibus requiratur citatio. Inn. & poſt eum Io.And.in c.ex ratione.de appel.Bald.in c.j.§.ſancimus.el ij.quo tempore miles.& in c.j.in fi.de inueſt.in marit.fact.Alex.in l.ſi quis arbitratu.& ibi Iaſ.& Soc.per l.j.§.denũciari.& §.mulier.ff.de vẽ. inſpicien.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.Maria.in tract.citat. Cuma.in conſi.vij.Calca.in conſi.xvj.Dec.in conſi.dcxl.

64 Et ꝙ magis in actu extraiudiciali, quàm iudiciali requiratur citatio, voluit Rui.in conſi.cvj.vol.iij.

65 Contra hanc amplia.tenet Pau.de Caſt.in conſi. cccxxxviij.volu.j. poſt Inn.in c.cùm olim.el ij.de elect.Bal.in l.neque natales.C.de proba.Laur.Calca.in conſi.xviij.Roma.in con.ccxij.Card.in conſi.xxxij. Dec. c.ij.de teſtam.Gul.de Cun.in l.Epiſcopale. C.de epiſ.aud.refert Maria.in tract.citat.in xlij.ampliatio.in prin.Card.in conſi.cxl.Rota. in nouis ccclvj.Felinus in cap.fina.de conſuetud.vbi ſumitur.declaratio.

66 Octauò Amplia, etiamſi actus cõtineat fauorem non citati, tamen adhuc non valet ob defectum citationis, & propterea ſententia lata in fauorem abſentis non citati non valet.gl.in l.ea, quæ.C.quomodo, & quando iud.& ibi Bar.Ang.& Sal.& gl.in l.furioſo.ff.de re iudi.& ibi Bar.Ang.Rapha.Cuma.Imol.Pau.de Caſt.& Alex.qui dicit iſtam partem eſſe * communem.

Et idem tenet & dicit Iaſ.ibi gl.j.iuncto tex.in l.quæſitum.ff.de re iudi.& ibi Bar.& Bal.in l.properandum.§.ſin autem reus.in fine.C.de iudi.& ibi Ang.& Sal.& Alex.qui dicit ꝙ gl.ibi, quæ cõtrarium tenet, reprobatur communiter.& Iaſ.ibi in fin.Abb.in c.quoniam contra.in gl.in verbo, citationes.de proba.& in conſi.iij.vol.ij.Maria.in rubri.de dila.Pe.de Anch.in cõſi.xvj.Iaſo.in d.l.nec quicquam.§.vbi decretum. & ibi Bald.Hippoly.in d.l.de vnoquoque.Bouer.in verbo, ſententia. & in ſingu.xiij.Nicella, qui declarat, in lij.concordantia.gloſſ.in xix. fallent.

67 Contrarium gl.in d.l.properandum.§.ſin autem reus.in glo.in verbo, omnem ei contradictionem.C.de iudi.quæ loquitur in abſente, & contumace.& Bald.in d.l.ea, quæ.C.quomodo, & quando iudex.& ibi Pau.de Caſt.& in d.l.properandum.in §.ſin autem reus.& Bald.in l.ſi accuſatoribus.C.de accuſ.

68 Tenendo primam opinionem, Limita vt per Hippoly.in dicta l.de vnoquoque.numerò 81.& ſequentibus, quando iudex feciſſet ſibi dari licentiam à reo procedendi contra eum etiam non citatum.

69 Nonò Amplia, etiamſi agatur de eiiciendo aliquem de poſſeſſione, quam iniuſtè, & illicitè detinet, vt no.Inno.in c.inter.de maio.& obed. Bal.in l.ij.C.ſi propter publicas penſi.Bar.in l.fi.in verſi.item extra gl. quæro.C.de edict.Diui Adri.tol.eſt bonus tex.in l.ordo.& ibi no.Ange.C.de execut.rei iudi.Roma.in l.iuſtè poſſidet.ff.de acqui.poſſ.Petr. de Anch.in conſi.cclxxiiij. Calder.in titu.de dilat.in conſi.iiij.Bald.& Ang.in l.ſi maritus.la j.C.de donat.inter virum & vxor.Feli.in c.cùm dudum.de præſump.eſt bonus tex.& ibi Bar.in l.meminerint.C.vnde vi.Pe.de Anch.in cõſi.ccxcij.Card.in conſi.lxxiiij.& in conſi.cxxxij.in fi.Rota in deciſ.v.in titu.de reſt.ſpoli.in antiquioribus, Io.de Ana.poſt Card.in c.ij.de ſimo.vbi etiam Fel.Soc.conſi.cxxx.vol.iij.Dec.in cõſi. cxcj.Calca.in conſi.cxv.Fel.in c.Rodulphus.de reſ.Bertr.in cõſi.lxxiij. & in conſi.lxxxv.vol.ij.Rui.conſi.xvij.vol.v.Feli.in c.cùm olim.de re iud.Roma.in conſi.lxix.& in ſing.dcclxxxvij.Hipp.in ſing.cxcv.& in d.l.de vnoquoque.Bal.in conſi.cxxxv.in iij.par.Alex.in conſi.v.vol.ij. Lofred.in conſi.xlvij.Aimo.in conſi.cxxiiij.

70 Amplia, etiam ſi poſſeſſor ignoretur, tamen hoc nõ facit quominus actus factus eo non citato valeat, & ei præiudicet, vt ibi per Alex.Soci. in conſi.xiij.volu.iiij.Bertran.in conſi.lxxiij.volu.iij.& in conſi.lxxxv. vol.iij.Bouer.in verbo, poſitio.in ſingu.ix.Sarnen.in regu.de non tol. iure quæſito.in v.quæſt.dicens Rotam ita iudicaſſe.Aimo cõſi.cxxiiij. Grat.conſi.xc.vol.j.& conſi.lxxv.in prin.vol.ij.Rui.conſi.lxij. volu.v. Boer.deciſ.cclxxvij.Gram.conſi.ciuili cxx.& conſi.cl.Bertran.conſ.ix. vol.j.in antiquis.

71 Amplia præcedentem concluſionem, vt procedat etiam ſi iniuſtus poſſeſſor fuiſſet citatus per proclama generale, quia iſtud non ſufficit, Rui.conſi.xvij.nu.5.vol.v.

72 Primò Limita, ſi fiat reſtitutio ad poſſeſſionem antiquam, quam alius occupauerat poſt iudicis inhibitionem, Calcan. in conſilio lxxxij.

73 Secundò Limita, quando quis poſſideret notoriè iniuſtè, quia tunc non requiritur iuris ordo in expellendo illum è poſſeſſione. Dec.in cõſi.cxcj.Hipp.in ſing.cxcv.& in conſi.xxxviij.nume.12.Rota in nouel. deciſ.xiiij.Barba.in conſi.lxj.nume.30.& ſeq.vol.j.gl.conſuetu.Biturigen.Abb.in c.excepta, de reſti.ſpolia.Hipp.in rub.de proba.Fel.in c. qualiter, & quando.de accuſ.& in c.ij.de ſimonia. Afflict.ſuper Conſtitut. Rebuff.in l.quod iuſſit.in primo not.numero 61.ff.de re iudi.

74 Tertiò Limita, quia vſufructuarius etiam finito vſufructu non eiicitur de facto de poſſeſſione. Guido Papæ, qui notabiliter loquitur, in ſingu.ccclxvj. Et tamen ſi fuit citatus in proceſſu, vbi agebatur de eiiciendo ipſum de poſſeſſione, non neceſſarium citare ipſum in actu tradendæ poſſeſſionis. Nicel.in lij.concor.gl.in lxxxvj.fal.

75 Decimò Amplia, etiamſi actus non inferat parti graue præiudicium, nihilominus eſt citanda pars, vtputà cum abſoluitur vna partium ab obſeruatione iudicij: Inno.in c.conſuluit.de offi.delega.Bar.in l.Titia. verſi.quæro vtrum quando.ff.de accuſatio.& in auth.qui ſemel.verſi. vlterius venio.C.quomodo, & quando iudex.& in l.& poſt edictum. in fin.ff.de iudi.Roma.in ſingu.ccccxiiij.incip.ſententia abſolutoria Pau.de Caſt.in l.ij.C.quomodo, & quando iudex.Inno.in c.ſi aduerſa-
75 rius.verſic.& hæc intelligemus vera.de eo, qui mittit.in poſſ.cauſa rei ſeruan.& in c.ad petitionem.verſic.item nota, quòd iudex.de accuſatio.Bal.in c.j.de mili.vaſal.qui contumax.& in l.vt perfectius.ver.contra actorem verò.C.de annali except.Hippo.in d.l.de vnoquoque.de re iud.

76 XI. Amplia, etiam in teſtibus examinatis pro indiciis, qui nullum faciunt indicium ſufficiens ad torturam, parte non citata. Ange. Are.in tract.malefi.in verbo.fama publica, in verſicu.qualiter probetur.Gandinus in tract.malefi.ſub rubrica quomodo malef.cognoſcantur per inquiſitionem.verſi.ſed nunquid.Sal.in l.fi.in fin.C.de quæſt.Bald.in l.iubemus.verſi.item dixi.C.de probatio.& Ang.in repet.l.ſi vacantia. C.de bon.vac.lib.x.Hippo.in d.l.de vnoquoque.Inno.idem tenet.& ibi Abb.in cap.bonæ, el j.de elect.Are.in c.in nomine Domini.de teſt. Alex.in conſi.lxv.vol.j.& in conſi.clxxx.vol.ij.Barto.in l.fin.in fi.ff.de quæſt.Hipp.in l.ij.ff.de quæſt.in conſi.xviij.& in conſi.xlvj.& in conſil.lj.& in conſi.cxxiij.& in conſi.cxxviij.Corne.in conſilio cxxxiiij. volumine quarto.Hippoly.in practica.§.nunc videndum.& in l.prima.ff.de quæſtio.Gramma.in conſi.ciuili xv.& in conſi.lxiiij.& in voto xxx.

Contrarium Decius in c.ij.de teſt.

77 XII. Amplia, vt iudex iudici inhibere non poſſit, parte citata. Feder. de Senis in conſil.ccc.Petrus de Ancha.in conſi.ccxxxiiij.Anto.de But. & Imola in c.debitores.de iureiuran.Laur.de Rodulph. in tractat.de vſur.quæſt.cxxxj.Alexan.in conſi.xcij.volu.ij.& in conſi.viij.volum. iiij.& in l.iiij.§.condemnatum.vbi dicit iſtam partem * communem. ff.de re iud.& idem dicit in l.Titia.in fi.ff.ſolu.matrim.vbi idem tenet Aret.in conſi.xxxiij.Specul.in titu.de appella.§.de officio.verſicul.ſed nunquid.Iaſo.vbi dicit iſtam * communem, in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offic.proconſ.& legati.& in l.ab adminiſtratore.C.de lega.Maria.in tracta.citat.& in cap.propoſuiſti.de foro compe.Hippolyt.in l.de vnoquoque. Abb.in capitu.tuam.de ordin.cognit.cuius

dicta declarat Iaſ.in repet.l.admonendi.vbi etiam tenet iſtam limitationem.de iureiur.& in l.ſi opus nouum.ff.de ope.no.nun.Are.in conſi.lxxv.Alex.qui declarat in conſi.lxviij.& ſeq.Ferra.cautel.xxviij.Nicel.in lij.concord.gl.in viij.fallen.Oldendorp.in libello iuris,& æquitatis.Rui.conſi.lxj.vol.v.Berous quæſt.lxxvij.

78 Limita iſtam partem quando immineret peccatum,quia poteſt inhiberi etiam parte non citata,Caſſan.in conſi.j.nu.105.

79 Secundò Limita iſtam ampliationem,quia iudex, cui fuit commiſſa cauſa principalis cum poteſtate citandi,& inhibendi,poteſt ſtatim inhibere abſque citatione partis, vt tradit Berous.quæſtion. cxxiiij.numero 2.

80 Contra hanc ampliationem videtur tenuiſſe Lap.alleg.lv.& Ant.de Bu.in c.tuam.de ord.cogn.vbi dicit etiam Imola,& Alexand.in conſi.cxlix.vol.vj.Sed iſta vltimò allegata debent intelligi vt declarat Abb.in d.c.tuam.de ord.cognit.vel vt declarat Aret.in d.conſi.lxxv.quod ſit ſpeciale quando cauſa incidens pendet coram iudice eccleſiaſtico.

Tamen illam opin.reprobat ibi Abb.Staphil.tenet iſtam partem in tract.de literis gratiæ,& iuſtitiæ.

81 Vno tamen caſu omnes admittunt, poſſe fieri inhibitionem, parte non citata,quando iudex eccleſiaſticus inhibet ſeculari ne executioni demandet conſtitutionem contra eccleſiæ libertatem,ita not.Arch.in c.quæ Lotharius.ij.q.j.Bal.in l.preſbyteri.de epiſ.& cler.Roma.in l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de dam.infect.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſi.ij.cautela.de conſtitu.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.Proconſ.& legati.vbi etiã ipſe ponit aliã limitationem ex mente Laur.de Rodulphis.Hipp.in rub.de prob.Alex.in conſi.lxviij.& ſeq.vol.vij.Fel.in c.cùm olim.de re iud.

82 XIII.Amplia,vt etiam ipſe iudex,qui tulit ſententiam,ſit citandus quando agitur de eius ſententiæ reuocatione,vel retractatione,vt not.Ant.de Butr.in c.cùm ab eccleſiarum.in iiij.not.de offi.ord.& in c.qua fronte.de app.Abb.in c.dilectus filius.in vltimo not.de reſcr.vbi intelligit ipſe quando proceſſit ex officio primus iudex, de cuius ſententiæ reuocatione tractatur,vel reſultaret pœna ipſius iudicis primò iudicantis.gl.Hoſt.& Abb.in c.cùm ſpeciali.§.porrò.in gl.in verbo ſuperiore.de appel.vbi etiam Imol.& Philip.Fran.Fel.vbi latè declarat in d.c.dilectus filius.de reſ.Dec.in conſi.cxliij.Abb.in c.ſacro.de ſent.excom.Roma.in conſi.cccxliij.Bal.in l.nã ita Diuus.ff.de adop.Maria.in rubr.de dilat.verſi.x.Bal.in l.ſancimus.verſi.xiij.quæritur.C.de iud.Marian.in tract.citat.Fel.in c.ſacro.de ſent.excommu.Imola in c.de cætero.de tranſ.eſt bonus tex.in cap.venerabilibus.in fi.de ſent.excom.in vj.& ibi Dom.in vltimo nota.Bal.in c.j.ibi de iudice an ſit citandus.de mili.vaſal.qui eſt contumax.Ange.in repet.l.ſi vacantia.verſi.item circa.C.de bon.vacan.Bald.in l.edita.in ij.repetitione.verſi.quid ſi reus.C.de eden.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.

83 Et ſecundum iſtam declarationem intellige not.per Bald.in rubr.de ſucceſſ.edicto,in fi.& Bar.in l.j.in fin.ff.ad Tertul.Boer.deciſ.cclix.qui hanc partem * communem,nu.13.affirmat,quando tractatur de pœna infligenda iudici ratione ſententiæ latæ,vel de intereſſe,& expenſis parti læſæ ab ipſo ſoluendis,plenè etiam diſtinguit apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cclxxvij.ſuper iſta quæſt.

84 Contrarium tamen Inn.in c.in noſtra.de procur.vbi etiam Hoſt.& ibi Io.And.Milis in verbo,iudex non eſt citandus,qui volunt ꝙ iudex in retractatione ſuæ ſententiæ nõ ſit citandus,ſed edicto propoſito generaliter citandi ſint omnes,quorum intereſt.

Item quod iudex non ſit citandus,tenuit Inno.in c.cùm ſpeciali.de appel.gl.in c.ſacro.in verbo,conſtiterit.de ſen.excom.Inn.Hoſt.& Io.And.in c.de cætero.de procur.& Arch.in c.venerabilibus, de ſent.excom.in vj.Bouer.in verbo,citatio.ſing.xxvij. Nicel.in lij.concor.gl.in xviij.fal.Oldẽdorp.in libello iuris,& æquitatis.Sal.in l.fi.C.ſi reus,vel accuſ.mort.fuer.Dec.in cap.cùm ſpeciali.cap.porrò.in fine.de appellatio.

Et niſi iſtæ dictæ doctrinæ reducantur ad concordiam per diſtinctiones,de quibus ſupra dictum eſt, proculdubio prima pars eſt magis * communis.

85 XIIII.Amplia in abſolutione à iuramento, quia pars eſt citanda. Ant.de Bu.& ibi Card.& Imo.de iureiur.in c.debitores.& Bald.etiam ibi hoc ſentit poſt Inn.ibi,qui idem tenet.Io.And.in addi.Spe.in tit.de iureiur.ſuper rub.idem ſentit Fede.de Sen.in conſi.ccc.vbi tenet quòd in abſolutione requiritur aliqua cauſæ cognitio.idem ſentit gl.in c.autem.xvj.quæſt.vj.vbi dicit ꝙ ſemper requirendus eſt creditor,quod remittat iuramentum,ꝙ ſi facere diſtulerit abſoluendus eſt à iudice.

86 Et idem tenet clarè Alex.in conſi.ccxxij.vol.ij.idem tenet Abb.in c.j.de iureiur.Pe.de Anch.in conſi.ccclxxxij.& in conſi.cxcviij.Abb.in conſi.xij.incip.& ſi copioſior.vol.ij.Flor.in l.in lege Aquilia ſi deletũ.ff.ad l.Aquil.Barb.in cõſi.lxxxv.vol.iij.Laur.de Rodulp.in repe.c.conſuluit.in xxv.q.de vſur.Iaſ.in l.nec quicquàm.§.vbi decretum.ff.de offi.Proconſ.& legati.& in l.ſi opus.ff.de ope.no.nũ.Cur.in conſi.xliiij.Maria.in tract.citat.Guido Papæ quæſt.cxl.& q.ccxxv.deciſ.Tholo.& ibi apoſtil.lxij.Fel.in c.fi.de foro compe.Gomeſ.in rubr.de reſ.in vj.& in tracta.breuium.Nicel.qui declarat in lij.concord.gl.in xxj.fal.Gozad.in conſi.lix.Bertran.in conſi.xlj.vol.j.& in conſi.cliij.vol.j.& in conſi.clij.vol.iij.& in conſi.xcviij.volu.j.Venaſ.in conſi.xxxiij.Rebuff.in l.quod iuſſit,in glo.magna.nume.25.ff.de re iud.Lofred.in conſi.xij.vbi ampliat.Pariſ.in conſi.xcvj.vol.j.Aimo.in conſi.vij.Oldr.in conſ.cxx.& idem ſentit in conſi.clxxxvj.Soc.in cõſ.lix.vol.iij.Alex.in cõſi.lxvj.vol.vj.Fel.in c.j.vbi limitat,de iureiur.Hipp.in d.l.de vnoquoque.de re iud.Rui.conſi.lxvj.nu.2.vol.iiij.vbi dicit hanc partem probabiliorem.Bertr.in conſi.j.vol.j.in antiq.

87 Tenendo iſtam partem amplia,quia non conceditur abſolutio à iuramento per breue ad effectũ agendi,niſi parte citata.Gomeſ.in tract.breuium.nu.46.

88 Primò Limita iſtam partem,quia excommunicatus non poteſt abſolui quando eſt excommunicatus ad partis inſtantiam abſque citatione partis,tamen ſecus eſt quando eſt excommunicatus motu proprio, quia tunc non requiritur citatio partis.Rebuff.in concord.in ti.de forma mandati apoſtol.in xxxviij.effectu.

89 Secundò Limita,quia in habilitatione à iuramento non requiritur citatio. Curt.Iun.in conſi.clij.nu.9.

Contrarium Bertrand.in conſi.j.nume. 130.volum. primo.in antiquis.

90 Tertiò Limita,quia licet citatio ſit facienda in hoc caſu, nihilominus abſolutio data abſque citatione valet,& tenet, Ant.de Bu.in c.debitores.de iureiur.Abb.in conſi.xij.in fi.volu.ij.Iaſo.in l.patre furioſo.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.Bertrand.in conſilio clxxij.in fin.volum.j.

Contra iſtam limitationem tenet Abb.in c.j.de iureiur.

91 Contrarium ꝙ in abſolutione à iuramẽto non requiratur citatio,tenuit Ant.de Bu.in c.j.& in c.debitores.de iureiur.& ibi Pe.de Anch.Rota in antiq.deciſ.dcclxvij.Maria.in tract.cita.in xxxiij.caſu.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xliij.caſu.Alex.in conſi.xlv.vol.iiij.Mantua.in cõſi.cxcvij.

92 Et quando petitur abſolutio ob habilitationem perſonæ agere volentis,ꝙ non requiratur citatio,tenuit Ancha.in conſi.xviij.ex mente Oldra.in conſi.cx.& Io.Andr.in addit.ad Specu.in rubr.de iureiuran.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.lxij.Pau.de Caſtr.in conſi.cclix.vol.ij.

93 Et licèt in hoc caſu Doct.ſuprà pro prima parte allegati teneant,partem eſſe citan.vt apparet ex his quæ ponit Fel.in c.j.de iureiur.tamen contrarium de ſtylo ſeruatur.vt dicit Cur.Iun.in conſi.clij.nu.9.& tenet Hipp.in rub.de prob.Rui.in cõſi.clxx. vol.j.Bertr.in conſi.ccxxvj.vol.iij.vbi tenet iſtam partem,ſaltem quãdo abſolutio obtinetur à maioribus iudicibus,non autem à iudicibus ordinariis.

94 XV.Amplia,vt citatio requiratur in quacũque inſtantia ſiue in prima,ſiue in ſecunda procedatur,vt per Maria.in tract.cita.& iſta limitatio non habet difficultatem.

95 XVI.Amplia,ſiue agatur in poſſeſſorio,ſiue in petitorio,vt per Maria.in tract.cita.Soc.in conſi.xij.vol.j.Afflict.in prælud. Conſti.regni.quæſt.ix.

96 XVII.Amplia,vt requiratur citatio,ſiue ſit quæſtio iuris,ſiue facti, vt eſt gl.in illo tex.in c.ſæpè.de app.& ibi circa illam gl.notãt Abb.& Imol.& ibi Philip.Fran.in d.c.ſæpè.Maria.in tract.cita.Soc.in cõſi.xij.volu.j.

97 Contrarium tenet Bald.in c.cùm inter vos.de cõſuet.per dicta per Inn.ibi.Sed Inn.hoc non dicit,licèt dicat ꝙ cum non eſt iuris quæſtio, non requiritur iuris ordo,allegat etiam Dy.ad hoc in l.Arethuſa.ff.de ſtat.hom.idem tenet Bal.in l.Imperator.la j.ver.item poſito.ff.de ſtatu hom.Dec.in c.ſæpè.de appel.

98 XVIII.Amplia,ſiue agatur ad partis inſtãtiam,ſiue ipſe iudex procedat per viam inquiſitionis,vt eſt tex.in c.qualiter,& quando.el ij.§.debet.& ibi no.Fel.in prin.de accuſ.Maria.Soc.in tract.cita.Soc.in cõſi.xij.vol.j.Dec.in c.ij.in iij.amplia.de teſt.Abb.in c.in nomine Domini.de teſt.& ibi Fel.verſi.iij.limita.& hoc tenet Barto.in l.fin.in fi.ff.de quæſt.Bal.in l.iubemus.C.de prob.& in addit.ad Spe.in titu.de ſenten.in fi.Sal.in l.fin.in fin.C.de quæſt.Inno.in c.bonę,el j.de elect.Inno.in capit.per inquiſitionem.de electio.Angel.in l.ſi vacantia.C.de bon.vacan.

99 Contrarium Hoſt.in §.debet.& Io.And.in d.c.qualiter,& quando.de accuſ.vbi tenent ꝙ inquiſitus non eſt citandus ad videndum iurare teſtes,& idem Anto.de Bu.in c.ij.de teſt.Soc.in regula ccccvj.in tertia fallen.

Sed contrarium eſt verius,vt per Ro.in ſing.ccclxxij.Hippo.in l.de vnoquoque.in xj.limit.

100 Secus eſt in inquiſitione generali,in qua non requiritur citatio.Ange.in l.ea.C.quomodo,& quando iudex.Innocen.in capitu. bonæ.de elect.

101 XIX.Amplia,etiam hoc procedere in dilationibus probatoriis à iudice aſſignandis,quæ concedi non debent niſi parte citata, vel præſente.pro quo eſt tex.in l.fi.ff.de fer.vbi probatur,prout ibi no.Bart.ꝙ tales dilationes non dantur ſine cauſæ cognitione. & ſequuntur ibi Docto. * omnes.vbi poſt Bar.examinant, quæ cauſæ cognitio requiratur.& ponunt Doct.cano.poſt Ant.de But.in c.vltra tertiam.de teſt.

& iſtam

& iſtam ampliationem ponit Maria.in d.tracta.citat. licèt Socin.in
conſilio x.volumine quarto.& in conſil.ſequent.teneat contra iſtam
imitationem.

Imò protogare non poterit dilationem iudex,parte nõ citata.Soci.
in conſi.xlvij.vol.iiij.Grammat.conſi.ciuili lxxviij.

102 Poteſt tamen iudex dilationem augere vel diminuere,etiam parte
non citata,ſecundùm Nicel.in lij.concord.glo.

103 Sublimita , nam quando datur dilatio abſenti , ſufficit illum inti-
mare.Bart.in l.Labeo.ff.de iureiur.vbi Ang.Pau.de Caſt.& Iaſ.

104 XX.Amplia, in productione articulorum,quia talis productio fie
ri debet,parte citata,& de hoc non eſt quæſtio, ſed bene dubitatur an
in admiſſione articulorum pars ſit citanda.& in hoc Doct.fuerunt va
rij.ſed ꝙ in productione requiratur citatio,quicquid ſit in illorum ad-
miſſione,tenuerunt domini de Rota in deciſ.xciij.in nouis.Abb.in c.in
nomine Domini.de teſt.vbi etiam Fel.& Philip.Fran.in c.pręſentium.
§.teſtes.de teſti.in vj.iſtam ampliat.ponit Maria.in tract.citat.

105 XXI.Amplia,in receptione teſtium,qui recipi non poſſunt,parte
non citata,eſt tex.in c.ij.de teſt.& ibi Fel.in ſummario.& idem probat
tex.in l.ſi quando.C.de teſt.gl.in l.iuriſiurã di.in gl.j.in fi.C.de teſt.no.
in c.conſtitutus.de fideiuſ.& ponit Maria.iſtam amplia.in tract.citat.
idem tenet Bar.in l.ij.C.de temp.ap.Bal.in l.eos.§.apoſtolos.C.de ap.
Pe.de Anch.in clem.quamuis.de appel.Bal.in d.c.cùm dilecti.in fi.de
dolo,& contu.Abb.in c.fi.de dilat.Rota in nouis deciſ.x.Ang.in auth.
ſed & ſi quis.C.de teſt.per illum tex.Lanfranc.in c. quoniam contra.in
verſi.teſtium depoſitiones.de proba.Dec.in c.ij .de teſt.Pariſ.in conſi.
lxxxiij.volu.j.in conſi.cvij.volu.j.Gramma.conſi.ciuili xxvij.& conſi.
lxxviij.Plures autem ampliationes ad iſtam concluſionem ponit Fel.
in c.ij.& ibi etiam plures ponit Dec.nu.18.& ſeq.& etiam Hipp.in l.j.
§.ſi quis vltrò.fi.de quæſtion.ad quos me remitto.

106 Limita,quia valet ſtatutum quòd teſtis iuret parte non citata , Af-
flict.in prælud.conſuetu.regni.quæſt.xij.nu.21.

107 XXII.Amplia,vt etiam procedat in productione inſtrumento-
rum,& aliorum iurium,quæ non poſſunt produci,niſi parte legitimè
citata,gl.in c.cùm contingat.in gl.penul.de fide inſtru.& ibi not.Abb.
Fel.Bal.in l.ſi quando.C.de teſt.in fi.Fel.in c.ij.de teſtib.not. Bart.in l.
item illa.ff.de conſtit.pecu.Ange.in l.properandum.§.ſin autem reus.
per illum tex.C.de iud.Bal.in l.iudices.C.de fide inſtru.& eſt tex.in c.
chartæ.& ibi gl.iij.q.ix.Bal.in l.fi.in fi.C.qui admitti.Ang.in l.omniũ.
C.de teſtam.Maria.in tract.citat.Rota in nou.deciſ.x.Milis in verbo,
citari debet quis.Alexand.in conſi.vj.volum.iij.& in conſil.cviij.vo-
lum.v.

108 Amplia,vt idem ſit in productione ſtatuti in alio foro.Card.in con
ſi.lxxij.ver.ad tertium.

109 Limita quando inſtrumenra eſſent producta in fine termini,dati ad
producendum,quia tunc non requiritur citatio. Afflict.ſuper Conſt.in
tit.de notificand.curiæ.nu.11.

110 Secundò Limita,quando quis vigore commiſſionis ſibi directæ fa-
ceret inquiſitionem ad ſuam informationem,quia tunc non tenetur ci
tare ad dicendum contra:Bal.in l.nõ dubium.C.de legib.ponit Nicel.
in concord.gl.lij.in xv.fall.Fel.in c.quoniam contra.de proba.& in c.
ij.de teſt.

111 XXIII.Amplia,vt procedat etiam ſi pars ſit citata pro vna die,&
illa die iudex non ſedit,quia ſi alia die actus fiat,parte pro die illa ſpe-
cialiter non citata,actus non valet.Inn.in c.conſuluit.de offi.delegat.
Abb.in d.c.conſuluit.Fel.in d.c.ij.& ibi Dec.de teſtib.Ant.de Bu.in c.
j.de iud.& ibi Imola & Fel.Bar.in conſi.clxxvj. inci.pluries.& in l.fi.ff.
quod vi aut clam.Alex.in conſi.xlvj.volu. vj. & in conſi.lxxix. vol.vij.
Maria.in tract.citat.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ſing.ſuo
xlviij.Corn.in conſi.lvij.vol.iij.vbi ponit ꝙ quis citandus eſt ſi actus
non fiat illa die,& vt altera die fieri nõ poſſit ſine noua citatione.Rui.
in conſi.cxxxvj.nu.2.vbi dicit * communem opinionem.

112 Declara tamen vt per Nicel.in lij.concord.lj.fal.vt eadem die poſ-
ſit ſine citatione noua, ſi modò fiat, incontinenti poſt ſententiam la-
tam.

Secundò Declara,vt per Bal.in l.cum non ex eo.C.quando prouo.
non eſt neceſſe,in prin.niſi in termino citationis fuerit contumax.quia
tunc non eſt vlterius citandus.& cum Bald. concordat ibi Sal.Ruin.in
conſilio cxxxvj.numero 2.qui declarat.& vide infrà in lxviij.limita-
tione.

113 Et ſimiliter actus factus alia hora,quàm hora comprehenſa in cita-
tione,eſt nullus:Aimo in conſi.cxxij.in fi.

114 XXIIII.Amplia,etiam ſi iudex citauerit partes ad ſententiam au
diendam.nam ſi poſtea alteri delegat ſententiæ prolationẽ,iudex de-
legatus debet de nouo partes citare:gl.in l.conſentaneum.in verbo, à
quo.C.quomodo,& quando iud.& ibi Bar.& Bal.ver.modò quærunt
Doct.& ibi Sal.ver.quæro quinto.Spec.in titu.de cita.§.fi.in ver.ante-
pe.licèt aliqui dicant ibi Specu.tenere cõtrarium.& ibi clarius Io.And.
in addi.vbi declarat qualiter hoc procedat.Maria.in tracta.cita.Fel.in
c.quia V.de iud.gl.in l.edictum.in verbo ſolet.ff.de iud.vbi etiã Bart.
& Bal.qui videntur ponere vnam limitationem ad iſtam deciſ.& Pau.
de Caſt.ibi,qui etiam declarat.Archi.etiam ponit iſtam ampliationem
in c.ſi ægrotans.v.q.iij.& in c.de illicita.xxiiij.q.iij.

Contrarium tenet Ang.in d.l.edictum.dicens ità tenere Spe.in lo-
co proximè allega.ff.de iudi.

511 XXV.Amplia,etiam quando teſtes examinãtur ad perpetuam rei
memoriam.gl.in c.Albericus.de teſt.in verbo,publicam.& ibi Inn.in
prin.& Hoſt.vbi etiam limitat.& idem facit Abb.vbi idem tenet,& eſt
tex.& ibi no.Bal.& Sal.in auth.ſed & ſi quis.C.de teſt.& ibi etiam Pau.
de Caſt.eſt etiam bonus tex.in c.ſignificauit.& ibi not.Inn.& Hoſt.&
Abb.ibi.de teſtib.Maria.in tract.citat.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff.de
re iud.Bertr.in conſi.cxxxviij.vol.ij.Afflict.ſuper Conſti.in rubr.de li.
citator.nu.8.

Contrarium Guido Papæ in ſing.dxlviij.

116 XXVI.Amplia in publicatione teſtium,quæ fieri debet parte legi
timè citata:Maria.in tract.cita.

117 Et quia iſta limitatio poteſt dupliciter intelligi,ideò vtroque modo
verificatur,& eſt vera:nã ſiue loquamur in publicatione teſtium, quan
do rediguntur in publicam formam,& tũc partis citatio requiritur:de
hoc eſt tex.in c.Albericus.iuncta gl.de teſta.& ibi Inn.Hoſt.& Abb.&
Fel.Spe.in ti.de inſtru.edit.§.oſtenſo.ver.qualiter autẽ fiet.Bal.in auth.
ſi quis in aliquo.C.de eden.Rota in nou.deciſ.50.Bald.in l.geſta.C.de
re iud.in l.ſi quando.C.de teſt.Et idem eſt in publicatione inſtrumenti
in iſto caſu:vt per Fel.in d.c.Albericus.de teſt.per Spe.in ti.de inſtrum.
edit.§.oſtenſo.verſi.qualiter fiat iſta publicatio.& in verſi.quid ſi cita-
tio.Maria.in tract.cita.dum loquitur de inſtrumenti inſinuatione.Cal
ca.conſi.xc.

Siue autem loquamur in publicatione teſtium,quando iudex teſti
ficata aperiri mandat partibus,& adhuc citatio requiritur:Bar.in auth.
at qui ſemel.C.de proba.Alex.in conſi.clxxxj.volu.vij.Maria.in c.fra-
ternitatis.& Imol.ibi.de teſt.Fel.in ca.ij.de teſt.Dec.in d.c.ij.in quinta
ampliatione.eo.titu.

118 XXVII.Amplia,etiam in publicatione proceſſus,quæ fieri debet
parte citata:vt not.Bar.in conſi.ccxxviij.incip.Catharina.per Maria.in
tract.cita.

119 Et idem eſt in alia publicatione alterius ſcripturæ, quæ publicã fi-
dem facere debet ad perpetuam rei memoriam:vt dicitur in l.publica-
ti.& ibi Bal.C.de teſtib.Guido Papæ in conſi.xxviij.

120 XXVIII.Amplia in executione publici inſtrumenti,vt requira-
tur citatio:Bal.in rub.C.comminat.epiſtolas.Maria.in tract.citat.Sal.
in l.ab executore.C.quorum appel.non recip.Anto.de Canar.in tract.
de execu.inſtru.in xliij.quæſtione.

121 XXIX.Amplia in executione ſententiæ latæ,in qua citatio requi-
ritur:Pe.& Cy.in l.ab executore.C.quorum appel.& in l.j.C.de iur.&
fact.igno.& Iac.Bu.vt refert Ang.in l.j. C.de iud.in repet.Rofred.in l.
meminerint.C.vnde vi.Bar.in l.j.in fi.ff.nil nouan.appellatio. penden.
Brun.in conſi.lxxxvij.Imola in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re
iud.Alex.ibi Ang.in l.j.§.ſi ex conuentione,ff.de re iudi.Bal.in l.ſi filio.
la ij.in fi.ff.ſolu.matr.& in l.ij.in fi.C.de temp.appel.Ant.de Bu.in cle.
ſicut.in ij.q.de appel.Philip.Franc.in c.ex ratione.de appellat.Barto.in
l.creditores.in v.quæſt.principali.C.de pignor.Ang.Aret.in §.curare.
inſtitut.de actio.& Nicel.in lij.concordan.gloſſ.in lx.fallen.glo.prag.
ſanct.

122 Contrarium Inn.in c.ex ratione.de appel.Rota deciſ.ccclv.in nou.
& clxxxiij.in nouis.Bal.in c.j.de feud.ſine culpa non amittend.in l.ter-
minato.C.de fruct.& lit.expenſ.Domin.in c.licèt.de præben.in ſexto.
in c.ordinarij.§.j.poſt Inn.& Hoſtien.de offi.ord.in ſexto.Ang.Are.in
§.curare.inſti.de act.Ant.de Bu.& Imola in d.c.ex ratione.de appel.eſt
bona gl.in c. cum cauſa.in gl.j.de re iud.& ibi Abb.Io.Andr.in c.cum
qui.de dolo,& contu.in ſexto.Abb.in c.directè.de appel.Philip. Fran.
in cap.perſonas.de appella.Calca.in conſi.lxxx.Guido Papæ quæſtio.
cccxxix.

123 Tertia fuit opinio Inn.in c.cùm ſuper.de re iud.ꝙ aut fit executio ſu
per eadem re,ſuper qua fuit pronunciatum per eundem iudicem con-
tra eandem perſonam,& non requiratur alia citatio:ſed ſi fiat execu-
tio in alia re,vel non ſit idem iudex, vel alia perſona,ita quod nouus
proceſſus requiratur,tunc citatio requiritur. & cum iſta diſtinctione
tranſit Bar.in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.& in extrauag.
ad reprimendum in verbo,executione.in fi.& in l.meminerint.C.vn-
de vi.Bal.in l.tale pactum.§.qui prouocauit.ff.de pact.Nicel.in lij.con
cord.gl.in lx.fallen.Ang.in l.habere licere.ff.de euict.& in l.j.C.de iu-
di.& in repet.in l.qui reſtituere.ff.de rei ven.Bal.in l.ab executione.C.
quorum appel.non recip.Bal.in l.ordo.C.de execut.rei iud.Bal.in l.j.
in fi.de iur.& facti ignor.& in l.ſi prætor.ff.de iud.& in l.ſi quis curia-
lis.in prin.C.de epiſ.& cler.Sal.in d.l.ab executione.Imola in l.ab exe
cutore.ff.de appel.& in l.ſi filio.la ij.ff.ſol.mat.Ant.de Bu.& Abb.in c.
ex ratione.de app.Alex.qui dicit iſtam magis * communem.vbi poſt-
ea limitat in d.l.à Diuo Pio.§.in venditione.nu.22.ff.de re iudic. Fulg.
in conſi.clxxxiij.Ioan.de Ana.in conſi.xxxjv.Abb.in conſilio tertio,
in octauo dubio.volum.ij.Soc.in conſi.clviij.Paulus de Caſtr.in con-
ſi.ccccxxij.vol.j.Alex.in conſi.xxx.vol.v.& in conſi.lxxij.in fi.volum.
vij.

vij.Dec.in c.ex ratione.de appel.Maria.in tracta.citat.Rota in antiq. deciſi.lxxiij.Bal.in l.j.verſi.quarto lata eſt ſententia.C.de execu.rei iud. Calca.in conſi.xvj.Bouer.in verbo,executio.ſing.iiij.Caſſad.in deciſ. vj.in titu.de cau.poſſ.& proprie.vbi dicit iſtam * partem communem: & Nicel.idem dicit in lij.concord.gl.in lx.fallen.Domin.in c.ij.in fi.de dolo,& contuma.in vj.Fel.in c.quia.V.de iudi.Afflict.ſuper Conſtitu. Ruin .conſi.cij.vol.iij.

124 Limita,vt per Grat.conſi.lxxvj.in fi.volum.ij.vt hoc non procedat quando ſententia haberet ſecum exequutionem, & illa fuerit intimata,quia non requiritur tunc alia citatio.

125 Et in executione fienda contra heredem,vbi defunctus fuit condẽnatus,requiritur citatio heredis.Inn.in c.quia.de iud.in fi.Bal.in Margarita.in verbo,condemnatio.Philip.Fran.in c.ex ratione.de app.Fel. d .c.quia.V.de iudic.

Limita hanc tertiam opin.communiter receptam tribus modis.vt per Fel.in c.ex ratione,de appellatio.ad quem breuitatis in cauſa me remitto.

126 Nota tamen,quia quando deſerta eſt appellatio iudex à quo exequitur ſine noua citatione.Afflict.ſuper Conſti.de appel.nu.14.& hoc ſi executio ſit liquida, ſecus ſi illiquida, vel niſi fuerit per iudicem ad quem ſibi inhibitum.gl.conſue.Turonen.

127 XXX.Amplia,in exemplatione inſtrumenti,vel priuilegij in qua requiritur partis citatio.Rota in nouis.x.& in nou.cclxiiij.& in antiq. cccix.& Bellam.deciſ.ccxxx.Milis in verbo,citationis ad videndũ decerni.hoc idem voluit Inn.in c.ſi.de fide inſtr.& in c.Albericus.de teſt. Bar.in auth.ſi quis in aliquo.in iij.oppoſ.C.de eden.& in l.chirographis.in j.not.ff.de adminiſtr.tuto.in l.tutor,qui repertorium.eod.tit.& in auth.vt ſponſ.larg.in §.& hoc inſuper.Bald.in l.ſancimus.C.de diuerſ.reſ.Abb.in c.Albericus.vbi Card.de teſt.& in c.fin.de fide inſtru. vbi etiam Ant.de Bu.& Imola,& Abb.in c.Abbate.de verb.ſig.Pau.de Caſt.in l.j.de teſt.Bal.Sal.Pau.Alex.Iaſ.Riminal.& Dec.in auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.Aret.in conſi.xxxvj.Alex.in conſi.cvj.vol.v.& in conſi.cxij.vol.iiij.Fel.in d.c.Albericus.& in c.ſi.de fide inſtru. Philipp. in c.præſentium.§.teſtes.de teſt.Præpoſ.in c.contra morem.100.diſtin. Card.in conſi.lxxij.in tertio dubio.& in conſi.cij.in fi.Guido Papæ in conſi.xxviij.Cor.in conſi.ccxlvij.vol.j.Maria.in tracta.citat. Purpu.in d.auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.Alex.in conſi.cx.vol.iiij.Bertran.in conſi.ccxix.vol.ij.

128 Contrarium tenuit Archid.in c.contra morem.100.diſt. Guido de Suza.vt refert Alex.in d.auth.ſi quis in aliquo.C.de edendo.Capra in conſi.x.Corn.in conſi.cxliiij.vol.iiij.

129 Limita primam opin.* communem in notario,qui poteſt extrahere inſtrumenta publica,vel copiam de archiuio,& eam dare abſque citatione:vt per Nicel.in concord.lij.gl.in lxxxiiij.fal.

130 XXXI.Amplia,in legitimatione filij illegitimi,in qua requiritur citatio agnatorũ,quibus præiudicatur in iure ſucceſſionis, Iac.de Are. ita dicit in l.fin.C.de natur.lib.Marti.in l.nam ita Diuus.ff.de adop.& hoc tenuit Marſ.& Barth.de Capua,vt refert Ant.de Bu.in c.per venerabilem,qui fili.ſint legitimi.Maria.in tract.citat. Bald.in rub.de reſc. Bar.in l.Diuus.ff.de iur.anul.aureo.Cor.in conſi.ccxlv.vol.j.Ia.de Beluiſ.in auth.quibus mod.natur.effic.ſui.

131 Vbi tenet legitimationem fieri non poſſe inuitis agnatis,& iſtud dictum Iacobi Beluiſ.refert Abb.in d.cap.per venerabilem.Aret.in §.& quid ſi tantum.in l.Gallus.ff.de libe.& poſthum.Ruin.conſilio xxxvj. volum.j.

132 Contrarium ꝙ non requiratur citatio agnatorum,tenuit Iacob.de Aren.in l.nam ita Diuus.ff.de adop.& in l.penul.ff.de nat.reſt. Dy.in conſi.x.Io.And.in d.c.per venerabilem.in gl.in verbo potuit,dum dicit etiam non conſentientibus iis,quibus fit præiudicium,poſſe fieri legitimationem,dummodò fiat à ſuo ſuperiore.& iſtud * communiter tenetur,vt dicit Io.And.in addi.Spe.in ti.de ſucceſ.ab inteſta.§.j.verſi. ſed quid ſi ex facto.& idem dicit Panor.in d.c.per venerabilem. Cald. in conſi.v.in titu.qui filij ſint legitimi.& idem tenent Card.Flor.Ant. de Bu.& Præpoſ.Alex.in d.c.per venerabilem.in §.quod autem.qui filij ſint legit.

133 Vbi dicit hoc procedere quantum ad validitatem legitimationis, non quantum ad effectum ſucceſſionis.Bal.in c.de cauſis.in fi.de offic. deleg.& in l.j.C.de inoffi.donat.Nicel.in lij.concord.gloſſ.in xl.fal.

134 Tertia fuit opi.Hoſtien.in d.c.per venerabilem.& Io.And.in gl.in verbo requiſiuiſti.in titu.qui filij ſint legitimi,quòd aut legitimatio petitur viuo patre per patrem,vel de eius voluntate,eo mortuo : & tunc ſcilicet primò caſu,nulla requiritur agnatorum citatio:Cuma.in conſ. xcviij.cùm aliis infrà alleg.& in conſi.clxviij.Barba.in conſi.xlix.vol. ij.Pariſ.conſi.j.vol.ij.

135 Si verò fiat mortuo patre,citatio agnatorũ ſit neceſſaria:hoc idem tenent Bar.in l.Gallus.in §.& quid ſi tantùm.& ibi ſequitur Bal.Ange. Pau.de Caſt.Alex.Soc.& Iaſ.ff.de libe.& poſthu.Abb.in c.per venerabilem.qui fil.ſint legi.Bal.in j.cõſt.C.Ant.de Roſel.in tract.legiti.in ij. lib.c.iij.de cauſ.formali.Bal.in l.nam ita Diuus.in prin.ff.de adop.Maria.in tract.citat.in xxx.caſu.Pau.de Caſt.in conſi.clxxx.in prima parte.Curt.in conſi.lxxiiij.Præpoſ.in d.c.per venerabilem.§.quod autem. qui fil.ſint legi.Pau.de Caſt.in conſi cxxv vol.ij.Cuma.in conſi.clxviij.

Et vltra ſuprà allegata,quòd quando legitimatio fit viuo patre,non requiratur citatio agnatorum,tenuit Soc.in conſi.ccxlvj.& conſi.cclj. Corn.in conſi.j.vol.iij.Cuma.in conſi.xcviij.Ang.in conſi.lxxxvij.Iaſ. in conſi.lxviij.vol.iij.& in conſi.cx.vol.iiij.Bal.in l.ſi.C.quibus res iud. non noc.& in c.Alberius.de teſt.Alex.in conſi.xxv.volu.j.& in conſi. clxxxvij.vol.v.Bertran.in conſi.cx.vol.iij.

Et ꝙ quando mortuo patre fit legitimatio,requiratur citatio agnatorum,tenet Corn.in conſi.ccxlv.vol.j.Alex.in conſi.lxvij. vol.j. Abb. in conſi.lxxxiiij.vol.j.Aret.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de libe.& poſthu.Fel.in c.cùm olim,de re iudic.

136 Limita,niſi Princeps legitimet de plenitudine poteſtatis:Fel.in c.cũ olim.de re iud.

Contrarium Mantua.in cõſi.xx.vbi dicit,idem eſſe ſi apponat clauſulam,ex vera ſcientia,& de plenitudine poteſtatis.

137 Limita,niſi poſt mortem fiat legitimatio de voluntate patris:Boer. deciſ.cxxij.

138 Et propterea in legitimatione filij naturalis requiritur citatio ſubſtituti,quando quis eſt grauatus hereditatem reſtituere, ſi ſine liberis deceſſerit:& ille habens filium naturalem,intendat illum legitimari facere ad excluſionem ſubſtituti:Pe.de Anch.in conſi.ccccxxvij. Alex.in conſi.lxvij.vol.j.& in conſi.xciiij.vol.j.Card.Alex.in d.c.per venerabilem.§.quod autem.qui fil.ſint leg.Soc.in d.§.& quid ſi tantùm.ff.de libe.& poſthu.& ibi Iaſ.in prima & ſecunda lect.& Io.Crot.Soc.in conſi.cclj.Dec.in conſi.lv.& in conſi.lxxxv.& in conſi.cclxxxiiij.& in cõſi.cccxvj.& in conſi.ccccxxv.Corne.in conſi.ccxlv.vol.j.Fel.in c.cùm olim.de re iud.Bertran.in conſi.cx.vol.iij.Ruin.conſi.clxxiij.vol.ij.Pariſ.in conſi.j.nu.37.vol.ij.vbi dicit hanc partem * communem.& idem dicit in conſi.ix.nu.29.vol.ij.& conſi.xij.vol.ij.& conſi.xiiij.vol.ij.& conſi.lxiij.vol.iiij.Ruin.conſi.xxxvj.volu.j.& conſi.clxxviij.volu.ij.& conſi.lxxvj.volum.iij.& conſi.lxxix.vol.iij.& conſi.xcix.vol.iij.& conſi.xcv.vol.iij.

139 Licèt contrarium ſentiat Soc.in conſi.ccxxvj.vbi dicit iſtam partem eſſe * communem.de quo admodum miror.Sed pro concordia dici poteſt,quòd aut pater poterat per legitimationem immediatè præiudicare ſubſtitutis,& tunc non requiritur alia citatio.Aut non poterat præiudicare,& tũc procedat prima opinio.communis clauſula diſtinguit. Gozat.in conſi.xxix.nu.23.& ita declarat Soc.in conſi.cclxvj.Pariſ.in conſi.ix.nu 31.vol.ij.

140 Amplia hanc tertiam ampliationem,vt etiam in diſpenſatione requiratur citatio.vt per Pe.de Anch.in conſi.cxlj.Soc.in §.& quid ſi tantùm.ff.de libe.& poſth.Dec.in conſi.cccvij.Iaſ.in conſi.xl.vol.iij.Alex. in conſi.xxv.vol.j.Caſſan.in conſue.Burgun.Gozad.in cõſi.xxix.Rui. in conſi.lxxij.vol.ij.& conſi.cv.vol.iij.

141 Limita,quia nõ requiritur citatio ſi Princeps ſupremus diſponens exprimit,agere velle etiam parte non citata:Pariſ.conſi.j.volum.ij.vbi ampliat,etiam ſi talem facultatem Comiti Palatino communicauerit, quia etiam Comes idem facere poterit,& in conſi.lxx.vol.ij.& in conſi.viij.vol.ij.& in conſi.x.vol.ij.

142 Quinimò Pariſ.conſi.lv.volu.iij.ſentit,iſtud procedere etiam ſine alia expreſſione,dummodò habeat facultatem legitimandi,etiam parte non citata:Rui.conſi.lxix.vol.iij.

143 Secundò Amplia,etiam vt requiratur citatio filiorum legitimorũ, & naturalium in legitimatione naturalis tantum:vt per Bar.& alios.in §.& quid ſi tantùm.in l.Gallus.ff.de libe.& poſthu.

144 Tertiò Amplia,vt requiratur citatio filiorum legitimorum,& naturalium,quando ſpurius legitimatur ad emphyteuſim:Rui.cõſi.lxxij. vol.ij.& conſi.cv.vol.iij.

145 Limita iſtam ampliationem,quia non requiritur in hoc caſu citatio filiæ fœminæ excluſæ per ſtatutum:Pariſ.in conſi.v.poſt ibi allegatos.nu.19.vol.iij.

Contrarium voluit Socin.in d.§.& quid ſi tantùm.Dec.in conſilio cccxciij.

146 XXXII.Amplia, quando quis petit immitti in poſſeſſionem ex edicto Diui Adriani,iuxta.l.ſi.C.de edicto Diui Adriani.quia alio poſſidente,requiritur citatio:Bar.in d.l.fin.§.j.& Bald.Ang.circa fi.Sal.ibi Pau.de Caſt.in l.fin.& Alex.vbi dicit quòd ad hoc vt afficiat poſſeſſorem,requiritur citatio.& Iaſ.ibi,& ibi Dec.& Corne.Maria.in tracta. citat.

Eſt bene verum quòd Pe.& Cy.quos ſequitur ibi Fulg.tenent quòd requiratur citatio,quando poſſeſſor expellitur de poſſeſſione:nõ quando pronunciatur immittendum alium in poſſeſſionem.

147 XXXIII.Amplia,etiam in purgatione canonica,quæ non debet indici parte non citata.c.ſi.de purga.canon.Io.And.in c.penul.eo.tit. Maria.in tract.citat.

148 XXXIIII.Amplia,in impoſitione mulctæ contra contumacem, contra quem non poteſt procedi ad mulctæ impoſitionem ſine noua citatione:Bar.in l.j.ff.ſi quis ius dicenti non obtemper.in fi.prin.& in l.ij.ff.ſi quis in ius vocan.Anto.de Butr.in capitu.j.de iudic.Imola in l.

quidam

l.quidam conſulebant.ff.de re iudi.Ange.in d.l.j.§.j.ff.ſi quis ius dicen. non obtem.& ibi Iaſ.Pau.de Caſt.in l.contumacia. ff.de re iudi. & Pet. de Ancha.in c.j.de dolo & contu.in vj.& ibi Imola & in c.ij.de conceſ. præbend.Alexan.in l.ſi finita.§.Iulianus. ff.de damno infect. Abb.in c. veniens.in vltimo notab.de accuſationib. Feli.in c.ij.de iudic.vbi limitat & declarat qualiter hoc intelligatur.& Aretinus in c.j.vbi limitat & declarat,de iudic.

149 Amplia vt iſtud procedat quando contumax fuiſſet citatus cum cõminatione,quòd niſi compareret in termino,procederetur contra eum ad mulctæ impoſitionem:ita tenet Pau.de Caſt.in l.j.§.j.ff.ſi quis ius dicen.non obtem.Abb.in c.j.de iudic.

Contrarium in hoc vltimo tenet Bar.in l.impuberibus.§.fi.ff.de adminiſtra.tuto.vt j.dicetur.

150 Contra ſuperiorem ampliationem tenet Bal.in d.l.ij.ff.ſi quis in ius voca.non ier.& in c.grauis.de reſti.ſpo.in fi.

151 Primò Declara,vt iſtud intelligatur in mulcta, quæ venit extrinſecus,non autem quando mulcta veniret ex iudicio, & reſpiceret ipſum proceſſum:vt declarat Barto.in l.defertorem. ff.de re mili.§.ſi ad diem. Abbas in d.c.j.de iudi.& Feli.Maria.in tract.citatio.

152 Secundò Declara vt iſtud intelligatur, niſi iudex fuiſſet comminatus, quòd non comparente in termino citato, ipſe procederet ad mulctæ impoſitionem,quia iſto caſu ſine noua citatione poterit mulctam imponere.Bar.in l.impuberibus.§.fin.ff.de ſuſpect.tuto.prout in ſimili diſtinguit Bar.in l.non ignorat.in fin. C.de fruct.& liti.expen. ſequitur Imola in l.ſi finita.§.Iulianus.de damno infect.Alexan.in l.j.ff.ſi quis in ius voc.vbi etiam ipſe ſublimitat.Iaſ.in l.ij. ff.ſi quis ius dicen.non obtempe.Feli.in dicto c.j.de iudic.quicquid aliàs dixerit Pau.de Caſtro in dicta l.j.§.j.ff.ſi quis ius dicen. & Abbas in c.j.de iudic.de quibus ſuprà mentionem fecimus.

153 XXXV. Amplia etiam in ſententia excõmunicationis, etiam vbi contumacia eſt notoria,& in actis verificata, vt quis excommunicari non poſſit,non præcedente citatione:ita tenet Abbas in c.j.de iudic.& ibi Feli.Innocen.in c.ſacro.in glo.ij.de ſenten.excom.Archidia.in c.indignè.xij.quæſtio.ij. Anto.de Butrio in c.cùm ſit Romana. de appellationib.& ibi Hoſtien.Abbas,in fine,Philip.Francus & Imola, in fin.& fuit de mente Innocen.& Ioan.Andr.ibi Abbas in conſi.xxxiij. volu.j. Dominicus in c.j.de offic.deleg.Marianus in tracta.citatio. Feli.in c.parochianos.de ſententia excommu. licèt contrarium teneat quando eſt cauſa notoria.

154 Contrarium gloſſ.& Abbas in dicto c. cum ſit Romana. Innocen. in cap.ex parte.el primo,de verbo.ſignifica.Abbas in c.fi.de iuramen. calum.Lapus alleg.lxxiij.incip.prælatus.Areti.in dicto c.j.de iudic.Fel. in c.ſacro.de ſenten.excom.

155 Imò quòd valeat excommunicatio, non præmiſſa monitione, tenet Rota in nouis deciſi.cxxxix.& deciſ.iij.in titu.de ſenten.excom.in antiquioribus.gloſſ.in c.Romana. §. ſed nec.de ſenten.excom.in vj.& ibi Domi.& Philip.Francus,Abbas in c.ſacro.in glo.ij.de ſent. excom. glo.in c.j.in verbo,iudiciario.de exceſſ.præla.& ibi Abb.& idem Abb. in c.illud.de cleri.excom.miniſtra.gloſſ.Abb.& Deci.in c.reprehenſibilis.de appel.glo.in ſumma.ij.q.j.Fel.in c.ſacro.vbi limitat,de ſenten.excom.Anto.de But.& Abb.in c.ab excommunicato.de reſcri.& ibi Lap. Abb.& Hoſti.& Io.Andr.& ibi Pet.de Anch.& Archid.in c.j.in fin.de offic.deleg.Io.And.in c.illud.de cleri.excom.miniſtran.Archidia. in c. ſententia.xj q.iij.Roma.in ſingu.deij.Feli.in c.Rodulphus.de reſcri.

156 Primò Declara vt prima opinio procedat,niſi fieret excommunicatio pro futuris culpis,vtputà niſi in termino ſatisfeceris: nam tunc non requiritur alia monitio.Feli.in ca.cùm ſit Romana.de appel.Deci.in c. reprehenſibilis.nu. 4.de appel.

157 Secundò Declara niſi ſuper facto notorio feratur declaratoria excommunicationis iam incurſæ. Abb.in c.peruenit. & in c.reprehenſibilis.de appel.Deci.in c.Romana.in fi.eo.tit.

158 Tertiò Declara, quia quando excommunicatio inducitur ipſo iure,non requiritur alia citatio:vt per Abba. & alios in d. c.Romana. & in c.reprehenſibilis.de appel.

159 Quartò Declara,niſi excommunicatio feratur, non pro contumacia,ſed in pœnam delicti.Deci.in c.reprehenſibilis.nu.2.de appel. Nicel.qui declarat,in lij.concor. glo.in xxxiij.fallen.

160 XXXVI. Amplia in denunciatione,quæ fit quòd excommunicatus debeat ab omnibus euitari:vt notat glo.iuncto tex. in cle.præſenti. de cenſi.in verbo,conſtiterit. & in cle.j.in verbo, quàm commodè. de pœ.& in cle.ij.in verbo,conſtiterit.de ſenten.excom. Abb.in c.peruenit.de appel.Card.in d.cle.fin.de cenſi.in viij.q.Petr.de Anch.in conſi. clxxxix.verſi.ſecundò moueor.Rota in nouis deciſ.liiij.& in antiq.deciſ.cccccciij.Areti.in conſi.clxv.Deci.in c.peruenit.de appel.Marianus in tract.cita.Alexan.in apoſtil.ad Barto.in l.Imperator. ff. de iure fiſci. in vltima addi.

Contrarium Hoſt.& Io.And.in c.reprehenſibilis.de appel.quando delictum eſſet notorium:& ibi Abb.& Imo.Rom.in conſi.cccclxxxij.

161 Concordia ſumitur ex not.per Phil.Fran.in d. c.reprehenſibilis. de appel.quòd quando iudex declarat excommunicatum à iure,ſi factum eſt notorium,& tunc non requiritur citatio.& ita procedit prima opinio:ſecus autem quando vult declarare factum, ex quo inſurgit excommunicatio,quia tunc citatio eſt neceſſaria:& ita procedit ij.opinio.

162 XXXVII. Amplia in condemnatione expenſarum contra contumacem,quia illa non poteſt fieri,parte non citata,niſi à principio fuerit citatus cum comminatione, quod niſi comparuerit, procedetur contra eum,&c.

Et ita Barto.in l.non ignorat.C.de fructib.& liti.expen.in l.iij.§.ad diem.ff.de re milita.in l.impuberibus.§.fina.ff.de adminiſt.tuto.Anto. & Abbas in c.j.de iudi.Iaſon in l.ſancimus.C.de iudi.Marianus in tractatu,citationum.

163 Contrarium tenet glo.in c.conſtitutus.de procura.in glo. penul. in fi.& ibi Hoſti.& Abb.Inno.in c.querelam.de procu. Io.And.in c.fi.de dolo & contu.& Imola in d.c.j.de iudi.Cynus in l.ſancimus. C.de iudi. & ibi Sali.in viij.quæſt.Inno.in c.calumnia.de pœ.Bald.in c.cum dilecti.de dolo & contu.Alber.poſt Pet.in l.j.§.fin. ff. ſi quis ius dicen.non obtempe.Io.And.Anto.de Butrio & Abbas in c.finem litibus. de dolo & contu.Imola in l.quidam conſulebant.in fi.ff.de re iudi.& in l.ſi finita.§.ſi plures.verſi.vltimo.ff.de damno infect. Deci.in c.j.de iudi. & in ij.lectu.& ibi Feli.Lanfran.in c.quoniam contra.in verſi.expenſæ,&c. de proba.Alexand.in apoſtil.ad Bar.in dicto §.ad diem.in dicta l.iij.ff. de re milita.And.Barba.in apoſtil.ad Bal.in l.ſancimus.C.de iudi.Hippoly.in dicta l.de vnoquoque.in vltima limita.ff.de re iudi.& in practica.§.examinanda.Afflict.ſuper conſtitu.

164 XXXVIII. Amplia in declaratione, quæ fieret de pœna, quam quis incurriſſet ipſo iure: nam in tali declaratione requiritur citatio. glo.in cle.præſenti.de cenſi.in verbo,conſtiterit. & in clemen.ij.de pœnis.in verbo,conſtiterit. Ange. Roma. & Imola in l.is,cui bonis. ff.de verbo.obliga.Areti.in c.j.de iudi.Areti.in conſi.clxv.Abb.in c.peruenit.de appella.& ibi Deci. Soci.in conſi.xij.vol.j.Feder.de Senis in conſilio.cix.& in conſi.cxviij.Marian.in tracta.citatio.Card.in c.exturpandæ.§.quia verò.de præben.& in clemen.in plerifque.in x.q. de electio. Rota in nouis deciſi.liiij.in fin.Milis in verbo,citatio,ſicut:& in verbo citari debet quis.& Rota in antiquis deci.diiij.Barba.in conſi.xviij. volu.j.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.ccccxl.Feli.qui declarat, in c.Rodulphus. de reſcri. & in ca.cùm non ab homine.de iudi.vbi ſublimitat pluribus modis.& Bertrand.in conſi.50.volu.j. Feli.in c.ij.de ſponſa. & Ruinus conſi.50.vol.j.& conſi.cliij.vol.j.

165 Contrarium Anto.de But.in c.veſtra.de cohabita.cle.& mulie.Bal. in c.j.de feud.ſine culpa non amitten.Roma.in conſi.cccclxxxij.Hippoly.in dicta l.de vnoquoque.& in xxxvij.caſu.ff.de re indi.Nicel.in lij.concord.glo.in xlv.fallen.vbi declarat. Felin.qui declarat in c.cùm olim.de re iudi.Bertram.in conſi.clxxxix.vol.ij.& Feli.declarat in c.parochianos.de ſenten.excommu.& dicit Afflictus ſuper conſtitu.ꝙ vbi expenſæ debentur ex conſtitutione propter contumaciam, poteſt quis in illis cõdemnari ſine citatione:ſed in taxatione eſt neceſſaria citatio.

166 Ipſa tamen pœna ipſo iure infertur etiam ſine citatione, licèt non declaratio pœnæ incurſæ.vt per Nicel.in lij.concor.in lxxxiij.fallen.& infrà per nos in xxxiiij.limita.

167 XXXIX. Amplia,etiam in confirmatione electi, quæ non debet fieri parte non citata.c.fi.de elect.in vj.Io.And.in rub.de dila.Maria.in tract.cita.Inno.in c.de confirmationibus.de confir.vti.vel inuti.Pau.de Caſt.in conſi.cccxxxviij.Ange.in l.adoptio.ff.de adop.

168 XL. Amplia in declaratione illius,cuius dicto licèt ſtari debeat,tamen de proprio ſenſu iudicat,quia talis declaratio fieri debet parte citata.Bar.in l.Theopompus.ff.de dot.præle.Ab.in c.ij.de teſt.vbi hoc voluit in fortiori caſu contra Bart.in d.l.Theopompus. in alio caſu Alex. qui declarat,in conſi.cxxx.vol.j.Iaſ.in conſi.cxlvij.vol.ij. vbi reprobat Alex.qui contrarium tenet,in conſi.liiij.vol.ij.Maria.in tract.cita.Nicel.in lij.concord.glo.in ciij.fallen.

169 Limita in diſcuſſione negotij, in qua vertitur cauſæ cognitio, quia tunc requiritur citatio,aliàs ſecus.Fran.Curtius in conſi.xxxiij. Ruinus conſi.cvj.vol.ij.

170 Contrarium tenet Inno. in declaratione ꝙ non requiratur citatio. Inno.in c.olim.de ver.ſig.Pau.de Caſt.in conſi.cccxxxviij.vol.j. Pet.de Anch.in conſi.cxxvij.Roma.in conſi.cccclxxxij. Et in teſte, qui ſemel iurauit parte citata, ſi vult dictum ſuum declarare, ꝙ non teneatur amplius iurare, tenet Bal.in authen.hoc ſacramentum. in prin. C. de iura. calum.Feli.in c.ij.de teſt.Bal.in l.heredes palàm.§.ſed ſi notam.in prin. ff.de teſt.Imola,& Pau.de Ca.in d.l.heredes palàm.§.ſed & ſi quid.Deci.in l.ij.§.creditum.ff.ſi cer.peta.Roma.in d.conſi.cccclxxxij.Hippo.in l.j.§.fi.ff.de quæſt.in d.l.de vnoquoque.in xxv.limita. ff.de re iudi. Maria.in tract.cita.Barba.in conſi.xviij.vol.j.Dec.in c.ij.in viij.fallen.de teſtib.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij.no.nu.155.ff.de re iud.qui omnes etiam tenent,ꝙ in declaratione non requiratur citatio.

Contrarium Feli.in c.ij.in xj.limita.de teſtib.

171 XLI. Amplia,quia in commiſſione,quam facit iudex agrimenſori de agro menſurando,pars debet eſſe præſens,vel citata. Bart.in dicta l. Theopompus.ff.de dote præleg.Maria.in tracta.cita.idem tenet Ange. Aret.in §.quædam.Inſtitu.de actio.& Iaſon,ibi Fel.in c.quia indicante

de præ

de præſcrip.Io.de Ana.in c.ſignificaſti.de homicid.Fel.in c.veniens.de teſtibus.

172 Prout etiam ex præmiſſis idem dicendum eſt in commiſſione, quæ fieret calculatori de calculandis rationibus,prout in terminis hoc firmat Bal.in l.hac edictali.§.his illud.C.de ſecun.nup.refert,& declarat Iaſ.in conſi.cc.vol.ij.Maria.in d.tract.citat.

173 Amplia,ꝙ citatur pars non modò ad videndum fieri menſurationẽ, ſed etiam calculum.Ang.in l.j.§.Marcellus.ff.ſi cui pluſquàm per l.Fal. Bar.in l.qui bona fide.§.fi.ff.de dam.infec.vide bonum tex.in l.iij.C.fi. regund.Et idem eſt quando iudex declarat locũ eſſe extimationi fiendæ:Bar.in l.creditores.in fi.C.de pign.vbi tenet neceſſariam eſſe partis citationem.

174 XLII.Amplia,in interpretatione priuilegij,vel alterius diſpoſitionis,quæ fieret in iudicio,& dubitatio eſſet ſuper alio,quàm ſuper Principis conceſſione:nam tunc pars eſt citanda:Inno.Hoſt.Ioan.And.& Abb.in c.olim.de verb.ſign.per Maria.in tract.citat.Abb.in c.cauſam quæ.de reſ.vbi loquitur de interpretatione reſcripti.& ibi Fel.& in c. cùm veniſſent.de iudic.Spec.in titu.de reſcr.præſentat.§.ratione autẽ cauſæ.ver.item quod reſcripti interpretationem.licèt aliqui dicant ꝙ litera loquitur de impetratione reſcripti,& nõ de interpretatione:vbi Io.And.ponit in addit.cuius dictum ſecũdum iſtam lect.declarat Pau. de Caſt.in conſilio cccxxxviij.vol.j.Caccial.in tract.penſion.in xxiiij. quæſt.

175 Fallit in interpretatione,quæ fieret per Principem non iudicialiter aditum.ita Fel.in c.cùm veniſſent.de iud.& ibi Dec.Ang.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudic.Nicel.in lij.concord.gl.in iiij.fall. Andr. Siculus in c.cauſam quæ.de reſcrip.

Contrarium Fel.in dicto c.cauſam quæ.quem in hoc reprobat ibi Dec.

Et in interpretatione ſententiæ dicit Bar.in l.ab executore.ff.de appel.Bal.in l.ea quæ.C.commi.epiſtolas.

176 Et ꝙ in interpretatione priuilegij non requiratur citatio:Rui.conſi.xxxviij.vol.j.

Contrarium ꝙ in interpretatione priuilegij requiratur citatio:Grã. deciſ.lxv.nu.21.

177 XLIII.Amplia,in modificatione priuilegij,in qua requiritur partis citatio.ita Inn.Hoſt.& Io.And.& Abb.in d.c.olim.de verb.ſig.Maria.in tract.citat.Pau.de Caſt.in conſi.cccxxxviij.vol.j.vide in lxj.limi.

178 XLIIII.Amplia,vt etiam in laudo proferendo per arbitratorem requiratur citatio partis:Pe.ita tenet in l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo. obl.& Iac.de Arena,& Cy.in l.fi.C.de contra.emp.Bar.in l.ſi quis arbitratu.ff.de ver.obl.& in cõſi.clxvj.incip.Alamannus Talionis.& Ang. in d.l.ſi quis arbitratu.ſequitur opi.Bar.& idem Bar.in d.l.Theopompus.de dot.præleg.in l.alio herede.ver.an heres.ff.de ali.& cib.le.Bal. in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.Proconſul.& legati.Bald. in auth.ei qui.C.de temp.app.& in d.l.ſi quis arbitratu.Io.de Anan.in conſi.lxxxiij.& iſtam partem dicit * communem Pe.de Beſutio:vt refert Iaſ.in d.l.ſi quis arbitratu.nu.21.Calca.in conſi.xvj.

Tenendo iſtam primam partem,

179 Primò Limita,vt per Gozad.in conſi.100.quando compromiſſum factum in arbitratorem,eſſet remiſſum eius conſcientiæ,quia tunc poteſt declarare abſque citatione partis.

180 Secundò Limita,ſi compromiſſum factum in arbitratorem, eſſet iuratum:Hiſpan.in c.per veſtras.in §.fin.num.30.de dona.inter virum & vxo.licèt ipſe multum dubitet de tali limitatione, & ego etiam valdè dubito.

181 Tertiò Limita,quia poſt concluſionem in cauſa arbitrij factam,ferri poteſt ſententia abſque citatione.Bouer.in verbo renunciatio.in ſingu.iij.

182 Quartò Limita,quando dictum eſſet, ꝙ ſtaretur nudo & ſimplici verbo arbitratoris ſine onere ſacramenti:ita Soc.in conſi.xc.nume.19. volu.iiij.

183 Contrarium ꝙ imò citatio non requiratur in laudo, tenuit Gul.& Bar.in l.epiſcopali.C.de epiſ.aud.& Cy.in l.fi.C.de contrah.empt.& in quadam additione.Fran.de Albergot.diſcipulus Barto.in repe.d.l.ſi quis arbitratu.Pe.de Anch.in conſi.cclxix.Roma.in conſi.lxj.Bal.in c. j.in fi.de inueſt.in Mar.fact.Bal.in l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſ.aud.& in l.ij.C.de ædil.act.& in l.fi.§.ſi duobus.C.communia de legat.Caſſa. in conſuet.Card.in c.expoſita.de arbi.hoc idem ſentit Hoſt.in c.Quintauallis.de iureiu.vbi hoc clarè tenent Ant.de Bu.Bal.Abb.Imol.Alex. in conſi.cxxx.volu.j.Sal.in l.ſi ſocietatem.in §. arbitrorum.ff. pro ſoc. Bal.in l.ij.in v.q.ff.de leg.ij.Card.in conſi.cxl.Iaſ.in d.l.ſi quis arbitratu.Sal.in d.l.fi.C.de contrah.emp.Bal.in addit.Spe.in tit.de arbi.& Maria.in tract.citat.cùm pluribus ſequen.Cuman.in conſi.vij.Goz.in conſilio 100.

184 Nonnulli vſi ſunt iſto temperamento, ꝙ quando arbitrator aſſumitur ſuper re,quæ diſcuſſionem requirat,exigatur citatio in diſcuſſione negocij,non autem in laudi prolatione.Iſtam diſtinct.poſuit Bald. in d.l.fi.C.de contrah.empt.Sal.in l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſoc. Pau.de Caſt.Raph.Cum.Rom.& Alex.in d.l.ſi quis arbitratu.vbi etiam Iaſ.Alex.in conſi.cxxx.vol.j.Bal.in d.c.Quintauallis.Bal.in conſi.lxiiij.incip.nunquid arbitrator. vol.iij. Lanfranc.de arb.in x.q.Maria.in tract.citat.Sal.in l.fin.C.de contrah.emp. Cuma.conſi.vij.Soc.in conſi.xxvij.volu.iij.Gozad.in conſi.100.licet in conſi.iij.& ſeq.impugnet iſtam diſtinctionem.

185 Sed Soc.in conſi.xc. volu.iiij.diſtinguit,aut arbiter aſſumitur ſuper actu extraiudiciali,aut ſuper actu iudiciali,eſt verum ꝙ iſti Doct.ſuprà allegati ſentiunt ꝙ laudum latum,parte non citata ad diſcuſſionẽ negocij,ſit nullum.

186 Contrarium quòd arbitrator non habeat citare partes:Imol.in d.c. Quintauallis.de iureiur.

187 Sed alij dicunt,aut pronunciat vltima die compromiſſi,& non requiritur citatio:aut alia die,& requiritur:vt dicit Nicel.in lij.concord. gl.in tertia limitatione.

188 XLV.Amplia,etiam in interdictione, quæ fieret alicui tanquàm prodigo,ne ſe impediret in rerum ſuarum adminiſtratione:ita tenet Ang.in l.is,cui bonis.ff.de verbo.obl.& ibi Imol.ſequitur. & Rom.& Pau.de Caſt.& ibi Alex.Nicel.in lij.concord.glo.in xij.fal.Soc.in conſi.cclxxix.Maria.in tract.citat.Cagn.in l.furioſi.nu.21.ff.de reg.iur.Bero.q.cxxij.

189 Vbi etiam ꝙ ſi ille idẽ,cui interdicitur adminiſtratio, ſit prodigus, & mente captus,licèt non valeat tanquàm prodigo,eo non citato,valet tamen tanquàm mente capto.

190 Contrarium Dec.in l.furioſi.in fi.ff.de reg.iur.& in conſi.cclxxiiij. in fi.Oldendorp.in libel.iuris & æquitatis.

Et iſtud verum in prodigo,cui non eſt ipſo iure interdicta adminiſtratio,ſecus in furioſo,cui ipſo iure eſt adminiſtratio interdicta:vt no. Bar.in d.l.is,cui bonis.ff.de verb.obl.& ponunt Doct.ſuprà allegati,& declarat ibi Alex.hoc de furioſo.& in conſi.lxxxvj.volu.ij.Nicel.in lij. concord.glo.in lxxiij.fal.

191 XLVI.Amplia in executione,quam faceret executor teſtamentarius,quia illam facere non poteſt herede non citato,vel requiſito:Bar. in l.alio herede.ff.de ali.& cib.legat.verſi.quæro an heres ſit requirendus.& in l.legatum.ff.de vſufructu leg.Maria.in tract. citat.Io.And.& Pe.de Anch.in c.tua nobis.de teſt.& Maria.in tract.citatio.Bal.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.proconſ.& leg.

192 Et facit,quia executor non poteſt actum facere etiam ſibi commiſſum,contradicente herede:Bal.in l.id, quod pauperibus.in xviij.q.C. de epiſ.& cle.Spe.in ti.de inſtru.edit.§.nunc aliqua.ver.quid ſi heres.licèt non probet de neceſſitate principalem concluſionem, ꝙ heres ſit requirendus.

193 Contrarium tenet Bal.in l.captatorias.in fi.C.de teſt.mil.in l.fi.§.ſi duobus.C.communia.de leg.Alex.in conſi.lxij.vol.ij.

Contrarium etiam ꝙ executor poſſit actum facere ſibi cõmiſſum, etiam inuito,& contradicente herede:Bal.in l.nulli.C.de epiſ.& cle.

Sed Alex.in conſi.ccxv.vol.vj.tenet ꝙ poſito ꝙ eſſet requirendus heres ab executore,tamen propterea actus non eſſet nullus eo nõ requiſito,vel citato.

194 XLVII.Amplia in declaratione nullitatis proceſſus, quæ fieri nõ poteſt,parte non citata: Abb.in c.cauſam quæ.de reſ.& ibi Imola,& And.Sicul.& Dec.Maria.in tract.citat.in xviij.caſu.Alex.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.dum remittit ſe ad not.per Anto.de Bu.& Imol.in d.c.cauſam,quæ,Nicel.in lij.concord.gl.in v.fal.

195 Contrarium Abb.antiquus in d.c.cauſam quæ.Dom.in c.intantũ, xxj.diſt.in notabilibus.& in c.relatum.v.q.ij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in caſu xxvij.& ſeq.ff.de re iud.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ver.v.ſingulariter limita.ff.de offi.Proconſ.& leg.Maria.in tract. citat.in tertio caſu.

196 Quæ opinio ſaluari poteſt quando ageretur ſimpliciter de nullitate proceſſus in nullius præiudicium:vt ibi per Abb.modernum,& nouiſſ.ibi per Fel.Maria.in xviij.caſu.& in iij.caſu.vide infrà in limi.xc.

197 XLVIII.Amplia etiam ſtante ſtatuto quòd citatio non requiratur,adhuc citatio,ſtatuti diſpoſitione non obſtãte,requiritur,vt per Io. Cald.in conſi.viij.in ti.de re iud.Pe.de Anch.in conſi.ccxj.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.Nicel.in lij.concord.gl.in lvj.fal. Dec.conſi. dclxxxj.Brun.in tract.de conſti.vol.iij.in verb.abſens.Ruin.conſi.lxij. vol.v.& conſi.cvij.vol.v.

198 Et hoc verum eſt,quando ſtatutum diceret,quòd quis condemnari poſſet,nulla præcedente citatione:tolleretur enim per hoc defenſio naturalis,quæ nulla humana conſtitutione tolli poteſt:vt notat Bar.in l.filiusfamilias.ff.de dona.in l.j.ff.de teſt.mil.in extrauag.ad reprimen. in verbo,& figura.& in l.cùm mulier.ff.ſol.ma.Bal.in l.quoniam Alexandrum.C.de adul.& iſtam declarationem ponit Bal.in l.j.C.quomodo,& quando iud.Fel.in c.qualiter,& quãdo.§.debet.de accuſ.Roma. in l.j.ver.item animaduertendum.C.de here.inſtitu.refert, & ſequitur Cur.in apoſtil.ad Alex.in l.ſi ſic.ff.de leg.j.Vel quando actus eſſet præiudicialis.Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.

199 Nam aliàs ſi in vno actu iudicis ſtatutum tolleret citationẽ,in quo principaliter partis defenſio non conſiſteret,certè ſtatutum hoc facere poſſet.Dec.in c.ij.in ij.ampliat.de teſt.Et ita procedit quod not,Bal.in

auth.

authen.ſi quis in aliqao.C.de edendo.& ibi Sali.vbi vult ꝙ conſuetudo loci poſſit derogare citationi.Pau de Caſt.in conſi.ccliiij.vol.ij. Alex.in conſi.lxv.vol.j.Decius in conſi.clxiij.Hippoly.in d.l.de vnoquoque. in xxxij.caſu.Soci.in conſi.liiij.vol.iiij.Gramma.in voto iij.Decius in c.ij. verſi.item poſtremò.de teſtib.

200 Prout etiam in vno actu ex conſuetudine poteſt omitti citatio. Afflictus deciſ.cccxcj.

201 Et propterea ſtatutum poteſt facere quòd incipiatur à captura,non præcedente citatione.Feli.in c.ex parte.el ſecundo.de offic. deleg. & in c.dilecti.de exceptionib.

202 Declara quòd ita demum citatio à ſtatuto poteſt omitti, quãdo pars non poteſt contradicere:vt declarat Feli.in c.cum olim.de re iudic.

203 XLIX. Amplia in reſtitutione in integrum, quæ non debet concedi parte non citata.l.etiam.la j.§.fi.ff.de minorib.& ibi Barto.not.& ibi Bal.eſt tex.& ibi not.glo.& Bar.in authen.item ſi omnes.C.ſi minor ab hered.ſe abſti.& ibi Bal.& Ang.& Sali.in l.omnes ad hæc.eod.titu.cum ix.legib.legit illam authen.& ibi etiam Pau.de Caſt.in d.auth.

204 L. Amplia in extimo faciundo, quia debet etiam citari is,cuius res extimatur.Bar.in l.ſuſceptores.la iij. C.de ſuſcep.præpoſi.& arca.lib.x. per illum tex.& Ang.ibi:vbi etiam Iac.de Belui.

205 LI. Amplia in eo,qui miſſus in poſſeſſionem forſan minus ritè, petit confirmationem poſſeſſionis:iuxta tex.in l.iij.§.miſſum. ff. de Carb. edict.& in l.j.C.eo.nam requiritur citatio,vt no.Bar.in l.iij.in v.q.prin. C.de pignorib.& ibi Sali.& fuit opinio Rofre.& Iac.But.vt refert Bar. in loco præalleg.Bal.in l.fi.in vij.& viij.oppoſitione. C.de edicto Diui Adria.tollen.

206 LII. Amplia,quando quis,cui competebat facultas capiendi poſſeſſionem propria authoritate,vel ex forma conuentionis, vel alio quouis modo,adit iudicem pro capienda poſſeſſione:nam etiam iſto caſu pars eſt citanda.glo.in l.ij.in glo.magna,in prin. C.de iure emphy.Bar. in l.creditores.in v.q.principali. C.de pigno.& ibi Sali. licèt ipſe diſtinguat,vt dicetur inferius.Bal.in l.ij.in x.q.C.de ſerui.& in l.j.C.de execu. rei iudi.& in l.ij.C.de iure emphy.& in l.nec quicquam. §.vbi decretũ. ff.de offic.proconſ.Soci.in conſi.clxvij.Alex.in conſi.cxxix.vol.iiij.Iaſ. in l.ij.C.de iure emphy.Soci.in conſi.cxcv.

207 Contrarium glo.in l.meminerint.in ij.gl.in fi. C.vnde vi.Iac.de Belui.in ſua diſpu.quem refert & ſequitur Io.And.in addi.Spe.in tit.de libel.concep.§.nunc dicendum reſtat.verſi.ix.in addi.Spec.

Prima tamen opinio eſt magis *communis,& propterea glo.in d.l. meminerint.in ij.glo.in fi.reprobant omnes:vt dicit Iaſ.in l.iubere cauere.ff.de iuriſd.om.iud.Sali.in d.l.meminerint.C.vnde vi.

208 Tenendo tamen communem opinionem illam limita, & declara, niſi ille,qui adit iudicem,proteſtetur quòd intendit vti ſua facultate capiendi poſſeſſionem propria authoritate,ſed adit iudicem ne ſcandala fiant in capienda poſſeſſione,& ne ſequantur cædes, tumultus, vel alia ſimilia.ita diſtinguit Sali.in d.l.creditores.ſequitur Imola in ca. potuit. de loca.Soci.in conſi.clxvij.Alex.in conſi.cxxix.vol.iiij. Iaſ. in d.l.ij.C. de iure emphy.Decius in conſi.cxlvj.Alex.in conſi.cv.vol.iij.

209 LIII. Amplia in reuocatione procuratoris poſt litem per ipſum conteſtatam:vt eſt tex.in l.quæ omnia.§.fi.cum l.ſeq.& in §.hæc autem cognitio. ff. de procuratorib. nam vbi iura requirunt cauſæ cognitionem,partis citationem exigunt.l.nec quicquam.§.vbi decretum. & ibi glo.& omnes.ff.de offic.proconſ.

210 Sed bene verum eſt quòd tales cauſæ ſine libello expediuntur,vt notat glo.& ſequuntur alij.in dicto §.hæc autem cognitio.in verbo, prætoris.ff.de procuratorib.

211 LIIII. Amplia in executione ſententiæ latæ per duos ex tribus iudicibus,altero contradicente, quia illam executioni demandari non poſſunt,illo non vocato.glo.ita tenet in ij.c.in glo.fi.de dolo & contu. in vj.& ſequitur ibi Io.Mona.& Io.And.

212 Contrarium Pet.de Ancha.ibi: & Imola, licet Imola ibi diſtinguat, quòd aut executio exigit cauſæ cognitionẽ, & procedit prima opinio, aut non exigit, & procedit ſecunda. Et cum iſta diſtinctione tranſit ibi Domi.& Philip.Franc.

213 LV. Amplia in publicatione teſtium, in qua pars citari debet.glo. in l.geſta.C.de re iudic.& ibi Bar.& Bal.& Ang.& Sali. glo.in l.ſolam. C.de teſt.Bal.in l.ſi quando.C.de teſt.

214 LVI. Amplia,nam vt dicatur vere,effectualiter,& legitimè probata deſertio cauſæ,debet pars citari.Bal.in l.ſi contra.C.de appel.& Ange.& Pau.de Caſt.& Sali.ibi.Bar.in l.j.in fi. ff.nil.noua.appel.pen. Philip.Fran.in c.ex ratione.de appel.

215 Et propterea etiam ſentẽtia ſuper deſertione exigit citationem partis.Bal.in l.eos.C.de appel.Rota in nouis,deciſ.ccccxxiiij.Philip.Fran. in c.ex ratione,de appel.Feli.in rub.de re iudic.

216 LVII. Amplia in dimembratione eccleſiæ,in qua requiratur prælati vocatio.Rota in nouis,deciſi.ccxxix.& in deciſi.ccxlvij. Io.And.in cle.ſi vna.de reb.eccle.non alie.& ibi Card.q.v. & Imola:& ibi Pet.de Ancha.poſt Pau.de Eleaza.in iij.oppoſi.Gome.in regu.cancel.xx.Milis in verbo,citatio rectoris eccleſiæ.

217 LVIII. Amplia in reuocatione attentatorum,quæ fieri debet cauſa cognita.Spec.in tit.de appel.§.nouiſſimè. verſi.ſed quæro. & ibi Bal. in addit. Et propterea partis citatio requiritur:vt per Philip.Franc.in c. bonæ.de appel.Et propterea ſi fieret reuocatio attentatorum in præiudicium tertij,ille etiam eſſet citandus. Rota in nouis,deciſi.xxxvj.& in antiquis,deciſ.cccc.Card.Alexand.in c.j.iij.q.j. Philip.Fran.in c.ex ratione.de appellationib.

218 LIX. Amplia in venditione pignoris facta per creditorem, quia in illa citari debet debitor.l.fi.C.de iure do.impet. l.creditor.la ij.C.de diſtract.pig.& vtrobique Bal.Guido Papæ ſing.dxc.

219 Et propterea etiam legatarius eſſet citandus, ſi pignus legatum venderetur.Bal.in l.prædia obligata.C.de fideicommiſſ.

220 Bene verum eſt,ꝙ valet conuentio,ꝙ etiam ſine denunciatione debitoris pignus vendi poſſit:vt not.Bar.in l.Titio.§.Titius.ff.ad municipa.Bal.in l.fi.C.de iure do.impe.glo.in dicta l.creditor.la ij.C.de diſtra. pigno.& ibi Bal.& Salic.& Pau.de Caſt.Alex.in apoſtil.ad Barto.in l.ſi conuenerit.ff.de pigno.actio.

221 LX. Amplia in compromiſſo facto per emptorem ex neceſſitate ſtatuti,nam venditor citari debet:ita tenet Bal.in l.j. verſi.item ille,qui compromittit.C.de pericu.& commo.rei vend.per Bart.in l.ſi dictum. §.ſi compromiſero.ff.de euict.& ibi Sali.in fi.

222 LXI. Amplia,nam in delatione iuramenti in ſupplemẽtum, pars eſt citanda.Bald.in c.j.verſi.& not.nullum iuramentum. de controuer. inueſti.Ang.in l.in bonæ fidei.C.de reb.cred.Imola in c.fi.C.quod me. cau.Bal.in c.j.§.his verò.de ſucceſſ.fra.Gemi.in c.fi.de teſt.Alex.in conſi.cxxij.vol.ij.Iaſ.in l.admonendi.in repeti.& in lect.ff.de iureiur.& in l.ſi quando.in fi.C.vnde vi.Rota deciſ.ccxcix.in nouis. Philip.Franc.in c.Romana.in vlti.not.de teſtib.in vj.Iaſ.in l.ſi opus. ff.de ope.no.nuncia.Hippo.in l.maritus.vbi limitat.ff.de quæſt.Nicel.in lij.concor.glo. in vlti.fallen.Deciſ.Neapo.xxxv.in nou.

223 Idem eſt in delatione iuramenti per horreſcentiam. Mantuanus in conſilio cxiij.

224 LXII. Amplia vt ante inquiſitionem citari debeat offenſus an velit accuſare:vt not.glo.in c.preſbyter ſi à plebe.ij.q.iiij.Bal.in l.ſenatus. verſi.vel dic,ꝙ eſt ſpeciale.C.qui accu.non poſſ.Alexand.in apoſtil.ad Bar.in l.ij.§.ſi publico,ff.ad leg.Iul.de adul.Bal.in l.accuſationem.C.de accuſa.in l.quamuis.C.de adulte.Ange.in auth.de temp.non ſolu.dot. verſi.ex hoc nota.Hippo.in ſing.cccv.

225 LXIII. Amplia in abſolutoria ferenda in fauorem inquiſiti, quia offenſus citari debet:ita ponit Angel.in repeti.l.ſi vacantia. C. de bonis vacan.lib.x.verſi.quæro quid ſi offenſus vult accuſare.Hippoly.in l. vnius.§.cogniturum.ff.de quæſtio.

226 LXIIII. Amplia in eo,qui ſe offerret cauſæ defenſioni,quia talis poſtea citandus eſſet.Bal.in l.ſi abſentibus.C.ſi tu.vel cura. ex fal.alleg. Bal.in l.nec quicquàm.§.vbi decretum.de offi.procon.& leg.

227 LXV. Amplia in proteſtatione,quando actus pendet à voluntate duorum:quia ad talem proteſtationem audienda eſt pars citanda, vel eſt ei legitimè intimanda.Io.Monach.in reg.generali. de reg.iur.in vj, & ibi Io.And.in Mercurial.Bar.in l.non ſolùm.§.morte.ff.de oper.no. nuncia.Alex.& Bar.in l.qui in aliena.§.fin.ff.de acqui.hered. Bal.in l.ſi repetendi.vbi limitat.C.de condi.cau.dat.

228 LXVI. Amplia quia citatus ad videndum admitti articulos in curia,& ad probandum in curia, & extrà, decreta remiſſoria in partibus, adhuc pars eſt citanda ad videndum iurare teſtes:ita declarat Rota in nouis deciſ.Milis in verbo,citatus ad videndum admitti.

Contrarium tenet Cuma.in conſi,vj.in fi.

229 LXVII. Amplia,nam citatus pro die non iuridica, non cenſetur citatus pro die ſequenti iuridica: imò ſi actus fiat die ſequenti iuridica ſiue noua citatione, actus eſt ipſo iure nullus.Rota in nouis deci.clxxij. Feli.in c.in nomine.de teſt.Guido Papæ q.dxlij. Bal.in Marg. in verbo, citatio ad diem,qui declarat,Milis in verbo,citatus ad videndum. Rui. in conſi.cxxxvj.vol.v.qui declarat.& fuit ſuperius dictum.

230 LXVIII. Amplia,quando quis eſt citatus per vnum ex pluribus iudicibus inſolidum datus,vt compareat coram ſe,vel eius collega. nã coram collega,qui non citauit,non tenetur comparere:& ſi ille procedat ſine noua citatione,proceſſus eſt ipſo iure nullus.Rota in nouis,deciſ.cx.Philip.Franc.in c.cùm plures.de teſtib.in vj.Milis in verbo,citatus per vnum.

231 LXIX. Amplia in tribus actibus à collegio faciendis,vel à capitulo, in quibus abſentes omninò ſunt vocandi,ſecundum vnam opin.glo.in c.ij.in ver.ipſorum.de teſt.in vj.quæ voluit ꝙ in tribus tantũ caſibus, & non in aliis,abſentes ſint vocandi:videlicet in electionibus,receptionibus,& in caſu illius c.xxj.de teſti.in vj.& cũ illa gl.opi.tranſit Imo.in c. cùm Apoſtolica.de his,quæ fi.à præla.& in c.fi.vbi dicit iſtam * cõmu. opi.de ma.& obe.in c.cum omnes.de conſti.Ab.in c.fi.in ij.no.de ma. & obe.Cald.in conſi.iiij.in tit.de his,quæ fi.à præla.Card.in c.cum omnes.de conſti.Old.in conſi.cclix.Fede.de Se.in conſ.ccxxvij.& in conſ. cxlviij.& conſi.cclxxxviij. Anto.de Butrio in c.cùm inter vniuerſas.de elect.Lauren.Rodul.in repeti.c.ſine exceptione. verſic. inſuper quæro ſeptimò.xij.q.ij.Philip.Fran.in dicto c.ij.de teſt.in vj.Pau.de Caſt.in authen.hoc ius porrectum.C.de ſacroſan.eccle.Deci.in c.cùm omnes.de conſti.

conſti.Corne.in conſi.clxxxj.vol.ij.& Maria.in tract.cita. Iaſ.in conſi. liiij.vo.j.Guido Pap.q.clx. Nicel.in lij.concord.glo.in cvj.fallen. Idem in collationibus beneficiorum dicit Aimo in conſi.cxxxiiij.

232 Contrarium quòd in electionibus non requiratur citatio abſentium.Bal.in l.vt perfectius.C.de anna.excep.Inno.in c.quia propter.

233 LXX. Amplia ſecundum aliam opinionem, quòd in omnibus arduis ſunt vocandæ partes abſentes.Inno.in cap.ij.de ope.noui nuncia. Anto.de Bu.in c.cùm omnes.de conſtitu.& in c.j.de his,quæ fiunt à maiori parte capi.& in c.fi.de maio.& obed.& in c.licet.de elect.in c.j.de ope.noui nuncia. Abbas in d.c.ij.in fi.de ope.noui nunci.& in c.j.circa fi.de his,quę fiunt à maio.par.capi.& in c.cùm omnes.de conſti.& ſeq. & ibi Bal.Iaſ.in l.placet.in ij.lect.C.de ſacroſan.eccle.& in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iure.Domi.in c.ij.de teſt.in vj.Feli.in d.c.cùm omnes. de conſtitu.Brunus in iij.vol.tract.de conſtitu. in verbo,abſens. Cotta in memor.in verbo,abſentes.

234 LXXI. Amplia in miſſione in poſſeſſionem ex primo decreto, nam requiritur citatio.Corne.in conſi.clxiij.vol.j.

235 Et hoc non habet difficultatem, ſed bene dubitatur, an requiratur trina citatio,vel ſufficiat vna tantum.& in hoc Bal.quem Pau.de Caſt. ſequitur in l.præſenti.C.de his, qui ad eccle. confug. tenebat quòd trina citatio requirebatur:& idem ſentit glo.& ibi Bart.in l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de damno infect.& ibi latè Alexan.vbi allegat plures idem tenentes:& dicit iſtam * communem opinionem, Milis in verbo,contumax non poterit mulctari.

Contrarium quòd ſufficiat vna,tenebat Iaco.Butrig. in l.conſentaneum.C.quomodo & quando iud.

236 LXXII. Amplia,nam vt quis videatur proſecutus appel.infra terminum iuris vel hominis,requiritur citatio. Ang.in authen.de iudic.§. appellatio,verſi.ſcias autem.& in authen.de litig.§.omnes verò.in verſicu.& hæc nota pro quæſtione ſtatuti.

237 LXXIII. Amplia quando libellus offertur iudici, nam citari debet pars ad videndum productionem libelli,& ad capiendum illius copiam.Ange.in authent.de exhib.reis.§.illud quoque.in j.notab.Nicel. in lij.concor.glo.fallen.cxiij.

Contrarium Feli.in c.cum olim.de re iudic.

238 LXXIIII. Amplia vbi proponitur querela non numeratæ dotis, nam etiam citari debet pars.Ange.in authen.de tempo.non ſolu.pecu. ſuper dot.in princip.

239 LXXV. Amplia etiam ſi articuli propter contumaciam partis non reſpondentis,habiti ſint pro confeſſatis: quia omninò pars ad ſententiam citari debet.Io.And.in c.ij.in prin.de confeſſ.in vj.& in addit.Specu.in titu.de cita.§.viſo.in addit. in verbo, incumbit. Domi.in d.c.ij.de confeſſ.in vj.& ibi Philip.Fran.in xj.limita.Roma.in ſingu.xxv.Nicel. in lij.concor.fallen.cxv.poſt Iaſ.in d.§.vbi decretum.

Contrarium Specu.in tit.de poſi.§.viij.in fi.

240 LXXVI. Amplia in abſolutoria ab obſeruatione iudicij, quæ ferri non poteſt ſine partis citatione:vt in l.properandum.§.& ſi quidem. C.de iudic.& ibi Bal.& Pau.de Caſt.& ibi Sali.in iij.notab.& ibi Alex. in iiij.notab.& Iaſ.in vij.notab.Barto.in l.conſentaneum.C.quomodo & quando iud.Inno.in c.conſuluit.de offic.delega.Alex. in l.ſi finita.§. Iulianus.ff.de dam.infec.vbi Imola,Iaſ.in l.ſi opus.in fi. ff. de ope.noui nuncia.in fi.Milis in verbo,citatio requiritur ad abſolutoriam.Bar.in l. Titia.verſ.quæro quando fertur ſententia.ff.de accuſa. Bal.in l.tres denunciationes.C.quomodo & quando iud.

241 LXXVII. Amplia,vt teſtis examinatus,parte non citata,etiam iudicium non faciat:vt per Bar.in l.maritus.ff.de adulte.Abb.in c.ij.de teſtib.& ibi Feli.Areti.Soci.in conſi.ccliij.& in conſi.xcviij.volu.iij.Ruinus conſi.vij.volu.v.

242 Contrarium Bar.in l.hereditarias.ff.de crimi.expil.hered.& infra in limitatione noſtra lij.Deci.in c.ij.de teſt.Gramma.deciſ.xj.& conſilio ciuili lxxiiij.

243 Tenendo primam opinionem quæ videtur magis* communis,amplia hoc procedere etiam in crimine hæreſis:vt per Gundiſ.tract.de hæretic.q.xiij.nume.5.

244 Limita in homine vili, qui poteſt torqueri etiam quòd teſtes non ſint examinati parte citata.Gramma.in conſi.xxxiiij.nu.13. & in conſi. xvij.nu.16.& voto iij.nu.26.Auguſti.Arimi.in addit.ad Ange.in tracta. malefic.in verbo,fama publica.in verſi.item aduertas.in additio.incip. tu autem in hac materia.

245 LXXVIII. Amplia, quia in confectione inuentarij citandi ſunt legatarij & creditores.Bal.in l.fi.§.cum igitur.verſi.ex prædictis apparet.C.de iure delibe.& in authen.ſed cum teſtator. verſ.ſed qualiter citabuntur.C.ad leg.Falcid.Bar.in l.ij.§.prius.verſi.pone in inuentario.ff. de vulg.& pup.Ange.in l.j.§.hæc ſtipulatio.ff.ſi cui plus, quàm per leg. Falcid.Bal.in authen.item ſi omnes.C.ſi vt ab hered.ſe abſti.Bar.in conſi.cliiij.incip.maritus fecit.Bal.in l.ab eo.in fin.C.quomodo & quando iud.Iaſ.in d.l.fi.C.de iure delibe.

246 LXXIX. Amplia,etiam ſi cauſa ſit commiſſa arbitrio iudicis.Cumanus in conſi.vij.

247 LXXX. Amplia,vt citandus ſit etiam habens ius in ſpe.Alexan.in conſi.ccxviij.vol.ij.vt fuit dictum ſupra de ſubſtituto.

248 LXXXI. Amplia, etiam ſi per ſtatutum translata ſit omnis poſſeſſio defuncti in hæredem:tamen ſi alius eſt in poſſeſſione,hæres non poteſt mitti in poſſeſſionem non citato poſſeſſore.Cuma.in conſi.xxxv.

249 LXXXII. Amplia,in productione ſtatutorum, quia requiritur citatio.Card.in conſi.lxxij.

250 LXXXIII. Amplia,etiã in perquiſitionibus, & informationibus, quæ petuntur à vicinis:vt per Alex.in conſi.cxl.vol.vij.

251 LXXXIIII. Amplia,etiam in cauſa ſuſpecti tutoris. Cæpolla in conſilio ciuili xxxij.

252 LXXXV. Amplia,ſi quis ſit contumax in vno actu: quia quo ad alios,de nouo citari debet.Alex.in cõſ.cxxxvij.vol.ij.Iaſ.in d.§.vbi decretum.Nicel.in vlti.fal.in concor.lij.glo.

253 LXXXVI. Amplia,quia poſſeſſor debet citari, etiam ſi ignoretur, nec ſufficit proclama generale.Soci.conſi.xiij.volu.iiij.& dicetur in limitationibus.

254 LXXXVII. Amplia,etiam ſi dictum ſit per ſtatutum,ꝙ procedatur de facto.Soci.in conſi.xiij.vol.iiij.

255 LXXXVIII. Amplia,vt etiam in taxatione expenſarum pars debeat citari.Hip.in l.patre vel marito. ff.de quæſtionib.vide in lvj.limitatione,infra.

256 LXXXIX. Amplia,quia in ſequeſtro pars eſt citanda.Alex.in conſi.v.vol.iiij.& dicetur ĩ.in limitationibus.

257 XC. Amplia,quia tertius poſſeſſor debet citari, dato ꝙ pactum adſit in inſtrumento, ꝙ bona debitoris capi poſſint propria authoritate. Alex.in conſi.xcv.volu.iiij.

258 XCI. Amplia,etiam in abſolutione ab excommunicatione ad cautelam.Domi.& Phil.Fran.in c.ſolet.de ſen.excom.Feli.in c.per tuas.de ſen.excom.Bouer.in verbo,abſolutio.in ſingu.j.

259 Contrarium Feli.in rub.de re iud.in abſolutione ab alia excommunicatione;vide Feli.in c.qualiter & quando.de accuſat. Pariſi. in conſi. xxviij.volu.iiij.

260 XCII. Amplia, quia in datione tutoris propter negligẽtiam matris,mater eſt citanda.Alex.in conſi.clxj.vo.v.

261 XCIII. Amplia in reſcriptis,in quibus dicitur, conſtito de aſſertis. Guido Papæ quæſt.lxx.

262 XCIIII. Amplia, quia quando datur poteſtas vendendi pignora iudicialia,debet pars citari.Alber.in l.creditor.C.de diſtract.pigno.Deciſi.Neapo.ccclviij.in antiq.

263 XCV. Amplia,etiam in annotatione bonorum,quæ non poteſt fieri parte non citata.Grãm.in conſi.lij.

264 XCVI. Amplia,vt liquidatio inſtrumenti ad effectum obtinendæ executionis debeat fieri parte citata.Caſſa.in conſue.Burgun.

265 XCVII. Amplia in reuocatione inſtrumenti deperditi. Caſſan.in conſuetud.

266 XCVIII. Amplia in electione,quam facit iudex de commiſſis arbitrio ſuo.Feli.in c.inter cæteras.de reſcrip.

267 XCIX. Amplia quando iudex poſt terminum admittit probationes.Feli.in c.licet cauſam.de proba.in fi.

268 C. Amplia quando iudex declarat ſententiam:vt per Barto. in l.ab executore.C.de appel.

269 Sublimita vt per Ripam in c.cùm M.nu.106.de conſtitu. quando talis declaratio neutram partem læderet.

270 CI. Amplia,nam debet citari pars,vt veniat ad locum tẽpore, quo agrimenſor debet menſurare:vt per Iaſ.in §.quædam.Inſti.de act.

271 CII. Amplia vt debeat citari mater dum alius filio ſuo deputatur tutor.Nicel.in xx.concord.glo.aliàs non fit citatio in deputatione tutoris.Nicel.concor.lij.glo.in fallen.xiij.xlj.& xlviij.

272 CIII. Amplia,etiam in libelli porrectione. Nicel. concord. gloſſ. xxxij.fallen.cxiiij.

273 CIIII. Amplia, etiam ſi commiſſa ſit informatio de facto:vt per Deci.in conſi.dclxxxj.

274 CV. Amplia etiam in ſententia ſuper confirmatione electionis. Feli.in rub.de re iudic.

275 CVI. Amplia etiam in tacita reiectione exceptionum per proceſſum ad vlteriora,vt ſit neceſſaria citatio.Feli.poſt Areti.quem alleg.in c.ſuborta.de re iudic.

276 CVII. Amplia vt quando dicitur appellationis cauſa deſerta, & ſtatur pro executione,pars ſit citanda.Feli.in c.ex ratione.de appel.

277 CVIII. Amplia etiam ſi ſententia feratur contra contumacem in reſpondendo poſitionibus.Oldendorp.in libel.iur.& æqui.

278 CIX. Amplia,vt etiam in crimine hæreſis teſtes examinati, parte non citata,non probent.Pariſius in conſi.ij.vol.iiij.

279 CX. Amplia vt etiam in confirmatione actus nulli,requiratur citatio.Maria.iunior in conſi.lxxvij.

280 CXI. Amplia,vt in tacita reiectione executionis obiectæ per proceſſum ad vlteriora,pars ſit citanda.Feli.in cap.ſuborta.in ſexta fallen. de re iudica.

281 CXII. Amplia,vt etiam ſequeſtratio fieri non poſſit, parte non citata.Ruinus conſi.clxxiij.vol.j.

282 CXIII. Amplia vt in legitimatione filij naturalis, per quam reuocatur donatio facta à patre, ſit neceſſaria citatio donatarij. Rui.conſilio cvj.volum.iij.

283 CXIIII. Amplia vt etiam in cõfirmatione requiratur citatio illius, qui ex illa læditur. Ruin.conſi.ciiij.vol.v.& conſi.cvi.vol.v.

284 CXV. Amplia, nam quando iudex per proceſſum ad vlteriora admittit probationes poſt termini lapſum pars eſt citanda. Gram.conſilio ciui.lxxviij.

285 Primò Limita quando periculum eſt in mora per citationem, & expectationem, quia tunc actus poteſt expediri, parte non citata: ita tenet Inn.in ca.ſignificauit.in fi.de teſt.Imol.& Alex. in d.l.de vnoquoque.de re iud.& ibi Hipp.in j.limit.Pet.de Anch.in conſi.cclxxvij.duplicato.in conſi.ccccxxxix.Soc.in conſi.cclxij.Fel.in c.Romana.de appel. Soci. in reg.ccccvj. in vj.fall.Hipp.in l.de vnoquoque in,lxj. caſu. Nicell. in lij. concord.gloſ.in xliiij.fall.

286 Et idem videtur quãdo eſt timor ſcandali ne partes veniant ad arma: iuxta.l.æquiſſimum.de vſufruct.Nicel.in lij.concord.in 100. fall.

Ex iſta limitatione per viam illationis infertur ſequens limitatio.

287 Secundò Limita quãdo ageretur de captura debitoris ſuſpecti, quia in tali captura poſſunt examinari teſtes ſine partis citatione, ſecundum Bart.in l.ait.prætor.§.ſi debitorem.ff.de his, quæ in fraud. cred. in verſi. ſed quæro iſtud qualiter.& in l.conſentaneum.C. quomodo & quando iudex.Bal.in l.creditor.la.ij.ff.ſi cert.pet. Alexan. in d. l. de vnoquoque. ff.de re iud.& ibi Hipp.in iij.Limita. Alex. in l. ſi fideiuſſor. §. ſi ſatiſdatum.in princ.ff.qui ſatiſd.cog.& in l.ij.in princ.C.de ſeru.fugit. Paul. de Caſt.in conſi.cccclxxij.vol.j.Soc.in reg.ccccvj.in vj.fall.Felin.in c.ij.de ſponſa.in fi.Sali.in l.abſenti.C.de accuſ.Bal.in l.j. C. vbi quis decuriali, vel alia conditio.Petr.de Anch.in conſi.cxcij. Rom. in l. de pupillo.§.ſi quis riuos.ff.de oper.nou.nunc Fel.in c.parochianos.de ſenten.excom. apoſtil.ad deciſ.Tholo.cccclxxv.Felin.in c. Rodulphus.de reſ.in c.cùm non ab homine.de iud.in c.quoniam frequenter.vt lite non conteſt.Nicel.in liij.concor.gl.in xxij.fall.& Bal.in l.ſi quis curiali.C.de Epiſco. & cler.dicit quod poteſt iudex incipere à captura perſonali quando capitur vt ſuſpectus: & ibi Paul.de Caſtr. Bald.in l.ij.in prin. C.de ſeru.fug. Ang.in repeti.l.nemo carcerem.C.de exact.tribut.lib.x.Alex.in apoſtil. ad Bar.in l.ait Prætor.§.ſi debitorem.ff.que in fraud.cred.in l.ſi is, à quo. ff.vt in poſſ.legat.

288 Et idem generaliter in captura in cauſa criminali. quando ſi pars citaretur, inſtrueretur ad fugam: Felin.in c.quoniam frequenter. vt lit. non conteſt.Iaſon.inſt.de act.in princ.num.70. & pluribus ſeq. Nicell. in lij.concord.glo.in xxij.fall.

289 Tertiò Limita, quæ limitatio infertur etiam ex prima quando ſententia, vel laudum ferretur, vel fieret vltima die compromiſſi, vel termini ab homine præfixi, quia tunc poteſt ferri parte nõ citata: Bal.in auth. ei, qui.C.de tempo.appel.Paul.de Caſtr.in l.admonendi.ff.de iureiur.& in l.properandum.§.& ſi quidem.C.de iudic.Inno.in c. ſuper eo.el ij.de appel.Paul.de Caſt.in l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.oblig.Alex. in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.Iaſ.in l.nec quicquam, verſi.iij. principaliter.ff. de off.Proconſ.& leg.Marian.in tract.citat.in xiij.caſu.Bart.in l.ij.C.de temp.appel.Hip.in d.l.de vnoquoque.in iij.limit.ff.de re iud.idem tenet Bart.in l.qui ante kalendas.ff.de verb.oblig. Bald.in c. quintauallis. de iureiur.Alex.& Iaſ.in d.l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.oblig.vbi Alex.& Iaſ.Rom.in l.qui ante kalendas.ff.de verbo.obliga.& in rubr.de arbitr. in x.q.& in conſi.clxxvj.Bart.in l.item illa.ff.de conſti. pecunia. Soci.in d.l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.oblig.& hoc ſentit Spec.in tit. de ſent.§. nunc videndum.verſic.illud.Bald.in l.ſi quando.C.de teſt.Feli.in c.licet cauſam.de probat.& idem Bald.in l.eos.§.apoſtolos.C.de appel.in l.fin. C.qui admitti.& in l.ſi ita relictum.§.Pegaſus.ff.de legat.ij.in l.j.ff.ſi quis caut.Feli.in c.ij.de teſt.Et hoc videtur etiam colligi ex dictis Bart. in l.ſi de meis.§.fi.ff.de arbit.deciſ.Neapol.xlvij.in ij. dubio. Hippol. in d.l.de vnoquoque.Ro.in ſing.ccclxxij.Marian.in trac.cita.in xxxj. caſu. Alex. in l.properandum.§.& ſi quidem.C.de iud.Nicel.in lij.cõcor.in lxj. fall. Pariſ.in conſi.cvij.vol.iij.Ruin.conſi.ccix.vol.j.

290 Contrarium mihi tenere videtur Bald.in c. fin. quo tempore miles. licet allegetur per Docto. pro concordanti. idem expreſſius concludit Salic.in d.auth.ei qui.in fi.C.de temp. appellat.

Sed tamen in quantum. Bald. in d. auth.ei, qui.facit differentiam an dies ſit appoſita à lege, vel ab homine.in hoc reprobatur ſua diſtinctio à Paulo de Caſtr.Rom.Alex.& Soc.in d.l.ſi quis arbitratu. & Salic.etiam eam reprobat.in d.auth.ei, qui.in fi.

Tamen iſtam differentiam videtur tenere Marian.iun.conſi. cxxxvj. in fin.in addit.vol.ij.

291 Quartò Limita quando alicui committitur examinatio, an aliquis ſit dignus, vel aliquis ſit idoneus.gl.in clem.vnica. in verbo, repererint. de off.deleg.& ibi Card.in iij.not.Innoc.in capit.fin.de præſumpt.& ibi Hoſti.& Ioan.Andr.& Feli.Bal.in l.non dubium.C.de ll. in l.neque natales.C.de probat.in l.ſi qua per calumniam.C.de Epiſ. & cler. in l. certum.C.vnde legiti.Ant.de Butr.& Abb.in c.ij.de teſt.Soc.in reg.ccccvj. in ij.fall.Alex.in conſi.xlv.volu.vj.Bald. in l.50. ff. de excuſ.tut. Milis in verbo citatio non requiritur. cum duobus alijs verſicu. ſubſequẽtibus. Card.in conſi.cxxxij.Alex.in conſi.ccxviij.volu.ij.Caſſa.in conſi.xlv.& ponit Alex.in d.l.de vnoquoque.& Hipp. in iiij. limitat. Oldendorp. in libell.iur.& æquit.Pariſ.in conſi.lvij.vol. iiij.

292 Sed iſti Doctores videntur potius velle quòd iſtud procedat, quia is, cui committitur, non eſt loco iudicis, ſed executoris, & prouiſoris, quàm quod rei natura non exigat probationem in hoc caſu parte citata.Idem vltra ipſos tenet Innoc.in c.fi.de translat.prælat.Roma. in d. ſing.ccclxxij.Iaſon.in l. certum.C.vnde leg. Bellam. deciſ. iiij. Rota. in antiq.deciſ.dclxxxv.Bald.in l.neque.in fin.C.de probat.Calca. in conſi. xviij.Nicell.in lij.concord.glo.in xv.fall.

Et propterea quòd in proceſſu executoris gratiæ non requiratur citatio, volut Calcan.in conſi.lxxvij.Ruin.conſi.lxxx.vo.j. & conſi.lxx. volu.v.Gozad.in conſi.ij.& in conſi.v.

293 Et quando dictum eſſet, ſi tibi conſtiterit: ponit Pariſ. in conſi. xlv. volum.iiij.

Contrarium quando Papa dicat, ſi conſtiterit quod requiratur citatio.Feli.in c.ſacro.de ſent.excom.

Contra hanc limitationem tamen tenet Rota in nou. dec. cccxlix. Feli.in c.relatum.de offic.delega.& in c.ij.de reſ.Ruin.conſi. lxij. vol.v.

294 Declara, & concorda has duas opin. vt prima procedat quando proceditur extraiudicialiter, nam tunc non requiritur citatio, aliàs procedit iſta vltima opinio: vt expreſsè declarat Abb. in d. c.ij.num.7.& ibi per Aret.& Felin.de teſt.in j.limita.& ij.limit.Deci. in ij. limit. ita Staph. de literis grat.& iuſt.Ruin.conſi.lxviij.nu.1.vol.j.

295 Quintò Limita in proceſſu Principis, de quo dic vt dictum eſt ſupra in iiij.ampliatione.

296 Sextò Limita quando proceſſus declaratur nullus, qui in veritate eſt nullus: de quo dic vt ſupra in xlvij. ampliatione.

297 Septimò Limita quando fieret alicui furioſo interdictio adminiſtrationis à iudice, quia tunc poteſt fieri talis interdictio etiam parte non citata, attento quòd ipſo iure.l.interdicit: Ang.in l.is, cui.bonis.ff. de verb. oblig.& ibi.Imo, & Ro.Dec.in conſi.cclxxiiij.in fi.Nicell.in lij.concor. glo.in xij.fall.& xiij.fallen.Alexan.in d.l.de vnoquoque. & ibi Hippol. in vij.limitatione.

298 Declara quia requiritur cauſæ cognitio ad effectum, vt conſtet de furore: Alex.in conſi.lxxxvj.vol.ij.

299 Octauò Limita quando citatus, ſtatim executa contra eum citatione, aſcendit equum, & iuit vltra mare, nam clarè conſtat de eius intentione, quod non intendit amplius comparere: ita not.Bald.in l.ij.C.quomodo & quando iudex.Inn.in c.ad petitionem.in glo.magna.de accuſ. Alex.in d.l.de vnoquoque. ff.de re iud. Ro. in l. ſi finita.§. Iulianus.ff.de dam infect.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum in ij.limit. ff. de offic. Proconſ.& leg.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in viij.limit.Felin. in capi. conſuluit.de offic.deleg.& in c.quoniam frequenter.vt lit.non conteſt. Nicell.in concord.glo.lij.in fall.Oldendorp.in libell.iur.& æquit.Idem in alio caſu quando receſſit appellans ab interlocutoria: ponit Boer. in ſing.in verb.appellationi.ſing.xviij.

300 Nonò Limita in eo, de cuius intereſſe principaliter non agitur, quia talis citari non debet de neceſſitate: glo.in d.l. de vnoquoque. glo.Bart. in l.in diem. ff. de aqua plu.arcen. in prin. Bald. in l.ab eo. C. quomodo & quando iud.Et iſtam limitationem ſequitur Alex.in l.de vnoquoque. ff.de re iud.idem tenet Ang.in l.filiusfamiliàs.in §.Diui.in fi.ff.de legat.j. & ibi Imo.Flor.& Raph.& Alex.& Iaſ.in j.lect.& in ij.lect. & Io. Crot. Alex.in conſi.lxxxvj.vol.ij.& in conſi.clvj.eod.volum.& in conſi. lviij. volu.v.& idem tenet Ang.in d.l.de vnoquoque.in fin.ff. de re iud. & ibi Imo.in fi.& Angel.in l.in conditione.ff.ad Sylla.in fin.Bald.in l.nam ita Diuus.in princ.ff.de adopt.Imol. vbi etiam ipſe declarat.in l. decem.ff. de verb.oblig.Iaſ.in l.ſi quis ne cauſam.ff.ſi cert.pet.Hippo.in l. de vnoquoque.in ix.limit.ff.de re iud.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.in ix.fall.ff.de off.Proconſ.& leg.Alex.in conſi.cxxiij.volu.j.Iaſ.in l.reſcriptum.ff.de pact.Deci.in l.ij.C.de edend.Soc.in conſi. cclxxxij. Iaſon. in conſi.cxj.volu.j.Maria.in tract.citat.in xxxiij.ampliat.Dom. in c.quanuis.de pact.in vj.Bald.in rub.de reſ.Innoc.& Bald.c.fin.de dolo, & contuma.in princ.Bald.in l.auctore.C.de euict.in l.libera.C.de ſenten.& in l.j.C.ne fil.pro patre.Pau.de Caſt.in l. in concedendo.ff. de aqua pluuia arcend.Bald.in l.iubemus.C.ad Trebellia.Felin.in capitu.fin.de maior. & obed.& in cap.cum.de conſtitu.& in ca.quanuis. de re iud. Bald. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. de offic. Proconſ. & leg. Cur. in tract. feud.in vij.quæſt.principali.in ix.quæſt.Paul.de Caſt.in l.ſi patroni.§.fi. in fi.ff.ad Trebel.Iaſ.in l.dictantibus.C.de teſtamen.Bald.in l.duobus.§. igitur ſi quis.ff.de iureiur.Barbat.in conſi.xlix.volum.ij. Hipp. in conſi. cxiij.Cæpol.in conſi.ciuil.lxv.Soc.in conſi.xxxvij.volu. iij. Alexand.in conſilio lx. volumine iij. Brun.in tract. de forma. Ruin conſilio xlviij. volumine quarto.

301 Et ideò, ſtante ſtatuto, quòd ille, cuius intereſt, debeat citari, certè citabitur ille, cuius intereſt principaliter, non autem ſecundario. Felin. poſt Innoc.in c.fin.de maior.& obed.

302 Et propterea in taxatione expenſarum fideiuſſor iudicatum ſolui, non citatur.Hippol.in l.patre vel marito.ff.de quæſt.

303 Contrarium quòd etiam ille, qui non habet principale intereſſe, ſit

citandus.tenet Bar.in l.filiusfamiliàs.in §.Diui.ff.de legat.j.glo.in l.cùm miles.§.j.in gloſ.in verbo facienda.ff.ex quibus cauſ.maio.& ibi Bar. ſequitur & Bald.& idem glo.in l.fi.§.fin.in gl.penult.C. de vſur.rei iudic. Iacob de Aret.in l.ſi quis pro eo.§.ſi nummos.ff.de fideiuſ.Felin.in c.exhibita.vbi limitat,de iud.Nicell.qui declarat in lij.concord.gl.in ix.fall. Oldendorp.in libell.iuris,& æquit.

304 Et propterea dicit Bertran.in conſi.xlj.volu.iij.ꝙ non ſolum debet citari inſtitutus primo loco, ſed etiam ſubſtitutus. Idem videtur tenere Bald.in cap.inter quatuor.de maior.& obedient.And.de Iſer. in capit.ſi vaſallus.in tit.ſi de feud.fuerit controuer.inter Domi.& agnat. vbi dicit quòd ſententia lata contra proximiorem agnatum ſuper feudo, non præiudicat poſterioribus non citatis.& ſeq.Feli.in c. quanuis. de re iud. Pariſ.in conſi.v.volu.j.

305 Et dicit Bar.in l.decē. ff.de verb.oblig. citandos eſſe fideiuſſores, vel pignorum poſſeſſores quando fit diſcuſſio principalis, aliàs eis non nocet. Alex.in conſi.cvj.volum.v.deciſ.Neapol.cvij.in nou.

306 Sed ad hoc vltimum reſponderi poſſet quòd diſcuſſio principaliter fit contra eos, & ad eorum principale præiudicium.ita conſiderat Imol. in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ponit Alex.in conſi.clvj.volu.j. Bal. Ange.& Imol.in l.decem.ff.de verb.oblig.

307 Et facit pro iſta opinione quòd not.Bartol.in l. cùm filiusfam. ff.de verb.oblig.vbi ex ſententia lata contra filium, pater non afficitur, niſi fuerit citatus in cauſa ciuili,licèt ſecus in criminali.Alex.in cōſi. lxxxiiij. volu.iij.& idem dicit Bald.in l.ij.C.de edend.tam in patre,quàm in fideiuſſore:& Bald.loquens in patre.in l.ij.C.ne fil. pro patre. & in fideiuſſore.Bart.in l.à ſententia.ff.de appel.Spec.in tit. de execut. ſentent.§.ſequitur.verſi.quid ſi ſententia lata eſt.glo.in c.j.de iniur.in vj.Cyn.& Bal. l.fin.C.de vſur.re iudic.& in l.j.per.Bart.ff.iud.ſolu.Guliel. de Cun. in l. ij.in fi.ff.qui ſatiſd.cog.Hippol.in rub.de fide.in xlix.quæſt.

308 Facit etiam pro hac parte quod not Barto.in l.ij.C.de aduoc. diuerſ. iud.vbi quando eſt probatum de præuaricatione contra aduocatum,illa probatio non ſufficit contra principalem non citatum.

309 Pro concordia aliqui dixerunt,quòd aut quæritur an actus valeat ſine citatione illius, ad quem præiudicium ſpectat ſecundario, & dicendum eſt,quòd ſic:ita procedat prima opinio.

310 Aut quærimus an ſententia, vel actus præiudicet illis non citatis: & dicendum eſt quòd non:& ita procedat ſecunda opinio.Iſta declaratio ſumitur ex dictis Bald.in l.ab eo.in fine. C. quomodo & quando iud. & in l.fin.§.j.ff.ſi cert petat.Iſtam ponit Paul.de Caſt.in l.ſi patroni.§.fin.in fi.ff.ad Trebell.in l.decem.ff.verb.oblig.iſtam ponit Rom.in l.peregrè. §.quibus.ff.de acquir.poſſ.Alex.in l.de vnoquoque.in fin.ff.de re iud.& in conſi.lxxxiiij.volu.iij.& in conſi.lxxxvj.volum.ij.& in l.decem.ff.de verb.oblig.& in conſi.lxxxv.volu.vj.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de off.Proconſul.in iij.vel.ix.fallent.& in l.reſcriptum.ff.de pact. & in repetitio.l.filiusfamilias.in §.Diui.ff.de legat. j. in conſi. iij. volu.j. Socin.in conſi.cclxxxij.vol.ij.Curt.in tract.feud in vij.q.princip.in ix.q. Ioan.Fab.in §.licet.Inſtitu.de adopt.Felin.in c.fin.de maior.& obedien. Hippo.in d.l.de vnoquoque.de re iud.Franc.Curt.in conſi.xxiij.Cepol. in conſi,ciuil.lxij.Ripa in capit.cùm.M.de conſt. Nicell. in lij.concord. gloſſ.in ix.fall.Gualden.enunciato.xxxix.dec.Neapol.cccxcvj.in antiq. & in nou.deciſ.cvij.Felin.in cap.ad petitionem.de accuſa.qui etiam dicit quòd facit aliquale præiudicium.Felin.in c.fin.de præſcript.

311 Et ex hoc verificatur illud,quod notat Bald.in l.ij.C.de lib. cauſ. vbi ſi inter duos conditur de iuriſdictione alicuius caſtri, illa ſententia non nocet vniuerſitati non citatæ.

312 Limita in fideiuſſore iudicatum ſolui, qui debet citari. Guido Papæ quæſt.xxvj.

313 Contra ſupra dictam declarationem Imo.in d.§.Diui,expreſsè tenet quòd non ſolùm valeat actus non citato illo,de cuius præiudicio principaliter non diſputatur.ſed etiam ei faciat præiudicium. & idem ſentit Angel.in l.in conditione.ff.ad Syllan.Bald.in l.ij.in iij.not.C.de fide inſtrum.Alio modo declarat iſtam materiam Imo. in l.decem ff. de verb. oblig. qui facit longam diſtinctionem, cum qua videtur ſentire Ruin. conſi.cxl.vol.j.ad quos me remitto.

314 Sed quando intereſſe eſſet æquè principale, tunc ſententia lata vel actus factus ſine citatione alteri non nocet.Lofred.in conſi.x.

315 Et per hoc infertur, quòd in diſcuſſione, quæ fit contra principalem debitorem ad finem vt perueniatur ad pignorum poſſeſſores, vel contra fideiuſſores, requiritur citatio fideiuſſorum, vel ipſorum pignorum poſſeſſorum.Bal.in l.auctore.C.de euict.Ang.in §.ſed neque.in authen. de fideiuſſ.in l.cùm filiusfamiliàs.ff.de verb.oblig.in l.de vnoquoque.ff. de re iudica.Bald.in l.ij.C.quand.fiſc.vel priuat.& in l.fin. ff. ſi cert. pet. Alex.in l.decem.ff.de verb.oblig. & in l. de vnoquoque. ff. de re iud.& ibi Imol.Barbat.in conſi.xxviij.vol.j. Capell. Tholoſ. deciſ.cccxxxviij. & ibi apoſtil.Fel.in c.fi.de maior.& obed.& in c.quia. V. de iudi. Bertr. in conſi.ccxvij.volu.ij.

316 Contrarium quòd non requiratur citatio contra tales perſonas,tenet Bal.in l.j.C.de conue.fiſc.deb.lib.x,in verſi.Item quæro nunquid.Imol. in l.ſtipulatio.§.j.ff.de oper.no.nunc.in fi.Bal.in l. duob. §. igitur ſi quis. ff.de iureiur.Ang.in l.in conditione.in fi.ff.ad Syllan.Iaſ.in l.filiusfam.§. diui.in prima lect.ff.de legat.j.Alexand.in conſi.lxxxv.vol.ij.Rui.conſi
317 xcviij.vo.v.qui declarat,& propterea Bal.in l.j.C.ne fil.pro patre.tenet quod pater non ſit citandus dum contra filium procedatur, cuius condemnationem ipſe ſoluere debet.

318 Sed tenendo primam opinionem,quę videtur eſſe * magis communis,dubitatur an ſufficiat generalis citatio per proclamata,vel ſit neceſſaria ſpecialis. nam quòd ſufficiat generalis iuxta text.in l. ſi eo tempore.C.de remiſſ.pig.tenet Bar.in l.decem.ff.de verb.oblig.Ang.in l.ſi per luſorio.ff.de appell.Bal.in l.ij.C.quando fiſc.vel priuat.Iaſ. in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.proconſ.& leg.Felin.in capitulo fin. de maior.& obed.

319 Contrarium quòd requiratur citatio ſpecialis vbi fideiuſſores vel pignorum poſſeſſores ſunt certi,tenuit Bald.& Ang.in l.decē.ff.de verb. oblig.& Paul.de Caſt.Ang.in auth.hoc ſi debitor.C.de pig.

Concordat has duas opiniones,prout ſuperius dictum eſt,Imol.in d. l.decem.& ibi Alex.ff.de verb.oblig.

320 Amplia primam opinionem, vt requiratur citatio contra illum,qui emit rem litigioſam, ſi facienda ſit executio poſtquàm alienans ſuccubuit, vt ponit dec.Neap.cxxviij.in nouis.nu.12.& ſeq.

321 Limita primam opin. quia non eſt citandus ſubſtitutus quando iudicium agitur contra heredem.Rui.conſi.xix.vol.ij.& conſi.ccij. vbi dicit communem, vol.ij.& conſi.cvj.vol.iij.

322 Decimò principaliter limita, quando examinatur mulier in domo propria,cui defertur iuramentum ſine partis citatione, ita tenet Guli.& poſt eum Barto.in l.ad egregias.ff.de iureiuran. & ibi ſequitur Ange.& Paul.de Caſt.Salic.Alex.& Iaſ.Hip.in d.l.de vnoquoque.Gomeſ.in c.ij. char.ſeptima.de iud.in vj.

323 Contrarium tenet Roma. in d.l. ad egregias. & Rom. in ſing. 272. Abb.in c.hi,qui teſtium.de teſt.Fel.in c.ij.in xj.limitatione.& in d. c.hi, qui teſtium.de teſt.So.in reg.ccccvj.in viij.limitat. Nicell. in lij.concor. gloſſ.in xliij.fall.

324 XI. Limita, quando teſtis recipitur in cauſa inquiſitionis, quia teſtes examinantur,parte non citata.Contrarium tamen eſt verius, vt dictum eſt in xviij.ampliat.

Sed poteſt ſaluari iſta fallent.in teſtibus, qui recipiuntur ante formatam inquiſitionem ſuper fama,qui poſſunt examinari,parte non citata, vt not.Card.& Imola in d.c.ij.de teſt.& Ioan.de Ana.in d. c. qualiter,& quando.§.debet.de accuſa,Fel.in d.c.ij.in iij.limat.de teſt.Bald.in l.congruit.in fin.de offic.præſid.& in addit.ad Specul.in titu. de ſenten.in fin. Innoc.in c.cùm in tua.de ſponſ.Bald.in l.qui teſtamento. §. per contrarium.ff.de teſtam.Rom.in ſing.ccclxxij. Hippo.in d.l.de vnoquoque.in xiiij.limit.Barb.in c.cùm inter.de conſuet.Felin.in c.ij.in j.limit. de teſt. Nicell.in lij.concord.gl.in xliij.fall.

325 Alio modo ſaluat Dec.in ca.ij. in iiij.fall.de teſt. quando immineret graue periculum teſtibus ob potentiam aduerſarij.

326 XII. Limita quando teſtes examinantur ad perpetuam rei memoriam contra illum,cuius timetur potentia vel tyrannis.Hoſt.in ca. quoniam frequenter, vt lit.non conteſt.& ibi Io.And.Rom.in ſing.ccclxxij. Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xij.limit.ff.de re iud. Abb.in c.ij.de teſtib. & idem Abb.in d.c.quoniam frequenter. in princip. vt lit. non conteſt. Soc.in reg.ccccvj.in v.fall.Dom.in c.j.§.fi.de homi.in vj.Lap. Abb. in c. ſecundo,de foro compet.in vj.Marian.in ca. quoniam frequenter, vt lit. non conteſt.& Philip.Franc.in c.j.de homic.in vj.Barbat.in apoſtill. ad Abb.in c.nouit.de iudi.deciſ.Thol.& ibi apoſtill.cccclxxv. Fel.in c.cùm non ab homine.de iudi.& in d.capit. quoniam frequenter.qui declarat. Nicell.in concord.gl.lij.in xliij.fall.& fall.10c.Dec.in c.ij.in v.limitatione. de teſt. Et generaliter quòd vbi timetur poſſit omitti citatio, ponit Hoſt.ad limitationem illius c.in c.fi.de fide inſtrum.& alij ſequuntur.& Abb. in capitulo accepimus. de fide inſtrum. Petrus de Anchar. in conſi.ccccxxxix.

327 Contrarium quòd imò etiam propter potentiam vel tyrannidem partis non poſſit omitti citatio, niſi ſimus in cauſa fidei, vel agatur de modico,vel nullo præiudicio,tenuerunt Ant.de Butr.& Abb.in c.præterea,el ſecundo,de ſponſ.in fi.& ibi Præpoſ.& Aret.in c.ij.de teſt.Domi. in c.fi.§.j.in vltimo.not.de hæret.in vj.Felin.in cap. ij.de teſt.idem tenet etiam Hippoli.in d.l.de vnoquoque.in xv.limit. apoſtill.ad Abb.in c.ij. de teſt.Gundiſſaluus.in tract.de hære.quæſt.xiiij.

Declara,quia in hoc caſu non poteſt omitti citatio, niſi eſſet periculum mortis,vel diuturnæ abſentię ipſorum teſtium.Felinus in capitulo, quoniam frequenter.in princip. verſiculo, ſed in propoſito. vt lite non conteſta.

328 XIII. Limita non habere locum in cauſa hæreſis, quia in cauſa hæreſis contra inquiſitum potentem teſtes recipi poſſunt, etiam parte non citata, vt eſt tex. in capitu.fina. de hære. in vj.& not. ibi Ioannes Andreas & Domi. in §.primo, in quarta not.Roma. in ſing. ccclxxij. Hippoli.in dicta leg.de vnoquoque.Anto. de Butrio in capitulo,præterea. el ſecundo,de ſponſ. & ibi Abb. & Præpoſi. & Abb. & Aretinus in capitulo ſecundo, de teſtibus & ſeq.vbi etiam Barbat. & Felinus qui omnes, vt ſuprà dictum eſt in alia præcedenti limitatione concludunt, quòd quando non agitur de intereſſe fidei etiam propter potentiam

aduer

aduerſarij,teſtes non poſſunt examinari,parte nō citata,ſecus vbi agitur de fidei intereſſe, vt in capit.fin.de hæret.in vj.& iſtam limit.ponit Soci. in regula ccccvj.in iiij.fall.Felin.in capitu.ij.in xiiij. limit.de teſt.Hippo. in conſi.xviij.Nicell.in lij.concord.gloſſ.in xliij.fall.Dec.in capitu.ij.in v.fall.de teſt.Carrer.in tracta.de hæret.numer.121.qui concludit, quòd excepta cauſa potentiæ aliàs etiam in crimine hæreſis non eſt omittenda citatio.

329 XIIII. Limita, quando iudex procedit ex officio, quia quo ad ea, quæ poteſt facere ex officio, non requiritur partis citatio, quando illud facit ad ſuam informationem.Baldus in l.non dubium.C.de leg. verſic. iuxta hoc quæro.Innoc.Hoſtien.& Io.And.in capit.fin.de præſumpt.in l.neque natales.de probat.in l.ſi qua per calumniam.C.de Epiſc.& cler. in l.certum.C.vnd.leg.& in l.pater.ff.de teſtam.tut.Rom.in repe.rubricæ.ff.de arb.verſiculo item in officio iudicis. Barbat. in repet. capituli, teſtimonium,de teſt.Bald.in capitulo primo,§.ſi duo.de pac. tenend. & eius violat.Hippo.in dicta l.de vnoquoque.ff.de re iud.Innoc.in capitu. tenor.de re iud.in capit.ex parte.de accuſ. Bart. in extrauagan. ad repri. in verbo & per edictum.in fin.Maria.in tract.citat. in x. caſu. Aretin. in capitulo,j.de teſt.& ibi apoſtill.ad Abb.Felin.in cap.ſecundo,in j.limit. de teſt.Milis in verbo citatio non requiritur, quando iudex. Nicell. in lij.concord.gloſſ.in xliij. fallen.

330 Contrarium Guido de Suzar.in l.iuſiurandum.ff.de iureiur.Io.And. in addit.Specul.in titu.de teſt.§.nunc tractandum.in princ.Felin.in cap. ij.in fi.de teſt.apoſtill.ad Abb.in d.c.ij. de teſtib.

331 XV. Limita, quando dicto teſtis omnino ſtandum eſſet, vel ex voluntate defuncti,vel aliter ei nihil obiici poſſit, nam talis declaratio teſtis vel dictum recipi poſſet,parte non citata.Ant.de But.in ca.veniens. el j.de teſt.Alex.in conſi.cxxx.volu.j.& Bart.in l. Theopompus. de dot. prælcg.Anto.de But.in c.ij.de teſt.Barba.in clem.ij.de teſt. Innoc. in ca. olim.de verb.ſign.Paulus de Caſtro.in conſi.cccxxxviij. volu.j. Mar. in tra.cita.in xx. caſu.Feli.in ca.cum olim.de re iud. Pet. de Anch. in conſi. cxxvij.Rom.in conſi.ccccclxxxij.Soc.in reg.ccccvj.in vij.fall. apoſtil.ad Abb.in c.ij.de teſt.Gomes.in §.item ſi quis poſtulante.inſt.de act.Dec.in cap.ij.de teſt.verſi.in gloſſ.per.Ruin in conſi.xix.vol.ij.

Contrarium Abb. in capitulo de teſt. cuius dictis reſpondet Felinus ibi.in ix.limit.

332 XVI. Limita,quando pars ſi fuiſſet citata, & præſens non potuiſſet actum impedire,nec ei iuſtè contradicere, quia nullam habeat defenſionem,in tali caſu non requiritur citatio,hoc ſentit Ioan.Andr. in cap.ij. verſi.præſidentes,de nou.oper.nunc.Rota in nou.deciſ.lviij.Barto. in l. iij.§.ſi cauſa cognita.ff.de bon.poſſeſſ.ver.ſed hodie. Bal. in l.minorem. in fine.C.in qui.cau.in integrum reſtitu.non eſt neceſſ. Iaſ. in l. ſi quando.C.vnde vi.Rota in nou.deciſ.ccxcix.Milis in verbo citari non oportet ad actum.Albert.Brun.in conſi.j. Franc. Curt. in conſi. j. & in conſi. clxxiiij.Soc.in conſi.iiij.volu.iij.& in conſi.lxxxvij.volu. iij. & in conſi. cxxvij.volu.iij.Hippol.in rubrica de probat.Nicell. in lij. concord. glo. in xvj.& xxvj.fall.Staphil.de literis grat. & iuſti. char. clxxviij. in fin.& ſeq.Gozad.in conſ.xcij.Bar.in l.ij.§.quod de frumentaria.ff.de admi.re. ad ciui.pertin.Io.And.& poſt eum Abb.in cap.cum olim.de re iud.Abb. poſt Anto.de Butr.in c.cauſam quæ.de reſ.& idem Abb. in c.bonæ.el.j. de elect.Olcrad.in conſi.xcv.in fi.Paul.de Caſt.in l.quia poterat. in fin. princ.ff.ad Trebell.& in conſi.xxxiiij.vol.ij.& in conſi.cclix. vol.ij. Fel. in c.qualiter,& quando.de accuſ.Bal.in c.ſicut.de eo, qui mit. in poſſeſſ. cauſ.rei ſeruan.Alex.in l.ſi pacto quo pœnam.de pac.Ro.in conſi.ccxij. Ioan.Cal.in conſi.viij.in tit.de conſtit.Ioan.And.in addit. Specul.in tit. de ſent.§.ſpecies.verſi.habeo de præcepto.Hippol.in ſingul. xxx. incip. ru ſcis.& idem Hippo.in l.prima,verſic.facit etiam.ff.de quæſtion.& in repet.rubricæ de probat.& in d.l.de vnoquoque.in xvj.caſu. & in xxvj. caſu.Zaſ.in conſi.j.in tertio dubio.in ij.vol.Dec.in conſi.cclxxiiij.in fin. Rom.in conſi.ccclxix.Ant.de But.in c.tuam.verſic. ex his poteſt decidi. de ord.cog.Felin.in capitulo,cum olim.de re iud.& ſeq. & in c. Eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtitut.Ange.& Imol.in d.l.de vnoquoque. ff. de re iud.Aret.in §.curare.in fin.inſt.de act.Bald.in l.fi.§.cum igitur.C.de iur. delib. verſiculo,quæro.Marian.in tractat.citat.in ſecundo caſu, & in ſeptimo caſu.Soc.in conſi.quarto,volumine tertio.Alexan.in conſi.cxxx. volu.j.Pariſ.in conſi.v.volu.iiij.& in conſi.cxj.volu.quarto. Maria. iun. in conſi.lxxvij.num.110.vol.j.Grat.in conſi.j.vol.j.

Et pro iſta limitatione faciunt omnia adducta in vltima parte limitationis de notorio,ſuprà,in prima limitat.in fin.

333 Et iſta limitatio debet intelligi quando certum eſt,quòd ſi fuiſſet præſens, non potuiſſet iudicem vel principem trahere in ſuam ſententiam, aliàs iſta limitatio non procederet,quia dato quod pars non poſſit Principi vel iudici cōtradicere,ſi tamen fuiſſet præſens,potuiſſet trahere forſan principem vel iudicem in ſuam ſententiam:eo enim caſu vtique citanda eſſet.Ang.in §.curare.inſt.de act.Io.Crot.in d.§.& quid ſi tantum. & ibi Iaſ.in prima,& ſecunda lectur.ff.de liber.& poſth.Soc.in conſ.iiij. nu.26.volu.iij.

334 Secundò Iaſ.in conſi.clxix.volu.ij. videtur intelligere iſtam limitationem tantùm procedere in caſu notorio id eſt,quando notorium erat parti nullam competere defenſionem.Rui. conſi.xxxj.volum.v. & non aliàs,vt per eos.

335 XVII. Limita principaliter,quando actus ipſi non citato non facit præiudicium.Bal.in l.ab eodem,in fin.C.quomodo,& quando iud.Inn. in c.fin.de maior.& obed.Bal.in l.fi.§. cum igitur.verſi.quæro nunquid. C.de iur.deli.& in authen.ſi omnes.C.ſi vt ab hered.ſe abſti.vbi omnes Doc.ſuprà allegati concludunt quòd citatio facienda eſt de ijs,quorum intereſt,& vbi is,cuius intereſt non citatur,non facit ſibi præiudicium, ergo vbi actus non facit præiudicium non citato,non vitiatur; & idem dicit Bartol.in authent.ſed cum teſtator.in fin,verſic. ſed quæro. C.ad l. falcid.Paul.de Caſtr.in conſi.cclvj.in j.vol. Alex.in conſi. lxxxvj. vol.ij. Hippol.in ſing.xxx.& in d.l.de vnoquoque.in vij.caſu.ff.de re iudicata.

336 XVIII. Limita in probatione naufragij per teſtes, qui naufragio interfuerunt,quia poſſunt examinari parte non citata.Bart. in l.ij.C.de naufrag.lib.xj.& ibi Iac.de Plat.Rom.in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſolut.matrim.in xlj.& liiij.fall.Socin.in conſi.cclxij.& in conſi.xc.volum.tertio. Felin.in capitulo, ſecundo, de teſt.in quarta limit. Ioan.de Ana.in capi. ex communi.de rapt.deciſ.Tholoſ.& ibi Apoſtill.deciſ.ccccxlvij.Felin. in capitu.quoniam frequenter.vt lite non conteſt.Hippol.in ſing.xxiiij. & in d.l.de vnoquoque.in xviij.caſu.ff.de re iudic.

337 Et idem eſt in quolibet alio caſu occurrenti in remotis partibus, qui poteſt probari per teſtes etiam examinatos parte non citata, vt per Io. de Plat.in d.l.ij.C.de naufrag.& per Feli.in dicto capit. ſecundo, de teſt. Corſet.in ſing.in verb.teſtis.incip.in loco.apoſtill. ad Abb. in capitulo, ſecundo,de teſt.Socin.in conſi.xc.volum.tertio.Felin.in capitulo, quoniam frequenter.vt lit.non conteſt.Dec.in capitulo ſecundo, in vj. fall. de teſt.Rebuf.in tract.nominat.Bertr.in conſi.ciij.vol.ij.

338 XIX. Limita,quo ad probandum conſuetudinem eiuſdem ciuitatis, nam poterunt teſtes recipi parte non citata.Anto.de Butr.in cap.ſi.verſi. ad primum ſi redacta.de conſuet.Felin.in cap.ij.in xij.limit.de teſt.Bart. & poſt eum Floria.in l.ij.§.l.Iulia.ff.de teſt.Cyn.in l.ij.verſic.ij. quia circa hoc quando conſuetudo.C.quæ ſit longa conſuetu. Bald. & Alex. in l.j.C.vt quæ deſunt aduoc.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in xix.caſu.Marian.in tract.citat.in x.caſu.apoſt.ad Abb.in ca.ij.de teſt. Alex. in conſi. xiiij.volu.v.Nicell.in lij.concord.gl.in xlix.fallen.& fall.xcvj.Gozad.in conſ.cj.Rui.conſilio cxliiij.qui ampliat,& in conſuetudine non notoria. volum.quarto.

339 Declara tamen iſtam limitationem procedere in conſuetudine,quæ reſpicit litis ordinem, non autem in ea, quæ reſpicit cauſæ deciſionem, quia prima non eſt magni præiudicij, ſecunda ſic. & iſta declaratio ſumitur ex dictis Bart.in repet.l.de quibus.verſi. ij. probatur per teſtes.ff. de leg.& per Soc.in conſi.xxxix.in vltimo libr.Dec. clare dicit in conſi. ccccij.Soc.in conſi.xxxvj.vol.iiij.apoſtill.ad deciſ.Tholoſ.cxv. Caſſa.in conſi.xlvij.Zaſ.in conſi.v.vol.j.Roch.in c.fi.de conſuet.

340 Et in conſuetudine notoria,hoc dicit Gozad.in conſi. vj.& in conſ. cj.Roc.in c.fi.de conſuet.Maria.iun.in cōſi.lxv.vol.j.Sed aduerte q a limitatio procedit, vbi iudex à ſemetipſo ſe informauit, vt ſuperius dictum fuit.

341 XX. Limita, quia quando proceditur inſpecta naturali æquitate, poſſunt teſtes examinari,parte non citata,ita declarat Barto.in l.ij.C.de naufrag. lib. xj. & eſt tex. in l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excuſ. tut. Hippol. in l. de vnoquoque. in xx.caſu. Corſett. in ſing.in verbo teſtis. incip.in loco.apoſtil.ad Abb.in c.ij.de teſt.

342 Et nota,quia iſto caſu bene poteſt omitti citatio in examine teſtium, non tamen in ſententia, quia talis citatio eſt de iure naturali, vt dictum eſt in tertia ampliatione.Dec.in c.ij.in ij. ampliatione.de teſt.

343 XXI. Limita,vbi l.vel ſtatutum in aliquo actu contentatur ſolis argumentis,vel indiciis,tunc enim teſtes poſſunt examinari,parte non citata.Gemi.in c.pro humani.§.fin.de homic.in vj. poſt Hoſt. Philipp. in d.§.fin.idem tenet Hippol.in d.l.de vnoquoque.in xxij. caſu.& in ſing. xxiiij.Socin. in conſi.cclxij.& in regula ccccvj.in ix.fall.Maria.in c.quoniam frequenter.vt lit.non conteſt.& ibi Feli.apoſtill. ad Abb. in d.c.ij. & ibi Dec.in vij.fall.de teſt.& dicit Dec.quòd ſi iſta opi.eſſet vera in crimine hæreſis,idem eſſet in crimine læſæ maieſtatis,in d.c.ij. verſic.aliàs limita.de teſtib.

344 Contrarium Aret.& Fel.in c.ij.in v.limit.de teſtib. & quòd in cauſ. c.pro humani.non poſſint recipi teſtes parte nō citata, tenet Grammat. in vndecimo voto.

345 Concorda has duas opiniones, nam quando imminet periculum ſufficiunt teſtes examinati parte non citata:aut non imminet periculum, & non ſufficiunt, niſi citata parte, ita Deciſio Neapolitana xxv. in nouis.

346 XXII. Limita, quando pars dediſſet licentiam iudici vt etiam ea abſente reciperet examen teſtium, quia tunc etiam non citata parte poterunt teſtes examinari. Baldus in leg. ſi quando. C. de teſtibus. in capitulo, ij. in viij. limitatione de teſtibus. apoſtill. ad Abb. in dict. capitulo, ſecundo.Et idem eſt vbi pars dediſſet licentiam iudici procedendi ad omnes,& ſingulos actus etiam ad ſententiam incluſiuè ipſa nō citata,quia tunc poſſet cauſa expediri etiam ſine alia partis citatione, Baldus in leg. vt perfectius. C. de annali except. Bartolus in leg. is qui reus.ff.de pub.iudic.Baldus in l.quarta.C.de accuſ.in leg.geſta. C. de re

iud.& idem tenet Pet.de Bellap.in l.ſtatuliberum.ff.de ſtatulib.& iſtam limitationem ponit Hippol.in dict.l.de vnoquoque.in xxx.caſu.& xxxj. vbi ſubdit quòd iſta practica non placet ſibi in criminalibus. Nicel. in lij.concord.in xxxix.fall.qui declarat.Mar.in trac.citat.in vj. caſu. idem tenet Ang.Aret.in tract. maleſic. in verſic.qui iudex fecit ſibi dari licentiam.Bald.in l.diem proferri.§.ſi quis litigatorum.ff.de arbit.Ange.Ariminen.in apoſtill.ad Ang.de maleſic.in loco præallegato.& idem Ang. in tract. maleſic. in verbo, Qui iudex dedit commiſſionem præconi.& Hippol.in d.l.de vnoquoque.in lij.caſu.ff.de re iud.

347 XXIII. Limita,vbi non requiritur cauſæ cognitio, quia tunc procedi poteſt parte non citata.gl.in l. iij.§.ſi cauſa cognita. ff. de bon. poſſ. Baldus in l. nec quicquàm.§. vbi decretum.ff.de offic.proconſ.& legat. Inno. in ca. cum olim.de re iud.& in c.præterea.de dilat.Rom.in conſi. lxj.Bart.in l.j.C. quor.bono.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in xxiiij.caſu. Marian.in primò caſu.

348 Et nota,quia iſta regula negatiuè procedit,non requiritur cauſæ cognitio,ergo non eſt neceſſaria citatio. non affirmatiuè,requiritur cauſæ cognitio , ergo & citátio. nam illud procedit in his, quæ parant magnum præiudicium , ſecus in his, quæ modicum vel nullum , maximè ſi extraiudicialiter proceditur. Bald.& Doct.in l.ſed ſi hac.§. prætor ait.ff. de in ius voc.Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.iij.§.ſi cauſa cognita.ff.de bon. poſſ.Cor.in conſi.xlvj.vol.ij.Soc.in conſi.x.& ſeq.vol.iiij.

349 XXIIII. Limita, in bonorum poſſeſſione agnoſcenda , quæ fieri, & agnoſci poteſt parte non citata.glo.& ibi Bartol.in l.iij.§.ſi cauſa cognita.ff.de bon.poſſ.Bart.in l.ſi impubes.§.fi.ff.de Carbon.edicto.Bald. in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offic.proconſ. & in rubrica. C. qui admitti.& in l.fin.in princ.& in l.nam ita Diuus.ff.de adopt.& in l.j. in ij.iij.& iiij.oppoſ.C.qui admitti.

350 Et in agnoſcenda bonorum poſſeſſione contra tabulas hoc tenet Bald.in l.j.in iij.quæſt.C.qui admitti.Hippol.in dict.l. de vnoquoque.in xxviij.caſu.glo.in l.fin. §.ſed cùm antiquitas. C.de curat.furio.Maria.in tract.citat.in iiij.caſu.iſtam limit.tenet Imola in l. filio præterito. in fin. ff.de iniuſt rup. & irrit.teſta. Paulus de Caſtro in l. fin. C. de edicto Diui Adria.toll.Bal.in l.ea,quæ.C.quomodo, & quando iudex.

351 XXV. Limita,quando teſtis vellet declarare dictum ſuum obſcurũ, quia talis declaratio fieri poteſt parte non citata , vt dictum eſt in ampliationibus.

352 XXVI. Limita , quando quis petit ſe immitti in poſſeſſionem rei, quæ à nemine poſſidetur , cum tunc non ſit qui citari poſſit. ita declarat Bart.in l.fin.C.de edicto Diui Adria.toll.& ibi Bald.Ange.Salic.Paul.de Caſt.Alexand.Iaſon,Dec.Corn.Hippol.in d.l.de vnoquoque. in xxviij. caſu.Maria.in tract.citat.in xxiiij. caſu.

353 Et propterea dicitur quòd quando non eſt aduerſarius,non requiritur citatio.Bald.in l.fin.verſi.ſed pone quòd altera pars.C.de re iud.& in l.ij.in vj.q.C.de teſtam.Hipp.in dict.l.de vnoquoque in lvj.caſu.Nicell. in lij.concor.gl.in xciij.fall.

354 XXVII. Limita in his, quæ ſunt præambula ad citationem , vt eſt impetratio veniæ petita à iudice, ab eo qui alterum ſine venia in iudicium vocare non poteſt,Bald.in l.ea,quæ.C. quomodo, & quando iud. Oldr.in conſi.cxx.in fin.Maria.in tract.citat.in v.caſu.Hippol. in d.l.de vnoquoque.in xxix.caſu.ff.de re iud.idem tenet Bal.in l.ſed ſi hac.§.prætor.ff.de in ius voc.Alex.in dict.l.ſed ſi hac.in §.liberos in fin.ff.de in ius voc.Ioan.Andr.in add Specul.in tit.de iureiur.ſuper rubrica. in fin.Dec. in l.venia.in fi.C.de in ius voc.Aret.in conſi.cxvij.Rom.in l.quanuis.ff. de in ius voc.Corn.in conſi.xlvj.volum.ſecundo,Nicell.in lij.concord. gloſſ.in lvij.fallen.

355 XXVIII. Limita,in bonorum poſſeſſione gratia litis agnoſcendæ, quam petit filius emancipatus vt poſſit patris teſtamentum per quærelam expugnare, quia tunc non tenetur partem citare. Oldradus in conſilio cxx.Marian.in tract.citat.in v.caſu.Hipp. in dict.l. de vnoquoque.in xxix.caſu.

356 XXIX. Limita, ſtante partim conuentione , qua ſtante neceſſaria non eſt citatio.Spec.in tit.de citat.§.viſo.verſi.ſed pone. Bald. in l.diem proferri.§.ſi quis litigatorum.per illum tex.ff.de arbit.in fi.Ro.in conſi. cxlij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xxxj.caſu.Nicell.in lij.concord.glo. in trigeſimanona.fallen.

357 XXX. Limita vbi ex conſuetudine,vel ſtatuto in aliquo actu nõ eſſet neceſſaria citatio,de quo dic vt dictum eſt in xlviij.ampliatione.

358 XXXI. Limita,vbi inchoari poteſt ab executione, vt eſt in nunciatione operis noui,quia tunc non requiritur citatio.Bal.in l.de pupillo.§. meminiſſe.ff.de oper.nou.nunci.in l.nec quicquam.§. vbi decretum. ff. de offic.proconſ.Maria.in tract.citat.Nicell.in lij.concord.in xciiij. fall. & fallen.cxxij.Hippol.in l.de vnoquoque. in xxxiij. caſu , vbi dubitat de iſta limitatione.

Contrarium in iſta limitatione videtur tenere Bald. in l. prædia , in fin.C.de fideicom.

359 XXXII. Limita vbi ius,vel ſtatutũ exigit iuſtificationẽ actus antea geſti,quia cùm actus poſtea debet iuſtificari, non eſt neceſſaria in actu conficiendo citatio.

360 Et per hoc inferunt, quòd ſtante ſtatuto ꝙ captura debitoris debeat iuſtificari infrà triduum non debet capturam de neceſſitate præcedere citatio.Maria.in trac.citat.in ix.caſu.Hipp. in l.de vnoquoque. in xxxiiij. limit.Nicell.in lij.concord.gloſſ.in xcv.fall.

361 Et propterea infertur etiam quòd vbi poteſt inchoari à pręcepto habente clauſulam iuſtificatiuã,nulla requiritur citatio cum reſoluatur in ſimplicem citationem,parte comparente,gloſſ.in l.de pupillo.§.meminiſſe.ff.de oper.no.nunc.& ibi Ang.Imo.& Rom.bona gl.in c.ex parte. el j.in gl.fi.de verbo.ſignif.Bal.in l.actione.C.de trãſact.& ibi Sal.Paul. de Ca.in d.§.meminiſſe.Bar.in l.j.C.de execut.rei iud.in l.ij.C. de epiſc. aud.in l.ea quidem.C.ſi mãcip.ita fuit alie.& in l.j.§.j.in fi. ff.de iur.deli. Bal.in rubr.C.commin.epiſtolas.& ibi Sal.Bal.in l.ad peremptorium.ff. de iudic.Imo.in l.cum ab initio.ff.quemadmodum teſta.aper. Alex.in d. §.meminiſſe.& ibi Iaſ.& Ang.in l.nonnunquam ff.de iudic.Mar.in trac. citat.Iaſ.in d.§.vbi decretum,in l.nec quicquàm.ff.de offi proconſ.Bart. in l.defendente.ff.de auct.tut.Lãfranc.in c.quoniam contra.in iiij.charta,de probat.Ma.in trac.citat.in xxij.caſu.& iſti Doct.videntur admittere tale præceptum cum tali clauſula in omni materia.

Sed Bal. videtur tenere contrarium in l. nec quicquam. §. vbi decretum.ff.de offic.proconſ.& Rom.in d.§.meminiſſe.vbi allegat Io. Andr. idem tenere in quadam addit.ad Spec.in tit.de aduoc.quæ communiter non habetur.& ipſe ibi limitat quod à tali præcepto non poteſt inchoari, niſi in caſu , in quo ſi pars eſſet præſens,etiam inuita ad hoc compelli poſſet,& Ang.Aret.in §.curare.inſt.de act.tenet contra communem. vide Nicell.in lij.con cor.in fal.cxij.qui declarat.

362 XXXIII.Limita,in alienatione iuris ſui, quia in ea non requiritur citatio poſſeſſoris,ita tenet Hip.in d.l.de vnoquoque.in xxxv.caſu. Maria. in tract.citat.in xj.caſu.Nicel.in xcvij.fal.in lij.concor.gl.

363 XXXIIII. Limita,in aliquali cauſæ cognitione, quæ præmittitur quando monachus vult ſuum Abbatem accuſare,quia in ea non requiritur partis præſentia vel citatio.Innoc.in cap.ex parte.de accuſat.& ibi Io.Andr.& Abb.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in xxxj.caſu.Mari.in trac. citat.in xiij.caſu.Nicel.in lij.concord.glo.in lxv.fall.

364 XXXV. Limita , in executione pœnæ ipſo iure à lege impoſitæ, quia talis executio fieri poteſt, parte non citata.Abb. antiq.in capitulo, reprehenſibilis,de appell.& ibi modern.Abb.vbi etiam Phili.Franc.& ibi Dec.qui declarat qualiter hoc debet intelligi.Marian. in tract. citat. in xiiij.caſu.Card.in capitulo,extirpandæ.§. quia verò,verſic.& vltimo die. de præb. Hippol. in l. j. C. de rapt. virg. Nicell. in lij. concord. in lxxxiij.fallen.

365 XXXVI. Limita in declaratione,quã facit iudex contra monitum, & iuſſum reſpondere poſitionibus, qui fuit contumax in reſpondendo, vt habeatur pro confeſſo, nam in tali declaratione non requiritur citatio Ioan.de Imola.in l.ſi finita.§. ſi plures.ff. de damno infecto.Specu.in titu.de poſitio.§.ix.Philip.Franc.in capit.ij.de confeſſ.in vj.Hippol.in d. l.de vnoquoque.in xxxviij.caſu.Maria.in trac.citat.in xv.caſu.Nicell.in lij.concor.glo.in xj.fall.& fall.xcix.Calcan.in conſi.xvj.

366 Sed in omni alia declaratione requiritur citatio. Maria.iun. conſi. 100.num.22.& ſeq.vol.j.

367 Declara,quia in porrectione libelli accuſatorij,contra tutorem ſuſpectum,& contumacem,antequàm ſibi interdicatur adminiſtratio, requiritur citatio.Cæpol.conſi.ciuil.xxxij.nu.10.& ſeq.

368 XXXVII. Limita in admiſſione articulorum quando iudex examinauit an capitula eſſent pertinentia,vel impertinentia,quia talis admiſſio fieri poterit,parte non citatã,Rota in nou.deciſ.xciij.Abb.in d.ca.ij. Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xxix.caſu.Mari.in trac. citat.in xxiij.caſu.

369 Contrarium Ægid.quem referunt Domini de Rota in dicta deciſ. nonageſimatertia,& ſequitur Anton.de Butrio,in dicto capit.ſecundo, de reſt.vbi etiam Aret.& Felin.& Philipp.Franc.in capit.præſentium.§. teſtes.in fin.de teſtib.in vj.Iaſ.in l.ſi opus.in fi.ff.de oper.no.nunc. Areti. in capitulo per tuas.de teſtib. Nicell. in quinquageſimaſecunda concor. gloſſ.in fall.cj.

370 XXXVIII. Limita in relatione nuncij, in qua pars nec debet eſſe præſens, nec citata de neceſſitate , vt declarat Bartolus in l. Theopompus.ff. de dot.præleg.Baldus in l.minorum.C.in quibus caſibus in integ. reſt.non eſt neceſſ.Maria.in trac.citat.in xxviij.caſu.Hipp.in d.l.de vnoquoque in xlj. caſu.Nicell.in lij.concor.gl. in fal.cix.

371 XXXIX. Limita vbi à lege, vel à iudice fuit ſtatutus terminus parti ad aliquid producendum, nam quo ad ſatisfaciendum termino , ſatis eſt factam eſſe productionem , quamuis pars non ſit citata. Baldus in leg.ſi ea.C.qui accuſ.non poſſ.in fine.& in leg.ſi quando.C.de teſtib. in fi.& in leg.prima.§.finali,ff.de ferriis.Angelus in leg. omnium. C. de teſtam.Iaſon.in leg.prima.C. quando libell. princ.dat. Maria. in tract. citat.in xxxj.caſu.Hippol.in dicta leg.de vnoquoque.in xlij. caſu. idem tenet Bart.in l.naturaliter.ff.de vſucap. Rom.in l. j.in princ. ff. de arbit. Nicel.in lij.concord.gl.in fall.ciiij.

372 Sed aduertendum eſt quia iſti Doctores videntur promiſcuè loqui tam in cauſa ciuili , quàm criminali. ſed tamen in ciuili Doctores communiter * conueniunt quòd non interrumpatur præſcriptio niſi per citationem.glo.in authen.de exhib.reis.in prin.quam ibi notat & valde commendat Ang.Felin.in ca.illud.in fin.in vltima concluſione de præſ.

Balb.

Balb.in tract.præſ.in vj.parte.in iiij.q.prin.tertiæ quæſtionis principalis.& in ver.quæro igitur primo,aliàs in ſexta parte.& propterea accuratè Bar.in l.mariti.§.quinquennium.ff.de adul.loquitur in cauſa criminali.& idem Bar.in l.naturaliter.in fi.ff.de vſuc.in quibus locis tenet ꝗ ad interrumpendam præſcriptionem in cauſa criminali,non requiritur citatio,ſed ſufficit ſola libelli oblatio.

373 Sed cõtrarium,quòd etiam in cauſa criminali citatio ſit neceſſaria, tenet Bal.in l.fi.in fi.prin.ff.de eo,per quem fact.erit.Bald.in l.j.in fi.C. quando lib.prin.dat.Roma.in l.j.ff.de arbi.& iſtud fuit de mente gl.in l.ij.§.fi.ff.ſi quis in ius vo.nõ ierit.in gl.fi.quæ intellexit.l. miles.§.ſexaginta.ff.de adul.in caſu,quando citatio interuenerat.& iſtud clarè tenet Ang.in l.j.in repet.C.de iud.& in l.j.ff.de in ius voc.& in l.denunciaſſe.ff.de adult.in l.ſi quis poſtea.ff.de iud.Bald.in l.fi.§.illud.in prin. C.de temp.appel.in l.j.in prin.C.de lit.cõteſt.& in d.auth.habita.C.ne fil.pro patre.Ang.in l.libertus.ff.de in ius vo.& in auth.de iud.§.appellatio.iſtam limitationem ſuperiorem,& Bar.in d.l.naturaliter in fi.reprehendit.& Fel.in c.illud.de præſcript.Claud.in d.l.naturaliter.in fi. ff.de vſucap.Balb.in tract.præſcript.in tertia parte ſextæ partis prin.in verſi.quæro igitur primo.aliàs in ſexta parte prin.& iſta opinio videtur verior,eò quia per ſolam libelli porrectionem abſque citatione nõ inducitur litis pendentia,vt per Doct.allegatos.& videtur etiam magis* communis.

374 Sed poſſet ſaluari opinio Bar.in d.l.naturaliter.§.fi.ff.de vſucapio. quando diſpoſitio Canonis,vel ſtatuti non exigeret aliud quàm ſimplicem libelli porrectionẽ.vt inquit Fel.in d.c.illud.ver.ſaluaretur autem.de præſcrip.

375 X L.Limita,quando proceditur cõtra vnum criminaliter,& ad fiſci vtilitatem,quia licet effectus illius iudicij etiam in alterum nõ citatum dirigi poſſit,non propterea impeditur executio,quia ille nõ ſit citatus: gl.in l.in cognitione.ff.ad Syl.vbi Bar.& Ang.Bar.in diſpu.incip.Perufinæ ciuitatis,in reſolutione.& in l.cùm filiusfamiliàs.ff.de ver.obl.vbi & Imola.Ant.de Bu.in c.j.de re iud.Bal.in l.j.C.ne filius pro patre.in l. fi.§.neceſſitatem.C.de bon.quæ lib.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xlv. caſu.& idem Hipp.in ſing.ccxvj.Sal.idem tenet in l.ſi filiusfamiliàs.C. ne fil.pro pat.Roma.in l.ſi filio.la ij.ff.ſolu.matr.Ang.& Alex.in d.l.cũ filiusfamiliàs.ff.de verb.obli.& ibi Iaſ.& ibi Soci.Iaſ.in cõſi.cxj.vol.ij. licèt contrarium velit Bal.in l.ij.C.de edẽ.& in l.filius.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.

376 X L I.Limita,in inſinuatione donationis quæ fieri poteſt,parte nõ citata ſola voluntate donatoris.Bar.in l.in hac.C.de dona.& in l.Modeſtinus.ff.de dona.Paulus de Caſtro,in l.teſtamẽta omnia.C.de teſta. Iaſ.in l.j.C.quando libel.Prin.dat.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xlvj. caſu.& Maria.in xviij.caſu.idem tenet Bal.in auth.ſi quis in aliquo.in prin.C.de eden.Cor.in conſi.lxxj.vol.ij.Soc.in cõſi.lxxx.in fi.volum.j. Aret.in conſi.cxxij.

Et licet Pau.in d.l.teſtamenta omnia,teneat idem eſſe in inſinuatione inſtrumenti.

Tamen contrarium tenet in hoc Marianus in tracta.citat.in xvij. caſu.

377 Et contrarium etiam in primo caſu in inſinuatione donationis tenet Ang.in conſi.clxxix.Cor.in conſi.ccxxj.volu.j.& Are.in c.Albericus.de teſt.Cor.in d.conſi.lxxj.vol.ij.dum tenet nõ poſſe inſinuationẽ fieri non conſentiente donatore,vel eius heredibus.Et Bald.in l.illud. C.de ſacroſanct.eccle.tenet quòd in donatione requiratur præſentia donantis,& donatarij,licet non citatio.Areti.in conſilio cxxij.volumine ij.

378 X L I I.Limita,quãdo alicui eſt commiſſa cauſa decidenda ſecũdum ſuam conſcientiam,quia tunc non tenetur partem citare,Bal.in l.certũ.C.vnde leg.Iaſ.in l.nec quicquam.in §.vbi decretũ.in xiij.limit.ff.de of.Procõſul.& leg.Roma.in rubri.de arbit. Calca.in conſi.lxxxv.Soc. in conſ.xc.vol.iiij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xlvij.caſu.Alex.in d.l. de vnoquoque.de re iudi. Mantua.conſi.xxxviij.gloſſ. conſuetud. Turonen.

379 Contrarium Alex.in conſi.xlv.vol.vj.Roma. in d.l.certum.in fi.C. vnde leg.& ibi Iaſ.& Iaſ.in l.ſi quis arbitratu.de verb.obl.Georg.Natta in clemen.ſæpè.§.non ſic.de verborum ſignificatio.Petrus de Ancha.in conſi.ccclxxxiij.Alexand.in conſi.ccxviij.volum.ij.Nicel.in lij. concord.in xiiij.fallen.& fallen.lxxix.Bertrand.in conſilio clxxv.volumine j.

380 X L III.Limita,quando ageretur de grauiſſimo crimine,quia ſuper eo poſſunt teſtes recipi lite non conteſtata,etiam parte nõ citata.Hoſt. quem refert & ſequitur Gemin.in c.j.§.fi.de homicid.in vj.Abb.in ca. cùm nõ ab homine.de iudi.Hippolyt.in dicta l.de vnoquoque.in 50. caſu.

381 X L I I I I.Limita in caſu.c.fi.quod met.cauſa & l.ſi quãdo.C. vnde vi.quia talis ſic ſpoliatus poteſt res amiſſas probare per iuramentum ſuum,nulla præcedente partis citatione.Imola in c.fi.de his,quæ vi metúſve cauſa.Rota in nou.deciſ.ccxcix.Fel.in c.cũ olim.de re iudi.Alex. in cõſi.cxxx.vol.j.Iaſ.in l.ſi quando.C.vnde vi.Hipp.in rubr.de prob. vox.& ſcias ꝗ violẽtus.Nicel.in cõcor.lij.in cvij.fal.Iaſ.in repe.l.admonendi.ff.de iureiur.& in lectura.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in liij.caſu.Milis in verbo,citari non oportet violentum.

382 X L V.Limita,quando dominus rem per caducitatem ad eum deuolutam alteri locat,quia nõ requiritur partis citatio,Roma.in cõſ.ccxij. Alexan.in conſi.cl.volum.j.Bald.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitu. Iaſ.in l.ij.C.de iure emphyteu.Hippolyt.in d.l.de vnoquoque.in liiij. caſu.

383 X L V I.Limita,quando clericus eſt captus à iudice ſeculari,nam ſi vult oſtendere ſe clericum,poteſt hoc facere ſine vlla partis citatione, Bal.in l.ſi qua per calumniam.in ver.ſed pone.C.de epiſ.& cle.Hip.in d.l.de vnoquoque.in lv.caſu.

384 X L V I I.Limita,quando iudex abſoluit partem præſentem à termino citationis ſibi factæ.Spe.in ti.de contum.in §.nunc vobis videndum.in fi.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in lvj.caſu.Inn.in c.conſuluit.de de offi.delegat.Paul.de Caſtr.in l.properandum.§.& ſi quidem.C.de iudic.

385 X L V I I I.Limita,quando aliquis poteſt actum facere,tamen non poteſt citare,quia tunc valet actus ab eo factus,parte non citata,vt declarat Bal.in auth.ſi quis in aliquo.ver.ſed hic quæro vnum.C.de edẽ. Hipp.in d.l.de vnoquoque.in lviij.caſu.Inn.in c.conſuluit.de offi.delega.Bar.in l.Titia.ver.quæro vtrum quando.ff.de accuſ.& in auth.qui ſemel.verſi.vlterius venio.C.quomodo,& quando iud.Inn.in c.ſi aduerſarius.verſiculo,& hæc intelligimus.de eo,qui mitt.in poſſ.cauſa rei ſer.

386 X L I X.Limita,quando iudex in prima citatione fuiſſet comminatus ꝗ citato non comparente,procedetur contra eum ad omnes,& ſingulos actus etiam ad ſententiam,quia tunc non erit opus alia citatione illo non comparente.Bar.in l.impuberibus.§.item ſi quis.ff.de ſuſpect.tut.in l.ſtatuliberos.§.ſtichus.ff.de ſtatulib.in l.conſentaneum. C.quomodo,& quando iudex.Card.in clem.j.in vij.q.de foro compe. & in l.ſi apparitor.C.de coart.lib.xij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in lix. caſu.Milis in verbo,citatus ſpecialiter.& in ſeq.ver.Calca.in cõſi.xvj. & pro iſta limitatione eſt bonus tex.& ibi no.Io.And.& Ant.de Butr. in c.ij.de teſt.cog.Alex.in l.j.ff.ſi quis ius dicenti non obtemp.Bar.in l. ſi finita.§.Iulianus.ff.de dam.infect.vbi Imola.& in §.ſi plures.& Roma.& Alex.in d.§.Iulianus.Dec.in c.j.de iud.& ibi Io.de Ripa.Rota in nou.deciſ.ccxlv.Bal.in Marg.in verbo,citatio.ver.citari quem ſemel. Maria.in tract.citat.in xxxvij.ampliat.Dec.in c.cauſam,quæ.de reſc. Ant.de Bu.in c.quoniam.§.ſi verò.vt lit. non conteſt.Io.de Ana.in c. ad petitionem.de accuſ.Bar.in l.ad peremptorium.ff.de iud.Bal.in l.ad peremptorium.ff.de iud.Fel.in c.cauſam,quæ.de reſ.& in c.inquiſitionis.in §.ad petitionem.de accuſa.Oldendorp.in libel.iur.& æquitatis. tenet etiam ſi dictum fuerit in citatione ꝗ cõparere deberet.aliàs,&c. nam tunc poterit ad vlteriora procedi,eo non citato.Socin.in conſi.x. vol.iiij.Nicel.in lij.concord.gl.in x.fal.

387 Et idem ſi dictum ſit,compareat ad reſpondendum,& ſe defendendum.Fel.in c.parochianos.de ſententia excommu.

388 L.Limita,in condemnatione expenſarum contra cõtumacem vel aliàs citatum ad ſententiam diffinitiuam,in qua non requiritur partis citatio,Bal.in l.ſancimus.in x.q.C.de iud.& ibi Cy.q.xiij.Bal.in Marg. in verbo,citatio.in ver.citatio ſpecialis.Ant.de Bu.in c.veſtra.in verſi. nunquid autem notorietas.de cohab.cler.& mulier.Hippoly.in d.l.de vnoquoque.in lx.caſu.Maria.in tract.cita.Inn.in c.calumniã.in prin. de pe.& in c.querelam.in fi.de procu.Milis in verbo citatio nõ requiritur,Bar.in l.iij.§.ſi ad diem.ff.de re mili.Imol. in l.ſi finita.§.ſi plures. ver.vlti.&c.ff.de ope.no.nun.& in l.quidam conſulebant.in fi.ff.de re iud.Sal.idem tenet in d.l.ſancimus.in viij.q.C.de iud.Alb.de Roſ.in l. j.§.fi.ff.ſi quis ius dicent.non obtem.gl.expreſſa.in c.cõſtitutus,in verbo taxatione.de procu.Io.And.in c.finem litibus.de dolo,& cõtuma. Imo.in c.j.de iud.& iſta eſt communis opin.vt per Iaſ.qui illam ſequitur,in l.ſancimus.C.de iud.Bal.idem tenet in c.cùm dilecti.de dolo,& contu.idem tenet Ant.de Bu.& ibi Abb.de dolo,& contu.& ſequitur Dec.in c.j.de iud.Alex.in apoſtil.ad Bartol.in l.iij.§.ſi ad diem.ff.de re milit.

389 Contrarium ſumitur ex dictis Bar.in l.non ignorat.C.de fruct.& lit.expen.& ſequitur Abb.in c.j.de iud.& ibi Ant.de Bu.expreſsè tenet contra iſtam limitationem.Afflict.ſuper Conſti.

390 L I.Limita in interlocutoria,quæ ferri poteſt parte non citata,Inn. in c.auditis.de procu.in prin.& ibi Io.And.Inn.in c.querelam.in fi.eo. ti.gl.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.de offi.procõſ.& leg.gl.j.in l. ſed & ſi interpellatur.ff.de arb.in §.j.gl.in verbo poſtulatur.in l.recuſare.in prin.ff.ad Treb.Rota in nou.deciſ.xciij.Ant.de But.in c.ſæpè,de appel.Spe.in ti.de dila.§.nunc videamus.ver.ſed pone ecce.Caſſan.in conſuet.Ang.in l.ea,quæ.C.quomodo,& quando iud.Milis in verbo, citatio non requiritur ad interlocutoriam ferendam. Card.in conſil. xlv.vbi tenet ꝗ ſufficit intimatio.Fel.in c.per veſtras.de ſen.excomm.

391 Contrarium ꝗ non valeat interlocutoria,parte non citata.ſentit Spe.in titu.de ſen.§.iuxta.ver.quid de interlocutoria.Soc.in cõſi.xcvj. vol.j.Io.And.in addit.Spe.in titu.de dilat.§.nunc videamus.ver.ſed pone ecce.Aret.in c.licet cauſam.de proba.Philip.Fran.in c.cùm ceſſan-

re.de appel.Hoſt.in c.j.de conceſ.præb.in vj.& in decreto iudicis hoc tenet Bouer.in verbo,decretum.in ſing.ij.

Et ideò Doct.diſtinguunt aut interlocutoria eſt grauis,& admodũ præiudicialis,& tunc requiritur citatio:aut eſt talis,quæ modicum,vel nullum infert parti præiudicium,& tunc non requiritur citatio partis, ita declarat Ant.de Bu.& poſt eum Abb in c.auditis.de procura.& ibi Imola.Bar.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offi.Proconſ.& le. Hippo.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iudic.Iaſon in d.§.vbi decretum. vbi Bar.& Bar.in l.ſi opus ff.de ope.noui.nun.& ibi Imo.Bar.in l.quod iuſſit.ff.de re iudic.Dy.Ray.Cy.Oldra.Imola,& Pau.de Caſt.in l.recuſare.in prin.ff.ad Trebel.Ang.in l.de vnoquoque.in prin.ff.de re iudi. vbi etiam Pau.Alex.in l.ſi opus.ff.de ope.noui nunci.vbi etiam Iaſon. Lanfranc.in c.quoniam contra.in §.de appella.de proba.Soci.in conſ. xcvj.vol.j.Aret.in c.in nomine.de teſt.& in conſi.lxxiij.& iſtud ſentit Bal.in l.j.C.de ſent.ex breiculo recit.Imola,& Dom.in ca.j.§.ex parte. de conceſſ.præben.in vj.Maria.in tract.cita.in xxij.caſu.Corn.in conſi.xlvj.vol.ij.&in conſi.cccxxxiij.vol.iiij.Soc.in conſi.x.volu.iiij.& in conſi.lvj.vol.iiij.Alex.in conſi.100.vol.v.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtitu.Calca.in conſi.xvj.Fel.in c.cauſam,quæ.de teſ.Nicell. in lij.concord.glo.in j.fal.& fal.xxiij.Dec.in c.ij.de teſt.Staphil.de literis gra.& iuſti.char.clxxiij.Fel.in c.ij.de teſt.Oldendorp.in libel.iur.& æquita.Rebuff.in l.quod iuſſit.in gl.mag.in 20.& ſeq.nu.ff.de re iudi. Afflict.in prælud.Conſti.regni,quæſt.xij.in fi.Aimo conſi.clxxix.Rui. conſi.lxix.vol.v.

392 Et generaliter vbi agitur de modico præiudicio,non requiritur partis citatio,Aimo conſi.clxxxij.

393 Et quaſi in idem recidit illud,quod ponit Roma.concordando opiniones,videlicet aut interlocutoria exigit cauſæ cognitionem, & requiritur citatio:aut non exigit cauſæ cognitionem,& non requiratur citatio,ita Roma.in rubrica,de arbi.in ix.char.& in l.ſi opus.ff.de ope. noui nuncia.& in conſi.lxxij.Imola in l.quod iuſſit.de re iud.Bar.in l. diem proferre.ff.de arbi.idem tenet Bal.in d.§.vbi decretum.& in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quando iudex.Ruin.conſilio lxix.volumine v.

394 Et aduerte,quia eo caſu quo interlocutoria poteſt ferri parte non citata,ſimiliter parte non citata reuocari poteſt.Nicel.in lij.concord. gl.in lvij.fall.& fal.lxvj.vbi an in reuocatione primi & ſecundi decreti requiratur partis citatio.

395 Et èccontra interlocutoria,quæ non poteſt ferri parte non citata, non poteſt etiam parte non recitata reuocari,Gramma.conſilio ciuili lxxviij.

396 L I I.Limita parte præſente,quia illa præſente non requiritur alia citatio,Ang.in d.l.de vnoquoque.& ibi Imola.ff.de re iudi.& Alex.& Specu.in ti.de libel.concep.§.ſequitur.in ver.item vult quidem.& ibi Io.And.in addi.§.vt autem.verſi.& no.& in c.fi.in nouel.de electio.in vj.Iacob.Bu.in auth.ſi omnes.C.ſi vt ab hered.ſe abſtin.& ibi Bartol. Bal.Ang.& Sal.Bar.in l.prolatam.C.de ſen.Bal.in l.ſi accuſatoribus.C. de accuſa.in l.conſentaneum.in fi.C.quomodo,& quando iud.in l.ij. eo.titu.in authen.offeratur.C.de lit.conteſt.Bal.in l.j.ff.de in ius vocã. Archi.in c.propoſuiſti.lxxxj.diſtin.Bal.in l.ij.in fi.prin.ff.de pact.in c. plerunque.de reſ.in l.ij.§.nam & Diuus.ff.de iudic.Bal.in addit.Spe.in titu.de reo.& in l.j.ff.de fer.& in Margarita.in verbo,citatio.ver.citandus non eſt.Milis in verbo,citari non oportet illum.& in ver.ſeq.Caſſa.in conſuet.Dec.in conſi.dcxviij.Ant.de But.in c.j.de iudic. Abb.in c.tenor.de re iud.Iaſon latiſſimè in l.j.in prin.ff.de in ius voc.Hippo.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.Iaſon in l.nec quicquam.§.vbi decretum. ff.de offi.Proconſ.& leg.Philip.Franc.in c.cùm parati.de appellati.Iaſon in conſi.clxix.vol. ij.Maria.in tract.citat.Card.in conſi.xlv.Bald. in c.j.in ij.q.in fi.de milit.vaſſal.qui eſt contumax.Alex.in rub C.de in ius vo.in fi.Rota in no.deci.x.in fi.& deciſ.ccclxxij.Feli.in c.ij.in xiij. limitatione,de teſt.Dec.in c.j.eo.ti.Barba.in l.ſciendum.ff.de ver.obli. Aret.in conſi.xiij.Geor.Natta in cle.ſæpè.& quia.in gl.in verbo peremptorium.de verb.ſig.Alex.in conſi.cxxiij.vol.ij.Dom.de Sancto Gemi.in c.quoniam.de elect.in vj.Iaſ.in dicta rubr.C.de in ius voc.& ibi Dec.vbi hanc dicit * communem.Barb.in c.cùm pro cauſa.de offi.deleg.Imola in conſi.cxij.Fel.in c.cùm oporteat.de accuſ.Philip.Fran.in c.cùm parati.de app.Barba.in conſi.xc.vol.iiij.& in conſi.lj.vol.j.Calcan.in conſi.xvj.Fel.qui declarat in capitu.j.de iudic.Nicel.in lij.concordand.gloſſ.in vj.fall.vbi hanc dicit * communem opinionem deciſ.Neapo.j.in iij.dubio in nou.Oldendorp.in libel.iur. & æquita.Aimo conſi.iiij.

397 Contrarium Barto.in l.j.ff.de in ius voc.in l.furioſo.in fin.ff.de re iudic.Archi.in c.vocatio.v.q.ij.poſt gl.ibi Bal.in l.cùm fratrem.in fi.C. de his,qui.vt indig.Paulus de Caſtro,& Fulg.in d.l.j.ff.de in ius vocan. Bal.in l.nam ita Diuus.ff.de adop.Ang.Aret.in §.ſtipulatio.inſtitut.de verborum oblig.Io.de Ana.in c.cum oporteat,de accuſat.& dicit hoc communiter teneri per Doct.Ruin.conſi.cij.volu.v.

398 Prima tamen,vt vides eſt magis * communis opin.quam limita,& declara.Primò,vt procedat quando pars eſt informata de actu gerendo:aliàs ſecus,Bar.in l.furioſo.in fi.ff.de re iudic.Dec.poſt alios.in Rubrica C.de in ius vocan.numero 8.vbi dicit hanc opinionem veriorem. Nicel.qui hanc dicit * communem.in lij.concord. gloſſ.in ſexta fallent.

399 Contrarium tenet Iaſ.poſt alios,quos refert in rubrica.ff.de in ius vocan.nu.11.& ſeq.& in rub.C.eo.ti.nu.6.& mouetur,quia ex quo eſt præſens,præſumitur ſcire actum faciendum.

400 Secundò Limita,niſi fuiſſet citatus ob aliam cauſam,vtputà ſi ad finem ſimplicis comparitionis,quia tunc non poteſt cogi ad præciſam reſponſionem,Fel.in c.cùm oporteat.de accuſatio.Iaſon in Rubrica. C.de in ius voc.nu.5.& in rubrica.ff.eodem,nu.12.Nicel.in lij.cõcord. gl.in vj.fallen.

401 Tertiò Limita,quando citatio requireretur per modum formæ.Iaſon in rubrica.ff.de in ius vocan.nu.13.

402 L I I I.Limita,quo ad qualequale præiudicium,vel præſumptionẽ, nam actus factus,vel ſententia lata contra aliquem alteri etiam non citato præiudicat quo ad qualequale præiudicium,vel qualemqualẽ præſumptionem.gl.in l.ij.C.de eden.in l.j.in gl.fi.ff.de excep.rei iud.& in l.ſi duo.in gl.in verbo,authoritate.ff.de iureiur.in l.ij.C.quib.res iudi. non noc.in c.cùm ſuper.in gl.in verbo,interpoſita.de re iud.in l.j.C.de falſ.Ant.& Abb.in c.cauſam,quæ.de teſt.Bar.in l.hereditarias.ff.de crimin.expilatæ heredit.Soc.in conſi.ix.vol.iij.

403 Bene verum eſt ꝙ ſi eſſent mortui teſtes,tunc faceret ſemiplenam probationem,ita ꝙ poſſet deferri iuramentum in ſupplementum,ſecũdùm Bar.in l.admonendi.& ſequitur Ant.& Abb.in c.fi.de iureiur.& in c.quamuis.de re iud.Ang.in l.ij.vbi Riminal.& Iaſ.in l.fi.C.de edẽ. per Fel.in d.c.cauſam,quæ.de teſt.

Et licet contrarium voluerit Are.in d.c.cauſam,quæ.& in conſi. clxiiij.incip.Sicut Io.in Apocalypſi,tamen iſtam opinionem ſaluat Feli.in d.c.cauſam,quæ.& Iaſ.in l.ſi duo.ff.de iureiur.& Soc.in l.ij.in fin. C.de eden.qui reſpondent adductis per Aret.& Alex.in l.ſæpè.ff.de re iud.Hippo.in ſing.cclxxvj.Iaſo.in l.admonendi.& in repet.ff.de iureiurand.Hippoly.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iudic.vide in amplia.ſeptima.

404 L I I I I.Limita,quando fieret inhibitio à Principe,ne monitiones,vel ſtatuta,vel conſtitutiones,contra ius diuinum executioni demandentur,vel ſeruentur:quia talia præcepta fieri poterunt,etiã parte non citata.Archi.in c.quæ Lotharius.ij.q.j.Bald.ſequitur,& refert.in l. preſbyteri.C.de epiſ.& cle.Roman.in ſingu.dclxxxix.& in l.ſi finita.§. Iul.ff.de dam.infect.Milis in verbo,citatio non requiritur ad ſententiam,quæ fertur.Fel.in c.eccleſia Sanctæ Mariæ.de conſtit.& Nicel.in lij.concord.in xxxvj.fal.

405 L V.Limita in relatione,quam facit agrimenſor,vel in relatione, quam facit nuncius ſuper citatione facta,quia in ea non requiritur citatio partis,Bar.in l.Theopompus.ff.de dot.præleg.Roma.in conſ.lxj. Maria.in tract.citat.in iiij.arg.in xxix.caſu.Iaſon in conſi.cc. vol.ij.vide ſuprà in xlj.ampliat.Nicel.in lij.concord.gl.in lxviij.fallen.& fallẽ. cix.Fel.in c.quia iudicante.de præſcrip.

406 Idem in relatione calculatoris. Oldendorp.in libello iuris,& æquitat.

407 L V I.Limita in teſte,qui declarat dictum ſuum,quia talem declarationem facere poteſt, parte non citata, vt videre potes ſuprà in xl. amplia.

408 L V I I.Limita in taxatione expenſarum,in qua nõ requiritur partis citatio,Bal.in Margari.in verbo,citatio.in ver.citatio ſpecialis.Rota in nou.deciſ.ccclv.Iaſ.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.in xvij.limit.Calcan.in conſi.xvj.Guido Papæ in ſing.lxxxij.vide Nicel.qui declarat,in lij.concord.glo.in xvij.fal.Oldendorp.in libel.iur.& æquita. Afflict.ſuper Conſti.

409 Contrarium Bald.in l.terminato.vbi diſtinguit.de fruct.& lit.expen.Dec.in c.paſtoralis.§.verùm,de appel.vide ſuprà in lxxxviij.ampliatio.Rota in nou.deciſ.cccciij.Staphil. de lite.grat. & iuſtit.chart. clxxv.

410 L V I I I.Limita,in ſententia ferenda contra illum qui captus, vel atteſtatus aufugit,ita ponit Io.And.in addit.Spe.in tit.de præſumptio. §.ſpecies.in addit.mag.in fi.Marian.in tract.citat.in xvij.caſu. Oldr.in conſi.lxv.Nicel.in lij.concord.gl.in xcviij.fallen.

411 L I X.Limita in apoſtolis dandis,in quibus partis citatio non exigitur,Bal.in l.ea,quæ.C.quomodo,& quando iud.per textum in l.eos. §.apoſtolos.C.de appel.& ibi Bal.Spec.in tit.de appellatio.§.ſequitur. & ibi Salic.in d.§.apoſtolos.Milis in verbo,citatio non requiritur ad appellatio.Nicel.in lij.concord.in lxxij.fallen.

412 L X.Limita,quando prætor edictum ſuum aperit,quia hoc omnibus proficit tam citatis,quàm non citatis,Bal.in d.l.ea,quæ.C.quomodo,& quando iud.per tex.in l.cùm vnus.ff.de bo.auth.iud.poſſ.Nicel. in lij.concord.gl.in fal.cx.

413 L X I.Limita,in appellante ab interlocutoria,& recedente à iudice à quo:nam contra eum procedi poteſt ad omnes actus,etiam ad ſententiam ipſo vlterius non citato procedi poterit.c.ij.de dolo,& contuma.in vj.vbi Doctores omnes & Ang.in l.ea,quæ.C.quomodo,& quã do iud.Nicel.in lij.concord.gl.in xxiiij.fal.Guido Papæ in ſingu.xxxij.

Oldendorp.in libello iur.& æquit.Fel.in c.ſi.de accuſ.

414 Limita,niſi ab alio iudice fuiſſet ſibi inhibitum,Trigo.in ſing.xiij. in prin.

415 Secundò Limita,vt concluſio procedat quando iudex dediſſet refutatorias,aliàs ſecus.Bar.in l.eius,qui.ff.de appella.recip.

416 Tertiò Limita,vt procedat donec durat lis ſuper ipſa appellatione, ſecus ſi appellans ſuccubuit in appellatione,quia tunc debet citari,Maria.in tract.citatio.in articulo xxvij.ver.item tertio.

417 LXII.Limita,quando citatus dixit ꝙ nolebat comparere,quia tũc non eſt citandus vlterius,Bar.in l.ex conſenſu.§.fi.in fi.ff.de app.& no. gl.& ibi Phili.Fran.in c.ij.de dolo,& contuma.in vj.Ang.in l.ea, quæ. C.quomodo,& quando iud.gl.in l.fi.ff.de reſti.in integ.& ibi Bar.gl.in c.de illicita.xxiiij.q.iij.& ibi Archi.gl.in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quando iud.& ibi Bar.& ibidem Bal.& Ang.Pau.de Caſt.& Sal.Bar.in l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de damno infect.Rota in nou.deciſi. xlix.Bal.in Marg.in verbo,citatio.ver.citatus ſi expreſsè.Milis in verbo,citatus ſi eſt perſonaliter.Bar.Caſſan.in cõſi.xlj.Alex.in conſ.lxxx. volu.iiij.

Et in contumace ponit Calca.in conſi.xvj.Fel.in c.j.de iudi.Guido Papæ.in ſing.dcccccxxiij.& ſin.dcccccxlvij.Alex.in l.qui Romæ.in prin. ff.de verb.obli.in l.j.§.item ſi ita.ff.ad legem Fal.& in l.ſi mora.in fall. v.ff.ſol.mat.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quando iud.vbi dicit iſtam eſſe * communem opinionem.idem tenet Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.conſentaneum.C.quomodo,& quando iudex.Io.de Ripa,vbi dicit iſtam * communem,in c.j.de iud.Conrard.in repet.l.diffamari.in limi.nu.68.C.de ingen.manumiſ.Inn.in c. ad petitionem.de accuſ.& in c.in literis de excep.Spe.in titu.de cita.§. viſo.verſi.fi.Gul.de Cun.in l.Fulcinius.§.fi.ff.ex quibus cau.in poſſ.ea. Guido de Suza.in l.Diuus.ff.de in integrum reſti.Hoſti.in c.fi.§.j.de dolo,& contuma.& in ſumma.in ti.de contuma.§.ij.ver.item hæc debet. Oldr.in conſi.lxv.Soc.in conſi.cxcv.iſtam dicit * communem Imol.in l.ex conſenſu.§.fi.vbi iſtam opin.tenet Ant.de Bu.& Abb.in c.j.de iud. Bal.in l.fi.C.qui accuſ.non poſ.Boer.deciſ.ccvj.vbi etiam ꝙ talis ſic reſpondens non appellat,ſi receſſit.

418 Contrarium Io.And.in addi.Specu.in titu.de contuma.§.j.in addi. mag.& in c.venerabilibus.de ſen.excom.poſt quoſdam antiquos per eos relatos,Ang.in l.ad peremptorium.ff.de iud.poſt Bar.de Prato,qui diſputauit iſtam quæſt.Bal.in l.deberi.C.de fidei.liber.in l.fi.ff.de in integ.reſti.in fi.vbi loquitur de eo,qui dixit ſe non venturum ante citationem.Ant.de Bu.& Imola ibi qui ponit in clemen.j.de dolo,& contum. Imola in l.ſi finita.§.ſi plures.ff.de damno infect.& Alex.in l.contumacia.ff.de re iud.& Fel.in c.conſuluit.vbi dicunt iſtam partem * communem.Aret.non ſe firmat.in l.qui Romæ.in prin.ff.de verbo.obl.Fel.tenet iſtam partem,vbi etiam eam limitat,in d.capitu.ad petitionem.de accuſat.

Sed licet iſtæ opiniones videantur adinuicem contrariæ,tamen Docto.vnius,& alterius partis ita declarant eorum opin.ꝙ ferè videntur omnes concordare:& diſtinguendum eſt vt per eos.Nã Maria.in tract. citat.in xxvij.articulo.in ij.q.principali,diſtinguit in hac materia,nam aut citatus dixit non volo venire,& tunc iterum debet citari,quia illud verbum non volo,non denotat præciſam reſiſtentiam,vt ibi in verſic. circa primum,& idem eſt ſi dixiſſet,non credo venire nunc,nec in futurum.vt ibi,in verſic.circa tertium.ſed ſi dicat citatus,nolo venire,& tunc quia verbum,nolo,eſt verbum præciſum,debet diſtingui hoc modo,nam aut eo caſu fuit citatus ad totam cauſam, & tunc vlterius non eſt citandus.aut fuit tantummodò citatus ad vnum articulum illius cauſæ,tunc quo ad alios actus requiritur citatio ipſius.& iſta materia tandem ad iſta tria capita finaliter reducitur: & iſta diſtinctio videtur * communiter approbata.

419 Amplia iſtam limitat.lxij.idem eſſe in omni notorio contumace, vt per Nicel.in lij.concord.in lix.fall.

420 LXIII.Limita,quando aſſeritur libertatem,per fideicom.deberi, grauato alibi exiſtente abſque tamen cauſa iniuſta,nam etiam eo abſente,& non citato poteſt declarari libertatem deberi , & ipſum iuſta cauſa abeſſe,vt eſt tex.in l.ſi eum.§.fin.& ibi glo.ff.de fideicom.lib.per Ang.in d.l.ea quæ.C.quomodo,& quando iud.

421 LXIIII.Limita,quando iudex interponit decretum,ſeu authoritatem,nam pars,contra quam interponitur,non citatur,gl.in l.recuſare.in verbo,poſtulant.ff.ad Trebel.Albe.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.vbi etiam Iaſ.ff.de offi.Proconſ.& leg.Cald.in conſi.v.in titu. qui fil.ſint leg.Bal.in repet.l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff.de offic. Proconſ.& leg.Nicel.in lij.concord.gl.in lxxj.fal.

422 Contrarium verò ſentiunt Bar.Ang.Pau.de Caſtr.Imola,& Alex. in d.l.recuſare.dum intelligunt illum textum in abſente per contumaciam,vel quando decretum nõ præiudicat.vt ibi per Bar.Maria.in tracta.citat.in xxvij.caſu.

423 LXV.Limita,in implemento conditionis caſualis,in quo non requiritur partis citatio,vel præſentia.Bar.in l.ſi quis arbitratu.ff.de ver. oblig.& ibi Iaſ.per tex.in l.ij.cùm gl.ff.de condi.& demonſt.Cuma.in conſi.vij.

424 LXVI.Limita,in impetratione priuilegij,vel gratiæ, in qua non requiritur partis citatio.Bal.in l.fi.C.de fruct.& lit.expen.Pau.de Caſt. in conſi.cccxxxviij.vol.j.Ant.de Bu.& Imola.in c.cùm dilecta.de confir.vtil.vel inutil.& Ant.de Bu.in c.veniens.de fil.preſb.Abb.in c.cùm olim.de re iud.vbi Imola.& idem Bal.in l.ij.C.de tempo.appel.& in l. nam ita Diuus.ff.de adop.& in l.fi.C.quibus res iud.non no.Et Bald.in Margarita in verbo,citatio.in ver.citatio de aliquo.Milis in verbo,citatio non requiritur,quando priuilegium vel diſpenſatio. Cur.in primo conſi.poſt tract.feud.Albert.Brun.in conſi.j.& Campeg.inter conſi.Bruni conſi.ij.& Brun.in conſi.x.Fran.Curt.in conſi.j.& in conſilio clvij.Alex.in conſi.xlv.vol.iiij.Roma.in conſi.cclxix.v.q. Caccial.in tract.de penſ.quæſt.xxiiij.Fel.in ca.cæterùm.de reſc.etiam ſi accuſato fiat remiſſio delicti ex gratia,vt ibi per Fel.Nicel.in lij.concord.glo.in lj.fallen.Gramma.in conſi.lxj.vol.j.Rui.conſi.xxxvj.vol.j.Pariſ. conſ. ciij.vol.iiij.Gozad.in conſi.ij.& in conſi.ix.Inn.in c.Albericus.de teſt. in fin.vbi dicit ꝙ in publicatione priuilegij,vel gratiæ quando fit per eum,qui conceſſit,à Principe,non eſt pars citanda,quia poteſt ipſe dare gratiam de nouo ſine partis citatione:refert & ſequitur Arch.in ca. contra morem.100.diſtinct.Ant.de Bu.in c.debitores.de iureiur.& in c.ex parte Decani.de reſ.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtit.Guido Papæ in conſi.lxv.Calca.in conſi.xvj.Nicel.in lij.concor.gl.in iiij.fal. Dec.in c.cùm veniſſent.de iud.in prin.Rebuff.in tract.nominat.Inno. in c.niſi cùm pridem ad fi.ſuper glo.in verbo,indulgeri.de renunciat. Abb.in conſi.lxxxiij.vol.j.Roma.in conſi.clxix.Fel.in c.cùm olim.de re iud.& Soc.in conſi.cclj.idem Ant.de Bu. & Abb.in c.per venerabilem.qui fil.ſint legiti.& ibi Card.& Flor.vbi tenent ꝙ legitimatio poteſt fieri à Principe nemine citato.Alex.in conſi.lxxxvij.vol.ij.Rebuff. in l.quod iuſſit.nu.82.ff.de re iud.

425 Contrarium quòd requiratur citatio in impetratione priuilegij, vel gratiæ alteri præiudicialis,tenet poſt Iacobum de Arena,Bald.in l. nam ita Diuus.ff.de adop.& in rubrica,de reſ.Barto.in l.adoptio.ff.de adop.Alex.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.& in cõſi.xj.vol.vij.Decius in conſi.cccxc.Socinus in conſi.cclxvj.Oldra.in conſi.cxxiiij.Specu.in titu.de reſ.præſent.§.fi.verſiculo,item quòd ad reſcripti impetrationẽ. vbi Ioan.And.in apoſtil.Barba.in conſi.xliij.vol.j. Pau.de Caſt.in l.de vnoquoque.in fi.ff.de re iud.Iaſon in l.Gallus.in §.& quid ſi tantùm.ff. de libe.& poſthumis.& melius in ſecunda lectura.in d.§.& quid ſi tantum.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur * magis communis,

426 Primò Limita,quando eſſet merè priuilegium, vel gratia,ſecus ſi eſſet deciſio actus,ſeu controuerſiæ iudiciariæ.ita Soc.in conſi.cxx.volu.iij.Rui.in conſi.xcviij.volum.iiij.Zaſ.in conſi.xvj.volumine primo. Fel.in capitu.cùm olim.de re iudic.vbi etiam nonnullis aliis modis declarat.

427 Secundò Limita,nam in reſtrictione,vel modificatione conceſſionis factæ per Principem citandus eſt ille,qui læditur.Maria.Iun.in conſilio lxxvij.vide ſuprà in xliij.ampliatione. Ruin.conſilio ccxxix.volumine j.

428 Sicuti etiam in ampliatione priuilegij pars,quæ læditur,debebat citari.Gramma.deciſ.lxv.nu.20.

429 Et in diſpenſatione hoc videtur velle Maria.in tract.citat.in vltima ampliatione,licèt non ſe firmet.Soc.in conſi.clxiiij. vol.ij.Rui.conſi.ciiij.vol.v.

Contrarium in diſpenſatione ꝙ non requiratur citatio.Nicel.in lij. concord.gl.in liij.fal.

430 LXVII.Limita,in reuocatione eorum,quæ à iudice de facto ,& ſine citatione partis facta ſunt,quia etiam de facto per iudicem reuocari poſſunt,gl.in l.j.in prin.in gl.in verbo, infirmabitur.ff.de fer.in l. minor.in glo.in verbo,Seius.ff.de euicti.Et ideo citatio non requiritur de neceſſitate vt reuocatio valeat.Maria.in tract.citat.in xx.caſu.Ang. in l.ea,quæ.C.quomodo,& quando iudex.Bald.in l.ſi pacto,quo pœnam.C.de pact.Ang.& Imola in l.de vnoquoque.ff.de re iudi.Roma. in ſing.dcclxxxvj.& in conſi.lxix.Alex.in d.l.ſi pacto, quo pœnam.C. de pact.& ibi Iaſ.Bal.in l.ij.verſi.quarto quæro.C.de ſerui.& aqua.& in l.tale pactum.§.qui prouocauit.ff.de pact.Innoc.in c.querelam.de elect.Bal.in l.fi.C.de edict.Diui Adria.toll.Ant.de Bu.in c.cùm ceſſante.de appel.Alex.in l.j.§.nunciatio.ff.de ope.noui nuncia.num.24. Roman.in conſi.ccxx.& in conſi.clviij.Calca.in conſi.cxxvj.Nicel.in lij.concord.in xxx.fal.Staphil.de literis grat.& iuſti.char.clj.Fel.in ca. qualiter,& quando.de accuſ.Rebuff.in l.quod iuſſit.nume.60.ff.de re iud.in primo not.Pe.de Anch in conſi.ccxcij.Roman.in conſi.cccxx. Alexan.in conſi.v.vol.ij.Barba.in conſi.lj.in verſi.tertio accedat.volu. j.Io.And.in addi.Specu.in titu.de ſenten.§.ſpecies.in addit.incipien.habeo de præcepto quæſtionem.Hippo.in conſi.xxxviij.numer.14.Bertrand.in conſi.clxxij.vol.j.& in conſi.clxxxvij.vol.j.Afflict.ſuper Conſti.Ruin.conſi.ccix.vol.j.Gramma.conſi.ciuil.lxxxv.& conſi.lxxxvj.& conſi.ciui.cxx.& conſi.cl.& conſ.fi.Fel.in conſ.xlix.nu.15.

Contrarium Bal.in l.ij.in fi.C.ſi ob publ.penſit.Dec.in c.ex ratione. de app.Soc.in conſi.xxxij.Flor.in l.in l.Aquilia ſi deletum.ff.ad l.Aqui.

431 Tenendo primam opinionem, quæ eſt * communis, limita quando actum factum parte non citata facturus fuiſſet iudex etiam parte præſente,& contradicente. Alex.in l.ſi pacto, quo pœnam. C.de pact. verbi gratia ratione ſcandali euitandi. vt ibi per eum.& tradit Fel.in c.ij. de præſcriptio. Gualdenſ.in tertio enunciato:& ita etiam ſentit Pariſi. in conſi.cvij.nu.106.vol.iij.

432 Et idem quando liceret reſiſtere iudici de facto procedendi: vide Afflict.ſuper Conſti.in titu.de cult.pac.nu.56.

433 Quia quando iudex procedit de facto, cenſetur priuatus,& non iudex. Gramma.conſi.ciui.cl.Bar.in l.prohibitum. C.de iur.fiſci.per illũ tex.lib.x.Bar.in l.deuotum.& ibi Io.de Plat.per illum tex.C.de metat. lib.xij.Caſſan.in conſuetu.verſi.& intellige.

434 LXVIII.Limita, in executione literarum Apoſtolicarum, quia talem executionem in literis deſtinatus facere poteſt etiam parte non citata, vt apparet ex no.per Doct. omnes quos allegaui in quarta limitat. qui hoc expreſsè concludunt.

435 Sublimita tamen niſi executor exequi vellet in eiiciendo, vel expellendo aliquem de ſua poſſeſſione, quia talem expulſionem vel eiectionem facere non poteſt, parte non citata.gl.j.& poſt eam Bar.in l.fi.C.ſi per vim vel alio modo.& ibi Sal.in prin.Inn.in c.cùm olim.el ij.de priuileg.Philip.Franc.in c.potuit.de appel.Inn.& Hoſtien.quos refert & ſequitur Domin.in c.j.de conceſſ.præben.in vj.& ibi Philip.Fran.Oldra.in conſi.ccxxvij.Cald.in conſi.iiij.in titu.de dila.Card.in conſilio liiij.& in conſi.lxxv.Fel.in c.dudum, de præſump.& in c.cùm olim.de re iud.Card.in conſi.cxxxij.

436 Sublimita niſi notoriè conſtaret de iniuſta poſſeſſione, quia tunc poſſet etiam nulla citatione præmiſſa eiici,& expelli de poſſeſſione. Roma.in conſi.ccccxcix.Fel.in c.cùm olim.de re iudi.Hip.in l.de vnoquoque, in xxvj.limitat.ff.de re iud.Abb.in c.quia clerici.in ij.not.de iure patr.

437 LXIX.Limita, quando iudex non pronunciauit illa die, qua fuit reus citatus, vt reo non comparente gratiam faceret, nam die ſequenti poteſt pronunciare ſine alia citatione.Io.And.in addi.Spec.in tit.de ſent.§.iuxta.verſi.eſt etiam nulla ſi lata eſt poſt appellationem.Abb.in capitu.conſuluit.de offic.delegat.Nicel.in lij.concordan.in lxxxj.fallent.

Contra iſtam limitationem tenet Nicel.in lij.concordan.glo.in xc. fallen.

438 Quam intelligit Ang.in l.de vnoquoque.ff.de re iu.quãdo ſcilicet, primus iudex ſentẽtiæ prolationem in alteram diem prorogauit, aliàs ſecus, quia non facta prorogatione requiritur ſecundum eum noua citatio, ita etiam tenet Ant.de Bu.in c.cùm dilectus.de dolo,& contuma. Dec.in c.conſuluit.de offi.deleg.& Abb.ibi.

439 Contrarium quòd etiam ſine expreſſa prorogatione poſſit ſequenti die iudex pronunciare ſine alia citatione, tenet Imol.in d.l.de vnoquoque.& ibi Alexand.Bald.in l.& poſt edictum.in princip.ff.de iudic.Milis in verbo, citatio adeo.eſt.Felin.in capitu.inquiſitionis.§.ad petitionem.de accuſat.vbi poſtea limitat.vide ſuprà in vigeſimatertia ampliat.

440 LXX.Limita, nam iudex poteſt dilationes abbreuiare ſine alia partis citatione, ita tenet Baldus in capitu.j.de milit.vaſal.qui contumax.

441 Contrarium Bal.in l.j.C.quomodo,& quando iudex.& iſtam opinionem, ſequitur Alex.in d.l.ſi opus.ff.de noui ope.nunc.Barb.in apoſtil.ad Bal.in l.j.in prin.C.de dilatio.& hoc fuit de mente Abb.in c.cũ ſit Roman.de appella.vbi tenet quòd iſtæ abbreuiationes non poſſint fieri cauſa non cognita.& idem Philipp.Francus ibi.& Bartolus in l. ſecunda.ff.de re iudicata. Nicel.in lij. concordant.gloſſ.in prima fallent.

442 LXXI.Limita, in decercendo ſequeſtrum, quando debitor eſt ſuſpectus, quia in tali caſu non requiritur partis citatio.Bal.in l.ſi fideiuſſor.§.ſi ſatiſdatum.vbi etiam Alex.in prin.& Iaſ.ff.qui ſatiſ.cog.Abb. in c.ij.in fi.de prohibit.ſequeſt.poſſ.& fruct.Alex.in conſi.v.alias ſexto.incipien.ponderatis his, quæ in ſupraſcripto themate.vol.iiij.

443 Idem quando eſt timor ſcandali, vt per Nicel.in lij.concor.in 100. fallen.

444 Bene verum eſt ꝙ ſi non eſſet talis ſuſpicio, non poſſet decerni ſequeſtrum parte non citata, ita tenet Ang.Are.in l.Imperatores.§.fin.ff. de app.Card.in cle.j.in xxij.& xxv.q.de ſequeſt.poſſ.& fruct.Alexan.in conſ.ſuprà allega.vol.iiij.Alex.& Iaſ.in d.§.ſi ſatiſdatum.ff.qui ſatiſd. cogan.& idem voluit Archi.xj.q.j.c.quia res.Io.And.in regula locupletari.de reg.iur.in Mercurialibus.

445 LXXII.Limita, quando officialis conſignat libros per eum tentos ad calculandum quibuſdam aliis ad hoc deputatis, quia illi poſſunt contra illum officialem etiam non citatum, ſecundum formam librorum pronunciare.Bar.in l.ij.§.quòd ſi de frumentaria.ff.de adminiſtr. re.ad ciuit.pertinen.Pau.de Caſt.in l.ij.in fi.C.vbi Choartal.vel Decurial.Iaſ.in l.ij.§.vbi decretum.ff.de officio proconſ.& leg.Iaſ.in conſi. cc.vol.ij.Card.in d.c.cùm olim.de re iud.& per Alex.in apoſtil.ad Bartol.in d.§.quod ſi de frumentaria.Nicel.in lij.concor. gloſ.in xvj.fal.

446 LXXIII.Limita, nam executor ſententiæ poteſt ſine alia citatione compellere condemnatum vt de fructibus ſatisfaciat, in quibus fuerat condemnatus, ita tenet Rota in nou.deciſ.clxxxiij.Milis in verbo, iudex.& in verbo citari debet quis.Nicel.concordan.gl.lij.in cviij.fallent.

447 LXXIIII.Limita, nam non debet rector citari in vnione facta ſuæ eccleſiæ, ita eſt tex.& ibi Io.And.in gl.in verbo, defenſor.in cle.ſi vna.de rebus eccleſi.non alienand.Rota in nou.deci.ccxxix.& deciſi. cccxlvij.

448 Nec etiam ordinarius debet citari.Ripa in reſpon.xviij.in ij.libr. Fel.in c.cùm olim.de re iud.

449 LXXV.Limita, in ſententia excommunicationis, in qua partis citatio non requiritur.Ant.de Bu.in c.veſtra.ver.nunquid autem omiſſa. de cohab.cler.& mulier.Milis in verbo, citatio partis nõ requiritur: de quo dic, vt dictum eſt in xxxv.ampliat.& declara vt ibi.

450 LXXVI.Limita, in abſolutione ab excommunicatione, in qua non requiritur partis citatio quando excommunicatio lata eſt ex officio non ad inſtantiam alicuius.gl.in c.excommunicatos.iij.q.j.Dec.in c.qua fronte.de app.& ibi Philip.Fran.

451 Imò etiam ſi facta ſit ad inſtantiam partis,& ſi ſine partis citatione fiat, abſolutio tenet, licet pars poſſit appellare, per Ioan.An.& Hoſt.in c.qua fronte.de appel.& ibi Abb.Spe.in titu.de contumacia.§.fi.verſi. ſed pone.& ibi Io.And.in addi.Ant.de Bu.in c.debitores.de iureiu.Roma.in ſing.dcij.incip.tu habes regulam.& in conſi.cccliiij.Dec.in d.c. qua fronte.de appel.& ibi Philip.Fran.Milis in verbo, citatio partis pariter non requiritur.Inn.in c.prudentiam.de offic.delega.Nicel.in lij. concordan.gloſſ.in xxxiiij.fallen.Felin.in c.qualiter,& quando.de accuſat.

452 LXXVII.Limita, in præceptis factis ſubditis, quia non requiritur partis citatio.Albe.de Roſa.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iudi.Nicel.in lij.concord.gl.in lviij.fal.

453 LXXVIII.Limita, in collatione beneficij, in qua non requiritur citatio.Cur.in tract.feud.in iiij.parte.Hipp.in rubr.de proba.Nicel.in concor.lij.in fal.lxxxv.Dec.in c.ij.in iij.limitat.de teſt.Rebuff.in tract. nominat.Fel.in c.cùm olim.de re iud.

454 Limita iſtud ſi conferatur beneficium quod ſaltem de facto non vacet, licet vacet de iure, Hoſtien.in c.cùm ſecundum.de præben.Inn. in c.propoſuit.& in c.cùm noſtris.de conceſſ.præben.Card.in conſilio cxxxij.

455 Contrarium ꝙ in iſta ſublimitatione, nõ requiratur vocatio partis poſſeſſoris, tenet Card.in d.c.cùm noſtris.q.xiij.& ibi gl.pe.gl.in verbo, conferre.in c.licet epiſ.de præb.in vj.Inn.in c.de mulcta.de præb. Io.And.in d.c.propoſuit.de conceſ.præb.Inn.in c.literas.in verbo, cõferre.de conceſ.præb.Card.in conſi.lxxv.

456 Sed pro reſolutione dicendum eſt ꝙ aut poſſeſſor habet coloratã poſſeſſionem,& procedit j.opinio, ſecus ſi ille color retinendi fuiſſet habitus ab eo, qui nõ habebat authoritatem, ita voluit gl.in c.cùm noſtris.in gl.pe.de conceſſ.præb.Io.And.in d.c.propoſuit.de cõceſ.præb. Archi.& Compoſt.in c.licet epiſco.de præb.in vj.& ibi Philip.Fran.in prin.Lap.alleg.xvj.& ciij.Abb.in c.literas.in vltimo no.de cõceſ.pręb. & in c.cùm noſtris.eo.titu.

457 LXXIX.Limita, in reuocatione inſtrumenti, quæ fieret propter vetuſtatem originalis ſcripturæ, vel propter eius amiſſionem, vt not. Bar.in l.adop.ff.de adop.

458 LXXX. Limita, quia quando exemplatio fit ad inſtantiam procuratoris Domini, citatio non requiritur.Bal.in auth.ſi quis in aliquo. C.de eden.

459 LXXXI.Limita, in ceſſione debitoris, quia creditor illud nomen debitoris cedere poteſt, non citato debitore.Bald.in l.fin.C. qui admitt.

460 LXXXII.Limita, quia non requiritur citatio illorum, qui venire non poſſunt, vel vocari nõ poſſunt ſine periculo.Bal.in l.j.ver.extra quæritur ſtatuta.C.qui admit.Nicel.in lij.concor.gl.in xliiij.& cvj.fal.

461 LXXXIII.Limita, ſtante pacto ꝙ liceat creditori capere poſſeſſionem propria authoritate, quia tunc non requiritur citatio.l.iij.C. de pig.Cuma.in conſi.vij.Nicel.in lij.concord.gl.in lix.fal.niſi in caſu de quo in ampliat.lij.quando adiuerit iudicem pro poſſeſſione capienda.

462 LXXXIIII.Limita, quia in tenuta danda non eſt neceſſe citare emptorem, cui res nondum fuerat tradita.Bal.in l.manifeſtiſſimi.C.de furt.verſ.attende quia ſæpè.

463 LXXXV.Limita, quia in proceſſu inquiſiti non citatur inſtigator, Ang.in l.adoptio.ff.de adop.

464 LXXXVI.Limita, nam in declaratione, quam facit Dominus, ꝙ vult locum eſſe caducitati, non eſt pars citanda, ita declarat Alex.in conſi.vj.vol.iij.Roma.in conſi.ccxij.Rui.conſi.clxxxj.vol.j.

465 Sicuti etiã, quando alter cõcedit in emphyteuſim, primus non eſt citandus.Ro.in d.cõſi.ccxij.Hip.in rub.de proba.Alex.in conſi.xliiij vo.iij.Calc.in conſi.cxxvj.Fel.in c.cùm olim.de re iud.Grat.cõſ.lxxix. vol.j.Mar.Iun.conſi.cxj.vol.iij.Rui.conſi.50.vol.j.& conſi.cvj.volu.ij.

466 Et

466 Et in alia declaratione regulariter,vt ponit Calcan.in conſi.xvj.nõ
eſt pars citanda quando petitur confirmatio priuilegij.

467 Citatio tamen eſt neceſſaria quando iudex declarat ſententiam
ſuam.Barto.in l.ab executore.verſ.quæro quando.ff.de appell.Bald.in
l.ea quæ,verſ.quærit glo.C.comminat.epiſt.Ioan.Fab.in l.j.ver.itẽ dic.
C.ſent.reſcin.non poſſ.Ruin.conſi.cvj.nu.10.volu.ij.& in conſi.ciiij.
verſi.& ex hoc ſequitur.vol.v.

468 Quod intellige,& declara,quando parti fit præiudicium , aliàs nõ
requiritur citatio,ita diſtinguit Barb.in cõſ.xviij.verſ. ecce nunc vol.j.

469 Contrarium quòd citatio partis non requiratur in ſententia decla
ratoria iudicis,tenet Calcan.in conſi.xvj.verſi.ſed in contrarium.

470 Prout in declaratoria ſententiæ excommunicationis non requiri-
tur citatio,vt voluit Roma.conſi.ccccLxxxij. ver. quo ad ſecundũ.Dec.
in c.paſtoralis.§.verum.num.3.de appell.

471 Et in declaratione Principis , quòd non requiratur citatio partis,
tenuit Paulus de Caſt.conſi.cccxxxviij.ver.in contrarium facit. & ver.
ex præfatis patet.vol.j.Alex.in conſ.xj.nu.12.ver. non obſtat etiam. &
nu.14.ver.iij.reſpondeo.vol.vij.

472 Diſtingue autem pro concordia quia aut ſumus in vera declara-
tione,& non requiritur citatio partis · aut ſumus in declaratione non
vera,vel ſimplici,& tunc requiritur citatio partis. & ita concordantur
iſtæ opiniones,prout ita diſtinguit Sarnenſ.in reg.de non toll.iur.quæ
ſit.q.xiij.

473 LXXXVII.Limita,quia nõ debet citari debitor principalis,quã
do agitur hypothecaria contra tertios poſſeſſores,ita dicit Alex.in cõſ.
lxxxv.volumine ij.

Contrarium Barbat.in conſ.xxviij.vol.j.vide ſuprà in ix.limit.vbi
hoc declaratur.

474 LXXXVIII.Limita,nam valet examinatio teſtiũ , tametſi pars
non ſit citata ad videndum iurare teſtes , quando examinati ſunt teſtes
omni exceptione maiores.Hipp.in conſi.Rebuf.in concord.

475 LXXXIX.Limita,quia contumax in vno actu , non debet citari
in alio actu connexo cum illo,in quo fuit contumax. Hipp. in rubrica
de fideiuſſ.

476 XC.Limita,quia iudex poteſt pronunciare,etiam parte non cita-
ta,declarando proceſſum nullum,quando conſtat notoriè de incom-
petentia iudicis defectu iuriſdictionis. Hipp.in rubr. de probat. poſt
Dom.in c.tua.ad fi.de offi. vicar.Fel.in c.cauſam,quæ.de reſcr.Oldend.
in libel.iuris,& æquit. vide in ampliat.xlviij.

477 Et idem,quando iudex incompetens pronunciat ſe incompeten-
tem,quia tunc non requiritur citatio.Nicell.in lij.concord.in xlvj.fall.

478 XCI.Limita,in actu pendente à libera voluntate,quia in eo non
eſt pars citanda.Alex.in conſi.vj.vol.iij.vide ſuprà in lxv. limit.Maria.
iun.in conſi.lxxvij.

479 XCII.Limita in diſpenſatione,in qua pars non eſt citanda.Alex.
in conſi.xlv.vol.iiij.Nicell.in lij.concord.gloſſ.in liij.fallen.

480 XCIII.Limita,in moderatione penſionis. Ro.in conſi.ccclxix.in
v.quæſt.Caccial.in tract.penſion.in xxiiij.quæſt.

481 XCIIII.Limita , quando aliquis eſt abſens ex propria culpa,
quia licet ſit vnus de vniuerſitate,tamen non eſt vocandus ad actus fa-
ciendos per vniuerſitatem. Bart.in l. omnes populi. ff. de iuſti.& iur.
Ab.in c.cum omnes. & ibi Feli.de conſtitutionib.

482 XCV.Limita,quia non vocantur dominus quando communitas
caſtri,vel villæ vult congregari pro imponenda talea,ſiue collecta pro
ſatisfactione debiti communis.Guido Papæ.q.dcxxxj.

483 XCVI.Limita in permutatione,quæ ſit de beneficio iuriſpatrona-
tus,quæ poteſt etiam fieri nõ vocato patrono.Rota in nou.deciſ.cccvij.
& deciſ.Tholoſ.cvij.& ibi apoſtil.

484 XCVII.Limita,nam teſtis vt faciat probationem,non eſt neceſ-
ſe ꝙ veniat ad depoſitionem citatus,ita ponit deciſ. Tholoſ. & ibi apo-
ſtil.in deciſ.ccclxxxiiij.Nicell.in lij.concord.in fallen.cij.

485 XCVIII.Limita,quãdo pignora iudicialia exponuntur venalia,
& venduntur,vt not.Alber.in l.creditor.C.de diſtract.pigno.deciſ.Nea
polit.ccclix.in antiquis.

486 XCIX.Limita in ceſſione bonorum facta, citatis alicuius credito
ribus apparentibus,quia operatur quo ad non apparentes,& non cita-
tos.Guido Papæ.in conſi.cxxiiij.

487 C.Limita in prorogatione fatalium.Calca.in conſ.xvj. Rota in de
ciſ.Caſſad.vij.de appell.in fi.vbi loquitur quando fit prorogatio in vim
bullæ Innocentiæ, & Lanfranc. de Oriano in tracta. de arbi. in j.par.
nu.54.

488 Et idem in prorogatione compromiſſi vltimo die. vt per Nicell.in
lij.concordat.in ſeptima fall.Alexand.conſ.xxxiiij.vol.j.

489 CI.Limita,quia non citatur pars,quæ habuit inſtrumentum à no-
tario,quando altera pars corrigi petit errorem.Calca.in conſ.lxix.

490 CII.Limita,quando prætor incipit à præcepto,vel prohibitione,
in quibus caſibus poteſt ita procedere. Calca. in conſ.lxxxij.Nicell.in
lij.concord.glo.in xlij.fall.Felin.in c.cùm olim.de re iud.

491 CIII.Limita etiam in vnione,quam Papa mandat fieri,vocatis vo
candis,quia non eſt facienda citatio de priore,vel prelato illius eccle-
ſiæ,cui fit vnio.Calca.in conſi.cx.vide ſuprà lxxiiij.limit.

492 CIIII.Limita,quando,ſi fieret citatio, ſequeretur impunitas cri-
minis.Dom.in capit.j.§.fi.de homic.in vj.Fel.in c.cùm non ab homine.
de iudi.

493 CV.Limita in eo,qui de culpa , vel contumacia eſt notatus , quia
non debet citari.Inno.in c.ex literis.de exceſſ.præla.Archi. in c.caueãt.
in prin. iiij. q.ix.Felin. in capitul. quoniam frequenter. vt lite non
conteſt.

494 CVI.Limita,quia teſtes ſuper morte poteſt iudex recipere ex of-
ficio,nemine citato.Bald.in c.quoniam frequenter. §. porrò.vbi Fel.vt
lit.non conteſt.Nicell.in lij.concord.gl.in lij.fallen.

495 CVII.Limita,quando iudex mandaſſet alicui litem conteſtari,&
ille,non facta conteſtatione litis,receſſiſſet,quia contra eũ poterit pro-
cedi ad primum decretum,etiam non facta alia citatione. Fel.in c.quo
niam contra.de prob.poſt Bart.in authen. qui ſemel.verſi. quid ſi reus.
C.quomodo & quando iud.Nicell.lij.concord.glo.in xxxj.fall.

496 CVIII.Limita,nam in confirmatione non requiritur citatio.Gui
do in ſing.ccccxxvij.

497 CIX.Limita, quando iudex pronunciat in vltima die termini.
Hippol.in ſing.ccccxxviij.Nicell.in lij.concord.in iij.fal.& fall.lxj.

498 CX.Limita,quia non fit citatio quando deputatur tutor vel cura-
tor.Nicel.vbi ſuprà fall.xiij.

499 CXI.Limita vt per Nicell.in d.loco xxix.fall.& fallent.lxxix.quã-
do quis promiſiſſet proſequi iudicium infra certum tempus, quia illo
elapſo poteſt ferri ſententia abſque citatione.

500 CXII. Limita quando eſt directa commiſſio auditori cum clau
ſula,ſi repereris:quia poſſunt recipi teſtes etiam parte non citata.vt per
Rotam in antiq.deciſ.dclxxxv.& in no.deci.ccccLxxvj.idem tenet Bel-
lam.deciſ.dcxviij.Staph.de lit.grat.& iuſt.

501 CXIII.Limita in conſultore,qui non habet partes citare,nec ali-
quam ſolemnitatem ſeruare,vt per Doct.in l.j.in prin.& in §.j.ff.de ap
pell.ponit Nicell.in concord.lij.glo.in lvij.fallent.

502 CXIIII.Limita quando eſſet facta commiſſio alicui auditori in
cauſa perſonali contra aliquem, quia nec ille , nec eius procurator eſt
citandus ad dicendum contra commiſſionem , Nicell.concord.glo.lij.
in liiij.fallent.

503 CXV.Limita quando iudex dat licentiam notario corrigendi er-
rorem ſuum,Bertrand.in conſi.cxlj.vol.ij.

504 CXVI.Limita quando ſuperior auocat cauſam ab inferiore, Re-
buff.in l.quod iuſſit.ij.not.nu.82.ff.de iud.

505 CXVII.Limita in interminatione literarum regiarum,Rebuff.in
l.quod iuſſit.in ij.not.nu.lxxxiij.ff.de re iud.

506 CXVIII.Limita quando citatus in omnibus actibus,fuit etiam in
omnibus contumax,& nunquàm comparuit,quia non eſt citandus ad
ſententiam,Afflict.ſuper conſti.in tit,de bannitis.

507 CXIX.Limita ſi occultat ſe citatus,quia non eſt amplius citandus,
Afflict.ſuper conſtit.in titu.de bannitis.

508 CXX.Limita ſi habilitatur filia in præiudicium agnatorum ad ſuc
ceſſionem feudi à Principe propter patris benemerita , Pariſ.in conſi.
iiij.vol.j.

509 CXXI.Limita ſi pars petiit aſſociationem familiæ poteſtatis,quia
vult accipere poſſeſſionem,quam propria auctoritate capere poterat.
Grat.conſi.xxxvij.vol.j.

510 CXXII.Limita quia actus nullus defectu citationis , intelligitur
nullus volente eo,cuius fauore citatio requirebatur , non tamen alius,
eo volente,poteſt talem nullitatem deducere,Ruin.conſi.lxxxix.volu-
mine quinto.

511 CXXIII.Limita,nam officialis curiæ etiam non citatus condem-
nari poteſt,Boer.deciſ.9.nu.10.& 11.

512 CXXIIII.Limita in prorogatione compromiſſi facta per arbi-
trum vt dicit Bald.in l.j.verſi.quæro an interlocutoria.C.de ſent.ex bre
uiculo recit.Alexand.conſi. xxxiiij.verſi. & idem videtur & in effectu.
vol.j.& ſuperius etiam dictum fuit.

513 CXXV.Limita quando princeps concedit alicui vt rem inuadat
propria auctoritate,Afflict.ſuper conſtit.in tit.de cult.paciſ.nu.13.

514 CXXVI.Limita quando quis vult arripere iter ad ſummum Pon
tificem quod obtinet vim appellationis , nam non requiritur citatio,
Franc.poſt alios in c.dilecti filij.de appella.Nicell.in concord.lij.glo.in
lxiij.fallentia.

515 CXXVII.Limita quando quis vult reſcindere contractum factũ
per falſos teſtes,quia tunc non eſt neceſſaria ipſorum citatio , Ange. in
l.Lucius.ff. de his qui not.infamia.Inno.in c.verùm in fi.de foro comp.
Nicell.in concord.lij.glo.in lxij.fall.

516 CXXVIII.Limita,quia quando prima citatio ſortita eſt execu-
tionem,non eſt opus alia citatione,ad idem Fel.in c.in omni.de teſtib.
Nicell.in concord.lij.glo.in lxix.fallen.

517 CXXIX.Limita,nam quando agitur de prohibendo,vel impediẽ
do peccatum,recipiuntur teſtes etiam parte non citata.Fel.in c. iurauit.
de probatio.Nicell.in concord.lij.glo.in lxxx.fallen.

518 CXXX.Limita in nunciatione noui operis,quę etiã propria aucto

ritate fieri poteſt,text.in l.de pupillo.§.meminiſſe.& ibi not.Doctor. ff.de nou.oper.nuncia.& in l.j.in princ,ff.eod tit.

19 CXXXI.Limita,quia omnis citatio eſt peremptoria illi, qui facit citari aduerſarium, quia eſt monitus à iure ad eundem actum abſque alia citatione,Marian.in tract.citatio.in xxvij.articulo.in vj.q.principali.in verſi.nono omnis citatio.&c.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Citatio an inducat perpetuationem iuriſdictionis in delegato.

1 VTRVM ad perpetuandam iuriſdictionem delegati ſit neceſſaria citatio,vel alius actus ante citationem poſſit inducere perpetuationem iuriſdictionis,glo.in c.ſi à delegato.in verbo,proceſſum, tenet ꝙ perpetuetur iuriſdictio etiã per actum ante citationem in iudice delegato.Idem tenet in clemen.ij.in verbo ad partem.vt lite penden.& ibi Imola.glo.in c.ne aliqui.in glo.in verbo incœpta.de hære.in vj.& glo.in ca.quamuis.in verb.vſus.de offi.deleg.in vj.Hoſtien.in c.relatum,de offi.deleg.& idem Hoſt.in ca.licèt vndique.de offi.deleg.& ibi Ioan.And.Anto.de Butr.verſi.quæro.cum glo.& ibi Card.in iij.q.& ibi Petr.de Anch.in j.quæſt.idem tenet Ioan.And.in cap.venerabili.de offi.deleg.Bar.in l.more.ff.de iuriſd.omn.iud.& Domin.in c.non ita.ij.q.vj.Io.And.in c.quamuis.de offic.deleg.in vj.& ibi Philip.Franc.& Pet.de Ancha.Ang.in l.& quia.ff.de iuriſd.omn.iud.qui dicit Canoniſtas ita tenere.Paul.de Caſt.in d.l.more.verſi.in text.ibi gerere cœpit.Ro.in d.l.& quia.ff.de iuriſ.omn.iud.Bal.in rubrica.C.de in ius vocan.Ang.Aret.in §.rectè quoque,inſt.mãdat.& iſtam opin.tenent Domini de Rota in antiq.deci.ccccxxxix.& in antiquioribus Biſigneti dec,j.in tit.de offic.deleg.Barb.in c.licèt,de offic.deleg.& in c.relatum.eo.tit.Curt.iun.in apoſtill.ad Pau.de Caſt.in l.more.nu.6.ff.de iuriſd.omn.iud.Ant.de But.in c.relatum.verſi.videtur.de offic.deleg.vbi dicit legiſtas & Canoniſtas ita*communiter tenere.Afflict.ſuper conſt.in tit.de parti.prorog.termin.nu.5.

2 Et iſtam opinionem tanquàm veriorem,& tanquam magis *communem tenendam eſſe arbitror,quia pro ea ſtant Doctores, qui præualent pondere,numero.& menſura, vt dicit Purpur.in l.more.nu.111.ff.de iuriſd.omn.iud.

Et iſta opin.in foro eccleſiæ proculdubio procedit etiam ex intentione illorum,qui tenent contrariam partem,vt per Bal.in d.c.licèt vndique,de offi.deleg.Imola in l.ij.§.ſed & ſi quis.ff.de donat.Barbat.in d.c.licèt vndique.Claud.in dict.l.more.Alex.in l.more.ff.de iuriſ.omn.iudic.

3 Contrariam partem,ꝙ ſaltem ſit neceſſaria citatio,tenuit glo.in c.licèt vndique,in gl.ij.& ibi Cald.& Card.in vj.q.& Ant.de But.& Bal.& Imola.Abb.in vlt.not.de offi.deleg.& idem voluit Abb.in c.relatũ.& in c.gratum in iij.not.de offi.deleg.Pet.de Anch.in d.c.gratum in d.j.not.Idem tenet Imola.in d.c,relatum.& in c.gratum.in j.not.Fel.in d.c.relatum,qui dicit iſtam partem eſſe*communem.Archi.in c.non ita ij.q.vj.& ibi Card.Alex.Archid.in c.quamuis.de offi.deleg.in vj.& ibi Dom.Ioan.de Fant.& Dom.in c.ſi à ſubdelegato.de offi.deleg.in vj.& Philip.Franc.Ioan.Monac.in c.vt animarum,de conſt.in vj.Saly.in d.l.more.& ibi Alex.qui dicit iſtam partem*communem.Dec.in c.relatum.de offi.deleg.Iaſ.qui dicit iſtam partem magis* communem in d.l.more.Fely.qui dicit iſtam magis communem,& tenendam in c.paſtoralis.§.quoniam.de reſ.Idem Fely.in cauſam quæ.de teſt.Alex.qui hãc partem dicit communem in l.more.nu.35.& ibi Claud.verſi.ſed maior dubitatio.qui etiam dicit communem, prout etiam dicit communem Purpur.ibi nu.113.licèt ipſe poſtea contrarium teneat.

4 Nonnulli vſi ſunt iſto temperamento,quòd per ſolam commiſſionẽ citationis ſit perpetuata iuriſdictio quo ad iudicem,vt morte delegantis mandatum non expiret,ita loquitur Rota deciſ.ccccxxxix.in antiq.& j.in tit.de offi.deleg.in antiquioribus.non autem quo ad alios effectus maximè concernentes parte non citatã.& iſtã concord.ponit Mar.in c.propoſuiſti.in iiij.articulo principali.in iiij.q.de for.cõp.Caccial.in d.l.more.in xxvj.q.nu.31.Dec.in verſi.in ead.glo.ibi,ſed qualiter incipit res geri.& Purpur.nu.113.& ſeq.& ibi Curt.iun.nu.77.& iſta diſtinctio ſumitur ex dictis per Ioan.And.in addit.Specu.in tit.de recuſat.§.j.Anto.de But.in c.relatum.de offi.deleg.Abb.in c.fi.de offi.deleg.Idem ſentit Ioan.And.in d.c.fi.de offi.deleg.Fely.in c.quia.V.de iud.Bal.in c.gratum.de offi.deleg.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Citatio nulla,an inducat perpetuationem iuriſdictionis.

1 SED ſtatim dubitatur,an citatio nulla inducat perpetuitatẽ iuriſdictionis & licèt Hoſt.in c.licèt vndique.de offi.deleg.dicat ꝙ ſic,& ſequitur Gomeſ.in rep.c.j.de conſt.in vj.cha.xl.ver.ſed aduertẽdũ.& iſtã videtur tenere Ant.de But.in c.venerabili.de offi.deleg.& Roma.in conſi.cccxxxv.

Contrarium tamen tenet Card.in c.venerabili.de offi.deleg.& in c.licèt.in v.q.de offi.deleg.& idem tenuit Hoſt.ſibi contrarius in c.olim.in prin.de excep.Archi.in c.non ita,ij.q.vj.Pe.de Anch.in d.c.olim.de excep.& idem Arch.in c.quamuis.de offi.deleg.in vj.& ibi gl.fin.& in c.cùm plures,de offi.deleg.in vj.quæ dicit quòd per pactum nullũ non perpetuatur iuriſdictio.Domin.in d.c.quamuis.& in d.ca.cùm plures.Philip.Franc.ibi & P.de Anch.Io.And.in addi.Spec.in ti.de libel.concep.in §.nunc dicamus.Abb.in c.gratum.& ibi Fel.de offi.delc.Imola in c,venerabili.in fi,de offi.deleg.& ibi Abb.Ang.in l.ſi quis poſtea.ff.de iudi.& iſtam opin.tenet Iaſ.dicens illam * communiter approbatam,in l.more.ff.de iuriſd.om.iud.Fel.in c.ex tenore.de reſ.in c.illud.de præſcri.Roma.in conſi.ccccxxxij.& idem tenuit Curt.in apoſtil.ad Pau.de Caſt.in l.more.ff.de iuriſd.om.iudi.

Tenendo iſtam partem,quæ videtur eſſe * magis communis,

2 Primò Limita,quando citatus aliundè habuit plenam notitiã,quia tunc inualiditas citationis non nocet,Roma.in conſi.ccccx.Fel.in cap.gratum.de offi.delega.

3 Secundò Limita,ſi poſt citationem inualidam ſit ſecuta comparitio partis,quia tunc perpetuatur iuriſdictio,Fel.in d.c.gratum.ver.ij.not.de offi.delega.

4 Amplia iſtam ſecundam partem,vt procedat,etiam ſi citatio ab initio ſit valida,ſed poſtmodum fuit circumducta,Pur.in l.more.nu.114.ff.de iuriſd.om.iudi.Afflict.ſuper Conſti.in tit.de exord.& præpara.iudicio.nu.4.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Relationi nuncij an ſtetur ſuper reſponſione facta per citatum.

1 DVbitant Doct.ſi nuncius referat citaſſe aliquem, & citatũ ſibi reſpondiſſe,ꝙ nolebat comparere, an ſtetur relationi nuncij ſuper reſponſione facta per citatum.& variæ fuerunt Doctorum ſententiæ, nam ꝙ nuncio non credatur, tenuit Io.And.in addit.ad Spe.in ti.de contuma.§.j.in addi.magna.in fi.in ver.circa ſecundum.Ant.de Bu.in c.cùm parati.verſ.ſed nunquid creditur.& ibi Imola.ver.an autem crederetur.de appel.Imola in cle.ſi ante.ver.in iiij.& vltimo,de dolo,& contuma.Io.de Ana.in c.ad petitionem.ver.item adde prædictis.de accuſ.Pau.de Caſt.conſi.clxv.in ij.parte.& in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quãdo iudex.Corn.conſi.lxxix.nu.7.vol.iij.Iaſ.in §.& ſi quidem.in l.properandum.C.de iud.Bertran.qui dicit iſtam * communem.conſi.clxiiij.ver.item quia.vol.iij.in nouis.Milleus in practica criminali.ver.nuncius ſi refert.

Contrarium tenet Imola.in l.ſi finita.§.ſi plures.ver.ſed tu adde.ff.de dam.infect.& in l.ex conſenſu.§.fi.ver.circa primum.ff.de appella.Card.in clem.ſi ante.in viij.q.de dolo,& contuma.Phil.Fran.in c.cùm parati.ver.vltimo quæritur.& ibi Dec.nu.12.verſic.tertius,& vltimus caſus.de appel.& ibi Præpoſ.ver.ſed pone.nu.34.Imola in c.ad petitionem.nu.31.verſi.circa primam.& ibi Fel.de accuſ.Bar.in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quando iudex.Boer.deciſ.cclxxvij.Alciat.de præſump.in iij.regula.in xiiij.præſump.Tiraq.de retract.lignag.§.viij.in gl.ix.nu.17.

2 Abb.verò in d.c.cùm parati.de appel.dicit ꝙ talis relatio nuncij facit præſumptionem,ita ꝙ iuncta cum non comparitione, probat eius contumaciam.Tiraq.etiam de retract.dicit ꝙ licèt non omnino credatur,tamen non adeò plena probatio requiritur.

3 Limita,quia nõ creditur nuncio aſſerenti ſe verberatum in citando,Corn.in conſi.lxxix.volu.iij.Pau.de Caſt.in conſi.clxv.vol.ij.Domi.in c.venerabilibus.§.ſecus.de ſent.excom.lib.vj.Hipp.in ſingu.dlx.Iaſ.in l.age.C.de tranſact.Ang.in §.quadrupli.verſi.an credatur.inſti.de act.Iaſo.in l.properandum.§.& ſi quidem.C.de iudic.Guido Papæ deciſ.dcxxviij.Bertrand.in conſi.ccxlix.vol.j.glo.conſue.Turonen.Alciat.in iij.regula præſump.in xiiij.præſumptio.nume.5.

De dilationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Dilatione pendente,officium iudicis conquieſcit.

1 COmmunis,& vulgaris eſt regula,ꝙ pendente dilatione,iudicis officium conquieſcit.l.ſiue pars.C.de dila.c.ſignificante.de appel.gl.in clemen.ſæpè.in verbo,poſt dationem.de verborum ſignificatio.Iaſo.in l.ij.verſiculo quinto.vbi plura iura ad hoc allegat.ff.de re iudic.

2 Primò Amplia,etiam ſi iudex non detulerit appellationi,ſit tamen præfixit terminum appellanti, tamen pendente termino procedere nõ poteſt,vt not.Abb.in c.cùm cauſam.num.12.de re iud.& ibi Fel. verſi. ad illas duas limitationes.& Philippus Franc.in c.perſonas. ver.ſed dubitatur.de appel.Iaſ.conſi.xliiij.volum.iij.Alexand.in d. l. j.ff.de fer.in verſi.in glo.in verbo momenti.Franc.in c.ſignificante.de appella.

3 Secundò Amplia.nam dilatione pendente,proceſſus iudicis redditur ipſo iure nullus,gloſſ.in l.j.ff.de feriis. in verbo nullus eſſe. Bouer. in ſing.in verbo dilatio.cl.j.Iaſ.in l.ij.verſi.v.ff.de re iudica.Bal.in l.ſiue pars.C.de dilat,Franc. in c.ſignificante.de appella.

4 Tertiò Amplia,vt ſententia lata,pendente termino,adeò ſit ipſo iure nulla,vt conſenſu partium ratificari non poſſit, Bal. in l.pen.verſi. & illud,quod dico.C.de arb.ſequitur Iaſ.in d.conſi.xliiij.vol.iij.& in l. ij.verſi.ij.adde.ff.de re iud.

5 Primò Limita niſi factum iudicis,pendente dilatione non præiudicaret dilationi datæ,nec illi contradiceret.Bart.in l.generaliter. §. his de præſentibus. in fi.C.de reb.cred.& in l.fi.ver.tu,tene.ff.de fer.& in l. ij.in fi.verſi.& iſta vera.ff.de re iud. & in l. ſiue pars. verſi. oppono ad primum.C.de dilat.Aret.in c.cùm veniſſent.in vj. not. vbi ſublimitat, de teſt.qui licèt poſſit procedere ſuper actu compatibili,non tamen tenetur hoc facere ſi non vult,Soc.in regula xciij.in j.& xvj. limitat. Natta in clemen ſæpe.in iij.fall.de verb.ſignifi.Rota,in nou. deciſ. cxxviij. verſi.nam termini expectatio.Lap.alleg.lxxxij. verſi. dic quòd dicebatur.Franc.in d.c.ſignificante.in x.limitatione.de appella. Anto.de But. in c.ij.verſi.fallit quando.de dilat.Abb.in d.c.ſignificante.ver.nunquid autem poſſit.de appel.Bal.in d.l.ſiue pars.verſi.vel niſi.C.de dilat.Iaſ.in l.ij.verſi.limita primo.ff.de re iud.Ang.Aret.in §.ſi minus.num.11.inſti. de act.Soc.in l.ſi quis heres ita.in ij.not.ff.de acqui. hered. ſentit Inno. in c.ſignificante.in verſi.& hæc eſt ratio.& ibi Anto.de Butr. verſi. fallit ſecundo.de appell.Bald. in l.quandiu.l. vltima. ff. de acquir. hered. verſ.in eadem gloſ.& ibi Imola.verſi.item adde. Alexand.in l. ij. verſi. ſucceſſiue quæſiuit Bartolus.ff.de re iudi.Imola in c. ſignificante,verſi. fallit v.de appella.Bellam.deciſ.ſexcenteſima vigeſimaſecunda, verſi. iij.quia.

6 Et propterea dicitur quòd ſuper diuerſo ab eo,ſuper quo eſt data dilatio procedi poteſt,Roma.in l.quandiu l.vltima.nume.4.ff.de acqui. hered. vbi ſublimitat Iaſ. in rubrica.in princ.C.de ſucceſſ.edict.& fuit dictum Bald.in d.l.quandiu.verſi.in eadem gl.de acquir.hered.

7 Secundò Limita,quando cauſa dilationis eſt finita, quia dato quòd non prætcrierit tempus primæ dilationis,tamen iudex poteſt procedere,Bart.in l.ij.ff.de re iud.verſi.& iſta vera.& in l.à filia.§.alumno.ff.ad Trebell.& in l.ſi quis heres.ff.de acqui.hered.& ibi Baldus,Bart.in cõſ. clxiiij.incip.proceſſus,& ſententia. Socin.in d.regula.xciij. in ij. & xv. fallen.Franc.in cap.ſignificante.in quarta limitatione. de appel. Ange. Aret.in §.ſi minus.num.11.inſti.de act.Bald.in l.fi.in quarta quæſtione. ff.de fer.Ioã.And.ſuper rubrica.de conceſſ.præb.Natta in dict.clem. ſæpe,in princ.in prima limitatione.Iaſ.in l.ij..ff.de re iud.Alexand.in l.ij. verſi.ſucceſſiuè quæſiuit Bart.ff.eod.Imola in dict.c.ſignificante. verſ. fallit vltimo.de appel.Rom.in l.quandiu.l.vltima.verſi& hæc vera. ff. de acqui.hered.& ibi Aretinus num.5.

8 Quod procedit etiam in dilatione legali,vt per glo.pen.in fi.in c.fi. de conſuet.in vj.Bal.in l.fi.verſi.quod eſt dictum.C.qui admitt.

Contrarium ſentit Ioannes And.in tit.de dilat.in §. j.verſi.probatoria.vbi tenet quòd ceſſante cauſa dilationis,non ceſſat dilatio ipſo iure,ſed iudex debet illam reuocare.

9 Tertiò Limita quando dilatio fuit reuocata per iudicem, quia reuocata dilatione,iudicis officium non conquieſcit,etiam pendente termino dilationis,vt not.glo.in d.l.ſiue pars.in verbo curricula. Anto.de But.in c.ſignificante.verſ.fallit iij.de appel. Socinus in regula xciij.in iij.& xviij.limitat. Franc.in c.ſignificante.verſi.limita tamen. Bal.in l. quandiu.l.vltima.ff.de acquir.hered.verſi.in eadem glo.Aretinus in §. ſi minus.num.11.inſt.de act.Caſſad.deciſ.ix.de appell.num.1.Cyn.in l. ſiue pars.in ij.not.C.de dilat.Aretinus in l.quandiu.numero 5.ff.de acquir.heredita.Bald.in c.ij.nu.7.de dilat.

10 Primò Declara,quia tunc iudex poteſt reuocare dilationem,quando dilatio non fuit data de conſenſu partium,ſed ſi de conſenſu partium dilatio data fuiſſet,tunc iudex abſque conſenſu partium ſine cauſa illam reuocare non poſſet,Ant.de But.in ca.ſignificante.verſ.fallit iij. de appellatio.& ibi Franc.verſi.limita tamen.Aret.in d.l.quandiu.nu.5.ff.de acqui.hered.

11 Secũdò Declara,quia ſi dilatio fuiſſet data abſque cauſæ cognitione, iudex eam etiam ſine cauſæ cognitione poteſt reuocare,Bald.in l.ſi pacto,quo pœnam.in princ.C.de pactis.Franc.poſt Abb.in c. ſignificante.verſ.limita tamen.de appell.

12 Quartò Limita niſi ex cauſa ſuſpicionis, quæ dilationem non expectat,aliquid innouetur pendente dilatione,vt eſt tex.in l.quæſitum.iuncta glo.ij.ff.de pignor.dicit Baldus in l.ſiue pars.in ij.not.C. de dilat. & ibi Cyn.etiam in ij.not.Socin.in regula xciij.in iiij.& xix.fallent.Inno. in cap.ſignificante.de appell.& ibi Anto.de Butr.verſi.fallit ij.Franc.in c.ſignificante.in vij.limit.Georg.Natta in clem.ſæpe.in princ.in iiij.limita.Imola in l.ſi quis inſtituatur.verſi.nota ex verſi.& interim. ff. de hered.inſti.Rom.ſing.dclxxj.inci.licèt iudex.Hippo.in §.examinanda. num.30.in practica criminali, vbi dicit quòd quando dubitatur de tumultu,iudex poteſt executionem ſententię capitalis dilatione pendente facere,Iaſon in l.ij.in quinta limitatione.ff.de re iud.Bal.in l. Ariſto, §.ſi maior.ff.de iur.deliber.Imola in d.c.ſignificante.verſicul. item fallit iij.de appel.

13 Quintò Limita,nam procedi poteſt per iudicem etiam pendente dilatione in fauorem illius,cui data eſt dilatio, Bald.in l.quod fauore,in princ.verſi.iij.exẽplificatur.ff.de Carb. edicto.Soc.in regula xciij.in v. fall.de appel.Imola.in l.ſi quis inſtituatur. ver. nota ex ver.& interim. ff.de hered.inſt.Alexander in l. ij. verſi. aliam limitationem. & ibi Iaſ. verſ.limita.iij.ff.de re iud.

Et propterea ille,qui petit dilationem, poteſt comparare acta facere,& procedere in iudicio, etiam pendente dilatione:Franc.in d.c.ſignificante.in vj.limit.de appell.

14 Sextò Limita,niſi pendente dilatione altera pars attentaret,quia etiã dilatione pendente poteſt inſtari pro reuocatione dictorum actorum, Innocen.in c.ſignificante.verſi.& hæc eſt ratio.de appellat.Soc.in d.regula,quæ.in vj.fall.Abb.in c.ſignificante,verſi.idem dixi aliquid.de appel.& Imola ibi verſi.item fallit.iij.Franc.ibi in viij.limitatione.

15 Septimò Limita, niſi iudex procederet pendente dilatione de conſenſu partium,Anto.de But.in c.inſinuante.verſ.fallit j.de appella,Soc. in reg.quæ.in vij.fall.Rom.in l.ij.num.55.verſi.vltimo fallit.ff.de re iud. Natta in clem.ſæpe.in princ.verſi.vij.fallit. Franc. in c.ſigni.in ij. limit. de appell.

16 Vel quando is,qui habuit dilationem,renunciaret ei,Aret.in l.quandiu.l.vltima,nu.5.ff.de acquir.hered.

17 Octauò Limita niſi pro tuitione dilationis iudex procederet, quia hoc ſibi licet,etiam pendente dilatione,Bald.in l.ſi quis ſeruo.verſ.ego dico.C.de furt.& ſeru.corrup.Soci.in dict.reg.xciij.in viij.fallen.Natta in clem.ſæpe.in prin.verſi.tu adde octauò.de verb.ſign. Franc.in c.ſignificante.verſ.iij.limita.de appell.

18 Nonò Limita quando committitur aliquid expediendum,pendente dilatione,Ant.de Butr.in c.inſinuante.verſ.fallit.iiij.de appell. Soci.in d. reg.xciij.in ix.limit.Imola in d.c ſignificante. verſi. fallit.iiij.de appell.

19 Decimò Limita,quando is,qui procedit,pendente dilatione,probabiliter dilationem ipſam ignorat, Socin.in d. regula xciij. in x. limita.ex mente Spec.in tit.de appell.in §.nouiſſime. verſic. duodecimus quia.

20 Vndecimò Limita,quando ratione confeſſionis factæ à parte in iudicio,vel aliàs ſuper notorio, iudex procederet, nam tunc procedere poteſt,etiam pendente dilatione,ex mente Specul.in tit.de appell.in §. nouiſſimè.verſ.xiij.quia.

21 Duodecimo Limita quando dilatio data, fuit nulliter data, quia pendente dilatione nulliter data,iudicis officium non conquieſcit.l.cũ pater.§.curatoris.& ibi glo.in verbo,quanquàm etiam Bart. not. ff. de leg.ij &ibi Bal.& ibi Paul.de Caſt.& Imola.Soc.in d.regu.xciij.in xij.limitat.Iaſ.in l.ij.ver.iiij.limita.ff.de re iud.Frãc.in d.c.ſign.in ix.fallẽ.Ro. in l.quandiu.l. vltima.verſi.item &iij.ff.de acqui.hered.Aret.nu.5.ibi.

22 Decimotertio Limita, quando dilatio data eſſet inutilis ad cauſam expediendam, quia tunc,illa non expectata,poteſt Iudex in cauſa procedere,Soci.in d.reg.xciij.in xvij.limit. Natta in cle.ſæpe.in princ.verſ. ij.fallit.de verb.ſign.

23 Decimoquartò Limita,quando conſtat, dilationem petitam, fuiſſe calumnioſè petitam,quia tunc pendente dilatione poteſt iudex procedere,Soci in d.reg.xciij.in xiij.limit.

24 Decimoquintò Limita,non pendente dilatione, poteſt dari alia dilatio,quæ incipiat finita prima dilatione,Bar.in l.quãdiu.l.vltima .ver. quæro quomodo ſtatuitur hic terminus.ff.de acquir.hered. & ibi Ang. verſi. quia imò & ſi vna. & ibi Imola verſi. & ex hoc nota.& ibi Aret. num.5.Abb.in c.ſignificante.verſicu.nunquid autem poſſit. de appell. Soci.in reg.xciij.in xiiij.limitat.Bouer.in ſing.ſuo in verbo dilatio.Iaſ. in l.ij.verſ.hinc infert Bar.ff.de re iud.& fuit de mente gl.in verbo poſtdationem.in clem.ſæpe.de verb.ſignifi.

25 Declara vt per Abb.in d.ca.ſignificante.in loco præallegato. & per Iaſ.in rub.de ſucceſſ.edict.videlicet vt hoc non procedat quando ſecundus actus dependet à primo,ſed tantummodò quando actus ſunt omnino diuerſi.

26 Quod maximè procedit quando diuerſis perſonis aſſignantur diuerſæ dilationes vna poſt finem alterius. vt ponit Bal.in l. fi. verſ. quæro quid eſt dictum.C.qui admit.

27 Decimoſextò Limita in Fiſco,cuius fauore compellitur debitor debitoris ſui pendẽte dilatione ſoluere.l.j.C.de condict.ex l.ponit Natta in cle.ſæpe.in prin.verſ.v.fallit.de verbo.ſign.

28 Decimoſeptimò Limita,nam pendente termino iuris, vel hominis ad recipiendos apoſtolos, valet proceſſus factus per iudicem, vt dicit Rota in nouis deciſ.cxxviij. & in antiq. deciſ. cccevj. Bellam. deciſ. dcxxij. qui declarat qualiter procedat dicta concluſio. Natta in clem. ſæpe.in princ.in ſexta limitat.

29 Decimooctauò Limita, nam pendente termino dato ad ſoluendum condemnatis ciuiliter, vel criminaliter, capi poſſunt vt caueant de ſoluendo adueniente termino, Angel.in l.ſi debitori.ff.de iudi. Iaſ.in l. ij. in fi. verbis.ff.de re iud.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Prorogatio dicitur durante primo tempore.

1 DICIT tex.in l.ſed & ſi manente .ff. de preca. quòd durante primo tempore, dicitur prorogatio.& ibi Alber.in verſ. prædicta vera glo.in l.iiij.in prin.c.in verbo protellare. ff. de dam.inf.& Bar.ibi verſi.quæro de queſtione.& ibi Ang. verſ.in textu.ibi renouare. & Rom.in verſ.nota ibi, vel renouare. & Cum.verſ.item nota differentiam.& Imola ibi verſi.nota quòd aliud. Specul.in tit.de iud.deleg .§. excipi poteſt verſi.itē quòd iuriſdictio ad tempus.Anto.de But.in c.præterea.verſi.quæro an iudex.de dilat.Fely. in c.de cauſis.verſi.dicunt hic Docto.de offi.deleg.Specul.in tit. de dilat.§.nunc videmus verſi.& ſunt hæc in argumentum. Saly.in authen ſi tamen.in fi.verſi.quæro vlterius.C.de tempo.appell.Ang.in l.fi.verſ. in glo.forſitan,ff.de feriis, & ibi Paul.de Caſt. verſi.ſed vtrum iudex, Lanfranc.in c.quoniam contra,in verb.dilationes. verſi. finaliter vnū non omitto.de prob.Dec.in c.perſonas.verſ.vlterius in terminis,de appel.Bald.in l.ſi à te C.pe pact.inter emp.& vend. verſ. aut reprobat aliquid.& in ca.Quintauallis.num.27.verſ.ſed an finito. de iureiur. & in conſi.lj.verſ.item iſta tria.vol.v.Rota deciſ.cccxxxj.verſi. x.& vltimo, in nou.Abb.in c.de cauſis.num.7.verſi.& aduerte, quia iſta prorogatio.de offi.deleg.Bald.in c.fi.num. 32. verſi. vt vnū ſcias.de conſuetud. Bald.in repet. l.Emilius.in v.not.ff.de minor.Boer.deciſ. ccxciiij. Lanfranc.in tract.de arbit.verſi.prorogatio.Purpur.in l.lecta.nume. 55. & ſeq.ff.ſi cert.pet.Paul.de Caſt.in l.j.C.de dilat. verſic. item iudex. Rebuff.in tit.de proroga.dilat.in verbo renouari.Alex.conſi.lxxv.nu. 4. verſi.pro hoc facit.volum.ij.Maria.in ca.ſignificaſti.verſi. quo ad primum articulum.de for.compe.Tiraqu.de retract.conuentio.§.j.in glo. vij.num.24.

2 Primò amplia, vt etiam vltimo temporis momento fieri poſſit prorogatio,& habet effectum prorogationis.Bald.in cap.de cauſis. num. 6.verſi.quid ſi prorogatio fit.& ibi Fel. in verſi. ſecunda declaratio ſit. & Dec.verſi.prædicta concluſio.de offi.deleg.Barbat.in c.j.& ix.num. 57.verſ.ſed pone.de offi.deleg.Tiraquel.de retract.conuentio.§.primo in glo.vij.num.41.

3 Quod limitat Bald.in l.ſi à te. C.de pact.in.emp.& vendi. ſi modò actus perfici poterat in dicto vltimo temporis momento, ſecus ſi in dicto tempore perfici non potuiſſet.cum qua limitatione tranſit Fely.& Dec. in locis proximè allegatis.Tira.de tra.in loco ſuprà allegato nū. 42.verſi.verū ne erres.& idem quod dicit Bal.in d.l.ſi à te.voluit Bart. in l.cum ſtipulatus ſim à Proculo.verſi.item facit,de verbor.oblig.

4 Secundò Amplia, vt prorogatio ſimpliciter facta durante termino, cenſeatur facta cum eiſdem qualitatibus & conditionibus, quibus erat factus primus actus.l.ſed & ſi manente.ff.de precar.l.Labeo.§.hæc autem.ff.de arbit.Barto.in l.j.§.& poſt operis. verſ.ſed in bannum. ff.de oper.nou.nunc.Hoſt.in cap.præterea.el ij.in fi.verſi.quid ſi is, cui quis condemnatus eſt.de appel.& ibi Inn.ver.item ſi adueniente. Paul. de Caſtr.in l.j.§.& poſt operis.verſi.ſuper eo.& not.Bart.& ibi Alex.in v. not. ff. de nou.op.nunc.Bald.in c.venerabilem. verſi.pone prælatus. de elect.Dec.in c.præterea.verſi.ſi tamen debitor.de appel.Alex.in l.cū ſtipulatus ſim mihi à Proculo.ver.in gl.in ver.perficere de ver.ob.Bal.in l.ſi cōſtāte.ver.ſed pone.C.de donat.ante nup.Imola cōſ.xj.ver.& licet terminum.Cæpola conſi.viij.verſi.præterea hoc etiam probatur. Fel.in c.j.verſi.ſolutio ſi actum conſideras.de iud.Pariſ.conſ.xliij.num. . .verſ. quod quidem.vol.j.Lanfranc.in trac.de arbit.ver.prorogatio. Claud. in l.j.§.& poſt operis.ver. & dum Bar. ff. de op.nou.nunc. Boer. deciſ. cclxxxiiij.num.9.Soc.in l.lecta.in viij.not.ff.ſi cert.pet.Curt.Iu.con.j.in ver.ij. ponderandum eſt.Curt.ſen.conſi.lvij.num.42.ver.quia eſt eiuſdem naturæ.Dec.conſ. cccxciiij. verſ.ſed prædictis, & ſimilibus. Mar. in ca.ſignificaſti.ver.aſſumo nunc ſeptimū articulū. de for.comp. Rebuff.in concord.in tit.de prorog.dilat. in verbo.ij.infertur.

5 Primò amplia, iſtam ampliationem ſiue fuerit facta prorogatio incontinenti, ſiue ex interuallo.Reb.in concord.in tit.de prorog.dilatio. ver.ſiue fuerit facta.

6 Secundò Amplia idem eſſe in renouatione.Bal.in l.ſi cōſtante. ver. ſed pone.C.de donat.ante nupt.& in l.etiam.in fi.verſi.extra quæro.C. de iur.dot.Pau. de Caſt.in l.cum plures.in §.legem.ff.locat.ver. in text. ibi, quoddam.Bal.in l. legē.verſi.ſed quid in contractu. C. locat.Bart. in l.ſi mihi ac Titio.verſi.vnde tunc crederem. ff. de verb.oblig. Bald. in lege j. verſicul.ſed quid ſi dominus. C. quando non petent.part. Alex. in conſi.cv. ver. quia reſpondeo. volumine quarto & conſilio ij.verſi.& licet noua conceſſio.vol.v.& conſ.lvij.in fi.ver.quid cum tractemus, vol.iiij.Dec.conſi.ccccvij.nu. 8.ver.confirmatur iſta cōcluſio. & conſi.ccccl x.nu.16.ver.& hoc idem comprobatur.Cur.Iun.conſi.j. verſi.ij.ponderandum eſt.

7 Tertiò Amplia, vt procedat etiam in tacita renouatione, vt per Rui. conſi.lxxviij.nu.4.ver.iſtis caſibus,& ver.nō obſtat.vol.j.Alcia.de præſump.in ij.reg.in xvij.præſump.

8 Quartò Amplia, vt hoc procedat etiam in materia pœnali, vt tradit gl.in l.Æmilius.in verb.reſtitutum.ff.de minor.Bal.in l.acceptam mutuo.in vij.q.C.de vſur.Barto.in l.j.§.& poſt, verſicu.ſed ſi bannum.ff. de ope.noui nunciatio.Alex.in l.j.& poſt operis.ver.& in quantū Bar. ff.de op.no.nū.Bal.in l.j.in x.q.C.de his, quæ pœ.nom.Pau.de Caſt.in l.cum ſtipulatus ſim mihi à Proculo.ver.ſed hic quæro.ff.de ver.ob.& alij.& Alex.ver.in gl.in fi.verbo perficere.Calcan.conſi.lxxix.ver.& ſi conſentire debeant. Cæpolla conſi.criminali viij.verſi.præterea hoc etiam probatur, Pau.de Caſt.in l.inſulam.§.j.verſi. quod no.pro eo.ff. locat.Bal.in c.præterea.ver.ſi protegatur terminus.de appel.Fran.in c. cū ex eo.verſi.vltimò nota.de elect.in vj.Boer.deciſ.cclxxxiiij.num.9. & nu.14.Tiraq.de retract. cōuen.§.j.in gl.vij.nu.27.ver.ex quo fit.

Contrarium Bal.in l.item quæritur.§.qui impleto.in ij.quæſt.verſ. iuxta hoc quæro.ff.loca.Alber.in l.ſed & ſi manente.nu. 1.ver.& prædicta vera.ff.de preca.Hipp.ſing.ccc.Dec.Tholo.clxxxj.Rui.conſi.lxj. nu.37.ver.tamen in hoc nouo compromiſſa. vol.v.Bero.q.100. nu.6. & ſeq.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.iiij.ff.de dam.infect.verſi.ſed quid ſi factum fuit, Rebuff.in concord.in titu.de prorog.dila.verſi.iiij.limitatur.Tiraquel.in l. boue.§.hoc ſermone. numero 54.ff.de verb.ſigni.

Et pro iſta opi.facit, quòd dicitur infrà in limitatione iſtius ampliationis, ꝙ non cenſentur repetitæ qualitates odioſæ.

9 Tenendo primam opi.illam limita in alia ſubſequenti locatione, in qua pœna non cenſetur repetita.Bal.in l.cùm pater.§.pater certam. ver.iij.nota.ff.de leg.ij.& ibi Imola, ver.nota qui ſermo.

10 Quintò Amplia, vt etiam cenſuræ cenſeantur repetitæ in prorogatione.tex.eſt in l.lecta.verſ.dicebam.& ibi Pau.de Caſt.no.ff.ſi cer.pe. ver.in tex.ſed cum ſortis.& ibi Alex.in v.no.Alex.in d.l.j.§.& poſt operis.ver.tu ergo pro regula.ff.de ope.no.nunc.

11 Sextò Amplia, vt etiam iuramentum cēſeatur repetitum in prorogatione, vt per Bal.in c.cùm venerabilem.ver.pone prælatus.de elect.& ſentit Bar.in d.l.j.§.& poſt operis.ver.idem dico de iuramēto.de ope. no.nū.Card.in cle.j.§.nos itaque.ver.v.quæro.de iureiur.Bar.in l.cùm ſtipulatus ſim mihi à Proculo.ver.item ſi quid prorogaui.ff.de verbo. obl.Calca.conſi.lxxix.ver.& ſi conſentire debent.Iaſo.in d.l.j.§.poſt operis.ver.tu etiam pōdera.Fel.in c.j.ver.vtrum autem creditor.de iureiur.& in c.ij.ver.& ex iſta.de ſponſ.Dec. Tholoſ.clxxxj. Barb.cōſil. xxxj.verſi.& adhuc.vol.j.Boer.deciſ.cclxxxiiij.nume. . .Rebuff.in cōcord.in titu.de prorog.dilat.verſi.idem dicemus in iuramento, Curt. Iun.in l.lecta.nume.10.ver.circa ſecundam.quæſt.ff.ſi cer.pet.Pariſ.in conſil.xliij.numero 2.volu.j.vbi dicit hanc veriorem,& magis * communem.Dec.qui dicit communem in cap.de cauſis.numero –.de offi. deleg.& communem dicit Cagnol.in l.lecta.numero 101.ff.ſi certum petatur.& idem dicit Galleſ.in tract.de obliga.in forma Cam.nu.20.

Contrarium in iuramento voluit Dec.in c.de cauſis, verſi.ſed aduertendum eſt.de offi.deleg.Bal.cōſi.ccccxxxvj.vol.j.Iaſ.in l.lecta.ver. ij.principaliter.ff.ſi certum pet.& ibi Dec.nume. 14.ver.circa ſecundam quæſtionem.Card.in clemen.j.§.nos itaque.q.v.de iureiur.Hipp. in ſing.ccc.Soc.conſi.xcix. ver.ſuccedit aliquid diſcutiēdum.volu.iij. Rui.conſi.lxj.nu.37.ver.tamen in hoc nouo compromiſſo.vol.v.Bero. q.100.nu.6.& ſeq.Cotta in memor.in ver.iuramentum interpoſitum. Grat.in conſi.xv.nu.19.vol.j.

12 Declara, nam excuſatur à periurio, qui nō ſoluit in primo termino, vt per omnes ſuprà allegatos.& declarat Ant.de Bu.in c.quanto.in fi. de iureiur.verſi.vltimo videtur.vbi quādo ignorante debitore creditor remittit.de quo etiam per Rebuff.in concor.in ti.de prorog.dila. ver.idem dicimus in iuramento.Abb.in c.præterea.nu.4.ver.cadit hic vna.de appel.

13 Septimò Amplia, etiam quo ad excommunicationem, nam qui tenebatur ſoluere infrà decem dies ſub pœna excōmunicationis, ſi decem dies ſunt prorogati,& in tempore prorogato non ſoluit, incidit in excommmunicationem, Inn.in c.præterea.verſi.ſi autem Sempronius.de appel.& ibi Bal.ver.ſi prorogatur terminus.& Dec.ver.ſucceſſiuè Abb.Io.And.ver.quid ſi Sempronius.Ant.de Bu.ver.quia lata ſententia.Abb.ver.& cadit hic vna.Rebuff.in concor.in ti.de prorog.dila.ver.ideo ſi percipiatur.

Contrarium etiam in hoc tenet Collect.in d.cap.præterea.nume. 6.verſi.eo autem quod infert.& Henric.verſic.ſimiliter ſunt contrarij.

14 Et hoc non habet dubium, ſed dubium eſt, quia multi tenuerunt, ꝙ incidat in excommunicationē, etiamſi in primo termino extendentis nō ſoluit, vt tenet Hoſt.in c.præterea.ver.quid ſi is, cui quis condemnatur.de ap.& ibi Io.And.ver.quid ſi Sempronius.Ancha.nu.10.verſi.iij. quæro.Hēr.Boich.ver.ſi quæris, quando creditor.Rebuf.in cōcor.in ti. de prorog.dila.ver.ideo ſi præcipiatur.Boue.in verb.prorogatio.ſin.ij.

Contrarium Inn.in c.præterea.ver.ſi autem Sempronius.de appel.

Bat.

Bar.in l.i.§.& poſt operis.verſ.idem dico.ff.de ope.no.nun. Imo.ibi ver. extra glo.Bal.in d.c.prætereà.verſi. ſi prorogatur terminus. & ibi Deci. verſi.ſucceſſiuè.& Abb.verſic.& cadit hic vna.de appel.& ibi Collect. qui dicit ita * communiter teneri,in verſi.ſed ſi feratur.& ibi Fran.verſ. in gloſſ.j.& Imola verſi.ij.

35 Anto.de But.concordat in dict.c.prætereà.de appel.verſi.quæro lata ſententia.ſequitur Apoſtilla.ad deciſi.Tholoſa.clxxxj.vt prima opinio procedat ante factum,tanquam tutior, ſecunda opinio procedat poſt factum: quia etiam in cenſuris fit interpretatio in dubio in benigniorem partem.

16 Octauò Amplia, vt procedat etiam quo ad qualitates beneficij, de neceſſitate aliàs exprimendas, quæ tamen veniunt in prorogatione, etiam non facta expreſſione.Rota in nouis deciſ.cccxxxj.Bertac.in tracta.de Epiſcopo,in j.parte.ij.partis princip.in xxj.q.verſi.& ſcias ꝙ valet.Feli.in tracta.quando literæ Apoſtolicæ.verſi.limitatur quinto. Io. de Sylua in tracta.benefic.q.vj.verſi.fallit quintò. Pariſi.conſi.xlvij.nu. 28.verſi.prout etiam.volu.iiij.

Contrarium Bellamera deciſ.dcclij.Areti.in conſi.vij.

17 Primò Limita ſecundam ampliationem principalem vt cenſeantur repetitæ qualitates fauorabiles,non qualitates odioſæ.Bal.in l.ſi à te.C. de pact.inter emp.& vend.Fel.in c.de cauſis.verſi.primò limitabitis. de offi.deleg.& ibi Deci.verſi.tertiò,prædicta conclu.Corn.conſ.xcij.verſ. ex quo itaque.vol.ij.Tiraq.de retrac.conuen.§.j.in glo.vij.nu.40.verſi. nec tamen interim.

18 Et propterea iuramentum non cenſetur repetitũ in materia l.ſi quis maior.C.de tranſact.quæ eſt odioſa,vt dicit Grat.in conſi.15.nume.19. & ſeq.volu.j.

19 Secundò Limita, quando prima prorogatio à pari potentia procedit,ſecus verò quando non procederet à pari potentia.Lancel. Deci.in l.j.verſi.& inquantum Docto.de iudic.

20 Tertiò Limita quo ad ea,quæ ſcripturam requirunt,& propterea nõ cenſetur facta tacita relocatio per publicum inſtrumentum habẽs executionem paratam.Bal.in l.legem.in prin.verſi.ſecus ſi aliquid. C.loca. refert,& ſequitur Anto.de Canar.in tract.de execu.inſtru.q.xliiij.

21 Tertiò Amplia principaliter,nam actus factus tempore prorogato, cenſetur vnus:& idem actus cũ actu primi tẽporis. l.ſed & ſi manente. ff.de preca.Bal.in l.Æmilius.in v.not.verſ.ſed pone.ff.de minorib.Rota in nouis deciſ.cccxxxj.verſ.xx.& vlti.Bar.in l.iiij.ff.de dam.infect.verſ. aduerte ad verba.& ibi Ang.verſ.in tex.ibi,vel renouare.Cuma.in ver. item nota.Alber.in d.l.ſed & ſi manente.verſ.ſic ergo nota. Bald.in l.j. verſi.ſol.ſi actum.de iudic.& in l.meminiſſe.in vlti.q.ff.de offi.proconſ. & lega.Corne.conſi.xcij.nu.13.verſ.ex quo itaque.vol.ij. Deci.in conſi. ccccxcvij.verſ.& comprobatur iſta concluſio.Imola in c.fi.verſ.in ead. glo.in fi.de precar.Bal.in l.cum,qui.§.iudicare.verſi.in ead.glo.ff.de iuriſd.om.iudi.Marti.Lauden.in tract.de offi.prin.q.lxvij.Alber.de Roſa.in l.meminiſſe.nu.3.verſ.item nota ꝙ ſecundæ.ff.de offic.proconſ.& leg.Alex.in l.iiij.verſi.item inducitur.ff.de dam.infe. Rebuf.in concor. in tit.de proro.dila.ver.& ne infertur.Tiraq.de retra.conuen.§.j.in glo. vij.nu.30.verſ.& ſimile quoque eſt.Corne.conſi.ccxxxv.nu.9. verſi.vltimò quando aliqua diſpoſitio.volu.ij.Lancelo.Deci.in l.j.verſic.& inquantum Docto.ff.de iudic.

22 Contrarium in dilatione, vt quamuis nondum finita prorogetur,tamen cenſeatur noua dilatio,& propterea cauſa requiratur. Fulg.in l.fi. verſi.in glo.j.de fer.& ibi Alex.nu.13.verſi.item adde.Iaco.de S.Georg. ibi,verſi.aduertite etiam.

23 Sed ꝙ idem ſit in dilatione ꝙ in aliis,dicit Ang.in l.fi. verſ.forſan autem.ff.de fer.& ibi Pau.de Ca.verſ.ſed vtrum iudex.Spec.in tit.de dilat. §.nunc videamus.verſ.& ſunt hæc in arg.Iaſ.in l.fi.verſ.quintò no.limi. ff.de fer.& Pau.de Ca.in l.j.C.de dila.ver.item iudex. Cæpol.caute.xiij. Lanfran.in c.quoniam contra.in verbo,dilationes.verſ.finaliter vnum non omitto.de proba.Deci.in c.perſonas.nu.13.verſi.vlterius in terminis.de appel.Bru.in tract.de forma.verſ.item dubitatur.

24 Limita hanc ampliationem, vt procedat quo ad ipſos paciſcẽtes, & quo ad ea,quæ dependent ab eorũ voluntate,non autem in præiudiciũ tertij.aut quo ad ea,quæ ab eorum voluntate non dependent.Hoſti.Io. And.Ant.de But.Anch.& Henri.Boich,in d.c.prætereà.de appel.in locis proxi.alleg.Imola in l.j.§.& poſt operis.verſ.extra glo. ff.de ope.no. nun.Deci.in conſ.xciij.nu.2.& ſeq.Fel.in c.j.verſ.& tenendo hanc partem.de iureiu.Barba.conſ.xxxj.verſ.& adduco quod voluit.vol.j.Bald. in l.ſi cum Hermes.in prin.C.loca.verſ.vnde prorogatio.& in l.pe.verſ. per hoc dicit Dy.ff.de excu.tut.Boer.deci.cclxxxiiij.nu.14.Rebuf.in cõcord.in tit.de prorog.dila.verſ.ſecundò fallit. Caſt.in l.iiij.in prin.verſ. aduertendum tamen.ff.de dam.infe. Boer.in verbo,prorogatio.ſing.ij. Albe.in l.Labeo ait.nu.3.verſ.ſed contra hoc videtur.ff.de arbit.

25 Secundò Limita,ſi ad formam primi actus aliquid detrahatur,vel addatur,tunc enim dicitur nouus actus.Bal.in l.iiij.ff.de dam.infect.& ibi Alex.verſ.hoc tamen.Bal.in l.non dubium.in iij.oppoſi. verſi.intellige quando mutatur.C.de legib.& in l.obſeruare.§.proficiſci.in xix.q.ff.de offi.procon.& leg.Bal.in l.ſi à te.in prin.verſ.ſed quando vnus.C.de pa. inter emp.& ven.& in l.Titius filiis.verſi.eſt in tex.ibi, vna tutela.ff.de excu.tut.Ang.in l.quod dicitur.in §.miles.verſ.& eſt argumentum.ff.de mili.teſta.Domi.in c.hi,qui.verſ.& nota iſtam glo.Deci.in l.lecta.verſ. & hoc procedit.ff.ſi cer.pet.& in c.de cauſis.verſ.ſecundò prædicta concluſio.de offi.deleg.Corn.conſi.ccxxxv.verſ.notat tamen.vol.ij. Ab.in c.P.& G.nu.12.verſ.ſed aduerte,& nu.15.verſ.ſed prima opi. Feli.in d. c.de cauſis.verſ.ſecundò limita.de offic.deleg. & Boer.deciſ.cclxxxiiij. verſ.& pro hoc notanter.Cor.conſi.xcij.nu.13.ver.ex quo itaque.vo.ij. Bal.in conſi.ccccxxxvj.verſ.præterea ſi volumus videre.vol.j. Albe. in l.Labeo ait,ſi arbiter.& ibi Bal. verſ.nota,ꝙ prorogatio.Barba.in apoſtil.ad Bal.in c.j.§.inter pares.verſ.ſed pone compromiſſum.de le.Corrad.Bru.in tract.de forma.verſ.idem dubitatur. Maria.in c.cùm contingat.verſi.quod eſt verum.de foro compe.Bero.q.lxix.nu.3.

26 Amplia, quia ſola noua qualitas admixta ſecundæ diſpoſitioni operatur,vt à prima dicatur receſſum.Pariſ.in conſi.xliij.nu.11.vol.j.

27 Tertiò Limita,nam licet ſecundum iuris fictionem dicatur vnus, & idem actus:tamen ſecundum rei veritatem duo actus dicuntur. Bald.in c.j.verſ.ſolu.ſi actum.de iudic.Bal.conſi.ccccxxxvj.verſ.præterea ſi volumus videre.vol.j.& in c.de cauſis. verſi.quæro vtrum iſtud reuoco in dubium.de arbi.Deci.in d.c.de cauſis.verſi.tertiò limita.Alber.in l.Labeo ait,ſi arbiter.nu.3.verſ.& quia infrà.ff.de arbit. Boer. deciſ.cclxxxiiij.nu.2.Soci.conſi.xcix.verſi.quinimò fortius.vol.iij. Tiraq.de retrac. conuen.§.j.in glo.vij.nu.40.verſi.nec interim.

Contrarium ꝙ etiam re vera ſit vnus actus, voluit Bald.in c.j.§.inter pares.verſ.ſed pone compromiſſum.de leg.Corrad.

28 Quartò Limita,ſi modò verba ſonant in prorogationem, ſecus verò ſi ſonant in nouam diſpoſitionem. Bart.in l.iiij.verſ.aduerte ad verba.ff.de dam.infe.Boer.deciſ.lxxx.nu.12.

29 Quintò Limita,ſi modò in prorogatione interueniat eadem ſolennitas,quæ tanquàm neceſſaria adhibita fuit in prima diſpoſitione. Bal. in l.Labeo.ff.de arbit.in prima lectu.verſ.nota,ꝙ non valet.& in addit. verſi.& ſic ſolennitas.Brunus in tracta.de forma. verſi.item dubitatur. Oldra.conſi.cxxij.verſi.ſi verò prorogatio.Feli.in c.de cauſis.verſicu.& contra Oldrad.de offic.deleg.

30 Sextò Limita,niſi actus prorogatus veniat ad perimendum primum actum.Maria.in c.cùm contingat.verſ.quod eſt verum.de fo.compe.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Prorogatio non dicitur finito tempore.

1 SEquitur alia concluſio, ꝙ finito tempore non dicitur prorogatio.l.ſed & ſi manente.ff.de preca.& ibi Albe.verſ.prædicta vera.gloſ.in l.iiij.in verbo,protelare.& in verbo renouare.ff.de dam.infe. Bar.ibi,verſi.quæro de quæſtione.Ange.verſ.in tex.ibi,renouare.& ibi Imola verſi.nota aliud.Rom.verſ.nota ibi, vel renouare.Cuma.verſi.item nota differentiam.Spec.in titu.de iudi.deleg.§.excipi poteſt.verſi.item quòd iuriſdictio ad tempus.Bald. in c.fi.nu.32.verſ.& verum.de conſuetu.& in repeti.l.Æmilius.in v.notab.ff.de mino.& conſi.ccccxxij.& ſeq.vol.v.Sali.in auth.ſi tamen.in fi. verſ.quæritur vlterius.C.de temp.ap.Pau.de Caſt.in l.fi.verſ.ſed vtrum iudex.ff.de pœ.Bal.in l.ſi à te.C.de pact.inter emp.& ven.& in c.Quintauallis.nu.29.verſi.ſed an finito.de iureiu.& conſi.cccxlv.verſic.ſed in noſtro propoſito.vol.v.Cuma.conſi.lxxiiij.verſ.illa enim inueſtigatio. Lanfran.in c.quoniam contra.in verbo,dilationes.verſ.finaliter vnum non omitto.de proba.Deci.in c.perſonas. verſi.vlterius in terminis.de app.Boer.deciſ.cclxxxiiij.nu.8.& 9.Pau.de Ca.in l.j.ver.item iudex.C. de dila.Ang.conſ.ccxxj.Mari.in c.ſignificaſti. verſ.quo ad primum arti. de fo.comp.Rebu.in concor.in tit.de proro.dilat.in verbo,prorogatio.

2 Primò Amplia,vt non poſſit fieri prorogatio per illa verba, Prorogamus à die finiti compromiſſi.Bal.in c.de cauſis. verſi.pone ꝙ erat.de offic.deleg.& ibi Feli.verſi.quarta declaratio.Barba.in c.P.& G.nu.87. verſi.pone.de offic.deleg.

Contrarium ſumitur ex his, quæ ponuntur in prima limitatione, quando dicitur de partium prorogatione.

3 Secundò Amplia,in arbitro prorogante compromiſſum poſt tertermini lapſum.Ang.conſi.ccxxxj.Cuma.in dicta l.iiij. verſ.quod quotidiè contingit.ff.de dam.infe.Alberi.in dicta l.ſed & ſi manente. verſi. item iuriſdictio prorogat.ff.de precar.

4 Tertiò Amplia,nam ſi tempore dati reſcripti,in quo tribuitur facultas prorogandi inſtantiam, quæ non eſſet lapſa, ſi tamen lapſa ſit tempore prorogationis,prorogatio non tenet.Ripa in ca.eam te.verſi.ſolùm inſtabo.de reſcrip.

5 Primò Limita in iudice prorogante poſt finitũ tempus,quia licèt nõ valeat diſpoſitio in vim prorogationis, valet in vim nouæ conceſſionis.Bal.in l.j,verſ.quæro poſt lapſum.C.de temp.app.Deci.conſi.ccccxliij.in fi.verſi.quo ad vltimum.Corſet.in ſing.ſuo,in verbo,prorogatio dilationis.alleg.Barba.in rubrica de dila.Maria.iunior conſi.xxxix. verſi.præterea & ij.vol.j.Ro.in l.iiij. verſic.iſtam partem videtur tenere,& Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.iiij.ff.de dam.infe. Natta in cle.ſæpe.

verſ.& hanc partem.de verb.ſignifi. Imola in l.Titio centum.ff.de leg. ij.verſ.item nota.Deci.in c.de cauſis.verſ.vltimò nota.de offi.dele. Areti.in l.cùm ſtipulatus. verſ.præterea dato.de verb.oblig. Contard.in repeti.l.diffamari.ver.in quibus.nu.99.& ſeq.vbi declarat.C.de inge.manumiſſ.Boer.deciſ.cclxxiij.nu.19.Rebuff.in concord.in tit.de proroga.dila.in verbo,renouari.

6 Et idem eſt in prorogatione partium, quæ facta poſt finitũ tempus, ſi non valet in vim prorogationis,valet in vim nouæ dilationis.Imola in l.iiij.verſ.an autem ſi tunc.ff.de dam.infect. Alex.ibi, verſi.illud facit ad quæſtionem.Natta in cle.ſæpe,verſi.& hanc partem.de verb.ſignifi. & Alex.in apoſtil.ad Bar.in dicta l.iiij. Soci.conſi.xcix.volu.iij. Maria. iunior conſi.xcix.vol.j.Boer.deciſ.cclxxxiij.nu.19.

7 Contrarium in iudice prorogante poſt finitum tempus, tenet Spec. in tit.de dilatio.§.nunc videamus.verſ.& ſunt hęc in argu. Ant.de But. in c.præterea.verſi.quæro an iudex.de dilatio. Ange.in l.fi. verſi.in glo. forſitan,ff.de fer.& ibi Pau.de Caſt.verſi.ſed vtrum iudex.& in l.j.verſ. & ſunt hæc in argumen.C.de dila.Barba.in c.P.& G.nu.58. verſi.quòd ſi iudex.de offi.deleg.Tiraq.de retract.conuentio.§.j.in glo.vij.nu.24.

8 Contrarium in partibus prorogantibus, voluit Bald.in c.de cauſis. verſi.pone quòd erat.de offi.deleg.Feli.ibi,verſi.quarta declaratio.Barba.in dicto c.P.& G.nu.57.verſi.ſed pone.de offi.deleg.

9 Secundò Limita,quia ſaltem impropriè poteſt dici prorogatio finito tempore.Spec.in tit.de dilatio.§.nunc videamus. verſic. & ſunt hæc. Boer.deciſ.cclxxxiiij.nu.12.Tiraq.de retract.conuentio. in §.j.in gloſſ. vij.nu.24.Contard.in repeti.l.diffamari.verſicu.in quibus.nu.98. C.de ingenu.& manumiſſ.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Prorogatio non poteſt fieri ad maius tempus in primo termino comprehenſum.

1 DICVNT Doctores, quòd prorogatio non poteſt fieri ad maius tempus in primo termino comprehenſum,ſed debet fieri ad tantundem temporis,vel ad minus.Bal.conſi.cj. verſi.venio ad quintum.vol.iij.& in c.fi.de conſuetu,verſi. vnde quælibet prorogatio.& verſi.& aduertendum.Cæpol.in l.ſi fugitiui.verſi.pro hoc facit optimè.C.de ſer.fugiti. Franc.in c.tua nobis.de appella.verſi.& hæc faciunt ad quæſtionem.Feli.in c.de cauſis.de offic. deleg.verſi.ſecundò limita. Hippoly.in ſing.lij.Marianus iunior in conſi.lxiij.nu.6.verſi.facit quia.vol.ij. Afflict,in c.j.quib.mod.feud.conſtitui poteſt.

2 Et dicit Cuma.in l.iiij.ff.de dam.infect.verſic.item notat.quòd maius tempus eſt protelatio, ſed ad idem tempus vel tantundem, eſt renouatio.

Contrarium ſentit Alexan.conſi.lxx.& ſequen.volu.ij.verſicu.non omitto tamen.

De Minoribus.

CONCLVSIO PRIMA.

ARGVMENTVM.

Minori an concedenda reſtitutio ſit,ſine alia læſionis probatione.

1 DIVERSITAS opinionum verſatur inter Doctores in illa quæſtione, an ſi minor aſſerat omiſiſſe probationes,& propterea petat reſtitutionem in integrum,habeat probare ſe habere probationes,quæ poſſunt ius ſuum fundare, an verò ſine alia probatione reſtituatur.& Bar.in l.nam & poſtea.§.ſi minor.ff. de iureiur.tenet quòd non reſtituatur,niſi doceat de probatione,quam aſſerit omiſiſſe,& de tali per quam ius ipſius minoris fundetur.idem tenet Bal.verſi.extrà nota.& idem Ang.in verſi.in gloſſ.in verbo,captus. idem tenet ibi Sali.verſi.& ex iſta gloſſ.colligitur. Roma.& Imola in c. auditis.in primo notab.de reſti.in integ. Alber.in l.minor xxv.annis,ſi omiſſam.ff.de minorib.Boer.deciſ.lxxix.

2 Contrarium ſentit Specu.in titu.de reſtitu.in integ.in §.j.verſicu.illud præmittendum non eſt.vbi tenet quòd ex ſola partis,vel ſui procuratoris allegatione, quòd omiſſæ ſint probationes, reſtituatur minor, vel eccleſia.& idem ſentit idem Specu.in dicto §.j. in principio illius §. idem Anto.de Butrio in c.auditis.de reſtit.in integ.& ibi Abb. in octano notab.& in c.ſciſcitata.in ſecundo notab.eod.tit.Aret.in conſi.lxvj. & in dicto §.ſi minor.Iaſ.in dicto §.ſi minor.Apoſtil, ad deciſ.Tholoſa. liij.Deciſi.Neapo.cix.in nouis.

3 Concorda vt dicetur infrà in tertia concluſione huius titu. ſub nume.2.quòd vbi tractatur de damno euitando, minor eo ipſo reſtituatur,aliàs ſecus.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Minor, qui petit reſtitui aduerſus appellationem, an in primis debeat probare de læſione.

1 SIMILIS eſt dubitatio, an minor qui non appellauit, vel non eſt proſecutus appellationem, ſi petat reſtitutionem,debeat probare de iure ſuo,quia ex hoc apparebit ipſum læſum ob non appellationem, vel omiſſam proſecutionem,cùm aliàs fortaſſe ſibi expediret non appellaſſe.

Et Barto.in loco præallegato,in dicto §.ſi minor.tenet quòd minor debeat docere de iure ſuo,aliàs non reſtituetur.& ibi Ange.& Salic.& Roma.& Areti.in finalibus verbis, dum ſe remittit ad notata per Bart. idem tenet Abbas in conſi.lxxvij.vol.ij. Pau.de Caſt.in conſi.iij.incip. in cauſa,quæ vertitur.vol.ij.& in conſ.cxcvj.volu.ij. incip.ſuper primo quæſito.idem tenet Bal.in l.fina.in fine, C.in quibus cauſis in integ. reſtitu.non eſt neceſſ.& ibi Sali.in fine, Alexander in conſilio lv. volu.v. Rota deciſi. lxxxvij. in nouis, Bellamera deciſio.xxxviij.Apoſtillator ad deciſionem Tholoſa.liij.Alexander in apoſtil. ad Bartolum in l.certum.§.in pupillo. ff.de confeſſis. Gratus in conſi.cxcix.volu.j. Alciatus de præſumptionib.in prima regula,in xlij.præſumptione.

Contrarium quòd imò eo ipſo dicatur læſus,quando non appellauit,& ꝙ tunc tanquam læſus poſſit reſtitui.Bar.in l.fi. C.in quib. cauſis in integrum reſtitu.non eſt neceſſ.& Pau.de Caſtro in dicta l.ſi minor. & iſtam opinionem ſenſit glo.in l.ſi minor xxv.annis filiusfamil. §.j.in verbo,iure deſiderat.ff.de minorib.

2 Sed tamen alij in iſto articulo diſtinguunt, aut minor eſt reus, & tunc non appellando dicitur læſus, & eo ipſo poteſt petere reſtitutionem. Aut verò eſt actor,& tunc non appellando,non dicitur læſus:iſta fuit opinio Fulgo.in dicto §.ſi minor.& in dicta l.fi.C.in quibus cauſis in integrum reſtitu.non eſt neceſſa.& ibi Pau.de Caſtro, Alexander in conſilio cxv.in fine,volu.v.Iaco.de S.Georgio,in dicta l.fi.in fine, Ruinus conſilio lxviij.volu.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Minor an eo ipſo quòd aliquid præiudiciale confeſſus eſt, dicatur læſus, ita quòd abſque alia probatione reſtituatur.

1 SVbſequenti ordine dubitari contingit, an eo ipſo quòd minor eſt confeſſus aliquid præiudiciale, dicatur læſus, & propterea reſtituatur:an verò ſit neceſſarium aliquid probare, per quod appareat veritatem eſſe contra confeſſionem factam per minorem:& quòd non reſtituatur,niſi docto de errore,tenet Specu.in tit.de reſtitu.in integ.§.j. verſic. ſed nunquid eccleſia. Cynus in l.j.in fi.C.de confeſſ.& ibi Bald.verſi.præterea ſequeretur. & ibi Sali. verſic. item iuxta hoc quæro. Anto.de Butrio in c.fi.in fine,de confeſſ.Alexan.in conſi.lv.in fine,vol.v.Soci.in conſi.cxv.volu.j.Bertran.in conſi.clxix.vol.j.

Contrarium gloſſ.in c.ij.de reſtitu.in integ.in gloſſ.in verbo,computandum,in gloſſ.ij. ibi, etiam quòd falſitas confeſſionis probari non poſſit.cum quibus gloſſ.tranſeunt Doctores.

2 Concorda vt per Alexan.in l.nam & poſteà.§.ſi minor.Nam aut ex ſola confeſſione minor afficitur damno re ipſa,vt quia confeſſus fuit fideiuſſiſſe,& procedat vltima opinio. ſecus quando ex confeſſione non ſequitur damnum neceſſario re ipſa.& ita procedit prima opinio.

Et iſtam videtur ſequi Iaſ.ibi dum ſe remittit ad Alexandrum.Ruinus in conſi.cxxxv.volu.j.& conſi.lix.volu.iiij.& conſilio lxxxviij.volu.iiij.& in conſi.xcv.vol.v.

3 Ex quo infert Alexander in dicto §.ſi minor. quòd in criminalibus debet reſtitui aduerſus confeſſionem minor,quia eo ipſo dicitur læſus. & ita voluit Ange.in l.certum.ff.de confeſſ.in §.in pupillo. ſentit Bald. in conſi.cccx.volu.j. Corneus expreſſè in conſi.cxcij.volu.iiij. Alexander in conſi.cxv.volu.v.Iaſon in conſi.clxxxviij.volu.ij.Hippolytus de Marſil.in l.j. §.ſi quis vltrò.ff.de quæſtionib.Alexander in conſilio cxv. volumine iij.Iaſon in dicto §.ſi minor xxv.annis.Grammat.in conſilio ciuili xvj.& in conſilio lx.& conſilio ciuili lix.Hippolytus de Marſiliis in ſingu.ccccxlv.

4 Sublimita,nam in atrocioribus nunquam minor admittitur ad reuocandam eius confeſſionem.Hippolytus in l.de minore.in princip.ff. de quæſtionib.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Minor ſi maior factus, infra quinquennium de alienatione facta per eum non ſit conquæſtus, eam amplius retractare non poteſt.

INVA

1 INVALIDA alienatio per minorem facta, retractari non poteſt, ſi maior factus infra quinquennium non ſit cõqueſtus. tex. eſt in l. fi. C. ſi maior factus aliena. glo. in verbo, comprobauerit. in l. iij. §. j. ff. de minor. Bal. conſi. xlv. in princip. volu. ij. Alexan. conſi. cxvij. verſicu. & adhuc dico. volu. v. Aretinus conſi. cxxvij. verſi. non obſtat id quod dicit. Calcan. conſi. xxij. verſi. ſed licèt non præſumpſerit. Pariſius conſi. xvj. num. 95. verſi. tertio tollitur. volu. ij. Ruinus conſi. lxiij. verſi. quartò pro eadem parte facit. volu. j. & conſi. cxlj. verſi. ſed dato. & volumi. iiij. Brunus conſi. lj. in fi. verſicu. & optimè comprobatur. volumi. j. Decius in l. quod ab initio. verſicu. & ſimiliter. ff. de re iudica. Brunus in tracta. de forma. verſic. ſecundò præfata concluſio.

2 Amplia vt talis ratificatio per ſilentium inducta, retrotrahatur ad tempus contractus. ita Alexan. in dicto conſi. cxvij. verſicu. & adhuc, dico. volumi. v.

3 Primò Limita hoc non procedere in donatione facta à minore, quæ vt ſit irretractabilis, requirit ſpacium decem annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes, vt in dicta l. fina. in fi. Azo in ſumma. C. ſi maior factus aliena. verſicu. cæterùm. Calca. conſi. xxij. verſic. ſed licèt non præſcripſerit. Brunus de forma. verſ. ſecunda concluſio. Pariſ. conſi. xvj. nume. 96. volu. ij.

4 Amplia hanc limitationem, vt procedat etiam ſi donatio ſit dónatio ob cauſam. Curtius iunior conſi. cxlj. verſi non obſtat etiam præmiſſis.

5 Secundò Limita vbi eſt defectus decreti in alienatione, ſecus verò ſi alio defectu contractus minoris non valeret, vtputà ſi non ſit facta ex legitima cauſa alienatio, ita Corneus conſi. ccvij. verſi. quidquid autem ſit. volu. iij.

6 Et idem eſt ſi ratione minus legitimæ perſonæ contractus non valeret, vtputà quia minor habens curatorem, contrahit ſine eo: vt tenuit Iaco. de Arena in dicta l. fi. verſicu. hoc principium. & ibi Cynus verſic. item requirit quòd minor. Io. Faber verſicu. tu autem intellige. & verſi. & dicit. refert & ſequitur Corneus in dicto conſi. ccvij. verſic. quidquid. volu. iij. Deciſ. Neapolita. xcij. in nouis. Salic. in dicta l. fina. verſic. quæro quid ſi non tantùm.

Contrarium Corneus conſi. xxxvj. verſ. nec obſtat. vol. ij.

7 Tertiò Limita, quando minor curatorem non habens venderet, vt declarat Corne. dicto conſi. ccvij. verſi. & forte ex his. volu. iij. Sali. in dicta l. fi. verſi. eſt & tertius. Deciſi. Neapo. xcij. in nouis.

8 Quartò Limita quando contractus minoris haberet dolum annexum, ſi enim tunc expreſſè ratificari non poteſt. l. j. C. ſi maior factus. minus eſt ratificabilis per curſum temporis. & in iſtis terminis hoc dicit Roma. conſi. liiij. verſi. iſta pars. Cur. iunior conſi. 50. per totum. & conſ. lj. Rui. conſi. clxx. verſi. ſed videtur ſtare. vol. j.

9 Et idem eſt quando dolus præſumitur ex inobſeruãtia ſtatuti. ita Roma. in dicto conſi. liiij. verſ. ſecundò idem colligit. Barba. conſi. lxx. verſ. præterea hoc idem colligitur. volu. iij. Cur. iunior conſi. 50. per totum. Rui. conſi. clxx. nu. 25. verſi. ſed videtur obſtare. vol. j.

10 Et idem eſt in dolo præſumpto reſultante ex læſione. Barba. in conſi. xlij. nu. 14. in fi. volu. j. verſi. ad hoc adduco. & conſi. lxx. verſicu. & licèt iſta. volu. iij.

Contrarium in dolo præſumpto, voluit Pariſ. conſi. xlix. verſicu. ad quorum veram reſolutionem. vol. j.

11 Amplia præcedentem limitationem, etiam ſi dolus ſit cognitus illi facto maiori. Curtius conſi. lj.

12 Quintò Limita quando minor maior factus ſciuit illud, quod continebat ſuum præiudicium: ſecus verò ſi illud ignorauit. Marian. iunior conſi. lix. verſi. nec his obſtat. vol. j.

13 Sextò Limita non procedere de iure canonico, quo attento non habet locũ diſpoſitio dictæ legis, propter malam fidem illius, qui ſcit contractum non valere. Anto. de But. in conſi. xlv. verſic. non obſtat. refert, & ſequitur Rui. conſi. xlj. verſi. præterea non potuit. vo. j.

14 Septimò Limita, nam lapſus temporis non noceret, ſi maior factus ante quinquennium declaret, ſe nolle ratificare: ita Bar. in dicta l. fi. ver. ad vnum tamen aduerte. C. ſi maior factus alie. & ibi Salic. verſ. & ideò quandocunque. & verſ. item & ſi maior.

15 Amplia etiam ſi illud dicat extra iudicium, vt tenent Azo & gloſ. in dicta l. ſi. & ibi Sali. verſ. quæro an ſufficiat.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Contractus minorum cum iuramento, an valeant.

1 EX textu authen. ſacramenta puberum. C. ſi aduer. venditi. colligitur, quòd contractus minorum iuramento firmati non retractantur.

2 Contrarium, quòd contractus minorum non firmentur iuramento, ſed tamen iuramentum ſit ſeruandum, voluit Chriſtopho. Porcus in §. in extraneis. inſi. verſi. ego aliàs. Inſti. de hered. quali. & diff. ſequitur Iaſ. in d. auth. ſacramenta puberum. verſ. inuenio vltramontanum Docto. C. ſi aduer. vendi.

3 Primò Amplia, vt etiam petita abſolutione à iuramento, remaneat contractus validus, & neceſſe ſit recurri ad reſtitutionem in integrum, iuxta not. declarationem Corn. diſtinguentis in conſi. cclxxxvij. vol. iiij.

Nam aut contractus ſuſtinebatur ſolo iuramento, & tunc illo ſublato, contractus annulatur.

Aut contractus ſuſtinebatur etiam alio iure, & tunc etiam remoto iuramento, contractus eſt ſeruandus. & tene menti.

4 Secundò Amplia, vt etiam data enormi, vel enormiſſima læſione, nõ poſſit minor læſus ex contractu petere abſolutionem à iuramento, vt habetur latè in concluſione noſtra incipien. renunciatio facta. in princ. in tit. de iure dot. conclu. j.

Contrarium in eadem concluſione in alia parte, vbi allegantur deciſiones contrariæ.

5 Tertiò Amplia, vt etiam contractus donationis confirmetur iuramento per diſpoſitionem auth. ſacramenta puberum. vt tenet glo. in d. auth. in verbo, contractibus. & ibi Bart. verſ. quæro vtrum hæc auth. & ibi Bal. verſ. vlterius quæritur. Imola conſi. cxxiij. verſ. nam poteſt reſpõderi. Areti. in c. in præſentia. in vj. not. de proba. Imola in c. cum contingat. verſ. item attende inquantum voluit. de iureiur. Alberi. de Roſa. in d. auth. ſacramenta puberum. verſ. ſuper contractibus. & verſ. quid de donatione. Odofre. ibi verſ. ſuper eo, quod dicit. Io. And. in c. cùm contingat. verſ. item quod habet locum. de iureiur. Ang. in d. authen. ſacramenta puberum. verſ. item nota. & ibi Sali. verſ. quæro cum glo. Aluar. in c. j. in §. item ſacramenta. verſ. quæro cum dicta glo. de pace iur. firm. Alex. conſ. xxxix. verſ. nec etiam poſſet. vol. iiij. & conſ. cxxv. vol. j. Soci. conſ. liij. vol. iiij. Alex. conſ. liij. verſ. ad ſecundum reſpondetur. volu. iij. Decius in conſ. clxxx. verſic. accedit quod in iuramento. & conſ. clxxxj. verſicu. accedit quòd in iuramento. & conſi. clxxxj. verſicu. & hoc confirmatur. vbi dicit iſtam * communem opinionem. & idem dicit idem Deci. vbi eandem opinionem tenet in conſ. dcxxxix. Curt. iunior conſi. cxlj. Feli. in d. c. in præſentia. ver. in tex. ibi, iuramento firmauit. Bertran. conſ. xxij. volumi. ij. & conſ. cciiij. volu. iij. Areti. in l. qui ſuperſtitis. ff. de acq. here. verſ. adde etiam ad prædictam limitationem. Ang. in d. auth. ſacramenta puberum. verſ. & habet locum hæc lex. & ibi Apoſtil. ad Iaco. Butrig. qui dicit * communem. Iſer. in c. j. §. item ſacramenta. verſic. item ſi ne ſit contractus, de pace iura. firman. Afflict. ibi in vj. not. nu. 1. Rui. conſ. lx. vo. iij. Gram. qui dicit magis * cõmunem. Deciſ. ciij. nu. 54.

Contrarium Cy. in dicta auth. ſacramenta. in xij. q. licèt dicat quòd alia opinio communiter obſeruetur.

6 Primò Limita hanc ampliationem procedere in donatione pura, ſecus in renũciatione aliquo dato vel recepto, quando minor renũcians eſſet enormiſſimè læſus: vt declarat Bertran. conſ. xlvj. vo. ii. Alex. conſi. xliij. verſ. reſtat reſpondere. vol. iij. Rui. conſ. clxx. vol. j.

7 Secundò Limita ſtante enormiſſima læſione, vt per Curtium iuniorem conſilio cxlj.

8 Et idem in muliere minore ponit Rui. conſi. cvij. vo. j.

9 Quarto Amplia, etiam ſi ſtatutum requirat certam ſolennitatem in contractibus minorum, quia etiam contractus, in quo non interuenit dicta ſolennitas, firmatur iuramento. ita Alex. in conſi. liij. volu. iij. verſ. aut non interuenit.

De qua ampliatione vide in alia concluſione noſtra, in qua habetur, quòd generalis diſpoſitio non refert ſe ad diſpoſitionem iuratam. in conclu. v. in tit. de iureiur.

10 Quintò Amplia, vt etiam pupillus per iuramẽtum habeatur pro maiori: ita ꝙ impediatur reſtitutio in integrum: ita tenet Rayne. in ſumma Decreta. ſub titu. de iureiu. refert, & ſequitur Bal. in l. generaliter. C. de reb. cre. firmat Feli. in c. cùm ſit generale. verſ. intelligo dupliciter. de fo. compe. Deciſ. Tholoſa. xlv. in fi. verbis. Iaſ. in dicta auth. ſacramenta puberum. verſi. tertiò aduerte.

Contrarium voluit Corneus conſ. xlv. nu. 11. vol. ij.

11 Tenendo autem primam opin. Limita ſecus eſſe in eccleſia, quæ per iuramentum adminiſtratoris non perdit beneficium reſtit. in integ. nec deſinit haberi iure minoris. Bald. in d. l. generaliter. in loco proxi. alleg. Feli. in dicto c. cùm ſit generale. verſi. ſecus dicens. de foro compe. & voluit glo. in verbo, contractum. in c. j. de in integ. reſti. in vj. Bald. in c. j. §. item ſacramenta. verſi. quæro vtrum iuramentum prælati. de pace iura. fir. & fuit de mente Io. And. in c. grauis. verſi. niſi forſan priuatus. de depoſi. Iaſ. in dicta auth. ſacramenta. verſ. quintò principaliter limita. Alber. de Roſa. ibi, verſ. ſed nunquid. Pau. de Caſt. ibi, verſi. item adde. Afflict. in d. §. item ſacramenta. in verſ. in glo. iiij. nu. 62.

Contrarium deciſ. Tholo. xlv. in fi. & ſentit eadem deciſ. Tholo. clxj.

12 Sextò Amplia, vt minor quando iurauit non venire cõtra proceſſum vel iudicium, nõ poſſit petere reſtitutionem in integrum, ſi in aliquo defecit in iudicio per ipſum agitato: ita glo. in dicta auth. ſacramenta puberum. in glo. ij. in fi. deciſ. Tholo. xlv. Bar. in dicta auth. ſacramenta puberum. verſ. quæro quid in iudiciis. idem Bar. in l. minor. ver. quæro extra glo. ff. de procura. Sali. in dicta auth. ſacramenta puberum. ver. nunc proſequendo glo. quæro. Imo. in c. cùm contingat. verſ. an autem dicta

authen.

authen.de iureiuran.& Ang.in dicta auth.ſacramenta puberum.verſi. & idem etiam in iudicio. Apoſtil.ad Iac.Butrig.in dicta auth.ſacramenta puberum.qui dicit q̄ ita * tenent omnes. Bar.ibi, verſi quæro,quid ſi in iudiciis.Bald.ibi, verſi.modò venio ad verbum,ſpontè. & ibi Ange. verſi.item nota.Sali.verſi.nunc proſequendo glo.

13 Poterit tamen appellare ſecundum glo.in verbo, ſuper cõtractibus. verſi.quid ſi iurauit.in dicto §.item ſacramenta.& ibi Aluar.& Præpo. Alex. Afflictus in verſi.in glo.iiij.nu.14.Iac.in verſi.in eadem glo.in fi. Iaſ.in dicta authen.ſacramenta.verſ.& vide q̄ iſta authen.& verſi.ſum in vltima parte. Iſer.in dicto §.item ſacramenta.verſi.item ſiue ſint cõtractus.& Aluaro.verſi.quæro cum dicta gloſſ.j. Præpoſi. verſi. quæro cum dicta glo. Afflict.in ſexto notab. nu.1. & 11.& in verſi.in iiij.gloſſ. nu.13.Boer.deciſi.xcij.

Contrarium Curt.in dicta auth.ſacramenta puberum.in xv.quæſt. & Iac.Butrig.in dicta auth.ſacramenta puberum.verſi.ſed quid in iudice.& ibi Alber.de Roſa. verſi.quærit etiam glo.qui tamen contrarium tenet in arbitris.& fuit opinio Odofre.in dicta auth.ſacramenta. verſi. ſed denuo quæro.& verſi.ſeq.

14 Et in arbitro quòd procedat diſpoſitio auth. ſacramenta puberum. ponit And.de Iſer.in §.item ſacramenta. verſi.item ſiue ſit contractus. Aluaro.verſi.quæro cum dicta glo. Afflictus in vj.nota.nu.1.& in verſ. in glo.iiij.nu.16.Card.in conſi.xcij.

15 Primò Limita hanc ampliationem, quando minor iuraret non contrauenire in futurum,ſecus ſi iuraret aliquid in præteritum,quia tunc ſi ſit læſus,in iudicio reſtitueretur,ita tenet Bar.in ſuo conſi.incip.Bernardus de Tuderto minor.refert,& ſequitur do. Anto.de Alexandro, in d. auth.ſacramenta puberum. Apoſtil.ad Iac.Butrig.in d.auth.ſacramenta puberum.Iacob.verſi.in eadem gloſſ.in fine. Afflict.in x.item ſacramenta.in vj.notab.nu.14.

Contrarium tenet Iaſ.in dicta auth.ſacramenta puberum.

16 Secundò Limita, vt non ſufficiat iuramẽtum generaliter præſtitum, vt declarat Pau de Caſt.in repeti.auth.ſacramenta puberum.quem refert & ſequitur Ant.de Alex.ibi & Iaſ.de quo dicetur in limita.

Tertiò Limita vt in limitatione ſequentis ampliationis.

17 Septimò Amplia,ſi minor iudicium agat per procuratorem conſtitutum cum iuramento,quia cenſetur iudicium agi per maiorem, non poteſt amplius in integrum reſtitui.Bar.in l.minor.in prin.ff.de minorib. Ang.Are.in §.appellatur.verſ.aduertas tamen.Inſti.de excep.Bertran. conſi.lxxxvij.vol.j.in nouis,& conſi.lj.vol.iij.& conſi.cliiij.eo.vo. Guido Papæ q.cccclxxxiiij.& q.xxxv.Gram.conſi.ciui.lxj.

18 Limita hanc ampliationem vt non procedat in proceſſu criminali, in quo etiam ſi minor iuraret,iudicium ſine authoritate curatoris non ſuſtineretur.Guido Papæ conſi.cxxx.Bald.in l.j.verſi. ſed pone, minor videns.C.de confeſſ.

Et iſto caſu ſaluari poſſet dictum Cyni, & Iac.Butrig. in dicta auth. ſacramenta puberum.dum tenent quòd in iudiciis minor per iuramentum non repræſentetur maior.

Contrarium ſentit Imola in c.cùm contingat. verſi.an autem dicta authen.de iureiuran.Bal.in dicta auth.ſacramenta puberum. verſi.modò venio ad verbum,ſpontè.

19 Octauò Amplia,vt non requiratur certioratio,de quo dic vt in concluſione noſtra, an iuramentum requirat certiorationem,ſub tit.de iureiuran.concluſio.iij.

20 Nonò Amplia vt ſacramentum confirmet contractum ipſo iure nullum,ſecundum opinionem Martini, quàm etiam ſequitur glo. in dicta auth.ſacramenta puberum.in verbo contractibus.& ibi Iac.Butrig. Alber.de Roſa.ibi,verſi.& expone.& ibi Odofre. verſi. ſed denuò quæro, nunquid hæc conſtitutio.glo.j.in fi.in d.§.item ſacramenta.& in glo.iij. verſi.ſed quæro,an hoc ſit intelligendum.Bar.in d.auth.circa prin.ver. ſequitur in tex.contractibus. Bal.ibi in prin.& Pau. de Caſt.verſi.quæritur pro declaratione materiæ.& ibi Sali.verſ.quæro iuxta idem.& ibi Io.Faber,& Iaco.verſi.in glo.magna. Iaco.de Beluiſo in §. item ſacramenta.verſi.quæritur quid ſi pubes habet. & Aluaro.ibi in prin. verſi. quæro ſubſequenter.

Contrarium Bulgarus,quem ſequitur Cy.in d.authen. ſacramenta puberum.in prima quæſt.

21 Decimò Amplia vt idem ſit ſi minor iuret per procuratorem,attenta diſpoſitione iuris canonici; licet alias forſan aliud dicẽdum eſſet attenta diſpoſitione iuris ciuilis.Cy.in dicta auth. ſacramenta puberum. in ix.quæſt. Albe.de Roſa.in dicta auth.ſacramenta puberum.qui dicit hoc procedere quando iurauit in mandato minor, ſecus ſi in mandato non iuraſſet.Odofred.in dicta auth.ſacramenta puberum. verſi.ſed denuò quæro.glo.in §.item ſacramenta.in glo.j. verſi. quid ſi non ipſe,de pace iura.fir.Socinus conſi.cxxxj.nu.9.vol.iiij.Sali.in dicta auth.verſi. quæro,an adultus.Iaco.de Beluiſo in §.item ſacramenta.verſ.quæritur quid ſi pubes.Iſernienſis in dicto §.item ſacramenta. Aluarot.ibi verſi. quæro ſubſequenter cum dicta glo.Præpoſi.verſ.quæro ſubſequenter. Afflictus nume. 40.& ſeq.

22 Vndecimò Amplia vt procedat etiam in liberatione facta per minorem cum iuramento.glo.in l.iij.§.j.ff.de contro.iudi.tute. in verbo,liberationem. Apoſtil.ad Iaco.Butrig.in dicta auth. ſacramenta puberum. & ibi Alber.verſi.in contractibus.& ibi Odofre.verſ.ſuper eo quod dicit.& verſi.ſed denuò quæro hic. gloſſ.in verbo, ſuper contractibus. in verſi.item quæro.in §.item ſacramenta. Bertrand.conſi.lxxxvij.nu.10. vol.iij.Barto.in dicta auth.verſi.quæro vtrum hic autem.& verſi.ſeq.in cip.quæro quid ſi iuramento interponatur.Bald.ibi verſi.vlterius quæritur.& ibi Ange.verſi.item nota.& ibi Sali.verſ.quæro ab extra.& Io. Faber ibi,& Iaco.verſi.in eadem glo.nos contra.& ibi Iaſon verſi.ſum nunc in ſequenti parte gloſſ. Aluaro.in §.item ſacramenta. verſi.quæro ſubſequentem.Afflictus ibi in vj.notab.num.6.& in verſi.in glo.iiij. nu.12.Ruinus conſi.clix.volu.v.

Contrarium Cy.in xiiij.quæſt. in dicta auth.ſacramenta puberum.

23 XII. Amplia etiam in quaſi contractu,puta in aditione hæreditatis, vt ponit gloſſ.in dicta auth.ſacramenta puberum.in verbo,contractibus. Apoſtillator ad Iacob.Butrig.in dicta auth.ſacramenta puberum. & ibi Albe.verſi.ſuper contractibus.& ibi Odofre.verſi.ſuper eo quod dicit.& verſi.ſed denuò quæro quid ſi minor.Bertran.conſi.lxxxvij.nume.10.vol.iij.Bar.in dicta authen. verſi.vtrum hæc authen.& ibi Bald. verſi.vlterius quæritur.& ibi Ange.verſi.item nota. Sali.ibi verſi.quæro cum glo.& ibi Io.Faber,& Iaco.verſi.in eadem gloſſ.ibi,nos contra. & verſi.in eadem glo.in fine.Iaſon in dicta auth.ſacramenta.verſi.ſum nunc in ſequenti parte glo. Aluaro.in dicto §. item ſacramenta. verſi. quæro ſubſequens.& Præpoſi.verſi.quæro ſubſequens.

24 XIII. Amplia vt ſufficiat quòd iuramentum præſtetur ante vel poſt contractum.glo.in dicta auth.ſacramenta.in glo.ij. ſuper verbo,ſuper. & glo.ſuper verbo,contractibus.in verſi.ſed quid ſi primò vendidit.in §.item ſacramenta.

25 Et hoc dummodò incontinenti fiat,ſecundum Alber.de Roſa.in dicta auth.ſacramenta puberum.verſi.gloſſ.etiam videtur ſentire.& Bar. in dicta auth.ſacramenta puberum. verſi. ſequitur in textu ſuper Ang. ibi verſi.ſequitur in litera,ſuper contractibus.& ibi Io.Fabri,& Iaco.in ſecundo notab. Iſern.in §.item ſacramenta.verſi.habet autem locum. Aluaro.verſi.quæro ſubſequenter. Præpoſi.verſi.quæro ſubſequenter. Affli.ibi in v.not.nu.2.& in verſi.in glo.iiij.nu.12.

26 XIIII. Amplia in minore iurante,ſiue ſit paterfamiliâs,ſiue ſit filiuſfamiliâs,vt per glo.in dicto §.item ſacramenta puberum. in glo.j.verſi. quæro nunquid ſit intelligendum.Iaco.de Beluiſo in §.item ſacramenta.verſi.quæritur quòd & ſi probat. Iſer.ibi.Aluaro.ibi verſi.quæro ſubſequenter.Præpoſi.verſi.quæro ſubſequenter. Affli.ibi in vij.no.nu.29.

27 XV. Amplia ſiue minor iurans ſit liber,ſiue ſit ſeruus. glo.in §.item ſacramenta.in glo.j.verſi.ſed nunquid.& ibi Iaco.de Beluiſo verſi.quæritur quid ſi pubes.& Iſer.ibi, Aluaro.ibi verſi.quæro quid. Præpo.verſ. quæro ſubſequenter.& ibi Affli.in vij.not.nu.30.

28 XVI. Amplia nedum in contractibus rerum ipſorum minorum iuramentũ operari,ſed etiam ſuper contractibus interpoſitis ſuper alienis rebus,vt tenet Bar.poſt Rofre. in dicta auth. ſacramenta puberum. verſi.ſequitur in textu,rerum ſuarum.& Sali.ibi verſi.ad rationem. Iaco.Butrig.& in verſi.quæro quid ſi contractus.& ibi Iaco.in penul.no. Iaſ.in d.auth.ſacramenta.verſic.ſequitur in tex.Iſer.in §.item ſacramenta.& ibi Affli.in vij.not.nu.1.& in glo.iiij.nu.51.& 52.

29 XVII. Amplia vt iuramentũ operetur nedum ſi minor contrahat, ſed etiam ſi cõtrahenti conſentiat.ita voluit gloſ.in §.ſed quod ſancitũ. in verbo,neque ſcriptum.in auth.de nup.& Ange.ponit.refert & ſequitur Iaſ.in auth.ſacramenta puberum.verſi.ad ſextam.

Contrarium Affli.in dicto §.item ſacramenta.nu.10.

30 XVIII. Amplia vt etiam ſi iuramentum interponat minor inductus blanditiis vel ſuaſionibus,nihilominus operetur, vt per Iacob.de Beluiſo.in §.item ſacramenta.

31 Sed iſto caſu poſſet peti abſolutio à vinculo iuramenti, vt concludit Iaco.in dicta auth.ſacramenta puberum.& Aluar.in §.item ſacramenta.verſi.quæro ſubſequenter. Præpoſi. verſic.quæro ſubſequenter.cum dicta glo. Affli.diſtinguit ibi nu.17.& ſeq.in vij.not.nu.36.

32 Primò Limita concluſionem principalem quando iurat vt minor,ſecus verò quando iurat vt maior, exiſtimans ſe maiorem errore ductus. ita Marianus iunior conſi.iij.vol.ij.

33 Secundò Limita quando per ſtatutum requiritur certa ſolennitas in contractu,& illa non adhibita,vlterius procedit, quòd inſtrumentum nullam faciat probationem,quia tunc non poterit ex inſtrumento probari iuramentum,ſecundum Alexand.conſilio liij. volu.iij. verſi.vnde attento.de quo dic vt infrà in concluſione quando ſtatutum diſponẽs, quòd ſi creditor non petierit debitum infra certum tempus, &c. circa finem,in ſexto libro.

34 Tertiò Limita,ſi modò iuramentum præſtetur tactis Euangeliis,vel ſcripturis ſacris,& non aliàs,vt voluit gloſ.in tit.de pace iura.firman. in §.item ſacramenta.in gloſſ.j.in prin. Cynus in dicta auth.ſacramenta puberum.in quarta & ſexta quæſtio.& ibi Barto. verſic.quæro circa iſtud.Deciſi.Tholoſa.nume.161.& hoc eſt quod voluit Baldus in l.ſi aduer.vendi.in prima ſolu.dum opponit de l.ſi alterius. C.ſi minor ſe maiorem dixe.& Odofredus in dicta authen. ſacramenta puberum. in prima quæſtione, Barto.in authen. ſacramenta puberum, in ſecunda quæſtio

quæſtio.& ibi Baldus in ſecunda quæſtio.Angel.vbi verſi.ſequitur. in litera facta,& ibi Saly.in ſecunda quæſt. & Iacob.in j.not. Iſern. in dict. §.item ſacramenta.& Aluarot. verſi. quæro ſubſequent.& ibi Præpoſ. verſi.oppono ſubſequent.Afflict.in d.§. item ſacramenta.num. 14. & ſeq. & 23.

Contrarium tenet Imola in c.cum contingat.ver.item ſecundo poteſt dubitari, de iureiurand. & ſentit de iure canonico hoc eſſe verum Io.Fabri in d. authen.ſacramenta puberum.& Iaco.de Beluiſ.in §.item ſacramenta,verſ.quæritur quid ſi verbo tenus.

35 Et facit pro prima opinio.nam iuramentum vt operetur, requirit tactum ſcripturarum, vt dicit Io.And.in c.& ſi Chriſtus,verſi.in iuramẽtis autem,de iureiurand. glo.in cle.j. §.porro.in verbo,tacta.de hæret. Arch.in c.vt circa,in verbo præſtito.de elect.lib.vj.Abb.in d. cap. & ſi Chriſtus.verſi.ideo quæro,de iureiurand.poſt Inno.ibi in verſi.in iuramentis tamen.Hoſt.ibi verſi.in iuramentis verò,& Anto.de But. verſi. in iuramentis autem.Bal.in c.j.§.ſi à domino. verſi.nota quòd in iuramento,quid ſit inueſtitura,& in c.j.§.item ſacramenta, verſi. quæritur vtrum iuramentum.de pac.iur.firm.& Abb.in ca.fraternitatis, verſi.& aduerte qualiter,de teſt.Bal.in rep.l.ij.verſ.ſed quid ſi teſtis.ff.de iureiu. Spec.in tit.de teſte.§.ſequitur,verſi.& nota.& ibi Io. And. in addi.Bal. in l.generaliter.§.fi.C.de reb.cred.& in l.fi. in fi.C. ſi ex falſ.inſtr.Abb. in c.fi.in j.not.de iur.calum.Caſſan.conſi.xxxix.Cardi.in clem.j.§.porrò,in iij.q.de hæret.

Contrarium Specula.in titu.de iureiuran.§.j.circa fi.verſi.in ſumma nota.

36 Tenendo primam opinionem,Sublimita,nam de conſuetudine non requiritur tactus euangeliorum,vel ſacrarum ſcripturarum,ſed ſufficit tactus cuiuſcunque libri,vel tabulæ,ſecundum glo.in authen. iuſiurandum quod præſtatur ab his,in verbo,quatuor,& in §.item ſacramenta,in glo.j.in tit.de pac. iur. firma.Imola in d.c.cum contingat. Abb.in cap.fraternitatis,verſi.& aduerte,& ibi Fel.verſi.in glo.fi.Abb.in c.fin. in j.not.de iur.calum.Guido Papæ quæſtio.xxxv.Iaco.But.in d.authen. ſacramenta puberum,in iij.quæſtio.& ibi Alber.de Roſate, & Bal.in iij.quæſtio.& ibi Saly.in iij.q.Iſern.in §.item ſacramenta,Aluarot.verſ. ex hac glo.not.& ibi Præpoſ.& Afflict.ibi nu.20.& ſeq.

Quinimò hoc etiam de iure procedere dicit Iaco.de Beluiſ.in § .itẽ ſacramenta.in princ.

37 Sublimita,vt talis conſuetudo intelligatur quando requiritur iuramentum corporale,ſecus verò quando iura expreſsè dicũt quòd interueniat tactus euangeliorum:ita Pet.de Ancha.in c. vt circa, verſi.item nota.de elect.lib.vj.Cardi.in clem.j.§.porrò,in iij.q.de hæret.Fel.in d. c.fraternitatis,in loco proximè allegato.

38 Secundò Sublimita,quia hoc procedit in iuramentis neceſſariis ,ſecus vero in iuramentis voluntariis,in quibus non refert an iuretur tactis euangeliis,vel ſacris ſcripturis,vel non:Caſſan.in conſi.xxiiij.

39 Quartò Limita ſi iuramentum præſtitum ſit per puberem, ſecus verò ſi ſit præſtitum per impuberem ; ita Curt.iun.conſi.liij. qui ampliat vt hoc proſit etiam puberi iuranti , qui cauſam communem haberet, & iuraſſet cum impubere:Pariſ.conſi.xix.num.17.vol.j.glo.in d. auth. ſacramenta.in verbo,puberum,quæ eſt gl.j.& glo.in l.fi.in verbo, poterit.ff.de lib.cauſ.Cyn.in d.auth.ſacramenta,in viij.quæſtio.& ibi Alber.de Roſat.Odofred.verſi.or ſignori.glo.in §.itẽ ſacramenta,in gl.j. verſi.quid ſi impubes iurauerit.Card.in conſi.xcij.ſentit Ang.in l.qui iuraſſe.in prin.ff. iureiuran. & clarius Pau.de Caſt.ibi,& iſtã dicit magis *communiter teneri per legiſtas,Alex.in d.l.qui iuraſſe. ff. de iureiur. Aluaror.in d.§.item ſacramenta,verſi.ſi verò eſſet,& ibi Bal.in ij.quęſt. & ibi Iacob.de Beluiſ.verſ.quæritur quid de impubere. licèt dicat contrariam partem eſſe veram de iure canonico.Bald.in lege pactum, de colla.Fulgo.conſi.ccxxxvij.qui dicit ſolum Bar.contradicere,& de eius opinione non eſſe curandum,Bal.in d.auth.ſacramenta , verſic. modò venio ad verbum,puberum.Ange.ibi in ver.in textu,puberum,& Paul. de Caſtro ibi,verſi.in glo.j.dicit iſtam opinionem veram de iure ciuili, & contrariam eſſe veram de iure canonico.Iaſ.in d.authen.ſacramenta puberum.Præpoſ.verſ.ſi verò eſſet minor.in d.§.item ſacramenta.

Contrarium in impubere doli capace tenet Hoſti.in c.cum contingat,de iureiur.& ibi Ioan.And.& Archidia.in c.quamuis, ſuper gloſſ.in verbo eadem,de pact.lib.vj.Iaco.Butrig.in d.auth. ſacramenta , & iſtá dicit* communem Barto.in d.auth.ſacramenta.in verſi. quæro quid ſi iurauit,& idem dicit Abb.in conſi.cccxc.verſi.ij.principaliter, volum. j.Cald.in conſi.viij.ſub titu.de iureiurand.Guido Papæ conſi.xxxj.nu. 22.Barto.in l.qui iuraſſe.in princ.ff.de iureiuran.& ibi Alex. Roma. in l.is,cui bonis,verſi.vlterius in quantum Bar.ff.de verb.oblig. Abb.cõſ. cviij.vol.ij.Alex.in l.is,cui bonis,verſ.contrariã partem.ff.de verb.obl. iſtam dicit*communem.Dec.in l.pupillum.ff.de regu.iur. Guald. cautela quinta,qui etiam dicit communem, de iis,qui non habent fact.teſt. And.de Iſern.§.item ſacramenta,nu.105.Ange.in l. ſi quis pro eo.in fi. ff.de fideiuſ.Corne.conſi.xxxvj.nu.9.vol.ij.& conſi.clxxxvij. volu. iij. deciſ.Neap.cccxxij.in antiquis,& Salyc.in l.qui iuraſſe,qui dicit iſtam opinionem veram de iure canonico.& contrariam veram de iure ciuili.& iſtam partem videtur ſentire Natta in rep.c.quãuis de pactis,in vj. in iiij.limit.Gemi.in c.quamuis,de pact.in vj.ver.in eadem gl.ibi,puber.Sal.in d.auth.ver.quæro iuxta,ſecundum verbum,Iac.qui dicit Canoni.ita communiter tenere,& hanc eſſe communem opinionem dicit Iſer.in §.item ſacramenta,ver. quid de proxi.pubertati.Afflict.ibi, nu.8.& in iij.not.nu.2.

40 Quintò Limita eo caſu,quo pubes iurans haberet curatorem,ſi modò illius authoritas interueniat,& non aliàs,vt ſentit Alex.conſi.lxvj. vol.vj.ver.ſaltem quo ad caſum noſtrum.Cur.Iun.conſi.liij.& ita obtinuiſſe coram magnis peritis dicit Albe.de Roſa.in d.auth.ſacramenta.Sal.ibi,ver.ſed tunc quæro.refert & ſequitur Imola in c.cùm contingat,ver.item iuxta præfata,de iureiuran.

Contrarium Cy.in d.auth.ſacramenta,in viij.quæſtio.glo.in §.item ſacramenta.in gl.j.in fi.verſi.item quæro.Alex.in l.ſi curatorem habẽs. C.de in integ.reſti.minor.Aluarot.in §.item ſacramenta,verſic.quæro ſubſequen.qui dicit ꝙ* omnes Docto.tenent iſtam opinionem.idem etiam tenet,& dicit Præpoſi.verſiculo,ſubſequenter,in dicto §.ſacramenta.

41 Sextò Limita,in iuramento promiſſorio,ſed ſecus eſt in iuramento aſſertorio.Imola in d.c.cùm contingat,ver.an autem de iureiur.refert & ſequitur Soc.conſi.lxvj.verſi.& ideò dicit Imola,& fuit dictum Io. And.in addi.Spe.in ti.de ſen.in §.vt autem,circa prin.in addi.incip.ad hæc,& refert & ſequitur Roma.conſi.xij.Pau.de Caſt.in l.j. ver.item aduertendum.C.ſi minor ſe maior.dixe.Soc.conſi.lxj.ver.& ideò dicit Imola,vol.j.Hipp.in ſing.ccxcix.Rui.in conſi.cxxxv.nu.10.volum.j.& cxlj.vol.j.Et hoc eſt quod voluit Bal.in l.j.C.ſi aduerſ.vendi.dum opponit de l.ſi alterius,ſi minor ſe maior.dixe.Boer.deciſ.xcij.vbi loquitur in confeſſione.

42 Septimò .Limita,quia iuramentum non confirmat contractũ nullum,ſed ſolum excludit reſtitutionem in integrum,niſi ſit pleniſſimè præſtitum:vt declarat Imola in conſi.j.ver. ſed ad dicta iura.refert & ſequitur Maria.Iun.conſi.cxliiij.vol.j.

43 Octauò Limita,niſi iuramentũ fuiſſet præſtitum ex falſa cauſa,quia tunc non operaretur:ita Pariſ.conſi.xcvj.nu.24.vol.j.qui allegat plura ad regulam illam generalem,ꝙ iuramentum non operetur quando eſt interpoſitum ex falſa cauſa.

44 Nonò Limita,in iuramento generali præſtito per minorem de nõ veniendo contra aliquem contractum per ſe initum.vt voluit Cyn.in d.auth.ſacramenta,in x.q.Ia.Bu.Albe.de Roſa.ibi,ver.quærit gl.Odofre.verſi.ſed denuò quæro.Sal.in d.auth.ſacramenta,ver.quæro cũ gl. & ibi Io.Fabri.& Iac.in ver.in eadem gl.ibi,ſed poſſet allegari.Iaſ.ibi, ver.ſum in iij.parte gl.Iſern.in §.item ſacramenta,ver.item quæritur, in iij.gl.vbi limitat quando iuramentum generale reſpicit certam perſonam,cum qua poſtea contrahitur, & ſequitur Afflict.ibi,in v.not. nume.9.

Contrarium Bar.in d.auth.ſacramenta,ver.quæro quid ſi iuratur generaliter,& videtur tenere Bal.hanc opinionem de iure canonico in d. auth.ſacramenta,ver.vlterius quæro,quid ſi iuro.Raph.Fulg.in d. authen.& Aluarot in §.item ſacramenta,ver.ex qua gl.Præpoſ.ver.quæro ſubſequen.Afflict.ibi,in v.no.nu.5.& ſeq.

45 Declara,vt per gl.in verbo,ſuper contractibus,in §.item ſacramenta.in ver.item quæro ſi iurauerit,ꝙ ſi prius ita iurauerit,& poſtea in cõtractu dixerit ſe velle teneri illi iuramento,quod tunc teneatur.

46 Decimò Limita,vt non procedat ſi impubes contraxit,& poſtea factus pubes iurauit.ita Alber.de Roſa.in d.auth.ſacramenta puberum, ver.ſed quid ſi impubes contraxit.

47 XI.Limita,quando iuramentum eſt præſtitum ex certa ſcientia,ſecus ſi per errorem,Ang.in d.auth.ſacramenta,ver.in tex.ibi,ſponte.

48 XII.Limita,vt non procedat in iuramento Hebræorum:Rui.conſ. clix.vol.v.

49 XIII.Limita,quando actus eſt inualidus ſolùm ratione ætatis, ſecus ſi alia ex cauſa,Rui.conſi.clix.vol.v.

50 XIIII.Limita,quando quis à principio ignorat quid donet,& dãnum quod ſibi reſultat ex donatione:Gramma.deciſ.ciij.nu.55.

De reſtitutione in integrum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio an detur pro modica læſione.

SOlent Doct.frequenter dicere,pro modica læſione non dari reſtitutionem,per tex.in l.ſcio.ff.de in inte. reſti.& per l.j.C.ſi aduerſ.vendi.pig.

1 Sed quia iſtud dictum habet difficultatem ,ideò maiori diſcuſſione indiget:nam licèt iſtam opinionem,quòd pro modica læſione non detur reſtitutio, ponat gloſſ.ij.in c.j.& ibi Hoſtien.Anto.de Bu.in ſecunda oppoſi.& Cardin.in ſecunda oppoſi.& Petrus de Anchar.in ij.not.& ibi etiam Collecta.circa princi.& ibi etiam Abb.in ſecundo not.de in integrum

reſtit.& Ioan.And.in c.tum ex literis,in primis verbis,& ibi etiã Hoſt. in primis verbis,& Car.in j.nota.& Abb.in j.no.de in integ.reſtit. & Inno.in c.coram,eod.tit.Bal.in c.cum adeò,de reſ.Alex.in conſi.xxvij. vol.j.& in conſi.ccxxij.vol.ij.Iaſ.in conſi.lxiij.vol.iij.Soci.in conſi.lvij. vol.iiij.Bal.in l.ſi in emptione.ff.de minor.Gomes,in §.pœnales, Inſti. de ac.Maria.in tract.citat.Alex.in l.j.§.nuntiatio,verſi.ij.limita.de oper. no.nunc.Specu.in tit.de reſt.in integ.§.j.Dec.in conſi.dcxvj.gloſſ.prag. ſanctio.Bertr.in conſ.clxix.& in cõſ.cxcix.vol.j. deciſ. Neap.cix. in nouis,Afflict.ſuper cõſt.Grat.con.iiij.vol.j.Dec.qui dicit*cõmunem in c. maioribus,in prin.de præb.Ruin.in conſi.cxix.nu.14.vol.v.

Tamen contrarium quòd etiam pro modica læſione detur reſtitutio,tenet Odofred.in l.ſcio.ff.in integr.reſt.& ibi Alber.de Roſat.Azo. in ſumma,de præd.minor.Bal.in l.j.C.ſi aduerſ.vendit.pig.& ibi etiam Cyn.& Ang.& Paul.de Caſt.Saly.& Ioan.Fab.Imo.in ca.cum contingat,verſic.item aduerte quia quando,de iureiu.Alex.in conſ.lxvij. vol. v.Claud.in l.ij.§ .nunciatio.ff. de oper. nou. nunc. & in l. ſi inſulam, verſi.iij.limitatur.ff.de verb. oblig. Brun.in conſi.xlj. Barbat. in conſi. xxxiiij.vol.iiij&. in con.x.vol.j. Ro.in conſi.xc.verſi.item & quod vbi prius.Brun.in tract.quòd ſtant.maſcul.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis*communis,

2 Primò Amplia,vt etiam eccleſiæ,niſi probetur enormis læſio , non concedatur in integrum reſtitutio:Maria,iun.in conſi. lxxxiiii.vol.ij.

3 Secundò Amplia,quia in ſtatutis,vel in materia pœnali non conſideratur modica læſio:Dec.in c.maioribus.nu.3.de præb.

4 Limita niſi tractaretur de damno , quia tunc quodlibet, etiam minimum præiudicium videtur in conſideratione,prout declarat Dec.ind.c. maioribus,de præbend.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum ex clauſula generali,ſi qua mihi &c. an detur aduerſus rem iudicatam prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum.

QVÆRVNT Doctores,vtrum aduerſus rem iudicatam detur in integrum reſtitutio ex clauſula generali, ſi quia mihi &c.prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum , in quo caſu iudicio meo,talis eſt diſtinctio adhibenda.

1 Nam aut ſunt inſtrumenta,quorum victus habuit probabilem ignorantiam,vel illis vti non potuit,etiam facta debita diligentia , tunc ꝙ detur reſtitutio in integrum ex clauſula generali,voluit gloſ. in l.ſi fideiuſſor.§.in omnibus.verſi.in verbo ceſſat. & verſi. item poteſt dare. ff. mand.Iac.de Arena in l.j.in princ.C.de codict. indebi.Inno.in ca.vltra tertiam,ſuper verbo,nequierint.de teſtib.Ioan.And.in addit. ad Spec. in tit.de execut.ſententiæ.§.fin.verſi. illud autem, ſuper verbo poſſim. Bart.in l.j.verſi.item iſtud.C.de ſent.aduer.fiſc.lat.retract.lib.x.Bald.in l.argentarius.§.non autem.in j.lect.verſi.vel ita intellige. ff. de edendo. Ang.in l.Imperatores.ff.de re iudica.& ibi Imola,verſi.in ead.gloſſ. & Paul.de Caſt.verſi.idem & tertiò.& ibi Alex.verſ. quid ſi quis fuit condemnatus.& ibi Iaſ.in iij.limi.Pau.de Caſt.in l.ſub ſpecie.ver.tu dic.C. de re iud.& in conſi.cclvij.in princip.volum.ij. Imola in conſi.xxxvij. in prin.verſ.circa primum.Abb.in c.ſuborta.circa fin.verſi. vide alium caſum.de re iud.Alex.conſi.lxxxiiij.verſi.præterea etiam aduerſus.vol. j.& conſi.clxix.verſi.nam etiam videmus.vol.ij.& conſi.lxix.verſi.vnũ tamen.vol.iij.Socin.conſi. cxciiij. verſi.ſed ij.Iaſ. in rep. l.admonendi. verſi.nam concludunt.vbi dicit in hoc omnes concordare.& verſi.prima difficultas.ff.de iureiuran.Afflict.ſuper conſtitutione obſcuritatem. num.4.de in integrum reſt.muli.verſ.bene tamen.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.notab.nu.262.ff.de re iudic.Zaſ.conſi.xv.num.62. vol.ij. deciſ. Neapol. lxij.in princ,in nou.Boer.deciſ.cccvij. Aymo.con.clxiiij.verſ. iij.quia.Fel.in c.ſuborta.verſi.ſecundus caſus.&ver.tertius caſus.& ver. fallit primò,de re iud.Marian.Iun.conſi.cxxviij.num.158.vol.j.vbi dicit *communem iſtam opin.

Contrarium ſentit glo.in l.j.verſi.aut omiſſam.C.de ſent.cont.fiſc. lat. retractan.lib.x.Cyn.in l.j.verſi.ego cogitabam. & ibi Bal. verſi.iij. quæritur.C.de cond.indeb. Cuma.in l.Imperatores.verſic. ſed formo dubium.ff.de re iud.Abb.in c.ſuborta.verſi.aduerte quòd illa opinio.de re iud.Aret.in c.vltra tertiam,vbi dicit*communem opin.de teſtib.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis*communis,

2 Amplia etiam ſi non concurrerit dolus ex parte victoris, qui obtinuit ſententiam ex falſa cauſa,Ita Ioan.And.in addit.ad Spec.in titu.de exec.ſent.§.fi.verſ.illud autem.ſuper verbo poſſim.

3 Primò Limita vt prædicta concluſio intelligatur dummodò victus ſolis inſtrumentis de nouo repertis vtatur,& nõ aliis,Boer.deciſ. ccvij. in fine,ex mente Curt.Iunior.conſilio xviij. verſi.tertio, principaliter.

4 Secundò Limita quando victus haberet regreſſum contra aliũ, qui ipſum impediuit facere ſuas probationes,nam tunc non vtitur beneficio reſtitutionis in integrum contra victorem. Bal.in l. argentarius. §. cum autem.in vj.not.ff.de edendo.& hæc pertinent ad primam partem diſtinctionis.

5 Si autem victo poteſt imputari negligentia quare inſtrumentum nõ produxerit,tunc ei non ſubuenitur beneficio reſtitutionis in integrum, Paul.de Caſt.in d.l.ſub ſpecie.verſi.tu dic. C.de re iudic.poſt Iacob.de Aren.in l.j.verſi.ſi verò culpa.C.de cond.indeb.

6 Primò Limita hanc ſecundam concluſionem niſi in hoc caſu victus reſtituatur beneficio ſupremi Principis.l.diui fratres.ff.de pœn.l.j.circa fin.ff.de quæſtio.ſentit Bart.in l.j.verſi.ego cogitabã.C.de condict.indebit.& clare hoc dicit Abb.in c.ſuborta.nu.12. verſi. ſed Iacob.de Aren. diſtinguit.de re iud.Imola in l.Imperatores.verſi.ſin autem non habet. vbi Alexand.verſi.& eſt bonus text.ff.de re iud.

7 Secundò Limita eandem ſecundam concluſionem quando ſine dolo ipſius victoris ſententia in rem iudicatam trãſiuiſſet,quia ſi cum dolo ipſius,tunc nec etiam victo conſuleretur remedio reſtitutionis in integr.ſed remedio actionis de dolo,& actione criminis ſtellionatus , vt dicit Iacobus de Arena in l.j.verſi.ſi verò culpa.vbi Cyn. verſi. hoc tenet Petrus.C.de condict.indebit.Iaſ.in repetitione.l.admonendi.verſi. ſed in hac lege.ff.de iureiurand.

8 Vel iſto caſu victus poſſet repetere ſolutum per condictionem ſine cauſa:ſi voluerit.Ang.in l.j.§.item ſi ipſe.verſi.in gl.euicerit.ff.ſi cui plus quàm,per l.Falcidiam.& in l.ſi ſine.§.j.ver.conditio verò.ff.rẽ rat. hab. Spe.in tit.de execut. ſent.§.fi. verſi.illud autẽ.ibi,poſſet etiam dici.Bal. in l.ſi fullo.in j.not.& ibi Paul.de Caſt.verſi.quid autem ſi contra diceret.ff.de cond.ſine cauſa.Fel.in c.ſuborta.verſi.vel dic.de re iud.Paul.de Caſtr.in l.ſine.§.quòd ſi procurator.verſi.& ex his remanet.ff.rem rat. haberi.Alex.in l.Imperatores.nu.8.vbi dicit hanc eſſe magis*communem opin.ff.de re iudic.

De iureiurando.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Actus factus contra iuramentum de non faciendo,etiam fiat cum iuramento,eſt ipſo iure nullus.

1 DICVNT Doctores quòd actus actus contra iuramentum de non faciendo,eſt ipſo iure nullus etiam ſi fiat cum iuramento, Hoſtien.in c.cum contingat, de iureiur.circa finem,glo.in c.licet mulieres.de iureiurand.in vj.& ibi hoc tenet Arch. & ibi Ioann. Monach.Spec.in tit.de empt.& vend.§.iij.loco.ver. & not.generale conſilum.Hoſtien.in ſumma. de iureiurand.§. quoniã cenſeatur.verſicul.conſilium generale.Bart.in l.ſi prædium. C. de iur. dot.& ibi Salycet.in ij.quæſt.in fi.Bart.in l.ſi quis pro eo. in verſiculo tertiò,dixi.ff.de fideiuſſor.Bart.in l.is cui bonis rebus.circa finem.ff. de ver.obl.Imo.in l.æſtimatis bonis,in fi.ff.ſolu.matr.Ale.qui dicit iſtã cõmunem*opinionem,in l.duobus.§.fi.de iureiurand. Fely. in capitulo, cum Ferrarieſis. de conſtitut.Imola in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquirend. hered.Iaſ.in l.non ſolùm.§.morte.ff.de operis no.nũc.& in authentic. ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vend.Alexand.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.& ibi Ioan.Crot.ff.de verb.oblig.Ange. Aret.inſti. quib. alien.licet,vel non.Bal.in conſi.cxxxiiij.vol.j.Imola in c.cùm contingat,de iureiuran.idem tenet Dom.in d.c.licèt, in fi.de iureiuran. in vj. & ibi Philip .Franc.Caſſa.in conſuet.Iaſ.inſtit.de act.§.item ſi quis poſtulante.Caſſa.in conſi.liiij.Dec.in l.pactum quod dotali , in vij. limit. C.de coll.Soci.in regula.cl.in iiij.fall.

2 Et pro iſta opinione eſt bonus text.in c.intellecto.de iureiu.vbi nõ valet alienatio facta à Rege,quia rex iurauerat non alienare.

3 Iſtud intellige & declara quando actus,ſuper quo iuratur, eſt actus aliàs illicitus ex diſpoſitione iuris communis,ita quòd iuramentum de illo actu non faciendo habet concurrentiam iuris communis : ita procedit text.in ca.intellecto.de iureiur.vbi non valet alienatio facta per Regem contra iuramentum de non alienando , prout ex iuris diſpoſitione non debebat alienari in regni notabilem diminutionem , & ita etiam procedit quod not.glo.in c.licèt mulieres,de iureiur. in vj.cum aliis ſupra allegatis.vbi non valet alienatio facta per mulierem , quæ per prius ſacramentum iurauerat non alienare res dotales , quæ gloſſ. quantum ad iſtam conluſionem eſt*communiter recepta:vt per Ale. in l.in duobus reis.§.fi.ff.de iureiuran.Iaſ.in §. item ſi quis poſtulante, inſtit.de act.& iſtam declarationẽ ponit Imola in c. cùm contingat, de iureiuran.& in c. intellecto.eo.tit.& in l.cũ iur.ff.de vſucap.Iaſ.in l.ne ſolum.§.morte,de no.oper.nunc.Philip.Franc.in d.cap.licèt mulieres.ſo Imola in c. dilecto. de præb.Alex.in conſi.xvj.vol.iij.Abb.in d.c.intellecto.Dec.in l. pacta nouiſſiima.C.de pact.Iaſ.in l.in duobus. §. fin.ff. de iureiurand.Ioan.Anto.Alex.in conſi.cxlvj.Fely.in ca.ſi diligenti.de foro compe.Caſſa.in conſuet.Burgund.Ioan.de Sylua in tracta. de beneſ.in iij.part.quæſt.xxvij.gl.prag.ſanctio.Rom.in l.alia.§. elegantere ff.ſol. matr.& in l.in duobus.§.fi.in fi.ff.de iureiur.Georg.Natta in cap. quamuis.de pact.ſentit Fel.in c.ex parte. decani.de reſ. Dec.in l.pactũ.

quod

quod dotali,in vij.limitatione.C.dè coll.Caſſan.conſilio lv. Aret. in l.in duobus.§.fi.ff.de iureiurand.

4 Et iſtud fuit de mente gl.in d.c.licèt mulieres,dum dicit primum iuramentum licitum,ideò præiudicat ſecundo,ſecus ſi primum eſſet illicitum,& idem ibi Arch.in fi.Inno.in c.dilecto.de præb.

Sed iſtam declarationem impugnat Roſellus in monarchia.chart. xcv.tamen in ſequen.ipſe diſtinguit,& ſua diſtinctio videtur in idẽ reincidere.an primus actus eſſet licitus, vel illicitus,licèt Corne.in l.pactum,quod dotali,in viij.limit.videatur recedere ab iſta diſtictione.

5 Sublimita tamen concluſionem prædictam, quòd iuramentum de non faciendo aliquid,ad quod non faciendum de iure tenebatur,operatur quòd actus in contrarium factus non valeat, vt procedat quãdo quis iurauit non ſibi tantum,ſed etiam alteri, cuius intererat:ita Bal.in d.l.in duobus.§.fi.ff.de iureiur.& ibi Iaſ.idem tenet Bal. in c.veniẽs,in fi.de iureiur.Alex.in conſi.xvj.vol.iij.& Iaſ.in l.non ſolùm.§.morte.ff. de oper.no.nun.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Dec.in conſ. dxxxvj.& in l.pacta nouiſſima.C.de pact.Ioã. Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.oblig.Curt.in conſi.clxviij. Caſſa. in conſuet.Gram.conſi.ciuili xxxj.nu.13.& ſeq.

Tamen de iſta limitatione dubitat Alex.in d.l.in duobus.§.fi.ff.de iureiur.& contra illam tenet expreſsè Aret.ibi.

6 Secundò Sublimita,quando is,cum quo actus ſecundo loco geritur erat ſciens primi iuramenti:aliàs ignorans non deluditur per ſecundũ iuramentũ,de quo non habebat notitiã:ita tenet Bald.in conſi.cxxxiiij. vol.j.Imola in l.cùm vir.de vſucap.Alex.in conſi.xvj.vol.iij.Iaſ. in l.in duobus.§.fi.ff.de iureiu.Dec.in l.pacta nouiſſima.C.de pact.Geor.Natta in c.quamuis,de pact.in vj.Imola in c.cũ contingat,de iureiur.Curt. in conſi.clxviij.Io.Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb. obl.Caſſa.in conſi.liij.& in conſuet.Burgund. apoſtil. ad Spec.in titu. de empt.& vend.§.iiij.loco.verſi.& nota generale conſilium, & Alex. in apoſtill.ad Bar.in l.ſi quis pro eo.verſi.iij.dixi.ff.de fideiuſſo.Rui. in conſi.lxvj.vol.ij.& conſi.cxviij.vol.ij.

Et hoc eſt quod voluit dixiſſe Ioan.Fab.in §.quibus,alie.licet, dum dicit,quòd cautela non eſt tuta,quia fraudarentur contrahentes,& idẽ dicit apoſtil.ad Bar.in l.ſi prædium.C.de iur.dot.

7 Sed quando actus,ſuper quo præſtatur iuramentum, non eſt actus illicitus,ſed licitus,& pendet à pura voluntate contrahentis,tunc primum iuramentũ non impedit actum poſtea factũ,licèt faciens ſit periurus:ita declarat Abb.in c.intellecto.de iureiur.Cor.in conſi.cij. vol.j.

8 Et propterea infertur ꝙ iurans non reuocare teſtamentum, ſi illud reuocet,valet reuocatio:licèt reuocando incidat in periurium:ita Ioan. And.in regula,quod ſemel.de reg.iur.in vj.& in addit.ad Spec. in titu. de inſtru.edic.§.cõpendioſè.verſ.quid ſi quis iurauerit,& in c.decernimus, de ſent.excommu. in vj.Pet. de Anch.in c.ſicut, de ſponſ.Boer. deciſ.cciiij.nu.17.glo.c.vlt.voluntas.xiij.q.ij.Bart.in l.ſi quis in prin.teſtamenti.ff.de lega.tertio,vbi plus tenet, quòd reuocans non incidit in periurium,& Abb.in conſi.xlj.vol.ij.qui etiam in prima ſol.tenet quòd nec incidit in periurium,Bal.in auth.hoc inter liberos.C.de teſt.Imola in c.cum contingat.de iureiur.qui tenet quòd ſecundum valet, licèt reuocans ſit periurus. Imola in l.ſi quis inquilinos.§.fi. ff.de leg.j. Bald.in c.j.§.item ſacramenta,de pact.iur.firman.& ibi Aluaro. Card. Alex. Card.in c.dilecto.de præben.& ibi Petrus de Ancha. Rota in antiquis deciſ.ciiij.Bal.in l.j.in repet.C.de ſacroſ.eccle.& ibi Cyn. dicit* communiter legiſtas ita tenere,& Bal.in conſ.xxij.vol.j.qui etiam aſſerit teſtatorem reuocantem non incidere in periurium. Paul.de Caſt.in conſ. cxxj.vol.j.idem ſentit Bartol.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.in princip,ff.de verb.oblig.Old.in conſi.cvj.Fely.in c.ſi diligenti.de fo. compet.& in c.edoceri.in fi.de reſ.Saly.in l.ſancimus, in vij.quæſtio.C.de teſtamẽ.Bar.in l.cum duobus.§.idem reſpondit.ff.pro ſoc. Bal. in auth. ſacramenta puberum.C.ſi aduer.vendit.& in addit.Specul. in tit.de inſtru.edit.verſi.an teſtamentum. Ange.ſentit in l.ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ.Alexand.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.obli. Imo. in c.j.de his,quæ fiunt à maio.par.cap.Fel.in c.cùm acceſſiſſent, de conſtitu.& in c.in pæſentia,de probat.Dom.in c.decernimus, de ſent.excommu.in vj.Corne.in conſi.cclxxij.vol.iij.Roſel. in monarchia,char. xcv.& xcvj.Corne.in conſi.cij.vol.j.Abb.in conſi.xlviij.vol.ij.Io.Crot. in repet.l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.Ang.in authen. hoc inter liberos,in fi.C.de teſtamen.Ange.Aret.in §.ex eod.inſtitu.quibus mod.teſta.infirma.Bertran.in conſi.clxxxj.vol.ij.& in conſi.cxliij.vol.iij. & in conſi.ccxc.vol.iij.Pau.de Caſt.in conſ.ccclxj.vol.j.Iaſ.in l.ſi non fortẽ. §.ſi centum.ff.de cond.indeb.in l.ſi quis ita.§.ea.l.nu.24.ff.de verb.obl. & in cõſ.ccxj.vol.ij.Prob.in add.ad Io.Mona.in c.fi.de ꝓcura. in ſexto. Alex.in conſ.xviij.vol.ij.Pau.de Caſt.in cõſ.cccxxxix.vol. j. Corne.in cõſ.lx.vol.ij.Bal.in cõſ.cccxxxviij.vol.ij.Ful.in cõſ.xcii. Iaſ.in cõſ.cxxij. vol.iij.Guald.cautel.ſecũda de mutat.teſt.Io.de Sylua.in tra.de benef. in iij.par.q.xxvij.gl.prag.ſanctio.gl.in c.j.§.itẽ ſacramẽta,in gloſſ.ſuper verbo,ſuper contractibus,in verſ.quid ſi iurauit quis,de pact.iur firmã. Gomes,inſt.de act.Bertr.in conſi.xxvij.in fin.vol.j.Pariſ.in conſi.xxiiij. vol.ij.Maria.iu.in conſi.xliiij.vol.ij.Ruin.conſ.ccvij.vol.j.& conſ.lxix. vol.iij.& conſi.cix.vol.iiij.

Contrarium ꝙ ſecundum teſtamentum non valeat,tenuit Spe.in titu.de inſtrum.edit.§.compendioſè,verſic.quid ſi quis iurauerit,& hoc idem de iure canonico eſſe probabilius tenet Oldrad.in conſi.cxxvij. Hoſt.in ſumma de ſepult.§.an licitum.ver.quid ſi quis eligat.& in ca.j. de ſepult.Iac.But.in auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.ven.Archi. in c.vltima voluntas.xiij.quæſt.ij.Io.Crot.in l.ſtipulatio hoc modo cõcepta.ff.de verb.obl.Guald.caut.vj.de ſepul.

9 Secundò Infertur,vt ſi quis promittat non reuocare procuratorem, & illum reuocet,licèt reuocando incidat in periurium,tamen reuocatio tenet.gl.in c.fi.de procu.in verbo,reuocatus,in vj.Ang.in l.& in perpetuum.ff.de procu.& in l.ſtichum.§.vſumfructum.ff.de ſol.vbi etiam Imola.idem tenet Roma.in l.alia.§.eleganter.ff.ſol.ma.& in l.j.§.ſi ſtipulanti.ff.de verb.obl.Fel.in c.ſi diligenti.de foro compe.in c.edoceri.de reſ.Imola in c.cùm contingat,de iureiur.Barba.in rubr.de rebus eccle.non alie.nu.49.Iaſ.in l.in duobus.§.fi.ff.de iureiur.Iaſ.in l.ſi non ſortem.§.ſi centum.ff.de condi.indeb. & in l.ſi mihi,& tibi.§.in legatis,in ij.lectu.ff.de leg.j.& in l.ſi quis ita.§.ea l.nu.24.ff.de verb.obl.& in conſi.ccxj.vol.ij.Rebuff.in concord.Franciæ,Domi.in d.c.fi.§.fi.de procu.in vj.Alex.in conſi.xviij.vol.ij.Fede.de Senis in conſi.106.in fi. Soc.in conſi.lviij.vol.iij.Fel.in c.ex parte Decani.de reſ.Caſſa.in conſue.Pau.de Caſt.in conſi.cxxij.vol.j.Io.de Sylua.in tract.de benef.in iij. par.q.xxvij,gl.prag.ſanct.Gomes,in §.item ſi quis poſtulante,inſtit.de act.Rota in antiq.deciſ.ciiij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iu. Cur.Sen.in conſi.lxix.Ang.in cõſi.cxxv.circa fi.Pariſ.in conſi.viij.vol. iiij.Aimo.conſi.cxcj.vol.j.

10 Amplia,quia etiam non valet conſuetudo ꝙ quis non poſſit reuocare teſtamentum,vel procuratorem,vt per Roc.in c.fi.de conſuet.Maria.Iun.conſi.xliiij.vol.ij.Rui.conſi.liiij.volu.j.& conſi.lxix.volu.iij.& conſi.cix.vol.iiij.Boer.deciſ.cciiij.

Contrarium tenuit Philip.Fran.in c.fi.de procu.in vj.Alb.de Roſ. in l.ſi procuratorem,de procu.& in l.item ad litem,circa fi.ff.de procu. Gomes in §.item ſi quis poſtulante,inſti.de act.Fel.in c.ex parte Decani.de reſ.Pariſ.in conſi.lxix.& xv.vol.iij.

Tenendo iſtam primam opinionem,quòd non obſtante pacto de non reuocando,& iuramento,omnino procurator conſtitutus reuocari poſſit,

11 Limita,quando in fauorem alterius præſentis,& acceptantis, vel notario ſtipulanti pro iis,quorum intereſt,conſtituens promiſerit non reuocare,& iurauerit,ita Bal.in rub.de procu.in vj.ſequitur Iaſ.in conſi. ccxj.vol.ij.Gramma.conſi.ciuil.xxxj.nume.15.Hiſpa.in rubrica,de donatio.inter virum & vxorem.in §.incip.limita vj.numer.6.ſed Iaſ.dubitat de tali limita.in l.ſi non ſortem.§.ſi centum,ff.de condict. indebit.

12 Secundò Limita,nam procurator conſtitutus ad renunciãdum cum iuramento in beneficialibus,non poteſt reuocari,quia in illis non cadit actio ad intereſſe,quia non recipiunt æſtimationem:ita Rota in antiq.deci.ciiij.Fel.in c.cùm acceſſiſſent,de conſti.& in c.ex parte Decani.de reſ.& in c.edoceri.eo.tit.& in c.ſi diligenti. de foro compe.Gomeſ.inſt.de act.§.item ſi quis poſtulante,Sarnen.in reg.de annali.q.xl. apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cclx.Dec.in c.cùm acceſſiſſent,de conſtit.Aimo conſi.clxx.

Contrarium Boer.deciſ.ccvij.

13 Et pro iſta opinione facit,nam actus ſpiritualis contra iuramentum non tenet:vt dicit Inn.in d.c.dilecto.in prima opi.de præb.Arch.in c.ſi à ſede,de præben.in vj.& in c.duob.de reſ.in vj.Phil.Frã.in c.fi.de procu.in vj.Oldr,in conſi.cxxvij.Imola in c.dilecto.de præb.licèt dicat cõtrariam partem * communem.Imola in l.cùm vir.ff.de vſuca.& idem Imola in c.cùm contingat.de iureiuran.Roma.in l.in duob.§.fi.ff.de iureiur.ſentit Bal.in auth.hoc inter liberos.C.de teſta.Ant.de Bu.expreſſè in repe.c.cùm M.ver.ij.præmitto.de conſtit.Alex.in conſi.xvj.verſ. poſſet etiam.vol.iij.Card.in clem.j.in iij.q.de reg.Sentit iſtam partem* Archi.in c.j.de cler.non reſid.& in c.omne.in prin.xxij.q.j.Dom.in c. j.de rerum permu.in vj.Spe.in ti.de leg.in §.nunc tractemus,verſ.ſed ſi legatus.Fulgo.in conſi.ccx.Dec.in d.cap.cùm acceſſiſſent,de conſtitu. Ang.in auth.hoc inter liberos.C.de teſta.

14 Tertiò Infertur,ꝙ promittens non reuocare vicarium cum iuramẽto,poteſt illum reuocare,licet incidat in periurium.Io.And.& Ant.de Bu.in c.ſua,de offi.vicar.& ibi Abb.& ibi Cardi.in vij.q.& Pe.de Ancha.in fi.q.Pau.de Caſt.in conſi.ccclxj.vol.j.Io.de Sylua in tract.de benef.in xxvij.q.in fi.in iij.parte.Prob.in addi.ad Io.Mona.in c.fi.de procu.in vj.Boer.deciſ.cccxlvij.Rebuff.in prac.nu.193.

15 Quartò Infertur,vt ſi quis promittit,& iurat non alienare,ſi alienet, tenet alienatio.vt no.Inn.in c.dilecto.de præb.Abb.in c.intellecto.de iureiuran.Corne.in conſi.cclxxij.vol.iij.idem voluit Hoſt.in d.c.intellecto.& Io.And.& Pe.de Anc.& Imola & Card.Roſel.in monarchia, Alb.de Roſa.in l.ea lege. C.de cond.ob cauſam,Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea. l.ff.de verb.obl.Imola in c.cùm contingat,de iureiur.Fel.in c.ſi diligẽti.de foro compe.Pau.de Caſt.in conſi.cccxxxix.vo.j.Io.Crot.in l.ſi filiusfamiliàs.§.Diui.ff.de leg.j.Io.Ant.Alex.in conſi.cxlvj.Caſſa.in cõſ. lv.& in cõſue.Burg.Ferr.caut.xlviij.Io.de Sylua in tract.de benef.Phi. Frã.in c.licèt mulieres,de iureiur.in vj.Rota in antiqui.deciſ.ciiij.Old.

in conſi.cxxvij.Abb.in conſi.xlj.vol.ij.Ruin.conſ.ccvj.vol.j.Alber.de Roſat.in auth.ſacramenta puberum, verſ.quid ſi canonici.C.ſi aduer. vend.Gram.conſ.ciuili xxxj.

Contrarium voluit Aret.in l.ſi quis ita.§.ea.l. ff. de verbo. obli. & Gomes inſt.de act.§.item ſi quispoſtulante.

16 Quintò infertur quòd ſi iuratum ſit non recipere aliquem in canonicum niſi numerus deficiat,recipiendo illum in canonicum, valet receptio,licèt recipientes incidant in periurium:Inno.in c.dilecto.in ſecunda opinio.& Ioan.And.Ant.de Butr.& Car.in ſexta,& duabus ſequentibus oppoſ.& ibi Pet.de Anch.in fi.q.de præb.Io.And.in addit.ad Spe. in tit.de legat.§.nunc tractemus,verſi.quid ſi legatus, Pau. de Eleaz.in clem.j.de regular.Pet.de Anc.in c.ſi à ſede.in fin.de præb.in vj.Abb.in c.cùm acceſſiſſent,de reſ.& ibi Fely.Ant.de But.in c.j. de his,quæ fiunt à maior.parte cap.Dom.in c.j.de rer.permuta.in vj.Iaſ.in l.ſi quis ita.§. ea.l.verſi.v.fallit,de verb.oblig.& in l.in duobus reis.§.fi.verſ.iiij.fallit, de iureiurand.Caſſan.in conſuet.gl.prag.ſanctio.Io.de Sylua in tract. de benef.in iij.par.q.xxvij.Alber.de Roſa.in auth. ſacramenta puberum,ver.quid ſi canonici.C.ſi aduerſ.vend.

17 Pro quo facit,nam communiter dicitur quòd actus tam temporalis quàm ſpiritualis contra iuramentum valet quicquid dixerint doct.allegati ſuprà in ſecunda limit.de procuratore conſtituto cum clauſula, quòd non poſſit reuocari,& iſtam opi.tenuit Inno.in ca.dilecto.in ſecunda opi.de præb.Car.ibi in vj.& ſeq.oppoſ.Abb.qui dicit iſtud*cõmuniter teneri,ꝙ nõ fiat differentia inter actũ tẽporalem, & ſpirituale͂: & idẽ dicit Fel.in c.cùm acceſſiſſent,de conſt.Ant.de But. qui idem dicit in c.j.de his,quæ fiunt à maio.parte cap.idem tenet Fed. de Sen. in cõſ.100.in fi.Abb.in c.de illis,de ſponſ.& in c.ſicut, eo.tit. Dom.in c.fi. de procura.in ſexto.Iaſ.in §.ea lege.in l.ſi quis ita.ff.de ver.obl.Roſel. in monarchia,Præpoſ.in capitul.ſicut,de ſponſ.Boer.deci.ccvij.Gram. conſ.ciuili xxxij. gloſſ. prag.ſanct. Ioannes de Sylua in tracta. de benef.in tertia parte.q.xxvij.& iſta deſtruunt opinionem Rotæ,de qua dictum eſt in ſecunda limit.

Contra iſtam concluſionem ſunt omnia,quæ deducta ſunt in ij.limit.illius concluſionis quòd reuocatio procuratoris fieri poteſt non obſtante conuentione de non reuocando iurata.

18 Sextò propterea Infertur, quòd ſi quis iurauit non contrahere cum aliqua muliere,valet tamen matrimonium cum illa contractum,licèt incidat in periurium:Bart.in l.omnes populi.nume.32.ff.de iuſt.& iur. tenuit Gaſpar,Cald. & voluit Præpoſ.in cap.ſicut.de ſponſ.

19 Vtrum autem matrimonium contra iuratam conuentionem valeat, vide text.& ibi omnes,in d.c.ſicut,de ſponſ.Imola latè in d.c.cùm contingat,de iureiur.Roſell.in monarchia.

20 Septimò infertur vt ſiquis iurauit non reuocare ſtatuta, valet reuocatio:Ant.de But.in c.j.de his,quæ fiunt à maio.par.c.licèt incontinenti poſtea dubitet:& ibi clarius Imola.Corne.in conſi. cij. vol.j. Roſell.in monarchia.

Contrarium in hoc tenet Bal.in l.clari & aperti.C. de fideicom.

Sed quando eſt ſtatutum ſimpliciter iuratũ, an poſſit reuocari per aliud ſtatutum,dicunt Barto.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iure.nume. 32.Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea.l.ff.de verbo.obl.Alber.in j. part.ſtatut.q. xvj. Petr.de Anch.in repet.c. j.de conſt.char.xvj.Abb.in c.cùm ad monaſterium,de ſtatu monac.Domin.in c.his.xj.diſtinct.in quibus locis docto. diſtinguunt,aut ſtatutum,per quod primum tollitur, requirit ſuperioris auctoritatem,& tunc primum tolli non poteſt, quia ſuperior non vult eſſe auctor periurij.

21 Aut non requiritur auctoritas ſuperioris,& tunc primum poteſt reuocari,licèt reuocantes incidant in periurium.

22 Octauò Infertur ex prædictis,vt ſiquis iurauit non diuidere,valet diuiſio poſtea facta,non obſtante iuramento:ita Alex.in conſi.xviij.vol. ij.Fel.in c.edoceri,verſi.limitat Inno. iſta.de reſ. Curt.ſenior. in conſi. lxix.Ruin.conſ.liiij.vol.ij.& conſi.lxix.vol.iij.Tiraquel.de iur.primig. q.lxxviij.

Contrarium Cor.in conſi.xiij.in iiij. vol.Iaſ. in l.ſi non ſortem.§.ſi centum.ff.de cõdictio.indebit. Gomes in §.quædam,inſtit.de actio.Hiſpa,in rubri.de donat.inter vir.& vxor,in §.limita ſextò,nu.4.

23 Nonò infertur,vt ſi promittat quis,& iuret ſoluere legata,tamen poteſt legatum reuocare,& promittens non tenetur:Boer.deciſ.cciij.numero 17.

Sunt etiam alij quidam caſus,in quibus iurans non facere,poſtea faciendo,licèt incidat in periurium,actus tamen non tenet, quos ponit Felyn.in dict.capitul.edoceri,de reſcriptis.& in cap.ſi diligenti.de foro comp.

Quando autem actus factus contra iuratam affirmatiuam diſpoſitionem valeat,habes in locis ordinariis, vt per docto. ſuprà adductos.

24 Limita quia quando eſt alteri ius quæſitum,vel quærendum,nõ admittitur quis ad deierandum.vt per Bertrand.in conſi.cciij.vol.iij.Grãmat.conſ.ciuili xxxj.nu.15.& conſ.xxxij.in princ.

25 Limita etiam quia actus factus contra iuramentum non valeat in omni actu requirente ſuperioris vel hominis miniſterium:Aimo in cõſilio clxx.vol.j.Gram.conſi.ciuili xxx.nu.14.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Iuramentum conſtituit in mora abſque interpellatione.

1 MAGIS*communis opinio videtur illa, quòd iuramentum conſtituat in mora ſine interpellatione, vt tenet Specu. in tit.de aduo.§.j.verſi.ſed nunquid is,qui iurauit.Sentit Ioan. And. in c.breue.de iureiur.dũ ſe remittit ad not.per Spec. in loco præallegato.idem voluit ibi Ant.de Butr.& Abb.Imola ſequitur Cremen.dicens eſſe aureum dictum in ſing.cxxij. Alex.in l.ij.§.fi.ff. ſolu.matri.Aret.in conſi.cl.incip.viſis diligenter, Curt. iun. in tracta. feud.in iiij.part.in xxxvj. cauſa priuationis. Corſet. in rubri.de iureiurand.in iiij.priuileg.Ant.de Bauer.in trac.de iureiur.in vij.ſpeciali.Barbat.in cſi.in.v.fal.& ibi Ant.Burgos,de emp.& vend.& idem Barb.in c. ex literis.de conſt.Iaſ.in d.l.quod te mihi,verſi.iuxta prædicta quæro.ff. ſi cert.petat.& iſtam ſequitur & dicit*communem ibi Dec.nu.11.&ibi etiam Purpur.verſi.ſeptimo exemplificatur. Claud. in l. non ſolum.§. morte.verſ.aliam nota limit.ff.de nou.oper.nunc.& iſtam dicit *communem Gomeſ.in §.item ſi quis poſtulanti.inſtit.de act.ſentit Fely.in c.ex reſcripto de iureiu.

2 Vbi prius dixerat iuramentum operari,quòd quis videatur promiſiſſe facturum,& curaturum. tamen poſtea ſubdit quòd quando quis promittit ſe facturum,& curaturum,non requiritur interpellatio. Goza.in conſi.xxvij.& in conſi.xxxj.& in conſi.lvij.Caſſa.in conſuet. Hiſpanus in c.per veſtras.§.fi.de donat.inter virum & vxorem.nu.35.

Contrarium Alex.in d.l.quod te.& ibi Curt.in apoſtil.ad Alex.& in lect.nu.26.Socin.in l.ij.§.fi.ff.ſol.matr.Aret.in l.ſi ſeruus communis. ff.de vulg. & pupil.Gomeſ.in d.§.item ſi quis poſtulante.inſt.de act.Ripa in c.cum M.de conſtit.dum ſe remittit ad not.per Alex.in l.quod te. ff.ſi cert.pet.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an requirat certiorationem,

1 MAXIMA eſt diſcrepantia inter Doct.ſuper illa concluſione,an iuramentum requirat certiorationem, vel ſine alia certioratione in minore,vel muliere operetur.Dyn.cõſuluit,prout refert Cyn.in l.ij.C.de reſcin.vend.in vj.q.vbi etiam ipſe idem tenet,ꝙ requiratur certioratio. & conſi.Dy. eſt conſi. iij.Sal.in d.l.ij.in xj.q.Io.And.in c.pen.de empt.& vend.& ibi Anto. de But.vbi Card.& Imola,& Ant de But.ibi dicit iſtam*communem opi. Bald.in l.ſi duo.§.idem Iulianus.in j.nota.ff.de iureiur.Imola in l.ſciendum.ff.de verb.obli.& in c.cum contingat.verſi.item etiam non habet locum.verſ.ſin autem non eſſet facta mentio.de iureiur.Alex.in d.l.ſciẽdum.& ibi Aret.Bertr.in conſi.clxxv.vol.ij.& idem tenet in conſ.cxlij. eo.vol. idem voluit Alber.de Roſa.in auct.ſacramenta puberum. C.ſi aduerſ.vendit.& iſtam partem iudicando approbauit Capella Thol. deciſ.xlix.Feder.de Sen.in conſi.xix. Guido Papæ in conſi. cxxx.in ij. dubio.verſ.nec obſtat.Bertr.in conſi.clxxxj.vol.j.Bald.in conſi.ccclxxx. in iij.part.& in conſi.xcvj.vol.v.& iſtam de æquitate veram dicit Rom. in l.ſi duo.§.idem Iulianus.in fi.ff.de iureiur. Io. And.in addit. ad Spec. in tit.de obl.& ſol.§.j.in addi.inci.Vbertus.& Aret. in d. §.idem Iulianus,in primo not.vbi etiam dicit iſtam*communem opi. licet ipſe videatur diſtinguere,tamen effectualiter tenet iſtam partem. Iaſ. in auct. ſacramenta puberum.verſ.iij.principaliter limita.Maria. iun. dicit iſtã magis veram & magis*communem in conſi.xlviij. vol. j. Tiraq.in l.ſi vnquam.nu.146.C.de reuoc.donatio.vbi multa cumulat. Alber.de Roſa.in auct.ſacramenta puberum.verſi.imò d.Dynus.& Ange.ibi. verſi. item facias.

Contrarium,quòd ſtante iuramento,non ſit neceſſaria alia certificatio,tenuit Bart.dicens ſe ita conſuluiſſe in d.auct. ſacramenta puberum.verſi.quæro vtrum per tale iuramentum. & ita conſuluit in conſilio xc.& in l.ſciendum.ver.iuxta prædicta quæro.ff.de verb obli. & in l.ſi duo.§.idem Iulianus.ver.item per hanc l.ff.de iureiur.& in l.ij.verſi. quæro ſi minor iurauit.C.de reſc.vend.& ibi Ang.& ibi Paul.de Caſtr. verſ.vij.concluſio,& ibi Saly.verſ. ſed vltra illa.idem voluit Ang. in d. §.idẽ Iulianus.& ibi Rom.in fi.vbi dicit ꝙ de rigore iuris iſta pars eſt verior.& ibi Pau.de Caſt.& Alex.ibi. vbi etiã Sal.idẽ voluit Ang.in auct. ſacramenta puberum.ver.aduerte etiam.& Fulg.& Pau.de Caſt.in fi.& ibi Iaco.nu.44.idem voluit Raphael Cuma.in d.l.ſciendũ.&ibi Rom. verſ.ſed ſuccedit.& Alex.verſ. quod tamen primò fallit. & Iaſ. verſic. iſtam glo.vbi dicit iſtam * communem opi. ff.de verb. obli. idẽ voluit Archid.in c.ij.verſ.intelligenda ſunt eſſe vera.& ibi Io. And.in prin.de pact.in vj.& ibi Dom.idem voluit Bald.in l.j.in fi.C.de reb.credit.Bald. in c.ex reſcripto.verſ.vltimo nota.de iureiur.& ibi Fel.Ang.in l.qui iure militari.in princ.ff.de teſtam.milit.paul.de Caſt.in l.fina.§.ſi.in fi.ff.

ad

ad Vell.Rom.in l.in repudianda.ff.de acq.hered.Alex.in l.ſi quis in cõſcribendo.verſi.ſed vnum propter hoc nota.C.de pactis.Iaſ.in l. ne paſſim.C.de iur.& fact.ignor.Collect.in cap.ij.de pact. vbi dicit quòd licèt prima opinio ſit æquior, iſta eſt de iure tutior.Georg. Natta in cap. quamuis.verſ.an autem.de pact.in ſexto.Bal.in c.cum contingat. verſ. quæro quando mulier.de iureiur.Ant.de But.in c.ſi diligenti.verſi.fallit etiam quando eſt iuratum.de foro compet.& ibi Abb.verſ.& hoc intellige.& ibi Fel.Abb.in cap.penult.de emptio. & vendit.Bal.in conſi. ccclxxx.in tertia parte.Paul.de Caſt.in con.cxxij. verſ.nec obſtat etiã. vol.j.Soc.in conſi.ciij.vol.iij.Guido Papæ quæſtione ccxxvij. vbi dicit ita iudicatum in parlameuto. apoſtil. ad deciſ. Tholoſ.xlix. deciſ. Neap.clix.in nou.in quinta dubitatione.Alex. conſi.xj. verſi.& maximè attento.vol.ij.& conſi.xlij.volu.j.vbi dicit iſtam communem opinionem,& de ſtylo ſeruari.vbi dicit omnes ita tenere. & conſi. xxvij. vol.j.vbi dicit iſtam* magis communem,& in practica ſeruandam.& conſi.cxxvij.vol.ij.vbi dicit iſtam veriorem opi.& eam ſe conſueuiſſe ſequi legendo & conſulendo,& in conſi.ccxxij.vol.ij. vbi dicit iſtam tenendam,& conſuetudine approbatam.& in conſi.lxxx.in fi.volu.v. vbi idem dicit,& quòd iſtam opi.eſt ſolitus ſequi legendo & conſulendo:& in conſil.xiiij. volumine ſexto. Bauer. in tracta. de iureiurand. Bertrand.in conſilio clxij.vol.j.vbi dicit iſtam communem,& in practica ſeruandam.& in conſilio clxix.vbi idem dicit. volumine primo, & iſtam eſſe magis cõmunem,dicit idem Bertrand.in conlio xlvj.in fi. volumine ſecundo.& in conſilio lj.vol.iij.vbi dicit iſtam magis communem,& ſeruari in practica.Hiſpan.in cap.per veſtras. de donat.inter virum & vxo.& iſtam dicit communem Brun.in tracta.de forma. Mant.in conſilio cxxxij.Maria.iunior conſi.clxv.vol.ij. Tiraquell.in l. ſi vnquam.num.131.C.de reuoc.donat.vbi multa congerit. & iſtam dicit communem Aluaro.in d.§.item ſacramenta.verſi.vtrum autem ſit neceſſe.Afflict.in §.item ſacramenta.in tertio no.num. 18. de pac.iura. firman.quæ quidem opinio tanquam magis * communis videtur tenenda.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an habeat vim ſpecialis expreſſionis.

1 NONNVLLI Doct.tenuerunt quòd iuramentum habet vim ſpecialis expreſſionis:ita tenet Bald.in l.j.verſ.ij.quæritur.C.commoda.ſequitur Rom.in l.j. §. ſi quis ita. ff. de verbo.oblig.Alex.in l.ſciendum. ff. de verbo.obliga. & in conſi.cxxxiij.verſ.& eo fortius.volum.v.Imola in c.j commod. Andr. Barbat.in apoſtil.ad Bald.in cap.j.de controu. apud pares terminand. Imola in cap.cum contingat.de iureiur.Bauer.in tract.de iuramento. Ioan.Crot.in l.filiusfami.§.diui.ff.de legat.j.Iaſon in §.item ſi quis.inſtit.de actio.Curt.iun.in conſi.xlix.Dec.in con.ccxclv.num. 4.verſic.& iſta opinio.Alex.in conſi.lxj.vol.iij.& in conſi.cxxxiij.vol.v.Guid.Papæ q.cxxviij.Venaf.in conſi.xij.Caſſa.in conſi.iij.& in conſuet. Ripa in v.reſpon.in iij.lib.Gomeſ.in §.item ſi quis poſtulante. inſtit.de act. Tiraq.de ll.connubial.Gozad.in conſ.xxvij.& in conſil.lxix.& in cõſ. lxxxvij.& in conſi.lxxxviij.Aleſmicus in tract.de ſubſt. Hiſpa.in cap. per veſtras.de donat inter vir.& vxor.Maria.iun.conſi. cxxxvj. volumine j.

2 Et pro iſta opin.facit, nam vbi in primo teſtamento eſt appoſita clauſula derogatoria ad ſequens, oportet quòd de illa in ſecundo fiat ſpecialis mentio, & tamen ſufficit ꝙ ſecundum teſtamentum ſit iuratum.Bal.in l.ſancimus.C.de teſt.& ibi ſequuntur Moderni.

Contrarium opin.tenet Bart.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum. in fi. ff.ſi quis caut.& ibi Bal.& Ange.Alex.in conſi.xxviij.vol.j.& in conſ. xxxj.vol.ij.Io.And.in c.j.& Abb.& ibi Anto.de Butr.& Petr.de Ancha. Bald.in c.j.de controuerſ.apud pares terminand. Socin. in conſi. lxx. vol.iij.& ciij.vol.iij.Iaſon in d.§.quæſitum.& in l.ſed & ſi quis.ff.ſi quis cautio.& ponit idem Iaſ.in conſi.clxxiij.vol.ij.Iaſ.ex mente Bald. hoc ſentit in l.ſi procurator.in ſecunda ampliat.ff.de condit.indebit.& voluit clarè loquens Curtius ſen.in conſi.lxxvj.Grat.in conſi.xv. volum. j.Grammat.deciſ.lvij.nu.27.Ruin.in conſ.vj.nu.8. vol.ij. qui hanc dicit*communem o pi.

3 Poteſt pro concordia opin.dici,quòd aut deficit conſenſus in diſpoſitione,& propterea diſpoſitio generalis non operatur: & tunc etiam iuramento accedente non poterit operari.ita declarat Salyc. in l. j. C. commo.& ſequuntur Alex.in con.xxviij.vol.j.& in conſi.xxxj. vol. ij. & idem voluit Ioan.And.& Abb.in d.l.j.commod.vbi etiam Anto.de Butr.&Pet.de Anch.Ale.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de ver.obl.& in cõſ.xciiij. vol.iiij.Pariſ.in conſ.xx.vol.j.& in con.cx.eod.vol.& in con.xij.vol. ij. & in conſ.xlix.vol.iij. Grat.in conſi.xciiij. vol.ij.Ruin. conſ. vj. vol.ij. Boer.deciſ.iij.nu.7.& 8.

4 Secus ſi conſenſus nõ deficit,quia iuramentũ ſupplet,& tunc habet vim ſpecialis expreſſionis:& ita procedit prima opin.vt Bauer.in tract. de iureiurand.& vide omnino Bertr. declarantem in conſi. xxviij.& in conſi.lxiij.vol.j.in nouis.& in conſi.ccix.eod.vol. & in conſi.vij.& in conſi.lxviij.vol.ij.& in conſi.lxxiiij.

5 Limita,primam opi.quando factum ignorabatur,vtputà quia pendebat aliunde.nam tunc quia iuramentum nõ trahitur ad ignorata, ideò non habet vim ſpecialis expreſſionis:vt per Maria.Iun.conſilio cxxix. volu.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Iuramentum ſeu iurata diſpoſitio,non venit in generali diſpoſitione.

1 COmmunis eſt & vulgaris regula, * ꝙ iuramentum,vel diſpoſitio iurata,non venit in generali diſpoſitione, ſi de iuramento,vel iurata diſp oſitione non fiat expreſſa,& ſpecifica mentio.c.conſtitutus.de reſcr.Io.And.in regula quod ſemel.in vltimis verbis.de reg.iur.in mercurialibus.Inno.in c.cũ inter. in fi.de renun.gl.in c.cùm non deceat.de elect.in ſexto.& ibi Io.Andr. Dom.& Philip.Fran.Fulg.in conſi.clvj.Alex.in conſi.cx.vol.iiij.Alex. in conſi.xxxviij.vbi multa cumulat.vol.iij.& in conſi.xxvij.vol.j.& in conſi.cxxv.vol.j.Roma.in ſing.vij.& in conſi.cccciiij.in fi.& in conſi. ccccxxxvj.ver.ſexta ratio.& in conſi.ccclxxix.Dec.in l.pacta nouiſſima.C.de pact.& in l.de alimentis.C.de tranſact.Alex.in conſi.xxxvij. vol.ij.& in conſi.ccv.vol.ij.Iaſ.in l.quoties.C.de precib.Impe.offer.& in l.cauſas.in ver.ij.per iſtum tex.C.de tranſact.Hipp.in ſing.dxv.& in conſi.cvij.Corn.in conſi.xxxvj.volu.j.Alex.in conſi.cxxxvij.vol.vj.& in conſi.lxij.in fi.volu.vij.Soc.in conſi.cxxxix.deciſ.Neapo.v.in antiq. Iaſ.in conſi.ccxvj.vol.ij.& in conſi.clxxiij.vol.iiij.Gozad.in conſi. xvj. Caſſan.in conſi.vij.& in conſuetu.Bertr.in conſi.xlj.vol.j.Afflict.ſuper Conſti.Mantua.in conſi.cliiij.Ruin.conſi.clxj.vol.v.

Contrarium ſentit Card.in c.nõnulli.de reſcri.qui dicit ꝙ per clauſulam generalem,non obſtantibus,derogatur tranſactioni iuratæ.quẽ propterea reprobat Fel.in c.nonnulli.de reſcrip.ſed opinio. Cardi.ſequitur Gomeſ.in c.j.de conſtit.in vj.

2 Primò Amplia,etiam ſi iuramentum ſit acceſſorium ad principalem diſpoſitionem,tamen licèt verba ſint ſufficientia ad tollendam diſpoſitionem principalem,non tamen illã tollunt,quando ei accedit iuramentum.ita gl.in d.c.cùm non deceat.de elect.in vj.& ibi Io.And.Domi.& Phil.Fran.& Pe.de Anch.Alex.in conſi.cxxxvij.vo.vj.& in cõſi. xxxviij.volu.j.idem ſentit Hoſtien.in ca.debitores.in primis verbis.de iureiuran.

Contrarium voluit Bal.in l.j.ver.quæro vtrum iuramentum donantis.C.de inoffi.dona.& idem voluit Pau.in d.c.cùm non deceat.

3 Qui dicit,ꝙ ſi iuramentum accedat ſimpliciter diſpoſitioni,iurando ſeruare diſpoſitionem,tunc tollitur iurata diſpoſitio,ſecus ſi iuramentum præſtetur poſt expreſſionem factam cõtentorum in diſpoſitione, vt ibi per eum,& per alios,qui eum referunt.

Tamen tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * cõmunis,adduci poteſt ad eius comprobationem illud,quod no.Imola in c. cùm contingat.de iureiur.in verſi.nunc reſtat.

4 Vbi tenet ꝙ ſi ſtatutum prohibeat contractum probari ſine certa ſolennitate,tamen poterit probare iuramentum,quòd acceſſit ipſi contractui.refert & ſequitur Fel.in c.ſicut conſuetudo.verſi.vj.intellige.de proba.Hipp.in ſing.cxxvj.

5 Tenendo iſtam opinionem,Limita non procedere,quando illud iuramentum eſſet appoſitum in fraudem,& in præiudicium tertij, quia tunc ſublata principali diſpoſitione, tollitur iuramẽtum acceſſorium appoſitum in fraudem,& in præiudicium tertij.

6 Et ita procedit quod not.Bal.in d.l.j.C.de inoffic.donati.vbi vult ꝙ annullato contractu,etiam annulletur iuramentum tanquam acceſſorium ad contractum,prout expreſsè declarat Alex.in d.conſi.cxxxvij. vol.vj.vbi dicit ꝙ ideo in caſu Bal.annullatur etiam iuramentum,quia erat appoſitum in præiudicium filij,vel liberti.

7 Secundò Amplia,etiam ſi eſſent verba geminata,adhuc non conciperent diſpoſitionem iuratam,quando de iuramento non faciunt mẽtionem:vt per Alex.in d.conſi.cxxxvij.vol.vj.& in conſi.xxxviij volu. iij.per not.per gl.in d.c.cùm non deceat.iuncto textu.& ibi Io.And.de elect.in vj.Iaſon in conſi.cxxxiij.vol.iiij.Caſſa.in conſuet.

8 Tertiò Amplia,quia in diſpoſitionibus priuatorum hoc militat, vt partium conuentio non ſe referat ad diſpoſitionẽ iuratam:vt not.Dec. in l.pacta nouiſſima.C.de pact.Iaſ.in d.conſi.clxxiij.vol.iiij.

9 Et propterea infertur,ꝙ ſi partes dederunt facultatem notario extendendi inſtrumentum,non tamen poterit in eo apponere iuramentum:vt no.Ant.de Bu.in c.penul.& ibi Abb.de iureiur.refert & ſequitur Dec.in c.conſtitutus.de reſcrip.Soc.in l.Gallus.§.idem credendum. ff.de libe.& poſth.Hipp.in ſing.cxxiij.Pariſ.conſi.xlv.vol.j.Cagnol.in l.ſi librarius.nu.59.ff.de reg.iur.

10 Quartò Amplia,etiam in ſtatuto concluſionem locum habere,quia ſtatutum ſimpliciter loquens,non comprehendit debitum iuratum.

11 Et propterea ſi ſtatutum mandat inter coniunctos fieri compromiſſum,non habet locum in debito iurato.Pau.de Caſt.in conſi.xiij.vol. ij.Dec.in d.c.conſtitutus.de reſcrip. Iaſ.in conſi.clxxiij.vol.iiij.Alex.in

conſi.xxxvij.vol.ij.qui dicit ita fuiſſe iudicatum in ciuitate Palmæ.Ferrar.caut.lv.Fel.in c.inter monaſterium.de re iudic.Gozad.in cõſ.xxxij. Bertr.in conſi.lxxxv.vol.j.& in conſ.clv.& in conſi.clvij. vol.j.& in cõſil.lxvj.& in conſi clxxix.volumine ſecundo.& in conſi.xiiij.volumine iij.& in conſilio xxx.& in conſi.cxvij.& in conſilio cxxxij.& in cõſilio cciiij.& ccxcj.& in conſi.cccviij.& in conſi.cccxvj.in fi.vol.iij.Fel.in c. ij.de ſponſ.Pariſ.in conſi.xvj.vol.ij.Brun.in tract.de forma.qui declarat.

12 Et per iſtam rationem pariter concluditur quòd ſtatutum diſponẽs, quòd ſi quis non petierit debitum per decem annos,excludatur à conſecutione ſui crediti,non habet locum in debito iurato,ex quo de iuramento in ſtatuto non fit mentio:ita in iſto ſtatuto per iſtam rationem concludit Corn.in conſi.cccxxviij.volumi.j.& in conſi.clxxx. volum. iij. Bal.in tract.præſcriptio.in iij.parte.& in vj.parte.Marc.Ant.Bauer. in tract.de iureiur.

13 Et ſimiliter ſtatutum quòd trahatur etiam ad præterita,non ſe extendit ad præterita,in quibus interuenit iuramentum. Iaſ. in l. cauſas.in verſicul.ij.per iſtum text. C.de tranſact.Caſſa.in conſi.vij.

14 Hinc eſt quòd ſtatutum exigens certam ſolemnitatem in cõtractu, non habet locum in contractu in quo interuenit iuramentum. Ioann. Andr.in additio.Specul.in titu.de ſententia.§.vt autem.in verbo procedendum.poſt Nicol. de Neapol. & Iacob. de Beluiſ.in diſput.incip. Lex Peruſina.Fulg.in conſi.clvj.Alex.in conſi.xxxvij.vol.ij.& in conſ. cxxv.vol.j.& in conſi.100.volum.iiij.&in con.xxxviij.vol.iij. & in cõſ. cxxxvij.volum.vj.& in conſi.lxij.volum.vij.Cor.in conſi.xxxvj.vol.j. Soc.in conſi.ccxxxix.Dec.in l.de alimentis.C.de tråſact.Rom.in conſi. dxvij.Iaſ.in conſi.clxxij. vol.iiij.Hipp.in ſing.cxxvj.& conſi.cxvij.Ferrat.caut.xvj.Brun.in tracta.de forma Pariſ.conſi. xcvj. & conſi. xcvij. vol.j.Gram.conſi.ciuili 100.nu.77.& ſeq.

15 Et licèt Bart.in l.ſi quis pro eo.in tertio membro.ff.de fideiu. dicat,ꝙ ita demum valet contractus iuratus,non obſtante ſtatuto inualidante contractum,ſi ſtatutum reſpicit res,ſecus ſi reſpicit perſonas: & idem tenet Bartol.in auct.ſacramenta puberum.C. ſi aduerſ. vendit.& in l. j.in fi.C.ne fideiuſ.dot.dent.& in auct.decernimus.C.de arbi. Caſſa.in conſuet.Ripa in x.reſpoſ.in iij.lib.Nicell.concordia Bart.lxxxvj.Ang. in dicta l.ſi quis pro eo,in princ.& in conſ.clx.inci.domina Catherina. Ang.in d.auct.ſacramenta puberum.Anto. de Alex.ibi, qui dicit quòd *iſta eſt communis opinio legiſtarum,& canoniſtarum.Pet. de Anch. in c.licet mulieres.de iureiur.in vj.Alex.in conſi.lix.vol.j.Calca.in conſil.lxxix.el ſecundo.& in conſi.ccxxvj.in verſi.intelligam ergo.Alex.in conſi.xxxviij.volum.iiij.& in conſi.xviij.volum.vj.Bal.in l.iuriſgentiũ. §.& generaliter.in ij.lectur.ff.de pact.Gram.deciſ.xij.

Similem diſtinctionem, an ſtatutum vel lex loquatur in rem, vel in perſonam:ponit Brun.referens plures caſus,in tract.quòd ſtant.maſc.

Tamen contrariam partem,quòd non ſit differentia,ſiue ſtatutum loquatur in rem,ſiue in perſonam,ſed vtroque caſu contractus iuratus non inualidetur per ſtatutum,tenuit Paul.de Caſtro in dicta l. ſi quis pro eo,dicens ſe pluries conſuluiſſe.idem Paulus de Caſtro in aucten. ſacramenta puberũ.& Saly.ibi & Fulgo.ibi, qui idem tenet.idem tenet Anton.de Butr.in c.cum contingat.& ibi Ioa.de Ligna.& Imola.verſi. & nota ſecundum eum.cum pluribus ſequen.& Abb.ibi.Petr. de Anchar.in repetitio.c.canonem ſtatuta, verſi. quid dices de virtute iuramenti.de conſtitutio.idem tenet Raphael in d.l.ſi quis pro eo.Alex.in l. is cui bonis.ff.de verbor.obl.& ibi Iaſ.idem Bald.in l.iuriſgentium.§. & generaliter.in prima lectur.ff.de pactis.Abb.in c. ad Apoſtolicam. in primo not.de regular.& in q.ij.incip.ſtante ſtatuto.Pau.de Caſtro in l. ſi conſtante.§.quoties.ff.ſolut.matrimo.idem tenet Iaſ. in d.auct.ſacramenta puberum.Pau.de Caſt.in l.legis virtus.ff.de legib.Caſſa.in conſuetu.Et hoc ſentit Federi.de Sen.in conſ.cclxxij.dum tenet petendam relaxationem iuramenti.& Petrus de Ancha.qui eum ſequitur, in cap. cum contingat.de iureiuran.& Fely.in c.ij.de maio.& obedien.Goza. in conſi.xvj.& idem ſentit idem Fed.in conſi.cclxxxj.Abb.in cõſi.viij. in ij.dubio.vol.ij.Alex.in l.ſi cõſtante.§.quoties.ff.ſolu.mat.& Alex.in cõſ.xxvij.vol.j.& in cõſ.vol. liij. & in cõſ.cx.vol.iiij.& in cõſ.cxxv.vol. j.& in cõſ.lxij.in fi.vol.vij.& in cõſ.xxix.vol.vij.& in cõſ.liiij.vol.vij.& in cõſ.cxxxvij.vol.vj.Aret.in cõſ.liiij.Corn.cõſ.xxxv.vol.iij.&in cõſil. xxxvj.vol.j.Brun.qui dicit iſtam* communem in tract. de forma.hoc idem fuit de mente Bal.Ang.& Paul.de Caſtro in auct.decernimus.C. de arbit.nam Barto.ibi tenet,iuramentum non operari, quia prohibitio dirigitur contra perſonam, & tamen illi contrarium tenent, & ſic ſentiunt,quòd dato quòd prohibitio ad perſonam ſe referat,tamen iuramentum operatur.idem tenet Rom.in l.is cui bonis.ff.de verb.oblig. & Aret.in d.l.is cui bonis.Guido Papæ.q.cxc.Imola in cõſ.clxvij.Hipp. in ſing.cvij.Ruin.cõſ.ciij.vol.iiij.

Et in ſimili differentiam iſtam an verba reſpiciant rem, vel perſonam, improbat Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcul.

16 Iſtam ampliationẽ limita duobus modis, vt per Ferrat. caut.xvj.ad quem me remitto.& iij.modo vt infra.in ix.limit.principali.

17 Conſtra iſtam ampliationem facit, nam prohibitus acquirere per ſtatutum, cenſetur prohibitus etiam ſi in contractu interueniat iuramentum.Paul.de Caſtro in conſi.cvij. incipiente, circa bona. Brun.in iij.vol.tract.de cõſt.in verbo acquirere.

18 Quintò Amplia,nam etiam hoc procedit in pontificis vel Imperatoris diſpoſitione:ita loquitur textus in c.cõſtitutus.de reſcrip.vbi Pontificis diſpoſitio nõ ſe refert ad iuratam diſpoſitionem,ita etiam procedit,& loquitur glo.in d.cap.cum nõ deceat.de elect. in vj. & ibi Ioann. And.Dom. & Philip.Franc.Inno.in cap.cum inter.in fi. de renun. Ioã. Andr.in cap.j.de fil.presbyt. in vj. Imola in cap.dilecto. de præb. & in clem.dudum.§.huiuſmodi.de ſepult.Anto.de Butr.in cap.j. de his, quæ fiũt à maio.parte cap.& ibi Abbas & ibi Imola.Angel.in l.j.§.quæ onerandæ.ff.qua.rer.act.non dat.Rom.in ſing.vij.& in cõſilio cccciiij.in fi. & in cõſilio ccccxxxvj.verſi.vj.ratio. & in cõſil.cccxciij. Alex. in cõſil. xxxviij.vol.iij.& in cõſil.xxxvij.volum.ij.& in cõſi.xxvij.volum.j.& in cõſi.ccv.volum.ij.& in cõſi.cxxxvij.volum.vj. Bertr. in cõſi.xiiij. volu. iij.& cõſi.cclxvij.volum.j.Fel.in cap.conſtitutus.de reſcript.Iaſ. in lege quoties.C. de precib.Impe.offeren.deciſ.Neapo.cxj.& deci.v.in antiquis.Iaſon in cõſi.clxxiij.volum.iiij.Rebuff.in concord.Bertr. in cõſi. xlj.volu.j.& in cõſi.lxvj.volum.ij.& in cõſi. clxxix.vol.ij.Ioã. de Sylua in tracta.de benefi.Bertrãd.in cõſi.cxxxij.vol.iij.& in cõſi.cciiij. volu. iij.& in cõſi.ccxcj.volum.iij.& in cõſil.cccviij.volu.iij.& in cõſi.cccxvj. volum.iij.Rui.cõſi.100.volum.iij.

19 Amplia iſtam ampliationem,etiam ſi ſit clauſula,non obſtãte,in diſpoſitione Principis:vt per Gomeſ.in cap.j.de conſtit.in vj. Ferrat cautell.xx.& cautel.liiij.Staphil.de literis grat.& iuſt. Bertrand. in cõſi.xlj. volum.j.

Contrarium Card.in cõſi.xxv.ad fin.Grammat.deciſ. lxvj. nu.37. & conſi.ciuili.xvj.

20 Et quia iſtud procedit ſiue ſit iuramentum tertij, vt in c.conſtitutus, de reſcr.ſiue ſit iuramentum ipſius,vt per Rom .in cõſi.ccclxxix.

21 Ex hoc infertur quòd ſaluus conductus impetratus à Principe cõtra creditores nõ operatur,quo ad creditores,qui habent eorum credita roborata iuramentis.Alex.in conſi.ccv.volum.ij. & in cõſi.cxxxvij. vol. vj.& in cõſi.xxxviij.vol.iij. Iaſ.in l. quoties.C.de præcib. imper. offer. Bauer.in tracta.iuriſiurandi.in xxj.priuilegio.in cap.nam licet.Hipp.in ſing.dxv.deciſ.Neap.in antiq.Ferrat.caut.lv.Io.de Sylua in tract. de benefi.Boer.deciſi.ccxcvj.nu.5.

Contrarium ſentit Card.in conſi. xxiiij.vbi tenet quòd per clauſulam,non obſtantibus,tollatur tranſactio iurata,& tenuit Fel.in c.conſtitutus.de reſcr.

22 Hoc tamen non ſeruari de conſuetudine in ſaluo conducto, dicit Boer.deciſ.ccxcvj.vbi dicit,noc ſeruari hodie hoc de iuramẽto, ex quo ſaluus conductus redderetur inutilis, cùm hodie omnes creditores habeant ſua credita roborata iuramentis.

23 Declara vt per Magalot.in tract.de ſaluo conductu,pragmat. xvj.videlicet quod ſaluus conductus etiam iuratus conceſſus abſque legis au ctoritate,non ſit ſeruandus.

24 Ex hoc etiam infertur,quòd impetratio obtenta à Principe non intelligitur derogare ſtatuis iuratis.Fel.in d.c.conſtitutus.de reſcript.& in c.nonnulli.de reſcri.& in c.cum acceſſiſſent.de conſt.Philipp. Franc.in c.cum aliquibus.de reſcr.in vj.Ferrat.caut.liiij.

25 Ampliatur iſtud dictum,etiam ſi ſtatuta ſint iurata tantum ab impetrante,non autem ab ipſo collegio.ita Rota in nou.deciſ.ccxciiij. Fely. in capitulo conſtitutus.de reſcript.Philipp.Franc. in capitul.j.de iureiur.in vj.

26 Limita iſtud dictum ſecundum dominos de Rota in dicta deciſ. cccxciiij.in gratia facta motu proprio,de quo infrà dicetur.Magalot.in in tract.de ſal.conduct.vbi etiam duobus aliis modis limitat, vt infra dicetur.

27 Sextò Amplia idem eſſe in conſuetudine.glo.conſuet.Biturig.

28 Primò Limita principaliter iſtud dictum quòd diſpoſitio generalis non faciens mentionem de iuramento, non habet locum in diſpoſitione iurata, vt non procedat in principis diſpoſitione facta motu proprio,quia illa operatur etiam quo ad iuratam diſpoſitionem.Rota in nou.deciſ.ccxciiij.refert & ſequitur Philip.Franc.in c.j.de iureiu. in vj.idem tenet Lap.&Domin.in cap.j.in princi.de fil.preſby.in vj.& ibi Pet.de Ancha.& Philipp.Franc.& ſequitur etiam Fel.in c.conſtitutus.in iiij.limi.de reſcrip.Rebuff.in concord.

29 Et hoc procedit ſecundum Domin. in d.ca.j. quando Princeps diceret in ſua diſpoſitione non generaliter,non obſtantibus,ſed quando diceret,non obſtantibus, ſtatutis.ſed Philipp.Franc.ibi.& Felyn.in dicto cap.conſtitutus, tenent ſatis eſſe ꝙ apponat generaliter clauſulam,non obſtante.

30 Secundò Limita vt per Dominos de Rota in dicta deciſion. ccxciiij.in nouis,quando ex rationabili cauſa poſſet quis recedere à iurata diſpoſitione,quia tunc etiam generalis diſpoſitio concipit iuratam diſpoſitionem,vt ibi per eos.Philipp.Franc.in capitulo primo, de iureiurand.in vj.Fel.in c.conſtitutus.de reſcript.

31 Tertiò Limita quando quis iurat ſeruare ſtatuta & contenta in ſtatutis,ſecus ſi ſtatuta in genere ſeruare iuraret,quia tunc poteſt impetrando contrauenire ſtatutis, & impetratio tenet. Rot.in d.deciſ. ccxciiij.

in nou.Philipp.Franc.in c.j.de iureiur.in vj.Paul.de Eleaz. in d.c. cum non deceat.de elect.in vj.per Gem.in conſi.lxxxiij.in fi.Rebuff. in con cord.

32 Et propterea facit in ſimili, quia ſi iuratur ſeruare ſtatutũ,eo ſublato quis non incurrit periuriũ,ſecus ſi iuraretur contenta in ſtatuto,quia etiam ſtatuto reuocato incurritur periurium:vt per Ant.de Butr. in c.j. de his quæ fiunt à maio.part.cpituli.Rebuff.in concord.

Contrarium, quòd idem ſit ſiue iuretur ſuper ſtatutis , ſiue iuret quis ſpecificè ſeruare contenta in ſtatutis. Dom.in cap.in his.in fin.xj. diſt.Fel.in c.conſtitus.de reſcr.& hoc idem tenent Lapus,Dom.Imola, & Philipp.Franc.in d.c.cum non deceat.

33 Vbi non facta diſtinctione an iuratum ſit ſimpliciter ſuper ſtatutis, vel iuratum ſit ſpecificè ſeruare contenta in ſtatuto,diſtinguunt , aut ſit diſpoſitio à principe per viam legis,vel aliter,vt puta ad priuatam vtilitatem,& per particularem diſpoſitionem,non per viam. l. factam,vt infrà dicetur.

34 Quartò Limita quando diſpoſitio principis emanaret per viam.l. quia tunc etiam derogatur diſpoſitioni iuratæ, licèt de iuramento non faciat mentionem.Lap.Abb.Ioan. And. & Dom.in d.cap.cũm non deceat.& ibi Pet.de Anch.in fi.Fel.in c.conſtitutus.in ſecunda limit.de reſcrip.Gomeſ.in c.j.de conſt.in ſexto.

Contrarium ibi Philipp.Franc.poſt Imol.ibi.& Dec.in c.conſtituus.de reſcript.

53 Quintò Limita,quoniam clauſula generalis,non obſtantibus,poſita in prouiſione beneficij reſeruati,vel vacantis apud ſedem,tollit etiã ſtatuta iurata,ita Rota in antiq.deciſ.dcxxxiij.Felyn. in capitul. conſtitutus.in iij. limitat.licèt ibi Dec. dicit hoc magis procedere de ſtylo, quàm de iure.

36 Sextò Limita propter clauſulam , pro expreſſis,per quam cenſetur derogatum etiam conſtitutionibus iuratis : ita Soc.in conſi. clxix. aliàs cxx.vol.iiij.

37 Septimò Limita quando iuramentum continet reuerentiam tantum illius,cuius reſpectu præſtatur iuramentum,vt quia iuratum ſit nõ alienare inconſulto Pontifice,nam habita l icentia à Pontifice non facta mentione iuramenti,valet alienatio : & idem ſi de alio dictum ſit, & iuratum non alienare ſine eius voluntate , quia habita licentia ab ipſo,licet de iuramẽto,nõ ſit facta mẽtio,tamẽ valet alienatio. Io. And. in ca. vt ſuper.circa princ.de reb.eccleſ.non alic.Fely.in c.conſtitutus. in j.limit.de reſcri.

38 Octauò Limita quando iudex interdixiſſet alicui facultatem contrahendi ex iuſta cauſa,quia tunc non valet etiã cõtractus factus ab eo cum iuramento.Cremenſ.in ſing.cxviij.

39 Nonò Limita quia ſi actus eſt prohibitus fauore tertij, non ipſorum contrahẽſium , tunc diſpoſitio quamuis iurata ſubiacet prohibitioni, quia actus propter iuramentum non confirmatur : glo.in l.fi.§.filiis. in verbo voluntatẽ.C.de bonis.quæ liber.& ibi Bal.in princ.& ibi Ange. & Pau.de Caſt.& Saly.idem tenet.Bald.in l.non dubium.in princip.C. de legib.Imola in c.cum contiugat.verſi. & prædicta dicit procedere. de iureiur,Iaſon in d.auct.ſacramẽta puberum.ver.ego addo.Abb.in diſput.ſua incip.ſtante ſtatuto. verſi. illi verò iuſtitia. & Curt. in cõſi.clij. Parpal.in l.ſi quis maior.verſi.vj.&c.C.de tranſact.Paul.de Caſtr. in l. & heredi.§.filiusfamil.ff.de pact.& iſtam tenet, & dicit * communem Curt.iun.in cõſi.clij.idem mihi ſentit Imola in cap.cum cõtingat.de iureiur.idem voluit Bar.in l.hac edictali.in fi.prin.C.de ſecund.nup. Afflict.ſuper conſt.

Contrarium tenet Cor.in conſi.cccx.volumin.iiij. Bertr. in conſi. cxxxij.in nouis.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur*communis,

40 Declara quòd nõ valeat in præiudicium alterius, ſed bene valeat in præiudicium ipſius iurantis.Imola in c.cùm cõtingat.verſi.item aduerte.de iureiur.& in cõſi.j.verſi.non videtur bona. & Bertr.in cõſi. cxxxviij.volum.ij. & fuit de mẽte Spec.in tit.de actore. §.j.verſi.ſed quid ſi iurauerit,quãuis etiam in hoc vltimo cõtrarium teneat Paul.de Caſtr. in d.§.filiusfa.& in l.& hered.ff.de pact.

41 Decimò Limita quãdo deficeret ſolemnitas probatoria inducta ob publicã vtilitatem , vt per Brũnum in tract.de forma. in tit. de pote.& effect.for.in xxxij.q.in vj.verſi.& conſequenter in caſu econuerſo.

42 X I.Limita,vt iſta cõcluſio intelligenda ſit quo ad hoc vt iuramentum non habeat effectum,aliàs ſecus,vt per Ruin.conſi.clxj.vol.v.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an tranſeat ad heredes.

1 DICTVM Inno.in cap.veritatis.de iureiu. videlicet quòd iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale & non tranſit ad heredes,videamus quo modo ſit intelligendum:

2 Nam iſtud dictum intelligit Bal.in l.etiam.in fi.ff.de iureiur.vt procedat quo ad vinculum periurij.&idem dicit Caſſad.deciſ. ij.de iureiur.Milis in ſuo repert.in ver.iuramatũ.Pariſ.con.lxxv.vol.iij.

3 Sed quo ad hoc vt efficacia obligationis inducta à iuramento,trãſeat in quemcunque ſucceſſorem,in hoc iuramentum non eſt perſonale:ita declarat Pau.de Ca.in l.ſi grege.ff.de leg.j.Fed.de Sen.in conſi.cclxxxj. Ant.de Bu.in conſi.lix.Alex.in conſi.vij.vol.vj.& in cõſi.xxvj.in fi.volu.vij.Bald.qui notabiliter declarat,in authen.ſacramenta puberum. in fi.C.ſi aduerſ.vendi.& ibi Pau.de Caſt.idem Bal.in repe.l.iuſiurandi. ff.de iureiur.Soc.in conſi.lxxvij.& in conſi.lxxix.in fin.vol.j.Corne.in conſi.cxij.vol.iiij.& in conſi.cclxxxvij.eod.vol.Iaſ.in conſi.lxxvj.vol.j. Brun.in conſi.xij.Fran.Curt.in conſi.cx.Cæpol.in conſi.xxx.& in conſi.lxvj.Soc.in conſi.iiij.vol.iij.Guido Papæ.q.ccccxiiij.& in ſin.cccxlv. & ſeq.& ſing.ccclxxvj.Afflict.deciſi.ccclxxxj.Caſſan.in conſi.xlvij.Fel. in c.cùm ſit generale.de foro compe.Gomeſ.in §.actiones.inſti.de act. Nicel.concor.cxlvij.Dec.in conſi.dcxxxix.Lofred.conſi.xxiij.Pariſ.in conſi.liiij.vol.j.& conſi.xvj.vol.ij.& in conſi.lxxv.vol.iij.Marian.Iun. in conſi.lxvij.vol.ij.Rui.conſi.cxc.vol.j.Gram.conſi.ciuili 10c.

4 Et facit,nam heres tenetur ſeruare iuramẽtum defuncti.vt per Pau. de Caſt.in conſi.ccclxxxiiij.in ij.vol.

5 Et nota,quia ſi defunctus ſuper cõtractu inualido iurauerit,ita quod ad reſciſſionem illius tenebatur petere abſolutionem à iuramento,tũc iuramentum non tranſit in heredem,quia heres nõ cogitur petere abſolutionem à iuramento.Alex.in conſi.cxxix.vol.vj.& in conſi.clj.vo. vij.Soc.conſi.clj.Rui.conſi.cvij.nu.19.vol.j.

6 Declara etiam quia heres defuncti non poteſt conueniri vigore iuramenti pręſtiti à defuncto coram iudice Eccleſiaſtico.Maria.in c.cùm ſit generale.ver.& hæc procedunt in iuramentis fidelium:de foro com peten.

7 Amplia,vt iuramentum ſit etiam perſonale ex parte illius, cui præſtatur.Fel.in c.j.de iureiur.

Contrarium Calcan.in conſi.xxv.

8 Et propterea heres creditoris non poteſt accuſare debitorem de periurio.deciſ.Neap.lxxv.circa fi.in nouis.Afflict. ſuper Conſtit.in titu.de periuriis.nu.6.& ſeq.

9 Limita,quia iuramentum defuncti non eſt perſonale in filiis,& heredibus,qui videntur vna,& eadem perſona cum defuncto.ita limitat Soc.ſi ſua limitatio eſt vera,in conſi.xxxviij.vol.iij.

Contrarium ſentit Gomeſ.in §.actionum.nu.5.inſti.de action.

10 Limita,quando contractus,ſuper quo eſt interpoſitum iuramẽtum, eſt nullus,nam tunc heres non tenetur ad illas obſeruantiam.Ruin.in conſi.cvij.nu.8.vol.j.

11 Limita,niſi ageretur contra heredem indirectè implorando officiũ iudicis eccleſiaſtici,vt heres ſatisfaciat exonerando animam defuncti, qui iurauit.Abb.in c.cùm ſit.& ibi Fel.& Maria.de foro compe.Alex. in conſi.xix.vol.iiij.Gomeſ.qui hanc dicit * communem opin.in §.actiones.nu.6.inſti.de actio.

Contrarium Balb.in d.c.cùm ſit,de foro compe.Franc.in c.fi.in iij. not.de foro compe.lib.vj.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an excludat compenſationem.

1 MAGIS * communis eſt illa concluſio , ꝙ iuramentum excludit compenſationem,vt eſt tex.ſecundùm vnam lecturam communiter ibi approbatam per Doct.canoniſtas,in c.ad noſtram.el j.de iureiur.& ibi Inn.circa fin.verſi.item etiam ſi creditor.& Io.And.circa fi.ver.item & ſi creditor.& Anto.de Bu.ver.vel vij.& Anch.in j.nota.Imol.verſi.alij.& ibi Collect.in primis verbis.Fel.ver.quare autẽ.Imola in l.Iulianus.ver.item adde ſecundò.ff.de cond.& demonſtr.Alex.in conſi.xcj.ver.ſecundo principaliter moueor.vol.ij.vbi dicit ita * communiter teneri.Mattesyl.ſingu.liiij. Aret.conſi.xcix.ver.iij.etiam dici poteſt.vbi dicit iſtam partem communem.quam etiam ſequitur & dicit communem.Iaſ.in l.cùm,qui.§. ſi iurauero.ver.circa deciſionem.ff.de iureiur.Hipp.in ſing.ccviij.Corſet.in tracta,de iureiur.ver.decimumquintum priuilegium.Iaſon conſi.cxxxiiij.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.volu.iiij.vbi dicit quòd iſta eſt vera,& magis communis opinio.& iſtam dicit cõmunem deciſ.Neapo.ccclxxxj.in antiq.Iaſ.in §.in bonæfidei.ver.vltimò circa pręfatam concluſionem.inſtitu.de actio.Gozad.conſi.xxxij.verſ.non obſtat ſecundum.vbi dicit opin.contra Bar.communiter approbatam.& in conſi.lxix.Brun.in tract.de form.ver.decima concluſio ſit.vbi dicit iſtam communem opin.Bertrand.conſi.j.verſi.iuramentum enim.vol. j.in antiq.Bertran.conſi.cliiij.nu.1.& ſeq.vol.j.in antiq.& conſ.cclxvj. nu.1.ver.tum etiam quia.in iij.vol.in antiq.Iaſ.in l.ſi pecuniam.in principio.ver.iij.facit.ff.de condi.cauſ.dat.Bertran.conſi.cccv.nu.3.vol.iij.in antiq.Roma.in l.ſtipulationes non diuiduntur.ver.ij.poteſt contra gl. allegari.ff.de verb.obl.Arc.in l.ſi quis ita in §.ea lege.ver.ij.quia iuramentum.ff.de verb.oblig.

Contrarium voluit Barto.in l.amplius non peti.ver.iuxta primum quæro.ff.rem rat.habe.Bal.in c.ad noſtrã.el j.ver.quæro an qui iurauit.

de iureiur.& in hanc ſententiam videtur inclinare diſtinctio Abb.ibi verſ.oppono ij.Angel.in d.l.amplius.verſ.allegatur etiam.Alex.conſi. xij.verſi.non obſtat ſextum.vol.ij.Io.Fab.in §.in bonæ fidei.verſi.quid ergo dices.inſti.de act.Abb.in c.cum dilecto.ver.& pro hoc quod not. de ordin.cognit.& in cap.cum inter.verſi.ad hoc quod not. de except. Bertrandus conſi.xliiij.verſi.nemini ergo.vol.j.in nou.Tindar.in tract. de compenſat.in vij.articul.verſi redeamus ad noſtram.Bertrand.cõſi. cliij.verſi.tum & quia.volum.ij.in antiq.apoſtill. ad deciſion. Tholoſ. primam.& apoſtil.ad deciſ.Tholo.cxxxix.Bertrand. conſi. cxvj. volu. iij.in antiq.verſi.forte vero opponetur.& conſi.xcviij.verſi. nec opponet aliquis volum.ij.in antiq.Rom.in l.eum qui.§.j.in j.not.ff.de iureiu. Barbat.in conſi.xliij.verſi.& facit quod voluit.vol.ij.

Tenendo primam opinionem quæ videtur magis * communis,

2 Primo limita,nam ſecundum aliquos licet per iuramentum ſit excluſa compenſatio,non tamen eſt excluſa retentio,quia excluſa compenſatione non cenſetur excluſa retentio : vt dicit Corn. conſi. lxj. verſi.nec refragatur ſi quiſpiam.volum.iij.Soci.in conſi.cxliij.verſi.ſed poſito quod ita eſſet.Pariſ.conſi.100.nume.35.& ſeq.verſ.quæ retentio. Aimo conſi.cxlviij.verſ.modò ex iuribus.glo.conſuet.Bituri.

3 Sed quia Doct.præallegati non loquuntur ſtante iuramento,reputo hanc limitationem periculoſam:cum enim communis concluſio firmetur in iſta ratione,quia iuramentum eſt præciſè implendum,ſi competeret retentio,non præciſè impleretur , meritò limitatio non poteſt de iure procedere.

4 Præterea iſta limitatio eſt contra tex. in ca. debitores.de iureiur.vbi iuramentum nedum compenſationem, ſed etiam retentionem excludit.

5 Secundò Limita quando creditum , de cuius compenſatione agitur, ſuperueniſſet poſt iuramentum præſtitum,quia tale creditum poteſt in compenſatione deduci , nil obſtante iuramento : vt per Tindar. in tract.compenſat.artic.vij.verſi.& attende.Soci.in l.Iulianus. in fi. ff.de condit.& demonſtra.verſi.ex quibus infertur.deciſ. Neapol. ccclxxxj. numer.3.in antiq.Pariſ.conſi.cxxxj.num.41.volum.j. Grat.conſi. cxxj num.5.vol.j.

6 Iſta limitatio etiam eſt contra tex.in d.c.ad noſtram.ſecundum* cõmunem intelligentiam,nam ibi fructus nondum errant percepti tempore promiſſionis iuratæ, ſed ex poſt percepti fuerant,& tamẽ nõ poſſunt in compenſationem deduci,obſtante iuramento,ita Abb.ibi.ver. ſed contrarium.& Soci.in d.l.Iulianus. verſi.aliquando quis.Alexand. conſi.xij.verſ.non obſtat ſextum.volum.ij.& Imola in d.c.ad noſtram. verſi.aliquando quis,vbi expreſſè loquitur quando creditum ſuperuenit ex poſt , & potius dicendum eſt quòd aut præcedit cauſa , propter quam compenſatio fieri poterat ante iuramentum , & poſtea ſequitur iuramentum,& tunc per iuramentum compenſatio cenſeatur excluſa,dato quòd creditum poſtea ſuperueniat.& iſte eſt tex. in d. c.ad noſtram.nam cauſa compenſationis fructuum in ſortem peruenerat à principio traditionis,pignoris, pactum ergo iuratum de non moleſtando tollit facultatem compenſandi.

7 Si verò cauſa compenſandi ſuperueniat poſt iuramentum,tunc per iuramentum compenſatio non cenſetur excluſa,& ita procedant allegata per Doctores in iſta limitatione.

8 Sublimita quando creditum ſuperueniens eſſet continuatio anterioris crediti,cui per promiſſionem iuratam diceretur renunciatium.Deciſi.Neapolit.ccclxxxj.nu.3.in antiq.

9 Tertiò limita,nam quo ad euitandam pœnam inducitur compenſatio ipſo iure,non obſtante iuramento.Pariſ.conſi.cxxj.vol.j.Grat.conſ. cxxj.vol.j.

10 Facit quod dicitur quòd ad euitandam pœnam compẽſatio inducitur ipſo iure prout in pœna caducitatis dicit Tiraquell.multa allegans in tracta.de retract.lignag.§.iij.in glo.iij.nu.4.

11 Quartò limita,ſtante debitoris inopia,quo caſu etiam ſtante iuramẽto,compẽſatio nõ impeditur.Corſet.in tract.de iuramento.verſi.xv. priuileg.Deciſ.Neapo.clxiij.in antiq.Pariſ.cõſi.cxxj.vol.j. Grat. cõſi.cxxj. vol.j.

12 Quintò limita,nã in iudicio mercãtili in quo proceditur ex bono & æquo,admittitur compẽſatio,nõ obſtãte iuramẽto.Grat.cõſ.cxxj.vol.j.

13 Sextò limita quando non eſſet promiſſum,& iuratum in ſpecie ſoluere,ſed vel alias promiſſum , & iuratum ſit ſatisfacere , vel attendere & obſeruare,non autem ſoluere.ita Grat.in d.conſ.cxxj.vol.j.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an obliget præciſè ad faciendum.

1 HVIC proximè accedit illa quæſt, an propter iuramentum quis obligetur præciſè facere.in qua quæſt.glo.in l.ſi pecuniam.ff.de cond.cauſ.dat. tenuit quod quis præciſè teneatur propter iuramentum ad factum , ita gloſſ.ibi in verbo, neceſſe habeas.& ibi Bald.verſi.nota ꝗ & glo.in c. cũ tempore. in verbo,obſeruãdum.de arbit.Bald.in l.vni. verſi. modò quæritur de aliquibus.C.de ſent.quæ pro eo,quod intereſt.& ibi Saly. verſi.item fallit. & Bal.in l.ſed & hæ.§.prætor.verſi.vnde fallit.ff.de procurat.& in præludiis feudo.verſi.in iuramento autem. Anto.de Butr. in cap.ſi.in vltimo not.per illum text.ne prælat.vic.ſuas.Roma.in repet.rubricæ de arbit. verſi.ſed redeundo ad integrale.Anto.de Butr.in cap.veniens.verſic.& puto.de iureiur.& ibi Abb.verſi.& dicit hoc.Hoſt.in cap.per tuas.verſ. quod ſi iuramentum interceſſerit.de arbit.& ibi Io. And. verſi.quod ſi iuramentum.& Imola verſi.eius dicta ſapiunt.& in c.j.verſi.vltimò poteſt quæri.de iudic.Rom.in l.ſtipulationes non diuiduntur.nu.69.verſi. interſero regulam.ff.de verb.obl.Cuma.conſi.clxxxij.verſi.quinimò & iure ciuili.Alex.in l.ſi conuenerit.ver.limita primò.ff.de iuriſd.omn.iudic.Imola in cap.j verſi.poteſt eſſe dubium.de pignor.Paul.de Caſtr.in l.ſi conuenerit.verſi.& interdum poteſt. ff. de iuriſd.om.iud. & ibi Iaſ. verſi.ij.quia.Are.in c.j.verſi.vbi autem pactum.de iudic.Iaſ.dicit hanc opinionem*communem,in conſi.ix.verſi.iſtud idem deduco.volum. j.& conſi.xlj.verſi.præterea d.Ioan.volum.iij. Socin. in conſi. xc.nume 14& ſeq.verſi.& iſta pars.volum.iiij.Fely.in c.quę in eccleſiarum.verſ. hanc fallentiam intellige.de conſt.Guid.Papæ.quæſt.dcxxvij. Gomeſ. in §.itẽ ſi quis poſtulante.num.7.ver.ſeptimus effectus.inſt.de act. Zaſ. conſi.xij.nu.19.verſi.huic ſuccedit.vol.ij.Gozad conſi.xxxij.ver.iij.moueor.Bertr.conſi.lxxxij.verſi.& hoc ratione iuramenti.volum. ij.in antiq.Trigon.ſing.xviij.Mari.Iun.cõſi.lxiiij.verſi.vel ei.ij.vol.j.Alex.con. lxxxix.verſi.quia iuramentum.volum.vij.Abb.conſi.xlij.in fi.verſi.concludo ergo.vol.ij.Soc.conſi.xc.verſi.ij.reſpondeo.vol.iiij.& conſ.xvj.in fi.verſi.ij.quia iurauit.eod.vol.Dec.in l.fi.verſi.ij.qui a ſupradictum eſt. ff.ſi cert.pet.Grat.conſi.lxxxiiij.verſi.melius verò conſiderans.vol.j.Iaſ. in §.actionum.nume.47.verſi.notabis tamen.inſt.de act. & in §. item ſi quis poſtulante.num.12.verſi.vij.iuramentum.inſt.eo.titu.& in l.ſi pecuniam.verſi.gloſſella. in verbo,neceſſe.ff.de condit.cauſ.dat. & in l.ſi inſulam.verſ.quid tenendum.ff.de verb.obl. & in l.ſtipulationes non diuidũtur.verſi.vltra limitationes Bar.ff.eo.tit.& ibi Clau.ver.extra fallentias.Imola in c.j.ver.vltimo poteſt quando.de iudi.Fely.in c.j.verſ. tertio fallit.de iud.Maria in cap.ſignificaſti.verſi.& aduerte quia.de for. competẽt. Goza.conſi.lvij.verſi.vj.obſtat quòd iuramentum.Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea lege.num.28.verſi.in contrarium tamen.de verb.obli . & Iaſ.in l.ſi mihi,& tibi.§.in legatis.verſi.pro veritate conſidera.de leg.j. Alex.in l.ſi pecuniam.verſ.in gloſſ.in verbo,neceſſe.ff.de condit.cauſ. dat.& in l.ſtipulationes non diuiduntur. verſ.demum in quantum Bar. ff.de verb.obli.Aret.in l.ſi quis ita.§.ea lege.verſi.&ad ea. quæſt.v.ff.de verb.oblig.Corſett.in tract.de iureiur.verſ.quæro viij.Alex.conſ.xxxvij.verſ.vnde licèt,vbi dicit iſtam*communem opin.& ab ea in iudicãdo nõ eſſe recedendum.vol.ij.& conſ.xcj.ver.pro iſta opinio.facit. vbi etiam dicit communem vol.ij.Matteſyl.ſing.liiij.Barbat.in cap.iurauit. num.59.verſ.dicit hic Bald.de probat.Brun in.con.xxxix.verſ. & eſt aduertendum.& conſ. xvij.verſ.iij. qui non renuerit.& in conſi.lxxxix. verſ.plus dico.Alex.conſ.lxxxix.verſ.& propter iuramentum. volum. vij.Rom.in l.is,cum quo.verſi.j.an liberetur.ff.de aqu.pluu.arcend.Fely.in c.ad noſtram.vſque in fi.verſi.ex quo intellect.de iureiur. glo.conſuet.Turonenſ.Guid.Papæ ſing.cccxliij.

Contrarium quando præcedit obligatio ad factum , ſecus quando factum ſimpliciter iuratur,voluit Imo.in l.ij.in fi.prin.verſ. aduerte tamen.ff.de donat.& Rom.in l.hereditatem.verſ.in glo.fin.eo.tit.Ant.de But.in c.ij.verſ.ad ſecundum autem.de pigno.Io. de Ana. in c.querelã. verſ.nota locatorem.ne prælat.vices ſuas. Dec. in l.ſi conuenerit.verſi. non obſtat quòd iuramentum.ff.de iuriſd.om.iud.licèt non ſe firmet.& in c.j.nu.23.verſi.dominus Ant.de iudic.conſ.xlvj.Ant.de But.in cap.j. ver.ſed dubium eſt ſi iurauerit.de iud.vbi Abb.verſi.ij.quæſt.eſt. Anto. de Butr.in c.per vos.verſ.idẽ & fortius,de arbitr.Corn.conſi.cclvj.ver. his tamen non obſtantibus.vol.iiij.Aimo con.xij.ver. circa perſonam.

2 Sed has opi.concordat Cuma.in l.ſi pecuniam.ff.de cõd.cauſa data. verſ.in glo.habes.vbi dicit,ꝙ de iure canonico procedit prima opinio, de iure ciuili ſecunda.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*communis.

3 Primò limita in herede iurantis,qui ratione iuramenti auctoris non poteſt ad factum præciſè compelli.Bal.in prælud.feud.verſ.in iuramẽto autem.refert & ſequitur Corn.in conſi.cclvj.vol.iiij. verſi. tamẽ his non obſtant.

4 Secundò limita quando præciſè factum à iurante non poteſt impleri,quia tunc excuſatur ab implemento.Aimo in conſi xij.verſ.ſed poſito.& ſentit Barbat.in apoſtil.ad Bal.in l.vnica. C. de ſent.quæ pro eo, quod intereſt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuramentum adiectum in contractibus, qui de ſui natura ſunt reuocabiles pœnitentia, an efficiat eos irreuocabiles.

1 Vidimus an iuramentũ præciſè obliget ad factum, nunc continuato ordine videndum erit, an iuramentum in contractibus innominatis adiectum, faciat contractus ipſos innominatos, qui ſui natura ſunt reuocabiles pœnitentia, effici irreuocabiles. in qua quæſt. eadem gl. quæ allegatur, ꝙ iuramentum faciat quem præciſè teneri ad factum, eadem allegatur ad hoc, ꝙ faciat contractus innominatos irreuocabiles, videlicet gl. in l. ſi pecuniam. in verbo, neceſſe. ff. de condi. cauſ. dat. Bal. in c. quæ in eccleſiarum. verſic. item ſi feudatarius, de conſti. Iaſ. in d. l. ſi pecuniã. ver. ij. collige. & verſi. vj. limita. & ibi Sal. ver. tranſeo ad vnam gl. Barba. in c. iurauit. verſ. itẽ dicit hic Bal. de proba. Corſet. qui dicit hanc opin.* commun. in tract. de iureiur. ver. ſecundum priuilegium. nu. 29. Ferra. caut. xxx. ver. ꝙ ea, quæ Guido Papæ, ſing. cccxliij.

Contrarium ſentit Imol. in l. ij. §. ſed & ſi quis. ver. & aduerte. ff. de donat.

2 Et propterea idem eſt in donatione cauſa mortis, quæ licèt ſui natura ſit reuocabilis pœnitẽtia. l. quæ mortis. & l. ſenatus. §. ſed mortis cauſa. & l. Seio. ff. de dona. cau. mor. & inſti. de dona. in prin. tamen quando in donatione cauſa mortis eſt adiecta promiſſio de non contraueniendo, & de illam ſeruando, tunc licèt ſecũdum aliquos dicta donatio cauſa mortis tranſeat in donationem inter viuos. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cauſa mor. & ibi Bar. in ver. oppono. de l. cùm præcario. & glo. in l. ſed & interim. in verbo donatio, ver. hæc etiam cauſa mortis donatio. ff. de dona. inter virum, & vxo. gl. in verbo, nullo caſu. in l. ſi alienam. §. Marcellus. ff. de dona. cau. mor. Bar. in l. fi. ver. & examinatus. C. de pac. Bal. in l. ij. ver. primo caſu. C. de iure do. Alex. conſi. xiiij. verſi. præfata. enim M. vol. j. Ang. conſi. clxxix. ver. & ex hoc ſequitur. Pau. de Ca. conſi. lxj. in prin. vol. ij. & conſi. lxxxij. in prin. vol. ij. Arc. conſi. xlj. ver. quinimò etiam. & conſi. lxxiiij. ver. prima ratio fundatur. Soc. cõſi. liij. ver. & prædicta ſola. vol. j. Iaſ. in l. non omnis. ver. ſed iſtis non obſtan. ff. ſi certum pet. Iaſ. in d. l. quæ dotis. ver. limita iſtam regulam. ff. ſol. ma. Soci. conſi. cccxxxij. ver. adduco etiam in propoſito. Ferra. cautel. xxx. Ripa in reſponſo. xj. ver. primum quod ſi inter viuos. lib. iij. Bertran. conſi. 50. ver. puto tamen eſſe verius. vol. iij. & cõſi. cxc. ver. dixi autem. vol. v. in nou. & conſi. lxxxv. ver. & inſuper. vol. j. Rui. conſ. clxxxj. ver. & eo magis, vol. j. & in conſi. lj. verſ. ex alio quoque. volu. j. Cor. conſi. clviij. ver. tamen his non obſtan. vol. iiij. Bertrand. conſi. xiiij. verſi. quinimò & prout. vol. iiij. in nou. Caſſan. in conſue. ver. aduerte tamen ad vnum. Guliel. Bened. in repe. c. Raynutius. in verbo, teſtamentum. el iiij. num. 24. ver. hoc domini. de teſta. Rui. conſi. lij. verſi. & idem eſt in caſu. vol. j. & conſi. clxxxvij. ver. & propterea eadem. vol. ij. Guido Papæ ſingu. cccxliij. Cor. in conſi. cxxvj. ver. ij. modo. vol. j.

Tamen contrarium voluit gl. in verbo, acceperit. in l. ſi alienam. §. Marcellus. ff. de dona. cau. mor. Ang. conſi. ccliiij. per totum. Bal. in l. cũ quis. ver. ſed quid ſi dono. ff. de condi. cau. dat. Alex. in l. quæ dotis. verſ. ſed iuxta hoc. ff. ſol. ma. Cor. conſi. cxxvj. ver. & propterea. vol. j. Bal. cõſi. ccxxxviij. incip. Laurentius. in primo dubio. vol. ij. Iaſ. conſi. vj. verſi. nec obſtat. vol. iij. licèt concordet opinio. Bal. conſi. viij. ver. iiij. eſt videndum. vol. iij. Io. Crot. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ver. prima ſit concluſio. ff. de verb. obl. Alex. in ſecunda apoſtil. ad Bar. in d. l. vbi ita donatur. ff. de dona. cauſa mor. Iaſ. conſi. lx. ver. non obſtat ſi diceretur. volu. iij.

3 Pro concordia diſtinguebat Dec. conſi. cccv. ver. & ſupradictis omnibus, ꝙ aut clauſula de non reuocando, & non contraueniẽdo apponitur in principali diſpoſitione, & tunc donatio cauſa mortis tranſeat in donationem inter viuos.

4 Aut apponitur dicta clauſula in clauſulis acceſſoriis & remaneat donatio cauſa mortis. & idem dicit idem Dec. in l. non omnis. verſi. & quod dictum eſt. ff. ſi certum pet. & conſi. cccclxx. ver. circa primum. & in l. fi. nu. 20. & ſeq. ver. ſecunda concluſio. Cur. Iun. conſi. lvj. verſ. nec obſtat. Iaſ. conſi. vj. ver. quæro principaliter. vol. iij. & conſi. lx. ver. non obſtat. vol. iij.

5 Alio modo diſtinguit. Aimo conſi. lj. ver. non obſtat dum tertiò. vol. j. dicens, ꝙ aut in donatione cauſa mortis dictum eſt, non reuocare, & tunc donatio tranſit in donationem inter viuos: aut dicitur non cõtrauenire, & tunc remaneat donatio cauſa mortis.

6 Alio modo diſtinguit Cor. conſi. cclxxxix. ver. nec obſtat lex. & ver. vltimò hæc concluſio. vol. iiij. videlicet ſi dictum ſit ꝙ nullo caſu reuocari poſſit, tranſeat in donationem inter viuos: ſi autẽ in vno caſu tantũ reuocatio ſit prohibita, adhuc in aliis remaneat donatio cauſa mortis. & idem eſſe dicit ſi reuocatio indefinitè ſit prohibita, vt ibi, ver. vltimò hæc concluſio.

Contrarium, ꝙ imò magis debeat operari pactum ꝙ non liceat reuocare niſi in certo caſu, magis quàm generalis prohibitio reuocationis. Guliel. Bened. in repet. c. Raynutius. in verbo, teſtamentum. el iiij. nu. 25. ver. iij. limita. de teſta.

7 Et declarat Rui. conſi. cxxiij. nu. 9. ver. nec prædictis obſtant. vol. j. ꝙ quando fit pactum in donatione cauſa mortis, vt non poſſit reuocari, quòd tunc non poterit reuocari, quando eſt de illis caſibus, in quibus aliàs non ſolet donatio reuocari, aliàs ſecus.

Tenendo primam partem quæ videtur magis * communis, & quã communem affirmat Io. Crot. in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta. & Ferra. cautel. xxx. j.

8 Limita, non procedere quando donatio in vim donationis inter viuos valere non poſſit. Ita Rui. conſi. lj. ver. & dato. vol. j. Maria. Iun. cõſi. xxj. ver. & pro hoc in fortioribus terminis. vol. ij. Grat. conſi. xx. ver. iij. dato. vol. j. Guliel. Bene. in repe. c. Raynutius. in verbo, teſtamentũ. el iiij. nu. 25. ver. quæ capit. de teſtam. Rui. qui declarat in conſi. lij. verſ. & idem in caſu noſtro. vol. j.

9 Amplia, vt procedat nedum quando in totum annullatur donatio, ſed etiam quando pro parte, Gul. Bened. in repet. c. Raynutius. in verbo, teſtamentum. el iiij. nume. 29. verſic. quarta & vltima limitatio. de teſtamen.

10 Secundò Limita, vbi talis donatio cauſa mortis facta eſſet in teſtamento vel codicillis, quia tunc, non obſtante pacto de nõ reuocando, reuocari poterit. Gul. Bened. in repet. c. Raynutius. in verbo, teſtam. el iiij. nu. 27. ver. ij. limitatur. de teſt.

11 Quando autem interuenit iuramentum ſuper promiſſione de non contraueniendo, aut non reuocando, omnes admittunt ꝙ donatio cauſa mortis, ita tranſit in donationem inter viuos, vt reuocari nõ poſſit. Ita Pau. de Caſt. in conſi. lxj. in prin. volu. ij. qui loquitur in donatione iurata. & ita etiam loquitur Arc. in conſi. lxxiiij. ver. j. ratio. ita expreſsè dicit tenendum eſſe Iaſ. in l. non erit. ver. iſtam concluſionẽ. ff. de iureiur. Ferra. caut. xxx. ver. ſubiungens iſtam concluſionem. Soc. conſi. liij. ver. & prædicta ſola. iuncto ver. & hoc maximè. lib. j. Corn. conſ. clviij. ver. item iuuatur. vol. iiij. Bertran. conſi. lxxxv. ver. & inſuper quia. vol. j. & conſi. xiiij. ver. & hac concluſione. vol. iij. in nou. Rui. conſi. lj. vol. j. verſi. ex alio quoque. Bertran. conſi. cxc. volum. iij. verſic. dixi autem. in nou.

Contrarium Cor. conſi. cxxvj. vol. j. verſi. & propterea licèt. Iaſ. in conſi. lx. volu. iij. ver. ſecundò reſpondeo. Dec. in l. non omnis. ff. ſi certum petat.

12 Et ex his etiam infertur, ꝙ pactum de litigando coram vno iudice, quod ante litem conteſtatam reuocari poteſt, propter iuramentum efficitur reuocabile. Ita Ang. in l. ſi conuenerit. ff. de iuriſd. om. iudi. verſi. ſimiliter ſi pactio. & ibi Ful. ver. tertia limitatio. & ibi Pau. de Caſt. circa prin. ver. & interdum. & in fi. ver. ad illud autem. & ibi Alex. in prin. ver. limita primò. & ibi Iaſ. ver. limita iſtam legem. & ibi Dec. qui dicit ab iſta opinione non eſſe recedendum, quia * communis eſt. verſic. & prædicta concluſio. vbi reſpondet omnibus adductis pro alia parte. Pe. de Anch. in cõſi. cxcij. ver. dixi tertio. Dec. in c. j. in ver. vj. fallit, vbi idẽ dicit poſt Imol. ibi, ver. vlti. poteſt quæri. de iudi. & Are. ibi. ver. vbi autem pactum. Fel. in c. ad noſtram. ver. iij. pro iſta parte. de iureiur. Corſet. in tract. de iureiur. in xvj. ſpeciali. Ferr. cautel. xxx. ver. ij. & fortiter. Fel. in c. j. ver. tertio fallit. de iudi. Maria. in c. ſignificaſti. de foro cõpet. ver. & aduerte, quia. Bal. in c. P. & G. ver. ſed nunquid. de offi. dele. Dec. in l. ſi quis in conſcribendo. ver. ſed reſponderi poteſt. C. de pact. Brun. conſi. xij. ver. operatur itaque. gl. conſue. Turonen.

Contrarium voluit Anto. de Bu. in cap. j. de iudic. verſicu. ſed dubium eſt ſi iurauerit. & ibi Abb. verſiculo, ij. quæſtio. eſt gloſſ. conſuetu. Turonen.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Iuramentum interpoſitum ſuper aliqua diſpoſitione an aſſumat illius naturam.

1 PRÆCEDENTES concluſionès maximè dependent à concluſione illa, an iuramentum interpoſitum ſuper actu, aſſumat naturam actus, ſuper quo interponitur. in qua concluſione Doct. * communiter admittunt cõcluſionem illam, ꝙ iuramẽtum aſſumat naturam actus, ſuper quo interponitur, per tex. in l. fi. C. de nõ nu. pe. & in l. ſed & ſi poſſeſſor. in §. item ſi iurauero. & ibi Iaſ. no. in ix. not. ff. de iureiur. & in c. quemadmodum. vbi Abb. in vij. no. ver. no. in ver. non obſtantibus. de iureiu. Inn. in c. per tuas. ver. & idem dicitur. de arbi. Abb. in c. ex parte. el ij. ver. in gl. fi. de cleri. non reſiden. Oldra. conſi. xcv. verſi. præterea cùm vt ſupra. & conſi. ccxxxj. ver. & iuramentum. Spec. in ti. de arbi. §. j. in ver. ſed pone, ꝙ compromittens. Bal. in c. quæ in eccleſiarum. ver. dicis tu. nu. 25. de cõſti. Bart. in d. l. fi. C. de nõ nu. pec. in ſummario. & ibi Bal. in j. no. & Ang. in ſummario. & Pau. de Caſt. in ſummario. & ibi Sal. in j. no. & Cy. & ibi Iaco. de But. in ſummario. Abb. in diſpu. ſua inci. ſtante ſtatuto. ver. tertiũ membrum. Imola in c. ſi cautio. ver. vbi autem. de fide inſtru. Ang. conſ. cccxiij. in prin. ver. de primo. dicendum eſt. Ant. de Bu. in c. j. ver. ſed dubiũ. & ibi Abb. ver. ij. quæſt. de iudic. & idem Ant. de Bu. in c. Quintauallis. ver. & quia tantę conditiones. de iureiu. & in c. quemadmodũ. in iij. no. de iureiu. Barb. in cõſi. xlix. ver. facit in ſimili. vol. iiij. & in cõſ. xliij. ver-

ſicu.faciat ad prædicta.vol.ij.Corn.conſi.cij.verſic.quia reſpondetur.vol.j.& in conſi.xj.ver.& ideò iuramentum. vol.iij.Ancha.conſi.cccxxx.verſi.ex iſtis concluditur.Abb.in c.fin.in vltimo not.de eccle.ædific.Cur.Sen.conſi.iij.ver.accedat etiam.Rom.conſi.cclxix.in prin.ver.nec quidem præſentis.Oldr.conſi.cclxxviij.ver.nec in hoc videtur.& conſi.ccxxxviij.ver.vnde cum iuramentum.Dec.conſi. ccxl.ver.ſed iuramentum.Bertran.conſi.xcv.ver.& ſic videtur.volu.ij.in nou.Corn.conſi.cxxvj.ver.ſecundo modo.& Dec.conſi.cccv.ver.in contrarium in terminis eſt.& conſi.ccccviij.verſi.vlti.non obſtat.Bar.in l.ſed & ſi quis.in §.quæſitum.ver.quæro,quid ſi propoſito.ff.ſi quis caut.& Ang.in ver.vlti.ſcias.Dec.conſi.clxxx.in fi.ver.vlti.non obſtat. Alex.conſi.xxviij.ver.non obſtat ꝙ iuramentum.vol.j.& conſi.xxxj.ver.non obſtat,quòd interuenerit iuramentum.vol.ij.

2 Primò Limita,quando conſenſus non deficit,vt tunc iuramentum aſſumat actum,cui cohæret,non aliàs,ita Bar.in l.ſi quis pro eo.verſi.prædicta quæ dixi.ff.de fideiuſſ.Imola in c.per tuas.verſicu.nec obſtat quod habetur.de arbi.& in c.ad noſtram. ver.an autem iuramentum.de emp.& ven.& in c.j.ver.nec obſtat lex fi.de iudi.Alex.in l.ſi conuenerit.verſi.nec obſtant iura.ff.de iuriſd.om.iudic.& in l.ſtipulationes non diuiduntur.ver.non obſtat lex fi.ff.de verb.obli.Iaſ.in l.ſi inſulã.ver.quod remedium.& in l.decem.nu.22.verſi.primam regulam.ff.de verb.obli.& iſtam ſentit Corſet.in tracta.de iur.in xj.priuilegio.Alex.in conſi.xxxvij.ver.nec obſtat lex finalis.vol.ij.Calca.conſi.xvij.verſi.nec obſtat vltima.& conſ.xix.ver.quia reſpondetur.Gozad.conſ.lvij.verſ.non obſtat quòd iurauerit.Alex.in l.ſed & ſi quis.in §.quæſitum.ver.ſed Imola in repet.ff.ſi quis caut.Roma.conſi.cccccxvij.verſ.huic tamen concluſioni.Aret.conſi.xxiiij.ver.nec obſtat iuramentum.Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea lege,ver.vij.ad idem.ff.de verb.obl.Aimo conſ.cij.ver.ſecundo reſpondeo.& ver.quinto reſpondeo.Rui.conſil.cxxxiiij.ver.nec etiam obſtat.vol.j.

Contrarium tenet Dec.in c.j.ver.ij.Imola hic.de iudic.Iaſo.in l.ſed & ſi poſſeſſori.in §.item ſi iurauero.in ix.no.ff.de iureiur.& in l.ſi conuenerit.ver.ex iſtis patet.ff.de iuriſd.om.iudi.

3 Secundò Limita,quia iuramẽtum aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur quo ad naturam primordialem,non autem quo ad naturam accidentalem.Aret.in c.j.ver.non obſtat iuramentum.de iud.Iaſ.in l.ſi conuenerit.ver.ex iſtis patet.ff.de iuriſd.om.iudic.& in l.ſi pecuniam.ver.ij.ſtringit.& ver.iij.facit.ff.de cond.cau.dat.Gomeſ.in §.item ſi quis poſtulante.ver.non obſtat fundamentum.inſti.de actio.Aimo.conſi.cij.ver.iiij.reſpondeo.

Contrarium Decius in c.j.ver.ſed tenendo opi.de iudic.

4 Tertiò Limita,nam iuramentum in genere recipit conditiones actus,ſecus eſt in iuramento in ſpecie,vt per Ripam,in c.ij.ver.aut emphyteota iurauit.de reſ.

5 Quartò Limita, nam iuramentum non recipit conditiones actus, quando conditiones tendunt ad inualidandum actum.Aimo.conſ.cij.verſi.non aliud.

6 Quintò Limita,nam iuramẽtum aſſumit naturam actus,ſuper quo interponitur,vt iurans in plus non obligetur,ſed non aſſumit naturam actus,vt non obligetur efficacius,ita Rui.conſi.cxxxiiij.verſi.præterea iuramentum tollit.vol.j.

De Procuratoribus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mandatum non præſumitur ob temporis diuturnitatem.

1 TENENT magis * communiter Docto.ꝙ mandatum non præſumitur mille annis.Bald.in l.ij.C.ſi ex falſ.inſtrumen.& in l.j.in j.oppoſ.& ibi Sal.C.de rebus alien.non alienan.Alexan.in l.ſciendum.verſic.vnum tamen ſciatis.ff.de verb.obl.& in l.qui in aliena.ver.vnum adde quòd licèt.ff.de acqui.here.Alex.in conſi.j.vol.iiij.& conſi.cxcj.vol.vj.& in conſi.xxxv.vol. vij.Soci.in conſi.ccliiij.deciſ.Neap.cccxlv.in antiquis.Fel.in c.ſicut.de re iud.Gozad.in conſi.xj.& ſeq.& in conſi.xciiij.vbi reſpondet adductis per Iaſ.qui contrarium tenet.& in conſi.xcvj.Balb.in tract.præſcrip.in tertia parte principali.ver.ij.generaliter limitatur.Caſſa.in conſue. Hipp.in ſing.cccxxiij.Dec.in conſi.ccxv.& Cæpo.conſi.ciuili xxvj.Soc.in auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.Pariſ.in conſi.xlvij.vol.j.Cur.in tract.feu.in prima parte.Pariſ.in conſi.xxxvj.vol.iiij.Rui.conſi.clvj.volu.j.Cagnol.qui multa congerit,in l.velle.nu.18.& ſeq.ff.de reg.iur.Rui.conſi.xxviij.vol.iiij.Boer.deciſi.cclxxiiij.Bertran. conſi.lxxxj.vol.j.in antiq.Lofred.qui hanc dicit magis * communem opinionem,in conſil.xx.nu.8.

Contrarium Bal.in conſi.cccxxxvij.ver.vlterius iuxta præmiſſa,iuncto verſi.quo ad ſecundum.vol.j.Curt.Senior in conſi.lxxvij.per totũ.vbi latiſſimè.Pau.de Caſt.in conſi.lxxxiiij.incip.viſa facti narratione.in fi.vol.j.Iaſ.in l.ſciendum.ff.de verbo.obl.& in l.j.C.qui admit.Rota in deciſ.Caſſad.deciſ.iij.de procu.Dec.in d.l.j.in prima lectura.verſic.vnum notandum eſt.& in iij.lectu.ver.vnum ſolùm notandum.C.qui admit.& in conſil.ccccIxxxvj.& in conſi.dcxxxviij.Gozad.in conſilio lxxiij.Bertrand.in conſilio lvj.volum.iij.Brun.in tracta.de forma.licèt dicant aliam opinionem eſſe * communem. Marian.Iun.conſilio lvj.volumin.j. Aimo de antiquit.in ſecunda parte.numer.33. Boer.deciſi.cclxxxj.

2 Lofred.concordat has duas opiniones contrarias,in conſil.xx.nu.8.vt hæc poſterior opinio non procedat,niſi quãdo vltra diuturnitatem temporis concurreret aliqua alia præſumptio.

3 Primò Amplia,etiam in mandato facto executori,vt illud ex tempore non præſumatur,vt dicit Rui.conſi.lxviij.vol.j.

4 Secundò Amplia,in mandato iudici facto,quia etiam ex curſu temporis non præſumitur delegatio,vt per Rui.conſi.lxviij.vol.j.& conſ.xxviij.vol.iiij.ver.nec prædictis obſtat.

5 Tertiò Amplia,vt etiam commiſſio iudicis,ex temporis diuturnitate non præſumatur.Rui.conſi.lxix.vol.j.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

6 Primò Limita,niſi eſſemus in actu, qui communiter fieri non ſolet circa mandatũ,vt eſt quando quis ſoluit pro alio.ita Rota in antiquis,deciſ.xxiij.& deciſ.Caſſa.tertia.de procu.Soc.in conſi.xlvj.vol.iij.Fel.in c.ſicut.de re iud.in v.limita.Dec.in cõſi.xxxvj.& in conſi.xlij.Goza.in conſi.xj.Dec.in l.j.in j.lect.C.qui admit.Lofred.conſi. xxxv. Aimo.de antiq.in ij.par.nu.36.Bero. quæſt.xxxix.Cagnol.in l.velle.nu. 19.ff.de reg.iuris.

Contrarium Rui.in conſi.clvj.vol.j.

7 Sublimita,niſi præſumendo mandatum propter impenſam,induceretur probatio criminis.Caſſa.conſi.lviij.ver.non obſtat.Gramma.voto vltimò.in fi.

8 Sed Imola in l.quæ ſub conditione.ff.de condi.& demonſt.requirit aliam coniecturam vltra impẽſam.& idem Alex.in l.cùm ſeruus.verſ.ſed aduerte.& ibi Iaſ.ff.de verb.oblig.

9 Secundò Limita,vbi in inſtrumento antiquo mandatum enunciatur.Caſſa.in d.deciſ.iij.in ti.de proc.Sarnen. in compendio vtriuſque ſignaturæ.Dec.in conſi.xxxvj.Gozad.in conſi.xcvj.Purpu.in authen.ſi quis in aliquo.in fi.C.de eden.Iſtud fuit de mente Bal.in conſi.cccxxxvij.volum.j.Cagnol.in l.velle.nume.20. ff.de regu.iuris.Aimo de antiq.in ſecunda parte.nu.34.Cur.Sen.in conſ.lxxvij.ver.præmiſſis non obſtant.

10 Tertiò Limita,nam licèt ſola antiquitas non faciat præſumi mandatum,tamen ſecus eſt ſi cum antiquitate temporis concurrunt aliæ coniecturæ.Dec.in conſi.xxxvj.& in conſi.xlij.Goza.in conſi.xj.Aimo.de antiq.tempo.nu.38.Rui.conſi.cvij.volum.iiij.& propterea infert Bertrand.quòd ſtante antiquitate,perſonæ egregię aſſerenti ſe ſyndicum vniuerſitatis creditur,in conſi.lvj.volum.iij.Maria.Iun.in conſilio lvj.volu.j.

11 Quartò Limita in vicario,cuius mandatum præſumitur ſi non negetur,& ſi negetur,ſufficit probare nominationem,& communem reputationem,iuxta tex.in l.Barbarius.ff.de off.prætor.Rot.in antiquio.deciſi.ccccxcix.Fel.in c.ſicut.de re iud.Aimo de antiquit.tempo.in ij.par.nu.38.Cagnol.in l.velle.nu.16.ff.de reg.iur.

12 Quintò Limita,quando interuenit ſcientia,& patientia principalis,quia tunc mandatum præſumitur,ita Balb.in tract.præſcrip.in iij.par.ver.tertio generaliter limita.Brun.in conſi.xcv.deciſ.Neap.cccviij.in antiquis.Gozad.in conſi.xciiij.Rui.in conſi.cj.vol.j.

13 Sextò Limita,quando agitur de modico præiudicio,quia tunc mandatum præſumitur.Balb.in tract.præſcrip.in iij.par. ver.iij.generaliter limita.Gozad.conſi.xciiij.& conſi.xcvj.Gigas in tract.de penſio.quæſtio.xlviij.

14 Septimò Limita,quia licèt ex diuturnitate temporis non præſumatur mandatum,tamen præſumitur ratificatio.Soc.in conſi.xlvj.vol.iij.Dec.in conſi.ccxcvij.Gozad.conſi.xj.

15 Declara hoc vt per Iaſ.in conſi.cxl.vol.iiij.Abb.in conſi.xviij.volu.ij.Aimo.conſi.lv.nu.2.& in tract.de antiq.in ij.part.nu.37.videlicet vt hoc procedat quando tractaretur de modico præiudicio,aliàs ſecus.

16 Octauò Limita,quia licèt ipſum mandatum non præſumatur propter antiquitatem,tamen qualitas mandati præſumitur,ita Dec.in dicto conſi.ccxcvij.

17 Nonò Limita,nam ad inducendum bonam fidem,præſumitur mandatum,& propterea ſi quis aſſeruit in vẽditione rei alienæ,vendere de domini mandato ad inducendum bonam fidem,non eſt neceſſe quòd viderit mandatum,ſed ſatis eſt ꝙ crediderit illum procuratorẽ.Ange.in l.cùm vir.ff.de vſuca.ver.Sed de vno minor.Imol.verſ.itẽ adde.quia mira ur.Balb.in tract.præſcri.in ij.parte tertiæ partis prin.Alex.in cõſi.cxcj.vol.vj.Boer.deciſ.cclxxxj.nu.12.& 16.& ſeq.

Contrarium ſentit Barto.in l.cùm vir.ff.de vſucap.verſicu.præterea hic non poteſt dici.& Imola in §.procurator.in l.qui fundum.ff.de

vſucap

vſucap.Alex.in l.qui in aliena.in prin.ff.de acqui.heredi.idem voluit Bar.in l.ſi ff.de vſucap.pro emp.& in l.qui fundum.§.procurator.eod.tit.Soc.in conſi.lxxx.ver.præterea venditio.vol.iij.Fel.in c.ſi diligenti.in prin.de præſcri.Balb.in tract.præſcri.in ij.parte tertiæ part.princip.Alex.in conſi.xxxv.vol.vij.Fel.in c.ſicut de præſcript.& idem voluit Bal.in l.j.& ibi Sal.C.de rebus alie.non alienan.Ruin.conſilio lxviij.volu.j.

Tenendo iſtam opinionem,quæ videtur magis*communis,

18 Primò Limita,niſi emens intellexerit à fide dignis,ꝙ vendens habebat mandatum ſufficiens.Bar.in l.qui fundum.§.procurator.ff.de vſucap.pro emp.Bal.in l.j.C.de rebus alie.non alie.& ibi Sal.Imola in d.§.procurator.& in d.l.qui fundum.Fel.in ca.de quarta.de præſcri.& in c.ſi diligenti.eod.titu.Balb.in l.Celſus.de vſucap.Ruin.conſilio lxviij.volu.j.

19 Secundò Limita,niſi aſſerens ſe habere mãdatum eſſet perſona valdè digna,quare adhuc poſſet inducere bonam fidem in emente aſſertio ſua,ita Fel.in d.c.ſicut.de præſcr.ita Balb.in d.l.Celſus.

20 Decimò Limita,pri.conclu.nam in ſententia antiqua præſumatur mandatum delegatorium,ita Fel.in d.c.ſicut.de re iud.& facit quod notatur in concluſione noſtra quando præſumatur pro rectitudine ſentẽtiæ,maximè quando ſententia eſt antiqua,vt infrà titu.de ſen.conclu.iiij.nu.34.

21 XI.Limita,nam in arbitro ex diuturnitate temporis præſumitur mãdatum arbitrandi,id eſt,compromiſſum,& facultas laudandi,ita Cur.Sen.in conſi.lxxvij.Fel.in d.c.ſicut.de re iud.Rota in deciſ.Caſſad.tertia.in tit.de procur.

Contrarium voluit Soc.in auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.ex mente Io.de Monte Sperello ibi.& videtur tranſire Purpu.ibi,in fi.licèt non ſe firmet.

22 XII.Limita,quando enunciatur mandatum per acta certi notarij in eo,qui fecit ſolutionem tãquàm procuratoris talis,vt repetat ab eo,pro quo ſoluit,quia præſumitur mandatum,& ſtatur iuramẽto in ſupplementum.Cuma.in conſi.vj.in fi.

23 XIII.Limita,quando enunciatur mandatum à iudice in ſententia,vt quia condemnat aliquem tanquàm procuratorem talis,quia iſta aſſertio iudicis operatur vt probetur mandatum,quo ad ipſas partes litigantes.Trigon.ſingu.cxxj.allegat Petrus de Ancha.in clement.j.de probatio.

24 XIIII.Limita,quando antiquitas eſſet tanta vt probatio propter antiquitatem redderetur impoſſibilis,vt per Ruin.conſi.xxxv.vol.j.

25 XV.Limita,niſi ille,qui actum geſſit tanquàm procurator,ſit talis,pro quo præſumatur,vt per Ruin.conſi.xxxv.nu.21.vol.j.

26 XVI.Limita,quia ex verbis narratiuis Papæ probatur mandatum.Rui.conſi.xlj.vol.j.vbi declarat.

27 XVII.Limita,quando probantur tradita inſtrumenta ad cauſam facientia,ad no.per Cagnol.in l.velle.nu.19.ff.de reg.iur.

28 XVIII.Limita,quãdo licèt mandatum non præſumatur priuati,tamen præſumitur mandatum iudicis.Ruin.conſi.lxvj.vol.v.

29 XIX.Limita,quia præſumitur ſyndicus vniuerſitatis,quando arbitramentum emologatũ per ipſum tanquàm ſyndicum,ſuos ſortitũ fuerit effectus longo temporis ſpatio,ſciente,& patiente vniuerſitate.Alcia.de præſump.in ij.reg.in xiij.præſum.

30 Limita,aliis modis relatis per Aimo.de antiqui.temp.nu.34.& ſeq.in ij.parte.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Mandatum,re integra,expirat morte mandantis.

1 MOrte mandantis expirat mandatum, quando res eſt integra.§.rectè quoque.ver.item ſi adhuc.inſti.mãd.l.mandatum.C.eo.Imo.in l.qui in aliena.§.is,qui.ver.item nota ꝙ ſicut.ff.de acqui.here.Fel.in c.eam te.verſi.j.differentia,de reſcri.Soc.conſi.xxxj.verſi.vj.probatur.vol.j.& conſi.clxxij.ver.prima eſt,& ver.quinimò fortius.Abb.in c.mandato.ver.& dic ꝙ per mortẽ.de proc.Fel.in c.relatum.ver.nota,ꝙ ſicut.de offic.deleg.Soc.in regula ccliiij.Rota in nou.deciſ.cccxlix. Rebuff.in concord. ſuper verbo, ſui Pontificatus.

2 Primò Amplia,idem eſſe in mandato delegatorio,quia morte mandantis expirat mandata iuriſdictio.c.gratum.de offi.dele.& c.licèt.eo.ti.l.& quia.§.j.ff.de iuriſdi.omnium iudi.Spec.in ti.de iudi.dele.& §.reſtat.verſic.item mortuò mandatore.& ibi Io.And.in addit.Calde.conſilio iiij.de officio deleg.Cyn.in l.mandatum.in primis verbis.C.mandati.

3 Secus verò quãdo res non eſt integra,quia tunc morte delegãtis non expirat iuriſdictio delegata,vt habetur in iuribus allegatis in ipſa ampliatione,& ponit Soc.conſi.clxix.ver.iij.& vltimò.

4 Limita ampliationem præcedentem,nam mortuo Papa,non expirat legatio,quã iniũxerat Cardinali vltra mare in fauorem fidei.Hoſti,in c.tum ex literis.verſi.iuriſdictio verò legati.de in integ.reſt.Fel.in c.eam te.ver.& adde.Hoſt.de reſc.ponit Iaſ.in l.more.ver.vij.fallit.ff.de iuriſdic.omnium iudi.Sal.in l.mãdatum.verſi.vnde oppono.C.mand.ver.fallit in iuriſdictione.& in l.inter cauſas.verſic.exemplum tertij.ff.mand.Ioan.Fab.in §.rectè quoque.verſicu.item ſi adhuc. verſicu.quid ergo dices.inſtitu.manda.& Ange.Areti.ibi. verſicu.exemplum verò tertij.

De qua limitatione vide Dec.in d.l.more.ff.de iuriſdict.omnium iudic.Roma.in l.ij.§.ſed ſi quis.ver.fallit hoc in tribus caſibus.ff.de do.

Et ad iſtam ampliationem habes plures ampliationes,& limitationes,quas percurrit Iaſ.in l.more.ver.iiij.not.ff.de iuriſ.om.iu.ad quem breuitatis cauſa me remitto.

5 Secundò Amplia,nã talis reuocatio operatur etiã ꝙ procuratori nõ ſit intimata,& ſic ſiue procurator illam ſciuerit,ſiue ignorauerit,gl.in cle.j.in verbo,teneat.ver.alij dicebant.de renun.& ibi Imo.verſic.hæc vera in reuocatione.Bar.in l.ſi procuratorem abſentem.in fi.ver.quid ſi procurator.ff.de procu.Fel.in c.ex parte Decani.ver.fallit octauò.de reſc.Pau.de Caſt.in l.fundi venditor.§.item amicus.ver.in gl.ibi,item contra.ff.de acqui.poſſ.Io.Fab.in §.rectè quoque.verſic.item ſi adhuc.ver.in gl.facit in fi.inſti.mand.

6 Amplia,quia idem eſt in alia tacita reuocatione,quæ inſurgeret ex mutatione ſtatus perſonarum,vt voluit Soci.conſi.clxxij.verſi.tertium eſt.lib.ij.

Contrarium ſentit Roma.in d.l.fundi.verſi.aduertendum tamen.ff.de acquiren.poſſeſ.Cyn.in l.mandatum.verſicu.ij.quæritur.C.mandati.

7 Tertiò Amplia,etiamſi procurator eſſet conſtitutus ad donandum alicui ex cauſa renunciationis,tex.in l.ſi quidem.C.de act.& obl.& ibi Bald.no.in ij.not.declarando vt ibi per eum.ponit Iaſo.in l.eius,qui in prouinciam.verſi.placebat.verſic.in primis tamen amplia.ff.ſi cert.pe.

8 Quartò Amplia,nam mãdatum ſubſtituti expirat morte ſubſtituentis.Oldr.conſi.cxxx.alia ratione.

9 Sublimita hanc ampliationem,quãdo ſubſtituens iure proprio ſubſtituit,putà quãdo eſt factus dominus litis,non autem quãdo ſubſtituit ex facultate ſibi data à principali.tunc enim non attenditur mors ſubſtituentis,ſed mors principalis.Card.in cle.fin.in xv.q.de procu.Rota in nouis deciſ.ccccxiiij.& in antiquioribus Biſigneti.in ti.de proc.deciſ.ix.Bella.deciſ.vj.Milis in verbò,procurator conſtitutus cum poteſtate ſubſtituendi.Dec.in c.relatum.ver.& adde.de offi.deleg.Rui.conſi.lxxiiij.ver.non enim morte patris.vol.iij.Fel.in d.c.relatum.ver.vij.eſt.Franc.in c.j.§.licèt.ver.iiij.aduerte, de procu.in vj.& c.is,qui.verſi.& ita etiam eſt.eo.ti.Roma.in l.ij.§.ſed ſi quis.ver.quid autem ſi procurator.ff.de dona.

10 Quintò Amplia,etiam regulam procedere in fauoralibus.Fel.in c.licèt vndique.ver.not.ex tex.de offi.deleg.de quo dicetur in alia regula ſubſequen.

11 Primò Limita regulam principalem, ꝙ morte mãdantis re integra expiret mãdatum,quando principalis ſatiſdedit pro procuratore,quia tunc mãdatum etiam re integra non expirat.Bar.in l.ſi defunctus.in ij.opp.& in ver.no.ergo mirabiliter.ff.de procu.Bal.in l.mãdatum.in ij.oppo.ver.& ideò dic.& ver.ſed contra hoc oppono.C.mãd.& ibi Sal.in x.oppo.Soc.in reg.ccliiij.in ix.fal.Abb.in c.mãdato.ver.hoc tamen limita.de procu.Ang.Aret.in §.rectè quoque.ver.aut ſecundo principaliter.inſt.mãd.Bal.in l.ſi defunctus.ver.contra hoc oppono.ff.de procu.& in ij.lect.ver.item.& ibi Ang.ver.ſequitur in tex.teneri.& etiam ibi Albe.ver.ſed tu dic.Bar.in l.ſi ante acceptum.ver.oppono,& videtur.ff.iudic.ſol.Cardi.in clem.fi.ver.oppono in eo quod glo.de procu.Dec.in c.relatum.ver.notandum tamen eſt.de offi.dele.Cy.in l.mandatum.ver.ſolutio,diſtinguendum eſt.& ibi Sal.ver.oppono x.C.mand.Iaſ.in l.eius,qui in prouinciam.§.placebat.verſic.vij.limita.ff.ſi cer.pe.Sal.in l.inter cauſas.in fi.ver.oppono ſeptimo.ff.mand.ver.iij.caſu.Io.de Platea.in §.rectè.verſi.ſed an ſatiſdatio.inſti.mand.Io.Fab.in §.item ſi adhuc.ver.item obſtat.inſt.eod.tit.

12 Amplia hanc limitationem,etiamſi ſatiſdatio ſit præſtita pro procuratore abſente,& ignorante.Bal.in d.l.ſi defunctus.in ij.lect.verſi.ſed quid in ſecundo caſu.ff.de procu.& ibi Ang.in ver.ſequitur in tex.teneri.& ibi Raph.Fulg.nu.5.ver.aut d.ſatiſdedit.

Contra hanc ampliationem ſentit Pau.de Caſt.in d.l.ſi defunctus.in ſummario.& in ver.duo igitur.ff.de proc.& ibi Albe.nu.3.ver.ſed quæ eſt ratio.

13 Secundò Limita,quando actus perficiendus confertur poſt mortem,quia tunc procurator conſtitutus ad illum perficiendum,non reuocatur morte,gl.in l.mandatum.in gl.in verbo,finitur.in fi.ver.item quod hic dicit.C.mand.& ibi Bal.in iiij.oppo.ver.denuò ſtatim oppono.gl.in l.mortis cauſa.in §.Titia.in verbo,doli.ver.vel verius dic.ff.de don.cauſa mort.gl.in l.fi.ff.de ſolu.ver.item contra.& ibi Bar.ver.item oppono.& ver.ad contraria oppono,de l.ff.de dona.Ange.in diſpu.quæ incipit,Aſten.miles.ver.j.dicendum eſt.Imola in l.fin.ver.ij.caſu.ff.de ſolutio.Bald.conſi.lvij.verſi. ſed ſi vſurarius.volum.v. Cyn.in l.mandatum.verſicu.aut non expediebat.C.manda.& ibi Salic.in iiij.oppo.verſi.ſi poſt mortem.vbi pleniſſimè declarat.& notabiliter diſtingui

Bald

Bal.in l.ſi defunctus.ver.præterea ego video.ff.de procu.Alb.in l.ſi verò non remunerandi.in fi.ff.mar d.ver.ſi quæris an morte.Soc.conſil.lx.ver.ſed in caſu noſtro.vol.j.Sal.in l.id,quod pauperibus,verſi.iij.dico.C.de epiſ.& cle.Aret.conſi.lxvj.ver.non eſt dubium.Roma.conſil ccij.vol.j.verſic.reſpondetur quòd aut mandatum.Corn.conſi.lxxxvj.ver.& licèt mandatum.vol.iiij.Dec.in l.eius,qui in prouinciam.§.placebat.nu.8.ver.vj.fallit.ff.ſi certum pet.& ibi Iaſ.verſi.nonò limita.vbi etiam extendit.& ibi Iac.ver.fallit quando.Maria.conſi.xcvij.ver.nec videtur obſtare.vol.j.Fel.in c.relatum.ver.iiij.fallit.& verſi.v.fallit.de offi.deleg.Card.in c.quoniam Abb.in vij.q.ver.aut eſt conſtitutus.de offi.deleg.Ang.in d.l.eius,qui in prouinciam.ver.item fallit ſi mandatum.Sal.in l.inter cauſas.in j.oppoſi.ff.mand.Ioan.de Platea.in §.rectè quoque.ver.tertius caſus eſt.inſti.eod.Arch.in cle.j.ver.ſi verò loquimur.de renun.Card.in clem.fi.ver oppono ad eandem gl.de procura. Corn.conſi.lxxxvj.ver.& licèt mandatum.vol.iiij.Bal.in cõſi.clxxxvj.in prin.vol.ij.Rui.conſi.vij.ver.& licentia.& verſi.& quamuis ex præmiſſis.vol.ij.

14 Primò Sublimita hanc limitationem,quando defunctus cum herede decederet,ſecus ſi ſine herede decederet.Ang.in diſpu.incip.Aſtenſis.Soc.in conſi.lx.& conſi.lxxxj.vol.j.Dec.in l.eius,qui in prouinciam.in §.placebat.in ver.proximè allegatis.Roma.in l.fundi.verſic.poſito quòd iſtud dictum.ff.de acqui.poſ.& ibi Alex.verſic.hoc tamen limita.Soc.conſi.clxxij.ver.ſecundum eſt.Fel.in c.relatum.verſi.quinto fallit.de offi.deleg.

15 Quod procedit etiam ſi in mandato dicatur,ꝙ procurator conſtitutus duret poſt mortem,ſiue hereditas adita ſit,ſiue non:& dato ꝙ mandans ſine herede decederet,mandatum morte finitur,ita tenet Dec.in c.relatum.ver.& ideò Florentiæ.de offi.deleg.

16 Secundò Sublimita,quando mandatum fit ſuper re non ipſius mandantis,ſecus verò quando ſuper re mandantis:quia tunc etiam collatũ poſt mortem,non durat poſt mortem,ſecundùm Pau.de Caſt.in l.fin.ver.in tex.ibi poſt mortem.ff.de ſol.quam limitationẽ refert,ſed nõ audet illam firmare,quaſi ꝙ ſit contra communem opi.Soc.conſi.clxxij.ver.ij.principaliter.lib.ij.tamen illam ſequitur Dec.in cap.relatum.de offi.deleg.ver.& ſupradicta concluſio.

17 Tertiò Sublimita,quando ex perſona heredis fieret mutatio ſtatus,quia ſtante talis ſtatus mutatione,mandatum etiam poſt mortem collatum morte mandantis expirat.Soc.in d.conſi.clxxij.ver.ſecundo mutatio ſtatus.

18 Quartò Sublimita,quando actus poteſt fieri ſine mandato,quia tũc relatum poſt mortem mandatum,morte mandantis non reuocatur,ſecus verò ſi actus ſine mandato fieri non poterat,quia morte mandantis non reuocatur,niſi mandatum cohæreret actui,qui deberet ſumere effectum poſt mortem mandantis.Imola in l.fin.verſicu.ij.ff.de ſolu.

19 Tertiò Principaliter limita,quando mandatum fit ſuper eo,ad quod quis de neceſſitate tenetur,tunc enim morte mandantis non expirat. Bar.in l.ſi defunctus.in fin.ff.de procu.ver.oppono quando mandatũ.& in l.ij.§.ſed & ſi quis.verſi.vlterius oppono.ff.de donatio.& in l.fundi.verſiculo,item oppono.ff.de acquirenda poſſeſſio.Bald.in conſilio lvij.verſi.item iſtud mandatum.volu.v.Rom.in l.fundi venditor.ff.de acqui.poſ.& ibi Pau.de Caſtr.in §.item ſi amicus.in ſummario.Alex.verſi.quæ autem ſit ratio.& conſi.clxx.ver.nec poſſet excuſari.volu.ij.Soc.in regula ccliiij.in quinta limit.Dec.in l.eius,qui in prouinciam.in §.quas verò.ver.ſecundum contrarium.vbi dicit iſtam * communem opin.ff.ſi cert.pe.& ibi Iaſ.ver.viij.limita.& ibi Albe.verſi.ſi verò ſimplex mandatum.Sal.in l.inter cauſas.verſi.aut erat.ff.mandat.Roma.in conſi.ccij.ver.de ſecundo eſt caſus.Hipp.ſing.xliiij.Card.in c.quoniam Abb.ver.vij.quæro.de offi.deleg.Imola in l.fundi.ver.item nota limitationem.ff.de acqui.poſſ.Ang.in l.eius,qui in prouinciam.verſic.item fallit ſi mandat.ff.ſi certum pet.Sal.in l.mandatum.in xj.oppoſ.C.manda.Bal.in §.item ſi adhuc.ver.oppono de lege fundi.Inſt.mand.Io.de Platea.in §.rectè.ver.ſecundus caſus eſt.Inſt.mandati.Anch.in cle.j.in fi.ver.aut eius effectus.de renunc.

Contrarium Fulg.in l.eius,qui in prouinciam.nu.5.ver.ad fi.eiuſdẽ.ff.ſi cer.pe.& ibi Curt.Iun.nu.21.ver.tertio principaliter.Sal.in l.inter cauſas.ver.oppono octauò.ff.manda.Roma.in l.ij.§.ſed ſi quis.ver.aut ſumus in mandato ſpeciali.ff.de dona.Bal.in conſi. lvij.verſ.item iſtud mandatum.vol.v.

20 Quartò Principaliter limita,in mandato facto inſtitori,quod nõ reuocatur morte mandantis.gl.fin.in l.ſi quis mancipiis.in prin.ff.de inſtit.Bar.in l.ſi per epiſtolam.ver.contra hoc facit.& ibi Pau.de Caſtro,ver.ſed contra hoc oppono.ff.de acqui.here.& in l.eius,qui in prouinciam.ver.ſed nunc quæritur.ff.ſi certum pet.Soc.in regula ccliiij.in vj.limitat.Bouer.in verbo,procurator.in ſingu.xxxj.Bal.in l.mandatum.verſi.iij.oppono & videtur.C.mand.& ibi Sal.ver.redeo ad l.noſtram.& ver.primo caſu.Ruin.conſi.cxv.ver.quo ad primum dico.volumi.j.Bar.in l.more.ver.venio ad finem.l.ff.de iuriſd.omnium iudic.Card.in c.quoniam Abb.in vij.quæſt.ver.ſi verò continet.de officio deleg.Albe.in l.eius,qui in prouinciam.verſiculo,prouincia.ver.& conclude.ff.ſi certum pet.Sal.in l.inter cauſas.ver.oppono tertio.ff.mand.& ver.j.caſu.Io.de Platea.in §.rectè quoque.ver.quartus caſus.Inſti.manda.Io.Fab.in §.rectè quoque.ver.item ſi adhuc.ver.contra primam regulam.Inſtitu.mandati.Ang.Aret.in §.rectè.verſicu.in ea gloſſ.in fin.Inſtitu.manda. Alexand.in l.more.numero 28.& ſequentib.ff.de iuriſdiction.omnium iudic.Anch.in clemen.j.in fi.verſi.quando autem.de renunc.

21 Amplia hanc limitationem etiam ſi res eſſet omnino integra,vt per Roma.in l.ij.§. ſed ſi quis.ver.ſecundo caſu diſtingue.ff.de dona.Ruin.in conſi.cxv.vol.j.

22 Primò Sublimita hanc limitationem,niſi cum morte mãdantis concurreret mutatio ſtatus,ita Bar.in d.l.eius,qui in prouinciam.verſi.dic ergo.& ibi * communiter Doct.ſequuntur.vt atteſtatur ibi Alex.ver.in gl.in verbo,ignoraſſet.ff.ſi certum pet.Cyn.in l.mandatum.ver.adhuc inſtatur.C.manda.Pau.de Caſt.in d.l.ſi quis mancipiis.in §.ſi quis impubes.ff.de inſti.Card.in c.quoniam Abb.in vij.q.ver.ſi verò continet.de offi.deleg.Ang.in l.eius,qui in prouinciam.in fi.ver.& conclude.ff.ſi certum pet.Sal.in d.l.mandatum.ver.quare gl.ibi.& Sal.in l.inter cauſas.ver.oppono tertiò.ff.mand.& ver.primo caſu.Bal.in §.item ſi adhuc.ver.ſed videtur.inſti.manda.Io.de Platea.in §.rectè.ver.quartus caſus.inſti.manda.Ang.Aret.in d.§.item ſi adhuc.ver.in ea.gl.in fi.inſti.manda.Anch.in clemen.j.in fi.ver.quoniam autem.de renuncia.Roman.in l.prima.§.ſed ſi quis.verſi.ſecundo caſu diſtingue.ff.de donatio.

23 Secundò Sublimita,nam mandatum inſtitoris non reuocatur tanquam vniuerſale,ſecus ſi eſſet mandatum generale,quia morte mandantis expiraret.Bar.in d.l.eius,qui in prouinciam.verſic.dic ergo.ff.ſi certum pet.Cy.in l.mandatum.verſi.vbi mandatum quid generale.C.mandat.& ibi Bal.ver.ſecundo caſu quando mandatum.Archi.in c.qui ad agendum.in fi.de procu.in ſexto,per Bouer.ſingu.xxxvj.in verbo,procurator.Sal.in l.mandatum.verſi.exemplum ſecundi.C.manda.& verſi.ij.caſu Sal.in l.inter cauſas,ver.exemplum ſecundi.ff.man.& ver.ij.caſu.Ang.Aret.in §.item ſi adhuc. ver. exemplum ſecundi.inſti.manda.Roma.in l.ij.§.ſed & ſi quis.ver.ſecundo caſu diſtingue.ff.de dona.

Tamen in mandato generali dicit contrarium Pau.de Caſtr.in l.ſi per epiſtolam.verſic.ſed contra hoc oppono.ff.de acquir.here.ſed ibi Pau.de Caſt.capit generale mandatum pro vniuerſali, vt apparet ex his,quæ allegat.

Sed Cuma.expreſsè tenet contrarium in l.more.nu.18.ver.in gloſ.alioquin.ff.de iuriſd.om.iud.

24 Quintò Principaliter limita in mandato facto à iudice nuncio curiæ,quia morte mandantis non expirat.Bar.in l.fundi.in fi.ver. & per hoc dicebam.ff.de acqui.poſſ.Pau.de Caſt.in l.ſi per epiſtolam.in fin.ff.de acqui.here.ver.mandatum verò.Soc.in regula ccliiij.in vij.limit.Bar.in l.more.ver.& per hoc dico.ff.de iuriſd.omnium iud.Ang.in l.& quia.ver.& per hoc conſului.eo.tit.Car.in c.quoniam Abb.ver.v.poteſt ſolui.de offi.deleg.Caccial.in l.more.ver.xxij.quæro.de iuriſ.om.iud.Ang.in d.l.fundi.ver.& dixit Bar.ff.de acqui.poſ.& ibi Imol.verſi.& facit tex.iſte.& ibi Roma.ver.item inducitur hoc vltimum.& Pau.in dicta l.in §.item ſi amicus.verſicu.vltimò iſte textus inducitur.& ibi Alexan.verſic.& per iſtum tex.inducitur.Ang.in l.ſi per epiſtolam.verſicu.& adde.de acquiren.here.Bal.in l.ſi de interpretatione.verſi.item eſt ibi obſeruatum.ff.de legibus Pau.de Caſt.in l.more.ver.item opponitur.de iuriſd.omnium iud.Calde.in conſi.iiij.de offi.deleg.Domi.in c.ſi ſuper gratia.ver.& dicit Imola.de offi.delegat.in vj.Anch.in cleme Romani.§.fi.ver.ij.noto.ꝙ citatio.de elect.Iaſ.in d.l.more.verſi.ex iſta doctr.Bar.infert.Io.de Platea,in §.rectè.ver.ſecundus caſus eſt. inſtit.mandati.

Contrarium Baldus in l.& quia.verſiculo, in gloſſ.antequàm.ff.de iuriſdictione omnium iudicum.& in l.j.in fi.verſicu.vltimo quæro.C.de poſtul.

25 Sublimita hanc limitationem,quando commiſſio eſſet facta à nuncio cauſa cognita.Ang.in l.fundi venditor.ver.hoc limita.ff.de acqui.poſſ.Caccial.in l.more.ver.Ang.in d.§.ff.de iuriſd.omnium iud.Ang.in l.ſi per epiſtolam.ver.& adde.de acquiren.hered.Alex.in d.l.fundi.ver.hoc limitat.Iaſ.in l.more.ver.teneas ergo deciſionem.de iuriſdict.omnium iud.Fel.in c.eccleſia Sanctæ Mariæ.ver.x.noto.de cõſti.Hip.in l.qui dicit.ver.dicit etiam ipſe.ff.ad l.Corn.de ſic.fuit de mente Baldi in l.ſi de interpretatione.ff.de legib.

26 Sublimita hanc limitationem,niſi iudex procedens ſine cauſæ cognitione,procederet ex neceſſitate ſtatuti,ita Imol.in d.l.fundi.in fin.verſic.& adde quòd hoc & Alex.ibi,ver.hoc tamen limita.de acquir.poſſeſſio.

27 Secundò Sublimita hanc ſublimitationem principalem,quando cõmiſſio facta cum cauſæ cognitione,eſſet facta à iudice nuncio authoritate publica deputato,ſecus verò quando eſſet deputatus ab ipſo iudice tantùm,ita Roma.in l.ſi per epiſtolam.ver.poſſet pro concordia.de acquiren.here.

28 Secundò Principaliter ſublimita principalem limitationem,quãdo commiſſio facta per iudicem,faceret illum delegatum vel executorem principaliter,ſecus verò quando commiſſio facit eum delegatum, ita

declarat

declarat Fel.in c.licèt.ver.obſtant notata.de offi.ordi.

29 Tertiò Sublimita,quando iudex tenebatur omnino illum actum facere,ſecus verò quando facere,vel non facere pendebat à ſua voluntate.Imola in c.quoniam Abbas,verſi.ſed per hoc non patet ſolutio.de offi.delega.

30 Quartò Sublimita,in executione interlocutoriæ,quæ fertur ratione delicti,quia talis fieri non poteſt finito officio interloquentis,ſecus verò in executione ſententiæ interlocutoriæ,quæ fertur ratione cõtumaciæ,quæ poteſt fieri etiam mortuo interloquente.Ang.in l.puto.verſi.vltimò habes hic caſum.ff.de poſtul.

31 Sextò Principaliter limita,nam non expirat morte mandantis mandatum etiam re integra,quo ad negocia connexa.Fel.in c.paſtoralis.§.quoniam.ver.fallit primo de reſc.Hip.in l.j.§.Diuus Adri.ver.& adduci poteſt.ff.de quæſt.Rui.conſi.cxv.vol.j.

32 Septimò Principaliter limita fauore piæ cauſæ,cuius fauore mandatum etiam re integra morte mandantis non expirat.c.exiit,qui ſeminat.§.in eo,verò caſu.de ver.ſig.in vj.Bal.in auth.ſi qua mulier,ver.iiij.noto.C.de ſacroſ.eccle.Roma.conſi.cxix.Bal.in l.mandatum.verſi.ſed contra hoc opponitur.C.mand.Roma.in auth.ſimiliter.nu.43.verſic.xvij.ꝙ licèt.C.ad legem Fal.Fel.in c.relatum.ver.fallit primo.de offic.deleg.Dec.in l.eius,qui in prouinciam.§.placebat.nu.3.verſi.& regula ſupradicta.ff.ſi cer.pe.& ibi Iaſ.ver.iſtam regulam primò limita.& Iacob.ver.ego ad quintum.Trigon.ſing.lxxxj.Oldendorp.in libello ſuo variarum lectionum.lib.ij.ver.xiij.iure communi.Hipp.ſing.xliiij.Roma.l.ſi pecuniam.nu.26.ver.iij.ꝙ mandatum.ff.de condi.ob cauſam.Soc.in regula.ccliiij.in viij.limit.

33 Octauò Limita,fauore libertatis,cuius fauore mãdatum etiam re integra morte mandantis expirat,per tex.in l.ſi pater.in prin.& ibi gl.in verbo,fauore.ff.de manumiſ.vindic.Albe.in l.eius,qui.ver.ſi verò mãdatum.& ibi Iaſ.in §.placebat.ver.ij.fallit.& ibi Dec.nu.4.ver.ij.fallit.ff.ſi cer.pe.Fel.in c.relatum.in j.limitatione.ver.& ipſe Ludo.Roma.de offi.deleg.Trigon.ſing.lxxxj.in fi.Sal.in l.mandatum.verſi.oppon.xij.C.mand.& ver.aut illud erat.& in l.inter cauſas.ver.aut erat de libertate.ff.mand.

34 Nonò Limita,fauore dotis,cuius fauore mandatum etiam re integra morte mandantis non expirat.Bar.in l.ij.§.ſi pecunia.in fi.ff.de dona.Bal.in c.cùm veniſſet.ver.item fallit in mãdato.de teſtib.& in l.mãdatum.verſi.ſed contra hoc oppono.C.mand.Sal.in l.mandatum.ver.oppono xiij.& ver.aut erat,de alia re.C.mand.Sal.in l.inter cauſas.in xj.oppoſ.ff.mand.& ver.aut,eſt de re.Alb.de Roſ.in l.eius,qui in prouinciam.ver.ſi verò mandatum.ff.ſi cer.pe.& ibi Iaſ.ver.iij.ſingulariter fallit.Fel.in c.relatum.ver.ij.fallit.de offi.deleg.Cremenſ.in ſingu.cxliij.

35 Sublimita proximam limitationẽ, quando dos diceretur cauſa pia, & non aliàs.ita declarat no.Dec.in d.§.placebat.ver.tertio fallit.& ſentit Sal.in l.mandatum.ver.oppono xiij.C.mand.

36 Decimò Limita,in procuratore in rem ſuam conſtituto,cuius mandatum morte mandantis non expirat.Bar.in l.ij.§.ſed & ſi quis.ver.oppono de lege illam.ff.de dona.& in l.j.ver.cõtra omnes iſtas lecturas.C.de act.& obl.Bal.in l.mandatum.verſic.item oppono de l.illam.C.mand.& ibi Sal.in ix.oppoſ.ver.tertio caſu.& in l.inter cauſas.ver.oppono.vj.ff.mand.& ver.tertio caſu.Albe.de Roſa.in l.eius,qui in prouinciam.ver.ſi verò re integra.ff.ſi cer.peta.Card.in c.quoniam Abb.ver.vij.quæro,ibi aut voluntarium.de offi.dele.ſentit Inn.in c.in cauſis.ver.vel dic ꝙ electores.de elect.ponit expreſsè Fel.in d.ca.relatum.ver.tertio fallit.Dec.in l.eius,qui in prouincia.§.placebat.ver.quinto fallit.ff.ſi cer.pe.& ibi Iaſ.ver.v.limita.Ang.in l.eius,qui in prouinciã.ver.fallit in mandato.ff.ſi cer.pe.Iac.ibi.verſi.ij.fallit in caſu Bal.in §.ſi adhuc.ver.ſed videtur.inſti.mand.& Io.de Platea.in §.rectè.inſt.eod.verſicu.fallit autem.Ancha.in clemen.j.verſicu.ij.caſu principali.de renuncia.

37 Sublimita præcedentem limitationem,quando mandans cum herede decederet,ſecus verò ſi nullus ei heres exiſteret,ita Bar.in d.l.j.C.de act.& obli.verſi.contra omnes iſtas lecturas.Iaſ.in d.l.eius,qui in prouinciam.§.placebat.ver.v.limita.Bal.in l.mandatum.ver.oppono de l.illam.C.mand.Ang.in l.eius,qui in prouinciam.ver.fallit in mandato.ff.ſi certum peta.Ang.in l.j.verſi.& ex iſtis lecturis omnibus.C.de act.& obligatio.

38 XI.Limita,in procuratore à vulnerato conſtituto ad faciendam pacem,quia eius mandatum morte mandantis non expirat.Bal.in addit.ad Spec.in titu.de homicid.in verſi.imò plus refert.& ſequitur Dec.in l.eius,qui.§.placebat.ff.ſi certum pet.& ibi Iaſ.ver.quartò limita. Hip.ſing.xliiij.

39 XII.Limita,quando mandatum eſſet factum cum clauſula,donec mandans reuocauerit,quia tale mandatum non extinguitur morte,ſed neceſſe eſt quòd expreſsè reuocetur.Bar.in l.more.verſi.quæro morte mandantis.ff.de iuriſdict.omnium iud.ponit Iaſ.in terminis iſtius regulæ in l.eius,qui in prouinciam.§.placebat.ver.vj.no.limit.& idem ſumitur ex dictis Bar.in l.centeſimis Kalendis.§.fi.ver.quandoque iudex dicit.de verb.obli.& ex dictis Io.And.in c.ſi gratioſæ.in prin.ver.dubitari vidi.de reſcrip.in vj.Soc.conſi.lxxvij.vol.iij.Gozad.conſi.xxij.ver.iij.adduco.& ver.vj.adduco.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Mandatum re non integra,morte mandatis non expirat.

1 ALia regula negatiua ſumitur à contrario ſenſu,tex.l.mandatum.C.mand.& ex §.rectè quoque.verſi.item ſi adhuc.inſti.eo.ti.ꝙ mandatum,re non integra morte mandantis non expirat,& voluit gl.in l.mandatum.in prin.ver.item nota re integra.C.mand.

2 Primò Limita,in beneficialibus in quibus etiam,re non integra,expirat mandatum morte Prælati,vel rectoris mandantis, quando pro eccleſia,vel beneficio Prælatus,vel rector,vel beneficiatus procuratorem conſtituit.cle.fi.de procu.ponit Sal.qui etiam rationem adducit.in l.mandatum.in ij.oppo.C.mand.ver.aut de morte mandantis.& ibi Bal.ver.nunc venio ad ſecundùm.Bar.in l.ſi per epiſtolam.ver.hæc lex,no.ff.de acqui.her.Card.in c.quoniam Abb.in vij.q.ver.aut voluntarium.de offi.deleg.Io.Fab.in §.item ſi adhuc.ver.item opinionem contra.inſti.mand.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cclxiiij.Guido Papæ.q.cxix.Roma.conſi.ccclxxiiij.ver.iiij.ratio eſt.

3 Amplia limitationem prædictam etiam ſi Prælatus,vel rector, vel beneficiatus renunciaret,nedum ſi moriatur,ita Rota in noui.dec.ccclxxv.quæ ampliat ad quamcunque mortem ciuilem.Caſſa.deciſ.ij.nu.2.de appel.qui & ampliat ſi ceſſerit liti conſtituens procuratorem.Sarnen.in regula de annali.q.lxij.nu.2.& q.xx.& in regula de publ.num.2.Milis.in verbo,procurator conſtitutus à Prælato.Card.in cle.fi.nu.13.ver.xiiij.quæro.de procu.Roma.conſi.cccxiiij.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cclxiiij.Bertr.conſi.ccl.vol.ij.in antiq.Vitel.in d.clemen.fi.in prin.ſuper verbo,mortem.de procu.Milis in verbo,procurator conſtitutus.à prælato.

Contrarium Guido Papæ q.ccccxlvij.

4 Secundò Amplia,idem eſſe in commendatario quod dicitur in Prælato in terminis dictæ cle.fi.de procu.ita Sarnen.in regula de trien.q.v.nu.19.Card.in d.cle.q.xij.de renuncia.& ibi Imola in j.q.

5 Tertiò Amplia,idem eſſe in hoſpitalario,qui procuratorem conſtituiſſet pro ſuo hoſpitali,quia eius morte mandatum reuocatur etiam quo ad iudicium cœptum.vt Card.in d.cle.fi.in xiij.q.refert,& ſequitur Fel.in c.de quarta.verſi.xij.idem.de præſcrip.& ibi Imol.verſic.ſed iuxta hoc.& ibi Anch.in iij.no.Vitel.in d.clem.fi.in prin.ſuper verbo,vel beneficio.de procu.

6 Et idem eſt in cõſtituto à vicario perpetuo.Vitel.in d.cle.fi.in prin.ſuper verbo,vel alio.de procura.

7 Quartò Amplia,etiam ſi Prælatus,vel rector conſtitueret procuratorem nedum pro eccleſia,ſed etiam ſi ſuper titulo beneficij,ſuper quo litigat,ita Roma.in d.conſi.ccclxxiiij.per totum.& maximè,in ver.ergo multo magis.Caſſa.deciſ.vj.in tit.vt lit.penden.nu.3.& deciſ.ij.nu.2.& 3.de appel.

Contrarium ſentit gl.in d.cle.fi.in verbo,pro eccleſia.in prin.& ibi,Card.in j.q.

8 Sed intelligi poteſt gl.vt non contradicat intelligendo in cauſa propria,id eſt cauſa patrimoniali.vt illam gl.declarat Imola.ver.gl.primò pro eccleſia.in d.clemen.fi.

9 Quintò Amplia,etiam in vicario conſtituto,quia expirat morte mãdantis,ſicut expirat procuratoris officium in beneficialibus, etiam re non integra.gl.in cle.fi.ver.facit decretal.& ibi Card.verſi.ad id quod oppono.& ibi Imola,verſi.demum.glo.& Viſel.ver.facit hæc clemen.de procu.

10 Sextò Amplia,nam iſta regula procedit nedum in procuratore conſtituto ad iudicia,ſed etiam in procuratore ad negocia,gl.pen.in d.cle.& ibi Card.in iij.oppo.& ibi Imola ver.gl.negocia.& Vitel.ſuper verbo,ad negocia.

11 Septimò Amplia,nam regula procedit nedum in prælato conſtituente procuratorem nomine proprio expreſſo,ſed etiam ſi nomen ſuum proprium non ſit expreſſum.ita Vitel.in d.cle.ver.Card.Lap.

Imò Card.ibi,in vj.& in x.q.tenet regulam procedere etiam ſi nomine eccleſiæ facta eſſet conſtitutio procuratoris.Anch.in cle.fi.in iij.oppoſ.ver.& ideò Lapus.

12 Octauò Amplia,etiam ſi vtilitas eccleſiæ exigeret vt procurator cõſtitutus perſeueraret in actu inchoato.Vitel.in d.cle.fi.ver.attẽde,quia non debet.

13 Nonò Amplia,etiã ſi procurator fuerit conſtitutus nõ à ſolo Prælato,ſed à prælato,& capitulo,cũ conſenſu capituli.ſi tamen negocium ſpectabat ad ſolum prælatum,vel ſi ad prælatum & capitulum,& nõ erat negocium arduum,ita ꝙ ſolus prælatus poterat ſuper eo iudicium agere,vel negocium tractare,gl.in verbo,reuocari cenſemus.in d.clem.fi.Card.ibi,nu.5.in vij.q.Imol.ver.ex prædictis concludere potes.Anch.ibi,ver.ſed in membro.& ibi Vitel.ver.tertia fuit opinio.

Limita

14 Limita,præcedentem ampliationem quando procurator fuiſſet cõſtitutus à prælato, &c.& negocium eſſet commune,& arduum, quia tunc non expiraret poteſtas procuratoris per mortem prælati.ita in d. clemen.fi.in verbo,reuocari.& ibi Zẽzel.& Paul.de Eleaza.& Imola, verſi.ex prædictis concludere potes.& ibi Anch.verſic.ſed in mẽbro.

Contrarium,ꝙ expiret,tenet Card. in d.clem.fi.in vij.q.& ibi Vitel. ver.iij.fuit opinio.

15 Tenendo primam opinionem,limita in cauſa,in qua capitulũ ſuccederet,ſede vacante in poteſtate prælati,quia tunc & ſede vacante, & poſt prouiſionem noui prælati durat mandatum procuratoris conſtituti à prælato, &c.Card.in d.clem.fi.in vij.q.

16 Contrarium quod poſt prouiſionem noui prælati,iſto caſu non durat mandatum de neceſſitate,ſed nouus prælatus poſſit alium conſtituere,& illum reuocare,tenuit Vitel.in d.cle.fi.ver.tertia fuit opinio.de procura.

17 Secundò Principaliter limita regulam principalem, nam etiam re non integra expirat mandatum,quando conſtituens ſine herede decedit.l.j.C.de act.& oblig.l.ſi per epiſtolam.ff.de acqui.hered.ponit Roma.conſi.ccclxxiiij.ver.v.ratio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Ratificari non poſſunt quæ geſta ſunt per non procuratorem in conſiſtorio Principis.

1 NOnnulli Doct.voluerunt ꝙ geſta per non procuratorem in conſiſtorio Principis,nõ poſſint ratificari,vt tenet Bal. in l.falſus.ver.ij.præmitte.C.de furt.refert Fel.in c.licèt in beato.in fi.ver.ij.ſolue.de accuſ.Pau.de Caſt.in l.iij.nu.3. verſi.limita autem hanc legem.ff.de iud.Iaſ.in l.iij.§.ſi procurator.nu. 10.verſi.v.nota.ff.quod quiſque iur.vbi tenet contra Canoniſt.in c.nõnulli.§.j.de reſcrip.& idem tenet Fel.in c.cauſam.el j.verſi.fallit ij.de iudic.apoſtil.ad Abb.in c.ex parte Decani.nu.8.in litera b.de reſcrip.vbi dicit ꝙ non poſſunt ratificari niſi in præiudicium domini.Barbat.in c. nonnulli.§ ſunt & alij.nu.38.de reſcrip.vbi defendit Bal.& reprehendit Abbatem.Card.& ſequaces ibi.

Contrarium tenet Bal.in l.Iulianus.ver.ſed ego dico ꝙ iſta ratio.ff. qui ſatiſd.cog.vbi diſtinguit,ꝙ aut aliquis falsò allegauit mandatum, vel allegauit bonam fidem,credens ſe eſſe procuratorem cùm non eſſet,& obtinuit in cauſa,& tunc dominus poteſt bene ratificare.Fel.in c.nonnulli.§.ſunt & alij.ver.amplia tertio.cùm ver.ſed aduerte.de reſcrip.dicit ꝙ dictum Bal.in l.falſus.cõmuniter non tenetur.& ibi Abb. nu.4.ver.item iudicium.& ibi Card.verſi.& dicit Bald.& ideo tenenda eſt hæc opinio,quæ eſt * communis,& eam omnes ſequuntur in d. §.ſunt & alij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Procurator an ex officio iudicis ſalarium petere poßit.

1 SI procuratori nullum ſit ſalarium conſtitutum,an poſſit petere illud ſibi conſtitui iudicis officio,vt eſt in aduocato.& gl.in l.j.§.aduocatos.ff.de var.& extraor.cogni.& ibi Bar. tenent ꝙ non.idem tenent Bal.& Fulg.in l.ſalarium.ff.mãdati.& Alex.in conſi.cix.vol.vj.

Contrarium Iac.de Are.Cy.& Bal.in l.j.C.mand.Ang.in §.in perſonam.inſt.de actio.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.j.§.in honorariis.ff.de var.& extraord.cogni.

2 Sed poſito ꝙ prima opinio eſſet verior,illa limitari debet niſi procurator ſit ſolitus locare operas ſuas,quia tunc videtur illas locaſſe ſecundum ſuam conſuetudinem,vt declarat Bar.in l.j.§.ludi.ff.de var.& extraor.cog.Sal.in l.aduerſus.C.mandat.Fulgo.in l.ſalarium.ff.mandati.Alex.in conſi.cix.vol.vj.Soc.in conſi.cxcvj.ver.iiij.& vltimo confirmantur.

3 Sublimita niſi principalis fuiſſet habiturus alium,qui gratis opus illud perfeciſſet,& ſic non fuiſſet alium,conducturus,ita declarat Feder. de Senis.in conſi.ccxviij.& conſi.ſeq.& ita Alex.in d.conſ.cix.vol.vj.

De ſententiis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Sententia an ferri poßit ſub conditione.

1 SEntentia ſub conditione ferri non debet, tamen lata tenet,& debet appellari.l.ij.§.biduum.ff.quando appel.ſit.gl.in l.cum eorum.C.de ſen.& interlocu.& ibi Pau.de Caſt.

2 Quod intelligitur in cõditione extrinſeca,vt declarat gl.in d.§.biduũ.& ita ſentit gl.in l.cùm iudex. C.de ſenten.& interlocu.prout declarat ibi Bart.in ij.q.& in ij.oppoſ. & voluit ibi Cy.& Pau.de Caſt.& Cy.in l.non dubium.in v.oppoſ.C. de legib.Ang.in l.non quemadmodum.ff.de iudi. & in l.à Diuo Pio.§. in venditione.ff.de re iud.& hoc fuit de mente Bar.in d.l.ij.§.biduum. ff.quando appellan.ſit.dum intelligit illum tex.in conditione extrinſeca.Idem voluit Alex.in conſi.lxxiij.vol.iij.Pau.de Caſt.in d.§.biduũ. & Alex.in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.& ibi Paul.de Ca. in j.not.& Imola,& ibi Iaſ.Bal.in l.admonendi.ff.de iureiur.Abb.in c. præterea.el ij.de appel.Dom.in c.biduum.in prin.ij.q.vj.& ibi Præpo. in j.not.& in ij.no.in fi.Alex.in l.ait Prætor.§.ſi iudex.ff.de re iudi.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.no.nu.308.ff.de re iud.

Contrarium verò ꝙ ſententia lata ſub conditione extrinſeca, ſit nulla,tenuit Bal.in d.l.cùm iudex.in ij.oppoſ.& ibi Sal.Ang.in d.l.ij.§. biduum.ff.quando appel.ſit.& hoc ſentit Abb.in c.in literis.de off.deleg.dum intelligit iura dicentia quòd ſub conditione ferri poſſit ſententia in conditione de præſenti vel de præterito,non de futuro.

3 Sed tamen ex dictis Bal.in l.non dubium.in v.oppoſi.C.de leg[illegible]us. colligitur concordia,videlicet aut conditio extrinſeca eſt de natur[illegible] negocij vel cauſæ,& tunc valet ſententia,ſed poteſt appellari,& ita procedat prima opi.vt eſt tex.in d.l.ij.§.biduum.Aut verò eſt conditio extrinſeca,& non de natura rei,vel cauſæ,& tunc ſententia ſit ipſo iure nulla,& ita procedat ſecunda opi.tamen ex ſupradictis apparet quòd prima opinio indiſtinctè accepta magis * communiter approbatur.

4 Amplia,vt etiam ſententia ferri poſſit ſub modo,vt eſt tex.in l.cùm eorum.C.de ſen.& ibi gl.& Bar.

5 Et ſi ſententia lata ſit ſub modo primo,illi parendum ſit,vt no.Bal. in additio. Speculat.in titu.de ſenten.Bal.in l.admonendi.ff.de iureiu.

6 Primò Limita communem opinionem,quòd ſententia lata ſub conditione extrinſeca non ſit ipſo iure nulla,niſi ſententia lata ſit ſub conditione falſa,quia tunc ſententia eſt ipſo iure nulla,ita Angel.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl.Ponit Alex.in apoſtil.ad Bar.in d. l.ij.§.biduum.& eſt bonus tex.iuncta gl.in verbo, pronunciationis.in l.qui teſtamenta.ff.de excuſa.tut.Ang.Are.in d.§.biduum.Fel.in c.quo ad conſultationem.de re iud.Corn.in conſi.clxxxj.vol.iij.Fel.in ca.ſicut.de re iud.

7 Secundò Limita,niſi ſententia ſit lata ſub cõditione impoſſibili,quia tunc eſſet ipſo iure nulla.ita videtur tex.in l.fi.ff.quæ ſen.ſine app.reſc. Imola in l.j.ff.de condi.inſti.in verſi.circa primum. Alex.in apoſtil.ad Barto.in d.§.biduum.idem tenet Aret.in l.impoſſibilis.ff.de verborum obliga.

Contrarium quòd iſto caſu conditio impoſſibilis vitietur, & non vitiet,tenuit Roma.in d.l.impoſſibilis.ver.tertia concluſio.& ver.item quid ſi adiicitur.Ang.in d.l.ij.§.biduum.ff.quando app.ſit.Fel.in c.quo ad conſultationem.de re iud.

8 Et idem in ſententia lata ſub conditione falſa.Fel.in c.quo ad conſultationem.de re iud.

9 Tertiò Limita,niſi ſimus in ſententia decreti trahentis ſecum executionem,quia in tali ſententia conditio vitiat ſententiam ipſo iure, ita videtur tex.& per illum tex.no.Bal.in l.muto.§.ſi ſub conditione.ff.de tut.& ſequitur Alexan.in §.biduum.in apoſtil.ad Bar.de quo habetur per gl.Ang.& Doct.in §.ad certum.inſtitu.qui teſta.tut.dar.poſſ.

10 Quartò Limita,in ſententia interlocutoria,quæ lata ſub conditione,ſiue de præterito,ſiue de futuro,valet,nec propterea præbet appoſita conditio iuſtã cauſam appellandi,prout dicitur in diffinitiua.Bar. in l.à Diuo Pio.ff.de re iud.poſt gl.& ibi Alex.poſt Pau.de Caſt.in j.no. & Imol.verſi.in gl.in verbo,exequi.& ibi Iaſo.Abb.in c.præterea.el ij. de appel.& ibi Imola.Rebuff.in l.quod iuſſit.ſecundo no.nu.308.ff.de re iudic.

11 Et idem eſt in laudo dato,quod ad ſimilitudinem contractuum ſub qualibet conditione proferri poteſt,ita Pe.de Anch.in conſi.ccviij.refert & ſequitur Dec.in d.c.præterea.el ij.de appel.Soc.in conſi.cxxiiij.

12 Quintò Limita,dummodò de tali conditione facta ſit diſcuſſio in iudicio,aliàs ſententia eſt nulla,ſecundùm Bal.in addi.Specu. in titu.de ſententia.

13 Sextò Limita,nam ſententia non poteſt ferri ſub conditione reſolutiua,& ſic lata ,eſt ipſo iure nulla.Bar.in l.iudex.ff.de re iud.& in l.moris.§.iſtæ ferè.ff.de pœnis.Iac.de Beluiſ.in diſputa.ſua.incip.cauetur l. municipali.Ang.in l.non quemadmodum.ff.de iudi.Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.verſi.iuxta hoc quæro.ff.de his,qui no.infa.& in l. ſi quis filio exheredato.§.fi.in fi.ff.de iniuſt.rup.& irrit.teſtam.& in l. non dubium.in v.oppoſi.in verſi.ſed iuxta hoc quæro.C.de legib.& in l.item Labeo.ff.fami.erciſ.& in l.ſi ſeuerior.ver.iij.quæritur.C.ex quibus cau.infa.irrog.Alex.in conſi.cxviij.vol.iij.& in cõſi.xc.vol.j.Abb. in c.in literis.de offi.deleg.Imola in d.l.iudex.Sal.in l.ea quidem.verſ. ex his collige.C.de accuſa.

*Contrarium Ang.in d.l.iudex.& ibi Alex.Bal.in l.certã.in fi.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Fel.in c.cùm contingat.de offi.deleg.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*communis,

14 Primò Limita,vt procedat quando cõditio reſolitiua ponitur poſt perfectam ſententiã, id eſt,poſt verbum condemnamus,vel abſoluimus,

minus, ſecus ſi prius, quia tunc talis conditio operari poſſet, ita Bart. in d l. iudex. & ſequuntur omnes.

15 Secundò Limita, & declara ꝙ vitietur conditio reſolutiua ipſa, tamẽ ſententia manet. Bal. in l. certi condicti o. §. quoniam. verſi. octauus. ff. ſi cer. pe. Abb. in conſi. lxxiij. in fi. vol. j.

16 Tertiò Limita, in laudo, vt per Soc. in conſi. cxxiiij. vol. j. Fel. in c. quo ad conſultationem. de re iud.

17 Septimò Limita, principaliter, nam ſententia lata ſub cõditione intrinſeca ſi probauerit, eſt ipſo iure nulla, cùm incontinenti probatio ſe qui non poſſit, vt ſentit gl. in l. cùm iudex, quam ita declarat Bart. in ij. q. C. de ſen. & interloc. Bal. in l. admonendi. ff. de iureiur. Pau. de Caſt. in l. continuus. ff. de verbo. obl. Imola in l. qui Romæ. in §. Augerius. ff. de verb. obl. & ibi Soci. & Iaſ. ambo. Pau. de Caſt. in l. ij. §. biduum. ff. quando appel. ſit. Ant. de Bu. in conſi. ςc. Alex. in conſi. lxxiij. in fi. vol. j. Iaſo. in l. ait prætor. §. ſi iudex. de re iud. iſtam dicit veriorem & magis* communem opinionem Ruin. conſi. xxxviij. volum. v. & conſilio ccxxxiij. volu. v.

Contrarium ꝙ ſententia etiam relata ad futuras probationes non ſit ipſo iure nulla, tenet Bal. in l. prolatam. ver. item fertur ſub conditione ſi probabitur. C. de ſen. & interlocu. omnium iud. Spe. in titu. de ſenten. §. iuxta. ver. ſed ecce. & in §. ſpecies. ver. quid ſi iudex præcepit. Ange. in l. non quemadmodum. ff. de iud. in fi. Bal. in l. peremptorias. verſ. quæro iudex tulit ſententiam. C. ſenten. reſcin. non poſ. & in l. j. verſic. quid ergo faciet iudex. C. qui accu. non poſ. & in l. ſi de meis. §. fin. ff. de arbi. Imola in l. iudex poſtquàm. ff. de re iudi. Alex. in d. l. qui Romæ. §. Augerius. ff. de verb. obl. in fi. & in l. ait prætor. §. ſi iudex. ff. de re iudic. ver. & ibi etiam quærit. Aret. in l. continuus. in fi. prin. ff. de verb. obl. & hoc voluit Fel. in c. quo ad conſultationem. de re iud. & hoc voluit Bal. in c. j. ver. ſed an poſſit opponi conditio. de iureiur. vbi dicit ꝙ ita ſententia poteſt concipi, Abſoluo ſi non probauerit.

18 Tenendo primam opinionem, Limita niſi ex iuſta cauſa iudex ita pronunciet, referendo ſe ad futuras probationes, vt quia inſtantia labitur, vt no. Iac Bu. in d. l. cùm iudex. Bal. in l. peremptorias. ver. quæro iudex. C. ſen. reſcin. non poſ. & in l. j. ver. quid ergo. C. qui accuſ. & in l. ſi de meis. §. fi. ff. de arbi. & in l. non dubium. in v. oppoſ. C. de legib. Alex. in conſi. clxxxij. ver. nec habet obſtare. volu. vj. Guido Papæ in q. lxvij. apoſtil. ad Abb. in c. præterea. el ij. de appel.

Contrarium, ꝙ etiam iſto caſu iudex non poſſit ſe referre ad futuras probationes, ſed ad factas tantùm etiam quando periculum eſſet lapſus inſtantiæ, tenet Bal. in l. cùm iudex. ver. quæro quid ſi iudex nõ potuit examinare. C. de ſen. & interlocu. & Fel. in c. venerabilis. de iud. & fuit de mente Bar. in l. ait Prætor. §. ſi iudex. ff. de re iud. & ibi Angel. & Imola, & Iaſ. Bal. in c. quo ad conſultationem. de re iud.

19 Et dicitur iuſta cauſa referendi ſe ad probationes futuras quãdo probationes expectãtur à remotis, vt no. Abb. in c. in noſtra. de ſepul. verſ. nam in acceſſoriis. ſequitur Soc. in d. l. qui Romę. §. Augerius. in fi. ff. de verb. obl. Fel. in c. quo ad conſultationem. de re iud.

20 Et nota, quia bene valeret, ſi ſentẽtia ſe referret ad probationes iam factas, vt no. Bal. in l. cùm iudex. in fi. ver. quæro quid ſi iudex. C. de ſen. & ibi Iac. Bu. & Ang. in prin. & Pau. de Caſt. & idem Pau. de Caſt. in l. à Diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iud. in j. no. & in l. ij. §. biduum. ff. quãdo appel. ſit. Soc. in l. qui Romæ. §. Augerius. ff. de ver. obl. Bal. in addit. Spe. in tit. de ſen. Bar in l. ait prætor. §. ſi iudex. ff. de re iud. & ibi Ang. & Imola, & Alex. & Iaſ. Bald. in c. quo ad conſultationem. de re iudic. vbi declarat.

Contrarium, ꝙ etiam iſto caſu ſententia ſit nulla, tenuit Raph. in d. §. ſi iudex. & ibi etiam Pe. de Beſut. vt refert Iaſ. ibi & voluit Pau. de Ca. in conſi. ccccxxiiij. incip. ad confirmationem prædictorum. vol. j. Rui. conſi. cxxxiij. vol. iij.

21 Limita, niſi ſententia, quæ ſe refert ad futuras probationes, reſpiciat probationes, quæ poſſunt ſequi incontinenti poſt ſententiã, vt eſt probatio per iuramentum, vt per Pau. de Caſt. in d. l. cùm iudex. C. de ſent. & interlocu. & in l. continuus. in prin. ff. de verb. obl. Ang. in l. non quẽadmodum. ff. de iud. Io. And. in addi. Spec. in ti. de ſent. in §. iuxta. verſic. ſed ecce. & Bal. in addit. in ti. de ſen. Pau. de Caſt. in l. ij. §. biduum. ff. quãdo appel. ſit. & in l. à Diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iud. Abb. in ca. præterea. el ij. de appel. Soc. in l. qui Romæ. §. Augerius. in fi. ff. de verb. obli. Iaſ. in l. ait prætor. §. ſi iudex. ff. de re iud. & dicit Bal. in l. iij. in fi. C. de fruct. & lit. expen. ꝙ valet ſententia, Condemno in expenſis, quas iurauerit actor feciſſe.

22 Et hoc quando continet ſententia condemnationem, vel abſolutionem per verba de præſenti, ſecus ſi per verba de futuro, vt ſcilicet Abſoluam te, ſi iuraueris, vt declarat Bal. & Sal. in d. l. cùm iudex.

23 Secundò Limita in acceſſoriis, vt in fructibus vel expenſis, quia quo ad hæc poteſt referri conditio ſententiæ ad futuras probationes, vt per

24 Ab. in c. in noſtra. ver. nam in acceſſoriis. de ſepult. quia in acceſſoriis valet libellus & ſententia incerta. Inn. in c. tanta. de exceſ. prælat. & in c. ad ſedem. de reſt. ſpolia. in prin. & in c. inter dilectos. de donatio. Fel. in c. ij. de libel. oblat. Bal. in rubrica de iudi. in decret. Ant. de Bu. in d. c. cùm ad ſedem. & in c. certificari. de ſepult. & in c. ij. de ordi. cog. & ſequitur Pau. de Caſt. in l. in ſumma. ff. de re iud.

25 Et in fructibus, & aliis, quæ non facilè ſpecificari poſſunt, dicit Imol. in d. l. in ſumma. §. j. ff. de re iud. & Alex. Bal. in l. terminato. in notabilibus. C. de fruct. & lit. expenſ. Ange. & Imola in l. ſi homo. ff. de re iudic. Bar. in l. j. ff. de eden. Ang. in l. ſi marito. §. fi. ff. ſol. mat. Rota in nou. deciſ. xxiiij.

26 Facit quod no. Bal. in l. iij. in fi. C. de fruct. & li. expen. dum dicit ꝙ valet ſententia, Condemno in expenſis, quas iurauerit actor feciſſe, Abb. in c. grauis. de reſti. ſpol.

Contrarium Bald. in l. j. poſt Richard. Malumbr. C. ſi muli. ſecundo nupſ. & in l. cùm propria. in vlti. no. C. ſi quis alteri vel ſibi. & in d. l. terminato. dum reſtringit ad iudicium vniuerſale. C. de fruct. & lit. expẽſ. Bar. in l. ex diuerſo. §. j. ff. de rei vendi.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis* communis,

27 Primò Limita in acceſſoriis, non odioſis, ideò ſecus eſt in vſuris. d. l. in ſumma. vbi Paulus de Caſt. & Alexand. & Imola. in §. primo. ff. de re iudic.

28 Secundò Limita niſi fructuum, vel aliorum quantitas eſſet expreſſa in actis & probata, quia tunc ſententia incerta ferri non poſſet ſuper illis, vt declarant Imol. & Alex. in d. l. in ſumma. ff. de re iudic.

29 Tertiò Limita, niſi facilè acceſſoria ſpecificari poſſent, quia tũc ſententia incerta ſuper illis eſſet nulla, ita Pau. de Caſtr. & Alexan. in d. l. in ſumma.

30 Octauò Principaliter limita in conditione intrinſeca, & neceſſaria, quia ſub tali conditione poteſt ferri ſententia, vt Condemno, ſi fueris condemnatus in conſilio ſapientis: vel Abſoluo, vt in dicto cõſilio, ita Bal. in d. l. cùm iudex. C. de ſent. & interlocu. & ibi Sal. in fi. iſtam opin. ſentit Fede. de Sen. in conſi. cciiij. Ang. Aret. in l. ij. in fi. ff. de appel. Bal. in c. j. de offi. legat. Anto. de But. in c. cùm venerabilis. in §. quia verò. de excep. Soc. in conſi. cxxiiij. vol. j. Abb. qui dicit * communem in d. c. cũ venerabilis. de excep. Albe. Pe. Cy. & Bal. in l. j. C. ſi ad uer. liber. & Bãl. in l. teſtamento. ff. de hered. inſtit. & in c. cùm eccleſia Sutrina. de cauſ. prop. & poſſ. Fel. in c. ſi pro debilitate. de offi. deleg. & ibi Fel. Ang. in d. l. j. C. ſi aduerſ. lib. & Pau. de Caſt. & Sal. & iſtam ſequitur & dicit* cõmunem Dec. in d. c. cùm venerabilis. de excep. Ang. & Pau. de Ca. in l. qui ſe dicit. ff. de iud. Iac. Bu. in l. fi. C. vbi, & apud quem. Ang. in finalibus verbis in l. j. ff. de re iud. & ibi Imola & Roma. Bart. in l. fundus qui. ff. de reſ. ven. Ang. in l. præſes. C. de ſen. & interlo. Imola in l. ſi conuenerit. ff. de re iud. & in l. j. §. ſi quis ita. & ibi Alex. ff. de verb. obl. & Rom. & Claud. & Aret.

Contrarium Ant. de Bu in c. cùm venerabilis. de exceptio. & in c. cõſtitutus. in fi. de relig. domib. Pau. de Caſt. in l. ij. §. biduum. ff. quan. app. ſit. Bar. in l. j. ff. ſi aduerſ. libert. Abb. in c. illa propoſitorum. in fi. de accuſ. Ioan. Andr. in addi. Specu. in titu. de excep. §. viſo. verſicu. porrò in Italia.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis* communis,

31 Limita pluribus modis, vt per Fel. in d. c. cũ venerabilis. & ibi Dec. de exceptio. Areti. in l. j. §. ſi quis ita. ff. de verb. obl. Fel. in d. c. ſi pro debilitate. de offi. deleg. ad quos me remitto.

32 Sed an valeat præceptum iudicis prohibitorium, ſub conditione, ſi poſſum prohibere, & diſtinguitur, aut illud præceptum erat indubitanter iuſtum, & tunc valet, aut erat dubium, & tunc parte non opponente erit etiam validum, ſecus parte opponente, ita declarat Afflict. ſuper Conſti. in tit. de defen. imponen. nu. 8. & ſeq.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla non poteſt ratificari partium conſenſu, vt valeat in vim ſententiæ.

1 COmmunis * eſt concluſio, quòd ſententia nulla, non poteſt ratificari partium conſenſu, vt valeat in vim ſententiæ, Bar. in l. ij. C. communia vtriuſque iud. in l. j. in j. oppo. C. qui pro ſua iuriſdict. & in l. obſeruare. in fi. ff. de officio Proconſul. Ang. & Imola in l. ſi expreſſim. in verſi. ex hac gl. cùm text. ff. de appel. Bal. in l. ſi diuerſa. C. de tranſact. Iaco. Bu. Cy. Alb. Bal. Ang. Pau. de Caſt. & Sal. in l. ij. C. communia vtriuſque iudic. & Iacob. Bu. in l. j. C. qui pro ſua iuriſd. & ibi Bal. & Ang. Pau. de Caſtr. Sal. Fel. in c. ſignificaſti. de foro compe. in j. limi. Card. & ibi Fel. in ca. cùm ex officij. de præſcrip. & in c. j. de re iud. & in c. inter monaſterium. eod. titu. hoc etiam ſenſit gl. in l. j. in verbo, inchoata. C. vbi de crimi. agi opor. Pariſ. in conſi. 10c. vol. j. & in conſi. cviij. vol. iiij. Mantua. in conſi. cxlvj. Rui. conſi. xj. vol. iiij. & in conſi. cxxix. vol. v.

Contrarium gl. in l. j. C. qui pro ſua iuriſdict. & propterea ita illam gl. declarat Bar. ibi. & gl. in l. j. C. de pedan. iud. quam etiam ita intelligit Bar. in d. l. obſeruare. in fi. ff. de offi. Proconſ. & legati. Bal. in l. cùm antea. C. de arbi. Barb. in clemen. j. nu. 23. de electio.

2 Primò Amplia.vt etiam laudum nullum,quamuis partium cõſenſu ſit approbatum,non operetur in vim laudi,vt voluit Dec.in conſilio cccclxxvij.verſic.prᴂterea etiam ſi laudum.Bal.in ti.de pac.conſtan.in verbo,ſententiæ quoque.Roma.in conſi.clv.ver.nec ſecundo loco.& eſt bonus tex.in c.examinata.de confir.vtil.vel inuti.& ibi no.Abb.in iij.no.idem voluit Bal.in conſi.cccix.incip.cùm plures fratres.volu.j. Gozad.in conſi.lxxvij.Brun.in tracta.de for.

3 Et hoc Amplia etiamſi laudum eſſet nullum defectu poteſtatis, quia tunc nec etiam expreſsè poſſet ratificari,Pariſ.in conſi.xxiiij.num.156. vol.ij.

Sublimita,vt infrà in limita.ad illud,quòd valeat in vim pacti.

4 Secundò Amplia,vt procedat etiamſi nullitas ſententiæ proueniat ex eo,ſuper quo partes poſſunt conſenſu tollere cauſam nullitatis , vt eſt,quando ſententia eſt nulla propter ferias,quibus partes poterant renunciare,ita Cy.in d.l.ij.in fi.Ang.in l.cùm antea.in fi.C.de recep.arb. Pau.de Caſt.in d.l.ij.C.communia vtriuſque iudi.Fel.in c.ſignificaſti. de foro compet.

5 Limita,niſi ſententia ſit nulla propter defectum conſenſus,quia tũc approbatio validat ſententiam,& valet in vim ſententiæ,Ange.in l.j. C.qui pro ſua iuriſd.Fel.in c.ſignificaſti.de foro comp.Abb.in c.j.ver. redeo ad ſecundam particulam.de re iud.

6 Sed tamen ſententia quamuis nulla,approbata conſenſu partium, licèt non valeat in vim ſententiæ,tamen valet in vim pacti,& conuentionis.gl.in l.ij.C.commu.vtriuſ.iud.& Dec.ibi.& Bar.in l.j.C.qui pro ſua iuriſd.& in l.obſeruare.in fi.ff.de offi.Proconſ.Imola in l.ſi expreſſim.ff.de app.ver.& ex hac gl.cum tex.Bal.in l.ſi diuerſa.C.de tranſac. Iac.Butr,Cy.& Albe.Bald.Ang.& Pau.& Sal.in l.ij.C.cõmunia vtriuſ. iud.Iac.Bu.in l.j.C.qui pro ſua iuriſd.& ibi Bal.Ang.& Pau.de Caſt.& Sal.Card.& ibi Fel.in c.cùm ex officij.de præſcr.Fel.in c.inter monaſterium.de re iud.idem voluit Cald.cõſi.viij.in ti.de re iud.& dicit Fel. in d.c.ſignificaſti.de foro compe.quod in nullo æquiparatur ſentẽtię, ſed in omnibus æquiparatur pacto.Curt.Sen.in cõſi.lxvj.Roma.in cõſi.clxxv.Aret.in c.at ſi clerici.de iud.Ant.de Bu.in c.de cauſis.de officio deleg.Bal.in l.cùm antea.de arb.& in ca.cùm cauſam.de teſt.Card.in conſi.lxxiiij.Abb.in c.j.de re iud.Bolog.in addit.ad conſi.ſextum.Io.de Ana.Afflict.in prælud.Conſti.regni.in lxxix.q.Aimo.cõſi.clxxxij.Rui. conſi.xxij.vol.iiij.vbi declarat.

7 Primò Amplia,idem eſſe in iuramento,quòd ſi fuerit nulliter præſtitum,poteſt partium conſenſu validari, vt tenet Felin.in capitu.j.de feriis.

8 Secundò Amplia,vt idem ſit in laudo nullo,quia etſi ſit ratificatum, non operatur in vim laudi,vt ſupra dictum eſt.tamen operatur in vim conuentionis,ſeu pacti,Abb.in c.examinata.in iij.no.de confir.vti.vel inutil.Corn.in conſi.cxxv.vol.ij.& in conſi.cxl.in fi.vol.iiij.Dec.in cõſi.cccclxxv.Gozad.in conſi.xcviij.

9 Quod Limita,& declara,quando nullitas laudi conſiſtit in eo, ſuper quo poſſunt partes diſponere,vt per Abb.in d.c.examinata.in iij. not.de confir.vtil.vel inuti.Soc.in conſi.xviij.vol.j.Dec.in conſi.cccclxxv.Hiſpa.in c.per veſtras.de dona.inter vir.& vxo.Brun.in tracta.de forma.Pariſ.in conſi.xlvj.vol.j.& in conſi.xxiiij.vol.ij.

10 Sublimita,niſi laudum eſſet latum contra formam cõpromiſſi,quia non poterit etiam de partium conſenſu valere in vim pacti, Brun.in tract.de forma.in titu.de poten.& effect.form.in xxviij.limit.

11 Tertiò Amplia,vt etiam per contradictionem cenſeatur ſententia nulla approbata in vim pacti,quando contradictio habet incluſum cõſenſum,vt no.Bal.in c.j.ver.quæro an ſententia.de re iud.Fel.in c.ſignificaſti.de foro compe.

12 Quartò Amplia,vt etiã aliqua acta iudicij poſſint quãuis nullo partium cõſenſu validari,& propterea atteſtationes nulliter receptæ poſſunt cõſenſu partium cõprobari.Inn.in c.cùm cauſam.de teſt.Fel.in c. de cauſis.de off.dele.Rota in antiquis.deci.cxlviij.Bal.in c.cũ cauſam. de teſt.& Ant.de Bu.& Card.ibi Abb.& Imola ibi,in vlt.no.Bar.in l. j.ff.de fer.& ibi Bal.& idem Bal.in l.fi.C.de teſt.in l.non ignorat.in finalibus verbis.C.qui accuſ.nõ poſ.Fel.in d.c.cùm cauſam.Ang.in l.iudices.C.de fide inſtru.Spe.in ti.de teſt.§.nunc tractandum. verſi.debet autem iudex.Fel.in c.veniens.el ij.de teſt.Afflict.in prælud.Conſti.regni.in ix.quæſtio.

13 Et hoc intellige,quando non eſt defectus iuriſdictionis in recipiente atteſtationes,Rota in nou.dec.cclviij.Philip.Fran.in c.cùm cauſam. de appel.Fel.in c.cùm Bertoldus.de re iud.Roma in l.naturaliter.§.nihil commune.verſi.iij.potes intelligere.ff.de acqui.poſſ.Præpoſ.in d.c. cùm cauſam.de appel.Fel.in c.cùm cauſam.de teſt.Iaſo.in l.j.ff.de fer. Afflict.ſuper Conſti.Curt.Iun.in conſi.lx.nu.12.

14 Contra hoc facit,nam atteſtationes receptæ per arbitrum,vel arbitratorem ſine iuriſdictione,partium conſenſu in iudicio operantur,vt in arbitro,eſt tex.in l.fi.C.de teſt.& in arbitratore tenet Bal.in l.fi.C.de arbi.Fel.in c.præſentata.de teſt.

15 Secundò Limita,niſi nullitas atteſtationum inſurgeret propter corruptionem,Bar.in authen.qui ſemel.C.de proba.Alexan.in l.prima.ff. de fer.

* Contrarium Iaſ.ibi in d.l.j.

16 Tertiò Limita,quando nullitas atteſtationum proueniret ex defectu,ſuper quo teſtes poſſunt diſponere,ſecus quando defectus reſultat ex litis conteſtatione,ita Bald.in l.prima.de fer.& in authen.ſi quis in aliquo.C.de edend.Alexan.in l.j.ff.de feriis.& ibi Iaſ.Brun.in tract.de forma.

Contrarium Hoſtien.in dicto c.ſignificauit.de teſtibus. Roma.in l.j.ff.de fer.

17 Quintò Principaliter amplia etiamſi ſententia ſit nulla defectu litis conteſtationis,vel libelli,vel alterius ſolennitatis,quæ partium conuẽtione remitti non poteſt,Imola in l.filio præterito.ff.de iniuſt.rup.& irrit.teſtam.Io.de Ana.in c.quia omnibus.de vſur.Fel.in c.ſignificaſti.de foro compe.& in ca.cùm ex officij,de præſcriptio. Card.in conſi.lxxj. Cur.Iun.in conſi.lx.qui loquitur in defectu iuriſdictionis.

18 Sextò Amplia,vt etiam tacitus conſenſus partium ſufficiat,vt reſultet conuentio,propter quam ſententia , vel laudum nullum validetur in vim pacti,vt per Spec.in ti.de teſt.§.nunc tractandum.ver.debet autem iudex.& ponit Inn.in d.c.cùm cauſam.de teſt.& Imola.& Fel.Iaſ. in l.j.de fer.Fel.in c.de cauſis.de offi.deleg. Card.in conſi.lxxj. Abb.in conſi.xcij.vol.j.

Contrarium quòd conſenſus tacitus non ſufficiat,tenuit Anto.de But.in d.c.cùm cauſam.Inn.in ca.ſignificauit.de teſt.Ang.in l.iudices. C.de fide inſtrumen.Marian.in c.ſignificaſti.de foro competen.Aimo conſi.xxij.

19 Primò Principaliter limita ſi eſſet error expreſſus in ſententia, quia tunc ſententia nõ poſſet valere in vim pacti.Bal.in l.error.C.de iuris, & fact.ignor.Alexand.in conſi.cxxiij.vol.j.Fel.in c.ſignificaſti.de foro competen.& per Afflict.ſuper Conſtit.in titu.de reuoca.alien .nu.57.

20 Secundò Limita,non procedere in aliis actis iudicialibus, quæ non ſint in poteſtate partis,Bal.in d.c.cùm cauſam.de teſt.& Ant.de But.& Car.ibi.& Abb.Bal.in l.j.ff.de fer.Fel.in d.c.cùm cauſam.Ang.in l.iudices.C.de fide inſtru.Spec.in titu.de teſt.§.nunc tractandum.verſ.debet autem iudex.

21 Declara,quia bene iſta acta probantur ex aſſertione,ſeu confeſſione partis,quando eſt dubium,an interuenerint,vel ne.Cardin.in dicto cap.cùm cauſam.Abb.& Felin.de teſt.& in capitu.de cauſis.de officio delegat.

22 Sublimita,quia licet vi pacti non poſſit effici,ꝙ iudex poſſit procedere omiſſis ſubſtantialibus ordinis iudiciarij,poteſt tamen hoc facere in arbitro.vt per Imol.in c.de cauſis.de offi.deleg.Fel.in c.ſignificaſti.de foro compe.

23 Item ſublimita,quia talis conuentio operabitur , vt ſubſiſtat iudicis ſententia non in vim iudicialis actus,ſed in vim pacti,vel conuentionis,Card.in dicto cap.de cauſis.in prima oppoſ.de officio deleg.& ibi Imola.

24 Tertiò Limita,dummodò interuenerit ſtipulatio , aut rei traditio, aliàs partium conſenſus non operatur,ita Bal.in d.ca.cùm cauſam.de teſt.Dec.in conſi.cccclxxv.Soc.in conſi.ccxx.Pau.de Ca.in l.ij.in prin. C.communia vtriuſque iud.Imol.in l.quod iuſſit.ff.de re iud.Pe.de Ancha.in conſi.clxvj.Soc.in conſi.lxxxvij.vol.ij.Aret.in c.at ſi clerici.in j. ſolu.de iud.Pariſ.conſi.xxiiij.vol.ij.

25 Et hoc intelligitur de iure ciuili,quo attento pactum nudum nõ operatur actionem,ſecus attento iure canonico,ſecundum quod etiam nudum pactum parit actionem.& quod de iure canonico ſufficiat nudũ pactum,tenet Abb.in c.dilecti.de arbitr.Fel.in c.ſignificaſti.de foro cõpe.ſentit Abb.in conſi.xcij.vol.j.Purp.in rubr.C.de tranſact.vbi etiam limitat.

26 Et illud,quod de iure ciuili non ſufficiat nudum pactum,tenuit Soc. in conſi.cv.vol.iiij.

27 Et ideo dicit Pariſ.in conſi.xxiiij.vol.ij.quòd requiritur ſimultaneus conſenſus.

28 Quartò Limita,quia non ſufficit partis præſentia ſine expreſſa approbatione.Soc.in cõſi.ccxx.& hoc ſentit Ang.in d.l.ij.C.com.vtriuſ. iud.& in l.j.C.qui pro ſua iuriſ.qui dicit,ꝙ oportet,ꝙ ſit talis cõſenſus, qui tranſeat in cõtractum.& ſequitur Corne.in cõſi.cxxv.vol.ii.Abb. idem dicit in d.cõſi.xcij.idem videtur tenere Soc.in cõſi.cv.vol.iiij.Fel. in c.ſignificaſti.de fo.cõp.& ibi Maria.Soc.Are.in c.at ſi clerici.de iud.

29 Contrarium,ꝙ ex ſola præſentia cum taciturnitate,reſultet talis cõſenſus,per quem validetur ſententia nulla,videtur tenere Card.in notis cauſarum.cxcviij.refert,& ſequitur Fel.in d.c.ſignificaſti.de foro cõpe.Purp.in rub.C.de tranſact.

Contrarium Aret.in d.c.at ſi clerici.de iud.vbi dicit hoc nõ ſufficere,vt inducatur pactum,per quod ſententia nulla validetur.

30 Et no.nam ꝙ quis redeat ad priorem iudicem non inducit confirmationem ſententiæ nullæ in vim cõuentionis,Maria.in c.ſignificaſti.de foro cõpe.& in c.cùm ex officij.de præſcrip.ſed bene per actum facti, quando ex eo inducitur nouus conſenſus,comprobatur ſententia,Pet. Anch.in conſi.lxvj.refert,& ſequitur Fel.in d.c.ſignificaſti.de fo.cõpe.

31 Quintò Limita,quando iudicium agitur ſuper his,in quibus conſenſus partium poteſt operari,aliàs ſecus.Abb.in c.examinata.in iij.no.de confir.

confir.vti.vel inuti.& in conſi.xcij.vol.j.Curt.in conſi.lx. Deci.in conſ. cccclxxv.Soci.in conſi.xviij.verſi.& aduertendum.vol.j. Feli. in d.c.ſignificaſti.verſi.ſecundò declara.de foro compe.

32 Ex quo infertur, quòd vbi adeſt decretum irritãs, ſententia nulla non poteſt, ex quo eſt lata contra formam decreti, pacto partium validari. Soci.in conſi.lxxxvij.vol.iij.

33 Et ideò in criminalibus ſententia nulla non firmatur partium conuentione, quia nemo eſt dominus membrorum ſuorum. ita Abb.in dicto conſi.xcij.volu.j.& ponit Feli.in c.ſignificaſti. in tertia declaratione.de foro compe.

34 Sextò Limita, quando conuentio laudi, vel ſententiæ approbatiua ſit facta ex certa ſcientia, videlicet per ſcientes laudum nullum, ſecus ſi per errorem: ita declarat Deci.in conſi.cccclxxv.verſicu.ſed ad hoc reſpondetur. Abbas in conſi.lxj.vol.j.

35 Septimò Limita, quando ſententia contineret expreſſum iuris errorem: quia tunc etiam partium conſenſu approbata, non poteſt operari: ita Bal.in l.error.C.de iur.& facti igno.in l.j.C.de iuriſd.om.iudi.Alex. in conſi.cxxiij.vol.j.

36 Octauò Limita, quando poſt ſententiam latam approbatur, ſecus ſi ante.Abbas in conſi.lxj.vol.j.

Contrarium Ab.in conſi.lxiiij.vol.j.Bertran.in conſi.cxxix.volu.j.

37 Quid autem operetur conuentio facta ante ſententiam de non dicendo de nullitate, tradit Feli.in c.de cauſis.de offi.deleg.

38 Nonò Limita, dummodò perſona ſit habilis ad paciſcendum & contrahendum.Pariſi.in conſi.100.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra abſentem, ex contumacia lata præſumitur.

1 VERA eſt illa iuris concluſio, ꝙ ſententia lata contra abſentem, præſumitur lata ex contumacia, non autem ob malam cauſam.tex.eſt in l.Papinianus.§.meminiſſe.& ibi Barto.in iij.nota.ff.de inoff.teſta.& in l.ſi ideò.& ibi per Bar.ff. de euict.in l.qui repudiantis.in fi.de inof.teſta.Feli.in c.ex literis.de cõſtitu.& in c.fraternitatis.de hæreti.Alcia.de præſumptio.in tertia reg.in xxij.præſump.Tiraquel.in regu.ceſſante cauſa.in prima parte,nu.63.& ſeq.Bertran.conſi.cxv.volu.ij.

2 Primò Limita, niſi conſtaret de probationibus, quia tunc præſumit' lata propter veritatem, & non per contumaciam.Bal.in l.ij.C.quib.res iudi.Abb.in c.pe.de re iudi.Bal.in l.ij.C.de cont. iudi.tut.& ibi in Apoſtil.tenet Barba.Feli.in c.ſicut.de re iudica.Zaſius in conſi.x.volu.ij.Felinus in c.cùm olim.de re iud.& idem in c.fraternitatis.de hæreti.Tiraquel.in regu.ceſſante cauſa.in prima parte,nu.66.

Contrarium Roma.in conſi.cccxxix.

3 Secundò Limita, quando abſentia eſſet iuſta, vt not.Bald.in d.l.ij.C. quib.res iudic.per Abb.in c.pe.vol.vij.de re iud.Alex.in apoſtil.ad Bar. in d.§.meminiſſe.Alex.in l.ſæpe.nu.79.ff.de re iud.

4 Tertiò Limita, niſi condemnatus in contumaciam fuiſſet præſens in tota cauſa, ſed abſens tantummodò in ſententia. Bart.in l.ſi ſuperatus.ff.de pigno.Bal.in l.ij.C.quib.res iudi.non no. Abb.in c.pe.de re iudica.& in conſi.xlv.vol.ij.Fel.in c.cùm Bertoldus.verſicu.limita tertiò, de re iudic.

5 Quartò Limita, quia regula iſta procedit quando agitur de præiudicio tertij, ſecus autem quando ageretur de præiudicio cõdemnati, quia contumacia ſibi imputatur.per tex.in l.Herennius.§.Gaia.ff.de euictio. Pau.de Caſtro in conſi.cccxxiij.in fi.vol.j.

Contrarium videtur tenere Feli.in c.cùm Bertoldus. verſi.conſidera, quòd iſta limitatio.de re iudi.

6 Quintò Limita, quando non ageretur de veritate vel de iuſtitia ſententiæ, ſed tantum de actu ipſius ſententiæ: quia tunc ſententia lata in contumaciam, nocet etiam tertio.Feli.in c.cùm Bertoldus. in ſecunda limitatione.de re iudic.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Sententia an præſumatur ritè lata.

PLVRES opiniones referuntur in illa quæſtione per Abba.in c.quoniam contra.de probatio.& per Roma.in l. ſciendum.ff.de verb.oblig.an pro rectitudine ſententiæ & proceſſus præſumatur, qñ à ſententia non fuit appellatum.

1 Tamen in effectu illæ ad duas reducuntur: nam ſi fuiſſet appellatum & non conſtaret de re iudicata, non cadit iſta quæſtio: quia non præſumitur pro ſententia.Brunus in tracta.de forma.in tit.de proba.& præſump.formæ.verſic.prima concluſio.& tradunt * communiter Canoniſtæ, in c.quoniam contra.de proba.

2 Bene verum eſt ꝙ ſi fuiſſet inducta res iudicata, & contra illam fuiſſet petita reſtitutio in integrũ, adhuc præſumeretur pro ſententia, quouſque non retractaretur.Grat.in conſi.lxxvij.vol.ij.

3 Prima igitur eſt opinio Io.quam ſequitur glo.fi.in prin. in d.c.quoniam contra. de probat. qui tenuerunt indiſtinctè, ꝙ non præſumatur pro ſententia, niſi eius ſolennis proceſſus appareat ex actis.& idem voluit Spec.in tit.de ſenten.§.iuxta.verſ.ſed pone ꝙ atteſtationibus publicatis.Idem tenet Abb.in c.tenor.de re iud.& idem Abb.in conſ.xcij.volu.j.Io.And.in addit.Spec.in tit.de ſenten.prola.§.vt autem. in verſi.& nota.in verbo, citatum. vbi ampliat etiam ꝙ in ſententia diceretur reũ condemnatum, & citatum peremptoriè.Idem tenet Fed.de Senis in cõſi.clxx.vbi dicit ꝙ non præſumitur pro decreto iudicis, vel eius ſententia interlocutoria, niſi pars fuerit præſens in prolatione decreti, vel interlocutoriæ. Idem tenet Inno.in ca.cùm in iure peritus. de offi.deleg. & circa finem illius cap. Idem ſentit Bal. in auth.ſi quis in aliquo.verſi. ſed ſi ponamus.C.de eden.vbi dicit idem eſſe etiam ſi enunciatiuè diceretur, partem citatam, vel litem conteſtatam, &c.& ibi Bar.in fi.vbi tenet ꝙ iſta verba in ſententia nihil operantur, niſi ſententia lata ſit parte præſente.Idem tenet Bal.in d.auth.ſi quis in aliquo.verſi.ſed quæritur. Idem tenet Bal.in addi.Spec.in tit.de appel.licèt non ſe firmet, verſi.& nota ꝙ dicit Inno.Idem tenet Abb.loquens in executione ſententiæ, in c.ad reprimendam.in fi.de offi.ordi.licèt idem etiam ſentiat in aliis ſententiis.Idem tenent Ang.& Imo.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.qui tenent, ꝙ etiã ſi ſolennia iudicij enuncientur in ſententia, tamen illa non præſumantur interueniſſe, niſi tunc potuerint perfici.

Et iſtam etiam partem ꝙ non præſumatur pro ſentẽtia, etiam ſi non ſit appellatum, quantum ad ordinem, tenet Bart.in l.iiij. §.condemnatum.in prin.ff.de re iud.vbi dicit ꝙ qui dicit ſe non fuiſſe citatum, vel talem non fuiſſe ſuum procuratorem, poteſt impedire executionem.

4 Et ibi ad hoc ponderat Bar.ibi Imola, & idem ſentit gloſ.& ibi Bar. ff.de re iud.in l.ſi cùm nulla.vbi dicunt ꝙ emens ab executore, debet habere omnia acta parata, vt poſſit eis docere: innuens ꝙ non præſumatur pro ſententia quo ad ordinem iudicij, niſi ex actis conſtet.& ad hoc ponderat Bar.ibi Imola.Sarnen.in regu.de triennali.q.xxxiij.

5 Tenendo iſtam partem Amplia, etiam ſi enunciatiuè acta in ſententia exprimantur quo ad ea, quæ tempore ſententiæ non potuerunt interuenire: vt not.Innoc.in d.c.quoniam contra.de probatio. & ibi Bal. & ibi Abbas verſicu.nunc quæro.Specu.in titu.de probationib. §. fina. verſicu.ſed pone. Cardina. in clemen.j. de probationib. Anto.de Butrio in conſilio xxiiij.Bald.in dicta auth.ſi quis in aliquo.Ange.& Imo. in l.de vnoquoque.ff.de re iud. Guido de Suza.quem ſequitur Io.Andr. in addi.Spec.in titu.de ſenten.l.j.§.vt autem.verſi.& not.in addi. incip. citatum.Abb.in c.tenor.de re iudic.& in conſi.xcij.vol.j.Imo.in c.quoniam contra.de proba.vbi Bal.& Anto.de But.ibi, & Card.ibi in fi.Ange.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.Feli.in c.quoniam contra.verſi.quinta concluſio.de proba.Iaſ.in l.ſciendum. verſi.limita quando.ff.de ver. oblig.Anto.de But.in c.j.de fide inſtru.Rui.conſi.lxix.vol.j. Ange. in l. quæcunque.§.j.verſi.attende tamen.ff.de publicia.

Contrarium verò ꝙ etiam quo ad ea, quæ non potuerunt interuenire tempore ſententiæ: ſi tamen enunciẽtur in inſtrumento ſententiæ, præſumatur pro ſententia, tenuit Spec.in tit.de inſtru.edi.§.reſtat.verſi. in ſumma.& iſtam partem dicit ſeruari de conſuetudine, Guido de Suza.& videtur ſequi Imola in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.& in l.ſi cùm nulla.eod.titu.& in l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.& in l.ſciendum. ff.de verb.obliga.Gozad.conſi.xcvj. Aimo de antiq. in ij.parte, nu.16. Alex.conſi.ccxiij.vol.vij.verſi.quia quando ſententia.

Tenendo tamen primam opi.quæ videtur eſſe magis * communis,

6 Primò Limita, niſi illa ſolennia iudicij ſint enunciata in ſententia lata, & lecta præſentibus partibus, & non appellantibus, quia tunc illa ſolennia præſumuntur præceſſiſſe, & quòd aliter non probẽtur. ita tenet Bar.in d.auth.ſi quis in aliquo.in fi.C.de eden.Ant.de But.in c.quoniam contra.de proba.Bar.in l.j.C.de rela.& in l.acta.ff.de re iud.& in l.fi.ff.quando ap.ſit.Bal.in l.emancipatione.C.de fide inſtrumen.& ibi etiam Sali.Bal.in l.ex his.C.de teſtamen.mili.

Et hoc etiam ſentit Lapus allega.xliij. Anton.de Butrio in cap.j.de fide inſtrumen.Antonius de Butrio in conſilio xxxij.Cæpolla in conſilio ciuili lxiij.Felinus in cap.cùm in iure peritus.de offic.delega. Petrus de Ancharano in cap.quoniam contra. de probationib. Alexander in conſi.cxxxvj.volumi.ij.Angelus in conſilio cxcviij. Cardina.in conſilio lxxij.Angelus in l.ſciendum.ff.de verbo.obligationib.& Imola, qui qui dicit * iſtam cõmunem. Apoſtillator ad deciſionem Tholoſanam cccxxviij.Calcaneus in conſilio xvj. Rota in deciſione Caſſad.deciſi.j. de præſumptionib.Brunus in tracta.de forma. Alexander conſi.ccxiij. in fine, volu.vij.

7 Idem eſt ſi ex actis conſtet de contumacia, nam enunciata ſolennitas probat.Imola in l.ſi cùm nulla. ff. de re iudica. Angelus Aretinus in cap.fina.Inſtitu.de fideiuſſorib. Brunus in tractatu, de forma.in titu.de probationib.& præſumptionib.formæ.verſi.ſexto facit.

8 Iſtud limitat Antonius de Butrio in cap.j. de fide inſtrumentor. in enunciato, quòd poterat interuenire tempore enunciationis, & quod pendebat à partium voluntate: idem tenet Feli.in cap.ſicut. verſi. ſi autem eſt ſolennitas.de teſtib.

9 Et dicit idem in inſtrumento, Fel.in c.tuis. de teſtib.

10 Sublimita hoc, niſi agatur de modico præiudicio: vt per Feli.in dicto c.ſicut.verſi.intellige niſi agatur.de teſtib.

Contrarium quòd etiam parte præſente, & non contradicente, ſolennitas enunciata in ſententia, non præſumatur, tenet Rom.in l.ſciendum.de verbo.obligationib. Raphael Cumanus in l.fin. ff.quando appel.ſit.Felin.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſtitutionib. & in c.quoniam contra.verſicu.fallit ſecundò.de probationib. Aretinus in c.tuis. de teſtib.vbi dicit opinionem Barto.communiter * reprobari.Feli.in c. inter cætera.de re iudic.

11 Tenendo primam opinionem declara ſecus eſſe ſi ſit contradictum per partem enunciationi ſolennitatis factæ per notarium, Io.Andre.in additi.Specu.in titu.de teſtib.§.ſequitur.verſi.& nota quòd teſtis.in verbo, Euangeliis.in verſicu.quid ſi in actis ſcriptum eſt.Anto.de Butrio in c.fraternitatis.de teſtib.& ibi Abbas in fine, Alexander in conſi. xlj.in fine, volumi.iiij.Iaſon in l.ſciendum.verſicu.limita quando. ff. de verborum obligationib.

12 Secundò Limita concluſionem principalem, niſi quis per dolum negauerit ſententiam, quia in pœnam negantis omnia præſumuntur. Baldus in cap.j.in fine, in titu. quot teſtes neceſſ.ad proban. inueſtitu. Felinus in dicto capit.quoniam contra.verſicu.quarta concluſio. & ibi Aretinus, de probationib.

13 Tertiò Limita, quando probaretur combuſtio actorum, quia tunc omnia præſumerentur ſolennia.ita gloſſ.fi.in dicto cap.quoniam contra.& ibi Baldus, Felinus, verſicu.quarta concluſio. Antonius de Butrio verſicu.hæc vera.de probationib. Paulus de Caſtro in l. emancipatione.C.de fide inſtrumen.

Limita duobus aliis modis, vt infrà in fine.

14 Alia verò fuit opinio Innocen.in cap.bonæ.de electionib. in principio: qui indiſtinctè tenuit nulla facta diſtinctione abſentis, vel præſentis, quòd præſumatur pro ſententia poſt tranſitum in rem iudicatam.

Idem Anto.de Butrio in cap.quoniam contra.verſicu.ſi eſt ſententia.Specu.in titu.de ſenten.prola.§.vt autem.verſicu.& nota. & in titu. de probationib.§.j.verſicu.ſequitur.Innocen.in cap.quoniam contra. & ibi Hoſtien.Imola, in cap.cùm in iure.verſicu.circa tertium.de offic. deleg. Antonius de Butrio in cap.in præſentia.de renuncia. verſicu.ad ſecundum.& in cap.j.de fide inſtrumen.Roma.in l.ſciendum. ff.de verborum obligationib.

Idem tenet Spec.in titu.de inſtrumen. editio.§.reſtat. Imola in l.iiij. §.condemnatum.in fin.ff.de re iudic. & in l.acta. verſi.præterea.eodem titu.Abbas in cap.bonæ.de electionib. verſicu.item nota tres regulas. Abbas in cap.ſicut.de re iudic.& in conſilio lxxiij.volumi.j. Romanus in conſilio cccxxxiiij. Signoro.Homodeus conſilio lxxxvij.in fin.Iaſon in l.pacta nouiſſima.verſicu.ſecundò facit.C.de pactis, & in cap.j.verſi. confirmo per optimum ſimile.de his qui feud.dare poſſ.

Et idem Ferrat.caute.fina.verſic.ſed contra vtrunque dictum. Alexan.in conſilio cxxxvj.volu.ij.& in conſilio cv.volu.v.qui dicit * iſtam magis communem opinionem: & in conſilio xxij.vbi idem dicit volumi.ij.& in conſilio xxv.vbi idem dicit, volu.vj. & in l. de vnoquoque. de re iudic.& conſilio ccxiij.in fine, verſicu.& in dubio.volu.vij.Cardina.in cap.quoniam contra.de probatio. Corneus in conſilio cccxlviij. volumi.j.Felinus in cap.tenor.de re iudica. & in cap. quoniam contra. verſicu.quarta concluſio.Barbatus in conſilio xviij.volumi.j.Decius in cap.quoniam.verſicu.tertia concluſio.

Iſtam ſequitur & dicit * communem Brunus in tractatu, de forma. Gratus in conſilio cxxiij.& conſilio cxxxix.volum.j.dicit communem. Ruinus conſilio xlviij.volu.iiij.& conſilio xxx.volu.v.& conſi.xxxvij. volu.v.& conſilio lxxxix.vol.v.& cxxiiij. vbi dicit communem, vol.v. Gramma.deciſione xxiiij.

15 Amplia etiam iſtam partem, quamuis penderet cauſa nullitatis.Ruinus conſilio xxxvij.volu.v.

16 Sed in iſta concluſione conſiderandi ſunt plures caſus, nam aut ſententia lata eſt contra præſentem, & omnia præſumuntur ſolennia, vt notat Innocen.in cap.cùm in iure peritus.de offic.deleg. Rota in nouis deciſio.cccj.Ioan.Andreas in cap.quoniam contra.in fine, qui ſic intelligit Innocen.ibi in fine.Imola in cap.cùm in iure peritus. verſicu. circa tertium.de offic.delega.& in cap.quoniam contra.verſicu.ſecundo caſu.vbi etiam Baldus, verſicu.ſi à ſententia non eſt appellatum.de probationib.Cardina.in cap.quoniam contra. Calca.in conſilio xvj .Rota in deciſio.Caſſad.deciſio.j.in titu.de procuratorib. Rom. conſi.ccccxcvij. in fine, Alexan.in conſi.cxxiij.volu.ij.Bertran.in conſi.cxv.volu.ij.Ange.Areti.in §.fi.verſi.tu concordare potes.Inſtitu.de fideiuſſorib.Barbatus conſi.xviij.verſic.præterea quod præſumatur. volu.j.& in conſi.lxx. verſi.cùm ergo.volu.iiij.

17 Amplia hoc etiam ſi de præſentia partis conſtet ex ſolo tenore ſententiæ.ita Inno.in dicto c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.

18 Contrarium in principali concluſione videtur tenere Anto. de Butrio, quòd ex ſola præſentia cum taciturnitate, non præſumantur acta interueniſſe, Pau.de Caſt.in l.emancipatione.C.de fide inſtru.

19 Quod quidem confirmatur, nam Doct.enumerati in alia opinione poſt Bar.in auth.ſi quis in aliquo.in fi.C.de eden.ad hoc vt præſumantur acta, duo ponderant, & præſentiam, & enunciationem actorum in ſententia, ergo non ſufficit ſola præſentia.

20 Aut ſententia eſt lata in abſentem verè contumacem: & idem dicendum eſt, quod dictum eſt in præſentem, ꝙ præſumatur pro ſententia. Rota deciſ.cccj.Ant.de But.in d.c.quoniam.& ibi Card.de proba. Imola in c.cum in iure.verſic.iij.de offi.deleg.& in c.quoniam. Imola in l.ſi cum nulla.ff.de re iud. Alex.conſi.xxij.vol.ij.& in cõſi.xxv.vol.vj. Cor. conſi.cccxlviij.vol.j.Barb.in conſ.xviij.vol.j.Ro.in cõſi.ccccxcvij.in fi.

21 Si autem eſt lata in fictum contumacem, tunc licèt Domini teneant in deciſi.Rot.deciſ.cccj.non præſumi pro ſententia.

22 Contrarium tamen verum eſt, ſi non appellatum fuerit infra decem dies à die ſcientiæ, nam etiam præſumitur pro ſententia lata cõtra fictũ contumacem: ita tenet Ab.in d.c.quoniam.& Ant.de But.& Imo.verſ. interdum verò ſententia lata eſt altera.& Areti.verſi.ſecundò quia ſententia lata.& Deci.verſ.prædicta conclu.& Feli.verſ.quarta cõclu. Ro. in l.ſciendum.ff.de ver.oblig.Imo.in l.iiij.§.cõdemnatum.in fi. ff. de re iud.Barb.in cõſ.xviij.vol.j.Ro.in conſi.ccccxcvij.in fi. Rui.cõſi.xxxvij. vol.v.vbi dicit * commu.opi.Aimo de antiq.temp.in ij parte, nu. 23.

23 Quod declara, vt per Aimo.de antiq.in ij.parte.nu. ..& ſeq.vbi tenet ꝙ etiam contra fictum contumacem præſumitur ſolennitas ex antiquitate temporis decem, vel xx.annorum.

24 Si autem ſententia non eſt in præſentem, nec in cõtumacem verum vel fictum, ſed ſine contumacia, & tunc pro ſententia non præſumitur, Imo.in d.c.quoniam.ibi, interdum verò lata eſt.de proba. Anto.de But. in conſ.xxiiij.in prin.Pau.de Ca.in conſ.lxxvj.incip.in facto iſto.vol.ij. Deci.in c.quoniam.verſ.ſed aduertendum.Cor.in conſ.xvij.vol.j

25 Contrariũ videt tenere, tranſacto biẽnio, Alex.in cõſi.cxxxvj.vo.ij. An autem in dubio præſumatur lata in præſentem, vel in abſentẽ. Inn. in c.cùm in iure, verſ.ſed ſi inſtrumentũ.de offi.deleg.& in verſi.alij tamen.tenet præſumi latam in abſentem.& idem Spe.in tit.de ſen.prola. §.vt autem.verſ.& nota.Ant.de Bu.in c.quoniam. verſ.in dubio autem, & Ab.& Imo.Ant.de But.in conſi.xxiiij.verſi.& tenendo iſtam opin.

26 Sed tamen dicit Abb.in c.tenor.de re iud.ꝙ de contumacia debet cõſtare ex actis, aliàs non præſumitur.& idem Cardi.in c.quoniam cõtra. & ibi Deci.verſ.ſed aduertendum.Cor.in conſi.cclxxviij.vol.iiij.

27 Et facit quod dicit Ant.de Bu.in d.c.per venerabilem.qui filij ſint legi.verſ.vnum aduerte.qui dicit ꝙ in dubio præſumitur ſententia nulla, ſi non conſtat de proceſſu.Sarnen.in regu.de trien.q.xxxiij.Ægid.deciſ. lxxxix.intelligendo dum dicit maximè, quòd illud maximè ſtet reſtrictiuè, ita tamen ſi ſit lata in præſentem.

28 Tenendo proximam concluſionem, quòd ſententia in dubio non præſumatur lata in præſentem, ſed in abſentem, Amplia hoc procedere in ſententiis cenſurarum, quæ ſui natura ſolent ferri propter contumaciam, ita tenet Fede.de Senis in conſi.clxx.Anto.de Butrio in c.quoniam contra.Abb.in c.tenor.de re iudi.

29 Primò Limita iſtam concluſionem ſi non appellauit a die notitiæ infrà decem dies: quia præſumitur fictè contumax. Imo. in cap. quoniam contra.de probationib.

30 Secundò Limita, quãdo exprimitur in ſententia, partem eſſe præſentem: quia iſtud potuit interueniſſe tempore ſententiæ latæ: & propterea in hoc ſtatur ſententiæ hoc aſſerenti, vt infrà dicetur: & ponit in propoſito Abb.in c.tenor.de re iudic.

31 Limita principalem concluſionem, ꝙ pro rectitudine ſententiæ præſumatur non procedere quando à ſententia eſt appellatum, Ant.de Bu. in c.quoniam contra.verſi.ſed an iuribus.& in c.cum ad ſedem.de reſti. ſpolia.Roma.in conſi.cccxxxiiij.Abb.in c.tenor.de re iudic.& in conſi. xcij.vol.j.Imola in d.c.quoniam contra.Rom.in l.ſciendum. verſi.& vt res clarior.ff.de verb.oblig.Feli.in c.tenor.de re iudi. Alex.in l.de vnoquoque.de re iud.fuit dictum Spe.in tit.de ſen.prola.§.vt autem.verſ.& nota ibi, ſi autem.& in §.fi.verſ.in ſumma.& in tit.de proba.§.j.verſ.ſequitur videre.Feli.in c.quoniam contra.verſi.vltimò in materia.Anto. de Bu.in c.per venerabilem.verſi.oppono primò.Roma.in conſi.ccccxcvij.in fi.Bertr.in conſi.cxv.vol.ij.Bru.in tract.de forma.

Contrarium ſentit Bar.in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appel.

32 Tenendo primam opinionem Amplia, idem eſſe infra tempora appellandi, Rom.in l.ſciendum.verſi.aliquando non eſt appellatum.ff.de verb.oblig.Ant.de But.in c.quoniam contra. verſic.ſi eſt lata ſententia. Corne.in conſi.cclxxviij.volu.iiij.Brunus in tract. de forma.Ruinus in conſi.lxij.nume.21.volu.j.

33 Limita quia præſumitur, & ideò poteſt contrarium probari, Ruinus conſi.xxxiiij.vol.v.Pariſi.in conſi.cxxv.in fi.vol.j.

34 Opinionem illam, ꝙ non præſumitur pro ſententia carẽte proceſſu, Limita non procedere in ſententia antiqua, in qua præſumitur propter eius antiquitatem, dato ꝙ non iuſtificetur legitimo proceſſu, Bald.in l. emancipatione.C.de fide inſtrumen.vbi Cy.idem tenet. & ibi Sali.Bar. in l.admonendi.verſi.quid ſi reperiuntur dicta teſtium.Imola in c.quoniam contra.verſi.ſed alij hoc ſecundo caſu.& ibi Abb.verſicu.an ſententia fuit lata.de proba.Alex.in conſi.xxx.& in conſi.cv.vol.v.Cæpol. in conſilio ciuili xxvj.Ant.de But.in c.quoniam contra.verſic.ſi eſt lata.

Deci.in conſi.xxxvj. Feli.in c.quoniam.verſi.quarta concluſio. Ant.de Butrio in c.præſentia.de renuncia. Soci.in conſi.clviij.libro ij.vbi dicit communem * opinionem,verſicu. & pro fundamento.Alexan.in l.de vnoquoque.ff.de re iudic. Bal.in c.j.verſicu.quæro.ſi de mili.vaſſa.Roma.in l.ſciendum.verſi.tertia fuit opin.ff.de verb.oblig.Curtius ſenior in conſi.lxxvij.Deci.in conſi.ccclxxv.

Contrarium tenet Lofred.conſi.xliiij.nu.6.

35 Sublimita in laudo,vt per Soci.in auth.ſi quis in aliquo. C. de eden.

36 Amplia vt concluſio procedat etiam in his, de quibus non fit mentio in ſententia,vt per Aimonem conſi.cviij.nu.3.glo.conſue.Turon.

37 Et an requiratur enunciatio, vel ſine enunciatione præſumatur pro ſententia antiqua,Aimo de antiq.in ij.parte,nume.4.& ſeq.diſtinguit:

Nam aut loquimur de ſolennitate reſpectu actorum, ſeu probationum,& tunc illa ſolennitas præſumitur:aut loquimur de alia ſolennitate ſubſtantiali ipſius ſententiæ, & tunc non præſumitur,niſi ſaltem in genere fuerit enunciata.

38 Quando autem quo ad iſtum effectũ dicatur ſententia antiqua, variæ fuerunt opiniones:nam Hoſtien.in ca.in præſentia.de renuncia.tenet ſententiam dici antiquam poſt biennium.

Cuius opinio. ſequitur Card.in c.quoniam contra.prout refert Anto.de Butrio,qui etiam ſequitur in dicto c.in præſentia.Bald.in c.j.quo tempore miles. Cæpolla in conſilio ciuili xxvj. Calca.in conſi.xvj.Alexan.in conſi.xxij.vol.v.& in conſi.xxv.vol.vj. Alexan.in conſi.cxxxvj. volu.ij.Gramma.deciſio.xxiiij.& conſilio ciuili xv.vbi dicit* communem,& conſi.cxv.Boer.deciſi,cxxiiij.

39 Alij verò dixerunt,antiquam eſſe poſt xxx.annos. vt tenet Calde.in dicto c.quoniam contra. & ſequitur Anto.de Butrio in dicto c.in præſentia.Aimo de antiq.temp.in ij.parte,nu.20.

40 Alij dixerunt hoc eſſe remiſſum arbitrio iudicis,vt dicebat Calde.in dicto c.quoniam contra.& Anto.de Butrio in c.in præſentia. Areti.qui dicit iſtam partem * communem,in c.quoniam contra.& Feli.in verſ. quarta concluſio.Brunus in tracta.de forma. dicit ſententiam non dici antiquam propter biennium,ſed hoc eſſe arbitrarium.

41 Alij dixerunt de longiſſimo tempore,quo vix poſſet haberi probatio,prout dicit Hoſtien.in c.Albericus.de teſtib. & hoc videtur ſentire Bal.& Sali. in l.emancipatione. C.de fide inſtru. dum dicit de multum antiqua.& idem Bal.in c.j.de mili.vaſſa.qui contu.

42 Alij dixerunt de tempore lx.annorum,vt dicit Areti.in c.quoniam contra.de probationib.

43 Alij de tempore poſt x.annos,vt dixit Alex.in conſi cv.vol.v. Gramma.deciſ.xxiiij.Barba.conſi.xviij.verſi.ita dicamus.vol.j.

44 Alij poſt xx.annos dicunt ſententiam antiquam, vt dicit Barbat.in conſi.lxx.verſi,cùm ergo.vol.iiij.

45 Limita etiam, quia non præſumitur pro interlocutoriis ſententiis. Feder.de Senis in conſi.clxx. Rebuff.in l.quod iuſſit.in ſecundo notab. nume.312.ff.de re iudic.

46 Et declara illam concluſionem ꝙ ſolennia iudicij non præſumuntur,etiam poſt ſententiam latam, à qua non eſt appellatum, niſi in ſententiæ tenore fieret mentio eorum, quæ potuerunt tunc fieri, quando ſententia fuit lata,quia illa ſic enunciata præſumuntur: & propterea ſi enuniatur,ſententiam eſſe latam parte præſente, creditur de præſentia. Inno.in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.Abb.in conſi.xcij.vol.j.Anto.de Butrio in conſi.xxiiij.& idem in c.j.de fide inſtru.Io.Andre.in addit.Spec.in tit.de ſenten.§.vt autem.verſi.nota.Card.in c.quoniam contra.Ange.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ibi Imoa.Alex.in conſi.xlj. vol.iiij.Iaſo in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.

47 Amplia hoc etiam ſi ſit ſolennitas,cui partes renunciare nõ poſſunt, vt notat Feli.in c.ſicut.verſi.fallit primò.de re iudi.ex mente Cardi.in c. Albericus.de teſtib.

48 Limita iſtam declarationem,quando notarius ſpecialiter,& expreſſè facit mentionem de illa ſolennitate requiſita,ſecus ſi in genere atteſtaretur omnes ſolennitates interueniſſe intrinſecas,& extrinſecas,etiã de quibus opus eſſet facere ſpecialem mentionem,ita Alber.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.verſi.noto vnum. refert, & ſequitur ibi Iaſ.verſi. Limita iſtam doctrinam procedere.

49 Declara etiam, quia in cauſis breuioribus in quibus procedi poteſt ſine ſcriptis præſumitur non ſolùm pro ſententia,ſed etiam pro proceſſu,vt per Alcia.in iij.regu.in ix.præſump.in iij.fallen.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

An præſumatur pro iuſtitia decreti à iudice interpoſiti.

1 DIXIMVS in præcedenti concluſione, an præſumatur pro legitimo ſententiæ proceſſu, operæpretium eſt nunc videre, an præſumatur pro iuſtitia decreti, vel ſententiæ: ita quòd præſumatur iudicem iuſtè protuliſſe decretum, vel ſententiam.

Regula ergo ſit, quòd decretum iudicis iuſtum præſumitur, & ex iuſtis cauſis interpoſitum.l.Herennius.§.Caia.ff.de euict.l.ab ea parte,ſecundo reſpon.ff.de proba.l.manumiſſio per liberos.ff.de manumiſ.vindict.Spec.in tit.de emptio.& vend.§.nunc dicendum.verſi.& breuiter. Bald.in l.iuriſgentium.§.quod ferè.verſic.ſed nunquid in iudiciis. ff.de pact.& in l.ij.§.fi.in vltima quæſtio.ff.ſi ex noxa.cau.agatur.Bald.in l.ſi præſes.verſi.quæro an præſumatur.& in l.fi.verſi.nunquid in dubio.C. de præd.mino.& in l.cùm hi.§.ſi prætor.verſic.item plus dicit.de tranſact.& in l.quæcunque.verſic.ſi autem pro cauſa.C.de bonis,quæ liber. Imola in l.ſi quis cum aliter.verſi.item attende.ff.de verb.oblig. Bal.in l.nequaquam.§.vbi decretum.verſi.item nota. ff.de offi.proconſ.Iaſ.in conſi.cxix.verſicu.confirmo quòd aliam.volu.j.& in l.pacta nouiſſima. verſi.confirmo primo.C.de pact.Bald.in c.in præſentia.verſicu.& licèt præſumatur.de renuncia.Iaſ.in c.j.verſi.confirmo per optimum.de his, qui feud.dare poſſ.Alexan.conſi.lxxx.verſicu.præſumitur enim decretum.volu.v.Alexan.in apoſtil.ad Bar.in l.actor.ſuper verbo,præſumitur.ff.rem ratam habe.Bal.in l.j.in tertio notab.ff.de rebus eorum. Corneus conſi.cccxlviij.verſi.tamen non videtur. volu.j. Trigo. ſing.cxxij. Alexan.in l.ſciendum.verſi.item fallit dicta regula.de verb.oblig. Corneus conſi.cix.verſic.& pro decreto iudicis.volu.iij.Purpuratus in l.pacta nouiſſima.verſi.& ea,quæ Iaſ.hic. C. de pact.Alcia.in tertia regu.in x.præſum.in prin.Bal.conſi.ccccl xxv.verſi.& nota.volu.j.& conſi.lxvj. verſi.quo ad vltimum pactum.vol.iij.Deci.in c.quoniam cõtra. nu.42. de proba.Ant.de Butrio ibi.verſi.in quantum dixi. Brunus in tracta.de forma.verſi.in decreto autem.Socinus conſi.xv.verſi.& ſic ratione prædicti.vol.j.Iaſ.in rubrica.C.qui admitti.verſi.& tunc ego habeo. Imola conſi.xcviij.verſicu.ſed certè.

2 Et propterea dicitur ꝙ decretum interpoſitum in alienatione eccleſiæ,vel minoris,facit præſumi contractum factum in eccleſiæ vtilitatẽ. Bal.in c.j.in prin.verſi.& ego addo generaliter.de his,qui feu.dare poſſunt.Bald.in c.ſicut.verſi.item quæro.de re iudi. Alex.conſi.lxxix.verſ. fortificatur.volu.j.Iaſ.in l.pacta nouiſſima.verſi.tertiò facit. C.de pact. Corneus conſi.clxxxj.verſic.quæ etiam præſumitur. volu.ij. Deci.in c. quoniam contra.nume.42.de proba.

3 Et hinc eſt vt decretum inducat præſumptionem, quòd ille ſit furioſus,cui tanquàm furioſo iudex curatorem deputauit. Alexand.in conſi. lxxxv.verſi.& pro tali decreto.vol.iij.Corneus conſi.lxix.nu.30.verſic. item concurrit.volu.j.

4 Et ſimiliter præſumitur minor ille, cui iudex tanquàm minor curatorem deputauit.Bal.in l.iure noſtro.§.propter litem.ver.quintò noto. ff.de teſtam.tute.& Alexan.conſi.lxxv.ver.& bene facit.vol.ij.& conſi. xcij.verſi.idem reſpondeo.vol.v.Bal.in l.cùm te minorem, verſi.interdum ætas.C.de proba.& ibi Ang. verſicu.exemplum ſi alicui. Corneus conſi.lxix.nu.30.verſi.item concurrit.vol.j.Purpuratus in l.pacta nouiſſima.verſi.& ea,quæ Iaſ.hic,C.de pact.Bald.conſi.lxvj.verſi.quo ad vltimum.volu.iij.

5 Primò Amplia, idem eſſe quo ad ſolennitatem requiſitam ad validitatem decreti,nedum quo ad iuſtitiam.glo.in l.j.C.de fide inſtr. lib.x. in verbo,omni.& in l.actor.in verbo,omnimodò. verſi. ſed ſi cõſtaret. ff.rem ratam habe.Specu.in titu.de empt.& vendi. §. nunc videndum. verſi.& breuiter.Bal.in l.non aliter.verſi.nota tamen. ff.de adop. & in l.quæcunque.§.j.verſi.nec obſtat.de Public.& in addit.ad Spec.verſic. quod dicit,in tit.de appel.& in l.ne quicquàm. §.vbi decretum. verſicu. item nota.ff.de offic.proconſ.Alex.in conſi.lxxx.verſicu.quia præſumptio eſt.vol.v.Iaſ.in conſi.cxix.verſi.confirmo per aliam.volu.j.& in l. pacta nouiſſima.verſi.confirmo primo.C.de pact.& in cap.j.de his,qui feu.dare poſſ.verſi.confirmo per optimum ſimile.& in apoſtil.ad Bart. in l.actor.ſuper verbo,præſumitur.ff.rem ratam habe. Bal.in l.j.in tertio notab.ff.de reb.eorum.Lancelo.Deci.in l.pacta nouiſſima.verſi.inſurgit & alia.C.de pact.Alex.in l.ſciendum.verſi.item fallit dicta regula.de verb.oblig.Alex.in l.iuſtè poſſidet.nu.26.verſi.quamuis etiam. ff. de acq.poſſeſſ.Corneus conſi.cix.verſi.pro decreto iudicis.vol.iij. Purpura.in l.pacta nouiſſima.verſi.& ea,quæ Iaſ.hic.C.de pact. Alex.conſi.ciij.verſi.& præſumitur.vol.ij.Corneus conſi.clxxxj. verſi.quæ etiam præſumitur.vol.ij.Soci.conſi.cxv.verſi.his tamen non obſtantibus.volu.j.Fede.de Senis licèt non plenè firmet,& in conſi.ccxliiij. verſi.præterea fortè dici poteſt.Bald.in conſi.ccccl xxv.vol.j.verſi.& nota. Deci. in c.quoniam contra.nu.42.de proba.& ibi Anto.de Butrio, verſic.in quantum dixi.Iaſ.in l.ſciendum,in vij.limita.ff.de verb.oblig.Bald.in l. ij.§.fi.in vltima quæſt.ff.ſi ex noxa.cau.aga.Soci.conſi.clviij. verſi.confirmatur etiã.Bru.de forma.verſi.in decreto autem.Soci.conſi.xv.verſi. & ſic ratione prædicti.& verſi.confirmatur etiam præfata.volu.j.Iaſ.in rubri.C.qui admit.verſ.& tunc ego habeo.Pariſi.conſi.cxxi,ij.verſi.nec prædictis nullitatibus.vol.j.

Contrarium ꝙ pro decreto non præſumatur,maximè quo ad ordinem proceſſus,Ang.in l.quæcũque.§.fi.verſ.eſt verum ꝙ gl.ff.de publi. & Roma.in l.ſciendum.nu.66.verſi.ex his apparet.ff.de ver.oblig. Bal. conſi.clxxxiiij.in prin.vol.ij. & ccclxxvj.vol.j.Alcia.de præſump.in iij. regu.in x.præſump. Pau.de Caſt.in conſi.xxxviij.verſic.in contrarium facit.vol.ij.Corne.conſi.ccxliij.in prin.verſi.nec etiam obſtat. vol.ij.& cõſi.xcviij.nu.7.verſi.item voluit.vol.j.Hippoly.in l.qui cædem.verſic. ſed ego vltra do.Feli.ff.ad leg. Corne.de ſica.

Et quòd non præſumatur pro decreto in alienationibus rerum minorum, ponit Pariſ.conſi.xcviij.nu.17.vol.j.verſi.prout etiam.

6 Amplia nedum in decreto interpoſito per modum contentioſæ iuriſdictionis, ſed etiam ſi interpoſitum fuerit per modum iuriſdictionis voluntariæ. Ant.de Butrio in c.quod ſicut. ver.ſecundum principale.de elect.Deci.in c.quoniam contra.nu.42.verſic.vltimò notandum eſt.de proba.Soci.conſi.clviij. verſic.confirmantur etiam. Brunus in tract.de forma.verſi.in decreto autem.Feli.in c.quoniam contra.verſic.ſeptima concluſio.de proba.

Contrarium Bal.in l.iuris gentium.§.quod ferè.ff.de pactis, verſicu. ſed nunquid in iudiciis.

7 Imò etiam quando proceditur de plano, præſumitur pro decreto quantum ad iuſtitiam, licèt non quo ad ſolennitatem.Bal.in l.iuris gentium.§.quod ferè.verſi.ſed quod nunquid.ff.de pactis.

8 Tertio Amplia, vt adeò præſumatur pro decreto iudicis, quòd præſumatur ceſſare dolus vel metus, vbi decretum iudicis interuenit. Bart. in l.j.C.de præd.curia.lib.x.verſi.item operatur decretum. Ange.in conſi.cxlij.verſi.ſuper ſecundo dico.Bald.in l.iubemus.verſi.ego tamen do conſilium.C.ad Trebel

9 Et omnis præſumptio fraudis ceſſat quando decretum interuenit. Bar.in l.frater à fratre.verſi.intellige autem.ff.de cond.indeb. Imola in l.j.§.fuit quæſitum.verſicu.ſed aduerte.ff.ad Trebel. Deci, in c.quoniam contra.nu.42.verſi.vltimo notandum.de proba.

Limita hanc concluſionem quando conſtaret de euidenti, ac enormi læſione, quia tunc non præſumitur pro decreto tanquàm ex abrupto, & ſine cognitione interpoſito. Ruinus in conſi.cxl. nume.10.verſi. nec etiam.volu.iiij,

10 Quartò Amplia, vt propter decretum, etiam cauſæ cognitio interceſſiſſe præſumatur, Imola in conſi.xcviij.verſic.ſed certè.& conſi.xcix. verſi.ſed certè poteſt.de quo tamen dic vt infrà in viij.limita.

11 Quintò Amplia idem eſſe in diffinitiua ſententia, quæ præſumitur iuſtè lata, de quo dicetur in ſequenti concluſione.

12 Sextò Amplia vt hoc adeò ſit verum, vt præſumi debeat etiam pro decreto iudicis improbi, ac malæ conditionis, Bald.in c.ſicut.per illum tex.nu.3.de ſen.& re iud.ſequitur Iaſ.in c.j.nu.9.qui feud.da.poſſ. & in l. pacta nouiſſima.nu.7.C.de pact.

Contrarium Alcia.tract.præſump.in iij.reg.x.præſumpt.in ij.fallen.

13 Septimò Amplia, vt licet ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, c. in literis.de reſti.ſpolia,

Tamen ſpoliatus à iudice ob eius decreti præſumptionem non reſtituitur, vt diximus in regu.ſpoliatus, in xxiij.limita.

14 Septimò Amplia, vt etiam laudum præſumatur iuſtè latum, Dy.in conſi.xiij.verſ.ſuper ſecundo.Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de arbit.in §.ſequitur.in addit.ſuper verbo, in prin.quæ incipit, Domini in regula. Ant.de But.in c.in præſentia.verſ.hæc omnia procedunt.de renun.Bal. in l.fi.verſi.vndecimo quæro.C.de contrahen.emp.Ab.in c.Quintaual lis.verſ.ex iſtis infertur.de iureiu.Soci.conſi.lxxxij.volu.j. Bal.in l.idem Pomponius.in §.recepiſſe.& §.idem quæro.de arbit. Iaſ. conſi. lxxxviij. verſ.item aduertendum.vol.j.Alex.in conſ.cxix.verſ.& dicta ſententia. vol.ij.Ant.de But.in c.quoniam contra.verſ.nunquid autem. de proba. & ibi Abb.verſ.circa præfata quæritur.Rom.in l.ſciendum.verſ.ex his infertur.nu.61.ff.de ver, oblig.Bal.in addi.ad Spe.in tit.de arbit.verſi.& hoc verum.Ant.de But.in c.niſi eſſem.in ij.nota.de præben.& ibi Imo. in ij.nota.verſi.dicit tamen do.Anto. Bal.in l.vnde ſi Neruæ. verſi.item nota.ff.pro ſoc.Ant.de But.conſi.xxxij.verſi.non obuiantibus his. Bal. conſi.viij.in fi.verſi.idem videtur dicendum.vol.iij.Pau.de Caſt.in conſi.clxiij verſi.ſed in contrarium.vol.ij.Ant.de But.in conſi.xxiiij.verſic. item quia pro ſententiis.& in cap.Quintauallis.verſi.ſed eſt dubium.de iureiu.Feli.in d.c.quoniam contra.verſicu.ſexta concluſio.Sali.in l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.verſ.quæro xx.ff.pro ſoc.Brunus in tract.de forma.verſi.in laudo verò.Alex.in d.l.ſciendum.verſic.item fallit.de verb. oblig.Pariſ.conſi.xlv.nu.91.vol.j.Corne.conſi.ccxxj.verſic.quod videtur ex alio.vol.ij.Cald.in conſi.v.in prin.& verſi.& in hoc teneo.de arbit.Card.conſi.cxxxix.in ij.dubio.verſi.pro parte autem fratrum.vbi latiſſimè proſequitur Abb.conſi.lxiiij.verſ.ſed his non obſtantibus.vol.j. Areti.conſi.50.verſi.circa verò tertium.Deci.conſi.ccclxxv. nu.1. Præpoſi.in rub.de appel.verſ.tamen præſumptionem.Alex.conſi.xliij.verſ. & dicta ſententia.vol.vj.

Contrarium Alcia.de præſump.in iij.regu.in xij.præſump.

15 An autem magis præſumendum ſit pro ſententia, quàm pro decreto, vide Almonem in tracta.de antiq.temp.in ij.parte, nu.10.& ſeq.vbi latè declarat.

16 Octauò Amplia iſtam ampliationem, vt procedat nedum in arbitro ſed etiam in arbitratore: vt per Feli.in cap.quoniam contra. verſi.ſexta concluſio.de proba.& ibi Deci.num.41.vbi dicit * iſtam communem. Bru.in tract.de forma.verſ.ſed eſt aduertendum.Calde.conſi.v.verſi.& in hoc teneo.in titu.de arbitr.& in arbitratore loquitur Abb.in conſi. lxiiij.verſi.ſed his non obſtantibus.volu.j.Præpoſi.in rub.de appel.ver. tamen præſumptionem.Alcia.in tertia regu.præſump.in xij.præſump. vbi dicit iſtam * communem opinionem.

Contrarium Anto.de Butrio in conſi.xxiiij.verſic.quinimò atteſtari poſſent.quem propterea improbant Docto.ſupra alleg. & Alcia.in dicta præſump.xij.regu.iij.

17 Secundò Amplia, vt etiam pendente dubio ſuper nullitate, præſumatur pro laudo, Anto.de Butrio conſi.xxxij.verſ.non obſtan.his.

18 Primò Limita, & declara iſtam octauam ampliationem, vt procedat dummodò cauſæ cognitio interueniat, & non aliàs, Bald.in l.fi.verſicu. omnis enim examinatio.C.de contrahen.emp.Cuma.conſi.50.verſicu. ad tertium reſpondetur.

19 Sublimita vt non habeat locum, quando laudum profertur partibus præſentibus, quia tunc omiſſa cauſæ cognitio non nocet, Bal.in l.prolatam.in fi.verſi.quærit hic Butrigarius.C.de ſen.& interlocu.om.iudic. Roma.in l.ſciendum.nu.70.ff.de verb.oblig.Feli.in c.quoniam contra. verſi.ſexta concluſio.de proba.

20 Secundò Limita vt præſumatur quo ad ordinem, non quo ad iuſtitiam, Cuma.conſi.50.verſi.quamuis enim.

Contrarium quòd imò præſumatur pro iuſtitia, ſed non pro ordine vel proceſſu, tenet Præpoſitus, in rubrica de appellationib. verſi. tamen præſumptione.

21 Tertiò Limita præcedentem ampliationem, vt non præſumatur pro laudo, pendente reductione ad arbitrium boni viri, Anto.de Butrio in c.in præſentia.verſi.hæc omnia procedunt. de renun.& in ca.quoniam contra.verſi.ſed nunquid.de proba.& ibi Abb.verſi.circa præfata.Roma.in l.ſciendum.nu.61.verſi.ex his infertur. & ibi Alex. verſic.ſed aduerte quia Dynus.ff.de ver.oblig.Alex.in conſi.cxix.verſ.non obſtat ꝙ ſententia.vol.ij.Anto.de But.in c.cùm ad ſedem.verſ.ex hoc deciditur. de reſti.ſpo.Iaſ.in conſi.lxxxviij.verſi.item aduerte.vol.j.

Contrarium tenuit Imola in c.in præſentia.de renun.Feli.in c.quoniam contra.verſi.ſexta concluſio.& ibi Deci.nu.41. verſic.ſecundò limitatur.de proba.Alcia.qui hanc dicit *communem opinionem, in iij. regu.in xij.præſump.nu.2.licèt ipſe contrarium teneat.

22 Primò Limita regulam principalem procedere in decreto maiorum iudicum, ſecus eſſe in decreto minorum iudicum, Baldus in l.tutores.in prin.verſi.nam iſti magiſtratus.ff.de confir.tuto. Iaſ.in l.pacta nouiſſima.verſi.limita prædicta.C.de pact.& in c.j.verſ.limita præfata. de his, qui feud.dare poſſ.& in rubrica C.qui admitti.verſi.& tunc ego habeo. Pariſi.conſilio xcviij.verſicu.prout etiam tollitur.vol.j.Trigonus in ſingu.cxxij.licèt plenè non firmet.Claudius in l.ſciendum.verſi.item & ſecundò.ff.de verbo.obligationib.Bald.in c.cùm parati. verſic.item licèt omnia.& ibi Præpoſitus nume.5.verſi.nota ex textu.de appellationib. Hippoly.in ſingu.ccccxvxviij.Bertran.in conſi.ccxxvj. verſic.prætereà dicta Docto.vol.iij.in nouis.

Contrarium Deci.in dicta l.pacta nouiſſima.verſi.ſecundò nota.& ibi Alcia.in gloſſ.in verbo, maximè. qui dicit in hoc attendendam eſſe qualitatem perſonæ.C de pactis.

23 Secundò Limita hanc concluſionem non procedere in iudice aliàs impedito, Areti.conſi.lxix.verſi.prætereà.Brunus in tract. de forma.verſi.item pro decreto.Alcia.in tertia regu.in decima præſump.verſi.quarto non præſumitur.

24 Tertiò Limita quòd non præſumitur pro decreto requirente leuem vel modicam cauſæ cognitionem, Bal.in l.ſi præſes.verſi.quæro an præſumatur.C.quomo.& quan.iud.

25 Quartò Limita in iudice idiota, qui non ſit veriſimile vt adhibuerit iuris ſolennitates, & cauſæ cognitionem, Aretinus in conſi.lxix.num.2. quem ſequitur Alcia.in tracta.præſump.in tertia regu.præſumptio.decima, nume.10.

26 Quintò Limita quando in decreto interueniſſet cauſæ cognitio, & non aliter, Pau.de Caſt.in conſi.xxxviij.verſi.in contrarium facit.vol.ij. Purpu.in l.pacta nouiſſima.verſ.ſecundò limiteris.C.de pact.Iaſ.in l.nequicquàm.§.vbi decretum.nu.70.verſ.& ſecundò.ff.de offic.procon.& leg.Hippo.in l.qui cædem.verſ.& in hac materia.ff.ad le.Cor.de ſicar. & in pract.crimi.§.nunc videndum.verſi.& ideò dixit Bal. Feli.in c.eccleſia S.Mariæ.verſi.xj.pro hac parte.de conſti.Claud.in l.ſciendũ.verſ. & prædicta intellige.ff.de ver.obli.Cuma.in conſi.clxxx. verſi.& videtur probare.Pariſ.in conſi.xcix.nu.9.vol.j.Barba.conſ.xlj. verſ.& ſic poſito ꝙ pater.vol.iiij.& conſi.vj.verſi.& eſt conſiderandum.eo.vo.Iaſ.in l.ſed ſi hac.§.prætor ait.in j.no.ff.de in ius voc.Deci.in conſi.ccccij.ver. poſtremò conſiderandum eſt.Bertr.in conſi.ccxxvj. verſi.ſed ꝙ dictum prætenſum decretum.vol.iij.in nouis.Feder.de Senis conſi.cxlij.verſic. poſſibile enim eſt.Imola in conſi.xcviij.verſi.nam regulare. Rebuff.in rubrica, de concluſione Lateranen.concilij, verſ.tertiò annullatur. Ferrat.caute.fi.verſi.nam per illa verba.

27 Primò Amplia iſtam limitationem vt idem ſit in ſententia interlocutoria, vt latè per Feli.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. verſic.quartò nota. de conſti.refert, & ſequitur Hippoly.in l.qui cædem. verſic.dicit etiam. ff.ad leg.Corne.de ſicar.

28 Secundò Amplia vt etiam ſi notarius in inſtrumento aſſerat interueniſſe cauſæ cognitionem, non propterea credatur. & idem eſt in iudice hoc aſſerente, Pau.de Caſt.in conſi.xxxviij.verſic.in contrarium facit volu.ij.Iaſ.in l.ſciendum.verſi.tertiò adde. ff. de verb.obliga.& in l.nequicquàm,

quicquam.§.vbi decretum.ver.imò plus conſuluit.ff.de offi.Procon.& leg.& in repe.l.admonendi.ver.quæro an ſtetur.ff.de iureiu.Dec.in cõſi.vj.ver.& licèt Purp.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. ver.pro quo etiã vide.de conſti.Hip.in l.qui cædem,ver.pro quibus faciunt.ff.ad l.Cor. de ſicar.Bertran.in conſi.ccxxvj.ver.ſed quòd dictum prætenſum decretum.vol.iij.in nou.Barba.in conſi.xlj.ver.|& ſic poſito ꝙ pater.vol. iiij.Ferra.cautela fin.verſi.nam per illa verba.Pariſ.conſi.lxxxv.nu.29. volu.iij.

Contrarium quòd credatur iudici aſſerenti in ſententia cauſæ cognitionem interueniſſe,voluit Fulgo.conſi.cxlv.ver.& tertium.

29 Et ꝙ credatur nominato enunciati cauſæ cognitionem interueniſſe,voluit Pau.de Caſt.in l.cùm ij.§.ſi prætor.ver.& ſemper legatur.ff. de tranſact.Alex.conſi.ccxiij.in fin.ver.ad hoc faciunt.volum.vij.& in conſi.lxxx.ver.præſumitur enim.volu.v.& in l.ſciendum.ver.pro hoc optimè facit.ff.de verb.obli.Dec.in c.quoniam contra.nu.42.ver.non obſtat.de proba.

30 Concorda has duas opiniones contrarias,quia aut loquimur in decreto,quod requirit cauſæ cognitionem,& tunc ad hoc vt præſumatur cauſæ cognitio,requiritur ꝙ ſit facta ſpecialis mentio cauſæ,& ſolennitatum,& ita procedit prima opin.

31 Aut loquimur in decreto, quòd non requirit diligentem cauſæ cognitionem,vtputà in emancipatione , manumiſſione & ſimilibus , & tunc ſatis eſt ſi ſimpliciter aſſeratur interueniſſe cauſæ cognitionem,& ita procedat ſecunda opinio.

Iſtam diſtinctionem tradit Alciat.in tract.præſump.in x.præſump.in iij.regula.nu.5.

32 Et ideò ſi conſtat cauſæ cognitionem nõ interueniſſe,ceſſat præſumptio pro decreto,Bal.in c.præſentia.ver.& nota,quòd pro decreto.de renunc.

33 Limita,tamen vt præſumatur pro iudicis præcepto etiã abſque cauſæ cognitione,in iis,quæ ſpectant ad ipſius officium , Ancha.in regula ea,quæ.ver.& intelligo.de reg.iur.in vj.Fel.in c.ſi quando.ver.& adde. de reſcrip.

34 Et propterea ex his infertur,ꝙ quando ex breuitate temporis conſtat iudicem non potuiſſe adhibere cauſæ cognitionem , decretum ſic ex abrupto interpoſitum non habet præſumptionẽ pro ſe,imò eſt ipſo iure nullũ,Pe.de Anch.in cõſi.lxxxij.ver.ſed in caſu noſtro.& in conſi. xxxvj.ver.ſed in caſu noſtro.Alex.in conſi.clxiij.ver.præterea non eſt verum.vol.v.& conſi.ccxix.ver.confirmantur prædicta.vol.ij.Iaſ.in l. ij.ver.adde etiam.C.de eden.& in l.ne quicquam.§.vbi decretum. ver. circa hoc perpetuò no.ff.de offi.Proconſ.& leg.& in l.iudices.verſ.iij. facit.C.de iudi.& in l.mandata.ver.aliqui tamẽ egregiè.ff.de off.eius. & in l.ſed ſi hac.in §.prætor.in j.not.ff.de in ius vocan.& in l. cùm ij.§. ſi prætor.in ij.no.ff.de tranſact.Cor.in conſi.xcviij.ver.ij.videtur,vol. j.Dec.in c.cùm venerabilis.ver.& idem de decreto.de excep. Cur.Sen. conſi.xlvj.ver.& in propoſito decidit Claud.in l.ſciendum.ver.& prædicta intellige.ff.de verb.obl.Alex.in conſi.cxxvj.ver.& ego.volu.iiij. Hip.in rub.de fideiuſ.ver.ſed vltra prædicta.& in l.ſtatuliber.ver.& vltra prædicta.ff.de quæſt.& in pract.criminali in §.nunc videdum.verſ. ad hoc dicendum.Cuma.conſi.clxx.ver.nec huic obſtat.Ferra.in caut. lx.ver.tamen contra.Alex.Imol.conſi.xcviij.ver.pro prædictis etiam. Purpu.in l.pacta nouiſſima.ver.ij.limitetis.C.de pact.Ferra.caut.fi.Barba.conſi.j.ver.ideò belliſſimè.vo.j.& in conſ.vj.ver.capio deciſionem. vol.iiij.Grat.conſi.50.ver.ij.reſpondeo.vol.j.Bertr.conſi.ccxxvj.verſi. & hoc maximè.vol.iij.in nou.deciſ.ccccij.ver.poſtremò conſiderandum.Aimo conſi.cliij.ver.ſed ex breuitate temporis.vol.j.Rebuff.in ti. de concluſ.Lateran.concil.ver.iij.annullatur.Pariſ.conſi.lxxxv.nume. 46.vol.iij.& conſi.xcviij.nu.18.vol.j.& conſi.xcix.nu.10.vol.j.Rui.conſi.cxl.ver.nec etiam.vol.iiij.Gram.conſi.ciuil.cxxxviij.

Contrarium,ꝙ decretum ex breuitate temporis non dicatur nullũ, quia tempore contractus potuit informari à propinquis , vel ab aliis, qui haberent notitiã eius,de quo iudex deberet informari,voluit Alexan.in conſi.lxxx.ver.& non obſtat.vol.v.& clarius voluit Imol.in cõſi.xcix.ver.vj.dubium.Rui.in conſi.xc.ver.nec ſecundum eum.volu.v. Et iſtud ſaluat decreta interpoſita in vrbe per iudices,non præcedente aliqua cauſæ cognitione,quia videntur iudices informati ex relatione conſanguineorum aſſerentium & iurantium,rem ita ſe habere.

35 Sextò Limita principaliter,niſi alia probatio vrgentior,vel probatio certa excluderet hanc præſumptionem,Bal.in c.ſicut.in fi.de re iudi.Imola in l.ſi quis cùm aliter.ver.item aduerte.ff.de ver.obl.Alex.in l.pretia rerum.ver.tenet etiam Ludo.ff.ad l.Falcid.Aret.in c.quoniam contra.ver.& quia ſuperius.& ibi Fel.ver.& intellige ſanè.de probat. Bart.in l.ambitioſa.ver.viſis & examinatis.ff.de decret.ab ordi.facien. Calcan.conſi.xxv.nu.68.ver.& licèt ſentit Alex.conſi.lxxxv.ver.& bene facit.vol.ij.Pariſ.conſi.xcviij.ver.licèt enim.vol.j.& conſi.100.ver. ad quod etiam.eod.vol.& conſi.xij. nu.59.vol.ij.& conſi.lxxxv.num. 40.vol.iij.Alciat.in iij.reg.in ix.præſump.in iiij.limit.

36 Et ideò infertur,ꝙ ſtante enormiſſima læſione non præſumitur pro decreto iudicis,quia iſta præſumptio illam præſumptionem excludit. Pau.de Caſt.conſi.clxiiij.ver.nec obſtat,ꝙ decretum.vol.j.Purpu.in l. pacta nouiſſima.ver.iij.licèt.C.de pact.Corne.in conſi.cxxiiij.ver.tamen vbi.& conſi.ccxiiij.ver.nec obſtat.& conſi.cclij.ver.ſed deueniẽdo.vol.iij.Pariſ.conſi.lxxxv.nu.49.vol.iij.Rui.conſi.ciij.nu.14.volu.j. & conſi.cxlv.ver.nec.& vol.iiij.

37 Septimò Limita,pro decreto præſumi quo ad ſolennitates enunciatas,non autem quo ad non enunciatas,Bal.in l.ex his verbis.ver.item oppono.C.de teſta.mili.& in l.j.in iij.no.ff.de rebus eorum. Io.Fab.in §.fi.ver.quid ergo ſi in inſtrumento.Inſti.de fideiuſ.Ang.in l.Imperator.ver.in gl.fi.ff.de priuileg.creditor.Pau.de Caſt.in l.cùm ij.§.ſi prætor.ver.& ſemper allegatur.ff.de tranſac.Are.in l.ſciẽdum.ver.iij.hoc limitatur.ff.de verb.obl.& in conſi.lxix.ver.nec eſt vera.& in c.quoniam contra.ver.ij.limitatur.de proba.Anch.in conſ.cclxxix.ver.item omnes.Fel.in c.Albericus.de teſt.& in c.quoniam contra.ver. limita, ſeu declara.& ibi Dec.nu.42.de proba.Pariſ.conſi.cxxv.ver.prout & ceſſat.vol.j.& conſi.xij.nu.57.vol.ij.& conſi.lxxxv.nu.39.vol. iij.Rui. conſilio xcviij.numero 16.volum.ij.& conſi.lxix.ver.non obſtat igitur.eod.vol.

38 Declara,& intellige vt hoc habeat locum quando ſolennitates particulariter exprimuntur in decreto , non autem quando exprimuntur in genere,Io.Fab.in §.fi.in loco proximè alleg.Inſti.de fideiuſ.Fel.in c. quoniam contra.verſi.limita,ſeu declara.de proba.Pariſ.in conſi.xij. nu.58.vol.ij.& conſi.lxxxv.nu.30.vol.iij.

39 Et propterea dicitur ꝙ decretum perfunctoriè interpoſitum,nõ operatur,Bal.in l.quæcunque.ver.item decreta perfunctoria.C.de bo.quę libe.ſequitur Corne.conſi.xcviij.ver.ij.videtur.ver.nec præfata.volu. j.Pariſ.conſi.lxxxv.nu.48.vol.iij.

40 Et idem eſt quando ſeruatis ſeruandis non fuiſſet interpoſitũ,Bald. in l.ſi præſes.verſicu.quæro an præſumatur. C.quomodo,& quando iudex.

41 Octauò Limita,nam non præſumitur pro decreto,niſi interpoſitum ſit in ipſo actu,non autem ſi fuiſſet interpoſitum antè,vel poſt,Alex.in l.ſciendum.ver.tamen propter.ff.de verb.oblig.

42 Nonò Limita,dummodò enunciatum ſit in decreto,ꝙ cauſæ cognitiò interuenit,aliàs non præſumitur decretum interueniſſe cum cauſæ cognitione,Pau.de Caſt.in l.cùm ij.§.ſi prætor.ver.& ſemper allegatur.ff.de tranſact.Corn.in conſi.xcviij.ver.& hoc etiam.vol.j.Hipp.in practica criminali.§.nunc viden.verſicu.nam ad hoc.Alex.in l.ſciendum.ver.pro hoc optimè facit.ff.de verb.obl.Ruin.conſi.xxxv.nu.38. volu.j.

Contrarium ꝙ non requiratur iſta particularis expreſſio in decreto, voluit idem Pau.de Caſt.in d.l.cùm ij.§.ſi prætor.in loco proximè allegato.ff.de tranſact.Alexan.in conſi.lxxx.verſicu.præſumitur enim. volu.v.

43 Declara,quòd prima opin.procedit in decreto requirente maximã cauſæ cognitionem.ſecunda verò opi.in decreto modicam cauſæ cognitionem exigente,vt ſupradictum fuit,Alciat.in iij.regula in x.præſump.nu.5.

44 Decimò Limita,vt regula procedat in iudice ordinario generali,ſecus in iudice ſpecialiter ad certum actum deputato,gl.fi.in c.j.ver.ſed tum ſtabis.de inueſti.in marit.fact.& ibi Bald.ver.ſed videtur mirum. Soc.in regula ccclxij.in viij.limit.Aret.c.cæterùm.ver.habet tamen.de iud.Alciat.de præſump.in iij.reg.in ix.præſumptione.in v.limita.& in c.quo ad ſedem.in ij.not.vbi declarat.de offic.ordin.

Contrarium ſentit Dec.in c.cæterùm.ver.ij.nota.de iudic.

45 XI.Limita,vt concluſio habeat locum quo ad ea tantùm,quæ ſpectant ad officium ipſius iudicis,Alciat.in tract.præſump.in iij.regu.in ix.præſump.in vj.limit.qui pro hoc allegat Bal.in rubrica.de fide inſtr. ver.ſecundum ſupplementum,qui dicit ꝙ ſigillũ ordinarij probat quo ad ea,quæ ſpectant ad eius officium,non autem quo ad alia,& idem dicit Aret.in c.poſt ceſſionem.ver.iij.concluſio.de proba.& ibi Dec.verſi.venio nunc ad tertium.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Sententia diffinitiua præſumitur iuſtè lata.

1 SVBSEQVITVR & alia concluſio , ꝙ idem ſit in ſententia diffinitiua,quæ præſumitur iuſtè lata vltra id,quod præſumitur ritè lata.de qua diximus ſuprà in alia concluſione noſtra.& ꝙ ſententia diffinitiua præſumatur iuſtè lata,voluit gl.in verbo iniuſte.in auth.generaliter.C.de epi.& cle.Bal. in l.rem non nouam.ver.item no.C.de iud.Inn.in c.ſolet.ver.nam ſententia.de ſenten.excom.lib.vj.Fulg.conſi.cxlv.ver.ad tertium.Cor.cõſi.cccxlviij.ver.tamen non videtur.vol.iij.Aret.in c.quoniam contra. ver.dicit enim Bar.de proba.vbi tenet quòd præſumatur cauſæ cognitio,& iuſtitia ſententiæ,ſed non ſolennitas.Alex.conſi.xcv.ver.nec ſimiliter obſtat.vol.ij.Soc.in reg.ccclxij.Corn.cõſi.cix.ver.& idem voluit Bal.vol.iij.poſt Abb.in c.quoniam contra.ver.in ij.caſu.de proba.

qui prius idem dixerat.Fel.in c.j.ver.non placet.de offi.iud.ordi.Alex. in conſi.xxv.in prin.ver.tamen in hoc.vol.vj.& ver.non obſtat.Alex. in conſi.clxiiij.ver.nam conſtat.vol.vij.Soc.conſi.xcvj.nu.26.verſi.ſed pro iuſtitia.vol.iiij.Imola in c.cùm in iure peritus.ver.pro ſententia autem.de offi.deleg.Præpoſ.in rubrica de appel.nu.70.ver.ſecundus eſt effectus.& ver.hoc autem quod præſumitur, vbi ꝙ magis præſumatur pro iuſtitia ſententiæ, quam pro proceſſu, Pariſ.in tract.ſyndi.ver.nam non præſumitur, Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu.311.ff.de re iudic. Abb.in c.ſicut.verſic.vnum ſingulariter nota.de re iudi.& conſi.lxxiij. ver.j.contra eum, volu.j.Roma.conſi.cccxxxiiij.in fi.ver.& ſi dicatur. Fede.de Sen.conſi.lix.Dec.in c.quoniam contra.nu.34.ver.tertia concluſio.de proba.Maria.Iun.conſi.xl.ver.item licèt.vol.ij.Pariſ.conſilio lxxxviij.nu.26.ver.& cum ipſe.vol.iij.

2 Amplia, etiam ſi lata ſit ſententia ex cauſa partim vera, partim falſa, declarando tamen vt per Tiraq.in reg.ceſſan.cauſa.in xxij.limit.nume.6.& 13.

3 Primò Limita, & intellige dummodò cauſæ cognitio interuenerit, & non aliàs.Inn.in c.tua.ver.item poſt citationem.de cohabi.cleri.& mulier.Bar.in l.prolatam.ver.quæro iuxta præfata.C.de ſent.& in l.ex ſtipulatione, in ij.not.eod.ti.& ibi Bal.in d.l.prolatam.ver.tertium exemplum eſt.C.de ſen.& interlo.om.iud.& ibi Ange.ver.quandoque iudex.Pariſ.in tract.ſyndi.ver.ſi iudex.Ancha.in c.ſi.ver.idem in iuramento.de re iud.in vj.Cald.in conſi.fi.ver.ij.dixi.de re iud.Hippo.in l. qui cædem.ver.& circa materiam iſtam. ff.ad legem Corn.de ſic.Iaſo. in l.ij.ver.item adde.C.de eden.Pariſ.conſi.cxxiiij. vol.iiij.Riminal.in l.ij.ver.tamen contraria opinio.C.de eden. Dec.conſi.cccccxliij.num. 17.ver.ij.principaliter.Iac.Bu.in l.prolatam.C.de ſen.& interl.Ant.de Bu.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.& hæc vera.de conſti.& ibi Imola. ver.vnde dixit Bar.& Abb.ver.ſi verò citatio.& Dec.ver.tertia cõcluſio.idem voluit Bar.in extrauag.ad reprimen.in verbo, ſummariè.ver. expeditus autem.& in fi.ver.ſed ſi in cauſa.Spe.in ti.de iuriſd.om.iud. in §.poſtremò.ver.ij.videndum eſt.Alex.in l.ait prætor.§.j.verſ.tamen quando iudex.ff.de re iud.

4 Et idem eſt quando iudex debitum ordinem in procedendo non ſeruauit, Bald.in l.ſancimus.ver.xiij.quæritur.C.de iudic.Pariſ.in tracta. ſyndic.verſicu.in iudice amittente. Hippo.in pract.in §.ſecundo.numero 81.verſicu.adde etiam.Rebuff.in l.quòd iuſſit.in ij.not.nu.311.ff. de re iudi.

5 Quod Sublimita, niſi parte præſente lata ſit ſententia ſine cauſæ cognitione, nam ſi non appellauerit, eſſet parti imputandum cùm nõ reclamauerit, de quo dic vt in iiij.limit.ſequentis concluſionis, quando ſententia lata eſt infrà breue temporis ſpatium.

Et hinc eſt, ꝙ ſententia dicitur nulla, ſi ex breuitate temporis colligi poteſt quòd iudex non adhibuerit cauſæ cognitionem, Bar.in l.prolatam.ver.quæro iuxta præfata.C.de ſent.& in l.ſi ex ſtipulatione.in finalibus verbis.eod.tit.Dom.in c.ponderat.in ij.no.50.diſtinct.Alex.in conſi.cxxj.ver.quinimò.vol.iiij.& conſi.ccxix.in fi.ver.confirmantur præfata.vol.ij.Aimo conſi.clviij.ver.faciunt iura.Anch. cõſi.clxxxviij. ver.ij.dixi.& conſi.cclv.ver.quo ad primum.Ant.de Bu.in c.cùm ex literis, in vij.not.de in integ.reſti.& ibi Abb.in viij.not.Anch.in c.ſi.ver. ex quo notabiliter infert.de re iud.in vj.& conſi.clxxxviij.ver.ſecundo dixi.Calde.in conſi.vlti.ver.ij.dixi.de re iudi.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.nonò ad hanc partem.de conſtit.Hippo.in l.qui cædẽ. ver.& circa materiam iſtam.ff.ad legem Corn.de ſic.& in l.ſtatuliber. ff.de quæſtio.ver.vltra prædicta.Iaſon.in l.ij.ver.item adde.C.de eden. & in l.iudices.in primo not.C.de iud.Dec.in c.cùm venerabilis.nu.12. ver.in gl.ij.de excep.& conſi.ccxcv.num.13.ver.ij. principaliter.Pariſ. conſi.cxxiiij.ver.& licèt in dictis locis.vol.iiij.& conſi.cxxv.verſi.præterea dicta ſententia, vol.j.Riminal.in l.ij.ver.& propterea dicit Bart. C.de edendo.Cuma.conſi.50.ver.non difficilè foret.Pariſ.conſ.lxxxv. nu. 47.ver.prout in ſimili.vol.iij.& conſ.xcix.nu.11.ver.& ex breuitate temporis.vol.j.Ant.de Bu.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.ſuper hoc dicit Bar.& ibi Imol.ver.vnde dixit Bar.& Dec.verſi.& ideò ſi fuit.de conſtitu.Ant.de Bu.in c.ij. ver.oppono quòd non deberet.de re iudi.& ibi Abb.in fin.ver.ſed contra hoc oppono.Ant.de Bu.in c.poſt electionem.verſicu.puto quòd ſi ex breuitate.de conceſ.præbend.Imola in c. paſtoralis.in ſeptimo not.de re iud.Ang.in l.iudices.in ij.not.C.de iud. Domi.in ſumma.ver.ſi poſſet diſtingui.ij.q.j.

6 Hoc quod proximè dictum eſt, ex breuitate temporis colligi, non interueniſſe cauſæ cognitionem, & per conſequens ſententiam eſſe nullam,

Primò Amplia, procedere etiam in ſententia ſupremi Principis, vt per Anch.in conſi.cclv.ver.quo ad primum.Dec.conſi.cccccxliiij.numero 17.verſicu.ſecundò principaliter.Aimon.in conſi.cliij.ver.& faciunt iura.

7 Secundò Amplia etiam in interlocutoria ſententia, quæ ob breuitatem temporis redditur nulla, Alex.in conſi.xxxiij.ver.circa ſecundum principale.vol.j.& ſentit Pariſ.conſi.cxxiiij.vol.iiij.& Aimo.in conſi. cliij.ver.faciunt iura.

Contrarium in interlocutoria modici præiudicij, voluit Aimo cõſi. clxxix.ver.vj.reſpondeo.

8 Tertiò Amplia, idem eſſe in tacita pronunciatione iudicis, quod in expreſſa, quia illam breuitas temporis vitiat, Franc.in c.ex parte.el ij. ver.ſuper hac difficultate.de appel.

9 Quartò Amplia, idem eſſe in laudo lato per arbitrum, quia ſi ex breuitate temporis colligi poteſt non interueniſſe cauſæ cognitionẽ, laudum dicitur nullum, Bal.in conſi.cxlij.ver.illud etiam.vol.j.Iac.But.in l.prolatam.ver.item quæro.C.de ſenten.& interlo.& ibi Bal.ver.quærit hic Butrigarius.Iaſon.in l.iudices.ver.iiij.facit.C.de iudic.Bal.in c. j.ver.& quia quædã.de inueſt.in marit.fac.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.xiij.& vlti.de conſti.Abb.in c.Quintauallis.ver.ſed ad præceden.adde.de iureiuran.Roma.in l.ſciendum.ver.circa hoc aduerte.de verb.oblig.vbi videtur tenere quòd laudum valeat, ſed ſit reſcindendũ remedio reſtitutionis in integrum.& in l.ſi quis arbitratu.ver.aut arbitratorem eligunt.eod.titu. Dec.in d.c.cùm venerabilis.ver.& idem de laudo.de excep.Rebuff.in concordan.in fine.& ſeq.ver.ſextò infertur. Soc.conſi.lxxxvij.ver.ſecundo infero. vol.iiij.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.& adde præceden.de conſtitu.

10 Primò Sublimita, hanc proximam ampliationem non procedere quando iura partium eſſent notoria arbitris vel arbitratoribus.Bal.cõſi.cxlij.ver.illud etiam non eſt omittendum.vol.j.

11 Secundò Sublimita, niſi partes eſſent paratæ ad arma, & rixas, quia tunc omnia valent propter publicam vtilitatem: Bal.in conſi.cxlij.ver. illud etiam non eſt omittendum.vol.j.

12 Tertiò Sublimita, niſi arbiter ſic ex abrupto iudicaret de conſenſu partium, aut earum ratificatione interueniente: Bal.in l.prolatam.verſ. quærit hic Butrigarius.C.de ſen.& interlo.om.iudi.Soc.conſi.lxxxvij. ver.iij.& vlti.vol.iiij.

13 Sublimita quinto, niſi arbitri vel arbitratores per prius ante cõpromiſſum factum iura partium audiuiſſent, & diſcuſſiſſent: Soc.cõſ.cxxj. ver.ſed præmiſſis non obſtan.vol.iij.refert & ſequitur Hippo.in rubrica.de fideiuſſ.verſi.quod tamen ego limito.& Rebuff.in concordant. verſicu.fallit quando.Socin.conſi.lxvj.verſicul.ij.quia arbitri dicunt. volu.iiij.

14 Quintò Sublimita, quando partes fuiſſent præſentes prolationi laudi, & illi non contradixiſſent: Soc.conſi.lxvj.ver.tamen ex duobus.vo. iiij.Rui.conſi.cxxxv.ver.non obſtat poſtremò.vol.v.

15 Primò Limita illud, ꝙ breuitas temporis vitiat ſententiam non procedere, quando iudex breui tempore potuit eſſe inſtructus: Aimo conſi.clxxix.ver.non obſtat itaque.

16 Secundò Limita, quia talis nullitas proueniens ex breuitate temporis, proponi non poteſt per eum, cuius non intereſt: Aimo.cõſi.clxxix. ver.ij.reſpondeo.

17 Tertiò Limita, ſi modo pars, quæ allegat nullitatem propter breuitatem temporis, probet, quòd ſi nõ fuiſſet breuitas temporis feciſſet ſuas defenſiones, quas habebat: Aimo conſilio clxxix.verſiculo, quintò reſpondeo.

18 Quartò Limita, niſi ſententia lata infra breue tempus, ſit lata parte præſente, & non reclamante.Rui.conſi.cxxxv.ver.non obſtat poſtremò.vol.v.Are.in c.quoniam contra.de proba.Lap.allega.xxviij.verſi. hæc vera.Ant.de Bu.in c.quoniam contra.ver.quod eſt verũ.de prob. & ibi Imola.ver.item adde.nu.32.Fel.ibi, ver.ij.declara. Card.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſti.

Contrarium Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.iiij.limita.de conſtitut.Franc.in capitulo, dilecto.verſic.ſed quia ad primum.de appellation.

19 Quintò Limita, quando eſſet talis breuitas, in qua potuit adhiberi aliqua cauſæ cognitio, ſed non plena, quia non eſt nulla ſententia, licèt ſit iniuſta, vt dicetur infrà in ij.amplia.regulæ principalis.

20 Primò Principaliter Amplia principalem concluſionem, vt etiã pendente termino ad appellandum præſumatur pro iuſtitia ſentẽtiæ diffinitiuæ: Abb.in c.quoniam contra.ver.in ſecundo membro.de probat. & ibi Fel.ver.ij.concluſio.& Dec.nu.33.ver.ij.Abb.concludit.Fel.in c. j.ver.non placet id.de offi.ordi.

21 Secundò Principaliter amplia, nam etiam ſi non ex toto ceſſet præſumptio cauſæ cognitionis, ſed non plenæ, & ſufficientis ad prolationem ſententiæ, tunc licèt ſententia excuſetur à nullitate, non tamẽ excuſatur à præſumptione iniuſtitiæ.Abb.in c.cùm ex literis.in viij.no. de in integ.reſti.& ibi Imola.ver.item no.ꝙ vbi.Soc.conſi.ccxliiij.ver. & iſta ſatis.Fran.in c.ex parte.el ij.verſicu.idem ergo dicen.de appell. & in c.dilecto.verſi.limita tamen omnia.eodem titu.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſi.ij.limita.de conſtitu.& ibi Dec.verſiculo, & concluſio.

22 Primò Limita, principaliter ſecus eſſe in ſententia interlocutoria, quæ non habet pro ſe præſumptionem, quòd præſumatur iuſtè lata. Inn.in c.bonæ.el j.ver.ſuper gl.in verbo, præſumitur, de electio.Soc.in regula ccclxij.in quinta fallen.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.no.nu.312. de re iudi.Aret.in l.ſciendum.ff.de verb.oblig.

23 Secundò Principaliter limita, quia non præſumitur pro ſententia appellatione interpoſita, & illa pendente, antequàm ſentẽtia tranſeat

in iudicatũ.gl.in fi.in c.dilectis fil:is.de appella.Inno.in c.in præſentia.de renunc.ver.ſi autem eſſet appellatum.& ibi Hoſti.ſuper verbo,comprobetur.Spe.in ti.de ſententia.§.vt autem.ver.ſi autem nondum.& in §.reſtat.ver.in ſumma.de inſtru.edit.Ant.de Bu.in c.in pręſentia.verſi.ſi quæritur.de re iud.& in c.cùm ad ſedem.ver.idem ſi vterque.de reſti.ſpoliato.& in c.quoniam contra.ver.in ſententiis autem.de probatio.& ibi Imola.ver.ex prędictis poteſt inferri.& ibi Aret.ver.& quia ſuperius dictum eſt.& Fel.ver.prima concluſio.Abb.in rub.de appel.verſi.quo ad tertium.& idem Abb.in c.quoniam contra.ver.prædicta omnia procedunt.de proba.& ver.circa prædicta quæritur.Imola in c.bonæ.el j.ver.in gl.præſumitur.de electio.Philipp.Fran.in d.c.dilectis.in fi.ver.& no.ex hac gl.Imola in c.cùm in iure.ver.circa tertium.de offic.deleg.Alexan.conſi.cxxxv.verſi.ij.poteſt reſponderi.volun..vj.Soc.in conſi.regula ccclxij.in ij.limita.Fel.in c.j.verſicu.non placet id.de offi.ordin.

Contrarium Abb.in c.cauſam,quæ.in j.not.de re iud.Imola in c.in præſentia.de renunc.Dec.in c.quoniam contra.nu.32.ver.in gloſſ.fi.de probatio.

Tenendo tamen primam opinionem,quæ videtur eſſe * cõmunis,

24 Limita,vt licèt non præſumatur,prout præſumitur quando non eſt appellatum,tamen etiam aliqualiter præſumitur,quamuis appellatum ſit,& pendeat appellatio:Præpoſ.in rub.de appella.verſi.inſuper prædictus effectus.Alcia.in tract.præſump.in iij.regula,in ix.præſum.in j.limit.

25 Tertiò Principaliter limita, quando in tali ſententia appareret vitium viſibile,nam tunc pręſumitur pro ſententia:Hipp.in ſingul.ccccxxxviij.in fin.Alciat.in tracta.pręſumptio.in j.regula.in ſeptima præſump.nu.11.

26 Quartò Limita,quando pars non edocuit plenè iudicem de negocio:Bal.in conſi.ccclxxv.nu.4.vol.iij.ſequitur Alciat.in tract.pręſum.in dicta regula x.nu.9.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Sententia continens errorem in ea expreſſum,eſt ipſo iure nulla.

1 COMMVNIS * videtur concluſio illa,ꝙ ſententia continens manifeſtum iuris errorem in ea expreſſum,ſit ipſo iure nulla.l.ij.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.& ibi glo.in verbo,palàm.& Barto.ibi,ver.hic ſententia lata fuit.& ibi Bal.in j.no.& ibi Ang.in ſummario.& ibi Sal.in j.& ij.oppoſ.vbi dicit ita * communiter tenere Doct.& ibi Odofre.ver.ſed pro Deo.& Iac.Bu.ibi & Fulgo.in ſummario.& in ver.in gl.palàm.ad idem eſt tex.in l.j.§.j.ff.quæ ſententiæ ſine appel.reſcin.& gl.fi.in l.ij.verſi.item contra ſacras conſtitutiones.ff.de ap.recip.ad idem eſt tex.in c.cùm inter.ver.quamuis.& ibi gl.in verbo,ius conſtitutionis.de re iud.& ibi Abb.nu.9.ver.nota,& tene menti.& ibi Ant.de Bu.ver.no.ſententiã.& ibi Imo.ver.nota,ꝙ ſententia lata.idem probat tex.in c.ei,qui appellat.§.diffinitiua.ver.ſi contra ius.ij.q.vj.& ibi Archidiac.ver.item ſi ſententia.& ibi Domi.ver.duo ſunt dicta.& ver.in gl.j.& clarius Prępoſi.Alexan.in ver.item ſi ſententia.Idem probat tex.in l.ſi expreſſim.& ibi glo.j.& ij.ff.de appella.& ibi Bar.in prima oppoſi.& Ang.in ver.in tex.ibi,ſi expreſſim.& ibi Imola in ſecundo not.Idem tenet gl.in c.j.de re iudic.in verbo,contra leges.& ibi Ant.de Bu.ver.oppono.cùm gl.& Abb.ver.& pro clariori reſponſione.& ibi Imola ver.item intellige gloſſ.Idem voluit glo.in l.pręſes.ff.de re iud.in verbo,conſtitutiones.& ibi Bar.ſuper dicta glo.& Imola in primo not.& Pau.de Ca.in ſummario.& ibi Iaſo.ver.& hoc noto.idem voluit glo.in l.cùm prolatis.in glo.in verbo,prolatis.ver.quidam dicunt.& ibi Bar.ff.de re iudica.& ibi Pau.de Caſt.in princ.ver.à ſententia lata.& Alexan.ver.ex prædictis habes.& ver.& ex hac gl.& ibi Iaſo.ver.in eadem glo.ibi idem voluit gl.j.in verbo,inſolidum.in l.ex diuerſo.in §.ſi in iudicio.ff.ſol.mat.& ibi Bar.ver.oppono.& Bald.in prin.ver.contra quandocunque.& ibi Imola.verſ.in glo.inſolidum.vbi dicit iſtam * communem eſſe opinio.& ibi Roma.ver.in glo.in verbo,inſolidum.& ibi Pau.de Caſt.ver.in gloſſ.ibi.non expreſſo errore.Alex.in l.iiij.§.ſi quis condemnatus.verſi.pro hoc etiam.ff.de re iud.Sarnen.in proœm.regularum.q.ij.nu.4.ver.pro iſta opinione.Anto.de Bu.in c.per tuas.ver.nota.glo.de ſenten.excommu.Dec.in c.quoniam contra.nu.35.ver.prius eſt.de probatio.Domi.in c.ſi tantùm.ver.aut eſt error.xxj.diſtinctio.Anto.de Bu.in c.j.vol.vj.ver.item ſi iudicat.de conſtitut.Imola ibi,ver.ſi iudicat ſuo ſenſu.Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.in eadem glo.in fi.ff.de verbo.obli.Idem voluit Bar.in l.ſi is ad quem,ver.ſecundo caſu.ff.de acqui.heredi.& ibi Roma.ver.ſecundo caſu principali.& verſi.aut ſententia eſt lata.& ibi Pau.de Caſt.ver.in glo.fi.& ibi Iaſo.ver.ſecunda concluſio eſt.Ant.de But.in c.ab excommunicato.ver.quarto caſu.de reſcrip.Soc.in regula ccliiij.Anto.dè Bu.conſilio xxxvij.ver.de nullitate autem,Philip.Fran.in c.dilecto.quæſtio.lij.de appellatio.ver.octauò limita.& quęſtio.liii.Fel.in c.per tuas.in verbo,orate.de ſenten. excommunicatio. Anto.de Bu.in c.inter cæteras.in prima oppoſi.de re iudic.Abb.in c.cùm Apoſtolus.ver.in glo.in verbo,contenti,de cenſibus.Abb.in c.cùm ad quorundam.ver.in glo.ſecunda.de exceſſi.prælato.Anch.in regula ea,quę.ver.aut conſtitutio denegat.de regulis iuris in ſexto.Abb.in c.paſtoralis.ver.& hæc faciunt ad quæſtionem.de fide inſtrument.& ibi Imola in ſecundo no.Iaſo.in l.qui Romæ.§.duo fratres.in tertio no.de verb.obli.& Aret.ibi in quarto nota.& ibi Io.Crot.ver.vj.opponit Bar.Bal.in l.qui cùm tutoribus.verſi.ij.obſtat.ff.de tranſact.Iaſo.in conſi.lxxx.ver.item ſaltem.vol.j.Iaſo.conſi.xxiiij.vol.iij.Oldendorp.in libel.iur.& æquitat.ver.ſententia.Spe.in titu.de ſenten.§.iuxta,ver.item eſt nulla ratione manifeſtæ iniquitatis.Barb.in c.quoniam contra.num.46.ver.capio tertium membrum.de probatio.Soc.in reg.ccliiij.Iaſ.in l.fi.ver.ex prima parte gl.ff.de iuſti.& iur.

2 Primò Amplia,idem eſſe ſi ſententia contineat expreſſum errorem calculi.l.j.§.j.ff.quæ ſenten.ſine appella.reſcin.& ibi Ang.ver.tu ſuſtineas eam.glo.in verbo,tranſactio.in l.j.C.de erro.calculi.cũ qua tranſeunt ibi Bar.& ibi Bal.ver.tu dic.& Ang.ver.ſi autem ſententia.& ibi Sal.ver.aut in cauſa calculi.& ibi Pau.de Caſt.ver.ſed ſi diceret.Alex.& Iaſ.ver.hinc ſumpta occaſione.Iac.ver.in gl.fi.Dec.ver.in gl.tranſactio.Odofred.ibi,ver.eadem diſtinctio eſt.& Riminal.ver.in glo.magna,glo.in verbo,contra leges.in c.j.de re iud.Iaſ.in l.ſi is,ad quẽ.verſ.ſed quando iudex.ff.de acqui.poſ.Anch.in regula ea,quæ.ver.alio verò caſu.de reg.iur.in ſexto.Alex.conſi.lxxix.ver.tamen communis opi.volu.ij.

3 Secundò Amplia,etiam ſi contineat expreſſum errorem facti, cui etiam admixtus ſit iuris error.Bar.in l.is,ad quem.ver.ſecundo caſu.ff.de acqui.here.& ibi Imola,ver.dicitur autem.& ibi Roma. ver.ſecundo caſu.Iaſ.in l.ſi is,quem.nu.18.ver.v.fallit.& ver.ij.cõcluſio.ff.de acqui.here.Ant.de Bu.in c.in pręſentia.ver.oppono quòd ſi appareat.de renunc.

4 Tertiò Amplia,idem etiam eſſe in laudo,quia laudum cõtinens expreſſum iuris errorem,eſt ipſo iure nullum.gl.in l.diem proferre.in §.ſtari autem.in verbo,iniqua.ff.de arbi.Io.de Imola in c.j.ver.ſed aduerte.de conſtitu.& in l.filiusfamilias.ff.de dona.ver.quod intellige.Soci.conſilio cclxxxiij. verſiculo, pręterea dictum laudum.Pariſ. conſilio xxiiij.verſiculo,conſequenter continet.volum.ij.nume.144.Imola in cap.j.verſiculo,ſed aduerte.de conſtitu.Fel.in cap.j.verſicu.x.fallit.de conſtitu.

5 Quartò Amplia,idem eſſe ſi ſententia ſit expreſsè lata contra ſtatutum in volumine ſtatutorum inſertum ipſius loci,in quo fuit iudicatum:ita colligitur ex verbis Barto.in l.cùm prolatis.verſic.& tene menti.ff.de re iudica.& ibi Ang.verſicu.&ideò ſententia lata. Ang.A[illegible] e.in l.j.in principio.ff.de appella.Abb.in c.j,nume.16.verſi.ſed quæro.de re iudica.& ibi Fel.verſicu.amplia ſecundo.Bald.in diſputatio.ſua incip.ſtatuto cauetur.verſicu.tu dic.Ioan.And.in addit.ad Specu.in titulo,de ſenten.& quæ ex ea ſequuntur.§.iuxta.in additio.incipien.eſt ſciendũ.Abb.in cap.paſtoralis.verſic.& facit vt idem.de fide inſtrument.Alex.conſilio lxxxj.verſicu.moueor quia.volu.ij.& in conſi.lxxxij. verſicu.præterea dicta pronunciatio.volu.iij.Iaſo.in l.fi.verſicu.ij.amplia.ff.de iuſti.& iure.

6 Quam ampliationem limitat in ordinario iudice,qui tenetur ſcire ſtatuta,ſecus in alio:Albe.in l.ij.ver.quid ſi contra,C.quando prouoc.non eſt neceſſ.

7 Quintò Amplia,etiam ſi lata ſit ſententia contra regulam,quę habet plures exceptiones;vt ſentit glo.in l.ij.in glo.fin.verſicu.item cùm contra ſacras.ff.de appellat.recipi.& ponit Alex.in l.ex diuerſo.in §.ſi in iudicio.verſicu.ſed quæri poteſt.ff.ſoluto matrimo.Mattheſ.in ſing.ſuo.xix.Alexan.in l.iiij.§.ſi quis condemnatus.verſicu,pro hoc etiam.ff.de re iudic.Dec.conſi.viij.verſicu.cauſa enim talis. Grat.conſi.cxvj.nu.10.verſi.adeò quòd.vol.ij.Rui.conſi.xlj.verſic.pro hoc etiam facit.volu.j.

8 Contrarium colligitur ex notatis per Barto.in l.quid ergo.in §.pœna grauior.ff.de his qui not.infam.vbi tenet,valere ſententiam iudicis,in qua augetur,vel minuitur pœna iuris communis,dato quòd in ſententia cauſa non exprimatur.idem Bart.in l.quod ad ſtatum.ff.de pœ.& in l.relegatorum.§.ad tempus.in fi.ff.de interdict.& relega.& ponit Sal.in l.properandum.§.illo.C.de iudic.& propterea de ampliatione ſupradicta dubitat Dec.in capitu.conſuluit.el primo.in fin.verbis de appellat.

9 Tenendo primam opinionem,Limita non procedere in ſententia lata contra regulas cancellariæ,contra quas ſi iudicatum fuerit,ſententia non eſt ipſo iure nulla;Fel.in capitul.primo,de re iudica.verſiculo,idem dic de ſententiis.Caſſad.de ciſ.ſeptima.numero 5.verſiculo,præterea extrauagantes.& deciſ.xij.numero 3.verſiculo,item ſecundum.de reg.cancell.Sarnen.in proœm.regularum.q.ij.num.4.verſi.iiij.pro iſta opin.

10 Sextò Amplia,in ſententia cenſuratum;quæ ſi contineat manifeſtũ iuris errorem,eſt ipſo iure nulla:vt per Anto.de Bu.in c.ab excommu-

nicato.ver.iiij.caſu.de reſcrip.

11 Primò Limita, regulam procedere in l.vel ſtatuto in volumine inſerto, ſecus in conſtitutione extrauaganti: ita gl.Bar.Bal.Sal.Pau.de Caſt. & Fulg.in l.ij.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Bar.in l.cùm prolatis. & ibi Imola in j.not.& Pau.de Caſt.ver.vel dic.& Alex.ver.ex hac gl. Iaſ.ver.in eadem gl.ff.de re iud. Ant.de Bu.in c.j.ver.item hoc verum. de re iud.& ver.& per hoc idem dicendum.& ibi Imola ver.itẽ aduerte.& Ant.de Bu.in c.ab excommunicato.de reſ.verſi.ij.hòc eſt verum. Roma.in d.l.ſi is ad quem.ff.de acqui.her.ver.item ſecus.Fel.in ca.in cauſis.ver.hinc ſequitur.de re iud.Ant.de Bu.in c.per tuas.ver.itẽ hæc vera.de ſent.excommunica.Bal.in procemio Decretal.in verbo, Rex pacificus.nu.33.Ant.de Bu.in c.paſtoralis.in j.not.de fide inſtru.Domi. in procem.vj.in fin.in iij.no.ver.item per hoc dicit.Alex.conſi.lxxxj. ver.moueor quia.vol.ij.Domi.in c.in tantùm.ver.aut error exprimitur.xxj.diſtinct.Bar.in l.j.ver.vlterius quæro.C. quando prouoc.non eſt neceſſ.Bal.in c.j.ver.ſed in ſententia quot ſint neceſſ.Ant.de But.in procem.Decretal.in verbo, Rex pacificus.§.ſanè.verſicul.iij.quando. Oldendorp.in libel.iur.& æquitat.verſicul.excipe primum. Anton.de But.conſilio xxvij.verſic.illa tamen opin.Soc.in regula ccliiij.in ij.limitat.

12 Primò Sublimita, niſi extrauagans ſit producta in iudicio,& de ea legitimè facta fides iudici: Bal.in procem.Decret.in verbo, Rex pacificus.nu.33.ver.ibi vagabantur.& Ant.de But.in c.paſtoralis.in j.not.de fide inſtru.& Fel.in c.paſtoralis.ver.ij.declara.de fide inſtrum.Ant.de Bu.in procem.Decret.in verbo, Rex pacificus.§.ſanè.ver.tertiò quando.Pau.de Caſt.in l.cũ prolatis.ver.& iſta eſt magis.de re iud.& Alex. verſi.item nota.& ver.addens quòd iſtud.& Iaſo.verſicu.hinc ex iſta ratione.

13 Secundò Sublimita, quando extrauagans eſſet publicè nota, quia ſi tunc contra talem extrauagantem lata ſententia eſſet, ipſo iure eſſet nulla: Abb.in c.paſtoralis.ver.ſed dico.de fide inſtrum.Alex.in conſil. lxxxj.ver.moueor quia.vol.ij.Bald.in l.ſacratiſſimæ.in ij.q.C.de legi. Anch.in repe.c.canonum ſtatuta.ver.hinc etiam quæri poteſt.de conſti.Abb.in c.j.ver.ſed quæro quid ſi ſententia.de re iud.Anto.de But.in procem.Decret.in verbo, Rex pacificus.§.ſanè.ver.tertio quando.Feli.in c.j.ver.ij.niſi ſtatutum.de re iud.Alex.in l.prolatis.verſi.itẽ not.& ver.addatis, quod iſtud.ff.de re iud.& ibi Iaſo.ver.hinc ex iſta ratione. Sal.in d.l.ij.verſi.& ex hoc colligit.C.quando prouoc.Barb.in c.quoniam contra.nu.46.ver.limito ego.de proba.Soc.in regu.ccliiij.in ij. limit.

14 Tertiò Sublimita, niſi extrauagans ſit vſu approbata, quia tunc perinde habetur ac ſi eſſet inſerta in volumine ſtatutorum: ſecundũ Bald. in procem.Decret.in verbo, Rex pacificus.num.45.verſiculo, ſed dubitatur.

15 Secundò Limita, non procedere in ſententia lata contra conſuetudinem: Albe.in l.ij.ver.quid ſi contra.C.quando prouoc.& ibi Io.Fab. in prin.ver.ſed quid ſi iudicauerit.& ibi Fulg.ver.& ideò.Bal.ibi, verſ. tamen valet.Pau.de Caſt.in l.cùm prolatis.ver. & eodem modo.ff.de re iud.& ibi Alex.ver.quid ſi ſententia.Cy.in l.ij.in fi.ver.iij.quæritur. C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Abb.in c.j.ver.quæro quid ſi ſententia.de re iud.Bal.in c.j.ver.ſed nunquid volet.de pace Conſtan.Rom. in l.ſi is, ad quem.ver.item ſecus ſi colligatur.ff.de acqui.her.Fel.in ca. nonnulli.ver.pro quibus adduci poſſunt.de reſ.Soc.in reg.ccliiij.in iij. limitat.

16 Primò Sublimita in conſuetudine notoria: Bal.in d.l.ij.ver.itẽ valet. ibi Io.Fab.ver.ſed quid ſi iudicauerit, C.quando prouoc.non eſt neceſ. Abb.in cap.j.ver.quæro quid ſi ſententia.de re iudic.Alexan.in l.cùm prolatis.verſicu.quid autem ſi ſententia.ff.de re iudica.Fel.in capitu.j. verſiculo, amplia tertiò.de re iudic.Roma.in l.ſi is, ad quem.verſ.item ſecus.ff.de acqui.her.Roc.in capitulo fina.in octaua quæſtione, in fin. verſiculo, non obſtat prædictis.de conſuetud.Fel.in cap.nonnulli.verſiculo, pro quibus adduci poteſt.de reſcrip.Soc.in regu.ccliiij.in iij.limita.

17 Secundò Sublimita, niſi ſententia ſit lata contra ſtylum curiæ, quia talis ſentẽtia ſic lata contra ſtylum curiæ, eſt nulla: Guido Papæ queſt. ccxcij.ver.ſed an ſententia.refert & ſequitur Caſſa.in conſi.lxviij.nu. 14.ver.item potiſſimè quia.

18 Tertiò Limita, nam valet ſententia lata contra deciſiones Rotę, nec propterea ſententia dicitur nulla. Cagnol.in rub.ff.de reg.iur.num.25. verſi.deciſiones verò.

19 Quartò Limita, quando contra quod eſt lata ſententia eſſet ius certum, ſecus verò ſi eſſet ius dubium, quia ſententia lata contra ius dubium non eſt ipſo iure nulla: Albe.de Roſat.in l.ſecunda.C. quando prouoc.non eſt neceſſ.Ang.in l.ſecunda.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.in primis verbis.Fulgo.ibi, verſiculo, ſed & aliis duobus. Roman. in l.ſi is, ad quem.verſic.aut ſententia eſt lata.ff.de acqui.her.Imola in l.cùm prolatis.in j.not.ff.de re iudi.& in verſicu.in eadem glo.ibi, vel quia.Cyn.in dicta l.ij.in ij.quæſtio.C.quando prouoc.non eſt neceſſ. & ibi Barto. in j.oppoſi.verſiculo, ſunt aliæ duæ.Bald.ibi, verſicu.vltimò nota.Barto.in procem.C.verſicu.item oppono.& in l.qui Romæ. §.duo fratres.in ſexta oppoſi.ff.de verborum obligation.& in l.iiij.§. hoc autem iudicium.in fin.verſiculo, vides ergo.ff.de damno infect. Anton.de But.in capitu.j.verſiculo, item ſi iudicat.de conſtitu.& Imola in cap.j.de conſtitu.verſi.ſi autem vult iudicare.Paulus de Caſt.in l. qui Romæ.§.duo fratres.in fin.verſic.vel dic ſecundùm Barto.ff.de verbo.obligatio. Iaſo.in l.cùm prolatis. verſicu. quintum intellectum.ff. de re iudic.Alexan.in l.qui Romæ.§.duo fratres.verſic.in eadẽ gloſſ.in fi.de verbo.obligatio.Bald.in l.fi.verſi.& nota, quòd vbi.ff.de iuſti.& iure.Ang.in l.iiij.§.hoc autem.verſicu.& propter hoc.ff.de damno infecto.& ibi Imola, verſicu.& notabiliter ibi dicit.Iaſo.in l.qui Romæ. §.duo fratres.in iij.not.de verbo.obliga.& Aret.in quarto no.Bald.in l.qui cùm tutoribus.ver.ij.obſtat.de tranſactio.ſentit Anto.de Bu.in c. cùm cauſam, quæ.verſic.pro hoc dico.de electio. Anto.de Bu.in cap.j. verſicu.inquantum dixi.de re iudic.& ibi Abb.verſic.ſi autem illud.& Imola.verſicu.item fallit.Anto.de Bu.in cap.ab excommunicato.verſiculo, iiij.de reſ.& ibi Imola, verſicu.item ſecus.Anto.de Bu.in ca.per tuas.verſicu.item oportet quòd ſententia.de ſent. excommu.Iaſ. conſilio lxxx.verſiculo, item ſaltim.volum.j.Purpu.in l.petens.verſicu.& ideò.C.de pactis.Fel.in capitu.cùm ex officij.verſiculo, quinta concluſio.de præſcrip.Oldendorp.in libel.iur.& æquitat.verſiculo, ſecundò cùm iudex.Barbat.in cap.quoniam contra.nu.46.verſicu.limito ego. de probatio.

20 Primò Sublimita, niſi ius dubium fuiſſet declaratum per communẽ opinionem Docto.quia tunc ſententia lata contra ius ita per communem opinionem declaratum, eſſet ipſo iure nulla: Albe.de Roſate in l. ij.verſiculo, quid ſi lex habet.C.quando prouoc.non eſt neceſſ. Fulgo. ibi, verſiculo, ſed & aliis duobus.Cyn.in dicta l.ij.in ij.quæſt.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Ang.in l.iiij.§.hoc autem.verſiculo, & per hoc.ff.de damno infecto.& ibi Imola, verſiculo, & notabiliter dicit Abb.in c.j.verſic.ſi autem illud.de re iudic.Sylua nupt.in vij.limitat. nume.71.

Contrarium, ꝙ imò ſententia lata expreſsè contra communẽ opinionẽ non ſit ipſo iure nulla.Imola in l.qui Romæ.§.duo fratres.verſ. & aduerte, quia ſentit gloſſ.ff.de verbo.oblig.& ibi Pau.de Caſt.in fi. verſic.vel dic ſecundùm Bald.Alexan.in d.l.cùm prolatis.verſi.quintum intellectum.Alexan.in dicta l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.in eadem glo.Fel.in cap.j.ver.vj.nota.de conſtitu.Grat.conſi.lxxvij. verſic. præterea quantum ad rem præſentem.vol.ij.Claud.in d.l.qui Romæ. §.duo fratres.verſic.in eadem glo.in fin.vbi Soc.in regula ccliiij.in ſeptima limit.Ant.de But.in c.j.verſic.idem ſi iudicat.de conſtitu.Imola ibi, verſi.ſi autem vult iudicare.& in c.ab excommunicato.verſi.idem dicit.de reſ.Alex.in l.iiij.§.hoc autem iudicium.ff.de damno infecto. ver.ſed inquantum. Bar.Barba.in cap.j.nu.142.verſi.& dixit etiam.de conſtitu.

21 Quintò Limita, quando ſententia non eſſet contra l.ſcriptam, ſed cōtra ſimile ipſius legis: Ant.de Bu.in c.j.ver.idem ſi eſſet.de re iud.Bald. in l.ij.ver.adde ꝙ licèt.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Inn.in c.cùm ſpeciali.in gl.in verbo, ſuſpectum.ver.ſed cùm dicat ius.de appel.& ibi Ant.de Bu.ver.quæro quantum & ibi clarius Abb.verſic.& ſi iudex.& Dec.ver.ij.ſuper iſta glo.Imola in l.cùm prolatis.in primo not.ver.idẽ voluit Inn.ff.de re iud.ver.addit Imola hic.Roma.in l.ſi is, ad quẽ.ver. hoc tamen intellige.ff.de acqui.he.Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres. ver.& dato etiam.de verb.obl.Cy.in l.j.in prin.in j.oppoſi.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.ver.tamen iſta eſt vera lectura.Are.in l.ſi is, ad quem.ver.ij.adde.ff.de acqui.her.Ant.de Bu.in c.j.ver.limita nonò.de re iud.Dec.in c.quoniam contra.nu.35.ver.primum eſt, de proba.Soc. in regula ccliiij.in j.limit.

Contrarium ſentit Cy.in l.j.in j.q.ver.non obſtant ll.C.de erro.cal.

22 Et idem eſt, ſi lata ſit ſententia non contra legẽ expreſſam, ſed contra rationem legis: Ant.de Bu.in c.ab excommunicato.ver.iij.hoc verum.de reſcri.& Imola, ver.idẽ dicit ſecus eſſe.eod.ti.Cy.in l.j.in prin. in j.oppoſi.verſicu.iſta tamen eſt vera lectura.C.quando prouoc.non eſt neceſſ.

Contrarium Ant.de Bu.in c.j.ver.idẽ ſi eſſet contra legem.de re iudi.& ibi Abb.ver.quid autem ſi eſt lata.& Alex.in l.cùm prolatis.verſ. & ibi in propoſito.ff.de re iud.Dec.in c.cùm ſpeciali.verſ.ij.ſuper iſta glo.de appel.Fel.in c.j.de re iud.Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres. ver.extenditur iſta concluſio.de verb.obl.Oldendorp.in libel.iuris,& æquit.ver.iij.ſententiam non contra verba.

23 Declara, quia tunc ſententia dicitur ipſo iure nulla, quãdo error fuit effectualiter expreſſus in ſententia, ſecus autem ſi hoc colligi poſſit intellectu aliter,& non oculariter: Bal.in c.quo ad tranſlationem.de officio delega.Domin.in c.ſolet.in prin.in iiij.not.de ſent.excomm.in vj. Dec.in c.quoniam contra.nu.35.de proba.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Sententia lata in fauorem illius, cui de iure nulla actio competebat, an ſit ipſo iure nulla.

EX

1 EX præcedentibus infertur, ſententiam condemnatoriam pro actore latam, cui de iure nulla actio competit, non eſſe ipſo iure nullam: prout tenuit Bar. in l. cùm putarem. per illum tex. ff. famil. hærciſ. Aret. in conſ. lxxxv. verſ. non obſtat præmiſſis. & Soci. conſi. lxxviij. verſ. ij. principaliter. vol. iiij. Iaſo. in l. iuſtè. verſi. ſed aduerte. ff. de acquir. poſſ. Alexand. in l. ſi Titius. verſic. cui adde. ff. de verb. oblig. & ibi Aret. verſi. adde in quantum Bart. Bald. in l. non dubium. verſi. ſed hic eſt conſiderandum. C. de ll. Bart. in l. abſentem. verſicul. iiij. circa hoc. ff. de pœnis, ibi videtur quòd ſic. Aret. in c. fraternitatis. verſ. & imò ſicut. de teſtib. Imola in l. ita ſtipulatus. ver. item adde. ff. de verb. oblig. Paul. de Caſt. in conſi. ccxlvij. ver. q etiam præfata ſint vera. vol. j. deciſ. Neapol. j. in j. dubio. nume. 15. & ſeq. verſicu. eſt bene verum. in nouis. Ruinus conſiilo lxx. verſicu. & dato etiam. volu. v.

Contrarium tamen tenet Bart. in l. ij. verſi. pro declaratione induco etiam. ff. de dot. præleg. Matteſ. in ſingul. vij. Ange. Aret. in §. quædã verſ. quoniam plura. inſtitu. de actio. Rom. in conſi. ccxxiiij. verſi. quid autem. Soc. in l. ij. verſi. vltimo nota. C. de pact. Rom. in l. ſi Titius. verſi. & in quantum Bart. & ibi Iaſo. verſi. circa tertiam fallen. vbi dicit iſtam *communem opinio. ff. de verb. oblig. Aimo conſ. cxcj. verſ. j. quia. Guido Papæ ſing. ccclxxxv. verſ. de agente. Alex. conſ. cxxxvj. verſ. ſi ergo hoc. vol. ij. Purpurat. in l. poſt venditionem. verſ. iij. præſupponit. C. de pact. Alex. conſ. clxvj. nu. 4. vol. v.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Sententia lata ſine probationibus an ſit nulla.

1 PERTINENTER ſubnectitur alia concluſio, quæ eſt, An ſententia lata ſine vllis probationibus factis, valeat, vel ſit ipſo iure nulla. & quòd ſententia valeat, quia probationes non ſunt de neceſſaria ſubſtantia ipſius iudicij: voluit Bart. in l. prolatam. verſ. quæro iuxta præfata. C. de ſent. & interlo ter. omn. iud. vbi tenet ſententiam latam nullo dato termino ad probãdum, non eſſe ipſo iure nullam. Franc. in cap. dilecto. verſi. aliquando & tertiò. de appel. Fely. in cap. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſic. limita vj. de conſtit.

2 Et quòd ſententia lata ſine vllis probationibus, valeat, tenet Ange. in d. l. prolatam. verſi. dic quòd quandoque. Bald. in l. cùm & minores. ver. quæritur ergo. C. ſi aduerſ. vendi. Card. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. in iij. quæſt. de conſtit. Abb. in c. afferte. verſ. ij. quòd valeat ſententia. de præſump. Alexan. in l. cùm prætor. §. j. verſ. tamen ſi iudex. ff. de re iud. Imol. in clem. diſpendioſam. verſ. quæro an ſententia. de iudic. poſt Card. ibi verſ. oppono ad hoc quod ſemper. Fel. in cap. cùm venerabilis. verſi. ij. quod de eſſentia. de except. Dec. in l. ij. nu. 37. C. de edendo. & in capit. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſ. iij. concluſio. de conſtit. Franc. in c. dilecto verſ. tertius caſus. de appel. Alex. in conſ. cv. verſi. accedit ad confirmationẽ. volum. v.

3 Et propterea dicit Saly. in l. iij. in fi. verbis. C. de ſent. quæ ſine cer. quantit. ꝙ ſententia ſuper eo lata, ſuper quo non eſt probatum, non eſt nulla, ſed eſt contra ius litigatoris.

4 Contrarium, ꝙ ſententia lata non datis dilationibus ad probandum, ſit nulla: vt voluit Bald. in d. l. prolatam, verſi. ij. caſu. de ſent. & in l. cùm & minores. verſ. quæritur ergo. C. ſi aduerſus venditionem. glo. in ſumma. ij. q. j. verſ. hoc tamen ſcias, & ibi Dom. verſi. & ex illa glo. Inn. in c. ſolet. verſ. reſpondeo ꝙ excommunicatus. de ſent. excom. in vj. Imol. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſ. fateor tamen. & abb. ibi ver. circa hoc. de conſt. Franc. in c. dilecto. verſ. ſi verò quæris. de appe.

5 Et quòd ſententia lata ſine vllis probationibus, ſit nulla: voluit glo. fi. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſtit. & ibi Imola, verſi. vel poteſt etiã dicere. vbi dicit iſtam *magis communem opinionem. Inno. in ca. tua. in fi. de cohab. cleric. & mulier. Fel. in ca. inter cæteras. verſi. obſtat huic opinioni. de re iudic. Dom. in c. primates. ver. non id, quòd ſententia. & in fi. verſ. & ex iſta glo. ij. q. j. & in ſumma, eadẽ cauſa & quæſtione. verſ. & ſic poſſet diſtingui. Præpoſ. in d. c. primates. in iij. not. & in fi. verſi. & nota ex dicta gloſſ. & in ſumma. in iiij. not. Maria. iun. in conſi. xxxviij. num. 27. vol. ij. Fel. in cap. eccleſia ſanctæ mariæ. verſi. in glo. fi. in verſi. ex quibus omnibus videtur tenere quòd ſententia lata, ſit ipſo iure nulla, & licèt ipſe loquatur quando proceſſit non viſis actis, tamen idem videtur tenere quando proceſſit non viſis probationibus. inter quę non facit differentiam. & clarè tenet hanc, concluſionem verſi. ſimiliter & fortius: & iſtud ſentit Calcan. conſi. xxxv. verſic. non enim poteſt ferri ſententia: qui dicit quòd ſententia lata ſuper eo, quòd non eſt probatum, eſt ipſo iure nulla.

6 Et in decreto hoc tenuit Gram. conſi. ciuili cl.

7 Tenendo illam opinionem, quòd ſententia lata ſine vllis probationibus teneat, Limita niſi iudex probationes, quas facere offerebat, non admiſerit, quia tunc ſententia eſſet ipſo iure nulla: Bald. in l. prolatam. verſi. ij. caſu, & ibi Ange. verſi. dic quòd quando. C. de ſent & interlocu. Anto. de Butr. in capit. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſi. & hæc vera. de conſtitu. & Imola in clem. diſpendioſam. verſicu. quæro an ſententiam. de iudic. Ange. in authen. quomodo oporteat Epiſcopos. in §. oportet. verſ. nota hic videri teſtes. Alexand. in conſi. [illegible] verſ. cedit ad confirmationem. vol. v.

Contrarium in hoc tenuit Franc. in c. dilecto. verſic. ſecundus caſus. de appel. Imola in cap. eccleſia ſanctæ. Mariæ. verſi. & per prædicta etiam, & ibi Fely. verſi. fortius concludere videntur. de conſtit. Bald. in cap. j. §. item ſi vaſallus. verſi. ſed nunquid tenet ſententia. de controuer. inueſtit. Sed tenendo primam opinionem, quòd ſententia ſit nulla quãdo iudex noluit recipere probationes partium,

8 Sublimita hoc procedere quando ſine iuſta cauſa probationes non admittit: ſecus verò quando ex iuſta cauſa illas nollet recipere: Anto. de Butr. in capitul. eccleſia ſanctæ Mar. verſi. & ideò dicit Innocentius. de conſtit.

9 Sed nota, & declara, quia quando iudex factas probationes non legerit, ſiue ſint probationes vtriuſque partis, ſiue vnius tantùm, ſententia non eſt ipſo iure nulla: Bald. in l. ab eo. verſi. deinde nota. C. quomodo & quando iudex. poſt Inno. in capit. cum Bertoldus. verſic. vel dic. de re iudic.

10 Et ideò ex eorum verbis colligitur quòd ſententia iudicis, qui non vidit acta, ſit iniqua, & propterea caſſanda, non autem ſit nulla: Bald. in l. ij. verſ. item dico. C. de edend. Ange. in l. iudices. verſ. ij. not: C. de iudic. & in l. prolatam, verſi. quandoque negotium. C. de ſent. & interlocut. Hippoly. in l. patre, vel marito. verſi. item contra doctrinam. ff. de quæſt.

Contrarium in hoc vltimò quòd ſententia lata, non viſis actis, ſit ipſo iure nulla. voluit Imo. in cap. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſi. ſatis tamen videtur. de conſtit. Bart. in l. ij. verſ. iij. modo legitur. C. de edend. & ibi Alex. verſi. ij. adde. Fel. in c. cùm venerabilis. verſ. fallit. iiij. de except. Gramma. conſi. ciuili xcvj. num. 3. vbi dicit communem* opinionem. & conſi. cxix.

Tenendo primam partem præcedentem, quòd ſententia, non viſis probationibus, non ſit nulla,

11 Limita, niſi iudex viderit iura vnius partis tantùm, alia parte non exiſtente negligente, vel contumace. Domin. in ſumma ij. quæſt. j. verſi. ſic poſſet diſtingui.

Tenendo partem proximè præcedentem, quòd ſententia, non viſis probationibus, ſit nulla,

12 Limita quando iudex viderit iura, & probationes vnius partis tantùm quando alia pars eſt negligens: Fel. in c. eccleſia ſanctæ Mari. verſ. limita igitur. de conſt. Dom. in ſumma. ij. q. j. ver. ſic poſſet diſtingui. Caſſad. deciſ. ij. nu. 10. de appel.

13 Primò Limita concluſionem principalem illius opinionis, quòd ſententia valeat etiam non factis probationibus, vt hoc non habeat locũ in cauſis criminalibus. Maria. iun. in conſ. xxxviij. verſ. iij. dico volu. ij. Ruin. conſ. ldxiij. verſ. nec obſtat dum dicebatur. vol. v. vbi declarat.

14 Secundò, Limita ſi modò ſententia lata ſit contra præſentem, & non appellantem. Card. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. in iij. q. de conſtit. de quo dictum eſt ſuprà in iij. limit. concluſionis, quando propter breuitatem temporis ſententia ſit nulla,

Sed tenendo in concluſione principali aliam partem, quòd ſententia ſine probationibus lata, ſit nulla,

15 Limita in abſolutoria rei, quę lata ſine probationibus, valet: Imola in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſ. fateor tamen. de conſt.

16 Contrarium tamen in hoc voluit Franc. in cap. dilecto. verſ. aliquando, & iij. de appellat. qui tenet quòd nullo dato termino actori ad probandum, ſententia abſolutoria lata pro reo, non valet.

17 Et ideò Fel. in capitu. eccleſia ſanctæ Mariæ. verſ. limita v. de conſtit. intelligit præcedentem limitationem in abſolutoria ab obſeruatione iudicij, non autem ab abſolutoria à diffinitiua: & propterea hoc modo poteris has contrarias opiniones concordare.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Sententia notoriè iniqua, an ſit ipſo iure nulla.

1 SEquitur alia concluſio in hac materia, quòd ſententia continens iniquitatem notoriam, cẽſetur nulla, adeò quòd non tranſit in iudicatum. cap. inter cæteras. de re iud. glo. in cle. paſtoralis. in verbo non habebat. de re iud. Inno. in c. fraternitatis. ver. nota ſententiam. de frigd. & malefic. Ant de But. in c. in præſentia. ver. oppono q ſi appareat. de renun. & in c. ſuam. ver. nota ꝙ ſententiã. de pœnis. Car. in cle. j. §. eorundẽ. verſ. & dicit Io. de Lignano. de

ſoro compet.Ro.in l.ſi is,ad quem.ver.j.niſi.ff.de acq.hered. Bal.in l.j. in fi. C.ſſent.reſcin.non poſſ. Anto.de But.in c.inter cæteras in j.oppoſ. in ij.ſolutione.de re iud.vbi tenet hoc procedere in notoria iniquitate, ſecus in manifeſta.& ibi Abb.verſic.hoc tertiū mēbrū.& Fel.ibi ver.ſexta declaratio.verſ.ſecunda conclu.& verſi.tertia concluſio.Abb in ca. cum inter.verſ.nota quòd etiam.de re iud.& in ca.ij.verſi. nunc autem quæro.eod.tit.Imola in clem.ſi appellatione.in fi.de appel. Abb.in ca. ſignificantibus.verſi.quintus,& vltimus.de purgat.vulgari.& in c.ſuborta.verſi.prædictam concluſionem.de re iud.Abb.in c.quoniamcontra & ibi Imola verſi.inter verò.de probat.Abb in c.per tuas.verſi.aut non eſt expreſſus error.de ſent.excom.& in c.cum ad quorundam.ver. in glo.ij.de exceſſ.prælat.Ant.de But.in c.cùm.M.ferrarienſis.verſi.not. hoc dictum.de conſt.& in c.ab excōmunicato.ver. quandoque dicebā. de reſcrip.vbi diſtinguit inter notoriam iniquitatem, & manifeſtam. & in c.per tuas.verſi.nota.glo.de ſent.excom.Dec.conſi.viij. numer.5. verſi. & manifeſta. glo.pragmatica ſanction.in verbo,cenſuræ.ſub rubrica de annat.Ruin.in conſi.cxxxv.num.8.volum.iiij.Pariſ. in conſil. 100.num.43.vol.j.& conſ.cvij.num.9.& ſeq.vol.iiij.Ange.in l.ciues.in prin.vbi etiam ipſe diſtinguit inter notoriam iniquitatem, & manifeſtam.C.de appel.Dec.in c.quoniam contra.numer.35.vbi etiam ita tenet.de prob.& ſimiliter cum eadem diſtinctione tranſit Pariſ.in c.quoniam contra.numer.108.Claud.in l.qui Romæ.§.duo fratres. verſic.in quantum ipſe Alex.ff.de verb.oblig.Aret.conſi.lxviij.in fi.Barbat.cōſ. xxiiij.verſi.præterea facit.vol.ij.Curt.ſen.conſi. lvj. verſic.imò potius dicit.Card.conſi.lv.in fi.Curt.ſen.in conſi.clxx.verſi.confirmantur præmiſſa.Afflictus deciſ.xxxix.num.5.Brun.conſi.lxix.in fi.& conſi.lxxxvij.verſi.illud ſaltem verum eſt.Guido Pap.conſi.lxj.num.7.Bert.cōnſ. cxxx.verſ.præterea ſententia.vol.ij.in nou.

2 Contrarium ꝙ nō ſufficiat notoria iniuſtitia, niſi concurrat etiam impoſſibilitas,voluit An.de But.in c.j.verſi.in quantum gloſſ.dicit. de re iud.Card.in clem.paſtoralis.§.ruſus.in iij.quæ.de re iud.vbi quo ad notoriam impoſſibilitatem,tenet concluſionem præcedentem;in alia verò notoria diſtinguit,prout etiam facit Dom.in ca. intantùm. verſ. aut ſubeſt falſa cauſa.xxj.diſtinct.

Et quòd valeat ſententia etiam notoriè iniqua : tenet Bald. in l.j. verſicu.ſed quid ſi iſte filius.C.ne fil.pro patre. & in l.ciues.verſi. illud tamen nota.C.de appellationib.Aret.in ca.quoniam contra. verſi. iij. adde.vbi licèt in notorio impoſſibili teneat illam opinionem, in alio notorio tenet contrarium.Bald.in cap.ſi quando.verſi.item hic eſt caſus.de re iudic.& in c.inter cæteras.verſi.quæro quando. eod.tit. Fely. in c.per tuas.verſi.& hæc quæſtio.de ſent.excom.Soc.in regula cclxij. in v.fallen.

3 Et idem eſt in ſententia cenſurarum, in qua notoria iniquitas reddit ſententiam nullam.Hoſti.in c.per tuas.verſ.intolerabilem errorē. & ibi Ioan.And.de ſentent.excommunic.Anto.de But. in c.ab excommunicato.verſi.quarto caſu.de reſcriptis.Abb.in c.cùm apoſtolus.ver. in glo.in verbo contenti.de cenſ.Anto.de Butr.in cap.Odoardus verſi. pro concod.opinionum.de ſolut.& ibi Abb.ver.in gl.quæ eſt glo.prag.* ſanct.in verbo cenſuræ.

Contrarium, quòd imò ſententia excommunicationis etiam notoriè iniuſta non cenſeatur nulla, niſi habeat etiam annexam cauſam impoſſibilitatis,voluit Archid.in c.Romana.ſuper verbo,volentes.de ſent.excommunic.in vj.& ibi Ioan.And.verſi.dicit autem. Abb. in ca. per tuas.verſi.aut continet errorem.de ſenten.excomm.Archid.in cap. venerabilibus.de ſentent.excom.in ſexto.

4 Notandum tamen eſt quòd ſi principalis concluſio intelligatur in alio notorio,quàm in eo,quod ſolum dicitur notorium,quia de eo conſtet in actis,rectè procedit:prout loquitur Aret.in c. quoniam contra. verſi.iij.adde dictis.de prob.

Si verò de tali notorio loquimur,quod ſolum ea ratione eſt notorium,quia de eo conſtat per acta iudicialia,tunc iſta concluſio non poteſt de iure procedere,quia iniquitas,quæ ex actis percipitur,non facit ſententiam nullam,quinimò eſt valida.& tranſit in iudicatum:Bart.in l.j.& ibi Bal.verſi.tu dic.& Angel.verſi.ſed ſi non eſſet. & Salyc. verſi. aut errorem non exprimit.& ibi Paul.de Caſt.verſi.circa ſecundum mēbrum.& Alex.verſ.tamen magis communis,& verior eſt opinio.& ibi Odofred.in verſi.eadem diſtinctione,& Iacobi.verſi.aliquando verò. & ibi Dec.verſ.iiij.& vltimo.vbi hanc dicit * communem opinionē: & etiam dicit communem Riminald.ibi in verſi.glo magna.ibi quando verò.C.de errore calculi.Innocen.in cap. P. & G. de offic. delegat. verſi.alij dicunt.Fel.in c.inter cæteras.verſi.prima concluſio. de re iudicata,& in cap.quoniam contra.verſi.primus caſus.& ibi Imola, verſi.ſi autem iudex.& ibi Anto.de Butr.verſi.ſi tranſiuit.& ibi Dec.numer.36 & Pariſ.num.110.& ſeq.de probat.Anto.de Butr.in cap.cùm Bertoldus. verſi.quintus caſus.de re iudic.Paul.de Caſt.in l.ſeruo.§.cùm prætor.ff. ad Trebellian.Alexand.in l.præſes.in j.not.ff.de re iudic.vbi dicit iſtam *communem opinionem,& in conſi.cxxiij.verſi.quo ad propoſitum. vol.j.Afflict.deciſ.xxviij.nu.8.& deciſ.xlvij.nu.3.& ſeq.qui dicit communē.Corn.conſilio cccij.verſ.nec obſtat.vol.j.Bal.in l.ex diuerſo.§.ſi in iudicio.ver.contra.ff.ſoluto mat.& ibi Imola ver.item non obſtat. & Roma.ver.ij.quòd ſententia.& ibi Alex.ver.ſed dubium eſt.Ancha. in c.ea,quæ.verſi.alio verò caſu.de regu.iur.in vj.Bald.in l.prolatam. ver.tertium exemplum.C.de ſent.vbi dicit ita communiter tenere Docto.Abb.in c.inter cæteras.ver.aut error non fuit expreſſus.de re iudi. Ant.de Bu.in c.ab excommunicato.ver.iiij.caſu.de reſcrip. Curt.Iun. conſi.xcvij.verſicu.præterea & fortius.& conſilio clxx.verſiculo, confirmo præmiſſa.Afflict.ſuper Conſtitu.in titu.de ſeruan.indemni.comitibus,nume.15.& ſequen.Barba.conſi.xviij. verſicu.& ſi quiſpiam, volu.j.

5 Et propterea dicitur ꝙ notorium non reddit ſententiam nullam niſi error ſit expreſſus in ſententia:vt dicit Inn.in c.cùm in noſtris.verſiculo,imò idem.& ibi Ioan.And.verſicu.& dicit Inno.& Anton.de Butr. ver.ij.dicit contrarium.& Abb.verſicu.& nota hæc verba.de conceſſ. prębend.

Contrarium,ꝙ imò etiam notorium reſultans ex actis,reddat ſententiam nullam:voluit Iaco.de Aren.Pe.& Cy.in l.ex diuerſo.§.fi.ff.ſolu.mat.Cy.in l.j.ver.ſed quid ſi iudex.C.de errore calculi.Guido Papæ ſing.clxxxiij.Alex.qui dicit * communem opinionem in conſi.xcj.verſi.quia licèt.vol. vj.Lofred.conſi.xxxij.ver.& hæc concluſio.Cuma.in l.cùm prolatis.ver.illa opinio.de re iudic.Roman.in l.admonendi.nu. 20.ff.de iureiurand.Imola in c.cùm dilecta.ver.ſic obſtat.& in fi.verſi. facit ad materiam.de reſcrip.Iaſ.in l.j.ver.ij.eſt.C.de errore calculi.Pariſ.conſi.cvij.nume.10.vol.iiij.Barba.in c.quoniam contra.nu.52.verſ. Bald.in d.l.j.de probatio.Card. in c.cùm in noſtris.in iij.quæſt.de conceſ.præben.Ang.in l.ſi pars.ver.in eadem glo.ff.de inoffic.teſta.Rota in nou.deciſ.cccxlj.in fi.ver.& hoc verum.Rui.conſi.ccix.ver.nec valuit bannum.vol.j.Bertran.conſi.cxxx.ver.pręterea ſententia præfata. vol.ij.in nouis.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

6 Primò Limita,niſi ſententia habeat expreſſam relationem ad acta ex quibus iniquitas appareat.Barto.in l.j.verſi.quandoque non eſt expreſſus.& ibi Iaſ.ver.in ij.caſu.vbi dicit * communem opi.& Dec.ver. ij.Bar.concluſio.C.de errore calculi.Inn.in c.cùm Bertoldus.in glo.in verbo,conceſſimus.& ibi Ant.de Bu.ver.quintus caſus.de re iud.Imo. in l.ſi is,ad quem.ver.ex prædictis.& ibi Iaſ.nu. 19.& ſeq.ff.de acquir. here.Bal.in l.exceptione.ver.ſed quid ſi exprimit.ff.de fideiuſ.Anto.de Bu.in c.ab excommunicato.ver.quandoque fertur ſententia.de reſcri. Imola in l.ex diuerſo.§.ſi in iudicio.ver.& intellige.ff.ſol.mat.Anto.de Bu.in c.quoniam contra.ver.ſi ex actis,& ibi Imola,ver.interdum verò.& Dec.nu.37.ver.tertius caſus.de proba.Franc.in c.dilecto.ver. ſed tum conſidera aliquos caſus.de appel.Alex.in conſi.cxxiij.verſ.tamen quo ad propoſitum.vol.j.Soc.in conſi.xcix.nu.13.ver.ex quo apparet. vol.iij.vbi dicit iſtam * communem opinionem.Curt.Iun.conſi.clxx. ver.confirmantur præmiſſa.Abb.in c.inter cæteras.verſic.quandoque non eſt expreſſus.& ver.ſi verò apparet.de re iud.Afflict.deciſ. xxxix. nume.5.& deciſ.xlvij.ver.ſed per me fuit.Imol.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.tu adde.ff.de verbo.oblig.Roma.in l.ſi is ad quem.nu.16.ff. de acqui.her.Ant.de Bu.in c.in præſentia.ver.quandoque allegatur.de renunc.Fel.in c.inter cæteras.ver.recipit iſta concluſio.de re iud.Barba.conſi.xviij.ver.& ſi quiſpiam.volu.j.Soc.in regu.ccliiij.in xj.limit. Gram.conſi.cxxxv.

7 Amplia,vt iſtud procedat etiam in ſententia excommunicationis: vt tradit Socinus poſt alios,in conſilio xcix.numero 13.vol.iiij.

Contra hanc limitationem tenet Inno.in c.quoniam cōtra.& ibi Hoſt.ver.ſed nimis.& ibi Io.And.ver.imò plus.& Abb.nu.21.verſi.Innocentius.& ibi Fel.ver.ſecundus caſus.& ver.ſextus caſus.de probat. Bal.in l.j.ver.tu dic.& ibi Pau.de Caſt.ver.circa ſecundùm.Are.ibi,in fi.ver.& aduertas vltimò.C.de errore calculi.vbi tenet ꝙ ſententia referens ſe ad acta probatoria,non ſit ipſo iure.Pau.de Caſt.in l.ſi is,ad quem.ver.in glo.fin.& ibi Aret.ver.ſed quæritur ſuper iſto caſu.ff.de acqui.her.Bal.in repe.l.quid ergo.§.pœna grauior.verſ.ſubſequenter reuoco in dubium.ff.de his,qui notan.infam.& in l.prolatam.ver.tertium exemplum eſt.C.de ſententia & interlo.& ibi Sal.ver.itē poſſunt dicere.Bal.in l.j.ver.& nota,ꝙ aliquid.C.de vin.liberta.Aret.in c.quoniam contra.ver.ſi vellet ſaluare.de proba.Afflict.deciſ.xxviij.num.5. & ſequen.

8 Ex prædictis infertur non valere ſententiam,quādo dictum eſſet per iudicem in ea,condemno talem, quia per Titium, & Seium teſtes eſt probatum,ſi in veritate Titius,& Seius teſtes non probant.ita Innoc. in cap.cùm Bertoldus.in glo.in verbo,conceſſimus.& ibi Anto.de Bu. verſicu.ſecundus caſus.de re iudic.Anto.de Bu.in c.ab excommunicato.verſicu.quandoque fertur ſententia.de reſcrip.& in c.quoniam contra.verſi.ſi ex actis.& ibi Imol.verſicu.interdum verò.& ibi Deci.nume.37.de proba.Imol.in l.ſi is,ad quem.verſi.ex prædictis.& ibi Roma.nu.16.& ibi Iaſ.ver.not.diligenter.ff.de acqui.her.Imol.in l.ex diuerſo.§.in iudicio.ver.& intellige.ff.ſolu. mat.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.tu adde.ff.de verb.obl.Abb.in c.inter cæteras.verſi.ſi verò apparet.de re iud.vbi dicit quòd iſtud dictum eſt verius,& * communius Barba.in c.quoniam contra.nu.50.& ibi Aret.ver.tu verò breuiter.de proba.

Con

Contrarium,quòd imò ſententia ſic lata, quia per Titium,& Seiũ eſt probatum,valeat licèt per Titium,& Seium non ſit probatum: voluit Inno.in cap.quoniam contra.in fi.verſ.imò plus.&.i bi Hoſt.verſi. vnde ſi iudex:& Ioan.And.verſi.imò plus.& Abb.verſ.Innocentius,& Hoſtienſis.& Fel.verſi.ſextus caſus.Paul.de Caſt.in l.ſi is,ad quem.ver. in glo.fi.ff.de acqui.hered.Anto.de Butr.in c.in prſentia.verſ. quandoque allegatur.de renunc.Bald.in l.ij. verſ. quæro quid ſi error. C.de re iud.& in l.prolatum.verſ.tertium exemplum. C. de ſent. & ibi Salyc. verſi.item poſſunt dicere.Aret.in l.ſi is,ad quem.verſi. ſed quæritur ſuper iſto caſu.ff.de acquirend.hered.Aret.in l.j.C.de errore calculi.ver. vltimo aduertas.vbi tenet quod ſententia referens ſe ad acta probatoria,non ſit ipſo iure nulla:Bal.in repet.l.quid ergò.in §. pœna grauior. verſi.ſubſequenter reuoco in dubium.ff.de his qui notan.infam.Bald. in l.j.verſi.& nota quòd aliquid.C.de vind.libertat.Afflict deciſ.xxviij. num.5.& ſeq.

9 Alij concordando opiniones dicebant quòd aut eſt lata ſententia condemnatoria,quia per Titium,& Seium teſtes eſt probatum:& tunc ſi per illos teſtes non eſt probatum,illa ſententia condemnatoria non valet.& ita procedat prima opinio.Aut eſt lata ſententia abſolutoria, quia per titium,& Seium teſtes non eſt probatum:ſi tamen fuerat per illos probatum,tunc illa ſententia poſſit valere, eo quia potuit iudex pronuncians teſtibus quanuis probantibus fidem non adhibere:ita dicebat Anto.de Butri.in cap.quoniam contra.verſi. ſi ex actis productis.de probat.Imola in l.ſi is,ad quem.verſi.ex prædictis,& ibi Roma. numero 16.& Areti.verſi.& poſita dicta communi opinione.ff.de acquirend.hered.Aret.in l.j.in fi.verſi.vltimo aduertas.& ibi verſi.limita niſi.& Iacobi.verſi.aliquando verò error.& ibi Riminald.verſi.in glo. magna.C.de errore calculi.Areti.in conſi.lxxv.verſi. & quia hoc non eſt.Imola in l.Diuus.verſi.vnum tamen notandum.ff.de re iud.Fely.in cap.inter cæteras.verſi.ſecunda declaratio.de re iud.

Sed iſtam diſtinctionem improbat Philipp.Franc. in capitulo,dilecto.verſi.tu aduerte.de appellatio. & Felynus in c.quoniam contra. ver.ſecundus caſus de probationib.

10 Alij verò diſtinguebant quòd prima opinio procederet quando iudex in ſententia dixiſſet, quia per Titium,& Seium teſtes eſt probatũ, vt apparet ex actis.quo caſu procedat prima opinio vt ſententia non valeat.

Secus verò ſi in ſententia diceretur,quia per Titium,& Seium teter eſt probatum, & non diceretut,vt ex actis conſtat:quo caſu procederet ſecunda opinio: vt ſententia poſſit ſuſtineri. ita diſtinguebat Abb.in cap.quoniam contra.nu.21.de probationib.& Alex.in l.ex diuerſo.in §.ſi in iudicio.ver.poteſt opiniones concordare.ff.ſolu. matr. Fely.in c.inter ceteras.verſi.obſtat.ij.de re iudic. & Franc.in c. dilecto. ver.Panormitanus tamen.de appel.

Quam diſtinctionem improbat Aret.in conſi.lxxv.verſ.nec poteſt habere locum.

11 Primò Amplia præcedentem limitationem principalem,quòd ſententia habens expreſſam relationem ad acta, reddatur nulla, procedat, etiam ſi in genere facta ſit relatio ad acta, licèt non ad certam partem actorum.Aret.in l.ſi is,ad quem, verſi. & aduerte diligenter.ff. de acquir.hered.Dec.in c.quoniam contra.nu. 37. verſ. & maximè.de probationib.

Contrarium ꝙ requiratur ſpecifica,& indiuidualis relatio, voluit Aret.in conſ.lv.verſ.nec obſtat quod dixit.

12 Secundò Amplia primam limitationem,etiam ſi ſententia non ſe referat expreſsè ad acta,ſed error conſiſtat in ea parte actorum,ad quam de neceſſitate refertur ſententia ſine expreſſa relatione.Bart.in. l.j.verſ. aut eſt lata ſimpliciter.& ibi Iacob.verſi.aliquando verò error eſt,& ibi Deci.verſi.tertia concluſio.& Riminal.in verſi.in gl.magna.vbi declarat. C. de errore calculi.Bald.in l.ij.verſic.ſed ſi in libello. C. de re iud. Angel.in l.j. §. item ſi calculi. ff. quæ ſententiæ ſine appellatione reſcind.Alexand. conſil. lxxxj. verſiculo, plus dicit Bald. volumine ij. Abb.in capitulo inter cæteras. verſ.aut eſt lata ſententia.& ibi Fely. declarat.verſ. quarta declaratio. de re iud. vbi tripliciter reſtringit. Aret. in l.ſi Titius.verſ.in vno tamen caſu.ff.de ver.obl. Fel.in c.quoniam cõra.ver.iſtũ caſum limita.& ibi Dec.nu.36.ver.& prędicta cõclu.& Pariſ. numer. 111.verſicu.& circa materiam. de probatic.Gram.conſi.ciuili. cxxxv.

13 Primò Sublimita hanc ampliationem, niſi ſententia ſe referret ad acta per verba enunciatiua,vt quia diceret, Viſis actis,vel viſis teſtibus, vel viſis probationibus:quia talis relatio non infirmaret ſententiam. Bal.in l.ij.verſ.quæro quid ſi error.C.de re iudic.Aret.in l.ſi is ad quem. ff.de acquir.hered.Dec.in l.j.verſ.& iſta concluſio procedit.C.de errore calculi.Anto.de Butr.in conſi.xxvij. verſ. quia opinio.illæ.Aret.cõſ. clvij.verſi.ex ſecundo etiam capite.& in c.quoniam contra. verſi. hoc autem videtur.& ibi. Pariſ.numero 110.verſi.iij.limitatur. de probat. Iaſ.in l.præſes.verſicu.adde etiam.ff. de re iud.Fely.in capitu.inter cæteras.verſ.tertia declaratio.de re iudica.

Contrarium ſentit Fel.in cap.quoniam contra.verſi. tertius caſus. de prob.

14 Secundò Principaliter limita in decreto euidenter iniuſto,quod pro nullo habetur.gl.fin.circa fin.in l.ij.verſ.& idem contingit.& ibi Bart. in verſ.oppono de l.Seiæ.& ibi Bart.in iij.oppoſi. & Saly.in iiij. oppoſi.Fulgo.verſ.in eadem l.Seiæ.& ibi Paul.de Caſtr.verſ.procedit.C. quando prouoc.non eſt neceſſ.Imola,in l.ſi is,ad quem. verſi tu potes confugere.& ibi Rom.verſi.quid autem in decreto.ff.de acquir. here. Ange.qui declarat in l.fi.verſi.hæc verò in ſententiis.& ibi Alberi.ver. ſed an idem.& ibi Iaſ.verſ.aduerte tamen ad nonnulla.ff.de iuſt.& iur. pariſ.conſi.xlj.verſi.& dicit Alberic. vol.iiij. & in conſi.100. num.35. vol.j.& conſi.xij.nu.63.vol.ij.Claud.in l.iuſtè poſſidet.verſ.cõtra quã. & verſ.iij.adde.ff.de acq.poſſ.Curt.Iun.in conſi.clxx.verſi.ergo ſuccedit.Alex.conſi.clxix.verſi.ſed de his non obſtantibus.volum. iij. Rebuff.in concord.ſub rubr.de concluſ.Lateranen.conſi.verſ.iij. quæritur.Aliciat.in iij.regul.in x.præſumpt.Ruin.qui declarat, in conſi.xij. verſi.non obſtat prædictis.vol.iiij.& in conſi.clvij.verſ.non obſtat.iij. vol.iiij.vbi etiam declarat.Alex.in l.iuſtè poſſidet. vbi pluribus modis limitat.ff.de acquir.poſſ.Pau.de Caſt.conſi.ccj.in princ.vol.j.vbi declarat.Dec.conſ.ccccij.verſ.& eſt regulare.

Contrarium in decreto probat text.in l.ſi pupillorum. §. quid ergo.ff.de reb.eorum.

15 Et idem eſt in interlocutoria ſententia:quæ etiam dicitur nulla. Ful. in l.ij.verſ.in eadem,ibi l.Seię.& ibi Paul.de Caſtr.verſi.item procedit. C.quando prouoc.non eſt neceſſ.Roma.in l.ſi is, ad quem. verſ.item hæc diſtinctio.ff.de acquirend.hered.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij. not. num.275.ff.de re iud.Bal.in l.ex ſtipulatione. verſi. nota. in hac l. C. de ſenten.

Contrarium in ſententia interlocutoria tenuit Claud. in l.iuſtè poſſidet.verſi.non enim puto.ff.de acquirenda poſſe.Bald.in l.petendę. in j.not.C.de tempo.in integ.reſt

Tenendo primam opinionem,quòd decretum ſit nullum ex falſa cauſa interpoſitum,

16 Primò Amplia vt dicatur etiam nullum,ſi falſa cauſa non ſit expreſſa in decreto.Alex.in conſil.ccvj.verſ.circa præfata. vol.vij. Rebuff.in concord.ſub rub.de concluſ.Lateran.conſi.verſi.ſecunda etiam procedit.vbi etiam tribus aliis modis ampliat,& pluribus modis limitat. Afflict.deciſ.lj.ad quem breuitatis cauſa me remitto.

17 Secundò Amplia,etiam ſi decretum ſit interpoſitum partim ex cauſa vera,partim ex cauſa falſa.Pariſ.in conſ.100.nu.31.vol.j. Rebuff. in cord.ſub rubrica.de concluſ.Lateran.concil. verſi. iij. oſtende. vbi latè Alciat.de præſump.in iij.reg.in x.præſump. Alex.in l.iuſtè poſſidet. num.20.verſi.vbi autem decretum.& num. 22. verſ.iſtam tamen concluſionem.ff.de acquir.poſſ.Ruin.conſi.xij.verſi.nec obſtat prædictis. vbi limitat.vol.iiij.Tiraquel.tradit latiſſimè in regula ceſſante cauſa.in xxij.limit.nu.6.& ſeq.

18 Et idem eſt in inueſtitura,quæ facta partim ex cauſa vera, & partim ex cauſa falſa,vitiatur.Fel.in conſi.xxxiij.nu.20.

19 Declara tamen hanc ampliationem,vt procedat quando illæ cauſæ eſſent copulatiuæ, non autem diſtributiuæ: prout latè declarat Tiraquell.in dicta regula,ceſſante cauſa.in xxij.limitatione,nume.12.& ſequent.

De appellationibus.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

An à ſententia Principis appelletur.

1 LICET à ſententia Principis non appelletur. l.j.ff. quis,& à quo.tamen quando pronunciat ad alterius relationem,appellatur:ita tenet Rom. in conſi. xxj. Soci.in conſi.cxcv. verſi.poſtremò poſito. Dec.in cap.intimaſti.ver.tertius caſus.& ibi Philipp.Franc. de appell.Pariſ.in tract.ſyndic.Ripa in c.j. de reſcri. Nicell.in concordia glo.vj.in xix.caſu.Abb.in j.diſputa. incip.Epiſcopus.Apoſtil.ad Fel.in rubric.de appel.apoſtil. ad Paridem de Puteo in tract. ſyndic.Gozad.in conſilio cj.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu. 52.ff.de re iud.Ruin.conſi.xxx.vol.iiij.Gram.deciſ.xxxv.

Contrarium,ꝙ à ſententia non appelletur,ſed tantum à relatione, cùm nec à reſcripto principis appelletur:tenuit Abb.in c.intimaſti.ver. tertius actus.de appel,& ibi Imol.Ange.Aret.in l.j.§.j.in fi.ff.de appel. recip.Dom.in cap.biduum.§.ſi quidem,& ibi Cardi. Alexand. qui declarat conſilium Rom.ij.quæſtio.ix.& quòd non appelletur,ſed ſit exequenda,& in hoc male loquatur Roma.tenet deciſ.Neapol.cxj.in nouis.

Iacob.verò Butrig.diſtinguebat,aut pars habuit copiam relationis,& non poteſt appellare.aut non habuit, & tũc poteſt appellare. l.j.in fi.C.de relatio.

Tenen

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis *communis,

4 Primò Limita, vt princeps non teneatur deferre tali appellationi, ſed poteſt ſi vult. Rebuff. in l.quod iuſſit. in ij.not. numero 54. ff. de re iud.

5 Secundò Limita, vt per talem appellationem non impediatur executio: ita Abb. in dicta diſpu. prima, incip. Epiſcopus.

6 Tertiò Limita, quia appellatur à Principe malè informato, ad eundem melius informandum. Rebuff. in d.l.quod iuſſit. in ij.not.num.53. ff.de re iudicata.

7 Et nota quia ſupplicatio contra ſententiam Principis, pariter nec reſtitutio in integrum impedit executionem. deciſ. Neap. liij. in nouis. Tiraq. de nobilit. c.xxviij. nu.17.

8 Licet regulariter aliàs prohibita appellatione, non intelligitur prohibita ſupplicatio, ſeu recurſus: vt per Gramma. poſt alios, deciſ. xxxv. nume.4.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Appellans redeundo ad iudicem à quo, dicitur renunciare ſuæ appellationi.

1 VTillis eſt in hac materia concluſio, de qua habetur in c. gratum. de offic. deleg. Quòd ille, qui per ſententiam vnius iudicis eſt condemnatus, & ab eius ſententia appellat, ſi poſteà ad eundem iudicem rediit, dicitur appellationi ſuæ renunciaſſe. Idem probat tex. in cap. ſolicitudinem. de appel. Inno. in cap. quæſtionem. de appel. & in c.qua fronte. eo.tit.

2 Primò Amplia, vt concluſio procedat etiam ſi quis compareat coram alio iudice, à quo non eſt appellatum, ſi modò ſit ſuperior illius iudicis, à quo appellatum fuit. Abb. in c.ſolicitudinem. in vltimo not. & ibi Deci. in vj.not. de app. apoſtill. ad deciſ. Tholo. cxciij.

3 Secundò Amplia, vt cenſeatur renunciatum appellationi etiam ſi iudex nihil fecerit, ſed pars tantùm appellans coram ipſo comparuerit. Domi. in c.concertationi. verſi. ſed pone. de appel. in vj. & in c.ei, qui. §. non enim. ij. q. vj. Fel. in c.cùm ſit Romana. verſ. iij. de appel. & fuit opinio Inno. in c.quo ad conſultationem. in glo. in verbo recipiens. de re iud. & ibi Fel.

4 Tertiò Amplia, vt hoc procedat nedum in ipſo principali, ſed etiam in eius procuratore comparente coram iudice à quo. Bellame. deciſ. cxxxvij. Fely. in c.quo ad conſultationem. verſi. adde etiam. de re iudic.

5 Primò Limita hanc concluſionem, quando aliquis redit ad iudicem à quo appellauit ante appellationem interpoſitam. quia non propterea renunciat appellationi interponendæ, Innocen. in d.ca.ſolicitudinem, ſuper glo. in verbo renunciare. & in ca.quo ad conſultationem. in glo. in verbo recipiens. de re iudic. Fel. in c.cùm veniſſent, verſ. in glo. ij. de de teſt. Hoſtien. in c.ſignificauerunt. & ibi Imo. verſi. & aduerte. de teſti. Abb. in dicto c.quo ad conſultationem. nu.15. & ibi Anto. de But. verſi. oppono quod per ſuſceptionẽ, & ibi Fel. verſ. propter difficultatẽ huius tex, vbi dicit iſtã *cõmunẽ opinionẽ. Ro. in rubri. de arbit. Ant. de But. in c.gratum. verſ. vltimo limita, & verſi. ij. limitatio eſt. & ibi Fel. verſi. nota ibi text. de offic. deleg. Imol. in l.iiij. §. ſi quis condemnatur. ff. de re iud. Ioan. And. in c.fi. & ibi Domi. in §. in princip. de appel. in vj. Domi. in c.ſi à iudice, verſi. noto tamen incidenter. de appel. in vj. Socin. in conſi. ccxx. & conſi. ciiij. vol. iiij.

Contrarium tamen quod non ſit iſta differentia, an appellatio ſit interpoſita, vel interponenda: voluit Ange. in l. cùm ex cauſa. ff. de appel. Deci. in c.gratum. de offi. deleg.

6 Amplia primã limitationẽ tanquã *communem, vt procedat etiã ſi quis compareret coram iudice grauante, & ab eo recipiat terminum, vel aliud faciat coram eo non ſponte, ſed ab ipſo iudice requiſitus: vt dicit Abb. in d.c.ſolicitudinem. in fi. & ibi Franc. verſi. aliquando, & v. de app. Abb. in c.ſignificauerunt. in fi. de teſtib. & in c. quo ad conſultationem. nume.15. de re iudic. apoſtil. ad deciſ. Tholoſa. cxciij. in princ. Ioann. And. in c.fi. & ibi Domi. in §.j. in princ. de appel. in vj. Fel. in cap. gratum. verſi. ij. intellige. de offi. deleg.

Contrarium ſentit Dec. in d c.gratum. verſi. & hoc fatetur. vbi dicit ꝙ nulla eſt differentia, vel ſpõte recipiat terminum, vel recipiat iuſſus ab ipſo iudice, ex quo poterat appellare.

7 Primò Sublimita hanc primam limitationem, niſi rediens ad iudicem aliquid faciat in executione grauaminis iam illati, quia tunc non poteſt amplius appellare: ita ſentit glo. j. in l.abſolutionem. C. de re iud. Imola in c.ſignificauerunt. verſi. & aduerte. de teſtib. Bal. in d.l.ad ſolutionem. in princip. C. de re iudica. Fel. in d.c.ſollicitudinem. verſi. aliquando. & iiij. de appel. & in cap.ſignificauerunt. de teſtib. & ibi Imol. verſic. & aduerte. Sentit Inno. in d.capitul. ſolicitudinem. ſuper gloſſ. in verbo, renunciare. & ſequitur ibi Io. And. & ibi Abb. in fi. de appell. Abb. in c.quo ad conſultationem. nu.15. de re iudic. & ibi Ant. de Butrio, verſi. oppono, quòd per ſuſceptionem. Milis in verbo, appellationi interponendæ. Fel. in d.capit. gratum. verſicu. intellige primo, de officio delegat.

8 Prout in recipiente terminum ad ſoluendum iuxta formam ſententiæ, quòd renunciaſſe cenſeatur ſuæ appellationi: dicit Pau. de Caſt. in l. ad ſolutionem. C. de re iudica. Cæpolla in conſilio ciuili xxx. in fin. Barbat. in apoſtill. ad Baldum in dicta l.ad ſolutionem. C. de re iudicata.

9 Et hoc intelligunt Doct. etiam ſi iuſſus à iudice talem terminum recipiat, prout videntur tenere Doct. ſuprà allegati, & in ſpecie Anto. de Bu. & Abb. in c.quo ad conſultationem. & ibi Fel. ver. limita ſecundo. de re iud. Abb. in d.c.ſollicitudinem. de app. Milis in verbo, appellationi interponendæ. Rota in nouis deciſ. cclxxxvij.

Contrarium tenuit Imol. in c.quo ad cõſultationem. ver. item videtur velle. Aret. in c.ſignificauerunt. ver. retenta tamẽ. de teſtib. Io. And. in c.fi. & ibi Dom. in §.j. in prin. de appel. in vj. Fel. in d.c.gratum. verſi. ij. intellige. de offi. deleg. Fel. in c.ſignificauerunt. de teſtib. Io. Fab. in d. l.ad ſolutionem. C. de re iudi. quem refert & ſequitur Guido Papæ, in ſing. dcccxiij. Barba. in apoſtil. ad Bal. in d.l.ad ſolutionem. Soc. in conſi. ciiij. vol. iiij. & conſi. ccxx. eod. vol.

Contra hanc primam ſublimitationem tenuit Ant. de Bu. in d.c.gratum. ver. vltimò limita, & ver. ij. limitatio eſt. de offi. dele. qui loquitur in termino dato ad ſatisfacien. & idem tenet Imol. in l.iiij. §. ſi quis condemnatus. ff. de re iudi.

10 Secundò Sublimita, quando ipſemet condemnatus, petit terminum ſpontè ſuper alio articulo ab ipſo iudice: vt voluit Abb. in c.ſollicitudinem. in fi. & ibi Fran. ver. aliquando, & vj. de appel. Rota in nou. deciſ. cclxxxvij. ver. ſed quid iuris. Imol. in c.quo ad conſultationem. ver. ſed aduerte. & ibi Fel. ver. limita primo. de re iud. Soc. in conſi. ccxx. & conſi. ciiij. vol. iiij.

11 Tertiò Sublimita, quando pars grauata, vltrò, non iuſſa à iudice, nec termino petito, producit teſtes vel inſtrumenta in cauſa coram eodẽ iudice, quia cenſetur renunciare etiam appellationi interponendæ: ita Inn. in d.c.ſollicitudinem. de appellatio. & ibi Philip. Fran. ver. aliquãdo, & ſeptimo. Io. And. in c.fi. de appel. lib. vj.

12 Sublimita has duas ſublimitationes, niſi pars grauata litigaret corã iudice, quia propter metum non putabat ſibi expedire appellare, ſi tamen proteſtatus fuiſſet, de hoc Inn. in c.ſi iuſtè metum. de appel. Fel. in c.gratum. ver. xj. limita. de offi. deleg.

13 Secundò Principaliter limita quando litigaret coram primo iudice propter metum, coram quo expreſſiſſet cauſam grauaminis, quia propterea cenſetur appellaſſe, & comparendo non diceretur renunciare appellationi prædictæ. Inn. in c.ſi iuſtum metum. de app. Fel. in d.c.gratum. in xj. limi. de offi. deleg.

14 Tertiò Limita, quando pars grauata compareret coram iudice grauante pro reuocatione grauaminis. Rota in nou. deciſ. cclxxxvij. in fi. ibi, crederem, ꝙ ſi actus. glo. in c.ſi à iudice. in gl. in verbo, Renerius. de appel. lib. vj. Abb. in c.gratum. ver. hoc limita. de offi. deleg. Abb. in ca. quo ad conſultationem. ver. dominus Anto. de re iud. & in cùm veniſſent. ver. vel ſolue vltra omnes. de eo, qui mit. in poſſ. cauſa rei ſeruandæ. Philip. Fran. in c.cùm teneamur. de appella. in vltimò no. & in c.ſi à iudice. ver. tu aduerte. de appel. in vj. & in c.ſollicitudinem. in iiij. limit. de appel. Imol. in d.c.gratum. in prin. ver. item nota ex ſecunda parte. & ibi Ant. de Bu. in iiij. not. & in ij. oppoſi. Roma. ſingu. dccxcj. apoſtil. ad deciſ. Tholoſ. cxciij. in vj. & vij. limit. Fel. in c.cùm veniſſent. ver. idẽ ſi actus tenderet. de reſti. ſpol. Hippo. in l.vnius. §. cuſtodiæ. ver. & quod dicta proteſtatio. ff. de quæſtio. Soc. in regula xxv. in vltmi. fallen. Soci. in conſi. xxj. volum. iiij. vbi dicit * communem opinionem, Berous quæſt. cxxxj.

Contrarium voluit Dec. in d.capit. ſollicitudinem. in ſextò. not. de appella.

15 Sed Domi. in c.ſi à iudice. ver. in fi. gl. de appel. in vj. ex mente Pau. de Eleaz. & Io. de Ligna. diſtinguit, ꝙ aut comparuit grauatus coram iudice grauante per modum ſimplicis informationis: & tunc non cenſetur renunciare appellationi. Aut verò iudicialiter comparet, & cenſeatur renunciaſſe. iſtam diſtinct. ſequitur Fel. in d.c.gratum. ver. ij. limit. & ſequitur Dec. in dicto cap. gratum. in ſecunda limitatione declarando, vt non cenſeatur renunciare appellationi, quando inſtat, vt cognoſcatur de grauamine ad effectum illud reuocandi. & idem Dec. in cap. cùm teneamur. in iij. no. de appel. quæ diſtinctio fuit de mente Rotæ, in dicta deci. cclxxxvij. ibi, niſi peteret à iudice, qui pronunciaret ſuper executione.

16 Amplia, & idem eſſe in quolibet actu non contrario appellationi. Fel. in conſi. xiij.

17 Quartò Limita, ſi iudex à quo detulerit appellationi, quia etiam quòd grauatus compareret coram eo, tamen non renunciat appellationi. Rota in nouis deciſ. ccclxiij. Roman. in conſilio cccccj. Franc. in cap. ſi à iudice. verſiculo, & adde primo. de appellat. in vj. apoſtill. ad deciſi. Tholoſ. cxliij. in decima limita. Socin. in conſilio xxj. in princip. volu. iiij.

Contrarium Franc.in c.ſollicitudinem.in iij.limit.de appel.Felin.in cap.gratum.in v.limita.& ibi Alexand.in v.limit.Franc. in cap.cùm appellatio.§.ſi verò. verſi. tu aduerte quia Rota.de appel.in ſexto.& iſtam partem ſenſit Socin.in conſi.xxj.verſic.confirmo hoc.volum.iiij.& ſentit Ioan.Monach.in cap.cum appellationibus.num.6.de appel. lib.vj.& ibi Ioan.Andr.num.6.ibi & quod aduerſario inuito.

Veritas iſtius limitationis pendet ab eo, an de conſenſu partium iudex,qui detulit appellationi,poſſit in cauſa procedere:de quo vide Rot. in deciſ.in nou.lxx.Prob.in addit.ad Io.Monach.in c.cùm appellationibus.de appel.in ſexto.latè Rebuff.in l.quod iuſſit.in j.not.numer. 82.& ſequent.ff.de re iudic.

18 Tenendo primam opinionem. Limita illam procedere in delegato, ſecus verò in ordinario:ita Rota in d.deciſ.ccclxiij.in fi.ita Socin.conſi. xxj.in princ.vol.iiij.& aposti.ad deciſ.Tholoſ.cxciij.in x.fall.

Contrarium Deci.in cap. cùm ceſſante.num.18.de appel.& ibi Philip.Franc.in vj.limit.verſi. amplius per prædicta infertur.

19 Quintò Limita principaliter,quando comparitio facta coram iudice à quo,non fuit acceptata,quia tunc non cenſetur appellationi renunciaſſe.Ant.de Butr.in cap.gratum.in iiij.not.& in finalib.verbis.de offic. deleg.& fuit optima gloſ.in cap.cùm veniſſent.in verbo obtinuit.de eo, qui mittit.in poſſ.cauſ.rei ſeruan.Rom.conſi.dccxcij.Abb. in d.ca. cùm veniſſent.num.8.Felin in c.gratum.in iij.limit.& ibi Dec.in iij.limi. qui ſublimitat.de offic.deleg.Philip. Franc. in cap.ſollicitudinem.de appel. Felin.in cap.capitulum.verſic.confirmatur iſta ſexta.de reſ.Feli.idem in cap.cùm veniſſent.in verſi.in gloſ.ij.in princ.de teſtib.apoſtill. ad deciſ. Tholoſa. cxciij.in xiiij.fallent.Socin.in regula xxv. in prima fallent.Bal. in dicto capitulo cùm veniſſent.nu.7.& 8.de eo,qui mittit.in poſſ.cauſa rei ſeruand.Ioan.Crott.in capitul.j.in ij.not.de conſtitut.lib.vj. Milis, in verbo appellationi renunciare.Barb.in apoſtil. ad Bald. in l. ad ſolutionem.C.de re iudic.

Contrarium Gomes,in capitulo, primo. verſicul. ſed aduertendum. de conſtit.lib.vj.

20 Sextò Limita, quaudo adiretur iudex non tanquam iudex, ſed tanquam bonus vir,quia fortè condemnatus quærit compoſitionem cum victore.Feli.in c.gratum.in ix.limit.Socin.in regu.xxv.in ij.fall.apoſtill. ad deciſ.Tholoſ.cxciij.in iiij. fallen.Ant.de But. in capit. cum veniſſent. verſic.vel ſecundo hic addidit.& ibi Abb.num.9.de eo,qui mitt.in poſſ. cauſa rei ſeru.& ibi Ioan.Andr.verſi.in glo.iij.

21 Septimò Limita,quando iudex à quo aditur,vt cauſam inſtructam ad iudices ſuos remittat.Ant.de Butr.c.cùm veniſſent.verſicu. vel quintò ſi aditur.de eo,qui mitt.in poſſ.cauſa rei ſeruan.& ibi Abb.num. 9. verſic. alij dicunt iſtum legatum.Socin.in regula xxv.in iij.fallent.Ioan.Andr. in d.c.cum veniſſent.de eo, qui mitti. in poſſ. cauſa rei ſeruand. Milis in verbo appellationi renunciare.

22 Octauò Limita,quando iudex à quo eſſet talis,qui poſſet cognoſcere etiam de cauſis,de quibus ab ipſo eſt appellatum,Anto.de Butr.in d.cap. cum veniſſent.verſi.vel tertiò.poſt Hoſtien.ibi cautionem ſtandi. & ibi Abb.nu.9.verſic. alij dicunt iſtum habuiſſe.de eo,qui mitt.in poſſ.cauſa rei ſeruan.Felin.in d.cap.gratum.in viij.limit.Ioan.Andr. in d.cap. cùm veniſſent.verſic.alij dicunt.& ibi Bald.nu.8.de eo,qui mitt.in poſſ.cauſa rei ſeruan.Soc.in regula xxv.in iiij.fall.apoſtil.ad deciſ.Tholoſa.cxcv.in viij.fall.Milis in verbo,appellationi renunciare.

23 Nonò Limita ſi actus factus contra Iudice à quo,ſonat in agere,ſecus vero ſi ſonat in pati,quia tunc non cenſetur renunciatum appellationi. Ant.de Butr.in cap.cùm veniſſent.verſi.& adde ſextum. de eo, qui mitt. in poſſ.cauſa rei ſeruand.Rom.in ſingul.dccxciij. Anto. de Butr. in cap. gratum.in iiij.not.verſi.nota limitationem primam.de offic.delega.Felin.in cap.gratum.verſi.vltra Abbatem hîc.& ibi Dec.in iiij.limita.licet dicat Innoc. quòd ad probandam limitationem allegatur text. in capit. olim.de reſtitu ſpol.qui non videtur probare hanc limitationem. Felin. in d.c.cùm veniſſent.verſic.idem ſi obediret.Domin.in capitulo, ſi à iudice.verſic.non obſtat ratio.de appel.in ſexto.Franc.in capitulo,ſollicitudinem.in j.limita.apoſtill.ad deciſ.Tholoſa.cxciij. in xj. limit. Milis in verbo appellationi renunciare.Soc.in conſi.ccxx.& conſi.ciiij.volu.iiij. Alberic.de Roſat.in l.ad ſolutionem.C.de re iudic.Barbat.in d.apoſtill. ad Bald.in d.l. ad ſolutionem.C.de re iudicata.

24 Decimò Limita,quando comparens coram iudice grauante compareret cum proteſtatione,quod propterea non intendit renunciare appellationi,ita probat tex.in d.capitulo,ſollicitudinem.in fin.& ibi gloſ.fin. Innoc.in c.quæſtioni.de appel.& in c.qua fronte. eodem tit. Hoſtien.in c.ſignificauerunt.verſi.quid ſi iudex.de teſtib.& ibi Ioan.And.verſi.quæro hîc Hoſt.Philip.Franc.in c.ſollicitudinem.verſi.& ſubdit. Hippol.in l.vnius.§.cuſtodiæ.verſ.facit quod in ſimili.ff.de quæſt.apoſtill.ad deciſ. Tholoſa.cxciij.Cyn.in l.ad ſolutionem.C.de re iudic.

25 Quod ſublimita niſi iudex,vel pars contradicerent proteſtationi præfatæ.Guido Papæ,quæſt.ccclxiiij.

26 Vndecimò Limita,quando compareret coram iudice excommunicante,& ab eo peteret abſolutionem: vt dicit apoſtill. ad deciſ.Tholoſ. cxciij.in ſecunda fallent.

Contrarium Innocen.in capitulo,quæſtioni.& in capitulo,qua ratione.de appel.

27 Pro concordia recurrendum eſt ad diſtinctionem Abb.in capi. quæſtioni.nu.5.& 6.de appel. nam aut appellans comparet coram iudice:vt reuocet grauamen excommunicationis,vt poſſit pendente appellatione comparere,& hinc non cenſetur renunciare appellationi: aut comparet ad effectum,vt videatur de iuſticia,vel iniuſtitia cauſæ,& tunc cenſetur renunciare appellationi,& iſta diſtinctio Abb.eſt approbata.

28 Duodecimo Limita, quia rediens ad iudicem ad quem, & producens iura coram eo, vt idem iudex ab executione abſtineat, non propterea videtur appellationi renunciare, Rota in nou. deciſ. ccccLxxv.Philip. Franc.in c.cùm teneantur,in fine,verſic.& nota bene. de appel. & in ca. ſollicitudinem.verſic.ſed aduerte.vbi limitat ex mente Dominorum.in d.deciſ.ccccLxxv.in fin.apoſtill.ad deciſ.Tholoſa.cxciij.in xij.limita.

29 Decimotertiò Limita, nam ſi compareat quis coram iudice à quo, pro reuocatione actorum, non per hoc videtur appellationi renunciare.Abb.in capitu.cùm teneamur.in ij.not.de appel.& ibi Dec.in iij.not. qui ſublimitat.

30 Decimoquartò Limita,quando quis compareret coram iudice à quo, ab eo petendo, vt prouideat ne ipſe appellans turbetur in ſua poſſeſſione.Pariſ.conſi.liiij.nu.21.vol.iij.

31 Decimoquintò Limita, quando iudex à quo adiretur extra iudicialiter,& non in forma iudicij.Domi.in capitu.ſi à iudice.de appell.in vj.& ibi Franc.Abb.in capit.cùm veniſſent.nume.9.de eo, qui mit. in poſſeſ. cauſa rei ſeru.Deci.in capit.cum teneamur. in iij.not. de appel. apoſtill. ad deciſ.Tholo.cxciij.in iiij.fallent.Milis in verbo,appellationi renunciare.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Condemnatus petens terminum,dicitur appellationi renunciaſſe.

1 PRoxime ad præcedentem regulam ſubnectitur alia, de qua in l.ad ſolutionē.C.de re iudic.vbi habetur,quòd qui eſt condemnatus à iudice, ſi petit terminum ad ſoluendum illud, de quo in ſententia eſt condemnatus,cenſetur ſententiæ acquieuiſſe,& appellationi renunciaſſe.Bar.conſi.cxlix.Roman.conſi.ix.

2 Primò Amplia nedum, quando ipſe principalis petit terminum ad ſoluendum,ſed etiam ſi procurator terminum ad ſoluendum peteret. Felin.in cap.quo ad conſultationem.verſi.adde etiam.de re iud.refert & ſequitur Hipp.in ſing.clxxxvij.

3 Secundò Amplia ſiue fuerit appellatum,ſiue non,vt ponit gloſ.j.in d. l.ad ſolutionem.& Paul.de Caſtr.ibi Cæpol.in conſi. ciuil. xxx. & iſtam dicit * communem Alex.in apoſtill.ad Bart.in d.l. ad ſolutionem. C.de re iudic.quam tenet in prin.& in fin.d. apoſtill.Gram.deciſ.ciij.

4 Contrarium, quòd cenſeatur tantum renunciatum appellationi interpoſitæ,non autem appellationi interponendæ, quando quis acceptat terminum ſibi datum à iudice,voluit Soc.conſi.ccxx.& conſi.ciiij.volu. iiij. Imo.in iiij.§.ſi quis condemnatus.ff.de re iudicat.Barbat.in apoſtill. ad Bal.in d.l.ad ſolutionem.C.de re iudic.

5 Tertiò Amplia vt nedum iſtud procedat in petitione termini ad ſoluendum,ſed etiam in offerente ſe ſoluturum:vt voluit Gozad. conſi. xcviij. nu.19.ex mente Corn.conſi.cclix.vol.j.

6 Secus verò in offerente cautionem de ſtando iuri.vt per Alexander. in apoſtill.ad Bar.in d.l.ad ſolutionem.

7 Quartò Amplia idem eſſe in eo,qui ſponte ſoluit.Grammat.deciſ.ciij. numer.41.

8 Primò Limita quando actus factus coram iudice à quo: qui videtur approbatiuus ſententiæ latæ, ſonat in agere, ſecus verò ſi ſonat in pati. Socinus conſilio ccxx.& conſilio ciiij.volumine iiij.Felinus in capitulo, quo ad conſultationem. verſiculo, datur alia limitatio. de re iudica. Alber.de Roſate in d.leg.ad ſolutionem.Alexander. in apoſtill. ad Bartol. in dicta leg.ad ſolutionem. Barba. in apoſtill. ad Baldum in dicta leg.ad ſolutionem.C.de re iudicat. Paulus de Caſtro in dicta leg. ad ſolutionem.& de hoc dictum eſt ſuprà in præcedenti concluſ.in ix.limita.

9 Secundò Limita quando condemnatus peteret terminum ſponte à iudice grauante,ſecus verò ſi terminum non petitum, ſed à iudice datum ſimpliciter acceptat.Socinus in dicta conſilio ciiij.in fine. volumine quartò.& conſilio ccxx. Felinus in capitulo ſignificauerunt. de teſtibus. Ioannes Faber in dicta lege, ad ſolutionem. Guido Papæ ſingul. dcccxiij.

Contrarium Philippus Franc. in capitulo, ſollicitudinem. de appell.

De quo articulo vide in prima ſublimitatione primæ limitationis in concluſ.præced.

10 Tertiò Limita, niſi condemnatus ſoluiſſet compulſus à iudice, quia non propterea dicitur renunciare appellationi,aut acquieſcere ſententiæ:ita Guido Papæ in ſingul.ſuo dcccxiij.ex mente Ioannis Fabri in d. l.ad ſolutionem.C.de re iudic.

11 Imò idem eſſet ſi ſoluiſſet ſponte, & ſine vlla proteſtatione, ſtante ſtatuto quòd contra ſententiam nulla poſſit admitti exceptio, ſed quis ſoluere teneatur, vt dicit Imol.in conſi.cxlv.

12 Quartò Limita quando recipit terminum ex certa ſcientia, ſecus verò quando per errorem: vt per Bald.& Salic.in d.l.ad ſolutionem.Felin. in c.quo ad conſultationem.verſic. limita etiam.de re iudi.Alex.in apoſtill.ad Bart.in d.l.ad ſolutionem.C.de re iudicata.

13 Quintò Limita niſi petens dilationem illam petat cum proteſtatione, quòd non intendit renunciare appellationi, vt ponit Cyn. in d.l.ad ſolutionem.C.de re iudicata.

14 Sextò Limita quando nulla alia coniectura cadere poteſt niſi quod videatur ſententiam approbaſſe.ita Imol.in conſi.cxlv.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Appellari an poßit à decreto de exequendo.

LICET ab executione non appelletur.l. ab executione.C. quorum appella. & l. ab executore. ff. de appellationibus.
1 Tamen maxima eſt varietas inter Doct. an appelletur à ſententia de exequendo, prout appellari poſſe tenet glo.j.in d.l.ab executione.C.quorum app.& ibi Bart.in j.oppoſ.& Ange.verſic. ſed ſi non pronunciaſſet.& ibi Salic.verſic.oppono contra primum.vbi dicit Docto. ita communiter * tenere.& ibi Ioan.Fab.in primis verbis. idem voluit glo.j.in l.ab executore.ff.de appel.Spec.in tit. de appel.§.in quibus.verſi.& ſcias.Barto.in l.ſi cum exceptione.§. hæc autem actio.in fin.verſicu.item quæro an ab vtroque.ff.de eo, quod met. cauſa.Bald.in addit.ij.ad Spec.in ti.de appel.verſi.aliud eſt.Abb.in c. quo ad conſultationem.verſi.concludo ergo.de re iud.Alex.conſi.xcvij.vol.vj. & conſi. cxiij.verſicu.accedit quia.vol.v.Soc.in conſi.ccc.verſic.nam licet, Corn. conſi.xxxviij.verſi.præterea etiam.volu.iiij.& conſi.clxxxiiij. verſi. nec obſtat.eod.volu.& conſi.ccxxj.verſicu.licèt multi.Soc.in regula xxvj.in v.limit.Ioan.de Anan.in conſi.xxvj.in primis verbis.

Contrarium ſentit glo.in l.ſi cum exceptione.in §. hæc autem. in gl. in verbo datam.verſi.ſed tamen dic.ff.de eo, quod met.cauſ. Alber. in l. ab executione.C.quorum appel.in princ.verſic.item tenet hic.& Odof. verſicu.ſi iudex pronunciat. verſicu. quæritur circa.l. iſtam. Bald.in l.ab executione.C.quorum appel.verſi.tamen modo quæro nunquid. & ibi Pau.de Caſtr.in princ.verſic.& aduertendum.Fulg.in glo.j. Ioan.Andr. in addit.ad Specu.in tit.de appella.§.in quibus.verſi.& ſcias.Alex.conſi. clxxxj.verſicu.fortius dico.volu.vj.Ant.de But.in c. quo ad conſultationem.verſic.aduerte tamen.de re iud.iſtam tenet & dicit * communem Alex.in conſi.xcv.verſic.quid autem.volu.ij.Spec.in tit. de execut. ſent. §.breuiter.verſic.ſed ſecundum eum.Bar.in l.ab executore.in j.not. ff.de appell.& ibi Ang.verſic.in glo.j.& ibi etiam Ang.Areti. & Imol.verſic. in glo.j.Felin.qui dicit iſtam * communem opinionem in d.ca. quo ad conſultationem.verſicu. à pronunciatione. de re iud. deciſ. Neapo. j. in nou.nume.17.Dec.qui dicit iſtam communem opinionem, in capitulo, nouit.in iiij.not.de appella.Grat.qui idem dicit.in conſi.cix.vol. ij. Rui. conſi.lxxviij.vol.v.qui dicit communem.

2 Et maximè quando nihil noui inducitur in grauamine, prout dicit Ruin.in dicto conſi.lxxviij.volum.v.& quia hæc vltima opinio videtur magis * communis, ideo tenenda eſt.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Appellatus, an appellans debeat probare, vel acta reproducere in cauſa appellationis.

DVBITANT Doctores an acta prioris inſtantiæ exhibere teneatur appellans, vel appellatus in cauſa appellationis: qui articulus dependet ab alio. An in cauſa appellationis debeat probare appellatus, vel appellans. in quo articulo diſtinguendi ſunt plures caſus.

1 Aliquando enim quæritur, Quis probet appellationem legitimè interpoſitam, videlicet infrà decem dies apoſtolos petitos congruo loco, & tempore, & in hoc * communiter concluditur, quòd hæc probatio ſpectat ad appellantem.Bart.in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appella.& in l.j. ff.ſi tuto. vel curat.appellat.& in auth.de his, qui ingred.Spec. in titu. de appel.in §.de officio, in fin.Io.Andr.in c. Romana. in verbo conſtiterit. de appella.in vj.& ibi Domin.in §. ſi vero. verſicu. quæro quare, & ibi Philip.Franc.verſ.imò etiam.Bald. Sal.in d.l.hi qui ad ciuilia.verſ. ſi autem quæris de ſolennitate.Cyn.in l.per hanc.nu.5.C.de tempor.appell. Abb.in c.in præſentia.de renunc.Præpoſ.in c.vt debitus.de appel.Ioan. Fab.in d.l.hi, q ad ciuilia.& ibi Cy.in iiij.oppoſi.Deci.Tholoſ.& ibi apoſtill.deciſ.cccxlj.& iſta fuit opin.Archid.in c.Romana.ſuper verbo, proponet.de appel.in vj.Pract.Pap.in ti.de for.appel.& diffini.in glo.in verbo,& in quantum.verſi.proinde quæritur.

2 Et facit quod dicit Rota in nou. deciſ. cccxvj. vbi videtur probari, quòd non præſumitur appellatio interpoſita infra decem dies à die notitiæ, niſi probetur.

3 Et idem dicendum eſt, quo ad hoc, vt verificetur, ſentētiam ſic latam eſſe, quia talis probatio facienda eſt per ipſum appellantem. Abb.in d. c.in prçſentia, nume.15.de renunc.Præpoſ.in dicto.c. debitus. de appell.

4 Et ſimiliter, qui dicit ſententiam nullam, ipſe tenetur ad productionem actorum, ex quibus poterit docere de illius nullitate:& hoc, quando infra debitum tempus reclamauerit, quia ſi poſt tempus fuerit reclamatum, ex quo actus iudicis videtur iam approbatus, tenetur appellatus per exhibitionem actorum oſtendere validitatem ſuæ ſententiæ: Ita Aim.de antiquit.temp.in ij.part.nu.13.

5 Limita, quando appellans aliunde habere non poſſet ſententiam, & acta, & illa peteret ab appellato, nam tunc compellitur appellatus illa exhibere.Spec.in tit.de inſtrum.edit.§.nunc dicamus.verſi. ſed pone peto coram iudice.quòd ſi aut neget ſententiam latam, aut illam latam affirmet, ſed neget ſe habere, aut aſſerit illam habere,& exhibere nolit, iudex decernere poterit ſuper tali ſententia nullum fieri poſſe fundamentum, nec appellatum ex ea aliquo modo iuuari: vt voluit Innoc. in c.G. perpetuus, de fide inſtrum. cuius dictum in omnibus tribus caſibus præcedentibus Doctores admittunt: nam in primo caſu, quando appellatus negat ſententiam latam, omnes ferè admittunt illam concluſionem, quòd pōt iudex decernere appellatum non poſſe iuuari ſententia prædicta, vt dicit Inno.in d.c.G.perpetuus.de fide inſtrumen.& ibi Bal.in fi. & Ant.de But.Abb.verſi.& non ſtando in verbis,& Imo.verſi. in gl.fin. & ibi Fel.Lap.alleg.x.in fin.Ioan.Andr.in d.ca.Romana.in verbo conſtiterit.de appel.lib.vj.& ibi Domi.in §.hi verò.verſicu. quæro quare.& ibi Philip.Franc.verſic.imò etiam.Petr.de Anch.in c.j. in ix. not. de appel.in vj.Card.in c.conſtitutionem.§. inſuper.in vij.q. de electio. Bal.in l.ij.verſi.iuxta hoc quæro.C.vt lite penden.Aret.in l.ij.verſic.in glo.j.C. de eden.Bald.in rep.l.ſecundæ.verſi.item poteſt quis perdere. ff.de iure iuran. & in Margarita ſua, in verbo appellatus, quid obtinuit ſententiam.Ang.conſi.cxciij.Dec.in c.j.verſi.primus eſt.de probat.Ang.Aret. in l.j.in princ.ff.quæ ſent.ſine appell.reſcind.Practic. Pap. in titu. de for. appel.à diffin.in gloſſ.in verbo,& inquantum.in fi.apoſtill.ad deciſion. Tholoſ.cccxlj.Franc.in c.ex ratione.verſi.iij.quæritur.de appell.vbi ſaluat iſtam opinio.ab obiectione aliquorum, qui tenent contrarium.

6 Alius,& ſecundus caſus, in quo procedit concluſio Innoc.eſt, quando appellatus fatetur ſententiam latam,& penes ſe habere, ſed illam exhibere non vult:& iſto caſu omnes ſequuntur concluſio.Innoc. quòd poteſt iudex decernere, quòd appellato à dicta ſentētia proficere non poſſit. Bartol. in l.j.§.edenda.ff.de eden.& in l.ij.C.de eden. in l. ſi appel. in fin.C.de appell.Dec.in c.j.verſi. tertius & vltimus.de probat. Imol.in c. G.perpetuus.in verſi.in glo.ſi.de fide inſtrum.Rimin.in l.ij.C.de edend. Petr.de Anchar.in c.j.in ix.not.de appel.in vj.Sal. in d.l. j. in princip.C. de eden.& ibi Alex.verſi.in glo.j.Franc.in dicto ca.ex ratione. verſic.iij. in contrarium.de appellat.

Contrarium Fulgoſ.in d.l.ij.& clarius,& expreſſius Pau. de Caſt.ibi.

7 Primò Amplia idem eſſe ſi reſpondere nollet ipſe appellatus, an illam habeat, vel non habeat.Ant.de Butr.in ca.G.perpetuus.de fide inſtrum.

8 Et propterea Pract.Pap.in ti.de for.appellat.à diffin.in §.inquantum in fi.dicit, quòd in præiudicium ſuum appellatus non reſpondens, habetur pro confeſſo.

9 Secundò Amplia idem eſſe ſi appellatus non compareat, quia in eius contumaciam procedi poteſt ad ſententiam in fauorem appellantis, etiam quòd alias non conſtet, nec de ſententia, nec de appellatione. Compoſtell.in cap.ſuper literis.de reſcript.Archid. in cap. Romana.de appell.in vj.verſi.ſed pone.quod refert,& ſequitur Feder.de Sen. in cōſ. ccij.Ant.de But.in c.G.perpetuus.de fide inſtrum.Aret.in l.ij.C.de eden.

10 Sed iſtud dictum videtur contra communem concluſio. de qua videbimus in ſecunda concluſ. principali, vbi habetur, quòd altero abſente in cauſa appellationis, ille probat, qui inſtat pro cauſæ expeditione. Verùm ſaluari poteſt vt illud procedat, quando poteſt haberi proceſſus primæ inſtantię. Concluſio verò Compoſt.& Archi.& aliorum intelligatur, quando haberi non poteſt.

11 Contra iſtam concluſio.Compoſtell.Fede.& Archid. in capi.G.perpetuus. in fin.facit quia ſi non eſt appellatum, vel ſi per talem appellationem, quæ non deuoluit, etiam quod appellatus ſit contumax, tunc quia iudex appellationis non eſt iudex,& propterea in cauſa procedere non poſſet, niſi prius declaraſſet ſe iudicem competentem, & ita etiam dicit Philipus Franc.in capitulo, Romana.§. ſi verò. de appellat. in vj. verſiculo,& per præfata.& iſtud videtur tenere Purpur. in l.ij. verſi. ad tertium quod magis.C.de eden.

12 Qui intelligit hoc dictum, quando ſaltem de appellatione & eius tenore conſtat per teſtes, & dicit quòd aliter non poteſt procedere dictum Innocen.in capi.G.perpetuus.quod iudex appell. poſſit mandare, quòd ſententia, & proceſſus primæ inſtantiæ non poſſint proficere appellato,& idem voluit Felinus in c.G. perpetuus. de fide inſtrum. & iſta intelligentia videtur approbata.

Contra

Contrarium iſtam concluſionem Compoſt.Fede.& aliorum videtur tenere Purpura.in d.l.ij.nu.47.C.de edend.

13 Tertius caſus magis dubitabilis eſt, quando appellatus negat penes ſe habere ſententiam primò latam, in quo caſu Bar.in d.l.ij.C.de edend. tenet etiam iſto caſu procedere dictum Innoc.in d.capi.G.perpetuus.& vltra illud dictum Barto. tenet Bald.in l.hi,qui ad ciuilia. verſicu.quærit Innoc.Dec.in cap.j.verſic.& iſtud vulgare dictum.de fide inſtru.Purpu. in l.ij.nu.53.vbi dicit* communem.C.de edend.& Riminald. ibi, verſi. gloſ.j.qui dicit* magis communem.

Amplia & limita hanc concluſionem pluribus modis, vt per Feli. in d.c.G.perpetuus.de fide inſtru.& per Purpur.in d.l.ij.nu.53. & ſeq.& ibi per Riminal.C.de edend.ad quos me remitto.

14 Secunda eſt concluſio principalis,quòd acta ſententiam vel appellationem iuſtificantia ille tenetur reproducere, vel aliàs probare in cauſa appellationis, qui pro ſententia inſtat, quando vnus proſequitur cauſam,alter verò abeſt à iudicio tamquàm contumax.Ita Bar. in d.l.hi qui ad ciuilia.C.de appel.& in l.j.ff.ſi tutor,vel curat.& in auth.de his,qui in gred.ad appell.Cyn.in l.per hanc.in v.q.C.de temp.appell. licèt non expreſsè.Bald.in d.l.hi,qui ad ciuilia.verſicu.modo hic quæritur.Abb.in c. in præſentia.verſic.aut dubitatur de iniuſtitia, de renunc. Deciſ.Tholo. cccxlj.Felin.in capitu.cùm inter. verſic.fuit etiam dictum Bar.de excep. Idem Bald.in apoſtill.ad Spec.in tit.de appel.verſi.quæritur quis debeat probare,& iſtam dicit* communem Præpoſ.in capit.vt debitus.de appell.Cyn.in l.j.C.ſi aduerſ.credit.

Contrarium Aretin.in capit.intelleximus.de iudic.verſic. vnde dixit Bart.præpoſ.ex mente Matteſ.in cap.vt debitus. verſicu. de hoc videtur abſurdum.de appel.apoſtil.ad deciſ.Tholo.cccxlj.

15 Pro diſtinctione dixit Aretin.in capit.quoniam contra.verſic.pro intellectu,& declaratione.de probat.vt iſta vltima opin.procedat in probationibus faciendis de nouo inſpicientibus principale negotium,quas non tenetur facere appellans, vel appellatus proſequens cauſam altero abſente per contumaciam, ſed acta prioris iudicis bene tenetur reproducere,& ita procedit prima opinio.

16 Tenendo primam opinionem intellige, quòd probat appellans appellato non proſequente,quando non poſſet obtinere actor confirmationem primæ, niſi facta pleniori probatione, ſecùs ſi non eſſet neceſſaria alia probatio, vt putà quando reus fuit condemnatus, actore non probante,& reus appellauit, vel ſi reus abſolutus fuit, actore ſuam intentionem plenè probante, & actor appellauit: nam non tenetur tunc plus probare,quàm primo probaſſet.Præpoſ.in c. vt debitus.verſi. ſed ſi appellans.de appell.

17 Secundò Limita,niſi præſumptio ſit pro illo,qui inſtat pro ſententia, quo caſu non probat habens pro ſe præſumptionem. Baldus in addit. ad Speculatorem,in titul.de appell.verſiculo,quæritur quis debeat probare.Præpoſ.in c.vt debitus.verſic.& hoc eſt,quod voluit.Bald.in d.l.hi, qui ad ciuilia.verſi.oppono.de appell.

18 Tertia eſt concluſio, quando vterque proſequitur, & tunc duo ſunt diſtinguendi caſus, primus eſt, quò ad probationes de nouo faciendas ſuper nouis vel antiquis articulis, & dicendum eſt, quòd ille etiam probat,qui probat in prima inſtantia.Ita Bar.in l.hi,qui ad ciuilia.C. de appell.& in l.j.ff.ſi tut.vel cur.app.& in authen. de his, qui ingred. Bald. in d.l.hi,qui.verſicu.oppono dicitur hic.Spec.in tit.de ſent.§.ſi.in fin.verſi. ſed nunquid appellans.Cyn.in l.per hanc. in v.q.C.de temp. app. Ioan. Fab.in d.l.hi,qui ad ciuilia.Abb.in c.in præſentia.verſi. ſi agitur de probatione.de renunc.deciſio Tholoſ.cccxlj.& ibi apoſtil.Cy.in d.l. hi, qui ad ciuilia.C.de app.

19 Secundus Caſus eſt, quò ad acta prioris inſtantiæ, & dicendum eſt, quod appellans, qui dicit ſententiam iniuſtam, vel nullam ex eiſdem actis,quia in illis non continetur ſolennitas,vel cauſa,propter quam debuerit condemnari,vel abſolui,debet probare reproducendo acta prioris inſtantiæ.Bar.in d.l.hi,qui ad ciuilia.& in d.l.j.ff.ſi tut. vel curat.& in auth.de his,qui ingred.deciſ.Toloſ.cccxlj.

20 Contrarium quòd imò iſto caſu ſufficiat appellanti reproducere ſententiam, & acta pro eo facientia, & cum illis ſententiam obtinere, voluit Præpoſ.in c.vt debitus.verſic.ſed iſtam opin.ſequitur,& refert apoſtill.ad deciſ.Toloſ.cccxlj.qui plus ſubdit,quòd ita vidit ſemper ſeruari.

21 Primò Limita in appellatione ab interlocutoria,in qua ſemper probat appellans,& idem in appellatione de actu præiudiciali. Abb.in cap. in præſentia.de prob.Pract.Papi.ſuper rub.de for.appell.à diffin.§. & in quantum. verſiculo, proinde. Præpoſ. in dicto capitulo, vt debitus. de appe.apoſtil.ad deciſ.Toloſ.cccxj.

Contrarium in appellatione ab interlocutoria, Iac. de Beluiſ. ex mente Bald.in tit.de his,qui ingred.verſi.opponitur.

22 Secundò Limita quando ageretur de probatione meritorum cauſæ per acta,vel per inſtrumenta,quia tunc is habet probare in cauſa appellationis, qui in cauſa principali. Abb.in capitulo,in præſentia.numero 16.de renun.

23 Vltmò nota in materia, quòd ſententia appellationis non viſis actis primæ inſtantiæ,eſt ipſo iure nulla.Bal.in l.ij.verſi.ex quo nota ꝙ iudex. C.de edend.Mari.Iun.conſi.lxxx.vol.ij.Purpu.in l.ij.nu.66.C.de edend.

De executione rei iudicatæ.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Executio poſt tres conformes ſtatim fit, non obſtante quacunque exceptione.

1 POST tres conformes ſtatim fit executio, non obſtante quacũque nullitatis exceptione,cle.j. de re iud.

2 Et propterea dicitur, vacare beneficium per obitum illius,qui reportauit pro ſe tres ſententias conformes,etiam quòd non ſit facta executio,Rui.conſi. lxxix.volum.iij.

3 Primò Amplia ſiue cauſa ſit prophana, ſiue ſit eccleſiaſtica, ſiue ſpiritualis,ſiue quaſi ſpiritualis,ſiue criminalis,ſiue mixta, vt not.glo.in dict. cle.j.in verbo quamuis.& ibi Imol.ſuper gl.ij.& Car.in ij.q.

4 Et idem ſiue ſit in petitorio,ſiue in poſſeſſorio, vt ibi per Card. idem Pet.de Anch.ibi in ij.not.dum generaliter dicit,quòd in omni cauſa.Barbat.in d.cle.j.de re iudica.

Intellige tamen illud quod dicitur de cauſa criminali, vt infrà dicetur in limitationibus.

5 Secundò Amplia, etiam ſi non ſint ſententiæ omnino conformes, nam ſaltem in eo, in quo ſunt conformes, mittuntur executioni. Card. in d.clem.j.in opp.& fuit opi.gl.in d.clemen. in verbo alicuius, & ponit ibi Boniſ.ſuper gl.vij.Dec.in conſi.ccclxxxv. Marian.Soc.Iun. in conſi. xlv.vol.j.Alex.in conſi.lxxvij.vol.ij.Aim.in conſi.clxxxiij.

6 Tertiò Amplia etiam ſi pendeat cauſa appell. ab interlocutoria, tamen tertia ſententia in principali mandabitur executioni, ita probat text.in d.clem.in verſic.ſimiliter.& ibi gl.in verbo huiuſmodi emiſſe.& in verbo,pendere.& Car.in verſi.quæro an ſi iudex. & Imola & Philip. Franc.in c.ſi rectè.de appell.

Contrarium ſentit Rota in nou.deciſ.cccxxij.Ro. in ſing. ccxc.in ſi.

7 Declara quia ſi tertia ſententia ſit nulla vel ex defectu iuriſdictionis, vel quia ſit notoriè iniqua, tunc non mandabitur executioni. Pariſ.in conſi.xcviij.nu.20.& ſeq.volu.iij.

8 Quartò Amplia etiam ſi conſtaret notoriè de nullitate, tamen non impeditur executio trium conformium,ita Ant.de But.in d. clem. vt calumniis.& ibi Imol.& Bonifac.Rom.in ſing.ccxc. incip.cle. calumniis. Alex.in conſi.ccxxvij.verſi.præterea contra Bald.vol.vj.Philipp.Franc. in c.dilecto.de appell.verſic.quædam verò ſunt acta.Bald.in l.ab executione.verſic.ſed numquid exceptio nullitatis.C.quorum appell.

Contrarium quòd imò notoria nullitas admittatur aduerſus tres conformes ſententias latas,tenuit Oldrad.conſi.cvj. & Bald. in l.j.C.ne liceat tertiò prouoc.verſic.quid ſi peto.Rom.& Imola in l.de pupillo.§. qui opus.ff.de oper.no.nunc.Ang.Aret.in §.appellantur.de excep.Rom. in l.ſi verò §.de viro.in xxxij.fall.ff.ſol.mat.Alex.in conſi.lxxvij.volum. ij.& in conſi.cvj.vol.iij.Corn.in conſi.cciiij.vol.ij.Socin.in conſi.clviij. licèt non plenè firmet.Iaſ.in l.j.ff.de oper.nou.nunc.Alex.in l.iiij.§. condemnatum.poſt Raph.Cuma.ibi.ff.de re iud.Hipp. in pract. §. ſequens. & in rubrica de probat.Socin.in regula cxxj.in ij.fallent.Milis in verbo executio trium ſententiarum.& iſtam dicit * communem Bertrand. in conſilio lxxxiiij.volu.j.Marian.Iun.conſi.xlv.volum.j. Aim.in conſi.iij. & in conſi.ciiij.Grat.conſi.lxxij.qui ampliat,etiã ſi ſit iniquitas notoria. & conſi.lxxx.& conſ.lxxxv.volu.ij.Rui.conſ.xlvj.vol.ij.& conſi.lxxiiij. vol.iiij.& conſi.lxxxvij.vol.iiij.& conſi.cxxxj.vol.iiij.& conſ.xxvij.vo. v.Gram.conſi.ciuil.xliij. Bertrand. conſi. xj.vol.j..in antiq. Caſſa.in cõſ. lxviij.Pariſ.in conſi.xcviij. volum.iij.Barbat.in cle.j.de re iud.

9 Sed Ripa in l.iiij.§.condemnatum,declarat quòd tunc nullitas obiecta,non impediat executionem,ſi recipiat iuris diſputationem,aliàs ſecùs,& ita videtur concordare opin.

10 Tenendo iſtam ſecundam opinionem limita, ſi nullitas non conſtaret ex actis, dato quòd impugnans ſententias offerret nullitatem incontinenti verificare.ita Paulus de Caſtro in l.iiij.§.condemnatum. ff. de re iud.& ibi Alexan.& Iaſon.verſiculo,iij.principaliter limita.poſt Raph. Cuma.ibi,& voluit Bal.in l.ſi.C.de ord.cognit.

Contrarium tamen tenuit Andreas de Iſern. in conſilio lxviij. Alex. conſilio lxj.volum.iij.

11 Quinimmò Alex. in conſilio cvj. in fin. volum. iij. dicit idem eſſe ſi conſtaret de notoria iniuſtitia, nam tunc etiam impediretur executio trium conformium,tamen hoc non puto verum,qui quia ſententia,quę apparet iniqua ex actis,non dicitur nulla, habetur in notatis per eos in c.inter cæteras.de re iudica.

12 Quintò Amplia etiam ſi tres ſententiæ non fuerint continuatæ, ſed interpellatim latæ, vt quia primæ duæ in fauorem vnius,ſecunda in fauorem alterius ſuper nullitate primarum, tertia verò fuerit confirmatoria duarum ſententiarium primò latarum. & licèt Rota in antiquis deciſio.ccccxxiiij.& in antiquioribus.deciſio Biſigneti ſecunda in titu. de re iudicata. non ſe reſoluat, tamen Rom. in d. ſingu.ccxc.

tenet

tenet clarè iſtam partem.& fuit dictum Io.Andr. in §.quoties.in add.ad Spec.in tit.de app.in prin.Ant.de Butr.in c.tua nobis. de appell. Barbat. in d.clem.j.in x.limit.de re iudic. Philipp.Franc.in c.ſi rectè.verſi.ſecunda concluſio.de appel.Card.in clem.j. in xviij. q. de re iud. & ibi Bonif. hoc etiam ſentit Bald.in conſi.cclij.volu.j.Paul.de Caſtr.in conſi. clxiij. vol.ij.Dec.in conſi.ccclxxxv.

13 Sextò amplia etiam in cauſis,in quibus ſententia non tranſit in iudicatum,tamen poſt tertiam ſententiam non licet amplius appellare: vt dicit glo.in c.fraternitatis.in verbo,fornicatio.de frig.& malefic.& ponit Abb.in cap. tua nos.de appellat.& ibi Philip.Franc.ponit idem Philip. Franc.in c.ſi rectè.verſi. vj.concluſio.de appel.idem voluit gloſ.xxxvij. quæſt.ij.c.Lotharius.in verb.appellatur.

14 Septimò amplia, etiam ſi ſententia fuerit nulla, ſed confirmata validè:vt per Ange.in l.fin.C.ſi ex falſ.inſtrum.Alex.in conſi.cxj. volum. v. Felin.in cap.paſtoralis.de exceptio.Iaſ.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.Rot.in antiq.deci.cxviij.Fel.in rubr.de foro compet.& in c.ea quæ. de re iudic.& ibi Abb.Ang.Aret.in §.appellantur. de exceptio.

15 Octauò amplia, ſiue iſtæ ſententiæ tres conformes fuerint diffinitiuæ, ſiue interlocutoriæ,ita tenet gloſ.in d.clemen.j. in verbo, ſententias. de re iudic.& ibi Cardin.in v.q.& Imola ſuper gloſ.in verbo ſententias.& Bonifac.ſuper gloſ.vj.verſi.conclude quòd iſta cle.Barb. verſi.in gloſ.in verbo,ſententias.

Contrarium ſentit Rota in antiq. deciſio. ccccxvij. Roma.in ſingul.ccxc.

16 Tenendo primam partem,Sublimita niſi ſuccũbens in duabus interlocutoriis,inſtaret in appellatione à diffinitiua pro reuocatione illarũ,ꝙ facere poteſt:cle.fi.de app.voluit Bal.in d.l.j.C.ne lic.tertiò prouoc. verſi. & not.& Barb.in d.cle.j.in vij.limit.de re iud.

Contrarium in hoc vltimo Franc.in capitulo,ſi rectè.in verſi.quarta concluſ.de appel.

17 Nonò amplia,vt etiam reſtitutio petita aduerſus tres conformes,non impediat executionem:ita Bald. in l. vnica. C. ne liceat tertiò prouoc. verſi.ſed nunquid ſequitur.Alex.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.& iſtam opinionem ſequitur Rota in deciſ. Caſſad. deciſ. j. in titul. de reſtit.in integr.

Contrarium Salic.in d.l.j. in vltima quæſt.C. ne liceat tertiò prouo. ſentit Laud.quem refert Card.in clem.j.in xxij.q.de iud.Milis in verbo, executio trium ſententiarum.Ruin.in l.iiij.§.condemnatum.nu.31.ff.de re iud.Caſſador.deciſ.j.de integrum reſtitut.nunc.tertio, deciſ.Toloſa. xxxiiij.in fine.

18 Primò Limita, quando tertia ſententia lata poſt duas conformes in negocio principali,lata eſſet ſuper deſertione:ita Rot.in antiq.deci.xxj. Rom.in d.ſing.ccxc.Bonifac.in d.cle.j. vbi autem victus.& Barbat.verſ. ſed ſi duæ.Aim.conſi.clxxxiij.

Contrarium ſentit Baldus conſilio cclij.volum.j.Felin. in cap.exceptionem.de except.

19 Secundò Limita, quia virtus trium ſententiarum non nocet tertio venienti pro ſuo intereſſe:ita Rot.in antiq.deciſ.ccxlj.& in antiquioribus. Biſig.deciſ.tertia,de ſent.& re iudic.Roma.in ſing.ccxc.Cardin. in cle.j. in iiij.quæſt.Bonifac.in d.clem.j.verſi.conclude contra Guliel. Felin. in c.veniens.el ij.de teſt.verſi.v.noto.& in c.cùm ſuper.de re iudic.verſicu. pro his facit.Alex.in conſi.lxxxiij.vol.iij. Milis in verbo executio trium ſententiarum.Bertr.in conſi.ccxiij.vol.iij.Feli.in c. qualiter, & quando. de accuſat.Rebuf.in l. quod iuſſit.j.not.nu.90.de re iudic.Ruin. conſilio iij.volumine quinto.

Contrarium quòd imò tertius non poſſit ſe opponere executioni trium ſententiarum,tenuit Petr.de Anchar.in cle.j.in vj.not.de re iudic. & Barbat.

Sed Rota in antiquis,deciſ. clxv.tenet quòd ita demum tertius poteſt ſe opponere, ſi ante ſententiã tertiã ſe oppoſuit:& iſta fuit opin.Laud.in d.cle.quam reprobat ibi Card.in iiij.quæſt.

20 Imola tamen in d.clem.concordando opiniones, dicit quòd tertius non poteſt ſe opponere poſt tertiam ſententiam,ſi cauſam agi ſciuit,ſecus ſi ignorauit:quo caſu ſemper põt ſe opponere executioni: & etiam dicit idem apoſtilla ad deciſ.Toloſ. ccccxxx.

21 Tertiò Limita, quando periculum eſſe irreparabile, quia tunc exceptio nullitatis admittitur poſt trinam ſententiam conformem. Cardin. clem.j.in iij.quæſtio.de re iud.& ibi Petr.de Anchar.in ij.not. poſt Paulum de Eleaz.ibi, & Imol.ſuper gloſſ.ij.poſt Anto.de Butr. qui extendit ad executionem in cauſa matrimoniali.Bonifac.& Barbat.deciſio.Toloſ.ccccxxx.Rom.in ſingul.ccxc.Angel.in l.j.C.ſi ex falſ. inſtrum.Imol. in l.non ſolùm.§.morte.ff.de oper.no.nunc.& in l.qui à latronib. §. j.ff. de teſtam.& in l.iij.§.ſi ſeruus.ff. de acq. poſſ. Paulus de Caſtr.in l. iiij. §. condemnatum.& Alexand.in ij.limit.& Iaſ.in iij.limit.ff.de re iud. licet iſti non præciſè loquantur in re iud. inducta per tres conformes, prout Felin.expræſsè in c.cùm ſuper.de re iudic.

22 Quartò Limita,nam facta executione,etiam poſt tres conformes,de nullitate quæri poteſt: Aret.in conſi.lxxv.

23 Quintò Limita quando dicetur de nullitate,defectu iuriſdictionis:ita dictum eſt infrà in tit.de ſtatut.in tertia concluſ.

24 Sextò Limita dummodò opponatur, quia parte non opponente valet iudicis proceſſus etiam contra tres conformes:Barba. in d. clemen.j. in vj.limit.poſt Bald.in l.ij.C.ne lic.tertiò prouoc.verſicu.breuiter dico. Bald.in cap.tua nobis.in ij.no.de appel.Ruin.in conſilio cxiiij. num. 17. volumine quinto. & dicit Felinus in capitulo, inter monaſterium de re iudic.

25 Quòd ſi parte non opponente probata eſt nullitas, ſuper ipſa pronunciabitur:poteſt tamen repelli officio iudicis:Milis in verbo, executio trium ſententiarum.

Contrarium Franc.in capitulo, ſi rectè. verſiculo octaua concluſio. de appellat.

26 Septimò Limita niſi ſuccubuerit in duabus appellationibus ab electione,quia iſto caſu non eſt locus diſpoſitioni d.clemen.primæ, vt per Baldum in leg.prima C.ne liceat tertiò prouoc.verſicu. quæro ſi appellatur ab electione.

27 Octauò Limita niſi ſuccumbens in duabus appellationibus allegaret aliam exceptionem quàm nullitatis, de qua poſſet opponi poſt rem iudicatam:Bonifac.in cle.j.verſi.ex hoc dico.de re iud.

28 Nonò Limita,quia etiam aduerſus tres conformes opponi poteſt exceptio falſitatis:Caſſ.in conſuet.in rubrica,meubles n'ent point.§. ij.nu. 12.ex mente Boer.quem ipſe allegat.

29 Decimò Limita in ſententiis arbitrorum:ſecundum Baldum in l. prima. verſiculo,tertiò eſt conſiderandum.C.ne lic. tertiò prouoc. Barb.in clem.j.de re iud.

30 XI. Limita in nullitate proueniente ex defectu iuris naturalis: vt not. Soc.in regula cxxj. in xiij. fallent. allegat quædam conſilia Oldendorp. quæ mihi nihil faciunt.

31 XII. Limita quia non habeat locum conſtitutio d. clemen. j. ſi victus in duabus inſtantiis, in tertia renunciat appellationi, ſiue cedit liti. ita ſentit Bonifa.in d.cle.j.verſi.conclude quòd iſti cle.de re iud.

32 XIII. Limita ſi modò ſententiæ ſint conformes, nam ſi non eſſent conformes,non procederet diſpoſitio d.clem.j.ita Pau.de Caſt.in conſi. clxiij.vol.ij.Alex.in conſi.lxxvij.vol.ij.Philip.Frãc.in c.ſi rectè.de appel. in j.concl.Aim.conſi.clxxxiij.

33 Et dicuntur conformes ſententię,quando ſunt conformes in qualitate,& ſubſtantia:Card.in d.cle.j.in j. oppoſ. Alex.in conſi.lxxvij. volum. ij.Barbat.in conſi.x.volu.ij.Bonif.in d.cle.Aim.in conſi. clxxxiij. Maria. iun.in conſi.lxxiiij.volu.ij.

34 Et dicuntur etiam conformes ſi concordant in effectu, licèt in cauſa non conueniant:Rui.conſi.cxiiij.vol.v.

35 XIIII. Limita, niſi Papa, vel alius ſupremus Princeps committat cauſam appellationis ex certa ſcientia poſt tertiam latam:Alex in conſi. lxxvij.volum.ij.Socin.in conſi.clviij. volum.ij. fuit de mente Anton. de Butr.in capitu.tua nobis.verſicu.oppono quòd eo quòd ſuperior, & ibi Baldus in tertio not.& Imola.in pen.not.& Franc.in ij.q.& in c.ſi rectè. in vij.concluſ.de appellat.

36 XV. Limita ſecundum Franc.in capitulo, ſi rectè. nam poteſt dici de nullitate tertiæ ſententiæ quando in ea adeſt nouum grauamen:ſecundum eum, & eſt bona cautela: tamen non eſt practicanda, niſi quando in veritate eſſet nulla: vt ibi per eum.& idem tenet Aimo in conſilio clxxxiij.in fine.

37 XVI. Limita vt iſtud non procedat in ſententia vna vel duabus,quæ habent vim trium ſententiarũ.Salice. in l.fi.C. de ſent.& interloc.omn. iudi.& ſentit.Barb.in apoſtil.ad Bal.in d.l.fi.

Contrarium Bal.in d.l.fi.ſentit Dec.in conſi.ccclxxxiij.

38 XVII. Limita in nullitate,quæ opponitur per viam exceptionis. Maria.iun.conſi.xlv. vol.j.

39 XVIII. Limita quando opponitur exceptio contradicens ſententiis,aliàs,ſi exceptio compararetur cum ſententiis, poſſet admitti etiam poſt tres.Maria.iun.in conſi.xlv.vol.j.

40 XIX. Limita,nam etiam poſt tres ſententias conformes quis reſtituitur,quando conſtat de eius læſione:Rota in nouis,deciſ. ſecunda: & in antiq.ccccIxv.deciſ.Toloſ.xlv.

41 Declara tamen quia in hoc caſu reſpectu minoris, vel eccleſię ſufficit conſtare de enormi læſione, ſed in maiore requiritur quòd adſit iuſta cauſa ad petendam reſtitutionem, & quòd illa plenè & ſufficienter probetur,ſecundum Abb.in c.ex literis.nu.5.de in integr.reſtit

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Executio an ſit nulla, quando exceditur ordo datus in executione.

1 SI exceditur ordo datus in executione, per tex.in l. à diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.vbi primò mobilia, deinde immobilia ſunt capienda, dubitatur an executio ſit nulla vel iniuſta,ita quòd neceſſaria ſit appellatio. & quòd ſit iniuſta,& neceſſaria ſit appellatio,tenet Bartol.in d.l. à Diuo Pio.§.in venditione. ff. de re iudic. Bald. in authen. ſed hodie, verſiculo nunquam in diſcuſſionem.C.de act.& oblig.Abb.in capitulo, quo ad conſultationem.de re iudic.Anto.de Butr.in capitulo, quoniam frequenter. in fin.

vt lit.

vt lit. non conteſt. quæ opin. in iudicando eſt tenenda, licèt aliqui contradicant: prout dicit Soci. in conſi. clviij. verſ. non obſtat. Ioan. And. in c. quoniam frequenter. qui hoc tenet in ordinario, ſed non audet firmare in delegato. idem tenet Rap. Cum. in dicto §. in venditione. in prin. Bald. in l. j. C. ſi vendito pingore agatur. & iſta eſt magis * communis opinio, vt atteſtatur Iaſ. licèt ipſe contrarium teneat in d. §. in venditione. Betr. conſ. xij. vol. j. in antiquis.

Contrarium tenet Imola in dicta l. à Diuo Pio. §. in vendititione. verſ. an autem proceſſus. poſt Ioan. Andr. antiquum gloſſatorem & tenuit etiam Alex. in d. §. in venditione. & ibi etiam Iaſ. verſ. & primò dũ dicit Abb. de re iud. deciſ. Neap. ccclviij. in antiq.

2 Concorda iſtas opinio. nã aut in ſententia iudex dixit vt primò mobilia, deinde immobilia, eſſent capienda: tunc ſi contrà factum fuerit, executio eſt ipſo iure nulla, nec eſt neceſſaria appellatio: & ita procedit ſecunda opinio. Aut in ſententia nihil fuit expreſſum: & tũc neceſſaria ſit appellatio: & tunc procedit prima opinio. Iſta concordia ſumitur ex verbis Afflict. ſuper conſtitut. reg. in tit. de dilatio. num. 32. vbi etiam dicit tenere Vincent. de Hercul. in d. §. in venditione.

3 Limita tamen primam opi. quæ eſt magis * communis, procedere in iudice, non autem in nuncio exequente: Alex. in conſi. v. verſi. poſito autem. vol. ij. Afflict. deciſ. ccclviij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Executor an poßit vti facultate ſua ante præſentationem literarum.

1 VALDE ambiguus eſt articulus ille, an executor gratiæ ante præſentationem literarum, poſſit vti facultate ſua: in qua quæſtione Rota in antiq. deci. Bilig. iiij. de conceſ. præb. ver. nec obſtat ſi dicatur. tenuit competere exercitiũ iuriſdictionis etiam ante præſentatas literas: & ſentit Fel. licèt non ſe firmet, in c. eam te. verſi. fallit quartò. de reſcript. in vltima opini. per eum recitata. Staph. de lit. grat. & iuſt. verſi. ideò autem dixit. Collectar. in c. ex conqueſtione. verſi. quid ergo ſi impetraui. de reſt. ſpol. Alex. conſi. lxxxvj. verſi. fortius dixit. vol. ij.

Contrarium, quòd requiratur literarum præſentatio, & aliàs executor procedere non poſſit ad executionem, tenuit Rota in antiq. deci. dccxciij. & in nouis dec. cccclviij. & deciſ. ccxlij. Domi. in c. eã te. inſi. de reſ. Fe. in c. ſciſcitatus. ver. limita hanc partẽ. de reſcri. Ro. con. cccliij. verſi. quo ad tertium. Bald. in rubr. qui ſucceſ. feu. verſi. executores verò. Caſſad. deciſ. viij. de reſtit. ſpol. num. 12. Franc. in ca. ſuper eo. el ij. verſ. & ita etiam tenet Rot. de appel. Bellam. deciſ. cx. verſi. circa tertium dubium. vſque in fi. Aym. conſ. cxxxiiij. num. 22. verſi. vij. dico. Caſſan. cõſ. x. verſi. item hinc tenent canoniſtæ. & in verſ. ex quibus, & pluribus aliis. Gomez. in tract. mandat. de prouid. num. 138. Fel. in cap. ſi. verſ. quæro tertiò, de præſump. Staphi. de liter. grat. & iuſtit. verſ. noua forma eſt. Milis in verbo gratia apoſtolica. Fel. in c. eam te. de reſ.

2 Tenendo hanc vltimam partem, Primò Amplia idẽ eſſe in executore mixto. Gomez. in tract. mandat. de prouid. num. 138. Staph. de literis gratiæ & iuſtitiæ. verſ. noua forma eſt.

3 Secundò Amplia idem eſſe in iudice delegato, qui ante præſentatas literas delegatorias non habet exercitium iuriſdictionis, ita glo. in cle. j. in verbo receptis. de proc. Ioan. And. in ca. eam te. in fi. verſ. item quòd à tempore. de reſcrip. idem voluit Bart. in l. multum. verſic. & hæc ſunt vtilia ad quæſtionem. ff. de cond. & demonſt. Rota in nouis. deci. ccxlij. verſi. delegatus enim. & deciſ. cxlv. verſ. ſed illud, quod facit in nouis. Maria. in tract. cita. verſ. & ſi delegatus, aliàs artic. xx. in vj. q. prin. Caſſad. deciſ. viij. num. 12. de reſt. ſpo. Arch. in c. ſi is, cui. in prin. ibi ſumpto arg. à cõtrario. de off. dele. in vj. & in c. is cui. in prin. de procu. in vj. Ho. in c. ex cõqueſtione. ver. quiſquã à iudicibus. de re. ſpo. & ibi Anch. ver. venio ad quæſtionem. & ibi Card. in fi. ver. in gloſſ. fin. & ibi Abb. n. 10. verſi. & hinc ſumpta occaſione. & ibi Ant. de Butr. ver. Hoſtiẽ. ſic concludit. Bald. in l. falſus. verſi. ſed pone quòd cauſa. C. de furt. Bald. in l. eius qui in prouinciam. verſicu. ſed dubitatur de procuratore. ff. ſi cert. pet. Ro. conſi. cccliij. verſi. quo ad tertium. Dominic. in c. j. §. j. verſ. nota quòd iudex. de offi. deleg. in vj. Franc. in c. ſuper eo, el ij. verſi. vltim. tenementi. de appel. & ibi Dec. nu. 12. verſi. vltmò nota. Bald. in l. j. C. vt lit. penden. verſi. adde, id quod. & in l. mandatum. verſi. & nota ꝙ Petr. C. mand. & in l. ea quæ. verſi. eſt etiam notandum. C. de tempor. in integrum reſtit. Bald. in l. iij. §. ſi quis impetrauerit. verſi. ſed contrarium eſt verũ. ff. quod quiſq. iu. & in l. ſed & ſi de ſua. §. j. verſicu. & hæc determinantur. ff. de acq. hered. Rom. in l. abſenti. num. 5. & ſeq. verſ. & determinatur quæſtio. ff. de donat. Fel. in c. ſciſcitatus. ver. limita hanc partem. de reſcript. & in c. cæterũ. verſi. adde pro regula. eod. tit. Milis in verbo, iudex delegatus ignorat. Caſſan. con. x. n. 18. Ange. in l. cũ furioſus, verſ. & eſt argumentum. ff. de iudic. Aret. in l. ſed & ſi de ſua, verſic. ex his inferunt. ff. de acqui. hered.

4 Vbi dicit iſtam * communem opinionem, vbi etiam ſubdit, ꝙ non ſufficit literas eſſe præſentatas, niſi etiam ſint acceptatæ. Guido Papæ quæſt. cclxxxvj. Fel. in c. cùm ex officij. ver. pro quo vide. de præſcript. Bald. in l. eum, qui. in verſicu. iiij. quæro. ff. de iuriſdict. omnium iudic. Pau. de Caſt. in l. cùm furioſus. ver. quod nota, quia per hoc. ff. de iud.

5 Et ideò dicit Bar. in l. Barbarius. in repet. verſicu. licèt enim. ff. de offi. prætor. quòd ignoranti non confertur exercitium iuriſdictionis.

Contrarium videtur tenere Inn. in c. ex conquæſtione. verſ. vbi dicunt. de reſt. ſpolia.

6 Tertiò Amplia, etiam ſi ſciat facultatem ſibi competere, ſed nõdum ſint literæ præſentatæ. Fel. in c. ſciſcitatus. verſic. limita hanc partem. de reſ. Papazo. nu. 1. in addit. ad deciſ. Rotæ.

7 Primò Limita hanc ampliationem, ſi partes non opponant, ſecundũ Bal. in l. ne quicquam. §. vbi decretum. in fi. ver. & adde. de offi. procõſ. & legati.

Contrarium Franc. in cap. ſuper eo el ij. de appel. verſicu. ſed limita omnia præcedentia. refert, & ſequitur Fel. in c. cæterùm. ver. & procedunt hæc. de reſcrip. Dec. in c. ſuper eo. el ij. ver. prædicta conclu. limit. de appel.

8 Et facit quod no. Io. And. in regula eum, qui certus. ver. tertio caſu. de reg. iur. in vj. refert, & ſequitur Fel. in d. c. ſciſcitatus. ver. ſimiliter in impedimento voluntatis. de reſcript. vbi iuriſdictio delegati non poteſt etiam de conſenſu partium prorogari.

9 Secundò Limita, quando literæ delegatoriæ emanaſſent motu proprio, quia tunc tribuerent iuriſdictionem & actu, & habitu, etiam ante præſentationem reſcripti. Ant. de Bu. in d. c. ex conquæſtione. verſ. hæc vera puto. de reſti. ſpol.

10 Tertiò Limita, quando delegatus ignorat fundamentum iuriſdictionis ſuæ, vt eſt quando nondum reſcriptum delegatorium erat ſibi præſentatum, ſecus verò quando alia, quæ non concernunt exercitium iuriſdictionis, eſſent verificata, licèt non eſſent ipſi delegato nota. Ioan. And. in c. cùm plures. ver. putat Archi. de offi. delega. in vj. Franc. ibi in iiij. not. & Dom. ver. quid ſi primus. Roma. ſing. xiij. vbi dicit iſtam partem procedere in beneficialibus, non in aliis. Fel. in c. ſciſcitatus. verſi. oportet notum eſſe. Bal. in l. falſus. ver. circa ſecundum. C. de fur. Hipp. in l. patre, vel marito. ver. & licèt prædicta doctr. ff. de quæſtio. Imola in l. ſed & ſi de ſua. ff. de acqui. hered. in princi. verſicu. & facit iſte text.

11 Et ideò dicebat Ang. in l. ij. §. ſed ſi iudex. ff. de iud. verſi. ſed quando prorogatio fit. & Ant. de Bu. in c. P. & G. ver. iij. requiritur. de offi. dele. quòd ſi iudex non ignorat iuriſdictionem, ſed eius qualitatem, vel modum, valet proceſſus. & ibi Bar. in ver. oppono contra hoc. Milis in verbo, iudex delegatus ſi ignoret. Fel. in c. cùm ex officij. ver. excipias nũc. de præſcriptio.

12 Et propterea ſi iudex procedat tanquàm ſuper notorio, cùm de notorio ſibi non conſtet, valet proceſſus ſi in veritate factum erat notorium, Inn. in c. tua. de cohab. cleric. & mulier. deciſ. Neapo. clxxviij. nu. 7. in antiquis. & Iaſ. conſi. lxxxvj. ver. item quando. vol. iij. & hanc opinionem ſentit Bar. in l. multum. ver. & hęc ſunt vtilia. & ver. item facit. ff. de condi. & demonſt.

13 Dum dicit quòd ſufficit quòd ſit certus de eo, quod concernit principaliter iuriſdictionem, licèt non ſit certus de aliis. quam opin. ſequitur Alex. in l. ſed & ſi de ſua. in j. not. ff. de acqui. heredi. Soc. in conſi. xxxix. vol. iiij. Bal. Noue. in l. j. §. ſi quis ita. nu. 21. ff. de verb. obl. Abb. in c. prudentiam. de offi. dele. ver. in gl. in verbo, conſtare. & ibi Dec. verſi. vlti. Abb. concludit. Aimo. conſ. cxxxiiij. nu. 4. ver. j. poſito. Cald. conſi. fi. de dilat. Anch. in cle. ij. in fi. ver. quæro poſt Lapum. vt lit. pen. & ibi Card. ver. vij. quæro. Abb. in c. fi. ver. verum tamen dico. de foro compe. & in c. ad noſtram. el iij. nu. 7. ver. ſed circa hoc quæro. de iureiur. Aret. conſi. clxv. verſ. ij. principaliter dicimus. Abb. in c. quoniam contra. nu. 11. ver. aduerte ad vnum. de proba. Anto. de Bu. in c. cùm dilecti. de elect. ver. & nota totum. Anch. in c. ſanè. in ij. no. de offi. dele. Bal. in l. generaliter. §. is de præſentibus. in fi. ver. item no. tex. C. de reb. cre. & in auth. matri, & auiæ. in fi. ver. credo ꝙ ſatis ſit. C. quando mater tutel. offic. & in l. eum, qui res. ver. ij. cõſiſtit. C. de proc. & in l. ij. in v. no. C. de ſponſ. Imol. in l. ſed & ſi de ſua. in prin. ver. & facit iſte tex. ff. de acqui. heredi. Bal. in c. ſæpè. nu. 11. ver. dicit Bernar. de app. Fel. in c. quoniam contra. ver. item no. ex iſta gl. de prob. & ibi Dec. nu. 24. ver. iij. ſecundũ Abb. Alex. in l. ſi finita. §. Iulianus. nu. 34. ver. itẽ inquantũ Bar. ff. de dã. infec. Fran. in c. cũ parati. de ap. ver. circa quartũ & vltimũ. Ang. Are. in tract. malefi. in verbo, qui. d. iudex, nu. 31. ver. teneat tamen. Bald. in addit. ad Spec. in ti. de ſententia. ver. citatio. & in c. cùm parati. verſi. quæro ante ſententiam. Bar. in d. l. ſi finita. §. Iulianus. ver. quæro vtrum iſta contumacia. ff. de dam. infecto. Anch. in c. ſanè. & ibi Fel. in prin. ver. & dicit hic Pe. de Anch. de offi. deleg.

14 Sed inquantum Bar. in d. l. multùm intereſt. & in l. hæc autem. §. non defendi. ff. ex quib. cau. in poſ. eat.

15 Voluit quòd ſufficit vt iudex ſit certus de contumacia partis ex relatione tantùm: aduerte, quia illud procedit in iudice ordinario, ſecus autem in delegato. Ancha. in cap. cùm plures. verſi. quæro ille, qui

præuenit.de offi.deleg.& in c.ſciſcitatus.in iiij.not de reſcrip. & in ca. prudentiam.in iij.not.de offi.deleg.Barbat.in d.c.ſciſcitatus.n.99.verſ. not.ibi ad conſummationem.de reſ.& ibi Fel.verſ.ſed caue.de reſ.Bertrand.conſi.ccxlix.vol.iij.

26 Et generaliter quòd in delegato quęlibet ignorantia noceat, tenuit Aret.in conſi.lxviij.in ſin.verſ.præterea dicit ex mente Imolæ in d.lege multum intereſt.ff.de condit.& demonſt.verſi.extra glo.adde.

Contrarium ſentiunt omnes Doct.ſuperius allegati,qui dicunt ſufficere ꝙ ſciat fundamentum iuriſdictionis etiam,quòd non ſit certus de aliis circunſtantiis.

17 Sed tenendo iſtam partem, Primò Limita quando ageretur de tali impedimento,de quo iudex deberet notificari,vt per Ioan.And.in regula,eum,qui,in Mercurialibus.& Ioan.And.in regula eum,qui certus. verſ.ſolutio quando proponitur.de reg.iur.in vj.Imola in l.multùm intereſt.in fi.verſ.item adde his.ff.de cond. & demonſt. refert & ſequitur Fel.in d.c.ſciſcitatus.verſ.limita.ij.de reſ.

18 Secundò Limita in iudice delegato ignorante prorogationem de tẽpore ad tẽpus:tunc enim actus factus per ipſum antequàm ſibi conſtet de prorogatione,non valet. Soci. in l.multùm intereſt. verſi.ſecunda concluſio.ff.de condit.& demonſt. Alex.in l.ſed & ſi de ſua. ff. de acq. hered.

19 Idem eſt in executore gratiæ, qui proceſſit antequàm conſtaret ſibi conditiones eſſe verificatas,vt per Rotam in nou.deciſ.clxvj.& in antiquis deciſ.cccxxxiiij.& in antiquioribus.Biſig. deciſ. j.in tit. de probat. Bellam.deciſ.ccclix.& dclxiij.verſ. in executoribus tamen gratiarum. Rota in antiquis deciſ.clxxij.& deciſ.cccclxxix.Staph.de liter.grat. & iuſt.verſ.vtrum autem valeat.Lapus.allegat.vj.verſ.bene tamen facit. & alleg.lxxxix.verſ.facit ad hoc.verſ.aduerte tamen quia illud.refert & ſequitur Franc.in cap.ſuſceptum.verſ.collatio autem facta.de reſ.in vj. Dom.in c.cùm plures.verſ.ſed quid ſi primus.de off.deleg. in vj. Curt. Iun.conſ.lxiij.num.11.verſ.poſtremò puto.Fel.in c.cùm ex officij.verſ. ſecundus caſus eſt.de præſcri.Bal.in l.neque natales.in fi.verſ.interdum natales.C.de prob.

20 Quartò Principaliter limita in beneficialibus, in quibus ſufficit quẽ eſſe iudicem,licèt hoc ſibi non conſtet.Rota.in nou.deciſ.clxvj.Roma. ſing.xiij.Curt.Iun.conſ.lxiij.num.11.verſ.poſtremò puto. Fel.in c.cùm ex officij.verſ.ſecundus caſus eſt.de præſcript.Alex.in apoſtill.ad Bart. in l.multum intereſt.ff.de condi.& demonſtrationib.Hippol. in l.patre,vel marito.num. 43.& ſeq.ff.de quæſt.Boer.deciſ.cclxxiiij.

21 Et idem dicit in his,quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis,Bertrad.conſ. ccxlix.vol.iij.in nou.& fuit dictum Bal.in auth.marti,& auię.in fi.ver. credo quod ſatis ſit.C.quando mulier.tut.off.fungi poteſt.refert,& ſeq. Alex.conſ.lxxxvj.verſ.fortius dixit Bald.vol.ij.Soc.in l. multum intereſt.verſ.ij.limita.ff.de cond.& demonſt.Alex. in apoſtill. ad Bar.in d.l. multùm.

Contrarium Milis in verbo,iudex delegatus ſi ignorat.in fi.& facit quod dictum eſt ſuprà de executore gratiæ.

22 Quintò Limita quando periculum eſt in mora. tunc enim non eſt neceſſarium quòd ex actis conſtet iudici de facultate ſibi competenti. Abb.in cap.quoniam contra.num.11.de probat.Soc. conſil.xxxix. vol. iiij.& in l.multùm intereſt,verſi.quintò,limita.ff.de cond.& demonſtr. Fel.in c.quoniam contra,verſ. limita hanc doctr.,Bar.de prob. Hipp. in l.qui cædem.verſ.tamen hoc fallit.ff.ad l.Corn.de ſicar.Franciſc.in c.cum parati,verſiculo iij.limita ſupradictam regulam. de appell. poſt Bald.in l.falſus.verſiculo,item dubitatur de iudic.C.de furt.

23 Sextò Limita in principe procedente,quia non eſt neceſſarium quòd ſibi conſtet de ſua iuriſdictione, Imola in c.ex tenore. verſi. ſed quid ſi iudex.de for.compet.refert, & ſequitur Alex.in apoſtil. ad Bart.in d.l. multùm.& Soci.ibi.in iij.lim.ff.de condit.& demonſt.

24 Septimò Limita quando iudex non eſt certus de iuriſdictione ſibi competenti,quia ignorat qualitatem perſonæ ſuæ, vt quia exiſtimat ſe excommunicatum,vt dicit Bart.in repet.l.Barbarius. verſ.ſed quomodo reſpondetur.iuncto verſ.ſed quid ſi non eſt ignorantia. ff. de offic. prætor.

25 Octauò Limita,nam ſi delegatio facta eſt ſubdito delegantis etiam ante præſentationem literarum,acquiritur iuriſdictio licèt non exercitium illius.Paul.de Caſt,in l.cùm furioſus.verſi.quod noto.ff.de iud.& ibi Iacob.de ſancto Georgio.verſ.nota ſubſequenter.

26 Nonò Limita quando iudex licèt non eſſet certus, tamen haberet probabiles coniecturas quòd ſibi iuriſdictio competebat.Bald.in l.falſus.verſ.dubitatur de executore.& verſi.item dubitatur de iudice. C.de fur.refert,& ſequitur Franc.in c.cùm parati.verſ.ij. poſſet limitari dicta regula.de appell.refert,& ſequitur Fel.in c.ſciſcitatur. verſ. & adde. illis.de reſ.

27 Decimò Limita quando iudex ante relationem nuncij pronunciaret parte præſente,quia valebit ſententia.Fel.in c.quoniam.verſi.ij.limita. de probat.Franc.in c.cùm parati.verſ.ſed quando actus.de appellat.Socin.in l.multum.ff.de condit.& demonſtr.

28 Quartò principaliter Amplia idem eſſe in procuratore, cui non cõpetit exercitium mandati niſi receptis literis mandati per ipſum.glo.in verb.receptis.in clem.j.de procurat.Archid.in capitu.is,qui.in princ. de procurato.in vj.ſuper verbo,ſuſceptum.Bart. in conſi.lxxiij.in princ. verſi.& ad primum videtur.Bald.in l.eius qui in prouinciam. verſi.ſed dubitatur.ff.ſi cer.pet.Lancel.Dec.in l.qui in domini.ff.de teſtam. Rota in nouis deciſ.cxlv.in addit.Aretin.in l.ſed & ſi de ſua.verſi.ſed in mandato procuratoris.ff.de acq.hered.& conſi.lxviij.verſi.& ideo dicit.Bartol.in l.ſi pupilli.§.item ſi procuratori.verſ.quæro an ſit neceſſe.ff.de negot.geſt.Bald.in l.qui in domini.ff.de teſtamen. & ibi Imol. verſ. nota ex hac lege.Specul.in tit.de procurato.in §.j.verſicul.ſed quid ſi procuratorio.& Imola in dicto capitulo, is, qui. ſuper verbo ſuſceptum. de procurat.in vj.Imola in clementina prima,verſi.glo.receptis.de procurat.Dominic.in dicto cap.is,qui.verſi.quæro an valeat actus.de procurat.in vj.Franc.in dict.cap.is, qui. verſi. in glo.in verbo ſuſceptum. de procur.Paul.de Caſt.in l.j.verſi.item nota quòd hoc caſu. ff. de procur. & in l.cùm furioſus.verſi.quid autem in mandato.ff.de iudic.Bald.in l. licet.verſ.iiij.nota C.de procur.Rom.in l.abſenti.verſi.ij.adde.ff.de donat.Hipp.in l.ſi quis ne quæſtio.verſi.conſtat etiam de vtilitate. ff. de quæſt.

Contrarium Bald.in l.falſus.verſi.circa tertium. C. de furt.& in l. j.in ſecunda lect. in tertio notab.ff.de procurat.Dyn.conſ.xviij.verſi. & fortificant eorum oppoſit.Curt.iun.conſilio lxiij.in lege ij. §.j.ff. de iud.& iſtam ſeruari per Rotam atteſtatur deciſ.cxlv.in fi.in nouis.

29 Primò Limita primam opinionem, quæ videtur magis * communis,niſi in inſtrumento mandati dominus ex tunc ratificaret geſta per procuratorem conſtitutum:eo enim caſu valent geſta per procuratorem conſtitutum ignorantem mandatum.Roman.ſing.ſuo dclxxv.inc. neſcio ſi magiſter.Dom.in c.j.verſ.quęro an valeat actus.de proc.in vj. & ibi Franc.verſ.in glo.in verbo ſuſceptum.Curt.Iun.conſi.lxiij. verſ. ſed quid fortius.

Contrarium Bal.in l.j.verſ.pone Peruſij.C.de conſ.Rui.conſ. lxvj. verſ.nec etiam videtur.vol.j.tamen in eo.conſ.ver.ſed dato,ſaluat præcedentem limit.

30 Quando in mandato dictum eſſet procuratorem actorem & negotiorum geſtorem,& promiſiſſet de rato,quia videtur voluiſſe nedum habere ratum quod fieret à conſtituto procuratore,tamquã procuratore,ſed etiam tanquam negotiorum geſtore.

31 Secundò Limita,quando procurator ſciret ſe conſtitutum procuratorem,licèt adhuc mandatum non recepiſſet: Anchar. in d.cap.is, qui. verſi.ſciente igitur.& ibi Franc.verſi.Bart.tamen.de procur.in vj.

Tertiò Limita in beneficialibus,per ea, quæ dicta ſunt ſuprà in limitationibus ſecundæ ampliat.

32 Quartò Limita quando in conſtitutione procuratoris dictum eſſet, quòd ex tunc volebat conſtituens illum eſſe procuratorem:ita Roma. in l.abſenti.verſ.aut non eſt conſtitutus.ff.de donat.

De expenſis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Statutum,quòd victus victori condemnetur in expenſis,an intelligatur etiam ſi habuerit iuſtam cauſam litigandi.

1 NONNVLLI exiſtimarunt quòd ſtatutum diſponens,quòd victus victori in expenſis condemnetur, intelligatur etiam ſi condemnatus habuerit iuſtam cauſam litigandi,ad hoc vt ſtatutum aliquid operetur vltra iuris communis diſpoſitionem.Alberic.de Roſate in ij.par.ſtat.q.cxcj.Ange.in auth.de exhib.& introducend.reis.in prin.verſ.glo.quæ incipit.Ang.in l.ſolùm,verſ. ſequitur in eadẽ glo.ff.de rei vend.Iaſ.in l.properandum.§.ſin autem alterutra.ver.iij.limita dictam fall.C.de iud.Cremenſ.ſing.cxx. Alexan. licèt non firmet,in conſ.clxxxiij.in fi.verſ.ex quibus infertur.vol.v.Calca.conſ.xxviij.verſ.& ideò dixit Ang.Afflict.ſuper.conſtit.verſi.tamẽ ſi expreſsè.Io. de Sylua in tract.de benefi.in ij.par.q.xxiij.num.14.Hipp. in l.patre,vel marito.verſ.limita,& ſecundò.ff. de quæſt. & in practica in §.opportunè.num.43.verſ.& facit etiam glo.Barbat.in cap.j.num. 62.verſi.tu allega.de reſcript.& in cap.cauſam,quæ.num.137.verſi.& ſi quiſpiam dixerit.eod.tit.Sarnen.in cap.j.num.213.de conſt. Hippol.in ſing.ccvij.Barbat.conſi.xij.verſi.ideò Ang.volum.j.& conſi. xl. verſi. & ideò dicebat Ange.eod.vol.& conſi.lj.verſi.& ideò multum eleganter.vol.j.Sarnen.in regula de annali.quæſt.xxx.numero quarto, & in regul.de non tollen.iur.quæſi.quæſt.j.num. 5.& iſta magis * communis videtur ſententia.

Contrarium verò,quòd tale ſtatutum intelligi debeat, dummodò victus non non habuerit iuſtam cauſam litigandi, & ſic recipiat interpretationem à iure communi. Alberic.de Roſat. in l. properandum. verſi.idem etiam dicunt.in vltim.opinione per eum recitata.C.de iud. Bald. in l.terminato. verſicul. porrò vt illud ſtatutum. C. de fruct.& lit.expenſ.& in l.eos.§.cautionẽ.ver.ſi verò petuntur.C.de appel.

vt Alex.

Alexan.in l.properandum.§.ſinautem alterutra.verſi.item limita gloſſ. C.de iudic.vbi dicit quòd iſta pars eſt verior & æquior. Fulg.conſi.cxl. vèrſi.ad tertium de ſtatuto ſentit,licèt non expreſſe firmet.Alexan.conſilio xxxiiij.verſi.quod autem.vol.iij.Pau.de Caſt.in conſi.xvj. verſicu. item opponitur tertiò.volu.j.vbi plus tenet,etiam ſi ſtatutum diceret,ꝙ victus ſemper deberet in expenſis condemnari.refert,& ſequitur Aimo conſi.iij.verſic.facit quod ſcribit.Venaſ.in conſi.xj.verſic.adducitur ad confirmationem.vbi multis mediis comprobat hanc opinionem.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Actor, qui partem tantum habere debet, ſi reus totum neget, an ſit in expenſis condemnandus.

1 ADeò intricatus eſt ille articulus,an ſi actor qui partem tantùm habere debuit,totum petat,reus totum negare poſſit, vt vix diſcerni poſſit,quæ ſit magis communis opinio:nam quod poſſit totum negare,tenuit Spec.in titu.de poſi. §.vij. verſi. vndecimò conſiderandum eſt.& in titu.de lite conteſt.§.ij.verſic. ſi autem copulatiuè.gloſſ.in c.ij.in verbo,rationalibus.de confeſſ.in vj. verſi.vel poterit ſimpliciter. gloſſ.in verbo,ſigillatim.in c.præſentium. de teſtib.in vj.Iacob.Butrig.in l.j.verſi.aliquando reus comparet. C.de litis conteſta.Bar.in l.qui ſolidum.ff.de lega.ij.& ibi Pau.de Caſt. Bald. in l.ij.§.quod obſeruari.verſi.ſed quia ſi poſitio.C.de iuramen.calum.& in l.ea,quæ.quæſti.ix.C.de condict.indeb.Sali.in l.properandum. §.ſin autem alterutra.verſi.quæro quòd ſi pro parte. C.de iudic.& in l.edita. verſi.quæro circa vtrunque.C.de eden.Aretinus in l.præterea.in ſecundo notab.ff.manda.Ang.Aretinus in §.ſi quis agens.verſi.quòd ſi actor. Inſtitu.de actionib.Alexan.conſi.clxxxiij. verſi. præterea & conſidero. volu.v.Lanfran.in c.quoniam contra.§.reſponſiones. verſi.nona regula.de proba.Domi.in c.ij.de confeſſ.verſic.ibi ſigillatim. Deci.in l.non poteſt videri.nu.1.ff.de regu.iur.Bald.in c.dudum.el ſecundo.nume.30. verſi.quæro,pono.de electionib.Io.Crottus in l.j.ſi ſtipulanti. nume.5. de verbo.oblig.& ibi Alcia.nume. 48.Bertran.conſi.cccvij.nu.1.verſic. quo ſit.volu.iij.practi.Papien.in forma poſitionum actoris.in gloſſ.ponens,ac diuidens. Alberi.in l.quod ſæpe.in §. veneni. vbi dicit ita obtinuiſſe.ff.de contrahen.emp.

Contrarium,quòd non poſſit totum negare,tenuit Bar.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſi.& per hoc confunditur.ff.de verbo.obliga.Io.Andre.in c. præſentium.in verſi.in glo.quia poſitio.de teſtib.in vj.Bart.in l.ſi is,qui ducenta.§.vtrum.verſicu.venio ad verſic.perinde. ff. de reb.dub.Bald. in l.j.in vj.& vij.quæſti.C.de litis conteſt.Maria.in c.j.in x.& xj.quæſti. de litis conteſt.vbi dicit ita practicari.Anto.de Butrio in c. dilecti.verſ. nota præfata.& Imola verſic.in eadem, in fi.de maio.& obed.Anto.de Butrio in c.j.verſi.quæro de quæſt.de plus peti. Imola in c.nam concupiſcentiam.verſi.ex iſta expoſitione. & ibi Feli.in fi.de conſtitu.Ant.de Butrio in c.j.verſ.ſed eſt dubium.de litis conteſt.vbi dicit * iſtam communem. Abb.in c.j.nu.15.verſ.nunc quæro, de plus peti.Imola in l.j.§. ſi ſtipulanti.verſ.& per prædicta.ff.de verb.oblig.& ibi Alex. verſ.item inducitur.vbi dicit * iſtam communem opinionem. Apoſtil.ad deciſi. Tholoſ.ccviij.Bertrand.qui dicit communem conſi.cclxxxiij. volu.iij. Ange.Areti.in §.æquè.nu.42.verſ.& prædicta inducuntur. Inſti.de excep.Lofred.conſi.xxiij.vbi dicit communem. Cagno.in l.non poteſt videri.nu.5.& ſeq.ff.de regu.iur.Areti.in l.j. §.ſi ſtipulanti. verſ.& ex hoc poteſt inferri.ff.de verb.oblig.& ibi Roma.nu.11.& ibi Iaſ.verſ.ſucceſſiuè inquantum Bar.Bertran.conſi.ccviij.verſ.quamuis,enim aliqui.volu.j.Iaſ.in l.properandum.§.ſin autem alterutra.verſic.an autem liceat. C.de iudic.Ang.Areti.in §.is,qui.verſi.in glo.emeretur. Inſtitu. mand. Bertran.conſi.xx.vol.j.in antiquis.

2 Ex iſta vltima opinione,quæ videtur * magis communis , infertur ꝙ reus,qui totum negauit,vbi actor totũ petiit,poteſt in parte verificata condemnari per ſententiam.Cy.in l.j.in fi.quæſt. & ibi Bald.in vj.& vij.quæſt.C.de litis conteſt.Maria.in c.j.in quæſti.x. & xj.de litis conte. Collecta.in c.vnico,in fi.quæſt.de litis conteſt. Deciſ.Tholoſ.ccviij.& ibi Apoſtillator.

3 Secundò infertur , ꝙ ſi reus,actore totum petente,vbi partem tantũ habere debet,iuret non debere,ratione partis,pro qua verè eſt debitor dicitur periurus.Bar.in l.ſi quis cùm totum.ff.de excep.rei iud. Cy. in l. vnica,in fi.quæſt.C.de litis conteſt.Collecta.in c.j.in fi.quæſt.de litis cõteſt.Deciſ.Tholoſ.ccviij.& ibi Apoſtil.Pau.de Caſtro in §.ſi ſtipulanti. verſ.ex hoc nota.licèt ibi corruptè legatur. Barto.in l.pupillus.§.fi.ff.de verbo.ſignifi.Sali.in l.mora.verſi.iuxta hoc quæro.ff.de vſur. Roma.in l.j.§.ſi ſtipulanti.nu.12.ff.de verbo.obligationib.& ibi Iaſon verſic.tertiò ſucceſſiuè.

Contrarium Deci.in l.non poteſt videri. ff. de regu.iur.Soci.in l.j.§. ſi ſtipulanti.verſi.circa vltimam quæſtionem.de verbo. oblig. Galiaula in dicto §.ſi ſtipulanti.verſ.circa vltimam quæſt.& Bar.nu.10.& ibi Alcia.nu.48.& Hercu.nu.21.in fi.

4 Tenendo vltimam opinionem communem in principali concluſione,eam Primò limita,nam excuſatur reus negans totum,à mora etiam partis debitæ,& in hoc * videntur omnes conuenire. Bar. in l.qui ſolidum.& ibi Pau.de Caſtro, & Cuma.ff.de lega.ij.& idem Pau.de Caſtro in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſ.ex hoc nota.& ibi Imola, verſ.& per prædicta. ff.de verb.oblig.Guido Papæ,quæſt.ccccxcvj.qui allegat Salic.in l.ſi ex legati cauſa.verſ.pro euidenti tamen declaratione.ff.de verb.oblig.Nicel.concord.glo.ccxxx.Bertran.conſi.ccxxiiij.nu.13.volu.iij.Rui.conſi. clij.vol.iiij.Hercu.in l.ſi inſulam.nu.14.ff.de verbo.oblig. Cagno. in l. non poteſt videri.nu.5.& 6.& ſeq.ff.de reg.iur. Alexan.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſ.& inquantum Barto.ff.de verbo.obliga. & ibi Crottus nu.6. verſ.ſecundò noto.& ibi Galiaula nu.11.verſ.inquantum Bar. & Buttigel.nu.17.& Hercu.ibi nu.20.verſ.vide etiam Abbatem.Imola in dicta l.qui ſolidum.verſ.item nota argumentum.ff.de lega.ij. Ange.Areti.in §.is,qui.verſi.in gloſſ.emeretur.Inſtitu.manda.Pau.de Caſtro in l.ij.C. de vſur.& fruct.lega.

Pro quo facit,nam excuſatur à pœna ille, qui in reductione arbitrij boni viri obtinet pro parte.Boer.deciſ.cclxxxiiij.

5 Contrarium ꝙ videatur eſſe in mora in parte,in qua ſcit ſe eſſe debitorem reus, tenet Bar.in l.non poteſt videri.ff.de reg.iur. Lofred.conſi.xxiij. Bart.in dicto §. ſi ſtipulanti.verſ.ſed per hoc confunditur.& ibi Alcia.nu.54.verſ.ſed concordando iſtas opiniones. & ibi Hercu.verſi. non data autem culpa.qui hoc intelligit quando petens aliqua probabili ratione totum petit.& in verſ.ſeq.incip.& hoc nota,& tene menti. idem voluit Barto.in l.in fideicommiſſi.in verſicu.vltimò aduertè.ff.de vſur.& ibi Baldus,in quarto notab.& ibi Ange. in quinto notab. & ibi Flor.verſ.item nota.

6 Tenendo iſtam ſecundam opinionem Limita , niſi pars ſit incerta, ita Fulgoſ. dicens à toto excuſari , in l.in fideicommiſſi. nume.3.& 4. ff.de vſuris.

7 Et facit,nam in liquidandis mora non committitur. Bald.in l.acceptam.in ſexta oppoſi.C.de vſur.cum aliis, quæ latè ponit Tiraq.de retract.lignag.in §.j.in glo.xix.nu.2.

8 Sublimita hanc limitationem,niſi actor offerat ſe recepturum partem.tunc enim ſi actor totum negaret,non excuſaretur à mora,ſed deberet partem debitam offerre.Barto.in dicta l.qui ſolidum. ff.de leg.ij. Ruinus conſi.clij.vol.iiij. Alex.in dicto §.ſi ſtipulanti. verſ. & inquantum.ff.de ver.oblig.& ibi Iaſ.verſ.tertiò ſucceſſiuè. & ibi Crottus nu.6. verſ.& ſecundò noto.& ibi Galiaula nu.11.verſ.inquantum Bar.Alcia. nu.48.verſ.nec obſtat l.qui ſolidum.& nu.54.verſic.ſed tu concordando.Imola in l.qui ſolidum.in primo notab.ff.de leg.ij.

9 Secundò Sublimita niſi eſſemus in debito , quòd non requireret interpellationem : ſed aliàs putà per lapſum diei induceretur mora , tunc enim reſponſione partis debitæ induceretur mora, etiam vbi actor totum petebat.Lofredus conſi.xxiij.ſentit Aimo conſi.lxxxix.

10 Secundò Limita principaliter,nam reus negans totum, quãdo actor totum petiit,cùm partem tantum habere deberet, excuſatur ab expenſis.Bar.in l.qui ſolidum.ff.de lega.ij.& not.idem Bart.in l.ſtipulationes non diuiduntur.in fina.verbis,ibi,fateor tamen. ff.de verb.oblig. Io.de Ligna.in c.vnico.de litis conteſt.Boer.deciſ.lxxiiij. Imola in dicta l.qui ſolidum.ff.de leg.ij.Iaſ.in l.properandum.§.ſin autem alterutra.in ver. quintò quæro,pone quòd actor.C.de iudic.Bertrand.conſ.ccxxxj.verſ. inde autem.vol.iij.in nouis.Ant.de Butrio in c.j. verſi.dicit tamen Bar. de plus peti.Pau.de Caſtro ſentit iſtam partem in dicta l.qui ſolidum.

11 Imò aliqui voluerunt iſtò caſu nedum reum abſolui debere ab expenſis,ſed etiam actorem condemnari debere in expenſis,prout voluit Salice.in l.properandum. §.ſin autem alterutra. verſ.quæro quid ſi pro parte. C.de iudic.& in l.edita.verſic.quæro circa vtrunque.C.de eden. Ang.Areti.in §.ſi quis agens.verſ.quid ſi actor.Inſti.de actionib.Alex. in dicto §.ſinautem alterutra.verſi.iuxta prædicta quærit hic.C.de iudi. Pariſ.conſi.ciiij.nu.13.& 14.vol.iij.& iſtam opi.ſentit Spe.in tit.de expen.§.nunc videndum.Hercu.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſic.quæ tamen videntur limitanda.& verſ.ſeq.incip.& hæc nota,qui aliam opin. ꝙ reus non excuſetur,intelligit quando probabili aliqua ratione actor totum petit,Alci.qui dicit iſtam * communem opi.in d.§.ſi.ſtipulanti.nu.48.

12 Et in iſtam ſententiam inclinat Inno.in c.finẽ litibus.ver.item nota, ꝙ in ſententia.de dolo & contu.& ibi Imo.verſ.xij.nota.& ibi Abb.nume.27.verſ.ſed circa hoc dubitatur. poſt Io.And.ibi,verſ.quid ſi appellans.& ibi Anto.de Butrio verſ.vnum tamen aduerte.& ibi Card.verſi. quæro ſi appellans.

Alij voluerunt ꝙ vnus alteri,& alter alteri cõdemnetur, vt dicit Bal. in auth.& generaliter.verſi.iuxta hoc quæritur. C.de epiſcop.& cleric. Matteſila.in ſingu.iij.

13 Et facit pro iſta opi.nam quando vnus pro parte vincit, & pro parte vincitur,iudex debet alterum alteri in expenſis cõdemnare, quia vterque eſt victor,vel neuter venit condemnandus:iuxta nota.per Bal.in l. eos.§.cautione.verſi.ſed quid ſi iudex.C.de appel.glo.conſue.Turon.

14 Ratio eſt,quia tunc expenſæ ad inuicem compenſantur. Bert.conſi. cclxxxiij.verſi.quo verò ad expenſas.volu.iij.in nouis.& conſi.ccxxxj. eod.vol.& conſi.ccviij.verſi.quamuis enim.vol.j.in nouis , Abb.in c.j. nu.17.de plus peti.idem Bertran.conſi.xx.vol.j.in antiq.

Hanc opinionem Hercu.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſi.& illud de mutua condemnatione, intelligit quando ſunt plura petita principaliter, non quando totum,ſi pars tantùm debeatur:& ita dicit Inno.in c.finem litibus.verſi.item nota,ꝙ ſi in ſententia.de dolo & contu. & ibi Imola,verſicu.& nota.& Abb.nu.27.verſi.ſed circa hoc dubitatur. poſt Io.Andr. ibi,verſi.quid ſi appellans.& ibi Anto.de Butrio verſi.vnum tamen aduerte.& Cardi.verſi.quæro ſi appellans.

15 Alij verò tenent ꝙ reus ratione partis debitæ, & negatæ condemnetur in expenſis;prout tenet Soci.in l.j.§.ſi ſtipulanti.in fi.verſ.ſed tu conſidera duo.ff.de ver.obli.& Ab.ſentit hanc partem in dicto c.j.nu.15. de plus peti. vbi vult reum tunc excuſari, quando excipit de parte indebita . & ſic tantùm confitetur partem debitam,quaſi ſentiat ꝙ ſi ſimpliciter neget,non excuſetur:& hanc partem ſentit Abb.in ca.finem litibus. nu.27.verſi.ſed circa hoc dubitatur.de dolo & contu.

16 Sed poſito ꝙ fieri deberet expenſarum compenſatio , an fieri debeat pro rata victoris,Bal.in l.eos.§.cautione.C.de appel. verſi.ſed quid ſi iudex.tenet ꝙ non ſit facienda compenſatio pro rata.

Contrarium Bert.conſi.cclxxxiij.vol.iij.in nouis. Galiaula in l.j.§.ſi ſtipulanti.in fi.ff.de verb.oblig.Abb.in c.j.de plus peti.

17 Tertiò Limita,nam ſi actore totum petēte , reus excipiat de parte indebita,& actor non acceptet partem debitam, excuſatur reus litem ſuſtinens ſuper toto.Abb.in c.j.de plus peti.nume.15.vbi declarat not.per Bar.in l.qui ſolidum.ff.de lega.ij.& idem Abb.in c.finem litibus.nu.27. verſi.ſed circa prædicta.de dolo & contu.Alex.in l.j.§.ſi ſtipulanti. ff.de verb.oblig.& ibi Iaſ.& Hercu.nu.20.Lofred.conſi.xxiij.

18 Quartò Limita,niſi actor petendo totum,proteſtetur non velle partem:quia tunc excuſatur reus litem ſuſtinens ſuper toto. Anto.de Butr. in c.dilecti.de maio.& obed.& ibi Imola , in verſi.an autem Epiſcopus. & verſi.in eadem.in fi.Feli.in c.nam concupiſcentiam.de conſti. Pariſi. in conſi.ciiij.nume.13.vol.iij.

19 Quintò Limita,niſi materia ſit indiuidua, quia tūc ratione partis indebitæ poteſt reus litem ſuper toto ſuſtinere.Ant.de Butr.in c.dilecti,& ibi Imola,verſi.in eadem,in fi.de maio.& obed. Anto.de But.in c.cùm amplius.de cenſi.Feli.in c.nam concupiſcentiam.de conſtitu.

20 Sextò Limita,quando qualitate eſſet plus,nō autem quantitate.Bar. in dicto §.ſi ſtipulanti.Anto.de Butrio in c.dilecti.& ibi Imola, verſi.in eadem.de maio.& obe.Anto.de Butrio in c.j.verſi.quæro de quæſtione. de plus peti.& ibi Abb.nu.15. Imola in c. nam concupiſcentiam.verſic. ex iſta,& ibi Fel.de conſtitu.Alex.in l.j.§.ſi ſtipulanti.& ibi Io.Crottus, verſi.vltima ſit concluſio.& ibi Butigel.in fi.ff.de verbo.obliga.

21 Septimò Limita , quando reus non ſimpliciter negaſſet , ſed cum illa qualitate,negando narrata prout narrantur.Pariſ.cōſ.ciiij.nu.16.vo.iij.

FINIS SECVNDI LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER TERTIVS.

In quo habentur Concluſiones ad materiam Contractuum pertinentes.

De Iure emphyteutico, Concluſio I.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſi finita per generationem,deſcendentes eius per confirmationem petere poſſunt.

1 MAGIS COMMVNIS* videtur illa concluſio,quòd ſi emphyteuſis ſit finita per generationem,deſcendentes petendo illius confirmationē, de facili eam impetrare poſſunt: & ſi non impetrant, poſſunt de iure Canonico appellare ad ſuperiorem, vt cogat quòd cōfirmatio fiat: tex.eſt in l.j.§.permittitur. & ibi Bar.Ange.& alij.ff.de aqua quotid.& æſti.glo.in c.bonæ memoriæ.de poſtu.præla. Bart.in l.j.in fine,ff.de priuileg.credito.& in l.ſi mihi & Titio. ff.de verb.oblig. Anto.de Butrio in c.j.de loca.Bald.in addit.ad Specu.in titu.de locato. Baldus in c.j.quemadmo.feu.ad fœmi.perti. Imola in c.ex parte.de feudis.Cardi.in c.penul.de poſtula.præla.Romanus in l.ij. ff.ſoluto matrimo.& in rubri. ff.de arbitris,verſi.xj.& in conſi.xxij.Alexan.in conſilio lxxx.volu.j.Anchara.in conſi.clxxiiij.verſicu.vlterius aduertendum.& in conſi.clxx.incip.caſus talis eſt. Ioan.de Anania in conſi.lxxiiij. Alexander in conſilio xciij.in fine,volu.ij. Socinus in conſilio xcix. volu.j. Barba.in c.j.de locato.Decius conſilio cxxxj.& conſi.cccxxviij.Curtius in conſilio 50.verſicu.tranſeamus.& conſi.xlvij Ripa in tract.de peſte. Alexand. in conſi.lxxxiij.volu.vij. Claudius in titu.qui feud.dare poſſ. Curtius in tracta.feudo.in ſecunda parte.Iaſ.in l.ij. C.de iure emphyt.& in conſi.xxiiij.volu.iij. Caſſan.in conſuetud. Nicellus concord.cxxxix. Zaſius in conſilio xiij.volu.j. Hippoly.in ſingu.ccccxix. Afflictus ſuper conſtitu.in titu.de filijs presbytero.& in titu.de ſucceſſi.nobili.num.49. Boerius deciſio.cvij. Gratus in conſilio lxxxvj. volu.j. vbi hanc * dicit communem opinionem , Ruinus in conſilio cciij.vbi dicit hanc communem opinionem,volu.ij.Gramma.conſilio ciuili xxviij. Felinus conſilio xxxij.nume.20.

2 Et pro hac parte videtur facere, nam gratia, quæ eſt ſolita concedi, ſi non concedatur,iniuria videtur fieri petenti illam , vt poſt alios dicit Afflict.ſuper conſtitu.in tit.de pœna contu.nu.22.

Contrariam tamen partem tenuit Imola in l.ſi mihi & Titio. ff.de verb.oblig.& in c.penul.de poſtu.præla.Fulg.conſi.ccxxij.Pau.de Caſt. conſi.xxxij.vol.j.Rom.in conſi.lxx.dum dicit ſe conſuluiſſe contra Bar. apud Ariminum.Bal.& Iac.Alua.in c.j.in tit.quemadmo.feu.ad fœ.pert. Zaſius conſi.xj.vol.j.Goza.conſi.xxxix.Gratus conſi.cx.vol.j.

3 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis communis , Primò Amplia,vt procedat etiam in eccleſia,Ruinus in conſi.clj.nu.16.volu.j.& in conſi.clxvj.vol.j.Gratus in conſi.lxxxvj.nu.7.vol.j. vbi * dicit hanc communem opinionem,& dicetur in limitationibus.

4 Secundò Amplia,vt iſta opinio procedat etiam in contractu liuelli facto de nouennio ad nouennium.Soci.in conſi.xcix.vol.j.

5 Tertiò Amplia vt procedat etiam in colono temporaneo,qui cōduceret ſingulis annis, Affli.deciſ.ccxxxviij. Maria.iunior.conſi.50.vol.ij.

Contrarium tenuit Ruinus in conſi.clxviij.vol.j.

6 Quartò Amplia,vt iſtud procedat etiā in feudo,Goza.cōſ.viij.Pariſ. conſ.xxij.vo.j.Ripa in l.j.nu.6.ff.de pri.cre. Rui.in conſ.clj.nu.16.vol.j.

7 Quintò Amplia,vt iſtud procedat etiam in emphyteuſi noua:vt per Rui.in dicto conſi.clj.nu.16.vol.j.

8 Primò Limita iſtam doctrinam Bar.& aliorū,vt nō procedat quando finita eſſet emphyteuſis propter culpā recipientis, videlicet propter non ſolutionem:quia tunc non eſt dignus fauore, ex quo eſt in culpa.

Vnde concluſio ſuper his firmata procedit in caſu generationis finitæ,non autem quando ob culpam,vtputà, quia propter non ſolutionē: & ita concludit Roma.in conſi.ccxij.in prin.

Pro quo facit quod not.Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua. ver.lxxvij. Bar.in l.cum,qui.ff.de interdi.& releg.Bal.in l.ij. C.de libert.& eo.libe. & in l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius voc. Salic.in l.ij.q.xxiij.C.de iure emphy.Pet.de Anch.& Imola,in c.ex parte.de feud.

9 In quibus locis propter non ſolutionem patris excluditur filius comprehenſus in contractu emphyteuſis , ergo multo magis deſcendentes non comprehenſi:& ita declarat tex.in d.§.permittitur.Gratus conſilio xcvj.vol.j.Ruin.conſi.clij.vol.j.& in conſi.clv.eo.vol. Alex.in l.ſi mihi. & Titio.ff.de verb.obliga.Corſet.in apoſtil.ad Abbatem,in c.bonæ.el ſecundo,de poſtula.præla.Curtius in tracta.feud.in ij.parte. Ripa in l.j. nu.12.ff.de priuileg.cred.Feli.conſi.xxxij.

10 Secun

10 Secundò Limita, quia ſi heredes, vel deſcendentes non petierint reuocationem infra annum, non poterunt amplius petere, per. tex.in c.j. §.Titius.in tit.ſi de feud. fuerit controuerſia inter dominum & agnat. Rom.conſi.xxij.in fi.& in l.prætor ait.§.fi.ff.de nou.oper.nuncia.ſequitur Dec.in conſi.cxxxj.Gozad.conſi.xxxix.& con.lxxj.Pariſ.cõſ.xxiij.volum.j.& conſi.cj.vol.j.Marian.Iun.in conſi.lxxvj.in fin.vol.j. Ruin.conſ.xxxv.vol.j.Ripa in l.j.num.11.ff.de priuileg.credit.glo.in conſue.Biturigen.Tiraq.de retrac.lignag.in §.j.in glo.x.num.4.& ſeq.vbi latè.Iaſo.in conſi.xxiiij.volum.iij.Brun.in conſi.lxvij.Corſet.in apoſtil. ad Abbat.in d.c.bonæ.in quarta limitatione.

11 Declara vt iſte annus computetur, & intelligatur à die ſcientiæ.Ale.in l.ſi mihi, & Titio.ff.de verb.oblig.Dec.in conſi.cccxxviij.tenet glo.& Docto. in dict. §. Titius. ſi de feud. fue. cont. inter dominum, & agnat.

12 Secundò Declara vt non procedat quan do extraneus eſſet inueſtitus, quia tunc talis facultas durat ſpatio xxx.annorum, vt dicit glo.in d. §.Titius.tenet & Alex.in con.xv.vol.v.Io.Ant.& Alex.in con. lxxxiiij. Brun.conſ.lxvij.Iaſ.in conſi.vij.in fi.vol.iij.vbi dicit* communem opi. Grat.cõſi.iiij.vol.j.Gozad.conſ.viij. & conſ. lxxj. Caſſan. in conſuet. Dec.in conſi.cccxcv.in in fi.vbi dicit communem opi.

13 Tertiò Limita vt non procedat in eccleſia, quia eccleſia non cogitur renouare, vt dicit Alex.in d.l.ſi mihi, & Titio.& Rom.in conſi.lxx. Ale. in conſi.lxxxiij.vol.vij.Iaſ.in conſ.xxiiij.vol.iij.Gozad.in conſ. xxxix. & conſ.lxxj.Grat.conſi.cx.vol.j.

Contrarium eſt verius, &* magis communiter tenetur, prout loquitur Bart.in l.j.ff.de priuileg.credit.Pet.de Anch.in conſi. clxxiiij.& in conſi.clxx.Alex.in conſi.lxxx.vol.j.Dec. conſ.cxxxj.& conſ. cccxxviij.& in conſ.lxxviij.Curt.in tract.feud.in ij.part.Gozad. conſ.lxxxvj. qui declarat.Grat.conſi.lxxxvj.vol.j.Rui.conſi.xij.& conſ.xxxv.volu. j. & in conſi.clv.& in conſ.clxj.vol.j.

14 Quartò Limita quando dominus pro ſe vellet retinere, quia tunc nó cogitur renouare.Abb.in c.bonæ.el ij.de poſtul.prælat.& ibi Corſet.in apoſtil.Iaſo.in conſ.xxiiij.vol.iij.Staph.de lit.grat.& iuſt.Zaſi.conſilio viij. vol. ij. Gozad. conſi. xxxix.Ripa in l.j.numero 9.ff.de priuileg.credit.Ruin.conſ.clj.& conſ.clij.& conſ.clv.vol.j.

15 Contrariam opinio.tenuit Dec.in conſ.cccxxviij.& in conſ. cxxxj. dicens talem limitationem eſſe contra communem opin.quæ per hanc limit.efficeretur eluſoria, ſi ſemper excluderetur is, qui petit renouationem, propterea quia dominus aſſereret ſe velle pro ſe retinere.Claud. in rub.qui feud.dar.poſſ.qui declarat.

16 Quintò Limita quando illi, qui petunt renouationem, ſunt de deſcẽdentibus: ſecus ſi de tranſuerſalibus, vt concludit Anch.in con.cxxxiiij. in ſecundo dubio.ſequitur Corſet.in apoſtil.ad Abb.in d.c.bonæ. el ij. Iaſo in conſi.xxiiij.vol.iij.Staphil.de lit.grat.& iuſt.Gozad.conſ.xxxix. Ruin.conſ.xlv.vol.j.

Contrarium eſt verius & magis * communiter tenetur.Roma.in conſi.xxij.Alex.in conſ.lxxx.vol.j.& in conſ.xciij.vol.ij.Dec.in conſi. cxxxj.& in conſi.cccxxviij.Gozad.conſi.lxxj.

17 Et hoc quia in hac re non eſt facienda differentia, dummodo ſint proximiores.Pariſ.conſi.cj.vo.j.prout in matre conſuluit Imola conſ.xxxviij.in fi.refert, & ſequitur Maria.iun.conſi.lxxvj.num.121.vol.j.Ruin. conſi.xij.& conſi.clj.& conſi.clij.& conſi.clxj.vol.j.

18 Sextò Limita vt concluſio habeat locum ſi petentes renouationem, ſint heredes inſtituti ab eo, cui eſt facta conceſſio, ſecus ſi extranei eſſent inſtituti, quia illi deberent præferri, ita dicit Imo.in conſi.ſuo inci. quidam Antonius de Panno.prout refert, & ſequitur Alex.in l. ſi mihi, & Titio.ff.de verb.oblig.& in conſi.clxj.vol.vij.& conſ.x.vol.iij.Corſ. in apoſtil.ad Abba.in d.c.bonæ.el ij.& ibi Abb.de poſtul. prælat.& de heredib.loquitur Bald.in c.j. quemad.feud.ad fœm. pertin. Gozad.in conſi.clxxxvj.Afflict.ſuper conſtit.in tit.de filiis presbyt. Pariſ.in conſ. xxiij.vol.j.Grat.in conſi.xcvj.vol.j.& in conſi.cx.eod. vol.Ruin.conſi. v.in fi.vol.j.Ripa in l.j.ff.de priuileg.credit.nu.8.

Contrarium in feudo ſeu emphyteuſi non hereditaria tenet Dec. conſi.lxxviij.Afflict.ſuper conſt.in tit.de ſucceſ.nobil. num. 50. Ruin. conſi.xij.& conſi.clj.vol.j.

19 Qui ampliat etiam ſi ſtetiſſet per illum agnatum habere rem ex contractu, ſi ipſum ratificaſſet.

20 Septimò Limita vt procedat regula, dummodò res ſit integra, ſecus ſi alij facta eſſet conceſſio antequàm heredes petant renouationem, ita dicit Rom.in conſi.lxx.& allegat tex.in c.j.de nat.feud.& iſtam limitationem ſequitur etiam Corſet.in loco pręallegato.in v.limitatio.Gozad.conſi.xxxix.& in conſi.lxxj.Afflict. ſuper conſtit.in titu.de fil. presbyt.Ruin conſi.v.vol.j.& conſi.xxv.vol.ij.

Contrarium tenet Alex.in l.ſi mihi, & Titio.per tex.in c.j.§.Titius. ſi de feud.fuer.controuer.inter dominum & agnat. Alexand. in conſil. lxxxiij.vol.vij.Gozad.conſi.lxxxvj.nu.24.Pariſ.conſi.xxviij.num.4. & ſeq.vol.j.

21 Octauò Limita in feudo, in quo deficientibus omnibus maſculis, fœminæ poſſunt petere renouationem inueſtituræ, cuius regulariter fœminæ ſunt incapaces.Fulgo.in conſ.ccxxij.

22 Nonò Limita, nam ſupremus princeps poteſt derogare huic iuri, & iuſta cauſa derogandi eſt, quando alteri concedit propter benemerita.Pariſ.in conſi.xxiij.nu.250.vol.j.

23 Decimò Limita, quando interueniſſet præſcriptio, quia tunc Princeps non tenetur facere gratiam de re illi, contra quem eſt præſcriptũ. Pariſ.in conſi.xxiij.nu.252.vol.j.

24 XI.Limita, quando ſequeretur magnum eccleſiæ detrimentum, ſi fieret talis inueſtitura.Pariſ.conſi.cj.vol.j.

25 XII.Limita, quando filia eſt excluſa, ſtantibus maſculis, quia etiam quòd maſculi deficiant, fœmina non poteſt amplius petere renouationem.Ruin.conſi.xv.vol.j.

26 XIII.Limita, vt renouatio peti poſſit quando feudum, vel emphyteuſis reuertitur ad dominum, ſecus autem ſi reuertitur ad aliũ, vt putà quia præceſſerit alienatio valida inter viuos, vel in vltima voluntate. vt declarat Rui.in conſi.xlv.nu.20.vol.j.

27 Et nota circa hanc materiam, quia ille debet intelligi proximior, qui eſt magis propinquus ei, in cuius perſona eſt finita generatio, non autem dicitur proximior reſpectu primi inueſtiti, prout notabiliter declarat Rui.in conſi.xlvij.nu.6.vol.iij.

28 Declara etiam, quia renouatio eſt facienda pro eiſdem conditionibus, pro quibus reperitur res locari cuilibet extraneo tempore renouationis faciendæ, non autem eſt facienda renouatio cum conditionibus adiectis in primo inſtrumento locationis factæ, prout dicit Ripa in l. j.ver.v.intellige.ff.de priuileg.credit.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Pater, qui recepit emphyteuſim vel feudum pro ſe, & filiis, an legando, vel alienando, poßit filiis præiudicare.

IN illa quæſt.an pater, qui receperat emphyteuſim vel feudum pro ſe, & filiis, adeò variæ ſunt ſcribentium opinio.q vix diſcerni poteſt quæ ſit communis opinio. nam modò vnam, modò alteram opin.dicunt eſſe communem, quod vt clarius appareat, ſubiicio infraſcriptas concluſiones.

1 Prima concluſio eſt, quando pater feudum vel emphyteuſim recipit pro ſe, & filiis heredibus: nam tunc omnes admittunt quòd pater poteſt filiis præiudicare prælegando vni ex filiis, ita Bar.in l.iuſiurãdi.§.ſi liberi.ver.prædicta.ff.de oper.libert.Ratio eſt; nam cùm requiratur ad hoc vt res emphyteutica, vel feudalis ad filium tranſeat, quòd ſit heres, vt ibi per Bar.in loco præallegato, & propterea, aut non eſt heres, & rem non poteſt petere: aut eſt heres, & non poteſt venire contra factũ defuncti, ad tex.in l.cùm à matre.C.de rei vendic.

2 Et idem ſi pater propter delictum priuetur, vt per Bar.in l.cum, qui. ff.de interdic.& releg.qui dicit quòd in delicto ſi pater priuatur, etiam ſi non priuetur propter conuentionem non ſeruatam, vel delictum in dominum, tunc delinquendo præiudicat, ſi eſt feudum hereditarium, ſiue receptum pro heredibus, non aliàs, & ita etiam tenet Cy.& Pet.in l.j.C.de lib.& eo.liber.& ibi Sal.Imol.in d.c.ij.de feud.Bal.in l.lex.C. de legit.hered.qui omnes ſupra allegati tenent, quòd quando feudum, vel emphyteuſis recipitur pro filiis heredibus, delictum patris nocet filiis.

3 Et propterea Bal.in l.item videndum.§.nunc videamus.ff.de pet.hered.tenet quòd pater poteſt vni filiorum prælegare emphyteuſim in præiudicium aliorum, ſi emphyteuſis eſt recepta pro filiis heredibus. idem dicit Bal.in l.liberti, libertæque.verſi.item in eo, quod dicit.C.de ope.liber.Bal.in l.quoniam nouella.ver.iij.quæritur.C.de inoffic.teſt. Pe.de Anch.in conſi.xxv.Lofre.in conſi.j.nu.167.Alex.in conſi.cxviij. vol.vj.Soc.in conſi.xxv.ver.vnde ſupereſt vt videamus.vol.j.Io.Crot. in l.qui Romæ.§.duo fratres.nu.68.ver.ſecundus caſus.ff.de verb.obli. qui declarat.Idem tenet Pau.de Caſt.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de leg.j.& ibi Aret.Curt.in tract.feud.in iiij.parte.ver.alia ergo, & tertia concordia.Iaſ.in l.ij.verſ.& attinguam primo.C.de iure emphy.Alex.in d.l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de leg.j.Pau.de Caſt. in conſi.cccxj.incip.circa id, quod primò quæritur.vol.j.Bal.in addit. Spec.in tit.de locat.in rubric.charta vltima.verſic.an filius heres inſtitutus.& in tit.de feud.§.nunc dicamus.in ſecunda addit.Spec.in titu.de locat.§.nunc aliqua, verſic.cxiij.Zaſ.in conſi.vij.vol.iij.& in conſi.lvj. vol.iij.vbi dicit iſtam eſſe* communem opinio.Doct.vbique.& idem voluit Alex.qui idem dicit.in conſi.xiij.vol.v.& in cõſi.xix.vol.v.Cur. Iun.in conſi.clv.per totum.Alex.in conſi.xxviij.verſ.confirmo per id. vol.v.idem voluit Cæpol.in conſi.ciuili.xxxj.Pau.de Ca.in conſi. clxj. ſecundum antiquam impreſſionem.incip.in cauſa, quam habet Magnificus D.Titius.ver.& hoc ſi fuit conceſſum.vol.j.Alex.conſi.cxviij.vol. vj.Ripa in xvj.reſp.vol.iij.Gozad.in conſi.xlvj. Pariſ.conſi.j.volu.j.& conſi.ij.eodem vol.& conſi.iij.vol.j.& conſi.xvj.& cõſi.cvj. vol.j.Rui. conſi.j.vol.j.

Idem ſi feudum ſit receptum per patrem, non facta mentione filiorum.Pau.de Caſt.in conſi.clxj.ſecũdum antiquam impreſſionem, inci. in cauſa,quam habet.verſ.& hoc ſi fuit conceſſum.vol.j.Barba. in con. lxvj.vol.iiij.Pau.de Caſtr.in l.adoptiuum.§.j.ff.de in ius voc.

4 Hoc intellige quando pater diſponit validè,vt puta,cum conſenſu domini,& non aliter.Afflict.ſuper conſtit.in tit.de reuoc.alien.num.5. Rui.conſ.lj.vol.v.

5 Secunda eſt concluſio in feudo recepto pro ſe, & filiis: nam tunc pater non poteſt filiis præiudicare totum delegando, vel aſſignando, ita Barto.in l.eum,qui.in fi.ff.de interdict.& relegat.Ioan.Andr. in addit.ſpecul.in rubrica de feud.verſ.non omittam. Bald.in l.item videndum.§.nunc videamus.ff.de pet.hered.& ibi etiam Ang.Bal.in c.Imperialem.ver.quæro vtrum pater poſſit.de prohib.feud.alien. per Feder. Bald.in l.j.in fi.C.per quas perſonas.& in c.j.an agnat.vel fil.dum facit differentiam inter emphyteuſim & feudum.And.de Iſer.in capitu.j.in prin.verſ.& in tantum. de ſucceſſ. feud.Cyn. in l.j.in fin. C. de libert. & eorum liberis.Iacob.Ardizon.in ſumma,quib.mod.feud.amitt.charta x.verſ.verùm licèt non poſſit.Bal.in l.qui ſe patris. ver. item quæritur.C.vnd.lib.Paul.de Caſtr.in conſi.ccxvij.vol.ij.incip.præmittẽdum eſt,Aluarot.in c.j.in princ.de ſucceſſ.feud.in ij. not. vbi refert Card.ita conſuluiſſe.& iſtud videtur ſentire in ca.j.§.omnes filij.ſi de feud.fuerit contro,dum remittit ad not. per eum in loco ſupra proximè allegato. Alex.in conſi.xiij.vol.v.Corn.in conſi.cccxcix.volum.j.Soci. in conſi. xxv.verſ.vnde ſupereſt vt videamus.vol.j.Alex.in conſi.ciiij. volu.iiij. qui dicit iſtam*communem opinionem Corn. in conſi.cxcix.volu. ij. Iaſo.in l.ij.C.de iur.emphyt.& in conſi.lvj.volum.tertio.Iacob.in trac. feud.in verbo,& cum pacto quòd de dicto feudo. Dec. qui dicit iſtam communem opinionem in conſi.ccxxxix.idem tenet Rom.in l.j.verſi. & primo non obſtat.C.quando non petent.part.idem tenet Bald.in l. apud Iulianum.§.ſi quis alicui.in fin.ff.de leg.j.& ibi Ang.Imol.Pau.de Caſtr.& Alex,qui ibi dicit iſtam communem opi.Gozad.in conſ.ix.& in conſilio xlvj.Lofred.in conſi.j.num.137.cum pluribus ſeq.Afflict.ſuper conſt.in tit.de reuoc.alien.num.6.Ruin.conſi.xxv.volum.j. vbi dicit communem,& idem dicit conſilio xcv.volum.iij. vbi dicit * magis communem.& iſtam dicit communem Bertran. conſi.cxxxviij.vol.ij. Brun.in tract.quòd ſtant.maſ.& Maria.iun conſi.lxxij.vol.j.

6 Et in feudo antiquo hoc dicit Pariſ.conſi.x.vol.j.& in cõſ.cvj.vol.j. Maria.iun.conſi.lxxij.& conſi.lxxvij.vol.j.& conſi.clx.vol.ij.Ruin.qui dicit*communem.conſi.ix.vol.j.

7 Amplia,etiam ſi interueniat conſenſus domini directi,vt per Maria.iun,con ſ.101.in fi.vol.ij.& conſi.cxij.eod.vol.vbi dicit hanc magis communem,& ab ea in iudicando non eſſe recedendum.

Contrarium in hoc tenet Ruin.conſi.xlv.nu.18.vol.j.

8 Contrarium,q immò in feudo nouo recepto pro ſe, & filiis pater poſſit filiis præiudicare vni totũ aſſignando,tenuit Bal. in auth.ſi quas ruinas.verſi.iuxta hoc quæro.C.de ſacroſanc.eccleſ.& in capit.j.§.hoc quoque.de ſucceſſ.feud.poſt.Iacob. de Beluiſ.ibi & Aluarot. idem tenet Bald.in c.j.§.& quia.de his,qui feud.dare poſſ.poſt Iacob.Veronẽ. quem refert Bal.in cap.j.in fi.de vaſal.decrepit.ætat.Spec. in tit.de loc. §.nunc aliqua.verſi.lxxviij.And.de Iſern.in cap.j.de alien.feud. pater. qui dicit quòd ſi feudum datum eſt patris contemplatione,quòd poteſt pater alienare,& quòd præſumitur patris contemplatione, niſi de contrario conſtet,& ibi Aluarot.Pau.de Caſtro in con.clxj.incip.in cauſa, quæ habet magnificus D.Titius.in primo dubio, ſecundum antiquam impreſſionem.volumine j.tamen videtur Paul.de Caſtro loqui in feudo recepto pro filiis heredibus,vel ſimpliciter, & ſecus videtur ſentire ſi ſit receptum pro filiis,& deſcendentibus. verſi. & hoc ſi fuit conceſſum ſimpliciter.Alexand.tenet iſtam opin.in conſi.cxviij. volum.vj.& in conſi.xxij.volum.v.Iaſo.in conſi.ccxxxvj.volum.ij.Fel.in c.prudentiam. de officio delegat.Barb.in conſi.lxvj.volum.iiij.vbi latiſſimè, qui dicit iſtam*communem opinio.iſtud etiam videtur ſenſiſſe Roma. in dicto conſi.xxxiiij. dum ſe remittit ad not.per Bald.in authen. ſi quas ruinas.& ad not.per Bal.in c.j.§.& quia.de his,qui feud.dar.poſſ.Goza. in conſi.xxv.& in conſi.lxxv.Pariſ.in conſi.iij.volumine primo.Aimo. conſi.cxxxv.

9 Tenendo iſtam opinionem,Primò Limita ex dictis Bertr.in conſi. cxxxviij.vol.ij.in nouis.vt non procedat,ſi fuiſſet facta donatio vni ex filiis in præiudicium aliorum,& donatio eſſet valida.Rui. conſi. cxlix. vol.j.

10 Secundò Limita quando feudum eſſet receptum contemplatione filij,vt puta ſi fuit dictum,pro ſe & Titio filio ſuo ſpecialiter nominato. Anto.de Alex.in conſi.lij.inter conſilia Lofred.

11 Tertiò Limita vt procedat iſta opinio in eo qui fuit inueſtitus, non autem in alio qui poſtmodum ſucceſſit.Maria iun.in conſi.lxxij.nu.35. volum.j.qui dicit communem opinio.Grat.conſi.cxxxij.nume.6. volum.j.

12 Quartò Limita quando habuiſſet pater feudum ex gratia,& beneficio concedentis,& nihil in eo conſequẽdo de ſuo erogauerit. Marian. iun.in conſi.ciij.nu.30.vol.ij.

13 Sed cum conſenſu domini directi poteſt preiudicare,vt ponit Maria. iun.conſi.ciij.vol.ij.Rui.conſi.vij.vol.j.& conſi.xlv.vol.j.

Contrarium Pariſ.conſ.xvij.vol.j.

14 Aduerte tamen quia Mar.iun.in conſi.ciij.vol.ij.tenet etiam ſi feudũ fuerit liberè renunciatum domino,& conſenſus domini interuenerit, tamen non præiudicatur agnatis,vt ibi & conſi.cxij.vol.ij.

15 Et propterea quòd in feudo antiquo per alienationem factã per vaſallum non aperiatur feudum domino,ſed agnatis,dicit Maria.iun.cõſ. lxxvij.vol.j.& conſi.cj.vol.ij.Rui.conſi.xlv.vol.j.

16 Tenendo primam opi.in ſecunda concluſio.principali, quæ videtur magis*communis,Limita vt non procedat quando pater deliquiſſet contra dominum feudi.c.j.§.fin.quæ fuerit prima cauſa feudi amit. vel aliud feciſſet contra conuentionem feudalem,quia tunc factum patris præiudicat filiis.gl.in c.j.§.ſi vaſallus.in ver. vocabũtur.ſi de feu. fuer. contr.gl.hoc ſentit in ij.opi.in l.adoptiuũ.§.patronum.ff.de in ius voc. Bald.in c.j.§.fi.in fi.quæ fuer.prima cauſa benef.amit. & in c.j.ſi vaſallus feud.priuet.& ibi Aluarot.Bal.in l.fi.C.de lib.cauſa,& in c.j.§.aut ſi libellatio.quib.mod.feud.amit.Bar.in l.eum,qui.ff.de interdict.& relegat.Bart.in l.ij.C.de libertis & eorum liberis.& ponit.Abb.in cap.ij.de feud.& ibi Pet.de Anch.Imo.Salyce.in l.ij.C.de libert.& eorum liberis.Paul.de Caſt.in conſi.clxj.ſecundum antiquam impreſſionem.vol. j.Bal.in l.emancipatum.§.fi.ff.de Senat.Alex.in conſi.cxix. vol.v.& in conſ.cxx.vol.v.vbi dicit iſtam * communem opinio.Gozad.in conſi. xlvj.& in conſi.lxxxiiij.Bal.idem tenet in l.j.§.in princip.verſ.ſed tu dic idem C.de caduc.tollen.& ſentit Alex.in con.xix.vol.v.& in con. xxx. vol.j.& in l.ſi mihi & Titio.ver.prædictam concluſionem limitat.ff.de verb.oblig.Io.de Anan.in conſi.xxxij.in ij.dub.Paul.de Caſt. in conſil. cccxj.incip.circa id quod primo quæritur.vol.j.& in l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius voc.Curt.in tract.feudo.in quinta parte principali. in princip.qui limitat.Corn.in conſi.cccix.vol.j.Alex.in conſi.lx.vol. iij.Ruin.conſ.clv.vol.j.& conſi.cxlix.vol.j.

17 Primò Amplia,nam hoc procedit non modò in feudo nouo,ſed etiã in feudo antiquo.Salyce.in l.ij. C.de libertis & eorum liberis. Alex. in conſi.xix.vol.v.& in conſi.viij.vol.iij.& in conſ.lx.vol.iij.Iacob.de Beluiſ.in c.j.§.fi.quæ fuer.cauſa benef.amit.& Aluarot.in ca.j.ſi vaſal.feud. priuet.latè Curt.in tract.feud.in quinta parte principali,in princ.

18 Secundò Amplia,nam præiudicat etiam aliis agnatis talis culpa contra dominum.Pariſ.in conſ.xxj.vol.j.

Alias factum paternum etiam cum delicto filiis non præiudicaret, vt not.Bartol.in d.l.eũ, qui.ff.de interd.& relega.Bald.in l.j.C.de bon. lib.Salycet.in l.ij.C.de libert.& eorum liberis.Abb.in c.j.de feud.& ibi Pet.de Anch.& Imol.Alex.in conſi.xix.vol.v.& in conſi. viij. volu.iij. Paul.de Caſt.in l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius vocand. Goza.in conſi.lxxxiiij.Grat.in conſi.ij.num.6.volum.j.vbi dicit*hanc communem opin.

Contrarium verò quòd indiſtinctè culpa patris præiudicet filio in feudo nouo,ſiue reſpiciat dominum,aut feudalem conuentionem, ſiue non,tenuit glo.in c.j.in verbo vocabuntur.in §.ſi vaſallus. in tit.ſi de feud.fuer.controuerſ.glo.in c.j.in glo.j.de ſucceſſ. feud.& ibi Bald. & Iaco.de Beluiſ.& Aluarot.Bald.in l.emancipatum.§.fi.ff.de Senat.& in l.lex.C.de legit.hered.verſi.alij dicunt.& in l.fina. C.de lib.cau. Dy. in regula non debet.in fi.de reg.iur.in vj.& ibi.Ioan.And.in prin.Ang. in l.adoptiuum.§.fi.ff.de in ius vocand. Hoſtien.in ſumm.in tit.de feu. §.quibus mod.feud.amit.Ioan.And.in c.ij.de feud.& ibi Card. Abbas, Imola.Deciſ.Neapo.cxxj.in fi.in nouis.Spec.in tit.de feud.§.fi.in princ. Ioan.And.in addit.Spec.in tit.de feud.§.j.verſi.xxxvij.in addit.magna. Bald.in c.j.§.fi.quæ fuer.prima cauſa benef.amit.Curt.in tract.feud. in v.part.principali.in ij.q.& in v.conclu.Gozad.in conſ.xlvj.

19 Amplia,quia quælibet culpa præiudicat non ſolùm filiis, ſed etiam agnatis.Ruin.in conſi.clxvj.vol.j.

20 Declara vt hoc non procedat,quando feudum non datum eſſet filij contemplatione,quia culpa patris non præiudicaret filio.Aluarot.in c. j.de alien.feud.paterni.Cur.in tract. feud. in iiij. parte. quæſt.viij.idem Grat.conſi.ij.vol.j.

21 Primò ex his infertur,quòd ſecundum vnam,vel alteram opi. patre alienante feudum nouum,filij excluduntur,ita ſenſit glo.in c.j. de ſucceſſ.feu.vbi Bald.Iacob.de Beluiſ.Aluator.Alexand.conſi. xviij. volu. v.& in cõſ.xxviij.vol.v.Iaco.de Belui.in c.j.§.fi.quæ fuer. prima cauſa benef.amit.&ibi Bal.in fi.&ibi Aluarot.in xxj.cõcluſ.Bal.in c.j.ſi vaſal. feud priuet.in fi.& ibi Aluarot.Curt.in tracta.feud.in v. parte principali.in quarta principali cõcluſiõe.Bal.in c.j.§.aut ſi libellatio.quib.mod. feud.amit.Alex.in conſi.xxx.volum.j.Gozad.in conſi.xlvj.Ruin.conſi. xlij.vol.j.vbi declarat.& conſi.cxij.vol.iiij.

Contrarium ſentit Curt.in tract.feud.in quarta parte. q. viij.& in ſexta concluſione.Maria.iun.in conſ.lxxvij.vol.j.

22 Sed ſecus in feudo antiquo,in quo culpa vaſalli alienando feudum, non præiudicat aliis agnatis.Rui.conſilio ſeptimo.volumine primo.& conſi.clxvj.vol.j.

23 Qui tenet quòd licèt non præiudicet agnatis, tamen præiudicat deſcendentibus.Ruin.conſilio clxvij.volumine primo, & conſi. ccxiiij. volumine j.

24 Dic pro concordia, vt per Aluarot.in ca.j.§.ſi vaſallus culpam.ſi de feud.fuer.controuerſ.& in capit.j.§.denique.per illum text.in titu. quæ ſit prima cauſa beneſi. amit. quòd aut vaſallus commiſit delictum in perſonam domini,& tunc culpa ipſius præiudicat omnibus,& feudum ad dominum reuertitur. Aut delictum non eſt in perſonam domini,& tunc non præiudicat.& hanc diſtinctionem ſequendam exiſtimo per rationem poſitam.in d.§.denique.

25 Primò Amplia idem eſſe in feudo nouo, ſi non petierit pater inueſtituram infra tempus, quia hoc præiudicat filiis. Aluarot.in c.j.§.ſi.in xx. concluſ.quæ fuer.prima cauſa benefic.amit.poſt Andr.de Iſern.in c.j. quo tempore miles.Bal.in c.j.ſi vaſal.feud.priuet.

26 Secundò Amplia idem eſſe ſi non fuerit aſſociatus Imperatorem Romam proficiſcentem.Curt.in tract.feud.in v.par.principali.

27 Primò Limita in feudo hereditario. Pariſ.in cõſ.j.vol.j.& in cõſ.ij.& in conſi.iij.volu.j.& in conſi.xvj.& in conſi.cvj.volu.j. Ruin.in conſi.j. vol. j.& cviij.vol.v.

28 Secundò Limita quando in feudo antiquo interuenerit domini directi conſenſus in diſpoſitione vaſalli, ita Pariſ.in conſi.xvj. vol.j. Ruin. in conſi.xlv.vol.ij.

Contrarium idem Pariſ.in conſi.xvij.vol.j.

29 Tertiò Limita in feudo antiquo, quia per alienationem aperitur via agnatis,& non domino. Maria.iun.in conſi.lxxvij.vol.j. Ruin. conſil. xlv. volu.j. & conſi.cj.vol.ij.etiam cũ conſenſu domini directi. vt per Marian.conſi.cij.vol.ij.

30 Amplia idem eſſe ſi fuerit feudum liberè renunciatum domino. Maria.iun.conſi.ciij.& conſi.cxij.vol. ij.

31 Sublimita hanc limitationem, ſi filij approbent patris teſtamentum. Ruin.conſi.xxv.num.14.vol.ij.

32 Secundò Infertur in emphyteuſi, quòd ſi pater emphyteuta cadat ob non ſolutionem canonis, præiudicat filiis. Barto.in d.l.cum, qui.in fi.ff. de interdic.& relegat.Bald.in l.adoptiuum.§.j.ff.de in ius voc.in fin. & in l.ij.C.de libert.& eorum.li.& ibi Sal.Imola in c.ij.de feud.& ibi Pet. de Anch.Spec.in tit.de locato.§.nunc aliqua.verſi.lxxviij.ibi, idem pater viuens.Bal.in l.vnica.§.primo itaque.ver.Sed tu dic idem.C.de cad. tollend.Alex.in conſi.cxix.vol.v.& in conſi.cxx.vol. v.vbi dicit iſtam communem *opin.& in l.ſi mihi,& Titio.ff.de verb.obli. Iaſo. in l.ij. C.de iur.emphyt.in vij.quæſtio.dum ſe remittit ad not.per Bal.& alios in dicta l.adoptiuum.§.j.ff.de in ius vocan.Gozad.in conſi.xxxiiij.& in conſi.xlvj.& in conſi.lxxv.Grat.conſi.cxxxij.vol.j.

Contrarium tenuit Spec.in tit.de locat.§.nunc aliqua.verſi.cxliij. & ibi Ioan.And.Alexand.conſi.viij.vol.iiij.

33 Primò Amplia, nam idem eſt in deterioratione rei emphyt. propter quam pater cadit ab emphyteuſi,& filiis præiudicat.Spe.in tit.de loca. §.nunc aliqua.verſi.lxxviij.

34 Secundò Amplia, vt idem ſit in alienatione rei emphyteuticæ, propter quam cadit pater emphyteuſi,& filiis præiudicat.Bart.in d.l. cum, qui.in fi.ff.de interdict.& relegat. & in conſi.lv.incip. dominus Amatus.Abb.in c.ij.de feud.& ibi Petr.de Anch.Imola.

35 Et hoc procedit etiam in emphyteuſi antiqua, ſecundum Imol. ibi. verſi.illud autem certum eſt.Iaſo.in l.ij.C.de iur.emphyt.

36 Primò Limita quòd non præiudicet eo caſu, quo aliàs conceſſio nihil operaretur.Gozad.in conſi.lxxxiiij.

37 Secundò Limita quando in fraudem ſuccedentium non fuiſſet facta ſolutio canonis.Grat.in conſi.xxxij.vol.j.

38 Tertiò Limita quando ex tenore inueſtituræ appareret, quòd nollet vt delictum, vel culpa vnius alteri noceret. Gozad.in conſi. lxxxiiij. nu.18.

39 Quartò Limita quando feudum, vel emphyteuſis eſſet indiuiſibilis, nam tunc culpa vnius alteri non nocet Gozad.poſt alios, quos allegat, in dicto conſi.lxxxiiij.nu.16.

Tenendo primam opinio.in hac ſecunda principali concluſione quæ videtur magis*communis, quòd pater diſponendo in vltima voluntate, vel inter viuos non poſſit vni filiorum totum feudum aſſignare, aliis excluſis.

40 Primò Limita vt per Paul.de Caſt.in conſi.clxj.ſecundum antiquam impreſſionem, quando eſſemus in feudo iuriſdictionali, in quo expedit vt vnus totum habeat,& non ſint plures domini, refert & ſequitur Barbat.in conſi.lxvj.vol.iiij.Curt.in tractatu feud.in iiij.parte.verſi.ex prędictis.&c.Albert.Brun.in conſi.cv.in princ.Fel.in c.prudentiam.de offic.deleg.Laur.in §.cæterùm.inſtit.de legit.agnat.ſucceſſ.

Contrarium Iacob.in tract.feu.in verb.& cum pacto quod de dicto feudo ver.vlterius quæro.

41 Secundò Limita in feudo franco, quia poteſt pater vni filiorum tantùm prælegare, per not.per Iacob.in dict. tract.feud.in verſic. & cum pacto quòd de dicto feudo. per not. per Bald. in auth.niſi rogati.C. ad Treb.Iaſo. in conſi. lvj. vol.j. Curt.in tra.feud.in iiij.par. quæſt.xxvj.

42 Et quia iſta limitatio pendet à veritate dicti Bald.in authen.niſi rogati. vide Aret. in conſi.xiiij. qui declarat vt hoc procedat eo caſu, quando feudum poteſt tranſire ad eccleſiam, vt puta, quia dominium directum ſit translatum in vaſallum.

43 Tertiò Limita, in feudo empto per pecuniam à patre.Lauren.in c.cæterum.inſt.de legit.agna.ſucceſſ.

44 Ex quo infertur, ꝙ idem eſſet ſi pater inueſtitus fuiſſet cum facultate ꝙ poſſet de dicto feudo teſtari, vt colligitur ex dictis per Iac.in loco præallegato,& ver.ſequenti.

45 Tenendo aliam opi.vt licèt pater poſſit præiudicare, non tamen poteſt præiudicare vni ex filiis comprehenſis in inueſtitura.Rui.cõſi.xcv. vol.iij.

46 Tertia Eſt principalis concluſio in emphyteuſi recepta pro ſe,& filiis, quia poteſt pater filiis ſuis præiudicare de illa diſponendo in vita vel morte, in fauorem vnius filij, aliis excluſis, ita tenet Imo.in l.ſi domus.§.ſi.in fin.ff.de leg.j.& in c.potuit.de locat.Pe.de Ancha.in conſi. cxliij.Cuma.in conſi.clxvj.in fi.Barba.in cõſi.lxvj.vol.iiij.Alex.in conſi.xxvij.vol.v.& in conſi.ſeq.Caſſa.in conſi.xxviij.& in conſi.xliij.& in conſi.lvij.& iſtam partem dicit * communem Alex.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de le.j.Bal.in c.j.ver.quærit hic gl.in ti.an agna. vel fil.dum ponit differentiam inter emphyteuſim,& feudum.Gozad. in conſi.xxv.Grat.conſi.liiij.vol.j.Specu.in tit.de locat.§.nunc aliqua. quæſt.lxxviij.

Contrarium quod imò in emphyteuſi recepta pro ſe & filiis, pater non poſſit præiudicare vnum ex filiis eligendo, tenet Bar.in l.iuſiurandi.§.ſi liberi.ff.de oper.liber.& in l.cum, qui.in fi.ff.de interdict.& relegat.& in conſi.lv.incip.dominus Amatus.& in conſi.lx.incip.q.iſta habet.in ij.dubio.Fede.de Senis in conſi.ccxxviij.Bal.& Ang.in l.item videndum.§.ſi.ff.de per.hered.Sal.in l.ſi.ver. quæro an res emphyteutica.C.de iure emphy.Bald.in rubrica de locat.in addi.ad Spe.in vltima chart.ver.an ſi ius heres.& in l.liberti.libertæque.ver.item in eo, quod dicit.C.de oper.liber.Bal.& Ang.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff. de leg.j.Soc.in conſi.xxv.vol.j.Pe.de Anch.in conſi.cccxix. incip.themate præſuppoſito.Ange.in conſi.clxxxiiij.Roma.in l.vnica.q.xij.C. quando non peten.part.Brun.in tract.de ſtat.in xiij.articulo principali.in viij.q.Alex.qui dicit iſtam partem * communem.in conſi.ciiij.vo. iiij.& Caſſa.qui idem dicit in conſi.liij.& idem dicit Alex.in conſi.cv. in princ.vol.iiij.& idem dicit Dec.in conſi.ccxxxix.idem tenet Calca. in conſi.lxxiij.Iaſ.qui dicit iſtam partem * magis communem, in conſi.ccxiij.vol.ij.& in l.ij.& præced.C.de iure emphyteu.Alex.conſi.viij. vol.iiij.& in conſi.xcviij.vol.iiij.ver.quinimò fortius.Bal.in l.ſi adulta. C.de hered.act.& ibi Sal.Bologni.conſi.xlviij.Bertran.conſi.cxxxviij. volum.ij.in nouis.Alciat.in tract.præſumptio.in j.regula, in xxxj.præſump.Ruin.conſi.xliij.vol.j.Ruin.conſi.xlviij.vol.j. vbi dicit * cõmunem.& conſ.cxviij.vol.j.vbi ampliat,& cliiij.vbi dicit cõmunem.vo.j.

47 Pro concordia opi.dicitur ꝙ prima opi.procedit quando emphyteuſis fuit empta, vel quæſita ex re patris. ſecunda, quando beneficio concedentis tantùm. ita declarat Bal.in l.j.in fi.C.per quas perſonas.& in auth.ſi quas ruinas.C.de ſacroſ.eccleſ.Aret.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de leg.j.Corn.in conſi.lj.vol.iij.Gozad. in conſi.iiij.& in conſi.xxv.& in conſi.xlvj.& conſi.lxxv.Curt.in tract.feud.in iiij.parte. Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.in vltima char.ver.in iſta difficultate.& ver.ſeq.de verbo.oblig.Iaſ.in l.ij.verſ.ij.limitat.C.de iure emphy.Lauren.in §.cæterùm.inſt.de legit.agnat.ſucceſ.& iſta eſt * communis opi.vt per Soc.in conſi.cxxvij. vol.iij.Ruin.conſi.cliiij.vol.j.& conſi.ccxiij.vol.j.vbi dicit communem.

48 Alio modo declarat Grat.conſi.cxxxij. volu.j.vt quando pater fuit primus, qui recepit, poſſit præiudicare, aliàs ſecus.

49 Declara in feudo ſi ſit quæſitum ex re patris pro ſe & filiis, nihilominus pater non poteſt filiis præiudicare, ſecundùm Cor.in conſi.cccix. volumine j.

Contrarium etiam in feudo tenet Bal.in d.l.j.in fi.C.per quas perſonas.Aret.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de le.j.Cur.in tract.feu. in iiij.parte.

Tenendo ſecundam opi.ꝙ pater poſſit præiudicare in emphyteuſi recepta pro ſe & filiis,

50 Primò Limita, vt per Iaſo.in l.ij.C.de iure emphyt.quando emphyteuſis eſſet quæſita ex re patris, ſecus ſi beneficio concedentis, vt ſuprà dictum fuit.

51 Secundò Limita, niſi filij eſſent emancipati, quia tunc pater non poſſet filiis præiudicare, vt per Aret.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff. de leg.j.tenuit Bal.in l.j.in fi.C.per quas perſonas.ſenſit Io.Crot.in d.§. duo fratres.in vltima char.ver.ſecundus caſus.Rui.in conſi.cxlix.vol.j. Bertran.in conſi.cxxxviij.vol.ij.in nouis.Iaſo.in l.ij.ver.iſtam eandem partem.C.de iure emphy.

52 Tertiò Limita, etiam vt per Rui.conſi.ccxiij.vol.j.qui limitat duobus modis,& vltima limitatio eſt multum no.ſi eſt vera.videlicet vt etiam ſi in conceſſione pater habeat licentiam alienandi, nihilominus alienando non poteſt præiudicare, quia dicta alienatio debet intelligi, ſecundum naturam contractus: ſed contrarium credo verius, vt dicetur infrà in tertia limitatione.

Quartò Limita, quando pater fuiſſet primus author illius emphyteuſis, aliàs ſecus.Iaſ.in l.ij.verſic.tertiò limita.C.de iure emphyteu.Gra.in conſi.cxxxij.vol.j.Ruin.in conſi.cliiij.vol.j.

Tenendo aliam primam opin.quòd pater non poſſit in emphyteuſi præiudicare,

53 Primò Limita,niſi pater filio excluſo ab emphyteuſi reliquerit in recompenſam tantundem,vel plus,ita declarat Ang.in conſi. ſuo clxxxiiij.verſi.ſaluo niſi.Barbat.in c.potuit.de locat.Iaſo.in l.ij. verſ. ego tamen non inuenio. C. de iur.emphyt. Curt.in tract. feud. in iiij.parte. Ioan. Crot.in d. §. duo fratres.verſi.quintus & vltimus. in fin. charta. Gozad conſi.xxv.

54 Secundò Limita in emphyteuſi recepta ab eccleſia,ſecus in emphyteuſi recepta à priuato,ita Imola in c.potuit.de locat.Bald.in c.j. verſic. quærit hic glo.an agnati vel filij.Calca.in conſ.lxxiij.

55 Tertiò Limita,niſi emphyteuſis eſſet quæſita cum facultate alienandi.Corne.in conſi.cxl.vol.ij.Gozad.in conſi.xxv.

56 Quartò Limita niſi conſuetudo vigeret in loco,quòd pater poſſet diſponere de emphyteuſi ſic recepta.Gozad.in conſi.lxxv.

57 Quintò Limita niſi pater deliquiſſet in dominum directum, vel veniſſet contra conuentionem,ſic limitat Grat.conſ.ij.vol.j.

58 Sextò Limita niſi pater veniſſet contra conuentionem contractus emphyteutici. Grat.conſ.lxxix.vol.j.

59 Septimò Limita niſi filius eſſet heres patris, vt per Ruin. conſi. xliij. vol.j.

Octauò Limita niſi emphyteuſis eſſet noua à patre quæſita quia, potuiſſet in ea pater deſcendentibus ſuis præiudicare.Ruin.conſi. cliiij. vol.j.vt ſupra dictum fuit.

60 Nonò Limita quando pater deliquiſſet, & feudum eſſet receptum. pro heredibus.Ruin.in conſi.cxlix.vol.j.

61 Et nota etiam quia pater non poteſt priuare primogenitam iure primogenituræ.Tiraq.de iur.primogen.q.xxj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Caducitatem incurſam tempore prædeceſſoris, an ſucceſſor declarare poßit.

1 NON modica varietas reperitur inter Doct.an caducitatem inductam tempore prædeceſſoris ob alienationem factam de rebus emphyteuticis,quam prędeceſſor nō declarauit, ſucceſſor declarare poſſit.Nam quòd ſucceſſor illam declarare poſſit,voluit Bald.in ca.imperialem.§.inſuper.verſic. poſito quòd daretur.de prohib.feud.alien.per Fedr.Abb.in c.fin.verſi.in glo.in ver. reuocatur.de donat.Card.ibi,verſi.& prædicta procedunt.Paul. de Caſtro in l.omnimodo.verſ.item glo.quæ incipit.C.de inof. teſtam.Aret. in conſ.xiiij.verſi.item intellige.Card.Alex.in §.inſuper. verſ.niſi eſſet talis.Afflict.ibi,numer.37.verſi.in glo.ij.Zaſ.in tract. feud. ſub rubr.de feud.priuat.verſ.tertiò fallit.Iacob.in tract.feud.in verbo,dictíque vaſalli promiſerunt.verſ.limitabitis procedere, vbi dicit ita omnes tenere in dict.§.inſuper.Hippol.in rubr.de fideiuſſ. verſ. & faciunt optimè dicta.

Contrarium glo.in d.§.inſuper,in glo.in verb. non ſuccedit.Bald. in c.fi.verſi.glo.& Imo.de donatio.verſi.& procedit iſtud.Barbat.in apoſti.ad Bald.in d.§.inſuper.Ripa in l.fi.C.de reuo.dona.verſ. ſecundo intellige.Curt.in tract.feud.in iiij.part.verſi.ſecunda principalis declaratio.Ruinus conſi.x.verſ.nec obſtat.vol.j.& conſi.xxxv.nu. 28.verſic. præterea ex quo.vol.j.& vbi atteſtatur hanc eſſe*communem opin.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſi conceſſa vſque ad tertiam generationem, an perſona illius cui eſt facta conceßio, cenſeatur includi in prima generatione, vel à perſona deſcendentium incipiat generatio.

1 PROBABILITER dubitari poteſt,an ſi conceſſio in emphyteuſim vel in feudum fuerit facta vſque in tertiam generationem,perſona illius,cui eſt facta conceſſiò, cenſeatur includi in prima generatione, vel prima generatio incipiat in perſonam deſcendentium.nam illam opin.ꝙ perſona illius,cui eſt facta conceſſio,comprehendatur in prima generatione,videtur tenere Spe.in tit.de locato.§.nunc aliqua.verſ.cl.Bar.in conſi.incip.conceſſa alicui emphyſis.Bal.in l.ij.verſ.quæro quando per præſcriptionē. C.de iur.emphy.& ibi Salyc.verſ.ſed xxiiij.poteſt dubitari. Ange.in §. adeo.verſ.in gl.auferre.inſt.de locato.Paul.de Caſtr. conſ. cccxxxviij. qui ampliat etiāſi eſſet dictum,in ipſius tertiam generationē,vol.ij.&in auth.ſi quas ruinas.ver.remanet dubiū.C.de ſacroſ.eccl.Imo.in l. quod dicitur.verſ.aduerte tamen circa quartum.ff.de verb.obl.Soc.con.xxv verſ.quare aſſumo aliam.volu.j.Goza.conſ.xxv. verſ.vj.ex alio. Corn. conſi.ccxxxiij.verſ.in term.autem.vol.iiij.& in conſi.lj. num.4. verſic. eſt verum tamen.vol.ij.

Contrariam verò partem tenuit Bal.in addi.ad Spe.in tit.de locato. verſ.item & in tertiam generationem.& in auth. ſi quas ruinas. verſic. iuxta hoc quæro.C.de ſacroſ.eccleſ.Curt.iun.in tract.feud.in iij. parte. verſ.circa iſtam materiam.Ruin.conſi.clxvj.ver.plus etiam voluit.vol j.Anch.in cle.j.in viij.not.& ibi Card.in j.q.eod.tit.Ange.in Authen.de reſtit.fideicom.verſ.ibi quatuor poſtea generationes.Bal.in con.ccccxlviij.verſi.ſi autem conceditur.vol.iij.& conſ.ccclxxv.verſ.in contrarium facit.vol.iiij.Cal.conſi.x.tit.de locato.Alex.in l.quod dicitur.verſ. tangit hic etiam.ff.de verb.obl.Ioann.de Plat.in l.peculiari. verſi.item nota.C.de proxi.ſac.ſcrin.lib.x.Imol.in conſi. lxij. verſ. & ideo dicta. iura.

2 Tenendo primam opinionem, Primò amplia etiamſi dictum ſit, pro ſe,filiis,& nepotibus,vſque in tertiam generationem.Paul.de Caſt in conſi.cccxxxviij.volum.ij.

3 Limita præcedentem ampliationem, niſi dictum eſſet, vſque in in tertiam ipſius perſonam,vt declarat Ruin.conſ.cvj.verſ.& non obſtat.vol.ij.

4 Primò Limita principalem concluſionem, niſi dictum eſſet in ipſius tertiam generationem,tunc enim proculdubio perſona illius,cui eſt facta conceſſio,non comprehenditur in prima generatione. Bald. in l.ij.ver.quæro quādo per præſcriptionē.C.de iur.emph.&in authen. ſi quas ruinas.verſi.iuxta hoc quæro.C.de ſacro ſanct.eccl. Imo.in l.ꝙ dicitur,la grande.verſ.interdum conceditur.ff.de verb.obl. Alex.conſ. cxxv.verſ.tamen præmiſſis non obſtantibus.verſi.non obſtat quod dicit.vol.v.Soc.con.xxv.verſ.quare aſſumo aliam.vol.j.Gozad.con.xxv. verſ.vj.ex alio.Curt.in tract.feud.in iij.parte. verſ. circa iſtā materiam. Alex.in conſ.cx.verſ.venio ad ſecundum.vol.iij.Ang.Aret. in §. adeo. verſ.in glo.auferre.inſtit.de locato.Dec.conſ.dcxxiiij.Ruin.conſ.clxvj. nu.6.vol.j.vbi dicit*hanc communem opin.

Contrarium tenet Card.in cle.j.in j.quæſt.de pœnis.

5 Secundò limita quando diceretur vſque in eius tertiam generationem completam,Alexand. conſ. cx. verſ. & prædicta tantò magis. vol.iij.Bal.conſ.ccccxlviij.verſ.idem ſi dicatur.vol.iij.& conſi.ccclxxv. verſ.contrarium facit.vol.iiij.Cald.in conſ.x.in tit.de locato.

6 Tertiò limita vt prima opi.procedat in emphyteuſi eccleſiæ, ſecus verò in aliis conceſſionibus priuatorum,ita ſentit Bald.in authen. defuncto.verſ.& not.C.ad Tertulian.Card.Alex.in c.j.§.& quia. verſi. quid autem dictum.in tit.qui feud.dare poſſ.

7 Quartò limita quando diceretur, vſque ad tertiam generationē incluſiuè.Bal.conſ.ccclxxv.verſ.in contrarium facit.vol. iiij. & conſil. ccccxlviij.verſ.idem ſi dicatur.vol.iij.Cald.in conſ.x.in tit.de locato.

De Feudis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Feudum quamuis nouum, aſſumit naturam feudi antiqui ſi Princeps in conceßione apponat clauſulam, quòd habeat naturam feudi antiqui.

1 QVANDO Princeps in conceſſione noui feudi apponit clauſulam,quòd feudum habeat materiam feudi antiqui,tunc feudum quāuis nouum,naturam antiqui feudi aſſumit.Bald.in c.j.verſ.extra not.de alie. paterni feudi.Iac. Ardizon.in ſumma feudorum.in ij.part.ſecundæ partis principalis, ſub rubrica, quid ſit nouum feudum.verſ.ſed quæritur ſi vaſallus.Aluarot.in c. j.§. is vero.verſ.quæro ab extra.de ſucceſſ.frat.aliàs de gradibus ſuccedentium in feudum.& in c.j.verſ.quæro quod ſi detur.de vaſall. decrep. ætat. & ibi Præpoſ.Alex.verſi.quærit hic Aluarot.& idem Præpoſ.in dicto c. j. verſ.& dicit Bald.de grad.ſucceſ.in feudum.ſeu de ſucceſſio. fratrum. Præpoſ.in prælud.feud.verſi.Bal.quærit hic.Mart.Lauden. in cap.j.de alien.paterni feud.verſi.& nota ij.Bal.& ibi Præpoſ.verſ.ideò dicit Bal. Alexand.conſi.xxx.verſ.fortius dixit Bald.vol.j.& conſi.ij.verſi.fortius dixit Bald.vol.v.& conſilio primo,verſ.hoc probatur.volum.v. conſil. xxix.verſ.confirmantur hæc.volum.v.Bald.in ca.j.de ſucceſſio.feud.in §.hoc quoque.in fin.verſ.ſi conceſſum eſt.Aluarot.ibi verſ.nota ex hoc text.& ibi Præpoſ.verſ.nota ibi feudum paternum. Curt.ſenior.conſi. 50.verſ.v.& fortius.Ioan.Crot.qui dicit communem * in l. re coniuncti.ff.de legat.iij.Iaſ.conſi.cxxxvj.volum.iiij.verſi.ij.ſpecialibus. vbi dicit communem.Alex.conſ.liij.verſ.circa aliud dubium.ibi, ad hoc allego.volum.iiij.Decius in conſi.clxxxv.numer.7. Curt.in tract.feud.in j. part. vbi dicit communem.Brun.in conſi.lxxviij. verſ. & tanto magis. Ruin.qui dicit communem.in conſi.xlv.vol.j.verſ.ſed nunc.ij.Dec.qui dicit iſtā communē opinionem in conſi.cxciiij.verſi. tamen in contrarium eſt.Iaſ.conſ.j.verſi.ij.principali fundamento.volum. iij. Crot.in l. ſi is qui pro emptore.verſi.iij.& vltimo inducitur.ff.de vſucap. Ripa in l.j.nu.5.verſ.iij.induco.ff.de leg.j.Soc.conſi.clxv.verſ.vj.corroboratur. & conſ.cclxxij.verſ.ij.quia licèt.Aimo de antiquit.temp.in quinta par. nu.13.Pariſ.conſ.v.nu.11.vol.j.Dec.conſ.liij.nu.3.Tiraquel.de tract.

Contra

Contrarium Oldra.in conſi.clxxviij.ver.illa autem verba.Albe.in dictionario,in verbo,nouum non eſt.Iaſ.in vſib.feud.verſ.quid autem econtra.Barba.conſi.lxvj.vol.iiij.Iaſ.conſ.clxxx.verſi.primò,quod quã do.vol.ij.Alex.conſi.x.ver.hoc fortifico.vol.iij.Zaſ.conſ.xiij.nu.14.in fi.ver.quod certè vſque adeò.vol.j.Gozad.conſ.lxxxiiij.nu.12.verſ.iiij. quando.Pau.de Caſt.in conſ.cliiij.incip.quod iſtud feudum,ſecundùm antiquam impreſſionem.Iaſ.conſi.lvij.ver.quia ad hoc ego dico.vol.j. & conſi.clij.vbi dicit * communem.vol.ij.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis * communis, idem eſſe quando diceret concedens,ꝙ concedebat feudum tanquam nobile,& quaternatum,quia etiam ꝙ non eſſet tale,aſſumeret naturam illam,ſecundùm And.de Iſer.in c.j.verſi.ſi Rex.de controuer.feud. apud pares terminan.

3 Primò Limita,d.concluſionem procedere quo ad cõprehenſos in inueſtitura tantum,quia quo ad illos tantùm d.inueſtitura reſtringitur. Brun.conſi.x.ver.ſed contra prædicta.Curt.Iun.conſi.primo,verſiculo nec obſtat præmiſſis.& Ruin. conſi.xlv.verſicu.nec obſtat. verſiculo, non obſtat.volumi.j.Aimo de antiquita.temp.in quinta parte.num.13. in fin.

Contrarium Iaſ.conſi.j.ver.ſolùm reſtat in ſpecie reſpondere.volu.iij.

4 Secundò Limita,nõ procedere in epiſcopo,vel alio prælato, quibus interdicitur dare res eccleſiæ in feud.niſi eſſet cõſuetum dare dicta bona in feudum.Bal.in prælud.feud.ver.iij.diuiſio.Soc.conſi.iiij. num.18. ver.quinimò etiam.vol.iij.Alex.conſi.x.ver.nec obſtat.vo.iij.Barb.cõſi.lxvj.vol.iiij.Iaſ.conſi.clxxx.ver.iiij.reſpondetur.volu.ij.Crot.in l.re coniuncti.ver.tenendo iſtam.ff.de lega.iij.Cæpol.cõſi.ciuili xxxj.Cur. Sen.conſi.50.ver.& idem tenuit Bal.Dec.conſi.liij.nu.3.vbi ſublimitat. Iaſ.conſi.j.ver.eandem opi.vo.iij.& conſi.cxxxvj.verſi.tenendo iſtam partem.Pau.de Caſt.conſi.cclxxxiij.vol.ij.Iaſ.in prælud.feud.verſ.pro pleniori inſtructione.Brun.conſi.xl.ver.& ſi dicatur.Aimo de antiqui. temp.nume.13.ver.limitatur nunc.in v.par.Mart.de Laud.in c.j.ver.circa hanc diuiſionem quærit Bal.de his,qui feud.dare poſ.Alciat.de præſump.in tertia regula.in xxviij.præſump.

5 Tertiò Limita,quando illa clauſula non eſſet prolata per verba diſpoſitiua,ſeu per verba conceſſiua.Alc.in tract.præſum.in tertia regula in xxviij.præſump.

6 Et declara,nam etiam quando dictum eſt,de nouo concedimus,dicitur etiam feudum antiquum,& non nouum.Bar.in l.j.in xv.q.ff.de rer. diuiſ.& in l.quoties.ver.j.caſu.C.de ſuis & leg.& in prælud.feu.in ver. quod autem dicatur feudum paternum.Iſer.in capitu.j.de natu.ſucceſſ. feud.Iaſ.in prælud.feud.in ſeptima parte.Iſer.& latius Afflict.in c.j.de vaſallo decrep.ætat.

7 Nam iſta verba intelliguntur de nouo concedimus, vt in antiquis inueſtituris,prout declarat Gozad.in conſi.lxxxiiij.in fine.

8 Quartò Limita,ſi per talem conceſſionem inferretur præiudiciũ tertio.Alex.in conſi.xxx.vol.j.ſequitur Alci.in iij.reg.in xxviij.præſumpt. nu.5.Cur.in tract.feud.in viij.q.primæ partis.nu.10.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Feudum conceſſum per pecuniam,non habet naturam veri feudi.

1 COMMVNIS * eſt illa cõcluſio,ꝙ feudum habitum per pecuniam,vel pro quo ſoluitur pecunia, vel quid ſimile, non habet naturam veri feudi.c.j.de feud.dat.in vicem legis commiſ.voluit gl.in §.vaſalli.in verbo,nõ obſtante l. in fi.ver.ſed non dicit verum.de pace Conſtan.gl.j.in c.j.de beneſ.fratris.Bal.in c.j.ver.pone de.§.cùm verò.de beneſi.fratris.Iac.de Beluiſ. ibi in verbo,oppono infra.Bal.in l.ſi quam.ver.& ſic eſt argumentum. C.de oper.libert.Iaſ.in l.j.ver.& cùm iſta differentia.C.de inoffi.teſta. Bal.in c.ſi cautio.in fi.de fide inſtru.& in l.liberti.verſi.item nota.C.de oper.libert.& in addit.ad Spe.in titu.de locat.ver.& nota ꝙ emptor.& in §.libellariæ.ver.de clauſula ſuppletiua.de pace Conſt.& in c.j.verſ. quæro quid in feudo.de his,qui feud.dare poſ.Dec.conſi.cccxc.ver.capio ſecundam inueſtituram.Roma.conſi.ccclxvij.verſic.fallit iiij.Cur. Sen.conſi.xlix.ver.vltimò quia.Aimo conſi.vj.nume.109.Iaſ.cõſi.lxiij. ver.ij.reſpondeo.vol.j.Cur.Iun.in tract.feud.in ſecunda parte,in v.q. principali.Pariſ.conſ.liij.nume.8.& ſeq.volu.j.Imol.in c.ad noſtram. ver.ſed verè,licèt Doct.non tangant.de reb.eccl.non alie.Dy.in auth. ingreſſi,ver.circa præmiſſa adhuc quæro.C.de ſacroſ.eccle.Alex.conſi.cxxxvj.ver.& ſi quiſpiam nobilis.vol.j.Curt.Iun.in tract.feud.in prima parte,in vj.q.principali.in ver.circa ſeptimũ requiſitum.Bru.conſ. xj.ver.ſed tamen in hoc feud.& conſi.xiiij.ver.cæterùm ex quo.Soc.cõſi.cclvij.ver.& hoc maximè.Dec.conſi.cxxxix.ver.ſimiliter ſi feudum. & conſi.ccviij.nu.5.ver.ſimiliter in feudum.& in conſi.cclxxix.verſ.& idem in feudum.Pariſ.conſ.iiij.nu.38.ver.comprobatur.vol.j.Zaſ.in cõſi.viij.nu.23.ver.veniendo autem ad ij.punctum.vol.ij.Guido Papæ.q. clv.Caſſa.in conſue.ver.& licèt feudum.Alex.in l.vtrum turpem.verſ. adde ꝙ verum eſt.ff.de verb.obl.Aret.in l.Gallus.§.etiamſi parẽte ver. cuius dictis adde.ff.de liber.& poſthum.Ruin.in l.Gallus.§.etiam ſi parente.verſi.extra autem.eodem ti.Curt.in tract.feu.in tertia parte,verſiculo,ſextò limitate.Deciſ.Neap.cxxix.in antiquis.verſi.primam quæſtionem.

2 Et propterea dicit Afflict.ꝙ feudum iuriſdictionale vendi nõ poteſt de iure,licèt de conſuetudine aliud ſeruetur,ſuper Conſt.in titu.quod null.prælat.nu.8.

3 Contrarium ꝙ feudum emi poſſit,probat tex.in c.j.de feud.in vicẽ l.commiſſ.ibi,hodie ſub prætextu pecuniæ.Iſer.in c.j.verſi.item habes hic.de beneſi.fratris.Iac.Ardizon.in ſumma.ſub rub.ꝙ verus dominus poteſt dare feudum pro prec.Iac.Aluar.in d.c.j.ver.oppono cùm gl.de beneſi.fratris.Iſern.in c.j.ver.ſecundus eſt.de nat.feud.& in c.j.verſ.itẽ pro habendo honore.de feud.guard.Nic.de Neap.in c.j.§.notandum. dicens ita * communiter teneri,& quotidie obſeruari,de his,qui feud. dare poſſ.Alex.conſi.lxxix.ver.ſed his non obſtantibus.vol.j.Cur.Iun. in tracta.feud.in ſecunda parte principali.in v.q.principali. Cur.Sen. conſi.50.ver.& dato,ꝙ aliqua pecunia.Brun.in conſi.xviij.verſ.ij.ſuccedere non poſſunt.Iac.de S.Georg.in tracta.feud.verſ.item quæro de quæſtione.Iaſ.conſi.cxvij.ver.ſed iſtis,& ſimilibus.vol.iiij. Bal.in l.licèt.C.de liber.cauſa.verſi.item feudum.Zaſ.conſi.xij.num.83.& conſi. xc.vol.j.& conſi.xiij.nume.26.eodem titu.Iacob.in tracta.feud.in verbo,& fœminis.verſicu.vj.fallit.Zaſ.in tracta.feud.ſub rubrica de feud. ſucceſſ.in ſecunda particula,de fœm.ſucceſſ.verſic.hæc regula ampliatur.Marian.Iun.conſi.lxv.numer.16.verſicu.vel ſecundo reſpondetur. volu.j.

4 Et facit quod no.Soc.in l.Gallus.§.etiamſi viuente parente.ver.quã concluſionem limita.ff.de libe.& poſth.vbi ꝙ dato ꝙ propter pecuniã ſolutam,vel ſoluendam feudum datum permutet propriam naturam feudi,tamen illud procedit quo ad illud tantum vel alia,quæ ex illo ſequuntur,nam in aliis retinet propriam naturam feudi, & fuit dictum in præcedenti concluſi.

5 Nonnulli diſtinguebant ꝙ licèt à domino feudum vendi non poſſit, poteſt tamen vendi à vaſallo,domino ſciente.gl.j.in c.de beneſi.fratris.& ibi Iac.de Beluiſ.verſ.oppono infrà.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur * magis communis,

6 Limita,quando pro feudo datum eſſet integrum prætium.Cur.in tracta.feud.in iij.parte.ver.ſextò limitate.Pariſ.conſi.xvj.nu. 18.volu.iiij. Maria.Iun.conſi.lxv.nu.16.vol.j.

7 Quod maximè verum eſt,quando præponderat gratia præſtationi pecuniæ.Ita Soc.conſi.iiij.nu.6.vol.iij.

8 Secundò Limita,quando ſola præſtatio eſſet in cõſideratione, ſecus verò quando vltra præſtationem pecuniæ interueniret etiam iuramẽtum fidelitatis,vel perſonale ſeruitium.Alex.conſi.ix.verſi.quia ad hoc reſpondetur.vol.v.Brun.conſi.xlj.ver.nec obſtat ſi dicatur.Cur.in trac. feud.in iij.par.ver.vj.limitate.

8 Et propterea infertur ex hac communi concluſione, ꝙ feudum datũ à Principe per pecuniam non reuocatur tanquam gratia, quia habet vim contractus.Bal.in l.qui ſe patris.ver.hoc ſcias.C.vnde lib.Iaſ.in l.ſi pecuniam.ver.ij.amplia.ff.de cond.cau.da.Soc.conſi.iiij.ver.alio inſuper fundamento.vol.iij.& conſi.lxxxvij.nu.12.ver.j.fundamento.eod. vol.Dec.conſi.ccxcij.ver.ſupereſt.iij.conclu.& conſi.dciiij.nu.9.verſ. ex quibus dici poteſt.Gozad.conſ.lxij.ver.pro hoc adduco Bal.Sarnẽ. in c.j.de cõſtit.in vj.nu.141.ver.& quod dictum eſt.& Ioan.Crot.ibi, ver.conceſſio tamen.

10 Contrarium Roma.ſingu.cccclxxj.incip.an iudex Mediolani.& Io. Crot.in c.j.ver.conceſſio tamen facta.qui iſtud declarat quando iuſta cauſa ſubeſſet.de conſti.in vj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Allodialis,& non feudalis in dubio res præſumitur.

1 OMNES Doctores admittunt illam concluſionem, ꝙ res in dubio præſumitur eſſe allodialis,& non feudalis.Hoſti. in c.nimis.de iureiu.& ibi Io.And.& Pe.de Anch.& Car. & Imola,& Abb.Caſſan.in conſue.ſentit Io.And.in addit. Spe.in ti.de feud.§.quoniam.in xxj.q.Bal.in c.j.§.j.ſi de feu.fue.cõtrou. inter do.& agna.Bal.in l.libertas.in prin.ff.de ſta.hom.& in c.j.in prin. de controuer.inueſti.Bal.in c.ſignificauit.in j.no.de reſcri.in c.cæterũ. in fi.verb.de iudic.Cur.Iun.in conſi.cviij.nu.15.& in conſi.cxl.nu.4.& in conſi.clxxxiiij.nu.1.Iaſ.in prælud.feud.ver.item adde.Caſſa.in conſi.lxvj.nu.3.Idem tenet Hoſt.in c.fi.de iud.& Io.And.ibi.Pe.de Ancha. ver.ſolutio licèt ponam.Alex.in conſi.cxxix.vol.j.& cõſ.lij.vol.iiij.Iaſ. in l.ſi prius.ff.de ope.no.nun.Caſſa.in cõſue.ſentit Abb.in c.veniens. in ij.& iij.no.de accuſ.Fel.in rubr.de appel.Goza.in conſi.vij.& in conſi.xlvij.& in conſi.50.Bertr.in conſi.xv.vol.ij.Iac.de S.Georg.in tracta.

feud.in verbo,& de caſtro.verſ.item quæro an Caſtrũ.Pau.de Caſt.in conſi.clxxix.vol.j.Bertr.in cõſi.lxiij.vol.iij.& in conſi.cccx.vol.iij.Cur. Sen.in conſi.lxxvj.Pariſ.in conſi.xx.vol.j.Brun.in conſi.j.Dec.in conſi.xxxij.& in conſi.cclxix.Pariſ.in conſi.xxiij.& in conſi.xvj. volu.iiij. Grat.in conſi.iij.vol.j.Dec.in conſi.ccccxiij.nu.7.& in conſ.ccccclxviij. nu.6.Grat.in conſi.ix.Iac.de S.Georg.in tract.feud.in verbo , dictique vaſalli promiſerunt.Card.Alex.in c.j.§.inter filiam.in ti.ſi de feu.fuer. contro.Aluarot.in c.j.de controu.inter maſc.& fœm.de benef.Alci.in ij.reg.in iij.præſumptio.

2 Primò Limita,hanc communem concluſionem quãdo pro eo, quò res ſit feudalis,concurrit fama,& fumus in antiquis , vt declarat Alex. in conſi.xv.volu.v.refert,& ſequitur Iaſ.in l.ſi prius.ver.ij. limita.ff.de ope.noui nunc.Gozad.in conſi.cl.Caſſa.in conſuet.

3 Secundò Limita,niſi in inueſtituris per verba enunciatiua Princeps narraret,dicta bona eſſe feudalia,vt dicit idem Alex.in d.conſi.xv.vol. v.refert,& ſequitur Iaſ.in d.l.ſi prius.Caſſan.in conſuetu.Iaſ.in conſi. ccxxxv.vol.ij.

4 Tertiò Limita,quando eccleſia concedit iuriſdictiones,vel penſiones,quia præſumitur in dubio cõcedere in feudum.Bal.in c.ad audientiam.de præſcr.refert,& ſequitur Iaſ.in d.l.ſi prius,latè Cur.Iun.in conſi.clviij.Rui.in conſi.xxij.vol.j.

5 Quartò Limita,quando dubitatur de latitudine prædiorum feudalium,nam præſumitur quòd tota ſint feudalia , & ꝙ tota ſint eiuſdem qualitatis,vbi nullæ apparent notæ diuerſitatis,vt declarat Iaſ.in dicto conſi.ccxxxv.in fin.vol.ij.facit tex.in c.j.in fin.& ibi gloſſ.de controuer.inter maſcul.& fœmi.de benef.& ibi Aluarot.Zaſ.in conſi.xj.volumine j.

6 Quintò Limita,niſi poſſidẽs rem in præteritum præſtitiſſet aliquid principi territorij in ſignum ſubiectionis,quia præſumitur res feudalis,vt declarat Afflict.ſuper Conſt.regni.poſt And.de Iſern.ibi,aliàs in j.libro ſub rubrica,de offic.iuſtitiar.

7 Sextò Limita,niſi præſtaret ſeruitium perſonale,Gram.deci.lxxxvj. nu.1.& ſeq.

De pactis & conuentionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Conuentio inita inter fratres de inuicem ſuccedendo an valeat.

1 NON modica eſt diſcrepantia inter Docto. in illa concluſione,an conuentio viciſſitudinaria inter fratres,vel alios de ſuccedendo inuicem,valeat,ſi nõ referatur ad omnia bona,ſed aliqua remaneãt, in quibus contrahentes ipſi teſtari poſſint,prout hanc opinionem tenet Oldra.conſi.ſuo cxxxix.in primo dub. & ponit Io.And.in addit.ad Spec.in tit,de inſtru.edit.§.porrò.in vltima additione magna,verſ.fuit etiam alia quæſtio.Albe.de Roſa.in l.fi. ver.ſed quæro pulchram quæſtionem.C.de pact.& ibi etiam Sal.verſ. iuxta hæc quæro.Alex.conſi.lxxxiij.ver.& in propoſito.verſ.venio ad ſecundum principale articulum.vol.ij.vbi tenet quòd in caſu illo non valet conuentio,quia referebatur ad omnia bona,ſentiens cõtrarium eſſe ſi non actum eſſet de vniuerſali ſucceſſione.& idem Alexan.conſi. xxviij.vol.iij.Iaſ.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ver.per iſtam doctri.& verſ.tertiò conſului.ff.de verb.obl.Maria.Iun.conſ.cxliij.vol.j. Iaſ.in conſ.ccxxxiij.in fi.ver.vij.Bene faciunt.volu.ij.& in conſ.ccxj. ver.accedat ad prædictorum.vol.ij.& in conſ.xvij.ver. accedat etiam ad prædictorum.vol.iij.in conſi.clxxiij.ver.iij.in terminis noſtris.vol. iiij.& in conſi.v.ver.ſtat ergo vera concluſio.vol.iij.Dec.conſi.ccxxv. verſ.prius quòd quando.& in cõſi.ccxxxvj.ver.ſed in his,& ſimilibus. Iaſ.in l.fi.in iiij.limit.C.de pact.Cur.Iun.conſ.j.nu.16.Alex.conſ.xxix. in iiij.dubio.vol.v.Soc.inter conſilia Bruni,conſ.x.ver.præterea communis concluſio.Gozad.conſi.lxxxviij.nu.11.& per totum conſilium. Bertran,conſ.cxxj.vol.j.in nouis.Pariſ.conſ.xxvj.nu.81.& ſeq.& num. 85.& pluribus ſeq.vbi nu.100.firmat hanc eſſe veram,&* cõmunem opi.& ab ea non eſſe diſcedendum.nu.103.gl.conſuet.Biturig.volu.ij. Dec.in l.pactum.ver.ij.limitatur.C.de pact.& ibi Lancel.Dec.Io.Cro. in l.ſtipulatio hoc modo concepta.nu.65.ff.de ver.obl.Rui.cõſ.cxxvj. ver.puto igitur.vol.j.Curt.Iun.conſi.lxxxj.ver.iiij.Caſſan.conſ.xxxix nu.15.& pluribus ſeq.Dec.conſ.dcxiij.nu.2.& conſ.dclv.nu.10.Maria. Iun.conſi.lxxvj.nu.62.vol.j.Io.Ant.Alex.in conſi.xcv.nu.3.Rui.conſi. xvj.nu.12.vol.ij.

2 Et ſimiliter valet conuentio inter fratres,vel alios ꝙ nullus poſſit bona ſtabilia alienare nec per viam contractus,nec per viam vltimæ voluntatis,& ſi contrafactum fuerit,ꝙ bona alienata deueniant ad non alienantem.Pau.de Caſt.conſ.cccxxiiij.in primo dubio.incip.ſuper ij. puncto.vol.j.Iaſ.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.verſ.ij.cõſului. & conſi.ccxj.ver.circa ergo ſecundum.vol.ij.

3 Et ſimiliter valet laudum , in quo cauetur ꝙ vnus alteri ſuccedat in bonis mobilibus,vel immobilibus,dũmodò remaneat aliquid,vt per Ang.in conſ.v.refert.& ſequitur Alex.conſ.ſuo.lix.vol.v.Iaſ.cõſ.ccxj. ver.ſtat ergo ex prædictis.vol.j.& in l.ſtipulatio hoc modo concepta, ver.circa tertiam quæſt.Bar.Maria.Iun.conſ.cxliij.vol.j.& Iaſ.in conſ. ccxxxiij.ver.& ita in ſpecie.vol.ij.& in conſ.xvij.verſi.& ita in ſpecie. vol.iij.& conſ.clxxiij.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.vol.iiij.Curt. Iun.conſi.j.nu.16.Pariſ.conſ.xxvj.nu.88.vo.ij.Curt.Iun.conſ.lxxxj.nu. 4.Imò conuentio de fœminis excludendis à ſucceſſione ꝙ nullo tempore ſuccedant in terris,caſtris,& locis,valet.Bart.in conſ.lxxij.refert & ſequitur Iaſ.in conſ.ccxj.ver.accedat etiam ad prædictorum. vol.ij. & in conſi.ccxxxiij.ver.accedat etiam ad prædictorum cõfirmationẽ. vol.ij.in conſ.clxxiij.ver.ad idẽ & iiij.vol.iiij.Io.Crot.in l.omnes populi.ver.facit dictum Bar.ff.de iuſt.& iur.& in c.j.in iiij.not.in fin.ver. dicit multum ſingulariter,de conſti.li.vj.Pariſ.conſ.lxxij.nu.18.& ſeq. vol.iiij.& conſi.xxvj.nume.84.vol.ij.Cur.in tract.feud.in iij.parte.in viij.fall.verſi.hanc quæſt.Lofre.conſi.xiiij. ver.fortius præſens quęſt.

Et hoc maximè verũ eſt,quando conuentio fieret ratione futuri matrimonij.Boer.deciſ.ccclv.

4 Contrarium ꝙ etiam in rebus certis conuentio de ſuccedendo non valeat,voluit Dec.conſ.ccc.Purp.in l.fi.nu.218.& ſeq.C.de pact.Buttigel.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.nu.9.nouiſſimi quidam in additio.ad conſilium Campeg.xj.inter conſilia Bruni,poſt Cur.Iun.in l.pactum quod dotali.C.de collat.Purp.in l.licèt,nu.43.C.de pact.Pariſ.in conſi.xxiiij.nu.55.vol.ij.Iaſ.in l.licèt.in fi.C.de pact.Dec.conſi.dcviij. Tiraq.de iur.primogen.quæſt.vj.nu.5.

5 Limita iſtam partem,quando conuentio fieret inter illos,qui habẽt poteſtatem legis condendæ in eorum territorio, quia valet cõuentio, etiamſi ſit omnium bonorum.Bar.conſi.lxxij.Purp.in l.fi.nu.220.C.de pact.Zaſ.conſ.j.nume.2 .& ſeq. volum.ij. Dec.conſi.ccccxvj.Gomeſ. in cap.j.numero 107.de conſti.in vj.Sed dicunt Docto.ſupradicti,iſto caſu diſpoſitionem concipi debere per modum promiſſionis,vel donationis,iuxta conſilium Bar.ccxij.Dec.in l.pactum.verſ.ex his infertur,C.de coll.& in conſi.ccxxxv.& in conſ.ccxxxvj.& in cõſ.dclv.nu. 10.Curt.Iun.conſ.lxxxj.Pariſ.in conſ.xxiiij.nu.55.vol.ij.fuit de mente Cy.& ibi latius ponit Iaſ.ver.ij.per iſtam legem in l.ſi pater puellę.C. de inoffi.teſtam.

6 Contrarium ꝙ in iſto caſu etiam in certis rebus,& bonis non operetur conuentio collata poſt mortem,voluit Ang.conſi.lxvj.verſ.hoc probo.vbi tenet hanc conuentionem in omnibus perſonis,pręter quá in militibus improbatam eſſe.

7 Tenendo primam opinionem, Sublimita,nam per viam communem,cuius effectus confertur poſt mortem,poſſet conueniri ſuper bonis,vel quota bonorum,non tamen conueniri poteſt ſuper hereditate vel quota hereditatis.Purpu.in l.fi.nu.224.C.de pact.Pariſ.conſ.xxvj. nu.117.vol.ij.

8 Quod fallit ſi conuentionem præfatam Imperator confirmaſſet, vt per Zaſ.conſ.j.nu.41.& ſeq.vol.ij.

9 Tenendo primam opinionem amplia,vt iſto caſu quando ſuper certis bonis facta eſt pactio,& non ſuper omnibus, vel ſuper hereditate, vel parte illius,non eſt differentia an conuentio fiat de ſuccedẽdo, vel fiat per contractum ex cauſa donationis,quia etiam ſi fiat per verbum ſuccedat,iſto caſu valet conuentio.Pariſ.conſi.lxxij.nu.20.volu.iiij.& conſi.xxvj.nu.85.& nu.88.& nu.116.Gozad.conſi.lxxxvij. nu.17.Dec. conſ.lxiij.in fi.ver.ij.principaliter.& idem Dec.conſ.cciij.qui loquitur quando cõuentio ſe refert ad omnia bona præſentia,& futura.& Cur. Iun.conſi.xv.qui loquitur quando conuentio eſt iam concepta per hęc verba,quòd vno præmoriẽte ſine filiis maſculis,omnia eius bona deueniant,& remaneant aliis ſuperuiuentibus.Iaſ.conſ.lxxxvij.ver.quæritur modò de validitate.qui loquitur quando conuentio continet bona mobilia,& immobilia.vol.j.

10 Primò Limita,ſecus eſſe,quando conuentio refertur ad omnia bona præſentia,& futura,vel fiat ſuper hereditate,vel parte illius,vel expreſsè vel tacitè.Ange.conſi.lxvj.ver.hoc probo ex verbis.Alexand.conſi. xxviij.vol.iij.qui loquitur quando actum eſt quòd bona poſt mortem deueniant ſine diminutione.vt in ver.non obſtat etiam.Corn.in conſi. lx.vol.ij.qui loquitur quando in conuentionem ſunt deducta omnia bona preſentia,& futura,vt apparet in prin.d.conſilij.Iaſ.qui loquitur in conuentione ſuper bonis præſentibus,& futuris.in conſilio lx.verſicu.ſed præmiſſis.vol.iij.Dec.cõſi.clxxxiiij.nu.7.ver.ſi verò dicta promiſſio.& conſ.dcxiij.nu.2.Purp.in l.pactum quod dotali.num.2.C.de pact.Rui.conſi.cxij.vol.iiij.Bertran.conſi.xxix.vol.j.in antiq.Tiraq.de iur.primogenit.quæſt.vj.nu.13.

11 Declara,quia etiam cõuentio de ſuccedendo in omnibus bonis,valet,interueniente ſtipulatione,& iuramento,tenuit Guido Papæ in cõſi.ſuo xxxj.Ang.in conſi.clxxix.

Contrarium tenent omnes Doct.relati per Tiraq.de iur.primoge. q.vj.nu.18.& per Pariſ.in conſi.xxiiij.num.55.vol.ij.ex quibus apparet iſtam * eſſe communem opinionem.

12 Declara etiã quando cõtrahentes paciſcũtur de hereditatibus ipſorũ ſecus verò quando paciſcerẽtur de hereditatibus aliorum,quia talis pactio non valeret etiam quòd contineret certa bona,& nö omnia.Caſſan.conſi.lxiij.nu.36.Dec.conſi.dcviij.Ruin.in conſi.xvj. nu.17. vol.ij.

13 Tenendo partem negatiuam, quòd non valeat conuentio,limita,niſi conſuetudo ſit in contrarium.Tiraq.de iur.primogenit.quæſt.vij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Promittens facere conſentire,aliàs teneri ad pœnam,ſi facit omnem diligentiam vt ille conſentiat,an pœnam euitet.

1 SI aliquis promiſit facere aliquem conſentire vel ratificare, aliàs voluit teneri ad pœnã, & faciat omnẽ diligentiam vt ille conſentiat,& ille noluerit cõſentire,fortè propter magnam læſionem,quam ſentiret ex conſenſu,ꝙ euitet pœnã promiſſor,voluit Pe.de Anch.in conſi.cccxxx.in verſ.ſed verum obiicies.refert & ſequitur Iaſ.in l.ſi pacto,quo pœnam.in fin.C.de pact.Soci.in conſi.ccxv.in fine.Abb.in c.Gemma.de ſponſ.ver.& no.hoc.Dec. in conſi.cccxiij.qui dicit iſtam partem * communem,ex atteſtatione Aret.in l.ſi ita ſtipulatus.§.poſſum.ff.de verb.obli.eandem tenet & dicit communem Bertran.conſi.lxix.vol.j.Dec.in l.fi.§.fi.ff.ſi cert.pe.Io. Crot.in l.iiij.§.Cato.in ij.lect.nume.30.ff.de verb.obl.Dec.in l.impoſſibilium.ff.de regu.iuris.Ruin.conſi.lxxix.volu.iiij.Grammat.quæſt.ij. poſt deciſ.

2 Et ſimiliter ſi aliquis promiſerit dare Titium in fideiuſſorem, & Titius noluerit fideiubere,nam ſi promiſſor fecerit omnem diligentiam, pœnam euitabit.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.qui autem.ff.de conſti.pecun.Gomeſ.in §.in perſonam.inſtit.de act.

3 Declara,quia licèt euitet pœnam , non tamen euitat quin teneatur dare alium fideiuſſorem æquè bonum.Bald.in conſi.ccccxxxv. vol.ij. Aret.in d.§.poſſum.Dec.in l.fi.§.fi.ff.ſi cer.pet.

4 Et ſimiliter ſi aliquis promiſit, ꝙ talis vir capiet talem mulierem in vxorem,vel ècõtra,talis mulier accipiet talem virum in maritum, excuſatur promittens à pœna,ſi fecit omnem diligentiam,licèt res ad effectum perduci non potuerit.gl.in c.vnico.xxx.q.ij.Bar.in cõſi.ccxxxvj.Fede.de Senis.in conſi.cxij.Abb.in conſi.xc.vol.j.Anto.de But.in c. Gemma.in princ.ver.ſed eſt dubium.de ſponſ.Aret.in conſi.cxlij.Ferrat.cautel.xliij.Alciat.in l.iiij.§.Cato.nume.130.& nume.133.ff.de verborum oblig.

5 Sed Ripa in l.quod te mihi.nu.46.ff.ſi cer.pet.intelligit hoc quando fecit omnem diligentiam ſi erat perſona,ad cuius preces credi poterat, quòd ille tertius eſſet facturus.

6 Et generaliter iſta concluſio procedit in omni eo, qui promittit, ꝙ alius faciet.gl.in c.ex reſcripto.in gl.fi.in fi.de iureiu.vbi Fel.Abb.in d. conſi.ix.vol.j.in c.ſignificantibus.in fi.de offi.deleg.

Contrarium indifferenter,& ſic in omni caſu præcedenti,tenet Are. in l.ſi ita ſtipulatus.§.poſſum.ff.de verb.obl.Iaſ.in l.ſtipulatio iſta.ff.de verbor.obligat.in l.Titia.nume.13. ff.eodem.Bertrand.in conſi.clxij. volum.j.Pariſ.in conſi.cix.verſi.ij.principaliter.volu.j.& in conſi.xvj. volum.ij Socin.in conſi.cclxxxviij.Ruin. conſi.lxvij.per totum.volumine quarto.

7 Amplia primam opin.quæ videtur * communis,vt omnes atteſtantur,etiam illi,qui tenent contrarium,vt procedat etiam ſtante iuramẽto,ita loquitur Pe.de Anch.in d.ſuo conſi.cccxxx.ver.ſed iterum obiicies.iuncto ver.præcedenti.incip.deſcende ad obligationem.Dec.conſi.cccxiij.

8 Primò Limita,niſi dictum ſit ꝙ faciet cùm effectu,quia tunc nõ excuſatur faciendo diligentiam,ita Fulgo.in conſi.ccxxxiij.Dec.in conſi. cccxxv.Aret.in §.poſſum.in l.ſi ita ſtipulatus.ff.de verbo.obl.Dec.in l. fi.§.fi.ff.ſi cer.pe.Goza.in conſi.xxvij.Bertr.in conſi. clxij.vol.j.Alciat. in l.iiij.§.Cato.nu.133.ff.de verb.obl.& nu.131.Pariſ.in conſi.cx.nu.1‐. volum.j.Ruin.in conſi.cxxxij.vol.j.Gramma.deciſ.cij.nume.81.& ſequentib.

Contrarium Aret.in conſi.cxliij.Dec.in conſi.cccxiij.& in l.impoſſibilium.ff.de reg.iur.

9 Secundò Limita, quando dictum eſſet , quòd faciendo quicquid poſſit,non excuſetur.Dec.in conſilio cccxxiij.verſicu.ſecundò, quo ad taliter.

Contrarium Dec.Neap.ccxcv.in antiquis.

10 Tertiò Limita,quando illud non poteſt præſtari,prout fuit promiſſum,poteſt tamen præſtari in æquipollenti,vt per Dec.in d.l.fi.§.fi.ff.ſi certum peta.

11 Quartò Limita,quando dictum eſſet,quòd illo non faciente , ſoluet de ſuo pœnam,vel intereſſe,Soc.in conſi. cclxxxviij.verſ.iij.principaliter.Dec.in d.l.fi.§.fi.& in conſ.cccxlv.in fi.& in d.l.impoſſibilium.ff. d. reg.iur.& in conſ.cxiij.verſ.iij.arguit Soc.Gomeſ.in §.in perſonam. inſti.de act.Pariſ.conſi.cx.nu.10.vol.j.Cagnol.in l.ſemper qui nõ prohibet.nu.31.ff.de re.iur.& in l.impoſſibilium.nu.2.ff.eo.Alciat.in l.iiij. §.Cato.nu.132.ff.de verb.obl.qui limitat, hoc non procedere de iure canonico.

Contrarium Crot.in §.Cato.in ij.lect.nu.43.

12 Quintò Limita,quando promiſiſſet,ſe facturum,& curaturum, adiecta pœna.Io.Crot.in §.Cato.in ij.lect.nu.31.

13 Sextò Limita,ſi promiſſor de identitate ſe obligaſſet.Soc.in conſilio cclxxxviij.ver.iiij.confirmatur,Gomeſ.in §.in perſonam.inſtit.de act. Dec.in l.impoſſibilium.ff.de reg.iur.Pariſ.in conſ.cx.nu.9.volu.j.& in conſi.xvj.nume.123.volum.ij.& in conſ.cix.vol.j. Dec.in conſi.ccxiij. in fin.

14 Septimò Limita,ſi conſtaret de mente promittentis,ꝙ vellet abſolutè teneri ad pœnã illo non ratificante,vel faciente.Gomeſ.in §.in perſonam ,inſti.de act.Pariſ.in conſi.cix.& in conſ.cx.vol.j.Dec.in d.l.impoſſibilium.ff.de regu.iuris. vt quia dictum eſſet quòd volebat teneri in omnem euentum contrarium,vt per Dec.in d.conſi.ccxiij.verſicu. nec obſtat.Pariſ.in conſi.xvj.numer.123.volu.ij.& in conſi.cix.volumine primo.

15 Etiam dicitur conſtare de mente,ſi non aliter veriſimiliter quis contraxiſſet.Alciat.in l.iiij.§.Cato.nu.135.ff.de verb.obl.

16 Idem ſi dictum eſſet , ꝙ faceret,& curaret, & ꝙ verè habebit ſuum effectum,vt per Alciat.in repet.§.Cato.nu.135.in l.iiij.ff.de verborum obligat.

17 Octauò Limita,quando promiſſio incipit à principio apparere multum difficilis,quia tunc videtur magis conſideratus defectus conditionis,quàm factum promittentis.Soc.in conſ.cclxxxviij.ver.ſecunda eadem concluſio.ſed ſi difficultas ex poſt facto ſuperueniret,tunc excuſaretur,vt per eum ibi.

18 Nonò Limita,ſi promiſſor renunciauit omni iuris,& legum auxilio. ita Io.Crot.in repet.§.Cato.in l.iiij.ff.de verbo.oblig.in ſecunda lectu. nu.32.facit quod dicit Soc.in conſ.cclxxxviij.verſiculo tertiò priucipaliter.

19 Quòd per illam clauſulam , omni iuris,& facti exceptione remota, ſiue cauillatione non obſtante,exigitur pœna à promiſſore,etiam ꝙ fecerit omnem diligentiam.

20 Decimò Limita,ſtante iuramento.Rui.conſ.lxvij.vol.iiij.

21 XI.Limita,quando colluderet cum illo tertio , pro quo promiſit, quia tunc non excuſaretur.Ripa in l.quod te.nu.47.ff.ſi cer.pet.

22 Declara,quia quando contraueniret is,quem alius promiſit ratum habiturum,vel conſenſurum ex capite enormiſſimæ læſionis,quia tũc promittens excuſaretur.Gram.deciſ.cij.nu.106.& ſeq.vbi dicit * communem opinionem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Pactum factum vt decreto actu conficiatur ſcriptura, operatur vt ille actus donec fuerit in ſcriptis redactus,operari non poßit.

1 PAVLVS de Caſt.in l.contractus.C.de fide inſtr.& in l.cũ res.C.de proba.& in l.qui bis idem.ff.de verbo.obl.voluit ꝙ ſi firmata conuentione inter partes actum ſit,ꝙ conficiatur ſcriptura per notarium, ꝙ antequam ſcriptura conficiatur,actus non habetur pro perfecto,nec poteſt operari.Idem voluit Fulgo.conſ.cc.incip.in quæſtione quæ vertitur.Aret.conſ.clx.Soc.conſi.clxv.Dec.conſ.xj.& conſ.clix.Iaſ.conſ.clj.vol.ij.Ripa in l.fi.C.de reuoc.donat.Iaſ.in §.item ſi quis.inſti.de act.Hipp.in ſing.dclxvj.Anto. de Canar.in tract.inſinua.in xxj.quæſt.Rui.in conſi.j.vol.iij.Boer.deci. xlviij.nu.11.in j.parte.

Contrarium Soc.conſ.xxxij.vol.iij.ver.nec eſt curandum.Dec.in l. pactum.ver.& ex hoc infertur.C.de pact.& conſ.cccxl.Grat.conſ.cvij. vol.j.Lofred.conſ.xix.ver.illud autem.Brun.in tract.de form.aliàs ſub rubri.ex quibus conficiatur form.& ſolennitas.verſicu.eſt tamen aduertendum.

2 Tenendo primam opinionem,limita,niſi ex aliquibus cõiecturis appareret,partes tunc voluiſſe habere contractum pro abſoluto, dato quòd non interuenerit ſcriptura,ita Aretinus conſilio clx.& conſilio cccxl.

3 Tenendo ſecundam opinionem, limita non procedere quando actum eſſet quòd aliàs non poſſit conuentio operari, niſi in ſcripturam redigatur,ita Dec.in dicta l.pactum.& Grat.conſilio cvij.volumine primo.

4 Poſſet tamen non improbabiliter dici,quòd etiam ſi ſcriptura non requiratur pro ſubſtantia conuentionis,quando partes conuentionem iam firmatam voluerint in ſcripturam redigi, tamen ſit neceſſaria ad probationem,ita quòd non poſſit dicta conuentio probari aliter quã per ſcripturam,vel per eius confeſſionem,ita colligitur ex dictis Baldi in auth.ſed nouo iure.C.ſi cert.pet.refert,& ſequitur Brun.in tract.de form.ſub titu.quotupl.eſt forma.verſ.ad idem facit.

De tranſactionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Veniens contra tranſactionem iuratam, cadit ab omni iure ſuo, & multis pœnis afficitur.

1 QVI venit contra tranſactionem iuratam, infamis efficitur, ab actione cadit, & accepta reſtituit. l. ſi quis maior. C. de tranſact. Alex. in conſi. lxxvj. vol. v. Ferra. cautel. xx. in fin.

2 Primò Amplia, etiam in vniuerſitate, quæ eſt corpus repræſentatum, iurante, ita declarat Iaſ. in conſi. cxviij. cum pluribus ſeq. volu. j. & idem tenet idem in d. l. ſi quis maior. Cur. Iun. in d. l. ſi quis maior. Caſſan. in conſue.

Contrarium videtur colligi ex no. per Dec. in l. ſi familia. ff. de iuriſ. om. iud. Calca. in conſi. j. ita tenet Parpal. in l. ſi quis maior. & Clau. qui reſpondet motiuis Iaſ. contrarium ibi tenentis. & Cagno. ibi, nu. 17. Roma. conſi. cccc.

3 Secundò Amplia etiam in muliere iurante, ita tenet Raph. Fulg. in d. l. ſi quis maior. & Ant. de Alex. in j. no. & ibi ſequitur Hierony. Tort. & Iaſ. & in conſi. cxviij. vol. j. & eſt gl. pro iſta parte in l. cùm proponas. la ij. in gl. fi. & ibi Iaſ. notat. C. de tranſ. & Iaſ. in l. ſi quis id quod. ff. de iuriſ. om. iudic. & in l. Gallus. in ij. lect. ff. de libe. & poſthum. gloſſ. conſuetu. Turonen.

Sed contrarium tenet Fulgo. in d. l. ſi quis maior, in alia lect. vt refert Iaſ. in d. l. ſi quis maior. Caſſa. in conſuet.

4 Tertiò Amplia, etiamſi in minimo ſit defectus, incurritur pœna dictæ l. ſi quis maior. Fulg. in conſi. ccxxiij. in prin. Cuma. in conſi. clxxix. Clarius Io. Ant. Alex. in conſ. xxx. Brun. in conſi. xlviij. in fi. Alex. in cõſi. lxxvj. vol. v. Gozad. in conſi. lix. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſcu. Grat. in conſi. iij. vol. j. & conſi. lij. vol. j.

Contrarium Aimo. conſi. clxxxij.

5 Quartò Amplia, hoc procedere non ſolùm in tranſactione iurata, ſed in omnibus aliis contractibus iuratis, ita tenet Bar. in d. l. ſi quis maior. in fi. per illum tex. qui loquitur etiam in aliis pactis. & Bal. etiam in d. l. ſi quis maior. in fi. Alex. in d. l. ſi quis maior. & Iaſ. Imol. in l. ſi inſulã. in vj. fal. regulæ affirmatiuæ. ff. de verb. obliga. Cor. in conſi. xl. vol. iiij. Alex. in conſi. lxxvj. vol. v. Caſſan. in conſue. Guido Papæ in ſing. dcxx. Caſſãd. in deciſ. ij. in tit. de iureiuran. Bertrand. in conſi. clxij. volumi. j. & in conſi. lxxxij. volum. j. & in conſi. clxxij. eodem vol. gloſſ. conſuet. Turonen.

6 Et propterea locum habet etiam in arbitramento, Fulgo. in conſi. cliiij. in iij. dubio. Purp. in rubrica, C. de tranſ. Brun. in conſi. xlviij. Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. ſed pone. Soc. in conſi. xxvj. vol. iij. Guido Papæ in conſi. xxxj. & in conſi. xxxij. Ripa in vij. reſponſ. in iij. lib. & in viij. reſponſ. Bertran. in conſi. cxliij. vol. j. & in conſi. vij. vol. ij. & in conſi. xv. volu. j.

7 Et in compromiſſo hoc dicit Bertran. in conſi. cxliij. vol. ij.

8 Quintò Amplia, vt ex ſolo conatu, etiam non ſecuto effectu, incurratur pœna d. l. ſi quis maior. & propterea ſi quis ſupplicauerit vel porrexerit libellum, licet libello vel ſupplicatione vſus non fuerit. tamen pœnas incurrit, ita tenet Alex. in d. l. ſi quis maior. Capel. Tholo. in apoſtil. ad deciſ. cccxlvij. Io. Ant. Alex. conſi. xxx. & iſtam opi. odio periurij tenet Fel. in c. ex tenore. de reſ. & in c. veniens. de præſcript. Rui. conſi. clxxxj. volum. j. vbi tenet quòd etiam ex proteſtatione inhibitoria incurritur pœna dictæ l. ſi quis maior. & conſi. lxvj. vol. iiij.

Contrarium Pau. de Caſt. in d. l. ſi quis maior. Alex. conſi. xxxiiij. vo. j. & in conſi. lxxxvij. vol. v. Card. in conſi. xxv. in ij. dubio. Iaſo. in d. l. ſi quis maior. gl. conſue. Turonen.

9 Poſſent fortaſſe opiniones concordari hoc modo, aut impetrauit tantùm, & non porrexit iudici, & non incidit in pœnam, & ita procedat ſecunda opi. Aut impetrauit, & produxit iudici, & poſtea non vtatur vlterius, & tũc pœna incurratur, ita procedat prima opi. & iſta declaratio videtur ſumi ex no. per Bal. in c. ex tenore. de reſ. & per Barba. in conſi. xj. vol. j.

10 Sextò Amplia, vt in caſu legis, ſi quis maior. propter iuramentũ impediatur moræ purgatio, ita tenent Bar. & Bald. in d. l. ſi quis maior. & ibi Alex. qui dicit iſtam opinionem * communem. & Iaſo. idem tenet Bald. in l. ſi pacto, quo pœnam. in fi. C. de pact. & in l. ſi poſt tres. in lect. ff. ſi quis caut. Sal. in l. magnam. C. de contrahen. & committen. ſtip. Roma. in ſing. ccccl vij. incip. iuramentum. Alex. in conſi. lxxvj. vol. v. Io. Anto. Alex. in conſi. xxx. Corn. in conſi. xl. volu. iiij. Bartholomæ. de Sali. in repet. l. ſemel mora. ff. ſol. matri. Iaſ. in l. ſi inſulam. de verb. obl. & ibi Imola in ſexta fal. Alexan. in conſi. clviij. vol. ij. & in conſi. cv. volu. iij. Dec. in conſi. ccccclij. & Iaſo. in conſi. lxxxij. volu. j. dicit quòd ab iſta opinione nullus antiquorũ vel modernorum diſcrepat. Guido Papæ in conſi. xxxj. Ripa in l. fi. C. de reuoc. dona. Iaſ. in §. item ſi quis. el ij. inſt. de act. Gomez. in §. item ſi quis poſtulante. inſtitu. de act. Grat. in conſi. lxvj. vol. j.

11 Contrarium Sal. in d. l. ſi quis maior. vbi tenet quòd in caſu illius. l. impediatur tantùm purgatio moræ quo ad pœnam infamiæ, quia quo ad eam facta eſt executio à lege, ſecus quo ad alias pœnas in dicta l. ſi quis maior. expreſſas. & idem videtur tenere Pau. de Caſt. ibi.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur eſſe * communis,

12 Limita, eam non procedere de æquitate canonica, ſecundum quam etiam ſtante iuramento permiſſa eſt purgatio moræ. Bald. in l. qui crimen. in xj. quæſt. C. qui accuſ. non poſ. Imola in c. dilecti. de arb. ex mente Hoſtien. in ſumma de arbit. §. ſed qualiter. ver. ſed nunquid religioſi. Iaſ. ponit in d. l. ſi quis maior. & in conſi. ix. vol. j. & in conſi. lxxxij. vol. j. Io. Ant. Alexan. in conſi. cxiij. Cur. in tract. feud. in iiij. parte. Hippo. in ſing. ccccl xiiij. Gomez. in §. item ſi quis poſtulante. inſtitut. de action. Gozad. in conſilio lxvj. Lofred. in conſilio quadrageſimoprimo. Ruin. in conſi. cxxxiij. volu. j. & conſi. cxcviij. volumine j. & conſilio lxxiiij. volu. v.

Contrarium tamen quod etiam de iure canonico impediatur moræ purgatio in caſu, l. ſi quis maior. ponit Corn. in conſi. cxxj. volu. j. & in conſi. xl. vol. iiij. Dec. in conſi. ccccclij.

13 Tenendo tamen primam opinionem, quæ videtur magis * communis, declaratur procedere in foro pœnitentiali, non in foro contentioſo, ita declarat Alex. in l. ſi inſulam. ff. de verb. obl. & Lancelot. Dec. in d. l. ſi quis maior. Bertacchin. in verbo, mora purgatur. verſi. xlix. Dec. in conſi. ccccclij. Roman. in ſingu. ccccl vij. & in conſilio ccccxxvij. verſiculo ſecundo iurauit. Ripa in l. fina. C. de reuocand. donat. Pariſ. conſilio xix. volumine ſecundo. Ruin. conſi. xx. volumine quarto. Gozad. conſi. lvij.

Sed hanc declarationem improbat Ruin. conſi. cxxxiij. vol. j. & conſi. lxxiiij. vol. v.

14 Secundò declaratur vbi ius illius, contra quem purgatur mora, non eſſet effectum deterius, aliàs etiam non obſtante æquitate canonica moræ purgatio impeditur. Iaſ. in conſi. ix. vol. j. & in conſi. lxxxij. vol. j. Cur. in tract. feud. in iiij. parte.

15 Et propterea dicit Io. Ant. Alex. in conſi. cxiij. quòd vbi res non poteſt reponi in priſtinum ſtatum, etiam ſtante æquitate canonica, impeditur moræ purgatio, ita etiam declarat Pariſ. in conſilio decimonono. numero 240. vol. ij, Ruin. conſi. ccxxiij. volu. iij. Grat. in conſi. xciij. nu. 55. vol. j.

16 Tertiò Declaratur non procedere facta litis conteſtatione, quia tũc etiam moræ purgatio impeditur, non attenta æquitate canonica, Iaſo. in d. conſi. ix. vol. j.

17 Quartò Declara, vbi celeri ſatisfactione mora fuit purgata, nõ aliàs. vt per Iaſ. in d. conſi. lxxxij. vol. j.

18 Quintò etiam Iaſon in d. loco dicit, illud eſſe verum in eccleſia, non in priuatis, vt ibi per eum. Dec. conſi. cxxxviij. Gozad. conſi. lvij.

19 Sextò, Vbi circa rem modicam mora eſſet commiſſa, aliàs ſecus, Ripa in l. fi. C. de reuoc. don.

20 Septimò Declara, vt non procedat in emphyteuta poſtquàm dominus declarauit caducitatem, Cæpolla. caute. clxxxiij. Roma. in conſilio ciij. Alexan. in l. ſi inſulam. ff. de verborum obligat. Grat. conſi. xl. vol. j.

21 Octauò, ſi mora eſſet geminata. Gozad. in conſilio quinquageſimoſeptimo, nu. 8.

22 Nonò, Quando vnus tractaret de lucro, alius de damno, Pariſ. in conſi. xix. nu. 241. vol. ij.

23 Decimò, Non purgatur mora quãdo eſt contracta in faciendo, quia grauius eſt delictum in faciendo, quàm in omittendo, Grat. poſt alios, qui dicit * communem, in conſilio nonageſimotertio, numero 78. volumine j.

24 XI. Non purgatur mora etiam de æquitate canonica, quãdo adeſt pactum reſolutiuum contractus, Grat. in conſi. xciij. nu. 78. vol. j. & in conſi. xlix. nu. 23. eodem vol. Alex. in l. ſi inſulam. nume. 24. ff. de verb. obliga.

25 Septimò Principaliter amplia, vt etiam heres iurantis non ſeruans conuentionem authoris ſui incidat in pœnam. l. ſi quis maior. ita declarat Pau. de Caſt. in conſi. xiij. volu. ij. incip. viſis, & conſideratis omnibus.

Contrarium Pariſ. in conſi. liiij. vol. j. Grat. qui declarat in conſ. lxvj. volu. j.

26 Octauò Amplia, vt etiam in omittendo, pœna legis, ſi quis maior, incurratur, vt no. Brun. in conſi. xlviij.

27 Nonò Amplia, etiam in contractu iurato per Principis ſalutem, ita videtur tex. in d. l. ſi quis maior. & no. ibi Iaſ. in xv. no. Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. ſed pone quòd compromiſſum.

28 Decimò Amplia, etiam ſi iuratum ſit per fidei præſtationem. Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. ſed pone ꝙ compromiſſum. ſequitur Io. Fab. in d. l. ſi quis maior. & ibi Alex. & Iaſ. & Ant. de Butr. poſt Ioan. And. in c. cùm tempore. de arbi. Guido Papæ in conſi. xxxj. Anch. in cap. j. de ſepul. in vj. in verbo, fide interpoſita. & Iaſo. in conſi. xcj. volumine iij. Ripa in

c.ij.de reſc.Iaſon.in §.ſi quis.el.ij.inſt.de act.Hoſt.in c.per tuas.de arbit. Zaſ.in conſi.xij.vol.ij.Ioan.de Sylua.in tract.de benef.Felin.in c.querelam.de iureiur.Bertrand.in conſi.clxij. vol.j. vbi * dicit communem.& in conſi.clxxviij.vol.j.in nouis.& conſi.j.vol.j.in antiquis.Feli. in c.ij.de ſponſ.Rui.conſilio ix.vol.iij.

29 Declara vt Paris de Put.in tract. de duello,in vij.lib.q.xj.num.10.vbi iurans per fidei præſtationem,quo ad obſeruantiam,perinde eſt ac ſi iuraſſet per Dei euangelia:ſecus autem quo ad pœnam,ex méte Archidia. in c.iuramentum.xxij.q.ſi.& teneas hanc diſtinctionem.

Contra iſtam ampliationem tenet Imola in d.c.cùm tempore. Rota in antiq.deciſ.cxxxviij.Io.Fab.in §.item ſi quis.el. ij. Inſt. de act. Gome. & Parpal.in l.ſi quis maior.& ibi etiam Aret.Card.in d.cap. ad aures.in fin.de his,quæ vi metúſve cau.Domi.in c.fin.de iureiur.in vj.& ibi Philip.Franc.Staphil.de literis grat. & iuſt. charta lxxviij. Felin. per illum. text. in capitulo, tuis. de teſt. Afflict. ſuper conſtit.in titulo, de periur. numero vndecimo.

30 XI.Amplia vt in caſu d.l.ſi quis maior.pœnæ ipſo iure committantur. ita probat text.ibi in verbo,mox.& not.gl.in verbo priuatus.& Bart.& Bal.& Ang.& Paul.de Caſtr.& Salic. Alex.& Iaſ.& ponit Cor.in conſi. xl.vol.iiij.ex quo ſequitur quòd nulla ſententia requiritur.

31 Sed iſtud intelligitur de ſententia condemnatoria, non de ſententia declaratoria,quæ requiritur,vt per Iaſ.in d.l.ſi quis maior.Rui.in conſi. lxxxv.nu.6.vol.iiij.

Contrarium quòd declaratoria ſententia non requiratur, tenet Rui. conſi.lxxxj.vol.j.

32 Item intellige reſpectu infamiæ, & actionis carentiæ, non autem quantum ad pœnam conuentionalem,vel reſtitutionem datorum:quia quo ad iſtas duas vltimas pœnas non committitur ipſo iure incurſus pœnarum.ita declarat Bal.in d.l.ſi quis maior.& Paul.de Caſtr.& Alex.Iaſ. Alex.in conſi.xcij.vol.j.

33 Sed declara, quia requiritur declaratio voluntatis illius, cui contractus non eſt ſeruatus,quæ voluntas ſatis eſt quòd colligatur facto, etſi non verbis expreſſis.Ripa in ſeptimo reſpon.in iij.lib. & in octauo reſponſ.in iij.lib.

34 XII. Amplia vt omnes iſtæ pœnæ copulatiuè concurrant,& alternatiuè,ita declarat Sal.in d.l.ſi quis maior.& Iaſ.in conſi.ix.& in ij.reſpon. ad motiua Vicarij.& Cyn.in j.oppoſ.Iacob.But.& in ſummario illius l. Ant.de Alex.in d.l.ſi quis maior.

35 XIII. Amplia non modò ſi contractus à principio fuerit iuratus, ſed etiam ſi ex poſt facto iuretur ſuper contractu facto. Fulg. in conſi. clvij. per Iaſ.in d.l.ſi quis maior.

36 XIIII. Amplia etiam ſi ſit facta pacto nudo conuentio, & poſtea ſit interpoſitum iuramentum,Guido Papæ in conſilio xxxj.Nicell. in concord.ccv.

37 XV. Amplia,vt non admittatur pœnitentia, Guido Papæ in conſilio xxxj.

38 XVI. Amplia etiam ſi contractus aliqua ratione non valuiſſet,vt per Guido.Papæ conſi.xxxij.

Contrarium Guido Papæ in conſi.lxiij.

39 XVII. Amplia,etiam ſi contractus habeat aliam prouiſionem in fauorem illius, cui eſt contrauentum. quia non propterea prohibetur vti beneficio d.l.ſi quis maior,Ripa in viij.reſponſ.in iij.li.

40 XVIII. Amplia vt etiam ex capite ingratitudinis poſſit fieri donationis reuocatio propter inobſeruantiam conuentorum,Ripa in l.ſi.C. de reuoc.donat.

41 XIX. Amplia,etiam ſi emphyteuta iurauit ſoluere ſingulis annis,vt cadat à contractu etiam ante triennium,Alex.in conſi.cxxvj.vol.j.Ripa in c.ij.de reſ.Bert.in conſi.ccxciiij.vol.iij.

42 XX. Amplia, vt iſtud ius reuocandi iam data propter in obſeruantiam, tranſeat ad heredes,ſecundum magis * communem opinionem. Doctores in dicta leg.ſi quis maior.licet Ripa contrarium teneat in l.ſi. C.de reuoc.donat.

43 XXI. Amplia,vt etiam in contractu cenſuali iurato inducatur caducitas ob non ſolutionem.Caſſad.in deciſ.ij. in ti. de iureiur.

44 XXII. Amplia,etiam ſi ſit adiecta clauſula, quòd etiam pœna commiſſa,vel ſoluta,contractus firmus maneat, quia iſta prouiſio non proficit in obſeruanti.Gozad.in conſi.xxxj.

45 XXIII. Amplia,vt etiam emphyteuta,qui mentitus eſt in contractu alienationis, cui dominus conſenſit, priuetur omni iure ſuo, Gozad. in conſi.quadrageſimoſexto.

46 XXIIII. Amplia,etiam ſi is,cui eſt contrauentum,inſtet pro obſeruantia quæſtionis.Aim.in conſi.clj.

47 XXV. Amplia,etiam ſi poſt primam inobſeruantiam altera pars deficeret in obſeruantia pro parte ſua.Grat.in conſi.lxvj.vol.j.

48 XXVI. Amplia,vt etiam de iure canonico & in terris eccleſiæ procedat pœna iſtius l.Grat.in conſi.xciij.vol.j.

49 XXVII. Amplia, ſiue iuramentum ſit de futuro, ſiue de præterito. Rui.conſi.cxlj.vol.j.

50 XXVIII. Amplia,nam veniens contra tranſactioně,tenetur primò recepta reſtituere,antequàm audiatur ſuper infringenda tranſactione.l. ſi diuerſa.& ibi Iaſ.in j.not.C.de tranſact.

51 Contrarium,quòd non ſit neceſſarium quòd præcedat oblatio rei acceptæ,licèt agi poſſit ad rem recuperandam, voluit ibi Curt.Senior, & Curt.Iun.in prin.poſt Ant.de Alex.& dicit ita * communiter teneri.

52 Primò Limita vt diſpoſitio l.ſi quis maior.procedat tantùm ſtante dolo,& non aliter,ita declarat Bal.in l.nec quicquam.§.proficiſci.ff.de off. procon.& leg.Alexand.in l.fin.in fin.ff.qui ſatis.cogant. & in conſi.xcij. volu.ij.Lancelot.Dec.in d.l.ſi quis maior.Dec.in conſi. cccclij. Caſſado. deciſ.ij.in tit.de iureiur.Iaſ.in conſi.lxxxiiij.vol.j.& in conſi cxviij.vol.j. Bertr.in conſi.cxliij.vol.j.Curt.iun.in l.ſi quis maior.nu.18.Afflict.ſuper conſti.Guido Papæ conſi.xxxj.num.24.& in ſin.dcxx.Curt.ſenior.in d. l.ſi quis maior.& ibi Iacob.numer.56.& Claud. vbi dicit * communem iſtam opinionem.

53 Et pro hac parte facit,quia periurium requirit dolum. Grat. conſi.50. vol.j.Grammat.conſi.ciuil.lviij.

Contrariam partem quòd non requiratur dolus,tenet Iaſ.in l.ſi quis maior.& in l.qui iuraſſe.ff.de iureiur.& in l.in actionibus.ff. de in lit.iuran.& in conſi.clxxix.volu.ij.Ioan. Fab.in d.l.j.dum loquitur de eo,qui non ſoluit iuſſu iudicis,& ſentit Dec.in auth.qui rem. C. de ſacroſanct. eccleſ.

54 Concordat has duas opiniones vt prima procedat quantum ad incurrendas pœnas,& ad hoc requiratur dolus,ſecus autem quo ad periurium,Grat.conſi.xv.nu.22.vol.j.

55 Secundò Limita,quando creditor eſſet abſens,quia tunc dato quòd debitor non deponeret,vel offerret, ſatis eſſet excuſatus, vt non incurreret pœnas d.l.ſi quis maior.ex quo non erat cui ſolueretur, Alexand.in dict. conſi.xcij.vol.j

56 Tertiò Limita,quádo actor contrauenerit, ſecus ſi reus, quia non incidit in diſpoſitionem d.l.ſi quis maior.quo ad pœnas in ea contentas. ita declarat Alexand.conſi.xlv.vol.iiij. licèt,vt ipſemet Alex.ibi dicit,gl. in d.l.ſi quis maior,in verbo conſecutus,teneat contrarium,dicens idem eſſe in actore,quod in reo, & ècontra. & idem dicit Rui. conſilio clxxij. volu.iiij.

57 Quartò Limita,quando iuramentum præſtitum eſt validum, ſecus ſi non valeat,vt declarat Alex.in d.conſi.xlv.vol.iiij.

58 Quintò Limita,quòd diſpoſitio d. l. ſi quis maior, non habeat locum in feudis,ita declarat Curt.in tract.feu. in quarta parte. in penul. charta. verſi.reſtat tamen,in ſi.

59 Sextò Limita,quia diſpoſitio d.l.non habet locum in minore iurante, ita eſt tex.ibi,ſi quis maior.& not.Paul.de Caſtro,& Iaſ. Corn. in conſi. xl.vol.iiij.Bal.in d.l.ſi quis maior.poſt Bar.ibi,& ibi Ang.& Paul.de Ca. & Sal.Alex.in conſi.ccxxij.vol.ij.qui declarat.

Contrarium tenet Barbat.in dicta l.ſi quis maior. & Guido Papæ in conſi.vigeſimoprimo.

60 Septimò Limita in contractu,quem quis non faceret ex libera voluntate,ſed ex neceſſitate,quia tunc non habet locum diſpoſitio l.ſi quis maior.C.de tranſ.vt dicit Bar.ibi,& in l.qui fidem.ff.de tranſ.& in l.prædia. ad ſi.ff.de act.empt.Imola in l.ſi inſulam.in vj.fall.ff.de verb.oblig.idem voluit Ang.in d.l.ſi quis maior.in princ.& Paul.de Caſt. & Salic.Hipp. in l.j.§.præterea.ff.de quæſt.

61 Et hoc procedit vbi per ſtatutum,vel ob aliam neceſſitatem compellitur ad iurandum,& compromittendum,vel contrahendum, aliàs ſi ad contrahendum tantùm compelleretur iurans, tunc iurando & contrauenïendo,incideret in pœnas illius l.ita ponunt ibi Raph.Fulg. Paul. de Caſt.& Alex.licèt Iaſ.ibi contrarium teneat.

62 Sublimita tamen primam opinionem,quæ videtur eſſe * magis communis, niſi ex communi conſuetudine in omnibus contractibus opponatur iuramentum: quia tunc compulſus ad contrahendũ cenſetur compulſus ad iurandum,ita declarat Alex.in d.l.ſi quis maior.C.de tranſact.

63 Debet tamen conſtare de neceſſitate, aliàs præſumitur contractus factus voluntariè, vt per Iaſon. in conſilio xij. volumine primo Felinus. in c.ſi.de re iud.

Contrarium Dec.in c.cùm M.Ferrarienſis, de conſtit. vide Sarnenſ. in regula de annali.q.x.

64 Octauò Limita, quia non dicitur contraueniſſe iuratæ conuentioni, propterea,quia alteri,qui contrauenit, auxilium præſtat. Iaſon.in dicta leg.ſi quis maior.allegat.Cuma.in quodam conſi.quod non reperio.

65 Nonò Limita,niſi iurans ceſſauerit implere conuenta impeditus facto iudicis,quia tunc non incurrit pœnas legis,ſi quis maior.ita declarat Iaſ.in d.l.ſi quis maior.licèt ibi Ioan.Fab.contrarium teneat, quem ipſe ibi improbat.

66 X. Limitatur, quia per contrauentionem contractus iurati quis perdit dominium rerum contractu quæſitarum ,non tamen perdit dominium rerum, quæ licet in contractu deductæ ſint, non tamen acquiſitæ ſunt ipſi contrauenienti ex illo contractu, Iaſon conſilio cxvij. volumine primo.

67 XI. Limita, ſi quis contrauenerit propter Principis iuſſionem, ita voluit Guido Papæ in conſi.xxxj.& in ſing.dcxx.

68 XII. Limita,quia qui venit contra tranſactionem, vel alium contractum,& ſuccubuit,poteſt redire ad contractum,Felin.in cap.capitulum. de reſ.

de reſ. ſed dubito, ſi iſta limitatio procedat in contractu iurato, iux. l. ſi quis maior.

69 XIII. Limita vt non habeat locum in maiore ex l.fictione per impetrationem veniæ ætatis, ita Ioan.Petruc.in d.l. ſi quis maior. & ibi Lancelot.Dec.

70 XIIII. Limita in eo, qui iuraſſet ſoluere vſuras in certo termino, quia per contrauentionem in non ſoluendo vſuras non incidit in pœnas.l.ſi quis maior.vt per Fel.in c.teſtimonium.de teſt.

71 XV. Limita in contractu metu facto, vel aliàs ſimulato, gloſſa in conſutud.Turon.

72 XVI. Limita, quia in dubio facienda eſt interpretatio vt non ſit locus diſpoſitioni.l.ſi quis maior.Gratus conſi.cxxj.volu.ij.

De verborum obligationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Stipulari alteri nemo poteſt.

1 ALTERI ſtipulari nemo poteſt.l. ſtipulatio. iſta,§. alteri.ff.de verb.oblig.l.quo tutela.§.fi.ff.de reg.iur.§. ſi quis alij.& §.alteri.inſtit.de inutil.ſtipul. & l. vt inter abſentes.C.de inutil.ſtipul.l.qui res.C. de dona.l. j.C.per quas perſonas.l.certi condictio. §. quoniam. ff.ſi cert.pet.

2 Primò Amplia, vt nec fiſcus, vel reſpublica per perſonam ſibi ſubditam poſſit acquirere per ſtipulationem, Barto.per illum text.in l.j.in fin. princ.ff.de iur.fiſ.& ſequitur ibi Ang.Bart.in l.ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus.ff.de verbo.oblig.& ibi Imola & ibi etiam Ange. Alexand.Paul. de Caſt.in §.alteri.Bart.in l.arbiter certa die. ff.de arb.Iaſ.in dicto §.alteri.in j.ampliatione.& Iaſ.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.de verb.obliga. Corn.in conſi.ccxx.vol. ij. & dicit ita fuiſſe conſultum per Benedictum Capram.Felin.in c.at ſi clerici.de iudic.

3 Eſt verum quòd in ciuitate tenebat contrarium Raph.Cum.in dict.§. Chryſogonus.dicens quòd per ciuem ciuitati, & patriæ ſuæ quæri poterat per ſtipulationem, & eius opinio.poſſe tolerari dicit Pau.de Caſtro, ibi tamen eam reprehendit Alex.ibi, & prima videtur eſſe * magis communis opi.

4 Imò etiam officialis fiſci non poteſt fiſco ſtipulari, ſecundum Bald.in l.j.C.per quas perſon.

5 Secundò Amplia, vt nec vaſallus domino ſuo ſtipulari poſſit. ita concludit Barto.in d.§.Chryſogonus.& ibi Imola, & Ange: qui etiam dicit quòd Rex non poteſt acquirere per ſtipulationem ſubditi ſui: & ſequitur ibi Alex.& ſequitur Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cert.pet. Paul.de Caſt.in d.§.alteri.

6 Tertiò Amplia, vt nec libertus patrono ſuo ſtipulari poſſit de hoc eſt tex.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chyſogonus.ff.de verbo.obliga.& ex illo text. not.ibi Bart.& Imola. Alex.Bart.in l.arbiter certa die.ff.de arb. Iaſ. in d. §.alteri.in quinta ampliat.& ibi Paul.de Caſtr.Bart.in l.quod dicitur.ff. de verbo.oblig.& Iaſ.in §.alteri.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cert.per.per Iaſ.in §.ſi nummos.in d.l.certi condictio.

7 Quartò Amplia, vt matri ex filij ſtipulatione actio non quæratur, l.debitor.in fin.ad Trebell.& ibi gloſſ.& ponit ibi Bart.in ſummario. & ibi Ang.& Imola in ſummario.& not.Paulus de Caſtro, & Alexand.ibi Salic.in l.pater.C.de pact.conuent.Paulus de Caſtro, in l.Caius.in fin.ff.ſolut.matri.Bal.in l.executorem.C.de execut.rei iud.Salic.in l.ij.C.de contrah.& commit.ſtipul.Sicuti èconuerſo ex ſtipulatione matris non quæritur filio.Bart.in l.quòd dicitur.ff.de verbo.obliga.& in l.pactum.C.de pact.conuent.& ibi Bald.& Salic.Bart.in l.pater.C. de pact. conuent.& ibi Salic.Paulus.de Caſtro, in l.Gaius. in fin.ff. ſolut. matrimonio. & ibi Alexand.in iij.not.Iaſ.in §.alteri.in ſecunda ampliat.& voluerunt Imol. & Alex.in l.debitor.in §.fi.ff.ad Trebel.& Iaſ.in §.alteri.Paul.de Caſt.in l.quodcunque.§.ſicuti.ff.de verborum oblig.Salic.in l.ij. C.de contrah. ſtip.Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.Bart.in §. ſi ſtipuler.Iaſ.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cert.petat.

8 Quintò Amplia, vt nec conſanguinei poſſint ſtipulari pro conſanguineo, gloſſ.eſt in l. fideiuſſoris.in gloſſ.in verbo neque enim.ff.de pact.& ibi Ang.no.& Iaſ.in l.& heredi.§.in his.ff.de pact. & in §.alteri. in tertia ampliat.Bart.in l.quod dicitur.in fin.ff.de verborum oblig.Bal.in l.executorem.C.de execut.rei iud.Imo.in l.Gaius.ff.ſolut.matrim. & ibi Pau. de Caſt.Chriſtoph.Porc.in §.alteri.inſt.de inutil.ſtipul.

9 Sextò Amplia, vt vicini probi, & honeſti non poſſint vicino ſtipulari.Abb.in c.paſtoralis.§.j.in fin.de offic.ordin.& ponit Iaſ.in dicto §. alteri.in quarta ampliatione.

10 Contrarium in caſu illius tex. in capitulo, paſtoralis. §. primo, quòd poſſint vicini honeſtæ perſonæ ſtipulari, tenuit ibi Hoſtien.& poſt eum Ioan.Andr.dum exemplificat illum tex.publicis & honeſtis perſonis.id eſt, vicinis honeſtis.& ſequitur ibi Imol.

11 Septimò Amplia, vt intereſſe affectionis non conſideretur ad hoc vt amicus amico ſtipulari poſſit, Barto.in l.fideiuſſor.de pact.& ibi Bald.& Paulus de Caſtro, in l.& heredi.§.in iis.ff.de pact.Barto.in l. vnica. C.de ſent.quę pro eo, quod intereſt.Iaſ.in §.alteri.& in l.ſi vnus.§.j.ff.de pact. Iaſ.in l.j.ff.de in lit.iur.

Contrarium voluit glo.in l.ſi vnus.§.j.in glo.in verbo, videmus. ff.de pact. & ibi Angel. & Paulus de Caſtro, Iaſon in conſilio xlj.volum.iij. Caſſan. in conſuet. ſed vt conſiderat ibi Alex. intereſſe, de quo ibi per gloſ.& Doct.erat intereſſe pecuniarum, quia fideiuſſor erat habiturus regreſſum contra principalem.

12 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis * communis, limita non procedere in contractu bonæ fidei, in quo ſubiecta eſſet ſtipulatio, ita videtur tenere Bal.Nouell.in tract.dot.in iiij.q.quartę partis principalis.Iaſ.in conſi.xlj.volum.iij.& in §.in his.in l.& heredi.ff.de pactis.

13 Octauò Amplia, vt etiam intereſſe obligationis ad antidora, & remunerationis, non ſit ſufficiens vt quis poſſit alteri ſtipulari, gl.in l.ſi tibi.§. ſi pactus.in gl.in verbo proderit.ff.de pact.& ibi Bal.in lect.antiqua. & Ang.eodem titu. & ibi Iaſon in iiij.not.idem Iaſ.in l.& heredi.§.in ijs.ff. de pact.& in §.alteri.

Et facit quod dictum eſt in tertia ampliat. de liberto, qui non poteſt patrono ſtipulari.

14 Nonò Amplia, vt Aduocatus non poſſit clientulo ſuo ſtipulari.Bal.in l.vniuerſos, C.de Decur.lib.x.& ponit Iaſon.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verb.oblig.

15 Decimò Amplia in arbitro, qui non poteſt ſtipulari, ijs, qui in eum compromiſerunt.Spec.in tit.de arb.§.fi.verſi.ſed quid ſi ſtipulatur.Abb. & Imola in capitulo, dilecti.de arbi.Ioan.Fab. in §. ſi alij. inſt. de inutil. ſtipul.Anton.de Butrio & Abb.in prœmio.decreta.quia non acquirit ſine ceſſione.

Contrarium glo.in d.c.dilecti.Azo in ſumma de arbit.verſic. quid ſi arbiter.Spec.in tit.de arbit.in §.fin.Ange.in l.iiij.§.item ſi in facto.verſi. idem iuris.ff.de verb.oblig.Io.& Accur.in l.litigatores.in §. quod ait. ff. de arbit.Roman.in conſi.lxxxvj.in fine.

16 Poteſt ex mente Imolæ in dict.capitulo dilecti, dici, quòd aut in ſtipulatione facta ſic ab arbitro deducitur pœna quòd laudo pareatur, & valet ſtipulatio, & acquiritur actio ipſi arbitro, tamen tenetur illam cedere. Aut aliud in ſtipulationem deducitur, & tunc ſtipulatio non valet.

Tenendo tamen primam opinionem quòd ſtipulatio non valeat,

17 Limita, illud procedere de iure ciuili, ſecus de iure canonico, ſecundum quod ſtipulatio valet, vt declarat Abb.in d.c.dilecti.de arbitr.

18 XI. Amplia, vt non poſſit adminiſtrator communitatis ſtipulari pro particularibus, ita declarat Cor.in conſi.lxxij.vol.iiij.

19 XII. Amplia, vt etiam naturalis obligatio non oriatur quando verba obligatiua, & executiua conferunt in tertium. Angelus in §. ſi ſtipuler.& ibi Imola, Alexander, Paulus de Caſtro, in §. alteri. vbi etiam Rapha.& Paulus de Caſtro, in leg.prima. C. per quas perſon. Bald. in leg. certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cert.pet.Ang.in l.qui Romæ.§. Chryſogonus. ff. de verborum obligationibus.Chryſtophorus de Caſtellio.& & Angelus in leg.prima.ff.de pact. Angelus in l. ſtipulatio iſta. conſilio ccxj.vo.iij.Abb.in procem.Decretal.& ibi Fel.Iaſ.in l.certi condictio.§. ſi nummos.ff.ſi cert.petat.

20 XIII. Amplia vt iſto caſu, quando verba & obligatiua & executiua ſunt collata in tertium, vt non valeat ſtipulatio etiam ſi interſit ſtipulantis.Angelus.in l.j.ff. de ſtipul. ſeruor. & ibi Imola. Paulus de Caſtro, in §.alteri.Alex.in §.ſi ſtipuler.& iſtud voluit glo.in dict. §. ſi ſtipuler. in glo.in verbo fieri.& idem voluit glo.in l.iij.C.de inutil.ſtipul. in verbo, ſua interſit.& ibi Bal.& Sali.iſtud colligitur ex verbis Bar. in §. ſi ſtipuler.in prima oppoſit.& tenet Bal.ibi in gloſſ.j.

Contrarium glo. in l. quæcunque gerimus. in glo. prima. ff. de act. & obligationbus.

21 Sublimitabat tamen Raph.in §.ſi ſtipuler. quando verba obligatiua, & executiua eſſent relata ad tertium in pacto, & intereſſet paciſcentis, ſed reprobat ibi Alex.

22 Primò Limita in feudis, in quibus poteſt frater fratri ſtipulari, ſecundum Baldum & Salice. in l. fin. C. res inter alios acta. & fuit originale dictum Odof.in ſumma ſua ſuper feud.in titul. qui poſſ. ſucced. in feud. Baldus in ca.primo, ſi vaſal. feud. priuet.& iſtam opinionem, ſentit Paulus de Caſtro, in conſilio cliiij.incip.quòd iſtud feudum. refert & ſequitur Alexander in conſilio x.volumine tertio.Aluarot.in capitulo primo, in princip. de duobus fratribus de nouo beneficio inueſtit. & iſtam partem dicit * communem Curt.iun.in tract. feud. in ij. par. verſiculo, ſecundo cadit neceſſaria dubitatio.Iacob.in tract. feud.in verbo nobiles. Alexander in conſilio xcij. volumine vj. Caccialup. in capitulo primo, de feud.cog.in xxx.differentia.Curt.iun. in conſi. lv. Lofred. in conſilio xxxviij.Pariſ.in conſi.vj.in fi.vol.j.

Contrarium videtur tenere Bartolus in leg. ſi mihi, & tibi. ff. de verborum obligationibus.Iaſon.in §.alteri in iij.limit.Curt.iun.in tract. feud.in ij.par.verſiculo, in tanta Doctorum contrarietate ego ſum, &c. Præpoſ.in c.j.de fratribus de nou.benefic.inueſt.in princ.

23 Tenendo

23 Tenendo primam partem,quæ videtur* communis,limita illud procedere in feudo,ſecus in emphyteuſi,in qua frater fratri non poteſt ſtipulari,vt per Curt.Iun.in d.conſi.lv.Iaſ.in l.quod dicitur.num.41.ff.de de verb.oblig.

Contrarium in hoc tenet Spec.in tit.de locat.§.nunc aliqua.verſi.clxvij.& clxix.Alexand.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.de verborum obligation.

24 Sed dubitatur quid in aliis agnatis,an illis poſſit fieri ſtipulatio valida per agnatum in materia feudorum , & ex dictis Odofredi,in ſumma,in loco præallegato colligitur,ꝙ ſtipulatio facta aliis agnatis,non valeat:& idem voluit Alex.in conſi.x.volu.iij.Cur.Sen.in conſilio 50. verſicu.tertiò confirmatur. Aluarot.in capitulo primo,in fin. princip. de fratribus de nouo benef.inueſtit. Iacobus in tracta.feud.in verbo, nobiles.

25 Contrarium colligitur ex dictis Bal.in conſi.ccccj.inci.caſus talis aſſeritur,Fuerunt in rerum natura.& in conſi.cccxxx.inci.in hoc concordati ſunt.vol.iij.& ſentit idem Bal.in c.j.§.item ſi fuerit.in figuratione caſus.& no.Aluarot.ibi & Præpoſ.quibus mod.feud.amit.& iſti præſupponunt ꝙ etiam extraneus quilibet poſſit ſtipulari in materia feudorum.idem per iſtas authoritates ponit Cur.Sen.in conſi.59.verſ.vj.reſpondemus.allegant etiam vnum dictum Dyn.vbi ex confeſſione recepta per vnum conſortem feudi,poteſt iuuari etiam alius conſors,prout conſuluit Dy.in conſi.xv.Bal.in l.j.C.quando licet ab emp. Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de confeſſ.§.nunc videndum.verſi.quid ſi confiteor.Ang.in l.certum.§.ſi quis abſenti.ff.de confeſ.Alex.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verb.obli.

26 Ipſe tamen Curt.in d.conſi.50.ver.vj.reſpondemus.videtur concordare opi.ꝙ aut ſumus in feudo recepto ab inferiore,& tunc alter alteri ſtipulari non poſſit,ſecus in feudo recepto à ſupremo Principe , vt ibi per eum.

27 Secundò Limita in patre,qui poteſt ſtipulari filiis ſuis.l. quodcũque.§.j.ff.de ver.obli.l.quod dicitur.co.ti.vbi limitatio etiam ponitur.Cor. in conſi.j.vol.j.Pe.de Anch.in c.quanquam.ff.de vſur.in vj.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.Bal.in §.ſi ſtipuler.in j.fal.Ang.in §.ſi inſulam.in fi.Imol.in d.§.ſi ſtipuler.Alex.in l.quodcunque.in prin.ff. de verb.obl.Guido Papæ in ſing.cccccl.vbi etiam limit.& in ſin.dxxiij. Pariſ.conſi.lxxvj.vol.iij.Pau. de Caſt.in §.alteri.& Iaſ.in vij.no.in d.§. alteri.Pau.de Caſt.in l.qui procurator.in fi.ff.de procu.Sal.in l.j.C.per quas perſonas.

28 Primò Amplia,hanc limitationem,vt etiam filio emancipato pater ſtipulari poſſit,ita tenet Bar.in l.ꝙ dicitur.ff.de verb.obl.& Pe.Imola, Pau.de Caſt.& Alex.in l.quodcunque.§.ſicuti.ff.de verb.obl.Sal.in l.ſi genero.poſt gl.ibi & Bal.C.de iur.dot.Sal.in l.pater.C.de pact.conuẽ. Imol.in l.debitor.§.fi.ff.ad Trebel.Pau.de Caſt.in l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.Imola in l.quod dicitur & ibi Alex.Sal.in l.ij.C.de cõtrah. ſtipul.Imola in l.Caius.ff.ſoluto matrimonio.Alexan.in conſi.cxxxv. volu.v.

Contrarium Iaſon in d.l.quodcunque.§.ſicuti.ff.de verbo.obl.& Io. Fab.in §.ei qui.inſti.de inutil.ſtip.Bal.in §.ſi nummos,in l.certi condictio.ff.ſi cer.pet.

29 Secundò Amplia,idem eſſe in omni aſcendente per lineam paternam:vt declarat Pau.de Caſt.in l.quodcunque.§.ſicuti.ff.de verborum obliga.

30 Tertiò Amplia,etiam in filio monacho,vt pater ei ſtipulari poſſit,ita Bar.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& Imola ibi.

31 Quartò Amplia,etiam liberis poſtea natis,vel conceptis poſt mortẽ ſtipulantis,vt eſt tex.& ibi gl.in l.ſi operas.ff.de ope.liber.in l.Paulus. §.Paulus.ff.de bonis liber.Bar.in d.l.quod dicitur.ff.de verb.obl.Ioan. Fab.in §.ei verò.inſt.de inutil.ſtip.

Contrarium Ang.ibi in d.l.quod dicitur.

32 Quintò Amplia,etiam filio adoptiuo exiſtente in poteſtate alterius, pater poteſt ſtipulari.l.iuriſiurandi.§.fin.ff.de ope.lib.in fin.Imola in l. quod dicitur.ff.de verb.obl.

33 Sextò Amplia,etiam quo ad directam actionem,quæ quæritur patri, licèt pater filio ſit ſtipulatus,glo.in §.alteri.in verbo,ſupradictum eſt. inſti.de inutil.ſtip.Imola in l.quod dicitur.ff.de ver.obl.&Pau.de Ca. & ibi Alex.Bal.in l.j.C.per quas perſonas.Et iſtud ꝙ directæ actiones tranſeant in patrem per filium,ponit Bar.in l.cùm filio.ff.de leg.j.& ibi Imola,& Alex.tenent eandem opi.licèt Ang.in d.l.quod dicitur.& in d.l.cùm filio.contrarium teneat,quòd tantùm vtilis,& non directa patri quæratur,allegans ita tenere Iacobũ de Arena in dicta l.quod dicitur.

34 Primò Limita,vt iſtud non procedat in naturalibus liberis , quibus pater nõ poteſt ſtipulari,Bar.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb. Ang.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& ibi Imola.

35 Secundò Limita,in ſocero,qui licèt ſit loco parentis.l.quia parentis. ff.ſolu.matri.tamen genero ſuo ſtipulari non poteſt.Corn.in conſi.ij. volu.j.

36 Tertiò Limita,etiam vt iſtud procedat quo ad ea,quæ ſunt iuris, deducta in ſtipulationẽ, in quibus pater ſtipulando filio, videtur ſibi ſtipulari,d.l.quod dicitur.gl.in l.dominus.ff.de verb.oblig.

37 Et idem in omnibus iis,quæ patri acquiruntur,vt perinde ſit ac ſi pater ſtipulatus eſſet,d.l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.

38 Quartò,Item in iis,quæ patri non quæruntur,vt tunc ſtipulatio valeat in fauorem ipſius filij,& non patris,vt declarat.Barto.in d.l.quod dicitur.

39 Et propterea infertur,ꝙ in caſtrenſibus,quæ in totum filio quæruntur,vel in aduentitiis,quæ quo ad proprietatem filio quæruntur,vel in dote,quam ſibi filiafam.in patris poteſtate conſtituta quærere poteſt, ſtipulatio facta filio prodeſt ipſi filio in caſtrenſibus in totum ,& quo ad proprietatem in aduentitiis,& in totum quo ad dotem,Barto.in d.l. quod dicitur.Ang.Pau.de Caſt.Imola,& Alex.Pau.de Caſt.in §.alteri. & hoc voluit gl.& Dy.in l.Dominus.ff.de verb.obl.& in l.ij.C.de contrah.& commit.ſtipu.& ibi Sal.& Bal.& gl.in §.ei verò.inſt.de inuti.ſtipu.& ibi Io.Fabr.idem voluit gl.in d.l.quod dicitur.ſecundùm ꝙ eam declarat Bar.ibi.& Pau.de Caſt.& Alex.Sal.in l.ij.C.de contrah.ſtipu. licèt Ang.ibi.& Imola dicant ꝙ gl.in d.l.quod dicitur.velit contrariũ, quòd etiam quo ad filium ſtipulatio ſit inutilis.& in hoc malè loquuntur.quia gl.hoc non voluit,ſed voluit contrarium.

Et idem ècontra ꝙ valeat ſtipulatio in fauorem filij , quando patri non quæritur in caſu econtrario,videlicet quando filius ſtipulatur,tenuit gl.in l.quodcunque.ff.de verbo.obl.Bar.in l.dominus ſeruo.ff.de verb.obl.Bar.& Sal.in l.ij.C.de contrah.ſtip.

40 Hoc tamen intellige,ſecundùm Ang.in d.l.quod dicitur.niſi conſtaret ꝙ pater voluit tantùm ſibi & non filio quæri : tunc enim nec patri iure repugnante,nec filio repugnante eius voluntate,quæri poſſet.

41 Quintò Limita,niſi pater filio ſtipuletur vt extraneo, Angel.in d.l. quod dicitur.& Imola,& Alex.

42 Et propterea infertur,ꝙ ſi filio propter benemerita facta ſit ſtipulatio,quia videtur facta vt extraneo,non valet ſtipulatio ad filij fauorẽ, ita tenet gl in l.ſi tibi.§.ſi pactus.ff.de pact.& ibi Bar.& Ang.& Pau.de Caſt.in §.ſi quis paciſcatur,in quo legit.§.ſi pactus.& ibi Alex.Sal.in l. ij.C.de contrah.ſtipul.

Sed contrarium voluit Pau.de Caſt.in l.quod dicitur.ff.de verb.ob. & ibi Raph.& Imola.Fulg.in l.ſi tibi.§.ſi pactus.& ibi Iaſ.ff.de pactis. quos reprobat Alex.in d.l.quod dicitur.& in §.ſi pactus.Io.Fab.in §.ei verò.inſt.de inutil.ſtip.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur eſſe * magis communis,

43 Declara,& Sublimita vt procedat,quando benemerita ſunt collata à filio in patrem,ſecus ſi à filio in illum,qui promittit,ita declarat Bart. in d.l.quod dicitur.& Imola,Alex.Pau.de Ca.in d.§.ſi quis paciſcatur. Sal.in l.ij.C.de contrah.& commit.ſtip.licèt contrarium velit Ang.& malè.in l.quod dicitur.vt per Alex.ibi.

44 Sextò Limita,& declara iſtam concluſionem,ꝙ patre ſtipulante filio,vtilis eſt ſtipulatio,vt ſibi quæratur,non procedere quando pater ſtipulando filio,ſtipularetur factum explicandum ab alio quod perſonæ cohæreat,quia tunc non quæreretur patri,ſed quo ad eum inutilis eſſet ſtipulatio,vt eſt tex.in d.l.quod dicitur.& declarat ibi gl.& Bar.& Ang.Guido Papæ in ſing.ccccl.licèt contrarium voluerit Raph.quem reprehendit Alex.in d.l.quod dicitur.

45 Et hoc intellige niſi patris interſit filio præſtari quod conuentũ fuerat,quia tunc valeret ſtipulatio quo ad patrem , prout etiam quo ad quemlibet extraneum valet, quando continet eius intereſſe,vt declarat Imola in d.l.quod dicitur.& Pau.de Caſtr.& Alex.ff.de verborum obligat.

46 Secundò Intellige,vt hoc procedat,quando conſtat ꝙ pater volebat ſibi quærere,& non alteri.Bar.in d.l.quod dicitur.Imol.ibi.

47 Secus ſi conſtaret,ꝙ volebat etiam filio quæri:vel ſumus in dubio, quia tunc ſtipulatio licèt eſſet inutilis quo ad patrem,eſſet tamen vtilis quo ad filium.vt no.Bart.in d.l.quod dicitur.poſt Iacob. de Arena ibi, & Ang.

Sed contrarium in caſu illius l.quod dicitur,ꝙ filio non quæreretur actio,tenuerunt Imola ibi.Pau.de Caſt.Alex.Io.Fab.in §.ei verò.inſti. de inutil.ſtip.

48 Amplia,etiam ſi filius nondum natus ſit.Guido Papæ in conſi.lx.Maria.Iun.in conſi.lxxvj.nu.6.vol.j.

49 Et ècontra filius patri ſtipulari poteſt.l.quod dicitur.ff.de verb.obl. & l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de verb.obl.

Non tamen mater filio.Grat.in conſi.xxv.vol.j.

50 Primò Amplia,hoc vltimum quòd filius patri ſuo ſtipulari poteſt, etiam ſi ſit filius emancipatus, Imola in l. debitor. in fine, ff. ad Trebellia.

Contrarium Bar.in l.quod dicitur.in fi.ff.de verb.obl.& Bald.in l. executorem.C.de execut.rei iud.Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummos. ff.ſi cer.pet.Imola in l.Caius.ff.ſol.ma.Iaſ.in l.quodcunque.in princ.ff. de verbo.oblig.

51 Secundò Amplia,vt etiam patri exiſtenti in alterius poteſtate quæratur ex filij ſtipulatione , & propterea illi quæritur, in cuius pater eſt poteſtate,vt habetur in l.ſi filius.ff.de verborum oblig.Bar.in d.l.quòd dicitur.

52 Limita,ſecus eſſe in filio naturali,qui patri ſuo naturali quærere nõ poteſt ex ſtipulatione.Bal.in l.executorem.C.de execu.rei iud.Iaſ.in l. quodcunque.in prin.ff.de verb.obl.

53 Tertiò Limita principalem concluſionem,nam valet ſtipulatio facta alteri,quando eſt facta ſtipulanti nomine alterius,vel ipſi recipiẽti pro altero, vt ipſe eam cedere teneatur illi,cuius nomine eſt ſtipulatus.gl.in l.huiuſmodi.in gl.j.& ibi Bar.& ibi Ang.& Imol.& Pau.de Caſt.& Alex.ff.de verb.obl.gl.in §.alteri.in verbo,ſuprà dictum eſt.in vltima part.inſt.de inutil.ſtip.& ſequitur ibi Io.Fab.& Ang.Aret.in gl. in l.penul.in verbo,ſtipulatus.ff.de neg.geſt.& ibi no.Barto.& Pau.de Caſt.gl.in l.quæcunque gerimus.in gl.j.ff.de actio.& obl.& ibi Bar.& gl.in l.in omnibus.in gl.j.ff.de prætor.ſtip.& ibi Bar.& Ang.& Imol. idem tenet Pe.& Ray.de Foriiu.in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de verbo. obli.& ibi Bar.in ij.oppoſ.Imol.Bal.in gl.j.in d.§.ſi ſtipuler.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi certum pet.Bal.in procem.Decretal.Cor. in conſi.ij.vol.j.Bar.in §.ſi ſtipuler.ver.ſextus modus.& in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de verb.obl.& ibi Ang.in d.l.ſtipulatio iſta.in §.ſi inſulam.& ibi Imol.in §.ſi ſtipuler.Bart.in l.fundum,quem.ff.de act.empt. Bal.in l.j.C.per quas perſo.& Ang.& ibi Pau.de Caſt.Cur.Sen.in conſi.50.in ver.vj.reſpondemus.Pau.de Caſt.in l.ꝙ procurator.ff.de procu.Bal.in l.pactum.C.de pact.conuen.Imola. in c.ſi cautio.de fide inſtrum.Alex.in conſilio xl.volu.v.vbi dicit * communem opinionem, verſi.iiij.

Contrarium Iacobus de Are. in §. alteri.vbi etiam Iaſon.& ſentit etiam contrarium Fel.in cap.ſi cautio.verſiculo,fall.vndecimo,de fide inſtrument.

Tenendo primam opinionem quæ videtur eſſe * communis,

54 Declara illam procedere indubitanter quando verba obligatiua & executiua referuntur ad ſtipulantem,vt ſentit gl.in l.j.ff.de ſtip.ſeruo. & in l.eum qui.§.Iulianus.el iij.ff.de conſti.pecu.

Sed tamen Bar.in §.ſi ſtipuler.in ver.ſecundus modus.tenet,ꝙ ſufficiat verba obligatiua referre ad promittentem,executiua ad principalem,idem tenet Pau.de Caſt.in l.iij.§.ſed ſi quis.ff.de conſti.pecun. Corn.in conſilio ij.vol.j.Ruin.in conſilio cxx.vol.j.

Contrarium,ꝙ in iſto caſu requiratur ꝙ vtrunque verbum re feratur ad promittentem,ponit Ang.in l.ſtipulatio.§.ſi inſulam.ff.de ver. oblig.& Imol.in §.ſi ſtipuler.Pau.de Caſt.in §.alteri.& ponit Alex.vbi dicit * communem iſtam opinionem in conſilio xiij. volum.j.Paulus de Caſt.in l.ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus.ff.de verb.obl.

Et hoc pendet ab iis, quæ dicentur in limitatione de procuratore.

55 Item declara vt competat actio vtilis ex ceſſione , non autem directa,vt ponit Alex.in conſi.xiij.vol.j.& conſi.xviij.vol.iiij.

56 Quartò Limita principaliter,nam valet ſtipulatio facta alteri,quando verba promiſſiua ſunt relata ad ſtipulantem,executiua in alterum, ſi modò ſtipulantis interſit,gl.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de ver. obli.in verbo,fieri.& ibi Bar.in §.ſi ſtipuler.in ver.ſecundus modus.& in §.alteri.in j.oppoſi.Cy.in l.pacto ſucceſſorum.C.de pac.Pau.de Ca. in conſi.clxxj.vol.ij. Ang.in §.ſi inſulam.Imola in §.ſi ſtipuler.Paul.de Caſt.in §.alteri.Alex.in §.ſi ſtipuler.& Iaſ.Corn.in conſi.ij.vol.j.Iaſ.in l.j.ff.de pact.Ang.Are.in §.ſed & ſi quis ſtipuletur alij.inſti.de inuti.ſtipu.& Io.Fab.in §.ſi quis alij.& ibi Iaſ.in addit.ad Chriſtoph.Porc.inſt. de inutil.ſtip.vbi plus ſubdit,ꝙ iſto caſu etiam ſi non intereſſet,valeret ſtipulatio,tamen non audet firmare.Facit gl.in l.quæcunque.ff.de act. & obli.quæ declarat ꝙ directa acquiratur ſtipulanti.Cor.in conſ.ccxx. vol.ij.Sal.in l.iij.C.de inutil.ſtip.

57 Secus ſi non interſit.Bar.ibi in §.ſi ſtipuler.& Ang.in §.ſi inſulam.in fi.Pau.de Caſt.in §.alteri.in fi.gl.in §.alteri.in primo caſu.inſti.de inut. ſtipular.

58 Primò Amplia,vt etiam ſufficiat iſtud intereſſe ſuperuenire ex poſt facto,Bar.in d.§.alteri.per tex.in l.ſi verò non remunerandi.§.fi.ff.mãda.& iſtud *,communiter teneri dicit Corn.in conſi.ij.vol.j.idem tenent Imola in d.§.alteri.& ibi Roma.Gul.Bar.Albe.Bal.Ang.Sal.Pau. de Caſt.Alex.& Mart.Laud.in l.j.ff.de pact.vbi etiam Iaſ.Cy.& Sal.in l.pacto ſucceſſorum.C.de pact.Bal.in l.j.C.per quas perſon.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer. peta.Imola in l.exiſtimo.ff.de verborum obli.

Licet contrarium tenuerint Raph.Cuma.& Raph.Fulg.in d.§.alteri.quæ fuit opinio Chriſtoph.de Caſtelli.in l.ſi ita ſtipulatus fuero te ſiſti.§.poſſum.ff.de verb.obl.Card.in c.accedens.de præb.Alex.in conſilio xviij.volum.iiij.Aretin.in §.alteri.inſti.de inutil.ſtipulat.qui declarat.

59 Secundò Amplia,vt ſufficiat intereſſe in potentia,etiam ꝙ tunc non ſit in actu,vt notat Iaſon in §.alteri.per illum text.in tertiò not.ff. de verbo.oblig.

60 Limita,tamen iſtud procedere , quando verba obligatiua ſunt expreſsè relata ad ſtipulãtem,ſecus ſi ſunt imperſonaliter prolata,& executiua in tertiũ,ita Bar.in §.ſi ſtipuler.per tex.in l.ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ff.de verb.obl.vbi etiam Ang.idem tenet etiam Bar.in ſecunda oppoſitio.

61 Secundò Limitat Pau.de Caſt.in l.ꝙ procurator ex te.ff.de procura. quando quis tanquam procurator ſtipularetur,conferendo verba obligatiua ad ſuam perſonam,executiua ad dominum,vt valeat ſtipulatio, etiam ꝙ non interſit,vel ſi non ſit procurator,ſtipulatio fiat nomine illius,& ſequatur ratificatio,vt ibi per eum.

Sed Raph.Imola,& Pau.de Caſt.in d.§.Chryſogonus.& Imola, Roma.& Alex.in §.ſi ſtipuler.& Iaſon contrarium tenent.& ibi Alex. in §.Chryſogonus.& iſta videtur*communis.

62 Ex iſta autem quarta limitatione infertur,ꝙ contutor,qui ceſſit adminiſtrationem contutori,poteſt ſtipulari à contutore rem pupilli ſal uam fore,vt eſt tex.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verborum obligatio.& in §.ſed & ſi quis.inſti.de inutil.ſtipu. & in §.j.inſtitu.de ſatiſda.tut.

63 Item ſi quis ſtipulatur alteri fieri,vel dari illud,ad quod ipſe erat obligatus,valet ſtipulatio.Bal.in d.§.ſi ſtipuler.& in l.liber homo.§.fin. de verborum obligatio.vel ſi dominus procuratori ſuo ſtipuletur.d.§.ſi ſtipuler.& not.ibi Bald.Iaſon,& gloſſ.in §.ſi quis alij.inſtitu.de inuti.ſtipula.in gloſſ.magna,quæ ponit omnes iſtos caſus.Ange.Aret.in §.ſed & ſi quis alij. inſtit.de inutil.ſtipul. & Chriſtoph.Porc.in §.alteri.eodem titul.

64 Item infertur,ꝙ reus principalis fideiuſſori poteſt ſtipulari.l.ſi vnus. §.ꝙ ſi cùm reo.ff.de pac.& ipſe creditor ex ſtipulatione facta ad vtilitatem debitoris ſui,agere poteſt,quando ſua intereſt,vt eſt tex.in l.ſi ita ſtipulatus fuero.§.poſſum.& ibi Bar.ff.de verbo.obli.Iaſ.in §.ſi ſtipuler.eodem titu.

65 Quintò Limita,quia quo ad naturalem obligationem valet ſtipulatio facta alteri,etiam ꝙ ſtipulantis non interſit,quando verba obligatiua ſunt in ipſum ſtipulantem collata.vt no.glo.in §.alteri.in verbo, nihil intereſt.& ibi Bar.Ang.in §.ſi inſulam.Imola in §.ſi ſtipuler.Alexan.& Iaſon,idem tenet Bar.in l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſſor.ver.vj.dixi.Bar.in l.cùm l.ff.de fideiuſſ.& ibi Ang.Bar.in l.ſi non ſortẽ.in princ. ff.de condi.indc.Ang.in l.j.ff.de pact.Alex.in conſi.lxvj. vol.vj.Corn. in conſi.ij.vol.j.& in conſi.ccxj.vol.iij.Aret.inſti.de inuti.ſtip.in §.alteri.Pau.de Caſt.in l.j.C.per quas perſon.& Sal.& iſta eſt * communis opin.licèt Pau.de Caſtr.contrarium teneat in d.§.alteri.& allegat Ang.contrarium tenere.Alex.etiam ibi allegat plures contrarium ibi tenentes,prout facit etiam Iaſon,ſed Ang.non contradicit,quia loquitur quando verba obligatiua,& executiua conferuntur in tertiũ, quo caſu nulla oritur obligatio ſtipulanti, vt dictum eſt in ampliationibus.

66 Sed quando verba obligatiua referuntur ad ſtipulantem,licèt executiua in alterum, quòd oriatur naturalis obligatio,hoc expreſsè firmat Ang.in §.alteri.& ita diſtinguit ipſe in l.j.ff.de pact.& in §.ſi inſulam.in l.ſtipulatio.ff.de verborum obligationibus.Iaſ.in l.certi condictio.§.nummos.ff.ſi cer.pet.Fel.in procem.Decretal.in verſiculo,Gregorius.

Et ita etiam credo voluiſſe alios,qui tenent ꝙ in caſu.§.alteri.nulla obligatio etiam naturalis oriatur,& ſic opiniones reducuntur ad concordiam.

67 Sextò Limita,iuxta præcedentem limitationem,ꝙ de iure canonico valet ſtipulatio facta alteri,quia cùm ius canonicum attendat naturalem obligationem tantùm.ca.j.de pact.& ex ſtipulatione facta alteri oriatur naturalis obligatio,iuxta præcedentem limitationem,certè attento iure canonico ſtipulatio alteri facta valere debet.glo.in c.quoties cordis.j.q.vij.Imola in §.ſi ſtipuler.& dicit ibi Imola cùm illa glo. tranſire Doctor. * communiter.& idem dicit in §.alteri.Ang.in l.j.ff. de pact.Anto.de But.in cap.ſi cautio.de fide inſtrumen.Abb.in cap.dilecti.de arbi.& iſta opinio communiter * approbatur,vt per Ang.Aretinum in §.alteri.inſtit.de inutil.ſtipu.Abb.in capitulo. conſtitutus.de procura.Petrus de Ancha.in clemen.prima,in fine.prin.de vſur.Guido Papæ,quæſt.cccxvij.Pariſ.in conſi.xij.vol.ij.vbi dicit maximè hoc procedere,ſtante iuramento.

Contrarium tamen,quòd etiam iſto caſu ſtipulatio efficaciter non valeat,etiam de iure canonico,tenet Roman. & Angel.in §.alteri.& Imola.Alexan.& Iaſon.Abb.in capitulo,ſi cautio.de fide inſtrumentorum.& Roman.in conſi. ccccxlj.Domin.Anton.de Bu.& Felinus in procem.Decretal.in verſiculo,Gregorius.Roman.in l.penult.ff.ſi quis caut.& in authen.ſimiliter.in quinto ſpeciali piæ cauſæ inter contractus.C.ad legem Falcid.Fel.in capitulo,ſi cautio.de fide inſtrumento. Corn.in conſi.ccxj.volu.iij.& in conſilio ccxx.vol.ij.Ioan.Fab.in §.ſi alij.inſti.de inutil.ſtip.Ant.& Abb.in procem.Decretal.& Abb.in c.fi. de confeſſ.

68 Et tenendo iſtam vltimam opinionem,dicendum eſt, quòd licèt nõ ſit efficax ſtipulatio facta alteri etiam de iure canonico, vt agi poſſit actione ordinaria,poteſt tamen agi via denunciationis Euangelicę in foro conſcientiæ.Imola in §.alteri.Corn.in conſi.ij.vol.j.Alex.in §.alteri.Ant.de Bu.in cap.ſi cautio.& ibi Abb.& Fel.de fide inſtrumento. Bar.in extrauag.ad reprimend.in verbo,denunciationem.Cor.in conſi.ccxx.vol.ij.Fel.in c.j.de pact.& per eundẽ.Fel.qui declarat in procœ. Decretal.

Sed

Sed Bar.in d.extrauag.in verbo,per denunciationem.ſentit cõtrarium,ꝙ non habeat locum denunciatio,niſi vbi quis proſequitur proprium intereſſe,& idem voluit Imola.in §.alteri.

69 Septimò Limita,ſtante iuramento ſecundum ꝙ validatur ſtipulatio facta alteri,ita videtur tenere glo.in d.c.quoties cordis.j.q.vij.Bart.in l.ſi quis pro eo.in ſexto membro.ff.de fideiuſ.Anto.de Bu.& Imola.in c.cùm contingat.de iureiur.Ioan.Fab.in §.ſi quis alij.inſt.de inutil.ſtipu.Anto.de Bu.& ibi Abb.in prooem. Decretal.& ibi Fel.in verbo, Gregorius.glo.conſuetud.Neapol.in glo.in verbo,præterquàm.Bertrand.in conſi.xcv.vol.ij.& in conſi.lxxv.vol.iij.& in conſi.lxxxix.eodem volu.iij.Bald.in authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.vendi.& in l.pactum.in ix.q.C.de coll.in Rubr.C.res inter ali.act.Pe.de Anch.in clemen.j.de vſur.& in clemen.j.de iureiur.Roma.in §.ſi ſtipuler.in l.ſtipulatio.ff.de verbo.obli.Alex.in §.alteri.& in conſi.clxxxv.vol.vj.Chriſt.Porc.in §.alteri.inſti.de inutil.ſtipul.Pariſ.in conſi.xij.volu.ij.Grat.in conſi.xij.nume.9.vol.j.vbi dicit communem.Ruin.conſi.xlix.vol.j.& cviij.vol.v.Iaſ.in §.alteri.Alex.in d.§.ſi ſtipuler.& ibi Iaſ.Alex.in conſi.lxvj.vol.vj.& in conſ.ccxxij.vol.ij.Hippo.in prac.§.ſecunda.Soc.in reg.cvij.in j.fall.Pariſ.in conſ.lxxxij.in prin.vol.j.Maria.Iun.in conſi.cxviij.vol.ij.

70 Ratio eſt,quia propter iuramentum quæritur actio ſine ceſſione,vt dicit Roma.in conſi.lxxvj.

71 Amplia,vt hoc procedat etiam de iure ciuili.Imola.in c.cùm contingat.de iureiur.Rui.in conſi.cxliiij.vol.v.

Contrarium tamen voluit Alex.poſt alios.in d.§.alteri.& Ruin.in conſi.cxxxij.in fi.vol.v.

Contra hanc vij.limitationem tenuit Cor.in conſ.ccxj.volu.iij.Sal.& Iaſ.qui dicit Vltramontanos ita * communiter tenere,in authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vendit.

72 Octauò Limita,fauore piæ cauſæ,cuius ratione valet ſtipulatio altèri facta.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.& ibi Pau.de Caſt.in fi.verbis.Fel.in prooem.Decretal.in verbo,Gregorius.refert,& ſequitur Angel.Aret.in §.cùm autem.inſt.de act.Fel.in c.ſi cautio.de fide inſtrum.Cor.in conſ.ccxx.vol.ij.& in conſ.ccxj.vol.iij.Alex.in l.ſtipulatio iſta.§.fin.ff.de verbo.oblig.Iaſon in §.alteri.Cor.in conſ.cxxxix.vol.iij.& Iaſ.in apoſtil.ad Chriſtoph.Porc.in §.alteri.inſti.de inutil.ſtip.in iij.& v.addit.Rip.in xj.reſponſ.in iij.lib.

Contrarium voluit Ang.& Imola in d.l.ſtipulatio.§.fi.Spe.& ibi Io.And.in tit.de arbit.§.ſequitur.ver.ſed pone compromiſſum.& in tit.de locat.§.nunc aliqua.ver.lxxiiij.& hoc videtur voluiſſe Bal.in l.certi cõdictio.§.ſi nummos.ff.ſi certum peta.vbi dicit eſſe ſpeciale in eccleſia Roma.idem ſentit glo.in l.cum,qui.§.ſed ſi quis.ff.de conſt.pec.dum dicit ſpeciale eſſe vt prælatus eccleſiæ poſſit ſtipulari.& idem voluerunt Inno.& Io.And.in c.cùm pridem.de pact.vbi voluerunt eccleſiæ quæri,vel Papæ ſtipulanti,vel alio prælato,vel alio agente nomine eccleſiæ,& eccleſia ratificante,& ibi Imola.

73 Nonò Limita,fauore dotis,cuius fauore inductum eſt vt valeat ſtipulatio facta alteri.l.Gaius.ff.ſol.matri.ponit Bald.Nouel.in tract.dot.in ſexta parte prin.in xxij.priuilegio.& ſeq.Iaſ.in §.alteri.in ſecunda limit.& voluit glo.in d.l.Gaius.in verbo,ſed permittendũ eſt.& ibi Bar.in tertio no.& Imola.in prin.& ibi Pau.de Caſt.Ang.in l.pactum.C.de pact.conuent.Alex.in §.ſi ſtipuler.& Iaſ.ibi iſtud videtur tenere Bar.in conſ.cxxiij.incip.factum ſic ſe habet.Alexan.in conſ.iiij.vol.ij.Pau.de Caſt.in l.debitor.§.fi.ff.ad Treb.& in l.quodcunque.§.ſicuti.ff.de ver.oblig.Alex.in conſ.xiij.vol.j.Pau.de Caſt.In l.publia.in prin.ff.depoſ.Alex.in conſ.xviij.vol.iiij.vbi etiam limitat.Calca.in conſ.xiij.gl.conſuetud.Neapo.in verbo,præterquam.Bertran.in conſ.ccxviij.volumine ſecundo.

74 Et in promittente dotem cauſa pietatis,& amore Dei tradit Fel.in prooem.Decretal.in verbo,Gregorius.

75 Contrarium ſentit Bar.in §.ſi ſtipuler.dum ponit aliam rationem ad tex.in l.Gaius.ff.ſoluto matrimo.vltra fauorem dotis,in octaua fallen.& idem facit Bald.in l.ſi genero.C.de iure dot.& in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi certum peta.Imola in §.ſi ſtipuler.in finalibus verbis.& per Ioan.Fabrum in §.ſi alij.de inutil.ſtipul.qui ponit aliam rationem ad textum,in l.Gaius.& ſentit glo.in §.ſi quis alij.in gloſſ.magna.inſtitu.de inutil.ſtipulati.Petrus de Ancha.in capitulo,quanquàm, de vſur.in ſexto.

76 Decimò Limita,fauore liberalitatis,cuius fauore valet ſtipulatio alteri facta,vt eſt textus & ibi not.glo.in l.quoties.C.de donat.quæ ſub modo.& ibi Bal.& Sal.Pau.de Caſt.in l.debitor.§.fi.ff.ad Treb. Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.gl.conſuet.Neapo.in verbo,præterquàm.

Contrarium quòd imò etiam fauore liberalitatis non valeat ſtipulatio alteri facta,niſi quando fit ſuper re donata per donantem in fauorem tertij, ſecus ſi ſuper alia re, eſt textus in l.cùm res.C.de donationib.

77 Et propterea Bart.in §.ſi ſtipuler.in nona fallen.dicit quòd in l.quoties,ideò valet ſtipulatio facta alteri,quia interponitur ſuper re donantis,licèt non duret ſua,& illo caſu tantum ſpeciali fauore libertatis valet donatio.idem ponit Barto.in d.l.quoties.& ibi Ang.Iaſon in §.ſi ſtipuler.Pau.de Ca.in §.alteri.Imola in §.ſi ſtipuler.Aret.in conſi.lxxiiij.vbi ampliat.Bartolus in conſi.lxxj.Bal.Sal.& Pau.de Caſt.in l.Publia.ff.depoſ.in prin.Guido Papæ quæſt.dxvij.

78 XI.Limita,ſtante conſuetudine quòd ex ſtipulatione alteri per alterum facta quæratur obligatio efficax,ita per illum tex.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pet.no.ibi Roma.& Alex.in vltimo nota.& ibi etiam Iaſ.in vltimo no.Bald.in repe.l.de quibus.ff.de legibus.Iaſ.in §.alteri.in prima limita.

79 XII.Limita,ſtante ſtatuto in loco quòd alteri per alterum quæratur ex ſtipulatione,ita tenet Bal.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.Iaſon in §.alteri.in prima limitatione.& in §.ſi nummos.in l.certi condictio.in vltimo not.ff.ſi cer.pe.Cur.Senior in conſi.50.Alex.in conſi.xxvij.volu.iij.

80 XIII.Limita,nam ſacerdos poteſt alteri ſtipulari.Guliel.& Bar.in l.j.§.huius ſtudij.ff.de iuſt.& iure.& ibi Ange.Pau.de Caſt.& Iaſon Inn.& Abb.in c.fin.de ſepult.Anto.de Bu.in prooem.Decretal.Inno.in ca.dudum.in princ.de conuerſ.coniug.& ibi Hoſtien.Bald.in l.rationes.in fin.C.de probation.Abb.in prooem.Decretal.Spec.in tit.de inſtrumenti editio.§.nunc aliqua.verſi.item pone cum quidam fœnerator.& ibi Io.And.in addit.Ioan.And.in c.paſtoralis.§.j.de offic.ord.& ibi Imol.

81 Et intellige iſtam limitationem quòd ſacerdos poteſt ſtipulari in concernentibus officium ſuum,Bar.in d.§.huius ſtudij.& ibi Ang.& Pau.de Caſt.& Iaſo.Anto.& Abb.in prooem.Decretal.Spec.in ti.de inſtru.edi.§.nunc verò aliqua.verſi.Item pone cum quidam fœnerator.& ibi Ioan.And.& ita declarat Abb.in d.c.paſtoralis.§.primo,de officio ordin.Ioan.Fabr.in §.ſi quis alij.inſtit.de inutil.ſtipu.Gramma.conſi.ciui.xxix.

82 Secundò intelligitur prædicta limitatio,quando ſacerdos ſtipularetur pro eccleſia,ita declarat Azo in ſum.de ſacroſ.eccle.ver.iij.dicitur.Inno.Hoſt.& Abb.in c.dudum.de conuerſ.coniug.& facit tex.in c.fin.qui cleric.vel monach.

83 Et licèt Bar.in §.huius ſtudij.exemplificet quando ſacerdos à confitente ſtipularetur reſtitutionem rei ablatæ.& idem Bal.in d.l.rationes.in fin.C.de proba.& Abb.in c.fi.de ſepult.

Tamen iſtud exemplum reprehendit Iaſon in dicto §.huius ſtudij.& Curt.Iunior in apoſtill.ad Paulum de Caſtro in dicto §.huius ſtudij.

84 Limitat tamen præcedentem limitationem Abb.in d.ca.dudum.de conuerſ.coniugat.vt procedat in parochiano,ſiue curato,& nõ in alio ſacerdote.

Sed tamen iſtam Sublimitationem reprehendit Iaſo.in dicto §.huius ſtudij.& apoſtill.ad Abb.in dicto capitulo fina.de conuerſ.coniugat.

85 XIIII.Limita in iudice,qui poteſt alteri ſtipulari,gl.in §.ſi quis alij.in glo.in verbo,nihil agit.inſti.de inutil.ſtipu.Barto.in §.ſi ſtipuler.in iij.fallen.Spec.in tit.de primo,& ſecundo Decret.§.iam de effectu,verſi.ſed cui præſtabitur.Abb.in c.paſtoralis.§.j.de offi.ordin.Bald.in l.j.verſi.ſed quid de iudice.C.per quas perſon.Imola.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de verbo.obl.Roma.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verb.obl.Bal.in l.non aliter.ff.de adopt.vbi extendit ad omnem publicum officialem.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.& in l.poſtquam liti.C.de pact.Imola in c.j.in fi.de eo,qui mit.in poſſ.Iaſo.in §.ſi ſtipuler.Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.Imola in c.cùm pridẽ.de pact.Bal.in l.j.§.exigere.ff.de magiſtr.conuenien.gloſ.in §.ex iis,in verbo,renunciant.in authen.de hered.quæ ab inteſt.& ibi Iac.de Beluiſ.Abb.in prooem.Decretal.glo.in auth.matri & auiæ.in verbo,Velleiani.& ibi Bar.& Bal.ibi,& ibi Sal.Ang.Aret.in §.alteri.inſti.de inutil.ſtip.glo.pragm.ſanctio.Tiraq.de conſtit.in tertia parte.nu.62.in iij.limitatione.

86 Amplia,iſtam limitationem,quòd iudex poteſt alteri ſtipulari,etiam ſi ſit iudex incompetens,ſi ſimus in iis,quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis,Bal.in l.j.ver.ſed quid de iudice.C.per quas perſo.Ang.in l.emancipati.ff.de adop.Iaſo.in §.ſi ſtipuler.

87 Limita modò iſtam limit.primò vt procedat in concernentibus officium ipſius iudicis,& non in aliis,Bal.in l.non aliter.ff.de adop.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.Anto.de But.in prooem.Decretal.& in c.cùm à nobis.de teſt.& in c.dudum.de conuerſ.coniug.Bal.in c.j.de eo,qui mit.in poſ.cauſa rei ſeruan.Io.Fab.in §.ſi quis alij.inſtit.de inutil.ſtip.Iaſo.in §.ſi ſtipuler.Bal.in d.l.j.§.exigere.ff.de magi.conuen.Ang.in l.ij.ff.rem pupil.ſaluam fore.Angel.Aret.in §.ſerui autem.inſt.de iure perſo.& in §.alteri.inſt.de inut.ſtip.

88 Secundò Limita,niſi pars ſit præſens,quia parte præſente non poterit iudex pro altero ſtipulari,ſed debet ipſa pars pro ſe ſtipulari,ita tenet Ioan.Fab.in d.§.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtipul.

89 Tertiò Limita,ſi modò iudex hoc agat,vt parti officium præſtet,Pe.de Anch.in c.j.de renunc.Alexand.in apoſtil.ad l.quartam.ff.rem rat.hab.

90 Quartò Limita,quando iudex tãquam publica perſona recipiat pro

parte abſente, aliàs non acquirit.Ruinus in conſi.clxiiij.numero 13. vol.v.

91 XV.Limita principa.concluſ.nam maritus poteſt vxori ſtipulari,ſecundùm Alex.in conſi.xviij.vol.vj.quia maritus dicitur vxoris procurator,& procurator poteſt principali ſtipulari,vt ibi per eum.

Contrarium ſentit Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus. ff.ad Treb. nam ex verbis ſuis colligitur ꝙ non eſt differentia inter ſtipulationem factam pro vxore,& pro extraneo.

92 XVI.Limita,nam non ſolùm iudex poteſt alteri ſtipulari, vt ſuprà dictum eſt in xiiij.limita.ſed etiam alius officialis curiæ,vt puta executor,vt no.gl.in §.quia verò.in verbo,ſenatus.in prin.& ibi Bar.in authen.vt ſine prohib.& gl.in,verbo,cautionem.in auth.de execut.& de iis,qui conuert.& ibi Bar.& Iaco.de Beluiſ.& glo.in auth.libellum.in verbo,& in negociis.C.de lit.conteſt.& ibi Bar.Bald.& Sal.& gl.in §.ad excludendas.in verbo,& aliis.in auth.de litig.& ibi Bar.gl.in auth.generaliter.C.de epiſc.& cler.in verbo,officij.& ibi Bar.& Sal.gl.in §.ſi quis alij.in gl.magna.inſt.de inut.ſtip.Bar.in §.ſi ſtipuler.in iij.fal.Pe.de Anch.in c.quanquàm.de vſur.in vj.

93 Hoc autem Limita,& declara in pertinentibus ad officium ipſius officialis,non in aliis,vt per Bald.in authen.libellum.& ibi Sal. C.de lit.conteſt.

94 Et iſto caſu tranſit vtilis ſine ceſſione,vt per Barto.in l.ſi quis vxori.§.ſi fugitiuum.ff.de furt.Angel.Aretin.in §.ſerui autem.inſtit.de iur.perſon.

95 XVII.Limita,in notario,qui poteſt alteri ſtipulari.l.j.§. exigere.ff.de mag.conuen.l.non aliter.ff.de adop.l.iiij.ff.rem rat.hab.Inno.in c.dudum.de conuer.coniug.Bart.in l.ſtipulatio iſta.§. ſi ſtipul.in.iij.fal.ff.de verb.obl.Dy.& Bal.in d.§.exigere.in l.j.ff.de mag.conue.gl.in §.ſi alij.inſti.de inut.ſtip.in glo.in verbo,nihil agit.gl.in l.iiij.in verbo,tabularium.ff.rem pupil.ſal.fo.& in l.non aliter.in verb.ſeruo publico.ff.de adop.gl.in §.quia verò.in verbo,ſenatus.& ibi Bar.in auth.vt ſine prohi.Spec.in tit.de primo,& ſecundo decreto.§.iam effectu.verſi.ſed cui præſtabitur.Pe.de Anch.in c.quãquam.de vſur.in vj.Bal.in l.poſtquàm liti.C.de pact.& in l.ij.in fi.C.vt in poſ.leg.Cor.in conſi.cxxxix.in fi.vol.iij.Bald.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.Bertran.in conſi.xij.& in conſi.lxxxix.vol.ij.Afflict.ſuper Conſt.Maria.Iun.conſi.cxviij.vol.ij.Tiraq.de conſt.in tertia parte.numer.23.in tertia limitatione.

96 Amplia,etiam ſi imperſonaliter ſtipuletur,& non dicat,mihi notario tanquàm publicæ perſonæ ſtipulanti.Deciſ.Neapo.lxxiij.in nouis.

97 Et hoc proculdubio procedit,vt etiam ſine ceſſione acquiratur vtilis in prætoriis ſtipulationibus,ſiue iudicialibus,vt no.Bal.in l.j.§.exigere.ff.de mag.conuen.& in l.iiij.ff.rem pupilli ſal.fore.Inno.in c.dudum.de conuerſ.coniug.Gul.de Cun.in d.§.exigere.Io.And.in c.quanquàm,in verbo,mandato.de vſur.in vj.Bal.in l.non aliter.ff.de adopt.Pau.de Caſt.in l.ij.ff.rem pupil.ſaluam fore.Barto.in l.nec enim.§.eorum.ff.de adop.Bald.in l.Gaius.ff.de vſur.Barto.in l.in cauſæ.ff.de procurat.

Contrarium tenent multi,quos recitat Tiraquel.de conſti.in tertia parte,in xxx.limitatione.nume.17.& pluribus ſequentib.quos ibi videas.

98 Sed maxima eſt dubitatio,an vtilis per notariũ acquiratur ſine ceſſione in extraiudicialibus,vt in contractibus,& Inn.in c.dudum.de cõuerſ.coniug.tenet ꝙ non.& idem Gul.de Cun.in §.ſi quis alij.inſtit.de inut.ſtip.Ioan.And.in gl.in verbo,mandato.in c.quanquam.de vſur.in ſexto.Guido de Suſar.& Cy.in l.non aliter.ff.de adop.& ibi Ang.Bal.in l.j.C.per quas perſon.Bar.in l.in omnibus.ff.de præto.ſtipu.Angel.Aret.in §.ſerui autem.inſt.de iur.perſon.& iſto caſu quòd non poſſit ſtipulari ſine iudicis iuſſu,tenet gloſſ.in d.§.ſi quis alij.inſtitu.de inutil.ſtipul.

Contrarium ꝙ in extraiudicialibus quæratur vtilis ſine ceſſione per notarium,voluit gl.in l.iiij.ff.rem pup.ſaluam fore.in verbo,per tabularium.gl.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtip.gl.in §.ſi verò aliquis.in ver.[illegible]nere.inſt.de ſatiſdat.Bar.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.in iij.fal.ff.de verb.obl.Gul.de Cun.in l.non aliter.ff.de adop.Bart.in l.iiij.ff.rem pup.ſal.fore.& ibi Pau.de Caſt.Bar.in l.nec enim.§.eorum.ff.de adop.Bal.in l.j.in fi.ff.de iis,qui ſunt ſui,vel alie.iur.Bal.in l.Gaius.ff.de vſur.qui dicit iſtam opi.ſeruari de conſuetudine.Ant.de Bu.in proœm.Decret.in v.articulo.& ibi Abb.Imola in l.huiuſmodi.ff.de leg.j.Alex.in §.ſi ſtipuler.Bal.in l.certi condictio.§. ſi nummos.ff.ſi cer.pe.Roma.in conſi.lxxvj.in princ.Iaſ.in d.§.ſi ſtipuler.Soc.in conſi.xc. vol.iij.Bal.in l.per diuerſas.in xiiij.q.C.mand.Cor.in conſi.50.volu.j.Dec.in conſi.ccxxvj.Io.Ant.in conſi.ccxvij.Soc.in l.j.§.ſi iuſſerim.ff.de acquir.poſſ.Imola in d.§.alteri.& ibi Pau.de Caſt.Pau.de Caſtr.in conſi.cxcv.in ij.vol.incip.viſis his.Alex.in conſi.clxxxv.volum.vj.iſtam ſequitur,& dicit * communem,& ſeruari de conſue.Bertr.in conſi.cliiij.vol.j.in conſi.clxiij.vol.ij.

99 Limita iſtam limitationem,vt notarius alteri ſtipulãdo acquirat vtilem ſine ceſſione,quando ſtipulatur aliquid,quod ad ſuum ſpectat officium,Ang.in conſi.lxxiij.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.& in l.j.C.per quas perſo.Ang.Aret.in §.ſerui autem.Inſt.de iur.perſon.Iaſ.in §.ſi ſtipuler.& hoc eſt,quod voluit Bal.in c.j.de fide inſtrum.& in l.nec ei.§.ſatiſdatio.ff.de adoptionib.

100 Iſtud autem quod per notarium quæratur ex ſtipulatione ſine ceſſione,intellige ſecuta ratificatione illius,cuius fauore facta eſt ſtipulatio,& non ante,ita declarat Pau.de Caſt.in conſi.cxcv.in ij.vol.incip.viſis iis,Bal.in l.nec ei.§.ſatiſdatio.in fi.quæſt.ff.de adop.Dec.in l.contractus.ff.de regu.iur.& in conſi.ccxxvj.& in conſi.cccclxiiij.& conſi.dxxxj.& conſi.dlxxxvj.Soc.in l.j.§.ſi iuſſerim.ff.de acqui.poſ.Dec.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pet.& in conſi.dclxj.Bertrand.in conſi.lxxix.vol.ij.Pariſ.in conſi.lxxvij.vol.j.Caſſa.in conſi.vij.Grat.cõſi.xxv.nu.37.& conſi.lxvij.& conſi.cxxvij.vol.j.Maria.Iun.in conſilio cxxvj.vol.ij.vbi etiam colligitur limitatio alterius opin.Ruin.in conſi.clxxiiij.vol.j.& conſi.clxxx.vol.j.& conſi.cxxj.vol.j.iſtam dicit * cõmunem Cagnol.in l.Q.Mutius.quæ aliàs incipit,quo tutella.§.nec paciſcendo.in fin.ff.de regulis iuris.& in l.ſi librarius.numero 64.ff.de regulis iuris.Tiraquel.de conſtitu.in tertia parte.in xxx.limitatio.numero 10.

Contrarium ꝙ imò per notarium quæratur etiam antè ratificationem,ponit Cor.in conſi.60.vol.j.Soc.in conſi.xc.vol.iij.Guido Papæ q.xlix.vbi dicit ita ſeruari de conſuetudine.Cor.in conſi.ij.vol.iiij.Pariſ.in conſi.xiiij.& in conſi.xlij. vol.j.Bertran.conſi. clvj.vol.j.vbi dicit iſtam * communem,& de conſuetudine ſeruari.ſed ea,quæ ipſe allegat,potius reſpiciunt vt ſine ceſſione per notarium quæratur actio,quàm quòd non requiratur ratificatio.Maria.Iun.conſi.cxviij.volu.ij.Rui.conſi.cxix.vol.j.& conſi.cxxvj.vol.j.in conſilio clxxij.vol.j.& conſi.xlj.vol.v.vbi dicit * communem,& in conſilio xlvij.vol.v.& conſi.cviij.vol.v.vbi dicit communem.

101 Et nota in hoc caſu,quia non poteſt fieri ratificatio per heredem donatarij in præiudicium heredis donantis, vel alterius, in quem res per donantem eſſet translata,vt no.Paulus de Caſtro,in conſilio cxcv.volum.ij.

102 Declara etiam,ꝙ adeò acquiratur per ſtipulationem notarij abſenti,vt donans,vel cedens non poſſit amplius reuocare,ita Gozadi.in cõſilio lxxxvij.nu.14.Io.Ant.Alex.in conſi.cxvij.nu.8.

Contrarium Grat.qui alios allegat,in conſilio xxv.nume.37.volumine primo.

Tenendo primam opi.ꝙ ex ſtipulatione not.non acquiratur actio ſine ceſſione,

103 Limita,niſi inſtrumentum eſſet Guarentigiatum,& haberet executionem ex forma ſtatuti,quia tunc confeſſio recepta per notarium,videtur recepta per iudicem,& in iudicio alteri quæritur ſine ceſſione,ita declarat Bar.in l.poſſeſſio.§.ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſſ.& ibi Ange.& Imola.& Alex.& Bar.in conſi.lxxj.incip.Gallus.Bald.in l.non aliter.ff.de adop.Roma.in conſi.lxxvj.Ange.Aret.in §.ſerui autem.inſt.de iur.perſon.Paulus de Caſt.in §.fi.in l.in cauſæ.ff.de procura.

Hanc principalem limitationem ſublimita pluribus modis,vt per Afflict.ſuper Conſt.in ti.de fer.& ſalar.ad quem me remitto breuitatis cauſa.

104 XVIII.Limita in ſyndico ciuitatis,qui poteſt ſuæ ciuitati ſtipulari.Bal.in l.Gaius.ff.de vſur.per illum tex.Alex.in §.ſi ſtipuler.ff.de ver.obli.& ibi gl.in verbo,fieri.gl.in l.j.ff.de ſtip. ſeruo.in gl.in fin.& in l.multum.in gl.magna.in fine.C.ſi quis alteri,vel ſibi.Paulus de Caſtro,in d.§.alteri.Iaſ.in l.ſi ſeruum.§.nunc videamus.ff.de verborum oblig.Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummus.ff.ſi certum pet.& in §.quoniam.gloſſ.in §.ſi quis alij.inſtitu.de inutil.ſtipu.in gl.magna.An autem poſſint verba & promiſſiua,& executiua referri ad ciuitatẽ,dic vt in ſeq.limitat.

105 XIX.Limita in tutore,& curatore,qui poſſunt reſponſiuè minoribus,& pupillis ſtipulari,gl.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de ver.obl.in gl.in verbo,fieri.& in l.quoties.in gl.in verbo,nomine ſuo.ff.de adminiſt.tut.& gl.in l.in omnibus.la j.in gl.j.& ibi Bar.ff.de præt.ſtip.& in l.multùm.in gl.magna.in fi.C.ſi quis alteri,vel ſibi.gl.in l.ij.in glo.j.C.quando ex fact.tut.gl.in l.j.in gl.j.in fi.ff.de ſtip.ſeruorum.& ibi Bar.gl.in §.ſi quis alij.in gl.magna.inſti.de inut.ſtip.Bar.in d.§.ſi ſtipuler.in fallen.ij.& Ang.in §.ſi inſulam.in fi.

106 Amplia,vt iſtud procedat etiamſi verba obligatiua,& executiua referantur ad pupillum,gl.in d.§.ſi ſtipuler.in gl.in verbo,fieri.& in d.l.quoties.in verbo,nomine ſuo.ff.de adminiſt.tut.& ibi Bar.in l.in omnibus.la j.in gl.j.ff.de prætor.ſtipu.& Bar.in l.multùm.in glo.magna.in fi.C.ſi quis alteri,vel ſibi.Bar.in d.§.ſi ſtipuler.& Imola.Pe.de Anch.in c.quanquàm,de vſur.in vj.Paulus de Caſt.in l.quod procurator ex re.ff.de procurator.& in §.alteri.Cy.in l.vt inter.C.de inutil.ſtipu.& iſta eſt * communis,vt per Chriſt.Porc.inſt.de inut.ſtip.§.alteri.

Contrarium ꝙ imò verba promiſſiua debeant referri ad ipſum tutorem ſtipulantem,tenent Bal.Iac.de Are.& Rap.in d.§.ſi ſtipuler.& ibi Imol.Ang.in §.inſulam.Ang.l.in omnibus.ff.de præt.ſtip.& ibi Imol.Nico.de mettarel.& poſt eum Bal.in l.j.C.per quas perſon.Alex.in d.§.ſi ſtipuler.& ibi Iaſ.

107 Amplia, etiam ſi finita tutela is, qui tutor eſſe deſierat, ſtipulatur ad vtilitatem ipſius, cuius tutelam geſſerat. l.pen.& ibi gloſ.C.quando ex fact.tut.no.Bal.in l.ij.C.quando ex fact.tut.

108 Limita, vt iſtud procedat in concernentibus officium ſuum, id eſt, ſuam adminiſtrationem, non in aliis, l.ſolutam.§.per liberã.ff.de pign. act.& ibi glo.& Bar.& voluit Pau.de Caſt.in §.alteri.Pe.de Anch.in c. quanquàm.de vſur.in ſexto.

109 Et propterea idem dicendum eſt in aliis adminiſtratoribus. vt not. Io.Fab.in §.ſi alij.inſti.de inut.ſtip.

110 XX.Limita in procuratore, qui ſtipulando pro domino, quãdo verba promiſſiua refert ad propriam perſonam ſuam, & executiua ad dominum, acquirit vtilem, quam domino cedere tenetur, glo.in l.omnibus.la j.ff.de prætor.ſtipu.& ibi Ang.& Imola, & Pau.de Caſt.in l.generaliter.eodem tit.Ang.in l.ſi procurat.abſentis.& ibi Imola, & Pau.de Caſt.& Alex.vbi dicit iſtud * communiter teneri.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pet.Ioan.Fab.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtip. Abb.in procœ.decret.Alex.in l.poſſeſſio.ff.de acqui.poſ.Imola in §.ſi ſtipuler.& ibi Alex.Ang.in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procurator.& ibi Paulus de Caſtro.

Contrarium ꝙ iſto caſu non valeat ſtipulatio, nec quicquam operari poſſit, ponit gl.in l.j.ff.de ſtip.ſeruor.in prin.& Ang.ſequitur in d. §.ſi inſulam.& Bal.in d.§.ſi ſtipuler.vbi Raph.& Roma.Paulus de Ca. in §.alteri.Card.& Imola in c.accedens.de præben.gloſſ.in l.damni.§. fi.in gl.in verbo, actio competit.ff.de damno infect.Iaſ.in §.ſi ſtipuler. Roma.in conſilio ccccxlj.& iſtam ſequitur & dicit * magis communem Alex.in conſilio xiij.vol.j.

111 Si autem verba promiſſiua, & executiua referantur ad dominũ, valet ſtipulatio ſecundùm gloſſ.in d.l.in omnibus.& idem Io.Fab.in §.ſi quis alij.

Sed contrarium eſt verũ, vt ibi per Bar.Ang.& Imol.& Ang.Imo. & Alex.qui dicunt glo.illam communiter*reprobari.in l.ſi procuratori præſentis.ff.de verbo.ob.Bal.in l.certi condictio.§. quoniam.ff.ſi cer.pet.glo.in l.j.ff.de ſtip.ſeruor.& ibi Ang.& Imo.Pau.de Caſt.in l.ſi pecuniam.ff.ſi cer.pe.& in l.quòd procurator ex re.ff.de procu.

112 Sed ſi verba promiſſiua, & executiua referantur ad procuratorem, valet ſtipulatio ſecundùm gl.in d.l.ſi procuratori præſentis.ff.de verb. obl.Petr.de Bellapert.in §.ſi inſulam.in l.ſtipulatio iſta.ff.de verb.ob. & Alex.in d.l.ſi procuratori præſentis.vbi plus voluit quòd in caſu illius l.quæratur actio ſine ceſſione ipſi domino præſenti.& iſtam etiam opi.ꝙ valeat ſtipulatio facta per procuratorem etiam quòd verba tam executiua quàm promiſſiua referantur ad perſonam procuratoris, voluit Pau.de Caſtro, in d.§.alteri.Alex.in conſi.xiij.vol.j.

Contrarium voluit Bal.& Pau.de Caſt.in d.l.ſi procuratori præſentis.& ibi etiam Iaſ.

Sed tamen poſſet diſtingui, concordando opin.vt per Ange.in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.vt ibi per eum.vel dicas vt ibi per Pau.de Caſt.quòd non quæritur actio domino ſine ceſſione, in caſu l.ſi procuratori abſentis, & in caſu d.l.ꝙ procurator ex re, licèt ſi verba eſſent executiua relata ad dominum in caſu illarum leg.quæreretur actio ſine ceſſione.

113 Sunt etiam aliqui caſus, in quibus procurator domino quærit actionem ſine ceſſionẽ, quorum quatuor ponuntur per Ange.& Imo.in §.ſi ſtipuler.& per Roma.in conſi.ccccxlj.

Primus ſi procurator rem domini ſtipuletur. Secundus ſi ſtipuletur ex re domini. Tertius quando ſtipulatio eſt prætoria. Quartus, ſi ſit præſens dominus tempore ſtipulationis.

Tres alios caſus ponunt Ange.& Alex.in l.poſſeſſio.§.ſi poſſeſſio.ff. de acqui.poſſ.& Rom.in conſi.lxxvj.videlicet quando ſtipulatio eſſet iudicialis: item quando eſſet inſtrumentum Guarentigiatum.

Alium caſum ponit etiam idem Alex.in d.§.& ſi poſſeſſio, quando procurator eſſet abſens, qui cedere non poſſit, vt ibi per eum.

Alium etiã ponit Bar.in d.l.poſſeſſio.§.& ſi poſſeſſio.& in l.qui bona.§.qui alieno.ff.de dã.infec.quando ſtipulatio fit ſuper re inſeparabili, & quæ perſonæ cohęret, vt ibi per eum.& ſequitur Alexan.in d.§.& ſi poſſeſſio.

Vide ad iſtam limit.de procuratore, Nicel.in xvij.cõcor.gl.vbi ponit ꝙ procurator ſex modis poteſt ſtipulando, domino acquirere.

114 XXI.Limita in negociorũ geſtore, qui põt ſuo principali ſtipulari, Bar.in d.§.ſi ſtipuler.in ij.caſu.& hoc intellige, & declara vt ibi p Alex.

115 XXII.Limita, in ſtipulatione facta per procuratorem militis, quia ita acquirit ex ſtipulatione militi ſuo principali, prout tutor vel curator pupilli, & adulti: & propterea quæritur militi etiam ꝙ verba obligatiua & executiua referantur ad ipſum militem, tex.eſt in l.ſi pecunia. ff.ſi cer.pe.& ibi Bar.& Bal.& Pau.de Ca.melius quàm alius.& Alex. & Iaſ.& Sal.& Roma.& Bal.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer. pe.Alex.in §.ſi ſtipuler.& ibi etiam Roma.

116 Eſt etiam ſecundũ ſpeciale in procuratore militis, quia ſi verba promiſſiua referat ad ſuã perſonam, domino vtilẽ quærit actionẽ ſine ceſſione. ita declarat ibi Pau.de Ca.in d.l.ſi pecuniam.& ibi Iaſ.ſequitur.

117 XXIII.Limita, in ſtipulationibus prætoriis, in quibus poteſt quis alteri ſtipulari.l.in omnibus.ff.de præt.ſtip.l.dãni.§.fi.ff.de dã.infec.l.in cauſæ.§.fi.ff.de procu.no.gl.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtipu.& in d.l. damni.§.fi.ff.de dã.infec.& in l.in cauſæ.§.fi.ff.de procu.& ibi Ang.& Pau.de Ca.Bal.in d.l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.glo.in l.ſi procuratori præſentis.de verb.ob.Bar.in §.ſi ſtipuler.in iiij.fal.Pet.de Anch.in c.quanquàm, de vſur.in vj.& eſt communis * opinio, vt per Alex.in l.poſſeſſio.§.& ſi poſſeſſio.ff.de acqui.poſſ.

118 Tamen hoc intelligitur quando ſtipulatio prætoria fuit interpoſita in iudicio, & non aliter: ita declarant Dy.Old.Bar.& Bal.& ibi clarius Imo.in fi.in d.l.in omnibus.ff.de præt.ſtip.vbi dicit ita limitandã gl.in d.§.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtip.& idem Imo.in l.ſtipulatio iſta.§.ſi ſtipuler.ff.de verb.ob.Pau.de Ca.in d.§.alteri.idem voluit Bar.& Imo.in d. l.dãni.§.fi.ff.de dam.infec.Pau.de Ca.in l.ſi procuratori præſentis.ff.de verb.ob.& ad iſtam limit.vide quod diximus in xviij.limitatione, in limit. de notario.& in xxj.limit.in limit.de procuratore.

Contra iſtam limitationem tenuit Pau.de Ca.in d.l.in omnibus.ff.de præto.ſtipu.

119 XXIIII.Limita, nam præſenti poteſt acquiri ex ſtipulatione facta per alium: tex.eſt in l.ſi procuratori præſentis.ff.de verbo.ob.ponit gl.in d.§.ſi quis alicui.inſt.de inut.ſtip.& gl.in l.iij.C.de inut.ſtip.Bald. in §.ſi nummos.in l.certi condictio.ff.ſi cer.pe.gl.in d.l.ſi procuratori. & ibi omnes gl.in l.damni.§.fi.ff.de dam.infec.gl.in l.procurator ex re, ff.de procu.Bar.in vj.fal.& Ang.& Imo.in d.§.ſi ſtipuler.Rom.in conſi.ccccxlj.gl.in c.quanquàm.in verbo, poſſint acquirere.de vſur.in vj. & ibi Pe.de Anch.Pau.de Ca.in l.damni.§.fi.ff.de dam.infect.

120 Et intellige iſtum caſum quando verba promiſſiua ad procuratorem referuntur: vt per Doct.in d.l.ſi procuratori.& dictum fuit ſuprà in xxj.limitatione, de procuratore.

121 XXV.Limita in prælato eccleſiæ, qui poteſt eccleſiæ ſuæ ſtipulari: ita dicit Ang.in d.§.inſulam.in l.ſtipulatio iſta.ff.de verb.ob.Imo.in §. ſi ſtipuler.

122 XXVI.Limita, in omni ſtipulatione iudiciali: vt per Imo.in §.ſi ſtipuler.Pau.de Ca.in §.alteri.Io.Fab.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtip.gl. in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.& ibi Ang.gl.in l.Iulianus.§.ſi procurator.ff.de act.emp.

123 XXVII.Limita, quãdo aliquis mihi ſtipulatur quid ſuper re mea. in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.gl.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtip. Pe.in l.multùm.C.ſi quis alteri, vel ſibi.Bar.in l.ſolutam.§.per liberã. in pe.oppoſ.ff.de pig.act.Bar.& Bal.in ſummario.in l.pe.C.ad exhi.& ibi Ang.& Pau.de Ca.in fi.Sal.& Pe.de Anch.in c.quanquã.de vſur.in vj.Pau.de Ca.in l.damni.§.fi.ff.de dam.infect.deciſ.Tholoſ.clij.

124 Iſta autem limitatio poteſt multipliciter intelligi. Nã aut dicimus ſtipulationem eſſe appoſitã ſuper re, id eſt, ad ipſius rei reſtitutionẽ domino faciẽdam: & proculdubio ipſi domino actio vtilis acquiritur ex ſtipulatione.tex.eſt in l.pe.C.ad exhib.& no.Bal.in l.ꝙ procurator.ff. de procu.Bar.in §.ſi ſtipuler.in l.ſtipulatio iſta.ff.de verbo.ob.Ang.in §.ſi inſulam.& cum iſta opi.omnes tranſeunt, licèt de illa dubitet Iaſo. in d.§.ſi ſtipuler.per tex.in l.iij.C.de inut.ſtip.

Aut dicimus ſtipulationem appoſitam ſuper re, id eſt ad illud, quod ex ipſa re prouenit, vt eſt quando ſtipulatio eſt facta, vel circa rei fructus, vel partus: & tunc ſimiliter valet ſtipulatio alteri facta: vt not.glo. in d.l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.& ibi Bar.Ange.& Pau.de Ca.& Bar.in d.§.ſi ſtipuler.& Ang.in §.ſi inſulam.Alex.in d.§.ſi ſtipuler.Soc. in conſi.cxxv.Bal.in d.§.ſi nummos.

125 In penſione autem rei meæ idem tenuit Bal.in d.l.ꝙ procurator.& ibi Ang.& Pau.de Ca.idem tenuit gl.in c.quanquàm in verbo, poſſint acquirere.de vſur.in vj.& ibi Phil.Fran.Card.& ibi Imo.in c.accedẽs. de præben.Soc.in conſi.cxxv.vol.j.Bal.in §.ſi nummos.in l.certi condictio.ff.ſi cer.pe.Rui.conſi.cxliiij.vol.j.

Contrarium Ioan.And.in d.c.quanquàm.allegans ita tenere Fran. Accurſ.in l.Iulianus.§.ſi procurator.ff.de act.empt.& idem tenuit Do. in d.c.quanquàm.& Alex.in l.ſtipulatio.§.ſi ſtipuler.ff.de verbo.ob.& Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.ꝙ procurator.idem voluit gl.in vſuris deductis in ſtipulatione ex pecuniis illius, cui quis ſtipulatur: in d.l.ꝙ procurator ex re.& ibi Ang.

Et contrarium in vſura tenet Barto.in d.l.ꝙ procurator ex re.& ibi Pau.de Ca.in prin.& Bar.in d.§.ſi ſtipuler.Imola.& Alex.& Iaſ.ibi.

126 Declara, nam ſi intelligimus in ſtipulatione interpoſita ſuper re, id eſt, quando quis loco rei aliquid ſtipulatur, vt pretium: & tunc etiã iſto caſu acquiri actionem ei, cui fit ſtipulatio, dicit Bal.in l.ſtipulatio iſta §.ſi ſtipuler.per tex.in l.Iulianus.§.ſi procurator.ff.de act.emp.ſecundũ vnam lect.gl.& voluit idem Bar.in d.l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu. & ibi Ang.& Pau.de Ca.idem voluit Imol.in §.ſi ſtipuler.idem voluit glo.in §.ſi quis alij.inſt.de inut.ſtipu.Iaſ.in d.§.ſi ſtipuler.Bal.& Pau.de Ca.in l.ſi cum emptore.§.fi.ff.de pact.& iſtam dicit* communem Rui. in conſi.cxliiij.vol.j.

Contrarium gl.in d.l.Iulianus.§.ſi procurator.in gloſ.j.in fi.ff.de act. emp.Bal.& Fulg.in d.§.ſi procurator.Alex.in §.ſi ſtipuler.& idẽ Alex. in d.§.fi.in l.ſi cum emptore.de pact.

127 Sublimitat tamen Bart.in d.§.ſi ſtipuler.iſtam principalem conclu-

ſionem,quando ſtipulatio interponeretur ſuper re, quæ duraret mea, ſecus ſi in alium tranſiret:ita ibi tenet per tex.in l.j.C.per quas perſo.& idem voluit Bar.in d.l.ꝙ procurator ex re.Pau.de Ca.in l.j.C.per quas perſon.Sal.in l.ſi cum venderet.ff.de pig.act.& iſtā dicit * communem Ruin.in conſi.cxliij.vol.j.

Contrarium Pau.de Ca.in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.ꝙ valeat ſtipulatio & acquiratur actio mihi,etiam ꝙ res,ſuper qua interpoſita eſt ſtipulatio non duret mea.Idem Pau.de Ca.in l.pen.C.ad exhib. per tex.in l.ſi cum venderet.ff.de pig.ac.& ibi no.Bal.& Pau.de Ca.& Alex.in d.§.ſi ſtipuler.& Imo.& Pau.in l.Publia.ff.depoſ. in prin.

128 Item prædicta limitatio eſt vera in eo,ꝙ quis ſtipulatur vel circa rē ipſam,vel ex re ipſa:ſecus ſi occaſione ipſius rei qui fuerit ſtipulatus, quia licèt tunc res ſit mea,mihi actio non quæritur:ita Bar.in §.ſi ſtipuler.& in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.in l.ſolutam.§.per liberā.ff.de pig.act.Iaſ.in d.§.ſi ſtipuler.per l.primā.C.per quas perſo.exemplificādo in pacto.l.commiſſoriæ.& ſic ſentit Bar.ꝙ ex pacto.l.commiſſoriæ nō quæritur actio domino:Bar.in d.§.ſi ſtipuler.Ang.in l.j.C.per quas perſon.& ibi Ang.& Pau.de Ca.& Sal.in ſummario.Iaſo.in d.§.ſi ſtipuler.vbi etiā ſublimit.dicit tamen Bar.in d.§.ſi ſtipuler.ſecus eſſe in pacto adiectionis in diem quaſi ex tali pacto quæratur actio domino. & hoc etiam ſequitur ibi Imo.& Alex.

Cōtrarium ꝙ idem ſit in pacto adiectionis in diem,prout in pacto l.commiſſoriæ,ꝙ actio nō quæratur domino,tenet gl.in l.j.C.per quas perſo.& ibi Bar.Bal.Sal.in d.l.j.C.per quas perſo.Ro.in d.§.ſi ſtipuler.

129 Suprascripta omnia,quæ in præcedenti limitatione dicta ſunt,procedunt vbi non dominus non domino ſtipulatur,ſed vbi dominus nō domino ſtipulatur,ſuper re ſua:tunc dicendū eſt ſecundùm Bar.in d.§.ſi ſtipuler,ꝙ ſi res durat ſua,valet ſtipulatio,& acquiritur actio ex ſtipulatione:per tex.in l.Publia.in prin.ff.depoſ.& ibi no.gl.& Bar.& Bal.& Sal.& Pau.de Ca.Bar.in l.pactum.C.de pact.conuen.& ibi Ang.idē tenet Imo.in §.ſi ſtipuler.Pau.de Ca.in §.alteri. Alex.in d.§.ſi ſtipuler. vbi dicit iſtā * communem.& idem tenet Bal.in l.j.C.per quas perſo. Pau.de Ca.in l.pe.C.ad exhib.& in l.ſi cum venderet.in fi.ff.de pig.ac. Bar.in conſi.lxxj.Dec.ſaluat iſtā opin.ab impugnationibus in l.certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.& iſtam opin.dicit verā,&* communem Aret.in c.in præſentia.de proba.

Contrarium voluit Bal.in l.cum patrem.de iure dot.Rom.in d.§.ſi ſtipuler.& Iaſ.qui volunt ꝙ etiā in re ſua,& quæ durat ſua,non poſſit dominus alteri ſtipulari.& in l.Publia,quòd ibi ſit ſpeciale in depoſito propter exuberantiam fidei,quæ exigitur in depoſito.Idem Iaſ.in l. certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pe.

130 Tenendo primam concluſionem,quæ eſt magis communis,*amplia etiā ſi res tempore ſtipulationis non ſit ſtipulātis,ſed poſtea ſit futura ſua:ita dicit Bar.in d.l.quod dicitur.ff.de verb.ob.& ibi Imo.Bal. in l.auus.ff.de pact.Abb.in d.c.in præſentia.de prob.Alex.in §.ſi ſtipuler.& in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.& Iaſon.in §.ſi ſtipuler. Curt.in conſi.50.in ver.vj.reſpondemus.in fin.

Contrarium ſentit Bar.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.in ver.quero, quia in contractibus.ff.ad Treb.& ibi clarius Imo.& idem ſentit Bar. in conſi.cxx.incip.Venantius Corraducij.

131 Amplia præcedentem limitationem,vt non modo valeat ſtipulatio facta alteri ſuper re ſtipulantis,ſed etiam ſi res non ſit ſua,ſed ſibi debita;ita tenet Barto.in d.§.alteri.in l.ſtipulatio.ff.de verb.obl.quaſi tunc videatur illi ſolui,vel res tradi nomine illius:ita Bar.ibi.& in l.j.in fin. prin.ff.de pact.Rui.conſi.cxx.vol.j.

Contrarium videtur velle Iaſo.in d.§.alteri.

132 Illa tamen concluſio ꝙ ſtipulatio interpoſita per dominum ſuper re ſua,quæ non durat ſua,non valeat,limitatur multipliciter.

Primò Limitatur fauore exercentis liberalitatem:per l.quoties.C. de dona.quæ ſub modo.de quo dic vt dictum eſt in x.limitatione.

133 Secundò Limitatur propter ſingularia præcepta mutui:per tex.in l. certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.Bart.in d.§.ſi ſtipuler.& in §.ſi nummos in j.oppoſ.& in l.ſingularia,in iiij.ſpeciali.ff.ſi cer.pe.& ibi Bal.in conſi.ſpeciali.Imo.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.ff.de ver. obl.Bal.Sal.& Pau.de Ca.in l.publia.ff.depoſ.Bar.in l.ſi cum vēderet. ff.de pign.act.gl.j.in l.certi condictio.§.ſi nummos.gl.in l.ij.in gl.fi.in fi.C.per quas perſon.Dec.in §.ſi nummos.

134 Sed iſta limitatio non eſt bona,nā aut volumus dicere ꝙ ſit ſpeciale in mutuo,quòd alteri per alterum actio quæratur,& hoc non eſt magis ſpeciale in mutuo,quàm in aliis contractibus, qui re perficiuntur, in quibus alteri per alterum actio acquiritur:Bal.in l.quoties.C.de dona.quæ ſub modo.Raph.& Pau.de Ca.in l.certi condictio.§.ſi nūmos. ff.ſi cer.pe.in fi.& ibi Bal.Pau.de Ca.in §.Chryſogonus.Alex.in §.ſi ſtipuler.Alex.in d.§.ſi nummos.& ibi Iaſ.poſt Albe.

135 Aut volumus dicere quòd ſit ſpeciale in mutuo vt ex ſtipulatione alteri quæratur actio,& hoc eſt falſum,quia non datur actio ex ſtipulatione,ſed ex numeratione.d.l.certi condictio.§.quoniā.ponit Bald.in §.ſi nummos.Raph.& Imo.Alex.in §.ſi ſtipuler.Bar.in d.§.quoniam. vbi loquens in contractu mutui præſupponit iuxta tex.diſpoſitionem inualiditatem ſtipulationis quæ eſt alteri facta : quæ ſolutio ibi * per omnes approbatur,vt ibi per Iaſ.

136 Si autem res non durat ſtipulantis,tunc alteri ex ſtipulatione quæri non poteſt actio.l.pactū.C.de pact.conuen.Bar.in §.ſi ſtipuler.Ang. in d.l.pactum.Imo.in §.ſi ſtipuler.Alex.Pau.de Caſt.in §.alteri.& in l. pe.C.ad exhib.& in l.ſi cum venderet.in fi.ff.de pig.act.

Contrarium ſentit Bar.in l.ſi mercedem.§.ſi habitatorib.ff.de act. emp.vbi Bar.voluit quòd etiam quòd res non duret ſtipulantis,valeat ſtipulatio facta alteri.tamen Dec.in l.certi cōdictio.§.quoniā.ff.ſi cer. pe.concordat iſtas Bar.contrarietates,quem omninò videas.

137 XXVIII.Limita in ſeruo,qui ex ſtipulatione domino ſuo actionem acquirit.l.quicunque.in prin.ff.de verb.ob.l.ſi ſeruus communis. ff.de dā.infec.§.poſt mortem.inſt.de inut.ſtip.Iaſ.in l.quicunque.ff.de verbo.obli.

138 Primò Amplia,vt etiam inuito domino actionem ex ſtipulatione acquirat.l.ſeruus vetante.ff.de verb.ob.l.etiam inuitis.ff.de acqui.rer. dom.l.quemadmodum.ff.de iure dot.

139 Secundò Amplia,etiam ſi ſit in fuga ipſe ſeruus.l.j.§.per ſeruum.ff. de acqui.poſ.no.Abb.in procę.Decretal.

140 XXIX.Limita in monacho:qui Abbati,& ſuo monaſterio acquirit ex ſtipulatione,gl.in c.j.de infir.& lang.tex.in c.Abbates.& ibi gl. xviij.q.ij.tex.eſt in c.quanto.de offi.ord.ponit Abb.in procēm.Decre. Abb.in d.c.quanto.in ij.not.de offi.ord.Inn.in c.cùm olim.el ij.de priuileg.in prin.Bar.in l.j.ff.de ſtip.ſeruo.

141 Primò Amplia,etiam ſi ſit fugitiuus.Inn.in d.c.cùm olim.Abb.in d.c.quanto.Ant.de Bu.in procēm.Decret.

Secundò Amplia,etiam ſi imperſonaliter ſtipuletur.Inn.in d.c.cùm olim.& Abb.in d.c.quanto.

142 XXX.Limita in Papa,qui poteſt ſtipulari pro omnibus eccleſiis: Ant.de Bu.& Abb.in d.procę.Decret.poſt gl.in verbo,ſeruus.

143 XXXI.Limita in Imperatore & Rege,qui poſſunt ſtipulari reſpōſiuè ad vtilitatem Imperij,& regni.Ant.& Abb.in d.procēm.Decret.& in locis ſuprà allegatis.

144 XXXII.Limita,vt amicus amico ſtipulari poſſit:Caſſan.in conſuet.vide ſuprà in vij.ampliat.

145 XXXIII.Limita in ſtipulatione fideiuſſoris:vt per Fel.in c.ſi cautio.de fide inſtrum.

146 XXXIIII.Limita,quia poteſt ſtipulari omnis,cuius intereſt:Pariſ.in conſi.xij.vol.ij.

147 XXXV.Limita,quia valet ſtipulatio alteri facta in inſtrumento Guarentigiato:Grat.in conſi.xij.vol.j.

148 XXXVI.Limita,quia vnus de familia poteſt ſtipulari vt res maiorum dentur alteri de familia:Tiraq.de retract.in præfatione.num.35. & ſeq.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Qui ſtipulatur pro nominando,non facta nominatione,ſibi cenſetur ſtipulatus.

1 COMMVNIS * eſt hæc concluſio, quòd qui ſtipulatur, vel recipit pro nominando,non facta declaratione,& nominatione,ſibi ſtipulatus,& ſibi recepiſſe cenſetur,tex.eſt in l.ſecundum.C.de contrah.& cōmit.ſtip.Ponit Bal.in l. j.in prin.ver.vltimo quæro.ff.de pact & in l.cū poſt.in §.gener.in lect. antiqua.ff.de iure dot.& ponit Sal.in ſummario d.l.ſecundū.& Ang. in d.l.ſecundum.Alex.in l.ſi teſtamentum.in fi.C.de inſt.& ſubſti.& in l.ſtipulatio iſta.in §.ſi quis ita.in j.no.ff.de verbo.obl.& ibi Iaſo.in iij. no.Soc.in l.vtrum.§.cum quidam.ver.ex quibus infertur.ff.de reb.du. Dec.in conſi.dxliij.

2 Amplia,vt non facta declaratione pro rata temporis,cēſeatur eſſe quæſitum illi qui emerat pro declarando,poſt declarationem verò cēſeatur eſſe quæſitum illi,quem nominauit:ita declarat Alex.in conſi. cccxxxij.vol.vj.

3 Contrarium colligitur ex no.per Pe.de Anch.in conſi.cxxvij.qui videtur tenere quòd à principio cenſeatur quæſitum nominato,facta nominatione,& ratificatione.

4 Limita,nā ad hoc vt quæratur ex nominatione:requiritur ꝙ ſit præſens nominationi:Anch.in conſi.cxxvij.ver.non obſtat ꝙ ratihabitio.

De ſolutionibus & liberationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor ſi decreſcat ob deteriorationem materiæ,vel formæ, quomodo ſolui debeat.

1 SI valor monetæ decreſcat propter deteriorationem materiæ,vel formæ,tunc attenditur valor tempore promiſſionis,non tempore ſolutionis,& propterea vel eamet,ſi reperiatur,præſtari debet,vel eius valor,ſecundum æſtimationem

tionem illius tẽporis:Hoſt.in c.quāto.ver.quid ergo ſi mercator.de iureiur.& ibi Io.And.ver.quærit autem.Hoſt.& ibi Ant.de Bu.ver.ſecundus quando.& Abb.ver.venio ad ſecundum caſum,vbi dicit ita * communiter teneri per legiſtas,& canoniſtas.Anch.ver.iiij.quæro.& Imo.ver.circa tertium.Bar.in l.Paulus.ff.de ſol.verſi.quæro quid ſi moneta eſt mutata.& in l.res in dotem.vbi etiam Iac.ff.de iure dot.Bal.in l.acceptam.in xvij.q.C.de vſur.& in l.fi.ver.Item quæro.C.commu. de legat.& conſi.ccxiij.vol.v.Iſer.in c.j.nu.21.ver.contingit autem.quę ſint regal.Albe.in l.ij.verſi.deinde quæro.C.de iure emphy.& ibi Iaſon in xxxvj.q.ver.ſecundum.vbi dicit * communem iſtam opi.Corn.conſi.cclxxvij.ver.deueniendum modò eſt.vbi dicit communiter ita teneri etiam per Canoniſtas.Dec.Neapo.xc.ver.poſtea idem Barto.in antiq.Bertr.conſi.clxviij.in prin.& conſi.cclxj.verſ.ad ſecundum quæſitum.in antiq.vol.j.Corn.conſi.cxix.vol.iiij.Imol.in clemen.ij.ver.tu dic.de decim.Io.Anto.Alex.in conſi.cxlviij.ver.præmiſſis tamen non obſtantibus.vbi dicit communem.Corn.conſi.cccxxj.ver.reſtat vt deueniam.vol.iij.Aimo conſi xlvij.ver.v.dico.Purp.in l.cùm quid.nu.162.& ſeq.ver.ex præmiſſis.Bar.ff.ſi cer.pe.& nu.170.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.xviij.nume.27.ver.ex quibus etiam.Bertr.conſi.cccxij.in prin.vo.j.vbi dicit communem.Io.Ant.Alex.in conſi.xvij.verſi.iſta eſt enim.& verſi.verum tamen præmiſſis.Aret.in l.quod te.verſi.aliquando pecunia.ff.ſi cer.pet.Bouer.in verbo,mixta.de contractibus.in ſingu.xviij.Boer.deciſ.cccxxvij.nu.11.ver.& ſic in dubio.& nu.13.ver.ſecundus caſus.Rebuff.in l.ij.nume.3.ver.allegatur lex iſta.C.de veter.numiſ.poteſt.lib.xj.& Ang.in l.cùm quid.ver.& idem dicas.ff.ſi cer.pe.Anch.in clemen.ſi.ver.ij.caſu.de decim.Ant.de Bu.in c.cùm canonicis.in j.not.de cenſib.Ant.de Bu.in c.ij.ver.de prædictis omnibus.de maled.Corn.conſi.clxxxj.nume.70.ver.reſtat vt deueniam.vbi dicit iſtam communem opi.vol.ij.Parpa.in l.cùm quid.nume.23.verſi.ſecunda concluſio.vbi dicit communem.Io.de Prat.in d.l.quod te.nume.10.ver.item addedum Bar.Curt.Iun.in conſi.xxiiij.ver.præterea ſi bene volumus.Brun.in tract.de aug.monet.in j.par.ver.prædicta concluſio.Colleg.Papien.in conſi.inſerto poſt tractatum Bruni,de aug.monet.ver.videbatur igitur.Ioan.de Pla.in l.j.ver.ſed quæro ſi tempore.C.de vete.numiſ.poteſt.lib.xj.ſumma Ang.in verbo,ſolutio.in ſecunda concluſione.Albe.in d.l.cùm quid.Curt.in tract.monet.nu.4.ver.quærit Bar.Mart.Laud.in tract.monet.nu.4.ver.quærit Bar.& nume.15.ver.accedo ad ſecundum articulum.

2 Et ita intelligendi ſunt Doctores,qui dicunt,in contractibus attendi tempus facti contractus,quo ad valorem monetæ ſoluendæ.Collect.in c.quanto.ver.in quo caſu conſueuit quæri.de iureiur.Spec.in tit.de obli.& ſol.in §.nunc aliqua.in finalibus verbis.& ibi Io.And.in addit.Oldr.conſ.xxxj.ver.& ſic videtur.Collec.in c.Odoardus.ver.ſed quam pecuniam.de ſol.Bal.conſ.ccccxcvj.ver.& præterea.vol.j.Rom.conſi.cxxiij.ver.iij.idem principaliter.Card.in clemen.ij.ver.ij.caſu.de decimis.Dec.Neap.cxciiij.nu.1.& ſeq.in antiquis.Calcan.conſi.xv.verſ.& magis communis.vbi dicit communem.Signorol.in conſ.lxxiiij.verſ.mihi autem.Guido Papæ quæſt.cxciiij.Abb.in c.olim ver.item nota,ꝙ debitum.de cenſib.Abb.in c.cùm canonicis.ver.item no.de cenſib.& Albe.in l.vxori.§.vxori.verſicu.ij.quæritur.ff.de leg.iij.Pau.de Caſt.in l.fi.in princ.verſicu.quintò verba verò contrahentium.C.communia de legat.

3 Primò Amplia idem eſſe in contractu conditionali:ita Aret.in conſi.xj.Io.Ant.conſi.cxlviij.ver.& propter iſtã rationem.& Brun.in tract.de aug.monet.in viij.parte.

Contrarium Albe.in l.ij.verſicu.deinde quæro.C.de iure emphyteut.

4 Secundò Amplia,nam ſi antiqua moneta in totum ſit reprobata,tamen ſoluitur in moneta noua ad rationem antiquæ, nec ſufficeret offerre antiquam reprobatam:Ant.de Bu.in c.quanto.ver.j.quando moneta.de iureiur.& ibi Abb.ver.j.caſu.vbi dicit * communem,& Imo.in l.in ratione.§.diligenter.ver.vltimo inducitur.vbi idem dicit.ff.ad l.Fal.Iaſ.in l.ij.in xxxvj.q.ver.ſi verò filius.de iure emph.Are.in l.quod te.ver.quia aliquando.ff.ſi cer.pe.Dec.Neap.xc.ver.ſed in primo caſu.nu.3.in antiquis.Bouer.in verbo,mixta.de contractibus.ſin.xvij.Boer.deciſ.cccxxvij.nu.12.ver.primus caſus.Imol.in clemẽ.ſi.ver.Matthæus etiam hic,de decim.Fulg.in l.quod te.ver.hic autem moneo.ff.ſi cer.pe.& ibi Pau.de Ca.ver.fallit etiam.Ang.in l.cũ quid.ver.& idem dicas.ff.ſi cer.pe.idem tenet Raph.Cum.in l.Paulus.ff.de ſol.Sal.in d.l.cũ quid.ver.aut tunc non erat.Bal.in l.fi.ver.ſed pone iuro.C.de non nume.pe.Io.Fab.in l.acceptam.in fi.ver.item quid ſi debebat.C.de vſur.Parpal.in l.cùm quid.ver.iij.concluſio.ff.ſi cer.pe.& idem tenet Soc.in l.quod te.ver.iiij.limita.vbi dicit * communẽ.ff.ſi cer.pe.Buttigel.in d.l.quod te.nu.18.& idem voluit Brun.in tract.de aug.mon.Curt.Iun.in l.quod te.ver.ij.aduerte.ff.ſi cer.pe.

Contrarium ꝙ ſufficiat ſoluere antiquam quãuis reprobatã:voluit Cy.in l.in minorem.in xc.q.ver.reſtat modò.C.in quibus cau.in inte.reſti.Imol.in c.quanto.ver.item aduerte.de iureiu.Rom.in l.cum quid.ver.tu dic.ff.ſi cer.pe.Card.in cle.ij.q.xiij.de decim.dum refert dictum Cy.in l.in minorum.Io.Fab.inſt.quibus mod.tollit.obli.in prin.verſi.ſed nunquid.Practica Papien.in libel.act.hypoth.in verbo,relaxandũ.in fin.ver.ſi verò ſit reprobata.Collec.in c.j.ver.ſed quid ſi mutuaſti.de commod.Bar.in l.quod te.ver.iuxta hoc moneo.ff.ſi cer.pe.& ibi Alexan.iuxta hic tradita.Bal.in d.l.cùm quid.ver.tertij dicunt.ff.eo.& iſtã tenet Albe.in d.l.cùm quid.ver.Iac.de Aren.diſtinguit.ff.ſi certum pe.Imol.in l.Paulus.ver.item adde.ff.de ſolu.iſtam tenet, & dicit * communem Dec.in d.l.quod te.nu.8.ver.ſed quæritur.& Ripa ibi.nu.24.ver.fallit iiij.Anch.in cle.ſi.ver.ex prædictis collige.de decim.Anan.in c.ij.ver.de prædictis omnibus.de maled.& Alex.in l.cùm quid.verſic.item inducitur hæc lex.ibi,& magis communis.ff.ſi cer.pe.& ibi Soci.verſic.iiij.concluſio.Mart.Laud.in tract.de monet.nume.14.ver.& eſt aduertendum.

5 Concorda has duas opiniones,vt prima procedat interueniente mora debitoris.ſecunda verò quando mora non præceſſit:ita Roman.in l.cùm quid.verſicu.tu dic.ff.ſi certum petat.& dicetur in ſequenti limitatione.

Tenendo hanc vltimam opin.quam Doct.aſſerunt eſſe * communẽ,

6 Primò Limita,illam procedere ante moram debitoris, quia ſtante mora,tunc debitor non poſſet offerre pecuniam reprobatam:Cy.in l.in minorum.C.in quibus cauſis in integ.reſt.non eſt neceſſ.in q.ix.ver.modò ponamus.Anch.in cle.ſi.ver.ex prædictis collige.de decim.Ana.in c.ij.ver.de prædictis omnibus.de maled.Albe.in l.cùm quid.ver.Iac.de Aren.diſtinguit.ff.ſi cer.pe.& ibi Ro.ver.tu dic.Iaſ.in l.quod te.ver.ſuprascripta omnia.ff.eod.Laud.in tract.de monet.nu.13.verſic.circa primum.

Contrarium tenuit Sal.in l.cùm quid.verſic.ſed dubitari poteſt.ff.ſi cer.peta.

Vide quæ dicuntur in prima ampliat.alterius partis,de qua mox dicetur.

7 Secundò Limita,quando debitor poſſet ſoluere ſine pœna ex cauſa lucratiua:quia tunc ad nihilum tenetur, ita ꝙ nec etiam reprobatam pecuniam ſoluere tenetur:Rip.in d.l.quòd te.nu.24.ver.primo caſu diſtinguendum.ff.ſi cer.pet.

8 Brun.verò in tract.de aug.monet.in ſecunda parte.verſi.non tamen tenet.quòd imò ſoluet tantum in alia moneta, quantum valet illa reprobata in maſſa.

9 Tertiò Limita,quando pecunia fuiſſet poſt tempus cõtractus in pondere diminuta.ita Imol.in l.Paulus.ff.de ſolu.ver.ſecus ſi fuiſſet reprobata poſt.Hoſt.in c.quanto.ver.quid ergo ſi mercator.de iureiur.& ibi Io.And.ver.quærit autem Hoſt.Lauden.in tract.de mon.nu.13.ver.circa primum articulum.& nu.14.ver.quod dictum Bar.

10 Tenendo primam opin.Primò Amplia,& ſi debitor non fuiſſet in mora,quia nec tunc poſſet pecuniam antiquam reprobatam ſoluere:hoc ſentit Bar.in l.Paulus.ver.quæro quid.ff.de ſolu.ibi,ſed ſi non reperiatur.vbi non diſtinguit ante moram,vel poſt moram.Salic.in l.cùm quid.ver.ſed poteſt dubitari.ibi,aut non erat in mora.ff.ſi cer.pet.Iſer.in c.j.nu.20.ver.contingit autem.quæ ſint rega.Imola in c.quanto.ver,circa tertiam.de iureiur.Parpal.in l.quod te.nu.10.ver.& inquantum.ff.ſi certum per.

Contrarium quòd ſufficiat antiquam ſoluere quamuis reprobatam ante moram:tenet Anch.in cle.ſi.ver.ex prædictis collige.de decim.Io.de Ana.in c.ij.ver.de prædictis omnibus.de maled.Rom.in l.cũ quid.ver.tu dic.ff.ſi cer.pe.& ibi Ripa,nu.24.ver.fallit iiij.Bal.verò in d.l.cũ quid.ver.differentia eſt ergo,dicit quòd ante moram ſoluitur noua,nõ ad rationem antiquæ.

11 Declara,vt per Corn.in conſi.clxxxj.nume.70.volum.ij.verſi.reſtat vt deueniam.quando moneta deterioratur deterioratione intrinſeca.

12 Primò Limita primam opinio.quæ habet,quòd etiam ante moram non ſufficit ſoluere pecuniam reprobatam in depoſito, quia cùm deponens remaneat dominus,conueniens eſt, quòd periculum ſpectet ad eum:Brun.in tract.de aug.monet.in ſecunda parte.verſi.in pecunia autem.

13 Secundò Limita,quando fuiſſet per Principem reprobata tanquàm adulterina,quia tunc ſatis eſſet illam reddere:Bal.in l.fin.ver.ſed pone vno.C.de non nume.pec.

14 Tertiò Limita,quando fuiſſet creditor vel conſcius,vel particeps reprobationis:Brun.in tracta.de aug.monet.in ſecunda parte,verſicu.ſi autem.

15 Tertiò Amplia principaliter,idem eſſe etiam quòd pecunia nõ ſit reprobata,ſed nõ reperiatur,quia nihilominus debitor teneretur ad æſtimationem antiquæ monetæ,quæ non reperitur:hoc colligitur ex dict.per Inn.in c.olim.in prin.& in verbo,declinationem.de cenſib.Bar.in l.Paulus.ver.ſed ſi non reperiatur.ff.de ſolu.Imola ibi,verſi.& eodem modo poteſt intelligi.Io.de Imola in l.in ratione.§.diligenter.ff.ad le.Falc.Purp.in l.quod te.nu.164.ff.ſi cer.pe.& ibi Ripa.nu.24.verſi.alia fuit ſententia.Soc.in l.cùm quid.verſi.iiij.concluſio.ff.ſi cer.pe.Brun.in tract.de aug.mon.in quarta parte.

Contrarium quòd ſoluatur noua moneta,ſed non ad rationem antiquæ,non præcedente mora debitoris,voluit Bal.in l.cùm quid.verſic.

differentia eſt ergo.ff.ſi cer.pe.Alex.in l.quod te.ver.de hoc etiam tangit Bal.ff.eo.tit.

16 Limita,quando alia ſolui non poſſet,& quis conueniretur actione reali,quia debet ſolui ita vt eſt, quamuis reprobata: Buttigel.in l.cùm quid.nu.18.ff.ſi cer.pe.ver.ſecundo caſu.

17 Item Limita,quando ageretur perſonali,& alia ſolui nõ poſſet,quia ad nihilum teneretur debitor.Buttigel.in l.cum quid.nu.18.ff.ſi cer.pe. ver.ij.caſu.

18 Quartò Amplia,nedum concluſionem procedere vt ſoluatur æſtimatio antiquæ monetæ,non ſolum quãdo noua eſt deterior facta,ſed etiam quando moneta noua eſſet melior antiqua:ſufficeret enim tunc ſoluere ad rationẽ antiquæ:Bal.in cõſi.ccccxlvj.ver.& propterea.vo.j. Albe.in l.ij.ver.deinde quæro.C.de iure emphy.Anch.in cle.fi.ver.ij.caſu.de decim.Corn.conſi.cclxxxvij,ver.tamen hoc non obſtante.vol.j. & conſi.clxxxj.nu.70.ver.reſtat vt deueniam.vol.ij.Iaſ.in l.ij.q.xxxvj. ver.Albe.de Roſa.hic.C.de iure emphy.

19 Quintò Amplia etiam ſi pecunia minuta in bonitate intrinſeca, & ob talem defectum aucta eſſet æſtimatio pecuniæ maioris,maximè mora debitoris interueniente,quia non liberatur debitor,niſi ſoluẽdo pecuniam nouam ad æſtimationem antiquæ:Parpal.in l.cum quid.verſi. quinta concluſio.nu.26.ff.ſi cer.pe.

20 Sextò Amplia,etiam in obligatione annua:Brun.in tract.de aug.mone.in vij.parte.Colleg.Pap.in conſi.inſerto poſt tractatum Bru.de aug. mon.ver.& procedit præmiſſa.Io.Ant.in conſi.xvij.nu.1.

21 Septimò Amplia,etiam ſi eſſet eiuſdem æſtimationis, & formæ,ſed non eiuſdem ponderis,aut ligæ,Io.de Platea in l.j.ver.ſed quæro.C.de veter.numiſ.poteſt.

22 Octauò Amplia,etiam ſi Princeps per legem ſuam emanatam poſt contractam obligationem,velit ſolutionẽ fieri debere in pecunia currenti ſecundum tempus ſolutionis;ita Oldra.conſi.ccl. ver.ad primam quæſt.Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de oblig.& ſolu.in §.nunc aliqua.in fi.ſuper verbo,olim.Bal.in conſi.cxxx.vol.v.Alber.in l.vxori.§.vxori. ver.tertio quærit.ff.de leg.iij.Ant.de Bu.in c.quanto,ver.ex his deciditur quomodo.de iureiur.

23 Primò Limita principalem concluſionem,quando dictũ eſſet,quòd ſolutio fiat in moneta currenti,quia tunc attẽditur tempus ſolutionis: Grat.conſi.xiij.ver.item pro opinione illa.vol.j.

Contrarium Brun.in trac.de aug.mone.in viij.limit.in iiij.q.in fin. ver.ſi autem dictum fuerit.

24 Et quando dictum ſit de moneta currenti tempore ſolutionis.Bru. in trac.de aug.mon.in xvij.par.in viij.limit.in iiij.q.

25 Secundò Limita,niſi per xxx.annos facta fuiſſet ſemper ſolutio ad rationem valoris monetæ currentis tempore ſolutionis.ita gl.in c.conquerente.in verbo,ſolidos.de offi.ordi.Hoſti.in ſumma,de decim.§.ex quibus.ver.ꝙ ſi moneta.Signor.Homod.conſi.lxxiiij.ver.mihi autem videtur.Bal.conſi.ccccxcvj.ver.& propterea. vol.j.Abb.conſi.lvj.vol. ij.Roma.conſi.cxxiij.ver.quo ad ſecundum.Aret.in conſi.cxj.verſ.pro veritate.Cor.conſi.clxxxj.ver.ij.dicti rei.vol.ij.& ver.nec obſtat quod dicit Hoſt.Cur.Iun.conſi.xxiiij.ver.ſed quid ſi fortius.Io.Ant.Alex.conſi.lxxv.ver.modò dubitatur.Bertr.conſi.cclxj.ver.ſed hic eſt aliquid.in antiquis,vol.j.Roma.in l.poſt venditionem.nu.3.verſ.ad ſecundũ adde.de aqua plu.arc.Brun.in trac.de aug.mone.in iij.limit.Ant.de But. in c.conquerente,ver.quæro ſecundum quã.de offi.ord.Colleg.Pap.in conſi.poſito poſt tractatum Bru.de aug.mone.ver.ij.principaliter.Io. Ant.Alex.in conſi.xvij.ver.ſolùm ergo.Mart.Laud.in trac.mone.nu. 31.verſ.prædicta vera.

26 Amplia præcedentem concluſionem, de præſcriptione procedere etiam in obligatione annua:vt dicit gl.in verbo,ſolidos.in c.conquerente.de offi.ord.Calcan.conſi.xv.ver.mihi autem videtur Cor.conſi. clxxxj.ver.nec etiam obſtat.vol.ij.

27 Et hoc dicebat Hoſt.procedere, quando ſemper per præſcriptionem neceſſariam cucurrit vna moneta,nõ quando per tempora fuerit ſæpius variata:ita ipſe in ſumma,de decim.in §.ex quibus.ver.ꝙ ſi moneta.& ſentit Bertr.conſi.cclxj.in fi.ver.& illud non habet dubium.in antiquis.vol.j.

Contrarium Corn.conſi.clxxxj.ver.ſecundò dicti rei,& ver.nec obſtat quod dicit Hoſt.vbi declarat,vol.ij.& Io.Ant.Alex.in conſi.lxxv. ver.& procedit dicta concluſio.& Brun.qui ſequitur Corn.declarationem in tractatu de aug.monet.in iiij.limit.ver.ſed in hac noſtra.Ioan. Ant.Alex.in conſi.xvij.ver.ſolum ergo.

28 Secundò Præcedentem concluſionem de præſcriptione intelligebat Ant.in d.conſi.cxj.duobus concurrentibus,videlicet bona fide,& ꝙ recipiens exiſtimet ſibi non plus deberi:quod vltimum fuit de mẽte Bar. in l.ſi prius.ff.de aqua plu.arcen.verſi.vltimò dicit.& in l.is,qui vſumfruct.ver.quam legem no.ff.quib.mod.vſusfruct.amit.& ibi Bal.verſi. vlti.pone.refert,& ſequitur Bertr.in d.conſi.cclxj.ver.quod ſaltem procedit.vol.j.in antiquis.& ponit Purp.in l.cùm quid.ver.& etiam ſcienter.ff.ſi cer.pe.

29 Quo ad illud de bona fide,omnes admittũt,vt latè per Balb.in trac. præſcr.in vij.q.quartæ par.principalis.alias nu.29.& Imola ponit in l. ſi prius.in prin.ver.item facit ad quæſt.ff.de aqua plu.arc.

30 Quo ad illud de ſcientia recipientis,videtur contrarium eſſe verũ, quia multò magis erit tutus ex ſcientia recipientis ille,qui diminutè ſoluit,quàm concurrente ignorantia:ita Cur.Iun.in conſi.xxiiij. verſ.nec obſtat ſi quiſpiam.ita Balb.in d.trac.præſcr.in vij.q.quartæ partis,nonæ partis principa.ver.puta tamen.& fuit de mente Roma.in l.poſt vẽditionem.ff.de aqua plu.arc.Colleg.Pap.in conſi.poſito poſt tractatũ Brun.de aug.mon.ver.iiij.principaliter.& verſi.ad ſecundum.Brun.in trac.de aug.mon.in iiij.limit.vbi declarat.

31 Imò ex vnica receptione facta ſecundum tempus ſolutionis, faceret ſibi præiudicium recipiens,quando eſſet ambiguitas in contrariũ : ita Purp.in l.cùm quid.nu.171.& ſeq.vbi declarat.ff.ſi cer.pe.

32 Et multò magis ſi fuiſſent plures ſolutiones.Cur.in trac.mone.in vlti.q.Mar.Laud.in trac.mone.nu.31.ver.no.vnum.

33 Tertiò Limita,non procedere dictam concluſionem principalem,ꝙ attendatur tempus promiſſionis quando creditum eſſet vſurarium:Ita Io.And.in addi.ad Spe.in §.nunc aliqua.ſuper fi.verbo,in prin.ver.dicit tamen quòd quidam.de oblig.& ſolu.Brun.qui declarat in v.limi.in trac.de aug.mone.

34 Quartò Limita,quando pecunia deberetur ex contractu lucratiuo, quia ſatis eſſet ſoluere de moneta currenti tempore ſolutionis:Guido Papæ in deciſ.ccccxciij.ver.vel poteſt dici.

35 Et iſto caſu ſi moneta antiqua non reperiatur,ex toto liberari creditorem:prout voluit Ripa in l.quod te.nume.24.ver.j.caſu.ff.ſi cer.pet.

36 Quintò Limita,nam iſta qualitas,quòd moneta noua ſit deterior facta in pondere,vel in materia,debet articulari,& probari etiam per teſtes,qui reddant rationem ſcientiæ non interrogati:vt per Corn.conſ. clxxxj.ver.his tamen minimè.vol.ij.

37 Sextò Limita,quia ſi creditor eſſet propterea paſſurus damnũ,ſi ſoluatur noua ad rationem antiquæ,tunc ſolùm de antiqua eſſet facienda ſolutio,ſi antiqua reperiatur.Brun.in trac.de aug.in j.par.verſi.illud bene verum.

38 Septimò Limita,nã ſtante conſuetudine,quòd vna pecunia pro alia ſolui poſſet,quo ad æſtimandam pecuniam,quæ eſt in facultate ſoluendi,attenditur tempus ſolutionis,ita Brun.in trac.de aug.mon.in ij.limi. & in ij.parte.ver.in hoc paſſu.

39 Octauò Limita,ſtante cõſuetudine,quòd poſſit ſolui de pecunia deteriori ſecundum tempus ſolutionis.ita Rom.in conſi.cxxiij.ver.ex his infertur modò.Cur.Iun.in conſi.xxiiij.in fi.ver.præmiſſa iudicio meo. Brun.in trac.de aug.mone.in iij.limit.& in vij.limita.Purp.qui declarat in d.l.cùm quid.nu.174.& ſeq.Io.An.Alex.in conſi.cxlviij.verſi.ij. facit.& in fi.ver.non obſtat id,quod dixi.

40 Nonò Limita in tributis,vel præſtationibus fiſco ſoluendis.Brun.in trac.de aug.mone.in vij.limit.

41 Decimò Limita,quando creditor fuiſſet cauſa,vel particeps reprobationis pecuniæ,quia tunc etiam de pecunia reprobata creditori ſolui poſſet.Brun.in trac.de aug.mone.in ij.par.verſi.ſi autem.& in vij.limit.ver.& moueor vltra prædicta.Lauden.in trac.de aug.mon.nu.13. verſi.niſi debitor ſit in mora,vel culpa.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor ſi decreſcat ob Principis voluntatẽ,quomodo ſolui debeat.

1 SECVNDA eſt concluſio,ꝙ ſi valor monetæ decreuerit non ex deterioratione monetæ, vel formæ,ſed propter Principis voluntatẽ:vel ſi aliàs plus hodie valet aureus,vel groſſior moneta,quam valuit tẽpore promiſſionis:tunc diminutio cedit ad incommodum creditoris:itaque ſatis eſt ſoluere ſecũdum tempus ſolutionis.glo.in c.quis ignorat.in verbo,noſtro.xxxij.q. iiij.Hoſt.in c.quanto,ver.quid ergo,de iureiu.& ibi Io.And.ver.quærit autem Hoſt.& ibi Abb.ver.venio ad ſecundum.& ibi Anch. verſi.iiij. quæro.Bar.in l.Paulus,ver.quæro quid ſi moneta.ff.de ſol.Bal.& Iac.in l.res in dotem.ff.de iure do.Bal.conſi.ccxiij.vol.v.Imol.in cle.ij.verſic. Matthæ.etiam ſic.de decim.Io.Fab.inſt.quib.mod.tollit.obli.in princ. ver.quid ergo.Aret.in l.ꝙ te.ver.aliquando,& eſt tertius caſus.ff.ſi cer. pe.Iaſ.in l.ij.in xxxj.& xxxvj.q.C.de iure emphy.Corn.conſi. cclxxix. vol.j.ver.item adduxi.& conſi.cccxxj.in fi.verſi.nec obſtat quod dicit. vol.iij.Are.in conſi.xj.ver.re.tamen vera.vbi dicit iſtam*communem. Ang.in l.cũ quid.ver.& idem dicas.ff.ſi cer.pe.Anan.in c.fi.ver.de prædictis omnib.de maled.Rebuff.in l.ij.nu.3.ver.allegatur lex iſta.ibi,ſi autẽ moneta non eſt mutata.C.de ve.numiſ.poteſt.Cur.Iun.cõſ.xxiiij. ver.ſed hoc nõ obſtante.Gra.cõſ.xij.nu.44.ver.nã vbicũque.vo.j.& cõſi.xiij.eo.vo.Boe.deciſ.cccxxvij.ver.iij.verò.Soc.in d.l.cùm quid.verſ. iij.concluſio.ff.ſi cer.pe.Barb.conſi.xix.vol.iiij.Purp.in d.l.cũ quid.nu. 165.ver.ij.concluſio.Parpal.ibi,ver.quarta concluſio.Buttigel.ibi,nu. 30.ver.iij.concluſio.Io.de Prato in l.quod te.nu.10.ver.item adde.ff.ſi cer.pe.Io.Fab.in auth.hoc niſi verò.tu autem potes docere.C.de ſolu.

Albe

Alberi.in l.cum,quid verſ.Iacob.de Arena diſtinguit.ff.ſi cert.pet.Brun. in tract. de aug. monet. in tertia parte. vbi dicit* communem. Curt. in trac.mone.num.4.verſi.quærit Bar.Mart.Laud.in tract.de monet.num. 17.verſi.circa quartum articulum.Guido Papæ quæſt.ccccxciij.

2 Et ita procedit quod not.Bart.in l. cùm certum.ff. de auro & arg. leg. Bald.in l.ſi quis argentum.verſicu.conſului.C.de donat.& conſi.cclxix. volu.ij.& in l.cùm quid.verſi.ſi vero adhuc exiſtat.ff.ſi certum petat.qui volunt monetam eſſe ſoluenuendam in eadem ſpecie.

Contrarium, quòd etiam ſi ſolus valor ſit mutatus, & non bonitas intrinſeca, attendatur tempus promiſſionis, & non tempus ſolutionis, tenuit Anto.de Butr.in capit.quanto.verſic.tertius caſus.& ibi Abb.verſic.aut non eſt in totum.& Imola verſicu.aut eſt diminutum. de iureiur. Pract.Pap.in libel.act.hypothec.in verbo,relaxandum. verſic. ſed circa prædicta audi quæſtionem.Domi.conſilio cxxxvij. verſiculo, item iſta mutatio.

Et contrarium etiam, quãdo pecunia antiqua extaret:tenuit Bald.in l.cùm quid.in fi.verſi.verò extat.ff.ſi cert. petat.iſtam ſequitur, & dicit* communem Curt.in tract.monet.num.10.in xiij.q.Curt.Iun.in d.l.cùm quid,num.21.verſic.circa q.Barto.Mart.Laud.in tract.de monet.nu.22. verſ.quærendum.ibi,redeo ad propoſitum.Ioan.Regnaudi in tract.monet.per totum.gl.conſuet.Turon.

3 Et iſta pars ſeruatur de conſuetudine:vt dicit Parpal.in d.l. cùm quid. verſic.quarta concluſio.ff.ſi certum petat.& ponit Grat.in conſi. xij.nu. 56.verſicu.nonò,& vltimò.volum.j.Ioan.Anton.in conſilio xvij.verſic. ſtante iſta concluſio.

4 Primò Amplia,nam dato quòd certa ſpecies monetæ promiſſa ſit,& conſuetudo admittat vt poſſit eius valor ſolui, tamen ſolui debet prout illa moneta certa, & conuenta valet tempore ſolutionis, non tempore promiſſionis.Grat.in conſi.xij.verſi.accuratius verò,vol.j.

5 Secundò Amplia, vt etiam quo ad monetam,quæ eſt in facultate ſoluendi, attendatur tempus ſolutionis, non tempus promiſſionis Bar.in d.l.Paulus.in fin.verſi.ſed quid ſi dictum.ff.de ſolu.Curt.Iun.conſi.xxiiij. verſ.& iſtud etiam,& habetur infrà in limitationibus,verſ.& idem eſt ſi dictum ſit,tot libras in florenis.

6 Tertiò Amplia, quando pecunia certa vel eius valor per alternatiuam eſt promiſſus, quia quo ad valorem attenditur tempus ſolutionis. Grat.conſi.xv.verſi.quod etiam demonſtratur.vol.j.& conſi.xiij.verſic. non omitto etiam,vol.j.

7 Quartò Amplia, etiam ſi valor monetæ maioris creuerit propter diminutam pecuniam in ſua bonitate.Ita Grat.conſi.xij.verſi. v.moueor. & in conſi.xiij.verſi.præterea illa opi.vol.j.& in conſi.xiiij.verſic.ij.retorquetur.eod.vol.

Contrarium Ioan.Anton.Alexand. in conſi. xvij. verſicu. verùm in præmiſſis.

Et licèt ipſe teneat contrariam partem in ſua conſultatione,non tamen recedit ab illa concluſione vt patet in finalibus,verbis ſuæ conſultationis.

8 Primò Limita,niſi dictum ſit,quod reddatur pecunia in tot florenis, vel tot ducatis ſub æſtimatione : tunc enim non tempus ſolutionis, ſed tempus promiſſionis attendi debet.Bar.in l.Paulus,in fine,verſ.ſed quid ſi fuit dictum..ff.de ſolu.Io.Fabr. inſt.quibus mod.toll.oblig. in princip. verſi.quid ergo ſi mecum.Pet.de Anch.in cle.fi.verſ.hęc vera.de decim, Bart.in l.pen.§.mancipia.verſic.ex hoc facit ad quæſt.ff.ſolu. matri. ſecundum vnam interpretationem, quæ mihi videtur magis conuenire, quàm alia interpretatio,licet Bart.aliud velit: vt conſiderant Imola, & Alex.& ibi Paul.verſi.quærit Bart.ita intelligit,& ſequitur Imol.ibi,qui intelligit Bart.velle contrarium,in verſicu.extra glo.& ibi Alex. in d.§. mancipia.Brun.in tract.de aug.mon.in viij.limit.in verſi.ij.quæritur.& in ſextadecima particula eiuſdem tract.Aim.conſi.xlvij.verſi. quibus tamen non obſtantibus.

9 Et tale pactum valere, quod pecunia reddatur in eadẽ æſtimatione: voluit Barto. in l. ſed addes. in §. ſi dominus. & ibi Fulg. & Paulus de Caſtro,ff.locat.

10 Et idem ſi dictum ſit,in tot ſcutis,quia qui vult tot ſcuta ſibi reddi, non vult pendere ab augmento , vel diminutione futuri temporis , ſed vult eſſe certus de quantitate ſcutorum ſibi ſoluendorum.Aimo. conſi.xlvij. verſic. quibus tamen non obſtantibus. & tanto magis ſi dictum eſſet,in tot ſcutis ſimilibus,in quibus ipſa ſumma ſoluta fuit.

11 Et idem ſi dictum ſit, Ad talem rationem:quia tunc reddi debet, prout fuit facta æſtimatio,nec addi poteſt,aut minui.Practi.Pap. in libel. act. hypothec.in verbo,relaxandum.in fin.verſic.ſed circa prædicta Aimo. conſi.xlvij.verſicu.quibus tamen non obſtantibus & petr. de Anch. in clem.fin.verſi.hæc vera.de decim.Socin.in conſi.ccxcviij. in princ. Bal. conſi.cexiij.verſi.& prædicta vera.vol.v.Calca.conſi.xv.verſi.ſi per partes.Boer.deciſ.cccxxvij.nu.10.verſicu.& prædictam communem. Ioan. Fab.inſti.quib.mod.toll.oblig.in princ.verſ.quid ergo.Brun.in tract.de aug.mon.in ij.limit.in xxxix.quæſt.

12 Amplia proximè pręcedentem concluſionem nedum ſi dictum eſſet, quod reddatur pecunia debita ad eandem rationem,ſed etiamſi principaliter dicatur quòd ducatus, vel florenus datus fuiſſet ad talem rationem, abſque eo quod diceretur, quo ad eandem rationem ſolueret : ita Bald.in dict.conſi.cccxiij.volu.v.verſic. prædicta vera.& Petr.de Anch. in clé.fin.verſi.hæc vera.de decim.Boer.deciſ.cccxxvij.num. 10.Socin. in conſi.ccxcviij.in princip.Barbát.in conſi.xix.volu.iiij.verſic. ſed dubium eſt.qui declarat.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in glo.xviij.nume. 28.verſiculo quartò quæro.Brun.in tract.de aug.monet.in viij.limit.in iij.quæſt.

13 Et idem ſi dictum ſit,Tot libras in ſcutis,vel florenis,vel alia moneta: tunc enim videtur æſtimata pecunia maior per minorem pecuniam,& propterea minor pecunia eſt reddenda,prout fuit æſtimata tẽpore promiſſionis,& lucrum,& damnum,quod peruenit in moneta maiori, cedit ad commodum,& incommodum debitoris.Bart.in l.Paulus. verſic. ſed quæro quid.ff.de ſolutioni.& in l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem in melle.in princip.verſicu.& ideò ſi promitto. ff.de ſolut.Aretin.in conſi. lxxxiiij.in fin.verſic.venio igitur ad ſecundum.Bald.in capit.quanto.de iureiur.verſi.extra quæro.Curt.in conſi.xxiiij.verſ.& iſtud,quod in effectu.Brun.in tract.de aug.mon.in viij.limit.in j.quæſt.Curt.in tract.monet.in xj. q. non ſe reſoluit, & potius tenet contrarium, & contrarium etiam videtur tenere Mart.Laud.in tract.de mon.num.28.& ſeq. verſi. quid autem ſi pecunia.

14 Nec puto quantum ad hoc, quod valor floreni conſiderandus ſit ſecundum tempus ſolutionis,diſcrepare opi.Bart.in l. Paulus. à dictis per eum in d.l.ſi quis ſtipulatus fuerit decem in melle. ff. de ſolu. ſed in eo, tantum diſcrepare videtur,quia in l.Paulus.tenet,florenum eſſe in facultate ſoluendi.& eius opin.ſequitur Ang.in d.l.ſi quis ſtipulatus fuerit.ff. de ſolut.& dicit* communem Brun.in tract.de aug.mon. in viij. limit. in j.quæſt.in dicta l.ſi quis ſtipulatus fuerit.& Grat.conſi.xiij.verſic. nec obſtarent nonnullæ.vol.j.

15 Sed idem Bart. in d.l.ſi ſtipulatus fuerit. tenet florenum eſſe nedum in facultate ſoluendi,ſed etiam in obligatione,quam opin.ſequitur etiam Paul.de Caſtro,ibi.

16 Quod procedit etiam ſi dictum ſit,centum libras : ſemper enim reddendæ ſunt centum libræ,& augmentum,& decrementum ipſius floreni cedit commodo debitoris. Abb. in capitulo, quanto. verſicu. aut fuit dictum.de iureiur.Brun.in tract.de aug.mone.in viij.limit.verſic.& per prædicta teneo.

17 Secundò Amplia præcedentem concluſionem , vt idem ſit etiam in depoſito : nam ſi depoſitæ ſint centum libræ in florenis, ſufficit reddere centum libras, & non attenditur quòd tempore ſolutionis creuerit, vel decreuerit florenus.Bart.in d.l.Paul.verſicu. ſed quid eſſet in depoſito. ff.de ſolut.

18 Secundò Limita,niſi debitor fuiſſet cauſa,vel particeps quòd monetę valor augeretur,quia tali commodo ipſe frui non debet.Hoſt.in c.quanto.verſi.ſi autem diminuta.de iureiur.Bald.in l.acceptam.in xvij.q.C.de vſur.Domi.in conſi.cxxxvij.verſic.excludo caſus non dubios.Io.Ant.in conſi.xvij.verſi.nam ipſi Principi.

19 Tertiò Limita,quando valor monetæ non fuiſſet perpetuò diminutus,ſed pro tempore ſæpius variatus:tunc enim attendi debet valor tempore promiſſionis, & pecunia reddi in eadem bonitate intrinſeca , ſiue valor ipſius monetæ promiſſæ creuerit, ſiue decreuerit poſt promiſſionem.Bart.in l.Paulus.verſicu.vnum tamen.ff.de ſol.Aretin.in l.quod te. verſi.circa quartum caſum.ff.ſi cert.pet.Socin.in l.cum quid.verſi.ſecunda concluſio.ff.eod.Abb.in c.quanto.verſi.ſecundo caſu.de iureiur.poſt Ant.de But.verſi.quartus caſus.de iureiur.Bal.conſi.cxxx. volum.v.glo. conſuet.Turon.

Contrarium Imo.in c.quanto.verſ.circa tertiũ conclude. de iureiur. dum reprehendit differentiam Ant.de But.Mart.Laud.in trac.de mone. nu.19.verſi.tertius caſus.

20 Primò Amplia,idem eſſe quando mutatio duraſſet modico tempore: ita Bart.in l.Paulus.verſi.vnum tamen.ff.de ſolut.Ant. de But.in c.quanto.verſ.eſt tamẽ aduertendum.& ibi Imo.verſ.item aduerte. de iureiur. Brun.in tract.de aug.mone.in quarta parte.Mart.Laud.in tract.de monet.nu.19.verſi.fateor quòd Ant.

21 Secundò Amplia,idem eſſe etiam quando mora debitoris interueniſſet:prout loquitur Bart.in d.l.Paul.verſi.vnum tamen.ff. de ſolu. & alij allegati.in princip.limit.

Contrarium Imol.in d.c. quanto.verſic. aut eſt diminuta.de iureiur. Bal.conſi.cxxx.vol.v.

22 Sublimita quando non eſſet ſpes quod de proximo moneta reciperet augmentum, quia tunc non ſufficeret reddere in eadem bonitate intrinſeca,ſed neceſſe eſſet ſoluere ſecundum ęſtimationem temporis promiſſionis:ita Abb.in d.c.quanto.de iureiur.verſic.puta tamen. refert,& ſequitur Brun.in tractat.de augmẽ.monet.in quarta parte. ſumma Ang. in verb.ſolu.in ij.concluſione.

23 Quartò Limita,concluſ.princip.niſi promiſſionem incontinenti ſubſecuta fuiſſet repentina mutatio , & diminutio valoris monetæ : quia tunc attenderetur tempus promiſſionis,& non tempus ſolutionis.Bald. in l.acceptam.in xvij.q.C.de vſur. Mantua. in conſi. clxx. ſentit etiam cum Bal.Brun.in tract.de aug.mone.in iij.par.verſi.eſt verum quòd Bal.

Contrarium Rom.in l.cùm quid.verſi.ex iſta gloſ. ff.ſi certum petat.

24 Et idem, ſi poſt ſolutionem incontinenti ſubſecuta ſit probatio monetæ, quia non eſt ſatis ſoluiſſe eo tempore, quo nondum fuerat reprobata, quia pro reprobata habetur quæ erat proximè reprobãda. Calca. conſi.xiiij.verſi.quantum ad tertium.

25 Quintò Limita, niſi expreſsè actum ſit quod attendi deberet valor temporis promiſſionis. Aret.in conſi.cxj.verſi.pro veritate huius. Brun. in tract.de aug.monet.in xvj.par.nu.1.verſi.& d.concluſio.

26 Sextò Limita, nam etiam iſto caſu præcedentis limitationis neceſſe eſt quod ſoluatur in eadem bonitate intrinſeca, ſiue auctus fuerit valor, ſiue diminutus. Soc.in l.cùm quid.verſi.tertia concluſio.ff.ſi cert.pet. Barbat.in conſi.xix.verſi.cum gl.vol.iiij.

27 Septimò Limita, nam etiam iſto caſu præcedentis limit.ſi debitum ſit vſurarium, vel alias creditor ex illo lucrum conſequatur, poterit debitor ſoluere de pecunia antiqua, & ſecundum eius valorem, etiam inuito creditore. Parpal.in l.cùm quid. verſicu. quarta concluſio.ff.ſi cert. per. Claud.in l.ſi ex legati: verſicu. & inter cætera nota tex.ſingularem.ff.de verb.oblig. Purpur.in l.cùm quid. num.168.verſi.ij.limita.ff.ſi cert.pet.

28 Octauò Limita, nam quando actum eſt de certo genere monetæ, & attendendum eſt tempus ſolutionis, tamen ſolutio non poteſt fieri in alio genere monetæ, quàm in eo, in quo debitum eſt contractum, ſi modò propterea creditor aliquod damnum pateretur. Soc.in conſi.ccxlvij. verſi.præterea licèt variata.lib.ij.Purpur.in l.cùm quid.nu.168.verſicu. vltimò declaratis.ff.ſi cert.pet.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Monetæ diminutio, ſtante mora, cedit damno debitoris.

1 TERTIA eſt regula in materia iſta, quòd ſtante mora debitoris, diminutio monetæ cedit damno, & præiudicio ipſius debitoris. Ant.de Butr.in c.quãto.verſi.vltimus caſus. & ibi Abb.verſi.item ſcias procedere.& Ancha.verſi. quarto quæro, ibi, vbi autem non eſt mutata materia.de iureiur.Bar. in l.Paulus.verſicu.ij.modo.ff.de ſolut.in l.cùm certum. ff. de auro & arg. legat, verſic. pone quòd promiſit ibi.Bartol.& Iac.in l.res in dotem. ff.de iure dot.Bald.conſi.cclxix.verſi.ij.caſu.volu.ij.Imo.in cle.fi. verſi.ſi verò mutatio.de decim.Angel.in l.cùm quid.in finalib.verbis.ff.ſi cert.pet.verſi. ſed ſi eadem moneta.Aret.in l.quod te.verſi.eſt & quintus caſus.ff. eod. Purp.in d.l.cùm quid.nu.166.verſi.tertia concluſio.Rebuf.in l.ij.verſi.ſi autem moneta.C.de veter.nummis.Iaſ.in l.ij.q.xxxvj.verſi.ij.verò caſu. C.de iure emphyteu.Pract.Papien.in libell.action.hypoth. in verb. relaxandum.in fi.verſi.ſed circa prædicta.Soc.in conſi.ccxcviij.verſi.quinimò.lib. ij. Calcan. in conſi.xv.verſicu. eſt etiam alia.Barb.in conſi.xix. verſ.nec obſtat lex vinum.vol.iiij.& verſic.etſi quiſpiam opponat.Bouer.in ver.mixta.de contractib.in ſing.xiiij.& xix.Deciſ.Neapo. cxciiij. ver.nec obſtat. in antiquis.Mantua.conſi.clxx.ver.& quod hoc quidem. Boer.deciſ.cccxxvij.verſi.quintus caſus eſt.Brun.in tract. de aug. mone. in j.limit.& in viij.limit.verſic.& prædicta procedunt.Bal.in ca.quanto. verſic.extrà quæro, de iureiur.Curt.in tract.monet.numer.4.verſiculo, quærit Bartolus.Mart.Laud.in tract.de monet.num.19.& ſequen. verſi. ſi autem eſſet facta.

2 Primò Limita, quando poſt moram ſuccederet mutatio valoris in moneta maiori propter deteriorationem monetæ, quia tanquã lucrum, & non damnum eſſet in conſideratione. Bart.in l.Paul. verſi. aduertatis, nam vos ſcitis.ff.de ſolu.& ibi Ang.verſi.vltimo dixit Bar.Brun.in tract. de aug.monet.in xv.parte.

Contrarium Anto.de Butr.in c.quanto.verſi.ij.præmitto.& ibi Abb. verſi.venio ad ſecundum.de iureiur.voluit ſum.Ang.in verſi.ſolutio. in ij.concluſione.Purpur.in l.cum quid.nu.166.verſi.limitetis.ff.ſi cert.pet. & Brun.in tract.de aug.monet.in j.limit.& voluit etiã Imo.in d.c.quanto.verſi.quamdoque pecuniæ valor.Curt.in tract.monet.nu.5.verſi.ſucceſſiuè quæro.vbi declarat ſaluando Bart.opin.vno caſu.Mart. Laud.in tract.de monet.nu.2.verſi.ſi autem eſſet facta.

3 Tenendo primam opinionem, Primò Sublimita, niſi debitor minutæ pecuniæ, fuiſſet in mora, & ipſa minuta pecunia diminuta fuiſſet poſt moram: ita ſublimitat Brun.in d.tract.monet.in prima limitatione.verſ. & tenendo.& ita fuit de mente Ant.de Butr.in c.quanto.verſiculo, vltimus caſus.de iureiur.

4 Secundò Sublimita, in ſolito lucrari: vt per Bart.in l.Paulus.verſi.aduertatis.ff.de ſolut.Soci.in l.cum quid.ff.ſi certum.petat.verſi. tertia concluſio.& ibi Purpur.numer.167.& Parpal.in verſiculo, ſexta concluſio. Alex.in l.nummus.verſiculo, in eadem, ibi, quod potuit.& ibi Iaſ. verſic. in eadem gl.ff.de iureiur.Brun.in tract.de aug.monet.in j. limita.verſic. item ſecundo limitatur.

Contrarium, quòd etiam in non ſolito mercari habeatur ratio quando pecunia decreſcit.Curt.in tract.mone.verſi.ſucceſſiue quærit.

5 Secundò Limita, quando decrementum modico tempore durauit. Bart.in l.Paulus.verſiculo, vnum tamen volo.ff.de ſolut.Anto.de Butri. in capitulo, quanto, verſiculo vltimus caſus.ibi.verſiculo, eſt tamen aduertendum.de iureiur.& ibi Imol.verſiculo item aduerte.Brun.in tract. de aug.mon.in iiij.parte.

Contrarium Bald. in l. Paulus. verſiculo nota in pecunia. ff. de ſolut.

Tertiò Limita, quando valor eſſet poſt moram ſæpius variatus: vt dictum eſt ſupra in ſecunda ampliat.tertiæ limit.ſecundę præcedentis concluſionis principalis.

Quartò Limita, nam poteſt debitor antiquam monetam ſoluere pro noua, & eam tenetur creditor recipere, dummodò ſit debiti ponderis, & bonæ materiæ. Io.de Platea in l.j.verſi.item nota. C. de veter. num.pot.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in vltima voluntate, conſideratur tempore diſpoſitionis.

1 SVBSEQVITVR & quarta concluſio, vt in vltima voluntate attendatur valor currens tempore diſpoſitionis. Ioan.Andr.in addit.ad Specu.in tit.de obligatio. & ſolut.§. nunc aliqua.verſi.ſi autem ex contractu.in verbo, ex contractu.& Oldrad.conſi.xxxj.Alberic.in l.ij.C.de iur.emphyt.verſic.deinde quæro.& in l.vxori.§.vxori ver.ij.quærit.ff.de legat.iij.& in l.cùm quid. verſi.item quærit.ff.ſi certum pet.Collect.in capit.iudicante. verſi.quid. ſi teſtator.de teſtamen.Ancha.in cap.olim.in fi.verbis.de cenſib.Abb.in cap.quanto.verſi.quid ſi ex teſtamento.de iureiur.& in cap.olim.de cenſib.verſic.item not.Roman.in l.cùm quid.verſic.item reſultat aliud.ff.ſi cert.petat.Anan.in c.ij.verſi. & per hoc dicit Oldrad de maled. Marian. Iun.conſi.cxlij.num.7.verſi.non obſtat.volu.ij.Paul.de Caſtr.in l.fin.in fin.princip.verſi.verba verò contrahentium.C. communia de leg. Soci. in conſi.vj.verſiculo verum prædictis non obſtantib. volum.j. Brun. in tract.de augmen. mone. in ix. parte. Curt. in tract. mone. in iiij. quæſt. verſi.quartò quæro.Bal.in l.fina.verſi.item quæro.C.communia de leg. Corne.in conſi.clxxxj.num.71.verſi.ſecundo reſponderi poteſt.volu.ij. & conſi.cclxxxij.verſi.ij.reſponderi poteſt.volu.j.ſumma Ang.in verbo ſolutio.in ij.quæſt.verſi.ſi verò ſolutio.Iaſ.in dict.l.cum quid.verſi.quid. autem in vltima voluntate.Marti.Laud.in tract.de monet.nume.3.gloſ. conſuetu.Turon.

Contrarium Rom.conſi.cxxiij.verſic.præmiſſis tamen non refragantibus.& ſingu.ſuo.dxxxij.verſic.quòd tempus inſpiciatur.Guido Papæ, quæſtione ccccxciij.verſic. vel poteſt dici quòd d.glo.Capra.conſi.ccix. verſi.circa ſecundum.

2 Sed quando pecunia currens tempore teſtamenti eſt in totum reprobata, vel deſtructa, ita quòd non reperitur: nec alia eius loco ſubrogata fuit, tunc ſolutio debet fieri de moneta currenti tempore ſolutionis: ita Alberi.in l.vinum.verſi.ſed quid ſi moneta.ff.ſi certum petat.qui tamen non declarat an debeat ſolui ſecundum valorem tẽporis diſpoſitionis, vel ſecundum valorem temporis ſolutionis.

3 Tenendo primam opin. Amplia, vt etiam non attendatur tempus mortis, ſed ſolum tempus teſtamenti, etiam ſi teſtator multo tempore poſt teſtamentum conditum ſuperuixerit. Anch.in c.olim.in fi.verbis.de cenſib.ſumma Ang.in verb.ſolutio.in ij.q.verſi.ſi verò ſolutio.

4 Limita quando mutatio monetæ eſſet perpetua: ſecus verò ſi temporalis, & variabilis. Abb.in ca.quanto.verſic.quid ſi ex teſtamento.de iureiurando.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in ſtatutis attenditur tempore ſolutionis.

1 ACCEDIT etiam & quinta concluſio in hac materia, quòd in legibus, vel ſtatutis attenditur tempus ſolutionis, non tempus ſtatuti, vel legis. Spec.in tit.de obligat. & ſolut. in §.nunc aliqua.verſi.pone in ſtatuto. Bald.in conſi.cclxix. volu.ij.& in l.fin.in princip.verſi.item quæro.C.communia de leg.Ant. de Butr.in cap.quanto.verſic.& hæc procedunt. & Imola.verſiculo ſed ſi ſtatuto.de iureiuran.Anchar.in clemen.fin.verſiculo ſed in delictis.de decim.Anan.in capitulo ij.verſiculo ſubdit etiam.de maled.& in capitu. præſenti.verſiculo, vtrum autem. de Iudæis. Cardi. in clemen. ij. in xiij. quæſt.verſiculo, hæc fuit q.de decim.Rom.in l.cùm quid.verſiculo, item pone.ff.ſi certum petat.Domi.in conſilio cxxxvij. verſiculo, ſi verò quis ſit obligatus. Corn. conſilio.cxlxxxj.numero 71.verſiculo, ſecundo reſponderi poteſt.volumine ſecundo, & conſilio cclxxxvij.verſiculo, ſecundo reſponderi poteſt, volumine primo, Barbat. conſilio xix.verſiculo, ſed dubium eſt.volumine quarto.Curt.in tract.de monet.numero 17.& ſequen.verſiculo.v.quæro.Brun.in tract.de aug.mone.in xij.part.Bald. in l.illud.in fin. verſiculo vltimò quæro. C. de ſacroſan. eccleſ.Angelus, in verbo, ſolutio. in ſecunda quæſtio. verſiculo de condemnatione autem.Iaſon in dicta leg.cùm quid.verſiculo, quid autem in ſtatutis.ff.ſi certum pet.Mart. Laud. in tract. de monet. numero 27. verſiculo, quid autem in lege.

Contrarium

Contrarium glo.in verbo,ſolidos.in cap.conquerente.de offic.ord. Abb.in cap.quanto.verſ.quid autem.de iureiur.Salic.in l.fi.verſ.ſed dubitari poteſt.C.ſi cer.peta.Bal.in l.quicunque. verſ.deinde conuerte.C. de ſeruis fugi.Abbas conſi.lvj.vol.ij. Anto.de Butrio in c.conquerente. verſi.quæro ſecundum quam.de offi.ordi.

2 Primò Limita præcedentem cõcluſionem in ſolennitate adhibenda per ſtatutum,quando ſtatutum loqueretur de moneta:quia intelligeretur de moneta currente tempore ſtatuti emanati. Bald.in l.illud.in fi.C. de ſacroſan.eccle.verſi.vltimò quæro.Curtius in tracta.moneta.nu.18. & 19.Brunus in tracta.moneta.in prima parte. verſi.& prædicta etiam procedunt.Marti.Laudenſis in tracta.de moneta.nume.27.verſic.quid autem in lege.

3 Secundò Limita,quando poſt delictum conſummatum,vel poſt officium inchoatum ſuperueniret lex,vel ſtatutum.Anch.in cle.ij.de decimis.verſi.ſed ſi ponas.& per Brunum in tracta.de aug.mone.in ſecunda parte,verſi.quo ad ſecundum.

4 Tertiò Limita,quãdo ex legis diſpoſitione nulli eſt acquiſita obligatio:ſed ſi ex diſpoſitione legis alteri obligatio quæratur, debet intelligi de monata currenti tempore diſpoſitionis legis,vel ſtatuti.Abb.in conſi.lvj.verſi.prætereca præſuppoſito.vol.ij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in ſententia conſideratur tempore ſententiæ, non autem tempore executionis.

1 SEXTA eſt concluſio,ꝙ in ſententia quantum ad monetæ valorem attendatur tempus ſententiæ, & non tempus executionis. Albe.de Roſa.in l.cùm quid.verſ.primò enim quærit.ff.ſi cer.pet.Rom.ibi,nu.20.verſ.ex his reſultat. Ab. in c.olim.nu.4.verſ.item nota.de cenſib.Rom.conſ.cxxiij.ver.hoc autẽ probatur. Deciſ.Neapo.cxciiij.nu.2.verſ.allegabatur ad hoc.Bru.in tracta.de aug.mone.in decima parte.Curt.in tracta.mone.nu.19.verſ.ſextò quæro.Summa Ange.in verbo,ſolutio.in ij.quæſtio. verſ.idem dicit Oldrad. Marti.Lauden.in tract.de moneta.nu.28.verſ.an inſpiciatur.

2 Amplia idem eſſe in laudo:vt per Oldra.conſ.xiij. Albe.de Roſa.in l.vxori.§.vxori.ff.de leg.iij.verſ.primò enim queritur. Curtius in tract. moneta.nu.19.verſ.ſextò quæro.Brun.in tract.de aug.mone.in x.parte. Summa Ange.in verbo,ſolutio. in ij.q.verſi.idem dicit Oldradus.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in gratia Principis,quo tempore conſideretur.

1 SEPTIMA concluſio in gratia Principis de certa moneta annuatim percipienda,intelligitur de moneta currente tempore ſolutionis,Principe ignorante valorem monetæ,aliâs intelligitur de moneta currenti tempore gratiæ factæ.Anto.de Butrio in cap.quanto.verſ.item hæc vera. & ibi Abb.verſ. quid autem in mandato.de iureiu.Summa Ange.in verbo,ſolutio.in ij. quæſti.verſ.& ſic conclude.

Et in gratia attendi monetam currentem tempore ſolutionis, ſentit Collecta.in cap.Odoardus.verſ.ſed quam pecuniam.de ſolu.Brunus in tracta.de aug.mone.in xj.parte,in prin. Summa Ang.in verbo,ſolutio. in ij.quæſti.verſ.& ſic conclude.

2 Et proptereà inferri poteſt,ꝙ in impetratione beneficij valor monetæ expreſſæ conſideratur ſecundum tempus vacationis.Oldra.conſilio clxviij.verſ.ad ſecundam quæſtionem.Io.Andr.in addit.ad Spec.in tit. de conceſſ.præbend.verſ.ad aliam quæſtionem.Brunus in tract.de aug. mone.in xj.parte,verſi.eſto ꝙ Io.Andr.& in fine verſ.eſt tamen aduertendum.Summa Ange.in verbo,ſolutio.in ij.q.verſ.& ſic conclude.

3 Vltimò in hac materia eſt notandum,quòd in decimis, & tributis,attenditur valor pecuniæ tempore ſolutionis, & ſufficit ſecundum illam ſoluere.clemen.fin.de deci.ponit Brunus qui declarat,in tracta.de aug. mone.in xj.parte,verſ.& quia.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Oblatio verbalis ſufficit,quando creditor non vult acceptare.

1 LICET alîas oblatio verbalis non ſufficeret,tamen ſi creditor dicit,quòd non intendit acceptare, perinde operatur verbalis oblatio,ac ſi eſſet realis:ita Bald.in l.j. C. ne liceat tertiò prouoca.Raphael Fulgo.Pau.de Caſtro, & Alexan. in l.qui Romæ.ff.de verbo.obliga.Soci.in conſi.cxcix.libro ij. Fulgo.in conſi.ccj.in fine,Alexan.in l.ſi mora.in v.limita.ff.ſolu.matrimo.Caſſa. in conſi.xlj.& in conſi.xxxiij.Bertrand.in conſi.cxxviij.volu.iij.Deciſ. Neapoli.xix.in nouis,quæ declarat. Gratus conſi.xciij.vol.j. Ruinus in conſi.xl.vol.j.& in conſi.lxx.vol.j.

Et iſtam dicit veram & magis * communem Ruinus in conſil. cx[illegible] vol.j.& in conſ.xlix.vol.ij.Boerius deciſ.cxxiiij.Alex.in l.ſi ſeruus.verſi. puto hîc concludendum.ff.de vulg.& pupil. Gram. conſi.ciuili cvij.Tiraq.de retracta.conuen.in §.iiij.in glo.j.nu.21.

Contrarium tenuit Areti.in l.qui Romæ.ff.de verb. oblig. Claudius in l.ſi mora.ff.ſolu.matrimo.Curtius in apoſtil.ad Alex.in l.qui Romæ. ff.de verb.oblig.& Iaſ.ibi.in ſecundo nota.

2 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,Primò Limita procedere, quando creditor expreſsè dixit, quòd nolebat acceptare,ſecus ſi tacuit.Alexan.in l.ſi ſeruus. ff. de vulga.& pupil.Caſſa.in conſilio xlj.

3 Secundò Limita,ſi creditor habuiſſet iuſtam cauſam recuſandi oblationem factam,& potuiſſet ex iuſta cauſa non recipere:ita Claud.in dicta l.ſi mora.Gratus conſi.xciij.vol.j.

4 Tertiò Limita,niſi verbalis oblatio eſſet facta conditionaliter.Gratus conſi.xciij.vol.j.

5 Tenendo aliam opinionem,Limita,niſi dictum eſſet in recuſatione per creditorem,ego nolo recipere quomodocunque mihi offeras: quia ſtante recuſatione cum iſtis verbis,etiam ſola verbalis oblatio ſufficeret,etiam ſecundum opinionem illorum, qui dicunt, quòd oblatio verbalis non ſufficit,& etiam ſi creditor dicat, quòd non vult recipere:ita Claud.in dicta l.ſi mora.& refert Caſſa.in dicto conſi xlj.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Dies interpellat pro homine.

1 TRITA, & vulgaris eſt regula,quòd dies interpellat pro homine.l magnam. C. de contrahen.& commit.ſtipu.l.ij. C.de iure emphy.cap.potuit.de loca.glo.in cap.cupientes. §.ſi verò.in verbo,contempſerint.de elect.in vj.glo.in cle. quia contingit.in §.vt autem.in verbo,ſingulis annis.de religio.domib. Iaſ.in l.ſi mora.ff.ſolu.matri.Pariſ.in conſ.xxiiij.vol.j.

2 Primò Amplia,vt efficacior ſit interpellatio, quæ inſurgit ex lapſu diei appoſiti, quàm interpellatio expreſſa, hominis facto inducta. ita Bal.in l.verùm.verſ.item quando vult probare moram heredis.ff.ſi cer. peta.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa.in j.amplia.ff.de verbo. obliga. Deci.in l. quod te.ff.ſi cer.peta.glo.conſue.Turon.

Contrarium Decius in l.quod te.ff.ſi cer.peta. Iaſ.in l.ſi mora. ff.ſoluto matrimo.

3 Secundò Amplia,etiam in die variabili ad voluntatem creditoris,vt ſi dictum ſit, Solues in Paſchate, & ab inde in antea,ad omnem meam requiſitionem:vt per nota.per Bar.in fine princ.& ibi Ange. & Imo.in l.cùm ſtipulatus ſim mihi à Proculo.vbi Ange.& Imola,& ibi Alex.

Et ex hac glo.ff.de verb.oblig.& not.Bald.in c.ij.an ille,qui interfe. fra.domi.& Bald.in dicta l.magnam.

Et idem Bal.in dicta l.fi.§.prætereà.C.de iure dot.& in l.ſi ita quis.eodem titu.& in c.mandatum.in fin.de reſcrip.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa. in ij.amplia.ff.de verb.obliga.Ange.in l.ſi inſulam.& ibi Imola verſ.ſubdit etiam Ange.eod.titu.Ange.in l.ita ſtipulatus. & ibi Imola, verſ.tamen ex primo intellectu.eod.titu.Iaſ.in l.vinum.ff.ſi cer. peta. Alexan. in conſi.clviij.volu.vj.Socinus in conſi.cclxxxviij. verſ.ſecundò infertur.libro ij.Roma.in l.ſi ex legati cauſa.ff.de verb.oblig.Alex.in l.quoties in diem.eod.titu.Feli.in c.licet Heli.de ſimo.Iaſ.in l.ſi inſulam.ff.de verb.oblig.Purpura.in l.vinum.ff.ſi cer.peta.Areti.in l.ſi ex legati cauſa.ff.de verb.oblig.Ange.in l.magnam.C.de contrehen.& commit.ſtipula.Mantuanus in conſi.lxxvij.Ruinus conſi.cxcviij.vol.j.& conſ.xv. vol.iiij.glo.conſuetu.Turon.

4 Amplia hanc ampliationem,etiam ſi ſit dictum de ſoluendo in Paſchate,& quandocunque fuerit facta interpellatio:vt per Baldum in capi.ij.an ille,qui interfecit fratrem domi.Purpuratus in l.vinum. ff.ſi certum petatur.

5 Secus ſi dictum eſſet, in Paſchate, quando fuerit facta interpellatio ſine copula:& per ea,quæ ponit Ange. & ibi Imola in l.ita ſtipulatus.ff. de verbo.obliga. Apoſtilla.ad Salice.in l.magnam.C.de contrahen.& committen.ſtipula.

6 Tertiò Amplia, ſi dies adiecta non differat ſolutionem: vt notat Alexan.in l.nummis.ſuper glo.in verbo,ſua die. ff.de in litem iuran.& ponit Iaſ.in dicta l.ſi ex legati cauſa.verſicu.tertiò nota ampliatio. ff.de verbo.obligationib.

7 Quartò Amplia,vt etiam hora adiecta conſtituat debitorem in mora.Bal.in l.j.C.ne lic.tertiò prouo.ſequitur Deci.in l.vinum.ff.ſi cer.pet. Apoſtil.ad Salic.in dicta l.magnam.in apoſtil.magna, ad fi.Iaſ.in dicta l.ſi ex legati cauſa.in iiij.amplia.ff.de verbo.obliga.licèt dubitet,tamen ſua dubitatio eſt friuola: & propterea teneri poteſt intrepidè ampliatio.idem tenet Curt.iunior in apoſtil.ad Alex.in l.vinum.ff.ſi cert.peta. & ibi Purpura.qui etiam declarat.ff.eod.tit.

8 Quintò Amplia etiam in die legali,ſiue ſit expreſſa,ſiue tacita:vt eſt tex.in l.ij.C.de iure emph.in c.potuit.de loca.& ibi glo.in ver.ſtatuta.

Et idem eſt in termino appoſito, quia pariter dies illa pro termino appoſita à ſtatuto, conſtituit in mora. vt dicit Bal.in l.fin.§.præterea.C. de iure dot, ſequitur Alex.in conſi.clvij.vol.vj.Caſſa.in conſuetu. Burgun.eſt bona gloſſ.in l.ſi mora. ff.ſoluto matrimo.& per Ange.in l.j.§. nunc de officio. ff. de eo, quod certo loco.Barto.in l.ita ſtipulatus.in ij. quæſti.princip. ff. de verbo.obliga.Roma.in l.ſi ex legati cauſa. & Pau. de Caſtro,& Alexand.in primo nota. & Iaſ.in quarto not.ff.de verbo. obliga.Imola in l.ſi mora.& ibi Alexan.ff.ſolu.matrimo.Bald.in rubrica C.de conſtitu.pecu.

Idem voluit glo.in l.ſi duo.§.fin.in glo.in verbo, conſtituti.ff.de conſtitu.pecu.Alexan.in l.quoties in diem.ff.de verb.obliga.& in l.vinum. ff.ſi cer.peta.& idem in lectu.Feli.in cap.licet Heli. de ſimo.Imola in c. ſignificante.de pignori.Purpura.& Hierony. Butriga.in dicta l.vinum. Areti.in l.ſi ex legati cauſa.ff.de verb.oblig.Alex.in conſi.lxxiiij. vol.v. Corneus in conſi.xxvj.vol.j.& in conſi.lxxvij.vol.iij. Purpura.in dicta l.vinum.Alex.in conſi.clxxij.vol.vj.Iaſ.in l.ij. C.de iure emphy. Feli.in cap.ij.de magiſtra.Pariſi.in conſi.xix.vol.ij.

9 Quod procedit, etiam ſi ſit dies adiecta miſerationis gratia à lege: vt per Bar.in l.promiſſor.§.j.in fi.ff.de conſt.pecu. Io.Faber in §.in perſonam.aliàs in §.de conſtituta.& Iaſ.ibi, verſi.an autem lapſus fuit. Inſtitu.de actionib.de mente glo.in l.ſi mora.ff.ſolu.matri.& ibi not.Raphael,& ibi Alex.verſi.noto etiam ex hac glo.Iaſ.in l.vinum. ff. ſi certum peta.Purpuratus in dicta l.vinum.Iaſ.in dicta l.ſi mora.Matthesila, ſingula.cxxiij.

10 Amplia, vt hoc procedat etiam ſi tempus adiectum ad ſoluendum miſerationis gratia, ſit adiectum à principe:ita Purpura.in dicta l.vinũ. licèt Bal.non firmet ſe in l.fi.§.præterea.C.de iure dot.

11 Sextò Amplia, etiam ſi dictum ſit, quòd infra illam diem à debitore non exigatur, & ſic dies videatur adiecta fauore debitoris, tamen aduentus illius diei conſtituit in mora:vt not.Bald.in l.fi.§.præterea. C.de iure dot.& in l.j.verſi.quæro quid ſi teſtator.C.quando dies lega.cedat. Socinus in conſi.cclxxxviij.Iaſ.in l.vinum. & Purpura. Bal.in l.ſi ex legati cauſa.& ibi Iaſ.in octaua limitatione, & in ſeptima limitatione, & in l.vinum.ff.ſi certum peta.Alexan.in conſi.clvij.vol.vj. Aretinus in l. ſi ex legati cauſa.

Contrarium Bal.c.ij.an ille, qui interſi.fra.domi. refert, & ſequitur Alexan.in l.ſi vnus.§.j.ff.de pact.

12 Septimò Amplia, vt dies & pœna adiecta à lege, impediant purgationem moræ:vt per Rui.in conſi.cxcviij.vol.j.

13 Primò Limita in caſu §.licèt.l.j.ff.de pericu.& commo.rei vend.vbi propter præiudicium grande effundendi vinum venditum ad periculum emptoris, dies conuenta ad menſurandum non conſtituit in mora:ita Aretinus in dicta l.ſi ex legati cauſa. & Iaſ. in prima limitatione. idem voluit in dicto §.licèt.Alberi.ibi etiam Bald.poſt Iaco.de Beluiſo, quem ipſe refert.idem voluit Roma.in l.ſi quis mihi bona. §.ſed ſi mandauit.ff.de acquiren.hered.

14 Secundò Limita, quando agitur de priuando aliquem iure ſuo: per tex.in authen.ſi quis pro redemptione.& ibi Ange.notat in auth.de eccleſiaſti. titu. ponit Areti.in dicta l.ſi ex legati cauſa. & ibi Iaſ. in prima limitatione.ff.de verb.obliga.

15 Tertiò Limita in die appoſita gratia finiendæ obligationis, vt eſt tex. in l.ex empto.§.Caſſius.ff.de acti.emp.aliâs eſt, in emptorem, glo.in c.j. an ille, qui interſi.fra.domi.Ange.in l.ſi inſulam.in octaua limita.& ibi Imola, verſi.item aduerte.ff.de verbo.oblig.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa.in ij.limita.Soci.in regu.xc.in ij.fallen.

16 Quartò Limita quo ad inducendum peccatum, vt nõ ſufficiat lapſus temporis.vt per Hoſtien.in ſumma, de præſcript.§.quæ res. Areti.dicta l.ſi ex legati cauſa.

Contrarium tenet Abb.in c.fi.de præſcrip. verſi.ex prædictis infertur, Spec.in titu.de inſtrum.edit. §.num verò aliqua.verſi.de hoc autem quæritur.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa.in tertia limita.ff.de verbo.obliga. & Purpura.Corne.in conſi.ccvj.vol.ij.

17 Quintò Limita in die appoſita gratia multiplicandæ obligationis, ſecundum Bar.in l.j.§.j.ff.de penu lega.Sali.in l.magnam. C. de contrah. & commit.ſtipu.Bar.in l.ita ſtipulatus.verſi.vt eſt videndum. ff.de verbo.oblig.Alexan.in l.quoties.ff.eod.tit.Soci.in dicta regu. xc. in prima fallen.Alexan.in l.ſi Stichum.§.ſtipulatio.ff.de verb.oblig. & ibi Iaſ. & Iaſ.in dicta l.ſi ex legati cauſa.in quarta fallen.Salice.in l. ſi pacto, quo pœnam.C.de pactis.

18 Sextò Limita, quando debitor & creditor ſunt diuerſi fori, quia etiã ꝙ fuerit dies appoſita, tamen debitor ſine interpellatione non conſtituitur in mora.Bar.in l.item illa.ff.de conſti.pecu.Iaſ.in l.ſi ex legati cauſa.in quinta fallen.Abb.in c.licet Heli.& ibi Feli.de ſimo.Purpura.in dicta l.vinum.ff.ſi cer.peta.glo.conſuetu.Turon.

19 Septimò Limita, quando creditor die adueniente non eſſet paratus recipere:vt notat Corneus in conſi.lxxix.volu.iij. Alexan.in conſi.ccx. vol.vj.Deci.in l.vinum.& ibi Curtius in apoſtil.ad Alexan.& in lectura,& iſta concluſio fundatur in dicto Bar.in l.item illa.verſi.quæro pone.ff.de conſtitu.pecu.qui tenuit, quòd ſi certo loco & tempore deſtinata eſt ſolutio, non conſtituitur in moram debitor, niſi conſtet quòd eo loco fuerit die conuenta creditor paratus recipere, vel aliquis pro eo.

Et idem voluit Bar.in l.continuus.§.cùm ita.ff.de verb.oblig. & in l. cùm filiusfamiliâs.§.fi.in fi.ff.eod.titu.

Et illam deciſ.Bart.vltra Docto.ſupra allegatos, tenuit Alex.in conſ. clxxij.vol.ij.Calca.in conſi.lxiiij.Alex.in conſ.xc.vol.v. Io.de Anania, qui dicit iſtam * communem opinionem in conſ.v.

Et ibi etiam Ludoui.in apoſtil.Alexan.conſ.xl.vol.iiij. Deci.in conſ. ccccclxvj.Pau.de Caſt.in l.ſi per emptorem.ff.de actio.emp. Gozad.in conſ.lxvj.Deci.in l.vinum.ff.ſi cer.peta. Corneus in conſ.lxxix.volu.iij. Alex.in conſ.ccx.vol.vj.Curtius iunior in apoſtil.ad Alexan.in l.vinũ. & in lectura in dicta l.vinum.Ruinus conſ.clj.vol.j.Tiraquel.de retrac. lignag.§.nonò.in glo.iij.nu.17.& ſeq.

20 Contrarium ſentit Alexan.in apoſtil.ad Barto.in dicta l.item illa.& Gozad.qui ſentit, quòd debitor debeat proteſtari ſe paratum conſignare, in conſ.lvij.& hoc ſumitur ex communi opinione, quam refert Feli. in cap.plerunque.de reſcrip.

21 Nam licèt tunc impedimentum excuſet, quando quis fecit omnem diligentiam remouendi impedimentum, tamen quando conſtat diligentiam non potuiſſe operari, tunc non eſt neceſſarium probare diligentiam:ita quòd dici poſſet ex parte debitoris, non erat proficua diligentia mea in loco deſtinatæ ſolutionis, ſi ibi non erat creditor, vel alius pro eo.

22 Octauò Limita, vbi aliquis certa die promiſit facere aliquid, quod concernit præparatoria iudicij:quia tunc non conſtituitur in mora per aduentum diei ſine interpellatione: putà, quando infrà certum diem promiſit repræſentare aliquem in iudicio:ita Pau.de Caſtro in conſ.cx. incip.videtur quòd dictus Ioan.vol.ij.Feli.ſequitur in cap.ſin autem. de reſcrip.Iaſ.in dicta l.ſi ex legati cauſa, in vltima limitatio.Hippoly.in l. vnius.§.cogniturum.ff.de quæſtionib.Deci.in conſi.ij. Hippoly.in rub. de fideiuſſ.in xviij.quæſti.

Contrarium Deci.in conſ.cxlv.verſ.vltimò,&c. vbi etiam declarat dictum illud Pauli de Caſt.

23 Nonò Limita, quando terminus eſſet adeò breuis, vt vix infra illum poſſet præſtari illud, quod quis promiſit:ita Bal.in l.ſi mihi, & Titio.§.ſi quis ſeruus.ff.de lega.j.& ibi Soci.in ſecundo not. & ibi Iaſ.Alex.in tertio nota.Roma.in rubri.de arbit. Bal.in c.domino guerram.§.j.de lege Corrad.Soci.in regu.xc.in tertia fallen.Alexan.in l.quoties in diem. ff. de verbo.obliga.Corneus in conſi.xxvj.vbi declarat.volu.j.Feli.in cap. licèt Heli.de ſimo.

24 Decimò Limita in herede, qui potuit probabiliter ignorare diem conuentam ab authore ſuo, & propterea lapſus diei non conſtituit ipſum in mora.

Et idem eſt in alio probabiliter ignorante, Barto.in conſi.ccxxx.Iaſ. in l.vinum.ff.ſi certum peta. Socinus in conſi.cvij. volu.j. Berous quæſtione lxxiij.

Contrarium in herede tenet Decius in l.vinum.& ibi Purpura.

25 Tamen iſti admittunt ſaltem heredem iuuari reſtitutione in integrũ ex clauſula generali, vt ibi per eos.

26 XI. Limita in eo, qui tenetur vendere infrà decem annos: quia lapſus decem annorum non conſtituit in mora pretio non ſoluto, vel oblato, Alexan.in conſi.cxviij.volu.iiij.

27 XII. Limita, ſi tempus ſit adiectum in fauorem debitoris: vt quia conceſſa ſit beneficiato licentia non reſidendi per aliquod tempus.

Nam lapſus illius temporis non conſtituit beneficiatum in mora, ſed requiritur alia monitio, gloſſ.in cap.quoniam frequenter.§.porrò.vt lite non conteſt.ſed illa glo.non probat, ꝙ non conſtituitur in mora, ſed ꝙ non poteſt priuari ſine alia monitione, vt conſiderat Purpura.in dicta l.vinum.& Deci.qui tenent, ꝙ cenſeatur eſſe in mora, etiam ꝙ ſit adiectum tempus in eius fauorem:& Areti.in l.ſi ex legati cauſa.& dictum eſt ſuprà in ſexta amplia.ff.de verb.oblig.

28 Et licèt in caſu illius gloſ.non poſſit deueniri ad ſententiam priuatiuam ſine alia citatione, tamen culpa & negligentia eſt probata per ſolum lapſum temporis ſine alia citatione:ita tenuit Ant.de Butr.in dicto §.porrò,& ibi Imola, Areti.in dicta l.ſi ex legati cauſa.

29 XIII. Limita, quia etiam poſt tempus lapſum non ſtatim in mora conſtituitur, ſed cum aliquo temporis ſpatio, vt eſt glo.in verbo, reſtitui.in l.Æmilius. ff. de minorib.& iſtud procedit ſiue tempus ſit à lege, ſiue ab homine appoſitum, Bal.in c.j.de noua for.fideli.Roma.in conſ. xxvij.in fi.Purpura.in dicta l.vinum.

30 XIIII. Limita, dummodò dies ſit certa, ſecus ſi incerta:ita probat tex. in l.magnam.ibi, certo tempore à contrario ſenſu.& ibi not.Cy.& Bal. in primis verbis:& ibi Albe.de Roſa.in fi.verb.C.de contrahen.& commit.ſtipu.Bar.in l.ita ſtipulatus.ff.de verb.oblig.Soci.in conſ.cxix.vo.j. Bal.in l.& ſi.poſt tres.verſi.iuxta hoc quæro.ff.ſi quis cau.& in l.ſi pacto quo pœnam.C.de pact.Sali.Alex.in l.quoties in diem. ff.de verb.oblig. Iaſ.in l.vinum.ff.ſi cer.peta.Iaſ.in l.ſi inſulam.ff.de verb.oblig.& in l.ſi ſtipulatus eſſem abs te.in iiij.not.eo.ti.Alex.in l.ſi inſulam.in ij.fallen.ff. de verb.oblig.Corne.in conſ.ccvj.vol.ij.Deci.in conſ.ij.Barba.in conſ. lj.vol.j.Purpur.in l.vinum.ff.ſi cer.pet.Soci.in conſ.cclxxviij.verſ.circa quartam.Caſſa.in conſuetu.Pariſ.in conſi.v.vol.iiij.

31 Et

31 Et maximè ſi præcedere debebat factum creditoris, Pariſ.in conſil. xxxiiij.vol.j.

32 Et ex iſta concluſione infertur,quòd ſi aliquis promiſerit facere aliquem conſentire quando erit legitimæ ætatis, non conſtituitur in mora ſine interpellatione.ita Bald.in d.l.magnam.in primis verbis. C. de contrah.& commit.ſtipul.& in l.& ſi poſt tres. ff. ſi quis caut. & in l.ſi pacto,quo pœnam.C.de pact.& ibi Saly.Alex. in l.ſi inſulam.in ij.fall. ff.de verb.obl.& ibi Iaſ.& idem Iaſ.in l.ſi ſtipulatus eſſem abs te. ff.de verb.obl.in iiij.not.Soc.in conſ.cix.li.j.Dec.con.ij.Purpur.in l. vinum. ff.ſi cert.pet.

Contrarium Cyn.in d.l.magnam.in fi.& ibi Albe.de Roſate in finalibus verbis.Barba.in conſi.lxxiiij.vol.iij.

Tenendo primam opinionem quæ videtur eſſe magis*communis,

33 Limita,niſi dictum ſit,ꝙ faciat conſentire poſt menſem , poſtquàm erit perfectæ ætatis,ita declarat Soc.in conſ.cclxxxviij. verſ.circa quartam.lib.ij.de qua limitatione dubitat Purpu.in d.l.vinum.

34 Decimoquintò limita in die adiecta cauſa demonſtrationis,quæ nõ interpellat,ita tenet Ang.in l.ſi inſulam.in fall.regulæ primæ.ff.de ver. obl.& ſequitur Paul.de Caſt.in l.liber homo.§. decem hodie. ff.de ver. obl.Imola in d.l.ſi inſulam.& ibi Alex.in iiij.limit.

Contrarium Ang.in d.§.decem hodie.& in d.l.ſi inſulam.in fall.ſecundæ regulæ.

35 Decimoſextò limita,nam quando dies eſt cõuenta pacto nudo, non cõſtituit in mora,vt not.Bal. in l.j.xiij.q.C.de his,quæ pœnæ nom.per Alex.in l.ſi inſulam.in ix.limit.ff.de verb.obliga.facit tex.& ibi omnes notant.in l.nuda.C.de contrah.& commit.ſtip.vbi ex nuda conuentione ante litem conteſtatam quis non incurrit in moram.

36 Decimoſeptimò limita quando dies adiecta tacitè inerat. Lõfred.in conſ.xlj.

37 Decimooctauò limita,quia quando quis tenetur officio iudicis,dies non interpellat.Rui.conſi.clxxxiiij.vol.ij.

38 Decimononò limita quando dies eſt adiecta conditioni implendæ ex facto venditoris,& debitoris.Ruin.conſ.clv.vol.v.

39 Vigeſimò limita,in actu expediendo per iudicem circa præparatoria iudicij,nam tunc dies non interpellat pro homine.glo.conſuet.Turon.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Creditor qui eſt ſolitus lucrari,ſtante mora debitoris,poteſt petere intereſſe lucri ceſſantis.

1 COMMVNIS * eſt doctorum concluſio, ꝙ vbi præcedit mora debitoris,creditor,qui eſt ſolitus lucrum facere, poteſt petere intereſſe lucri ceſſantis.Bart.in l.vnica.n.15.ver. ſi verò conſueuit.C.de ſenten.quæ pro eo,quod intereſt.& in l.nummis.verſ.quæro vtrum in hoc intereſſe. ff. de in litem iur.& in l.iij.§.fi.verſ.alij dicunt.ff.de eo ,quòd certo loco.Ancha.in clem.j.§.ſanè.verſ.ij.quæro.de vſur.Cyn.in auth.ad hæc.verſ.iij. quæritur. C. de vſur.Imol.in l.inſulam.§.vſuras.verſ.ſed iuxta prædicta. ff. ſol.matr. Cald.in repet.c.nauiganti.verſ.iij.quęro.de vſur.Alex.in conſ.cxlj.ver. fortius videtur.vol.v.& conſ.lij.verſ.& ſic videtur forma.volu.vj.Soc. conſ.clvj.verſ.quoddam eſt lucrum.Dec.conſ.cxvj.verſ. præterea & ſecundò.Abb.in c.conqueſtus.verſ.nota.glo.ſingulariter,de vſur. Pet de Anch.in conſ.cxlviij. verſ. tamen qui poſſit petere. Abb. conſ. xxxix. verſ.nec etiam poſt annum.volum.j.& in c.per veſtras.ver.item nota, de donat.inter vir.& vxor.Card.in cle.j.§.ſanè.verſ.in viij.quæſt.de vſur.Abb.conſ.lxiij.verſ.voluit inſuper.volum.j.Cuma.in conſ. cxxxix. ver.cùmque iurans.Aret.conſ.ix.verſ.expeditum eſt.vbi dicit*communem.Anch.in regulà peccati venia.verſ.ad quartum dum dicitur.verſ. item ſi ratione morę.de reg.iur.in vj.& in c.cõqueſtus.verſ. & ſi dicas, de vſur.Alex.conſ.cxcj.verſ.præterea intentio.vol.ij.Dec. conſ. xxxix. verſ.nec obſtat ſi dicatur,& conſ.cccxxij.verſ.& licèt intereſſe.Purpurat.in l.cùm quid.nu.167.ff.ſi cert.pet.Maria.in c.dilecti.verſ.vlt.nota. de for.compet.Ruin.conſ.ciiij.verſ.ſi verò intereſſe. vol.iiij.Igneus in l. contractus.num.16.ff.de reg.iur.Cagnol.in l.vnica,nu. 40.& ſeq.C.de ſent.quæ pro eo,quòd inter.Purpur.in l.rogaſti.§.ſi tibi.num.40. verſ. & ideò.ff.ſi.cert.pet.Iaſ.in l.iij.§.nunc de officio.verſ.in eadem gl. ff.de eo,quòd cert.loc.Fel.in c.cùm venerabilis.verſ.dum dicit Abb.de exce. Saly.in auth.ad hæc.verſ.ſed hoc nihil eſt dicere. C.de vſur.Alex.conſ. cxxj.verſ.pro hoc facit.vol.ij.Ioann.Ant. Alex. conſ.xx. verſic. & ſi dicatur.& in conſ.lxxxviij.verſ.quare dubitauit.Soc.conſ.xxv.verſ.vnde ſicut.vol.iiij.Cagno.in l.vnica.verſ.prima,quia. C. de ſum.Trin.num. 40.Paul.de Caſt.in l.cunctos populos.verſ.ego dico. C. de ſum.Trin. Marian.Iun.conſ.clxv.verſ.circa quartam.vol.ij.Ruin.conſ.xciij.verſ. & poſt dictam moram.volu.v.Alex.conſ.xxxj.num.9.verſ.ij.non obſtat.vol.vj.Alex.conſ.lxxvij.verſ.& venit intereſſe. vol.vj.Hiſp. in ca. per veſtras.verſ.idem dicas.de donat.inter virum & vxorem,& verſi. ex his,primò.Caſſa.in conſuetud.verſ.vj.limita.Iaſ.in dicta l.cunctos populos.ver.circa primum membrum.Roman. in l.diuortio. verſ. ſed ante.ſolu.mat.& ibi verſ.ſed mulier. & Claud.verſ.ſed in illis caſibus. vbi dicit*communem opi.

Contrarium Dec.in c.cùm venerabilis.numer.14.verſic. & quantum ad vſuras.de except.& in l.cum quid,verſ.limita hoc.ff.ſi cert.pet. & Cur.Iunio.in d.l.vnica.nume.39.verſ.poſtremò aduerte. C. de ſent. quæ pro eo,quod inter.licèt dicat non eſſe tutum recedere ab alia opin. quæ eſt communis.Soc.in l.de diuiſione.verſ.aliquando,& ſextò quærimus.ff.ſolu.mat.

2 Primò Amplia hoc procedere etiam de iure canonico,vt dicit Hoſt. in c.ſalubriter.verſ.in eo enim.de vſur.Cald.in repet. capit. nauiganti. verſi.iij.quæro.de vſur.Dec.con.cxvj.verſ.præterea,& ſecundo. Inno. in cap.ſanè.verſ.alij tamen dicunt. de ſententia excom.Abb. in capit. cùm venerabilis.verſ.aduerte an vſuræ.de excep.& in c.dilecti.verſ.nota quòd ratio. de for. compet.& clarius in cap.conqueſtus. verſ.nota glo.de vſur.Bald.in Margarita,in verbo vſura.in verſ.fi.Card.in clem. j.§.ſanè,in viij.quæſt.de vſur.Aret.con.ix.circa verſiculum,expeditum eſt,vbi dicit*communem.Anan.in d.ca.conqueſtus.verſ. ſubdit etiã, de vſur.Maria.in cap.dilecti.verſi.vltimo nota.de for.comp.Iaſ.in l.iij. §.nunc de offi.in iij.not.ff.de eo,quòd cert.loc.Fel.in c. cùm venerabilis.verſi.dum dicit Abb.de excep.Dec.in conſi.cxj.verſi.iij.iura allegata.verſi.nam de intereſſe, Soc. conſi. ij. verſ.ſed his non obſtantibus. vol.j.Aret.conſ.clvij.verſ.ex hoc ſequitur. Caſſan. in conſuet. verſ.vj. limita.

3 Secundò amplia,etiamſi lucrum non ſit omnino certum, ſed tantùm veriſimile,vt dicit Bart.in d.l.vnica.num.25.verſ.ſi verò conſueuit. C.de ſent.quæ pro eo,quod inter.vbi intelligit, lucrum eſſe quaſi certum ex eo ſolo,quòd creditor cum alia ſua pecunia conſueuit lucrum facere.Ancha.in clem.j.§.ſanè.in ij.q.de vſur.Cyn.in auth.ad hæc.verſ. tertiò quæritur.C.eod.Imola in l.inſulam.§. vſuras.verſi. ſed iuxta prædicta.ff.ſol.mat.Paul.de Caſt.ſentit in l.diuortio.verſ.ſed poſſet petere.ff.ſolut.matr.Alex.conſ.cxlj.verſ.fortius videtur. volu.v.& verſ.ſed ſi petuntur.& clarius Ange.in l.continuus.§.cum ita.verſ.& hunc text. allega.ff.de verb.oblig.& Imola.verſ.item nota illum text. & ibi met. verſ.nota vij.Abb.in c.conqueſtus.verſi.nota glo.ſingulariter. de vſur. Cuma.conſi.cxxxix.ver.cùmque iurans.Abb.in cap.nauiganti.verſ.nota primò,de vſu.& clarius,& diffuſius per Cagno.in l.vnica.verſi.prima quia.num.40. C.de ſum. Trinit.Paul.de Caſtr.in l.cunctos populos.verſ.ego dico.eod.tit.Hiſpan.in cap.per veſtras.verſic. ſed ſi ſimpliciter.de dona.inter virum,& vxor.Imo.in l. Paulus.verſi.item adde inquantum.ff.de ſol.

Contrarium quòd imò requiratur quòd lucrum ſit quaſi certũ iuxta notabilem declarationem , quam ponit Pau.de Caſtr.in l.iij.§.nũc de offic.ff.de eo,quod certo loc. verſ. in glo.ſeq.& ſequitur Afflict. in deciſ.Neapo.xx.per totum.Dec.conſi.cccxxij.verſ.& in lucro ceſſante. Purpur.in l.rogaſti.§.ſi tibi.num.4.& ſeq.verſi.& ideò.ff.ſi cer.pet.Iaſ. in l.iij.§.nunc de officio.ver.breuiter conclude.ff.de eo,quod cert.loco Dec.in l.quantus.ad fi.verſ.& in probatione intereſſe.ff.de reg.iur. Pariſ.in c.cum venerabilis.nu.72.ver.& circa illud, de except.Curt. Iun. in l.ij.§.mutui datio.verſi.vltimo in terminis.ff.ſi cert.pet.glo.conſuet. Turon.verſi.ſed an ſint aliqui.Caſſan.in conſuet. verſi.vj. limita. Iaſ.in l.cunctos populos.verſicul.circa primum membrum. C.de ſumm.Trinit.

Et propterea Bald.in l.fin.in iij.oppoſ.C.de furtis.dicit,ꝙ intereſſe lucri debet eſſe certum,incertum verò peti non poſſe.

4 Primò limita, dummodò non fiat ante moram ex conuentione. vt dicit Ioann.Cald.in repet.cap.nauiganti.verſ.tertiò quæro. de vſur. Dec.in conſi.cxvj.verſ.ij. non obſtat ꝙ Nicolaus. Dec. in conſ. xxxix. ver.ij.reſpõdetur.Fel.in c.cũ venerabilis.ver.intellige primò,de excep. & ver.intellige quartò.Soc.in conſ.clxxix.ver.iij.concl.li.ij. Cur.iun. in l.ij.§. mutui datio.ver.vlt in terminis.ff.ſi cert.pet.Io.Ant.Alex.in conſ. xx.verſi.& ſi dicatur.Cagnol.in l.curabit.n.53.verſi.hinc eſt.C.de act. empt.Ruin.conſi.lv.verſ.& vbi etiam,volum.ij.Aret.conſ.clij.verſ.ad ſecundum dubium.& conſi.clvij.verſ.ex hoc ſequitur.Hiſpan. in cap. per veſtras.verſi.ſed ſi ſimpliciter.de donat.inter vir.& vxor.verſi.prædicta tamen ſunt.Grat.conſi.lxxxvij.verſ.vltimò non obſtat, volum.j. Aimo.conſi.lxxxvij.verſ.circa ſecundum.Dec.conſ.ccccxlj.verſ. venio ad ſecundum dubium.

Contrarium Abb.in ca.nauiganti.verſ.nota primò.de vſur.Ruin. conſ.ciiij.verſ.vltimò prædicta comprobantur.vol.iiij.Hiſpa.in ca.per veſtras.ver.ij.infertur.de donat.inter vir.& vxor.

5 Secundò limita,vt peti poſſit lucrum,quod quis principaliter feciſſet,non autem quod ſecundariò vt declarat Dec.in d.c.cùm venerabilis.nume.14.verſi.ſed retenta communi opi.de excep.Iaſ.in l.iij.§.nunc de offi.verſ.breuiter conclude.ff. de eo,quod cert.loc.

6 Tertiò Limita,quia tantum primo anno debetur lucrum ceſſans, non pro aliis annis ſucceſſiuis,ita Cur.iun.in d.l.vnica.verſ.alia etiam quotidiana.C.de ſent.quæ pro eo,quòd intereſt.

Contrarium Cagnol.ibi nu.45.verſ.ſecunda dubitatio.

CON

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Debitor, à quo expulſo principali creditore, fuit exactum per communitatem, vel principem, an dicatur liberatus.

1 SI quæratur an debitor, à quo exactum fuit expulſo principali creditore, vel per communitatem, vel eius officialem, vel per tyrannum ciuitatis, dicatur liberatus ab ipſo creditore principali, recurrendum eſt ad Theoricam Dyni, Bar. & aliorum in l.creditor.ff.de ſolu.& licèt Dynus ibi tenuerit indiſtinctè liberari, & hoc etiam ſequatur ibi Alber.de Roſat.& Bald.in conſ. cxxviij.vol.ij.poſt Guid.de Suz.& Alber.Papienſem.Pet.de Anch.in c. ad Apoſtolicæ.in xv.not.de re iud.in vj.& in conſi.ccxcix.viſa ſupradicta facti narratione.

Contrarium tamen in debitore generis, tenet Alex. in conſi. ciij. vol.ij.Tamen magis diſtinctè procedendo, conſiderandi ſunt plures caſus prout infrà dicetur.

2 Et nota quia iſtud de Tyranno intelligendum eſt de eo, qui poteſt metum inferre, & non de alio: quia proculdubio tunc ſolutio facta alteri non liberat debitorem.Bart.in tracta.de Tyran.in vij. quæſt. Lucas de pen.in l.j.C.vt nullus ex vicar.pro alien.libro xj. Ruin.conſi. cl, vol.j.Afflict.deciſ.cl.nu.14.

3 Primus caſus eſt quando communitas vel ciuitas habet obligata bona creditoris, qui habet obligatum debitorem, & tunc ei ſoluendo, proculdubiò liberatur, vt not.Barto.in d.l.creditor. cum qua ſententia tranſeunt ſimpliciter Docto.& illam ponit Specu.in tit. de obl.& ſolu. §.illud.in princ.illam opin.etiam refert, & cum ea tranſit Barbat.in conſ.xxvj.vol.iij.Dec.in conſ.xxv.&illam videtur tenere Imol. in dict. l.creditor.illam etiam opinionem refert & cum ea tranſit Deciſ.Neap. cl.in antiquis. Imol.in c.ex literis.de pigno.

4 Et iſtud procedit, ſiue facta ſit exactio propter culpam creditoris, ſiue debitoris, quia Bart.cum quo tranſeunt alij in d.l.creditor, præmittit hunc & ſequen.caſum, & poſtea diſtinguit, an exactio facta ſit ob iniuriam creditoris vel iniuriam debitoris: ergo in iſto, & ſeq.non fit diſtinctio an ob culpam creditoris, vel debitoris.

5 Secundus caſus quando bona creditoris ſunt confiſcata, & proculdubio tunc liberatur debitor ſoluendo.Barto.in d.l creditor.ex mente Dyni.idem tenet ibi Ange.& Imola.& cum illa deciſ.tranſit Barbat.in conſ.xxvj.vol.iij.Dec.in conſ.xxv.Deciſi.Neap.cl.in antiq.idem tenet Bal.in l.non prius.C quando fiſc.vel priuat.& in l.falſus.C.de furt.Nellus in tract.bannitorum, in j.parte, tertij temporis, quæſt. pen. Imola in c.ex literis, de pigno.Bal.in conſi.cxxviij.vol.ij.Pau.de Caſtr. in conſi. cclxxxvj.in tertio dubio, ſecundum antiquam impreſſionem. Ruin. conſ.cxlvij.vol.j, & in conſ.clx.vij.vol.iiij.

6 Primò amplia, etiam vt non ſit neceſſarium probare confiſcationem fuiſſe iuſtam, vt not.Deci.in d.conſ.xxv. licèt ſi probaretur fuiſſe
7 iniuſtam, tunc perinde eſſet, ac ſi non eſſet facta confiſcatio, & neceſſarium eſſet recurrere ad aliam diſtinctionem, vt infrà. & ponit Bart.in d.l.creditor.& ſequitur Dec.in loco præallegato.& Deciſ.Neapo.cl.in antiq.

8 Secundò amplia, etiam quòd debitor fuiſſet in mora, vt in d.l.creditor: patet ex mente Imolæ, vbi poſtquàm in ſuperioribus caſibus fecerat diſtinctionem, an creditor, vel debitor eſſent in mora, ſubdit caſum quando bona ſunt publicata, & indiſtinctè concludit, liberari creditorem.

9 Quod quidem confirmatur, nam cùm bona ſint publicata, fiſcus ſuccedit, & omnis actio & obligatio in illó transfunditur, meritò non poteſt creditor agere, vel experiri.

10 Item confirmatur, nam mora bene poteſt operari quòd periculum & caſus, ſpectet ad debitorem, & ſic poteſt grauare moroſum, ſed non poteſt facere meliorem conditionem creditoris contra fiſcum vt poſſit creditor agere pro viribus, & actionibus in fiſcum translatis.

11 Tertiò amplia, etiam quòd non conſtet cuius iniuria ſit exactum à debitore, vt not.ibi Ang.in l.creditor.imò quòd eſt plus, etiamſi ſit exactũ per iniuriam debitoris, ex quo non poteſt agere, cum omnes actiones tranſierint in fiſcũ.l.ſi deportati.ff.de fideiuſſ.l.tutelas.ff.de capit.dimin. l.ij.C.ad l.Iuliam de vi publica.& ponunt Bart.Ang.& Imo.in l.creditor.ff. de ſolutio.

12 Quartò amplia, vt iſto caſu liberatio cõtingat ipſo iure, licèt in aliis ope exceptionis.Bal.in l.nouiſſimè.ff.quod falſ.tut. auth.

13 Quintò amplia, etiamſi creditor non eſſet ſubditus, ſi tamen eſſet ſubditus debitor, Ruin.conſ.clxvij.vol.iiij.

14 Tertius caſus, quando bona non ſunt publicata, & tunc aut conſtat quòd à debitore fuit exactum culpa creditoris in eius iniuriam, & debitor liberatur. vt not.Bar.in d.l.creditor.& ibi Ange. & Imol. & Pau.de Caſt.Ruin.conſi.cxvj.vol.v.

15 Declara, quia ꝙ fuerit ab eo exactũ culpa creditoris, debet probare ille, qui hoc aſſerit.Rui.conſi.xxij.vol.v.

Contrarium Ruin.conſi.cxvj.vo.v.

16 Primò Amplia hoc, nam ſi ſit debita ſpecies, minus habet difficultatis, vt dicit Bar.in tract.de tyran.in vij.q.ſed hoc habet locum etiamſi ſit debita quantitas, vel genus.vt colligitur ex dictis Bart.in ſua diſt.in d.l.creditor.& ibi Ang.Imo, & Bar.in d.tract.de tyrã.in vij.q.& iſtud tenuerunt Barb.in d.conſi.xxvj.vol.iij.Dec.in conſi.xxv.Dec.Neapo. cl.in antiquis.Calcan.in conſi.cxij.idem tenet Pe.de Anch.in c.fundamenta.in fin.de elect.in ſexto.idem tenet Cuma.in conſi.clxxxv.Imo. in c.ex literis.in fin, de pign.Pe.de Anch.in conſi.lxiiij.Alex.ſentit hoc in conſi.ciij.volum.ij.Iaſ.in conſi.xxvj.volum.iij.idem tenet Ioan.Calde.in c.ſignificauit, de cenſibus, Pau.de Caſt.in conſi.cclxxxvj.in tertio dubio, ſecundùm antiquam impreſſionem.Ruin.conſi.cx volumine v.

Contrarium tamen Bald.tenuit & Salicetus in l.ſi te bonis.C.de iure deliberandi.cuius opin.refert Barba.in dicto conſi. xxvj.volum. tertio.

Sed tamen illam impugnat ibi Pau.de Ca.& refert, & ſequitur Dec Neapo.cl.in antiquis.

17 Secundò Amplia iſtã concluſionem, non modo ſi ſoluiſſet coactus, ſed etiã ſi coactus promiſiſſet, & poſtea non apparente alia vi, ſed durante eadem poteſtate ſoluiſſet: ita Cy.& Albe.de Roſ.& Bald.in l.ij. C.de his, quæ vi metúſve cauſa.& Bald.in l.nouiſſimè.ff.quod falſ.tu. Pet.de Anch.in c.j.quod metus cauſa.Dec.in conſi.xxv.

18 Tertiò Amplia, etiam ſi iniuſtè fuiſſet creditor grauatus.Ruin.conſi. lxxxv, vol.j.

19 Quartò Amplia, etiam ſi creditor non ſit ſubditus, ſi tamen debitor ſubditus ſit ita, quòd potuerit ei vis inferri.Ruinus conſi.cxvj.volumi. quinto.

20 Primò Limita iſtum tertium caſum, ſi modò debitor feciſſet reſiſtentiam quantum in eo erat in non ſoluẽdo, vt no.Bald.in l.falſus.C.de fur.Calcan.in conſi.cxij.Barb.in conſi.xxvj.vo.iij.Pau. de Ca.in l.ij.§. conſenſiſſe.ff.de iudic.refert & ſequitur Dec.Neap.cl.in antiquis.Rui. in conſi.cxlvij.vol.j.

21 Dec.tamen in d.conſi.xxv.tenet ꝙ ſatiſdaret excuſatus, etiam non probata alia reſiſtentia, ſi præcedebat ordinatio cõmunitatis, vel præceptum: & ſentit Calc.in conſi.cxij.fuit de mente Bar.in d.tract.de tyran.in vij.q.in fi.

Contrarium tamen ſentit in hoc Barb.in d.conſi.xxvj.quando potuiſſet aliquid deducere, & allegare ad ſuam excuſationem, vel creditoris.idem Pau.de Ca.in d.conſi.cclxxxvj.in tertio dubio.

22 Concorda has duas opi.nam aut fit proclama generale ſub magna pœna: & tunc iſtud ſufficit, vt creditor liberetur. Aut iudex ſpecialiter alicui præcipit vt ſoluat, & tunc tenetur deducere, & allegare defenſiones, iſtam diſtinctionem deducit Curt.Iun.in l.ſecunda.numer.4.ff. de iudic.

23 Secundò Limita, quando debitor iniuſtè exactus, de facili poſſet recuperare.ita concludit Barto.in dicto tracta.de tyrann.in ſeptima quæſtio.

24 Tertiò Limita, niſi debitor eſſet de expellentibus creditorem à ciuitate, quia etiam poſtea exactus non liberatur à creditore: ita Bal.in d.l. falſus.C.de furt.ita Calcan.in d.conſi.cxij.

25 Quartò Limita, quando de ſolutione conſtat verè, non ſi per ſolam confeſſionem exigentis, vt no.Pau.de Caſt.in conſi.cclxxxvj.in tertio dubio, ſecundùm antiquam impreſſionem.per Dec.Neapo.cl.

26 Quintò Limita, quando metus, qui dedit cauſam exactioni, fuiſſet affectatus, vel procuratus: ita declarat Iaſo.in conſilio xxvj.volum.iij.

27 Sextò Limita, quando debitor non fuiſſet exactus, ſed gratis liberatus: ita tenet Pau.de Ca.in d.conſi.cclxxxvj.in iij.dubio, ſecundum antiquam impreſſionem.

28 Septimò Limita, vt liberatio contingat non ipſo iure, ſed ope exceptionis.Bald.in l.nouiſſimè.ff.quod falſ.tut.Paulus de Caſtro, in dicto conſilio cclxxxvj.in tertio dubio.ſecundum antiquam impreſſionem.

29 Octauò Limita, niſi debitor fuiſſet in mora ſoluendi, quia ſi poſtea exigatur etiam per iniuriam creditoris, tamen non liberatur debitor, ita Ang.ſub dubio fortè.in d.l.creditor.& Imola ibi apertè hoc tenet Barb.in conſi.xxvj.volu.iij.Vital.in tracta.clauſu.in j.clauſula, metus carceris.

Contrarium tenet Dec.Neapo.cl.vbi ponderat ad hoc Doct.Bart.in d.l.creditor.iuncta Doct.& declaratione Pau.de Caſt.

30 Reſpondet ad motiuum, ꝙ caſus ſuperueniens poſt moram, debet obeſſe moroſo, concludit, ꝙ aut culpa præcedit creditoris, & tunc exactio facta poſt moram debitoris in iniuriam creditoris liberet debitorem. Aut ſine culpa creditoris, & non liberet debitorem, & iſta eſt ſatis æqua, & iuridica opinio.

31 Tenendo tamen primam opi.Primò ſublimita, niſi eſſet conſuetum etiam poſt moram retinere pecuniam penes ſe.vt no. Dec.Neap.cl.in iiij.concluſione.

32 Secundò ſublimita,niſi debitor,qui erat in mora,eſſet infra tempus purgandi moram,vt not.Deciſ.Neapol.cl.in iij.concluſi.verſ. ſuperuenit aliud dubium.vſque in fi.in antiquis.

33 Quartus caſus,quando debitor eſt exactus in iniuriã ipſiuſmet debitoris,& tunc proculdubio non liberatur debitor,ita Barto.in d.l.creditor.& ibi Ang.& Imo.Dec.in conſ.xxv.Barba.in conſ.xxvj.volum. iij Alex.in conſ.ciij.vol.ij.

34 Primò Limita,niſi ſit ſpecies debita,quia tunc etiamſi debitor eſſet exactus ob iniuriam creditoris,tamen liberaretur,ſecundum Ange.in dicta.l.creditor.Gomeſ.in §.omnium.inſt.de actio.

Contrarium tenet ibi Imola,qui in hoc reprobat opi.Ange.

35 Secundò limita, niſi creditor per prius eſſet in mora recipiendi,quia tunc etiam quòd poſtea debitor exigatur propter propriam culpam,tamen liberatur à creditore,ita ibi in dicta l.creditor. Angelus licèt non clarè,ſed apertè hoc voluit ibi Imola.

36 Tertiò Limita,niſi debitor cedat actionem,quia tunc eſſet liberatus ſecundum Ruin.conſi.cl.vol.j.

Contrarium idem Ruinus conſi.clxxj.vol.iiij.

37 Quintus caſus,quando ſimpliciter debitor eſt exactus, & non conſtat quod vel per iniuriam vel creditoris vel debitoris:& tunc ſi eſt debita ſpecies,perit proculdubio periculo creditoris.Bart.in d.l.creditor. Dec.in d.conſ.xxv.& Barb.in conſ.xxvj.vol.iij.

38 Limita in caſibus,in quibus in præcedenti caſu dictum eſt, periculũ ſpectare ad creditorem, dato quòd conſtaret exactionem factam ad iniuriam debitoris,quia multo magis quando non conſtat an per iniuriam vnius,vel alterius.

39 Sextus caſus,nam quando non conſtat an per iniuriam vnius,vel alterius facta ſit exactio,& tunc ſi eſt debitum in quantitate, vel genere, perit periculo creditoris.ita Barto.in dicta l.creditor. & ibi Angel. & Imol.Dec.in conſ.xxv.Barbat.in conſi.xxvj.vol.iij.Alexand. in conſil. ciij.vol.ij.qui dicit,in dubio iniuriam exactionis cenſeri factam ob culpam debitoris.

40 Primò Limita,niſi bona creditoris eſſent obligata exigenti vt dictum eſt ſuprà in primo caſu,& ponit Imola in iſtis terminis.in d.l.creditor.

41 Secundò Limita,niſi bona,eſſent publicata:vt dictum eſt in ſecundo caſu:& ponit in iſtis terminis Imola in dict. l.creditor. & ibi ante eum Ange.

42 Tertiò Limita,quando eſſent facta bannimenta,vel ſtatuta,vel præceptum ab eo,qui poteſt vim inferre,quod omnes debitores exititiorum debeant ſignificare debitum,& ſoluere,quia per talia dicitur conſtare exactionem fieri in iniuriam creditoris.& propterea dicitur debitor liberatus ſoluendo.Barto.in dict.l.creditor.in iij.q.& ibi Imol.& in tract.de tyran.in vij.q.in fi.Dec.in conſi.xxv. Nell.in tractat. bannitorum.in pe.q.primæ partis,tertij temporis.Deciſ.Neapo. cl.in antiquis. Calc.in conſ.cxij.Pet.de Anch.in conſ.lxiiij.Alex.in conſi. lvij. in fine, vol.j.aliàs.ccxx.in fi.vol.ij.& in apoſtill.ad Bar.in d.l. creditor.Iaſ.in §. quadrupli.inſtit. de actio.Rui.con.xxiij.vol.ij.& cõ.lxxxv. vol. &cõſ. cl.vol.j.& conſi.lxxvj.vol.iiij.& conſi.clxvij.vol.iiij.& conſ.xxij.volu. j. &v.& conſ.cxvj.vol.v.

43 Dicit tamen Paul.de Caſt.in conſ.cclxxxvj. in iij. dubio. ſecundum antiquam impreſſionem,quòd etiam ſtante tali præcepto, quis non excuſatur,ſi poteſt aliquid adducere,& non facit.idem Barb. in conſilio xxvj.vol.iij.

Quod intellige,& declara vt ſuprà in tertio caſu in prima limitatione.

44 Amplia,idem eſſe ſi ſit iuſſus à iudice, quia,excuſatus dicitur debitor ſoluendo.Bald.in l.nouiſſimè.ff.quòd falſ. tut.auct. Ang.in l.liber homo.in fin.ff.de hered.inſt.Cuma.in conſ.clxxxv.Alex.in apoſtill.ad Bar.in d.l.creditor.Iaſ.in §.quadrupli.inſtit.de act.Rui.con.cxlvij.vol. j.Cagnol.in l.qui iuſſu.nu.iij.ff.de reg.iur.

45 Probatur etiam iuſtus metus,ſi debitor fuiſſet carceratus,vt per Bar. in l.falſus.C.de furt.& in l.nouiſſimè, ff.quod falſ.tut.Cyn.Bal.& Alb. in l.ij.C.de his,quæ vi metúſue.cauſa.

46 Vel ſi fuiſſet facta comminatio à potentibus.Bertr.in conſ.j.vol.j.in antiquis.

47 Quartò limita regulam principalem non procedere in colono, qui non facta denunciatione domino de violentia ſibi illata, non liberatur.Ruin.conſ.cxlvij.nu.16.vol.j.

48 Quintò limita,quando exigitur iniuſtè à priuato, quia non liberatur debitor.Ruin.conſ.xxij.num.5.vol.v.poſt Barto.in d.l.creditor.Afflict.deciſ.cl.nu.14.

De nouationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Nouatio hodie quando inducatur.

1 VVLGARITER dici ſolet,quòd nouatio hodie non inducitur,niſi expreſsè agatur,text.in l.fi. C. de nouat. in §.præterea.inſtitu.quibus mod.tollit.oblig.

2 Et hoc procedit etiamſi ſuperueniat pignorum aſſignatio vel fideiuſſorum.Bald.in conſi.cclxvj.vol.j.& in conſ.cccxviij.vol.j.

3 Idem eſt etiamſi detur vlterior dilatio.Imola verſ.item aduerte. & Raph.& Paul.de Caſtr.in l.pe.ff.de præt.ſtipu.Alex.in conſi.lxxiij.volumine vj.

4 Et hoc habet locum etiamſi poſt fideiuſſores primo datos dentur ſecundò alij,quia per ſecundos non tolluntur primò dati, Afflict.ſuper conſt.in tit.de his,qui fideiuſſ dare poſſ.nu.10.

5 Primò Amplia,etiamſi debitor mandauerit alteri vt per ſe ſoluat, & creditor acceptauerit,nam non propterea eſt liberatus.ita Barto. in l.ſingularia.& ibi Ang.Pau.de Caſt.verſ.tertius caſus.Purpu.verſ.ſecũda concluſio,& negatiua.ff.ſi cert.pet.Alex.in conſ.xcvj.vol.iij.

6 Declara vt per Pariſ.in conſ.cvij.vol.iij.vbi limitat,ſi fuiſſet dictũ, committo tali,quòd loco mei,vel vice mea tibi ſoluat,nam in hoc caſu dicitur facta delegatio.

7 Et ratio eſt,quia ante acceptationem factam per creditorem, tale mandatum,quando non eſt ſecuta promiſſio, poteſt reuocari, vt per Paul.de Caſt.in d.l.ſingularia.verſ. tertius caſus. & in l. ſi cum Cornelius.ff.de ſolut.& in l.ſi cùm fundum.in fi.ff.de pact.& ibi Iaſ. Dec. in l. ſingularia.verſi.ij.prædicta concluſio.Alexan.in l.qui vſumfructũ.ff.de verb.obl.Soc.in conſi.cclxvij.verſ.poſtremò aduertendum puto.lib.ij. & in l.qui vſumfructum.verſ.decima & vlti.concluſio.ff.de verborum oblig.

8 Hoc autem,quod ſupra dictum eſt,non liberari mandantem quantumcunque commiſerit alteri quòd ſoluat ſuum debitum, & creditor acceptauerit,antequam ille mandatarius promittat principali creditori,fallit niſi mandatarius ſcripſerit ſe debitorem in libris ſuis illius, cui debebat ſoluere iuxta mandatum ſibi factum,nam ex hoc videtur promiſiſſe,& eſſe obligatus,& tenetur,& dicitur liberatus primus debitor mandans,ita declarat Purpur.in d.l.ſingularia.verſi.ſecunda concluſio ibi,limitari tamen.& allegat Ioann.Andr.in addit.ad Spec.in tit.de depoſ.ſuper rubrica cũ aliis,qui ſequuntur dictum Ioann.Andr.de quibus mox dicetur.Sed Dyn.& Ioann.Andr.qui eum refert,non loquuntur ad effectum,vt mandans liberetur à principali creditore,ſed vt mãdatarius liberetur à mandante,tamen quo ad iſtum effectum vt mandans liberetur,tenuit Ang.in l.j.C.etiam ob chirograph.

9 Quòd autem ad effectum, an ille, cui quis eſt iuſſus ſoluere, poſſit agere ſine alia ceſſione,Pariſ.in conſ.cvij.nu.5.& nu. 40. vol.iij. tenet eum agere non poſſe abſque ceſſione.

10 Similiter non liberatur mandatarius à mandante,niſi facta promiſſione per illum, cui mandatum extitit,ſed ante factam promiſſionem ita remanet obligatus,prout erat prius,ita tenet Bald.in l.fi.C.de noua. verſ.quid autem ſi campſor.

11 Limitatur hoc niſi mandatarius ſcriberet,ſe debitorem in libris ſuis illius,cui fieri debebat ſolutio,quia tunc liberatur à mandante, ita voluit Dyn.in conſi.xvij.quem refert,& ſequitur Ioann.Andr.in additio. Spec.ſuper rubrica in tit.de depoſ.Bal.in d.l.fi.C.de nouat.in loco proximè allegato. Ang.in d.l.ſingularia.& ibi Purpu. verſ. & hoc. Soc. in conſi.lxiiij.vol.iij.

12 Sed contrarium in hoc tenet Soc.in conſ.cclxvij. lib. ij. vbi tenet ꝙ non ſufficit ſcriptura in libro, ſed requiritur promiſſio per ſtipulationem.& clarius idem Soc.in d.l.ſingularia.

Tenendo autem primam opin.dicas quòd quando ſcripſit ſe debitorem mandatarius in libris ſuis,non poteſt amplius mandatum reuocare:& ideò rectè procedit prima opinio,Dyn.in d.conſi. xvij. Ioann. Andr.in addi.Spec.in tit.de depo.ſuper rubr. Iaſ.in l. ſingularia. & ibi Purpu.Pau.de Caſtr.in l.ſi cùm Cornelius. ff. de ſolu.in l. ſi cùm fundum in fi.ff.de pact.& ibi Iaſ.Saly.in l.ſingularia.in iiij.q. Dec. verſ.ij. dicta concluſio.Barbat.in rubr.de depoſ.

13 Et iſta,quæ proximè dicta ſunt, quando mandatarius ſcripſit in libris ſuis ſe debitorem,procedunt,quando ſcripſit ſe promiſiſſe,ſecùs,ſi ſcripſit tantùm ſe debitorem,ita voluit Pau.de Caſtr.in l.delegare.ff.de nouat.ſequitur Alex.in conſ.clxxiij.vol.vij.& in conſ.x. vol.ij.Barbat. in conſ.xxxvij.verſ.j.Soc.in l.qui vſumfructum.ff.de ver.obl.

Tamen etiam eo caſu,quo ſcripſit ſe promiſiſſe,tenet contrarium. Soc.in d.conſ.cclxvij.& in d.l.ſingu.

14 Primò Amplia,quia eo caſu,quo mandatarius ſignificauit creditori, ꝙ fuerat ſibi commiſſum ſoluere, & erat paratus implere quod fuerat ſibi commiſſum ſi creditor acceptat, non poteſt amplius mandans reuocare mandatum,ita Pau.de Caſtr.in l. ſi cùm Cornelius. ff. de ſol. Alex.in l.qui vſumfructum.in fi.ff.de verb.obli. Dec.in conſ.cviij.Iaſ. in repet.l.admonendi.ff. de iureiu.verſ.an autem mercator. Soc. in l. qui vſufr.in fi.verſ.x.& vlt.concluſ.ff.de verb.obl.

15 Secundò Amplia,quia tale mandatum etiam ante promiſſionem factam per mandatarium, poſt acceptationem tamen principalis creditoris,reuocari non poteſt,Soc.in d.l.ſingularia. verſic. ij. proſequendo

quendo dicta Bar.& per Curt.& Purpur.ibi.

16 Tertiò Amplia, quia ſi iuſſus ſoluere creditori, mandante debitore promiſerit iuxta mandatum ſibi factum, clarum eſt quòd non poteſt tale mandatum reuocari, Aret.in conſi.v.qui concludit mandatarium eſſe liberatum à mandante, Socin.in conſilio cclxvij. verſ.aliquando & tertio.

17 Et hoc limitatur, niſi promiſſio facta ſit de ſoluendo alicui, qui non eſſet meus creditor, quia tunc etiam poſt promiſſionem poſſum tale mandatum reuocare, ita Soc.in dict.conſil.cclxvij.verſicu. aliquando, & ij.

18 Secundò Limita, niſi mandatum ſit ſolui,& ille tantum promiſerit, quia ante ſolutionem etiam poſt promiſſionem, quæ non videtur mandata, res dicitur integra, ita Paul.de Caſtr.in l.ſi debitorem.ff.de nouat.

19 An autem iſto caſu, quo creditori eſt promiſſum ſolui per tertium, mandante principali debitore, mandans ſit liberatus à creditore principali, Bart.in d.l.ſingularia.tenet ꝙ ſic.& ibi Ang.& Bart.in l. delegare.licèt non ſe firmet.ff.de nouat.Bald.in l.pro debito.C.de bon. auct. iud.poſ.& in l.fin.C.de nouat.Ange.in d.l.delegare.& ibi Imola.& idẽ Imola in l.penul.ff.de præt.ſtipul.Aret.in conſi.v.vbi dicit iſtam*communem opi.Pau.de Caſtr.in conſi.clxxxij.ver.iij.videtur.volu.j.incip. in cauſa, quæ vertitur Lucæ.& ponit Curt.ſen.in conſil. vij. Barbat in conſi.lxxxvij.volum.iiij.& in rub.de depoſ. Curt.iun.in d.l.ſingularia. Soc.in conſ.lxiiij.vol.iij.Idem tenet Paul.de Caſt.in l.ſi me, & Titium. ff.ſi cert.pet.

Contrarium, ꝙ non ſufficiat hoc tantum ꝙ debitor mandet alicui, qui ſe ſoluturũ promittat principali creditori, vt primus debitor mãdans dicatur liberatus, voluit Bal.in l.fi.in fin.C.ad legẽ Fal.& in l.ij.C. de exec.rei iudic, Paul.de Caſt.in l.ſi debitorẽ. ff. de nouatio. in principio, Rap.in d.l.ſingularia.& in l.delegare.ff.de nouat.Ange.in repet.l. j.verſ.vltimò circa iſtud.C.de iudi.& in l.qui vſumfructum.ff.de verb. oblig.vbi etiam Pau.de Caſt.& Alex.Saly.in l.pro debito. C.de bon. auct.iudic.poſſ.& in l.ſi filius.ff.ad maced.Ro.in l.ſingularia. ff.ſi cert. pet.& Soc.ibi verſ.quarta concluſio.vbi dicit*communem iſtam opi. Iaſ.Dec.Purpur.vbi dicit communem iſtam opi.Alex.in conſ.x.volu. ij.Soc.qui dicit iſtam communem opin.in conſi.cclxvij.verſ.aliquando & tertio.& verſ.aut quærimus nunquid promittendo.Bald.in conſ. ccxlix.volu.j.incip.ſuper libris theſaurariæ.Ange.Aret.in §. præterea. inſtitu.quib.mod.toll.oblig.& in §.item ſi quis.verſ.vij.ceſſat.inſtit. de act.Alex.in l.ſi me,& Titium.dum tenet contra Paul.de Caſt.ff.ſi cert. pet.Soci.in l.qui vſumfructum.ff.de verbo.oblig.Pariſ.in conſil. cvij. vol.iij.

20 Et propterea dicitur tenendo hanc vltimam opin.tanquam*magis communem, vt primus mandans ſit liberatus, requiruntur alia duo, videlicet, quòd ille mandatarius, qui promiſit, eſſet debitor mandantis, vt voluit Paul.de Caſt.in d.l.ſingularia.verſi.notandum quòd hoc caſu:& in l.delegare.& ponit Alexand.in l.qui vſumfructum.ff.de verb. obligat.Paul.de Caſtr.in l.quamuis.§.ſi mulier.ff.ad Velleia.Idem voluit Ange.in l.fi.C. de nouationi.Dec.in conſ.cvij.Soc.in l. ſingularia. in iiij.& v.concluſione.Iaſon.verſi.quid tenendum.Dec.in verſ.ſed difficultas ſtat.& Purpur.verſ.& ita ex iſta communi.vbi dicit iſtam*cõmunem opinionem.Aretin.ibi verſ.ad primum dico.Alexand.in conſ. x.volum.ij.verſ.& hoc etiam tenet, cum aliis ſequen.& in conſi.clxxiij. verſi.& hoc etiam tenet.cum aliis ſequen.volum.vij.Socin.in conſ.cclxvij.verſ.præterea,& ſecundo.Barbat.in conſi.xix.verſ. capio primũ. & in conſi.lxxxvij.verſ.ſedſtat modò dubitatio.volum.j.

21 Vbi plus tenet, quòd etiam ſi vſus ſit verbo delegationis expreſſo, tamen non fiat delegatio,& mandans non liberetur, ſi mandatarius non ſit debitor.& idem tenet Alex.in l.ſi me,& Titium.ff.ſi cert.petat.Soci. in l.qui vſumfructum.ff.de verb.obl.Lofred.in conſi.cviij.Ruin.conſ. ccix.vol.j.

22 Aliud eſt, quod requiritur, videlicet quòd mandatarius promittat creditori principali, per ſtipulationem, aliàs ſi non interuenerit ſtipulatio, non ſufficit. Ang.in d.l.delegare.& ibi.Paul.de Caſt.& Imo.Soc, in l.qui vſumfructum.ff.de verbo.oblig.Lofred.in conſi.xviij. Alex.in conſi.x.verſ.item requiritur.vol.ij.& in conſi.clxxiij.verſ.præallegato. vol.vij.Iaſ.in l.ſingularia.Dec.& ibi Soc.verſi.iij.concluſio.

23 Vbi Soc.intelligit hoc non procedere in curia mercatorum, in qua ſeruatur æquitas, vel de iure Canonico ſecundùm quid tantum valet pactum nudum, quantum ſtipulatio,& in l.qui vſumfructum.verſi.ſeptima concluſio.& Purpur.verſ.limita tamen.Soc.ff.de verb.oblig.

24 Primò Limita hoc vltimum de ſtipulatione quando promiſſio fieret ex diuerſa cauſa, quia tunc liberatio ſequitur etiam ſine ſtipulatione, ita tenet Soci.in l.ſingularia.verſ.limita tamen.& Iaſ. verſ. ſecundus caſus.ff.ſi cert.pet.

Contrarium Purpur.id d.l.ſingularia.verſ.vlt.limitatur.

25 Secundò Limita quando expreſsè agerent partes induci nouationẽ etiam citra ſtipulationem.Bolog.in con.lix.

26 Aliud etiam requiritur, quòd tanquã debitor promittat, vt per Pau. de Caſt.in d.l.delegare.in princ.& in l.ſingularia. verſ.notandũ quod hoc caſu.& ibi Iaſo.verſ.quod tenendum.& Dec.ver.ſed difficultas eſt. Pau.de Ca.in l.qui vſumfructũ.ff.de ver.ob.Alex.in conſi.x.ver.& hoc etiam.vo.ij.& in cõſi.clxxiij.in eodem ver.vol.vij.& in ver.Pau.etiã. & Barb.in conſi.xxxvij.vol.j.& in conſi.xix.vo.j.Alex.in l.qui vſumfructum.ff.de verb.obl.& ibi Soc.Lofred.in conſi.xviij.

In caſibus autem, in quibus ſit liberatio mandantis,

27 Limitatur regula, nam ſi mandatum ſit debitori vt ſoluat,& ille tantum promiſerit, tunc non inducitur liberatio per promiſſorem, quia aliud eſt mandatum, aliud eſt factum: nam mandatum eſt ſolui, mandatarius verò promiſit tantum, ita Pau.de Ca.in l.ſingularia. ver.notandum ꝙ hoc caſu.ff.ſi certum pe.& ibi Dec.ver.circa iſtam deciſ.& Pau. de Ca.in l.qui vſumfructum.ver.ſed quid ſi mandaſti.ff.de verbo.obl. & in l.delegare.ver.vnum tamen ſcias.ff.de nouat.Dec.conſi.cvij.Soc. in conſi.cclxvij.ver.ſed poſito.& ver.aliquando & ſecundo.Iaſo.in d. l.ſingularia.ver.item Bar.malè format quæſt.Purp.ver.tertio igitur fallit.& Soc.verſ.tertiò fallit.Alex.in l.qui vſumfructum.ff.de verbo.ob. Barb.in conſi.xxxvij.verſi.& licèt iſta ſint colorata.vo.j.Soc.in d.l.qui vſumfructum.ver.quarta concluſio.

28 Et iſti Doct.videntur concludere, mandantem non liberari, tamen ratio ſolùm militat vt non liberetur mãdatarius, qui non impleuit mãdatum, vt conſiderat etiã Purp.in d.l.ſingularia.in loco præallegato.tamen Dec.in d.l.ſingularia.& in conſi.cvij.tenet ꝙ imò mandans ſit liberatus, non autem mandatarius,& fuit de mente Pau.de Ca.in d.l.qui vſumfructum.Barb.in conſi.xxxvij.verſic.ſi autem debitor mandaſſet. volu.j.

Curt.tamen in d.l.ſingularia.videtur tenere contra iſta differentiã, an iuſſus ſit ſoluere, vel promittere, ſi promiſſio tantum mãdatarij interuenerit, vt ibi per eum.

29 Secundò Limita, quãdo mandans ſciuiſſet mandatarium de proximo decocturum.Bal.& Sal.in l.pro debito.C.de bon.aut.iud.poſ.Soc. in d.l.ſingularia.ver.quarto limita.& Purp.in verſ.quarto fallit.Ange. Aret.in §.item ſi quis.ver.vij.ceſſat.Sal.in l.ſi filius.ff.ad Maced.Barb. in conſi.xxxvij.vo.j.Soc.in l.qui vſumfructum.verſi.vj.concluſio.ff.de verbo.obl.

Et voluit Bal.per illum tex.in l.ſi cum dotem.§.ſi mulier.ff.ſo.mat.& ibi Ang.& Pau.de Ca.Imo.& Alex.qui omnes in d.§.ſi mulier.tenent, delegantem eſſe liberatum ipſo iure, tamen conueniri poſſe de dolo.

30 Et hoc eſt quod voluit dicere Ambroſ.de Opizo.quem refert & ſequitur ibi in l.ſingularia.Purpu.verſic.tres alias fallentias, quando debitor delegatus ſciuit pauperem delegatum,& creditor ignorauit.

31 Tertiò Limita, quãdo promiſit ſe facturum,& curaturum, ꝙ delegatus ſoluet, quia tunc illo arripiente fugam, non liberatur delegans, ita Bal.& Sal.in l.pro debito.C.de bon.autho.iud.poſ.Ange.Aret. in d.§. item ſi quis.in d.ver.vij.ceſſat.Sal.in l.ſi filius.ff.ad Maced.Barb.in conſi.xxxvij.vol.v.

32 Quartò Limita, quando delegans laudauit delegatum pro bono,& legali mercatore, ar.tex.in l.cùm oſtendimus.§.fi.& ibi no.Bal.ff.de fideiuſ.tut.ita tenet Ambroſ.de Opizo.in d.l.ſingularia.quem refert, & ſequitur Purp.in loco præalle.

33 Quintò Limita, quando creditor recepiſſet debitorem ex delegatione, periculo delegantis, per tex.in l.ſi mandato.§.fi.ff.mandati.ponunt Ambroſ.& Purp.in loco proximè allegato.

34 Sextò Limita, quando promiſſio facta per delegatum principali creditori, eſſet inutilis, ita Ang.in d.l.ſingularia.

35 Septimò Limita, ſi mandatum eſt, quòd fiat ſolutio vel promiſſio in diem, vel ſub conditione, quia ante diem, vel conditionem non eſt liberatus mandans, ita Soc.in d.l.ſingularia.verſic. ſecundò limita.facit quod dicit Sal.in l.pro debito.C.de bon.autho.iud. poſſ.dùm dicit de ſtylo mercatorum in illa clauſula, Et cum ſolueritis, ponatis ad computum noſtrum.refert,& ſequitur Barb.in conſi.vigeſimo ſeptimo.volum.j.

36 Quod declara vt per Dec.in conſi.cvij.verſic.nec obſtat.qui dicit ꝙ ante euentum conditionis, licèt non ſit inducta nouatio, non poteſt tamen mãdatum reuocari in præiudicium principalis creditoris, qui acceptauit.

37 Octauò Limita, niſi delegans eſſet ſocius delegati, qui decoxit, ita Salicet.in d.l.qui pro debito.C.de bon.autho.iud. poſſi.& in l.ſi filius.ff. ad Macedon.ita Ange.in §.item ſi quis.verſicu.ſeptimò ceſſat.inſti.de except.

38 Nonò Limita, ſi modo pecunia debita eſſet præſens,& parata ſolutioni, ita videtur velle Bar.& Sal.in d.l.pro debito.C.de bo.auth.iud. poſſid.

Contrarium tenet Aret.in l.ſingularia.verſicu.ad primum dico.& ibi Socinus verſicu.quam concluſionem limita primò.& Purp.numero 82.verſicu.ſed non eſt à Barto.recedendum.& hæc videtur* communis.

Regulam verò negatiuam, quæ ſumitur ex communi opin.contra Bart.in l.ſingularia, ꝙ quamuis debitor mandet alteri vt pro ſe ſoluat creditori acceptanti, ꝙ non propterea mandans liberetur.

39 Primò Limita, quando mandans conueniret cum creditore, vt mãdatarium pro ipſo reciperet, quia tunc videtur ſubrogatus mandatarius

in

in locum principalis debitoris,& ipſe mandans videtur liberatus, ita Bald.in d.l.fi.in fi.C.ad l.Falci.Alex.in conſi.x.verſ. & præſertim. volu. ij.& in cõſ.clxxiij.eo.ver.vol.vij.Soc.in l.qui vſumfructũ ff.de ver.obli.

40 Vel quòd promittat mandatarius vt illum recipiat loco mandantis, vel vice ſua,prout quando dictum eſt,vice illius,ponunt Ange. & Pau. de Ca.in l.delegare,in princi.ff.de noua.Barb.in cõſ.xxxvij.vol.j.Imol. in lege pen.ff.de præt.ſtipu.Rom.in l.ſingularia.Ruin.conſi.ccix.vol.j.

41 Et quando dictum eſt,loco talis,ponit Bal.in l.ij.C. de exce. rei iud. Alex.in l.qui vſumfructum,ff.de verb.oblig.& in conſ. x. vol. ij. verſi. hoc etiam decidit.in conſi.clxxiij.& in eod.verſic.vol.vij.Rom.in l.ſingularia.Purp.num.83.verſ.& primò.vbi dicit iſtam* communem opi. Soci.in l.qui vſumfructum.verſ.iij.concluſio.Pariſ.in conſi.cvij. volu. iij.& ſeq.Rui.conſi.ccix.vol.j.

Contrarium in hoc vltimo voluit Pau.de Caſt.in l.quãuis §.ſi mulier.ff.ad Vellei.el ij.in fi.Soci.in d.l.ſingularia.in ver.iiij.concluſio. & Iaſo.

Tenendo primam opi.quæ videtur*communis,

42 Primò Limita vt per Barbat.in conſi.xxxvij.ver.& ſi quiſpiam.vol. j.vt ſupradicta procedant, quando erat debitor delegantis, & vt quaſi debitor promiſit loco debitoris ſoluere creditori.

43 Quando autem diceret ſe promittere pro me,tunc non inducitur delegatio.Bald.in l.fruſtra.C.de non num.pec.Alex.in conſi.xvj.ver.hoc etiam decidit.vol.ij.& in conſi.clxxj.vol.viij.

Contrarium Pariſ.in conſ.cvij.vol.iij.Ruin.conſ.ccix.vol.j.

44 Vel ſi dixerit,quòd promittebat,quod ego debebam:quia non inducitur nouatio. vt per Roma. in l.ſingularia.Imo.in l.penul. de prætor.ſtipul.Barbat.in conſi.xxxvij.vol.j.

45 Secundò Limita niſi debitor daret creditori ſuo nomen debitoris in ſolutum,ita Bal.in l.fi.in fi.C.ad l.Falc.in l.Mæuia.ff.ſol.mat.ex mente Iaobi de Aren.ibi.& ibi clarius Pau.de Caſt.& Imola, & Ale.Soc. in l. ſingularia.ver.quam concluſionem limita. & Purp.verſ. ij. limitatur. Soc.in l.qui vſumfructum.ver.ſecunda concluſio.ff.de verb.oblig.

46 Tertiò Limita quando ita eſſet conſuetudo.Bal.in l.fi.C.ad l.Falcid. Ang.in l.j.verſ.vlt.circa iſtud.C.de iud. & in l. qui vſumfructum. ff. de verb.obli.Barbat.in conſ.xxxvij.vol.j.idem tenet Pau. de Caſtr. in d.l. qui vſumfructum.Iaſ.in d.l.ſingularia.verſ.ſubdit tamen magnum verbum.& Pupur.verſi.iij.limitatur.vbi dicit ita eſſe conſuetudinem Florentiæ.ex mente Docto.in l.qui vſumfructum.& ad hoc allegat etiam Raph.in d.l.delegare.

47 Quartò Limita quando principalis creditor ob promiſſionem factam per mandatarium reddit inſtrumentum vel chirographum principali debitori mandãti,quia ex hoc videtur liberaſſe principalem debitorem mandantem.vt dicit Bal.in l.ij.C.de exec.rei iudi.Iaſ.in d.l.ſingularia.verſ.adde etiam prædictis.& ibi Purpur. ver.iiij.limitatur.

48 Secundò Principaliter amplia regulam principalem, vt nec conſuetudo,nec ſtatutum,nec partium conſenſus poſſit inducere nouationẽ, niſi ſecundum diſpoſitionem d.l.fi.C.de nouat.ita tenet Barbat.in cõſ. xxxvij.vol.j.de quo dic vt infrà in iij.limita.

Ex prædictis in prima ampliatione,

49 Primò Limita regulam principalem, quòd in delegatione non procedit tex.in l.fi.C.de nouat.nam quomodocunque ſequatur delegatio,etiam quòd expreſsè non fiat nouatio,tamen ſequitur nouatio, & liberatur primus debitor,ita tenet glo.j.in l.iij.C.de nouat. Bal.in l. pecuniam,quam.ff.ſi cert.pet.Bart.in d.l.delegare.licèt non ſe firmet.& ibi clarius,& firmius Ange.& Pau.de Caſt. & Imo. & idem Imol.in l. pen.ff.de præt.ſtipul. Paul.de Caſt.in l.quamuis. §.ſi mulier.el ij. ff. ad Trebellia.& in l.ſingularia.verſi.notandum quòd hoc caſu. & Pau.de Caſt.in l.Qui vſumfructum.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Socin.ver. quinta & vltima concluſio.& in l.ſingularia.& ibi Iaſo. verſ.ij. habes præſupponere:vbi dicit iſtam*communẽ.&Dec.Soc.in conſ.cclxvij.Dec. in conſi.cvij.Barba.in conſ.xix.verſi.capio primum. volu.primo,& in conſ.xxxvij.vol.primo.Alex.in l.ſi me,& Titium.ff.ſi cer.petat.Soci.in l.qui vſumfructum.ff.de verb.obl.Purpur.in l.certi condictio. §.ſi nũmos. ff. ſi cert.petat. & iſtam dicit * communem Lofred. in conſilio xviij.

Contrarium glo.in l.ij.in glo.iij.relata glo.ad tex. qui loquitur in delegatione.C.de nouat.& Roma.in l,ſingularia.& ibi Curt.iun.

50 Sed tamen ſi alius promitteret quod alius debet citra delegationem non induceretur nouatio,vt quando promittitur ſine iuſſu debitoris, vt dicit Barto.in d.l.delegare.Alex.in conſ.clxxiij.vol.vij.& in conſi.x. vol.ij.verſ.hoc etiam decidit.Barb.in conſi.xxxvij.vol.j.

51 Et hoc eſt quod Dec.in d.l.ſingularia.dicit, quòd in delegatione largo modo ſupraſcripta procedit diſpoſitio.l.fin.C.de nouatio.quicquid dixerit Aret.in conſi.v.

52 Et ideo ſecundum magis*communem opi.hodie interuentus nouæ perſonæ circa delegationem non inducit nouationem, vt dicit Alex. in conſilio lxxij.vol.ij.Imo.in l.ij.ff.de nouat. Alex. in conſilio decimo,volumine ſecundo,& conſi.lviij.volu.ſexto.Soci.in conſi.cclxvij. verſi.primò,quia.Soc.in l.qui vſumfructum.ver.nona concluſio. ff. de verb.obl.

Contrarium Barbat.in conſ.lxxxvj.vol.iiij.

53 Secundò Limita,nam in caſibus,in quibus olim fiebat nouatio ipſo iure,licèt hodie non fiat ipſo iure,per text.in d.l. fi. tamen fit bene ope excep.ita Ange.in l.ij.ff.de nouat.in fi.ſentit glo.fin.C.de nouat. & in l. penult.in glo.magna.ff.de præt.ſtipul.vbi etiam Angel.in princip.Bar. in l.pecuniam.la ſecunda.in fin.ff.ſi certum petatur. Ange.in l. reſcripto.de pact.Soci.qui dicit*communem , in conſilio vigeſimoprimo, idem ſentit Bald.in dicta l.fin.in prin. C. de nouat. Bart.in l.pen. ff. de præt.ſtipul.Barbat.in conſilio lxxxvj.verſ. præterea faciat. volumine iiij.vbi dicit ab iſta opi.non eſſe recedendum in iudicando:idem tenet Angel.in l.qui vſumfructum.ff.de verborum obliga. Alexand. in l.iiij. §.ſi ex conuentione.ff.de re iudic.Soci.in conſilio lxiiij.vol.iij.Corne. in conſilio xxxiij.volum.ij.ver.præterea conſtat.Roma.in con.cxxj.in princ.Bal.in conſi.lix.in ij.dubio.

54 Primò Limitatur iſta opi.vt procedat,quando illud quod continetur in ſecunda obligatione,eſt coæquale cum prima, aliàs ſecus. Alexand.in conſilio xiij.volumine j.Socin.in conſ.xxj.verſ. iij. probatur. vol.j.

55 Secundò Limitatur,nam etiam hodie in iſtis caſibus non fit nouatio ope exceptionis,niſi expreſsè facta ſit per ſtipulationem. Ale.in conſi. xiij.vol.ij.Soc.conſ.xxj.vol.j.

56 Tertiò Limitatur quando in ſecundo inſtrumento iura priſtina ſunt conſeruata,quia non dicitur tunc facta nouatio. Gozad.conſilio xxxviij.

Contrarium quòd imò etiam ope exceptionis non fiat nouatio niſi expreſsè agatur,tenet Iacob.de Beluiſ.in ſua diſputatione, quam poſuit in lec.poſt l.poſtquàm liti.C.de pact. Cyn. & Rai.in l.fin. C. de nouat.vbi etiam Iac.de Beluiſ.& Rai.in l.ſi pacto,quo pœnam. C. de pact.Bald.poſt Guli.in l.reſcripto.§.ſi pacto.in fi.ff.de pact.Fulg.in d.l. fi.C.de nouat.Barto.in l.certi condictio.§.ſi nummos. ff. ſi cert. peta. ſentit iſtam opi.etiam ibi Soc.& Paul.de Caſtr.in l.pen.ff.de præt. ſtip. vbi etiam Rapha.Cuma.& Imola verſicul.adde prædictis.Fulgo.in l. ſingularia.ff.ſi cert.pet.Imola in l.delegare.ff.de nouat. Alex.in conſil. xiij.vol.ij.& in conſ.x.volum.ij.& conſi.clxxiij.vol.vij.& in con.lxxij. in princ.vol.ij.vbi dicit iſtam * communem opi. idem tenet Paul.de Caſtr.in l.ij.ff.de nouat.Alex.in l.qui vſumfructum.ff.de verb. oblig. & Alexand.in conſi.lxxij.volum.vj.& in conſi.lviij.volum.vj. Soci.in conſi.cclxvij.verſ.j. quia.& in conſi.lxxxix.volu. iij. vbi * dicit iſtam magis communem opinio.Barbat.in conſi.xix.verſi.eſt aduertendum. vol.j.& in conſi.xv.verſ.poſſet aliter.volum.ij.Gozad.qui dicit iſtam* communem opin.in conſilio xxxviij.Bertrand. conſi.clxxxviij. vol. j. in fi.vbi dicit communem.Iaſo.in d.l.ſingularia.& Deci. Soci. in conſi. xxj.Barbat.in conſi.xxxvij.verſ.& ſi dicatur. vol. j. Iaſo. qui dicit iſtud communiter teneri,in l.j.in fi.C.de iudic.Fulg.in conſ.cxxx. Purpurat in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.petat.Soci.in d. l. qui vſumfructum.vbi dicit iſtam eſſe communem opi. Lofred. in conſilio xviij vbi dicit illam eſſe communem opi.Grat.qui dicit communem in cõſ. lxxxix.vol.j.quæ opinio tanquàm magis*communis videtur tenenda.

57 Tertiò Limita,quia ſufficit tacita voluntas,quæ colligitur ex coniecturis,ita Barba.in conſi.lxxxvj.vol.iiij.Alexand.in conſi. xiij.verſ.& iſtam opinio.vol.ij.Cyn.hoc ponit clarè in l.fin.in princ. C. de nouat. Soc.in l.qui vſumfructum.ver.& prædictam opi.ff.de verbor. obliga. Purpurat.in l.certi condictio.§.ſi nummos.verſ.ſecundo infertur. ff.ſi cert.petat.Imol.in l.penult.ff.de præt.ſtipul.refert, & ſequitur Soci. in conſ.xxj.vol.primo.Alexand.in conſi.lxxij.vol.ſecundo. Bologni. in conſi.lix.

58 Salycet.verò in d.l.fin.C.de nouat.dicit,quòd ſufficiunt coniecturæ, quando coniecturæ ſumuntur ex verbis expreſſis in diſpoſitione,& nõ aliàs.

59 Et ideò dicebat Salycet.in d.l.quòd ſi dictum ſit, pro illis decem,quę mihi debes,&c.dicitur facta nouatio,refert & ſequitur Alex. in conſi. xiij.verſ.idem tenet Saly.vol.ij. Lofred.in conſi.xxiiij. Pariſ.in conſi. cvij.vol.iij.

60 Quartò Limita quando contractus non compatiuntur ad inuicem, quia tunc dicitur facta nouatio etiam quòd expreſsè non agatur, ita Bald.in d.l.fi.& in conſi.cccxviij.vol.j.Dec.in conſi.cccc.

61 Ex quo infertur, quòd per tranſactionem inducitur nouatio, quia per eã receditur à prima actione,vt dicit Bal.in rubrica extra de trãſac. & dicit Dec.in d.conſ.cccc.

62 Idem eſt in compromiſſo ſecuto laudo,& ratificato.Bal.in con.lxxvij.incip.quidam dominus Galeatius. vol.j. Dec.in d.conſ.cccc. & in conſi.ccc.Ang.in conſi.xxxj.Bologni.in con.lix.

Contrarium tenet in hoc vltimo Soc.in conſ.lxxxix.volumine iij. & hoc ſentit Spec.in titul.de Arbit. §. ſequitur. verſiculo,item quæro an actio.Iaſo.in conſi.clxviij.verſ.ad hoc conatur.volum. iiij. Guald. caute.ix.in tit.de acq.here.

63 Ex hac etiam limitatione verificatur quod dicit Bald. in conſ. cxxviij.volumine ſecundo, vbi dicit , factam eſſe nouationem ſi illud, quod debetur ex cauſa mutui, transfertur in cauſam depoſiti.

64 Quintò Limita quia licèt non fiat nouatio propter vlteriorem dilationem datam debitori, tamen non poteſt durante dilatione ſecundò data moleſtari ex prima obligatione, quia in hoc videtur receſſum ab ipſa prima obligatione, non virtute nouationis, ſed virtute cuiuſdam prorogationis, ita declarat Alex.in conſi.lxxiij.vol.vj.voluit Imol.in d.l.pe.verſ.item aduerte.ff.de prætor.ſtip.& ibi Paul.de Caſt.

65 Bar.verò in d.l.pen.in pe.q.tenet iſto caſu, quando eſt data vlterior dilatio, fieri nouationem ope exceptionis, & idem Alc.in d.l.qui vſum fructum.in ij.not.ff.de verb obl.& hoc fuit de mente glo.in l.pe.in glo.mag.ff.de præt.ſtipul.

Contrarium, quòd iſto caſu non ſit inducta nouatio etiam ope exceptionis, quando debitori data eſt vlterior dilatio à creditore, voluit Iaſo.in l.j.in fi.C.de iudic.in l.eum qui.§.ſi hominem.ff.de verb.oblig.& in l.qui bis idem. eo. tit. & in l.iij. §.& poſt operis. ff. de oper. noui nunc.

66 Et iſta videtur verior opi.nam dato quòd detur vlterior dilatio debitori, non propterea intelligitur fideiuſſor liberatus, vt dictum eſt in concluſione tertia infrà de fideiuſſo. niſi talis prorogatio facta fuerit animo nouandi, vt ibi in prima limitatione.

67 Sextò Limita, nam in ſtipulatione pœnali nihil immutauit diſpoſitio dictæ l.fi.ita Iacob.de Aren.Guliel.de Cun.& Rai.de Forli, quos refert & ſequitur Barto.in l.ita ſtipulatus.in ix.oppoſi.vltimæ partis.ff.de verbo.obl.Cyn.in l.ſi pacto, quo pœnam. C. de pactis, ibi ſecũdo caſu. Ange.in dicta l.ita ſtipulatus.verſi.in glo.in verbo probatur. & Imola verſ.in gl.ſuper verbo, probatur.& ibi Ale. in verſ. in gl. ſuper verbo probatur.vbi dicit ita* cõmuniter teneri.ff.de verbor.obl.Bar.in lege prædia.ff.de actio.empt.Bal.in l.ſi pacto quo pœnam.in ij.oppoſ.C.de pact.& ibi Paul.de Caſt.vbi dicit, ꝙ glo.ibi, quæ contrarium tenet, reprehenditur per omnes.Cyn.in l.nuda. C. de contrahen. & committẽ. ſtipul.Bal.in l.reſcriptum.§.ſi pacto.in viij.oppoſ.ff.de pact.& ibi Ang.ver.ſequitur in glo.& ibi Pau.de Caſt.& Iaſo.in l.fi.in fi. ff.ſi quis in ius voc.vbi dicit ita* cõmuniter teneri, licèt diſputando poſſit contrariũ aſſeri. Purpu. in l.ceri condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert pet.in verſi.iij.limitetis.Alex.in d.l.ſi pacto.Lofred.in conſi.xix.

Contrarium quòd diſpoſitio d.l.procedat etiam in pœnali ſtipulatione interpoſita poſt principalem obligationem, glo.voluit in d. l. ita ſtipulatus.in verbo probatur.in fi.& in l.fi.in glo.fi.in fi.ff.ſi quis in ius vocat.non ier.& in l.reſcriptum.§.ſi pacto.in glo.fin.ff.de pact. & in l. obligationum ferè.§.fi.in glo.fi.de act.& oblig.& in l.prædia. in gloſſ.mag.ff.de act.empt.Iacob. de Beluiſ.in ſua diſputatione, quam poſuit poſt l.poſtquàm.C.de pact.& Alber.in d.l.ſi pacto, quo pœnam. C.de pact.& per Iaſ.in l.ita ſtipulatus.ff.de verb.obliga.& in l.ſi pacto, quo pœnam.C.de pact.& in l.reſcriptum.§.ſi pacto.ff.de pact.

68 Limita vt per Lofred.in conſ.xix.quòd ſtipulatio pœnalis nouat præcedentem obligationem ſiue in oneroſis, ſiue in lucratiuis, quando ſequitur conuentionem ſimiliter initam per ſtipulationem, & vbicunque deducitur per contractum eiuſdem naturæ.

Quando autem ſtipulatio pœnalis nouet præcedentem obligationem, ſunt plures opin.vt per Bart.& modernos in d. l. ita ſtipulatus.& in d.l.ſi pacto, quo pœnam.ad quos me remitto.

Septimò Limita, nam ſi factæ ſint plures promiſſiones eiuſdem ſummæ pro eadem cauſa, præſumitur facta vltima animo nouandi primas, ita quòd inducitur nouatio, dato quòd expreſsè non agatur, ita gl.fi.C.de nouat.

Sed contrarium tenet Pau.de Caſt.in l.qui bis idẽ. vbi etiam Ale. in l.fin.verſi.prædictis etiam adde.& ibi Iaſo.in ij.limit.ff.de ver oblig.

69 Octauo Limita, nam ſi præcedit numeratio, & ſequatur ſtipulatio incontinenti nouat præcedentem obligationem cauſatam ex numeratione, ita Bart.in l.ceri condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet. ponit Dec. ibi, ver.ſecunda concluſio, qui multa cumulat. & ex dicto Bart. ibi hoc colligit Purpurat.verſi.quintò Bar.ponit.

70 Nonò Limita quando mutatur in cauſa debiti, vt declarat Bald. in conſi.cxxviij.vol.ij.

De fideiuſſoribus.

CONCLVSO I.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor non tenetur, non facta diſcuſſione contra principalem.

1 DICIT tex.in authen.præſente.C. de fideiuſſ. quòd
prius diſcutitur principalis, quàm deueniatur ad fi-
deiuſſorem, & propterea prius diſcutitur principa-
2 lis quàm deueniatur ad tertios pignorũ poſſeſſores,
auth.hoc ſi debitor.C.de pigno.Guido Papæ.quæſt.
ccccxxxij. Caſſa.in conſue.Pariſ.in conſi.50. volu.j.

3 Primò Amplia, etiam quòd fiſcus eſſet primò excutiendus, tanquàm debitor principalis, vel tanquàm ſuccedens debitori principali.gl.in l. ſententia.vbi Bal.C.de fideiuſ.Roman.in ſingu.dclij.& in conſi.xciij. Corne.in conſi.cxc.vol.j.Bal.in l.j.C.de fideiuſ.Bal.in c.cùm ſuper, in fi.de re iud.Pau.de Caſt.& Raph.in l.fi.ff.ſi cert.pe.Alex.in l.decem.ff.de verb.obl.Iaſ.in l.fi.ff.ſi cer.pe.& ibi Dec.poſt Pau.de Caſtr.Abb.in conſi.xxix.vol.ij.apoſtil.magna ad Abb.in c.ij.de fideiuſſo.Cremen.in ſing.xliij.

Eſt verum ꝙ contrarium voluit Bar.in d.l.fi.ff.ſi cert.pe.in finalibus verbis.& in l.decem.ff.de verb.oblig.cuius opin.latè defendit Abb.in conſi.xxix.vol.ij.Pe.de Anch.in conſi.ccxciiij.& conſi.cccxvij.vbi ponit quando fiſcus recepit ſibi bona confiſcata.Soc. in conſi.xlvj.volumine iiij.

4 Et quia prima opi.videtur eſſe magis * communis, non puto bene locutum fuiſſe Bal.in l.j.C.de conuen.fiſ.debit.lib.x.vbi tenet, ꝙ qui fideiuſſit pro fiſco, vel pro tyranno, non poteſt opponere exceptionem diſcuſſionis, quia cum iſti ſemper ſint ſoluendo, fideiuſſio nihil operatur: nam reſpondetur ꝙ ſatis operari poteſt, quia vt infrà dicetur, non ſatis eſt quòd principalis debitor ſit ſoluendo, ſed etiam requiritur ꝙ ſit facilis exactionis, vel conuentionis.

5 Et declarat in iſtis terminis Iaſ.in d.l.fi.ff.ſi cer.pe.& propterea ipſe Iaſ.in d.l.fi.infert quemcunque iuſtum Principem primo excutiẽdum, quàm fideiuſſorem, vel pignorum poſſeſſorem, non autem tyrannum, qui ſit difficilis exactionis.

6 Secundò Amplia, etiam confiſcatis bonis principalis debitoris: & ratio eſt, quia licèt ſit facta bonorum confiſcatio, conueniri poteſt fiſcus, qui in ius delinquẽtis ſuccedit, vt ſuprà dictum eſt in proxima ampliat. Calca.in conſi.lxvj.Caſſa.in cõſue.quicquid dixerit Bar.in d.l.decem.& in d.l.fi.& Abb.in d.conſi.xxix.vol.ij.

7 Vel poteſt ipſe principalis conueniri, cuius bona poſt confiſcationem acquiſita, quæ non veniunt in confiſcatione, poſſunt ſufficere ad ſatisfactionem, & ita conſiderat Corn.in d.conſi.cxc.vol.j.Iaſ.in l.fi.ff.ſi cer.pet.

8 Et propterea cõtra fiſcum opponi poteſt exceptio excuſſionis.Caſſa.in conſue.& contra ciuitatem, dicit Iaſ.in §.item ſi quis.nu.67.inſti.de act.vbi etiam de fiſco.Hiſpan.in rubrica de donatio.inter virum, & vxorem.

9 Tertiò Amplia, vt talis exceptio opponi poſſit etiam poſt litem conteſtatam, quia dicitur anormala, vt no.gl.fi.in fi.in l.iij.de excep.Bar.in conſi.incip.quæro an tertius.Io.de Ana.in conſi.lx.Cor.in conſi.lxxxv volu.iiij.

10 Imò etiam poſt ſententiam apponi poteſt iſta exceptio. Bal.in d.l.fi.in ver.an autem facta excuſſione.& ibi etiam Pau.de Caſtr.in ver.ſed nunc eſt dubium.Corn.in d.conſi.lxxxv.volu.iiij.Iaſ.in §.item ſi quis, inſti.de act.iſtam tenet & dicit * communem Calca.in cõſi.xxix.Caſſa.in conſuet.

11 Quinimò plus voluit gl.in l.ſi reus.ff.de condi.indeb.ꝙ ſi ſolutio ſit facta, non oppoſita exceptione diſcuſſionis, poteſt ſolutum repeti.ſequitur Pau.de Caſt.in l.ſi pœnæ.§.fi.ff.de condi.indeb.

12 Contrarium, quòd talis exceptio ſit dilatoria, & per cõſequens proponenda ante litem conteſtatam, tenet Bar.in d.l.iij.ff.de exce.Iac.Bu.Cy.& Bal.in l.exceptionem.C.de proba.Bal.& Pau.de Caſt.in d.l.fi.ff.ſi cer.pe.Pe.& Cy.in authen.præſente.in viij.q.C.de fideiuſ.& Bald.& ibi Sal.idem tenet Bar.in l.ij.C.communi diuid.& ibi Bal.Pau.de Ca.& Sal.Bal.in l.j.C.de conuc.fiſ.debit.lib.x.Pe.de Anch.in cõſi.ccxciiij.& in conſi.cccxvij.Hipp.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſt.Fel.in c.exceptionem, in duobus locis.de exceptio.Guido Papæ.quæſtio.xciiij.& quæſtio.dlxx. apoſtill.ad deciſ.Tholoſ.lxxxj.& Capel. Tholoſ.deciſ.clxviij.Guido Papæ in conſilio ciij.Caſſa.in conſuetud.Bouer.in verbo, exceptio.ſingu.ſexto.Ruinus conſilio xix.volumin.iiij.Boer.deciſ.ccxxj.

13 Qui tamen concludunt quòd neceſſe eſt, quòd actor in proceſſu probet inopiam principalis debitoris, aliàs ſuccumberet, quaſi ſine actione agens, & idem tenet, & declarat Pau.de Caſt.in l.decem.ff.de verb.obliga.Soc.in conſi.xxiiij.volu.j.idem tenet Bald.in l.j.in ij.q.C.ſi quid in fraud.pat.& iſta eſt * communis opi.vt per Alexan.in conſi.xxxiij.vol.iiij.& in conſi.lxxviij.in fi.vol.j.& in conſi.xxxj.volum.iiij.& fuit de mente Alexand.qui ſublimitat in conſi.100.volum.v.Corn.in conſi.lxxxv.volum.iij.Purpura.in l.ex conuentione.C.de pact.Pariſ.in cõſi.50.volu.j.& in conſi.ciij.volu.iij.in conſi.cvij.volu.iij.Aimo in conſi.lxxvij.

14 Et propterea iſta exceptio non poteſt opponi in cauſa appellationis.Alex.in conſi.xxxiij.vol.iiij.

Tenendo hanc partem, quæ videtur magis * communis,

15 Primò Declarat gl.ſi iſta exceptio non ſit oppoſita ante litem cõteſtat.litis conteſtatio non ſit nulla.Pau.de Caſt.in l.fi.ff.ſi cer.pe.Soc.in regula cxxxiiij.in vj.limitatione.

16 Secundò Declara, vt ſi excuſſio ſit prius facta contra debitorẽ principalem, & ipſo non reperto ſoluendo, creditor voluerit agere contra fideiuſſores, vel contra tertiũ poſſeſſorem, & iſto interim ſuperueniant bona principali debitori, poterit de nouo fideiuſſor, vel tertius poſſeſſor, contra quem agitur, excipere de hoc quòd de nouo fiat excuſſio cõtra debi

tra debitorem principalem. Hippoly.poſt alios,quos allegat, in l.j.§.ſi quis vltrò.nume.19.ff.de quæſtionib.

17 Tertiò Declara,quia vigore pacti illa exceptio poteſt opponi quandocunque.Feli.in c.ex reſcripto.de iureiuran.

18 Quartò Amplia principaliter,vt talis exceptio opponi poſſit, etiam coram arbitratore,vt notat Bal.in l.fi.§.j.C.commu.de leg.refert,& ſequitur Alexan.in l.ſi conſtante.ff.ſolu.matri.Deci.in l.fin. ff.ſi cer.peta. Hiſpa.de dona.inter virum & vxo.

Contrarium Bal.in additio.ad Spec.in.tit.de arbitro.§.fi.in vlti. addit.Areti.in conſi.cxxvj.Soci.in conſi.xxiiij.volu.j.Georg.Natta in cle. ſæpe.in prin.de verb.ſigni.Iaſ.in l.ſi conſtante.ff.ſolu.matri.& ibi Claudius,Feli.in c.j.de conſtit.Cur.iunior in l.bona fides.ff.depo.& iſta ampliatio pendet ab his,quæ dicentur infrà in limitationibus.

19 Quintò Amplia,vt talis excuſſio non facta ante litem conteſtatam, fieri poſſit pendente iudicio intentato contra fideiuſſorem, vel pignorum poſſeſſorem.Bal.in l.cùm teſtamento.C.de manu.teſta.in l.j. C. de reuo.his,quæ in frau.cred.& in auth.contra rogatus.in fine, C. ad Trebel.Bal.in l.ſi rem.§.fi.ff.de pigno.act. Ange.in §.ſed neque. in authen. de fideiuſſorib.Ange.Imola,& Pau.de Caſtro in l.decem. ff.de verbor. oblig.Roma.in l.ſtipulatio.§.habet.in addi.nouis,ff.de ope.noui nunc. Benedict.de Plumbi.in l.libertus.ff.de libe.cauſ.Alexand.in l.exitus.ff. de acquiren.poſſeſſ.Iaco.de Arena in tracta.excuſa.verſi.ſed quid ſicut: Rom.in conſ.ccclxxxviij.in fin.Alexan.in conſi.lxxxv.volu.j.Areti.in conſi.cxxvj.& in conſi.xxix.Alexan.in conſi.cxliiij.vol.vj.Guido Papæ quæſt.cccxxxij.Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem.Inſtitu.de actionib.Bertran.in conſi.xcix.vol.iij.Deciſ.Neapoli.liiij.in nouis.Pariſ.in conſi.50. vol.j.in conſi.ciij.in fin.vol.iij.

20 Sextò Amplia,vt talis excuſſio primò fieri debeat etiam contra hereditatem iacentem,vt ponit Bal.in l.perſecutione.C.de pigno.

Refert,& ſequitur Soci.in conſi.xxiiij.vol.j.Alexan.in conſi.100.volu.v.Pariſ.in conſi.50.vol.j.vbi quòd etiam fit contra heredem,mortuo debitore principali.

21 Septimò Amplia,vt etiam mulieri repetenti dotem obſtet iſta exceptio,quòd prius excutiendus ſit maritus, quàm deueniendum ſit ad poſſeſſorem rerum hypothecatarum pro dote.Bal.in l.vbi adhuc.C.de iure dot.& ibi Sali.xij.quæſt.poſt Cy.in xj.quæſt.Bart.in l.ſi conſtante. in ij.quæſt.primæ partis.ff.ſolu.matrimo. & ibi Alex.& Iaſ.licèt videatur arguere in contrarium.

22 Bald.in l.iij.C.de heredi.actio.idem dicit,quòd non poteſt deueniri contra nomina debitorum mariti, licèt ſint pro dote hypothecata, niſi præcedente diſcuſſione ipſius mariti,vt per eum. Corn.in conſ.cclxvij. in iij.vol.Anto.de Fan.in tract.de pigno.& hypothe.in viij.parte princ. vbi dicit iſtam magis veram,& magis *communem opinionem.Hiſpanus in rubri.de dona.inter vi.& vxo.§.vnum circa.nu.21.Boer.deciſ.cc. Alexan.conſ.cliij.vol.vj.

Contrarium Roma.in l.ſi conſtante.ff.ſolu.matri. ſequitur Bal.nouel.in tract.dot.in viij.parte,in xxxvij.priuile.

23 Octauò Amplia,vt prius diſcuti debeat principalis, quàm pignorũ poſſeſſor,etiam ſi poſſeſſor nullum habeat titulum vel inualidũ, vt notat glo.in l.rei.& ibi etiam Bal.C.de diſtra.pigno.Corne.in conſ.lxxxv. vol.iiij.apoſtil.ad Bar.in l.perſecutione.C.de pigno. & no.glo.in dicta auth.hoc ſi debitor.in ij.ſolu.& ita declarat Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem.Inſtitu.de actionib.

24 Nonò Amplia in pluribus caſibus,in quibus diſcuſſio requiritur,qui ponuntur ad longum per Bertachi.in verbo, diſcuſſio.ad quem me remitto.

25 Decimò Amplia,quia vbi plures ſunt rei debendi principales, non poteſt deueniri contra pignorum poſſeſſorem vel fideiuſſorem,niſi omnibus diſcuſſis.Iaco.Butrig.& Ange.in auth.hoc ſi debitor. C.de pign. Ange.Areti.in §.item ſi quis in fraudem. Inſtitu.de actio. & ibi Iaſ.licèt contrarium velit Iaco.de Belui.in dicto §.ſed neque.in authen. de fideiuſſorib.cuius opinio.declarat Ange. in dicta authen.hoc ſi debitor,C. de pignorib.in princip.

26 XI. Amplia, vt etiam ſit neceſſaria ſententia ſuper diſcuſſione.Bar. in l.exitus.ff.de acqui.poſſ.& in l.ſtipulatio.§.habet.ff.de ope.noui nun. Guido Papæ in conſ.ccxxxj.Nicel.concord.ad Bart.xxx.Pariſ.conſ.50. vol.j.Ruinus conſ.lxxxv.vol.iiij.

Contrarium Ruinus conſilio clij.vo.iiij.

27 XII. Amplia etiam in eo,qui conſtituit ſe pro alio ſoluturũ,quia & talis habet beneficium diſcuſſionis.gloſſ.in §.ſi quis igitur.in authen.de fideiuſſorib.Alexan.in apoſtil.ad Barto.in rubri. ff. iudica.ſolui.in verſicu.quærit Dynus.

28 XIII. Amplia,etiam ſi fideiuſſor promittat ſe pro alio ſoluturum ſine vlla exceptione,vt per Roma.in conſi.ccxj.apoſtil.ad Spec.in tit.de renun.& concluſ.Hippo.in rub.de fideiuſſ.& in ſing.cccxxxij.Feli.in c. cauſam quæ.de reſcrip.Oldendor.in libel.iuris & æqui.tomo ij.

29 XIIII. Amplia, quia etiam contra ciuitatem agẽtem opponi poteſt exceptio diſcuſſionis.Iaſ.in §.ſi quis in fraudem.Inſti.de actio.

30 XV. Amplia idem eſſe contra fiſcum,vt ibi per Iaſ.in dicto §.ſi quis in fraudem.Guido Papæ quæſt.ccccclxx.

31 XVI. Amplia in fideiuſſore indemnitatis.Alex.in conſ.xxxj.vol.iiij. Hippoly.in rubri.de fideiuſſ.nu.22. Curtius iunior poſt Alex.in l.ſi ego. nu.4.ff.ſi cer.peta.Corne.in conſ.cix.nu.7.vol.v.

32 XVII. Amplia,etiam ſi ſit renunciatum beneficio de fideiuſſoribus. Alexan.in dicto conſ.xxxj.vol.iiij.

33 XVIII. Amplia,quando pater tenetur pro filio.Alexander in dicto conſi.xxxj.vol.iiij.

Contrarium Boerius deciſ.ccxxj.

34 XIX. Amplia in fideiuſſore de iudicatum ſoluendo.l.fina.C.de vſuris rei iudica.Iacob.in l.fideiuſſor.§.in fideiuſſorem.nume.3.ff.qui ſatiſdare cogantur.

35 XX. Amplia vt etiam fideiuſſor, qui promiſit, & voluit teneri vt principalis, habeat beneficium diſcuſſionis. Guido Papæ in ſingulari cccccciiij.

36 XXI. Amplia, vt etiam donatarius principalis debitoris primò ſit excutiendus,quàm poſſit veniri ad pignorum poſſeſſores,vel fideiuſſores.Guido Papæ in ſingu.dcccxxiij.

37 XXII. Amplia vt non dicatur debitor excuſſus, etiam quòd ſit excommunicatus.Guido Papæ in ſingu.dcccxxij.

38 XXIII. Amplia etiam ſi debitor principalis renunciauerit diſpoſitioni auth.hoc ſi debitor. quia hoc non præiudicat fideiuſſori, vel pignorum poſſeſſori.Guido Papæ in ſing.dcccxxij.

39 XXIIII. Amplia,etiam ſi poſſeſſor habeat titulum omninò inualidum.Iaſ.in §.item ſi quis.nu.67.Inſti.de actionib.

40 XXV. Amplia,vt vnus ex poſſeſſoribus inſolidum cõueniri poſſit, & non omnes pro rata conueniri debeant.Iaſ.in §.item ſi quis.Inſtitu. de actionib.

41 XXVI. Amplia in fideiuſſore de iudicio ſiſti.Bal.in l.ij. §.ſi quis ex his.& ibi Pau.Alexan.Iaſ.& Iaco.qui dicit * communem. ff.qui ſatiſda. cog.Io.Faber in §.ſed hodie. Inſtitu.de ſatiſda.

42 XXVII. Amplia,vt in excuſſione, quæ fit contra principalem, vt poſſit deueniri contra fideiuſſorem,ſunt citandi ipſi fideiuſſores.Barto. & alij in l.decem.nume.4.ff.de verbo.oblig.& in l.ne quicquam. §.vbi decretum.& ibi Iaſ.ff.de offic.proconſu. Alexan.in l.de vnoquoque. in fine.ff.de re iudica.

43 PRIMO Limita vbi is, qui opponit excuſſionis exceptionem, ſe obligaſſet cum iuramento, ita declarat Bald.per illum tex.in c.ex reſcripto.de iureiu.vbi etiam Pet.de Anch.& ſequitur Soci.in j. limita.in regu.cxxxiiij.Alexan.ſequitur in conſ.xxxj.vol.iiij. & in l.fi.ff.ſi cer.peta.Corſet.in repeti.rubri.de iureiu.Hippoly.in rubr.de fideiuſſorib.deciſ.Tholoſ.cxxx.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cxxxix.

Iſtud ſumitur ex dictis Barto.in l.ſi quis pro eo.in viij.membro.ff.de fideiuſſ.Ange.in l.hi,qui acceſſionis.in fi.ff.eo tit. Anto.de Butrio in c. cùm contingat.in vj.caſu.& ibi Imo.in vij.membro,de iureiu.

44 Nam iſti volunt, ꝙ ſtante iuramento cenſeatur teneri vt principalis,licèt non poſſit teneri vt fideiuſſor,quia iuramentũ habet iſtam vim, ꝙ actus valeat omni meliori modo.

Eſt verum ꝙ iſtas doctrinas Alexan.allegat in contrarium in l.fi.ff. ſi cer.peta. & Feli.in c.ex reſcripto.de iureiu.tamen videntur mihi probare iſtam partem. Idem tenet apoſtilla magna in c.ij. de fideiuſſorib. ad Abb.& Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.Marcellus.ff.de fideiuſſorib.idem tenet Hiſpa.in c.per veſtras.charta xc.de dona.inter virum & vxo. Baptiſta de S.Blaſio,in tract.de arbitris,quæſti.lxxix.vbi latè Grat.in conſ. xxviij.nume.16.volu.j.Gozadi.in conſ.xxxij.nume.14.Alexan.in conſ. xxix.nume.38.volu.vij.Tiraquel.in l.ſi vnquam.in præfatio. nu.137.& ſeq.C.de reuocan.donationib.

Contrariam verò opinionem, ꝙ imò exceptio excuſſionis non cenſeatur ſublata iuramento,tenet Bald.in c.cùm contingat. de iureiu. vbi expreſsè dicit,ꝙ exceptio excuſſionis non cenſetur ſublata iuramento. Alex.in l.fi.& ibi Deci.ff.ſi cer.peta. Barba.in conſ.xliij. volu.ij. Deciſ. Tholoſ.cxxxix.Guliel.Benedict.in c.Raynutius.in ver.teſtamentum,el iij.nu.29.de teſta.in c.ex reſcripto.nu.19.de iureiur.Alcia.in c.cùm contingat.nu.174.de iureiur.Gramma.in conſi.clxx.in ciuili.

Ex quibus patet primam opinionem eſſe magis * communem.

45 Secundò Limita,niſi fuerit facta alienatio rei hypothecatæ per debitorẽ,pendente iudicio: quia tunc contra poſſeſſorem poteſt agi hypothecaria, etiam nulla facta diſcuſſione contra debitorem principalem: ita tenet glo.in d.auth.hoc ſi debitor.in glo.magna,in fi. & ibi Iac.But. & Bar.qui dicit iſtud tenere * communiter Doct.

Hoc etiam ibi tenet Ange.& Sali.Azo,in ſumma, in tit.de pignori. Soci.in dicta regu.cxxxiiij.in ij.limita. Alex.in diſputa.ſua incip.Sigiſmundus.in quinto dubio,in reſpon.j.ad argumenta partis affirmatiuæ.

Idem tenent Pet.& Cy.Bar.& Sali.in l.diſtractis.C.de pignori.Bal. in l.j.verſ.quid ſi debitor.C.de reuo.his,quæ in frau.credi.Alex.in apoſtil.in dicta auth.hoc ſi debitor.Pariſ.conſ.lxxx.vo.j.

46 Tertiò Limita,quia abſente debitore principali,poteſt deueniri cõtra fideiuſſorem,vel pignorum poſſeſſorem, etiam principali non diſcuſſo:ita tenet glo.pe.in dicta auth.hoc ſi debitor.

Et ſequuntur ibi Bal.Ang.& Sali.& Bar.ponit vnã declarationem, quam ibi ponit Iac.de But.videlicet, vt prius feratur ſententia interlo-

cutoria ſuper contumacia ipſius,& poſteà agatur contra fideiuſſores.

Iſtam etiam limitationem ponit Rom.in conſ.xcviij. Alex.in conſ. 100.vol.v.Soci.in regu.cxxxiiij.in iij.fallen.Deci.in l.fi.ff.ſi cer.peta.

Eſt bonus tex.in auth.præſente.argumento ſumpto à contrario ſenſu.C.de fideiuſſ.& ibi notat Sali.& Bal.& ſequitur Hippoly. in rubrica de fideiuſſ.Iaco.Butrig.in tract.diſcuſſ.in fine. Barto.in §.ſed neque.in authen.de fideiuſſoribus.

47 Et idem eſt ſi ſit præſens,& latitet,vt per Guid.Papę quæſt.cccccl xx.

48 Amplia etiam ſi reuertatur pendente iudicio intentato contra fideiuſſorem.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.lxxxj.

49 Quartò Limita,niſi principalis debitor conſtituiſſet, ſe precario nomine poſſidere bona obligata,quia tunc poſſet agi,illis exiſtentibus penès tertios poſſeſſores,contra illos,etiam diſcuſſione non facta. Bal.& Ange.in l.fi.C.de acqui.poſſeſſ.poſt Iac.Butrig.in dicta auth.hoc ſi debitor.C.de pig.& in auth.ſed hodie.C.de actio.& oblig.& ibi Pe.de Ancha.in ſuis reporta.& Bal.declarat in l.j.C.de reuo.his,quæ in frau.cre.

Idem tenent Rapha.Ang.& Imo.Rom.& Alex.in l.exitus.ff.de acq. poſſeſſ.& idem Ange.in l.ij.§.hac actione.in fin.ff.vi bon.rapt.& idem Bal.in c.cùm veniſſent.in finalib.verb.de reſtitu.ſpolia.Flor.in dicta authen.hoc ſi debitor.Roma.in conſ.ccxcij. Areti.in conſ. cxxvj.in fin.& Ange.Areti.in §.item ſi quis in fraudem.Inſtitu.de act.& ibi Iaſ.Soci.in dicta regu.cxxxiiij.in iij.limita.Claud.qui ſublimitat in dicta l.exitus.ff. de acqui.poſſeſſ.Roma.in conſ.clxxxix.in fi.& in conſ.lxxxiij. volu.vj. Deci.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Alex.in conſ.cxxxvij.vol.ij. Corne.in conſ.ccxxviij.volu.ij.Balbus in l.Celſus.ff.de vſucap.Alex.in diſputa.incip.Sigiſmundus.in v.dubio.Hippoly.in rub.de fideiuſſorib. & in ſing.clviij. Alexan.in conſ.lxx.vol.v. Guido Papæ quæſt.ccccxxxij. & in conſ.cix. Gozad. in conſ.xlij.Bertran.in conſ.cxc.vol.ij. & in conſ.ccxiij.volu.ij. Deciſ.Neapoli.liiij.in nouis.Pariſ.in conſ.ciij.vol.iij.

Et ꝙ in caſu l.fin.C.de acquir.poſſeſſ.non requiratur excuſſio,ponit Gratus in conſ.lxix.vol.j.& in conſ.xlij.vol.ij.& in conſ.cx.vol.ij. Ruinus conſ.cxxx.vol.j.& conſ.clxxij.vol.iiij.Vitalinus tract.clauſularum. in verbo,& conſtituit. verſ.item precarij. Ripa in rubrica de interdict. nume.12.Tiraquel.de conſtitu.in j.parte.nume.53.& pluribus ſeq. Boerius deciſ.xcij.& deciſ.cc.

Contrarium tenuit Aretin.in dicta l.exitus.ff.de acq.poſſ. Barba.in conſ.xxviij.vol.j.Calca.in conſ.xxix.

50 Quintò Limita,quando notorium eſt,principalem non eſſe ſoluendo:quia tunc non requiritur alia diſcuſſio.gloſ.in l.ſi decem.ff.de verb. oblig.& ibi Bar.Pau.de Caſtro & Imol.gloſſ.& Bart.in l.fi.ff.ſi cer.peta. & ibi Bal.Pau.de Caſtro & Alex.Deci.& Iaſ.

Idem voluit Bart.in l.iij.§.ſi is,pro quo.in fi.ff.quòd quiſque iur. Cy. in auth.præſente.C.de fideiuſſ.Bal.in l.j.C.de reuo.his,quæ in frau.cre. verſ.quæro vtrum iſta excuſſio.& in l.j.C.ſi quid in fraud.proxi. in ij.q. & in l.j.C.de conue.fiſ.deb.Iac.de Beluiſ.& poſt eum Ange. in §.ſed neque. in auth.de fideiuſſ.& in l.exitus.ff.de acq.poſſ.& in l.ij.ff.qui ſatiſd. cog.& in l.ij.ſi quis omiſ.cau.te.& in auth.hoc ſi debitor. C.de pig.Bal. in l.niſi hoc actū.ff.de pact.Ange.Areti.in §.item ſi quis in frau.Inſti.de act.Soci.in conſ.lv.vol.j.Fel.in c.eccleſia S.Mariæ.verſ.quarto adduco. de cōſtitu.& in c.cùm olim.de re iud. Hippo.in rub.de fideiuſſ. Rom. in conſ.ccxj.& in conſ.xciij. Corne. qui dicit iſtam eſſe * communem, in conſ.clj.vol.iiij.Cæpola cautela xxxvij. Aret.in conſ.cxxvj. & in conſ. xxix.Soci.in dicta regu.cxxxiiij.in v.limita. Abb.in conſ. xxix. volu.ij. Hippo.in rubr.de proba. Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.lxxx. & in deciſ.cxcvj.Deciſ.Neapol.cccxviij.in antiq. Iaſ.in dicto §.item ſi quis. Inſtitu. de actio.Feli.in c.cùm Bertoldus.de re iudic.Bertran.in conſ.ccxiij.vol.ij. Deciſ.Neap.liiij.in nouis.Feli.in c.euidentia.de accuſa.Pariſ.in conſ.50. volu.j.& conſ.lxxx.eodem volu.& in conſ.cvij.volu.iij.Gratus in conſ. xxxvij. volu.j. & conſ.lxxxvij.eodem vol.& conſ.lxiij.volu.ij. Ruinus conſi.clxxx.volu.

Contrarium tamen tenuit Iaco.de Butrio in dicta authen.hoc ſi debitor.C.de pignorib.Alexander in l.decem.ff.de verbo.obligat. Guido Papæ quæſt.ccccxxxij.

51 Tenendo tamen primam opinionem * communem,Declara,quòd licèt ſit notorium principalem non eſſe ſoluendo, tamen debet interuenire ſententia ſuper hoc declaratoria, vt notat Roma.in conſ.ccxj.& in conſ.ccxlj.Dec.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Alex.in l.decem.ff.de verb.oblig. Purpura.in l.ex conuentione.C.de pact.Abb.in c.porrò.in primo nota. de diuor.Fel.in c.euidentia.de accuſa.

52 Pro qua declaratione facit,nam licèt ex relatione nunciorum appareat,debitorem principalem non eſſe ſoluendo: & ſic ex actis conſtet, illum non eſſe ſoluendo,quæ acta inducunt notorium, tamen requiritur iudicis pronunciatio ſuper excuſſione,vt notat Bal.in l.ſtipulatio.§. habet.ff.de oper.no.nunc.& ibi Ange.& ibi Roma. & Iaſ.& Bart.in §. ſed neque.in auth.de fideiuſſ.Bal.& Sal.in auth.hoc ſi debitor. C.de pigno.Bal.& Sal.in auth.ſed hodie.C.de act.& oblig.Bald.in l.ſancimus. §.j.C.ad Trebel.Ange.in §.ſed neque.in auth.de fideiuſſ.Rapha.Cuma. Roma.Pau.de Caſt.Aret.& Alex.in l.exitus. ff.de acq.poſſ. Rapha.Cu. & Pau.de Caſtro in l.decem.ff.de verb.obli.& ibi etiam Alex.Roma.in conſ.xciij.in fi. Alex.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Claud.in l.exitus.in princ.ff.de acq.poſſeſſ.Maria.in tract.cita.Ange.Aret.in §.item ſi quis in fraudem. Inſti.de act.idem tenet Bal.in l.tutores.ff.de confir.tut. Roma.in conſ. ccxlj.Georg.Natta in cle.ſæpe.in prin.de verb.ſignifi.

Contrarium verò in hoc, ꝙ non requireretur iudicis pronunciatio, tenuit Iac.Butr.in auth.hoc ſi debitor.C.de pign.& in l.ſancimus. C.ad Trebel.Iaco.de Arena in tract.diſcuſſ.Imol.& Pau.de Caſt.in l.ſtipulatio.§.habet.ff.de oper.no.nunc.Ange.& Imo.in l.exitus. ff.de acq.poſſ. & Ange.in l.ita ſtipulatus.§.ſi ab initio.ff.de verb.oblig. & in auth.hoc ſi debitor.C.de pig.Bal.in l.j.C.de cond.ex leg. Corn.in conſ.cix.vol.j. Io.de Imola in l.decem.ff.de verb.oblig.

53 Sed Benedictus de Plumb.in l.libertus.ff.de libe.cau.diſtinguit concordando opiniones,vt iſta opinio procedat quando in aliis fuit oppoſita iſta exceptio contra fideiuſſorem,ꝙ principalis debitor nihil habet in bonis,& iudex ad vlteriora procedit,aliàs ſecus.

54 Sequitur Alex.in l.exitus.verſ.non obſtat illud.ff.de acq.poſſ. & dicit Gratus conſ.lxij.vol.ij. ꝙ ſufficit præſumptiuè cōſtare principalem non eſſe ſoluendo,& hoc notorium eſſe, vtputà per æſtimum, Pariſius conſi.lxxx.volu.j.

55 Tenendo primam opinionem,Declara,nam licèt requiratur ſententia,non tamen eſt neceſſe vt in ſcriptis feratur. glo.in §.neceſſitatem.in verſ.ex non ſcripto.in auth.vt iud.ſine quoquo ſuffra. Bal.in l.probarila j.C.de epiſc.& cler.Domin.in c.fi.& ibi Franc.nu.6.de reſcript.in vj. Feli.in c.euidentia.in fi.de accuſa.

56 Sextò Limita,ſi non fuerit oppoſitum, quia procedit iudicium parte non opponente.glo.Bar.Rapha.Cu.in l.ſi mancipium.ff.de euict.Bart. in fi.verb.& Pau.de Caſt.in l.fi.ff.ſi cer.peta. & Bar.in d.auth. hoc ſi debitor.in fi.C.de pig.Iac.de Are.in tract.diſcuſſ.Bar.& Ange.in §.ſed neque.in auth.de fideiuſſ.Bal.in l.cum teſtamento.C.de teſta.manu.Iaſ.in l.patre furioſo.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur. Alex.in conſ.xxix. vol. vij.& in conſ.xxxj.vol.iiij.Corne.in conſ.lxxxv.vol.iiij. Bal. & Pau.in l.ij.C.commu.diuid.hoc in regu.cxxiiij.in vj.limita.Bal.in l.j.C.de cōue.fiſ.deb.Ange.in §.item ſi quis in fraudem. Inſti.de act.& ibi Iaſ.Bal. in auth.conta rogatus.in fi.C.ad Trebel. Pet.de Anch.in conſ.ccxciiij. & in conſ.cccxvij.Guido Papæ quæſt.xciiij.Deciſ.Tholo.lxxxj.Pari.in conſ.cviij.vol.iij.Bertran.conſ.iij.vol.j.in antiq.

57 Imò etiam ſi pars oppoſuit, & actor replicauit, & iudex proceſſit ad vlteriora,iudicium non eſt nullum,vt not.Pau.de Caſt.in d.l.fi.ff.ſi.cer. peta.Soci.in regu.cxxxiiij.in vj.fal.Corn.in conſ.lxxxv.vol.iiij.

58 Declara,quia licèt nō fuerit aliter oppoſita exceptio diſcuſſionis, nō poteſt deueniri ad capturam perſonæ.Alex.in conſ.clix.vol.ij.

59 Septimò Limita,niſi agatur contra commodatarium, vel depoſitarium rei hypothecatæ,quia tunc nō eſt primò excutiendus debitor principalis,ita Ange.in auth.de fideiuſſ.§.ſed neque.Sali.in auth.hoc ſi debitor.in vij.q.Soci.in regu.cxxxiiij.in vij.limita.

60 Et ratio iſtius fallen.eſt,quia iſti non poſſident,ſed debitor principalis poſſidet,vt in commodatario,eſt tex.in l.commodatæ rei.ff.commo. in depoſitario verò eſt tex.in l.licèt.in §.rei.ff.depoſi.

61 Octauò Limita, vbi debitor principalis habet res extra territorium, quæ de facili haberi non poſſunt,quia tunc non eſt primò excutiendus: ita tenet Ange.in auth.de fideiuſſ.in §.ſed neque. Soci.in d.reg.cxxxiiij. in viij.limita.idem tenet Bald.in d.l.fi.in prin.ff.ſi cer.pet.Alex.in conſ. lxxxiiij.vol.ij.Lud.Bolog.in conſ.xviij.in fi.Hippo.in ſing.cc.

Prout etiam idem eſt quando eius perſona abeſt, vt per Bald.in l.j. C.de conue.fiſ.deb.lib.x.Hippoly.in rubri.de fideiuſ.Capel.Tholo.deciſ.cxcvj.& ibi Apoſt.Pariſ.conſ.lxxx.vol.j. vel vbi habitat in alio territorio.Gratus conſ.xxviij.vol.j.

62 Nonò Limita,vbi bona principalis debitoris ſunt fortilitia & caſtra quæ facilè expugnari non poſſunt,per glo.in l.ij.ff.qui ſatiſd.cogan.vbi etiam Bald.idem ibi tenet etiam Alex.Soci.in d.regu.cxxxiiij.in ix.fal. Alex.in l.decem.ff.de ver.obli.apoſt.magna,ad Abb.in c.ij.de fideiuſſ.

63 Decimò Limita,vbi principalis debitor eſſet rixoſus, adeò ꝙ ab eo facilè exigi non poſſet,ita not.Ange.Rapha.& Alex.in l.ij.ff.qui ſatiſda.cog.vbi etiam Iaſ.Soci.in d.reg.cxxxiiij.in x.fal. Deci.in l.fi.poſt Ange.& ibi Roma.& Iaſ.ff.ſi cer.peta.& Ange.& Alexan.in l.decem.ff.de ver.obli.Hippo.in rub.de fideiuſſ.Apoſt.ad Alex.in d.l.ij.ff.qui ſatiſda. cog.Iaſ.in l.ij.in prin.ff.ſol.matri. Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem. Inſti. de act.Capel.Tholo.deciſ.cxcvj.& ibi Apoſtilla.Guido Papæ in ſingu. dccxvij.Gratus conſ.lxxxvij.vol.j.

64 Et propterea Infertur, idem eſſe in eccleſia, quæ de facili conueniri non poſſit,apoſtil.magna in c.ij.de fideiuſſ.ad Abba.

65 XI. Limita,vbi per vnū ex creditoribus facta eſt diſcuſſio,quia non eſt neceſſe ꝙ per alios fiat,ita Iac.de Arena & Ange.in auth.hoc ſi debitor.C.de pign. Soci.in d.regu.cxxxiiij.in xj.fal.Ange.Areti.in §.item ſi quis in fraudem.Inſti.de act.& ibi Iaſ.

66 XII. Limita,ſi cauſa ſit commiſſa iudicanda ex bono, & æquo, vel ſecundum veritatem,vel remotis ſolennitatibus iuris cōmunis,vel ſummariè,& ſine figura iudicij.Bal.in l.ſi mancipium.§.j.ff.de euict.Rom. in conſ.ccccxxx.Ange.Aret.in §.item ſi quis in fraudem. Inſti.de act.& ibi Iaſ.Alexan.in conſ.lviij.vol.v.Apoſtil.ad capel.Tholo.deciſ.cxcvj. Soci.in conſ.xxiiij.vol.j. Hippoly.in rub.de fideiuſſ. Deci.in c.ex parte.

clij.

el.ij.de offi.dele, Alex.in conſ.cxxiiij.vol.vj. Aret.in conſ.cxxvj. Hiſpa. in rub.de do.inter.vi.& vxo.Boer.deciſ.ccxxj.nu.14.& ſeq. Cur.iunior in l.bona fides.ff.depoſi.Soci.in regu.cxxxiiij.in xij.limita. apoſtil. magna ad Abba.c.ij.de fideiuſſ.vbi diſtinguit. Gratus conſ.lxxvij.vol.j.qui loquitur quando proceditur veritate inſpecta:& conſ.lxiij.vol.j. qui loquitur quando proceditur ſine ſtrepitu & figura iudicij.

Contrarium Corne.in conſi.lv.vol.iij.Deci.in fi.ff.ſi cer.peta.Geor. Natta in cle.ſæpe.de ver.ſignifi.& in §.non ſic.Areti.in c.dilecti.de iud. Purpur.in l.j.C.de tranſact.& in l.ſingularia.ff.ſi cer.peta. Claud.in l.ſi conſtante.ff.ſolu.matri.vbi etiam Iaſ.Feli.in c.j.de conſti.

67 XIII. Limitatio alia ex his infertur, ꝙ non procedit exceptio excuſſionis de iure canonico, ſecundum Iaſ.licèt non ſe firmet, in dicto §. item ſi quis.Inſtitu.de actio.

Contrarium Gomes ibi: Guido Papæ in ſingu. dcxj. & hoc dicetur inferius in xxxiij.limita.

68 XIIII. Limita, vbi quis ſe obligat animo nouandi obligationem principalis debitoris.Bald.in l.in perſonam.§.j. ff.de pact.in l.antiquæ. §.j.C.ad Velleia. Apoſtil.ad deciſ.Tholoſa.xxiij.& deciſ.cxcvj.Alexan. in conſi.xxxj.vol.iiij.& in conſi.xxxiij.eo.vol.Curt.in conſi.vj.Deci.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Pau.de Caſtro in l.ij.§.j.ff.de duob.reis.Roma.in conſi. ccxj.Barba.in l.v.§.ſatis acceptio.verſi.item fallit.ff.de verb.oblig. Parițius conſi.cx.nume.13.vol.j.

69 Et an fideiuſſor, qui ſe obligat animo nouandi, dicatur amplius fideiuſſor, vide glo.in verbo, fideiuſſorem.in auth.de fideiuſſ.in prin. Iaſ.in conſi.lviij.volu.iij. vbi tenent, ꝙ non eſt amplius fideiuſſor quando fit expreſſa nouatio.

Declara tamen quomodo procedat, vt per Iaſ.in dicto conſ.lviij.

70 XV. Limita, vbi quis fideiuſſit pro debitore naturaliter tantum obligato, vel erat in poſſeſſione tertius rei hypothecatę pro debito naturali tantum: ita dicit Dy.& poſt eum Bar.in l.Marcellus.ff.de fideiuſſ.& ibi Ange.& Pau.de Caſt.& in l.iij.§.is pro quo.ff.ꝙ quiſque iur.Bald.in l.j. C.de conue.fiſ.deb.lib.xj.Iaſ.in l.fi.ff.ſi cer.peta.& in l.ſi ſeruum.§.nunc videamus.ff.de verb.oblig.Sali.in auth.hoc ſi debitor.in x.quæſti. C.de pignorib.Bald.in auth.ſed hodie.C.de actio.& obliga.Apoſtil.ad deciſ. Tholoſa.cxcvj.

71 XVI. Limita, vbi creditor vellet vti compenſatione contra fideiuſſorem, quia tunc non eſt neceſſaria excuſſio, ſicut dicit Bald.in l.exceptiones. C. de euict. ꝙ ad repellendum fideiuſſorem ope exceptionis, vbi creditor eſt in poſſeſſione, non eſt neceſſaria excuſſio.

Et iſtam limitationem ponunt quidam moderni in c.peruenit.de fideiuſſ.Hippoly.in rubri.de fideiuſſ.apoſtil.magna ad Abba.in c.ij.de fideiuſſ.fuit dictum Bal.quem ipſi allegāt in l.j.C.de conue.fiſ.deb. lib.x. verſi.item quæro.qui declarat qualiter hoc intelligatur.

72 XVII. Limita, vbi fideiuſſor vel pignorum poſſeſſor impediuit diſcuſſionem fieri contra principalem, quia ſi poſtea ipſe cōueniatur, non poteſt amplius obiicere de diſcuſſione non facta contra principalem: ita limitat Hippoly.in rubri.de fideiuſſorib.

73 XVIII. Limita in fideiuſſore, qui negauit ſe fideiuſſiſſe, vel in tertio poſſeſſore, qui negat ſe poſſidere: quia non poteſt amplius tanquàm fideiuſſor opponere exceptionem diſcuſſionis. Bal.in auth. contra qui propriam. C.de non nu.pecu. Bar.Ange.Imo.& Pau de Caſt.in l.ſi dubitet.§.j.ff.de fideiuſſ.Iaſ.in l.j.C.de tranſa, Alex.in l.etiam.§.licèt in dotalibus.ff.ſolu.matri.Hippoly.in rub.de fideiuſſ. Iaſ.in §. item ſi quis in fraudem.Inſti.de actio.Clau.in l.exitus.ff.de acq.poſſ.Barba.in c.peruenit.nu.7.de fideiuſſ.& in l.v.§.ſatis acceptio. verſ.item eſt verum. ff. de ver.oblig.Spec.in tit.de renun.& conclu.in prin.verſ.item ceſſat.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.lxxx.& cxcvj.Gra.conſ.lxiij.vol.ij.

74 XIX. Limita, vbi pendente iudicio debitor principalis, qui non erat prius ſoluendo, effectus fuerit ſoluendo: nam adhuc excuſſio non requiritur contra debitorem principalem, quia ſatis eſt ꝙ à principio inchoati iudicij fuerit non ſoluendo, Pet.& Cy.in auth.præſente.C.de fideiuſſ.& in l.excuſatur.ff.de excuſa.tuto.Salic.in authen.hoc ſi debitor. C.de pignorib.Bal.in l.peremptorias.C.ſenten.reſcin.non poſſ. Bal. & Pau.de Caſtro in l.fi.ff.ſi cer.peta.& ibi Deci.Cremen.in ſing.cxxxvj.

Contrarium ſumitur ex dictis Bar.in l.j.de excep.Iac.de Belui.tenet hoc expreſsè in §.ſed neque.in auth.de fideiuſſ.in vlti.q.Rayn.& Iac.de Arena in d.auth.præſente.C.de fideiuſſ. Roma. in l.ſtipulatio. §.habet. ff.de no.ope.nun.Alex.in l.fi.ff.ſi cer.peta.& in l.ſi mulier.ff.ſolu.matri. vbi etiam Iaſ.Soci.in regu.cxxxiiij.in v.fal.Hippoly.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſtionib.Alex.in conſi.100.vol.v.

75 XX. Limita, vbi certa res debetur, quia poteſt agi hypothecaria ad illam rem etiam alienatam in extraneos poſſeſſores, non facta excuſſione contra principalem: ita Bal.in rubri. C.de reuo.his, quæ in frau.cred. poſt prin.refert, & ſequitur Ang.Areti.in §.item Seruiana. Inſti.de act. Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem.Inſti.de actionib.

Sed contrarium tenet Claud.in l.exitus.ff.de acq.poſſeſſ.

76 XXI. Limita, vbi creditor poſſidet pignus, quia non poteſt euinci ab eo, qui prætendit ius in eo, ſub prætextu ꝙ poſſit debitorem principalem diſcutere, vt notat Bal.in l.exceptiones.C.de euict.Claud.in l.exitus.in fi.ff.de acq.poſſeſſ.

77 XXII. Limita in hypotheca legali, cuius virtute poteſt res hypothecata peti à tertio poſſeſſore, etiam nulla facta diſcuſſione contra principalem debitorem, Ange.Areti.in §.item Seruiana.Inſti.de actio. Bald.in l.j.C.de conue.fiſ.deb.lib.x.qui declarat.

Sed contrarium tenet Claud.in l.exitus.ff.de acq.poſſeſſ.

78 XXIII. Limita in fideiuſſore, qui ſe obligauit per publicum inſtrumentum guarentigiatum, quia non poteſt opponere exceptionem excuſſionis contra principalem, Cynus in l.j.C.de confeſſis. Baldus in l.j. ff.qui ſatiſda.cogan.Soci.in conſi.xxiiij.vol.j.Ange.& Pau.de Caſtro in l.ſi dubitet.§.j.ff.de fideiuſſorib.

79 XXIIII. Limita, extincta ciuili.& naturali obligatione in perſona debitoris principalis, quia tunc non poteſt fieri excuſſio contra eum, Romanus in conſi.xciij.

80 XXV. Limita in fideiuſſore iudicatum ſolui: quia talis non poteſt opponere exceptionem excuſſionis, vt per Bal.in l.j.in ſecūda lectura. ff.qui ſatiſda.cogan.& in l.cùm eorum.C.de ſen.& interlo.

Et idem eſt in fideiuſſore de iudicio ſiſti. Apoſtil. ad deciſ. Tholoſa. cxcvj.verſi.item non habet locum.

Et idem in fideiuſſore indemnitatis, Caſſa.in conſuetu.

Contrarium Bal.in l.fi.§.j. C.de vſuris rei iudi. Alexan.in apoſtil.ad Bar.in rubr.ff.iudi.ſol.Ruinus conſi.xcviij.vol.v.

81 XXVI. Limita, ſi renunciatum ſit beneficio diſcuſſionis, vt notat glo.in verbo, accedat.in authen.de fideiuſſ.in prin.Spec.in tit.de renun. & conclu.in prin.verſic.viſo.& Io.Andre.in additio.& in verſic.ceſſat. Apoſtil.ad deciſ.Tholoſa.xxiij.& deciſio.cxcvj.Caſſa.in conſue.Bal.in authen.præſente.in fi.C.de fideiuſſorib.Roma.in conſi.cccxcij.Corne. in conſi.cix.vol.j.Deci.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Abb.in c.ij.de fideiuſſ.Hippoly.in rub.de fideiuſſ.Areti.in conſi.xxxiij.Pau.de Caſtro in l.ſi dubitet. §.j.ff.de fideiuſſ.Apoſtil.ad deciſi.Tholoſa.lxxx.

Amade.de Caſtello in tract.ſyndic.nu.208.vbi dicit * communem. Gratus in conſi.cxxxvj.nu.4.volu.j.Bertrand.in conſi.ccxciiij.nume.2. volu.ij.in antiquis.

82 Roma. in conſi.ccxj. vbi etiam ponitur quid in fideiuſſore indemnitatis renunciante, de quo etiam per Deci.in dicta l.fi.ff.ſi cer.peta.

83 Declara, quia prædicta renunciatio intelligitur facta etiam per illa verba, Renunciauit omni iuris, & legum auxilio. Alexan.in conſi.xxxj. & in conſi.xxxiij.vol.iiij.Iaſ.in l.fi.ff.ſi cer.peta.Bald.in l.j. C.de conue. fiſ.debi.libro x.

84 Declara, quia per hanc clauſulam cenſetur renunciatum tantummodò exceptioni diſcuſſionis, quæ competit in præſenti, non autem quæ in futurum poteſt competere, Ruinus in conſi.xcviij.nu.6.vol.v.

85 Sublimita hanc limitationem in fideiuſſore indemnitatis, qui dato quòd renunciauerit excuſſioni, non poteſt conueniri ante principalem debitorem, Hippoly.in rub.de fideiuſſ.

86 PRIMO Amplia, vt etiam procurator renunciare poſſit huic exceptioni, quia communiter ſolet renunciari; Caſſa.in conſuetu.

87 Secundò Amplia, vt in inſtrumento non extenſo ſit comprehenſa renunciatio iſtius exceptionis, ſi in eo ſunt illa verba, Renuncians, &c. vt per Curtium ſeniorem in conſi.vj.

88 XXVII. Limita, vbi campſor fideiuſſit, vel alius mercator, quia tales non poſſunt opponere beneficium excuſſionis. gloſſ.per illum text. & ibi Ange.in §.argentariorum.in authen.de fideiuſſorib. Baldus in l. fruſtrà.C.de non numera.pecu.& in l. fina.C.ad legem Falcid. Angel. Aretinus in §.item ſi quis in fraudem. Inſtitu.de actionib. Angelus in l. fideiuſſor.in §.pater Seij. ff.de pignorib. Natta in clemen.ſæpe.in princip.de verborum ſignificationib. Curtius in conſilio vj.Decius in l.fin. ff.ſi certum peta.Hippolytus in rubrica de fideiuſſorib. Apoſtillator ad deciſi.Tholoſa.cxcvj.Caſſa.in conſuetu.Boerius deciſi.ccxxj. num.14. Guido Papæ conſi.ciij.

89 XXVIII. Limita, vbi quis ſe obligauit pro alio principaliter, Bal. in l.j.C.de conuenien.fiſci debito.libro x.Gratus conſi.lxxxvj.volum.j. Boerius Deciſio.ccxxj.nume.15.

Alexander intelligit prout Apoſtillator ad deciſionem Tholo.xxiij. quando quis ſe obligauit eodem tempore, in conſi.xxxj.vol.iij. Secus ſi diuerſis temporibus.

90 Et ita declarat ibi Alexand.& debet intelligi quòd notat idem Alex. in l.vbi autem.§.illud.ff.de verborum obligationib. & Abbas in cap.ij. de fideiuſſorib. Guido Papæ quæſtio.ccccclxx.vbi tenent quòd talis habeat exceptionem diſcuſſionis.& deciſi.Tholoſ.lxxx.& ibi Apoſtil.

91 XXIX. Limita, vbi aliquis promiſit ſe ſoluturum quod alius debebat, pro quo debito erat facta principali debitori executio, & pignora capta, & vt creditor conſentiret relaxationi bonorum, alter promiſit ſe ſoluturum.

Ita declarat Io Andre.in addi.Specu.in tit.de renuncia.& conclu.in apoſtil.in verbo, ſponſoribus.

92 Et ideò infert Bertachi.in verbo, diſcuſſio, idem eſſe ſi quis promiſit, vt debitor principalis carceratus relaxaretur.

93 XXX. Limita, vbi res hypothecata deuenit ad vnum ex debitoribus principaliter obligatis, quia tunc conueniri poteſt hypothecaria, non facta diſcuſſione contra alios. gloſſ.in l.mulier.ff.qui potio.in pig.

habean.& ibi Barto.& in l.creditor.§.quæritur. ff. de diſtractio. pigno. Baldus in authen.ſed hodie.C.de acti.& oblig.Roma.in conſi.cccxcij. Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem.Inſtit.de actio.

94 XXXI. Limita in pignore prætorio,in quo nulla facta diſcuſſione poteſt agi contra tertios poſſeſſores, Alexan.in apoſtil.ad Barto. in l.j. ff.de pigno.actio.ſequitur Bertach.in verbo,diſcuſſio. Areti.in §.item ſi quis in fraudem.Inſtitu.de actionib.Iaſ.in §.item Seruiana. eod.tit.& Gomeſ.in dicto §.item Seruiana,

95 XXXII. Limita in fideiuſſore in cauſa criminali, quia poteſt fideiuſſor conueniri,nulla facta excuſſione, Bal.in l.ij.§.ſi quis. ff.qui ſatiſda.cogan.Bertach.ſequitur in loco præalleg. Afflict.ſuper Conſtitu.in tit.de his,qui fideiuſſ.dare poſſ.nu.5.

96 XXXIII. Limita,quia talis exceptio diſcuſſionis opponi non poteſt de iure canonico.Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem. Inſti.de actionib. Hiſpa.in c.per veſtras,de dona.inter virum & vxo.Gratus in conſi.xxxvij.volu.j.& conſilio lxxxvij.eod.volu.Iaſon in l.alienam.in fine, C.de procuratorib.

97 Et nota,quia prius deuenitur ad fideiuſſorem debitore principali nõ exiſtente ſoluendo, quàm contra tertium poſſeſſorem rei hypothecatæ,niſi in caſu de quo per Ange.

98 Vbi ponitur regula,& fallentia in l.ſi quis miſſum.§.fin. ff.de damno infect.videlicet, quando debitor poſt immiſſionem ex primo decreto, alienauit rem,& eam deſiit poſſidere,quia ſucceſſor non poterit vti beneficio diſcuſſionis in ea re.

99 Nota etiam,quia ſi diſcuſſio primò facta,non ſit plenè facta, debet fieri ſecundò,vt per Guido.Pap.in ſing.dcclxv.

100 Item nota in hac materia,quòd in omnibus caſibus, in quibus non fit diſcuſſio cõtra principalem, de quibus dictum eſt in limitationibus, poteſt dicere is,qui non habet exceptionem excuſſionis,excute principalem ſumptibus meis,& meo periculo,& ille tenetur hoc facere, Bar. in l.cùm in plures. §. veſtimenta. ff.loca. & in l.vnde quæritur.nu.12.ff. cõmo.Pau.de Caſtro in l.ſi vt certo.§.ſi duobus vehiculum. ff. commo. Roma.in conſi.cxiiij. Apoſtil.ad Abba.in c.ij.de fideiuſſorib. Hippoly. in rubrica de fideiuſſorib.

Contrarium Bald.in finalibus verbis,in l.j. C. de conue.fiſc.debito. libro x.Conrad.in amplia.l.diffamari,nume.129.vbi declarat. C.de ingenuis & manumiſſ.

101 Item adde,quòd facta excuſſione,& repertis bonis debitoris,quæ tamen facilè vendi non poſſunt, vt ex earum diſtractione ſatisfiat creditori,poteſt conueniri fideiuſſor,ac ſi non eſſet repertus ſoluendo, Hippoly.in rubrica de fideiuſſorib.

102 Item nota quòd excuſſio facienda in perſona heredis principalis debitoris,requiritur vt fiat non modò in bonis auctoris, ſed etiam proprij heredis,Alex.in conſi.100.vol.v.

103 XXXIIII. Limita, quia hypothecatis nominibus debitoris, poteſt agi hypothecaria, contra debitorem debitoris, etiam non excuſſo principali debitore.Guido.Papæ in ſingu.cccvj.& in ſing.dccccxxij.

104 XXXV. Limita,niſi bona rei eſſent apud fideiuſſorem, Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cxcvj.Barba.in c.peruenit.nu.6.de fideiuſſ.

105 XXXVI. Limita, ſtante conſuetudine,vel ſtatuto,Caſſa.in Conſuetud. Hiſpanus in cap.per veſtras.§.xviij.nume.19.de donationib.inter virum & vxorem.

106 XXXVII. Limita,quia in fideiuſſore facti, nõ competit exceptio excuſſionis, Bal.in l.j.C.de conue.fiſ.deb.lib.x.

107 XXXVIII. Limita,nam fideiuſſore opponente excuſſionem, & præparante fugam,non datur hoc beneficium, vt per Baldum in loco præallegato.

108 XXXIX. Limita, quia in Saluiano interdicto non requiritur excuſſio,vt deueniatur contra poſſeſſorem pignorum, Socinus in conſil. lxxx.volu.iij.

109 XL. Limita,nam quando pater tenetur pro filio ex forma ſtatuti, non debet prius filius diſcuti, Hippolyt.in l.infans. ff.ad legem Corne. de ſicar.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſa.cxcvj.Boer.deciſ.ccxxj.Barba.in c. peruenit.nume.7.de fideiuſſorib.& in l.v.§.ſatis acceptio.verſi.niſi pater.ff.de verbo.obliga.

110 XLI. Limita, ſi principalis ſit monitus: nam poſtquàm fuerit in mora conſtitutus,non eſt neceſſarium facere diſcuſſionem de heredibus debitoris,vt poſſit deueniri contra tertios poſſeſſores, gloſſ. in l.ſi plures.& ibi Bald.nume.24.C.de condi.inſer. Apoſtil. ad deciſionem Tholoſa.cxcvj.

111 Et nota,quia ſi facta diſcuſſione, & principali non reperto ſoluendo,ſuperueniunt ſibi bona: tunc iterum eſſet facienda diſcuſſio contra principalem,Hippoly.in rubri.de fideiuſſ.& ſuperius dictum fuit.

112 Tamen ſi creditores eſſent negligentes in excutiendo principalem, & poſtea ſuperueniret iterum inopia,poſſeſſores non poſſent moleſtari,Iaſ.in §.item ſi quis.Inſtitu.de actio.nu.120.

113 XLII. Limita, quia non fit executio contra vnum ex heredibus, ad quem totus fundus hypothecatus peruenit,non excuſſis aliis heredibus pro earum portionibus, Cremen.ſing.clxiij.

114 XLII. Limita, quia non fit diſcuſſio ſi res peruenit ad condebitorem pariter obligatum.Iaſon in §.item ſi quis.Inſti.de actio.nu.80.

115 XLIIII. Limita, ſi is,ad quem res peruenit, ſciebat rem illam eſſe alteri ſpecialiter obligatam, Aimo in conſi.lxxvij.

116 XLV. Limita, ſi debitor poſſidet in hypothecaria pignus, non requiritur alia diſcuſſio,Ruin.in conſi.clxxx.nu.8.vol.j.

117 XLVI. Limita,quia exceptio diſcuſſionis non prodeſt fideiuſſori, Gramma.conſilio ciuili xxxiiij.

118 XLVII. Limita quando principalis ceſſit bonis, Cuma. & Claud. in l.decem.ff.de verb.oblig.addit.ad deciſ.Tholoſ.cxcvj.

119 XLVIII. Limita, vt non habeat locum in fideiuſſore fiſci, Bal.in l.j. nu.17. C. de conue.fiſ.debi.libro x.Iaſon in l.decem. nume.24. ff.de verbo.obliga.Alexand.& ibi Iaſ.in l.fina.ff.ſi cer.peta.Roma.in ſingu. dcxxxv.Cremen.ſingu.xliij.

120 XLIX. Limita,quando principalis poſſet ſe defendere aliqua notoria exceptione,vtputà clericatus,Barto.in l.Marcellus.ff.de fideiuſſo. & in l.iij.§.ſi is,pro quo.ff.quòd quiſque iuris.addit.ad deciſionem Tholoſanam cxcvj.

121 L. Limita,quando omnia bona debitoris ſunt publicata,Bart.in l. ſi ego.in prin.& ibi Iaco.nu.3.ff.ſi cer.peta.

Contrarium voluit Cuma.in l.ſi.ff.ſi cer.peta. & ibi Roma.nu.5. & idem voluit in conſi.xciij.nume.4.

Barba.in c.peruenit.nu.7.vbi hanc dicit * communem, de fideiuſſ. Iaſ.in dicta l.ſi.nu.13.& Deci.nu.15.

122 LI. Limita, quia exceptio iſta non poteſt opponi in cauſa oppoſitionis,Alexan.conſi.xxxiij.in princip.vol.iij.Deci.in l.ſi ego.nume.29. ff.ſi certum peta.

123 LII. Limita,ſi fideiuſſor ſuccedit debitori tanquam heres,quia extincta obligatione non habet locum excuſſio.Bal. & Ange.in l.fideiuſſores.per illum tex.C.de fideiuſſorib. Hippoly.in rubrica de probationib.nume.20.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Recipiens pecuniam cenſetur principalis,alter verò fideiuſſor, quando duo rei obligantur.

1 QVANDO duo rei obligantur,tamen pecunia ad vnum peruenit,ille,qui pecuniam habuit,cenſetur principalis,alter fideiuſſor.ita glo.& Guliel.in l.ſed & Iulianus. §.ſi inter duos.ff.ad Macedo.& glo.in l.vir vxori.§.fi.in gloſſ. fi.ff.ad Velleia.Io.de Anania in conſi.lx.& ibi Bolog.in addit.Alex.in apoſtil. ad Barto.in l.Marcellus.ff.de fideiuſſ.Hippoly.in ſingu.ij. & in rubri.de fideiuſſ.Cremen.in ſingu.xxxviij.Hiſpa.in ca.per veſtras.de dona.inter virum & vxo.Aimo in conſi.lxxvij.& in conſi.xcj.nu.2.Tiraq.de retra. lignag.§.xxxj.in glo.j.nu.8.

Contrarium Roma.in conſi.cxiiij.Soci.in conſi.lxxj.vol.iij.

2 Pro diſtinctione dici poſſet quòd aut quæritur, an inter ſe cenſeantur fideiubere vnus pro alio,& dicendũ eſt, ꝙ ſic: Areti.in conſi.xxxiij. Alex.in conſi.cxvj.vol.vj.& in conſi.xlj.vol.v.

3 Aut quæritur,an cenſeantur fideiuſſores quo ad creditorẽ,& dicendum eſt,ꝙ habent exceptionem excuſſionis,quia alter eorum poteſt dicere,Excutiatur ſumptibus meis ille,qui habuit pecuniam: & hoc voluit Bar.in l.iij.§.j.in vij.q. ff. de duo.re.& in l.ſi vt certo. §.ſi duobus.ff. cõmo.Ang.in l.vnde quæritur.co.tit.& in l.hinc quæritur.§.poteſt. ff.de pecu.Rom.in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ff.ſolu.matri. & ita procedit prima opinio.& hoc voluit Io.de Ana.in conſ.lx.& Bolog.in addi.& hoc voluit Barba.in conſ.xliij.vol.j. & in conſ.xcj. vol.iij. Soci.in conſ.lxxj.vol.j.& conſ.xxvij.vol.iiij.Hippoly.in dicta rubr. de fideiuſſ. & cum iſta diſtinct.tranſit etiam Aimo in conſ.xcj.nu.4.

4 Eſt bene verum, quòd aliqui voluerunt, quod iſtud quod competat facultas aſſerendi, quòd fiat excuſſio ſumptibus illius, qui nihil habuit, non fit propterea quia cenſeantur fideiuſſores,ſed propter aliam æquitatem, vt dicit Angelus in l.reos. ff. de duob.reis. Barbatius in conſilio xcj.volu.iij.

5 Socinus verò in conſi.lxxj.volu.iij.dicit,illud eſſe ex beneficio diuiſionis competente duobus reis.

6 Licèt Imola in dicta l.res,verſi.ſextò addit. dicat illud eſſe,quia cenſentur fideiuſſores.

7 Contrarium verò in principali concluſione,quòd etiam quo ad exceptionem diſcuſſionis,non poſſit allegare alter ex correis, quòd fiat exactio ſumptibus ſuis ab eo,ad quem pecunia peruenit, tenet Aretin. in conſilio xxxiij.

8 Tenendo primam opinionem,Sublimita,niſi nouandi animo alter interuenerit,vt per Alex.in conſi.xxxj.vol.iiij.

9 Si verò quæratur, an quo ad creditorem cenſeantur loco fideiuſſorum,dicendum eſt quòd non,vt per Roma.in conſi.cxiiij. Areti.in conſi.xxxiij.Aimo in conſi.xcj.nu.4.

10 Et ſupradicta intellige,quando omnes ſunt obligati inſolidũ, ſecus autem ſi pro parte,Ruin.in conſi.xix.nu.9.verſ.nec obſtat.vol.iiij.

11 Declara,

11 Declara etiam, vt ita demum fideiuſſor in iſto caſu vti poſſit exceptione diſcuſſionis contra reum principalem, quando commodè poteſt cõtrà illum experiri, aliàs ſecus, Bart.& Ang.in l.ij.in fine.ff.de curat. bon. dando. Alex.in l.ſi cùm dotem.§. tranſgrediamur.num.7.ff. ſolu.matr. Ang.Aret.in §.j.inſt.de duo.reis.

12 Declara etiam, quia omnia ſupradicta ſunt intelligenda, quotieſcunque fideiuſſores non eſſent obligati vt principaliter,& inſolidum: nam in hoc caſu omnes vti principales ſunt iudicandi, Alex.in conſilio xxxiij.vol.iiij.Iaſ.in conſ.lviij.vol.iij.Gualdenſ.caut.xxx.nu.2.in tit.de leg.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor an dicatur liberatus, ſi tempus prorogetur debitori.

1 SOLET ſæpiſſimè dubitari, ſi debitori, qui ꝓmiſit pecuniã ſoluere certa die datis fideiuſſoribus, tẽpus prorogetur, an fideiuſſores ſint liberati: & quòd non ſint liberati fideiuſſores, tenet glo.in l.ſi cùm Hermes.in glo.fi.& ibi Bal. & Salyc.C.locat.Rota in deciſ.dccclx.in antiquis.Soc.in conſi.xxj. volu.j. Pet.de Anch.Henric.Boich, Imol.& Abb.in c.conſtitutus. de fideiuſſ. Maria.in c.fi.de dilat.in xix.q.viij.Dec.in c.de cauſis.de off.deleg.Ang. in l. ſi vnus.§.ſi cum reo.ff.de pact.Dec.in conſilio xciij. Bald. in l.Labeo.§.ſi in fideiuſſorem.ff.de arbi.Bald.in d.l.ſi vnus.§.ſi cum reo.& ibi Paul.de Caſtr.& Alex.ff.de pact.Bald.in l.tam mandatori. C. de non num.pec.Bart.in l.Lucius.§.Paulus.ff.de adminiſt.tut.Iaſ.in l.j.C.de iudic.Alex.in conſi.lxxij.vol.vj.& in conſi.lxvj.vol.ij.Dec.in l. lecta. ff.ſi cert.pet.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.vbicunque.ff. de fideiuſſ. Bertr. in conſi.clxxxviij.vol.j.vbi dicit* communem.Pariſ.in conſi.xlviij. volumine j.

Contrarium tenet Ant.de But.poſt Ioan.And.in c.conſtitutus.de fideiuſſ.Spec.in tit.de fideiuſſ.§.j.verſ.illud autem quærit.Archid. in c. te quidem.xj.q.j.Bald.in l.Titius.ff.de excuſ.tut.Bart.in l.Labeo.§. ſi in fideiuſſorem.ff.de arbitr.Fulg.in conſi.cxxx.in fi.Anto.de Butr.in c.j.de offi.deleg.Iaſ.in l.lecta.ff.ſi cert.pet.Alex.in l.dies cautionis.in fi.princ. ff.de damno infect.Capell.Tholoſan.deciſ.clxxxj.Fel.in c.de cauſis.de off.deleg.Guido Papæ.in ſing.dccccl xxvij.Fel.in c.j.de iureiur.& in ca. ij.de ſponſ.& in c.ad aures.de ſimo.glo. conſuet.Turon.

Tenendo tamen primam opi.quæ videtur magis * communis,& magis vera, limitari poteſt pluribus modis.

2 Primò Limita, quando prima obligatio per prorogationem eſſet nouata, quia tunc fideiuſſores eſſent liberati, Rota in dict.deciſ.dccclx. Bald.& Ang.in d.l.ſi vnus.§.ſi cum reo.ff.de pact. Bertr. in conſilio clxxxviij.vol.j.

3 Secus ſi prima obligatio non eſſet nouata, licèt eſſet diuerſa obligatio, Spec.in tit.de fideiuſſ.§.j.verſ.illuc autem quæritur

4 Secundò Limita, quia non tenentur fideiuſſores pro his, quæ eueniunt tempore prorogato, ideò nec ad penſionẽ; nec ad vſuras temporis prorogati tenentur, nec pro Caſtellano, ſeu arcis Præfecto, ſi in tempore prorogato promiſſa non ſeruauerit.vt per Bar.in l.Lucius.§.Pau. ff.de admin.tut.Ioan.Andr.in addit.Spec.in tit.de fideiuſſ.§.j.in verſ.illud autem quæritur.Soc.in conſi.xxj.vol.j.Imola in c.conſtitutus.Dec. in ca. de cauſis.in iiij.limit.de off.deleg.Ange.in l.ſi cùm vnus.§.ſi cum reo.ff.de pact.& ibi Alex.Iaſ.in l.j.C.de iud. optimè declarat Alex. in conſi.lxxij.vol.vj.Dec.in l.lecta.ff.ſi cert.pet.Bald.in l.ex diui. in fi. C. locat.Fel.in c.de cauſis.de off.deleg.Tiraq.de retract.conuen.§.j.in gl. vij.nu.32.& ſeq.

5 Tertiò Limita, ſi prima obligatio eſſet finita per ſolutionem, quia ſi poſtea intercedat obligatio noua, fideiuſſores non tenentur, Imola in conſ.xij.

6 Quartò Limita, ſi expreſsè fideiuſſiſſent ad tempus limitatum, declarantes, quòd poſt illud tempus nolebant teneri, Bald.in d.l. Labeo. §.ſi in fideiuſſorem.ff.de arbitr.Archid.in d.c.te quidem.xj. q.j. Abb.in c.conſtitutus.de fideiuſſ.Bal.Ang.& Ale.in l.ſi vnus.§.ſi cũ reo.ff.de pac. & ibi Iaſ.& idem Iaſ.in l.lecta.ff.ſi cert.pet.Fel.in c.de cauſis.de off.deleg.& in c.ad aures.de ſimo.Alex.in apoſtill.ad Bart.in d.l.vbicunque. ff.de fideiuſſ.Hippol.in rubr.de fideiuſſ.in vj.q.apoſtil.ad deciſ.Tholo. clxxxj.Rebuff.in concord.in tit.de prorog.dilat.verſ.ij.fallit.

7 Et propterea fideiuſſores obligati, ꝙ principalis pareret laudo lato infra menſem, non tenẽtur prorogato compromiſſo,& ſecuto laudo poſt mẽſẽ, Bella.in cõ.ix.Bal.in d.l.Labeo.§.ſi in fideiuſſorẽ.ff.de arb. in l.Titius.ff.de excuſ.tut.Tiraq.de retra.cõuẽ.§.j.in gl.vij.nu.31.& ſeq.

Contrarium in principali limitatione tenet Dec.in d.c.de cauſis.de offi.deleg.

8 Quintò Limita, ſi ſit dilata ſolutio, non autem prorogata obligatio, Bertrand.in conſi.clxxxviij.vol.j.in nouis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſio de iudicatum ſoluendo coram certo iudiee interpoſita, non operatur, ſi per alium iudicem fuerit iudicatum.

1 VERISSIMA eſt illa iuris concluſio, ꝙ cautio de ſoluendo iudicatum per certũ iudicem, non operatur, ſi per aliũ iudicem iudicatum fuerit.tex.in l.cum apud.ff.iud.ſol.& in l.ſi quis iterum.ff.eodem titu.

2 Primò Amplia, etiam ſi iudicauerit iudex appellationis,& non eſſet nomen iudicis expreſſum, quia etiam eo caſu diceretur cautionem pręſtitam coram primo iudice expiraſſe, gl.in l.ij.in verbo, appellatio. C. de procu.& ibi Bar.ver.quandoque procur.& Albe.ver.in glo.j.& ibi Bal.ver.ij.nota.& ibi Pau.de Caſt.ver.in gl.ſuper verbo, appel.Sal.ver. oppono quòd in cauſa.Aretin.verſi.ſecundò nota. Alex.ver.in eadem gl.Iaſ.in fi.ver.in eodem ibi.Iac.verſi.nota, ſecundum alium intellect. Bar.in l.cùm apud.ver.quæro, ergo.& ibi Ang.ver.in tex.ibi.& ver.ibi non eſſe.& ibi Pau.de Caſt.in prin.ver.in tex.ibi.ff.de iud.ſol.Angel. Aret.in §.ſin autem per procuratorem.ver.nota tex.in fi.inſt.de ſatiſd. & ibi Io.Fab.in §.alia.ver.ſed quæritur.eod.tit.Soc.conſi.xcj.volu.iiij. Bal.in l.eos.§.cautiones.in primis verbis.C.de appel.Imol.conſi.xlvij. Hipp.in rubri.de fideiuſ.ver.quæro ſeptimò.Boer.deciſ.cccxv. Soc.in l.multa.ver.circa primam concluſionem.ff.de condi.& demon.Ful.in l.ij.ver.in eadem gl.C.de procu.qui hanc dicit*commu nem opi.licèt poſtea ipſe contrarium teneat.

Contrarium fuit iudicatum per Dominos de Rota, prout refert Pau. de Ca. in d.l.cùm apud.qui tenebant, quòd cautio duraret etiam in cauſa appellationis, quando non erat expreſſum nomen certi iudicis,& ꝙ tex.in d.l.cùm apud.locum haberet vbi nomen certi iudicis fuiſſet expreſſum.& ita tenuit etiam Ægid.Bellam.deciſ.ccclij.Io.And.in add. ad Spe.in ti.de ſatiſd.§.expedito.in addi.incip.de hoc gl.& idem ſentit Aret.licèt non ſe firmet, conſi.lxxxvij.in fi.verſi.videtur probabiliter. Maria.in c.cùm in cauſam.ver.item etiam.qui dicunt.de iur.cal.Ful.in l.ij.ver.in eadem gl.C.de procu.Bal.in l.Iulianus.ver.ij.quæritur.ff.qui ſatiſd.cog.Alber.in d.l.cùm apud.in prin.iuncto ver.Iac.de Are.ff.iudica.ſolu.

3 Secundò Amplia, vt expreſſo nomine certi iudicis, cautio non operetur etiam in iudice ſubrogato in locum primi, vel in delegato ab ipſo primo iudice, ita Bar.in d.l.cùm apud.ver.quæro pone,& ibi Angel.in prin.ver.ſecus ſi non mutaretur.ff.iud.ſol.& conſi.ccx.verſi.quo ad ſecundùm. Hippol.in rub.de fideiuſ.q.xiij.

4 Et idem dicit in collega.Spe.in ti.de iud.deleg.§.item excipi poteſt. nu.23.ver.ſed quid ſi plures.

5 Sed ſecus eſſet non expreſſo nomine certi iudicis, quia tũc cautio præſtita coram primo iudice, operaretur & in ſubrogato,& delegato, vt per Bar.in d.l.cùm apud.ver.quæro pone.vbi Ang.in prin.ver.ſecus ſi non mutaretur.ff.iud.ſol.& conſi.ccx.ver.quo ad ſecundùm.Hippo.in rub.de fideiuſſ.q.xiij.

6 Et ita intelligi debet quod no.Alberic.de Roſa.in l.non à iudice.§.ſi quis alio.in primis verbis.ff.de iud.vbi tenet, cautionem datam coram ordinario, operari coram eius delegato.& idem ibi voluit Iac.in verſ. quæro quidem.

7 Et idem dicit in collega.Spe.in ti.de iud.deleg.§.item excipi poteſt. nu.23.ver.ſed quid ſi plures.

8 Limita hoc vltimum, niſi cautio præſtita fuerit coram delegato, quia tunc non operaretur coram ſucceſſore, Ang.in conſi.ccx.verſi.quo ad ſecundum.Hipp.in rubr.de fideiuſ.q.xiij.

9 Tertiò Amplia, etiam ſi coram primo iudice præſtans cautionem iuraſſet, Bal.in l.Iulianus.ver.ſecundò quæritur.ff.qui ſatiſd.cog.Barb.in apoſtil.ad Bar.in d.l.cùm apud.ſub verbo.vj.

10 Limita modò principalem concluſionem, ſi ipſe principalis appellaſſet, ſecus verò ſi appellaſſet ipſe fideiuſſor, quia tunc etiam duraret cautio corã iudice appellationis, vt no.Doct.in d.l.ij.C.de procu.& in d.l.cùm apud.

11 Secundò Limita, nam cautio data de parendo laudo, tranſit ad iudicem ſuper reductione, Bal.in l.fi.ver.x.& vltimò.C.de contrah.empt.

Tertiò Limita, nam durat cautio data coram iudice inquirẽre de maleficio, ſi ipſemet iudex deſiſtat ab inquiſitione,& procedat per accuſationem, ita Albe.in d.l.non à iudice.§.ſi quis alio.ver.& faciunt præfata.ff.de iudi.& ibi Iac.ver.quæritur etiam hic, licèt dicat contrarium fuiſſe deciſum.

De rebus creditis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Debitor generis, peremptione ſpeciei ob caſum, non liberatur.

1 VLGARIS eſt regula, quòd debitor generis, perēptione ſpeciei propter caſum, non liberatur. l. incendium. C. ſi cert. pet. cum ſimilibus.

2 Primo Limita, niſi genus deberetur reſpectu certæ ſpeciei, quia tunc peremptione ſpeciei liberatur debitor, Bart. in l. ꝙ te. ff. ſi cert. pet. & ibi moderni, maximè Iaſ. & idem Iaſo. in l. ſi pluribus. ff. de leg. j. Alex. in l. in ratione. §. diligenter. ff. ad l. Fal. & in l. ſi ex legati cauſa. ff. de verb. obl. Bert. in cōſ. lxxxiij. vol. iij. Maria. iun. in conſ. cxx. nu. 16. vol. j.

3 Sublimita, vt procedat hæc limitatio quando debitor habebat facultatem ſoluendi ſpeciem etiam inuito creditore, & tunc videtur eſſe potius in obligatione illa ſpecies, quàm quantitas, ſecus ſi non habebat hanc facultatem, Imola in l. quidam. §. ſi tibi. ff. de leg. j. Paul. & Alex. in d. l. quod te. ff. ſi cert. peta. & hanc dicit* communem Lofred. in con. ij. nu. 46.

4 Quod ſublimita. niſi illa quantitas adhuc maneat, Iaſ. in d. l. quod te. Ruin in conſ. cxvj. nu. 11. vol. v.

5 Secundò Limita, niſi deberetur genus, & caſus ſuperueniret culpa creditoris, ita Bald. in l. ſiue hereditaria. in ij. not. ff. de nego. geſt. Dec. in l. ſi à furioſo. ff. ſi cert. pet. Ruin. in conſ. lxxxv. vol. j.

6 Tertiò Limita, quando debitum factum eſſet contemplatione ipſius creditoris, & ad eius vtilitatem, iuxta terminos. l. Titius. ff. de præſcrip. verb. vt dicit Alex. in l. ſi ex legati cauſa. in fi. ff. de verb. obl. Dec. in l. quòd te. ff. ſi cert. pet. Iaſo. in l. ſi paſcenda. C. de pact. & in l. quòd te. nu. 15. & in l. non omnis. §. pupillus. in fi. ff. eod. tit. Soc. in conſi. cclxv. verſ. confirmatur. lib. ij.

7 Quartò Limita quando debitor generis obtuliſſet ſpeciem illius generis, quam creditor recuſaſſet recipere, quia tunc ſpecie illa perempta, liberatur debitor, vt not. in l. qui decem. ff. de ſolu. & in l. ſi debitor. ff. eod. & not. Alex. in d. l. in ratione. §. diligenter. ff. ad l. Falcid. Barto. in d. l. quod te mihi. nu. 4.

8 Quintò Limita, ſi eſt debitor in genere ſubalterno, & totum illud genus pereat, quia tale genus perire poteſt, vt in d. l. in ratione. ff. ad l. Falcid. in verbo, incertæ, & not. in l. in naue Saufelli. ff. loc. & not. Alex. in d. §. diligenter. & Alex. in l. recuſare. §. ſi quis alio. ff. ad Trebell.

9 Sextò Limita, quando quis noluit accipere frumētum à republica ratione fertilitatis, expectans tempus caritatis annonæ, quia tunc reſpublica in totum liberatur, etiam ſi frumentum extaret. text. in l. nulli. & ibi Bart. C. de erogatione milit. anno. lib. xij. Bald. in l. acceptam mutuo. nu. 24. C. de vſur. Rom. in d. l. quod te. num. 6. ff. ſi cert. pet.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Pecunia ad numerum conſignata mercatori, an ſit reſtituenda, ſi mercator illam caſu fortuito amiſerit.

1 SI pecunia fuerit tradita, & conſignata ad numerum mercatori, an ſi mercator illam caſū fortuito amiſerit, teneatur? & videtur dicendum quòd non, quia talis conſignatio quanuis facta ad numerum, nō facit quod contractus non remaneat in ſua natura depoſiti, & transferatur in mutuum, quia imò eſt depoſitum, vt dicit glo. in l. die ſpōſaliorum. §. j. in verſ. condemnatus. ff. depoſ. Bal. in l. incendium. C. ſi cert. pet. idem Bal. in l. in contractibus. §. j. C. de non nu. pec. & Iacob. Butr. in l. Lucius Titius. vbi etiam Paul. de Caſt. ff. depoſ. Dec. in. l. cùm quid. ff. ſi cert. pet.

2 Nec obſtat quod not. Cyn. in d. l. inuicem. & dicit Ange. in l. cum quid. ff. ſi cert. pet. ꝙ numeratio facit ꝙ ſit mutuum, & non depoſitum, quia illud eſt quando numeratur perſonæ indigenti, non autem mercatori, vel aliàs diuiti, & opulento, quem non eſt veriſimile pecuniam mutuo accepturum, vt declarat Dec. in d. l. cum quid. ff. ſi cert. pet. & ibi Purpur. nu. cxxxvj.

Vel ſecundò illud eſt, quando non apparet quòd ſit pecunia data ad numerum, vt per Alex. in conſ. xxviij. vol. vij.

3 Si ergo eſt depoſitum, proculdubio depoſitarius non tenetur de caſu fortuito, qui tenetur tantùm de dolo. l. ſi vt certo. §. nunc videndum. ff. commod. l. contractus. ff. de re. iur. vel de lata culpa. l. j. C. depoſiti.

4 Pro qua opin. facit. nam tunc tenetur de caſu fortuito depoſitarius pecuniæ, quando actum eſt tacitè, vel expreſsè quòd reddatur tantundem, quia tunc potius æquiparatur mutuo, quàm depoſito, vt dicit Ro. in conſi. ccccc. incip. ſummarium. q. & in conſ. ccccxx. incip. circa præpoſitam. in prin. & per Dec. in l. contractus. ff. de reg. iur. & in cō. dcxlv.

5 Vltimò pro iſta parte videtur deciſio Saly. in d. l. incendium. qui ponit quæſtionem, ſi pecunia cōſignata ſit mercatori, & domus ſit combuſta, an teneatur mercator etiam reſtituere pecuniam receptam, vel liberetur propter caſum? & concludit ꝙ ſi deponentis gratia factum ſit depoſitum, vel depoſitarius fuerit mercator, vel aliàs opulentus; & numerans vir tenuis, quòd tunc quia cenſetur depoſitum recipere, ex caſu liberatur; ſi autem dans ſit locuples, & æqualis conditionis, dicitur potius mutuum, & propterea non liberatur propter caſum. & videtur ſequi Paul. de Caſtro, in d. l. cùm quid. in finalibus verbis. ff. ſi cert. pet. & iſtam opin. tenet Pariſ. in conſ. cxxxj. vol. iiij.

Et quòd officialis ſeu ſyndicus non teneatur, quando non præceſſit culpa ipſius, tenet. Dec. in conſ. cccclxxiij.

6 Sed in contrarium facit, nam dato quòd etiam numerata pecunia mercatori, ſit depoſitum, tamen transfertur dominium, vt per Bald. in l. incendium. C. ſi cert. pe. in l. fi. in fi. C. depoſ. in l. talis ſcriptura. ff. de le. j. Dec. in l. cum quid. ff. ſi cer. pet. glo. Bar. & Iaſ. in l. eius, qui in prouincia. §. quòd ſi ſtipulatus. ff. ſi cert. pet.

7 Si ergo transfertur dominium, ergo periculū, vel caſus fortuitus non poteſt obeſſe deponenti, ſed ipſi depoſitario, quia periculum ſpectat ad dominum. l. pignus. C. de pig. act. & per iſtam rationem hoc firmat Iaſ. in l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cert. pet.

8 Secundò Facit, nā eo ipſo quòd pecunia datur ad numerum, cenſetur ſaltem conceſſa facultas vtendi, dummodò pecunia in eodem genere reſtituatur. Iacob. Butr. in l. Lucius. vbi etiam Saly. ff. depoſ. glo. in l. die ſponſalitiorum. ff. depoſ.

9 Maximè cum conſueuerit ita fieri, ꝙ in depoſito pecuniæ numeratæ ſufficiat reddere tantundem in eadem ſpecie monetæ conſignatæ, nō illammet pecuniam, & tacitè cenſetur id actum, quod fieri conſueuit. l. quòd ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de Aedil. edic. & ponit Bald. in d. l. incendium. ergo tacitè cenſetur data poteſtas vtendi, eo ipſo quòd pecunia datur ad numerum.

10 Sed quando tacitè vel expreſsè datur facultas vtendi, omnes* Docto. dicunt ꝙ depoſitarius tenetur de periculo caſus fortuiti, vt per Rom. in d. conſ. 50. & in conſ. dxx. & per Dec. in l. contractus. & in dict. conſ. dcxlv. ergo in caſu iſto depoſitarius debet teneri. & iſtam opi. tenet. Bal. in conſi. ccxxxvj. vol. v. Curt. iun. qui dicit* communem opin. in conſ. viij. Rom. in conſ. ccxxxviij. Alex. & Iacob. in d. l. cùm quid. ff. ſi cert. petr. Bal. in l. etiam. C. de fideiuſſ.

11 Nec obſtat ꝙ gl. in l. die ſpōſalitiorū. ff. depoſ. dicat, ꝙ ſi nihil eſt actū, ꝙ recipiens habeat facultatē vtendi, cenſatur depoſitum etiam numerata pecunia, quia fateor, quòd eſt depoſitum, vt ſupra dictum eſt, ſed non eſt verum, & regulare depoſitum, vt dicit ibi Iaco. But. & Paul. de Caſtr.

12 Vltimò iſta pars, quòd depoſitarius teneatur de caſu fortuito in numerata pecunia, tenet Bar. in l. ſiquis nec cauſam. ff. ſi cert. pet. & ibi Rom. & Iaſ. & Paul. de Caſt. in l. ſi ſacculum. ff. depoſ.

13 Et dicit Alex. in conſi. xxviij. vol. vij. quod ſi non apparet an pecunia ſit data in ſacculo, vel ad numerum, præſumitur depoſitum, & quòd in dubio præſumatur ex cauſa depoſiti pecunia data, Alex. conſi. clxxxiiij. vol. vij.

14 Et in tutore ꝙ in hoc caſu teneatur, Ruin. tenet conſi. lxx. vol. iiij.

15 Pro prima tamen opi. multum mihi facit tex. in l. certi condictio. §. fi. ff. ſi cert. pet. vbi tex. ponit depoſitum factum fuiſſe in pecunia, & tamen tunc demum ſpectare periculum ad recipientem, quando poſtea rogauit vt depoſita pecunia vti ſibi liceret, quia tunc poſt talem conuentionem periculum ad ipſum ſpectat, ergo ante non ſpectat.

16 Et propterea Bart. in l. indebiti. §. ſed ſi nummi. verſ. quæritur circa iſtam primam partem. ff. de condit. indeb. & ibi Alex. & Iaſ. diſtinguit, quòd aut pecunia fuit conſumpta in vtilitatem recipientis, & tunc tenetur, ſecus autem ſi fuit caſu fortuito amiſſa.

17 Sed breuiter pro reſolutione recurrendum eſt ad diſtinctionem Bal. in conſ. ccclv. in iij. lib. quòd ſi pecunia fuit data ad numerum gratia dātis, & non recipientis, quia non eſt veriſimile illum pecuniam mutuo accepturum, & tunc dicatur depoſitum. & ita procedat quod not. Dec. & Purpur. & alij. in d. l. cùm quid. ff. ſi cert. pet. Aut fuit data poteſtas vtendi expreſsè vel tacitè, & tunc dicatur mutuum.

De iure quæſito non tollendo.

CONCLVSO I.

ARGVMENTVM.

Princeps an poßit ſine cauſa rem meam auferre.

1 QVOTIDIANA eſt illa quæſtio, an Princeps poſſit rem meam mihi auferre etiam ſine cauſa: in qua q. licèt Ange. in l. item verberatum. §. j. ff. de rei vend. & Bal. & Ang. in l. ij. C. de quad. præſcrip. tenerent quòd ſic, dummodò hoc faciat de plenitudine poteſtatis, & ex certa ſcientia, & cum clauſula derogatoria, vel motu proprio. & idem teneat idem Ang. in l. iij. in §. ſi is, pro quo. ff. quòd quiſque iur. & Bald. in l. bene à Zenone. verſ. de his tamē. C. de quardien. præſcript. & in l. ij. verſ. & licèt Imperator. C. de ſeruit. Iaſo. in l. fin. verſi. ſextò limita. C. ſi contra ius, vel vtilit. public. addit. ad Iaco. But. in l. fi. eo. tit. ver. vj. limita. Barb. in cōſ. lxiiij. ver. at ego reſpōdeo. vol. iiij. idē voluit Ang. in l. venditor. in §. ſi cōſtat. ff. cōmunia prędiorū. & ibi Barb. Bolog. in cōſ. ſuo, poſt cōſ. Abb. vol. j. & eſt cōſi. vltimum

num primi libri .Dec.in cap.fin.de confir.vtil.vel inutil.ſentit glo.in c. per principalem.ix.q.iij.Ioan.And.in addit.ad Spe.in tit.de leg.§. nunc oſtendendum.verſ.lvij.ſuper verbo priuare.Ioann.de Anan. in conſi. lxxxj.in fi.Dec.in conſ.dcxxiiij.Iaſo.in cõſ.ccxxxvj.vol.ij. Dec.in conſ. ccccxcviij.num.25.& in conſi.cclxix.num.7.Iaſ.in conſ. ccxxvij. verſi. xij. facit.vol.ij.

Contrarium tamen Doct * communiter concludunt,vt per Cyn. in l.reſcripta.C.de precib.Imperat.offer.vbi dicit,quòd de iure non poteſt:tamen de facto hoc faciunt.glo.in l.quoties. C. de precib.imperat. offerend.Bart.in proœm.fforum.& in lege fin.verſ.aut vult mihi auferre.C.ſi contra ius,vel vtil.public.Bal.in l.fin.verſ.ſed immediatè oppono.C.ſent.reſc.non poſſ.Angel.in conſi. cxxxix. verſ.non enim poteſt ciuitas:& ſentit Bar.in l.quæcunque.C.de fide inſtrum.& iur.haſt.fiſc. lib.x.& idem ſentit Bart.in l.item verberatum.in §.j.ff.de rei vend.dum dicit,quòd hoc poteſt facere ex cauſa,quaſi ſentiat,quod ſine cauſa nõ poſſit.idem voluit Bart.in l.Antiochenſium.ff.de priuileg.cred.vbi dicit,quòd per viam.l.poteſt hoc facere princeps,non autem reſpiciendo ad priuatam vtilitatem.Anto.de But.in c.quę in eccleſiarum.verſic. ſi quæritur an poſſit ſtatuere,de conſt.& ibi Inno.& Ioan.And. Bald.in l.reſcripta.verſ.iij.quærunt Doct.C.de præcib.Imp.offer.vbi ſubdit, ꝙ pro cauſa habetur quælibet ratio motiua ipſius Principis.

Idem in indiuiduo dicit Card.in d.c.quæ in eccleſiarũ.q.vj. Rom. loquens in ciuitate,quæ haberet vices principis.in conſ.cccx.Iaſo.in l. Barbarius.verſ.xiij.facit.ff.de offi.Prætor.Fel.in c. quæ in eccleſiarum. verſi.ſecundum verò membrum.de conſt.Raph.Fulg.in l.fin.C.ſi cont. ius.vel vtil.publ.dicens,quòd iſta pars eſt*communior & rationabilior.& iſtam dicit communem opi.Brun.conſi.xij.verſ.cæterùm vbi nulla ſupereſt cauſa. vbi dicit iſtam communem.Barbat.in conſ.xliij.ver. præterea ponderet dominus iudicans.Alex.in conſ.j.verſ.& quod not. glo.volum.ij.& in conſ.ij.vol.j.& in conſ.lxxxvij.in fin.vol.v.& iſtam dicit communem Bertr.in conſ.xv.vol.j.

Idem voluit glo.in l.Barbarius.in glo.pen. ad fin.de offi. prætor. Soc.in conſ.clxiiij.lib.ij.vbi dicit iſtam communem opin. in verſi. ſecundum fundamentum eſt.Abb.in c.fin.de confir.vtil.vel inutil.Card. in conſi.cxlij.Domi.in c.per principalem.ix.q.iij.Pet.de Anch.in d. ca. quæ in eccleſiarum.num.8.& ibi Imola.Florian.de ſancto Pet.in diſputatione ſua incip.Bart.verſ.item quia heres.Fulg. in conſ.lxj. vbi dicit hanc eſſe communem opi.

Alex.in conſ.ccxvij.vol.ij.vbi dicit communem.& in conſ. cxxxvj.vol.j.& in conſ.iij.vol.v.& in conſ.xlvij. vol.vij. vbi dicit communem.Iaſo.in l.quominus.ff.de flumin.vbi dicit ita communiter teneri. & in conſ.ccxxxiij.vol.ij.Aimo in conſ.v.Pariſ.in conſ.xj.nu. 15. vol.j. & in conſi.cj.eod.vol.vbi dicit iſtam communem opin. & in conſ. vj. vol.ij.vbi idem dicit.Abb.in c.quæ in eccleſiarum.num.11.de conſt.Pariſ.vbi dicit iſtam communem.conſi.lxxxvij.num.52.volum.j. Alber. in proœm.fforum.num.10.& plurib.ſeq.Andr.de Iſer.in c.j.quæ ſint regalia,Brun.in conſ.j.Bert.in conſ.j.vol.j.in antiquis.

Tenendo iſtam ſecundam partem,quæ videtur magis*communis,

2 Primo Amplia,quòd nedum directum dominiũ Princeps ſine cauſa auferre non poteſt,ſed nec etiam vtile,vt declarat Alex.in conſi.iij. vol.v.Paul.de Caſtr.in conſi.xlvj.vol.ij.Bert.in conſi.xv.vol.j.Fel. in c. quæ in eccleſiarum.de conſt.Ruin.in conſi.xxxj.vol.v.& dicetur infra plenius.

Contrarium Soc.in conſi.lxxxvij.vol.iij.

3 Secundò Amplia,vt ſicut dominium directo tollere non poteſt, ita nec etiam per indirectum tollendo libertatem,vt dicit Aret.in l.j.ff.de acquir.poſſeſſione.

4 Tamen quòd per indirectum tolli poſſit,ordinando quòd ille talis non audiatur à ſuis magiſtratibus & officialibus,tenuit Pariſ.in con. j.num.38.& ſeq.vol.iiij. Ruin. in conſ.cxxiij.vol.iij.

5 Tertiò Amplia,vt nec per viam ſtatuti Princeps poſſit facere quòd dominium de vno in alium tranſeat,vt not.Archi.in c.ius ciuile.prima diſtinct.& ibi Dom.Inno.in c.quia plerique.de immu.eccleſ.Fel.in ca. quæ in eccleſiarum.de conſt.

6 Quartò Amplia,vt nec de plenitudine poteſtatis Princeps tollere poſſit ius quæſitum ex contractu.Dec. in conſ.ccccx.nu.22.

7 Quintò Amplia, etiam ſi dominium ſit quæſitum ex cauſa donationis obtentæ ab ipſo Principe,Rui.conſ.xxxj.vol.v.

8 Sextò Amplia,vt nec princeps,vel Rex poſſit priuare filium primogenitum iure primogenituræ,Tiraq.de iur.primogenit.q.xxj.

9 Primò Limita non procedere in beneficialibus,in quibus Papa poteſt priuare aliquem ſuo beneficio ſine aliqua cauſa,vt no.Domi.in c.ſi gratioſè.verſ.not.iſtam glo.de reſ.in vj.Iaſo.in conſil.xix.verſ.vnde Papa poteſt.vol.iij.Bal.in c.j.§.ad hæc.verſiculo& eſt argumẽtum.de pac. iur.firm.quem ita intelligit Fel.in c.quæ in eccleſiarum.verſ. hanc declarationem.de conſt.Archid.in tract.ſuo de hæreſ.verſi.& quia tanta eſt præeminentia.Dec.in c.fi.de confir.vtil.vel inutil.Soci.in cõ.clvj.& in conſ.clxiiij.lib.ij.Card.in cle.j. in x.not. vt lit.penden. & ita not.gl. in ca.per principalem.ix.q.iij.Domi.in cap.j.x.diſtinct.ver.ad primam dicit.Card.conſi.lxxxiiij.

Sentit etiam glo. in capitulo,omnis,in gl.ij.vij.q.j.&gl.in c.conſtitutus.in verbo,à quocunque.in fi.de relig.domib.gl.prag.ſancti.Sylue.in trac.de benefi.in vltima parte,in vltima quæſt.in xij.arg.Iaſ.in l.quoties.ver.no.tamen contra hoc.C.de rei vendi.Roma.in conſi.ccxcviij. ver.iij.videtur caſus.Iaſ.in l.Barbarius.ver.confirmo per id,quod dicit Iaſ.in l.fi.ver.tamen hæc vltima.ff.de pact.Bal.in l.reſcripta.C.de precib.Imper.offer.Iaſ.in conſi.xix. volum.iij.Alexand.in conſi.ij.volu.j. ver.non obſtat.& in conſi.lxxxvij.vol.ij.ver.non obſtat etiam.Hiſpa. in rubrica de dona.inter vir.& vxo.nu.7.Pau.Roma.in tract.de poteſta.eccleſiaſtica,ſecundum paruam impreſſionem.c.iiij.Bertr.qui dicit iſtam partem *communem.in conſi.cliij.vol.j.in nouis.Pau.de Caſt.in conſi.xlvj.vol.ij.

10 Quinimò etiam legatus Papæ poteſt aliquem priuare iure præſentandi,vt dicit gl.in d.c.per principalem.ix.q.iij.

Contrarium quod non poſſit ſine cauſa beneficiatus priuari beneficio,& prælatus ſua prælatura,tenet Abb.in c.fi.de confir.vti.vel inutil.& in c.conſtitutus.ver.aut quæritur.de relig.domib.& in c.fi.de poteſt.præla.in ij.diſp.incip.Epiſcopus. Roman.in conſi.cccxlv. Card.in conſi.cxlij.Dom.in c.per principalem.ix.q.iij.Io.de Syl.in trac.de benefi.in iij.parte.q.lx.Fel.in c.cùm olim.verſi.ſecundum exemplum eſt. de ſenten.& re iud.Barb.in c.quod translationem.vbi proſequitur iſtã quæſtio.de offi.leg.& in conſi.xiij.vol.iij.Io.de Syl.in tract.de benefic. Iaſ.in conſi.cxlv.vol.ij.iſtam ſequitur & dicit*communiorem Fel.in c. quæ in eccleſiarum.de conſt.

11 Concorda has duas opi.vt per Aimo.de antiq.temp.nu. 37.& ſeq.in j.parte.vt prima procedat de iuris rigore,& de abſoluta poteſtate:ſecũda procedat de æquitate,& honeſtate.

12 Tenendo primam opin.ꝙ poſſit Papa priuare aliquem ſuo beneficio ſine cauſa,amplia vt etiam tollere poſſit ſine cauſa ius quæſitum de iure naturali vel gentium,acceſſorium tamen ad ius eccleſiaſticum, ſeu beneficiale,Ruin.in conſi.xxij.vol.v.

13 Limita dummodò legitimè recompenſet priuatum,vt no.Bal.in c.j. §.ad hoc,de pac.iuram.firman.ver.& eſt arg.Inno.in c.niſi cùm pridẽ. de renunc.licèt loquatur quando ex cauſa priuatur prælatus. Bertran. in conſi.cliij.nu.4.vol.j.in nouis.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti. Abb.in c.j.ver.& nota ſingulariter.de elect.& in c.fi.ver.nunquid Papa.de confirm.vtil.vel inutil.& in c.quæſitum.ver.ſed quæritur.de rerum permu.Gozad.in conſi.v.Rebuff.in practi.in titu.de non tol.iur. quæſ.nu.16.

Contrarium,ꝙ imò Papa priuans,non teneatur dare recompẽſam, tenet Iaſon.in l.quoties.ver.no.tamen contra hoc.C.de rei vend.& in l.Barbarius.ver.confirmo per id,quod dicit.ff.de offi.prætor.& in l.fi. ver.tamen hæc vltima.ff.de pact.

Tenendo ſecundam partem, quòd non poſſit ſine cauſa,ſed cum cauſa ſic.

14 Declara,legitimam cauſam eſſe bonum pacis,Roma.in conſi.cccxxxij.Abb.in c.j.in j.no.de parochia.

15 Vel aliam publicam vtilitatem,Fel.in capitu.quæ in eccleſiarum.de conſti.

16 Secundò Limita, principaliter regulam illam negatiuam, ꝙ Princeps ſine cauſa non poteſt mihi auferre dominium rei meæ,vt nõ procedat quando dominium eſſet quæſitum facto,& ſua conceſſione, ita declarat notabiliter Cur.Iun.in conſi.j.ver.tertiò aduertendum.Ang. in l.Antiochenſium.ff.de priuile.credi.idem Curt.in conſi.cxxxviij.& conſi.clvij.& in conſi.clxxiiij.Guido Papæ in conſi.lxv.ver.ſiue igitur teneamus.Caſſa.in conſi.lxvj.ver.& licèt ſit aliqua altercatio.Goza.in conſi.v.nu.17.& in conſi.xiiij.nu.9.Soc.in conſi. lxxxvij. vol.iij.Lucas de Penna,in l.fin.nu.93.C.de locat.præd.ciuil.lib.xj.qui dicit,quòd poteſt de poteſtate abſoluta,non tamen debet.Fel.in c.quæ in eccleſiarũ. de conſtitutionib.ver.quinta declaratio.

Tamen iſta limitatio non poteſt procedere,ſi teneatur pars negatiua in illo articulo,ꝙ in beneficialibus Papa non poſſit priuare beneficiatum ſine cauſa.

17 Tertiò Principaliter limita,niſi dominium eſſet quæſitum artificio iuris ciuilis,vt tenet Bald.in l.fin.verſiculo,ſed immediatè oppono.C. ſenten.reſcin.non poſſ.Ang.in l.Lucius.ff.de euictio.Pau.de Caſtro,in l.iij.ff.de teſt.& in l.cùm heredes.in fin.princ.ff.de acqui.poſ.& in conſi.clxxviij.volum.j.Abb.in conſi.lxxxiiij.ver.facit quod no.Barto.volum.j.Alexan.in conſilio ſecundo,verſicu.plus dicit Pau.de Caſt.vol. j.Iaſo.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de libe.& poſthum.in j.lectur. verſicu.intellige iſtam concluſionem.& ibi etiam Alex.qui dicit iſtã * communem opinionem,in verſicu.circa ſecundam quęſtionem principalem.& ibi etiam Aret.verſi.circa tertium articulum.& idem Iaſo. in ij.lectu.verſic.ſecunda concluſio eſt.& Ioan.Crot.verſic.ſecundum limitatur.Claud.ibi,ver.ſecunda eſt quæſt.Iaſo.in conſilio cxxvij.vol. iiij.Soc.in con.cxx.vol.iij.Brun.in conſi.x.verſicu.tertia concluſio.in ſecunda opin.per eum relata.Abb.in conſi.lxvij.ver.Princeps autem. vol.ij.Bolog.in conſi.fi.inter conſilia Abb.Dec.in conſi.cxcviij.& conſi.cclij.in fin.& in conſi.cclxix.& in conſi.cccxc.& in l.j.in fin.C.de ſecund.nup.Curt.Iun.in conſi.j.& in conſi.cxxxviij.& in conſi.clvij.&

in con.clxxiiij.vbi dicit* cõmunem.Gozad.in con.v.n.17.& in conſi. xiiij.n.9.& in conſ.xxvj.n.16.Soc.in conſi.lxxxvij.vol. iij.verſi. ex quibus infertur.Dec.in conſi.cccxcviij.numero 24. & ſeq. Maria.iun.in conſ.xcij.vol.ij.& in conſi.cxx.vol.ij.Ruin.in conſ.vij.vol.j. & in con. xxj.vol.j.& in conſ.clxxv.vol.j.& in conſ.lxxx.vol.iij.& conſ.ciiij.vol. iij.& conſ.lxxj.vol.iiij.& conſi.xxj.vol.v.ſentit Bald.in conſi.ccxiiij.in fi.vol.ij.Caſſan.conſi.lxvj.

Contrarium,Bald.in l.j.in fi.C.de iure aur.anul.idem Bald.in l. reſcripta.verſ.iij.quæritur.C.de precib.Impe.offer.vbi tenet, Principem non poſſe per reſcriptum tollere actionem de iure ciuili competentem niſi eo caſu,quo actio non habet æquitatem.Paul.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.verſ.ſi autem facta ſit mentio.ff.de lib. & poſthu. & in conſi. xxxiiij.verſ.& ſic videtur.Alex.in d.l.cum heres.verſ.puto quòd etiam. ff.de acq.poſſ.Aret.in l.iij.ff.de teſt.Bertr.in conſi.xv.volum.j. Iaſ. in l. fin.verſ.vij.limita.C.ſi contra ius vel vtil.pub.Abb.in conſi. cxj.verſi. & præſertim prædicta,vol.ij.Dec.in cõ ſi.cccxliij.verſ.& quia poſt aditam hereditatem.Alex.in conſi.lxxxvij.vol.ij.verſ.ſed ſi eſſet & iſtam ſequitur Aimo.in conſ.cxxxv.vbi dicit negatiuam partem eſſe probabilem.Pariſ.qui dicit iſtam partem*communem in conſilio.j. volum. j.Alex.in conſi.ij.volum.vj.in fi.volum.j.Pariſ.in conſi.cj. vbi dicit iſtã magis*communem opin.volum.j.Soc.in §.& quid ſi tantum.verſi.circa tertium.vbi dicit iſtam communem opin.in l.Gallus.ff.de lib.& poſthum.& ibi Galiaula.nume.95.& ſequen.vbi etiam ipſe dicit cõmunem.Garſias ibi numero 193. & ſequent. Fel.in cap. quæ in eccleſiarum.verſi.ſecundus caſus eſt.& verſi.ſed procedit etiam in vtili.de conſtit.Brun.in conſ.j.Iaſ.in conſ.clxxvij.volum.ij. & conſ.lxxxvj.volum. iij.Marian.iun.in conſ.cxx.vol.ij.Ruin.conſi.iiij.volu.iij.& conſi. xcv. volum.iij.& conſi.xciiij.vol.iiij.& conſ.xxxj.vol.v.& conſi.cxxx.volu. vol.v.& ſentit Bald.in l.ſi teſtamentum.in fi.C.de teſt.

18 Concordando contrarias opin.voluerunt aliqui diſtinguere, quòd aut dominium quæſitum de iure ciuili habet annexam æquitatem. & tunc à Principe tolli non poſſit ſine cauſa, ita procedit pars negatiua.

Si verò non habet annexam æquitatem,& tunc tolli poſſit,ita procedit pars affirmatiua,quæ diſtinctio colligitur ex not. per Bald. in l. cauſas.in fin.C.de tranſact.& in l.reſcripta.C.de precib.Imperat.offer. & fuit de mente Abb.in repet.cap.per tuas.verſ.nec obſtat ſi dicatur ꝙ lex ciuilis.de arbitr.refert & ſequitur Fely.in capit.ad audientiam.el ij. verſi.nihilominus attende bene.de reſcrip. Anto. Burgos in repet. rubricæ de empt.& vendi.Hippol.expreſsè in terminis noſtris in l.j.§.ſi quis vltrò.verſ.etiam faciunt dicta per D. Alex. ff.de quæſtio.Ruin.in conſi.xlvj.vol.j.Aimo in conſi.cxxxv.Felyn.in cap.quæ in eccleſiarum de conſt.

19 Amplia primam opinionem,etiam ſi ſuper iure quæſito de iure naturali contractus interueniat,quia talem contractum tanquam acceſſorium ad ius ciuile Princeps tollere poteſt,Ruin.in conſil.xxj. volumine v.

20 Primò Limita primam opin. quando dominium de iure ciuili eſſet quæſitum ex contractu, vt per P ariſ.conſ.j.vol.j.

21 Secundò Limita primam opin.quia licèt poſſet princeps præiudicare in dominio quæſito de iure ciuili,non tamen præſumitur velle,Rui. in conſi.iiij.vol.iij.

22 Quartò Principaliter limita regulam principalem , quia etiam ius quæſitum de iure gentium Princeps poteſt auferre ſine cauſa, quando non eſt acquiſitum actualiter,pro vt eſt quando Princeps vetaret ducere aquam de flumine publico,ita declarat Iaſo.in l.quominus.ver.ij. ego reſpondeo.ff.de flumin.

23 Quintò Limita,quando Princeps impediret aliquem ſine cauſa iure competenti non ſibi tantùm,ſed communi cum aliis omnibus,vt declarat idem Iaſon in d.l.quo minus.verſ.iij.ego reſpondeo.ff. de fluminibus.

24 Sextò Limita ſi in modico præiudicaret Princeps,vt colligitur ex dictis per Roch.in c.fi.verſ.ij.ego limito.de conſuet.ſecundum paruam impreſſionem.Fel.in ca.quæ in eccleſiarum verſ.quarta declaratio eſt. de conſti.Ruin.in conſ.cxcj.vol.j.& conſi.xlviij.vol.iiij.& conſi.clxiij. vol.v.

25 Septimò Limita quando princeps aufert ius,vel dominium certitudinariè,ſecus ſi non certitudinariè,ſed cauſatiuè.vt per Dom.in d.cap. quæ in eccleſiarum.quem refert,& ſequitur ibi Fel. verſ. ij.declaratio. vbi declarat,Cagnol.in l.id quod noſtrum.num.19.ff.de reg.iur.

26 Octauò Limita,quando ius partis veniret acceſſoriè ad ius ſpirituale,vel eccleſiaſticum,quia tale ius per Papam ſublato principali iure tolli poteſt tanquàm acceſſorium etiam ſine cauſa vt declarat idem Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum.verſ.iij.declaratio.de conſt.

27 Nonò Limita,vt non procedat dicta concluſio quando diſpoſitio fieret per viam ſtatuti,ſed quando per viam reſcripti, vt per Fel. in c. quæ in eccleſiarum,& dicetur in ſeq.concluſione.

28 Decimò Limita quando per diſpoſitionem Principis,per quam præiudicatur tertio,fit reductio ad antiquum ſtatũ,vt tenet Gozad.in conſ. j.verſ.præterea & ſecundò reſpondeo.Curt.iun.in con.j. verſ. quis ergo dubitat.

29 Vndecimò Limita quo ad bona eccleſiarum,in quibus Papa poteſt diſponere auferendo vni eccleſiæ dominium rei ſuæ etiam ſine cauſa, Paul.de Caſt in conſi.cclxxxvij.vol.j.& in conſi.cccxiiij.eod.volu. & vtrobique vide noſtras apoſtill.quia materia non caret difficultate.

30 Duodecimò Limita quando Princeps præiudicaret in iure quærẽdo, Ruin.in conſ.vij.vol.j.Ruin.in conſ.xxxvj.vol j.& in conſi.xcv.vol.j. & in conſilio cliii.vol.j.& in conſi.clxvij.vol.j.qui dicit, ꝙ licèt poſſit

31 præiudicare, non tamen præſumitur quod voluerit.& in con. cviij. vol.ij & conſ.lxviij.vol.iij.& conſi.lxix.vol.iij. & conſ.lxxvj. vol.iij.& conſ.lxx.vol.v.vbi declarat,& conſ.lxxvj.vol.v.

32 Sublimita ſecundum Ruin.conſ.cviij.vol.ij.quando ius quærendum venit ex contractu facto cum Principe.& idem dicit Ruin. in conſilio vij.num.30.vol.j.& conſi.xxxvj.num.21.vol.j.& in conſ.xcv. nume.9. vol.j.& in conſ.lxix.nu.24.vol.iij.

33 XIII.Limita,niſi præiudicium inferatur in conſequentiam, & non principaliter,quia tunc poteſt Princeps præiudicare ſine cauſa, Ruin. in conſi. xxxviij.vol.j.Cagnol.in l.id quod noſtrum.nu.19.ff.de reg.iu.

34 XIIII.Limita,quia poteſt auferre ſubdito rem ſuam ſoluto precio, Dec.in c.quæ in eccleſiarum.nu.24.de conſtitutio.Pariſ.in conſ.j.vol. primo.

35 Declara,quia cauſa publicæ vtilitatis dicitur,ꝙ per vnum tantum,& non per plures iuriſdictio adminiſtretur,Ruin.conſ.ij.vol.iiij.

36 Declara etiam,nã cauſa de neceſſitate non eſt exprimenda per Principem,ſed ſufficit quòd de ea aliunde conſtare poſſit,Ruin.in con.lxj. nu.30.vol.v.vbi dicit hanc eſſe*communem opin.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Princeps an poßit alicui rem ſuam auferre, iuſtæ cauſa interueniente.

1 EX præcedenti infertur alia concluſio,quòd,iuſta cauſa interueniente,puta propter publicam vtilitatem, poteſt Princeps dominium tam de iure ciuili , quàm de iure gentium quæſitum tollere,vt eſt tex.in l.Lucius.ff.de euict.in l.item ſi verberatum.in §.j.ff.de rei vendic.in l.quod ſemel.ff.de decret.ab ordin.facien.& propterea dicit Bald.in l.bene à Zenone.C.de quadr.præſcript.quòd pro pace habenda poſſunt bona priuatorum concedi. & Inno.& Ioan.And.in cap.in noſtra.de iniur.Bald.in l. conuentionum. ff.de pact.& ibi clarius Angel.& idem Angel.in l.venditor.in §.ſi conſiſtat.ff.communia præd. & in l.Antiochenſium. ff. de priuileg. credit. Bald.in l.quicunque,verſi.deinde nota glo.C.de ſer.fugit.Bart.in l.quæcunque.in fin.C.de fide inſtr.libr.x.Ange.in conſ.lxiiij.in prin.Iaſ.in l. Barbarius.ff.de offi.prætor.Rom.in conſi.cccx.& in conſi.ccclij.in fin. Inno.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.Bart.in l.fin.C. ſi cont.ius vel vtili.publi.Bald.in lege reſcripta.verſi.iij.quæritur.C. de præcib.Imperat. offer.& ibi Cyn.Card.in conſi.lxxxv.Iaſo.in l. quo minus. ff.de flum. Alex.in conſi.xlvij.vol.v.Iaſo.in conſilio ccxxxiij.vol.ij.Alex.in conſil. cj.vol.j.& in conſi.cxxxvj.vol.j.& in conſi.j.vol.ij.& in conſi.cxc.volu. ij.& in con.ccxvij.vol.ij.& in con.cviij.vol.iij.Fel.in.c. cognoſcentes. de conſt.Venaſ.in conſi.xij.Gozad.in conſi.v.nu.18.Aimo in conſi. v. Deciſ.Neapol.lxix.in nouis.& deciſio.clxvj.in nouis.Afflict.in prælud. conſtitutio.Regni.quæſt.xvij.Pariſ.in conſi.xj. vol.j. & in conſi. cj.eo. vol.& in con.vj.vol.ij.Alex.in con.xciiij.vol.v.Abb.in cap.quæ in eccleſiarum.nu.11.de conſt.Garſias in l.Gallus.in §.& quid ſi tantùm.nu. 195.ff.de lib.& poſth.& ibi Iaſ.in ij.lect.verſi.pro iſta limitatione.Pau. de Caſt.in conſi.xlvj.vol.ij.in cõſi. cccxvij.vol.j.& in cõſ.xxxiiij.vol.ij. Rochus in c.fi.de conſuet.Afflict.in prælud. conſt. Reg. in iiij. quæſt. And.de Iſern.in c.j.§.ſimiliter , el ij. de capit. qui cur. vend. Iaſ.in l.ſi teſtamentum. C. de teſtam. Alber.in proœ.fforum.numer.13.Paul.de Caſt.in l.digna vox.C.de legib.Deciſ. Neapol. ccc.lxj.nu. 4. in antiq. Anto.de Butr.in c.cùm M.de conſt.Grat.in conſi.cxiiij.vol.ij.Cagnol. in l.id quod noſtrum.num.17.ff.de reg.iur. Ruin. in conſi.ij.vol.iij.& conſi.lx.vol.v.

2 Et quòd pœnam concernentem intereſſe priuatum ſuperior poſſit cum cauſa remittere , & præiudicare priuato, voluit Ant. de But.in ca. niſi.de offi.delegat.refert,& ſequitur Iaſon.in l.Barbarius.verſ.octauò facit.ff.de offi.prætor. Alex.in conſi.cxc.vol.ij.Ruin.in con.lx.vol.v.

3 Contrarium,ꝙ princeps non poſſit facere gratiam de damnis illatis ſubditis,ſentit Hoſt.in c.quanto.de iniur.Dom.in cap.auctoritate.§.fi. de priuileg.in vj.Fel.in c.ex parte.de accuſat.Bar.in l.venia.C.de in ius vocando.Petr.de Ancha.in conſi.clxj.Fel.in ca.quæ in eccleſiarum. de conſt.in c.j.

4 Quæ auctoritates vt ad concordiam reducantur, intelligendæ ſunt, quando aliter pax, vel concordia haberi non poſſet ,& tunc poſſit præiudicare priuato,alias ſecus, vt declarat Hoſt.in §.fi.in verſ.ſed pone ꝙ guerra in ſumma.de pœni.& remiſ.ad quod dictum ſe remittit Hoſti. in d.c.quanto.de iniur.& Pet.de Anch.in repet.c.canonum ſtatuta. de conſt.& in regula,peccatum.verſ.ſed moueo vnam quæſt. de reg. iur.

in vj.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de Conſt.Soc.in §.& quid ſi tantùm. ff.de libe.& poſth.And.de Iſer.in c.j.§.ſimiliter.el ij.de cap.qui cur.ven did.ver.item dabit rem alterius.Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum.Ruin.in conſi.lx.vol.v.

5 Ex qua concordia ſumitur limitatio ad primam opinionem* communem,vt procedat quando aliàs publica vtilitas ſequi non poſſit,niſi priuato auferretur dominium.quam limitationem ponit expreſsè Iaſ. in §.& quid ſi tantùm.in ij.lect.Deciſ.Neapol.lj.in fi.& cxvj.in nouis. Grat.in conſi.cxlvij.in fi.vo.ij.Rui.in conſ.xlvj.vol.j.Rui.in conſ.cviij. vol.ij.& conſ.cv.vol.v.

6 Et ideò remiſſio delicti ſimpliciter facta per Principem,intelligitur quo ad pœnam,non quo ad damnum illatum parti læſæ,Rui.in conſi. lx.vol.v.& ſentit Bar.in d.l.venia.in fi.C.de in ius vo.

7 Primò Amplia,communem opi.vt etiam officialis propter publicam vtilitatem poſſit ad aliquod tempus priuare dominũ re ſua,prout poteſt capere animalia cauſa mittendi frumentum in exercitum,vt dicit Bar.in l.iubemus nullam.per illum tex.C.de ſacroſ.eccle.refert, & ſequitur Iaſ.in d.l.Barbarius.ver.v.facit ff.de offi.præto.Alex.in conſ. cxc.vol.ij.

8 Item poteſt officialis capere bouem,vel aſinum priuati ad ducendũ malefa orem ad locum iuſtitiæ,vt dicit Bar.in d.l.iubemus nullam.& Bar.& Bal.in l.fi.§.fi.ff.de pig.act.& ibi Fulg.refert,& ſequitur Iaſ.in d.l.Barbarius.verſ.xj.facit.Alexan.conſi.cxc.vol.ij.Ruin.in conſilio cv. vol.v.

9 Quod procedit,data competenti mercede illi,cuius res accipitur,vt declarat Bal.in d.l.fi.§.fi.ff.de pig.act.

10 Imò poteſt vtilem perſonam compellere vt exequatur officium iuſtitiæ in perſona malefactoris,vt dicit Bal.in d.§.fi.vbi.Bar.& Fulg.ff.de pign.act.

11 Secundò Amplia,vt procedat dicta concluſio,ꝙ ex cauſa publicę vtilitatis poteſt Princeps perpetuò priuare ſubditum re ſua, vt procedat etiam in inferiore à ſupremo Principe,vt tenet glo.in c.conſtitutus.in verbo,quæcunque.de relig.domib.ponit Iaſ.in l.Barbarius.ver.ix.facit.ff.de offi.præto.Card.in conſi.lxxxv.ver.at ſuperior alicuius.Alex. in conſ.cj.ver.& etiam hoc permittitur.vol.j.& in conſ.ccxvij.ver.accedit quarto.vol.ij.Pau.de Caſt.in conſi.xxxiiij.vol.ij.

12 Quod intellige in inferioribus Principibus, qui in ſuis terris obtinent vices Imperatoris,ſecus verò in officialibus,aut Comitibus Palatinis,aut aliis Dominis,qui recognoſcunt ſuperiorem:vt declarat no. Fel.in c.quæ in eccleſiarum.ver.quarta declaratio.& ſeq.de conſti.& ita procedunt quæ ponit Lõfred.in conſ.xxx.nume.7.Bolog.in conſi. vj.Ruinus in conſilio ccxxix.volum.j.& conſi.cv.volumine v.qui tenent,Principes inferiores non poſſe priuare ſubditos dominio rerum ſuarum.

13 Declara etiam,quia verum eſt niſi ex tenore eorum cõceſſionis etiã hoc videatur eis conceſſum,ꝙ poſſint ius dominij auferre : vt per Feli. ibi in d.c.quæ in eccleſiarum.Maria.Iun.in conſ.cxxj.ponit vtrumque dictum.vol.ij.

14 Tertiò Amplia,nam etiam contra contractum poteſt venire Princeps ex cauſa publicæ vtilitatis:Bal.in l.fi.in prin.ff.de Senat.ſequitur Iaſ.in d.l.Barbarius.ver.x.facit.idem ſenſit Bar.in l.quicunque.C.de fide inſtru.lib.x.Ang.in l.ſi dominus.ver.ſimilis diſtinctio.ff.de his, qui ſunt ſui vel alie.iur.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.ꝙ ſemel.ff.de decret.ab ord.fac.& in conſ.ccxvij.nu.14.& ſeq.vol.ij.& in conſ.cj.vol.j.Iaſ.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.in j.lectur.Imol.in c.cùm M.Ferrarienſis. ver.aduertendum tamen.de conſt.Fel.in c.nouit.ver.quod intellige limitationem.de iud.Gozad.in conſ.v.Alex.in conſ.cxc.volu.ij.Paul.de Caſt.in l.digna vox.C.de legib.vbi declarat.

15 Et idem eſt,quia Princeps,poteſt derogare contractui inter alios celebrato:ex cauſa publicæ vtilitatis:Card.in conſ.lxxxv.refert,& ſequitur Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum.

Contrarium tenet Pau.de Caſt.in conſ.cccxvij.vol.j.

16 Pro qua concluſione ad propoſitum ſatis bene facit,nam reſtitutionem factam pro cauſa publicæ vtilitatis , operari etiam quo ad bona in alios translata,voluit Bal.in ti.de pa.Conſt.in verbo,priuilegia omnia.ſequitur Iaſ.in §.& quid ſi tantùm.in prima lect.& ibi Aret.Soc.& Iaſ.in ij.lect.

17 Quod intelligit Iaſ.in §.& quid ſi tantùm.in j.lect.quando conſtat de voluntate expreſſa reſtituentium:per no.per Nel.in tracta.banni. in prima parte tertij temporis.q.xj.

18 Quartò Amplia,nam ex cauſa publicæ vtilitatis Princeps poteſt inducere pœnam contra non delinquentes,propter delictum alterius:vt ponit Bar.in l.iure.C.de Fabri.lib.x.ponit Bal.in l.ſancimus.C.de pœnis.in l.j.C.ne fil.pro patre.Ang.in cõſ.lxiij.Sal.in l.j.C.res inter alios acta.Calcan.conſ.lxiiij.gl.in rubri.de decret.Decur.lib.x.Bald.Angel. Imola,Alex.& Iaſ.in l.lex Cornelia.ff.de vulga.& pupil.vbi Alex.dicit iſtam* communem,& de conſuetudine ſeruari.Pe.de Anch.in c.Canonum ſtatuta.ver.quæro,vlterius ſcriptum eſt.de conſtitutio.Soc.in conſi.cclxxj.lib.ij.Pe.de Anch.in conſ.ij.de delict.puer.& ibi Io.de Anan. ver.& ſic vult D.meus Sal.in l.ſi filiusfamiliàs,in prin.C.ne fil.pro patre.Albe.de Roſa.in prima parte ſtatutorum.q.xlvij.Hipp.in l.infans. ff.ad legem Corne.de ſica.Bal.in l.de quibus.ver.& valet ideò ſtatutũ. ff.de legibus.Fel.in c.cognoſcentes.de conſtitutio.Bal.in l.ſi quis in tãtam.C.vnde vi.Iaſ.in authen.nouiſſima.C.de inoffi.teſtamen.& in l. de quibus.ff.de legibus.Roch.in c.fi.de conſuetu.Domi.in c.ius generale,prima diſtinct.

19 Primò Limita,hanc ampliationem,vt non procedat quo ad pœnã corporalem,ſed quo ad pœnam pecuniariam tantùm:ita Bal.in d.l.j. C.ne filius pro patre.Sal.in d.l.j.C.res inter alios acta.Pe.de Ancha.in c.canonum ſtatuta.ver.quæro vlterius,ſcriptum eſt.de Conſt.Ioan.de Ana.in c.ij.ver.& ſic vult dominus meus.de delictis.puer.Sal.in l.ſi filiusfamiliàs,in prin.C.ne fil.pro patre.Fel.in c.cognoſcentes.de Conſti.Bal.in c.ex reſcripto.nu.9.de iureiur.

20 Secundò Limita in ſtatutis,quæ ſint ius ciuitatis,non autem in ſtatutis vnius collegij:vt declarat Bal.in l.receptitia.ver.quæro nunquid.C. de conſt.pe.

21 Idem in ſtatutis Decurionum dicit Albe.de Roſa.in l.de quibus.nu. 59.ff.de legib.

22 Nam ſunt talia ſtatuta odioſa,& irrationabilia.Bal.in l.ſi quis in tãtam.C.vnde vi.in l.ſi filiusfa.in fi.C.de bon.proſcrip.Calcan.in conſ. lxiiij.& in conſi.xxxix.

23 Quintò Amplia in priuilegio dato ſubdito,quod tranſit in contractum:nam ille ſubditus ex cauſa publicæ vtilitatis à ſuperiori priuari poteſt:vt dicetur in ſeq.concluſione.

24 Primò Limita,vt procedat regula, quando aliàs ſequi non poſſet publica vtilitas:ſecus verò quando etiam ſi non auferret Princeps alicui dominium rei ſuæ,ſequi poſſet publica vtilitas:vt colligitur ex notat.ſuperius.

25 Secundò Limita,vt prædicta procedant data condigna recompenſatione:vt no.Bar.in l.fi.§.j.ff.de pig.act.& ibi Bal.Ang.in conſ.cxxxix. Bal.in c.cùm inferior.de maio.& obe.Iaſ.in l.Barbarius.ff.de offi.præto.& in conſ.j.volum.j.& in conſi.xlvj.volu.iij.And.de Iſer.in cap.j.§. poſt natale.in finalibus verbis.de pa.tenend.Fulgo.in l.fi.§.j.ff.de pig. actio.Alex.in conſi.cxc.volum.ij.Ang.Aretin.in l.fi.ff.de appellatio.recip.Bal.in l.ſerui.C.pro quibus cauſ.ſerui.Barto.ſentit,in l.Atteius.§.j. verſi.ſecundo caſu.ff.de aqua pluuia ar.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de. conſtitutio.poſt Abb.ibi Archid.in c.principalem.ix.quæſtio.iij. Alexan.in conſ.clj.nume.3.volu.vj.ſentit Io.And.in addit.ad Spe.ſuper rubri.de exe.rei iudi.in fine.Soc.in conſ.cxx.vol.iij.Pariſ.in conſi.j.vol.j. Bald.in l.venditor.§.ſi conſtat.ff.communia prædiorum.Dec.in conſ. ccclvij.nu.6.Pariſ.in conſi.cj.vol.j.& in conſ.vj.vol.ij.And.de Iſer.in c.j.§.ſimiliter,el ij.de capit.qui cur.vend.& in capit.j.§.condemnatorum.verſi.& plauſtrorum.nume.7.in tit.quæ ſint regalia.Soc.in conſi. cclxvj.in prin.Pau.de Caſt.in l.digna vox.C.de legi.Rui.in conſ.xxxj. volu.v.

26 Sublimita,hoc non procedere quando diſpoſitio fieret per viam ſtatuti generalis,quo caſu etiam quòd tollatur priuato ius dominij,nõ tamen datur recompenſatio.Alex.in conſ.cviij.verſi.ad tertium argumentum.vol.iij.& in conſi.cxc.ver.ad tertiũ argumentum reſpondeo. vol.ſecundo.Dec.in cap.quæ in eccleſiarum.nu.21.Gozad.conſilio v. nume.21.

Contrarium voluit Iaſ.in l.Barbarius.ff.de offi.præt.Roch.de Curte.in c.fi.de conſuetu.ſecundum paruam impreſſionem.Afflict.in prælud.Conſt.Regni.Abb.in c.fi.nu.8.de Conſti.Afflict.in Conſti.in titu. quòd null.prælat.nu.13.

27 Tertiò Limita,vt cõtractum ex cauſa oneroſa conceſſum Princeps reuocare non poſſit in præiudicium non ſubditi:per Dec.in c.nouit. nu.14.in fi.ver.iiij.limita.de iud.

Imò Gomes in c.j.charta xlvij.de Conſt.in vj.& Pau.de Caſt.in conſi.clxxxvij.vol.j.& Rui.in conſ.xc.vol.j.& conſ.xcj.& conſ.xcv.vol.j. & conſi.cxxiij.vol.iij.

28 Tenent quòd Princeps etiam priuilegium non ſubdito conceſſum ex cauſa reuocare non poſſit.& item Dec.in capitul.nouit.numero 14. de iudci.in princip.verſiculo , ſecundo ampliatur. de quo infrà dicetur.

29 Quartò Limita,nam etiam ſubſiſtente cauſa iuſta non præſumitur voluiſſe præiudicare tertio,niſi conſtet expreſsè, Rui.in conſi.xxix.& conſi.clxvij.vol.j.& conſi.xij.vol.iij.

30 Quintò Limita,nam ex cauſa publicæ vtilitatis vt lites tollantur,nõ licet ius ſuum alicui certitudinariè auferre,ſed tantùm occaſionaliter: Ruin.in conſi.xlvj.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Cauſa an præſumatur in Principe reſcribente,dum aufert alicui dominum rei ſuæ.

1 NECESSARIO occurrit videre pro cognitione huius vtiliſſimæ materiæ:an in Principe reſcribente,dum aufert dominium de iure gentium quæſitum priuato, præſumatur cauſa,vel ſit ipſa cauſa verificanda, & probanda: in qua quæſtione ꝙ cauſa non præſumatur,tenet Abb.in c.quæ in eccleſiarum.ver.hoc dictum videtur ſatis durum.de conſti.Iaſ.in l.quoties. ff.de flum.Fulg.in conſi.lxj.ver.iiij.quia reſcriptum.Dec.in c.quæ in eccleſiarum.nu.27.de conſti.Iaſ.in l.ſi teſtamentum.C.de teſta.Dec.in c. ad hæc.ver.ſed in hoc benedicit.de reſcript.& in c.cùm inter.nu.13.de excep.Are.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.& ibi etiam Soc.remittendo ſe ad Aret.ibi.ff.de lib.& poſth.Aimo in conſi.v.Dec.in conſi.dlxxvj. & in conſi.dc.num.15.cùm pluribus ſeq.Garſias in d.§.& quid ſi tantũ. nu.191.& ſeq.Pariſ.conſi.cj.nu.72.vol.j. Dec.Neap.clxvj.nu.8.in nouis.Zaſ.in conſi.x.nu.11.vol.ij.Brun.in conſi.xij.nu.26.ver.non obſtat quòd in Principe.Aimo conſi.cxxxv.nu.41.Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum.ver.ex quibus redditur dubia.Rip.in xix.reſponſ.vol.ij.Iaſ.in conſi.ccxxxiij.vol.ij.Pariſ.in conſi.xj.nu.48.& ſeq.vol.j.Bal.in conſi.ccccxxvj.in fi.vol.j.Maria.Iun.in conſi.lxv.vol.ij.& in conſi.xcij.volum.ij. Ruin.in conſi.xlvj.vol.j.& conſi.xcvj.vol.iij.Aimo de antiq.temp.in j.parte.Bertran.in conſi.j.vol.j.in antiquis.

2 Et non præſumitur cauſa in Principe, quando vult venire contra proprium contractum.Rui.conſi.vij.vol.j.& in conſi.xlv.vol.j.Gram. Deciſ.lxv.nu.28.& ſeq.

3 Tenendo iſtam opin.Amplia,etiam ꝙ Princeps de cauſa aſſereret, tamen non ſtaretur illi aſſertioni:Deciſ.Neap.clxv.nu.7.in nouis.Dec. in conſi.dcij.nu.15.& ſeq.& in conſi.dlxxvj.nu.13.Grat.in conſi.cxlvij. vol.ij.

4 Et facit quod nos poſuimus in regula,Papæ atteſtanti creditur.in ſecunda limitatione.vbi non creditur aſſertioni Principis in præiudiciũ tertij.

Contrarium tenet Gozad.in conſi.v.ꝙ ſtatur aſſertioni Principis, quando exprimeret cauſam.

Contrarium,ꝙ cauſa præſumatur,tenuit Cy.in l.reſcripta.C.de precib.Impe.offer.Ant.de Bu.in c.quæ in eccleſiarum.ver.aut eſt dubium. & in c,quia plerique.de immuni.eccle.Imol.in d.c.quæ in eccleſiarum. ver.ſi autem eſſet dubium.& ibi Card.Zab.in vj.q.Bald.in l.reſcripta. ver.tertiò quærunt Doct.C.de precib.Imper.offer.Abb.in c.cùm olim. nu,17.de ſent.& re iudi.Ant.de Bu.in c.conſtitutus.verſi.circa tertium. de relig.domib.Abb.in c.cùm inter.ver.in dubio tamen.de excep.& in c.cùm veniſſent.nu.8.de iud.Alex.in conſi.cxxxvj.vo.j.& in cõſi.xciiij. vol.j.& in conſi.cj.ver.eſt modò videndum.vol.j.Curt.Sen.in conſilio lxxij.Alex.in conſi.ccxvij.vol.ij.Fulgo.in conſi.cxliij.ver.ſed hic iuſta. Bolog.in addi.ad Io.de Ana.in conſi.lxxxj.Guido Pap.in conſi.lxv.nu. 10.Deciſ.Neap.lj.in fi.in nouis.Fel.in c.qualiter,& quando.el j.ver.vij. fallit.de accuſ.Lucas de Penna in l.fin.nu.93.C.de locat.præd.ciuil. vel fiſc.lib.xj.Bertr.in conſi.cxcij.vol.ij.&in conſi.vij.vol.iij. Maria.Iun. in conſi.lvj.in fi.vol.j.Zaſ.in conſi.xij.nu.42.vol.ij.Iaſ.in conſ.cccxxxvj.vol,ij.& in conſi.xxxviij.vol.iij.Alex.conſi.j.ver.præterea dato ꝙ requireretur. vol,v,Gomes in c.j.charta xlviij.in prin.de conſt.in vj.Nicel.in concord.glo.cxxj.Soc.conſi.x.nu.13. volu.iij.Alex.in conſi. xvj. vol.v.Rui.conſi,xcj,vol.j.& conſi.xcv.& in conſi.cliij.vol.j.& conſil. lxxix.vol.iij.

Tenendo ſecundam opinionẽ,quam Doct.dicunt eſſe magis*communem,

5 Amplia,vt ſit talis præſumptio,quæ non admittat contrariam probationem.Cy.in d,l.reſcripta.C.de precib.Impe.offe.Anto.de Bu.in d. c.quæ in eccleſiarum.verſi.aut eſt dubium.& ibi Imola,verſic.ſi autem eſſet dubium.Abb.ibi,verſicu.quando dubitatur.Feli.verſicu. & adeò procedit.

Contrarium Aimo.in conſi,cxxxv.nu.47.

6 Primò Limita,quando in conceſſione Principis facta in præiudiciũ tertij poteſt aliqua cauſa iuſta veriſimiliter imaginari,aliàs ſecus:Imo. in c.nam concupiſcentiam:de conſtitutio.verſi.extra glo.tangit.& ibi etiam Ant.de Bu.ver.examinemus hæc tria.Soc.cõſi.clxvj.& conſilio cclxxiij.vol,ij.&conſi.cxx.nu.9.vol.iij.Cur.ſen.conſi.cxx.Cur.Iun.cõſi.clxx.nu,22.& 23.Iaſ.conſi.ccxxxiij.vol.ij.Ripa in xix.reſponſ.volu. ij.Gozad.conſi.v.Pariſ.conſi.lxxxij.num.54.vol.j.Cur.ſen.in conſi.50. ver.ſecunda concluſio.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.ver.recipit tamen iſta concluſio.Maria.Iun.conſi.lxv.vol.ij.Rui.in conſi.xxj.vol.v.

7 Secundò Limita,quãdo ſine cauſæ cognitione iudex proceſſit ad diſpoſitionem,per quam tertio infertur præiudicium in dominio quæſito de iure gentium.Soc.in conſi.cclxvj.verſic.quinimò.in, conſ.clxiiij. Rui.in conſi.xxj.vol.quinto.

8 Tertiò Limita,quando ipſe Princeps diſponit & derogat iuri gentium,ſecus quando alteri concedit facultatem diſponendi.Maria.Iun. conſi.lxv.vol.ij.

9 Quartò Limita,quando procedit Princeps ſine citatione partis ad diſpoſitionem alteri præiudicialem.Soc.in conſi.cclxvj.& conſi.clxiiij. & conſi.lxij.vol.iiij.Iaſ.conſi.ccxxxiij.vol.ij.Aimo conſi.50.nu.5.Soc. in conſi.xxvij.nu.10.vol.iij.Cur.Iun.in conſi.clxx.num.25.& Cur.Sen. conſi.xx.ver.iij.poteſt reſponderi.iſtud voluit Abb.in c.j.de cauſa po. & propriet.

10 Et idem quando cauſa non cognita.Ruinus conſilio lxxx.volumi. tertiò.

Contrarium voluit Abb.in c.olim.ver.an autem Princeps.de re iudi.idem ſentit idem Abb.in c.in cauſis.in ij.no.eod.titu.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.ver.limita.vj.de conſti.

11 Quintò Limita,quando Princeps diſpoſuit per viam legis generalis,ſecus ſi per viam reſcripti.Cur.Sen.in conſ.xx.ver.tertiò reſpõdeo. Roma.in conſ.ccccxxxvj.

Contrarium tenet Alex.in conſiliis proximè allegandis.

12 Sextò Limita,vt cõcluſio habeat locum quando procedit motu proprio,ſecus ſi ad partis inſtantiam.Soc.in conſ.cclxxiij.& in cõſ.clxiiij. & in conſ.lxij.vol.iiij.Cur.in conſ.clxx.nume.25.& Cur.Sen.in conſi. xx.ver.tertiò reſpondeo.Dec.in conſ.dlxxvj.nume.12.Roma.conſilio ccccxxxvj.Iaſo.in conſ.cv.vol.j.Hippo.in ſing.vj.Gozad.conſ.xlj.nume.13.& in ſing.lj.nume.41.Roma.in l.ſi verò.§.de viro.in xxiiij.fall. ff.ſoluto matrimo.Dec.in l.iij.ff.quod quiſque iur.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.ver.limita quintò.de conſti.Barba.in conſ.xiij.ver.& ſi dicatur. vol.iij.Dec.conſ.cccxlj.nu.5.Prob.in addit.ad Ioan.Monac.in c.ſi motu proprio.nu.10.& nu.13.de præb.in vj.Rebuff.in concordant.in ti.de form.mand.Apoſtolici.ver.vltimus effectus.Gramma.deciſ.lxv.num. 28.& ſeq.

Contrarium Alex.in conſ.ij.ver.eſt modò videndum.vol.j.vbi dicit, concluſionem regulæ procedere etiam in reſcripto,& ita ad hoc allegat plures,& plures authoritates,ad quas etiam me remitto.& in conſilio lxxxvij.volumine ſecundo,vbi idem tenet,& repetit eaſdem allegationes.Aimo in tract.de antiq.tempo.nume.32.vbi declarat,in prima parte.

13 Septimò Limita,quando Princeps diſponeret contra ius quæſitum ex contractu,quia tunc cauſa non præſumitur:ita voluit Abb.in conſ. iij.in xxvij.q.vol.ij.Bertran.in conſ.xv.nu.4.vol.j.ver.ſecundo reſpondetur.& in conſ.ccxxxiij.nu.3.vol.ij.

14 Et quando diſponeret contra vaſallum inueſtitum,cui eſſet ius quæſitum ex contractu,ponit Cur.Sen.conſ.50.in reſponſ.ad vndecimum argumentum.ver.ſecunda concluſio.Fel. qui ponit vtrunque dictum in c.quæ in eccleſiarum.ver.limita ſecundò.de conſtitu.Rui.conſ.lxix. vol.iij.& in conſi.xcix. vol.iij.

15 Octauò Limita,quando ex Principis conceſſione oriretur ſcandalũ, quo caſu,cauſa non præſumitur.Hippo.in ſing.viij.Abb.in d.c.quæ in eccleſiarum.Inn.in c.inquiſitioni.de ſen.excomm.Abb.in diſputatione incip.Epiſcopus.ver.venio ad tertium membrum.Inn.in c.quanto. de conſuetud.& ibi Abb.nu.11.Roma.in conſ.ccclxxxiij. verſi.iij.quia examinata.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.verſic.limita quarto.& in c.ſi quando.de conſtit.

16 Nonò Limita,in inferiore à Principe ſupremo,in cuius diſpoſitione alteri præiudiciali,cauſa non præſumitur.Gozad.in conſ.xxix. Curt. Sen.conſ.xvij.& in conſ.lxv.Rui.conſ.lxxix.vol.iij.& in conſ.xcvj.vo. iij.& conſi.xcviij.vol.iiij.

17 Decimò Limita,quando procedit contra non ſubditum Princeps, quia tunc cauſa non eſt præſumenda:vt per Fel.qui ampliat in d.c.quę in eccleſiarum.ver.limita tertiò,poſt Abb.ibi,de conſtitutio.& ibi apoſtil.quæ multas authoritates adducit,ad quas me remitto.

Idem voluit Abb.in c.j.de cauſ.poſ.& propri.Ruinus conſi.xcj.vol. j.& in conſi.cxxiij.volu.iij. & conſi.cxvj.volum.v.& in conſi.xxxvij. vol.iiij.

18 XI.Limita,quando Princeps vtitur clauſulis derogatoriis, & non aliàs.vt dicit Nicel.in concord.gl.cxxj.

19 XII.Limita,quia non præſumitur caſus in Principe reſcribente cõtra diſpoſitionem teſtatoris.Rui.in conſ.xcv.vol.iij.

20 XIII.Limita,quando cauſa expreſſa per Principem,non eſt bona. Rui.in conſ.cx xiij.vol.iij.

21 XIIII.Limita,quando Epiſcopus diſponeret contra id,quod ſit iuris diuini,vel naturalis.Rebuff.in practic.in ti.de diſpen.ad plur.benef. nume.53.

22 Vide multa quæ ponit Cardi.Alex.in c.per venerabilem.§.quod autem.in iij.no.& ſeq.qui fil.ſint legit.vbi ponit quando cauſa præſumatur in Principe,& quando non.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Principe auferente alicui rem ex cauſa,an ceſſante illa cauſa, res ſit ſuo domino reſtituenda.

1 PERTINENTER ſubnectitur illa concluſio,ſi Princeps rem ſuam priuato auferat ex cauſa,& alteri cõcedat, an ceſſante cauſa,deficiat conceſſio,& res priori domino reſtitui debeat.In qua quæſtione.Inno.in c.quia plerique. tenet,

tenet, quòd ceſſante cauſa, ceſſat conceſſio, & res ſua priori domino reſtitui debeat. & idem tenet Ant. de Bu. in c. quæ in eccleſiarum. ver. ſed ſi cauſa ceſſat. de conſtitu. & ibi Imol. in ver. quid autem ſi ſtatutum. & ibi Fel. ver. ſecunda declaratio. Soc. conſi. clxiiij. ver. videmus etiam in ſimili. Deciſ. Neap. ccclxj. nu. 29. in antiquis. Hipp. in rub. de fideiuſ. Iaſ. in l. j. ver. quarto adde. ff. de offi. eius. cui mand. eſt iuriſdi. Rui. in conſi. xxxvij. vol. iiij. Boer. deciſ. xxxviij. nu. 7. Tiraq. in regula ceſſante cauſa. in prima parte, nu. 20.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Princeps an poßit contractum cum eo factum reuocare.

1 SVCCESSIVE quæritur, an Princeps poſſit contractum cum eo factum reuocare: & dicendum eſt quod non, vt tenet Cy. in l. digna vox. C. de legi. & ibi Bar. & Pau. de Ca. idem voluit Cy. in l. donationes, quas Diuus. C. de dona. inter virum & vxor. & ibi Bar. Bal. & Sal. Bal. in l. ex imperfectò. C. de teſtam. Bal. in l. fi. in fi. C. de tranſact. Io. And. & Ant. de Bu. in c. j. in ſecundo no. de probat. & ibi Abb. in j. no. Imol. in iij. no. Bal. in l. j. in prin. ff. de conſti. Princ. & ibi Iaſon. & in cap. primo, de natura. feud. & in l. j. in prin. ff. de pact. Iaſ. in conſi. j. in primò dubio. volum. j. Lofred. in conſi. xxxviij. vbi tenet obligari ex contractu ciuiliter, & naturaliter. Abb. in c. j. de conſti. Roma. conſi. ccclij. ver. aduertendum, quia poſito. & in conſi. cxvj. ver. ſed manifeſtum eſt. Card. in conſi. cxlvij. Iaſo. in l. ex imperfecto. C. de teſtam. & in l. j. ff. de pact. Bal. in l. qui ſe patris. ver. hoc ſcias quòd ſi princeps. C. vnde libe. Soc. conſi. iiij. ver. alio inſuper fundamẽto. vol. iij. Alex. conſi. j. vol. ij. & conſ. fi. vol. iiij. Fel. in c. quæ in eccleſiarum. ver. ſed hæc declara. de conſti. ver. limita ſecundò. & ibi etiam ponit Abb. ver. limitarem tamen iſtud dictum. Roma. conſi. cclij. verſi. iij. quia nedum communitas. Imola in c. j. ver. & per prædicta patet. de cõſti. Abb. in c. nouit. nu. 25. de iud. præt. Pe. de Anch. in conſi. ij. verſi. non obſtat. Fel. in c. j. de prob. Dec. in conſ. clj. ver. venio ad ſecundum dubium. Soc. conſi. xxxij. vol. j. Zaſ. in conſ. x. volu. ij. Bertrand. conſi. ccvj. in prin. vol. ij. Barba. conſi. xxvj. nume. 17. vol. ij. & conſ. j. volu. j. ſentit Ang. in d. l. ex imperfecto. C. de teſtam. Card. Alex. in c. j. de nat. feu. Bertran. conſ. ccvj. vol. ij. in nouis. Io. Crot. in c. j. de conſtitu. in ſexto. & ibi Gomes char. xlvij. Io. Crot. in l. omnes populi. de iuſti. & iure. Dec. in c. j. de proba. Nicel. in concord. gl. cxxj. Soc. conſ. lxxxvj. nu. 14. volu. iiij. Dec. in conſ. clxxxvj. Pariſ. conſ. xj. nu. 47. & nume. 54. & ſeq. vol. j. & conſ. lxix. eodem vol. & conſ. lxxxij. nume. 48. & ſeq. eod. volu. Maria. Soc. Iun. conſi. lxxxviij. vol. j. Aimo conſ. cxxxv. Parpal. in l. placet. nu. 21. C. de ſacroſ. eccle. Aret. in c. j. in j. not. de probatio. & ibi Bal. Brun. conſi. ij. & conſi. x. Igneus in l. donationes, quas Diuus. C. de dona. inter virum & vxo. Iacob. de ſancto Georg. in verbo, princeps. in tract. feud. Do. in conſ. lxxiiij. Bru. conſ. xij. Iaſ. in l. pecuniã. ff. de cõd. cau. dat. Alex. conſ. cj. vol. j. Dec. cõſ. dclxxxix. Abb. cõſ. iij. ver. præterea ij. dico. vol. ij. Hiſpa. in rubri. de dona. inter virum & vxo. Calcan. conſ. lj. Brun. conſ. lj. Roma. conſi. cxvj. Brun. in conſ. iij. Iaſ. conſi. clxxvij. volu. ij. & conſi. ccxxvij. vol. ij. & conſ. lxxxvj. vol. iij. Ant. de Bu. conſ. lix. Barba. in c. nouit. nume. 177. de iud. Rebuff. in concord. in rub. de colla. ver. contrariũ credo. Roma. in l. ſi verò. §. de viro. in xxiiij. fal. ff. ſol. ma. Ancha. conſi. ccclxvij. Io. Ant. Alex. in conſ. cxlvj. Gozad. conſ. v. Afflict. ſuper Conſti. in titu. quòd nul. prælat. nume. 6. Pariſ. conſi. ij. vol. iiij. Dec. in c. relatum. in ij. no. de præben. Grat. conſ. cxlvij. vol. ij. Maria. Iun. conſ. xciiij. vol. ij. & conſ. cxv. vol. ij. & conſ. clx. eod. vol. Rui. conſ. vij. vol. j. & conſi. xxxvj. vol. j. & conſ. xc. vol. j. & conſ. xcj. vol. j. Ruin. conſi. cxv. volu. j. & conſ. ccxxx. vol. j. & in conſ. xcix. vol. iij. Alciat. de præſump. in iij. regula. in viij. præſump. Gramma. conſi. ciuili. 100. Bertran. in conſ. j. vol. j. in antiquis.

2 Primò Amplia, vt etiam ſucceſſor in dignitate non poſſit reuocare contractum cum prædeceſſore: ita tenet Cy. in l. digna vox. C. de legib. & ibi Bal. ver. modò iuxta hoc. & ibi Pau. de Caſt. ver. vltimo per iſtam l. idem ponit Pau. de Caſt. in l. fi. C. de tranſact. & nota. Abb. in c. j. in j. no. de proba. & ibi Card. in j. no. Albe. de Roſa. in d. l. digna vox. ver. aut contrahendo. Roma. conſi. cxvj. ver. quinimò & nedum ipſi. Card. conſi. cxlvij. ver. dixi ſecundò. Bal. in c. j. de proba. & Fel. & Areti. Dec. in ij. no. nume. - . Bal. in l. prohibere. §. planè. ff. quod vi, aut clam. Oldra. conſi. xciiij. in fi. ver. ſed quid in caſu præſenti. Bal. in c. j. de natu. feud. Iaſo. conſ. j. in ſecundo dubio. vol. j. & conſ. x. nume. 4. vol. iij. Lofred. in conſi. xxxviij. Aluarot. in c. j. in ſecundo no. de nat. feud. Brun. conſi. ij. & cõſi. x. Bal. conſ. cclxxj. vol. j. & conſ. ccclxxj. volum. iij. Igneus in l. donationes, quas Diuus. C. de donatio. inter virum, & vxorem. Iac. in tract. feud. in verbo, princeps. verſi. ſed an princeps. Bologn. conſi. vj. Brun. conſi. lj. Roma. conſ. cxvj. Iaſ. conſi. clxxvij. volum. ij. Ant. de Bu. in conſi. lix. Albe. in l. j. verſi. item quæro ſi Imperator. ff. de offi. procu. Cæſar. vbi declarat: & infra dicetur. Iaſ. conſ. ccxxvij. volum. ij. Iaſ. conſi. lxxxvj. volum. tertio. Ioan. Ant. Alexand. conſi. cxlvj. Afflict. ſuper Conſtit. in titu. quòd null. prælat. Ruin. conſi. xxxvj. volum. j. & conſi. xcj. eodem volu. & conſ. cxv. eodem vol. & conſ. xcix. vol. iij. Boer. deciſ. cciij. nu. 41. & ſeq. vbi declarat. Gramma. conſi. ciuil. 100. Rebuff. in concord. in ti. de colla. ver. item dicit Bal. vbi affirmat hanc eſſe veram, & * communem opinionem.

Contrarium Baldus in l. prima ff. de conſtitut. Princ. de quo vide ibi Iaſo.

3 Secundò Amplia, etiam ſi ſuper regalibus facta ſit conceſſio per contractum, quia præiudicat ipſi concedenti quo ad vitam ſuam. Io. Anto. Alex. conſi. cxxxviij.

4 Sed ſecus eſt in præiudicium ſucceſſoris, in cuius præiudicium non valet conceſſio facta de regalibus: vt voluit Bal. in ti. de pace Conſtan. in ver. amplius conſueuerunt. Fel. in c. j. ver. iiij. declara. de proba. Iaſo. conſ. j. ver. facit quod voluit Bal. vol. j. Brun. conſi. xj. ver. non omitto tamen. Ioan. Anto. Alex, conſi. 50. Iaſ. in prælud. feud. verſi. alibi ibi etiam dicit. Fel. in c. ad audientiam. ver. dixit etiam. Bald. de præſcrip. Gozad. conſi. viij. Afflict. in prælud. Conſt. Regni. q. xxiiij. Bal. conſi. cclxxj. vol. j. & conſi. cclxxj. volum. iij. Rebuff. in concordan. in titu. de collat. verſi. item dicit Bald. Soc. conſi. iiij. numero 8. volum. tertio. in conſi. vij. numero 5. & ſequen. vol. iij. Iaſ. conſi. ccxxvij. vol. ij. Rui. conſi. xc. vol. j. & conſi. xcj. eodem vol.

5 Et idem in iuriſdictionalibus dicit Bal. in l. qui ſe patris. verſ. item in conceſſis. C. vnde lib. Dec. in cap. nouit. nume. 14. de iudi. & ibi Aret. & Fel. ibi.

6 Declara, quia Afflict. in Conſti. in ti. quod nul. prælat. nu. 7. & ſeq. iſtud intelligit, quando iuriſdictio fuit data per Regem per priuilegium, ſecus ſi per contractum.

7 Primò Limita iſtam ampliationem, niſi eſſent regalia, quæ ſolita eſſent concedi per principes. Claud. in titulo, qui feudum dare poſ.

8 Secundò Limita, niſi regalium conceſſio non induceret notabilem diminutionem principatus: vt per Claud. in d. c. j. in ti. qui feud. dar. poſſ. ex mente Card. Alex. in prælud. feud. Ruin. conſ. xcj. vol. j. Bertr. in conſi. xlij. vol. j. in antiquis.

Contrarium Soc. conſi. vij. vol. iij.

9 Tertiò Limita, non procedere in regalibus rerum particularium, vel locorum, ſed in regalibus ipſius ſtatus principalis: vt declarat Iaſ. conſ. x. vol. iij.

10 Quartò Limita, vt de per ſe regalia transferri non poſſint, ſed bene acceſſoriè ad ipſam infeudationem: ita Iaſ. in dicto conſi. x. volumine tertio.

11 Quintò Limita in iure regio, quod nunquàm cenſetur cõceſſum: Albe. in l. j. in fi. ff. de offi. eius. Iacob. in l. imperium. nu. 14. ff. de iuriſ. om. iudicum.

12 Secundò Limita eandem ampliationem, vt ſucceſſor non poſſit reuocare contractum ſui prædeceſſoris, vt procedat in his, quæ ſunt de natura, ſeu conſuetudine dignitatis, non in aliis. Brun. conſi. j.

13 Tertiò Limita iſtam ampliationem, quando pactum eſſet perſonale, quia tunc ſucceſſorem nõ afficeret: vt declarat Bal. in d. l. digna vox. in fi. C. de legib.

14 Quartò Limita, quando prædeceſſor ſupplantaſſet ſucceſſorem præueniendo ante tempus. vt declarat Bal. in c. vnico. qui ſucceſ. feud. dare teneatur. & ibi Aluarot. in ij. no. & Card. Alex. in j. no. & Mar. de Laud. in primò not.

15 Quæ habent locum in ſucceſſore prælati: vt eſt tex. in terminis in d. c. j. qui ſuc. feud. dare tenea. Iaſ. in conſi. j. ver. pro hac etiam parte. vol. j. Afflict. deciſ. cj.

Et intellige quando eſt alienatio. Aluaro. in c. j. qui ſucceſ. tenea. el ij. verſi. ex quibus ipſe infert. & ibi Cardin. Alexand. verſicu. & per hunc textum.

16 Primò Amplia iſtam concluſionem, vt ſucceſſor non poſſit reuocare contractum ſui prædeceſſoris, vt procedat etiam ſi ſit ſucceſſor in dignitate, & non ſit heres. Albe. in l. digna vox. verſi. cum quæritur. C. de legib. Lofred. conſi. xxxviij.

17 Secundò Amplia, etiam ſi anteceſſor feciſſet gratiam eccleſiæ, quia ſucceſſor non poſſet illam reuocare. Spe. in ti. de inſtru. edit. §. nunc autem, in fine: de quo dic vt infrà dicetur.

18 Tertiò Principaliter Amplia, etiam ſi princeps procedat de plenitudine poteſtatis ad reuocationem contractus: prout voluit Soc. in conſi. lxxxvj. nume. 14. vol. iiij. Pau. de Caſt. in d. l. digna vox. C. de legibus. Dec. in conſi. cclxxxvj. & in c. j. de proba. Ioan. Crot. in l. omnes populi. ver. ſecunda concluſio. ff. de iuſti. & iure. Io. Ant. in conſ. 50. Dec. in conſi. clj. ver. & ad hoc bene facit. Zaſ. conſi. x. volum. ij. Pau. de Caſt. conſi. cccxvij. vol. j. Brun. conſi. xij. Gomes in c. j. char. xlvij. de conſti. in vj. Pariſ. conſi. xj. nume. 53. vol. j. Io. Anto. conſi. cxxxviij. Dec. conſi. dclxxxix. Io. Crot. in c. j. volum. viij. in prin. de conſtit. in vj. Ruin. in conſi. cxcvj. vol. j. Gramma. conſi. ciuili. 100.

19 Quartò Amplia, etiam ſi cum ſubdito ſuo princeps contraxerit: Io. Anto. Alex. conſi. cxxxviij. & conſi. cxlvj. Pau. de Caſt. in conſi. cccxvij. vo. j. Cor. conſi. lxx. nu. 11. vol. ij. Pariſ. conſi. xj. nume. 53. vol. j. Barba. in conſi. j. vol. ij. Domi. in conſi. lxxiiij. Bertran. conſi. ccvj. vol. ij. in nouis.

Abb.

Abb.conſi.xciiij.ver.quo ad tertium.volum.ij.Pariſ.conſi.ij.volumine quarto.

20 Quod intellige quando contractus factus cum ſubdito valet, aliàs ſecus:ita procedit quod no.Spe.in ti.de cenſib.§.nunc dicendum.verſ. quid ſi vniuerſitas fecit pactum.

21 Quintò Amplia,vt nec directè,nec per indirectum Princeps poſſit venire contra contractum:Domi.conſi.lxxiiij.Alex.conſ.fi.vol.iiij.Io. Ant.Alex.conſi.cxlvj.Io.Crot.in l.Gallus.§.quid ſi tantùm.ver.iiij.limitatur.ff.de libe.& poſthu.

Contrarium ſumitur ex dictis Card.& Imo.in c.quia diligentia.de elect.ſequitur Fel.in c.inter quatuor.de maio.& obe.ver.limita ſecundò.Alex.in §.& quid ſi tantùm.& ibi Soc.clarius.ver.ij.adde.ff.de libe. & poſthu.

22 Tenendo primam partem Doct.Card.& Imola in c.quia diligẽtia. cum aliis,qui illam ſequuntur,dicas procedere,quãdo cum cauſa Princeps apponeret dictam clauſulam,quod de confiſcatione opponi non poſſet:ex qua cauſa poteſt Princeps iuri quæſito ex contractu derogare,vt infrà dicetur.

23 Sextò Amplia etiam ſi Princeps in contractu vteretur verbo,indulgemus,vel concedimus,vel largimur:Bal.in l.qui ſe patris.C.vnde liber.ver.hoc ſcias.refert,& ſequitur Iaſ.in l.ſi pecuniam.ff.de cond.cauſa dat.

24 Septimò Amplia,vt idem ſit & multò magis,vel ſaltem pari ratione in inferioribus dominis.Bertran.conſi.ccvj. in nou.Nicel.in cõcor. gl.cxxj.

25 Octauò Amplia,vt contractus factus cum ſuperiore noceat nõ modò ſucceſſori,ſed etiam omnibus illis,quibus lex poteſt præiudicare.vt in ſyndico deputato à conſilio ad contrahendum & obligandũ:vt declarat Bar.in l.donationes quas Diuus.C.de don.inter vir.& vxo.& in l.iiij.§.actor.ff.de re iud.Bar.in l.ciuitas.in prin.ff.ſi cer.pe.Sal.in d.l.donationes,quas Diuus.

Contrarium Bal.in l.j.C.ne fil.pro patre.& Pau.de Caſt.in prin.ff.de re iudi.

26 Sed pro concordi.opi.contrariarum recurrendum eſt ad diſtinctionem Alex.in conſi.xliiij.vol.j.ꝙ aut negocium eſt principaliter vniuerſorum:& ſecundariò ſingulorum:& tunc procedit prima opinio Bart. aut negocium eſt principaliter ſingulorum : & tunc procedit ſecunda opinio Bald.

27 Et de contractu Principis,ꝙ non præiudicet vaſallis,tradit Fel.in c. j.de proba.& ibi Dec.vbi ꝙ non nocet vaſallis inuitis venditio principis:de quo infrà dicetur.

28 Nonò Amplia etiam ſi contractus eſſet ex cauſa lucratiua mera,tamen illum princeps reuocare non poteſt ſine cauſa:Oldra.conſi.xciiij. ver.,ſed in caſu præſenti.Dec.in c.j.ver.poſtremò non omitto.de probatio. Ripa,in reſponſ.xxviij.vol.ij.ſentit Bal.in c.j.de nat.feud.& ibi Aluarot.ver.quæro,ab extrà.Io.Ant.Alex.in conſi.cliiij.ver.difficultas ergo videtur.Galiaul.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.nu.67.ff.de liber.& poſthumis.Roma.in conſi.ccxcviij.verſi.cum nedum Imperator.Bal. in conſi.cccxxvij.volumine primo,Abb.conſi.iij.verſi. præterea dico. volu.ij.Hiſpa.in repet.rubri.de donatio.inter virum,& vxor.Brun.in conſi.viij.

29 Decimò Amplia, vt iſto caſu non præſumatur cauſa in principe. Ruinus conſi.ſeptimo,vlum.j.& in conſi.xxxvj.eodem vol.& in conſ. xcj.vol.j.

30 XI.Amplia,vt Princeps non poſſit legitimare in præiudicium iuris competentis in feudo alicui ex contractu ſuo.Ruinus in conſi.ſeptimo,volumine primo.& conſi.xxxvj.vol.j.Rui.in conſi.cviij.vol.ij.qui declarat.

31 Contrarium,ꝙ contractui merè lucratiuo princeps nõ præcisè aſtringatur;tenet Areti.in c.j.de proba.

32 Imò generaliter Principem non teneri ad obſeruantiam contractus venditionis,vel donationis:tenet Fulg.in conſi.cxliij.& in donatione hoc latè cõcludit Lucas de Penna.in l.prædia.C.de loca.præd.ciuil.li. xj.dicens,Principem de abſoluta poteſtate etiam ſine cauſa reuocare poſſe priorem donationem,ſed non debere hoc facere.

33 Tenendo primam opinionem * communem; Inferri poteſt ꝙ feudum,quia dicitur gratioſa conceſſio,ſine cauſa per principem auferri non poteſt;prout videtur probare tex.in c.j.de feud.ſin.culp.nõ amittendo.& in c.j.de nat.feud.gl.fi.in fi.de his,qui feud.dare poſſ.Bal.in c. peruenit.de iureiur.ponit Bar.loquens generaliter de omni dominio vtili,in l.quicunque.C.de fund.patr.lib.xj.Pau.de Ca.in conſi.xlvj.vol. ij.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.Bertr.in conſi.xv.vol.j.Idem voluit Io.de Plat.in d.l.quicunque.Bal.in c.j.de prob.Aimò in cõſ.cxxxv. Bal.in c.j.per illum tex.in prin.de nat.feud.Abb.in c.quæ in eccleſiarũ. in fi.ver.& ex hoc ſoleo dicere.de conſt.Roma.in cõſi.ccclij.in fi.Bal. in conſi.cccxxvij.vol.j.& per totum,Cur.in tract.feud.in ij.parte principali.in xij.q.Maria.Iun.in conſi.lxxviij.vol.j.Iaſ.in l.ſi pecuniã.verſ per iſta infero,ff.de cõdi.cauſ.dat.Cur.Sen.in conſi.50.verſi.& ſic licèt Dec.in conſi.ccccx.num.11.& 12.Brun.in cõſi.j.& conſi.ij.& conſi.viij. Deciſ.Neap.cclxxxij.in antiq.nu.7.Pariſ.cõſi.xj.nu.48.vol.j.Iaſ.conſ. clxxvij.vol.ij.& in conſi.lxxxvj.vol.iij.& conſi.xciij.volu.iij.Gozad.in conſi.xxvj.ver.xj.dicendum eſt.Brun.in conſi.x. ver.ſecundo concluſio.Iaſ.in conſi.j.vol.j.Alex.in conſi.iij.vol.v.Aluarot.in c.j.in ij.no.de natu.feud.deciſ.Neap.ccxcij.in fi.in antiquis.Pariſ.in conſi.xxij.volu. primo.Grat.in conſi.cxlvij.vol.ij.Maria.Iun.in cõſi.cxv.vol.ij.& cõſi. clx.vol.ij.Rui.in conſi.ſeptimo,vol.j.& in conſi.xxxvj.vol.j.& in conſi.cviij.vol.ij.& in conſi.xcix.vol.iij.Gram.deciſ.lxv.num.33.Alciat.in tract.præſump.in tertia regula.in viij.præſum.Incert.auth.in tract.cri. læſæ maieſt.nu.9.& ſeq.

Contrarium voluit Gozad.in conſi.viij.Soc.in conſi. lxxxvij.volu. iij.& in conſi.iiij.vol.iij.& dicetur infrà.

34 Primò Amplia primam opin.vt nec per viam legis generalis poſſit princeps priuare vaſallos inueſtitos de feudo ſine cauſa:Bald.in auth. omnes peregrini C.communia de ſucceſ.Brun.in conſi.ij.Iaſ.in conſi. xciij.vol.iij.

35 Secundò Amplia,vt nec de plenitudine poteſtatis princeps hoc facere poſſit,videlicet priuare vaſallum feudo ſine legitima cauſa.Bal.hoc ſentit,licèt non expreſsè dicat,in c.j.de nat.feud. Iaſ.expreſsè in conſi, xciij.verſi.imò fortius.volumine tertio.Pariſ.in conſi.xj.nume.116.volu.primo.

Contrarium ſentit Bal.in c.j.§.ad hæc.ver.quæro,an hoc caſu.de pa. iur.fir.dum tenet vaſallum,cui princeps feudum aufert ſine cauſa recompenſandum eſſe ab ipſo Principe.Iaſ.conſ.j.ver.nono principaliter.vol.j.idem voluit expreſsè.Dec.in conſi.ccccxcviij.& Goza.in cõſi.xxvj.licèt vterque moueatur ex improbatis authoritatibus.Dec.in conſi.xxxix.verſi.ſextò,quia dictum priuilegium.& Gozad.in conſilio viij.

36 Tertiò Amplia,vt nec etiã feudi conditiones ſine cauſa princeps alterare poſſit.Bal.in conſi.cccxxvij.vol.j.Gozad.in conſi.xxvj.ver.xj.dicẽdum.Bal.in l.j.ver.ſed quid ſi dominus.C.quando non pet.part.Deciſ. in conſi.clxxxv.ver.non obſtat quod in alia.Hiſpa.in rubri.de donat. inter vir.& vxor.

Contrarium Hiſp.in rub.de dona.inter vir.& vxor.de quo dic vt infrà dicetur in prima limitatione.

37 Quartò Amplia,vt nedum ſi ſit quæſitum re ipſa ius vaſalli,ſed etiãſi ſit quæſitum ſpe tantùm.Rui.conſi.vij.vol.j.

38 Primò Limita,iſtam ampliationem,ꝙ princeps nõ poſſit ſine cauſa priuare aliquem feudo,non procedere quando ſaltim cauſa concurreret reſpectu accipientis,qui de feudo alteri conceſſo inueſtitur ex cauſa remunerationis:vt dicit Gozad.in conſi.j.ver.iiij.dico.Dec.in conſ. cclxix.verſi ſi autem ex tenore.& in conſi.cccxc. ver.ij.eſt ponderandum.& conſi.ccccxcviij.nume.24.& ſeq.Soc.in conſi.iiij.ver.tollitur etiam.& ver.ex quibus infertur.vol.iij.Rui.in conſi.cxvij.vol.iij. Grã. conſi.ciuili.viij.& conſi.clx.& conſi.clxix.

Contrarium Rui.in conſi.cviij.vol.ij.

39 Sed tenendo primam opi.declara,quia benemerita in hoc caſu ſunt verificanda & probanda aliter quàm per aſſertionem principis.Grat. in conſi.cxlvij.vol.ij.

40 Secundò Limita,quando præiudicatur ei,cui ex contractu feudi eſt acquiſitum ius non re ipſa,ſed ſpe,vt quia nondum feudum ad eũ peruenit,ſed eſt comprehenſus in inueſtitura:Cur.in conſi.j.ver.v.aduertendum eſt.Dec.conſi.cccxc.ver.iiij.quia Brun.in conſi.j.ver.iiij. facit. & verſic.item ad id,quod dicitur.& in conſi.ſecundo,verſi. aliquando etiam.& iiij.& conſi.x.verſic.ſexta & vltima concluſio.Aimo conſilio cxxxv.verſi.ex præmiſſis infertur.Gozad.in conſi.ix.verſicu.tertia concluſio.

Principalem concluſionem ꝙ princeps ſine cauſa non poteſt præiudicare iuri quæſito ex contractu,

41 Primò Limita procedere pro tempore præterito., ſed pro tempore futuro poteſt præiudicare adiiciendo certas conditiones ipſi contractui:per tex.in l.qui fundus.C.de omni agro deſerto.libr.xj.& ibi not. And.de Barulo.& Io.de Platea.in l.nuptæ.ff.de ſenat. Barba.in c.fi.nu. 34.in fin.& ſeq.de offi.leg.Hiſp.in repe.rubri.de dona.inter virum & vxorem.

Contrarium And.de Iſer.in c.j.§.fi.in fi.verſi.lex,qui fundos.de cap. qui cur.vend.vbi reſpondet ad illum tex.in l.qui fundos.quòd ille text. non dicit ꝙ ex poſt facto poteſt adiici conditio per principem, ſed ꝙ illa conditio ineſt à principio tempore contractus:vt ibi per eum.quã reſponſionem approbat etiam Lofred.in conſi.xxxviij.idem ſentit Hiſpa.in rubri.de dona.inter vir.& vxo.

42 Secundò,Principalem concluſionem limita quando principis diſpoſitio,per quam alteri præiudicium infertur in iure quæſito, fieret ex cauſa,vt dicit Bal.in l.donationes quas Diuus.C.de donat.inter vir. & vxorem.qui exemplificat cauſam quando ipſi principi à priuato nõ ſeruaretur contractus.Roma.conſi.ccclij.verſi.ij.ibidem communitas. Card.conſi.cxlvij.verſi.item probatur hoc.Alex.in conſi.j.ver.per hoc etiam apparet.volum.ij.Io.Ant.Alex.in conſi.cxlvj. Ant.de But.in ca. cùm omnes,verſi.aduerte tu legiſta,de conſtitu.Fel.in cap.j.verſiculo, quintò declara.de probatio.Nicel.concordan.gloſſ. cxxj.vbi enumerat plures cauſas, propter quas poteſt quis priuari iure contractus.

Ioan.

Ioan.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſtit.& iure,qui exemplificat in cauſa ingratitudinis.& in c.j.de conſtit. in vj. & ibi Gomeſ. Deciſ. Neapol. ccclxj.nu.6.in antiquis.Card.in conſi.lxxxv.verſicu.& ſuperior.Alex.in conſi.50.vol.iiij.Gozad.in conſi.v.Rui.in conſi.xxj.vol.j.

43 Et ita intelligi debet quod not.Ro.conſi.ccclij.verſi.porrò ſi dicatur: aliàs male loqueretur:qui vult quod princeps de plenitudine poteſtatis poſſit tollere contractum factum cum ſubdito.

44 Sublimita ſecus in non ſubdito,cui nec ex cauſa præiudicatur in contractu.Soc.in conſi.lxxxvj.vol.iiij.Gomeſ.in c.j.de conſt. in vj.

Quid autem in ſtatuto,vel priuilegio tràſeunte in contractum,dicetur infrà.

45 Tertiò Principaliter limita niſi iniuſtitia, vel dolus interueniret ex parte recipientis ex contractu Cæſaris:quia tunc ipſe princeps poſſet talem contractum infringere,& illi contrauenire.Cyn.in l. digna vox. in fi.C.de ll.& ibi Bal.in fi.& Bald.in l.fi.in fi.C.de tranſact.& conſi. cclxxj vol.j.Nicell.in concord.glo.cxxj.

46 Quartò Principaliter limita,niſi contractus Principis cederet in maximum detrimentum,& incommodum Principatus:ita Alberi. de Roſ. in l.j.ff.de offi.procur.Cæſar.ſentit Bal.in auth.omnes peregrini.C.communia de ſucceſ.Card.Alex.in ca.j.de nat.feud.Bal.in c.intellecto.verſi. nota quod Rex.Old.conſi.xciiij.verſi.ſed quid in caſu præſenti. Bald.in procem.feud.verſi.expedita Baldi legum Doctoris.Felin. in c.j. verſi.tertia concluſio.de probat..Calca.conſi.lxvj.Bald.in l.prohibere. §. planè. ff.quod vi aut clam.verſi.ſed quid de rege.Dec.in capi.j.verſi.ſimiliter ſi contractus.de probat.Abb.in ca.intellecto.verſi.& quid dixi. de iureiur. Areti.in c.nouit.& ibi Felin.de iudic.Hiſpa.in rub.de donat.inter virum & vxor.Afflict.ſuper conſtitut.in titu. quòd null.prælat. nu.14.Ruin.in conſi.xxxj.vol.j.& in conſi.xxv.vol.ij.

47 Sublimita,ſi modica diminutio principatus proueniret ex contractu feudali,quia tunc non poſſet retractari:ita declarat Bald.in d.c. intellecto.nu.5.& ſeq.de iureiur.ſentit Ripa.in j.reſponſ.verſi.iiij. quia,volu.j. im o.conſi.liiij.

Et idem etiam in feudo dicit Bal.in l.pe.C.de bon.quæ. liber. refert, & ſequitur Felin.in c.j.verſi.iij.declara,de probat.Brun.in conſi.xij.& in feudo loquitur Claud.in tit.qui feud.dar.poſſ.refert & ſequitur Iaſon.in prælud.feud.verſi.iuxta hanc diuiſionem.Iaſ.in conſi.ccxxvij.volum.ij.

48 Ratio iſtius limitationis principalis eſt,quia Principis alienatio,quæ cedat in magnam diminutionem Principatus,non valet.Bart.in d.l.prohibere.§.planè.ff.quod vi aut clam.Bald.& Abb.in d.cap. intellecto. de iureiur.Bal.in prælud.feud.verſi.expedita.Roſel.in monarch.Soc.conſi. vij.nu.5.& ſequent.vol.iij.Card.Alex.in cap.j.verſi. ſed poſito. qui feud. dar.poſſ.Iaſ.in prælud.feud.Iacob.in tract.feud.in verbo , & in feudum. Roch.de Curt.in c.fi.de conſuet.Felin.in c.ad audientiam.de præſcript. Corſett.de poteſtate regia.quæſt.iiij.Brun.in conſi.x.Alex.conſi.j. volu. v.Ripa.in j.reſponſ,vol.j.gl.pragmat.ſanctio.Afflict.in prælud. conſtit. Regni.ccccxxiiij.Andr.de Iſern.in capit.j.§.præterea Ducatus.nu. 10. & ſequent.de prohib.feud.alien.prædiorũ fiſcal.Marian.Iunior. conſi. vij. vol.j.Aim.conſi.liiij.Bertr.in conſi.xlij.vol.j.in antiquis.

49 Amplia,etiam ſi Princeps donaret vni eccleſiæ particulari,tamen nõ valeret donatio, ſi cederet in magnam principatus diminutionem , Bal. in procem.C.verſi.modò iſta quæſtio.

50 Et propterea non poteſt Rex,donando,vel aliter diſponẽdo,regnum in alium transferre,quàm ad illum, cui vel de iure, vel de conſuetudine debetur.Ioan.Andr.in cap.grandi. & ibi Philip. Franc. de ſuppl.negel. prælator.Card.in conſi.cxxxvij.verſi.ij.ratio.

51 Amplia,etiam ſi alienatio facta per Principem,quæ cedit in magnam diminutionem Principatus,eſſet iurata:vt per Gratia. in conſilio cxlvij. volum.ij.

52 Limita, niſi bona alienata, quæ inducunt maximam diminutionem principatus,eſſent ſolita infeudari.Aim.in conſi.liiij.

53 Quartò principaliter Limita in omni caſu generaliter, in quo contractus factus cum Principe non valeret , vt ponit Alber. in d.l. digna vox. verſi.aut cõtrahendo.C.de legib.Nicell.concord.gl. cxxj. Lucas de Pena,in l.quicunque.nu.5.C.de omni agro deſerto.lib.xj.

54 Sextò Limita principaliter, vt Princeps ex contractu obligetur naturaliter tantùm:non ciuiliter vt not.Anton.de Butr.in capitulo primo,in ij.not.& Imola in iij. not. Deciſ. vbi dicit iſtam partem * communem. de probat.

Contrarium Bal.in l.Princeps.in princ.ff.de legib.Aret.in c.j.de probat.& ibi Feli.verſi.modo aduerte.Lofred.in conſi.xxxviij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Princeps,ſi conſtitutionem in contractum transferat, eam ſine cauſa reuocare non poteſt.

1 EX præcedentibus infertur, quòd Princeps conſtitutionem, ſi in contractum transferat , ſine cauſa illam reuocare non poteſt.Bal.in l.donationes,quas Diuus.in prin. C.de donat. inter virum & vxor.Paul.de Caſtro,in l.digna.vox.C.de ll. Rom.in conſi.ccclij.& in conſi.cxvj.Iaſ.in l.ciuitas.verſi. niſi ſaluando ff.ſi cert.pet.Anch.in c.j.verſi.ex qua infero.de conſti.in vj.Ant.de Butr. in c.j.verſi.item ſi tranſiret in contractum,de conſtit. & in c. at ſi clerici. §.de adulteriis.verſi.in autem circa proprias.de iudic.Barba.in conſi.j. verſi.item dico.vol.ij.Abb.in conſi.xxxv.verſi.ij.facio principaliter.vol. j.Rebuf.in concord.in ti.de collat.verſi.item quando.Gozad. in conſi.v. Boer.deciſ.ccxv.

2 Et idem eſt in ſtatuto facto per ciuitatem.Bar.in l.omnes populi.ff.de iuſti. & iure. verſicu. & circa præ.dicta ſubiicio.Bald.in l. ſi cum mihi.ff. de dolo.

3 Iaſ. qui limitat niſi hoc fiat ex cauſa publicæ vtilitatis , in l. Barbarius. verſi.xij.facit.ff.de offi.præt.Iaſ.conſi.xciij.vol.iij.Bart.in l.quod ſemel. ff.de decret.ab ordi.fac.Ioan.Crot. in d.l. omnes populi. vbi dupliciter limitat.Ant.de Butr.in c.nouit.verſi.vel dic.de iud.Alex. in conſi.fi.vol. iiij.& conſi.50.volu.iiij.Iaſ.in conſi.j.volu.j.Imol.in l. non amplius. §.j. de legat.j.Io.Crot.in c.j.de conſti.in vj.& ibi Anch.verſi. ex qua infero. Anchar.in c.j.verſi.aliud membrum fuit.de conſti. Alex.in conſi.cj.vol. primo,Abb.in capitulo,nouit.numero 24.de iud.& Aretinus. Iaſon.in conſilio ccxxvii.verſicu.xiiij.facit.volumi.ij.Gozad.in conſi.v.Ruin.in conſi.cxcvj.vol.j.

4 Et idem eſt in conſuetudine,quæ tranſiuit in contractum, quam populus ſine cauſa reuocare non poteſt.Ioan.And.in addit.Spec.in titu.de cenſib.§.nunc dicendũ.verſ.quid ſi vniuerſitas fecit pactum.Alex.in cõſ. fi.vol.iiij.Io.Crot.in c.j.de conſtit.in vj.

5 Et idem eſt in priuilegio,vt illud Princeps ſine cauſa reuocare non poſſit,quando tranſiuit in contractum.Ant.de Butr.in c.cum M.de conſtit. Bald.in l.qui ſe patris.verſi.hoc ſcias.C.vnde lib.Bald. in l. ſi cum mihi. ff.de dolo.Alexan.in conſi.fin.vol.iiij.Rom.in conſi.ccccxxxvj. verſi.ij. idem probatur.Alexand.in conſi.50.vol.iiij.Bart.in l.ij.in fine.ff.de iur. immunit.& in l.quod ſemel.ff.de decret.ab ord.fac.Barb.in conſi.j.verſ. item dico.volu.ij.Alexand.in conſi.cj.vol.j.Cardin in cap.nouit.in princip.de iudic. Abb.ibi nu. 23.& ſequent.& ibi Aretin.Abb.conſi.xlj.verſi. item poſſet non immeritò attentari.vol.j.Ancha.in conſi.ccclxvj.Rom. in conſi.cclij.in ſecundo dub.Abb.in conſi.iij. verſicu. ſi autem priuilegium.volu.ij.Nicell.in concord.glo.cxxj.Parpal.in l.placet.nu.21.verſi. non etiam poteſt imponi.C.de ſacroſan.eccleſ.Paul.de Caſt.in l. ſi quis curialis.in fi.princip.C.de Epiſ.& cleric.Gozad.in conſi.v.& conſi.lxix. Bertrand.in conſi.ccxxiiij.volu.ij.& in conſi.clxxxj.volum.iij.Afflict.in conſtit.regni.in titu.quòd null.prælat.num.7.Ruin.in conſi.xxix.volu.j. & in conſi.cxcvj.vol.j.& conſi.ccxxix.vol.j.& conſi.ccxxx. vol.j. Gram. qui ampliat in deciſ.lxxxv.num.25.& ſeq.Soc.in conſi.iiij. vol.iij. Deci. in conſi.dciiij.nu.9.Gozad.in conſi.lxij.Io.Crot.in c.j.de conſt.in vj.vbi declarat.

Contrarium Rom. in ſingul. ccclxxxj. per text. in l. Titius. ff. de obſeq. liber.

6 Et dicitur in contractum tranſire,quando conceditur propter benemerita:Rui.conſi.ccxvij.vol.j.Grammat.in conſi.clvj.

7 Vel quando ob iuſtam cauſam conceditur.Aret.in c.j. de conſti. Barb. in conſi.j.Io.de Sylu.in tract.de benefi.in tertia parte , quæſt. xiiij. verſi. vj.pro iſta parte facit.

8 Vel quando eſt commenſuratum ad aliquod factum,vel dationem futuram , vel præteritam impletam, vel implendam. Ruin. in conſilio cxxx.vol.v.

9 Declarat tamen Soc.in conſi.lxxxvij.num.12.vol.iij.quòd tunc dicitur priuilegium tranſire in contractum , quando fuit conceſſum ob pecuniam ſolutam ab alio, quàm à ſubdito, ſecus ſi à ſubdito, quia tunc eſſet priuilegium,& contractus,& ideo poſſet reuocari.

10 Et præcedentia intellige ſine cauſa quo ad ſubditos. Antonius de Butri.in cap.cum M.de conſtitu.Domi.in cap.j.verſi.oppono vltimò.de conſtitu.in ſexto. Rom. in conſilio ccccxxxvj. verſiculo, ſecundo idem probatur.& in l. ſi verò.§.de viro.ff.ſoluto matri.in xxiiij.fallentia, verſicu.ij.idem probatur.Iaſ.in conſi.j.volum.j.Aret.in capi.nouit.de iudic. Felin.Alexand.in apoſtill.ad Barto.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure. Gozad.in conſi.viij.& in conſilio cj.deciſione Neapolit.clxvj.nouis.Pariſ.in conſi.ij.vol.iiij.

11 Et ita procedit quod not.Abb.in capitulo, in noſtra. numero 6. de iniur.& damno dato. quòd quoties ſtatutum tranſiuit in contractum, vel quaſi,etiam cum ſubdito,non poteſt amplius reuocari.

12 Quód non habet locum in ſupremo principe volente vti poteſtatis plenitudine:vt notat Alex.in conſ.j.ver.vel ſi intelligas.vol.ij.ſentit Fel. in c.at ſi clerici.§.de adulteriis.de iud.

13 Limitat aliis modis Felin.in d.c.nouit.quando priuilegium oriretur ex contractu ſimulato.

14 Vel quando priuilegium nondum eſſet acceptatum.

15 Vel quando enormiter læderet præter intentionem concedentis.

16 Vel quando maior pars conſentiret reuocationi.

17 Vel niſi per priuilegium conceſſa eſſet iuriſdictio.

18 Vel reuocaretur ex cauſa ingratitudinis,quæ omnia ibi ponuntur.

19 Nam cum cauſa quo ad ſubditos poteſt reuocari conſtitutio , & priuilegium ,quamuis tranſierint in contractum. Antonius de Butrio in capit.

ca,cum M.de conſtit.Alexand.in conſi.xvj.verſic.& potuit inſuper.vol.v.Anto.de Butr.in cap.nouit.verſic.& dic.de iudic.Domi. in cap.j.verſi. oppono vltimò.de conſtit.in vj.Rom.in conſi.cccexxxvj.verſicu. idem probatur.Alexand.in conſi. cj. verſicu. primo quòd illud, quod dicitur. vol.j.& conſi.ccxvij.verſi.iiij.quia Princeps.vol.ij.Iaſ. in conſi. ccxxvij. veſi.xiiij.facit.vol.ij.Iaſ.in conſi.j.nu.4.vol.j.Rebuff.in concord.in titu. de collat.verſic.item priuilegium.Gomeſ.in d.c.j. de conſtit. in vj. Iaſ. in l.Barbarius.verſi.xij.facit.ff.de offic.Præto.apoſt.ad Abb.in c.nouit.Aretin.in c.nouit.& ibi Felin.de iudic.Nicell.in concord.gloſ.cxxj.Iaſ. in l. non amplius.§.j.in fi.ff.de legat.j.Bertran.in conſi.clxxxj.vol.iij. Afflict. ſuper conſtit. in titu. quòd null. prælat. qui ampliat etiam in inferiore à Principe ſupremo.& in tit.de priuileg.eorum.nu.2.Iacob. in l. de ætate. §.ex cauſa.ff.de inter.actio.Rui.in conſi.ccxxix.vol.j.

Contrarium quòd etiam cum cauſa non poſſit reuocari: tenet Barb. in c.cum M.nu.70.in fine.de conſtit.

20 Quo verò ad non ſubditum nec cum cauſa nec ſine cauſa Princeps poteſt reuocare.Ant.de Butr.in cap.cùm M.de iud.Dom.in c.j.verſi.oppono vltimò.de conſt.in vj.Rom.in l.ſi verò. §. de viro. ff. ſolu.matr.in xxiiij.fallent.in verſi.ij.idem probatur.Iaſ.conſi.j.nu.4. vol.j. Rebuff.in concord.in tit.de colla.verſi.item priuilegium.Dec.in c.nouit. num.14. verſi.quarta concluſio.de iud.Barb.in c.cum M.nu.177.& ſeq.de conſti. Alex.in conſi.ccxvij.volum.ij.Felin.in cap.j.de probat.Paul.de Caſtr.in conſi.xlvj.volu.ij.Imo.in l.non amplius,§.j.ff.de legat.j.Felin. in ca. at ſi clerici.§.de adulteriis.de iudic.& hoc ſentit Afflict. ſuper conſtit. in titu. de priuileg. eorum. Ruin.in conſi.cv.vol.v.& in conſi.cxvj.eod.vol.

21 Limita hoc vltimum,quando reuocatio fieret ex cauſa ex qua poteſt reuocari donatio:vt dicit Deciſ.Neapo.ccclxj.nume. 10.in antiquis. fuit opin.Imo,in cap.cùm M.verſi.aduertendum tamen.de conſtit. Felin.in cap.nouit.verſic,quarta limitatio.de iudic.Iaſ.ſentit in l.non amplius.in §.j.in fine,ff.de legat.j.

Contrarium Deci.in c.nouit.nu,14.verſi.iiij.fallit.de iudic.

22 Secundò Limita in iuriſdictionalib.vt per Aret. in c. nouit. de iud. & ſuprà diximus in materia iuris quæſiti ex contractu.

23 Tertiò Limita,quando priuilegium non ſubdito conceſſum inciperet eſſe nimis præiudiciale: Aret.in ca.nouit,& ibi Felin.de iud. & ſimiliter ſupra diximus in materia iuris quæſiti ex contractu.

Limita etiam aliis modis, vt ſuprà dictum fuit,in concluſione quinta hoc eod.tit.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Princeps ſimplex priuilegium ſubdito conceſſum etiam abſque cauſa poteſt reuocare.

1 ACCEDIT & alia quæſtio in hac materia, quod Princeps ſimplex priuilegium ſubdito conceſſum reuocare poteſt,etiam ſine cauſa:ita Aret.in c.nouit.de iudic.Petr.de Ancha.in conſi.cccxxxvj.& conſi.ij.Paul.de Caſt.in conſi.xlvj. vol.ij.Felin.in c.j.de probat,Anto.de Butr.in c.j.de conſti.Ioan. Crot. in c.j.de conſtit.in vj.Deci.in c.nouit.nu.15.verſi.ſecunda concluſi. principalis.de iudic.Cardi.in repet.c.perpendimus.de ſentent. excom. verſic. reſpondeo quòd quandoque priuilegium.Paul.de Caſtr.l. ſi quis curialis.in fin.C.de Epiſc.& cleric.Iaſ.in conſi.lvj.vol.j. Curt. in conſi. j. Hiſpan.in rubrica de donat.inter virum & vxor. Bertrand. in conſi. clxxxj. volum.iij. Deciſ. Neapolit.clxvj. in nouis. Caſſan. in conſuetud. Ioan. Fab.in §.rectè.in fi.inſtit.mandat.Ruin.in conſi.cxcvj.volumine primo, & in conſilio cxxx. volumine v. & conſilio xcviij. volumine quarto, Gram.deciſ.xlvj.

2 Primò limita in priuilegio remuneratorio facto ſubdito,quia illud Princeps abſque cauſa reuocare non poteſt: Alex.in conſi.cxvij.verſi.& primo.vol.ij.Soc.in conſi.lviij.verſi.poſtremò conſiderandum.Fel.in c. nouit.verſi.addit ipſe.de iudic.

3 Secundò Limita,quando ex tali priuilegio ſubdito conceſſo ſequeretur dominij,vel quaſi acquiſitio,quia tunc ſine cauſa reuocari non poſſet:Bal.in l.qui ſe patris.C.vnd.lib.& in l.fi.ff.de ſenat.Aret. in c. nouit. de iudic.& Felin.Abb.in conſi.iij.volum.ij.verſic.ſi autem priuilegium. Hiſpan.in rub.de donat.inter vir.& vxor.Alex.in apoſtil.ad Barto. in l. omnes populi.ff.de iuſt.& iur.Card.in c.perpendimus.verſi.primo caſu. de ſent.excom.

4 Et ideo in conceſſionibus Principum prima attenditur, nec per ſecundam primæ derogatur, Rom. in conſi. ccxcviij. & per Alex. in conſi. iij. volu.v.Curt.Iun.in conſi.cxlvij. verſicu. confirmantur etiam præmiſſa. Dec.in conſi dlxxxviij.& dclxxxix.Pariſ.conſi.xj. numer.4. & ſequent. volum.j.Dec.in conſi.cccij.num.14.& ſeq.& in l.nemo poteſt mutare. num.3.ff.de regul.iur.Grat.in conſi.xxvj.volum.ij.Marian.Iun. conſilio xciij.volum.ij.

5 Et ideo dicit Bal.in l.qui ſe patris.verſ.in tranſactis verò.C.vnd.lib.qui tenet quòd conceſſiones Principis etiam gratioſæ non poſſunt reuocari,quando ex eis tranſlatum eſt dominium [illegible] princip.ff.de ſenat.Lofre.in conſi.xxxviij.Grammatic.in conſi[illegible]li.vj.Rui.conſi.xxj.vol.v.Curt.Iun.in l.heres abſens.ff.de iudic.

6 Et rem alteri conceſſam per ſe vni, Princeps alteri concedere non poteſt etiam motu proprio,niſi dicat, non obſtante tali conceſſione:vt dicit Bar.in l.prædia.C.de locat.prædi.ciuil.lib.xj.Curt.Iun.conſi. clxxiiij. verſi.confirmantur etiam præmiſſa.Alex.conſi.iij.verſicu.vj.accedit. & conſi.xxiij.volu.v.Abb.in conſi.xciiij.in tertio dubio,volum.ij.Bald.in conſi.cccxxvij.verſicu.idem in his.volum.j.Alexan.conſi.xj. verſic. accedat.volu.vj.Iaſ.in l.fina.ff.de pact.Brun.in conſi. xij. Deci. in l. nemo poteſt mutare.ff.de regul.iur.num.3.Marian.Iunior,conſi.xciiij.volum. ij.Rui.in conſi.xciij.vol.iiij.& conſi.xciiij.vôl.iiij.& conſi.clxiij.volu. v. Curt.Iunior,in l.heres abſens.ff.de iudic.

7 Limita tamen in iuriſdictione conceſſa. Grammat. deciſ. xlvj. numero 2.

Contrarium Gram.conſi.ciuili.100.

8 Tertiò Limita in licentia, quæ eſt data per ſuperiorem quæ reuocari non poteſt. Areti.in l.qui aliena.§.iuſſum.ff. de acquirend. hered. ſequitur Caſſan. in conſuetud. allegat conſilium Angeli cclxxxiiij. quod non inuenio.

Contrarium Ioan.Fab.in §.rectè.in fine.Inſtitutio. mandati.

9 Quartò Limita,quia concluſio procedit in non habentibus ſuperiorem,non autem in aliis inferioribus.Io.Fab.in l.iuſſio.C.de Iudę.Rui.in conſi.ccxxx.nu.9.vol.j.

10 Sed ſimplex priuilegium conceſſum non ſubdito,efficitur irreuocabile:vt dicitur de priuilegio conceſſo eccleſiæ.Inn.in c.nouit.de iudic. Archid.in c.quicunque.xj.q.j.Alex.in conſi.fi.verſi. & ideò dixit Inn. volu. iiij.Cardi.in c.perpendimus.verſi.ſi autem ab eo fuit acceptatum.de ſentent.excom.Dec.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſi.& ideò concordando opin.de conſtit.Bertr.in conſi.clx.vol.j.& conſi.ccxiiij.volu.ij. Caſſa.in conſuet.Io.Fab.in l.iuſſio.C.de Iudæis.

Contrarium Rui.in conſi.cxxx.vol.v.

11 Amplia, quia ſimplex priuilegium conceſſum non ſubdito, tranſit in contractum.Lofred.in conſi.xxxviij.Lap.alleg.100.verſi.pro hoc induco.Card.in repet.cap.perpendimus.de ſentent.excom.verſic.aliquando confertur priuilegium.Fel.in c.at ſi clerici.§.de adulteriis.de iud.

12 Fallit in priuilegio dato eccleſiæ per viam l.generalis, quia etiam per contrariam l.generalem abrogari poterit prout in priuilegio conceſſo per Principem ſecularem eccleſiæ.concludit Ioan.Crot.in c.j. de conſt. in vj.verſic. limitatur.Imol.in l.non amplius.§.j.ff.de legat.j. & ibi Alex. Salic.in auth.Caſſa.in v.q.C.de ſacro.eccl.Fulg.& Paul. de Caſtro, in l. priuilegia.C.eo.tit.Bald.per illum text.in l.ſi quis curialis.C.de Epiſc.& cleric.& ibi Fulg.Alex.in conſi.ccix.vol.ij.Iaſ.in conſi.lvj.vol.j.

Contrarium Bart.in l.priuilegia.C.de ſacroſ.eccleſ.Paul.de Caſtro, in l.ſi quis curialis.in fi.C.de Epiſco.& cleri.Ioan.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.Domi.in c.quæ in eccleſiarum.verſ.venio ad tertium. de conſt.& in c.j.in vltima oppoſi.de conſt.in vj.Inn.in c.nouit.de iudic. Archidi.in c.quicunque.xj. q. j. & iſtud dicit * communiter teneri per Doct.Soc.in conſi.ccxlij.verſi.circa ſecundum caſum.Abb.in c. abolendæ.in fin.de ſepult.Rom.in repet.authen.ſimiliter.nu.26.C.ad l. Falcid. Caccial.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.Deci.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſicu. & ideò concordando opi.de conſtit.Felin. in dict. capitulo, eccleſia ſanctæ Mariæ.Aretin.& Iaſ.in d.l.non amplius.§.j.ff.de legat.j. vbi Iaſ.diſtinguit,quòd ex cauſa reuocari poteſt, non autem ſine cauſa. Felinus in capitulo,ad Apoſtolicam. de ſimon. Roma. in ſing. ccccxlv. incip.pone quòd populus.Ioan. Andreas in addit. ad Specul. in §. nunc aliqua.in vltima addit. in fi.& ibi etiam Spec.in tit.de inſtr. edit.Io. Fab. in l.iuſſio.C.de Iudæis.

13 Concordia ſumi poteſt ex verbis Apoſtill.ad Baldum in l.ſi quis curialis.C.de Epiſc.& cleric.quòd aut conceſſio fuit facta eccleſiæ per modum priuilegij,& tunc reuocari non poteſt,ex quo eccleſiæ non ſunt de ipſius iuriſdictione.Aut non eſt facta per modum priuilegij, & tunc reuocari poteſt.

14 Secundò Fallit,quando reuocaretur propter cauſam inſolitam:& inexcogitatam.Curtius,in conſi.lxj

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Princeps an inuitis ciuibus poſſit ciuitatem in alium alienare.

1 INTER præcedentes quæſtiones Docto. inſerunt illam quæſtionem, an Princeps, inuitis ciuibus poſſit ciuitatem, vel caſtrum in alium alienare: & quod non poſſit, videtur tex.in c.j.§.ex eadem.de lege Corrad.& in c. Imperialem.§. præterea Ducatus.de prohibit.feud.alien.per Feder.gl.in l. inuitus.ff. de fideicom.lib. in gloſſ.ij. Baldus in l. in teſtamento. C.ad leg. Falcid.& in capitu.j.verſicu.extra quæro.de reſt.ſpol.Bald.Salic.& Paul. de Caſt.& Iaſ.in l.debitorum.C.de pact.Spec.in ti.de feud.§.quoniam. num.29.

Bald.in

Bald.in §.in generali.in titu.ſi de feud.fuer.contr.Bald.in cap. j.§.ſi quis. verſi.adde dicit Hoſti.quo tempore miles.Bald.in conſi.ccccxxvij.verſi. vltimò antiqua eſt quæſtio.volum.j.Old.conſi.ccxxxj.in fin.Hoſt.in ca. dilecti filij.ver.& eſt argumentũ.de ma io.& obed.& ibi Io.And.in prin. ſuper verbo,præiudicium.Cyn.in l.j.C.de nouat.Abb.in c.auditis.verſi. Nam vt dicit Innoc.de præſcript.Iaſ.in l.non ſolùm.§.libertas.ff.de con dict.indebit.Ioan. And.in addit.ad Specul.in §.quoniam.verſic. xxx. de feud.Alex.in conſi.xxvj.vol.v.& in l.ij.in princ.ff.ſol.mat.Curt.in conſi. clxxiiij.in tract.feud.in vj.parte. vbi dicit iſtam * communem opi. Soc. in conſi.xxxix.volu.iij.Hippo.in l.j.§.cum quidam.in princ. ff.de quæſt. Guido Papæ,in conſi.ccxxxix.Deci.in conſi.ccclxxxv.Felin. in c.dilecti. de maior.& obed.& in c.j. verſi.ij. declara. de probat. Ripa diffuſiſſimè in xxij.reſponſ.vol.ij.Iaſ.in §.item Seruiana.nu.105.inſt.de act.& in l.filiusfamilias.in §.diui.in j.lect.ff.de legat.j.& ibi Crot.Corſet.in tract. de poteſt.reg.in iiij.conſi.circa fin.Præpoſ.in c.plerunque.§.prodit.circa fi. verſic.transferre autem.ij.q.vij.Paul.de Caſt.in conſi.xx.num.9.vol.j.& conſi.cccxxxv.num.2.vol.j.Corn.conſi.cccxxj.vol.iiij.Hiſpa. in ca. per veſtras.verſi.aliud non minus neceſſarium.Brun.in conſi.xij.Felin. in c. ex parte.de accuſ.Afflict.in prælud.conſt.q.xxiiij.Pariſ.conſi.xxij. verſi. & quamuis prima facie.vol.j.& conſi.xxiij.num.41.eod.volu. Aimo.in conſi.liiij.Deci.in cap.j.nu.4.de probat.Ant.de Butr.in d.cap.dilecti.in viij.not.& ibi Abb.in iiij.not.de maior.& obed.Felin.in c.quæ in eccleſiarum.verſic.benefacit.de conſtit.Aluarot.in cap.j.§.ex eadem.in j.not. de lege Corrad.Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.prohibere.§.planè. ff. quod vi aut clam.Imo.in c.ad quæſtiones.verſic. item not. quod in permutationibus.de rerum permu.Ang.Areti.in §.item Seruiana. nu. 22.inſt.de act.Igneus in l.donationes,quas Diuus.verſic. quartò induco. & verſic. vndecimò induco.C.de donat.inter vir.& vxorem.And.de Iſern. in c.j. §.pręterea Ducatus.nu.8.de prohib.feud.alien.per Feder.& ibi Aluarot. verſi.nota quòd dominus.Barbat.in conſi. xj.verſicu.ad hoc reſpondeo. vol.ij.Rimin.in.d.l.debitorum.C.de pactis Fabian.in tracta.de empt.& vendit.in iij.parte.q.xj.Lucas de Penna.in l.j.C.de capit.qui cur.vendid. lib.xj.Grat.in conſi.cxlvij.nu.7.vol.ij. qui hanc dicit * communem opi. Tiraq.de primogenit.q.xxxv.nu.24.Conſuetud.Turon.Ruin. in conſi. j.volu.iiij.Gomeſ.in §.item Seruiana.nu.41.& ſeq.inſti. de act. Pariſ. in conſi.xxij.nu.7 .& conſi.xxiij.nu.101.& ſeq.vol.j.

Contrarium Deci.in d.l.debitorem.C.de pact.

2 Iſta ſecunda concluſio,quòd ſubditi debeant conſentire,maximè procedit quando Papa erigit nouam dignitatem in terris, aliàs ſemper immediatè ſedi Apoſtolicæ ſubiectis.Bald.in conſi.ccccxxiiij.vol.j.

3 Et præſertim,quando caſtrum eſſet difficilis expugnationis. Gratia.in conſi.cxlvij.nu.12.vol.j.

Tenendo primam opinionem,quæ eſt * communis,

4 Primò Amplia, vt etiam conſenſus ſubditorum ad inſtantiam Regis datus,præſumatur meticuloſus:ita Paul.de Caſt.in conſi.lxx.nu.14.vol. j.refert,& ſequitur Brun.in conſi.xij. Gomeſ. in §. item Seruiana. inſtit. de actionib.

5 Secundò Amplia,vt per talem alienationem ſine conſenſu ſubditorum factam priuetur dominus ipſis vaſallis.Felin.in cap. dilecti. de maior.& obed.Aluarot.in cap.j.§.ex eadem.l.in j.not.de leg.Corradi.poſt Iſerniam ibi.& idem Aluarot.in cap.j.§.j.verſi.quæro ab extrà.Io. Crot. in l.filiusfamiliàs.in §.diui.ff.de legat.j.

Contrarium tenet Bal.in d.c.j.§.ſi quis.quo tempore miles.

6 Tertiò Amplia vt vaſallus inuitus non poſſit transferri in minorem dominum. Ruin. in conſilio vij. volumine primo,Iaſon. in leg. ſi non ſortem. §. libertus.numero 27. vbi declarat. ff. de condictione indebiti.

7 Quartò Amplia,vt prædicti vaſalli domino reſiſtere poſſint. Bald. in conſi. vlti .volu. j.Imol.in cle.j.in fine,de foro compet.Ioan. de Sylu. in tract.de iureiur.in quarta parte,quæſt.j.nu.10.Ripa.in cap.xxv.num.23. in ij.lib.reſpon.

8 Quintò Amplia vt in hoc caſu vaſalli non poſſint cogi iurare fidelitatem.Cyn.in l.j.C.de nouat.Bald.& alij in l.ij.§.fin.ff.ſol.matr.Iaſon in l. debitorum.nume.7.C.de pact.& in l.ſi non ſortem.§.libertus. nu.27.C. de condi.indebit.

9 Sextò Amplia, vt etiam ſi maior pars ſponte conſentiret, non poſſit præiudicare non conſentientibus,& minori parti eſſet ſtandum.Iaſ.in l. iuriſgentium.§.ſed hodie.nu.8.ff.de pact.

10 Primò Limita, quando alienatio fieret cùm vniuerſitate. Bald. in l.ij. C.de donat.& in capitu.j.§.ex eadem.in princip.de lege Corrad. & in l. j.verſiculo,ſed ſi ego vendo.C.communia de leg.Mart. de Laud.in cap. j.§.præterea Ducatus.verſicu.nota etiam text.de prohib. feud. alien.per Feder.& ibi Bald.verſicu.not.quòd domi.Fab.in tract.de empt. & vendit.in tertia parte.quæſt.xj.& in l.ij.ff.ſolut.matr. Iaſ. in l. ſi non ſortem. §.libertus.ff.de condit.indeb.Rom.in conſi.xxvj.in fi.Alexan.conſi.xxv. volumine v. & in l. ij. ff. ſolut.matr. Ioan. Anton. Alexander in conſi. xcvj.Pariſ.in conſi.xxij.numer.82.volumine primo, Bald. in l.ſi plures. verſi.item & ius.C.de condit.inſert.Felin.in cap.dilecti.verſi. conſidera vtrum poſſit.de maior.& obed.Pariſ.conſi.xxiij.nu.103.vol.j.Abb.in c. auditis.nu.21.de præſ.

Contrarium,quòd etiam cum vniuerſitate non poſſit fieri alienatio vaſallorum,niſi adſit conſuetudo:ſentit Aluarot.ſed clarius Card. Alex. in capitu.j.§.ſi quis fecerit.de leg.Corrad.Cyn.in l.j. C. de nouat. Fabr. de Monte.in tract.emptio.& vendit.in tertia parte. quæſt.xj.

11 Declara ipſam limitationem, vt per Ripam in xxv.reſponſ.volum.ij. & per Brun.in conſi.xij.videlicet quando non fuiſſet facta proteſtatio, quòd per talem alienationem communitas non volebat derogari ſuo priuilegio,quia tunc conſenſus vniuerſitatis nihil operatur.

12 Secundò Limita,ſtante neceſſitate,quia ex cauſa neceſſitatis poteſt fieri alienatio etiam vaſallorum.Bart.in l.ſi quis. §.fi. ff.de pig. Salic. in l.j. C.de nouat.Aluarot.in cap.j.§. præterea Ducatus. verſic. nota quod dominus.& ibi Cardi.Alexan.verſic.nota quod dominus.de probih.alien. feud.per Feder.Aretin.in l.ij.ff.ſolut.matr.& ibi Alexand. Curt.in tract. feud.in vj.parte.Cyn.in l.j.C.de nouat.Ioan.And.in addit.Spec. in ti.de feud.verſi.xxx.quæritur.

13 Sublimita per apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.ccccxxxv.niſi per iſtam alienationem vaſallus efficeretur deterioris conditionis.

14 Tertiò Limita ſtante conſuetudine alienandi etiam vaſallos.Abb. in cap.auditis.nu.21.de præſcript.Lanc.Deci.in d.l. debitorum. qui dicit talem eſſe generalem conſuetudinem.C. de pact. Guido Papæ quæſt. dlx. Felin.in c.dilecti.de maior.& obed.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ. ccccxxxv. Pariſ.conſi.xxij.nu.77.vol.j.& in conſi.xxiij.nu.101.Henric.Boic.in c.fi. in fi.de feud.Marian.Iun.in conſi.xciiij.vol.ij.

Contrarium Igneus in l.donationes,quas Diuus.C.de donat.inter virum & vxor.Brun.conſi.xij.

15 Quartò Limita,quando in æquè idoneum,& paratum facere eaſdem conditiones vaſallis,fieret alienatio.Hippo.in l.j.§. cum quodam. ff. de quæſt.& quod in æquè idoneum poſſit fieri alienatio,non autem in inferiorem,tenet Bal.in c.j.§.ex eadem l.de lege Corrad.Aret.in l.ij.ff.ſolut. matri.Ripa.in xxv.reſponſ.vol.ij.Alex.in d.l.ij.ff.ſolut.matr.

Contrarium Io.Fab.inſtit.de aſſig.liber.in princ.Salic.in l.j. C.de nouat.Henric.Boic.in c.fi.in fi.de feud.

16 Quintò Limita,quia pro cauſa pacis poteſt etiam fieri alienatio vaſallorum.Barbat.in conſi.xj.vol.ij.verſi.ad hoc reſpondeo multifariè.

17 Sextò Limita,quando fieret alienatio ex cauſa remunerationis. Barba. in conſi.xj.vol.ij.verſi.& eſt ſummopere aduertendum.

18 Septimò Limita,ſtantibus clauſulis,ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis,vt dicit Pariſ.in conſi.xxij.num.83.vol.j. & conſi. xxiij.nu. 102.eodem.vol.

19 Octauò.Limita, ſi vaſalli à principio non contradixerunt, ſed paſſi fuerint nouum dominum, quia præſumuntur conſentire: & poſtea reclamare non poſſunt.Marian.Iun.in conſi.xciiij.volum.ij.vbi allegat conſilium Barb.xj.volum.ij.

De donationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Donatio vltra ſummam 500. aureorum non valet abſque inſinuatione.

1 DONATIO iure antiquiſſimo non valebat vltra cc.aureos ſine inſinuatione:de iure verò antiquo vltra ccc.hodie vltra ccccc.l.ſancimus.in princip.C.de donationibus.§.perficiuntur.inſtit.de dona.l. penult. C.eod.in fi.Salic.in d.l.ſancimus.

2 Rationes autem,quare donatio debeat inſinuari, ponit Ant.de Canar.in tract.inſinuat. quæſt. ix. nu. 18. quas penès eum vide.& per Paul.de Caſt.in conſi.cccxlv.nu.8.& ſeq.vol.j.& per Dec.in conſi.ccccxxxij.

3 Primò Amplia etiam ſi fiat donatio ab aſcendente in deſcendentem.l. donationes,quas parentes.C.de donatio.inter virum,& vxorem.& l.data.C.de donatio.& ibi Bald.not.& not.Ang.in d.l.donationes, quas parentes.& voluit Paul.de Caſt.in conſi.xc.vol.ij.& Aretin.in conſi. xvij. Cuma.in conſi.xxvij.idem voluit Aret.in conſi. ij. qui etiam reprehendit Bal.qui contrariũ voluit in l.ſi non mortis.C.ad l.Falcid.quem etiam reprehendit ibi apoſtil.ad Bal.idem etiam voluit Bal.in l.irritam. C.de vſucap.pro donat.& in l.cum quis.ff.de condict.cauſa dat.Dec.in conſi. ccccxxvj.in fin.& in conſi.ccccxxxij.

4 Idem ſi fiat alij coniuncto,vt in d.l.data.C.de donat.& ponit Bertr.in conſi.xxx.vol.iij.& in conſi.lxxxix.vol.iij.

5 Declara,quia donatio facta ab aſcendente in deſcendentem,non indiget inſinuatione,quando in legitimam imputetur. Paulus de Caſtro, in conſil.cccxlv.num.14.vol.j.Barbat.in conſi.lxxx.vol.iij.Deci. in conſi. ccxxxix.nu.2.

6 Secundò Amplia etiam ſi donatio ſit facta à Iudęo in Iudęum,adhuc deficit ob non factam inſinuationem, ſi excedit legitimam ſummam. Paul.de Caſt.in d.conſi.xc.vol.ij.

7 Tertiò Amplia etiam ſi donatio ſit facta pluribus in eodem inſtrumento,ſed ſummam excedat legitimam, attentis perſonis plurium:quæ ſi ſeparatim conſiderarentur, non excederet portio cuiuſpiam legitimam portionem. Ioan.de Imola in capit. cùm contingat.de. de iureiur. Cremenſ.in ſing.cxxxj.& fuit originalis opin.Ioan.And.in addit.Spec. in ti.de donatio.§.j.Barbat.in conſi.lij.vol.iiij.Rom.in ſingul. dccxxxvj. Alex.in l.ſi plures.ff.de pact.licèt Bal.& Paul.de Caſtr.ibi diſtinguant an ſint correi,vel non.

8 Quartò Amplia etiam ſi in donatione facta in eodem inſtrumento inſit clauſula,quòd tot ſint donationes,quot ſunt ſummæ.Iacob. de Arena,& Cyn.& ibi Bart.in l.ſancimus.in §.j. C. de donat. & ſequitur Bald. ibi & Ang.& Salic.Spec.in tit.de donat.§.j.verſi.quid ſi aliquis. Bart. in l.Modeſtinus.in penult.quæſt.ff.de donat Bald.in l.illud.C.de ſacroſan. eccleſ.Imò.in c.cùm contingat.de iureiur.Guido Papæ,in ſing.ccclxxv. & ſing.dxcvij.Rom.in conſ.xxvj.in ſecundo dubio. Old. in conſ. ccliij. Rom.in conſ.cccv.Bald.in conſi.xviij.vol.j.& in conſi.cccc. in iiij. vol. & in conſ.clxj.iiij.volum.Paul.de Caſtr.in conſ.clxj.in princip.volu.ij. Alex.in conſ.clxv.volu.ij.& Alexan.in conſi.xxj.volu.iij.Abb.in conſi. cvij.in primo dubio.vol.ij.Ferrat.caut.xxiiij.

Licèt contrarium velit idem Spec.in titu.de inſtru.edit.§.porrò.quem propterea reprehendit ibi Io.Andr.in addit.

Limitat tamen Bal.in l.j.C.quando dies leg.ced. quando dictum eſſet, quòd tot eſſent actus donationum, quot ſummæ vel centenaria: tamen non credo verum,quia contrà ſupradictæ etiam rationes militant ne fiat fraus legi.& perpendit etiam ibi apoſtil.ad Bal.

9 Quintò Amplia etiam ſi ſit renunciatum ſolennitati inſinuationis,quia talis renunciatio non valet.Bart.in l.ſancimus.in fin.C.de donatio.poſt Cyn.vbi Ioan.And.in add.Spec.in §.porrò.Bald.in l.Modeſtinus.ff. de donatio.Bart.in l.nemo poteſt.de legat.j.Bald.in l.illud.C.de ſacroſan. eccl.in l.data.C.de donatio.Imol. in l. Aquilius Regulus. vbi dicit iſtam partem * commu.ff.de donatio.& in repeti.capit. cum contingat. de iureiur.idem dicit Alexan.in d.l.nemo poteſt.qui eſſe dicit iſtam patrem * communem.& ibi Iaſ.in prima lectura.& in ſecunda lectu.ff. de legat.j. Guido Papæ,in ſingul.ccclxxvij.Sali.in l.penult.C. de donat. poſt Cyn. ibi in fin.Bald.in conſi.xcvij.volum.iij.Oldrad.in conſi.clxxiij. Ange in conſi.xciij.Franc.Curt.in conſ.xxxiiij.in princip.Calcan.in conſi. xxv. Angel.in conſi.clxxix.Dec.in conſi.ccccxxxij.Corn.in conſi.ccxj.Calde.in conſi.j.in tit.de donatio.vbi dicit iſtam partem communem.Paul. de Caſt.in conſi.cccxlv.in fin.vol.j.Soc.in conſi.lxxx.vol.j. Hiſpa.in repetit.rubric.de donat.inter virum & vxor.

10 Limita niſi eſſet renunciatum cum iuramento,& cum clauſula,omni iuris,& legum auxilio.Gozad.in conſi.lxxxvij.nu. 3.

11 Sextò Amplia,vt idem ſit in ficta donatione:vt eſt text.& ibi not.Bar. in l.fina.C.de iure dot.Vel quando ſoluitur indebitum,vtroque ſciente. Bart.in l.j.ff.de donat.Calcan.in conſi.xxv.vbi declarat.

12 Vel in præſumpta donatione.Franciſ.Curt.in conſi.cxxvj.in fin.

13 Septimò Amplia etiam in donatione acceſſoria prout in ea,quæ fit in venditione,dum dicitur,etſi plus valet:vt not.Rom.in l. ij. ff. de verbo. oblig.Petr.de Anch.& Imol.in cap.cum cauſa.de empt.& vendit. Alex. licèt non ſe firmet,in l.ſiquis cum aliter.ff.de verbo.oblig. Soci. qui hoc tenet,in conſi.ccxv.& in conſi.xxij.volu.iij.Bertran. in conſi. cxxvj. in fin.volu.iij.Tiraquell.de retract.§.j.in gloſſ.xviij. numer.15.Boer. deciſ. cxlij.

Licèt contrarium velit Cald. in conſilio ſecundo in titu. de empt. & vendit.

14 Octauò Amplia ſi in eodem inſtrumento,& eodem tempore plures res vni eſſent donatæ,quæ ſimul conſideratæ excedunt ſummam,non ſi ſparatim:per text.in l.ſancimus.§.ſi quis autem,à contrario ſenſu, C. de donatio.Bart.in l.Modeſtinus.ff.de donatio.Alexand.in l.ſi plures.ff.de pact.Oldrad.in conſi.ccliij.vbi exigit temporis diuerſitatem, Rom. in conſi.xxvj.Iaſ.in l.ſcire debemus.ff.de verbo.oblig.Abb.in cap. Apoſtolicæ.de dona.Specu.in tit.de donat.§.j.verſi. quid ſi aliquis dat. Bald. in l.illud.in ſexta quæſtione.C.de ſacroſan.eccleſ.& in l.ſancimus.§.ſi quis autem.C.de donat.Paul.in l.ſcire debemus.in fin.ff.de verb. oblig. licèt ipſe ibi diſtinguat,ſed eius diſtinctio reprobatur.Alexander in conſilio lxviij.vol.j.Afflict.in prælud.conſtitut.regni.in quæſt.xxiiij.

Licèt contrarium velit Barbat. inter conſilia Alex. in vltimo conſilio.in iiij.vol.

15 Nonò Amplia etiam ſi donatio excedens ſummam, facta ſit clerico contemplatione perſonæ ſuæ, Felinus in capitulo, eccleſia ſanctæ Mariæ,de conſti.

16 Decimò Amplia etiam in donatione facta à patre filio in præmium emancipationis:vt per Calcan.in conſi.xix.

17 Vndecimò Amplia etiam in remiſſione.Guald.cautela.xix.de acquirend.heredita.Alex.& Dec.in l.creditori.num.10. vbi dicunt * communem.C.de pact.Alex.in conſi.cxxxviij.num.28.volum.ij. Cagnol. poſt glo.& doct.in l.ſi quis obligatione.num.5.ff.de reg.iur.qui hanc dicit * communem.

18 Duodecimò Amplia etiam in donatione,ſiue remiſſione fideicomiſſi,vt per Bar.in l.is poteſt.ff.de acq.here.& Iaſ.vbi dicit * omnes ita tenere.Dec.in l.j.vbi Purpur. qui dicit * communem.C. de pact. Cagnol. in l.ſi quis obligatione.nu.5.& ſeq.ff.de reg.iur.

Contrarium ſentit Bald.in l.j.C.de pact.& Riminal. ibidem.

19 Decimotertiò Amplia idem eſſe in pacto de non petendo,vt per Cagnol.in l.ſi quis in obligatione.nu.7.& ſeq.ff.de reg.iur.

20 Primò Limita in donatione Imperatoris,vt eſt text. d.l. ſancimus.gl. & Ang.in l.penult.C.de donat.Mantua.conſi.cccxxxij.

21 Et ratio eſt ſecundum Bald.ibi quia publicè fieri dicitur, quod coram Imperatore fit,cui tot proceres aſſiſtunt.l.omnium.C.de teſtament.

22 Amplia quia imò idem eſt in donatione,aliorum Principum inferiorum, qui tamen in ſuis terris non recognoſcunt ſuperiorem. Roma. in conſi.lix.in quinto dubio.Oldrad.in conſi. ccxxxj. Ioan. Andr. in addit. Specu.in §.porrò.in addit.magna.in fin.Ioan.de Imol.in cap. cùm contingat.de iureiur.Alex.in l.centurio.ff.de vulga.& pupil.Bald.in d.l.ſancimus,Bened.de Plumbi.in l.ſi rogatus ſit,in §. conſul. ff. de man. vind. per Iaſo.in l.ex imperfecto.C.de teſta.Alex.in conſi.clvj. vol.j.Corn.in conſi.cxxvij.vol.ij.& in conſi.ccxcix.vol.j.Bertr.in conſi.clx.vol.j.

23 Secus ſi recognoſcat ſuperiorem.Maria.iun.conſi.lxix.vol.j.Feli.in c. cùm non liceat.de præſcrip.Ruin.conſi.xxiij.volu.ij.Tiraq. de nobil. c. xxxvij.& c.xlvij.

24 Secundò Amplia etiam idem eſſe ſi fiat à magiſtro militum , in militem ſuum,vel è contra.Azo in ſumma.in tit.de dona. per tex. in l. pe. C. de donatio.Archid.in capitulo,ego Ludouicus.lxiij.diſt.Ang.in d.l.pen. C.de donatio.

25 Tertiò Amplia etiam ſi fiat à prælato in Imperatorem, vt eſt tex.in §. fin.in auth.vt fact.pig.vnde ſumitur auth.& à priuatis.C. de donat. Archid.in d.c.ego Ludouicus.lxiij.diſtinctio. nam donari poteſt Imperio, & Imperatori abſque inſinuatione.Felin.in cap.eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſtitu.

Contrarium Iaſ.in l.ex imperfecto.C.de teſta.

26 Quartò Amplia idem eſſe etiam ſi facta ſit donatio à iudice coram ſe.Deciſ.Neap.cciij.in nota.in quarto dubio.

27 Secundò Limita, niſi donatio facta ſit eccleſiæ, vel in piam cauſam. Bart.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.Azo in ſumma.de donat. Spec.in tit.de inſtru.edit.§.porrò.in fin.& ibi Ioan.Andr.in addit.Iaco. de Beluiſ. in §. ſi minus.in auth.de non alien.Paul.de Caſtr. in conſi.ccxij.volu.ij.Abb. in cap.relatum.de teſtam.Rom.in l.Modeſtinus.ff. de donatio.Hoſtien. & Ioan.Andr.in c.fin.de fide inſtru.Ioan.Andr.Ant.de Butr. & Imol. in cap.ad hæc.de teſta.Bal.in c.fin.de vita & honeſt.cleric. Pet. de Anchar. in capit.canonum ſtatuta.de conſtitutio.Ioan.Crot.in l.nemo poteſt.ff. de leg.j.Cald.in conſi.iij.in tit.de donat.Anton. de Canar. in tract. inſinuat.in xlvj.quæ.& eſt * communis opinio, vt per Felin.in cap.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſti.verſi.primum eſt.& per Iaſ.in conſi.clxix.volu. iiij.Matth.in ſingu.clxx.incip.not.quòd leges.Soc.in conſi.cxv. vol.iiij. Calca.in conſi.xiij.Alexander in apoſtil.ad Bart.in l. illud. C. de ſacroſ. eccl.apoſtil.ad Abb.in dict.c.relatum.de teſtam.iſtam.opin.ſentit Alex. in conſi.ccx.vol.ij.

28 Vbi dicit quòd ſtatutum,quòd teſtamenta inſinuentur,non habet locum in teſtamento,in quo eſt clericus inſtitutus,poſt Bal.in auth. caſſa, & irrita.C.de ſacroſ.eccle.Sal. in d.auth.caſſa.Nec in teſtamento clerici locū habet tale ſtatutū,vt dicit Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtit. Rip.in xj.reſponſ.tertij libri.

29 Guald. cautela ſecunda.Oldendop.in libel.iur.& æquitat.Hiſp. in rubric.de donatio.inter virum, & vxorem.Brun.in tract. de form.Ruin. conſi.clxxxij.vol.j.Cagnol.in l.ſi quis obligatione.nu.6.ff.de reg.iur. & conſi.clix.vol.iiij.

Contrarium tenuit Bal.in d.l.illud.& ibi Paul.de Caſt.& Sal.& Ang. in l.ſancimus.in fi.princ.de donat.gl.in auth.de non alien.in §.ſi minus. & ibi Bart.ſequitur glo.& idem voluit Ang.in l.ſi quis pro redemptione.C.de dona.Rom.in repet.auth.ſimiliter.in xvj.ſpeciali piæ cauſæ inter contractus.C.ad l.Falcid.Calc.in conſi.xxj.

30 Iſtam opi. ſentit.Alex.in conſi.ccix.volu.ij.qui tenet, quòd ſtante ſtatuto,quod teſtamenta debeant regiſtrari,debebunt regiſtrari etiam teſtamenta ad pias cauſas. & idem voluit Calca. in conſi. vij.& quando donatio fit laico per clericum.Rui.conſi.clix.vol.iiij.

31 Tertia fuit opin.aliquorum,qui dixerunt valere eccleſiæ factam donationem hodie ſine inſinuatione vſque ad octingentos aureos, vt voluit glo.in l.illud.C.de ſacroſ.eccl.& in l.ſancimus.in vna opi.C.de dona.Archid.in capitulo,ego Ludouicus.lxiij.diſt.Bald.in c.peruenit.el.ij. in fi.de iureiuran.

32 Tertiò Limita in donatione propter nuptias olim facta fœminæ minori,hodie generaliter in omni ante nupt.donatione. vt in dicta l. ſancimus.§.alias.verſiculo,his inſuper.C.de dona. & in l.minoribus.C.de dona.ante nup.& in auth.eo decurſum.eod.titu.Azo in ſum. in titu. de donat.Salicet.in dict.l.ſancimus. gloſſ. Angel. in l. penult. C. de donat. Bartolus in leg.cùm multæ.in princ.C. de donat. ante nupt. Afflict. ſuper conſt.in titu.de dotat.conſtit.numer.15.Bald.nouel.in tract.de dot. in vj.principali.q.xlvij.

Contrarium Franc.Curt. in conſilio lxxxj.& conſilio cxxvj.

33 Quartò Limita quando plures donationes fierent diuerſis temporibus in eadem

in eandem perſonam, quæ ſi ſimul coaceruatæ conſiderarentur, proculdubio excederent legitimam ſummam, non autem ſi ſeparatim, vt eſt tex.in d.l.ſancimus.§.ſi quis autem.el j.C.de dona.eſt bonus tex.iuncta glo.ij.in l.Modeſtinus.ff.de dona.Io.Igne.in authen.ex cauſa.C.de lib.præter.

34 Secus ſi eodem tempore, vt per Pau.de Caſt.in l.ſcire debemus.in fi. ff.de verb.oblig.licèt Abb.contrarium velit, & malè in c.Apoſtolicæ. de donatio.vbi Imola tenet contrarium.

35 Quintò Limita, quando donata fuiſſet certa quantitas annis ſingulis ad vitam, vt eſt tex.in d.l.ſancimus.§.fi.C.de dona.& no.Azo in ſumma.in ti.de donat.

36 Sextò Limita in donatione ex cauſa dotis, in qua non requiritur inſinuatio, vt eſt tex.in l.fin.ibi gl.in verbo, indicere.C.de iure dotium.& no.ibi Sal.& idem Sal.in dicta l.ſancimus.C.de dona.Calcan.in conſi.xiij.

37 Sublimita, vt per Soc.in l.j.ff.ſolu.matri.& per Hiſpa.in rubri.de dona.inter virum, & vxorem.in §.lxxxj.vt procedat in donatione ex cauſa dotis permiſſa, vt quia ſit facta à patre, vel ab extraneo, ſecus ſi fuerit facta à marito, cui eſt prohibita.

38 Septimò Limita in donatione, quæ fieret ob reparationem domus dirutæ.l.penultima.§.ij.C.de don.& ibi not.Barto.Bald.Ange.& Sali. Azo in ſumma, in titu.de donat.Archid.in cap.ego Ludouicus.lxiij.diſtinct.

39 Octauò Limita, quando creditor remittit ſummam excedẽtem 500. aureos, prouenientem propter creditum vſurarum præteritarum.l.Modeſtinus.vbi gl.j.extendit etiam ad præteritas vſuras, & illam ſequitur ibi Bar.Imol.& clarius Pau.de Caſt.& ponit Azo in ſumma, in titu.de donat.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccleſ.Ang.in §.aliæ.inſtitutio.de donatio.Imol.in c.cùm contingat.de iureiur.

40 Et ratio eſt, quia remittens non dicitur propriè dare.vt no.Fel.in c. veniens.el j.de teſtib.

41 Nonò Limita, vt non requiratur inſinuatio in gratuitam remiſſionẽ crediti aſcendentis ad maiorem ſummam 500.ducatorum, ita tenuit Plac.quem refert, & ſequitur Azo in titu.de donat.Sali.in l.ſancimus. C.de donationib. & in l.creditori.C.de pactis.vbi etiam Antonius de Alexand.

Contrarium tenuit gl.in l.ſi quis obligatione.ff.de reg.iur.in l.j.§.j. ff.quibus modis pig.vel hyp.ſolui.Bar.in d.l.ſi quis obligatione.& idẽ Bar.in l.Modeſtinus.ff.de donat.Dy.Ange.& Alex.in l. Neſennius.§.ſi debitori.ff.ad legem Fal.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.& in l.ſi inter. C.de ſol.in l.tale pactum.ff.de pact.in prin.vbi etiam Ang.Bald.in l.ſi donationis.C.de donat.in l.pactum quod dotali.in xvij.q.C.de colla. Alex.in l.ſi mulier.ff.de conditio.cauſa dat.& iſtud * communiter tenetur, vt per Alex.Soc.& Iaſon.in l.creditori.C.de pact.& idem dicit Alex.in d.l.ſi debitori.& in l.Neſennius.ff.ad legem Fal.Imol.in l.Aquilius.ff.de donat.Calca.in conſi.xxv.Alex.in conſi.cxxxvij.in fi.volu.ij. Ant.de Canar.in trac.inſinu.q.xlvj.& ſeq.Barb.in conſi.xlj.vol.j.Iaſ.in conſi.cxcix.vol.ij.Bal.in conſi.ccj.vol.iij.& in conſi.cccclxxviij.incip. Item ſtatuimus.volum.iiij.Dec.in cap.veniens.de teſt.Guald.caut.xix. de acquirenda hered.Ang.in §.aliæ.inſtitu.de donat.Dec.in d.l.debitori.in fi.C.de pact.Imol.in c.cùm contingat.de iureiur.Roma.in dicta l.Modeſtinus.ff.de donatio.Angel.in conſi.lxxvij.in fin.& in conſilio xciiij.

42 Ex quo ſequitur, idem eſſe in pacto de non petendo.Io.And.in addi.Spe.in ti.de inſtru.edit.§.porrò.in additio.magna.& in l.tale pactũ. ff.de pact.in prin.Ang.in l.pacta, quæ cõtra.ff.de pact.in l.j.ff.de tranſ. & in l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pact.Ang.& Pau.de Ca.in l.contra iuris.§.fi.ff.de pact.Alex.in l.ſi mulier.ff.de condi.cauſa dat.& in l.ſi debitori.& in d.l.Neſennius.ff.ad l. Fal.Antc.de Canar.in tracta.inſinuat.q.xlvj.& xlvij.Fran.Cur.in conſi.xlvij.Rui.conſi.cxxxiij. vol.iiij. Bal.in l.tale pactum.ff.de pact.

43 Concorda iſtas opinio.quia aut remittitur debitum non liquidum, & tunc non requiritur inſinuatio, & ita procedat prima opinio.

Aut remittitur debitum, quod eſt liquidum, & requiritur inſinuatio, ita Calcan.in conſi.xxv.nu.19.

44 Et in ratificatione ex qua inducitur renunciatio requiritur inſinuatio.Calca.in conſi.lvj.

45 Decimò Limita, in promiſſione facienda ex cauſa donationis, quæ requirat maiorem impẽſam, quàm ſummã 500.aureorum, nam iſto caſu non requiritur inſinuatio, ita declarat Sal.in d.l.ſancimus.in fi. prin. C.de donat.

Sed iſta limitatio credo ꝙ ſit falſa, quia ipſemet Sal.confunditur ex no.in præcedenti limitat.per Doct. * communiter, licèt ipſe contrarium teneat.

46 XI.Limita, quia ſufficit donationem factam eſſe coram iudice.Ange.in l.Modeſtinus.ff.de donatio.Alexand.in conſi.clvij.volumine ſecundo.& in conſi.xx.volumin.iij.Dec.in conſi.dxxxvj.Guido Papæ in conſi.xxiij.Caſſa.in conſuetud.Guido Papæ in ſingu.cccxlj. Tiraquell. de legibus connubialibus.& in tract.de retracta.§.xxxvj.in glo.ij.nume.32.

47 Et ratio eſt, quia inſinuatio nihil aliud eſt, quàm intimatio facta iudici.Bar.& Ang.in d.l.Modeſtinus.Corn.in conſ.cxxvij.vol.ij.& Alexan.in conſi.ccxvij.vol.vj.& in conſi.clvij.vol.ij.Fran.Cur.in conſilio xxxiiij.Dec.Neapo.cciij.in quarto dubio.in nouis.Pariſ.in conſi.xcvj. volumine j.Maria.Iun.conſi.lxvij.volum.ſecundo.Guido Papæ in conſi.xxiij.nume.11.vbi dicit communem.& in conſi.lvij.in fin. Caſſan.in conſi.xxxix.nu.81.

48 Eſt verum ꝙ Ang.in l.donationes, quas parentes. C.de donat.inter vir.& vxo.videtur requirere ꝙ ſit regiſtrata in actis donatio, vt dicatur inſinuata vltra id, quod ſit facta coram iudice, & hoc videtur ſentire gl. in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.& gl.in verbo.actorum.& gl.in verbo, intimata.& ibi Bal.

49 Intellige, quia in inſinuatione requiritur iudicis decretum.Bart.in d.l.Modeſtinus.Bal.in l.illud.& Alex.in d.conſi.ccxvij.vol.vj.Iaſ.in cõſi.lj.vol.j.

Contrarium Calca.in conſi.xxv.

50 Concorda has opin.quia aut tempore donationis interuenit aliqua controuerſia, vel contradictio, & tunc requiritur decretũ iudicis: aliàs verò ſufficit ipſius præſentia.ita Bal.in l.nec quicquàm.§.vbi decretũ. ff.de offi.Proconſ.Iaſ.in conſi.lj.vol.j.

51 Declara, quia ſatis dicitur inſinuata, ſi iudex interponat decretũ.Guido Papæ in ſing.cccxlj.Cur.Iun.qui hanc dicit* communem in conſi. xxxiiij.nu.3.

52 Intellige, dum tamen ſit iudex competens.Guido Papæ q.cccxxv.& conſi.xxiij.vbi declarat.& in conſi.lvij.Caſſaneus in conſi.xxxix.nume.81.

53 Imò ſufficit fieri corã alio notario, qui ſubrogetur loco iudicis.Gual. caut.ſecunda, de mutat.teſtam.Deciſ.Neapol.cciij.in quartò dubio, in nouis.

54 Amplia, quia cùm inſinuatio ſit actus volũtariæ iuriſdictionis, quilibet notarius poteſt de ea rogari.Ant.de Canar.in tract.inſinu.q.xxxj. primæ partis.

55 Amplia etiam, quia inſinuatio non eſt regiſtranda in actis, ſed ſufficit quòd coram iudice publicetur, nec alia ſcriptura requiritur.& iſta eſt * communis opin.& ita ſeruatur, vt dicit Imol.in c.cùm contingat. nume.89.ver.ſed iuxta prædicta.de iureiur.Corne.in conſi.xxxvj.volu.iij.

56 XII.Limita, quia licèt ſit facta vltra legitimam ſummam, tamen valet infrà legitimam ſummã, vitiato exceſſu, vt eſt text.in d.l.ſancimus. C.de donat.& ibi no.Odofred.Bald.Ang.& Sal.Alex.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.oblig.in l.iuſiurandum.la iij.§.ait prætor.ff.de iureiur.& in apoſtil.ad Bar.in l.cùm de indebito.§.ſed cũ hoc. in apoſtil.magna.ff.de probat.Soc.in conſi.xlviij.volu.j.Io.And.in addi.Spec.in titu.de inſtrum.edit.in addit.magna.Pau.de Caſtr.in conſi. xc.vol.ij.& in conſi.cccxlv.volum.j.Ang.in conſi.clxxix. Alexand. in conſi.iiij.volum.j.Dec.in conſi.ccxxxix.& in conſi.ccccxxxij.& in conſi.xxxvj.

57 Sublimita, quia in donationibus prohibitis tam reſpectu rei, quàm etiam reſpectu perſonæ, vitiatur in totum donatio.Caſſan.in conſilio ſeptimo, numero 23. Ruinus in conſilio cxxv. numero 3. volumine primo.

58 XIII.Limita, quia cùm hodie ſit diminutus aureus, & valor antiqui auri plus valeret, & l.intelligatur de aureis antiquis, non de currentibus hodierno tempore, ita ꝙ currentes reducendi ſunt ad antiquos, vt no.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.& in l.quicunque.C.de ſeruis fugit. Sal.in l.fi.C.ſi cer.pe.certè hodie valeret donatio vltra ſummam quingẽtorum, fortè vſque ad octingentos, facta bona computatione, vt per iſtam rationem hoc voluit Soc.in conſi.xlviij.volu.j.Corn.in conſilio liiij.Iaſ.in l.puniri.C.ſi contra ius, vel vtil.pub.& Cor.in conſi.cxxvij. vol.ij.Iaſ.qui dicit ꝙ hodie valeret donatio vſque ad octingentos aureos, & ꝙ ita obtinuit.in l.ij.§.ex his.ff.de verb.obl.& idem Iaſ.in l.in eum.ff.de in ius voc.& fuit dictum Pau.de Caſtr.in l.fin.in fin.prin.C. communia de leg.Dec.in conſi.ccxxxix.& in gl.ccccxxxij.& in conſi. dxxxvj.Alexan.in apoſtil.ad Bar.in l.cùm de indebito.§.ſed cum hoc. ff.de probatio.Felinus in capitu.conquerenti.de offic.ordi.Guido Papæ ſingu.cccxxviij.& cccccxcviij.Caſſa.in conſuetu.Maria.Iun.conſi.lxvij.volum.ij.dicit de ſumma dclxx.aureorum.& conſi.cxviij.vol. ſecundo.

59 XIIII.Limita, non procedere in donatione remuneratoria, in qua non requiritur inſinuatio.Bar.in l.Aquilius Regulus.& ibi Imola.ff.de dona.idem Bar.in l.ſi pater.§.fi.eo.ti.latè Bal.in l.ij.in fi.C.ne liceat potent.& in l.ſi cùm mihi.ff.de dol.in l.iij.C.qui bon.ced.poſ.in l.ſi donatione.C.de legib.Cy.in l.vt liberis.eo.ti.Bal.in l.& ſi non mortis.in fi. C.ad l.Fal.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccl.Iaſ.in l.ex hoc iure.ff.de iuſt. & iur.apoſtil.ad Spe.in ti.de dona.in verbo, in eo.Ang.in cõſi.cxxxix. in ver.venio ad tertium.Roma.in conſi.xxvj.in ſecundò dubio.Curt. in conſi.lxviij.Alex.in conſi.ccxvj.vol.ij.aliàs conſi.ccxvij.& in conſi. xxj.vol.iij.Capella Tholoſ.in apoſtil.ad dec.ccclxxxj.Ferr.caut.xxxiij. Mantua.conſi.lj.& conſi.cxxxij.vol.ij.Rui.in conſi.ij.vol.j.

60 Declara tamen, quia merita debent verificari, aliàs ſi ſufficeret aſſer-

tio meritorum,nunquam requireretur intimatio, vt per Imola.in d.l. Aquilius Regulus.& per Bal.in d.l.illud.C.de ſacroſ.eccleſ.& per Iaſ. in d.l.ex hoc iure.& Doct.in l.ſi donationem.C.de colla. Guido Papæ in ſing.ccclxxv.Bertr.in conſi.xlviij.vo.& in conſi.cxxxviij.vol.ij.& in cōſi.cxxvij.vol.ij.& in cōſi.cxx.vol.iij.Dec.Neap.cciij.in nou.Rui.cōſi.lx.vol.iij.& conſi.lxvij.vol.iij.

61 Et hoc quia non ſtatur confeſſioni donantis ſuper benemeritis.Guido Papæ ſing.ccclxxviij.& dxcvj.Bertr.in conſ.xlviij.vol.j.Dec.Neap. cciij.in tertio dubio.in nouis.Hiſpa.in rubrica de dona.inter virum,& vxorem.

62 XV.Limita in donatione ob cauſam,vt per Bar.Imol.& Ang.in d.l. Aquilius Regulus.gl.in l.fi.C.de iure dot.in gl.j.& Ang.in l.fi.in princ. C.de dona.Oldra.in conſ.cxxix.in ix.dubio.Cor.in conſ.cxxj.vol.iiij. Aret.in conſ.ij. Alex.in conſi.xij.vol.j.Cor. in conſ.xlv.vol.iiij.Aret.in conſ.xvij.Ang.in d.l.fi.§.j.C.de iure dot.Ant.de Canar.in tract.inſinu. q.xlv.Rui.in conſi.clxxxij.nume.13.volum.j.Pariſ.in conſi.lxix.nume. 96.vol.iij.Soc.in conſ.xlviij.vol.j.Ang.in conſi.clxxix.in ver.venio ad tertium.Alex.in conſi.xxix.volu.iij. Capella Tholoſ.deciſ.ccclxxxj.& ibi apoſtil.

63 Declara,quia hoc procedit vſque ad cōcurrentem quantitatem cauſæ reciprocæ,ſecus autem in eo,quod excedit dictam quantitatem meritorum.Aret.in conſi.ij.Imol.in d.l.Aquilius.Cor.in conſ.xlv.vol.iiij. Alex.in conſ.xx.vol.iij.& in conſ.xxj.vol.iij.Ripa.in v.reſp.in iij.libr. Guid.Papæ in ſing.ccclxxv. Gozad.in conſ.lxxxvij.Bertrand.in conſi. xlviij.volum.j.&.in conſi.cxxxviij.volum.ij.& in conſi.cxx. volum.iij. Afflict.ſuper Conſtitu.in titu.de dot.conſtit.numer.16.Calcan.in cōſi.xix.

64 Declara etiam,quia donatio propter nuptias, quæ fit à patre filio, vel marito filiæ,requirit inſinuationem.Pariſ.in cōſ.xvj.nu.27.& ſeq. vol.iij.

Contrarium tenet Pau.de Caſt.in conſi.cccxlv.vol.j.Bal.in l.illud. in iij.q.C.de ſacroſan.eccle.Fran.Cur.in conſ.cxxvj.qui omnes tenent etiam donationem ob cauſam inſinuationem requirere.

65 XVI.Limita,licèt iſta limitatio ſit potius illatio duarum præcedentium limitationum,non procedere in reciproca donatione,in qua non requiritur inſinuatio,quia potius videtur donatio ob cauſam,quā ſimplex donatio,item potius renunciatio,quàm ſimplex donatio.& ita limitationem iſtam tenet Io.And.in addit.Spec.in titu.de inſtru.editione.§.porrò.in addit.magna.ver.fuit etiam alia quæſtio de facto.Oldr. in conſ.cxxxix.in ix.dubio.Albe.& Sal.in l.fi.C.de pact.Ang.in l.fin.in prin.C.de dona.& in l.cùm multi.C.de dona.ante nup.in l.fi.§.ſimilique modo.C.de iure dot.& in cōſi.clxxix.ver.venio ad tertium.Are.in conſ.xvij.Alex.Iaſ.& Dec.& Purpu.in l.licèt inter priuatos.C.de pact. Alex.in conſ.lxxxiij.vol.ij.& in conſ.xxviij.volu.iij.& in conſ.clxvij. vol.vij.Iaſ.in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iur.& Alex.in conſ.xx.volu.iij. Roma.in conſ.xxvj.in ij.dubio.Fran.Cur.in conſ.lxxxj.Hiſpa.in rubrica de dona,inter vir.& vxor.

Declara vt ſupra in præcedenti limitat.quia illæmet declarationes conueniunt etiam huic limitationi,& ideò eas aliter non refero.

66 XVII.Limita interueniente iuramento,quia iuramentum ſupplet defectum inſinuationis.Ioan.And.in addit.Spec.in titu.de inſtru.edit. §.porrò.ver.quid ſi renuncians.Feder.de Senis in conſ.cclxxxj.Imo.in c.cùm cōtingat.de iureiur.Bal.in d.c.cùm contingat.Abb.Aret.Alex.& Claud.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Cald.in conſ.j.in titu.de don.Ang. in conſ.xciiij.Roma.in cōſ.xxvj.in ſecundo dubio.Abb.in conſ.cvij. in ſecundo dubio.vol.ij.& in cōſ.xcvj.in fi.vol.ij.Aret.in cōſ.ij.& in cōſi.xlvij.& in cōſ.lxxvij.Corn.in cōſ.ccxxj.vol.j.& in conſ.clxxxvj.vol. ij.& in conſ.xxxvj.vol.iij.ver.ſubdit.& in conſ.cxciiij.volu.iij.Alex.in conſi.iiij.volu.j.& in cōſ.xij.in fi.vol.j.& in conſi.xx.vol.iij.& in cōſi. xxj.lib.iij.& in conſi.clvij.in fi.vol.ij.& in conſi.cxxv.vol.j.& in cōſi. ccxvij.volum.vj.& in cōſ.xxvj.vol.vij.& in cōſ.clxvij.volu.vij.Soc.in cōſi.lxxvij.& in cōſ.lxxviij.& in conſ.lxxix.& in cōſi.lxxx.vol.j.Dec. in cōſ.ccccxxxij.& in conſ. ccxxxix.& in cōſ.dxxxvj.Iaſ.in cōſ.ij.volu. j.Iaſ.in cōſ.vj.volu.iij.& in cōſ.clxix.volu.iiij.Io.Ant.Alex.in conſ.lix. Corſet.in rubr.de iureiur.Ripa,in v.reſp.in iij.lib,& in xj.reſpō.in fin. lib.iij.Guid.Papæ in ſing.cccxlj.& ccclxxv.& vide in ſin.ſeq.vbi an debeat cōcedi abſolutio.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.cum de indebito.§. ſed cum hoc.ff.de probat.Fran.Cur.in cōſ.cxlj.in prin.vbi etiam ponit caſum,in quo ſecundum eum nulla cadit dubitatio.& in cōſ.xlvij. & in conſ.lxxxj.Cæpol.in conſ.viij.in ciuili.Hipp.in practica.§.ij.Guido Papæ q.cccl.Capel.Tholoſe.in apoſtil.deciſ.ccclxxxj.& Guid.Pap. in cōſi.xxiij.xxxj.& xxxij.Gozad.in conſ.lxxxvij.Bertr.in cōſ.clv. vol. j.& in conſi.clxxiij.vol.j.vbi dicit * communem.& in cōſ.ccvj.volu.j. & in conſ.xxij.vol.ij.& conſ.xiiij.vol.iij.& in cōſ.cxxxij.volu.iij.& in conſ.cxlvj.vol.iij.& in cōſ.cxc.vol.iij.vbi dicit * iſtam communem.& in conſ.cciiij.vol.iij.& in cōſ.xxx.vol.iij.& in conſ.cxx.vol.iij.& in cōſi.cccviij.vol.iij.vbi dicit*iſtam communem.Dec.Neap.clix.in nouis. Lofred.in cōſ.xxiij.Brun.in tract.de forma.Pariſ.in conſ.xxvj.volu.iij. in cōſ.xxxiij.volum.iij.Bertran.conſ.xxxiiij.volu.j.in antiq.Aimo,qui dicit iſtam communem,in conſ.cxviij.Grat.qui dicit magis * cōmunem in cōſ.lxx.vol.j.& in conſ.vij.vol.ij.Maria.Iun.conſ.lxvij.volu.ij & conſ.cxviij.vol.ij.Rui.cōſ.cvij.vol.j.& cōſ.cxxv.vol.j.& cōſ.cxxvj. eodem volu.& conſ.clxxx.vol.j.& conſ.clxxxij. vol.j.vbi dicit cōmunem.& in conſ.clxxij.in fi.vol.j.& conſi.cxxxij.vol.iiij. Cagnol.in l.ſi quis obligatione.nu.6.ff.de reg.iur.

Et iſta quidem eſt magis * communis opi.eſt verum quòd cōtrarium tenet Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.ver.v.quæro.Ange.in cōſ.clxxix. ver.ſed incidenter.& in cōſ.lix.incip.quia filio.in fi.Bal.in conſ.cj.incip.domina Antonia.in fi.lib.iij.Roma.in cōſi.xij.incip.viſo facto præ ſuppoſito.ver.ij.quando ex tali contractu.Imol.Roma.& Cuma.in l. Aquilius.ff.de dona.Ant.de Canar.in tract.inſinuat.q.lxiij.Barb.in cōſi.xvj.lib.ij.vbi dicit iſtam*communem.& idem inter cōſilia Curt.in conſi.lxvij.in fi.& Cur.in conſ.ſeq.Pau.de Caſtr.in ix.conſ.incip.viſa quadam ſcriptura.vol.ij.& in conſi.cccxlv.vol.j.incip.circa bona.Ferra.cautel.xxxiij.Io.Crot.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Cor.in conſi.lxix. vol.iij.Sal.in l.pe.C.de dona.Alexan.in apoſtil.ad l.poſt mortem.ff.de adop.& videtur tenere iſtam opi.Barb.in conſ.lij.vol.iiij.& in cōſ.xxij. Maria.Iun.in conſ.lxix.& conſ.lxxvij.vol.j.& iſtam partem dicit* cōmunem Guald.caute.x.de teſta.ord.Bertr.in conſ.lxxxix.vol. iij.& in conſ.xlviij.vol.j.Brun.in conſi.cxj.Ang.in §.aliæ.inſt.de dona.nō audet ſe firmare.

67 Tenendo primam tanquàm magis * communem, Primò Limita, non procedere quando ſtatutum diſponit,quòd infrà aliquod tempus poſt donationem,debeat fieri regiſtratio in actis,quia poſt illud tempus iuramentum non ſupplet iſtum defectum , ita Curt.Iun.in conſilio cxlj.

68 Secundò Limita,quādo iuramentum tenderet in præiudicium tertij, vel non haberet ſuas qualitates,quia tunc nō ſuppleret.Maria.Iun.cōſi.lxix.nu.40.vol.j.

69 Quando autem eſſet renunciatum.& ſuper renunciatione iuratum, proculdubio donatio eſſet perfecta,& non obſtaret defectus inſinuationis.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.ccclxxxj.Bertr.in conſi.clxvij.volu.j.& in conſi.cxxxviij.vol.ij.& in conſi.xiiij.vol.iij.Rui.conſi.clix. volu.iiij. Bouer.in verbo,iuramentum.in ſing.xvj.concordando opiniones,ita diſtinguit.

70 XVIII.Limita non habere locū in donatione cauſa mortis,ita probat tex.in l.fi.C.de dona.cauſa mort.& hoc notant ex illo tex.Odofre. & Bar.qui per illum tex.dicit eſſe correctam l.donatio.C.de dona.quæ videbatur velle contrarium,& per quam l.Aret.in conſ.xvij.tenet cōtrarium.& iſtam limit.tenet etiam Bal.in d.l.fi.& Ange.clarius.& Sal. qui dicit correctam eſſe d.l.donatio.& idem dicit in d.l.donatio.idem voluit gl.& Ang.in l.ſi quis pro redemptione.C.de dona.Cor.in cōſi. cvij.vol.iiij.Soc.in cōſi.lxxij.vol.iij.Guid.Papæ q.dcx.& in cōſ.xxxiij. & in ſing.ccccc.Mantua in conſi.cxxxij.Ant.de Canar.in tract.inſinu. in ij.parte.q.vij.nu.7.Rui.in conſi.lj.& conſi.lij.& conſi.cxxv.& conſ. cxxvj.vol.j.

Contrarium tenet Aret.in conſi.xvij.per l.donatio.C.de dona.qui malè loquitur,ex quo Doct.communiter* affirmant,illam l.eſſe correctam.

Tamen idem,quod Aret.not.Bart.in d.l.donatio.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.Modeſtinus.ff.de donat.

71 XIX.Limita in donatione facta in pœnam reuocationis legati in teſtamento,vt ponit Ioan.Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.oblig.

72 XX.Limita in donatione facta filio in poteſtate vſque ad legitimā, cum hoc,quòd in legitimam imputetur,vel filio emancipato vſque ad legitimam ſit donatum in præmium emancipationis.Bald.in l.illud.in iij .q.C.de ſacroſanct.eccle.in l.ſi non mortem.C.ad legem Falcidiam. Specu.in titu.de donat.§.j.verſiculo, quid ſi pater.Deciſ.Tholoſ.& ibi apoſtil.ccccl x.Calca.in conſi.xix.Bald.in l.cùm quis.in fin.ff.de condi. cauſa dat.& idem Bald.in l.ſi tibi.ff.ſi certum petatur.Cyn.in l.vt liberis.C.de collatio.Areti.in conſi.ſecundo.Pau.de Caſt.in conſi.cccxlv. volu.j.

Sed contrarium tenet idem Aret.in conſi.xvij.poſt Bald.in d.l.data. C.de dona.

73 XXI.Limita non procedere in donatione patris erga filium in peculium,vt not.Bal.in l.executorem.C.de execu.rei iudic.in l.ſi non mortis.C.ad legem Falcid.Alexan.in apoſtil.ad Bar.in l.Modeſtinus.ff.de donat.

Sed iſta limitatio procedit ex particulari ratione,quia illa nō eſt propria donatio,vt per Bal.in locis præallegatis.

74 XXII.Limita in donatione rei alienæ, in qua non requiritur inſinuatio.Bar.in l.poſt mortem.C.de fideic.Alex.in apoſtil.in d.l.Modeſtinus.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in gl.ij.nu.18.& ratio eſt,quia nō dicitur propriè donatio.l.in ædibus.§.fi.ff.de dona.

75 XXIII.Limita,non procedere in donatione rei non acquiſitæ,ſed acquirendæ.Bal.in l.illud.ver.quid dicemus in donatione.C.de ſacroſ. eccle.Barb.in conſi.xlj.nu.[illegible].vol.j.

76 Pro quo facit,nam dicitur quòd renunciatio hereditatis nondum aditæ non requirit inſinuationem.Anton.de Canar.in tracta.inſinuat.

Alex.

Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.Modeſtinus.ff.de donat.

77 Sed ego crederem prædictam limitationẽ verã,niſi illa ſpecies poſſet communi æſtimatione valere pluſquam ccccc. aureis.ſicut videtur colligi ex not.per Dec.in l.prima.& ibi Purpur.C.de pact.Iaſ.in l.is poteſt.ff.de acquirenda hered.Alexan.in l.in quantitate.§.magna.ff.ad legem Falc.

78 XXIIII.Limita non procedere in donatione iuris,vel actionis,vel eius remiſſione,quando actio vel iura eſſent liquida.Bald.in l.tale pactum.ff.de pact.Barb.in conſi.xlj.vol.j.& Bal.in l.ſi mulier.ff.de cond.cau.da.Dec.in c.veniens.de teſt.Dec.Neap.clvj.in nouis.nu.13.Boerius Deciſ.cxliij.

79 XXV.Limita in donatione,vel remiſſione eius quòd debetur nomine pœnæ;vt in tali donatione,vel remiſſione non requiratur inſinuatio.Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.& idem Bal.in c.j.quid iuris ſi poſt aliena.& in l.ſi mulier.ff.de cond.cauſa dat.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.Modeſtinus.ff.de dona.& And.Barb.in apoſtil.ad Bal.in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.Dec.in c.veniens.de teſtib.

80 XXVI.Limita,ſi donatio ſit vltra quingentos aureos,tamen ſoluta gabella non remanet aliquid vltra,vt per Cremenſ.in ſing.clxxj.Fel.in c.ad noſtram.de iureiur.

81 XXVII.Limita,nã ſtante confeſſione iudiciali,non requiritur alia inſinuatio,quia talis confeſſio habet vim inſinuationis:vt per Boer.in verbo,confeſſio.ſingu.xvj.Bal.in l.illud.nu.10.C.de ſacroſ.ecc.Ant.de Cana.de inſinuat.in ij.parte q.xv.nu.21.

82 XXVIII.Limita,quando princeps ex certa ſcientia confirmat donationem non inſinuatam.Abb.in conſi.lxxxiiij.nu.3.volu.j.quia alia inſinuatio non requiritur.

83 XXIX.Limita in caſu l.primæ.C.de plus pet.ibi,ſiue inſinuatæ,ſiue non.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Donatio per ſuperuenientiam liberorum reuocatur.

1 EX tex.in l.ſi vnquam.C.de reuoc.dona.habemus vtilem illam,ac practicabilem concluſionem,ꝙ donatio facta,natis poſtea filiis,reuocatur.

2 Ratio eſt,præſumpta voluntas ipſius donantis,qui ſi de filiis tunc cogitaſſet,vtique non donaſſet,vt no.gl.in d.l.ſi vnquam.in gl.j.Bar.in l.Titia.in §.Imperator.ff.de legat.ij.& in d.l.ſi vnquam.vbi etiam Bald.Oldrad.in conſi.ccxxxviij.& in conſi.cclxxviij.in tertio dubio.Bal.in l.prima.C.de inoffic.donat.Roma.in conſi.xxvj.Ange.in §.ſiue igitur.in authent.vt cum de appella.cognoſc.Deciſ.in conſilio ccclxvj.

3 Et intellige quòd reuocatio fiat in totum,licèt Bald.in l.ſecunda.ff.de iure codicil.teneat,reuocationem fieri vſque ad legitimam,quod etiam videtur ſequi Alexan.in conſi.cxlij.volum.ij.Bertrand.in conſi.xxxix.volum.j.Afflict.ſuper Conſtitutionibus,in titu.de reuoc.alien.nume.76.

4 Sed reſpondetur,quòd iſti Doctores ſuprà allegati loquuntur quãdo donatio eſt facta vni ex liberis,& tunc bene verum eſt ꝙ vſque ad legitimam ſit facienda reuocatio,aliàs ſecus,prout declarat Alex.in d.conſi.cxlij.vol.ij.& dicetur infrà in ampliat.x.

5 Primò Amplia,vt talis reuocatio fiat ipſo iure,vt no.gl.fi.in d.l.ſi vnquam.& ibi Bar.& Bal.& Ange.& Bar.& Imo.in l.Titia.§.Imperator.ff.de leg.ij.Bar.& Ang.in l.ſi totas.C.de inoffi.dona.Cor.conſi.xv.vol.j.& conſi.iiij.vol.iij.& conſi.xj.volu.iij.vbi dicit iſtam * communem opin.Soc.conſi.xciij.vol.iiij.Guid.Papæ in ſing.cccxlix.Aret.in l.centurio.& ibi Iaſ.ff.de vulg.& pup.Alex.in conſi.lxxj.vol.iiij.Milis in verbo,donatio facta extraneo.Pariſ.in conſi.lxxij.vol.j.Bertr.conſ.cxcij.volu.ij.

6 Et hoc Amplia,vt reuocatio fiat ipſo iure,etiam in donatione facta vni ex liberis vſque ad legitimam,vt eſt text.in l.ſi totas.C.de inoffic.donat.& ibi notant Bar.Pau.& alij.& in d.l.Titia.§.Imperator.ff.de legat.ij.

7 Secundò Amplia,vt hoc procedat non ſolũ quando donantur omnia bona,vel pars hereditatis prout loquitur tex.in d.l.ſi vnquam.& dicit Bal.in l.j.C.de inoffic.dona.& in authen.ex cauſa.C.de lib.præter.& in l.ſi cùm in vtero.C.de teſta.mil.Aret.conſi.xcij.Corn.in conſ.xj.volu.iij.& in conſi.cxciiij.eodem volu.Soc.in conſi.liij.vol.iiij.Goz.in conſi.lxxx.

8 Sed etiam quando donatur vna res tãtùm notabilis valoris,quam ſit veriſimile donantem non alienaſſe,ſi de liberorum ſuſceptione cogitaſſet.Imola in c.fi.de dona.Bart.& alij in d.§.Imperator.Roma.in l.ſi vt certi.C.de teſta.mil.Aret.in l.Titius.ff.de libe.& poſthu.Alex.in cõſi.clxij.volum.vj.Curt.in conſi.lvj.Soc.in conſi.ccxv.& in conſi.cxlvij & in conſi.xxij.vol.iiij.& conſi.liij.& conſi.xciij.vol.iiij.Cor.conſ.iiij.vo.iij.Cur.in conſ.j.Iaſ.in l.generaliter.§.cùm autẽ.C.de inſt.& ſubſt.Alex.in conſi.lxviij.vol.iiij.Dec.in l.j.C.de pact.& conſi.dlxxxj.Ripa,in d.l.ſi vnquam.in vij.& viij.q.Bertr.in conſi.clxxv.vo.ij.& cõſ.cxxvj.vol.iij.& conſi.cciij.vo.iij.Pariſ.in conſi.lxxiij.vol.j.Maria.Iun.in conſi.cxiij.vo.j.& conſi.lxxix.vol.ij.Rui.conſi.xcviij.vol.j.& conſi.cvij.& in conſi.cxxiiij.volum.j.& in conſi.clxx.& conſ.clxxiij.eodem volum.& conſi.cxl.volum.iiij.Alciat.de præſump.in j.reg.in xiij.præſump.

Contrarium voluit Albe.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom.

9 Tertiò Amplia,vt concluſio procedat non modò quando patronus donauit libertis,ſed etiam quando extraneus donat extraneo,per rationem generalem poſitam in d.l.ſi vnquam.vt notat glo.ibi in gl.j.& ibi Bar.& Sal.Bar.in l.ſi totas.C.de inoffi.teſt.vbi Bal.Ful.& Iac.But.& idem Bal.in l.Titia.§.Imperator.ff.de leg.ij.vbi etiam Imo.Cor.conſi.xj.vol.iij.& in conſi.xv.vol.j.Aret.conſi.xxiiij.Bal.in l.j.C.de inoffi.dona.vbi etiam Ang.Imo.in c.fi.vbi etiam Abb.de dona.Soc.in cõſ.xciij.vol.iiij.Guid.Papæ.in conſi.clvj.Ripa,in l.ſi vnquam.in ij.q.Bertrand.in conſi.clix.vol.j.& ita præſupponunt omnes Doct.qui ſuperius ſunt allegati & infrà allegabuntur,ꝙ diſpoſitio.l.ſi vnquam,procedat etiã in donatione facta ab extraneo,nec reſtringunt illam ad donationem tantummodò factam liberto.

10 Et intellige extraneum omnem,qui non eſt de deſcendentibus,vt declarat Pariſ.in conſi.lxxij.nume.20.& conſi.lxxiij.numer.13.vol.j.

11 Contrariam ſententiam,ꝙ tex.in l.ſi vnquam.intelligatur tãtummodò quando donatio eſt facta liberto,tenuerunt Gul.de Cu,Cy.& Fulg.in l.j.C.de inoffi.dona.Azo in ſumma.C.de reuoc.dona.Bal.in l.cũ acutiſſimi.C.de fideicom.& in l.ſi vnquam.in poſitione caſus,& in ſummario.Card.& Alex.in c.naturales.ver.quæro pater.in ti.ſi de feud.fue.cõtrouer.inter dominum,& agna.& hanc dicit veriorem Cor.in cõſ.iiij.vol.iij.Soc.in conſi.liij.vol.iiij.

12 Quartò Amplia,etiam ſtante iuramento in donatione,nam iuramẽtum non tollit reuocationem quæ fit beneficio.l.ſi vnquam.vt no.Bar.in d.l.Titia.§.Imperator.in fi.ff.de leg.ij.& ibi Bal.& Fulg.& not.Bald.& Raph.in l.j.C.de inoffi.dona.Old.in conſ.ccxxxviij.& conſ.cclxxviij.in iij.dubio.Imo.in c.fi.de dona.Soc.in conſi.ccxv.& conſi.xxij.volu.iiij.Roma.conſ.cclxix.Aret.conſi.xxiiij.Cor.conſi.xxx.volu.j.Alex.conſi.lxviij.in fi.vol.iiij.Iaſ.in conſi.ccxxx.vol.ij.Curt.in conſi.iij.Gozad.in conſi.lxxx.Rip.in xv.reſp.in iij.lib.& in l.ſi vnquam.in iij.q.vbi etiam ampliat.Bertr.in conſi.cxxxv.vol.j.& conſi.clxxv.volu.ij.Pariſ.in conſi.lxxij.vol.j.& conſi.lxxiij.vol.j.Mant.conſi.ccc.Maria.Iun.conſi.lxvij.vo.ij.Rui.conſ.xcviij.vol.j.& conſi.cvij.eo.volu.& conſi.clxx.vol.j.& conſ.cxl.vol.iiij.

13 Quintò Amplia,vt promiſſor,qui donationem perpetuò obſeruare promiſit,non teneatur,facta reuocatione in terminis.l.ſi vnquam.vt ponit Bal.in l.j.in fi.C.de inoff.dona.Roma.conſi.cclxix.Pau.de Ca.in conſi.ccccxxxv.vol.ij.Cor.in conſi.xj.vo.iij.Iaſ.in conſi.ccxxx.vol.ij.Cur.Iun.in conſi.xv.Bertrand.in conſi.cxxxv.volu.quarto.Rip.in l.ſi vnquàm.in q.lij.

14 Et hoc Amplia,etiam ſi renunciauerit generaliter omni legum auxilio,vt dicit Soc.conſ.liij.vol.iiij.Rip.in l.ſi vnquam.in q.lij.Rui.conſi.lx.vol.iij.

15 Sextò Amplia,vt diſpoſitio iſtius legis procedat,quãdo pater donat aliquid filio proprio,vt poſt mortem teneatur reſtituere extraneo,nã filij ſuſcepti per filium reuocant diſpoſitionem illam factam in fauorẽ extranei,per rationem iſtius l.ita notat Soc.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonſtra.

16 Septimò Amplia,vt procedat etiam in venditione facta animo donãdi,pretio valdè modico adiecto,vt no.Soc.in l.j.C.de pact.poſt Cy.& Bal.ibi Soc.in conſi.xxij.vol.iiij.& ponit Rip.in d.l.ſi vnquam.q.ix.Ruin.conſi.clxx.vol.j.Curt.Sen.conſi.j.Rui.conſi.xcviij.nu.20.vol.j.

17 Octauò Amplia,vt etiam procedat prouiſio huius legis in publicatione bonorum patris,quæ per ſuperuenientiam filiorum dicitur reuocata.Bar.in l.j.in fi.ff.de bon.dona.ſequitur Cur.Sen.conſ.j.

18 Nonò Amplia,etiam ſi filij nati,ſtatim poſtea mortui fuerint,vt no.Bar.in l.Titia.§.Imperator.ff.de legat.ij.& ibi etiam Bal.Iaſ.in auth.ex cauſa.C.de liber.præter.Bal.in l.j.C.de inoffi.dona.Dec.in l.precibus.C.de impu.& aliis ſubſt.Galiaul.in l.centurio.ff.de vulga.& pup.Cor.in conſi.clxxvj.volũ.ij.Bertr.in conſi.cxxxiij.vol.j.Mant.conſi.lj.Aimo conſi.clj.

19 Limita iſtam ampliationem,quando filius,qui natus eſt,viuere non poteſt,vtputa ſi natus eſt in ſextò,aut in octauò menſe,eo quia nõ dicitur perfectè natus.Bal.in l.j.C.de inoffi.dona.Pau.de Ca.in l.ij.verſi.circa legem ſequentem.C.de poſth.hered.inſt.Soc.in conſi.cxxvj.volumi.ij.Dec.in conſi.dcxxiij.Bertran.in conſi.ccix.volu.iij.Pariſ.conſi.lvj.volum.ij.Rip.in l.ſi vnquam.in xxxviij.quæſt.Gramma.in conſi.ciuil.cliiij.

20 Decimò Amplia,quia donatio facta vni,vel pluribus filiis,ſuperuenientibus poſtea aliis,reuocatur ſaltem quo ad eorum legitimam.Bar.Bal.& Imo.in l.Titia.§.Imperator.ff.de léga.ij.Bald.in l.j.C.de inoffic.donat.Bart.in l.ſi totas.per illum tex.qui videtur hoc probare.C.eod.titu.Abb.in c.fi.de dona.Soc.in rubrica.ff.de libe.& poſthum.& conſi.

xxij.volum.quarto.Corne.conſi.xv.volum.j.Barba.in cap.fi.de donat. Alex.conſi.cxlij.volum.ij.Guid.Papæ conſi.xxiiij.Iaſ.in conſ.clxxj.volu.iiij.Soc.in l.cùm auus.ff.de cond.& demonſtra.Bertr.in conſ.clxiij. vol.ij.& in conſi.cxx.vo.iij.Pariſ.in conſi.lxxij.vol.j.& in conſi.lxxiij. volu.j.

Contrarium tenet Ripa in l.ſi vnquam.quæſt.xlvij.qui vult,quòd donatio non reuocetur quo ad legitimam,ſed tantùm pro virili portione.

22 XI.Amplia,quia reuocatur hæc donatio per filios etiam,ꝙ pater tacendo,& nunquam reclamando mortuus fuerit.Bal.in l.j.C.de inoffi. dona.quem ſequitur Albe.in d.l.ſi vnquam.C.de reuo.dona.Soc.in cõſi.cxxvj.vol.iij.Ripa in l.ſi vnquam quæſt.xlij.Maria.Iun.conſi. lxvij. volu.iij.

23 Et hoc intelligo,niſi poſt natiuitatem tãto tempore donatarius rem donatam poſſederit,vt eam legitimè præſcripſerit,vtputà ſpatio xxx. annorum.Guid.Papæ in ſing.cccxxxix.Rip.in l.ſi vnquam.quæſt.xliij. & ſentiunt Bald.Sal.Pau.de Caſt.in l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſtam. Pau.de Caſt.conſi.cix.in j.dubio,volu.ij.Alex.in conſi.cxxviij.verſicu. nec prædictæ concluſioni.volum.j.Imo.in l.qui ſoluendo.ff.de hered. inſtit.

24 XII.Amplia,vt procedat etiam in priuilegio conceſſo,ſecundũ Fel. in c.nouit.de iud.

25 XIII.Amplia,vt iſtud procedat etiam ſi pater habeat filios,qui viuant,quos tempore donationis falſo rumore mortuos putabat.Ange. conſi.cviij.& in §.ſiue igitur.in auth.vt cùm de appellatione cognoſcitur.Aret.in l.ex facto:in princ.verſicu.confirmatur iſta concluſio.ff.de vulgar.&.pupil.& idem Aret.conſi.clvij.Ripa in d.l.ſi vnquam.in v. quæſt.

26 XIIII.Amplia,vt etiam legata reuocentur per diſpoſitionem iſtius legis,Ripa in l.ſi vnquam.q.xix.qui hanc dicit* communem opi.licèt multi contrariam opinionem ſequantur.

27 XV.Amplia,vt procedat etiam in donatione facta ex cauſa dotis. Bertr.conſi.xvj.vol.iij.

28 XVI.Amplia,vt extendatur etiam in donatione non pura.Maria. Iun.in conſi.cxxix.nu.49.vol.j.

29 XVII.Amplia,vt etiam poſſeſſio reuocetur per remedium huius legis.Grat.in conſi.50.vol.j.

30 XVIII.Amplia,vt etiam ipſo iure dominium trãsferatur, adeò vt rei vendicatio competat,Ripa in d.l.ſi vnquam.q.xlv.

31 XIX.Amplia,vt hoc procedat etiam in remiſſione,ſecundùm Rui. conſi.xcviij.vol.j.

32 XX.Amplia,etiam ſi pater tempore donationis haberet filiam fœminam,& poſtea plures filios maſculos ſuſcepiſſet. Ruin.conſi.xcviij. volu.j.

33 Primò Limita,hanc concluſionem non habere locum in renunciatione facta per filiam dotatam,quando renunciat futuræ ſucceſſioni, iuxta tex.in §.quamuis.de pact.in vj.& ibi notat glo.fi.Soc.in l.j.C.de pact.& conſi.xxxix.vo.iij.& conſi.liij.vol.iiij.Alex.in conſi.xxix.volu. iij.Cor.in conſi.cvj.vol.iij.Cur.Iun.& Dec.in d.l.fi.C.de pact.Fran.in c.ij.de pact.in vj.Dec.in l.pactum.ver.vltimò notandum eſt.C.de coll. Iaſ.conſi.cliiij.vol.ij.Io.Ant.Alex.in conſi.xij.& in conſi.xcix. Dec.in conſi.clxxxj.Bertr.conſi.ccxx.vo.iij.Pariſ.in conſi.xxvj.vo.iij.& conſ. lxix.vol.iij.

34 Sed tamẽ iſta limitatio,licèt in ſe veriſſima ſit,fundatur duabus debilibus rationibus.

Prima quarum eſt,quia iſto caſu videtur cogitaſſe de filiabus, quæ propter matrimonium futurum,& dotem aſſignatam renunciant, & ſatis eſt ad excludendam diſpoſitionem huius legis,quòd de filiis fuerit cogitatum.

35 Sed iſta ratio non eſt bona,vt dicit Cor.in conſi.xj. vol.j.Soc.in l.ij. ff.ſo.matr.qui volunt,ꝙ requiratur certa,& ſpecifica cogitatio filiorũ, nec ſufficiat generalis,prout etiam inferius dicetur.

36 Secunda ratio aſſignatur,quia text.in l.ſi vnquam.procedit in iure quæſito,non autem in iure quærendo.

37 Et hæc ratio etiam non ſubſiſtit,quia etiam patet in iure quærendo procedere diſpoſitionem.l.ſi vnquam.tam per eius rationem,quæ videtur eſſe generalis,quàm etiam quia eius diſpoſitio tanquam fauorabilis eſt amplianda,vt dicit notabiliter Cor.conſi.xj.vol.iij.prout etiã, quòd hæc diſpoſitio habeat locum in iure quærendo,tenuit Soc.in cõſi.liij.vol.iij.Purp.in l.j.C.de pact.Ripa in l.ſi vnquam.in xj.q.Boc.deciſ.clix.nũ.17.& ſeq.

39 Et ideò vera ratio,in qua fundatur iſta limitatio,eſt illa,quia hæc nõ videtur ſimplex donatio,ſed eſt donatio ob cauſam, ex quo eſt facta cauſa dotis,in qua donatione ob cauſam non procedit diſpoſitio.l.ſi vnquam.vt dicetur inferius.

Contra iſtam primam limitationem tenet Caſſan.conſi.lxix.

40 Secundò Limita,tenendo opinio.illorum,qui dicunt diſpoſitionẽ l.ſi vnquam,non habere locum in iure quærendo, ſed tantummodò procedere in iure quæſito,prout tenet Soc.in l.j.in fin.& ibi Dec.C.de pact.Soc.in conſ.xxxix.vol.iij.& conſ.liij.vol.iiij.Iaſ.in conſ.cliiij.volu.ij.Dec.in conſ.clxxxj.Io.Ant.Alex.conſ.xij.& conſ.xcix.Maria.Iun. conſ.lxvij.vol.ij.

Contrarium tenuit Ruin.conſ.lx.volum.iij.Boer.deciſ.clix.numero 17.& ſequen.Ruin.conſ.clxx.volum.j.vltra alios,quos ſuprà citauimus.

41 Tertiò Limita,vt iſta diſpoſitio non extẽdatur in donatione ob cauſam facta,vt no.Soc.in l.j.& ibi Dec.C.de pact.Roma.conſ.xxvj.& in l.ſi verò.§.de viro.in xlviij.fal.ff.ſo.mat.Alex.conſ.xxix.volu.iij.Soc.in conſ.ccxcv.Cor.conſ.iiij.vo.iij.Dec.conſ.clxxxj. Alex.in conſ.xxxix. in iij.dubio.vo.iiij.Rip.in xv.reſp.vo.iij.& in l.ſi vnquam.in xiij.q.Goza.in conſ.lxxx.Dec.in conſ.dclxxv.Bertr.conſ.xx. vol.j.& cõſ.clxxv. vol.ij.& conſ.xiiij.vo.iij.& conſ.ccxx.vo.iij.Pariſ.conſ.lxxij.volu.j.& conſ.lxxiij.vo.j.& conſ.xxvj.vol.ij.Maria.Iun.conſ.lxxix.vol.ij.Ruin. conſ.xcviij.vo.j.& conſ.clxx.vol.j.& conſi.lx.volu.iij.& in conſi.cxl. volu.iiij.

42 Primò Declara,quia donatio facta à patre,vel matre filiæ,etiam ex cauſa dotis,per ſuperuenientiam filiorum reuocatur.Caſſa.in conſuet. Ripa in l.ſi vnquam.in xxij.q.& q.xiij.vbi hanc dicit * communem opinionem.

43 Secundò Declara,quia donatio ob cauſam,reuocatur per ſuperuenientiam liberorum,quatenus contineat cauſam lucratiuam,& quatenus excedit merita,aliàs ſecus.Rui.conſ.lx.nu.17.vol.iij.

44 Quartò Limita,niſi eſſemus in donatione,quæ omninò facta fuiſſet etiamſi de filiis fuiſſet cogitatum.Cor.in conſ.ccvj.vo.iij.& cõſ.iiij. vol.iij.Soc.conſ.cxlvij.vbi dicit*communem opi.vo.ij.Aret.conſ.xcij. ex qua limitatione ſequitur ſequens limitatio.

45 Quartò Limita,quando eſſet donata res parui,vel modici valoris, quia in ea non habet locum.l.ſi vnquam.Bal.in l.j.C.de inoffi. donat. Soc.in l.cum auus.ff.de cond.& demonſtr.& in l.j.vbi etiam Iaſ.C.de pact.& tenet Ang.in d.l.ſi vnquam.Imo.in c.fi.de donat.Claud.in l.ex facto.ff.de vul.& pup.Aret.in l.Lucius.ff.de libe.& poſth.Io.Crot.in c. Raynutius.de teſta.Iaſ.in l.generaliter.§.cùm autem.C.de inſt.& ſubſt. Aret.in conſ.xcij.Soc.conſ.xv.volu.j.& in conſ.ccxv.& conſ.cxlvij.& conſ.xxx.vo.iiij.Cor.conſ.ccvj.vo.iij.& conſ.iiij.vo.iij.Alex.in conſi. lxviij.vol.iiij.& conſ.xxxix.vo.iiij.& clxij.volu.vj.Soc.in conſ.xx.vol. iij.vbi declarat.& conſ.xxxix.eodem volumine.Dec.in conſi.dlxxxj. & conſi.ccclxvj.

Contrarium voluit Iaſ.in l.j.C.de pact.quem merito ibi Dec.reprehendit.

46 Sextò Limita in donatione remuneratoria.Bald.in l.ſi vnquam.& ibi Ang.C.de reuoc.dona. Rom.conſ.xxvj.& in l.ſi verò.§.de viro.in xlviij.fal.ff.ſo.matr.Iaſ.in l.ſi non ſortem.§.libertus. ff.de cond.indeb. & in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iure.& conſ.cliiij.vo.j.& conſ.clxxj.vo. iiij.Io.Crot.in c.Raynutius.de teſta.Soc.in conſ.ccxcv.& conſ.xxxix. vo.iij.Cor.conſ.cxciiij.vo.iij.Purp.in l.licèt.C.de pact. Alex.in conſi. xxxix.vo.iiij.in tertiò dubio.& conſi.clxij.vo.vj.Rip.in xiij.reſp.in tertio lib.Dec.in conſ.dclxxv.Bertr.in conſ.xx.volu.j.& conſ.cxxxj.vo.j. vbi declarat.& conſ.clxxv.vo.ij.& in conſ.ccxxx.vol.ij.& conſ.ccxcij. vo.iij.Pariſ.conſ.lxxv.vo.j.Mant.con.lj.Maria.Iun.conſ.cij. vo.ij.Rui. conſ.xcviij.vo.j.& conſ.ccxxiiij.vol.j.& con.clxxiij.

47 Primò Declara,quia donatio in eo,quod excedit valorem meritorum,reuocatur per ſuperuenientiam liberorum.Rui.conſ.lxvij.nu.10. vo.v.& eſt*communis opinio,vt atteſtatur Bertr.conſ.clxxv.num.11. vo.ij.in nouis.Dec.conſ.xx.Cor.in conſ.cxciiij.vo.iij.Soc.in conſ.ccxcv.vo.ij.& conſi.ccxv.Ripa in l.ſi vnquam.in xiiij.q.

48 Secundò,Declara,quia non ſufficit generalis aſſertio meritorum in donatione in terminis.l.ſi vnquam.niſi etiam benemerita verificẽtur, vt declarat Bertr.in conſ.cxxxv.vo.j.in nou.

49 Septimò Limita,ſi tempore donationis fuerit de filiis cogitatũ.Bar. in l.Titia.§.Imperator.ff.de leg.ij.Bal.in l.j.C.de inof.dona.Cor.in cõſi.xj.vo.iij.& in conſ.cxciiij.vo.iij.Soc.in l.cùm auus.ff.de cond.& demonſt.& conſ.xxxix.vo.iij.& conſ.cxvj.vo.iij.& conſ.cxlvij.Iaſ.in cõſi.ccxxx.Dec.in conſ.ccclxvj.Ripa in l.ſi vnquam.q.xl.& in xv.reſpõ. & ſeq.vo.iij.Pariſ.conſ.xxvj.vo.ij.Marian.Iun.conſ.cxxviij.in ij.ſubſcrip.vo.j.& in conſ.lxvij.vol.ij.& conſi.lxxix.eodem vol.Rui.in conſi.cxxxj.vol.iij.

50 Declara,vt iſta limitatio procedat quando iſta cogitatio de filiis fuit ſpecialis,& non generalis,quando fuit certa,& non vaga.Soc.in l.ij.ff. ſo.mat.& in rubr.ff.de libe.& poſth.& conſ.ccxv.Cor.in conſ.xv.vo. j.& in conſ.xj.vol.iij.Iaſ.in conſ.ccxxx.Cor.in conſ.xxx.vo.iiij.Bertr. conſi.xxxviij.vo.j.& conſi.clxiij. vo.ſecundo.Pariſ.in conſ.lxxiij.volum.j.& conſi.xxvj.volum.tertio.Ruin.in conſi.xcviij.volumine primo.& conſi.cxxiiij.& conſi.cxxv.volumine primo.& conſi.cxxxj.volum.iij.

Contrarium voluit Soc.in l.cùm auus.Alex.in conſi.xxxj.vo.iij.Pariſ.conſi.lxxij.volum.j.Marian.Iun.conſi.cxxviij.in ix.& x. ſubſcript. vol.j.

51 Et nota,quia ſtatur declarationi ipſius donantis,quod ipſe non cogitauerit de filiis,concurrentibus aliquibus præſumptionibus.Fran.Cur. in conſi.lvj.

52 Et inſuper aduertendum eſt quòd ſi quis donat in contractu matrimonij, vel dotis, ſemper præſſumitur de liberis cogitaſſe. Signorol.in conſilio lxix.verſi.præterea.Socin.conſi.liij.volu.quarto.& idem in l. ſecunda.ff. ſolut.matr.Corne.conſi.ccvj.volumi.iij.Rip.lib.iij.reſponſ.capitu.iij.& iſta videtur magis * communis, prout eam tenet Bertr.conſi.clxiij vol.ij.Marian.Iun.conſi.cxxviij.in ij.& ix.ſubſcript. vol.j.

Contrarium tamen voluit Thom.Parpal. in l. ij. ff. ſolut. matr. Corn. conſi.xj.vol.iij.Alex.in conſi.lxxj.vol.iiij.Rip.in l.ſi vnquam.q.xxij.

53 Concorda has contrarias opiniones, nam aut quis in ſuo matrimonij contractu donauit, & tunc non habet locum prouiſio. l. ſi vnquam. eo quia de liberis ex eo matrimonio procreandis cogitaſſe videtur, & ita procedat prima opinio. Aut quis donauit alicui matrimonium contrahenti, & tunc cum non militet eadem ratio, meritò videtur habere locum diſpoſitio.l.ſi vnquam. & hoc modo poteſt procedere ſecunda opinio.Iſtam concordiam ponit Bert.in conſi.clvij.& conſi.ccclxxxiij. vol. ij.& ſequitur Boer.deciſ.clix.nu.10.

54 Dicitur etiam de filiis cogitatum in terminis l.ſi vnquam. quando filij fuiſſent grauati, vel aliter fuiſſent nominati.Rui.in conſi.cxxxj. nu.6. vol.iij.Bertr.in conſi.ccxx.vol.iij.Rui.conſi.xcviij.vol.j.

55 Imò voluit Socin.in conſi.liij.volu.iiij.quòd etiam dicatur de filiis cogitaſſe, quando donatio fuit facta tẽpore, quo fuerunt celebrata ſponſalia.Bertr.conſi.ccxx.vol.iij

56 Sublimita iſtam limitationem, nam licèt quis ſpecialiter de filiis cogitauerit, nihilominus, ſi ipſe filiorum procreationem deſperauerat, tunc in iſto caſu procedit diſpoſitio.l.ſi vnquam.Socin.in conſi.cxxvj.num.3. vol.tertio.& in conſi.xcviij.vol.Paul.de Caſt.& Raph.in l.j.§. ſi quis ita. ff.de verb.oblig.

57 Octauò limita, nam donatio facta nõ reuocatur ob legitimationem filij naturalis.Bald.& Paul.de Caſt.in l.j.C.ſi quid in fraudem patroni,& in l.j.C.de inoffic.donat.Alex.& Iaſ.in rubrica.C.de poſth.hered.inſtit. Salicet.in l.ſi totas.verſi.iuxta quod quæro.C.de inoffi.donat.Iaſon.in l. Gallus.§.& quid ſi tantùm.in ij.lectu.& ibi Alexand.& Ioan.Crot. ff. de lib.& poſthum.Mart.Laud.in diſput.incip.Augerius.Præpoſ.in cap.per venerabilem.§.quod autem.verſi.pone quòd pater, qui fil.ſint legit. Iaſ. l.in ſi is qui pro emptore.verſi.v.donatio.ff.de vſucap.& in l.cũ acutiſſimi. C.de fideicomm.Mart.Laud.in tracta.de legitimat.verſic. ſed nunquid. Ioan.Ant.Alexand.in conſi.cxj.Curt.ſen.in conſi.lxxiiij.verſic. pro quo benefacit.Guido Papæ in ſingul.ccccclxxj.Dec.conſi.lxxxv.in fin. iij.dubij.Ioan.Cirier.in tracta.primogen.quæſt.xiij.Curt.Iun.in l.j.num.9.C. de pact.Marian.Iun.conſi.lij.vol.j.

Contrariam ſententiam tenuit Soc.in conſi.ccxxvj.& in rubr. ff.de lib.& poſthu.Paul.de Caſt.in conſi.ccccxxxv.vol.ij.& hoc videtur ſentire Salice.in conſi.xvij.inter conſilia Bal.vol.iiij.Dec.in conſi.ccclxv.& in conſi.ccclxvj.& in l.poſthumo, in addit.C.de poſſeſ. cõtra tab.Rui. in conſi.clxxiij.per totum, vol.j.

Tenendo primam opin. quam dicit magis * commu. & ab ea non eſſe recedendum Soc.in rubr.ff.de lib.& poſth.

58 Primò ſublimita in legitimatione, quæ fit per ſubſequens matrimonium, quo caſu reuocaretur donatio.Bald.in c.innotuit.de elect. Sali.in l.ſi totas.C.de inoff.donat.Iaſ.in rubrica.ff.de lib.& poſth.& in l.Gallus. §.& quid ſi tãtùm.& ibi Io.Crot.ff.de lib.& poſth.Rip.in d.l.ſi vnquam. in xxij.q.Boer.deciſ.clix.nu.12.

59 Secundò ſublimita, quando legitimatio fieret viuente patre, vel de eius expreſſa voluntate, vt notat Soc.in con.ccxxvj.Dec.in con.ccclxvj. & in l.poſthumo.in addit.C.de bon.poſſ. cont. tabul. Pariſ. conſi. lxxij. volum.j.

60 Tenendo aliam opin.quòd donatio reuocetur per legitimationem, illam declara, quia donatio præcedens non reuocatur, niſi citato donatario.Bal.in l.j.C.de inoffi.donat.Sal.in l.ſi totas.C.eod.tit.ſequitur Rui. conſi.cvj.nu.10.vol.iij.

61 Nonò Limita, niſi donatio ſit facta loco pio, quia tunc non reuocatur natiuitate filiorum, quatenus eſt vltra legitimam.glo.in c.fin.xvij.q. iiij. Bar.in l.Titia Seio.§.Imperator.ff.de leg.ij.Bal.in l.j.C.de inoffi. donat. Rom.in auth.ſimiliter.in viij.ſpeciali pię cauſæ inter contractus.C.ad l. Fal.Abb.in capitulo fin. de donatio. Iaſon. in auth. ſi qua mulier. C.de ſacroſ.eccleſ.& in l.generaliter.§.cùm autem.C.de inſti.& ſubſtit.Soci. in l.cùm auus.ff.de condit.& demonſt.Calcan.in conſi.xiij.Corn.conſi. xj.volumine tertio Barba.in l.cùm accutiſſimi.C.de fideicom.Corſet.in ſing.in verbo, donatio.incip.licèt donatio.Felinus in capitulo, in præſentia.de probat.Rip.in l.ſi vnquam.quæſt.xlix.Pariſ.conſi.lxxij.vol.j.Rui. conſi.xcviij.vol.ij.

Contrarium videtur ſentire gloſſ. in capitulo, ita iraſcitur. xiij.q.ij. Cyn.in l.j.in vlt.quæſt.C.de inof. donat. Oldr. in conſilio clxxvj. Barto. in rep.l.j.in v.q.prin.C.de ſacroſ.eccleſ.Baldus in auth.ſi qua mulier.C. eod.titu.& conſilio ccxv.volumine quinto.Iaſon in conſi.ccxij.vol.ij.& in conſi.cxlj.vol.iiij.Fabia.de Monte in repe. auth. nouiſſima. in xiiij.q. prin.C.de inof.teſta.

62 Iſta vltima opinio poſſet ſuſtineri, tenendo quod in eo, quod eſt vltra legitimam, ſit fauorabilior cauſa filiorum, quàm cauſa pia, videtur tenere Dec.conſilio cccxcj. & in l. licèt. C. de pact. & in l. generaliter. C. de inſtit.& ſubſtit.

Sed quia prima opinio videtur eſſe magis * communis, vt teſtatur Dec.in d.l.licet.C.de pactis.meritò iſta limitatio tenenda eſt.

63 Decimò limita, ſi fuiſſet renunciatum remedio.l.ſi vnquam, Doctores enim quàm plures tenent, quod huic remedio renunciari poſſit, vt tenet Barto.in dict.§.Imperator. vbi etiam Raph. Bald. in l. j. & ibi Fulg. C.de inof.dona.Bald.in addit.ad Spec.in titu.de inſtru.edit.in verſiculo, ſi quis donat.& Alber.in dict.l.ſi vnquàm.Petr.de Ancha.in capitulo, fi. verſiculo quærit etiam.& ibi Imol.de donat.Barba. in capitulo, Rainutius, de teſta.& in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom.Imol.in capitulo, cùm contingat.verſicu.attende tamen.de iureiur. Paulus de Caſtro, conſilio ccccxxxv.volumin.ſecundo.Roma.in conſi.xxvj.Ioan.Crot.in l. nemo poteſt.ff.de lega.j.Soci.qui dicit iſtam * communem opinionem. conſi. cxlvij.vol.j.Iaſ.in l.pen.& ibi Dec.in v.notabili.C.de pact.Iaſ. qui hanc dicit * communem opinionem in conſi.cxxv.vol.j.Bertran.conſi.cxcij. vol.ij.Rip.in l.ſi vnquam.quæſ.xlj.vbi declarat.Gozad.conſi.lxxx.Grat. conſi.50.vol.j.Prac.Pap.in rub.de donat. in verbo, irreuocabiliter.

Contrarium, quòd huic legi renunciari non poſſit, tenuit Old.conſi. clxxiij.Ioan.And.in addi.ad Specu.in tit.de inſtrum.edit.§.porrò. verſi. hoc autem certum eſt.Salic.in l.ſi vnquam.& ibi Alber.C.de reuoc.donat.Curt.conſi.j.& ij.Practi.Pap.in forma libelli, quando ag.pro donat. Salic.in l.j.C.de inof.donat.verſicu. quæro nono. Milis in repertorio in verbo, donatio, & in verbo, renunciatio.Vital.in tract. Clauſularum. in tract. an legibus requirentibus inſinuationem poſſit renunciari. Socin. conſi.cclxiij.& conſi.cxxvj.volu.iij.Bertr.in conſi.xx. volum.j. & conſi. cxxxv.vol.j.& in conſi.cciiij.volu.iij.& conſi.ccxx.volu.iij. Pariſ.conſi. lxxij.& conſi.ſeq.vol.j.Maria.iun.conſi.cxxxvij.vol.ij.Rui.conſi.xj.vol. j.Rui.conſi.xcviij.vol.j.& conſi.clxx.vol.j.& conſi.clxxiij.vol.j.& conſ. ij.vol.iij.& conſi.vj.vol.iij.Boer.deciſi.clix.

Tenendo tamen primam opinionem tanquam magis * communem,

64 Primò declara ipſam: nam licèt huic legi renunciari poſſit, nihilominus nõ intelligitur renunciatũ niſi ſpecifica, & indiuidua renunciatione, ad adeò quod in caſu iſto renunciatio generalis non ſufficit, prout tenet Oldr.in conſi.xcv.Bald.in l.j.in vltima q. C. de inoffic. donat. Rom. in conſi.cclxix.Paul.de Caſtro in conſi.ccccxxxv.volum.ij.Iaſon.in conſi. ccxxx.volum.ij.Curt.iun.in conſi.xv.Rip.in l.ſi vnquam.in lij.q.Alci.in l.pe.in verbo antiqui.in fi.C.de pact.

65 Amplia etiamſi fuerit renunciatum omnibus caſibus, qui dici, vel excogitari poſſunt, vt dicit Rui.conſi.clxxiij.vol.j.

Contra præcedentem declarationem tenuit Soc.in conſilio cxlvij. volum.j.

66 Sed eius opinio ſaluari poteſt, quia debet intelligi, quando filia renunciaſſet patri vel metu reuerentiali, vel dolo inducta, vel falſis perſuaſionibus & tunc renunciaſſet beneficio.l.ſi vnquam. vt declarat idem Soc. in conſi.cclxiij.

67 Secundò declara, quia ita demum mulier, vel minor expreſsè renunciando huic legi, illius beneficium amittunt, quotieſcunque apparet eos antea de huiuſmodi beneficio certificatos fuiſſe, vt tradunt Doctor. in l. ſciendum.ff.de verborum obligationibus.& eſt gloſſ.in l.fin.§.fin.ff. ad Velleia.Paul.de Caſtro, in conſilio ccccxj.volumine primo, Alexander conſi.xxvij.vol.j.Io.And.in c.pen.de empt.& vendit.Dec.in l.pen.verſi. poſtremò nota.C.de pact.

Et in ſpecie in terminis huius l.ponit Ripa in dicta leg. ſi vnquam. quæſt.liiij.

68 Et idem dicendum eſt in ruſtico, iuxta notata per Cyn. in l. ij. in vj. quæſt.& ibi Bald.in iiij. quæſt. C. de reſcin. vendit. Alexander conſilio j.volumine vj.Dec.in l.ſi quis id, quod.verſic.ſecunda cauſa.ff. de iuriſd. omn.iud.

69 Tertiò declara, quia Notarius, qui habet facultatem extendendi inſtrumentum ad conſilium ſapientis, non propterea poterit huiuſmodi renunciationem apponere, vt not.Rip.in l.ſi vnquam.q.liiij.

Contrarium tenet Socin.in conſilio cxlvij.volum.j. qui iudicio meo in hoc male loquitur.

70 Vndecimò limita, quia iſta reuocatio fit poſt mortem donantis, non eo viuo, vt not.gloſſ.in l.ſi totas.C.de inoff.donat. & ibi hoc videntur tenere Iacob.But.& Bald.

In contrarium tamen eſt * communis opinio, vt notat Raph. in d.l. ſi totas.Corn.conſi.xj.vol.iij.& conſi.xv.volu.j.& ſi rectè conſideretur, non videtur aduerſari dictum Bald.& Iacob Butr.huic ſententiæ, quia loquuntur in terminis illius l.ſi totas.non autem in terminis dict. l. ſi vnquam.

Pro qua opin.facit quod ſupra dictum eſt in prima ampliatione, vbi dictum eſt, quòd reuocatio donationis fit pro ipſo iure.

71 Duodecimò limita, quando in donatione eſt appoſita clauſula codicillaris.Bal.in l.fi.C.de codicil.Cor.conſi.cxciiij.vol.iij.

72 Sed iſta limitatio non placet, per illud quod dictum eſt in vij. limit. quod in hoc caſu non ſufficit generalis renunciatio, & hoc etiam videtur ſentire Ripa in xxj.quæſt.

73 Decimotertiò limita, quia diſpoſitio iſta non habet locum in relictis

in codicillis.Cor.in conſ.cxciiij.vol.iij.

74 Decimoquartò limita in donatione facta vxori à marito, vel ècõtra, vt not.Corn.in conſi.cxciiij.volu.iij.Alex.conſi.clxij.verſic. nec obſtat. volum.iij.Ripa in d.l.ſi vnquam.quæſt.xlviij.& idem Ripa in iij.libr.reſpon.in ij.reſponſ.

75 Decimoquintò limita,quia diſpoſitio d.l.ſi vnquam, non procedit in donatione cauſa mortis.Io.Ant.Alex.in conſ.cxj.Bert.conſ.lxxxiij.vol.ij.Ripa.in d.l.ſi vnquam.in x.quæſt.

Contrarium tenuit Paul.de Caſt.in conſi.ccccxxxxiij.volu.j.Cor.in conſi ccxliiij.vol.iiij.Soc.in conſi.liij.vol.iiij.

76 Decimoſextò limita,quia non reuocatur legitimatio facta de filio naturali natiuitate filiorum legitimorum,& naturalium poſtea naſcẽtium. Bart. in l. ex facto. & ibi Alex. vbi allegat plures hanc partem tenentes. ff.ad Trebell.& etiam plures ibi allegat Apoſtillator, vltra ipſum.Alex. in conſi.cxxxviij.& conſi.clxxxvij.volu. v.Dec.conſi.dlxxvj. Ioan. Ant. Alex.in conſi.cxj.Mari.Iun.conſi.cxlij. volu. j.& conſi.xcvij. vbi declarat,vol.ij.Rip.in l.ſi vnquam in xxiij.quæſt.Guald.qui hanc dicit * communem opin.in ti.de liber.inſtit.vel exhered.caut.xij.

77 Decimoſeptimò limita,quia non reuocatur donatio propter filij adoptionẽ.Pau.de Caſt.in l.ij.in fi.C.ſi in fraudẽ patron.& conſi.ccccxxxiiij vol.j.Alex.conſi.xl.vol.iiij.Iaſ.in l.generaliter.§.cùm autem.verſi. viij.limita.& ibi Dec.verſi.vij.iſta lex.C.de inſtit.& ſubſtit.Dec.in conſi.ccclxvj.& conſi.cccxcix.Rip.in l.ſi vnquam.in xxiiij.q.Alexan.conſi.xxxix. verſi.& ſic diſpoſitio.vol.iiij.Pariſ.in conſi.lxxiij.volu. j. & conſi. lxxij. eod.vol.Bertr.conſi.cxc.vol.iij.

78 Sublimita,vt iſtud non procedat, quando teſtator expreſsè in donatione reſeruaſſet ſibi facultatem illam reuocãdi etiam per ſuperuenientiam filij adoptiui,vt declat Soc.in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.Rui.conſi. cxix.nu.3.vol.j.

79 Decimooctauò limita,quia prouiſio iſtius l.habet locum tantummodò in contractu merè lucratiuo, non autem in contractu vltro citróque obligatorio,vt declarat Rim.in l.j.C.de pact.

80 Decimononò limita,quia iſta diſpoſitio non habet locum in legato. Alex.in conſi.xxxj.vol.iij.

81 XX. Limita,vt non habeat locum in natiuitate filiorum naturalium. Old.in conſi.cclxxviij.Bald.in c.innotuit.de elect.& conſi.cxxix.vol. ij. Paulus de Caſtro, in conſilio ccccxxxv. volum.ij. Alexand. conſilio xl. volumine quarto.Guido Papæ in ſing. dlxxj. Ripa. in xxv. quæſt. in l. ſi vnquam.

82 XXI. Limita,quia iſtud non extenditur in pacto de lucranda dote. Paul.de Caſtro,& poſt eum Alex.in l.ij.ff.ſol.mat.Rip.in d.l.ſi vnquam. in xxij.quæſt.

83 XXII. Limita,quia renunciatio litis facta, non reuocatur per ſuperuenientiam liberorum.Rip.in d.l.ſi vnquam.in xij.quæſt.

84 XXIII. Limita,nam per ingreſſum monaſterij non reuocatur donatio,dato quòd monaſterium ſuccedat loco filij.Feli.in c. in præſentia. de probat.Rip.in d.l.ſi vnquam.quæſt.xxxiiij.

85 XXIIII. Limita,quia non extenditur iſta diſpoſitio in donatione iuris patronatus,vel alterius iuris ſpiritualis,vt tenet Dec.in conſi.dclxxv.

86 XXV. Limita, in donatione neceſſaria,ſecundum Ruin. in conſilio cxxiiij.vol.j.

87 XXVI. Limita, vt donatio non reuocetur natiuitate nepotũ. Guido Pap.ſing.dlxxj.licèt non ſe firmet.Rip.in l.ſi vnquam.in xxxvj.quæſt.

88 XXVII.Limita, quia fructus percepti ante filiorũ natiuitatem, non debent reſtitui,vt notat Archi.in c.vlti.xvij.quæſt.iiij.& ſequitur Rip.in l.ſi vnquam.in xl.quæſt.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum & vxorem,an firmetur iuramento.

1 DISCREPANTIA eſt inter Doctores in illa concluſione,an donatio inter virum, & vxorem firmetur iuramento; nam & quòd firmetur, tenuit Guliel. de Cune. in l. ſed ſi poſſeſſori.§.itẽ ſi iurauero.ff.de iureiur.idem Nicol.de Mattarell.Barto.in l.Seius & Augerius.ff.ad l.Falc.Io.Andr.& Io. de Lig.in clem.Romani.de iureiuran.Bart.in l.ſi quis pro eo.in fi.princ.ff.de fideiuſſ.Bal.in lectura antiqua,in l.j.ff.de donat.inter virum & vxorem. Federi.de Senis in conſi.cxl.incip.punctus q. talis eſt, conſtante matrimonio.& Bald. in repet.l.ij. verſi.ſed conrta prædicta.ff.de iureiuran. & in conſi.ccccxxx. vol.j.incip.ad euidentiam.Ant.de But.in ca.cum contingat,in iiij.caſu.in fi.& ibi Imol.& ibi Card.de iureiur.Abb.in conſi.xcv. inci.factum ſic proponitur,quædam Domina.vol.ij.Imol.in l.ſi quis inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.& ibi Raph.Cum.in l.ſi quis pro eo. ff.de fideiuſ. Pau.de Caſt.Iaſ.& Dec.in l.pacta quæ contra.C.de pact.Pau.de Caſt.in conſi.lxxv.incip.Notandum eſt,quod præfatum ſtatutum.in ij. vol.Roma.in cõſi.xliij.incip.ex prænarrato themate.& iin cõſi.ccxciij.inci. præſuppoſito quòd dictũ legatum.Alex.in conſi.viij.vol.ij.& in conſi. clvij. volum.ij.Aretin.in conſi.lxxiiij.Corn.in conſi.cxviij.in princ.volum.iij. & in conſi.cviij.volu.iiij.Guido Pap.in conſi.cciiij.& in conſi.ccxxxviij. Caſſa.in conſi.ij.Alex.in conſi.vij.vol.vj.Abb.in c.fi.de donat. inter vir. & vxor.Dec.in conſi.ccij.& in conſi.ccxl.Barbat.in cõſi.lix.vol.ij. Petr. de Anchar.in conſi.cccvij.incip.Nulli dubium.Alex. in conſi. clij. volu. vj.Io.Crot.in l.frater à fratre.ff.de condictio. indeb.Hipp.in practica.§. ij.Guid.Pap.quæſtio.cxc.Capell.Tholo.& ibi apoſtill.deciſ.cclxj. Guid. Pap.in conſi.xxxj.Rip.in iiij.reſponſ. in iij. lib.& reſponſ. vj. & in xvij. reſponſ.in iij.lib.Bertrand.in conſi.xlv.vol.j.& in conſi.clxiij.volu.ij.& in conſilio ccxxxij. volum. ij. vbi dicit iſtam * magis communem opin. & in conſi.cciiij.vbi idem dicit,volum.iij.Hiſpan.in rubr.de donatio. inter virum & vxorem.Pariſi.in conſi.xxxiij.& conſilio lxxxvj.vbi dicit * iſtam communem opin.volum.iij.Aimo.vbi dicit iſtam * communem opin.in conſi.lxxxj.Grat.conſi.xxxvj.vol.j.vbi etiam ampliat,ſiue confiteatur maritus,ſiue eius pater.& conſi.liiij.volum.j. Ruin. conſilio cxxj. vol.j.& conſi.cxc.vol.j.& conſi.ccxxij.vol.j.& conſi.cxxxij.vol. iiij. vbi dicit cõmu. & conſi.ciiij. vol.v.gl.conſuet.Turon.

Contrarium,quòd imò non firmetur iuramento,tenet Barto. in l.j. ff.de donat.inter virum & vxorem.& ibi Fulg.& Salicet.Bal.in l. ſi quis inquilinos.§. fin.ff.de leg.j.Salic. in l.cum multæ.C.de donat.ante nupt. Bald.in capitulo,cùm contingat.de iureiuran.Card.in clemen.j. §. porrò.de iureiuran.Bald.in conſi.xxix.incip. vir donauit vxori. volumi. iij. Angelus in l.ſi quis pro eo.in princ.ff.de fideiuſſ. Guliel. de Monte Lau. in clemen.j.de iureiuran.Henricus Boic. in capitulo, fin. de donat. inter virum & vxor.Rom.in rubr.de iureiur.in prima concluſ.Card.Alexan. in dict.capit.fin.de donat.inter vir.& vxor.Soc.in conſi.lxv.& in conſi. lxvj.volum.j.Bal.in conſi.xxviij.volum.j.& in conſi.cccxcviij. volum.j. & in conſi.ccxciiij.vol.iij.Paul.de Caſt.in conſi.cxciij.in caſus præpoſitione.vol.ij.Caſſan.in conſuet.Rui.conſi.cxxx.vol.j.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

2 Amplia vt etiam dos poſſit donari marito cum iuramento.Bertran.in conſi.ccvij.vol.iij.

3 Limita primam concluſionem,vt procedat in vera donatione, & propria,non autem in confeſſione dotis receptæ,quia talis confeſſio non firmatur iuramento.Bald.in l.cùm quis decedens.§.Titia.ff.de leg.iij.Cyn. in l.j.in verſi.ſed pone quòd teſtator.C.de ſacroſ.eccleſ.Bald.in l.j.verſi. ex prædictis.C.de inoffi.donat.Socin.in conſi.lxv.verſiculo, ſed tamen quicquid.& in conſi.& lxvj.volum.j.& Soci.in l.j.ff.ſolut.matrim.verſi. ſecunda concluſ.ſit.Rom.in conſi.xliiij.& in conſi.cclv.Ioan. Crot. in l. ſi conſtante.ff.ſolu.matri.Dec.in conſi.ccij.Franc.Curt. in conſilio xcv. Caſſa.in conſuetud.Nicel.concord.Bartol. xlij. Aimo.conſi.lxxxj.Parij. conſi.lxxxvj.nu.47.vol.iij.Grat.conſi.xxxvj. vbi etiã ampliat ſiue confiteatur maritus,ſiue eius pater.Grat.conſi.liiij.volum.j.Ruin.conſi.cxxx. vol.j.& conſi.cxxxv.vol.j.& conſi.clxix.vol.ij.& conſi.cxxij.volu.iiij.& conſi.cxxxvij.vol.iiij.Grammat.deciſ.lxxxix.

Contrarium Ang.in l.pen.§.mulier.ff.ſol.matrim.Petr.de Anchar.in conſi.cccvij.incip.nulli dubium.Corn.in conſi.cclxxxiiij.volum.j.& in conſi.xlj.vol.iij.& in conſi.ciiij.vol. ij.& in conſi.cviij.volum.iiij.Guid. Pap.in conſi. cciiij.

Tenendo tamen primam opinionem, quæ videtur eſſe magis * cõis,

4 Limita eam, & declara quòd confeſſio dotis non firmatur iuramento aſſertorio.Caſſa.in conſuet.Gozad.in conſi.xxviij.Curt.Iun. qui dicit * commu.in conſi.xcv.Rui.in conſi.cxc.nu.8.vol.j.

5 Secus ſi concurrat etiam iuramẽtum promiſſoriũ,vel confirmatoriũ, ita notabiliter declarat Imol.in c.cùm contingat. verſic. ſed aduerte. de iureiur.Aret.qui pleniſſimè declarat,in conſi.lxxiiij.Barba.in conſi.lix. volum.ij.Hiſpa.in rubr.de donat.inter vir.& vxor.Rip.in xvij.reſponſ. vol.iij.Ruin.conſi.cxc.volum.j.& conſi.lxx.volu.iij.Soc.in conſi. lxj.& in conſi.lxvij.volu.j.Bald.nouell.in tractat.dot.in decima parte.Alex.in l.ſi donatione.C.de coll.Fran.Curt.in cõſi.xcv.Dec.in cõſi. ccij.Gozad. in conſi.xlij.Bertr.in conſi.xiiij.vol.iij.

6 Nam maioris eſt efficaciæ iuramentum promiſſorium, quàm aſſertorium,vt dicit Socin.in conſi.lxvj.vol.j.Curt.Iun.in conſi.cxix.nu. 7. qui dicit commu.* opi.

7 Et ratio eſt,quia ſtante tali iuramento promiſſorio, & confirmatorio adiecto poſt aſſertoriũ iuramentũ nõ põt opponi de ſimulatione. Alex. Aret.& Iaſ.in l. nemo poteſt.ff.de lega.j.Franc. Curt. in conſi. cviij.& in conſi.cx.Socin.in conſilio lxxxij.volum.iij.& in conſi. lxxxiij. volum. iij.Gozad.in conſilio lxix.Pariſ.conſilio cxj. volumine quarto Marian. Iun.cõſi.xlix.Ai.in cõſi.lxxxj.Grat.in cõſi.lv.vo.j.Rui.cõſi.cxc.& in cõſ. cxxvj.vol.iij.

8 Declara, vt iſta non procedant in confeſſione facta per maritum de receptione dotis,quæ etiam ſub iuramento aſſertorio, & confimatorio facta, non operatur,quando præſumeretur ſimulata.Rui.in conſi.cliij. volumi.quinto,& in conſi.cxxxv.& cõſi.cxlij.volu.j. & conſi.cxc.nu.8. volum.j.

9 Nam ſimulationis exceptio opponi poteſt,non obſtante ſtatuto illam prohibente,quando adiuuatur iuris præſumptione.Soc. in conſi.xxvij. nu.10.vol.iiij.

10 Et propterea in contractu ſimulato tale iuramentum aſſertorium, & promiſſorium nõ operatur, ex quo deficit conſenſus, prout declarat Pariſi.in conſi.liij.num.30.& ſequent.volu.j.& conſi.liiij.nu.38.& ſequen. & conſi.lv.num.64.volu.j.& in conſi.lxxx.num.49.volum.iij.Ruin.in conſi.cxxx.nu.4.vol.j.& conſi.clxvij.nu.23.vol.ij.& cõſi. cxxxij.nu.14. volum.iiij.& conſi.cxxxvij.numer.8.volum.iiij.& conſi. cliiij. numer.7. volu.v.

11 Aliud eſſet ſi iuramentum promiſſorium, & aſſertorium interueniret in donatione inter patrem, & filium, vt dicit Ruin.in conſi.xcvj.num.3. volu.v.

12 Quod limita, nam ſtante ſolo iuramento aſſertorio, & lapſis temporibus ad opponendam dotis exceptionem, talis confeſſio præiudicat marito, & eius heredibus.Soc.in conſi.lxxxij.vol.iij.& in cõſi.cxxij.vol.iij.refert & ſequitur Dec.conſi.cccccxxxvj.

13 Non tamen præiudicat creditoribus.Gozad.in conſi.xxviij. num.27. Aret.in conſi.lxxvj.

14 Primò ſublimita, niſi iſta concluſio habeat cõiecturas veritatis. Soci. in conſi.cxxij.vol.iij.

15 Secundò Sublimita, ſi bis fuerit iuratum, Socin.in conſi.cxxij.volu.iij.

16 Tertiò Sublimita in confeſſione facta in inſtrumẽto guarentigiato, ſecundùm Soc.in conſi.cxxij.vol.iij.Gozad.in conſi.xxviij.nu.9.Soc.in l.j. verſi.ex quibus.ff.ſol.mat.

Contrarium Socin.in conſi.xxvij.num.25.volu. iiij. Gozad. in conſi. xxviij.nu.27.

17 Secundò Principaliter limita, quòd donatio inter virum, & vxor confirmatur iuramento, vt procedat quando donans prædecedit, non ſi prædecedat donatarius, Dec.in conſi.xl.& conſi. cccccxxxvj. Pariſ. conſilio lxxxvj.vol.iij.

18 Et ratio eſt, quia donatio inter virum & vxorem recipit iſtam conditionem, ſi donans prædecedit, vt in l.à marito.C.de dona.inter virum & vxorem.iuramentum autem recipit eas conditiones, quas principalis actus recipit, ſuper quo interponitur.l.fin. C.de non num. pec. cum aliis vulgaribus.

19 Iſta limi. Dec. eſſet mirabilis, ſi eſſet vera, ſed non puto eam veram, quam reprobat Aimo.in conſi.cij. nam imprimis * communis eſt opin. vt ſuprà viſum eſt, quòd donatio inter virum, & vxorem firmetur iuramento, nec vllus Docto.hoc exigit, quòd donans prædecedat, cùm præſupponant omnes, valere tunc irreuocabiliter donationem, & ſecundum iſtam opin.donatio non eſſet irreuocabiliter firmata.

20 Præterea iuramentum parum, vel nihil in caſu iſto operaretur, cum etiam ſine iuramento donatio firmaretur morte donantis, & retro traheretur ad tempus celebratæ donationis, vel quo ad dominium, & fructus, iuxta vnam opinionem, vel quo ad fructus tantùm ſecũdum aliam, iuxta gloſſ.in l.donationes, quas parentes. C. de dona. inter virum, & vxor.& ponit Iaſon. in repet. leg.ſi is, qui pro emptore. ff. de vſucapio. num.106.

21 Tertiò etiam in caſu, quando vxor, cui facta eſt donatio, prædeceſſerit, quod donatio firmetur iuramento, conſuluit in terminis Barbat. in conſi.lix.volum.ij.& in eodem caſu conſuluit Socin.in conſi.lxj.volum. j.vbi præſupponit, quod vxor prædeceſſiſſet.vt in puncto præſupponebatur, & tamen ſentit, quod ſi iuramentum fuiſſet promiſſorium, vel confirmatorium, fuiſſet donatio confirmata, ſed quia fuerat iuramentum aſſertorium, ideò non confirmatur. & hoc expreſsè voluit Bald. nouel.in tractat.dot.in x.parte.vbi dicit, ꝙ donatio inter virum & vxorem confirmata iuramento, non exigit aliam confirmationem per mortem donantis, quinimò etiam ſi ille non prædecedat, dicitur valida. & hoc dicit * communiter teneri.hoc etiam ſentit Paul.de Caſtr.in donatione inter partem & filium.in conſi.cccxlv.incip.circa bona.vol.j.vbi ſentit, quòd ſi donatio potuiſſet confimari iuramento, fuiſſet confirmata etiam quòd donatarius prædeceſſiſſet, vt fuit in caſu ſuo. & ipſe hoc atteſtatur.

22 Quartò Aſſumptum Dec. quòd donatio inter virum & vxorem habeat iſtam conditionem, ſi prædecedat donans, non eſt verum in donatione, quæ à principio valet, vt eſt videre in omnibus caſibus, in quibus donatio inter virum, & vxorem valet, quorum plures enumerat Alexã. in conſi.cliij.volu.vj.Iaſ.in l.ſi is, qui pro emptore.num.106. & ſeq.ff.de vſucap.Lance.Dec.in l. vxori.ff.de vſufruct.leg.Alex.in l. ſi conſtante.§. ſiue.ff.ſolut.matrimo.

23 Sed procedit quando donatio non valet à principio, & tunc expectat confirmationem per mortem donãtis. & ita loquitur text. in l.à marito. C.de donat.inter virum, & vxorem.& in l.ij.eod.ti.ſed nos ſumus in donatione, quæ à principio valet, ideò nullã extrinſecã recipit conditionẽ.

24 Quintò etiã in eo, quòd dicit Dec.quòd iuramentũ recipit illas conditiones, quæ inſunt actui, ſuper quo interponitur.l.fi.C.de non num pec. malè loquit', quia hoc aſſumptũ non eſt verũ, vt per Iaſ.in l.ſi pecuniam. in princip.ff.de cõdict.cauſa dat.vbi reſpõdet ad d.l. fi. & idem facit Iaſ. in l.ſi conuenerit.ff.de iur.omn.iudic.& Alex.in l.ſtipulationes non diuiduntur.ff.de verb.oblig.vbi etiam reſpondet ad dictam l.fin. & in terminis Alex.in conſi.xxxvij.vol.ij.dicit, & reſpõdet ad dictam l.fi.C.de non numera.pec.quòd illa l.non habet locum quando quis ſpecialiter promittit aliquid facere cum iuramento, vt ibi, in verſi. non obſtat.l.fi.C.de non num.pecun.

25 Tertiò limita principaliter, quòd donatio facta inter cõiuges Iudæos non firmatur iuramento, vt not.Soc.in conſi.lxv.verſ.poſtremò.& cõſi. lxvj.verſi.poſtremò.volu.j.Cor.in conſi.clxiij.volu.j.& in conſi.xxxvij. vol.iiij.fundamentum autem iſtius limitationis eſt, quia virtus iuramenti non operatur in Iudæos.vt not.Bald.in c.j.§.item ſacramenta.in tit.de pact.iur.firmand.Rom.in conſi.clv. Soci.conſi.clxx.Geor.Natta in rep. c.quanuis.de pact.in ſexto.Io.Crot.in l. ſtipulatio hoc modo concepta. in x.limit.ff.de verb.oblig.Soc.in conſi.cxix.vol.iiij.Cor.in l.pactum, ꝙ dotali.in vj.limit.C.de colla.Rui.in conſi.clix.vol.v.

26 Sed iſta limitatio non videtur vera, quia aſſumptum eius eſt falſum, quòd Iudæus non aſtringatur vinculo iuramenti, vt ſentit Bald. in d.§. item ſacramẽta.in vltimis verbis. & Rom.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquiren.hered.& in l.pactum.in ſecunda limit.C.de coll.Imo. in conſi.j.Barbat.in conſi.xv.volu.j.Dec.in l.pactum, quòd dotali.in nona limit.C.de coll.& ponunt Docto.maximè mod.in l.ait prætor.in §. iurari. ff. de iureiuran.& Bart.& Iaſ.in rubrica.ff.de iuſt.& iur.Marcus Anton. Bauer. in tracta.de iureiur.Iaſon.in dicta authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.vendi.Fel.in c.cùm ſit generale.de for.compet.in c.fi.in fi.de Iudæis. tradit latè Tiraq.de primogenit.quæſt.lxvj.nu.27.ſequen.Feli. in conſi. xxx.per totum, vt ibi tenet donationes inter coniuges Iudæos firmari iuramento, & iudæos teneri ad obſeruantiam iuramenti, per totum conſilium.

27 Quartò Limita, quia concluſio iſta intelligitur, interueniente traditione, & non aliter, vt per Guid.Pap.in conſi.lxiij.vel aliquid quod loco traditionis interueniat. quod Docto. exemplificant etiam in confeſſione. glo.in l.ſecunda.in glo.prima.C.de dot.cauſa.& ibi Barto. & Salic. qui diſputant.& Bart.in l.pupillus.ff.de donat.inter virum & vxorem.latiſſimè Pariſ.conſi.cxxviij.vol.j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Donatio inter patrem, & filium an firmetur iuramento.

1 PROXIMA eſt alia concluſio, an donatio inter patrem, & filium firmetur iuramento, & quod firmetur, tenuit Bal. in l.ſecunda, verſ.ſed contra prædicta.ff.de iureiur.in l.iij.C. de vſucap.pro donat.Roman.& Alexand.in l.ſi donatione. C.de coll.Aretin.in l.placet.ff.de acquiren.hered.Rom.in repet.rubricę de iureiurand.in tertia quæſtion.Ioan.Andr.in addit.Specu.in tit. de teſta.§.j.in ſecunda charta.in verbo, in fi.dominus Vbertus.Iaſ.in l.frater à fratre.in lectura.ff.de cond.indeb.& in repet.Bald.in conſi.ccccxxx.incip.ad euidentiam.vol.j.Alex. in conſi.viij.vo.ij.& in conſi.xx.vol.iij.& in conſi.clvij.volu.ij.Aretin.in conſi.lxxvij.& in conſi.lxxj. & in conſi. xvij.Alexand.in conſi.ccxvij.volu.vj.& in conſi.clij.vol.vj.Soc. in cõſi. xcj.vol.j.Dec.in conſi.ccxxxix.Iaſ.in conſi.cxviij.vol.iiij.Corn. in cõſi. cccvj.vol.iij.Ioan.Ant.Alex.in conſi.cxxx.Ioan.Crot.in l.frater à fratre. ff.de condit.indebit.Caſſa.in conſi.vij.vbi limitat.Ripa in iij. libro.in v. reſponſ.& in ix.reſponſ.in tertio lib.Soc.in conſi.cxviij. volu.iij. Guido Papę quæſtione cxlvj.Capell.Tholo.in apoſtill.Deciſ.cclxj.& in conſi. vigeſimotertio, & in conſi.trigeſimoprimo, & in conſi. cxciiij. Guald.in ſecunda cautel.in titu.de lib.inſtitu. tenet iſtam eſſe * communem opinionem, quòd donatio patris in filium firmetur iuramento, Aim. conſi. xx.vbi dicit * communem.& idem dicit Grat.conſi.vij.nu.8.volu.ij.vbi hanc dicit magis communem opinionem.Maria.iun.conſi.lxvij. vol.ij. & conſi.clxv.eodem vol.

2 Et ſimiliter donatio filij in patrem firmatur iuramento. Bertrand. in conſi.cclxxiiij.vol.iij.& in conſi cviij.vol.ij.& in conſi.cxxxviij. eodem vol.& in conſi.cciij.vol.j.& in conſi.ccvj.vol.j.& dicit * communem in conſi.cxciiij.vol.j.& in conſi.lxxiij.vol.j.& conſi.xxvij.vol.j.& in conſi. xix.eodem vol.& in conſi.lxxxix.vol.j.& in conſi.clix.vol.ij.& in conſi. clxiij.eodem volumine & in conſ.ccxxxiij. volum. ſecundo, & in conſ. ccxxxvj.volum.ſecundo, & in conſi.xix.volum.tertio, & in conſi.xcvij. volumine tertio, & in conſ.cxx.eodem volumine & in conſi.cxl.volum. tertio, & in conſi.clxj.volumine tertio, & in conſilio cxc.volumine tertio, & in conſilio ciij.volumine tertio, & in conſilio ccviij.volumine tertio, vbi dicit * communem: & in cõſi.cxcviij.volu.ij.

Iſtam partem dicit * communem Dec.in conſi. dcxxxj. & in conſi. dclxxxix.Bertrand.in conſi. xlvij. volum.iij. & in conſi. cxxvij. volum. ij.in nouis.& in antiquis.conſi.xxxv.volum. primo. Caſſa. in conſi. vij. vbi limitat. Pariſ. in conſi. liij. volum.j. vbi dicit iſtam communem. & conſi.ij.volum.iij.& conſi.lxix.volum.iij. Aimo.in conſi.cij.Grat.conſi. lxiij.vol.ij.vbi dicit communem.& conſi.lxxxvj.vol.ij.Rui.conſi.xcvj. vol.v.

3 Amplia, idem eſſe in omni contractu inter patrem, & filium. Guido Papæ in conſi.lxxxj.

4 Contrarium quòd donatio non firmetur iuramento, tenuit Bal.in c. cum contingat.de iureiur.& in conſi.incip.quæritur an donatio.Paul.de Caſt.in conſi.cccxlv.incip.circa bona.vol.j.Fulg. in conſi.cxcix. Cor.in conſi.ix.vol.ij.& in conſi.ccxxxviij.vol.j.& in conſi.clxxxviij.vol.iiij.in princip.& in conſi.cclxxiij.vol.iiij.& in conſi.cclxxxix.vol.iiij.

Prima tamen opinio videtur eſſe magis * communisis, quam

5 Primó Limita, quòd non firmetur iuraméto talis donatio, quãdo per eam induceretur inæqualitas inter filios. Dec.in conſi.dcxxxj.nu.5.

6 Secundò Limita, quia donatio facta filio ſpurio, non confirmatur iuramento. Rui.conſi.clxxxix.vol.j.& conſi.lxix.nu.10.& ſeq.vol.iij.

7 Sed tenendo ſecundam partem, quòd non firmetur iuramento,

Declara tamen, quod metu periurij donans non debet contrauenire, ſecundum Fulg.in d.conſi.cxcix.& Cor.in conſilio nono, vol.ij.& in conſi.ccxxxviij.vol.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Donatione facta cum pacto, quòd fundus poſt certum tempus ſit eccleſiæ, an iſtud pactum poſſit reuocari.

1 SI ALIQVIS donauit Titio fundum, vt poſt mortem, vel poſt certum tempus eſſet eccleſiæ, dubitatur an donator poſſit pactum illud, quòd poſt certum tempus tranſeat in eccleſiam, reuocare.& quidem Barto.in l.qui Romæ. §. Flauius.ff.de verb. obliga. dicit, quòd poteſt, & idem tenet Cuma. in conſi. clxvj.in fi.Cuma.in d.§.Flauius.& ibi Imol.Rom.in l.ſed ſi hac.§. proſtituta.ff.de in ius.voc.idem voluit Bar.in l.iij.ff.de ſeru.aſpor.Sali.in l.quoties.C.de reuoc.donat.Barbat.conſi.lxvj.vol.iiij.Sali.in l.j. C. ſi mancip. alienat.vt manumitt.licèt non plenè firmet.

Alex.qui dicit iſtam * commu.in l.adoptiuum.§. patronum. ff. de in ius voc.Iaſ.qui etiam dicit commu.in l.ij.q.xxiij.C.de iur. emphyt. & Alex.in conſi.cciiij.vbi etiam dicit commu.vol. vij.Caſſa. in conſi. xxviij. & in conſi.lvij.& in conſi.lix.Ripa in l.fi.in lxv.q.vbi dicit iſtam cõmu. C.de reuoc.donat.Mantua.conſi.xlvij.vbi dicit commu.Socin. qui dicit commu.conſi.cxv.vol.iiij.Alex.in §.Flauius. verſic. quintus eſt caſus.& ibi Iaſ.vbi dicit iſtam eſſe veram & commu.opi.vbi idem reperit in duobus aliis locis, & ibi Soc.in v.cõclu. vbi dicit cõmu.Rui.qui idem dicit, in conſi.clxxxij.vol.j.& idem dicit in conſi.xcix.vol.iij.Licet Iaſ.in l.fi.ff.de pact.non ſe firmet ſed dicit q.dubiam.& idem dicit in l. ij. C. de iur. emphyt.& iſtam opin.dicit dubiam, & ſuper ea non poſſe fieri fundamentum, Dec.in conſi ccxxxix.Caſſa.in conſi.liij.& idẽ dicit Dec.conſi. lviij. Rui.qui dicit communem, in conſ.clxxxij.vol.j.& idem dicit conſi.xcix. volu.iij

Contrarium tenet Bal.in l.iij.ff.de ſer.aſport. in addit. dum loquitur de ſtatuto iurato, & tenet reuocari poſſe quanuis ſtatutum applicet commodum eccleſiæ Romanæ, de qua q.ſtatuti vide Alex.in l. non amplius. ff.de leg.j.ſed in caſu noſtro cõtra Bar.in d.§.Flauius.tenuit Bal.in l. non à ſocero.C.de iur.dot.Paul.de Caſt.in l.ſi pecuniam.in fin. in iiij. q.ff. de condict.cauſa dat.Io.And.in addit.Spec.in tit.de inſtr.edit.§.nũc aliqua. verſi.cùm quis legat.in addit.incip.per ſuperiora.tamen Alex.in d.§.Flauius.conſiderat quod Io.And.non loquitur contra Bart. Ro.in d.l.ſi pecuniam, nu, 22.Alex.in conſi.cv.vol.iiij. Paul.de Caſt.in d.§. Flauius. & idem Paul.de Caſ.in l.in inſulam.§.fi.ff.ſol.mat.& in.l.ſi cum venderet. ff.de pig.act.Cor.cõſi.lxviij.vol.iij.Rebuf.in l.quod iuſſit.in j.not.nu.33. ff.de re iud.Soc.cõſi.cxxxvij.Guid.Pap.cõſi.xxiij.Hiſpa.in c.pe rveſtras. §.liiij.in.fi.de donat.inter vir.& vxor.Guliel.Benedic.in c.Raynutius, in verſicu.ſi abſque liberis.el ij.nu.23.de teſta.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis * communis,

2 Primò Limita in herede qui nõ poſſet reuocare, licèt poſſet ipſe donãs, ita Bart.in d.§.Flauius.& ibi Alex.verſicu.vltimus eſt caſus. & ibi Iaſon. verſi.iij.limita.& Are, ibi & Soc.in vij.concluſ. vbi dicit * communem. Alex.in conſi.cv.vol.iiij.Rui.in conſi.vij.vol.j.Alex.in cõſi.ciiij.vol.iiij. Rui.conſi.xxxvj.vol.j.

Contrarium Bald.in l.cum à ſocero.C.de iure dot.Rom. in l. ſi pecuniam.ff.de condict.ob cauſam.

3 Secundò Limita, quando eccleſia, vel tertius, in quos collata eſſet donatio, poſt certum tempus, haberent commodum ex prouiſione reuocantis, ſecus ſi ex prouiſione alterius, quia tunc reuocari non poſſet, ita Aretin.in l.apud Iulianum.§.ſi quis alicui.ff.de leg.j.verſi.Ioan.de Imol. hic dicit.Curt.in tracta.feud in iiij.parte.verſi.j.doct.Iaſ.in l.ij.verſic.vel reſpondeo aliter.C.de iur.emphyt.

4 Tertiò Limita, ſi Notarius fuiſſet ſtipulatus pro abſente, ita Bald. in l. cùm à ſocero.C.de iure dot.qui ſubdit idem eſſe, ſi donatarius ſtipularetur pro eccleſia, vel tertio. Areti.in conſi.lxxiiij. verſiculo, ſed tamen his non obſtantibus.Corn.in conſi.lxviij.vol.iij.verſi. dato tamen. Barbat. in conſi.lxvj.vol.iiij.verſ.iſtam etiam doctr.Rip.in xvj.reſponſ.in iij.lib. iſtud tenet Rap.in dict.§.Flauius.& ibi Aret.verſiculo, licet autem prædicta procedant.Socin.in vj.concluſ.Alex.verſi. tamen concluſio fact. Iaſ.verſi.ij.limita.Dec.in conſi.dcvij.nu.12.Aimo conſi.xix.Ruin. conſi. xxxvj.volumine primo. & in conſi.liiij.volumine j.& conſi. lxiiij. eod. volumine primo, Cagnol.in l.ius noſtrum.numer.15.ff. de reg.iur.Boer. deciſ.ccclij.in fi.

5 Sed nonnulli ex Doctoribus ſuprà allegatis dicunt, hoc procedere, & eſſe verum etiam ante ſecutam acceptationem, vt tenet Imo. in c.potuit. de locat.Soc.in ſexta conclu.in §.Flauius.Iaſ.in l.fi.ff.de pact.Dec.in cõſ. lviij.Rui.in conſi.vij.vol.j.

Contrarium Pariſ.in conſi.lxxvij.volum.j.qui voluit, quòd ſit neceſſaria acceptatio.

6 Pro concordia dici poteſt vt per Alex.conſi.cciiij.vol.vij. vbi concludit, quòd licet ſit neceſſaria acceptatio, tamen ſufficit etiam tacita.

7 Quartò Limita, nam ſtante iuramento, videtur quòd non poſſit fieri reuocatio, quia propter iuramentũ actus efficitur irreuocabilis, ita Guid. Pap.in conſi.xxiij.nu.8.

8 Quintò Limita, ſi eſſet plenè quæſitum illi tertio, quia non poſſet amplius reuocari per donantem. Dec, conſi.lviij.Soc.in conſi.cxxvij. verſi. prima eſt, volu.iij.

9 Et propterea Doct.inferunt, quòd ſi tempus aduenisſet, in quo queri deberet res donata ipſi tertio, non poſſet amplius fieri reuocatio, ita Raph. in d.§.Flauius.& ibi Alex.verſi.tamen dicit Raph.& verſi. ſecundus caſus eſt.Dec.d.conſi.lviij.Iaſ.ibi in dict.§.Flauius.verſi.j.eam limita.& Socinus, tertia concluſ.

10 Sextò Limita, quando pœnitentia interuenit ante tempus, in quod eſt collata diſpoſitio in fauorem tertij, & pœnitentia durat vſque ad illud tempus, ſecus ſi pœnitentia interueniſſet antè, & non potuiſſet durare, quia donans prædeceſſiſſet antequàm aduenisſet tempus, in quod eſt collata diſpoſitio in fauorem tertij, vt dicit Cor.in d.conſi.lxviij. verſi.poſſet etiam attentari. vol. iij.

11 Septimò Limita, dummodò in reuocatione concurrat cõſenſus donatoris, & donatarij, vt dicit Bal.in l.cùm à ſocero.C.de iur.dot.Alex.conſ. cciiij.vol.vij.Soc.in conſi.cxv.vol.iiij.

Contrarium quòd ſufficiat ſolus conſenſus donantis, tenet Aretin.in conſi.lxxiiij.verſic.& propterea non benedixit.Bald.etiam in §.Flauius. verſi. ex his patet. qui declarat quòd poſſet donatarius inuito donatore exequi, rem conſignando eccleſiæ, vel tertio tempore ſuo: tamen ſolus donatarius non põt reuocare.Socin.in d.§. Flauius. in ſecunda concluſ.

12 Octauò Limita, ſi diſpoſitio in certum euentum in fauorem tertij collata, ſit facta principaliter in fauorem ipſius donatarij, quia amplius reuocari non poteſt, vt dicit Imo.in d.§.Flauius.in fi.& ibi Alex. verſi.ſubdicit vltimò.& ibi Aret.verſi.extra glo.quærit.& verſicu.tenendo opin. quam ſuprà poſui.

13 Secus ſi in fauorem donantis, vt per Doct. ſuprà allegatos: ſed etiam iſto caſu contrarium tenet Rom.in l.ſi pecuniam.numer.22.ff.de cond. ob cauſ.

14 Nonò Limita, ſi conuentio tranſit in contractum innominatum, ſecus verò ſi remaneret in vim cõtractus nominati, ita Bal.in l.iij.ff. de ſer. aſpor.Pau.de Caſt.in l.ſi pecuniam.in iiij.q.ff.de condict.cauſa dat.Dec. conſi.ccxxxix.Caſſa.conſi.liij.Rui.conſi.vij.vol.j.

15 Decimò Limita, non procedere in feudo.Ruin.in conſi.lxix.vol.iij.in conſi.xcix.vol.iiij.

16 Tenendo aliam opinio.quòd non poſſit reuocari per donatorem,

Primò Limita, niſi cõcurrat conſenſus donatoris, vel donatarij.Alex. d.conſi.cciiij.vol.vij.

17 Secundò Limita, quãdo diſpoſitio fuit valida, ſecus ſi fuiſſet nulla.Soc. in d.conſi.cxv.vol.iiij.

18 Tertiò Limita, quando prouiſio facta tertio, relatiuè reſultaret in prouiſionem ipſius principalis diſponentis, vt quia eſſet in poteſtate ſua, quia tunc poſſet per illum reuocari. Baldus.in dicta leg. cùm à ſocero.in fin.C.de iur.dot.

19 Sed ſi eſſet in poteſtate alterius, & ipſe eſſet donatarius, non poſſet donans impedire quo minus illi, in cuius poteſtate eſt, quærat.Imola in capitulo, potuit.de locat.Barbat.in conſilio lxvj.volumine quarto.& idem dicunt ſi non eſt in poteſtate, tamen tenetur quærere vt reus liberationem fideiuſſori, & procurator domino ſuo, vt ibi per eos.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum, & vxorem, vel inter patrem, & filium, excedens legitimam ſummam, an confirmetur morte in fra legitimam ſummam.

1 DONATIO facta inter virum, & vxorem, vel inter patrem & filium, non confirmatur morte, quando excedit legitimam ſummam, text.eſt in leg.donationes quas parentes C.de donatio.inter vir.& vxor.ibi, tam amplioris, &c.

Dubitari

2 Dubitari tamen contingit, an impediatur confirmatio quo ad ſummam maiorem, vel etiam infra legitimam ſummam non confirmetur: & gloſſ. in dicta l.donationes.in verbo, concedimus. ſentit etiam infra ſummam non confirmari: quam opin. clarius ibi tenet Sali.

Quem ſequitur Soci.in l.j.verſicu.prima concluſio.ff.ſolu.matri. & conſ.cxv.vol.iiij.Pariſ.conſ.lxij. nu.20. vol.j. Iaſ.in l.j.§.ſed & ſi mihi.ff. de verb.oblig.Idem voluit Soci.in l.inter virum.ff.de reb.dub.licèt allegет in contrarium Io.Andre.Pariſ.conſ.xvj.num.29.verſ.& in tantum. vol.ij.Rui.in conſ.lij.vol.j.& in conſ.cxxxij.vol.iiij.

3 Facit quod notat Rui.in conſ.lxv.vol.iiij.vbi donatio omnium bonorum præſentium & futurorum, vitiatur in totum: nec ſuſtinetur quo ad bona præſentia, quia vitium ex coniunctione inſurgens, vitiat totam diſpoſitionem.

Contrarium tenuit Io.Andre.in addi.ad Specu.in tit.de dona.in §.j. in addit.incip.donationes. Areti.conſ.xvij. Io.Crottus in l.frater à fratre.ff.de condi.indeb. Hiſpa.in rubrica de donatio.inter virum & vxo. Ludo.Luſitanus in l.ſi inter virum.in primo notab.ff.de reb.dub. Ioan. Ant.Alexan.conſ.cxxiij.Rui.conſ.xciiij.vol.ij.

4 Tenendo primam opinionem, Amplia, vt talis donatio non valeat etiam infra legitimam ſummam, ſi res donata fuiſſet à patre tradita verè, vel fictè.Pariſ.in conſ.xvj.nu.30.vol.ij.

De rerum alienatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Alienatio rerum eccleſiarum, eccleſiæ vtilis, an valeat abſque ſolennitatibus.

1 VARIETAS eſt inter ſcribentes in illa quæſtione, vtrum alienatio rerum eccleſiæ vtilis ipſi eccleſiæ valeat ſine ſolennitatibus.

Et quidem Glo.in l.cùm hi. §.eam tranſactionem. ff.de tranſact.tenet ꝙ ſic.& ibi Bal.& Ang.cum quadam diſtinctione, quam etiam ſequitur ibi Iaco.de S. Georgio.Hoc idem tenet Alber.de Roſa.in authen.hoc ius porrectum. C.de ſacroſan.eccle.Bald.in l.quicunque. C. de bonis, quæ liber. & ibi Alexan.in apoſtil.in l.neque.C.de contrahen.& cōmit.ſtipu.in l.contra iuris.in fine prin.ff.de pact.in l.ita conſtante.ff.de iure dot.Ro. in conſ. cccclij.& in conſ.cccxvj.Barba.in conſ.xxxix.vol.iij.& in conſi.xxxv. vol.ij.& in conſ.lxj.& in conſ.lxxvj.vol.iij.& in conſ.xcj.vol.iij. in cōſ. lviij.in fi.vol.ij.& in conſ.v,vol.iij.Ang.Are.in §.ſui.in fi.Inſti.de here. quæ ab inte.Math.in ſing.clvj.Dec.latè in c.quæ in eccleſiarū.de conſti. & in c.cauſam, quæ.de iudic.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.cum lege. ff. de fideiuſſ.Corſet.in ſing.in verb.pupillus.Alex.in l.mutum.in fin. verſ. & pro hoc.ff.de acq.hered.Iaſ.in l.non eo minus.C.de procura.in l.contra iuris.in prin.ff.de pact.in l.is, cui bonis.ff.de verb.oblig.in l.Barbarius. ff.de offic.præto.in l.more.verſ.tenendo iſtam partem, eam limita.ff.de acq.hered.in l.iuſiurandum, quod ex conuentione.§.pupillus.in fi. ff.de iureiur.in l.qui iuraſſe.eod.tit.in l.potuit. C.de iure delib.in §.omnium. nu.41.verſ.aduerte tamen.Inſti.de act.& in conſ.ccxxij.volu.ij.Cæpol. in conſi.ciuili xiiij.Soci.in conſ.lxxx.vol.iiij.Feli.in c.dilectus.el ij.de reſcrip.Deci.in conſ.cccxxxj.verſ.ſecundò principaliter. Gomeſ.in c.fi.§. ſi verò.charta v.de iudi.in fin.ſentit Ange.in conſ.vlti. Brun.in tract.de forma.Pariſ.in conſ.xvj.vol.ij.Gratus in conſ.xlvj.volu.j. Maria.iunior conſ.xxviij.vol.ij. Ruin.conſ.lxiiij.vol.j. Gramma.conſ.ciui.x.& conſ. xxviij.Feli.in conſ.xv.nu.10.& pluribus ſeq.

Contrarium tenent Iac.Butrig.Bar.Alber.Pau.de Caſt.& Iaſ.in dicta l.cùm hi.§.eam tranſactionem.ff.de pact.Bal.in l.fi.§.neceſſitate. de bonis, quæ libe.& in c.j.de tranſact. Feli.in c.cauſam.de iudic. Alex.in conſ.clxxxvij.verſ.quartò per id, quod habetur.

Et iſtam eſſe * communem dicit Iaſ.in l.contra iuris. in princ. ff. de pact.Bal.in l.ſi pupillorum.in fine princ.ff.de reb.eorum. Bald.in conſ. cxcviij.vol.v.Brunus in tracta.de forma.in tit.de poten.& eſſe.for.in ix. amplia.Soci.in conſ.xxix.Deciſ.Neapol.cxiij.in nouis.

2 Hoc tamen omnes videntur admittere, ꝙ eccleſia poſſit cōtractum, quamuis nullum, propter vtilitatem ratificare.Inno.in ca.j.de his, quæ fiunt à præla. Eſt bonus tex.in c.ſi qua de rebus.xij.quæſt.ij.glo.in c.j.ne ſede vacan.Abb.in c.cùm cauſa.in fi.de re iudic. Anto.de Butrio in c.ſi quis preſbyterorum.de reb.eccle.non alie. Fulgo.& Iaſ.in dicto. §.eam tranſactionem.Deci.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitu. Corſet.in ſingu.in verbo, pupillus.Soci.in conſi.lxxx.vol.iiij.Brunus in tract.de forma.in tit.de poten.& eſſe.for.in ix.amplia. Præpoſi. Alex.in c.j.qui feu. dare poſſ.Pet.Rebuf.in concorda.in tit.de colla.§.ſi quis vendi.in verſi. ipſo iure.Ruinus conſi.xl.vol.j.

3 Et facit quod notat Baldus in l.cùm interdictæ. C.arbit.tute.vbi quis poteſt ratificare contractum etiam nullum, factum in propriam vtilitatem.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator ratione officii conſentiens alienationi, ſibi non præiudicat.

1 VERA eſt in iure illa concluſio, ꝙ adminiſtrator rerum alienarum, neceſſitate officij conſentiens alienationi, ſeu diſpoſitioni de re ſua propria, ſibi non præiudicat. l.cùm quædam.C.de adminiſtra.tut.& ibi notat Bar.in ſumma.& Bal.tam in ſummario, quàm in notabilibus.& ibi Odofred. verſi.Or ſignori habetis.& ibi Salic.in ſummario. & in primo notab.idem probat textus in l.ſi non ſubſcripſiſti.C.eod.titu.& ibi Bar.Bal.& Ange.& Sali. omnes in ſummario.idem probat textus in l.aduerſus.§.tutoribus. ff.de inoffi.teſta.& ibi Bar.& Alber.in ſummario. not.Bal.in conſi.cij.verſ. præterea regu.vol.ij.Pau.de Caſtro conſ.cccexxiij.verſ.nec obſtat.vo.j. Afflictus in quæſt.ſuper iure prothom.verſi.vt infra triginta dies.verſi. ſed pone.Bald.conſi.cccxxxiij.verſ.vigeſimo conſidero.volu.v. Ant.de Butrio in c.ſuborta.verſ.nota bene.de re iudic.

2 Primò Amplia idem eſſe, ſi quis ſe ſubſcribat vt teſtis contractui de re ſua facto.l.mutuæ.C.ſi cer.peta.l.ſi pater.C.de fideiuſſorib.glo. in verbo, non obeſſe.in l.Caius.ff.de pignora.actio. gloſſ.fin.in l.nimia. C.de actio.& obligatio. Bal.in l.Titia.§.Lucia.verſ.tamen circa hanc materiam.ff.de lega.ij.vbi Imola, verſ.& de materia. & Pau.de Caſtro verſi. & hoc eſt verum. Barto.in l.ſicut.§.non videtur. verſ.quod intellige.ff. quibus modis pignus vel hypothe.ſolui.& in l.quæ dotis.in fi.ver.quæro, quid de ſubſcribente.ff.ſolu.matri.Pau.de Caſtro in l.emptor.§.Lucius.verſ.ex præcedenti notab.ff.de pact.& in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.verſ in prima parte.ff.de verb.oblig.Corneus conſi.ccviij.verſicu.nec obſtat tertium.vol.iiij.Card.Alexan.in c.j.§.præterea.verſ.ſed cùm interdum.quibus modis feu.amit.Afflictus ſuper conſti.prothom. verſ.vt infra triginta dies.ibi, ſed pone.& ſentit Inno.in c.ex literis.verſ & nota ꝙ ſola ſubſcriptio.de tranſa.vbi Io.Andre.verſ.ſi verò non aduertens.& Abb.verſ.Gofre.in c.& ibi Henricus. verſ.aut interuenit ſolùm.& Pet.de Ancha.verſ.& an ſubſcriptio. Io.Andre.in ca.inter dilectos.verſi.porrò ſeptimum.de fide inſtru.

3 Et idem eſt nedum ſi ſe ſubſcripſerit vt teſtis, ſed etiam ſi adhibitus ſit vt teſtis inſtrumentarius.Bar.in ſummario, in l.Titia. §.Lucia. de lega.ij.vbi Bal.in primo notab.& Imola, Pau.de Caſt.& Albe.omnes in ſummario, glo.fi.in l.ſicut.§.non videtur.ff.quib.mo.pig.vel hypo.ſol. glo.ij.verſ.ſed quæritur.in c.ex literis.de tranſact.

4 Primò Limita, præcedentem ampliationem, quando nō ſolùm inſcriberetur vt teſtis, ſed etiam auctoraretur in contractu, Ant.de Butrio in dicto c.ex literis.verſ.ſecundo oppono.& ſentit ibi Bal.in primo notab.& Abb.verſ.in glo.iij.in fi.& ver.aut de præſenti.& ibi Imola nu.7. verſi.item potes notare ꝙ vbi aliquis.

5 Secundò Limita hanc ampliationem, quando teſtis fuit ſciēs, & poterat actum impedire, Ab.in d.c.ex literis.verſ.ſatis credo. & ibi Pet.de Anch.verſi.& an ſubſcriptio.& Imo.verſ.in ead.glo.in fi.

6 Secundò Amplia, principalem concluſionem idem eſſe in notario rogato de inſtrumento.Bar.in l.ſicut.§.non videtur. ver.quod intellige. ff.quib.mod.pig.vel hypothe.ſol.Bal.in ſummario, in l.ſi pater.C.de fideiuſſ.Corne.conſ.ccviij.verſi.nec obſtat tertium.vol.iiij.

Contrarium Aimo in quæſti. per eum diſputa. poſt tracta.de antiq. tempo.nu.38.& nu.41.in fi.

7 Tertiò Amplia in aduocato, qui ſibi non præiudicat, ſi defendit litigantem ſuper re ſua propria.l.inter officium. ff.de rei vendi.l.poſt legatum.§.aduocatum.ff.de his, quib.vt indig.

8 Amplia præcedentem ampliationem, nedū in aduocato rei, ſed etiā in aduocato actoris.Alber.in dicta l.inter officium.ff.de rei vendic. vbi Fulgo.verſi.in glo.prima, & in verſi.ibi primam ſolutionem. Abb.in c. ex literis.verſi.in glo.j.de tranſact.vbi declarat.

9 Limita præcedentem Ampliationem de aduocato, non procedere, ſi ſciens rem ad ſe ſpectare, tale patrocinium præſtiterit.l.fi.ff.de inoffi. teſta.& ibi glo.j.verſ.vel hic ſciens.& glo.j.in d.l.inter officium. verſ.& hoc ſi fuit.& probat tex.in c.ex literis.vbi glo.j.& ij.C.de tranſact. & ibi Hoſti.in princ.in verbo, patrocinabitur. & in verſ.ſed contra.& ſentit ibi Inno.verſ.& nota. & Ant.de Butr.in ix.notab.verſ.nota xx. & Bal. in j.nota.& ibi Card.in j.& ij.oppoſ.& ibi Pet.de Ancha.verſ.& hoc tenet Gofre.& ibi Imo.verſ.item nota ſecundum intel.Hoſti.verſ.in gl.j. Io.Faber in §.ſi tutor.verſ.in glo.vt aduoca.& ibi Ange.Areti.verſ.notat ergo ex glo.Inſti.de inoff.teſta.& ſentit Bal.in d.l.fi.ff.de inoff.teſta. & clarius ibi Odofre.verſic.vel iſtud intelligendum.Pau.de Caſt. conſi. cccxiiij.in fi.verſi.præterea propter officium.volu.ij. Io.Andre.in c.inter dilectos.verſi.porrò ſeptimum.de fide inſtru. Ant.de Butr.in c.ſuborta.vol.j.verſi.nota bene.de re iudic.

Contrarium, quòd etiam aduocatus ſciens rem eſſe ſuam, præſtando patrocinium litiganti ſuper illa, ſibi non præiudicet, teneat Bar.Ange.& Alber.in dicta l.inter officium.ff.de rei vend.vbi Fulgoſi.verſicu. ſi tamen placeat.

10 Secundò Limita tertiam ampliationem, quando ex ſolo conſenſu actus perficitur, quia tunc aduocatus ſibi præiudicat: ſecus verò in iure dominij, quòd ex conſenſu ſolo non tranfertur, Bar.in l.inter officium. ff.de rei vend.verſ.oppono d.l.fin.vbi etiam Alber. poſt Iac.Butrig.Io. Andre.in c.ex literis.verſ.ſi quis authoritate.de tranſact.vbi Card.verſ. & dicit Inno. & Abbas verſ.ſed glo. iuris ciuilis. & ibi Henric. verſ.aut eſt dubium.& Fulgo.in l.fi.verſ.in glo.j.ff.de inoffi.teſta.

Contrarium Ant.de Butrio in dicto c.ex literis.ver.Doctores. ff.de tranſact.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in glo.ix.nu.263.& ſeq.

11 Tertiò Limita, Aduocatus procurando ſuper teſtamento, faciat ſibi præiudicium quo ad quærelam inofficioſi teſtamenti, vt eſt tex.in dicta l.fi.ff.de inoffi.teſta.& ibi glo.j.& Alber.poſt Iac.Butriga.in dicta l. inter officium.vbi etiam Ange.Fulgo.verſ.ibi procurandum.Io.Faber in §.ſi tutor.verſ.in glo.vt aduocatus.Inſti.de inoffi.teſta.

Et ſentit Bar.in ſumınario dictæ l.fin.ff.de inoff.teſta. dum notat, ꝙ qui eſt aduocatus pro herede, dicitur approbare teſtamẽtum, & clarius ibi Ange.in ſecundo ſummario, Pau.de Caſt.in l.ſi is, qui.§.ſi literis.in fi. verſ.idem ſi alio modo.ff.de inoff.teſta.Odofre.in dicta l.fin.in ſummario, & ibi Alber.in ſummario.

12 Quod ſublimita, quando aduocatus neceſſitate compulſus, iudice mandante, officium aduocationis illius cauſæ ſuſcepiſſet, quia tunc indiſtinctè ſibi non præiudicat, vt dicit Alber.in l.poſt legatum.§.aduocatum.verſ.ſi tamen.ff.de his, quib.vt indig. Tiraq. de retracta. §.j.glo.ix. nu.226.I.Faber in §.ſi tutor.verſ.& ideò videtur.Inſti.de inoffi.teſta. & in verſ.in glo.vt aduocatus.

13 Quartò Amplia principalem concluſionem in procuratore, in quo idem dicendum eſt quòd in aduocato, per id, quod notat Bal. in dicta l. fi.ff.de inoff.teſt.per illum textum, qui ponit vtrunque caſum.

Tiraq.de retract.§.j.glo.ix.nu.265.qui alternatiuè loquitur in aduocato, & procuratore.Ant.Butri.in c.ſuborta.verſ.nota bene.de re iud.

14 Et in procuratore vendente rem ſuam nomine alterius, ꝙ non præiudicet ſibi in iure dominij, voluit Imola conſ.lij. refert, & ſequitur Tiraq.de retract.§.j.glo.ix.nu.265.in fine.

15 Limita, quod proximè dictum eſt de procuratore vendente rem ſuã nomine alterius, quia ſaltem præiudicat ſibi reſpectu poſſeſſionis, vt per Imol.in dicto conſi.lvij.

16 Quintò Amplia in eo, qui inſtrumentum rei ſuæ in alium tranſlatæ ſignat proprio ſigillo.l.ij.C.de reb.alie.non alienan. l.Caius.ff.de pign. act.Cynus in l.ſi non ſubſcripſiſti.in ſummar.C.de adminiſtra.tut.& ibi Odofre.in ſummar.Pau.de Caſt.in l.Titia.§.Lucia. verſ.& hoc verum. ff.de lega.ij.Card.Alexan.in cap.j.§.præterea.verſ.ſed interdum.quibus modis feudum amitta.

17 Sextò Amplia, etiam ſi in eo, quod facit tutor in iudicio pro pupillo, ſuccumbat; quia non propterea perdit id, quod ſibi erat relictum in teſtamento, quod impugnauit vt tutor.l.filius. ff.de inoffi.teſta.l.tutorem. ff.de his, quib.vt indig.Inſti.de inoffi.teſta.§.ſi tutor.Odofre.in l.aduerſus.§.tutoribus.& ibi Pau.de Caſt.eod.tit.

18 Septimò Amplia, etiam ſi tutor actum faciat pupillo præiudicialem, non tamen propterea ipſe obligatur: & ideò ſi auctoratur pupillò ſuper interceſſione, ipſe proprio nomine conueniri non poteſt.l.ſi non ſubſcripſiſti.& ibi ponderat Ange.C.de admi.tut.

19 Octauò Amplia, vt procedat in omni legitimo adminiſtratore, vt dicit Bal.in dicta l.cùm quædam.C.de admini.tut.

20 Nonò Amplia in iudice, qui ſententiam ferret adiudicando rem ſuã propriam vni ex colliṫigantibus coram ſe.c.ſuborta.verſ.iudicibus autem.de re iudic.& ibi Ant.de But. verſ.nota bene.cap.inter dilectos. §. porrò, de fide inſtru. Ant.de Butr.in c.ex literis. verſ.nota iſtam lecturam.de tranſact.& ibi Card.in ij.oppoſi.Io.Andre.in ca.inter dilectos. verſ.porrò ſeptimum.de fide inſtru.

21 Decimò Amplia in conſanguineis, qui ex neceſſitate ſtatuti conſenſerint, aut authoritatem præſtiterint contractibus à mulieribus, vel minoribus celebratis, Pau.de Caſtro conſi.cclix.in princ. verſi.quia dicta D.Blonda.volu.j.

Contrarium Aimo in quæſti, per eum diſputata poſt tracta.de antiqui.temp.& voluit Soci.conſi.xliiij.verſ.ſed poſtremò.vol.iiij.

22 PRIMO Limita concluſionem principalem in eo, qui & ſi eſſet adminiſtrator, tamen non faceret ex neceſſitate officij, ſed voluntariè.l. fi.ff.de inoff.teſt.& ibi glo.j.ibi ad id, quod ſubiicit glo.in l.cùm quædã. in verb.reſeruat.C.de admi.tut. Alber.in l.poſt legatum. §. aduocatus. ff.de his, quib.vt indig.ver.ſed nunquid.Io.Fab.in §.ſi tutor.in prin.Inſti.de inoffi.teſta. Ant.de But.in d.c.ex literis.in ix.notab.de tranſact.& ibi Pet.de Ancha.verſ.& hoc tenet Gofre.& ibi Imola, verſ.item potes notare.& verſ.quia illud verum.Ange.in dicta l.fi.verſ.& dic.ff.de inoff. teſta. Aimo in quæſti.per eum diſputata poſt tractatum de antiq.temp. nume.35.& pluribus ſeq.

23 Secundò Limita, nam licèt conſenſus adminiſtratorio nomine præſtitus non præiudicet conſentienti, vt contra eum actio dari poſſit, præiudicat tamen vt repelli poſſit exceptioni ipſe conſentiens, per tex.in l. illicitæ.ff.de reb.cor.ponit Aimo in quæſt.per eum diſputa.poſt tracta. de antiq.temp.nu.14.20.& 41.

24 Tertiò Limita, quando conſentiens adminiſtratorio nomine, bona propria obligaſſet conſentiendo, per tex.in l.& ſuis.C.de præd.mi. ponit Socinus conſi.100.verſi.quia.vol.iij.Aimo dicta quæſt.per eum diſputa.nume.15.& 39.

25 Quartò Limita, quando promiſiſſet conſentiens adminiſtratorio nomine pro ſe, & pro heredibus ſuis: quia tunc etiam nomine proprio tenebatur, vt dicit Aimo in dicta quæſt.nu.39.

De pignoribus, & hypothecis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Hypotheca generalis an ſufficiat in contractu, ad impediendam translationem dominii.

1 DICVNT Doctores, ꝙ non impeditur tranſlatio dominij per contractum. l. ſi quis ita. §.ea lege.ff.de verb.oblig.l.ea lege.C.de cond.ob cau.

2 Et hoc niſi reſeruatum ſit in re ipſa diſtincta ius reale, vt eſt hypotheca, ita Bar.cum quo * alij tranſeunt omnes, in l.filiusfami.§.Diui.ff.de lega.j.Tiraq. de retract.conuen.in §.iij.in gloſ.j.nu.2.& ſeq. vbi etiam an poſſit rem præciſè retinere pro intereſſe tantùm.

3 Et propterea dubitatur, an ſufficiat, ꝙ iſta hypetheca ſit generalis omnium bonorum, vel requiratur ꝙ ſit ſpecialis eius rei, de cuius dominij tranſlatione impedienda agitur. Et ꝙ requiratur ſpecialis, ſentit Bar. in l.ſi quis ita.§.ea lege.ff.de ver.obli.vbi ponit exemplum in re ſpecialiter obligata.& ita tenet ibi Imo.& ibi hoc etiam tenet Areti.Idem ſentit Bar.Imo.& Ro.in l.qui abſenti.§.j.ff.de acq.poſſ. Imo in l.filiusfa.§. Diui.ff.de leg.j.Bal.in l.ea lege.C.de cond.ob cau.Imo.& ibi Alex.in l. ſi filiofa.§.ſi vir in quinquennium.ff.ſol.mat.Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea lege. ff.de ver.obli.Iaſ.in §.Diui.in l.filiusfa.ff.de leg.j.in j.lect. & in cõſ.ccxj. vol.ij.vbi dicit iſtam * communem opi.Iaſ.in l.quoties.C.de rei vendi. Barba.in c.Raynaldus.de teſta.Idem tenet Claud.in l.qui abſenti.§.j.ff. de acqui.poſſ.& iſtam dicit * communem Ferd.de Loaz.in §.Diui.ff.de leg.j.Bert.in conſ.cxcj.ad fi.vol.j.& in conſ.iiij.vol.ij.& in conſ.clxxxv. & in conſ.xv.vol.j.& in conſ.cxliij.vol.j.& in conſ.lxxxvj.vol.iij.

Deciſ.Neapol.clxxxij.in nouis, vbi ex mente Iaſ.dicit iſtam * communem.ſentit hoc Bouc.in verb.mixta, de contractib.ſing.vj.& Ferra. caute.xlviij.Ruin.conſ.cxiiij.vol.j.& conſ.cix.volu.iiij. vbi tenet iſtam opi.expreſſè.& conſ.cxij.vol.iiij.Bert.in conſ.j.vol.j.in antiq.Tiraq.de retract.conuen.§.iij.in glo.j.nu.6.vbi remiſſiuè.

4 Contrariam partem, ꝙ ſufficiat generalis hypotheca omnium bonorum, tenet Bar.in l.qui fundum.ff.loc.in l.j.§.qui autem. ff.de ſuperfi.& in l.ſi filiofa.§.ſi vir in quinquennium.ff.ſo.mat. Pau.de Ca.in l.ſi merces.§.ſi fundum.ff.loca.Bal. Ang.Sali.in l.emptorem.C.loc. Ab.in c.fi. ne prel.vi.ſuas.Sal.in l.mancipia.C.de re.alie.non alie.Bal.in l.j.ver.pone, maritus.C.de fru.& lit.exp.Pau.de Caſt.in d.l.ſi quis ita.§.ea lege.ff. de ver.obli.Alex.in l.qui abſenti.§.j.ff.de acq.poſ.& in conſ.cxviij.in v. vol.& in conſ.lix.co.vo.Bal.in conſ.cccxciij.vol.iij.Cor.in conſ.cccxxj. & in conſ.vj.vol.iiij.Caſſa.in conſue.Corſet.in ſing.in verb.pactũ.Bru. in conſ.lxvij.Gui.Pap.q.cccclxxx. Apoſt.ad deciſ.Thol.ccccxx.idem ꝙ ſufficiat generalis, tenet Gui.Pap.ſing.dccxix.& Hip.in ſing.cccxxj.Goza.in conſ.xxiiij.& conſ.100.Maria.iunior conſ.lxxiij.volu.j. Gratus in conſ.xcv.volu.j.vbi dicit iſtam * communem opin. Maria.iunior conſ. cxviij.vol.ij.& conſ.cxxix.eo.vol.Rui.conſ.clxxx.vol.j.

5 Et facit pro iſta opinione, nam Doctores dicunt, ꝙ ſatis eſt ꝙ ſit reſeruatum ius reale, vt dicunt * omnes in §.Diui.per text.in l.ſi creditor. §.fi.ff.de diſtract.pign.& ponit Caſſa.in conſi.xj.nu.55.poſt Guid.Papæ in conſi.cccclxix.ſed hypotheca generalis reſeruat ius reale, ergo ſufficit generalis hypotheca.

6 Pro cõcordia opi.diſtinguit Ferdi.Loaz.in d.§.Diui.nu.80. nam aut dubitatur an colonus, qui habet generalem hypothecam, poſſit rem cõductam retinere pro ſuo intereſſe. & tunc, quia habet ius in re, ſufficit generalis hypotheca. Aut quæritur an alienatio ſit nulla, ita ꝙ non habeat neceſſe colonus ꝓbare ipſius intereſſe, & tunc requiritur ſpecialis.

Tenendo tamen primam opi.quæ videtur eſſe magis * communis,

7 Primò Limita, niſi interueniſſet iuramentum, quod habet vim ſpecialis expreſſionis, ita tenet Io.Crot.in d.§.Diui.nu.101.

8 Et an propter iuramentum de non alienando, impediatur tranſlatio dominij in contractu, Caſſa.in conſuetu.tenet ꝙ non.

Et idem Ferrat.caute.xlviij.Gratus in conſ.xcv.volu.j. Marian.conſ. cxxix.vol.ij.Ruinus conſi.cix.vol.iiij.

9 Secundò Limita, quando ageretur de vna re particulari non tranſferenda, ſecus ſi de omnibus bonis: quia tunc ſatis eſt deducere in hypothecam omnia bona, & dicitur ſatis ſpecialiter facta expreſſio hypothecæ, ita Claud.in d.§.j.in l.qui abſenti.ff.de acq.poſſ.

10 Tertiò Limita, niſi cum generali hypotheca concurrat precarium. Deciſ.Neapol.clxxxij.in ij.dubita.in nouis.

De emptione,& venditione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Venditor læſus vltra dimidiam iuſti pretii,habet beneficium l.ij. C.de reſcinden.vendi.

1 SI IN conrractu venditionis venditor reperiatur læſus vltrà dimidiam iuſti pretij,ei ſuccurritur beneficio l.ij.C.de reſcin.vendi. ſcilicet, vt cogatur emptor vel rem reſtituere venditori, vel ſupplere ad iuſtũ pretiũ.

2 Quod Declara,vt ſit in electione ipſius emptoris, vel ſupplere ad iuſtum pretiũ, vel rem reſtituere venditori,vt tradit Alex.in conſ.cvij.vol.iiij. Gozadi.in conſ.xliiij.Lofred. in conſi.xxiij.

3 Et propterea in hoc remedio libellus debet alternatiuè concludere contra emptorem,vt ſcilicet vel ſuppleat,vel rem reſtituat,vt tenet Aimo conſi.clj.

4 Primò Amplia,vt non ſolùm hoc remedium competat iure actionis ex illo contractu,vt dicit glo.ij.in prin.in l.ij. & ibi Bar.verſi.quæro qua actione petatur reſciſſio.& Bal. ibi, verſic.venio ad quæſtiones,& primò quæro.& Sali.verſi venio ad quæſtiones.& Pau.de Caſtro,verſ. in glo.magna.C.de reſcinden.venditio.Imola in ca.cùm cauſa. de emptione & venditio.

5 Sed etiam officio iudicis ſuccurritur decepto vltra dimidiam iuſti pretij,vt tradit Hippoly.poſt alios, quos allegat in practica criminali, in §.ſequens.

6 Secundò Amplia,vt diſpoſitio huius legis procedat,etiam ſi quis deceptus fuerit vltra dimidiam,etiam in vno nummo,vt dicit Bald.in dicta l.ij.verſi.ſed nunquid.Alex.in conſi.cvij.vol.iiij. Feli.in ca.cùm cauſam.de teſt.Ange.in dicta l.ij.verſi.in eadem glo.ibi Abb.in c.cùm cauſa.in ij.notab.de empt.& vendi.

7 Et nota ꝙ enormis læſio dicitur illa,quæ aſcendit ad ſextam partem veri pretij,vt dicit Cepol.in conſilio ciui.xxix.qui affirmat iſtam * eſſe communem opinionem Doct.ſub nu.12.

8 Enormior autem læſio dicitur illa,quæ eſt vltra dimidiam iuſti pretij,Calca.in conſi.lxxxiij.Guido Papæ quæſt.clxx.Ruinus conſ.xvj.volu.iiij.Cæpol.in dicto conſ.xxix.nu.12.

9 Enormiſſima læſio autem dicitur,quando adeſt læſio in totum.Ruinus conſ.xj.vol.iiij.& in conſ.cix.vol.j.& in conſ.xvj.volu.iiij.& tradit Cæpol.in dicto conſi.xxix.nu.12.

10 Sed tamen aliqui voluerunt, quòd ſtaretur in hoc arbitrio iudicis, prout voluit Felin.in cap.cùm illorum.de ſen.excommunica. Aimo in conſilio cxcij.

11 Tertiò Amplia,quia minori læſo in pretio, competit iſtud remediũ l.ij.& non competit reſtitutio in integrum:ſecus autem ſi minor eſſet læſus in contractu,non autem in pretio,vt declarat Aimo conſi.vij.

12 Aduerte tamen,quia iſtud beneficium l.ij.poteſt concurrere cum beneficio reſtitutionis in integrum, Abbas in cap.dilecti. de emptione & venditione.

13 Licèt non poſſit concurrere cum interdicto vnde vi, vt dicit Rota in nouis,deciſ.cxvj.

14 Quartò Amplia,quia in caſu reſtitutionis in hoc remedio res venit reſtituenda,vnà cum fructibus,ad inſtar redhibitoriæ, ita Bal.in l.ij.& ibi Sali.C.de reſcin.vendi.

Contrarium tenet Cæpol.in tracta.de ſimulatione contractus.

15 Quintò Amplia,vt hoc procedat etiam in laudo, Barto.in l.ij.verſi. quæro vtrum lex.C.eod.titu.Barto.in l.ſi quis cùm aliter. & ibi Imola, Alexan.& Iaſ.ff.de verbor.obligationib. Barto.in l.ſocietatem. §.arbitrorum.verſ.ſed quæro quis habet probare.& ibi etiam Floria.ff.pro ſocio.glo.& ibi Bart.in l.Lucius.§.fi.ff.ad Trebel. Imola,in c.cùm cauſa. de empt.& vend. Ant.de Butrio in c.Quintauallis.verſ.venio ad quintum.de iureiuran.

Contrarium tamen tenuit Bal.in dicta l.ij.in viij.oppoſ. & ibi Salic. verſ.& vt clarius eluceſcat.C.de reſcin.vendi. Sali.in l.ſocietatem.in §. arbitrorum.in xvij.quæſt.ff.pro ſoc.Rapha.& Roman.in dicta l.ſi quis cùm aliter.ff.de verbo.oblig.

16 Sed tamen eſt conſiderandum, quia etiam tenentes ſecundam opinionem,videntur velle,ꝙ detur reſciſſio laudi arbitratoris,ſi læſio ſit vltra dimidiam,in hoc tantummodò videntur reprobare opinionẽ Bart. quia ipſe Barto.tenet attendendam eſſe æſtimationem dubij euentus: ipſi autem dicunt attendendam eſſe æſtimationem ipſius rei: & ita tenet Salic.in dicto.§.arbitratorum.in xvij.quæſti. & Imola in dicto cap. Quintauallis.& ita tenet Bal.& Salic.in dicta l.ij.

17 Et propterea tenendo primam opinionem,Amplia ipſam,vt etiam ratificato laudo per partem, prouideatur indemnitati ratificantis laudum,ſtante læſione,per remedium iſtius l.ij.vt conſuluit Deci. in conſi.lx.Soci.in conſi.lxxxv.vol.j.

18 Et idem ſi laudum eſſet emologatum, dicit Gratus in conſilio cxviij. volumi.ij.

19 Sextò Amplia,quòd diſpoſitio iſtius legis procedit non ſolùm in cõtractu emptionis & venditionis,ſed etiam in omnibus bonæfidei contractibus,vt notat Bart.in dicta l.ij.verſ.quid in aliis contractibus,Bal. in vij.oppoſ.verſ.tertiò quæro.& Ange.verſ.in eadem glo.ibi Pau.Caſtren.verſ.in iij.quæſt.& Sali,verſ.quæro quartò.Card.conſ.ccxl.volu. iiij.Gozad.in conſ.xliiij.Guido Papæ in ſing.dccxxxvj.

20 Quod intellige & Amplia, etiam ſi contractus bonæ fidei deductus eſſet in ſtipulationem,vt notat Bar.in dicta l.ij. verſ.quæro,quid ſi contractus.& voluit Bar.in dicta l.ſi quis cùm aliter. per gloſſ.ibi in verbo, machinationem.in fine,& Imola:& ſequitur ibi Alex.& Iaſ.ff.de verb. oblig.& tenent gloſſ.in dicta l.ij.in princ.gloſſ.magnæ,Imola in c.cùm dilecti.de emptio.& vendi.

21 Septimò Amplia,etiam ſi eccleſiæ ab altera eccleſia facta fuerit venditio,vt dicit Baldus in dicta l.ij.verſicu.decimoquartò quæro. C.de reſcinden.vendi.

22 Et tantò magis, ſi à priuato eccleſiæ fuerit facta venditio, vt notat ibi Sali.verſic.quæro decimoſextò. & Pau.de Caſtro in iij.limita.& eſt bonus textus in c.cùm dilectus.vbi Abbas in j.notab.& in ca.cùm cauſa.de empt.& vendi.

23 Octauò Amplia,vt iſtud procedat etiam in permutatione rei ſpecialis,ſecundum Calde.in conſ.iiij.in tit.de rer.permu.

Sed iſta opinio Calderi. * communiter reprobatur, & contrarium tenet Imola in c.cùm cauſa.de empti.& vendit.& illam impugnat Decius in conſilio ccx.

24 Nonò Amplia,vt hoc procedat etiam in contractu rei temporalis, vt notat Bald.in dicta l.ij.verſ.tertiò quæro.& Sali.in verſ.quæro quartò.Imola in cap.cùm dilecti.de emptio.& venditio.& in cap.cùm cauſa.eodem titu.

25 Decimò Amplia,vt iſtud habeat locum etiam in diuiſione,vt notat Bal.in dicta l.ij.verſ.tertiò quæro. & ibi Salic. verſ.quartò quæro.& eſt tex.in l.maioribus.C.commu.vtri.iudi.Corn.in conſ.ccxl.vol.iiij.Imo. in c.cùm cauſa.de emp.& vend.Gozad.conſ.xliiij.

26 XI. Amplia,vt habeat locum in venditione etiam facta per procuratorem,vt notat Aretinus in conſ.cxxv.verſ,& ſic patet.Signoro.Homode.in conſ.cxxxvij.

27 Bene verum eſt,quòd Bar.in l.ſocietatem.in §.arbitrorum. ff.pro ſocio,voluit,vt in venditione facta à procuratore ad effectum vt compe tat iſtud remedium,ſufficiat illum deceptum eſſe in tertia parte pretij.& ſequitur Pau.de Caſtro in dicta l.ij.in prima limita.& Anto. de Butrio in c.Quintauallis.de iureiuran.

Tamen contra Bart.tenet Roma.in l.ſi quis cùm aliter. & ibi Alex. ff.de verb.obliga.Imola in c.Quintauallis.verſ.quæro,ſuprà viſum eſt. Imola in l.ſi quis arbitratu.ff.de verb.oblig.Corne.in conſ.ccxl.vol.iiij. Aretinus in conſilio cxxv.verſi.non obſtat.

Et de iſta opinione Bart.dubitat etiam Panormi. in c.cùm cauſa.de empt.& vendi.Soci.in reg.ccxxvj.in v.limita.

Et contra opinionem Barto.fortiter ſtringit textus in l.ſi voluntate. C.de reſcinden.vendi.vbi apparet venditionem fuiſſe factam à filio nomine matris,& tamen nõ poteſt reſcindi, niſi deceptio vltra dimidiam iuſti pretij concurrat.

28 Et propterea doctrina Barto.eſt intelligenda in eo, qui conſtituitur procurator ab homine,qui habet poteſtatem limitatam ſecundum voluntatem ipſius:ſecus eſt in eo,qui habet poteſtatem conceſſam à lege. & iſtam declarationem tradit Aretinus in conſi.cxxxv.

29 Et nota,quia licèt Doctores præallegati teneant contra Bar. non tamen tenent cõtra ampliationem,quia ſi non ſufficit tertia pars, tamen ſaltem dimidia ex communi intentione inducit reſciſſionem in terminis.l.ij.C.de reſcin.vendi.

30 XII. Amplia, vt hoc etiam habeat locum in locatione, vt voluit Roma.conſi.ccccxxxiij.Cynus in l.legem.C.loca.Specu.in tit.de emp. & vendi.in §.ergo nunc dicendum reſtat. verſic.ſed nunquid dicta lex. glo.fin.in l.ſi olei. C.loca. glo.in l.in venditione.in §. in verbo etiam ſi minoris.ff.de bo.au.iud.poſſi.glo.in l.ſi ea pecunia.in glo.fi.C.de vſur.

Et eſt bonus tex.in l.item ſi in pretio.§.fin.cum l.ſeq. ff.loca.& in l.j. §.ſi quis in fraudem.ff.ſi quid in fraudem patro.& tradit Bal.in dicta l.ij. verſi.tertiò quero.& ibi Salice.verſi.quartò quæro. Pau.de Caſtro in iij. quæſt.Ange.in l.maioribus.C.commu.vtriuſque iudi.Bal.in c.cùm cauſa.de teſt.in fin.Anto.de Butrio in c.cùm dilecti.& ibi Imola,& Barba. de empt.& vendit.& in c.cùm cauſa.eodem titu.Cæpol.in tracta.de ſimula.contract.Corneus in conſ.cclxxxv.vol.iij.Alex.in conſ.cxij.vo.j. Decius in conſi.cccccIxxxiij.

Et facit quod ſuprà dictum eſt,quòd hoc remedium detur in omnibus bonæ fidei contractibus.

31 XIII. Amplia,vt prouiſio iſtius l.ij. competat,non ſolùm in fauorem venditoris,ſed etiam in fauorem emptoris, quando emiſſet maiori pretio vltra dimidiam,vt voluit Specu.in tit.de empt.& vend.§.nunc videndum.el primo.verſi.etiam eodem modo. & contra gloſſ.in l.ij.in glo.magna,in fine.

Et idem

Et idem dicit glo.in c.cùm cauſa.in glo.j.in verſi.& ſic etiam.de emp.& vendi.& ibi Imola, Bart.in dicta l.ij,verſi.quæro ſecundò.& ibi Bal.verſi.xvj.& Sali.verſ.quæro xviij.Purpu.in l.ex conuentione. C.de pactis.Alex.in conſ.xxvij.vol.j.Soci.in regu.ccxxvj.in vlti.limita.Abb.in c.cùm dilecti.in ij.notab.de emp.& vendi.

32 XIIII. Amplia, vt habeat locum l.ij. etiam in deceptione facta in ſaldo rationum,vel in quacunque alia æquipollenti conuentione,vt tenet Alex.in conſi.clxxxvj.nu.7.volu.vj. hoc tamen pendet ab eo, quod dicetur in limita.

33 XV. Amplia, quia extenditur iſtud remedium etiam in re æſtimata data in dotem,vt eſt tex.in l.iure ſuccurſum.§.ſi in dote danda. ff.de iure dot.Purpura.in l.ex conuentione.C.de pact.

34 XVI. Amplia,quia primus emptor poteſt conueniri,etiam quòd in alium rem tranſtulerit, glo.magna in dicta l.ij.in verſic.item quid ſi iſte emptor.& ibi Bal.verſ.xiij.quæro.& ibi Barto.nu.13.& Sali.verſ.quæro xij.& Pau.de Caſt.C.de reſcin.vend.

35 XVII. Amplia,etiam ſtante pacto de retrouendendo, ſeu de reſtituendo rem ſoluto pretio infra certum tempus, vt tradit Bal.in dicta l.ij.verſ.octauò quæro.poſt Odof.& Nico.de Matta.& ibi Sali.verſ.quæro nonò.& Pau.de Caſt.in iiij.limita.C.de reſcin.vend.

36 XVIII. Amplia, etiam ſi eſſet vendita res minus dimidia iuſti pretij, Pet.de Ancha.& Imola in dicto c.cùm cauſa.de emp.& vend. Tiraquel.de legib.connubiali.in xiiij.l.verſi.quanquam ne illud omittamus. qui declarat.

37 Et idem in iure conditionali conſiderandam eſſe læſionem ex euentu conditionis,dicit deciſ.Neapol.clix.in nouis.

38 XIX. Amplia,vt iſtud procedat etiam in datione in ſolutum.Curt. iunior.in conſ.liij.Mantua.in conſi.lxx.& de hoc dic vt in v.limi.

39 XX. Amplia,etiam ſi fuerit renunciatum omni legum auxilio generaliter, Soci.in conſ.xlviij.vol.iiij.vbi hanc dicit * communem opinionem.qui iſtud intelligit,niſi fuerit cum iuramento renũciatum: & tunc hoc non audet firmare, Mantua.in conſi.lxxxij.

40 XXI. Amplia,vt etiam ratificatio poſtmodum facta non tollat beneficium l.ij.vt dicit Caſſa.in conſ.xxj.nu.16.verſ.& ſi dicatur.

41 XXII. Amplia, vt iſta diſpoſitio extendatur etiam in venditione facta pro debito fiſcali.Calca.in conſi.xxv.

42 XXIII. Amplia,vt etiam remaneat actio ad pretij ſupplementum, ipſa re perempta,vt not.Cremen.in ſing.lxxxiiij.

43 XXIIII. Amplia, etiam ſi quis in inſtrumento iurauerit non contrauenire,nihilominus non prohibetur petere pretij ſupplementum.ita Bal.in l.ſi quis ſub conditione.§.j.ff.de hered.inſtit. Feli.in c.inter cæteras.de reſcrip.Burgos in c.penul.in octaua limi.de emp.& vend.

44 XXV. Amplia,nam ſtante huiuſmodi læſione nihil proficit renunciatio reſtitutionis in integrum, vel læſionis etiam enormiſſimæ, Bertran.conſi.lxxij.vol.ij.

Contrarium tamen voluit idem Bertran.in conſi.lxxiij.eod.vol.

45 XXVI. Amplia,etiam ſi in contractu venditionis interueniſſet ſtipulatio,Iaſ.in l.cum motam.C.de tranſact.per nota.per Bart.in l.ſi quis cum aliter.ff.de verbo.oblig.

46 XXVII. Amplia, vt hoc extendatur etiam in donatione ob cauſam,vt dicit Aimo in conſi.cxcij.

47 PRIMO Limita, quia diſpoſitio iſtius l.procedit dummodò ſit læſio vltra dimidiam iuſti pretij,habito reſpectu ad tempus celebrati contractus,non autem ad tempus anterius,vel poſterius, vt eſt tex.in l.ſi voluntate.in fi.C.de reſcin.vend.Roma.in dicta l.ij.verſic.vidimus perfectè.& ibi Bal.verſ.ex his apparet.& Sali.verſ.quæro xix.& Pau.de Caſtro verſicu.ibi dimidiam.Imola in c.cum dilecti.in ij.notab.de emp.& vend.& in c.cùm cauſa.in ij.notab.eod.titu.Soci.in conſi.xlviij.vol.iiij. Lofred.in conſi.lij.quod eſt in conſilium Anto.de Alexandria. Pariſius conſi.xvj.vol.ij.Aimo in conſi.clj. Gratus in conſi.cxlij.volu.ij. Ruinus in conſi.xxxv.vol.j.& conſi.lxxix.vol.j.vbi declarat. Bertran.conſi.xij. vol.j.in antiquis.

48 Et propterea in hoc caſu debent eligi æſtimatores,qui ſint informati de valore illius temporis,Bertran.conſi.xxxiij.vol.ij.

49 PRIMO Declara,quia talis probatio non debet referri tantummodò ad illam diem contractus, ſed eſt referenda ad tempus anterius, vel poſterius,per aliquos dies vel menſes,vt notat Barto.in l.pretia rerum.ff.ad leg.Fal.& Sali.in dicta l.ij.Areti.in c.cùm cauſa.de teſt.Guido Papæ in ſing.ccclxxvj.

50 Secundò Declara, quia iuſtum pretium debet intelligi de iuſto pretio communi,non autem ſingulari,vt notat gloſſ.magna in dicta l.ij. in verſi.ſed qualiter ſuam.& ibi Barto.verſi.qualiter probabitur valor. & ibi Bal.verſi.circa primum.& Ang. verſi.in eadem glo.& Sali.verſ.ſed pone.Ange.& Imola in l.qui Romæ.§.coheredes.vbi etiam Alexan.& Areti.ff.de verb.oblig. Alex.in conſi.clxvj.vol.iiij.

Contrarium Imola in c.cùm cauſa.de emp.& vend.Io.Andr.in tit.de emptio.& vendi.in vltima additione magna, referens Mar.de Fano, qui etiam contrarium tenet.& idem Anto.de Butrio in c.cùm Ioannes. per illum tex.de fide inſtru.

51 Tertiò Declara,quia eſt habenda ratio pretij conſiderato onere,vtputà retrouenditionis.Soci.in conſi.ccxlviij.in fi.Iaſ.in l.j.§.ſi heres percepto fundo.ff.ad Trebel. Soci. in conſi.lvij. vol.iiij. Deci.in conſi.dcxlviij. Feli.in ca.cùm Ioannes.de fide inſtru.Gratus conſ.xxxix.volu.ij.& conſi.clvij.vol.ij.Ruinus conſi.xvj.& conſi.lvj.vol.iiij. Tiraq.de retract.conuen.in præfatione,nu.24.

52 Secundò Limita,vbicunque in inſtrumento adeſſet illa clauſula, Et ſi plus valet,donat: quia tunc tollitur beneficium dictæ l.ij Soci.in reg. ccxxvj.in prima limita.& in reg.ccccxxxvj.in prima limi.

Et hoc quando venditor ſciens rei valorem protulit illa verba, quia ſi per errorem ad modicum referuntur,vt notat Barto.in dicta l.ij.verſ. quæro,quid ſi dictum eſt.& Bald.in dicta l.ij.in vij.quæſtione,& Salic. verſicu.iuxta hoc quæro,vbi limitat.

Barto.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verbo.obliga.& in l.cum pater.§. filius.ff.de lega.ij.Imola in c.cùm contingat. vbi etiam Pet.de Ancha. de iureiuran. Bertran.in conſi.cxcix.vol.j.& in conſi.cxxviij. volu. ij. Mantuanus conſi.lxx.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.gloſſ.decimooctauo.nume.14.

53 Declara tamen,quia ſi in inſtrumento apponantur iſta verba,Quòd venditor donet illud plus quantumcunque ſit, quia tunc omninò tollitur remedium dictæ l.ij.vt dicunt Docto.ſuprà allega.

Et dicit Bart. in l.fi.§.idem quæſiit.ff.de cond.indeb. vbi ponit iſtam clauſulam,Et donauit quicquid,&c. Barto.in l.ſi tibi. ff. de pact. Ange. in dicta l.ij verſic.tamen vt ſaluetur. Pau. de Caſtro in ſexta concluſio. Corne.in conſ.xj.vol.iij.Alex.in l.& ſi poſt tres. & ibi Iaſ. ff.ſi quis cautionib.Imola in dicta l.cùm pater.§.filius.ff.de lega.ij. Abb.in ca.penul. verſi.& ſi venditor.& ibi Imola,de empt.& vend.Rapha.Roma.Areti. & Iaſ.verſi.ſecunda concluſio.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verbo.obliga. Soci.in conſi.xlviij.volu.iiij.Boerius qui hanc dicit * communem opinionem deciſ.cxlij.

54 Et facit vulgatum illud dictum Baldi in rubri.C.de contrahen.emp. in ix.quæſt.vbi dicit,quòd non debet eſſe aliqua clauſula in inſtrumento,ſine virtute aliquid operandi.

55 Quòd tanto magis videtur procedere, quando bis in inſtrumento fuiſſent repetita illa verba,Et ſi plus valet. Hippoly. in l.j.§.quæſtioni. ff.de quæſtionib.Boerius deciſ.cxlij.vbi hanc dicit veriorem, & magis communem.* & tradit etiam Feli.in cap.ſi cautio.de fide inſtru.

56 Declara etiam illam concluſionem ſuperius poſitam,quòd illa verba,Et ſi plus, referuntur ad modicam quantitatem, quia illud procedit quando non principaliter, ſed acceſſoriè fuerunt appoſita in cõtractu: ſecus autem ſi illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare, vt declarat Pariſ.in conſi.cxxviij.nu.33.vol.j.

57 Tertiò Limita,vt diſpoſitio iſtius l.non procedat, quando venditio eſſet facta cum decreto iudicis,per tex.in l.j.vbi Bar.not.C.de præd.curial.lib.x.& opini.Bar.ſequitur Ange.in conſi.cxlij.in fine, & in l.pretia rerum.ff.ad leg.Falci.& Bal.in dicta l.j.C.de præd.curia. Abb. in ca. cùm dilecti.de emp.& vendi.licèt Abb.ibi mihi hoc non dicat.Franciſ. Curt.in conſi.lxvij.Soci.in conſi.lvij.vol.iij. Feli.in c.quoniam contra. licèt non ſe firmet,de proba.Iaſ.in conſi.cxix.verſ.accederet etiam. volu.j.& in ca.j.verſ.confirmo etiam. de his,qui feu.dare poſſ. Bertran.in conſi.xij.vol.j.in antiquis.Deci.in conſi.ccx.nu.8. verſ.tertiò principaliter.qui hanc dicit * communem opinionem. Soci.in reg.ccxxvj. in ij. limita.& in regu.ccccxxxvj.in ij.limita.vbi hanc dicit veriorem. Paul. de Caſtro in dicta l.ij.in ij.limita. Brunus in conſi.xlj Ange.in l.j.C.de præſcrip.xxx.anno.& in l.ſciendum.in repeti.ff.de verbo.obliga.Mantuanus in conſi.lxxxij. & iſta videtur magis * communis opinio ex ſuprà allegatis.

Contrariam tamen opinionem tenet Imola, & Roman. in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb.oblig.per tex.in l.ij.C.de fide inſtru.& iur.ha.fi.

58 Vbi venditio,quæ ſine decreto fieri non poteſt,per tex.in l.ij. C.ſi propter publi.penſi.& tamen reſcinditur ob pretij exiguitatem.

59 Item quia ſequeretur quòd vbi venditio eſſet facta cum decreto iudicis,hac ratione attenta impediretur reſtitutio in integrũ, & tamen contra hoc videtur tex.in l.ſi quidem.C.de præd.mino.

60 Præterea ſequeretur,quòd eccleſia,cuius bona ſine decreto alienari non poſſunt,non haberet huiuſmodi beneficium, cõtra tex. expreſſum in c.cum dilecti.de emp.& vendi.

Et propterea iſtam opi.tenuit Bar.ſibi contrarius in l.j.C.de præſcri. xxx.an.Abb.in c.cùm cauſa.de empt.& vend. Imo.in l.pretia rerum. ff. ad leg.Fal.Bal.in repe.l.ij.verſ.poſſet diſtingui ex æquitate. Alex.& Soci.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb.oblig.Pau.de Caſt.& Alex.in l.pretia rerum.ff.ad leg.Falci.Alex.in l.pacta nouiſſima.& ibi Iaſ.nu.9.C.de pact.vbi iſtam * dicit communem opinionem.

61 Quartò Limita,quando vẽditio eſſet facta per ſubhaſtationem plus offerenti.Ang.in repe.l.ſciendum.ff.de ver.oblig. per tex.in d.l.j. C.de præd.curi.lib.x.& idem Ang.l.j.C.de præſcri.xxx.an.& in l.pretia rerũ. ff.ad leg.Fal.Guido Papæ in ſing.ccccclij. Bal.in l.j. C.de præſcri.xxx. an.Corne.in conſi.lvj.vol.iij.

Contrariam opi.tenet Bar.in l.j.C.de præſcri.xxx.ann. per tex.in l.ſi quis.C.de reſcin.ven.& ibi no.Pau.de Caſt.Rom.in l.ſi quis cùm aliter. ff.de ver.obli. Soci. in reg.ccxxviij.in iij.limi.Sali.in d.l.j. C.de præſcri. xxx.

xxx.ann.Alex.in l.pretia rerum. ff. ad l.Falcid. & in conſ.cxvij.vol.vij. vbi hanc dicit magis*communem opin.Aimo in conſ.xxix.nu.4. vbi etiam magis communem affirmat.

62 Concorda iſtas contrarias opiniones vt prima procedat vendente domino ipſam rem per ſub haſtationem,& tunc ceſſet remedium.l.ſecundæ,ſed vendente officiali procedat ſecunda opi.

Iſta concordia ſumitur ex verbis Ang.& Saly.in l.ſi quos.C.de re-
63 ſcind.vend.

Declara,quia vbi adeſt decretum iudicis ex quo habet præſumptionem pro ſe,quòd non adſit læſio,& propterea illa debet in iſto caſu euidentiſſimè probari.Grat.in conſ.xv.vol.ij.

64 Quintò Limita,hoc non habere locum in adiudicatione, & in datione in ſolutum facta per iudicem, quia talis adiudicatio habet vim tranſactionis.l.à diuo Pio.§.ſi pignora.ff.de re iud.Bald.in l.ordo.C.de execut.rei iud.Soc.in reg.ccxxvj.in iiij.limit.Rom.in l.ſi quis cum aliter.ff.de verb obl.& ibi Alex.Iaſ.in d.§.ſi pignora.Ruin. in conſ.xlix. nu.xj.vol.iiij.

Contrarium voluit Oldr.conſ.xxxvij.in iij.q.Io.And.in addit.Spe. in tit.de iud.in §.ſequitur.in verbo ſequitur.in fi.Imo.in c.cùm cauſa.de empt.& vend.Franc.Curt.iun.conſ.liij. quem ſequitur Iaſ.in conſ. clj. vol.iiij.Mant.conſ.lxx.

65 Declara tamen,quia quando datio in ſolutum fuit facta per iudicē, ſi in ea fuerit erratum etiam in minimo,in totum actus vitiatur: ſecus autem , quando datio in ſolutum fit à parte præſente, quia etiamſi in ſumma debita fuerit erratum,nihilominus ex quo debitor videtur tanti rem ſuam æſtimaſſe,non propterea vitiatur datio in ſolutum, vt declarat Pariſ.in conſ.lxxxj.nu.36.vol.ij.

65 Sextò Limita,vbi facta eſſet venditio minori pretio, & conuentum, quòd niſi infra menſem ſoluatur,quòd poſtea integrum pretium ſolui debeat.Bal.in c.j.qualiter dominus proprietate feudi priuetur.cū quo tranſit Soc.in reg.ccxxvj.in vj.limit.

Contrarium tenet Iaſ.in l.ij.C.de iur.emphyt.apoſtill.ad Abb.in c. cum cauſa.in apoſtil.mag.in fi.de empt.& vend.

67 Septimò Limita non procedere,quando quis rogatus à teſtatore vendere fundum,illum vendidit minus iuſto pretio , quia tunc non habet locum.l.ij.C.re reſcind.vend.ita eſt textus in l.ſi fideiuſſor.in §.meminiſſe.ff.de leg.j.& ibi not.Bald.Imola & Soci.in d.reg.ccxxvj.in vij. limit. Alex.in apoſtill.ad Bart.in d.l.ij.C.de reſcind.vend.Raphael. Aret.Alex.& Iaſo.in d.§.meminiſſe.Tiraquell.de retract.lignager.in fine.numero 5.

68 Octauò Limita,quia remedium l.ſecundæ,non habet locum in contractu tranſactionis,vt not.glo.in cap.cùm cauſa.in verbo reſtituerēt. in prin.& ibi Inno.Io.And.Anch.de empt.& vendi.Spec.in tit.de emp. & vendit.§.nunc videndum.verſ.reſtat.Guliel. de Cune. in l.ex cauſa. C.de vſucap.pro empt.& pro iſta parte videtur bonus text.in l.in ſumma.ff.de conditio.indeb.in l.à diuo Pio. §. ſi pignora.ff.de re iudic.in l. ſub prætextu.C.de tranſact.in l.j.C.de plus petit.& iſtam partem tenuit Bald.in l.ordo.C.de execut.rei iudic.& in l .iij.§.j.ff.de tranſact. & in l. j.C.communia de leg.Alex.in conſ.xx.volum.iij.& idem tenent Tancre.& Vinc.in d.capitu.cùm cauſa.Ricard. Malumb.Pet.& Cyn.in l.ij. & ibi Bal.in viij.oppoſi.& Saly.verſ.quæro tertiò.C.de reſcind.vendi. Dyn.in l.ſi quis cùm aliter.& ibi Cuman.& Aret.& Iaſ.& Alex.qui hāc dicit*communem opinionem.ff.de verb.oblig. Bald.in rubr. extra de tranſact.Angel.in l.in ſumma , & ibi Iaſon. vbi ex mente Alex. dicit iſtam*communem opinionem. ff.de cond.indebit.Abb. in capit.j.in primo notab.de tranſact.& in conſilio xij.vol.ij.Alex. qui hanc dicit* magis communem opinionem in conſ.cxviij.num.5. volum. vij. & in conſ.xlij.volum.j.Guido Papæ in ſing.dccxxxvj.Barbat.in conſ.xlj.vo. j.Pariſ.qui hanc dicit communem in conſ.xcvj.vol.j.Rui.qui etiam dicit communem in con.cxxxij.vol.j.& pro iſta parte plures allegat Zaſ. in conſ.xviij.volum.j.licèt ipſe contrarium teneat.Aimo in con.clj.numero 26.vbi hanc dicit magis*communem,licèt non audeat firmare. Dec.in conſ.ccxxvj.qui etiam dicit communem opi.

Contrariam verò ſententiam,quòd in hoc caſu habeat locum in tranſactione prouiſio l.ſecundæ.habito reſpectu ad æſtimationem dubij euentus litis,tenet glo.in l.Lucius.in §.fi.& ibi Rayner. Bart.Ange. Imola,& paul.de Caſtro.ff.ad Treb.Bar.poſt Iaco. de Arena. in d. l.ij. verſ.quæro vtrum,& ibi Ange.verſ.an autem habeat locum. C. de reſcind.vend.Bart.in l.ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſoc.Bar.in l.ſi quis cum aliter.vbi etiam Ang.Rom.& Imola.ff.de verb. obl. Imola in cap. Quintauallis. de iureiur.Abb.in c.cùm cauſa.& ibi Card.Ant.de Butr. Imola de empt.& vend.Soc.in reg.ccxxvj.in viij.limit.Ioa.de Anan.in conſi.xxxiij.& ibi Bolog.in addit.Cald.in conſ.iij.in tit. de tranſactio. Cor.in conſ.clxj.& in conſ.clxxxix.vol.j.& in conſ.clxj.vol.iij.Alex.in conſ.ccxxij.volum.ij.& in conſ.lxxxix.vol.ij.& in conſ.xxvij. volum. quarto,& in con.ccvj.vol.iij.& in conſ.lxvj.vol.vj.& in conſi.xcij.vol. vj.Fab.de monte,qui dicit iſtam*communem opi.in tract.emp. & vēdit.in viij.q.Caccialup.in tract.de tranſact.q.xij.Dec.in conſ. lx. & in conſ.cciij.& in conſ.dlj.& in conſ.dxcvij.Deciſ. Neapo. ccxx. in antiq. Ioann.Anto.Alexand.in conſ.ciij.& iſtam dicit*communem,& ab ea non eſſe recedendum in iudicando,& conſulendo Socin.in cōſ.lxxxv. vol.j.& in conſ.cv.vol.iiij.Bertr.in conſ.lxxxj.vol.j.& in cōſ.cxcix.vol. j.& in conſ.lxxij.vol.ij.& in conſi.xij.vol.ij.Deciſ.Neapo.clix..in nou. Maria.iun.in conſi.cxxix.num. 48.volum.j.vbi hanc dicit magis *cōmunem opi.& ab ea non eſſe recedendum in iudicando,& conſulēdo. & in conſ.cxliiij.nu.24.vol.j.& in con.xcviij.vbi dicit communem opinionem.volumi.ij.

69 Concorda tamen has contrarias opin.nam aut læſio fuit in modico, & procedat prima opinio. Aut læſio fuit in maxima quantitate,& procedat ſecunda.

Iſtam diſtinctionem tradit Cor.in con.xxvij.vol.iiij.& in conſ. clxvj.vo.j.& in conſ.ccvj.vol.iij.& idem voluit Dec.in conſ.cciij.& in l. cum re.in princ.C.de tranſactio.& in conſ.cccxxxix.& in conſ.dlj.idē dicit Pariſ.in cōſ.xij.nu.102.vol.ij.Maria.iun.in conſi.cxxix.nu.48.vo. j.& in conſ.xcviij.vol.ij.Aimo.in cōſ.clj.num.26.

70 Nota tamen,quia dubius euentus litis in hoc caſu debet ita conſiderari,vt ipſe tranſigens longè plus vltra dimidiam habiturus fuiſſet, ſi vſque ad ſententiam ante tranſactionem litigatum fuiſſet, & tranſactio locum nō habuiſſet,vt declarat Aimo in d.cōſ.clj.nu.27.

71 Et quomodo debeat probari dubius litis euentus,tradit Abb.in cōſ. lxiiij.vol.j.

72 Et aduerte,quòd proculdubio eſſet verior prima opinio,ſi teneamus illam opi.quòd tranſactio non ſit numeranda inter contractus bonæ fidei,quia vt infrà dicetur,remedium huius l.non competit in cōtractibus ſtricti iuris,licèt aliud ſit in remedio.l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb. obl.vt dicit Imol.in d.l.ſi quis cùm aliter. & in c.cum cauſam.de empt. & vend.Cor.in cōſ.clxvj.& in cōſ.clxxxix.vol.j.& in cōſ.xxvij.volum. quarto.

73 Vltima tamē opi.proculdubio procederet in minore tranſigente, & enormiter læſo.Bert.in cōſ.clxxxj.vol.j.

74 Nonò Limita,vt nō extendatur hoc remediū ad cōtractum feudalem,ex quo feudum habet naturam gratiæ,& donationis,vt not.Spec. in.tit.de feud.in §.nunc videndum,verſ.ſed nunquid vt refert Bal. in d. l.ij.& Saly.verſi.vj.quæro.& Paul.de Caſtro.verſi.eſt tamen dubium. Imola.in c.cum.dilecti.de emptio.& vendit.& in c.cùm cauſa.eo.titul. Soc.in reg.ccxxvj.in ix.limitat. Caccial.in c.j.in x. differentia, de cognit.feud.

Contrarium in hoc expreſsè tenet Brun.in cōſ.xlj.

75 Decimò Limita,vt hoc nō extendatur etiam ad contractum emphyteuſis,vt dicit Spec.in tit.de feud.in §.nunc videndum.Bald.in rubr.C. de iur.emphyt.Abb.in c.cùm cauſa.de emp.& vend.Paul. de Caſtr. in conſ.ccclxxxvii.vol.ij. Alexand.in conſ.cxxij.vol.j.Iaſ.in l.j. C. de iure emphyt.& in l.de quibus.ff.de legib.

Contrariam tamen partem tenet Bald.in d.l.ij.verſ.ſed nunquid. & ibi Saly.verſi.ſed quinto.& Paul.de Caſtro verſiculo,eſt tamen dubium.

76 Qui mouentur hac ratione,quia contractus emphyteuticus eſt ſimilis locationi,& ab ea regulatur,& idem tenet Spec. in titu.de locat.§. nunc aliqua.verſi.xc.Rom.in l.ſi quis cùm aliter.in x.limit. ff. de verb. obl.Ang.in l.de quibus.verſi.& ecce.ff.de legib.Ant. de Butr.in c.cùm dilecti.& ibi Imola, de empt.& vend.Bald.in ca.cùm cauſa.in fi.de teſt. Caccialup.in c.j.in ſeptima differentia.de cogn.feud.

77 Concorda has contrarias opin. vt prima procedat quando conſideratur deceptio ad verum valorem ipſius rei: ſecunda autem opinio procedat quando cōſideratur deceptio ad valorem iuris emphyteutici.Iſta cōcordia ſumitur ex verbis Cæpol.in tract.de ſimulat. contract. verſ.item habet locum.

78 XI.Limita,vt non habeat locum,vbi iuramentum in cōtractu interueniſſet ex certa ſcientia.gl.mag.in d.l.ij.& ibi Bart. verſi. quæro quid ſi minor.& Saly.verſi.quæro x.& ibi Paul.de Caſtr.verſ.in iiij.q. Bald. in l.quę ſub conditione.§. j.ff.de condit.inſtit.Cor.in conſ.clxxxix.vbi dicit iſtam*communem.vol.j.& in conſi.xj. vol.iij. & in conſ.clxxix. volum.iiij.& in conſ.ccxxxvj.vol.iiij.& in cōſ.cclviij.vol.iiij.& in cōſ. cxxiiij.vol. iij.& in conſ.cclxxxviij.vol.iij.Soc.in conſ.xlviij.in fi. vol. iiij.& in conſ.lxxx.& in conſ.lxxxv.vol.j.& in conſ.cxxxvj.& in regu. ccxxvj.in xj.limit.Alex.in cōſ.cxxxiij.vol.v.& in conſ.xlij. volumine j. Ruin.in conſ.cxxxv.vol.v.Ber.in conſ.cxliij.volu.j.& in conſ.clxxvj. vol.j.& in conſ.ccix.eo.vol.& in conſ.cxxxvij.vol.j.Aim.conſ.cxiiij.

79 Secus autem,quando iuramentum non fuiſſet interpoſitum ex certa ſcientia Bert.in conſ.cxxxvij.vo.j.Ruin.in conſ.clxvij.nu.24.vol.ij. Aimo in cōſ.clxxxviij.Mari.iun.conſ.50.vol.ij.

80 Et idem eſſet,ſi in inſtrumento venditor iurauerit ſingula, & omnia obſeruare,& eſſe vera.Mant.in cōſ.lxxxij.

81 Imò generaliter inductum eſt,vt vendens ſcienter rem minus iuſto pretio,non habeat remedium huius l.Boer.deciſ.cxlij.Lofred.cō.xxiij.

82 Declara ſupradicta , niſi aduerſarius induceret iurantem ſuis falſis perſuaſionibus. Bart.in d.l.ij.verſ.quid ſi maior.& ibi Ang.verſ.in eadē glo.C.de reſcind.vend.Soc.in reg.ccxxvj.in xj. lmit.quia iuramentum non operatur vbi ab errante, vel ignorante eſſet appoſitum. Bald.in d. l.ij.in ix.q.& ibi Ange.verſ.in ead.gloſſ.& Saly.verſ.itē poteſt dubitari.

Con

Contra hanc limitationem tenet Pau.de Caſt. in d.l.ij.verſicu.vi, concluſ.Alex.in conſ.xlij vol.j.Iaſ.in conſ.lxxvj.vol.j.& in conſ.cxxxiij.vol.iiij.Imola in ca. cum cauſa,de emptio.& vend.Caſſad.deciſ.j.de empt.& vend.

Tenendo primam opin.tanquàm magis*communem,

83 Primò Limita,eam non procedere in minore,muliere, & ruſtico iurantibus,vt voluit glo.in d.l.ij.& ibi Bar.ver.quęro,quid ſi minor.& ibi Bald.q.ix.& Paul.de Caſt.Saly.ver.xj.glo.in c.cùm cauſa.& ibi Abb.& Imola de empt.& vend.Franc.Curt.in conſi.liij.Calcan.in conſ.xxvij. Cor.conſ.clxxxix.vol.iij.& in conſi.xj.vol.iiij.& in conſ.lxxix.& con.cxxxvj.&con.cclviij.vol.iiij.& in conſ.cxxiiij.vol.iij.& in conſ.cclxxxviij.vol,iij.Alex.in conſ.lxxxix.vol.ij.& in conſ.cxxvij.vol.ij.Iaſ.in cō.cxxxiij.vol.iiij.Aimo in conſ.cxlij.& in conſ.cxcij. Ruin. conſ. cxxxv. volum.j.Bert.in conſ.xlvij.vol.ij.& in conſ.lxxij.& in conſ.ccxxxij.vo.ij.& in cō.xv.vo.iij.& in cō.xcvij.vo.iij.& in cō.ccxxv.& in cōſ.ccxxvj.& conſil.ccxcj.vol.iij.& in conſ.ccxxxviij.volu.ij.Boer.deciſ.clij. & in homine valde ſene idem dicit Bert.conſ.clxxvj.vol.j.

84 Sublimita ſi minor iuraſſet non venire contra contractum nec ratione minoris ætatis,nec alia ratione.Alex.in conſi.xvij.vol.iij.Aimo cōſ.vij.& in conſ.cxiiij.& in conſ.clj.& in conſ.clviij.

85 Sublimita iſtam ſublimitationem,vt non procedat in muliere maiore xxv.annorum ita iurante,Alex.in con.xlij.ver.pro hoc etiam allegat.vol.j.Iaſ.in conſ.lxxvj.in fi.vol.j.

Contrarium tenet Cor.in conſ.cxxiiij.vol.iij.& ſentit Maria.iun. in conſ.cxvj.vol.ij.

86 Secundò Limita,vt iſtud de iuramento non procedat, ſtante enormiſſima læſione.Corn.in conſ.cclxxxviij.n.16. verſ.& ſic ex prædictis. volum.iij.Curt.iun.in conſ.liij.num.12.vbi dicit hanc veriorem,& magis*communem opi.

87 Tertiò Limita,quando iuramentum præſumeretur dolo extortum, Aimo conſ.cxlij.nu.27.poſt alios ibi per eum allegatos.

88 Et nota,quia in hoc caſu non poteſt peti abſolutio iuramenti à maiore,ſecus autem à minore,Imo.qui hanc dicit*communem, in c.cùm cauſa.num.18.ver.ſed iuxta hoc.de empt.& vend.

89 XII.Limita prin.concluſ.vt hoc non procedat quotieſcunque quis renunciat beneficio.l.ſecundæ.quia renuncians eſt ſimilis ſcienti.l.quęritur.§.ſi venditor.ff.de ædil.edict.Loffred.in conſ.xxiij.Mant.conſ.lxxxij.

90 Et hoc niſi talis renunciatio proceſſerit ex renunciantis ſimplicitate,vel facilitate,nam tunc non præſumitur ſcientia,ſed error, niſi talis renuncians appareat certificatus de beneficio d.l.ſecundæ. ita declarat Bal.in d.l.ij.verſ.iiij.quæro.ſequitur Soc.in reg.ccxxvj.in limit.& iſta limitat.quando maior renunciat beneficio. l. ſecundæ. quod per talem renunciationem excludatur ab illius beneficio, nullam habet dubitationem.

91 Sed dubitatur an in hoc caſu requiratur ſpecialis renunciatio,vel ſufficiat generalis,vt puta ſi generaliter fuerit renunciatum omni iuris auxilio:& quòd requiratur ſpecialis,tenet Bal.in l.ij.verſ. quintò quæro. & ibi Paul.de Caſtro.verſ.quinta concluſio,C.de reſcind.vend. Bart.in l.ſi quis cùm aliter.in fi.ff.de verb.obl.Imo.in cap.Quintavallis.de iure iur.& in c.cùm contingat.eod.tit.& in d.c.cùm cauſa,de empt.& vend. Socin.in conſ.xlviij.vol.iiij.Alex.in conſ.j.vol.vj.

92 Vbi plus etiam tenet,quòd non ſufficiat quando eſſet renunciatum deceptioni,vel læſioni.

Contrarium,quando eſſet renunciatum læſioni,vel deceptioni, tenet Alex.in cōſ.xlij.vol.j.& in conſ.cxxvij.volu.ij,Rui.in conſ.xvj.vol. quarto.

93 Sublimita,ſi minor,ruſticus,vel mulier renunciarent,quia talis renūciatio non operatur.Alex.in conſ.j,vol.vj.& in conſ.xlij.vol.j.Barba. in con.lv.vol.ij.& in conſ.xxv.volu. primo.Deciſ.Neapol.clix.in nou.

94 Sed hoc non habet locum,quando tales perſonæ apparerent certificatæ de prouiſione.l.ſecundæ.& nihilominus illi ſpecialiter renunciarent.Imol.in c.cùm contingat,de iureiur.& in c.penult,de emp.& vēd. Alex.in d.conſilio j.vol.vj.& in conſ.xlix.vol.j.

95 Vel ſi tales perſonæ ſcirent remedium.l.ij.& earum ſcientia probaretur,licèt non eſſet certificatæ,vt not.Imola in c.cùm contingat.de iureiur.Saly.in d.l.ij.in vij.quæſt.Alex.in conſ.xlij.vol.j.& in conſ. cxxvij,vol.ij.Soc.in con.xlviij.vol.quarto.

96 Vel ſi fuerit cùm iuramento renunciatum diſpoſitioni. l. ſecundæ. Alex,in conſ.xlij.verſ.& ſic patet.& ver.præterea illud poſſet.volu.j. & in con.cxxvij.vo.ij.Saly.in d.l.ij.verſ.ſed vltra illa attende.Soc.in conſ. xlviij.vol.quarto.

97 Et nota tamen,quia Calca.conſilio lxxxiiij. nemero vndecimo tenet quòd quando fit iſta renunciatio cum iuramento , adſit præſumptio contractum illum eſſe vſurarium.

98 XIII.Limita,vt diſpoſitio.l.ſecundæ non habeat locum , quando venditor ſciebat verum valorem illius rei, Ita tenet Bartolus in dicto l.ij. verſiculo quæro quid ſi dictum eſt.& Bal.verſ.iiij.quæro & Sal.ver. vij.quæro.& Paul.de Caſt. in.ij.cocluſ.Spec.in titu. de emp. & vend.§. nunc dicendum.el ij.verſi,quid ſi aliquis ſcienter.Azo in ſumma.C.de reſcin.vend.ver.quid niſi dixerit.Alex.in conſi.cxxvij.vol.ij.Barb.conſi.lv.volu.ij.& in conſi.lxx.volu.iij.Ang.in l.ſi quis cum aliter.ff.de ver.obli.Floria.in l.ſeruum.ff.ad l.Aquil.Barb.in conſi.xlj.vol.j.Dec.in cōſi.dlxxxiij.Bertr.in conſi.cxliij.vol.j.Pariſ.conſi.cxxviij.vol.j.Aimo cōſi.clj.nu.25.

99 Primò Amplia,idē eſſe ſi in inſtrumento adſit clauſula,Ex certa ſcientia.Mant.in conſi.lxxxij.

100 Secundò Amplia,quando minor vendidit minus dimidio iuſti pretij,& tamen promiſit ratam,& firmam habere venditionem,& omnia tenere,& obſeruare,& in nullo contrafacere,dicere,excipere,vel opponere.Rui.in conſi.xvj.vol.iiij.

101 Tertiò Amplia,vt iſta ſcientia poſſit probari etiam ex coniecturis,vt notat Bal.in d.l.ij.ver.vj.quæro.dum ponit de eo, qui coluit terras, & exercuit ſe in eis.quem ſequitur Dec.in conſi.dlxxxiij.

102 Vbi dicit etiam,quòd talis ſcientia poteſt præſumi ex vicinitate.

103 Limita tamen,quia in dubio præſumitur ignorantia,ſtante læſione vltra dimidiam,ita tenet gl.in l.quiſquis.& ibi Bar.Sal.Pau.de Ca,C.de reſcin.vend.Spec.in titu.de empt.& vend.§.ſciendum eſt.verſi.quid ſi aliquis ſcienter.Nico.de Mattar.& Bald.in l.ij.in vj.q.C.de reſc.vend. Ang.& Imol.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb.obl.Imola in c.cùm contingat.de iureiur.Abb.in c.pe.& ibi Imola de emp.& vend.Alexan.in conſi.j.volum.vj.Dec.in conſi.dlxxxiij.Imola in capitu.cùm cauſa.de emptio.& vendit.Bertrand.in conſi.cxxxviij.volum.ij.in nouis.Mant. in conſilio lxxxij.Grat.in conſi.lxxj.volum.j.Maria.Iun.in conſ.lxxiij. vol.ij.

104 Secundò Limita,niſi eſſet perſona,quæ potius ex ſimplicitate, quā ex deliberatione animi venditionem faceret,vt in minore,in muliere, & in ruſtico,quia his ſcientia non videtur obſtare.Bald.in d.l.ij.in ij.q. C.de reſcin.ven,Imo.in c.cùm cauſa,nu 5.ver.item aduerte.de emp.& vendi.

105 XIIII.Limita prin.concluſ.beneficium huius l.non habere locum in contractibus ſtricti iuris.Bar.in d.l.ij.ver.quæro tertio.& Bal.verſi. vij.oppono,& ver.iij.quæro.& Ang.& Pau.de Caſt,ver.in ij.q.& Sal. ver.quæro ſecundo,Idem fuit de mente Barto.in d.l.ſi quis cùm aliter. ver.quæro circa primum.& ibi Imol.& Iaſ.qui hanc dicit *communē opi.& idem dicit Imola in c.cùm cauſa.de emp.& vend.Iaſ.in l.j.C.de iure emphy.

106 Declara tamen,quia loco iſtius remedij in contractibus ſtricti iuris competit exceptio doli mali,vt per Doct.ſuprà alleg.& tradit Alex.in conſi.lxxxix.ver.ij.reſpondeo.volu.j.Imol.in ca.cùm dilecti.de empt. & vend.

107 XV.Limita in creditore vendente pignus ex facultate ſibi data in conuentione,quia tunc debitor volens recuperare rem ab eo,qui emit à creditore,non poteſt adiuuari remedio d.l.ij.Declarat Signo.Homo. in conſi.cxxxvij.

108 XVI.Limita,quando eſſent decurſi xxx.anni,quia tali remedio pręſcribitur ſpatio tanti temporis.Bar.in d.l.ij.ver.effectus.per gl.mag.ibi in d.l.ij.in prin.& Bal.& clarius Ang.in d.l.ij.Cor. in conſi.xvij.volu. iiij.Abb.in c.cùm cauſa.de emp.& vend.& ibi Imol.Ant.de Bu.in conſi.xlv.

109 XVII.Limita,vbi dolus ex propoſito interueniſſet,quia tunc non habet locum remedium.l.ſecundæ,quatenus diſponit,vt ſit in facultate emptoris vel rem reſtituere,vel ſupplere iuſtum pretium,quia interueniente dolo ex propoſito tenetur omnino rem ipſam reſtituere, vt notat Pau.de Caſt.in d.l.ij.

110 Qui etiam declarat,ꝙ interueniente dolo ex propoſito non requiratur deceptio vltra dimidiam,ſed minor læſio ſufficiat.

111 XVIII.Limita,vt hoc remedium non habeat locum inuento poſtea theſauro in re vendita,quia licèt propter theſaurum repertum læſio æſtimetur vltra dimidiam iuſti pretij,tamen non propterea reſcinditur venditio.Aret.in d.l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb.obl.Imol.in ca. cùm cauſa.de emp.& vend.Soc.in conſi.xlviij.vol.iiij.Iaſ.in l.iij.§.Neratius.ff.de acquirend.poſſeſſ.Pariſ.in conſi.xvj.numer.84. volumine ſecundo.

Contrarium voluit Roma.in l.ſi quis cum aliter.ff.de verb.obligat.

112 XIX.Limita,vt non procedat in re pignori data,quam dationem pignoris non poteſt dominus reuocare,qui pignori dedit,per remediū l. ſecundæ,dato ꝙ res ſit data pignori pro minori debito, quàm ſit æſtimatio rei infra dimidiam.Cor.in conſi.xxviij.vol.iij.

113 XX.Limita,non habere locum in creditore miſſo in poſſeſſionem rerum debitoris,qui non poteſt retractare alienationem debitoris,etiā quòd in ea ſit læſio vltra dimidiam,vt eſt tex.iuncta gl.in l.in venditione.§.j.ff.de bon.auth.iud.poſ.

114 XXI.Limita, non procedere ſtante perſeuerantia venditionis in contractu,ex qua perſeuerantia colligi poſſit ratificatio,& approbatio ipſius contractus,vt notat Dec.in conſi.dlxxxiij.

115 XXII.Limita,vt hoc non procedat in pacto liberatorio,vt no.Bal. per illum textum.in l.j.C.de pact.& ibi Iaſon.Bald.in l.ij.C.de reſcin. vendi.

116 Et hoc intellige habito reſpectu ad rem,& valorem eius,quæ remittitur

titur, ſecus ſi eſſet læſio vltra dimidiam habito reſpectu dubij euentus vt notat ibi Alex.in dicta l.prima,& purpur.C.de pactis.

117 XXIII.Limita, vbi debitor ex voluntate creditoris ſubrogaſſet vnam rē loco primæ datæ in pignus, quia tali caſu licèt res data, & ſubrogata loco primæ, valeat minus dimidia re primo loco data, tamen non competit remedium.l.ſecundæ.vt eſt tex.in l. ſi rem.§.ſatisfactum. in fi.ff.de pignoratit.act.vt not.Rom.in ſing.dlxxj.

118 XXIIII.Limita, vt non competat contra ſecundum emptorem, cui à primo emptore res fuit diſtracta. quia primus venditor deceptus vltra dimidiam non poterit agere contra ſecundum emptorem:ita not. Bald.in d.l.ij.verſ.xiij.quæro.& ibi Paul.de Caſtr.& Saly.verſ.ſed iuxta prædictum.Iaſ.in l.j.§.ſi heres percepto.ff.ad Trebell. Alexand. in cōſ. xcij.vol.j.ſed tamen bene primus poterit conueniri etiam quòd rem in alium tranſtulerit, vt ſuprà dictum eſt in ampliationibus.

119 XXV.Limita, vt non habeat locum in aditione hereditatis:vt not. Pet.de Anch.& ſequitur Imol.in c.cùm cauſa.de empt.& vendit.

120 XXVI.Limita, niſi venditor in contractu affirmaſſet illud eſſe verū pretium,& poſtea iuraſſet omnia,& ſingula contenta in inſtrumento eſſe vera:Soc.in conſ.xlviij.vol.iiij.

121 XXVII.Limita, ſi teſtes deponerent de pretio non excedente ſummam dimidij iuſti pretij, ſed parum minus,& adderent, & vltra: quia hoc non ſufficit:Alex.in conſ.cvij.vol.iiij.Fely.in c.cùm cauſa, de teſt.

122 XXVIII.Limita, vt remedium huius l.non procedat in donatione:Aimo in conſi.clx.& in con.cxcij.

123 XXIX.Limita, quia non procedit diſpoſitio legis ſecundæ, ſtantibus verbis geminatis in inſtrumento:Hippo. in l.j. §. quæſtioni. ff. de quæſt.Aimo in conſ.cxiiij.

124 Prout etiam ſtante conſenſu geminato, dicit Aimo in conſi. clj. quod tamen declarat idem Aimo in conſi.clx.num.6.vt non procedat, quando primus conſenſus fuit præſtitus in minori ætate.

Contra hanc tamen limit.tenet Soci.in conſ.lxxxv.vol.j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

In venditione ille eſt præferendus, cui primò res tradita fuit.

1 NON inutilis eſt illa regula, quòd ſi duobus res ſit vendita à domino, ille præfertur, cui res primò eſt tradita.l.quoties. C.de rei vend.glo.magna.in l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de publi.

2 Ratio eſt, quia per venditionem obligatur tantummodò vendēs ad perfectionem contractus actione perſonali, ſed per traditionem factam ſecundo acquiritur dominium, & poſſeſſio: ideò res efficitur ſecundi:& venditor tenetur primo emptori ad intereſſe:vt dicit Abb.in conſi.xcj.vol.j.Iaſo.in l.traditionibus.C.de pact.& in l.fi. C. de ſacroſ. eccleſ.Ferrat.cautel.xlviij.

3 Primò Amplia, etiam ſi iuratum ſit in prima vēditione alteri facta, nihilominus attenditur cui primò eſt tradita res:ita ponit Imola in ca. cùm contingat.de iureiur. Iaſo.in d.l.quoties.in verſ.nūc vltra regulā, & fallentias.& in conſ.v.& in conſ.vj.vol.iij. Alex. in apoſtill.ad Bart. in d.l.quoties, Corſet.in repet.rubricæ de iureiur. Card. Alex.in c.j.§.ſi facta.ſi de feud.fuer.controuerſ.Gozad.in conſi.xiiij.Deciſ.Neapol.lxxxij.in nou.

4 Quinimò, ſi vni eſſet facta promiſſio de vendendo etiam iurata, & alteri ſit facta venditio effectualis ſine iuramento, ille obtineret, cui res eſt vendita:Imola in d.c.cū contingat.Iaſ.in l.in bonæ fidei.ff.de eo quod cert.loco.Oldr.in conſ.cxxvij.Card.in d. ca.j. §.ſi facta, ſi de feud. fue.controuerſ.

5 Secundò Amplia, idem eſſe in locatione, quia ſi duobus res eſſet locata, ille præualet, cui res primò eſt tradita:ita tenet Rota.in antiquior. deciſ. in tit.de locat.deciſ.j.& in antiquis deciſ.dccclxxix.Alex.in conſ. cxxij.vol.v.Soc.in cōſ.xxix.vol.iiij.Car.Alex.in c.j.§.ſi facta, ſi de feud. controuerſ.fuer.

Contrarium tenuit Iaſo.in d.l.quoties.in xiij.limitatione.

6 Tertiò Amplia, nam ſi dominus hypothecauit rem ſuo creditori cum facultate quòd poſſit illam vendere,& creditor illam vendat vni, & dominus illam vendat alteri,& tradat: adhuc potior eſt ille cui rem dominus tradidit.ita declarat Bal.in l.ſi debitor.C.de diſtract.pig.Iaſo. in d.l.quoties.verſ.fortius decidit.Alex.in apoſtill. ad Bart.in l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de pub.

7 Quartò Amplia, nam etiam ſi tempore venditionis primo & ſecundo factæ, venditor nullum ius habebat, ſed poſtea ſuperueniſſet ius, in illum cenſetur ius translatum, cui facta fuerat traditio,& non in illum, qui ſolum titulum habebat.Rom.in conſ.cclxx.refert & ſequitur Hippol.in ſing.lxxxij.in fi.Iaſ.in d.l.quoties.verſ.nota tamen.

8 Quintò Amplia, idem eſſe in donatione, quia res ſi fuerit pluribus ſucceſſiuè ab eodem donata, illi cenſetur quæſita quo ad dominium, cui primò eſt tradita. Alex.in con.xiiij.vol.j.Hippol.in ſing.lxxxij.in fi. Maria.iun.conſi.xciij.vol.ij.Ruin.conſi.cxxj.verſ.j.

9 Sextò Amplia, idem eſſe in re vendita duobus à non domino:quia adhuc ille præfertur, cui res eſt primò tradita.l.ſiue autem.§. ſi duobus. ff.de pub.l.ſiue autem.§.vterque.ff.de act.empt.

10 Septimò Amplia, ſi prælatus locauit rem eccleſiæ per xxviij. annos, & promiſit renouare poſt lapſum illorum, ſi poſtea finitis illis, alium actualiter inueſtiat, ille præualet, qui fuit actualiter inueſtitus: Ang. in conſ.clxxxiiij.refert & ſequitur Iaſo.in l.manumiſſiones.ff. de iuſt. & iur.Alexand.in conſi.clxv. volumine ij.

11 Octauò Amplia, etiam vaſallo vendente feudum cum conſenſu domini, quia ſi vendat primo,& non tradat etiam cum conſenſu domini: ſi poſtea alteri vendat,& tradat cum domini conſenſu, ſecundus præualet:Mart.Laud.in c.j.§.ſi facta.ſi de feu.fuer.content.inter dom. & agnat.Et quòd l.quoties, habeat locum in feudis, tenet Gozad. in conſil xiiij.Ruin.in conſ.xix.vol.j.

Contrarium quòd præualet primus, ſentit ibi Bal.& Card. Alex.& iſtud tenet Cæpo.caut.cxxx.

12 Nonò Amplia, etiam ſi vni ſit res per ſubhaſtationem deliberata, & de ea ille ſit inueſtitus per calamum à notario: quia licèt alteri vendatur,& tradatur poſtea, primus præualet:Guid.Pap.q.lxxxj.

13 Decimò Amplia, etiam ſi primo fuerit facta abuſiua inueſtitura abſque traditione poſſeſſionis, adhuc præfertur ſecundus, cui actualiter res eſt tradita:Calca.in conſ.cxxvj.

14 Vndecimò Amplia etiam ſi res ſit data in ſolutum. Maria. iun.conſ. xciij.vol.ij.

15 Duodecimò Amplia nedum in rebus ſingularibus, ſed etiam in vniuerſalibus, Tiraquell.de primogenit.q.xvij.opin.xij.nu.1.

16 Primò Limita, niſi perſona ſit priuilegiata, cui eſt facta primò venditio, ita quod ex ſolo titulo in eam transferatur dominium: ita tenet gl. in d.l.ſiue autem.in §.ſi duobus.ff.de pub.& ibi Alex.in apoſtill.ad Bar. Bald.in l.quoties.in ſecunda oppoſ.Saly.ibi in tertia oppoſ.glo.in l.fi. C.de ſacro.eccle.in glo.pe.vbi plus voluit, etiam ſi eccleſia contra eccleſiam ageret, quia illi præferetur, cui primò res eſt vēdita, licèt alteri, qui ſecundo loco habuit cōtractum, fuiſſet tradita:& ſequitur ibi Bart. in fi.& Bal.ibi ſequitur.& Pau.de Ca.in fi.& Saly.ibi.&ibi Iaſ. & iſtā limit.ad l.quoties ponit Soci.in regula cxviij.in j.fall.Iaſ.in d.l. quoties. Hippo.in ſing.lxxxij. & iſtam limit. ponit Ange.in d.l. ſiue autem.§ ſi duobus.ff.de pub.& iſtam limit. etiam ſentit Abb. in capitulo continebatur.in vna ſaluatione.de his, quæ fiunt à prælat. Card. Alexand. in c.j.§.ſi facta.ſi de feud.fuer.controu.Io.Crot.in l.ſi is, qui pro emptore.ff.de vſucap.

17 Amplia, idem etiam ſi venditio primò eſſet facta pauperibus Chriſti, ſeu piæ cauſæ, ita tenent Bald.& Ang.d.l.ſiue autem. §. ſi duobus. ff.de pub.Iaſ.in d.l.quoties.Hippo.in l.ſingulari.lxxxij.& in l. qui duobus.ff.de falſ.ponens etiam quando pauperibus facta eſſet prima venditio:Rui.conſi.vij.vol.iij.

18 Secundò Limita, niſi dominus in primo contractu conſtituiſſet ſe emptoris nomine poſſidere, quia quantumcunque alteri poſtea venderet, & trāderet, tamen præualeret prior venditio.

Iſtam limitationem ad iſtam.l.ponit Guido de Suzar.in d.l.quoties.& in l.ſi.C.de ſacroſ.eccl.Ioan.And.in addit.Specul. in tit.de emp. & vendit.§.ſciendum.verſ.& nota.Anto.de Butr.in ca.cùm veniſſent. de reſt.ſpol.Abb.in c.ij.in fin.de conſuet.& in conſi.xcj.volu.j.Bald. in rubrica de contrahen.emptio.in xvj.q.Alber. de Roſate in rubrica de donat.Ferrat.caute.xlviij.Alex.in con.xiiij.vol.j.& conſi.xxv.vol.iij.& in conſ.lxxvij.vol.iiij.& in conſi.xcij.vol.v.Guido Pap.q.cxij.Pariſ.cō. lxix.vol.iij.Ruin.conſ.liij.vol.j.& conſi.cxxj.vol.j.& conſi.clxxvij.vol. j.& conſi.clxxx.volumi.j.& conſ.clxxxiij.vol.j.& conſi.vij.volum.iij. Guid.Pap.q.dxij.Iaſo.in l.quoties.in v.limit.Vital.in tract. clauſularū. in verbo,& conſtituit.in fi.Tiraq.de conſti.in j.parte.num.21.& ſeq.gl. conſuet.Turonen.Grammat.conſi.ciuili.cxxxviij.& conſi.clxvj.& iſtā limit.ſentit Bart.in conſilio lxxiiij.incip.Petrus.Ang.in conſi. cvj. in fi. & conſi.clxvj.in fi.Paul.de Caſt.in conſi.cxv.in ij.parte.Dec. in conſil. ccxxvj.& in conſi.ccxvij.Ioann.Crot.in repetit.l.ſi is qui pro emptore. ff.de vſucap.Deciſ..Neapo.clxxxij.in nouis.Maria.iun.conſi.xviij.vol. ij.Soc.in regula cxviij.in ij.fall.Oldra.in conſi.cxiiij. Hyppol. in ſing. lxxxij.& in l.qui duobus.de falſ.Guald.cautel.ij.de mutat.teſtam. Goz. in conſ.xiiij.& in conſ.xxviij.Bertr.in conſ.cxc.vol.iij.Alex. in apoſtill. ad Bart.in l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de pub.Iaſo.in conſ.xcij.vol. j. & in conſi.vj.vol.iij.

Contra hanc limitationem tenuit Guid.Pap.quæſt.xvij.

19 Amplia etiam ſi conſtitutum ſit appoſitum à procuratore habēte ad hoc mandatum.vt per Soc.in conſ.ccxxxix.

20 Primò Limita, dummodò conſtitutum ſit purum, ſecùs ſi ſub conditione.& interim cōſtituens deceſſiſſet, quia tunc, ſi alteri facta ſit venditio, & traditio, ille præfertur.Signor.Homo.in cō.xvij.poſt caſus poſitionē.

21 Imò ſecundum Dec.in d.conſi. ccxlvij. ſi conſtitutum fuit ſub conditione appoſitum, & poſtea conſtituens alteri tradat, conſtitutum

poſtea

poſtea eueniente conditione, non operatur in præiudicium illius, cui medio tempore eſt tradita res.

22 Secundò Limita ſi modò pretium ſit ſolutum cõſtituenti,& ipſe poſſideat:vt declarat in d.l.quoties.Iaſ.poſt Bal.in rub.de contrahen.emp. q.xvj.Ioan.Cro.in l.ſi is,qui pro emptore,de vſucap. Guid.Pap.q.cxij. Tiraquel.de conſt.in j.parte.nu.26.

23 Tertiò Limita,ſi conſtitutum referatur ad certam rem,non ad incertam;Bart.in conſi.lxxiiij.Iaſ.in l.iij.§.etenim incertam.ff.de acq.poſſ.

24 Quartò Limita vt per Guid.Pap.q.cxij.quando primus emptor,qui habuit fictam traditionem, fuit primò inueſtitus per dominum directum,nam tunc præferretur alteri qui non fuit inueſtitus.

25 Quintò Limita,quando conſtitutum eſſet appoſitum in re litigioſa: Deciſ.Neapo.cccxj.in antiq.

26 Sextò Limita hoc non procedere in rebus feudalibus,vel emphyteuticariis:vt per Caſſa.in conſuet.

Contrarium in hoc Ioan. Crot.in d.l.ſi is qui pro emptore. & ſequuntur moderni repet.ibi.

27 Septimò Limita quando conſtitutum apponitur ex conſuetudine notariorum;Gual.enunciato.lxxxj.

28 Octauò Limita quo ad poſſeſſionem,qua priuatur primus, & quæ transfertur in ſecundum;Grat.in conſi.xxxvj.vol.j.

29 Tertiò Limita principaliter niſi dominus primo vendens obligaſſet omnia bona ſua pro obſeruantia contractus, quia tunc liceret primo emptori auocare rem à ſecundo, cui res fuit tradita, & retinere quouſque ſibi ſatisfiat de intereſſe quod aſcendit ad rei valorem,& ſic per indirectum conſequeretur intentum : ita declarat notabiliter Oldra. in conſi.cxiiij.& ponit Soc.in regula cxviij.in iij.fal.Iaſo.in l. quoties. in xj.limit Tiraq.de retract.conuent.§.iij.glo.j.nu.4.

30 Quartò Limita niſi ſecundus emptor fuerit in mala fide ſciens rem primo venditam alteri:Bald.in rubrica.C.de reuoc.his,quæ in fraudem credit.in prin,Soc.in d.regula cxviij.in iiij.fall.Iaſ.in l.fi.C.de ſacroſ.eccleſ,Alex.in Apoſtil.ad Bart.in l.ſiue autem.§. ſi duobus.ff.de publ.Iaſ. in l.quoties.in ix.limit.Saly. in x. oppoſ.& ibi clarius Alber. de Roſat. Iaſo.in §.item ſi quis.in tit.de act.Hippol.in l.qui duobus.ff.de falſ.Ferrat.caut.xlviij.Trigon.in ſing.xv.Hiſp.in rubrica de donat.inter vir.& vxor.Pariſ.in conſ.xj.vol.j.& conſ.lxix.vol.iij.

31 Iſtud Declara vt per Maria.iun.conſ.xciiij.volu. ij. vt non procedat quando ſecundus habuit à Principe motu proprio,quia tunc non poteſt argui mala fides.

32 Quintò Limita quando primus prætenderet cauſam oneroſam, ſecundus verò,qui etiam facti traditionem habuit,prætenderet cauſam lucratiuam,quia tunc etiam primus præualeret:ita ſentit Bald.in rub. C.de reuoc.his,quæ in fraud.cred.in prin.Soc.in regula cxviij.in v. fal. Iaſ.in d.l.quoties.in x.limitatione.Iaſo.in §.item ſiquis.inſt.de act.Rip. in viij.reſ,in iij.lib.Hiſp.in rubr.de donat.inter virum & vxor.

33 Sextò Limita in beneficialibus,ſeu ſpiritualibus,in quibus ius transfertur ex ſolo titulo:Dyn.in regula,qui prior.de reg.iur.in vj.ideò præfertur ſemper habens titulum priorem;ita tenet Bald.in d.l.quoties.in quarta oppoſi.& ibi etiam Paul,de Caſt.& Saly.in quinta oppoſ. Soci. in conſi,cxviij.in vj.fall.Iaſ.in l.quoties.in iiij.limit.Ant.de But.Imo.& Abb.in c,continebatur.de his,quæ fiunt à prælatis. Iaſ. in l. quoties. in vij.limit.Soc.in conſ.xxix.vol.iiij.Iaſo.in l.fi.C.de ſacro.eccle.Alexan. in conſi.cxxij.vol.v.

34 VII. Limita in perſonis eccleſiaſticis alienãtibus,quia ex eorũ contractibus ſemper præfertur habens primum contractum; Hoſt. & Io. And.in c,continebatur,de his,quæ fiunt à prælat.& etiam iſtam limitationem ſequitur Rom.in repet.auth.ſimiliter.in xij. ſpeciali Piæ cauſę inter contractus.C.ad l.Fal,& in conſi.ccxcviij. Imol. in cle. cùm illuſio.in primo not.de renun.Rom.in conſi.lxx.Alex.in conſi.lxxxiij.vol. vij.Soc.in regula cxviij.in viij.fall.Iaco.de de ſancto Geor.in ver.Princeps.in tract.feu.Alex in apoſtill.ad l.quoties.Bertac.in verbo emptor primus.Hippo,in l.qui duobus.ff.de falſ.Fel.in c.præſentata. de teſtib. Gozad.in cõſ.xiiij. Oldendorp.in libell.iuris,&æquitat.tomo ij.Rui.cõ. lxxxvj.vol.v.glo.conſuetud.Turon.

Contrarium tenet Ant.de But.Card.Pet.de Anch.Imol.& Abb.in d.c.continebatur.de his quæ fiunt à prælat.Iaſo.in d.l.quoties. in vij.lilimit.Alex.in conſ.cxviij.vol.ij.& conſ.clxxxix.vol.ij.Socin.in conſil. xxix.vol.iiij.Iaſo.in l.fi.C.de ſacroſ.eccl.Alex.in conſi.cxxij.volum.v. Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſt.verſ.ſimiliter per prædicta. & in ca.cùm olim.de iudic.Hippol.in ſing.lxxxij.Card.Alex.in c.j.§. ſi facta.ſi de feud.fuer.controuer. iſtud etiam tenet Ioa.de Sylua in tract. de benefi.in iij.parte.q.xvj.dum dicit,ꝙ prima opin.non probatur.Deciſ. Neap.clxxxij.in nouis.

35 Salua primam opi.in duobus caſibus, vel quando ſumus in beneficialibus,vel ſpiritualibus,vt dictum eſt in vj.limit.vel quando eccleſia vendit eccleſiæ,in quam transfertur ex ſolo titulo dominium, vt dictũ eſt in prima limitatione.& ita ſaluant Anto.Imol. & Abb.in dict. cap. continebatur & licèt Imol. videatur impugnare ſecundam ſaluationem, tamen Iaſo.in d.l.quoties.in vij.limit.defendit illam, vt ibi per eum. Pariſ.conſ.lxxvij.vol.j.

36 Octauò Limita in hypotheca,in qua ille potior eſt,cui res primò eſt obligata,licèt alteri ſit tradita.l.qui Balneum.& l.potior.ff. qui pot.in pig.hab.& in l.ſi prior.§.fi.eod.titu.c.qui prior.de reg.iur.in vj.& ita limitant Cy.Io.Fab.& Bal.in iij.oppoſ.& ibi Pau.de Caſtr.& Sal.in iiij. oppoſ.Ang.in l.ſiue autem.§.ſi duobus.ff.de pub.Iaſ.in l.quoties.in iij. limit.Soc.in regula cxviij.in ix.fal. Pariſ.conſi.lxix. vol.iij.gl.conſuet. Turonen.

37 Amplia,quia ſatis eſt:ſi interueniſſet hypotheca generalis omnium bonorum,Maria.Iun.in conſi.cxviij.in fi.vol.ij.vbi dicit hanc * magis communem opin.

Contrarium Iaſ.qui dicit magis communem opinio.à qua in iudicando non eſt recedendum,in conſilio ccxj.ver.item in iſta.volu.ij.

38 Nonò Limita in matrimonio,in quo præualet primum, licèt ſecundo viro mulier ſit tradita,& conſignata,& ab eo cognita.c.fi.& ibi gl. j.de ſpon.duor.& iſtam limit.ponit Iaſ.in d.l.quoties.in viij.limi.Rot. in antiquioribus,in tit.de locat.deciſ.j.Hipp.in ſing.lxxxij.Fel.in c.j.vt lit.non conteſt.Hippo.in l.qui duobus.de falſ.Fel.in rubri.de ſponſ.in xxj.ſpeciali.

39 Decimò Limita,in contractibus factis à Principe,quia ſemper præualet ille,cui primò eſt per contractũ principis res conceſſa:& hoc iſta ratione inductum eſt,quia ex contractu Principis transfertur dominiũ ſine traditione.vt no.Ioan.And.in c.olim.de verb.ſignifica.iſtam limit. ponit Roma.in conſi.ccxcviij.Iaſo.in conſi.xxvij.volu.j.Franc.Cur.in conſi.cxlij.Card.Alexand.in cap.j.§.ſi facta.ſi de feud.fue.controuerſ. Dec.in conſi.dclxxxix.Gozad.in conſi.xiiij.& iſtam dicit * communem,& ab ea non recedendum.Pariſ.conſi.xj.volu.j.Maria.Iun.conſi. lxv.numer.6.vol.j.qui etiam dicit communem. Tiraquel.de nobil.ca. xxxvij.nume.50.Rebuff.in prac.in tit.de differ.inter priuileg.& reſcri. nume.33.

Sed tamen iſtam limit.impugnat Iaſ.in d.l.quoties.in ij.limitatione. & fuit de mente Iac.de ſancto Georg.in tract.feud.in verbo,princeps. Io.Crot.in l.filiusfam.§.Diui.ff.de leg.j.

40 Breuiter,iſta limitatio pendet ab vno articulo,an ex ſolo titulo habito à Principe,transferatur dominium ſine traditione:in quo articulo,quòd dominium tranſeat ex ſolo titulo habito à principe,tenet Bal. in prælud.feud.& in c.ad audientiam.de præſcrip.& in c.j.in addit.ſiue apoſtil.quid ſit inueſt.poſt And.de Iſer.ibi & in ca.j.§.j.de no.for.fide. vbi etiam And.de Iſer.Ang.in l.fi.ff.de rei vendi.Claud.in l.j.ff.de acquiren.poſſeſ.Alexan.in conſi.xj.volu.vj.& in conſi.clxxxvij.volumi. ij.& in conſi.cxj.volum.vj.& in conſi.iij.volu.iij.Iaſo.in conſi.cxlviij. volu.ij.Dec.in conſi.dclxxxix.Bertr.in conſi.ccxcvij.vol.iij.Pariſ.conſi.xj.vol.j.

41 Amplia,vt nedum ex contractu principis transferatur dominium ſine traditione,ſed etiam ex cõtractu priuati facto cum principe;Rui. conſ.xl.vol.j.

Contrarium verò in contractu principis tenet Bal.in c.j.§.j.de no. for.fid.Iaſ.in l.quoties.C.de rei vend.Iaſ.in l.traditionibus.C.de pact. & in conſi.cxlviij.vol.iiij.Io.Crot.in §.diui.in l.filiusfa.ff.de leg.j.Maria.Iun.in conſi.lxxvj.nu.69.vol.j.

42 Quare opi.iſtæ reducuntur ad concordiam,ꝙ aut ſumus in priuilegiis,ſeu gratiis principum,& non requiratur vlla traditio.& procedat prima opi.quę in veritate ita procedit:quia ita loquuntur authoritates allegatæ pro iſta parte:Aut ſumus in cõtractibus principis, & requiritur traditio:& ita procedit ſecunda opin.& iſtam declarationem, ſeu concordiam ponit Bald.in d.cap.j.§.j.de no.for.fidel.Iacob.de ſancto Georg.in verbo, princeps.in tracta.feud.Iaſ.in d.l.quoties.& ſecundum iſtam declarationẽ iſta limitatio non procederet in hac materia.

43 Primam autem opin.intellige, vbi apparet ex tenore priuilegij, ꝙ princeps intendit ex ſolo titulo ius trãsferre:vt per And.de Iſer.& Bal. in c.j.§.j.de no.for.fid.Iaſ.in l.quoties.in xij.limit.Claud.in l.j.ff.de acquir.poſ.

44 Imò etiam iſto caſu poſſeſſio transferretur ex ſolo priuilegio:vt de vtroque determinat Deciſ.Neap.ccxxix.in antiq.

45 Limita,quia non transferretur dominium ex titulo principis, quando conceſſio principis non eſſet pura,& ſimplex,ſed pendebat ab aliquo euentu.vt per Maria.Iun.conſi.xciiij.vol.ij.Rui.conſi.xxxiij.numero 17.volumine j.vbi omninò vide,quia plenè examinat, & declarat etiam illud procedere de poteſtate abſoluta,& non de poteſtate ordinaria.

46 XI.Limita in feudalibus in quibus ſecundùm Io.Fab.hic videretur dicẽdum,quòd ex ſola inueſtitura etiam ſine traditione,præualeat primus inueſtitus:& iſtam tenet Roma.in conſi.lxx.Hippo.in ſing.lxxxij. in j.limit.

Tamen ipſe contrarium tenet in l.qui duobus.ff.de falſ.& Iaſ.in d.l. quoties.in xij.limit.poſt Bal.in c.j.§.ſi facta.ſi de feu.fuer.controu.int. dom.& agna.vbi Bal.concludit,ꝙ etiam ꝙ dominus inueſtierit,tamen tenetur tradere,& contra iſtã limit.tenet expreſsè Bal.in c.j.de no.for. fid.Caccial.in repet.c.j.in xxx.regula de cogni.feu.& cõtra iſtam limi. tenet gl.in §.ſi facta.in c.j.ſi de feud.fuc.controu.licèt Ro.in d.conſilio lxx.videatur velle ꝙ gl.ſentiat contrarium.& ita contra illam limi.tenet

net etiam Iacob.de beluiſ.in d.§.ſi facta.& ibi Mart.de Laud. & Iacob. Aluarot.& ibi Card.Alex.Cæpo.caut.cxxx.

47 Duodecimò Limita,ſi primus emptor,dato quòd res non fuiſſet ſibi tradita,tamen illam ſignaſſet,quia cum per talem ſignaturam transferatur dominium,ſicut per traditionem.l.quòd ſi neque.§.fi.de pericu.& commod.rei vend.Rom.in ſing.cclxxxv.vbi dicit,quòd fallit in vegete vini.per tex.in l. j.§.ſi dolium.ff.de pericul.& commod.rei vend.& ponit Iaſo.in l.traditionibus.C.de pact.ponit Bald. in rubrica C.de pericul.& commod.rei vend.& iſtam limit.ad l.quoties ponit ibi Iaſ.in vj. limitat.Berta.in verbo,emptor primus.

48 Decimotertiò Limita,ſi vnus nomine meo vendit rem meam,& tradidit,quam poſtea ego vendo alteri,& trado,licèt poſtea ratificem vēditionem primo factam per procuratorem, omnino præualet is, cui res eſt ſecundo loco tradita à domino:quia non poteſt retrotrahi in præiudicium iuris quæſiti illi,qui medio tempore accepit:glo.in l.ſi indebitum.§.j.& ibi Bald.& alij.ff.rem rat.hab.per tex.in l.bonorum.ff.eo.tit. Iaſ.in l.quoties.in verſi.iij.quæro.C.de rei vend.

49 Decimoquartò Limita in vaſallo vendente primo cum conſenſu domini,quia ſi poſtea vendat, & tradat etiam cum cōſenſu domini, præualet primus:vt tenet Bal.in c.j.§ ſi facta.ſi de feud.fuer.controu.& ibi Card.Alex.Cæpo.caut.cxxx.

50 Decimoquintò Limita,quia ſi vaſallus vendat primò ſine conſenſu domini,licèt tradat,venditio eſt nulla.ſi autem poſtea vendat alteri cū conſenſu domini,& tradat,ſecunda venditio præualet: vt not. Cæpol. caut.cxxx.Brun.in cōſ.xcl

51 Decimoſextò Limita, quia ſi vterque probat de traditione, ſemper præſumitur res primò tradita primo emptori:Iacob.de Aren.& Cy.in l.quoties in vltima q.Bald.in c.j.§.ſi facta.ſi de feud.fuer. controuer. & in l.ſiue autem.§.ſi duobus.in ij.lectura.ff.de pub.& in diſp.inci.accuſatus de vi turbariua.& in l.poſt ſententiam.C.de ſent.& in ca.cæterùm. de reſ.& in c.licèt cauſam.de probat.Alex.in l.j.C.de edicto Diui Adri. toll.Iaſ.in l.quoties.& in l.fi.C.de ſacroſ.eccleſ.Soc in regula cxviij. in vij.fall.Ange.in d.§.ſi duobus.Rom.in ſing.ccclxxxvij.idē tenent Mar. de Laud.Aluarot.& Card.Alex.in d.§.ſi facta.Alex.in conſ.lxxxj.volu. vij.& in apoſtil.ad Bart.in §.ſi duobus.& in cōſ.xcij.vol. v. & in conſil. cix.vol.v.Ruin.conſ.xxxix.vol.iiij.

52 Amplia,etiam ſi ſecundus emptor ſit in poſſeſſione:quia adhuc probata traditione primi emptoris, ille præualet, quaſi præſumatur ſibi prius tradita, niſi ſecundus emptor poſſidens probet ſibi prius traditā: ita tenet Alex.in cōſ.xlij.vol.vj.etiam ſi non probaretur traditio facta primo emptori,quia ſatis diceretur probata iuris præſumptionē.

Contrarium ſentit Paul.de Caſt.in dict.l.quoties.apoſtillan.tex.in verbo probaueris.

53 Limita,ſi modò pretium ſit ſolutum vel habita fides de pretio:vt not. Bal.in d.c.j.§.ſi facta.ſi de feud.fuer.cōtrouerſ.&ibi Mar.de Laud.Alua. Card.Alex.Rom.in ſing.ccclxxxvij.Iaſo.in l.fi.C.de ſacroſ.eccl. Alex. in apoſtil.ad Bart.in d.§.ſi duobus.Hippo.in l.qui duobus.ff.de falſis.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Emptor,qui partem pretij ſoluit,pro rata pretij ſoluti fructus ſuos facit.

1 EX l.curabit.C.de act.emp.duo dicta colliguntur,primum eſt,ꝙ emptor,qui partem pretij ſoluit,pro rata pretij ſoluti fructus ſuos facit:ſed clarius hoc probatur in l. fin. in fi.de fund.dot.& tradit Bart.in l.fiſtulas.in §. qui fundum. ff. de contrah.emp.& in l.Iulianus.in §.offerri.ff.de act.empt.Bal.in l.ſi traditio,in xj.q.C.de act.emp.per Alex.conſ.clxxiij.vol.ij.Aret.con.clx.in fi.Salyc.in l.curabit.C.de act. empt.Iaſo.cōſ.cxvij.vol.j.Abb.conſi. lxvj.in ij.dubio.vol.j.Ruin.conſi.cxliiij.vol.j.Tiraq.de retract.cōuent.in fi.nu.7.

2 Primò Amplia,etiam ſi fructus percepti fuerint per emptorem, qui propria auctoritate occupauit bona vendita,quia nihilominus pro rata pretij ſoluti fructus ſuos facit,non autem pro rata pretij non ſoluti: vt declarat Cor.in cōſ.cl.vol.iiij.

3 Secundò Amplia,quia talis emptor pro rata pretij ſoluti facit fructus ſuos,etiam nō facta venditione,ſed ex ſola promiſſione de vendendo: vt per Soc.in l.ante nuptias.ff.ſolut.mat.vbi refert ſe ita cōſuluiſſe:pro vt conſuluit in cōſi.clxx.verſi.ſecundùm principale fundamentum. Pariſ.cōſ.lx.verſi.confirmantur etiam prædicta.Curt.iun.in cō.lxxxij.ver. cōfirmantur præmiſſa Pariſ.cōſi.lxxv.nu.16.vol.iiij.

Contrariam Alex.conſi.lxxiij.vol.ij.Iaſ.in d.l.ſi ante nuptias.ff.ſo. mat.Ruin.cōſi.lxvj.vol.iiij.

4 Tertiò Amplia,etiam nulla mora interueniente ex parte vēditoris: ita Soc.in d.cōſi.ſuo clxx.Aret.in conſ.clx.verſ.& quòd poſt pretiū ſolutum.Ruin.conſ.lxvj.vol.iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Emptor,qui partem pretij ſoluit,ſi integros fructus percepit,tenetur ad vſuras pretij non ſoluti.

1 SECVNDVM dictum,quod colligitur ex d.l.curabit.tale eſt,quòd emptor,qui partem pretij ſoluit,& partem non ſoluit,ſi integros fructus rei vēditæ perceperit,tenetur etiā ad vſuras pretij non ſoluti:ita probat text.in d.l.curabit.& in l.fructus.C.eo.tit.gl.in l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de act.empti.idem voluit Bal.in l.j.C.de ſum.Tri.ver.& ſi dicatur.& ſentit idem Bart.in l. de diuiſione.ver.& primum oppono.ff.ſo.mat.Alex.conſi.lxix. volu.j. Sal.in l.ſed & ſi reipublicæ.§.j.ff.de vſur.quam legit cum l.ſciendum. Idem voluit.Barto.in l.at qui natura.§.non tamen.ff.de neg.geſt.Bald. in rubrica.C.de vſur.in ij.quæſt.in fi.Archiepiſc.Floren.titu.j.capi.vij. §.xix.

2 Et percipit venditor intereſſe lucri ſi eſt ſolitus negociari:vt no.Pet. de Anch.in c.conqueſtus.de vſur.ver.eſt vndecimus caſus.refert,& ſequitur Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.Iulianus.in §.offerri.ff.de act.empt. & ibi Abb.ver.ſed poteſt dubitari.

3 Contrarium,ꝙ non debeantur vſuræ, niſi quando emptor propter non habitum pretium recepiſſet pecuniam ſub vſuris,vel aliàs in pœnam incidiſſet,& ſic quando emptor incurriſſet damnum ob pretium non ſolutum:voluit Iaco.Bu.in d.l.curabit.prout ipſum refert Ioan.de Ana.in c.conqueſtus.ver.adde etiam.de vſur.refert & ſequitur Soc.cōſi.clxxvj.ver.iij.hoc confirmatur.& refert Purp.licèt dubitet,in l.j.C.de ſum.Tri.Doct.Hiſpa.in c.per veſtras,ver.prædicta tamen intellige.de dona.inter vir.& vxor.

4 Primò Amplia,etiam ſtante ſola promiſſione de vendendo,licèt vēditio facta non fuerit.Pariſ.conſ.lx.vol.j.ver.confirmantur etiam prædicta.& ver.eius dicta.& in conſi.lxxv.nu.15.vol.iiij.

Contrarium Dec.conſ.clxxxiij.in fi.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.Iulianus.§.offerri.de act.emp.qui ampliat,etiam ſi ſtante pacto de vendendo,ſit aliquid datum nomine arrharum.

5 Secundò Amplia,vt tales vſuræ peti poſſint etiam attenta diſpoſitione iuris canonici:vt eſt gl.in d.l.curabit.in verbo,ratio.& glo.in l.ij.in gl.j.in fi.C.de vſur.gl.in c.conqueſtus.in gl.ij.de vſur.Soc.in conſ.xcix. & conſi.lxxxviij.ver.iij.hoc idem.vol.iij.ita tenet Io.Andr.in d.c.conqueſtus.& ibi Abb.& Io.de Ana.Alex.conſi.cxxj.vol.v.& conſ.cxlvij. eod.vol.Hoſt.in ſum.de vſur.§.an aliquo.ver.ſeptimò,ſecundùm Laurentium.Cor.conſ.cl.Dec.Neap.xx.in antiquis.Purp.in l.j.ver. & primus eſt in venditore.C.de ſumma Tri.Soc.conſi.cxxxiij.Purpur.in l.j. nu.56.C.de ſumma Tri.idem tenet Bar.in d.l.ij.C.de vſur.& ibi Bal.in prin.& ibi Pau.de Caſt.in ver.in eadem ibi.& ibi Sal.in j.q.in fin.idem voluit Bar.in d.l.curabit.& ibi Pau.de Caſt.in fi.& ibi Ange.& Sal.Pariſ.in conſ.lx.nu.16.& ſeq.vol.j.Bal.& Pau.de Caſtr.in l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de act.emp.& iſtud dicitur * communiter approbari:vt per Rui.conſi.lxxiij.ver.tertius eſt caſus.vol.j.ſentit Abb.in c.cùm venerabilis.nu.16.& ibi Dec.num.14.de excep.Bertr.conſi.cxc.vol.ij. Cor.in conſi.cxlv.nu.7.vol.ij.Pariſ.conſi.lxxv.nu.17.vol.iiij.Cor.conſi. cxiij. in fi.vol.iij.Alex.conſi.lxix.vol.j.Albe.de Roſa.in l.j.ver.prædicta puto vera.C.de ſumma Tri.

6 Tertiò Amplia,vt re tradita,vel oblata,etiam ſine alia interpellatione teneatur emptor ad vſuras pretij non ſoluti:vt dicit Pau.de Ca.in d. l.curabit.in prin.& in l.ij.C.de vſur.in prin.& in l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de act.empt.& fuit de mente Bar.in l.de diuiſione.ff.ſoluto matrimonio.& in l.vinum.verſic.qualiter ergo ſoluemus.ff.ſi certum pet.& Alex.conſi.cxlvij.volu.v.Soc.conſi.clxxiiij.Dec.in c.cùm venerabilis. nu.13.de excep.Pau.de Caſt.in l.de diuiſione.ver.in gl.ibi,ſed videtur. ff.ſoluto matrimo.

7 Quartò Amplia,etiam ſi venditor rem poſſideat,ſi tamen illam emptori obtulerit.Soc.conſi.cix.vol.j.Pau.de.Caſt.in l.curabit.C.de act. empt.verſi.nunc pro declaratione.& in l.ij.C.de vſur.ver.ſed non poteſt dicere.

8 Amplia Ampliationem iſtam,etiam ſi venditor obtuliſſet, & tradidiſſet,& poſt rem traditam illius poſſeſſionem recuperaſſet,& fructus percepiſſet:ita dicitur conſuluiſſe Bal.conſi.dlxxxv.incip.in Chriſti nomine:venditor non poteſt.quod conſilium reperire non potui, ſed illud allegat Soc.conſi.cix.vol.j.

Contrarium tam in ampliatione,quàm in ampliatione ampliationis tenuit Soc.in d.conſi.cix.vol.j.

9 Quintò Amplia,nam emptor tenetur ad vſuras pretij nō ſoluti:etiā ſi venditor in aliis non impleuerit,ſi modo rem tradidit.Bal.in l.ij.ver. denuo quæritur.C.de vſur.refert,& ſequitur Alex.conſi.cxlvij.volu.v. Pau.de Ca.in d.l.ij.ver.quinimò dicit Bal.Soc.conſi.clxxvj.ver.per ea, quæ ponit Bal.Io.de Ana.in c.conqueſtus.ver.quærit etiam ibi Bal.de vſur.Bertr.conſi.cxc.vol.ij.

Contrarium tenet Soc.conſi.lxxxviij.ver.tertia difficultas eſt.vol iiij.

& conſ.ciij.verſi.iij.difficultas eſt, volu.iiij. Cor. in conſi.lix. volumine tertio.

10 Sextò Amplia etiam ſi res vendita, & tradita, non faciat fructus:ita Bald.in d.l.ij.verſi.quæro quid ſi res.C.de vſur.refert, & ſequitur Socin. conſ.clxxiiij.verſi.nam contrarium à parte decidit.Paul.de Caſtr.in d. l.ij.verſi.in tex.ibi æquitatis.& in l.curabit.verſi.in text.ibi fructus. Io. de Ana.in cap.conqueſtus.verſi.qui etiam quærit.de vſur.vbi tenet,idẽ eſſe etiam de iure canonico,reprobando Salyc. qui de iure canonico contrarium tenebat.Socin.conſi.lxxxviij.verſ.ij.ad idem.volumin.iiij. & conſi.ciij.verſ.ij.per ea,quæ ponit eodem vol.Pariſ.conſi.lx.volum.j. Pet.de Anch.in regula,peccatum.verſ.ſed circa hoc eſt dubium.de reg. iur.in vj.Gozad.in conſi.lv.verſi.idem tenet Socin.& Purpur.in l.j.C.de ſumm.Trinit.Soc.conſi.cxxxiij.verſ.nam contrarium.Pariſ.conſi.lxxv. numero 16.volum.iiij.doct.Hiſp.in repet.c. per veſtras.de donat. int. vir.& vxor.

Contrarium de iure canonico tenet Saly.in d.l.ij.C.de vſur.Corn. in conſi.lix.verſ.nec iam dictis refragatur.volu.iij.Soc.conſi.cix.verſic. addo Bart. de Saly.vol.j.Alexan.in l.de diuiſione.verſ.item ex hac glo. ff.ſol.mat.

11 Septimò Amplia,vt tales vſuræ peti poſſint etiam coram iudice ſæculari:Lapus alleg.lv.verſi.ſciendum quòd ipſe ponis.Apoſtill.ad Bart. in l.ij.C.de vſur.& Purpur.in l.j.C.de ſumm.Trin.

12 Octauò Amplia,etiam ſi venditor tradidiſſet rem emptori precario nomine,nihilominus emptor teneretur ad vſuras pretij nõ ſoluti Paul. de Caſtro.in l.ij.C.de vſur.verſ.imò etiam ſi tradidit. Corn. conſi. lix. verſ.& ille tex.etiam.vol.iij.

Contrarium voluit Bal.in d.l.ij.verſi.quæro ſi non fuit tradita.Rofred.in libell.act.ex vendito. nu.2.& 3.Secus eſt,ſi venditor conſtituiſſet ſe poſſidere nomine emptoris.

13 Nonò Amplia vt idem competat ceſſionario,quod datur venditori: vt concludit Deciſ.Neapol. xcj.in antiq. Pariſ.conſ.lxxv.numero 17. vol.iij.

14 Decimò Amplia,nam diſpoſitio d.l.curabit. extenditur vt procedat in omnibus contractibus conreſpectiuis:Cor.conſi.cxlv. vol.ij.refert & ſequitur Pariſ.conſi.lxxv.nu.17.vol.iiij.

15 Vndecimò Amplia,vt etiam emptor teneatur ad vſuras etiam pro tẽpore ante factam traditionem,ſi ipſe petit fructus præteritos ante traditionem:Azo in ſumm.in tit.de act.empt.num.24.ſentit gl.j.in d.l.curabit.gl. expreſsè in l.Iulianus.§.ex vẽdito.in gl.ij.ff.de act.emp. & ſentit gl.in l.fructus.in gl.iiij.C.de act.empt.& tenent * communiter Docto,vt dicit Cor.in conſi.lix.verſi.& probatur quia.vol.iij. Rofred.in libell.act.ex vendito.nu.1.in fi.Alex.in apoſtill.ad Bar.in l.Iulianus.§.offerri.ff.de act.empti.

16 Duodecimò Amplia,etiam ſi emptor non perciperet fructus ex re vẽdita:Soc.in conſi.cix.verſ.vel poſito quòd emptor.vol.j.

Contrarium tenet Cyn.in l.in minorum.verſi. vel poteſt dici.C. in quib.cau.in in integr.reſt.non eſt neceſſ.& ibi Bald.in j.not. verſ.dic ergo.Paul.de Caſt.in l.de diuiſione.ver.in gl.ibi,ſed videtur.& ibi Al.. verſi.item ex hac gl.ff.ſol.mat.Alex.in apoſtill.ad Barto.in d.l. curabit. Cor.con.lix.vol.iij.idem voluit Saly.in d.l.in minorum.in prima oppoſitione.verſi.dic ergo.& ibi Paul.de Caſt.verſ.in tex.ibi tardè. Aret. in conſ.cl.

Et nota,quia puto longè diuerſam eſſe iſtam ampliationem ab illa quæ ſurpà eſt:nam iſta loquitur quando res erat apta ad producendos fructus.illa verò loquitur quando res non erat apta ad producendos fructus.

17 Decimotertiò Amplia:nam tales vſuræ, quæ debentur ab emptore ratione pretij non ſoluti,poſſunt excedere fructus rei venditæ: Paul.de Caſt.in l.ij.C.de vſur.Corn.conſ.cl.vol.iiij.

18 Contrarium,ꝙ vſuræ peti poſſint habito reſpectu ad fructus perceptos tantum,& non vltrà, voluit Paul.de Caſtr.in l.Iulianus.§. ex vendito.ff.de act.empt.Imola.in l.ſi inſulam.in §.vſuras.ff.ſol.matr. quem refert,& ſequitur Alex.in conſ.lxix.verſ. addens ad eorum confirmationem.vol.j.Purp.in l.j.C.de ſumm.Trin.Alex.in conſ.cxxxvij. vol. j. Dec.in c.cum venerabilis.de excep. verſicu. putarem tamen. Laur. de Rodulph.in repet.c.conſuluit.in ij.parte.in iiij .oppoſ.de vſur.Ioan.de Anan.in c.in ciuitate.verſi.ſubdit etiam dominus Laur. de vſur. & in c. conqueſtus.verſ.Butrigarius vbi dicit.eod.tit.Bertran.conſi.cxc. vol.ij. in nouis.Cyn.in l.ij.C.de vſur.qui intelligit habito reſpectu ad rationẽ intereſſe,& non plus poſſe vſuras aſcendere de iure canonico.

19 Decimoquartò Amplia vt re vendita nõ fructificante,ſi emptor pretium ſub vſuris acceperit,& venditor rem ipſam non tradiderit, teneri emptori ad vſuras pretij:ita Bald.in l.vſuras.in fi.C.de vſur.Laur.de Rodul.in tract.vſurar.q.cx.Ioan.de Ana.in c.conqueſtus.de vuſur. Archie. Floren.in ij.parte,titulo j.c.vij.§.xix.Rom.conſ.cj.doct.Hip.in d.ca.per veſtras.

Contrarium Saly.in l.ij.in fi.C.de vſur.

20 Primò Limita,quando emptori ad pretium ſoluendum data eſſet dilatio à venditore:nam licèt fructus perciperet,non tamen tenetur ad vſuras pretij non ſoluti:Paul.de Caſt.in l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de act. empt.ponit Soc.conſi.cix.vol.j.& idem Soc.in conſi.clxxix.Dec. conſi. cix.verſ.in oppoſitum.

21 Et in contrariam partem Amplia,vt ſtante dilatione non poſſit quid venditor accipere ratione retardatæ ſolutionis pretij,etiam quòd conuentum fuit de aliqua quantitate ſoluenda pendente dilatione: ita voluit Soc.in conſi.lxxxviij.per totum.ſed maximè volum.iiij. Aimo hoc idem tenet in emptore non ſolito lucrari, in conſi.clxxxix.Ioan. Ant. Alex.hoc idem tenet etiam in ſolito lucrari,in conſi. lxxxviij. Summa Sylu.in verbo,vſura.el ij.in xj.q.Summa Ant.in ij.parte.tit.j.ca.iij.§.xx. doct.Hiſp.in c.per veſtras.

Contrarium,ꝙ valeat conuentio de ſoluenda aliqua quantitate dilatione pendente data ad ſoluendum pretium, tenuit Dec. in cap.cùm venerabilis.nume.14.de excep.qui intelligit dummodò conuentio cõtineat intereſſe veriſimile.& conſi.cxj.verſi.& primò dum dicitur. qui dicit quòd valet conuentio dummodò non excedat verum intereſſe. Paul.de Caſtr.in d.l.Iulianus.§.ex vendito.ff.de act. empt.refert, & ſequitur Alex.in conſ.cxxj.vol.v.& iſtam opi.tenet Aimo in ſolito negociari,in conſi.clxxxix.dummodò non taxetur intereſſe.

Idem,quòd conuentio valeat,vt ſoluatur aliquid durante termino dato emptori ad ſoluendum,voluit Bald.Nouell.in tract.de dot. in vij. parte.in iij.priuileg.num.5.Cagnòl.in rep.l.curabit.verſ.ſed pulchra,& vtilis, & in ſolito negociari,hoc tenet Soci.conſ.ccciij.verſ.quinta difficultas.& eſt duplicatum cõſi.clxx.lib.ij.Ruin.conſi.lxxiij.verſicul.non obſtat etiam.volumi.j.Pariſ.conſil.lx.numer.21.volum.j.Gozad.conſ. lv.num.9.

22 Contrarium quòd licèt conuentio valeat,tamem certa quantitas taxari non poteſt.idem Dec.in conſi.cxix.& conſi.cxvj.verſi. iſta concluſio comprobatur.& conſi.clxxxiij.Purpur.in l.j.C.de ſumm.Trin.

Tenendo iſtam opi.quòd conuentio non poſſit operari,

23 Primò Intellige,verum eſſe,ſtante venditione perfecta, ſecus verò ſtante ſola promiſſione de vendendo:ita ſumm.Sylu.in verbo,vſura.el ij.in xj.quæſt.

24 Secundò Intellige,translato dominio:nam dominio nõ translato, valeret conuentio.Abb.conſ.lxvj.vol.j.Soci.conſi.clxxvj. Dec. conſil. cxix.Ruin.conſi.lxxiij.vol.j.

25 Tertiò intellige,quando eſt data dilatio ad ſoluendum , ſecus verò quando eſt dictum,ꝙ ſoluat quis ſingulis annis quouſque pretium totũ ſoluerit:quia tunc conuentio operatur, quia non dicitur data dilatio ad ſoluendum.Pariſ.conſi.lx.num.21.vol.j.Ruin.conſ.lxxiij.vol.j.verſ. quartus caſus.

26 Et maximè ſi dictum eſſet,ꝙ ſolueret quis ſingulis annis in recompenſationem fructuum.Ruin.in d.conſ.lxxiij.verſ.vltimus ergo caſus eſt.vol.j.

27 Quartò Intellige, quia conueniri poteſt ꝙ venditor percipiat fructus rei venditæ poſt certum terminum datum ſolutioni faciendæ.Archiep.Flor.in ij.parte ſummæ,tit.j.c.vij.§.xx.

28 Amplia,& declara hanc regulã: vt per Cagnol.in rep.l.curabit.nu. 35.& ſeq.C.de act.empt.qui pluribus modis eam declarat.

De locatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Res an dicatur locari ſolita,ex vnica locatione.

1 NON ſine maxima contrarietate Doct. reſoluunt illum articulum, an dicatur res ſolita locari ex vnica locatione tantùm:in quo articulo plures tenuerunt, ꝙ duæ ſaltẽ locationes debuerint interueniſſe.vt no. Iaco.de beluiſ.in c.j.de his,qui feud.dare poſſ.verſi. quæro,an indicatur conſuetudo.& ibi Mart. de Lau. verſ.ſecundò binus actus:& ibi Aluarot.verſ.quot autem actus.Iac.Ardizo,in ſua ſumma,ſub rubr.de his,qui feud.da.poſſ.Imol.in c.ex parte. verſi. & nota de feud.Cuma.in conſi.xcix.ver.idem ſi tenemus.Imo.in conſi.cxvj.verſi.item ante dictam inueſtituram.Alex. in conſi. v. verſi. fortificatur.vol. v.& in conſi.ix.verſicu.Præterea ad hoc.volumine.iij. Iac.de Sact.Georg.in tract.feud.in verb.in feudum. verſi. ſed hic cadit vna dubitatio.Dec.in conſ.cccxlj. verſ. vlterius conſiderandum eſt, & in conſi.cxlij.verſi.ſolùm ſupereſt.& in auth.qui rem.C.de ſacroſ.eccl. verſ.ſed dubium videtur.& in l.certi.condictio.§.ſi nummos.ff. ſi cert. pet.Iaſ.in.conſi.clv.verſi.dum autem.vol.ij.& in conſ.clvj.vol.ij.in quibus locis Iaſ.dicit ꝙ ab iſta * opin.nemo diſcrepat.idem tenet Matth.de Afflict.in tit.Epiſcopum,vel Abb.verſ.iiij.& vlt.not.ex tex.Curt.in ca. fi.in v.q.principali,de conſuet.

2 Et pro iſta opin.facit,nam ſolitum non dicitur quod ſemel tantùm fuit:vt not.Bal.in l.item lapilli.verſ.octauò quæritur.ff.de rer. diuiſ.& ſentit idem Bald.in l.binos.in fin.C.de aduoc.diuerſ.iudic, Dec.in rub.

de conſ.

de conſuet.& in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.Iaſ.in con. clv.vol.ij.Curt.in ca. fin.de conſuet.in v.q.princip.Curt.Iun.in tracta. feud.in ſecunda parte in iiij.q.

3 Contrarium verò,ꝙ ſufficiat vna locatio legitima, & ſolennis,tenuit Paul.de Caſt.in con.clxxxix.vol.ij. And.de Iſer.in d.c.j. verſ. vnde ſi bis,aut ter.& in c.j.de cler.qui inueſt.fec. Imo.in l. quod dicitur. ff. de verb. obl. verſ.item videtur ꝙ ſi ſemel. Curt.in tract. feud. in ſecunda parte.in iiij.quæ.principal.Claud.in d.cap.j.qui declarat qualiter iſtud procedat.

4 Et iſtam partem puto veriorem,quia ex vnico actu habente tractũ ſucceſſiuum continuatum inducitur conſuetudo, dummodò durauerit tempore apto ad inducendam conſuetudinem:vt not.Abb.in d.c. fi.de onſuet.per tex.in.c. cùm de beneficio.de præbe.lib.vj. & ponit Fel.in c.cum acceſſiſſent.in verſ.ſecundus caſus.de conſt.Ripa.lib. j.reſpon.c. xiiij.

5 Et pro iſta opin.facit,nam verbum ſolitum,etiam in vnica vice verificatur:vt not.Bart.in l.iiij.§.item Mela.ff.de alim. & cib. leg.& in l.j. C.quomodo & quando iud.& ibi Ang.& Paul.de Caſt.ibi, qui dicit* communiter Doct.ita tenere.Alex.in conſi.v.vol.x.Corn.in conſ.xxviij.vol.iij.Ang.Aret.in §.ex non ſcripto.in fi.inſt.de iur. natu.gent. & ciuil.Curt.Iun.in conſ.xix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Locatio ad vitam an habeat naturam perpetuæ locationis,

1 DVBITATVR,an locatio ad vitam, dicatur perpetua, vel habeat naturam perpetuæ locationis: per tex.in l.j.ff. pro ſoci.qui videtur hoc probare, ꝙ dicatur perpetua. idẽ voluit glo.in c.ea enim.§.perpetua.in gl.j.x. quæſt.ij.&in c.fi.in verbo,perpetuus.de reſt.in vj.&ibi Archid.& Domi.in ſecundo not.glo.in cle.j.in verbo eius.de rebus eccl.no alie.& ibi Paul.de Eleaz. Gofred.& Hoſt.in c.nulli.in ver.ſed qualiter intelligis hanc perpetuationem.de reb.eccl.non alien.Cald.in conſ.xvij.de verb.ſignifi.Soc.in conſi.xv.vol.j.Rodul.in q.diſputata.inci.q.trimembris,& clarius.Quã diſputationem poſuit poſt repetitionem.c.ſine.xij.q.ij.& idem dicit in rep.d.c.ſine.vbi dicit quòd licèt non omni reſpectu dicatur perpetua locatio,tamen habet naturam perpetuæ locationis.Imo.in cap.tua.de his,quæ fiunt à præl.ſine conſenſ.c.& in c.poſſeſſiones. ver.vlterius eſt ſciendum.de rebus eccleſ.non alien.Federic.de Senis,in conſ.cxliij.Lapus alleg.xxxj.Abb.in c.ij.in j.not. & paulò poſt.nu.6.de his, quæ fiunt à prælat.ſine conſenſu.c.Abb.in c.quanuis.de decim.Bal.in l.fi.in princip.ff.de conſt.Princ.Ioan.And.in regula,is, qui tacet.in Mercuria lib. in vj.in iij.q.tenet iſtam partem Boer.deciſ.ccxxxiiij.Et iſtud ſentit glo. in c.poſſeſſione. xvj.q.j.ibi,nã cùm res intelligatur data vſque ad mortem,debet perpetua reputari.& eadem quaſi verba ponit Bal.in l.fi. ff. de conſti.Princip.

Contrarium,ꝙ locatio ad vitam,habeat effectum temporalis locationis;videtur probare tex.in l.iubemus.§.ſanè.C.de ſacroſ.eccl. ſentit gl.in c.ij.in gl.j.de his, quæ fiunt à prælat.dum dicit,conceſſionem factam clerico pro beneficio,& ſic ad vitam,non eſſe ſubiectam ſolennitatibus perpetuarum alienationum:idem ſentit Ioann.And.in c.tua. dum reſpondet ad c.ea noſcitur,eodem tit.Oldrad.in conſi.ccxxvj. Federi..de Senis in conſi.lij.in fi.Io.Monach.Hoſt.& Io. And.in cap.j.de rebus eccl.non alienan.in ſexto.& ibi Pet.de Anch.verſi.v.quæro.Imo. in c.ij.de his,quæ fiunt à prælat.Soci.in conſ.lxxxiij.vol.iij.Iaſ.in conſi.
2 lxxiij.vol.iij.Caſſa.deciſ.v.in fi.de priuil.Hoſt.in ſumma de his,quæ fiũt prælatis.§.fi.Io.de Platea in l.ſordidorum.in fi. C.de excuſ.mun. lib. x.

De iſto verbò,perpetuò,vide gl.in conſuetudinibus Neapo.in verbo perpetuum.

CONCLVSO III.

ARGVMENTVM.

Locator indigens re locata ob ſuam neceßitatem, poteſt inquilinum expellere.

1 SI dominus re locata indigeat ob ſuam neceſſitatem, poteſt inquilinum expellere.l.ædem.C.locat.& ibi not.per Doct.

2 Primò Limitatur,niſi dominus locationi pactum adiecerit,de non expellendo inquilinum, quia tunc vt verba aliquid operarentur,intelligitur dominus promiſiſſe, quòd etiam ſi rem pro ſe voluerit ob ſuam neceſſitatem,tamen non poſſit inquilinum expellere:ita voluit Ang.in l.ædem.C.locat.Dec.in c.quæ in eccleſiarum. de conſt.Cor.in conſ.ciij.vol.ij.Grat.in conſ.j.Fel.in conſ.xliij. in prin. num.13.& ſeq.

3 Primò Pro hoc facit quod not.Alex.in cõſ.xcj.vol. iij.vbi licentia alienandi conceſſa emphyteutę,intelligitur conceſſa etiam irrequiſita eccleſia,ad hoc vt pactum aliquid operetur.idem tenet Ruin.in conſil. ccxiij.vol.j.& conſ.lxxxj.eod.vol.

Contrarium Alex.in conſi.ciiij.vol.iiij.

4 Secundò Facit,ꝙ no.Bar.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ff.ſi quis cau. ſequitur Soc.in conſi.lxx.vol.iij.Rui.conſi.lxxxj.vol.j.vbi ſi quis ex pacto ſuſceperit in ſe periculum caſus fortuiti ſimpliciter,non debet reſtringi ad id,quod venit tantummodò ex natura contractus,ſed debet intelligi ꝙ aliquid addat contractui,vt pactum operetur.

5 Secundò Limita,in re data in emphyteuſim, quam dominus etiam pro vſu ſuo nõ poteſt ab emphyteuta auocare.Io.And.in addi.ad Spe. in ti.de locat.§.nunc aliqua.ver.iiij.Iaſ.in l.j.C.de iure emphy. Hipp.in ſing.xciiij.

6 Tertiò Limita,quando eadem neceſſitas imminebat tempore contractus,& tamen locauit,quia tunc ob talem neceſſitatem non poteſt inquilinum expellere.gl.in d.l.ædem.vbi etiam Raph.Fulg.& ibi Bal. & Ang.C.locat.Cor.in d.conſi.ciij.vol.ij.

7 Quartò Limita,ſi poſt neceſſitatem recepit mercedem,quia tunc videtur renunciare facultati expellendi ob neceſſitatem.Bal.in d.l.ædẽ. Corn.in conſi.ciij.vol.ij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Ex locatione non probatur poſſeßio.

1 PER ſimplicem locationem non probatur poſſeſſio.c.inter dilectos.in fi.ibi,pro inſtrumento verò.de fide inſtr. Rota in antiq.deciſ.lxxxvij.Gozad.conſi.xciiij.ver.item quo ad extraneos.Bal.in l.quædam mulier.ff.de rei ven.verſi.item not.Aret.in c.cùm cauſam.ver.illud etiam ſcias.de proba.Ruin.conſi. xlvij.ver.ſed in præmiſſis.vol.iiij.

2 Primò Limita,ſi probetur factam eſſe ſolutionem conuentæ penſionis:iuxta c.cùm veniſſent.de reſt.ſpo.glo.in l.qui vniuerſas.in §.quod per colonum.in verb.colonũ.ff.de acq.poſ.verſi.idem ſi fortè colonus. & ibi Bar.ver.ex qua ſolutione.& ibi Aret.verſi.in eadem glo.qui dicit dictam concluſionem procedere in duobus caſibus, vel quando certũ eſt poſſeſſionem vacare,vel quando eſſet dubium an eſſet plena,vel vacans.Bal.in auth.quas actiones.ver.nam ſi fructus.C.de ſacroſ.ec.& idẽ voluit Bar.in l.quamuis.§.ſi cõductor.ver.item oppono.ff.de acq.poſ. Alex.in conſi.cxviij.ver.quintus non deponit.& conſi.ix.ver.præterea non apparet.vol.iiij.& conſi.viij.ver.præterea ſi eccleſia.volu.vij.Soc. conſi.cclxvj.ver.ij.quia.& conſi.cvj.ver.& in primis illud.vol.iij.Ruin. conſi.xlvj.ver.& hinc etiam.vo.iiij.& conſi.xliiij.verſi.reſtat ergo. qui etiam ipſe dicit hoc procedere,ſiue probetur,ſiue certum ſit poſſeſſionem vacare,ſiue ſit dubiũ.& ver.in oppoſito igitur.vol.iiij.deci.Neap. cccxxv.nu.1.& 2.in antiq.Albe.in l.Pomponius. ff.quemad.vſusfruct. amit.Rui.conſi.xlvij.ver.ſed tamen.volu.iiij.Ang.in l.quædam mulier. ver.hic reſtat videre.ff.de rei vend.Abb.in c.cùm veniſſent.ver.oppono,& male.de reſt.ſpo.Bal.in c.inter dilectos.in verſi.per inſtrumentá. de fide inſtrumẽ.Anto.de Bu.in c.cùm veniſſent.verſi.oppono quòd non poſſit.de reſti.ſpol.

3 Primò Amplia,etiam in præiudicium tertij non poſſidentis.Bal.in l. Pomponius.ver.& eſt hic expreſſum.ff.quemad.vſufr.amit. Ange.in l. quædam mulier.ver.hic reſtat videre.ff.de rei ven.Alex.in conſ.ix.ver. præterea non apparet.vol.iiij.Rui.conſi.xiiij.ver.ſed præmiſſis.vo.iiij. Cor.conſi.vj.ver.etſi dicatur.vol.iij.

4 Imola verò in d.§.quod per colonum. ver.nota diligenter.dicebat etiam in præiudicium tertij non poſſidentis nõ probari poſſeſſionem, niſi ſolutio facta ſit in conſpectu rei,vel fuerit pluries continuata.

Contrarium gl.in c.cùm Bertoldus.in verb.iure.ibi,quia perceptio penſionis.de re iud.Sed iſta gloſſ.intelligi debet in præiudicium tertij poſſidentis.

5 Limita,vt non procedat in præiudicium tertij poſſidentis.gl.in c.bonæ.in verbo,vnam procurationem.de app.Bal.in d.l.qui vniuerſas.§. quod per colonum.ver.ex qua ſolutione.ff.de acq.poſ.Ang.in l.quædam mulier.ver.hic reſtat videre.ff.de rei ven.Aret.in l.qui vniuerſas. §.quod per colonum.ver.ij.caſu.ff.de acq.poſſ.Bar.in l.quamuis.§.ſi cõductor.ver.item oppono.ff.de acq.poſ.& ibi Alex.vlt.not.Soc.conſi. cvj.ver.& in primis illud.vo.iij.Abb.in c.cùm veniſſent.ver.oppono,& male.de reſt.ſpo.Fel.in c.inter dilectos.verſic.& non ſolùm locatio.& ibi Bal.in ver.per inſtrumenta.de fide inſtru.Dec.Neap.cccxxv.nu.1.& 2.in antiq.Ruin.conſi.xliiij.ver.cum ergo,vol.iiij.Cor.conſi.vj.ver.& ſi dicatur.vol.iij.Soc.conſi.cclxvj.ver.ij.quia.Imo.in c.cùm veniſſent. ver.in gl.pen.de reſt.ſpo.Calca.conſi.xxxvj.ver.& licèt dicatur.Calca. cõſ.xcix.ver.& ſimiliter.Imo.in l.qui vniuerſas.§.quod per colonũ.ver. nota diligenter.ff.de acq.poſ.Cor.conſi.cccxv.ver.præterea dato.vol. iiij.Gozad.conſi.xcix.ver.non obſtant alleg.

6 Et ita intellige quod dicit Imola,in cap.cùm veniſſent.de reſti.ſpolia.& Soc.in conſ.cclxvj.dum dicunt neceſſe eſſe,quòd ſolutio fiat per poſſidentem,aut de eius mandato.

7 Secundò Amplia præcedentem limitationem, vt receptio penſionis probet poſſeſſionem etiam nõ probata alia effectuatione locationis, reſultat enim præſumptio effectuationis ex ſolutione penſionis, quia nõ eſt verisimile quòd ſoluiſſet colonus, ſi virtute locationis nõ fuiſſet in poſſeſſione, & fructus nõ percepiſſet: ita Aret. in l. qui vniuerſas. in §. quòd per colonum. vbi dicit ita * communiter teneri, & communiter practicari. verſ. ſed circa tertium. ff. de acq. poſſ. Soc. in cõ. cvj. vol. iij. verſ. & imprimis. idem tenet Ruin. conſ. xliiij. verſ. in propoſito igitur. vol. iiij. Corn. conſi. vj. verſ. ex quibus apparet. vol. iij. Claud. in l. quanuis. §. ſi conductor. verſi. item nota. fi. ff. de acq. poſſ.

8 Et propterea Doct. alternatiuè loquuntur, quòd per locationem probatur poſſeſſio ſi modò probetur vel ſoluentem penſionem poſſidere, vel poſſeſſionem vacare, non autem loquuntur copulatiuè vt requiratur & penſionis perceptio, & locationis effectuatio: ita Claud. in l. quanuis. §. ſi condictor. ver. item nota. ff. de acq. poſſ.

9 Primò Sublimita, quando tertius poſſideret, & eius poſſeſſio probaretur, quia non propterea penſionis receptio probaret poſſeſſionem contra poſsidentem: ita dictum eſt ſuprà in j. ampliat.

10 Secundò Sublimita, vt iſtud procedat quando probatur ipſummet colonum ſoluiſſe, ſecus verò quando alius ſoluiſſet pro eo: ita Corn. conſi. vj. verſ. prærerea. d. l. vol. iij. ſed idem Cor. tenet contrarium in eo. conſi. verſi. ex quibus apparet.

11 Tertiò Sublimita, quando probaretur, quòd ille, qui ſoluit, non coluit neque poſſedit res locatas: ita Cor. conſ. vj. verſi. præterea. text. & gl. vol. iij.

12 Quartò Sublimita, quia iſta eſt præſumptio, non autem probatio vera: vt dicit Aret. in d. §. quod per colonum. in tertio caſu. Soci. conſ. cvj. in prin. vol. iij. Ruin. conſ. xliiij. verſ. in propoſito. vol. iiij. Claud. in d. l. quanuis. §. ſi conductor. verſ. item nota. ff. de acq. poſ.

13 Quintò Sublimita: nam ſi locatio facta fuerit, & probatur illius effectuatio, non tamen ſufficit niſi tertium concurrat, videlicet quòd facta fuerit mercedis ſolutio: ita Ruin. conſi. clxj. verſ. nec obſtat. vol. j.

14 Septimò Principaliter limita, quia inter locantem, & conducentem probatur poſſeſſio ex ſolo inſtrumento locationis. Rota in antiquis. deciſi. lxxxvij. Soc. conſ. lxxxix. verſi. nam licet, & conſ. xj. verſ. præterea inter partes. vol. iij. & conſ. cvj. verſi. concurrit etiam inſtrumentum. eod. vol. Fel. c. inter dilectos. verſ. dicas etiam. de fid. inſt. Ang. in l. quanuis. §. ſi conductor. verſi. & conclude. ff. de acq. poſſ. & ibi Alex. in vlt. not. Alex. conſi. xj. verſi. nec obſtat etiam. vol. iiij. Pariſ. conſ. cxj. nume. 44. vol. j. Gozad conſi. xciiij. verſ. item quo ad extraneos. Ruin. conſi. xlvj. verſi. præterea ſicut. vol. iiij. Bal. in l. quædam mulier. verſi. item nota. ff. de rei vendic.

15 Tertiò Principaliter limita, nam probata poſſeſſione conductoris ex locatione probatur poſſeſſio. Bald. in l. ad probationem. C. locat. Socin. conſ. xj. verſi. infero & ſecundo. vol. iij. Grat. conſi. 50. verſi. comprobatur. vol. j. Ruin. conſi. xxxix. verſi. ſi ergo dictus colonus. vol. iiij. & conſ. xlvj. verſi. ex his igitur. eod. vol. & conſ. clxvj. verſi. nec etiam obſtat. vol. j. vbi dicit quòd non ſufficit colonum poſſediſſe, niſi etiam probetur & aliud. ſ. quòd penſionem ſoluerit.

16 Quartò principaliter limita, quando cum locatione concurrerent alia adminicula, quia tunc ex inſtrumento locationis iunctis aliis adminiculis, probatur poſſeſſio. Soc. conſ. clxxxvij. Rui. conſ. xlvj. verſi. & ex his dici debet. vol. iiij. Grat. conſ. 50. verſi. comprobatur. vol. j.

17 Quintò Limita, nam probatur poſſeſſio per locationem, quando ſumus in antiquis, iunctis aliis adminiculis. Soc. in conſi. cvj. vol. iij.

De iure dotium, & dotis promiſsione.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta per mulierem cum iuramento, propter dotem habitam de bonis paternis, an eam excludat ſtante enormiſſima læſione, & petita abſolutione à iuramento.

1 DICVNT Doct. * communiter, quòd renunciatio facta per mulierem de bonis paternis propter dotẽ habitam, excludit ipſam ab illorum repetitione, maximè ſi interceſſerit iuramentum. c. quanuis. de pactis, in vj. Pariſ. in conſ. lxix. vol. iij. in cõ. xciiij. vol. ij. Et ſimiliter excludit minorem: tex. eſt in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vendit.

3 Primò Amplia, vt filia renuncians excludatur ab alia ſorore non dotata, vt per Pari. in conſ. xxvj. num. 51. & ſeq. vol. iij. vbi hanc magis communem opin. dicit.

4 Secundò Amplia, idem eſſe ſi fuit facta renũciatio antequam mulier nuptui traderetur. Pariſ. poſt alios in conſ. xciiij. nu. 17. vol. iij.

5 Sed dubium eſt, vtrum ſtante enormi, vel enormiſſima læſione, poſſit venire contrà, ſaltem petita abſolutione à iuramento, & quidem Archid. & Ioan. And. in c. quanuis. ſentiunt ꝙ adhuc mulier non poteſt venire contra iuramentum: per illum tex. qui indiſtinctè dicit, quòd iuramentum inuiolabiliter obſeruetur. Idẽ & clarius voluit ibi Imo. qui improbat opi. Petr. de Anch. de qua fit mentio infrà, & ibi hoc tenet Domi. Bal. in auth. ſacramenta puberum. verſ. vt hic apparet. C. ſi aduerſ. vendit. Ang. in l. ſi quis. pro eod. verſ. item adde quòd quandoque iuramentum. ff. de fideiuſ. Bald. in l. fi. in fi. ff. qui ſatiſ. cog. Alex. in conſ. ccxxj. vol. ij. & in conſi. xlij. vol. j. Imo. in c. Quintaualllis. de iureiur. & in c. cùm contingat. eod. tit. vbi dicit ita * communiter tenere doct. & in conſ. j. & Alex. in conſi. liij. vol. iij. vbi dicit iſtam communem opin. & idem voluit Paul. de Caſt. in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vẽ. Rom. in l. qui ſuperſtitis. ff. de acq. hered. & in conſ. ccccxxxvij. Iaſ. in l. nam & poſtea. §. ſi minor. ff. de iureiur. & in auth. ſacramenta puberũ. C. ſi aduerſ. vendit. in vltima opinione per eum recitata, licet dicat articulum dubium. Pau. de Caſtro, conſ. ccxvj. incip. præſuppoſito ſine præiudicio. Alex. conſi. cxviij. vol. ij. Idem tenet Ant. de Bur. in dicto c. cùm contingat. verſ. tertius caſus. de iureiur. & Soc. in conſi. cxv. volu. j. vbi tenet quòd non poſſit peti per enormem læſionem, ſed bene propter enormiſſimam. Paul. de Caſt. in conſi. ccxc. vol. ij. Corn. in con. lxxij. vol. iij. vbi dicit iſtam communem. Ioan. Anto. Alexand. in conſi. xij. vbi dicit iſtam communem opin. & hanc opi. ſentit Ang. in con. ccciij. in fi.. Ioan. Crot. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. in quarta limit. ff. de verbor. obliga. Curt. Senior in conſ. xliij. Corn. in conſi. cclxxxvij. vol. iiij. Aretin. in l. qui ſuperſtitis. ff. de acquiren. hered. Georg. Natta in dicto cap. quanuis. de pactis. in ſexto. Alex. in conſi. lxvj. vol. vj. & in cõ. lix. vol. j. vbi dicit iſtam communem opinionem, & in conſil. xxxviij. vol. iiij. iſtam tenet & dicit magis * communem, quam latiſſimè examinat Bertrand. in conſi. clxij. vol. j. & conſi. clxix. vol. j. & in iſtam partem videtur inclinare Deciſ. Neapolita. clix. in nouis. in quinta limita. & iſtã dicit communem. Corn. conſi. clxvj. vol. j. licèt ipſe diſtingat inter enormem, & enormiſsimam læſionem. Socin. in conſi. xxxviij. vo. j. Gozad. in conſi. ix. & in conſ. x. Pariſ. in conſi. xij. vol. j. vbi dicit iſtam communem. & in conſ. xx. vo. j. Pariſ. in conſ. xvj. vol. ij. Marian. Iunior. conſil. lxvij. vol. ij. Pariſ. conſi. xcvj. vol. j. qui dicit. communem. Ruin. conſil. xvj. volumine quarto. Grammat. deciſ. cj. numero 77. & ſequen. vbi declarat.

6 Et iſtam tenet Iacob. in auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend. qui ſubdit, quòd ſi vltrà læſionem concurrerent alia, vt blandimenta, & ſuaſiones conſanguineorum, tunc procederet contraria opi. vbi tenet iſtam opi. & dicit ſecundum eam conſuluiſſe Afflict. In ca. j. §. ſacramenta. de pact. iur. firm. num. 47.

7 Et facit, nam alienatio rei dotalis adeò firmatur iuramento, vt non poſſit peti abſolutio, quanuis ex hoc mulier maximè lędatur, quia remanet indotata. Card. in c. cum contingat. de iureiur. Et ibi Henric. Boic. & idem tenet Campeg. in tract. dotis. quæſt. xj. Imo. in d. c. cum contingat. Abb. in conſ. viij. vol. ij.

Contrarium iſto caſu tenet Pariſ. in conſ. lxxv. vol. iij.

8 Contrarium, quòd imò ſtante exceſſiua læſione, mulier poſsit petere abſolutionem à iuramento, & venire contra renunciationem: voluit Pet. de Ancha. in c. j. verſ. ego etiam conſului. de conſtitu. & in regula acceſſorium. verſ. pro declaratione prædictorum. de regul. iur. in vj. & in conſi. xxxix. & in conſi. lxxxiij. in fi. & in conſi. clxxx. & in conſil. cccxxxix. & in conſ. ccclxxv. & in diſputatione ſua incip. cum. cap. laicus. & in c. quanuis. in ſecundo not. de pact. in ſexto. Federic. de Senis in conſ. cxcix. Cald. in conſi. viij. in tit. de iureiur. Anto. de Butr. in con. xlv. Abb. in conſ. viij. vol. ij. & in conſi. cvij. vol. ij. vbi dicit iſtam * communem opi. & in con. lxxj. vol. j. Cuma. in cõ. clxxx. Pau. de Caſt. in con. clxxxvij. ſecundũ antiquam impreſsionem. aliàs in j. vol. cõ. clxxiiij. & in cclix. vol. ij. Aret. in conſ. xcij. Barbat. in conſi. xxj. vol. j. & in conſil. liij. vol. ij. Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. verſi. tertiò limita. ff. de verb. obligatio. & in conſi. lxxxix. verſi. vel ſi voluerit. vol. ij. & in conſi. cxxv. vol. j. Fel. in c. in præſentia. vbi dicit iſtam communem opinion. de probatio. Bald. in rubrica. C. de rerum permutat. Ripa. in conſi. xv. in tertio lib. vbi dicit iſtam communem, & veram opinionem. & idem Bald. in capit. j. verſi. item ſacramenta. de pact. iur. firm. Deci. qui dicit iſtam communem, in l. pactum, quod tali. C. de coll. Socin. in conſi. cclxiij. verſ. ſed ad præmiſſa reſpondetur. & in conſi. xx. vol. iij. Deci. qui dicit iſtam communem opinionem, in conſi. xlv. Corn. in conſi. xj. vol. iij. & in conſi. cxxiiij. vol. iij. & in conſi. ccxiiij. vol. iij. & in conſi. cxlvij. vol. iiij. & in conſi. clxvj. vol. j. qui reſtringit ad caſum, quando læſio eſſet enormiſſima. & in iſto caſu enormiſsimæ lęſionis idem dicit in con. xxvij. volum. iiij. & in conſi. clxvij. vol. ij. & conſi. clxxix. vol. iiij. & in conſi. cclviij. vſque in fi. vol. iiij. & in conſi. clxxxix. vol. j. Aretin. in cap. in præſentia. de prob. Dec. in conſi. clxxx. vbi dicit iſtam opinionem cõmuniter approbari. & in conſilio clxxxj. quando læſio eſſet ſatis exceſſiua. & in conſi. dlj. & conſilio ccclxxix. & in conſilio dcxvj. & conſil. lxxxvj. & conſilio ccxxx. & conſilio cciij. vbi dicit iſtam eſſe communem opinionem, & conſilio ccxvj. Idem tenent Anto. de But. in capitulo cum contingat. verſiculo, quartus caſus. & ibi Abb. in verſi. nonus

caſus.de iureiuran.& in diſputation.iij.verſi.nonus caſus. Iaſ.in conſil. clx.volumine ſecundo & in conſi. cxxxiij.per totum. volum.iiij. dicit iſtam eſſe magis communem opi.vbi idem dicit Ioann.Anto.Alexand. in conſi.cj.vbi dicit quòd iſtud procedit etiã data enormi læſione:quicquid dixerit Deci.in in conſi.ſuo clxxxj.idem Ioann. Anto. in conſilio cxxxiij.& in conſilio cxxxix. Corne.in l.pactum, quod dotali. in ix. limitatio.C.de coll.Curt.Iunior, qui latiſſimè comprobat hanc partẽ eſſe cõmunem in conſi.liij.& in conſi.cxlj.vbi dicit idem Cæpol.in cõ. ciuili.xvij.Calca.in conſi.xxxiij.Bertrand.in cõſilio clxxxj.vol.j.& in conſi.lxxij.vol.ij.& in conſi.ccxcj.vol.iij.Caſſa.in cõnſi.vlti.Deci. Nea. cccxxij.in antiquis.& iſtam partem dicit communem Ioan. Crot. in d. l.ſtipulatio hoc modo concepta.Licèt ipſe contrarium teneat.ff.de ver. obl.Abb.in c.penult.de empt.& ven.Soc.in reg cl.in vj.fallent. & fall. xxxvj.Gualdenſ.cautel.xix.in tit.de acquir.hered.Gozad.in conſ.xcvij. Dec.vbi dicit iſtam communem opinionem,in cap.in præſentia.verſi. vlt.ſecundum Aret.hic,de probat.Guido Papæ.quæſt.ccxxiiij. Pariſ. in conſi.xvj.volum.ij.& conſi.xxvj.vol.iij.qui limitat, quando renunciat hereditati delatæ,ſecus ſi deferendæ. Pariſ. latè ponit quòd poſſit obtenta abſolutione,in conſi.lxxv.volum.iij.Marian.iunior conſi.xlviij. & in conſi.lxxvij.volumine primo.Aimo in conſi.vij.Grammat.deciſi. ciij.& ciiij.

9 Et propterea dicunt* communiter Doctores, quòd diſpoſitio authen.ſacramenta puberum.non operatur ſtante læſione enormiſſima. Pariſ.conſi.xcvj.volum.j.& conſi.xcix.volum.j.& cõnſi.xij. volum.ij. Marian Iun.conſi. xlviij.& conſi.liij.& cxliiij. volum.primo, apoſtil. ad Iaco.Butr.in authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vendit.

10 Quæ opin.indubitanter procedit,quando eſt mulier,& minor qui iuraſſet.Rui.con.clxx.numero 23.volum. j. Rũin.conſi.lx.vol.ij. Gram. conſi.ciuili.cxxvij.

11 Quod abſque difficultate videtur procedere,quando læſio eſſet nimium exceſſiua,vt puta ſi eſſet vltra triplum,vel quadruplum iuſti pretij. Grat. qui dicit * communem in conſilio lxxxviij. volumine primo.

Et tenendo iſtam opinionem,quæ videtur*magis communis, in articu.principali.

12 Primò Amplia,nam licet plures voluerint ex allegatis Doct.quòd ſit neceſſaria abſolutio à iuramento,tamen Ant.de Bur.in dict. capitulo contingat.verſi.quartus caſus.de iureiur.tenet quòd non ſit neceſſaria abſolutio,ſed ea etiam nõ petita, vel obtẽta, poſsint venire cõtra renunciationem,vel contractum.& idem tenet in cõſil.xlv. & Abb.in dict. cap.cùm cõtingat.verſi.nonus caſus.de iureiur.Alex.in cõſi.cxxv.volu. j.Cuman.in cõſi.clxxx.Paul.de Caſtr.in cõſi.cxcvj.vol.ij.Corn.in con. cclviij.volum.ij.Bologni.cõſi.xliiij.Iaſ.cõſi.clx.vol.ij.& in cõ. cxxxviij.volum.iiij.vbi tenet quòd ſtante enormiſsima nõ ſit neceſſaria abſolutio:ſecus in enormi.licèt Corn.in cõſi.xj.vol.iij.& cõſi.clxxix.vol. iiij.& clxvj.vol.j.non ſe firmet.

13 Secundò Amplia,ſiue is qui petit relaxationẽ iuramẽti, ſit minor,ſiue maior,ſiue maſculus,ſiue fœmina.Ant.de Butr.in dict.capitu. cùm contingat.verſi.quartus.& in cõſi.xlv.Cor.in cõſi.xxvij.vol.iiij.Fel.in c.in præſentia. de prob.Dec.in conſi.clxxx.

14 Sed tamẽ iſtam ampliationem nõ puto veram, quia communis*eſt opi.quòd læſus vltra dimidiam,ſi eſt maior,excluditur propter iuramẽtum à remedio.l.ſecundæ.C.de reſcind.vendi.vt dictum eſt in illa regula,ſuprà in titu.de emptio.& vendi.in prima cõcluſione, in xj.limit.& nõ poteſt petere abſolutionem ad effectum prædictum: vt per Imolam in cap.cùm cauſa, de empt.& vendi.

15 Tertiò Amplia, etiam ſi in tali renũciatione interueniſſet cõſenſus conſanguineorum.ita Corn.conſi.clxxix.vol.iiij.

16 Quartò Amplia,etiam ſi decretum iudicis interueniſſet:vt per Pau. de Caſtro in conſi.clxxiiij.vol.j.

17 Quintò Amplia,etiam ſi læſio cauſetur ex contractu tranſactionis. Cor.in cõſi.clxvj.volum.j.Dec.in cõſi.cciij.& in cõſi.dij. Cor.in conſi. clxxxix.vol.j.Mantua.in conſi.cxxxij.

18 Sexto Amplia,quia in herede non eſt neceſſaria abſolutio. Ruin.in conſi.cvij.num.18.vol.j.

19 Septimò Amplia,quòd iuramentum eſt relaxandum, quando non eſt ſeruata forma ſtatuti, &fuit præſtitum à muliere minore.Ruin. in conſ.xcviij.vol.j.

20 Primo Limita ſecus eſſe in donatione,in qua etiam læſus enormiſſimè,nõ poteſt venire cõtra iuratam donationem,etiam petita abſolutione à iuramento.Cor.in conſi.xxxvj.vol.j.& in conſi.cclviij. volum. iiij.& in conſi.clxvj.verſ.dato autem.vol.j.& in conſi.ccxiij. verſi.dato autem,vol.iij.Aret.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.hered.Maria.Iun.cõ. lxvij.vol.ij.

Contrarium idem Corn,in cõſi.cxxiiij.vol.iij.

21 Idem ſi conſtaret habuiſſe animum donandi.Aimo. in conſi. cxiiij.

22 Et nota quia contractus donationis minoris firmatur iuramento per diſpoſitionem authen. ſacramenta puberum: vt per Dec.conſilio clxxx.& cõſi.clxxxj.

23 Secundò Limita.quia licèt filia non poſsit ſuccedere, poteſt tamen petere dotem,vel ſupplementum.vt per Pariſ.in conſi.xxvj.nu.70.& ſeq.vol.iij.vbi dicit hanc magis * communem opinionem & ab ea nõ eſſe recedendum in iudicando,& conſulendo.

24 Et ex his habetur prima limitatio ad c.quamuis.de pact.in vj.vt nõ procedat, ſtante enormiſſima læſione, & petita abſolutione à iuramento.

25 Secunda Limitatio eſt,vt diſpoſitio.c.quamuis.de pact.in vj.procedat quãdo filia habuit dotem à patre,ſecus ſi nullam dotem habuiſſet, Pe.de Anch.in d.c.quamuis.in ij.not.& in conſi.xxxix.in princ.Bar.de Sal.in l.pactum,quod dotali.C.de pact.ſequitur Corn.in conſi.cclviij. vol.iiij.& in conſi.ccxcj.eodem volu.licèt non ſe firmet.Dec.in l.pactum,quod dotali.in ij.limita.C.de colla.in regu.cl.in xxxiij.fallen.

Contrarium tenet Imo.in d.c.quamuis. quem refert & ſequitur ibi Domi.& idem Imola in conſi.j.dum impugnat ſecundam reſponſ.ad dict.c.quamuis.& idem tenet Imol.in d.l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.here. & ibi Roma.in tertia limit.& Aret.& idem tenet Imola,in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.obl.& ibi Alex.verſi.ij.limitatur.& ibi Io.Crot.vbi dicit iſtam*eſſe communem opi.Soc.in regula cl.in v.fallen.Alex.in conſi.xlij.vol.j.vbi dicit iſtam communem opin,& in conſi.cxxv.vol.j.& in conſi.clxxxj.vol.v.Natta in d.c.quamuis.Are.in l.fi. C.de pact.Purpu.Pariſ.in conſi.xxvj.vol.iij.Ruin.conſi.xcvij.volu.j.& conſi.cciiij.vol.j.ſed Iaſ.in conſi.cxxxiij.vol.iiij. non firmat nec vnam nec alteram partem.

Tenendo hanc vltimam tanquam magis * communem opinionem,

26 Limita, niſi filia renunciaſſet iuri dotis,& alimentorum:ita Aret.in d.l.qui ſuperſtitis.in loco præallegato,& fuit ante eum opin.Imolæ in l.ſtipulatio hoc modo concepta.in loco præallegato: quam ſequitur ibi Alexand.verſiculo,ſecundò limitatur.Natta in d.cap. quamuis.de pact.in vj.

27 Tertiò Limita,niſi filia,quæ renunciauit patri,fuerit ab eo inſtituta, quia non obſtante renunciatione,poterit ſuccedere patri ex teſtamento.Bal.in l.pactum.C.de coll.in iij.quæſt.& Sal.in l.pactum.C.de pact. Soc.in regula cl.in xj.fallen.Pe.de Anch.in conſi.cccciij.in fi.Iaſ.in d.l. ſtipulatio hoc modo concepta. qui ampliat nonnullis modis.ff.de ver. obl.Imo.in l.qui ſuperſtitis.& Areti.ff.de acq.here.& Io.Crot.in d.l.ſtipulatio.qui ampliat nonnullis modis,& ſequitur Fel.in c.j.de iureiur. Roma.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.Geor.Natta in d.c.quamuis,in j.limit.de pact.in ſexto.Bal.in l.fin.C.de pact.Deciſ.Neap.cccl. Deci.in l.pactum.C.de colla.in prima limit.& Corn.in iij.limit.Rom. ibi,in prima limit.Alex.in conſi.clv.ver.quinimò dato.vol.vij.idem voluit Bart.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.& ibi Ange.in ſexta fal. Pau.de Caſtr.in d.l.pactum.C.de colla.in primis verbis.Aret.in conſi. xcij.in tertio dubio,& in d.l.fi.C.de pact.Hippo.in l.j.§.ſi quis vltrò.ff. de quæſt.Idem voluit Bal.in c.ad noſtram.el ſecundo.de iureiur.Purp. in l.fi.C.de pactis.qui etiam ampliat ibi iſtam concluſionem. & Areti. Iacob.& Iaſ.Deci.ibi in quinto not. Caſſa.in conſilio xliij.el ſecundo.Alexand.in dicta l.ſtipulatio.in prima limit.Fel.in cap.ex inſinuatione.de ſimon.Pariſ.in cõnſi.xxiiij.vol.ij.& conſi.xcv.volu.iij.Tiraq. in tract.le mort ſaiſit.in octaua declaratione ſecundæ partis.glo.conſuet.Biturig.

28 Amplia iſtam limitationem,idem eſſe in quacunque cauſa ſuperueniente.quia ad illam non refertur renunciatio. Ruin.conſi. xcviij.volumin.j.

29 Quartò Limita,niſi renuncians cum iuramento,eſſet mulier Iudea. de quo vide in concluſione noſtra an donatio inter virum, & vxorem firmetur iuramento.in iij.limit.

30 Quintò Limita,quando prius iuraſſet non renunciare,quia tunc renunciatio poſtea facta non poſſet operari:de quo dic vt in concluſione noſtra de iureiur.conclu.j.

31 Sextò Limita,quando iuramentum eſt præſtitum à pubere,non ſi ab impubere:per tex.in authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus vend. & dicit in propoſito Soc.in dicta regula cl.in ix.fallent.& Georg.Natta in capitulo quamuis.in quarta limitatione de pactis.in ſexto. Sed imò Ioan.Crot.in dicta l.ſtipulatio.in quinta fallent.tenet quòd etiam puberis minoris vigintiquinque annorum renunciatio non firmetur iuramento.

32 Septimò Limita,quando renunciatio fieret patri, ſecus ſi fratribus, quia text.in dicto capitu.quamuis.loquitur quando renunciatio fit patri,vt dicit Fulgoſ.in l.pactum,quod dotali.C.de collatio.Cuman.in l. ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verborum obligation.vbi dicit ſe conſuluiſſe.Bald.in conſilio ccccxxxvij.volumine primo.Soc.in conſi. lxxiij.verſicu.alterum caput.volum.tertio.Alexand.in conſi.clv.volu. ſeptimo.Purpur.in l.fin.C.de pactis.Imol.in dicto cap.quamuis.de pactis.in vj.Aret.in dicta l.qui ſuperſtitis.ff.de acquirend.hered.Corn.in dicta l.pactum.C.de colla.in v.fallen.Petr.de Anchar.in conſi.xxxix. Iaſo.in dicta l.ſtipulatio.& ibi Alexand.Ioan.Crot.Gemi.in dicto cap. quamuis.idem colligitur ex dictis Bald.in l.fina.C.de pactis.& ibi Sal. Aret.in d.l.fina.Fulgo.in conſilio lxxiij.Soc.in regu.cl.in xiij.fallentia. Guido Papæ in conſilio clxij. Deci.in l.pactum.in vj. fallentia.C. de collatio.

Contrarium Roman.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acq. hered. Bald. in authen.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſ.vendit.Roman.in conſi.cxx. Georg.Natta in capi.quanuis.Iaſ.in l.fi.verſ.x.per iſtum tex.C. de pact. Imol.in conſ.j.Socin.in reg.cl. in xij.fallent.Pariſ.qui declarat in conſ. xciiij.vol.iij.

33 Amplia, nam quando fratres eſſent abſentes, & renunciatio eſſet facta fratribus non conſentienttibus,non valet. Aimo in conſilio c-xxvij.num.5.

34 Octauò Limita,quando mulier renuncians fuiſſet dotata non de bonis eius,cui renunciat,ſed de bonis ſuis propriis.Paul.de Caſt. in conſ. clxxiiij.vol.j.Georg.Natt.in d.c.quanuis.in ij.limit.Dec.in l.pactum.in iiij.limit.C.de coll.Dec.in conſi.ccxxx.

Et iſta limitatio reincidit in ſecundam limitationem.

35 Nonò Limita , niſi renunciatio eſſet facta contemplatione fratrum maſculorum,qui viuo patre deceſſerint,quia tunc ceſſat diſpoſitio,cap. quanuis.de pactis,in vj.Bald.in l.pactum.in iiij.quæſt. C. de coll.Saly. in l.pactũ.C.de pact.Imol.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.hered.& ibi Ro. Gem.in c.quanuis.de pact.in vj.& ibi Geor.Natt.in viij.limit. idẽ tenet Rom.in l.pactum.C.de coll.& ibi Paul.de Caſt.verſ.item quæritur.Io. Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.in vij.fallent.ff.de verb.oblig. Socin.in regula cl.in ij.fallent Alexand.in dicta l.ſtipulatio hoc modo concepta.verſ.alias limitationes.Aret.in dicta l.qui ſuperſtitis.in iij.limit.Alexand.in conſi.xxxix.vol.iij.Deci.in dicta l.pactum.in quinta limita.& ibi Corn,in vij.limit.Corn.in conſi. ccxcj.vol.iiij.& iſtam dicit verum & communem opi.Bert.in conſ.lx.vol.j.

36 Amplia,nam etiam idem eſſet quando fratres quorum fauore facta eſt renunciatio fuiſſent exheredati,& extranei inſtituti. Ange.in l.auus. in fi.ff.de pact.Soci.in regu.cl.in xxix.fallent.Rota in antiquis.deciſ.dcccl.Dec.in conſ.xxxj.Alex.in conſ.cxlix.vol.vij.Aret.in conſi.xvij.Angel.in conſi.lij.Bertr.conſ.lxxiiij.vol.ij.Rom.in l.pactum.in iij.limit.C. de coll.Pariſ.conſ.xxvj.vol.iij.Ruin.conſ.cciiij.vol.j. vbi ampliat. glo. conſuet.Biturig.

Contrarium ſentit Guido Papæ in q.cxcij.

37 Limita,niſi per Aquilianam ſtipulationem quis renunciaſſet iuri cõpetenti,& competituro:vt per Rom.conſ.xxij.in ij.dubio.

38 Secundò Limita vt per Pariſ.conſi.xxvj.vol.iij. vbi ponit nonnullas clauſulas,per quas videtur filia ſimpliciter renunciaſſe, & non fauore maſculorum tantùm.

39 Tertiò Limita, quia renunciatio facta fauore fratrum non prodeſt fratribus poſtea legitimatis.Rui.conſ.lxxxiij.vol.iij.

40 Decimò Limita præcedentem concluſionem,quando pater deceſſiſſet ab inteſtato,nam ſicut quando teſtatur pater, renunciatio non obſtat,ſi filiam inſtituit:ita quando decedit ab inteſtato,quia vidtur tacitè inſtituere:& iſta fuit opi.Zenzel.in ca.quanuis.de pactis,in vj.quam ſequitur Rota in antiquis deciſ.dcccl.& in antiquioribus.deciſ.Biſegneti tertia.in tit.de pact.Aret.in conſ.xcij.Bertr.conſ.ix.vol.iij.& conſ. clxix.vol.iij.Imol.in d.c.quanuis.de pact.in vj.

Contrarium Domi.in dict.cap.quanuis.de pact.& Aret.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.hereditate.qui dicit,quòd iſta opin.eſt contra mentẽ Doct.omnium iuris ciuilis.& Ioan.Crot.in d.l. ſtipulatio hoc modo cõcepta.in iij.limit.qui idem dicit,Alex.in conſi.cxlix.vbi dicit ita*communiter teneri.vol.vij.& conſi.xxix.vol.iij.Aret.conſ.xvij.Deciſ.Thol. & ibi apoſtill.ccccl vj.Guido Papæ,quæſt.cxciij.ita fuit de mente Baldi in l.fi.C.de pact.verſ.venio ad ſecundam.Ro.in d.l.ſtipulatio hoc modo.ff.de ver.obl.& in l.pactum.C.de coll.Ang.in d.l.ſtipulatio.in vj.fallent.Saly.in d.l.pactum.C.de pact.Natta in d.ca.quanuis.in ix.limit.de pact.in vj.Pariſ.in conſ.xxvj.vol.iij.& conſi.lxix.vol.iij.& hæc eſt tenẽda,quia*communis opinio.

41 Vndecimò Limita quando renunciaſſet filia patri ob metum reuerentialem:per not.per Bart.in l.j.§.quæ onerandę. ff.qua.re act.nõ dat. & in iſtis terminis ponit Georg.Natta in cap.quanuis.in xj.limit.fuit dictũ Bar.in l.pactum,in j.quæſt.C.de coll. & ibi Rõ.verſ.item in quantũ. Cor.in ij.limit.Ioan.Crot.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta. qui declarat.Soc.in d.regula.cl.in vij.limit.Pau.de Caſt.in l.pactum.qui declarat.C.de coll.

42 Duodecimò limita quando in inſtrumento eſſent apposita illa verba,ex certa ſcientia,& nullo iuris vel facti errore ductæ, ſed animo, & propoſito deliberato.Pariſ.in conſi.xcvj.vol.j.

43 Decimotertiò limita quando filia viuo patre prædecederet,quia tũc renunciatio filiæ non obſtat nepotibus.ita Bal.in l.fi. verſ.ſed hic incidenter.C.de pact.& in l.pactum.C.de coll.verſ.ij.quæro.& in xviij.q.& ibi Pau.de Caſt.in iij.quæſt.& idem Pau. de Caſt.in l.qui ſuperſtitis. ff. de acquir.hered.& ibi Roma.verſi.vltimus quærit.& Imo.& Aret.Natta in d.c.quanuis,dicens ita tenere* communiter Doct.in xij.limit.Ioã. Crot.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.Ioan.Anto.in conſ. xlij.vbi limitat.Bald.conſ.ccccij.vol.j.Alex.conſi.lxxv.volum.j.& iſta eſt cõmunis opin.vt per Bertrand.in conſi.cxxxviij.volum.j. Alexand. in l. pactum,quod dotali,C.de coll.vbi dicit communem.& ſentit Oldrad. conſi.ſuo xl.Bertran.qui dicit iſtam communem conſi. lxiij.in fi.vol. ij.& in conſi.xcvij.volumine tertio.Corn.in l.pactum.C.de coll. Soci. in conſil.clxxxiij.Dec.in dict.l.pactum.Aimo in conſilio lxxxiiij.& cõ. cxxvij.Ruin.conſilio.cxlij.vol.ij.& in conſ.ſc.vol.iij.

Contrarium tenet gl.in d.c.quanuis.& ibi Io.And.& Io.Cal.& Gemin.Caſſa.in conſ.xlvij.

44 Salic.verò in l.pactum.C.de pact.diſtinguebat,aut nepos habet neceſſe venire ex perſona matris,& tunc renunciatio ſibi præiudicat.Aut non venit ex perſona matris, & renunciatio non poteſt ſibi præiudicare.

Sed iſtam diſtinctionẽ impugnat Alex.in l.pactum.C.de colla.Bertr. conſilio xcvij.volum.iij.Georgius.Natta in capitulo,quanuis.de pactis, in ſexto.

45 Declara,nam quando mater renuncians recepit dotem, talis renunciatio præiudicat filiis non virtute renuntiationis,ſed ſvirtute ſucceſſionis,vt per Pariſ.conſ. xciiij.volumine iij.

Tenendo primam opi.quæ videtur*communis,

46 Primò Amplia,etiamſi concurrerent filij filiæ renunciantis,& mortuæ viuo patre cum filiis primi gradus ipſius patris de cuius ſucceſſione agitur: nam tunc etiam renunciatio matris filiis non præiudicat. ita ſentit Bald.in l.pactum.in quęſt.ij.C.de coll.qui indiſtinctè dicit,quòd renunciatio filiæ,quæ deceſſit viuo patre,non nocet nepotibus.hoc idẽ voluit Aret.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquir.hered.dum primò concludit,renunciationẽ non obeſſe nepotibus, quãdo filia decedit viuo auo, & quando poſt mortem aui decedit filia,diſtinguit, an filiæ renunciantis concurrant cum auunculis an non, & ſic in primo caſu renunciatio non operatur ſiue concurrant cum auunculis, ſiue non.Et per eandem rationem hoc voluit etiam Natta.in c.quanuis.de pact.in vj. & Ioann. Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb. oblig.& Alexand. conſi.lxxv.vol.j.hoc clarè,& explicitè voluit Barto. in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquir.hered. in illa ratione,quia ſucceſſio filij in locum matris,eſt beneficiũ iuris,quod filio à matre auferri non potuit,licèt Paul. de Caſt.in l.qui ſuperſtitis.dicat quòd Barto.ibi teneat contrarium,tamen quotquot ſunt, qui allegant Bart.in d.l.que ſuperſtitis,tenẽt Bart. ibi ſentire,quòd filij filiæ renunciantis,& decedentis viuo patre,admittuntur ad ſucceſſionem,etiamſi concurrant cum auunculis,vel matterteris.vt per Rom.ibi & Imo.& Aret.

Et idem hoc modo declarando voluit Paul.de Caſt.in dict.l.qui ſuperſtitis.Idem quòd Barto.ſic declaratus voluit Bal. expreſsè in dict.l. pactum.in xviij.quæſt.C.de coll.& Paul.de Caſt.in iij.quæſt. Rom.in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquir.hered.Corn.in l.pactum.verſi. recolligendo ergo prædicta.C.de coll.Alex.ibi,in verſi.primo caſu dic. Bertran. conſi.xlvij.vol.iij.vbi dicit iſtam *communem opinionem,Aimo in conſi.cxxvij.

Contrarium Saly.in d.l.pactum.C.de pact.cuius opin. meritò reprobatur,vt ſuprà dictum eſt.& idem quod Sali. ſentit Dec. in conſil. clxxxj.in ſecunda ſolutione.

47 Secundò amplia,etiamſi filia tempore renunciationis aliquid fuerit à patre conſequuta,hoc voluit Bald.in d.l.pactum.in ij.quæſt. C.de coll.qui prius diſtinxerat,an filia fuiſſet aliquid conſequuta, vel ne. & poſtea ſubdit,quòd quãdo filia viuo patre decedit,indiſtinctè renunciatio non præiudicat nepotibus.Pau.de Caſtro expreſsè in l.qui ſuperſtitis.ff.de acquir.here.Georg.Natta in capitulo,quanuis.de pact. in vj. Corn.in d.l.pact.C.de coll. verſ.& idem putarem.& Roma.in dicta lege,qui ſuperſtitis.Bertrand.in conſi.cxxxviij.volu.primo, Gozad.conſilio lxxv.in fi.vbi dicit* iſtam commu.opi.

Contrarium Rom.in d.l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.hered.Dec.in cõſilio clxxxj.& in l.pactum,quod dotali.C.de coll.Io.Anto.Alex.in cõ. xlij.in fi.Io.de Rip.li.j.reſponſ.vj.Laur.in §.cæterum. vbi declarat.inſt. de leg.agnat.ſucceſſ.& ita dicunt Docto.tenere Oldr. in cõſi. xl.tamen mihi non concludit.

48 Dec.verò in dict.conſi.clxxxj.ſentit ꝙ vbi vtrunque cõcurreret, & quòd filia aliquid accepiſſet,& quòd nepotes ex ea cõcurrant cum auũculis,quòd tunc etiam quòd mortua fuerit filia renuncians viuo patre, tamen renunciatio pręiudicat nepotibus.

49 Si verò patri filia ſuperuixerit,& tũc filij filiæ renunciantis ſi veniũt tãquã heredes matris, non poſſunt admitti ad ſucceſſionem per matrẽ repudiatam,ita procedit gloſſ.in d.cap.quanuis.in gloſſ.fi.ita declarat ibi Natta.Alex.in cõſi.lxxv.volum.j.& in l.pactũ.C.de coll.& ibi Deci. & in conſi.clxxxj.Bert.conſi.cxxxviij.volum.j.Ripa in vj.reſponſ.vol. j.Pariſ.in conſi.xvj.vol.ij.

50 Sed ſi filij filiæ renunciantis non veniunt tanquam heredes matris, tunc,ſi filia nihil accepit à patre,& concurrant nepotes ex filia cum filiis primi gradus,& ſic cum auunculis,eorum, ſunt excluſæ propter matris renunciationem.Imo .in dict.l.qui ſuperſtitis.ff.de acq.hered.Natta in d.cap.quanuis. Corn.in l.pactum.verſi.ſin autem nihil percepiſſet.C.de coll.Alex.Dec.Alex.conſi.lxxv.vol.j.

51 Si autem concurrant filij filiæ renunciantis non cum auunculis,& ſic tenentibus primum locum,ſed cum natis ex dictis auunculis,& ſic non tenentibus parem gradum cum filiis filiæ renunciantis, tunc non cenſentur excluſi,ſecundum Imol.in dicta l.qui ſuperſtitis.& Natta in ca. quanuis.Corn.in l.pactum.verſi.ſi verò concurrerent.

Corn

Contrarium Paul.de Caſt.in l.qui ſuperſtitis.vbi in verſ.& hoc ſi extabat. Ioa Crot.in l.ſtipulatio hoc modo.ff.de verb.obl. & hoc videtur ſentire Ro.in d.l.qui ſuperſtitis.dum indiſtinctè tenet,talem renunciationem nocere nepotibus.

52 Aret.verò ibi concordat opi.nam dicit, ꝙ aut filij deceſſerunt viuo patre,quorum filij concurrunt cum nepotibus ex filia renunciante , & patre ſuperuiuente,& tunc quia illi viuo patre inceperunt tenere primum gradum,eo mortuo excludūt nepotes ex filia renunciante,& ita procedat opin.Pau.de Caſt.& Roma.

53 Aut filij,quorum filij concurrunt cum nepotibus ex filia renunciante,patri ſuperuixerunt vnà cum filia renunciante,& tunc filij auunculorum non excludant nepotes ex filia renunciante, ſed concurrant: & ita procedat opi.Imo.& Nattæ & aliorum,& ſentit Cor.in d.l.pactum. verſ.& magis dubium.

54 Sed quando tales filij cum agnatis , vel liberis vlterioris gradus cōcurrerent,tunc ſecundum * omnes,filij filiæ renunciantis non excluduntur,vt per Paul.de Caſt.in d. l. qui ſuperſtitis. verſi. & hoc ſi extabant.& Cor.in d.l.pactum.verſ.ſi verò concurrerent.

55 Et hoc intelligit Pau.de Caſt.in d.l.pactum.in iij.quæſt. quando renunciatio non eſſet facta contemplatione deſcedentium maſculorum, quod in dubio præſumitur,quia ſi eſſet facta pro conſeruatione familiæ,& ſic cenſeretur prouiſum omnibus deſcendentibus per teſtatorē recipientem renunciationem à filia ſua,& tunc nepotes ex ea ſiue concurrant cum nepotibus ex maſculis,ſiue cum filiis aut liberis vlterioris gradus,ſemper erunt excluſi.

Sed tamen iſtā opi.impugnat Io.Cro.in d.l.ſtipulatio.ff.de ver.obl.

56 Si verò filia,quæ patri ſuperuixit tempore renunciationis aliquid à patre fuerit conſecuta,tunc Bald.in d.l.pactum.in ij.quæſt. C. de coll. ſimpliciter dicit,quòd nepotes ex filia renunciante excluduntur, & ita etiam ſimpliciter tenet Aret.conſil.xc.& Cor.conſi.ccxcj. vol.iiij. Berous quæſt.xlij.

57 Sed pro vlteriori concluſione iſta conuentio principaliter reducitur ad hos caſus,nam aut nepotes ex filia renunciante, quæ aliquid habuit à patre tempore renunciationis, & quæ patri ſuperuixit , concurrunt cum filiis patris,& ſic cum auunculis,& tunc citrca controuerſiam omnes videntur teneri,quòd nepotes ſunt excluſi. ita Bald.in d.l.pactum. in xviij. quæſt.C.de coll.& ibi Cor.verſi.aut filia ſuperuixit. Dec. iuncta j.& ij.limit.Io.Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.verſi.ſecundus caſus.ff.de verb.obl.

58 Si autem nepotes ex filia renunciante concurrerent cum nepotibus vlterioris gradus,vel cum aliis,tunc Bal.in d.l.pactū. & alij ſuprà relati,qui ſimpliciter tenent renunciationem filię,quæ recepit aliquid tēpore renunciationis,& patri ſuperuixerit,præiudicare nepotibus,videtur etiam velle nepotes excludi.& Natta in c.quanuis.verſ.quod verū. limitat Io. Crot.in d.l.ſtipulatio hoc modo.verſ.tertius caſus,& Alex. in l.pactum.verſ.& an in hoc vltimo.C.de collation.

Cōtrariū Imo. in l.qui ſuperſtitis. Cor.in l.pactū ver.ſi verò cōcurrūt.

59 Tenendo primam opinionē, Limita,quando filia accepiſſet aliquid pro ſucceſſione,non autem ſi ſimpliciter accepiſſet , vt repudiaret. ita Bal.in d.l.pactū.in ij.q.refert,& ſequitur ibi Alex.verſ. quod intelligit Bald.verum.

60 Tertiò amplia hanc decimamtertiam limitationem vt renunciatio facta de feudo per patrem non noceat filio.Rui.in conſ.xcv.vol.iij.

61 Decimquartò limita,nam quanuis filia excluſa ob renunciationē, non poſſit ſuccedere immediatè patri,cuius ſucceſſioni renunciauit,tamen poteſt ſuccedere fratri, qui ſucceſſit patri,& in cuius hereditate reperiet ſucceſſionē patris.Deci.Tholo.ccccl vij,& ibi Apoſtil. Ro.in cō. clxviij.in prin.Georg.Natt.in c.quāuis.in v.q.verſ.iij.facit. & verſ.iiij. pulchrè.Pau.de Caſt.in l.Pau.§.idē reſpondit.vbi dicit Old.ita conſuluiſſe.ff.de acq.hered.& ibi Are.nota.Soc.in reg cl.in x.fall.Guido Papæ.q.cxcij.in fi.& q.ccxxxj.Ang.in con.lij.& Alex.in l.j.§.veteres. ver. expreſſius Ang.ff.de acq.poſſ.Capra in con.xij.ver.non obſtat.Dec.in conſ.ccxxx.Iaſ.in d.§.veteres.Soc.in con.lxxiij.vol.iij.Dec.in con.ccxxx.Purpur.in l.fi.C.de pact.Hippo.in l.j.§.ſiquis vltrò ff. de quęſt.Iaſ. in l.eius,qui in prouincia.§.fin.verſ.iij.principaliter.ff.ſi cert.pet.Sylua nupt.verſ.aduertant tertiò.

62 Decimoquintò limita quando filia poſt renunciationem in ſæculo remanſit,& poſt mortem patris ingreſſa eſt monaſteriū, quia non obſtante renunciatione,monaſterium poterit petere ſucceſſionē.Purpur. in l.fi.nu.190.C.de pact.qui hoc declarat.

63 Decimoſextò limita quia iſta renunciatio nō excludit quo minus filia poſsit petere id quod ſibi obuenit à lege in pœnā matris tranſeuntis ad ſecunda vota,iuxta l.hac edictali.& l.fœminæ.C.de ſecund. nup. ex quo illud ſibi obuenit iure ſanguinis.Old. in conſi.ccxciiij. Guid. Pap. q.ccxxviij.Purpu.in l.fi.nu.196.C.de pact.Alias limitationes ad iſtam regulam proſequere,vt per Soc.in d.reg.cl.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Dotari an debeat filia vnius fratris de communi patrimonio.

1 QVOD filia vnius fratris non ſit dotanda de communi patrimonio,etiamſi fratres ſint ſocij omnium bonorum, niſi inter eos ſuper hoc interuenerit ſpecialis conuentio.ſentit gloſ.in l.ſi ſocius pro filia,in verbo,non ſoluta.ff.pro ſoc. Spe.in ti.de iud.§.reſtat videre.ver.quid ſi vnus ex fratribus.Pe.de Ancha.in conſi.ccciij.Alex.in conſi.xlviij.vol.ij.Bal.in auth.ex teſtamento.C.de colla.Roma.in conſi.cxlv.Idem Abb.& Ful.in d.l.ſi ſocius pro filia.Alber.in l.cùm duobus.§.ſi fratres.ff.pro ſoc.Bald.in l.fin.C.de do. promiſ.Io.Pe.de Ferr.in pract.in verbo,vndecunque quæſita.Alex.in conſi.cxxxiij.vo.ij.& in cōſi.cliij.volu.ij.& in cōſi.ciij.vo.iij.Capra.in conſi.x.Soc.in conſi.ccxiij.& in conſi.xlvj.vol.j.qui dicit hanc * magis communem opin.Pau.de Ca.in conſi.xcvj.vol.ij.incip.ſi dicta Cornelia.in conſi.xij.vol.ij.in iij.dubio.Roma.& poſt eum Iaſ.in auth.ꝙ locum.C.de colla.Ro.in conſi.ccccxiij.in ij.dubio.Alex.in conſ.lxxxvj. in iiij.lib.Bal.in conſi.cv.incip.quidam Ant.volu.iij.Soc.in conſi.cxcij. Pe.de Vbald.in tracta.ſocietat.in vj.parte.in ix.q.Alex.in conſi.lxxvj. vol.iiij.& in conſi.lxxij.vol.iiij.Caſſa.in conſuet.& iſtam dicit * communem Soc.in d.conſi.ccxcj.& Io.Crot.in l.ſi conſtante.ff.ſo.ma.Sylua.nup.Mantua.in conſi.clxxij.Aimo in conſi.clix.dicit iſtam opinionem multos tenere.

2 Contrarium,ꝙ imò talis filia vnius fratris ſocij omnium bonorū, etiam ſine alia expreſſa conuentione ſit dotanda de communi patrimonio,tenuit Bal.in d.l.cùm duobus.§.ſi fratres.in ij.lect.ff.pro ſoc.& in l.ſi ſocietatem vniuerſarum.ff.eod.ti.Pau.de Ca.in conſi.ccciiij.incip.ſuper primo.in ij.vol.& in recollectis Floren.in d.l.ſi ſocius pro filia,& in d.l.ſi ſocietatem vniuerſorum.ff.pro ſoc.Bald.in l.ſi patruus.C. communia vtriuſ.iudic.Soc.in conſi.iiij.vol.iiij.Bal.in tract.de duobus fratribus.Ang.in l.ex duobus.ff.de neg.geſt.Anto .de Bu.in repertorio iuris ciuilis in verbo,ſocius.& in conſi.vij.Corn.in conſi. cclxxxv.vol. j.Soc.in conſi.ccxcj.Dec.in conſi.lxvj.in ij.dubio,vbi dicit iſtam communem opinionem.& in auth.quod locum.C.de colla.& in cōſi.lxviij. Cor.in conſi.lij.Pau.de Caſt.in conſi.ccclviij.incip.ad primum.volu.ij. Soc.in conſi.v.vol.iiij.Alex.in conſi.lxx.vol.v.Caſſan.in conſue.Bertr. in conſi.xxxix.vol.ij.Rui.conſi.cj.volu.j.qui loquitur in dote promiſſa per vnum fratrem ſocium.& latiſſimè in conſi.clxiiij.vol.j.& conſilio cxxj.vol.v.

3 Concordando opiniones,dicebat Corn.in conſi.cclxxxv.vol.j.ꝙ in ſociis omnium bonorum durante ſocietate dos debeat extrahi de communi patrimonio,& ita procedat ſecunda opi.ſed ea ſoluta debet imputari in portione patris,& ita procedat prima opi.Corn.in conſi.lij. vol.iij.& in conſi.lviij.vol.iiij.

4 Et qualis debeat eſſe dos danda de communi vnicæ filiæ vnius fratris ſocij,& quid ſi habens vnicam filiam promiſerit maiorem dotem, quàm fuerit data filiabus alterius fratris ſocij.Rui.declarat in conſilio iiij.vol.j.

Tenendo primam opinionem,quę videtur eſſe * magis communis,

5 Limita,niſi frater ſciens paſſus fuerit fratrem dotare de communi patrimonio filiam,& non contradixerit,ita declarat Pau.de Ca.in cōſi.ccxj.incip.ad primum.in tertio dubio.volum.ij.Dec.in conſilio lxvj. Soc.in conſi.v.vol.j.Hippo.in ſing.cccxliiij.Iaſ.in d.auth.quòd locum. C.de colla.Ioan.Crot.in l.ſi conſtante.ff. ſoluto matrimo.Soc.in conſi.ccxcj.

Contrarium tamen ſentit Pau.de Ca.in conſi.xcvj.inci.ſi dicta Cornelia.vol.ij.

6 Sed ſi fratres non ſint ſocij,ſed dotata ſit filia vnius fratris de bonis communibus,altero fratre etiam ſciente,& non contradicente, non præſumitur dotata de bonis alterius fratris animo donandi,quando pater mulieris erat diues,ſed animo repetendi.Ruin.in conſi.clxxj.vol.j. per totum.

7 Et quid de dote vxoris alterius fratris quomodo reſtituenda.Hipp. in ſing.cccxxxvj.

CONCLVSO III.

ARGVMENTVM.

Filia non poteſt agere ex promiſſione dotis facta marito per patrem.

1 EX promiſſione dotis facta marito per patrem, filia , cuius nomine fit promiſſio,non agit.l.ſi pro te.C.de do.promiſ. Ripa in l.j.nu.53.ff.ſol.ma.Manſue.in ſua praxi,in ti.de do. ver.item maritus,& non vxor.

2 Primò Limita,in legato facto pro dote marito , quia vxor pro illo agit.gl.in verbo,actio.in d.l.ſi pro te.C.de dot.promiſ.& ibi Odofred. in fi.verbis.& Cy.ver.ad iſtam l.oppono.Albe.in prin.& ibi Bal.in ij. lect.in prin.& Io.Fab.ibi.& Ang.Alex.conſi.xxxix.vol.iiij.ver.& hinc eſt.Boer.deciſ.cccxxviij.nu.1.ver.& ideò hoc dictum. Rui.conſi.clij. nu.9.ver.circa ſecundam quæſt.vol.v.

3 Secundò Limita,ſtante ſtatuto ꝙ actio detur marito ad dotem promiſſam,quia etiam vxori ex eodem ſtatuto actio competit, Alexander

con.xxxix.vol.vj.verſ.comprobatur etiam.& con.ccvij.verſ.ij.reſpondeo.vol.vij.

4 Tertiò limita ſtante iuramento,cuius virtute competit actio,cuius nomine fit promiſſio. Alex.conſi.ccvij.verſ.j.quòd licèt.vol.vij.& con. ccviij. in prin.eod.vol.

5 Quartò limita mortuo marito,quia tunc ex æquitate ex promiſſione dotis agit filia contra heredes patris.Guido Pap.q.ccclxxv.verſi.ego dixi quòd male agit & conſ.vj.verſ.ij.quia dicta l. Boer.deciſ. cccxxviij.nu.2.

6 Et idem ſi matrimonium ſit diſſolutum morte filiæ. Pariſ.conſi.cxxj.in prin.vol.j.

Contrarium Bal.in d.l.ſi pro te.verſ.ſed pone.Cor.conſi.j. verſic. pro reſiduo autem dotis,vo.ij.& conſi.cccxviij.verſ.his tamen non obſtantibus.vol.iij.qui tenent contra hanc quartam limit.

7 Quintò limita quando notarius ſtipulatus fuiſſet pro omnibus,quorum intereſt.Guido Papa conſi.vj.verſ.j.quòd notarij.

8 Sextò quando filia eſſet præſens,quia tunc diceretur quæſita actio ex facto nudo contracto inter promitentem pro ea,& ipſum præſentem.Ripa in l.j.nu.53.ff.ſolut.mat.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Dotis promiſſio quando præcedit,operatur vt ſubſequens confeſſio mariti probet dotis numerationem.

1 QVANDO præcedit dotis promiſſio facta marito, & poſtea ſequitur confeſſio eiuſdem mariti de dote recepta,tunc talis confeſſio probat veram numerationem dotis in præiudicium confitentis.l.in contractibus.verſi.illis tamen ſecuritatibus. C. de non num. pec. Ioann. And. in addit. ad Spec. ſuper rubr.de donat.inter virum & vxor. verſiculo hoc verum.Cyn.in dict. lege in contractibus.§.ſed quoniam.in ij. oppoſ. & in ij. quæſt. C. de non num.pecu.Paul.de Caſt.in l.j.in fin.verſ.quartus eſt.ff.ſol.mat.Ro. in l.ſi conſtante.nu.44. verſ.item inquantum.ff.ſol.mat.& conſi.cccc. xlv.verſ.prima enim opin.Bal.nouell.in tract.dot.in x.parte.verſi. vij. fallit.& in l.j. num.148.verſ.ſicut in confeſſione.ff.ſolut.matr. Rui,qui dicit iſtam*communem.conſi.clxxxiij.verſi.quinimò verius.volum.j. Guid.Pap.con ſ.cciiij.verſ.& quòd non debent.Affl.ſuper conſt. verſi. item in fractura.aliàs ſub rubrica,vt magiſter inſtituar.in verſ. cauſas. num.7.Rip.in l. fœminæ.in xviij. quæſt. verſ. quòd ſanè intelligẽdum eſt.C.de ſecund. nup.Gram.conſi.ciuili.cxvj.verſ.ij.reſpondetur. Paul. de Caſt.in conſi.ccclxxxiiij.verſ.ſecundus caſus.vol.ij.Aret.in §.fuerat verſ.nec obſtat communis.inſt.de act.

Contrarium Rom.in l.ſi verò.§.de viro.in xxxj.fall.ver.viij.probatur.ff.ſolu.matr.vbi loquitur per verbum forſan.Socin.in l.j.ff.ſol.mat. verſ.ſecundum corrolarium.vbi dicit primam opi.procedere,quando ante matrimonium ſequitur confeſſio, ſecus quando conſtante matrimonio.Fel.in c.ſi cautio.verſ.fallit iiij. de fide inſtr.Lofred.con.xxij. verſi.nec obſtat quòd dicit.Ruin conſi.lvj.verſi.ſed huiuſmodi reſponſiones.vol.j.qui etiam diſtinguit inter confeſſionem factam conſtante matrimonio,& confeſſionem factam ante matrimonium.Sed hanc diſtinctionem improbat Deciſ.Neapol.cccij.in fi.in antiquis.Ruin.con. clxxxiij.verſ.quinimò verius.vol.j.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis*communis,

2 Amplia vt talis confeſſio præiudicet creditoribus.Ang.de Perigl.in l.j.ff.ſolut.mat.Deciſ.Neapol. cccij.ver.ſed in contrarium in antiquis. vbi dicit ita iudicatum in ſacro Regio conſilio. Bouer.in ſing. ſuo. j. in verbo confeſſio.Lofred.conſi.xxij.verſ.nec obſtat quod dicit.Io. Anto. Alex.in conſi.lxxviij.verſ.iij.reſpondeo.

Contrarium, quòd talis confeſſio non præiudicet creditoribus, voluit Soc.in l.j.verſi.viij.& vltimò limita.ff. ſol.matr.Bald. nouel. in tract.dotis in x.parte in ver.vij.fallit.& in l.j.num.148.verſ.aut contrarium.ff.ſolut.matri.Grat.conſ.xxxvj.verſ.præterea in præiudicium creditorum,vol.j.

3 Et propterea hanc partem ampliando dicit Rui. in conſ.cxxxvij.in princ.vol.iiij.quòd non ſolùm anterioribus,ſed nec etiam poſterioribus creditoribus præiudicat.

4 Tenendo ſecundam opinionem,Primò amplia vt etiam ſola confeſſio facta à marito conſtante matrimonio,valeat, quando habet adminicula veritatis.l.cum citra.& ibi Barto.C.de iur.dot.Bal.in l.j. C.de priuileg.dot.Socin.in conſi.lxxxij.vol.iij.Boer.deciſ.cccxxxiij.

5 Secundò Amplia,quòd confeſſio de dote recepta facta à marito cõſtante matrimonio,morte confirmatur,l. ꝗ ſuo.& ibi.glo.ij. C.de dot. cau.non nu.iunct.l.antep.C.de donat.cauſ.mort.Bart.in l. cùm quis decedens.§.Titij.ff.de leg.iij.Bal.in l.j.C.de don.ante nup.Alex. in conſil. xxvj.vol.ij.

6 Limita,quia iſta confeſſio de dote recepta non præcedente promiſſione,non firmatur etiam iuramento, vt diximus ſuprà in concluſione,an donatio inter vir.& vxo.firmetur iuramento.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Auus præſumitur dotare neptem propter filium.

1 DICIT tex.in d.l.dedit dotem.ff.de colla.bon.ꝗ auus cenſe ſetur dotare neptem propter filium.

2 Ex quo infertur,quòd dos data ab auo ipſi nepti,imputatur ipſi filio in legitimam. Cyn. in l.ſcimus.in v.q. C. de inoffi.teſtam.Alex.in con.xxx.verſ.ſed iuxta hoc. vol.iiij. & in conſil. cxvij.verſi.& bene facit,vol.vj.& in conſi cliiij.verſ.& bene facit. vol. vij.& idem tradit in l.in quartam.verſ.ſed iuxta hoc.ff.ad l.Falc.Pic.in d.l.quartam.nu. 83.verſi.quæſiuit.ff.eod.tit.Ruin. conſ.xxx.verſi.& ad confirmationem.vol.ij.& in conſ.cxlviij.verſ. vel ſecundo. vol.ij.& in conſ.cxxxviij.verſ.circa aliud dubium.vol.ij.& in conſi. cxcvj.verſ. & hoc etiam.vol.ij.Bert.conſ.cxxix.verſ.& quia.vol.iij.in nouis. Alciat. in tract.præſum.in j.regula.in xvij.præſumpt.

Contrarium tamen voluit Bald.in auth.ex teſtamento, verſic. iij. quæro.C.de collat. & idem voluit in l.fi.ver.ſed pone quòd vnus. C.de dot.promiſſ.Aret.in conſi.xvij.verſ.ad ſeptimum. & in l. qui in aliena. §.interdum.verſ.quanuis autem.ff.de acq.hered.Corn.in conſi.xxxiiij. verſ.ſi autem fuerit ſoluta.vol.iiij.Ruin.conſ.lxxij.verſ.& præſumptio. vol.ij.

3 Tenendo primam opi.intellige vt procedat,quotieſcunque cõſtat, dotem datam nepti ab auo, filij contemplatione datam fuiſſe, vt tenet glo.in l.dedit dotem,in verbo,idem.vbi etiam Bar.in verſ.quandoque pater.ff.de coll.bon.glo.in l.auus.in ver.habuiſſet.ff.de iur.do. Nice.in concor.ad Bar.cclxxxiij.Imol.in l.quæſitum. in prin. verſ. nota tamen ſingulariter.ff.de leg.j.Alex.in conſ.cxvij.verſ.& bene facit.vol.vj.& in conſi.cliiij.verſ.& bene facit.vol.vij.& in conſi.xxx.vol.iiij.Dec. conſ. lxxxj.verſ.& iſta bene procedunt.Ripa in l.in quartam.nu. 202.& ibi Pic.nu.83.verſ.quæſiuit Ange.ff.ad l.Fal.Ruin.conſ.viij.verſi.& ad confirmationem.vol.ij.Alciat.in j.reg.in xvij.præſumpt.in princ.

4 Amplia,vt iſtud procedat etam ſi ſumus in dubio,quo caſu potius contemplatione filij,quàm neptis,præſumitur auum ipſi nepti dotem præſtitiſſe. Ang.in conſi.lxxviij.in ci.Ioann.verſ.non obſtante.Alex.in conſ.cxvij.verſ.& bene facit.vol.vj.& in conſi.cliiij.verſ.& bene facit. vol.vij.Dec.in conſ.lxxxj.verſ.& iſta.Ruin.conſ.xxx.verſi.& ad confirmationem.vol.ij.Ripa in d.l.in quartam.num.202.& ibi Pic. num. 83. verſ.quæſiuit Angelus.ff.ad l.Falci.Alci.in j.reg.in xvij.præſum.num.3.

5 Et eo maximè in dubio præſumendũ eſt neptes dotatas fuiſſe contemplatione filij,quando ipſe auus legaſſet dotem ipſis neptibus nondum natis ſed naſcituris,& ideò tunc illud relictum debet ipſi filio in legitimam imputari.Ang.in d.conſi.lxxvj.verſ.non obſtat.Dec.in d. cõſ. clxxxj.verſ.& hoc idem Rui.in con.cxxxviij.verſ.& tanto magis.vol.ij.

6 Limita,quando conſtaret ꝗ contemplatione ipſius neptis, non autem filij auus illam dotauerit,& ideò tunc non debet ei dos prædicta in legitimam imputari,prout eſt tex.in l.auus.ff.de iur.dot.gloſſ.in l.dedit dotem.in verbo idem.verſ.vel dic.& ibi Bart.verſ.aut dedit. ff. de coll. bon.Ange.in conſi.lxxviij.verſ.non obſtat.Alex. conſ.xxx.verſ. ſi tamen appareret.vol.iiij.& in conſi.cxvij.verſi.& bene facit.vol.vj. Nicell.in concord.Bart.ccxxxviij.

7 Amplia,vt in hoc caſu dicatur conſtare,ſiue conſtet per veras probationes,ſiue etiam per vehementia indicia.Ang.in l.in quartam.in fi. verſ.quid autem ſi auus.ff.ad l.Fal.Ang. in conſi. cxxix.verſ.hoc idem expreſſius.vol.v.& in conſ.cxvij.vol.vj.& in conſi.cliiij.vol.vij.Maria. Iun.in conſi.lxxvij.verſ.vel & tertio.vol.ij.

8 Ex quibus infertur, quòd dos data ab auo nepti,imputatur in legitimam ipſi nepti debitam in bonis paternis.Ange.in d.conſi.lxxvij.& in l.in quartã.verſ.quid autẽ ſi auus.& ibi Imo.ver.& itẽ tangit hic.& ibi etiam Alex.verſ.quærit etiam Ang.& ibi Rip.nu.206.& Pic.n.83.ver. quæſiuit hic Ang.ff.ad l.fal.Paul.de Caſt.in conſi.xcvj.vſque in fi.verſ. de altera verò dimidia.vol.ij.Alex.in con.xxx.verſ.ſed iuxta hoc.volu. iiij.& in conſi.cxvij.verſ.& bene facit.vol.vj.& in conſi.cliiij.verſi.& bene facit.vol.vij.& in conſi.clxxix.in princ.vol.v.Soc.in conſi.xxxiij. verſi.nam videmus.volu.iij.Dec.in conſi.lxxxj.num.5.verſi.ſucceſſiuè. Rui.conſi.cxxxviij.verſ.adducit etiam.vol.ij.& in con.lxxij.ver.& præſuppono.vol.ij.Alciat.in j.regula in xvij.præſumpt.

9 Primò limita iſtud procedere quando pater eſſet diues, quo caſu teneretur filiam dotare.ſecus ſi eſſet pauper,quia tunc onus dotandi ad auum pertineret.Ita limitat Io.Crot.in c.Raynutius.verſ.quod dictum puto.de teſta.Ripa in l.in quartam.nu.206.& ſeq.ff.ad l.Falc.

Contrarium tenet Pic.in d.l.in quartam.nu.83.ff.eo.& ſentit Bert. in conſi.cxxix.vol.iij.in nou.

10 Secundò limita,quando conſtat,quòd contemplatione filij fuerit dotata,vel ſi ſumus in dubio,ſecus ſi conſtaret,quod contemplatione neptis.Ang.in l.in quartam.verſ.ꝗ autem.& ibi Imo.ver.& item tangit hic Ang.ff.ad Falc.cum aliis ſuperius allegatis.

11 Pri

11 Primò Amplia, idem eſſe etiã in dote data filiæ fratris à patruo. Pau. de Ca. in conſi.xcvj.ver.de altera verò.vol.ij.Alex.in conſi.clxxix.ver. hoc etiam conſulendo.vol.v.Rip.in l.in quartam.num.206.& ibi Pic. nu.83.ff.ad l.Fal.Rui.in conſi.cxlviij.ver.vel ſecundo.vol.ij.& in conſ. cxcvj.ver.vel ſecundò & melius.vol.ij.Maria.Iun.in conſi.lxxvij.verſ. & primo iſta cõcluſio.vol.ij.& in cõſi.cxxxiij.ver.& inter cætera.vol.j.

12 Secundò Amplia, idem eſſe in dote data nepti ex filia.Alex.in conſi. cxvij.verſic.nec dicatur.vol.vj.& in conſi.cliiij.verſi.nec dicatur.volumi.vij.

13 Primò Declara, vt hoc procedat in ea dote, ad quam filius tenetur, ſecus ſi alius teneretur dotare, vt infrà dicetur.

14 Secundò Declara, quando ex coniecturis aliud appareret, vt ſuprà dictum fuit.

15 Primò Limita illam concluſionem, ꝙ dos data nepti imputetur filio in legitimam, vt procedat, quando auus teneretur dotare, filio inope exiſtente, ſecus autem quando filius eo, quia eſſet diues, ipſe dotem tradere teneretur, quia tunc dos non præſumeretur data contemplatione filij, ſed contemplatione neptis, & propterea tunc non eſſet ipſi filio in legitimam imputanda. Alex.in l.in quartam. verſi.ſed iuxta hoc.& ibi Rip.nu.20.ff.ad l.Falc.Rui.conſi.xlviij.nu.9.vol.ij. & in conſi.clxxj. ver.iſtud etiam apertè.vol.j.Io.Crot.in c.Raynutius.ver.primus eſt.de teſt.Dec.conſi.clxxxj.ver.& hoc ſanè.Rui.conſi.xxx.ver.& ad confirmationem.vol.ij.

Contrarium tenuit Alciat.in xvij.præſum.in j.reg.in verſ.& ex iſtis.

16 Secundò Limita, niſi ipſe auus reliquiſſet dotem præſtandã poſt obitum ipſius.Rui.in conſ.lxxij.numer.6.verſicu.& confirmatur.volu.ij.

17 Tertiò Limita, quando neptes non eſſent adhuc nubilis ætatis.Rui.in d.conſi.lxxij.nu.7.vol.ij.

18 Quartò Limita, quando nepos ex filio ſpurio eſſet ab auo inſtitutus, vel ab eo legatum accepiſſet, quo caſu ſi diceretur contemplatione filij ſpurij inſtitutus nepos, aut ei legatum factum, inſtitutio, vel legatũ non valerent, quia tunc pro actus validitate in dubio contemplatione ſui ipſius, & non patris nepos præſumitur inſtitutus ab auo, vt tradit Bart. in l.Gallus.in §.quod ſi is.ver.tertius caſus.ff.de li.& poſth.de quo dic, vt infrà in iiij.lib.in ti.de hered.inſti.in iij.concluſ.

19 Ex ſupradictis infertur, ꝙ donatũ ab auo nepoti dicatur à patre profectum, & propterea profectitium appellatur.Bar.in auth.ex teſtamento.ver.quæro ſecundò.C.de ſecun.nup.& in l.dedit dotem.ver.aut eſt dubium.ff.de colla.bon.Ang.in l.in quartam.ver.ſed ſi dotauit.ff.ad l. Falc.& in conſi.lxxviij.incip.Ioan.& in conſi.ſeq.And.de Iſer.c.j.§.& ſi clientulus.ver.ſi verò à cõiuncto.de alie.feu.Alex.in cõſi.lxxv.ver.nec in caſu noſtro.vol.vj.Maria.Iun.conſi.xxxiij.nu.8.vol.j.& in conſ.lxxvij.ver.vel ſecundò.vol.ij.Rui.conſi.xxx.ver.& ad confirmationẽ.vol. ij.Ber.conſi.cxxix.ver.pro eo quia.vol.iij.in nou.Alciat.in j.reg.in xvij. præſump.ver.præterea licèt.

20 Contrarium, ꝙ non profectitium, ſed aduentitium dicatur, ſentit gl. in l.qui in aliena.§.interdum, ſuper verbo, faciet heredem.ff.de acqui. here.& ibi Bar.ver.oppono.

Idem voluit gl.in l.quæſitum.in prin.in verbo, ſeruo.verſi.vel dic.& ibi Bar.ver.oppono quod à patre.& ibi Ang.ver.& loquitur iſtud principium.& Imol.ver.no.tamen ſingulariter.ff.de leg.j.gl.in l.auus, per illum tex.in verbo, habuiſſet.ff.de iure dot.Alex.in l.ſed etſi plures.§.in arrogato.ver.idem facit iſte tex.& ibi Cuma.in ver.no.ſingulariter.& Rom.ver.no.iſtam gl.& ibi Alex.ver.in gl.in verbo, faciet.& ibi Iaſon ver.& iſto modo.& Aret.ver.in eadem gl.ff.de vulga.& pup.Alex.in l. in quartam.ver.ſed in contrarium facit.& ibi Pic.nu.83.in fi.& ibi Rip. qui hanc dicit*communem opi.nu.204.ff.ad l.Fal.Alex.in cõſi.cxxxviij.in prin.vbi hanc dicit*communem opi.vol.v.& in conſi.clxxxiij. ver.quia duo.vol.ij.& conſi.cxcix.ver.quinimò in dubio.vo.ij.& conſ. xxix.ver.vbi autem.vol.v.& conſi.lxxxviij.ver.& illud.vol.iiij.Io.Cro. in c.Raynutius.ver.hoc dictum.de teſta.Corne.in conſi.xxxiiij.vbi hãc dicit communem opi.in ver.ſi autem fuit ſoluta.vol.iiij.Bertran.conſi. cxxxviij.ver.niſi fortè.vol.ij.in nouis.

Tenendo hanc ſecundam opinio.tanquàm magis*communem,

21 Primò Limita, quando relinquitur, vel datur nepti nondum natæ, quia cum in ea non poſſint cadere merita, cenſetur datum, vel relictũ patris contemplatione, & propterea profectitium dici debet.Bart.in conſi.cxxxj.in prin.Dec.in conſi.clxxxj.ver.& hoc idem.Alex.in conſ. lxxxviij.ver.nec obſtat.vol.iiij.

22 Secundò Limita, quãdo daret aliquid auus nepti, vel nepoti, ad quod eſſet filius obligatus, quia tunc cenſetur datum contemplatione filij, & propterea profectitium, non aduentitium debet dici.Alex.in conſ.viij. ver.vel etiam poteſt.vol.iij.& in conſi.cxxxviij.ver.vel etiam poteſt. vol.v.& in conſi.xxx.ver.non obſtat id quod no.gl.vol.iiij.Are.in l.qui in aliena.§.interdum.ff.de acq.here.Alex.in l.in quartam.ver.nõ obſtat id, quod no.& ibi Pic.nu.83.ver.limita tamen.ff.ad l.Fal.Ber.conſi. cxxxviij.ver.niſi fortè.vol.ij.in nouis.Alcia.in tract.præſum.in j.reg.in xvij.præſump.ver.nec obſtat ratio.

23 Tenendo aliam opi.quòd donatum vel relictum ab auo nepoti, cenſeatur datum contemplatione filij, & propterea profectitium reputetur,

Limita, vt non procedat in filio exheredato, cuius contemplatione non præſumitur patrem voluiſſe dare, quem exheredem fecit.Imol.in l.qui in aliena.§.interdum.ver.no.gl.ff.de acqui.hered.

Contrarium tenet Roma.in d.§.interdum.ver.no.iſtam gl.& Aret. ver.hanc gl.& ibi Alex.ver.Roma.hic.& ibi Iaſ.ver.iſtam gl.etiã.Rui. conſi.xxx.ver.& ad cõfirmationem.vol.ij.ex quibus apparet ſupradictam limitationem per Doctores*communiter reprobari.

De ſecundis nuptiis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mulier tranſiens ad ſecunda vota, quicquid de bonis primi mariti fuerit lucrata, filiis primi matrimonij debet conſeruare.

1 FOEMINÆ tranſeuntes ad ſecunda vota quicquid titulo lucratiuo de bonis primi mariti conſecutę fuerint, morientes liberis primi matrimonij ſeruare debent, omni alienatione interdicta, vt probat tex.in l. fœminæ.C.de ſec.nup.in l.generaliter.eo.ti.in §.ſi verò expectet.in auth.de nup.Fulg.in conſi.xlix.& conſi.lxiij.Cor.in conſi.cccix.volu.iij.Oldra.in conſi.xxxiij.in ij.q.Grat.in conſi.xxxv.vol.j.

2 Primò Amplia, idem eſſe in maſculis, qui trãſierint ad ſecundas nuptias.d.l.generaliter.C.de ſec.nup.& d.§.ſi verò expectet.in authen.de nup.Old.in conſi.xxxiij.in ij.dubio.Azo in ſum.in ti.de ſec.nup.verſi. item quæcunque.Bal.in d.l.fœminæ.in j.lect.in fi.Ro.in conſi. clxxxij. Io.de Rip.in d.l.fœminæ.in j.q.Io.Nico.in d.l.generaliter.nu. .C.de ſecun.nup.vbi dicit iſtam*communem opi.Cæpo.caut.cccxxxvj. Cy.in auth.ſed & ſi quis.in iij.q.C.de ſec.nup.Guald.caut.xviij.in fi.in ti.de le. Bertr.in conſi.xcv.vol.ij.& conſi.clv.vol.iij.Grat.in conſi.xxxv vol.j. Boer.deciſ.clxxxvij.

3 Vbi etiam ampliat idem eſſe in aliis aſcendentibus.vide infrà in vij. concluſ.eod.titu.

4 Secundò Amplia, etiamſi filij primi matrimonij non ſint hæredes patris præmortui, ſed ſint heredes matris lucrantis, vt eſt tex.in l.generaliter.in fi.C.de ſec.nup.Pau.de Ca.in conſi.cl.vol.ij.vbi etiam ampliat ꝙ totum vendicant filij etiam ꝙ non ſint niſi pro parte heredes, vel etiã ſi non ſint heredes etiam matris lucrantis, vt ſentit Cor.conſi.ccciij.vol. iij.Sylua nup.in v.ampliat.Oldr.in l.generaliter.

5 Et propterea infertur, ꝙ dato ꝙ ex primo matrimonio extarẽt fœminę excluſæ per ſtatutum, nihilominus mortua matre quę tranſiuerat ad ſecũdas nuptias, haberent omnia, quæ mater à patre fuiſſet conſecuta. Sal.d.l.fœminæ.§.illud.C.de ſec.nup.licèt loquatur in terminis illius §. & in terminis noſtris. hoc ponit Ripa in d.l.fœminæ.q.viij.

6 Amplia, etiamſi renunciauerint bonis paternis, vel maternis filij primi matrimonij.Guido Papæ q.ccxxviij.Dec.conſi.cccxcvj.& conſilio ccxxx.& conſi.ccvj.

7 Et hoc intelligitur quando renunciatio fit ante tranſitum ad ſecunda vota, ſecus ſi poſt tranſitum, & ſic poſtquàm iam cœpit competere ius, ita tenet Pau.de Ca.in conſi.cccxij.ſecund.antiquam impreſſionẽ. Dec.in conſi.ccvj.in fi.Rip.q.ix.in d.l.fœminæ.& idem dicit Dec.in rubri.C.de ſecun.nup.

8 Tertiò Amplia, non modo ſtantibus filiis, ſed etiam ſtantibus nepotibus ex primo matrimonio, ex filiis ſuſceptis patribus prædefunctis, ita Bertr.in conſi.clxvj.vol.j.in antiquis.& ponit Ripa in d.l.fœminæ. in vj.quæſt.

9 Et iſto caſu ſi extarent filij & nepotes, fieret ſucceſſio in ſtirpes, & non in capita, vt per Bertr.in conſi.præallegato. Ripa in d.l.fœminæ.q.vij. Bertr.conſi.xcij.vol.j.in nouis.

10 Quartò Amplia, vt fiat iſta priuatio ipſo iure, nec ſit neceſſaria ſententia iudicis.Cor.in conſi.cccix.vol.iij.& Io.Nic.in l.generaliter.in ij parte.nu.5.C.de ſecun.nup.

11 Quintò Amplia, etiamſi teſtator reliquerit vel donauerit vxori, adiiciens ꝙ volebat ꝙ vxor poſſet diſponere liberè, & ſine conditione in vita, & in morte.Ita Fulg.in conſ.lxiij Bertr.in conſi.cccvj.in ij.vol.Ripa in d.l.fœminæ.q.xij.Bertr.in conſi.lviij.in nouis.

12 Sextò Amplia, non modo ſi mulier tranſiuerit ad ſecunda vota, ſed etiam ſi luxurioſè vixerit poſt mortem mariti.Ripa in l.fœminæ.q.xv. Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.30.C.de ſec.nup.in xxviij.pœna. Hiſp.in rub.de don.int.vi.& vxo.ver.ad hoc bene facit.Io.Nic.qui ampliat idẽ eſſe in viro.in l.generalier.nu.15.C.de ſec.nup.Alex.in apoſt. ad Bar.in d.l.fœminæ.Sylua nup.in conclu.viij.eod.tit.

13 Septimò Amplia, idem eſſe in omni confeſſione mariti erga vxorem, quæ reſultet in donationem vel legatum, vt per Pau.de Caſt.in conſi. clxxiij.incip.viſo caſu.& allegatur ſecundum antiquam impreſſionẽ.

aliter in conſi.cl.vol.ij.Ripa q.xviij.in d.l.fœminæ.

14 Octauò Amplia,vt idem ſit in pecunia,ex qua vxor emit bona conſtãte matrimonio,quæ præſumitur de bonis mariti.per tex.in l.Quintus Mutius.ff.de dona.inter vir.& vxor.& iſtam ampliationem ponit Io.de Ripa in d.l.fœminæ.

15 Nonò Amplia,idẽ eſſe in lucro acquiſito vxori ex forma ſtatuti per mortem mariti.Bal.in auth.ex teſtamento,ver.ſed ſtatim iuxta prædicta quæro.C.de ſecun.nup.vbi Alex.in apoſtil.& in auth.vxori.C.eod. vbi Alex.in apoſtil.Roma.in l.ſi cum dotem.ver.tu autem aduerte.ff. ſolu.matr.Corn.in conſi.cccix.vol.iij.Roma.in conſi.cxc.in ij.dubio. Dec.in auth.ſi qua mulier.ver.ex his infertur.C.de ſecun.nupt.Pau.de Caſt.in l.ij.ver.& idem dico.ff.ſol.matr.Soc.in conſi.xlij.verſ.ſed verũ faciebat dubitationem.vol.iiij.Io.de Ripa in l.fœminæ.q.xxiij.Io.Nic. in l.generaliter.nu.41.C.de ſecun.nup.qui dicunt iſtam eſſe*communem opin.Cremenſ.in ſing.vltimo.Aret.in l.ij.ver.prima concluſio.ff. de le.j.Idem ſentit.Io.Fab.in auth.in donatione.C.de ſecun.nup.Cor. in conſi.cclxix.in fine.vol.iiij.Pau.de Caſt.in l.fin.in princ.C.de bonis maternis.Ioan.de Garro.cumulatiſſimè in authen.ex teſtamento.nume.55.& ſequen.C.de ſecund.nupt.& iſtud tenuit Rayn.inter conſilia Signoro.in conſilio lxviij.& conſi.fina.Grat.in conſi.xxxv.vbi declarat,volu.j.

Contrarium Bal.in l.fi.C.de bonis mater.in fi.& ibi Corn.in fi.& idẽ Corn.in auth.ex teſtamento.ver.per prædicta.C.de colla.Pepus in authen.præterea.ver.iij.& vltimò.C.vnde vir.& vxor.Hiſpa.in rubri.de dona.inter virum,& vxo.ver.ex quo infertur.Barb.in c.officij.ver.adde etiam ad præcedentem quæſtionem.de elect.Are.in l.ſi ab hoſtibus. §.fi.ver.pro iſta deciſ.ff.ſol.matr.Signorol.Homod.in conſi.xxxvij.& in conſi.lxix.

16 Decimò Amplia,vt mulier heres inſtituta,per tranſitum ad ſecunda vota deſinat eſſe heres directò,& non per fideicommiſſum.ita Rip.in d.l.fœminæ.q.xxiiij.

Contrarium Corn.in conſi.lv.vol.j.tamen Cor.ibi loquitur quando priuatio ſuccedit ex voluntate teſtatoris.

17 XI.Amplia,etiam ſi non habeat à viro,ſed de bonis eius ex l.diſpoſitione.vt in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor.ita Pau.de Ca.in conſi. cl.lib.ij.

18 XII.Amplia,nam iſta pœna non ceſſat de iure canonico.Guido Papæ in conſi.cxx.

19 XIII.Amplia,vt etiam onus non poſſit adiici in his bonis per matrem.Maria.Iun.in conſi.ciij.nu.24.vol.j.

20 Primò Limita,hoc non procedere in Iudæa fœmina tranſeunte ad ſecundas nuptias.ita Ripa in d.l.fœminæ.in ij.q.

Contrarium ſentit Bal.in l.ij.C.de ſec.nup.Alex.in apoſtil.ad Bart. in d.l.fœminæ.Imò in Iudæa dicunt idem eſſe,quando tranſiret ad ſecundas nuptias,ſoluto matrimonio diuortio,quod hodie inter fideles cadere non poteſt.

21 Secundò Limita,ſi mulier tranſiens nullos ex priore matrimonio filios ſuſcepiſſet,ita gl.in d.l.fœminæ.in gl.ij.& Odofred.in figuratione caſus.& Ripa in iij.q.

22 Et idem ſi fuerint ſuſcepti filij & tempore tranſitus matris ad ſecunda vota deceſſiſſent.Bal.in conſ.cliij.in j.dubio.vol.v.Bar.& Bal.in authen.ex teſta.C.de ſec.nup.vbi Bal.Bar.in conſi.liij.in fi.Are.in §.præferuntur.inſti.ad Tertul.Fab.de Monte.in repe.auth.nouiſſima.nu.138. C.de inoffi.teſta.Alex.in conſi.lxiij.vol.v.& in conſi.ccxj.vol.vij.Ripa in d.l.fœminæ.in iiij.q.

23 Et idem ſi filij ſuſcepti eſſent,qui extarent tempore tranſitus ad ſecũda vota,tamen decederent ante mortẽ matris,vt eſt tex.in l.fœminæ.in fi.& Odofr.ſuper tex.illius l.& eſt bonus tex.in §.quoniã infirmitas.in auth.de nup.Bal.in cõſi.cliij.vo.v.Anch.in conſi.cclxxviij.Are.in conſ. cxi.ver.iiij.quia non ſolũ.Bert.in cõſi.cxxxiij.vol.j.in nou.Matt.in trac. ſucceſ.ab inteſt.nu.55.& in tract.de teſt.ver.volens inteſtatus decedere. Soc.in conſi.xxxiiij.ver.iiij.moueor.vol.j.Alex.in conſi.lxvj.ver.attamen attento.vol.iij.Pau.de Caſt.in conſi.lxvij.in fi.ver.ſed ſi filia.vol. j.Io.Nico.in l.generaliter.in ſecunda parte.nu.11.& ſeq.Alex.in con ſi.lxiij.volu.v.verſi.accedit ad idem.Nico.de Vbal.in tracta.ſucceſſ.ab inteſt.in ij.parte.nume.11.Bertran.in conſi.cclxiij.vol.iij.Aimo in conſi.xxxvj.

Contrarium Bolog.in tracta.ſucceſ.ab inteſt.nu.56.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.50.& ſeq.C.de ſecun.nup.

24 Et quando filius deceſſit condito teſtamento,vide in v.limit.tertiæ conclu.eo.tit.

25 Amplia hanc limitationem, etiam quando extarent filij, ſed eſſent ingrati,quia perinde eſt ac ſi non extarent.Boer.deciſ.clxxxv.

26 Tertiò Limita,nam facultas reuocandi nõ transfertur ad heredes, adeò ꝙ ſi filij viua matre non ſint conqueſti de tranſitu ad ſecunda vota,morientes non transferunt hoc ius in heredes,& hoc voluit Bald.in auth.ex teſtamento.ver.ſed ſtatim quæro.C.de ſecun.nup.Alex.in conſi.lxiij.vol.v.ver.item quia filius,vel filia.Dec.in conſi.ccvj.ver.& probatur ex eo.Maria.Iun.in conſi.lxxj.vol.ij.Ripa in l.fœminæ.in xiiij.q. C.de ſecun.nup.& in lxj.q.ver.facit quod dicit.

27 Quartò Limita,ſi extarent filij ex primo matrimonio,& mulier ad ſecundas nuptias deuenerit,& nullis ſuſceptis ex ſecũdo matrimonio liberis,vel illis omnibus mortuis ad tertias nuptias conuolauerit,nam quo ad habita à ſecundo viro,non habet locũ diſpoſitio.d.l.fœminæ. & diſpoſitio l.generaliter.ita Bald.in ſecunda lectura.in dicta l.fœminæ.Bertrand.in conſi.cccxxxviij.in antiquis.Ripa in l.fœminæ.in v. quæſtio.

28 Quintò Limita,ſi filij primi matrimonij nullo modo eſſent ſucceſſibiles,vt in deportatis,& fratribus minoribus concludit Ripa in d.l.fœminæ.in viij.q.

29 Sextò Limita,ſi nubat de conſenſu primi viri,gl.in §.dato.in verbo, ſiue viri.in auth.de nup.Bal.in l.fœminæ.in ij.lect.ver.item not.ꝙ vbi. & in l.j.in j.lect.ver.ſed pone.C.de ſec.nup.& in l.filiũ,quem habentẽ. ver.no.tamen.C.fa.erc.& in conſi.cccxxxvj.vol.j.Rom.in conſi.ccxix. Cæpol.caut.cccxxxvj.Bertr.in conſi.cccvj.vol.ij.in antiq.Pau.de Caſt. in l.filium,quem habentem.& ibi Iaſ.C.fa.erciſ.& idem Iaſ.in l.ambiguitatem.C.de indicta vid.tol.Roma.in ſingu.cclij.Cremenſ.in ſingu. lxxiiij.Bal.in conſi.xlij.vol.iij.& in conſi.cclxvj.vol.v.Ang.in conſilio cccxcvj.in ij.parte.nouiter impreſſa.Are.in tract.de teſt.in verbo,donec caſtè vixerit.Dec.in rub.C.de ſecun.nup. Dec.in c.eccleſia S.Mariæ.nu.35.de conſti.Sylua nup.in j.limit.Barba.in repe.l.cùm acutiſſimi.C.de fideic.Præpoſ.in c.fi.C.de ſecun.nup.apoſtil.ad Abb.in c.fi.de ſecun.nup.Io.de Garro.in l.j.nu.63.C.de ſecun.nup.Dec.in conſ.dcxx. Gualdenſ.caute.xviij.de leg.Bertr.in conſi.lviij.vol.j.in nouis.vbi plus ſubdit,ꝙ dicta licentia tranſeundi ad ſecunda vota colligitur ex licentia data in primo teſtamento,licèt non repetita in ſecundo.Idẽ tenuit Bertr.in conſi.cclxxv.vol.iij.in nouis.Soc.in regũ.cclxxij.in ij.fal.Io.de Garro.in rub.de ſecun.nup.in ij.parte.num.1.& ſeq.Pariſ.in conſi.xcv. vol.ij.Boer.deciſ.clxxxv.vbi limitat.nu.26.

Vide infrà in concluſ.iij.eo.titu.in ix.limit.& in concluſ.vj.in j.limi.

Contrarium voluit Bertr.in conſi.cclxxx.vol.ij.in antiquis.Rip.in d.l.fœminæ.in xj.q.

30 Et idem eſt econtra,ſi vxor marito det licentiam tranſeundi ad ſecũdas nuptias.Iaſ.in conſi.liij.vol.j.& ibi Iaſ.limitat in conſenſu præſtito in teſtamẽto,vel alia vltima volũtate,ſecus ſi ſit præſtitus inter viuos.

31 Tenendo primam opi.*communem,Amplia,vt non ſufficiat tacitus conſenſus.Fulg.conſi.lxiij.

32 Limita,vt conſenſus mariti operari poſſit ad remittendas pœnas, quas incurrit mulier tranſiens ad ſecunda vota poſt annum luctus,nõ autem eſt potens talis conſenſus mariti remittere pœnas nubentis mulieris infà annum luctus,ita Bal.in l.j.in j.lect.ver.ſed pone.C.de ſecun. nup.Roma.in conſi.ccxix.Iaſ.in l.filium,quem habentem.C.fami.erc. Bertr.in conſi.xlvij.in fi.vol.j.in nouis.Io.de Garro.in l.j.nu.63.C.de ſecun.nup.Præpoſ.in c.fi.de ſec.nup.Ang.in conſi.cccxl.incip.Docto.in ſignis.in ij.parte conſiliorum nouiter impreſſa.

Amplia,idem eſſe in conſenſu filiorum, dicit Guald.cautel.xviij. de lega.

Contrarium Pau.de Ca.in l.filium,quem habentem.C.fa.erc. Lud. Bolog.in ſuis nouis interpretationibus.in l.j.C.de ſec.nup.Io.de Garro.in l.j.nu.65.& ſeq.C.de ſecun.nup.

33 Septimò Limita,quando mulier tranſiret ad ſecunda vota de voluntate,& conſenſu filiorum primi matrimonij.gl.in auth.de non elig.ſecundò nubent.in verbo,copulantur.Roma.in conſi.ccxix.Angel.in d. auth.poſt gl.ibi.ver.& prædicta vera.Ang.in conſi.cccxcvj.in ij.parte. Bertr.in conſi.clxxv.vol.ij.in antiquis.Nic.de Vbal.in tract.ſuc.ab inteſt.in ij.par.nu.10.Rip.in d.l.fœminæ.in xiiij.q.Dec.in conſi.ccvj.Bertran.in conſi.lxxij.in nouis Præpoſ.in c.fi.de ſec.nupt.Roma.in ſingu. cclij.incip.vt ſcis.in fi.Barb.in repet.l.cùm acutiſſimi.C.de fideic.Cremenſ.in ſing.lxxiiij.Cæpo.caut.ccxxxv.Bologn.in addit.ad tractatum Matthe.de ſucceſ.ab inteſt.num.52.Iaſ.in l.filium,quem habentem.C. fam.erc.& in l.ambiguitatem.in ſecundo not.C.de indict.vidui.tol.Io. de Garro.in rub.C.de ſecun.nup.in ij.parte.in ſecundo remedio.num. 4.Dec.in rub.C.de ſec.nup.Guald.caut.xviij.de leg.Soc.in reg.cclxxij. in j.limit.Boer.deciſ.clxxxv.Pariſ.in conſi.xxix.vol.iij.

Vide infrà in conclu.vj.in limit.ij.& ſuprà in vj.limit.huius concl.& in concluſ.ſeq.in ij.limit.& in conclu.iij.infrà in x.limit.

34 Amplia hanc limitationem etiam ſi tacitè conſentiant non conquerendo de matre tranſeunte ad ſecunda vota.Bal.in auth.ex teſtamento.ver.modo quæritur vtrum.C.de ſecun.nup.& in conſi.ccvj.vol.iiij. Ripa q.lxxj.in l.fi.C.de reuoc.dona.Pariſ.in conſi.xxix.vol.iij.Grat.in conſi.lxxxiij.vol.ij.Boer.deciſ.clxxxv.vbi omninò vide, qui declarat, maximè nu.22.& ſeq.

Contrarium ſentit idem Ripa in d.l.fœminæ.in xiiij.q.C.de ſec.nup. Soc.in l.cùm auus.ver.primo caſu.ff.de cond.& demonſt.

35 Et propterea facit quod no.Bal.in l.mater.C.ad Tert.vbi ſi filius inſtituit heredem matrem quam ſciebat ad ſecundas nuptias conuolare,videtur ei remiſiſſe iſtas pœnas.

36 Et idem eſt,ſi filij ratificent poſt tranſitum ad ſecunda vota.vt per Dec.in d.rub.C.de ſec.nup.& ſufficit etiam conſenſus tutoris filij impuberis,vt declarat Bertr.in conſi.lviij.vol.j.in nou.

37 Et idem eſt quando filij tacitè, vel expreſsè conſentiunt ſiue in patre, ſiue in matre. Pariſ. conſi. xxix. vol. j.

38 Octauò Limita, vt non procedat in acquiſitis contemplatione mariti, ita Roma conſi. ccccv. Rip. in d. l. fœminæ. q. xvj. idem ſentit Alber. ibi circa fi. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 52. C. de ſecun. nup. Io. de Garro. in auth. ex teſtamento. nu. 29. C. eodem titu. Sylua nup. nume. 53. in xiiij. limit.

Contrarium Bertr. in conſi. cccvj. in antiquis. vol. ij. vide in iij. conclu. infrà eod. tit. in vj. limit.

39 Nonò Limita, quia non habet locum in donatione facta vxori remuneratoria, ita Bertr. in conſi. clxxv. volu. ij. in antiquis. Io. Nico. qui declarat in iij. reſpon. nu. 3. & ſeq. Io. de Ripa in d. l. fœminæ. q. xvij. vbi idem dicit de donatione reciproca, & de donatione ob cauſam. & iſta limitatio eſt illatio ſequentis limitationis: & de donatione reciproca dicit Boer. deciſ. clxxxv.

40 Decimò Limita, vt non procedat in quæſitis à marito tit. oneroſo, ita Bal. in l. fœminæ. in ſecunda lect. in prin. ver. item no. quòd iſtæ pœnæ. Roma. in conſi. ccxix. Bal. in auth. in donatione. in fi. C. de ſec. nup. Bertr. in conſi. ccxij. volu. ij. in nouis Hiſpa. in rub. de dona. inter vir. & vxo. Boer. deciſ. clxxxv. Io. de Garro. nu. 31. in auth. ex teſtamento. & in conclu. iij. in viij. limit.

41 XI. Limita, quo ad proprietatem plenam bonorũ, quæ mulier emit conſtante matrimonio, quæ præſumitur emiſſe de pecunia viri, licèt quo ad pecuniam, quæ præſumitur de bonis mariti, locum habeat dicta diſpoſitio l. fœminæ. ita Ripa in l. fœminæ. in q. xx. ſed quo ad pecuniã ego credo, ꝙ etiam non expectata morte recipi poſſit, quia non videtus donata, niſi aliud cautum ſit.

42 XII. Limita, quia ſi mulier ſit conſecuta vſumfructum de bonis mariti, illum non amittit per tranſitum ad ſecunda vota, ita Bal. in d. l. fœminæ. ver. ſed quid ſi vir. & ibi Ripa q. xxj. Bolog. in addit. ad conſilium Io. de Ana. dcclxiiij.

43 Idem in patre quo ad vſumfructum. Boer. deciſ. clxxxv.

44 XIII. Limita, quando lucrum tale eis delatum per mortem patris non agnouerint, vel repudiarunt. Grat. in conſi. xxxv. vol. j.

45 XIIII. Limita, quando nubendi licentiam dediſſet Princeps, ita Boer. deciſ. clxxxv. nu. 25.

46 XV. Limita, in muliere minore xxv. annorum. Boe. deciſ. clxxxv.

47 XVI. Limita, nam non priuatur ſucceſſione filiorum, qui ſucceſſerunt in bonis coniugis prædefuncti. Boer. deciſ. excij.

48 XVII. Limita, quando legatum factum eſſet coniugi in remunerationem ſeruitiorum. Gramma. in conſi. ciuili. cliij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Mulieri tranſeunti ad ſecunda vota prohibita eſt omnis alienatio de bonis primi mariti.

1 ALIVD dictum illius tex. in l. fœminæ eſt, ꝙ dicatur prohibita alienatio mulieri de his, quæ ad eam peruenerunt ex bonis primi mariti.

2 Primò Amplia, vt nec in extraneum, nec etiam in ſecundum maritum facta alienatio operari poſſit, vt no. Cor. in conſi. cccix. vol. iij. Sylua nuptial. in iij. ampliatione.

3 Secundò Amplia, vt in talibus bonis æqualiter ſuccedant filij, nec poſſit vnus filius à matre eligi, vt in auth. lucrum. C. de ſec. nup. & propterea tex. in d. l. generaliter. in ver. diuidẽdi. dicitur correctus per dictã auth. lucrum. Bar. in d. l. fœminæ. ver. quæro ſecundò. & gl. in d. ver. diuidendi. in verbo, denegamus. Bal. in d. l. fœminæ. verſic. oppono contra iſtum tex. Cur. in tract. feu. in iiij. parte. Sylua nup. in ampliat. iiij. Ang. in authen. de non eligendo ſecundò nubent. Cy. in l. generaliter. & ibi etiam Oldr. & Albe. de Roſ. & ibi Bal. & Ang. Io. Fab. in d. l. fœminæ. & in d. l. generaliter. C. de ſecun. nup.

4 Primò Limita, niſi filij ſint heredes matris alienantis. quia tunc non poteſt retractari alienatio facta per filios heredes, ita Io. Nic. in d. l. generaliter, in ſecunda parte. nu. 24.

5 Secundò Limita, niſi filij conſenſiſſent venditioni factæ, ſi maiores eſſent: vel ſi minores cum iuramento. gl. in verbo, neque ſcriptum. in §. ſed quod ſancimus. in auth. de nup. & ibi Ang. no. Io. Nico. in l. generaliter. in ſecunda parte. nu. 35.

6 Vbi limitat non procedere, ſi filij non conſenſiſſent expreſsè, ſed tãtum tacuiſſent. ſequitur Iaſ. in auth. ſacramenta puberum, cum aliquali modificatione. C. ſi aduer. vend.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Mulier quicquid fuerit conſecuta de bonis filij primi mariti, alijs fratribus debet conſeruare.

1 MVLIER tranſiens ad ſecunda vota, omnia quæſita ex ſucceſſione filiorum primi matrimonij, fratribus conſeruare debet, omni alienatione, & diſpoſitione interdicta, ita probat tex. in d. l. fœminæ. §. illud. C. de ſecun. nup.

2 Et intelligitur quòd ſuccedat in ſolo vſufructu, vt no. gl. Iac. de Beluiſ. & Ang. in §. hinc nobis. in auth. de nupt. poſt gl. ibi in verbo, vſum. aliàs in verbo, ſed quanta. & Ang. in auth. ex teſtamento. C. de ſecund. nup. Ruin. in conſi. cxiij. vol. ij.

Contrarium, ꝙ imò etiam in proprietate ſuccedat, ſed ſolùm vſumfructum retineat, tenuit Soc. in conſi. xxxiiij. vol. j.

3 Primò Amplia, idem eſſe in marito, & ſic in patre, glo. in d. §. illud. in verbo, delata. & ſequitur Bar. in d. l. fœminæ. ver. quæro quid in maſculo. & ibi Sal. & idem Bar. in §. cùm igitur. in auth. de non eligendo ſecũdò nub. Io. And. in addit. Spe. in ti. de ſecun. nup. in prin. Mattheſ. & ibi Bolog. in tract. ſucceſ. ab inteſt. nu. 57. & ſeq. Nic. de Vbal. in tract. ſucceſ. ab inteſt. in ij. parte. nu. 10. Aret. in conſi. lxxij. in ij. dubio. Corne. in conſi. ccxlij. vol. ij. Dec. in conſi. lxxxvij. Bertr. in conſi. cxix. vol. ij. in antiquis. Ripa in §. illud. in v. q. Bar. in l. emancipatis. C. de legi. here. & ibi Pau. de Caſt. & idem Pau. de Caſtr. in l. mater. C. ad Tertul. & in conſi. cclij. in prima parte. Azo. in ſumma. C. de ſecun. nup. in fi. ver. item quæcunque dicta ſunt. Hoſt. in ſumma. de ſecun. nup. in §. quare. verſ. item quæcunque. Pe. de Anch. in conſi. cccxlvj. Soc. in conſi. xxxiiij. vbi latè. vol. j. & in conſi. cclxiij. Ang. Aret. in §. præferuntur. verſ. ſecundo caſu. inſt. de ſenat. conſ. Tertul. & in tract. de teſt. in verbo, volens inteſtatus decedere. ver. ij. caſu. Capra in conſi. xlvj. vbi dicit iſtam * communem opin. ver. verum quia. Guido Papæ q. ccxxviij. vbi dicit communem. & Dec. in conſi. ccxxx. vbi idem dicit Bapt. de ſancto Blaſio. in tract. correlati. in ver. lxxxij. Io. Nic. in l. generaliter. nu. 9. C. de ſecund. nup. vbi idem dicit. Ripa in l. fi. C. de reuoc. dona. Bertr. in conſi. v. vol. ij. Pariſ. in conſi. xxix. vol. iij. Ruin. in conſi. xx. vol. iij. & in conſi. xxxvij. eod. vol. & in conſi. lviij. vol. v.

Vide in concluſ. vij. eodem titu.

4 Secundò Amplia, idem eſſe in auo, & auia, proauo, & proauia. Hoſti. in ſumma, de ſecun. nup. §. quare. ver. & quod dixi. Mattheſ. & ibi Bolog. in tract. de ſucceſ. ab inteſtato. numer. 58. & ſequen. vbi Matthe. nume. 59. notabiliter declarat. Bertrand. in conſi. xcij. in nouis. volumine j. Ang. Are. in §. præferuntur. ver. tertio caſu. Inſtitu. de ſenat. conſ. Tert.

Contrarium voluit Corne. in conſi. cclxxxvj. in prin. vol. j.

5 Tertiò Amplia, etiam ſi ex matrimonio non remanſiſſet niſi filia fœmina, quæ à ſucceſſione patris per exiſtentiam maſculi fuerat excluſa, cui maſculo poſtea pater ſucceſſit ſolus ex forma ſtatuti, ita concluditur ex quæſt. Sal. in d. l. fœminæ. §. illud. quem in hoc refert, & ſequitur Soc. in dicto conſi. xxxiiij. volum. j. & in d. conſi. cclxiij. Dec. in conſi. lxxxvij. verſic. iij. non obſtante dicto ſtatuto. & in conſi. cccxcvj. Sylua nup. in j. amplia. in j. parte.

6 Quartò Amplia, etiam ſi primò ſuccederent filij, & poſtea tranſiret ad ſecundas nuptias, ita probat tex. in l. mater. C. ad Tertul. in his videlicet, quæ à primo viro, & ſic à patre ſuo filius decedens acceperat. & ita declarat Bar. in conſi. liiij. in fine. Io. de Anan. in conſi. lxiij. in pen. q. Rom. in conſi. ccccv. in fi. Ripa in d. §. illud. in ij. q. gl. in d. l. mater. in gl. pen. ibi, ſed & dictus. §. & ibi Odofre. & Cy. & Iaco. Bu. qui tranſit cum gl. & Albe. de Roſa. & ibi Bar. & Angel. & Pau. de Caſt. & Sal. Alex. in conſi. ccxj. vol. vij. & in conſi. lxiij. volu. v. & Bal. in auth. ex teſtamento. C. de ſecun. nup. Dec. Neap. lxxv. in antiquis. Pau. de Caſt. in conſil. lxvij. vol. ij.

7 Quintò Amplia, vt non propterea reaſſumat vſumfructum aliarum portionum, quas conſecuti ſunt alij filij ſuccedentes vnà cum patre in hereditate fratris præmortui, quamuis deficiat proprietas in perſona ſua per tranſitum ad ſecunda vota. Are. in conſi. lxxij. Ripa in d. §. illud. in iij. q. vbi diſtinguit.

Contrarium Io. Crot. reſpondens ad motiua Aret. in l. frater à fratre. ff. de condi. indeb.

8 Sextò Amplia, vt priuetur proprietate etiam in legitima ſibi iure naturæ debita. Bal. in conſi. v. vol. iiij. & hoc etiam præſupponit idem Bal. in conſi. cccxl. vol. iiij. & Pau. de Ca. in conſi. lxvij. vol. ij. Io. de Garro. in auth. ex teſtamento. nu. 19. C. de ſecun. nup. idem voluit Bal. in d. auth. ex teſt. ver. pone, & c. ſentit Fab. de Monte in auth. nouiſſima. num. 138. C. de inoffi. teſta.

Contrarium Ripa in d. §. illud. in v. q.

9 Septimò Amplia, etiam ſi frater fratri ſucceſſerit primò, & poſtea mater ſucceſſerit fratri vltimò decedenti, in cuius hereditate reperiatur hereditas fratris primò mortui, & in ea hereditate reperiantur bona primi mariti, & patris filiorum, & ſic etiam de illis quæ mediatè per viam alterius perſonæ peruenerunt. Ita cõſuluit Io. de Garro. vt ipſe aſſeruit, in auth. ex teſtamento. nu. 25. C. de ſecun. nup. Bertr. in conſi. clvij. vol. j. in nouis.

Contrarium voluit Corne. in conſi. cclxxxvj. vol. j. vbi dicit ita conſuluiſſe Imo. & Flor. de Bononia.

10 Octauò Amplia, idem eſſe in muliere, quæ licèt non tranſeat ad ſecunda vota, tamen luxurioſè viuat. & hoc clarum eſt, ſi teneamus opi.

Iacoo

Iaco.de Belui.in §.cum igitur.in fi.in authen.de non eligendo ſecundò nubent.quæ tenet ꝙ priuatur in totum filij ſucceſſione:& ſic tam reſpectu proprietatis,quàm vſuſtructus.& idem voluit Bald.in Margarita ſua in verbo,mater.& in conſi.ſuo ccxcix.vol.iij. ūcto repertorio,quia in corpore videtur loqui tantum in tutela,non in ſucceſſione. Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.& vide infrà in octaua concluſio.eo.tit.

11 Sed etiam non tenendo dictum Iac.de Bel.adhuc videtur ꝙ priuetur ſaltim proprietate, prout mulier tranſiens ad ſecunda vota. ita Pau.de Caſt.in l.omnem.C.ad Tertul.& Bolo.in addi.ad tract.ſucceſſ. ab inteſt.in ſecunda parte.num.11.& ita reſidet Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.30.& ſeq.Io.Nico.in l.generaliter.nu.15.C.de ſec.nupt. Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.fœminæ.

12 Nonò Amplia,nam talis pœna nõ eſt ſublata de iure canonico.Caſſa.in conſue.Pariſ.in conſi.xxix.vol.iij.

13 Decimò Amplia,etiam ſi extaret ſtatutum excludens filiam à ſucceſſione,Pariſ.in conſi.xxix.vol.iij.

14 X I.Amplia,ꝙ ne dum hoc procedat in ſucceſſione filiorum primi gradus,ſed etiam in ſucceſſione nepotum.Ruin.in conſilio lviij.volumine quinto.

15 Primò Limita,quia ſtantibus tantummodò fratribus conſanguineis filij defuncti,non procedit diſpoſitio.d.§.illud.ita concludit Ripa ibi. in iiij.quæſtion.vbi reprehendit Corne.contrarium tenentem.Ioan.de Garro.in authen.ex teſtamento.in fin.verſicu.aduerte vlterius.C.de ſecund.nup.

Contrarium Cor.in conſi.ccxlij.vol.ij.

16 Secundò Limita,quia non priuatur proprietate quo ad bona quæſita filio,non à primo marito ſuo,ſed ab eius patre.& ſic quo ad bona prouenta ad nepotem ex bonis aui.Bart.ſentit hoc in auth.ex teſtamento. C.de ſecun.nup.ſecundùm Ang.in §.præferuntur. ver.iij.caſu.inſtit.ad Tertul.& Matt.in tract.de ſucc.ab inteſt.nu.60.& idem Mat.& ibi Bolo.nu.54.Ang.Aret.in ſuo tract.de teſta.in verbo,nolens inteſtatus decedere.Aret.in §.ſi plures.in ver.non obſtat.inſt.de legit.agna.ſucceſſ. Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.num.27.tamen contrarium mihi videtur concludere Bar.in d.auth.ex teſtamento,qui pro contraria parte allegatur.

17 Et idem eſt in bonis quæſitis filio non à patre ſuo,ſed ab auo,quãdo auia tranſiuit ad ſecunda vota,& moritur vnus ex nepotibus, aliis ſuperſtitibus.nam licèt teneatur reſtituere,quia non acquirit niſi quo ad vſumfructũ,tamen illud locum habet in bonis,quæ peruenerunt à marito ipſius auiæ,non in aliis,ita Matt.in d.tracta.ſucceſ.ab inteſt.nu.58. Ang.in §.præferuntur.ver.iij.caſu.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento. nu.28.Cor.in conſi.cclxxxvj.vol.j.

18 Tertiò Limita,nã licèt mater tranſiens ad ſecunda vota priuetur ſucceſſione filij quo ad proprietatem,tamen filij ex ſecundo matrimonio ſuccedunt in plena proprietate filiis ex primo matrimonio,ita Bald.in l.adoptiuum.§.fi.ff.de in ius voc.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.fœminæ. idem Alexand.in d.l. adoptiuum.Brun.in tractat.de ſucceſſ.fœminarum,in ſexto articulo,xxv.quæſt.Io.de Garro.in d.authen.ex teſtamento,nume.57.

19 Quartò Limita,nam iſta diſpoſitio.§.illud.non procedit quando mater fuiſſet inſtituta à filio in teſtamento,quia tũc ſuccedit in plena proprietate,ita probat tex.in auth.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.& in corpore vnde ſumitur in auth.de non eligen.ſecundò nubent.§.cùm igitur.& in §.hinc nob.in auth.de nup.& voluit Are.in l.ij.ff.de vul.& pu. & ibi Iaſ.qui po nunt rationem iſtius limitationis. Quod dictum ampliatur & limitatur pluribus modis.

20 Primò Amplia,vt procedat non modò quando habet iure inſtitutionis ex teſtamento,ſed etiam quando iure legati,vel fideicõmiſſi,vt declarat Io.de Garro.in d.auth.ex teſt.nu.6.

21 Imò idem eſt ſi legatum,vel fideicommiſſum ab inteſtato relinquatur,quod poteſt,vt no.Bal.in auth.ex teſtamento.in ver.ibi dum dicit tex.in teſtamento.C. de ſecun.nup.& Io.de Garro.nu.7.

22 Et idem ſi in codicillis ſit à filio matri relictum,vt per Garro.ibi,in 8,nume.

23 Et idem ſi donauerit filius matri,vt per Garro.nu.9.

24 Et idẽ ſi iure pupillaris ſubſtituta mater acciperet filij bona,in quibus habeant etiam paternam ſubſtantiam,vt no. Bal.in conſi.ccxvj.in fi.volu.iij.& in conſi.lj.volu,iij,verſi.ſed ſi ſtatutum.& clarius in conſi. xlij.vol.iij.

Contrarium Io,de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu.10.

25 Secundò Amplia,vt ſtante voluntate filij,ſuccedat non modo in bonis aliun dè quæſitis,ſed etiam in habitis à patre, & ſic à marito ipſius matris,ita voluit Bal.in l.mater.in j.oppoſ.C.ad Tertu.dum dicit,ꝙ diſpoſitio illius tex,corrigitur per d.auth.ex teſtamento.ver.ibi,dum dicit ex teſtamento.& iſtam eſſe veritatem,&*omnes Doctores ita tenere,dicit Io.de Garro.in d.auth.ex teſta.nu.4.verſi.aduerte tamen. C.de ſecun.nup.

26 Tertiò Amplia,etiam ſi diſpoſitio facta à filio erga matrem,facta ſit antequam tranſeat ad ſecunda vota,prout tenuit Fulg.in l.mater.C.ad Ter.& ibi Cor.qui dicit Doct.ita communiter*tenere.idem dicit Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu.4.in ver.ſi verò nondum commiſſa.& nu.5.vbi allegat idem tenere Iac.de S.Georg.in d.l.mater.& quẽdam Ludo.de Monteolo.idem voluit Salic.in d.auth.ex teſtamento,in prin.& ibi apoſtil.ad idem Io.de Garro.nu.12.in eodem loco.

Contrarium Bal.in d.l.mater.in ver.quæro vtrum ſit domina.& Ange.in d.auth.ex teſt.

27 Quartò Amplia,etiam ſi non dicat filius diſponendo,ꝙ mater libere habeat,licèt aliud dicat Bal.in auth.ex teſtamento.in loco proximè allegato,quem reprehendit Io.de Garro.nu.4.ver.aduerte tamen.

28 Quintò Amplia,etiam ſi extarent plures filij fratres ipſius filij diſponentis,ita Ang.in auth.de non eligendo ſecundò nubent.verſic.vltimò ſuperuenit.

29 Quintò Limita principaliter,quando omnes filij primi matrimonij prædeceſſerunt,nã tunc mater acquirit poſſeſſionem quo ad plenã proprietatem,ita Bar.in d.auth.ex teſtamento.in prin.vbi dicit quinque vicibus tenuiſſe contra gl.quæ contrarium aſſerit.& Bal.ibi.verſic.modo quomodo ſtat in hoc.Bar.in conſi.liiij.in fi.Iac.de Bel.in §.hoc autem. in auth.de non eligendo ſecũdò nub.ver.& ideò ſit cautus aduocatus. Sal.in d.auth.ex teſtamento,in prin.Bal.in l.cùm aliis.in ij.& iij.no.C. de ſecun.nup.Matthe.in tract.ſucceſ.ab inteſt.nu.55.Ang.Aret.in trac. de teſta.in verbo,nolens inteſtatus decedere.in ij.articu.principali.in ver.item dubitari poteſt ſi omnes filiæ.Pe.de Anch.in conſi.cclxxviij. Bertran.in conſi.cxxxiij.vol.j.Idem tenet Bar.in §.hoc autẽ.in j.not.in auth.de non eligen.ſecundò nubent.& in §.ingratitudinem.in authen. de nup.idem voluit Bal.in auth.ex teſtamento,in ij.lectu.in apoſtil.ad tex.& Bal.in conſi.xlij.vol.iij.& in conſi.xlvj.volu.ij.& in conſi.cliij. vol.v.& in conſi.cccxiiij.vol.iiij.& Ang.in d.auth.ex teſtamento.in fin. idem tenet Sal.in d.auth.ex teſtamento.Pau.de Ca.in conſi.lxvij.verſi. mater tamen.volum.ij.Aret.in §.præferuntur.inſt.ad Tert.verſi.item dubitari poteſt.Nic.de Vbal.in tract.ſucceſ.ab inteſt.in ij.parte.nu.10. in fi.Io.de Ana.in conſi.cj.in fi.& ibi Ludo.Bolog.in apoſtil.in fi.Alex. in conſi.lxiij.vol.v.& in conſi.lxxv.vol.iiij. ver.præterea expedit ſolũ. Fab.in auth.nouiſſima.nu.138.C.de inoff.teſta.Cor.in conſi.ccxlij.vol. ij.& in conſi.cxxvj.in fi.vol.j.Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu. 46.& ſeq.vbi dicit iſtam*communem.Soc.in conſi.xxxiiij.ver.iiij.moueor.vol.j.Alex.in conſi.lxvj.ver.& ſi dictum filij.vol.iij. Bertr.conſi. xviij.vol.ij.Rui.in conſi.xxj.vol,iij.

Vide ſuprà in concluſ.j.in ij.limit.

Contrarium tenuit gl.in verbo,filij.in d.auth. ex teſtamento.Io.de Ana.in conſi.lxxiij.& ibi Bolog.in apoſtillis.idem voluerunt tres Doc. relati per Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu. 46.& ſeq.ſentit Ro. in conſi.cclxxix.Bolog.in tract.ſucceſ.ab inteſt.nu.56.

Tenendo primam opinionem,quę videtur magis * communis,

30 Amplia,etiam ſi nubat primò mater,& poſteà filius decedat,ita tenet Aret.in conſi.xl.& Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu.49.

31 Limita eandem concluſionem,ſi omnibus aliis filiis præmortuis,filius vltimus decedat inſtituto extraneo herede,& matre,quæ trãſit ad ſecunda vota,tantùm in legitima,vt per Ludouicum Bolog.in addi.ad dictum Mattheſ.in d.tract.nu.56.& Io.de Garro.in d.auth.ex teſt.num. 56.& ſequent.

32 Sextò Limita,quia non excluditur mater tranſiens ad ſecundas nuptias ab eo,ꝙ filio fuiſſet acquiſitum occaſione patris ab extraneo, vt per Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu.29.& vide ſuprà in j.concluſ.in viij.limit.

33 Septimò Limita,ſi non ſuccederet mater vna cum filiis ad ſucceſſionem deſcendentis,vt per Io.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.nu.31.& ſeq.in ver.viij.noto.

34 Octauò Limita,in habitis per filium à patre titulo oneroſo.Ioan.de Garro.in d.auth.ex teſtamento.in x.not.& vide ſuprà in x.limitatione primæ concluſionis.

35 Nonò Limita,ſi mater tranſeat ad ſecundas nuptias de voluntate primi viri.Bertr.in conſi.lij.vol.ij.

Vide in vj.limit.primæ concluſ.ſuprà eod.ti.

36 Decimò Limita,ſi tranſeat mater ad ſecundas nuptias de voluntate & conſenſu filiorum,de quo dic vt in ſeptima limitatio.primę concluſionis.

37 X I.Limita,nam non priuatur filius vſufructu bonorum maternorũ, quorum proprietas filiis acquiritur,vt no.Pariſ.in conſi.xxix.vol.iij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Nouerca, vel vitricus non poteſt alicui plus donare, vel relinquere, quã vni ex filiis primi matrimonii fuerit relictum.

1 NON licet nouercæ,vel vitrico plus relinquere, vel donare,ſiue ſimpliciter,ſiue dotis nomine,vel donationis propter nuptias,vel cauſa mortis,quã vni ex filiis primi matrimonij,cui minus ſit relictum.l.hac edictali.C.de ſec.nupt, in princ.

2 Et ſi plus ſit relictum,vel datum,filiis accreſcit inter eos diuidẽdum,

vt in

vt in §.ſi verò plus.in eadem l.Abbas in conſi.cxvij.in ij.volu.Bald.in conſi.cv.in ij.volum.Guald.caut.lxvij.de legat.Bertran.in conſi.lxviij. volu.iij.

3 Amplia,ꝙ tam in maſculis,quàm in fœminis iſtud procedat,vt ponit Pe.de Anch.in c.ſuper.de ſecun.nup.

4 Nam iſtud eſt introductum in odium diſponentis,& in fauorem filiorum.Aimo in conſi.cxciiij.

5 Et iſtud plus,quomodo intelligendum, declarat Ruin.conſi.xciiij. vol.v.vt filius, cui minus ſit relictum, poſſit prius de toto patrimonio mulieris deducere legitimam:& deinde apud maritum, vel alium debet tantum remanere,quantum relictum eſt filio, deducta dicta legitima.

6 Primò Amplia,idem eſſe in auo & auia erga nepotes,& idem in aliis aſcendentibus,vt in §.eiuſdem.l.Hoſt.in ti.de ſecund.nup.in §.Quare. ver.& quod dixi.Pe.de Anch.in c.ſuper.de ſecun.nup.

7 Declara,vt per Rui.in conſi.viij.vol.v.vt habeat locum in iis nepotibus,vel deſcendentibus,qui obtinent primum locum,& non in aliis, per eum ibi,nu.5.

8 Secundò Amplia,vt etiam in fraudem non liceat in fauorem eorum diſponere,etiam per cautelam, vel per interpoſitam perſonam,vt eſt tex.in d.§.ſi verò plus omni circunſcriptione,&c.

9 Et propterea nec amico mariti,vel coniuncto cauſa, & fauore ipſius mariti relinqui vel donari poteſt.Odofre.in d.l.hac edictali.verſic.ſed quid dicemus.Bal.ibi.ver.in tex.ibi,circunſcriptione.in ij.lectu.Sal.in vij.q.ver.Idem dicendum eſt.Dec.in conſi.ccxlvj.vol.j.Bertr.in d.l.hac edictali.

10 Nec licèt paciſci pro filiis ſecundi matrimonij lucrum integræ dotis, vt per Fran.Alberg.in conſi.cclxj.inter conſilia Pau.de Caſt.in j.parte. & Io.de Lignano.in conſi.cclxiij.vol.j.inter conſilia Pau.de Ca.& Richard.de Sal.in conſi.cclxiiij.inter conſilia Pau.de Caſt.volu.j.Aimo in conſi.xl.in fi.& in filio ſecundi viri ponit Boer.deciſ.ccj.

Contrarium Bal.in conſi.cclxij.& conſi.cclxiiij.inter conſilia Pau. de Caſt.vol.j.& dicetur in iiij.limitatione.

11 Tertiò Amplia,quia attenditur quantitas,& non quota hereditatis, adeò quòd ſi filius eſſet in vniuerſo inſtitutus,ſed quo ad commodum parum vel nihil conſequeretur,vitricus,vel nouerca non poſſet plus conſequi,quàm tantundem quod percipit filius,quo ad commodum. Sal.in d.l.hac edictali.in x.q.

12 Quartò Amplia,nam ſtante ſtatuto,ꝙ vxor lucretur dotem, adhuc procedit diſpoſitio l.hac edictali,etiam ſi diceret,integram dotem lucretur,vt per Bal.ibi.ver.Quid ergo ſi lucrum.in ij.lect.Idem ſentit in ſtatuto Abbas in conſi.cxvij.in fi.vol.ij.Ang.in §.Quia verò.in auth.de nup.tenet Bar.in d.l.hac edictali.& in diſpu.ſua incip.Mulier habens. ver.primo caſu.& Bal.in c.j.ver.Quæro dicit ſtatutum.in ti.an marit. ſucced.vxor.& in l.j.in iij.q.C.de inoffi.dot.& in auth.præterea.ver.vlterius etiam no.C.vnde vir,& vxor.& Abb.in conſi.cxvij.volu.ij.dicit iſtam opi.eſſe de mente Iaco.Bu.& Fran.de Albergo.& iſtam tenet,& dicit communem Pau.de Caſt.in d.§.præterea,& Iaſ.ibi.Floria.in diſpu.incip.mulier primò vidua.in vltimo dubio.Cur.in conſi.cxxij.vbi hanc dicit*communem opi.Roma.in conſi.cccclxviij.in fi.Soc.in con ſi.xxv.vo.iiij.Alex.in conſi.clviij.vol.v.Cuma.cõſi.cix.in ij.dubio.Pau. de Caſt.in conſi.cccxlviij.volu.ij.Bertr.in d.l.hac edictali.Cur.Senior in conſi.lxxix.vbi dicit iſtam*communem opi.Pariſ.dicit iſtam communem opi.licèt contrarium videatur tenere quando ex verbis ſtatuti colligitur mens ſtatuentium,in conſi.xcj.vol.iij.Maria.Iun.in conſi. lxx.vol.ij.

Contrarium in ſtatuto,ꝙ vir lucretur totam dotem,vel integram, ſtantibus filiis primi matrimonij,tenet Bal.in conſi.ccccxcv.volu.j.vbi etiam quando ſtatutum clarè loqueretur contra diſpoſitionem.l.hac edictali,vel diceret,totam,vel integram dotem maritum lucrari debere,etiam ſtantibus filiis primi matrimonij.

13 Et quòd contraria opi.procedit,quando ſtatutum ſimpliciter diceret, non autem ſi diceret ꝙ maritus lucraretur dotem integram,vel totam, voluit Sal.in d.l.hac edictali.in vj.q.Roma.in conſi.xliiij.in iij.dubio. idem tenet Bal.in l.ea lege.in ver.modò iuxta hoc.C.de condi.ob cauſam.Practica Papien.in libello,Quando mulier agit ad dotem.in ver. dictæ D.Margaritæ.vbi dicit de conſuetudine ſeruari in tota Lombardia.& Bal.in d.l.ea lege.& Practica Papien.loquuntur,quando ſtatutum ſimpliciter loquitur,quòd vir lucretur integram dotem,qui eſt caſus magis dubitabilis.& in eiſdem terminis loquitur Pe.de Anch.in l.ſi quis ita.§.ea.l.ff.de verb.obl.

Sed iſta opinio non eſt communiter recepta,vt per Soc.in conſi.lij. volu.iij.

Sed tamen iſta pars procedit,quando ſtatutum clarè diſponeret cõtra diſpoſitionem l.hac edictali.& in tali caſu loquitur Soc.in conſ.lij. vol.iij.Pau.de Ca.in conſi.cccxlviij.ver.præterea poſito.vol.ij.& multos alios loquentes in iſtis terminis allegat Bertr.in d.l.hac edictali.Pariſ.in conſi.xcj.vol.iij.Boer.deciſ.cxij.Iaſ.in auth.præterea.C.vnde vir. & vxo.Venaf.in conſi.iij.& in conſi.xj.qui videtur ſequi omnia dicta per Iaſ.in auth.præterea.& ſentit hoc Soc.in conſi.xxxv.ver.non obſtant rationes.vol.iiij.Pau.de Ca.in l.j.C.de inoffi.dona.Raph.Fulg.in conſi.lxiij.ver.nunc autem per ſtatutum.Pau.de Caſtr.in conſi.ccclix. vol.ij.Bertr.in d.l.hac edictali.Brun.in tract.quòd ſtant.maſcu.

14 Et idem dicit Roma.in d.conſi.xliiij.in tertio dubio,quando per ſtatutum dos deberet lucro cedere omni caſu,ſequitur Dec.in l.omnia.ff. ſi cer.pe.ſequitur Pariſ.in conſi.xcj.vol.iij.Venaſ.in d.conſ.xj.Bertr.in d.l.hac edictali.Idẽ voluit Signo.in conſi.xxxvij.& conſi.lxix.vbi quando ſtatutũ diceret,nõ extantibus filiis,maritus lucretur integram dotẽ.

15 Etiam ꝙ mulier poſſit dotem dare viro,filiis primi matrimonij excluſis,intelligitur,non extantibus filiis ex ſecundo matrimonio, etiam ꝙ extarent ex primo.

Contrarium voluit Ray.de Forl.inter conſilia Signo.lxviij.

Sed opi.Signo.improbat Soc.conſi.lij.vo.iij.Brun.in tract.ꝙ ſtantibus maſculis.Iaſ.in auth.præterea.C.vnde vir.& vxor.

16 Tamen tam tenentes primam,quàm ſecundam partem,in hoc concordant,ꝙ per ſtatutum poteſt expreſsè derogari diſpoſitioni.l.hac edictali.Bal.in l.j.in iij.q.C.de inoffi.dona.& in conſi.ccccxcv.vol.v.& latè ponit Soc.qui infinita cumulat,in conſi.lij.vol.iij.Pau.de Ca.in conſi.cccxlviij.vol.ij.Bertr.in l.hac edictali.vbi etiam declarat.Io.de Garro.in rub.de ſecun.nup.in ij.parte.nu.16.Bru.in tract.ꝙ ſtant.maſc.Pariſ.in conſi.xcj.vol.iij.

17 Vbi ponit plures caſus,quibus per verba ſtatuti licèt non expreſſa,videtur derogatum diſpoſitioni l.hac edictali.

Licèt contrarium voluerit etiam in caſu claro & expreſſo loquente Floria.in diſpu.ſua incip.mulier viduata.in ij.dubio,in fi.& per Caprã in conſi.lxxix.

Et Soc.idem tenuit,non eſſe locum diſpoſitioni.l.hac edictali,dummodò ex verbis ſtatuti etiam tacitè colligi poſſit, ꝙ ſtatuentes voluerint ꝙ maritus lucretur,etiam ſtantibus filiis primi matrimonij,in d. conſi.lij.nu.4.vol.iij.inferens,quòd idem ſit etiam ſi ſtatutum non expreſsè dicat,quòd maritus lucretur integram dotem extantibus filiis, dummodò hoc tacitè ex eo colligi poſſit,vt ibi per eum.& Pau.de Ca. in conſi.cccxlviij.vol.ij.

Contrarium in iſto caſu tenuit Bal.in c.j.

18 An maritus ſuccedat vxori.Et dicit Pe.de Anch.conſi.cj.quòd ſtante ſtatuto,quòd maritus lucretur medietatem dotis,& alio ſtatuto, ꝙ mulier teneatur relinquere duas partes filiis,primò deducitur medietas dotis ratione lucri,& de reliquo filij capiunt duas partes,& tertiam capere poteſt etiam iure relicti ſecundus maritus.

19 Imò quando ſtatutum diceret,quòd vir,ſtantibus liberis primi matrimonij,lucretur medietatem,cenſetur eſſe derogatum.l.hac edictali. Rui.in conſi.lxj.& Ang.vol.iij.

20 Sed ſi expreſsè ſtatutum reſeruaret,vel per verba æquipollentia ius filiorum primi matrimonij,tunc non cenſeretur derogatum huic l.hac edictali.Berous q.cxix.in ij.caſu.

21 Amplia,vt tale ſtatutum habeat locum in dote vera,vel in dote præſumpta,in præiudicium filiorum primi matrimonij.Ruin.in conſi.clj. per totum.vol.v.

22 Et quando ſtatutum dicit,ꝙ vir lucretur dotem,an dos primi matrimonij cenſeatur repetita in ſecundo in præiudiciũ filiorũ primi matrimonij,ponit Rui.in d.conſi.clj.per totum.vol.v.

23 Quintò Amplia,ſiue coniunx habeat alia bona vltra illa,quæ coniugi donauit,ſiue non,ita gl.in d.l.hac edictali.in verbo,diuidi.& Cyn. in iij.q.& Bal.in ij.lect.ver.pone enim,& Io.Faber,ibi.

24 Sextò Amplia,etiam ſi filij primi matrimonij ſuccedant ab inteſtato.in aliquo,ſed in minori portione,quàm ſit illud,quod ſecundo marito eſt datum,vt per Sal.in d.l.hac edictali.in v.q.

25 Septimò Amplia,quia æqualiter filij primi matrimonij diuidunt illud,quod plus accepit coniunx,etiam ꝙ filij eſſent inæqualiter à matre tractati.Cy.in d.l.hac edictali.in v.q.Sal.in prin.verſi.in tex.ibi diuidi. Flor.in ſua diſpu.incip.mulier.in ij.dubio.in prin.Bertr.in d.l.hac edictali.in prin.& in §.ſi verò plus.

26 Octauò Amplia,etiam ſi interuenerit iuramentum coniugis in diſpoſitione facta coniugi,quando dat pluſquàm accipiat vnus ex filiis primi matrimonij,ita Bar.in d.l.hac edictali,& Sal.ibi,in vij.q.in fi.& Bar.in l.cum quis decedens.§.Titia.verſi.& hoc eſt vtile.ff.de lega.iij. Dec.in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor.& in conſ.ccxlvj.Bertran.in conſi.ccxcij.vol.iij.

27 Nonò Amplia,idem eſſe ſi extant filij,& ex altero filio nepotes nati ex primo matrimonio,ita ꝙ plures nepotes nati ex vno filio pro vno filio computentur,ita Cy.in d.l.hac edictali.q.vj.Ripa in l.fœminæ.in vj.& vij.q.C.de ſecun.nup.in terminis illius legis.

28 Decimò Amplia,etiam ſi filij ſecundi matrimonij ſint ſubſtituti marito in eo,quod capere non poſſet,ita Bal.in conſi.clxj.volu.j.addit.ad Ia.Bu.in d.l.hac edictali.Alex.in apoſt.ad Bar.in d.l.hac edictali.Bert. conſ.xxiiij.vol.iij.vbi idem dicit,quàdo coniunx eſſet rogatus reſtituere filiis ſecundi matrimonij poſt mortem ſuam.

29 Nam etiam eo caſu eſt locus diſpoſitioni.l.hac edictali.vt fiat reuocatio per filios primi matrimonij,idem Bertrand.in conſilio lxviij.volumine tertio.

Contrarium voluit Bal.in d.l.hac edictali.in lect.j.ver.pone,ꝙ extant.& Bertran.ibi.

30 X I. Amplia,etiam ſi filio ſit minus legitima relictum,quia non plus conſequitur vitricus vel nouerca,nec attenditur ꝙ plus petere poſſit filius,ſaltem vſque ad ſupplementum legitimæ.Sal.in d.l.hac edictali. in vij.q.Corn.in conſi.cxviij.vol.j.& conſi.lj.vol.iiij.vbi dicit Bal.Nouel.ita conſuluiſſe.Bertran.in conſi.xc.vol.iij.& in,conſ.cxxiiij.vol.iij. & in conſi.lxxxiij.vol.iij.& in l.hac edictali.ver.ita tamen.cùm pluribus ſequentibus.Aimo.in conſi.cxciiij.& Bertr.in d.l.hac edictali.notabiliter diſtinguit.& Io.Nicolai in ij.reſponſione.Ruin. conſ.liij.vol. ij. & conſi.lxxij.volumin.ij.& conſilio lviij.volumine quinto. Boer.deciſ.ccj.

Contrarium glo.in §.quoniam,in verbo,habente.in auth.quibus modis nat.effic.ſui.Bal.in l.hac edictali.in j.lect.ver.in tex.ibi diuidi.& in l.j.C.de inoffi.do.Io.de Anan.in conſi.lxvij.& ibi Bologn.in addit. Aret.in l.humanitatis.C.de impub.vbi dicit iſtam *communem opin. Alex.in conſi.clviij.vol.v.Rui.in rubrica.ff.ſol.mat.in illa quæſt.an filia incongruè dotata.Aret.in l.ex facto.verſicu.& multum placet.ff.de vulg.& pup.Io.Ant.Alex.in conſi.cxv.Cor. in conſi.lxxxij.nu.4.vol. iij.Aimo in conſi.cxlij.& conſi.cxciij.Gram.conſi.ciuili.cliij.

Tenendo hanc vltimam opinionem quæ videtur * communis,

31 Primò Declara,quando filius petiit ſupplementum,ſecus ſi non petiit,ita colligitur ex dictis Bal.in d.l.j.C.de inoffi.dot.Sal.in d.l.hac edictali.in vij.q.Corn.in conſi.cxviij.ver.Et quia ſupplementum.ibi & ꝙ non habeatur conſideratio.vol.j.

32 Secundò Declara,quando filius,vel filia,cui minus legitima eſt relictum,& prohibita plus petere,quo caſu non habet ſupplementum,ex voluntate teſtatoris,ita Ioan.Nico.in d.l.hac edictali,in ij.reſpon.Aimo in conſi.cxciij.

33 XII.Amplia iſtam regulam,ꝙ filius reuocat illud,quod eſt datũ coniugi,& declara,vt etiam teneatur reuocare illud plus vitrico relictum ad ſupplendam legitimam,magis quàm diminuere legata à matre relicta,propter quæ legitima filio inſtituto non remanebat,vt per Sal.in d. l.hac edictali.in ix.q.

34 XIII.Amplia,etiam ſi dos ſit data ſecũdo viro à patre,ſi modò ante diſſolutum matrimonium pater prædeceſſerit,ita Sal.in d.l.hac edictali.in xj.q.& ibi Bal.in j.lect.ver.ſed pone,ꝙ ſecundo viro.vbi videtur indiſtinctè tenere,ꝙ ſit locus diſpoſitioni.l.hac edictali.in dote data à patre.& ſequitur Cur.in conſi.cxxij.

Et propterea idem eſt ſi dos ab alio ſit data pro vxore,vt per Bald.in ſimili in l.generaliter.C.de ſecun.nup.

35 Quod intelligitur,quando datur ab alio de patrimonio mulieris,ſecus ſi de patrimonio dantis,Bal.in d.l.hac edictali.verſ.ſed pone ꝙ ſecundo viro.in j.lect.

36 XIIII.Amplia,quia iſta pœna non eſt ſublata per diſpoſitionem iuris canonici,per quam pœnæ ſecundò nubentium ſunt remiſſæ, Inno. in c.fi.de ſecun.nup.Anton.de But.in c.j.ver.quandoque enim leges.de ſponſ.& ibi Fel.Pe.de Anch.in repe.c.j.ver.quædam verò leges,de ſpõ. Dom.in c.notandum.in verbo,reſtitutio.in fi.ij.q.iij.& idem Fel.in c.j. de conſti.Bertr.in conſi.xxiiij.vol.iij.Dom.in c.placuit.xxxij.diſt.Petr. de Anch.in conſi.cj.

37 XV.Amplia,nam etiam ſi mulier ſecundò maritata committat adulterium,quo caſu dotem amittit,& applicatur ſecundo viro,tamen non ita cedit lucro ſecundi mariti,vt filij primi matrimonij excludãtur,ſed pro virili admittuntur.Flori.qui declarat in ſua diſput.incip.mulier.in ſecundo dubio.in prin.poſt Bal.in d.l.hac edictali.ver.ſed pone.& ſequitur Cremenſ.in ſing.lxxxvj.& Caſſan.in conſue.Bertran.in d.l.hac edictali.

Vide in octaua concluſ.eod.tit.

38 XVI.Amplia,vt confeſſio de recepto facta in fauorem ſecundæ vxoris,ſit ſuſpecta,& ſubiaceat diſpoſitioni.d.l.hac edictali,ita Bar.in l.cũ quis decedens.§.Titia.ff.de leg.iij.Bertr.in conſi.ccxcij.vol.iij.Io.Nico. in iij.reſpon.in iij.dubio.Aimo in conſi.xl.

39 XVII. Amplia,etiam ſi ille,cui eſt relictum non eſſet cõiunx tempore diſpoſitionis,ſed poſtea mulier ipſum caperet.Capra in conſ.lxxxj. Dec.in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor.& in conſi.ccxlvj.

40 XVIII.Amplia,etiam ſi filius,cui minus eſſet relictũ,eſſet filia fœmina,excluſa per ſtatutum à ſucceſſione,ita voluit Soc.in conſi.xxxv. vol.iiij.Dec.in conſi.cccxcvj.

Iſtam opinionem latè comprobat,reprobato Ang.Bertr.in ſua repe. in §.ſi verò plus.Corn.in conſi.xxxiij.vol.j.vbi dicit,ꝙ non attenditur ſucceſſio filij ab inteſtato.ſentit Bal.in d.l.hac edictali.ver.modò ſequitur alia.Bertr.in ver.ſi verò plus.Maria.Iun.in conſi.ciij.vol.j.

Contrarium Ang.in §.optimè.in auth.de nup.refert & ſequitur Bru. in tract.de ſtatu.excludentibus fœmin.in xij.articulo,in ix.q.in finalibus verbis.Ripa in l.fœminæ.in viij.q.C.de ſecun.nup.Bru.in tract. ꝙ ſtantibus maſculis.vbi allegat Iaſ.idem tenentem in l.ſi is,qui pro emptore.ff.de vſucap.

41 XIX.Amplia,etiam ſi eſſet filia monialis,vt per Bal.in d.l.hac edictali.in j.lect.ver.ſed quid de filia.

42 XX.Amplia,etiam ſi filius primi matrimonij, cui minus ſit relictũ, ſit iuſſus à teſtatore eſſe contentus eo,quod ſibi eſt relictum,ita ꝙ plus petere non poſſit,& acceptauerit ſimpliciter legatum , ita Bal.in dicta l.hac edictali.verſic.pone quòd filiæ.in prima lect.Bertran.in verſicu.ſi verò plus.

43 Imò etiam ſi renunciaret,& quittaret,imò etiam ſi vocaret ſe contentum,& non peteret plus neque ex teſtamento,vel ab inteſtato, vel alia quacunque cauſa,Bertran.in ſupradicto ver.ſi verò plus.

44 XXI.Amplia,vt non liceat etiam relinquere plus filio ſecundi coniugis,ex alio matrimonio,quàm ſit relictum vni ex filiis primi, cui ſit minus relictum,Flor.in ſua diſput.tertio dubio.Bertr.in l.hac edictali, Aimo in conſi.xl.in fi.Boer.deciſ.ccj.

45 XXII.Amplia,quia amaſio non poteſt plus relinqui,quam filiis primi matrimonij.Bertr.in l.hac edictali.Io.de Garro.in rub.C.de ſecun. nup.in xxviij.pœna.

46 XXIII.Amplia,etiam ſi extraneus ſit inſtitutus cum onere reſtituẽdi ſecundo coniugi pluſquàm accepit filius primi matrimonij,Bertr.in d.l.hac edictali.

47 XXIIII.Amplia,etiam ſi primus maritus det licentiam tranſeundi ad ſecundas nuptias,Io.de Garro.in rubrica de ſecun.nup.in ij.parte.nume.3.

48 XXV.Amplia,etiam ſi nubat de conſenſu pupilli cum authoritate tutoris,adhuc locus eſt diſpoſitioni.l.hac edictali.Io.de Garro.in rubr. C.de ſecun.nup.in ij.parte.nu.9.

49 XXVI.Amplia,vt tale ius querelæ tranſmittatur ad filios,Aimo in conſi.cxlij.

50 XXVII.Amplia,etiam ſi vitrico,vel nouercæ relinquatur pro alimentis,Aimo in conſi.cxciiij.

51 XXVIII.Amplia,vt etiam agi poſſit reuocatoria contra poſſeſſorem in caſu l.hac edictali,Aimo in conſi.cxciiij.in fi.

52 Primò Limita illud,quod dictum eſt,ꝙ neque in dotem dare poteſt pluſquàm filiis ſit datum,per diſpoſitionem d.l.hac edictali.vt intelligitur quoniam eſt datum pro dote cum pacto de lucrãdo,non autẽ quando ſimpliciter pro dote,quia valet datio in vita mulieris, nec reuocari poteſt per diſpoſitionem d.l.hac edictali,in glo.ibi,in verbo,diuidi,& Bar.in ver.quoniam & glo.Bal.in ij.lect.in prin.& Sal.Roma.in conſi. ccccxlvij.Dec.in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor.& in conſi.ccxlvj. Pau.de Ca.in conſi.cxcij.vol.j.Venaſ.in conſi.iij.Alexan.in apoſtil.ad Bar.in d.l.hac edictali.& Odofred.verſicu.ſed quod epiſcopus.Pau.de Caſtr.in authen.præterea.C.vnde vir, & vxor.Iacob.Butr.in l.prima. C.de inoffic.dot.Bertrand.in dicta l.hac edictali.Brun.in tracta.quòd ſtant.maſc.

53 Et declara,quia poteſt concurrere remedium d.l.hac edictali.cum remedio inofficioſæ dotis.gl.& Doct.in l.j.C.de inoſ.dot.& tradit Alber. in d.l.hac edictali.

54 Secundò Limita,quia valet datio facta à coniuge tranſeunte ad ſecunda vota,coniugi ſecundo,in præiudicium filiorum primi matrimonij vſque ad tempus mortis coniugis dantis,nam poſt mortem competit prouiſio d.l.hac edictali.Cy.ibi,in j.q.

55 Et propterea dicitur,quòd tempus mortis inſpicitur, an plus fuerit coniunx conſecutus,quàm filij primi matrimonij,vt per glo.ibi in verbo,donata.Cyn.ibi,in ij.q.Iacob.Butr.Bald.in ſecunda lectu.in princ. & Sal.verſicu.cùm gl.& Io.Fab.ibi.Azo in ſumma,in tit.de ſecun.nup.

56 Tertiò Limita,vt reuocatio fiat non vt in totũ auferant filij , ſed vt coniunx,à quo aufertur concurrat,ita glo.in l.hac edictali.in verbo,diuidi.Cy.ibi,in iiij.q.& Alber.ſentit iſtam partem,dum vltimo loco tenuit opin.Iaco.de Bel.qui ſenitt cùm gl.Sal.tenet eandem opin.ibi,in ij.q.glo.in l.quoniam præteritæ.C.de ſecund.nup.Bald.in conſi.cclxiij volu.iiij.& in l.hac edictali.ver.modò ſtante,occurrit.& verſ.amplius circa iſtam materiam.Pau.de Ca.in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor. & Bal.in d.l.hac edictali,in lect.noua.ver.ſtatim quæritur.Io.de Anan. in conſi.lxvij.in fi.Dec.in conſi.ccxlvj.& ita tenet Ægi.in l.quoniã præteritæ.C.de ſecun.nup.qui dicit,ꝙ ita ſeruatur in facto,& ita practicatur.licèt tex.in d.l.hac edictali.videatur cõtrarium inferre.Capra idem voluit in conſi.lxxiiij.& Bert.in cõſi.cxiij.vol.iij.Ang.in conſi.cclxxxv. Ruin.in conſi.xciij.vol.v.

Contrarium voluerunt Iaco.Bu.& Rapha.Fulgo.in d.l.hac edictali.qui refert Iacobum Butr.tamen Iacob.Butr.in libro meo hoc non dicit.idem voluit Azo in ſumma,in titulo,de ſecundis nuptiis.verſiculo, Item quod dictum:ſentit Bald.in j.lectur.in d.l.hac edictali.verſi.pone pater.& ibi Sal.ver.& vt veritas.Corn.in conſi.xliiij.vol.j.& in conſi. cxviiij.vol.j.& conſi.lj.vol.iiij.Corn.in conſi.xxxiij.vol.j.Bertr.in conſi.xxviij.vol.j.& conſi.lxviij.vol.iij.& conſi.lxxxiij.eodem vol.& conſi.xc.eod.vol.iij.& conſi.cxxiiij.eod.vol.& in d.l.hac edictali.in verſi. ita tamen.& ibi Io.Nico.in ij.reſponſ.& in iij.reſponſ.Aimo in conſi. cxciiij.Aimo in conſi.cxciij.vbi declarat.

57 Quartò Limita,nam non fit reuocatio, ſi ſit relictum filiis ſecundi matrimonij,etiam quòd minus fuerint conſecuti filij primi matrimonij, ſi modò filij primi matrimonij ſint conſecuti integram legitimam,Bald,in conſilio cclxiiij.inter conſilia Paul.de Caſtro,volumi.j.

Bal.

Bal.in conſi.xxj.vol.v.& in l.j.in fi.C.de inoffi.dot.Guald.cautel.lv.de-leg.Pau.de Caſt.in auth.vnde ſi parens.C.de inoffi.teſta.licèt confundat iſtum caſum cùm ſeq.Bertran.in conſi.cxij.vol.j.& allegat Docto. qui tenent contrarium,tamen alio caſu loquuntur,de quibus infrà dicetur.& Pau.de Caſt.in conſi.150.vol.ij.Aimo in conſi.cxciij.refert,& ſequitur addit.ad Iac.Bu.in d.l.hac edictali.

58 Imò ſi ſecundus maritus ſit ſtipulatus pro filiis ſecundi matrimonij, non fit reuocatio per d.l.hac edictali.ita Bal.inter conſilia Pau.de Ca. in conſi.cclxij.volu.j.Bal.in l.j.in ij.q.C.de inoffi.do.& in d.l.hac edicta li.verſi.denuò formatur hic.& in conſi.xxij.volu.v. Alex.in l.mulier.ff. ad Trebel.

Contrarium Sal.in d.l.hac edictali.in viij.q.licèt non plenè ſe firmet.Fran.de Alberg.inter conſilia.Pau.de Caſt.cclxj.vol.j.& Richard. de Saliceto inter dicta conſilia Pau.de Ca.in conſi.cclxiiij. eod.vo.Bal. in conſ.cclxj.vol.j.Dec.in auth. præterea.C.vnde vir,& vxor.& in conſi.cclxiiij.Corn.in conſ.lxxxij.vol.iij.Iaſ.in auth.vnde ſi parẽs.C.de inoffi.teſta.Bertr.in conſ.xxiiij.vol.iij.

59 Et ijdem quando ſtipulatur pater filiis naſcituris ſecundi matrimonij,tenet Pau.de Caſt.in conſ.150.vol.ij.& Cor.in conſ.lxxxij.volu.iij. Aimo conſi.cxciij.

60 Et pro prima opi.facit,nam etiam ſecundus maritus poteſt in totum inſtitui,relicta filiis primi matrimonij legitima,quando ſecundus maritus inſtituitur contemplatione filiorum primi matrimonij,ita Ange. Imol.Raph.& Alex.in d.l.mulier.in princ.ff.ad Trebel.Bertran.in d.l. hac edictali.

61 Quintò Limita,nam filius,cui minus eſt relictum,debet habere ſaltem legitimam,iuxta tex.in d.l.hac edictali.nec propterea vltra legitimam debet concurrere in eo,quod aufertur ſecundo coniugi,ſed illud, quod aufert,in legitimam computat,& ſi illo cõputato,adhuc aliquid deeſt vſque ad integram legitimam, etiam iſtud plus petere poteſt, Cy.in d.l.hac edictali.in ij.q.Sal.verſicu.ij.videamus,& ibi Bal.verſic. amplius circa iſtam materiam.in j.lectura.iſtud ſentit gl.in l.quoniam præteritæ.in gl.fi.in fi.C.eo.ti.voluit clarè Alex.in conſ.clviij.vol.v.Pe. de Anch.in conſ.cj.licèt dicat non eſſe tutum recedere ab alia opi.Grã. conſi.ciuili.cliij.

Contrarium,ꝙ imò filius detrahat integram legitimam, & poſtea concurrat cum eo,quod aufertur cõiugi,tenet gl.in §.optimè.in auth. de nup.in gl.in verbo,quippe.& ibi etiam Iac.de Bel.in ij.oppoſ.& ibi etiam Ang.Idem voluit Iac.Bu.in l.j.C.de inoffi.dot.& ibi Bar.& Bald. Ang.Bal.in conſi.xxij. vol.v.Bal.in d.l.hac edictali.verſi.ſed adhuc reſtat.& in j.lect.ver.modò ſuper iſto ver.Fulg.in conſi.xcvij.& conſilio lxxxix.Signo.conſi.clxxvij.Pau.de Ca.in conſ.150.vol.ij.Flor.in ſua diſpu.incipiente,mulier in ij.dubio.Soc.in conſ.xxxj.vol.iiij.Cur.Senior in conſ.lxxviij.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.hac edictali.& in l.ſi patroni.ff.ad Treb.Dec.in conſ.ccxlvj.Bertr.in d.l.hac edictali.in ver.ita tamen.Fab.in auth.nouiſſima.in xij.& xx.q.C.de inof.teſta.Aimo in conſi.cxlij.& cõſi.cxciiij.Ruin.in conſ.xciiij.vol.v.Berous conſ.cxix.Boer. deciſ.ccj.

62 Sextò Limita,nam etiam ꝙ pater non relinquat filio primi matrimonij,ſi tamen dimittit ſibi intactam ſucceſſionem ab inteſtato, per eam conſequitur commodum,prout coniunx ſecundus.Bal.in d.l.hac edictali.in ſecunda lectu.verſ.in tex.ibi peruenerit.Bertran.ibi,& in verſ. ita tamen.

63 Septimò Limita,quia non procedit diſpoſitio d.l.hac edictali.ſi coniunx conſequitur titulo onereſo,ſed tãtum procedit quando conſequeretur titulo lucratiuo,ita Bal.in d.l.hac edictali.in ij.lect.ver. vnde debes ſcire.& in j.lectu.ver.modò ſtatim.Bertr.in conſ.ccxcij.vol.iij.& in d.l.hac edictali.

Vide ſuprà in j.conclu.in x.limit.& in conclu.iij.in viij.limit.

64 Ex quo ſequitur,ꝙ diſpoſitio d.l.hac edictali.non habet locũ in donatione remuneratoria,vel ob cauſam,ita Bertr.in d.conſ.ccxcij.volu. iij.vide ſuprà in j.concluſ.in ix.limit.

65 Octauò Limita,nam filij ſecundi matrimonij non auocant id,quod datum eſt parenti,niſi quo ad legitimam tantùm,Sal.in d.l.hac edictali.in iij.& iiij.q.

66 Nonò Limita,nam ſi filiis primi matrimonij ex ſtatuto deferantur duæ ex tribus partibus ſuæ ſucceſſionis,in alia tertia,in qua ſibi remanet facultas teſtandi,poteſt vxor ſecundum coniugem inſtituere, nec filij primi ab eo quicquam auferunt,ita Pe.de Anch.conſ.cj.

67 Decimò Limita,quia iſta promiſſio de lucrando,iuxta diſpoſitionẽ iſtius legis facit,vt exigatur iſtud lucrum ab eo,qui commodum percepit,non ab eo,qui eſt ſtipulatus,ita Bal.conſ.xxij.vol.v.

68 XI.Limita,quia non debentur fructus ante litẽ conteſtatã percepti, quãdo pecunia debet auferri à coniuge,vt no.Bal.in d.conſ.xxij.vol.v.

69 XII.Limita,nam ſi dos pro filia ſit data ſecundo viro à patre,& pater ſuperuixerit,& dos debeat ad patrem redire, certè ſi vel ex pacto, vel ex ſtatuto dos,vel eius pars debeat redire lucro viri, talem dotem vel partem filij primi matrimonij à vitrico non auferrent, ita Sal.in d.l.hac edictali.in xj.q.

Contrarium Curt.Iun.in conſ.cxxij.

70 XIII.Limita,ſi filius primi matrimonij adiret hereditatem parentis ſecundò nubentis,& plus relinquentis ſecundæ coniugi ſine beneficio legis,& inuentarij,vt dicit Venaſ.in conſ.iij.Io.Nic.in d.l.generaliter.in ij.parte.nu.14.C.de ſecun.nup.

Contrarium Bertr.in d.l.hac edictali.in ver.ſi verò plus.

71 XIIII.Limita,licèt iſta ſit potius cautela,quàm limitatio,vt cõiunx ſecundus plus recipiens,faciat ſibi caueri præſtitis fideiuſſoribus,quod dicta portio non euincetur ab eo.Abb.in conſ.xliij.vol.j.Dec.in authen.præterea.C.vnde vir,& vxor.& in conſ.ccxlvj.in fi.

72 XV.Limita,nam diſpoſitio d.l.hac edictali,non procedit quãdo eſt relictum à primo coniuge,ſed ita demum ſi ſecundò nubat, nam non nubendo,etiam quòd filij primi matrimonij minus conſequantur,tamen non reuocatur relictum,ita Roman.in conſilio ccxix.in ſecundo dubio.

73 XVI.Limita,quia filij præcedentis complexus illiciti non habent beneficium d.l.hac edictali.ſed tantùm legitimi,& naturales.ita Bal.in l.cùm pater.§.mater.in ij.notab.ff.de leg.ij.& ibi Imol.in ij.not.Alex. in l.mulier.ff.ad Treb.& per eundem in apoſtil.ad Bar.in d.l.hac edicta li.Roma.in ſing.ccxxxj.Bertr.in d.l.hac edictali.qui plus tenet, ꝙ non habet locum etiam ſi ſint legitimati,& tenet,quòd non habet locum in adoptiuis.

74 XVII.Limita,ſi modò filij primi matrimonij ſint aliàs inuiſibiles, vt quia fratres minores mendicantes,vel hoſtes ciuitatis,ita Bald.in l. hac edictali.in j.lect.in ver.ibi filio,vel filiæ. Bertr.in d.l.hac edictali. qui ſubijcit,quid in aliis religionibus,& quid in filia moniali,& in filio profeſſo religionem ſancti Dominici,Ruin.in conſilio lxiiij.in fin.volum.iij.

75 Sublimita,vt hoc non habeat locum quando filij eſſent incapaces, vtputà quia excluderentur ſtatuto vel renunciatione,vt declarat Soc. in conſi.xxxv.nu.12.vol.iiij.

76 XVIII.Limita,nam filij ſecundi matrimonij non cõcurrunt in eo, quod auocatur ab eorum parente,per diſpoſitionem d.l.hac edictali. & licèt per tex.in l.quoniam præteritæ.C.de ſecun.nup.etiam filij ſecũdi matrimonij inuitentur,tamen per tex.in §.optimè.in auth.de nupt. & in auth.ad eos.quæ ponitur in d.l.quoniam præteritæ.C.de ſecund. nup.res reducitur ad ius antiquum,vt filij ſecundi matrimonij non cõcurrant.& declarat Bal.in d.l.hac edictali.in j.lect.verſic.ſed adhuc reſtat.ponit Cor.in conſ.xliiij.vol.j.Sal.in d.l.hac edictali.in iij.quæſtio. Iacob.de Beluiſ.in §.optimè.in tertia oppoſitio.& in vltima quæſt.

77 XIX.Limita,quia non habet locum diſpoſitio d.l.hac edictali.ſi cũ eodem primas,& poſtea facto diuortio, ſecundas contrahat nuptias, Bal.in d.l.hac edictali.in j.lect.ver.ſed pone.& ibi Bertran.

78 XX.Limita,quia non habet locum diſpoſitio d.l.hac edictali,ſi vitrico,vel nouercæ ſit plus relictum in vſufructu,& filiis primi matrimonij,minus in vſufructu, ſed plus in proprietate, adeò ꝙ conſiderato effectu,nõ diceretur filius primi matrimonij minus conſecutus.ita Bal. in d.l.hac edictali.in prima lectura.& iuxta hoc Bertran.ibi,in verſic. ita tamen.

79 XXI.Limita, quia ad hoc vt reuocatio detur fauore filiorum primi matrimonij,neceſſe eſt,ꝙ filij primi matrimonij ſint ſuperſtites,ſecus ſi iam deceſſerãt,vt per Bal.in d.l.hac edictali.& voluit ibi Bertran. ver.in tex.ibi procreatio.& in §.ſi verò plus.

Vide ſuprà in j.concluſ.in ij.limit.& in concluſ.iij.in v.limit.

80 XXII.Limita,ſi filius primi matrimonij contraheret cum vxore, cui plus eſt relictum,vt dicit Io.de Garro.in rubrica de ſecun.nup.in ſecunda parte.nu.4.allegans Pau.de Caſt.in lectura Auinionenſi.tamen Io.de Garro.ibi dubitat.

81 XXIII.Limita,ſi mulier nubat ſecundo de licentia ſupremi Principis,Io.de Garro.in rubri.de ſecun.nup.in ij.parte.in v.remedio.

82 XXIIII.Limita,nam diſpoſitio d.l.hac edictali.non habet locum in alienatione neceſſaria,ita Pariſ.in conſi.xcj.vol.iij. Roma.in conſi. ccxix.in ſecundo dubio.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Pœnæ ſecundò nubentium infra annum luctus,ſunt ſublatæ de iure canonico.

IN materia ſecundarum nuptiarum ſunt attendendæ certæ communes concluſiones,

1 Prima eſt,ꝙ pœnæ ſecundò nubentium infrà annum luctus,de quibus in l.j.C.de ſecund.nup.ſunt ſublatæ de iure canonico,per dictum Apoſtoli quando dixit,Mulier mortuo viro nubat in domino.vt habetur in c.fi.& in c.pen.de ſecun.nup.& ita voluit gl.fi.in l.j.C.de ſecun.nup.& in c.fi.in gl.fi.ij.q.iij.gl.in l.liberorum.in verbo,collocare.in fin.ff.de his,qui not.infam.ita diſtinguendo declarat Inno.ad cuius doctrinam ſemper recurritur,in d.c.fin.& ibi Hoſti. Io.And.& Card.ibi.& Pe.de Anch.Ant.de Bu.Henric.Boich.c.fi.de ſecun.nup.Bar.in l.liberorũ.in fi.ff.de his,qui not.infa.& in l.j.in fi.C. de ſec.nu.& ibi Sal.in fi.& ibi Ang.& voluit Alb.de Roſ.in l.decreto.C.ex

quibus

quibus cau.infam.irroga.vbi etiam.Cy.Bal.Sal.Ang.& Io.Fab.& idem Bal.in l.ſi qua mulier.in fi.C.ad Tertu.Iac.de Beluiſ.in §.j.ſi quidem.in auth.de nup.Albe.de Roſa.in rubrica.C.de ſecun.nup.in fi.& ibi Dec. Bal.in l.liberorum.& ibi Pau.de Ca.ff.de his,qui no.infa.Ang.in auth. de nõ eligendo ſecundò nubent.in prin.Pe.de Anch.in repe.c.cãnonũ. ſtatuta.ver.iuxta prædicta.de conſti.Dom.in c.placuit.xxxij.diſt.Aret. in l.nullam.C.ex quibus cauſis infam.irroga.Ant.de Bu.in c.j.de ſpõſ. & ibi Fel.Pe.de Anch.in c.cum ſecundum.de hæret.in vj.in fin. Cor.in l.fideiuſſor.C.de fideiuſ.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſt.Io.de Garro.in l.j.nu.51.& ſeq.C.de ſecun.nup.Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona. Bal.in conſi.cccclxvij.vo.iij.Feder.de Se.in conſi.xxxvj.Io.de Ana.& ibi latius Bologn.in apoſtil.in conſi.cij.Bologn.in addit.ad Io.de Ana. in conſ.lxxiij.ver.iiij.poteſt.Petr.de Anch.in conſi.cj.Roma.in conſi. clxxxij.Abb.in conſi.xij.vo.j.Capra.in conſi.lxx.Idem tenet Gofred. in ſumma,in tit.de ſecund.nup.Soc.in conſ.xxxiiij.vo.j.Alex.in conſi. lxv.volu.iiij.& in conſi.cxxxj.volu.iiij.Cur.Iun.in conſi.xciiij.& Cur. Sen.in conſi.xxvij.Guid.Papæ in conſi.cxx.Bertr.in conſi.xlv,vo.j.& in conſi.xlvij.in prin.eodem vo.& in conſ.xviij.vo.j.Cor.conſi.xxj.in fi.vo.j.& in conſi.cccviij.vo.iiij.Brun.in tract.de ſtatut.ꝙ ſtantibus maſculis.Aimo in conſi.xxxvj.Grat.in conſi.xxxv.vol.j.

2 Et propterea ex hac concluſione infertur, ꝙ licèt ſecundò nubens infrà tempora luctus,priuetur relictis factis à marito,tamen hodie talis pœna ceſſat,vt tenet Capra in conſi.lxx.& fuit opi.Feder.in conſi. xxxvj.Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.Io.de Garro.in l.j.nu.66.C.de ſecun.nup.Pau.de Caſt.in conſi.cliiij.vol.ij.

3 Contrarium,ꝙ perdatur legatum ſaltem ob ingratitudinem, tenet Cor.in conſi.xxj.in fi.vo.j.Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.j.C.de ſec.nupt. vbi dicit conſulendo ita tenuiſſe Bal.& Ang.

4 Contrarium,ꝙ pœnæ ſecundò nubentium infrà annum luctus,non ſint remiſſæ de iure canonico,tenuit gloſſ.in d.l.decreto.& ibi Pau.de Caſt.in fi.C.ex quibus cauſis infa.irroga.Idem voluit Odofred.in l.j.& ibi Bal.C.de ſecund.nup.Ioan.de Ana.in conſi.lxxiij.verſic.iiij.poteſt dubitari.

5 Amplia primam partem, quæ videtur*communis,etiam ſtante diſpoſitione ſtatutaria,ꝙ attendatur diſpoſitio iuris ciuilis, nihilominus mulier nubens infrà tẽpora luctus,excuſatur à pœnis,ita declarat Capra in conſi.lxx.

6 Primò Limita,quando mulier nimis properè feſtinaſſet ad ſecundas nuptias,ita quòd ſequi poſſet incertitudo partus,ita ſentit gl.in d.l.decreto.C.ex quibus cau.infa.irroga.& ibi Bal.& Pau.de Caſt.dicit,ꝙ talis diſtinctio eſt ſatis rationabilis.idem voluit Pe.de Anch.in c.j.de cõſtit.& in c.cùm ſecundum.in fi.de heret.in ſexto,& in cap.fi.de ſecund. nupt.& fuit opinio.Rofred.in titulo,de bonorum.poſſeſſ.vnde vir,& vxor.

Contrarium Abb.in c.fi.de ſecun.nup.& in c.eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſt.& ibi Fel.ſequitur iſtam partem Bal.in l.j.in ij.lect.in fi. C.de ſecun.nup.

7 Tenendo primam opin.Limita in maſculo,cui nulla pœna imponitur,etiam ſi ſtatim nubat,etiam per iuris ciuilis diſpoſitionem,Hoſt.in titu.de ſecund.nup.§.quare.ver.ſic vidiſti.Bald.in auth.iiſdem pœnis. ver.item nec pœna.C.de ſecun.nup.Roma.in conſ.clxxxij.iſtud fuit de mente gl.in l.ij.in verbo,aufertur.ff.de his,quibus vt indi.Azo.in ſum. in titu.de ſecun.nup.in prin.& in ſumma,in titu.de nup.verſi.ſequitur. Præpoſi.in rub.de ſecun.nup.Albe.de Roſa.in auth.ſi quis ex his.verſi. vlti.pro declaratione.C.de ſecun.nup.Ange.in §.quia verò.in auth.de non eligend.ſecundò nubent.in princ.& in §.ſi verò expectet.in auth. de nupt.Io.de Garro.in l.j.nu.4.C.de ſecun.nup.& Soc.conſi.xxxiiij. nume.1.

8 Secundò Limita,quando mulier nondum carnaliter cognita tranſiuiſſet ad ſecunda vota etiam feſtine,quia nõ per hoc incurrit pœnas ſecundò nubẽtium mulierum infrà tempus luctus,Io.de Garro.in l.j.nu. 7.C.de ſecun.nup.

9 Tertiò Limita,ſi tantum contraxiſſet ſponſalia de futuro,nõ autem contraxiſſet nuptias,ita Ange.in l.ſolet.ff.de his,qui not.infam. ponit Ioan.de Garr.in d.l.j.nume.7.C.de ſecun.nupt.& ponit Fel.in rubr.de ſponſa.

10 Secundò Limita,Principaliter dictam cõcluſionem,in meris pœnis, ſecus ſi non eſſent meræ pœnæ,licèt non concernant fauorem liberorum,ſed aliunde prouenĩant,vel ex voluntate teſtatoris expreſſa,vel tacita,vt declarat Io.de Garr.in rubr.C.de ſecun.nup.in ſecunda parte, nume.14.

11 Tertiò Limita,quando tranſiret ad ſecunda vota infrà tempora luctus,de conſenſu viri,de quo dic vt in vj.limit.primæ concluſionis hoc eodem titu.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Pœnæ ſecundò nubentium reſpicientes fauorem filiorum,non ſunt ſublatæ de iure canonico.

1 ALIA principalis concluſio in præſenti materia eſt hæc, ꝙ pœnæ quæ reſpiciũt fauorem filiorum,nõ ſunt ſublatę per dictum Apoſtoli de iure canonico,ita Inn.in d.c.fi.de ſec. nup.& latius ibi Hoſt.Io.And.& Card.ibi,Pet.de Anch.in c.ſuper.de ſecun.nup.Ant.de Bu.in d.c.fi.Bart.in l.liberorum.ff.de his, qui not.infam.& in l.j.in fi.C.de ſecun.nup.& ibi Sal.& Ang.Bal.in l.ſi qua mulier.C.ad Tert.& in d.l.liberorum.& ibi Pau.de Ca.& idẽ Bal. in conſ.clxj.vol.j.& in conſi.cccclxxxix.in fi.vol.v. Cy.in l.j.C.de ſec. nup.Henric.Boich in c.fi.de ſecun.nup.Pe.de Anch.in c.j.ver.iuxta prędicta.de conſt.Albe.de Roſ.in rub.C.de ſec.nup.in fi.& ibi Dec.Dom. in c.placet.xxxij.diſt.Aret.in l.nullam.C.ex quibus cau.infa.irrog.Iac. de Beluiſ.in §.primæ ſiquidem.in auth.de nup.Io.de Ana.in conſi.cij.& ibi Bolog.in addi.Pe.de Anch.in conſ.cj.Roma.in conſ.clxxxij.Cur.in conſi.xciiij.Alex.in conſ.lxv.vol.iiij.Capra in conſ.lxx.Ange.in auth. de non elig.ſecundò nubent.in prin.Bertr.in conſi.xlv.vo.j.& in conſ. xviij.vol.j.& in conſ.xlvij.eodem volu.Soc.in conſ.xxxiiij.& in conſi. xxxix.lib.j.Cor.in conſi.xxj.in fi.vo.j.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Marię.de conſt.Bolog.in addi.ad conſilium,Io.de Ana.in conſi.lxxiij.Bald.in l. decreto.in fi.C.ex quibus cauſis infa.irrogat.Guid.Papæ in conſi.xliij. in fi.& in conſi.cxx.Ripa in l.fi.vbi dicit ita tenendum in iudicando.licèt cõtraria opi.defendi poſſit diſputando.& iſtam dicit*communem Abb.in c.fi.de ſecun.nup.& Præpoſ.& Dec.in c.eccleſia ſanctæ Marię. nu.35.de conſti.Pau.de Ca.in conſi.cliiij.vol.ij.Bru.in tract.quod ſtant. maſc.Pariſ.in conſ.xxix.vol.iij.Rui.in conſi.xliiij.volum.v.& in conſi. lviij.vol.v.

Contrarium tenuit Hoſt.in ſumma,in ti.de ſecund.nup.in §.quare. in fi.gl.in l.decreto.in fi.C.ex quibus cau.infa.irroga.Præpoſ.in c.fi.vbi Abb.& idem Abb.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſti.& ibi Dec.nu. 35.Collect.in c.penul.C.de ſecun.nup.

2 Primò Limita hanc cõcluſionem*communem,niſi mulier tranſeat ad ſecundas nuptias de conſenſu primi viri,vt per hoc videatur poſſe maritum diſponere ꝙ mulier etiam tranſeat ad ſecundum matrimonium,& euitet pœnas ſecundò nubentium,Grat.in conſ.lxxxiij.vol.ij. De quo vide in vj.limit.primæ concluſionis.

3 Secundò Limita,ſi tranſit de conſenſu filiorum primi matrimonij,vt in vij.limit.primæ concluſionis.Dec.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.num. 35.de conſt.Alber.in rubr.C.de ſecun.nup.Grat.in conſi.lxxxiij.in fin. volu.ij.

4 Tertiò Limita,ſi principaliter ſint inductæ in pœnam,licèt ſecundariò contineant filiorum prouiſionem,ita declarat Io.de Garr.in l.j. in ij.gl.nu.22.C.de ſecun.nup.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Pœnæ ſecundò nubentium ſunt communes tam maſculis,quã fœminis.

1 SVBSEQVITVR alia principalis regula,quæ eſt,ꝙ pœnæ ſecundò nubẽtium,ſunt communes tam maſculis, quã fœminis,vt no.Hoſt.in ſumma,in ti.de ſec.nup.in §.quare.& per nos ſuprà in prima ampliatione quartæ concluſ. & in prima ampliat.primæ concluſ.& in prima ampliat.tertię conclu. hoc eodem titu.

2 Amplia,vt diſpoſitio auth.ex teſtamento.C.de ſecun.nup.procedat etiam in maſculo, vt tradit Aimo in conſi.xxxvij.in prin.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Pœnæ ſecundò nubentium afficiunt mulierem inhoneſtè viuentem poſt mortem mariti,licèt non nupſerit ſecundò.

1 VLTIMA regula eſt,quòd pœnæ ſecundò nubentium afficiunt mulierem,quæ inhoneſtè vixerit,mortuo marito,licèt non nupſerit ſecundò,ita Bar.in l.his ſolis.C.de reuoc. donatio.Sylua.nupt.numer.45.Hippoly.in l.j.C.de rapt. virgi.

2 Et propterea inhoneſtè viuens amittit tutelam,vt in authen.ſacramentum.C.quando mul.tut.offic.in gl.ij.Abb.in c.vxoratus.in princ. de conuerſ.coniugat.Petr.de Ancha.in cap.ex parte M.in quinta quæſtio.de appellat.Barba.in apoſtil.ad Barto.in l.his ſolis. C.de reuocan. donat.

Vide in x.ampliat.infrà in nona concluſione,& ſuprà in concluſione iij.eod.tit.

3 Amplia,& intellige,inhoneſtè viuere etiam per ſola præparatoria,vtputà per colloquia,& oſcula,Grat.in conſi.cxv.vol.j.

4 Amplia,nã ſtante ſtatuto,ꝙ mulier tranſiens ad ſecunda vota amittat filiorum ſucceſſionem,idem eſt in ſucceſſione filiorum quo ad matrem inhoneſtè viuentem,Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcu.in xxvj.q.

licèt

licèt non ſe firmet,ſed dicat eſſe attendenda verba ipſius ſtatuti, ſi conſiderent tantummodò impudicitiam mulieris,vel ne.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Mater, quæ ſuſcepta tutela,tranſit ad ſecunda vota,non petito tutore priuatur ſucceßione filij impuberis decedentis.

1 MATER quæ ſuſcepta tutela,tranſit ad ſecunda vota,non petito tutore filio,& reliquis non reſtitutis, priuatur ſucceſſione filij impuberis decedentis,ita probat tex.in l.omnem. C.ad Tertullia. remiſſiuè per Doctores allegatos per Ioan. de Garronibus,in auth.iiſdem pœnis.C.de ſecun.nup.

2 Nec iſta diſpoſitio eſt ſublata per diſpoſitionem iuris Canonici,Nico.de Vbaldis in tract.ſucceſſ.ab inteſta.in ij.parte,in v. fallen. Ioan.de Garro.in auth.iiſdem pœnis.C.de ſecun.nup.

3 Primò Amplia,vt amittat ſucceſſionem non modo ab inteſtato,ſed etiam ſubſtitutionem ex teſtamento obuenientem.ita eſt tex.in dicta l. omnem.& ita ponit.glo.ibi in verbo,ſubſtitutio.

4 Secundò Amplia,vt etiam bona noui mariti ſint pro adminiſtratione tutelæ obligata,ita probat tex.in l.ſi mater: C.in quib. cauſis pignus taci,contraha:& in l.ij.§.ſed ne ſit facilis.C.quandò mulier tute.offic.& ibi Sali.in vltimo notab.Soci.in conſi.clxxx.verſi.imò quòd fortius.Petrus de Ancha.conſi.cccxvj.in prin. Deci.in conſi.cccccxcj. Io.de Garro.in authen.iiſdem pœnis,nu.24.in fi.C.de ſecun.nup.

5 Et hoc Amplia,vt per Io.de Garro.in rubri.C.de ſecun.nupt.in xxviij.pœna,vt non ſolùm procedat in bonis noui mariti,ſed etiam in bonis illius,qui retinebat matrem pro concubina.

6 Tertiò Amplia,etiam ſi ſit data tutrix in teſtamento à marito,ſecũdùm opinionem Ioan.in glo.in dicta l.omnem. cum qua tranſit ibi Cynus,& Alberi.de Roſate,qui dicit ita ſeruari,& ita obtinuiſſe. & Iacob. Butrigarius,& Barto.Bald.& Salice.ibi: & Corneus, Bald.in authen. iiſdem pœnis. C. de ſecun. nupt. Ioan.de Garronib.in dicta authen.iiſdem pœnis.nu.32.C.de ſecun.nup.

Contrarium Guido Papæ con.liiij.

7 Quartò Amplia, nam copulatiuè concurrere debent iſta duo, & quod petierit tutorem, & reliqua reddiderit: adeò quòd non ſufficit, quòd tutorem petierit, niſi reliqua reſtituerit, ita Albericus ibi in dicta lege,omnem.

8 Et etiã ſimiliter non ſufficit quòd nihil debeat, vt propterea non ſit locus reſtitutioni,niſi etiam tutorem petierit, Bal.ibi in d. l.omnem.

Imò Pau.de Caſtrò in dicta l.omnem.in princi.addit tertium, quòd rationem adminiſtrationis reddiderit, Bald.in auth.iiſdem.verſic.contrarium eſt verum.C.de ſecun.nup. Io.de Garronib.in auth.iiſdem pœnis.nu.24.C.de ſecun.nup.Maria.Socinus iunior in conſi.viij.vol.j.

Contrarium ſumitur ex dictis per Bal.in eadem authen.iiſdem pœnis.verſi.modò pœnæ.C.de ſecun.nup.

9 Quintò Amplia,vt hoc procedat etiam quòd mulier non iurauerit de non tranſeundo ad ſecundas nuptias,prout hodie non tenetur iurare,vt declarat Alberi.ibi in dicta l.omnem.& ponit Socin. conſi.xxxix. verſicu.nec obſtat.volu.j.Bald.in authen.iiſdem pœnis. C.de ſecun.nuptiis.& ibi Salice.

10 Sextò Amplia,etiam ſi tutori legitimo, cui nondum erat tutela decreta,rationem reddiderit,vt notat Alberic.& Bald.in dicta l.omnem. verſicu.modò quæro.

11 Septimò Amplia,vt mater in hoc non excuſetur prætextu ignorãtiæ iuris,ita Alber.ibi in fine,Fulgo.in conſi.xc.Io.de Garronib.in auth. iiſdem pœnis.nu.25.C.de ſecun.nup.

12 Octauò Amplia, etiam ſi perfunctoriè rationem reddat,vel perfunctoriè tutorem petat, ita Bald.ibi,Io.de Garronib.in authen.iiſdem pœnis.nu.26.C.de ſecun.nup.

13 Nonò Amplia, etiam ſi ſecretè contraxerit ſecundas nuptias, nec matrimonium conſummauerit, Bald.in dicta l.omnem.Maria.Soci.iunior,conſi.viij.volu.j.

Imò priuatur ſtatim quòd habet animum nubendi, vt per Syluam nuptia.in ſecundo lib.nu.50.

14 Decimò Amplia,etiam ſi non contrahat ſecundas nuptias, ſed aliâs luxurioſè, & inhoneſtè viuat, Pau.de Caſtro in dicta l.omnem. Io.de Garronib.in rubrica de ſecun.nup.in xxxj. pœna. Sylua nuptia. in loco præallegato. Io.de Garronib.in authen.iiſdem pœnis. C.de ſecun.nup. & in authen.ex teſtamento.nume.30.C.de ſecun.nup.vide infrà in concluſione viij.

15 Amplia,quòd in hoc caſu ſufficit etiam quilibet actus inhoneſtus, Gratus conſi,cxv. nu.8.vol.j.Boer.deciſ.cccxxxviij.

16 XI. Amplia,etiam ſi tutorem non petierit, tamen tutor ſic petitus, non legitimè tutelam ſuſceperit, Soci.in dicto conſi.xxxix.yolu.j. verſicu.ſecundò poſſet.

17 XII. Amplia, vt nec mater propter ruſticitatem excuſetur, ſi non petiit tutorem, ſecus ſi petiit:ſed ille non legitimè tutelam ſuſcepit, ita declarat Soci.in dicto conſi.xxxix.vol.j. verſi. tamen hoc ego arbitror. vbi dicit ita conſuluiſſe Pau.de Caſtro,& quoſdam alios Doctores.

18 XIII. Amplia,etiam ſi vna die tutelam ſuſceperit,& alia ante adminiſtrationem aliquam,illam dimiſerit, Io.de Garron.in auth.iiſdem pœnis.nu.36.C.de ſecun.nup.

19 XIIII. Amplia,nam talis pœna nõ eſt remiſſa per diſpoſitionem iuris canonici,vt per Guidonem Papæ quæſt.xliiij.in fine,Hoſtien.in c. fina.de ſecun.nup.& ibi Cardi.Petrus de Ancha.in c.ſuper.eodem titu. Abb.in dicto c.fi.de ſecun.nup. Soci.in conſi.xxxix.volu.j. Ange.in l.j. in fine,C.de ſecun.nup.

20 XV. Amplia,etiam ſi minus ſolenniter tutelam ſuſceperit, quia patitur pœnas,quas patitur illa quæ ſuſcepta tutela,& ratione non reddita,tranſit ad ſecundas nuptias,tutore non petito, Brunus in tract. de forma.in tit.de poten.& effe.for.verſi.decimo quintò fallit.

21 XVI. Amplia,quia ob non petitum tutorem,priuatur parte reſeruata per ſtatutum, Brunus in tracta.q̃ ſtantibus maſculis. in xij.verſicu. principa.Ruinus in conſi.lxxxvj.vol.v.

22 PRIMO Limita,quia non priuatur legatis à marito factis, Cyn. ibi in dicta l.omnem.in prin.& Alberi.de Roſa. & Bal.Pau.de Caſtro, Sali.& Corn.Capra.in conſi.lxx.

23 Secundò Limita,quia non priuatur ſubſtitutione fideicommiſſaria, Bal.ibi in dicta l.omnem.& Pau.de Caſtro,& Sali.in prin. Corne. Capra.in conſi.lxx.

24 Tertiò Limita,ſi reddidit rationem contutori ſuo, Bal.ibi, Ioan.de Garronib.in authen.iiſdem pœnis.nu.31.C.de ſecun.nup. Sylua nuptia. in loco præallega.nu.52.

25 Quartò Limita,quia nõ priuatur ſi adminiſtrabat de facto,& poſtcà tranſiuit ad ſecundas nuptias, ita Bal.ibi, & Pau.de Caſtro, Deci.in conſi.cccccxcj.Io.de Garro.in authen.iiſdem pœnis.in ſecunda limita. Maria.Soci.iunior conſi.viij.vol.j.

26 Quintò Limita, ſi habuiſſet tutorem legitimum filius, & ipſa nihil deberet, Bal.& Corne.in dicta l.omnem.

27 Sextò Limita,ſi mater fiat monacha, Bald.in dicta l.omnem. Io.de Garro.in authen.iiſdem pœnis.de ſecun.nup.

28 Septimò Limita,ſi compellatur ad nubendum à patre,Bald.ibi in fi. in dicta l.omnem.

Vel de eius voluntate nubat,Sylua nuptia.in loco allegato. Ioan.de Garro.in auth.iiſdem pœnis,in iij.limita.

29 Octauò Limita,ſi filius deceſſiſſet pubes, Guido Papæ in conſ.xliiij.

30 Nonò Limita,ſi fuiſſet impedita implere illud, ad quod tenebatur, Guido Papæ in conſi.clxxix.

31 Decimò Limita,ſi filius habebat tutores legitimos, vel datiuos, vel teſtamentarios, Guido Papæ in conſi.clxxix.

32 XI. Limita,quia mater excuſatur propter ætatem, Socin. in conſi. xxxix.vol.j.Alberi.in dicta l.omnem.ver.excuſatur.Maria.Soci.iunior in conſi.viij.& conſi.ſeq.vol.j.

33 XII. Limita,ſi per errorem calculi minus ſit ſolùtum,quàm debeatur, Bal.in authen.iiſdem pœnis.C.de ſecund.nup.Io.de Garro.in dicta authen.iiſdem pœnis.nu.27.

34 XIII. Limita,ſi in aliquo modico eſſet erratum,ita Bal.in dicta authen.iiſdem.& Bal.in l.omnem.

35 XIIII. Limita,quia iſta priuatio non habet locum in patre,qui filij ſui emancipati tutelam ſuſcepit, & poſtea tranſiuit ad ſecunda vota, non petito tutore, & reliquis non reſtitutis, ita Bald. in dicta authen. iiſdem pœnis.

36 XV. Limita,quia excuſatur mater, quæ propter paupertatem reliqua non reſtituit,ita Bald.in dicta authen. iiſdem.verſi.pone quòd mater.Io.de Garro.nu.29.in dicta auth.iiſdem.

37 XVI. Limita,ſi tranſeat poſt mortem filij impuberis, cuius tutelam ſuſceperat,reliquis non reſtitutis, fratribus ipſius impuberis ſuperſtitibus,ita Io.de Garro.referens certum conſilium quorundam Doctor.in authen.iiſdem pœnis.in tertia limita.

38 XVII. Limita,ſi alius petierit pro matre tutorem filio deputari,& ipſa ratum habeat,dummodò hoc faciat ante ſecundas nuptias, ſecus ſi poſt ſecundas nuptias ratificet, Corne.conſi.cxxxij.vol.ij. Io.de Garro. in auth.iiſdem pœnis.C.de ſecun.nup.

39 XVIII. Limita,ſi tranſeat de volũtate mariti ad ſecundas nuptias, Sylua nup.nu.50.in loco ſuprà allegato.

40 XIX. Limita,quia eſt neceſſarium q̃ ſit talis mater,cui fuerit delata tutela legitima,vt per Maria.Soci.iun.in conſi.viij.vol.j.

41 XX. Limita,niſi mater poſt tranſitum ad ſecunda vota, fuerit rehabilitata per principem ad tutelam, quia per hoc recuperat etiam ſucceſſionem, Rui.in conſi.lxxxvj.vol.v.

42 XXI. Limita, nam in hoc caſu excuſatur mater propter peſtem, Boer.deciſi.cxxiiij.

FINIS TERTII LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER QVARTVS.

In quo habentur Concluſiones ad materiam vltimarum voluntatum pertinentes.

De Teſtamentis. Concluſio Prima.

ARGVMENTVM.

Excommunicatus an poßit teſtari.

FVIT ANTIQVA QVÆSTIO inter Doctores, an excommunicatus poſſit teſtari:& quidem gloſ.in cap.decernimus.de ſen.excom.in vj.non plenè ſe reſoluit,ſed Spec.in tit.de inſtru.edi.§.compendioſè,verſi.quid de excommunicato. tenet ꝙ poſſit teſtari. Idem tenuit Petr.& Archid.in c.pia.de excep.in vj.Inno.in c. cùm voluntate.de ſen.excom.Iac.de Beluiſ.in §,omnibus.in auth.de ſan.epiſcop. Feder.de Senis in conſi.cxviij.Io.And.in reg.dolo facit.de reg.iur.in vj. in Mercuriaiib.Bar.in l.ſi quæramus.& ibi Bal.ff.de teſta. & in authen. credentes.vbi etiam Salic.C.de hæretic.& Bart.in l.j.ff.de regu.Catho. Bal.in c.intelleximus.de iudic.Abb.in rub.de teſta.Cardi.in cle.j.de except.Anto.de But.in diſpu.incip.quidam vſurarius.Card.in repe.c.perpendimus.de ſen.excom.Domi.in dicto c.decernimus.de ſent. excom. in vj.& ibi Pet.de Ancha.& idem Pet.de Ancha.in c.ij.de teſta. & in ca. ſi eo tempore.de reſcrip.in vj.Abb.in c.ad probandum.de re iudi.Rota in nouis,deciſ.cxcv.Bal.in l.j.§.his,quibus.ff.de lega.iij.& in l.fin.C.ſi à non compe.iud.& in l.j,C.de hæred.inſtitu.in l.j.in lectu.& in repeti.C. de ſacroſan.eccle.& in l.j.C.de iuris & facti igno.in l.eam, quam. C. de fideicom.in l.legitima.in fi.ff.de pact.Ange.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.Abb.in c.veritatis,de dolo & contu.Aretin. in dicta l.ſi quæramus.de teſtamen.Ange.in diſpu.incip.duo ad inuicem. Corneus in conſi.clxxx.vol.iiij.Soci.in regu.cxxxiij.Felin.qui dicit iſtam * communem,in c.cùm voluntate.de ſen.excom.& idem dicit in c.ad probandum.in prin.de re iudic.& idem tenet & idem dicit Philip.Franc.in rubrica de teſta.in vj,Ange.in tracta.de teſta.Io.Faber in §.teſtes. in fine, Inſtitu.de teſta.Per.de Ancha.in conſi.ccccxxix.Deci.in regu.l.quod ab initio.ff.de regu.iur.Imola in cap.ij.de teſta. Bertrand.qui dicit * communem,conſi.cxlj.vol.ij.Gualden.caute.x.Guliel.Benedictus in c. Raynutius.verſi.mortuo itaque teſtatore.el j.nume.288. Io.de Garro.in l.j, nume,32.C.de ſecun.nup.

Contrarium ſentit glo.in dicto cap.decernimus.de ſen.excom.in vj. licèt non clarè,& ibi Archid.hoc apertè tenuit.Hoſtien.in c.pia.de exceptionib.Garro.in cap.quanquàm.de vſur. Feder.de Senis qui dicit,ꝙ licèt altera pars ſit plurium , & grauiorum authoritate ſuffulta , tamen iſta pars eſt verior,ſecundùm eum in conſi.lxxiiij.Calde.in diſputa.incip.excommunicatus maiori.gloſſ.conſuetu,Turo. Iaco.de S.Georgio, in l.fin.nume.3.C.de procura.

2 Nonnulli diſtinguebant inter publicum, & occultum excommunicatum,vt excommunicatus occultus poſſet teſtari,non publicus,ita ſentit Bar.in conſi.ccxxxviij. Bald.in l.j. C. de iuris & facti igno. Lancelot. Deci.in dicta l.ſi quæramus.ff.de teſta.in fi. Bald.in dicta l.j,C.de ſecun. nup.& ibi Io.de Garro,nu,32.

3 Bal.verò in l.iij.C.ſi penden.appella.aliter diſtinguit, & dicit, quòd aut eſt ſolùm excommunicatus,& tunc poterit teſtari.

Aut eſt excommunicatus,& anathematizatus , & tunc non poterit teſtari,& ita procedat ſecunda opinio.

Et idem Bal.in c.ſi is,cui.de offic.delega.Philip.Franc.in rubrica de teſta.in vj.Brunus ex mente Bald.in iij.vol.tracta.de conſtitu.in verbo, ab inteſtato,

Sed hanc diſtinctionem reprobat Areti.in dicta l.ſi quæramus.ff.de teſtamen.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur eſſe magis * communis,

4 PRIMO Amplia, vt etiam excommunicato relinqui poſſit in teſtamento,& ſic habeat non modo actiuam,ſed etiam paſſiuam teſtamenti factionem,vt notat Bald.in l.j.in repeti.C.de ſacroſan.eccle.

Et iſtud , quòd poſſit capere excommunicatus ex teſtamento , tenet Federic.pe Senis in dicto conſi.cxxxviij.Domi.in ca.decernimus.de ſenten,excommu.in vj.

5 Secundò Amplia,vt etiam ſi ſit notoriè excommunicatus,poſſit teſtari, Federi.de Senis in conſi.lxxj.Feli.in ca.ad probandum. nu.1. de re iudic.Franc.in rubri.de teſta.in vj.nu.32.Io.de Sylua in tract.de benefi. in iij.par.quæſti.iiij.nu.4.

6 PRIMO Limita in excommunicato pro hæreſi, quia talis non poterit teſtari, per authen.credentes.C.de hæreti.& in corpore vnde ſumitur.& ibi Barto.& Sali.

Et ponit iſtam limitationem Archid.in cap.pia.de exceptionib.in vj. Bald.in l.j.§.his,quibus.ff.de lega.iij. Franc.in rubri.de teſtamen.in vj. Barto.in dicta l.ſi quæramus.ff,de teſtamen.

Et ferè omnes Doctor. allegati pro communi opinione hoc tenent, dum reſpondent ad dictam authen.credentes.de hæreti.

7 Secundò Limita,ſi eſſet excommunicatus pro vſuris,qui efficitur inteſtabilis,niſi iuxta formam,cap.quanquàm.de vſur.in vj.& ponit Philip.Fran.in rubri.de teſtamen.in vj.

8 Tertiò Limita,in excommunicato propter iniuriam factam Cardinali,iuxta diſpoſitionem c.fœlicis.de pœnis.in vj.& ponit Philip. Francus in dicta rubri.de teſta.in vj..

9 Quartò Limita,niſi facultas teſtãdi competeret ex priuilegio , quia illam amittit excommunicatus,vt notat Bal.in c.intelleximus.de iudic. & refert & ſequitur Feli.in c.ad probandum.de re iud.

10 Pro quo facit , nam excommunicatus in teſtando non poteſt vti priuilegio l.j.C.de ſacroſan.eccle.vt ibi per Bal.in lectu.& in repe.

11 Imò nec etiã poterit teſtari cum priuilegio iuris canonici cum duobus teſtibus, Bal.in l.eam quam.C.de fideicommiſſ. Imola in capitu.ij. de teſtamen.

12 Et facit,quia facilius tollitur priuilegiũ,quàm ius commune , l.eius militis.§,militia miſſus.ff,de mili.teſta.

Contrarium,quòd poſſit teſtari ſecundùm diſpoſitionem iuris canonici,voluit Petrus de Ancha.in conſi.ccccxxix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum an valeat,ſi Notario exprimente nomen heredis, teſtator reſpondeat,quòd ſibi ita placet, vel ſic.

1 COMMVNITER tenetur * opinio gloſſ. in l.iubemus.C.de teſtam,in verbo,quemadmodum.quòd ſi Notarius exprimat nomen heredis , & teſtator ad interrogationem Notarij reſpondeat, quòd ita ſibi placet : vel, quòd ita vult:vel per verbum,ſic : talis diſpoſitio,& tale teſtamentum ſuſtinetur in vim nuncupatiui teſtamenti, quam opinionem glo.ſequitur. ibi Cy. verſ.vltimò quæritur.& ibi etiam Iaco.Butrig.verſ.modò quæro. & ibi Io.Faber,vbi etiam Barto.verſ.quærit glo.quid ſi Notarius. & ibi Ange.& Sali.& Fulgo.ibi,qui dicit iſtam * opinionem gloſſ.communem. Io.Andre.in addi.ad Spec.in titu.de teſta.verſ.quid ſi is.Bart.in l.heredes palàm.in fine princi.ff.de teſta.

Et ibi Alexan.in apoſtil.ad Bart.qui dicit iſtam * communem opinionem.Ange.in l.in fraudem.§.j.ff.de teſta.mili. Imola in ca.cùm tibi. verſi.quid autem ſi teſtator.de teſta..

Alexan.in dicta l.iubemus. in fin. vbi dicit iſtam * eſſe communem opinionem.Ange.Areti.Inſti.de teſta.verſ.nota iſtam glo.

Alexan.in conſi.xij.verſ.hoc etiam probatur. vbi dicit iſtam * eſſe communem opinionem,vol.j.& conſi.xxxiij.vol.iij.per totum. Ange. in dicta l.heredes palàm.in fine prin.ff.de teſta. & ibi Areti.in fi. Corn.

conſi.

conſi.cclxj.nu.18.vol.iiij. Deci.in conſi.ccccclxxxviij. nume.3. vbi dicit communem. Bertran.conſ.ccxij.vol.j.in nouis, vbi dicit communem, & in conſ.lxxviij.vbi idem dicit, vol.ij.in nouis.Gratus in conſ.xxx.nume.19.& ſeq.vol.ij.vbi idem dicit. Io.Crotus in repeti.l.j.§.ſi quis ita.ff. de verbo.obliga.Corne.conſ.clvij.in fi.volu.j. Bertran.conſ.ccxlij.nume.7.volu.j.in antiquis.Ripa in l.j.§.ſi quis ita.nume.9.ff.de verb.oblig. Boer.deciſio.xxxv.

Contrarium Iaſ.in l.iubemus.in fi.Deciſ.Neapo.cxliij.in antiq.

2 Amplia idem & multo magis dicendum eſſe in codicilis, Gramma. deciſ.lxxiij.

3 Primò Limita,quando teſtator erat ſanæ mentis,& articulatè, & intelligibiliter loqui poterat:ſecus,quando non potuiſſet loqui articulatè,& intelligibiliter,vt dicit Bar.in l.iubemus.vbi etiam Cy.Pau.de Caſtro in conſi.clv.vol.ij.Iaco.Butrig.& Io.Faber,& Ange.in dicta l.iubemus.Roma.conſ.cccxcvj.in ij.dubio.Calca.in conſ.xcj.Salic.in dicta l. iubemus.verſ.Petrus verò,& Cynus. & ibi Corne.verſic. circa hoc autem diſtingue.

Soci.in conſi.xx.vol.iiij.vbi declarat,quando dicatur non poſſe articulatè loqui, Deci.conſ.ccccclxxxix.nu.4.& 9. verſ.non obſtat ꝙ vnico.Ruinus conſ.ij.nu.8.vol.ij.& in conſ.x.vol.iij. Zaſius conſ.iij.vol.j. Bald.in conſ.lv.in fi.vol.v.Alex.in conſ.cv.nu.7.voul.vij.Corne.conſ. viij.nu.7.vol.iij.Io.Crottus in repe.l.j.§.ſi quis ita.verſ.primus caſus.ff. de verbo.obliga.Bellame.conſ.j.verſ.quid ergo.Galiaula in l.j.§.ſi quis ita.nu.4.ff.de verbo.oblig.

4 Et præſumitur in dubio poſſe articulatè loqui, ſi inſtituit venientes ab inteſtato,vt per Sali.in dicta l.iubemus.

5 Amplia hanc limitationem, nam idem eſt, quando eſſet multùm grauatus, & morti proximus,& ita reſponderet, Pau.de Caſt. in conſ. clv.vol.j.Ruinus conſ.ij.vol.ij.num.8.& ſeq.& in conſ.ix.nume.14. volu.ij.& in conſ.viij.uume.7.volu.iij.Ripa in l.j.§.ſi quis ita.nume.9.& ſequen.ff.de verb.obliga.

Contrarium Alexand.in conſi.xxxiij.verſicu.tamen præmiſſis non obſtantibus.vol.iij.

5 Tamen Calca.conſ.xcj.el ij.in fi.diſtinguit in iſto caſu, nam ſi teſtator reſpondeat ſic,non valeat teſtamentum:ſecus ſi reſpondeat per alia verba denotantia ſanam mentem,& bonum intellectum teſtatoris.

6 Secundò Limita,quando præcederet aliud teſtamentũ ſolenne,quia per ſecundum factum ab infirmo cum reſponſione,vel interrogatione alterius non reuocaretur primum,ita dicit Pau.de Caſtro in l.hac conſultiſſima.§.at cùm humana fragilitas.C.qui teſta.fa.poſſ.vbi dicit ſe ita conſuluiſſe,prout conſuluit in conſi.lv.volu.j. Socin.conſi.xcij.verſ.ſed præmiſſis non obſtantibus.vol.iij.

Maria.iunior conſi.clxxxiij.nu.34.vbi dicit * communem opinionem,vol.ij.Io.Crot.in l.j.§.ſi quis ita.verſ.ſeptimus caſus.ff.de ver.obli.

Guido Papæ conſ.lxiij.in fin.qui loquitur, quando in primo teſtamento eſt adiecta clauſula derogatoria.Zaſius conſ.iij. vol.j. Maria.iunior conſ.clxxxix.nu.100.vol.ij.Ruiuus conſ.ix.nu.14.vol.ij.

Contrarium ſentit Roma.conſ.cvj.& clarius Alex.conſ.xxxiij.verſ. & ſi diceret quòd glo.vol.iij.Deci.conſ.ccccclxxxix.nu.8.& ſeq. Ruinus conſ.xij.verſ.non obſtat igitur primò.vol.ij.

Et iſtam opinionem ſentit Calcan.conſ.xcj.el ij.vbi non facit differentiam,an ſimus in ſecundo teſtamento, in quo agatur de reuocatione primi, prout ipſe loquitur in caſu illius conſilij, vel ſimus in primo teſtamento.

8 Tenendo primam opinionem, Limita, quando expreſsè conſtaret de voluntate teſtatoris volentis reuocare primum teſtamentum, vt per Ruinum conſ.xij.nu.11.vol.ij.& per Maria.iuniorem conſ.cxliiij.nu.53. verſ.nec demum obſtat,ꝙ hæc fuerint.vol.ij.

9 Tertiò Limita,quando dictante teſtatore ſcripſit Notarius,& poſteà interrogatus teſtator reſpondeat, ſic, vel ſimile verbum:ſecus ſi dictantibus conſanguineis vel aliis Notarius ſcripſerit, & teſtator interrogatus poſteà ita reſpondeat,ita voluit Pau.de Caſtro in conſ.clv.volu.j.Corne.in d.l.iubemus.in fi. C.de teſta. Pau.de Caſtro in l.hac conſultiſſima.in §.at cùm humana fragilitas.C.qui teſta.fa.poſſ.Roma.in l. gerit.nu.10.ff.de aeq.hered.Imola in l.heredes palàm.in fine princ.ff.de teſta.Corne.conſ.ccxxij.nu.15.vol.j.& conſ.cccxix.nu.13.eo vol. Rom. conſ.cccvj.in fi.Alex.in apoſtil.ad Bar.in dicta l.iubemus. Socin.conſ. ccxxix.& conſ.xcij.volu.iij.Iaſ.in dicta l.iubemus.in fi.Calcan.conſ.xc. verſicu.& licèt aliquibus ex teſtibus.

Maria.iunior conſ.clvj.vol.ij.& conſ.clxxxiij.nu.31.eo.vol. vbi dicit iſtam partem * communem. Corne.conſ.lxxiij.nu.12.vol.j.& conſ. cccxix.vol.iiij. Aimo conſ.cxvij.& conſ.cxliij.Ruinus conſ.viij.vol.iij.

10 Io.Crottus in l.j.§.ſi quis ita.verſ.ſeptimus caſus eſt.ff.de ver.obliga. qui aſſerit ita fuiſſe iudicatum in curia Romana per Dominos de Rota. Bertran.conſ.cxliiij.nu.3.vol.iij.in antiquis. Hippoly.in ſing.ccccxlix. Bertran.conſ.cccxxxj.nu.5.vol.iij.in nouis. Soci.conſ.xx. verſ.& quod in præſentia.vol.iij.Bertran.conſ.ccxlij.nu.8.vol.j. in antiquis, & conſ. cccxlix.nu.6.& ſeq.vol.j.in antiquis.

11 Et iſta opinio ſumitur ex verbis Alberti Papien. qui ſequi videtur Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de teſta.§.j.verſ.quid ſi is, qui propriè loquitur.quando intimi,vel familiares fecerũt ſcribi voluntatem teſtatoris,qua recitata teſtator dixit ita facere.quem etiam ita intelligit Ant. de But.in c.cùm tibi.de teſta.referendo opi.Io.Andr.& licèt Imola in d. c.cùm tibi.& Alex.in d.l.iubemus.dicant, ꝙ Io.Andr.tenet opi.glo. eſt verum diuerſis reſpectibus.

Nam ſi à Notario,dictante teſtatore ſcripta ſit eius voluntas,procedit opinio gloſſ. & Io.Andre. quando dicit opinionem gloſſ.ſibi placere,ita eam intelligit.

Si autem ſcripta ſit teſtatoris voluntas, dictantibus conſanguineis, vel familiaribus, in iſtis terminis Io.And.ſequitur opi.Alber.Papien.& propterea Io.And.in d.addi.dicit Albe.Pa.loqui in aliis terminis,prout ita declarat opi.Io.Andre.vt vno caſu videatur adherere opi. glo.& in alio videatur tenere opi.Alber.Papien.videlicet,ꝙ ſi in iſto caſu appareat teſtatorem in ſuo ſenſu, & intellectu permanere, tunc reuocetur primum teſtamentũ,& non aliâs,vt declarat Soci.conſ.ccxxix.& conſ. xcij.nu.17.vol.iij.Ruinus.conſ.xij.nu.12. verſ.non obſtat.vol.ij.vbi dicit * communem opi.& in conſ.viij.vol.iij.& conſ.ij.nu.9.vol.ij.

12 Contrarium in articulo principali, ꝙ quando teſtatoris diſpoſitio etiam dictantibus aliis, fuit ſcripta à tabellione, & recitata coram teſtatore,quam ipſe teſtator approbauit,diſpoſitio valeat in vim teſtamenti nuncupatiui,ſentit Cy.in d.l.iubemus.in reſponſ.ad l.hac conſultiſſima,§.at cùm humana fragilitas.C.qui teſta.fa.poſſ.dum dicit, ꝙ ibi teſtatore dictante conſcripta fuerat eius voluntas,non autem in caſu glo. in d.l.iubemus.& tamen ipſe ſequitur glo.in terminis ſuis. idem voluit Bal.in d.l.iubemus.verſ.ſed quicquid ipſe dicat.& ibi Salice. verſ.quod Bal.Roma.in l.j.§.ſi quis ita.nu.9.ff.de verb.oblig.Ange.Areti. Inſti.de teſta.in prin.verſ.nota iſtam glo.Areti.in l.heredes palàm.in fi. ff.de teſta.Alex.conſ.xxxiij.verſ.denique,quid opi.vo.iij.Deci.conſ.ccccclxxxix.verſ.quartò & vlti.non obſtat. Galiaula in l.j. §.ſi quis ita. nu.4.ff.de verbo.obliga.quamuis non plenè firmet. Bald. Nouel.in l.j.§.ſi quis ita. nume.8.ff.eod.titu.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

13 Primò Limita, quando conſtaret Notarium rogatum ab ipſo teſtatore,ita Corneus conſ.ccciiij.nu.16.& ſeq.vol.j.& conſ.lxxvij.verſ.ſed in caſu noſtro.vol.iiij. Bal.Nouel.in l.j.§.ſi quis ita.nu.8.ff.de ver.obli. Corne.in dicta l.iubemus.in fi.

14 Secundò Limita, quando adiecta eſſet clauſula codicillaris de voluntate teſtatoris, Gualden.caute.ij.de hered.inſti. Io.Crottus in l.j.§.ſi quis ita.verſ.quartus caſus.ff.de verb.oblig.

15 In dubio autem cenſetur ſcriptum teſtamentum ex voluntate teſtatoris,ſecundùm Alexandrum in dicto conſ.xxxiij.vol.iij.verſ.præterea etiam non ſumus.

16 Quartò principaliter Limita,quando reſponſio teſtatoris ſubſequitur ad interrogationem Notarij, ſecus ſi ad interrogatiouem perſonæ ſuſpectæ,ita Cy.in dicta l.iubemus.in fi. Pau.de Caſt.in conſ.clv.vol.j. Soci.conſ.xxviij.verſ.ad hæc etiam fuit.vo.iij.& in conſ.xcij. nume.19. vol.iij.Pau.de Caſtro in l.j.§.ſi quis ita.ver.vlti. Petrus inducit.ff.de ver. obli.Corne.conſi.ciij.nu.22.& ſeq.vol.j.& conſ.cclvij.in fi.nu.21.vol.j. & conſ.j.nu.3.vol.iiij.Soci.in l.j.§.ſi quis ita.in prin.ff.de verbo.obliga. Bertran.conſ.xxxj.nu.5.vo.iij.in no.Cor.conſ.lxxiij.nu.11.& ſeq.vol.j.

Maria.iunior conſ.clxxxiij.nu.27.vbi dicit iſtam * communem.volu.ij. Socin.conſ.ccxxix.verſ.item licèt teſtator.Ripa in xj.reſpon.verſi. præterea,quando dominus.volu.iij.Zaſius conſ.iij.vol.j.Ripa in l.j.§.ſi quis ita.nu.9.& ſeq.ff.de verb.oblig.

Contrarium Corn.conſi.lxxvij. vbi dicit iſtam * communem opinionem,vol.iiij.Deci.conſi.ccccclxxxix.verſ.tertiò non obſtat.Maria.iunior conſi.cxliiij.verſ.ſed vltrà.& conſ.clxxviij.num.20.vol.ij. Ruinus conſi.ij. verſ.nec obſtat quod Bal.vol.ij.in conſ.xij.nu.12.vol.ij. Ange. Aret.Inſtitu.de teſta.in prin.verſ.nota iſtam glo. Aret.in l.heredes palàm.in fine prin.ff.de teſta.Bertran.conſ.ccxij.nu.18.vol.j.Alber.in l.iubemus.in fi.Ange.Aret.in tract.de teſta.in glo.xiiij. ver.quæritur an valeat talis inſtitutio.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

17 Primò Limita,niſi explicitè declarauerit ſuam voluntatẽ per prius: quia licèt poſteà ad interrogationem alterius reſpondeat ita facere, tamen valet diſpoſitio,Maria iunior in conſ.cxliiij.nu.53. & 54. vol.ij.& conſ.clxxviij.nume.20.& 21.eo.volu.

18 Secundò Limita,quando teſtator rogaſſet Notarium,vel teſtes,vt teſtamento ſuo interuenirent.Corne.in d.l.iubemus.in fi.

19 Tertiò Limita, quando prius teſtator dictaſſet teſtamentum de per ſe,& poſteà ad interrogationem alterius reſpondeat,ſic:vel omnia ſibi placere, Bal.in dicta l.iubemus.Io.Andre.in addi.ad Spe.in tit.de teſta. §.j.verſ.quid ſi is.

20 Quartò Limita,quando teſtator conſenſiſſet in clauſula codicillari:quia tunc valeret talis diſpoſitio in vim fideicommiſſi, Guald.caut.j. de here.inſti. Io.Crottus in l.j.§.ſi quis ita.verſ.quartus caſus.ff.de ver. oblig.& fuit originalis opinio Cald.in conſi.xl.ſub rubr.de teſta.

21 Imò etiam ſi per verba cõmunia facta eſt diſpoſitio, valeret in vim fideicommiſſi,ita Bal.Nouel.in §.ſi quis ita.nu.9.in l.j.ff.de verbo.obli. quod eſt verbum ſatis notabile.

22 Quintò Limita,quando eſſent inſtituti venientes ab inteſtato,Grat. conſi.xc.volu.ij.

23 Quintò principaliter fallit opi.glo.in l.iubemus.quando teſtator voluit teſtari in ſcriptis,ita Io.Andre.in addit.ad Spec.in tit.de teſta.§.j.in verſi.quid ſi is.Deciſ.Neapoli.cxliij.in antiquis.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum vſurarii manifeſti, an reconualeſcat præſtita cautione poſt teſtamentum iuxta tex.in c.quanquàm.de vſur.in ſexto.

1 NON inutiliter quærunt Doctores,an teſtamentum vſurarij manifeſti,quod ſecundùm diſpoſitionem c.quanquàm.de vſur.in vj.eſt nullum,non præſtita cautione,reconualeſcat,ſi poſt teſtamentum,ante mortem præſtetur prædicta cautio, glo.in d.c.quanquàm.in fi.tenet,ꝙ reconualeſcat:& ibi Io.Andre.in nouel.idem tenet Lauren.Rodul.in tract.de vſur.quæſt.100.Ange.in diſpu.incip.Aſtenſis miles.Bar.in l.filio præterito.ff.de iniuſ.rup.& irri.teſta.Bal.in repe.l.j.C.de ſacroſan.eccle.& in l.vniuerſa.C.de precib.Impe.offe.in l.fi. C.ſi à non compe.iudi. Imola in d.l.filio præterito. Bal.in l.ſeruis.C.de lega.Ange.& Imola in l.qui ſoluendo.ff.de heredi.inſti.Imola in l.Gallus.§.ille caſus.ff.de libe.& poſthu. Bal.in repeti.l.ſi arrogator.ff.de adop.& in l.Gallus.§.etiam. ff.de liber.& poſthu.Io.de Ana.in c.quia omnibus.de vſur.Bal.in conſ.lvij.vol.v.& in conſ.clxij.vol.ij.Feli.in c.quoniam.vt lite non conteſt.& in c.cùm dilectus.de accuſa.vbi dicit iſtam * communem opi.Hippoly.in pract.in §.ij.Petr.de Ancha.in c.ij.de teſta.Imo.in c.ij.de teſta.Feli.in c.ſignificauerunt.de teſta.Brunus in tract.de forma.in arti.de poten.& effe.for.in prima limit. Gualden.cautè.vij.in tit.de his,qui non habent teſta.fact.

2 Tenendo hanc opinionem, quæ eſt * communis, Amplia,vt ſufficiat etiam ſi dimittat procuratorem ad præſtandam prædictam cautionem, Ange.in diſputa.incip.Aſtenſis miles.vbi latè examinat.Feli.in c.ſignificauerunt.de teſta.& in c.ad hæc.de reſcrip. Gualden.in tit.de his, qui non hab.teſta.fact.caute.vij.

3 Primò Limita,quia ſi non præſtetur cautio ante mortem,teſtamentum vſurarij manifeſti,etiam in fauorem filiorum non ſuſtinetur, Ant.de Butrio in conſi.xxv.

4 Et idem eſt ſi teſtamentum fuerit factum in fauorem piæ cauſæ.Anto.de Butrio in conſ.xxviij.& in dicto conſ.xxv.

5 Quod tamen Declara ſecundùm eum ſecus eſſe, quando conſtaret, teſtatorem contritum,& pœnitentem deceſſiſſe,licèt vſuras aliter non reſtituerit,vt per Ant.de But.in dicto conſ.xxviij.in verſ.non obſtat.

6 Contrarium in concluſione principali tenuit Gar.in d.ca.quanquã.de vſur.in vj.Fran.de Rampo.in conſ. incip.Albericus quondam Vgonis.vbi dicit vidiſſe conſilium Io.de Lignano approbatum à Calderi.in quo idem concludebatur,ſcilicet teſtamentum in iſto caſu non reconualeſcere.& idem voluit idem Franc.de Rampo.in l.filio præterito.vbi Imola,qui dicit iſtam partem veriorem de iure.ff.de iniu.rup.& irri.teſta.Bal.in l.poſthumo.C.de bo.poſſ.contra tab.in l.fi.C.vnde legi.vbi ſe remittit ad dicta per eum in d.l.poſthumo.vbi ipſe tenet iſtam partem.& idem Bald.in l.ex libera.C.de ſuis,& legi.Roma.in l.poſthumo.C.de bo.poſſ.contra tab.Guido papæ quæſt.50.Ripa in reſpon.xiij.in j.lib.

7 Sed tenendo iſtam partem,illam Amplia,ꝙ teſtamentum mercatorum noſtri temporis,qui carius vendunt,non valebit, non præſtita cautione iuxta diſpoſitionem c.quanquàm.de vſur.in vj.Abb.in ca.ad noſtram.de emp.& vend.& idem Abbas conſ.xxij. vol.j.Barba.in conſilio lxvij.volu.iiij.

Contrarium tenet Deci.in l.prima,nu.17.C.de eden.

8 Limita, quia teſtamentum Iudæi manifeſtè vſurarij valebit, etiam non præſtita huiuſmodi cautione, Alex.in conſ.vj.vol.vj.Soci.in conſ.lxx.cum duob.ſeq.vol.j.& in cõſ.cxix.nu.23.vol.iiij.Aret.in conſ.clviij.Hippo.in ſing.dcix.Guald.in caute.vij.de his,qui non hab.teſta.fact.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factum ſecundùm loci conſuetudinem,operatur etiam quo ad bona extra territorium.

1 PRÆDICTIS annecti poteſt alia concluſio,quòd teſtamentum factum ſecundùm loci conſuetudinem, vel ſtatutum,vbique operatur, etiam quo ad bona exiſtentia extra territorium, Bald.in l.cunctos populos. verſ. quæro de effectu.C.de ſum.Trini.Bar.in dicta l.cunctos populos,verſ. quandoꝗ tollitur obſtaculum. Io.Andre.in addi.Spec.in titu.de inſtrum.edi.in §.compendioſè.verſ.quid ſi de conſuetu.Ancha.in conſ.clxiij.

Iaſ.qui dicit * communem,in dicta l.cunctos populos.in lectu.& in repeti.Bal.in l.in hac.in primo notab.C.de dona.Caſſa.in conſ.xix, Sali.in dicta l.cunctos.verſ.nunc quæro an teſtamentum.Signo.Homod.conſ.clxvj.Alex.qui dicit * communem,conſ.xliiij.vol.v.

Et hanc partem dicit * communem Brun.in tract.quòd ſtant.maſcu.in octauo arti.in xxv.quæſt.verſ.condito autem teſtamento.

Pariſ.qui ſimiliter dicit iſtam * communem,conſ.xij.vol.iij.idem tenet Cy.in d.l.cunctos.nu.5.& 6.Imola in c.cognoſcentes.verſ.quid autem ſi fiat.de conſti.Imola in rubri.de conſuet. verſ.quid autem ſi teſtamentum.Roch.in c.fi.de conſue.Barba.in rubri.de conſue.nu.64. Bal.in l.ij.in primo nota.C.quemad.teſta.ape.& ibi clarius Pau.de Caſt.

Contrarium,ꝙ imò bona tantùm in loco conſuetudinis, vel ſtatuti, capiat heres teſtamentarius:ſuccedens verò ab inteſtato capiat alia bona alibi ſita,tenet Iac.de Rauen.& Pet.in d.l.cunctos.Bart.in l.ſi arrogator.in lectu.verſ.& valent ad quæſtionem.& in repeti.& ibi Bal.ver.& eſt hoc ſpeciale.ff.de adop.

2 Tenendo primam opinionem quæ videtur * communis, Amplia, vt non modò teſtamentum factum à ſubdito ſecundùm loci conſuetudinem, operetur etiam quo ad bona vbique exiſtentia, ſed etiam ſi factum fuerit à forenſi in loco ſecundùm loci conſuetudinem, vel ſtatutum,ita loquitur Alex.in conſ.xliiij.vol.v.

3 Et ꝙ teſtamentum factum à forenſi ſecundùm conſuetudinem loci, in qua fit teſtamentum,operetur quo ad bona vbicunque poſita, ponit Bal.in l.in hac.in primo nota.C.de dona.Bar.in dicta l.cunctos.verſ.circa ſecundum.Sali.ibi verſ.ſed tunc quæro.& Iaſ.ibi verſ.ſecundum dubium eſt.Bar.in dicta l.de quibus.verſ.ſecundò eſt videndũ.ff.de legib. Roma.in l.ſi non ſpeciali.nu.6.C.de teſta.

Contrarium tenuit Iaco.de Are.in diſpu.ſua incip. ſecundùm conſuetudinem in ciuitate Venetiarum. Oldra.conſ.cxlviij.

4 Limita,quia tale teſtamentum non operatur quo ad bona alibi ſita, quando mater erat præterita,quæ poterat præteriri ſtante diſpoſitione ſtatuti in loco,ita dicit Alex.conſ.xix.nu.6.& 8.vol.vj.

5 Tenendo primam opinionem,magis * communem, Limita hoc vltimum,quando forenſis teſtaretur in loco hoſtili, vel rebelli populo Romano,quia tunc tale teſtamentum ibi factum ſecundùm conſuetudinem illius loci,non operatur quo ad bona poſita in loco non hoſtili, ita Bar.in l.qui à latronibus.ff.de teſta.ſequitur Ange.in l.de die. ff.qui ſatiſda.cog.verſ.idem intelligo.Mar.de Laude in tracta.de primoge.in vj.quæſt.Fulg.in l.ij.C.quemad.teſta.ape. dum remittit ſe ad notata per Bar.in l.qui à latronibus.Barba.in repeti.rubri. de teſta.voluit Ange.in dicta l.qui à latronibus.§.j.& ibi Pau.de Caſtro in prin.Caccialu.in dicta l.cunctos.Areti.in d.l.qui à latronibus.in fine. Caccialu.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.

Contrarium Bal.in l.ius ciuile.verſ.& nota,ꝙ de facto.ff.de iuſti.& iure.& Bal.in l.ij.C.quemad.teſta.ape.& ibi Barba. in apoſtil. Roma.in l.ſi non ſpeciali.C.de teſta.nume.7.Iaſ.in l.cunctos.verſ.ſecundò limita communem,& in repe.verſ.ſecundò limita ſingulariter.ſentit Imola, licèt non expreſſè firmet,in dicta l.qui à latronibus.ff.de teſta.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum, in quo expreßè non eſt appoſita clauſula codicillaris, non valet in vim clauſulæ prædictæ.

1 EX textu l.fi.C.de codicil. ſumitur hæc Concluſio,ꝙ ſi teſtator elegerit facere teſtamentum, niſi nominatim diſpoſuerit,ꝙ ſi iure teſtamenti non valeret,valeret iure fideicommiſſi:ſi iure teſtamenti non valeat, non poteſt iure fideicõmiſſi valere,dicta l.fi.§.illud quoque.C.de codic.l.j.ff.de iure codi.& in l.coheredi.§.cum filio.ff.de vulga.& pupil. verſ.ſi non valeret.l.ſi iure.C.de teſtamen.manumiſſ.

2 Primò Limita, quando perſona, cui teſtator prouidit in ſuo teſtamento,eſſet à teſtatore dilecta:quia vehemẽtia liciti amoris habet vim clauſulæ codicillaris.l.in teſtamento.ff.de fideic.liber.Bal.in l.ſi iure.C.de teſta.manumiſ.Barba.in rub.de teſta.in xj.limita.& in c.requiſiuiſti.verſ.& ideò dixit Bal.de teſta.Guald.in tit.de legib. caut.ij.in fi.Roma.in conſ.clxxix.verſ.ad quod dicendum moueor.Iaſ.in l.exigendi. verſ.ſecundò facit.C.de procu.Hippoly.in rubri.de fideiuſ.verſ.& idem firmat.Caſſa.in conſuetu.verſ.ſecundò eſt.Grãm.deciſ.lxij.nu.27. Guliel.Benedict.in c.Raynutius.in verbo,teſtamentum.el j.nu.82.de teſta.

3 Sed reſtringit dictam limitationem Matheſ.in ſing.xlj.vt procedat in legatis tantùm,non in inſtitutione.quod dictũ refert & ſequitur Iaſ.in l.non dubium.verſ.fallit in caſu ſingulari.C.de lega.

4 Secundò Limita fauore piæ cauſæ, Bald.in l.ſi iuri.C.de teſta. manu.Soci.in regu.cccxcviij.in prima limi.& in l.cùm auus.nu.13.ff.de cond.& demon.Iaſ.in l.non dubium.C.de lega.verſ.fallit in caſu ſingulari.

5 Tertiò Limita fauore libertatis,vt per Bal.in l.ſi iure.C.de teſta.ma.Soci.in reg.ccccxcviij.in prima limi.& in l.cùm auus.nu.13.ff.de cond.& demon,Iaſ.in l.non dubium.C.de lega.verſ.fallit in caſu ſingulari.

Contrarium videtur probare tex.in l.ſi iure.C.de teſta.manu.

6 Quartò Fallit fauore filiorum,l.fi.C.fami.erciſ.glo.in verbo,valuit.in l.coheredi.§.cùm filiæ.ff.de vulg.& pup. Matheſ.ſing.xlj. Imola in d.

l.cohere

l.coheredi.§.cùm filiæ.verſ.in glo.non voluit.& ibi Alex.verſ.in glo.in verbo,non voluerit. & Areti.in §.ex his.in d.l.verſ.in glo.poſita ſuper verb.& Iaſ.in d.§.cùm filiæ.verſ.in ead.glo.Ant.de But.in c.Raynutius. verſ.ſed ſi teſtata.& ibi Imo.verſ.vnde propter hoc. & Io.Crottus verſ. quartò & vlti.Soci.conſ.clxiij.verſ.confirmantur præmiſſa.Iaſ.in auth. nouiſſima.verſ.& vltimò moueor.C.de inof.teſta Alex.in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.in fi.verſ.item adde,ꝙ vltrà.& in l.fi.verſ.noto. in verſ.illud. C.de codi. & ibi Iaſ.verſ.item adde ꝙ vltrà.Bertran.conſ. cxc.verſ.præterea in teſtaměto.vol.iij.in nouis. Trigo.ſing.ciiij.Grat.in conſ.cxij.nu.29.& ſeq.vol.ij.Alex.conſ.clxxvj.verſ.ſecundò reſpōdeo. vol.v.Corne.conſ.lxj.verſ.& quando pater.vol.ij.Curt.iunior in d.§.ex imperfecto.nu.15.verſ.xiij.concluſ. Iaſ.conſ.xvj. verſ. illud etiam puto. vol.j. Gulicl.Benedictus in c.Raynutius.in verbo,teſtamentum.el j.nume.82.de teſta.Curt.ſenior conſ.lxxvj. verſ.& plus quia in teſtamento. Hippoly.ſing.xxxvj.Boer.deciſ.cxl.nu.6.

Contrarium Gualden.caute.j.in tit.de libe.here.inſtitu.verſ.tertium remedium eſt.vbi dicit * communem opinionem eſſe in contrarium.

7 Quintò Limita,vbi in teſtamento teſtator adieciſſet clauſulam, Si non valet iure teſtaměti, valea tiure codicillorum; ita probat tex.in d.l. fi.§.illud quoque.C.de codicil.in l.ſi iure.C.de teſta. manu. Fulgo. conſ. xliij.verſ.& primum quidem.Alex.conſ.clxj.verſ.ſecūdò poteſt reſponderi.vo.ij.Soci.conſ.lxix.nu.10.vol.iij.Gualden.caute.vij.verſ.quartum remedium eſt.de lega.

8 Amplia,etiam ſi teſtamentum deficiat ex cauſa præteritionis filij:vt latè per Iaſ.in auth.ex cauſa.verſ.tertia quæſtio.glo.eſt.C.de libe.præte. Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de inſtru.edi.§.compendioſè.ver.& nota.in verbo,codicillum.Soci.conſ.clxxiij.verſ.ſed tamen ex alio capite. Bal.in l.fin.C.de codicil.verſ.extra quæro.Areti.in l.nemo poteſt.verſ. ſed pro declaratione.ff.de lega.j.

9 Sextò Limita,ſi adiiciat teſtator in teſtamento clauſulam,Omni meliori modo.l.pe.§.fi.& ibi Bar.not.ff.de lega.ij. Soci.in reg.cccxcviij. in v.limita.Curt.iunior conſ.lxxij.verſ.non obſtat,ꝙ clauſula. Soci.conſ. clxxiij.verſ.ſed tamen ex alio capite.& conſ.lxvj.nu.10.vol.iij. Imol.in l.cùm pater.§.filius matrem.in j.not.ff.de leg.ij.& ibi Bal.verſ.ſi teſtator dixit.Areti.in l.nemò poteſt.verſ.in ead.glo.ff.de lega.j. Pariſ.conſ.lxij. nu.16.vol.ij.Guald.caute.ij.verſ.quartum remedium eſt.de lega.

10 Septimò Limita,ſtante iuramento,quod habet vim clauſulæ,omni meliori modo.l.cùm pater.§.filius matrem.ff.de lega.ij.

Et in iſto caſu,ꝙ teſtamentum quod non poteſt valere in vim teſtamenti,valeat in vim cauſæ inteſtati,tenet Baldus verſ.noto ex iſto §.& Imola in dicta l.cùm pater.in §.filius matrem.ff.de lega.ij. Areti.in l.nemo poteſt.ff.de lega.j.verſ.in ea glo.Socin.conſ.lxvj.nu.10.vol.iij.verſ. confirmatur hoc. Curt.iunior conſ.cxliiij.nu.13.Soci.in regu.cccxcviij. in tertia limita.Guald.in tit.de lega.ij.caute.ij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum inter liberos cum minori numero teſtium, an valeat filiis inæqualiter inſtitutis.

1 VOLVIT Pau.de Ca.in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.verſ.dicat aliquis.C.de teſta.& in l.hac conſultiſſima. §.at cùm humana fragilitas.verſ.breuiter quantum.qui teſta.face.poſſ. ꝙ diſpoſitio dicti §.ex imperfecto. locum habeat filiis etiam inæqualiter inſtitutis.idem voluit Cuman.in conſ.xiij. verſ.pro parte verò affirmatiua.Riminal.in dicto §.ex imperfecto.ver. præterea cùm hodie. Alex.in conſ.cxlvj.verſ.prodeſt vel. volu.ij. Pariſ. conſ.xxxiiij.vol.ij.Grat.in conſ.xc.vol.ij.Berous quæſt.xxxvj.in fi.

Contrarium Ro.in conſ.clxxix. & in conſ.ccclxxxv. Deci.in l.hac conſultiſſima.C.qui teſta.fac.poſſ.& in l.j.C.vnde libe.& in conſ.cv.in fi.Io.Ant.Alex.in conſ.vj.& conſ.vij. Pariſ.conſ.xxxv.vol.j. Maria.iunior in conſ.cxxvij.vol.j.& in cōſ.xcvj.vol.ij.& in conſ.cxlvij. & conſ. clxxix.vol.ij. Tiraq.de iure primoge.quæſt.iiij.nu.4.

2 Facit pro prima opin.nam quando ſunt duo teſtamenta inter liberos,illud præualet,quod æqualitatě continet, Pariſ.in conſ.xxiiij.vo.ij.

3 Primò Declara principalem cōcluſionem in parte negatiua,vt non habeat locum quoties eſt inſtituta filia vna cum maſculis, quæ eſt excluſa à ſtatuto,& ſibi fuit dos relicta,vt per Mantua.in conſ.xxv.

4 Secundò Declara,quando filius, qui poſſet impugnare teſtamentū, tanquàm ſibi fuiſſet minus relictum,ita contentaretur. Gratus conſilio clvj.nume.52.vol.j.

5 Limita primam opin.procedere, quando inæqualitas eſſet modica, Maria.iunior in conſ.cxlvij.vol.ij.Boe.deciſ.ccxl.nu.8.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſecundum factum cum minori numero teſtium, in fauorem filiorum, an reuocet primum ſolenniter conditum, in quo etiam filii ſunt inſtituti.

1 TESTAMENTVM inter liberos cum minori numero teſtium valet.l.hac conſultiſſima. §.ex imperfecto. C. de teſta.l.fi.C.fami.erciſ.

Sed dubitatur,an per ſecundum teſtamentum,in quo inſtituti ſunt liberi cum minori numero teſtium, reuocetur primū in quo ſimiliter liberi inſtituti ſunt cum maiori numero,id eſt,cum ſolennitate iuris cōmunis, Pau.de Caſt.in conſ.cccxxvij.incip.dubium facit.vo.j. tenet,ꝙ primum reuocetur: & iſtam opin.ſequitur Alex.in conſ.cxlvj. vol.ij. Roma.in conſ.ccclxxxv.& in §.ſi quis autem.in fi.in dicta l.hac conſultiſſima.C.de teſta. Ange.in auth.de teſta.imperf.in §.j.& Pau.de Ca.in d.auth.hoc inter liberos.C.de teſta.& Alex.in d.l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.& in d.§.ſi quis autem. & in conſ.cxxxj. verſ.tertio præſuppono.vol.vij.Corne.in conſ.xxj.verſ.nec obſtat,quò minus ſolenne.vol.iiij.& in conſ.lxxxiiij.vol.ij.

2 Et facit pro iſta opi.quod notat Bal.in d.§.ſi quis autem.in j.oppoſ. vbi ſentit,ꝙ ſi in caſu d.§.fuiſſent inſtituti liberi in ſecundo teſtamento, etiam minus ſolenni, primum fuiſſet reuocatum,etiam ſi eſſet ſolenne; & fuit opi.glo.in l.filij.in glo.in verbo, ab inteſtato.C.fami.erciſ.

Contrarium,ꝙ imò primum ſolenne non reuocetur,tenuit Io.Andre.in addi.ad Spec.in tit.de inſtru.edi.in §.compendioſè.verſ.ſi primū. in fi.Oldra.in conſ.cxix.in fi.Corne.in auth.hoc inter liberos. C. de teſta.Fulgo.in d.l.hac conſultiſſima.in §.ſi quis autem.C.de teſta.Iaſ.poſt Albe.de Roſa.in l.hac conſultiſſima.in d.§.ſi quis autem.in iij.limi.Corne.in conſ.xxxj.in fi.vol.ij.Soci.in conſ.clxiij.Ioan.de Ana.in conſ.lvij. Iaſ.in conſ.lxviij.vol.j.& conſ.viij.vol.iij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factum tempore peſtis, an valeat cum minori numero teſtium.

1 FVIT antiqua inter Doctores controuerſia, vtrum teſtamentum tempore peſtis factum, valeat cum minori numero teſtium, & ſic cum quinque teſtibus, iuxta diſpoſitionem l fi.C.de teſta.Et ꝙ teſtamentum valeat iſto caſu,tenuit Nicol.de Mattarel.& poſt eum Bal.in l.fi.C.de teſta. & Io.de Monte Sperel.in d.l.fi.Cuma.in l.conficiuntur.§.codicilli.ff.de iure codic.Floria.in l.milites.C.de teſta.mili.Iaſ.in d.l.fi.C.de teſta. Ange.Are.in tract.de teſta.§.per nuncupatiuum.Alex.in l.ſcriniarios.C.de teſta.mili. Deci. in conſ.cclxxxiiij.& Barba.in conſ.lxxxviij.volu.iiij. Capra.in conſ.xliij. Chriſtoph.Por.Inſti.de teſta.mil.in prin.Areti.in §.fi.Inſti.de teſta.Hippoly.in l.j.§.præterea.de quæſtio. Io.Ant.Alex.in conſ.clxv. Vincen.de Hercu.in l.ij.ff.de lega.j. Barba.in c.cùm eſſes. de teſta.Io.Fran.de Ripa in tract.de peſte. Hippoly.in l.ſi in rixa.ff.ad leg.Corne.de ſicar. & in l. Diuus.in prin.ff.de quæſt.Venaſ.in conſ.xxxix.

Caſſa.in conſuetu.multos allegat pro iſta parte,& aſſerit *communem.Pariſ.in conſ.xxxij.vol.ij.Mantua.in conſ.xxv.

Guald.in caut.ij.de teſta.ordi.tenet * communem opinionem eſſe, ꝙ valeat cùm quinque teſtibus.& idem Gualden. in ſecundo enuucia.

Bertran.in conſ.lxxj.vol.iij.tenet iſtam opinionem, licèt non ſe firmet,Maria.iunior conſ.cxxix.nu.14.vol.j.

Contrarium,ꝙ imò teſtamentum non valeat,tenuit Cy.& Ange.in d.l.conficiuntur.in §.codicilli.ff.de iure codic.Fulg.& Pau.de Caſt.in l. fi. C. de teſta.Roma.in auth.ſimiliter.in ij.ſpecia.piæ cauſæ inter vltimas voluntates.& idem tenet Alex.in d.l.fi.C.de teſta.& in conſ.clxxvij.vol.ij.& in conſ.lxx.vol.ij. & Io.Baptiſta de S.Seuerino in dicta l.fi. Barba.in conſ.lviij.nume.7.volu.j.

Corne.vbi dicit iſtam partem * communem,in conſ.lxviij.vol.j. & in conſ.clxx.vol.iij.Barba.in repe.rubri.de teſta.Soci.in conſ.cj.vol.iij.

Soci.in conſ.lxxxv.volu.iiij. vbi dicit iſtam partem * communem. Bertach.in tract.de gabel.in ij.par.quæſt.xxxiiij.Io.Anto.Alex.in conſ. clxv.Deciſ.Neapo.xxv.in antiquis.

Et iſtam ꝙ valeat teſtamentum,ſequitur & dicit * communem Bertran.in conſ.liij.volu.j.& in conſ.clxx.vol.j.& in conſ.ccxij.volu.j.& in conſ.clxxviij.vol.iij.& in conſ.ccxxxiij.vol.iij.

Vbi dicit iſtam partem * magis communem, & multos allegat pro iſta parte,licèt ipſe contrarium teneat, Pariſ.in conſ.xxxij.vol.ij.

Et iſtam magis * communem opinionem,& magis æquam,dicit Pariſ.conſ.xxxiij.vol.ij.Ruin.conſ.cxx.nu.9.vol.v.

2 Aliqui verò voluerūt diſtinguere inter peſtem ſatis ſæuam, & non ita ſæuam,vt in primo caſu:quia difficile,& ferè impoſſibile eſt habere plures teſtes,procedat prima opinio: ſed in ſecundo caſu procedat ſecunda opinio.ita declarat Io.Ant.Alex.in conſ.lxxij. & ponit Io.Fran. de S.Naza.in tract.de peſte.Bru.in tract.de form.in tit.de poten.& effe. for.in xxxiiij.limi.verſ.ſecundo caſu.Boer.deciſ.ccxxviij.nu.11.& ſeq.

Tenendo etiam primam opinionem, quòd valeat teſtamětum cum minori numero teſtium,

3 Primò Limita dummodò ſaltem quinque teſtes interuenerint,vt declarat Bertran.in dicto conſ.ccxxxiij.vol.iij.

4 Secundò Limita,quando teſtes ſunt idonei,prout in teſtamentis requiruntur,& quòd non ſint minus quinque. Pariſ.in conſ.xxxij.numero 36. & ſequen.

5 Tertiò Limita,quia tempore peſtis mulier in teſtamento non eſt teſtis idonea, Ruinus conſ.cxx.volu.v.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum inter liberos an valeat, ſi poſtquàm teſtator illud ordinauit,voluit,vt Notarius rogaretur,& ante aduentum Notarij teſtator decedat.

1 TESTAMENTVM imperfectum ratione voluntatis imperfectæ,inter liberos non valet.l.ſi is,qui.ff.de teſta. Gualden.in xj.caute.de teſta.or.Lofre.in conſ.xiiij.

2 Vbi quòd non valet, nec inter liberos, nec ad pias cauſas.Maria.iunior conſ.cxlvij.vol.ij.& Ruinus conſ.cciiij.vol.ij.

Sed dubitatur,ſi teſtator ordinauit ſuam voluntatem,prout volebat: ſed addidit,ꝙ volebat ꝙ Notarius de ea rogaretur,quem voluit vocari: & antequàm ſuperueniret deceſſerit teſtator, dicatur teſtamentum imperfectum ratione voluntatis imperfectæ,vel ſolennitatis.

3 In qua quæſtione Doctores diuerſa ſentiunt: Nam,ꝙ teſtamentum iſto caſu ſit imperfectum ratione voluntatis imperfectæ, tenuit Oldra. in conſ.cxix.incip.Titius. Io.Andre.in addi.Specu.in titu.de inſtru.edi. §.compendioſè.verſ.quid ſi prius.Alber.in l.hac conſultiſſima. §.ſi quis autem.C.de teſta.Pet.de Ancha.in cap.cùm eſſes.de teſta. Io.de Ana.in conſ.lvij.Corneus in conſ.cxviij.vol.iij.licèt non ſe firmet.

Areti.in l.ſi is, qui. vbi dicit iſtam partem * communem.ff.de teſta. Iaſ.in conſ.clv.volu.iiij. & in eodem caſu conſuluit Deci.in conſ.clix. Iaſ.in conſ.cxcvj.volu.iij.& in conſ.viij.vol.iij. Deci.in conſ.cccclxxxviij.Pau.de Caſtro in cónſ.lxxv.vol.j.Guido Papæ in conſ.lv. Calca.in conſ.xc.& in conſ.xcj.el ij.Deci.in c.j.de fide inſtru.qui declarat. Imola in dicta l.ſi is,qui.Nicel.in concor.ccx.Deci.conſ.clix.in fine.

Ruinus conſ.cxciiij.vol.ij.& conſ.vij.vol.iij.& conſ.xj.vol.iij.* vbi dicit communem,Gramma.deciſ.lxij.Boer.deciſ.cxl.nu.3.

4 Et pro iſta opi.facit ratio, nam ex quo teſtator voluit Notarium rogari,vt de eius voluntate faceret publicum inſtrumentum, non cenſetur ante habuiſſe diſpoſitionem pro perfecta, quàm illud fieret: nam ſi contrahentes ſint in omnibus concordes reſpectu conuentionis inter eos firmatæ,ſi tamen voluerunt,ꝙ inde conficiatur ſcriptura,non dicitur perfectus contractus,niſi poſtquàm facta eſt ſcriptura:vt notat Pau. de Caſtro in l.cùm res.C.de proba.in l.contractus.de fide inſtru. & in l. qui bis idem.ff.de verbo.obliga.Fulgo.conſi.cc.

5 Limita, quia in hoc caſu valet diſpoſitio ad pias cauſas, Calcaneus in conſilio xiij.

6 Contrarium ꝙ iſto caſu non valeat diſpoſitio ad pias cauſas,nec inter liberos,ponit Maria.iunior conſ.clxxxix.vol.ij. Ruin.conſ.j. vol.ij. & conſ.cxxxvij.vol.v.vbi dicit * communem.Pariſ.conſ.xxiiij. vol.iij.

7 Concorda,quia aut voluntas erat perfecta quo ad piam cauſam, licèt eſſet imperfecta quo ad alia,& tunc teſtamentum valet.

Aut erat imperfecta etiam quo ad piam cauſam, & tunc teſtamentum ſit nullum.iſtam concordiam ponit Nicel.in concor.Bar.ccx.

8 Contrariam opi.in caſu principali, ꝙ teſtamentum in hoc caſu non dicatur imperfectum ratione voluntatis imperfectæ,ſed tantummodò ratione ſolennitatis,tenuit Imola in ca.cùm eſſes.in viij.quæſt.de teſta. & in c.ij.eo.tit.& in l.ſi is,qui.ff.de teſta.Pau.de Ca.in conſ.ccccłj.vo.ij. Areti.in l.ſi teſtamentum.C.de inſti.& ſubſti. Franc.Curtius in conſ.xij. Alexan.in conſ.iiij.vol.vij.& in conſ.cv.eo.vol.Iaſ.in conſ.lxviij.in fin. volu.j.Alexan in l.hac conſultiſſima. §.ex imperfecto.C.de teſtamen.& in conſ.lxxiij.& in conſ.lxxiiij.vol.j.Guido Papæ quæſtio.cccccxxxviij. Bertran.conſ.cxcvj.vol.iij.

9 Et facit quod notat Bertran.in conſ.lxv.vol.j.in nouis. Ruin. conſ.j. nu.22.vol.ij.vbi ſi teſtator expreſſit voluntatem ſuam coram Notario, & teſtibus, licèt illa voluntas non fuerit ibi per Notarium lecta, & publicata,nihilominus valet.

10 Imò voluit Ruinus conſ.xv.vol.ij.ꝙ valeat diſpoſitio patris,dato ꝙ teſtator dixerit poſt diſpoſitionem factam, quòd volebat, quòd Notarius rediret craſtina die,quia volebat addere, vel detrahere, vt ibi per eum.Ruinus conſ.j.vol.iij.& in conſ.ſeq.Campegij tenet,ꝙ ſi ſit diſpoſitio imperfecta ratione voluntatis imperfectę inter liberos valeat,non inter extraneos.

11 Et facit pro iſta opi.quod notat Iaſ.in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta. vbi tenet, ꝙ ſi teſtator fecit ſcribi ſuam voluntatem à Notario, & antequàm Notarius illam legeret & publicaret, mortuus fuerit,quòd tale teſtamentum valet inter liberos, quia dicitur imperfectùm ratione omiſſæ ſolennitatis, non ratione imperfectæ voluntatis, Ruinus conſi.vij.vol.iij.

12 Et facit,nam ſatis eſt inter liberos,ꝙ voluntas ſit ſcripta manu teſtatoris,licèt non publicata per Notarium:vt notat Bar.in dicta l.ſi is,qui. ff.de teſta.& facit dictum Dy.in l.Lucius. ff. de mili.teſta. Io.de Anania in conſ.lvij.in fin. Roma.in auth.ſimiliter.in xiij.ſpecia.piæ cauſæ inter vltimas voluntates.C.ad leg.Falcid.Areti.in dicta l.ſi is,qui. ff. de teſta. Iaſ.in l.hac conſultiſſima.§.ex imperfecto.C.de teſta.

Alexan.in conſ.cxiiij.vol.vij.vbi dicit iſtam * communem opinionem.Barba.in conſ.lviij.vol.iiij. Corn.in conſ.liij.vol.j.& in cõſ.cxviij. vol.iij.& in conſ.cccvij.vol.iij.Alexan.in conſ.iiij.vol.vij.& in conſ.cl. vol.vij.in dicto §.ex imperfecto.Iaſ.in conſ.cxcv.vol.ij.Io.Anto.Alex. conſ.xiiij.in fine,& in conſ.cvij.Maria.iunior conſ.cxciiij.vol.ij. Boer. deciſ.ccxl.nume.4.vbi dicit hanc veriorem, Ruinus in conſ.lxxj.nume.22.vol.iij.Calca.in conſ.xiij.

13 Contrarium tamen tenuit Salic.in dicto §.ex imperfecto.Bal.in l.fi. C.de fideicommiſ.& contrarium tenuit Bal.in l.fi.& in auth.quod ſine. C.de teſta.verſ.ex prædictis.& ibi Pau.de Caſt.in fine.

Volunt tamen præfati Doctores,videlicet Bald.& Pau.de Caſt.ſecus eſſe, vbi de voluntate teſtatoris appareret per ſcripturã confectam manu ipſius teſtatoris,Deci.in dicto conſ.clix.idem tenet Pau.de Caſt. in dicta l.ſi is,qui.Alexan.in dicto §.ex imperfecto. Deci.in conſ.cccclxxxviij.Hippoly.in rubri.de proba.Alex.in conſ.lxxvj.vol.iij.

14 Amplia,vt prima opinio procedat,etiam ſi illa ſcriptura non fuiſſet ab ipſo teſtatore ſubſcripta,Boer.deciſ.xiiij.nu.15.

15 Limita,& Declara,quia iſta ſcriptura priuata inter liberos, requirit non ſolùm tempus,vtputà annum,& diem,ſed etiam nomen Principis regnantis,ſecundũ Alex.in conſ.lxxvj.verſ.inſuper alia ratione.vol.iij.

16 Sed tenendo primam opinionem in concluſione principali ad dictum Bart.ꝙ ibi Doctores * communiter ſequuntur in dicta l.ſi is,qui. poteſt reſponderi, ꝙ ibi non apparebat, ꝙ teſtator voluiſſet ſuam voluntatem in ſcripturam publicam redigi per Notarium,ita declarat Decius in conſ.clix.& conſ.ccccxlviij. Corneus in authen.quod ſine. C.de teſta.Iaſ.in conſ.clv.volu.iiij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Teſtator ſi in vna parte teſtamenti de filiis maſculis dicat,cenſetur in alia etiam parte,in qua ſimpliciter filios nominauerit, etiam de maſculis tantum dixiſſe.

1 SI TESTATOR in vna parte teſtamenti dicat de filiis maſculis,& in eodem teſtamento in alia parte ſimpliciter dicat de filiis,cenſetur de filiis maſculis etiam in alia parte dixiſſe,in qua ſimpliciter de filiis dixerit,ita declarat Abbas in conſ.xxxvj.vol.j.Cuma.in conſ.cxvij.in princ.Curtius ſenior in conſ.lij.Barba.inter conſi.Alex.iiij.vol.conſ.xlviij.Guido Papæ quæſt. cccclxxxv.& in conſ.lxxxvij.Iaſ.in conſ.iij.vol.j. Pariſ.conſ.xviij.vol. ij.& conſ.lxxj.volu.iiij. Deci.in conſ.xv.& in conſ.ccccxlv. & in conſ. cccclxxx.& in conſ.ccccxcv.& in conſ.dlxviij.Iaſ.in conſ.cxl.in octauo fundamento,vol.ij.& in conſ.lxix.vol.iij.& in conſ.cxxxvij.vol.iiij. Io.Anto.Alexan.in conſ.cl.& in conſ.cvj. Fran.Curtius in conſ.cxij. & in conſ.cxiij.& in conſ.cxiiij.& in conſ.cliij.Brunus in tracta.ꝙ ſtanti. maſcu.in v.articu.in xiij.quæſt. Marian.iunior in conſ.xc.nume.17.volu.j.Mantuanus in conſi.ccxxj.Gratus conſi.lxxxix.vol.ij.Marianus iunior in conſi.clx.volu.ij.Ruinus conſi.xxxvj.volu.j. idem dicit Ruinus conſi.cxviij.vol.j.

2 Et propterea, ſi in vna parte teſtamenti dictum ſit de filiis naturalibus, intelligitur de filiis naturalibus etiam in alia parte teſtamenti, in qua de filiis ſimpliciter dicitur. Ruinus conſi.lxxxiij.volum.ij.& conſi. cxxxiiij.vbi declarat,volu.ij.& conſi.cxl.volu.ij. iſtam dicit veritatem. Ruinus conſi.cxlvij.vol.ij.

3 Et ſi filios maſculos poſuit in conditione,dum poſteà in ſubſtitutione de filiis dixit,de maſculis intellexiſſe cenſetur, Ruinus conſi.cxciij. vol.ij.& conſi.cxxxix.vol.iij.& clxviij.vol.iij.

4 Primò Amplia iſtam primam opinionem, vt etiam ex verbo maſculis,in alio teſtamento adiecto,ſumatur declaratio, vt verbum filij in alio teſtamento ſimpliciter prolatum,intelligatur de filiis maſculis, ita declarat Corneus in conſi.cclxxv.volu.iiij.Iaſ.in iij.conſi.volu.j.Gratus conſi.v.vol.ij.& conſi.liij.eod.vol.& conſi.lv.eod.vol.

Contrarium Fran.Curtius in conſi.clxiij. Socinus in conſi.clxiij. volu.j.Ruinus conſi.tertio,vol.ij.& conſi.cxliij.vol.ij.& conſi.xxxv. vol. iij.& clix.eodem volu.

5 Secundo Amplia,ſiue verbum maſculis,ſit in principio ſiue in fine diſpoſitionis, Ruinus conſi.clxxviij.vol.ij.

6 Contrariam opinionem in caſu principali, quòd per verbum filiis maſculis,in teſtamento appoſitum,non ſumatur declaratio ad verbum filiis, ſimpliciter in eodem teſtamento appoſitum, vt intelligatur de maſculis tantùm,ponit Petrus de Ancha.in conſi.cxx.incip.pro clariori.in fin. Io.de Ana.in conſi.xxij.Curt.ſenior in conſi.lxiij.incip.nobiliſſima.Soci.in conſi.ccxxvij.Alexan.in conſi.xxxviij. vol.j. Deci.in conſi.dxiiij.& in conſi.dxcix.

Curtius ſenior in conſi.xl.Iaſ.in conſi.cxlij.& in conſi.xxxix. volu. iij.vbi

iij.vbi dicit iſtam eſſe magis * communem opinionem, Franc.Curtius in conſ.xxxiij.in fine,& in conſ.xlix.Corneus in conſ.ccxxx.vol.iij.Soci.in conſ.lxix.vol.iij.Fran.Cur.in conſ.clxiij.Alex.in conſ.xlix.vol.iiij.

Pariſ.in conſ.xviij.vol.ij.allegat plures pro iſta parte,& iſtam tenet in conſ.xxxviij.volu.ij.& conſ.xxxv.volu.iij.& conſ.lij.vol.iij.& conſ.lxviij.volu.iij.& conſi.lxxij.eodem volu.

Maria.iunior conſ.xxiij.& conſ.xxix.nu.12.& conſ.100.nu.20.*vbi dicit magis communem,vol.j.& conſ.cij.& conſ.iij.& conſ.cxxviij.in ij.ſubſcriptione,& in vij.ſubſcriptione,nu.233.volu.j. vbi dicit * iſtam communem, Gratus conſ.cix.vol.ij.& conſ.iij.eod.volu. Maria.iunior conſ.clviij.vol.ij.Ruinus conſ.xciij.vol.ij.& conſ.cxxxiiij.vbi declarat, vol.ij.& conſ.cxl.vol.ij.& conſ. cxliiij.vol.ij.& conſ.clij.vol.ij.& conſi.cliij.vol.ij.& conſi.lxxxvj.vo.v.

7 Pro diſtinctione,& concordia opinionum aliqui voluerunt dicere, quòd ſi verbum maſculus,eſt in eadem oratione poſitum,cenſeatur repetitum in omnibus partibus eiuſdem orationis:ſecus ſi in diuerſis orationibus, ita dicebat Curtius in conſ.lxiiij.Io.Anto. Alexand.in conſi.lxxj.Gozadinus in conſi.xlv.

8 Iſtud reprobat Fran.Curtius in conſ.cxij.dicens idem eſſe,vt cenſeatur repetitum verbum maſculus,etiam in diuerſis orationibus, & idem in conſilio cxiiij.

9 Alij voluerunt dicere,quòd aut ratio fauoris conſeruandæ agnationis fuit cauſa,vt diſpoſitio reſtringeretur ad maſculos, & tūc in eodem teſtamento propter eandem rationem illud verbum maſculos,cenſeatur repetitum,non autem ſi ob aliam cauſam,Deci.in conſ.cccclxxx.& in conſ.dxv. Io.Ant.Alexand.in conſ.lxxj. Maria.iunior conſ.cxxviij. in prima ſubſcriptione, Ruinus conſ.cxvij.vol.ij.& conſ.cxxxiiij.vol.ij.& conſ.cxl.vbi declarat,eodem vol.

Sed tamen idem Ruinus in conſ.cxj.vol.ij.& pluribus ſequentibus, videtur tenere contra illam declarationem,& conſ.cxlv. vol.ij.& conſilio cxlvij.eodem volu.

10 Quidam alij voluerunt dicere, quòd aut eſt dictum de filiis, & tunc verbum maſculis,præcedens,cenſetur repetitum in verbo filiis, ſubſequenti:ſi verò dictum eſt de liberis,& tunc verbum maſculis,non cenſeatur repetitum, ita declarat Deci.in conſi.dlxvij.Ioan.Anto.Alexan. in conſilio xxxj.

11 Nonnulli etiam dicebant,quòd aut verbum filiis, eſt ſimpliciter poſitum pluries in eodem teſtamento,& tunc non cenſeatur repetitū verbum maſculus:aut ſemel tantùm,& cenſeatur repetitum, Alex.in conſ.xlix.vol.iiij.Curt.in conſ.lxiiij.Deci.in conſ.dxcix.

12 Deci.verò in dicto conſ.dxcix.dicebat, quòd aut eſt dictum de filiis ſimpliciter,& cenſeatur repetitum verbum maſculis,ſecus ſi dictum ſit quibuſcunque filiis.

13 Sed Io.Anto.Alexan.in conſ.xxxj.& in conſ.lxxj.& in conſ.cxlj.diſtinguebat alio modo,nam aut verbum maſculis,eſt appoſitum cum illa adiectione liberis,aut filiis,certæ perſonæ, & tunc ſemper in eodem teſtamento,quòd teſtator loquitur de illis met filiis, vel liberis, ſemper cenſetur loqui de filiis,vel liberis maſculis: ſecus ſi teſtator loquatur de aliis filiis,vel aliis liberis, Fran.Curt.in conſ.cxij.& in conſ.cxiiij. Ruinus in conſ.cxxiiij.& conſ.clxviij.nume.13.volu.iij.

14 Franc.verò Curtius in conſ.cxv.aliter declarat, & dicit, quòd ſi dictum ſit de filiis maſculis, & poſtea teſtator dicat, ſupraſcriptos filios meos,quia ſupra locutus eſt de maſculis,& verbum ſupraſcriptos,refertur ad filios cum eadem qualitate, ideò etiam maſculi tantùm cenſentur vocati:aliàs ſecus.

15 Idem etiam Fran.Curtius in conſ.cxv.dicit, ꝙ vbi ſemel tantùm in eodem teſtamento dictum eſſet de filiis maſculis,& pluries de filiis ſimpliciter,tunc verbum maſculis, in vna oratione non refertur ad aliam eiuſdem teſtamenti,in qua dictum eſt de filiis ſimpliciter.

Et ideò in tanto opinionum conflictu Iaſ. in l. qui filiabus.in primo notab.ff.de lega.j. licèt referat vtranque opinionem,tamen nullam audet firmare.

16 Sed pro nunc tranſirē cum illa diſtinctione Deci.in conſ.cccclxxxvj. ſuperius relata, quæ etiam à pluribus tenetur, quòd ita demum illud verbum maſculi, in alia parte teſtamenti cenſetur repetitum, quā ratio conſeruandæ agnationis hoc ſuadeat,aliàs nunq̃ cenſeatur repetitum.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum conditum ad relationem alterius teſtamenti, validum eſt.

1 PARIA ſunt,in teſtamento aliquid exprimere ſpecificè vel per relationem ad aliud, vt ſi teſtator mandat impleri per heredem contenta in cedula exiſtente penes Guardianum fratrum Minorum, l.ſi ita ſcripſero. & ibi Bart. notat ff.de condi.& demonſt.l.aſſe toto.ff.de hered.inſti.

Idem tenet Barto.in l.quem heredi.ff.de reb.dub.in l.fin. C.de fideicommiſſ.vbi Sailce.& Alexan.in l.ait Prætor.§.ſi iudex.vbi dicit opinionem Barto.* communiter approbari.ff. de re iudica. Alexand. in conſ.lxxvj.vol.iij.Iaſ.in l.ſtipulationum.§.illud.ff.de verb.obliga.& ibi Cuma.Areti.in l.heredes palàm.in prin.ff.de teſta.Nico.de Neapo.in l.his verbis.ff.de leg.iij.Imo.in l.illa inſtitutio.ff.de here.inſti. Bal.in l.captatorias.in v.q.C.de teſt.mili.Imola in d.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cond.& demoſt.Imola in c.cùm tibi.de teſta.Alex.in conſ.cxiiij.vol.vij.Alex.in conſ.iij.vol.ij.Feli.in c.ſuper quæſtionum.de offi.delega. Feli.in c.inter cæteras.de re iud. Pariſ.in conſ.ix.vol.iij.Bru.in tract.de forma.

2 Ratio eſt,quia tunc videtur nominatim facta expreſſio, ſecundùm Pariſium conſi.cxxij.volu.j.& in conſ.xxvj.volu.ij.in conſi. ij. volu. iij. Ruinus conſ.clxix.volu.ij.

Contrarium, quòd per relationem non dicatur facta ſingularis expreſſio,dicit Ruinus in conſi.clxv.nu.8.vol.ij.

3 Amplia,nam idem eſt etiam in omni alia diſpoſitione, quia ſufficit quid eſſe certum per relationem ad aliud. l.ſtipulationum.iuncta l.vbi autem non apparet.§.qui vinum.& ibi notat Imola,& Pau. de Caſtro, ff.de verbo.obliga.

4 Amplia etiam quo ad inſtitutionē heredis, quia ſufficit illam exprimere per relationem ad aliud,vt per Pau.de Ca.in l.hac conſultiſſima. §.per nuncupationem. C.de teſta.& in l.vbi autem non apparet.§. qui vinum.ff.de ver.oblig.& ibi ſequitur Alex.& idem Pau.de Ca.in l.heredes palàm.in prin.ff.de teſta.Aret.in rub.de teſta.Ange.Bal.& Imol.in l.aſſe toto.ff.de here.inſti. Soci. in conſ.clxxiij. & in conſ.cxlij. Alex.in conſ.clxxvj.vol.v.Soci.in l.ſi ita ſcripſero.ff.de cond.& demon.

Io.Crottus in l.j.§.ſi quis ita.in ſecunda lectu.qui dicit iſtam eſſe cōmunem opi.ff.de ver.oblig.Ruinus in l.Gallus.in §.& quid ſi tantùm.ff. de libe.& poſthu.Io.Ant.Alexan.in conſ.xiiij.& iſtam dicit * commu. Pariſ.in conſi.xix.vol.iij.Ruinus conſ.cxciij.vol.ij.

5 Contrarium,quòd imò non ſufficiat exprimere nomen heredis per relationem ad aliud,tenuit Pau.de Caſt.in l.ſi ita ſcripſero. ff.de condi. & demonſtra.Areti.in l.heredes palàm.in prin.ff.de teſta.Iaſ.in l.ſtipulationum.§.illud.ff.de verbo.obligatio.& in l.hac conſultiſſima.§.per nuncupationem.C.de teſta.

6 Et facit,quod dicit Philip.Fran.in c.conſuluit.el ij.de appella. ꝙ vbi quid eſt nominatim exprimendum,non ſufficit exprimere per relationem ad aliud.Ruinus conſ.clxv.nu.8.vol.ij.

7 Sed tenendo primam opinionem,quæ eſt * communis, Limita illam ex mente Bar.in dicta l.ſi ita ſcripſero.ff.de cond.& demonſt. dummodò conſtet illam eſſe ſcriptam manu teſtatoris.

Sed Pau.de Caſtro ibi tenet, ꝙ etiam ꝙ non ſit ſcripta manu teſtatoris,ſi tamen conſtet illam eſſe cedulam, ad quam teſtator ſe retulit, ſatis eſt: & hoc videtur eſſe de mente Iaſ.in l.quæſtionem. C. de fideicommiſſ.Soci.in conſ.cxlij. ſecus quando de hoc non plenè conſtaret, Ruinus conſi.x.vol.iij.

8 Et an ſufficiat probare per comparationem literarum, ꝙ cedula ſit ſubſcripta manu teſtatoris, Ruinus conſ.xj.nume.7. vol.iij.tenet ſufficere ſolam comparationem,quando teſtator expreſſit illam cedulam in teſtamento,& non aliâs.

9 Limita primam regulam, vt non procedat, quando expreſſio eſſet de forma,ſecundùm Abb.per illum tex.in c.pe.de iureiu.vbi non ſufficit relatio ad aliud in iuramento,quia requiritur ſpecifica iuratio.& videtur hoc velle Iaſ.in d.l.hac conſultiſſima.§.per nuncupationem.ff.de teſt.& in l.ſtipulationum.§.illud.ff.de ver.obli.Soci.in conſ.xxiiij.vo.j. Bal.in l.in minoribus.C.de his,quib.vt indig. Ange.& Alex.in d.l.vbi autem.§.fi.de verb.oblig.Feli.in c.cum dilecta.in verſ.pro iſtis etiam facit.de reſcri.Bru.in tract.de for.in tit.ex quib.conſi.for.vel ſolen.in x.limi.verſ.prædicta procedunt.Pariſ.in conſ.vij.vol.ij.& conſi.ij.vol.iij. & conſ.ix.eo.vol.Gratus conſ.xxviij.vol.j.Tiraq.de legi.connub.

10 Sed ego non puto iſtam limitationem veram,quia nomen heredis, pro forma exprimi debet.l.iubemus.C.de teſta.l.heredes palàm.in principff.de teſtamen.

Et tamen poteſt exprimi per relationem ad aliud, vt dictum eſt ex communi intentione,in amplia.ad regu.Iaſ.in l.certum. ff. ſi cer.pet.in prin.qui dicit * communem, Guido Papæ quæſt.ccccl viij. Bertran. in conſ.ccxiij.nume.6.vol.j.in nouis.

Et contra iſtam limitationem tenet Gratus in conſ.xlj.vol.j.

11 Et licèt Areti.in cap.quoniam contra.de pobationib. teneat, ꝙ vbi requiritur expreſſio pro forma,non ſufficit per relationem ad acta, ſed illud eſt verum in relatione generali: vtputà in relatione ad acta, quæ eſt nimis vaga,& generalis:ſecus ſi ad certam partem actorum: vtputà ad certam ſcripturam, vt per Bal.in l.in minoribus.C.de his, quibus vt indig. Philip.Francus in cap.conſuluit.el ſecundo.verſi.quod tamen limitat. de appella.qui volunt,quòd ſatisfiat diſpoſitioni clemen.appellanti.de appella.Si modò quis ex primat grauamina per relationem ad certam partem actorum.

Et iſtam opi.videtur tenere Purpur.in l.petens.C.de pact.Ang.Are

12 ti.in §.ſi minus.ver.ad vnum.Inſti.de actio.

Licèt contrarium in hoc teneat Decius in l.certum.nu.3. ff.ſi certum petatur.

13 Sed tamen in iſta diuerſitate opinionum circa principalem limita-

tionem teneas diſtinctionem Ruini in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.nume.77.ff.de libe.& poſthu.vbi conſiderat tres ſpecies expreſſionum: & cum illa diſtinctione videtur reducere ad concordiam iſtas opiniones, ad quem me remitto.

De heredibus inſtituendis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Inſtitutio facta de fratribus Minoribus, an valeat.

1 DVBITANT Doctores, an valeat inſtitutio facta de fratribus Minoribus: & dicendum eſt, ꝙ non valet etiam quo ad æſtimationem, vel vt vendant, & pretium erogent in vtilitatem propriam, ſi talis inſtitutio ſit ſimpliciter facta, Bar.in tract.Minoric. verſicu.quidam in ſuo teſtamento.Bald.in authen.ſi qua mulier. C.de ſacroſan.eccle. verſic.ſed modò reſtat. qui extendit etiam ad alios mendicantes. Pet.de Anchar.in cle.exiui. verſ.reuertor ad primum.& ibi Cardi.in §.proinde.verſ.quo ad quæſitum.de verb.ſigni.& idem Cardi.in conſi.cij. verſ.ad ſecundum quod opponitur. Capra in conſ.xxxj.Sali.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſan.ec.Capra in conſ.cxlvij.

Contrarium, ꝙ etiam inſtitutio valeat facta fratribus Minoribus, vt vendant, & pretium erogent in eorum neceſſitates, voluit Imola in l. Lucius.l'vltima, verſ.& aduerte inquantum dixi. ff. de heredib.inſtitu. Guido Papæ in deciſ.cccxxvij.

Tenendo primam opinionem, quæ vidutur magis * communis,

2 Primò Amplia, etiam ſi inſtituatur eccleſia ipſorum fratrum Minorum, vt no.Bar.in l.j.C.de cond.& procu.lib.xj.Bal.in auth.ingreſſi.& Pet.de Anch.in clemen.exiui.verſ.ſed an idem ſit.Ange in auth.de eccle.titu.in §.ſi quis autem.& in auth.vt determinatus numerus.in prin. cum aliis cumulatis in tit.de lega.concluſ.j.nu.10.

Contrarium, ꝙ inſtitutio eccleſiæ valeat, tenuit Barto.in l.ciuitatibus.ff.de lega.j.

3 Secundò Amplia, etiam ſi eccleſia fratrum Minorum, vel ipſi fratres inſtituantur, hoc expreſſo, ꝙ accipiant & vendant, & pretium conuertant in eorum neceſſitates, Bal.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſan.ecc.verſ. iuxta hoc quæro.Areti.in l.apud Iulianum.§.conſtat.ff.de lega.j.

4 Cardi.in clemen.exiui.§.proinde.de verb.ſignifi. vbi ſubdit, ꝙ poteſt alius inſtitui, vt vendat, & pretium conſignet fratribus diſtribuendum in eorum neceſſitates, Pet.de Ancha.idem tenet in dicta cle.exiui. verſ.ſecundo caſu.de verbo.ſignifi.

Contrarium Barto.in tracta Minoric.

5 Tertiò Amplia, etiam ſi in teſtamento adſit clauſula codicillaris, vt not.Bal.in auth.ingreſſi.verſ.iuxta hoc quæro, ponamus.C.de ſacroſan. eccle.Pet.de Anch.in cle.exiui.verſ.& per iſta.

Contrarium Barto.in tracta.Minori.verſ.ex prædictis patet,

6 Quapropter hereditas pertinebit ad ſuccedentes ab inteſtato, vt notat Bar.in tract.Minoric.in vlti.limita.in prin.verſ.ſed ad quos pertinebunt. Bald.in auth.ingreſſi.verſ.iſtis præmiſſis.Abbas in c.in præſentia. nume.62.de probat. Roma. in conſ.ccxcvj. vbi dicit iſtam * communem opinionem, & in conſ.cclxviij. Imola in l.j.verſ.quid autem ſi aliquis.ff.de teſta.& in c.in præſentia. verſ.quid autem ſi quis ingreditur. de proba.& ibi Feli.verſ.ſeptimò quæro.vbi dicit iſtam * commu.opi. Abbas in conſ.xxvij.vol.ij.Aret.in l.j.ff.de teſta.vbi dicit iſtam * commu.opin.Boer.deciſ.cccliiij.nu.10. Guli.Bened.in c.Raynutius, in verſ. in eodem teſtamento relinquens, el ij.nu.122.de teſta.

7 Primò Limita, quando extaret conſuetudo, ꝙ fratres Minores etiã per viam vniuerſalis inſtitutionis capiant hereditates, Bal.in conſ.ccxxxij.vol.ij.& in particulari diſpoſitione dicit additio.ij.ad conſi.Federi.de Senis xij.

Contrarium, ꝙ conſuetudo non poſſit operari, Calder.in conſ.j.de regu.Feli.in c.in præſentia.de proba.& ibi Pariſ.nu.177.qui tenet, ꝙ poteſt operari conſuetudo in hoc caſu, ꝙ capiant & vendant.

8 Secundò Limita, quando alio inſtituto in vniuerſo, frater eſſet inſtitutus in re certa.Feder.de Senis in conſi.xij.

9 Tertiò Limita, vt per Ange.in diſput.ſua incip.quidam nobilis. vbi tenet, ꝙ bona ſint eroganda in pios vſus, quando fuerunt relicta ingredienti religionem ſub illa conditione, Si deceſſerit ſine liberis, ſequitur Roma.in ſingu.ſuo.ccccxlvj.

Contrarium tenet Roma.in conſi.ccxcvj.verſ.ſed iudicio meo.vbi reprehendit Ang.in loco præallegato.

10 Quartò Limita in aliis fratribus, qui ex priuilegio Apoſtolico poſſunt retinere proprium.Iaſ.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.

11 Quo verò ad fratres Prædicatores, & alios mendicantes præter ipſos fratres Minores, valet inſtitutio, vt vendant, & pretium erogent in eorum neceſſitates, vt per Guid.pap.q.cccxxvij.Nico.de Vbal.in tract. ſuc ab inte.cle.nu.5.qui dicit * comu. Deci.in c.in præſentia.nu.60.qui hanc communem affirmat, de proba. Hippoly.in ſing.cxxij. Matheſ.in tracta.de ſuc.ab inte.in iij.arti.nu.41.Bertran.in conſ.clj.vol.ij.in no.

12 Et iſtud procedere potius de conſuetudine, quàm de iure, dicit Cuma.conſ.cxxxij.& conſ.clxix.

13 Declara, quia conſuetudo poteſt operari, quo ad iſtos fratres mendicantes, non tamen quo ad fratres Minores, vt dicit Pet.de Ancha.in conſi.lvj.in fine.Abbas in conſ.xxvij.volu.j. Areti.in l.j.verſ.circa tertium.ff.de teſtamen.

14 Et circũſcripta conſuetudine contrarium de iure tenet Bald.in auth. ſi qua mulier.C.de ſacroſan.eccle.ver.ſed modò reſtat, quomodo. Fede. de Senis in conſi.xij.

15 Contrarium, ꝙ etiam in iſtis aliis fratribus mendicantibus conſuetudo non poſſit operari, vt capiant, tenuit Calde.in conſ.j.in titu.de regu.Feli.in c.in præſentia.de proba.

16 Alius eſt caſus in fideicommiſſo vniuerſali, & primò quo ad fratres Minores dicitur, ꝙ hereditatem ex cauſa fideicommiſſi capere non poſſunt, ita Bar.in tracta.Minoric.verſ.de hereditatibus.

Sed ꝙ heres tenetur ad æſtimationem per ea, quæ ponit in ſeq.verſ. Barto.in dicto tracta.Minoric.

Contrarium tenet Bal.ꝙ nec ad æſtimationem aliquid eis debeatur, in auth.ingreſſi.verſ.iuxta hoc quæro, ponamus.C.de ſacroſan.eccl.per Pet.de Anch.in cle.exiui.ver.ſecundum membrum.de ver.ſigni.Capra in conſ.xxxj.Pariſ.in conſ.lxv.vol.ij.Iaſ.in l.j.nu.99.ff.de leg.j.

17 Hodie autem capiunt ex fideicommiſſo vniuerſali, ex priuilegiis Apoſtolicis.Corne.in conſ.clxij.in prin.vol.iiij.

18 Et ex conſuetudine, Bal.in conſ.cccclxxix.vol.ij.

19 Quo verò ad alios fratres mendicãtes, dicendum eſt, prout dictum fuit s.in capite inſtitutionis vniuerſalis; & in ſucceſſione ab inteſtato.

20 Et quòd ſuccedant fratres S.Auguſtini, tenet Capra in conſ.cxlvij.

21 Quartus caſus in conceſſionibus factis inter viuos, vtputà donationibus, tranſactionibus, vel aliis conuentionibus, & videtur dicendum, ꝙ non capiat: vt notat Bal.in conſ.ccccliij.in fi.vol.iiij.

Contrarium ꝙ accipiant, vt vendant, Corne.in conſ.cxvij.vol..ij. verſ.& ideo.& in conſ.ccxvij.vol.iiij.verſ.& ideò.

22 Quintus caſus eſt reſpectu bonorum ingredientium religionem: nam in fratribus Minoribus Io.Andre.in c.in præſentia.verſ.quid ſi aliquis ingreditur.de probat. tenet, quòd capiant vt vendant, licèt potius de facto, quàm de iure: & fuit opinio Archid.in ca.de viduis.xxvij.q.j.

Imò de iure hoc fieri tenet idem Archidia.in c.quia ingredientibus. xix.q.iij.Spec.in tit.de ſtatu monach.in prin.in iij.& iiij.quæſt.

Contrarium, quòd imò non poſſint capere bona ingredientium religionem, etiam ad effectum vendendi, tenuit Bart.in tracta.Minoric. verſ.ſed ad quos pertinebunt.Abbas in dicto c.in præſentia.nu.62.Paulus de Caſt.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſan.eccle.

Roma.in conſ.cclxviij.& in conſ.ccxcvj. vbi dicit iſtam * communem opi.Domi.in c.j.§.confirmatos.de relig.domi.in vj.Calde.in conſ. xlvj.in tit.de teſta.Imola in l.j.verſ.quid autem.ff.de teſta.& in c.in præſentia.verſ.item adde.de proba.

23 In aliis verò mẽdicantibus, an bona ingredientium illorũ religionẽ applicentur monaſteriis ipſorum, Spec.in tit.de ſtatu monach.in prin. iij.& iiij.quæſt.tenet, quòd capiant, Archid.in ca.quia ingredientibus. xix.quæſt.iij.Abbas in c.in præſentia.nu.62.de proba. Domi.in cap.j.§. confirmatos.de relig.domib.in vj.

Alexan.in conſ.lxxxviij.volu.ij.vbi dicit iſtam * communem opinionem, Bolog.in addit.ad tracta.de ſucceſſ.ab inteſta. nu. 117.& ſeq. Imola in l.j.in fine, ff.de teſta.Calde.in conſ.xlvj.in tit.de teſtamen.Feli.in cap.in præſentia.ver.ſextò vide.& ibi Dec nu.69. vbi dicit * communem opinionem.

Contrarium, ꝙ hoc non procedat de iure, ſed de facto, ſtante conſuetudine, voluit Bal.in auth.ſi qua mulier.C.de ſac.ſan.ec. Pet.de Anc. in conſ.lvj.in fi.Pau.de Ca.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſan.ec.

24 Imò ex conſuetudine, vel priuilegio tales capiunt, vt retineant.Bal. in auth.niſi rogati.C.ad Tebel.Feli.in c.in præſentia.verſ.nonò vide.

Idem voluit Bal.in conſ.ccccliij.in fi.vol.iiij. & in conſ.cccclxxix. vol.ij.Bar.loquens de fratribus Prædicatoribus in tracta.Minoric. Pariſ.in conſ.xxij.vol.iij.Barto.in l.j.§.filio.ff.ad Tertul. ſequitur Iaſ.in l. ex facto.§.Iulianus.nu.10.ff.de vulg.& pupil. Bertran.in conſi.clij. nume.3.volu.ij.in nouis.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Inſtitutio, ſiue legatum, vel fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur ad heredes, honorato decedente, conditione pendente.

1 RELICTVM in vltima voluntate ſub conditione, ſiue ſit inſtitutio vniuerſalis, ſiue legatum, vel fideicommiſſum, non tranſmittitur ad heredes, ſi honoratus pendente conditione deceſſerit, prout in inſtitutione, probat textus in l. vnica,

l.vnica.§.ſin autem ſub conditione. C. de caduc. toll.l. ſi ex pluribus .in verſi.alia cauſa.ff.de ſuis,& legit.l.rationes.in fi.ff.de acquir.hered.l.ſed ſi plures.in princ.& l.qui plures.& ibi Aret.in ij. not.ff.de vulg.& pupil. l.qui liberis.§.hæc verba.de vulga.& pupil.l.non putauit.§.ſed etſi deſecerit.ff.de bonor.poſſ.contra tab.Imol. in l. qui liberis. in §. hæc verba. in ij.not.in fin.ff.de vulg.& pupil.Alexan.conſi.xxxvj.conſi.fin. verſicu. ij.reſpondeo.vol.iij.Curt.Iun.conſi.xvj.in princ.Caſſan.con.lxvij.verſi. & ſic facit.Iaſ.in l.cùm ſecundum.verſi.intellige quando.C.de fideicom. Rom.conſi.xvij.verſicu.atten.illud.Caſſa.conſi.lxij.verſi.ſecundò facit. Bal.conſi.cccxl.vol.iij.verſi.nec obſtat quòd dicta mater.& conſi.cccc-xxxiiij.in fi.verſi.item non obſtat.vol.iiij.Fulg.conſi.xiiij.verſicu. ſed & alia ratione.& conſi.lxx.verſi.rurſum conſtat.Alex.conſi.xlix. verſic.ij. reſpondeo.volu.vj.& conſi.clij.verſicu.ſequitur quòd cum.vol.vj.Dec. conſi.ccccxxxv.verſicu. & ſit ſubſtitutio. Guald.cautel.xxij.de ſubſtit.in princ.Corn.conſi.ccxlviij.in princ.volu.j.Soc.conſi.cxcvij.verſi.ſecundum præſuppono.Barbat.conſi.lv.verſi.& ex iſtis tollitur. vol.ij. Rom. conſi.clxij.in princip.Bald.in l.ſi auus.verſic.modò pono. C. de de liber. præter.& conſi.ix.verſi.aduerte.vo.ij.& conſi.xxvj. verſi.non enim lex. vol.iiij.Alexan.conſi.xciij.verſi.& ad notata per Bart.vol. iij. Iaſ.conſi. lij.verſi.nec ſubſtitutio.volu.iij.Bald.conſi.ccliiij.verſi.aut Berta eſt præmortua.Deci.conſi.cclxxxvij.nu.33.Cor.conſi.lxviij.in princ. volu. iiij. Alex.conſi.xxxvj.nu.4.verſi.nam Zannes prædictus.vol.vij.

2 Et in legato, vel fideicommiſſo, eſt tex.l.vnica.§.ſin autem ſub conditione.C.de caduc.toll.qui text.loquitur tam in ſubſtitutione, quàm legato, vel fideicom.l.iiij.verſicu.ſed & ſi deceſſerit.ff.de alim.& cib.leg.l.in cauſa.la ij.§.Pomponius.ff.de minor.& ibi gl.in verb.heredi.& ibi Bal. in verſic. nota quòd reſtitutio. l.Iulianus.ff.de leg.ij.l.ſi in ſingulos.ff.de ann.legat.& in l.ſi ita legatum.in §.illi ſi valet.ff.de legat.j.Oldra. conſi. cxxxj.Paul.de Caſt.in l.Titia teſtamento.in §. Titia cùm nuberet. verſi. in tex.ibi quandiu viueret.ff.de leg.ij.Alexand.in l.Gallus.§. etiamſi parente.in fin.verſic.vide text.notabilem.ff.de liber.& poſth.in l.qui liberis.§.hæc verba.verſi.faciunt iſta.ff.de vulg.& pupil. & in l. paterfamil. ff.eod.verſi.his infero ego.Ro.conſi.ccccl xxx.verſi.& quidem breuiter. Alexan.in l.fin.verſi.Bald.ponderat.C.de legat.Deci.conſi.ccccxvij.Pic. in repet.l.Titia teſtamen.§.Titia cum nuberet.numero 15. ff. de legat.ij. Ioan.Ant.Alex.in conſi.xxiij.verſi.prima fronte.Iaſ.conſi.lij.verſi.iiij.facit.vol.iij.& conſi.cxxiiij.verſi.vtraque ſubſtitutio.& conſi. cliiij.verſic. item trita eſt regula.volu.iiij.Pariſ.conſi.iij. verſi. cum fideicommiſſum. vol.j.Bal.conſi.ccccx.ver.ſuper iſto primo.vol.iij.Maria.Iun.conſi.cxlj. verſi.illud autem.vol.ij.

3 Et idem eſt in die incerta, puta ſi poſt mortem ſuam heres Sempronij dare rogatus ſit:vt in d.§.ſin autem ſub conditione.& in l.heres meus.in princ.ff.de condit.& demonſt.& l.ſi cùm heres.& l.huiuſmodi.ff.quando dies legat.ced.Ro.conſi.ccccl xxx.verſi.ij.idem probatur.Caſſa.conſ. lxvij.verſi.& ſic facit.Iaſ.in l.cùm ſecundum.verſi.ij.intellige.C.de fideicommiſ.Rom.conſi.xvij.verſic. attamen illud.Fulgoſ.conſi.lxx. rurſum conſtat.Rom.conſi.clxj.in princip.Bald.in l.ſi cui legetur.verſic. ij. caſu principali.ff.de legat.j.Deci.conſi.ccccxvij.num.2.verſi. ideo cum prædicti.Iaſ.in l.cum filio.nu.4.& nu.24.ff.de leg.j.Cor.conſi.cccxvij.verſi. & præſupponitur.vol.j.

4 Amplia, nam ſi legatarius ſit rogatus reſtituere poſt mortem ſuam heredi, ſi heres præmoriatur ante legatarium, legatum remanet penes heredes legatarij, & non tranſit ad heredem heredis.text.eſt in l.in cauſa.la ij.§.Pomponius.ff.de minor.Paul.de Caſt.in l.fin.C.de lega.& ibi etiam Alex.cũ alijs, quæ adduximus ſuprà in regula, ponit Io.Crot.in l.j.nu.25. ff.de leg.j.Trigon.ſingul.ij.

5 Limita hanc proximam ampliationem, niſi teſtator legauerit legatario in vita ſua tantùm, vt poſt mortem ad heredem reuertatur legatum: nam dato quòd heres moreretur ante legatarium, legatum poſt mortem legatarij ad heredem heredis tranſire debet.Ita Io.Ant.Alex.conſi.xxiij. verſi.& moueor primò.

6 Et idem eſt, ſi dictum fuerit, quandiu vixerit legatarius.Bart.in l.Titia teſtamento.in §.Titia cum nuberet.verſi.quæro quid ſi tempore.ff. de legat.ij.& ibi Paul.de Caſt.verſi.quæro quid ſi tẽpore.& in l.ſi à me. verſi. item patet.ff.ad leg.Falcid.& Alexan.ibi verſi.& addit Pau.de Caſt.hic. Paul.de Caſt.in l.illud.verſi.ſecundò quæritur.C.de legat.& ibi Alexan. verſiculo, quærit hic Paulus de Caſtro, Trigon. ſingul. ſecundo, Baldus in dict. leg. Titia teſtamento.§.Titia.verſiculo, quæro hic.Soci.conſilio cij.numer.10.volumine tertio.verſiculo, ex quibus infero.Pariſ.conſilio xxj.nu.44.verſi.nam tollitur obiectio.vol.ij.

7 Sublimita niſi datus ſit ſubſtitutus poſt mortem legatarij, tunc enim non reuerteretur ad heredem, ſed tranſiret legatum ad ſubſtitutum, vt dicit Alex.conſi.xcij.vol.iij.

8 Secundò Sublimita, quando dictum eſſet, reuertatur ad heredes meos infraſcriptos, quia tunc ſi heres ſcriptus ante legatarium decedat, legatum non tranſmittitur ad heredem heredis. Alex.conſi.clxxiij.verſic.tamen præmiſſis non obſtantibus.vol.v.

9 Tertiò Sublimita, niſi teſtator intellexerit prouidere magis hereditati, quàm heredi:nam dato, quòd heres præmoriatur legatario, vel fideicommiſſario, qui debet reſtituere, tamen non tranſmittitur ad heredem heredis, ſed conſolidatur cum hereditate. Paul. Pic.in l. Titia teſtamento.in §.Titia cùm nuberet.nu.14.ff.de leg.ij.

10 Primò Amplia regulam principalem, vt nec ad liberos fiat tranſmiſſio conditionalis relicti.glo. in l. vnica.C. de his, qui ante aper.tabul. in verbo, de relictis.in princip.verſi.item nota.& ibi Cyn.in fi.verſi.vltimò quæritur.& Salicet.in fin.in x.quæſt.& ibi Bartol.verſicu.quæritur circa hanc legem.Cyn.in l.j.verſicu.tamen in ſingulari legato. C. communia de legat.Bartol.in l.j.verſicu.aliam differentiam.ff.de leg.j.& in l.is, cui. verſicu.tenet iſta gloſſ.ff.de act. & oblig. Bald. conſilio xciiij. verſicu. & licèt ſuperuiueret.vol.ij.& conſilio cxv.vol.v.& conſi.cliiij.vol.j. verſi. licèt quædam gloſ.& in l.cùm ex filio, verſicu. & nota quòd filius. ff. de vulgar.& pupil.& in l.vnica.§.ſin autem ſub conditione.verſicu. quæro nunquid fideicom.C.de caduc.tol.Fulg.in l.vnica.§.ſin autem ſub conditione.verſi.tertiò nota.C.de caduc.toll.Bald.in l.ſi in perſonam.verſicu. quæro vtrum fideicom.C.de fideicom.& in l.ſi pater.verſi. quartò quæritur. C.de inſtitu.& ſubſtit.& in l.ſi plures.verſ.ſed contra hoc oppono. C.de condit.inſert.& in l.j.in primo not.C.vt act.ab hered.& in c.j.verſ. eſt ergo feudum.qui ſucceſ.teneãtur.Imo.in l.cùm ex filio. in fi. princip. verſi. vltimò allegatur hæc lex. de vulgar. & pupil. & in l. ſi cui legetur. ver.vltimò nota.ff.de legat.j.Ang.in l.is, cui.ff.de actio.& obligat.Alex. qui dicit * communem, in conſi.cclij.verſi.tamen nota text.ff.de vulgari & pupil.Socin.conſ.cxcvij.verſ.ſecundum præſuppono.Alex.in l.heredes mei.§.cum ita.verſi.vltimò nota.ff.ad Trebell. & conſ. clxv. verſ. & idem eſt.volum.v.vbi etiam dicit * communem Dec.conſi.cccxciiij. verſi.ſecunda ratio eſt.& conſi. lv. verſi. ſecundò principaliter non obſtat.Alex.qui pariter dicit * communem, imò omnes ita tenere, conſilio xxx.verſi.& dictum ius, vol.ij.Curt.Senior.conſi.lxiiij.nu.59.verſi.adeò quòd ius fideicommiſſariæ ſubſtitutionis.& conſi.lxxvj. verſi. tamen ex quo Melchior.Iaſ.conſi.lxxx.in princip.vol.j.& in l.ſi cui. §. hoc autem. verſi.tu adde fortius, vbi dicit commu.ff.de legatis.j.Alex.conſ.xvj.verſi. & dictum ius.vol.vj.Alexand.conſi.xcij.vbi dicit communem, verſi. ſed præmiſſis non obſtantibus.volu.iij.Alexand.conſi.xciij. verſi placet in conſi.volu. iij.& conſi.xxxvj.verſi.confirmatur prædicta.vol. iij. Socin. conſi.vj.ver.reſtat nunc reſpondere.& ver.iij.& vltimo. vol.iij.Iaſ.conſ. lij.volu. iij. verſi. quartò facit. & conſi. cxxiiij.verſi. vtraque ſubſtitutio. vol.iiij.& conſi.cciij.verſ.ſecundo & fortius.volu.ij.& conſi.cxlij. verſi. ex quo ergo teſtator.volu.ij.& in l.cùm filiofamiliàs.in quarto not.ff.de legat.j.& in l.cùm ſecundum.verſi.intellige quando. C. de fideicommiſ. Soc.conſi.lxxvij.verſi.& in hoc primo.vol.j.Corn.conſ. clxxx. verſ.conſtat ergo.vol. iiij. Io. Ant. Alex.con.viij.ver.replicari poteſt.& con.cxx. verſi.nam licet.& conſi.cxliij.verſi.nam licet.Curt.Iun.conſi.lxix. verſi. memoria repeto. Caſſa.conſilio lxij.verſicu. item imò.vbi dicit iſtam * communem.Guliel.Bened.in repet.c.Raynutius.in verb. ſi abſque liberis moreretur.el ij.in materia fideicommiſſariæ ſubſtitutionis, nu. 71.de teſta.Caſſa.conſi.lxv.verſi.facit ꝙ habetur.Soc.conſi.xiiij.in fi.verſi.capio tertiam difficultatem.volu.iij.Pariſ.conſi.lij.num.2. verſic. ad quod etiam facere videtur, vol.iij.vbi dicit * communem.& conſi. lxiij. nu. 9. vbi dicit communem eod.vol.& conſi.xxx.nu.47.verſi. non obſtat glo. vol.ij.& conſi.xxj.nu.43.vol.ij.& conſi.xxxvij.verſi.non obſtat glo.nu. 77.volu.ij.vbi dicit communem.& conſ.lxx.verſic.hinc etiam dicimus. vol.ij.& conſi.lxxv.verſi.& quando.volu.ij.& conſi.lxxvij.verſi.præterea certum eſt, vol.ij.Marian.Iun.conſi.cxlj.verſic.iſtud autem.volu.ij.& conſi.clxj.vol.ij.verſi.non obſtat quòd eius heres.Curt.Iun.conſi.xvj.in princ.Pariſ.conſi.iij.verſi.nec obſtat prædicti, vol.j.Dec.conſ.ccccxvij. numer.3.verſiculo, eſt verum, quòd quandoque.Fulg. conſi. xv.verſicu. ſed & ſi ſubſtitutiones.Alexand.conſil.ccvj.verſi.vnde ſi præcedat. vol. vj.& conſilio ccl.verſiculo, & totum, & integrum.volumine vj.& conſ. cclij.in princip.eod. volumine.Socin.conſilio xciiij. verſiculo ſed in caſu noſtro.volumine quarto.Grat.conſi.cj.volum.ij. Dec. conſi. dlxxiiij. verſi.non obſtat.

Contrarium glo.in l.is, cui.ff.de act.& oblig.Socin.in l.heredes mei. §. cùm ita.verſi.in glo.fi.ff.ad Trebell.

11 Secundò Amplia, quando teſtator poſt legatum conditionale adiiceret iſta verba, Ex nunc lego.ita Bart.in l.ſi is, qui pro emptore. verſ.ij.ad aliud.ff.de vſucap.

Contrarium voluit Iaſ.in d.l.ſi is, qui pro emptore, verſ. ſecunda notabilis quæſtio, & Io.Crot.ibi.verſ.ij.in hac quinta.

12 Tertiò Amplia, idem eſſe ſiue vulgaris ſit inſtitutio, ſiue ſit pupillaris, ſiue ſit fideicommiſſaria. Alexand.conſ.xxxvj.verſ.confimantur prædicta.vol.iij.& conſ.clxv.verſ.vnde ſi quæratur.vol.v.

13 Primò Limita hoc non procedere in legitima, in qua ſit tranſmiſſio ad heredes quoſcunque, etiamſi filius decedat pendente cõditione.prout iſto caſu ſaluat gloſſ.in l.is, cui.ff.de act.& oblig. Salic. in l. vnica. in fin. verſ.quæro x.de his, qui ante apert.tabul.

14 Secundò Limita, ſi inſtitutio ſit vnita cum iure accreſcendi, quia tunc tranſmittitur ad heredes ſubſtituto decedente pendente conditione.l. qui patri hæres. ff.de acquirenda hereditate.de quo dic vt infrà in vj. limita.

15 Tertiò Limita ſi ex coniecturis conſtare poterit de teſtatoris intentione, quòd voluerit etiam pendente conditione legatum, vel aliam

conditionalem diſpoſitioné tranſmitti.Bald.in l.vnica. C.de his, qui ante aper.tabul.verſicu. tu dic, quod glo.noſtra, & in l.vnica.in j.not.C.vt actio.ab hered.Curt.Sen.conſi.lxxvj.verſic. reſpondetur dupliciter.Iaſ. conſi.cxxxiij.verſi.vnde quando.vol.ij.& conſi.lij.verſi.vj.facit.vol. iij. & conſi.cliiij.verſi.moueor in primis.vol.iiij.& verſi.confirmantur prædicta.Curt.Iun.conſi.xvj.verſi. ſecundum principalem concluſionem, & conſi.xcvj.& con.cxj.num.15.verſi.vij.coadiuuantur.Guald.cautela xxiij.in fi.verſi.ſufficit etiam.de ſubſtit.Dec.conſi.cccxcvij.nu.5.verſicu. ſed ſupradictis non obſtantibus,& conſi.dxciiij.verſic. tamen ad maiorem confirmationem.Socin.in l.in conditionibus.§.j.verſi.ex quo infertur vnum.ff.de condit.& demonſt.Pariſ.conſi.lj.verſi. tamen in præſenti caſu.vol.iij.& conſi.50.verſicu.rurſus mens dicti teſtamenti.vol.iij.& conſi.lxvj.num.30.& 31.& nu.76.verſi.ij.filij.volu.iij.& conſi.xxv.nu.5. vol.ij.& conſi.xlij.nu.7.& nu.16.vol.ij.& conſi.lxxvij. nu.10. verſi. quæ concluſio.& conſi.lxxviij.verſic.tunc enim fideicommiſſum.volu. ij. & conſi.v.verſi.quæ concluſio.vol.iij.Grat.in conſi.cj.verſi. & iſtis terminis,vol.ij.Marian.Iunior.conſ.cxlj.nu.21.verſi.nam licet verùm ſit.vol. ij.Deci.conſi.dxv.in prin.& conſi.dlxxiiij.verſi.ab iſta regula.Ruin.conſilio xxviij.verſi.non obſtant allegata.vol.ij.& conſi.xcv.nu. 6. verſicu. quam ergo rationem.eod.volu.& conſi.cxlv.nu.6.verſic. ſed tamen alia ratione.vol.ij.& conſi.clvj.ver.ſed quando ſubſtitutus. & conſi. clxxix. verſi.ſed præmiſſis non obſtantibus.& conſi.ccj.verſic.ſed dato.volu.ij. & conſi.lxxix.verſi.ſed præmiſſis non obſtantibus.& conſi.cxxx. verſic. & vbi etiam pertinaciter.vol.iij.Iaſ.in l.is,qui pro emptore.verſi. ſed licet omnes.ff.de vſucap.& ibi Ioan.Crot.verſi.ij.in hac.& Socin.in l.heredes mei.§.cum ita.verſi.aduerte.ff.ad Trebel.Cor.in l. vnica.C.de his, qui ante apert.tabul.verſi. in eadem.ibi Ioan.Crot.in l.j.num. 25. ver.ij. limitatur.ff.de legat.primo.& in l.re coniuncti.verſiculo , ſecunda concluſ.ff.de legat.iij.

16 Amplia vt etiam ſpes directæ ſubſtitutionis tranſmittatur ex coniecturata mente defuncti.Ruin conſilio clvj.verſiculo,ſed tamen præmiſſis.volum.ij.

17 Primò Sublimita hanc * communem limitationem,vt tales coniecturæ ſuffragari habeant qũo ad tranſmiſſioné in liberis tantum, non extraneis,vt ſentit Bald.in l.vnica.C.de his,qui ante apert.tabul.verſi.niſi aliquibus indiciis. & ex illis verbis hoc colligit. & illam opinionem tenet Cor.in conſi.clxxx.verſi.& licet Bal.vol.iiij.& Dec.conſi.cccoxix.verſi. ſed reſpondetur.

Contrarium tenet Pariſ.in conſi.xxv.verſi. præterea expreſſa mens. volum.ij.

18 Et in extraneis,id eſt in nõ liberis,loquitur Dec.in conſi.dlxxiiij.verſ. vnde iſta ratione.& Caſſan.conſi.lxij.verſi.item dato.

19 Secundò Sublimita quando tales coniecturæ ſumerentur ex diſpoſitione facta per teſtatorem:ſecus verò, quando ſumerentur extra teſtatoris diſpoſitionem:ita ſentit Bal.in d.l.vnica. verſi. niſi aliquibus indiciis. C.de caduc.toll.& hoc ex eius dictis colligit,& ſentit etiam Corne. in l. vnica.in fi.C.de his,qui ante apert.tabul.verſicu.in eadem ibi.Socin.qui dictam opinionem tenet in l.heredes mei.§.cum ita. verſic. ex dictis tamen Bal.ff.ad Trebell.& conſi.vj.verſi. quod tamen intelligendum eſt. vol.iij.Dec.conſi.ccccxvij.ver.præterea licet voluntas.& conſi. dlxxiiij. verſi.ſubiicit tamen Socin.& conſi.lv.verſi.& videtur dicendum. Pariſ. conſi.lxiij.nu.17.verſi.procederet nanque,vol.iij.& conſi.xiiij.verſi.nec iſti concluſioni.volu.iij.Gozad.conſi.xxix.verſic.nec obſtant contraria. Curt.Iunior,conſi.xvj.verſi.eſt verum quod Bald. Ruin.conſi clxxviij. verſi.attamẽ dicto caſu,vol.ij.& conſ.ccj.ver.ſed dato.vol.ij.Iaſ.in conſ. cliiij.verſi.cófirmantur prædicta.vol.iiij.

Contrarium Pariſ.conſilio quinto. verſiculo, eſt bene verum,volumine iij.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur * communis,

20 Amplia, etiam ſi verba prolata in teſtamento , nec propriè conuenirent facultati transferendi.Ruin. conſic. clvj. verſi.ſimiliter non obſtat. volum.ij.

Contrarium in vltimo tenet ipſemet Rui.conſi.clxxxj.verſicu.& quia mens teſtatoris.volu.ij.Curt.Iunior.conſi.lxix.verſic. Præmiſſis tamen.

21 Et inter alias coniecturas, quæ per Doctores in propoſito conſiderantur,prima eſt,quòd fiat tranſmiſſio ad heredes etiam conditionalis diſpoſitionis mortuo honorato pendente conditione,quãdo ſi non tranſmitteretur,extraneus præferretur deſcendentibus teſtatoris, vel ipſius coniunctis proximioribus,prout in nepotibus fratris conſiderat Socin. in l. heredes mei.§.cum ita.verſicu.ex cuius dictis infero.ff.ad Trebel.Socin. conſi.vj.verſi.ex qua concluſione infero.volu.iij. Curt. Iunior. in conſi. xvj.verſi.eſt verum quòd Bal.Pariſ.conſi.lxxvij.verſi. principaliter.vol. ij.& Pariſ.conſi.v.verſicu.iij.mens dicti teſtatoris colligitur. volumine tertio.Ruin.conſilio clxxviij.verſiculò,attamen dicto caſu,volumine ij. Iaſ.conſi.cliiij.verſi.accedit etiam alia quarta. volu. iiij.Pariſ. conſi.lxvj. nu.78.verſi.eo,etiam quia vol.iij.

Contrarium Gozad. conſi. xxix. verſiculo, nec obſtant contraria. & verſiculo,vj.etiam.Ruin.conſilio clxxxj.verſiculo,ſed dato. volumine ij. & contrarium in terminis conſuluit Soci. conſi.lxxiiij. in princip. volum.iij.verſi.tum etiam quia.Cor.conſi.lxxxix. verſi. tamen non obſtantibus prædictis.volum.iiij.Dec.conſi.lv.verſ.cu. non omitto tamen.

22 Tenendo primam opinionem tanquam * communem , dicas idem eſſe quando minus dilectus magis dilecto præferretur. Soci. in conſi.vj. verſi.ſed in caſu noſtro.volu.iij.Caſſan.conſi.lxij.verſic.item dato. Gozad.conſi.xxix.verſi.quod iſti nepotes.Iaſ.conſi.lij.verſ.quarta coniectura.& verſi.quinta coniectura.vol.iij.verſicu.noſtro in propoſito. Socin. conſi.vj.verſi.iſta concluſ.volu.iij.Curt.Senior,conſi.lxxvj.verſic. & ad hoc bene quadrat.Ruin.conſi.lxxix.verſic. ſi ergo teſtator. volum.iij.& verſi.præterea teſtator.

Contrarium Gozad.conſilio xxix.verſi.quòd iſti nepotes.

23 Secunda Coniectura eſt,quando teſtator voluit prouidere conſeruationi agnationis,quia iſta ratione tranſmittitur fideicommiſſ. conditionale,etiam quòd pendente conditione deceſſerit honoratus.Ita Curt.Senior,in conſi.lxxvj.verſi.præmiſſis tamen.Deci. conſi. dlxxiiij. verſicu. ſubiicit tamen Socin.Iaſ.in conſi.ccxxxiij.verſi.iij.accedat.volum. ij.& conſi.cliiij.verſi.primò quia.& verſicu.& ita in ſpecie.volum.iiij.Pariſ. conſi.lxv.numero 77.verſi.& de coniecturata.volu.iij.& num. 46.verſ. & ſi teſtator.Ruin.conſi.clvj.verſi.& quando ſubſtitutus. & verſic. nec obſtat.volu.ij.& conſi.clxxix. verſi. ſed tamen præmiſſis non obſtantibus.vol.ij.& conſi.ccj.verſi.quis ergo.volu.ij.Pariſ.conſi.v.nu.18.verſi. in qua difficultate conſidero. vol. iij.Iaſ.conſi.lj.verſi. iij. multiplicatio. vol.iij.Grat.conſi.cj.nu.2.verſi.maturius vero.vol.ij.

24 Et ideo ſi teſtator de deſcendentib.maſculis locutus fuerit, quia cenſetur iſtud dixiſſe fauore agnationis conſeruandæ,fideicõmiſſum conditionale tranſmittitur ad heredes , quanuis fideicommiſſarius pendente conditione deceſſerit.Iaſ.in conſi.lj.verſi.iij.multiplicatio. volum.iij.& verſi.modo præſuppſito.Deci.conſi.dlxxiiij.verſic.& hoc videtur bene verificari.Ioan.Ant. Alex.in conſi.xxviij.nu.8.verſi.non licet, & conſi. cxliij.nu.7.verſi.nam licet Brun.conſi.viij.ver.ſed his non obſtantibus. Pariſ.conſi.lxvj.nu.77.verſi.& de coniectura.vol.iij.& conſi. v. verſi.in qua difficultate.nu.18.vol.iij.& conſi.lxxvj.vol.j.& conſi.xlij.verſi. iſtis tamen non obſtantibus.& verſi.vnde ſtantibus iſtis, vol.ij.& nu.16.verſ. non obſtat.& conſi.lxvj.nu.30.34.& 46.volum.iij.Grat.conſi.cj. verſi. item colligitur.volumine ij.Curt.Iunior,conſi.xcvj.& verſi. qualis autem coniectura.Ruin.conſi.ccj.verſi.ſed dato.vol.ij.

25 Et ècontra ratio agnationis conſiderata per verbum maſculis, facit, vt non ſit locus tranſmiſſioni,vbi alias tranſmiſſio fieri debuiſſet.Ruin. conſi.xcv.vol.ij.verſi.qua ratione.

Contrarium in vtroque caſu conſuluit Curt.Iu.in conſ.lxix.per totũ.

26 Tertia Coniectura eſt, quãdo teſtator nedum inuitauit ſubſtitutum, ſed etiam eius heredes:Bal.in l.ſi pater.in iiij.quæſt.C.de inſtit.& ſubſtit. in l. vnica.in ij.oppoſi.C.vt act.ab hered.& contra hered.Soci.in l.heredes mei.§.cum ita.verſi.ex quibus primò infero.ff.ad Trebel.Dec.conſ. cccxcvij.verſi.& cum ſupradictis.& conſi. dxv. verſi. & exemplum ponit.Iaſ.conſi.ccxxxiij.verſi.ij.ad idem facit.volu.ij.& conſi. lj. verſiculo, ſimiliter quando,vol.iij. & conſi. cliiij. verſic.quando teſtator.volu.iiij. Socin.conſi.vj.verſicu.reſtat nunc reſpondere.vol.iij.Rui.conſi. xxviij. verſicu.non obſtant allegata.volum.ij.& conſi.clxxix.verſic.ſed tamen præmiſſis non obſtantibus.volu.ij. Brun. conſi.viij.verſicu.ſimiliter illa verba.Curt.Senior,conſi.lxxvj.verſi.ij.principaliter.

27 Amplia præcedentem concluſionem,nam ex quo teſtator etiam heredes vocauit,nedum in caſu expreſſo, ſed etiam in caſu omiſſo, tranſmiſſio fit ad heredes relicti conditionalis : Ruin conſilio clvj. verſiculo, ad quæ ex alia,vol.ij.

28 Limita præcedentem concluſionem primò quando teſtator inuitaſſet ſubſtitutum coniunctum, & eius heredes , quia cum intelligatur de herede ſanguinis,id eſt,de deſcendente,ſi contingat ſubſtitutum decedere cum herede extraneo , fideicommiſſum conditionale ad eum non tranſmitteretur:ita Bal.in conſi.cclxvj.vol.iiij.

29 Quarta Coniectura eſt,quia ſi teſtator in ſubſtitutione facta deſcendentibus de extraneo,vocauit nedum ipſum extraneum, ſed etiam eius extranei heredes,multò magis cenſetur in filiis voluiſſe vocare nedum filios,ſed etiam filiorum heredes : Curt. Iun. conſilio xvj. verſiculo, ſed quid fortius.Ruin.conſilio lxxix.verſicu.ſed præmiſſis non obſtantibus. volum.iij.

30 Et idem ſi non eſſet extraneus,ſed minus dilectus. Caſſa. conſilio lxij. verſi.item ex verbis.

31 Quinta Coniectura eſt propter æqualitatem ſeruandam inter coniunctos eiuſdem gradus,quia ſi teſtator quo ad vnum vocauit nedum ipſum,ſed eius liberos,vel heredes,cenſetur etiam quo ad alium in pari gradu exiſtentem idem facere voluiſſe.Rui.conſi.cxlv. vol.ij. verſicu.& quanuis regulariter.

32 Sexta Coniectura eſt,quando teſtator ſubſtituit ſuperuiuentes, quia etiam filij veniunt mortuis parentibus nominatis ante illos , quibus facta eſt ſubſtitutio.Cuman. conſi. xiij. verſi. cæterum iuſtius, & æquius. & conſi.xv.veſi.ſed mens, & verba.Pariſ.conſi.lxxviij.verſi. ij.coniectura.& conſi.50.nu.15.verſi.qua de cauſa.vol.iij.

Contrarium conſuluit Curt.Iun.conſi.lxix.

33 Septima Coniectura eſt, nam quando teſtator fecit plures gradus ſubſtitutionum , cenſetur voluiſſe ſubſtitutum ſine conditione, ſi ſine

filiis

filiis grauatus deceſſerit,traſmittere ad filios ſuos.Curt.Iun. conſi. xvj. verſi.confirmo hanc concluſionem.Pariſ.conſi.lxxviij.ver.iij. coniectura.vol.j.Pariſ.conſi.lxvj.nu.2.vol.iij.& conſi.lxxvij.verſi. inde ſi in caſu noſtro.nu.20.& 21.vol.ij.Grat.conſi.cj.verſi.item quia,vol.ij.

34 Octaua Coniectura eſt quando teſtator in vna ſubſtitutione inuitauerit ſubſtitutos,& eius filio & heredes,quia etiam in alia ſubſtitutione de eiſdem ſubſtitutis facta,cenſetur voluiſſe vocare filios & eorum heredes, morientibus primò ſubſtitutis ante grauatum, vt vna pars diſpoſitionis aliam declaret.Curt.Iun.conſi. lxxvj. verſi. præmiſſis tamen non obſtantibus.

35 Nona Coniectura eſt quando filij ſubſtituti poſiti ſunt in conditione, quia ad illos videtur teſtator habuiſſe affectionem, ita quòd decedente ſubſtituto ante illum, cui facta eſt ſubſtitutio, tranſmiſſio fieri debet ad ipſos filios in conditione poſitos: ita colligitur ex dictis Bal. in l. vnica. in fi.C. de his qui ante apert.tabul.ibi, niſi aliquibus indiciis. dum allegat.l.Lucius.ff.de hered.inſtit.ponit Soc.in l.heredes mei.§.cũ ita.verſic. ex cuius dicto.& verſi.cogita etiam.ff.ad Trebel.& conſi.vj.verſi.reſtat. nunc reſpondere.vol.iij.Iaſ.conſi.lij.verſic.ſed in caſu præſenti.volu.iij. Dec.conſi.cccxcvij.verſi.pariter idem.Curt.Iun.conſi.xvj.verſic.eſt verum,quòd Bal.Pariſ.conſi.xcj.verſi.prout etiam & tertiò.nu.44.& ſeq. vol.ij.& conſi.viij.nu.15.verſi.prout etiam.& conſi.v.verſi.ij. principaliter.vol.iij.Grat.conſi.cj.verſi.maturius verùm.volu.ij.Ruin. conſi. cxlv. verſi.& tanto magis.vol.ij.Marian.Iun.conſi.cxlj.nu. 15.ver.iſtud,quod voluit.vol.j.Dec.conſi.dxciiij.verſi.& hoc videtur.Iaſ.conſi.cliiij.verſic. accedit etiam alia,vol.iiij.Pariſ.conſi.50.verſi.rurſus mens dicti teſtatoris.volu.ij.& conſi.xxv.verſic.& coniectura poteſt capi, vol.ij.& conſi. lxxviij.verſi.& primo illa.vol.iij.

36 Decima Coniectura eſt,quando teſtator vocauit filios ad ſubſtitutionem,quia cùm appellatione filiorum veniant nepotes,decedentibus filiis primi gradus ante inſtitutum,ſuccedunt nepotes,tanquam comprehenſi ſub nomine filiorum.Ita Soc.in d.l.heredes mei.§.cùm ita.verſi.ex cuius dicto.ff.ad Trebel. Pariſ. conſi.liiij.verſicu. & ſtante coniectura tamente.vol.iij.Iaſ.conſi.cliiij.verſi.accedit etiam alia. vol.iiij.

37 Vel quando teſtator ſubſtitutos,& eorũ filios expreſſe vocauit. Pariſ. conſi.50.verſi.præterea expreſſa mens.vol.ij.Dec.conſi. dxv.verſicu. & exemplum ponit.Ruin.conſi.cxxx.verſi.& ibi etiam pertinenter.vol.iij.

38 Vndecima Coniectura eſt, quando teſtator deſcendentem ſubſtitutum, & eius liberos inuitauit ad portiones præmortuorum filiorum, nam multo magis cenſetur inuitaſſe filios filiorum ad portionem aſcendentis præmortui,quando eorum pater prædeceſſit ante illum, cui fuerat ſubſtitutus.Rui.conſi.cxlv.verſi.adeſt etiam alia.vol.ij.

39 Duodecima Coniectura eſt generalis, quando veriſimile eſt teſtatorem voluiſſe fieri tranſmiſſionem mortuo inuitato, pendente conditione,ita quod veriſimile ſit eum ita diſpoſuiſſe,ſi de hoc fuiſſet interrogatus.Iaſ.conſi.ccxxxiij.verſi.vnde quando,vol.ij.Brun.conſi.viij.verſi.vnde quando,Pariſ.conſi.lxxvij.nu.22.verſi.quæ confirmãtur. vol.ij.Grat. conſi.cj.nu.8.verſi.præterea nulla.vol.ij.

40 Contrarium ſentit Deci.in conſi.lv.verſi.non omitto tamen. vbi intelligit iſtud procedere tantùm, quando coniectura ſumitur ex verbis teſtamenti,de quo dictum eſt ſuprà.Ruin. conſi. clxxxj. verſicu. & quia mens teſtatoris.vol.ij.

41 Quartò Limita regulam principalem, niſi conditio eſſet adiecta fauore ipſius ſubſtituti:tunc enim ſi ſubſtitutus decedat pendente conditione,tranſmittit:ita Ioan,Crot.in l.j.nu.25.verſi. limita hanc concluſionem,ff.de leg.j.& ibi Iac.de Nig.nu.2.

42 Quintò Limita in ſubſtituto ſubſtituti vulgaris vel pupillaris, ad quẽ tranſit ſpes ſubſtitutionis,primo ſubſtituto decedente pendente conditione.Guliel.Bene.in repet.c.Raynutius.in verbo,ſi abſque liberis.el ij. in materia pupilla.nu.119.Caſſa.conſi.lxij.verſi.item hoc caſu.

43 Sextò Limita,& etiam erit concluſio principalis, nam ſubſtitutio pupillaris vnita cum iure accreſcendi, tranſmittitur ad heredes mortuo ſubſtituto ante pupillum,cui facta fuerat ſubſtitutio,quando ipſe ſubſtitutus patri ipſius pupilli heres fuerat pro aliqua parte, prout eſt tex.in l. qui patri.ff.de acquir.hered.& ita Bart.in ſummario,& in lect.vbi Bart. in ſummario dicit.d.l.non habere parem,aut concordantem.& ibi omnes alij hoc ponunt,maximè Alex.in ij.not.Bald.conſi.ix.vol.ij.Iaſ. in l. qui plures.verſi.contra iſtum tex.ff.de vulg.& pupil.

44 Et regulare eſt,vt ſubſtitutio pupillaris vnita cum iure accreſcendi eius naturam aſſumat.Ruin.conſilio cxxix.verſiculo,& hoc præcipuè arbitror.volu.j.

45 Ratio eſt, quia ratione vnionis diſpoſitio aſſumit aliam naturam. Ruin.conſi.lxj.verſi.& iſtud etiam vol.ij.& conſi.cxxix.vol.j.Rui.conſi. lxxxv.verſi.quantum vero ad aliam.vol.ij.

46 Primò Amplia hanc ſextam limitationem,idem eſſe in fideicommiſ. vnito cum iure accreſcendi, quòd tranſmittitur ad heredes, dato quòd pendente conditione fideicommiſ.prædeceſſerit.Bartol.in leg.vnica.§. ſin autem ſub conditione.C.de caducis toll. Socinus in l. heredes mei.§. cum ita. verſiculo, cogita etiam. ff. ad Trebell. & conſilio vj. volumine tertio,verſiculo,præterea cum iure accreſcendi.Pariſ.conſilio 50.numer. 30.verſiculo, pariter etiam potuit. volumine tertio, & conſilio lxxvij. verſiculo, confirmatur iſta opinio. volum. ſecundo, Pariſ. conſi. lxxvj. verſiculo,tamen potuit.volumine ij. Curt.Iunior, conſilio xvj. verſicu. mouetur etiam.Ruin.conſilio clvj.verſiculo,ſed præmiſſis non obſtantibus.volumine ij.& conſilio clxxviij.verſiculo,& quia inſtitutio.volu. ij.& conſilio clxxxj.verſiculo,& ſimiliter non obſtat.& conſilio ccj.verſiculo,& eo magis.volumine ij.Caſſa. conſilio lxij. verſicu. item etiam. Ange.Aretin.in §.ex conditionali.in fin. verſiculo ex his ſequitur. inſtit. de verborum obligationibus.Guliel.Bened.in repet.capitu.Raynutius, in verbo, ſi abſque liberis. el. ij. in materia pupill. ſubſt. numero 119. Ruin.conſilio lxxxj. verſiculo, quantum verò ad aliam portionem. volum.ij.

Contrarium voluit Ange. in dict. l. qui patris. verſiculo, ſi autem ipſum.ff.de acquir.hered. vbi tenet tranſire ad heredem fideicommiſſarij decedentis pendente conditione ius accreſcendi, ſed non fideicommiſſum.& ibi Imola verſiculo,ſi autem ius accreſcendi. Rom. ibi verſi. vlt.an ex hoc habeat.& ibi Aret.verſi.quid autem in fideicom.

47 Secundò Amplia, idem eſſe, quando ius accreſcendi eſſet vnitum ſubſtitutioni exemplari:quia dicta ſubſtitutio regulatur per omnia à natura pupil.ſubſtitutionis.Ita Ange.ibi.verſiculo,idem dicas. & ibi Imol. verſi.idem dicit hic Ang.& ibi Io.Crot.verſi.vltimò, an hæc lex habeat. & Rapha.Cum.verſi.& Ang.hic.

48 Tertiò Amplia idem eſſe in vulgari ſubſtitutione ſecundum Ruin.in conſilio clvj.volumine ij.ſed in veritate Ruin.hoc non dicit, nec dicere poteſt,quia contrarium eſt verius,& magis * communiter tenetur: ſed iſtam concluſionem expreſsè tenet Paul. de Caſtro, in dict. l. qui patri. verſi.& prædicta opi.ff.de acquit.hered.

Contrarium ſentit ibi glo.fin.& ibi Salic.ibi in vulg. Ang.in d. l. qui patri.verſicu.vnde idem.cuius ratio in veritate non eſt bona,vt conſiderat ibi Imola, verſicu. ſecus dicit. qui eandem opin. tenet per aliam tamen rationem. & ibi Aretin. verſiculo, & licet iſta concluſio. & Cuma. ſentit verſi.ibi hic in pupillari.ff de acqu.hered.Bal.in l.quidam eulogio. verſic.& hæc vera.C.de iur.deliber.

49 Quartò Amplia,idem eſſe,ſi ſubſtitutio pupillaris tacita,comprehenſa in vulgari expreſſa,eſſet vnita cum iure accreſcendi:ita Imola,qui relinquit cogitandum,in dict.l.qui patri, verſic.poſſet tamen eſſe dubium. ff.de acquir.hered.& Rom.verſi.ſed pone quod pupillo. & ibi Alexand. verſicu.ſubſequenter dubitauit hi. Io.Crot.in l. re coniuncti. verſi.diſpoſitio tamen l.ff.de legat.iij.

Contrarium Aretin.in d.l.qui patri.verſi. quærit etiam hic Imo. ff.de acquir.hered.

50 Quintò Amplia,etiamſi pupillus,cui facta eſt pupillaris ſubſtitutio non adiuerit paternam hereditatem:ita ſentit glo.fi.in dict. l. qui patri. in vna opinione per eum recitata:& Bald.verſicu.in eadem glo.ff.de acquir. hered. & ibi Rapha. Cuman. verſiculo, ibi, non transferat. & ibi Imol.verſicu.in gloſſ.j.in fin.& ibi Paulus de Caſtro verſicu. in text. ibi pupillo. Alex.verſicu.in gloſſ.in fi.Ro.verſi.in glo.mag. Io. Crot. in l.re coniuncti.verſi.iij.ſit concluſio.ff.de lega.iij. dicit iſtam * communem, licèt poſtea contra ipſam teneat.

Contrarium gloſſa in verbo,ſubſtitutionem.in l.rationes.ff.de aqui. hered.verſi.ratio enim eſt.& clarius in l.vnica.§.ſin autem ſub conditione.in verbo,ſuperſtite.verſi.item etiam ſi decedat.C.de caducis tollend. Bart.in l.qui patri.verſi.venio ad gloſſam Ang. verſi. ſecundum principale eſt.Idem voluit Bart.in l.re coniuncti, verſi.quintò vnum.ff.de leg. tertio.& ibi Ioan.Crot.verſi.iiij.fallit.Bald.in l. quidam eulogio. verſic. item cum dicta lex.C.de iur.delib.& ibi Paul.verſi. quæritur quid ſi deceſſit. licèt eius lectura corruptè legatur, ſed eius mens colligitur ex ibi dictis per eum.

51 Sextò Amplia, etiam ſi pupillus, cui fuerat facta pupillaris ſubſtitutio, fuerit exheredatus:vt notat Paul.de Caſt.in d.l. quidam eulogio. verſic. ſed ſi dicatur.C.de iur.delib.& in l.qui patri.verſi. ex prædictis ſequitur. ff.de acquir.hered.& tenet Imol.in l.qui patri. verſi. ex prædictis,poteſt decidi.vbi tenet hãc opinionem,quæ ex ſuprà dictis per eum colligitur, licet dicat aliud dicendum eſſe, tenendo opinionem Bart. & expreſſius verſicu.adde prædictis.& idem ſentit eodem modo eius opinio. Rom. ibi verſicu.ex prædictis. Ioan.Crot. in l. re coniuncti. verſiculo, fallit & vj.ff.de legat.iij.

Contrarium tenet Alexander in dicta leg.qui patri,verſiculo,& plus dicunt hic.& ante cũ hoc voluit Ang.in d.l.qui patri. verſi. ex prædictis. ff.de acquir.hered.

52 Et tenendo iſtam vltimam opinionem illa eſſet ſublimitanda,niſi filius exheredatus expurgaſſet teſtamentum,& adiuiſſet ab inteſtato partem,vt dicit Angelus in dicta leg.qui patri.verſiculo, ſi tamen pupillus. & ibi Rom. verſiculo, poſito tamen. & Imola verſiculo, limita tamen hoc. & Alexander verſiculo, hoc vltimum tamen.ff. de acquir. hered.

53 Primò Limita, ſi ſubſtitutus pupillariter fuerit in re certa inſtitutus, & pupillus in vniuerſo patrimonio inſtitutus. Angelus in dicta leg. qui patri.verſiculo,tertio ſi ſubſtitutus. & ibi Imola verſiculo,item ex prædictis patet.Paulus de Caſtro,ibi,verſiculo, item è conuerſo.Alexan. verſi.ſubſequenter quærebat Ang.

Contrarium

54 Contrarium, ſtante matre in medio, ad excluſionem matris, tenet Bal.in d.l.quidam eulogio.verſi.quid autem iuris,C.de iur. delib.Rom, in dict. leg. qui patri. verſiculo, item aduerte ad quæſtionem. ff. de acquir.hered.

55 Secundò Limita etiamſi pupillus, cui facta fuerit pupillaris ſubſtitutio, fuerit inſtitutus in re certa, & in reliquo fuerit inſtitutus ille, qui fuit pupillariter pupillo ſubſtitutus.Ita Ang.in d.l.qui patri.verſi.iiij.& vltimò.ff.de acq.hered.& ibi Imo.verſi.ſi autem eſſet contra.Pau.de Caſtr. verſ.ex his etiam ſequitur.& Alex.verſ.iuxta prædicta quærit hic Ange. cum declaratione,quando habebat coheredem,qui adiuerat.& idem tenet Io.Crot.in l.re coniuncti.verſi.vij.fallit.ff.de leg.iij.Aretin.in d.l.qui patri.verſi.ij.principaliter adde.

Contrarium Bal.in l. quidam eulogio. verſic. ſed nunquid. C. de iur. deliber.Rom.in d.l.qui patri.verſi.iij.limita.ff.de acquir. hered.

56 Tenendo primam opinionem, Primò Sublimita, niſi filius, cui facta fuerat pupillaris, & in re vera inſtitutus, repudiaret portionem illam: ita Ang.ibi,verſi.in hac ergo q.& Imo.verſi.item èconuerſo.

Contrarium Alex.in d.l.qui patri.verſi.ſed Imo.hic, & ibi verſi. adde prædictis.

57 Secundò Sublimita, niſi alter fuiſſet ſubſtitutus filio inſtituto in re certa,cui facta fuerat ſubſtitutio pupillaris,& nihil remanſiſſet de bonis filiæ:vt per Ang,in d,l.qui patri.verſi.ſi tamen de illa pec.

Contrarium Imol.in d.l.qui patri,verſic.adde prædictis, & ibi Alex. verſi.iij.principaliter.

58 Tertiò Principaliter limita hanc ſextam limit. nam ſtante alio ſubſtituto in caſu mortis pupilli per vulg. ſubſtitutionem expreſſè vocato, tunc non veniret per ius accreſcendi coniunctus:ita gl.in d. l. qui patris, ibi,& hoc puto verum.& ibi Bar.verſi.dicit tamen gl.& ibi Pau,de Caſt, verſi.in text.ibi,pupillo.Ro,ver.non obſtat hic.ff.de acquir.hered.idem tenet Bar.in l.re coniuncti.verſicu.& hoc eſt verum.ff.de legat.iij.& per Bald.in l.quidam eulogio.verſi.& hoc niſi aliquis.C.de iur.delib. Iaſ. in l.qui plures.verſic.contra iſtum text.ff.de vulgar.& pupil.Imol. in l. qui plures.ff.eod.verſi.in glo.ad ſuperſtites.& ibi Aret.verſi. in gloſ.in verbo,ad ſuperſtites.& Iaſ.verſi.contra iſtum text.Et illud colligitur ex dictis Ang.in d.l.qui patri.verſi.ſed tamen de illa.& Imol.verſ.ſecus dicit.

59 Quartò Limita,niſi teſtator ſubſtituerit ſuper viuentes,quia tunc ſubſtitutio pupillaris etiam vnita cum iure accreſcendi,non tranſit ad heredes ſubſtituti prædefuncti. Bald.in l. quidam eulogio. C. de iur. deliber. verſi.& hic aduerte.

Contrarium ſentit Rom.in d.l.qui patri.verſi.& expedito intellectu. & ibi Alex.ver.non omitto etiam.ff.de acquir.hered.licèt conetur ſaluare Bal.in limit.Ioan.Crot.clarè in l.re coniuncti.verſi.ij.fallit. ff. de leg. iij.& ibi Paul.de Caſt.verſi. in gl.ſi.

60 Quintò Limita,quando ſubſtitutio eſſet facta per teſtatorem per illa verba,quiſquis mihi heres erit.ita Bal.in d.l.quidam eulogio, verſic. & ideo ſi teſtator dixit.C.de iur deliber.

Contrarium Paul.de Caſt.in d.l.qui patri.ver.in gl.fi.& ibi Ro.verſi. ij.ſecundum.ff.de acquir.hered.& Alex.verſi.ij.limita Bal.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Nepos legitimus,& naturalis ex filio ſpurio,an ab auo inſtitui poßit.

1 QVANDO quæritur,an nepos legitimus,& naturalis ex filio ſpurio ab auo ſuo poſſit inſtitui, ſic debet diſtingui. Aut extat legitima ſoboles,& non poteſt inſtitui,gloſſ. in l.fin.C. de natur.liber.in gloſſ. fin. Iacob. de Beluiſ.in diſputatione, quam poſuit in l.j.C.de nat.lib.Ray.& Sal.in l.fi.C. de nat. lib. Imola, & expreſſius Paul.de Caſt.in l.Gallus.§.quid ſi is. ff. de lib. & poſthu.Bart. in conſi.cxviij.incip.Odotius de Gualdo.Pau.de Caſt.in conſi.pen.volu. ij.Alex.in conſi.lxxiiij.in iij. volu. vbi dicit iſtam * communem opin.& in conſi.clviij.volu.vij.Deci.in conſi.ccccIxij.Præpoſ.in cap.per venerabilem.§.quod autem.qui fil.ſint leg.Claud.in l.Gallus. §. quid ſi is. ff. de lib.& Poſthu.Aimo conſi.cc.

2 Aut non extat legitima ſoboles, & tunc, aut contemplatione ipſius nepotis,& non ipſius filij ſpurij facta ſit inſtitutio, & proculdubio potuit inſtitui;vt per Rofred.Feder.de Schal.quos refert.& ſequitur Bar.& ibi etiam Imola in l.Gallus.in §.quid ſi is.ff.de liber.& poſthu.vbi etiam Iaſon.Ange.& Salic.in d.l.fin.C.de natura.lib.Bart.in conſi.cxviij.Caſſa.in conſuet.

3 Hinc eſt,quòd ſi inſtituatur cum conditione,quòd patri ſuo nihil quæratur,valet inſtitutio,vt per Andr.de Piſis,quem referunt, & ſequuntur Ray.Bald.& Sal.in d,l.fi.Barto.in l.Gallus,§.quid ſi is. vbi dicit ita fuiſſe conſultum per Iac.Butr. & Ray. de Forli. & alios magnos Doctores. & ita fuiſſe iudicatum.& ſequitur ibi Paul. de Caſt. & ſic etiam Alexan. in conſi.lxxxviij.vol.vij.Præpoſ.in c.per venerabilem. §. ꝙ autem. qui fil. ſint legitimi.Capr.in conſi.ij. in ſexto dub. Ange. in d. §. quid ſi is. & ibi etiam Socin.

4 Et idem eſt ſi inſtituatur ſine dicta conditione, ſed merita præceſſerunt,propter quæ contemplatione ſui ipſius cenſeri pōt factā fuiſſe inſtitutionem in perſona ipſius nepotis,ita tene Bar.in d.§.quid ſi is.Ang.& Sal.in d.l.fi.C.de nat.lib.

5 Si autem contemplatione patris fuit fact inſtitutio, tunc proculdubio non valet,vt per Doct.in d.§.quod ſi.is Capra in conſi.ij. in vj. dubio.Dec.conſi.ccccIxij.Lancel.Dec.in d.§.quòd ſi is.in fi. vbi limitat ex mente Cuma.& Putei.

6 Quod limitant aliqui, quando nepos eſt nominatus tanquàm nudus miniſter,aliàs ſecus,quia tunc reiiceretur grauamen, & inſtitutio remaneret pura.

Contrarium tenet Claud.in d.§.quod ſi i.

7 Amplia,vt hoc procedat etiam in auia,vel proauia,quia odium eſt rationabile,Rui.conſi.xxxix.vol.iij.& conſi.lxv.nu.9.vol.iij.& conſi.xiiij. nu.15.vol.iij.& conſi.xciiij.nu.8.vol.iij.

8 Aut dubitatur, cuius contemplatione fuerit inſtitutus, vt quia non fuit appoſita conditio,quod patri nihil quæratur,nec etiam apparet de meritis ipſius nepotis,& tunc aut erat mortuus pater, vel erat appoſita conditio,quod ipſi nepoti quæreretur patre mortuo,& valet inſtitutio, vt per Imol.& Paul.de Caſt.in d.l.Gallus.§quid ſi is.ff. de lib.& poſthu. Alex.in conſi.clviij.vol.vij.Aim.in conſi.clxxiiij.

9 Si autem patre viuente inſtitutio filij eſt facta,& concepta, tunc Bart. in d,§.quid ſi is.tenet,quod valeat inſtitutio.& ibi Paul.de Caſt.& Alex. & Iaſ.qui dicit iſtam * communem.Guid.Pap.in conſi.xciiij.& in conſi. clxxvj.& ſequitur Salic.in d.l.fin.C.de nat.lib.Fede.de Sen. in conſi.lvij. Iaco.de Aren.& Bened,de Plumb.in l.libertas teſtamento. ff.de man.teſta.Iaco.de Beluiſ.in diſput.quam poſuit in l.j.C.de nat.lib.Bal. in conſi. cxxxj.vol,iij.Alex,in conſi.lxxxviij.vol.vij.Dec.in conſi.ccccIxij. Capr. in conſi.ij.in ſexto dubio.Corn.in conſi.xxv.volu.j.& in conſi.xj. vj.dubio.volu. iij.Præpoſ,in capit.per venerabilem.§.quod autem. qui fil.ſint legiti.Claud.in d.§.quid ſi is.ff.de libe.& poſthu.

Contrarium,quod imò talis inſtitutio filij legitimi,& naturalis ex filio ſpurio non valeat,tenuit Dyn.in d.§.quid ſi is.Odof.Ray.& Cy.in d. l.fi.C.de na.lib.licèt Bart.in d.conſi.cxviij.dicat, quod Odof. non determinat,ſed relinquit ſub dubio.Bal.in l.Gallus.§.quidam rectè. ff. de lib. & poſthu. Ange, in d.§.quid ſi is.& in §.fin.in auth.qui.mod. nat.eff.ſui. Bal,in conſi.ſuo incip.in primis eſt videndum ſi inſtitutio. Fulg. in cōſi. xxiiij.Capr.in conſi.j.Soc.Claud.in d.§.quid ſi is.

Sed prima tamen opin.eſt communis,vt per Doct. primo allegatos.

10 Declara,quia ſupradicta omnia procedunt in ſpurio,non autē in inceſtuoſo,quia talis non poteſt inſtitui vllo pacto ab auo. Bal.in l.ſi quis inceſti.C.de inceſt.nup.Bal.in c.in præſentia. de probat. Alex.Claud. & Lancel.Dec.in d,§.quid ſi is.Barba.in d.c.in præſentia.Corſet.in ſing.in verbo,heres,el iiij.Hippol.in ſing.cxliij.apoſtil.Alexan.in d.§. quid ſi is. Claud.in d.§.quid ſi is.

Contrarium ſentit Pau.de Caſt.in d.§.quid ſi is,dum format q.& latè Iaſ.ibi in j.& ij.lect.

11 Item limita illud, quod dictū eſt, quòd auus poteſt nepotes legitimos, & naturales ex filio ſpurio inſtituere,nō procedere in præiudicium ſubſtituti ipſi auo per fideicommiſſ. quia ad excluſionem huius non poteſt filios legitimos, & naturales filij ſpurij ad ſucceſſionem inuitare, vt per Soc.qui ita declarat,in conſi.cclj.lib.ij.

12 Et nota quia quando nepos non eſſet natus, vel ſi natus eſſet infans, non poſſunt eſſe merita in eo, Alex.in cōſi.viij.vol.iij. Berous q.cxxvij.

13 Limita quando auus relinquit nepoti ſpurio ex filio legitimo, & naturali,in conſi.lxxxiiij.Bertr,conſi.clxxxvij.

14 Amplia iſtud,quia ſicut filio legitimo,& naturali ex filio ſpurio relinqui non poteſt, ita etiam filio naturali legitimato ex filio ſpurio. Ruin. conſi.lxx,volumine tertio.Socinus inter conſilia Ruin. lxxj. in ſubſcriptione,volu.iij.

15 Limita etiam quando nepotes ſunt nominati nominibus propriis, quia tunc videtur facta inſtitutio contemplatione filiorum. Andre. de Iſer.in c.j,nu.15.de alien.feud.pater.idem tenet Aluarot.c.j.in §.fin.in fi. in viij. concluſ. in tit. quæ fuit prima cauſa benefi. amit. Curt. in tract. feud.in v.parte principali.verſi.ex hac prima.

16 Quod Declara,vt per Iſer.in d.c.j.de ali.feud paterni. vt hoc non procedat ſi nepotes ſint infantes,vt ſuperius etiam dictum fuit.

17 Et nota magnū verbū,quòd filius baſtardi legitimatus,licèt ipſe ſit natus ex legitimo matrimonio,tamē eſt inhabilis ad ſuccedēdū in emphyteuſi eccleſiaſtica Rui.in conſi.clviij.vol.j.

18 Et Ratio eſt,quia quando radix eſt infecta,totū,quod ex ea prouenit, dicitur infectū.Tiraq.de iur.primogenit.q.xij.nu.5.& ſeq.nu.12. & ſeq.

De ſubſtitutionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio facta pluribus inſtitutis poſt mortem omnium, an operetur,vt ſubſtituti dicantur ad inuicem reciprocè ſubſtituti,

Quan

1 QVANDO dubitatur, an ſubſtitutio facta pluribus inſtitutis poſt mortem omnium operetur, vt inſtituti dicantur ad inuicem reciprocè ſubſtituti, diſtinguendi ſunt plures caſus: nam aut primò ſimpliciter facta eſt ſubſtitutio poſt mortem omnium, & non videntur ad inuicem ſubſtituti. vt notat Ange. in l. ſi pater impuberes.verſi.& iſte tex.ff.de vulg.& pup.& ibi Imola.verſicu.& per hunc text.Paul.de Caſtr.in verſi.vlt.pone. & ibi Alexand. verſi. ex prædictis colligi poſſunt.idem voluit Ang.in l.pater filium.§.duob.verſi.ſequitur in tex.ff.ad l.Falcid.& ibi Imol.verſi.ſuper gl.in verbo, ſubſtituit, & ibi Paul.in fi.Alex.verſi.tertio caſu. Alex.in conſi.xj.verſic. probatur etiam quo ad caſum noſtrum.volu.iij.Soc.in conſi.ciij.volu.iij.& conſi. ccxlix.verſi.aliquando,& tertio. & in conſi. ccxxxviij. verſi. & licet ex dictis.Alexan.in conſi.cj.vol.iiij.per totum.Bertr. qui dicit iſtam * communem in conſi.vj.volu.ij.& Iaſ.in conſi.cxlij.verſi.& ſi aliquis ſubtiliter.volu.ij.vbi dicit iſtam communem.Iaſ.in conſi.cxliij.volu. ij.Soc.in conſi.cxiij.ver.& licèt ex dictis.Iaſ.in l.poteſt.ff. de vulg. & pup.& in l. pen.C.de impub.& in conſi.xlj.vol.j.Pariſ. in conſi. xlij. vol.ij. vbi dicit opin.contrariam * communiter reprobari.Ruin. conſi.cxxxiiij.vol.iij. Rip.in l.heredes mei.§.cùm ita.nu.14.verſi.prima concluſio.ff. ad Trebel.qui etiam tribus aliis modis ampliat, verſi.tenendo ergo.

2 Contrarium, quòd imò iſto caſu inducatur ſubſtitutio fideicommiſſaria inter inſtitutos licèt non directa, tenuit Paul.de Caſt.in l.pen. C.de impub.& in conſi.ccclij.& in l.Titia, Seio.in §.Seia.ff.de leg.ij.& Soc.in l.heredes mei.§.cum ita.verſic.tertius caſus.ff. de condi.& demon.Curt. Iun.in conſi.xliij.verſi.ego autem ſemper fui. & in conſi. cxxxix. verſi. ego autem ſemper fui.& in conſi.xj.verſi.ij.principaliter. Iaſ.in conſilio xxxiij.volum.j.Io.Bapt.de S.Seuer.in l.pe.C. de impub. & fuit de mente Cald.in conſi.xxiiij.in tit.de teſta.& de mente Imolæ in l.centurio.verſ. fallit quando procederet.& ibi Alex.verſi.nec obſtat tex. & per Rapha. in d.l.ſi pater impuberes.ff.de vulg.& pup.

3 Tamen iſta opinio * communiter damnatur, vt dicit Bertr. in conſi. vj.vol.ij.Iaſ.in conſi.cxlij.vol.ij.& in conſi.lxix.vol.iij.in fi.& per Paul. de Caſt.in l.poteſt.ff.de vulga.& pupilla.

4 Amplia primam opi.* communem, etiam ſi facta ſit poſt mortem omnium in toto.Ripa in l.heredes mei.§.cum ita.nu.14.ff.ad Trebel.

5 Limitat iſtam concluſionem communem Bert.in conſi.vj. volu.ij.& hoc idem ſentit Com.conſi.cclxxiij. volu.iiij. niſi extaret perſona, quæ excluderet ab inteſtato ſubſtitutum.idem Pariſ.in conſi.xj.vol.iij.

6 Et licèt Bertr. intelligat, quòd propterea cenſeatur ſuperſtes in hoc caſu alter ſubſtitutus, tamen alij dicunt, quod vbi aliàs ſubſtitutus admitteretur primo quoque deficienti, quia ſupereſt perſona, quæ excludit ſubſtitutum ab inteſtato, ſubſtitutus non admittitur primo deficiente, ſed poſt mortem omnium, ſuperſtes autem, quod admittatur ex ſubſtitutione non dicunt Doctores, ſed videtur ei reſeruata ſucceſſio ab inteſtato.l.vel ſingulis.ff.de vulga.& pupil.Iaſo.in l.pen.C. de impub. Alex. ibi, verſi.ij.limita.

7 Qui tamen loquitur eo caſu, quo non poterat valere iure pupillaris, quia facta à matre, tamen omnes videntur concludere magis conſeruatam ſucceſſionem ab inteſtato, quam inductam ſubſtitut. pupillarem, vel aliam fideicommiſſariam. Alexand.expreſsè in conſi.cj.verſi.probatur etiam.volu.iiij.Imol.in l.heredes.mei.§.cum ita. verſi fallit autem.& verſi.j.conclu.ſit.ff.ad Trebel.Marian.Iun.conſi.clxiiij.vol.ij.Rui.conſi. cxxxvj.vol.iij.& conſi.& conſi.cxxxiiij.volu.iiij.& iſte eſt primus caſus.

8 Secundus eſt caſus, ſi ſubſtitutio ſit facta poſt mortem omnium vltimo morienti in tota hereditate, & tunc alter alteri cenſetur reciprocè ſubſtitutus, per tex.in l.Titia Seio.§.Seia libertis.ff.de legat. ij. Ita declarant Bart.& Bald.in l.vel ſingulis.ff.de vulg.& pup.& ibi Pau.de Caſt.in l.ſi pater impuberes.ff.eo.tit.in fin.& ibi Alex.in verſi. ex prædictis colligi poſſunt.& in l.pater filiam.§.duobus.verſic.ſecundo caſu.ff.ad l.Falci.Idem voluit Barto.in d.§.Seia libertis.in fin.& ibi Imol.Bald.& Paul. de Caſt.Bald.in l.vnica.§.pro ſecundo.C.de caduc.tollen.dum ſe remittit ad dicta per eum in d.§.Seia.Imo. in l. poteſt. ff. de vulga. & pupil. & ibi Rapha.& Iaſ.qui dicit iſtud * communiter teneri. Soci. in l. heredes. mei.§.cum ita.verſi.ſecundus caſus.ff.ad Trebel.in l.qui duos.verſi. conclude breuiter.ff.de vulg.& pupil.Alexand.in conſi. cj. verſi. hoc etiam probatur.vol.iiij.& in conſi.xciij.verſic.nec contrarium dicitur.volu.iij. Soc.in conſi.ccxlix. verſic. circa primam difficultatem.& in conſi.lxxx. verſi.hoc ergo tanquam clarè præſuppoſito.vol.j.& in conſi.cxiij.verſi. aliquando,& quarto.Corne.in conſi. clxxxvj. hoc ergo tanquam claro præſuppoſito.volu.ij.Iaſ.in conſi.lxxxix.vol.j.& in conſi.xxxv.volu. iij. Ioan.Anton.Alexander in conſilio 100.Corne.in conſilio cclxxiij.volu. iiij.Gozad.in conſilio lxiiij.verſi.vj.quoties. Aimo in conſilio clxj. Soci. in conſilio lxxvij. verſiculo, ſecundo præmitto. volumine primo. & in conſilio ccxxxviij.verſiculo, aliquando, & quarto.Pariſ.in conſilio xliij. volum.ij.& conſilio xj.volum.iij.& conſilio xxxix.volum.iij.Ruin.conſilio xl. volumine primo, qui ampliat, etiam ſi dictum ſit, quòd bona perueniant plenè, vel integrè.Ruin.conſilio xcij.volumine ſecundo, in conſilio cxxvj.vol.iij.& cõſi.cxxxiiij.vol.iij.Rip.in l.heredes mei.§.cùm ita. nu.15.verſi. ſtat. igitur reſolutio.ff.ad Trebel.

9 Stantibus tamen coniecturis, maximè quando agnationis conſeruatio fuit in conſideratione, etiam quod non cõcurrant iſta, inducitur ſubſtitutio reciproca. Aim.conſi.cxiij.

10 Declara, quia & vt dicatur facta in tota hereditate, non ſufficit loquutio indefinita, vel quod virtualiter, vel per relationem ſit dictum de toto.Maria.Iun.conſi.clxiiij.volu.ij. Rui.in conſi. cxxvj. volumine tertio. conſi.cxxxiiij.vol.iij.

11 Sed bene ſufficit aliàs apparere teſtatorem diſpoſuiſſe de tota hereditate.Rui.in conſi.cxl.vol.iij.

12 Primò Limitatur iſta concluſio, vt procedat in fideicommiſſaria ſubſtitutione, quæ ex coniecturis induci poteſt, non autem in directa, quam expreſsè oportet fieri.Bald.in l.poteſt.ff.de vulg.& pup. & ibi Imo. in fi. & Paul.de Caſt.in l.vel ſingulis.& in conſi. ſuo ccliij. & Ange. in l. qui duos.in prin.ff.de vulg.& pup.Pau.de Caſt.in l.pen.C. de impub. & in l. Titia Seio, §.Seia libertis.ff.de leg.ij.

Contrarium quòd idem ſit in directa, ſentit Bart. in d.§. Seia libertis. & ibi Bald.& in l.qui duos.ff.de vulg.& pup.Alexan.in l. pater filiam.§. duobus.ff.ad l.Falcid.& in conſi.cj.volu.iiij.Iaſ.in l.poteſt. ff.de vulg. & pup.Iaſ.in l.pen.C.de impub.Rip.in l.heredes mei.§.cum ita.num.19. & ſeq.verſi. ſtat igitur, qui diſtinguit. ff. ad Trebel. Imò eleganti ratione concludit Corn.in conſi.clxxxvj.vol.ij.Soc.in conſi.lxxx.vol.j. quòd facilius inducitur ſubſti.reciproca in directa pupillari, quàm fideicõmiſſaria.

Tenendo primam opinionem * communem,

13 Secundò Limita, quando poteſt eſſe locus fideicõmiſſo reciproco, ſecus ſi in perſona vnius tantum.Rui.conſi.clxxx.vol.ij.

14 Tertius eſt caſus, ſi ſubſtitutio facta ſit vltimo morienti ſimpliciter, & non in toto, tũc non cenſetur facta reciproca ſubſtitutio. Alex. in conſilio cj.verſi.hoc etiam probatur.volu.iiij.& in conſi.xj.verſic. probatur etiam.vol.iij.& voluit Pau.de Caſ.in l.ſi pater impuberis.in fi.ff.de vulg. & pup.Soc.in l.heredes mei.§.cum ita.verſi.quartus caſus. ff.ad Trebel. & in l.qui duos.verſi.aliquando & quarto.ff.de reb.dub.& in conſi.ccxlix.verſi.aliquando ſubſtitutio.& iſta opi.ſumitur ex dictis Barto.in d.l. vel ſingulis.ff.de vulga.& pupil. Bald.& Imo.in d.l. Titia Seio.in §. Seia libertis.Bertr.conſi.cxxx.vol.iij.

15 Et idem ſi ſubſtitutio facta ſit tantùm in parte hereditatis. Soc.in l. qui duos.verſi.aliquando & ſecundò.ff.de reb.dub.Grat.conſi.iij. volum. ij. Rui.conſi.cxix.vol.ij.Rip.in l.heredes mei.§.cum ita.nu.16. & ſeq.verſ. ſecunda concluſio.ff.ad Trebel.

16 Amplia præcedentem concluſionem, etiam ſi ab vltimo morienti ſit relictum fideicommiſſum de hereditate, vel bonis.Rip.in l.heredes mei. §.cum ita.nu 18.verſi.tertia per ſubſtitutionem.ff.ad Trebel.

Contrarium in hoc tenet Caſſa.in conſilio lxvij.& omnes illi, qui in primo caſu tenent contra communem opi. quòd ſubſtitutio facta poſt mortem plurium inſtitutorum operetur, quòd inſtituti ad inuicem videantur reciprocè ſubſtituti.

17 Quartus Caſus eſt quando ſubſtitutio facta ſit non vltimo morienti, ſed omnibus poſt mortem omnium, & tunc non cenſetur facta ſubſtitutio reciproca inter inſtitutos.Socinus in l.heredes mei.§.cum ita.verſiculo, tertius caſus.ibi, & ad iura contraria. ff. ad Trebel.etiam ſi ſit facta in toto ſubſtitutio, vt ibi per Soc.verſi. pro declaratione. & hoc tenet Soc. in conſi.lxix.volu.iij.Alexand.in l.pater filiam.§.duob.in j.& iij.caſu.ff. ad l.Flac.Aret.in l.quidam teſtamẽto Proculum.ff.de vulg. & pup. Soc. in l.heredes mei. §. cùm ita. verſiculo, aliquando & ſecundo. ff. de reb. dub.& verſiculo, nec obſtat, & in alio verſiculo, ſed tenendo. Iaſon.in conſi.xlj.vol.j.

18 Quintus Caſus eſt, ſi ſubſtitutio facta ſit poſt mortem omnium in tota hereditate, & tunc etiam non dicitur facta ſubſtitutio reciproca inter eos, ſed ſubſtitutus admittitur ſtatim primo decedenti, & ſucceſſiuè aliis decedentibus, vt not Angelus in leg. heredes mei. §. cum ita. verſiculo, deſcendo ad articulum fideicommiſſi, per illum tex. in verbo, quicquid.& Imola ibi, verſiculo, circa fideicom. & ibi Alexander verſiculo, nunc videndum.& Angelus, Imola, Rapha.& Paulus de Caſtro, in fine. leg.Lucius.in §.Caio. ff. ad Trebel. Angelus in leg. quidam teſtamento. ff.de de vulga.& pupilla.Imola.ibi, in fin.Paulus de Caſtro in fine. Alexander ibi in fine.& Iaſon.Paulus de Caſtro, in leg.heredes mei. §. cum ita.ff.ad Trebel.Matheſ. ſingul. clxx. Socinus in conſilio lxix. volumine tertio, & in conſilio ciiij. eodem volumine, & conſilio cxlix. verſiculo, aliquando & quinto. & in conſilio cxiij. verſiculo, aliquando & tertio. & conſilio ccxxxviij. verſiculo, aliquando & tertio. & in conſilio xciiij. volumine quarto, vbi dicit iſtam eſſe * communem opinionem, & ſentit Corne.in conſilio clxxxvj.volumine ſecundo, & Socinus in conſilio lxxx.volumine primo, qui ſentiunt, quòd ſubſtitutio facta poſt mortem plurium per fideicommiſ.in tota hereditate non operetur, vt cenſeatur facta vltimo decedenti, ſed facta ſtatim primo mortuo, ſit facta aliis ſucceſſiuè decedentibus Alexander.in conſilio cj.verſiculo, non obſtat d.l.qui teſtamento.vol.iiij.vbi dicit iſtam * commu.& in conſulendo, & iudicãdo ab ea nõ recedendũ: & idẽ Alex.in cõſ.xcij.vol.iij. vbi dicit iſtã cõmu.& ab ea in iudicãdo & cõſulẽdo nõ recedẽdũ.Fulg.& Alex.in l.pe. ver.ꝙ limita.C.de impu.& ibi Iaſ.in cõſ.ccvj. vol.ij.& in cõſ.xlj.vo.j.Pariſ.in cõ.xliiij.vo.ij.& in cõ.xxxix.vo.iij.& in cõ.lxxij.e.vo.iij. Mariã.Iu.

in conſi.

in conſi. clj. volum.ij. Ruin.conſi.cxxxiiij.volumine iij. Ripa in l. heredes mei.§. cùm ita. numero 24. verſiculo tertia principalis concluſio. ff.ad Trebel.

19 Contrarium,quòd ſubſtitutio facta poſt mortem inſtitutorum in tota hereditate operetur, vt inſtituti cenſeantur ad inuicem ſubſtituti, & ſubſtitutus primo mortuo ad illius portionem non cenſeatur vocatus, tenuit Bart.in l.quidam teſtamento Proculum.ff.de vulg. & pup. & ibi refert,& ſequitur Bal.& ibi Aret.Bald.in l.pen.verſi.ſed quomodo poſſumus eſſe certi.C.de impub.Ange.in conſi.lxxx.in fin.incip.Ioan.ſuum condidit teſtamentum.Io.de Anan.in conſi.xxij.Petr.de Anch.in conſi. cccxc.& ſentit Pau.de Caſtr.in conſi.ſuo ccxxxvj.Soc. in l. heredes mei. §.cum ita.verſicu.aliquando & ſecundò.ff.ad Trebel.Curt.Iun.in conſi. cxj.verſi.ſextò.Io.Anton.in conſi.ij.& in conſilio xxviij.in fine.Alexan. in conſi.xiij.volu.iiij.Curt.in conſi.xj.verſi.præterea præſuppoſito.Soc. in l.heredes mei.§.cùm ita.verſi.tertia,& vltima limitatio,& iſtam dicit magis * communem,& ab ea in conſulendo, & in iudicando non eſſe recedendum.Curt.in apoſtill.ad Alexand. in d. l. quidam teſtamento.ff. de vulga.& pup.& in conſi.clvj.nu.2. qui idem dicit ſi ſubſtitutio facta ſit in omnibus bonis.Pariſ.in conſi.xxxvij.volum.ij.& in conſi.xlij.& in conſi.xliij.per totum.vbi latiſſimè. dicit iſtam * commu. opinionem. & conſilio xcij.volumine ſecundo,& in conſi.vij.volumine tertio Grat.in conſilio viij.volumine ſecundo,Marian. Iun. conſi. clxxv. volumi. ij.& conſi.clxxix. vol.ij.

20 Primò Limita primam opinionem, quæ videtur magis * communis niſi inſtituti inter ſe ſint tales, qui ex veriſimili mẽte defuncti excludant ſubſtitutum,quia videntur ad inuicem ſubſtituti.Soc.in l.heredes mei.§. cùm ita.verſic.aliquando,& tertiò.ff.ad Trebel.Io.Ant.in conſi.ij. Curt. in conſilio xvj.Pariſ.in conſi. xlij. volumine ſecundo, qui declarat, qui ſint iſti. & in conſilio xliiij. volum. ij. & in conſi. xxxix. volum. iij. & in conſi.xliij.vol.ij.

21 Declara vt per Pariſ.in conſi.lxxij.nu. 46. volum. iij. vt tales perſonæ non ſuccedant ex tacito fideicommiſſo,ſed ex eò quia teſtator voluit illis conſeruare legitimum ius ſuccedendi ab inteſtato. & hanc dicit * o mmunem opin.

Contrarium in prima limit. tenet Ruin.conſi. cxxvj. volu.iij. Ripa in l.heredes mei.§.cùm ita,nu.27.ff.ad Trebel.

22 Secundò Limita,quando in perſona primi, & non in perſona ſecundi euenit conditio ſubſtitutionis.Pariſ.in conſi.xliij.vol.ij.

23 Tertiò Limita, quando poſt mortem omnium facta eſt ſubſtitutio in tota hereditate vulgariter,pupillariter,& per fideic.Rui.conſi.cxxij.volumine ſecundo.

Contrarium Rip.in l.heredes mei.§.cum ita.verſic. ſecundo limita.ff. ad Trebel.

24 Vltimus caſus eſt quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem plurium poſitorum tantum in conditione,& nõ honoratorum expreſsè, & tunc tales non cenſentur ad inuicem ſubſtituti.Ita Alex.in conſi.xiij. vol. iiij. verſic.vel ij.& in conſi.cj.verſi.modo ſic.volu.iiij.& in conſi.cv. verſi.ij. principaliter.vſque in fi.volu.j.Pet.de Ancha.in conſi.cxx.Soc.in conſi. ccxlix.verſi.aliquando & ſecundo.& in conſi.cxxxviij.in finalibus verbis.Soc.in conſi.ciiij.volu.iij.Gozad.in conſi.lxvij. Pariſ. in conſi. xliiij. volu.ij.Maria.Iun.conſi.clxxv.volu.ij.Ruin.conſi. xcvj.volu.ij & conſi. cviij.volumine ij.& conſilio cix.volumine ij.& cxj.volumine ij.& conſilio cix.vol.ij.& conſi.cxj.volu.ij.& conſi.cxl.volum.ij.& conſi.cxxxiij. vol.iij.& conſi.ccxxix vol.iij.& conſi.cxlj.volu.iij.

25 Amplia etiam ſi ſint partim honorati,& partim in conditione poſiti. Rip.in l.heredes mei.§.cum ita.numer.29. verſiculo, ſed quid ſi poſiti.ff. ad Trebel.

26 Primò Limita hanc opi.per Rui.conſi.cxxxix.vol.iij. quando deſcendentes eſſent vocati per nomen collectiuum.& idem dicit Rui.in conſi. cxlij.nu.7.vol.iij.

27 Secundò Limita concurrentib.iſtis tribus,quando ſunt in conditione poſiti,& quando ſunt grauati,& quando vltimo decedenti facta eſt ſubſtitutio in omnibus bonis.per Rui.conſi.cxlij.vol.iij.

28 Tertiò Limitat Ripa in l.heredes mei.§.cum ita.num.29.verſic. iuxta prædicta.ff.ad Trebel.in caſibus,in quibus poſiti in conditione cenſentur vocati.

Contrarium in concluſ. principali voluit Curt.in conſilio xj. verſic. pro reſolutione,vbi hoc tenet eo caſu, quo poſiti in conditione potuerunt grauari,& in conſi.cxxxix.idem repetit.

29 Et videtur tenere Aimo,quòd ſi conſtet vltimo eſſe vocatos agnatos, quaſi factum fuerit pro conſeruanda agnatione,cenſeri liberos inter ſe ſubſtitutos,in conſi.cxxx.

30 Et idem,quando ſequeretur inconueniens,quòd filij maſculorum excluderentur admiſſis maſculis fœminarum,vel ipſis fœminis, quas teſtator minus dilexit:vt per eundum in d. conſi.cxxx.

31 Et nota,quòd non dicitur facta ab vltimo, dato quòd dictum ſit, poſt mortem vltimi.Ripa in l.heredes mei. §. cùm ita.numero 23. verſiculo, cæterùm pro intelligentia. ff. ad Trebell. nam tunc cenſetur facta poſt mortem plurium non ab vltimo, ſed neceſſe eſt quòd expreſsè ſit dictum.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Teſtator,ſi inſtituta filia in re certa,inſtituat filium cui ſubſtituat, ſi ſine filiis decedat,an ſit locus ſubſtitutioni, ſi filius maſculus moriatur relicta filia,an verò dicatur defeciſſe oonditio ſubſtitutionis.

1 EST non modica inter Doctores dubitatio,ſi teſtator inſtituta in re certa filia ſua legitima & naturali, inſtituat filium maſculum legitimum & naturalem,cui ſubſtituat, ſi ſine filiis decedat, an ſit locus ſubſtitutioni,ſi filius maſculus moriatur relicta filia, an verò dicatur defeciſſe conditio ſubſtitutionis. In qua quæſt.Raph.in l.j.C.de condit.inſert. tenuit, quòd ſit locus ſubſtitutioni,& quòd neptis ex filio non faciat deficere conditionem ſubſtitutionis.& ſecundum iſtam opin.conſuluit Paul.de Caſt.prout ipſe refert in d.l.j.de condict.inſert. & cum eo conſuluerunt totum Collegium Florentinum,& omnes aduocati Curiæ Romanæ,qui erant plures,& ſolennes viri. & ita Paul.de Caſtr. conſuluit in conſi. lviij. volum.j. incipien. viſo dicto teſtamento.& idem in conſi.ccccx.volu.ij.incip.caſus iſte frequenter.licèt ibi poſtea finaliter diſtinguat,vt infra dicetur.Fulg. in conſilio xviij.& in conſi.xxxvij.Iaſ.in conſi.cxl.volu.ij.vbi dicit iſtam eſſe* communem opin.& in conſi.cxlj.vol.ij.Curt.in conſi.xl. Alex. in conſi. xlviij. volu. iiij. Dec.in conſi.xv.Franc.Curt.in conſi.xj.Guido.Papæ q. cccclxxxv.Calca.in conſilio xlviij.Guald. cautel. xvij. de ſubſtit. Franc. Curt.in conſilio cxj.Socin.in conſi.lxiij.volu.iij.Calca. in conſi. xlvij.in ſubcriptione.Socin. in conſi.xciiij. volum. iiij.& in conſi.vj. volu. iij. & in cõſi.xiiij.eod.vol.Dec.in cõſi.cccccxlv. & in cõſi.cccccIxxx.& in cõſi. ccccxcv.in j.dub.& in cõſi.cccccxiiij.vbi dicit iſtam * commu.opin.Pro iſta opin. videtur eſſe deciſ. Cuma. in conſi. cxvij.in princ. iſtam etiam opin.tenet Curt.Iun.conſi.lij.Grat.conſilio liij.volu.ij.& conſi. liiij.eod. volum.& conſi.lxiiij.eod.volum.vbi dicit iſtam communem.Rui.conſi. xciij.volu.ij.& conſi.cxlviij.volu.ij.& conſi.cl.volu.ij.& conſi.clj.vol.ij. & conſi.cliiij.vol.ij.vbi dicit* communem.& conſi.clxj.vol.ij.& conſi. clxxviij.volu.ij.

2 Iſtam partem limita, vt per Rui.conſi.cliij.nu.9.vol.ij. quando agnati eſſent ſubſtituti,quia tunc neptis admittitur.

3 Amplia iſtam partem,etiamſi excluſio filiæ fœminæ non cauſaretur immediate à diſpoſitione patris,ſed à ſtatuto. Dec. in conſi. cccccxlv. eandem opi.tenet Cor.in conſi.clxxij.vol.iiij.& conſi.cclxxv.vol.iiij.Ioan. Ant.Alex.in conſi.lxiij.

Contrarium,quòd imò neptis faciat deficere cõditionem fideicom. tenuit Bal.in conſi.incip.in cauſa teſtamenti Andreoli,inducẽdo vt per Corne.in conſi.ccij.volu.iij.Barbat.in repet.l.cùm acutiſſimi.C. de fidei com.Corn.in conſi.ccxxx.volu.iij.Iaſ.in conſi.cxlij.volu.ij.Bolog.inter conſi.Alexand.in conſilio xlix. volumine quarto,Curt. Sen. in conſilio lxiiij.Alex.in conſi.xxxviij.vol.vj.Dec.in conſi.cccccIxviij.Soc.in conſ. ccxxvij.Cur.Iun.in conſi.clxij.

Et pro iſta parte conſuluerunt Doctores Bononien. & Peruſini, vt refert Paul.de Caſtro in dict.l.j.C.de conditio.inſert.& pro iſta opinione fuit iudicatum,vt refert Ioan.Baptiſta de S. Seuerino in l. generaliter. §.cùm autem.C.de inſtitu.& ſubſtitu.Socinus in dict.leg.cùm auus.iſtam opinionem videtur ſequi Ioan. Antonius. Alexander in conſilio xxxj. Curt. Sen. in conſilio xliiij. Gozad. conſilio lxxxix. in ſecunda concluſ.Pariſ.in conſilio lxxxvj.volumine ij.& conſilio lxxxix.eod.volu. & conſi.xlj.vol.iij.Maria.Iun.conſi.clxiiij.vol.ij.& conſi.clxviij. vol.ij.vbi dicit * communem.eod.volu.

4 Et indubitata eſt concluſio,quòd neptis faceret deficere conditionem fideicommiſſi,ſi de filiabus non ſit facta mentio, vt poſſit colligi coniectura ad neptes.Gozad.in conſi.lxxxix.in j.concluſ.

5 Pro concordia iſtarum opinionum ad inuicem contrariarum eſt diſtinguendum, & conſiderandi ſunt plures caſus, nam aut filia eſt vocata in aliquo gradu inſtitutionum, vel ſubſtitutionum, & tunc proculdubio neptis facit deficere conditionem fideicommiſſi.Gozad. in conſi. lxxxix.in tertia concluſ.

6 Aut filia fuit excluſa,& tunc, Aut conſtat, quòd teſtator filias proprias aliqua particulari ratione odio habuerit, & propterea eas excluſerit à propria ſucceſſione,& tunc quia non creditur voluiſſe neptem ex filio excludere,neptis proculdubio faciet deficere cõditionem fideicommiſſi, ita declarat Soc. in d.l.cùm auus.ff.de condi.& dem.

7 Aut hoc non conſtat, & tunc aut ſubſtitutio eſt facta filiabus inſtitutis, & tunc proculdubio etiam neptis faciet deficere conditionem fideicomm.ita declarat Socinus in dicta lege,cùm auus. ff.de conditio.& demonſtratio.

8 Aut ſubſtitutio eſt facta filiis maſculis, & tunc aut eſt facta à fœmina teſtante,& tunc creditur voluiſſe, quòd neptis faciat deficere conditionem fideicommiſſi, quia non creditur, quòd proprium ſexum odio habuerit, ita declarat Socinus in loco prælleg. & idem tenet Dec. in conſi.cccccIxviij.

Contrarium

Contrarium tenuit Fulg.in conſi.xxxviij.& in conſi.xviij.

9 Aut eſt facta à teſtatore maſculò, & tunc aut ſubſtitutus eſt de liberis teſtatoris,& maſculus, & tunc neptis non faciet deficere conditionem ſubſtitutionis,ſed ſubſtitutus admittitur.Socin. in d.l. cum auus.Paul.de Caſt.in conſi.ccccx.volum.ij.Barbat.inter conſilia Alex.in conſi. xlviij. volu.iiij.Guald.caut.xvij.de ſubſt.Socin.in conſi.vj.& conſi.xiiij. volu. iij.Calca.in conſi.xlvij.& Ioan.Anto.Alexand. in conſi. lxij. in fin. Curt. Iun.in conſi.xj.iſtam dicit * communem.Gozad.in conſ.lxxxix. in quinta concluſ.& maximè ſi neptis eſſet excluſa per ſtatutum, vt dicit ipſe in ſequenti concluſ.Pariſ.in conſi.lxxxiij.volum.iij.Dec.in conſi.cccccxv. Curt.Sen.in conſi.lxxxij.Corn.in conſi.cclxxiij.volum.iiij. Alexand. in conſilio xxxviij.volum.vj.Curt.in conſi.xl.Franc.Curt.in conſ.cxj.& in conſi.cxiiij.& in conſi.cxvj.& in conſi.cxxxix.Marian.Soc. Iun.conſi.j. num.113.volum.j.Grat.conſi.lvj.in fin.volum.ij.& conſi. cxj. eo. volum. Maria.Iun.in conſi.clviij.volum.ij.& conſi.clxviij.numer.85.vbi infinita cumulat,volumine ij.& nume.86. vbi dicit iſtam * communem opi. Ruin.conſi.clij.volu.ij.

Contrarium Bald. in conſi. ſuo incip. in cauſa teſtamenti Andreoli. Corn.in conſi.ccij.volumine tertio.& in conſilio ccxxx.vol.iij.Socin.in conſi.ccxxvij.

10 Aut ſubſtitutus eſt de liberis teſtatoris,ſed non maſculus,ſed fœmina, & tunc Dec.in conſi.ccclxx.tenuit neptem facere deficere conditionem ſubſt.& ſubſtitutam filiam excludi.Alexand.in conſilio xxxviij. vol.vj. Rui.conſi.xxxvj.vol.iij.

Contrarium voluit Franc. Curt.in conſilio xxxv. & ipſemet Dec. in conſi.ccccl xxx.

11 Si autem ſubſtitutus non eſt de liberis,ſed extraneus, tunc aut eſt talis extraneus, qui ſit de familia, & agnatione teſtatoris, & tunc dicendum eſt,quod ſubſtitutus admittatur,& quòd neptis non faciat deficere conditionem fideicommiſſi,ſecundum quod declarat Soci.in d.l.cum auus. de condi.& demonſtra.& ponit.Dec.in conſi.ccclxxx.& in conſ.cccccl xviij.& in conſi.xv.& in conſi.cccclxxx.& in conſi.ccccxcv.in j.dubio, & in conſi.dxiiij.vbi dicit iſtam * communem opi.Cor. in cõſi.cclxxiij. volum.iiij.Ioan.Ant.Alexand.in conſi.lxiij.Franc.Curt.in conſi.cxiiij.& in conſi.cxxxix.Cæpol.in conſilio ciuili xlix.Curt.Iun.in conſi.xj.Curt. in conſilio xl.Iaſon.in conſi.cxl.& in conſilio cxlj. Pariſ.in conſili. lxvj. volumine iij.Marian.Iun.|conſilio clxxxj. volumine ij.Ruin.conſi.cxx. volum.j.& conſi.xciij.volum.ij.& conſi.xcv.volum ij.& conſi.cx. volu. ij.& conſi.cxvij.volum.ij.& conſilio cxxx.volum.ij.& conſi.cxl.vbi declarat.volum.ij.Ruin.in conſi.cxlv.volum.ij.& conſi.cxlvj. volu. ij. vbi dicit * communem.& conſilio cxlviij.volumine ij.& conſi.cxlix.vol.ij. conſi.cl.vbi dicit communem,volu.ij.Rui.conſil.cxxiiij.&conſi.cxxxix. vol.iij.Boer.deciſ.cxlvij.

12 Limita,quando teſtator in primo teſtamento feciſſet mentionem de maſculis tantum,ſed in ij.nominaſſet maſculos,& fœminas.Cur.Iun. in conſi.clxiij.

Contrarium,quòd agnato ſubſtituto, neptis faciat deficere conditionem fideicommiſſi.Corn. in conſilio ccij. volum. iij. & in conſi. ccxxx. volu.iij.Bolog.inter conſilia Alex.in conſilio xlix.volu.iiij. Iaſ.in conſi. cxlij.Pariſ.in conſi lxxxvj.vol.ij.

13 Sed Tamen Alex.in iſto caſu pro concordantia opi. ita diſtinguebat, Aut eſt agnatus,qui ex forma ſtatutorum excludit neptem, & tunc procedat prima opinio,quòd ſubſtitutus admittatur,

14 Aut nõ eſt agnatus,qui ex forma ſtatutorum excludat, & tunc neptis faciat deficere conditionem ſub.& ſubſtitutus excludatur. Ita declarat Ioan.de Monte Sperel.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom. Io.Bapt.de ſancto Seuer.in l.generaliter.§.cum autem.C.de inſtit.& ſubſtit.Alexan. in conſi.xxxviij.volu.vj.Iaſon.in conſi.cxlij.Corn.in conſi.xxij.volu..ij. Gozad.in conſi.lxxxix.in iiij.conclu.Grat.conſilio lxiiij.volum.ij.Ruin. conſi.cxx.volum.j.& conſi.xciij.volum.ij.& conſi.100.volu. ij. in conſi. cxliij.volum.ij.& conſi.cxliiij.volum.ſecundo,& conſilio cxlvj.volu.ij. & conſi.clij.vol.ij.& conſi.cxxiiij.vol.iij.& conſi.cxxxiij.vol.iij. & cõſi. cxxxviij.vol.iij.in conſi.cxlj.vol.iij.

15 Sed contra primum membrum diſtinct. quòd etiam ſi agnatus per ſtatutum excluderet neptem, non tamen propterea neptis non faceret deficere conditionem ſubſt.ponit Corn.in d.conſi.ccij.volum.iij.Socin.in conſ.clxxxij.& in l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad Trebel.& in l.cùm auus. ff.de conditio.& demonſtra.

16 Contra ſecundum verò membrum, quòd etiam agnatus, qui ſecundum formã ſtatutorum non excludit neptem à ſucceſſione, ex ſub ſtitutione admittatur non obſtante,quòd filia fœmina ex grauato filio ſuper exiſtat, conſuluit Barbat. inter conſi. Alex.in conſi.xlix. vol.iiij. Maria. Iun.conſi.clxviij.vol.ij.Rui.conſi.cxlj.& per totum.vol.ij.& in conſilio cxlij.vol.ij.& conſi.cxcvj.vol.ij.& conſi.xxxv.vol.iij.

17 Aut eſt extraneus non agnatus, nec de familia teſtatoris, & tunc non admittatur ex ſubſt.ſed deficere cenſeatur conditio ſubſtitutionis, ita declarat Pau.de Caſt.in d.conſi.ccccx.vol.ij.Soc.in d.l.cùm auus.ver.quartus caſus.Dec.in conſi.ccclxx.Fran.Curt.in conſi.xj.

18 Amplia etiam ſubſtituta pia cauſa,ſecundũ Soc.in d.l.cùm auus. verſ. quartus caſus.M͞arian.Iun.conſi.clviij.vol.ij.& conſi.clxviij.vbi dicit * communem eo.vol.Rui.conſi.cxliij.vol.ij

19 Limita hanc concluſ.quando conſtaret quod teſtator excluſiſſet proprias filias,quòd multo magis præſumitur excludere neptes. Rui. in conſilio lxxxiij.vol.ij.& conſi.cl.vbi dicit * communem opi.vol.ij.& conſi. clxxxij.volu.ij.

20 Declara hanc limitationem vt procedat quando fœmina remotior contendit cum agnato de familia,ſecus qñ contendit cũ extraneo, quo caſu non militat iſta præſumptio.Ruin.conſi.cxxx.vol.ij.& conſi. cxliij. & conſi.cliiij.& conſi.clxxxij.vol.ij.Boer.deciſ.cxlvij.nu. 17.vbi dicit * commu.opinionem.

21 Sed cõtrarium,quòd etiam extraneus ſubſtitutus admittatur ex ſubſt. tenuit Pau.de Caſt.in conſi.lviij.volu.j.Cor.in conſi.cclxxv.volu.iiij.& in pia cauſa ſubſtituta tenet hoc Fulg.& Pau.de Caſt.in d.l.j.C.de cõdict. inſer.& in conſi.lviij.vol.j.& ccccx.vol.ij.

22 Prædicta omnia procedunt vbi ſubſtitutio eſt facta ſub conditione,ſi ſine filiis decedat inſtitutus:ſed quando eſſet facta ſub conditione ſi ſine liberis,neptis proculdubio faceret deficere conditionem fideicom. ita tenet Corne.in conſi.ccxxx.volu.iij.Grat.conſi.lxiiij. volum.ij. ſed in hoc contrarium tenuit Paul.de Caſtro in conſi.ccccx. volumine ij. Iaſon. in conſi.cxl.volu.ij.

23 Si autem dictum ſit,ſi frater meus deceſſerit ſine liberis maſculis,ſubſtituo Titium.& frater decedat relicto nepote ex filia, ille nepos non excludit Titium ſubſtitutum.Io.Andr.in rubrica de teſt.in addit. ad Spec. Cremenſ.in ſing. xx. & hoc quia ille nepos natus eſt ex radice inhabili, vt ibi per eum.

24 Et caſum, in quo neptis facit deficere conditionem fideicom. ponit Brun.loquens de Aſten.ſtatuto,in tract.quòd ſtant. maſcul. in quinto articulo,in xij.q. verſic. iux. prædicta.nam extante ſtatuto, quòd fœmina maritata non ſuccedat ſtantibus fratribus,& eorum filiis in bonis paternis,& maternis,tunc neptis non maritata faciet deficere conditionem ſubſtitutionis,nam teſtator præſumitur in hoc caſu velle ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Subſtitutione facta duobus filiis impuberibus inſtitutis,ſi vterque in pupillari ætate decedat,an ſubſtitutus admittatur,altero in pupillari ætate decedente.

1 EX SOLVTIOME data communiter per Doctor. ad duas leges contrarias, inſurgunt duæ concluſiones, de quarum qualibet particulariter facienda eſt diſcuſſio.

2 Dicitur in l.pen.C.de impub.& aliis ſubſtit.quòd ſi teſtator duobus filiis impuberibus inſtitutis extraneum quendam ſubſtituat, ſi vterque in pupillari ætate decedat,ſubſtitutus non admittitur altero in pupillari ætate decedẽte,ſed neceſſe eſt, quòd vterque intra pupillarem ætatem moriatur,cuius contrarium videtur decidi in l.heredes mei. §.cũ ita ff.ad Treb.vbi ſi teſtator inſtitutis duobus filiis,alterũ ſubſtituit alteri ſi ſine filiis deceſſerit,& ſi vtrique ſine liberis decedãt ſubſtituit Claudiã neptem in tota hereditate,concluditur ibi ꝙ mortuo primo filio cũ filiis, & poſtmodum mortuo altero ſine filiis, Claudia neptis ad portionem vltimi decedentis admittitur.& ſic videntur hæc iura ad inuicem contrariari,quia vnũ vult ſubſtitutum admitti ad portionem vnius, aliud verò vult ſubſtitutum ab vtriuſque hereditate excludi.

2 Pro cuius contrarietatis ſolutione Doctores communiter * concludunt,quòd in l.pen.C.de impub.quia mortuo primo filio remanebat frater ſuperſtes,& extraneus ſubſtitutus, cenſetur teſtatorem fratri ſuperſtiti ad excluſionem extranei ſubſtituti conſeruare voluiſſe ius legitimæ ſucceſſionis,ita vt ſubſtitutus non admittatur,niſi ambobus filiis in pupillari ætate decedentibus,& non quod primo decedente, voluerit ſubſtitutum ſuccedere ſecundo,cum ſupereſſet perſona fratris,qui ex veriſimili mente defuncti ſubſtitutum excludebat.

3 At in caſu l.heredes mei.§.cùm ita.ff.ad Trebel.Claudia neptis ſubſtituta ad ſucceſſionem vltimi decedentis ſine filiis admittitur, eo quia nepos ex altero fratre ſuperſtes nõ excludebat ipſam neptem ſubſtitutam, licèt cum ea in ſucceſſione ad portionem nouiſſimi fratris defuncti concurreret.& ſic ex his duæ concluſiones colliguntur, quarum prima eſt, quòd quando per dictionem collectiuam facta eſt ſubſtitutio filiis inſtitutis,ſi vterque ſine filiis,vel in pupillari ætate decederet,extraneus ſubſtitutus non admittitur, niſi verificata conditione in perſona vtriuſque, ſi ſuperſit perſona,quæ ex veriſimili mente defuncti ſubſtitutũ excludat.

Et hanc concluſionem ſentit text.in d.l.pen.ibi,cogitaſſe in patrem, &c.& ibi Bar.notat.ver.item oppono ad idem,& illam ponit clare Bart. ibi,ver.pro cuius declaratione.Bal.ver.quæro quis eſt verus.& ver.ij.oppono.Fulg.ver.ſed quæritur,an ex mente.& ver.ſed ſic dico,Sal.ver.iiij. dicit.& ibi Paulus de Caſtro verſiculo in gl.ibi,vel hic.& Iaſon.verſicu. iij.nota.Dec.verſi.& iſta concluſio limitatur.Rom.cõſ.cxxxj.in fi.verſi. ſecunda

ſecunda dubitatio.Soci.conſi.xciiij. verſi. ſed contra dictā concluſionē. volu.iiij.Barba.conſi.lv.verſi. & facit quod voluit. volu. ij. Alex. conſi. xxxviij.verſi.nec obſtat ſi diceretur.volu.j.Corn.conſi.xxxj.verſi.& volunt Doctores.& conſi.xx.verſi.ſed his non obſtantibus.vol.iiij.& verſi. & procedit.& conſi.xciij.verſicu.poteſt autem dubitari.volu.iij.Gozad. conſi.lxvij.verſi.ſecundo adduco.Corn.conſi.lv.vol.j. verſic. Theorica enim eſt.& conſi.cclxxxiij.ver.his tamen non obſtantibus.vol.j.& conſ. cxxiiij.verſi.pro cuius rei.vol.ij.& conſi.xxxviij.in prin.eo.vol.& conſi. clxxxvj.verſi.vbi autem eſt ſola.volum.iij.& conſi.ccij.verſi.licèt ſtatutum.vol.iij.& conſ.ccxxix.vol. iij. verſ.etſi interpretandus.& conſi.cclxxxvj.verſi.confirmari videtur dicta ſententia.vol.iij.& conſi.clix. verſ. item facit.vol.iiij.& conſi.ccxcviij. verſic. non obſtant adducta.vol.iiij. Bologn.in addit.ad conſi.Io.de Ana.lxvj.verſi.nec dicatur.Ang.in l. quidam teſtamento,in finalibus verbis.ff.de vulg.& pupil.& ibi Raph. Cu. verſi.l.ait.not.Ant.Bu.conſi.xxxj.verſic.ſed in quantū,Ang. conſi.lxxxj. verſi.ſuper quinto inſtituendum.Alc.in l. pe. verſi. in eadem, ibi deficit, & ibi Cor.verſi.in eadem.in fi.Iacob.in d.l.pen.Alex.conſi.clxvij. verſi. fortificantur prædicta.volu.v.& conſi.xj.verſi.probatur hoc autem,vol. iij.Imol.poſt Bart.& Ang.in dicto §.cùm ita.verſi. ideo gloſſ.vbi dicit* communem,& ibi Alex.verſi.vnde alia.vbi idem dicit.& Rip.num.139. Abb.in conſi.lviij.volu.ij.Cuma.in conſi.iij.in fi.Cor.in conſi.xciij.vol. iij.&conſi.ccxcviij.vol.iiij.Alex.in conſi.cj.verſi.ij.confirmatur.vol.iiij. Curt. Iun. in l. pen. verſicu. iij. aduerte. C. de impub. Gozad.in conſilio lij.num.13.

5 Declara,nam dicitur perſona,quę ex veriſimili mente teſtatoris ſubſtitutum excludat, illa, quæ præfertur ſubſtituto in ſuceſſione illius, cui facta eſt ſubſtitutio.Corn.conſi.xciij.verſi.poteſt dubitari. volu.iij. Gozad.conſi.lxvij.verſi.ſecundò reſpondeo.Guliel.de Cun.in d.l.pen.Cor. conſi.cclxxxiij.verſic.his tamen non obſtantibus.volu.ij. & conſi.xxiij. verſi.ille enim.volum.ij.& conſilio cxxiiij.verſi.pro cuius rei.volu. ij.& conſi.cxxxviij.eod.vol.& conſi.xciij. verſi. poteſt autem dubitari. volu. iij.& conſi.clxxxvj.verſi.vbi autem eſt facta.volu.iij.& conſi. ccij. verſi. licèt ſtatutum.volum.iij.& conſi.ccxxix.verſi.& in interpretandis.volu. iij.& conſi.cclxxvj. verſi. confirmari videtur dicta ſententia. volum.iij. & conſi.clvj.verſi.item facit.volum.iiij.& conſi.ccxcviij.verſic.non obſtant adducta.volu.iiij.Bolog.in addit.ad Ioan.de Ana.conſi.lxvj. verſi. nec dicatur mihi.Alex.in cōſi.cj.verſi.vj.& vltimo.verſ.probatur etiam. vol.iiij.Aim.conſi.cix.verſi.ij.reſpondeo.

6 Et ideo ſi non excluderet ſubſtitutum,ſed concurreret cum eo ad ſucceſſionem, non diceretur perſona, quæ ex veriſimili mēte teſtatoris ad excluſionem ſubſtituti admitti deberet ad vnius tantùm ſucceſſionem. Ita probat text.in d.§.cùm ita.in quo Claudia neptis concurrebat cum altero nepote teſtatoris,filio illius filij primò decedentis cum filiis.& ponit ibi Bart.verſic.& aduerte.Gozad.conſi.lxvij.verſicu. ſecundo adduco.Paul.deCaſtro in dict.l.pen.verſic.ſed opponitur.C. de impub. Cor. conſilio cclxxxiij. verſicu. & ideò ad dictam Theoricam. verſicu.item ſi ſint pares. & conſilio cxxiiij. verſiculo , pater cuius. volumine ſecundo. Bertrand.conſi.cclxxxij.verſicu.ij.cum igitur.volum.iij.in nouis. Ruin. conſi.cxxiiij.verſic.ſed iſtis.volum.iij.in nouis.Ruin.conſi.cxcviij. verſi. nec obſtat.volum.ij.Alex.in l.pen.verſi. & ſi diceretur. C. de impub. vbi Corn.verſicu.in eadem.in fin.verſi.item fallit ſi ſupereſſet.voluit Socin. conſi.xciiij. verſic.ſed ad hanc rationem.volum.iiij.& conſi.lj. verſi.iiij. principaliter.volumine iiij.Iacob.in dict.l.pen. verſicu. aduerte tamen. C.de impub.

Contrarium Paul.de Caſtro,in l. pen verſiculo, vltimò de quæritur. C.de impub.Soc.in d.§.cùm ita.verſic. verum vno caſu.vbi Rip.nu.141. Bertr.in conſi.lxxxvij.verſi.ſed quia.vol.ij. in antiq.

Tenendo primam opi.principalem magis * communem,

7 Primò Limita, niſi ex coniecturis appareret de voluntate teſtatoris, quòd is,qui erat in pari gradu,eſſet magis dilectus.Ange.in dicto §.cùm ita.in princ.verſi.& pondera diligenter.

8 Secundò Limita, quando non eſſet facta mentio liberorum expreſſa, ſed ſubintelligeretur ex diſpoſitione. l. quia tunc nepos non excluderetur,ſed cōcurreret in ſucceſſione.Imo.in d.§.cùm ita.ver.ſed aduerte q.a.

9 Primò Limita,dummodò perſona, quæ ſubſtitutū excludit in ſucceſſione,ſit de liberis teſtatoris. Bart.in l.heredes mei.§. cùm ita. verſicu.ſi verò ſubſtitutio.ff.ad Trebell.Bal.in l.pen.verſi.& tunc ſi quidem.C. de impub.& ibi Sali.verſi.aut eſt locatus.Paul.de Caſtro,in l.ſi pater.verſi. in fin.glo.ff.de vulg.& pupi.Ruin. conſi. cxxiiij. verſicu. & dicit etiam. volumine tertio,Guido Papæ conſilio ccxviij.nu.5.verſiculo,ideò dico. & conſi.ccxvj.

10 Secus ſinō eſſet de liberis,vt tenet Alex.in d.l.heredes mei.§. cùm ita. verſi.vnde conclude.ff.ad Trebell.& conſi.xxxviij.verſi.nec obſtat ſi diceretur.vol.j.& conſi.xj.verſi.ij.confirmatur,vol.iij.Cor.in l.pen. verſi. item fallit.Imol.in d.§. cùm ita.vbi Socin. dicit iſtam eſſe * communem opin.Soc.conſi.xciiij.verſi.ſed ad prædictam rationem.vol.iiij.Bertran. qui dicit hanc * communem,conſi.vj.verſ.ſed limitatio.vol.ij.in nouis. & conſi.cclxxxij.ver.ad ſecundū.vol.iij.in nouis.Rip. qui dicit * cōmu. in d.§.cùm ita.nu.121.& idem dicit Pariſ.conſi.xlij.vol.ij.& idem in cōſ. xiiij.eod.vol.& idem dicit in conſi.xxxix.vol.iij.

11 Et tenendo iſtam partem, Amplia, etiamſi liberi non ſint inſtituti per teſtatorem.Rip.in d.§.cùm ita.nu.132.verſ.intellige ſanè.

Contrarium,quod idem ſit,licèt non ſit de liberis, ſed de tranſuerſalibus,dummodò ſuccedere poſſit coheredi ſuo,voluit Imo. in l.heredes mei.§.cùm ita.verſi.adde hoc verum.refert,& ſequitur Barbatius conſi. lv.verſi.facit quod voluit.Dec.in l.pen. verſi. & iſta concluſio limitatur. C.de impub.Cor.cōſi.xxxj.vol.j.verſi.& volunt.Doc.Soci.conſi.lxxxvj. verſi.confirmatur iſta opin.vol.iij.Gozad.conſi.lxiiij.verſicu.v.adduco. Corn.conſi.xcvij.verſi.ita videtur velle.vol.j. & conſi. xxiij.verſicu. ille enim.vol.ij.& conſi.ccxxix.verſi.item in interpretādis.vol.iij.conſi.clix. verſi.item facit.vol.iiij.Ruin.conſi.lxxvij.verſic.& ibi prædicta.volu.iij. Cor.in l.pen.verſi.fallit ſi ſupereſt.C.de impub.& ibi Iacob.verſi.ij.limitabitis.& Curt.Iun.verſi.circa ſecundam limit.

12 Et in matre,quæ ab inteſtato ſuccedere pōt filiis,dicit Cor. cōſi.xciiij. verſi.quod poteſt autem dubitari.vol.iij.

13 Amplia,etiamſi eſſet vir, & vxor,qui ad inuicē poſt omnes agnatos & cognatos ſuccedunt,vt voluit Imol.in d.§.cùm ita. ver.p hoc videtur. refert,&ſequit Barb.in d.con.lv.nu.8.verſi.& facit q.vol.ij.Cor. conſi. xxxj. ver.& volunt Doctores,vol.j.Soc.conſi.lxxxvj.verſi.confirmatur iſta opin.vol.iij.Guliel.de Cun.in l.pen.C.de impub.Cor. conſi. clix.nu. 8.item facit vol.iiij.& in l.pen.verſi.ſi ſupereſt.C.de impub.

14 Secundò limita concluſionem principalem,quia nō ſolum eſt neceſſe,quòd ſit talis is,qui ſubſtitutum excludit ex veriſimili mente, vt ſuccedere poſit ab inteſtato illi,cui eſt facta ſubſtitutio,ſed neceſſe eſt,quòd ſucceſſio ad eum deuoluatur,adeo quòd ſi is,cui facta eſt ſubſtitutio non illum ſed alium extraneum inſtituat,ſubſtitutus non excluditur.Bald.in d.l.pen.verſi. quid ergo in caſu.refert, & ſequitur Paulus de Caſtro, ibi verſi.ſed quid ſi deceſſit Alex.conſi.xcij.verſ.nec etiam obſtat dum quartò.vol.iij.licèt dicat,quòd procedat, quādo eſt facta ſubſtitutio duobus ſine nomine collectiuo,prout dicit Paul.de Caſtro in l. Lucius. §. Caio. verſic.& ſic iſte paragraphus.ff.ad Trebell. tamen etiam quando eſt adiecta dictio collectiua,dicit Iaſ.in l.pen.verſicu.ſecus ergo.C. de impub. Corn.conſi.xxxj.verſi.idem anno præterito.verſicu.vbi autem eſt facta, volum.tertio.Iaſ.conſi.xlj.verſic.& iſtud eſt.volum.j.Socin.conſi. xciiij. verſic. poſtremò reſpondeo. volum. iiij. vbi etiam dicit, quòd iſta concluſio procedit, vbi non eſt adiectum nomen collectiuum. Ruin. conſi. lxxxv.verſic.ſed vbi ille non poſſet.volum ij.& xxxvj.verſi.ex dictis per eum.volum.iiij.Alex.in l.pen.verſi.dicit tamen.C. de impub. & ibi Cor. verſi.item facit quod dicit Alex.conſi.cj.verſi.vj.in vlt.volum.iiij.Iacob. in d.l.ij.verſi.iij.limita.C.de impub.Alex.cōſi.clxvij.verſic.v.quia.vol.v. Ripa in d.§.cùm ita.nu.140.verſi.primus caſus.

Contrarium Paul.de Caſt.in d.§.cum ita.verſi.ſed pone, & in finalibus verbis.& ibi Imola, Socinus in dicto §.cum ita. verſicu.ſed tenendo diſtinguit.

15 Amplia, quia idem eſſet,ſi eſſent tantum coniuncti,ita quòd inter eos locum haberet ius accreſcendi.Cor.conſi.xciij.verſi.poteſt autem dubitari.vol.iij.Marian.Iun.conſi.cl.verſi.& dicunt.vol.ij.Curt.Iun.in l.pen. verſ.iiij.& vlt.& verſi.iij.ſignanter limita.C.de impub.

16 Et propterea idem ècontra,ſi aliqua de cauſa ſuccedere non poterat frater ſuperſtes fratri præmortuo, vt quia erant ex diuerſis matribus, & extabat mater fratris mortui,quæ fratrem ſuperſtitem excludebat, tunc ſubſtitutus non excluderetur.Nic. de Mattarel. quem refert, & ſequitur Raph.in d.l.pen.verſi.vnum vel duos.& Alexand.verſi. & dicit Fulg. & Pau.de Ca.verſi.ſed quæro hic. Alexand.conſi.xcij. ver. & pro ea opin. facit.volu.tertio.Iaſ.in dicta l.pen.verſi.ſi verò ſecus.C.de impub.Corn. conſi.cclxxxiiij.verſi.ſi enim ſupereſt.& conſi.xxxj.verſic.& adeo ponderatur.volum.j.& conſi.clxxxvj.verſicu.vbi autem eſt facta.volum.iij. Ruin.conſi.xxxvj.verſi.ex dictis per eum.volu.iij.& in dict.l.pen.verſic. in text.ibi Sabino.Alex.conſi.cj.verſic.vj.& vlti.volum.iiij.Iaco.in dict. l.verſi.aliam limitationem.C.de impub.Alex.conſi.clxvij.verſic.v.quia. vol.v.Rui.conſi.lxvij.verſi.& idem dicit.vol.iij.

17 Et idem ſi frater ſuperſtes hereditatem fratris præmortui repudiaret. Cuman.in l.qui duos.ff.de vulg.& pup.Socin.d.§.cùm ita.verſicu.poſtremò in hoc.Ripa.numer.104.verſi.primus caſibus eſt. Ruin. conſi. lxvij. verſiculo,& ideo ex hoc volum iij.Corn.conſilio cclxxxiij.verſiculo, & ex hoc infertur.volumine primo, Curt.Iun. in l.pe.verſi.ſtat igitur.C.de impub.

Contrarium in vtroque dicto tenet Paulus de Caſtro, in l. heredes mei.§.cùm ita.verſiculo,ſed pone in terminis,& in finalibus verbis.Lancel.Deci. in l. penult.verſi.& in quantum. & Dec. verſic. iij.conclu.C.de impub.Soc.in d.§.cùm ita.verſi.ij.limitatur.

18 Infertur etiam,quòd ſi perſona ſubſtituta, quæ ab inteſtato ſuccedere poſſet,fuiſſet per ſtatutum excluſa,ita quòd ad ſucceſſionem non admitteretur, tunc ſubſtitutus ſuccederet, & non excluderetur, ita Barto. in dicta leg.heredes mei.§.cùm ita verſiculo,& per hoc dico.ff.ad Trebel. & ſequitur ibi Angelus verſiculo,in cæteris. & Raph. Cuma. & Paulus de Ca.verſicu.ſed opponitur.& ponit Corn.conſilio clxxxvj.ver.vbi autem eſt facta volumine tertio,& conſilio ccij. verſiculo, in themate autem noſtro.volumine tertio.vbi hanc dicit opinionem * communem. Socinus conſilio lj.verſi.iiij.principaliter.vol.iiij.Corn.conſi.cclxxxiij.

verſicu.

verſi.confert quia.vol.j.Alex.in d.§.cùm ita.verſ.& per hoc dicit.Cor. conſi.cxxxviij.in prin.Bertr.conſi.lxxxvij.ver.& profectò. volum.ij.in antiq.

Contrarium Imola in dicto §.cùm ita.verſicu.ſed aduerte quia.Ripa nu.74.& ſequen.verſi.reſoluto itaque.vbi num.80.l.diſtinguendo declarat.

19 Et hoc intelligitur,vt ſuccedatur ab inteſtato ipſi teſtatori vigore ſtatuti,non autem ipſi grauato,vt declarat Maria. Iun.conſi.clxviij.num. 70.vol.ij.

20 Limita,niſi perſona excluſa per ſtatutum,ſit coniuncta cum illo,qui deceſſerit,quia tunc ſubſtitutus excluditur,ex quo teſtator,non obſtante ſtatuto,cenſetur voluiſſe conſeruari ius accreſcendi.Corne.conſilio ccxcviij.ver.ſi autem ſtatutum.vol.iiij.

21 Limita hoc vltimum,quando per ſtatutum excluderetur in totum, ſecus verò ſi pro parte.Rui.conſi.lvij.verſi.poteſt etiam rationabiliter. vol.ij.& conſi.clix.nu.9.ver.non obſtat.vol.ij.Cor.conſi.cclxxxiij.ver. & etiam in terminis.vol.j.

22 Limita primam opinionem,quando teſtator mãdaſſet,ſi filij deceſſerint ſine filiis,conſtrui eccleſiam.Rip.in d.§.cùm ita.nume.137.verſi. hoc limita.

23 Tertiò Limita,nam ſubſtituta cauſa pia admittetur ad ſucceſſionem vnius tantum decedentis impleta conditione quamuis ſuperſit perſona,quæ ex veriſimili mente ſubſtitutum excludit,Alex. conſi. xxxviij. ver.præterea dato.vol.j.Bal.in c.ſi pater.ver.quæro de vno pro declaratione tex.de teſta.in vj.Alex.conſi.xcij.ver.hoc etiã confirmari.vol. iij.Rui.conſi.xcviij.ver.& etiam confirmatur.vol.ij.ſentit Iaſ.licèt non plenè firmet,in d.l.pe.ver.vltra prædicta adde.C.de impub.& Bertran. conſi.vj.ver.præterea hic eſt aduertendum.vol.ij.in nouis. Cur.Iun.in apoſtil.ad Alex.in d.§.cùm ita.Soc.in d.l.heredes mei.§.cùm ita.ver.iij. limitatur.

Contrarium Anch.conſi.cccxc.ver.ad hoc dico.Cor.conſi.xciij.ver. poteſt autem dubitari.vol.iij.& conſi.cclxxvj. ver.confirmari videtur. vol.iij.Gul.de Cu.in d.l.pen.C.de impub.qui tenet,ꝙ nedum liberi excludunt piam cauſam,ſed etiam tranſuerſales.Barba.conſi.lv.ver.circa hunc paſſum.vol.iiij.& Rui.conſi.clxxxij.ver.item non obſtat.volu.ij. Pau.de Caſt.conſi.lxxxvj.ver.ſuper iij.vol.j.Cor.conſi. xxxj. vol.j.Ful. in d.l.pen.ver.idem ſi in perſonam.

24 Quartò Limita,quando ex diſpoſitione teſtatoris ſumeretur coniectura,ꝙ teſtator prædilexiſſet ſubſtitutum filiis,vel filiabus quibus facta eſt ſubſtitutio.ita no.Ang.in conſi.cv.Aret.in l.quidam teſtamento.ff.de vulg.& pup.

Contrarium tenet Soc.in d.§.cùm ita.ver.iiij.limitatio.Cur. Iun.in l.pen.ver.iij.& vlti.C.de impub.

25 Amplia nunc principalem concluſionem,ꝙ quando ſupereſt perſona,quæ ex veriſimili mente ſubſtitutum excludit, ſubſtitutus non admittatur ad ſucceſſionem vnius decedentis,vt procedat nedum quãdo eſt facta ſubſtitutio pluribus ſub nomine collectiuo,ſed etiam quando eſt facta ſubſtitutio pluribus non ſub nomine collectiuo,ſed per copulam,quo caſu ſubſtitutus non admittitur vno mortuo , ſtante perſona, quæ ſubſtitutum excludit ex præſumpta mente teſtatoris.Bar.in d.l.heredes mei.§.cùm ita.ver.ſi verò loquimur in fideicommiſſo.ff.ad Treb. & in l.quidam teſtamento.ver.ex hoc habes.ff.de vulga.& pup.Pau.de Caſt.in conſi.lxxxj.ver.ſuper iij.vol.j.Imol.in l.ſi pater impuberes.ver. in eadem gl.in fi.ff.de vulg.& pup.Bal.in l.j.ver.vltra lex dicit.C.de cõdi.inſert.Soc.conſi.xciiij.verſ.& confirmatur iſta reſpõſio,vbi dicit ita tenere * communiter Docto.volum.iiij.Alexand.in dicta l.penul.ver. ij.limita.C.de impub.vbi Bald.verſicu.modò reuoco.& Fulgo.verſicu. item ſi dixi.

Contrarium colligitur ex notatis per Bar.in l.pe.verſic.ſed quando ſubſtitutio.C.de impub.Pau.de Ca.in l.ſi pater impuberes. ver.in fi.gl. ff.de vulg.& pup.& conſ.xiiij.ver.venio ad tertium.vol.j.vbi latiſſimè proſequitur.ſentit Sal.in d.l.pen.ver.in fideicommiſſaria dic.Ang.in d. §.cùm ita.ver.cum autem ſubſtitutio.vbi in fideicommiſſaria ſubſtitutione loquitur:in pupillari verò loquitur in verſic.expeditus deſcendo. Alex.ver.in cæteris ſequitur.Rip.ibi,in ver.quæritur nũc.nu.129. Rui. conſi.xlvj.ver.& quamuis.vol.iij.Et iſtam partem ſentit Spe.in §.nunc aliqua.q.lxix.nu.89.in tit.de locat.

26 Et ideò ſi duobus extraneis fit ſubſtitutio fideicommiſſaria ſine nomine collectiuo,ſed per copulam,admittitur ſubſtitutus,vno mortuo. Alex.in l.pen.ver.nunc eſt videndum.C.de impub.

27 Limita hanc ampliationem,quando non extaret perſona,quæ ſubſtitutum excluderet ex præſumpta mente, quia tunc ſtatim vno mortuo ſubſtitutus admitteretur ad ſucceſſionem illius.Bar.in l.heredes mei.§. cùm ita.ver.ſi verò loquimur.ff.ad Treb.Alex.in d.l.pe.verſic.nunc eſt videndum.

28 In pupillari verò ſubſtitutione Bar.tenebat,ꝙ quando non eſt facta ſubſtitutio ſub nomine collectiuo,admittitur ſubſtitutus ſtatim poſt mortem vnius,Bar.in d.l.heredes mei.§.cùm ita.& Ange.l.penul.C.de impub.

29 Contrarium,ꝙ etiamſi ſubſtitutio pupillaris nõ ſit facta ſub nomine collectiuo,tamen ſubſtitutus non admittitur,niſi poſt mortem omnium,quia ſemper dicitur extare alter frater , qui ex præſumpta mente ſubſtitutum excludit,colligitur ex mente Bar.in d.§.cùm ita.ver.oppono.C.de impub.vt dicit Alex.in d.l.pe.ver.v.nunc videndum.Bal.tenet hoc.in l.pe.ver. quinto modo reuoco in dubium.C. de impube.Pau.de Ca.in conſi.lxxxvj.ver.iij.loco.vol.j.& in l.pen.C.de impu.ver.v.item quæro.& ibi Fulg.ver.v.& per hoc refert Iaſ.qui dicit iſtam * communem,in l.pe.ver.pulchrum eſt dubium.C.de impub.& Iaco.verſic.quid ſi in caſu.Alex.verſi.nunc eſt videndum.& ibi Iacob.verſi.quid ſi in caſu.Ang.in d.§.cùm ita.verſicu.expeditus deſcendo.& ibi Imol.verſicu. circa.

30 Et ideò hanc vltimam opinionem magis*communem,Limita quãdo primus deceſſerit pubes ſine liberis,& alter impubes,quia admitteretur ſubſtitutus ad ſucceſſionem ſecundi,quia non dicitur extare perſona,quæ ſubſtitutum excludat ex præſumpta mente teſtatoris,Alex.in d.l.pe.ver.nunc eſt videndũ.& ibi Iac.ver.aduerte tamen.Bal. ibi.verſ. in gl.in arg.Sal.ver.pro huius declaratione quæro.ver.ſed vbi primus. & ibi Pau.de Ca.in ver.item quæro.& ibi Fulg.ver.hac tamen.Paul.de Ca.ver.ſed pone dicto.Corn.conſi.clxxxiij.verſi.item ſi vnus.volum.j. Alex.conſi.cj.ver.vj.& vltimò.vol.iiij.Cur.Iun.in l.pen.ver.vltimò nõ. C.de impub.Alex.in §.cùm ita.ver.ſi autem deceſſerunt.& ver.item circa hanc ſubſtitutionem.

Contrarium Soc.in d.§.cùm ita.ver.iij.concluſio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Subſtitutis duobus impuberibus,ſi vterque in pupillari ætate decedat admittitur ad portionem vnius decedentis,non remanente perſona ex veriſimili mente defuncti ipſum excludente.

1 SECVNDA eſt concluſio,ꝙ ſi non ſupereſt perſona,quæ ex veriſimili mente defuncti ſubſtitutũ excludat,ipſe ſubſtitutus admittitur ad portionem vnius decedentis,in quo ſit verificata conditio ſubſtitutionis,ita probat text.in d.l. heredes mei.§.cùm ita.ff.ad Treb.& tenent ibi omnes Doct.ꝙ ſi ſupereſt perſona,quæ ex veriſimili mẽte defuncti ſubſtitutum excludit,ipſe ſubſtitutus non admittitur ad portionem vnius decedentis,ſecus verò, quando non ſupereſt.

2 Et ideò duobus extraneis inſtitutis,ſubſtitutio facta operatur,vt ſtatim primo mortuo ſubſtitutus admittatur.Bar.in d.§.cùm ita.in fi.cum aliis allegatis in alia concluſio.præcedenti,qui concludunt , ſubſtitutũ excludi ſi ſupereſt perſona,quæ ſubſtitutum excludit,& nõ aliàs.& clarè Sal.in d.l.pe.ver.aut ſubſtitutio fideicõmiſſaria,& Alex.ver.ex quo infert ipſe.& Imol.in d.§.cùm ita.ver.ſecus quando eſſent.ver.itẽ adde quòd Pau.Sal.ver.v.aut ſubſtitutio fideicommiſſaria.Cor.cõſi.cclxxxiij.ver.& ideò ſi illi.vol.j.

Contrarium Pau.de Ca.in l.qui duos.ver.& ex hoc infero.ff.de vulg. & pup.ſequitur Alex.in conſi.cj.ver.& hoc etiam.volu.iiij.& conſi.xj. verſicu.& hoc procedit.volumin.iij.& iſtud * communiter teneri per Bar.& alios dicit Iacob.ibi,ver.addit quòd Pau.de Caſtr.& idem Paul. de Caſt.in §.cùm ita.verſic.ſed pone dicto.& Rip.verſicu.tertius caſus. nume.142.

3 Primò Amplia concluſionem proximè præcedentem,vt non ſuperexiſtente perſona,quæ ex veriſimili mente defuncti ſubſtitutum excludat,quod ſubſtitutus admittitur ad portionem vnius decedẽtis,in quo ſit verificata conditio,etiamſi teſtator dixerit totam hereditatem peruenire velle ad ſubſtitutũ,per tex.in d.§.cùm ita.vbi propter illud verbum tex.fundat,ſubſtitutum admitti ad portionem vnius.Mathe.ſing. clxix.Ang.in l.quidam teſtamento.ff.de vulg.& pup.ver.in tex.ibi tota.& ibi Imo.& ibi Alex.ver.ſubdit hic Bar.& Raph.Cuma.ibi,verſic. Bar.notat.Idem voluit Ang.in d.l.heredes mei.§.cũ ita.verſi.deſcendo ad articulum fideicommiſſi.& ibi Pau.de Ca.ver.inquantũ verò.Imol. ver.circa fideicommiſſum.Alex.ver.nunc vidẽdum.Rui.in conſ.xlvj. ver.& prædicta procedunt.vol.iij.Alex.conſi.xcij.ver.non obſtat etiã. vol.iij.vbi dicit iſtam*communem opi.Ant.de Bu.conſi.xxxj.verſi.ſed inquantum.Soc.conſi.xciiij.ver.ſed ad hoc ſupereſt.vol.iiij.vbi etiã dicit communem.Iaſ.qui dicit communem in conſi.xlj.ver.tertiò principaliter præmitto.vol.j.Alex.conſi.xj.ver.iſtud autem.vol.ij.vbi etiam dicit communem.& conſi.cj.ver.non obſtat.vol.iiij.& conſi.clxxv.verſic.nec obſtat ſi diceretur.vol.v.Iaſ.in d.l.quidam teſtamento.verſicu. dicit notanter Barto.Alexand.in dicta l.penulti.verſicu. quod limita. Pau.de Caſt.in l.Lucius.in §.Caio.in fin. verſicu.vltimò opponitur.ff. ad Trebel.Iacob.in l.penul.ver.nunc quæro.C.de impu.vbi dicit iſtam communem.

4 Quod tamen declara,quia,vt dicebat Ang.in l.heredes mei.§.cũ ita. ver.& ideò.ff.ad Treb.quando teſtator non inuitaſſet ſubſtitutum ad totam hereditatem,ſed tantùm ad portionẽ vltimi decedentis ſub con

ditione,ſi vterque deceſſerit ſine liberis tunc excluderetur ſubſtitutus omninò.& ibi Pau.de Caſt.verſi.in tex.ibi,quem totum,& in finalibus verbis.

Soc.qui etiam tenet,ꝙ ſemper cenſeatur ſubſtitutus vocatus ad totũ, niſi expreſsè dictum ſit,in portione vltimi decedentis.ver.tertia cōcluſio.Rui.conſi.xlvj.n.2.vol.iij.& conſi.cxxj.nu.2.vol.iij.Ripa in §.cùm ita.ver.retenta tamen,vbi idem intelligit,quando ſimpliciter, dummodò non ſit dictum,in portione vltimi.& ita tenendum eſt,aliàs non ſaluaretur communis concluſio,ꝙ vbi non ſupereſt perſona,quæ ex veriſimili mente ſubſtitutum excludat,ſubſtitutus admittitur ad portionẽ vltimi decedentis etiam ꝙ non ſit facta ſubſtitutio in toto,ſed vel ſimpliciter vel in omnibus bonis, licèt ſecus eſſet, ſi eſſet facta in portione vltimi.& ſentit hoc Rui.conſi.cxxj.nu.3.vol.iij.Cur.Iun.in l.penul. ver.vnum eſt.C.de impub.

Contra principalem ampliationem tenuit Bar.in l.quidam teſtamẽto.ff.de vulg.& pup.ver.ſed quid ſi teſtator.& ibi Bal.verſic.per iſtum etiam.& idem Bal.in d.l.penul.ver.ſed quomodo poſſumus eſſe.C.de impub.& aliis ſubſt.Ana.conſi.xxij.verſic.præterea ponderanda ſunt. Ang.Aret.in conſi.lxxxv.ver.ſuper eo autem.Anch.conſi. cccxc.verſi. non obſtat communis Doct.& ab iſta opinione tanquàm firmata maioribus authoritatibus,non putat tutum recedere in conſulendo, vel iudicando.Cur.Iun.in d.l.quidam teſtamento.in apoſtil.ad Alex.ff.de vulga.& pup.idem tenet Aret.in d.l.quidam teſtamento. ver.& ex iſta lectura ff.de vulg.& pup.& Dec.in d.l.pe.C.de impub.Soc.in §.cũ ita. ver.iij.& vlti.limitatio.& Ripa ibi,nu.136.ver.iij.fallit.vbi dicit iſtam* communem opin.

6 Corn.autem in conſi.ccxxvj.ver.quod maximè videtur.vol.iiij.diſtinguebat,ꝙ aut agitur de ſucceſſione primi decedentis.& tunc ſubſtitutione facta in tota hereditate,vel in omnibus bonis,ſubſtitutioni nō eſt locus,niſi conditio eueniat in perſona vtriuſque:Aut verò agitur de portione vltimi decedentis, & tunc ſi ſubſtitutio facta eſt in tota,admittatur ſubſtitutus:cum qua diſtinctione etiam tranſit Soc.in d.conſ. xciiij.vol.iiij.& idem tenet Corn.in d.l.pe.C.de impub .ver.fallit quando ſubſtitutio.

Contrarium tamen voluit Dec.in d.l.pe.C.de impub.

7 Secundò Amplia,nam admittitur ſubſtitutus ad portionem vltimi decedentis,quando non ſupereſt perſona,quæ excludat ſubſtitutum iuxta terminos paragraphi,cùm ita.etiam ꝙ inſtituti non ſint ad inuicem ſubſtituti,licèt tex.ibi faciat mentionem,ꝙ erant ad inuicem ſubſtituti.Alex.in l.pen.C.de impub.ver.non omitto tamen.& ver.vbi autem.& ſentit Sal.ver.defenſata iſta ſolutione.Cor.ver.ex prædictis patet.Alex.in §.cùm ita.ver.nō tamen mihi placet.ver.ſed aduerte.& ibi Soc.ver.ex qua declaratione.

Contrarium Imola in l.heredes mei.§.cùm ita.ff.ad Treb.ver.in fidei commiſſaria non videtur.& ver.ſed certè vt dicit.ver.& per hoc videtur.& ibi Soc.ver.pro veritate tamen.Alex.conſi.xxxviij.ver. fortificãtur prædicta.vol.j.Soc.conſi.xciiij.vol.iiij.ver.quinimò voluit Pau.de Ca.in d.§.cùm ita.ver.quid ſi.& in finalibus verbis.Soc.in §.cùm ita. ver.iij.concluſio.ver.ij.concluſio.ver.ex quibus.Rip.verſic.nec obſtat. Ruin.conſi.xlvj.nu.2.vol.iij.

8 Et re vera,ſi iſta opinio eſſet vera,deſtrueretur communis ſolutio, & communis concluſio,quæ habet,quòd vbi non ſupereſt perſona, quæ ſubſtitutum excludat,ex veriſimili mente ſubſtitutus admittitur ad portionem vltimi.

9 Tertiò Amplia,idem eſſe in contractibus,nam ſi maritus & vxor donant eorum bona poſt mortem monaſterio, vno mortuo,ſi ſuperſtes non poteſt præmortuo ſuccedere,monaſterium ad ſucceſſionem præmorientis admittitur.ita Gul.de Cun.in d.l.pe.C.de impub.& ibi Bald. ver.& prædicta faciunt.& Io.Fab.ver.facit ad quæſtionem.& ibi Iaco. verſicu.finaliter firmo.& ibi Pau.in finalibus verbis.Pau.de Caſtr.in l. Lucius.in §.Caio.ver.ad dictam diſtinctionem facit.ff.ad Trebel.Alexand.qui notabiliter loquitur,conſi.clxvij. verſicu.iij.non obſtat.volum.vij.

10 Et propterea etiam Spec.ſentit hanc partem in ti.de locat.§.nunc aliqua.q.lxix.nu.89.& Sal.in l.ij.ver.ſed xxiiij.poteſt dubitari.C.de iure emphy.Roma.conſi.xix.Pau.de Ca.conſi.xlvj. ver.nec obſtat,volu.ij. Alex.conſi.xvij.ver.nec etiam obſtat.vol.quinto.& in l.ſi mihi & Titio.ver.fallit tamen,ff.de verbo.obli.Cur.Iun.in tract. feud.in ij.parte. ver.ij.per ſingularem deciſionem.qui omnes concludunt,ꝙ ſi res data ſit in emphyteuſim duobus filiis,vt poſt mortem omnium ſine liberis, res redeat ad concedentem,etiam ꝙ vnus decedat ſine liberis,portio illius non redit ad concedentem,ſed accreſcit ſuperſtiti.& idem voluit Abb.conſi.ciij.Rui.conſi.xlvj.ver.& magis in terminis.vol.iij.

Sed de hac vltima deciſ.Spe.dubitat Iaſ.in l.ſi mihi,& Titio.ver. ſimiliter quando.ff.de verb.obl.& contra illam tenet expreſsè.Io.Crot. in repe.l.re coniuncti.ver.ij.fallit.ff.de leg.iij.

11 Primò Limita,quando natura reli[illegible] inter eos,quibus facta eſt ſubſtitutio,poſſet inducere ius accreſcendi etiam poſt emolumentum quæſitum:quo caſu cenſetur teſtator voluiſſe inter eos conſeruare illud ius accreſcendi.l.codicillis.ff.de vſufru.leg.ponit Bar.in l.heredes mei.§.cũ ita.ver.oppono de vſufructu.ver.fallit ſi præſumatur.ff.ad Treb.& Bar.in d.l.codicillis.ver.vel ſolue aliter.Pau.de Ca.in l.Lucius.§.Caio. ver.idem eſſet in fideicommiſſaria.ff.ad Treb.Imol.in d.§.cùm ita.ver. fallit ſecundò.Cor.in d.l.pen.ver.item fallit.C.de impube.Pau.de Ca. in d.§.cùm ita.ver.circa pupillarem.Cur.Iun.in l.pen.ver.iij.ſignanter limita.C.de impub.

Contrarium voluit Ang.in d.§.cùm ita.ver.ſecundò fallit.& Alexan.ver.fallit ſecundò.Soc.verſi.ſecundò limito.Rip.ibi,verſi.ij.fallit. nume.155.

12 Secundò Limita,vt ad hereditatem vltimi admittatur ſubſtitutus, non autem ad hereditatem primi decedentis,etiam verificata conditione.Ita Pau.de Ca.in d.§.cùm ita.ver.in gl.ibi,item.ver.ſi verò facta eſt. Ang.conſi.cix.ver.ij.continetur.

13 Quod intelligit Soc.in d.§.cùm ita.ver.ij.concluſio.etiam quando ſubſtitutio non eſſet facta liberis.

Contrarium Cor.conſi.cclxxxiij.ver.& ideò.vol.j.Goza.conſi.lxvij. ver.ad vltimum.

14 Tertiò Limita,nam talis interpretatio,vt ad portionem vltimi admittatur ſubſtitutus,quando non ſupereſt perſona,quæ ſubſtitutũ excludat ex præſumpta mente defuncti,fit in fauorem deſcendentis teſtatoris tantùm,non autem alterius extranei vel etiam tranſuerſalis.Ange.conſi.lxxx.verſi.ſuper eo autem,quod quæritur.Dec.conſi.dxciiij. Corn.conſilio cclxxxiij.verſiculo,item ex dicta Theorica. volumine primo.

De legatis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legatum factum fratribus mendicantibus, an valeat quo ad æſtimationem.

1 AMBIGVVS eſt ille articulus,an relictum fratribus mendicantibus valeat ſaltem quo ad æſtimationem, vel vt a[s]vendnt,& pretium retineant,in quo articulo diſtinguendi ſunt plures caſus.

Primus eſt in relicto particulari,id eſt in legato, vel fideicommiſſo rei certæ,& tunc aut quæritur quo ad fratres Minores ſancti Frãciſci, & quo ad illos Bar.tenuit in l.apud Iulianum.§.conſtat.ff.de leg.j.ver.item aduerte.ꝙ valeat relictum quo ad æſtimationem,& ſequitur ibi Pau.de Ca.verſi.ſed pone.& ibi Alex. ver.deciduntur etiam hic.Iaſ.qui ibi multa cumulat.ver.ſucceſſiuè per iſtum tex.& idem voluit Bar.in l.fideicom.§.ſi verò.ff.de legat iij.& in tract.Minor.ver.ſed quæro.& ver.ex prædictis.ver.Aliquando contingit.Ant.de Bu.in c.in præſentia.ver.quintus caſus.de proba.dum tenet, in legatis magnis non operari legatum,quaſi contrarium innuat in paruis.Calca.in conſi.xlvj.in ti.de teſta.Card.in conſi.lxvj.in fi.Abb.in c. in præſentia.nu.62.de proba.Card.in conſi.cij.in ij.dubio.Abb.in conſi.lxiij.ver.ſed ego hanc opinionem Fede.vol.ij.Pariſ.conſi.inci.in præſentia.nu. 175.

In hanc etiam partem videtur inclinare Cy.in l.Deo nobis.in fi.C.de epiſ.& cle.dum tenet ꝙ valet legatum,vt acquiratur Eccleſiæ Romanæ,vt ipſa ex eis bonis fratres ſuſtentet.& idem Bertr.in conſ.clxvj.nu. 2.vol.ij.in antiq.Pe.de Vbald.in tract.de Cano.epiſ.& paroch.q.xiiij. nu.46.& Imol.in d.§.conſtat.in d.l.apud Iulianum.qui tenet quòd valeat legatum,vt bona vendantur,& pretium conuertatur in eorum neceſſitates.& idem Corn.in conſi.cxvij.vol.ij.& in conſi.ccxvij.volumine quarto.

2 Contrarium,ꝙ relictum fratribus Minoribus ſit ipſo iure nullum, & non valeat,etiam quo ad æſtimationem rerum legatarum,vel vt vẽdatur,& pretium conuertatur in neceſſitates fratrum,tenuit Bar.in l.j. C.de conductor.& procu.lib.xj.Raph.Cum.in d.§.conſtat.in d.l.apud Iulianum.Dec.in c.in præſentia.nu.69.de proba.Imol.in c.ij.ver.iuxta prædicta.de teſta.Dec.in conſilio ccccxcix.numer.5.Angel.in conſilio ccxxiiij.verſic.caueat igitur.Petr.de Ancha.in conſi.cxcix.in fine.Albe. de Roſa.in authen.ingreſſi.verſi.item conſueuit quæri.C.de ſacroſ.ec.

3 Tenendo primam opinionem affirmatiuam,Amplia primò,idẽ eſſe etiamſi relinquatur vni fratri annuum legatum ad vitam vnius fratris, vt per Abb.in conſi.lxiij.ver.ſed ego hanc opi.vol.ij.Federi.de Sen.in conſi.xij.

Contrarium tenet ſubſcribens ad conſilium Fede.xij.in ij.addi.in fi. Barba.in tract.Minor,ver.quid ſi fratribus.

4 Primò Limita,quando fratribus Minor.eſſet relicta magna quantitas,cùm poſſet videri in fraudem relicta.Bar.in d.tract.Minor.ver. ſed quæro.Ant.de Bu.in c.in præſentia.ver.quintus caſus.& ibi Fel.ver.dicas tu.de prob.Car.in clc.exiui.§.proinde.ver.quo ad quæſitum.de ver. ſignifica.

5 Sub

5 Sublimita, nam etiam modica quantitas ex cauſa inteſtati non poteſt acquiri, ſecus per viam relicti. Pariſ.in d.c.in præſentia.nu.175.de probat.

6 Secundò Limita, quãdo legatum, vel fideicommiſſum eſſet factum hoc expreſſo, vt res relictæ vendantur, & pretium conuertatur in neceſſitates fratrum, vt no.glo.in c.j.in verbo, domum.de relig.domib.in vj.quæ loquitur generaliter de mendicantibus, ſed ſpecialiter in fratribus Minoribus loquitur Bald.in authen.ingreſſi. ver.iuxta hoc quæro, quidam inſti.C.de ſacroſan.ecc.qui contrarium concludit in inſtitutione.& Card.in cle.exiui.de verb.ſigni.ſed generaliter in prohibito acquirere loquitur Roma.in ſing.ccxciij.incip.prohibetur forenſi.& generaliter in mendicantibus loquitur Ange.in conſi.ccxxiiij.verſic.caueant igitur.Abbas in conſi.xxvij.vo.ij.& Guald.in tit.de leg.caut.lxij.& ſentit de fratribus Minoribus:quia allegat clem.exiui.Pe.de Ancha.in dicta clemen.exiui.verſ.quandoque reliquit fratribus, de verborum ſignifica.

7 Contrarium, quòd dicta glo.non habeat locum in fratribus Minoribus, ſentit Fel.in c.in præſentia.ver.ij.concluſio.de proba.Et in fratribus Prædicatoribus loquitur Dec.conſi.cccccl ix.& idem, ꝙ non habeat locum in fratribus Minoribus, tenuit Deci.in conſi.ccccxcix.nu.5.& in fratribus Prædicatoribus loquitur Corſet.in ſing.in verbo, mendicantes.& Gualden.caut.xj.de his, qui non habent factio.teſtamen.& ſentit Bal.in conſi.ccccxxxviij.volu.ij.Are.in l.apud Iulianum. §.conſtat.ff.de leg.j.

8 Quinimò legatum factum fratribus Minoribus vel donatio ſimpliciter valet, vt vendant, prout tenet Imola in dicta l.apud Iulianum. §.conſtat.& Corne.conſi.ccxvij.volumi.iiij.& conſilio cxvij.volumine ſecundo.

9 Tertiò Limita, quando relinquitur fratribus Minoribus adiecto modo illicito, & repugnanti ſuæ regulæ.Bar.in tract.Minor.verſi.aliquando.Bald.in authen.ingreſſi.ver.interdum legatum.C.de ſacroſan.eccl.Pe.de Ancha.in clemen.exiui.ver.ſecundum membrum fuit.de verb.ſignifica.

Secundam verò partem, & ſic opinionem negatiuam, ꝙ relictum non operetur, factum fratribus Minoribus,

10 Primò Amplia, non modo ſi relictum ſit fratribus, ſed etiamſi relictum ſit eorum eccleſiæ, vt no.Bar.in l.j.C.de conductor.& procu.lib.xj.Bald.in authen.ingreſſi.ver.iuxta hoc quæro, non poteſt relinqui.C.de ſacroſan.eccl.Ang.in authen.de eccleſ.tit.in §.ſi quis autem.el ij.& Ang.in authen.vt determinat.ſit numer.in prin.& Barba.in c.nos.de teſta.Pe.de Anch.in cle.exiui.ver.ſed quæro an idem ſit.Gual.caut.xj.ſub ti.de his, qui non habent fact.teſta.& Bal.in cõſi.ccccxxxviij.volu.ij.vbi quod etiam ordini relinqui non poteſt.& in conſi.ccccl xxix.vol.ij.licèt dicat hoc procedere de iure, ſed de vſurpatione contrarium ſeruari.

Contrarium Bar.in l.ſeruos.ff.de alimen.& cib.lega.in l.in ciuitatibus.ver.& per hoc puto.ff.de lega.j.& in tract.Minor.verſic.ſi aliquis.idem voluit Deci.in conſi.ccxcix.nu.12.Abb.in conſi.lxiij.verſic.hoc etiam ſenſit.vol.ij.

11 Secundò Amplia, idem eſſe ſi relinquatur cuſtodi altaris fratrũ Minorum, qui ſit laicus, vel etiam eorum ſyndico.Bal.in dicta authen.ingreſſi.verſi.iuxta hoc quæro, non poteſt relinqui fratribus, & per Petr.de Ancha.in clemen.exiui.verſic.ſed quæro, an idem ſit.de verborum ſignifica.

Contrarium Bar.in tract.Minor.verſi.quæro in quibuſdam.

12 Sed Bal.in c.decernimus.verſi.Item quæro an laicus.de iudic.tenet quòd ſi ille cuſtos, vel ſyndicus poteſt erogare in alios, quàm in fratres Minores, valeat legatum, etiam quòd inter fratres Minores diſtribuat.

13 Secus verò, ſi eſt ei iniunctum, vel ordinatũ à teſtatore, vt diſtribuat inter ipſos fratres, & iſtam vltimam opinionem refert, & ſequitur Fel.in c.in præſentia.ver.& de iſta capacitate.de proba.

14 Tamen contrarium voluit Ang.in conſi.ccxxiiij.ꝙ non poteſt talis eligere fratres mendicantes, imò ipſimet fratres Minores poſſunt deputari ad eligendos pauperes.Bart.in l.cùm pater.in §.hereditatem.ff.de lega.ij.

15 Poſſunt etiam ex teſtamento fratres Minores conſequi facultatem eligendi ſyndicum, qui diſtribuat bona hereditaria in pios vſus.Bar.in conſi.vj.

16 Tertiò Amplia, etiam in legato modicæ quantitatis, ſi modo ſit annuum, & perpetuum.Fulgo.in conſi.ciij.Aliàs ſecus ſi non eſſet perpetuum.Bal.in c.decernimus.ver.nunquid laicus.de iudic.Abb.in conſil.lxiij.Federi.in conſi.xij.Guald.caut.xj.de his, qui non habent fact.teſta.Abb.in cap.in præſentia.nume.63.& ibi Deci.& Barba.numero 63.de probation.

17 Amplia hoc, etiamſi vni tantùm fratri fuerit relictum in annos ſingulos.Bar.in tract.Minor.ver.quid ſi fratribus.idem ſi ad certum tempus aliquid annuum relinquatur, vt per Pe.de Anch.in cle.exiui.ver.ex prædictis patet ſolutio.de verbo.ſignifica.

18 Quartò Amplia, etiamſi legetur, vt debeat conſtrui noua eccleſia, vt ibi fratres commorentur.Guald.caut.xj.de his, qui non habent fact.teſta.Bal.in auth.ingreſſi.ver.iuxta hoc quæro.& iſtam opin.ſentit Bar.in §.conſtat.in l.apud Iulianum.ff.de leg.j.ſecundum quod ibi intelligit Raph.Cuma.Pe.de Anch.in cle.exiui.ver.iuxta prædicta quæro.

19 Quintò Amplia, non ſolùm reſpectu proprietatis, & dominij, ſed etiam reſpectu poſſeſſionis, vt bona non poſſent vendi, nec capi ipſorum æſtimatio.Bal.in auth.ingreſſi.nu.19.Card.in d.cle.exiui.§.proinde.nu.11.de verb.ſigni.& in conſi.cij.in ij.dubio.

20 Sextò Amplia, etiamſi frater, vel monachus promoueretur ad dignitatem Epiſcopalem, gl.in c.quorundam.in verb.mendicantium.de electio.in vj.Iaſ.in auth.ingreſſi.nu.16.C.de ſacroſ.eccl.& in l.ex facto.§.Iulianus.nu.10.ff.de vulga.& pupil.Nico.de Vbald.in tract.de ſucceſſ.ab inteſtato.nu.3.in prima parte.Mattheſ.in tracta.ſucceſ.ab inteſt.in iij.articulo princip.41.

21 Contrarium in hac ſecunda parte quidam alij tenent, ꝙ legatum remaneat purum, & valeat, vt tenuit Bar.in d.§.conſtat, ſecundum intellectum Flor.& Alex.& voluit Fede.de Senis in conſi.clxxv.vbi, ꝙ poſ-

22 ſunt conuertere in alium vſum, ſed non tenentur.vt Pe.de Anchar.in cle.exiui.ver.quandoque modus.de verb.ſigni.tenet ꝙ valet legatum, vt in aliam cauſam fiat cõuerſio pecuniæ.& idem Anch.in regula non poteſt.ver.ſed hic quæro.de reg.iur.tenet, quòd legatum valeat.

23 Tertia fuit opinio, ꝙ fiat conuerſio in aliam piam cauſam, & iſto reſpectu legatum valeat, Bar.in tracta.Minor.ver.pone aliquis.& ita tenet Imola in §.conſtat.ver.inquantum dicit.Pau.de Ca.ver.& per iſtũ tex.& ibi Raph.Cuma.& Alex.in ver.& ex prædictis.Iaſ.in ver.& per iſtum tex.Bal.in l.cùm alienam.ver.& attende hic.C.de lega.

24 Primò Limita iſtam ſecundam partem, ſi legetur ad refectionẽ eccleſiæ, vel monaſterij, quia valet:Bal.in d.auth.ingreſſi.verſi.iuxta hoc quæro, ecce fratres.Pe.de Ancha.in clemen.exiui.verſi.iuxta prædicta.de verb.ſigni.

25 Secundò Limita, vt valeat legatum factum fratribus Minoribus pro alimentis, vt no.Bar.in l.ſeruos.ff.de alim.& cib.lega.& in l.legatum.ff.de cap.dimi.Abb.in conſi.lxiij.ver.hic voluit apertè.vol.ij.& Guald.in d.caut.xj.de his, qui non hab.teſt.factio.

26 Amplia, quia hoc verum eſt, etiamſi legatum alimentorum ſit legatum annuum, ſecundùm Ang.in l.Stichum.§.ſtipulatio.ff.de ver.obli.& ibi Roma.hoc ſequitur, quo ad quantitatẽ neceſſariam pro alimentis, in d.l.ſi Stichum.& Bal.in apoſtil.ad ſe ipſum in c.j.§.aut ſi libellario.quibus modis feud.amit.

27 Contrarium tenuit Bal.in l.ſeruo alieno.in princip.ff.de leg.j.& ibi Imol.qui tenet ꝙ pro aliquo modico tempore legatum alimentorum valeat, non in perpetuum:idem tenet Bar.in l.legatum.ff.de capit.diminut.Imol.in d.§.ſtipulatio.in l.ſi Stichum.ff.de verbo.oblig.vbi etiam Alex.qui diſtinguit, vt legatum temporale valeat, non autem in perpetuum, prout in annuo relicto.hoc idem voluit Bal.in auth.ingreſſi.ver.prima eſt iſta.C.de ſacroſ.eccl.Fede.in conſi.xij.Et ꝙ legatum factũ fratribus Minoribus, etiam pro alimentis non valeat, tenet Areti.in l.ex facto.§.Iulianus.ver.ſed illud dictum.ff.de vulga.& pup.& ibi Iaſ.ver.adde pro confirmatione.

28 Tertiò Limita, quia valet relictum fratribus Minoribus pro libris, vt no.Abb.in conſi.lxiij.vol.ij.& Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.ſeruos.ff.de alim.& cib.lega.Guald.caut.xj.de his, qui non hab.teſta.fact.Pariſ.in c.in præſentia.nu.175.Ruin.in conſi.cj.vol.j.Cotta in Memor.in verſic.Abbates, verſ.vlterius.

29 Quartò Limita in reſpicientibus diuinum cultũ.vt per Abb.in conſi.lxiij.ver.ij.principaliter probatur.vol.ij.Bal.in auth.ingreſſi.ver.prima eſt iſta.C.de ſacroſ.eccl.Fede.de Senis in conſi.xij.Ange.in conſilio ccxxiiij.Pe.de Anch.in clem.exiui.ver.ex quibus præmiſſis.de ver.ſign.

30 Amplia præcedentes limitationes, etiamſi ipſi fratres ab alio eſſent prouiſi de talibus, ita ꝙ relicta non eſſent eis neceſſaria.Bar.in trac.Mino.ver.ponamus.

31 Sed Anch.in d.cle.exiui.tenet, ꝙ iſto caſu fiet commutatio in aliam cauſam.in ver.idem dicit.de verb.ſignifi.

32 Quintò Limita, in relictis pro neceſſitate imminenti.Imol.in l.intercedit.in fin.ff.de condi.& demon.& ſentit Domi.in conſi.xl.nu.10.

33 In fratribus verò Prædicatoribus, & aliis mendicantibus magis ex conſtitutionibus, quàm ex ordine, nõ ita videtur dubium, quia Doctores videntur * magis communiter tenere, ꝙ relictum particulare valeat, vt ſaltem vendant, & pretium recipiant, vel vt eis debeatur æſtimatio:nam ꝙ æſtimatio debeatur, tenet Iaco.de Aren.in l.apud Iulianum.§.ſed ſi res aliena.ff.de lega.j.vbi dicit, ꝙ vendant, & pretium recipiant.Cyn.in l.Deo nobis.in fi.C.de epiſ.& cle.Fede.in conſi.xij.Cald.in conſi.xlvj.de teſta.Card.in conſi.cij.Bal.in l.cùm quæſtio.in fi.C.de lega.in conſi.lxxiij.vol.iiij.Ant.de Bu.in c.in præſentia.in quinto caſu.de proba.Imol.in c.ij.de teſta.Dec.in c.in præſentia.nu.69.vbi dicit iſtam* communem opin.de proba.& in conſi.ccccxcix.nu.5.& in conſi.dlix.Aret.in l.j.vbi dicit iſtam communem opin.ff.de teſta.licèt ipſe de iure credat opinionem contrariam veriorem.Nic.de Vbald.in tract.ſucceſ.ab inteſt.cle.nu.5.vbi dicit communẽ.Cor.in conſi.cxvij.vol.ij.Hippo.in ſing.cxxxij.Bertr.in conſi.clij.vol.j.in nouis.

Contrarium Ang.in conſi.ccxxiiij.Fulg.in conſi.ciiij.Bald.in conſi. ccccxxxviij.vol.ij.& in auth.ſi qua mulier.ver.ſed modo reſtat quomodo.C.de ſacroſan.eccl.

34 Poteſt dici pro concordia, ꝙ prima opin.affirmatiua procedat de conſuetudine,ſecunda negatiua de iure.Bal.in conſi.ccxxxij.vol.ij.Pe. de Anch.in conſi.lvj.in fin.Cuma.in conſi.clij.& in conſi.clxix.Dec.in d.c.in præſentia.num.69.Are.in l.j.verſic.circa ſecundum.ff.de teſtam. Quinimò etiam de iure dicit procedere primam opin.Dec.in conſi.dlix.

35 Tenendo primam opi.tanquam magis * communem, Limita quando iſti fratres Prædicatores,vel alij tenerétur vigore regulæ viuere ſub arctiſſima paupertate.Cor.in conſi.cxvij.nume.13.volu.ij.& in conſi. ccxvij.nu.3.vol.iiij.

36 Tenendo ſecundam opin.quòd iſti non poſſint capere,Limita,quia ſi venderent antequàm caperent,valeret ceſſio.Dec.in conſi.dlix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Filia,cui mille pater reliquit,ſi nupſerit, & centum,ſi monaſterium ingrediatur,an poßit petere mille,ſi monaſterium fuerit ingreſſa.

1 DVBITANT Doctores,an valeat iſta diſpoſitio , Relinquo filiæ meæ mille,ſi nupſerit,& centum,ſi monaſterium ingrediatur:ita ꝙ ea ingrediens monaſterium,poſſit mille petere,vel teneatur ſtare contenta centū:& quidam Thomas de Formaginis,qui primo diſputauit iſtam quæſtionem,tenuit,ꝙ filia poterat petere mille:prout refert,& ſequitur Io. And,in addi.Spe. ſuper rubrica de ſtat.monach.Matthe.in ſing.liij.Albe.de Roſa.in tertia parte ſtatuto.q.ciiij.Socin.in l.ij.ff.de his,quæ pœn.nom.& pro iſta opin.conſuluit Io.de Anan.& fuit iudicatum Bononiæ,ſecundū Alex. in apoſtil.ad Bar.in d.l.ij.Ant.de Bu.in c.in præſentia.de proba.& ibi Arc.Albe.in l.Deo nobis.C.de epiſ.& cle.Rom.in l.ſtipulatio hoc'mo do concepta.ff.de verb.obl.Alex.in conſi.xxxv.& in conſi.cxxj.vol.ij. & in conſi.xcviij.vol.iiij.& iſtam dicit magis*communem Io.Cro.in l.nemo poteſt.ff.de lega.j.& iſtam tenet, & dicit magis communem. Soc.in conſi.cclxix.& in conſi.ccxlj.vbi dicit iſtam magis communem opinionem.& Iaſ.in auth.ſi qua mulier.C.de ſacroſ.eccl.dicit iſtā magis communem.& idem dicit Hipp.in rub.de fideiuſ.& in l.j.C.de rap. virgin.dicit iſtam partem communem.idem tenet.Fel.in d.c.in præſentia.de proba.Dec.qui dicit iſtam partem magis*communem,in conſ. dclxxiiij.Ferra.dicit iſtam partem communem caut.viij.Pariſ.qui dicit iſtam communem in conſi.lxv.vol.ij.Maria.Iun.qui dicit communem,conſi.clx.vol.ij.Rui.conſi.lxviij.vol.iiij.

2 Amplia,etiamſi efficiatur de tertio ordine S.Franciſci.Dec.Neapo. cciiij.in nouis.

3 Primò Limita iſtam partem,vt per Fel.in d.c.in præſentia.quando teſtator dixiſſet,Relinquo filiæ meæ,ſi nupſerit,& illi,qui eam acceperit,mille:quia tunc monaſterium non poterit capere mille,ex quo legatum non fuit factum filiæ,ſed marito ipſius.Bar.in l.ij.ff.de his, quæ pœn.nom.ſequitur Fel.in c.in præſentia.ver.& tenendo primam partem.de proba.

4 Secundò Limita,quando non eſt ſimpliciter dictum,ſi monaſteriū intrauerit,ſed dixerit,monaſterium talis religionis,quia iſtud non impedit propoſitum intrandi religionem,ex quo adſunt alia monaſteria. Fel.in c.in præſentia.ver.ij.declara.de proba.

5 Tertiò Limita,quando filia fuiſſet iam ingreſſa religionem.Pariſ.in conſi.xxiij.nu.7.vol.ij.

6 ¶Et de cautela aduerſus iſtam diſpoſitionem vide Ferra.caut.9.

7 Contrarium in principali concluſione tenet Bal.in auth.niſi rogati C.ad Treb.vbi dicit,ꝙ naturalis æquitas,& communis obſeruantia eſt pro iſta parte.& ibi Pau.de Ca.qui plus dicit,quòd ita * communiter tenetur,& ita fuit ſeruatum de facto.Bal.in l.Deo nobis.C.de epiſc.& cle.vbi dicit ita obſeruari de conſuetudine.& ibi Pau.de Ca.& ibi etiā Fulg.& Pau.de Ca.in l.Titiæ ſi non nupſerit.ff.de condi.& demon.vbi dicit ita * communiter teneri.& idem tenet in l.Titio centum.§.Titio centum.in fin.ff.de condi.& demon.& hanc opinionem communem, & æquiorem dicit Imol.in l.Lucius.ff.de hered.inſti.& Anch.in regula,nemo poteſt.de regulis iur.in vj.Bald.in conſi.lxxxij.in iij.lib.incip. in quæſt.Fulgo.in conſilio liij.vbi dicit ab iſta opin.non eſſe recedendum,quam conſuetudo approbauit.Rapha.Cuma.in l.ſi ita quis.§.is, cui.ff.de lega ij.Iacob.de Beluiſ.in §.ſed hoc in præſenti.in authen.de ſanct.Epiſc.Dec.in cap.in præſentia.de proba.& in conſi.ccccxix.dicit iſtam veriorem,& magis * communem opinionem,idem tenet Iaſo.in conſi.xliij.vol.ij.qui dicit iſtam opin.tenendam,& propter communem obſeruantiam,& naturalem æquitatem,quæ cum ea concurrit.Ioan.Crot.in l.nemo poteſt.ff.de lega.j.Alexand.ſentit iſtam partem conſi.xcviij.volumine quarto.Gualden.de lega.Bru.in tract.quòd ſtant.maſcu.in ix.articulo,in ſecunda quæſtione,vbi diſtinguit, & effectualiter videtur tenere iſtam partem propter conſuetudinem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legatum rei immobilis factum eccleſiæ,an Prælatus poßit repudiare.

1 MAXIMA controuerſia opinionum reperitur in illa concluſione,an ſolus Prælatus repudiare poſſit legatū rei immobilis factum eccleſiæ:& quòd non poſſit,voluit Bal.in l.magis puto.§.fundum.ver.& no.ꝙ ſi fundus.ff.de reb.eorum.& in l.contra iuris.§.j.ver.item eſt argumentum.ff.de pact.Anch. in c.cùm ſuper.ver.pone exemplum.de reb.eccl.non alien.& ibi Imo. ver.iij.tangit hic.& Barba.ver.tangit hic dominus.Pau.de Ca.in l.legatum.ver.tamen videtur,ꝙ poſſit.ff.de leg.j.& ibi Alex.ver.quid autem in prælato.vbi dicit*communem.Imol.in c.tua nuper.in fi.ver.vltimò tangit hic.de his,quæ fiunt à præla.Are.in l.is,qui heres.in §.fi.verſi.ſecunda nunquid.ff.de acqui.here.Ruin.qui dicit*communem.in conſi. cxxiij.ver.& ſicut videmus.vol.iij.Fel.in cap.contingit. verſicu.in eadem ibi.vbi dicit omnes ita tenere præter Abb.de ſententia excommu.Ioan.Cimator.in repet.d.l.legatum. verſicu.ſed quæritur.ff.de legatis primo.

2 Contrarium Fede.de Sen.conſi.ix.Lap.alleg.xxvj.ver.item ſolennitas non exigitur.Card.conſi.lxxxix.Ruin.in conſi.clxxxiiij.Ant.de Bu. in c.quoniam.ver.& hoc no.de decim.Card.in c.tua.in fin.verſi.octauo quæro.& ibi Abb.ver.vlti.ſcias.de his,quæ fiunt à Prælatis.vbi dicit caſum ſatis dubium.Abb.in c.j.ver.prima nunquid.de dolo,& contu. Do.in c.j.ver.ſed pone.de reb.eccl.non alien.in vj.Anch.conſ.cxxxvj. ver.item etiam aduertendum.Rom.in l.is,qui heres.§.fi.ver.item quid in teſtatore.ff.de acquiren.hered.Soc.in l.legatum.ver.nunquid Abb. de leg.j.& ibi Iaſ.ver.ſed dubium maximum eſt,vbi dicit iſtam * communem,quam etiam dicit communem,& in practica ſeruandam,Areti.in d.l.is,qui heres.§.fi.ff.de acquiren.hered.licèt ipſe contrarium teneat.Eandem opin.tenet Hiſpa.in rubrica de dona.inter vi.& vxo.ver. ſicut dicimus.Fel.in c.ſuper his.ver.facit glo.no.de accuſa. Rip.in l.legatum.in fi.ver.an Prælatus poſſit.ff.de leg.j.iſtam partem ſenſit Fel.in c.j.ver.& dicit Abb.de præſcrip.vbi dicit,ꝙ Prælatus repudiat legatū, & hereditatem.

3 Tenendo primam opinionem,Limita illam partem procedere in legato,ſecus eſſe in hereditate,quæ per ſolum prælatum repudiari poteſt:ita declarat Imola in c.tua.in fin.ver.vltimò tangit hic.de his,quæ fiunt à præla.& Abb.in conſi.xxxj.ver.hinc notabiliter dixit.volum.j. Ruin.conſi.cxxiij.ver.& ſicut videmus.vol.iij.& in hereditate loquitur Bar.in l.tutor.in fin.ff.de bono.poſſeſ.

4 Et propterea in repudiatione hereditatis non requiri authoritatem ſuperioris,ſed tantum conſenſum capituli,voluit Bal.in l.pupillorum. in prin.ver.& idem dicendum.C.de repud.hered.

De fideicommiſsis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſo an cenſeatur renunciatum per diuiſionem.

1 VERA,& * communis eſt concluſio, quòd per ſimplicem diuiſionem non intelligitur renunciatum fideicommiſſo.l.cùm pater.§.hereditatem.ff.de legat.ij.& ibi not.Bar.Bal.Imol.& Pau.de Ca.& idem Bar.in l. qui Romæ.§.duo fratres.in j.q.ff.de verb.oblig.& ibi Bal.& Imol.Pau.de Ca.& Alex.Bal.in conſi.ccclxiij. incip.ſimplex diuiſio.vol.iiij.& in conſi.ccccxl.vol.iiij.Roma.in conſ. ccccij.Pau.de Ca.in conſi.clxxxviij.vol.ij.Alex.in conſi.viij.vol.v.Alexan.in conſi.xxj.vol.v.& in conſi.xxxix.vol.iiij.& in conſi.ccviij.vol. vj.Ioan.de Anan.in conſi.xxix.Rapha.Cuma.in conſi.cxxxiij.Bald.in conſi.ccccvij.vol.j.Ioan.And.in addit.Spe.in ti.de teſta.in §.in primis. ver.quid ſi fideicom.Ioan.Crot.in §.duo fratres.Soc.in conſi.cclj.& in conſi.xxxj.vol.iiij.Bal.in titu.Conſtitu.feud.Domini Lothar.Imper.& in l.qui cum tutoribus.ff.de tranſa.Iaſo.in d.§.duo fratres.licèt dubitet.Corn.in conſi.cl.vol.iij.Gozad.in conſi.xxxvj.Pariſ.conſi.lv.vol.ij. Grat.in conſi.lx.vol.j.Ruin.conſi.cxxxvij.vol.ij.& conſi.cxxxix.vol.ij. & conſi.cxlvij.vol.ij.

Primò Amplia,etiamſi dictum ſit,non venire contra diuiſionem: vt

notat Bar.in d.§.duo fratres.in ij.q.Imol.Pau.de Caſtr.& ibi Rap.qui etiam refert eandem opin.tenere Pe.& eandem opinionem tenet Bal. in titu.Conſtitutiones feud.Domini Impera.Lot.& ibi etiam dicit Pe. & Iac.Bu.eandem opin.tenere Bar.& Bal.in l.cùm pater.§.hereditatē. ff.de leg.ij.Bar.in l.Paulo Callimacho.§.j.ff.de lega.iij.Bal.in l.qui cùm tutoribus.ff.de tranſa.Bal.in l.tres fratres.ff.de pact.& ibi Pau.de Caſt. Bald.in conſi.lxxxiiij.incip.res prohibita.vol.j.Sal.in d.l.qui cùm tutoribus.Alex.in conſi.ccviij.vol.vj.Bar.in conſi.lviij.in fi.Pau.de Caſt.in conſi.clxxxviij.in ij.vol.incip.quia dubia ſupra formata.Alex.in §.duo fratres.& ibi Iaſo.Capra in conſi.lxxxix.Corn.in conſi.cij.volu.iiij.& in conſi.cl.vol.iij.Io.de Ana.in conſi.xxix.Alex.in conſi.xxxix.vol.iiij. & in conſi.cv.vol.iiij.& in conſi.clxvij.vol.ij.& in conſi.viij.vo.v.Gozad.in conſi.xxxvj.Bertran.in conſi.lxxxviij.vol.j.Pari.conſi.xlvj.vo. ij.Fulgo.in conſi.xlj.Soc.in conſi.cclj.Imol.in conſi.vlt.Barba.in conſ. xlviij.vol.j.Dec.in conſi.lxxxvj.Bal.in conſi.xviij.vol.iij.Soc.in conſil. xxxj.vol.iiij.& conſi.xliij.Soc.in conſi.xviij.vol.iij. Pariſ.in conſi.lxxj. vol.iij.Maria.Iun.in conſi.cxvj.nu.33.vol.j.& in conſi.cxxviij.nu.114. vol.j.Ruin.conſi.cxxxvij.vol.ij.& conſi.cxxxix.vol.ij.Et iſta eſt*communis opi.vt per Ang.in conſi.cclxxxvij.licèt ipſe contrarium teneat. Pau.de Ca.in d.l.tres fratres.Cor.in cōſi.cij.vo.iiij.Alex.in conſ.xxxix. vol.iiij.Fulg.in conſi.xlj.Alex.in conſi.cv.vol.iiij.

2 Imò etiam,quando dictum eſſet,& iuratum non venire contra diuiſionem,& contenta in ea:& non facere,dicere,vel venire contra eorū aliquid,fideicommiſſo non intelligitur renunciatum:Bertr.in conſilio lxxvj.vol.j.Ruin.conſi.cxxxvij.vol.ij.

Contrarium tenuit Rog.relatus per gl.in d.§.duo fratres. Gul.in d. l.qui cum tutoribus.ff.de tranſ.Dy.Alber.Bald.& Ange.in d.§.duo fratres.& ibi Albe.dicit,ꝙ iſtam opin.tenuit Iaco.de Aren.Ang.in conſi. cclxxxvij.Ray.in addit.ad Gul.in d.l.qui cum tutoribus.vt refert Alex. in dicto §.duo fratres.Signorol.Homod.in conſi.clxxxix.& in conſilio cxvij.in fin.

3 Tenendo primam opi.*quæ eſt communis,Primò Amplia,etiamſi promiſſum ſit,perpetuò non venire contra diuiſionem. Ruin.conſilio cxxxvij.vol.ij.

4 Item Amplia,etiamſi fideicommiſſum eſſet reciprocum,& coæquale:vt per Ruin.conſi.cxxxviij.vol.ij.licèt contrarium teneat Ange.in §. duo fratres.

5 Secundò Amplia,etiamſi dictum ſit in diuiſione,quòd vnus alteri remittit iura,quæ habet,vel habere ſperat.Barto.in d.l.qui Romæ.§.duo fratres.in vj.q.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Aret.& Iaſ.in conſi.ccviij.vo. vj.& in conſi.cv.in fin.vol.iiij.Roma.in l.j.in xij.q .C.quando non petent.par.Cur.Iun.in cōſi.xxiij.& in cōſi.lij.Are.in cōſi.xcij.Pau.de Ca. in conſi.ccccxlviij.vol.j.Caſſa.in conſi. iij.vbi limitat.Bouer.in verbo, renunciatio.ſing.xxvij.Gozad.in conſi.liij.Grat.in conſi.lx.v●l.j.& cōſi.cxxvj.

6 Et idem ſi dictum eſſet,quæ habere poſſent.Bert.conſi.j.vol.j.in antiquis.

Contrarium tenet Raph.Comenſ.in d.§.duo fratres.prout refert ibi Iaſ.qui reſpondet ad adducta per eum.

7 Sed declara præcedentē ampliat.vt procedat,quando talis renunciatio poteſt referri ad alia iura,quàm ad fideicom.ſed ſi non poteſt referri ad alia iura,quàm ad fideicom.tunc ad fideicom.refertur:vt no.Bar. ibi in vj.q.in d.§.duo fratres.& ibi Io.Crot.Pau.de Ca.conſi.clxxxviij. vol.ij.Barb.in conſi.xlviij.vol.j.Iaſ.in d.§.duo fratres.in vj.q. Cur.Iun. conſi.xxiij.Alex.in conſi.lxviij.volu.v.ex mente Bald.ibi Pariſ.conſi. lxxj.vol.iij.

8 Secundò Limita,niſi dictum eſſet, quòd vnus alteri remittit iura, quæ habet,vel habere poterat, quouis modo.Ruinus conſilio clij.vol. ſecundo.

9 Tertiò Amplia,etiamſi in diuiſione dictum eſſet,ꝙ vnus alteri remittebat indefinitè omnia ſibi ex teſtamento relicta:vt no,Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.in v.q.in fi.ff.de verb.obl.Soc.in conſi.cclj.Bal.in tit. Conſtitu.feud.Imper.Lothar.Gozad.in conſi.xxxvj.

10 Et hoc quia, niſi ſpecificè exprimatur teſtamentum, ex quo prouenit fideicommiſſ.non ſufficit, vt infrà dicetur in ſequenti ampliatione.

11 Quartò Amplia,etiamſi in inſtrumento dictum ſit,quòd vnus alteri remittebat omne ius præſens,vel futurum ex teſtamento,vel ab inteſtato iure fideicommiſſi,vel ſubſtitutionis cuiuſcunque,vel alio quocunque iure:ita Bar.in d.§.duo fratres.in v.q.in prin.& ibi Imol. Are.Alex. & Iaſ.finaliter ita tenet,licèt videatur aliquantulum dubitare.eandem opinionem tenet Roma.in conſi.cccciij.Guido Papæ quæſtio.ccxxix. Bald.in titulo,Conſtitu.feud.Domini Impera.Lothar.Soc.in conſilio cclxxxiij.Guido Papæ in conſi.vj.Marian. Iun.conſi. cxxix.numer.60. volumine primo.

Contrarium tenuit Ange.in d.§.duo fratres.in ij.q.cui reſpondet Io. Crot.in d.§.duo fratres.& Soc.in d.conſi.cclxxxiij.

12 Limita tamen primam opinionem,quæ videtur eſſe communis ſtante iuramento.Alex.in d.§.duo fratres.in loco allegato.Guido Papæ in conſi.ccxxxij.

Contrarium tenet Io.Crot.in d.§.duo fratres.Rui.in conſi.cxxxvij. & pluribus ſeq.vol.iiij.

13 Quintò Amplia,,etiamſi promiſſum ſit pro ſe,& ſuis heredibus.Alexan.in conſi.cv.vol.iiij.

14 Sextò Amplia,etiamſi dictum ſit,ꝙ vna pars liberat aliam de omnibus,quæ ſibi deberentur occaſione hereditatis, & quacunque alia de cauſa,ita quòd liberatio trahatur ad cognita,& incognita.Ruin.conſi. cxxxvij.vol.ij.

15 Septimò Amplia,etiāſi portiones aſſignatæ fuerint liberæ.Rui.conſ. xcix.vol.iiij.

16 Octauò Amplia,etiamſi dictum ſit,nullo modo venire contra diuiſionem.Ruin.conſi.lxxij.vol.v.

17 Et idem ſi dictum ſit,non venire in perpetuum contra diuiſionem. Boer.deciſ.cxlvij.

18 Nonò Amplia,idem eſſe in tranſactione.Boer.deciſ.cxlvij.

19 Decimò Amplia,etiamſi diuiſio,vel tranſactio facta fuit ex certa ſciētia.Boer.deciſ.cxlvij.

20 Primò Limita,niſi diuidentes vltra illud,quod promiſerint non venire contra diuiſionem,appoſuerint verba prægnantia,& lata,vt ſi dixiſſent,ꝙ de rebus diuiſis,in perpetuum alter ab altero quicquam petere non poſſet aliqua ratione,vel iure,vel cauſa,quæ dici,vel excogitari poſſit de iure,vel de facto:quia tunc præſuppoſita ſcientia fideicommiſſi cenſentur diuidentes voluiſſe renunciare fideicommiſſo:ita tenet Ioan.And.in addi.Specu.in tit.de teſta.§.imprimis.ver.ſed quid ſi fidei commiſſum.Bal.ſentit in d.§.duo fratres.ponit Cur.Sen.in conſi.lxiiij: & Cur.Iunior in conſi.xlix.Soc.in conſi.xliij.ver.ſecundò multùm operatur.vol.iiij.Io.Crot.in d.§.duo fratres.Dec.in conſi.cclxxxvij.& in cōſi.lxxxvj.& in conſi.xj.& in conſi.cccxlv.& hoc videtur tenere Roma. in conſi.cccciij.dum tenet ſtantibus verbis prægnantibus non eſſe renunciatum fideicommiſſo,quia præſupponit ignorantiam fideicommiſſi.Bolog.in conſi.xxxij.in fin.& iſtud ſentit Pariſ.conſi.lxxj. vol.iij. vbi dicit opinionem Io.And.*communiter approbari:quicquid ſenſerit Dec.in conſi.ſuo ccccxcv.Marian.Iun.conſi.cxvj.Aimo in conſilio xxiiij.Grat.in conſi.xvij.vol.j.Grat.in conſi.lx.vol.j.Rui.conſi.cxix.vo. ij.& conſi.cxxxiij.vol.ij.& iſtud ſentit Alex.in d.§.duo fratres.dum reſpondet ad dictum Io.And.& idem Alex.in conſi.cviij. vol.vj.Alex.ex mente Bal.in conſi.lxviij.vol.v.Bertr.in conſi.xxj.in fi.vol.j.& in conſi.lxxvj.vol.j.& in conſi.lxxxviij.vol.j.& in conſi.clxvj.vol.j.& in conſi.vj.vol.ij.in fi.Bertr.in conſi.lxxiij.vol.ij.

21 Et hoc limita,ſi ſcientia non probaretur. Gozad.in conſi.xlv.Ruin. conſ.cxxxvij.vol.ij.

22 Contra principalem limitationem tenuit Capra in cōſi.lxxxix.Pau. de Caſt.in conſi.clxxxviij.vol.ij.Dec.in conſ.ccccxciij.Gozad.in conſilio xxxvj.& in conſi.xlv.Grat.in conſi.xxix.volum.ij.Ruinus conſilio cxxxvij.volum.ij.& conſi.cxxxviij.volu.ij.& conſ.cxlvij.vol.ij.& conſi.clix.vol.iiij.

23 Et hoc quia iſta verba,aliqua ratione,titulo,vel cauſa,poſſunt intelligi in dependentibus ab expreſſis.Calca.in conſi.xxv.Grat.in conſilio xvij.vol.j.& conſi.xxij.& conſ.lx.vol.j.

Tenendo tamen primam opin.quæ videtur eſſe magis* communis,

24 Sublimita,niſi verba ampla,& prægnantia reſtringant ſe ad tempus præſens tempore diuiſionis,& renunciationis:quia tunc non cenſetur remiſſum fideicommiſſum futurum.Ang.in conſi.cclxxxvij.Cuma.in conſ.cviij.Cor.in conſ.cccxxxix. vol.j.Barb.in conſi.xlviij.vol.j.Dec. in conſi.lxxxvj.& in conſi.ccccxcv.

25 Quinimò ſecundùm Barba.etiam ſi dictum ſit,ꝙ renunciabat fideicommiſſo debito,tamen non cenſeretur remiſſum ius fideicōmiſſi conditionalis.Bart.in d.§.duo fratres.in iiij.q.cum quo omnes tranſeunt, excepto Io.Crot.in d.§.duo fratres.vbi diſtinguit.

26 Imò ſi verba generalia referantur ad illud,quod vna pars alteri debet,abſque eo ꝙ dicit de heredibus,non cenſetur renunciatum fideicōmiſſo.Cuma.in conſi.cxlj.

27 Sublimita primam partem,vt per Ruin. conſi.clij.volumine ſecundo.quando res fuit alienata titulo lucratiuo,ſecus ſi fuiſſet vendita: vt ibi per eum.

28 Secundò Limita,niſi fideiom.eſſet purum,vel purificatum tempore diuiſionis,quia tunc tempore diuiſionis veniret in diuiſione,& cenſeretur remiſſum:ita declarat Pau.de Ca.in d.§.duo fratres.& ibi etiam Raph.& Alex.& idem Alex.in conſ.100.volu.vij.maximè ſtante prægnantia verborum,& iuramento.Dec.in conſ.cccxlv.

Contrarium Ruin.conſ.cxxxix.vol.ij.

29 Tertiò Limita,niſi dictum ſit,ꝙ diuidentes poſſint de rebus ſic diuiſis facere prout voluerunt,quia tunc cenſetur inter eos remiſſum ius fideicommiſſi:Ita declarat Alex.in conſi.lxij.vol.vij.Ang.in d.§.duo fratres.in v.q.Bar.Ioan.Crot.in d.§.duo fratres.in viij.q.Pariſ.conſ. xlvj. vol.ij.& conſi.lxxj.vol.iij.Ruin.conſ.cxxxiij.vol.ij.Et facit quod dicetur in ſeq.limit.

Tamen contrarium colligitur ex not.per Capr.in conſ.lxxxix.vbi præſupponit talia verba,& tamen conſuluit non eſſe fideicommiſſo renunciatum.

Et contrarium Ruin.conſi.cxxxvij.volum.ij.& Ruin.conſi.cxlvij.volu.ij.

30 Quartò Limita,niſi in diuiſione data ſit facultas alienandi, vt quia dictum ſit,ad habendum,tenendum,vendendum, donandum,alienãdum,&c.quia tunc cenſetur fideicommiſ.renunciatum,cùm non ſtent iſta ſimul,ꝙ fideicommiſ.duret & competat facultas alienandi irreuocabiliter:ita tenet Ang.in d.§.duo fratres.& in v.q.Imo.Io.Cro.in vij.q.Bar.in d.§.duo fratres.Cur.Sen.in conſ.lxiiij.Soc.in reg.xxxviij.in|v.fal,ſentit Bar.in cõſ.lxxij.Dec.in conſ.xj.Cur.Iun.in trac.feu.in iiij.parte.ver.quintò quæro.Bertr.in conſ.clxvj.vol.j.Pariſ. conſ.lxxj.vol.iij.Maria.Iun.conſ.cxvj.vol.j.Grat.in conſ.xvij.vol.j.vbi declarat.Gra.in conſ.lx.vol.j.qui ampliat.Ruin.conſ.cxiij.volu.j.& conſ.cxix.vol.ij.& conſ.cxxxiij.vol.ij.Rip.in §.duo fratres.nu.83.Cur.Iun.conſ.iiij.nu.21.

31 Primò Declara,quia ſub iſtis verbis non venit facultas alienandi,niſi ſpecialiter exprimatur.vt per Grat.conſ.xxij.volu.j.& per Ruin.conſi.cxxxvij.vol.ij.

32 Secundò Declara,nam omnes iſtæ clauſulæ non inducunt renunciationem fideicommiſſi quando vel adeſt clauſula derogatoria in cõtrarium,vel inæqualitas renunciationis,vel ſi diuiſio fit tantummodò quo ad vſumfructum.Grat.in conſ.xxix.nu.35.vol.ij.

33 Sed ex dictis Bar.in d.§.duo fratres.in viij.q.alia colligitur declaratio,nam Bar.ibi videtur concludere,ꝙ ſecuta alienatione,cenſetur eſſe renunciatum fideicom.quantum ad retractãdam alienationem:ſecus,ſi non ſit facta alienatio:& ita tenet Roma.in cõſ.ccccxiij.in prin.Alex.in conſ.viij.vol.iiij.& in conſ.clxxxix.vol.ij.Pau.de Ca.in conſ.clxxxviij.in ij.vol.Ruin.conſ.cxlvij.vol.ij.& conſ.xcij.vol.iij.& conſ.xcix.vol.iiij.Curt.Sen.in d.conſ.lxiiij.Iaſ.in d.§.duo fratres.in viij. q.Soc.in conſ.xliij.vol.iiij.Aret.in §.duo fratres.in viij.q.

34 Et tenendo iſtam partem,declara,iſtud procedere,vbi fideicomm.conſentit de alienatione facienda in futurum , vel facultate alienandi in futurum:ſecus ſi conſentiret alienationi tunc factæ pendente conditione fideicommiſ.quia tunc non dicitur fideicommiſſo renunciatum.Soc.in conſ.xliij.vol.iiij.

35 Quintò Limita,niſi ex coniecturis aliud conſtare poſſit,ſcilicet ꝙ diuidentes voluerint etiam fideicommiſſum remittere,vt no.Bald.in d.l.qui cum tutoribus.ff.de tranſ.Alex.in d.§.duo fratres.

36 Sextò Limita,niſi dictum ſit,quòd remittebant ad inuicem fideicõmiſſum debitum vel debendum ex teſtamento paterno.ita Bar.in d.§.duo fratres.in iiij.q.& ibi Iaſ.ſequitur.& Pau.de Ca.in conſi.clxxxviij.volum.ij.

37 Septimò Limita,niſi dictum ſit,ꝙ diuidentes,rem ipſam ſic diuiſam habeant pleno iure:vt ſentit Alex.in conſ.xxxix.vo.iiij.Bartho.Soc.in conſ.xliij.vol.iiij.Ruin.conſ.cxxxvij.vol.ij.& conſ.cxxxviij.volu.ij.& conſi.xcix.vol.iiij.

38 Et facit,quod voluit Soc.in conſ.lxvj.vol.iij.vbi iſtam cautelam,pleno iure,dicit regulari ſecundum naturam contractus:& in conſ.ij.nu.4.vol.iiij.idem dicit de illa clauſula,ꝙ poſſit facere,& diſponere prout dominus facere poſſet.

39 Octauò Limita,niſi dictum ſit,ꝙ de euictione teneantur vnus alteri,quia tunc cenſetur fideicommiſſum remiſſum.ita Fran.Curt.Sen.in d.conſ.lxiiij.& hoc ſentit Dom.in conſ.cccclvij.Pariſ.conſ.lxxj.volu.iij.Maria.Iun.conſ.cxvj.vol.j.Alex.conſ.xxj.vol.v.Cur.Iun.conſ.xlix.numero 13.

Contrarium Io.Crot.in d.§.duo fratres.Barth.Soc.in conſ.xxxj.vol.iiij.Maria.Iun.conſ.cxxviij.vol.j.Grat.conſ.xxix.vol.ij.Rui.conſ.cxxxvij.vol.ij.& conſ.xcij.vol.iij.

40 Nonò Limita,niſi dictum ſit,ꝙ reſeruabant ſibi auitum fideicommiſſum,quia per hoc paternum remiſiſſe cenſendi ſunt.Io.Cro.in d.§.duo fratres.

41 Decimò Limita,niſi fideicommiſſarius conſenſiſſet alienationi factæ per grauatum,quia tunc cenſetur remittere fideicommiſſum.Alex.in conſ.viij.vol.v.

42 XI.Limita,ſi dictum ſit in diuiſione,ꝙ remittebant omnia iura , & omnes actiones ſibi competentes,& competituras nunc,vel in futurũ,vel ratione legatorum,vel inſtitutionis,& ſubſtitutionis,maximè appoſito iuramento.ita Guido Papæ q.ccxxxij.

Contrarium Rip.in d.§.duo fratres.nu.77.

43 XII.Limita,tribus concurrentibus,ſcientia teſtamenti, & ꝙ fideicommiſ.eſſet reciprocum,& ꝙ in diuiſione ſit renunciatum iuribus futuris:vt dicit Maria.Iun.conſ.cxvj.nu.50.vol.j.

Contrarium Ruin.conſ.cxxxviij.vol.ij.

44 XIII.Limita,quando in inſtrumento dicitur,ꝙ fecerunt ſe ad inuicem procuratores reſpectu portionum ſuarum,vt vnuſquiſque poſſit pro bonis ad ſe peruentis agere,petere & ſe tueri.Maria.Iun.conſi.cxvj.vol.j.Ruin.conſ.cxliiij.vol.ij.& conſ.clij.vol.ij.

45 XIIII.Declara,vt per Rui.conſ.cxlvij.vol.ij.vt hoc procedat,quãdo fuit factum mandatum cum libera,vtputà per clauſulam,vti voluerit,ſecus ſi per verbum docuerit,quod importat arbitrium boni viri,& non mandatum cum libera.

46 Et vt dicatur facta renunciatio fideicommiſ.eſt neceſſaria ſcientia renunciantis.vt per Maria.Iun.conſ.cxvj.vol.j.

47 XV.Limita,quando diuidentes promiſiſſent,partes ſic diuiſas ratas & gratas habere,& perpetuò attendere,& obſeruare,vt per Ruin.conſ.cxix.vol.ij.

Contrarium Boer.deciſ.cxlvij.

48 Quando autem diceretur,& renunciarunt cum iuramento omni iuris,& legum auxilio.Rui.conſ.xcij.nu.13.vol.iij.dicit ꝙ ita demum per huiuſmodi clauſulam dicitur remiſſum fideicommiſſum,quando iſta clauſula non poterat referri niſi ad ius futurum:aliàs ſecus.

49 Item per iſtam clauſulam non cenſetur renunciatum fideicommiſſo,non probata ſcientia teſtamenti.Ruin.in conſ.lxxij.nu. 4.vol.v.& in conſ.xcij.nu.24.vol.iij.

50 Et nota,quia per renunciatiocem iuri ſibi competenti ab inteſtato,cenſetur quis renunciare iuri competenti ex teſtamento:vt voluit Rui.in conſ.clvj.vol.iij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Filius grauatus de reſtituendo hereditatem,debet reſtituere quando ſine filijs decedit.

1 SI pater filium in parte hereditatis inſtitutum grauat de reſtituendo,ſubintelligitur conditio, ſi deceſſerit ſine filiis.l.cùm auus.ff.de condi.& demonſtra.l.cùm acutiſſimi.C.de fideicommiſ.

2 Primò Amplia,etiam in filio naturali grauato.l.generaliter. §. cùm autem.C.de inſt.& ſubſt.& Iaſ.ibi in prima ampliat.

3 Extende iſtam ampliationem,etiamſi nepos,vel alius vlterioris gradus naturalis tantum inſtituatur,& grauetur:vt declarat magiſtraliter Soc.in d.l.cùm auus.

4 Secundò Amplia,etiamſi grauatus deceſſerit non modò cum filiis primi gradus,ſed cum liberis vlterioris gradus:vt eſt tex.in d.l.generaliter.in §.cum autem.& ibi Iaſ.in ij.ampliat.

5 Extende iſtam ampliationem etiam ad omnes deſcendentes in infinitum,vt faciant deficere fideicom.ita tenet Corn.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom,& ibi Io.de Monte Sperel.& Io.Bapt.de S. Seuer.in d.§.cùm autem.Soc.in d.l.cùm auus.

Licèt contrarium voluerit Ange.& male,in d.l.cùm acutiſſimi.& vt per eos.

6 Limita iſtam ampliat.ſi modò liberi ſint legitimi,& naturales,vt infrà dicetur in limit.

7 Tertiò Amplia,non modò quando grauaretur filius,ſed etiam quilibet vlterioris gradus deſcendens.ita tenet Bal.in d.l.cùm acutiſſimi.& ibi Ang.Cor.& Soc.in d.l.cùm auus.

8 Quartò Amplia,vt iſtud procedat non modò in fideicommiſſo vniuerſali,ſed etiam in legatis vel fideicommiſ.particularibus,vt eſt text.in d.§.cùm autem.& ponit ibi Iaſ.in iij.ampliat.& iſtud tenet idẽ Iaſo.in iiij.ampliat.hoc etiam tenet Bal.in d.l.cùm acutiſſimi.Barb.in d.l.cũ acutiſſimi.C.de fideic.Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cùm autem.vbi etiam Alex.Aret.conſ.lvj.Rui.conſ.vij.vol.ij.

9 Et licèt contrarium teneant Albe.Mat.Syl.& Oldr.in d.§.cùm autẽ.tamen dictum eorum ſaluari poteſt,vel quando filius inſtitutus in toto grauaretur fideicommiſ.particulari modici valoris,quo caſu non ſubintelligitur dicta conditio,vt declarat Corn.in d.conſ.cxcvij.vol.iij.Dec.in conſ.dlxxxj.& in d.§.cùm autem.in iiij.limit.& ibi Io.Bapt.de S.Seuer.Barba.in apoſtil.ad Bar.in l.cùm acutiſſimi.Maria.Iun.conſi.cxiii.vol.j.reprobat iſtam ſaluationem,& tenet indiſtinctè cõtra opi.Albe.& Oldra.

10 Vel ſecundò intelligas dictum Albe.& Matth.Syl.quando filius habens filios iam natos,fuiſſet grauatus onere fideicommiſ.particularis,nam tunc non ſubintelligeretur conditio liberorum Soc.in conſ.cxcj.vol.j.& in l.cùm auus.

11 Quintò Amplia,etiamſi alteri filio ſit grauatus vnus filius reſtituere.vt eſt tex.in d.l.cùm auus.& no.Bal.in l.cùm acutiſſimi.ver.quæro pater.& ibi Sal.Roma.& Imol.in l.ſi cui.ff.de dona.cau.mor.Raph.Cuma,& Pau.de Ca.in l.cùm auus.Pau.de Ca.in l.cùm acutiſſimi.Roma.in conſ.ccclxix.& Ang.& Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.Io.Bapt.de S.Seuer.Alex.& Corn.in d.§.cùm autem.Barb.in d.l.cũ acutiſſimi.Iaſ.in d.§.cùm autem.idem tenet Iac.Bu.in l.iij.C.de inoffi.teſta.Soc.in l.cùm auus.Sal.in l.j.C.de dona.cau.mor.Are.in conſ.clvj.Corn.in l.cùm acutiſſimi.Caſſa.in conſ.lxvij.Gozad.in conſ.iiij.Bertran.in conſi.ccxij.volum.iij.Marian.Iun.conſ.cxxv.volu.j.Grat.conſi.ix.volum.ij.Ruin.conſi.cxxxj.volum.iij.Tiraq.de iur.primoge.q.xl.numer.91.

12 Dec.tamen in d.l.generaliter.tenet hoc non eſſe indiſtinctè verum,ſed eo caſu,quo alter frater ſuam portionem iam habuerat.

13 Imò Guido Papæ dicit,ꝙ iſta conditio non ſubintelligitur filio ſubſtituto,in conſ.xxvij.ſed eſt contra text.in d.l.cùm auus.licèt illum velit

euitare

euitare in conſ.ccxvj.vbi etiam tenet contra iſtam ampliationem.& in conſi.cxviij.

14 Sextò Amplia,etiamſi Eccleſiæ ſit rogatus filius reſtituere, ita tenet Bald.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicō.poſt Richar.Malumb.& ibi Pau.de Caſt.Io.de Monte Sperel.& Corn.ibi.Rapha.Cuma.in l.cùm auus. Dec.in l.generaliter.Io.Bapt.de S.Seuer.in §.cùm autem.& Soc.in l.cũ auus.Fel.in cap.Eccleſia ſanctæ Mariæ.de Conſtitutionibus.idem Fel. poſt Bal.ibi in c.in præſentia.de proba.Maria.Iun.conſi.cxxv.volum.j. Ruin.conſi.clxxxij.volu.ij.& conſi.clxxxv.volum.ij.in conſilio cxxxj. vbi dicit * communem.volum.iij.& conſi.cxxj.& conſi.cxxij.volu.iij.

Contrarium tenet Pe.de Anch.in conſ.xlvj.Barb.in l.cùm acutiſſimi.Iaſ.in §.cum autem.Dec.in conſ.diiij.& in conſ.dxxix.Soc.in l.cùm auus.Pau.de Ca.in conſ.inci.videtur dictam dominam Liſam.Alex.in conſi.xcij.vol.iij.Pariſ.conſ.lxx.vol.ij.& conſi.lxxxvj.vol.ij.Rui.conſ. iij.vol.ij.

15 Septimò Amplia,etiamſi pia cauſa ſit ſubſtituta pro exoneratione cō ſcientiæ:ita tenet Io.de Monte Sperel.in d.l.cùm acutiſſimi.refert Io. Bapt.de S.Seuer.in d.§.cùm autem.ſed non firmat,imò potius videtur tenere contrarium.quam partem expreſsè firmat Soc.in d.l.cùm auus. Dec.in d.l.generaliter.

16 Octauò Amplia,etiamſi ſubſtitutio fiat à matre, vel linea materna. gl.in l.generaliter.§.cùm autem.in gl.ij.& ibi Odofre.& Cy.in j.q.vbi etiam Pe.& Alber.Angel.Fulg.Barto.& Imol.& Rapha.in l.cùm auus. Iaſ.in §.cùm autem.Dec.& Corn.Alexan.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.Soc.in l.cùm auus.Guido Papæ in conſi.lj.Ruin.conſi. cvj.vol.ij.

17 Nonò Amplia,etiamſi grauetur filia fœmina vel deſcendens ab ea. Pau.de Caſt.in d.l.cum auus.& Soc.ibi.

18 Decimò Amplia,etiamſi filia grauata per ſtatutum fuerit excluſa: vt per Rui.conſ.lxxvij.vol.ij.

19 Amplia,vt diſpoſitio iſta procedat etiam in donatione cauſa mortis. gl.in l.j.in gl.magna.C.de dona.cau.mor.& ibi Bal.& Sal.Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.Corn.in conſ.cxcvij.vol.iij.Alex.& Dec.in §.cum autem.& Iaſo.Soc.in l.cùm auus.Corn.in §.cum autem. Caſſa.in conſi.lij.Ruin.conſi.lxij.vol.ij.

20 XII.Amplia,quia adeò potens eſt iſta præſumptio,ꝙ ſi nepos ex filio ſit ſubſtitutus,omnes alij nepotes ſupernaſcentes admittuntur,& faciunt ceſſare fideicommiſſum,quaſi hæc ſit teſtatoris voluntas:ita tenet Paulus de Caſtr.in l.cùm acutiſſimi.in fin.& Iaſo.in §.cùm autem. Dec.ibi.

Contrarium Corn.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicommiſ.

21 Et hoc in nepotibus natis poſt teſtamentũ de plano procedit:vt conſiderat ibi Pau.de Caſt.& Soc.in l.cùm auus.qui ſubdit,etiam ſi haberet vxorem iuuenem,& fœcundam,& præſumptio eſſet eam plures filios parituram.

Contrarium Pau.de Ca.in d.l.cùm auus.& Cor.in d.l.cùm acutiſſimi.in hoc vltimò tenent.

22 Si autem alij nepotes eſſent nati,tunc Pau.de Ca.& Io.Bapt.de S.Seuer.tenent,ꝙ non deficiat fideicommiſ.ſed ſolus ille nepos cenſeatur inuitatus,in quo etiam videntur concurrere.Soc.ad d.l.cùm auus.

23 Si autem aliqui nepotes ſunt nati,aliqui poſtea naſcuntur.tunc Soc. in d.l.cùm auus.tenet,deficere fideicom.& omnes admitti.

24 XIII.Amplia,nam etiam ſtante ſtatuto,ꝙ neptis excludatur à patruo in ſucceſſione aui:tamen neptis faceret deficere fideicomm.iuxta terminos.l.cùm auus filio grauato:ita tenet Cum.in d.l.cùm auus.Soc. in conſ.clxxxij.& in l.heredes mei.§.cùm ita.ff.ad Treb.

Contrarium Pau.de Ca.in conſ.cccx.vol.ij.Io.de Monte Sper.in l.cùm acutiſſimi.Io.Bapt.de S.Seuer.in l.generaliter.§.cum autem.in xxv.q.Corne.in conſ.j.vol.iiij.& in conſ.xxij.vol.ij.

25 Sed Soc.in d.l.cùm auus diſtinguit, ꝙ iſto caſu neptis facit deficere fideicom.pro ea tantùm parte,in qua ſuccedit.

Contra hanc declarationem Soc.tenet Brun.qui optimè illam improbat,in tracta.quòd ſtant.maſcu.in v.articulo,in xij.quæſt.ver.in caſu enim.

26 XIIII.Amplia,etiamſi ſubſtitutio facta ſit filio decedente ſine filiis,cui ſubſtituta ſit filia teſtatoris,poſt cuius mortem alter ſit filius ſubſtitutus,quia ſubſtitutio intelligitur,ſi filia quamuis non fuerit grauata,deceſſerit ſine filiis:nam licèt nominatim non ſit grauata,tamen virtualiter bona à ſuis heredibus,vel filiis erant reſtituenda:ita tenet Are. in conſ.clvj.ſequitur Claud.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.& Soc.in d. l.cùm auus.

Contrarium tenet Cur.Iun.in conſ.xxxiij.Ruin.conſ.cvj.vol.ij.

27 XV.Amplia,etiamſi in eodem teſtator expreſſerit conditionem ſi ſine filiis,adhuc tamen in perſona deſcendentis grauati ſubintelligitur conditio,ſi ſine liberis,non expreſſa.Cuma.in l.cùm auus.& ibi Soc.& apparet in caſu proximè præcedenti, in quo conſuluit Aret.in conſilio clvj.

28 Et idem quando teſtator in alia parte teſtamenti feciſſet mentionem de liberis grauatis,videtur voluiſſe Cor.in conſ.cxcvij.vol.iij.Grat.conſi.v.vol.ij.Ruin.conſ.lxxvij.vol.ij.

Tamen contrarium in hoc vltimò videtur voluiſſe Socin.in l.cùm auus.

29 Contrarium in principali ampliatione ſenſit conſulendo Cum.quē refert Barba.in l.cũ acutiſſimi.& ſequitur Soc.in l.cùm auus.Cur.Iun. in conſ.cxcj.& conſ.xxxiij.Pariſ.conſi.xix.vol.ij.omninò Marian.Iun. conſi.cxxviij.per totum.cum pluribus ſequentibus ſubſcriptionibus excellentiſſimorum Doctorum.Grat.conſ.liiij.vol.j.

30 XVI.Nam dicta conditio ſubintelligitur,etiam ſi filius grauetur in quantitate,non modo ſi grauatur de hereditate,vel hereditaria re reſtituenda:ita tenet Corn.in conſ.cxcvij.vol.iij.ex mente Petri de Ancha. in d.conſi.xlvj.

31 XVII.Amplia,etiam ſtante ſtatuto,ꝙ verba teſtamentorum intelligantur,vt iacent ſine vlla interpretatione:vt tenet Barb.in d.l.cùm acutiſſimi.

Contrarium voluit Io.de Monte Sper.& Tho.Doct.in d.l.cùm acutiſſimi.Soc.in l.cùm auus.qui diſtinguit.

32 XVIII.Amplia,etiamſi filius grauatus, ſit emancipatus:ita tenet Bar.in d.l.cùm auus.& ibi Cuma.& Soc.

33 XIX.Amplia,etiamſi grauatus ſit filius ſpurius legitimatus,vt tenet Soc.in d.l.cùm auus.Alex.in §.cum autem.

Contrarium tenent Paulus de Caſtro, & Salicet.in l.cùm acutiſſimi.

34 XX.Amplia,vt quomodolibet inuitatus poſt mortem alicuius deſcendentis teſtatoris,intelligatur,ſi ille deſcendens ſine filiis deceſſerit, etiam ꝙ non fuerit grauatus:vt no.Soc.in d.l.cùm auus.

35 XXI.Amplia,etiam ꝙ deſcendens non ſit inſtitutus,& grauatus,ſed ſit per fideicommiſ.ſubſtitutus,& nihilominus grauatus.Pe.de Anch. conſi.ccccxxvj.

36 XXII.Amplia,vt iſta præſumptio locum habeat,ſiue agatur de iure quæſito confirmando,ſiue de iure nouo quærendo.Rui.conſ.ij.vol. iij.& conſi.vj.vol.iij.

37 Primò Limita,ſi teſtator habebat nepotes ex filio natos, quos ſciebat ſe habere,tunc enim non ſubintelligitur conditio,ſi filius grauatus deceſſerit ſine liberis.Roma.in conſ. ccclxx.in propoſita conſultatione.Barba.in repe.l.cùm acutiſſimi.in j.artic.Soc.in conſi.cxcj.vo.j. Dec.in conſ.dlxxxj.& in l.generaliter.Soc.in l.cũ auus.Cur.Iun.in cōſi.xxxiij.Bertr.in conſi.ccxij.vo.iij.Alexmius in tract.ſubſt.Maria.Iun. conſ.cxxviij.vol.j.quia quando apparet,ꝙ de liberis cogitauit,non fit iſta interpretatio.Pariſ.conſ.xix.vol.ij.Maria.Iun. conſ.cxxviij.volu.j. per totum.cum pluribus ſeq.ſubſcriptionibus excellentiſſimorum Doctorum.Grat.conſ.ix.vol.ij.Ruin.conſ.cxxxj.vol.iij.

Contrarium Raph.Cuma.in l.cùm auus.in §.cum autem.Cor.in cōſi.cxcvij.volu.iij.Io.Bapt.de S.Seue.in d.§.cũ autem.Soc.in conſ.xxiij. volum.j.& Corne.in d.§.cùm autem.iſtam dicit magis *communem Marian.Iun.in conſ.cxiij.volum.j.& Ruin.conſi.lxxvij.vol.ij.& conſi.cxxxj.vol.iij.

38 Imò tenuit Cor.in conſ.cxcvij.& in d.§.cùm autem.ꝙ conditio filiorum ſubintelligitur,etiam ſi nepotes ex filio grauato nati ſint,& eis teſtator fecerit relictum.& idem Soc.in conſ.xxiij.& Io.Bap.in d.§.cũ autem.vbi dicit idem conſuluiſſe Thomam Docto.Senen.& Marian. Iun.conſ.cxxviij.vol.j.

Contrarium Soc.in d.l.cum auus.Cur.Iun.in conſ.xxxii..Vincen. Hercu.in §.ſi quis grauatus.Soc.in d.l.cùm auus.

39 Vbi tenendo iſtam opinionem illam limitat,niſi legatum factũ eſſet eis in euentum mortis:& ſic quando locus eſſet fideicōmiſſo.quia tunc filij non facerent deficere fideicommiſſum,ſecus ſi relictum eſſet purum:vt ibi per eum.

40 Prima etiam opin.in principali limitatione proculdubio procedit, quando fideicom.iniunctum grauato eſſet particulare, quia in eo filij nati ipſius grauati tempore teſtamenti,non facerent deficere conditionem fideicom.Soc.in conſ.cxcj.& in l.cum auus.

41 Item tenendo ſecundam opinionem,ꝙ diſpoſitio.l.cùm auus.procedat etiam ꝙ nepotes eſſent nati,intelligit,ſi modò ſint liberi ex filio legitimo,& naturali,non ſi ex naturali tantùm.Soc.in l.cùm auus.

42 Secundò Limita,in filio grauato purè,vel in vita,quia tunc ſubintelligitur conditio,ſi ſine liberis.gl.in d.l.cum acutiſſimi.in gl.ij.Bar.in l.cùm auus.& ibi Cuma.& Pau.de Ca.Old.Alb.Ang.Sal.Alex.& Iaſ. in d.§.cum autem.vbi etiam Dec.& Cor.idem voluit gl.in l.ex facto.§. ſi quis rogatus.in glo.in verbo,ex voluntate.ff.ad Treb.Cy.in l.precibus.C.de impub.Bal.in auth.niſi rogati.C.ad Treb.Soc.in regu.clxvij. in ij.fal.Barba.in apoſtil.ad Bal.in l.cum acutiſſimi. Rui.cōſ.cviij.vo.ij

Contrarium Soc.in l.cum auus.& Benedi.de Plumb.ſentit contrarium,licèt ſe non firmet.

43 Tertiò Limita,ſi alius extraneus grauaretur poſt mortē filij.per tex. in l.qui filium.§.Sabinus.ff.ad Treb.& ibi Imol.& Pau.de Ca.in l.cum auus.Ang.in d.§.cum autem.Cur.Iun.conſ.100.vol.j.eſt verum,ꝙ Rapha.dubitat de iſta limitat.in d.§.Sabinus.& Iaſ.& Dec.in d.§.cum autem.videntur ponere aliam rationem ad illum tex.

44 Soc.autem in d.l.cùm auus.declarat iſtam limitationem,niſi deſcēdens eſſet rogatus reſtituere poſt mortem ſui deſcendentis,quia tunc

etiam ſubintelligeretur conditio,ſi ille deſcedens,ſine liberis decedat. Quam tamen opinio.improbat Cur.Iun.in conſ.xxxiij.

45 Quartò Limita,ſecundùm Iaſ.in d.§.cum autem. quando filio grauato ius non eſſet quæſitum,vt ibi per eum.Dec.ſentit iſtam limitatio. in conſi.dxxix.

Contrarium Dec.in d.§.cum autem.

46 Quintò Limita,vt non procedat in fratre grauante fratrem de reſtituendo poſt mortem,quia non ſubintelligitur conditio,ſi frater deceſſerit ſine filiis:ita tenet Iac.de Aren.& Iac.de Ra.Pe.& Cy.in §.cum autem.in iij.q.vbi etiam Albe.& Ang.in §.ſi quis rogatus.& Imol.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.Imol.in l.cũ auus.Alex.in d.§.ſi quis rogatus.Claud.Iaſ.in d.§.cum autem.& Dec.Alex.in conſi.xxxviij.vo.j.& Dec.in conſ.dxxix.vbi dicit iſtam eſſe communem opi.Cor.in conſi.cxcvij.vol.iij.Soc.in l.cum auus.Bertr.in conſ.vj.vol.j.

Contrarium tenuit Barb.in l.cum acutiſſimi.& in conſ.xxviij. vol.ij. cuius dicta impugnat Soc.in l.cum auus.

47 Sextò Limita,vt non ſubintelligatur dicta conditio, ſi ſine liberis, aſcendente grauato.Bar.& Imola in l.cum auus.Ang.in §.ſi quis rogatus.& ibi Imol.indiſtinctè.Alex.Claud.Fran.de Ramp. Rapha.Fulgo. Aret.& Io.de Monte Sperel.in §.cum autem.& ibi Iaſ.Soc.in l.cũ auus. vbi dicit iſtam*communem.

Contrarium Cy.in §.cum autem.in quibuſdam lect.Iac.de Are.& Abb.ibi.Barba.in l.cum acutiſſimi.vbi diſtinguit,& in c.Raynutius.de teſta.Dec.in d.l.generaliter.in vj.limit.

48 Sed tamen prima opin.quæ videtur magis*communis,vt dicit Io. de Garro.in rub.de ſecun.nup.in xxiij.pœna procedit,vt in ſubſtitutione facta aſcendenti grauato non ſubintelligatur conditio,ſi ipſe aſcendens deceſſit ſine liberis,& ſic tranſuerſalibus reſpectu teſtatoris.

49 Sed an ſubintelligatur conditio,ſi deceſſerit ſine aſcendentibus,qui eſſent etiam reſpectu teſtatoris aſcendentes,Cum.hic tenet,ꝙ iſta conditio ſubintelligatur:ſi aſcendens decederet ſine aſcendentibus. Barb. in l.cum acutiſſimi.& Raph.Fulg.in §.cum autem.licèt non ſe firmet. & idem tenet Soc.in l.cum auus.

Contrarium Io.Bapt.de S.Seuer.& Cor.in §.cum autem.& Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.nu.11.ver.ſed quo ad filios.

50 Sed tenendo aliam opi.limitat ibi Ang.in filiis eiuſdem matrimonij, quam diſtinctionem reprobat Iaſ.in d.§.cum autem.

51 Septimò Limita in filiis adoptiuis grauatis.Pe.& Cyn.in iiij.q.in d.§. cum autem.& ibi Ray.Alber.& Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.& ibi Claud.ff.ad Treb.Dec. in §.cum autem.in vij.limitatione.

Contrarium Cy.Raph.Ful.in §.cum autẽ.Raph.Cuma.in l.cũ auus. Ang.in §.cũ autẽ.in lect.Flo.Iaſ.ibi.in viij.limi.Barb.in l.cũ acutiſſimi.

52 Concorda vt per Soc.in l.cum auus.vt in arrogatis,& adoptiuis adoptatis ab auo materno procedat ſecunda opinio,ꝙ ſubintelligatur cõditio,ſecus in extraneis adoptatis,quia tunc procedit prima,quòd non ſubintelligitur.

53 Non autem intelligas,ꝙ liberi adoptati faciant fideicom.deficere,caſu quo adoptarentur à grauato,quia hoc nullo pacto eſt dicendum,vt declarat Iaſ.in d.§.cum autem.in viij.limit.& dicetur inferius:licèt etiã hoc caſu contrarium teneat Dec.in d.l.generaliter.

54 Octauò Limita in extraneo grauato,in quo non ſubintelligitur conditio,ſi ſine liberis.vt vult gl.in §.cum autem.in gl.in verbo,filios.& gl. in l.cum acutiſſimi.gl.in verbo,deinceps.& gl.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus,in gl.magna,& ibi Alex.ff.ad Treb.Soc.in regu.clxvij.in j.limit. idem tenet Barb.in l.cum auus.& ibi Imol.& Ang.& Imol.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.& Ang.in §.cum autem.in prin.& Sal.in l.cũ acutiſſimi.Soc.in l.cum auus.Bertr.in conſi.xxiij.

55 Amplia,hoc procedere,etiam ſi ſit inſtitutus amicus coniunctus maxima amicitia.vt no.Soc.in d.l.cum auus.quicquid dixerit Barb.in l.cũ acutiſſimi.vbi tenet,ꝙ in amico maxima amicitia coniuncto grauato, ſubintelligatur conditio,ſi ſine liberis.

56 Nonò Limita,niſi ex coniecturis aliud appareat.Pe.de Anch.in conſi.xlvj.Roma.conſ.ccclxx.Iaſ.in conſi.cxl.volu.ij.& in conſi.cxlj.eod. vol.Cur.Iun.in conſi.xxxiij.Soc.in l.cum auus.Pariſ.conſ.xix.vol.ij.& conſi.xx.vol.iij.Marian.Iun.conſi,100.& conſi.cxxv.& conſi.cxxviij. vol.j,Rui,conſi.clxj.vol.ij.& conſi.cxxj.vol.iij.

57 Decimò Limita,nam dicta conditio non ſubintelligitur in vulgari ſubſtitutione.gl.in §.cum autem.in verb.ſubſtituit.& ibi Albe,& Ioan. Bapt,de S.Seuer.Dec.in conſi.lij.Corn.in conſi.j.vol.iiij.Cur.Iun.cõſi.xxxiij.Dec.in conſi.ccccxvj.Pariſ.conſi. xix.vol.j.Maria.Iun.conſi. cxxxviij,vol.j.

Contrarium Soc,in d.l.cum auus.

58 Quid autem in vulgari comprehenſa in compendioſa.Ruin.conſi. cvj.vol.ij.vbi diſtinguit,ꝙ ſi iſta ſubſtitutio fuerit facta in hereditate, & tunc non ſubintelligatur conditio,ſecus autem ſi fuit facta in fideicom.vt per eum.

59 XI.Limita,nam etiam in fideicom.non ſubintelligitur dicta conditio,quando eſt coniuncta cum vulgari.Corn.in conſi.j.volu.iiij.Marian.Iunior,conſi.cxxviij.in ſeptima ſubſcriptione.& in x.ſubſcriptione.vol.j.

Contrarium verò quòd iſto caſu pariter & in vulgari & in fideicommiſſaria ſubintelligatur conditio liberorum,tenuit Oldr.in conſi.cxlj.incip.thema tale eſt.g.Leuionens.Ioan.And.in addi.Spe.in tit. de teſta.§.j.in vltima addit.Soc.in l.cum auus.& in repe.l.j.de vulga.& pup.ver.& per prædicta.& conſi.cxl.verſi.circa ſecundum.& conſilio ccxviij.ver.circa ſecundum,& conſi.lxxvj.ver.ſed tamen illis non obſtantibus.vol.j.Rui.conſi.cvj.vol.ij.& conſi.cxxxj.volum.iij.& conſi. xciij.vol.ij.

60 Sed Dec.in conſ.ccccxvj.tenet quòd imò vulgaris retineat ſuam naturam,vt in ea non ſubintelligatur conditio liberorum, & fideicommiſſaria ſuam retinere ſubintelligatur:ita etiam tenet Curt.Iun.in conſilio xxxiij.Maria.Iun.conſilio 100.numero 3.verſiculo,placet tamen. volum.j.

61 XII.Limita,quia non habet locũ in contractibus,qui gratia vtriuſque perficiuntur:vt ſubintelligatur in eis dicta conditio,vt not.Bal.in d.l.cum acutiſſimi.in fi.C.de fideicom.& Iaſ.in l.ij.C.de iure emphyt. Dec.in l.generaliter. Rui.conſi.xxxv.vol.j.Sed Caſſan.in conſi.liij.ex mente Soc.tenet contrarium.

62 XIII.Limita,quando filius vna cum extraneo grauaretur,quia tũc ratione pariformis determinationis,ſicut in extraneo non ſubintelligitur conditio liberorum:ita etiam in filio.Ioan.de Monte Sperel.in l.in teſtamento.C.de teſtam.milit.& dicunt Moderni ibi,quòd Bal.in quibuſdam lectur.in l.ſi legatarius.ff.de leg.iij.& in l.qui filium.§.Sabinus. ff.ad Trebel.tenet hanc opinionem,& iſtam etiam opinio.ſentit Cuma.in l.cum auus.Soc.in conſi.xliiij.vol.iiij.& iſtud ſentit Aret.in conſi.liij.vbi tenet quòd ratione extranei cum quo inſimul ſubſtitutus eſt vnus ex liberis,capiat naturam extranei,& non retineat propriam,vt ibi per eum .iſtud dicit expreſsè Barba.in apoſti.ad Bal.in dicta l.cum acutiſſimi.Marian.Iunior , conſi.cxxviij. in ſecunda ſubſcriptione. & in ſeptima ſubſcriptione.volu.j.Ruin.conſi.iij.volum.ij.& conſ.clvij. volum.ij.

Contrarium,quòd imò in perſona filij ſubintelligatur conditio,licèt non in perſona extranei,tenet Io.Bapt.de S.Seuer.in d.l.in teſtamẽto.referens ambos Raphaeles ita conſuluiſſe.Soc.in l.heredes mei.§.cũ ita.ver.colligo ij.principaliter.& ver.ſecunda difficultas.ff.ad Trebel. Corn.in conſi.cxcvij.vol .iij.Licèt Soc.in d.l.cum auus.teneat etiam in extraneo ſubintelligi conditionem liberorum.

63 XIIII.Limita,ſi filius in vniuerſo inſtitutus,fratri ſuo rogatus eſſet dimidiam reſtituere,quia tunc non ſubintelligeretur conditio liberorum.Soc.in l.cum auus.

64 XV.Limita,nam ſi inſtituta ſit vxor,& grauata de reſtituendo,non ſubintelligitur conditio,ſi deceſſerit ſine liberis communibus, licèt ex hoc filiis teſtatoris fiat præiudicium.itae tnet Bal.in conſi.ſuo inci.Cola Putij de Spello.refert,& ſequitur Io.Bapi.de S.Seuer.in §.cum autẽ. Barb.in l.cum acutiſſimi.Soc.in d.l.cum auus.

65 XVI.Limita,quia talis conditio non ſubintelligitur ad faciendum ceſſare,vel deficere pupillarem ſubſtitu.ita Io.Bapt.de S.Seuer.in §.cũ autem.Soc.in l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad Trebel.ver.circa primum pono.

Contrarium,ꝙ imò etiam in pupillari ſubintelligatur iſta cõditio, ſi filius deceſſerit ſine liberis,tenuit Bal.in l.humanitatis.in iiij.differentia.& ibi Fulg.ſequitur Imol.in l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad Trebell. Soc.in l.cum auus.

66 XVII.Limita,quia non habet locum diſpoſitio d.l.cum auus.quando filius grauaretur fideicom.cond.tionali,ꝙ poſſet effectuari exiſtente conditione in vita grauati.Cum.in l.cum auus.& ibi Soc.Pariſ.conſi.xix.vol.ij.

67 XVIII.Limita,quando extraneus eſſet inſtitutus,filio præterito,& adiecta ſit clauſula codicillaris,nam licèt filius propter vim clauſulæ codicillaris cenſeatur rogatus per fideicom.reſtituere,tamen in tali fideicom.non ſubintelligitur conditio liberorum,vt no.Soc.in d.l.cum auus.licèt contrarium velit Ioan.Baptiſt.de ſancto Seuerino,in §.cum autem.& male ſecundum eum.ſed & iſta & præcedens limitatio pendent ab illa, an filio grauato purè , ſubintelligatur conditio liberorum,in qua quæſtio.vt ſupradictum eſt in ſecunda limitatione , communis * opinio eſt,quòd non ſubintelligatur:licèt Soc.teneat contrarium.

68 XIX.Limita,quia ad hoc,vt filij grauati faciant deficere,fideicom. neceſſarium eſt ꝙ ſint legitimi,& naturales.vt eſt tex.in d.§.cum autẽ. ibi,ſine iuſta ſobole.ſecus ſi ſint naturales:vt tenuit glo.in d.§.cum autem.in verbo,ſine iuſta ſobole,& glo.in d.§.ſi quis rogatus.in glo.magna.& ita tenent Pe.& Cy,in §.cum autem.ibi Rayn.de Forl.Bal.Ang. Sal.Fran.de Rampo.Nico.de Neapo.Sal.Pau.de Caſt.& Cuma.in §. ſi quis rogatus.vbi etiam Rayn.Forl.& Nico.de Neapo.& Io.de Imo. vbi dicit,iſtam eſſe*communem & veriorem opinionem,licèt altera ſit magis*communis.Rui.conſi.cxxij.volumine tertio.& Bal.& Pau. de Caſt.in l.cum acutiſſimi.C.de fideicommiſ.Socin.in l.cum auus.& iſtam dicit communem Dec.in l.generaliter.& iſtam tenet Are.in c.in præſentia.de probationib.Iaſ.in d.§.cum autem.

Contrarium,quòd imò etiam filij naturales excludant ſubſtitutum,

ſecundum

ſecundùm tamen diſtinctionem tex.in dicto §.ſi quis rogatus. ſecundum quem intelligatur etiam text.in §.cum autem,in verbo, ſine iuſta ſobole.tenet Bartol.in d.§. ſi quis rogatus,& ibi Angel. & idem tenēt Cyn.& Fulgoſ.in dicto §.cum autem.Deci.in dicta l.generaliter. & in cap.in præſentia,de probat.Alexand.in di.§.cum autem.vbi dicit iſtud *communiter teneri.Cor.in d.§.cum autem,qui diſtinguit.

69 Tenendo tamen primam opi. ꝙ naturalis filius non faciat deficere conditionem fideicomm.hoc limitatur per Bar.in d.§.ſiquis rogatus.niſi teſtator in eodem teſtamento de filiis naturalibus mentionem feciſſet, quia tunc etiam naturalis faceret deficere conditionem fideicom.

70 Sed vt tamen iſta Barto.ſublimitatio defendi poſſit, neceſſe eſt illā ſaluare,prout conſiderat Socin.poſt Moderni.Peruſi. Corn.in d.§.cum autem.& poſt Pet.& Cyn.ibi.& Imol.in §. ſiquis rogatus. & latius ponit Soc.in dicta l.cum auus.quòd aut teſtator fecit mentionem de naturalibus,honerando,& tunc excludant ſubſtitutum:ſecus ſi eos honorando nominauit.

71 Et nota quia non ſufficit filios grauati eſſe adoptiuos,vt tenet Ang. in d.§.cum autem. in lect.Flor. Iaſ.in octaua limi.|& dictum eſt in ſeptima limitatione,Item nec ſpurio.Bald.in d.§.cum autem.& ibi Ang.

72 Vigeſimò Limita ſi modò filius grauati,qui naſcitur,ita naſcatur,ꝙ licèt naſcatur viuus,tamen naturaliter viuere poſſit:ita declarat Socin. in d.l.cum auus.

73 XXI.Limita ſi modò filij grauati, qui faciunt deficere fideicomm. ſuccedant,aliàs non faciunt fidei.deficere.ita ten et Cuma.in l.filius familias.§.cum quis.ff.de leg.j.Albe.in d.§.cum autem.

Contrarium verò tenuit Dyn.in l.ex facto.§.ſi.ff.ad Trebell.Petr. de Bella pert. & Oldr.in §.cum autem.Soc.in cō.clxxxij.vbi dicit ita tenere Cuma.in §.cum quis.

74 Sed Soc.in l.cùm auus.tenet quòd eo caſu,quo conditio fingitur appoſita,etiam quòd teſtator eam non expreſſerit, quòd eſt eo caſu, quo conſtat conditionem non fuiſſe per teſtatorem expreſſam, quia eam noluit exprimere,vt declarat.Soc.& tunc requiratur,quòd filij,qui faciunt deficere conditionem,ſint heredes,& procedit prima opin.ſed eo caſu,quo conditio præſumitur à teſtatore expreſſa,& per notarium ſcribi omiſſa,tunc non requiratur, ꝙ filij ſint heredes,& procedat ſecunda opinio.

75 Intellige autem præcedentem concluſionem quando filius grauati licèt non ſuccederet,eſſet tamen aliàs aliquo modo capax ſucceſſionis: nam ſi eſſet omnino capax,non faceret deficere conditionem fideic. vt in fratribus ſancti Franciſci mendicantibus, vel damnatis in metallum:ita tenet Bald. in l.cum acutiſſimi. C. de fideicom. Cuma.in l. filiusfamilias.§.cum quis.ff.de legat.j.Ioan.Bapti.de S.Seuer.in d.§.cum autem.Soc.in l.cum auus.ff.de cond.& demon.& in conſi.clxxxij.

76 Et idem eſt in deportatis.Bar.in l.filiusfamilias.§.cum quis.ff. de leg. j.quem in hoc ſequuntur*communiter Doctores, & in terminis noſtris Soc.in d.l.cum auus.

77 Et idem eſt,ſi remaneant filij banniti ex grauato, qui vel ex forma iuris communis,vel ex forma ſtatutorum ſuccedere non poſſint,vt per Soc.in d.l.cum auus.

78 Secus ſi ex grauato extarent filij,qui licèt eſſent religioſi ordinis,tamen eſſent capaces bonorum in communi,quia tales facerent deficere fideicomm.& applicarentur bona monaſterio,vel conuentui.Bald. in d.l.cum accutiſſimi.C.de fideicom.Io.Bapt.in d. §. cum autem.in ſeptima q.Soc.in l.cum auus,& con.clxxxij.

79 Et facit ratio,quia monaſterium habetur loco liberorum, & ſic implet illam conditionem,quando eſt capax ſucceſſionis.cap.in præſentia.de probat.auth.niſi rogati.C.ad Treb.glo.in d.l.cum accutiſſimi.& ibi Iaco.But.

80 Et ideò Doctor.in c.in præſentia.de probat.dicunt,ꝙ ſi grauatus ingreditur monaſterium,excluditur ſubſtitutus.Barbat.in apoſtill.ad Bal. in d.l.cum acutiſſimi.

81 Sed ſecus eſt in filia excluſa per ſtatutum,ſtantibus agnatis,quia etiā ipſa facit deficere conditionem liberorum,ſecundum Soc.in d.conſilio clxxxiij.vide ſuprà in xij.ampliatione.

82 XXII.Limita,quia non ſubintelligeretur conditio liberorum, ſi filius grauaretur poſt mortem extranei:ita tenet Corn.in d.§.cum autē.

83 XXIII.Limita, quando filius inuitatur à patre propter aliquam qualitatem,quæ ceſſat in nepotibus.Pariſ.conſ.xix.vol.ij.

84 Quartò Limita,nam iſtud quòd ſubintelligatur conditio liberorū, Cuman.in l.cum auus.intelligit procedere per viam fictionis:& idem tenet Fulg.in d.l.cum acutiſſimi.

Contrarium autem,quòd iſtud proueniat ex iuris præſumptione, tenet Bar.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.Pe de Anch.in cō. xlvj.Paul.de Caſt.in l.cū auus.Barb.in l.cum acutiſſimi.Soc.in l.cū auus. Corn.in con.cxcvij.vol.iij.& in §.cum autem.

85 XXV.Limita,non quòd filij cenſeantur per fideicom. ſubſtituti parentibus grauatis,ſed tantum quòd ſint poſiti in cōditione:ita declarat Pet.de Anch.in con.ccccxxvj.Paul.de Ca.in lege cum acutiſſimi.& ibi Cor.

86 XXVI.Limita,quia iſta diſpoſitio.l.cum auus.dicitur exorbitans, Marian.Iun.con.100.& conſi.cxxviij.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Filius in fideicommiſſis an ſuccedat in locum patris, vt cum patruo concurrat.

1 ADmodum dubia eſt illa quæſtio, an in fideicommiſſis filius ſuccedat in locum patris,ita ꝙ cum paruo concurrat, in qua quæſtione glo.ſecundum vnam opinionem tenet in l.cum ita.§.in fideicomm.ff.de legat.ſecundo,quòd filius in locum patris ſuccedat,& concurrat cum patruo: licèt multi dicant illā glo.hoc non ſentire.quæ.glo.poſita eſt ſuper verbo proximo,quam opin.ſequitur ibi Imo.& ibi Ang.de Periglis,& Iac.de But.Bald.conſilio ccccclxxxviij.volumine tertio Soc.in conſ.cclij. verſ.ex quibus apparet reſponſio.Alex.qui dicit iſtam*communem opi.in con.lxxxviij. volu. j.& in conſ.cxxxvij.vol.j.& in conſi xxvj.vol.iij. vbi dicit communem Aret.in conſi.clxiij.Iaſ.ccx.vol.ij.& in con.clix.vol.quarto.Soc.in cōſ. lj.vol.tertio.Dec.in con.lxxix.Goz.in conſi.quarto,vbi dicit iſtam*cōmunē opi.& ibi dicit Deci.aſſerentem contrarium male loqui. Guald. cautel.xxvij.de ſubſtit.vbi etiam dicit iſtam communem Caſſan. in cō ſuet.Aimo in conſi.lxvij.Bertrand.in conſilio cclvj.volu.tertio.Corn. in l.fi.C.de verb.ſignifi.& iſtam dicit magis*communem Maria.Iun. in con.cxvj.vol.j.Aret.in conſi.cxlv.iſtam dicit communem idem Marian.Iun.in conſ.cxlvj.vol.ij.iſtam dicit communem Rui. in conſil.xij. vol.j.& idem dicit in conſi.xiij.vol.j.& opin.glo.communē dicit Rui. in con.clxij.vo.j.& iſtam dicit communem in conſ.lxxviij.volum.ij.& idem dicit in con.clxxj.vol.ij.vbi idem reperit.

2 Contrariū Bal.in l.cum ita.§.in fideicommiſſo.ff.de legat.ſecundo, & ibi Raph.Cuman.& Flor.& idem Cuma.in con.cvj.verſi.accedo ad hanc partem.Ange.Aret.in §.cum filius.verſ.deinde iſta regula.inſtitu. de hered.quæ ab inteſtat.Iaſ.in l.ſi auiæ.verſ.itē adde.C. de ſucceſſor. edicto.& ibi Decius,verſ.ex prædictis inferunt Moderni. qui dicit ita Romæ iudicatum in Rota,& ibi Cur.Iun.qui dicit iſtam*communem. Alex.in conſi.cciiij.vol.ij.& in conſi.iiij.verſi.fortificantur etiam prædicta.vo.quarto.& in conſ.cxxix.vol.j.verſ.iſtis ſic præſuppoſitis.Dec. in conſi.j.verſi.& dico,vbi dicit iſtam*communem opinionem. & in conſ.ccccclxxviij.& in conſ.ccccviij. in fi.& conſi.ccccxij.& in conſilio ccccclxxx.& in conſi.ccxvij.Capra,in conſi.v.verſi.nec obſtat.Ioa. Ant. Alex.in conſi.xxxvj.& in conſi.xxxvij.& conſi.xxxviij.& conſi.xxxix. vbi dicit iſtam opinionem communem.& contrariam*communiter reprobari.Bertrand.in conſi.ccvij.vol.j.Pariſ.in conſi.ix. volu.ij.& in conſi.xc.eod.vol.& in conſi.xviij.volu.ij.& in conſi.lxiiij.volu.ij. &in conſi.xxj.vol.iij.Curt.Iun.in conſi.cliiij. Grat. qui dicit iſtā eſſe cōmunē opi.& aliam cōmuniter reprobari in conſi.xxvij.vol.j.Soc.in conſi. decimoquarto,in fi.ver.capio nunc tertiā difficultatem.vol.tertio.Iaſ. in l.qui liberis.§.hæc verba.ff.de vulg. & pupil.Pariſ. in conſi. xxxvij. vol.ij..Matheſ.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.num.84.Gozad.in conſi.xxix. Pariſ.in conſi.xcij.volum.ij.Ruin. in conſi. clxix. vol.ij. & in conſ.clxxxj.vo.ij.& in con.xxx.vol.tertio & in conſi.cxxvij.vol.tertio Guliel. Benedict. in capitu. Raynutius.in verbo,vxorem.nu.60.de teſt.& ibi Ioan. Crot.verſ. vlt.pro implemento.

Tenendo primam opinionem,quòd etiam in fideicomm.filius ſubintret in locum patris,& concurrat cum patruo.

3 Primò Limita, ſi teſtator inducens fideicommiſſum expreſſerit, ꝙ volebat ſuccedere ſuos ſubſtitutos ſalua gradus prærogatiua. Paul.de Caſt.in authen.defunct.verſ.ſed Iac.Butrig.C.ad Tertul.Decius in cō. j.& conſi.ccccviij.verſ.tertia conlcuſio.Curt.Iun.in conſi.cliiij.ver.tertiò moueor.Aimo in conſi.lxvii.verſ.tamen loquuntur.Pariſ.in conſi. xl.nume.25.& ſeq.vol.ij.& in conſi.xxx.num. 58.vol.ij. & in con.xxxvij.num.69.vol.ſecundo, cum pluribus ſeq.Curt.Iun.in l.ſi auia. verſi. poſtremò notabis.C.de ſucceſſ.edict.Gozad.in conſi.iiij.verſ.præterea. & ſecundò.Gram.deciſ.j.nu.2.& num.5.

4 Et idem,quando ex aliis verbis hoc conſtaret.Rui.in conſi.cj.vol. ſecundo.in conſ.clxxij.

Secundò Limita,quando nepotes, qui volunt admitti in locum patris,& concurrere cum patruis,eſſent concepti poſt mortem teſtatoris,
5 vt per Io.Ant.Alex.in conſ. xxxvj. Curt. Iun.in con.xxxvij. verſi.poſtremò puto.& in conſi.lviij.verſ.poſtremò non puto. Marian. Iun.in cōnſ.lxxiij.ver.ſed in propoſito noſtro.Pariſ.in conſi.xxxix.vol.ij.

Contrarium Iaſ.in conſi.clix.verſ.nec eſt curandum.vol.iiij.Pariſ. in conſi.xxxvj.vol.ij.

6 Tertiò limita,ſi filij eſſent nominati nomine proprio, quia nepotes non nominati non venirent.Dec.in conſ.ccclxxx.verſ.& hoc idem alia ratione comprobatur.Cur.Iun.in conſi.clxvj.ex præmiſſis videtur colligi.Io.Ant.Alex.in con.xl.ver.alia etiam ratione.Pariſ.in con.xxx. nu.5..vol.ij.Ruin.in conſi.cj.vol.ij.& in conſ.cxxxiiij.vol.ij.& in con. clxix.vol.ij.Ruin.con.ccj.vol.ij.& in con.clij.vol.iij.

Et

7 Et idem eſt, ſi aliqui ſint nominati nomine proprio, quia illi præferuntur excluſis aliis, qui veniunt ſub nomine appellatiuo. Rui. conſilio cij. vol. iij.

8 Quartò Limita, quando teſtator ſubſtituit ſuperſtitem, quo caſu filius præmortui non concurrit cum ſuperſtite, vt per Curt. Iun. in con. lvij. verſ. præmiſſa tanto clarius. Pariſ. in conſi. xxxvij. nu. 69. vo. ij. Cor. in conſ. clxxxij. vol. ij.

Quintò Limita, ſi nominatis filiis, dicat teſtator in teſtamento ſuo, prædictos filios meos ſubſtituto, quia tunc non venirent nepotes. ita Curt. Iun. in conſi. lviij. verſ. ſed. præmiſſa tanto clarius.

10 Et idem eſt, ſi dictum ſit, infraſcriptos filios meos vt dicit Ioã. Anto. Alex. in con. xl. verſ. alia etiam ratione. Ruin. in conſ. cxxxiiij. volumine ſecundo.

Sextò Limita, quando eſſemus in caſu, in quo ſecundum communis iuris diſpoſitionem filius non ſuccederet in locum patris, vt concurreret cum patruo, quia etiam nec tunc in fideicommiſſo filius ſuccederet in locum patris, vt cum patruo concurreret, vt per Dec. in conſi. primo verſ. allegata ſupra in contrarium. Ioan. Anto. Alex. in conſ. xl. verſ. ſed præmiſſis, non obſtantib. Curt. Iun. in conſi. cliiij. ver. ij. moueor. Aimo in conſi. lxvij. verſ. tamen loquuntur. Rui. in con. clxix. vo. ij. & in conſ. cxvij. vol. tertio & in conſi. cxlij. vol. iij. vbi declarat. & in conſ. clxiij. volumine iij.

Et propterea ſicuti in deſcendentibus, quo ad aſcendentes iſta concluſio, ꝙ filius in locum patris ſuccedat, ita etiam in fideicommiſſis procedit: vt per Dec. in conſ. ccxvij. & conſ. j. Curt. Iun. in conſ. xxij. & con. lvij. & in conſ. cxxviij. Goza. in conſ. iiij. Curt. Iun. in con. clxj. qui dicit magis*communem. & iſto caſu opi. glo. dicit communiter approbatã. Pariſ. in con. xxxvj. vol. ij. Pariſ. in conſi. xxxviij. num. 15. & ſeq. volu. ij. Ruin. in con. clxvij. vol. ij.

12 Et idem eſt quando agitur de ſucceſſione fratris, vel ſororis, quo caſu filij ſuccedunt in locum patris ab inteſtato, ita etiam in fideicommiſſis. Maria. Iun. conſ. cxvj. vol. j.

13 Contrarium, quòd etiam quando agitur de ſucceſſione fratris, & ſororis, in fideicõmiſſis, filius non ſuccedat in locum patris, & non cõcurrat cũ patruis tenuit Ber. in cõ. ccvij. in fi. vol. j. Io. Anto. in con. xxxvj. in fi. & in con. xxxviij. Soc. in cõ. xiiij. in fi. ver. capio nunc tertiã difficultatẽ. vo. iij. Dec in cõ. ccccij. Pariſ. in cõ. xl. nu. 25. vo. ij. Dec. in conſ. ccccl x.

14 Septimò limita, quando teſtator habebat & filios ſuperſtites, & filios filij præmortui, & in inſtitutione prædilexit filios ſuperſtites illos inſtituendo filiis filij præmortui, qui non fuerunt honorati in inſtitutione, quia pariter creditur in ſubſtitutione teſtatorem voluiſſe filios præferri, nec filios filij prædefuncti debere cum eis cõcurrere: ita Curt. Iun. in conſ. xx. verſ. ſed præſuppoſito quòd verior.

15 Octauò Limita, quando teſtator dixiſſet, quòd volebat reſtitui filiis, aut vni ex eis, aut eorum liberis. Rui. in conſilio clxix. volumine ij. & conſ. xxx. vol. iij.

16 Nonò Limita, quando ad fideicommiſſum inuitauit filios, & deſcẽdentes, quo caſu filij tanquam nominati magis ſpecificè, & nomine minus generali non admittunt nepotes ad concurſum in ſucceſſione fideicommiſſi: Curt. Iun. in l. ſi auia. verſ. ſed dubitatio ſtat. C. de ſucceſſ. edict. Io. Ant. Alex. con. xl. verſ. & propterea iſto caſu.

Tenendo ſecundã opi. ꝙ in fideicomm. non ſuccedat filius in locũ patris, vt concurrat cum patruis,

17 Primò Limita, ſi teſtator dixiſſet, quòd ſuccederent, prout ab inteſtato, quia ſi eo caſu ab inteſtato filius ſuccederet in locum patris, ita etiam iſto caſu in locum patris ſuccederet filius. Dec. in con. lxxix. Iaſo. in conſi. clix. verſ. iſta multo fortius, vo. quarto Pariſ. in con. lxiiij. vol. ij. verſi. & licèt idem Dec. & Marian. Iun. in conſ. cxvj. vol. j.

18 Secundò Limita, quando agitur de ſucceſſione tranſuerſalium vltra aſcendentes, & fratres, & ſorores, in quorum ſucceſſione regulariter etiam ab inteſtato filius non ſuccedit in locum patris, vt concurrat cum patruis, ſecus ſi de ſucceſſione aſcendentium: ita Dec. in cõ. j. Goz. conſ. quarto, Maria. Iun. con. cxvj. vo. j. Pariſ. con. xxxviij. vo. ij. nu. 15. Curt. Iun. in con. clxj. Ruin. in con. clxiij. vo. tertio.

19 Tertiò Limita, quando conſtaret ex verbis expreſſis, vel ex coniecturata mente, ꝙ teſtator voluerit etiam in fideicõmiſſis filium ſubrogari in locum parentis, & concurrere cum patruis: vt per Pariſ. cõ. xxxviij. nu. 13. & ſeq. vol. j.

20 Quartò Limita quando dictũ eſſet per teſtatorem, ꝙ fiat ſucceſſio in ſtirpes: vt per Soc. cõ. lxix. ver. ideò autẽ dixit. vo. iij. & in cõ. ciiij. ver. ij. quia iſta verba. vo. iij. Pariſ. con. xxxviij. nu. 9. & 10. vol. ij. & con. xcj. n. 35. eod. vo. & con. xcij. n. 68. & ſeq. vo. ij. Maria. Iun. con. cxvj. verſi. quia teſtator. vo. j. Pariſ. conſi. xxxj. vol. ſecundo.

21 Quintò Limita, quando dictum eſſet per teſtatorem, ꝙ ſuccedant deſcendentes, & filij ipſorum, vt declarat Pariſ. conſi. xlij. vo. iij.

22 Sextò Limita, quando nepos vellet ſuccedere in locum patris, nõ vt concurrat cum patruo ad ſucceſſionem, ſed vt videatur poſitus in conditione. Ruin. conſ. lxxviij. vol. ij.

23 Septimò Limita, quãdo per nomẽ collectiuum deſcendentes eſſent vocati ad fideicommiſſum. Rui. conſ. cxxxiiij. vo. ij. & con. cxv. vol. iij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filij poſiti in conditione an intelligantur vocati.

1 PROFVNDA, & alta eſt illa concluſio, an filij in conditione poſiti, intelligantur vocati, & ſint in diſpoſitione, vel veniant ab inteſtato quaſi tacitam voluntatem habere videantur. gl. in l. Lucius. ff. de here. inſti. tenet, ꝙ filij veniant ab inteſtato: & idem tenent Ray. Cy. Iac. de Are. Albe. Bar. Bal. Ange. Raph. Cuma. Nic. de Neap. Fran. de Albergot. & Fran. Tigrini de Piſis, & Imol. vbi latè, qui dicit iſtam*communem opinionem, idem tenet Bar. in l. centurio. in ver. quæro vlterius. ff. de vulg. & pup. & in l. ſi cùm dotem. ff. ſol. mat. & in l. ſed ſi ſic. ff. de leg. iij. Bal. in l. cunctos populos. C. de ſumma Tri. in l. cùm acutiſſimi. C. de fideicom. in l. ſi emancipati. C. de colla. in l. quod ſcitis. C. de bo. quæ libe. in l. poteſt quis. ff. de vulg. & pup. & in conſ. xcviij. vol. iiij. incip. ſuper primo quæſito ſic reſpondeo. & in conſ. ccliiij. incip. Titius inſtituit ſororem. vol. j. Pe. de Anch. in c. ſi pater. in xij. notabi. de teſtam. in vj. & in c. in præſentia. de proba. ver. x. quæro. & in c. licèt. de vot. idem tenet Rapha. & ibi Imol. qui dicit* communem in l. filiusfamiliàs. §. cùm quis. ff. de legat. j. vbi etiam Pau. de Caſt. dicit iſtam communem: licèt ipſe ibi contrarium teneat. & idem dicit Pau. de Ca. in l. cùm acutiſſimi. C. de fideicommiſ. Imol. & Roma. in l. ex facto. §. ex facto. ff. ad Trebel. Rapha. in l. generaliter. §. cùm autem. C. de inſti. & ſubſtit. Io. And. in addi. Spe. in titu. de teſta. §. j. in vltima addi. in iij. q. Oldr. in conſ. cxlj. in fi. incip. thema tale eſt. & in conſ. xxj. Iac. de Aren. Pe. & Albe. & Bald. in quibuſdam lect. C. de condi. inſert. in l. j.

Iſtam partem tanquàm veriorem, & magis*communem ſecutus eſt Cor. in conſ. j. vol. iij. & conſ. ccxxvj. volu. iiij. & conſ. clxxx. volu. iiij. & conſ. lxvj. volu. ij. & conſ. lxxxix. volum. iiij. Alex. in conſ. cviij. volu. j. & conſ. cix. vol. ij. & in conſ. xj. volu. iij.. & conſ. xxxij. volu. iij. & in conſi. clxxxv. vol. ij. & in conſ. xxij. volu. iij. & in conſ. lxvj. vol. ij. & in conſil. cxcix. vol. ij. & in conſ. xxiiij. vol. iij. & Gozad. in conſ. ciiij. Cur. Sen. in conſ. xliij. & in conſ. lxiiij. & Soc. in conſ. lxj. volu. iij. & in conſ. lxxiij. vol. iiij. Alex. in conſ. xcij. vol. iij. & in conſ. xiij. vol. iiij. & in conſ. xlix. vol. iiij. & conſ. xxix. vol. v. Guido Papæ q. xxxix. & in conſ. xxij. & in conſi. xxv. & xxvij.

Et iſta eſt*magis communis opinio, vt dicit Alex. in conſ. ſuprà allegatis. & in conſ. ccij. in fi. volu. vij. & in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad Trebel. Soc. in l. j. C. de pact. & ibi Alex. in finalibus verbis dicit iſtã communem. & Dec. & Iaſ. Pet. de Anch. in conſ. cxxxvij. incip. principaliter ponderandum. & conſ. ccccxxvj. incip. quod ſupra conſultum eſt. & in conſ. cxx. inci. pro clariori. Ang. in conſ. lvij. Io. de Ana. in conſi. lxviij. Capra in conſ. ij. in ſecundo quæſito. Soc. in repe. l. cùm auus. ff. de condi. & demonſtr. Bertr. qui dicit communem in conſ. xxiij. volu. j. & in conſ. lxxxij. vol. j. & in conſ. xcvj. vol. ij. & in conſ. clxx. volu. ij. & in conſ. ccxxxvj. vol. iij. vbi dicit commune m. & in conſ. ccl. vbi idem dicit, & ſeq. vol. iij. & in conſ. cclxxxvj. vol. iij. & in conſ. xxxj. volu. ij. vbi dicit communem. & in conſ. clxxiij. vol. iij. & in conſ. clxxxij. vol. iij. vbi dicit iſtam communem. Corn. in l. j. C. de condi. inſert. Cuma. in conſ. cxxj. Alex. in conſ. clxxxv. vo. ij. Iaſ. in l. j. in v. no. C. de pact. & ibi Purpu. Guald. in caute. xix. de ſubſti. & caute. xxxvj. eod. tit. Pau. de Ca. in conſ. ccclix. incip. ſupraſcriptus dominus conſultor. volu. ij. Soc. in conſ. lxxxix. vol. j. & in conſ. cxl. Pariſ. conſ. xviij. vo. ij. & conſ. lxxxvj. vol. ij. & conſ. xiiij. & conſ. xlij. vol. iij.

Iſtam dicit communem Marian. Iun. conſ. lxv. & conſ. iij. vbi idem dicit, & conſ. cxviij. vbi idem dicit, vol. j. Mantua. in conſ. xxij. in conſi. cxv. Aimo idem dicit conſ. lxij. Grat. conſ. lxxxix. vol. ij. Maria. Iun. conſi. clxxvij. vol. ij. Ruin. conſi. xxxviij. volu. j. & conſ. clx. vbi dicit communem. vol. ij. & conſ. cxxxiiij. vol. iij. Boer. deciſ. cxlvij. vbi etiam ampliat. & in deciſ. clv. nu. 16. & ſeq.

2 Contrariam verò partem, quòd dicantur vocati, & venire ex diſpoſitione, tenuit Oldra. in l. j. C. de condi. inſer. & ibi Bal. in lect. antiqua, vbi etiam Sal. & ibi Fulg. & Flor. de ſancto Petro. Rom. in l. ſi cùm dotem. ff. ſolu. ma. & in conſ. xxxij. poſt Benedictum de Plumb. ibi. & Albe. de Roſ. in d. l. j. C. de condi. inſer. Bald. in conſ. cccvj. volu. iiij. Pau. de Ca. in l. filiusfamiliàs. §. cùm quis. ff. de leg. j. Pe. de Anch. in conſ. lxxiiij. Cor. in conſ. cccvj. vol. iiij. & in conſ. cccxx. vol. iiij. Barb. in repe. l. cùm acutiſſimi. C. de fideicom. Pau. de Ca. in conſ. lxxxvj. vol. j. incip. dubitatio vertitur de bonis. & in conſ. cclxlij. incip. circa primum quæſitũ. ij. vol. Caſſan. in conſ. xiiij. & conſ. lxvii. Cur. Sen. in conſ. lij. Barb. in cõſi. lv. vol. ij. & in conſ. xxvij. volu. j. Flor. de S. Petro in l. j. §. pro ſecundo. C. de cad. tol. Pariſ. conſ. vj. vol. iij. dicit iſtam opin. magis æquam & ſequendam in iudicando. & conſ. lxvj. vol. iij. & licèt pro iſta vlti. parte allegetur gl. in d. l. filiusfa. §. cũ quis. ff. de le. j. tamen illa potius voluit cõtrarium, vt cõſiderat Cor. in conſ. lxvj. vo. ij. & in conſi. j. vol. iij. & in l. j. C. de condi. inſert.

Et iſtam partẽ poſſe teneri,& contrariam non eſſe ita * communẽ,vt aliqui dicunt,dicit Maria.Iun.conſ.iiij.& conſ.cxix.volum. primo,& altera opinio hodie non eſt ita communis,vt aliqui dicunt, vt dicit Grat. in conſi.xlviij.vol.j.& conſ.xxxij.vol.ij.& conſ.cj.eod.vol.Maria.Iun. conſi.cxlj.vol.ij.& conſi.clviij.cum pluribus ſequentibus, vbi dicit, ꝙ iſta opin.hodie eſt verior,& communior,& ab ea non eſt recendendũ in iudicando,& conſilio clxviij.eod.volumine,& clxxiiij. eodem volumine.

3 Tenendo primam opin.quæ videtur eſſe magis*cõmunis.Primò amplia,etiamſi in alia parte teſtamenti filij eſſent poſiti in diſpoſitione.Soc.in conſi.cxv.vo.iij.Pariſ.conſ.xliiij.vol.ij.& conſ.lxxxvj.vol.ij.

Contrarium Gozad.conſ.lxiiij.

4 Limita,niſi dictum ſit de filiis maſculis,quia tunc cenſentur maſculi diſpoſitiuè vocati,ita tenuit Guido Papæ in deciſ.ſua clxxxiiij.incip. in illa quæſtio.qua quæritur.ſequitur Deci.in conſ.cclxx.& in conſ.cccxviij.vol.j.& in con.dxvj.& in con.dxlv.in fi.& cõ.dxlvj.& con.dlxxiiij. in fi.& in con.dlxxviij.in fi.& in conſ.dclv.& in l.j.C.de pact.Io.Anto. Alex.in conſ.xxviij.& in conſ.cxx.Cur.Iun.in conſ.xliij.& in conſi.xlviij.& in conſ.lxxxvij.& in conſ.xcvj.& in conſi.cxiij. Gozad.in conſi. xxvj.Ruin.conſ. clxvij.volumine iij.Vltra prædictos iſta opin.fuit de mente Cor.in conſ.xx.vol.iiij.per eandem rationem , quæ ponitur per ſuprà allegatos Docto.Iaſ.in conſ.cviij.volum iiij.& iſtam opin. finaliter ſentit Soc.in conſ.cxvj.vol.iij.Goza.in conſ.lxiiij.Curt.in conſi.cxlvj.vol.ij.qui declarat.

5 Et facit pro iſta parte,nam ſtante ſtatuto,quòd ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant,maſculi dicuntur à ſtatuto inuitati.Barbat.in cõſ. lxxxj.nu.10.vol.iiij.plures allegat Claud.in l.ſi cum dotem.ff.ſol. matr. Brun.in tract.quòd ſtant.maſcul.fuit dictum Bart.in l.j.§. qui habebat. ff.de bonor.poſſ.contra tab.in l.ij.§.fi.ff.de coll.bon. in l.ſeruo legato. §.ſi teſtator.ff.de leg.j.

Et iſtam limitationem tenuit Pariſ.in conſi.xxxij. & conſ.xlj.& conſi.lvij.& conſi.lxiij.volumine ij.& conſi.v.vol.iij.& conſi.vj.& cõ. viij.& con.xvij.& conſ.xlij.vbi declarat.& conſi.50.& conſi.lij.& con. liij.& con.lxvj.volumine iij.Maria.Iun.& conſi.lxv. & conſ.ciij.& in conſ.cxiiij.vol.j.con.cxix.& conſi.cxxvj.volu.j.iſtam limitationem tenet Mant.in conſi.xxvij.illam tenet Aimo in conſi. lxij. & conſ. cxxx. Grat.conſ.xxxj.vol.ij.& conſi.xxxij.vol.ij.& conſi.lxxxix.vol.ij.& cõſ. cj.vbi latè comprobat.eod.vol.& conſ.cvj.vol.ij.Maria.Iun.con. cviij. eo.vol.Boer.deciſ.clv.nu.25.& 28.

6 Tenendo hanc limitationem,Primò ſublimita eam,ſtante ſtatuto ꝙ fœminæ ſtantibus maſculis non ſuccedant , quo ſtante filij poſiti in conditione etiam ſub illa qualitate maſculinitatis non dicũtur vocati, ſed dicitur eis reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato. Marian. Iun. in con.cxj.nu.32.& conſi.cxviij.nu.16.& conſi.cxix.nu.31.vol.j.& in con. clxiiij.nu.9.vol.ij.

7 Secundò ſublimita vt iſta opinio procedat , quando iſta qualitas maſculinitatis fuerit propriè per ipſum teſtatorem expreſſa, ſecus autẽ quando hoc fieret per interpretationem,non quòd teſtator ita in teſtamento expreſsiſſet,ita Marian.Iun.in conſilio clxiiij.numero 7.volumine ij.

8 Sed contra limitationem principalem facit dictum Socin. in l.cùm auus.ff.de cond.& dem.verſ.ſed hic cadit pulchra.vbi tenet,ꝙ eo caſu, quo maſculi faciunt deficere fideicomm.quia dictum eſt,ſi grauatus deceſſerit ſine filiis maſculis, ſucceditur ab inteſtato , in qua ſucceſſione fœminę cum maſculis concurrunt.& hoc idem voluit Corn.in conſi. ccxxx.vol.iij.& ſi iſtud dictum eſt verum,deſtruit profecto præcedentem limitationem.

9 Et in ſpecie contra ſuperiorem limitationem tenere videtur Ioan. Anto.Alex.in conſi.cxx. & contra limitationem eſt conſultatio Alex. in conſi.clxxxv.volum.ij.vbi loquitur,quando in conditione dictum eſt de filiis maſculis,& tamen filij dicuntur tacitè vocati, ſecundum eũ idem colligitur ex conſi.Capræ,in ſecundo quæſito.Iſtud idem colligitur ex conſ.Oldr.xxj.& ex conſi.Alex.xxiiij.vol.iij.Corn.con.ccvij.vo. ij.Et contra iſtam limit.tenet Soc.in conſi.xij.vol.iij.Alex. in conſi.cv. vol.j.Socin in con.cxvj.vol.iij.Gozad.tenet contra iſtam limit.in conſi. ciiij.Bertr.in conſi.ccl.volu.iij.Guald.cautel.xxxvj.de ſubſt.Gozad. in conſi.xxix.licèt in conſideratè parum poſt videatur tranſire cum limit. Rip.in l.centurio.nu.162.& ſeq.ff.de vulga.& pup.in l.j.nu.8.C.de pac. & ipſemet Guid.Pap.in d.q.clxxxiiij.dicit maiorem partem Dominorum de Parlamento eſſe contra limitationem iſtam.& idem dicit concluſum fuiſſe contra illã limitationem.in q.dc.

Contra iſtam limitationem tenet Bert.in con.cclj.vol.iij.Cor.con. j.in ij.dubio.vol.iij.Curt.Senior in conſi.xlij.& conſi.lxiij.Dec. in con. ccxcj.Alcia.in l.j.C.de pact.in verbo ſine liberis Pariſ.con.xxxj.vol.ij. & conſi.xliiij.vol.ij.vbi dicit *communem eſſe in contrarium.& idem dicit in conſi.lxxxvj.vol.ij.& conſi.lxxxvij.vol.ij.& conſilio xiiij.volu. tertio.Maria Iun.conſilio cxviij.volumine primo.Grat.in conſilio tertio,volumine primo.Maria Iun.conſilio clxiiij. volumine ſecundo,& conſilio clxxvij.volumine ſecundo,declarat quando poteſt procedere limit.Guido.Pap.Boer.deci.clv.numero 28.Contra limitat.Guidon. tenet Ruin.conſilio clxxxj.volumine ſecundo,& conſilio cxxxiiij.vol. iij.& con.cxl.vol.iij.& conſ.cxlj.vol.iij.

10 Et tenendo iſtam partem,non obſtat,quòd ſtante ſtatuto maſculi veniunt diſpoſitiuè vocati,quia aliàs ſtatutum nihil operaretur,ſed in caſu noſtræ limitationis conditio expreſſa à teſtatore ſatis operatur excluſionem,abſque eo quòd inducat etiam fideicom.ꝙ grauatus teneatur maſculis filiis,vel liberis ſuis reſtituere.

11 Et tenendo iſtam vltimam partem,ꝙ filij maſculi non veniant tanquàm vocati,limita,vt per Pau.do Caſt.in conſi.ccclix.inci.inſcriptus D.conſultor,quando filij maſculi eſſent poſiti in conditione affirmatiua,vt quia & dictum ſit,extantibus maſculis, non ſuccedat talis, quia tunc maſculi videntur vocati,ſecus ſi ponantur in cõditione negatiua, vt puta,ſi nõ extiterint maſculi,ſuccedat.refert,& ſequitur Curt.Iun.in conſ.xliij.

Contrarium colligitur ex notatis per Io.de Ana.in con.lxviij.& ex deciſ.ipſius.Guid.Pap.in con.cxxviij.

12 Secundò limitat Ang.in l.in legatis.C.de leg.vt cõcluſio communis procedat in hereditate,ſecus in legatis,quia quo ad legata , vel fideicommiſſa particularia,filij poſiti in conditione,cenſentur vocati,& ita tenuit ibi Ange.in lect.Florentina,refert,& ſequitur Corn. ibi & Iaſ. ibi.Pet.Gerard.de Petraſancta in ſingu.lxj.Iaſ.in conſi.iiij.vol.j.& in l. pecuniam.in ij.not.ff.ſi cert.pet.Purpu.in l.j.C.de pact.Marian. Iun.in conſ.cxxxviij.vol.ij.

Contrarium Soc.in l.cum auus.Claud.in l.ex facto.ff.ad Treb. in l. ſi cùm dotem.ff.ſol.mat.& dubitat de iſta limit.ipſemet Iaſ.in d.l.j.C.de pact.Claud.in l.centurio.ff.de vulg.& pup.

13 Tertiò limitat hanc communem concluſionem Petr.de Ancha.in conſilio ſeptuageſimoquarto,quando etiam ipſis liberis poſitis in conditione facta eſſet ſubſtitutio , ita quòd etiam teſtator prouidiſſet de ſubſtituto in defectum omnium non modo primi inſtituti , Alexand. conſilio lxiiij.volum.v.Ioan.Anto.Alex.in conſi.xxviij.Iaſ.in conſ.ccxxxij.vol.ſecundo & in conſ.xl.vol.iij.Curt.Sen.in con.lij.& in conſil. lxiij.Curt.Iun.in conſi.xj.Ripa in l.centurio. nume. 162. cum pluribus ſeq.ff.de vulg.& pup.Purp.in l.j.C.de pac.Curt.Iun.in cõ.cxvj.Caſſa.in conſi.decimoquarto.Gozad.in conſ.lxiiij.Pariſ.conſi.xxxvij. & conſi. xlj.& conſi.lxxvij.& conſi.lxxxvj.& conſi.lxxxj.vol.ſecundo,& con.v. & con.viij.& con.xiiij.& con.xlij.& con.lij.& con.liij.& con.lxvj.vo. tertio.Maria.Iun.con.cxix.vo.primo.Mantua.in con.vigeſimoſecũdo, Grat.con.lxxxix.vol.ij.& con.cj.vol.ij.& con.cvj.eo.vol.Maria.Iun.cõ. clxviij. vo. ij.Rui.con.cxxxix.vol.iij.Boer.Deci.clv.nu.21.& nu.28.

14 Contra hanc limit.tenuit Socin.in l.cum auus.ff. de condit. & dem. Curt.Iun.in conſi.xj.& in conſi.xliij.& in l.j.C.de.pact.& Soci. in d.l. cum auus.allegat contra iſtam limit.conſilium Alex.xxij.vo.iij.& cõſ. clxxxv.vol.ij.& Capra in con.ij.in ſecundo quęſito allegat nonnullos alios,qui mihi non probant contra iſtam limit. & Soc. tenet contra iſtam limit.& illam declarat in conſ.lxij.vol.iij.& in conſi.lxix. volu. iij.& in con.ciiij.vo.iij.& in conſi.cxvj.vol.iij.Pariſ.conſi.xxxj.volu.ij. con.xliiij.vol.ij.& con.lxxxvij.vol.iij.Mant.con.cxciiij.Ruin.con.cxxviij.num.20.vbi dicit*communem.vol.iij.& con.cxxxiiij.vo.iij.& con. cxxxvj.vo.iij.& conſilio cxxxviij.volumine iij.vbi dicit*communem, & conſ.cxlj.vol.iij.

15 Tenendo primam opinionem,Primò ſublimita,vt per Rui.con.cliij. vol.ij.quãdo filia licèt ſit excluſa per reciprocam ſubſtitutionem factã in fauorem filiorum non tamen eſſet excluſa per illam ſubſtitutionem, quæ eſſet facta de aliis agnatis.Ruin.in con.cliij.nu.9.vol.ij.

16 Secundò ſublimita, quando teſtator fecit plures gradus ſubſtitutionum ſub eadem conditione expreſsè honorando filios in conditione poſitos in vltimo gradu.Rip.in l.centurio.nu.65.ver.quarta coniectura.ff.de vulg.& pup.

17 Quartò limitatur,niſi liberi poſiti conditione fuiſſent à teſtatore grauati,quia cenſentur inuitati,vt declarat Bart.in l.centurio. verſi. quæro vlterius,quid ſi teſtator dixit.ff.de vulgar.& pupil.& ſentit in l.codicillis.ff.de vſuf.leg.licèt reliquerit indeciſum in l.ſed ſic.ff.de lega.iij.Aret. in l.centurio.hoc idem conſulendo tenuit Iac.de Bel.quem refert,& ſequitur Bald.in l.precibus.C.de impub.& aliis ſubſtit.& ibi etiam Saly. Bald.in tract.ſubſti.Ang.Areti.in §.fi.inſt.de pup.ſubſt.Pet.de Ancha. in repet.cap.ſi pater.de teſta.in vj.in xij. not.Paul.de Caſtr.in conſi.v. incip.quicquid dicatur.volum.primo.& in conſi.cxxxj. incip. dubium facit.vol.ij.Soc.in l.cum filio.ff.de leg.j.Io.de Monte.Sperell.& Cor.in l.ab eo.C.de fideicomm.Guid.Pap.in conſi. trigeſimoſexto,& idem in q.trigeſimanona,Lancel.Galiaula in repet.dict.l.centurio.Cor.in con. cciij.volumine quarto.Dec.in conſilio cclxxxij. Corn. conſilio xcvij. volumine primo& in conſil.cxix. volumine ſecundo.Cur.Iun.in cõſ. cxlv.Socin.in conſilio ccxlij.vbi dicit,quòd iſta eſt magis * communis opinio.Socin.in conſilio duodecimo,volumine tertio.Guid.Pap.in cõſilio octuageſimoſeptimo, & in conſilio. cxxxv.& in conſilio cxxxvj.& in conſilio cxl.Caſſa.in conſilio lxvij.Gozad.in conſi. ciiij. Bertr. in con.cxlv.vol.iij.& in con.clxxiij.vol.iij. & in conſilio cxxix. volumine ſecundo,vbi dicit*iſtam communem,Curt. Senior. in conſilio lij.Cuma.& ibi Imola ſentit iſtam opin.in l.filiusfam.§.cum quis.ff. de leg.

leg.j.& Cum.in l.Lucius.& in l.hereditas ad Statium. ff. de hered.inſt. Curt.Iun.in conſi.lxxxvij.Iſtam opinionem tenuit Alex.in cõſi.lxiiij, volumine v.Corn.in cõſ.xxij.vol.ij.& in cõſi.ccxxvj. volumi.iiij. & in cõſi.cccxx.eod.vol.& in cõſ.cj.volumine iiij.& in cõſ. clxxiij. volumi. iiij.& in cõſi.cxlvj.volumine iiij.Pariſ.coſi.xxxvij.vol.ij.& cõſi.xlij.vol. iij.vbi declarat Mantua.cõſ.xxij.Aim.in cõ.cxxx.Maria.Iun.conſi.clxviij.vol.ij.Ruin.conſi.cviij.volum.ij.& conſi.iij.volu.ij. & conſi.cxxij. vol.ij.& conſi.cxxiiij.volumi.iiij. & conſi. cxxxj. vbi dicit*communẽ, vol.ij.& conſ.cxxviij.vbi idem dicit.volum.iij. ſed dicit opin. contrariam*magis communem.& conſ.cxxxix.volum.iij.& conſi. cxl. volu. iij.& conſ.cxlij.vol.iij.vbi declarat.& conſ.clxvij.vol.iij.Ponta. Iun.in l.cùm filio.nume.22.ff.de leg.primo vbi dicit iſtam opinionem eſſe canonizatam.Ange.Aret.in tracta.de teſtam.in verſ.& ſi deceſſerit ſine liberis.verſiculo quid ſi teſtator.Socin.in conſilio lxxvij. Dec.in l.j.C. de pact.

18 Contrariam opin.quòd filij non cenſeantur vocati, & propterea nõ potuerunt grauari,tenuit Barto.in conſi.vij.incip.Andreas Martini.Alber.in repet.rubricæ de vulg.& pup.in materia compendioſæ.verſ.ſed quia teſtatores.Ray.& Ricard.Malum.vt refert Bald.& Saly.in d.l.precibus.Imo.in l.centurio.& ibi Alex.& Iaſ.Imol.in c.Raynutius, in materia compendioſæ ſubſtitutionis.de teſtam.Bal.in l.ab eo. C. de fideicomm.& in l.ſed ſi ſic.ff.de leg.iij.& ſentit in l. hereditas ad Statium. ff.de hered.inſt.Raph.Cum.in l.Lucius.ff.de hered.inſt.Claud in l.centurio.ff.de vulg.& pup.& in l.cum filio.ff.de leg.j.Alex.in conſi.xj.vol. iij.& in con.cj.volum.iiij.& in conſi.cv.volum.j.& in con.clxxxv.ver. xiiij.non obſtat.vol.ij.& in conſ.lj.in iiij.volum.& in con.xxij.vol.iij. Ale.in conſi.ccxix.vol.ij.incip.viſo teſtamento.& in conſ.xij.& in cõ. xiij.vol.iiij.& in conſ.xxiiij.volum.ij.& in con.clxxxiiij.volum.ij.Pet. de Ancha.in conſ.cxxxvj.Soc.in conſ.cxl.volum.iij.duplicato in con. ccxviij.Curt.Sen.in con.xliij.vbi dicit opinionem contra Bar. eſſe magis communem.& in conſi.lxiij.Iaſ.in con.lxxxix.volum.j.& in conſ. cxliij.volum.ij.vbi dicit contrariam opinio.Bar.eſſe magis communẽ. & in cõ.xxxv.vol.iij.Dec.in con.ccccxxij.Ioa.Ant.Alex.in con.cxliiij. Cur.Iun.in conſ.xj.vbi dicit opinionẽ Bart.cõmuniter reprobari.Dec. idem dicit.& idem tenet in conſilio ccclxxxiiij.Soc.in conſ.lxij.vol.ij. & in conſi.lxix.Guald.caut.xix.de ſubſt.Bertrand.in conſ.lxxxij. volu. j.& iſtam dicit magis*communem,& in conſ.clxxxij.vol.iij.& in cõſ. ccxxxvj.vol.iij.vbi etiam idem dicit,& in conſi.cclj.vol.iij. vbi idem dicit,& in conſi.xxxj.vol.ij.& Dec.dicit communem in l.j. vbi etiam Iaſ. & ibi idem dicit Curt.C.de pact.Pariſ.conſ.xxxj.vol. ij. opin. Barto.* communiter reprobari dicit Pariſ.conſ.lxxxvj.vol.ij.& conſi.lxxxvij. vbi idem dicit.vol.ij.& conſi.lxxxix.vbi idem dicit.volum.ij.& in con. vij.vol.iij.Maria.Iun.conſi.cxij.& in conſi.cxviij.Mantua.in conſi. cclxxv.Maria.Iun.con.clxxvj.volum.ij.Ruin.vbi dicit communem.conſ. lxxxix.volum.ij.& conſi.100.vbi idem dicit.volum.ij.& conſi.cj.volu. ij.& conſi.iij.vol.ij.vbi idem dicit,licèt ipſe ſequatur opin.Bart ſed cõtra Bart.tenet in conſi.cxxij.volum.ij.& conſi.cxxx.volum.ij. vbi dicit communem.& conſ.clxix.vol.ij.vbi idem dicit.& conſi.cxiij.vol.iij.& conſ.cxxviij.volum.iij.vbi dicit magis communem opinion. & conſil. cxxxiiij.vol.iij.& conſi.cxxxvj.vol.iij.& conſi.cxlj.vol.iij. & conſil.cxxxvij.vol.iij.Boer.in deciſ.clv.nu.27. vbi dicit ita iudicatum in Rot. Curiæ Romanæ.

19 Tenendo primam opinionem Barto. Declara illam vt per Marian. Iun.con.clxxvj. volu.ij. quando expreſsè apparet filios in conditione poſitos grauatos fuiſſe à teſtatore.ſecus ſi non conſtat niſi eos fuiſſe in conditione poſitos.& idem tenet Ruin.in con.cv.vol.ij. & in con.cxxviij.& conſ.cxxxiiij.vol.iij.

20 Secundò declara vt opin.Bart.procedat quando ab vltimo fideicommiſſum eſſet relictum,ſeu quando ſubſtitutio eſſet facta poſt mortem pluriũ poſitorum in conditione.Ruin.in con.cxv.numero 9. volu.iij.

21 Tertiò declara,vt prædicta opi.locum habeat, quando ex aliis coniecturis apparet filios à teſtatore fuiſſe inuitatos.Ruin.in conſi.cxcviij. nu.7.vol.ij.

22 Quartò declara vt iſta opin.non habeat locum quando filij ponuntur in conditione,& heredes heredis grauantur.Rui.in conſi.cxiij.nu. 5.vol.ij.

23 Tenendo opi.contra Bart.eam limita,quando filij eſſent grauati reſtituere piæ cauſæ,vt tradit Ruin.in conſi.cxiij.num.22.vol.iij.

24 Quintò limita,niſi ex verbis ipſius teſtatoris præcedentibus,vel ſequentibus colligi poſſet quòd teſtator voluerit ipſos liberos diſpoſitiuè vocari,nam dicuntur tunc diſpoſitiuè vocati,licèt tantum in conditione poſiti ſint.Cor.in conſi.ccxxvj.vol.iiij.Alex.in con.ccij.volumin. ſeptimo.

25 Sextò limita,quando alia coniectura concurreret, propter quam filij in conditione poſiti debent præſumi vocati à teſtatore, ita declarat Corn.in conſi.ccxx.volum.iiij.& in conſilio cj.volum.iiij.& in conſilio conſi. ccxxix.& in conſilio cclxxiij.vol.iiij. Socin.in conſilio ccxl.Curt. Sen.in conſi.lxxv.Dec.in conſi.cclxx.& Curt.Iun.in con.xliij. & in cõ. lxxxvij.in fin. Guald.cautel.xxxvj.de ſubſt.Pariſ.conſ.xviij.volumine ſecundo, & nonnullas coniecturas percurrit Pariſi.conſilio xxxvij.& conſi.xlj.volu.ij.& conſi.lvij.& conſi.lxxvij.& conſi.lxxviij.& conſil. lxxxvj.volum.ij.& conſi.liij.volu.iij.Corn.in conſi.cxlvj.volu.ij.& in conſi.xx.volu.iiij.& in conſ.xxij.vol.ij.Soc.in l.cùm auus.ff.de condi. & demonſt.Pau.de Ca.in conſi.cclxij.vol.ij.& ibi in finem.Lud.de Sar. Soc.in conſi.lxxiij.vol.iiij.Pariſ.conſ.v.& conſi.vj.& conſ.xlij.& conſi.50.& conſ.lxiij.volum.iij.Marian.Iun.conſ.lxv.numero 64.& conſ. cxviij.& conſ.cxix.nume.26.vol.j.Mantua.in conſ.xxij.Grat.in conſi. xlviij.vol.j.& conſi.lxxxix.vol.ij.Maria.Iun.conſi.clviij.volu.ij. Aimo in conſi.lxij.nume.6.Marian.Iun.conſi.cxlj.volu.ij.& in conſi.clxxiiij. & conſi.clxxv.

26 Et propterea,ne ſequatur abſurdũ,filij dicuntur vocati.Grat.in conſi.xxxij.vol.ij.

27 Vel quia magis dilectus excluderetur a minus dilecto. Grat.ibi. & conſi.cj.vol.ij.

28 Vel quando voluit vt bona conſeruarentur in familia,vt dicit Rui. in conſ.cj.vol.ij.& conſ.cxxij.vol.ij.& conſ.clx. vol.ij.& conſ.cxcviij. vol.ij.& cxxviij.vol.iij.& cxxxj.vol.iij.& cxxxix.vol.iij.& cxl.volu.iij. & clxvij.vol.iij.

29 Declara,quia omnes coniecturæ in hoc caſu debent eſſe concludentes,vt declarat Pariſ.in conſ.lxxxvij.nu.16.vol.ij.& conſi.lxvj.num.12. volu.iij.

30 Et an ſint concludentes,vel ne,relinquitur arbitrio iudicis,ſecũdùm Soc.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonſt.Ruin.in conſi.cviij.num.11. volum.ij.

31 Septimò Limita,quando filiis poſitis in conditione,per hoc, ꝙ dicerentur vocati fieret præiudicium vocato ex expreſſa teſtatoris diſpoſitione,qui diceretur grauatus de reſtituendo ipſis liberis in conditione poſitis,ſecus ſi per hoc, ꝙ filij poſiti in conditione dicerentur vocati, nullum ipſi vocato ex expreſſa diſpoſitione teſtatoris præiudicium fieret,ita declarat Claud.in l.ſi cùm dotem.ff.ſol.mat.

32 Octauò Limita,quando liberi poſiti in conditione,eſſent poſiti non modò in vna conditione,ſed in duabus,quia tunc cenſentur vocati diſpoſitiuè,ita concludit Corn.in conſi.lxxiiij.volum.ij.Gozad.in conſi. lxiiij.quam limitationem non puto veram,quia ſi poſiti in vna nõ cenſentur vocati,minus cenſeri debent vocati poſiti ſub duabus,quaſi minus dilecti.

33 Nonò Limita,nam teſtator ponendo eos in conditione,cenſetur eos præferre voluiſſe ſubſtituto ab inteſtato.d.l.Lucius.& ibi gl.adeo ꝙ ſi in conditione poſiti ab inteſtato ſuccedere non poſſent, cenſerentur ex teſtamento vocati,& diſpoſitiuè, vt non excluderentur à ſubſtituto.Corn.in conſilio lxxiiij.volumi.ſecundo.Grat.conſilio xxxij.volumine ſecundo.

34 Decimò Limita,quando facta eſt prohibitio alienationis extra familiam cum clauſula,quia vult bona perpetuò conſeruari in familia, tunc liberi poſiti in conditione cenſentur inuitati diſpoſitiuè.Corn.in conſ.lix.vol.ij. Cur.Iun.in conſi.xliij.Soc.in conſi.ccl.in fin.

Contrarium Pariſ.conſ.xliiij.vol.ij.

35 XI.Limitabat Sal.in l.j.C.de condi.inſert.vt deſcendentes intelligerentur vocati,ſecus in aliis.Boer.deciſ.clv.nu.21.in princ.Sed iſta opi. communiter*reprobatur,vt latè per Soc.in cõſi.cxvj.vol.iij.& in conſi.lxxiij.vol.iiij.

36 XII.Limita,quando in alia parte diſpoſitionis poſiti,in conditione fuiſſent expreſsè vocati.Goza.in conſi.lxiiij.

37 XIII.Limita in poſitis ſub conditione in diſpoſitione l.vel ſtatuti ad alterius excluſionem,vt quia dictum ſit,extantibus maſculis,fœminæ non ſuccedant,quia tunc filij dicuntur vocati.Brun.in tract.ꝙ ſtan. maſcu.in xiij.articu.in xxxiij.q.

38 XIIII.Limita,quando poteſt videri grauatus inſtitutus ſub duplici conditione,ſi ipſe,vel filij filiorum decederent.Pariſ.conſ.xviij.nu.51. vol.ij.vbi hanc dicit*communem opinionem.

39 XV.Limita,quando eſſent ſubſtituti ſuperuiuentes,& filij ipſorum & ſucceſſorum in aliis,quia intendit,ꝙ bona tunc vadant à deſcendente in deſcendentem.Pariſ.conſi.xxxvij.vol.ij.

40 XVI.Limita,quando hereditas eſſet grauata onere reali,vt tranſeat ad omnes deſcendentes.Pariſ.conſi.xxxvij.vol.ij.

41 XVII.Limita,quia dicuntur vocati,ſi filij ſunt poſiti in conditione per ablatiuos abſolutos.Maria.Iun.conſ.iiij.nu.8.vol.j.

42 XVIII.Limita,quando teſtator videretur voluiſſe cõſeruare agnationem.Mantua.in conſi.xxij.Grat.conſ.lxxxix.volu.ij.& conſ.cvj.eodem volumine.

43 XIX.Limita,ſi ſubſtitutio ſit facta vltimò morienti.Mantua.conſilio cxv.

44 XX.Limita,ſi teſtator excluſit filias fœminas,& maſculos poſuit in conditione.Aimo in conſ.cxxx.Grat.conſ.cvj.vol.ij.

45 Et idem iſto caſu,& omni caſu,quo teſtator proſpexit conſeruationi agnationis.Rui.conſ.cxj.vol.ij.

46 Vel deſcendentibus perpetuò.Rui.conſi.cxxij.vol.ij.& conſ.cxliiij. volum.ij.

47 XXI.Limita,ſi verba nihil operarentur.Grat.in conſi. xxxij.volumine ſecundo.

48 Vigeſimoſecundò limita, quando dictum eſt, quouſque alter ſuper uixerit, non ſuccedat ſubſtitutus. Grat. in con. cxvj. vol. ij.

49 Vigeſimotertiò limita, nam licèt ſingulæ limitationes ſuprà expreſſæ non ſufficerent, plures ſimul iunctæ ſufficere debent. Gratus in conſi. cvj. vol. ij.

50 Vigeſimoquartò limita in contractibus, vbi poſiti in conditione, dicantur vocati. Marian. iun. conſ. cviij. vol. iij.

51 Vigeſimoquintò limita quando impoſſibile eſſet filios ab inteſtato venire, quia tunc dicerentur vocati ex teſtamento. Marian. Iun. conſi. cxxxiiij. & conſi. clxxv. vol. ij.

52 Vigeſimoſextò limita, quando teſtator maſculos, & fœminas in conditione poſuiſſet, & extaret ſtatutum, quòd maſculi fœminas excluderent. Ruin conſ. clx. vol. ij.

53 Vigeſimoſeptimò limita, quando teſtator in eadem diſpoſitione eoſdem, quos poſuit in conditione, in diſpoſitione poſuiſſet. Ruin. conſi. clx. vol. ij.

54 Vigeſimooctauò limita, quando aliqui ſint poſiti in conditione affirmatiua, declarando, vt per Ruin. con. ccj. vol. ij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius accipiens poſſeßionem bonorum ſubiectorum fideicommiſſo quando eſt paratus incontinenti docere de iure ſuo, an ſit legitimus contradictor in caſu. l. fi. C. de edicto Diui Adria. tol.

1 DVBITANT Doctores, an fideicommiſſarius, qui accepit poſſeſſionem bonorum ſubiectorum fideicomm. propria auctoritate, ſit legitimus contradictor vt heres non immittatur in poſſeſſionem, iuxta tex. in l. fi. C. de edicto diui Adr. tollen. maximè quando eſt paratus incontinenti docere de iure ſuo, & quidem glo. in d. l. fi. in verbo, legitimo. in verſi. item an fideicommiſſarius, tenet, ꝙ ſit legitimus contradictor. & ibi Odofre. verſ. ſed denuò quæro. & ibi Cyn. verſ. ſed nunquid fideicomm. ambo iſti Doct. in vltima opin. per eos relata, in qua videntur reſidere. & Alber. verſ. ſed nũ quid fideicomm. Bart. ibi verſ. quæro vtrum fideicomm. & ibi Bald. in quæſt. v. verſ. tertio ſe præferendo. Ang. ibi. verſ. ad fideicomm. vniuerſalis. Iaſ. ibi. verſ. in ij. q. Rofre. in libell. ſub titu. de bon. poſſ. quæ datur ex edi. diui Adr. toll. verſ. item quæritur, ſi fideicomm. hoc videtur ſentire Alex. in d. l. fin. verſi. in eadem, ibi dum remittit ad not. per Bald. ibi. & Imol. in l. filiam. ff. ad Trebell. Corn. in d. l. fi. in verſi. in eadem gl. C. de edict. diui. Adr. toll. & Io. Fab. verſ. idem in fideicom. vniuerſali. Gui. Pap. in conſ. cxciij. vol. iij.

Contrarium tenet Iacob. But. ibi in d. l. fi. verſ. quæro an fideicom. Paul. de Caſt. ibi. in ſeq. glo. & Dec. verſi. in eadem gl. & Curt. Iun. ver. circa prædicta quærit Bart. idem tenent Ange. & Alex. in d. l. filiam. ff. Ad Treb. Deci. in conſi. lxxxiiij. & conſ. cccclxvij. Guid. Pap. conſ. cxxxij. in fin. Gozad. in conſ. xciij. verſ. iij. dato. Caſſa. in conſ. xix. Bertr. conſ. xxj. vol. j.

2 Bart. verò in l. filiam. ff. ad Treb. concludit, ita demum fideicommiſſariũ eſſe legitimum contradictorẽ, ſi poſſideat ſine vitio, ſecus ſi cũ vitio, & tunc ſi intelligimus poſſidere fideicomm. ſine vitio, etiam quòd propria auctoritate capiat poſſeſſionem, ſi modò poſſeſſio fuerit vacãs, ita quòd non fuerit capta poſſeſſio cum vitio ſpolij, prout videtur intelligere Bald. in conſ. cxliiij. volumine iij. dum dicit, quòd dicitur poſſidere ſine vitio, dummodo non ceciderit à legato per apprehenſionem poſſeſſionis, prout dicitur in l. non dubium. C. de leg. & tunc illud eſt, quando poſſeſſionem apprehenſam per heredem occupat propria auctoritate & tenet iſtam declarationem Imo. in d. l. filiam. ff. ad Trebell. iſtud ſentit Saly. in d. l. j. verſ. item pondera. C. de vſur. Rui. conſ. cxix. vo. iij. & conſ. xxvij. vol. v. & conſ. cxl. vol. v. Tiraquel. in tracta. le mort ſaiſit. in x. declaratione ſecundæ patris.

3 Et in ſimili dicunt Alex. Dec. Iaſ. in l. j. C. de Carb. edicto, dum tenẽt, poſſeſſionem vitioſam non poſſe confirmari, ſed non vitioſam ſic. & intelligunt vitioſam. i. cum ſpolij vitio.

4 Et tunc iſtud dictum Barto. in d. l. filiam faceret pro prima opin. ſi verò intelligitur vitioſa poſſeſſio quæ vacans fuit apprehenſa, & auocari poteſt interdicto, quorum legatorum. prout ſentit ibi Cyn. in d. l. fi. verſ. nunquid fideicomm. Et Alber. verſ. ſed nunquid fideicomm. & Ioan. Fab. verſ. idem in fideicomm. Saly. verſ. reuertor ad gl. & Ang. & Alex. in d. l. filiam. Pariſ. in con. liij. vol. iij. Dec. in conſ. ccxliij. in fi. Rui. con. lxxviij. in fi. vol. iij. Et tunc opi. Bar. in d. l. filiam. faceret pro ſecunda parte.

5 Sed Grat. dicit fideicomm. dici poſſidere ſine vitio, ſi habuit licentiam à teſtatore capiendi propria auctoritate tacitè, vel expreſsè, in cõ. cxl. vol. j. Idem tenet Dec. conſ. ccccxxiiij. nu. 15.

6 Deci. autem in l. fi. nu. 25. C. de edict. Diui Adr. toll. tenet, fideicommiſſ. eſſe legitimum contradictorem, etiam quòd acceperit poſſeſſionem propria auctoritate, ſi modò habuerit ab herede verbalem reſtitutionem, & non alias, & ita dicit Doct. * communiter tenere.

7 Limita primam opinion. iſtius cõcluſionis, vt non procedat, quando vellet fideicomm. ſe opponere heredi volenti recuperare poſſeſſionem, vt detrahat Trebell. ita Paul. de Caſt. in d. l. fi. & Alex.

Contrarium tamen tenet Dec. in d. l. fi.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Nepos, vel neptis ex filia non debet eſſe melioris conditionis quàm ipſa filia.

1 DICIT tex. in l. ſi viua matre. C. de bonis maternis, quòd nepos vel neptis ex filia non debet eſſe melioris conditionis, quàm ipſa filia, & latè tradit Pariſ. in conſ. lxxxvj. volu. ij. Grat. conſ. liiij. vol. ij.

2 Ratio eſt, quia filia cenſetur magis dilecta, quàm neptis. Grat. in cõ. liiij. & conſi. cxx. in fi. vol. ij. Ruin. con. cxx. vol. j.

3 Et hoc maximè intelligitur quando filia fauore agnationis excluditur. per not. per nos infrà in conclu. noſtra poſita in vj. limi. an appellatione filiorum nepotes contineantur, in vj. ampliat.

4 Contrarium, quòd non ſit inconueniens, quòd teſtator prædilexerit neptes filiabus, dicit Alex. conſ. xlix. vol. iiij. Pariſ. conſ. xxxv. nu. 22. volum. iij. & in conſ. xlj. num. 65. cum plurib. ſeq. vol. iij. Aimo in conſi. xcviij. nu. 15.

5 Primò limita hanc concluſionem, quando filia fuiſſet dotata, & neptis non dotata: quia tunc non bene infertur, filia eſt excluſa, ergo etiã neptis. Imò iſto caſu neptis poteſt eſſe melioris conditionis quàm filia, ita Curt. Sen. in conſi. lxiiij. verſ. tertiò corroborando. & ponit Soci. in conſilio ccxxvij. Alex. in conſilio xlix. vol. quarto. Pariſ. in conſ. xxxv. & & in conſ. xlj. vol. tertio. Marian. Iun. conſ. clviij. vol. ſecundo. & conſi. clxviij. vol. ij. Ruin. conſ. cx. vol. ij.

6 Contrarium iſto caſu, quòd neptis non debeat eſſe melioris conditionis, quia filia fuit dotata, quia cum reperiretur in primo gradu, debebat vel inſtituti, vel exheredari, vel ſaltem legitimam habere: quod non erant in nepte, quæ non erat in primo gradu, vnde non debet eſſe in cõſideratione, quòd filia fuerit iure cogente dotata, ita Paul. de Caſtro in conſ. ccccx. incip. caſus iſte frequenter. volum. ſecundo. Socin. in l. cum auus. ff. de cond. & demonſtr. Iaſ. in conſ. xlj. volum. primo. Dec in con. ccclxx. Calca. in conſi. xlvij. & ſentit Ioan. Anto. Alex. in con. lxij. in fi. Brun. in tracta. quòd ſtant. maſcul. in ſexto articulo. in j. quæſt. tertij. membri.

7 Secundò limita, quando ceſſat ratio excluſionis, vt quia fœmina ſit excluſa, quia ſumus in his, quæ ratione ſexus fœminis ſunt interdicta, nam ſi extet maſculus ex fœmina, non propterea cenſetur excluſus, ſed poterit admitti. Curt. iun. in conſi. j. Ioan. Anto. Alexand. in conſ. xxij. in fin. Vel alia ratione, quæ in nepote, vel nepte non concurrat. Corn. in conſi. ccxxxiiij. vol. iiij. Ruin. conſi. cxx. vol. j.

8 Et propterea dicitur, ꝙ quando filia excluditur ratione alicuius qualitatis, quæ non reperitur in maſculo, tunc maſculus ex ea non excluditur, vt dicetur in concluſione noſtra, an appellatione filiorum contineantur nepotes, in ſeptima limitatione, poſita in ſexto libro, in titulo de verb. ſignifi.

9 Et propterea dicitur, quòd ſi filia fuit excluſa à patre ſuo particulari odio, non ſequitur, pater excluſit filiam propriam, ergo voluit excludere neptem, ita ponit Socin. in l. cùm auus. ff. de condit. & demonſt. Aimo conſi. xcviij. nu. 4.

10 Tertiò limita, quando ſumus in claro: quia tunc non limitat ratio d. l. ſi viua matre. ita Ioann. Anto. Alexand. in conſil. xlviij. in finalibus verbis.

11 Quartò limita nam ex perſona patris ſui inuitantis filiam, poteſt eſſe melioris conditionis neptis, quàm filia reſpectu aui, vt dicit Alexand. conſ. xxxviij. vol. vj.

12 Quintò limita in portione patris ſui, qui magis neptem quàm filiã, magis nepotem, quàm filium, cui ſuam certam portionem reliquit, prędilexiſſe eſt cenſendus. Cor. in conſi. ccxxx. volum. iij. Dec. in conſilio dlxviij.

13 Sextò limita, quando neptis faceret deficere conditionem, quam filia non facit deficere, vt dicit in propoſito Iaſ. in conſ. cxlij. verſ. xj. pro eadem parte, vol. ij.

14 Septimò limita, vt per Grat. cõſi. lxiiij. volu. j. quando ratione dubij euentus excluſiſſet teſtator filias, quia non propterea eſſent neptes excluſæ.

15 Octauò limita, quia hæc concluſio nõ vendicat ſibi locum in nepte ex filio, vt per Marian. Iun. coſi. clxv. nume. 14. vol. ij.

16 Nonò limita, quando filia eſſet per ſtatutum excluſa ſtantibus filiis, neptis autem nõ eſſet excluſa ſtantibus agnatis. Ruin. conſi. cxxiiij. volumine tertio.

17 Decimò limita, quando nõ extarent ad excludendam neptem agnati, quorum fauore excluſa fuerat filia. Ruin. conſ. cxxix. vol. iij.

CON

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Conditio per ſuperexiſtentiam filiorum verificata, non deficit filiis deficientibus.

1 DICIT Tex.in l.cum vxori.C. quando dies lega.cedat.ꝙ conditio per ſuperexiſtentiam filiorum verificata,non deficit,licèt filij poſtea deficiant,Oldr.conſ.xxj.verſ.& mihi videtur,& conſi.cxlj.verſ.ſecus tamen eſſet.Ioan. And.in Addit.ad Spec. in §.in primis.in fi.verſi.iſta quæſtio. Bal.in l. cum acutiſſimi,verſ.ibi,qui ſine filiis.C.de fideicomm. & in l. ſi quis heredem. verſ.item facit ad quæſt.C.de inſt.& ſubſt.Pau.de Caſt.conſ.xcvij. ver. ſed in caſu noſtro,vol.ij.& in l.ex facto.§.ſiquis autem.in fi.verſ.ſed pone.ff.ad Trebel.Alex.conſ.xxxj.verſ.& quamuis.volum.iij.Bald.in ca. j.§.quinetiam.verſ.quæro quid ſi maſculus.in tit.Epiſcopum, vel Abbatem.Iaſ.conſ.lxvj.verſ.moueor in primis.volu.iij.Caſſan.conſi.lxij. verſ.iſta pro certo.Iaſ.in l.ſi quis heredem. verſ.item facit regul. C.de inſt.& ſubſt.Dec.conſ.lxiij.ver.& licèt,& con.ccxviij.ver.& ideo cum in caſu.& cōſ.ccclxxvij.verſ.circa primum.Grat.cōſ.v.verſ.iiij.ex.verbis,vij.volum.ij.Bertran.conſ.lxvj.verſ.per ſecundam verò ſubſtitutionem,vol.j.in nouis,& conſ.cciij.verſ.cui dicto non obſtat. volumine ij.Dec.conſ.cclxix.num,13.verſ.item ipſe Ludouicus,& cōſ. dxiij. verſ. & ad hoc eſt deciſio.& conſ.ccxcj.verſ.& vlterius in caſu iſto, & conſ. ccccxiiij.num.3.& ſeq.verſ.& cum talis conditio.Gualden.caute.xxv. de ſubſt.Pariſ.cōſ.xiiij.nume.10.verſ.cum enim conditio. volumine ij. Iaſ.in l.in ſubſtitutione, verſ.ego omiſſis illis.ff.de vulg.& pupil.Curt. ſen.cōſ.lxiiij.verſ.& præmiſſa procedunt.Socin.conſ.ccl.verſ ſecundo venit diſcutienda.Pariſ.conſ.lxxxvj.nume.4.ver.quod procedit,& cō. lxxxix.n.25.verſ.ad quarum etiā,vo.ij.Maria.Iun.cō.xlij. ver.nec eſt curandū,vo.j.& conſ.cij.n.38.verſ.nec defectu.vol. j.& cōſ.clj.verſ.& licèt,vol.ij.Ruin.conſ.cv.verſ.nec poſſunt,volum.ij.& cōſ.cliij. volum. iij.verſ.quia ergo,vol.ij.Alex.conſ.clix.vol.vj.verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus.Pariſ.con.xliiij.verſ.cum enim conditio.vol.ſecundo Rui. cōſ.cxxxj.& cōſ.cxxxiij.verſi.quoniam verum eſt,vol.tertio.Dec.in cō. xcv.ver.cum ergo in caſu.Iaſ.in l.ſi quis duabus, ver. quid tenendum. C.de imp.& aliis ſubſt.Ruin.cōſ.ccviij.verſ.cum ergo Dominus Palauicinus,volumine primo.Ange.conſilio clix.& pro hac parte facit.

2 Primò Amplia,etiamſi agatur in fauorem eccleſiæ, vel piæ cauſæ, Fulg.conſ.xlvj.ver.in q.propoſita.

3 Secundò Amplia,etiam ſi incontinenti decederet filius ſuſceptus, Bal.in c.primo,§.quin etiam,ver.quæro quid ſi maſculus, in tit.epiſcopūm,vel abbatem.Iaſ.cō.lxvj.ver.idem in ſpecie , vol.iij.& in l.ſi quis heredem,ver.ad idem tertiò facit.C.de inſt.& ſubſt.

4 Primò Limita, niſi ex coniecturis colligi poſſit, teſtatorem aliter voluiſſe,Aimo cō.xcviij.ver.videretur dicendum, Grat.conſ.v.ver.modò limitatur,volumin. ſecundo Dec.cōſ.ccccl xxvij.v erſ. non obſtat, Mant.cōſ.lviij.verſ.& tenendo ſic. Curt. iun.conſ.cxxj.verſ.quia hanc communem.Soc.cō.ccl. in fi.ver.infertur & ſecundò.

5 Secundò Limita,quando in conditione poſiti,non eſſent vocati expreſſa diſpoſitione,quia tunc licèt naſcantur,& decedant, non deficit cōditio fideicom.ſecus autem quando eſſent expreſsè vocati.Gui. Pap. q.dxxxj.Dec.con.cclxx.ver.non obſtat quòd ſubſtitutio.Aimo cō.xcviij.ver.videretur dicendum.Grat.cō.v.verſiculo,ſed cum fideicommiſ. vol.ſecundo,

6 Tertiò limita,quādo agitur de bonis,quæ ad extraneos heredes trāſmitti non conſueuerunt,Paul.de Caſt.conſ.cccxliij.ver.præterea poſito.Curt.Iun.con.cxxj.ver.quia ad hanc communem. Aimo con.xcviij. ver.videretur dicendum,

7 Quartò Limita , quando in vltimo gradu agnati ſunt ſubſtituti. Curt.Iun.cō.cxxj.ver.quia ad hanc communem.Aimo con.xcviij.verſ. quia ad hanc communem.

8 Quintò limita,quando ad determinatum tempus refertur conditio liberorum extantium,ſecus vero ſi conditio priuatiuè ſit adiecta, non reſtricta ad certum tempus,Io.de Imol.in l.ſed ſi ad tempus.ff.ad treb. ver.autem ſufficiat,Soc.in l.ſolemus, ver.quarta & vltima conclu.ff.de condi.& demonſt.Rui.con.ix.num.7.ver.nam in caſu,vol.j.Alex.con. xliij.ver.præterea poſito.vol.iij.& in con.cj.ver.non obſtat etiam,vol. j.& con.clxxxvj.ver.nec etam dici poteſt,vol.j. Pariſ.con.xviij. numer. 43.ver.poſtremo per allegata,vol.j.Dec.con.ccccl xxx.ver.præterea illa deciſio.& con.dlxxxv.ver.ad hoc eſt deci.& con.dxciiij. ver. ex alio etiam capite,& con.dcxxxvj.ver.& quemadmodum.

9 Sextò Limita,quando euentus conditionis liberorum naſcentium, vel ſuperexiſtentium fuit conſideratus,ſecus verò , quando non tantum implementū conditionis,ſed conditionis effectus fuerit conſideratus,ita Maria.iun.conſi.clx.nu.73.ver.ſed tamen hoc non obſtante,volumine ſecundo.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Conditio ſufficit, vt aliquo momento adimpleatur.

1 EX præcedenti concluſione pertinenter ſubnectitur alia regula,ꝙ ſufficit conditionem momento impleri, licèt implementum non duret.l.ſi quis heredem.C.de inſti.& ſubſti.l.in ſubſtitutione.ff.de vulg.& pup.l.fi.§.j.C.de indic.vidui.tol.& ibi Pau.de Ca.in primis verbis,vbi infert ad quæſtionem ortam in ciuitate Venetiarum.Iaſ.in l.in ſubſtitutione,in j.no.verſi.ij.habes.ff.de vulg.& pup.Cy.in l.ſi quis heredem.in ij.no.C.de inſti.& ſubſti.& ibi Bal.in ij.oppoſ.Ang.conſi.xxxiiij.ver.item quòd ſufficit.Bald. in l.precibus,in iij.oppoſ.C.de impu.& in l.humanitatis,in vlti.oppoſ. eod.ti.Caſſan.conſi.liij.Bar.in d.l.ſi quis heredem.verſ.& nota etiam, & ibi Sal.in iij.oppoſ.& Alex.in ſummario.& ver.ex gl.& Ang.in l.in ſubſtitutione,ver. vel dic.ff.de vulg.& pup.& ibi Imo.in j.no.Tiraq.in regu.ceſ.cauſa,in iiij.limit.

2 Amplia,etiamſi ſola perſeuerantia conditionis colligatur ex præſumpta mente diſponentis.Ang.in l.in ſubſtitutione.verſ.& dubitauit Bar.ff.de vulg.& pupil.

3 Primò Limita,quando implementum conditionis non duraret culpa,& facto illius,qui impleuit.Bal.in l.ſi quis heredem.ver.item facit ad quæſtionem.C.de inſti.& ſubſti.& ibi Sal.ver.quærit Bal.Alex.in d. l.ſi quis heredem.ver.tangit etiam.Bald.& ibi Ang.in princ.& Pau.de Ca.ver.in tex.ibi filia.& Alex.in l.in ſubſtitutione.ver. adde quod Bal. ff.de vulga.& pupil.

Contrarium Ang.conſi.xxxiiij.ver.in contrarium.& ver.conclude ergo.Iaſ.in d.l.ſi quis heredem.ver.j.limit.Dec.in l.ſi quis heredē.verſ. ij.limitatur.

4 Secundò Limita,quando impleta eſt conditio animo non perſeuerandi in implemento,ſed ſolùm,vt quis aſſequeretur emolumentum, & poſtea deſiſteret ab implemento.Fulgo.in d.l.ſi quis heredem.verſi. & per hoc apparet.& ibi Pau.de Ca.ver.in tex.ibi,filia.& ibi Alex.ver. ad quod vltimum vide Alex.in l.in ſubſtitutione.in fi.ver.vel etiam aliter reſponde.ff.de vulg.& pup. vbi tenet iſtam limitationem,licèt dicat eſſe ſolutionem diminutiuam ad l.reprehendendam poſt Imol.ibi. ver.ſi autem ille.Iaſ.in d.l.ſi quis heredem.ver.ij.limita.Dec.ibi. verſi. iij.limitatur,Alex.in d.l.ſi quis heredem.ver.vel reſponde.

5 Tertiò Limita,quando conditionis implementum reſpicit nedum commodum implentis,ſed etiam alterius,quia tunc requiritur,ꝙ duret implementum cum illa perſona,cuius commodo voluit teſtator proſpicere.Ang.conſi.xxxiiij.ver.finaliter dico.vſque in finem.Imol.in l. in ſubſtitutione.in fi.ver.& hoc quando.ff.de vulga.& pup.Iaſ.in d.l.ſi quis heredem.verſic.iij.notabiliter limita.licèt non plenè firmet.& ibi Dec.ver.iij.limitatur.

6 Quartò Limita,quando conditio habet tractum ſucceſſiuum ex ſui natura,tunc enim non ſufficit conditionem momento implere,ſed requiritur,ꝙ duret implementum.Bal.in l.fi.in ij.no.C.de indict.vid.toll. Ang.conſi.xxxiiij.Bal.in l.ſi quis heredē.in ij.oppoſ.C.de inſti.& ſubſti.Alex.conſi.xliij.ver.ecce ego.vol.iij.Iaſ.in l.ſi quis heredem.ver.iiij. notabiliter limita.C.de inſti.& ſubſti.Aret.in d.l.in ſubſtitutione.verſ. pro iſta concluſione.ff.de vulg.& pup.Dec.in d.l.ſi quis heredem.verſ. ij.no.Corn.conſi.vij.ver.non obſtat,quod dicebatur.vol.j.Cyn.in l.ſi quis heredem.ver.ecce ego ſecundum.& ibi Alb.ver.ij.q.Fulg.ibi,vel vltimò inducunt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum an cenſeatur inductum per prohibitionem alienationis.

SATIS cōfusè loquuntur Doct.in illa materia,an per prohibitionem alienationis, cenſeatur iniunctum fideicom. & ideò pro faciliori reſolutione opportunum viſum fuit plures caſus colligere.

1 Primus caſus eſt,quando vnus tantū eſt vocatus,& ſimpliciter prohibitus alienare,& tunc,quia prohibitio ſimpliciter facta non valet, vt eſt tex.in l.filiusfamiliàs,in §.Diui.ff.de leg.j.non poteſt etiam operari fideicommiſſum.Soc.in l.qui Romæ.in §.coheredes.verſi.primus caſus eſt.ff.de verbo.obli.Gozad.in conſi.cij.nu.11.Gualden.caut.vj.in titu.de var.teſtat.præcep.

2 Si verò ſunt plures vocati, & prohibiti,vel omnes,vel plures,vel vnus tantum,& tunc ſi prohibitio eſt facta per viam conditionis,valet prohibitio:vt eſt tex.in l.iiij.ff.de condi.inſti.tamen nec iſto caſu fideicōmiſſum inducitur,vt tradit Soc.in d.l.qui Romæ.§.coheredes.ver.aliquādo & ij.ff.de verb.obl.Goza.in conſi.cij.nu.11.ver.aut verò plures.

Contrarium in hoc tenuit Bero.q.xlij.nu.5.vbi expreſsè tenet,prohibitionem valere,& tacitè ſecum inducere fideicō. reſpectu coheredis.

3 Aut

Aut verò prohibitio eſt facta per modum diſpoſitionis,& tunc in caſu alienationis induci fideicom. voluit gl.in l.codicilis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.& in ibi Imol.ad hoc not.gl.illam vt ſingularem.in verſ. item nota diligenter.licèt non plenè firmet.Guid.Pap.conſi.cciij. verſ.alia etiã conſideratione.Alex.in con.xxv.vol.ij.

Contrarium voluit Saly.in l.quoties.verſi.& idem dicit. C.de fideicom.Alex.in l.filiusfam.in §.Diui.& ibi Iaſ. in ij.lectura. verſ.in eadem glo.ibi.ff.de leg.j.Alex.in l.qui Romæ. §.coheredes. verſi. in quantum tamen Ioan.ff.de verb.obl.Iaſ.in conſi.xcvj.verſ.aſſumo primum.volu. iiij.& ſentit Paul.de Caſt.in l.filiusfam.in §.Diui.verſi.in glo.magna.ff. de leg.j.Soci.in d.§.coheredes.Grat.conſi.xxij.vol.ij,Goz.in conſi.cij. Bero.q.xlij.

Tenendo iſtam vltimam opi.tanquam magis*communem,

4 Primò Declara vt prima opinio debeat intelligi quando alienãs in caſu contrauentionis,eſſet priuatus,prout loquitur Maria.Iun.in cõſ. cxxij.ver.& primò pro declaratione.vol.j.

5 Secundò Declara,vt dicta opinio procedat, quando plures fuerunt prohibiti alienare.& fuit additum,quòd res deberet remanere firma,& ſtabilis per vniuerſum tempus apud ipſos prohibitos,& iſto caſu valet prohibitio,& prohibiti videntur viciſſim ad fideicommiſſum vocati, ita notabiliter declarat.Io.Crot.in d.§.Diui.n.2.ff.de leg.j. Et ita etiam videtur ſentire Soc.in d.§.coheredes.ff.de verb.obl.

6 Tertiò Declara,vt dicta prima opinio procedat quando ex verbis teſtatoris conſtaret alienationis prohibitionem factam fuiſſe fauore vocatorum in diſpoſitione,vt quia mandaſſet teſtator alterum alteri cauere de non alienando,iuxta text.in l.peto.in §.mater. ff. de leg.ij.quia tunc inter eos cenſeretur iniunctum fideicom.in euentum alienationis, Soc.in d.§.coheredes.verſi.aut eſt facta prohibitio.ff.de verbo.oblig.

7 Secundus eſt caſus,quando prohibitio alienationis eſt facta ſimpliciter cum iſta cauſa,vt res in familia relinquatur, & tunc quàm plures Docto.voluerunt, ꝙ in caſum alienationis cenſeatur inductum fideicommiſſum prout tenet Soc.in d.§.coheredes,verſi.quartus & vltimus caſus.ff.de verb.oblig.& in l.ſi cognatus.ver.ij.habemus.ff.de reb.dub. & conſi.cclj.verſ.aliquando &ij.& in conſi.ccclxxvij.verſ. venio igitur ad ſecundum,& in conſi.xiij.in fi.vol.iij.Alex.in conſi.lvj. ver.præterea illa diſpoſitio.vbi dicit*omnes Doct.ita tenere.vol.j.conſi. xxiij. vol.ij.& conſi.lix.vol.iij.Curt.Sen.in conſi.xl. verſ.iſta concluſio probatur.Cur.Iun.in conſi.xliij.verſi.& ideò in primis. & in conſilio xxij. verſi.& ideò in primis.Curt.Sen.in conſi.lxiiij.verſi.& tertium principale.Bertrand.in conſi.xv.verſ.prohibuit enim.volum.primo.& conſi. clxxiij.vol.tertio.Pariſ.conſi.lxxxviij.vol.ſecundo.& conſi. xvij. volu. tertio.& conſi xviij.vol.iij.Marian.Iun.in conſi.cxij.vol.j.& con.xcvij. vol.ij.Grat.in conſi.cvj.volum.ſecundo. Pariſ.in conſi.lviij.volu.ij. & conſi.lxxv.vol.ſecundo.Marian.Iun.in conſ.clxiij. vol.ij. Ruin. conſil. ccviij.vol.j.& conſi.xcvj.vol.ij.& conſi.xxviij.vol.tertio,& con.cxxxiiij.vol.iij.qui omnes Doctores præfati tenent in hoc caſu , non eſſe inductum ſimplex,& abſolutum fideicommiſſum , ſed tantummodò iniunctum eſſe fideicommiſſum in euentum alienationis.

8 Et quòd non dicatur inductum fideicommiſſum in caſum mortis,expreſsè declarat Soc.in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.& in dicto §.coheredes.verſ.iiij.& vltimus caſus.& conſi.cclj.& cõ.xiij.in fi.vo.tertio.Alex. in conſi.lvj.vbi dicit*omnes ita tenere vol. j. & conſi. vigeſimotertio, vo.ſecundo.Curt.Sen.in conſ.xl.verſ.iſta concluſio.Decius in conſi.vigeſimotertio,& conſi.cclxxxvij.verſ.vltimò non non obſtat. & conſi. ccclxxvij.Iaſon.in conſ.xcvj.ver.prædicta optimè confirmantur.& cõ. cviij.ver.confirmantur.volum.tertio. Corn. in conſi.lix. vol. ſecundo. Maria.Iun.in conſi.xcvij.vol.ſecundo,& conſi.cxij.volu.primo.Ruin. conſi.cxliij.verſ.vel ſecundò poteſt reſponderi.volu.iij.& con.cxxvij. volum.ſecundo,& conſi.cxxxiiij.num.16.vol.ij.& conſi.ccviij.verſ. ſicut quando teſtator.volum.j.Marian.Iun.in conſi. clxviij.vol.ij. Curt. Iun.in conſi.xliij.& conſi.vigeſimoſecundo.verſicul.& ideo in primis. Bertrand.in con.xv.verſ.prohibuit enim.volum.primo.in nouis.& cõ. clxxiij.verſ.ad ſecundum quæſitum.volum.tertio,in nouis.

9 Primò Amplia,etiam ſi prohibitio alienationis ſimpliciter facta de ſe,alias eſſet valida,ſecundum Ruin.in conſ.lxxxix. ver. præterea ſi dicta cauſa.vol.ij.

10 Secundò Amplia,ſiue ſecuta ſit alienatio hominis, ſiue legis. Ruin. conſ.clxviij.vol.iij.

11 Contrarium,quòd imò etiam in caſu mortis iſto caſu cenſeatur inductum fideicommiſſum,tenuit Cuma.in l.cum ita. §. in fideicommiſſo. ver.ſi autem negauit teſtator.ff. de lega.ſecundo. Soc.in conſ. ccxxviij. verſ.ex quibus dico.Dec.in conſi.xxxviij.vbi tenet induci fideicommiſſum abſolutum,etiam ſi per modum cauſæ enunciatiuæ dictum ſit, vt bona in familia remaneant.& idem ſentit in conſi.xxiij. verſ. vj. moueor.& conſi.ccccxxv.& conſi.dcxxxv.verſ.quinto quando. Socin.in conſ.ccxlix.verſ.tertia difficultas eſt.iuncto verſ.& pro his.Corn.in cõ. xxij.verſ.nec ſupradictis.volum.ſecundo.Ruin. conſ. cxxiiij. verſ. & ſi dicatur.vol.ſecundo,& conſi.cl.vol.ſecundo.Pariſ.vbi dicit iſtam* cõmunem opi.in conſ.xxvj.vol.ij.& conſ.xxx.vol.ij.& conſi.xxxj. vol. ij. & conſ.lij.volumine ſecundo,& conſilio.lxxxviij.verſi.nam prædicta vol.ſecundo Aimo in conſi.cxxx.Gozad.conſ.cij.

12 Tenendo primam opi.tanquam magis*communem,Primò Limita, niſi in ratione addita in prohibitione eſſet adiecta dictio, In perpetuũ, vel dictio,Semper,ſeu dictio,In infinitum,vt conſiderat Io. Crot.in d. §.Diui.Soc.in conſ.xl.in fi.inter conſilia Curt.Io. Ant.Alex.in con.liij. Dec.in conſi.xxiij.verſ.ex his enim verbis.& verſ.& præſertim.& con. xxxviij.ver.nã primò.& verſ.quarto quia.Dec. in conſi. cccclxxxj.ver. & ex prædicta ratione.Curt.Iun.in con.xxij.verſ. confirmãtur præmiſſa.Pariſ.conſ.liij.nu.24.vol.iij.Ruin.in conſ.ccviij.nu.16.vol.j.& in cõ. cxxviij.vol.j.& in conſi.cviij.verſ.& adhuc iſtud.vol.ij.& conſ. clxviij. vol.iij.Gozad.conſ.cij.verſ.v.pondero.

Contrarium in hoc caſu tenet Socin.in conſ.ccxxvij. Ruin. conſi. xxviij.verſ.ſed his non obſtantibus.vol.iij.

13 Tenendo primam opin.Amplia idem eſſe,ſi teſtator dixiſſet,vt bona continuò remanerent in familia.Alex.in conſ.xxiij.vol.j.ſequitur Rui. con.cviij.verſ.& idem probatur.vol.ij.

14 Secundò Limita,quando verba prohibitionis eſſent multum vniuerſalia,vel geminata, quia tunc cenſeretur iniunctum fideicommiſſum etiam in caſu mortis.Soc.in conſ.cclj.ver.confirmantur præmiſſa.Dec. in conſi.xxiij.verſ.ex verbis enim.& conſi.ccccIxxxj. ver.vel ſecundò reſponderi poteſt.& conſ.xxxviij.verſ.iiij.quia.& conſi.dcxxxv.ver.vj. iſta concluſio.Aret.in l.ventre.verſ.dicamus ergo.ff.de acq.hered.Pari. in conſ.liij.ver.ad quod oſtendendum.vol.iij.

15 Tertiò Limita,quando dictum eſſet per teſtatorem,quòd volebat bona tranſire de herede in heredem.Soc.in conſil. lvij. verſ. ſecundum fideicommiſſum eſt.Dec.in conſi.xxxviij.verſ.& verba illa.conſ.cclxxxvij.verſ.& licèt quandoque.Pariſ.in conſ.xciij.vol.ij.& conſ.viij.volu. iij.& conſ.liij.Grat.in conſ.xxxj.vol.ij.

16 Et idem eſſet,ſi teſtator dixiſſet,Bona mea perueniant de vno in aliũ. Dec.in conſ.ccccIxxxj.verſ.& ex prædicta ratione.

17 Vel ſi dixiſſet,ꝙ vnus alteri ſuccederet.Gozad.conſ.lij.Ruin.conſ.cj. verſ.ſed tamen prædictis.vol.ij.

18 Et idem,ſi dixiſſet,quòd bona deuenirent de maſculo in maſculum. Pariſ.in conſ.liij.verſ.ad quod oſtendendum.vol.iiij.

19 Et idem,ſi diceret,vt bona perueniant ad deſcendentes gradatim,vel ordine ſucceſſiuo. Pariſ.conſ. lxxxviij.ver.nam prædicta.vol.ij. Ruin. conſi.cj.nu.15.vol.ij.

20 Et idem,quando dictum eſt,vt bona omnino remaneant in familia. Cor.in conſ.lix.vol.ij.Rui.conſ.cxxviij.in fi.vol.j.

21 Et idem eſt,quando teſtator prohibet alienationem,donec,& quouſque filij,& deſcendentes ſupereſſent.Dec.in conſ.dcxxxviij.

22 Et idem eſſet,quando teſtator voluit bona ſua remanere in familia, vel in deſcendentibus.Franc.Curt.in conſ.cxlv.Pariſ.in conſ.xcij. vol. ij.Marian.Iun.conſ.clxx.nu.48.vol.ij.

23 Et idem,quando teſtator prohibuit alienationem,& vocauit maſculos ad conſeruationem familiæ,vt dicit Franc.Curt.in conſ.cxlv.Pariſ. in cõſ.xc.volu.ij.& conſ.vj.& conſ.vij.vol.ij.

24 Quartò Limita , quando in caſu contrauentionis alium inuitaſſet, tunc enim diceretur inductum fideicommiſſum etiam in caſum mortis,ita Ruin.in conſ.cxxij.verſ.& hoc ex pluribus.vol.ij.

25 Quintò Limita, quando nedum fauore illorum de agnatione eſſet prohibita alienatio,ſed etiam eſſent poſiti in conditione,quo caſu cenſetur inductum ſimplex,& abſolutum fideicommiſſum. Ruin. conſ.cxxiiij.verſ.& quanuis ex hoc.volumine ij.& conſ.cviij. verſ. nec præmiſſis obſtat.eod.vol.licèt ibi alia ponderet.vltra illud,quod ſint poſiti in conditione.

26 Sextò Limita , quando eſt prohibita diuiſio inter ipſos de familia. Gozad in conſ.liij

27 Septimò Limita,quando eſſet prohibita extranei heredis inſtitutio. Goza.conſ.lij.verſ.quarto dato.

28 Octauò,Limita niſi ex coniecturis aliud conſtaret, quia tunc cenſetur inductum fideicommiſſum etiam in caſu mortis.Grat.in con.cxxvj.volum.ij.

29 Nonò Limita,quando non per modum cauſæ enunciatiuæ prolatæ, ſed per modum rationis diſpoſitiuæ expreſsè teſtator voluit bona in familia remanere, quia tunc induceretur fideicommiſſum , nedum in caſu alienationis,ſed etiam in caſu mortis. Soc. in l.qui Romę §. coheredes.verſiculo quartus & vltimus caſus.ff.de verborum obligat. & conſil. ccxlix.& conſilio quinquageſimoſeptimo,verſiculo ſecundum fideicommiſſum.volumine tertio. Dec.in conſilio vigeſimotertio.verſiculo,vnde in primis.& conſilio trigeſimooctauo, verſicul. ſed tamen prædictis. & conſilio ccccxxij. verſiculo,tertiò in caſu propoſitionis.& conſilio ccccxxv.& conſilio clxxxij.verſiculo ſed ad hoc reſpondetur. & conſilio cccccIxxxiiij. verſiculo , ſecundo principaliter.& conſilio dcxxxv.verſiculo quintò quando.& conſilio dcxxxvj. in principio.Iaſo.in conſilio xcvj.verſiculo, ſecundo quod.& ſequen. volumine quartò.& conſilio cviij.verſiculo,quartò multum moueor. Gualden. caut. ſexta. numero 3. in titulo de varis teſtatoris præcept. Gozad. conſilio cij. verſiculo , ſecundus caſus. verſiculo, non obſtat.vbi dicit * communem opinionem.Curt.Iun.conſilio cxj.

verſi.tamen omiſſa hac diſputatione.Gozad.conſi.lij.nu.5.Aimo conſ. cxxx.num.10.Pariſ.conſ.xxvj.verſ.eo etiam quia.volum.ij. vbi dicit* communem opinionem.& conſi.xxx.verſ.ſed quia , & conſilio xxxj. verſi.prout etiam volum.ij.& conſi.lij.ver.& adeo.eodem volu.Goza. conſi.xxxiiij.verſ.iſtis non obſtantibus. Marian.Iun. conſi. xcvij.verſ. & pro declaratione.vol.ij.& conſi.cxij.verſ. & pro declaratione. voluminc primo.

30 Quinimò nonnulli etiam voluerunt,quòd prohibitio alienationis facta pro conſeruanda familia,inducat etiam ſimplex,& abſolutum fideicommiſſum,vt voluit Grat.conſi.cxxxiiij.num. 43.vol.j.Maria.Iun. conſi.clxx,verſ.veruntamen ex abundanti.volu.ij.& nonnulli alij,qui ſuperius fuerunt relati.

31 Sed in contrarium,eſt*communis opinio,quòd in iſto caſu fideicõmiſſum non cenſeatur inductum,niſi in caſu alienationis,vt dicit Cur. Sen.in conſi.xl.verſ.iſta concluſio probatur. Corn.conſilio xxij. verſi. concurrit etiam.vol.ij. Dec.conſi. cclxxxvij. verſ. vltimò non obſtat. iuncto verſ.& hoc ideo.& conſi.ccxviij.verſi.ſed iſtis,& ſimilibus.iuncto verſ.ſupereſt tamen.Loaz.in l.filiusfamil.in §.Diui.numero 35.vbi tenet,non eſſe inductum fideicommiſſum in præiudicium venientis ab inteſtato.Ruin.conſi.lxxxix.nume.14.volumine ij.Grat.qui hanc dicit *communem opi.in conſ.cvj.nu.13.vol.ij.

32 Contrarium etiam ſi per modum diſpoſitionis,& non per modum cauſæ enunciatiuæ teſtator voluit bona in familia remanere, quod nõ cenſeatur inductum fideicommiſſum in caſum mortis, tenet Socin. in conſilio ccxxvij.Alex.in conſi.lvj.vol.j.& conſ.xxiij.vol.ij.Dec. in cõ. ccclxxxvij.in ſecundo dub.& conſ.ccxviij.in vltimo dubio.

33 Tertius eſt caſus , quando teſtator prohibuit alienationem extra familiam non adiecta cauſa,ſiue ratione,vt in familia bona remaneant, ſed ſimpliciter facta ſit prohibitio alienationis extra familiam, tunc ex mente Dyni,& Bartol.in l.qui Romæ. §. coheredes. ff. de verborum obligation.verſiculo,item dicit Dyn.inducitur fideicommiſſum in caſu alienationis tantùm,& non in caſu mortis:& ſequitur ibi Aretinus verſiculo,& per iſtum textum.& Socin.verſi.ſecundus caſus eſt.Pau.de Caſtro,in dicto §.diui,verſiculo,item aduerte aliud.& in l.quoties. C. de fideicommiſ.Socin,in conſilio cclj.verſ.ſecunda principalis difficultas.verſiculo,& hoc modo intellexit Bart.& conſilio quadrageſimotertio.verſiculo/vnde omiſſis multis.volum.ij.& conſi.xiij.verſi. ſed poſito.vol,iij,& conſi.lvij.verſ.confirmantur præmiſſa.vbi hanc dicit*cõmunem opi.vo.iij.Curt.Iun.in conſi.cxlv.verſi.circa præmiſſam diſtinctionem,conſi.xliij.verſ.non inficior tamen.Iaſo.in conſi.iiij.verſiculo quartò deueniendo,& verſiculo in ſpecie tamen.vol.j. Dec.in conſilio cccclxxxj.verſ.& prima facie.verſi.his tamen non obſtantib.& conſil. cccclvij.in princ.& conſi.dcxxvij.Maria Iun.in conſi.cxij. col.j. Ruin. conſi.cxiiij.vol.j.

Contrarium voluit Rapha. Cuma.Paul.de Caſt.in princip. & ibi Alexand.verſ.nota argumentum , vbi latiſſimè proſequitur iſtam partem,in l.qui Romæ.§.coheredes.ff.de verbo.obligatio.Ioan.Crot.in l. ſi filiusfamil.in §.Diui.verſi.ſecunda ſit concluſio.ff.de leg.primo.Ana. in conſilio xlvij.verſi.ſecundo principaliter.Goza.conſi.cij.verſ.ſecundus caſus.

Tenendo primam opinionem quæ videtur magis*communis,

34 Primò Limita,quando nedum prohibita eſſet alienatio extra familiam,ſed etiam prohibita eſſet diuiſio,vel alienatio inter ipſos de familia.Gozad.in conſilio quinquageſimoſecundo,verſicul.ſed hic non ſolùm.

35 Secundo Limita,nam quando res fuit prohibita ſimpliciter alienari extra familiam,ſi illi de familia requiſiti emere nolint,poteſt etiam extra familiam alienari.Bar,& ibi Pau.de Caſt.in l.qui Romæ.§.coheredes.ff.de ver,obl, Pau. de Caſt.in conſi.ccccxlvij.vol.j.

36 Et hoc debet intelligi quando concurrit ſolum prohibitio alienationis extra familiam , ſecus autem quando cum prohibitione adiicitur etiam ratio,vt bona remaneant in familia,vt ibi per eos.

37 Quartus Caſus eſt,quando facta eſt prohibitio alienationis extra familiam cum ratione,vt bona in familia relinquantur,& tunc Barto. & alij in §.coheredes.communiter*tenent,in hoc caſu induci fideicommiſſum,tã in caſu alienationis,quã etiã in caſu mortis,ꝓut etiã iſtã opi. tenet Soc.in l.ſi cognatis.ff.de rebus dub,verſ.aliquãdo.& ſecundo. Io. Crot.in dicto §.Diui.verſ.vltimò nota,ff.de legat.primo. Soc.in conſi. cclj.verſi.aliquando,& tertio.& conſilio xliij,verſ.vel dicamus.volu. iij.Curt.Sen.in conſi.xl.verſi,aliquando & ſecundo.Dec.in conſi.cccclxxxj.verſi.& idem notat Barto.& conſi.dcxxxv.verſiculo ij.ad hoc facit.Ioan.Anton.Alexand.in conſi.j,verſ.præmiſſis tamen.& conſi,xxviij.verſ.etſi dicatur.& conſilio liij.verſi.præmiſſis tamen.Iaſ. in conſi. iiij.verſi.& ſi iſta ſolutio,volum.j.Curt.Iun.in conſi, cxiiij. verſi. circa vero aliam.conſilio clxvij.verſ.ego ſemper conſulendo,& con.clxv. verſi.ego tamen omnibus.& conſilio cv.verſiculo,ex præmiſſis elicio. & conſi.clxj.verſi.circa primum. & conſilio xxij,aggredior itaque. & conſi.xliij.verſiculo,ſecundò principaliter.& conſilio lxvij.in principio.Iaſo.in conſilio xcvj.verſ.ſecundò,quòd talia verba.volumine tertio.& conſilio cviij.verſiculo,confirmatur optimè. volumine quarto, Ruin.conſi.cxxviij.verſi.quibus non obſtantibus.volu.j.& conſ.cxliij. ver.vel ſecundo poteſt reſponderi.volu.iij.& conſilio cxxxiiij.numer. 26.volu.ij.& conſilio ccviij.verſicu.ſicut quando teſtator.volu.j.Pariſ. conſi.xviij.verſi.prout etiam.volum.ij. Gozad. conſi.lij.ſexto quoties. Marian.Iun.conſi.xcvij.verſicu.& pro declaratione.volu.ij.Grat.conſi.cxxxiiij.volumine primo.Ruin.conſi.lxxxix.volum.ij.& conſi.cvij. volu.ij.

Contrarium tenuit Soc.conſi.ccxxvij.Dec.in conſi.ccclxxvij.verſi. prædictis tamen,& ſimilibus.Pau.de Caſtro,conſi.ccccxlvij.ver.ſed ad præmiſſa reſpondeo.volum.j.Ruin.conſi.lxxxix.verſicu.quinimò videtur,volumine ſecundo,& conſi.cxix.verſiculo,præterea etiam in caſu.volumine ſecundo, & conſi.cxxxiiij.verſicu.ſed etiam ceſſantibus prædictis.volum.iij.& conſi.cxxvij.verſicu.præterea dici poteſt.volumine ſecundo.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis * communis,

38 Primò Limita,quando prohibitio alienationis facta eſſet cum facultate, quòd poſſit fieri alienatio inter illos de familia,quia tunc non cenſeretur inductum ſimplex,& abſolutum fideicommiſſum , ſed tantum in caſum alienationis,ita Ruin.in conſilio cxxviij.verſiculo, quandoque,& tertio.volumine ſecundo.Gozad.in conſi.lij.verſic.ſed hic non ſolùm.

39 Secundò Limita,quando prohibitio alienationis extra familiam eſſet generalis,ratio verò adiecta eſſet particularis, vtputà, quia tantùm ad deſcendentes ſe referret,prout in caſu, in quo conſuluit Ruinus in conſilio ſuo cxix.verſicu.ſed præmiſſis non obſtantibus.volumine ij.

40 Tertiò Limita,quia concluſio procedit, quando cauſa appoſita in prohibitione omninò eſſet ſuperflua,ſecus autẽ,quando aliquid operari poſſet.Rui.conſi.cxvij.nu.5.vol.ij.& conſi. cxix.nu.5.vol.ij.Maria. Iun.in conſi.cxij.nu.5.vol.j.

41 Et quoniam præcedens concluſio fundatur in ea ratione,quia cum prohibitio alienationis ſit de ſe valida,ratio adiecta operaretur,ſi non induceret abſolutum fideicommiſſum:propterea idem dicendum eſt in omni caſu,in quo prohibitio alienationis eſſet de ſe valida,ſi ſubiciatur cauſa,vel ratio,vt bona in familia remaneãt,inducitur ſimplex, & abſolutum fideicommiſſum etiam in caſu mortis.Cur.Sen. conſi.xl. ver,iſta concluſio probatur.Ruin.in conſi.cx.verſi.quibus tamen non obſtantibus.volu.ij.& conſi.cxiiij.ver.& primò quia.volumine ſecundo,& conſilio cxvj.verſic.nam quamuis poſſet.& conſi.cxxxiiij.numero 16.volumine ſecundo.& conſi.cxxviij.verſi.quibus non obſtantibus.vol.j.

42 Et propterea,quando teſtator in caſum alienationis propter conuentionem vocauit aliquos,& poſtea ſubdit rationem,vel cauſam, vt bona in familia remaneant,ex quo prohibitio alienationis de ſe erat valida,cauſa,vel ratio adiecta inducit ſimplex,& abſolutum fideicommiſſum.Cur.Sen.conſi.xl.ver.iſta concluſio probatur.Decius in conſi. clxxxij.ver.ſed ad hoc reſpondetur.Cur.Iun.conſi.xxij.verſ.poſtremò confirmatur.Ruinus conſilio cx.verſicu.quibus tamen non obſtantibus.volumine ſecundo,& conſilio cxiiij.verſicu.&primò quia.& conſilio cxvj.verſic.nam quamuis poſſet.volum.ij.& in conſi.ccviij.verſi. quia igitur.volumine primo.& conſi.cxxviij. verſicu.quibus non obſtantibus.volum.j.Pariſ.conſi.xviij.verſi.quæ prohibitio.vol.iij.Pariſ. in conſi.xviij.nume.48.volum.ij.Gozad.conſi.cij.Ruin.in conſi.cxxij. nu.2.vol.ij.

Contrarium in hoc caſu voluit Ruinus conſi.cxvij.verſicu.etſi fortè dicatur.volum.ij.Marian.Iun.conſi.cxij.licèt quando eſſet.volumine primo.

Tenendo primam opinionem,quæ vidatur magis*,communis,

43 Amplia ipſam,etiamſi non ſit per teſtatorẽ expreſſa ratio,vel cauſa, ſed tantùm in caſum contrauentionis alij fuiſſent ſubſtituti.quia illorũ fauore abſolutum fideicõmiſſum inducitur,ſecundùm Pariſ.in conſi. xvij.vol.iij.

44 Et idem eſt,quando ex qualitate rei prohibitæ alienari, prohibitio erat de ſe valida,vt quia eſſet turris, vel palatium maiorum,quo caſu adiecta ratio,vt res in familia permaneat,inducit ſimplex,& abſolutũ fideicommiſſum.Dec.conſ.xxiij.ver.concluſio prædicta.& conſ.xxxviij.ver.quintò etiam.Io.Ant.Alex.cõſ.liij.ver.& eo maximè.Cur.Iun. in conſi,xliij.ver.quicquid tamẽ ſit.Rui.in conſi.ccviij.verſic.ac etiam potuiſſet.vol.j.

Contrarium,quando dicta turris,vel palatium eſſet prohibitum alienari,fauore certarum perſonarum tantum,non autem totius agnationis,nam tunc non inducitur abſolutum fideicõmiſſum,ſed tantùmodò in caſu alienationis,prout voluit Rui.conſi.cxxxiiij.ver.& quamuis dicatur.vol.iij.

45 Et nota,quia quædam prohibitio alienationis eſt perſonalis,quædã perſonaliſſima,quædam autem imperſonalis,ſiue realis,prout optimè declarat Dec.Nea.cviij.nu.2.& ſeq.in nou.Rui.cõſ.cxlvij.nu.11.vol.ij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Prohibitus alienare,an poßit heredem inſtituere.

OPPO

1 OPPORTVNE ſubſequitur in hac materia alia concluſio, an prohibitus alienare, heredem inſtituere poſſit: in qua Doctores etiam vario modo loquuntur, & propterea pro eius faciliori declaratione tres principales caſus in ea ſunt conſiderandi.

Primus Caſus eſt, quòd prohibitus alienare ſimpliciter, non reſtringendo ſe ad incertum genus perſonarum, poteſt heredem inſtituere, cum huiuſmodi alienatio neceſſaria, & non voluntaria cenſeatur, cum certum ſit, eum perpetuò viuere non poſſe, tex. eſt in l. ex hoc. § alienare. ff. de alie. iud. mut. cauſ. fact. l. j. & ibi glo. in verbo. loca. C. non lic. habitat. lib. xj. glo. in l. pater. in §. Iulius Agrippa. in verbo factum. ff. de legat. iij. Barto. in l. ſi quis ita §. ea lege. verſi. aut eſt prohibita alienatio. & ibi Pau. de Caſt. verſi. nota vlterius. & ibi Ang. verſi. & conclude. ff. de verb. obli. Ange. in conſi. lvij. verſ. ſecundò videndum eſt. Alex. in conſilio clv. in prin. volum. ſecundo. & conſi. lv. verſi. præmiſſis tamen non obſtantibus. vbi dicit hanc* communem opinionem. volumine iij. Paul. de Caſt. in conſi. cccxxiiij. verſi. item ſi diceremus. volum. j. Iaſo. in l. filiusfam. in §. Diui. num. 103. verſ. ſecundò adde. ff. de leg. j. Barto. in l. quemadmodum. verſi. regulariter autem. C. de agricol. & cenſit. libro vndecimo. Iaſ. in conſi. cj. per totum. volum. j. & conſi. clxiiij. ver. bene facit. vol. iiij. Curt. Sen. conſi. xlvj. verſi. tertius caſus. Fabia. de Mon. in tracta. de emptio. & vendi. in quarta parte prin. in vigeſimaſecunda, & vltima quæſtio. nume. 22. & ſequen. verſ. circa decimumſextum. Curt. Iun. conſi. clx. verſi. non obſtat aliud. Maria. Iun. conſi. cxij. nume. 11. & ſeq. volum. j. Ruin. conſi. cl. verſi. & dato. volum. ij. & con. lxxxix. ver. & prædicta adhuc confirmantur. vo. ij. & con. xxxviij. ver. ſed tamen præmiſſis non obſtantibus. vol. v.

2 Secundus Caſus eſt, quòd ſi prohibita ſit alienatio extra genus perſonarum, puta extra familiam, prohibitus alienare non poſſit extraneum non ſucceſſurum ab inteſtato heredem inſtituere. ita probat tex. in l. peto. in §. frater. ff. de legat. ſecundo, & ibi Barto. verſiculo aut prohibitio eſt facta. qui dicit ita * communiter tenere Doctor. idem voluit Barto. in l. cum pater. in §. cum inter. verſi. nec obſtat. ff. de leg. ſecundo. & ibi Paul. de Caſt. verſi. duo etiam. & ibi Imol. in ſummario, & in ver. glo. in verbo, filiũ, & ibi dicit iſtam * communem opinionem, Ange. in l. ſi quis ita §. ea lege. verſi. in eadem. ibi, & frater. & ibi Imola, verſ. tertio caſu. iuncto ver. ſed hic occurrit. & ibi Aret. verſi. in glo. poſita. ff. de verbo. obligatio. Iaſo. in l. filiusfam. in §. Diui. in prima lect. nume. 101. & ſecunda lectu. numer. 134. & pluribus ſeq. vbi etiam Loaz. num. 96. verſi. vij. quęrit Bart. & ibi Io. Crot. verſi. tenendo tamen. ff. de legat. primo. Bald. in dict. §. ea lege. in ſecunda quæſt. verſi. aut eſt prohibita. Barto. in l. quemadmodum. verſi. vbi verò. C. de agri. & cenſit. lib. xj. Alexand. in conſi. lvj. verſic. quinimò etiã, vbi dicit iſtam* communem. vol. j. & idem dicit in conſi. lix. verſi. non obſtat etiam, dum dicebatur. volum. iij. Fulg. in conſi. ccxv. verſi. illud denique proſpiciendum. Corn. con. cxj. verſi. inſuper dictum ſtatutum. vol. iij. Curt. Sen. in conſ. xlvj. verſ. tertius caſus. & conſi. lxiiij. numero quinquageſimotertio & ſequenti. Imol. in l. ventre. verſic. Tu adde. & ibi Aretin. verſi. circa regulam. ff. de acquiren. hered. Soc. in conſi. ccxxvij. verſi. circa tertiam quæſtio. Iaſo. in l. voluntas. verſic. prima fallẽtia eſt. C. de fideicom. & in l. ſi quis ita. §. ea lege. num. 44. ff. de verbor. obligatio. & conſi. cxx. verſi. aliquando & tertiò. volum. j. & con. xcvj. verſ. condeſcendo nunc. vol. iiij. & conſi. iiij. verſ. in ſpecie tamen. vol. j. & conſi. xxxj. ſed præmiſſis non obſtantibus. vol. iij. Soc. in con. ccxcij. verſ. ſed reſpondetur ſecundo. Trig. in ſingu. cij. Dec. in conſi. clxxxij. verſ. & ideo prohibita alienatione. & conſi. ccclxxvij. ver. circa primũ. & conſ. ccccxxij. verſ. his tamen, vt infrà apparebit. Grat. conſi. ix. verſ. lxxxiij. comprobatur. vol. j. Bertrand con. cxxvij. num. 12. vol. iij. in antiq. Rui. conſ. lxxxix. verſ. & ex prædictis. vol. j.

3 Secus autem, ſi non ſit extraneus heres inſtitutus, ſed ſit inſtitutus qui erat ſucceſſurus ab inteſtato, ita tenet glo. in l. quemadmodum. in verbo vendi. verſi. an per vltimam voluntatem. C. de agrico. & cenſit. lib. xj. Bald. conſi. lxxxiij. vol. ij. Paul. de Caſt. cõſi. cxv. verſi. ſi enim hoc feciſſet. vol. j. Alber. in l. ſi quis prioris. verſi. ſi autem ſimpliciter. C. de ſecundis nup. Ang. in l. ea lege, ver. ſi verò alienatio. C. de condictio. ob cauſ. Aret. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. verſi. dic ergo. ff. de acquirend. here. Iaſ. in l. filiusf. in ſecunda lectu. n. 141. verſi. ſecundo adde. & ibi etiam Io. Crot. verſ. quærit etiam Bart. ff. de leg. j. Ruin. con. cl. ver. & dato, volumine iij. & conſilio xcv. verſiculo per talem ergo. eodem volumine.

4 Contrariam opinionem, quòd etiam ſucceſſurum ab inteſtato qui non poſſit heredem inſtituere, quando quis eſt prohibitus alienare extra familiam, tenuit Bald. in l. ſi quis prioris. §. certum. in princip. verſ. modo poſſet dubitari. C. de ſecundis nupt. Imola in l. peto. §. fratre, verſiculo, in eadem glo. ff. de leg. ſecundo. Ambro. de Opizo. in dicto §. Diui. numero 111. & ibi Ioan. Crot. verſi. ſecunda eſt difficultas. ff. de legatis primo. Paul. de Caſtro in l. ſi quis ita. §. ea lege. verſicul. ſed contra iſtam glo. ff. de verborum obligatio. Saly. in l. ea lege. verſi. aut perſona non eſt ſpecificata. C. de cõdictio. ob cauſ. qui dicit, quòd ſi nõ eſt de filiis, non poteſt inſtitui etiam ſucceſſurus ab inteſtato. Socin. in cõcclj. ver. quibus tamen non obſtantibus. & conſi. xliij. ver. ſed poſito ſecundo loco. nu. 3.

Tenendo primam partem, quæ videtur magis * communis,

5 Primò Limita, niſi ratio appoſita per teſtatorem ſuadeat, ꝙ etiam inſtitutio heredis legitimi, videatur prohibita. Soc. in conſi. cclj. ver. confirmatur iſta concluſio.

6 Secundò Limita, quando verba adiecta prohibitioni, eſſent multũ vniuerſalia, & prægnantia: Aret. in l. ventre. ver. dicamus ergo. ff. de acquirenda hered. Soc. in conſi. clj. ver. poſtremò teſtator. & ver. poſtremò concludenter. Dec. conſi. xxiij. ver. quintò quia. Iaſ. in l. ſi quis ita. in §. ea lege. ver. limita quando. ff. de verborum obl. Aret. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ver. dic ergo. ff. de acquiren. hered. Iaſ. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. in ſecunda lectura. nume. 137. ff. de lega. j. Io. Anto. Alexan. conſi. j. ver. præmiſſis tamen, & ſimilibus. Bertran. conſi. clxxiij. ver. fortè verò opponitur. volum. iij. in nou. Ruin. conſi. cl. ver. & primò quia. volum. ij. & conſi. cxxxiij. verſicu. quinimò videtur. volum. v. & conſi. cxxxij. ver. nam quamuis. volum. ſecundo. & conſi. cxliiij. ver. & quod fit. volum. iij. & conſi. xxxviij. ver. tamen in caſu noſtro. volu. v. & conſi. cciij. ver. in caſu autem noſtro. volum. ſecundo. & conſi. lxxj. verſ. at etiam iſtud magis. & ver. & confirmatur. volum. j. & conſi. xxiij. verſ. & tanto magis. volum. v. Grat. in conſ. lxviij. verſicu. ſecundo reſpondeo, volum. ij.

Contrarium voluit Rui. ſibi contrarius, conſi. lxxxix. verſi. non obſtant etiam notata. vo. ij. & plures hãc partem tenentes allegat Tiraq. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. nu. 173.

7 Tertiò Limita, quando prohibitio aliàs eſſet de ſe valida, & adiecta fuiſſet ratio, vel cauſa, & res in familia remaneret, quia tunc etiam per ſucceſſionem ex teſtamento heredis legitimi res deuenire non poteſt ad aliquem extra familiam. Socin. in conſi. cclj. verſiculo, aliquando & tertiò. & conſi. xliij. verſicul. aliquando vltra teſtator. volmine tertio. Ioannes Antonius Alexander, conſi. primo. verſic. præmiſſis tamen, & ſimilibus. Decius conſi. xxiij. verſicu. præterea & ſecundo. & verſiculo, tertiò communis opinio. & conſi. cccclxxxj. verſiculo, his tamen non obſtantibus. Ruin. conſi. cx. verſicu. quibus tamen omnibus. volumine ſecundo.

8 Quartò Limita, quando teſtator in caſu neceſſitatis permiſiſſet alienationem inter illos de familia, quia ex hoc deprehenditur, quòd voluntaria alienatio eſt prohibita inter ipſos de familia, & neceſſaria & voluntaria inter alios. Soc. conſi. cclj. verſiculo, poſtremò me mouent. Ruinus conſilio nonageſimoquinto, verſi. per talem ergo. volumine ſecundo.

9 Contrarium, ꝙ etiam iſto caſu res prohibita poſſit deuenire etiam ad extraneum ex cauſa neceſſaria alienationis, voluit Bologninus conſi. xliij. per totum.

10 Quintò Limita, quando nedum eſſet facta prohibitio, quo ad incertum genus perſonarum, ſed etiam quo ad certas perſonas: illæ enim certæ perſonæ ſic ſpecialiter prohibitæ, inſtitui non poſſunt, etiam ſi eſſent ab inteſtato ſucceſſuræ. Bertrand. conſi. clxxiij. nume. 28. volu. iij. in nouis.

11 Sextò Limita, quando ex qualitate perſonarum, in quas prohibita eſt alienatio, deprehenderetur mentem teſtatoris fuiſſe, quòd bona non poſſent deuenire ad ſucceſſorem ab inteſtato, etiam per ſucceſſionem ex teſtamento. Bertrand. conſilio clxxiij. numero 29. & ſequent. volumine tertio, in nouis. Grat. conſi. lxviij. verſiculo tertiò conſidero. volumine ſecundo.

12 Septimò Limita, quando in prohibitione teſtator declarauit ſe velle bona perpetuò conſeruari in agnatione ſua: tunc enim non poteſt inſtitui extraneus, qui non eſt de agnatione, quamuis fuiſſet ſucceſſurus ab inteſtato. Io. Ant. Alex. conſi. liij. ver. ſecundo dico. Rui. conſi. cl. ver. iij. comprobatur. vol. ij. & conſi. cviij. ver. & adhuc iſtud. & ver. nec præmiſſis. vol. ij. & conſ. cx. verſi. ex his ergo præmiſſis. & conſ. cxxxiiij. ver. quod in caſu noſtro. vo. ij. & conſi. clxviij. ver. & adhuc, vol. iij.

13 Et idem, quando dicit ꝙ vult bona continuò permanere in familia. Rui. conſ. lxxxix. vol. ij. & conſi. cviij. vol. ij.

14 Et idem, quando loquitur per dictionem, omninò. Rui. conſ. cxlvij. ver. & vltra prædicta. vol. ij. & conſ. cl. ver. & primò quia. eod. vol.

15 Et idem, quando vteretur dictione, In infinitum. Rui. conſ. cl. ver. tertiò probatur. vol. ij.

Contra hanc limitationem tenet Iaſ. conſ. xxxj. ver. item ſupradicta communis. vol. iij. Rui. conſ. lxxxix. ver. præterea non videtur. & ver. & non obſtat. vol. ij. & conſ. cxix. ver. non obſtat, ꝙ facta dicatur. eod. vo.

16 Octauò Limita, quando teſtator prohibuiſſet aliquem diſponere de re aliqua particulari, quia tunc de illa non poſſet etiam, per viam vltimæ voluntatis in proximiorem coniunctum diſponere, ita Iaſ. in conſi. clxxxix. ver. & ex iſta prima concluſione. vol. ij.

17 Nonò Limita, quãdo nedum eſt adiecta prohibitio alienationis, ſed etiam eſt adiecta qualitas maſculinitatis, quia tunc fœminæ non poſſent nec ex teſtamento ſuccedere, nec etiam ab inteſtato admitti. Iaſ. in conſ. cviij. ver. nunc quoque obſtat. vol. iiij. Ruin. conſ. cl. ver. ſecundo probatur. vol. ij. Rui. conſi. cciij. nu. 15. vol. ij.

18 Decimò Limita,quia prohibitus acquirere, non poteſt quamuis ſit ſucceſſurus ab inteſtato,inſtitui, aut ab inteſtato ſuccedere. Aret. in l. Pantonius.§. rei perduellionis.verſi.dic ergo.ff.de acq.heredit.& idem Aret.in l.ventre.verſ.dicamus ergo.ff.de acq.heredi.Rui.conſi. cxliiij. verſ.& primo.vol.iij.& conſi.cciij.nu.15.vol.ij.& conſi.lxxj. verſiculo, ac etiam iſtud.vol.j.

Contrarium voluit Iaſ.in l.filiusfam.in §.Diui.in ſecunda lect. nu. 137.ff.de leg.j.Tiraquel.de retract. lignag. §. primo in glo.ix. nu. 68.

19 Vndecimò Limita,quia concluſio procedit,quando fideicommiſſum eſt conditionale,videlicet,ſi factum ſit contra prohibitionem,ſecus autem,quando ſimplex,& abſolutum eſſet fideicommiſſum, declarando vt per Ruin.in con.cciij.nu.15.vol.ij.

20 Duodecimò Limita, quando per teſtatorẽ eſſet prohibita alienatio etiam neceſſaria.Ruin.conſi.lxxj.ver.ex quo enim vol.j.

21 Et idem,quando alienationem neceſſariam certis tantum caſibus teſtator permiſiſſet,quia in omnibus aliis caſibus alienationem neceſſariam prohibuiſſe cenſeri debet.Ruin con.xcv. verſ.prædicta adhuc, vol.ij.

Contrarium tenet idem Ruin.conſi.cxix.nu. 7. verſ. nec etiam obſtat.volum.ij.

22 XIII.Limita,quando quis eſt prohibitus alienare ea ratione,quia ſibi competit ius ad retractandam alienationem,quia ſic prohibitus nec ex teſtamento,nec ab inteſtato poteſt habere heredem extraneũ.Ruin. con.lxxj.vol.j.per totum.

23 XIIII.Limita,quando prohibitio alienationis eſt in rem, non autẽ in perſonam,quia tunc omnis alienatio cenſetur prohibita,tam ex teſtamento,quàm ab inteſtato. Anch.in conſ.ccclxxxj.verſ.de lucro autẽ dotis.Bal.in conſ.lvij.verſ.ſed in contrarium.vol.ij.Rui.con.cxlvij.nu. 11.vol.ij.& conſ.clxviij.nu.17.& ſeq.vol.iij.

24 XV.Limita,quando ſi ſucceſſio venientis ab inteſtato nõ eſſet incluſa in prohibitione melioris conditionis,eſſet minus dilectus à teſtatore,quàm magis dilectus,prout conſiderat Ruin.con.clxviij.nu.16.& ſeq.vol.iij.

25 XVI.Limita,quando eſt facta prohibitio alienationis extra certum genus perſonarum,ſecus verò ſi eſſet facta prohibitio alienationis ſimpliciter,adiecta cauſa,vt res perueniat ad illos de familia.Rui.cõ.xxxviij.verſ.ſed tamen præmiſſis non obſtantibus.vol.v.

26 XVII.Limita,niſi verba referantur tantummodò ad alienationem inter viuos,vt quia dixerit,vẽdere,obligare,impegnare,& ſimilia verba.Maria.iun.in con.cxij.vol.j.

27 Tertius Caſus eſt,quod regulariter per prohibitionem alienationis à teſtatore factam,non dicitur prohibita ſucceſſio ab inteſtato, tex.eſt in l.cum pater.in §.cum inter.& ibi Bart.in verſi.nec obſtat. & Paul.de Ca.in prin.& Imo.in prin.& Cuma.in ſummario.& in ver.Doctores tamẽ dicũt.ff.de leg.ij.gl.ij.in l.peto.§.fratre.ver.itẽ cõtra. & ver.quædã & ibi Bart.in verſ.aut prohibitio eſt facta.ff.eo.glo. in l.pater. §.Iulius Agrippa.in verbo,factum.ff.de leg.iij.Bar.in l.ſi ita quis.§.ea lege.verſi. aut eſt prohibita,& ibi Ange. verſ.& in eadem. ibi frater.& Imol.ver. in ead.glo.& ver.circa tertium.ff.de verb.obl.Bal.in l.peto.§.fratre.ver. quæro an ille,qui decedit.ff.de leg.ij.Paul.de Caſt.in l.ſi quis ita.§.ea lege.ver.ſed cõtra iſtã glo.ff.de verb.obl.Bal.in l.ea lege,verſ.iij.C.de cõdict.ob cauſam.& ibi Ang.ver.ſi verò alienatio.Iaſo.in l.filiusfam.in §. Diui.in j.lect.num.101.ff.de legat.j.Ang.in conſi.vij.verſ. quando vero prohibetur.Paul.de Caſt.in con.ccccxlvij.vol.j.Anto de Butr. conſilio xxxv.ver.quia tales prohibitiones.Iaſ.conſi.iiij.verſ.quartò deueniendo,vol.j.& conſ.cxx.verſ.iij.principaliter.vol.j. & conſ. xxxj. verſ. ij. pro iſta parte.vol.iij.Soc.conſ.ccxcij.verſ.ſed reſpondetur ij. Curt. ſen. conſ.lxiiij.verſ.ad tertium principale obiectum.Alex.conſ.lvj.verſicu. quinimò etiam.vol.j.& conſ.xxiij.verſ.quinimò etiam.volumine ij.& con.lix.ver.v.probatur.vol.iij.Dec.conſ.clxxxij.ver.& ideò.& conſilio ccclxxvij.ver.circa primum.& cõ.ccccxxij.verſ.is tamen,infrà apparebit.Ruin.con.lxxxix.ver.nec obſtat.vol.ij.& con.xcv.ver.per talem ergo.& con.cviij.ver.& ibi etiam.volum.ij.& con.cxix.verſi.& quia dictos effectus.& con.cxxxiiij.verſ.nec obſtat,vol.ij.& conſ.cxlvij.verſi. quia quanuis.ver.& per prædicta.vo.ij.& con.xxviij.ver.ij.colligit.vo. iij.& con.xxiij.ver.& ſicut etiam.& ver.non obſtat etiam.vol.v.& cõſ. lj.ver.& propterea.vol.v.

Contrarium tenet Bald.in conſ.vij.ver.ſed in contrarium. vol. ij. Fulgo.con.cxvij.verſ.reliqua deliberatio eſt.Dec.con.xxiij.ver.& primò dici poteſt.& con.ccccl xxxj.ver.tertio reſpondetur.

Tenendo primam opinionem tanquam communem,

28 Amplia,etiamſi concurreret duplex prohibitio,quia non per hoc excluditur alienatio legalis,& neceſſaria,prout declarat Rui.con.lxxxix. num.37.vol.ij.

Ad Trebellianum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an hodie per teſtatorem prohiberi poſsit.

1 FALCIDIA poteſt hodie per teſtatorem expreſsè prohiberi.vt eſt tex.in authen.ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.& in §.ſi vero expreſſim. in authen.de heredit. & Fal.

2 Sed dubitatur,an ſicut Falcidia,ita etiam Trebellinica per teſtatorem prohiberi poſſit:in qua quæſtio. glo.in §.ſed quia ſtipulationes,in gloſſ.in verbo liceat.inſtitut.de fideicommi.heredit. ſentit,ꝙ etiam Trebellian.poſſit prohiberi.& ibi Ang. qui dicit quòd iſtud*communiter tenent Docto.& idem ibi tenet etiã Chriſtophor.Por.& ibi etiam hoc tenent Paul. & Iaſ.Idẽ tenuit gl.in §. ſi vero expreſsim.in auth.de hered.& Falcid.in verbo,ſubſtitutis.& ibi Angel.& Bart.idem tenent Odofred.Iac.de Aren.Pet. & Cyn.in auth. ſed cum teſtator.C.ad leg.Falcid. Azo in ſumma.in tit.de hered.& Fal. ſuper auth.in verſ.loquitur autem.Bart.in l.Marcellus, & ibi Angel.& Raph.& Paul.de Caſt.qui tamen legit.l.Marcellus.cum l. qui quadringenta.& ibi Socin.in §.quod autem,& Iaſ.& Claud.ff.ad Trebell. Nico.de Neap.in l.j.§.vnde Neratius.ff.ad Trebellia.Cyn.& Io.de Imol. in l.j.§.ad municipiũ.ff.ad leg.Falcid.Idem tenent Raym. Barto.Angel. & Paulus de Caſtro,qui dicit hoc*communiter teneri per Docto. in authen.ſed cum teſtator.ad l.Falcid.& ibi etiam Saly.Soc. in rubrica.ff. ad Trebellia.in fin.Paul.Pic.in repet.l.in quartam.ff.ad leg.Falcid.Pau. de Caſtro in conſilio ix.volum.ſecundo,Bald.in l.filium, quem habentem.C.famil.herciſ.& in conſi.xliiij.in ij.vol. incip. punctus quæſtionis,ſuper quo.& in conſi.clxx.incip.quidam Nicolaus.volum.v.vbi dicit quòd iſta eſt veritas.Raph.Comen.in conſi.xxv.vbi dicit, ꝙ iſta eſt v r a,&*communis opinio.Alexand.qui dicit iſtam communem opinionem in conſi.lxvij. vol.primo.Aret.in conſi.xxxvij.vbi dicit,quòd iſta eſt communis opinio & veriſsima.& idẽ dicit Dec. in conſ. lxxxj. Ioan.Anto.Alex.in conſi.ij.Guido Papæ.quæſt.lj.& in cõnſi.cxxij. & in cõ.cxl.Caſſan.in conſi.lxvij.Tenet Matheſ.in repet.l.filium, quem habentem.C.famil.herciſc.vbi dicit iſtam communem opinionem,Soci. in reg.ccccxxxij.Iaſo.in conſ.lxxxix.vol.j.Dec.in conſ.cclvij.in fi.Alc. in con.v. in fi.vo.iij.& in cõ.xxix.vol.v.Signo.in cõ.xxxv.in fi.& iſtam eſſe cõmunẽ dicũt Ale.& Imo.in l.Marcellus.licet ipſi cõtrariũ teneant. ff.ad Trebel.& Corn.in authen.ſed cum teſtator.licet ipſe contrarium teneat.Iaſ.in conſi.lxxxiiij.vol.j.& in conſi.xcix.vol.quarto, & in con. xlvj.vol.iiij.& licet Iaſ.contrarium teneat,tamen dicit iſtam eſſe*magis communẽ opinionem.Cantiuncula in topic.ca.vj.ſpecies eſt,& iſtã dicit communem Nicel.in xliiij.Concord.glo. Gualden. cautel. xxxj. de ſubſt.Bertr.in conſ.xxj.vol.j.& in con.xlvij.vo.iiij.vbi dicit*magis communem opinionem,& in conſ.clviij.& in conſ.ccv. volu.iij. Pariſ. qui dicit communem in conſ.xxj.vol.iiij.& Ruin.conſi.clxiij.qui idem dicit.vol.j.& conſi.clxix.vol.ij.& conſi. clxxiij. volumine ſecundo, & conſilio cxlvij.volum.iij.& conſi.cxlviij.volum.iij.& conſil.cxlix.volumine tertio.

Contrariũ tenet glo.ij.in l.ſi vt allegas.C.ad Falcid. & in authen. ſed cùm teſtator.C.eod.tit.glo.iij.Iacob.de Beluiſ.in §.hinc nobis.in authen.de hered.& Falc.in xj.q.Archi.in c.ſi pater. verſ. & per hæc iura dici poteſt.de teſta.in vj.& ibi Ioan.And.Iacob.Butr.& ibi Bal.in auth. ſed cum teſtator.C.ad l.Falc.Bald.in repet.c.ſi pater.de teſt.in vj.Rom. in authen.ſimiliter.C.ad l.Falcid.Io.de Imola,& Alex.in l. Marcellus. ff.ad Trebellian.& in conſ.xxix.vol.v.Iaſ.in conſi.lxxxiiij. vol.j. & in conſ.xcix.vol.iiij.& in conſi.cxlvj.vol.iiij.vbi in omnibus iſtis conſiliis dicit iſtam partem veriorem,licet aliam magis*communem.Io.Crot. in repet.l.nemo poteſt.ff.de legat.j.vbi etiam Bart.hoc tenet Benedict. de Plumb.& poſt eum Cor.in d.auth.ſed cum teſtator. Alciat.paradox. lib.v.c.xix.& in iſtam partem videtur inclinare Soc.in conſi.xiiij.in fi. vol.j.& iſtam partem refert,licèt aliter illam non firmet,Corn. in con. xvij.vol.iiij.

3 Amplia primam opinionem tanquam*magis communem,quòd Trebellianica poſſit prohiberi,vt ſecundum Matheſ. in repet.d.l.filium quem habentem,etiam cenſeatur prohibita Trebe. ſi modo teſtator prohibuiſſet Falcidiam.

Contrarium tamen in hoc tenuit Iaſ.in l.Marcellus.ff.ad Trebe.

4 Limita iſtam concluſion.ꝙ Trebel.poſsit prohiberi,vt non procedat in filiis primi gradus,in quibus non poteſt Trebel.prohiberi, vt dicit Bal.in l.iubemus.per illum tex. C. ad Trebel.& ibi Saly. & Corn. Rom.in l.Marcellus.ff.ad Trebe.& in conſ.cc.in fi.Alex.in conſ.v.in fi. vol.iij.Iaſ.in d.l.Marcellus.vbi dicit iſtam*communem opi.Ioa.Crot. in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Soc.in reg.482.in prima limit.Dec.in con. lxxxj.vbi dicit iſtam communem opi.& in.cõ.ccccl xxx.& in cõ. ccviij. Barbat.in repet.c.Raynutius.de teſta.Curt.iun.in con.clx.vbi dicit iſtã communem opi.& in con.liiij.& in con.lxx.vbi dicit iſtam communẽ opi.Iaſ.in conſ.xcix.vo.iiij.qui dicit iſtam communem opi.& in conſ. cxlvj.vbi dicit idem.vol.iiij.Picus in l.in quartam.ff.ad l.Falci.Ioa.Ant. Alex.in con.100.in fi.& in conſi.ciiij.vbi idem dicit.& in con.cxliij.vbi idem dicit,& in con.clviij.vbi idem dicit.Guido Papæ q.lj.& in conſil. cxl.& in conſi.cxciiij.Gozad.in conſi.xlviij.& in con. lxxxj.& in conſi. xciiij.& in con.cciiij.& Bertrand.ſequitur iſtam partem ſaltem ſtylo curiæ prouincialis,in conſi.ccxlvj.vol.iij.iſtam dicit*commune.Pariſ.

in con.

in conſi.xvj.vol.ij.& atteſtantes iſtam communem,& idem dicit in cō. lxxxvj.vol.ij.vbi eandem opinionem tenet,& in conſi.xlvij.volum.ij. & in conſi.xxx.vol.iij.vbi dicit *magis communem.iſtam dicit communem,& latè defendit Maria iunior conſi.cxxxj. & conſil.cxxxij. & conſi.cxxxvj.& conſi.cxxxvij.vol.j.Mant.qui dicit communem. conſ. ciij.Rui.conſi.lix.vol.ij.& conſi.clxiij.vol.ij.& conſi.xxj.vol.iij.& con. lxxx.vol.iij.

5 Amplia hanc partem,vt etiam mater, filiis primi gradus non poſſit Treb.prohibere,Ruin.con.lix.vol.ij.

Contrarium verò,quòd in liberis primi gradus Trebellian. poſſit prohiberi,tenuit Cyn.in d.l.iubemus.C.ad Treb.Raph.Cuma.in l.coheredi.§.cū filiæ.ff.de vulg.& pup.in l.in fideicom.ff.ad Treb. Alex. in l.Marcellus.ff.ad Treb.& in conſi.lxvij.vol.j.& in con.xxix.in v.volu. Claud.in l.Marcellus.Cor.in conſi.xxij.vol.ij.Bellam.in conſi.ſuo xlviij.qui dicit,quòd Trebe.poteſt prohiberi: & loquitur in liberis primi gradus.Idem voluit,vbi dicit iſtam*communem Io.Ant.Alex.in conſ. ij.Io.Crot.in c.Raynutius.de teſta.Fab.in auth.nouiſſima.C.de teſtam. & Io.Ant.Alex.qui dicit iſtam partem*communem in conſ.xliij.con. lxxiij.Ro. in ſing.cxciij.incip.eſt dubium.

6 Iſtud eſt de mente Ang.in con.cxxv.qui præſupponit,quòd ſi verba ibi fuiſſent apta, Treb.fuiſſet prohibita. & loquitur in liberis primi gradus .Idem voluit Bal.loquens in filiis primi gradus,in cō.cccxlix.in iij.vol.Aret.in conſi.lxvij.Signor.Homod.in conſi.ccxxxv.& iſtam tenuit Rota in deciſ.Caſſad.deciſ.iiij.de teſt.Goza.in cō.xlv,& iſtā dicit* communem Bertr.in conſi.clij.volu.j.& iſtam videtur ſequi, licèt non ſe firmet,idem Bertr.in conſi.cxxx.& in conſ.cxliiij.vol.iij.vbi etiam dicit iſtam partem communem.Pariſ. in conſi. xvj.vbi allegat plures etiam atteſtantes communem.& in conſ.xvij.& in conſi.xviij.& in con. xxj.vbi dicit iſtam *communem.& in conſi.xciij.vol.ij. & in conſilio primo,vol.iij.vbi idem dicit,& in conſi.xxj.& in conſi.xliij.& in conſi. lij.vbi dicit iſtam communem.& in conſi.liij.vol.iij.Grat.conſi.clx.vo. ij.Ruin. conſ.clxiij.vol.ij.& conſi.clxxiij.vol.j.vbi dicit communem. & iſtam dicit veriorem,& magis*communem Ruin.in conſi.cxv.vol. iij.& conſi.cxviij.vol.iij.& cxxx.& conſi.cxxxvij.vol.iij. vbi dicit communem.& conſi.cxlvij.vol.tertio.

Vna,& altera opinio ex atteſtatione Docto.eſt*communis.Gual. caut.xxxj.de ſubſt.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis*communis.

7 Primò Limita vt procedat,quādo vnica tantum quarta veniret detrahenda,ſecus ſi duæ.quia tunc poſſet Treb.prohiberi,ita Aret in con. lxvij.in fi.Dec.in con.cccclxxx.& in con.ccccxcv.Io.Anto. Alexand.in conſ.lxxiij.Rom.in ſing.xciij.incip.eſt dubium.Alex.in conſ.xxix.volumine v.

Sed iſta limitatio pendet ab eo,an l.iubemus,procedat,quādo vna tantum quarta,vel etiam duæ trahi debēt,de quo infrà dicetur in quinta limit.

8 Secundò Limita,quando filius eſſet rogatus reſtituere deſcendentibus teſtatoris,iuxta terminos.l.iubemus.ſecus ſi aliis,ita declarat Oldr. in con.ccxlviij.& ponit Io.Ant.Alex.in con.ſecundo, iſtud pendet ab eo, an l.iubemus. procedat tantū,quando liberi primi gradus ſunt rogati reſtituere deſcēdētib.de quo infrà in prima limit.in xij. cōclu,eo.tit.

9 Tertiò Limita niſi prohibitio facta eſſet in codicillis,ita Bal.in con. cccclxxiiij.incip.ad euidentiam. in fi.vol.ij.ſequitur Curt.iun.in conſi. lxx.in finalibus verbis.

Contrarium idem Curt.con.lxxj.in fin.& conſ.lxxiij.in fi. Guald. cau.viij.de mutat.teſtam.

10 Quartò Limita,quia per indirectum poteſt etiam filiis primi gradus Trebe.prohiberi,quando duæ quartæ detraherentur,& dictum eſſet ꝙ Treb.in legitimam imputaretur.Bal.in l.quoniam in prioribus.in fin. C.de inoffi.teſtam.Dyn Rayn.Nico.de Neap.Imo.Raph.Cuma.in l. Lucius.§.maritus.ff.ad Treb.Dyn. Nicol. de Neapol. Alber. de Roſa. Bart.de Pratis,& Alex,& Vincent.Herculan.in l.ſi debitor.ff.ad l.Falc. Alex.in l.Marcellus.ff.ad Treb.Iaſ.in auth.res, quæ. C. communia de legat.Fab.in auth.nouiſſima.C.de inoff.teſtam.Io.Ant. Alex. in conſi. ij.& in conſ.lxxiij.Iaſo.in l.filium,quē habentem.C.fami.hercii. Pariſ. in conſ.xviij.vol.ij.Ruin.conſ.clxiij.vol.ij.

Cōtrariū videtur tenere Claud.in l.Marcellus.ff.ad Treb.Pic.in l.in quartam.cum plurib.ſeq.ff.ad l.Falcid.

11 Quintò Limita quando duæ quartæ detraherētur,& teſtator mādaſſet,quòd in Trebe.fructus percepti imputarentur,quia tunc Trebe.detrahi non poteſt,quatenus aſcendunt fructus percepti, quia l.iubemus, C.ad Trebe.non procedit,vbi duæ quartæ detrahuntur , ita tenet Pau. de Caſtro in l.mulier.§.cum proponeretur.& ibi Alex.ff.ad Trebellia. & Pau.de Caſtr.in l.ſcimus.C.de inoffic.teſtam. Ioā.Crot.in c.Raynutius.de teſtam.& idem Crot..in §.duo fratres. ff. de verborum obligat. Dec.in conſilio cccclxxx.Alexand.in conſilio ccl. volumine ſexto.Io. Anto.Alexand.in conſil.ſecundo.Pau.de Caſtr.in conſilio clxxxviij.incip.quia dubia. vol.ij.Cur.ſen.in cō.lij.Iaſ.in cō.ccxxxvj.vo.ij.& in cōſ. xliij.vol.iij.Goz.in con.xlv.Pariſ.in cō.xvij.& in cō.xviij.& in cō.xxvj. vol.ij.& in conſi.xxvij.& in conſi.xxx.vol.iij.omninò Aimo conſ.xvj. Rui.cōſi.cxliij.vo.ij.& cōſ.cxxxv.vo.iij.vbi declarat.& cōſ.cxlix.vo.iij.

12 Contrarium voluit Bar.ꝙ l.iubemus,procedat etiam,vbi duæ quartæ detrahantur,in l.quod de bonis.§.quod auus.ff.ad l.Fal.& ibi.Alex. ſequitur corrigens illud,quod dixerat in contrarium in d.l.mulier.§.cū proponeretur.& eandē opi.tenet Pau.de Ca.in d.l.iubemus. C.ad Tre. Ang.in conſi.cxxj.Claud.in l.Marcel.ff.ad Treb.Pic.in l.in quartam.ff. ad l.Falc.Oldr.in conſi.cxxxj.Claud.in d.l. Mulier.§.cum proponeretur.ff.ad Treb.licèt aliquid adducat in contrarium Cor.in conſi.clxxx. voli.iij.Iaſ.in conſ.cxix.vol.iiij.& in conſ.cxlvj.vol.iiij.Gozad.in conſi.xcij.& in conſi.xcvij.Pariſ.in conſ.xxv.vol.ij.vbi dicit iſtam*communem,& in conſ.xciij.vol.ij.& in conſ.j.vol.iij.iſtam dicit communem, & illam tenet Maria.Iun.conſi.cxxxj.vſque ad xij.& conſi.cxxxij.& cōſi.cxxxvij.vol.j.Ruin.conſi.cxxxiij.vol.ij.& conſi.clxiij.vol.ij.& conſi. cxxxv.vol.iij.

13 Sextò Limita,quando fideicommiſſum eſt ſimpliciter iniunctum,nā tunc ſecundum*magis communem opinionem,de qua per Iaſ.in l.coheredi.§.cum filiæ.ff.de vulg.& pup.fideicommiſſum dicitur iniūctum heredibus filij,& non filio,& propterea quo ad illos Trebellia.potuit prohiberi.Dec.in conſ.xlviij.

14 Septimò Limita,ſi fuerint grauati heredes liberorum primi gradus Goz.in conſi.xlv.

15 Octauò Limita,quando filius approbaſſet patris, teſtamētum,Pariſ. in conſ.xvj.& in conſi.xvij.& in conſi.xviij.& in conſ.xxvj.vol.ij.

16 Nonò Limita,iſtam partem in filio legitimato,Grat.conſ.xvij.

17 X.Limita,quando onus expreſsè,& ſimpliciter eſt iniūctum filio primi gradus.Rui.conſi.cxxx.vol.iij.

Tenendo ſecundam partem,ꝙ etiam in liberis primi gradus Treb. poſſit prohiberi,

18 Declara,quando per verba ſpecifica expreſsè facta eſſet prohibitio, nec ſufficerent verba,quæ aliter potuiſſent operari,& impedire detractionem Treb.ſed requiritur maior expreſſio.Iaſ.in conſi.lxxxiiij.vo.j. Cur.Iun.conſi.liiij.Rui.conſi.clxxiij.vol.ij.

Et quia veritas illarum limitationum,quas poſui ad primam opi.maximè dependet à declaratione,& intellectu.l.iubemus.C.ad Trebellia, ideò ſubiiciam eius intellectum*communem cum ampliat.& limitat. infrà in xij.conclu.huius titu.ex quibus ſuprà proximè præcedentia verificabuntur.

19 Declara,nam licèt Treb.& Falcidia.prohiberi poſſint,non tamen legitima,vt per gl.& alios in auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.Doct.in l.quoniam in prioribus.per illum tex.C.de inoffi.teſta.

Contrarium Guido Papæ in conſi.cxl.

20 Et an poſſit prohiberi Treb.in codicillis,Gual.caut.viij.de mut.teſt. tenet prohiberi poſſe Treb.etiam in codicillis.

Contrarium Bal.in conſi.cccclxxv.vol.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an expreſsè debeat prohiberi, vel ſufficiat prohibitio per æquipollens.

1 OPPORTVNE occurrit iuxta pdicta illa concluſio,vtrū ad prohibendam Fal.vel Treb.requiratur expreſſio ſpecifica in indiuiduo,vtputà,prohibeo Fal.vel requiratur per æquipollens,& Ang.in §.ij.ſi verò expreſſim.in authen.de hered.& Fal.& in §.illud.in auth.de trient.& ſemiſ.tenet, ꝙ requiratur expreſſio in indiuiduo,& ſingularis,nec ſufficiat per ęquipollēs.Idem videtur tenere Roma.in repe.auth.ſimiliter.C.ad l.Fal.Ang.in d.auth. ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.Aret.Inſt.de l.Fal.Soc.in conſ.xiiij.& in cōſi.xxxiij.vol.j.Oldr.in conſi.ccxlviij.in iiij.q.Iaſ.in conſi.lxxxiiij.vol.j. & in conſi.cxlvj.vol.iiij.Alex.in conſi.cxxj.vol.iiij.& in conſi.cxxxiij. vol.v.licèt non plenè firmet.

Et hanc partem dicit *communem Io. Crot.in l nemo poteſt.ff.de leg.j.Card.in conſi.cxxxiij.Bert.in conſi.lxxxv.vol.ij.& in conſ.cxliiij. vol.iij.Maria.Iun.conſi.clxx.vol.ij.

Contrarium,ꝙ ſufficiat per æquipollens,dum tamen verba iſtud ſignificent,nec poſſint ad aliud commodè referri,tenet Aret.in con.xij. Alex.Aret.& Iaſ.in l.j.ff.de vulg.& pup.ita quod iſti videntur requirere ſpecialem,ſed non ſingularem expreſſionē:& ita videtur tenere Bauer.in l.cū filio.in repe.ff.de leg.j.Pau.de Ca.in d.auth.ſed cum teſtator. & ibi Cor.Iaſ.in l.centurio.ff.de vul.& pup.Capra in conſi.xxxvj.Pau. de Ca.in l.fi.C.ad l.Fal.Cor.in conſi.clxxxvij.volu.j.Galiaul.in repe.l. centurio.qui dicit iſtam magis*communem,& veriorem.Io.Cro.in l. nemo poteſt.ff.de leg.j.Pau.de Ca.in conſi.xxviij.vol.ij.incip.in cauſa,quæ vertitur.Alex.in conſi.ccj.vol.vj.Pau.de Ca.in conſi.lxxvij.viſa facti.vol.i.Bertr.in conſi.xlvij.& in conſi.cxxx.vol.iij.Pariſ.in conſi. xxj.vol.ij.& hæc tanquam*magis communis eſt tenenda.

2 Limita quia tacitè,& per indirectum verbis generalibus prohibetur Treb.Ruin.con.lxxvij.vol.ij.

3 Declara,quia verba æquipollentia in hoc caſu dicuntur ea, quæ aliud,quàm detractionem importare non poſſunt, Bertr.in con. cxliiij. nu.14.verſ.& primo,vol.iij.

Et hoc maximè verificatur ex iis, quæ infrà ſubiiciam ex mente Doctorum.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cenſeatur prohibita per illa verba, reſtituas omnia bona mea.

1 QVAERVNT Doctor. vtrum per iſta verba, Reſtituas omnina bona mea,cenſeatur prohibita Trebel.& quidem in hoc dubio Bart.in l.centurio.ff.de vulga.& pupi.tenet,ꝙ iſta verba inducant prohibitionem Treb. ſed vt colligit Capr.in conſi. xxxvj.in fi.& Aret.con.xij.vel Bar.non probat hoc, vel probat contrarium,vt ibi per eum,& per Paul.de Caſt.& Cor.in auth. ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.Capra.in conſ.lxxxiij.in fi.tamen idem voluit,ꝙ per dicta verba Treb.ſit prohibita.Bal.in l.precibus.C.de impu. vbi dicit contra Bar.ꝙ iſta verba non faciunt ſubſtitutionem directam, ſed bene faciunt,ꝙ remanente ſubſt.fideicomm.ceſſet Treb. & ibi hoc ſequitur Iaſ.& Dec.& Ang.in l.cẽturio.& ibi Imola, idem tenuit Fulg. in con.xxx.Alex.in conſi.ccj.vol.vj.Guald.cautel.xxxj.de ſubſt.Grat.in con.cxxxiiij.vol.j,Caſſa.con.lxvij.& Iaſ.in l.centurio.ſentit iſtam eſſe* communem opinionem,idem Corſet.in tract.ſuo de Treb.idem ſequitur Alex.licèt non clare,tamen approbando dicta Bar.in d. l.centurio, quòd verba Bart.faciant ceſſare Treb.Curt.iun.in con.xvj.in fin. & in conſi.cliiij.

Contrarium, ꝙ iſta verba non inducant prohibitionem Trebell. voluit Ang.in Auth.ſed cum teſtator.& ibi Cor.C.ad l.Falcid.& idem Ang.in conſ.cxxv.Rom.in auth.ſimiliter.C.ad l.Fal.Are.in l. centurio. & in conſ.xij.Iaſ.in d.l.centurio.Galiaul.in d.l.centurio. Cor. in conſ. ccvij.vol.ij.Rom.in con.lxxv.Capra.in con.xxxvj.in fin.& in conſilio lxxxiij.in fi.Iaſ.in con.lxxxiiij.vol.j.& in con.cxlvj.vol.iiij.Claud.in d. l.centurio.Soc.in con.xiiij.vo.j.licèt etiam idem voluerit in aliis verbis,in quibus non bene loquitur,vt infrà dicetur.& idem in conſ.xxxiij.vol.j.Corn.in conſi.clxxxvij.volum.j.Pau.de Caſt. in conſil.xxviij. incip.in cauſa,quæ vertitur.vol.ij.Caſſa.in conſ.lxvij.Bertr.in con.clij. vol.j.& in conſi.xlvij.vol.iij.& in con.lxxxviij.vbi omnino vide.& in conſi.cxliiij.& in conſi.cclxxxviij.& in conſ.cccxiiij.vol.tertio. Mant. in conſi.ccxcj.vbi dicit iſtam*communem.Ruin.con.lij.vol.ij.& con. clxiij.vol.ij,& conſ.clix.vol.iij.

2 Et pro iſta parte facit,quod dicunt Cyn.& Bal.in l.fi.C.ad l. Falcid. quod promittens heres ſoluere omnia legata,retinet Falcidiam.& hodie videtur quòd iſta ſecunda ſit magis*communis opi.ex allegatis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cenſeatur prohibita per iſta verba, reſtituas hereditatem pleno iure.

1 SVCCESIVE quæritur,vtrum iſta verba,Reſtituas hereditatem pleno iure.inducant prohibitionem Treb. Pau.de Caſt.& Cor.in auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Falcid.dicunt, ꝙ non.Capra.in conſ.xxxvj.in fi.& in conſi.lxxxiij.in fi.vbi dicit*communem Soc.in con.xxxiij.vol.j. Rom. in conſi. lxxix. & in conſi.lxxv.& in conſi.ccxxxx.Oldr.in con.ccxlviij.Bauer.in repet.l.cũ filiusfamil.ff de leg.j.Lancell.Dec.in l.Titia.ff.de an.leg.Pau. de Caſtr. in conſi.xxviij.vo.ij.incip.in cauſa quæ vertitur.Guald. cautel. xxxj.de ſubſt.Fel,qui latiſſimè loquitur de iſtis verbis,pleno iure,in c.conqueſtus de for.compet.& in capit.auditis.de præſcrip Bertran.in con.xxxvij.vol.j.& in conſi.lxxv.vol.& in conſ.clxxxiiij.vo.ij.& in con.cxliiij. vol.iij.Deciſ.Neapolita.xcvj.in nouis.Rom.in auth. ſimiliter. verſ.ſed hic dubitatur.C.ad l.Falcid.Grat.in conſi.cxxxiiij.vol.j.Ruin. conſilio xxxviij.vol.j.& conſ.clix.vol.tertio,Boer.deciſ.xliiij. nu.33. in j.parte,

Contrarium colligitur ex notat.per Alex.in conſ.ccviij.volumine ij.Bal.in l.precibus.C.de impub. Alex.conſi.ccj.vol.vj.Guido Papæ. q. dxxxvij.vbi dicit iſtam* communem opinionem,& in con.cxxij.Rui. conſilio lix.vol.ij.& con.dlxiij.vol.ſecundo.

2 Concorda has opin.contrarias hoc modo,nam vltra illud verbum, pleno iure, adſunt alia verba, quæ important omnia bona, & tũc cenſeatur prohibita Trebellianica,aliàs per iſta verba pleno iure,non cenſeatur prohibita,ita Grat.in conſi.ciij.nu.14.volu. ij.qui iſtam dicit *communem opi.

3 De iſto verbo,plenè,Fel.in c.inter quatuor.de maior.& obed.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Trebellianica, an cenſeatur prohibita, ſi teſtator mandat reſtitui integram hereditatem.

1 DVBITATVR etiam,vtrum ſi teſtator mandat reſtitui integram hereditatem, vel integraliter,cenſeatur prohibita Trebe.Ang.in l,centurio,tenet ꝙ ſic.& ibi Imo. Alex. Aret. Claud.Galiaul.ff.de vulg.& pup.Bal.in auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.& ibi Ang.Io.Crot.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.idem voluit Paul.de Caſt.in d.auth.ſed cum teſtator.& voluerũt Cyn.Bal.Ang. Paul.de Caſt. & Saly.in l.fi.C.ad l.Falc.Aret.in conſ. xij.Alex.in conſi. cxxxiij.vo.v.& in con.cxlj.vol.ij.Ang.in l.decem.ff.de fideic.lib.Ro.& Imo.in l.ſi Patronus.de donat.Ale.in l.xl.ad fi.vbi ſublimitat.ff.ad l.Fal. Aret.in tract.de teſta.in gl.incip.item ſciens vires ſui patrimonij. Guid. Papæ.quę.dxxxvij.Bauer.in repet.l.cum filiofamil.ff.de leg.j.Iaſ.in l. cẽturio.Pau.de Caſt.in con.xxviij.in cauſa,quæ vertitur.vol.ij.Ale.in cõ. ccj.vol.vj.Ang.in cõ.cxxv.Corn.in conſi.ccciij. vo.j. Caſſ.in conſi. lxvij.Guald.caut.xxxj.de ſubſt.Bertr.in conſ.lxxv.vol.ij.& in conſi.clxxiiij.vol.ij.Hiſp.in c.per veſtras.de donat.inter vir. & vxor. Pariſ. in con.xciij.vol.ij.vbi dicit*communem,& in conſi.ix.vol.iij.& conſilio xxj.vol.iij.& conſ.liiij.vol.iij.Rui.conſ.xxv.vo.j.& conſ.cxlv.volu.j.& conſ.xlvij.vol.ij.& conſ.clxiij.vol.ij.& conſ.lxxx.vol.iij.& conſ.cxlviij. vol.iij.& con.clix.vo.iij.Boer.deciſ.xliiij.in j.part.nu.31.

Contrarium Ang.in l.j.§.ad filiorum. C.quomodo,& quando,iiij. par.lib.x.Soc.in conſ.xiiij.& in conſi.xxxiij. vol.j. ſentit Iaſ. in conſi. lxxxiiij.vol.j.dum allegat Bal.in l.j.C.de fruct.& lit.expen.Rom.in l.ſi patronus.ff.de donat.

2 Facit,quia licèt dictum ſit fructus integros,tamẽ debet intelligi, deductis expenſis.Caſſ.in conſuet.

3 Secundò Facit,quod notat Cremenſ.in ſing.xxiiij. vbi etiam quòd maritus teneatur reſtituere integram dotem,tamen poterit retinere ſibi quartam vigore ſtatuti ſibi debitam.

4 Sed quando dictum eſt,integra,& omnia bona,abſque dubio videtur prohibita Treb.Mari.iun.in con.cxiij.nu.53.vol.j.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cenſeatur prohibita per verba, reſtituas totam hereditatem meam.

1 SVBSEQVITVR & alia concluſio, vtrũ per iſta verba,Reſtituas totam hereditatem meam,cenſeatur prohibita Trebe.glo.in l.decem.ff.de fideic.lib. vbi etiam Bened.de Plumb.& Ang.tenet partem affirmatiuam. idem Ang.in l.centurio.& Imo.Alex.Aret. Galiaul.Iaſ.Claud.ff. de vulg. & pupil.Bal.in authen.ſed cum teſtator.C.ad.l.Falc.& ibi Ang.Ioã.Crot. in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Alex.in conſi.v.vol.iij.Bal.in l.precibus. C. de impub.Soc.in l.ſerui electione.§.ſi fundus.ff.de leg.j.idẽ Bal.in auth. ſed cum teſtator.C.ad l.Falc.Ang.Aret.in tract.de teſta.in glo.incip.itẽ ſciens vires patrimonij.Guid.Pap.q.dxxxvij.Alex in conſil.ccj. vol. vj. vbi nume.15.dicit iſtam* communem opi.& ab ea non eſſe recedendũ in iudicando.Caſſ.in conſ.lxvij.Ro.in l.Marcellus.§.quòd autem.ff.ad Treb.Ang.in con.cxxv.Iaſ.in l.is cui.ff.de cond.indeb.Cor.in con.ccciij.vol.j.Pariſ.in con.xxj.vol.iij.in conſ.liiij.vol.iij.Grat.in conſi.cxxxiiij.vo.j.Ruin.con.xxv.vo.j.& cõ.lvij.& cõ.lxij.volu.j.& conſ. lxxxiiij. vo.j.& conſ.xcvij.vol.j.& conſi.xlvij.vol.ij.& con.clxiij.vo.ij.& clxxiij.vo.ij.& cxxxvij.eod.vo.& conſ.lxxx.vol.iij.& con.cxlv.vo.iij.& cõ. clix.vo.iij.

Contrarium voluit Ang.in l.j.§.ad filiorum. C. quibus, & quando quarta pars.lib.10.Rom.in l.ſi patronus.ff.de donat.& in con.xxxij.& con.lxxv.Pau.de Caſt.in conſi.xxviij.vo.ij.incip.in cauſa,quæ vertitur inter Petrum.& in conſi.lxxvij.incip.viſa facti narratione.vol.ij.Soci. in con.xxxiij.vo.j.Iaſ.in con.cxlvj.vo.iiij.Bertrand in con.lxxxviij.vo. iij.Maria.iun.con.clxx.vo.ij.

2 Tenendo primam opi.quæ eſt* communis,non obſtaret quod dictum eſt ſuprà in tertia concluſione,quòd per illa verba, omnia bona ſecundum communem opinionem non cenſetur prohibita Treb.quia dico quòd differentia eſt inter verbum,otum,& omne,vt per Iaſo.in l.centurio.ff.de vulg.& pup.nu 48.Caſſ.in conſuet.Rui.in conſi.clxiij. nu.21.vo.ſecundo.

3 Concordat tamen opi.Rui.in conſi.clxiij.nu.22.vol.ſecundo hoc modo,nam aut iſtud verbum apponitur verbo executiuo, vt quia dictum ſit,totum reſtituat.vt tunc procedat prima opinio:aut non apponitur verbo executiuo,ſed diſpoſitiuo,vt puta ſi dicatur,totam hereditatem relinquo,& tunc procedat ſecunda opinio,vt Treb.non cenſeatur prohibita.

CON

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cenſeatur prohibita per illa verba, reſtituas ſine diminutione.

1 PER illa autem verba, Reſtituas ſine diminutione, indubitanter cenſetur prohibita Treb. Bald. in l. precibus. C. de impub. Ang. in auth. ſed cum teſtator. C. ad l. Flac. & ibi Pau. de Caſt. Bauer. in l. ſi filiofamil. ff. de leg. j. Aret. in conſi. xij. Corne. in conſilio ccciij. volum. primo, & in conſi. cccvij. volum. quarto. Paulus de Caſtro, in conſi. xxviij. incip. in cauſa, quæ vertitur. volum. ij. Pariſ. in conſi. nono, volum. tertio, in conſilio vigeſimoprimo, volum. tertio, vbi dicit * communem. & in conſilio liiij. volum. tertio. Aim. in conſi. cliiij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cenſeatur prohibita per illa verba, reſtituas deductis centum, & plus detrahere non poſsis.

1 ITEM per iſta verba, Reſtituas deductis centum, & plus habere, vel detrahere non poſſis, Trebellian. & Falcidia. dicitur prohibita, Baldus per gloſ. ibi in l. cum patrem. C. de iur. dot. Ange. Aret. inſt. de l. Falc. Alexand. conſi. xxj. volum. vj. Dec. licet non plenè firmet, in conſi. ccxlij.

Contrarium Ruin. conſi. clxiij. vol. ij.

2 Et nota, quia dicebat Claud. in l. centurio. ff. de vulg. & pup. quòd licet vnum verbum de per ſe non ſufficiat ad Trebel. vel Falc. prohibendam, geminata tamen ſufficiunt. Tamen hoc dictum eſt contra not. per Corn. in conſi cccvij. volum. iiij. & Pau. de Caſtro in conſi. xxviij. incip. in cauſa, quæ vertitur. vol. ij.

3 Vbi ita demum iſta verba geminata ſunt apta ad prohibitionem Falcid. ſeu Trebel. quando omnino aliam interpretationem recipere non poſſunt, ſecus ſi aliud poſſent operari.

CONCLVSIO IX

ARGVMENTVM.

Trebellianica, an cenſeatur prohibita, per prohibitionem alienationis.

1 NECESSARIO ſequitur videre, vtrum Trebellianica cenſeatur prohibita per prohibitionem alienationis, prout videtur tex. in auth. ſed in ea re. C. ad l. Falc. qui tex. licet loquatur in Falc. tamen habet locum etiam in Trebellian. vt ibi per Bald. Aretin. in conſi. xxxvij. Ange. in §. ſi verò expreſſim. in authen. de hered. & Falc. Paul. Pic. in l. quartam. ff. ad l. Falcid. Alexan. in apoſtil. ad Bart. in d. auth. ſed in ea re. Ioan. Ant. Alexan. in conſi. xliij. & in conſi. lxxiij. Card. in conſi. cxiij. Corn. in conſi. xxij. volu. ij. & conſilio clxxxij. vol. ij. Capr. in conſi. ix. qui videtur reſtringere illam diſpoſitionem. Guido. Papæ. quæſt. lj. & in conſi. cxl. Guald. cautel. xxxj. de ſubſt. Bertr. in conſi. clxxiij. vol. iij. Pariſ. in conſi. cxxvj. vol. j. & in conſi. ix. & conſi. xvj. & conſi. xvij. & conſi. xviij. & conſi. xxvj. verſic. lij. conſi. lxiiij. conſi. xciij. vol. ij. & conſi. xvij. & xviij. & conſi. xxj. & conſi. xliij. & conſ. lij. & conſi. liij. volu. iij. Mantua. in conſi. ccxcj. Ruin. conſi. cxj. volu. ij. & conſi. cxxvj. vol. ij. & conſi. clxxiij. volu. ij. & conſi. xv. volum. iij. & conſi. cxviij. vol. iij. & conſi. cxix. vol. iij. & conſ. cxxx. vol. iij. & cxxxvij. vol. iij. & clix. vol. iij. & conſi. lxxxvij. vol. iiij.

2 Et idem eſt quando prohibita ſunt omnia bona alienari, Grat. in conſ. xxj. nu. 57. vol. ij.

Contra concluſ. tenet Corn. in conſi. clxiiij. volu. j. Mari. Iun. in conſi. clxx. vol. ij. per totum.

3 Tenendo communem opinionem, Primò Amplia eam, etiam ſi prohibitio alienationis facta ſit liberis primi gradus, Pariſ. in conſi. cxxvj. vol. j. & in conſi. xvij. nu. 32. vol. iij. vbi hanc dicit * communem.

Contrarium tenet Rom. in conſi. ccvj. Pariſ. in conſi. xliij. nu. 25. vol. iij. Gualdenſ. qui vtranque opin. atteſtatur eſſe * communem, caut. xxxj. de ſubſtitu. nu. 4. Caſſad. deciſ. iiij. de teſta. vbi dicit Rotã ob diuerſitatem opi. noluiſſe iudicare.

4 Secundò Amplia, vt etiam per prohibitionẽ diuiſionis cenſeatur prohibita alienatio, & per conſequens prohibita Falcidia, vel Treb. vt ſumitur ex verbis Rui. conſi. xxiij. vol. v.

5 Tertiò Amplia, etiam ſi dictum ſit, integrè reſtituatur hereditas mea pleno iure & ſine diminutione, prout in caſu Guidon. Papæ in conſilio cxxxiiij. & in cõſ. cxl. Guald. caut. xxxj. de ſubſtitut. nu. 3. vbi dicit * communem opinionem.

6 Quartò Amplia, nam etiam propter clauſulam codicillarem cẽſetur prohibita Trebel. ſecundũ Guid. Pap. quæſt. lij. in fin. Caſſ. in conſi. lxvij. nu. 71. Ruin. conſi. cxlvj. vol. iij.

7 Quintò Amplia, nam cenſetur prohibita, ſi teſtator dixerit, quòd volebat bona perpetuò cõſeruari in familia ſua, Mant. in cõſi. ccxcj. nu. 10.

8 Sextò Amplia, quia cenſetur prohibita, ſi teſtator dixerit quòd heres pro non inſtituto habeatur, Ruin. conſi. xlvij. vol. ij.

9 Septimò Amplia, quando dictum eſt, quòd executores capiant, & diſtribuant vſque ad integram ſolutionem legatorum, cenſetur prohibita Trebel. Ruin. conſi. cxvij. vol. iij.

10 Octauò Amplia, ſi teſtator vſus ſit verbis directis, dato quod iure directo non poſſit valere ſubſtitutio poſt pubertatem, Ruin. conſi. cxlvj. nu. 8. volu. tertio. quo caſu præſumitur teſtatorem voluiſſe vt hereditas ad ſubſtitutum perueniret abſque detractione quartæ, vt ibi per eum.

11 Primò Limita, vt concluſio procedat quando teſtator dicat, bona nullo tempore alienari, Ruin. in conſi. lxxxix. nu. 27. vol. ij.

12 Secundò Limita, quia non cenſetur prohibita quando teſtator dixerit, habeas hereditatem meam ſine vllo onere, Bertr. in conſi. cxliiij. vol. tertio, in nouis.

13 Tertiò Limita, in teſtamento militis noſtri temporis à principe equeſtri dignitate inſigniti. Caſſa. in conſi. lxvij. nu. 75.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an amittatur ob non confectionem inuentarij.

1 OPPORTVNE etiam dubitatur, an propter non confectionem inuentarij perdatur Trebelli. in quo articulo variæ fuerunt Doctorum opin. vt vix diſcerni poſſit, quæ ſit magis communis opinio: nam Rofred. in libell. ſuis, in tit. de ſenatuſcon. Trebell. in verſi. circa primum, quòd non perdatur. Idem tenuit Iacob. de Beluiſ. in §. hinc nobis, in xiij. quæſtione, in authen. de hered. & Flac. Oldra. in l. fin. §. fi. C. de iur. delib. Cyn. in auth. ſed cum teſtator. C. ad l. Flac. vt refert Bart. in l. Marcellus. ff. ad Trebe. & in auth. ſed cum teſtator. C. ad l. Flac. Bart. refert Cyn. tenere contrarium, ſed in veritate Cyn. diſtinguit, vt per Iaſ. in d. l. Marcellus. qui refert Bart. in l. Marcellus. ff. ad Trebel. vbi etiam Ang. Paul. de Caſtro, & ibi Alexand. Iaſo. ibi, & ibi Claud. quam dicit * communem, Bar. in d. auth. ſed cùm teſtatór. qui dicit, quòd ita communiter obſeruatur. Bart. idem tenet in conſi. ij. Ioan. And. in addit. Specu. in tit. de inſtru. edit. §. dicto verſi. nunc dicamus. incip. in addit. de Trebel. dubitatur. Bald. in l. filium, quem habentem. C. famil. herc. Bald. in conſi. ccxxix. incip. in primo articulo. poſt Io. de Caſtiglione, cuius eſt conſilium originale, quod ſubſcripſit Bald. & idem præſupponit Bal. in conſi. cccliiij. incip. ad euidentiam. vol. v. Ang. in l. j. §. hæc ſtipulatio. ff. ſi is, cui pluſquam per l. Falc. & ibi Imo. vbi dicit iſtam * communem. & ibi refert Franc. de Rampo. idem tenere in auth. ſed cum teſtator. vbi etiam Ang. idem tenet. & idem Ang. in §. ſi verò expreſſim. in auth de hered. & Falc. Paul. de Caſtro, in l. cum tale. §. j. ff. de condit. & demonſt. idem & clarius in conſi. lxxvij. incip. viſa facti narratione ſatis longa. in iij. dubio, volu. ij. vbi dicit iſtam * communem. Io. de Anan. in conſi. lxj. in ij. dubio. & eſt cõſilium inſertum inter conſilia Alex. lxvij. volu. iiij. idem tenet Petr. de Anch. in c. Raynaldus, de teſta. al leg. remittendo ſe ad notata per Bart. in d. l. Marcellus. idem tenuit Alex. in conſi. xxix. vol. v. Cor. in conſi. clxxx. in viij. dubio. in iiij. vol. Cuma. in conſi. lxx. vbi dicit iſtam * communem opinionem. & iſtam communem opin. eſſe, & ab ea non eſſe recedendum dicit Iaſ. in conſi. lxxxiiij. vol. j. & idem dicit Iaſ. in conſi. cxiiij. vo. iiij. Calca. in conſi. xxxvij. Ioan. Ant. Alex. in conſi. xliij. vbi dicit iſtam communem opinionem. & iſtam dicit communem Alex. in d. l. Marcellus. & in l. omnibus. §. ſi ex Trebel. ff. ad Trebel. Cor. etiam videtur tenere iſtam partem, quòd non perdatur, in auth. ſed cùm teſtator. C. ad l. Falcid. iſtam dicit communem, & de conſuetudine ſeruari Cor. in l. fi. §. licentia, in fi. C. de iur. delib. apoſtil. ad deciſ. Tholoſ. cccxiiij. vbi etiam diſtinguit. iſtam tenet Rot. in deciſ. Caſſ. iij. de teſta Pariſ. in conſi. xliij. volu. iij. Maria. Iun. qui dicit iſtam * communem. in conſi. cxxxij. vbi plus dicit, quod ita ſeruatur de conſuetudine volu. j. Aimo. conſi. xvij. Grat. conſi. lxxvij. vbi dicit iſtam communem, vol. ij. Rui. conſi. cxij. vol. ij. & conſi. cxxxv. volu. iij. vbi dicit cõmu. & conſi. clij. vol. v. vbi dicit communem.

2 Contrarium, quod perdatur Trebelli. ſicut Falcid. tenuit Alber. Galeot. in margarita ſua in rubrica de quarta Trebellia. in verſic. quæritur, ſi non fecerit inuentarium. Iacob. de Aren. Bald. Imol. & Raph. Cuma. in d. l cum tale. §. j. ff. de condi. & demonſt. Richard. Malumb. Pet. Cyn. Bald. Salicet. Fulgo. in dict. authen. ſed cum teſtator. C. ad l. Falc. vbi Fulgo. dicit iſtam partem * communem. Ioan. de Imola in fin. Flor. & Raph. Cuma. in l. Marcellus. ff. ad Trebell. Oldrad. in conſi. cxxxiiij. Idem voluit Bar. in conſilio xxxj. & conſilio ccxxxiiij. Rom. in reper. authen. ſimiliter: in x l. ſpeciali inter vltimas voluntates. C. ad l. Falc. Pau. de Caſt. in conſi. xxxvj. incip. ſuper primo dubio fuerunt opin. volum. ij. Ange. Aretin. in §. extraneis. inſt. de hered. qual. & differ. dicit iſtam opin. eſſe ſeruatam eo aduocante in ciuitate Ferrariæ. Idem tenet, & dicit idem

Ang.in §.& quia.in vltima quæſt.inſt.de fideicom.hereditat. Matheſ.in repet.l.filium,quem habentem.C.famil.herciſc.qui dicit, quòd alia pars non * eſt communis,quicquid aliqui dicãt illam communẽ, & quòd ita conſuluit Franciſ. Tigrin. in conſi. ſuo incip. Bonauentura. Socin. in l. Marcellus.§.quod autem.ff. ad Trebellia. qui dicit iſtam partem ſequendam eſſe in conſulendo & iudicando. Pau. de Caſtro, in l. coheredi. §. cum filiæ.ff.de vulg.& pupil.Guido Papæ.quæſt.liij.Dec.in conſi.ccxxxvj.vbi dicit iſtam veriorem,& * magis communem opi.& in conſi.ccccxcv.& in conſi.cccclxxx.Corn.tenet iſtam partem in conſilio ccciij.vol.j.& in conſi.xxij. volum. ij. & in conſi. clxviij. volum.iij. vbi dicit iſtam eſſe * magis communem opinionem.Cuma.in conſi.cxlj.Fulg.in conſi. xlj.qui dicit,quòd Doctor.moder.vt plurimum ſequuntur iſtam opinionem.& Fulg.in conſi. lxxxvij. & in conſi.xcvj.Barbat. in conſilio xlvj. volum.tertio.Rom.in authen.ſimiliter.C.ad l. Falc. & in conſi. cclxxvj. iſtam veriorem.& * magis communem dicit Ioan.Crot.in repet.capit. Raynutius.de teſtam.Franc.Curt.iun. in conſil. quinquageſimoquarto. vbi ſecundum opinionem Decij dicit iſtam eſſe communem opinionem.Guald.caut.trigeſimaſeptima,de ſubſt. iſtam dicit magis communem,& tenendam. Bertrand.conſilio vigeſimotertio,volumine primo, & in conſi.lxxv.volum.ij.& in conſilio clxxxiiij.volum.ſecundo. Bertr. in conſilio clviij. volumine tertio, & in conſilio ccij. volumine tertio, iſtam dicit magis communem Pariſ.in conſilio cxxvj.volumine primo, & in conſilio xvj. volumine ij. vbi dicit iſtam communem opinionem. & conſilio lxiiij.volumine ij.vbi idem dicit.& in conſilio xvij. vbi idem dicit,& in conſilio xxvij.& conſilio lij.& in conſilio liiij.volumine.iij.& iſtam magis communem dicit Grat.in conſi.xij.volu.ij. & conſi. xxj. vbi idem dicit,volu.ij.& conſi.lxxxviij.volu.ij.vbi in princ.dicit noſtris temporibus hanc eſſe magis communem. & in conſi.clx. vbi dicit communem,volu.ij.Ruin.conſi.xxxvij.volu.j.iſtam dicit communem,& veriorem in conſi.lxxx.vol.iij.& conſi.cxv.vol.iij.vbi idẽ dicit.& cõſi. cxviij. vol.iij.& conſi.clix.vol.iij.vbi dicit communem.

3 Amplia hanc vltimam opin. quæ hodie videtur magis * communis, etiam ſi faciat inuentarium,doloſè aliquid omittendo,ita Grat.in conſi. xij.vol.ij.& conſi.xxv.vol.ij.

4 Tenendo iſtam partem,quòd perdatur Trebelli.per non confectionem inuentarij. Primò Limita,non procedere in liberis primi gradus, qui ſi non fecerint inuentarium,non priuantur Trebel.Guid.Pap.q. liij. Pariſ.in conſi.xliij.vol.iij.

Contrarium Dec. in conſi. ccxxxvj. & in conſi. cccclxxx. & in conſi. ccccxcv.Pariſ.in conſi.cxxvij.volu.j.& in conſi.xvj.vol.ij. & in conſilio decimooctauo,vbi dicit iſtam * communem opinionem,& in conſi.vigeſimoquinto,& in conſi.xxvj.vbi idem dicit.& in conſi.xciij.volu.ij.& in conſilio primo,vbi dicit communem,& in conſi.xxvij.vol. iij.Grat.in conſilio xvij.volu.j.Maria.Iun.conſilio xxviij.vol.ij. vbi dicit communem.Rui.conſi.xxxvij.vol.j.

5 Secundò Limita,ſi eſſet facta deſcriptio omnium bonorum, ita quod poſſit ceſſare ſuſpictio fraudis.Pariſ.in conſi.xxv.volum.ij.Maria.iun.in conſi.cxxxij.vol.j.

6 Tenendo aliam partem quod non perdatur Trebel.limita,niſi vtrunque interueniat, & quod ſit prohibita expreſsè, & quod inuentarium non ſit confectum,etiam poſito quod in illo articulo verior, & magis* communis ſit illa concluſio, quod per expreſſam prohibitionem non ceſſet Trebell.vt per Franc.Curt.iun.in conſi.liiij.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an ceſſet de relictis ad pias cauſas.

1 DE RELICTIS ad pias cauſas ceſſat Fal.text.eſt in auth. ſimiliter.C.ad.l.Fal.& in corpore vnde ſumitur, licet Iacob. Butr.in l.ſi quis ad declinandam.C.de epiſcopis,& cler. & in auth.ſimiliter.tenuerit contrarium. & ſentit Salicet. in d. l.ſi quis ad declinandam.

2 Sed dubitatur, an ſicut ceſſat Falc. ita ceſſet etiam Trebel. in qua.q. Dyn.in l.j.§.in filij.ff.ad Trebell.tenuit etiam quod Trebel. detrahi non poſſit.idem tenuit Cyn.in auth.ſed cum teſtator.C.ad l. Falc. idem Bart. in l.Marcellus.ff.ad Trebel.& Bart.in authen.ſimiliter.C.ad l.Falc. & in conſi.vj.in fi.& in conſi.lvj.in iij.dubio. Idem tenet Ang, in d.l. Marcellus, qui dicit, quòd iſta opin. eſt in practica * communiter recepta, & eam ipſum fuiſſe ſecutum & legendo & conſulendo. Imol.in d.l.Marcellus. dicit hanc opin. eſſe ſeruatam in facto: & in practica ita ſeruaretur, licèt alia opinio ſecundum eum, ſit de iure verior. & iſtam opin. tenent Cyn.& Imo.in l.j.§.ad municipium.ff.ad l.Falc.in fi.Raph.Cuma. & Alex.in d.l.Marcellus. Iacob. de Beluiſ.& Ange. in §. ſi autem. in auth. de eccleſi.tit.& Ang.in §.ſi autem.in auth.de hered.& Falc.Bal. in repet. l.j. verſic.ſuper decimo quæſito.C.de ſacroſ.Eccleſ.in l.id, ꝙ pauperibus.in xvij.q.C.de Epiſcopis & cler.in l.ſi quis ad declinandã.eo.tit.& ibi Paul. de Caſt.& Bal.in auth.ſimiliter.C.ad l.Falc.vbi dicit ita fuiſſe iudicatũ.& ibi etiam Fulg.tenet iſtã partẽ.Idẽ tenet Io.de Ligna.Zenzell.Io.de Fantuc.& Dom.in c.j.de teſta.in vj.Sal.in l.ſi qus ad declinãdã.C.de Epiſcopis,& Cler.dum reprehendit Iaco.But.ibi idẽ tenet Specu.in tit. de inſtr edit.§.cõpẽdioſsè.verſ.ſed cum deductio.Ant.Card.& Abb.in c.Raynaldus.de teſta.vbi dicit ꝙ iſta eſt * communis opin. Doctorũ vtriuſque iuris.& idem Abb.in conſi.lix.vol.j.vbi dicit, quòd iſta eſt hodie communis opinio Doctorum.& in cõſ.xxxij.in fi.vol.ij.vbi idem dicit.Io.Cald. conſi.xl.in tit de teſta.in fi.vbi dicit, quòd iſtud eſt verius, & æquius, & communiter tenetur.Rom.in conſi.ccxxxix.vbi dicit, quòd iſta eſt communis opinio,à qua in iudicãdo,& conſulendo non eſt recedẽdum.Ro. in conſi.cclxxvj.in fi.& in conſi.ccvj.in fi.Alex.in conſi. xij. in fi. vol.iij. & in conſi.ccxvij.vol.vj.Cor.in conſi.cclix.vol.iiij. & in conſi.xxij. vol. ij.vbi dicit iſtam commu.Pau.de Caſt.in conſi.xij.incip.præſens conſultatio.vol.ij.& in conſi.lxvij.eo.vol.ij.incip. præſuppoſita pro vera. & in conſi.ccciiij.incip.primum dubium.vol.j.& in conſi.lxvij.incip. in caſu præſenti.vol.ij.& in cõſ.clij.incip.viſo puncto,& dubiis.vol.ij.vbi dicit, vidit iſtam opin.communiter teneri. Aret.in conſi.lxvij.Ange. in conſi. xlij.in fin.& in conſi.lix.in princ.& in conſi.clix. in fi. & in conſi. ccxxx. Curt.iun.in conſi.cxx.Signor.Homod. in conſi. xxxv.Bald. in conſilio ccccvij.vol.j.incip.in cauſa.quæ vertitur inter ſcholam ſanctæ Mariæ.& in conſi.xc.incip.proponitur quòd Chriſtianus.vol.iiij.Soc. in conſilio cxvj.& in conſi.cxliiij.Corn.in conſi.xviij.volum. iiij. & in conſi. xciij. vol.iij.& in cõſ.clxviij.vol.iij.Soc.in rub.ff.ad Trebe.in fi.& in l. Marcellus.§.quod autem.eo.tit.Dec.in cõ.ccxcix.Chriſtoph.Porc.in §.ſed quia ſtipulationes.inſt.de fideicom.heredit.Card.in conſi.cxxxiij. Guido Papæ.q.clxxxviij.deciſ.Tholoſ.lxxxiij.& ibi apoſtill. Venaf. in conſi. lviij, Cantiuncula in Topic.Mant.conſi.lv.Claud.in d l.Marcellus. Capra,in conſi.lxxviij.in fi.Barb.in c.Raynutius,de teſta.Fab.in auth. nouiſſima. C.de inoff.teſta.Ruin.conſi.cxxxv.vol.iij.

3 Contrariam verò partem,quòd Trebell. non ceſſet in relictis ad pias cauſas,tenuit gl.in d.c.j.de teſta.in vj.in verbo Treb.& ibi Archid. Ioan. And.in ca.Raynaldus.de teſt.vt multi referunt.Ray.de Forl.Iacob. But. & Alberi.de Roſ.in l.ſi quis ad declinandã.C.de Epiſcopis,& cler.Oldr. in conſi.ccxlviij.incip.præſuppoſita conſuetudine.Ro.in repet.authen. ſimiliter.in xl.ſpeciali Sal.in d. auth.ſimiliter.vbi dicit iſtam partem veriorem,& ſecundum eam conſuluiſſe.Ioan.Cald.& Ioan.de Lign. C. ad l.Falc.Bal.in l.& in epiſtola.C.de fideicom.allegat etiam Innoc.idem tenere in cap.cum tibi,de teſta.Bald.in conſi.ccxxix.vol.iij.quod eſt conſilium Io.de Caſtiglione epiſcopi Vicent.Rom. in l. Marcellus. §. quod autem.Pau.de Caſt.in conſi.xxix.vol.j.incip.circa primum quæſitum.& in conſi.cxlij.vol.j.non determinat,quæ iſtarum opin.ſit verior. Corne. in authen.ſimiliter,dicit iſtam veriorem. opi. & alteram magis æquam. & in conſi.xvij.vol.iiij.Iaſ.in l.Marcellus.tenet etiam iſtam partem tanquam de iure veriorẽ.& in conſi.xcv.vol.ij.& in cõſi.clxxxvj. eo. vol. ij.

4 Amplia primam opin. quæ videtur magis * communis, vt procedat, etiamſi reſtituenda ſit hereditas immediatè priuato, mediatè autem piæ cauſæ, ita ſentit Bal.in l.auia.§.Titio.ff.de condit.& demonſt.Ro. in d.l. Marcellus.& in auth.ſimiliter.C.ad l.Falc.Pau.de Caſt.in d.l. cùm dotẽ. ff.ad l.Falc.Rom.in conſi.ccvj.in fi.Alex.in d.l.Marcellus.& in l.cum dotem.ff.ad l.Falc.Iaſ.in d.l.Marcellus.Aret.in conſi.lxvij. Alex.in l.j.§. ad municipium.ff.ad l.Falc.in fi.& in conſi.xx.in fi.volu.iij.& Claud. in d.l. Marcellus.Capr.in conſi.lxxviij.in fine.Alex.in conſi.ccxvij.vol.vj.Soc. in conſi.xlix.vol.iiij.Io.Crot.in c.Raynutius.de teſta.Venafr.in conſilio lviij.Aim.conſi.clvij.in fi.

5 Hoc tamen recipit interpretationem, ſecundum Ro.in conſi.ccvj. in fi.quando reſtitutio fieri deberet Eccleſiæ incontinenti, ſecus ſi ex interuallo, vel ſub conditione quia, tunc detrahitur Trebel.& Falc.hoc tenuit etiam Alex.in d.l.Marcellus,vbi etiam Iaſ.& Claud.& Alex.in l.cum dotem.ff.ad l.Fal.Soc.in conſi.cxliiij.& in conſi. lxxviij. volu.j. & in conſi. cxv.vol.iiij.Cor.conſi.xcv.volu.ij.& in conſi.clxxxvj.vol.ij. & in conſi. xvij.vol.iiij.Ioan.Crot.in c.Raynutius.de teſt.Rui.in conſi. cxxxv. vol. iij.& conſi.cxl.vol.v.

6 Et dicit Alex.in d.l.cum dotem.ff.ad l.Fal.quòd quando fideicom. eſt ſub conditione factum eccleſiæ, tunc detrahitur Trebel.ſed cauet grauatus in euentum, quòd fideicom.ſit locus, quo ad piam cauſam reſtituere quartam retentam.& idem dicit in d.con.ccxvij.vol.vj.Soc.in d.§. quod autem.in l.Marcellus.

7 Secundò Amplia, etiam ſi relictum ſit factũ hoſpitali priuato, Corſet. in ſingu.in verbo hoſpitale. ex mente Barb. in c. Raynaldus. de teſtam.

Tenendo eãdem opinionem, quæ videtur magis * communis, quòd etiam Trebel.ceſſet in relictis ad pias cauſas.

8 Primò Limita, quando vna eccleſia alteri rogatur reſtituere, quia tũc detrahit Trebel.eccleſia inſtituta, & rogata, Ange.in §. ſed hoc in præſenti.in authen.de ſanct.Epiſcop.idem tenet Raph.in l. prima §. ad municipium.ff.ad l.Falcidiam. Salicet. in authen. qui rem.C.de ſacroſanct. eccleſ.Franc.de Albergot.vt refert Abb.in capitulo in præſentia.de probat.qui idem tenet.Abb.in capitulo,cum cauſam.de probatio. Alberic. de Roſat.in l.ſi quis ad declinadam.in ſecunda quæſtio.C.de Epiſcop.& cler. Dec. in capitulo, in præſentia. de probat. Ruin. in conſilio lxxxix. volum.iij.

Contrarium

Contrarium Rom.in authen.ſimiliter C. ad l. Falcidi. in xl. ſpeciali.
& in d.l.Marcellus.ff.ad Trebell. Alex.in l. Marcellus. ff. ad Trebellian.
vbi Socin.& Iaſ.Ioan.Petrucij,& Corn.in authen.ſimiliter. C. ad l.Falci
diam.Cor.in conſi.cxl.vol.j.idem tenet Alexan.in l.j. §.ad municipium.
ff.ad l.Falc.Philip.Franc.in c.ſi pater. in repet. de teſta. in ſexto.Bertr.in
conſi.clij.vol.j.

Secũdò Limita ſi ei, cui ad pias cauſas relictum eſt,relinquatur aliquid
9 ad non pias cauſas,quia de legato facto ad non pias cauſas detrahitur
tanta portio,quanta ſufficit pro Falcidia vtriuſque.Ang.in l. ſi ſeruus.§.
j.ff.ad l.Falc.per illum tex.quem legit cum princ. & ibi Imola ſequitur,
& Alexand.

10 Declara,vt hoc procedat quando vtrunque legatum factum eſſet ei-
dem,ſecus ſi diuerſis,Imo.in l.ex aſſe.ff.ad l.Falc.Et iſtam eand. limit. po
nit Alexand.in l.j.§.ad municipium.ff.ad l.Falcid.& in l.Marcellus.ff.ad
Trebellian.

Tertiò Limita,ſi legatum eſſet factum ad piam cauſam certam de tan-
11 ta quantitate , quòd etiam perfecto opere ſupereſſet aliqua quantitas,
quia illud defalcaretur,quod ſupereſſet ipſi legatario.Ang.in l. ſi ſeruus.
ff.ad l.Falc.vbi etiam Imo.& Alex.

12 Et propterea ſi eſſet nudus executor,totum reliquum pro ſua Falc. reti
neret,vt per Alex.in l.j.§.ad municipium.ff.ad l.Fal.& in l. Marcellus.ff.
ad Trebell.per not.per Ang.in l.decem.ff.de fideicommiſſ.lib.

Contrarium tenet Soc.in d.l.Marcellus.§.quod autem.

13 Quartò Limita,nam relictum filiis patitur Falcid.prout etiam patitur
Trebe.licet videatur pium,vt in l.nam etſi parentibus.ff.de in offi.teſta.
in verbo,piæ.& tenuit Ang.in d.l.nam etſi parentibus.Bald. in auth. ſed
cum teſtator.C.ad l.Falc.in quæſt. de dona. facta filio monacho. & iſtud
ponit in indiuiduo Aret.in conſi.xij.

Contrarium tamen voluit Barba.in repet.l.cum acutiſſimi.verſic. ex
hoc.C.de fideicomm.

14 Quintò Limita in legitima,quæ de relictis ad pias cauſas detrahitur,
Ruin.conſi.lvij.vol.ij.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Liberi primi gradus an computent fructus in Trebellianicam.

1 DICIT tex. in l. iubemus. C. ad Trebel. quòd liberi primi
gradus de reſtituendo grauati , non computant fructus in
Trebel.etiamſi hoc teſtator mandauerit, Rui. conſilio clxij.
volum.ij.

2 Primò Amplia , etiamſi fructus ſint percepti poſt moram factam in
reſtituendo,ſecundum gl.in l.in fideicommiſſ.ff.ad Trebel.in gloſſ.ma-
gna.in verſi.Item quod dixit ſecundum.gl.in l.iubemus.in verbo, here-
ditariis.C.ad Trebel.& ibi Bald.& ſequitur Imo.in d.l.in fideicom.Hoſt.
in c.Rayn.de teſt.

Contrarium gl.* communiter approbata in c.Raynutius.in verbo,
à tempore litis conteſtatæ.de teſta.& alij can oniſt. ibi,Bald. in d.l.iube-
mus.vbi etiam Sal.& ſequitur Alex.in d.l.in fideicom.& voluerunt Pet.
Cyn.Iac.de Are. & Pau.de Caſt.in d.l.iubemus.& ſequitur Clau.in d.l.
in fideicom.quãtum ad iſtum effectum,vt illos teneatur reſtituere, nec il
los habeat lucrari.

3 Secundò Amplia,etiamſi patrimonium teſtatoris clade aliqua ſit di-
minutum,quo caſu regulariter heres etiam fructus iudicio teſtatoris per
ceptos non lucratur,vt eſt tex.in l.ſi is,qui.ff.ad Trebel.

4 Sed tamen iſtud non habet locum in liberis primi gradus, ita Ang.in
d.l.ſi is,qui. & ante eum hoc voluit Bart.in l.Balliſta. ff. ad Trebel.idem
tenuit Bartol.& Ang.in l.poſtulante.§.ſed in huiuſmodi.ff. ad Trebel.&
Alex.in l.in fideicom.& in l.ita tamen.§.heres ex aſſe.ff.ad Trebel.

Contrarium Imol.in d.l.ſi is,qui.& ibi etiã Raph.ff.ad Trebel.& Imo.
in d.l.poſtulante.§.ſed quia.ff.ad Trebel.Claud.in l.in fideicom.Alex.in
l.Balliſta.ff.ad Trebel.in l.poſtulante.§. ſed in huiuſmodi. ff. ad Trebell.

5 Primò Limita, vt procedat, quando liberi primi gradus ſunt grauati
reſtituere liberis teſtatoris, ſecus ſi extraneo, vt fuit opini. Petr. Cyn. &
Franc.de Rampo.in d.l.iubemus.Alex.in l.in fideicom.ff.ad Trebel.Ro.
in conſi.ccxxxij.Cor.in conſi.cccxxj.vol.iij.Iac.de Rau.Alber.& Cor.&
Caccial.in d.l.iubemus.Fulg.in auth.niſi.rogati.C.ad Trebe. qui dicit,ꝙ
iſta opin.eſt ſeruanda in iudiciis.Idem voluit Hercul.in l.in quartam.ff.
ad l.Falc.Barba.in c.Raynutius.de teſta.Cuma.in conſi.cxxiij.Io.Anto.
Alex.in conſi.xl.qui dicit hoc fuiſſe de mente Cuma.Alex.in l.Balliſta.ff.
ad Trebel.idem voluit Cuma.in conſi.xxv.Oldr.in conſi.cxxxj.Io.Ant.
Alex.in conſi.ij.Abb.in conſi.lxxix.vol.j.& iſtam dicit veriorem & ma-
gis* commu.Clau.in l.in fideicõmiſſ.ff.ad Trebe.Pariſ.vbi dicit cõmu.
in conſi.xcxiij. vol. ij.& in conſi.xxj.vbi idẽ dicit vol.iij.& in con.xxvij.
vol.ij.vbi idem dicit.Rui.conſi.xcj.vol.iij.& conſi.lxxxiiij. vol.iij.

Contrariũ Sal.in d.l.iubemus.& ibi Pau.de Caſt.Alex. ex mẽte Imol.
ibi,licet non clarè firmet,in l.quod de bonis.§.quod auus.ff. ad l. Falcid.
Paul.Picus.in l.in quartam.ff.ad l.Falcid.idem Alex.in apoſtil. ad Barto.
in d.l.iubemus.& dicit Alex.in d. §. quod auus, quòd iſtud fuit de mente
gl.in d.l.iubemus.& in d.l.in fideic.& Bart.in d. §. quod auus, dum indi-
ſtinctè loquuntur.Bert.in conſi.vigeſimoprimo.Pariſ.in conſi.vigeſimo
quinto,vol.ij.Rui.conſi.clxiij.vol.ij.& conſi.xxj.vol.iij.

6 Secundò Limita d.l.iubemus, vt non procedat inſtitutis parentibus,&
rogatis reſtituere,vt not.Bar.in l.in fideicom.ff.ad Trebel.& in l.ſi filius
famil.ff.ad l.Falc.& ibi Ang.& Imol.& Alex.& Imol.in l.in fideicomm.
& ibi Alex.Salic.in d.l.iubemus.Cald.in conſi.xlj.in tit.de teſta.Bal.in re
pe.c.ſi pater.de teſta.in ſexto.Barb.in repet.c.Raynutius. de teſta.

Contrarium idem Barba.in repet.l.cùm acutiſſimi.C. de fideicomm.
Guido Papæ quæſt.cccclxxviij.Bertr.conſi.xix.vol.j.

7 Tertiò Limita,non procedere in fructibus perceptis tempore mortis
teſtatoris,ita Iacob.Butr.in d.l.iubemus.ſequitur Ang.in l.centurio.ff.de
vulg.& pup.& in l.Papinianus.§.vnde ſi quis.ff.de inof.teſt.voluit Cyn.
& Bald.in l.ſcimus.in princ.C.de inoffic.teſtam.Alex.in l.in fideicõmiſ.
ff.ad Trebellian.

Contrarium Imol.in d.l.in fideicom.

8 Quartò Limita,nam illa l.non procedit in liberis vlterioris gradus,
per text.in d.l.iubemus.vbi glo.& Doct.* communiter. & Bald. Angel.
Paul.Salic.Bartolus in l.quod de bonis.§.quod auus.ff.ad l.Falc.Matheſ.
in repet.l.filium,quem habentem.C.fam.herciſ.Cor.in conſi.clxxx.vol.
iiij.idem voluit gl.in d.l.in fideicomm. cum qua tranſeunt omnes Doct.
ibi.Pic.in l.in quartam.ff.ad l.Falcid.

9 Quintò Limita in dote,in qua liberi primi gradus fructus computãt.
l.mulier.§.cum proponeretur.ff.ad Trebel.quam.l. dicunt Doct. non eſ
ſe correctam per d.l.iubemus.& ibi Doct.omnes per illum tex. & maxi
mè Pau.de Caſt.Alex.qui limitat.& Claud.in d.l.iubemus.

10 Sextò Limita , nam diſpoſitio l.iubemus non habet locum , vbi duæ
quartæ detrahuntur.Pau.de Caſtr.in l.mulier.§.cùm proponeretur.ff.ad
Trebel.& ibi Alex.& Pau.de Caſt.in l.ſcimus.C.de inoff.teſta. & in cõſ.
clxxxviij.incip.quia dubia.vol.ij.Io.Crot.in c.Raynutius. de teſta.& in
l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl.Dec.in conſi.cccclxxx.Alex.in
conſi.cl.vol.vj.Io.Ant.Alex.in conſi.ij.Curt.ſen.in conſi.lij.Iaſ.in conſi,
ccxxxj.vol.ij.& in conſi.xliij.vol.iij.Aret.in cõſi.lxvij.in fi. Dec. in cõſi.
ccccxcv.Io.Ant.in conſi.lxxiij.Ro.in ſing.cxciij.incip. eſt dubium. Bert.
in conſi.cj.vol.j.& in conſi.clij.eod.vol.& in conſ.xviij.vol.iij.licèt non
ſe firmet.& in conſi.lj.& in conſi.clxxxvj.licèt non ſe firmet.& in conſi.
ccij.vol.iij.& Pariſ.in con.xxvij.vol.iij.Aim.conſ.xvj. qui declarat.Rui.
conſi.cxliij.vol.ij.& conſi.clxiij.vol.ij.& conſi.xcj.vol.iij.

Contrarium voluit Bart.in l.quod de bonis.§.quod auus.ff.ad l.Falc.
& ibi Alex.ſequitur corrigens illud,quod tenuerat in l.mulier.§. & cum
proponeretur.& idem tenuit Pau.de Caſt.in l.iubemus.C.ad Treb.Ang.
in conſi.cxxj.Claud.in l.Marcellus.ff.ad Treb.& in l.mulier.§.cum pro-
poneretur.eo.tit.Oldra.in conſi.cxxxj.Cor.in conſi.clxxx.vol.iiij.Iaſ.in
conſi.cxcix.vol.iiij.& in con.cxlvj.vol.iiij.Pic.in l.in quartã.ff.ad.l.Falc.
iſtam tenet Rota in deciſ.Caſſad.ſecunda,de teſta.Gozad.in conſ. lxxxj.
Bert.in conſi.ccix.& iſtam dicit * communem in conſi.ccxc.volum.iij.
Pariſ.qui dicit communem in conſi.xliiij.vol.iij.Rui.conſi.lxxxviij.vol.
ij.& conſi.clxij.vol.ij.& conſi.cxc.vol.ij.& conſi.xxj.vol.iij.& con. ciiij.
vol.iij.& conſi.cxlvij.vol.iij.& conſi.cxlix.vol.iij.

11 Septimò Limita, quia licèt teſtator non poſſit facère, quòd fructus in
Trebel.imputentur liberis primi gradus, põt tamen mandare , vt dictos
fructus reſtituant,vt not. Angelus,& ibi Alexand. ſequitur in l.balliſta.
ff.ad Trebel.

Contrarium ibi Cuma.& Claud.

12 Octauò Limita,quando dictum eſſet per teſtatorem,quòd Trebellia-
nicam imputaret filius in legitimam,de quo vide in concluſ.noſtra pri-
ma,in tit.de legit.in xij.limit.infrà in vj.libro.

13 Nonò Limita, quia d.l.non procedit in Falc. ſed tãtùm in Trebellian.
ita Marian.iun.conſi.cxxxvj.nu.7.vol.j.

14 Decimò Limita,vt non procedat in alia perſona,quàm in filio primi
gradus,& qui eſſet heres filij primi gradus,Rui.conſi.lxxx.vol.iij.

15 Vndecimò Limita,quia non habet locum in filio legitimato,Rui.cõſi.
xcj.vol.iij.& conſi.lxxxiiij.vol.iij.

16 Duodecimò Limita,quando filio eſt ſpecialiter onus,ſecus verò,quan
do onus eſt iniunctum imperſonaliter,Rui.conſi.cxlvij.vol.iij.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Rogatus de reſtituendo quod ſupererit tempore mortis,an imputet alienata in Trebellianicam.

PER fideicomm.relictum ſub his verbis,quod ſupererit tem
1 pore mortis grauati , cenſetur data facultas alienandi ipſi
grauato etiam in totum, quando non malafide alienauit,
ideſt, non animo interuertendi fideicomm. vt eſt text. in l.

Titius.ff.ad Treb.

2 Quæ facultas hodie reſtricta eſt per authen. contra rogatus.C. ad Trebel.Pariſ.in conſi.xxv.vol.ij.

3 Primò Declara, vt hodie non habeat locum diſpoſitio auth. contra rogatus.C.ad Trebel.quando grauatus fuit heres inſtitutus in totum, quia tunc non tenetur reſeruare quartam fideicomm.quia per actum inſtitutionis videtur habuiſſe licentiam alienandi in totum, Rui. conſi. lxxvj. nu.13.vol.ij.& conſi.cxxj.nu.13.vol.iij.

4 Secundò Declara, vt grauatus poſſit alienare, quotieſcunque non appareat ipſum alienare mala fide animo interuertendi fideicommiſſum. Ruin.conſi.clxiij.nu.2.vol.iij.& in conſi.cxxj.vol.iij.

5 Tertiò Declara etiam, quia ſemper in dubio præſumitur grauatum alienare animo interuertendi fideicomm, iſſum quando ex alienatione nullum lucrum, vel pretium quæſiuerit, aliàs ſecus, ita Ruin.conſi.clxiij. nu.3.volu.iij.

6 Sed dubitatur, ſtante huiuſmodi fideicommiſſo, an alienatio ſit imputanda per ipſum grauatum in Trebel.& videbatur, quòd non, quia ſi habuit facultatem alienandi, ergo ſine onere imputationis, aliàs nihil tribueret iſta facultas, cum & aliàs non habens facultatem alienandi, poſſet alienare cum onere imputationis. l. Marcellus. §. res, quæ. ff. ad Trebellian.

7 Tamen contrarium determinat Pau.de Caſt.in d.l.Titius.ff. ad Treb. quam opin.finaliter ſequi videtur Guido Pap.in conſi.cxxij.in fin.Pariſ. in con.xlvj.vol.j.& iſtam partem Rota fuit ſecuta in cauſa Parmen.pro Nicolino della foſſa, coram Domino Io.Clerici.

8 Et licèt videantur contra iſtam opin.facere notata per Soc.in d.§.res, quæ.tamen aliquæ rationes Soc.faciunt pro iſta opin. vna tantùm ratio videtur obſtare, dum dicit quòd facultas alienadi debet eſſe libera, & ſic ſine onere imputationis, aliàs non eſſet libera.

9 Sed reſpondebam, non minus liberam dici facultatem alienandi, propterea, quia teneatur imputare, nam non diceretur libera, ſi quid ipſam alinationem impediret, ſed ſi alienatio poteſt fieri ex quacunque cauſa, & in quamcunque perſonam, hoc quod teneatur imputare, non facit minus liberam facultatem alienandi.

10 Nec obſtat, quòd facultas alienandi nihil tribueret, quia reſpondetur, quòd imò multum, quia poteſt in totum alienare de iure antiquo, per l. Titius.ff.ad Treb.hodie tenetur quartam ſeruare.per authen.contra rogatus.& vide Cor.in conſi.ccxlij.vol.iiij. vbi videtur ſentire quòd Treb. detrahatur de eo, quod ſupereſt. Bart.& poſt eum Alex. in l.mulier.§.cũ proponeretur, in fi.ff.ad Trebell.

De ſucceſsionibus ab inteſtato.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

In ſucceßione aui ab inteſtato, filius ſuccedit in locum patris: & concurrit cum patruo.

1 DICIT Tex.in §. cum filius. inſtit. de hered. quæ ab inteſtato defer. quòd filius ſuccedit in locum patris ſui, & concurrit cum patruo in ſucceſſ. aui. ab inteſt.

2 Primò Amplia, etiam in ſucceſſione deſcendentium, quo ad aſcendentes, vt per Ioan.Fab.in d.§.cum filius.in fin.allegat tex.in §.conſequens.in aut. de hered.ab inteſt.venient.

3 Secundò Amplia, etiamſi factum ſit teſtamentum, quod tamen ſit expugnatum per querelam, vel per contrabulas, vt notat Ang.in d.§. cum filius.per textum in l.ſi defunctus.C.de ſuis, & legi.

4 Tertiò Amplia; etiamſi vocati ſint proximiores teſtatoris, per hæc verba, proximiores meos.vt dicit Bal.conſi.ccccl xxxviij. volu.iij.Alex. conſi.cxxxvij.verſi.præterea reperio.vol.j.& conſi.lxxxviij.eo.vol.eod. verſi.Iaſ.conſi.clix.vol.iiij.Rui.conſi.clxxj.volu.ij. ſed tenet contrarium in diſpoſitione teſtatoris.vbi limitat.

5 Et idem eſt ſi ſtatuto, vel conſtitutione vocetur proximior, prout dicit Soc.loquens in conſtitutione, in conſi.ſuo poſito poſt lect.de verb. obli. Pariſ.in conſi.xx.vol.ij.Dec.conſi.lxxix.& conſi.dxxvij.& conſi.dliij.& conſi.lxxxvij.in fi.Ludo.Bolog. in addit. ad tract. Matheſ. de ſucceſſ.ab inteſt.nu.83.Tiraq.de iur.primog.q.xl.nu.20.

Contrarium in ſtatuto vocante proximiorem, voluit Grat.in conſilio xxvij.vol.j. Tiraq.de retract.lignag.§.xj.in gl.ix.nu.3. Gram. deciſ.j.qui declarat.

Tenendo primam opinionem,

6 Declara, iſtud procedere, quando ſtatutum loqueretur in ſucceſſ.aui, vel patrui, non autem in tranſuerſalibus vlterioribus, ita declarat Pariſ. in d.ſuo conſi.xx.vol.ij.

7 Quartò Amplia, vt etiamſi in feudo filius ſuccedat in locum patris.c. j.§.is verò, de grad.ſucceſ.in feud.& ibi Card.Alex.not.Io.Fab. in §.cum filius.inſtit.de hereditatibus quæ ab inteſt.defer.& ibi Ang.glo. in c.j.in verbo, ſolus.de natur.ſucceſſ.feud.Cor.in auth.poſt fratres.in fi.C.de legit.here.Iaſ.in l.ſi auiæ.C.de ſucceſſ.edict.in l.ſi duo.in fi.prin. ff. de iure iur.Bal.conſi.clxxxv.vol.iij.& conſi.cxcv.eod.vol.Cor.conſi.xxiiij.vol. ij.Tiraq.de iur.primog.q.xl.nu.18.Abb.cõſi.lxxxv.vo.j.Iaſ.in l.is poteſt. ff.de acquir.hered.Aret.in conſi.clxiiij.Afflict.ſuper conſt.Corne.conſi. cxxxj.nu.10.vol.ij.Curt.in tract.feud.in iij.par.Aluarot.in c.j.de nat.ſucceſſ.feud.Fulgo.conſi.viij.in j.§.de grad.ſucceſſ.in feud.Curt.in iij.parte. Alex.in l.Gallus.§.quidam rectè.ff.de libe.& poſth.Alex.cõſi.lj. vol.iiij. Pariſ.conſi.ij.vol.j. conſi.iij.eo.vol.

Contrarium Barto. in auth. poſt fratres.C. de legit. hered.Cuma.in l. cùm ita.§.in fideicom.in fi.ff.de leg.ij.Alex.conſi.cciiij.vol.ij.

Tenendo primam opinionem,

8 Primò Limita, illam procedere in feudo hereditario, non autem in feudo non hereditario, vt per Io.Ant. Alexan. conſi. lxxxv.qui declarat: & ſumitur iſta diſtinctio ex verbis Alex.conſi.cxxix.volu.v. & conſi.cciiij. volum.ij.

9 Secundò Limita, quando ſuccederetur auo, vel patruo, aliàs ſecus.vt per Io.Ant.Alex.conſi.lxxxv.in fi.

10 Et quando ſucceditur tantùm aſcendenti dicit Ant de Bůt.conſi.xlvij.

11 Quintò Amplia, idem eſſe in emphyteuſi.Tiraq.de iur.primog.quæſt. xl.nu.19.& nu.185.& ſequen.

12 Primò Limita, vt concluſio procedat in diſpoſitione l. ſecus verò in diſpoſitione hominis, in qua filius non ſuccedit in locum patris, vt concurrat cum patruis, Bald.in l.cum ita.in §.in fideicom.ff.de lega.ij.Ange. Aret.in d.§.cum filius.Iaſ.in l.ſi auiæ.C.de ſucceſſ.edict.Dec.ibi.Alexan. conſi.cciiij.volum.ſecundo, & conſilio quarto, volumine quarto, & conſilio cxxix.volumine v.Dec.conſilio primo, & conſilio ccxcix. numero ſexto, & conſilio ccccl xxviij.& ccccxviij.& ccccxij.Capra, conſilio quinto.Goz.conſilio xx. Bertrand. conſilio ccvij. volumine j. Ioan. Crot.in capitu.Raynutius.de teſt Ioan.Anton.Alexand. conſilio trigeſimoſeptimo, & conſilio trigeſimonono.Pariſ.conſilio quadrageſimo, & conſilio decimooctauo, volumine ij.Curt.iun.conſi.xxij.Ruin. conſi. cxxxiiij. & conſi.clxvij.vol.ij.

Et omnes alij Docto.qui in concluſ. noſtra tertia in titu. ſuprà de fideicommiſſ.ſecuti ſunt opin.Bald.in d.§.fideicomm.concludunt in fideicommiſſis filium non ſuccedere in locum parentis ſui, vt concurrat cum patruis.

Contrarium tenent * omnes Doct. per nos adducti in dict. concluſ. tertia, in titu.de fideicommiſ.qui ſequentes opi.glo.in d.§.in fideicomm. concludunt in fideicomm.filium ſuccedere in locum parentis, vt concurrat cum patruis.

13 Secundò Limita, regulam procedere, quando agitur de ſucceſſione aui, vel alterius aſcendentis, vel de ſucceſſione patrui, auunculi, amitæ, vel materteræ, non quando agitur de ſucceſſione vlteriorum tranſuerſalium, nam tunc filius non ſuccedit in locum patris, vt concurrat cum patruis, Bart.in auth.poſt fratres.C.de legit.hered.& ibi Salic.in fi. verſi. vlterius nota.Ang.in §.reliquum.in auth.de hered.ab inteſt.venient. Io. Fab.in d.§.cum filius, in oppoſ.Alexand.conſilio xliiij.volum.v.Iaſ.in l. fratres. C.de inoffi.teſta.Dec.conſilio primo, & conſilio ccxvij. Bertran. conſilio ccvij.volumine primo, vbi dicit iſtam * communem & indubitatam opin, Idem voluit Paulus de Caſtro, & Cor.in d.auth.poſt fratres. & Pau.de Caſtro, in auth.defuncto.C.ad Tertul.Iaſ.in l.ſi auiæ.C.de ſucceſſ.edict.Alexand.conſilio cciiij.verſiculo, probatur per ea, volumine ſecundo.Soc.conſilio ſuo poſito poſt lect.de verb.oblig.per totum conſilium quòd eſt repetitum conſilio cclij. Pariſ. conſi. xxxix. volum.ij.& conſi.xl.eodem vol.& conſi.xx.in fi.eod.vol.Matheſ.in tract. ſucceſ.ab inteſt.nu.82.& nu.108.Nicol.de Vbal.in tract.ſucceſſ. ab inteſt.in tertia parte principali.Alexand.conſi.lj.volu.iiij.Pariſ.conſi.xxx.volum. ij. & conſilio trigeſimoſeptimo.eodem volumine.Alex.conſilio v.in fin. volumine tertio.Brun.in conſi.lxx.& lxxiiij.Bert.conſi.clxv.vo.ij.Marian. iun.conſilio xxxvj.vol.j.Paul.de Caſtro, conſilio cxix.volu.j.& conſilio ccclxxxix.vol.ij.Dec.conſi.dxxvij.& conſi.dliij.Abb.conſi.lxxxvj.vol.j. Curt.iun.conſi.lvij. verſic. nam iſtud fundamentum. Aim.conſi.cxxvij. Cyn, in auth.in ſucceſſione.C.de legit.hered.Ioan.Ant.Alex. in conſilio lxxxv.Maria.Iun.conſi.ix.vol.ij.Rui.conſi.xcvj.vol.ij.Rui. cõſi. cxxxiiij. vol.ij.& conſi.clxiij.vol.iij

14 Et propterea patruum admitti ad ſucceſſionem, excluſo fratre patruele, concludit Ang.conſi.xxxvij.Ruin.conſi.lxxix.vol.iij.

15 Et in ſucceſſione patrui magni, filium non ſurrogari in locum parentis, concludit Curt.iun.in conſi.lvij.verſi.nam iſtud fundamentum.

16 Primò Declara, vt non procedat quando nepos ex filio præmortuo eſſet in pari gradu reſpectu teſtatoris.Rui.conſi.cxlij.nu.14.vol.iij.

17 Tertiò Limita, nam quòd filius ſuccedat in locum patris, procedit vſque ad pronepotem, non vltra.ſecundum Ioan.Fabr. in dicto §. cum filius.& clarius ibi Ang.in tertio not.& Aretin.in §.multis autem.inſt.de ſucceſſ.liber.Pariſ.conſi.xl.vol.ij.

18 Contrarium gloſſ.in §.multis autem. in gloſſ.in verbo ad quintum. inſt.de ſucceſſ.libert.& ibi Chriſt.Porc.& Iaſon dicit iſtam veram, & * communiter approbari, Pariſ.conſilio trigeſimo, volumine ſecundo, vbi idem dicit.idem voluit Sali.in auth. poſt fratres, verſic. vlterius nota. C.de ſuis, & legit.

19 Imò filius fratris, & non nepos, ſuccedit in locum patris, vt concurrat cum patruo magno, vt voluit Ange.in §.reliquum.in ij.notab.de hered.ab inteſt.venien.Pau.de Ca.conſi.cxix.vol.j. & conſi. ccclxxxix. vol.ij.Deci.conſi.ccvij.Curt.iunior conſi.lvij. Aimo conſi.cxxvij.Caſſan.in conſuetudi.

20 Tenendo ſecundam opinionē Limita non procedere, quando pronepotes concurrerent cum aſcendētibus, & ita procedit prima opinio.

Secus verò, quando concurrunt inter ſe deſcendentes tantùm, & ita procedat ſecunda opinio: vt ſumitur ex verbis Io.Fab.in §.fi. Inſti.de hered.quæ ab inteſta.Caſſa.in conſuetud.

21 Et intellige vſque ad pronepotem incluſiuè, nam citra difficultatem pronepos ſuccedit in locum patris.§.cum filius.Inſti.de here.quæ ab inteſt.defe.Dy.in tract.de ſuc.ab inteſt.Sali.in auth.in ſucceſſione.in fina. verbis.C.de ſuis, & legi.Ange.Areti.in tract.de teſta.in glo.in verbo, nolens inteſtatus decedere.Caſſa.in conſuetud.

22 Quartò Limita, quia talis repræſentatio fieri non poteſt, niſi poſt mortem patris: aliàs eo viuente tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, non concurrit nepos cum patruo, vt probat textus in authen.poſt fratres.la j.C.de legi.hered. & ibi notat Salic.in prin.Baldus in conſi.ccccclxxxviij.in fine.Decius conſi.lxxxvij. Io.Anto.Alexand.conſilio xxxvij.

23 Quintò Limita, quando nepotes, qui volunt ſubrogari in locum patris, erant nati, vel concepti tempore obitus illius, de cuius ſucceſſione agitur, Io.Ant.Alexan.in dicto conſi.xxxvij. Tiraq.de retract. lignag. §.xj.in gloſſ.ix.nume.5.

24 Sextò Limita, nam quòd filius ſuccedat in locum patris, intelligitur vt concurrat cum patruis, non autem vt in totum illos excludat, ita declarat Alex.conſi.cxxiij.vol.j.Deciſ.Neap.xxj.nu.10.in nouis.

25 Sublimita, hoc procedere in materia diuidua, quia in materia indiuidua, etiam filius ſuccedit in locum patris, vt excludat patruum à toto. Aretinus conſi.lxiiij.Socinus conſi.cclij. Deciſi.Neapolit.xxj.in nouis, nume.1.& nume.10.

26 Septimò Limita, vt ſuccedat in locum patris, non ex perſona patris, ſed ſua. Ita Barto.in l.j.§.ſi ſit nepos.ff.de colla.dotis, in l.j. §. ſi filius.ff. de coniug.cum emancip.libe.in l.ij.C.de libe.præte. Alexand.conſi.iiij. volu.iiij.Aretinus in l.is poteſt.ff.de acquiren. heredi. Deciſio Neapoli. xxj.in nouis. ſentit Baldus, & Iaſon in l.ij. C.de liber.præteri. dum dicit filium ſuccedere in locum patris remotiuè.Aretinus in l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de libe.& poſthu. Alexan.conſi.xx.verſicu.octauò probatur. volumi.j. Aretinus conſi.clxiiij. Iaſon in l.ſi auiæ.C.de ſucceſſo.edicto, Caſſan.in conſuetud.

Contrarium, quòd non ſuccedat ex perſona ſua, ſed ex perſona patris, tenuit Barto.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum. ff.de liberis, & poſthu. ſentit Iaſon conſi.cxxxix.vol.iiij.Abbas conſi.lxxxv.vol.j.

27 Videtur ſumi concordia ex dictis Aretini in l.ſi quis poſthumos.§.j. ff.de liberis & poſthu.

Nam aut priuilegium competit gradui, & filius venit ex perſona patris: aut competit perſonæ, & venit ex perſona ſua.

28 Secundò Declara, nam quando nepos eſt conceptus poſt mortem aui, non poteſt admitti, niſi ex perſona patris.l.fina.vbi Bart.& Bald.C. ad Orfic.per Caſſan.in conſuetud.

29 Octauò Limita, vt prædicta regula procedat tantùm in ſucceſſione, ſed extra cauſam hereditariam non procedit, ita Alexand.conſi.cxxix. volum.v.voluit Barto.in authen.poſt fratres.C.de legit.hered.per Alexand.conſi.cciiij.vol.ij.Raphael Cuma.in l.cùm ita.§.fina. ff. de lega.ij. Ruinus conſi.xij.vol.j.

30 Contrarium Iaſ.in l.ſi auiæ.C.de ſucceſſ.edict.in l.ſi duo.in fine princip.ff.de iureiuran.in l.is poteſt.ff.de acq.hered.

31 Tenendo primam opinionem * communem, Primò infertur ex ea, quòd in iure patronatus libertorum filius non ſuccedit in locum patris. Io.Faber in §.cùm filius.in prima oppoſi. & ibi Ange. Chriſtoph.Porcus Inſti.de hered.quæ ab inteſt.& Iaſon in l.ſi auiæ. C.de ſucceſſ.edict. & in l.ſi duo.in fine, ff.de iniur.vbi licèt impugnet rationem, tamen tenet concluſionem.

32 Limita, ſecus eſſe in iure patronatus eccleſiaſtico, quia in eo filius ſuccedit in locum patris, Io.Faber in dicto §.cum filius.in prima oppo. & Ange.Areti.ibi.

32 Secundò Infertur, ꝙ in emphyteuſi filius non ſuccedit in locum patris, vt tenet Alex.conſ.cxxix.vol.v. & iſtam tenet Rui.conſ.clxij.vol.j.

Contrarium tenet Cuma.in l.cùm ita.§.in fideicommiſſo.in fin.ff.de lega.ij.Corne.conſ.xxiiij.vol.ij.ſentit Ange.in l.Gallus.§.quidam rectè. ff.de libe.& poſthu.quem intelligit Alex.conſ.xxvj.vo.ij.vbi etiam ſequitur iſtam partem, & in l.Gallus.§.quidam rectè.ff.de li.& poſth. Aimo conſ.lxvij.Rui.conſ.clxiij.vol.j.Tiraq.de iure primoge.q.xl.nu.19.

33 Tenendo ſecundam opinionem, Primò Declara, illam procedere in emphyteuſi hereditaria, non autem in emphyteuſi non hereditaria, vt dicit Alex.in conſ.cxxix.vol.v.Rui.conſi.cxxxiiij.vol.ij.

34 Secundò Declara, vt in emphyteuſi priuati procedat iſta opinio: ſecus in emphyteuſi eccleſiaſtica, Ruinus in conſi.clxij. nume.11. vol.j.& in conſi.cj.nume.12.vol.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Stante diſpoſitione, quòd vocetur primogenitus, & concurrat filius primogeniti cum patruo, quis præferatur.

PROXIME accedit illa famoſa, & practicabilis quæſtio, in qua Doctores ſæpiſſimè variarūt, an ſtante diſpoſitione ſtatuti, vel cōſuetudinis, ex qua vocet primogenitus, & concurrat filius primogeniti defuncti viuo auo, cū fratre patris: & ſic cum patruo ſuo, quis cenſeatur vocatus nepos, vel patruus.

1 In qua quæſtione, ꝙ cenſeatur vocatus patruus, & ſic filius ſecundo genitus, & non filius filij primogeniti, tenent Richar.Malumb.Cy Bal. Salic.Alberi.de Roſa.& Pau.de Caſt.in l.ſi viua matre. C. de bo.mater. Bar.in l.poſt fratres.C.de legi.here.Bal.in l.tutela.§.ſi duo. ff.de legi.tut. in l.vt ab inteſta.C.de ſuis, & legi.

Oldrad.in conſi.xciiij.in princ. qui dicit iſtam opinionem eſſe præſtantiorem de veritate iuris.

Petrus de Ancha.in conſi.lxxxij. qui dicit non eſſe in hoc attendendam diſpoſitionem primogeniti, qui forſan contuliſſet in filium ſuum. Imola, & Domi.in c.grandi.de ſup.negli.præla. & ibi Franc. Andre.de Iſer.in cap.j.nu.10.de natu.ſucceſſ.feud.

Alexan.in conſi.iiij.qui dicit iſtam opinionem magis * cōmunem, & melioribus rationibus fundatam. vol. iiij. Io.Anto.Alexand.in conſ. cxlix.nu.11.vbi dicit hanc * communem. Zaſius qui dicit communem, conſ.viij.nu.12.vol.j.Anto.de Roſel.in tract.de ſucceſſ.ab inteſt.verſic. de legitimatis.Alex.in conſ.cxxiij.verſ.bene faciunt.vol.j. & in l.is poteſt.ff.de acq.hered.Lucas de Pen.in l.j.C.de priuileg.cor.qui in ſac.pala.lib.xij.ſaltem in modicis feudis.idem ſentit in l.fin.C.de Tyro.lib.xij. & in l.nepotes.C.de his, qui nume.lib.x.& ſentit in l.ſi quis.C.de profeſ. & Medi.idem tenet Mar.Lauden.in tract.de primoge.reſoluens ſe cum Docto.Bal.in dicta l.vt ab inteſtato.C.de ſuis, & legi.

Idem ſentit Iaſ.in l.is poteſt.ff.de acq.hered.qui vltimò recitat diſtinctionem Bal.in dicta l.vt ab inteſtato. Gualden.qui dicit iſtam * communem, in caute.viij.in titu.de libe.inſti.licèt referat Barba.referentem aliam partem communem.

Decius in conſi.ccccxliij.vbi dicit * magis communem opinionem, etiam pro patruo, maximè patruo exiſtente in poſſeſſione. idem tenet Cuma.in l.cùm ita.§.in fideicommiſſo.in fi.ff.de lega.ij.

Iſtam etiam opi.ſentit Bal.in conſ.cclxxv.vol.ij.Andr.de Iſer.in c.j. §.his verò.de ſucceſſio.feud.qui non loquitur de aui ſucceſſione, ſed fratris. Fran.de Porcel.in tract.de duob.fra.in iij.par.q.liiij.Anto.de Prato vete.in repe.l.in quartam.in vj.q.vbi facit pro patruo xxxvj.argu.ff.ad leg.Falci.Guli.de Pern.in conſ.xiij.quem refert Deci. in conſ.ccccxliij. Caſſa.in conſ.liij.glo.prag.ſanct.dum vltimò refert iſtam opi.& Loſre. in conſ.xiiij.vbi dicit iſtam * communem opi. Corſet.in repe. c. grandi.de ſupplen.neglig.præla.in vj. Milis in verbo, filius primogenitus. dum vltimò refert partem patrui.

2 Et pro iſta parte iudicauit Eccleſia Romana, videlicet, Bonifacius viij.in fauorem regis Roberti: à cuius declaratione recedere nefas, & temerarium foret, vt dicit Bal.in l.in antiquioribus.C.de iure delib.& maximè officialibus ipſius Romanæ Eccleſiæ.l.ſi Imperialis. C. de legib. §. ſed & quod Principi.Inſti.de iure natu.gen.& ciui.

Multi alij tenuerunt iſtam partem pro patruo relati per Tiraq.de iure primoge.q.xl.nu.13.ſed iſtam declarationem impugnat Ægid.Bellamera, deciſ.dccxxiiij.

3 Tenendo iſtam partem, Primò Amplia, idem eſſe, vt patruus excludat nepotem, etiam ſi ex diſpoſitione teſtamenti primogenitus vocetur à teſtatore. ita Bal.in l.ſi viua matre. C. de bo.mater. Iſtud etiam tenet Car.Alex.in c.j.de feud.Mach. in reſpon.ad decimumſextum argumentum.Pau.de Caſt.in conſi.clxiiij.vol.ij.verſ.præterea & fortè. Abbas in conſ.lxxxv.verſ.nec obſtat.vol.j.Io.Lecirier in tract.primog. in xxv.q. lib.j.in primo fundamento partis nepotis.verſi.nec obſtat.& in vj.fundamento partis ipſius nepotis.Alex.in conſ.cxxiij.vol.j.

Contrarium Bar.in auth.poſt fratres.C.de legi.hered.

4 Secundò Amplia, idem eſſe in donatione, vt per Io.Anto.Alex.in conſi.cxlix.nu.11.Deci.in conſi.ccccxliij.verſ.octauò ad idem. & verſi. ex prædictis.Caſſa.in conſi.xiij.

5 Contrarium colligitur ex Doctoribus allegatis in præcedenti Ampliatione, qui diſtinguunt inter cōtractus, & vltimas voluntates, vt primo caſu pater tranſmittat in filium, non in ſecundo.

6 Primò Limita, qn̄ frater nepotis primogenitus deceſſiſſet viuo auo: ſecus ſi poſt eius mortem, Cy.in d.l.ſi viua matre.in fi.C.de bo.ma.Mar. Laud.in tract.primog.Philip.Fran.in c.grandi.de ſup.neg.præla. in vj Iaſ.in l.is poteſt.ff.de acq.here.dum reſpondet ad c.licèt.de voto.& iſto caſu æquiorem, & magis * cōmu.opi.eſſe in fauorem patrui contra nepotem, dicit Guald.in caute.viij.de libe.inſti.vel exhere. Nico.de Vbal. in tract.ſuc.ab inteſt.nu.55.Corſet.in repe.ca.grandi.de ſup.neg.præla. in vj.Pau.de Caſt.in conſi.clxiiij.vol.ij. Grat.in conſ.viij.vol.j. Ruinus in conſi.xiij.vol.iiij.Tiraq.de de iure primog.q.xl.nu. .

7 Secũdò Limita,quando patruus eſt natus ante filios primogeniti:ſecus ſi poſt ipſos, ita Bal.diſtinguit in l.vt ab inteſtato. C.de ſuis,& legiti. Mar.de Laud.in tract.primogeni.Corſet.in repeti.c.grandi.de ſupplen. negli.præla.in vj.Alex.in l.is poteſt.ff.de acqui.here. Alex.in conſi.iiij. Io.Anto.Alexan.in conſi.cxlix.Caſſa.in conſi.liij.vbi dicit iſtam opi.tenendam,quia eſt opinio diſtinguens. Deci.in conſi.ccccxliij. vbi etiam aliud requirit,ſcilicet,ꝙ patruus ſit in poſſeſſione.

8 Subdiſtingue illum caſum,ꝙ nepos natus ante patruum,prȩferatur: vt procedat,quando ſtatutum vel conſuetudo, vocauit primogenitum ſimpliciter,ſecus ſi vocaret filium primogenitũ,ita Bal.in d.l.ab inteſtato.& Alex.in d.l.is poteſt.& Mar.Lauden.in loco præalleg.

9 Tertiò Limita,quando agitur de regno , quia tunc patruus non excludit filium primogenitum.Bal.in l.ex hoc iure.in vj.q. ff.de iuſti.& iu.

Et tam in regno,quàm in omnibus aliis feudis magnis,tenuit Lucas de Pen.in l.j.C.de priuileg.eor.qui in ſac.pala.lib.xij.

10 Sed hæc limitatio videtur contra opinionem omnium Doctorum, qui tam in iſta , quàm in alia adducunt exemplum regis Roberti ſuper regno Siciliæ,& ſuper regno Angliæ,& per nonnullos alios.

Et quiſque ſuper talibus exemplis fundat vnam,vel alteram partem: ergo idem eſt in regno,quòd in aliis feudis indiuiſibilibus,& quæ ſui natura ad vnum tantùm primogenitum deferri debent.

11 Et nota , quia in regno propter inſufficientiam primogeniti , poteſt dare regnum ſecundogenito,Bal.in auth.hoc amplius. verſ. quæro,an filij.C.de fideicommiſſ.

12 Quartò Limita ſecus eſſe,quando ſucceſſio ita debetur primogenito,ꝙ illo non extante reuerteretur ad dominum feudi,vt de regno Siciliæ dicit Bal.in c.j.de fi.nat.ex mat.ad morg.contract.in fine,

13 Tamen de hoc exemplo,ꝙ regnum Siciliæ debeatur tantùm primogenito,& poſtea reuertatur ad eccleſiam, dubitat Nico.de Vbal.in tracta.ſuc.ab inteſt.nu.56.refert,& ſequitur Iaſ.in l.quoties.C.de rei vendi.

14 Quintò Limita,quando teſtator inuitaſſet maiorem natu,& eius liberos,qui ab eo deſcendunt,ita Soci.in l.ſi cognatus.ff.de reb.dub.Alexan.in conſi.iiij.vol.iiij.

15 Sextò Limita,ſi nepos eſſet maior ætate ipſo patruo , Tiraq.de iure primoge.quæſt.xl.nu.5.

16 Contrariam partem in articulo principali , & ſic ꝙ nepos excludat patruum ſtante conſuetudine,vel ſtatuto inuitante primogenitum, tenuit Oldra.in conſi.ſuo ccxxiiij. vbi allegat nonnullos alios ita tenuiſſe,& ita fuiſſe iudicatum in ciuitate Auenionenſi , aſſiſtentibus duobus Cardinalibus per regem Robertum. Idem Io.Andr.in addi. ad Spec. ſuper rubri.de feud.Pet.de Ancha.in c.licet. verſ.vltimò inducit. de voto. & ibi Cardi.in fi.Abb.verſ.ſed dubium eſt. Abb.in conſ.lxxxviij. verſi. item pars remanet in filio.vol.j.Pau.de Caſt.in conſ.clxiiij. vol.ij. Barba.in conſi.x.per totum. vbi dicit hanc eſſe * communem opinionem, vol.ij.Areti.in conſi.clxiiij.per totum.

Sed attingit iſtam partem,cùm in aliis pro patruo allegaſſet: vbi dicit hanc partem eſſe * communiorem, Bal.in l.liberti libertæque,verſ. ſed dubitatur.C.de oper.libert. vbi refert ita iudicatum per regem Angliæ.Alber.de Roſa.in §.diſcipuli.verſ.denuò iſta materia.in Proœ.Digeſtorum: vbi refert conſi.Oldra.de verbo ad verbum. Pau.de Caſt.in l.maximum vitium.verſi.& hoc inducitur.C.de libe.præte.Soci.in conſi.cclij.verſicu.ſeptimò iſta pars.vbi dicit , ꝙ authoritates pro iſta parte præualent authoritatibus alterius partis , & in conſi.xlvij.nu.13.vol.iij.

Card.Alexan.in c.j.de feud.March.qui loquitur in cauſa de Scottis, quæ nunc pendet. Bellame.deciſ.dccxxiiij. per totam deciſ. ſed maximè Deciſ.Tholoſ.ccccxxxiij. & ibi Apoſtil. quæ dicit iſtam * communem opi.Pau.de Caſt.in l,is poteſt.ff.de acq.hered.Caſſan.in conſuetu. Burgun.Nico.de Vbal.in tract.ſuc.ab inteſt.nu.55.

Et Bertach.in verbo,filius regis, refert audiuiſſe à Franciſco de Pauinis,ꝙ tempore Othonis Imperatoris res fuit gladiatorio iudicio deciſa inter patruum & nepotem,& bina vice nepos vicit,& fuit exiſtimatum veritatem,& iuſtitiam eſſe pro parte nepotis.

Idem dicit Bertac.in verbo,nepos ex filio.& Fel. loquens perfunctoriè referendo conſ.Oldra.in c.prudentia.de of.dele.Ab.in conſ.iij.vo.ij.

Poteſt etiam pro iſta parte adduci Pau.de Caſt.in auth.poſt fratres. C.de legi.hered.& in l.maximum vitium. C.de libe.præte. non quia expreſſè firmet vnam vel aliam opinionem,ſed quia vltimò refert partem nepotis.Io.Faber tenet expreſsè iſtam partem in §.cùm filius.Inſtitu.de hered.quæ ab inteſt.defe.

Et iſtam partem dicit æquiorem,& magis * communem Io.de monte Bono.in promptuario iuris,in verbo,primogenitus. Roma.in conſi. xxix.Bolog.in conſi.lxij.Milis in verbo,mortuus pro Republica.

17 Sed fortè illud eſt ſpeciale , quando primogenitus moritur pro Repub.quia ſemper viuere intelligitur, Prob.in addi.ad Io.Monach. in c. grandi.de ſupplen.negli.præla.in vj.Nico.Boer.in conſuetu.Bituricen. in titu.de teſta.§.ij.Pau.de Caſt.in conſi.clxiij.vol.ij. dicit,ꝙ iſta pars de conſuetudine ſeruatur, Gratus conſi.vj.volu.j. Gramma.Deciſ.j.Tiraq. de iure primog.q.xl.nu.11.& ſeq.glo.conſue.Biturig.glo.conſue. Turo. vbi dicit iſtam * cõmunem,tamen aliã ſeruari de conſuetudine.Gramma.deciſ.j.nu.16.vbi dicit pro iſta parte fuiſſe iudicatũ in regio conſilio.

18 Tenendo iſtam partem , Primò Limita , quando diſpoſitio non loqueretur de primogenito,ſed de maiore:quia tale verbum non conuenit filio primogeniti, vt dicit Deci.in conſi.ccccxliij.verſic.& ex prædictis.Alexan.in conſi.cxxiij.vol.j.& in conſi.iij.vol.iiij.Petr.de Anch.in conſi.lxxxij.in fi.verſi.quartò ſic.

Tamen contrarium in maiore tenet Barba.in conſi.x.vol.ij.Abb.in conſi.lxxxv.vol.j.Soci.in l.ſi cognatis.ff.de reb.dub.Gratus in conſi.vj. vol.j.& in conſi.vij.vol.j.Et in maiori natu loquitur Roma.in conſ.xxix.& Soci.in conſ.xlvij.vol.ij.

19 Secundò Limita hoc procedere,ſtante ſtatuto,vel conſuetudine inuitante primogenitum,ſecus in diſpoſitione teſtamentaria.

Et ratio eſt,quia teſtator videtur voluiſſe potius filium,quàm nepotem habere ſuam ſucceſſionem,ita limitat Card.Alexan.in c.j.in reſpõ. ad xvj.argu.de feud.March.de quo dic vt ſ.in ampliatio.

20 Tertiò Limita,quando diſpoſitio inuitaret non primogenitum , ſed proximum agnatum,ita Cardi.vbi ſuprà.

21 Quartò Limita,quando teſtator inuitauit filium Titij maiorem natu,& quemcunque maiorem natu inter eius liberos , ita Alex. in conſi. cxxij.vol.j.refert,& ſequitur Curt.iunior in conſi.clxj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Auus paternus,& maternus ſi concurrant ad ſucceſsionem nepotis, auus paternus ſuccedit in bonis paternis,& maternus in bonis maternis.

1 VARIETAS eſt inter ſcribentes in illa quæſtione,ſi ad ſucceſſionem nepotis concurrant auus paternus,& maternus. Nam dicunt aliqui , ꝙ in paternis bonis ſuccedit auus paternus,in maternis ſuccedit auus maternus,ita tenet Barto.in l.quod ſcitis.§.j.C.de bo.quæ libe.vbi etiam Pau.de Caſt. Barto.in auth.itaꝗ.C.com.de ſuc.& ibi Ange.Bar.in conſi.ccxv. Rom. in conſi. xl.Pet.de Anch.in conſi.cccxlix.Fulg.in conſi.lxvj. Ab.in conſ.lxxv.in fi.vo.j.& iſtam dicit * commu.& veriorem Alex.in conſi.clxviij.vo.vij. & in conſ.xlij.eo.vol.licèt non plenè firmet vnam,vel alterã partem,& in cõſi.cl.vbi dicit iſtã * com.opi.Matheſ.in tract.ſuc.ab inteſt. Bal.No. in tracta.dot. Campeg.in tract.dot.in iij.par.q.clxj.Iaſ.in l.poſt dotem. ff.ſolu.matri. Corne.licèt non plene ſe firmet in conſi.xlvij.vol.j. Iaſ.in conſ.cxxv.vol.ij. Bolog.in conſi.lxix. Io.Anto.Alexan.in conſi.lxxix. vbi dicit iſtam * communem,Guido Papæ in conſ.xxx.in fi. Caſſan.in conſuetu.vbi etiam limitat.Guido Papæ in ſingu.cccciij.Lofre.in conſ. xxxij.Maria.Soci.iunior conſi.xij.vol.j. Tiraq.de retract.lignag.§.xiiij. glo.ij.nu.4.& ſeq.Boer.deciſ.cxcij. vbi dicit * communem,in fine.

Et iſtam ſatis ſuſtentabilem in deciſiuis dicit Corne. in dicta l.quod ſcitis.§.j.C.de bonis,quæ libe.

2 Et facit pro iſta parte,quia in prouentis à matre,mater patri præfertur,ſecundùm Bar.in d.l.poſt dotem.in fi.ff.ſo.mat.& ibi Imo.& Rom. in dicto conſ.xl.Campe.in tract.dotis,in iij.par.q.clxj.

3 Contrarium , ꝙ imò diuiſio fiat æqualiter inter auum paternum, & maternum in omnibus bonis,non attento à quo bona prouenerint, volunt Ray.Bal.& Sali.in d.l.quod ſcitis.§.j.C.de bo.quæ lib.Ray.Dy.Cy. Albe.& Fulg.in auth.defuncto.C.ad Tertul.Sali.in auth.itaque.C.commu.de ſucceſ.Capra in conſ.xxxiij. Corn.conſi.xciij.in ſubſcriptione, vol.j.dicit , ꝙ plures Doctores numero,& maiores authoritate , tenent contra Bar.& in conſ.cclxxxvj.vol.j.& in conſ.cclxv.vol.iij.& in conſi.vij.in ij.vol.tam in conſilio, quàm in ſubſcriptione , & Corne.in d.l. quod ſcitis.C.de bo.quæ libe.Bertran.in conſ.xcv.vol.ij.

4 Tenendo primam opi.magis * communem, Amplia illã, idem eſſe in fratre conſanguineo,& vterino, Tiraq.de retract.lignag.§.xiiij.gloſ. ij.nu.14.vbi etiam declarat Boer.deciſ.clxxxv.glo.conſue. Turo.ibid.

5 Sed hoc non procedit in vlterioribus,Bertran.conſ.lxxxiij.vol.ij.

6 Primò Limita,non procedere in filiis fratrum, Tiraq.de retractu,in loco præalleg.nu.7.

7 Secundò Limita,quia hoc non procedit in tranſuerſalibus,vt in auunculo,& patruis, Bertran.in conſ.ccxxi.vol.ij.Aimo in conſ.clxxvj. Tiraq.de retract.in loco præalleg.nu.8.

8 Tertiò Limita,quia non procedit in aſcendentibus,Pariſius in conſilio lix.vol.iij.

9 Et nota,quia debita contracta reſpectu bonorum paternorum non ſunt ſoluenda tantùm ab auo paterno,& econtrà, ſed de communi ſatisfit creditoribus,Brunus in tracta.quòd ſtantib.maſcu.in xj. articulo, in vj.quæſtione.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

In materia ſucceſsionis an habeat locum regula illa , Si vinco vincentem te, vinco te.

SVMI

1 SVMITVR ex l.de acceſſionibus.ff.de diuer.temp.præſcrip. talis regula, quæ videtur eſſe conformis naturali rationi, quòd ſi ego vinco vincentem te, ergo vinco te, Pariſ. in conſi.xlvij.vol.iij.

2 Limitat iſtam regulam Ægid.Bellame. in conſi.xxxj. quando quis vtrunque vincit eodem medio, non diuerſo: & hoc eſt quod Cy.& Sal. in authen.licèt.C.de natu.libe.& Bar.in dicta l.de acceſſionibus.Feli.in cap.paſtoralis.de offic.ordi.

3 Secundò Limita, quando eſt eadem ratio, vt per Cy.& Sali.in auth. licèt.C.de natu.libe.& per Bar.in l.de acceſſionibus.ff.de diuer.& tempo.præſcrip.Guald.loco cvj.Gratus in conſi.cxj.nu.47.vol.ij.

4 Tertiò Limita, quia iſta regula non habet locum in materia ſtatutorum excludentium à ſucceſſione: vt per Cur.iunio.in conſ.v.& in conſ. xlix.& quando procedat in materia ſtatutorũ excluſiuorum, vide vt ꝭ.

5 Quartò Limita in ſtatutis anormalis, & irregularibus, Gratus conſilio xx.volu.j.

6 Quintò Limita, quando virtus, quæ eſt in vincente, non cõcurrit in vincendo illum, quem tu vincis, Cagno.in l.non debet.in fi.ff.de re.iur.

7 Infertur ex iſta regula, quòd ſi excludo excludentem te, ergo excludo te, quæ proculdubio procedit quando excludens ſubrogatur in locum illius, qui te excludit, ita declarat Bar.in l.j.§.qui habebat.ff.de bo. poſſ.contra tabu.glo.in l.vſucapio.C.de pigno.Soci.in conſ.ccij.in primo caſu.& in conſ.xxviij.vol.iiij.Corne.in conſ.xcviij.vol.ij.& in conſi.lxxxiiij.vol.iiij.Areti.in conſ.clix.Brunus in tract. quòd ſtanti.maſc. Pariſ.in conſi.xlvij.vol.iij.

8 Declara, quia hoc procedit quando aliquis excludit apertè, & concurrit in ſucceſſione cum illo, qui excludit me in totum, quia tunc in totum excludor, & ipſi inter ſe diuidunt ſucceſſionem, etiam quòd ille qui concurrit cum eo, qui excludit me, in totum ſit remotior me, vel in pari gradu, vt per Soci.in conſ.ccij.verſ.quartus caſus.

9 Primò Limita iſtam regulam, nam ſi ille, qui mecum eſt in pari gradu, excludit illum, qui excludit me in totum, tũc beneficio illius exiſtentis in pari gradu mecum, ergo etiam admittor non conſiderata perſona illius, qui me vincebat.

Infertur propterea, ꝙ ſi ſtatutum excludat ſororem, ſtante fratre cõſanguineo tantũ, & extet frater conſanguineus, & ſoror vtrinque coniuncta, & mater, ſoror non excluditur, ſed admittitur cum matre, non conſiderata perſona fratris, qui ſororem excludebat, Bar.in dicta l.j.§. qui habebat.ff.de bo.poſſ.contra tabu. Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoff. teſta.Corneus in conſ.clxix.vol.iiij.Areti.in conſ.clix. Alex.in l.illam. C.de colla.Soci.in conſ.ccij.verſ.ſecundus caſus.& in conſ.ccvij. Alex. in conſ.cxlj.vol.vij.Corneus in conſ.cclxxj.vol.iiij.& in conſ.xcviij.volu.ij.Brunus in tracta.quòd ſtanti.maſcu.Ruinus conſ.xxviij.volu.iij.& conſ.xxxix.eo.vo.& conſ.clxix.vo.eod.

Contrarium vult Deciſ.Neapolit.xxj.in nouis, ex mente Roma.in conſilio cccxxxix.

10 Secundò Infertur, nam ſtante ſtatuto, quòd extante patruo, excludatur mater, ſi concurrant patruus, & mater, & frater vtrinque coniunctus, admittetur mater beneficio fratris vtrinque coniuncti, qui non eſt per ſtatutum excluſus, cum quo mater concurrit in ſucceſſione, & ita conſuluit collegium Peruſinum prout refert, & ſequitur Pet.de Anch. in repeti.c.j.de conſtitu.in verſ.inter cõſilia, quæ habeo. & eſt conſiliũ Ange.ccx.inci.in nomine Domini, Statutum prædictũ.refert, & ſequitur Alex.in dicta l.illam.C.de colla.vbi etiam refert ita conſuluiſſe Io. de Imola in conſ.ſuo incip.in caſu præmiſſo diſcutiendum, quis ſuccedat Ludouico Aret.in conſ.clix.Alex.in conſ.cxlj.vo.vij.Deci.in conſ. dlxix.& in conſ.cccclj.& in conſ.dlxxxix.& in conſ.lxxj. Corne.in conſi.cclxxj.vol.iiij.Corneus in conſ.lxxxij.vol.iiij. Decius in conſ. dcxxv. Brunus in tract.ꝙ ſtanti.maſcu.Pariſ.in conſ.liiij.vo.ij. & in conſ.xlvij. vol.iij.Ruinus conſ.lxxxix.vol.ij.& conſ.xix.vol.iij. & conſ.xlij.vo.eo. vbi declarat, & conſ.cvij.vol.iij.& conſ.cx.vol.eod.

11 Tertiò Infertur, vt ſi ſtatuto caueatur, ꝙ ſtante patruo, non ſuccedat auus maternus, nam ſi extet patruus, auus maternus, & auia materna, beneficio auiæ maternæ, quæ non reperitur excluſa per ſtatutum, admittitur auus maternus, qui cum ipſa in ſucceſſione concurrit, ita declalat Bal.in l.quicunque.C.de ſer.fugi.refert, & ſequitur Alex.in l.illam.C.de colla.Areti.in conſ.clix.Alex.in dicto conſ.cxlj.vo.vij. Corne.in conſ. cclxxj.vol.iiij.Ruinus conſi.xix.volu.iij.& conſ.clxix.vol.eod. Deci.in conſ.dcxxv. Deci.in conſ.lxxj.& in conſ.cccclj.& in conſ.ccccclxix.& in conſi.ccccclxxxix.

12 Quartò Infertur, nam ſtante ſtatuto, ꝙ ſtante patruo, vel ſtantibus filiis patrui, excludatur auunculus, ſi concurrant fratres patrueles: & ſic filij patrui, auunculus, & matertera, auunculus non excluderetur, ſed admittetur beneficio materteræ, quæ non excluditur per ſtatutum per filios patrui, Corneus in conſi.cclxxj.vol.iiij.

13 Quintò Infertur, vt ſtate ſtatuto, ꝙ ſoror excludatur per fratrem cõſanguineũ. Item alio ſtatuto, ꝙ ſoror vtrinque coniuncta excludat matrem: nam ſi extat frater conſanguineus, mater, & ſoror vtrinque coniuncta, ſoror beneficio matris non excluditur, imò ipſæ ambæ, mater, ſcilicet, & ſoror excluſo fratre, qui cum eis non poteſt concurrere in ſucceſſione: quia non eſt vtrinque coniunctus, admittuntur ad ſucceſſionem, licèt mater alio ſtatuto per ſororem excludatur: ſed quia non excluditur in totum, ſed ſibi reſeruatur legitima: ideò mater admittitur cum ſorore, & ita conſuluit Corneus in conſ.cccxvij.vol.iiij.

14 Sextò Infertur, ſtante ſtatuto, quòd patruus excludat matrem, nam ſi concurrant patruus, mater, & ſoror vtrinque coniuncta, mater non excluditur beneficio ſororis, quæ non reperitur excluſa à ſtatuto per patruum, & concurrit ad ſucceſſionem cum matre, Corneus in conſi.xcviij.vol.ij.Soci.in conſi.ccvij.Deci.in conſi.lxxj.Maria.Soci.iunior conſi.iiij.vol.j.Gratus conſi.ciij.vol.ij.

15 Septimò Infertur, quòd ſtante ſtatuto vt patruus excludat filias dotatas, ſi concurrant patruus, filiæ dotatæ, & filiæ non dotatæ, beneficio filiarum non dotatarum, quæ non excluduntur per ſtatutum à patruo, admittuntur etiam filiæ dotatæ, Corneus in conſi.x.volu.ij.& in l.fi.C. ad Tertullia. Brunus in tracta.ꝙ ſtantib.maſcu.in ſexto articu. in tertia quæſt.in ij.caſu, verſi.per prædicta.

Contrarium voluit Ruinus in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de libe. & poſthu.& conſi.xxxix.vol.ij.

16 Limita omnes iſtos caſus præcedentes, vt per Gratum conſ.cxxxiiij. vol.j.quando iſtæ perſonæ non ita coniunctim concurrerent.

17 Contrarium verò in caſibus prædictis tenuit Pau.de Caſt.in l.illam. C.de collationib.dicens, quòd ſtantibus ſtatutis prædictis, vel ſimilibus, perſona excluſa per ſtatutum, nunquam admittitur, ſed tantùm perſona excludens, quæ admittitur ad portionem excluſæ, & alia perſona, quæ concurret cum excluſa admittitur ad portionem ſuam.

Ex quo Infert, quòd ſtante ſtatuto, quòd patruus excludat matrem, ſi extet patruus, mater, & frater vtrinque coniunctus, patruus admittitur ad portionem matris, excluſa matre, & frater cum ipſo concurret, reſpectu portionis ſibi debitæ, perinde ac ſi cum matre ſuccederet: & ſic illam deciſ.Pau.de, Caſt.ſequitur ibi Decius in conſi.cccccvij.Corneus in conſi.lxxv.vol.j.Caſſa.in conſue.Deci.conſi.dcxciij.

18 Et propterea dicebat Roſel.in arbore Conſanguinitatis, quòd ſtante ſtatuto, quòd agnatus excludat matrem, & etiam ſororem, ſi concurrant ſoror, & mater, vtraque excluditur, Brunus in tracta.quòd ſtantib. maſcu.in ſexto articu.in vij.quæſt.

19 Tertia fuit opinio Petri de Ancha.in conſi.cccxxiij.quòd in caſibus præmiſſis agnatus ſolus ad integram ſucceſſionem admittatur, omnibus aliis excluſis.

20 Quarta fuit opinio Bruni in tracta.quòd ſtantib.maſcu.in ſexto articu.in tertia quæſt.in tertio caſu, verſ.redeundo ad propoſitum.vbi dicit, ꝙ aut maſculus, cuius fauore fœmina dotata, vel alia perſona excluditur, eſt in pari gradu cum perſona excluſa, & tunc admittatur ad ſuam portionem, & ad portionem excluſæ.

Aut non eſt in pari gradu, & tunc non: ſed eſt remotior, & tunc non admittitur ad portionem excluſæ.

21 Quinta fuit opinio Ruini in conſ.xxxix.vol.iij. qui facit plures caſus, & diſtinguit, ad quem breuitatis cauſa me remitto.

22 Et dicit Ruinus conſ.clxxxviij.vol.ij. ꝙ ſtante ſtatuto, vt agnati præferantur matri, ſi extant agnatus remotior, & cognatus proximior, & mater, cognatus etiam proximior excluditur, de quo excludendo non eſt facta mentio in ſtatuto, Ruinus conſ.clxxxviij.vol.ij.

23 Secundò Limita caſus prædictos, quia ſi ille, qui vicit vincẽtem me, eſt talis, qui mecum non concurrit in ſucceſſione, ſed à me excluditur, tunc ego non excludor, ſed admittor, vtputâ, ſtat ſtatutum, quòd agnatus excludat ſororem vterinam, certè ſi concurrat ſoror vterina, agnatus, & amita, beneficio amitæ, ſoror vterina non excluditur per agnatum, ſed ſola admittitur, Bald.in l.fin.C.ad Tertul.Areti.in conſi.xxvij. & in conſ.clix.Cur.iunior in conſ.xlix.Alex.in conſi.lxxx.vol.j.Soci.in conſ.xxviij.vol.iiij.Bru.in tract.ꝙ ſtãti.maſcu.Pariſ.in conſ.liiij.vol.ij.

24 Primò Infertur ex hac concluſione, quòd ſtante ſtatuto, quòd excludatur mater, ſi concurrat auia paterna, vel ſi concurrat amita: tamen ſi concurrunt omnes iſtæ perſonæ, mater non excluditur, Alexan.in conſilio lxxx.volu.j.

25 Secundò Infertur, ſi ſtatutum excludit matrem propter agnatum, ſi concurrit mater, agnatus, & auia paterna, mater admittitur, Soci.in conſilio xxviij.volu.iiij.

26 Tertiò Infertur, ſi fiat ſtatutum, quòd frater conſanguineus tantùm excludat ſororem vtrinque coniunctam, & alio ſtatuto, quòd filia eiuſdem matrimonij excludat matrem ſi concurrat ſoror vtrinque coniuncta, mater, & frater conſanguineus, tantùm admittitur mater, & ſoror, excluſo fratre conſanguineo tantùm, Corneus in conſ.cccxvij.vol.iiij. Brunus in tract.ꝙ ſtanti.maſcu.in vj.artic.in iij.q.in iij.caſu.

27 Quartò Infertur, nam ſtante ſtatuto, ꝙ fratres patrueles excludant matrem: ſi tamen concurrant fratres patrueles, mater, & amita, beneficio amitæ, quæ non excluditur per fratres patrueles, mater admittitur, Bal.in l.fi.C.ad Tertul.Alex.in conſi.lxxx.vol.j.

28 Quintò Infertur, vt ſtante ſtatuto, quòd agnatus etiam remotioris gradus excludat cognatum, & agnatus proximior ſit impeditus, ita ꝙ aliquo reſpectu ſtatutum ei non proficit: tamen agnatus remotior non excludit cognatum proximiorem, ita quòd ſi concurrant agnatus proxi

proximior impeditus,& agnatus remotior non impeditus.

Item cognatus proximior aliàs excluſus per ſtatutum,tamen cognatus proximior non excludetur,vt per Corne.in conſ.lxj.vol.iij.

29 Et iſta concluſio maxime procedit,quando mater,vel alia perſona, quæ per ſtatutum debebat excludi, non omninò excludebatur, ſed aliqua portio ſibi reſeruabatur,vt per Soci.in dicto conſi.xxviij. volu.iiij. Bru.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in ſexto arti. in tertia quæſt. in tertio caſu.

30 Contrarium,in principali concluſione ꝙ imò agnatus,cuius fauore factum eſt ſtatutum,non excludatur,ſed excludat,& ipſe admittatur ad ſucceſſionem,tenuit Bar.in l.ij.§.videndum.ff.ad Tertul.Bald.in l.ſi defunctus.C.de ſuis,& leg.hered.& Pau.de Caſtro in illam.C.de collationib.Et ibi Ange.etiam tenet iſtam * opinionem.Ange.in conſilio clij. incip.ſtatuto Bononienſi. Petr.de Ancha.in conſ.cccxxxiiij.incip.ſi ab agnato.Soci.in conſi.ccij.Deci.in l.illam.C.de colla. Corneus in conſi. lxxv.volu.j.& in conſi.cclxxvj.volu.iiij. Ruinus in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de libe.& poſthu.Caſſa.in conſuetu.Brunus in tracta.in loco præallegato,vbi allegat plura conſilia ad propoſitum.

31 Tertia fuit opinio diſtinguentium,quòd aut agnatus,cui prouidetur per ſtatutum excluderet matrem, ſi ipſe admitteretur, & tunc ipſe non admittitur,ne mater excludatur à luctuoſa filij ſucceſſione, Aret.in conſi.clix.Soci.in conſi.ccij.Corne.in l.fi.C.ad Tertul.

Contrarium in matre tenet Corne.in conſi.cclxxvj.vol.iiij.

32 Si autem perſona nominatim excluſa excludebat alium non nominatum,& illa perſona nominatim excluſa deceſſiſſet,tunc remotior nõ nominatus non excluditur per excludentem iam defunctum, ita Pau. de Caſtro in dicta l.illam.C.de colla.Brunus in tract.ꝙ ſtanti.maſcu.in ſexto articu.in iij.quæſt.iij.membri, verſ.aſſumendo igitur. & in ſexto articu.iij.quæſt.in iij.caſu.Pariſ.in conſi.xlvij.vol.iij.

33 Et propterea ſtante ſtatuto,ꝙ agnati excludant matrem, & auiam, non excludunt amitam,ſi non ſupereſt mater,nec auia, Brunus in tracta.ꝙ ſtantib.maſcu.in vj.articu.in iij.quæſt.in tertio caſu. verſicu.aſſumendo cogitur.

FINIS LIBRI QVARTI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER QVINTVS.

In quo habentur Concluſiones ad materiam Poſſeſsionis pertinentes.

De acquirenda,vel amittenda poſſeſsione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Inuadens rem apud alium exiſtentem,priuatur dominio, ſi eſt dominus,aliàs reſtituit poſſeſsionem cum fructibus,& condemnatur in rei æſtimationem.

HABETVR IN L. SI QVIS
1 in tantam.C.vnde vi.ꝙ ille,qui violenter
inuadit rem apud alium exiſtentem, ſi ſit
dominus,veniat domino priuandus:ſi au
tem non ſit dominus, debeat reſtituere
poſſeſſionem, vnà cum fructibus inde
2 perceptis, & inſuper condemnari in rei
æſtimationem.

Primò Amplia, idem eſſe ſi Clericus, vel Prælatus inuadat rem violenter beneficij,vel eccleſiæ ſuæ,quia punitur iuxta diſpoſitionem dictæ l.ſi quis in tantam.licèt per hoc non fiat eccleſiæ præiudicium, cap. placuit.xvj. q.vj.& infrà dicetur.

3 Secundò Amplia,vt quis puniatur, etiam ſi putaret ſibi licere hoc facere,per tex.in §.pe.Inſt.de vi bo.rap.& per Bar.in d.l.ſi quis in tantam. verſ.ſciendum.& ibi etiam Bal.in vij.q.Corne.in conſ.clviij.vol.iij.

4 Tertiò Amplia,etiam ſi ſpoliatus,& eiectus eſſet prædo. Corn.in dicto conſ.clviij.vol.iij.& dicetur in conclu.j.de reſti.ſpolia.

5 Quartò Amplia,etiam in hermaphrodito habere locum diſpoſitionem l.ſi quis in tantam.vt notat ibi glo.magna,in prin. & Bar.in prima quæſt.& ibi Bal.in ij.quæſt.& Sali.in ij.quæſt.

6 Quintò Amplia,vt mulier etiam hac pœna puniatur, ita tenet glo. in dicta l.ſi quis in tantam.in glo.magna,in prin.& ibi Bar.in j.q.& Bal. in ij.q.Sali.in j.q.& idem tenet ibi Odofred.in j.q. Alex.in l.iuſtè poſſidet.nu.34.ff.de acq.poſſ.Deci.in l.ij.nu.89.ff.de regu.iur.* communem teſtatur Ripa in c.ſæpe.nu.88.& ſeq.de reſti.ſpolia.

7 Sed Bald.in diſpu.incip.accuſatus de vi turbatiua,dicit hoc limitandum,niſi ingrederetur poſſeſſionem ex decreto iudicis,licèt nullo.

Tamen etiam iſto caſu contra mulierem locum habere conſtitu.l.ſi quis in tantã.tenet Alex.qui hanc dicit * com.opi.in l.iuſtè.de acq. poſ.

8 Sextò Amplia, idem eſſe tam in milite,quàm in ruſtico,qui tenetur conſtitutione l.ſi quis in tantam.vt notat ibi glo.magna, in d.l.in prin.

9 Contrarium tenet Bar.in iij. q.dicens iſtam concluſ.locum habere, quando inuaderent alienam rem, quo caſu iſtud eſt contra naturalem rationem,ſecus ſi propriam ab alio poſſeſſam, Io.And.in addi.Spec.in tit.de reſti.ſpol.§.j.verſ.qui tamen.& iſtam etiam diſtinct.facit ibi Iaco, But.quam refert, & ſequitur Sali.ibi,in iij.q.& Ang.in l.ſi plagij.C.ad l. Fla.de plag.Alex.in conſ.ciij.vo.j.Soci.in conſ.cxxij.in fi.vol.iiij. tenet in hoc caſu ruſticum excuſari à pœna huius l.& dicit * commu.opin. & ꝙ opinio glo.eſt communiter reprobata,Ripa in c.ſæpe.nu.89.de reſti. ſpol.Deci.in l.ſi quis id,quod.nu.32.ff.de iuriſdict.om.iud.

Sed opi.glo.indiſtinctè tenet Bal.reprobata Bar.diſtinctè, in ij.q.& idẽ tenet indiſtinctè Odof.in ij.& ſeq.q.& And.Barb.in apoſtil.ad Bar. in d.l.ſi quis in tantam.& idem tenet Alex.in d.l.iuſtè.ff.de acq.poſſ.

10 Et eo magis opi.Bart.videtur habere locum quando feciſſent ruſticus,mulier,& miles omnem diligentiam in conſulẽdis peritioribus, & illi conſulti reſpondiſſent id dicere, vel quando illos conſulere non potuiſſent,vt dicit Ang.ad intellectum huius glo.in l.ſed & ſi lege.§.ſcire, ff.de pet.here.& Alex.in d.l.iuſtè.ff.de acq.poſ. Alex.in d.conſ.ciij.vo.j.

11 Septimò Amplia idẽ eſſe in pupillo, non proximo infantiæ,ſed proximo pubertati:ita dicit glo.ibi in verſ.tertiò de pupillo. & ibi Bart.in iiij.q.& Bal.licèt dicat opi.rigoroſam,& eam ſequitur Sali.q.iiij.& Odofre.Alex.qui dicit * commu.opi.in conſi.ciij.nu.12.vol.j.

Limita,quando minor inuaſit poſſeſſionem,quia credidit id ſibi licere,vt tenet Bar.in dicta l.ſi quis in tantam.nu.8.& Albe.& Sali.q.iiij. in fin.Alex.in conſi.ciij.nu.12.vol.j.

12 Octauò Amplia idem eſſe in adulto,vt per glo.ibi,& Bar.in iiij.q.& Bal.Sali.in iiij.q.Alex.in l.iuſtè.ff.de acq.poſ. & licèt glo.in d.c.j.de do. & contu.teneat contrariũ,tamen iſtam opi.ſequitur ibi Ab.poſt alios.

13 Amplia hanc Ampliationem vt minor contra l.ſi quis in tantã.non habeat beneficium reſtitutionis in integrum,vt tenet Bart.in d.l.ſi quis in tantam.Ab.in c.j.de do.& contu.Alex.in conſ.ciij.vol.j.

14 Quod tamen intellige,qñ minor eſſet in dolo vero:ſecus autem ſi in præſumpto,vt declarãt Bar.& Ab.in locis alleg.Alex.in conſ.ciij.vol.j.

15 Nonò Amplia,vt etiam filius patri,& libertus patrono conſtitutione l.ſi quis in tantam,condemnentur, vt dicit ibi glo.magna,& ibi Bar. verſ.quid econuerſo.& ibi Sali.in v.q.verſ.quærit glo.quid econtrà.Ripa in c.ſæpe.nu.83.de reſti.ſpolia.

16 Decimò Amplia,vt etiam pater pro filio de peculio,& dominus pro ſeruo noxaliter condemnentur,& in ſolidum in eo, quod ad eos peruenisset,vt no.glo.magna,in d.l.ſi quis in tantam. in verſ.quintò an dominus.& ibi no.Bar.verſ.quæro an dominus.& Sali.in vj.q.& Odof.ibid.

17 Tamen ex dictis Bart.ibi,& etiam ex dictis Ange.videtur inferri,de peculio aduentitio patrem non teneri, quia, alienatio in præiudicium patris videtur eſſe prohibita.

18 Et propterea in peculio,aduentitio non priuaretur filius proprietate,nec vſufructu,quia patri debetur,vt latè per Bart. in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de damno infect.

19 XI. Amplia,etiam ſi inuaſio facta ſit ſine dolo, & ſic quando quis

proba

probat ſibi licere inuadere, vt notat glo.in verſic. nonò,&c. reprobata opinio.Placen,vt ibi per eam: & eandem opi.tenet ibi Ange.& Salice. q.xij.Azo.in ſumma,in titu.vnde vi.Corne.in conſi.ccvij.in fi.volu.ij. vbi hanc dicit*communem opinionem.

20 XII.Amplia,vt pœna l.ſi quis in tantam.locum habeat etiã ſi poſſeſſor non fuit admiſſus,vel ſuſpicans ſe poſſe repelli, non acceſſit ad poſſeſſionem,gl.in d.l.ſi quis in tantam.in x.q.& Bar.ibi.Maria.Iun.cõſi.xviij.nu.15.& 32.vol.ij.Ripa in c.ſæpè.nu.79.de reſt.ſpo.Corn.in conſi.ccvij.nu.18.vol.ij.Sal.in xiij.q.& ſeq.

21 Vbi intelligit verum hoc vltimum,quando eo animo accepit inuadens poſſeſſionem,vt ſi rediret primus poſſeſſor,eum non admitteret, ſed eiiceret,vel repelleret.

Contra hanc declarationem tenet Maria.iun.conſ.xviij.nu.15.vo.ij.

22 Et idem dicendum eſt in eo,qui clam ingreditur alterius poſſeſſionẽ vacantem,vt tenet Sal.in ij.q.& Odofre.gl.in iij.par.in ij.q.Bar.ibi.& Bal.Iaſ.in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.ff.de acq.poſ.Cor.in cõſi.ccvij.vol.ij.Pau.de Caſt.in conſi.cccxcix.vol.j.Soc.in conſi.cxxij.volum.iiij.

Contrarium ſentit Alex.in conſi.lxiiij.in fi.vol.iij.

23 XIII.Amplia vt procedat iſta l.quæ principaliter facta eſt ratione rerum mobilium,vt apparet ibi ex tex.& no.gl.in ſecunda ſui par.Bal. in iij.q.in fi.Sal.in j.q.ſecundæ partis.etiam in immobilibus,vt no.glo. in ſecunda ſui par.prin.Bar.in iij.oppoſ.Sal.in iij.oppoſ.in ij.q.Odofr. Azo in ſumma,tit.vnde vi.

24 XIIII Amplia,vt procedat etiam in iuribus incorporalibus,prout in iuribus prædiorum vrbanorum,vel ruſticorum,vt in hoc caſu locũ habeat etſi nõ directa, ſaltem vtilis conditio ex diſpoſitione d.l.ſi quis in tantam.vt per gl.in ij.par.& Bar.ibi.Ang.Sal.in ij.q.ſecundæ part. & Albe.ibid.

25 XV.Amplia,vt in iuribus præbendarum etiam procedat conſtitutio l.ſi quis in tantam.ſaltem ratione vtilis conditionis,vt no.gl.in d.l.in ij. par.Bal.ibid.

26 Quinimò Sal.in iij.q.tenet in iuribus præbendarum locum habere etiam directam conditionem d.l.facit gl.in c.j.de dolo,& contu.Caſſa. in conſue.Burg.

27 XVI.Amplia,etiam in ſeruitutibus perſonalibus, in quibus locum habet directè conſtitutio,& pœna d.l.ſi quis in tantam.vt not.gl.in d.l. in gl.mag.in ij.par.& Bar.ibi.Bal.Sal.ver.quæro.Odofr.vbi dicit etiam huius l.prouiſionem competere conductori ad longum tempus.& iſta procedunt in habentibus ſeruitutes perſonales,vel reales,vt dominus, vel alter inuadens condemnetur pœna d.l.ſi quis in tantam.

28 XVII.Amplia,vt etiam ipſi,qui habent tale ius ſeruitutis realis,vel perſonalis,teneantur,& condemnari poſſint pœna d.l.ſi quis in tantam,vt puniantur illa conſtitutione,ſi rem alienam inuadant,dato ꝙ

29 in ea ius habeant:& ideò ſuperficiarius,emphyteuta, & ſimiles pœna huius l.tenentur,licèt iſti puniantur in amiſſione illorum iurium, non in rei proprietatis æſtimatione,ſi inuadunt ratione iurium eis competentium,ſecus ſi etiam ratione proprietatis rei,vt no.gloſ.in d.l.ij.in ij. par.Bal.Sal.q.v.in ij.par.& Bal.& ponit Cor.in conſi.clviij.vol.iiij.

30 Et licèt ibi gl.in iiij.par.in gl.magn.teneat,illud ius,quod perdit eiiciens,acquiritur proprietario,

Tamen contrarium tenet Bar.in fi.quæſt.vbi etiam Ang.& Sal.

31 XVIII.Amplia,vt etiam in feudis feudatarius puniri poſſit conſtitutione l.ſi quis in tãtam.& etiam agere,& ita tenet gl.in d.l.ſi quis in tantam.in gl.mag.in ij.par.& Bar.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dã. infect.Bal.in l.pen.C.ſi à non compe.iud.in prin.Sal.in d.l.ſi quis in tantam.in v.q.Alex.in d.§.ſi de vectigalibus.Cor.in d.conſi.clviij.vol.iiij. Gozad.in conſi.j.nume.23.Afflict. ſuper Conſt.in titu.de viuent.circa poſ.nu.21.

32 Declara,quia in hoc caſu commoditas feudi applicabitur eiecto vſque ad vitam vaſalli,& non domino,Cur.poſt alios in tract.feud.in v. par.q.vij.

33 XIX.Amplia,iſtud habere locum etiam domino inuadente rẽ propriam alteri commodatam,depoſitam, vel locatam poſt interuerſam poſſeſſionem per conductorem commodatarium,vel depoſitarium,vt no.gl.mag.ibi in d.l.ſi quis in tantam.in ij.par.Sal.in vj.q.& Bar.ibi.remittendo ſe in hoc ad gl.& Bal.in iij.q.in fi.

34 Limita,niſi incontinenti poſt interuerſam poſſeſſionem deiiciat,vt ibi per Sal.in vj.q.

35 XX.Amplia,vt expulſo ab extraneo commodatario,depoſitario,vel conductore domino acquiratur beneficium d.l.ſi quis in tantam.quia dominus poſſidet,vt notat gl.ibi.& Bar.ſuprà alleg.niſi deiiciantur ij poſt interuerſam per eos poſſeſſionem.vt per Bald.ibi in iij.q.ſecundæ par.in fi.

36 XXI.Amplia,vt hoc remedium habeat locum in recuperatione rei ſuæ facta à fure,vbi peruenit ad locum deſtinatum,glo.in d.l.ſi quis in tantam.in gl.mag.in ij.par.& Bar.ſequitur remittendo ſe ad gl.Bal.in iiij.quæſt.

37 Sal.autem ibi diſtinguit,nam aut incontinenti,& licitum ſit:aut ex interuallo,& non liceat,Soc.in reg.xxxiiij.in j.fal.Ripa in c.ſæpè.num. 80.de reſt.ſpol.Et iſta diſtinctio*communiter tenetur.

38 XXII.Amplia,vt concluſio locum habeat,vbi quis inuadit rem ſibi obligatam,vel ſibi debitam,vt no.gl.mag.ibi in ij.par.Bar.ibi.Bald.in vij.q.Sal.q.x.& iſtud colligitur ex gl.quam ibi Bar.ſequitur.in l.ſi penè. ff.de cond.indeb.& declarat Alex.ibi.& Chriſt.de Caſtig.Fulg.& Iaſ. Ripa in c.ſæpè.nu.85.de reſt.ſpo.

39 Sed bene verum eſt,ꝙ agi etiam poteſt cõſtitutione Diui Marci,vel condictione ſine cauſa,& ſi quis agendo vigore iſtarum legũ,rem eſſet conſecutus,non poſſet poſtmodum agere beneficio dictæ l.ſi quis in tantam.niſi in eo,quod excedit,vt ibi per glo.Bar.& Bal.in locis ſuprà alleg.

40 XXIII.Amplia,etiamſi inuadens,rei poſſeſ.accipiat,vt eam ſibi habeat in pignus,vel in ſolutum,vt no.gl.ibi in gl.mag.in ij.par.& Sal.in xj.q.Bar.in l.cum creditor.ff.de fur.

41 XXIIII.Amplia,vt procedat etiam econtra,quia ſi dominus rem ſuam apud creditorem exiſtentem,& pignori datam inuadat,punitur conſtitutione d.l.ſi quis in tantam,vt no.gl.mag.ibi in ij.par.in vl.q.ſecundæ par.& Bar.ibi.in vltima quæſt.ſecundæ partis.Bald.in vlt.q.ſecundæ par.Sal.in xiij.q.Ripa in c.ſæpè.nu.84.de reſt.ſpo.

42 XXV.Amplia,etiamſi inuaſio ſit ante litem,vel poſt,& etiam ante ſententiam,vel poſt,ſed ante tamen executionem,gl.mag.in d.l.ſi quis in tantam.in iij.par.in prin.Bar.in j.q.tertiæ partis.Bal.Sal.in j.q.Odof. Azo.in ſum.in tit.vnde vi.Ripa in c.ſæpè.nu.88.de reſt.ſpo.

43 An autem puniatur ingrediens poſſeſſionem virtute iudicialis decreti etiam inualidi,dic ꝙ non tenetur pœna iſtius l.ſed habebit locum tex.in l.meminerint.C.eo.tit.vt per gl.Bar.& Bal.in locis proximè alle. Soc.conſi.clviij.Maria.Iun.conſi.xviij.nu.11.vol.ij.

44 XXVI.Amplia,vt eiecto vſufructuario,vel proprietario vtrique competat beneficiũ d.l.ſi quis in tantam.quando inuaſor habebat animum vtrunque eiiciendi,gl.mag.ibi in iij.par.

Contrarium tenet ibi Bar.dicens,ꝙ ſoli expulſo quæritur actio,nõ alteri.& contra gl.tenet etiam Bal.ibi.& Ang.etiam in fi.d.l.& Odofr. & idem tenet ibi Azo.

45 Quod eſt verum in re immobili, ſecus in re mobili,in qua eiectio vnius alteri affert hoc beneficium l.ſi quis in tantam:declarando vt per Odofre.& Azo.in locis ſuprà alleg.

46 Sal.autem ſaluat gl.vbi eiiciens credebat eiectum ſolum poſſidere, & habebat animum eum in totum eiiciendi.

47 XXVII.Amplia,etiam ſi dominus rem pro parte ſuam,& pro parte communem inuadat,gl.in d.l.ſi quis in tantam.in gl.mag.in quarta ſui part.in iij.q.Bar.ſequitur in pe.q.Sal.Bal.Iaco.Bu.ibi.& Alex.in conſi.ciij.vol.j.Pau.Pic,in l.in quantam.ff.ad l.Fal.Iaſ.in l.clam poſſidere. §.qui ad nundinas.nu.23.ff.de acq.poſ.Ripa in c.ſæpè.nu.96.& in c.cũ eccleſia.nu.106.de cau.poſ.& propr.

48 XXVIII.Amplia,vt competat heredibus iſta conſtitutio,vt no.gl. magn.in iiij.parte.& contra heredes in eo,ꝙ ad eos peruenit,vt ibi per gl.communiter receptam,& alios.

49 XXIX.Amplia,etiam ſi reſtituant ante litẽ conteſtatam inuadentes,quia non per hoc euitant pœnam d.l.vt no.glo.ibi in iiij.par.& Sal. Ripa in c.ſæpè.nu.72.de reſt.ſpo.

50 XXX.Amplia,vt etiam alio inuadente de mandato meo,vel ratificatione ſecuta detur actio,& conditio ex diſpoſitione d.l.ſi quis in tantam,contra me.vt ibi per Odofre.

51 XXXI.Amplia,etiam in prodigo,vt dicetur in iij.limit.

52 XXXII.Amplia,vt competat conditio d.l.etiam ei,qui miſſus eſt in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.ex ij.decreto,Odofred.in d.l.ſi quis in tantam.

53 XXXIII.Amplia,idem in eo,qui miſſus eſt in poſſeſſionem ex Carboniano edicto,vt ibi per Odofre.

54 XXXIIII.Amplia,etiam in capiente equum paſcentẽ in paſcuis, quando per alium poſſidebatur,vt dicetur in xiij.limit.

55 XXXV.Amplia in legatario, qui poſt apprehenſam poſſeſſionem per heredem,rei legatæ poſſeſſionem inuadat.l.non dubium.C.de leg. & ibi*communiter per omnes,ſecus autem ſi ante apprehenſam poſſeſſionem,vt dicitur infrà in xxvj.limit.

56 XXXVI.Amplia,vt iſta pœna procedat etiam de iure canonico in rebus priuatorum.cap.j.& ibi Doct.de dolo, & contu.Soc.reg.ccxcij.

57 XXXVII.Amplia,etiam non interueniente dolo,ſed lata culpa, Alex.conſi.lxiiij.vol.iij.Maria.Iun.in conſi.xviij.vol.ij.

58 XXXVIII.Amplia,vt etiam per modũ replicationis opponi poſſit de pœna.l.ſi quis in tantam.per ſpoliatum violenter,vt quia petenti ſe reſtitui,obiiciatur defectus proprietatis notoriæ,nam ipſe ſpoliatus replicare poteſt,ꝙ ipſe inuadens cecidit ab omni commodo ſuæ proprietatis per inuaſionem,vt voluit ibi Ang.& fuit de mente Bal.in l.j. C.de appel.& ſequitur Claud.in §.nihil commune.ff.de acquir.poſſ.licèt Alex.ibi.contrarium velit.& iſtam opin.tenent domini de Rota in deciſ.cccxciij.

59 Imò ſi ſecunda poſſeſſio per primum ſpoliatum ſit recuperata violẽter,adhuc ſpoliatus recuperans poteſt agere ad pœnam huius l.vt primus occupator per vim dicatur amiſiſſe proprietatẽ,Abb.in cõ.cj.vo.j.

60 XXXIX.

60 XXXIX.Amplia,vt etiamſi dominus non poſſideat,tamen conſequatur beneficium.l.ſi quis in tantam,vt per Calca.in conſi.xx.vbi dicit hanc partem de iure veriorem.

61 XL.Amplia,quia etiam vniuerſitas tenetur pœna huius conſtitutionis quando communicato conſilio alterius poſſeſſionẽ inuaſit,ita Cy. in l.ſi quis in tantam.& ibi Albe.Pariſ.qui dicit*communem opi.in cõſi.xxj.nu.30.vol.iiij.Afflict.deciſ.ccclxxvj.nu.1.

62 Primò Limita,vt non procedat iſta pœna in pupillo proximo infantiæ rem alterius inuadente,vt notat gl.mag.ibi in prima part.ſequitur Bar.ibi.Bal.Sal.in iiij.q.Odofred.ibid.

63 Secundò Limita,vt non procedat in furioſo,vel mente capto inuadentibus,vt notat gl.magn.ibi in prima par.Bar.ibi.Bal.in vj.q.Sal.in vij.q.Odofre.quod tamen intellige,dummodò reſtituatur poſſeſſio deiecto,vt declarant ibi Cy.Albe.& Sal.in vij.q.

64 Tertiò Limita in prodigo,vt no.gl.mag.in d.l.in j.par.& idem ſentit Bar.in l.ſi curatorem habens.C.de reſt,in integ.minor.

Sed Bar.vbi Pau.de Ca.& Iaſ.& Rip.nu.53.in l.is cui bonis.ff.de ver.obl.tenent contrarium,ꝙ imò teneatur conſt.l.ſi quis in tantam.& Bal. ibi dicit Doct.reprobare.gl.idem tenet Sal.contra gl.in l.ſi quis in tantam.in viij.q.& Odofre.& ibi Bar.qui hanc dicit*communem opi.nu.14.& Albe.& Sal.ibid.

65 Quartò Limita,vt non teneatur pater filio,nec patronus liberto pœna l.ſi quis in tantam,ita gl.magn.in j.par.& Odofre.ſequitur.& idem Sal.in v.q.

66 Rip,qui dicit*cõmunem,in c.ſæpè.nu.81.de reſt.ſpo.Bar.autẽ tenet opi.gl.ſi diceretur dolo patrem inuaſiſſe,ex quo iſta actio infamat ſaltem de facto,ſecus ſi culpa,vt ibi per eum,nu.9.& idem dicit Ang.licèt hanc diſt.videatur impugnare Sal.ex mente.Cyni.

Contrarium tenet Bal.ibi,qui tenet indiſtinctè & patrem,& patronum teneri conſtitutione l.ſi quis in tantam,vt ibi per eum,ſed opi.gl. cum declaratione Bar.videtur verior,&*magis communis,

67 Quintò Limita,quia non tenetur pupillus,vel adultus propter inuaſionem factam per tutorem,vel curatorem,gl.mag.ibi in j.par.Bar.Sal. in ix.q.Abb.in c.j.de dolo,& contu.

68 Sextò Limita,quia eccleſia non punitur pœna l.ſi quis in tãtam.per inuaſionem prælati,vt no.gl.mag.in d.l.ſi quis in tantam.niſi id factum fuerit communicato conſ.totius capituli.& ita etiam tenet Bar.Bal.Sal. in x.q.Odofred.Fel.in c.nouit.de iudic.Imol.in c.j.de dolo,& contum. Soc.in reg.ccxcij.in j.fal.Ripa in c.ſæpè.nu.95.qui iſtam dicit*communem.de reſti.ſpo.idem dicit Ripa in l.fi.nu.174.C.de reuo.donatio,

69 Contrarium in hoc tenet Abb.in c.j.de dolo,& contum.vbi dicit,ꝙ etiam ſi communicato conſilio inuadat prælatus,non faciat eccleſiam incurrere pœnam l.ſi quis in tantam.& idem videtur velle gl.in c.placuit.xvj.q.vj.in verbo,detrimentum.

Tenendo primam opinionem tanquam magis* communem,

70 Amplia,nam idem eſſet ſi capitulum ratum habuiſſet prælati inuaſionem factam nomine eccleſiæ,vt per glo.in c.ij.de ord.cog.Bar.poſt gl.in l.iubemus.C.de ſacroſ.eccle.

71 Bene verum eſt,quia ſi res inuaſa eſſet de menſa tantum Prælati,ipſe prælatus puniretur fructibus dictæ rei eius vita durante,vt per Abb.in d.c.j.de dolo,& contu.Soc.in regu.ccxcij.fal.j.Rip.in c.ſæpè.nu.95.de reſti.ſpol.

72 Septimò Limita,niſi inuadens iuſta ex cauſa credat vel poſſeſſionẽ vacare,vel ſe poſſidere,gl.mag.in d.l.ſi quis in tãtam.& ibi Bar.& Bal. in vij.q.& ibi Ang.Sal.in xj.q.Soc.in conſi.cxxij.vol.iiij.Corn.in conſ. clviij.nu.6.vol.iiij.

73 Et propterea dicitur,quòd ratione præſumptionis excuſatur quis à pœna.l.ſi quis in tantam.Inn.in c.cum ex officij.de teſta.Bal.in auth.licentia.C.de epiſ.& cler.Cæpolla in conſi.iiij.in fi.Hipp.in ſingu.clxvij. Soc.in conſi.cxxxj.vol.j.

74 Secus autem ſi crederet rem eſſe ſuam,quia non propterea excuſaretur,Bar.in l.ſequitur.§.ſi fundum.de vſucap.

75 Octauò Limita,vt pœna huius l.non procedat in magiſtratu,vt tenet glo,ibi in prima par.Bar.in q.j.par.Azo.in ſumma,in titu.vnde vi. Ang.poſt gl.Sal.in xvj.q.primæ par.

76 Vbi declarat, hoc procedere in eo, quod fecit magiſtratus ratione officij,& tanquam officialis,ſecus ſi vt priuatus.

77 Nonò Limita,quia in iuribus incorporalibus non habet locum directa conditio.d.l.ſi quis in tantam.vt dictum eſt in xiiij.& xv.ampliat.

78 Decimò Limita,vt pœna huius l.non habeat locum in inuaſione rei ſuæ factæ per dominum alteri locatæ,commodatæ,vel depoſitæ,niſi à detinente interuerſa ſit poſſeſſio,vt no.gl.ibi in ij.par.in iij.q.Bart.Bal. Sal.in vj.q.Odofre.Io.And.in addi.Spe.in tit.de reſt.ſpo.§.j.ver.qui tamen,Soc.in conſi.cxxxj.vo.j.Sal.in l.ſi de fundo.C.loca.Rip.in c.ſæpè. nu.77.de reſt.ſpol,

79 Sed ibi Bal.tenet,ꝙ licèt in hoc caſu is non reſtituatur ad poſſeſſionem,tamen reſtituitur ad ſtatutũ,in quo erat,vt ibi per eum,ver.ſequitur alia glo.

80 XI.Limita,quia etiam expulſo commodatario,depoſitario,vel conductore per extraneum,ipſis ſic expulſis non competit beneficium d.l. ſi quis in tantam,vt notat ibi gl.& Bal.ſuprà alleg.in præcedenti limit. Soc.in conſi.cxxij.vol.iiij.

81 Et ratio eſt,quia ipſi non poſſident,ſed dominus poſſidet.cui in hoc caſu competit hoc beneficium,vt dictum eſt ſuprà in xx.ampliat.& idẽ tenet Odofred.vbi idem dicit eſſe in eo,qui mittitur in poſſeſſionẽ cauſa rei ſeruandæ,vel ex cauſa damni infecti,ſi non habet niſi primũ decretum,ſecus eſt ſi etiam haberet ſecundum,vt per eum.

Tamen poteſt ſublimitari iſta limitatio,vt dictum eſt in præcedenti limit.ex mente Bal.in l.ſi quis in tantam.

82 XII.Limita,vt iſta pœna non habeat locum in domino recuperante rem ſuam à fure,vt per gl.mag.in d.l.ſi quis in tantam.in ij.parte.& per Bar.Bal.in iiij.q.& Sal.in vij.q.Soc.in regula xxxiiij.in j.fal.Rip.in c.ſæpè.nu.80.de reſt.ſpo.quod tamen declara vt ſuprà in xxj.ampliat.

83 XIII.Limita,vt non habeat locum in capiente equum ſoliuagum in paſcuis,vt no.gl.ibi in ij.parte.Sal.in viij.q.& Odofr.Rip.in c.ſæpè. nu.70.de reſti.ſpol.

84 Sed intelligenda eſt iſta limitatio ſecundùm gloſ.quando credebat ſuum,vel ſi ſciebat alienum,poſſeſſio non erat apud dominum,vt per Bar.ibi & Bal.& Ang.ibi.& Ang.in l.iij.§.Nerua.ff.de acquir.poſſ.vbi etiam Imol.Alex.& Iaſ.aliàs tenetur pœna illius l.vt per Docto.alleg.

85 XIIII.Limita,vt talis conditio d.l.ſi quis in tantam,competat tantùm poſſidenti:vnde ſi eſſent tres,quorum alter haberet poſſeſſionem, alter detentionem,alter proprietatem,dicta pœna competeret tantum poſſidenti,& non daretur nec detinenti,nec proprietario,vt no.gl.magna.ibi in ij.par.Bar.Bal.in vj.q.Sal.in ix.q.in conſi.cxxij.vol.iiij.

86 XV.Limita,nam ſtante iudicis decreto, quis non incurrit pœnam d.l.ſi quis in tantam.gl.ibi in iij.parte.Bar.in j.q.tertiæ part.Bald.ibi.& hoc habet locum etiam ſi iudicis decretum eſſet nullum,vt ſuprà dictũ fuit in xxv.ampliat.

87 XVI.Limita,ſtante pacto,vt liceat propria authoritate rem capere, ita dicit gl.in d.l.in iij.parte.in vij.q.Ang.Sal.in j.oppo.Bar.in l.cũ creditor.ff.de fur.& eſt tex.in l.iij.C.de pig.& ibi no.Bart.Soc.in conſilio cxxxj.vol.j.& in reg.xxxiiij. in iij.limit.eſt bona gl.in l.extat.in gloſ.in verbo,ſine vllo.ff.quod metus cauſa.

88 XVII.Limita in Iudæo poſſidente Chriſtianum mancipium,gl.ibi in iiij.par.in ver.item ſi Iudæus.& ibi Bal.& Sal.ibid.

89 XVIII.Limita in ſpurio poſſidente hereditatem,cuius non eſt capax,Bal.in d.l.ſi quis in tantam.

90 XIX.Limita,in ſeruo per dominum poſſeſſo,qui ſe pro libero contendit,vt not.gl.ibi in gl.magna.Io.And.in addit.Spe.in tit.de reſt.ſpo. §.j.ver.qui tamen.Sal.Odofre.imò idem eſſet etiã ſi eſſet in quaſi poſſeſſione libertatis,vt dicit glo.ibi,& ſequitur Sal.licèt Iaco.contrarium tenuerit.

91 XX.Limita,quia inuadens non priuatur actione quæ competebat ad pœnam occaſione illius rei,per tex.in l.qui vas.in prin.ff.de furt.& no.Bar.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi.pub.& Bar.in vlt.oppoſ.& Sal.in viij.oppoſ.

92 XXI.Limita in milite ruſtico,& muliere inuadẽtibus res ſuas,iuxtà diſtinctionem Bar.de qua diximus ſuprà in vj.ampliat.

93 XXII.Limita in creditore debitorem capiente,quando debitor cũ re debita aufugeret,vt ponit gl.mag.in ij.par.in fi.Sal. q.xij.Soc.in reg. xxxiiij.in j.limit.glo.in l.extat.in gl.in verbo,ſine vllo.ff.quod me.cau.

94 XXIII.Limita,vt non amittat dominium ipſo iure inuadens, ſed tantummodò per ſententiam,vt no.gl.magn.ibi in tertia par.& Barto. nu.28.Bal.Ang.Sal.in vj.oppoſ.in verſi.nunc ad tertiam partem accedo.Odofre.Azo.in ſum.tit.vnde vi.Rui.conſi.xlij.volu.iiij.

Et hanc dicit*communem opinionem Ripa in c.ſæpè.nu.99.de reſtitu.ſpol.

95 Et propterea inuadens violenter poteſt opponere exceptionem rei iudicatæ ſuper dominio etiam aduerſus petentem reſtitutionem,quia licèt ipſe veniat priuandus,tamen non fuit priuatus ipſo iure per inuaſionem,vt per Alex.contra Ang.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acq.poſ.Rui.conſi.xlij.vol.iiij.& conſi.xliij.vol.iiij.

Declara,hanc limitationem non habere locum in beneficialibus, in quibus inuaſor,& occupator ipſo iure priuatur.c.eum,qui.§.is, qui. de præb.in vj.& ibi no.Fran.in ij.no.Rip.in c.ſæpè.nu.100.de reſt.ſpol.

96 XXIIII.Limita,quia ceſſat diſpoſitio huius l.quando expulſus,incontinenti expulſorem ſuum eiiceret.l.iij.§.cum igitur.ff.de vi.& vi ar ma.in l.ſi quis ad ſe fundum.ad l.Iul.de vi pub.Alex.in apoſtil.ad Bart. in d.l.ſi quis in tantam.

97 XXV.Limita in nocturno depopulatore,quem & occidere,& perſequi licet.l.j.C.quando liceat vnic.Soc.in d.reg.xxxiiij.in ij.limit.

98 XXVI.Limita in legatario,qui rem legatam apprehendit propria authoritate ante aditam hereditatem,vel ſi poſt illam aditam,ante tamen apprehenſam poſſeſſionem per heredem,vt no.glo.in l.non dubium.C.de leg.& ſequuntur ibi alij,& per Soc.in reg.xxxiiij.in vlti ma limit.gl.in l.extat.in gl.in verbo,ſine vllo.ff.quod me.cau.Soc.in conſi.xxxiij.vol.j.Cor.ccvij.in fi.volu.ij.Ripa in c.ſæpè.nu.93.de reſt.ſpol.

99 XXVII.Limita in condemnato ad ſoluẽdum coacto ſoluere,quia talis ſolutio ſic violenter extorta non reuocatur,vt eſt tex.in l.ſi.§. it.q.

ff.quod met.cau.& ibi Oldr.ponit reprobata gl.quæ aliter tenet.& idē tenet Roma.in ſing.dxxx.& ſequitur Alexan.in apoſtil.ad Bar.in d.l.ſi quis in tantam.

100 XXVIII.Limita,quia ſi alium pro alterius debito violenter quis exegerit,pœna quadrupli punitur,& non pœna.l.ſi quis in tātam.tex. eſt in auth.& omnino.vbi gl.& Bal.C.ne vxor pro mar.& ponit Alex. in apoſtil.ad Bar.in d.l.ſi quis in tantam.

101 XXIX.Limita iuſta cauſa interueniente,vt quia non aderat iudicis copia,vel quia quis non poſſet alio modo rem ſuam conſequi,Inn. in c.olim.de reſtit.ſpol.Odofred.in d.l.ſi quis in tantam.Abb.in c.j.vbi etiam Io.Andr.ſentit.de dolo,& contu.Signor.Homod.in conſi.lxxv. nu.14.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.ſi quis in tantam.apoſtil.ad Abb. in c.qualiter,& quando,de accuſa.Ruin.conſi.xliij.vo.iiij.Fel.in c.ij.de ſponſal.

102 XXX.Limita,vt non procedat in filio apprehendente aliquā rem hereditariam etiā violenter pro ſua legitima,Pau.Pic.in repe.l.in quartam.ff.ad l.Falc.

103 XXXI.Limita,quando per inuaſionem violentam poſſidens non priuaretur poſſeſſione,vt per Pau.Pic.in dicta l.in quartam.ff.ad legem Falcidiam.

104 XXXII.Limita,vbi æquè probaretur poſſeſſio eiecti,& inuadentis,Pau.Pic.in loco ſuperius allegato.

105 XXXIII.Limita,quia ſi retinet quis ciuilem,poteſt expellere naturaliter poſſidentem,ſecundùm Soc.in conſi.cxxij.vol.iiij.

106 XXXIIII.Limita,vt hæc conſtitutio non procedat domino directè inuadente rem datam in feudum poſt mortem vaſalli,Zaſ.in conſi. xj.vol.j.& in conſi.xij.vol.j.

107 XXXV.Limita,nam iſta pœna non exigitur in foro conſcientiæ, Fel.in c.audiuimus.de ſimon.poſt Ant.de Butr.in c.j.de dolo,& contu.

108 XXXVI.Limita,quia iſta pœna non competit miſſo in poſſeſſionem ex primo decreto,Afflict.ſuper Conſtitu.in tit.de pœna contu.in conſti.incip.contumacem.nu.4.poſt alios ibi per eum allegatos.

109 XXXVII.Limita,vt iſta pœna non habeat locum in Rege de facto ſpoliante vaſallum feudo ex iuſta cauſa,Afflict.qui latè ponit ſuper Conſt.regni.in tit.de violent.circa poſſ.nu.22.

110 XXXVIII.Limita,nam iſta conſtitutio non procedit cōtra eum, qui dum occupat,& adhuc perfectè non eſt poſſeſſionem ingreſſus,ab aduerſario ſpoliatur,Bar.Bal.& Sal.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul. de vi publ.Bar.in l.qui poſſeſſionem.nu.2.ff.de vi arma.

111 Et propterea ſtatutum diſponens,vt turbans aliquem poſſeſſione puniatur tali pœna,& reſtituat poſſeſſionem,non habet locum niſi quando reſtitutio poſſeſſionis fieri poteſt,vt tradit Sal.poſt gl.in l.ſi mancipia.C.de ſer.fugi.Dec.in conſi.cccclxvj.nu.9.& conſi.ccj.nu.⁊.& conſ. dxj.nu.3.Hipp.in ſing.cccxxxix.Rui.in conſi.lx.nu.9.vol.ij.Curt.Iun. in conſi.clvj.nu.9.& conſi.lxxvj.nu.3.

Contra hanc limitationem tenet Rip.in c.ſæpè.nu.71.de reſti.ſpol.

112 Tenendo tamen primam opi.*communem,limita eam,ſi poſſeſſor ſpoliatus,ex interuallo recuperaret,quia nō per hoc inuaſor euitat pœnam huius conſtitutionis,Bar.in l.qui poſſeſſionem.nu.3.ff.de vi arm. & in l.ſi quis ad ſe fundum.nu.3.& ibi Sal.C.ad l.Iul.de vi pub.Rip.in c.ſæpè.nu.73.de reſti.ſpo.

113 XXXIX.Limita,quia diſpoſitio huius l.non competit contra heredem ſub conditione inſtitutum,qui ante conditionis euentū propria authoritate bona hereditaria occupauit,prout voluit Bal.in l.inter omnes.& ibi etiam Iaſ.nu.16.ff.qui ſatiſ.cog.

Contrarium tenet Corſet.in regula ſpoliatus.in xxiij.limitatione. & idem voluit Rip.in c.ſæpè.nu.97.de reſti.ſpo.

114 XL.Limita,vt hæc conſtitutio non comprehendat clericum apprehendentem poſſeſſionem beneficij vacantis abſque executorialibus.vt tenet Abb.in c.tranſmiſſa.de electio.Rip.in c.ſæpè.nu.49.de reſt.ſpol.

115 XLI.Limita,quia iſta diſpoſitio non comprehendit heredes ipſius delinquentis,vt no.gl.in d.l ſi quis in tantam.quam ſequuntur ibi Barto. Bal.& Sal.ver.vj.an detur.quod intellige,niſi quatenus ad eos peruenerit.

116 XLII.Limita,quia permiſſa eſt appellatio à ſententia lata in caſu l.ſi quis in tantam,vt ibi tenet gl.& idem voluit gl.in l.vnica.C.ſi de momentpoſ.Bal.in conſi.xiiij.vol.j.Ang.in l.incerti.C.de interdict.& idē ſentit Fede.de Sen.in conſi.lxxvj.Dec.in conſi.xxviij.nu.3.Soc.in regula xxiiij.in xx.limit.& hanc dicit*communem opi.Ripa in c.ſæpè.ver. ij.fuit opinio.de reſti.ſpo.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor habens cauſam à Principe,non poteſt vltra quadriennium moleſtari.

1 HABENS cauſam à principe ſuper certis bonis,amplius ſuper illis poſt quadriennium inquietari non poteſt.l.bene à Zenone.C.de quadri.præſcrip.

2 Et hoc ſiue ſint res fiſci,ſiue ipſius Cæſaris,vt eſt tex.ibi in d.l.& ponit Barb.in conſi.xxvij.vol.iiij.Bertr.in conſ.xv.vol.j.Dec. in conſi.ccclvij.

3 Primò Amplia,vt procedat in Rege Romanorum nondum coronato,Rui.conſi.clxj.vol.ij.

4 Secundò Amplia,vt moleſtari nō poſſit habens cauſam à principe, nec in poſſeſſorio,nec in petitorio,Gram.conſi.clxix.

5 Tertiò Amplia,vt idem ſit in omni alio Rege non recognoſcente ſuperiorem,Gram.conſi.clxix.Afflict.in prælud.Conſti.q.xiij.& ſuper conſt.in tit.de retard.lit.conteſt nu.6.

Contrarium in rege Franciæ.tenet Abb.in conſi.iij.vol.ij.Dec.in cōſi.ccclvi .Cur.Iun.in conſi.cxlij.

6 Quartò Amplia,vt hoc procedat etiam in perpetuo vicario in terris eccleſiæ,Roma.in conſi.lix.in ſexto dubio.Corn.in conſi.ccxcix.volumine primo.

7 Primò .Limita,hoc procedere in principe ſupremo,non in aliis inferioribus,Bal.in c.fi.ad fi.de re iud.Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.eccle.Abb.in conſi.iij.in xvij.q.vol.ij.Ang.in repe.l.j.C.de fide inſtru.lib.x.Cur.Iun.in conſi.clxxiij.& in conſi.cxlij.& in conſi.fin.Soc. in conſi.xlvj.vol.iiij.Alex.in conſi.lij.vol.vij.Dec.in conſi.ccclvij.Iaſ. in conſi.clxvij.vol.ij.

8 Et propterea diſpoſitio l.bene à Zenone.non habet locum in legato, Alex.in conſi.lij.vol.vij.Bertr.in conſi.xv.num.19.volumine primo,in nouis.

9 Et idem eſt in ciuitatibus non recognoſcentibus ſuperiorem,in quibus diſpoſitio huius l.non extenditur,Iac.in tract.feud.in verbo,princeps.in xiiij.ſpeciali.Dec.conſi.ccclvij.Mart.de Laud.in tracta.de Prin. in xj.ſpeciali.Cur.Iun.in conſi.cxlij.vbi loquitur in Republica Florentina non recognoſcente ſuperiorem.

10 Contrarium,quòd imò diſpoſitio illius legis procedat in quocūque principe,qui vel ex priuilegio,vel ex conſuetudine non recognoſcit ſuperiorem,& habet iura principis ſupremi,tenet Bal.in conſi.ccclxiij.incip.quæritur an officiales.vol.j.vbi loquitur in Duce Mediolani.& in conſi.ccxcix.incip.quemadmodum.vol.iij.Roma.loquens in vicario perpetuo eccleſiæ.in conſi.lix.in vj.dubio.& in conſi.cccx.vbi loquitur de ciuitate Florentina.& Barb.qui loquitur in ciuitate Florentiæ.in conſi.xxvij.vol.iiij.Rui.conſi.xlviij.volu.iiij.Abb.in c.ij.de reb.eccle. non alie.Cor.in conſi.ccxcix.vol.j.Iaſ.qui loquitur in Duce Sabaudiæ, in conſi.ccxxvij.vol.ij.& iſtud voluit Soc.in regula cccxlij.in j.fal.Iac. de S.Georg.in verbo,principis.in tract.feud.Bal.in tract.præſcri.Mar. de Laud.in tract.de princ.in xj.ſpeciali.Cur.Iun.in l.heres abſens.ff.de iudic Brun.in conſi.iij.nu.7.

11 Et in ciuitatibus non recognoſcentibus ſuperiorem tenet Soc.in cōſi.cxxj.vol.iiij.

Tenendo vltimam opinionem tanquam magis*communem,

12 Amplia,vt procedat non modò ipſis principibus vendentibus, ſed etiam vendentibus eorum officialibus,Bal.in d.conſi.ccclxiij.inci.quæritur an ſi officiales.vol.j.& in conſi.ccclix.vol.iij.incip.quemadmodū Imperator.Corn.in d.conſi.ccxxix.vol.j.

13 Et idem vendente procuratore fiſci,vt in locis proximè allegatis.& ponit Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.

Tamen contrarium in hoc tenet Alexan.in conſi.lij.vol.vij.& voluit Bal.in l.j.C.de vend.re.fiſcali.lib.x.

14 Secundò Limita,ſi princeps alienans non eſſet in bona fide alienando,quia ſciret rem ad alium ſpectare.ita glo.in l.j.C.de vend.re.fiſcali. Ioan.Fab.& Ang.Aret.in §.fi.inſt.de vſucap.ad idem eſt glo.in l.ij.C.de commu.re.alie.vbi Bal.& Sal.Bal.in l.j.C.de hered.vel act.vend.Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.eccle.Cur.Iun.in conſi.cxlij.Abb.in c. ij.de rebus eccle.non alie.Soc.in regu.cccxlij.in ij.fallen.Abb.in conſi. iij.vol.ij.in xvij.q.Roma.in ſing.dcclx.Iac.in verbo,princeps.in tract. feud.Dec.in conſi.ccclxxxvij.Iaſ.in conſi.xxxiiij.vol.j.Fel.in ca.quæ in eccleſiarum.de conſti.Barb.in conſi.xxvij.vol.iiij.Balb.in tract.præſcr. Mart.de Laud.in tract.de Princ.in xj.ſpeciali.Afflict.ſuper Conſt.in ti. de non retar.lit.conteſt.nu.7.Maria.Iun.cōſi.lxix.nu.65.vol.j.Rui.conſi.xlvj.vol.j.& conſi.xxxj.vol.v.Gram.in deciſ.lxv.nu.33.& 48.vbi ampliat.Curt.Iun.in l.heres abſens.ff.de iudic.Afflict.in c.j.in ver.& bona committentium.nu.168.in tit.quæ ſint reg.vbi hanc dicit*communem opinionem.

Contrarium tenuit in l.ij.C.de commu.rer.alie.Iac.de Rauen.vt refert Cy.& Sal.quem Sal.ibi reprobat.

15 Tertiò Limita,hoc procedere,vbi princeps agit de plenitudine poteſtatis,non aliàs,Bald.in proœm.Decreta.Soc.in regu.cccxlij.in tertia fal.Alex.in conſi.lij.vol.vij.Curt.Iun.in conſi.clxxiij.& in conſi.vltimo,Iaſ.in conſi.clxvij.vol.ij.Dec.in conſi.ccclvij.Maria.Iun.conſ.lxix. vol.j.Gram.deciſ.lxv.nu.79.

16 Sed de iſta limitatione dubitat Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt. Balb.in tract.præſcrip.Mart.de Laud.in tract.de Princip.in xj.ſpeciali. Afflict.ſuper Conſt.de non retar.lit.conteſt.numer.⁊.& bene iudicio meo,quia ſi vt dictum eſt in ij.limit.vt habeat locum iſta lex,requiritur quòd Princeps alienet bona fide,& ſic tradat rem tanquam ſuam,ad quid igitur eſt neceſſe vt diſponēs de re ſua teneatur appponere clauſulam,de pleni

plenitudine poteſtatis?prout illam apponeret forſitan quando rē alie nam ſciens eſſe alienam alienaret,non quādo propriam,vt propriam.

17 Quartò Limita,vt regula procedat quando res venditur per Principem,vt ſua,ſecus ſi iure creditoris tanquam creditor,quia tunc non habet locum diſpoſitio l.bene à Zenone.Ita tenet Bal.in procem.Decre.in ver.Rex Pacificus.& ipſemet Bal.in l.fi.C.ſi aduer.fiſ.& in conſi.cxxvij.incip.à principio tit.in ver.ſequitur ſubſequenter.volu.iij.& in l.j.C.de hered.vel act.vend.& in l.ij.C.de commu.re.alie.in l.ſi hypothecas.C.de remiſ.pig.Soc.in regula cccxlij.Iac.in tract.feud.in verbo,Princeps.Dec.in d.conſi.ccclvij.Bal.in tract.præſ.Mart.de Laud.in tract.de prin.in xj.ſpeciali.Alex.in conſi.lij.vol.vij.

18 Quintò Limita,quia non procedit diſpoſitio l.bene à Zenone,in rebus eccleſiarum à principe alienatis.gl.in c.quicunque militum.in glo.in ver.conſenſu.xij.q.ij.Arch.in c.cōuenior.xxiiij.q.viij.Abb.& Imol.in c.ij.de rebus eccle.non alie.Soc.in reg.cccxlij.in v.fal.Iaſ.in authen.quas actiones.C.de ſacroſ.eccle.Abb.in conſi.iij.in xvij.q.vol.ij.Sal.in d.l.bene à Zenone,Alex.in conſi.lij.volu.vij.Iaco.in tract.feud.in verbo,princeps.Dec.Neap.ccclxj.in fi.in antiq.Fel.in cap.quæ in eccleſiarum.de conſti.Balb.in tract.præſcrip.Mart.de Laud.in tracta.de prin.in x.ſpeciali.Afflict.in prælud.Conſtitu.q.xiiij.Pariſ.in conſi.xxvij.nu.88.vol.j.

19 Amplia,vt nec contra Clericum procedat diſpoſitio huius.l.Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.

20 Sextò Limita,quia non habet locum diſpoſitio huius l.in rebus alienis à principe donatis eccleſiæ,quia eccleſia non admittit lucrum cum tanta iniquitate,gl.in c.quicunque.in gl.in verbo,conſenſu.xij.q.ij.per tex.& ibi gl.ij.in c.placuit.el j.xvj.q.iij.Imol.in c.ij.de reb.eccl.nō alie.Iaſ.in authen.quas actiones.C.de ſacroſ.eccl.Alex.in conſi.lij.volu.vij.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.Rom.in ſin.dcxxxj.Balb.in tract.præſ.Mart.de Laud.in tract.de prin.in xj.ſpeciali.Pariſ.conſi.xxvij.vo.j.Afflict.deciſ.ccclxj.nu.42.Gul.Bened.in c.Raynutius.in ver.& vxorem nomine Adelaſiam.nu.384.de teſtam.

Contrarium tenet Lancel.Dec.in l.ſi heres abſens.ff.de iudic.vbi reſpondet rationi allegatæ in contrarium.& Barba.in conſi.xxvij.volum.iiij.

21 Sublimita,tenendo primam opinionem*communem ex mēte Barba,in loco præallegato,quando eccleſia venit ex iure ſuo,ſecus ſi venit ex iure priuato,quia tunc poteſt vti beneficio d.l.bene à Zenone.

22 Et propter iſtam,& præcedentem limitationem voluerunt aliqui vt diſpoſitio l.bene à Zenone.non habeat locum de iure canonico,prout videtur voluiſſe gl.in c.ij.de rebus ec.non alie.& in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.ec.Io.Fab.in fi.inſti.de vſucap.Maria.Iun.conſi.lxix.volu.j.qui extendit etiam quo ad laicos.tamen intelligitur,vt ſuprà dictum eſt.Abb.in d.cap.ij.de rebus eccle.non alien.Iaſon in dicta auth.quas actiones.Balb.in tracta.præſcr.Afflict.in prælud.Conſtitu.regni.quæſtio.xiiij.

23 Septimò Limita,vt locum habeat diſpoſitio huius l.in principe vendente cum debitis ſolennitatibus,puta præcedente ſubhaſtatione,ita tenet Bal.in l.j.C.de hered.vel act.vend.Bal.in conſi.ccclxiij.vol.j.Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.Cur.Iun.conſi.cxxxiiij.& in conſi.cxlij.& in conſi.vltimo.Mart.de Laud.in tract.de Prin.in xj.ſpeciali.Gram.deciſ.lxv.nu.34.& ſeq.& nu.78.Afflict.in c.j.in ver.bona committentium.num.168.in tit.quæ ſint regal.

Contrarium tenet Iac.in tract.feud.in verbo,Princeps.& idem ſentit Bal.in tract.præſcrip.

24 Octauò Limita,quia non habet locum talis diſpoſitio contra minorem,quominus ſaltem minor non habeat beneficium reſtitutionis in integrum,per tex.in l.j.C.ſi aduerſ.fiſ.& ponit Ang.in repet.l.j.C.de fide inſtru,lib.x.Soc.in reg.cccxlij.in vij.fal.Balb.in tracta.præſ.Mart.de Laud,in tract.de Prin.in xj.ſpeciali.Gram.deciſ.lxv.Cur.Iun.in l.heres abſens.nu.18.de iud.

25 Nonò Limita,ſi modò interuenerit traditio,quia non interueniente traditione non haberet locum diſpoſitio huius l.ſecundum Bald.in c.j.§.fi.de no.for.fidel.Soc.in reg.cccxlij.in viij.fall.Dec.in conſi.ccccxlv.Iaco.de S.Georg.in tract.feud.in verbo,princeps.Io.Crot.in l.filiusfa.§.diui.ff.de leg.j.Balb.in tracta.præſ.Mart.de Laud.in tract.Prin.in xj.ſpeciali.

26 Decimò Limita,nam concluſio procedit in principe rem vendente vt ſuam ſimpliciter,ſecus ſi in alienatione faciat mentionem ꝙ alienat rem tanquam ſuam ex tali cauſa,quia ſi ex illa cauſa res non eſſet principis,non haberet locum diſpoſitio l.bene à Zenone,Bal.& Sal.in l.j.C.de hered.vel act.vend.Bal.in l.ſi hypothecas.C.de remiſ.pig.Soc.in conſi.cxxj.volum.iiij.Alex.in conſi.lij.volum.iiij.Soc.in conſi.xlvj.volum.iiij.Dec.in conſi.ccclvij.Bertran.in conſi.cxxx.volu.ij.Gram.deci.lxv.nu.79.

27 XI.Limita,quia ad hoc vt habeat locum diſpoſitio l.à Zenone.eſt neceſſe vt princeps alienans poſſideat,aliàs non procedit illa diſpoſitio,Bal.in l.j.C.de hered.vel act.vend.dum loquitur,ꝙ eſt neceſſarium,vt fiſcus res bona fide poſſideat.& in l.ij.C.commu.re alie.ſentit Bar.in l.fi.C.ſi contra ius,vel vti.pub.Abb.in c.pe.de re iud.Iaſo.in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.ec.Alex.conſi.lij.volu.vij.Dec.in conſi.ccccxlv.Iac.de ſancto Geor.in tract.feud.in verbo,princeps.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.Balb.in tract.præſ.Mart.de Laud.in tracta.de Prin.in xj.ſpeciali.Bertr.in conſi.cxxx.vol.ij.Rui.conſi.xxxj.vol.v.Bertr.in conſi.j.vol.j.in antiq.Soc.in conſi.cxxj.nu.25.vol.iiij.

28 XII.Limita,ſi princeps haberet aliquod ius in illa re,dato quòd eſſet aliena,nam tunc non haberet locum diſpoſitio l.bene à Zenone.C.de quadri.præſ.quia tunc tradendo cenſeretur ius tantum ſuū voluiſſe transferre.Io.Fab.& Ang.Aret.in §.fi.inſt.de vſucap.Bal.in conſi.cclij.incip.illuſtris dominus.vol.j.Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.& in conſi.cxxj.volu.iiij.

29 XIII.Limita,quia hæc diſpoſitio non procedit contra dotem.Bal.in conſi.ſuo cccxcix.incip.quemadmodum Imperator.volu.iij.Soc.in conſi.xlvj.vol.iiij.Balb.in tract.præſ.Iaſ.in conſi.clvij.volu.ij.& in l.j.nu.9.& Rip.nu.15.ff.ſol.ma.Neguſ.in tract.de pig.in viij.par.prin.nu.23.Tiraq.de retract.lignagier.§.j.gl.xiiij.nu.91.in fin.

30 XXIIII.Limita,ſi modò res reperiatur penes extraneum,ſecus ſi aliquo caſu reuerſa fuerit ad ipſum principem,quia tunc non habet locum iſta diſpoſitio:ita declarat Abb.in conſi.iij.in xvij.q.vol.ij.

31 XV.Limita,ſi res non erat in commercio,vt vendi poſſet vel alienari,vt de libero homine eſt tex.in l.non ideò.C.de lib.cauſ.& ibi Sal.Io.Fab.& Ang.Are.in §.fi.inſt.de vſucap.& no.gl.in l.omnes.C.de quadr.præſcri.in gl.in verbo,moueri.

32 XVI.Limita,ſi modò accipiens ſit in bona fide.ita tenet gl.in l.omnes.in gl.in verbo,moueri.in iij.ſol.C.de quadr.præſ.& Lancel.Dec.in l.ſi heres abſens.ff.de iud.Afflict.ſuper Conſti.in tit.de non retar.lit.conteſt.nu.7.Gram.deciſ.lxv.nu.43.Maria.Iun.in conſi.lxix.vol.j.

Contrarium tenet Bal.in d.l.omnes.C.de quadr.præſ.Maria.Iun.conſi.xciiij.vol.ij.

33 Tenendo tamen hanc vltimam partem,intellige niſi dolus dederit cauſam contractui.Bal.in d.conſi.ccclxiij.vol.j.inci.quæritur,an ſi per officiales.

34 XVII.Limita,niſi actor,& reus haberent cauſam ab eodem principe,quia tunc non habet locum diſpoſitio.l.bene à Zenone.Ita declarat Cur.Iun.conſ.xliij.& in l.heres abſens.ff.de iud.Rom.in conſ.ccxcviij.Gram.deciſ.lxv.nu.43.

35 XVIII.Limita,nam quælibet leuis occaſio erroris facit ceſſare diſpoſitionem iſtius legis:ita tenet Bal.in proœ.Decret.Cur.Iun.in conſi.lxxiiij.& in conſi.cxlij.& in conſi.vltimo.

36 XIX.Limita,quando princeps in conceſſione vel vēditione rei apponit clauſulam,ſine præiudicio iurium aliorum.And.de Iſer.in ti.quę ſint regal.in c.j.& ibi Afflict.ver.& bona committentium.nu.178.

CONCLVSO III.

ARGVMENTVM.

Mentio eſt facienda in impetratione de alterius poſſeßione.

1 COMMVNIS * eſt ſententia Doctorum,vt de poſſeſſione illius rei,quam quis impetrat penes alium exiſtente,ſit facienda mentio in impetratione,ad hoc vt impetratio teneat:tex.eſt,& ibi omnes notant in c.cum in noſtris.de cōceſ.præb.ad idem eſt tex.in c.dudum.& ibi gl.j.de priuil.& in c.ij.& ibi gl.in verbo,poſſidebāt.vbi Domi.in ij.notab.& Fran.in j.notab.de decim.in vj.Cald.in conſi.xix.ver.nimis reſtringit.& in conſi.xj.de pręb.& in conſi.xiij.in fi.ver.præterea maius.de reſcript.Dom.in c.cum de beneficio.ver.ſed pone in terminis.de præb.in vj.Card.in c.nuper.ver.tertia ratio.de decim.Anch.in c.dudum.in j.notab.de priuile.Car.conſi.xxxj.ver.item talis confirmatio.Fel.in c.ex tenore.ver.limita vj.de reſcrip.Fran.in c.eum,qui.ver.in eadem gl.in fi.de præb.in vj.Rui.conſi.iiij.vol.iij.

2 Primò Amplia,vt hoc procedat etiam in conceſſione decimarum,quæ non operatur quo ad decimas poſſeſſas per alios,ſi de poſſidentium poſſeſſione non ſit facta mentio,c.ij.in prin.de decim.in vj.& ibi gl.in verbo,poſſidebant.d.c.dudum.& ibi no.Inno.in ver.Ioannes autem dicit.& in ver.idem credunt.& in ver.ſecus autem.& ibi Io.Andr.ver.& eſt ratio diuerſitatis.& idem Anton.de Bu.ver.& eſt ratio.& ibi Hoſtien.ver.collatio verò.& Anch.ver.oppono & videtur.& in verſ.collatio verò.de priuileg.clarè hoc ponit Oldrad.in conſi.cclxvij.per totum.tradit Fel.in cap.in noſtra.in xxxvj.corollario.verſic.ix.nota.de reſcriptis.

3 Contrarium,ꝙ imò hoc procedat tantummodò in conceſſione noualium,non autem in conceſſione decimarum:voluit Cardi.in conſi.xcij.ver.præterea præſuppoſito.& idem Card.in c.dudum.verſi.quæro nunquid.vbi Abb.in j.notab.de priuil.Zaſ.in conſi.xv.nu.7.ver.quinimò ſi etiam.vol.j.Bertran.in conſi.vij.in fi.ver.ſed hoc non obſtante.vol.iij.in nouis.Dec.in conſ.cxiij.ver.non obſtat quod voluit Old.Milis in verbo,priuilegiū imperatū ſuper decimis.Caſſa.deciſ.j.de priuil.

4 Secundò Amplia,regulam procedere nedum in ſpecialibus,vt in beneficialibus,& etiam in quaſi ſpiritualibus,prout in decimis.iux.tex.in c.dudum.de priuileg.& in c.ij.de decimis.in vj.ſed etiam locum habere in profanis,vt ſentit Car.in conſi.xxix.in fi.ver.nimis reſtringit.& Fel.in c.in noſtra.in xxvij.& xxxvj.corollario.ver.ix.not.de reſcript.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.in xj.quæ.ver.item diſpoſitio dicti capituli.& hoc etiam clarè voluit Soc.in conſi.cxx.ver.confirmantur prædicta.vol.iij.Rui.in conſi.iiij.ver.& quia patet.vol.iij.

5 Tertiò Amplia,nam etiam conceſſio motu proprio facta per Principem,non valet,ſi de alterius poſſeſſione non ſit facta mentio.Anto.de Bu.in c.cum in noſtris.ver.Io.Calde.& ver.iſta dicta non placent mihi.& ibi Abb.ver.ſed do.Anto.& ibi Imol.verſic.in Papa autem.& ibi Card.in v.oppoſ.& in xviij.q.de conceſ.præb.Soc.in conſi.cxx.verſic.præterea quando de poſſeſſione.vol.iij.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.xj.not.& in ij.corol.in ver.& ibi dictis.de reſcri.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.in xj.q.in verſi.item ſi Papa.Sarn.in regu.q.ix.vbi nu.2.dicit hanc*communem opin.

Contrarium tamen voluit Cald.in conſi.xj.de reſcr.& in conſi.xiij.de præb.Milis.in verbo,gratiam beneficialem impetrans.Card.in c.cũ in noſtris.ver.iij.quæro.de conceſ.præb.

6 Sed tenendo primam opi.quæ videtur*communis,Limita illá, niſi cum illa clauſula,Motu proprio,eſſet etiam coniuncta clauſula,ex certa ſcientia.ita Ant.de Bu.in d.c.cum in noſtris.ver.Io.Cald.& ibi etiã Imol.ver.in Papa autem.de conceſ.præb.

7 Quartò Amplia,quia non ſolum de poſſeſſione,ſed etiam de detentatione eſt facienda mentio in impetratione:Rota in antiq.deciſ.ccvj.& deciſ.dcclxxxiij.in antiq. Fel.in cap.in noſtra.in xxxvj.corolla.de reſcriptis.

8 Quod intellige,& declara in detentatione proueniente ex reſeruatione,concurrente etiam poſſeſſione annali, & ꝙ reſeruatio ſit ſpecialis,non generalis notoria:Ita declarat Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.coro.verſi.iij.not.de reſcr.Io.de Syl.in tract.de benef.in tertia parte,in xj.q.verſi.etſi beneficium.Æneas de Falc.in tract.reſerua.verſicu.vnum tamen ſcias.

9 Quintò Amplia,nam etiam de poſſeſſione beneficij vniti fieri debet mentio,etiam quando vnio eſſet nulla:Cald.in conſi.xxix.de præben.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corol.ver.ix.nota.de reſcr.qui hoc declarat,quando vnio veniret irritanda,non ſi ab initio fuiſſet ipſo iure nulla:Io.de Syl.in tract.de benef.in tertia part.in xj.quæſt.verſic.& ita tenet Domin.

10 Sextò Amplia,quia etiam impetratio incerti beneficij nõ poteſt operari quo ad beneficium per aliũ poſſeſſum.Pe.de Anch.in repe.c.ſi propter.de reſcr.in vj.ver.& iſtam diſtinctionẽ.Maria.in c.poſtulaſti.verſ.iiij.notandum,de reſcr.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corol.ver.vj.not.de reſcri.Rot.in nou.deciſ.cxcvj.in addit.Io.de Syl.in tract.de bene.in iij.par.in xj.q.ver.& ſicut.& idem tenet Imol.in d.c.cum in noſtris.ver.circa tertium.poſt Anton.de Bu.ibi,verſi.ſi autem impetratio eſt facta.de conceſ.præb.

Contrarium tenet Lap.alleg.lxxxiiij.ver.quæro,tempore dictæ reſeruationis.Card.in c.cũ in noſtris.ver.colorata verò poſſeſſio.& in xvij.& in xviij.q.& ibi Abb.ver.ſed ſi poſſeſſio.& ver.ſed contra prædicta.& ibi etiam Collectar.vbi dicit ita curiam ſeruare, & iſtam etiam dicit*communem ibi Imo.ver.circa tertium,de conceſ.præb.& Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.vj.not.de reſcr.licèt tamen ipſi contrarium teneant.

11 Et hinc eſt,ꝙ expectans poteſt,& debet acceptare infrà menſem beneficium,quod vacat de iure,licèt per aliũ poſſideatur,ſi nota erat vacatio.Oldr.in conſi.clxxxij.in fi.ver.iiij.poteſt quæri.& ſenſit gl.in c.clericus,in verbo,negligenter.in prin.& ibi Arch.de præb.in vj.Lap.alle.lxxxiiij.verſi.quæro tempore dictæ reſeruationis.& verſ.ſeq.incip.ſed quæro.

12 Contrarium tenuit Rota,ꝙ imò tempus non currit,quia non tenebatur acceptare beneficium per aliũ poſſeſſum, in deciſ.dcviij.in antiq.& dec.dcxcv.in antiq.Bellamer.dec.dcc.ibi,ſed in impetrante.Fel.in c.capitulum.ver.item intellige iſtum caſum.de reſcr.Æne.de Falco.trac.reſeruat.nu.28.ver.beneficia quæ vacant.Sarn.in reg.de infir.reſignan.q.xviij.num.2.ver.ſed iſta ratio.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.x.no.de reſcr.Io.de Syl.in tract.de benef.in tertia par.in xj.q.verſi.item ſi aliquod beneficium.

13 Imò dixit Sarn.in d.q.xviij.in regula de infirm.reſignan.ꝙ beneficium vacans de iure,ſed per alium poſſeſſum,acceptari non poteſt: vt ibi.nu.2.

14 Sed contrarium eſt verum,quia expectans poteſt acceptare beneficium vacans de iure,licèt non vacet de facto,& eſt in facultate ſua illud acceptare,vel dimittere:Gem.in c.j.ver.ſed pone,quod executor.de conceſ.præb.in vj.Æne.in tract.reſeruat.nume.28.verſi.beneficia,quæ vacant.

15 Septimò Amplia,etiam ſi poſſeſſio capta ſit aduerſus decretum irritans,dummodò capta ſit ignoranter.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.xiij.& vltimo not.Io.de Syl.in tract.de benef.in tertia parte,in xj.quæſt.ver.& non nocet tacere.Et facit, quod dictum eſt ſuprà in iiij.ampliat.

16 Primò Limita,nam ſtante clauſula, Amato illicito detentore,non eſt neceſſaria mẽtio poſſeſſionis,ita Rot.in antiq.dec.clxxix.& ccvj.Ant.de Bu.in c.cùm in noſtris.ver.attende tamen.de conceſ.præb.poſt Io.Cald.ibi.ver.item dato.& ibi Io.And.ver.vnum ſcias.& Anton.de But.ver.attende tamen.Card.ver.in xv.q.& ibi Imol.verſi.vbi verò poſito.& ibi Abb.ver.aut ſimpliciter.Collectar.verſ.tamen notandum.& ibi Anch.ver.addit Io.de Deo.& ver.aut colorata.de conceſ. præb.Alex.conſi.lxx.ver.præterea dato.vol.iij.& conſi.cj.ver.præterea dato.volu.vj.Card.conſi.xcij.ver.ſed etſi conſtaret.& conſi.xxxj.in fi.ver.ſed præſuppoſito.Staphil.de literis gratiæ,& iuſti.ver.vlterius ſciendum eſt.& no.Imol.in c.cùm vniuerſorum.ver.item no.clauſulam.de rer.permu.Rebuff.in concord.in tit.de for.lit.execu.in verbo,contradictores.ver.aliquando in reſcripto.Domi.in c.nemo.ver.in eadem gl.ibi,cum noſtris.de elect.in vj.

17 Et hoc intelligitur,quando dicta clauſula apponitur in literis gratioſis,ſecus verò ſi apponatur in literis executoriis.Ant.de Bu.in c.cùm in noſtris.ver.dicit hic Lap.de conceſ.præben.& ibi Car.in xv.q.& Abb.ver.aut ſimpliciter.ver.vbi verò poſito,Lap.alleg.xv.verſic.item dicit.Cald.conſi.xxv.de præb.Iaſ.in l.ex pupillari.verſi.iij.per illam cle.ff.de vulg.& pup.Cro.Iun.conſi.iij.ver.ſic etiam egregiè.Rebuff.in concor.ſub rubrica de for.lit.execu.in verbo,contradictores.Staphil.de li.gra.& iuſt.ver.vlterius ſciendum eſt.

18 Contrarium tenuit Bartholo.Zabarel. quem refert, & ſequitur Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.ij.no.de reſc.quando literæ executoriæ eſſent expeditæ vno,& eodem tempore cum literis gratioſis: ſecus verò,ſi ex interuallo.Ioan.de Syl.in tract.de benef.in tertia parte,quæſt.xj.verſi.& notandum eſt.Fel.in c.de cætero.verſ.& adde Lap.de re iudic.

19 Secundò Limita,quando dictum eſſet in conceſſione,non obſtante cõceſſione alteri facta. Imol.in c.cauſam,quæ.ver.dicit hic Compoſt.de reſ.& ibi Fel.ver.non obſtante collatione.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.q.xj.verſic.ex quibus eſt inferendum.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.xij.not.de reſ.

20 Pro quo facit,nam quando eſt facta mentio de titulo,non eſt neceſſe facere mentionem de poſſeſſione.Alex.conſ.clv.in fi.ver.ij.non obſtat.vol.vj.

21 Tertiò Limita,quando in conceſſione adiecta ſit clauſula, ſi non ſit alteri ius quæſitum.Tunc enim non eſt neceſſe de poſſeſſione facere mentionem.Card.conſi.xcij.ver.item in conceſſione.Fel.in c.ſuper literis.ver.v.regul.de reſc.Io.de Syl.in tract.benef.in iij.par.in xj.q.ver.& notandum eſt.

22 Quartò Limita,quando adiecta eſt clauſula,vocatis vocandis.Car.in conſi.xcij.ver.ad hoc reſpondeo.Fel.in c.exhibita.verſi.item adde,de iudic.Io.de Syl.in tract.de benef.in tertia par.in xj.q.verſicu.& notandum eſt.

23 Quintò Limita,quando concedens ſciebat poſſeſſionẽ alterius, vel veriſimile eſt ipſum eam intellexiſſe.Caſſa.deciſ.j.de priuileg.Ber.conſi.vij.in fi.vol.iij.in nou.ver.ſed hoc non obſtante.

24 Sextò Limita,quando ſi concedens ſciuiſſet poſſeſſionem, facilius conceſſiſſet:ita Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario,ver.& vltimo nota.de reſcr.ex mente Bar.Zabarel.in conſi.ſuo viij.quem refert, & ſequitur etiam Io.de Syl.in tract.de bene.in ij.par.in xj.q.ver.& nõ nocet tacere.

25 Septimò Limita,quando fieret mentio in conceſſione de titulo habito à principe,quia cum ex tali titulo ſolo ſine traditione tranſeat poſſeſſio,ſatis eſt,ꝙ mentio facta fuerit de titulo,quia ex hoc etiã de poſſeſſione cenſetur mentio facta.Alex.in conſi.clv.in fi.vol.vj. ver.præterea per ſolam gratiam.

26 Octauò Limita,quia Regula intelligi debet de poſſeſſione rei corporalis,non autem de poſſeſſione rei incorporalis:de qua non eſt facienda mentio de neceſſitate.Lap.alleg.xvj.verſic.item dicit.Fel. in ca.in noſtra.in xxxvj.corollario.verſicu.quartò not.de reſ.Io.de Sylu.in tract.de benef.in tertia par.in xj.q.verſi.item poteſt notari.Inn.in c.cũ in noſtris.ver.imò plus videtur.iuncto ver.iſta autem Decretalis.& ibi Hoſt.verſicu.imò plus videtur.& verſic.his autem,quæ diximus.& ibi Ioan.And.verſicu.imò plus.& verſicu.his autem,quæ diximus. Ant.de Bu.verſicu.& hic non diſcutio.& Card.in xxij.quæſtio.de conceſ.præbend.

Contrarium ſentit Cald.in conſi.xxviij.de præb.dum loquitur de quaſi poſſeſſione ſtatus beneficij,quem refert,& ſequitur Dom.in c.cũ de beneficio.ver.ſed pone in terminis.de præb.in vj.

27 Nonò Limita,nam in exemptione aliquarum Eccleſiarum,vel Capellarum non eſt neceſſarium facere mẽtionem de poſſeſſione:vt per Inno.in c.dudum.ver.quidam tamen, de priuile.& ibi Hoſt.ver.aliud quando dicit,& ibi Io.And.ver.aliud.Ant.de Bu.ver.aliud ſi dicatur.& Anch.ver.quærit.Inn.Card.in ij.& iij.oppoſ.& conſi.xcij.ver.præterea præſuppoſito.

Contrarium Abb.in d.c.dudũ.ver.ſed pro declaratione.tex.de priuil.

28 Decimò Limita, quando præceſſiſſet cauſæ cognitio, per quam veriſimile eſſet concedentem intellexiſſe poſſeſſionem alterius. Inn. in c. dudum. ver. cum enim non fiat. de priuileg. & ver. idẽ etſi alij. & ibi Hoſti. ver. ratio diuerſitatis eſt. & ver. intelligendum eſt. & ibi Io. And. ver. ratio diuerſitatis eſt. & ver. item intelligendum eſt. Ant. de Bu. verſi. & eſt ratio. & in finalibus verbis, ver. nec obſtat. Anch. verſ. ratio differentiæ eſt. & ver. ſed dicit ipſe Card.

29 XI. Limita, nam de poſſeſſione colorata debet fieri mentio, non autem de non colorata. Lap. alleg. xv. in prin. verſic. non obſtat decretalis. Dom. in c. cùm de beneficio. verſi. ſed pone in terminis. de præb. lib. vj. Io. And. in c. cùm in noſtris. ver. recitat ibi. & ibi Ant. de Bu. ver. & ſic reducendo. & ver. ſi verò poſſeſſio. & ver. venio ad tertium. Card. verſic. concludit finaliter. & ibi Pe. de Anch. ver. ſed contra prædicta. & ver. diſtingue ergo. Abb. ver. in eadẽ gl. ibi, ſed pone. & ver. ij. caſu. Imol. verſ. in eadem gl. ibi credo. de conceſ. præb.

30 XII. Limita in collatione ordinarij, quæ valet etſi de poſſeſſione alterius non faciat mentionem. Io. And. in c. cùm in noſtris. ver. colorata verò. de conceſ. præb. Card. in v. oppoſ. in xvj. q. & q. xviij. & ibi Pe. de Anch. verſic. ſed contra prædicta. & verſicu. diſtingue ergo. Abb. verſi. ſed debemus diſtinguere. Imol. ver. Hoſt. verò. & verſi. ſi autem poſſeſſio. & ver. aduerte tamen. Fel. in c. cùm in noſtra. in xxix. corollario, de reſcript.

Contrarium Ant. de Bu. in d. c. cùm in noſtra. verſi. item inquantum Sarnen. in regula de annali. in ix. q. num. 2. tamen Sarnen. ibi non bene dicit, quia allegat Doctores, qui contrarium tenent in prouiſione ordinarij.

31 XIII. Limita, quando poſſeſſio eſt bonæ fidei, ſecus ſi ſit poſſeſſio malæ fidei. Inn. in c. dudum. ver. aliqui tamen dicunt. & ibi Hoſt. verſi. alij verò dicunt. & Io. And. ver. alij dicunt. & Ant. de Bu. & Anch. in ij. no. & ver. item intelligendum eſt. de priuile. & ibi Card. ver. quæro nunquid. Dom. in c. cùm de benef. ver. ego intelligo. de præb. in vj. Fran. in c. ij. in fi. prin. ver. in gl. in verbo, poſſidebãt. de decim. in vj. Card. in conſ. xcij. ver. amplius illud.

32 XIIII. Limita, ſtante illa clauſula in impetratione beneficiorum, de quibus Titius fructus percepit, Zaſ. in conſi. xvj. nu. 7. vol. ij.

CONCLVSO IIII.

ARGVMENTVM.

Mentio eſt facienda de poſſeſſione impetrantis in impetratione.

1 PROVT in impetrationibus fieri debet mentio poſſeſſionis alterius, ita fieri debet mentio poſſeſſionis ipſius impetrantis: ita probat tex. in l. ij. & ibi gl. in verbo, poſſeſſio. C. de fund. & ſal. rei domin. & in l. authoritatem. & ibi Barto. no. in fi. C. vnde vi. ver. & tene menti. Bal. in c. in literis. verſi. quæro aliquis eſt intruſus. de reſt. ſpo. & in c. nihil. ver. ſed nunquid Papa. de præſcrip. & in l. decernimus. ver. item not. C. de ſacroſ. eccl. & in c. j. in fin. ver. illud autem eſt eorum. de nat. feud. Sal. in l. fi. C. ne rei domi. vel tẽplor. ver. & ſimilem legem habes. Ang. in l. Paulus. §. qui pignoris. ff. quibus mod. pig. vel hypo. ſol. ver. imò plus dicit Bar. Domi. in c. eum, qui. §. inſuper. ver. ſed an iuuaret. de præb. in vj. Hoſt. in c. dudum. el. ij. verſi. ipſo iure. de elect. Alex. in conſi. iij. ver. viij. quia ſi iſti. vol. v. Barb. conſi. xlj. ver. & ſi quiſpiam. vol. j. & conſi. lxiij. ver. ij. ego pondero. vol. j. & cõſi. cxxj. ver. præterea eſt aduertendum. vol. iiij. Soc. in l. iuſtè. ver. ij. concluſ. ff. de acqui. poſ. Barb. conſi. lv. ver. quod autem fuerit ſupereſſa. vo. iiij. & conſi. xiij. ver. etſi dicatur. vbi dicit, ꝙ iſta eſt* communis opinio. Rebuff. in tract. de paci. poſſ. ver. quæro quid ſi violentus. nu. 256. Dec. in l. j. ver. & prædicta concluſio. C. de Carbo. edict. Iaſ. in l. clam poſſidere. §. fi. ver. limita iſtum tex. de acq. poſ. Gram. deciſ. lxvj. num. 58. & ſeq. Gozad. conſi. viij. in xj. argumento. Rui. conſi. xxxv. nu. 10. vol. j. verſic. nec etiam dicta conſuetudo. Fel. in c. poſtulaſti. verſicu. circa quartam & vltimam. de reſ. Gramma. conſi. xlviij. & conſi. ciuili. cxliiij. Rebuff. in practic. numero 9. in titu. de immiſſ. in poſ. & in tertia par. ſignat. nu. 57. & ſeq.

2 Primò Amplia, nedum quando res conceſſa ſpectat ad tertium, ſed etiam quando ſpectat ad ipſum concedentem. Salic. in l. authoritatem. verſicu. quæro de quæſtione facti. C. vnde vi. Fel. in c. poſtulaſti. verſicu. quod ampliat ibi Sal. de reſcr. Ruin. in conſi. xxxv. ver. & primo quia. volum. j.

3 Quod limita, niſi certum eſſet ipſum concedentem ſciuiſſe occupationem, aut ſi non eſt certum, ſaltem erat veriſimile, quia factum erat arduum, & temporis interuallum interceſſerat: ita voluit Sal. in d. l. authoritatem. ver. quæro de quæſtione. Ioan. de Plat. in l. ij. verſic. item nota hic. C. de fund. & ſalt. rei domi. Bart. in tract. de Tyranno. in x. queſt. Card. Alex. in c. j. in fi. de nat. feud. ver. ſed pone tex. Cur. in tract. feud. in ſecunda par. ver. principaliter quæro. Fel. in c. poſtulaſti. ver. limita prædicta. de reſ. Alex. in conſi. cxxj. ver. & licèt idem Sal. vo. iiij. Dec. in conſi. clxxxv. ver. nec obſtat. Abb. in c. quiſquis. ver. & ex hoc. de elec. Alex. in conſi. xcij. ver. fortificantur etiam prædicta. vol. vj. Dec. Neapo. lxix. in nou. reſponderi poteſt primò.

4 Secundò Amplia etiam in vniuerſitate, cuius impetratio non eſt bona de re per ipſam occupata, non facta mentione occupationis. Bal. in l. decernimus. ver. item not. C. de ſacroſ. eccl. Fel. in c. poſtulaſti. ver. per illam gl. de reſcr.

5 Tertiò Amplia, idem eſſe in beneficialibus, in quibus non valet impetratio non facta mentione intruſionis, ſiue occupationis præcedentis. Calde. in conſi. xiij. de reſcr. & conſi. xj. de præb. Abb. in c. cùm iam dudùm. ver. & ex iſto. de præb. Dom. in c. eum, qui. §. inſuper. ver. ſed an iuuaret. de præb. in vj. Bal. in c. in literis. ver. vj. quæro aliquis. de reſt. ſpo. Abb. in c. qualiter. in fin. ver. & nota iſtud. de elect. & in c. per inquiſitionem. ver. not. quòd intruſus. de elect. & in c. quiſquis. in prin. verſi. & ex hoc. eodem titu. Milis in verbo, gratiam beneficialem impetrans, tenetur facere. Caſſad. deciſ. vj. de præb. nu. 1. & 4. & nu. 7. Fel. in c. poſtulaſti. ver. per dictam gl. de reſ. Io. de Syl. in tract. de benefi. in iij. part. in xj. q. ver. quinta qualitas. Franc. in cap. cum, qui. verſicu. in eadem gloſ. in fin. de præbend. in vj. gloſſ. pragm. ſanction. in verbo, violentus. Bertrand. conſi. xxiiij. verſicu. & quia idem. volu. ij. in nou. Gramma. conſi. ciui. cxliiij.

6 Et ſimiliter de fructibus malè perceptis eſt facienda mentio. Hoſti. in c. dudum. el ij. ver. ſed quid ſi dimiſiſſet. de elect. & ver. ſed & caueat ſibi. Io. And. in addi. in ti. de diſpenſa. §. dicendum reſtat. de diſpenſatione. ſuper verbo, prædictus. Fel. in c. in noſtra. verſic. & adde in ſecundo collario. de reſ. Milis in verbo, gratiam beneficij impetrans, licèt de beneficio. Io. de Syl. in tract. de benef. in iij. par. in xj. q. ver. non ſolùm eſt facienda. Caſſad. deciſ. vj. nu. 1. de. præb. & nu. 4. Philip. Fran. in c. eum, qui. verſi. in eadem gl. in fin. de præb. in vj. Bertr. conſi. xxiiij. vo. ij. in nouis. ver. debebit igitur. Gram. conſi. ciui. cxliiij. Rebuf. in pract. in ij. par. in titu. de reſcr. perinde valere. nume. 63. & in titu. de ſubrog. collitig. in glo. iiij.

7 Quod limitat Caſſad. quando fructus deberentur tertio, & non cameræ, in deciſ. xvij. de præb.

8 Et ſimiliter non valet diſpenſatio ſuper pluralitate beneficiorũ non facta mentione, ꝙ impetrans illa, illicitè retinebat fructus inde percipiendos. Abb. in c. ad aures. ver. pro hoc etiam dicas. de reſ. Hoſtien. in c. dudum. el ij. verſicu. ſed caueat ſibi. de elect. Rebuff. in pract. in tertia parte ſignat. nume. 57. & ſeq. & in ij. par. in titu. de diſpen. cum reg. fact. nume. 66.

9 Limita, nam licèt quis in impetratione beneficij, in quo eſt intruſus, debeat facere mentionem de ſua intruſione, non tamen impetrans ſecundum beneficium tenetur facere mentionem, ꝙ in primo ſit intruſus, Anch. in cle. ſi Romanus. verſicu. vltra Docto. hic. & ibi Card. in fi. verſicu. v. quæro. de præbend. Fel. in cap. poſtulaſti. verſicu. ſed aduerte. de reſ. Bertrand. conſilio xxiiij. verſicu. & quia idem. volumine ſecundo. in nouis.

10 Primò Limita regulam principalem, niſi cõceſſio facta ſit motu proprio, quia tunc non eſt neceſſe de occupatione, vel intruſione facere mentionem. Cald. in conſi. xiij. de reſ. & conſi. xj. de præb.

Contrarium Milis in verbo, gratiam beneficialem impetrans tenetur facere. Fel. in c. nonnulli. in ij. corollario, in prin. ver. & ibi dictis adde. de reſcrip.

11 In hanc etiam partem videtur inclinare Abb. in c. per inquiſitionẽ. ver. an autem valeat; de elect. vbi tenet, gratiam motu proprio nõ operari, niſi concedens fuerit ſciens, & tamẽ data ſcientia, vt mox dicetur, operatur conceſſio etiam ſine clauſula motu proprio. Idem tenet Io. de Syl. in tract. de beneficio. in iij. par. in xj. q. ver. quinta qualitas, & idem colligitur ex dictis per gl. prag. ſanct. ver. & intellige præmiſſa. vbi requirit in hoc caſu & clauſula, motu proprio, & clauſula, ex certa ſcientia. & iſta pars videtur* communis, prout dictum fuit in præcedenti cõcluſ. in iij. ampliatione.

12 Secundò Limita, niſi impetrans prius reſtituiſſet, quàm impetraſſet: nam facta reſtitutione, non eſt neceſſarium de occupatione facere mẽtionem. Alex. conſi. xcij. vol. vj. ver. quia reſpondeo.

13 Tertiò Limita, quando impetrans, iuſtè occupaſſet: tunc enim nõ eſt neceſſaria mentio de occupatione: Alex. conſi. xcij. vol. vj. ver. præterea dicta allegata.

14 Quartò Limita, quando conceſſio facta eſſet cum clauſula, ex certa ſcientia, quo caſu non eſt neceſſaria mentio occupationis: Domi. in ca. cum, qui. §. inſuper. ver. ſed an iuuaret. de præb. in vj. & Franc. in d. c. eũ, qui. ver. in ead. gl. in fi. Rebuff. in tract. de pacif. poſ. ver. limita, quando Papa. nu. 257.

Contrarium voluit Barb. conſi. lv. ver. & ꝙ plus eſt. vol. iiij.

15 Quintò Limita, regulam procedere in ſpolio violento, non in alio ſpolio; vt tenet Deciſ. Neapo. lxix. in nou. ver. reſponderi poteſt.

16 Sextò Limita, quando concedens pariter fuiſſet cõceſſurus, vel multò magis, ſi occupationem ſciuiſſet: Deci. Neap. lxix. in nou. ver. reſponderi poteſt ſecundo. Ruin. conſi. cxxxv. verſi. & propterea dux. volu. j.

&di

& dictum eſt in alia proxima concluſ.in vj.limitatione,vbi vide.

17 Septimò Limita,quando longo tempore detinuiſſet occupans rem, quam impetrauit,vt per Calca.conſilio cxxvj.verſic.non obſtat, quòd iſti.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Poßidere negans,ſi conuincatur de mendacio,poſſeßione priuatur.

1 QVI negat ſe poſſidere,cùm poſſideat,conuictus de mendacio priuandus eſt ſua poſſeſſione.l.fi.ff.de rei vend.gl.in §.penul.in auth.de trient.& ſem.& in auth.item ſi poſſeſſor.C.qui pot.in pig.hab.Bal.in rubrica de eo,qui mit.in poſſ.cauſa rei ſeruandæ.Barb.in conſi.xxxvj.vol.iij.Iaſ.in §.omnium.num.86.& in §.item ſi quis.el j.inſt.de act.Trig.ſingulari lxxv.

2 Et propterea negans rem eſſe feudalem perdit feudum.Inno.& poſt eum Abb.in c.cæterum.de iudic.Bald.in cap.j.§.vaſallus.el ij.in titu.ſi de feudo fuerit controuerſ.inter do.& agnat.Felin.in cap.cæterum.de iudic.

3 Secus autem eſt in emphyteuta,qui ſi negat rem emphyteuticam,nõ priuatur ſua emphyteuſi:Bal.in c.§.vaſallus.ſi de feud.fue.controu.Iaſ.in l.ij.C.de iure emphyt.Hippo.in ſingulari cccclxij.Purpu.in l.j.C.de tranſact.& iſtud eſt de mente Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua,ver.lxv.

Contrarium,ꝙ idem ſit in emphyteuta:tenet Ang.in d.l.fin.ff.de rei vend.Spe.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.lxv.Alb.in l.ij.C.de iure emphy.dum ſe remittit ad no.per Spe.in loco ſuprà allegato:Iaſ.in §.omnium,nu.87.inſti:de actio.

4 Secundò Ex regula infertur,vt ille,qui negat immixtionem,nõ admittatur ad beneficium abſtinendi.Caſſan.in conſi.xxj.

5 Tertiò Infertur,ꝙ negans verum valorem,& verum pretium,debet priuari iure ſuo.Caſſan.in conſue.Burg.in §.xvj.in ver.aduerte in ſimili.nume.5.

6 Quartò Infertur,vt ille qui negat agentem publiciana emiſſe à,nõ domino,vel ſe dominum aſſerat,incidat in pœnam l.fi.ff.de rei ven.vt ponit Iaſ.in l.quod te.ff.ſi cer.pe.

7 Quintò Infertur,ꝙ qui negat debitum,perdit exceptionem, vt non conueniatur,niſi inquantum facere poſſit.Fel.in c.exceptionẽ.de exce.Iaſ.in l.quod te.nu.30.ff.ſi cer.pet.

8 Sextò Infertur,vt qui negat debitum,non poſſit habere beneficium ceſſionis bonorum.Pariſ.conſi.100.vol.iij.

9 Septimò Infertur,vt ille,qui negat contractum, non poſſit amplius opponere ſolennitatem contractus deficere.Trig.ſing.cxxiiij.

10 Octauò Infertur.ꝙ qui negat aduerſarium appellaſſe, non poteſt ſe iuuare in eius appellatione.Fel.in c.ex parte.el ij.ver.aliud no.de reſcr.Guido Papæ in ſing.ccclxxxvj.

11 Nonò Infertur,vt debitor,qui negat ſcripturam manu ſua ſcriptam, amittat beneficium exceptionis non numeratæ pecuniæ:prout eſt tex.in auth.contra qui propriam.& ibi no.Bal.Sal.& alij.C.de non nu.pec.Iaſ.in l.quod te.nu.30.ff.ſi cer.pe.

12 Decimò Infertur,ꝙ heres,qui negat rem legatam eſſe hereditariam, amittit beneficium l.Falcidiæ in illo legato:prout eſt tex.in l.hereditatum.& ibi no.Doct.in §.1.ff.ad l.Fal.

13 XI.Infertur,vt fideiuſſor negans ſe fideiuſſorem,amittat beneficium epiſtolæ d.Adriani,& beneficium auth.præſente.C.de fideiuſſor.prout inquit Iaſ.in d.l.quod te.nu.30.ff.ſi cer.pe.per tex.in l.ſi dubitet.§.ita demum.ff.de fideiuſ.

14 XII.Infertur,vt libertus,qui impetrauit ius aureorum annulorum,ſi negauerit ſe libertum,illud ius amittat.Iaſo.in d.l.quod te.ff.ſi certum petatur.

15 XIII.Infertur,vt filius,qui poſt emancipationem habet beneficium vt non teneatur de contractu celebrato cum patre dum eſſet in poteſtate,ſi neget ſe filium amittat illud beneficium,vt eſt tex.in l.ſed & ſi ex parte.§.interdum.ff.quod cum eo.Iaſo.in d.l.quod te.nume.30.ff.ſi cer.petatur.

16 Primò Amplia,regulam principalem habere locum, etiam ſi infrà annum quis vellet recuperare poſſeſſionem,ſolutis omnibus expenſis, quia non auditur:vt not.Ant.de Bu.& ibi Abb.in c.cùm cauſam.de iuram.cal.Fel.in c.cæterum.de iudic.

17 Secundò Amplia,vt quis non poſſit opponere exceptionem dominij,etiam ſi illud vellet incontinenti probare.Bar.Bal.& Ang.in d.l.fi.ff.de rei vend.Abb.in d.c.cùm cauſam.de iuram.cal.Ang.Aret.in §.omnium.inſt.de act.& ibi Iaſ.nu.90.eod.titu.

18 Tertiò Amplia,etiamſi quis aſſeruerit ſe poſſidere nomine alieno,& in hoc falſum dixerit:vt per Bal.in d.l.fi.ff.de rei ven.ex mente Spec.in tit.de j.& ij.decreto.§.reſtat.ver.quid ſi nominans.& in tit.de loc.§.nũc aliqua.ver.lxv.& Ang.ibi in d.l.fi.Aret.in d.§.omniũ.inſt.de act.Hipp.in ſing.ccxlij.gl.Bar.& Bal.in l.ij.C.vbi in rem act.Abb.& Ant.de Bu.in c.quoniam frequenter.§.quod ſi ſuper.vt lit.non conteſt.

19 Quartò Amplia,idem eſſe in ſpiritualibus, & beneficialibus:vt per Ang.in d.l.fi.ff.de rei ven.per no.per Inn.in c.cùm veniſſent.in gloſ.in verbo,pertineret quo ad proprietatem.de in integ.reſti.

20 Quintò Amplia,quia negans aliquam poſſeſſionem ad ſe ſpectare, & aſſerens ſpectare ad potentiorem,cum in veritate ſpectet ad eũ,priuandus eſt omni commodo etiam proprietatis;vt no.Bald.in l.j.C.de his,qui po.nom.ſequitur Maria.in c.quoniam frequenter.§.ꝙ ſi ſuper, vt lit.non conteſt.

21 Sextò Amplia generaliter,quia omnis negans id,quod eſt cauſa beneficij ſibi competentis,amittit illud beneficium.Bar.in l.ſi dubitetur.§.j.ff.de fideiuſ.de quo an generaliter procedat in omnibus caſibus,vide Purp.in l.j.de tranſact.Alex.in l.etiam.§.licèt.ff.ſol.mat.Hipp.in rubri.de fideiuſ.

22 Septimò Amplia,vt poſſeſſio ſit transferenda in petetem,vt per Iaſ.inſt.de act.§.omnium,nu.86.& ſeq.

23 Octauò Amplia, etiam ſi non neget poſſeſſionem,ſed qualitatẽ poſſeſſionis.Iaſ.in d.§.omnium.nu.92.inſt.de act.

24 Nonò Amplia,etiamſi neget ſe poſſidere, & in veritate non poſſideat,ſed pretium habuerit per alienationem.Iaſ.in d.§.omnium.inſtit.de actio.nu.95.

25 Decimò Amplia,quia iſta translatio poſſeſſionis,de qua in l.fin.ff.de rei vend.fit officio iudicis ſine libello,ſine litis conteſtatione,& ſine iuramento calumniæ.gl.ver.illo.el ij.in auth.de trien.& ſemiſ.in ver.legi.& illam ſequitur Bal.in l.fi.C.de execu.rei iud.Iaſ.in §.omnium.nu.89.inſt.de actio.

26 Primò Limita,niſi negatio fuerit facta ſine dolo,vel lata culpa,vt puta ab ignorante.vt no.Bal.in c.j.§.vaſallus.el j.per illum tex.in verbo, ex certa ſcientia.ſi de feud.fue.contro.inter do.& agna.Bal.in l.ea,quę.C.de cond.inde.eſt bona gl.in d.l.fi.ff.de rei ven.ibi,quando fuit ſciẽs.& ibi no.Bar.Bal.Ang.Aret.in §.omnium.inſt.de act.& iſtam limitationem ponit Abb.in d.c.cùm cauſam.de iura.cal.Fel.in c.cæterũ.& Dec.ibi de iud.Roma.in conſi.lxx.Alex.in conſi.xxxv.vol.v.& Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.fi.& poſt eum Iaſ.in l.cum,qui.ff.de iureiur.Alex.in l.etiam.§.licèt.ff.ſol.ma.Iaſ.in §.omnium.inſt.de act.nu.96.Gem.in §.ex maleficiis.inſt.de act.Trigon,ſing.lxxv.Grat.conſi.xxxvij.vol.ij.Rom.in conſi.lix.in vltimo dubio.{Pau.de Ca.in auth.contra qui propriam.C.de non num.pec.

27 Secundò Limita,niſi ante litis conteſtationem reuocauerit confeſſionem,vel antequam ſit conuictus de mendacio:vt no.Bal.in d.l.fi.ff.de rei ven.Ang.in l.ſi dubitetur.§.j.ff.de fideiuſ.Bal.in l.j.C.de fur.Rom.in conſi.lxx.& in conſi.lix.in vltimo dubio.Barb.in conſi.xxxvj.vo.iij.Maria.in c.quoniam frequenter.§.ꝙ ſi ſuper.vt lite.non conte.Goza.in conſi.lxvj.in fi.Alex.in l.hereditatum.§.fi.ff.ad l.Fal.Hipp.in rubr.de fideiuſ.vbi declarat.Bouer.in verbo,interrogatio.in ſing.j.& ij.Iaſo.in §.omnium.nu.99.& in §.item ſi quis.nu.87.& in §.ex maleficiis.nu.28.inſt.de act.glo.conſuet.Biturig.Hiſpa.in c.per veſtras.§.limita tamen.nu.17.de dona.inter vir.& vxo.Tiraq.de retract.conuent.§.j.in gloſ.v.nume.20.

28 Tertiò Limita,niſi negauerit cum illa qualitate,nego narrata,prout narrantur.vt per Bal.in l.electio.§.neque.ff.de noxal.act.Alex.in l.etiã.§.licèt.ff.ſol.ma.Hippo.in ſingu.ccxlij.& in rub.de fideiuſ.Fel.in c.j.de lit.conteſt.Iaſ.in §.omnium.nu.98.inſt.de act.Trig.ſing.lxxv.Hiſpa.in c.per veſtras.§.limita tamen.nu.15.de dona.inter vi.& vxo.Pariſ.conſ.100.vol.iij.Alex.conſi.xxxvij.ver.& licèt.vol.ij.

29 Quartò Limita, ſi libellus actoris eſſet malè, vel ineptè formatus, quia tunc negatio ſuper tali libello non inducit pœnam.Alexan.in d.l.etiam.§.licèt.ff.ſol.ma.Caſſa.in conſi.xxxviij.Fel.in c.ex tenore.de reſ.Iaſ.in §.omnium.num.97.inſt.de actio.Gom.in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

30 Quintò Limita,vt puniatur pro ea parte,pro qua eſt mentitus,non in totum.Iaſ.in §.omnium.nu.94.inſt.de act.gl.conſu.Biturig.

31 Sextò Limita,ſi modò conuincatur per aduerſarium ex probationibus per eum factis:Gratus in conſi.xxxvij.vol.ij.& propterea infert,ſecus eſſe,ſi conuincatur ex confeſſione negantis.

32 Septimò Limita in Prælato negante,qui non facit præiudicium eccleſiæ.gl.conſue.Turon.

33 Octauò Limita,quia neceſſe eſt,vt reus fuerit per actorem interrogatus,primò ſi rem petitam poſſidebat,vel ne.glo.in verbo,interrogationibus.in c.pen.de iura.cal.Barto.in l.fin.ff.de rei vendi.vbi vult.quòd ſit interrogandus etiam cum comminatione:Guido Papæ in conſi.iij.numer.2.

34 Nonò Limita,quia regula procedit in poſſidente,ſecus in detinente:Guido Papæ in conſi.iij.nu.4.

35 Decimò Limita,quando pars non petiit ſibi prouideri de remedio.l.fi.ff.de rei vendi.ſed petiit ſe admitti ad probandum,quia non poterit redire ad prouiſionem d.l.fi.Guido Papæ in ſing.dlxiij.& ſing.dcix.

36 XI.Limita,quia neceſſe eſt,ꝙ actor plenè conuincat reum de mendacio,aliàs ſecus:Guido Papæ in conſi.iij.nu.3.

37 Et nota in hac materia,quia actor debet petere à iudice,vt mittatur in poſſeſſionem illius rei tanquàm vacantem,& iudex debet illũ mittere.Cæpol.caut.ccxxv.ſequitur Iaſo.in §.omnium.numer.91.inſtitu.de action.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor poteſt etiam lite pendente ſuam poßeßionem continuare.

1 NEMO diſcrepat ab illa opinione,poſſeſſorem non prohiberi etiam lite pendente,continuare ſuam poſſeſſionẽ:vt dicit gl.in clem.ij.in verbo,innouari.vt lit.pen.& eſt text. in c.cùm teneamur.de app.per gl.in c.non ſolum.in gl.magna.de ap.in vj.Inn.& Abb.in c.venerabilis.de cenſib.Fel.in c.dilecti. de maior.& obed.Deci.Neapo.lxxij.in nou.Inn.in c.j.in prin.vt lit.pẽden.Io.Monac.in c.cupientes.nu.138.de elect.lib.vj.Guido Papæ in ſingu.ſuo.dcclxxij.Rot.in antiq.deciſ.xc.aliàs x.de ap.Ioan.And.in rubr. vt lit.pend.Abb.in c.cùm veniſſent.ver.ſed mihi plus placet.de in integ.reſti.Dec.in c.ſignificante.in iij.no.de ap.Card.in cle.ij.in ij.oppo. vt lit.pend.& ibi Anch.& ibi Imola.in j.opp.ſuper glo.in verbo,innouare.Fran.in c.cùm perſonæ.§.ſi verò.de priuile.in vj.Bert.in conſilio xxviij.vol.j.in antiq.Dec.in conſi.ciij.

2 Ex quo infertur,quòd lite pendente,non debet quis priuari ſua poſſeſſione.c.j.& ibi not.Abb.in iij.not.vt lit.pend.per Dec.in dicto conſilio ciij.

3 Quod amplia,etiamſi poſſeſſio ſit contra ius,& competat ratione priuilegij:vt in c.cùm perſonæ.de priuileg.in vj.& Dom.in d.c.cũ perſonæ.§.quòd ſi tales.in iiij.not.de priuileg.in vj.& ibi Philip.Franc.in ſecundo not.Abb.& Dec.in locis proximè alleg.Fran.in c.cùm teneamur.de app.

4 Quod eſt intelligendum,quando quis fundaret ſe non ſolùm in priuilegio,ſed etiam in illius præſcriptione:vt ibi per Dom.poſt.Lap.Deciſ.Neap.clxxxix.in nou.nu.2.Hiſpa.in c.per veſtras.de dona.inter vi. & vxo.Anch.in c.cùm perſonæ.in xj.not.

Contrarium tenet Cardi.in cle.ij.in ij.oppoſ.dum loquitur de conſuetudine præſcripta.vt lit.pend.

5 Primò Limita,quando quis prætendit exemptionem contra ordinarium,& exhibet priuilegium exemptionis,nam tunc etiam lite pend. non poterit ordinarius contra illum iuriſdictionẽ exercere,iuxta text. in c.cùm perſonæ.cum ibi no.per Doct.de priuileg.in vj.

6 Secundò Limita,niſi ſit timor dilapidationis,vt ibi per Fran.in d.c. cùm teneamur.Guido Papæ q.ccclxvj.

7 Tertiò Limita,niſi appellatio præſumeretur fruſtratoria,ita glo.& ibi Fran.in fi.in c.peruenit,de ap.

8 Primò Amplia,principalem concluſionem,vt poſſeſſor lite pendẽte,non prohibeatur continuare ſuam poſſeſſionem etiam ſi ſit inhibitum:vt per Dec.in d.conſi.ciij.per Bert.in conſi.iiij.vol.iij.in nou.& in conſi.xxxj vol.j.in antiq.

9 Secundò Amplia,etiamſi poſſeſſionis continuatio ſit de directo contra ius in iudicium principaliter deductum:ita no.Fran.in c.ſignificante.in iiij.no.de ap.

10 Tertiò Amplia,nam etiam contra fiſcum licet continuare poſſeſſionem lite pendente Guido Papæ q.ccclxvj.

11 Quartò Amplia,vt etiam lite pendente,& appellatione interpoſita ad iudicem,ad quem,pro continuanda poſſeſſione liceat redire ad iudicem,à quo.Ant.de Bu.in c.cùm teneamur.in v.lectu.de app.& ibi Ancha.in fin.& Abb.in fi.& ibi Imol.vbi declarat.Pariſ.in conſ.liiij.num. 21.vol.iij.

12 Quintò Amplia,nam habens ſolam ciuilem poſſeſſionẽ,poteſt continuare,& aſſequi naturalem poſſeſſionem etiam lite pendente,& nõ dicitur attentare.Pariſ.conſi.clxxij.vol.iiij.

13 Primò Limita,in omnibus caſibus,in quibus dictum eſt ſuprà poſſe lite pendente priuari poſſeſſorem poſſeſſione ſua.

14 Secundò Limita,quando princeps auocat ad ſe cauſam pẽdentem,& totum negotium.Inn.in c.vt noſtrum.de ap.idẽ ſentit gl.ibi in verb. cum plus.& Fran.ibi.ver.in eadem gl.in fi.

15 Sublimita,quando per continuationem poſſeſſionis fieret præiudicium negocio principali,aliàs ſecus:vt declarat Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu.120.ver.xj,quicquid ſit.ff.de re iudi.vbi dicit aliud eſſe ſi fieret præiudicium appellationi.

16 Secundò Sublimita,vt habeat locum in auocatione cauſæ facta per Principem,& totius negotij,non autem in commiſſione cauſe appellationis,vt per Pariſ.in conſi.xxxix.vol.j.

17 Tertiò Limita,quando ſi poſſidens vteretur continuatione ſuæ poſſeſſionis,iudicium pendens redderetur eluſorium.Ripa in capitulo, cùm M.numero 193.verſiculo, ad iſtud reſpondeo.de conſtitutionibus.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Poſſeßio translatata in heredem virtute ſtatuti, an pariat interdictum recuperandæ poſſeßionis.

1 VARIETAS eſt inter ſcribentes in illa concluſione,vtrũ poſſeſſio translata in heredem virtute ſtatuti de continuanda poſſeſſione,pariat remedium recuperãdæ poſſeſſionis. Et quidem Bal.in auth.defuncto.C.ad Tertul.tenet,quod non pariat interdictum recuperandæ.& idem tenet Pau.de Ca.in l.ſi ſorori. C.de iure delibe.& idem voluit Alex.in l.in ſuis.

Vbi hanc dicit*communem opinionem.ff.de lib.& poſth.& idem conſi.lxxxiij.vol.ij.& conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lxxxvij.vol.iij.& conſi.xxxvij.vol.j.& conſi.xl.vol.iij.Iaſ.in d.l.ſi ſorori.& ibi etiam Iacobi. de S.Georg.C.de iure delib.Cur.Iun.in l.fi.verſi.quintò quæritur.C.de edic.Diui Adri.tol.Matth.de Afflict.in c.j.de controuer.inueſt.& idem ſuper Conſti.reg.aliàs in titulo,contra quem de reſtitu.ag.nu.4.& idẽ deciſ.ccxcix.ver.ex his.vbi dicit ita fuiſſe iudicatum.Barba.conſi.lviij. vol.ij.Soc.conſi.xlix.vol.iij.Iaſ.conſi.xxj.vol.iij.Zaſius in tract.feud.in vj.parte.ver.quibus conſecutus eſt,& in conſi.x.vol.j.Io.Ant.Alex.in conſi.cxxj.Cur.Senior.in conſi.cviij.Hiſpa.in rubr.de dona.inter vir. & vxor.in §.lxij.nu.4.ver.vnde non dicas.Gozad.conſi.xciij.Boer.deciſ.ccxxxviij.in fi.Grat.in conſilio lxx.nume.7.& num.15.& ſequenti. volu.ij.Pariſ.conſilio j.num.158.vol.j.Ruin.conſi.xxvij.vol.v.& conſi. xxv.vol.iiij.

Contrarium voluit idem Bal.ſibi contrarius in c.item cum quis.de reſti.ſpol.& in rubrica,de cau.poſ.& propr.& ibi Ripa.Bal.in conſil. cxlj.vol.j.Ioan.Fab.in §.ſui autem.inſti.de hered.qual.& differ.Alex.licèt non firmet,in l.cùm heredes.in fine.ff.de acquir.poſ.& ibi Claud. Soc.in l.rem,quæ nobis.in v.q.ver.iiij.& vltimò.ff.de acqui.poſ.Corſet.in tract.de poteſtate Reg.q.xxv.Claud.in d.l.cùm heredes.ff.de acqui.poſ.Iaſ.conſi.cxlvj.vol.iiij.Deci.conſi.lxxxiiij.Caſſan.conſi.xix.in xij,dubio,vbi dicit,quòd ita ſeruatur Mediolani.Ripa in l.fi.in xxxix.q. in fi.C.de reuoc.dona.& in primo lib.reſpon.c.j.nu.48.& ſeq.Gul.Benedict.in cap.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore.el ij.num. 72.de teſtam.glo.conſuet.Bitur.Pariſ.conſi.xlj.vol.j.Calcan.conſi.lxv. ver.competit etiam quintò.

2 Pro concordia dici poteſt,quòd prima opinio procedat,quando ſtatutum inducit huiuſmodi translationem ipſo iure abſque aliqua etiam ficta poſſeſſionis apprehenſione.

Secunda verò opinio habet locum,ſi ſtatutum fingat,vel præſumat poſſeſſionis traditionem interueniſſe.Iſta concordia colligitur ex verbis Ripæ in l.prima,in princip.numero 37.ff.de acquirenda poſſeſſione.

3 Tenendo tamen primam opinionem,Primò limita,nam licèt vigore huius ſtatuti non competat remedium recuperandæ, nihilominus datur remedium retinendæ.Io.Fab.in §.retinendæ.inſtitu.de interd.& in §.ſui autem.inſtit.de hered.qual.& differen.Guido Papæ deciſ.dlij. Gul.Benedict.in capitu.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore. el ſecundò.numero 72.de teſtamen.Ruin.conſi.xviij.vol.j.glo.conſue. Biturig.

4 Secundò Limita,nam virtute talis ſtatuti competit etiam remedium adipiſcendæ.Pau.de Caſt.in l.ſi ſorori.& ibi Iaſ.C.de iure delib.Bald. in auth.defuncto,in iij.q.C.ad Tertullia.& in rubri.de cau.poſ.& propri.Alex.in l.cùm heredes.in princ.ff.de acquir.poſ.& in l.in ſuis.ff.de lib.& poſth.& conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lxxxiij.eod.vol.Cuma.conſi.xliij.Iacobin.in l.ſi ſorori. C.de iure deliberand.Iaſo.in l.fina.& ibi Dec.C.de edict.Diui Adri.tollend.Afflict.deciſ.ccxcix.num.19.Claud. in l.prima.in princip.ff.de acquirenda poſſeſ.Barba.conſilio lviij.volum.ij. Corſet.in tracta.de poteſt. Reg. quæſtion.xxv. Deci.conſilio cccclxvij.& conſilio lxxxiiij.Ripa in l.fina.in xxxix.quæſtio.C.de reuoc.dona.& in l.j.§.hoc interdictum.ff.quorum bonorum.Gul.Bene. in c.Raynutius.in verb.Mortuo itaque teſtatore.el ſecundò. nume.81. de teſta.

5 Et propterea ſi competit interdictum adipiſcendæ,competit etiam remedium l.fi.C.de edic.Diui Adria.tol.quod eſt interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis,vt per Bar.Bal.Alex.Iaſ.& Deci.in d.l.fi.C.de edic.Diui Adria.tol.& tradit Guido Papæ.deciſ.cxxxij.Gozad.conſi.xciij.Pariſ. conſi.xlj.vol.j.glo.conſue.Biturig.

6 Amplia has limitationes,quia poſſeſſor vigore talis ſtatuti etiã vno & eodem tempore poterit intentare & remedium retinendæ,& remedium etiam adipiſcendæ poſſeſſionis,ſed diuerſis tamen reſpectibus,vt quia velit intentare remedium retinendæ reſpectu ciuilis poſſeſſionis, & remedium adipiſcendæ reſpectu naturalis:ita declarat Paul.de Ca. conſi.ccxxxiiij.vol.ij.& conſi.lxxviij.verſ.his tamen non obſtantibus. eodem vol.

CON

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Ius capiendi poſſeſsionem propria authoritate, an tranſeat in ſingularem ſucceſſorem.

ADMODVM perplexus eſt ille articulus, an facultas capiendi poſſeſſionem propria authoritate contra aliũ, poſſit effectuari contra ſingularem ſucceſſorem.

1 In quo articulo, ꝙ talis facultas exerceri poſſit etiam cõtra ſingularem ſucceſſorem, tenuit gl.in l.creditores.in gl.j.in ver.item quid ſi debitor.in j.opinione per eam relata in ver.& ſimiliter.C.de pigno.Spec.in titu.de pign.in §.j.ver.item quid ſi debitor.in j.opi.Accurſij relata per eum ibi.Cy.in d.l.creditores.in ij.q.Odofr.ibi,ver.ſed denuò quæro.Bal.in d.l.creditores.in j.q.

Contrarium tenet gl.ſecundum opinionem Martini in ij.opinione relata per Accurſium,in d.l.creditores.in glo.j.quæ videtur approbata per eum,quia ſecundo loco refertur.Idem tenet Spec.in tit.de pigno.in §.j.ver.item quid ſi debitor.in ij.opin.relata ibi per Spe.& ibi Io.Andr. in addi.Rofred.in rubrica.de edic.Diui Marci.ver.ſed quæritur,ſi vendidit debitor.Iac.Bu.in l.creditores.ver.item quærit.C.de pign.Matth. de Afflict.ſuper Conſti.Reg.in tit.de cult.pac.nu.18.Cor.conſi.ccxviij. vol.iij.Albe.de Roſa.in d.l.creditores.ver.item quærit prædictus.Sali. indiſtinctè in dicta l.creditores.verſicu.quæro nunc quartò.Barto. verò diſtinguit plures caſus,quos percurrendo,faciendæ ſunt plures concluſiones.

2 Prima concluſio eſt,ꝙ pactum executiuum ſuper facultate apprehendendi poſſeſſionem propria authoritate,in contractibus non tranſit in ſingularem ſucceſſorem,quando agitur de executione iuris perſonalis. Bar.in d.l.creditores.ver.aut loquitur.de iure executiuo perſonali.iuncto ver.hoc præmiſſo.

Idem voluit Ant.de Bu.in c.quia.G.ver.ſi ſucceſſor eſt ſingularis.& ibi Aret.ver.aut agitur actione perſonali.de iudic.Grat.conſi.lviij.vol. j.vbi dicit ita * communiter teneri.& conſi.xxxvij. eod.vol.vbi idem dicit.Ang.in d.l.creditores.ver.vnde eſt viden.C.de pigno.Ruin.conſ. clxvj.vol.iiij.

3 Limita hanc primam concluſionem,niſi alienatio facta in fraudem, fuerit reſciſſa per iudicem:ita Bar.in d.l.creditores.in locis proximè allegatis.& Anto.de Bu.in loco proximo allegato.Deci.Neapo.cxxviij. in nou.nu.8.& ſeq.Ang.in d.l.creditores.verſic.quod autem dixi.C.de pignor.

4 Amplia iſtam limitationem,idem eſſe,quando alienatio reſcinderetur non per iudicem,ſed per legem ipſam.ita Bar.in d.l.creditores.ver. hoc præmiſſo:dum reſpondet ad leg.ſi Titius.ff.de ſer.aſport.& ad leg. ſi quis ſub hac ff.de contrah.emp.Afflict.ſuper Conſti.in tit.de cul.pac. nume.20.

5 Secunda Concluſio eſt,vt in vltimis voluntatibus pactum executiuum ſimiliter non exerceatur contra ſingularem ſucceſſorem,quando agitur de iure executiuo perſonalis obligationis:ita Bart.in dicta l.creditores.verſic.aut in vltimis voluntatibus.Anto.de But.in dicto c.quia G.verſicu.in vltimis autem voluntatibus.& ibi Areti.verſic.aut agitur. de iudic.

6 Limita,niſi alienatio facta ſit dolo:vt per Docto.in locis proximè allegatis.quæ limitatio ita intelligi debet,vt hoc ſit ſpeciale in vltima voluntate,quia contra ſecundum poſſeſſorem exerceri poteſt pactum executiuum,quando alienatio eſt facta dolo, etiam ſine reuocatoria: ita declarat Bartol.in l.ſi is, cui.§.qui in poſſeſſione.ff. vt legat.nom. caueat.

7 Tertia Concluſio ſit,vt ſi agatur pro executione iuris realis, & ſucceſſor non habeat cauſam ab eo,qui fecit pactum,tunc talis facultas capiendi poſſeſſionem propria authoritate non tranſit in ſingularem ſucceſſorem Bar.in d.l.creditores.ver.ſecundo caſu.& in verſi.ſi verò tale pactum.Ant.de Bu.in d.c.quia.G.verſi.quandoque agitur de executione.de iudic.Grat.conſi.xxxvij.vol.j.Ange.in d.l.creditores.verſicu.pro executione autem.Neguſan.in tract.de pigno.in quarta parte princip. quæſtio.vij.

8 Quarta Concluſio eſt,ꝙ ſi agitur de executione iuris realis,& ſucceſſor habet cauſam ab eo,qui fecit pactum, & ius exequendi eſſet in eſſe productum,antequam res in alium transferretur,vt quia erat lata ſententia contra illum,qui fecerat pactum,& tunc tale ius exequendi exercetur etiam contra ſingularem ſucceſſorem.Bart.in d.l.creditores. ver.aut habet cauſam,& ver.ſi verò habet cauſam.C.de pigno.Ant.de Bu.in d.c.quia.G.ver.primus quando ius.de iudic.

9 Amplia hanc,& ſuperſequentem concluſ.vt afficiatur tali pacto nedum ſucceſſor immediatus,qui habet cauſam ab eo, qui fecerat pactũ, ſed etiam ſucceſſor mediatus:ita declarat Grat.in dicto cõſi.ſuo xxxvij. volumine primo.

10 Quinta Concluſio ſit,ꝙ ſi agitur de executione iuris realis,& ſucceſſor habeat cauſam ab eo,qui fecerat pactum,& ius exequendi,nõ eſſet iam productum tempore,quo fiebat alienatio,ſed erat in actu producendi:& tunc ſi res non poterat alienari ex diſpoſitione.l.vt in re litigioſa,tunc tranſit ius exequendi etiam cõtra ſingularem ſucceſſorem, ita Bar.in d.l.creditores.ver.ſecundo caſu.& ver.ſi verò habet cauſam. Ant.de Bu.in d.c.quia.G.ver.ſecundus caſus.& Aret.ibi.ver.ſi verò loquimur in actione.de iudic.Afflict.ſuper Conſtitu.in titu.de cult.pac. nume.19.in prima fallen.Bald.in l.vnica.verſicu.iij.quæritur.C.de alie. iudic.mut.cau.fac.Ange.in dicta l.creditores.verſi.pro executione autem.C.de pignor.

11 Et dicitur in eſſe productum,ſi debitum fuiſſet liquidatum, ſecũdùm Bar.in locis præallegatis.Afflict.ſuper Conſti.in titu.de cult.pac.in iij. fal.nu.20.

12 Amplia,idem eſſe,ſi res ex conuentione partium non poſſit alienari.Bar.in d.l.creditores.ver.ſed an poſſit.Matth.de Afflict.ſuper Conſt. in tit.de cult.pac.in iij.fal.nu.20.

Contrarium Ang.in d.l.creditores.verſicu.conſtare debet tamen.C. de pignor.

13 Primò Limita,quando poſſet eſſe dubium,an ſucceſſor,contra quem ius exequendi erat vel productum,vel in actu producẽdi,habuiſſet cauſam ab eo,qui fecerat pactum:ita Bar.in d.l.creditores.ver.aduerte tamen.Ant.de Bu.in d.c.quia.G.ver.aduerte tamen.de iudic.Deci.Neap. cxxviij.in nouis.ver.& pro hoc facit.

14 Quod Sublimita,ſi eſſet manifeſtum,illum ſingularem ſucceſſorem habere cauſam ab eo,qui fecerat pactum.Bar.in d.l.creditores.ver.puto etiam.Ant.de Bu.in d.c.quia.verſi.vel ſaltem exigitur.Alex.conſilio xcv.ver.præterea præſupponitur.vol.iiij.

15 Secundò Limita,quando data eſſet facultas ipſi creditori non ſuper vna re particulari,ſed generaliter ſuper vna,vel pluribus rebus debitoris,per verba importantia arbitrium boni viri,quia tunc nõ poſſet creditor vti facultate ſibi conceſſa ſuper vna,vel pluribus rebus debitoris in alium bona fide translatis.ita Cor.in conſi.ccxviij.vol.iij.

16 Sexta Concluſio,quando agitur de executione iuris realis,& ius exequendi non erat in actu productum,nec in actu producendi,& tunc nõ tranſit contra ſingularem ſucceſſorẽ etiamſi habeat cauſam ab eo, qui fecerat pactum.Bar.in d.l.creditores.ver.iij.caſu.& verſi.ſi verò habet cauſam à debitore.Ant.de Bu.in d.c.quia.ver.tertius caſus.de iud.Cor. conſi.ccxviij.vol.iij.Alex.conſ.clxiij.vol.vj.Ang.in d.l.creditores.verſi. pro executione autem.C.de pignor.

Tenendo partem negatiuam,vt iſtud pactum contra ſingularem ſucceſſorem exerceri non poſſit,

17 Primò Limita,quando debitor cõſtituiſſet ſe creditoris nomine poſſidere.ita Bar.in d.l.creditores.ver.ſed pone ꝙ debitor.Aret.in conſil. xxj.ver.his tamen non obſtantibus.Soc.in conſi.lxxxij.nume.8.vol.iij. Dec.Neap.lxix.nu.31.in nou.Gozad.in conſi.xxviij.Iac.Bu.in d.l.creditores.Afflict.ſuper Conſti.in tit.de cult.pac.nu.21.in iiij.fal.Cor.conſi. cclxxx.vol.iij.Grat.conſi.lxviij.vol.j.Vital.in tract.clauſu.in verb.conſtituit.ver.& no.diligenter.Tiraq.de conſti.in j.par.nu.36.& nu.42.& pluribus ſeq.Rui.in conſi.cxxvij.vol.v.vbi declarat.

Contrarium Ang.in d.l.creditores.ver.ſed ſubdit.& verſic.& ſubdit Cuma.conſi.lv.

18 Amplia primam opin.*communem,locum habere, etiam non facta liquidatione,nec etiam citato tertio poſſeſſore.vt dicit Aret.in dicto conſi.xxj.Soc.in conſi.lxxxij.nu.8.vol.iij.Alexan.in conſilio lxxxv. volumine vj.

Contrarium Barb.in conſi.xxviij.nu.[illegible].vol.iij.

19 Secundò Limita,quando precario debitor poſſideret nomine creditoris.Bar.in d.l.creditores.ver.ſed pone ꝙ debitor.Soc.in conſi.lxxxij. nu.8.vol.iij.Gozad.in conſi.xxviij.

Contrarium Iac.Bu.in d.l.creditores.Alex.in conſi.cliij.nu.9.vol.vj. Bertr.in conſi.xxviij.vol.ij.in nou.Deci.Neap.lxix.in nou.nu.31.Afflic. ſuper Conſti.in tit.de cult.pac.nu.21.in quarta fallen.Claud.qui*dicit communem in l.Celſus.ver.iiij.Bar.format.ff.de vſuca.Vital.in tracta. clauſul.in verb.& conſtituit.ver.item clauſula iſta.Ripa in rubr.de interdict.nu.14.

20 Tertiò Limita,niſi poſſeſſio ſit translata per reſeruationem vſusfructus.Aret.in d.conſi.xxj.

21 Sublimita omnes iſtas tres limitationes præcedentes,niſi debitor reſiſteret,quia tunc non poteſt apprehendi poſſeſſio de facto, ſed debet procedi parte citata,Matth.de Afflict.ſuper Conſti.in tit.de cul.pac.in iiij.fal.nu.21.

22 Quartò Limita,quando in traditione rei ſuæ, eſſet appoſitum tale pactum,quia tunc ſemper poſſet contra alium exerceri,ita Salic.in d.l. creditores.ver.non obſtat.l.ſi Titius.refert,& ſequitur Corne.in conſi. ccxviij.vol.iij.

23 Quintò Limita,ſi tertius ſucceſſor ſingularis ſciret cauſam agi cum authore.Ita Bar.in d.l.creditores.ver.hoc verum. Ant.de But.in c.quia G.ver.hæc omnia vera.& Are.ibi.ver.vel niſi ſciuiſſet.de iudic.

24 Idem,& multò magis ſi tertius poſſeſſor fuiſſet citatus,ſi ſua putauerit intereſſe,quando agebatur contra authorem.Bal.in l.vnica.verſic. tertiò quæritur.C.de alie.iud.mut.cau.fac.Aret.in c.quia.ver.vel potes

intelligere.de iudic.

25 Sextò Limita,quando expreſsè actum eſſet,vt iſtud ius exerceri poſſet etiam contra quemcunque ſucceſſorem,etiam non facta liquidatione.Barto.in d.l.creditores.ver.ſed an poſſit adhiberi.refert,& ſequitur Soc.in conſi.lxxxij.nu.6.vol.iij.

26 Septimò Limita,quando dictum eſſet,vt ſine iudicis licentia,aut dictorum debitorum requiſitione,vel ſuorum heredum,vel alterius,creditor poſſit capere poſſeſſionem.Soc.in d.conſi.lxxxij.nu.6.vol.iij.

27 Et hæc,quæ proximè diximus,procedunt in facultate competẽte ex partium cõuentione:ſed in facultate cõpetente ex diſpoſitione l.prout eſt,quando emphyteuta non ſoluit debitum canonem infrà triennium priuato,& infrà biennium eccleſiæ.gl.in c.potuit.in gl.mag.ver.ſed & ſi alij tradidit,de locat.& Abb.ibi,num.13.tenet,talem facultatem non poſſe competere contra tertium poſſeſſorem.Idem tenet Ang.in l.creditores.C.de pigno.

27 Quæ opi.poteſt procedere,quando facta eſt alienatio per primum emphyteutam cum conſenſu domini directi,ſed ſi facta eſſet alienatio ſine conſenſu directi domini,tunc talis facultas poſſet exerceri etiam contra tertium poſſeſſorem habentem cauſam ab ipſo primo emphyteuta:ita Corn.in l.ij.in ix.quæſt.C.de iure emph.& ita Bald.ibi in xiij.quæſtio.& Sal.quæſt.xiij.& ibi Iaſo.nu.110.& ſequen.vbi dicit*communem.

29 Et nota,quia talis facultas competens ex conuentione tranſit ad heredem,& no.Bal.in c.j.§.ſi quis verò.verſi.quæro ſi mortuus eſt.de pac.iu.fir.refert,& ſequitur Alex.in apoſt.ad Bar.in d.l.creditores.C.de pig.

30 Item tranſit ad ſingularem ſucceſſorem,ſi nominatim ceſſum fuerit.Bal.in d.§.ſi quis verò.ver.quæro nunquid.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.creditores.& latè idem Alex.in l.j.§.fi.ff.de ope.noui nunc.

31 Quid autem in herede vniuerſali?dicas,ꝙ ſi heres eſt eiuſdem conditionis,cuius eſt ipſe principalis,qui fecit pactum de capien.poſſeſſione propria authoritate, & tunc prout poteſt exerceri contra ipſum promittentem talis facultas,ita etiam contra ipſum heredem.Barto.in d.l.creditores.verſi.quid in ſucceſſores.& Sal.ibi,in v.q.Anton.de Bu.in c.quia.ver.venio ad vltimam.de iudic.& ibi ſentit Areti.in fi.dum allegat Bal.in l.per diuerſas.

32 Amplia,etiam ſi heres ſit minor.Ruin.in conſi.cxix.vol.v.

33 Primò Limita,dummodò prius conſtet illum eſſe heredem.Ita declarat Areti.in conſi.xxj.ver.circa ſecundum.

34 Secundò Limita,vt talis facultas tranſeat tantummodo in bonis teſtatoris,non autem in bonis heredis,etiam quòd non feciſſet inuentarium ipſe heres.Sal.in d.l.creditores.in v.q.ver.or attende.C.de pigno.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Ex decreto de continuanda poſſeßione defuncti in heredem,transfertur poſſeßio.

STATVTVM,ſeu decretum de transferenda poſſeſſione defuncti in heredem abſque aliqua apprehenſione, quod viget in toto Ducatu Mediolani,nec nõ in ciuitatibus Parmæ,& Placentiæ,nonnullas recipit limitationes,prout inferius ſubiiciam.

1 Et licèt videatur ſtatutum iſtud eſſe contra iuris communis diſpoſitionem,ex quo de iure communi poſſeſſio defuncti non tranſit in heredem,niſi per eum fuerit naturaliter apprehenſa,vt eſt tex.in l.cùm heredes.in princi.& ibi Barto.& alij. in l.Pomponius.§.quæſitum.& in l.qui vniuerſas.§.quod per colonũ.& ibi per Bar.ff.de acqui.poſ.& per Bal.Sal.Pau.de Ca.& alios.in l.ſi ſorori ſuæ.C.de iure delib.Bal.in l.fi.ver.iuxta prædicta quæro.C.de ſacroſ.eccl.

2 Vbi ampliat hoc habere locum etiam in eccleſ.herede inſtituta, & in rubrica.ff.de rei vend.in prima lectura.vbi expreſsè dicit,ꝙ poſſeſſio heredis eſt noua poſſeſſio ,ex quo poſſeſſio defuncti fuit morte ipſius extincta.

3 Et propterea hoc ſtatutum eſſe propriè,& ſtrictè intelligendum, voluit idem Bal.in conſi.cccxxx.ver.in contrarium videtur.vol.j.& in cõſi.ccccxxxvj.vol.iij.Imol.in conſi.xvj.Alex.in l.cùm heredes.in prin.& ibi Claud.ff.de acq.poſ.Alex.conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lxxxiij.eodem vol.Iaſ.in conſi.clij.vol.iiij.Cur.Iun.in l.fi.ver.ſi.notate.C.de edic.Diui Adri.tol.Bertr.conſi.lxxxj.nu.3.& ſeq.vol.ij.

4 Quinimò,ꝙ ſtatutum non valeat,cùm non poſſit transferre poſſeſſionem ſine actu corporali,tenet Bal.in l.j.C.commu.de leg.Bar.in l.ſi is,qui pro emptore.ver.modò ad propoſitum.& Imol.ff.de vſuca.Barba.in addi.ad Bal.in l.fi.C.de ſacroſ.eccl.Aret.in l.j.in prin.ff.de acqui.poſ.Alex.in conſi.lxxxiij.vol.ij.Matth.de Afflict.deci.cccxxix.

5 Tamen contrarium,ꝙ ſtatutum,ſiue conſuetudo valeat,cum poſſit transferre poſſeſſionem ipſo iure abſque aliquo actu corporali,voluit Bar.in l.cùm vnus.§.fi.ver.ex quo nota,ff.de bo.auth.iudi.poſſid.Bal.in l.traditionibus.C.de pact.& in l.ſancimus.§.cùm autem.C.ad Treb.& in l.licèt.vbi etiam Ang.C.de acq.poſ.& in l.de quibus.ff.de leg.& in l.ea lege.ver.modò venio.& ibi Cyn.ver.& iſtud eſt in argumentum.C.de condi.ob cau.& idem Bal.in conſi.ccccliiij.volu.j.Ang.in l.ſi is,qui pro emptore.ver.ſed non videtur verum.& ibi Cuma.verſic.aliud habens.& ibi Iaſ.ver.ij.inquantum ſubdo.& ſeq.ff.de vſuca.Pe.de Anch.in c.j.in ij.nota.per illum tex.de dolo,& contu.Pau.de Ca.in l.heres in omnibus.ff.de acq.here.Claud.in l.j.in prin.& ibi Rip.ff.de acq.poſſ.Pau.de Ca.in l.ſi ſorori.& ibi Alex.& Iaſ.C.de iure delibe.Imol.in c.ij.de conſue.Alex.conſi.xxiiij.vo.iij.vbi hanc dicit*communem opinionem.& conſi.j.vol.v.Barba.in c.per tuas.de donatio.& in c.in præſentia.nu.133.de probationib.& conſi.lviij.ver.& adduco quod voluit,volu.ij.Iaſ.in l.j.ver.ij.nota.C.commu.de leg.Corn.conſi.ccxvj.volum.iij.Fran.in c.vbi periculum.§.præterea.in iij.notab.per illum tex.de elect.in vj.Matth.de Afflict.in c.j.in prin.in tit.de controuer.inueſt.Bertach.in tract.de Epiſcopis,lib.iij.in ij.parte.Guido Papæ,ſing.cccciiij.& ſingula.cclxxxv.& deci.dlij.Calcan.conſi.lxxvj.ver.nec obſtat quod dicitur.Corſet.in tract.de poteſt.Reg.q.xxv.Soc.cõſi.lxvij.vol.iij.Matth.de Afflict.deci.ccxcix.Dec.conſi.cccclxvij.Cur.Iun.conſi.lxxj. ver.vij.probantur.Io.Ant.Alex.in l.non ſolùm.§.morte.nu.57.ff.de noui ope.nun.Ripa in lib.j.reſponſ.c.j.nu.80.Gul.Benedi.in c.Raynutius.in verbo,mortuo itaque teſtatore.el ij.nu.71.& ſeq.de teſtam.Iaſ.in conſilio cxlvij.ver.condeſcendo ad ſecundam.vol.ij.vbi dicit ſtatutum hoc eſſe æquum,& validum,& idem dicit Iaſ.conſi.lxxxv.vol.iij.Pariſ.in conſi.j.numero 160.volum.j.& conſi.xlj.numero 6.volum.ij. Ruin.conſil.xxvij.vol.vj.

Tenendo igitur hanc vltimam opi.tanquam magis* communem,

6 Primò Limita,quia poſſeſſio iſta,quæ transfertur vigore huius ſtatuti,non vera,ſed impropria ac ficta poſſeſſio appellatur.Bal.in c.item cum quis,de reſt.ſpo.& in auth.defuncto.ver.iij.q.C.ad Tertul.& conſi.cccxxx.ver.& ideò videtur.vol.j.Afflict.in c.j.verſi.an autem talis ficta.de controuer.inueſti.Alex.conſi.xxxvij.vol.j.& conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lj.vol.vj.Barba.conſi.lviij.ver.ex iſtis ſublatum eſt.vol.ij.Iacobin.in l.ſi ſorori.nume.4.C.de iure delibe.Deci. conſi.lxxxiiij. Claud.qui hunc dicit*communem opinionem in l.Pomponius.§. quæſitum.ff.de acquirenda poſſeſ.Alciat.in tracta.præſump.in prima parte,in iij.præſumptio.

Contrarium Soc.in l.rem,quæ nobis.ver.iiij.& vltimò.ff.de acq.poſ.Dec.in conſi.cccclxvij.Bal.in c.contingit.de dolo,& contu.Rui.conſi.xviij.vol.j.Barba.in c.ij.ver.ſed dubito.de conſuet.Guliel.Benedict.in capitu.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore.numero 72.de teſtament.

7 Secundò Limita,vt iſtud ſtatutum non proſit,niſi vero,& proprio heredi,non autem ficto.Bal.in conſi.clxxxj.vol.j.& conſi.cccxxx.in iij.dubio,eodem vol.Alex.conſi.lxxxij.ver.præterea dictum ſtatutum,vol.ij.& conſi.lj.vol.vj.Bal.conſi.cxlj.ver.iij.eſt præmittendum.volum.j.& idem dicit in rubrica,de cauſa poſſeſ.& propr.in fi.Iacobin.in l.ſi ſorori.numero 5.C.de iure deliberan.Claud.in l.cùm heredes.in prin.verſic.prædictum tamen ſtatutum.ff.de acquiren. poſſeſ.Rui.conſi. xxvij.volum.v.

8 Tertiò Limita,quia ſtatutum non habet locum,niſi in herede habili,& capaci:ſecus autem in herede inhabili.Barba.in repe.rubricæ, de cauſ.poſ.& propr.ver.opportunè ſe offert.Alex. conſi.xl.volum.iij. & conſilio lxxxij.verſicu.præterea,volum.ij.Barba.conſilio lxxxv.verſicu.item iſta continuatio.volumine ſecundo.Guliel.Benedict.in capit.Raynutius.verſicu.Mortuo itaque teſtatore,el ſecundò,numero 73.de teſtament.

9 Quartò Limita,quia ſtatutum iſtud procedit in herede naturali,& legitimo,non autem in legitimato. Caſſa.in conſue.Burgun.in titu.des ſucceſſions.§.j.in gl.j.in fi.& in tit.des Baſtadrs.§.j.in gl.vlti.ver.ſuperius dictis,cùm aliis ſeq.

Contrarium tenet Alex.in conſi.xxxvij.vol.j.Barb.conſi.lviij.vo.ij.& hæc videtur verior.

10 Quintò Limita,nam ſtatutum iſtud non ſe extendit ad legatarium,vel fideicommiſſarium.Curt.Senior,in addit.ad Alexan.in l.j.§.de illo.ff.ad Tertul.& conſi.xl.volum.tertio.Iaſ.in conſi.xlvj.vol.iiij.vbi dicit ita fuiſſe iudicatum.Fulgo.in conſi.ccxxx.Claud.in l.cùm heredes.in princ.verſic.prædictum tamen ſtatutum.ff.de acquiren.poſſ.Iacobi.in l.ſi ſorori,ver.ex hoc infero.C.de iure delibe.Io.Ant. Alexan.conſi.cxxj.Deci.in l.fina.verſicu.ſed iſta concluſio.C.de edic.Diui Adria.tollen.& conſilio cccclxvij.Corſet.in tracta.de poteſt.reg. quæſtion.xxv.Boer.Deci.ccxcv.nume.12.& ſequen.Bertran. conſi.xcvj.vol.iiij. Gozad.conſi.xciij.

Contrarium Pau.de Caſt.conſi.cxxxij.in ſecundo dubio.volum.ſecundo.Caſſan.conſi.lxij.verſi.& cum ita,Guliel.Benedict.in cap.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore.num.74.de teſta.vbi dicit ita fuiſſe iudicatum.

11 Sextò Limita,quia hoc ſtatutum non vendicat ſibi locum in rebus feudalibus.Cuma.conſi.clxxiij.in vltimo dubio.Iaſ.in conſi.lij.volum.iiij.& conſi.cxlvij.ver.item vltra prædicta.vol.ij.Io.Anto. Alex.conſil.

cxxj.

cxxj.Cur.Iun.in l.fi.C.de edict.Diui Adria.tollend.& conſi.cviij. verſicu.ſed quid fortius.Pariſ.conſilio primo.vbi hanc dicit opinio.veriorem,ſub nume.161.vol.j.glo.Biturig.verſic.ſed videtur,quòd hæc conſuetudo.

Contrarium Deci.conſi.ccccLxvij.Iaſ.in l.ſi ſorori.in iij.limitatione.C.de iure delibe.Gul.Benedic.in c.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore.el ſecundò.nume.70.& ſequen.de teſtam.Rui.conſi.xviij.nu.20.vol.j.

12 Septimò Limita,quia ſtatutum non procedit in rebus emphyteuticis.Cuma.in conſi.clxxiij.Io.Ant.Alex.conſi.cxxj.

Contrarium Corn.conſi.clxvj.vol.j.Guliel. Benedict.in capit.Raynutius.in verbo,Mortuo itaque teſtatore.el ſecundò.numero 71.de teſtament.

13 Octauò Limita,quia beneficio huius ſtatuti non gaudet niſi primus heres.Alex.conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lj.vol.vj.& conſi.xl.vo.iij.Ioan.Ant.Alex.conſi.cxxj.vbi dicit,ꝙ non cōpetit etiam ceſſionario.Claud.in l.cùm heredes.in prin.ff.de acq.poſſ.Caſſa.in conſi.xix.nu.55.Mant.in conſi.ccxliiij.

Contrarium tenet Bal.in conſi.cccccxlvj.vol.iij.Caſſa.in conſue.Burgun.& in ceſſionario ſentit Guido Papæ,quæſtio.dlij.verſic.circa primum punctum.& ſentit etiam Tiraquel.de retract.lignag.§.xxvj.in gl.iij.numer.31.Et idem voluit Alex.conſi.xxxvij.verſic. item præterea & fortius.vol.j.

14 Nonò Limita,quia iſtud ſtatutum non habet locum, vbi defunctus poſſidebat naturaliter tantùm:vt tenet Imol.conſi.xvj.verſi.nec habet obſtare,Barb.conſi.xviij.ver.adduco in terminis.vol.ij.Iaſ.conſ.lxxxiij.vol.iij.& conſi.cxlvij.vol.ij.& conſi.clij.volu.iiij.Cur.Iun.in conſi.cx.ver.nec obſtat quædam ſubtilis.& conſi.cviij.verſi.confirmantur præmiſſa.Caſſan.in conſue.Burg.in iij.limit.

15 Decimò Limita,quia heres vſufructuarij reſpectu ipſius vſusfructus non iuuatur beneficio huius ſtatuti,vt tradit Cuma.in conſi.clxxiij.ver.nec obſtat,ꝙ poſſeſſio.Imol.conſi.xvj.Iaſ.conſi.clij.in princ.vol.iiij.& conſi.cxlvij.ver.item vltra prædicta.vol.ij.Barb.conſi.lviij.ver.& plus dicit.vol.ij.Boer.Deci.clxxij.nu.29.& ſeq.gl.conſuet.Biturig.ver.præterea videtur.

16 XI.Limita,quia ſtatutum non procedit in herede illius,qui iure familiaritatis poſſidebat:vt tradit Cur.Iun.conſi.cx.verſi.nec obſtat.ex quo ille non poſſidebat,ſed tantùm detinebat:per annot.per Doct.in l.qui iure familiaritatis.ff.de acq.poſ.

17 Prout etiam attenta ratione prædicta,idem erit in herede illius, qui ſe conſtituerat nomine alterius poſſidere,vt notat Cur.Iun.in d.conſi.cx.ver.retento igitur præmiſſo.

18 XII.Limita,quia ceſſat effectus huius ſtatuti,quotieſcunque poſſeſſio fuit per alium occupata,antequam heres hereditatem adiret,vt tradit Bal.in rub.de cauſa poſ.& propr.Alex.in l.cùm heredes.in prin.ff.de acq.poſ.& conſi.xl.vol.iij.Cuma.in l.Pomponius.§.quæſitum.& ibi Iaſ.ff.de acq.poſ.Signor.Homod.conſi.clxxxviij.ver.ij. caſu. Claud.in d.l.Pomponius.§.quæſitum.ff.de acq.poſ.Corn.conſi.clxvj.vol.j.Alex.conſi.lxxxiij.vol.ij.Iaſ.in conſi.cxlvij.vol.ij.& conſi.cxlviij.volum.iiij.Iaſ.in l.ſi ſorori.in j.limit.C.de iure delibe.Calca.conſi.lxxvj.Alex.conſi.lj.vol.vj.Soc.conſi.xlix.vol.iij.Barb.in c.ij.nu.45.de conſue.& conſ.lviij.vol.ij.Corſet.in tracta.de poteſt.Reg.q.xxv.Dec.in l.fi.& ibi Cur.Iun.ver.v.quæritur.C.de edic.Diui Adria.tol.Io.Anto.Alex.conſi.cxxj.Barba.in rubric.C.qui admit.Matth.de Afflict.in c.j.§.ſecundū.nu.40.de feu.cog.Dec.conſi.ccccLxvij.Cur.Iun.in conſi.cviij.ver.non obſtat.& conſi.clxviij.Caſſa.in conſue.Burg.in v.limit. Ruin.conſi.xxv. vol.iiij.& conſi.xxvij.vol.v.Pariſ.in conſi.liiij.volum.iij.& conſi.j.numer.158.vol.j.

Contrarium tenet Bal.in conſi.cccccliiij.in fi.vol.iij.Imol.in conſ.xvj.Alex.conſi.lxxxij.vol.ij.& conſi.lj.vol.vj.Ancha.conſi.cxlvj.Io.Fab.in §.ſui autem.ver.& poteſt dici.inſti.de hered.qual.& differ.Fulg.in conſi.ccxxx.Iaſo.in conſi.lxxxv.vol.iij.& conſi. cxlvj.vol.iiij. vbi dicit ita fuiſſe iudicatum.Deci.conſi.lxxxiiij.& conſi.ccccLxvij. Signorol. Homod.in conſilio cclxij.verſi.præterea.Guliel.Benedict.in c.Raynutius.in ver.mortuo itaque teſtatore.el ſecundò.nu.67.de teſta.Goza.in conſi.xciij.nu.11.

Tenendo primam opinionem,tanquam magis*communem,

19 Primò Declara ipſam,vt procedat tantummodò, quando quis iuſtè poſſeſſionem accepiſſet:ſecus autem,ſi iniuſtè,& iure reſiſtente.Iaſ.conſi.cxlvj.vol.iiij.& conſi.lxxxv.vol.iij.Dec.conſi.ccccLxvij. Ruin. conſi.xxvij.vol.v.

20 Secundò Declara,vt iſta opinio debeat intelligi, ſi poſſeſſio fuerit per illum apprehenſa ante aditam hereditatem,quia ſi poſt aditam hereditatē,nihil nocebit heredi.Signor.Homod.in conſi.clxxxviij. Clau.in l.cùm heredes.in prin.ff.de acq.poſ.quem refert,& ſequitur Io.Ant.Alex.in conſi.cxxj.& idem voluit Claud.in l.Pomponius.§. quæſitum.ff.de acq.poſſ.

21 Tertiò Declara,vt limitatio ſupradicta non habeat locum, quotieſcunque ſtatutum vlterius procedendo diſponit,vt poſſeſſio per alium occupata nullius ſit roboris,vel momenti.Alex.conſi.lxxxiij.vol.ij.Iaſ. in conſi.lxxxv.vol.iij.& conſi.cxlvj.vol.iiij.Pariſ.conſi.xlj.vol.j.

22 Quartò Declara,vt iſta occupatio poſſeſſionis per alium facta operetur tantummodò,vt heres non poſſit de facto,ſed parte citata occupatorem expellere.Pau.de Ca.in l.ſi ſorori ſuæ.C.de iure deliber.Alex.conſi.lxxxij.ver.nec ad hoc obſtat.vol.ij.

23 XIII.Limita,quia tranſlatio,ſiue continuatio poſſeſſionis vigore huius ſtatuti,eſt inducta in fauorem filiorum,& propterea in odiū ipſorum non debet operari,vt notat Calca.in conſi.lxxvij.num.18.ver.nec obſtat,quod dicitur.

24 XIIII.Limita,nam ſtante ſtatuto,vt poſſeſſio decedentis cum teſtamento,vel ab inteſtato transferatur in heredem,non habebit locum in pupillo decedente,qui non poteſt teſtari,nec etiam dicitur ab inteſtato decedere,vt notat Signorol.Homod.conſi.clxxxviij. verſi.præterea ad hoc vt habeat locum,& de hac quæſt. ſtatutum loquēs de inteſtatis, habeat locum in inteſtabili,vide quæ diximus infrà in ſequenti libr.in tit.de ſtatut.in j.concluſione.

25 XV.Limita,quia poſſeſſio tranſlata virtute huius ſtatuti in heredē, licèt pariat interdictum adipiſcendæ poſſeſſionis,

Tamen non parit interdictum recuperandæ:prout diximus ſuprà in vij.concluſione hoc eod.tit.

26 Et nota in hac materia:quia iſtud ſtatutum,ſiue Decretum de continuanda poſſeſſione in heredem,habet locum etiam in iuribus incorporalibus,vt no.Bal.conſi.cxliiij.vol.iij.Areti.in l.iij.in prin.ff.de acqui.poſ.Deci.Neap.cxxj.nu.26.in nou.

De reſtitutione ſpoliat.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Spoliatus,ante omnia eſt reſtituendus.

1 VLGARIS,& vtilis eſt illa regula,ꝙ ſpoliatus ante omnia debet reſtitui.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi pub.

2 Etiam omni exceptione poſtpoſita.ca.in literis.de reſti.ſpoliat.

3 Et hoc adeo verum eſt,vt ſpolians appellatum, eo ipſo cenſeatur ſuæ appellationi renunciaſſe.Fel.in c.ex parte.de reſcrip.

4 Primò Amplia,etiamſi ſpoliatus ſit prædo,vt eſt tex.in d.c.in literis.de reſti.ſpol.& in l.colonus.& in l.cùm fundum.ff.de vi,& vi arm.hoc ſentit Bal.in l.manifeſtiſſimi.C.de fur.Iaſo.in conſi.clxij.volu.iiij.& in conſi.clxxij.vol.iiij.& in conſi.clxx.vol.ij.Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.nu.47.ff.de acq.poſ.

5 Et idem eſt in fure,cui etiam competit ius ad poſſeſſionē conſequendam.vt not.Bar.in l.itaque fullo.ff.de fur.& ſequitur Abb.in d.c.in literis.de reſti.ſpol.

6 Et ideò dicit Venaf.in conſi.lxj.ꝙ reſtituitur ſpoliatus,etiamſi ex dānabili cauſa poſſideat.

7 Limitatur iſtud,niſi ſit talis prædo,quem conſtet eſſe prædonem per ſuam confeſſionem,vel ſi aliàs notoriè conſtet, & hoc ſaltem attenta diſpoſitione iuris canonici:ita tenet Inn.in fi.& ibi Ant.de Bu.in c.in literis.de reſtit.ſpol.& ibi Imola & Barba.ibi in apoſtil.ad Abb.Corſet.qui dicit* communem opin.in regula ſpoliatus:in v.fal.Io.Ant.Alex.in conſi.clxvij.nu.5.

8 Et pro iſta opi.facit,nam is,qui tenet,& poſſidet,& quem cōſtat notoriè non habere ius,poteſt ſine vlla citatione, & de facto priuari, vt habetur ſuprà in ij.lib.in concluſ.j.in tit.de cita.in vij.ampliat.

9 Contrarium,ꝙ imò etiam in eo,quem conſtet notoriè eſſe prædonē, habeat locum diſpoſitio.c.in literis,vt fiat reſtitutio:tenet ibi Paul.de Eleaz.& Ab.Et facit,quod no.Bal.in l.nam ita Diuus.ff.de adop.refert & ſequitur Dec.in conſi.cxcj.qui tenent,vt etiam notorius prædo non ſit priuandus poſſeſſione ſine citatione.Et iſtam partem in prædone notorio tenet Imol.in §.nihil commune.ff.de acq.poſ.

10 Sed Abb.in d.c.in literis.concordat has opi.contrarias,& dicit,vt in duobus caſibus procedat j.opin.vel in beneficialibus,in quibus nō datur vitioſus ingreſſus,vt per Ripam poſt Alex.& alios,qui hanc* communem affirmat in d.§.nihil commune.nu.70.Vel quando prædo,quē conſtat eſſe prędonem,ageret ad reſtitutionem contra dominum.aliàs procedit ij.opin.

Limita iſtam ampliationem, vt in limitationibus huius concluſionis.

11 Secundò Amplia,vt hæc concluſio adeo vera ſit,vt licèt etiam ſpoliato minima pars rei principalis in qua fuit ſpoliatus,vel vnus nummus fructuum,vel expenſarum deficeret,tamen non tenetur ipſe ſpoliatus ſuper aliis reſpondere,niſi integram prius conſequatur ſatisfactionem, ita eſt tex.in c.conquerente.in verbo,integrè.& ibi no.Bal.de reſt.ſpo.Iaſ.in d.conſi.clxij.volu.iiij.& in conſi.clxxij.vol.eod.Rot.in nou.dcci.

cccxix.Abb.in c.accedens.el ij.vt lit.non conteſt.Cur.Iun.in conſ.xlij. Inn.& ibi Abb.in c.venerabili.de offi.deleg.Archi.in c.cùm eccleſiaſticæ.j.q.ij.Apoſtil.ad Deci.Tholoſa.lx.Soc.in conſi.xij.vol.i.Iaſ.in l.ſancimus.ver.viij.extende.C.de iud.Cur.Iun.in conſi.iiij.in fi.Tiraq.de retract.conuent.§.iiij.in gl.j.nu.23.

12 Declara vt procedat in reſtitutione, quæ petitur ab ipſo ſpoliatore agente,ſed quando alius ageret, & alius eſſet ſpoliator, & cauſa eſſet criminalis,tunc ſatis eſt,vt fiat reſtitutio maioris partis bonorum, in quibus quis fuit ſpoliatus.iux.no.in c.frequens.vbi Io.And.de reſt.ſpo. in vj.Soc.in conſi.xij.ver.ij.modò poteſt reſponderi.vol.j.

13 Amplia ſecundam ampliat.vt etiam reſtitutio fiat quo ad intereſſe, quod paſſus eſt ſpoliatus ob ſpolium.Pariſ.conſi. cv.nu.4.& pluribus ſeq.vol.iij.

14 Secundò Amplia,vt princeps non poſſit mandare cognitionem petitorij,niſi integraliter ſatisfiat ſpoliato de omnibus. Grām.conſi.ciuili lxxxiiij.

15 Tertiò Amplia principaliter,quia ſecundùm Vincen.quem refert,& ſequitur Abb.in d.c.venerabili.de offi.deleg.debet tanto tempore permanere in pacifica poſſeſſione ſpoliatus antequam moleſtetur, quanto tempore fuit ſpoliatus.& de hoc eſt tex.in c.quanto,& c.Tandiu.iij. q.ij.Afflict.ſuper Conſti.in tit.de pœ.contu.in Conſti.inci.ſi quis poſt litem,nu,25.Aimo in conſi.cxl.Ripa in §.nihil commune.nu.49.

16 Licèt tamen ſecundum aliam opi.vt no.Archi.in c.ij.iij.q.ij.debet ſtare per annum,ſi longo tempore:& per ſex menſes ſi modico tempore ſpoliator permanſit in poſſeſſione.per tex.in c.eiectis.eadem cau.& q. & no.glo.in c.j.eadem cauſ.& q.Vel eſt arbitrarium,vt habetur in eadem gloſſ.

17 Et hæc procedunt,antequam ſpoliatus teneatur reſpondere ſuper crimine,vt no.gl.in d.c.j.iij.q.ij.

18 Et quamuis Cur.Iun,in conſi.lij.velit,vt etiam in cauſa ciuili, antequam ſpoliatus conueniatur petitorio,debeat ipſe ſtare tanto tempore in poſſeſſione,quanto tempore fuit ſpoliatus,tamen id non puto verū, quia Vinc.& Abb.in d.c.venerabili.loquuntur, quando ſpoliatus eſſet conueniendus ſuper crimine.& ibi in d.c.venerabili,Felin.dicit expreſsè,ita intelligens dictum Vinc.& idem ponit Fel.in c.quærenti.de offi.de leg.Iaſ.in l.nam & poſtea.§.fi.ff.de iureiur.

19 Quartò Amplia,nam etiam in nulliter carcerato militat regula, vt ante omnia ſit reſtituēdus,quia dicitur priuatus propria libertate.Bar. in diſpu.ſua incip.Lapus captus.Soc.in conſi.lix.vol.iij.& in conſ.cxiij. volum.iij.Cæpol.in conſi.ciui.xix. Pau.de Caſtr.in l.plerique.ff.de in ius vocand.Nicel.in lij.concord.gloſſ.in tertia fallen.& ſuper concor. Bar.cxxxv.

20 Amplia,etiam ſi cauſa capturæ poſſet iuſtificari,vt per Pariſ.conſil. cj.nu.7.vol.iij.

21 Limita,ſi interueniſſet conſenſus ſpoliati etiam coactus,vt per Paul. de Ca.in conſi.xxxvij.incip.in cauſa capturæ.in ver.ſicut ergo poteſt. ſecundum antiquam impreſſionem.vol,ij.& dicetur infrà in xxxij.limitatione,

Contrarium tenet Gram.in conſi.ciuili lxxxv.nu.4.vbi dicit, ꝙ iſtud dictum habet locum quo ad remedium l.fin.ff.quod met.cau.non quo ad remedium reſtitutorium.

22 Et idem eſt in nulliter excommunicato,vt eſt gl.j.in fi.in c.cū inter. de excep.& ibi Doct.& eſt tex.in c.ſollicitudinem.de app.Spe.in tit.de peti.& poſ.§.fi.in xxj.caſu.Rota in antiq.deci.xxxj.

23 Et idem in eo,qui nulliter eſt miſſus in poſſeſſionem,nam quæ de facto fiunt,de facto ſunt reuocanda,Bal.in l.fi.& ibi Sali.& Cur.& alij. nu.85.C.de edic.Diui Adri.tol.Dec.in c.cùm ceſſante.de app.& in conſi.cccexlv.numer.18.Alexan.in l.j.§.nunciatio.ff.de noui oper.nuncia. & in l.ſi finita poſt alios.in princip.ff.de damn.infect.Brun.in conſilio xxij.Cotta in memor.in verſicu.creditor faciens.Bertrand.conſi.xxj.in antiq.

24 Quintò Amplia,nam regula procedit, etiam ſi ſpoliatus per prius renunciaſſet liti,Ant.de Bu.in c.iij.in fi.de reſ.ſpo.refert,& ſequitur Iaſ. in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquir.poſ. Alex.in conſi.xciij. nu.4.& ſeq.vol.v.Rota in nou.deci.j.de renun.in l.rem,quæ nobis.nume.20.de acq.poſſ.Ripa in §.nihil commune.num.55.Pariſ.conſi.j.nu. 155.vol.j.

25 Sextò Amplia,quia concluſio procedit,etiam ſi re mobili quis fuiſſet ſpoliatus,& etiam ſi ſpoliatus non ſit dominus,ſed tātum poſſeſſor. Inn.in c.ſæpè.de reſt.ſpo.Bal.in l.inciuilem.C.de fur.& ibi Sal.Bar.in l. fi.§.ſed cum in ſecunda.C.eod.& Pau.de Ca.in d.l.inciuilem.& in d.l. fi.§.ſed cum in ij.Bar.in l.rem,quæ nobis. ff.de acquirenda poſſeſſ.Roma.& Alexan.ibi.& Iaſ.in conſi.clxx.volu.ij.Soc.in l.rem, quæ nobis. nume.13.ff.de acquirenda poſ.Ripa in c.cùm eccleſia.nu,101.de cauſa poſſeſ.& proprie.

26 Declara,quia iſtud remedium non datur contra ſucceſſorem,qui nō habet cauſam ab ipſo fure,vel inuaſore.Iaſ.poſt Bar.& alios.in l.rem, quæ nobis.ff.de acq.poſ.Pau.de Ca.in l.& ideò.§.fi.ff.de condi.fur.Bal, in l.inciuilem.C.de fur.Bar.in l.fin.§.cùm in ſecunda.vbi Pau.de Caſtr, C.de furt,

27 Septimò Amplia,etiam ſi poſſeſſio violenta,ſit confirmata principis reſcripto,vt eſt tex.in l.authoritate.C.vnde vi.vbi Doct.omnes.Iaſ. in conſi.clxij.vol.iiij.& in conſi.clxxij.eodem vol.Fel.in c.poſtulaſti.de reſ.Bal.in auth.decernimus.C.de ſacroſ.eccl.& idem voluit Iaſ.in l.clā poſſidere.§.qui ad nundinas.nume.26.de acq.poſ.Dec.in l.j.nu.7.C.de Carbo.edic.Ripa in §.nihil commune.nu.63.ff.de acq.poſ.& idem dicit Rui.in conſi.xxxv.nu.10.vol.j.Pariſ.in conſi.cj.nu.68.vol.j.Marian. Iun.in conſi.lxxvj.nu.22.vol.j.

28 Octauò Amplia,quia tale ius poteſt intentari non modò contra ſpoliantem,ſed etiam contra eū,cuius nomine facta eſt ſpoliatio, illo poſtmodum ratum habente.tex.in l.j.§.deieciſſe.ff.de vi,& vi arma.Abb.in c.j.in iij.not.de reſti.ſpo.Iaſ.in conſi.clx.vol.ij.poſt Pau.de Ca.in conſi.cclxij.incip.videtur per prædicta,ꝙ non ſit probatum.vol.ij.Ripa in d.§.nihil commune.nu.51.& nu.56.& Io.Ant.Alex.ibi,nu.142.ff.de acqui.poſ.& declara,vt ibi per Ripam.

29 Nonò Amplia,quia remedium ſpolij competit etiam pro iuribus incorporalibus,gl.in c.cùm inter.in gl.j.in fi.de excep.gl.in c.nullus.ij.q. ij.& eſt tex.& ibi Inn.Card.Ant.de Bu.Abb.in c.querelam.de elect.Rota deci.vj.in nou.Lap.Abb.in c.cùm inter.de excep.Cald.in conſi.xcv. vol.v.& in conſi.ſeq.Rota in antiq.deci.xj.Dec.in conſi.cxxxvj.& in c. cùm inter.de excep.Iaſo.in conſi.clxxij.vol.iiij.Ripa in c.cùm eccleſia. nu.101.de cauſa poſ.& proprie.Fel.in c.conqueſtus:de foro compe.vide,& declara vt infrà in v.conclu.huius tit.nu.65.

30 Decimò Amplia,quia etiam ſpoliatus à iudice propter contumaciā, infrà tempus debitum purgando contumaciam,recuperat poſſeſſionē etiam quod exiſtens in poſſeſſione velit incontinenti de dominio docere.Bal.in l.pe.§.fin.C.de præſ.trig.anno.Spec.in tit.de j.& ij.decreto. ver.ſed pone quòd miſſus.

31 XI.Amplia,etiam ſi ſpolians ſpoliaſſet adiuuando dominum ſuum in bello.Bal.in c.j.quibus mod.feud.amit.

32 XII.Amplia,etiam ſi ignoretur quis fuerit ſpolians,apoſtil.ad Bald. in d.c.j.quibus modis feud.amit.Bertach.in verbo,ſpoliatus.

33 XIII.Amplia,nam etiam ſi fuerit quis ſpoliatus à tutore,debet reſtitui.l.meminerint.vbi gl.in verbo,tutoribus.C.vnde vi.Barto.in diſpu. incip.Lapus.Claud.in l.naturaliter.in §.nihil commune.ff.de acquirenda poſſeſ.

34 XIIII.Amplia,etiam ſi ſpoliato opponatur exceptio compenſationis.Bal.in l.fi.in iiij.no.de compen.Iaſo.in §.in bonæ fidei.inſti.de act. Fel.in c.ſuborta.ff.de re iud.

35 XV.Amplia,vt pro ſpoliato abſente admittatur quilibet ſine mandato.l.j.C.ſi per vim vel alio modo.

36 XVI.Amplia,etiam ſi ſpoliatus probet ſpoliationem,ſed non probet cauſam,propter quam aſſerat ſibi cenſum,vel canonem debitum, ita ponit Ange.in l.fin.C.de anna.excep.ſequitur Alexan.in l.Diuus.ff. de re iudic.

37 XVII.Amplia,vt etiam exceptione criminis nō poſſit ſpoliatus ab agendo repelli.c.item cùm quis.de reſtitu.ſpolia.vbi no.Doct.Ripa in §.nihil commune.nume.55.& ibi Ioan.Anto.Alexan.numer.142.ff.de acquirenda poſſeſ.vbi Ripa dicit hanc*communem opin.Soc.conſil. xij.vol.j.

Contrarium Caſſa in conſi.xliiij.Lofre.loquens in crimine falſi,in conſi.vj.

38 XVIII.Amplia,quia etiam ad ſtatum debet quis reſtitui.Anton.de Butr.Abb.& alij in cap.querelam. de electio.Deci. Neapo. cccxcv.in antiq.

39 XIX.Amplia,vt etiam tutor ſpoliatus quaſi poſſeſſione educandi, & gubernandi pupillam ſuam,poſſit reſtitui.Caſſa.in conſi.cxx.

40 XX.Amplia,vt etiam iudex vel tribunal,à cuius carceribus reus aufugit,debeat tanquam ſpoliatum reſtitui.Bertrand.in conſilio clxxxij. volum.j.

41 XXI.Amplia,vt etiam parrochiani ſpoliati à parrochiano ſacramētis,poſſint agere ſpolio,& excipere de ſpoliatione.Fel.in cap.ſuam.de ſimon.

42 XXII.Amplia,etiam ſi vaſallus ſpolietur feudo à domino.Lofre.in conſilio v.

43 XXIII.Amplia,vt in hoc caſu exceptio dominij opponi non poſſit.Ioan.And.in c.ſi beneficia.verſ.non obſtat regula,de præben.in vj. & in c.ij.in fi.ver.nec obſtat.de reſt.ſpo.in vj.Ant.de Bu.in c.in literis. ver.ſi opponitur exceptio,concludens.de reſt.ſpo.Ang.in l.ſi quis emptionis.in fi.ver.vltimo no.C.de præſcri.xxx.annor.Bart.in l.ſi coloni. ver.vltimò patet.C.de agrico.& cenſi.lib.xj.Bellam.deci.xvij.Io.Andr. in c.poſt electionem.ver.alij dicunt.de conceſſione præb.poſt Inn.ibi in fina.verbis.ver.vel dic ꝙ hæc Decretalis.Ant.de Bu.in c.ſæpè.ver.ex prædictis patet,de reſt.ſpo.Alex.conſi.vj.ver.non obſtat etiam.vol.iij. & conſi.cxvij.ver.& non mirū.vol.ij.& conſ.xc.ver.& adeò priuilegiata ſunt.vol,v.& cōſ.xcj.in fi.ver.& ibi etiam fortius.eo.vo.Alex.in §.nihil cōmune.nu.20.& ibi Rip.nu.52.ff.de acq.poſ.Luc.de Pen.in l.ſi coloni.q.xxij,C.de agr.& cē. li.xj.Iaſ.in cōſ.clxij.vo.ij.Dec.conſ.lvij.& cōſi.lxxxiiij.Aret.in l.ſi de eo.§.fi.ver.pro opi.autem Bar.ff.de acq.poſſeſ. Aret.in §.quadrupli.nu.21.ver.nec tali agēti.inſt.de act.Car.in c.in literis,

ris.in glo.j.de reſt.ſpo.Ruin.in conſi.iiij.in fi.vol. iij.Pariſ.con.j.nume. 165.vol.j.Bocr.deci.ccxxxviij.nu.2.

Contrarium in non violento,tenet Ro.poſt Bad. in l. naturaliter. §.nihil commune.ff.de acq.poſ.verſ.vj.ſecundum Bart.in l.ſi de vi.in fi. ff.de vi & vi arma.ſed loquitur,quando conſtabat de dominio ſpoliantis.ſed clarius Ange.in l.Titia.verſ.& attende vnum. C. de acq. poſſ.& in l.ſi quis emptionis.verſ.ibi autem conueniretur. C. de præſcrip.xxx. anno.Dec.in regula,qui ad agendum.ver.ſed an is.de reg.iur.in vj. Ant. de Butr.in capitulo,ſæpe,ver. non obſtat in poſſeſſoris.de reſtitut.ſpol.

Tenendo primam opi.magis* communem,Primò Limita,eam nõ habere locum in ficto ſpoliatore.Barto.in l.fin.nu.11.C.vnde vi.& ibi Barbat.in apoſtil.Alexand.in §.nihil commune.nu.14.vbi dicit* communem.nu.37. Corſet.in regula,ſpoliatus.in decima fallen.Ripa in c. ſæpe,num.65.de reſt.ſpol.

Secundo Limita,quando petitur reſtitutio coniugis, & incontinenti offeruntur probationes de.conſanguinitate,vt eſt tex.in c.literas. vbi Abb.Ancha.Fely.& alij,de reſt.ſpoliat.Corſet.in regula,ſpoliatus. in vj.fall.

Tertiò Limita,nam fauore eccleſiæ poteſt opponi exceptio dominij,ſi probationes incontinẽti offerantur.Bal.in l.j. in fi. de appellatio. Alex.in §.nihil commune.nu.30.ff.de acq.poſſ.

Contrarium tamen voluit Corſet.in regula ſpoliatus : fall.xxxvij. Rip.in d.§.nihil commune.numero 94.& Ioann.Anto.Alexand.num. 155.ff.de acq.poſſ.

44 Primò Limita regulam principalem,ſi eſſet talis ſpoliatus, qui potuiſſet impunè offendi,prout ſi eſſet agrorum populator, vel latro publicus,qui in ſtratis publicis graſſatur,quia talis poſſeſſor remedio recuperandæ agere non poſſet,glo.pe.in cap.in literis.de reſt.ſpol.& ibi Abb.& Imol.Soc.in reg.ccclxxix.in j.fall.Rip.in §.nihil commune.nu. 89.Corſet.in regula,ſpoliatus.fall.viij.

45 Secundò Limita,quãdo exceptio dominij opponeretur à tertio,quia tunc non poteſt fieri reſtitutio omiſſa illa exceptione, glo.fi.& Ant.de But.in c.in literis.& ibi Abb.& Imol.de reſt.ſpo.Spec.in titu.de pet.& poſſ.§.j.in xx.caſu.Rota in nouis.deciſ.cxlix.Fel.in c.cum ſuper. de re iud.Abb.in c.ij.de ord.cog.& in c.veniens.el ij.de teſt.Rota in nou.dec. ccccxxxviij.& in c.ſuper eo.de offi.deleg.Guido Papæ in ſing.cclxxvj. Corſet.in reg.ſpoliatus.in fal.xl.Bald.nouel.in §.nihil cõmune.in xxiij. & xxiiij.fall.ff.de acq.poſſ.Card.Alex.in c.j.iij q.j.Ang.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi pub.Soc.in d.reg.ccclxxix.in ij.fall. Alexand. in d.§.nihil commune.in xvj.& vlt.fal.& Claud.Affl.ſuper conſt.in tit. contr.quem de reſt.aga.num.17.

46 Hoc tamen ſublimita,ſi modò ius iſtius tertij eſſet in actis deductũ. vel de eo incontinenti conſtare poſſet, aliàs fieret reſtitutio ſpoliato præſtita cautione. Ita tenet Bald.& ibi Alex.ad limit.glo.ibi in l.ſi alienam.ff.ſol.matr.ſentit Anto.de But.Innoc.& Abb.in c.veniens.de ſpõſ.

47 Secundò Sublimita,niſi ius tertij comparentis eſſet connexum cum iure ſpoliantis,ita ſentit Inn.in c.veniens.de ſponſ.ſequitur Imo.in d.c. in literis.Ant.de But.in c.veniens.Fel.in ca.ſuper eo.de off.deleg. & in c.exceptionem.de excep.Affl.ſuper conſt.in tit.cont.quem de reſt.agat. nu.18.Ro.in l.naturaliter.§.nihil commune.verſ.nono.ff.acq.poſſ.Gui. Pap.in ſing.cclxxvj.

Contrarium tenet Abb.in c.ij.de ord.cog.& in c.in literis. & in ca. veniens.de teſt.& Alexandrinus in d.c.veniens.de ſponſ.Fely. in c. veniens.el ij.de teſt.vbi dicit ſe ita in facto obtinuiſſe.

48 Tertiò Limita,niſi ipſe ſpoliatus ageret pariter petitorio,& poſſeſſorio ſimul,nam tunc opponi poſſet de dominio conuenti.ca. ſollicitè. & ibi glo.dum remouet contrarium.c.accepta.de reſt.ſpo. & illa ſolutio eſt bona in ſe,licèt videatur quo ad capitu.accepta.non procedere, quia reſtringit tex.vt per Abb.in c.ſollicitè.& ponit Soc.in d.reg.ccclxxix.fall.iij.Paul.de Caſt.in l.ij.in fi.C.de edic.Di.Adri.toll.Rip.in viij. reſpon.in iij.lib.

49 Et propterea,probato dominio,impediretur reſtitutio.c. cum dilectus.de cau.poſſ.& prop.Lanfr.in rub.eo.ti.Bouer.in verbo de petitorio.in ſing.v.

50 Sed iſto caſu actor poſſet ſuſpendere ſemper petitorium vſque ad cauſæ concluſionem,vt eſt tex.in cle.j.de cau.poſ.& propr. & in c.paſtoralis.eo.ti.Alex.in §.nihil commune.& ibi Iaſ.ff.de acq.poſ.licèt Iaſ. in hoc forſan inaduertenter locutus in l.j.ff.de no.op.nunc.dicat, permitti iſtam ſuſpenſionem tantum ante litem conteſtatam, & non poſt.

51 Idem tenet Bouer.in verbo exceptio.ſing.xxvij.Deci.Neap.xxviij.in nou.nu.5.vbi dicit iſtam partem procedere tantummodo in prophanis.ſecus in ſpiritualibus.

52 Quartò Limita,ſi ſpoliatus patitur fieri probationes ſuper dominio, ex quibus conſtet de iure dominij ſpoliantis,tex.eſt in c.j.vbi Abb.Ioã. And.Ant.de But.Card.Anch.Fely.& alij.de reſt.ſpol.Soc.in d.reg.ccclxxix.in iiij.fal.Alex.in §.nihil commune.in xiiij. fal. Old. in con.cclxxiiij.Imo.in §.nihil commune.& Alex.Pau.de Caſt.in l.ij. in fi. C. de edic.Di.Adri.tol.Alex.in con.lxxvij.in fi.vol.ij.Cæpol.caut.lxxxij.Ang. Aret.in §.ex maleficiis.inſt.de act.& in §.quadrupli.eod.titu.Hippo.in prac.§.ſequitur.Deciſ.Neap.xxviij.in prin.in nou.Iaſo.in l.j.ff.de ope. nou.nunc.& in §.nihil commune.Abb.in conſi.lv.in fi.Iaſ.in l. patre furioſo.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur.Aret in cap.ſignificauerunt.de teſt.& fuit dictum Inno.in c.conſtitutus.de fil.presb.Bald.in l. ordinarij.C.de rei vend.Lanfranc.in rub.de cauſ.poſ.& propr. Hippol.in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſtio.Alex.in conſi.vj.vol.iij.Fel.in c.inter monaſterium.de re iud.Afflict.ſuper conſt.in tit.de violent.circ.poſ.num. 62.Pariſ.in conſi.cxij & conſi.cxiij.vol.j.& conſ.iiij.vol.iij.& conſi.xj. vol.iiij.Ruin.con.cxxvij.vol.v.

Contrarium ſentit Bertr.in con.cxlix.vo.iij.qui tenet, vt etiam ꝙ pro ſpoliato eſſet ferenda ſententia in petitorio, tamen cogitur ad reſtitutionem.

Tenendo primam opi.tanquam* magis communem,

53 Primò Amplia quia dicit Bald.in tit.de pace Conſtant. in §. omnes. ver.reſtituitur.eo ipſo quòd non eſt oppoſitum per partem, vel per iudicem contra excipientem & proponentem exceptionem dominij, cẽſeri tunc ſtatim ipſum excipientem admiſſum ad probandum. Barto. in l.ſi quis ad ſe fundũ.num.2.C.ad l.Iul.de vi pub.Alexand.in d.§.nihil commune.nu.31.& ibi Ripa,num. 72. Bouer. in ſing. v.in verbo, de petitorio.& idem voluit Dec. in conſi.lxxxiiij.verſ.nam prout dicit.& multa ſimilia ponit Rui.conſi.ccxxvij.vol.j.

Secundò Amplia, vt hoc procedat, etiam ſi fuerit facta ſimplex oppoſitio,quia neceſſaria eſt in hoc caſu clara proteſtatio, ita Alex.in §.nihil commune.nu.31.Affl.deciſ.cxciij.Deciſ.Neapo.xxviij.in nouis. Pariſ.con.j.nu.171.& cõn.cvij.nu.27.vol.j.& conſi.xj.in fi.vol.iiij.

Tertiò Amplia,etiam ſi ſententia fuiſſet lata,quia nihilominus ſpoliatus ſi patiatur fieri probationes ſuper dominio,ſibi videtur præiudicare. Alex.conſi.lxxvij.nu.13.vo.ij.

54 Quintò Limita in excõmunicato ſpoliato,cui denegatur reſtitutio, vt not.glo.in c.ex inſinuatione.in glo.in verbo,canonum. de procu.gl. ij.in c.dilectus.el j.de reſ.Rota in nouis deciſ.xiiij.glo.in cap.in nomine Domini.in verbo, audientia.in fin.xxiij.diſt.& ibi Archid.& Archi. in cap.Abbates.xviij.quæſt. ij.Roman.in §.nihil commune. nume. 4. Anto.de Butr.in cap.fi.de ord.cog.& ibi Abb.Spec.in titu.de pet.& poſ. §.j.in xxj.caſu.Abb.in ca.à nobis.in iij.not.de exceptio.Rota in antiqu. deci.ccxxj.Inno.in capit.paſtoralis.in fi.de appel. & in cap.cum in noſtris.de conceſ.præb.Imo.in l.is,qui reus.ff.de pub.iud.latè Fel.in d. ca. dilectus.el j.vbi ſublimitat quinque modis,quos vide per eum.in tit.de reſ.Rui.conſi.xlix.vol.iiij.glo.conſue.Turon. Corſet.in regula ſpoliatus in xvij.fal.Rip.in d.§.nihil commune.num. 86.& iſtam limit. etiam tenet Dec.in conſ.cc.& in cap.ex parte.de reſ.& iſtam fal.ponit Socin. in reg.ccclxxix.in vj.fall.Guido Papæ q.ccxij.Capel.Tholo.q.clxxij.& ibi apoſtil.& in deciſ.clxxxix.& ibi apoſtil.Fel.in c.ex parte.el ij.de of. deleg.Caſſa.deciſ.j.de ſimo.Fel.in cap.inter alia.de ſent.excom.Philip. Franc.in c.bonæ.de appel.

55 Hoc ſublimitabat Hoſt.in ſumma.in tit.de reſt.ſpol.§.facienda.verſ. quid ſi vir,quando ageretur de reſtitutione coniugis, ex quo vxor debet communicare viro excommunicato.

Contrarium tenet Io.And.in tit.de ſent.excom.in c.inter alia.

56 Concorda has contrarias opi.nam licèt excommunicatus iure actionis reſtitui non poſſit,& ita procedit opin.Io.And.tamen iudex ex officio illum potuerit reſtituere, & ita intelligitur opinio Ho.ita Abb. in c.ſi.num.12.de ordin.cogni.Calca.in conſi.xxviij.& in conſi.lxxiiij. Caſſa.poſt Luc.de Pen.quem allegat in conſuet.Burg.

57 Sextò Limita ſtante voluntaria renunciatione,per quam, quia amittitur & ciuilis & naturalis poſſeſſio,ſpoliatus non poteſt habere remedium recuperandæ poſſeſſionis,tex.eſt in c.ſollicitè.iuncto ca. accepta. & c.audita.de reſt.ſpol.Rota in nou.deciſ.lxij.& in antiq.ccccj.& deci. lxij.& in nou.ccclij.Innoc.in c.ſuper hoc.de renunc. Imol.in d. capit. ſollicitè.& idem tenet Inno.ibi.& Io.And.& Abb.& not.Abb.in d.c.ſuper hoc.de renun.Soc.in d.regu.ccclxxix.in vj.fall.Lãfr.in rub.de cau. poſſ.& propr.Old.in conſi.ccxxvij.deciſ.Tholoſ.& ibi apoſtil.ccccxcij.Rot.in nouis deciſ.cccxciij.

58 Et hoc maximè verum eſt in beneficialibus.Soc.in l.rem, quæ nobis.ff.de acq.poſ.

59 Primò Sublimita,quando remaneret reſignãs in poſſeſſione facti, id eſt in detentatione,ita tenet Rota in nou.deciſ.clviij.Innoc. in c.ſuper hoc.ver.quod autem dixi.de renunc.Anto.de Butr.in ca.accepta.in fi.verſ.vltimò quæro.eod.tit.Caſſad.deciſ.iiij.de reſtitu.ſpo. Staph. de literis gratiæ,& iuſt.Sar.in reg.de annali.q.lvij.& in regula de trienna. q.xxiiij.nu.8.

Contrarium Abb.in c.ſollicitè.num.7.& ibi Imol.verſic.ſed circa primum.de reſt.ſpo.

Secundò Sublimita,ſi reſignatio præcedat ſpolium,ſecus ſi ſequatur, d.c.ſollicitè.& ibi no.Doc.Gram.conſi.ciuili.lxxxvj. Socin.in reg.ccclxxviij.in quarta limitatione.

60 Tertiò Sublimita in reſignatione ſimoniaca,quæ reſignanti non præiudicat,vt eſt Deciſ.Rota ccxxxvj.in antiq.deciſ. Thol.& ibi apoſtil. 438.Staphil.de literis grat.& iuſt.Pariſ.conſi.cxxxv.verſi.nam ex eod. volumine quarto.& conſi.cxliij.verſi.vlterius.volu.iiij.Sarn.in reg.de triennali.q.xij.Caſſad.deciſ.iij.nu.1.de renunc.Pauin.in tracta.de offi.&

pot.c.ſed.vac.in ſeptimo prælud,nu.6.glo.prag.ſanct.ver. facit glo. & ſentit glo.& ibi clarius Inn.in verbo pecuniæ.in c.cum vniuerſorum. de rer.permut.

62 Sed puto hanc ſublimitationem non eſſe veram,quia licèt per ſimoniacam renunciationem quis non dicatur facere ſibi præiudicium in iure tituli,tamen quia ſolo animo perditur poſſeſſio etiam ex contractu nullo.l.j.§.ſi vir vxori.ff.de acq.poſſ.vbi omnes not.ergo reſpectu poſſeſſionis videtur ſibi præiudicaſſe.

63 Præterea licèt renunciatio beneficij ſimoniacè facta nulla ſit, valet tamen in præiudicium renunciantis,glo.in c.ſuper hoc.in verbo,pecuniæ.de renun.Abb.in c.vniuerſorum.verſ.not.ex prædictis.de rer.per mut.& ponit Tiraq.de retract.lignag.§.xxvj.in glo.ij.nu.26.

64 Quartò Sublimita,hoc non procedere in prophanis,vt per Abb.in c.ſollicitè.nu.7.ver.& ideo ſatis.de reſt.ſpol.niſi eo caſu,quo quis non modo renunciaret,ſed etiam cederet iura in ſpoliatorem , vt ibi per eum.

65 Quintò Sublimita,quando reſignans ſpoliaretur à tertio,nam tunc reſtituitur,ſecus ſi à reſignatario,ita declarat Caſſa.in deci. ſua iiij. de reſt.ſpo.in prin.

66 Septimò Limita principaliter,quando opponitur exceptio, per quã concluditur ſpoliatum non potuiſſe poſſidere, vt quia erat hæreticus. glo.in prin.xxiij.q.vij.in ſum.glo .in c.quo iure,in glo.ij.diſt.viij.Corſet.in regula,ſpoliatus.in xviij.fal.Rip.in §.nihil.commune,numer.88. Inn.in c.ex parte,de reſt.ſpol.& in c.venerabili.de offi.deleg.Ioan.Nicol.in tract.de hæretic.in j.not.

67 Vel ſi laicus ad ſpiritualium poſſeſſionem reſtitui volebat, per not. per Inn.in c.conſtitutus.de fil.preſ.

68 Vel quando ſpoliatus volebat reſtitui ad beneficium reſeruatum,per quam reſeruationem inficitur titulus , & poſſeſſio. Rot. deciſ. xvj.in nouis.

69 Vel ſi monachus petit reſtitutionem vxoris,vel ſi eſt frater de ordine mendicantium is,qui petit reſtitutionem , vt per Luc.de Pen. in l. certa forma.C.de iur.fiſ.li.x.Caſſan.remiſſiuè in conſuet.Burg. Afflict. ſuper conſt.in tit.de violen.circ.poſſ.nu.35.& ſeq.

Et iſtam limit.ponit bal.in l.j.in fi.C.de appel.Soc.in reg.cccxxix. in vij.fal.idem tenet Bal.in l,naturaliter.§.nihil commune.ff. de acqui. poſſ.& in l.j.C.ſi de moment.poſſ,& in l.pen.in fi.C.ſi à non comp.iud. Alex.in §.nihil commune.in vij.limit.Abb.in c.in literis.de reſt.ſpoli. iſtam etiam limit.ponit Aret.in §.nihil commune.& ibi Claud.Iaſo, in l.j.ff.de ope.no.nunc.Philip.Fran.in c. ad decimas.de reſt.ſpo.in vj. gl.Abb.& alij in c.ex parte.de reſt.ſpo.Rot.in nou.deciſ.iiij.in fi.Ange. Aret.in §.quadrupli.in iij.limit.inſt.de act.

70 Amplia, vt idem ſit quando præſumptio eſt contra ſpoliatum, vt non poſſit poſſidere,vt ponit Deci.Neap.lxxvij.in nou,in j.& iij.limit.

71 Declara hanc limit.nam licèt laicus non poſſit poſſidere decimas. c. quamuis.& c.prohibemus.de decim.ca.cauſam.de præſcr.tamen ſi laicus ſpolietur decimis,poteſt reſtitutionem petere,glo.in c.j.in ver.poſſideri.in fi.xiiij.q.j.Guid.Pap.q.cclxxxviij.

72 Et ideo dicas pro declaratione,ꝙ non ſufficit ad denegandam poſſeſſionem decimarum laico ſpoliato,quia illas non poſſit poſſidere, ſed alia præſumptio contra ipſum eſt neceſſaria,vt puta quia illas in aliena diœceſi poſſideat,ita declarat Affl.ſuper conſt.in titu. de violent. circ.poſſ,nu.56.

73 Octauò Limita,quando prælatus adminiſtratorio nomine ſuæ eccleſiæ petit reſtitutionem alicuius rei ipſius eccleſiæ,nam contra eum ſic agente poteſt opponi de non canonica inſtitutione.Inno. in c.ſuper.de cauſ.poſſ,& propr.& in c.in literis.de reſt.ſpo.Bald.in §.nihil cõmune, & ibi Alex.in viij.fal.ff.de acq.poſſ.& Soc.in d.reg.fal.ccclxxix.in viij.

74 Nonò Limita ſi ſpolians ſit paratus incontinenti probare defectum iuris in agente ad reſtitutionem,vt voluerunt aliqui , quos refert Inn. in c.ad vltimum.de cauſ.poſ.& propr.licèt ipſe ibi contrarium teneat, & iſtam opinionem in poſſeſſore non violento tenet Bart.in l.ſi de vi. ff.de iud.Ang.in l.ij.ver.in poſſeſſione autem,C.de edic.diui Adria. tollen.Dec.in conſilio cxcj.verſi,iij.quia cum vacaret.& Anton.de But.in capitulo, in literis. ver.ſi opponitur exceptio.de reſt.ſpo.& idem Abb. ibi,Paul.de Caſt.in l.permiſceri.in fi.prin.ff.de acq.poſſ.Socin.in dict.l. rem quæ nobis.verſ.hanc tamen concluſi.limit.ff.eod.titu.

Tamen contrarium tenet Inno. in capitulo ad vltimum. de cauſ. poſſ.& proprie.Specul.in titu.de poſſe.& petit.§.j.in xiij.caſu,Fel.in ca. exceptionem.verſi.contrarium teneut.de except. Alexand.in conſilio xciij.verſi.non obſtat quod not.volumine quarto.Affl.ſuper conſtit.in tit.de violent.circa poſſ.numero quinquageſimoſexto Iaſo. in conſil. clxij. volumine quarto.& in conſi.clxxij.eod.vol.Bellam.deciſ.xxxvj. & Ange.in l.ſi de eo.§.fin.in fin.ff.de acq.poſſ.Boer.deciſ.ccxxxviij.numero v.

75 Sed Abb.in d.c.in literis.ſaluat primam opi.in duobus caſibus,videlicet in cauſa matrimoniali,per text.in c.literas.de reſt.ſpo.

76 Secundò,Vt procedat in beneficialibus, in quibus non datur vitioſus ingreſſus.c.j.de reg. iur.in ſexto.& cum iſta concluſi. & ſaluatione etiam reſidet Socin.in dict.reg.ccclxxix.in nona fall.Ægid.in conſilio iij.Lanfr.in rub.de cauſ.poſ.& propr.Fel.in c.ad petitionem.de accuſa idem tenet in c.literas.de reſti.ſpol.

77 Tertiò poſſet procedere dicta prima opin.quando defectus iuris licèt non eſſet probatus,eſſet adeò facilis ad probandum, ꝙ nullam exigeret facti probationem,vt dicit Pau.de Caſtr.in §.nihil commune.in fin.Domi.in c.ad decimas,de reſt.ſpo.in vj.vt dicetur infrà in alia limita.quando eſt notorius defectus proprietatis in petente reſtitutionẽ.

78 Quartò potes ſaluare in caſu,de quo per Iaſ.in l.iij.§.genera.in fi.de acqui.poſſ.quando reus miſſus in poſſeſſionem,ex decreto iudicis offerat incontinenti docere de iure ſuo , quia tunc impeditur reſtitutio.vt ibi per eum.

79 Quintò ſaluat Ang.in l.ij.C.de edic.Diui Adri.tol.quando dominus per ſpoliationem non eſſet priuatus iure ſuo.

80 Decimò Limita,ſi conſtaret de non iure agentis,& de iure conuenti, c.ad decimas.de reſt.ſpo.in vj.

81 Vel ſi incõtinenti de eo poſſit fieri fides,vt per Soc.in d.reg.ccclxxix. in x.fallen.

Sed iſtud vltimùm eſt falſum,vt ſuprà proximè dictum eſt,& tenuit Soc.in l.rem quæ nobis.ff.de acq.poſ.

Sed Limita.ipſam principalem tenet Abb.in c.paſtoralis.de cau.poſ. & proprie.& Imol.in §.nihil commune.Anto.de Bu.& ibi Abb.in d.c. paſtoralis.Inn.Ioan.And.& Lanfr.in rub.de cau.poſ.& propr.Pau.de Ca.in conſi.ccccl xxij.in fi. vol.j.glo.in verbo,præſumitur.in c.ad decimas.de reſt.ſpo.in vj.Roma.in l.naturaliter.§.nihil commune.verſi.vj. ſecundùm Bal.ff.de acquiren.poſſ.Hoſt.in c.cùm dilectus,de cauſ.poſ. & proprier.

82 Imò quando conuentus opponit exceptionem proprij dominij, talis exceptio videtur admittẽda ſecundùm Ægid.deci.xxxvj.quam opi. ſaluat Soc.in l.rem quæ nobis.ff.de acq.poſ.quando ad ſpoliatum peruenit res ſine vitio,ſed ſi cum vitio,tunc fruſtra ſpoliator exceptionem dominij opponeret.Dec.conſ.cxcj.ver.nemo etiam ad hoc.& conſilio dxvij.nume.8.Abb.in c.ſollicitè.verſicu.niſi renunciatio eſſet facta.de reſtit.ſpo.Alexand.conſi.xciij.verſi.& licèt aliàs.vol.v.& ſuperius dictum eſt.

83 Et ideò dicit Brun.in conſi.xxj.vt habens titulum à domino excludit ſpoliatum habentem titulum à non domino.

84 Hanc autem limit.intellige,quando iſtud per probationem notoriè conſtaret,& hoc eſt,quod videtur voluiſſe Spe.in tit.de poſ.& peti.§.j. in xix.caſu.refert & ſequitur Cæpol.in cõſi.ix.in ij.fal. Dec.Neap.lxix. in nou.Fel.in c.ad petitionem.de accuſa.

Et quando dicatur notoriè conſtare per probationes dicetur in xij. limitat.

85 Et nota,quia non ſufficit in hoc caſu conſtare de iure tertij , & non iure agentis,vt per Fel.in c.ad petitionem.de accuſ.

86 Amplia principalem limitat. etiam ſi conuentus veniret priuandus,dummodò non ſit priuatus.Felin.in capi.ad petitionem.de accuſ.

87 XI.Limita,quando per ſententiam abſolutoriam in petitorio conſtaret de non iure petentis reſtitutionem,ita tenet Imol.in §.nihil commune.& ibi Rapha.Cuma.& Pau.de Caſt.Iacob.But.in l.incerti.C.de interdi.Anto.de But.in c.cùm dilectus.de cauſa poſſ.& propr.& in c.in literis.de reſti.ſpo.Ioan.And.in addi.ad Spec.in tit.de pet.& poſſeſ.in prin.in verſi.quid ſi pro vno.Ant.de But.& Abb.in c.paſtoralis.de cauſa poſ.& propr.hanc etiam opinionem,tenet Inn.in c.cùm dilectus.de cauſa poſ.& propr.& ibi ſequitur Hoſt.& Ioan.And.Pau.de Caſt.in l. permiſceri.in princ.ff.de acquiren.poſſeſ.Ange.in §.nihil commune. quem refert & ſequitur ibi Aret.& Alex.& Iaſ.nume.43.Pau.de Ca.in l.ij.C.de edic.Diui Adria.tollen.& iſtam opi.ſentit glõ.in d.l.ij.§. quædam.in verbo,de liberis.ff.de interd.& iſtam limit.tenuit,& dicit communiter approbari Soc.in conſi.lix.vol.iij.Iaſ. conſi.ix.vol.iij. Corſet. in regula ſpoliatus.in xxviij.fal.Card.in conſi.x.Afflict.deci. ccciij.nu. 1.& fuit de mente gl.iij.q.j.in ſum.& Spe.in tit.de pet.& poſ.§.j.xiiij.caſu.Gozad.conſi.50.Pariſ.in conſi.j.volu.j.

Rip. qui hanc dicit communem opinionem in d.§.nihil commune. numero 35.

88 Contrarium,ꝙ imò etiam poſt abſolutoriam ſuper proprietate poſſit conueniri reus abſolutus remedio recuperandæ, etiam ſi probaſſet ſe dominum,ſentit gl.in c.paſtoralis.in gl.in verbo,cauſa non deciſa. de cau.pol.& propr.& in c.ſollicitè.in gl.j.de reſt.ſpo.& in l.incerti.C. de interd.in gl.in verbo,de ordine.& iſtam opi.tenuit Dyn.in c.qui ad agendum.de reg.iur.in vj.idem Bar.in d.§.nihil commune.Io.And.in c.paſtoralis.de cau.poſ.& propr. Card.in cle.vnica.in xvj.q.de cauſa poſ.& propr.Old.in conſi.ccxxvij.Ber.in conſi.cxcj.vol.j.

89 Tenendo primam opi.quæ eſt magis*communis,vt dicit Alex.in d. §.nihil commune.nu.14.Amplia idem eſſe,ſi conſtaret per inſtrumentum publicum habens executionem paratã.Rot.in nouis deciſ.lxxvij. Lap.alleg.xxiij.Bellam.conſi.iij.in v.dubio. Gram. conſi.ciui.xcvij. & conſi.cxxxj.Dec.conſi ccciij.nu.24 Soc.conſi.lxxxvij. volum.iij. Dec. Neap.lxxvij.nu. 4.& deciſ.cxxj.nu.27.in nou.

90 Sublimita hanc limitationem,ſecundùm Ang.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi pub.& in l.ij.C.de edic.Diui Adr.tol.niſi ſpolians

incidiſſet

incidiſſet in pœnam l.ſi quis in tantam.C.vnd vi.quia tunc cum ſit dominio priuatus,non poteſt exceptionem dominij opponere, iſtud fuit de mente Dyn.in c.qui ad agendum, in princ.de reg.iur.in vj. Claud. poſt Ang.in §.nihil commune.& Ripa nu.45.

Tamen contrarium tenuit Ant.de But.in c.ij.de cauſ.poſ.& prop.ad fi.Alex.in §.nihil commune.nu.14.Rom.in nouis deciſ. cccxciij. in fin. Barba.in apoſtil.ad Bal.in l.j.in fi.C.de appel.in verbo, illud dominij. & iſta videtur verior,quia pœna l.ſi quis in tantam. non priuat dominio niſi per ſententiam,vt ibi per doct. & diximus in prima concluſi. in tit.de acq.poſſ.in v.lib.

91 Secundò Sublimita,niſi ſpolium ſit factum poſt ſententiam, & rem iudicatam.Inno.Hoſt.& Ioan.And.in d.c.cùm dilectus.de cauſ. poſ.& propr.& ibi omnes.Alexand,in §.nihil commune.&Rip.nu.44.

Contrarium Abb.in d.c.cum dilectus.& Claud.in §.nihil commune.Lanfran.in rub.de cauſ.poſſ.& prop.

92 Tertiò Sublimita,vbi abſolutoria in fauorē ſpoliatoris fuit lata,quia conſtitit de bono iure ſuo,ſecus ſi proptereà tantum lata fuerit,quia nō probauit actor,nam tunc non obſtaret,vt declarat Anto.de Butr.& ibi Abb.in d.c.paſtoralis.& ſumitur iſta declaratio ex mente Bart.in §. nihil commune,& ibi Alex.ff.de acq.poſſ.& ibi Ripa.nu.44.

93 Sed hoc fortaſſe non procederet in beneficialib.in quibus ſatis eſt cōſtare de non iure agentis,cum non detur vitioſus ingreſſus,vt infrà dicetur.

94 Duodecimò Limita,ſi conſtaret notoriè de non iure petentis reſtitutionem,vt not.Inn.in cap.conſtitutus.de fil.presb. Pau.de Caſtro in l.ij.C.de edi.D.Adr.tol.in fi.quem refert,& ſequitur Alex.in §.nihil cōmune.Old.in conſi.ccxiiij.Bal.in l.ſi de proprietate.C.ſi à non comp.& in l.vnica.C.ſi de momē.poſſ.Ang.in l.Pau.§.qui pignori.ff.quib.mod. pig.vel hyp.ſol.Anto.de But.in cap.paſtoralis.& ibi Abb. de cauſ. poſſ. & propr.Abb.in c.intelleximus.in iij.not.de adult. Oldr. in conſi. cclxxiiij.in fi.Alex.in §.nihil commune.in xj.limit.Soci.in d.reg. ccclxxix.in xj.limit.Deciſ.Tholoſ.xv.Ruin.con.xxvij.vol.v.Iaſ.in §. nihil cōmune.Abb.in c.cum dilectus.de ord.cog.Iaſ.conſ.ix.volum.iij.Bald. in tit.de pac.Conſt.in §.omnes.in verbo reſtituitur.Ang.Arc.in §. quadrupli.in iiij.fall.inſt.de act. Affl. ſuper conſti.in rubr.cont. quem de reſti. agat.num.17.Abb.in c.literis.de reſtitutio.ſpol.vbi Anto.de But.Soc.in reg.cxxiiij.in j.limit.Ange.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi pub. Rot.in nou.deciſ.cccxciij.Dec.in conſ.cxcj.Alex.in conſi.lxxvij.incip. in cauſa,& lite.vol.ij.Curt.Iun. in conſi.cxxvij.Idem Cuma.in l.j.ff.de oper.no.nunc.& in §.nihil commune.vbi etiam Claud.Archid.in c.ad decimas.de reſt.ſpol.in vj.& ibi Philip.Franc.& Hippol.in ſing.xj.Lanfranc.de Brixia in repet.rubricæ de cauſ.poſ.& prop.verſ. ſecunda cōcluſ.Philip.Franc.in c.bonæ.de appel.Abb.in ca.ſi conſtiterit.de accuſ. Hipp.in rub.de probatio.Fel.in c.ſi conſtiterit.de accu.&in c.ad petitionem.eo.tit.in c.accedens.de accuſ.Lofred.in conſi.xxj.Pariſ.in conſil. j.nu.170.vol.j.

95 Et propterea intruſo in Papatu non datur reſtitutio.c.in nomine,xxiij.di.Spe.in tit.de pe.& poſ.§.j.in ij.fall.Mart.de Laud.in tract. de princip.q.lxx.Rip.in §.nihil commune.nu.90.ff.de acq.poſ.

96 Primò Amplia,vt nec fructuum reſtitutionē petere poſſit. Fel.in c. ad petitionem.de accuſ.

97 Secundò Amplia,idem eſſe in iudicio attentatorum,vt per Fel.in c. ad petitionem.de accuſ.

98 Iſta tamen concluſio ſublimitatur procedere tantum in beneficialibus,in quibus non datur vitioſus ingreſſus.c.j.de reg.iur.in vj. & proptereà ſtatim quod conſtat notoriè de non iure agentis ad reſtitutionē beneficij,ſtatim denegatur reſtitutio.Rot.in nou.deciſ.xvj. & in antiq. deciſ.viij.& deciſ.dcxxv.Ant.& Abb.in d.c.in literis.de reſt.ſpo. Dom. in c.ad decimas.de reſt.ſpol.in vj.Ioann.Anto.Alexand.in con.vltimo. Abb.in c.ſi conſtiterit.de accuſ.Lap.alleg.xxiiij.Ægid.in conſi.x. Oldr. in conſi.j.Abb.in c.ſollicitè.de reſt.ſpo.Guid.Papæ.q.lxxxv. apoſtil.ad deciſ.Toloſ.xv.Fel.in c.ex parte.vj.de for.comp.Guid.Pap.in ſing.dcclxxxij.Staph.de lit.gra.& iuſt.

99 Limita hoc in officio quod eſt manuale,& ad nutū amouibile.Abb. in c.olim.de ver.ſign.Bal. in con.ccclix.vol.j.Rot. in antiq. deciſ. lxxj. Barb.in ca.quo ad tranſlationem.de offi.deleg.Lofred qui plures allegat in con.xxj.nu.7.

100 Sed tamen non ſufficit in prophanis notoriè conſtare de non iure agentis ad reſtitutionem.Ita tenet Ant.de Butr.& Abb.in c.in literis.de reſt.ſpo,Philip.Franc.in c.ad decimas,de reſt.ſpo.in vj.Soc.in reg.ccclxxix.in xj.fal.Hippo.in ſing.xj.Imol.in §.nihil.cōmune.Bal.in l.ordinarij.C.de rei vendi.Dom.in c.ad decimas.de reſt.ſpo.in vj.Lanfranc. in rub.de cauſ.poſ.& propr.Old.in conſi.j.Rot.in antiq.deciſ.vij.Stap. de li..grat.& iuſt.Bertr.conſ.cxcj.vol.j.

101 Et proptereà dicit Imo.ibi.in c.in literis. quod in prophanis,vt impediatur reſtitutio nō ſufficit conſtare notoriè de non iure petentis reſtitutionem,niſi etiam notoriè conſtet de iure conuenti ſuper reſtitutione facienda,& idem tenet Abb.in d. c.in literis. poſt Anto. de Butr. ibi,& ita loquitur Soc.in con.lxxxvij.vol.iij.& ita expreſsè dicit Præpoſ.Alex.in c.quo iure.ver.ſi verè eſſet notorium.viij.diſt.

Licèt Ange.in l.ſi quis ad ſe fundum.videatur tenere,vt in prophanis fiat reſtitutio etiam ſi conſtet notoriè de non iure, petentis reſtitutionem iure conuenti,allegat ad hoc tex.in c.cùm dilectus.de ord. cog. Bal.in l.j.in fi.C.de appell.& idem ſentit Bertrand.in conſilio.cxlix.volumine iij.

Contrarium verò,ꝙ defectus notorius proprietatis impediat reſtitutionem etiam in prophanis,tenet Oldr.in conſ. ſuo ccxiiij. Deci. in dict. conſilio cxcj.Alexand.in conſi.lxxvij.vol.ij.Pariſ.conſilio liij.volumine.iij.

102 Et eſt aduertendum quia habent locum ſupradicta,vbi notoriè cōſtat vel per partis confeſſionem,vel per facti euidentiam; ſed quando conſtaret per probationes in iudicio factas,difficultas erit ſcire quando dicatur notoriè conſtare in propoſito de non iure agentis.

103 Et quidem iſto caſu Rot.tenet in deciſ.cccxciij.in nouis, ꝙ dicatur notoriè conſtare poſt concluſionem in cauſa.idem tenet Alex. in d.§. nihil commune.num.63.Ægid.deciſ.ccccíiij.& ſeq.& idem tenet Anto. de But.& Abb.in c.ſignificauerunt.de reſt.ſpo.poſt gl.ibi.Pariſ.conſil. cxij.vol.j.Bero.q.iij.

Contrarium verò,ꝙ imò etiam ante concluſionem dicatur notoriè conſtare per probationes factas in iudicio,ita vt impediatur reſtitutio,tenuit glo.in c.ad decimas.in verbo præſumitur.in fin.de reſt. ſpol. in vj.Ant.de but.in capitulo in literis,de reſt.ſpo.quem refert,& ſequitur Aret.in d.capit.ſignificauerunt.eodem tit. Rot.deciſ.xiiij.in nou. & ſeq.

Breuiter iſtud dependet à principali articulo, an ante concluſionē dicatur liquere per probationes factas in iudicio.de quo vide ibi, in d. c.ſignificauerunt.Fel.& Are.latiſſimè.

104 Declara,quia iſtud procedit reſpectu illius inſtantiæ, in qua factæ ſunt probationes,non reſpectu alterius, quando eſt appellatum:nam per appellationem ſuſpenditur effectus concluſionis,ac omnium productorum in prima,ita declarat Rot.in nou.deciſ.cccxciij.Claud. in §. nihil commune.

105 Et propterea volunt Domini De Rota,quòd etiam in tertia inſtantia poſſit ſuſpendi petitorium vt tenet Rota in nou. deciſ. ccclxxxij.& deciſion.cccxciij.Imol.in clem.j.verſ.ij.dicit glo.de cauſ.poſſ.& propr. Deciſ.Neap.xxxv.nu.6.in nouis.

106 Et quando poteſt probari contrarium non dicitur conſtare de non iure.Ægid.deciſ.ciij.

107 XIII.Limita,quando præſumptio iuris eſt pro ſpoliante, & contra illum,qui prætendit reſtitutionem,vt eſt tex.in d.c.ad decimas.vbi Archid.& Philip.Franc.de reſtitut.ſpo.in vj.& Dom.Soc.in reg. ccclxxix.in xj.fall.Innoc.in c.conſtitutus. de fil.presby.Bald.in §.nihil commune.vbi Alex.in vj.fall.Abb.in c.conſtitutus.de elect.& in ca.in literis.de reſt.ſpo.Claud.in §.nihil commune.glo.& Abb.in cap.ex parte, de reſtitu.ſpo.Ange.Aret.inſt.de act.§.quadrupli.in ſecunda fall.

Iſtam limitationem tamen ſublimita quinque modis.vt per Phili. Franc.in c.ad decimas.de reſt.ſpol.in vj.ad quem me remitto.

108 XIIII.Limita in ſpoliato à iudice,qui non reſtituitur.glo.in c.in nomine domini.in gl.in ver.audientia.in fi.xxiij.diſt. &in c.præſentium, in gl.fi.in fi.ſeptima q.j.& ibi Archid.gl.in ſum.iij.q.j.Bar.in l. meminerint.& ibi Alb.&Saly.C.vnde vi.Bal.in tit.de pac.Cōſt.§.omnes.ver.reſtituitur.Bal.in l.fi.in j.not.C.vnde vi.Calca.in con.cxx.Fel.in ca. cum cauſa.de offi.dele.Abb.in cap.dilectus.el j.de reſ.& in c.ſi conſtiterit.de accuſ.Dec.in conſ.cxcj.Archid.in cap.quorūdam.lxxiiij.diſtinct. Dec. in cō.cc.Abb.in c.cōquerente.de reſtit. ſpo.Spe.in titu.de pet. & poſſ.§. j.in prin.Iaſo.in l.iuſtè poſſidet.ff.de acq.poſſ.Iaſ.in conſi.ix.volum.iij. aliàs eſt thema conſi.ij.& in conſi.xxxviij.vol.iij. Abb.in cap. licèt ex ſuſcepto.de for.compet.Archid.in cap.qui præſulatus.j.quæſt. iiij.& in cap.hoc quippe.iij.quæſt.vj.Luc. de Pen.in l.ſi coloni.quæſt.xxiij.& ibi Ioan.de plat.C.de agricol.& cenſit lib. xj.Federi.de Sen.in conſi.lxxix. Ruin.conſi.xlix.numero 11.volumin.iiij.Aimo.in conſi.v. numero 8. Rip.in §.nihil commune.numer.90.& ſeq.& in cap.ſæpe.nume.86.de reſt.ſpol.Hippo.in pract.§.nunc videndum,& in §.ij.Pariſ.in con.j.vo. j.Fel.in c.dilectus.el j.de reſ.& in c.cum cauſa.de off.deleg.Aimo in cō. cxl.Afflict.ſuper conſt.in titu.de violen.circa poſſeſſio.num.59.Lofre. in conſi.xlvij.Aim.conſi.xviij.& conſi.cxxiiij.Grat.conſi.lxxvj.volum. ij.Marian.iun.conſi.xviij.volum.ij.Boer.deciſ.ccxxviij.Ange.Aret.in §.quadrupli.inſt.de act.Hippol.in l.j.ff.ad l.Corn.de ſicar.in l.qui cædē.ff.eod.tit.Fel.in cap.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtit.deci. Tholoſa. & ibi apoſtill.cccxc Fel.in cap.cùm ordinem.de reſ.Dec.in cap. referente.de præ.Rebuff.in concord.in tit.de publi.concub.in fi.verſ.notandum eſt.

109 Primò ſublimita quādo iudex nulliter vel extraiudicialiter procedit.Fely.in c.dilectus.el j.de reſcript.& in capitulo cùm cauſa. de offic. deleg.& in capitulo,ſi quando.eodem titu.Afflict.ſuper conſtit. in titu. de violen.poſſ.numero quinquageſimonono.Aimo. in conſilio. xviij. numero .& in con.cxxiij.& in conſi.cxl.Ripa. in §.nihil commune. num.59.Bron. con.xxij.num. .Grat.in con.lxxxvj.vo.ij.

110 Et ratio eſt quia tunc iudex videtur procedere tanquam priuatus & ideo poteſt ei de facto reſiſti,vt eſt tex.in l.prohibito.& ibi Bart.C. de

iur.

iur.fiſc.lib.x.& in l.votum.& ibi gl.C.de metat.lib.xij. vbi Bar.& Ioan. de Plat.Caſſa.in conſuet.Burg.verſ.& intellige.

111 Secundò ſublimita quando iudex ſpoliaret poſt appellationem interpoſitam,& inhibitionem emanatam.Fel.in c.ſi quando.de offi. deleg.Dec.in conſ.cc.

112 Tertiò ſublimita quando notoriè conſtaret de ipſius iniuſtitia.Fely. in c.dilectus. el j.de reſcr.& in c.ſi quando.de offi.deleg.Aimo in conſ. cxl.Grat.in conſ.lxxvj.numer.3.& ſeq.vol.ij.apoſtill. ad deciſ.Tholoſ. ccccxc.

113 Declara tamen id,ſi ſpoliatus à iudice ex nullo,& inordinato proceſſu patitur retentionem ratione hypotecæ donec ſoluat debitum.Cremenſ.ſingul.xcij.

114 Quartò ſublimita quando grauamen eſſet irreparabile,quia tunc poteſt de facto reſiſti,vt tradunt Abb.Card.Fel.& alij in ca.ſi quando. de off.delega.

115 Quintò ſublimita quando iudex eſſet incompetens,quia tunc ſpoliatus reſtitueretur.Ant.de Butr.in c.conquerente.de reſtitu.ſpol.Anch. conſi.ccxlviij.in j.dubio.Fel.in c.dilectus.de reſcr.Rip.in c.nihil commune.nu. 59.ff.de acq.poſſ.

116 XV.Limita in ſpoliato à priuato auctoritate iudicis, ita tenet Inn. in c.ſuper hoc de renunc.& Ang.in d.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul. de vi pub.Lanfranc.in rubrica de cauſ.poſſ.& prop.& Dec.in con. cxcj.vbi extendit etiam ad illum,qui accipit de licentia principis,& idem dicit Iaſ.in conſi.xxxviij.vol.iij.

117 XVI.Limita in poſſeſſione violenta confirmata per iudicis ſententiam,quæ tranſiuerit in rem iudicatam.Soc.in con.lix.volum.iij.ex mẽte Aret.in l.iuſtè poſſidet.ff.de acq.poſſ.Dec.in con.cxcj.Grat.in conſi. lxxvj.nu.16.vol.ij.

118 XVII.Limita ſtante facultate,quòd poſſeſſio capi poſſit propria auctoritate,tunc enim non poteſt quis ſpolium prætendere,nec agere tanquam ſpoliatus ad reſtitutionem,vbi illam quis adeptus eſt ſine cõtradictione.Dec.in con.cxcj.eſt bonus text.in l.creditores. C.de pign. Cæpol.in con.lx.in ij.dubio.

119 XVIII.Limita ſtante pacto de non petendo reſtitutionem,vt not. Rot.in nou.deciſ.lxviij.& deciſio.cccxciij.glo.in c.ex inſinuatione. de proc.& ibi Abb.Inno.in c.ſuper hoc.de renunc.Spe.in tit.de pet.& poſ. §.j.in xv.caſu.Capell.Tholoſa.in deciſio.cclix.& ibi apoſtill.vbi ſublimitat.Socin.in conſi.lix.volum.iij.in l.rem quæ nobis.ff.de acqui.poſſ. Iaſ.in conſi.xxxviij.vol.iij.Rota in nou.deciſi.xvj.de reſt.ſpol. Alexan. conſi.xciij.num.5.vol.v.Pariſ.conſ.j.num.151.vol.j.Lanfr.in rubrica de cauſ.poſſ.& prop.Abb.in cap.fi.de ord.cog.Affl.ſuper conſt.in tit. cõt. quem de reſt.aga.nu.16.

120 Et maximè ſi tale pactum ſit confirmatum iuramento.Rota in nouis deciſ.xvj.& xviij.de reſt.ſpo.Abb.in c.ij.in fi.eo.tit.Socin.in l. rem quæ nobis.nu.20.ff.de acq.poſſ.deciſ.Neap.lxix.num.7.in nouis.Alex. conſi.xciij.nu.5.vol.v.Corſett.in regula , ſpoliatus.in xj.limit.Pariſ.in con.j.nu.151.vol.j.dec.Tholoſ.in apoſti.ccccxcij.

121 XIX.Limita in beneficialibus,in quibus non poteſt quis petere reſtitutionem etiam ſpoliatus,niſi coloret poſſeſſionem aliquo titulo colorato.glo.in cle.j.de cauſ.poſſ.& prop.Soc.in xj.limit.in reg.ccclxxix. Paul.de Eleaz.in cle.vnic.de cauſ.poſſ.& prop.Ioan.And.in addi.Spec. in tit.de reſt.ſpo.in prin.Rot.in nou.deciſ.cclvij.Ant.de But.in c.in literis.de reſt.ſpo.& ibi Inno.Gemin.conſ.cxlvij.Spe.in titu.de teſt.§. nunc videndum.verſ.ſed pone.Lap.alleg.xxiiij.& alleg.xxx.in fi.& alleg.lij. in fi.Fel.in c.cum ſuper.de re iud.Ægid.deciſ.xlix.& ſeq.Guid.Pap.dec, lxxxviij.Ægid.in con.x.Bal.in l.ſi quis conductionis.C,locat. Card.in cle.ij.in x.q.de iudic.Oldr.in conſ.j.Guid.Pap.q.lxxj. apoſtill.ad deciſ. Tholo.xv.Abb.qui hanc dicit communem opi.in c.in literis.de reſt.ſp.

Contrarium verò,quòd etiam in beneficialibus non ſit coloranda poſſeſſio,tenuit Geminia.conſi.lvij.& con.cxlviij.Inn.in c.ex parte.de reſt.ſpol.Card.ibi,& Abb.in c.in literis.

122 Alij verò tenebãt tertiam opinionem,vt eſſet colorandus titulus ad inſtantiam iudicis hoc petentis,non partis,vt per Lap. alleg. xxiiij. & alleg .lij. Ioann. Cald. in capitulo ex parte.de reſt.ſpo. Bert.in cle. j.de cau.poſſ & prop.

123 Limita primam opinionem communẽ,vt non procedat in ſpolio attentato,quia quo ad attentata reuocanda non requiritur color aliquis titulo,vt per Rot.in nou.deciſ.xiiij.apoſtil.ad deciſion. Thol.xv. Caſſador.deciſ.iij.de reſt.ſpo.

124 Secundò limita, quia ſufficit in hoc caſu oſtendere titulũ coloratũ prima facie , licèt poſtmodum aliter appareret. Gemin. in conſilio cxlviij.Pau.de Caſt.in conſ.ccliiij.in iij.art.vol.j.Caſſador.deciſ.:.in fin. de reſt.ſpo.

125 XX.Limita vt iſtud procedat,quando quis fuit ſpoliatus per vim, ſecus ſi clàm,quia tunc poteſt opponi exceptio dominij.Ita tenet Bald. in dicto §.nihil commune,& ibi Roma.hoc ſequitur,& Bald.in l.ſi quis emptionis.§.pe.C.de præſ.xxx.anno.& Ang.in l.vitia.C.de acqui.poſ. & in l.ſi quis emptionis. C. de præſ.trig.anno. Dyn.in capitulo,qui ad agendum.de reg.iur.in ſexto.Bellam.deciſ.xxxvj. Alber. in l.ſi de vi.ff. de iudic.Cuma.in l.ſi de eo,§.fi. de acquir.poſſ. Et iſtud fuit de mente Archi.& Io.And.in c.frequens de reſti.ſpol.in vj.ſequitur Abb.in c.ij. de ord.cogni.vbi tenet,ꝙ exceptio ſpoliationis competat quando ſpolium fuit violentum,& non admittitur,vbi cõpetere poſſet aliud poſſeſſionis remedium,iſtud tenet expreſsè Oldra.in conſi.j.in fin.

126 Contrarium verò,ꝙ imò etiam in tali remedio recuperandæ poſſeſſionis,vbi quis eſt clam ſpoliatus,& non per vim,nihilominus non poſſit ei obiici exceptio dominij,tenet Bar.in l.ſi coloni.C.de agric.& cenſi.lib.x.& ſentit hoc Inn.in c.poſt electionem.in fi.verbis, de conceſ.præben.& ibi Ioan.And.& Imol.Inn. Ant.de Bu.& Abb.in c.ſæpè. de reſt.ſpol.& Ant.de Bu.in c.cùm ad ſedem.eod.tit.& Abb.in c.ſi diligenti.de præſ.Imol.in §.nihil commune.& ibi Alex.& Claud.Alexan. conſi.lxxviii.vol.iij.Hanc opi.ſentit Bal.in l.requirendi.in fi.C.de ſer. fugi.vbi vult,ꝙ ita demum non violentus poſſit referre quæſtionem dominij , ſi ſit paratus de eo docere incontinenti, & iſtam partem in hac limitatione tenet Ant.de Bu.in c.ij.de ordi.cog.& Cald.in c.fi.eodem titulo.

127 Et pro iſta parte facit quod no.Bar.in l.ſi ob turpem.ff.de cond.ob turp.cauſ.vbi vult quòd exceptio turpitudinis non poſſit opponi in remedio recuperandæ poſſeſſionis , etiamſi non interuenerit vis expulſiua.

128 Secundò facit,quia generaliter dicitur,ꝙ in quolibet poſſeſſorio recuperandæ non poteſt opponi exceptio dominij.Io.And.in c.ſi beneficia.de præb.in vj.

129 Pro concordia autem opinio.Soc.in l.rem quæ nobis.diſtinguit ex mente Ægid.in deci.xxxvj.nã aut conuentus opponit de non iure agẽtis,& iſtud non ſufficit,ſed reſtitutio cõceditur omiſſa tali exceptione, & ita procedit ſecunda opin.Aut conuentus opponit de iure ſuo,& ſic de exceptione dominij ſui,& talis exceptio opponi poteſt contra clandeſtinum.ita procedat prima opin.

130 XXI.Limita,nam iſtud regulariter procedit,vt non poſſit ſpoliato referri quæſtio dominij ſi interuenit vis expulſiua, vel ablatiua, ſecus ſi cõpulſiua,quia tunc poteſt referri quæſtio dominij.Ita tenet Bal. in §.nihil commune.in iij.limit.& ibi Alex.& Imol.& Aret.& fuit opi. Bar.in l.ſi ob turpem.ff.de condi.ob turp.cauſ.Inn.in c.fi.de his,quæ vi, metúſve cau.Bar.in diſp.inci.Lapus in reſolutione.Bal.in c.ſuper hoc. de renun.& Claud.in d.§.nihil commune.& ibi Alex.nu.18.& Rip.nu. 74.Corſet.in regula ſpoliatus.in xxxij.fal.Soc.in conſi.lix.vol.iij.Iaſo. in conſi.xxxviij.nu.3.vol.iij.

131 XXII.Limita,quando poſſeſſorium haberet annexam cauſam proprietatis.Ita tenet Bal.in §.nihil commune,& ibi Alex.in iiij.fal.& ponit Bar.in d.§.nihil commune.per tex.in l.ij.§.quædam.ff.de interdi.& Alexan.in dicto §.nihil commune.vbi dicit,quòd iſtam concluſ.quæ fuit de mente Bart.ibi omnes tenent.Ægi.in conſi.x.Pariſ.conſi.xcviij. volum.ij.

132 Et propterea in feudis non procedit iſta regula,vt per Afflict.ſuper Conſtitu.in rubrica,vt null.off.cog.aliq.ad oſtend.titu.ſuæ poſſe. numero 3.

Contrarium in feudis,idem Afflict.ſuper Conſti.in titu.de pœ.for. iudic.nu.1.

133 Declara hanc limit.quia ſufficit in hoc caſu docere vltra poſſeſſionem de titulo verò,vel ſaltẽ colorato,vel præſumpto.Berous q.iiij.nu. 5.quia tunc non debet denegari reſtitutio.

134 XXIII.Limita,quo ad ea,quæ ſunt præiudicij,& ideò quando ageretur,de recuperatione caſtri,ſeu fortellitij difficilis expugnationis,admittitur quæſtio dominij.Pau.de Ca.in l.ij.C.de edic.Diui Adr.tol.in l. ſi de vi.ff.de iudi.Alex.in §.nihil commune.in v.limit.& ibi Bolog.Iaſ. in l.ij.C.de edic.Diui Adri.tol.Iaſ.in conſi.lx.volu.j.& in conſi.xxxviij. vol.iij.Io.Ant.Alex.in conſ.xiij.Idem tenet Iac.de S.Geor.in d.l.ij.C.de edic.Diui Adri.tol.& ibi Riminal.Lanfr.in rep.rubricæ de cauſ.poſ.& & prop.in x.fal.Cæpol.in conſi.lix.in crim.Præpoſ.in c.reſtitutio.iij.q. j.Claud.in tract.feud.Brun.in conſi.xij.Soc.in conſi.lxxxvij.vol.iij.Domi.de S.Gemi.in c.j.vol.ij.iiij.q.j.Goza.in conſi.j.Afflict.ſuper Conſti. in tit.de violẽ.cir.poſ.nu.58.Pariſ.in conſi.j.vol.j.& in conſi.xxij.vol.j. Grat.in conſi.cxlvij.volumine ſecundo Ruin.conſi.xxij.volumine ſecundo.& conſi.xlij.volum.iiij.& conſilio xlj.volumine quarto.Ioann. Anto.Alexan.in conſi.xiij.num.17.Gozad.in conſi.ix.nu.69.& conſi.x. nume. c.

135 Et fac t,nam vbi executio eſt irreparabilis ſemper admittitur exceptio nullitatis.Paulus de Caſtro,in l.iiij.§.condemnatum.de re iudica. & ibi Alexande. Deci.in conſilio xxxvij.Felin.in cap.cùm ſuper.de re iudic.

136 Secundò facit,nam vbi per reſtitutionem fieret præiudicium irreparabile,impeditur executio.Lofr.poſt alios in conſi.vj.

137 Iſtam tamen limitationem ſublimitabat Iacob.de S.Georg.in d.l.ſi de vi.ff.de iudic.niſi vterque tam ſpolians quàm etiam ſpoliatus eſſent ſub eodem domino,quia tunc non cenſetur difficilis fortellitij,ſeu arcis recuperatio,ex quo idem dominus habet contra vtrunque imperiũ, & poteſtatem.Goz.in conſi.vij.& in conſi.ix.& in conſi.x.Pariſ.in conſilio xxij.volum.j.Ruin.conſi.xxxvij.volum.iiij.Iaſ.in conſilio clvj.volumine ſecundo.

138 Primò ſublimita iſtam ſublimitationem, vt procedat tantummodo quando ageretur coram eodem principe, à quo peteretur reſtitutio. Claud.in §.nihil commune.Boer.deciſ.ccxxxviij.ſecus ſi ageretur coram aliis perſonis.

139 Secundò ſublimita niſi etiam ipſi domino eſſet difficile illam arcem recuperare, vel recuperatio prædicta fieri non poſſet ſine maxima impenſa, & maximo ſumptu.Iaſo.in conſi.xxxviij.vol.iij.& Ioann. Anto. Alex.in conſi.xiij.Boer.deciſ.ccxxxviij.Grat.in conſi.x.numero 29. volumine j.

140 Tertiò ſublimita, vt iſta ſublimitatio habeat locum quando non eſt veriſimile vt ſpoliator velit retinere loca illa munita cõtra principis voluntatem, vt puta quia haberet plura alia bona ſub eius territorio, quæ amitteret, vel quia Princeps in perſona eum punire poſſet niſi ipſius voluntati obtemperaret.ſecus quando iſta vel ſimilia non concurrerent, ita declarat Grat.in con.x.nu.28.& ſeq.vol.j.

141 Secundò ſublimita limitationem principalem, quæ non habet locum quando is, qui intentabat ſpolium ſuper fortellitio præſtaret idoneam cautionem de reſtituendo, ſi ſuccumberet in iudicio petitorio, Gozad.in con.ix.nu.69.& in conſi.x.nu.42.Pariſ.in con.xxij.volum.j. Boer.deciſ.ccxxxviij.Claud.in d.§.nihil commune.vbi latè proſequitur.Grat.in con.x.nu.31.vol.j.

142 Tertio modo ſublimitat Rui.con.xxxvij.vol.iiij.in Caſtro habente arcem difficilis recuperationis, vt ſaltem fiat reſtitutio quo ad Caſtrum, & illius iuriſdictionem, licèt non quo ad arcem.

143 XXIIII.Limita, niſi ſpolians acquiſiuiſſet dominium rei poſt ſpoliationem concurrente facto vel negligentia ſpoliati, Bald. in §. nihil commune.& ibi Alex.in ix.fall.Inn.in c.ſuper hoc.de renunc. Ant. de Butr.in c.ſollicitè.de reſt.ſpo.Soc.in con.lix.vol.iij.

144 XXV.Limita, nam vbi petitio in poſſeſſorio eſt iuri publico contraria, auditur excipiens de dominio.Bald.in l.ſiquis conductionis.in fi. C.locat.Alex.in §.nihil commune.in xiij.fall

145 XXVI.Limita, nam ſi ſpoliatus ſpoliat occupantem rem Eccle. poteſt tamen contra petentem reſtitutionem opponere de dominio eccleſiæ, ſi offerat probationes paratas de dominio.Ita not. Bal. in l.fi. C. de appe. Alex.in d.§.nihil commune.fall.xiiij.

Contrarium tenet Claud.in §. nihil commune. eſt bona glo.in l. meminerint, in verb.Tutoribus.C.vend.vi.

146 XXVII.Limita nam ſi agatur contra apprehendentem poſſeſſionem rei vacantis, illo caſu etiam opponi poteſt exceptio dominij. glo. in l.fi.in glo.in verbo ignorantia.C.vnde vi.

147 Si modo incontinenti offeratur eius probatio.vt ibi per eam, cum qua tranſeunt Doct.omnes.Barto.ibi.Ang.Saly. & hoc fortaſſe voluit dicere Specul.in tit.de pet.& poſſ.in xix.caſu, iuncta declaratione Ioã. And.ibi in addit.ad Specul.Cæpol.in conſi.lix.in crimin.Ang.in l.ij.C. de edic.di.Adr.toll.Alex.in §.nihil commune.in xv.fall.Bart. in l. ſi de vi.ff.de iud.Dec.in con.cxcj.Claud.in §.nihil commune.

148 XXVIII.Limita, ſi ex reſtitutione ſequi poſſet ſcandalum non diſcuſſo negocio proprietatis.Ant.de But.in c.ex parte.de reſt.ſpol.Fed. de Sen.in con.cclxxxiij.Alex.in §.nihil commune.in v.fall.eſt bona gl. in ſumm.iij.q.j.& in c.in primis.in glo.j.ij.q.j.& gl.in verbo reſtituendus, in c.ad petitionem.de accuſ.Spec.in tit.de pet.& poſſ. §.j.in ix. fall. Luc.de penn.in l.ſi coloni.q.xxv.C.de agrico.& cenſit.Rot.in nou. dec. xij.de reſt.ſpol.Rip.in §.nihil commune.nu.76. Boer. deciſ. ccxxxviij. Gozad.conſi.x.nu.6.Fel.in c.ij.de præſ.Iaſ.in l.ij.C.de edi.D.Adria.tol. poſt Paul.de Caſtr.in fin.in d.l.ij.Iaſ.in con.xxxviij.volum.iij. Archid. in c.hoc quippe.iij.q.vj.Dom.in c.in primis.iij.q.ix.Rebuff.in concord. in tit.de publ.concub.in verſ.notandum eſt.Afflict.ſup.conſt.in titu. de violen.circ.poſſ.nu.34.

149 Declara vt iſta limitatio locum habeat quando ſcandalum eſt certum, ſecus ſi eſſet dubium, prout declarat Rui.in con.xxxvij.n.3.vol.iiij.

150 XXIX.Limita, nam marito repetente mulierem, velut ſpoliatio opponi poteſt, quòd mulier eſt in gradu prohibito coniuncta, & propterea non debet reſtitui quo ad copulam, propter periculum animæ, & peccatum, ſi probationes ſuper conſanguinitate offeruntur incontinenti.Ita tenet Bald.& ſequitur Alex.ibi in §.nihil commune.in v.fall. Bal.in l.ordinarij.C.de rei vendic.Feder.de Sen.in conſi.cclxxxij.Ange.& Paul.de Caſt.in l.ij.C.de edict.D.Adri.tollen.eſt bonus tex.in c. literas.de reſt.ſpol.& ibi Abb.& in notab.Aret.in §.quadrupli. inſt. de act.in iiij.fall.Rip.in §.nihil commune, n.83.& ibi Io.Ant. Alex.n.14. ff.de acq.poſſ.ſentit glo.in c.bonæ.in glo.in verbo inde. xcvj.diſt. gl. j. in c.j.de reſt.ſpo.Lanfr.in rub.de cau.poſſ.& propr.& eſt text.in c. gaudemus.de diuor.vbi propter periculum animæ & timorem peccati impeditur reſtitutio.

151 XXX.Limita, quando primo ſpoliatus incontinenti recuperauerit poſſeſſionem de facto.c.olim.de reſt.ſpol.l.iij.§.eum igitur.de vi arma. & ibi Bart.Iaſ.in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.nu.25.ff.de acqui. poſſ.Barbat.conſi.xxxviij.vol.j.Dec.in con.cccclx. nu.17. Goz.conſi.j. nu.19.Ruin.in con.xxx.& con.xlij.& con.xliij.vol.iiij.

152 Vel ſi incontinenti non potuit iuſto impedimento recuperare rem qua fuerat ſpoliatus, ſaltem quàm primum potuit illam recuperauit, quia tunc non dicitur illius poſſeſſionem amiſiſſe ſaltem ciuiliter, & propterea non dicitur ſpolium, ſed recuperatio poſſeſſionis.Cæpol.in cõſ. lix.in crimi.Inn.in c.olim cauſam.de reſt.ſpol.Spec.in tit.de pet.& poſ. §.j.in xj.fall.Ang.Aret.in §.quadrupli.inſt.de act.Spec.in tit. de reſtit. ſpolia.

153 Hoc intellige ſi modo dicto tempore fuit ipſe ſpoliatus in præparamentis, vt declarat Vgo.in glo.in c.ius naturale.j.diſt.Iaſ.in l.lecta. ff.ſi cert.pet.Bald.in l.fi.C.de his, qui à non domino.Iaſ.poſt alios.in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas.num.24.& ſeq.ff.de acq.poſſ.Inno.in d.c. olim cauſam.de reſt.ſpo.Arc.Iaſ.& Butrig.in l.ij.§.qui præſens.in fin.ff. de verb.obl.Alex.in diſput.incip.Sigiſmundus.in ij.dubio.Alex.in con. lxxxij.volumine.ij.Afflict.deciſ.ccccij.Aret.in conſilio xxj.ver. vtrum autem.

154 XXXI.Limita, quia ſpoliatus poteſt reconueniri de alia ſpoliatione ſuper alia re facta.c.fi.de ord.cog.Cæpo.in conſi.lix.in crimin.Dec. in con.cc.Tindar.in tract.cõpenſ. Abb.in d. ca.fin.Lanfr.in rubrica de cauſ.poſ.& prop.Abb.in c.bonæ.& ibi Philip.Franc.de appel. Vide in ſeq.concluſ.in ſecunda ampliat.

156 Amplia quia Cæpoll.in d.con.lix.hoc intelligit etiam quando proponitur reconuentio ſpolij ſuper eadem re.

Contrarium Abb.in d.c.fi.& iſtud puto verius.

156 XXXII.Limita, niſi ſpoliatus propria libertate, in carceribus, in quibus detinebatur, etiam nulliter conſentiendo aliquid fecerit, quia ſi poſtea ex illo conſenſu etiam nullo aliquid det, conſignet, vel tradat alicui, non propterea poterit illud repetere tanquam ſpoliatus.l.fin. ff. quod met.cauſ.Barto.in diſp.inci.Lapus in reſolutione.Soc.in con.lix. vol.iij.Vide ſuprà in quarta ampliatione.

157 XXXIII.Limita, quando ſpoliatus pateretur maximũ damnum ſi res detineretur à ſpoliatore, tunc enim poteſt recuperare propria auctoritate, nec ſpoliatus reſtituitur, quia in hoc caſu id ſibi facere licuit, per Doct.Bart.in l.ſi alius.§.belliſſimè.in fi.ff.quod vi aut clam.ſequitur Lud.Ro.in l.clam poſſidere.§.fin.de acqui poſſ. Cæpol.in conſi. lix.in crimin.

158 XXXIIII.Limita, quando non adeſt copia Iudicis, quia tunc quis poteſt occupare propria auctoritate, nec ſpoliatus reſtituitur. gloſſ. & Bar.in l.ſi alius.§.belliſſimè.ff.quod vi, aut clam.Inn.in c.olim cauſam, de reſt. ſpoliat.

159 Et intellige hoc in ciuitatibus non recognoſcentibus ſuperiorem, quia poſſunt bellum indicere, & bona occupare, quæ fiunt occupantiũ, item iam occupata recuperare, propria auctoritate.primum not.Bar.in l.hoſtes.ff.de capti.& poſt.reuerſ.ſecundũ not.Bar.in d.§. belliſſimè.nã ciuitas quæ ſuperiorem non recognoſcit ſupremo principi comparatur.vt per Dec.in conſi.dxvj.num.2.qui dicit*communem opi.

160 Sed priuati qui iudicibus parent, debent iudicem expectare, niſi periculum ſit in mora.Alex.& Cla.in l.j.§.nunciatio.ff.de op. noui. nunc.

161 XXXV.Limita, quia non reſtituitur vxor marito, ſi timetur eius ſæuitia, vt eſt tex.in c.ex tranſmiſſa de reſt.ſpol.glo.in ſumm.iij. q. j. glo. in c.Gaudemus.in verbo, negaretur.de diuor. Corſ.in regula ſpolatus. in vigeſimaſexta limit.Ripa in §.nihil commune.nu.84.ff.de acq. poſ.

162 Et etiam in quibuſdam aliis caſibus vxor marito nõ reſtituitur, qui notantur per Specul.in tit.de pet.& poſſ.§.j. & duobus verſibus continentur.Calca.in con.cxx.

163 XXXVI.Limita in bannito, qui poteſt ſpolari, nec reſtituitur.glo. in c.primo.§.fi.in glo.fin.de milit.vaſal.qui contumax. & ibi Andr.de Iſer.& Iac.de Belu.in fi.Idem voluit glo.in cap.domino guerram.in gl. j.in tit.hic finit l.Corrad.Bart.in l.vt vim.ff.de iuſt.& iur. Bald. in l.j. de hered.inſtit.

164 Et pro iſta opin.facit, quia bannitus æquiparatur excommunicato, vt eſt tex.in d.c.domino guerram.in tit.hic finit l.Corrad. & voluit ibi Card.Alex.ſed excommunicatus ſpoliatus non reſtituitur, vt dictũ eſt ſuprà in limita.ergo nec bannitus.& ita arguit Corſet.in tract. fall. in regula ſpoliatus.fall.xvij.Cappell.Tholo.& ibi apoſtil.deci.clxxxix. Ruin.conſ.xlix.vol.iiij.

165 Et tenendo iſtam, partem ſublimita, niſi bannitus ſit mortuus, quia tunc non poterit amplius ſpoliari.Bald.in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iur. in l.ſi ſororem.in fi.C.de his quib.vt indig.Saly.in l.qui ſepulcra. C. de ſepul.violat.

Contrarium in principali dicto tenuit Bald.in d.ca.j.§.fin.de milit. vaſal.& ibi Iacob.Aluarot.& idem Bald.in cap.j.hic finit.l.Corrad. & ibi Aluarot.Nicellus in tracta.bannit.in ſecunda part.ſecundi tempo. q.lv.Deci.in l.vt vim.ff.de iuſt.& iur.

166 Pro concordia opi.dici poteſt, nam aut loquimur in bannito, qui poteſt impunè offendi, & occidi, & iſte ſpoliatus non reſtituitur, ita procedit prima opin.& ita in bannito, qui poteſt impune occidi, loquitur Bald.in l.omnes.C.ſi cont.ius, vel vtil.pub. Ang.in l.in ſuis.ff. de lib. & poſth.& ibi Imol.& Pau.de Caſt.& idem Bal.in capit.literis.de reſt. ſpol.Felyn.in capitulo quæ in eccleſiarum, de conſt.Alexand.in l. j. C. de hered.inſt.Hippol.in l.j.C.de rap.virg.Trig.ſing.xlij. Franc. in capitulo primo in duodecimo, not.de homicid.in vj. Ruin. conſilio xlix. volum.iiij.

167 Idem

167 Idem ſi bannito denegata eſſet audentia ex forma ſtatutorum,quia tunc etiam procedit ſimile de excommunicato, & ita loquitur Anto. de Butr.in c.cùm quis.de reſt.ſpol.Fel.in c.ad audientiam,de heret. Afflict.ſup.conſt.tit.de violent.circa poſſ.nu.60.

168 Si verò non ſumus in talibus&,tunc bannitus non poſſet ſpoliari. & ita procedit ſecunda opinio.ita declarat ipſe Deci.in dict.l.vt vim.ff. de iuſti.& iure.

169 XXXVII.Limita,quando agitur poſſeſſorio recuperandæ vigore capituli pacis,quia tunc datur exceptio,Dolo facis petere quod ſtatim reſtituturus es.deciſ.Neapo.cccciij.nu.19.Poſt Bald.in c.j.in verbo poſſeſſiones.de pac. Conſtan.idem voluit Alex.Claud.Aret. & Rip.in §.nihil commune.nu.85.ff.de acq.poſſ.

170 XXXVIII.Limita,nam falſario non datur reſtitutio, ſi ſpoliatus fuerit beneficiis.ſecundum Caſſa.in con.xliiij.nu.21.

171 XXXIX.Limita quia non poteſt petere reſtitutionem in beneficialibus,qui habuit poſſeſſionem Regia auctoritate. Oldr.in conſi.j. refert Fel.in c.poſtulaſti.de reſcr.

172 XL.Limita.quia Monachus ſpoliatus prioratu manuali ab Abbate non reſtituitur.Fel.in c.per tuas,de maior.& obed.

173 XLI.Limita,quia prælatus ſpoliatus decimis patitur exceptionem ꝙ non reparat eccleſiam,Rip.in xiiij.reſ.in j.lib.

174 XLII.Limita in meretrice ſecundum Hippo.in l.j.n.36.C.de rap. virg.Tamen eius dictum non puto verum.

175 XLIII.Limita in ſimoniaco,qui ſpoliatus non reſtituitur.Caſſad. deciſ.j.de ſimo.Corſet.in regula ſpoliatus, in xxj.limit.Rip.in §. nihil commune.nu.91.ff.de acq.poſ.

176 XLIIII.Limita,quia intruſus in Papatu ſpoliatus non reſtituitur Dec.in c.licèt de euitanda,de electione.Vide ſuprà in xij.limit.

177 XLV.Limita,quando virtute commiſſionis mandatur vt procedatur coniunctim in petitorio, & poſſeſſorio. Ægid.deciſ. dvj. Staph. de literis grat.& iuſt.Aim.con.clxxxij.numero 14.Grā.cō. ciu.lxxxiij.

178 XLVI.Limita, quia in prophanis non poteſt proponi ſuſpenſio petitorij poſt litem conteſtatam.Deciſ.Neapol.xxviij.in nou. vide ſuprà in tertia limit.

179 XLVII.Limita,quando exceptio dominij concluderet ad petitoriū,& poſſeſſoriū ſimul,quia tūc opponi poteſt.Dec.Nea.lxix.in nou.

180 XLVIII.Limita nam pro bono pacis factæ,& firmatæ non fit reſtitutio ſpoliato,quia non habet ius in re,Pariſ.in con.xxiiij.vol.ij.

181 XLIX.Limita,quia ſpoliatus cadauere non reſtituitur. Fel.in cap. ſicut Iudæi,de Iud.Gramm.deciſ.lxxxij.Inn.in c.cum liberum,de ſepu. Rota in antiq.deciſ.j.de cauſ.poſſ.& propriet.Geminia.in c.non ſolū, de appel.in vj.& idem voluit Hippol.in ſing. cxicx. Corſet.in regula ſpoliatus,in iij.limit.

Contrarium Hoſtien.in c.cum liberum, de ſepultur.ſumma Sylu. in verſ.ſepultura.q.xj.

182 L.Limita nam occupans poſſeſſionem beneficij lite pendente poteſt de facto eiici,& ſpoliatus non reſtituitur,Rota.in nou.deciſ.clx.in addit.Caſſad.deciſ.ix.de cauſ.poſ.& prop.n.3.& ſeq.& deci.vij.de reg. Cancell.Rot.in antiq.deciſ.ccccxxix.& deciſ.iiij. de reſt.ſpol.in deci. Biſign.Sarnen.in reg.de triennali.q.xlj.nu.2. Sarn. in reg. de triennali. q.liij.nu.3.& ſeq.

183 LI.Limita,quando factum eſt compromiſſum in arbitrum, vt procedere poſſit ſola facti veritate inſpecta iuris ordine non ſeruato, alto, & baſſo & de facto,tunc enim poteſt arbiter omiſſo poſſeſſorio in petitorio pronunciare,Boer.q.xxiij.

184 LII. Limita quia vigore clauſulæ ius,& iuſtitiam miniſtrare, poteſt iudex etiam ſuper petitorio pronunciare,Gramm.deci.xv.& vide infrà in vj.lib.in tit.de clauſul.in quarta concl.in iiij.effectu.

185 LIII.Limita,quia hæretico denegatur reſtitutio,gl.in c.j. in verbo poſſideri.in fi.xiiij.q.ij.Io.Nicol.in tra.de hæret.in j.not. Affl.ſuper cōſti.in tit.de violent.circa poſſeſ.nu.36.

186 LIIII.Limita,nam dominus,vel prælatus cōtra quem ſubditi querelas porrigunt,non eſt redintegrandus,quia tunc veritas haberi non poſſet, ex quo retraherentur teſtes à teſtificando ſuper querelis prædictis,ſi reſtitueretur in dominio durante informatione capiēda.Gram. con.cj.clxij.num.21.

187 LV.Limita in repetente depoſitum,cui obſtat exceptio dominij.l. bona fides.ff.de poſſ.vbi Curt.Iun.con.v.vide in ſeq. cōcluſ.j.ampliat.

188 LVI.Limita quia ſpoliatus auctoritate Principis non reſtituitur. Bellamer.dec.cv.in fi.Affl.deci.ccclxj.n.12.& in cōſt.Reg.in tit.de violen.circ.poſſe.n.22.& in tit.vt magis iuſtitia.& c.n.22.Iaſ. in con. xxxviij.vo.iij.Dec.in conſ.cxcj.Pariſ.in cō.xcix.n.17.vo.iiij.Aimo in cō.v. n.7.Pari.in cō.xlj.n.4.vo.iiij.& idē voluit Bal.in cō.ccxcv. vo.iij. & in cō.cccxlv.vo.j. Alb.in l.ſi de vi.ff.de vſuca.Rip.in c.ſæpe.n.87. de re.ſp.

189 Declara,quia hoc videtur procedere quotieſcunque iſtud decretum Principis eſt iuſtum, vel eſt factū cū cauſæ cognitione.Aliàs ſecus Affl.deci.ccclxj.n.35.& in conſt.in tit.vt magiſ.iuſtitia.nu.5.

Contrarium ſentit Pariſ.in con.xcix.nu.19.vol.iiij.

190 LVII.Limita in eo qui commiſit crimē læſe maieſtatis,qui nō debet reſtitui,ex quo ipſo iure omnibus rebus priuatus eſt.iuxt. text.in l. quiſquis.ff.ad l.Iul.Maieſt.& ita tradit incert.Author.in tract.de poteſt.ſecul.& eccleſ.lib.j.c.vlt.nu.2.

191 LVIII. Limita,quando per confeſſionem conſtat de dominio ſpoliatoris.Abb.in c.j.in iiij.no.de reſt.ſpo.Inn.in c.cōſtitutus de fil.preſby.Pau.de Ca.in conſi.ccliiij.vol.j.Rot.in nou.deciſ.xvj.& ſeq.de reſt. ſpo.Bellam.conſi.iij.in v.dubio.Alex.in §.nihil commune.nu.27.ff.de acqui.poſ.Corſet.in regula ſpoliatus.in xxxiiij.limit.

192 LIX.Limita,quando etiam per teſtes de dominio ſpoliatoris appareret.Abb.in c.j.in iij.no.de reſt.ſpo.Oldr.in conſi.cclxxiiij.

193 LX.Limita,quia tyrannus ſpoliatus non reſtituitur.Mart.de Laud. in tract.de Princ.q.lxx.quem ſequitur Ripa in §.nihil commune.num. 90.ff.de acq.poſ.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Spoliationis exceptio in qualibet cauſa opponi poteſt.

1 OPPORTVNE ſubſequitur alia concluſio in hac materia,quæ eſt,vt exceptio ſpoliationis in qualibet cauſa opponi poſſit.c.ij.& c.fi.de ord.cognit.c.frequens.de reſtitu. ſpol.in vj.

2 Primò Amplia,vt etiam repetenti depoſitum obſtet exceptio ſpolij.gl.ponit c.cum dilectus.in verbo,exceptionis.de ord.cogni.

Et eſt*communiter approbata in hoc,vt ibi per Abb.& ibi Io.And. qui ſequitur iſtam partem,& ponit rationem quare in depoſito nō admittatur compenſatio,& tamen admittitur exceptio ſpolij.vt ibi per eum.& ibi Imol.Philip.Fran.in c.frequens.§.ad hoc.de reſt.ſpo.

3 Secundò Amplia,nam etiamſi conueniatur quis ſpolio,poteſt opponere per modum exceptionis de alio ſpolio,vt eſt tex.in c.fi.de ord.cogni.Spe.in tit.de pet.& poſ.§.j.in xij.caſu.Alex.in conſi.xciiij.vol.v.Cepol.in conſi.lix.in crimin.

4 Tertiò Amplia,vt clerico agenti ad oblationes,poſſit obiici exceptio ſpoliationis ſacramentorum.Fel.in c.veniens.el j.de reſt.Dom.in c.frequens.§.fi.de reſt.ſpo.in vj.

5 Quartò Amplia,vt parochiani ſpoliati ſacramentis à parochiano,ſi fuerint conuenti in iudicio,poſſint excipere de iſta ſpoliatione, Fel.in c.ſuam,in fi.de ſimon.

6 Primò Limita,quando cauſa, ſuper qua agitur, eſſet notoria, quia tunc non poteſt opponi exceptio ſpolij,ita no.Vinc.& poſt eum Ioan. And.in c.propoſuit,in prin.de app.

Idem ponit idem Io.And.in c.frequens,de reſt.ſpo.in vj.Spe.in titu. de pet.& poſ.§.j.in prin.in vj.caſu,ver.ſed quæritur.

Idem voluit Abb.in d.c.cùm dilectus,de ord.cog.Soc.in regu.cxxv. in j.limitatio.Deci.Neapo.clxxxij.in antiq.

Contrarium Lapus Abb.in c.frequens,de reſt.ſpo.in vj.

7 Concorda opi.hoc pacto,nam aut exceptio ſpoliationis opponitur contra executionem ſententiæ,& tūc admittitur etiam in notoriis, & ita procedit ij.opinio.Aut opponitur contra proceſſum,& tunc procedit j.opinio.ita Domini.in c.frequens.§.ſolet.& ibi Fran.in §.ad hoc. in prin.de reſt.ſpo.in vj.

8 Secundò Limita,niſi agatur ad obſeruantiam iuramenti, quia tunc non admittitur exceptio ſpolij.Ita tenet Vinc.quem ſequitur Io.Andr. in c.cùm dilectus,de ordi.cogni.

9 Et idem ſequitur ibi Ant.de Bu.& Abb.cū iſta declaratione,vt hoc ſit verum,vbi iam ſpoliatus ſciens præſtat huiuſmodi iuramentū de ſoluendo,vel aliud faciendo,ſecus ſi poſtea ſpolietur,& ſequitur ibi Imo. Soc.in regula cxxv.in ij.fal.Spe.in titu.de peti.in prin.ver.quid ſi debitor.& ibi Io.And.in addi.Philip.Fran.in c.frequens.§.ad hoc,de reſtit. ſpol.in vj.

10 Tertiò Limita,quando res non recipit dilationem,vt quia ſumus in baptizando puero,de cuius morte dubitatur,vel ſi de mortuo ſepeliendo agatur,vel de pariete reficiendo,qui ruinam minatur,tunc enim exceptio ſpoliationis non admittitur,ita tenet Vinc.& ſequitur Io.And. in d.c.cùm dilectus,& ibi Abb.Soc.in reg.cxxv.Fal.iij.

11 Idem tenet Spe.in ti.de pet.& poſ.in ver.quid ſi aliquis conqueritur, vbi etiam ſublimitat,niſi agatur de iniuria iam irrogata propter periculum,vt ibi per eum,quem in hoc etiā ſequitur Ab.in d.c.cū dilectus, & Soc.in d.iij.fal.Philip.in c.frequens.§.ad hoc,de reſt.ſpo.in vj.

12 Quartò Limita,quia agenti interdicto,vti poſſidetis,non obſtat exceptio ſpolij.Vinc.& ibi Io.And.poſt eum,in d.c.cùm dilectus.Spec.in tit.de peti.& poſ.in prin.ver.ſed nunquid intentare.

Contrarium tenuit Inn.in c.fi.de ord.cog.& in c.veniens,de præſc. & ibi Ant.de Bu.& Abb.& Bar.in l.j.§.fi.ff.vti poſſid.& Roma.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acq.poſ.

13 Iſtæ tamen opin.reducuntur ad concordiam hoc modo,quia aut periculum eſt in mora ex parte agentis interdicto,vti poſſidetis, & tunc non obſtat exceptio ſpolij,& ita procedat prima opinio.Aut periculū non eſt in mora,& tunc obſtet huiuſmodi exceptio.ita concordat & declarat Ioan.And.in addi.Spe.in tit.de peti.in prin.ver.ſed nunquid agenti.& ponunt Ant.de Bu.& ibi Abb.in dicto capitu.cùm dilectus,

de ord.

de ord.cog.& Imo.ibi Soc.in d.reg.cxxv.in iiij.fall.

14 Sublimita etiam iſtam ſecundam partem,quòd vbi periculum eſt in mora,non obſtat exceptio ſpolij,nam fallit,vbi ſpolium, & turbatio poſſeſſionis concurreret circa eandem rem:nam tunc indiſtinctè exceptio ſpolij obſtaret,ita declarat Imo.in d.c.cum dilectus,& ponit Socin.in d.regula cxxv.in iiij.

15 Quintò limita,quando imploratur iudicis officium,quod contra certam perſonam non dirigitur,vt quando petitur electio confirmari.

Tunc enim quia is,qui ſe opponit vltro comparet, non poteſt talem exceptionem opponere,Inno.in d.c.cum dilectus, & ibi Io. And. Abb.poſt Ant.de Burt.& Imola ibi,& Soc.in d.reg.cxxv.in v.fall.

16 Sublimita,niſi compareat ratione proprij præiudicij, quod quis euitare intendit,quòd aliàs pateretur ſi non compareret,Io.And.in ca.pia. de exceptio.in vj.vbi in tali caſu auditur excommunicatus,quaſi neceſſarius defenſor,& ponunt Abb.Imo.& Soc.in locis præal.

17 Sextò Limita,nam excipienti contra electum non poteſt opponi exceptio ſpoliationis, quia licèt prima facie actor videatur,tamen re vera eſt reus,ita tenet Inno.in dict.cap.cum dilectus, & Anto.de But. & Ioan.And.

18 Sed Abb.ibi dubitat de hoc,primò quia in multis voluntariè opponens,habet naturam actoris.c.ſuper eo.de elect.

19 Secundò quia cum electus ſit reus neceſſarius,non debet cogi reſpondere ſuo ſpoliatori.& iſtud etiam ſequitur Socin.in regula.cxxv. in vj. fallen.& hoc puto verius.

20 Septimò Limita,in cauſa matrimoniali,in qua non admittitur exceptio ſpolij,ſecundum Inno.in d.c. cum dilectus,Ioan.and.ibi,

Et hoc ſequitur ibi Abb.cum iſta declaratione, quòd agenti pro matrimonio non obſtat exceptio rerum priuatarum,& ita tenet Spec. in tit.de pet.& poſſ.§.j.verſ.quid ſi ago.Hoſt.in tit.de reſt.ſpo. §. quando. verſ.quid ſi.Fel.in cap.j.vt lit.non conteſt.& in rubrica de ſponſ.in iiij.ſpeciali.

Secus dicit Abb.ſi opponeretur exceptio eiuſdem cauſæ matrimonialis,quia illa admitteretur.cap. ex conqueſtione.de reſ. ſpo. & iſtud ſequitur Soc.in regula cxxv.in ſeptima fall.

21 Octauò Limita,quia agenti pro rebus eccleſiaſticis non obſtat exceptio ſpolij rerum prophanarum priuatarum,Io. And.in c.frequens,per illum text.in fin.de reſtit.ſpo.in vj.& ponit Abb.in dict.capitu.cum dilectus,

Et idem tenet Imo.in d.c.frequens.Rota in nou.deciſ. ccccxxxviij.ſequitur Soc.in d.regula cxxv.in viij.fall.Deciſ.Neapol. xix.in antiquis.

22 Idem ſi cauſa ſit quaſi ſpiritualis,vt per Abb.in d.c.cum dilectus.

23 Nonò Limita,quia agenti remedio attentatorum non obſtat exceptio ſpolij,Abb.in c.cum dilectus,ver.iiij.differentia.& poſt eum Phili. Franc.in c.bonæ.de appel.Dec.in con.cc.Deciſ.Neap.xcviij.in antiq.

24 Decimò Limita,vt iſtud procedat tantùm cōtra illum,qui in ſpolio adhibuit violentiam,tunc enim contra eum ſemper poteſt opponi exceptio ſpolij,ſecus ſi teneretur iudicio ſpolii ſine violentia,ita declarat Ioan.And.in c.frequens.de reſt.ſpo.in vj.Innoc.in c.cum dilectus.ſentit etiam Arch.in d.c.frequens.dum loquitur de violētia.Pet.de Anch. in d.c.frequens.de reſt.ſpol.in vj.& Dom.Phili.Franc.Deciſ.Tholo.& ibi Apoſtil.ccccxciij.Abb.in c.cùm dilectus.de ord.cog.Deciſ.Neapol. xix.in antiquis.

Contrarium Hoſt.& Innoc.in d.c.cum dilectus.Io. Cald.in c. fin. de ordine cogn.& Ant.de But.in d.c.cum dilectus.iſtud ſentit etiam Io. And.in addit.Spe.in tit.de pet.& poſ.in prin.ver. quid ſi agenti. & voluit Imo.in d.cum dilectus.

25 Vndecimò Limita,quia agenti pro feudo, non obſtat exceptio ſpolij rerum priuatarum:Deciſ.Neapo.xix.in antiquis.

26 Duodecimò Limita,quia iſta exceptio opponi poteſt tantum de iure canonico,non de iure ciuili:vt not.Bart.in l.ſi te.C.de iur.deliber.

27 Sed contrarium eſt verius,quia de iure ciuili idem eſt,ſed non poteſt opponi in cauſa ciuili contra tertium non ſpoliatorem: licèt Bart.in l. ſi quis ad ſe fundum.C.ad l.Iul.de vi publi.dicat,quòd iſtud non reperitur cautum de iure ciuili: & hoc eſt quod innuit.ibi text. & ponunt ibi Ang.Paul.de Caſt.& Saly.& Alex.& Iaſ.Matheſ.in ſing.cxcv.And. Barbat.in apoſtill.ad Bart.in d.l.ſi te.Deciſ.Neap.xix.in antiq.

28 Decimotertiò Limita,quia non poteſt opponi hæc exceptio quando eſt facta ab alio,quàm ab ipſo actore,vt eſt tex.in d.c.frequens.& ſuprà dictum eſt.

29 Decimoquartò Limita in omnibus caſibus, in quibus denegaretur reſtitutio agenti ad reſtitutionem,qui poſiti ſunt in præcedenti cōclu. ne:nā in illis etiā exceptio ſpolij opponi non poteſt: Archid.& Io.And. in d.c.frequens.& Pet.de Anch.de reſt.ſpol.in vj.

30 Decimoquintò Limita,dummodò iſta exceptio proponatur ante litem conteſtatam:vt per Io.And.in d.c.frequens.& in c.ij.vbi etiā Abb. in j.notab.de ord.cognit.Docto.*omnes in c.j.de reſt.ſpo.in vij. Lāfra. in rubr.de cauſa poſſ.& prop.ſed ſi facta ſit ſpoliatio poſt litem conteſt. dic vt per Fel.in c.inſinuante.de off.deleg.

31 Decimoſextò Limita,aut hoc nō habeat locum,quando eſt facta ſpoliatio à tertio,etiam ſi propterea conuentus incidat in paupertatem maximam.Abb. contra Ant.de But.in c.olim.el ij.de reſt.ſpo.

Contrarium tenet Deciſ.Neap.in antiquis.clxxxij.

32 Decimoſeptimò Limita,niſi excipiens propoſuiſſet ſpolium agendo,& conuentus fuiſſet abſolutus:Ruin.con.lix.no.ij.vbi declarat.vo.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Spolij exceptio à tertio facta, an opponi poßit in cauſa criminali.

1 ALIA eſt concluſio,de qua habetur in cap.frequens.de reſt. ſpo.in vj.ꝙ exceptio ſpolij facta etiam à tertio,opponi poteſt in cauſa criminali,ſi fuit omnium, vel maioris partis bonorum.

2 Amplia,quia ſi ab eodem ſpoliatore,ſatis eſt,vt ſit vnius rei tantū, Fel.in c.venerabili.de offi.deleg.

3 Primò Limita,niſi crimen,quòd obiiceretur, eſſet notorium: nam tunc non obſtaret exceptio ſpolij.ita declarat Philip.Franc.in c.propoſuit.de appel.& dictum eſt ſuprà in proxime præcedenti concluſione in j.fall.

4 Secundò Limita,quando procederetur per viam inquiſitionis,quia tunc non haberet locum dicta exceptio,ex quo tex.in d.c.frequens.ſemper loquitur in accuſatione.& iſtam opinionem tenet Io.And.in d. ca. frequens, Pet. de Anch.in d.c.frequens in fi.& Philip.Franc.Soc. in con.xij.vol.j.

Contrarium Archid.in c.ſi Epiſcopus.in prin.iij.q.ij.Inno in c.venerabili.de offi.deleg.vbi etiam Hoſtien.licèt non plenè firmet. & ibi Abb.in ij.not.Dom.in d.c.frequens.

5 Tertiò Limita niſi reus inculpatus de crimine,qui obiicit iſtam exceptionem,iam fuiſſet reſtitutus ad maiorem partem bonorum, quibus fuerat ſpoliatus à tertio:prout tenuit frater Vbertinus,cuius opi.refert,& ſequitur Io.And.in d.ca.frequens.Dom.& Philip. Franc.de reſt. ſpol.in ſexto.& ſequitur Soc.in d.conſi.xij.vol.j.

Contrarium tenuit Arch.in c.cùm eccleſiaſticæ.ij.q.j.

6 Quartò Limita,quando de crimine ageretur nō vt ſpoliatus puniatur,ſed ad finem vt pœnitentiam peragat,vel ſi de crimine ciuiliter ageretur:tunc enim exceptio ſpolij opponi non poteſt:ita tenuit diſputando frater Vbertinus,quem refert,& ſequitur Io.And.in d.ca. frequens. de reſt.ſpo.in ſexto.& ibi Dom.& Philip.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

De ſpolio agenti non obſtat renunciatio poſt ſpolium facta.

1 DECIDIT text.in c.ſollicitè.de reſt.ſpo.ꝙ renunciatio facta poſt ſpolium non obſtat agenti de ſpolio: & idem ibi not.Abb.nu.6.& ſeq.& idem not.Rot.in nouis deciſ.j. de renunc.Alex.in con.xciij.nu.4.& ſeq.vol.v. Ripa in §.nihil commune.num.55.ff.de acq.poſſ.Soc.in l.rem,quæ nobis.nu. 20.in fin.ff.de acq.poſſ.Pariſ.in con.j.nu.151.vol.j.

2 Primò Amplia, vt etiam mandatum ad renunciandum cenſeatur coactum,& non ſpontaneum, quando ſequitur poſt factum ſpolium, ita declarat Card.in cle.j.in nono notab.de renunc.ponit.Brun.in cōſ. lxxxij.

Quod tamen non habet locum quando procurator ad renunciandum fuiſſet conſtitutus ante ſpolium,qui poſtmodū, facta ſpolatione, renunciauerit,ita declarat Lapus in alleg.xxiiij.quem ſequitur Abb.in d.c.ſollicitè.nu.11.de reſt.ſpol.

3 Secundò Amplia, quia quando conſtat aliquem fuiſſe ſpoliatum, non ſunt admittendi teſtes ſuper ſpontanea renunciatione, niſi prius ſpoliatus reſtituatur:per notata in c.ſollicitè. de reſt. ſpol. & ſequitur Brun.in con.proximè allegato.

4 Primò limita,niſi renunciatio facta poſt ſpolium, facta ſit in præſentia iudicis competentis,vel ſuperioris:ita glo.in d.c.ſollicitè.in glo. in verbo,quia non eſt veriſimile.in prima ſol.& ibi Inno. & fuit opin. Alan.& Tancredi in c.accepta.de reſt.ſpol.idem tenet Hoſt.in d. cap. ſollicitè.& ibi Abb.licèt eam impugnet,quaſi non ſit de mente literæ. & in ver.ſolutio per hoc contrarium.Imo.& Soc.in regula ccclxxviij. in prima fallen.Iaſ.in conſi.xxxviij.vol.iij.Pariſ.in con.x.vol.j. Barba. in conſi.xlvij.vol.ij.

5 Secundò Limita,niſi per ſpoliatum agentem ad recuperandam poſſeſſionem,contra quem fuiſſet exceptum de voluntaria renunciatione non fuiſſet replicatum de ſpoliatione prius facta,Soci.in d.regula ccclxxviij.in ij. fall.Ioan.And.in c.ſollicitè.in ver.tu dic. & in fine illius cap.Abb.ibi.

6 Tertiò Limita,quando fuiſſet renunciatum in præſentia aduerſarij iuri ſibi competenti ad recuperandam poſſeſſionem, vel promiſſum illo iure non experiri,quia tale pactum, & talis renunciatio valet, & operatur,vt quis tanquam ſpoliatus non poſſit agere de ſpolio:Rota in nou.deciſ.lxviij.& deciſ.cccxciij.glo.in ca.ex inſinuatione. de procura. &

ra.& ibi Abb.Inn.in cap.ſuper hoc.de renunc.Spec.in tit.de pet.& poſ. §.j.in xv.caſu:Socin.in conſi.lix.vo.iij.& in l.rem,quæ nobis.ff.de acq. poſſ.Iaſ.in con.xxxviij.vol.iij.Lanfranc.in rubr.de cauſ. poſſ. & prop. Abb.in c.fi.de ordin.cognit.

Idem tenent Anto.de Butr.& ibi Imola in ca.ſollicitè. de reſt. ſpo. Soc.in reg.ccclxxviij.in iij.fallen.Alex.in conſi.xciij.vol.v. Afflict.ſuper conſtit.in titu.contra quem de reſtitut.aga.num.16.Pariſ.in conſi. j.& in con.x.vol.j.& conſi.xj.vol.iiij.

7 Idem tenet,& ſequitur Abb.in d.c.ſolicitè.vbi etiam ponit vnam limitationem,quando pactum eſſet factum poſt ſpolium, ſecus ſi ante ſpolium,vt ibi per eum.& ſequitur Socin.in reg.ccclxxviij.in d.iij.fall. Afflict.ſpuper conſt.in tit.cont.quem de reſt.aga.nu.16.

8 Sed limitatio hæc maximè eſſet vera,ſi pactum, vel renunciatio iuramento fuiſſet roborata:Rota in nou.deciſ.ccccj.Abb.in c.ſollicitè.in fi.de reſt.ſpo.Soc.in conſi.lix.vol.iij.Alex.in conſ.xciij.vo.v.& apoſtil. ad deciſ.Tholoſ.cccxcij.Deciſ.Neapo.lxix.in nouis.nu.7.

9 Quartò Limita quando renunciatio facta poſt ſpoliationem fuiſſet facta ſponte,& hoc appareret,vt quia quis renunciaſſet ex eo, quoniã habebat inimicitias in loco, propter quas ibi ſtare non poterat, vel quia habebat conſcientiam læſam:pro vt aliàs dixerat:nam propter tales cauſas purgatur illa præſumptio metus:ita tenet Ant. de But.& ibi Imol.in c.ſollicitè. de reſti, ſpol. & Soc. in d.reg. ccclxxviij.in iiij. fall. Pariſ.in conſ.x,vol.j.

10 Quintò Limita,vt diſpoſitio,c.ſollicitè,militet tantùm in beneficialibus:ſecus in prophanis, quia in illis etiam poſt ſpolium renunciatio excludit ſpoliatum à reſtitutione petenda:Abb.in capitu.ſollicitè.n.9. Soc.in l.rem,quæ nobis.ff.de acq.poſſ.Alex.in conſi.xciij.vol. v. Pariſ. in con.x.volumine j, & fuit dictum in limitationibus primæ concluſ. huius tituli.

11 Sextò Limita,niſi renũciatio hab uerit principiũ ante ſpoliũ licèt,poſtea fuerit cõſumata,vt quia ante ſpoliũ ſpoliatus conſtituerat procuratorẽ ad renunciandum, & poſtea renunciet:Lap.alleg.xxiiij. Abb.in c. ſollicitè.

12 Septimò Limita,quando poſſeſſio non erat apud ſpo liantem:Pariſ. in con.x.nu.66.vol.primo.

13 Octauò Limita,ſi interueniſſet patientia longi temporis:Pariſ.in cõſ. x.nu.76.vol.j.& fuit de mente Ant. de But.in c.ſollicitè.de reſt.ſpol.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Remedium recuperandæ poſſeßionis cui,& quando competat.

1 REMEDIVM recuperandæ poſſeſſionis,quod ponitur in c.reintegranda. iij. q.j.verſatur in iudiciis frequentiſſimè, propterea de illo breuiter tractaturus procedendo iuxta ſolitum per Ampliationes,& Limitationes:primò ponam Ampliationes,& Limitationes circa perſonas,quibus competit huiuſdi remedium.Secundò ampliationes,& limitationes reſpectu perſonarum,contra quas detur huiuſmodi remedium.Tertiò ponam pro quibus rebus detur,vel non detur.Quartò & vltimò de conditione,& natura ipſius remedij.

Redeundo igitur ad primum dicendum eſt, remedium d.cap.reintegranda.in primis competere laico pro bonis prophanis:Barto.in l. ſi coloni.C.de agric.& cenſit.lib.xj.verſ.& iſtam.l.nota.Roma.in l. rem quæ nobis.ver.& circa tertium remedium.ff.de acq.poſſ.Imo.in c. cum ad ſedem. verſ.dicit tamen.vbi dicit iſtam opin.ſeruandam, quia ita * communiter tenetur,licèt forſan alia opinio eſſet de iure verior.de reſti.ſpol.Ang.con.clvij.verſ.quidam enim dixerunt.Anto.de Butr.in c. cùm ad ſedem.verſ.ſed quia ſic ampliare.Alexand.conſi.lj.in prin.vo. j.& conſi.cxvij.ver.&habet locum remedium.vol.ij.& con.cc.verſi.& voluit ſubiungere.vol.ij.& conſi.vj.verſ.capio ſecundum dubium. & conſ.xcj.verſi.nec obſtat.& conſi.xciiij. verſi.& habet etiam locum. vol.v.Anto.de But.in c.ſæpe.verſi.nota rigorem.de reſtit.ſpo. Iaſo.in l. rem,quæ.ver.item circa illud quod tetigi.ff.de acq.poſſ.Calca.in con. xxxij.verſ.nec dubitandum eſt.& conſi.lxxv.verſ.poteſt etiam dici.vbi dicit*communem.Affl.ſuper conſt.in tit.contra quem de reſt.aga.nu. 28.vbi dicit*communem.Claud.in d.l.rem,quæ nobis. verſ.ſed præſupponendo,vbi dicit iſtam communem opin.ff.de acq.poſſ.Ioã. Ant. Alex.con.iiij.ver.& pro fundamento.Guido Papæ ſing.dccxxx.Goza. conſ.xcix.ver.præterea in iudiciariis.Soc.con.cclxvj.verſ.ij.

Idem d.Abb.vbi dicit iſtã communem opi.& in d.l.rẽ, quæ nobis. nobis.ver.ij.q.Bertr.con.clxxxiij.in fi.vbi dicit communẽ. verſi.& licèt aliqui ſenſerint.vo.j.Ang.Aret.in §.idem Seruiana.verſ.& iſta faciunt. Inſt.de actio.& in §.quadrupli.ver.vij.principaliter.Aret.in d.l. rẽ, quæ nobis.ver.ſed ipſe reſpõdit.Barb.con.xxiiij.verſ.& etiã ibi dicit,vo.iiij. Iſtam dicit ſeruari in palatiis Alex. qui dicit iſtam in practica ſeruari, in dict.l.rem,quæ nobis.nu.10.verſ.poteſt dubitari.licèt dicat, aliam opinionem veriorem. Venaſ.qui dicit iſtam communem conſi.xcviij. ver.& nunc reſpondeo.Iaſ.in l.certi condictio.ver.non omitto tamen. ff.ſi certum pet.Rip.qui etiam dicit commmunem in d.l.rem,quæ nobis.nu.25. Grat.conſi.lxx.nu.14.vol.ij.Aufr.in addi. Capel.Tholoſa.q. cccclxxxvij.

2 Quam opinio.dicunt Doct.ſenſiſſe Inn.in c.ſæpè.de reſ.ſpo.vbi Io. And.dum allegant tex.in l.ſi coloni.de agrico.& cenſit.& tex.in d.c.reintegranda.ſimul;& coniunctim,quaſi ſentiant,ꝙ remedium dicti canonis procedat etiam in caſu dict.l.ſi coloni.

Contrarium gl.in c.cùm ad ſedem.in verbo,Interdictum,ver.videtur tamen.& ibi Io.de Lign.de reſt.ſpo.Corn.in conſi.xviij.nu.9.& cõſi.xxxv,nu.31.& conſi.cccxxix.nu.30. vol.j.& in conſi.lvj.nu.20.& conſi.ccxlvij.nu.13.vol.ij.& conſi.cclxxxij.nu.7.vol.iij.Alciat.in l.rem,quę nobis.nu.6.ff.de acq.poſ.

3 Secundò Amplia,vt detur heredi ratione fictæ poſſeſſionis tranſlatæ in eum vigore decreti de continuanda poſſeſſione:ſecundùm Soci. in d.l.rem,quæ nobis.ver.circa quintum,ſed quia iſtud dictum eſt contra communem opi.ideò dic,vt in concluſione noſtra vij.ſuprà,de acquir.poſſ.

4 Tertiò Amplia,vt tale remedium detur etiam commodatario,& depoſitario.Spec.in tit.de pet.& poſ.§.j.ver.ſed nunquid depoſitarius. & ibi Io.And.in ver.reintegranda.Soc.in d.l.rem,quæ nobis.ver.iiij.dubitatur.Bouer.in ſing.in verbo,actio.num.16.& in verbo,de petitorio. nu.12.Soc.conſi.xvij.ver.ſecundum eſt remedium.volu.iij.Roma.in l. rem,quæ nobis.ver.item illa competit.

Contrarium Rip.in d.c.ſæpè.num.24.de reſti.ſpo.& in d.l.rem,quæ nobis.nu.21.licèt dicat aliam opi.*communiter ſeruari.

5 Quartò Amplia,vt tale remedium competat etiam conductori eiecto.Soc.in d.conſi.xvij.ver.ſecundum eſt remedium.vol.iij.refert,& ſequitur Goz.conſi.xcix.ver.& ꝙ ratione.& idem in colono firmat Rui. conſi,lviij.nu.4.vol.iiij.

6 Quod intellige in colono,cuius intereſt ratione fructuum, non in alio:vt in ſimili dicit Afflict.in Conſt.in tit.de defenſ.impo.in conſtit. incip.iuriſgentium.nu.8.

7 Ex duabus præcedentibus ampliationibus infertur alia ampliatio quinta generalis,vt dictum remedium detur etiam pro ſola detentatione:ita Roma.in d.l.rem,quæ nobis.ver.item illa competit,& in finalibus verbis.Alex.in l.j.nu.66.ff.de acq.poſ.Sarnen.in regula de anna.q. lvij.nu.2.Afflict.ſuper Conſt.in tit.de pœn.contu.in conſti.incip.contumacẽ.nu.5.Rot.in nou.deciſ.clviij.vbi qui de facto incumbit poſſeſſioni reſtituitur,etiam ꝙ ante ſpolium reſignaſſet,de quo dic,vt in prima concluſ.ſuprà eo.tit.in vj.limit.& iſtam limitationem ſequitur Rui. conſi.xij.vol.iiij.Ant.de Bu.in c.ſæpè.ver.item in alio.de reſt.ſpo.Aret. in §.quadrupli,nu.23,ver.ad dictum capitulum.Inſt.de act.Caſſa.deci. xiiij.nu.8.de Reg.Cancel.Præpoſ.Alex.in c.quo iure.ver.aut non eſt à iure improbata.viij.diſtinct.

Contrarium ſentit idem Affli.in Conſt.in tit.cont.quem de reſt.aga. nu.49.Barb.conſi.xxiiij.ver.& ſi quiſpiam diceret.vol.iiij.allegat deci. Rot.cccxij.in antiq,credo ꝙ voluit allegare deciſ.lvj.in antiq.& deciſ. j.in antiq.& deciſ.xvj.ver.& quia per dictam reſeruationem.in nou.& deciſ.vij.& deciſ.xj.in antiquis.quæ requirunt poſſeſſionem ad hoc,vt aliquis reſtituatur.ſed pro certo voluit allegare deciſ.Rot.primam.in tit.de reſt.ſpo.in deciſ.Biſign.ver.alij tamen dicebant.idem voluit Bal. de Peruſ.in repe.l.naturaliter.§.nihil commune.in xvj.fal.de acq.poſſ. Æneas in tract.reſeruat.qui tamen non videntur loqui ſpecialiter in iſto remedio,ſed ſimpliciter dicunt,ex ſola detentatione non fieri reſtitionem.Gem.in d.c.reintegranda.ver.quæro an remedium.Abb.in ca. in literis.ver.& idem dicunt.de reſt.ſpo.

8 Quintò Amplia,vt etiam vaſallo ſpoliato à domino, competat tale remedium.vt per Afflict.ſuper Conſt.in ti.de violen.circa poſ.nu.48.

Contrarium tenet ipſe Afflict.in Conſt.in prælud.in xxij.q.nu.10.& in conſt.in tit.de violen.circa poſ.nu.26.

9 Sextò Amplia,vt hoc remedium competat etiam vſufructuario:vt dicit Gozad.conſi.xc.ver.quod probatur.Are.in l.cum heredes.verſic. vnum tamen dico.ff.de acqui.poſ.Rui.conſi.iiij.vol.iij.

Et idem eſt in eo,cui precario res eſt conceſſa:vt tradit Rot.in antiq. deciſ.j.de reſt.ſpo.nu.2.quod intellige ſi à tertio ſpolietur.& ita loquitur deci.Rot.proximè allegata:ſecus verò ſi à domino fuiſſet expulſus.

10 Septimò Amplia,generaliter in omni alio habente naturalẽ poſſeſ. quia ſi deiiciatur à ſua naturali,habet iſtud remedium,tanquam ſpoliatus.Aret.in d.l.cùm heredes.ver.quod probatur.Cor.conſi.cclxxx.ver. & ſi dicatur.vol.iiij.Rui.conſi.iiij.in fi.vol.iij.

11 Octauò Amplia,vt tale remedium quæſitum authori,tanquam in rẽ ſcriptum tranſeat ad quemcunque ſingularem ſucceſſorem.Soc.in l.rẽ, quæ nobis.ver.vltimò poteſt dubitari.& ſentit Ruin.dicens eſſe remedium in rem ſcriptum,in conſi.xxxvij.ver.non obſtat etiam. volu.iiij. Grat.in conſi.xlij.nu.7.& ſeq.vol.ij.

Contrarium Rip.in c.ſæpè.nu.26.de reſt.ſpo.

12 Nonò Amplia,vt detur etiã cõmendatio:Capic.deci.Nea.iij.in nou. & colligitur ex dictis per commẽ.in reg.xxxiij.in fi.ver.Item hic vidi.

Con

Contrarium tenet Abb.in d.c.ſi conſtiterit.verſi. in gloſſ.ij. de accuſ. & ibi Fel.in iiij.not.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu.10.ff. de re iudi.

13 Concordia ſumitur ex dictis per Abb.& Felin.in locis præalleg.& per Capic.deciſ.iij.vt prima opi.habeat locum in commenda perpetua, ſecunda verò opinio procedat in commenda temporali.

14 Et quia iſtud pendet ab eo,an commẽdatarius dicatur poſſidere, ideo dic,vt per Sarn.in reg.de triennali.q.v.nume.14. ex cuius dictis ſumitur etiam iſta concordia.& in regula de non toll.iur.quæſit.q.iiij.in fin.& in regula de annali.q.xxvj.& per Rebuff.in prac.in tit.de commenda.

15 Decimò Amplia,vt competat etiam ceſſionario,vt ſentit Bal.in conſi. cccix.vol.iij.& clarius Soc.in d.l.rem,quæ nobis.verſi. poteſt dubitari.de acq.poſſ.& Rip.in d.c.ſæpe.nu.26.de reſt.ſpol.Tiraq.de retract. lignag. §.xxvj.in gl.iij.nu.18.Rui.conſi.xlv.vol.iiij.

Vndecimò Amplia, vt hoc remedium detur etiam adminiſtratori hoſpitalis ſpoliato bonis hoſpitalis:Rota in antiq.deciſ.vj.de reſti.ſpol. & in antiquior.deciſ.iij.de reſtit.ſpoliat.Ant.de Butr.in conſi.lxij.Soc.in l.rem,quæ nobis.nu.5.ff.de acq.poſſ.Caſſad.deciſ.iiij.vt lit.pendent.

16 Duodecimò Amplia,vt tale remedium detur heredi ex perſona auctoris ſpoliati:Soc.in d.l.rem,quæ nobis.verſicu.item quia tranſit.ponit Cagno.in l.heredem.nu.22. de reg.iur.

17 Declara, vt hoc procedat quando defunctus fuiſſet in vita ſpoliatus: aliàs ſecus:Corn.in conſi.cccxxix.vol.j.Cagnol. in d. l. heredem. nu.22. ff.de reg.iur.

18 Decimotertiò Amplia, nam qualitercũque cadat poſſeſſor à ſua poſſeſſione,præterquam ex cauſa iuſta, ſemper ei competit remedium recuperandæ.Ant.de But.in c.cùm ad ſedem.verſi. ſed dicit Io. Cald. de reſt. ſpol.& in c.ſæpe.verſi.quoddam eſt aliud remedium.eo.tit.Calca. conſ. xxxij.verſi.nec dubitandum eſt.Anch.conſi.xlij. verſi. verum habemus. Hoſt.in ſumma in tit.de reſti.ſpol.§.ſæpe.verſi.ſed conditio ex illo canone.Guid.Pap.ſing.dccxxx.Gofred.in ſumm.de reſt.ſpol.verſic. ſed inter canonem.Archid.in c.reintegranda.verſi.laudat ibi Gofred.

19 Decimoquartò Amplia,vt colono expulſo, competat domino hoc remedium:Soc.conſi.xlix.verſi.ex quibus omnibus.vol.iij.

Explicitis ampliationibus, nũc per limitationes ſubiiciam perſonas, quib.hoc remedium non competit.

20 Primò Limita, vt tale remedium non competat malæfidei poſſeſſori: Imo.in c.ſæpe.verſi.ſed an conditio.de reſti.ſpol.Alex.conſi.xciiij.verſi. item non poteſt competere.vol.v.Soc.in d.l.rem quæ nobis.verſicu.iiij. dubitatur,Brun.qui dicit iſtam * communem opin.conſi.xxj.verſi.ij. dicitur ex perſona.Bertr.conſi.liiij.nu.3.verſi.non etiam in dicto remedio. vol.j.in nouis.Soc.conſi.xxxix.verſi.ſed in iuſto.volu.iij. Bru. conſi. xix. verſic. vij. modo poteſt.Ripa qui dicit * communem opin.in c.ſæpe.nu. 23.de reſti.ſpol.

Contrarium tenet Ant.de But.in d.c.ſæpe.verſic.ſed Innocentius. & Aret.ibi,verſi.item illa competit.Roma.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui.poſſ.Alex.in d.conſi.vj.verſi.plus dicit Antonius. & verſi. præterea etiam.vol.iij.& Alex.conſi.xcij.verſi.& ibi etiam fortius.dicitur.vol.v.Iaſ.conſi.clxxij.vol.iiij.verſi.imò fortius.Alex.conſi. cc.verſic. & fortius dicit.vol.ij.Abb.in c.ſæpe.verſic.vlterius etiam quæro.de reſt. ſpol.& Alex.conſi.cxvij.verſi.& competit.vol.ij.Ripa.in d.c.ſępe.nu.23. de reſt.ſpol.Barbat.conſi.xxiiij.verſi.& iſtud etiam ſequitur Ludouicus. vol.iiij.Aret.in §.quadrupli.nu.23. verſi.ſed dictum capitulum, inſtit. de actio.Claud.in l.rem,quæ nobis.verſi.quin imò etiam. Venafr. conſilio xcviij.verſic.quo interdum.Io.Ant.Alex.in d.§.nihil. commune.nu.81.

21 Secundò Limita,quando quis caderet à poſſeſſione ex iuſta cauſa propter verba illius tex.in c.reintegranda.iij.q.j.ibi,iniuſtas cauſas.Alexan. conſi.xcij.ver.non poteſt etiam obtinere.vol.j.Abb.in c. cùm ad ſedem. nu.28.& ſeq.verſi.ſed hoc dictum eſt.de reſtit.ſpol.& in c.accedens. el j. nu.19.vt lite non conteſt.Lap.alleg.lij. verſi. ſi autem omiſſis aliis. Brun. conſi.xxj.verſi.tertio ex qualitate.Soc.in l.rem, quæ nobis.verſi. & vltimò infertur.Domin.in d. c.reintegranda. in notab. in verbo, nota quòd remedium.Ant.de Butr.in capitu.ſæpe.verſi.aliud eſt remedium de reſti. ſpol.& ibi Imol.verſi.in glo.Dec.conſi.lvij.nu.2.& conſi.cccij. num.22. Deciſ.Neapol.cccxcij.quinto dubio.Soc.conſi.cclxvj.verſicu.poſtremò alia via.Pariſ.conſi.j.num.164.volu.j.Ripa in d.c.ſæpe.num. 27. vbi dicit * communem.Alex.conſi.vj.verſi.ad hoc oſtendendum. & verſic.ſecundò reſpondeo.Barbat.conſilio xxiiij.verſi.& ſi dicatur mihi. vol.iiij. Anch.conſi.xlij.verſi.verum habemus.Brun.conſilio xix.verſic.inſuper remedium. Franc. in diſput. de petit. & poſſeſ. in primo dubio. Caſſad. deciſ.iiij.nu.6.de reſti.ſpol.Grat.in conſi.50.nu.13.vol.j.Hippol. in ſing. de.Rui.in conſi.xlvij.nu.5.& conſi.xlix.no.9.verſi.iiij.Lofr.in conſi.xlv. nu.6.Maria.iun.in conſi.xlvij.nu.14.& conſi.xlviij.nu.6.volu.ij.Io.Ant. Alex.in d.§.nihil commune.nu.73.

22 Tertiò Limita in eo, qui caderet à poſſeſſione propter negligentiam per ſpatium decem annorum:Alex.conſi.xciiij.verſic.nec obſtat,ſi dicatur.vol.v.& conſi.xcij.verſi.nec obſtat,ſi diceretur.volu.j.Soc. in l.rem, quæ nobis.verſi.iij.& vlti.infertur.Abb.in c.accedens.el j.nu.19.verſi.ex hoc dicit.vt lit.non conteſt.poſt Ant.de But.ibi.verſi.quod nota. Imo.in c.ſæpe.verſi.in glo.j.de reſt.ſpol.Soc.conſi.xxxiij. verſicu. præterea non competit. volumine iij. & conſilio cclxvj. verſiculo, poſtremò alia via: Ripa.in d.c.ſæpe.nu.27.Grat.conſi.lxxv.verſi.nec obſtat.volum.ij. Rui. conſi.xlix.nu.9.verſi.iiij. non competit.vol.iiij.& conſi.lxix. vol.j.

Iſta opin.ſumitur ex verbis Hoſt.in c.accedens.el j. in primis verbis, in verbo reſtitutionis.vt lit.non conteſt.& ibi Io.And.verſicu. ſed Hoſt. placuit,& ibi Imol.Hoſt.verò & Abb.in c.ſæpe.verſi.eccleſia tamen, de reſt.ſpol.nam dicunt,quòd ei,qui cadit per negligentiam competit officium iudicis pro recuperanda poſſeſſione, non reſtitutionis remedium. & idem dicit Ripa.in d.c.ſæpe.nu.14.& ſeq.de reſt.ſpol.

23 Sed dicit Abb.in c.cum ad ſedem.verſi. dummodo eſt. quòd officium iudicis competit eo caſu tantum,quando daretur in integrum reſtitutio, & idem dicit Soc.conſi.cclxvj.verſic.ſed contra hoc poſſet inſurgere. & ſequitur Ripa in d.c.ſæpe.nu.14.& ſeq.Soc.in d.l.rem, quæ nobis. verſi. prædicta tamen.ff.de acq.poſſ.

Contrarium, quòd ex negligentia decem annorum non excludatur quis à remedio dicti canonis:tenet Grat.in conſi.lxx.nu.18.verſi. nec obſtat.volu.ij.Ruin conſi.xxxvij.nu.8.& ſeq.vol.iiij.deciſ.Thol. cccclxxxvij.Ang.Aret.in §.quadrupli.nu.32.inſt.de actio.

Tenendo primam opi.quæ eſt magis * communis,

24 Sublimita ipſam in minore,aut in abſente,vel in eccleſia,quibus daretur in integrum reſtitutio, ſi à poſſeſſione caderent ex negligentia:Alex.conſi.xcij.verſi.nec obſtat ſi diceretur.vol.j.Soc.in l.rem, quæ nobis. verſi.iij.& vltimò infertur.de acquir. poſſ.Cape. Thol.deci.cccclxxxvij. Soc.conſi.cclxvj.

25 Quartò Limita,& erit limitatio,quæ ex præmiſſis inſurgit,vt emphyteutæ,qui cecidit propter canonem non ſolutum, eiecto à poſſeſſione non detur remedium canonis reintegranda:Alex.conſi.vj. verſi. ſecundo reſpondeo.volu.iij.Soc.in d.l.rem,quæ nobis. verſicu. ex quo infertur.Affl.in deciſ.Neapol.cccxcij.in v.dubio.Socin.conſi.clxvij.vbi tenet emphyteutam ceſſantem ſoluere, expelli poſſe propria auctoritate: Iaſ. in l.ij.cum pluribus.ſeq.C.de iur.emphyt.Corn.conſi.cclxxj.volu.iij.vbi dicit iſtam * communem.& conſi.clxvj.vol.ij.Dec.conſi. cxlvj. num.7. vbi idẽ dicit.Cæpol.conſi.ciuili xxv.in princ.Mari.iun. in conſi. cxj. nu. 12.vol.ij.Gozad.in conſi.xxxix.in fin.

Contrariam opin. tenuit Guid. Pap. q. cvij. & eandem ſequutus eſt Affli.deciſ.xcvij.in fi.Rui.conſi.50.nu.10.& conſi.clxvj.in fi.vol.j.

26 Quintò Limita,quando quis cadit à poſſeſſione vigore contractus, & traditionis voluntariæ factæ ab ipſo poſſidente:Alex.conſi.xcij.verſi. nec etiam poteſt obtinere.volu.j.Soc.conſi.xxxix.verſi. præterea in caſu noſtro.volu.iij.& in l.rem,quæ nobis.verſi.Infertur ſecundo.vbi limimitat.Dec.conſi.lvij.nu.2.& ſeq.& in conſi.cccij.verſi.præterea ex alio capite.Ruin.conſi.xxxij.nu.8.& cõſi.lxxxiij.nu.5.vol.j.Grat.conſi.lxxv. verſi.nec obſtat.volu.ij.Maria.iun.conſi.xlvij.nu.24.vol.ij.

27 Sextò Limita,quia non datur tale remedium execrabili,id eſt,illi,qui tenuit duo beneficia incompatibilia vltra tempus ſtatutum,in extrauaganti,execrabilis.de præbend.& ita tenuit Rota in nouis deciſ. xvj. in vltima addit.deci.Thol.cccclxiiij.Rota in antiq.dec.ccclxxj. Ro. conſi. ccccxlix.verſic. vj.ad idem. Corſet.in xvj.limit.ad regulam,ſpoliatus.& in xxxiij.limit.Æneas in trac.reſeru.verſi. ſi quis fuerit. & Sarn. in regu. de annal.q.lv.nu.2.Bero.q.lxxx.& hanc partem ſenſit Abb.in c. ex parte.verſi.Vincentius.tamen hoc dictum,de for.cõpet. Aim. in conſi. lviij. nu.9.verſi.& ſimiliter.

Contrarium Abb.in diſput.incip.Titius clericus.verſicu.ego tamen puto.Milis in verbo beneficium,quod quis ipſo iure. Bal. nouell.in rep. l.naturaliter.§.nihil commune.in xviij.limit.ff.de acq.poſſ.Anto.de But. in c.ſollicitè.verſi.ſi eſt priuatus in ipſo iure.de reſtit ſpol.Præpoſ.Alex. in c.quo iure.verſi.ſi autem eſſet viij.diſt. Sarnen. in reg.de trien.q.x.nu. 22.Abb.in c.in litteris.nu.29.de reſt.ſpol.Oldr.conſi.ccxxvij.

28 Pro cõcordia opi.dici põt, ꝙ aut præceſſit ſentẽtia priuationis ſuper priuatione ratione execrabilitatis:& ꝓculdubio tũc nõ reſtituitur:& idẽ ſi in iudico ſit probata execrabilitas, vel alias ſit ita notoria, vt aliquam excuſationem non admittat, aliàs ſecus:ita colligitur ex verbis Oldr. in d.ſuo conſi.ccxxvij.Rota in nou. deciſ.xvj. in vltima addit. apoſtill. ad deciſ.Tholoſ.cccclxiiij.Abb.in c.in literis.verſicu.ſi autem exceptio.de reſtit.ſpol.Præpoſ.Alex.in c.quo iure.verſic.ſi verò eſſet notorium.viij. diſt.Anton. de Butr. in capitu.ſollicitè. verſiculo,puto quòd ſi priuatio. de reſt.ſpol.

29 Septimò Limita,vt nõ detur ei, qui reſignauit beneficium:de quo dic vt in concluſ.noſtra prima ſuprà eo.tit.in vj.limitatione.

30 Octauò Limita, nam non datur reſtitutio illi, qui adeptus eſt beneficium per ſimoniam : Caſſad.deciſ. j.de ſimon.vide ſuprà in j.concluſ.in tertia ſublimit. tertiæ limit. principalis.ibi, etiam quàm pluribus aliis perſonis denegatur reſtitutio, hic non expreſſis:& ne eadem pluries repetamus,ibidem me remitto.

Et hæc ſunt quæ ad primam partem huius concluſionis pertinere videntur.

¶ Aggredior igitur ſecundam partem, in qua ponam contra quas perſonas detur, vel non detur remedium.c. reintegranda, & procedẽdo per ampliationes vel limitationes,

21 Primò Amplia,vt detur etiam contra bonæ fidei poſſeſſorem, qui habet cauſam à non vitioſo auctore:vt tenet Hoſt. poſt gl. ibi in c.cùm ad

ſedem.verſi.ſecundum canones verò.de reſt.ſpol.& ibi Abb.verſicu.ſed quæro quid.& idem Abb.in c.cùm ad ſedem.verſic.& hoc etiam ſentit.& idem Abb.in c.ſi diligenti. verſi. nunquid antiquiori.de præſcr.& in c.ſæpe. de reſt. ſpol. vbi dicit ab hac opin. tanquam à vera & communi non eſſe recedendum.Gofred.in ſumm.de reſt.ſpol.§.à quo peti. verſic. ſed conditione.Lap.alleg.lij.verſi.ipſe verò Dominus.Alex.conſi.cxvij. verſi.& ex forma.vol.ij.& conſi.cc.volu.ij.verſic.ſecundo reſpondeo.& conſi.vj.verſi.& ad hoc oſtendendum.vol.iij.& conſi.lxxviij.verſi.& ſicut in hoc.vol.iij.& conſi.xcj.verſi.præterea competit remedium.vol.v. & conſi.xcviij.verſi.circa libellum.vol.v.

Et iſtam ſequitur,& dicit* communem Iaſ.in dict. l.rem, quæ nobis. verſi.in principali q.ff.de acqui.poſſ.Aret.in §.quadrupli.num. 23.verſi. ſed Reuerendiſſimus in Chriſto pater.Inſt.de actio.Luc.de Pen.in l.ſi coloni.q.xxj.C.de agric.& cenſit.lib.xj.Affli.deciſ.ccclxj.num.33.Calca.in conſi.lxxv.verſi.poteſt etiam dici.& conſi. xxxij. verſi. nec dubitandum eſt:Soc.conſi.lxxxix.verſi.tertium & vltimum remedium.volu.j. Corn. conſi.lvj.verſicu.licèt dominus antefatus.volu.ij.vbi etiam dicit iſtam * communem.Guid.Papæ in ſing.dccxxx. Caſſad. deciſ. vij. de reſt. ſpol. vbi dicit iſtam eſſe magis * communem opin.Dec.conſi.lvij. verſicu.& hic ex omnibus.& verſi.ij.obſtat.& conſ.cclij.nu.4.Claud.in l.rem,quæ nobis.verſi.& præſuppono.Faſtol.dub.lxij.verſi.ſed per Franc.allegabatur.Felin.in d.c.dilecti.verſi.conſidera etiam,de maior. & obed. Barbat. conſi.xxiiij.verſi. præterea in caſu noſtro. vbi dicit iſtam * communem opi.vol.iiij.Iaſo.conſi.clxxij.vol.iiij.Pet.de Anch.in conſi.xlij.Dec.conſ. clvj.verſi.vltimò non obſtat.Ripa in c.ſæpe.nu.78. de reſtit. ſpol. Alex. in d.l.rem,quæ nobis.verſi.iuxta prædicta.& verſi.additis ad ea.Venafr. conſi.xcviij.verſi.& præterea.Boer.deciſ.ccxxxviij.& hodie iſta videtur magis * communis opinio.

Contrarium verò, quòd remedium dicti canonis non detur contra bonæ fidei poſſeſſorem,qui non habet cauſam à vitioſo auctore, tenuit Bart.in l.rem,quæ nobis.verſi.quæro quia prædicta.& ibi Ang. dum ſequitur opi.Bart.ff.de acq.poſſ.idem Bart.in l.fi.in §.ſed etiam. in ſecunda.verſi.ſed quæro.C.de furt.Ang.in l.ſiue autem.§.ſi duob.verſic.ſequitur in text.ff.de Publici.Io.de Plat.in l.ſi coloni.verſi. quid autem ſi peruenit.C.de agric.& cenſit.Imol.in c.ſæpe.verſi. ſed an conditio.de reſti. ſpol. Ange.in conſi.cxvj.in princ.verſicu.ſicut intelligitur Decretalis.& conſi.clvij.verſi.quandoque agitur. Anch.in conſi.cccx.Io.Fab. in §.ſed iſtæ.inſt.de actio. Pract. Papien. in form. libell. quo agit in cauſ. ſpol. poſſ.in glo.j.num.8.Iaſon in conſi.xxj.vol.iij.Alex.conſi.cxviij. verſicu. circa primum.& conſi.lxxxix. verſic. accedo ad poſſeſſorium. volum.v. & conſi.xciij.verſic.ideo tunc dixit Bart.volu.v. licèt non firmet. Calca. conſi.cxv.verſi.& tertio.Corn.conſi.xviij.num.9.cum pluribus ſeq.vol. j.Corn.conſi.cccxxix.num.29.& 30.& ſeq.volum.j.Cor.conſi.xxiij. nu. 16.vol.j.Soc.conſi.cvij.in fin.verſic.præterea in poſſeſſorium iudicium. & conſi.xxxix.verſi.ſi quod autem non competat.vol.iij.Ioa.Ant.Alex. conſi.clxvij.verſi.ex alio capite.& conſi.iiij.& in §.nihil commune. nu. 71.& ſeq.Soc.conſi.cclxvj.verſi.ij.eadem concluſio:Brun.conſi.xix.verſ. vij.non poteſt.& conſi.xxj.verſic. iiij.ex perſona.Maria.iun. conſi.xlvij. nu.25.& conſi.xlviij.num.13.verſi.ij.principaliter.vbi dicit iſtam veriorem,& magis * communem opi.vol.ij.& conſi.xix. verſi. item non potuit.vol.ij.Bertr.conſi.liiij.verſi.præterea eſto.vol.j.in nou.Gozad. cõſi. xxviij.nu.36.Soc.in d.l.rem,quæ nobis.verſic.aliquando & quintò.ff.de acq.poſſ.Paul.de Caſt.conſi.cj.verſi.quantum verò.vol.j.Ruin.in conſi. xlix.nu.11.vol.iiij.Pariſ.conſi.j.nu.166.volu.j. vbi hanc dicit * communem.Ripa in l.rem,quæ nobis.nu.27.ff.de acq.poſſ.

32 Secundò Amplia,vt detur contra heredem, cuius auctor ſoluere conſueuerat aliquid ſingulis annis,prout ſoluit vſque ad eius obitum, & ſucceſſor denegat ſoluere,ſiue ſit ſucceſſor temporalis,ſiue ſpiritualis.Guido Papæ q.dcxxix.

33 Tertiò Amplia, vt tale remedium detur etiam contra fiſcum: Calca. conſi.lxv.verſi.ex quo patet.

34 Primò Limita,vt tale remedium non detur contra illum, qui occupauit poſſeſſ.beneficij vigore reſeruationis Apoſtolicæ in ſui fauorem:Ægid.Deciſ.dxxxvj.Rota in antiq.deciſ.vij.& deci.ccccLxxv.& in no.deci. vj.Sarnen.in reg.de annali.q.xxiij.Bal.& Bar.in rep.l.naturaliter.§.nihil cõe.in xx.fall.Corſett.in regula ſpoliatus.in xlj.fall. Abb. in c. in literis. verſi.& ideò dicunt.de reſti.ſpol.Æneas de Falco.in tract.reſeruat.Rota in deciſ.Biſig.j.de reſti.ſpol.Feli.in c.noſtra.in xxxvj.corollar.verſi.& ad hoc conſidero.de reſcrip.Caſſad.deciſ.vij.de regul.cancel.nu.3.& deciſ. j.de reſt.ſpol.Soc.in d.l.rem,quæ nobis.verſi.circa nouam principalem q.de acq.poſſ.Lap.alleg.xxiiij.verſi.ij.licèt in poſſeſſorio.Sarnen.in reg. de triennali.q.xxxj.verſi.quintum ſpeciale.Rom.in l.naturaliter.§.nihil commune.verſi.inquantum.ff.de acq.poſſ.Lap.alleg.lij.in fi.

Contrarium Aret.in d.l.naturaliter.§.nihil cõmune. verſi. poſtremò dominus meus.ff.de acq.poſſ.

35 Primò Sublimita iſtam concluſionem vt reſeruatio impediat ſpolij reſtitutionem,quando contra reſeruationem nihil eſt probatum,vel appoſitum:Soc.in l.rem,quæ nobis.verſi.ſed tu conſidera.ff.de acq.poſſeſſ. aliàs ſecus.vt ibi per eum.

36 Secundò Sublimita poſt concluſionem in cauſa, non ante:Socin. in d.l.rem,quæ nobis.verſi.vel ad minus.

37 Tertiò Sublimita vt hoc procedat in reſeruatione probata, vel incontinenti probanda: quia alias reſtitueretur ſpoliatus: Rota in antiquis deciſ.ccvij.Æneas in tracta.reſeruat.verſi.aduerte quia ſi ſpolians.

38 Quartò Sublimita,niſi ſpoliator,qui habet pro ſe reſeruationem, lite pendente ſpoliaret,quia tũc ſpoliatus officio iudicis reſtitueretur: Rota in antiq.deci.lvj.Caſſad.deciſ.vij.nu.3.de reg.cancell.Rota in antiq.deciſ.

Et ex iſta limitatione deuenio ad tertiam partem, vt in rebus,in quibus adeſt reſeruatio,non competat hoc remedium.

39 Et quia principalis concluſio,vt contra habentem reſeruationem ſpecialem non detur reſtitutorium remedium. c. reintegranda. fundatur in decreto in ipſa reſeruatione adiecto, per quod decretum infirmatur titulus,& poſſeſſio,& propterea reſtitutio non competit,prout notat Ægid.deciſ.dxxxvj.verſi.ratio eſt.Rota in antiq.deciſ.ccccxxix.verſi. ſicut etiam dicitur,& deciſ.ccccLxxv.& deciſ.Biſig.j.de reſtit. ſpol. verſiculo, & eſto.Caſſad.deciſ.vij.num.3.de reg.cancell. & deciſ.v. de iur. patron. in fin.verſiculo,prout in collatione,& poſſeſſione. Socin. conſilio lxvij. verſiculo, dici poteſt. volumine iij.Ioan.de Sylu.in tract. de benef.in iij. par.q.xj.num.45.Sarnen.in reg.de trienn.q.xlix.num.2. & ſeq. verſicu. quod autem in regreſſu.Staphil. de literis grat.& iuſt. verſiculo, ex quo ſequitur.Pariſ.conſilio.xij.num.19.volum.iiij.Mant.conſi.xxxviij.num. 26.& ſeq.Rota deciſ.Biſig.iiij.de reſtit.ſpol.verſiculo,ſicut etiam dicitur per reſeruationem.Sarnen.in regula de trienn.q.xlj.num.2. Ægid.deciſ. cccxlij.Caſſad.deci.j.de reſt.ſpol.Soci. in reg.ſpoliatus. in vij.fall. Sarn. in reg.de trienn.q.lv.nu.13.Præpoſ.Alex.in c.quo iur.verſi. contrarium tamen tenet.viij.diſtinct.

40 Inferri poteſt generaliter, quòd dictum remedium non detur contra habentem decretum irritans:prout in decreto adiecto in regreſſu, in acceſſu, & in coadiutoria, dicit Caſſad. deci. prima. de cauſ. poſſ. & proprie.& deci.ſecunda, in prin.de reſt.ſpol.Sarnen.in reg.de triennali. q.xlix.nu.2.& 3.

41 Et in decreto expectantis dicit Guid.Pap.q.ccxxxiij.in fi.

Contrarium communiter ſeruatur in decreto expectantis: vt tenet Caſſad.deciſ.j.nu.3.& 4.de reſtit.ſpoliat.

42 Amplia, nam hoc, quod dicitur de decreto, locum habet nedum quando quis ſpoliatur ab habente decretum,ſed etiam ſi à tertio ſpolietur:Rota in deciſ.Biſign.j.de reſtit.ſpoliat,verſi. alij tamen dicebant.

43 Primò Limita hoc,quod dicitur de decreto,vt non procedat in decreto adiecto ſuper alternatiua epiſcopi.Caſſad.deciſ.ij.de reſt. ſpol.

44 Secundò Limita, in decreto adiecto ſuper beneficio vacaturo, ſecus verò ſuper beneficio vacante.Caſſad.deciſ.ij. de reſt.ſpol.num. 4. verſi. & intellige.

Contrarium ſentit Rota in dec.dxxxvj.in antiq.verſi. niſi velles.

45 Imò magis operatur appoſitio manus Papæ, ex qua reſultat affectio, vel reſeruatio ſuper Beneficio vacante, quàm ſuper vacaturo: Rota in nou.deciſ.ccccxcj.verſic.præterea ſecundum regulas. aliàs ccccLxxxviij. verſi.præterea licèt.

46 Tertiò Limita,nam decretum operatur, vt reſtitutio non fiat, quando eſt ſpecialiter adiectum ſuper certo corpore beneficij: ſecus verò, quando ſuper incerto,& generali, & ſic quando decretum eſt generale: Rota in nou.deciſ.xvj.verſicu.non obſtan.prædictis.Caſſad.deciſ. ij.nu. 3.& 4.de reſti.ſpol.

47 Similem diſtinctionem,quòd decretum liget ignorantes,quando eſt adiectum ſuper certo corpore:ſecus ſi ſuper incerto: ponam in concluſione noſtra iij.in tit.de clauſ.in ſeq.libro.

48 Et ſimilem differentiam inter reſeruationem generalem, vel ſpecialem etiam facit Fel.in c.in noſtra,in xxxvj.coroll.de reſcrip.Io. de Sylu. in tract.de benef.in iij,part.q. xj.verſi. & ſi diceretur: vbi ſi reſeruatio ſit ſpecialis, debet fieri mentio in impetratione de alterius detentione: ſecus quando reſeruatio eſt generalis.

49 Prout etiam ſimilem diſtinction. an Papa apponat manus ſuper beneficio certo,vel ſuper incerto:facit Bellam.conſi.xxxiiij.verſi.ad ſecundum.vbi tenet,quòd ſi Papa apponit manum ſuper incerto beneficio in fauorem certæ perſonæ,& prouiſio ſit nulla, tamen illud omnino remaneat ſibi reſeruatum: ſecus verò, quando apponit manum ſuper certo beneficio in fauorem certæ perſonæ,& nulliter ſit prouiſum: nam tunc ſi appoſitio manus eſt inualida, etiam reſeruatio ceſſat:Anch. in capit. ſi beneficia.verſicu.ſuper ſecundo.de præbend.in vj.Caſſad.deciſ.iij. de præbend.nu.31.

50 Contrarium in principali limitatione voluit Rota in antiq. deciſ. ccccxxix.verſiculo,quia propter decretum.vbi dicit, quòd generale decretum iuris non debet eſſe minoris efficaciæ, quàm decretum ſpeciale hominis: Caſſad. deciſ. prima, numero 2.& ſeq.de reſt.ſpol.Sarnen. in regu. de trienn. quæſt. xlix. numero 3. & ſeq. Æneas in tract. reſeru. verſi.reſeruatio repellit.

51 Et in decreto generali notorio idem eſſe, quod in decreto ſpeciali tenet Rota in nouis deciſ.xvj. verſicu. non obſtat prædictis. Caſſad deciſ. j.de cauſa poſſ.& propriet.& deciſ.vij.num. 4. verſi. facit etiam deciſio. de reg.cancell.

52 Secundò Limita principaliter, vt tale remedium non cõpetat contra illum,

illum,qui occupauit poſſeſſionem beneficij,quam ſpoliatus lite pendente ceperat: vt in concluſio.noſtra prima,ſuprà eod.tit.in 50.limitatione.

Expeditis ampliationibus,& limitationibus remedij cap.reintegranda.percurrendæ ſunt aliquæ concluſ.in eius materia.

53 Et prima eſt concluſio,quòd remedio dicti canonis præſcribitur ſpatio xxx.annorum:iſtud ſentit Ant.de But.in c.ſollicitè.in fi. verſi. quæro cum gl.de reſt.ſpol.vbi Abb.nu.94.verſ.gl.vltima quærit.Soc.in l.rem, quæ nobis.verſi.circa octauam principalem. de acq.poſſ. Luc. de Penn. in l.ſi coloni.q.xx.C.de agricol.& cenſit.lib.xj.Paul.de Caſt.in conſi.cv. vol.j.Alex.conſi.vj.verſi.præterea antequam.vol.iij.& conſi.clxvij.verſ. Ant.Maynardus.vol.vj.Soc.conſi.xxxix.verſi.præterea remedio.vol.iij. vbi dicit hanc eſſe magis * communem opin. Deci.conſi. cccij. verſi. & vlterius videtur.Balb.in tract.præſcri.verſic. xxiiij. principaliter quæro, aliàs in iiij.parte quartæ par.princ.in xxiiij.principali q.Pariſ.conſi.j.nu. 155.vol.j.Ruin.in conſi.lx.nu.14.& conſi.ciij.nu.4. vol.j. Aim. in conſi. cxxiiij.nu.14.Marian.Iun.in conſi.xlviij.vol.ij.Grat.conſi.lxx.verſi.non obſtat.vol.ij.Ruin.conſi.lxix.nu.14.vol.j.& conſi.xliiij.verſicu.ſed dato etiam.volum.iiij.Aimo de antiquit.temp.in iiij.parte.num.209.Bero.q. lxxxij.nu.4.

Contrarium,quòd nulla præſcriptio etiam xxx.annorum operetur ad tollendum huiuſmodi remedium,voluit Imol.in cap. ſollicitè.in finalibus verbis,verſi.in gl.fi.de reſtit.ſpol.Alex.in conſi.vj. verſi. & quod remedium.vol.iij.

54 Imò quòd etiam per ſpatium immemorabilis temporis non præſcribatur huic remedio:tenet Caſſad.deciſ.j.num.1.de reſtit.ſpol. &deciſ.vj. maximè in fin.eod.tit.& ita Rota ſeruat,prout ſeruari vidimus in pluribus cauſis.& ponit Sarnen. vbi dicit hoc remedium eſſe perpetuum, & quòd illi non præſcribitur etiam per mille annos:in reg. de trienn. q. xj. in fin.

Contrarium tamen in præſcriptione immemorabilis temporis voluit Rota in nou.deciſ.cclix.Goza.conſi.vij.verſicu.vij.vltra ſupradicta. Corſet.in reg.ſpoliatus.in vlti.fallent.Abb.in c.j.verſi. oppono vlterius contra text.de reſtit.ſpol.Aim.de antiquit.temp.in iiij.part.nu.175.

55 Defendendo opinio. Dominorum de Rota, & obſeruātiam illorum, dici poſſet,quòd deciſ.proximè allegatæ non concludunt, quòd probata ſpoliatione per tantum tempus, excludatur hoc remedium, ſed quòd per probationem poſſeſſionis tanti temporis excluditur probatio probationis.quia quando quis poſſedit à tanto tempore, quod non extat memoria hominum in contrarium, non poteſt dici infrà dictum tempus aliquem ſpoliaſſe:& iſta eſt ratio fundamentalis.d.deciſ.cclix. quam alij proximè allegati ſequuntur.

Tamen in præſcriptione etiam immemorabili intelligit hoc procedere Goz.in d.conſi.vij.& Aim.de Antiq.temp.in iiij.parte.nu.175.

56 Secunda Eſt concluſio , vt in iſto remedio ſatis ſit docere de antiqua poſſeſſione ex parte agentis,& de recenti poſſeſſione ex parte conuenti, abſque eo,quod probetur ſpolium, vel quæſtio , vel quod ex cauſa iniuſta ceciderit à poſſeſſione.Innoc.in c.poſt.electionem,in fi. verſi.vel dic quòd hæc decretalis,de conceſ.præb.Lap.alleg.lij.verſic. d.meus.Inn.in c.ſæpe.verſic.imò plus videtur.de reſti.ſpol.Abb.in c.cum ad ſedem.nu. 28.verſi.ſed circa iſtud vltimum.de reſt.ſpol.Anch.conſi.xlij.verſic. verum habemus.Calca.conſi.lxv.verſi.competit etiam.Soc.in l.rem, quæ nobis.verſi.circa ſeptimam q.& in conſ. cclxvj.Abb.in c.ſi diligenti.nu. 17.verſicu. nunquid antiquiori poſſeſſione. de præſcript. Alex. conſi.vj. verſi & ad hoc oſtendendum.vol.iij.& conſi.xc.verſi.quæ remedia.vol. v.Cor.conſi.ccxlvij.nume.20.vol.ij.verſi.& circa merita cauſæ.& conſi. xxxv.nu.19.vol.j.Afflict.in deciſ.cccxxvij.Barbat.conſi.xxiiij.verſic. ad hoc reſpondeo.vol.iiij.Imo.in conſi.cxj.in princ.Alex.conſi. xcj. verſic. & etiam probatur per teſtes.vol.v.Deci.conſi.cclij. nu.2. verſic. eſt ergo videndum.Alex.conſi.xcviij.verſi.circa libellum verò.vol.v.Iaſo. conſi. clxxij.verſi.quod remedium.vol.iiij.Grat.in conſi.xl.nu.2.volu. ij.Mari. Iun.in conſi.cxxviij.nu.23.vol.ij.Io.Ant.Alex.in conſi.iiij.nu.10.Gozad. in conſi.xcix.nu.5.Pariſ.in conſ.xcviij.nu.24.vol.ij.Alciat. de præſump. in ij.reg.in xxj.præſumpt.nu.10.

57 Et propterea dicitur , quòd probata poſſeſſione anteriori , re ipſa eſt probata ſpoliatio;Bald.in l.iij.verſi.& nota quòd ille.C.ſi à non compet. iud.Affl.deciſ.cccxxvij.Deci.conſi.ccliij.nu.2.

58 Contrarium in articulo principali,vt non ſufficiat probare poſſeſſionem anteriorem,ſed ſit neceſſe probare, quòd ex iniuſta cauſa ceciderit de poſſeſſione is,qui reſtitutionem petit:voluit Paul. de Caſtr. conſi.cv. nu.4.verſi.ex quibus concludo.vol.j.

59 Imò is in iſto remedio.in libello debet allegare ſe dominum , ſecundum Paul.de Caſt.conſi.cv.verſi.poſſet etiam quarto.volu.j.refert,& ſequitur Grat.conſi.cxxiij.in final.verbis,volu.j. ſed hoc dictum non puto verum,ex præmiſſis.

60 Tertia Concluſio eſt,nam quando intentatur iſtud remedium contra titulo poſſidentem,vel bonæ fidei poſſeſſorem, allegandum eſt, & deducendum, quòd conuentus poſſidet clàm, vel precario reſpectu antiquæ poſſeſſionis,aliàs ſuccumberet:quia aliàs vbi ius poſſeſſionis eſt çquale, vinceret,ille,qui de dominio probaret:ita Bart.in l.ſi de eo.§.fi.verſi.quæro ergo. ff. de acq. poſſeſ.qui loquitur , quando intentatur interdictum, vti poſſidetis:& ibi Ang.verſi.in gl.ibi,quòd eſt falſum. & Imo. in verſi & nota etiam.& Paul.de Caſtr.verſi.ſi ergo faciam.Rom.verſic.vltim nota.Aret.in fi.verſi.& tenendo diligenter. & ibi Alexander verſiculo ex quo habes.

61 Et in iſto remedio recuperandæ ex c.reintegranda ,ponit Soc. in d.l. rem,quæ nobis.verſi.notabis tamē.de acq.poſſeſ.Alex.conſi.cxviij.verſ. item reſpōdeo.vol.ij.& conſi.lxxxix.verſi.item reſpondeo.vol. v. Curt. Iunior in conſi.xvij.verſicu. duodecimum, & vltimum.Brun.conſi.xxj. verſic.& inſuper præſuppoſito.Io.Ant.Alex.conſi.iiij.verſicu.item dico. Pariſ.conſi.xij.nu.8.vol.iiij.Dec.in conſi.lvij.Iaſ.in conſi.xxj.vol.iij.Rui. in conſi.lvj.in fi.vol.v.& in conſi.xlix.nu.13.eod.volu. & in conſilio cvj. in fi.vol.v.

62 Quam opinionem intelligo procedere ,tenendo opinionem illam, quòd remedium c.reintegranda, non detur contra bonæ fidei poſſeſſorem habentem titulum à non vitioſo auctore, prout tenere videntur Doctores proximè allegati:quia tunc, vt ſpoliatus obtinere poſſet, deducendum,& allegandum eſſet,quòd nouus poſſeſſor poſſidet clàm, vel precario,reſpectu antiqui poſſeſſoris.

63 Sed tenendo aliam opinio.quæ videtur magis * communis, vt detur etiam contra bonæ fidei poſſeſſorem,& habentem titulum à non vitioſo , tunc non eſſet neceſſarium aliud deducere, niſi antiquam poſſeſſionem reſpectu agentis,& recentem reſpectu conuenti, vt diximus ſuprà in ſecunda concluſione. & iſtam intelligentiam probat Venaſ. conſilio xcviij.verſi.ſed dicit.d.veſtra,quam licèt improbet Io. Ant. Alex. conſi. iiij.verſi.item dico. tamen iudicio meo in hoc male loquitur.

64 Quarta Concluſio eſt,quia remedium d.c.datur etiam pro rebus mobilibus:vt colligitur ex mente Bart.in d.l.rem,quæ nobis.verſicu.quæro quia prædicta.vbi concludit,dictum remedium dari etiam in terminis l. ſi coloni.C.de agricol.& cenſit.lib.xj. quæ lex locum habet in rebus mobilibus.& expreſsè hoc tenet Soc.ibi,verſi.circa quintam. Ripa in c.ſæ de.num. 22.verſi.an autem competat, de reſti.ſpol.Iaſ. qui hanc dicit * communem opin.in d.l.rem, quæ nobis.num.19.Rip.in l. naturaliter.§. nil commune.nu.54.ff.de acq.poſſ.prout etiam diximus ſuprà in prima concluſione huius tituli in ſexta ampliatione.

65 Quinta Concluſio eſt, nam dictum remedium datur etiam pro rebus incorporalibus,Barto.in l.iij.§.vnde vi.ff.de vi,& vi arma.Bald.in conſi. ccccxxv.volu.iij.Bertachin.in tract.de gabell.in quarta parte principali. verſi.xv.quæro.Soc.in d.l.rē quæ nobis.verſicu.tertiò conclude. de acq. poſſ.Domi.in c.nullum.el ſecundo,ij.q.ij.Abb.in cap. ſicut,in j.not.de re iud.in c.querelam.in iij.not.de electio.& num.12.Felin.in c.conqueſtus. verſi.an autem per præſtationem.de foro compet.Iaſ.in cōſi. clxxij. vol. iiij.Ripa.in c.cum eccleſia Sutrina.nu. 101. de cauſ.poſ. & propriet. Bouer.in ſing.de petit.& poſſ.nu.4.Afflict.ſuper cōſti.poſt And.de Iſer. ibi ſub titu. de feud. impon. nume.13.& ſub titu.contra quem de reſtit.agat. num.49.

66 Sicuti etiam pro annuis præſtationibus datur conditio ex canone, querelam.de elect.de quo remedio habetur per Rotam in nou.deciſ.iiij. & in antiq.deciſ.cccclxvij.Abb.in c.cum ſuper.in fin. de cauſa poſſeſ.& propriet.Io.de Sylu.in tract.de benef.in iij.parte. quæſt.xxxviij.

Primò Amplia, vt id procedat tam in realibus,quàm etiam in perſonalibus præſtationibus Bald.in conſi.ccccxxv.volu.iij. Ang.in l.ſi certis annis.C.de pact.Afflict. deciſ.cccxcv. qui dicit hanc eſſe * communem opin.canoniſtarum.Signoro.in conſi.ccxxij.nu. 4.Feli.in c. conqueſtus. in fi.de foro compet.Bigaſ.in tract.de penſio.q.xlviij.nu.1.Rip. in l.j.nu. 3.ff.quor.bon.Aim.conſi.cxl.

Contrarium voluit Corn. in l. ſi certis annis. & ibi Alber.C. de pact. Bart.in l.ij.in fi.ff.quor.bon.Bal.in l.iubemus nullam.in j.not. C.de ſacr. eccleſ.Innoc.& Abb.in c.peruenit,de cenſ.Roma.in conſi.cccxj.in iij.dubio.Abb.in conſi.xxiij.vol.ij.Guid.Papæ.q.dlij.Pract.Pap. in for. libell. in cauſa ſpol.poſſ.in gl.j.in fi.Curt.in tract.feud.in ij.par.prin. verſic. & idem videmus.Dec.in conſi.cxxxvj.Bertran.conſi.xxxviij.& conſi.cxx. vol.j.Rip.in l.j.num.3.ff.quor.bon. vbi hanc dicit veriorem, & magis * communem opin.legiſtarum.Tiraq.de retract.conſan.§. xxxij. in glo.j num. 79. & in gl. vj.num.12.ex quibus apparet hanc eſſe hodie * magis communem opin.

67 Secundò Amplia, quia pro annua præſtatione poterit clericus conueniri etiam corā laico:vt latè tradit Tiraq.de retract. lignager. §. xxxij. in gl.j.nu.80.& ſequent.

68 Limita, quia ſi debitor recuſat ſoluere annuam præſtationem, quia vult ante omnia informari:non per hoc erit locus remedio d. ca. querelam.de electio.ita Guid.Pap.in conſi.lvij.nu.6.

Et declara hanc materiam:vt per Anchar.in c.peruenit.de cenſib. & in c.querelam.& ibi per Bellam.latiſſime.de electio.

69 Sexta Concluſio eſt, quia iudicium ſuper dicto remedio eſt ſummarium,ſicut quodlibet iudicium poſſeſſorium ſummarium dicitur, prout in iſto remedio dicit Soc.in d.l.rem quæ nobis.in vj.q.ff.de acq. poſſ. & antè eum hoc idem voluit Bal.in c.j.verſi.iiij.opponitur.de ordin.cogn. Pau.de Caſt.in conſi.iij.vol.ij.Dec.in conſi.ccclxvj.nu.13. Hipp.in ſing. dxliij.deciſ.Neap.14.deciſ.lv.& deciſ.xcvj.nu.10.& deciſ. 189.& deciſ. ccix.in nouis.

70 Septima Concluſio eſt,nam in iſto remedio concluditur petendo reſtitui rei poſſeſſionẽ:Io.And.in add.ad Spec.in tit.de act.§.ſequitur.verſi. ſed certe.ſuper verbo,hereditatem. Feder. de Sen. conſi. cclxxxiij.incip. conſilium latum.verſi.nam verbum reſtitui. Ant.de But.in c. cum ad ſedem.verſi.oppono ſecundò.de reſt.ſpol.Arch.in c.reintegrãda.in princ. iij.q.j.Io.And.in c.cũ ad ſedem.verſi.ad reſtitutionem. de reſt. ſpol. Soc. in l.rem,quæ nobis.vbi limitat,quando dictum eſſet,liberè relaxari,vel liberè reſtitui.vt ibi in verſi.aduerte tamen.& in conſi.cclxij.Iaſ.in conſi. clxx.vol.ij.Alex.cõſi.cxvij.vol.ij.& in additio.ad Bar.in l. ſi coloni. C.de agricol.& cenſit.lib.xj.Rui.in rub.ff.de nou.oper.nunc.num.16. & idem voluit in conſi.clxiiij.nu.7.volu.iiij. & idem tradit Marian.Iun.in conſi. cxxviij,nu,8.vol.ij.

71 Declara,quia concluditur etiam per verba,rem reſtitui, qñ ex præcedentibus apparet intentatum poſſeſſorium,nam ſaluatur libellus per impropriationẽ.Ant.de But.in c.cũ ad ſedem.verſi.oppono ij.de reſtit.ſpol. Soc.in d.l.rẽ,quæ nobis.in vj.quæſt.principali.de acq.poſſ.Spec.in tit.de reſtit.ſpol.in princip.nu.8.ver.nota ꝙ quidam iudices. Ant. de But. in c. querelam.verſi. circa ſecundam partem.de elect.Fel.in c. inter dilectos. ver.& iſtis etiam adde.de fid.inſtr.Abb.in c.bonæ.el ij.per illum text. de poſt.prælat.Bal.in c.cum ad ſedem.de reſtit.ſpol.Iaſ.in conſi.clxx.vo.ij.

72 Et idem eſt,quando dictũ eſſet in libello, rem ad ſe pertinere. Rota in nou.deciſ.cccxcvj.Ant,de But.in c.j.ver.ex his deciditur,de ſequeſtr.poſ. & fruct.& ibi Abb.nu,16,ver.ſed circa hoc dubitatur.Milis,in verbo pertinere.Fel.in rubrica de reſcript.ver.hæc autem limitatur.Ant. de But.in c.cũ eccleſia Sutrina.ver.quandoque petitur.de cauſa poſſeſ.& propriet. Bal,in c,inter dilectos,verſi.ibi pertinere.de fid.inſtr.Alex.conſi.xlij.vol. iiij.Iaſ.in d.§.nihil cõmune,nu.184.& ibi etiam Ripa, nu.198. ff. de acq. poſſ.Guid.Pap.ſing.ccccIxxiij.pract.Pap.in for. libel. pro actione reali. in ver.ſpectare,& pertinere. Rota,deciſ.dlvij.& in antiquior.Biſig.v.de præben.Fel.in d.c.inter dilectos.in tex. ibi,admonitorium. de fid. inſtru. Ripa in c.cum eccleſia Sutrina.de cauſa poſ,& propriet.Soc. in d. l. rem quæ nobis.verſi.& idem dicendum eſt.ff.de acq.poſſ.

73 VIII. Concluſio eſt,quia iudex in ſententia lata in iſto remedio poteſt perpetuũ ſilentium imponere.Rota in antiq.deciſ.ccxxj.Caſſa.deciſ. j.de ſenten.& re iudic.

Contrarium Zaſ.conſi.vij.nu.60.vol.ij.

74 IX. Concluſio eſt,nam in libello in iſto remedio non eſt neceſſe tẽpus apponere.Soc.in d.l.rem,quæ nobis. verſi. dubitatur etiam & quartò.pract.Pap.in form.libel.in cauſa ſpoliat,poſſeſſionis,ſuper verbo,ingreſſus,apoſtill.ad deciſ.Thol.cccx.in fi.Alex.cõſi,vj,verſi,ij. reſpondeo. vol.iij.Afflict.in deciſ.Neap.ccl.ver.ſed qñ agitur remedio,Dec. in l.certi condictio.nu.10.ff.ſi cert.pet.

Contrariũ Iaſ.in d.l.certi cõdictio.ver.nõ omitto tamẽ.ff.ſi cert.pet.

75 X. Concluſio eſt,quòd commiſſa cauſa petitorij,& poſſeſſorij,ex c.reintegranda poteſt in ſolo poſſeſſorio procedi.Abb.in c.cũ ad ſedem.nu. 7.verſi.quæro ſic fuit commiſſa.de reſti.ſpoliat.Alex.conſi.xcviij.verſi. circa primum.vol.iij.Soc,in d.l,rem quæ nobis.verſi. v. poteſt dubitari. Abb.in c.j.verſi.aut quæritur nunquid cauſa commiſſa,de ſequeſt. poſſ. & fruct.poſt Ant.de But,ibi.verſi.ſi quæritur,an ſi.Caſſa.deciſ.vlt.nu.7. & ſeq.de cauſ.poſſ.& prop,

76 Amplia, quia ſolus iudex ex officio etiam poſt cauſam commiſſam ſuper petitorio,& poſſeſſorio, & receptis probationibus ſuper vtroque iudicio,põt ſuper ſolo poſſeſſorio cauſam diffinire:per text,in c,ij.quem ita * communiter Doct.intelligunt,de cauſ. poſſ. & propriet. vt ibi dicit Abb.verſi.ideò forte.gl.poſt Ant.de But.ibi.verſi.iij,reſpondet.

Limita ſi partes conſentirent, vt ſuper vtroque ſimul iudex procederet:vt not.Rip,in d.§.nihil commune.nu.172.ff.de acq,poſſ.

77 XI. Concluſio eſt,vt in tali remedio etiã ſit locus iuramẽto in ſupplementum.Alex,conſi.xcj.verſi.plus dico etiam,vol.v.Soc.in d.l.rem, quæ nobis,verſi,in hac cauſa poſſeſſoria.Deci.conſi.cclij.verſi.& in quæſtione noſtra.

78 XII. Concluſio eſt,quia in iſto remedio non habet locum nominatio.gl.in c.quicũque,el j.in gl.j.in fi.xij.q.ij.Archi.in c.reintegranda,circa fin.verſi.ſed quæritur,ſi iſti.iij.q.j.Domi.in d.c.quicunque. verſic.& hoc. Spec.in tit.de primo decreto. §. reſtat. verſicu. hoc etiam notandum.qui volunt,quòd in iudicio poſſeſſorio non habeat locum nominatio.

79 Et facit,quòd notat Rota in antiq.deciſ. lxxxv. vbi dicitur quòd non habet locum nominatio,quando agitur perſonali actione.

80 Contrarium,quòd in iudicio poſſeſſorio locum habeat nominatio:tenet glo.in l.locum.in verb.ſi tabulæ.ff,de tab.exhib.Bartol. in l.ij. verſi. quæro extra glo.C.vbi in rem actio.& Abb.in capitu.quoniam frequenter.§.quòd ſi ſuper,num.51.vt lit.non conteſt.vbi diſtinguit, quod ſi conuenitur quis facto proprio,non poſſit nominare:aliàs ſecus.quam diſtinctionem videtur ſequi Soc.in d.l.rem,quæ nobis.veſicu.circa decimam. Idem tenet Ant.de But.in d.§.quòd ſi ſuper. verſic. in actione perſonali. Marian.ibi.verſic.vij.quæro.& ibi Imol.nu,52.verſi.vltimò adde.Deciſ. Neapol.ccxvij.in antiq.

81 XIII. Concluſio eſt,nam in iſto remedio veniunt fructus percepti tantùm, quando conuenitur bonæ fidei poſſeſſor: ſecus verò, quando violentus,quia tunc etiam de his, qui percipi potuerunt,tenetur violentus.Rota,in nouis deciſ.xxv.Soc.in d.l.rem,quæ nobis. verſi.circa vndecimam q.de acquir.poſſeſſ.Rota in antiq.deciſ. dxcvij. & deciſ. cxxx. in antiq.deciſ.xj.ſub tit.de reſtit.ſpol.in antiquior.Biſig.Caſſa.deciſ.vj.nu. 3.de præb.gl.in c.cum cauſa.in gl.fi.de offic.deleg.Barb. in conſi. xxiiij. verſi.quòd imò dixit.vol.iiij.

82 Amplia,nam etiã ex ſola mala fide teneri ad fructus perceptos illum, qui conuenitur remedio canonis reintegrandæ.tenet Socin. in d. l. rem, quæ.in xj.quæſt.Pariſ.conſi.cxxxviij.nume.32.volum.iiij. Rota in antiq. deciſ.ccccIxxxiij.

Idem tenet glo in c.grauis.in verbo,fructus.verſic. malæ fidei poſſeſſor.de reſtit.ſpol.& gl.in l.& ex diuerſo.in princ.in gl.mag.verſi.ſi verò ſit malæ fidei.ff.de rei vend.tenet malæ fidei poſſeſſorem ſine titulo in percipiendis condemnari poſſe,ſecus vero,ſi titulum habeat, niſi in quatuor caſibus,vt ibi per eam.

Quam opinionem ſequitur ibi Bart. verſicu. tertiò eſt vidẽdum.& idem dicit gl.in §.ſi quis à non domino.in gl.in verbo,cogitur. inſtit. de rerum diuiſ.& inſtitutio.de offic.iudic.§.j.in gl. in verbo,cum fructibus. verſicu.ſi verò malæ fidei.Cyn.in l.certum. verſicu. ſecundo caſu. C. de rei vendic.Abb.in d.c.grauis.num.7.verſicu.nunc venio ad ſecundam. de reſtit.ſpol.poſt Ant.de But.ibi.verſi.quidam ſunt malæ fidei.

Idem dicit glo.in l.ſi nauis.in §.fin.in glo.in verbo, generaliter. ff.de rei vendic.glo.in cap.cùm non liceat.in glo. in verbo, cum fructibus,in verſi.ſi verò malæ fidei.xij.q.ij.& Spec.in titu.de fruct.& inter.§. primo, verſic.ſi verò ſit malæ fidei.& Petr.de Anchar.ibi, qui dicit, iſtam opin. glo.* communem, in verſicu. quartò quæro.& Imol. verſicu. an autem malæ fidei.

83 Contrarium,quòd etiam malæ fidei poſſeſſor non teneatur de percipiendis,tenet Cyn.in l,certum.C.de rei vend.verſicu.ſed ſecundum glo. & ſequitur Cardin.in capitulo,grauis.verſiculo,contra quòd imò teneatur.de reſtit.ſpol.

84 XIIII. Concluſio,quòd in iſto remedio non requiritur,vt de neceſſitate auctor probet poſſeſſionem tempore ſpolij, ſed ſatis eſt, quòd doceat ſe aliquando ante ſpolium poſſediſſe:vt eſt text.in ca.olim.de reſtit. ſpoliat.Abb.in c.cum eccleſia Sutrina,num.20. verſic. aduerte latius. de cauſ.poſſ.& prop.& in c.cum ad ſedem.nume. 15.verſi. quæro hic. & ibi Imola,num.15.verſicu. in glo.iij. vbi dicit iſtud * communiter teneri.de reſti.ſpol.Abb.in ca.olim.verſi.nota ſingulariter.& ibi Imol. verſi. item nota quòd ſufficere videtur eod.tit.Alex.conſi.cxxxiij. verſi. non obſtat ſi diceretur.vol,ij.Spec.in tit.de poſſ.& petit.in §.j.in fi. verſic. poſtremò nota conſilium Hoſt.in d.c.cum ad ſedem.verſi.nunquid hoc ſolum. & ibi Io.And.verſi.in gl.iij.Rota in deciſ.cxxiiij.in nouis,Alex.in c. Pontifices.verſi.imò plus.vij.q.ij.Bal.in l.pen.C.ſi à non compet iudic. Cor. in conſi.ccxlvij.nu.21.vol.ij.Rui.conſi.xlix.nu.2.vol.iiij.Rip.in c. cũ eccleſia Sutrina.nu.32.vbi hanc dicit * communem opi. de cauſa poſ. & propriet,licèt ipſe contrarium teneat.& Cor.in conſi.cclxxx.verſic.& inſuper,vol,iiij.qui loquitur in poſſeſſorio retinendę.& Alex.conſi.xxxiij.in fi.vol.iij.qui loquitur in poſſeſſorio adipiſcendæ: & reſpectu poſſeſſorij recuperandæ, de quo loquitur,ponit Bert.in conſi.clxxij.verſi. non igitur,vt prædixi.volu.ij.in nouis.& hoc quia in noſtra materia poſſeſſorij recuperandæ ſemel poſſidens ſemper præſumitur in futurum oſſidere,quando autem in alia materia hæc regula locum habeat, vide Alciat. in tract.præſumpt.in ij.reg.in xxj.præſumpt.& Bal. in l. Celſus. nu. 201. de præſcript.& quo ad rem mobilem, vide in concluſione noſtra x.in ti. de præſumpt.in j.lib.

85 Contrarium,quòd in remedio recuperandæ poſſeſſionis nõ ſufficiat probare quem aliquando poſſediſſe, ſed requiratur probatio poſſeſſionis eius temporis,quo quis fuit ſpoliatus:voluit gl.iij.in verbo vltimo,in c.cum eccleſia Sutrina.de cauſa poſſ.& propriet. & gl. in verb. diutius. in c.cùm ad ſedem.de reſti.ſpol.Inn.in c.qualiter, & quando.el ij.verſic. & ſicut eſt in eo.de accuſ.Oldr.conſi.j.verſ.ij.quia.& Ang.Aret.in §.quadrupli.nu,20.verſi.item dixi in libello.inſt. de actio. & in remedio poſſeſſorio adipiſcendæ,dicit Ang.Aret.in §.quadrupli.verſi. ſi verò probaret titulum.inſt.de act,Cur,Sen.con.lxxj.ver.quartum etiam addit.Rip. in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.32.de cauſ.poſſ.& prop.

86 XV. Concluſio eſt,vt in iſto remedio nõ admittatur exceptio dominij,vt in concluſione prima, ſuprà eod.tit.in vlt.ampliatione.

87 XVI. Concluſio eſt,quòd de iure ciuili ſpoliatus non poteſt ſuſpendere petitorium poſt litem conteſtatam.Barto. in l. naturaliter. §. nihil commune.verſi.in ij.caſu.ff.de acq.poſſ.Raph,Cuman.in d.§.nihil commune.nu.23.vrſi,item habitis.& idem Cuman.con.xxxix. & Aret. in d. §.nihil commune.ver.iiij.adde.Alex.ibi.verſi.ij.contra iſtam combinationem.Iaſ.ibi.nu.41.ver.iiij.notabilis conclu.& Iaſ.in l.j.ver.confirmatur quia.ff.de nou.oper.nunc.Inn.in c.ij.de cauſa poſſ.& propriet. verſ. prius.& verſi.itẽ nota,ꝙ ſi ſpoliator.Bouer.in verb.exceptio ſing.xxvij.

88 Contrarium Bolog.in §.nihil commune.nu.25.verſic.circa ſecundam combinationem.vbi videtur tenere,vt etiam poſt litem conteſtatam de iure ciuili poſſit ſuſpendi petitoriũ.& ibi Marmer.nu. 53. & ibi Dec.nu. 32,verſi.tertia concluſio.Gozad.conſi.x.nu.22.& nu.54.

89 Sed de iure canonico poteſt fieri iſta ſuſpenſio vſque ad concluſionẽ in cauſa per text.in c.paſtoralis.de cauſa poſ. & propriet. & per text. in

clem.j.

clement.j.de cauſa poſ.& proprietatis ſiue petitorium ſit à ſeipſo, ſiue ab eius aduerſario intentatum. Inno c.in cap.ex conqueſtione.in primis verbis,de reſtitutione ſpoliat.& ibi Abb. verſ.quo ad ſecundum. Pau.de Caſt.in d.§.nihil commune.in finalibus verb.ver.ſed in vna cōbinatione.& ibi Claud.verſ.quinimò fortius. Soc.ibi ver. ſed aduerte etiam.& in regu.ccc.in j.fal.Rota in antiq.deciſ.lxix. & deciſ.cccxciij. in nouis.& deciſ.ccclxxxij.Pau.de Caſt.in con.cclxxvij.vol. j. & idem tenet Hoſt.in c.ij.in fi.verſ.ſed & ſecundum dominum,& ibi Io. And. in ver.dicebat etiam Inn.de cauſa poſſ.& propriet.Imol.in clem.j.ver. an autē iſta ſuſpenſio de cauſa poſſ. & propr.& ibi Bonif. n.66.& ſeq.

90 Alij fuerūt in alia opinio,ꝙ de iure canonico non indiſtinctè in omnibus cauſis ſpoliatus poſſit ſuſpendere petitoriū intentatum ab aduerſario,ſed tantùm in cauſa beneficiali:iuxta text.in clem. j.de cauſ.poſſ. & propr.Cuma.conſi.xxxix.Aret.in §.nihil commune.ver.iiij.adde. & ibi Iaſ.num.41.verſ.quarta notabilis concluſio. & ibi Alexand.verſic. ij.contra iſtam combinationem.Soc.ver.ſed aduerte etiam ff.de acqui. poſſ.Deciſ.Neapo.xxviij.in nouis.

Hoc autem,quod dicitur,de iure canonico in cauſa beneficiali poſſe ſuſpendi petitorium vſque ad cauſæ concluſionem,

91 Primò Amplia,vt idem etiam ſit in cauſa matrimoniali.Inn.Hoſt.& Io.And.in c.ij.omnes in finalibus verbis.de cauſa poſ.& pro.

92 Secundò Amplia,idem eſſe in omnibus cauſis ſpiritualibus.Aret.in d.§.nihil commune.& Soc.ff.de acq.poſ.

Contrarium in cauſa matrimoniali tenet Cuman.in di conſi.xxxix.

93 Hoc etiam,ꝙ de iure canonico in cauſa beneficiali ſuſpendi poſſit petitorium poſt litem conteſtatam vſque ad concluſionem in cauſa,

Declara vt procedat contra ſpoliantem,non autem contra bonæfidei poſſeſſorem habentem titulum,eo caſu,quo contra illum competeret remedium canonis,reintegranda.Thom.Faſtol.dubio xciij.Mil.in verb.poſſeſſorium.verſ.petitorium cum poſſeſſorio.Soc.in l. rem, quæ nobis.verſ.vltimò dubitatur.Matth. de Afflict.ſuper conſt.ſub rub.de violentiis circa poſſeſſio.nu.68.

94 Primò Amplia,quia nedum ſemel,ſed pluries ſuſpendi poteſt petitorium in eadem inſtantia ante cauſæ concluſionem.Rota in nou.dec. ccclxxxij.Milis,in verb.poſſeſſorium cum petitorio. Anto. de Butr.in capitulo, paſtoralis.verſi.ſed eſt dubium.de cauſa poſ.& prop.

Contrarium,ꝙ niſi bis,vel ſemel tantùm,voluit Abb.in c.paſtoralis.nu.21.de cauſ.poſ.& prop.

95 Secundò Amplia,quia nedum in prima inſtantia vſque ad concluſionem,ſed etiam in ſecunda & tertia ſuſpendi poteſt petitorium.Rota in nou.deciſ.cccxciij.& deciſ.ccclxxxij.in nouis.Milis in verſ.poſſeſſorium cum petitorio.deciſ.Neap.xxxv.num.6.in nou.&in deci.xlj.nu. 12.in no.Imol.in d.clem.j.nu. 5.verſ.ij.dicit glo.de cauſ.poſ.& prop.

96 Primò Limita,nam quo ad petitorium intentatum ab aduerſario ſuſpenſio fieri non poteſt in cauſa appellationis poſt litem conteſtatam, niſi in cauſa beneficiali,vel ſpirituali,non autem in aliis cauſis:per tex. in d.clem.j.de cau.poſ.& propr.& dicit Rota in nou.deciſ.ccv.& Ioan. And.in capitulo, paſtoralis.de cauſ. poſ. & prop.in verb. pendente.

97 Videtur reſtringere nedum ad cauſam beneficialē,ſed ita demum,ſi per appellationem cauſa ſit ad curiam deuoluta:prout ponderat dictū Io.And.Abb.ibi nu.33.glo.in verb.beneficiali.in clem.j.de cauſa poſ. & prop.Anch.in d.cle.j.in iiij.oppoſ.& Bonif.n.49.& ſeq.

98 Contrarium,ꝙ in omni cauſa idem ſit,& ſpecialitas cauſæ beneficialis,iuxta text.in d.clem.j.conſiſtat in eo,vt ſi cauſa appellationis ex partib.ſit ad curiam deuoluta ſuper cauſa beneficiali,deuoluitur nedum iudicium petitorium,ſed etiam poſſeſſorium,prout tenuit Pau.de Caſtro in conſi.cclxxvij. vol.j.quæ opinio fuit de mente Ant.de But.in c.paſtoralis.verſiculo oppono quòd nedum.de cauſa poſſ.& propr.& eius dicta ita ponderat Abb.ibi nu.33.& ſeq.

99 Et idem voluit Abb.quando coram iudice ad quem pendere poſſet vtrunque iudicium & petitorium,& poſſeſſorium: vt ibi per eum,numero 34.veſ.ſed certè hoc dictum.& Card.in d.Clem.j.in iiij.quæſt.& Imol.ibi.ver.ſi autem libellus erat.Dec.Neapol.xxviij.in nou. num. 2. cum pluribus ſequentib.

100 Amplia, nam hoc quod dicitur in cauſa appellationis, procedit etiam in cauſa ſupplicationis, & reclamationis ad Principem: vt per Deciſ.Neap.xxviij.in fin.verſ.ſecunda dubitatio eſt,in nouis.Afflict.ſuper conſtit.in prælud.quæſt.x.num.9.& eſt bona gloſ.in dict.clemen.j. in verbo,per appellationem.& ibi Imol.verſ. glo. per appellationem. & ibi Card.n.12.in vj.q.de cauſ.poſſ.& prop.

101 XVII.Concluſio eſt,quia in iſto remedio requiritur litis conteſtatio.Archid.in d.c.reintegranda.iij.q.j. verſ. & nota quod cum clericus. & ibi Domi.in pe.verſ.quæro an in remedio.Socin.in l.rem,quæ.verſ. tertia dubitatio.apoſtil.ad deciſ.Tholo.ccxxvj. Iaſo.in l. naturaliter.§. nihil commune.ver.ſtat ergo ex prædictis.ff.de acq. poſ.Alex.in conſil. ij.ver.& dato.vol.iij.& in d.§.nihil commune.verſi.de iſta materia. vbi hanc*communem opi.affirmat.& ibi Ripa,nu.182.Rota in nouis dec. ij.in fi.de reſt.ſpo.Socin.in c.quoniam frequenter.ver.lxij. fallit. vt lite non conteſt.Dec.in con.ccciij.nu.5.ver.ij.quia.Rebuf. in tit.de mater. poſſ.articu.iiij.in glo.j.in fi.

102 Et hoc maximè dependet ab illo articulo,an in poſſeſſoriis requiratur litis conteſtatio.de quo per Bar.in d.§.nihil commune.verſic.tertio quæro.& ibi Alexan.verſi.iij.q.& ibi Iaſ.verſi.tertiò quærit Bar. Alex. in conſi.ij.vol.iij.

103 XVIII.Concluſio eſt,nam in iſto remedio etiam contra laicū poteſt per Clericum Iudex eccleſiaſticus adiri,quando occupantur bona eccleſiæ.gl.in c.cùm dilectus.in verb.mortis.ver.& no.de eo,quod me. cau.Abb.in c.cùm ſit generale.ver.iij.no.de foro compe.Cald.in c.cùm ad ſedem.de reſti.ſpo.Soc.idem tenet,in l.rem,quæ.verſ.circa tertium. ff.de acq.poſ.quod per iniuſtam rei eccleſiaſticæ detentionem committatur ſacrilegium ſaltem largo modo, & propterea poſſit etiam iudex eccleſiaſticus adiri,Fel.in c.cū ſit generale.ver.& dum dicit,de fo.cōpe.

104 XIX. Concluſio eſt, quia conditio ex dicto canone non infamat Alex.in conſi.vj.ver.ij.reſpondetur.vol.iij.Dec.Neap.ccl.in antiq.Soc. in conſi.cix.vol.iij.

105 Et hoc intelligitur,vt etiam de facto non infamet:vt declarat Deci. in l.certi condictio.nu.10.ff.ſi cert.pet.

106 Contrarium,ꝙ ſaltem de facto infamet,tent Iaſ.in d.l.certi condictio.ver.non omitto tamen.ff.ſi cer.pe.Iac.in tract.de feud.in ver.& dicti vaſalli pro dictis.Rebuff.ver.ſed ne procedamus.

107 XX.Concluſio,eſt nam ſi impetretur reſcriptum ſuper ſpolio,licèt in libello exprimatur tenor aptus ad remedium canonis,reintegranda, ſi tamen non probetur ſpolium,impetrans tale reſcriptum non obtinebit in iſto remedio.Fel.in c.ſuper literis.ver.propterea.Pau.de Caſt.de reſcri.Brun.conſi.xxj.verſicu.& primò ex qualitate.& hoc ante omnes alios dixit Pau.de Ca.in conſi.cccxv.aliàs conſi.cliij.verſi.circa ſecundum.vol.j.

XXI.Concluſio,eſt,vt in iſto remedio non ſufficiat probare poſſeſ-
108 ſionem per vnum teſtem:vt tenet Dec.Neap.ccclxiiij.num.4.in antiq. poſt Bart.in extrauag.ad reprimendum.nu.10.Cagnol.in l.in pari.nu. 8.ff.de reg.iur.Grat.in conſi.100.nu.7.vol.ij.

Contrarium Deci.conſi.cclij.ver.reſtat duntaxat.vbi tenet ꝙ ſaltem deferatur iuramentum in ſupplementum,vt dicit etiam Alex.conſ.xcj. ver.plus etiam dico.vol.v.Grat.in conſi.xlij.nu.6.vol.ij.Deci.in conſil. lvj.nu.1.& in conſi.dclxiij.nu.2.vbi loquitur in interdicto retinendæ. Calcan.in conſi.x.nu.16.Matth.in ſing.ij.

109 Et ꝙ in iſto remedio ſufficiat probatio per ſolam famam,tenuit Ancha.conſi.xlij.ver.verum habemus.refert & ſequitur Hippo.in l.de minore.§.plurimum.ver.item etiam ſcias.ff.de quæſt.& idem voluit Dec. in c.j.nu.17.de appel.

Sed quia iſte articulus pendet ab alio,vtrum in poſſeſſoriis iudiciis ſufficiat probatio per vnum teſtem,vel per famam,de quo variæ Doct. ſententiæ reperiuntur,ideò circa hoc nunc vlterius non inſiſto.

110 XXII.Concluſio eſt,quia in cauſa beneficiali quis non obtinet in iſto remedio,niſi iuſtificauerit ſuā poſſeſſionem ex aliquo titulo colorato.Inn.in c.ex parte.ver.& eodem modo.de reſti.ſpo.& in c.in literis.verſicu.tamen ad hoc,eodem tit.Arch.in c.j.ver.ad hoc etiam.de eo, qui mit.in poſ.cauſa rei ſeruand.in vj.Pau.de Caſt.in concluſ.ccliiij.in iij.articu.vol.j.Rota in nouis.Deci.cclvij.ver.allegabam etiam.& deci. iiij.in fi.verſi.alia additio.in nouis.& deciſ.lxv.in antiq.Ant.de But.in c.in literis.ver.oppono & aduerte hic.de reſti.ſpol.Caſſa.deciſ.iiij.nu. 6.de reſti.ſpo.& deciſ.viij.nume.2.eodem tit.Rota deci.dclxxix.in antiq.Ægid.deciſ.xlix.& deciſ.xcix.Sarnen.in reg.de annali.q.lvij.nu.5. & 6.Afflict.ſuper Conſti.aliàs ſub rubrica,de violen.circ.poſſ. nu.42. & ſeq.Rota in nouis deci.xiiij.in prin.Ægid.deciſ.xvij.in prin.gl.prag. ſanct.ver.aut agitur in poſſeſſorio,cùm pluribus ſeq.Guido Papæ deci. lxxxv.& ſing.ccxxxj.Deci.Neapo.vj.nu.2.& ſequen.in nouis.Rota in nouis deciſ.cccxciij.ver.quòd autem agens interdicto.vbi dicitur, hoc eſſe magis de ſtylo,quàm de iure receptum,Ægid.conſi.iij.ver.nec obſtat ꝙ petat.& conſi.x.ver.tertia ratio principalis.Staph.de literis grat. & iuſti.Pariſ.conſi.xij.nume.2.vol.iiij.Alex.in l.naturaliter.§.nihil cōmune.nume.25.ver.octauò fallit.& ibi Ripa, numer.71.ff.de acq.poſſ. Fran.in c.ad decimas.ver.in beneficialibus.de reſti.ſpo.in vj.Pau.in prælud.ſuper extrauag.Io.xxij.ver.& idem in deciſ.Præpoſ.in c.porrò. ver.xvj.fallit.de diuor.gl.fi.in clem.j.de cauſa poſſ.& proprie.Io.And. in addi.ad Spec.ſuper rub.de reſt.ſpo.in prin.Oldr.in conſi.j.verſic.iij. quia ad hoc.Sarnen.in regula,de triennali.q.xxiiij.nume.3.Fel.in rubr. de excep.ver.tamen exceptio.Imol.in clemen.j.verſicu.gl.ſola,de cauſa poſ.& proprie.& ibi Boniſac.nu.60.Card.in c.in literis.ver.fallit in caſu.de reſti.ſpol.Deci.in l.fin.nume.19.C.de edict.Diui Adri.tollend. & idem in conſi.ccxx.Ioann.de Sylu.in tracta.de Benefic.in ij.parte. quæſt.xxv.

Et alij,quos poſuimus in concluſio.noſtra prima ſuprà eodem titu. in xix.limit.

Contrarium Abb.c.in literis.de reſt.ſpo.ver.ſed in beneficialibus.& Præpoſ.Alex.in c.ij.ver.in eadem gl.iij.q.j.Dom.in conſi.cxlviij.& in conſilio lvij.Marmer.in §.nihil commune. nume.23.ff.de acquirenda poſſeſſ.Imol.in cap.in literis.verſicu.quid autem ſi agatur.Card.in clemen.j.in ix.oppoſit.de cau.poſ.& propriet.Hoſtien.in capitu.ex parte verſicu.nam quantum ad poſſeſſionem de reſtitu.ſpol.& ibi Petrus de

Anchar.verſ.ſed contra iſtam determinationem , Hoſtien.in cap. ex tranſmiſſa.ver.eſt ergo hoc poſſeſſorium.de reſt.ſpol. & in ſumma, in tit.de reſt.ſpolia.§.quando facienda.verſi.quid ergo.in vltima opinione per ipſum relata.Abb.& Anton.de Butri.in c.ex literis,& in c. cum ad ſedem,de reſt. ſpoliat.Soc.in l.rem,quæ nobis.n.17.ff.de acq.poſ.

111 XXIII.Concluſio eſt, quia condemnatus vigore huius remedij, debet actualiter poſſeſſionem reſtituere,nec liberatur præſtando fideiuſſores de reſtituendo:vt firmat Archidia.in ca.quia ſæpe.de electio.in ſexto.quem refert,& ſeq.Luc.de Pen.in l.ſi coloni. C. de agric. & cenſ. lib.xj.

112 XXIIII.Concluſio eſt,quia ſpoliator conuentus remedio reintegrandæ,non poteſt obiicere exceptionem retentionis ratione impenſarum,& melioramentorum in re factorum Alexand.in con.cliiij.n.4. vol.vj.& idem voluit Curt.Iun.in conſi.clxv.ꝙ intellige in malæfidei poſſeſſore prout loquuntur Doct.alleg.

113 XXV.Concluſio,quia in hoc remedio ille dicitur iudex competens, qui eſt iudex ordinarius ipſius rei conuenti : vt tradit Socin.in l. rem, quæ nobis.nu.11.de acq.poſ.

114 Et hoc regulare eſt,cùm ſemper actor debeat ſequi forum rei. cap. cum ſit generale.de foro competent.& l.iuris ordinem.C. de iuriſdict. omn.iud.

115 Limita,quando ſpoliator & ſpoliatus eſſent clerici,& ſpoliatus ageret coram iudice laico,in cuius territorio exiſteret beneficium , ſuper quo cauſa verſaretur,quia tunc ipſe iudex laicus in hoc caſu iudex cõpetens diceretur , cum cauſa poſſeſſorij non ſpiritualis , ſed ſecularis cauſa appelletur.Afflict.deciſ.ij.nu.2.& ſeq.& deciſ.xxiiij.nu.9.Abb. in c.literas num.7.& ſeq.de iura.calum.Guido Pape deci.prima.& dec. lxxj.& deci.lxxxv.Grammat.deci.lxxvij.Ripa qui hanc dicit veram,& *communem opinionẽ in rubric.de iudiciis.n.9.Boer.deci. lxxix.nu. 13.Igne.in l.neceſſarius.in §.non alias,in ſecunda parte.ff.ad Syllan.Guliel.Benedict.in ca.Raynutius,in verb.& vxorem nomine Adelaſiam. num.39.de teſta.

116 Secundò Limita,concluſionem non habere locum,quando in ſpolio eſſet commiſſa violentia,quia tunc agi poteſt coram eo iudice, ſub cuius iuriſdictione violentia fuit illata,etiam ſi non eſſet iudex ordinarius ipſius ſpoliatoris,glo.in l.ij.in fi.vbi not.etiam Bal.C.de interdict. Alberic.in l.j.num.13.ff.eod.tit.Tiraq.de retract.conſang.§. viij. in glo. iij.nu.10.

117 Tertiò Limita,ſi clericus poſſeſſione rei eccleſiaſticæ ſpoliaretur, quia tunc ſpoliator ſub iudice eccleſiaſtico conueniri poſſet,vt ſuprà dictum fuit in xviij.concluſione.

118 XXVI.Concluſio eſt,quia in hoc iudicio legitimatio perſonarum eſt facienda.Bartol.in extrauagant. ad reprimen.in verbo ſummariè. Bald.in l.fina.q.v.C.de edict.Diui Adrian.tollend.& ibi Iaſ.nu.4.Iaſ.in Rubr.C.qui admitti.num.4.Gerard.de Petr.ſan.in ſing.xxiij.Aimo in conſ.ciiij.nu.1.

119 XXVII.eſt cõcluſio,vt in huiuſmodi iudicio,libelli oblatio ſit neceſſaria:vt tradit Spec.in tit.de libell.concept.in §.nunc dicendum,ver. xxiiij.& verſ.xxvj.Inno.in c.j.& ibi Abb.nu.14.de libell.oblat.Socin. in l.rem,quæ nobis,nu.14.ff.de acq.poſ.Ripa in l.naturaliter. §. nihil commune.nu.197.pract Papin.in forma libell.in cauſa ſpoliat.poſ.Marian.in c.j.in lij.& liij.fallen.de libell. oblatio. & iſta videtur magis* communis opi.

120 Contrarium tamen voluit Luc.de Pen.in l.ſi coloni.q.xix.& ibi Io. de Plat.verſi.& ex prædictis.C.de agric.& cenſit.lib.xj.

Et quòd in ſummariis non ſit neceſſaria libelli oblatio : tradit Ro. in con.dcix.& idem Hippo.in ſing.cij.

121 XXVIII.Concluſio eſt,quia ſpoliatori non eſt aliqua dilatio concedenda ad probandum,niſi quando ſpoliatus agens nihil,nec plenè, nec ſemiplenè probauit.Caſſad. deci.ij.de dilatio.& deci.iij.eo.tit.

122 XXIX.Concluſio eſt, quia remedium hoc non poteſt cumulari cum remedio interdicti vnde vi,vt tradit Soc.in l.rem,quæ nobis.num. 15.ff.de acq.poſ.

123 XXX.Eſt concluſio,nam etiam ſi ſpoliator incontinẽti offerat probationes ſui dominij,nihilominus ſpoliatus ante omnia debet reſtitui. Abb.poſt glo.in c.j.num.5.de reſtitut.ſpo. Alexand.in l. naturaliter.§. nihil commune.num.20.& ibi Ripa,num.52.ff. de acquiren. poſ. Luc. de Penn.in l.ſi coloni.quæſtione.22.C.de agricol.& cenſit.libr.xj.Dec. in conſi.lxxxiiij.& conſi.lvij.Iaſ.in con.clxij.vol.ij.Bouer.deciſ.ccxxxviij.num.2.qui plures allegat.vide & declara , vt ſuprà in regula ſpoliatus.

124 XXXI.Concluſio eſt,quia à ſententia lata,in hoc remedio de iure Canonico permiſſa eſt appellatio.cap.j.de cauſa poſ.& propric.cap. cum ad ſedem,& ibi Abb.Ioan.And.Aneh.Fel.& communiter*alij,de reſtitut.ſpol.Spec.in tit.de appel.§.in quibus.in verſ.ſexto caſu.Bald.in l.j. & ibi Salycet. qui hanc dicit* communem opin.C.ſi de moment. poſ.Federic.de Sen.in conſilio.lvj.Bal.in conſ.ccclxxix.& in conſi.cxlj. volum.j.Card.in Clement.j.per illum tex.in j.oppoſitione, de ſequeſt. poſ.& fru.pract.Pap.in forma libelli in cauſ.ſpoliat.poſ.in verb.per noſtram diffinitiuam.numero 3.Ange.Aret.in l.fina.§.iuſſus. ff. de appell. Alexand.qui hanc dicit communem opinionem in conſil.xcix.volumine v.Guido Papæ in ſingu.ccclvij.Curt.in conſi.clxviij.Dec.in l.j.C. de bonor.poſ.ſecund.tab.& in conſil.xxviij.Deciſio. Tholoſa.ccccc.& ibi apoſtill.Grat.in conſi.xvj.num.16.vol.ij.vbi dicit communem opinionem.& idem dicit in con.clxiij.eo.vol.Affl.qui etiam dicit communem,in deciſ.cclxix.nu.2.

125 Sed tamen,de iure Ciuili in cauſa poſſeſſorij prohibita eſt appellatio:per tex.in l.j.C.ſi de momen.poſſeſ.licèt in veritate text.ille hoc nõ dicat,ſed tantummodò dicit quòd per appllationem non ſuſpenditur effectus ſententiæ,& ita illum tex.declarat Bar. in l.ij. ff.de appel. reci. & idem dicit Ang.in con.cvij.ver.nec obſtat.Pau.de Caſt.in con.lxxv. vo.ij.& in con.xxxix.vo.j.prout idem dicit Affl.deciſ.cclxix.Guid.Pap. q.xxxvij.

126 Sed ꝙ de iure ciuili in cauſa poſſeſſorij ſit prohibita appellatio,tenent*communiter Doct.Bart.Bald.& Sal.in d.l.j. C.ſi de mom.poſſeſſ. Inno.in c.ſignificantibus.de oper.no.nunci.Specu.in tit.de appell. §. in quibus.ver.ſexto caſu.Fulg.in con.cxlv.in ij.dubio.Ang.in conſil.xlvj. Feder.de Sen.in con.lxxvj.Ang.Are.qui dicit communem*opi.in l.fi. §.pen.ff.de appel.Corn.in in con.x.vo.iiij.vbi dicit communem. Alex. in con.cvj.vo.iij.& in con.lxxvij.eod.vol.Calcan.in con.lxxxij.Dec.in con.xxviij.& in con.xlix.Dec.Tholo.ccccc.& ibi apoſtil. Hippo.in l.j. C. de rapt.virgin.Pariſ.in cõ.cviij.vo.j.Grat.in con.clxiij.vo.ij.vbi dicit communem.Bouer.in ſing.xxij.in verbo,appellatio.

Hec autem concluſio multis modis declaratur,ac limitatur per Doctores in locis ſuprà allegatis , quas limitationes breuitatis cauſa in præſenti non refero.

De præſcriptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio,ſeu conſuetudo immemorabilis temporis quid operetur.

QVAMPLVRES parit effectus præſcriptio,ſeu cõſuetudo immemorabilis,quorum nonnullos non inutile mihi viſum fuit breuiter in vnum redigere.

1 Primus igitur effectus eſt,nam præſcriptio immemorabilis habet vim priuilegij à principe legitimè obtenti.Tex.eſt in c.ſuper quibuſdam.in §.præterea. & ibi not.glo.in verbo,non extat.in princip.& ibi Hoſt.in verſic.nota diligenter.de verb.ſignificatio.Anto.de Butr.in c.peruenit verſi.hæc determinatio.de cenſibus.Domin.in c.Catholica.in fi.xj.diſtinctio.Bald. in c.j.in tit.quæ ſint regalia.Iaſ.in l.de quibus.verſi.nota etiam.ff. de legibus.Fel.in ca.cum contingat.verſi.tertius caſus eſt.de foro compet.& in capitu.cauſam.verſi.ſigna theoricam.de præſcriptio. & in capitulo accedentes.ver.tertius caſus.eod.tit.Alex.conſi.vj.verſi.ſed ita eſt,volu. j.& con.cxxiij.verſ.vſus enim,vo.v.& conſi.lxx.ver.& ideo dicit.volu. iiij.& conſi lij.verſi.quia talis conſuetudo.volu.v.Cuma.conſi. lxxxiij. ver.de tempore autem.Soc.in con.vij.num. 4.volu.iij.Corn.conſi.xxij. vol.j.& in conſi.cclxviij.vol.iiij.Imo.in l.ſi publicanus. §. in omnibus. verſi.nam talis diuturnitas.ff.de publican.Rom.in l.vectigalia. ff.eod. titu.Bal.in l.ſi quis ad declinandam.verſ.ſecunda quæſtio.C.de epiſcopis,& cleric.Abb.con.xciij.verſ.præterea certum eſt.vo.j.Aretin.conſ. xv.ver.habet enim curſus.Iaſ.in l.quominus.ver.intellige tamen. ff.de flumin. Andr.de Iſern.in capit.j.§.præterea ducatus.numero 16.de prohi.feud.alien.per Feder.& in conſt.Regni,num.16.Afflict.in præludiis conſtitu.quæſt.ij.& ſuper conſtitut.ſub rubrica de homin. non tenen. numero 10.& ſub rubrica de official.reprobat.nu. 2. & ſub rubrica de præſcript.cap.quadragenalem.num.3.Abb.in cap.cùm nobis.nu.4.de præſcrip.Imol.in l.j.§.denique.verſic.item adde.ff.de aqui.pluu.arcen. Dec.con.ccclxviij.nu.1.& ſeq.& conſi.lxxxv.num.2.& conſi.xj. verſi. & præſerim.& con.cclxxj.num.3.& con.ccccxcvj.num.5.& ſeq.Salyc. in l. vectigalia.ver. quæro an ius exigendi.C.nou.vecti.Cyn.in l.j.verſicul.credo quòd longiſſimo.C.eod.Pau.de Caſt.in l.ſi publicanus.ver. item allegatur.ff.de public.& in l.Imperium.ver.ſed dic quòd imò.ff.de iuriſd.omn.iudic.& ibi Iaſ.ver.circa primum.Paul.de Caſt.in l. ſeruitutes.la tertia.ver.eſt alius intellectus.ff.de ſeruitut.Bald.conſ.ccclij.vo. j.Ioan.de Anan.in c.ij.verſi. adde etiam prædictis.verſic.ex quibus. de cler.venat.Card.in capitulo cùm apoſtolica.verſiculo melius eſt,de iis, quæ fi.à prælat.Franc.in capitulo primo,in ſecundo notab.de conſuet. in ſexto.Corne.conſi.xxiiij.volumine quarto.Iacobin.in tract. de homag.verſiculo ſi autem.Curt.Sen.conſilio vigeſimoſeptimo. numero 4.Bertach.in tract.de gabell.in vij.quæſt.numero 26. & ſequ. Iaſo.in conſilio ccviij, verſiculo tertiò & notabiliter. volumine ſecundo.Felin.in capitulo,cùm ex offic.ij.verſiculo limita quartò.de præſcriptio. Socin.in conſilio ccxxvij.verſiculo & eo maximè. & conſilio clxxxj. Alexand.in diſput.ſua incip.Sigiſmundus, verſiculo,& hoc confirmatur,verſiculo,ſed in cõſuetudine.verſiculo nec obſtat,quòd vſurpanti,

& verſi.

& verſiculo vel dic, quòd præſcribitur. verſiculo præterea ſi ſpatium tanti temporis.Card.conſilio lxxxviij.Iaſo.conſi.ccix.verſ. ſed condeſcendo.verſ.non autem procedit.volumine ij.Alex.in conſi.cvj.volu. ij.Curt.in tract.feud.in ſecūda part.verſiculo iſtam etiam opinionem, Barbat.in conſi.xxxv.verſ.& tertio ego præmitto .volum.ij.& conſilio xlj.verſi.quinimò plus.volum.j.Fel.in capitulo,cùm nobis.verſicu.quia ſecundum.de præſcriptio.Curt.Iun.con.xx.verſ.& in primis. & conſil. lxj.verſi.ſecundo principaliter.& conſi.lxviij. in princip. & conſilio. clviij.verſ.ſed in propoſito.& in tracta.feud.in prima parte.verſ.& quidem.Mant.in conſilio xxxviij.num.12.Grammat.vot.xij.numero 9.Pariſ.in conſi.cxj.num.33.& num.49.volum.primo.& conſilio xxvij.nu. rigeſimotertio,volumine primo. Maria.Iun. conſi. lxxvj.num. 54. & nu.92.vol.j.& con.xlix.numero 23.eodem volumine. Alexand.conſi. vigeſimoquarto,verſiculo,alio inſuper.volum.v.& conſilio trigeſimo quinto, verſ.& etiam conſulo.volumine ſecundo,& conſi.cvj.verſ.vj. per id.volumine ij.Grat.conſi.lxj.numero.29.& ſequ.volumine primo, Lofred.in conſ.xl.numero 48.Bertrand.conſi.cxxviij.numero 3.volu. ſecundo. Aim. de antiquita.tempor.in iiij.part.nu.127.Deciſ.Neapol. ccliiij.verſ.vnde omnes Domini.in antiq.Gozad.conſilio octauo,num. 37.Cæpoll.in tracta.ſeruit.vrban.præd.in xix.q.verſiculo, & pro hoc adduco.Caſſan.conſi.xxxiiij.numero 7.& conſi.xvj.verſicul. & etiam quia.conſilio lxvj.numero 51. & in conſuetud. Burgun. Bero. quæſt. cxiiij.

2 Et ideo dicitur, quòd conſuetudo tanti temporis priuilegio æquiparatur, vt dicit Barbat.conſi.xxxv.verſ.& ego præmtto.volumine ij. Alexand.conſi.lxx.verſi.item conſuetudo.volumine quarto.Bald.in c. j.in tit.quę ſint regalia.verſi.item quod ex tali.Iſern.in capitulo primo, §.præterea ducatus.numero 16.de prohib.feud.alien.per Federic.Cyn. in l.j.verſ.item talis conſuetudo.C.nou.vectigal.Salyc.in l. vectigalia.. C.eodem tit.Bald. in conſilio xlix. volumine j. Anchar. in conſilio cxlij.verſi.quo ad primum.& conſilio lj.Fulg.conſi.clxvj.verſ.item per priuilegium.Io.de Anan.in ca.de hoc,verſ.de conſuetudine tamen. de ſimon.& in capitulo ij.verſ.adde etiam.de cler.venat.Oldrad.conſilio lxxij.verſ.ſed ad hæc.Signorol.Homod.in conſi.ccxlix. verſ. præterea hoc videmus.Afflict.ſuper conſtitu.in tit.de præſcrip.in cap.quadragenalem.num.3.Curt.in tract.feud.in ſecunda part. verſiculo, iſtam opinionem.

3 Primò amplia, vt pęrſcriptio tanti temporis habeat vim priuilegij etiam in reſeruatis Principi, vt eſt text.in dict.cap.ſuper quibuſdam.§. præterea.de verbo.ſignific.glo.in capitulo, innouamus, in verbo Regum.de cenſibus.Bart.in l.quominus.in ſecunda quæſt.ver.item habet licitè.ff.de flum.Abb.in d.capitulo, ſuper quibuſdam.verſ.in glo.in verbo non extat.& in con.xciiij.verſ.ſed his non obſtantibus. volumine j.vbi loquitur in reſeruatis Epiſcopo, vel aliis prælatis.Barto.in l.ſi publicanus.§.in vectigalibus.in princ.vbi loquitur in vectigalibus. ff. de publican.& idem dicit in l. vectigalia.ff.eodem.Iſer.in capitulo.j.§.præterea ducatus.numero 16. & ſeq. de prohib. feud.alie. per Feder.qui loquitur in demaniis Regni, vel Imperij.

4 Alex.conſ.xxxv.verſ.& etiam conſulo.volumine ij., qui loquitur in collectis ſubditis imponendis, licèt collectæ non ſint de reſeruatis principi: vt dicit Felyn.in capitulo cùm nobis.ver.demum nota vnum. de præſcriptio.Martin.de Laud.in tracta.de princip.quæſt.clxxj. qui loquitur in regalibus.quem refert, & ſequitur Felyn.in dicto capitulo, cū nobis.Socin.in con.ſeptimo, numer.4.volum.iij.Iaſ.qui expreſſe loquitur in reſeruatis, in con.ccviij.verſ.tamen ea.volum.ij.Abb.in capitulo cùm nobis.qui loquitur in reſeruatis.de præſcriptio. & in cap. quòd translationem, in ſecundo notab.de offic.leg. vbi idem dicit. & in capitulo, cùm contingat.ver.quædam ſunt reſeruata.de foro compet.Bal. in l.j.verſ.ſed in caſibus.& in ver.tamen bene præſcribitur.qui loquitur in rebus Cæſaris.C.ne rei domin.& in l.cùm proponas.in ſexto notab.C.de naut.fœn. Ancha.con.cxlij.ver.quo ad primum. Anton. de Butr. in capitulo, per venerabilem. ver.idem mihi videtur dicendum. qui fil.ſint legit. Aret.in l.more.verſ.ſed contra hoc facit. ff. de acquir. hered.Bald.in capitulo j.ver.quædam nituntur.in titu.quæ ſint regalia. Imol.in l.ſi publicanus.§.in omnibus.in principio.ff.de publican. & in l.j.§.denique.verſ.item adde.ff. de aq. plu.arcend.Præpoſ.in capit. per venerabilem.qui fil.ſint legit. Anton.de Butr.in cap.peruenit. ver. per hoc apparet, de cenſibus.Specul.in tit.de cauſ.poſſ.& propri.§.quia verò.verſ.quid de colligentibus.Salycet.in.l.iij. verſi.vlterius vide. C. de naut.fœnor.Paul.de Caſtr.in l.ſeruitutes.la tertia.verſ.eſt alius intellectus, ff.de ſeruit.Abb.in capitulo ſecundo, numero 11.de immunit.eccle. Ioann.Frob.in addit.ad Ioan.Monac.in capitulo j.numero 23.de præſcrip.in ſexto.Iaſ.in lege Imperium. verſ. etiamſi ſint de reſeruatis. & ibi Caccial.numero 23.ff.de iuriſdic.omn.iudi. Afflict. qui loquitur in bonis demanialibus Regis in prælud. conſtit. quæſt. vigeſimaquarta, numero 7.& ſuper conſtitut.in rubrica de præſcriptio.in capit.quadragenalem.numero 3.& in titu.de probatio.per inſtrumenta.nume.10.& ſeq.Alex.conſi.lxx.verſ.& ad hoc etiam.volumine.iiij.& in diſputa.incip.Sigiſmūdus.ver.& hoc cōfirmatur.ver.nō obſtat. Car. qui loquitur in Rega.in con.xxxviij.ver.ij.quia cōmunis.Bertach.in trac. de gabell. in j.q.nu.26.& ſeq.ver.x.quæro.Guido Papę conſi.lvj.in prin.Signor. in conſi.ccxlix.verſi.item curſus tanti temporis.Pariſ.in c.cùm nobis. nu.4.de pręſcr.Fran.in c.j.in ij.notabili.de conſue.lib.vj.Balb.in trac. præſcr.in ſecunda parte quintæ partis prin.in iij.q.nu.14.& in vj.q.ſecundæ partis iij.par.prin.nu.25.Roch.in c.fi.ver.limitatur autem.de cō ſuet.Guido Papę conſi.lxv.in prin.& conſi.cl.nu.4.vbi loquitur in vectigalibus.Bal.in conſi.ccj.in fi.vol.ij.Caſſan.in conſue.verſi.& habet. Cur.Iun.conſi.xx.nu.6.& conſi.lxj.qui loquitur in collectis.Dec.conſi.cclxxj.nu.3.& conſi.ccccxcvj.nu.5.Lofred.conſi.xl.num.48.Pariſ.in conſi.cj.nu.6.vol.j.& conſi.xxvij.nu.31.& nu.78.volu.j. Bertr.conſilio lxix.ver.quo verò ad id.vol.iij.Deci.conſilio cccxlj.ver.& patet ex omnibus.Grat.conſi.lxj.nu.21.vol.j.Aimo de antiq.temp.in iij.parte,numero 129.

5 Hinc eſt vt illud quod non eſt conceſſibile priuilegio, non poſſit etiā acquiri præſcriptione tanti temporis.Bellāmer.conſilio xxvij.Afflict. ſuper Conſt.in tit.de prob.per inſtr.nu.11.& in tit.de pręſcr.nu.19.

6 Quòd tamen declara, vt procedat reſpectu concedentis tantum cōtra quē iſta præſcribi non poſſunt, ſecus quo ad alias perſonas.ita Aimo notabiliter declarat in tract.de antiq.temp.in quarta parte,nu.213. ver.ſed aduerte.

7 Secundò Declara, ꝙ iſtud dictum Bellame.procedit, quando illud eſt omninò inconceſſibile tam reſpectu dantis, quàm etiā reſpectu accipientis, ſecus ſi ex parte dantis tantùm eſſet prohibitum alienari, ſed ex parte accipientis minimè prohibita eſſet acquiſitio, prout declarat Aimo in libro ſuperius allegato.

8 Et licèt Iaſ.in l.quo minus.nu.42.ver.ij.ratio.ff.de flum.teneat ꝙ huiuſmodi præſcriptione pręſcribantur etiam ea, quæ aliàs de ſui natura eſſent impræſcriptibilia,

Tamen eius opinio reprobatur, vt per Card.conſi.lvij.num.3.& fuit de mente Io.Monac.in c.ij.verſi.item tempus.de præſcriptio.lib.vj. & ibi Io.And.ver.cùm ergo decimæ.Caſſan.conſi.xxxiiij.nu.11.& in conſuet.Burg.ver.contra tamen omnia.

9 Secundò Amplia, vt concluſio procedat etiam, quo ad ea, in quibus ius commune repugnat poſſidenti, vt eſt quando quis in alieno territorio, vel in aliena parochia poſſidet.c.j.de præſcrip.in vj.Card.in conſi. lxxxviij.ver.item ſine.& conſi.cxviij.ver.venio ad aliud.& conſi.xxxviij.ver.ij.quia communis.& conſi.cxiiij.nu.9.Alex.in diſput.incip.Sigiſmundus.ver.aut de iure canonico.& verſi.non obſtat quod dicitur. Iaſ.in l.quominus.nu.42.ff.de flum.Imol.in c.cùm Apoſtolica.ver.vlterius quære, de his, quæ fi.à prælat.Roma.in l.vectigalia.ver. opinionem tamen vltimam.ff.de publi.Card.in cle.ij.in viij.q.de rebus eccle. non alien.Fel.in c.ſi diligenti.ver.vnde etiam dixit.de præſcr.& in c.de quarta.ver.præterea habet, eodem tit.Balb.in tract.pręſc.in vj.q.ij.par. tertiæ par.prin.nu.27.& in vij.q.j.partis ſecundæ partis prin.Bolog.cōſi.lxxvij.Lofred.conſilio xl.nu.36.Hiſpan.in c.per veſtras.de donatio. inter virum, & vxo.Caſſan.conſilio xvj.ver.& etiam quia.Cur.Iun.cōſi.xx.nu.6.Rui.conſi.cxj.vol.v.vbi loquitur de regalibus vectigalibus, & collectis.

10 Et propterea talis conſuetudo, ſeu præſcriptio tanti temporis operatur, vt in alieno territorio quis lignādi, & paſcendi facultatem habeat, vt tradit Hoſt.in c.dilecti.ver.quid ſi aliquis miles.vbi Io.And.in prin. & Ant.de Bu.ver.quid ſi miles.& ibi Abb.& alij.de arbi. quod duobus modis limitatur.

11 Primò, nam hoc procedit, quotieſcunque talis præſcriptio, ſeu conſuetudo non fuit violenta, aliàs ſecus, vt per omnes Doct.proximè allegatos in c.dilecti.de arbi.Bert.conſi.vij.ver.pręterea quamuis.vol.j.in nouis.

12 Secundò Limitatur, quando ille locus, in quo quis pręſcriptione tanti temporis acquiſiuit ius lignandi, vel paſcendi, non habet tot nemora, vel paſcua, quæ poſſint vtriſque ſufficere, quia tunc ſemper dominus, vel vniuerſitas loci, contra quam fuit inducta talis præſcriptio, in tali caſu eſſet præferenda, prout etiam declarant Docto.in dicto c.dilecti.de arbit.& tradit Bertrand.in dicto conſi.vij.numero 4.volum.j.in nouis.

13 Tertiò Amplia, etiam ſi talis conſuetudo immemorabilis ſit valdè pręiudicialis eccleſiis.Bal.in c.j.in prin.ver.quęro quanto tempore, de his, qui feud.dar.poſ.Cur.in tract.feud.in ſecunda parte, verſi.iij.prin. Rot.in antiq.deci.dccccxlj.& in antiquioribus, Biſig.deci.iij.in tit.de cōſue.Dec.in c.j.ver.ij.non procedit.de conſuet.Pariſ.conſi.xxvij.nu.32. vol j.Rui.conſi.clvj.ver.& iſtud ratione confirmatur.vol.iiij.Aimo de antiq.temp.in iiij.parte,nu.172.

Contrarium tenuit Mar.Laud.in tit.de his, qui feud.dar.poſ.in prin. ver.& primò dum ait.& ſentit iſtam opin.Card.Alex.ibi dum dicit, ꝙ ſpatium tanti temporis operatur, quando non agitur de graui pręiudicio eccleſię, ex quo remanet ſibi directum dominium, ſentiens, ꝙ ſi de graui pręiudicio ageretur, conſuetudo tanti temporis non operaretur. Claud.in c.j.verſicu.quarta fuit opinio.de his qui feud.dar.poſ.Cur.in tracta.feud.in ſecunda parte, ver.confirmo hanc pulchram.Fel.in c.accedentes.ver.iiij.fallit, de pręſcrip.Roch.in c.fi.verſic.quartò limita.de conſuetu.Iacobin.de ſancto Geor.in tract.feud.in verbo, & in feudum.

ver.ſed hic cadit.Card.in clem.in pleriſque.in iij.notabili.verſi.quòd ſi licentiatus.de elect.

14 Concorda has contrarias opiniones,hoc modo. nã aut poteſt ſubeſſe aliqua cauſa rationabilis talis conſuetudinis,& tunc quia præſumitur inducta ex illa cauſa rationabili poteſt operari etiam in præiudicium eccleſiæ, & tunc procedat prima opinio.Si autem poteſt præſumi,vel conſiderari aliqua cauſa in tali conſuetudine,vt puta,quòd clerici per ſpatium temporis immemorabilis fuerint conuenti coram iudice ſeculari,& tunc iſta conſuetudo immemorabilis temporis non poteſt operari præiudicium eccleſiæ tanquam contra ius diuinum introducta,& ita procedat ſecunda opinio.Iſta concordia ſumitur ex mente Rocch.in cap.fin.ſecundùm paruam impreſſionem.in verſicul.quintò limita. & ibi ex his hæc limitatio dubitabilis videtur.de conſuetud.

15 Quartò amplia,vt ſpatium tanti temporis ſufficiat ad hoc vt dominus ſubditis ſuis onera,& grauamina imponere poſſit.ita glo.in c.nullus Epiſcopus.el ij.in verbo,ex vſu.el ij.j.quæſt.j.Abb.in conſ.vij.verſic. poteſt & ſecundò.vol.ij.Guid.Pap.con.j.numero 9.verſ. etſi quiſpiam. Gram.vot.duodecimo.nu.8.& ſeq.tradunt etiam alij, quos ſuprà ciuitauimus in prima ampliatione,dum dicunt quòd Domini poſſunt per conſuetudinem tanti temporis ſubditis collectas, vel vectigalia imponere.

16 Primò limita iſtam concluſionem principalem non procedere quãdo poſſidens eſt omnino incapax,ita ꝙ ius commune reſiſtit etiam poſſeſſioni.Abb.in cap.cauſam.in j.notab.de præſcrip.& in c. ad aures. in j.notab.eod.tit.& in c.quanto.in j.notab.de conſuetud.& in c.cùm Apoſtolica.n.12.verſ.nota tamen bene,de his quæ fi.à præl.ſin.conſen. cap.& in c.nouit.nu.22.de iudic.& in c.de hoc.n.10.de ſimon. & in ca.dilecto.in j.notab.de teſta. & in c.ſuper quibuſdam.ver.in gl.in verbo non extat.de verb.ſignifi.Ioan.Monac.in c.ij.verſ.item tempus.& ibi Ioan. And.verſ.cùm ergo decimæ.de præben.in vj.Domin.in cap.catholica, verſ.aut non interuenit.xj.diſtinct.& in ca.ij.verſ.ſuper principali dubio.de præben.in vj.Bald.in l.omnes.in fin.ver.& vbicunque inuenis. C.de præſcript. triginta ann. Card. in conſilio lvij.numero tertio, & con.lxxxviij.ver.ſi tamen.& in c.cùm apoſtolica.ver.melius eſt.Præpoſi.Alexand.in c.fruſtra.ver.in eo vero.octaua diſtinct.Anto.de Butr.in c. peruenit.verſ.quod eſt verum,de cenſib. Abb.in c.cum inſtantia. in iij.notab.de cenſi.Arc.in c.dilecto.ver.aliàs non poſſet.de teſt.Alexan. in diſput.incip.Sigiſmundus.ver.& hoc confirmatur.& ver.non obſtat. & verſ.Ac etiam dixit.& conſ.lxx.verſ.vel aliter.Roch.in ca.fin.verſ. hæc tamen limitatio.poſt Abb.ibi.verſ.quintò,requiritur.& idẽ Roch. in d.c.fin.verſ.quintò infertur.& ver.propterea non crederem.de conſuetu.Roch.in tract.iur.patron.in verbo,ipſe,vel is à quo. in xxxvj. q. verſ.ſed reſpondendo.Addit.ad And.de Iſern.ſuper conſtit. reg.in cap. ſi dubitatio.nu. 8.Afflict.ſuper conſtit.in rubrica de proba.per inſtrum. numero 11.Barbat.conſi.xxxv.verſ.ita dicamus.volum.ij.Io.de Sylu.in tract.de benefi.in xxiij.q.ſecundæ part.numero 13.& in v.q.ver.& iſto caſu.in ſecunda parte,Fely.in cap.cauſam.verſicu.ſigna theoricam. de præſcriptio.& in capitulo accedenres.verſ.fallit ſecundò.eod.titu.& in capitulo,cùm contingat.ver.ſecundò fallit.vbi ſublimitat,de for.compe.& cap.cùm nobis.verſ.aduerte etiam.de præſcrip.& in cap.dilecto. verſ.& iſto caſu,de teſt.Hoſtien.in tit.de decimis. §. & vtrum.verſic.ꝙ ſi laicus.Balb.in tracta.præſcript.in j.part.v.part.princ.in vij. quæſt.nu. 53.Caſſan.in con.xxxiiij.numero 8.& con.xlv.verſ. quod primo patet. & in conſuetud.Burg.verſ.contra etiã prædicta. Pariſ.in ca. cùm nobis. nu.5.& ſeq,de præſcrip.Hippolyt.in ſingu.lxxx.Dec.conſi.cxlviij.nu.5. Hiſpan.in rubrica de donat.inter virum & vxor.nu.26.Pariſ.in conſil. xiij.nu.7.vol.iiij.Ruin.con.clvj.ver.pari ratione.vo.iiij.Aimo de antiq. tẽpo.in iiij.part.nu.149.& nu.211.

Contrarium tenuit Io.de Anan.in c.de hoc. ver. de conſuetudine tamen. de ſimon.Marian.Iun.conſi.cxv.n.38.vol.ij.

17 Ex prima communi opinione infertur,quod conſuetudo Anglicana, vt Rex habeat iuriſdictionem in cleircos, etiamſi ſit obſeruata per tanti temporis ſpacium,ita vt non ſit memoria hominum in contrarium, non operatur,eo quia laicus eſt inhabilis,& in capax habendi iuriſdictionem in clericos.Rot.in antiq.deciſ. dcccxl. & in antiquior. Biſign. deciſ.ij.in tit.de conſuet.Fel.in cap.ij.verſ.& adde Rotam.de maiori.& obed.Ioan.Crot.in l.omnes populi.ver.ij. concluſ.ff.de iuſt.& iur.Ferrat.caut.xxviij.in prin.Rebuf.ſuper concor.in fi.verſ.iij.infertur.

18 Primò ſublimita,quando cum tanti temporis conſuetudine concurreret etiam fama priuilegij.nam tunc etiam incapax poſſet ſe fundare in conſuetudine.Fel.in c.cauſam.de præſcr.& in c.cùm contingat.verſ. ij.fallit.de for.com.Abb.in c.cùm apoſtolica.ver.Ioã.And.tenet.de his. quæ fi.à præl.

19 Claud.in l.more.ver.circa quod diſtingue.ff.de iuriſd.omn. iud. qui etiam addit idem eſſe , quando ex conſuetudine tanti temporis quis allegaret priuilegium , quod non concedi ſoleret, vel vbi magna eſſet præſumptio contra allegantem priuilegium.& idem dicit in ver. & ratio poteſt eſſe.

Contrarium voluit Balb.in tract.præſcri.in vij.quæſt.j.part. quintæ partis prin.nu.58.& nu.60.

20 Secundò ſublimita,nam ſi conſuetudine tanti temporis quis allegaret cauſam,ſeu priuilegium,tunc etiam inhabilis, & in capax poſſet in conſuetudine tanti temporis ſe fundare.Alex. con. 50. verſi.accedat ad hoc.vol.iiij.

21 Tertiò ſublimita,quando incapacitas eſt omni tempore vniformis. ſecus ſi vno tempore potuiſſet eſſe capax,licèt non alio.Barba.conſilio xxxv.ver.& ex hoc tollitur.vol.ij.refert,& ſequitur.Balb.in tract.præſ. in j.parte.v.part.prin.q.vij.nu.55.

22 Et ideò in præſcriptione decimarum conſuetudo immemorabilis tẽporis operatur,vt videantur decimæ habitæ ante Concilium Lateran. Ioan.Andr.in cap.cùm apoſtolica.ver.& quæritur.& ibi Anto.de Butr. verſ.iij.quæro.& Imola.verſ.vlterius quæri poteſt.Anch.ver.ſed hic incidenter quæro,de his,quæ fi.à prælat.Domin.in cap.ij.§.Sane.verſicu. ſuper dubio.de decimis.in vj.& ibi Petr. de Ancha.in xj.nota. Pau. de Caſt.in con.cxxxix.verſ.ſed iſtæ decimæ.volum.ij.Cuma.conſi.lxxxiij. ver.de tempore autem.Alex.con.vj.verſ. pro quo adduco.vbi dicit hãc *commmunem opi.volum.j.Iaſ.qui etiam dicit communem opi.con. clvj.vol.ij.& iſtam etiam dicit communem Balb.in tracta.præſcript.in j.part.quintæ part.princip.q.vij.nu.58.& idem dicit Claud.in titu.quæ res in feud.dar.poſſ.Milis in verbo, decima ſi tanto tempore, Barb. in con.xxxv.vol.ij.glo.conſuetud.Turon.Rebuf.in tract.de decim. in.xiij. q.Maria.Iun.qui hanc dicit veram,& communem opinionem conſil. cxv.num.38.vol.ij.

Contrarium Hoſtien.in d.c.cùm apoſtolica.ver.quid ſi non apparet.& ibi Card.ver.v.quæro.vbi tenet,quòd vltra tempus immemorabile ſit probanda fama, quòd habuerint decimas ante Conſilium. & idem voluit ibi Abb. verſ.ſed pulcherrimum dubium.& ibi Henric. Bohic.ver.aut eſt dubium.de his,quæ fi.à Præl.Archid.in c.ij.verſic. hic quæro.de decim.in vj.& idem Hoſt.in ca.quanuis.verſ.ſed quid ſi non apparet,de decim.Car.in c.cauſam.ver.quid ſi laicus poſſidet.de præſcripti.glo.conſue.Biturig.Iacobin.de S.Georg.in tract.feud.in verbo, & cum mero.in fi.ver.ſed ponamus.Pariſ.con.cj.n.110.& ſeq.vol.j.Caſſa. in conſilio.xxxiiij.num.15.vbi requirit probationem aliquarum inueſtiturarum.

23 Concorda iſtas contrarias opiniones,vt prima procedat,quando laicus eſt in poſſeſſione:ſecunda procedat,ſi eccleſia poſſideat.Ita Pau.de Eleaz.quem refert & ſequitur Dom.in c.ij.§.ſanè. verſ. ſuper dubio. de decimis,in vj.

24 Secundo limita principaliter,quia contra ſupremam poteſtatem Papæ iſta præſcriptio non habet vim priuilegij.Abb.in c.quo ad tranſlationem.in ij.notab.de off.deleg. Aret.in l.more.nu. 4.ff.de acq.here. Iaſ.in l.imperium.verſic.limita iſtam communem.ff.de iuriſ.omn.iud. Balb.in tract.præſcr.in ij.par.v.par.prin.q.ij.ver.& maximè limitatur. Pariſ.in c.cùm nobis.n.3.de præſcriptio.

Contrarium Ang.in l.j.ver.idem tamen dico.C.ne rei domin.& ꝙ ciuitas Tudertina præſcripſerit libertatem contra ſedem apoſtolicam, tenuit Lap.alleg.ſua lxxxv.ver.ſed nec ſecundum.& iſta opinio maximè fundatur in dicto Inno.in ca.bonæ.el ij.ver. Papa autem, de poſtul. prælat.quod dictum ſequuntur omnes illi,quos allegat Fel. in c. cùm nobis,& in c.cùm non liceat.ver.& dicit optimè.de præſcript.Balb. in tract.præſcrip.in ij.q.ij.part.quintæ part,prin.ver.& maxime.

25 Tenendo primam opin.tanquam veriorem dicas , aliud tamen eſſe in principe temporali,contra quem præſcribi poteſt præſcriptione tanti temporis.Abb.in cap.per venerabilem.num.10. qui fi.ſint legit.Fel. in capit.cùm non liceat.& ibi Pariſ.in fin.& idem Pariſ.in ca.cùm nobis.numero 3.& ſeq.de præſcri.Balb.in tract.præſcrip.in ij.part.v.part. prin.in ij.q.Aimo de antiq.temp.in iiij.part nu.201.& ſeq.vbi hanc dicit magis communem opi.

25 Et quod contra prælatum inferiorem poſſit quis libertatem præſcribere,vt tamen remaneat ſubditus ſedi apoſtolicæ,tenuit Old.in conſil. clxxij.& con.ccliiij.ver.primò quidem.

Contrarium,vt etiam contra prælatum inferiorem non poſſit operari præſcriptio immemorabilis tẽporis,tenuit Rui.cõ.clv.n.14.vo.iiij.

27 Tertiò Principaliter limita,vbi lex reſiſteret conſuetudini,vel præſcriptioni,quia tunc conſuetudo tanti temporis nihil operatur. Dom. in ca.ij.verſ.circa ſecundam partem.de pœn.& remiſſio. Anto. de But. in ca.cùm ex officij.verſ.quæro quomodo. & ibi Abb. in iij. notab. de præſcr.Card.in clem.ij.in prin.in viij.q.& in fin.verſ.circa quæ dico.de reb.eccleſ.non alien.Abb.in ca.ſuper eod.in j.notab.de paroch.Fel.in ca.accedentes,verſ.fallit iij.de præſcr.& in c.cùm cauſa.ver.fallit j.de re iudic.& in c.cùm contingat.ver.fallit iij.de for comp.Rocc.in c.fi. ver. iiij.amplia,de conſuetud.Andr.de Iſern.in conſt.reg.in tit.de præſcr.in c.quadragenalem, ſuper glo.in verbo,in publicis. verſ. item intellige principium.Dec.in c.j.ver.ij.non procedit,de conſuetud.Caſſan.conſi. lxvj.n.38.Pariſ.con.xxvij.nu.53.vol.j.

Contrarium tenet gl.in verbo,præſcriptione,in authẽ.vt de cæter. commutat.eccleſiaſt.rer.in §.in omnibus.& ibi Ang.verſ.vbi nullo tẽpore.Bald.in l.j. verſiculo ſed in caſibus. & ibi Ang.verſiculo, & ideò dico.C.ne rei dom.vel templ. Bald.in lege ſecunda,verſiculo exceptis quatuor caſibus.& ibi Angel.verſiculo. exceptis decem caſibus.C. eo

tit.

tit.Ang.in l.omnes.verſi.vbi ergo.C.de præſcrip.xxx.anno.& in l.non ſolùm.in prin.ver.omnia autem.ff.de vſucap.& in l.nemo poteſt.verſi. in hoc tamen attende.vbi Alex.ver,& tene menti.ff.de leg.j.Bal.in c.j. §.præterea.ver.alia gl.de capite Corrad.Roma.in l.j.in fi.ff.de vſucap. Abb.in c.fi.nu.85.de præſcr.Præpoſ.Alex.in c.fruſtra.ver.ſed ſi eſſet conſuetudo.viij.diſt.Anch.conſi.lj.ver.nec obſtat.Abb.in conſi.xxvj.ver. ſed prædictis non obſtantibus,vol.ij.Afflict.ſuper Conſti.ſub rubrica, de præſcr.nu.18.Alex.in conſi.lx.ver.fortificantur prædicta.vol.j.& cõſi.xvj.ver.nec ad hoc obſtat.vol.v.& in diſpu.incip.Sigiſmundus.ver. ac etiam dixit.Cor.conſi.xxij.ver.nec iſta,vol.iij.Iaſ.conſi.xcij.ver.imò plus,vol.iij.Dec.in l.traditionibus.nu.12.vbi Riminal.verſi.limita tamen.C.de pact.Cur.in tract.feud.in ſecunda parte,in ij.q.prin.ij.partis prin.ver.non omitto,Fel.in rubrica,de præſcr.ver.conſidera ſecundò. Aret.conſi.xv.ver.ita credo.Dec.conſi.dcxxxv.ver.non obſtat text.& conſi.cclxxj.nu.3.& conſi.cccexcvj.nu.9.& ſeq.Balb.in tract.præſcr.in ij.par.iij.par.prin.in vj.q.nu.31.& in ix.q.v.par.prin.nu.45.& ſeq.Deci.Neap.iiij.nu.20.in nou.Dec.Neap.ccliiij.in fi.in antiq.Caſſa.conſi. liiij.nu.15.& in conſuet.Burg.ver.ſed tamen videtur.Cur.Iun.conſilio clviij.nu.13.Pariſ.in c.accedentes.nu.13.de præſcr.Pariſ.conſilio xxvij. nu.85.& ſeq.vol.j.Grat.conſilio lxj.nume.25.vol.j.Maria.Iun.conſilio liiij.numero 4.volu.j.Ruin.conſi.xiij.verſi.nec obſtat.vol.ij.Aimo de antiq.temp.in quarta parte,numero 186.

28 Pro concordia iſtarum opi.aliqui voluerunt dicere,ꝙ ſi conſuetudo vel præſcriptio ſit improbata cum aliquo ſigno vniuerſali,tunc cenſeatur excluſa etiam præſcriptio cẽtenaria,ſeu immemorabilis temporis. per gl.in cle.ij.in verbo,quamuis.de rebus eccle.non alie.Fel.in c.dilecti.ver.contra hoc arguitur.de maio.& obed.

Contra iſtam diſtinctionem tenet Card.in d.cle.ij.in fi.ver.circa quæ dico.de rebus eccle.non alien.Abb.in c.ſuper.eo.in j.notab.de paroch. Roch.in c.fi.ver.& nota quòd procedit de conſue.

29 Alij voluerunt dicere,ꝙ aut reprobata eſt conſuetudo, & tunc etiã conſuetudo immemorabilis cẽſetur improbata:aut eſt improbata præſcriptio,& non cenſetur tunc improbata illa quæ eſt immemorabilis. Ita diſtinguit Ruin.conſilio clvj.ver.& confirmatur.vol.iiij.

30 Hanc diſt.Rui.impugnant omnes Doct.ſuprà allegati.in j.par.huius limitationis,qui indiſtinctè loquuntur,ſiue reprobata ſit conſuetudo, ſiue reprobata ſit præſcriptio,& in ſpecie,ꝙ quando eſt reprobata conſuetudo,non cenſeatur improbata conſuetudo temporis immemorabilis tenet ipſemet Rui.ſibi contrarius.conſi.xiij.ver.nec obſtat ſtatutũ. volu.ij.

31 Fel.verò diſtinguebat,ꝙ aut per conſtitutionem redditur materia impræſcriptibilis,& tunc cenſeatur improbata etiam conſuetudo immemorabilis temporis,aut non redditur materia impræſcriptibilis.per l. diſpoſitionem,ſed ſolum reprobatur conſuetudo, vel præſcriptio, & tunc iſta immemorabilis non cenſetur improbata.in c.cùm ex officij. in prin.de præſcr.Prob.in addit.ad Io.Monachi.in c.j.nu.24.de præſcr. in ſexto.

32 Aliter tamen dicebat Roch.in c.fi.ver.cogita vnum.de conſuetud.ꝙ aut durat eadem cauſa reprobationis,& tunc etiam præſcriptio immemorabilis cenſeatur excluſa:aut verò non durat eadem cauſa prohibitionis,& talis præſcriptio tanti temporis non cenſetur excluſa.& hæc quidem concordia videtur magis vera.

Tenendo partem affirmatiuam,vt cenſeatur excluſa etiam præſcriptio immemorabilis,

33 Sublimita,niſi cum conſuetudine tanti temporis concurreret fama priuilegij,vt dicit Fel.in c.cùm contingat.verſi.iiij.fallit.de foro competent.

34 Quartò Limita concluſionem principalem, quia conſuetudo tanti temporis operatur vim priuilegij quo ad ſubditos tantùm,non tamen quo ad alios.ita Bal.in l.exemplo.ver.iij.caſus.C.de probatio.

Contrarium tenet Fel.in c.cùm p.Tabellio.in xiiij.q.de fide inſtr.& vide eundem Fel.circa prædicta.in c.ad audientiam.verſi.ij.concluſio, de præſcrip.

35 Quintò Limita,quando conſuetudo tanti temporis eneruaret vires eccleſiaſticæ diſciplinæ,prout ſentit Io.And.in c.vt priuilegia.ver.nec obſtat.de priuile.Domi.qui declarat in c.catholica.ver.aut lex nõ improbat.xj.diſt.Fel.in c.accedentes.ver.fallit iiij.de præſcr.& in c.cũ contingat.ver.fallit iiij.de foro compe.Cur.in tract.feud.in ij.q.prin.ſecundæ par.prin.ver.confirmo hanc pulchram.

36 Sextò Limita,quando præſcriptio immemorabilis temporis eſſet irrationabilis.Abb.in c.fi.ver.v.requiritur,de conſuetud.& ita voluit gl. j.per illum tex.in c.j.de conſuet.lib.vj.vbi Fran.in j.& ij.notabili.Card. in clem.in pleriſque.in iij.notab.ver.ꝙ ſi licentiatus.de elect.Abb.conſi.vij.ver.quod tamen ego limito.vol.ij.Fel.in c.cùm ex officij.verſi.ij. dico,de præſcr.Roch.in c.fi.ver.v.aduerte.ver:conſidera tamen.verſ.ſi tamen conſtaret.de conſuet.Zaſ.conſilio v.nume.72.vol.j.Pariſ.in ca. cùm nobis.nume.6.de præſcr.Ruin.in conſi.clv.verſi.quinimò etiam. & conſilio clvj.verſi.quæ etiam conſuetudo.volu.iiij.& conſilio cxvj. nume.13.volum.iiij.Pariſ.conſilio xxvij.numero 50.cùm pluribus ſeq. volum.j.

37 Ex iſta limitatione infertur,ꝙ conſuetudo immemorabilis temporis,vt Archid.Vicarium Epiſcopi præcedat tanquam irrationabilis,nõ debet operari.Abb.conſi.xxj.vo.j.Fel.in rubrica,de maio.& obed.ver. non valet,& in c.ſtatuimus.ver.& dicit Abb.eod.tit.Iaſ.in l.de quibus. nu.69.& nu.77.ff.de le.Caſſan.in catalogo gloriæ Mundi in iiij.parte, in xlvj.conſideratione.Rui.conſi.clv.nu.11.vol.iiij.Boer.in tract.de authoritate magni conſilij.nu.148.& pro iſta parte ſunt omnes Doct.tenentes partem negatiuam tertiæ ampliat.ſuprà poſitæ.

38 Amplia,etiamſi conſuetudo tanti temporis eſſet iuramento firmata, quia quando eſt irrationabilis, nihil operatur.Ange.Aret.in §.ex non ſcripto.ver.quæro an mala conſuetudo.inſti.de iure naturali,gentium, & ciui.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.6.de præſcrip.

Contrarium Card.in c.fi.in xxxij.q.ver.ſi autem conſuetudo eſt.& ibi Imol.ver.ſed ſi eſt præſumpta.de conſue.qui tenent,vt conſuetudo immemorabilis etiam ſi ſit rationabilis nihilominus valeat.& pro iſta parte ſunt omnes Docto.tenentes partem affirmatiuam in iij.ampliat. ſuperius poſita.

39 Sed quando conſuetudo eſſet peccati nutritiua,tunc omnes Doct.in hoc conueniunt,vt nullo tempore etiam immemorabili firmari poſſit, vt dicit Roch.in c.fi.ver.v.Amplia.& ver.vj. amplia.& ver.v.aduerte. de conſue.Pariſ.in cap.cùm nobis.nume.6.de præſcr.Aimo de antiqui. temp.in iiij.parte,nu.203.Pariſ.conſi.xxvij.numer.52.& nu.54.& ſeq. volum.j.

40 Et hoc amplia etiamſi in modico eſſet peccati nutritiua, vtputà ſi cõſuetudo permitteret vſuras in vno nummo.Bal.in rub.de conſue.& ibi Barb.qui plures allegat.Roch.in c.fi.ſecundum paruam impreſſionem. ver.vij.amplia.de conſue.

41 Declara,quia in dubio conſuetudo immemorabilis ſemper eſt præſumenda rationabilis.Abb.in conſi.xxvj.ver.præterea ſicut.volu.ij.& conſi.vij.ver.quod tamen ego limito, eo.vol.Roch.in c.fi.in gl.in verbo,rationabilis.verſi.hoc intellige.verſi.& propterea fruſtratorium.de conſuetud.

42 Septimò Limita,nam licèt conſuetudo tanti temporis habeat vim priuilegij,tamen illud non eſt verè priuilegium,vt dicit Soc.in conſi. cclx.verſi.nec obſtat.refert,& ſequitur Caſſa.conſi.xxxiiij.numero 13. & in conſuetud.Burgund.verſi.Socin.dixit. & quòd iſtud dicatur priuilegium fictum, dicit Aimo de antiqui.tempor.in quarta parte, numero 128.

43 Vel poteſt appellari priuilegium tacitum,prout dicit idem Aimo de antiq.temp.in iiij.par.nu.150.

Et hæc ſunt quæ ad huius primi effectus materiam pertinere videntur.

44 Secundus effectus principalis eſt,quia conſuetudo tanti temporis, cuius initij memoria non exiſtit,habet vim tituli,vt eſt tex.in l.hoc iure.§.ductus aquæ.ff.de aq.quotid.& æſti.& in c.j.de præſcr.in vj.& in l. ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vend.gl.in c.ſuper quibuſdam.§.præterea.in verbo,non extat.de verb.ſig.gl.in c.fin.in verbo,vſque ad hoc tempus, xviij.q.ij.Hoſt.in c.peruenit.ver.illud tamen videtur.& ibi Io.And.verſi.dicit Hoſt.& ibi Ant.de Bu.ver.quando probatur.& ibi Abb.verſ.ij. caſu,de cenſib.Abb.in c.ſuper quibuſdam.ver.in glo.in verbo,non extat.de verb.ſig.Inn.in c.ſi diligenti.ver.ſecus ſi eſſent talia.& ibi Hoſti. ver.ſecus ſi eſſent talia.& ibi Card.ver.videtur tamen.& ibi Fel.ver.ix. & vltima.& ibi Bal.in fina.verbis.de præſcriptio.Bar.in l.cùm de in rẽ verſo.ver.veniamus ad ſecundum.ff.de vſur.Bal.in l.j.ver.quia non minus.C.ne rei dom.vel templ.& in l.ſolennibus.ver.Petrus dicit.C.de fide inſtr.Card.in cle.ij.in prin.in viij.q.de rebus eccle.non alie.Abb.in conſi.xxvj.ver.ſed prædictis non obſtantibus.vol.ij.Roma.in l. vectigalia.ver.opinionem tamen vltimam.ff.de publica.Iaſ.in l.quominus. ver.intellige tamen.ff.de flumi.Pau.de Caſt.in l.ſi certis annis.C.de pactis.Cor.conſi.cclxviij.ver.item ſi probatur.vol.iiij.& conſi.xxiiij.ver. quod maximè dicendum eſt.eodem vol.Card.conſi.lxxxviij.ver.item ſine titulo.& conſi.cxviij.ver.venio ad aliud.& conſi.cxiiij.nu.9. Abb. in c.fi.num.6.& ſeq.de cau.poſ.& propr.Iſer.in c.j.§.præterea ducatus. nume.16.de prohib.feud.alie.per Fede.& in conſtit.reg.in conſti.inci. ſi dubitatio.nume.9.Aret.conſi.xv.verſi.habet enim curſus.Iacobin.in tract.de homag.ver.ſi autem.Alex.in conſi.lxx.ver.& ſi dicatur.& conſi.lxxj.ver.ſed contra hanc tertiam.vol.iiij.& conſi.lxxviij.numero 14. volu.vj.& in diſpu.ſua incip.Sigiſmundus.ver.præterea in præſcriptione.Iaſ.conſi.ccix.verſi.Item & in tali.vol.ij.Cæpol.in tract.de ſeruitu. vrba.prædio.cap.xix.verſi.& pro hoc adduco.Rot.in antiq.deciſi.ccv. Dec.conſi.cclxxj.nu.3.ver.facit tex.Cald.conſi.j.de libel.oblat.Balb.in tract.præſcr.in vj.quæſt.ſecundæ partis tertiæ part.princi.nume.25.& ſequen.Caſſa.conſi.liij.verſicu.& maximè in hoc caſu.& nume.51.& conſi.xxxiiij.nume.7.& conſi.xvj.nume.18.& in conſuetu.Burg.verſi. & Dominus Card.Gozad.conſi.viij.nume.37. Lofred. conſi.xl.nume. 42.Marian.Iun.conſi.lxxvj.nume.54.& nume.56.Mant.conſi.xxxviij. nume.12.& ſequen.& conſi.cclxxxij.num.4.& ſeq.Bertran.conſi.cxx. nu.3.vol.ij.Pariſ.conſi.cxj.nume.43.& numer.49.volum.j.& conſilio xxvij.nume.77.volum.j.Aimo de antiq.temp.in iiij.part.nume.127.& nume.147.

45 Ex hac concluſione infertur,ꝙ ſtante conſuetudine tanti temporis alius titulus non eſt probandus,quia præſumitur. Arch.in c.j.in fi.ſuper gl.in verbo,non extat.& ibi Dom.ver.quæro quare,de præſcriptio.in vj.Cy.in l.ſi certis annis.in xij.q.C.de pact.Imo.in l.ſi publicanus.§.in omnibus.ver.& bene facit.ff.de publica.Io.Mon.in c.j.in fi.de præſcriptio.in vj.Balb.in conſi.ccclij.ver.ſed hic eſt non inutiliter.vol.j.Card.conſi.cxviij.ver.& ſufficit ad iuſtificandam.Iacobi.in tract.de homag.ver.ſi autem.Cor.conſi.cclxviij.ver.& pro claro.vol.iiij.Alex.conſilio vj.verſi.& neutro caſu.vol.j.&,conſi.cxcviij.ver.vbi etiam oſtendi.volumine ij.Iaſ.in §.omnium.nu.72.inſt.de actio.Fel.in c.cùm nobis.ver.prætereà ſecundùm Imol.de præſcrip.& in c.accedentes,verſi.ſed dices.& in c,cauſam.ver.puto ſuſtentabilem.de præſcriptio.Dec.in conſilio cccxlj.ver,& patet ex omnibus.Cur.Iun.conſilio lxj.Pariſ.conſilio xxvij.nu.18.vol.j.

46 Quinimò titulus probatur probata conſuetudine tanti tẽporis.Anto.de Bu.in c.peruenit.ver.& aduerte quia,de cenſibus, Paulus de Caſtro,in l.ſeruitutes.la tertia,ver,& alius intellectus.ff.de ſeruit.Sal.in l.vectigali.verſic.putarem in practica.C.nou.vectigal.refert,& ſequitur Fel.in cap.cùm nobis.verſi.prætereà ſecundùm Imolã,de præſcriptio.Aret.conſilio xv.ver.habet enim curſus.Rota in antiq.deciſ.ccv.Card.in conſilio cxviij.verſi.& ſufficit ad iuſtificandam.Iacobin.in tracta.de homag.verſiculo,ſi autem.Alex.conſilio cxcviij.ver.vbi etiam oſtendit.vol.j.Abb.in conſilio vij.ver.item præmitto.vol.ij.Flor.in l.cùm de in rem verſo,ver,eadem gl.ibi obligationum ferè.ff.de vſur.Caſſan.in conſuet.Burg.ver.dico ergo.

47 Amplia,quia non ſolum in hac præſcriptione titulus nõ debet probari,ſed nec etiam debet allegari.Hoſt.in c.ſuper quibuſdam.§.preterea,in fi.ver.nota diligenter.poſt gl.ibi,in verbo,non extat.& ibi Card.in fi.ver,quæro nunquid.de verb.ſig.Anto.de Bu.in ca.per venerabilẽ.ver.mihi videtur dicendum,& ibi Præpoſ.ver.credo tamen,qui fil.ſint leg.Inno.in c.ſi diligenti.& ibi Bal.in fi.de præſcr.Bal.in titulo,de pace Conſtantiæ.verſi.ab antiquo.ibi,& ſcias ꝙ in præſcribendo.Paulus de Caſtro,in l.ſi certis annis,verſiculo,v.& vltimo oppono.& ibi Iaſ.ver.x.limita.C.de pact.Fede.de Sen.conſilio ccxxxiiij.ver.maximè autem.Soc.in conſilio cxxvij.ver.& eſt caſus.vol.j.& in Regula ccclxxiij.in j.fal.in fi.Cor.in conſilio clxviij.ver.& pro claro.volu.iiij. Alex.conſilio vj.ver,& neutro caſu.vol.j.Calde.in conſilio j.in princ.de libel.oblat.Guido Papæ q.cccviij.in fi.Fran.in c.j.in ij.notab.de conſue.in vj.Balb.in tract.præſcrip.in vj.q.ſecundæ partis tertiæ partis princ.nu.28.Barba.conſilio xxxv.ver.quinimò plus.vol.ij.Afflict.Deci.cxxxix.in fin.& deciſ.cccxxiiij.nu.6.Caſſan.conſilio xxxiiij.nu.7.& in conſuetu.Burg.ver.adde ꝙ tale tempus.Card.conſilio cxviij.nu.14.Bert.conſilio lxix.ver.habet enim vſus.vol.iij.in nou.Lofre.conſilio xl.nu.38.Gozad.conſilio viij.nu.37.Aimo qui dicit iſtam veram,& communem opi.in trac.de antiq.temp.in iiij.par.nu.148.

Contrarium tenet Alex.conſilio lxx.ver.accedat ad hoc.vol.iiij.Cæpol.in tract.de ſerui.vrb.præd.c.xix,ver.ſi autem ſcit.Fel.in c.accedentes.ver.ſed diceres.de præſcr.& in c.cauſam,verſi.puto ſuſtentabilem.eo.titu.Cur.Iun.in conſilio clviij.nu.18.Purpur.in l.imperium.nu.192.ff.de iuriſd.om.iudi.

48 Concorda has contrarias opiniones,quia verum eſt,ꝙ quis non tenetur in ſpecie allegare titulum virtute huius præſcriptionis,& ita procedit prima opinio,ſed bene quis tenetur in genere allegare petita per ipſum ſibi deberi ex iuſta,& legitima cauſa.Ita declarat Claud.in l.more,verſiculo,eſt verum,ꝙ non eſt neceſſe.ff.de iuriſd.omnium iud.Bertran,qui hanc dicit*communem opinionem,conſilio xxxviij.in prin.vol,j.in antiq.

49 Tenendo tamen primam opinionem tanquàm communem , limita vt procedat,quando præſumptio inducitur concurrente aliquo facto poſitiuo,ſecus autem quando induceretur ex ſola patientia, nam tunc eſt neceſſaria tituli allegatio.Ita dicit Fel.in c.cùm ex officij.in iiij.fallentia,verſi.nec obſtat.de præſcr.Deci.Neapo.quarta,numero 21.in nouis,

Contrarium tenet Aimo de antiq.temp.in iiij.parte,nu.153.in fi.ver.præmiſſa concluſio.

50 Amplia principalem concluſionem,vt ex conſuetudine tanti temporis titulus præſumatur,quia talis præſumptio dicitur eſſe iuris,& de iure,quæ non admittit contrariam probationem.Anto.de Bu.in c.peruenit.verſiculo,ad tertium,ibi mihi videtur.de cenſib.Fel.in c.cùm nobis,ver.ſcias etiam,de præſcriptio.Io.Ant.Alex.conſilio xiij.ver. & ſi iterũ dicatur.Gozad.conſilio viij.nu.37.ver.imò ſecundùm Fel.Caſſan.conſilio xxxiiij.nu.7.& in conſue.Burg.ver.imò probata.Maria.Iun.conſilio cxv.nu.38.& ſeq.volu.ij.Aimo de antiq.tempo.in quarta parte,nu.155.& nu.165.

Contrarium tenet gl.in c.j.in verbo,niſi.de præſcr.in vj.& ibi Fran.ver.ij.not.Deci.Neap.ccclxviij.nu.9.in antiquis.Barb.conſilio xlj.verſ.& ſi quiſpiam reſpondeat.Fel.in c.de quarta.ver.conſidero duo.de præſcriptio.Cæpol.in tract.de ſer.vrb.præd.c.xix.verſ.& ideò non credo.Zaſ.conſilio xvj.nu.51.vol.ij.Pariſ.hoc tenet expreſsè in conſilio xxvij.numero 120.vol.j.& in conſilio xiij.nu.23.eodem vol.

51 Concorda has opi.prout diſtinguit Anto.de Bu.in c.peruenit.ver.mihi videtur.de Cenſib.nam aut deducitur tempus tanquam cauſa inducens,& tunc non admittit probationem in contrarium: aut tanquam cauſa declarans,& tunc recipit contrariam probationem,& idem voluit Milis in verbo,præſcribi an poſſit ius exigendi pedagium.

52 Tenendo primam opi.eam limita,nam ad effectum petendi reſtitutionem in integrum in hoc caſu admittitur probatio in contrarium, prout declarat Rui.conſilio ciij.in fi.vol.v.

53 Secundò Limita,niſi appareret de titulo inualido,quia tunc præſumptio,quæ oritur ex antiquitate temporis,nihil operatur,vt tradit Aimo de antiq.in quarta parte,nu.154.& ſeq.in iij.par.nu.15.in vij.limit.

54 Secundò Amplia principalem concluſionem,quia talis titulus, qui inducitur præſumptiuè ex conſuetudine tanti temporis,præſumitur titulus iuſtus. Ant.de Bu.in c.peruenit.ver.credo tamen.& ver.ſed ſi non conſtat.de cenſib.Abb.conſilio vij.ver.& ego puto.vol.ij. Alex.conſilio xxiiij.ver.& liceat.vol.v.Fel.in c.cùm nobis.ver.quia ſecundum,de præſcr.Iaſ.in l.quominus.ver.Item dicit.ff.de flum.Balb.in tract.præſc.in prima par.ſecundæ partis princ.in vij.q.nu.60.ver.ſed ſatis eſt.Lofr.conſilio xl.nu.50.Cor.conſilio xxij.nu.36.ver.ſecus dicendum eſt.vol.iij.vbi dicit ꝙ adeò præſumitur iuſta conceſſio,vt ſit tutus præſcribens in foro conſcientiæ.

55 Tertius principalis effectus eſt,quia in hac præſcriptione tanti temporis bona fides non eſt neceſſaria,& hoc tenent omnes Doct.ſuprà relati in prima parte primæ ampliationis,vltimo loco poſitæ.Quam etiã opinio.vltra eos tenuit Sal.in l.ij.C.de ſer.Bal.conſilio ccclij.verſi.imò nec de bona fide.vol.j.Card.conſilio xxxviij.nu.7.Alex.in diſpu.incip.Sigiſmundus,ver.vel dicas.ver.vel dico licèt.Iacobi.in trac.de homag.Iaſ.in conſilio ccix.vol.ij.Dec.in l.traditionibus,num.12.C.de pact.& conſilio dcxxxviij.& conſi.ccccxcvj.nu.5.ver.ſimiliter bona fides.Caſſan.conſilio xxxiiij.nu.7.& in cõſue.Burg.ver.nec etiam requirit.Boe.deci.xxxix. nu.6.in fi.ver.Ideò dicit Sal.

Contrarium,ꝙ bona fides in præſcriptione immemorabilis temporis ſit neceſſaria,voluit gl.in c.j.in verbo,niſi.& ibi Fran.ver.ij.not. de præſcriptio in vj.Bal.in conſilio ccclxx.ver.non obſtat ea.verſi.item in iſta,vol.iij.Abb.in c.fi.in fi.de conſti.Ang.Aret.in §.furtiuæ.nu.6.inſtit.de vſuca.Io.Ant.Alex.conſilio xiij.nu.14.Guido Papæ conſilio xcj.nu.5.Calcan.conſilio 52.& conſilio vj.verſic.& exceptio.Soc.in conſilio clxxxvij.ver,iij.ratione.Zaſ.conſilio xvj.nu.51.vol.ij.Dec .Neapo. ccclxiij.nu.9.& ſeq.in antiq.Deci.Neap.iiij.in nou.nu.22.Bal.in trac.præſcriptio.in vj.q.ſecundæ partis tertiæ partis princ.nu.30.Roch.in trac.iuriſpatro.in verbo,ipſe,vel is,à quo.in xxxvj.q.ver.comprobatur etiã præmiſſa.Anch.conſilio lxxxij.ver.non obſtat.Hiſpa.in c.per veſtras, idem clarius,de dona.inter vir.& vxo.Ripa in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.99.de cau.poſ.& proprie.Pariſ.in fi.nu.17.de præſcriptio.Pariſ.conſilio xxvij.nu.116.cùm pluribus ſequen.& nu.137.& conſilio cj.nu.111.& conſilio cxij.nu.34.& conſilio.ciiij.numero 123.& ſeq.vol.j. Aimo conſilio cxlvj.numero 2.ver.adeò præmiſſa,& in tract.de antiq.in iiij.parte,nu.168.

56 Hoc autem eſt ſecundum vnam , vel ſecundum alteram opinionem ꝙ præſcribens non arctatur ad docendum de bona fide.Alex. conſilio, vj.ver.nec etiam.vol.j.& conſilio cxcviij.ver.vbi etiam oſtendi.vol.ij.& in diſpu.incip.Sigiſmundus,verſiculo,& in tali præſcriptione.verſiculo,& maximè.Ripa in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.99.de cau.poſſ.& proprie.Cur.in tract.feud.in prima parte,ver.& ideò pro iſta communi.Bertr.conſilio lxix.ver.habet enim vſus.volu. iij.in nou.& conſilio lxxxj.eodem vol.Pariſ.conſilio xxvij.nu.81.vol.j.

57 Declara ſupradicta,quia bene verum eſt,ꝙ curſus lõgi temporis excludit præſumptionem malæ fidei,ſed hoc intelligitur in mala fide præſumpta,ſecus autem quando mala fides vera probaretur,vel per inſtrumentum,vel per teſtes,ſeu per alias legitimas probationes , nam tunc illa vera mala fides nunquam tollitur,vel purgatur per aliquem temporis curſum.Aimo conſilio cxlvj.& in tract.de antiq.in quarta parte,nu.169.ver.ſed iſta reſponſio,poſt alios ibi per eum allegatos.

58 Quam declarationem amplia idem eſſe etiam ſi fortior præſumptio malæ fidei appareret,quæ præualeret præſumptioni bonæ fidei reſultanti ex temporis antiquitate,ita Fel.in c.vigilanti.de præſcriptio.Boe.deci.ccxj.nu.18.

59 Quartus effectus eſt,quia in hac præſcriptione temporis immemorabilis non requiritur ſcientia illius,contra quem præſcribitur,gloſ.in l.hoc iure.§.ductus aquæ.ff.de aqua quoti.& æſti.in verbo,memoriam.Bal.in c.j.ver.item ꝙ ex tali.& ver.aut volo ius de nouo.de conſt.Ant.de Bu.in c.peruenit.ver.ſed ſi non conſtat.de cenſib.Roma.in l.j.§.denique.ver.ſuper ſecundo autẽ.ff.de aq.plu.ar.& in l.vectigalia.ver.dicit tamen Bar.ff.de publ.Imo.in l.ſi publicanus.§.in omnibus.ver. & ſi bene ponderentur.ff.de publ.Iaſ.in l.imperiũ.ver.ſed huic fundamẽto.ver.circa primũ.ff.de iuriſ.om.iu.Prob.in add.ad Io.Mon.in c.j.nu.23.de præſcr.in vj Mar.de Laud.in tract.de Prin.q.clxxj.Alex.in diſp.incip.Sigiſmundus.ver.nõ obſtat,& videtur.& conſi.vj.ver.verior tamẽ.

Vbi dicit iſtam veriorem,& magis*communem opin.verſi.& ſecundùm Sal.vol.j.Corn.conſilio cclxviij.verſi.item ſi probatur.volum.iiij.

Iaſ,

Iaſ.in conſi.ccix.ver.ſed condeſcendendo magis.vol.ij. Abb.conſi.vij. ver.& ego puto.vol.ij.Alexan.conſi.xxiiij.ver.& vbi doceretur. vol.v. Cur.in tract.feud.in j.par.ver.& ideò pro iſta communi.Balb.in tract. præſcriptio.in vj.q.ſecundæ par.tertiæ par. princi.ver.eſt & alius.& in prima q.ſecundæ par.quart.par.prin.nu.12.ver.& iſtam partem.vbi di cit*communem.& idem dicit in iiij.q.ſecundæ par.quartæ par.princ. Iacobin.in tract.feud.in verbo,& cum mero.verſi.ſed an ad acquirendam.Dec.conſi.lxxxv.ver.& in tali præſcriptione.& cõſi.ccccxcvj.nu. 5.ver.& eodem modo currit.& conſi.dcxxxviij.ver.ſimiliter in iſta pręſcriptione.& conſi.cccxlj.ver.& in tali præſcriptione.vbi hanc cõmunem affirmat.Io.Anto.Alex.conſi.xxj.nu.6.Dec.conſi.cclxxj.nu.3.Mil. in verbo,præſcribi an poſſit ius pedagium.Fel.in c.de quarta.ver.conſidera duo.& ver.fallit in præſcriptione.& in c.cùm nobis.verſ.ſed aduerte bene.de præſcriptio.Cur.Iun.conſi.lxviij.verſi.& in tali præſcriptione.& conſi.clviij.nu.12.& conſi.lxj.ver.& in tali præſcriptione.Pariſ.conſi.cxj.nu.53.& ſeq.vol.j.& conſi.xxvij.nu.34.nu.83.vbi hanc dicit*communem,vol.j.Pariſ.in c.cùm nobis.num.5.& in c.accedentes. nu.13.de præſcr.Caſſan.in conſue.Burgun.ver.adde ꝙ in præſcriptione.& conſi.xvj.verſicu.imò dicit.Gra.conſi.lxj.nume.21.volu.j.Maria. conſi.cclxxxij.nume.5.Boer.deciſ.clxxvij.Ruin.qui dicit iſtam magis* communem opinionem.conſi.cv.volum.v.Tiraquel.de nobilit.c.xiiij. numero 4.

Contrarium voluit Cy.in l.j.ver.credo ꝙ longiſſimo.C.nou.vecti. Bar.in l.ſi publicanus.§.in vectigalibus.ver.ſed cum in præſcriptione. ff.de publican.& in l.j.§.denique.ff.de aqua plu.arc.Bal.in c.j.in fi.ver. tertio modo regitur.de conſti.& conſi.ccclxx.ver.item in iſta.volu.iij. Oldra.conſi.ccliiij.ver.non enim ſimpliciter.Sal.in l.vectigalia.ver.cõcludo igitur.& Ang.in l.ſi prouincialium.ver.ibi veritas eſt.C.nou.vectiga.Aret.in l.more.nu.4.ver.intellige tamen. ff.de acq.here.Paul.de Caſt.in l.ſeruitutes.la iij.ver.ſed an tunc requiratur.ff.de ſeruit.Abb.in c.cùm nobis.ver.in hac conſuetudine.de præſcr.Pract.Pap.in forma libel.quando agitur actione confeſſoria.§.plenam,& omnimodam iuriſdictionem.nu.15.Bal.in conſi.ccclij.ver.ſed ad hoc reſpondeo.vol.j. & conſi.cccxl.ver.ſuper eo quod quæritur.volu. v.Bertach.in tract.de Gabel.in j.par.in j.q.nu.27.Io.de Ana.in c.ij.ver.ex quo infert,de cler. venat.Soc.in c.cùm contingat.de foro compe.Alex.conſi.cxxv.verſ.in quo quidem.vol.ij.& conſi.xvj.ver.confirmo hoc.vo.v.Ripa in c.cùm eccleſia Sutrina.nu.67.de cau.poſ.& proprie.Hiſpan.in c.per veſtras. nume.14.verſi.intelligo ſciente.de donatio.inter virum,& vxor.Boer. deciſ.cclxiiij.nu.19.Aimo de antiq.temp.in iiij.par.nume.131.& num. 133.& ſeq.

Tenendo tamen primam opinionem,quæ videtur magis communis,

60 Declara,nam poſito etiam,ꝙ ſcientia ſit neceſſaria,dicendum eſt,vt præſumatur etiam ex temporis diuturnitate.Sal.in l.authoritate.in fin. C.vnde vi.Calder.conſi.xv.verſic.ex quo ſequitur.de præben.Alexan. conſi.xxiiij.verſicu.præterea præſupponitur.volumin.v.Dec. conſilio clxxxv.verſic.non obſtat.Lofred.conſi.xl.nu.50.Aimo de antiq.in iiij. parte,nu.131.

61 Et tenendo hanc opi.ꝙ ſcientia ſit neceſſaria,maximè dubitatur inter Docto.an ſufficiat ſcientia officialium,vel procuratorum.in qua q. Bar.in l.ſi publicanus.§.in vectigalibus.ver.reſpondeo ſi præſcribitur. ff.de publican.tenet in hoc caſu ſufficere ſcientiam officialium.& idem tenet Bal.conſi.cccxl.ver.ſuper eo,quod quæritur.vol.v.Paul.de Ca.in conſi.cclvj.ver.aut dicimus.vol.ij.Ant.de Bu.in c.fi.ver.per hoc infertur ad dubium,de cau.poſ.& proprie.Imola in l.j.§.denique.verſ.nunquid ciuitates.& ver.ſeq.ff.de aqua plu.arc.Aret.conſi.xlij.verſi.vnde ſi tenemus.& conſi.cliiij.ver.quinimò ſcientibus.Alex.conſi.cxxv.verſic. conſulo tamen.vol.ij.& conſi.lxxxij.ver.& notat Bar.vol.iij.& conſil. xxiiij.ver.bene facit.vol.v.pract.Pap.in for.libel.quando agitur actione confeſſoria.§.plenam,& omnimodam iuriſdictionem. nu.15.Iaſ.in l.imperium.ver.circa aliud.ff.de iuriſ.om.iud.Claud.in l.more.ver.prædicta etiam procedunt.ff.eo.Balb.qui dicit iſtam communem in tract. feud.in iiij.q.ſecundæ par.quintæ par.princi.& in tract.præſcriptio.in iij.q.principa.ſecundæ par.quintæ par.princi.verſic.ſed dubitatur.nume.19.Lofre.conſi.xl.nu.49.Boe.deciſ.cclxxvij.Aimo de antiq.in iiij. par.nu.136.

Contrarium,ꝙ non ſufficiat ſola ſcientia officialium tenet Bal.conſ. ccclxx.ver.item quia debet.volumi.iij.& in c.j.§.quod ergo.verſi.item nota.de inueſti.de re alie.fac.& in c.j.ver.aut præſcribitur ſolo modo. in tit.quæ ſint regal.Sal.in l.vectigalia. ver.ſed pro prædictorũ.C.nou. vectigal.Roma.in l.j.§.denique.nu.5.& ſeq.ff.de aqua plu.arc.Hiſpan. in c.per veſtras.ver.& adeò eſt neceſſaria.de don.inter vir.& vxo.Deci.Neapo.lvij.in nou.vbi dicit,ita iudicatũ fuiſſe.Bertr.conſi.xxiiij.vol. j.in antiq.conſi.lxxvj.vol.iij.in nou.nu.3.Rui.conſi.xlv.verſic.ſed dato etiam.vol.iiij.

62 Quintus eſt effectus,nam hæc conſuetudo tanti temporis habet etiã vim conſtituti.Arch.in c.generali.ver.cõſuetudine.de electio.in vj.Io. And.in c.ſuper quibuſdam,ver.in gl.no.ibi,de verb.ſign.Io.Monac.in c.ij.nu.4.de præb.in vj.& in c.j.nu.6.& ibi Prob.in addi.nu.22.& ſeq. de præſcriptio.in vj.Ant.de Bu.in c.peruenit.ver.quia antiqua. de Cenſib.Iſern.in c.j.§.præterea ducatus.de prohib.feud.alie.per Fede.& in c. j.in verbo,flumina.nu.7.in tit.quæ ſint regal.Ang.in repe.l.ſi certis annis.ver.alij dixerunt.& ibi Pau.de Ca.ver.& ſic quando allegatur.C.de pac.Afflict.deci.ccxxxix.in fi.& deciſ.ccliiij.num.4.Card.conſi.cxviij. nu.14.& conſi.lxxxviij.nu.2.Iaſ.in l.imperium.ver.circa primum.ff.de iuriſ.om.iud.& in l.quominus.nu.96.ff.de flumi.& conſi.ccix.verſi.ſed condeſcendendo magis.vol.ij.Corn.conſi.cclxviij.ver.& prout dicit. & ver.& idem videtur dicendum.vol.iiij.& conſi.xxiiij.ver.quod maximè dicendum eſt.vol.iiij.& conſi.xxij.ver.dato autem.vol.iij.& conſi.cclxxxvij.ver.ſolum autem.vol.iij.& conſi.clxxxiiij. ver.ſed nihilominus.vol.j.& conſi.xxij.in prin.vol.j.Iacobin.in tract.feud.in verbo, & cùm mero.ver.ſed ſecus eſt.Alex.in diſpu.incip.Sigiſmundus.verſi. hoc voluit gl.Soc.in conſi.ccxcvij.ver.iſta concluſio probatur.Caſſan. conſi.lxvj.nu.51.& ſeq.& in conſue.Burgun.Mant.conſi.xxxviij.num. 12.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.6.de præſcriptio.Pariſ.conſi.cxj.nu.43.vo. j.& conſi.xxvij.nu.33.vol.j.Fel.in c.cùm nobis.ver.ſecus ſi fundat ſe.de præſcriptio.

63 Sextus eſt effectus,quia per talem præſcriptionem tãti temporis acquiritur dominium directum.Bal.in l.traditionibus.ver.ego dico.C.de pact.& in c.cùm cauſam.nu.4.& ſeq.de probatio.& conſi.ccclij.verſi. item qui habet.vol.j.Alex.in d.l.traditionibus,ver.hanc tamen concluſionem.& ibi Iaſ.ver.iſtam concluſionem.& ibi Claud.& ibi Dec.nu. 11.& Iacobin.ver.hanc communem.& Riminal.ver.limita tamen.C. de pact.Iaſ.in §.omnium.nu.72.ver.addo etiam.inſti.de actio.Fel.in rubrica,de præſcriptio.ver.fallit iij.Soc.conſi.cxxvij.verſ.& eo maximè. vol.j.Corne.conſi.xxij.ver.idem quod not.Bal.vol.iij.Cur.Iun. conſil. lxj.ver.& virtute.& conſilio lxviij.ver.& virtute.& conſilio clviij.ver. & virtute.Dec.conſilio lxxxv.verſi.& virtute.& conſilio ccccxcvj.nu. 5.verſi.& ex tali præſcriptione.Caſſan.conſilio lxvj.nu.51.& ſeq.& in conſuet.Burg.ver.probatur etiam.Balb.in tract.præſcriptio.in vj.q.ſecundæ par.tertiæ partis princ.nu.28.ver.& dicunt Bal.& Sal.Aimo de antiq.in iiij.parte.nu.173.

Contrarium tenet Sal.in l.traditionibus.ver.ad quartam reſpõdeo. & ibi Lancel.Dec.ver.& prima limitatio.C.de pact.

64 Septimus effectus eſt,nam contra talem præſcriptionem tanti temporis non conceditur reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ. Sal. in auth.quas actiones.ver.quærit gl.C.de ſacroſ.eccl.Iaſ.conſi.cix.ver. non obſtat etiam.vol.ij.Barba.conſilio xlj.verſi.item negatur illud.vo. j.Maria.Iun.conſilio liiij.ver.nec etiam obſtat.& ver.modo ad caſum noſtrum.vol.j.& conſi.cxv.nu.45.vol.ij.Boer.deci.xxxix.nu.6.

Contrarium voluit Afflict.in Conſt.reg.ſub rub.de præſcriptio.nu. 17.in fi.Aimo de antiq.in iiij.par.nu.87.vſque ad numerum.201.

65 Octauus effectus eſt,quia iſta conſuetudo tanti temporis habet etiã vim legis.gl.in c.ſuper quibuſdam.in §.præterea.in verbo,non extat. & ibi Hoſt.in fin.ver.nota diligenter.de verb.ſignifi.Cardi.in conſilio cxviij.numero 14.Alexan.in diſpu.incip.Sigiſmundus.verſic.& id fieri poteſt.Balb.in tract.præſcriptio.in vj.quæſtio.ij.part.iij.princ.numero 25.verſicu.& ratio eſt.Pariſ.conſilio cxj.numero 50.vol.j.Goz.conſi.viij.nu.37.

66 Nonus eſt effectus,quia iſta pręſcriptio immemorabilis habetur pro veritate,gl.in l.j.in gl.j.ver.& ſic conſuetudo.C.de ſer.& aq.Bal.in c.cũ cauſam.nu.5.de proba.Alex.conſi.vj.ver.& talis conſuetudo.volu.j.& in diſpu.incip.Sigiſmundus.ver.conſuetudo enim.Fel.in rubr.de præſcriptio.ver.fallit iij.Cur.Iun.conſi.lxj.nu.3.ver.& talis præſcriptio.Lofred.conſilio xl.nu.48.Pariſ.conſi.xxvij.nu.33.vol.j.Aimo de antiq.in iiij.par.nu.127.& nu.147.

67 Decimus eſt effectus,nam Doct.volunt,ꝙ conſuetudo iſta,ſeu præſcriptio habeat eandem poteſtatem, quam habet Imperator, quando cum cauſa procedit,ita Bal.in l.lic èt.in vj.notab.C.de nau.fęnor.And. de Iſer.in c.j.ſuper verbo,flumina.nu.7.in tit.quæ ſint rega.Iaſ.in l.quominus.nu.42.ff.de flumin.Bertach.in tract.de gabel.in j.q.j.part. num. 27.Deci.Neap.cccxxiiij.numero 6.in antiq.Io.Ant.Alex.conſilio xiij. numero 7.Balb.in tract.præſcr.in j.q.ij.partis tertiæ par.prin.num.28. ver.& dicit And.

68 Vndecimus effectus eſt,quia iſta præſcriptio habet vim ſeruitutis. Io.And.in c.ſuper quibuſdam.ver.in gl.nota ibi.de verb.ſig.Cy.in l.ſi certis annis.in pe.q.C.de pact.Iaſ.in l.quominus.nu.96.ff.de flu.

69 Duodecimus effectus eſt,nam iſta conſuetudo habet etiam vim pacti,vt tradit Iaſ.in d.l.quominus.nu.96.ff.de flum.

70 Decimuſtertius eſt effectus,nam volunt Doct.vt præſcriptio immemorabilis temporis habeat etiam vim publici inſtrumenti,prout dicit Deci.Neap.ccxxxix.in fi.in antiq.quam refert & ſequitur Prob.in addi.ad Io.Mon.in c.j.nu.27.de præſ.in vj.

71 Subſequitur modo videre quod dicatur tempus immemorabile ad effectus,de quibus ſuprà.Et quidem ſuper hoc eſt inter Doct.aliqualis controuerſia,nam Domi.in c.j.ver.ſed quærit Lap.& ibi Anch.ver.quęrit etiam circa hoc.de præſcrip.in vj.tenent tempus immemorabile cẽſeri tempus 100.annorum.& idem dicit Card.in c.ſi diligenti.de præſcrip.& conſilio xxxviij.verſi.ij.quia communis.& idem ſentit Cyn.in l.ij.in ix.q.& ibi Bal.in vj.oppoſ.C.de ſerui.& aqua.Specu.in titulo, de probat.

proba.§.j.ver.quid ſi teſtes.ibi,dicunt autem quidam.Inn.in c.veniens. ver.& dicunt quidam.de verb.ſign.Bal.in l.fi.ver.in tex.ibi veluti.C.de præſcrip.long.temp.Ant.de Bu.in c.quid per nouale.ver.quæro qualiter.& ver.tertia eſt practica.de verb.ſig.Bertach.in tract.de gabel.in j. q.primæ par.nu.28.Ant.de Bu.in c.veniens.el j.ver.ſed quando agitur de effectu.de teſt.Cæpol.in tract.de ſer.vrba.prædio.in c.xix.ver.quando autem.Deci.Tholoſ.ccccxxxix.Guido Papæ cõſi.cl.nu.4.Cur.Iun. conſi.xc.nu.2.

Vbi hanc dicit*communem opinionem Flor.in l.ſeruitutes.nu.35. ff.de ſerui.Caſſan.in conſuet.Burgun.verſi.Tale enim tempus.Balb.in tract,præſcriptio.in vj.q.ſecundæ par.tertiæ par.principalis.nu.34.ver. quando autem dicatur,Bertran.conſi.cxxviij.ver.tempus de cuius initio,vol.ij.

Contrarium,ꝙ præſcriptio immemorabilis ſit maior præſcriptione centenaria,tenuit Fel.in c.ad audientiam.ver.limita v.& in c.ſi diligenti.in fi.& in c.cùm nobis.ver.& ex eo,quod dixi.de præſcriptio.Afflict. ſuper Conſti.ſub rub.de hominib.affid.nu.6.Hiſp.in c.per veſtras.ver. intelligo ſciente,& patiente.de dona.inter vi.& vxo.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.7.de præſcriptio.Ruin.conſi.lxvj.nu.22.vol.iij.

72 Alij fuerunt in tertia opi.vt præſcriptio immemorabilis temporis ſit minor præſcriptione centenaria,prout ſentit gl.iiij.in c.cùm nobis,ver, vnde videtur,de præſcriptio.Fel.in c.ad audientiam.in v.limit.eod.tit, Alex.conſi.ccviij.verſicu.nec etiam prædictis obſtat.volu.ij.& in hanc opinionem inclinat Deci.Neap.iiij.nu.22.in nouis.& ſentit iſtam opi. clarè,& expreſsè Aimo in tract.de antiq.in iiij.par.nu.125.

73 Quinimò Caſſan.in conſi.liiij.nu,14.tenuit,ꝙ poſt xl.annos dicatur eſſe tempus immemorabile.

Teneas tamen primam opinionem, quæ magis * communiter approbatur.

74 Reliquum eſt autem vt nunc videamus,quomodo probetur per teſtes conſuetudo tanti temporis,ꝙ memoria hominum in contrarium non exiſtat:& quidem gl.in c.j,in verbo,memoria,de præſcriptio.in vj. ex mente Hoſt.in c.quid per nouale.ver.nam & priuilegiatus.de verb. ſign.dicit,ꝙ teſtes debent deponere tali modo,videlicet toto tempore eorum memoriæ vſque in præſens tempus ita eſſe,& ita audierũt à ſuis maioribus,qui etiam maiores à ſuis maioribus prius audiuerant, & ꝙ communis opinio ita eſt,& fuit,& ꝙ nunquam viderunt,aut audierũt contrarium.Idem dicit Spec.in tit.de proba.§.j.ver.vltimo quæritur,& ver,valet etiam hic probatio.Oldr.conſi.ccxliiij.ver.ad iſtud reſpondetur.Card.in c.quid per nouale,ver.quæro quomodo.de verb.ſig.Imol. in l.ij,§.idem Labeo.ff.de aqua plu.arcend.Io.Fab.in §.ex non ſcripto. ver.ſed qui deponent.inſt.de iure nat.gen.& ciui.Aret.in c.licèt ex quadam.ver.tu autem aduerte,& ver.finaliter non recedo.de teſt.Bellame. deci.lxiiij.in fin.Mil.in verbo, teſtis ad probandum.Bertach.in tracta. de gabel.in j.par.in j.q.nu.28.Cuma.in conſi.lxxvij.ver.ad ſecundum. Corn.conſi.cclxviij.nu.21.vol.iiij.Alex.in conſi.clxxvij.nu.7. vol.vj.& conſi,xvj.ver,nam ad hoc.vol.v.Afflict.ſuper Conſti.ſub rub.de præſcriptio,in c.quadragenalem.nu. 7.& ſeq.Signoro.Homod.conſi,lxx, nu.19.ver.teſtes enim.Roch.in c.fi.ver.aduertendum eſt.& verſi.qualiter autem debent.de conſuet.Fel.in c.ſi diligenti.ver.& eſto memor,de præſcriptio.Floria.in l.ſi arbiter.nu.3.ff.de probatio.& in l.ſeruitutes.la grande.nu. 36.ff.de ſerui.Caſſan.in conſuetu.Burg.ver.tale enim tempus.ver.ſed nunc ſtat difficultas.Zaſ.conſi.vj.nu.20.vol.ij.Gram.conſi, ciui.xij.nu.6.& conſi.xcviij.Fel.conſi,ij.nu.8.& nu.35.Pariſ.in c.cũ nobis,nu,8.de præſcriptio.Cur.Iun.conſi.lxj.nu.11. Rui. conſi.lxvj.nume. 22.volum,iij.& conſi,xxxiiij.nume.12.vol.j.Lofr.qui hanc dicit*communem opin.in conſi,xl.nu.37.Pariſ.conſi.xxvij.num.47.& ſeq.& nu. 96,vol,j.& conſi,ciiij,nu.121,vol.j.Aimo de antiq.temp.in iiij.par.numero 183.

Contrarium,ꝙ ſufficiat probatio famæ tantùm,vel ꝙ communis opinio ſit,memoriam in contrarium non extare,tenuit Bald.in auth.quas actiones,C.de ſacroſ.eccl.& in l.in bonæ fidei.verſi.& hoc verum,C.ſi cer.pe.& in l.proprietatis,ver,tertio modo operatur,vbi Ang.verſi.tu potes dicere.& ibi Sal.ver.tamen ambo.C.de probatio.Bar.in l.ij,§.Labeo,ff.de aqua plu.arcen,Ange.in l.at qui natura.§.cùm me abſente.ff. de neg.geſt,& in l.quidam,ver,vel cum quæritur.ff.de condi.inſti.Imo. in cap.veniens.el primo.in fine.de teſti.vbi Abb.verſicu.ſi verò agitur. Corne.conſi.ccxxij.volum.j.& conſi.ccciiij,nume,5.verſic.videtur tamen,volum.iij.Alexan.in diſput.incip.Sigiſmundus.verſi.non obſtat, quod ſaltim,& conſi,cxxxvj.verſiculo præterea hic aliquo modo. vol. ij.& conſi.clxxvij.nume.7.volum.vj.Prob.in addit.ad Ioan.Monac.in cap.j.nu.24.de præſcriptio.in vj.Deci.Neap.cccxxiiij.num.6.in antiq. Deci.Neapo.cxciij.in nou.Guido Papæ conſi.j.nu.9.& q.ccclvij.Curt. Sen.in repe.l.admonendi.nu.185.ff.de iureiur.Alex.conſi.clix.ver.præterea fama,vol.v.

75 Et teſtes de auditu ſufficere dicit Dec.in conſi,cxlviij.nu.5.

76 Et pro iſta facit,nam in antiquis teſtes de auditu probant,prout diximus ſuprà in concluſ.noſtra tertia,in tit.de teſti.in j.lib.

77 Præterea facit,nam in antiquis fama plenè probat.Io.And.& Abb. in c.licèt ex quadam.de teſti.Hoſt.in c.inter dilectos.& ibi Abb.nu.6. de fide inſtrum.Spec.in tit.de proba.§.nunc dicamus.ver. Conſiliũ ergo.Bal.in l.conuenticula.ver.ex his infero.C.de epiſ.& cle.& in l.cùm ſemper.C.de rei vendica,Alexan.& Iaſ.in l.cùm aliquis.C.de iure deliberandi.

78 Tenendo primam opin.gl.in c.j.de præſcriptio.in vj.tanquam magis communem,vbi inter alia requiſita vult quòd probari debeat publica vox,& fama.Declara,quia intelligitur de publica voce , & fama non ſolum populi,ſed illorum etiam,qui veriſimiliter de hoc notitiam habere poterant.Spc.in tit.de probatio.§.j.ver.vltimò quæritur.Anto. de Butr.in c.quid per nouale.ver.aduertendum.de ver.ſig.Balb.in trac. præſcri.in ij.par.tertiæ partis princ.in vj.q.nume.34.verſicu.ex his quæ latè.

79 Et hoc declara,quia in hoc caſu non eſt neceſſarium nominare certam perſonam,à qua hoc fuerit auditum,vt tenet Spe.in loco proximè allegato.

80 Secundò Declara,quia neceſſe eſt, vt fama probetur ſuper articulo principali,non autem ſuper vltimo articulo generali,quando dicitur, de omnibus prædictis eſt publica vox,& fama,ita declarat notabiliter Signorol.Homod.conſilio lxx.verſicu.nec obſtat,ſi dicatur.refert,& ſequitur Hiſpan.in cap.per veſtras.verſicu.vide Fel.de dona.inter vir.& vxorem,

81 Tertiò Declara,quia per ſcripturam non probatur memoriam in cõtrarium non extare,prout eſt gl.in ſecunda addit.in c.j.& ibi Io.Andr. in glo.fin.& ibi Domi.ver.in eadem gl.ibi,teſtes.& ibi Pe.de Ancha.in v.q.& ibi Franc.ver.in gl.fi.de præſcrip.in vj.Alex.conſi.xvj.ver.confirmo hoc.vol.v.Barb.in tract.præſcriptio.in ij.par.tertiæ partis principalis,in vj,q.nu.35.& no.ꝙ iſta negatiua.Aimo de antiq.tem.in iiij.par. nu.183.& ſeq.

82 Quod tamen declara,nam licèt per ſcripturam non probetur memoriam in contrarium non extare,tamẽ bene probatur præſcriptio 100. anno,Balb.in tract.præſcriptio.in ij.par.tertiæ par.princ.in vj.q.nu.38. Pariſ.in c.cùm nobis.nu.9,de præſcriptio.

83 Quartò & vltimò declara,quia teſtes qui ſecundum intentionem gl. in d.c.j.de præſcrip.in vj.habent probare memoriam in contrariũ non extare,debẽt eſſe ſaltem qninquaginta quatuor annorum,vt dicit Domi.in c.j.ver.ſed quærit Lapus.& ibi Anch.ver.quærit etiam circa hoc. & ibi Fran.ver,ſed quærit hic Lapus,de præſcriptio.in vj.Mil.in verbo, teſtis ad probandum.Floria.in l.ſeruitutes,la grande.nu.36.de ſeruitu. Balb.in tracta,præſcrip.in ij.part.tertiæ par.principalis in vj.q.num.37. ver.cuius verò ætatis.Caſſan.in conſuet.Burgun.verſic.Dicunt tamen Doctores.& conſilio xviij,nume.9,& conſi.liiij.nume.51.Pariſ.conſilio xxvij,nu,97,vol,j.& conſi.ciiij.nu,124.vol.j.Bertr.conſi.clxvij.num.4. vol.iij.in nouis,

Contrarium tenet Bertach.in tract.de gabel.in prima par.in j.q.numer.28.vbi dicit ſatis eſſe in hoc caſu,ſi teſtes excedant tempus xl.annorum.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio non extenditur.

1 DICVNT Doct.ꝙ præſcriptio non extẽditur,& propterea valet,iſta propoſitio,tantùm præſcriptum quantũ poſſeſſum,gl.in c.auditis.in verbo,interruptionem.de præſcr. & ibi Innoc.in cap.dilecto.de off.Archi.& voluit Arch.in c.j.de iur.patr.in vj.Fede.de Sen.in conſi.cxxx.Bal.in l.ſi quis diuturno. ff.ſi ſerui.vend.Bar.in l.j.§.ſi quis hoc interdicto.ff.de itin.actuque priuato.Ang.in l.vna eſt via.ff.de ſerui.ruſt,præd.Bal.in repe.l.de quibus. ff.de legi.Abb.in c.cùm conſuetudinis.de conſue.in c.licèt ex ſuſcepto. in fi.de foro compe.in c.quo ad translationem.in vltimo no.de off.lega.Bar.in auth.qui rem.in fi.C.de ſacroſ.eccle.Albe.in l.j.ff.de offi.eius cui mand.eſt iuriſdictio.Flor.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vendi.Dec. in c.translato.in ij.lectu.de conſti.& in j.lectur.Roma. conſi.ccclxviij. Card.in cle.j.in vij.q.de renunc,Fel.in c.auditis.de præſcr.Balb.in trac. præſcr.in ij.par,idem tenuit Bar.in l.ſi publicanus.§.fi.in fi.ff.de public. in l.cùm de in rem verſo.ff.de vſur.Abb.in d.c.auditis.in pe.not.& in c. cum in tua.in iij.no.de deci.Io.And.in addi.Spec.in addi.magna.in fin. in ti.de his,quæ fiunt à maio.par.cap.Alex.in cõſi.cxx.vol.iiij.& in conſi.xvj.vol.v.& in conſi.xxxiij.vol.v.Soc.in conſi.lxxiiij.vol.j.& in conſi.cclxxv.Iaſ.in l.ij.& Dec.de iur.omn.iud.Ægid.deciſ.dlxxxix.Paul.de Ca.in l.cum de conſuetudine.quam legit cum l.de quibus.ff.de legib. Maria.in cap.cùm contingat.de foro compe.Claud.in titu.quæ res in feud.dar.poſ.Caſſa.in conſuetud.Fel.in cap.cum ex iniuncto.de hæreti.Zaſ.in conſi.xvj.vol.ij.Bertr.in conſi.ij.vol.iij.& in conſi.lvj.vol.iij. & in conſi.lxxvj.vol.iij.Pariſ.in conſi.cxiij.vol.j.

2 Contrarium ſentit Io.And.in regu.quod alicui.de reg.iu.in vj.in Mercurialib.vbi tenet ꝙ præſcribens præſentationem,dicitur præſcripſiſſe omnia iura patronis competentia.

3 Pri

3 Primò Amplia, vt etiam ad caſus ſimiles non fiat extenſio, Abbas in dicto c.cùm contingat.de deci.in vltimo notab. Soci.in dicto conſi.cclxxv.Balbus in tracta.præſcrip.in ij.parte.

4 Secundò Amplia, etiam quo ad acceſſoria, vel etiam connexa ſeparabilia: & ideo præſcripta viſitatione, non cenſetur præſcripta procuratio, glo.in c.odia.de regu.iur.in vj. & fuit originalis opinio Hoſti. in ca. cùm ex officij.de præſcri.Io.And.in addi. Specu.in titu.de his, quæ fiunt à maio.par.ca.in apoſtil.mag.in fin.Roma.in conſi.ccclxviij. Maria.in ca.cùm contingat.de fo.compe.Soci.in conſi.cclxxv. Card.& Imola in c.paſtoralis.de offi.deleg.Balb.in tract.præſcri.in ij.parte, Feli.in c.at ſi clerici.in §.de adulteriis.de iudic.

5 Et idem dicit de diſpenſatione, Feli.in c.cùm ex officij.de præſcri.& in c.cùm ex iniuncto.de hæret.Zaſius in conſi.xvj.vol.ij.

Contrarium videtur tenere Pet.de Ancha.in cap.canonum ſtatuta. verſ.de quinta quæſt.de conſti.Roch.in c.fi.de conſue.

6 Tertiò Amplia, etiam quo ad ea, quæ veniũt in antecedens, vt eſt coerctio ad iuriſdictionem, per tex.in l.fi.ff.de offi.eius. & ita tenet Abb. in c.cùm contingat.de fo.compe.& ibi Card.in fi.Alex.in l.ij.ff.de iuriſ. om.iud.& ibi Iaſ.Card.in c.paſtoralis.in j.notab.de offi. delega. Soci.in conſi.clxxv.Feli.in c.auditis.de præſcri.

Contrarium Deci.in l.ij.& ibi Purpu.ff.de iuriſd.om.iud.

7 Tenendo primam opinionem * communem, eam Sublimita, ſecus in conſuetudiue, quæ extenditnr ad ſuum antecedens.Pau.de Caſtro in conſi.iij.in fine, volu.j.

8 Quartò Amplia, nam ſecundùm Cardi.clemen.j.de ſup.negli.prælа.qui præſcripſit inſtitutionem, non poteſt iure deuoluto conferre.Zaſius ſequitur in conſi.xvj.vol.ij.

9 Quintò Amplia, nam præſcribens inſtitutionem, non recipit reſignationem.Dom.in c.quod in dubiis.de renun.Io.And.in c.cùm ex iniuncto.§.fi.de hæret.& ibi Feli.Zaſius in conſ.xvj.vol.ij.

10 Et qui præſcripſit inſtitutionem non præſcripſit deſtitutionem, glo. prag.ſanct.Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæret.

11 Sextò Amplia, vt iſta regula procedat, etiam in præſcriptione temporis immemorabilis, Zaſius in conſi.xvj.vol.ij.

12 Primò Limita, ſecus eſſe in conſuetudine, quia conſuetudo extenditur de caſu ſimili ad caſum ſimilem, Glo.in l.de quibus.in glo.j.ff.de legib.& ibi Bal.Inno.in c.dilecto.de offi.archid. & ibi Anto.de But.Archid.in c.reatina.lxiij.diſtinct. Bald.in addi.Specu.in titu.de iuriſd.om. iudi.ſuper rub.Flo.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vend.Hoſti.in c.ea noſcitur.de his, quæ fiunt à præla.Ægid.deciſ.dlxxxix.Abbas in c.tranſlato.in fine, de conſtitu.& ibi Deci.in prima & ſecunda lectu.Abbas in c. dilecti.per illum textum de arbit. Bal.in l.ij.verſ.ſed nunquid.C.de ſeruitu.& aqua. Deci.in l.ij.ff.de iuriſd.om.iudi. Pariſ.in conſi.xxv.volu.j. Ripa in ca.cum eccleſia Sutrina.nume.125. verſicu.tertia differentia. de cauſa poſſeſſ.& proprieta.

Contrarium Bar.in auth.qui rem.in fi.C.de ſacroſan.eccle. Io.And. in addi.Specu.ſuper rub.de feud.Oldra.conſi.ccxxxvij. & in conſi.cclxxxiiij.Abbas in c.quo ad tranſlationem, in vlti.notab.de offic.delega. Io.de Ligna.& Pet.de Ancha.in c.cùm ex officij.de præſcri. Bal.in authen.ſi quas ruinas.C.de ſacroſan.eccle.in l.etiam.ff.ſolu.matrim.in l.ſi pupillorum.§.fi.ff.de rebus eo.Io.And.in regu.contra eum, in ſolutione quæſt.de regu.iur.in vj.in Mercurialib. Bellame.deciſ.dcxxvj. Ant. de But.in c.ea noſcitur.de his, quæ fiunt à præla.Domi.in c.ſi Epiſcopus. de ſup.negli.præla.in vj. Pau.de Caſt.in l.imperium. ſed Cy.reprehendit, ff.de iuriſd.om.iud. Alex in conſi.cvj.vol.ij. Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæret.Afflict.ſuper conſtit.aliàs ſub rub.de fer.& ſala.iud.nu.62. Pariſ.in conſi.xiij.vol.j.& in conſi.xxj.vol.j.Corne.in conſi.xliiij.vol.ij. Rota in nouis deciſ.cccxcviij.Staphil.de lite.gra.& iuſti. Bertrandus in conſi.ij.vol.iij.& in conſi.lvj.vol.eo.& in conſi.lxxvj.vol.eo.& in conſ. xv.vol.ij.& in conſi.xxvij.vol.j. Maria.iunior conſi.liiij.volu.ij.& conſilio clxj.volu.ij.

13 Et quòd non extendatur de perſona ad perſonam, Ruinus conſi. xix.vol.j.& conſi.clvij.vol.iij.vbi dicit, quòd non extenditur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, Aimo de antiqui.temp.in iiij.par. nu.21.& ſeq.vbi declarat.

14 Pro diſtinctione dixit Pet.de Anch.in c.cùm ex officij.de præſcri.ꝙ extenditur conſuetudo de loco ad locum, ſed non de caſu ad caſum.

Sed Pau.de Caſt.in conſi.ccclxxij.in fine, vol.j.tenet, quòd nec de loco ad locum extendi poſſit.

Sed tu dicas quòd conſuetudo non extenditur ad locum penitus ſeparatum, nec etiam ad contiguum, & connexum habentem diſſimilia iura: & ita procedit opinio Pau.de Caſt.

Secus ad locum contiguum retinentem eadem, vel ſimilia iura: & ita habet locum opinio Ancha. iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Soci.in c.cùm contingat.verſ.tertiò principaliter.& ſeq.de fo.compe.

15 Alij verò dicebant, quòd conſuetudo exorbitãs, & oneroſa, non extenditur: ſecus in fauorabili, vel non oneroſa. ita Innoc.in dicto c.dilecto.de offi.archid.Pet.de Ancha.in c.ſine poſſeſſione.de regu.iur. in vj. Roma.in conſi.ccclxviij.

Anto.de But.in cap.dilecto.de offic.archid.vbi ponit ad quæ debeat extendi conſuetudo, quæ poteſt extendi. Abbas in ca.quo ad tranſlationem.in vltimo notab.de offic.lega. Feli.in c.auditis.de præſcri. Baldus in tracta.præſcri.in ſecunda parte, quæ eſt finis illius partis.Maria.in ca. cùm contingat.de fo.competen.

Et iſta diſtinctio magis * communiter approbatur.

16 Tenendo tamen vltimam opinionem, quòd conſuetudo non extendatur, Limita, quia ad emergentia ad factum per conſuetudinem deciſum extenditur conſuetudo. Barto.in l.de quibus.in ſecunda lectu. ff.de legib.Feli.in c.auditis.

17 Quando autem conſuetudo non extendatur, & quando extẽdatur, ponit latè Roch.in ca.fi.de conſue.

18 Secundò Limita, niſi quis haberet conceſſionem à ſuperiore, quia tunc vſus iuriſdictionis in vna parte tribuit vſum in alia: & iſto caſu extenditur conſuetudo, & præſcriptio. Bart.in l.j.§.ſi quis hoc interdicto. ff.de itine.actu.priua.Pau.de Caſt.in l.imperium. ff. de iuriſd.om.iudic. Anto.de But.in cap.fina.de cau.poſſeſſ.& proprieta. Abbas in ca.cùm olim.de præſcri.Feli.in ca.auditis.de præſcri.in prima declaratione. Ange.in l.vna eſt via.ff.de ſeruitu.ruſti.præd.apoſtil.ad deciſ.Tholoſa.cccxxij.Caſſa.in conſuetu.Iaco.in l.more.ff.de iuriſd.om.iudic. Feli. in ca. cùm ex iniuncto.de hæret.

19 Tertiò Limita, quia licèt non extendatur præſcriptio de vna ſpecie ad aliam ſpeciem, tamen de vno caſu vnius ſpeciei ad alium caſum eiuſdem ſpeciei extenditur. Bal.in l.ij.verſ.ſed nunquid. C. de ſerui.& aqua. Abbas in ca.dilecti.de arbi.Pau.de Caſt.in l.imperium. ff.de iuriſd.om. iud.Anto.de But.in c.dilectus.de capel.monach.Soci.in conſ.cxj.vol.j. Anto.de But.in ca.fina.de cauſa poſſeſſ.& proprieta.Bal.in l.imperium. in lectu.verſ.circa vltimum.ff.de iuriſd.om.iud. Maria.in ca.cùm contingat.verſ.ſextò principaliter.de fo.compe. Felin.in ca.auditis.de præſcri.Alexan.in conſi.lxviij.volu.ij. Iaſ.in l.imperium. verſ. tertiò circa eandem materiam.de iuriſd.om.iud.

20 Et pro hoc facit quod notat Abbas in conſ.lxxj.vol.ij. vbi recipiens decimas aliquorum fructuum in agro exiſtentium, videtur præſcripſiſſe ius decimandi reſpectu totius agri.

21 Quartò Limita, quia præſcriptio extenditur de perſona ad perſonam, Bal.in l.ſi quis diuturno.de ſeruitu.in ſecundo notab.Caſſa.in conſuetu.Burgun.Rota in deciſ.ccccxvj.in nouis, aliàs ſecunda.de præſcri. in fi.Iaco.in l.more.ff.de iuriſd.om.iud.

Contrarium videtur ſentire Bertran.in conſi.cc.vol.iij.

22 Quintò Limita iſtud procedere alio poſſidente, vel ſi poſſidenti reſiſtat ius cõmune, vt quia res ſpectet ad alium ex iuris diſpoſitione, nam tunc procedit concluſio, quòd præſcriptio non ſit extendenda, ita Abbas in ca.j.de relig.domib.& in ca.cùm inter.verſ.quarto caſu.de re iudic.& fuit opinio Io.And.Hoſti.Cardi.& Pet.de Anch.in dicto ca.j.de relig.domib.Innocen.in c.dilectus.in finalibus verbis, de capel.monacho.& in c.dilecto.verſ.item facilius.& verſicu.item non eſt contra. de offic.archid. Rota in nouis, deciſ.ccccxvj.ibi, pro qua conclu. Roma.in conſi.ccclxviij.verſicu.nec ſimiliter præmiſſis.Zaſius in conſi.xvj.vo.ij. Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæreti.

23 Sed alio non poſſidente præſcriptio extenditur de vno actu ad aliũ, vel de vno loco ad alium.Innocen.in ca.j.de relig.domib.& in ca.dilectus.de offic.archid.Abbas in c.cùm inter.verſ.quarto caſu.de re iudic. & in c.cùm olim.verſi.vltimo, &c.de præſcri.& in conſi.lxxxij. vol.j. & in conſi.lxxj.vol.ij.Oldra.in conſi.clxxij.Roma.in conſi.ccclxviij.Alexan.in conſi.lxviij.vol.ij.Maria.in ca.cùm contingat.de fo.compe.Feli. in dicto c.auditis.de præſcri.Balbus in tracta.præſcri. in ſecunda parte. Rota in nouis deciſ.ccccxix.aliàs ſecunda, de præſcri.in fin. Io.Faber in l.j.C.de emancip.libe.Capel.Tholoſ.& ibi Apoſtil.deciſ.cccxxij. Caſſa. in conſuetu.Burgun.Deci.in ca.referente.in prin.de proba.& conſi.cclxxj.Tiraq.de retract.lignag.§.xvxxj.in glo.iij.nu.12.

24 Sublimita, ſi modò locus ille naturaliter alteri ſubiaceret, ſed ſi poſſet eſſe ſui natura alteri non ſubiectus, tunc etiam quòd nemine poſſidente quis in dicto loco præſcribat iuriſdictionem in vno actu, non propterea quærit in aliis. Fede.de Senis in conſi.cxxx.Feli.in ca.auditis. de præſcriptionib.

25 Sextò Limita, niſi alio exiſtente in poſſeſſione præſcribens ageret illum vniuerſaliter ſua iuriſdictione priuare, quia tunc per vſum iuriſdictionis in vno actu illam vniuerſaliter præſcriberet, ſi modò concurreret vel ſcientia, & patientia illius, contra quem præſcribitur.Inno.in c. dilectus.de capel.monach.& ibi Anto.de But.in ca.fi.de cauſa poſſ.& prop.Maria.in ca.cùm contingat.de fo.compe. Ioan. Faber in l.j.C.de eman.libe.Rota in nouis deciſ.ccccxix.aliàs ij.de præſcri.in fi.Feli.in c. cùm ex iniuncto.de hæret.Pariſ.in conſi.xxv.vol.j.Gratus ampliat conſi.lxj.vol.j.vt iſto caſu extendatur de loco ad locum.

26 Vel ſi accederet illius, contra quem præſcribitur, conſenſus, vt notat Bar.in l.iij.in fine prin.ff.de acq.poſſ.

27 Sed ſecus ſi ille non patiatur, vel non conſentiat, ita procedit quod notat Cy.in l.j.ad fi.C.de eman.libe.& Spec.in tit.de iuriſd.om.iud.ver. illud nota.Flo.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vend. & in l. vna eſt via.ff. de ſer.ruſt.præd.Bal.in diſpu.ſua incip.Appulus.Anto.de But.in c.fi.de cau.poſſ.& prop.Roma.in conſi.ccclxviij.

28 Septimò Limita quò ad acceſſoria inſeparabilia,vt no.Bal.in l.cos. in primo not.C.de vſur.Maria.in c.cum ex iniuncto.de hæretic.Abb.in c.cum veniſſent.verſi.notabis.de Inſti.Zaſius in conſ.xix.vol.ij. Roma. in conſ.ccxliij. Iaſ.in conſ.clxxxv.vol.ij.Feli.in c.auditis.de præſcri. Balbus in tract.præſcri.in ij.par.Bar.in l.de quibus.in ij.lectu.ff.de legib.

29 Et hoc intellige, quando acceſſorium ineſt à principio: ſecus ſi ex poſt cœpiſſet ineſſe. Roma.in ſingu.dxcv.Feli.in c.auditis.de præſcri.& in c.cùm ex iniuncto.de hæret.Balb.in tract.præſcri.in ij.par.

30 Et idem eſt quo ad connexa, vt not.Ant.de But.in c.fi.de cau.poſſ.& propr.& in c.dilectus.de capel.monach.Pet.de Anch.in regu.ſine poſſeſſione.de reg.iur.in vj.Iaſ.in l.iij.ff.de acqui.poſſ.Caſſa.in conſue.Burgun.Zaſius in conſi.xvj.vol.ij.

31 Et idem dicit in diſpenſatione Feli.in cap.at ſi clerici.§.de adulteriis. de iudic.

32 Octauò Limita,quo ad antecedẽs neceſſarium,ad quod præſcriptio extenditur.Roma,in conſ.ccxliij.Pau.de Caſt.in conſ.iij.vol.j. Feli.in c. auditis.de præſcri.Balb.in tract.præſcri.in ij.par.

33 Nonò Limita,quãdo vna,& eadem res diuerſo iure cenſeretur, niſi præſcriptio extenderetur,vt not,Inno.in c.dilectus.de offi.archid.in ca. cum in tua.de deci.Card.in cle.j.de ſup.negli.præla.

34 Decimò Limita,quia concluſio locum habet quando agitur de præiudicio tertij,aliàs ſecus,vt per Feli.in c.licèt.el j.de foro compe.

35 XI. Limita,nam præſcripta abſolutione,eſt etiam præſcripta condemnatio,& econtrà. Bal.in l.imperium.verſ.circa vltimum punctum. ff.de iur.om.iudic.Feli.in cap.auditis. in quarta declaratione,in fine,de præſcrip.Deci,in regu.nemo qui condemnare.ff.de regu.iur,Balbus in tract.præſcrip.in ij.par.Zaſius in conſ.xvj.Feli.in c.non poteſt.de re iudic.vbi quid in priuilegio.

36 Contrarium Abb.in cap.cum olim.de præſcrip. & Cardi.in cle.j.de renuncia.vbi tenent quòd præſcribens inſtitutionem,nõ cenſetur præſcripſiſſe deſtitutionem.

Et idem dicit Zaſius in conſ.xvj.vol.ij.Feli.in ca.cum ex iniuncto,de hæreti.Aimo de antiq.temp.in iiij.par,nu.30.

37 Sicuti etiam præſcribens facultatem excommunicandi, non cenſetur præſcripſiſſe facultatem abſoluendi, Feli.in cap.auditis.de præſcri. Hiſpanus in c.per veſtras. verſ.& propterea dicit Innoc.de donat.inter virum & vxorem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio in perſonalibus actionibus an poßit abſque bona fide operari.

1 INNVMERI ſunt Doctores qui tenent iſtam partem, ꝙ etiam in actionibus perſonalibus attenta diſpoſitione iuris canonici, per quam malæ fidei poſſeſſor nullo tempore præſcribit, ca.fi.de præſcri.c.poſſeſſor.de regu.iur.in vj.requiritur bona fides.& aliter non procedat præſcriptio, prout iſtam opinionem tenuit glo.in d.c.fi.de præſcri.in verbo, bona fide. & in verbo, quam ciuilis.glo.in c.poſſeſſor.de reg.iur.in vj.& ibi Dy.Io.And.in c.ij. de excep.in vj.Hoſti.in c.per tuas.de dona. Anto.de But.in c.quod clericis.de foro compe.& in dicto c.fin.de præſcri.

2 Ange.in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucap.in repeti.l.j. C.de iudic.ꝙ hoc procedit in terris eccleſiæ etiam inter laicos, ſed non in terris Imperij coram iudice laico.idem tenet Bal.in diſpu.ſua incip.ſtatuto cauetur, ꝙ fœnerator.per totum.ſed maximè verſi.non obſtat ſecundum argumentum.& idem Bald.in l.j.C.de præſcri.xxx.anno. in l.j.C.de ſeruitu. & in auth.ad hæc.C.de vſur.in l.quibus diebus.§.dominus. ff.de condit. & demon.in c.j.§.ſi quis per xxx.ſi de feudo fuerit contro. Pe.de Anch. in repe.c.ſi propter.de reſcri.in vj.& in regu.poſſeſſor.in vij.q.& in reg. ſine poſſeſſione.verſ.vndecimo & vltimo.de reg.iur.in vj.Pet.de Vbaldis in repe.c.ſi diligenti,de præſcri. Imo.in l.quibus diebus.§.dominus. ff.de condi.& demon.& in c.fi.de præſcri.& in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucap.Cardi.in dicto c.vigilanti.de præſcri.idem tenet Pet.de Ancha. Domi.& Philip.Franc.in c.ij.de excep.in vj.

Fulgo.in l.cum notiſſimi.§.imò.C.de præſcrip.xxx.anno. vbi * dicit iſtam partem communem.Philip.Fran.in regu.poſſeſſor.de regu.iur.in vj.Cuma. & Roma.in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucap.Præpoſi.in ca.j. §.ſi quis per xxx.in fine,ſi de feudo fuerit contro.

Feli.in c.fi.qui dicit iſtam partem * communem,de præſcrip.

Abb.in ca.cura.vbi dicit iſtam partem * communiter teneri.de iure patron. Io.Crottus in l.nemo poteſt. ff.de leg.j.& in l.omnes populi.ff. de iuſti.& iure.Balb.in tract.præſcri.in iij.par. Pau.de Caſt. in l.fi.§.j.in fi.ff.rem ra.habe.hoc etiam ſentit Bal.in l.planè.ff.ꝙ falſo tut.auth.

Idem tenet Pet.de Ancha.in conſi.v.in fi.& in conſi.cxxxix.in fi.vbi dicit ita communiter teneri:& in conſi.cclxxxviij.in prin.

Idem tenet communiter hoc teneri aſſerens Ant.de But.in conſ.xlv.

Idem tenet Pau.de Caſtro in conſi.cclxxxix.incip.hereditas.in fine. Bald.in conſi.ccxxiiij.vol.v.& in conſi.ccclxxxvj.verſ.vltimò.vol.v.& in conſi.iiij.in iij.vol.& in conſi.xij.volu.j.

Idem tenet, & dicit communiter teneri Alexander in conſi. clxxxv. vol.ij.& in conſi.xxxiiij.vbi idem dicit,vol.ij.& in conſi.xcvij.volu.iiij. vbi idem dicit;& in conſi.lj.volu.v.Fulgo.in conſi.cxxiij.Imola in conſilio cxxiij.& in conſil.xxvj.

Corne.qui dicit iſtam eſſe cõmunem Canoniſtarum, & Legiſtarum in conſi.cclix.& in conſi.cccxxviij.volu.j.vbi idem dicit: & in conſilio cclxv.vbi idem dicit,volu.ij.& in conſi.clxxx.volu.ij. Calca.in conſi. lxxiiij.Matheſi.ſingu.xxij.Cuma.in conſi.cxlvij. Fulgo.in conſi.lxxxiiij.

Balbus in tracta.præſcrip.in princip.vbi dicit iſtam * communem opinionem,& in tertia parte tertiæ partis princip.in x.quæſt.Alexan.in conſi.xxxix.vol.vj.Ferrat.caute.xxxviij.Gozad.in.conſi.lvj.

Bertrandus,qui dicit iſtam communem opinionem, in conſ.xvj.volu.ij. & in conſi.lxxxvij. & in conſi.cliiij.vbi dicit iſtam * communem opinionem,& in conſi.clxxxiiij.vol.ij.

Deciſi.Neapoli.in nouis,iiij.in quinta difficulta.tenet iſtam eſſe * cõmunem,Pariſi.in conſi.cx.volu.iiij.Marianus iunior in conſi.cxliiij.volu.j.Gratus in conſi.cxxj.vol.j.& in conſi.cxxv.eod.volu.

Ruinus,qui dicit communem,conſi.clxx.vol.j.& conſi.cl.vol.iiij.

Bertrandus conſil.xlj.vbi dicit communem,vol.j.in antiq.

Contrarium tenuerunt quàmplures,vt in præſcriptione perſonaliũ actionum non requiratur bona fides, Bart.in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucapionib.& in l.fina.ff.quemadmodum ſeruitus amitta.in l.hæc autem iura ff.de ſeruitute vrbano. præd.in l.ait prætor. §.planè. ff.ex quibus cauſis maio. & fuit opinio ante Bartol.Hoſtien.in ſumma,de præſcriptionib.§.res quæ præſcribi poſſunt.in prin. Innocentius in cap.cura.de iure patrona.in fine, & in cap.quia plerique.de immu.eccle.

Sed poteſt aliter intelligi Innocentius in cap.quia plerique. vt dicit Alexander in conſi.clxxxv.vol.ij.& Corne.in conſi.ſuprà allega.

Hoc etiam ad dictum Innocen.dicit Abb.in c.fi de præſcrip.

Idem in principali articulo tenet Abbas in ca.quod clericis. de foro competen.in caſu,quando creditor non tenebatur ire ad domum debitoris.& in dicto cap.fina.Pau.de Caſtro in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucap.in caſu,quando verba diriguntur ad creditorem.& in l.hæc autem iura.ff.de ſeruitute vrbano.prædio.

Idem tenet Bald.in cap.fina.de præſcrip.Henric.Boich in cap ſi diligenti.in tertia diſtinct.de præſcrip. Philip.Franc.in regu poſſeſſor.de regu.iur.in vj. Nellus in tracta. bannito. in ſecunda parte tertij temporis,quæſt.xiij. Stepha.Aufrerij tranſit cum diſtinctione Abba. in c.fina. de præſcri.in apoſtil.ad deciſio.Tholoſa.lxxiiij.

Summa Ange.cum diſtinctione Abba.in verbo,præſcriptio.in glo. xliij. Summa Syluestrina in verbo,præſcriptio.cl j. Bal.in conſ.ccxxxvj.vol.iij.Ange.in l.hæc autem iura.ff.de ſerui.vrba.prædio.

Cuma.in conſi.lxvij.vbi intelligit quando debitor non eſt in mora.

Ita etiam tenet Guido Papæ quæſt cxcix.qui dicit ita pluries iudicatum in Parlamento Tholoſano,& Delphinali: & ita voluit Deciſ. Tholoſa.deciſi.lxxiij.

Socinus, qui dicit iſtam partem * communem, in conſi.xl.in fine, volu.j.& in conſi.cciij. Corneus in conſi.clxxvj.volu.j.& in conſi.ccvj. vol.ij.& in conſi.cclxxiij.vol.iiij.Marianus iunior conſi.xiij.vol.ij.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis * communis,

3 Amplia,vt iſtud procedat in vtroque foro, tam ſeculari, quàm eccleſiaſtico;tam inter clericos,quàm inter laicos ratione peccati,vt voluit glo.in d.c.fin.in verbo,quàm ciuilis.de præſcri.& glo.in ca.poſſeſſor.de regu.iur.in vj. Anto.de Butrio in cap.fina.de præſcri. Io.Andre. in ca.ij.de excep.in vj.Ange.in dicta l.ſequitur. §.ſi viam. ff. de vſucap. Imola in d.l.ſequitur.§.ſi viam.& in ca.fina.de præſcrip. Pet.de Ancha. in regu.ſine poſſeſſione.in xj.oppoſi.de reg.iur. Alexan.in conſi xxxix. vol.vj.Præpoſi.in ca.j.§.ſi quis per xxx.ſi de feudo fuer.controuer.Cæpol.caute.xlvj.Balbus in tracta.præſcrip.in tertia parte.Pet.de Anchar. in conſi.v.in fi.& in conſ.cclxxxviij.Alex.in conſ.cclxxxv.volu.ij.& in conſi.xxxiiij.vol.iij.& conſi.lj.in v.volu Fulgo.in conſi. cxxij. Corne in conſi.cclix.vo.j.& in conſi.cclxv.volu.ij.Calca.in conſi.lxxiiij.

Et Abbas in ca.fi.de præſcri. in ſuo caſu,quando non currit præſcriptio,dicit hoc etiam ſeruandum in foro ciuili.

Et idem dicit in ſuis caſibus Paulus de Caſtro in dicta l.ſequitur.§.ſi viam.ff de vſucapionib.

Idem tenet Bal.in dicto ca.fina.de præſcrip. Lanfran.in tract.de arbit.xxv.quæſt.Maria.iunior conſi.cxliij.vol.j.

4 Licèt contrarium, vt in foro ciuili,procedat præſcriptio actionum perſonalium cum mala fide, & l.omnes.& l.ſicut.C.de præſcri.xxx.anno.debeant ſeruari,tenet Bald.in ca.j.§.ſi quis per xxx.ſi de feudo fuerit controueſ.& in conſi.cccxix.in primo volu.& in conſi.xij.volu.j. Bald. in l.j.C.de ſeruitu.& aqua.Ange.in l.j.in repeti.C.de iudic. Philip.Francus in regula,poſſeſſor.de regu.iur.in vj.Ange.Areti.in §.ſi viam.Salic. in l.ſicut.C.de iure delibe. Practi.Papi.in forma reſpon.rei conuenti.in verbo,præſcriptio.

5 Secundò Amplia,in herede habentis malam fidem, de quo in concluſione v.hoc eodem titu.

6 Tertiò Amplia,etiam in debitore ex ſola ſententia, Feli.in dicto c.fi. in tertia declaratione,de præſcri.

7 Primò Limita,in actione pœnali, quæ quia datur ad pœnam odioſam,quæ ſecundùm ius canonicum non exigitur vltra id,quod intereſt. ca.fraternitatis.xij.q.ij.per præſcriptionem tollitur mala fides, ita tenet Anto.de Butrio in c.fi.de præſcri.& Imola.

8 Nec iſto caſu facienda eſt differentia,an actio ſit ab initio temporalis,vel ſit perpetua,ſeu per legem,vel per ſtatutum reſtricta,prout dicebat Anto.de But.in d.c.fi.qui in hoc reprehenditur per Imo.ibi.

Idem tenet Roma.in §.ſi viam.& dicit hoc * communiter teneri ibi Imol.in fi.Matheſ.ſing.xxij.Feli.in c.fi.poſt Abb.de præſcri. Io.Crot.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Caccialu.in l.omnes populi. ff.de iuſti.& iure. Balbus in tract.præſcri.in iij.parte.Corn.in conſ.clxxvj.vol.j. & in conſi.cxix.vol.ij.Bouer.in verbo,præſcriptio.ſingu.xix.

9 Secundò Limita,in debitore ignorante,quia tunc currit præſcriptio contra perſonalem actionem,Imola in c.fi.Roma.in §.ſi viam. Ant.de But.in d.c.fi.Imola in conſ.cxxiij.Balbus in tracta.præſcrip.in ij.par.iij. par.prin.in x.q.in xiiij.q.Philip.Fran.in regu.poſſeſſor.verſ.tertiò Limita.de regu.iur.in vj.Abb.in ca.fin.de præſcrip.Feli.in ca.fin.de præſcrip. Deciſ.Neapoli.iiij.in nouis,in quinta difficultate. Caccialu.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.

Sed iſta non eſt propriè limitatio,ex quo tunc in debitore non concurrit mala fides, & concluſio principalis procedit vtrum actioni perſonali præſcribi poſſit ſtante mala fide.

10 Tertiò Limita,nam quando debitor non eſt in mora,vt quia non tenebatur offerre,nec fuerat interpellatus, vel per hominem, vel per lapſum diei,ex quo retinet ſine peccato, etiam quòd ſit in mala fide præſcribit,ita declarat Abb.in c.quod clericus.de foro compe.& in c.fi.de præſcri.Corne.in conſi.cclxxvij.vol.iiij.& in conſ.lxxvj.vol.j.& in conſi.ccvj.vol.ij.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.lxxiiij.Cuma.in conſi.lxvij.Alexan.in conſ.ccxviij.vol.vj.Summa Ange.in verbo,præſcriptio. in verſi. xliiij.Deci.in conſi.dliiij.Bouer.in ſing.xix.in verbo,præſcriptio.

Contrarium tenet Imola in §.ſi viam.& in c.fi. Io.Crottus in l.omnes populi.& in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Feli.in c.fi.de præſcri.& Imol. in l.quibus diebus.§.dominus.ff.de cond.& demonſt.Gomes Inſtitu.de actio.in prin.Bertran.in conſ.lxxxvij.vol.iij.

11 Salua primam opinionem,vt per Rui.conſ.cxxxj. verſi.item prædictis non obſtantibus.vol.j.quando ex parte creditoris requirebatur etiã implementum reale,quia tunc ſine dubio currit præſcriptio.

12 Quartò Limita,in actione temporali,quæ iuxta ſuam naturam habet certam metam à lege introductam,vltrà quam non durat, quia illi præſcribitur etiam cum mala fide.Pau.de Caſt.in dicto §.ſi viam.Abb. in dicto c.fi.poſt Anto.de Butrio,Imo.& Feli.& idem Feli.in c.de quarta.de præſcri.Balbus in tract.præſcri.in iij.par. Io.Crot.in l.omnes populi. de iuſti.iure. & in l.nemo poteſt.de leg.j.Caccia.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure. Pau.de Caſtro in l.fi.§.j.in fi.ff.rem ra.habe.

13 Quintò Limita, quando actio competit pro iure quæſito, non pro iuro quærendo, Pet.de Ancha.in regu.ſine poſſeſſione.in xj.oppoſi vbi dicit ita conſuluiſſe Bal.refert,& ſequitur Soci.in conſi.lxiij.volumi.j.& ponit Balbus in tracta.in tertia parte, Baldus in conſi.xij.volum.j. & in conſi.ccclxxxvj.volu.v.Decius in conſi.dliiij. Socinus in conſi.ij.vol.iij. Io.de Ripa in l.fina.in lxix.quæſt.C.de reuocan.dona. Pariſ.in conſ.xvj. volu.ij.& in conſ.xlix.vol.eod.& in conſ.lxxxvij.vol.j. & in conſ.xxxij. & in conſ.xlviij.& in conſi.lxvj.volu.iij.Maria.iunior in conſ.cxlv.nume.70.& ſeq.vol.j.Gratus conſ.cj.vol.ij.

Contrarium Cuma.in conſi.cxlvij.Decius in cap.eccleſia S.Mariæ, de conſtitutionib.

14 Sextò Limita,in præſcriptione libertatis ſeruitutum ruſticorum prædiorum,quia non requiritur bona fides,ſecus in præſcriptione libertatis ſeruitutum prædiorum vrbanorum, ita Bar.qui ponit rationem differentiæ in l.hæc autem iura.ff.de ſerui.vrba.præd.& ibi Pau.de Caſt.& Bar.in §.ſi viam.Pau.de Caſt.in dicto §.ſi viam.Roma.in dicto §.ſi viã. in prin.Abb.in c.fi.& Imo.idem tenet Bar.in l.ſin.ff.quemad. ſer. amit. Cy.in l.j.C.de ſerui.& aqua.

Iſta tamen Limitatio videtur procedere attento iure ciuili,vel ſecũdùm ius canonicum tenendo opinionem Bar.

Sed ſi teneamus aliam opinionem, quòd de iure canonico actioni perſonali non præſcribatur cum mala fide, idem erit in præſcribenda libertate à ſeruitute ruſtici prædij.

15 Septimò Limita,nam contra id quod de iure ſpeciali competit,inducitur præſcriptio etiam per malæ fidei poſſeſſorem.Bal.in conſi.ccciij. in fine,volu.j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Præſcribi an poßit debitum infrà certum tempus ſtante ſtatuto, quòd poſt illud tempus creditor vlterius non audiatur.

1 EX Prædictis Infertur,an valeat ſtatutum,vt ſi creditor non petat creditum infra certum tempus non poſſit amplius audiri:in qua quæſtione variæ fuerunt Doctorum ſententiæ.

Nam quòd tale ſtatutum non valeat, tenuit Io.Andre. in c.ij.de excep.in ſexto.& ibi Pet.de Ancha.Imola,& Domi. Barto.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.Roma.in l.ſequitur.§.ſi viam.ff.de vſucap. Pet.de Ancha.in regula,poſſeſſor.in vij.quæſt.de regu.iur.in ſexto, in repe.ca.ſi propter.de reſcri.in vj.in regula,ſine poſſeſſione. in xj.oppoſi.de regu.iur.in vj.in c.canonum ſtatuta.verſic.item ſi ſtatuto caueatur.de conſtitu.Tancred.de Corne.in ſuo opere, in xij.rubri.in xxiiij.q. Matheſ.in ſingu.xxij.Rapha.in l.j.ff.de vſucap. Anto.de Butrio in ca.fi. & ibi Imola,de præſcri.Imol.in l.quibus diebus.§.dominus.ff.de cond. & demonſtra. Io.Crottus in l.nemo poteſt.ff.de lega.j.& in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.Ange.in l.j.§.pueritiam.ff.de poſtul.Anto.de Butrio in ſua diſputa.incip.ſtatuto municipali.

Caccialu.in dicta l.omnes populi.vbi dicit iſtam eſſe * communem opinionem, Pet.de Anchara.in conſi.cclviij.in prin. Roma.in conſ.cij.

Alexan.in conſi.lxxiij.& in conſi.clxxij.vol.vj.& in conſi.xcvij.volu.iiij.& in conſi.clxxxv.volu.ij. vbi dicit iſtam * communem opinionem.Bologni.in conſi.xxvij. Corne.in conſ.cccxxviij.vol.j. & in conſ. cclxv.vol.iij.& in conſ.cclix.vol.j.& in conſ.cclxiiij.volu.j. Alexand.in conſi.lviij.volu.vij.& in conſi.clxix.volu.iij.& in conſi.cxxxviij. vol.ij. Corne.in conſi.clxxx.volu.iij. Anto.de Butrio in repeti.c.peruenit.verſicu.aduerte tamen.de cenſib. Socin.in conſi.lxxxvj. volu.j. & in conſi. clxvj. Præpoſitus in cap.j.§.ſi quis per xxx.in titu.ſi de feudo fuerit controuer. Corne.in conſi.xxxv.volu.iij. Balbus in tracta.præſcri.in tertia parte: aliàs in ſecunda parte tertiæ partis principalis,in xiij.quæſtione, & in ſeptima quæſtione principalis eiuſdem partis, & in decima quæſtione eiuſdem partis.

Paul.de Caſtro in l.fina.§.j.in fine.ff.rem ratam habe.qui dicit,quòd licèt talia ſtatuta non valeant de iure, tamen ſeruantur de facto. Imola in conſi.xxvj.Pau.de Caſtro in l.ſi quis ſub conditione.in fin. ff.de condi.inſtitu. Gomes Inſtitu.de actionib.in princi.

Ferrat.caute.xxxviij.Bertran.in conſi.clxxxiiij.volu.iij.Pariſ.in conſilio lxxxvij.volu.j.& in conſi.lxvj.volu.ij. Gratus in conſi.xlj.volu.j.& conſi.cj.volumi.ij.

Contrarium,quòd tale ſtatutum valeat,tenuit Bar.in l.ſequitur. §.ſi viam.ff.de vſucap.hoc etiam præſupponit Bart.in l.legatum. ff.de libe. lega.in l.in quibus diebus.in §.dominus.ff.de condi.& demonſtra.in l.ſi cui.§.Flauius.ff.de ſolu.in l.j.ff.de vſucap.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.& in l.ambitioſa.ff.de decre.ab ord.facien.

Idem voluit Bal.in c.j.§.ſi quis per xxx.in tit.ſi de feudo fue.controuerſ..Bal.in conſi.xij.vol.j.& in conſ.ccclxxxvj.vo.v.& in diſpu.ſua incip.ſtatuto caueatur,quòd fœnerator. Bal.in ca.fin.& ibi Abb.& Benedict. de Peruſio,de præſcriptionib.

Idem tenet Abb.in ca.quod clericis.de foro compe.in caſu,quando debitor erat in mora. Pau.de Caſtro in §.ſi viam.& ibi Ange.de Perig. Bal.in l.omnes populi.verſ.modò videamus aliquid. ff. de iuſti.& iure. & hoc etiam ſentit Bal.in c.eccleſia S.Mariæ.in fi.de conſti.

Et Pau.de Caſtro ad præfationem conſi.cxxxviij.volu.j.vbi dicit,quòd noluit conſulere pro illa opinione, quòd ſtatutum non valeat. Ange. Areti.Inſtitu.de vſucap.verſ.ex hoc infertur. Cuma.in conſ.lxvij. & in conſ.xc.Soci.in conſ.cciij.Guido Papæ quæſt.cxcix.

Alexan.in conſ.ccxviij.vol.vj.vbi tenet opinionem Abba.& eius diſtinctionem,Soci.in conſ.xl.vol.j.Barba.in conſ.xxxvj.vol.iiij.

Idem tenet Ange.in l.j ff.de conſtitu.princi.Ange.in repeti.l.j.C.de iudi.verſ.nunc reſtat videre,quid ſi præſcriptio eſt temporalis.& in l.iuſtitia.ff.de iuſt.& iure.& in conſ.cxxxix.Pau.de Caſtro in l.hoc autem. ff.de ſer. vrb.præd. Alex.in conſ.clxx.vol.vij.Iaſ.Inſti.de actio.in princ. hanc opi.tenet Oldendor.in libel.iur.& æqui.tom.2.

2 Tenendo primam opinionem magis *communem, Primò Limita, niſi actio eſſet pœnalis:quia ſtante ſtatuto poteſt illi præſcribi:ita ſuprà dictum eſt in j.limita.præceden.conclu.

3 Secundò Limita,quando ſtatutum eſſet factum ex aliqua rationabili cauſa,ita Bald.in ſua diſputa. incip. ſtatuto caueatur,quòd fœnerator. Pet.de Anchara.in regu.poſſeſſor.in vij.q.& in regu.ſine poſſeſſione.in xj.oppoſi.de regu.iur.in vj.& in c.ij.de excep.in vj.& in c.canonum ſtatuta.verſ.item ſi ſtatuto.de conſtit. Imola in l.quibus diebus.§.ſi dominus.ff.de condi.& demonſt.Caccialu.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.Corne.in conſ.lv.volu.iij.Feli.in ca.fi.de præſcri. Alex.in conſ.xcvij. volu.iij.& in conſ.clxxxv.vol.ij.

Contrarium, quòd etiam ob talem rationem non valeat ſtatutum, nec poſſit operari ſtante mala fide,tenuit Imol.in l.ſequitur.§.ſi viam.ff. de vſucap.& in c.fi.de præſcri. Cuma.in conſ.lxvij.Philip.Fran.in regula, poſſeſſor.verſ.item ſecundò quæritur.Balbus in tract.præſcri.in ij.par. iij.partis prin.in xiij.q.Roma.in §.ſi viam.

4 Tertiò Limita, nam tale ſtatutum valet, & poteſt operari etiam in malæ fidei poſſeſſore,quando verba diriguntur ad creditorem : ſecus ſi verba referuntur ad debitorem præſcribentem, ita Pau.de Caſtr.in §.ſi viam.in dicta l.ſequitur.& idem Pau.de Caſt.in §.hæc autem iura.ff.de

ſerui

ſeruitu.vrba.præd. Io.Crotus in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure. & in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.Corne.in conſi.clxxxvj.vol.j.& conſ.ccvj.volu.ij. Alexan.conſi.clxx.vol.vij.Ferrat.caute.xxxviij. quæ opinio communiter approbatur.

Contrarium Imola in ca.fina. de præſcrip. poſt Anto.de Butrio ibi. Roma.in §.ſi viam.Corne.in conſi.cclxxvij. vol.iiij. & in conſi.clxxx. vol.iij.Feli.in ca.fin.de præſcrip.

5 Quartò Limita,quando ſtatutum præſumit ſimulationem, nam in hoc caſu valeret ſtatutum,& poſſet tunc præſcriptio operari etiam cum mala fide,ita Bar.in l.omnes populi.verſ.eccc alia,dicit ſtatutum.Pe.de Ancha.in cap.j. verſi.item ſi ſtaturo.de conſtitu.& in regu.poſſeſſor. de regu.iuris,in vij.quæſt. Bald.in cap.j. §.ſi quis per xxx. ſi de feudo fuerit controuerſ.Cuma.in conſi.lxvij. Abbas in rubrica de præſcrip.Corne. in conſi.lv.volu.iij.

6 Contrarium Ray.& ibi Bal.in repeti.l.omnes populi.vbi Bal.dicit, quòd ſi ſtatutum ratione peccati non valeret, idem eſſet, ſi procederet per viam præſumptionis ſimulationis.

Idem contra hanc limitationem tenet Bald.in authen.ad hæc. C.de vſur.Imola in c.fi.de præſcrip.& Feli.vbi dicit iſtam partem eſſe * magis communem.Anto.de Butrio in ſua diſputa.incip. ſtante ſtatuto municipali.verſ.ex quo concluditur.Pau.de Caſt.in conſi.cclxxxiiij.incip. hereditas dictæ puellæ. & ſequitur Corne.in conſi.cccxxviij.vol.j. Philip.Fran.in regula,poſſeſſor.verſ.ſed quæritur.de regu.iur.in vj.Balbus in tract.præſcrip.in ij.patte iij.partis prin.in xiiij.q.Corne.conſ.cclxiiij. vol.j.Imola in §.ſi viam.Barba.in rub.de conſti.

7 Tenendo tamen,quòd ſtatutum inducens præſumptionem ſimulationis poſſit operari, etiam in mala fide, intellige ſi procedat per præſumptionem, ſecus ſi per fictionem, vt per Corneum conſilio cccxxviij.volu.j.

Contrarium Bal.in c.j.§.ſi quis per xxx.ſi de feu.fue.controuer.

8 Secundò Sublimita,ſi modò ex iuſta cauſa induceretur iſta præſumptio,vt quia conſueuiſſent in loco fieri contractus ſimulati, & cum deceptione,vt per Corne.in loco præallega.& in conſi.cclxiiij.vol.j. Abbes in cap.quod clericis.de foro competen.Petrus de Anchar.in repeti. cap.j.verſic.item ſi ſtatuto.de conſtitu.Balbus in tract.præſcri.in ij.parte iij.partis princip.in xiij.quæſt.Feli.in dicto cap.fi. Caccialu.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.Baldus in dicto cap.j.§.ſi quis per xxx.ſi de ſeudo fuerit controuer.

9 Quintò Limita principaliter,quia ſi creditor vellet iuuari beneficio ſtatuti in actione intentanda,poteſt cõtra ipſum excipi de præſcriptione ſtatutaria, Bar.in l.planè.ff.quòd falſo tut.& ibi Bal, Philip.Fran.in regula,poſſeſſor.de regu.iur.in vj. Balbus in ij.par.iij.par.xiiij.q.

10 Sextò Limita concluſionem principalem, quando ſtatutum loquẽs de præſcriptione habeat vim contractus,vt per Baldum in dicto c.fina, Cæpolla caute.xlvj.

Contrarium Barba.in rubrica de conſti.Feli.in c.fi.de præſcri. Ferrat.caute.xxxviij.Oldend.in libel.iuris,& æquitatis,tom.ij.

11 Septimò Limita in ſtatuto populi,quia poteſt tollere naturalẽ obligationem, Baldus in c.eccleſia S.Mariæ.in fine,de conſti.

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.de præſcrip.

12 Octauo Limita,ſi ſtatutum incipiat à præcedenti monitione, monendo creditores vt petant infrà certum tempus, Baldus in ca. debitores.in fine,de iureiur.Ferrat.caute.xxxviij,

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.

13 Nonò Limita,ſi ſtatutum dicit, quòd elapſo tempore intelligatur feciſſe pactum de non petendo, Bal.in dicto §.ſi quis per xxx.in ca. j. ſi de feu.fue.controuer.Abbas in rub.de præſcri.

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.

14 X. Limita,nam tale ſtatutum poteſt operari in herede, vel in alio ignorante,quia in eis non concurrit mala fides, Bertrandus in conſilio clxxxiiij.volu.iij.

15 XI. Limita,quando ſtatutum de facto ſeruaretur, licet de iure non teneat, Soci.in conſi.cxlv.vol.j.

16 XII. Limita,quia operatur iſtud ſtatutum contra fœneratorem,Feli.in c.fi.in tertia ſaluatio.de præſcri.

17 Tenendo aliam partem,quòd ſtatutum valeat, & poſſit operari etiã in malę fidei poſſeſſore,Primò Limita,quia ſtatutum iſtud habet locum in petente rem ſibi debitam, ſecus in petente rem ſuam, quia talis non poteſt excludi præſcriptione,etiam ſtante ſtatuto,vt notat Rom.in conſi.ccj.Balbus in tract.in ij.parte iij.partis prin.quæſt.xiiij. Feli.in d.c.fin. de præſcri.Gratus conſi.xlj.vol.j.

18 Secundò Limita in debito iurato,in quo ſtatutum non poſſet operari,vt per nos in ij.lib.in conclu.xj.in tit.de iureiur.

19 Tertiò Limita,quia ſecundùm Bar.in l.ſequitur,§.ſi viam.ff.de vſucap. ſi ſtatutum dicat,quòd poſt tempus creditor non poſſit audiri, tamen non denegabitur Euangelica denunciatio, Bald.in c.j.§.ſi quis per xxx.in tit.ſi de feudo fuer.controuer. & in auth.ad hæc.C.de vſur. & in l.j.§.initium.ff.de poſtulan. idem tenet Bar.in extrauag.ad reprimendũ. in verbo,per denunciationem. Anto.de Butrio in c.nouit. & ibi Areti. de iudi.Calca.in conſ.xxvij.Imola in §.ſi viam.Balbus in tract.præſcri. in ij.parte iij.partis prin.in x.quæſt.Abb.in c.fi.de præſcri.Corne.in conſi.cclj.vol.iij.Abbas in rub.de præſcri.Hippoly.ſing.ccclxx.

20 Contrarium Ange.in repeti.l.j.C.de iudi.& in l.iuſtitia. ff.de iuſti.& iure.qui hoc intelligit in caſu,quando creditor eſſet negligens,& debitor eſt in mala fide: ſecus ſi non ſit creditor negligens, & debitor ſit in mala fide,quia tunc habet locum denunciatio.Raphael Cuma.in conſilio lxvij.in fine.

21 Sed quia prima pars eſt magis communis,iſta poſſet verificari,quando præſcripſiſſet debitor bona fide,vt per Abb.in ca.fi.de præſcri. Corneus in conſi.clxxvj.poſt Petr.de Anchar.in regu.poſſeſſor.in ij.quæſt. de regu.iur.in vj. Balbus in tract.præſcri.in ij.parte iij.partis princ.in x. quæſt.licèt Corne.in conſi.cclj.volu.iij. teneat denunciationem locum habere,etiam in præſcribente bona fide.

22 Quartò Limita,quia etiam ſtante tali ſtatuto,non tollitur naturalis obligatio: & ita intelligit Barto.in dicto §.ſi viam. Nicellus in prima concordia Barto.

23 Quintò Limita,quia ſtatutum non operatur eo caſu,quando debitor tenetur ſoluere ſine interpellatione, Gratus conſ.xlj.vol.j.

24 Sextò Limita,quia licèt tollatur actio,non tollitur officium iudicis, Gratus conſi.cj.volu.ij.

25 Et propterea ex ſupradictis Infertur, quòd qui in emphyteuſim rem aliquam recepit, & qui aliquando aliquem in dominum recognouit. etiam ſi longiſſimo tempore canonem non ſoluat,non propterea præſcribit, Maria iunior conſi.cxj.vol.ij.

EX prædictis ſumuntur plures limitationes ad regulam c.fi.de pręſcri.& ad regulam c.poſſeſſor.de regu.iur.in vj. quam regulam vltrà limitationes ſuprà datas tam ad præcedentem, quàm etiam ad hanc concluſionem,

26 Primò Limita, nam ſiue bona fide procedit præſcriptio temporis immemorabilis, ita Salic.in l.ij.C.de ſeruitu. Deci.in l.traditionibus.C. de pact. Iaco.in tracta.de homag. Iaſon in conſi.ccix.volu.ij. Decius in conſi.dcxxxviij.

Contrarium,quòd imò in præſcriptione immemorabilis temporis requiratur bona fides, Calca.in conſi.lij.Guido Papæ in conſi.xcj. Caſſa.in conſ.xxxiiij.Io.Anto.Alexan.in conſ.xiij,Zaſius in conſ.xvj.vo.ij. Deciſ.Neapol.iiij.in nouis,in v.dubio. Hiſpa.in c.per veſtras.de dona. inter vir. & vxo.Pariſ.in conſ.xxvij.vol.j.& in conſi.cj. & in conſi.cxij. vol.j. Aimo in conſi.cxlvj.

27 Pro concordia dicas,ꝙ vtraque opinio poteſt ſaluari,& prima procedat:quia propter tanti temporis ſpatium præſumitur bona fides, etiã ſine titulo, Pariſ.in conſ.xxvij.vol.j.Ripa in d.cum eccleſia Sutrina.nu. 99.de cau.poſſ.& propri.Bertran.conſ.lxxxj.vol.iij.

28 Secunda opinio procedit,vt probata mala fide omnis etiam centenaria præſcriptio ſit excluſa, Aimo de antiq.tempo.in iiij.parte,nu.168. Bertrand.in conſi.lxix.volu.ij.& hoc fuit etiam dictum ſuprà in prima concluſ.huius titu.in tertio effectu.

29 Secundò Limita, quia quo ad Publicanum, etiam hodie de iure canonico non requiritùr bona fides, Iaſon in §.ſed iſtæ.nu.77.& nu.86. Inſti.de actionib.& ibi Gomeſ.

30 Tertiò Limita in conſuetudine, Roch.in c.fin.de conſuetu.verſ.alia eſt differentia.poſt Alex.in conſ.vj.vol.j.vbi quàm plures allegat.

31 Quartò Limita,quando eſt in facultate partis velle,& nondum declarauit ſuam voluntatem. Nam ſtante tali incertitudine præſcriptio operatur,vt per Maria.iunio.in conſi.cxlix.nu.69.vol.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Heres malæ fidei poſſeſſoris an poßit à ſe ipſo inchoare præſcriptionem.

1 IN Poſſeſſione longi temporis xxx. vel xl. annor. heres illius,qui habuit malam fidem,poteſt præſcribere,ſi à ſe ipſo incipit præſcibere,& non vtitur acceſſione auctoris: & ſic ꝙ tex.in l.cum heres.ff.de diuer.& tem.præſcri.vel non habeat locum in tali præſcri.longi temporis,vel non procedat de æquitate canonica,tenet Dy.in reg.poſſeſſor.de reg.iur.in vj. Inn.in c.cura.de iure pat.Bar.in l.vitio.C.de acq.poſſ.in l.cum heres.ff.de diuer.& temp. præſcri.Aret.in l.Pomponius.§.cum quis.ff.de acq.poſ. Bal.in conſ.ccxxiiij.vol.v.Pau.de Ca.in conſ.clviij.vol.ij. idem tenet Cy.in l.nihil.C. pro here.Cor.in conſ.clxxvj.vo.j.& in conſ.cclxxvij.vo.iiij. & in conſ. lvj.vo.iiij.& conſ.ccvij.vo.j.& in conſ.xvj.vo.ij.& in conſ.cclj.vo.iij.& in conſ.ccxcvj.vo.iij.Bal.in l.nihil.C.de vſuca.pro emp. Io.And.in reg. cum quis.in prin.de reg.iur.in vj. idem tenet Cuma.in d.l.cum heres.ff. de diuer.& tẽp.& Bar.in l.nihil.C.de vſuca.pro here. Imol.in c.illud.de præſc.& in l.ſequitur.§.heres.ff.de vſuca.Soc.in conſ.ccxcii. & in conſ. lx.vo.j.Bal.in l.cũ quis.§.in hac. ff. de pub.& in l.ſi ego.§.partus.in fi.de publi. & ibi Ang. hoc tenet,dicens procedere in terris Eccleſiæ,non in terris Imperij.Soci.in reg.ccclxxxix.Pau.de Ca.in conſ.lxxxj.vo.ij.Ale in conſ.cx.vo.j.Soci.in conſ.xj.vo.iij.Alex.in conſ.xxxix.vo.ij.& in conſ. cxxviii

cxxxiiij.vol.ij.Corn.in conſi.ccciiij.vol.iij.& in conſi.xciij.vol.iiij.Imo. in conſi.xlv.in ij. dubio.Io.Crot. in l.pomponius.§.cum quis.ff. de acq. poſſ.Maria. in rubrica de cauſ. poſſ. & propriet. in iij.tract.in iiij.artic. verſi.vj.competit Publiciana.& in iſtam ſententiam inclinat Feli.in c.ſi diligenti.de præſ.Apoſti.ad Abb.in d.c.ſi diligenti.Fel.in c. de quarta. de præſ.& in c.illud.eod.tit.Rui.conſi.xxxiiij.vol.ij.

Contrariam partem,quòd heres malæ fidei poſſeſſoris non poſſit à ſe ipſo inchoare præſcriptionem,tenet gl.in l.ſequitur.§.heres.ff. de vſu cap.& in §.fructus.eadem.l.ſecundum opin.Io.gloſat. in l.cum qui. §.in hac.in gl.magna.ff.de public.& in l.ſi ego.in §.partus.in verbo,ex omnibus cauſis.ff.eo.tit.gl.in l.iij.C.communia.de vſucap.in l.nihil.C. de vſucap.pro hered.in l.vitia.C.de acq.poſſeſ.in §. ſed tamen. & in §. furtiuæ. inſt.de vſucap.gl.in l.Pomponius.§.cum quis.ff.de acq.poſſ.

2 Sed quia iſtæ gl. loquuntur ſecundum iuris ciuilis diſpoſitionem, ſecundum quam clara eſt iſta concluſio: opinio autem Dyn. procedit attenta æquitate canonica, vt ipſe dicit, ideò deueniendum eſt ad alios Doct.qui magis clare loquuntur, & propterea idem etiam de iure canonico tenent.Cyn.Alber. & Bald. in d.l.vitia.C.de acq.poſſ.Ange.in d.l. cum qui.§.in hac.Bal.in auth.ad hæc.Ang.in §.furtiuæ. inſtit. de vſucap. Ant.de But.in c.ſi diligenti.& Abb.& Imo.propter vltimam opin. Ant. de But.quam refert Petr. de Vbald.in repet.d. c.ſi diligenti. de præſcr.& in c.ij.de præſ.Ant.de But.in ca. cura.de iu.pat.Abb.in conſi.lxx. in fin. vol.j.Cor.in conſi.ccxcix.vol.iij.& in conſi.cclxxv.vol.iij.Rom.in conſ. cxlix.& in conſi.ccij.idem tenet Io.Andr.in addit.Spec. in tit. de præſ.in addit.mag.Imo.in c.fi.de præſ.Pau.de Caſtro,in l.ſequitur.§. heres. in fi. ff.de vſucap.Alex.in conſi.lxxxiiij.vol.j.& in conſi.iiij.vol.ij.& in conſi. lj.vol.v.& in conſi.ccxiij.aliàs ccxvij.incip. viſo, & opportune diſcuſſo. vol.ij.& in conſi.xcvij.vol.iiij.& in conſi.iij.vol.v.

Et iſtam dicit communem Gomes.in §.ſed iſtæ.inſt.de act.

Ferrat.caut.xxxviij.Zaſ.in conſi.xv.volu.ij.& dicit iſtam eſſe * communem Alex.in conſi.xxxix.volu. vj. & in conſi.xj.volu.vj. & in conſi. xlvj.& in conſi.clxxij.vol.vj.& in conſi.xcvij.vol.vij.& in conſi.iij.vol. ij.& in l.Pomponius.§.cum quis.de acq.poſſ.Ang.Aret.in §. ſed tamen. inſti.de vſuc.Calca.in conſi.lxxiiij.Abbas in conſi.xix.volu.ij.Curt.iun. in conſi.clxxxj.

Et idem Curt.iun.in conſi.clxxvij. vbi dicit iſtam partem magis * communem,& ab ea non eſſe diſcedendum in iudicando. Alex. in cōſi. lxxxix.vol.ij.Barba.in conſi.ix.vol.ij.& in conſi.50.volumine ſecundo, & in conſilio xl.volumine ſecundo.Claud.in d.§.cum quis.Soc.in conſi. cvj.vol.iij.Dec.in conſi.cclxxij.Abb.in conſi.iij.in xiiij.q.vol.ij. Balb. in tract.præſ.in ij.par.tertiæ pat.prin.in xij.q.Alex.in conſi.lx.volu.iiij. Iaſ. in d.§.cum quis.idem tenet Raph.Cuma.& Rom.in d.§.cum quis.Imol. in c.fi.de præſ.idem ſentit Bart. in l. ſequitur.§.fructus.in prin.ff.de vſuc. Bart.in l.poteſt.eo.tit.Goz.in conſi.lvj.

Iſtam dicit magis communem Bertr.conſi.lxvj. volu.j.Pariſ.in conſi. xxvij.vol.j.vbi dicit iſtam communem opin.& in conſi.xxix.vol. j. vbi idem dicit.& idem in conſi.lxvj.vol.iij.& idem dicit in conſi.xcij.vol.iij. Aim.conſi.cxlvj.Ruin.conſi.xl.vol.j.& conſi.lxiij.vol.j. vbi dicit communem,& conſi.clxx.vol.j.& conſi.xlv.vol.iiij. & conſi. cxviij. vol.iiij. & conſi.cxlvj.vbi ampliat.vol.iiij.& conſi.cl.vol.iiij.& conſi.cxlj.vol.v.

Tenendo hanc opin.quæ videtur magis * communis,

3 Primò Amplia,in omni herede immediato,vel mediato.Bert.in dict. conſi.lxvj.& in conſi.cxcj.volumine j.& in conſi.clxxv. vol. ij. vbi dicit iſtam communem.opin.& idem tenet & dicit idem in conſi.ccxxvj.vol. iij.Marian.iun.in conſi.lxxvj.& in conſi.cxliiij. vol.j.

Grat.in conſi.cxxv.volu.j.vbi dicit iſtam communem. Ruin. conſi. lxviij.vol.j.vbi idē dicit.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c.j.nu. 16. & ſeq. de præſc.in vj.Rui.conſi.cxlj.vol.v.

4 Secundò Amplia,hanc ſecundam partem,vt mala fides auctoris noceat etiam ſucceſſori,quo ad fructus rei legatæ. Maria iun. in conſilio clxxxij.vol.ij.

5 Primò Limita hanc partem, quæ videtur magis communis, niſi heres vellet præſcribere ex titulo,quem non habuit à teſtatore,ſed ab extraneo,& hoc ſiue ante, ſiue poſt mortem teſtatoris, text. eſt not. in l.an vitium.in §.fin.ff.de diuerſ.& temp.præſc.Bald.in l.cum qui.§. in hac.ff. de public.Roman.in l.Pomponius.§.cū quis.& ibi Iaſ.nu. 20. ff. de acq. poſſeſſ.Pariſ.in cōſi.xxiij.nu.212.vol.j.Fel.in c.ſi diligenti. de præſ. Rui. in conſi.xlv.vol.iiij.

6 Secundò Limita,vt procedat concluſio, quando adeſt mala fides vera,ſecus autem in præſumpta,vt puta cauſata ex errore iuris, Feli.in ca.ſi diligenti.verſi.& alius caſus.de præſ.Dec.Neap.lxxxvj.nu.7.in nou.Pariſ.in conſi.xxiij.nu.214.volu.j.Marian.iun.in conſi.lxxvj.nu.98.volu.j. Bert.in conſi.clxxix.nu.2.vol.ij.in nouis.Ruin.in conſi.clxx.in fi.volu.j.

7 Tertiò Limita,quia hoc procedit in ſucceſſore hereditario,non autem in ſucceſſore dignitatis.c.cura & ibi gloſſ.Docto.de iur.patron. & hanc limitationem ponit Iaſ.in l.Pōponius.§.cum quis.in fi.de acq. poſſ. Dec. Neap.iiij.in nouis.nu.14.

8 Et ratio pendet à prima limitatione ſuperius poſita, quia ſucceſſor in dignitate non habet cauſam à prædeceſſore,ſed à ſuperiore dignitatem conferente.gl.in c.cura.in verſi.legitima.de iur.patron.Iaſo. in d.§.cum quis in fi.ff.de acquir.poſſ.

9 Quartò Limita, vt iſta opinio non procedat in herede cum beneficio l.& inuentarij.Feli.in c.ſi diligenti. verſicu.ſed vno caſu.de præſcri.poſt Alexandrū in d.§.cum quis.& idē tradit Pariſ.in conſi.xxiij.nu.211.vo.j.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Pacto de retrouēdendo cū clauſula quācūdoque, an præſcribatur xxx. annis.

1 NONNVLLI voluerunt quòd pacto de retrouēdendo etiam cum clauſula quandocunque præſcribatur triginta annis, Ita Angel. in conſi.lv.incip.Guliel.& Franc.Bald.in conſi.ccciij.in fi.verſic.quæro,vtrum valeat pactum volum. primo.Iaſo.in l.petens.C. de pact.& ibi Deci.& Io.Puteus.& ibi Claud. verſi.item idem intellige.& Gozad.in rep.d.l.petens.nu.octauo, vbi dicit * communem.vbi Iacobus de ſancto Geor.nu.decimoſeptimo,verſ. amplius.Idem tenet Iaſ.in l.ſi mater.in fi.C.de inſt.& ſubſt.Felin. in cap. cum acceſſiſſent.de conſt.& in rubrica de præſcrip.verſi.fallit. iiij.

Iſtam tenet, & dicit communem Balb. in tract. præſcript. in iiij.parte quintæ par.princip.in tertia quæſt.

Io.Anto.Alex.in conſi.tertio, vbi dicit iſtam * communem opinionem.& con.lxxv.vbi idem dicit.

2 Mant.in conſi.cxx.Rui.conſi.lxxj.vol.primo, & conſi. lxxxiiij.volu.j. & conſi.clxvij.volum.j.vbi etiam ſi dictum ſit quandocunque, & ad omnem voluntatem creditoris.& conſi.xxvij.volu.iiij.Boer.deciſ. ccclj.Io. Ant.Alex.conſi.xlviij.Fel.in conſi.xxiiij.nu.16 .& ſeq

3 Quinimo tali pacto præſcribitur decem annis, ſecundum Petr. de Anch.in conſi.cccxxxj.verſi.præterea.Zaſ.in conſi.xij.vol.j.Rui.conſilio xxvij.volu.iiij.

4 Quæ opi.ſaluari poteſt in caſu,in quo per Tiraquell. de retract.conuentio.§.j.in gl.ij.nu.quarto, videlicet quando ſimpliciter emptor tenebatur retrouendere,nulla alia certa adiectione temporis appoſita

5 Et quòd præſcribatur huic pacto,tenet Mari.iun. in conſi. lxxiiij. nū. 33.volum.j.& iſtam opin.tenet,& eam latiſſimè examinat in conſi.cxlv. & per totum conſi.vol.j.Mant.in conſi.ccxcij.

6 Declara quia non præſcribitur iuri offerendi quando habet retentionem ſeu aliam exceptionem Aim.in conſi.lxxj.in fi.

Contrarium, quòd tali pacto non præſcribatur, tenuit Ful.in conſi. cxxiij.Fabian.de Monte in tract.emptio.& vend. in vij.q. princ.Barba. in conſi.xxij.verſi.capio nunc.vol.iiij.& in conſi.lj.verſi. capio ſecundū. volum.j.Purpur.in l.petens.C. de pact. Caſſa. qui latiſſime examinat in conſi.xj.in conſuet.Burgund.qui allegat Ricar.& Bart.de Sali.ita conſuluiſſe.& dicit ita fuiſſe iudicatum, & hoc eſſe verius, & cōmunius. Idem tenet Pariſ.in conſi.xcij.vol.iij.

7 Primò Facit,pro iſta parte,nam qui promittit perpetuo obſeruare, nō poteſt allegare præſcriptionem,Bal.& Ange.in l.quòd ſi nolit. §. ſi quid ita.ff.de ædil.edict.Ang.& Imol.in l.j.ff.de vſuca.Soc.in conſi. lxxxvj.& in ſecunda ſubſcriptione.Iaſ.in conſi.xv.vol.ij.Fulg.in conſ.cv.Cæpoll. cautel.lxviij.Rui.conſi.cxj.vol.j.& conſi.cv. vol.iiij.gl.conſuet. Biturig.

8 Secundò Facit,nam ſi promitto tibi poſt mille annos, ante illud tempus nunquam præſcribitur.Fel.in rub.de præſcri.

9 Tertiò Facit, nam ideo in hoc caſu videtur prohibita præſcriptio, quia præſcribens videtur eſſe in mala fide propter conuentionem, Bertr. in conſi.lxvj.vol.j.

10 Sed tamen quòd per pactum non poſſit tolli præſcriptio, tenuit Pariſ. conſ.xcij.nu.45.vol.iij.vbi dicit magis communem.Maria.iun. in conſi. cxlv.nu.50.& ſeq.vol.j.vbi dicit ſanè magis * cōm.opi.Mantua.in conſ. cv.Tiraq.de retract.conuent.§.j.in gl.ij.num.10.Bert.in conſi. xlvj. vol. j.de antiq.temp.

Contrarium, quòd per pactum tollatur præſcriptio, tenet Fabia. de Mont.de empt.& vend.in vij.q.prin.vbi dicit comm. Feli. in rubrica de præſ.Berous,q.v.nu.3.

11 Primò Limita, principaliter primam partem magis communem, vt præſcribatur xxx.annis pacto de retrouendendo , niſi volens redimere ſit in poſſeſſione,quia per modum exceptionis etiam tale pactum poſt xxx.annos opponi poteſt,Ita Signor. Homod. in conſi. cxxxix. Purpur. & Dec.in l.petens.C. de pact. vbi Dec. & Purpur. Dec. in conſi. clxiiij. Mant.in conſi.cv.Tiraq.de retra.conuen.§.j.gl.ij.nu.29.

12 Secundò Limita, quando pactum de retrouendendo concurreret cum aliis requiſitis, vt contractus cenſeatur vſurarius, quia talis ſic vſurariè contrahens, & promittens retrouēdere, nullò tempore præſcribit, maximè attento iure canonico, vt notat Bald. in conſilio cccxxij. incip. vtrum poſt xxx.annos.vol.j.ſequitur Dec.in d.l.petens,& Purpur.Barb. conſilio lj.verſiculo,præterea.volumine primo, Balb. in trac. in iiij.par. quintæ part.princ.in iij.q.in fi.Alexand.in conſilio liiij.volum. vj. & in conſi.xlvj.volumine tertio.Tiraquell.de retrac.conuen.§.primo.in glo. ij.num.31.

13 Tertiò Limita, niſi in inſtrumento ſit renunciatum præſcriptioni, & deſuper iuratum,ſecus autem ſi tantum contractus ſit iuratus,Fel.in rub.

de præſcrip.ex mente Alex.in l.nemo poteſt.ff.de leg.j. & ponit Claud. referendo Feli.in loco præallegato.in d.l.nemo poteſt.Io.Anto.Alex.in conſi.iij.verſi.non obſtat.

14 Quartò Limita,ſi ille qui præſcripſit non oppoſuit exceptionem præſcriptionis;ſed ſponte & libere retrouendidit,quia ſibi præiudicat.Alex. in conſi.ccxxviij.vol.vj.

15 Quintò Limita,quando cum pacto de retrouendendo cõcurrit hypotheca generalis bonorum,quia tunc tali pacto non præſcribitur,niſi ſpatio xl.annorum,Fulg.in conſi.cxxiij.ponit Curt.iun.in conſilio. clxxiiij.

16 Sextò Limita,interueniente iuramento,Fel.in c.ſi diligẽti. de for.compe.Rui.in conſi.cxj.vol.j.& in conſi.cl.per totũ.vol.iiij.Tiraq.de retract. conuentio.in §.j.in gl.ij.nu.7.Berous.q.v.nu.4.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Iuri offerendi an præſcribatur xxx.annorum Spatio.

1 HVIC proxima eſt illa concluſio, an iuri offerendi præſcribatur ſaltem ſpatio triginta annorum:& in hoc articulo Doctores varia ſcripſerunt.nam quòd præſcribatur,tenuit glo. in l,cum notiſſimi.in §.eodem tempore,& ibi glo. in verbo, conatur.C.de præſ.xxx.ann.ſecundum vnam opinionem quam primo loco ponit,quam partem gl.ibi tenere,dicit ibi Bart. qui etiam plus dicit communiter Docto. tempore ſuo tenere iſtam opinionem, quam ipſe ſequitur ibi.

Idem tenuerunt ibi Cyn.Mart.Roglet.Simon.Vincẽt.Iaco.de Aren. & Petrus,relati per Cyn.in d.l.cum notiſſimi.§.ſed cum illud. & per Salic.§.eodem iure,qui dicit communiter ita teneri.& per Salice. in l.licet. C.de iur.delibe.

Idem tenet Cyn.& Ang.in l.nec creditores.C. de pigno. act. & Paul. de Caſtro,ibi,qui videatur,quia optime loquitur. Guli.de Cuneo in l. ſi rem.§.non omnis.ff.de pignor.acti.Bal. in conſi.cccxlij.incip. ſuper eo, quod queritur.in j.vol.qui etiam dicit,quòd communiter moderni illius temporis ita tenebant.

Idem ſentit Io.And.& clarius voluit Abb.in c.quoniam frequenter. verſic.ſed quia in hac glo.fit mentio,vt lit.non conteſt.Barto.& Paul.de Caſt.in l.pignori.ff.de vſucap.Feli.in c.cum acceſſiſſent. de conſt. Hipp. in rubrica de fideiuſſ.Caſſa.conſi.xj.Practica Pap.in forma reſponſionis rei conuenti.in verbo,præſcriptiones.in fin. & Corne. inclinat in iſtam partem,licèt non ſe firmet,in conſi.clxxvj.vol.iij.& in l.licet.C.de iur.delib.vbi Salic.clarè tenet iſtam partem,quam etiam tenet in l. cum notiſſimi.in d.§.eodem iure.& Bald.in rubrica de præſ. Barbat.in conſilio lj. volu.j.

Et iſtam tenet,& dicit communem Guid.Pap.in ſing.dccccvj. Afflict. ſuper conſtitut.in tit.de pœn.contu.nu.27.vbi dicit communem Pariſ. in conſi.xcij.vol.iij.

Contrariam partem,quòd iuri offerendi præſcribatur, tenuit gl. in l. rem.§.communis,in gl.j.in fi.ff.de pigno. actio.

Idem tenet etiam gl.in l.cum notiſſimi. in §.eodem iure,in gl.in verbo,conatur.ſecundum opinionem Bulgar.quam gl.ibi refert, & approbat ſecundum Salic.ibi,& Bart.in l.pignore. ff. de vſucap. qui tenet glo. illam ſequi opi.Bulgar.quòd præſcribatur,

Et idem quo ad illam glo.dicit Aretin.in §.actionum. inſtit. de act. verſi.aduertas tamen.

Idem quo ad principalem concluſionem voluit gl.in l. vnica. in verbo,pro ſocio,C.de ann.except.in duobus locis,in princ.& in fi. & ibi ſequitur Bald.& gl.in l.pignore.in verbo,alieno.& ibi Ange.& Imo.ff.de vſuc.Cyn,in l,licèt,C.de iur.deliber.& Alber.de Roſat.gl. in l.nec creditores,C.de pig.act.in verbo,longi.in fin. & ibi Iac.But.& Odofred.& ibi Alber.de Roſat.Marian.iun.in conſi.cxlv.vol.j. Rui. qui declarat conſi. lxj.volum.j.

Et idem voluit gl.in l.finita.§.poſtea autem.ff.de dam. infect. in gl.in verbo,finis.& ibi Ang.& Imo.& Roman.

Et iſtud etiam ſentit gl.in l,fi,in c.quoniam frequenter.§.fi. vt lit. non conteſt,Ang.in conſi.lv.Pau.de Caſt.in conſi.ccxx.vol.ij.Bal.in l.licet.C, de iur.delib.Ang.Aret.in §.actionum.vbi dicit iſtam communem opi. inſtit.de act.

Idem tenet Pau.de Caſt.in conſi.ccxx.incip. ego Paulus.vol.ij.Balb. qui dicit iſtam * communem.in tract.præſ.in iiij.part.quintæ par.princ. in ij.q.vol.tertio,& dicit Imol.in c,quoniam frequenter.vt lit. non conteſt.quòd iſta eſt communis opi.legiſtarum,& canoniſtarum.vbi etiam ipſe idem tenet.Ang.in conſi.ccxlj.Rom.in l.pignore,ff. de vſucap. licèt non ſe firmet,& in l,quandiu.la prima.ff.de aqu.heredit.& ibi Imo.Aret. in l.ij.ff.de acq.hered.Rip.in l.fi.C. de reuoc. donat. tenet iſtam partem. & in rub.ff.de pig.dicit communem,& communem dicit Guido.Pap. in ſing.dccccvj.

Tenendo primã opin.tanquam magis cõmu. quòd nõ præſcribatur,

2 Limita,& declara vt procedat in iure offerendi,quod conſiſtit in mera facultate, ſecus ſi conſiſtat in iure vel competat ratione actionis iam natæ.Ita Bart.in l.cum notiſſimi.§.eodem iure.C.de præſ.xxx.ann.& ibi Cyn.& ibi Iaco.de Aren.idem voluit Barto.in l. pignore, & ibi Paul. de Caſt.ff.de vſuc.Pract.Pap.in forma reſpon.rei conuenti,in verbo, præſ. Abb.in c.quoniam frequenter.§.in aliis.vt lit. non conteſt.

Idem tenet Iacob.But.in l.cũ notiſſimi.C.de præſ.xxx.anno.& Ang. ibi,& Bal.in d.conſi.cccxlij.vol.j.& in rub.de præſ.Fel.in c.cum acceſſiſſent.de cõſt.Caſſa.in conſi.xxj.Zaſ.in cõſi.xij.vol.j.Rui.cõſi. clxvij. vo.j.

Et licèt aliqui ex ſuprà alleg.Doct. teneant vt etiam quando actio nõ ſit nata, ſed naſcitura, præſcribatur iuri offerendi, tamen in hoc omnes conueniunt,quando actio eſt nata vt præſcribatur iuri offerendi: & eſt bonus tex.pro iſta opin.in d.l.cũ notiſſimi.§.eo.iure.C.de præſ.xxx. ann.& iſtud tenet Signor.Homod.in conſi.cxxxix.& Cor.in d.l.licet. C. de iur. delib.qui dicit,quòd in hoc omnes concordant.

3 Secundò Limita, quando ius offerendi proponitur ab agẽte, ſecus ſi ab excipiente:quia ſi proponitur ab excipiente, cum exceptio ſit perpetua, ſemper poteſt opponi,ita Bart. in d. l.pignore.ff.de vſuc.Sign.Homod. in cõ.cxxxix.Bal.in tract.præſ.in iiij.part.quintæ par.q.prin.in ij.q.vbi dicit commu.opi.Cor.in l.licet.C.de iur.delib.Dec.in l.petens.C.de pac.& in conſi.clxiiij.in fi.Zaſ.in xij.conſi.vol.j.Mant.in conſi.cv.

4 Et propterea ſi à poſſidente proponitur ius offerendi,vt retineat rem perpetuo,proponi poteſt,nec ei obſtat aliqua præſcriptio, ita Cyn. in l. cum notiſſimi.§.ſed cum illud.C.de præſ.xxx.anno.Bald. in c.j. de feud. dat.in vim.l.comm.Salic.in d.l.cum notiſſimi.§.eod.iure. qui dicit communiter tenere Doct.Ange.Aretin.in §.actionum.verſi.ex his omnibus conclude.inſt.de act.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.cum notiſſimi.Ant.de Butr.in c.quoniam frequenter.vt lit.non conteſt.Bal.in rub.de præſ.

5 Tertiò Limita,niſi creditor interpellaret debitorem,& adhuc debitor xxx.annis non ſolueret,vel non offerret,quia tunc tanti temporis ſpatio præſcriberetur iuri offerendi,vt per Salic.in d.l.cum notiſſimi.§.eo.iure. in fi.C.de præſcrip.xxx.an.

Iſtam tamen limitationem impugnat Ange.Aretin.in §.actionum. inſt.de actio.

6 Tenendo aliam opin.quòd iuri offerendi præſcribatur, Primò Limita non procedere in contractu pignoris vſurario,ita Bald.in d.ca. de feud. dat.in vim.l.commu.Salic.in l.cum notiſſimi.§.eod.iure.C. de præſ.xxx. an.no.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.cum notiſſimi.Balb. in tract.præſc. in iiij.par.quintæ partis princi.in ij.q.in fi.Rom.in l.quandiu.la prima.ff. de acq.hered.Barbat.in conſi.lj.vol.j.

Contrarium Ro.in l.finitã.§.poſtea autem.ff.de dam.infec.

7 Secundò Limita,vt præſcribatur iuri offerendi, quando vel eſt actio nata,vt ſupradictum eſt in prima ampliat.alterius partis,vel quando eſt naſcitura actio,vt quando creditor præſcribit cõtra debitorem ius offerendi ad reluitionem pignoris per hypothecariam,prout dicunt Docto. allega.in iſta parte principali, & voluit Ang. in conſi.lv. qui ſublimitat. & Ange.in d.cum notiſſimi.& ibi Bal.poſt.Iacob.But.& Ang.in conſi. ccxlj.vel ſecundum Rom.in l,finita.§.poſtea autem.ff.de dam.infect. & in l.pignori.ff.de vſucap.Imo.in l,quandiu.la j.ff.de acq.hered.& Bal.in d.c.j.de feud.in vim.l.comm,vel quando ſaltem competit ius deducibile in iudicio.ſed quando non eſſet actio nata, vel naſcitura, vel non pareret ius in iudicium deducibile,tunc non præſcribitur.Ita Docto.ſuprà proxime allegati.

8 Et nota, nam præſcribitur etiam hypothecariæ per poſſidentem rem ipſam cum titulo ſpatio decem annorum inter præſentes, Pariſ.in conſ. 50.nu.2.vol.j.vbi dicit communem.

9 Tertiò Limita,de iure canonico, ſecundum quod habens malam fidẽ non præſcribit,& propterea nõ poteſt iuri offerendi præſcribere,vt ſibi remaneat res aliena pignori tradita,

Ita declarat Ant.de But.in c.quoniam freqũter. vt lit. non conteſt. & ibi Abb.in §.aliis.qui dicit quòd Io.And.poſt glo.ibi hoc ſentit. & ponit Abb.in c.cum non liceat.verſi.quintus caſus.de præſcrip.ſentit Bald. in rubrica de præſcrip.verſi.præterea nunquam creditor. optime loquitur Fulg.in conſi,cxxiij.Barb.in conſi.xxij.verſi.capio nunc. volu. iij.& & in conſi.lj.verſi.præterea.vol.j. Bald.in conſi. cccxxij. incip. vtrũ poſt xxx.annos,in fi.volum.j.in conſilio iiij.verſicu. quo ad ſecundum. & in conſi.xlvj.verſi.quo ad ſecundum.volum.tertio. Balb.in tract.præſcrip. in v.part.verſi.vigeſimus ſextus caſus.ponit Caſſa.in conſi.xj. verſic. vij. etiam.& in conſu.Burgund.Fel.in rubrica de præſ.qui declarat.

Et per iſtam rationem malæ fidei hoc tenent Syluestr. in ſumm.in verbo,præſcriptio.el ij.verſi.xvj.Sum.Ang.in verbo præſcript.verſi.xij. Nicef.concord.ciij.

Contrarium Dec.in l,petens & ibi Curt.C.de pact.Ioannes Anton. Alexander in conſilio iij.in fin,Balb,in tract.præſcrip.in iiij.par.quintæ partis princ.in iij.quæſt.

10 Declara primam opinionem, vt per Balb.in tract. in ſecunda part. tertiæ partis. q.xix. in fin. vbi ponit, quòd in cauſa damni infecti poſſidens rem quam ſciebat alienam,iudicis auctoritate poſſit præſcribere etiam de iure canonico,ſed tamen non plenè firmat. ideo recurrendum eſt ad Docto.ibi per eum citatos.

CON-

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Iuri adeundi hereditatem præſcribitur xxx.annis.

1 SIMILITER infertur, quòd iuri adeundi hereditatem extraneo competenti præſcribitur xxx.annis, glo.in primis verbis, in l.quandiu.la prima.ff.de acq. hered.quam ibi ſequitur Bart.Bal.& Paulus de Caſtr.Imol.Rom.& Alex. & gl. in l.cum antiquioribus.in glo.in verbo beneficio.C.de iur.delib.exponendo perpetuo, id eſt, vſque ad xxx.annos.Bald.in l. vnica. C. quando non pet.par.& Roma.ibi.& ibi Alex. dicens iſtam eſſe communem opinionem, & ibi Dec.& Iaſ. ita intelligẽs gl.in d.l.cũ antiquiorib.ibi Bart. in l. j.ff.de cõdict. ex l.& in l.filio præterito.ff.de iniuſt.rupt.& irrit.teſtam.& ibi Paul.de Caſt.& Pau.de Caſt.in l.ſi quis ſuus.in fi.verbis, ff.de iur.deliber.& in l.licet.in iij.q.C.de iur.deliber.Alex.in d.l.licet.in primis verbis.& ibi Iaſ.poſt Cy.& Albe.de Roſ.ibi, & Ang.& Pau.de Caſt.Raph. Fulg.qui dicit ita communiter teneri.Bar.in conſi.cxxix.incip.Quidam habuit vxorem.Cor.in conſi.cccv.volu.iij.& in conſi.xvij.vbi dicit hoc communiter tenere Doct.vol.iiij.& in conſi.lxx.vol.iiij.Pau.de Caſt.in conſi.cclxxix.incip.ſuper j.q.in ij.dubio.in j.vol. & in conſi. ſeq. Roma. in conſi.lxxj.Bart.in l.is poteſt.ff.de acquir.hered.Soc.in conſi.lxiij. & in conſi.lxxxj.in finalibus verbis.vol.j.Alex.in conſi.lxxxix.volu.ij.Cuma. in conſi.xxix.Cor.in l.licet.C.de iur.deliber.Fel.in c.de quarta. verſic.& ſcias.de præſcrip.Balb.in tract.præſcript.in iiij.part.iiij.par.principalis.q. xix.Ripa.in l.fi.C.de reuoc.donat.

Guald.qui dicit * communem in caut.vj.de acq.hered.Goz.conſi.lvj. Pariſ.in conſi.xxxij.vol.iij.

Contrarium tenuit Bal.in repet.l.fi.C.de præſc.long.temp.Salic.poſt Ricar.de Sal.in l.licet.C.de iur.delibe.gl.conſuet.Turon.ibi.

2 Primò Amplia primam opin.communem, vt idem ſit in iure petendi legitimam, vel eius ſupplementum, Pariſ.in conſi.xxxij.vol.iij.

3 Secundò Amplia, vt idem ſit in iure petendi legatum, Pariſ. conſilio xxxij.vol.iij.

4 Primò Limita iſtam opinionem, quòd præſcribatur iuri adeundi xxx. annis, nam etiam ante xxx. annos poteſt heres eſſe excluſus à repetitione bonorum hereditariorum, vt quia medio tempore ſint pręſcripta per poſſeſſorem bonæ fidei, vt dicit Balb.in tract.præſcri.in xix.q.in iiij. par. quartæ partis princi.ex mente Alex.in conſi.lxxxix.vol.ij.

5 Secundò Limita, niſi tempus ſit præfixum à iudice, quia tunc etiam ante lapſum xxx.annorum per lapſum temporis appoſiti à iudice etiam filius in hoc caſu excluditur, gl.in d.l.cum antiquioribus. in verbo, beneficio.C.de iur.deliber.Bart.in l.quandiu.la tertia.ff.de acq.hered. Paulus de Caſtro, in l.ſi quis ſuus.ff.de iur.delib.Guid.Pap.quæſt.cccxxxij.Paul. de Caſt.in l.fi.C.de repud.hered.

6 In filio autem, an propter lapſum temporis præfixi à iudice excludatur ab omni capite, ex quo poſſet ſucceſſionem petere, tradit Iaſ.in rubr. C.de ſucceſſ.edic.

7 Tertiò Limita, nam ſi eſſet proximior teſtatori ab inteſtato, qui ſi ſit inſtitutus, & ſteterit xxx.annis, & non adiuerit ex teſtamento, poterit infrà alios xxx.annos adire ab inteſtato, & ſic non excludetur niſi poſt lx. annos, Bald.in dicta l.licet.in iiij.q.C.de iur.delibe.& ibi Ang. & ibi Pau. de Caſt.in fi.& Sal.in fi.& ibi Alex.in princ. & Iaſ.in fi. vbi hanc dicit * communem, & idem tenet Raph.Cuman.& Pau.de Caſtr.in l.quandiu. ff.de acq.hered.la prima, & ſequitur ibi Alex.& Iaſ. Alex.in cõſi.xc.vol. ij.Balb.in tract.præſ.in iiij.part.quartæ par.prin.in xix.q.vbi * communem affirmat.Iaſ.in conſi.lxxxiiij.vol.j.

8 Declara hanc tertiam limit.vt ita demum filius habeat xxx.annos. ad adeundum ex teſtamento, & alios xxx.ab inteſtato, quando fuit ſolus heres inſtitutus ex teſtamento, ſecus quando habuit alios heredes, nam tũc non habebit niſi illos priores xxx.annos, ita Bal.in d.l.licet.C.de iur. deliber.Goz.in conſi..lxxx.nu.6.& in conſi.lvj.nu.5.& nu.13.

9 Quartò Limita, nam licet præſcribatur iuri adeundi, non tamen præſcribitur ipſum ius adeundi, ita Bald.in l.vnica.C. quando non pet.part. verſi.j.q.Pau.de Caſt.& Cor.in l.licet.C.de iur deliber.

10 Quintò Limita, quòd præſcribitur xxx.annis poſtius delatum, nõ ante, ita declarat Ange. in l.ſi ſeruus.ff.de bon.auct.iud.poſſ.Balb. in tract. præſcrip.in iiij.par.quartæ par.princ.q.xix.Cor.in l.licet.C.de iur.delib. Fel.in c.de quarta.de præſcrip.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuri immiſcendi in hereditate præſcribitur xxx.annis.

1 PROVT etiam dicitur, quòd iuri immiſcendi, quod competit ſuo in hereditate ſui aſcendentis præſcribitur xxx. annis, vt tenet gl.in l.licet.C.de iur.deliber.& gl. in verbo, quoties, quæ eſt gl.j.in l.vnica.C.quãdo non pet.part. intelligendo, vt verbum, perpetuo, exponatur, id eſt, vſque ad xxx.annos. quam gl. ibi Bart.ſequitur.& ita illam gl.debere intelligi dicit ibi Rom. & Corn. & Iaſo.& Alex.ibi.eodem modo poteſt induci gl.& poſt eam Barto.in l. cum antiquioribus.C.de iur.delibe.dum dicit, perpetuo adire.

Idem voluit Bald.in d.l.licet.C.de iur.deliber.& ibi Ang.idem tenuit Paulus de Caſt.in l.filio præterito.ff.de iniuſt. rupt. & irit.teſtam. & in l. fi.C.de repud.hered.Pau.de Ca.in l.ſi quis ſuus.in fi.ff.de iur.delib. Alex. qui dicit iſtam communem in d.l. vnica.licèt ipſe contrarium teneat, vt infrà dicetur.

Socin.idem tenet in l.ſi filius, qui patri.ff.de vulg.& pup.& dicit hoc * communiter tenere Doct.& in conſi.lxiij.vol.primo. Alexan. in conſi. cxxix.volum.vj.vbi etiam dicit hanc eſſe communem opinio. Cum.in conſi.xxix.

Idem tenet Alex.in d.l.quandiu.Dec.in l. vnica. C. quando non pet. par.Iaſ.in conſi.xix.volu.j.vbi dicit iſtam communem * opin. Corn.in conſi.xvij.vol.iiij.Balb.in tracta.præſcript.in iiij.par.quartę par.princ.in xix.q.Bal.in conſi.xij.vol.j.Cor.in l.licet.C.de iur.delib. Riminal. in d.l. vnica.C.quando non pet.part.Goza.conſi.lvj.Maria.iun.conſi. ij. in fin. volum.j.

Contrarium, quòd iuri immiſcendi non præſcribatur etiam ſpatio xxx.anno.voluit Bar.in conſi.xiij.in fi.Bal.in l.vnica. verſi.ſecundæ quæſtioni reſpondeo.C.quando non pet.part.pro iſta opin.poſſet adduci gl. ibi intelligendo perpetuo, etiam vltra xxx.annos.quam ita Alex. intelligit in l.quandiu.la prima.ff.de acq. hered. & ita etiam poſſet induci gl.j. & poſt eam Bart.in l.cum antiquioribus.C.de iur.delib.dum dicit, quòd poteſt perpetuo adire.& etiam Ful.in l.licet.C.de iur.delibe.Alex. in d.l. vnica.C.quando non pet.part.Ang.de Perigl.in rep.l. in ſuis.verſi.ſecundus effectus.ff.delib.& poſth.Iaſ.in l.licet.C.de iur.delib.& in l.quandiu. la j.ff.de acq.hered.

2 Primò Limita illis modis, quibus dictum eſt limitari concluſionem, quòd ius adeundi extraneo competens tollatur ſpatio xxx. annorum.

3 Secundò Limita, quia ſi filius per ſpatium triginta annorum ſit excluſus à capite, vnde liberi, adhuc poteſt adire infrà alios xxx. annos ex capite, vnde legitimi.& illis tranſactis adhuc adire infrà alios xxx. annos ex capite, vnde agnati, ſicut etiam ſi non eſſet ſuus, vt puta reſpectu matris, quia poteſt adire ex capite, vnde liberi, & poſtea ex capite, vnde legitimi.Bar.in cõſi.cxxix.Alex.in conſi.lxxxix.vol.ij.& in conſi.xc.vol. ij.Bal.in l.licet.in iiij.q.C.de iur.deliber.& ibi Ang.& Sal.in fin.& Alex. in prin.& Iaſ.in fi.& Alex.in l.quãdiu.la j.vbi Iaſ.ff.de acq.hered. Balb. in tract.præſ.in iiij.par.quartæ par.princ.in xix.q. Iaſo. in conſi. lxxxiiij. num.10.vol.j.

Contrarium Sal.in l.licet.in fi.cuius dicta referunt moderni, & improbant.C.de iur.delibe.

4 Sublimita ſecundum Ang.in l.licet. quia ſi alij filij ſupereſſent, excluſus xxx.annis à capite vnde liberi, ſtantibus aliis filiis, non poſſet venire per vnde legitimi.

5 Tertiò Limita, quia non præſcribitur ſuitati, licèt præſcribatur iuri immiſcendi, hoc voluit Bald.in l.vnica.verſi.ij.q.quando non pet.par.& ibi Ang.Soc.in l.filius qui patri.ff.de vulga.& pupil.& in conſi.lxiij. vol. j.Alex.in d.l.vnica.C.quando non pet.part.& in l.quandiu.ff.acq.hered. & ibi Aret.& Iaſ.ibi, licèt etiam ipſe teneat, quòd contra ius immiſcendi non currat præſcriptio.Cor.in l.licet.C.de iur.delibe.Rimin. in l. vnica. C.quando non pet.part.

6 Sublimita, niſi filius ſit à patre præteritus.Ang. de Perig. in repet. l. in ſuis.ff.de libe.& poſt.verſi.ſecundus effectus.& voluit Alex.in l.vnica.C. quando non pet.par.Cor.in l.licet.C.de iure deliber.

Contrarium Rimin.in l.vnica.C.quando non pet.part.

7 Quartò Limita, vt per Rui.conſi.xiij.nu.5.vol.iij.vbi ponit caſum, in quo filius habet ſpatium lx.annorum.videlicet quando filius præteritus non immicuiſſet ſe per xxx.annos hereditati paternę, quo caſu diceretur approbaſſe teſtamentum patris, & nihilominus ſi poſtmodum heres ſcriptus intra tempus non agnouerit bonorum poſſeſſionem, ex iſta noua cauſa habebit etiam alios xxx.annos.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Facultati non præſcribitur.

1 COMMVNIS eſt regula in materia præſcriptionis, vt ea, quæ ſunt facultatis, præſcribi nõ poſſint, tex.eſt in l. viam publicam.ff.de via public.& ibi Bart.gl.in c.vt priuilegia.de priuileg.in verbo in anno.Iaco.de Arena, & Cyn. in l. cum notiſſimi.§.ſed cum illud.C.de præſcript.xxx.ann.Bart.in d.l.cum notiſſimi.Sali.in l.licet.C.de iure deliber.idem tenet Abb. in c. quoniam frequenter.§.in aliis.vt lit.non conteſta.Guli.de Cun.in l.ſi rem.§. non omnis.ff.de pig.act.Anto.de Butr. in d. c.vt priuilegia.de priuileg. Calde in conſi.j.in tit.de præſcr.Ioan.Andr.Ioan.de Lign.& ibi Domin.in ca.fin. de conſue.in ſexto.& ibi Philip.Franc.Deciſ. Neapo. cxxxiiij. in nouis.

Calde.in conſ.xix.in tit.de præb.Fel.in c.cum M.ferrari de cōtenſt. Roc. in c.fi.de conſuet.& Bertr.in conſi.xxxix.vol.j.in antiquis.Feli. in c. cum acceſſiſſent.de conſti.& ibi Dec.verſi.iij.dicta concluſio.& in conſi. cclxxj.Barbat.in conſi.lj.vol.j.Paulus de Caſtr.in rubr.de acquir. hered.in princi.& in l.quandiu.la prima.ff.eo.tit.Felin.in c.dilectus.de offic. ordinarij.Paulus de Caſtro in l. nec creditores.C.de pig.act.& ibi Sali.in fin. Gozad.in conſi.100.Hippol. in rubr. de fideiuſſ. Caſſ.in conſi. xj. Ruin. conſi.xxviij.vol.j.Gram.conſi.ciu.cxlij.

Contrarium,quòd facultati præſcribatur,tenuit Bald. in l. licet.C.de iur.delib.& ibi Ang.in princ.idem tenet Raph.Cu.& ibi Aret. & Iaſ. in l.ij.ff.de acquiren.hered.Cor.in conſi.cccv.in j.reſpon.ad l. viam publicam.ff.de via publ.idem tenet Abb.in cap.vt priuilegia,de priuileg. Iaſ. in l. fi. de conſtitu. Princ. Cyn. in l. licet. C. de iur. deliber. & Alber. de Roſat.

2 Et facit pro iſta parte,quia præſcribitur cōtra legatarium, antequam acceptet legatum,Rip.in l.fi.C.de reuoca.donat. Petr. de Anch. in regu. ſine poſſeſſione.de reg.iur.in vj.verſi.item intelligas.

3 Item contra filium, vt non poſſit petere ſupplementum legitimæ, vt ibi per Rip.in loco præalleg.Pariſ.in conſi.xxxij.vol.iij.

4 Primò Amplia,vt ſicut non vtendo quis non amittit ea,quæ ſunt facultatis,ita etiam faciendo ea quæ ſunt facultatis, non inducitur propterea præſcriptio:& propterea ſi quis conſueuit ire ad molendinum Titij per mille annos, non propterea contra eum inducitur præſcriptio, vt non poſſit ire ad aliud,Bald.in l.j.C.de ſeruit. Abb.in capitu. Abbate. de verbo.ſignific.

5 Et propterea idem eſt,ſi quis conſueuit hoſpitari, vel dare par caponum multo tempore,vt per Abb.in ca.quod traslationem. de offic. ord. fuit dictum Inn.in c.cum eccleſia Sutrina.de cauſ.poſſ.& propr. cū.aliis, quæ ponit Felin.in c.cum M.de conſt.Caſſa.qui limitat in conſuet.Burg. Cyn.in l.ij.verſi.iij.quæritur.C.quæ ſit long.conſuetu,Barto.in l.cum de in rem verſo.de vſur.Archid.in c.ſeruitium.xviij.quæſt.ij.Dom.in c.conſuetudo.j.diſtinct.Petr.de Anch.in regula ſine poſſeſſione.verſic. ſed hic incidenter.de regu.iur.in vj.Abb.in capit. ex parte Aſtenſis. de conceſs. præb.in c.Ioannes.in fi.de cler.coniug.in c.Piſanis.ad fin.de reſt.ſpol.& in c.inter cæteras.de reſ.Card.in conſi.xxxviij.Balb.in tract.præſcrip.in iiij.par.quintæ partis princ.in j.q.in fi.& v.q.vbi dicit* commu. opin.

6 Amplia,vt hoc procedat etiam in præſcriptione immemorabili.Bert. conſi.iij.vol.ij.& in conſi.cc.volu.iij.Aimo.de antiqui.in iiij.par nu.214. & nu.256.Pariſ.conſi.xxvij.nu.56.vol.j.& nu.110.

7 Contrarium Felin.in c.cum M.verſic.tertia declaratio.de cōſtit.Balb. in tract præſcr.in iiij.part.quintæ par.princ.in j.q.Mantua.conſi.ij.

8 Tenendo primam opini.in princip.concluſione,quæ videtur eſſe magis* communis,Limita,vt procedat in facultate,quæ non deducit ius in iudicium deducibile,vt in caſu in dicta.l.viam publicam.ſecus ſi deduceret ius deducibile in iudicium,ita declarant Ang.Imol.& Rom.in l.ſi finita.§.poſtea autem.ff.de dam.infec.Ange. in l. pignore. ff.de vſucap,& ibi Imol.& Rom.Bald.in rubrica.C.de condit.ex l.Rom.in l.quandiu.la prima.ff.de acq.hered.Aret.Alex.& Iaſ.in l.ij.ff.de acquir.hered.Cor.in conſi.cccv.volu.iij.Caſſa.in conſi.xj.Barbat.in conſi.xxij.volu.iiij.& in conſi.lj.Dec.in conſi.clxiiij.Maria.iun.cōſi.cxlv.vol.j.Aim.in conſi. cxj. & de antiquitat temp.in quarta part.nu.254.

Contrarium Aret.in l.ij.ff.acquir.hered.

9 Secundò Limita, vt concluſio locum habeat quando facultas competit ex mera,& pura voluntate, ſecus ſi ſimpliciter cōpetat facultas, nam tunc præſcribitur,vt eſt text.& ibi not.Bart.in l.j.ff.de nund.

Vnde intelligunt Docto.quòd ad hoc vt non præſcribatur facultati, eſt neceſſarium,quòd facultas ſit repoſita expræſſè in pura & libera voluntate eius,cui competit,ſecus ſi ſimpliciter competat, & non expreſsè ſit collata in voluntatem eius,cui competit facultas,ita Anto.de Butr.in capitu.vt priuilegia.de priuileg.Ioan.de Lign.Dom.in ca. fi. de conſuet. in ſexto.& ponit Felin in cap. cum acceſſiſſent. verſicu. limita ſecundò. de conſtit.& ibi Dec.verſicu.iij.dicta concluſio. licèt ipſe indiſtinctè teneat, vt ſiue facultas ſit expreſsè collata in puram, & liberam voluntatem,ſiue etiam tacitè,nunquam præſcribatur.

10 Tertiò Limita, quando facultas competit ratione iuris quæſiti quia tunc potius dicitur ius,quàm facultas, & propterea ei præſcribitur.

Ita Bart.in l.j,verſi.iuxta prædicta quæro.ff. de condict. ex l. Balb. in tract.præſcrip.in iiij.par.quintæ part.princ.quæſtione.j. Pariſ. conſi.vij. volum.j.

11 Quartò Limita,quando facultas competit ex contractu, quia illi præſcribitur,vt not.Felin. in dicto capitu. cum acceſſiſſent. de conſt.Maria. iun. in conſilio cxlv. numero 37. volumine j, prout dictum eſt ſuprà in vij.concluſi.

12 Quintò limita, quando aliquid præſtatur in piam cauſam, Abb.in c. ſuam nobis.de ſimo.apoſtill.ad Abb.in c.bonæ.el ij.de poſtu.præla.

13 Sextò Limita ſtante prohibitione præſcribentis,& patientia aduerſarij.Fel.in c.paſtoralis.verſi.viij.limita.de offic.ordi.Aimo de antiquit,in iiij.par.nu.215.Caſſa.in conſue.Burg.verſic.ſic etiam dici poteſt.Balb.in tracta.præſcript,in iiij.part.quintæ par.princ.q.vj. vbi dicit * commu.

14 Septimò Limita, interueniente aliquo hominis miniſterio, Aimo de antiquit.in iiij.par.nu.255.poſt Pau.de Caſt.in conſi.ccxliij.vol.ij.

15 Tenendo aliam opin. quod præſcribatur facultati, Limita, vt procedat in facultate priuata, ſecus in publica, cui nunquam præſcribitur, & ita procedit tex.in l.viam publicam.ff.de via pub.ita declarat Bald.in l. licet.in tertia.q.C.de iur.delibe.Raph.Cuma.Aret. & Iaſ. in l. quandiu. ff. de acq.hered.Cor.in conſi.cccv.vol.iij.

Sed hanc differentiam inter priuatam, & publicam facultatem impugnat Caſſ.in conſi.xj.nu.51.ſed nihilominus tenenda eſt j. opi. tanquam communis.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Facultati implendi conditionem poteſtatiuam non præſcribitur.

1 EX præcedenti concluſione ſumitur alia concluſio,quòd iuri, ſeu facultati implendi conditionem poteſtatiuam non præſcribitur,ita dicit Bart.in l.pignore.in fi.ff.de vſucap.

2 Et comprobatur illa ratione, quia poteſtatiuæ conditiones etiam vltimo vitæ ſpiritu impleri poſſunt,per tex. in l.ſuus quoque. ff.de hered.inſt.in l.fi.ff.de condi.inſt.& iſtam opin.ſequuntur ibi Ange. Imol.Rom.& Ange.Aretin.in §.actionum. inſt. de act. Corn. in l.licet. C.de iur.deliber.

Contrarium voluit Ang.in l.cum notiſſimi.C.de præſ. triginta anno. per text.in l.penu.§.idē puto.ff.qui.ad libert.procla.non licet.ſed vt dicit Ang.Aret.in §.actionum,ille tex.potius contrarium probat. & ponit regulam contrariam iuxta intentionem Bart.in d.l.licet. vbi in particulari ratione illius tex.contrarium decidit.

3 Amplia, vt conditio poteſtatiua non impediat curſum præſcriptionis,declarando,vt per Bal.in l.eum qui.C.ſi quis omiſſ.cauſ.teſta. refert Felin.in capitulo,de quarta.de præſcript.Balb.in tract.præſcrip.in quarta parte quartæ partis princip.in decimanona quæſtion.

4 Primò Limita in ea conditione, cuius implementum tantum habilitat implentem ad conſequendum relictum,& ita loquuntur Doctor. ſuprà allegati,ſecus ſi non modo habilitat,ſed etiam inducit aquiſitionem, vt in illa quæſt.inſtituo talem,ſi voluerit, & quia tunc talis conditionis implementum inducit acquiſitionem,illi præſcriberetur,ita Ange. Aretin. in dicto §.actionum.inſt.de action.& ante eum voluit Bal. in l. cum notiſſimi.C.de præſcriptio.triginta annorum.

5 Secundò Limita,quòd non præſcribitur conditionis poteſtatiuæ implemento in inſtitutionibus,ſecus verò in legatis, & in aliis diſpoſitionibus,per tex.in l.hec conditio.ff.de condit.& demonſtra.la ſecunda. voluit Imo.& Rom.in l.pignori.ff.de vſucap.Ang.Aret.in §.actionū.inſtit. de Act.Cor.in l.licet.C.de iur.delibe.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Libero arbitrio non præſcribitur.

1 SVBSEQVITVR & alia concluſio, vt libero arbitrio,& liberæ voluntari non præſcribatur,glo.in verbo pro ſocio.in l.vnica.C.de anna.except.& ibi Bal.Io.And.in c.fin. in prin.de conſuet.in ſexto.Bal.in l.petens.verſi. ex hac glo. C.de pact.Alexand.in apoſtill.ad Bart.in l. cum notiſſimi. C. de præſcr. xxx.annorum.Dec.in conſilio cclxxj.& in ca.cum acceſſiſſent. de conſt. Barbat.in conſilio vigeſimo ſecundo,vol.iiij.& in conſi.quinquageſimo primo,vol.j.Zaſ.in conſi.xv.vol.ij.

2 Et ideo infertur,quòd iuri reuerentiali non præſcribitur, Gomeſ.in §. pœnales.inſt.de act.

3 Secundò Infertur, quòd iuri petendi diuiſionem non præſcribitur, Gomeſ.in §.quædam.inſt.de actio.

4 Tertiò Infertur, quòd facultati arbitratoris arbitramentandi non præſcribitur,Gozad.conſi.100.

5 Quartò Infertur,quòd iuri declarandi voluntatem ſuam non præſcribitur mille annis,Rebuff.in l.quod iuſſit.in j.not.nu.67.ff.de re iud.

6 Quintò Infertur,quòd iuri alterius tollendi in ſolo meo, ex quo iſtud pendet ex mera mea voluntate nunquam præſcribitur,Abb. in conſilio quinquageſimo ſeptimo,vol.ij.

Roch.in c.fi.ſecundum paruam impreſſio.verſic. redeundo modo.de conſuetud.& quàmplura alia in hac materia deduci poſſent quæ breuitatis cauſa omitto,nam facile colligi poſſunt ex Doct.ſup.alleg.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Res prohibita alienari, præſcribi non poteſt.

VARIÆ

VARIÆ ſunt Doct.ſententiæ in illa quæſtione, an ea quæ ſunt prohibita alienari, vſucapi, vel præſcribi poſſint.

1 Et quidem opinionem negatiuam, quòd iſta vſucapi, vel præſcribi non poſſint, tenet gl.fi.in l.ij.C.de vſuca.pro emp.glo.fi.& ibi Bar.in l.vbi lex.ff.de vſucap.gl.vnica.in l.non eſt incognitum.C.quibus non obiici.long.temp.præſcri.Azo.in ſumm.C.de vſucap.pro emp.nu.13.Ang.in l.j.C.de præſcr.long.tem.Imo.in l.filius familiàs.§.diui.verſi.item adde.& ibi Iaſon in ij.lectu.verſic.xij.quærit Bar.ff.de lega.j.Cy.in l.fi.verſi.vbi autem eſt prohibitio.& ibi Bar.ver.item oppono.& Sal.verſicu.interdum eſt prohibita.& ibi Pau.de Caſt.nu.3.C.in quibus cauſ.in integrum reſti.non eſt neceſſ.Bald.in l.j.C.de ſeru.fugi.Iaſon in authen.res quæ.C.commu.de lega.& in l.filiusfamiliàs.§.Diui.in j.lectu.ff.de lega.j.Soci.in conſi.xliij.ver.ij.præmitto.vol.iij.& conſi.lxxxvj.vol.j.

Alexand.in conſi.j.ver.præterea ſtatutum.vol.iiij.vbi hanc dicit * communem opin.& hanc etiam dicit communem Ang.in d.l.vbi lex.ff.de vſucap.Abb.in c.cùm non liceat.nume.9.verſi.quandoque res eſt prohibita,de præſcriptio.& ibi Fel.ver.ſed dum Abbas.Corn.conſilio ccxciiij.vol.iij.

Caſſa.qui etiam dicit*communem opinionem,in conſi.xj.nu.40.verſi.xix.facit,vbi etiam dicit communem.& conſi.lxvj.nu.18.Feli.in c.cauſam,quæ.verſi.& in hac limitatione.de præſcr.

Ferdi.Loaz.in repe.l.filiusfamiliàs.§.Diui.nu.101.vbi dicit iſtam opinionem communiter approbari.ff.de lega.j.Imol.in c.cùm non liceat.verſic.iij.caſu,de præſcript.Iaſon in conſilio lvij.numero 5.volumine primo.

Contrarium voluit Bar.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.verſi.quæro vtrū.ff.de lega.j.Bal.in l.j.verſi.quædam non poſſunt alienari.C.de ſer.fugi.Ange.in l.j.in fi.C.de præſcr.long.temp.gl.in l.fi.in gl.penul.verſi.dic ergo tu.C.in quibus cau.in integ.reſt.non eſt neceſſ.Cuma.in d.l.filius familiàs.§.Diui.nu.7.& ibi Alex.nu.28.

Balb.in tract.præſcr.in v.par.quintæ par.prin.nu.33.ver.iiij.quæro, vbi dicit*communem opinionem.Soc.conſi.lxxv.vol.j.

Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.247.qui ponit vnam,& alteram opinionem.

2 Concorda has contrarias opiniones,vt in præſcriptione longi temporis procedat prima opinio:ſecunda verò opin.habeat locum in præſcriptione longiſſimi temporis,ita Io.Crot.in repe.l.filiusfamiliàs.§.Diui.nu.139.& ſeq.ff.de leg.j.& hoc ſequitur Pariſ.in ca.cùm non liceat.nu.18.de præſcrip.

3 Alio modo concordat has contrarias opi.Imol.in l.vbi lex.in fi.ff.de vſucap.vt ita demum in re prohibita alienari procedat præſcriptio, ſi concurrat ſcientia illorum contra quos præſcribitur,& ita intelligatur ij.opinio.ſed concurrente ignorantia præſcriptio impediatur,& ita habeat locum prima opinio.

Tenendo tamen primam opinionem tanquam magis*communem, vt res alienari prohibita præſcribi non poſſit,

4 Primò Amplia,vt habeat locum etiam in prohibitione,quæ fit per contractum,Bar.in l.vbi lex.ver.idem puto,& ibi Ang.ver.auget Bart.& Imol.ver.idem hic Bar.& Cuma.ff.de vſuca.Ang.in l.j.in fi.verſic.idem putet.C.de præſcr.long.temp.Pariſ.c.cùm non liceat.num.21.de præſcriptio.

Contrarium Abb.in d.c.cùm non liceat.nu.9.verſi.ſed ego dubito,de præſcriptio.

Balb.in tract.præſcr.in v.par.quintæ par.prin.q.iiij.ver.vnde verior. vbi hanc dicit veriorem,& magis communem.

5 Declara,quia ſi prohibeatur alienatio per contractum,poterit fieri alienatio etiam per præſcriptionem, per viam vltimæ voluntatis,vel alio modo,Alex.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infect.Soc. conſi.ccxxvj.ver.vel ij.dicamus.

6 Secundò Amplia,vt concluſio habeat locum,ſiue à lege,ſiue à ſtatuto alienatio ſit prohibita.Bar.in d.l.vbi lex.ver.& hanc gl.& ibi Ange. ver.auget Barto.ff.de vſucap.glo.fin.in l.ij.& ibi Cuman.ff.de vſucap. pro empt.Abb.in c.cùm non liceat.nume.9.de præſc.Iaſ.conſi.lvij.nu. 5.vol.j.

7 Tertiò Amplia,idem eſſe ſi res ſit prohibita alienari per ſentētiam iudicis,vt per Cuma.in l.vbi lex.ff.de vſucap.

8 Primò Limita hanc partem,vt præſcriptio impediatur,nam hoc nō habet locum quādo prohibitio alienationis ſuperueniſſet poſt inchoatam præſcriptionem,quia tunc præſcriptio cœpta perficeretur,nō obſtante prohibitione alienationis l.ſi fundum.ff.de fund.dot.Bar.in l.fi. ver.iſta non eſt bona reſponſio.& ibi Sal.C.in quibus cau.in integ.reſti.non eſt neceſſ.Bal.in l.j.ver.quædam ſunt,quæ non poſſunt.C.de ſerui.fugi.Abb.in c.cùm non liceat.nume.7.ver.pro ſolutione dico.& ibi Imol.verſi.in eadem gl.ibi,& ver.primo caſu.& ibi Pariſ.nu.17.de præſcrip.Ang.in l.j.in fi.C.de præſcr.long.tem.Io.Crot.in l.filiusfamiliàs. in§.diui.nu.142.& ibi Ferdi.Loaz.nu.101.ff.de leg.j.Balb.in tract.præſcri.in v.par.quintæ par.prin.quæſt.iiij.Imol.in l.vbi lex,in princ.ff.de vſucap.

9 Secundò Limita,vt concluſio non habeat locum in præſcriptione longiſſimi temporis,Pau.de Ca.in l.fi.§.ſin autem.verſic.an autem per perſonam prohibitam.C.commu.de leg.quem ſequitur Alex.in conſi. lix.ver.ſic etiam videmus.vol.iij.Imol.in c.cùm non liceat.verſi.in eadem gl.Bal.Nouel.in tract.de dot.in vij.par.ver.fallit primò.Iaſ.in d.l. filiusfamiliàs.in §.diui.in ij.lect.ver.tenendo iſtam partem.& ibi Ferd. Loaz.nu.101.& Io.Crot.nu.141.ff.de leg.j.Iaſ.conſi.lvij.verſi.ſic etiam videmus.vo.j.Cor.conſi.cclxviij.nu.27.vbi dicit communem.volu.iiij. Soc.in conſi.cclj.ver.nec obſtat titulus.& conſi.xliij.ver.ſecundo præmitto.vol.iij.Io.Ant.Alex.conſi.xcviij.ver.eſt verum.Io.Ign.in l.dudū. C.de contrah.emp.Corn.in conſi.ccciiij.nume.19.vol.iij.Balb.in tract. præſcri.in v.par.quintæ part.princ.quæſt.iiij.& in vj.parte, verſic.xvj. caſus.

Grat.conſi.xxj.nu.35.& ſeq.vol.ij.vbi hanc dicit*communem opin. Bertran.conſi.cxv.nu.34.vol.j.in nou.& conſi.xxiij.nu.73.volum.j.in nouis.

Contrarium,ꝙ etiam longiſſima præſcriptio in hoc caſu ceſſet,tenet Cor.conſi.cxvij.nu.15.ver.pro quo etiam facit.vol.j.Ruin.conſi.xlj.nu. 26.& ſeq.vol.j.Pariſ.in c.cùm non liceat.nu.17.de præſcr.

10 Tenendo primam opinio.vt magis communem,Sublimita ſi illi, quorum fauore facta fuerit prohibitio alienationis,ignorauerint prohibitionem,quia ignorans ex remedio reſtitutionis in integrum poterit illam reuocare,Ioann.Crot.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.numero 145. verſicu.vj.& vlti.ſit concluſio.& ibi Ferdin.Loazes.numero 101.ff.de legat.j.

11 Secundò Sublimita hanc præſcriptionem non operari in præiudicium illorum,quibus nondum erat apertum fideicommiſſum,& ſic agere non poterant,Pariſ.in c.cùm non liceat.nu.18.de præſcr.Io.Crot.in d.§.Diui.nu.143.ver.quarta ſit concluſio.ff.de le.j.licèt ibi Ferd.Loaz. nu.102.dubitet ſuper iſta declaratione.

12 Tertiò Sublimita,quia iſtud non procedit in re prohibita alienari fauore publicæ vtilitatis,Bal.conſi.cxxj.in fi.vol.iiij.quia tunc requiritur præſcriptio centenaria,vel tanti temporis,cuius non extet memoria in contrarium.Balb.in tracta.præſcr.in v.part.quintæ partis principalis. nume.35.

13 Quartò Sublimita,quia iſta præſcriptio longiſſimi temporis nō obeſt aliis de familia,quibus non competebat ius reuocandi alienationē tempore,quo fuit facta alienatio.Io.Crot.in d.§.Diui.nu.143.ver.quarta ſit concluſio.ff.de leg.j.

14 Tertiò Principaliter limita,quia concluſio procedit,quando alienatio facta eſſet per prohibitum,ſecus autem ſi fuerit facta per tertiū,quia tunc etiam bona ſubiecta fideicom.præſcribi poſſunt,Pet.& Cy.in l.fi. in vij.oppoſ.& ibi Sal.ver.aut alienatur à perſona.C.in quibus cau.in integ.reſt.non eſt neceſſ.Pau.de Caſt.in l.fi.§.ſin autem.verſi.ſin autem alius.& apoſtil.ad Bal.in §.ſed quia noſtra,in ij.oppoſ.C.commu.de le. Bal.in l.ij.ver.quæro vtrum talis.C.de vſuca.pro emp.Cor.conſi.cxvij. vol.j.& conſi.ccciiij.nu.19.ver.& per patronum cauſæ.vol.iij.Iaſ.in authen.res quæ.C.commu.de leg.Iac.Aluaro.in c.j.§.hoc notandum. ver. quæro ab extra,de ſucceſſ.feud.Io.Crot.in l.filiusfamiliàs.§. Diui.num. 144.& ibi Ferd.Loaz.nu.102.ver.ij.limitatur.ff.de lega.j.Soc.in regu. xiij.in j.limit.Balb.in tract.præſcri.in v.par.quintæ par.principalis.numero 37.

15 Et facit pro iſta opi.quod no.gl.in gl.mag.vol.j.C.de ſerui.fugi. vbi ſi ſeruus aſcriptitius à domino alienetur,non poteſt præſcribi,ſecus autem ſi ab alio.

16 Quartò Limita,niſi interuenerit ſcientia illorum,contra quos præſcribitur,quia tunc præſumuntur conſentire,vt no.Cy.in l.j.in iij.opp. C.de ſerui.& aq.Bar.in l.fi.poſt prin.C.in quib.cau.in integ.reſtit.non eſt neceſſ.Soc.in d.reg.xiij.in ij.limit.ſecus autem,data ignorantia, ex quo in tali præſcriptione non videtur adeſſe conſenſus illius, contra quem præſcribitur,gl.in l.j.aliàs ij.in §.pen.in verbo,amittenda actione.ff.de dol.& no.Bald.in l.j.C.de reſt.in integ.& in auth.ad hoc.C.de vſur.& in l.ij.C.de iure emphy.Alex.in l.filiusfamiliàs.§.diui.ff.de leg.j. Fulg.in l.j.C.de præſcr.long.temp.Imo.in l.vbi lex.ff.de vſucap.Fel.in c.cùm non liceat.de præſcri.

17 Quintò Limita,quia poſt euenientem conditionem fideicommiſſi,currit præſcriptio in præiudicium fideicommiſſarij.gl.in l.fi.§.ſin autem auaritiæ.in verbo,longi temporis.C.commun.de leg.dum allegat tex.in l.cùm notiſſimi.§.illud.C.de præſcr.xxx.ann.vbi videtur probari,ꝙ antequam naſcatur actio,non currit præſcriptio.& hanc limitationem tenuit Cy.in d.l.fi.in §.ſin autem ſub conditione.in ij.no.vbi Alb. in ver.Item nō.quod dicit.& ibi Bal.in §.ſed quia noſtra.ver.oppono. & videtur.C.commu.de le.Imol.in l.cùm lex.in fi.ver.ſed potes dicere. ff.de vſucap.Iaſ.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.in prima lect.ver.poſſ.tamen tu prouecte.& in ij.lect.ver.ſed tu ſalua Bartolum.ff.de leg.j.Dec.conſi.ccij.ver.xxx.etiam eſſe aduertendum.

18 Contrarium tenet Cor.conſi.ccciiij.nu.19.vol.iij.Pau.de Ca.in d.l.fi. §.ſed quia noſtra.ver.adde aliam vtilitatem.& ibi Corn.ver.& in gl.vt heres.& Fulgo.in §.ſin autem ſub conditione.in vlt.no.C.commu.de leg.Cor.conſi.cxvij.nu.10.& ſeq.vol.j.& conſi.ccxciiij.ver.ij.ꝙ nō ſit decurſa.vol.iij.Io.Crot.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.nu.138.ff.de le.j.Balb.

in tract.præſcr.in v.par.quintæ par.prin.in v.q.Bertr.in conſi.xxiij.nu.73.vol.j.in nouis.

19 Sextò Limita,in re prohibita alienari non ſimpliciter,ſed ſine certa ſolennitate,quia talis res poterit præſcribi,quamuis ſolennitas requiſita non interuenerit,prout in re Minoris, vel eccleſiæ declarat Abb.in c.cùm non liceat.de pręſcr.Bal.in l.fi.C.in quibus cau.in integ.reſt.nõ eſt neceſſaria.Soc.in conſi.cclxvj.ver.amplius etiam dicendum.Alex.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.& ibi Ioan.Crot.nume.138.ff.de lega.j.Balb.in tract.præſcr.in v.par.quintæ partis princi.in v.q.verſic.ſi verò prohibita.

20 Septimò Limita,quando prohibita eſſet alienatio in certum genus perſonarum,tunc in tale genus poteſt fieri alienatio per viam illius alienationis,quæ fit mediante legis diſpoſitione,puta ex præſcriptione, vel ex confiſcatione,ita dicit Imol.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infect.& in c.ex parte.de feud.Soc.conſi.cclxvj.ver. quia illud procedit.

Sed iſta limitatio non eſt vera,quia vt no.Old.in conſi.xviij.& Alexan.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infect.quando alienatio eſt prohibita in certas perſonas,illa res impeditur etiam per confiſcationem ad eaſdem perſonas tranſire:& propterea Alex.ibi reſpondet ad omnia, quæ ibi Imola pro confirmatione iſtius limitationis adducit.

Tenendo aliam opi.affirmatiuam , vt etiam res prohibita alienari, præſcribi poſſit,

21 Primò Limita in re,quæ omninò,& generaliter eſt prohibita alienari,Bar.in l.fi. ver.quidam vltramontani.& ibi Ang.ver.iiij.& vlt.& Sali.verſi.ideò ſolue melius.C.in quibus cau.in integ.reſt,non eſt neceſſ.Abb.in c.cùm non liceat.nu.7.& ibi Pariſ.nu.16.de præſc.Iaſ.in d.§.diui.in ij.lect.ver.ſed iſtud fundamentum.ff.de leg.j.Balb.in tract.pręſc.in v.par.quintę par.prin.q.iiij.ver.quandoque autem eſſet.

22 Sublimita non procedere in præſcriptione centenaria,vt per Bal.in loco proximè allegato.

23 Secundò Limita,quando pręſcriptio eſſet prohibita fauore perſonę, prout in fundo dotali,nam talis præſcriptio inchoãda impeditur, licèt inchoata perficiatur.l.ſi fundum.ff.de fund.dot.Imol.in c.cùm non liceat.ver.primo caſu,& ibi Pariſ.nu,17.de præſc.Bal.Nouel.in tract.de dot.in ſeptima parte,ver.ſed contra prędicta.Balb.in loco ſuprà allegato,ver.& idem,quando res eſt prohibita.

Contrarium Abb.in c.cùm non liceat.nu.7.& in verſic.quandoque res.de pręſcr.

24 Sublimita iſtud non procedere contra virum,qui agere poteſt,ſecus autem contra mulierem,quæ non poteſt agere,Bald. Nouel.in tracta.de dot.in ſeptima parte,ver.fallit ij.Balb.in tract.præſcr.in vj.par.verſ.xvj.caſus.

25 Tertiò Limita,quando ratione perſonæ eſt impedita alienatio,vtputà ratione pupillaris ætatis,quia ſtante nulla pręſcriptio poteſt operari, tex.eſt in l.ſicut.C.de pręſcr.long.tempo.& in l.non eſt incognitum.C.quibus non obiic.lon.tem.pręſcr.Balb.in tract.pręſc.in vj.par.in xxiij.caſu,& in v.par.quintæ par.prin.q.iiij.

26 Et idem eſt in furioſo,& prodigo.Balb.in tract pręſcri.in vj.parte,in xxiiij.caſu.

27 Declara,quia in hoc caſu non intelligitur impedita præſcriptio longiſſimi temporis,vt per Balb.in loco ſuprà allegato.in vj.part.in xxiij.caſu,& in v.par.quintę par.prin.in iiij.q.

28 Et ita debet intelligi dictum Bar.in l.fi.ver.quidam vltramontani.& ibi Ang.ver.iiij.& vltimò.& ibi Sal.ver.& ideo ſolue melius.C.in quibus cau.in integ.reſt.non eſt neceſſaria.& Abb.in c.cùm non liceat.nu.7.de præſcrip.

Qui concludunt pręſcriptionem procedere in re minoris, quia debet intelligi in præſcriptione longiſſimi temporis.& idem tenet Imol.in c.cùm non liceat.ver.in eadem gl.& ver.iij.caſu,de pręſc.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Error iuris impedit præſcriptionem.

1 PRÆSCRIPTIO x.vel xx.annorum ex iuris errore in titulo cauſari non poteſt,quia bona fides ceſſare dicitur l.nũquam.in prin.& l.ſi fur.§.j.ff.de vſucap.& vtrobique Bar.Ang.& Imo.& Pau.in d.l.nunquam.gl.in c.dudum.de decim.& in c.Apoſtolicę.de dona.Abb.in c.de quarta.nu.2.& Anton.de Bu.ver.oppono ꝙ non præſcribatur,de pręſc.Ægid.deciſ.dccij.Rota in nou.ccccIxxiij.Ant.de Bu.in c.ſi diligenti.ver.quærit gl.& ver.inquantum dixi.de pręſc.& in c.dudum,de decim.Cur.Sen.conſi.lxxij.in viij.concluſ.Pau.de Ca.conſi.cccxxix.in j.par.Abb.conſi.xix.ver.ſecundũ caput.vol.ij.

2 Amplia,etiamſi interueniat titulus putatiuus,Pau.de Ca.in d.l.nunquam.& ibi Cuma.ff.de vſucap.

3 Primò Limita,vt in pręſcriptione xxx.vel xl.annorum iuris error nõ noceat,Imol.in d.l.nunquam.& ibi Pau.de Ca.& Imol.in d.c.de quarta,ver.poſſet fortè etiam dici.de pręſc.& Imol.in c.fina.licèt dicat hoc non eſſe ſine dubitatione.de præſc.Ant.de Bu.in c.cura,ver.aliam ſolutionem.de iurepat.& in c.peruenit.ver.vnum tamen nota.de emp.& ven.& ibi Imol.nu.7.ver.idem not.Pau.de Ca.conſi.iij.num.17.& 18.vol.ij.& conſi.xliiij.circa primum caſum notandum eſt.nu.7.vol.ij.Roma.conſi.cxxiij.ver.cæterum videtur.Pau.de Ca.in l.Celſus.de vſucap.

Et iſtam etiam dicit*communem Pariſ.in d.c.de quarta.nume.9.de præſcr.Ioan.Anto.Alex.conſi.lxxv.vbi dicit iſtam communem.Aimo conſilio xxvij.nume.3.Bald.conſi.ccxxj.volum.j.& conſi.dxj.in fi.volum.v.Pau.de Ca.conſi.ccccvj.in ſexto dubio.vol.j.& conſ.lxxxj.vo.ij.

4 Contrarium Card.in c.cùm dilectus.nu.9.in ij.q.qui loquitur in pręſcriptione iurium incorporalium,& ibi Imo.nu.18.de conſue.Cald.loquens in præſcriptione rerum eccleſię,in qua xl.anni requiruntur.in c.j.§.ſi quis.in xj.q.de rebus eccle.non alie.& ibi Imol.Oldra.qui loquitur in pręſcriptione reſultante ex priuilegio nullo,in conſi.clviij.verſiculo,ſecundò quæritur,an pręſcriptio,& loquitur in præſcriptione iuris incorporalis,id eſt,exemptionis,in qua requiritur ſpatium xl.anno.

Roma.conſi.clxvj.ver.quo ad tertium.qui expreſsè loquitur in præſcriptione longiſſimi temporis.Pau.de Ca.in conſi.lxx. nu.30.verſi.ſecunda ratio.vol.j.Fel.in c.de quarta.ver.limita tertio.de pręſc.Alexan.conſi.lxxiij.ver.vnde dictus Ioan.vol.ij.& in conſi.cxxj.vol.iiij.& in ti.reprobato hoc tenet Balb.in l.Celſus.nu.20.de vſuca.Alex.conſi.xlvj.ver.& nota quòd etiam.vol.iij.& conſi.cxix.ver.& quo ad præſcriptionem.vol.iiij.

Et in præſcriptione aduerſus nullitatem teſtamenti loquitur Afflict.in Dec.Neap.ccclxxiiij.dicens ita iudicatum.Bert.qui loquitur in alienatione rei eccleſiaſticæ.conſi.clxxxvij.num.6.7.& 8.vol.iij.in nou.& conſi.ccxiiij.eod.vol.vbi dicit iſtam communem opi.Mil.in verbo,pręſcribi an poſſit.& in verbo,præſcriptio iurium incorporalium.

Soc,loquens in alienatione rei eccleſiaſticæ in conſi.xxix.vol.j.Bellam.conſi.x.verſi.iij.opponas.qui loquitur in pręſcriptione decimarũ.

Abb.conſi,xxxiiij.vol.j.qui loquitur de excludendo ſuccedentes ab inteſtato à iure adeundi per xxx.ann.ſtante nullitate teſtamenti vſurarij,qui non fecerat teſtamentum ſeruata ſolennitate, Cur.Iun.conſilio clxxxv.nu.5.Rui.qui dicit iſtam veriorem,& magis*communem,conſi.150.vol.iiij.

5 Et tenendo hanc vltimam opi.magis communem,amplia quia idem eſt in præſcriptione tanti temporis,ꝙ non ſit memoria in contrarium, ſecundùm Pariſ.conſi.xxvij.nu,137.vol.j.

6 Secundò Limita,quando error iuris cadit circa priuilegium,vel ſententiam.Rui.conſi.xxxj.vol.v.

7 Tertiò Limita,quando error iuris cauſaretur ex iure dubio,ſeu multipliciter intelligibili,c.cùm dilectus.& ibi glo.in verbo, conſtitutum.& Abb.& alij,de conſue.Fel.poſt Abb.& alios in c.de quarta.ver.limita vtiliter.de præſcr.Alex.in conſi.xciij.vol.j.Cur,Sen.in cõſi.lxxj.Balb.in l.Celſus.nu.6.ver.j.limitat.ff.de vſucap.

8 Quartò Limita,quando error iuris eſſet mixtus cũ errore facti, quia tunc ſufficeret ad præſcriptionem,gl.& Bar.in l.ſi vxori.per illum tex.ff.de vſucap.pro dona.Dy.in regula poſſeſſor.de reg.iu.in vj.Fel.in c.de quarta.vbi declarat.de pręſc.Balb.in l.Celſus.in vj.limita.ff.de vſucap.

9 Quintò Limita,quando error iuris non inualidaret titulum à principio,ſed tantummodò ex poſt facto,ſecundùm opi.Card.in c.de quarta.de præſcr.

Contrarium tenuit Fel.in c.de quarta.ver.limita quartò.de præſc.& hæc opi.videtur verior per rationes ibi per Fel.adductas.& eandem tenet Balb.in l.Celſus.ver.v.limita.ff.de vſucap.

10 Sextò Limita,niſi qualitas perſonæ aliud ſuaderet prout in minore & ruſtico,ſi non potuerunt conſulere peritores,Bar.Bal.Pau.de Ca.in l.iuris ignorantia.C.qui admit.Bar,in l.non fatetur.ff.de confeſſ.Fel.in c.de quarta.de præſcr.

11 Septimò Limita,nam titulus cum errore iuris non nocet quo ad fructuum acquiſitionem.Barto.in l.ſed & ſi lege.§.ſcire.per illum tex.ff.de peti.here.gl.in l.de fructibus.ff.de dona.inter vi.& vxo.& in l.ꝙ vxor.ff.de acq.poſ.Bar.Pau.de Ca,& Imol.in l.ſi fur.§.j.ff.de vſucap.Bal.in l.venditioni.C.de vſucap.pro emp.Cur.Sen.in conſi.lxxj.Areti.in conſi.xvij.Balb.in l.Celſus.ver.iij.limitat.ff.de vſucap.Fel.qui tribus modis hanc limit.declarat.in d.c.de quarta.ver.ij.limita.de præſcriptio.

De vſufructu.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Vſufructuarius debet cauere de vtendo,& fruendo arbitrio boni viri.

1 VSVFRVCTVARIVS debet præſtare cautionem de vtendo & fruendo arbitrio boni viri, & de reſtituendo rẽ finito vſufructu.l.j.C.de vſufr.toto tit.ff. vſufruct.quemad.caue.l.vſufructu conſtituto,vbi glo.& Bal.C.de vſuf.& ibi

Sal.Caſſa.in conſue.Burg.Dec.in conſi.dcvij.Soc.conſi.cxxxj.vol.j.qui dicit*communem opi.Guald.caut.j.de var.teſta. præcep.Io.de Garro. in auth.ex teſtamento.nu.33.C.de ſecun.nup.

2 Primò Declara,quia cautio in caſu iſto intelligitur de cautione cum fideiuſſoribus.Guido Papæ q.ccxlviij.Caſſa.in conſue.Burg.

3 Secundò Declara,quia vſufructuarius debet facere inuentariũ, ſiue deſcriptionem bonorum in eodem inſtrumento cautionis,vt per Bertran.conſi.clxj.vol.iij.Pariſ.conſi..xcvj.vol.ij.vbi declarat an iſta cautio præſtari debeat tam in bonis mobilibus, quàm etiam in immobilibus.

Contrarium Pariſ.in conſi.xcv.nu.62.vol.ij.

4 Tertiò Declara,quia regulariter vſusfructus debet præſtari de manu heredis,& non poteſt capi propria authoritate.Soc.in conſi.cxxxj. volum.j.

5 Primò Limita,quando relinquitur vſusfructus libero,& pleno iure,Goza.conſi.xxj.nu.17.& conſi.xcj.nu.9.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.33.C.de ſecun.nup.

6 Secundò Limita,quando legatarius eſſet executor teſtamenti.Bal.& Ange.in l.non dubium.C.de legib.Gozad.conſi.xxj.nume.17.& conſi. cj.nu.10.

7 Tertiò Limita,quando eſſent appoſita illa verba.ſine contradictione.Gozad.in d.conſi.xxj.nu.17.& conſi.xcj.nu.9.

8 Quartò Limita,quando legatarius haberet poſſeſſionem ciuilẽ, vel naturalem,quia tunc poterit capere propria authoritate.Alex.conſilio 50.nume.5.volum.vij.Goza.in conſilio xcv.per totum.& in conſi.xcj. nume.10.

9 Primò Amplia principalem concluſionem, quia etiam vſufructu præſtito poteſt peti iſta cautio, & poteſt res conſignata vendicari.l.ſi vſusfructus nomine.ff.vſufruct.quemad.caueat.Corne.in conſi.cccxlj. volu.iiij.

10 Secundò Amplia,quia non præſtita cautione nõ facit etiam fructus ſuos.Ruin.conſi.50.& conſi.51.vol.ij.& conſi.ccij.vol.ij.Pariſ.conſilio xcvj.vol.ij.

11 Et hoc niſi rem habuerit ab ipſo proprietario,vel eo ſciente,& patiẽte fructus percipiat,Barto.in l.vxori.ff.de vſufr.lega.& ibi Lancel.Dec. Pau.de Ca.in l.peto.§.fi.ff.de leg.ij.Ruin.conſi.lxxxviij.vol.v.Socin.in conſi.cxxxj.vol.j.Bal.in l.j.C.de vſufr.& ibi etiam Bar.& Alex.in apoſtil.Ruin.conſi.xliij.vol.ij.& conſi.xcj.vol.ij.Bar.in l.vſufructu conſtituto.in fin.C.de vſufruct.& ibi Bald.poſt Guli.de Cun.ibi in l.ſi homo. ff.de vſucap.Imol.in c.fin.de pigno.Fel.in c.ſi autem.de reſ.Dec.in conſi.dcvij.Guald.cautel.j.de var.teſtam.præcept.Bertrand.in conſi.lxxxj. volum.j.Pariſ.conſi.xcvj.vol.ij.Pic.in l.Titia cum nuberet.quæſt.lij.ff. de leg.ij.

Contrarium in principali,vt non faciat fructus ſuos etiam præſtita cautione tenet Marian.Iun.conſi.lxxij.volu.ij.vbi limitat primam opinionem.

12 Sed poſt petitam cautionem ſine dubio non facit fructus ſuos,Ruin. conſi.ccvj.vol.ij.

13 Secus autem eſt in fructibus perceptis ante cautionem petitam.Pariſ.conſi.lxj.in fi.vol.iij.& conſi.xcv.nu.49.vol.ij.

14 Tenendo primam opi.Amplia,vt vſufructuarius faciat fructus ſuos, quando ſciente,& patiente proprietario illos percipit,etiam ſi ipſe teneatur fructus reſtituere ante cautionem præſtitam,Ruin.conſilio xcj. volum.ij.

15 Limita iſtam ampliationem,vt per Dec.in conſi.dcvij.quando vſufructuarius poteſt propria authoritate ingredi poſſeſſionem,tũc enim facit fructus ſuos etiam non præſtita cautione,& non data ſcientia, & patientia proprietarij.

16 Tertiò Amplia,quia etiam præſtatur cautio,ſi relictus ſit vſusfructus earum rerum,quæ vſu conſumuntur,vt not.Corn.conſilio ccclxvij.volum.iiij.

17 Amplia,nam in his cautio eſt magis de ſubſtantia,quàm in aliis, ſecundùm Ruin.conſi.lj.vol.ij.& conſi.lj.vol.iiij.& ibi hoc nõ habet difficultatem.

18 Sed dubitatur qualis ſit iſta cautio,quæ præſtatur in iſtis rebus, quæ vſu conſumuntur,& Corn.in d.conſi.ccclxvij.vol.iiij.dicit ꝙ præſtare debet cautionem de reſtituendo tantùm,non autem de fruendo arbitrio boni viri,ille qui habet vſumfructum earum rerum,quæ vſu conſumuntur,Pariſ.conſi.xcvj.vol.ij.

19 Et in his intelligitur de reſtituenda æſtimatione,vt no.Fede.de Sen. in conſi.xlvj.poſt Io.Paglia.Io.Fab.in §.conſtituitur autem.inſti.de vſu fruc.Pet.de Peruſ.Ant.de Bu.Imol.& Card.in c.fi.de pigno.Soc.in conſi.ix.vol.iiij.Alex.in conſi.lviij.vol.iij.Guald.caute.j.de var.teſta.præcep.Bertr.in conſi.xxxvj.vol.j.& in conſi.lvij.& in conſi.lxxxj.volu.j. & in conſi.clxj.vol.iij.& conſi.cxcv.eod.vol.iiij.Maria.Iun.conſ.xcvj. & conſi.cxv.vol.j.Ruin.conſi.ccvj.vol.ij.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.33.C.de ſecun.nup.

20 Et ſimiliter in rebus,quæ vſu non conſumuntur, ſed minuuntur & inueteraſcunt,etiam voluerunt Fede.de Sen.in d.conſi.xlvj.& Io.Pagl. Ant.de Bu.& Pe.de Peruſ.in d.c.fi.de pig.vt caueatur de quantitate æſtimata reſtituenda.& ſentit hoc etiam Io.Fab.in d.§.conſtituitur autem. inſti.de vſufr.Soc.in d.conſi.ix.vol.iiij.& hoc ſentit Bertr.in conſi.lvij. & conſi.lxxxj.vol.j.

Contrarium,ꝙ imò in iſtis rebus,quæ vſu minuuntur,non præſtetur cautio de æſtimatione reſtituenda, ſed de reſtituenda, prout in rebus immobilibus,tenuit Card.in d.c.fi.de pigno.& ibi Abb.& Imol.Abb. conſi.iiij.ver.formatur ſextum dubium.vol.ij.

21 Sed ſi eſſent res mobiles,quæ vſu non conſumuntur, tunc præſtatur cautio,vt de rebus immobilibus,vt per Socin.in conſilio ix.volumine quarto.

22 Declara primam opin.magis*communem,quia reſtitutio bonorũ, quæ vſu conſumuntur,debet fieri ſecundum æſtimationem,quæ currit tempore traditionis,non autem tempore reſtitutionis, Bertran.d.cõſi. cclxxv.vol.iij.

23 Quartò Amplia,etiamſi dictum ſit per teſtatorem,vt heres non moleſtet vſufructuarium,tamen non propterea prohibetur ipſe heres petere vſusfructus cautionem,Pau.de Ca.in conſi.ccxxj. vol.ij.incip.antequam veniam.Dec.in conſ.clxv.Fel.in c.cauſam,quæ.de reſcr.Purp. in l.cùm poſteaquàm.C.de pact.& iſtud videtur fuiſſe originale dictũ Bald.in l.j.C.de vſufr.& in l.j.C.de his,qui.vt indig.Alex.in l.quod de bonis.§.frater.ff.ad l.Fal.Barb.in conſi.lvj.in ij.dubio,vſque in fin.vol. iij.& in conſi.lix.vol.j.Alex.in conſi.clxxvij.vol. v.Ruin. conſi.lj.vo.j. & conſi.xlviij.vol.ij.& conſi.ccij.vol.ij.

24 Et iſtud non eſt mirum,quia etiam expreſsè per teſtatorem talis cautio remitti non poteſt,vt infrà dicetur,ſed idem eſt etiam ſi heres, vel proprietarius ipſe,qui poteſt remittere cautionem,vt etiam infrà dicetur,promiſerit non moleſtare,vt per Bal.in l.j.C.de vſufruc.Alex.in d. l.quod de bonis.§.frater.ff.ad l.Fal.Fel.in d.c.cauſam,quæ.de reſcr.vbi limitat.

25 Contrarium ſentit Zaſ.in conſi.xviij.vol.ij.quando per verba multũ prægnantia fuit facta promiſſio de non moleſtando,Rui.conſi. lxxvij. nu.7.vol.ij.Guald.caut.iij.de var.teſt.præcep.

26 An autem iſtud verbum moleſtare referatur tantum ad moleſtiam facti,vel etiam ad moleſtiam iuris,ponit Marian.Iun.conſi.cxiij.nu.38. vol.j.Ruin.conſilio xlij.vol.iiij.& conſi.xliij.volum.iiij.& conſi.lxxvij. nu.6.vol.ij.

27 Quintò Amplia,etiam ſi vſufructuarius eſſet diues,& aliàs maximè idoneus,tamen debet cautionem pro vſufructu præſtare,vt ponit Bal. in conſi.clxxv.in iij.par.incip.caſus ſuper quo conſilium iure poſtulatur.ſequitur Dec.in conſi.dlxv.licèt contrarium ſentiat Corn.in conſi. ccclxvij.vol.iiij.

28 Sextò Amplia,quia cautio non poteſt per teſtatorem remitti,& propterea dato ꝙ ſit per teſtatorem remiſſa,omninò peti poteſt,vt videtur eſſe tex.in l.j.& ibi gl.C.de vſufr.Bar.& Bal.& alij Doct.ponunt.& gl. in l.j.& ibi Bal.& Ang.ff.de vſufr.Guido Papæ q.dxv.Pau.de Ca.in cõſi.ccxxj.incip.antequam veniam. in ij.vol.Bal.in conſi.lxxxvij.vol.iij. incip.omnes communiter.Soc.in conſi.cxxxj.vol.j.Dec.in conſi.dlxv. Alex.in l.quod de bonis.§.frater.ff.ad l.Fal.Abb.in conſi.iiij. vol.ij.Iaſ. in conſi.xl.vol.j.Caſſa.in conſue.Burg.Bertr.conſi.xcij.vol.ij.& conſi. clxj.vol.iij.Pariſ.in conſi.xcvj.vol.ij.

Maria.Iun.conſi.cxv.nu.18.vbi dicit* communem opi.Mant.conſi. cclxj.in fi.Aimo conſi.clxxxvij.in fi.

29 Ruin.conſi.xcj.vol.ij.& conſi.ccij.vol.ij.& conſi.clxv.volum.iij.vbi quod nec etiam per indirectum remitti poteſt,& cõnſi.lxxxvij.volu.v. & iſta opinio eſt communis,vt per Guald.caut.j.de var. teſta.præcept. Ruin.conſilio xcvij.volu.v.Iaſo.qui dicit communem* in conſilio xl. volum.j.

30 Primò Amplia hanc ampliationem,vt nec princeps poſſit dare licẽtiam teſtatori remittendi cautionem vſufructuario,Ruin.conſilio ccij. volu.ij.

31 Secundò Amplia,vt etiam deſcriptio bonorum non poſſit per teſtatorem prohiberi ipſi vſufructuario.hoc voluit Iaſo.in d.conſi.xl.vol.j. idem voluit Maria.Iun.conſi.cxv.nu.22.vol.j.

Contrarium Barb.in conſi.lxiiij.vol.ij.& Zaſ.in conſi.xviij.volu.ij. & Aimo in conſi.clxxiiij.

32 Sicut etiam poteſt teſtator prohibere heredi ſuo inuentarium,Aimo in conſi.clxxiiij.Ruin.conſi.ccij.vol.ij.

33 Primò Limita hanc ampliationẽ,quia teſtator poteſt remittere cautionem,quæ præſtatur in vſufructu rerum,quæ vſu conſumuntur,ita tenet Pe.& ſequitur Ang.in d.l.j.C.de vſufr.Pe.de Ancha.in c.cùm conſtet.de pigno.Alex.in conſi.cxx.vol.vj.Barb.in conſi.lxiiij.vol.ij.ſentit Pau.de Ca.in d.l.j.C.de vſufruct.

Contrarium verò,ꝙ idem ſit etiam in cautione præſtanda in vſufructu earum rerum,quæ vſu conſumuntur,vt non poſſit per teſtatorem remitti,tenuit Bar.in d.l.j.C.de vſufruct.ver.modo pro declaratione.& Bal.in d.l.j.in iiij.no.& in conſi.lxxxvj.in ij.par.Imol.in c.fi.in fi.de pig. Alex.in conſi.lxxx.vol.iij.Sal.in d.l.j.C.de vſufr.in iiij.oppo.Dec.in cõſi.dlxv.Iaſ.in conſi.xl.vol.j.

34 Secundò Limita, quando per teſtatorem fuiſſet remiſſa cautio in cõtractu inter viuos,nõ autẽ in vltima volũtate.vt per Goz.cõſ.xcj.nu.6.

35 Tertiò Limita,vt per Pariſ.in conſi.lxj.vol.iij.vbi dicit communem* opin.vt is,cui remiſſa eſt confectio inuentarij non teneatur facere ſolenne inuentarium,ſed talem qualem deſcriptionem bonorum.

36 Septimò Amplia principaliter,vt iſta cautio peti poſſit, & officio iudicis,& iure repulſionis,vt dicit Bal.in l.ſi cuius.ff.de vſufr.Soc.in conſi.cxxxj.vol.

37 Octauò Amplia,vt iuratoria cautio ſufficiat quando aliàs vſufructuarius non poſſet cauere,Guido Papæ q.clxxxix.& conſi.ccl.Caſſa.in conſue.Burg.

Contrarium Bertr.in conſi.cxliiij.vol.iij.Rui.conſi.ccvj.vol.ij.

38 Nonò Amplia,etiamſi relictus ſit vſusfructus ad tempus incertũ,Guido Papæ q.ccxlvij.

39 Decimò Amplia,etiam vt concluſio procedat in caſu auth.ex teſta.C.de ſecun.nup.vt per Io.de Garro.ibi,nu.33.

40 XI.Amplia,vt etiam non petita debeat offerri,ſi vult facere fructus ſuos vſusfructuarius, vt per Bertr.conſi.cxliiij.volu.iij.Ruin.conſi.ccij.volum.ij.

Contrarium Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.33.C.de ſec.nup.Rui.ſibi contrarius in conſi.lxxxviij.vol.v.Pariſ.conſi.xcvj.nu.6.vo.ij.& conſi.xcv.nu.64.eod.vol.

41 XII.Amplia,vt etiamſi relictus ſit vſusfructus pauperi, qui nõ poſſit inuenire cautionem.Ber.in conſi.cxliiij.vol.iij.Ruin.conſi. ccvj.volum.iij.

42 XIII.Amplia,etiamſi vxor ſit relicta vſufructuaria,& propter exiſtentiam filiorum conuertatur legatum in alimenta,Marian.Iun.conſi.xcix.vol.j.Pariſ.conſi.xcvj.nu.3.vol.ij.

43 Primò Limita,niſi heres remiſiſſet iſtam cautionem, quia heres illã poteſt remittere,vt no.gl.in d.l.j.& ibi Bar.ver.ſed nunquid.& ibi Sal.in j.q.C.de vſufr.& Alex.in d.conſi.cxx.vol.vj.gl.ij.in fi.in c.fi.de pig.& ibi Imol.gl.& ibi Bal.in l.j.ff.de vſufruc.Alex.in l.quod de bonis.§.frater.ff.ad l.Fal.

44 Amplia,quia etiam vſufructu cõſtituto inter viuos vſufructuarius poteſt conſequi à proprietario remiſſionem cautionis.Bal.in d.l.j.ver.ſed pone conſtituo.C.de vſufruct.& ibi Ang.in fi.& Sal.ibid.

45 Secundò Limita , quia donans,& reſeruans ſibi vſumfructum, non tenetur ad talem cautionẽ.Ita tenet Io.de Plat.in §.ſunt præterea.verſi.ſed & ſi quis.inſti.de dona.Cor.in conſi.cclxvij.vol.iiij.Soc.in l.omnes.in iij.no.ff.de excep.Dec.in conſi.cclxv.Io.Ant.Alex.in conſi.liiij.Goz.in conſi.xcj.& conſi.xcv.

46 Tertiò Limita in eo vſufructuario,ad quem eſt certum poſt tempus etiam obuenturam proprietatem,vt eſt tex.in l.ſi vſusfructus.§.planè.ff.vſufruc.quemad.caue.& ibi gl.in c.fi.de pig.per Cor.in conſi.cclxvij.vol.iiij.Abb.in d.c.fi.& Imol.de pign.

47 Quartò Limita,quia fiſcus non præſtat talẽ cautionem,ſi ei ſit vſusfructus relictus,per tex.in l.j.§.ſi fiſco.ff.vt lega.no.caueat.ponit glo.in d.c.fi.de pig.quam alij non impugnant.& ponit etiam gl.in d.l.ſi vſusfructus.§.planè.ff.vſufr.quemad.cau.

48 Quintò Limita in patre,qui eſt vſufructuarius bonorũ aduentitiorum filij,& tamen cautionem non præſtat.l.fi.§.hoc proculdubio.C.de bon.quæ libe.gl.in d.c.fi.de pign.& in l.ſi vſusfructus.§.planè.ff. vſufr.quemad.caue.Cor.in conſi.cclxxvij.vol.iiij.Imol.in d.c.fi.Ruin.conſi.xliij.vol.ij.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.34.C.de ſec.nup.

49 Sextò Limita,quia talis cautio debet peti,Dec.in conſi.dcvij.& conſi.dcviij.& idem Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.33.C.de ſecun.nup.Pariſ.in conſi.xcv.vol.ij.

50 Septimò Limita,quando quis eſſet heres inſtitutus poſt mortem vſufructuarij,quia tunc non eſt cui cautio præſtetur,Pariſ.in conſi.xcv.nu.63.vol.ij.& conſi.lxj.nu.51.vol.iij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Vſusfructus legatus vxori ſtantibus liberis reſtringitur ad alimenta.

1 CONSVETVDO Bulgari reſtringit legatũ vſusfructus factum vxori à marito vt ſtantibus filiis intelligatur habere locum tantummodò quo ad alimenta,gl.in l.j.in fin.in verbo,derogari.ver.ſed ſecundũ conſuetudinem.C.ſi ſecũdò nupſerit mulier.Cy.in auth.hoc locum.in fi.ver.de conſuetudine tamen.C.eod.tit.Bar.in l.Titia cũ teſtamento.§.Titia cum nuberet.verſi.quærit Dy.quid ſi teſtator.ff.de leg.ij.Bal.in d.auth.hoc locum.in verſ.in eadem gl.ibi alimenta.in ij.lect.& in j.lect.verſi.vnde per iſta verba.& ibi Sal.ver.ſed de conſuetudine approbata.Bal.in l.legem.verſi.item poſſet hic quæri.C.de indict.vid.tol.Cor.conſi.v.vo.j.& Bar.in d.auth.hoc locum.ver.ſi autem reliquit vxorem.C.ſi ij.nup.mul.Bal.conſ.cxx.incip.Nicolaus Tuderti.vol.iij.Cor.conſi.cccviij.ver.item vltra prædicta.vol.iiij.Maria.Iun.conſi.xcvij.nu.21.vol.j.Bar.conſi.clxx.Imo.in d.§.Titia cũ nuberet.ver.ſed de conſuetudine.& ibi Cuma.verſi.ſed quid ſi dixit.Iaſ.in l.de alimentis.in primis verbis.C.de tranſac.Bal.in conſi.50.in fi.ver.quæritur etiam ſi teſtator.vol.v.Roma.conſi.cxviij.in prin.Io.And.in addi.ad Spe.in tit.qui fil.ſint legit.§.j.ver.quid ſi quis ita dixit.Ang.conſi.xcvij.ver.reſtat igitur videre.Pe.de Anc.in conſi.ccxxvij.ver.ex quibus etiã.Pau.de Ca.in conſi.lx.ver.tres caſus.vol.ij.Ang.Aret.in trac.de teſta.in gl.in verbo,item reliquit.d.b.eius vxorem dominam,dominam,& vſufructuariam.Cur.Sen in cõſi.xj.ver.iij.facit.Bar.in conſi.ccxliij.ver.ſuper ij.pũcto.& in conſi.lvj.ver.ſecundũ dubium.& in l.ſi cui in annos.in prin.ff.quemad.vſusfr.amit.& conſ.clxxj.Bar.in l.& ſi contra tabulas.ver.tamen tenendo.ff.de vul.& pup.& ibi Bal.ver.& hoc eſt notandum.Imol.ibi,in ver.& hoc tenendo.Roma.conſ.cliij.Ang.in auth.hoc locum.ver.& in eadem gl.Caſſa.in conſue.Burg.vol.j.Alex.in conſi.xxviij.vol.iiij.Grat.conſi.lxviij.vol.j.Alex.conſilio lxxiiij.in fi.verbis.vol.vij.Pract.Pap.in libello , quo vxor agit ad dotẽ.in verbo.donec vitam.Bertr.conſi.ccxxxv.vol.iij.in nou.Anch.in c.fi.nu.13.de pigno.& Imo.ibi,nu.30.Bal.conſi.cxxxvij. ver.quæritur etiã ſi maritus.vol.v.Cæpol.in trac.de ſer.vrb.præd.c.iij.verſ.item ſi maritus.Capra conſi.iiij.& conſi.lviij.in prin.Ang.conſi.cxliiij.in prin.Ange.in l.j.ff.rer.amota.Dec.Tholoſ.ccclxij.& ibi Apoſtil.Bal.in addi.ad Spe.in tit.qui fil.ſint legit.Cur.Sen.conſi.xv.ver.quod per illa verba.Pic.in d.l.Titia cũ teſtamento.§.Titia cum nuberet.nu.19.ver. ij. concluſio.ff.de le.ij.qui omnes ferè indifferenter loquuntur etiamſi dictum ſit,dominam,& vſufructuariam.

Dec.in conſi.liiij.nu.1.qui hanc dicit*communem opin.Gozad.qui etiam dicit communem in conſi.xcix.nu.8.

2 Contrarium in vſufructu patrimonij relicto vxori tenet Bal.in auth.hoc locum.ver.modo ſequitur in iiij.opin.& Sal.ibi.& hæc puto vera, quando vxor eſſet relicta vſufructuaria omnium bonorum teſtatoris.Cor.conſi.cxij.ver.& maximè.vol.ij.Lancel.Dec.in l.vxori.ff.de vſuf.leg.ver.putabam poſſe reſponderi.Spec.in tit.qui fil.ſint legit.ver.quid ſi quis ita dixit.Odofre.in d.auth.hoc locum.ver.or Signori.C.ſi ij.nup.mul.& ibi Albe.ver.ad ſecundum.Bal.in l.ſi pater.in j.no.C.de vſuf.& in l.cùm ij.§.ſi in annos.ff.de tranſac.Bal.in l.legem.ver.quod ergo dixi.C.de indic.vid.tol.Soc.conſi.j.ver.vnde primo facit.vol.iiij.Gozad.conſi.xlvij.nu.4.Cor.conſi.v.ver.item.Bal.vol.j.Rui.conſi. xxxix.ver.ſed tamen contrarium.vol.ij.

3 Tenendo hanc vltimam opin.intellige, quando relicta eſt vſufructuaria ſimpliciter,ſecus verò quando relicta eſſet domina,& vſufructuaria,Ita Sal.in d.auth.hoc locum.in loco proximè allegato.Alb.ibi,ver.ſi autem reliquit.Bal.in l.ſi pater.in j.no.C.de vſufruc.Bal.in l.legẽ.ver.quod ergo dixi.C.de indic.vid.tol.Rui.conſi.xxxix.ver.ſed tamen contrarium.vol.ij.

4 Sed tenendo primam opin.magis communem,ex illa ſumitur prima ampliatio ad principalem concluſionem,vt illa procedat etiam quando relictus eſſet vſusfructus vxori omnium bonorũ,vel etiam vſusfructus in ſolidum,Io.And.in addi.ad Spec.§.ſequitur.ver.pone Accurſius ponit in verbo,durat.Aret.in conſi.xl.ver.in contrarium facit.Bar.in l.ſi ita ſcriptum fuerit.ff.de manumiſ.teſta.Iaſ.in conſi.xc.verſi.& ita expreſsè.vol.j.Maria.Iun.conſi.xcvij.ver.& adeò verum eſt.vol.j.& conſ.xcix.ver.& adeò vera ſunt.vol.j.Caſſa.in conſuetu.Burg.ver.adde Docto.Pic.in d.l.Titia.§.Titia cum nuberet.nu.37.ver.vj.limita.ff.de le.ij.Bertr.conſi.x.vol.j.in antiquis.

5 Sumitur etiam ſecunda ampliatio,vt procedat etiamſi vxor ſolũ ſit relicta vſufructuaria,nedum quando relicta eſt domina,& vſufructuaria,Aret.in d.conſi.xl.Bar.in l.Titia.§.Titia.verſi.eodem modo puto.ff.de leg.ij.Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de pig.in §.ſequitur. ver.ponit Accur.in verbo,durat.in ver.& huius veritas.Bertr.in conſi.xcj.vol.iij.Iaſ.in l.cùm hi.§.ſi in annos.ff.de tranſac.Maria.Iun. conſi.xcvij. vol.j.Practic.Papien.in libello,quo mulier agit ad dotem.in §.donec vitam duxerit.nume.5.verſi.etiam eodem modo.Pau.de Ca.in conſi.cccclx.verſic.j.caſu.vol.ij.Pic.in d.l.Titia.§.Titia.nume.37.ver.ſextò limita.ff.de leg.ij.

6 Tertiò Amplia idem eſſe econtra,ſi maritus ſit relictus vſufructuarius ab vxore ſua ſtantibus filiis.Bal.in authen.hoc locum.in fi.C.ſi mulier ſecundò nup.ver.quid ſi vxor.Iaſ.in conſi.cxij.ver.certè licèt.vol.j.Cur.Sen.conſi.xj.ver.iij.facit.Iaſ.in l.fi.ver.ſextò facit.C.de indic.vid.tol.Roch.in c.fi.ver.hanc limitationem comprobo.de conſuetu.Aimo de antiquitate tempo.in iiij.parte.nume.35.ver.x.limitatur.Cuma.in d.l.Titia.§.Titia cùm nuberet.in fi.ver.tangit etiam Bal.ff.de leg.ij.Boer.deci.lxj.nume.2.& deci.ciiij.nume.5.Bald.in d.§.Titia.ver.& hæc credo vera.Pic.in d.§.Titia.nu.41.gl.conſue.Turo.Rui.conſi.clxxiiij.ver.ij.principaliter.vol.j.Ioan.Nicolai in l.generaliter.nu.31.C.de ſecund.nuptiis.

Contrarium Cur.Iun.conſi.vj.ver.non obſtat aliud.Aimo conſilio xxxij.in fi.dum ſequitur Cur.Iun.in prȩalleg.conſi.vj.

7 Quartò Amplia,vt iſta conſuetudo locum habeat etiam in teſtamẽto principis relinquentis vxori vſumfructum ſtantibus liberis, Aimo in conſi.xxxij.in fi.per no.per Bal.in conſi.ccxciiij.ver.tamen communis vſus.vol.v.Pic.in §.Titia nu.60.ver.xviij.quæro.& nu.167.verſicu.lxxxvj.quæro.ff.de leg.ij.

8 Quintò Amplia, vt adeò iſto caſu debeantur alimenta, vt filij nec offerendo integrum vſumfructum poſſint ſe ab onere alimentorum liberare.Bertrand.conſi.clix.volumine primo.in nou.Sal.in d.authen.

hoc

hoc locum.ver.quæro tunc.C.ſi ij.nupſ.mul.Pic.in d.§.Titia.n.29. ver. iij.limita hanc concluſionem.ff.de leg.ij.

9 Sextò Amplia,nam talis conſuetudo tanquam fauorabilis extenditur ex identitate rationis ad alium caſum, in quo eadem ratio viget, Bal.in authen.hoc locum.verſ.quid ſi vxor.C.ſi ij.nupſ.mulier.Imol.in l.Titia.cùm teſtamento.§.Titia.verſ.de quo plene hic per Bart. Angel. Aret.in tract.de teſtam.gl.in verbo,item reliquit.d.b.eius vxorem.verſ. quærit Bar.Petr.de Anch.in conſ.ccxxxvij.in fi.ver.non obſtat.Iaſo. in con.xc.ver.quæ ratio fauoris.vol.j.

Contrarium Rom.con.dxvj.verſ.iij.quia quamuis.Imol.in dict. §. Titia,in fi.verſ.quærit etiam Bart.Ruin.con.xxxv.verſ.præterea illa opinio.volu.ij.& conſi.50.verſ.iij.facit.vol.ij.Curt.ſen.conſ.xv.verſi. quod per illa verba.

10 Septimò Amplia etiam ſi vxor,cui relictus eſt vſusfructus,ſit inſtituta vnà cum filiis inſtitutis in plena proprietate,Goz.conſi.lxxx.

11 Octauò Amplia idem eſſe,ſi teſtator relinquat vſumfructum concubinæ ſuæ ſtantibus filiis,Bal.in d.l.Titia.§.Titia.verſ.idem credo.de leg. ij.& idem Bald.in d. l.fi.verſ.idem dico.C.de indict.vid. tollen. Cuma. in l.Titia.§.Titia.verſ.quid autem ſi matrem.Ang.in d. auth. hoc locũ. verſ.& addit.

12 Nonò Amplia,nam licèt vxor non ſit relicta vſufructuaria, ſed domina,tamen non habet niſi alimenta,ſtantibus filiis.Corn.conſi. cxij. verſ.ſed his non obſtantibus.vol.ij.ſentit Bal.in l.voluntatis. verſ.item pono.C.de fideicom.Cuma.in l.Titia.in §.Titia.verſ. ideo aduertendũ puto.de leg.ij.Ruin.con.xxxv.vol.ij.verſ.ſed prædictis non obſtantib. vol.ij.Deciſ.Tholoſ.ccccixij.Corn.conſ.v.vol.j.Rom.conſi.cxviij.Marian.iun.con.xcvij.verſ.& adeo quidem.vol.j.Maria.iun.con.lxxxviij. nu.1.vol.j.Bald.in c.fi.nu.29.verſ.conſuetudo.de conſuetud.

13 Limita,niſi dictum ſit,quòd ſit domina durante vita ſua in omnibus bonis mobilibus,& immobilibus,præſentibus,& futuris, Dec.conſilio cccclxxvj.

Contrarium Ruin.conſil.xvij.ver.ſed prædictis non obſtantibus. volumine ij.

14 Secundò Limita,niſi dictum ſit domina omnium bonorum. Ruin. conſi.50.verſ.eſt igitur videndum.volum.ij.qui tenet, quòd non cenſeantur etiam alimenta relicta vxori,ſed tantummodo habeat per iſta verba adminiſtrationem bonorum.

15 Decimò Amplia, etiamſi vna cum filiis inſtituti ſint extranei, quia pro parte filiorum legatum vxori factum reſtringitur ad alimenta. pro parte verò extraneorum legatum intelligitur de pleno vſufructu, vt infrà in iiij.ampliat.ſequentis concluſionis.

16 XI.Amplia,etiamſi dictum ſit dominam,& maſſariam, quia ſtantibus filiis alimenta tantum vxor conſequitur. Deciſ. Tholoſ.ccccixij. Marian.iun.cõſi.xcvij.verſ.& adeo quidem vol.j.& in conſil. lxxxviij. num.2.verſ.& tenet.vol.j.Bert.conſi.ix.Abb.in conſ.iiij.verſ. etſi quæratur.vol.ij.Bar.in c.fi.nu.29.verſ.conſuetudo.de conſuet.

17 XII.Amplia,etiamſi dictum ſit gubernatrix,& adminiſtratrix,quia ſtantibus filiis intelligitur de ſolis alimentis,Maria.iun.in conſi. xcvij. verſ.ad prædicta facit.volum.j.Pariſ.conſ.xxj.nu.18.verſi.quando autem.vol.ij.

Contrarium,Aim.conſi.xxxij.

18 Limita ampliationem præcedentem,niſi dictum eſſet per teſtatorem vt tanquam domina gubernet,& adminiſtret durante vita ſua omnia bona ſua,Maria.iun.conſi. lxxxviij.nu.3.ver.vt in caſu noſtro.vol.j.

19 XIII.Amplia,etiãſi dictum ſit,domina,&adminiſtratrix,nam ſtantibus filiis alimenta tantum percipiet,Bald.conſ.cclxxxiiij. vol.v.refert, & ſequitur Pariſ.conſ.xxj.nu.26.vol.ij.

20 XIIII.Amplia, etiãſi dictum ſit domina,& dominatrix,Abb.con. iiij.verſ.etſi quæratur.vol.ij.

21 XV.Amplia,etiamſi ſtantibus aliis filiis in legitima ętate conſtitutis, qui regimen,& adminiſtrationem domus habebant, pater reliquerit vſumfructum,Pic.in d.§.Titia.nu.42.verſ.ſed iuxta hoc moueo.

22 XVI.Amplia,ſiue extent filij primi gradus,ſiue alij liberi, vel deſcẽdentes teſtatoris,Picus in d.§.Titia.nu.47.verſ.ix.quæro.

23 XVII.Amplia,etiam ſtantibus filiis adoptiuis, vel arrogatis.Pic.in d.§.Titia.nu.48.verſ.x,quero.

24 XVIII.Amplia,idem in filio legitimato,Pic.in d.§.Titia.num. 51. verſ.xj.quæro.

25 XIX.Amplia,idem eſſe in filiis naturalibus,declarando tamen, vt per Pic.in d.§.Titia.num.53.verſ.xij.quæro.

26 XX.Amplia,etiamſi is,cui legatus ſit vſusfructus,ſit clericus, ſi modo is,qui facit teſtamentum,ſit laicus,Pic.in d.§.Titia.nu.58.verſiculo, xvj.quæro.

27 XXI.Amplia,etiam in Iudæo teſtante,& vxorem ſuam relinquente vſufructuariam ſtantibus filiis.Pic.in d.§.Titia.nu.62.verſ. xx. quæro.

28 XXII.Amplia etiamſi filius ſit inſtitutus poſt mortem vxoris relictæ vſufructuariæ,Pic.in §.Titia.nu.77.ver.ſed iuxta hoc moueo.

29 XXIII.Amplia,etiam eo caſu,quo extraneus eſſet relictus vſufructuarius,& filij eſſent inſtituti,Pic.in §.Titia.numer.83.ver.xvij.quæro. vbi declarat.

30 Primò Limita,quando teſtator vxori ſuæ alicuius fundi, vel alterius rei particularis vſumfructũ reliquiſſet, quia in tali caſu etiam ſtantibus filiis plenum vſumfructum mulier conſequitur,nec locum habet conſuetudo Bulgari,Bart.in dicta lege Titia.§.Titia.ff.de legatis ſecundo, verſiculo eodem modo puto.Odofred.in d.authen.hoc locum.verſicu. ſi autem reliquit.& ibi Alber.verſ.ſi autem maritus.& ibi Bald. in fine. Bald. in l.legem.verſiculo quod ergo dixi.C.de indi.vidui.tollen.Aret. in tract.de teſtam. in glo.in verbo, item reliquit dictam eius vxorem. verſiculo prædicta procedunt.Corne.conſilio lxiiij.verſiculo,item adducebatur.volumine quarto.Ruin. conſi. xlj.verſiculo,non obſtat etiã. vol.iij.Ange.conſilio cxliiij.& in l.j.ff.rer.amot.ver.ſi modo iſta verba, Pic.in d.§.Titia.n.30.ver.quarto limitat Bar.hic.

31 Amplia,nam idem eſt,ſi relictus ſit vxori vſusfructus dimidiæ hereditatis,Bert.conſ.lvij.ver.ad ſecundum dico.vol.j.

32 Quod tamen non procederet,ſi vſusfructus vxori relictus eſſet omnium bonorum mobilium,& immoblium: tunc enim reſtringeretur tale relictum ad alimenta tantùm,ſecundum Bert.in conſi.xcj.verſi.ſecundum quod videtur obſtare.& verſ.præterea poſſent eſſe. volum.iij. Ruin.con.xlj.vol.iij.verſ.non obſtat etiam.

Contrarium in hoc vltimo tenuit Soc.conſi.ccx.verſi. ſed in contrarium me mouet.

33 Secundò Limita, quando vxori legatus eſſet vſusfructus ad certum tempus,Lancell.Dec.in l.vxori.ff.de vſufructu leg.verſ.putabam poſſe reſponderi.

34 Tertiò Limita,nam importat plenum ius legatum vſusfructus factũ vxori,etiam ſtantibus filiis,quando aliàs legatum deficeret,Alex.in cõ. 50.verſ.non obſtant notata.vol.vij.

35 Quartò Limita,quando filius eſſet ſub conditione inſtitutus,& vxori vſusfructus omnium bonorum legatus eſſet,tum enim dempta legitima,totius alterius patrimonij vſumfructum vxor haberet,Pau.de Caſtro conſ.cccclx.verſ.j.caſu.vol.ij.& conſ.ſeq.

36 Quintò Limita,quando vſusfructus relinquitur vxori alterius,Ruin. conſ.xxxv.ver.præterea illa opinio.vol.ij.

Contrarium Bal.in auth.hoc locum.verſ.aduerte,iſta ratio.C.ſi ſecundò nupſ.mulier.

37 Sextò Limita, quãdo ex aliis verbis in teſtamento adiectis appareret etiam tacitè, quòd teſtator voluerit legatum integri vſusfructus omnium bonorum deberi,Dec.conſ.dcxx.num. 4. verſ.& ideò conſiderandum eſt.Pic.in d.§.Titia.n.28.ver.limita primò.

38 Et ideò infertur ex hac limitatione, vt ſi teſtator remittat ſatiſdationem de vtundo,& fruendo,videtur vſumfructum relinquere voluiſſe, quia talis ſatiſdatio alimentis relictis non conuenit,Goz.conſ.xlvij.nu. 10.Aimo con.xxxij.nu.2.Dec.conſ. cccclxxxv.nu.12.& conſi.ccccxviij.num.2.

Contrarium Aret.in conſ.xl.verſ.in propoſito autem noſtro.iuncto ver.in contrarium facit.vſque ad verſ.circa ſecundum.Goza.conſi. xcix.verſ.iiij.ipſa teſtatrix.

39 Amplia primam opi.communem quando vxor eſt liberata ab inuentario conficiendo,aut ratione reddenda, Maria.iun. conſ.xcix. verſ. & ex his infertur.vol.j.& idem voluit Goz.in conſilio proxime allegato. & Corn.con.iij.n.11.vol.ij.verſ.quantum autem ad relicta.Pariſ.conſi. xxj.verſ.prout etiam.vol.ij.Aim.con.xxxij.

40 Secundò Infertur idem eſſe ſi teſtator vxori nubenti certæ poſſeſſionis vſumfructum,non nubenti omnium bonorum vſumfructum reliquerit,nam ſi ſtantibus filiis ad alimenta reſtringeretur relictum, pinguius legatum conſequeretur mulier nubens quàm continens ſe in viduitate,quod non eſt dicendum ſecundũ veriſimilem mẽtem defuncti, Dec.conſ.dcxx.verſ.ij.principaliter, & conſilio dcxlvj.verſ.in ſecundo dubio.

41 Tertiò infertur idem eſſe,ſi teſtator primò certæ partis, poſtea omnium bonorum vſumfructum reliquit,quia ex hoc apparet, quòd intellexit teſtator de vſu fructu omnium bonorum, & non de alimentis, Dec.in con.dxxvj.ver.non obſtat,quòd in iſto caſu.

42 Quartò Infertur idem eſſe ſi relictis vxori alimentis eidem relinqueret vſumfrum omnium bonorum etiam in alia,diſpoſitione,Alex.con. lvj.ver.tamen hoc non obſtante.vo.iij.Cor.in conſi.v.ver.quod & clare demonſtratum eſt.n.5.vol.j.Alex.con.ccxiiij.n.13.vol.vj.Pic.in §.Titia.nu.28.ver.ij.& magiſtraliter.& nu.ſeq.vbi ampliat.

43 Et maximè ſi relictis alimentis relinqueret vſumfructum vxori in aliis bonis.Cor.in d.con.v.ver.idem etiam demonſtratur.vol.j.

44 Quintò Infertur idẽ eſſe, ſi teſtator reliquerit vxori vſumfructum vnà cùm filiis inſtitutis per illa verba,æquis portionibus. Cor. conſi.v. ver.oſtenditur etiam,vol.j.

45 Sextò Infertur,idem eſſe ſi teſtator poſt relictum vxori vſumfructũ diſponeret,vt ipſa vxor ſuſtineret onera hereditaria,quia propterea videretur ex hoc ſenſiſſe de integro vſufructu,Bertr.con.xxxvj.vol.j.& conſi.lvij.eo.vol.

46 Septimò Infertur idem eſſe,quando teſtator vxori reliquit totum, plenum,& liberum vſumfructum,Goz.con.xlvij.ver.v.conſidero.nu. 6.7.8.& 9.Dec.con.ccccxviij.num.1.& ſeq.

47 Octauò Infertur idem eſſe, quando in relicto vſusfructus facto vxori dictum eſſet per teſtatorem, vt poſſet ipſa vxor plenè diſponere, Cor. con.iij.num.11.verſ.quantum autem ad relictum.vol.ij.Soc.in conſil.j. verſ.& quod fortius eſt.vol.iiij.& verſ.vnde eſt aduertendum & in conſi. ij.verſ.quantum ad ſecundum.vol.iiij.Gozad.conſ.xlvij.verſiculo nonò facit.

48 Nonò Infertur idem eſſe quando teſtator iuſſit vxorem ſuam non moleſtari in vſufructu, Socin.conſi.iij. verſi. verum quia conſuetudo. volumine iij.Goz.conſi.xlvij.verſ.xj.ipſe teſtator.Pariſ. con. xciiij.n. 37.& ſeq.vol.ij.

49 Decimò Infertur idem eſſe quando dictum eſt per teſtatorem, vt nō cogeretur ad reddendam rationem fructuum per eam, vel eius nomine perceptorum, vel percipiendorum, & caſu quo inquietaretur, id totum ſibi legauit, Goz.conſi.xlvij.verſ.& in fortioribus.

50 X I. Infertur idem eſſe, quando teſtator diceret, quod relinquebat vxori ſuæ vſum & vſumfructum omnium & ſingulorum bonorum ſuorum, et per Soc.con.j.ver.ij.conſidera.vol.iiij.

51 X I I. Infertur idem eſſe, ſi teſtator reliquiſſet vxorem vſufructuariā detractis legatis, Ruin.con.xxxix.verſi.& in caſu iſto.vol.ij.

52 X I I I. Infertur idem eſſe, ſi teſtator legaſſet alimenta vxori, deinde legaret eidem vſumfructum reuocando legatum alimentorum, Paul. de Caſtro in cō. ccxviij.volum.j. Aimo.con.xxxij.Cor.in con.v.volu.j.

53 Septimò Principaliter limita, hoc procedere ſtantibus filiis eiuſdem matrimonij, ſecus vero quando extarent filij alterius matrimonij, Bald. in d.authen.hoc locum.verſ.j.glo.approbat.C.ſi mul.ſec. nupſ.& Cremenſ.ſing.viij.Dec.conſi.dxxvj.ver.non obſtat, quòd ſuperſint. Ang. Aret.in trac.de teſta.in verbo d.b.eius vxorem.

Contrarium Capra, in con.lxxij.ver.quod procedit.poſt Ioan. de mon.Sperello.Bert.con.xcj.verſ.primum quidem eſt.vol. iij.Rui.con. xlj.ver.item non obſtat dum dicitur.vol.iij.& fuit de mente Bal.in cōſ. ccxxxix.in j.vol.ver.porrò ſi ex primo, Pic.in d.§.Titia.n.46. ver. quæro viij.& nu.165.ver.lxxxiiij.quæro.

54 Octauò Limita, ſecus eſſe inſtitutis tranſuerſalibus, quia eorum cauſa non reſtringitur legatum vſusfructus factum vxori ad alimenta tantum, nec locum habet conſuetudo Bulgari, ita Bart.in d.§.Titia. in finalibus verbis.verſ.vel quid ſi ſint inſtituti. Alex.in con.lvij.verſ.ſed circa hoc eſt viden.vol.iij.& con.xxviij.ver.& licèt eſſent fratres. volum. iiij.Iaſ.in con.xliij.verſ.circa aliud dubium.vol.j.Ruin.con.xxxiij.ver. & quamuis Bart.vol.ij.Corn.con.cclvij.nu.12.& ſeq.vol.j.Ange.Aret. in tract.de teſt.in glo.in verbo.item reliquit dictam b. eius vxorem. verſ.quærit etiam ſecundum Bart.Pic.in d.§.Titia.num.44.verſ.vij.& vltimò quærit Bart.

Contrarium Cuma.in d.§.Titia.in fi.verſ.tangit etiam Bar.Capra. con.clviij.verſ.quæ conſuetudo.

55 Nonò Limita ſecus eſſe inſtitutis aſcendentibus, & vxore relicta vſufructuaria, quia aſcendentium fauore non reſtringitur vſusfructus relictus vxori ad alimenta, Bar.in d.§.Titia.in fi.ver.quid ſi ſint inſtituti. ff.de leg.ij.& ibi Imol.ver.quanuis etiam Bart.Ang.Aret.in tract.de teſtam.in glo.in verbo, item reliquit dictam.b.eius vxorem. verſ. quæritur etiam ſecundum Bart.Alex.con.lvij.verſ.ſed circa hoc eſt videndū. vol.iij.Corn.con.v.ver.tamen adduco.vol.j.Pic.in d.§.Titia.num.44. ver.vij.& vlt.quærit.

Contrarium Anch.in con.ccxxxvij.ver.reſtat dubium.

56 Decimò Limita, nam licèt legatum vſusfructus factum vxori ſtantibus filiis reſtringatur ad alimenta, tamen eſt pinguius legatum, quàm ſimplex legatum alimentorum. & propterea capi poteſt propria authoritate, & non per manum heredis, quod ſecus eſt in ſimplici legato alimentorum, Ioann.And.in addit.ad Spec.in tit.qui fil.ſint legi. verſ.quod ſi quis ita dixit.Ange. in l. rerum amotarum. ff. rer.amotar. Alber.de Roſ.in auth.hoc locum.ver.ſi autem relinquit.& Bar.ibi.ver. ſi autem relinquit.Bal.in c.ſi.n.29.verſ.conſuetudo.de conſuet. Ale.in l.nemo poteſt.nu.16.ver.idem ſi dixiſſet.ff.de leg.j.& ibi Iaſo.verſ.iiij. adde.Aret.conſi.xl.verſ.fatendum tamen.Bertr.con.ccxxxv.in fi.verſi. ſuper iſto tamen.volum.iij.Pic.in §.Titia.nu.115.verſ. xlv. quæro.licèt non plenè firmet.

Contrarium Claud.in d.l.nemo poteſt.verſ.ſucceſſiue in alia q.ff. de leg.j.

57 X I. Limita ſecus eſſe inſtituto filio ſpirituali, Pic.in d.§.Titia.num.35. verſ.xiij.quæro.

58 X I I. Limita talem conſuetudinem non recipi in teſtamento clerici, Pic.in d.§.Titia.nu.57.verſ.xvj.quæro.

59 X I I I. Limita, quando ſi reſtringeretur ad alimēta legatū annuū vxori factum pro vno anno eſſet legatum alimentorū, pro alio anno eſſet legatū integri vſusfructus, Rui. conſil.xxxix.ver.& confirmatur.vo.ij.

60 X I I I I. Limita, quia non importat legatum alimentorum, quando in alia parte diſpoſitionis teſtator reliquiſſet vxori alimenta, Aim.cōſ. xxxij.vbi etiam ampliat, quando non integra alimenta, ſed pars illorū ſit legata.& idem tenet ibid.

61 X V. Limita quando ſequeretur præiudicium filiorum, ſi hoc legatū importaret alimenta, Aim.con.xxxij.num.2. verſ.iiij.illa conſuetudo.

62 X V I. Limita ſi filij moriantur, quia tunc verè eſſet vſufructuaria, omnium bonorum, Gozad.poſt alios, qui hanc dicit* communem opi.in conſi.xcix nu.9.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Vſusfructus relictus vxori inſtituto extraneo non reſtringitur ad alimenta.

1 SVBSEQVITVR alia concluſio in hac materia, vt extraneo herede inſtituto, ſi vxori relictus ſit vſusfructus omnium bonorum, dictum legatum non reſtringatur ad alimenta, ſed intelligatur de plano, & integro vſufructu, glo. in l.j.in fi.in verbo, derogari.ver.ſed an idem de extraneis.C.ſi ſecundò nupſ.mul.Bar.in l.Titia.§.Titia.ver.ſed dic in extraneo.& in l.ſi ita ſcriptum fuerit.ff.de manum.teſta.ver.habetis hic videre.Bart.conſi. clxx. ver.& hoc eſt verum.& ver.nec obſtat conſuetudo.Bal.in auth.hoc locum.ver.prima verò gl.C.ſi ſecundò mul.nupſ.& in l.fi.ver.item poſſet hic quæri.C.de indict.vid.tol.& conſi.cxx.ver.& habita pro vera.volu. iij.& conſi.ccix.eod.vol.Bal.conſi.cccclix. vol.j.Ang.Aret.in l.j.ff.rer. amot.ver.ſi verò non habet filios.Imol.in c.ſi.nu.30.verſic.dic tamen, quod de conſuetudine, de pigno.Capra conſi.cxxxix.in primis verbis. & conſi.cliij.ver.& circa hoc dicendum.Corn.conſi.cclvij.nu.12.ver. circa ſecundum.vol.j.Iaſ.conſi.xc.ver.nam ratio conſuetudinis.vbi dicit q in hoc nullus diſcrepat.vol.j.Pau.de Caſt.conſi.cccclx.ver.modo ad quæſitum reſpondeo.vol.ij.& ver.ſed hæc ſuperioribus.Dec. Tholoſ.cccclxij.& ibi apoſtil.Bald.in addit.ad Specu.in titu.qui fil.ſint legi. in verbo, ſi maritus.Curt.Senior, conſilio xv.ver.quod per illa verba.

Contrarium Sal.in auth.hoc locum.verſic.ſed in propoſito.C.ſi ij. nupſ.mul.Cuma.in d.§.Titia.ver.ſi autem dixiſſet.Pract. Pap.in libell. quando mulier agit ad dotem.in verbo, donec vitam.verſic. poſtremò quæritur.vbi dicit, q ita communiter practicatur.

2 Primò Amplia primam opin.magis communem vt, quo ad hunc effectum extraneorum appellatione veniant aſcendentes, ita ſupra in ix.limitatione præced.concluſionis.

3 Secundò Amplia, idem eſſe inſtitutis tranſuerſalibus, vt dictum eſt ſupra in viij.limitatione præcedentis concluſionis.

4 Tertiò Amplia, nam econtra ſi vxor extraneo herede inſtituto relinquat maritum vſufructuarium, maritus integrum fructum conſequitur, Ange.in dicta authentic.hoc locum.verſi.vnde ex hoc concludo.

5 Quartò Amplia, nā etiamſi ſint inſtituti filius, & extraneus, & vxori ſit relictus vſusfructus pro parte extranei, mulier conſequitur plenū vſumfructum, licèt pro parte filij reſtringatur ad alimenta, Bar.in d.§. Titia.ver.quæro pone.& in cōſi.clxx.ver.ſed ego dico.Ang.in d.auth. hoc locum.ver.ex hoc concludo.Bal.in l.Titia.§.Titia cū nuberet.verſ. & ex hoc ſequuntur.Pe.de Anc.in c.ſi.in v.q.ver.& illa conſuetudo.de pign.& ibi Imo.nu.31.ver.iuxta prædicta poteſt eſſe dubium.ſentit Roma.in conſi.dxvj.ver.vj.quia videmus.Cor.conſi.v.ver.& ſi ſunt inſtituti.volu.j.Ang.Are.in tract.de teſta.in gl.in verbo, item reliquit.d.b. eius vxorem.ver.quid ſi teſtator.Soc.in l.heredes mei.§.cùm ita.ver.ij. difficultas.ff.ad Treb.& in l.cùm auus.ver.confirmo hoc.ff.de cond.& demonſt.Rui.conſi.xxvj.ver.& q ſit idem.vol.v.Pic.in d.§.Titia.num. 31.ver.iiij.quæſiuit Bar.

Contrarium Sal.in auth.hoc locum.ver.quæro iuxta prædictum thema.Pract.Pap.in libel.quando mulier agit ad dotem.in verbo, donec vitam.verſic.ſed quid dices.Ruin.conſi. lxxvij.ver.non obſtat.vol.iiij.

6 Quid autem in rebus prælegatis heredibus extraneis inſtitutis vna cum filiis, ſi vxor relicta ſit vſufructuaria? Pic.in d.l.Titia.§.Titia cū nuberet.nu.168.ver.lxxxvij.quæro.de leg.ij.tenet q in dimidia, quam heredes habent iure hereditario habeat vſumfructum in totum, in alia autem dimidia habeat vſumfructum pro parte, licèt contrarium teneat Pau.de Ca.vt ibi per eum.

7 Quintò Amplia, vt mortuis filiis, & extraneis ſuccedentibus poſt mortem filiorum, vxor conſequatur integrum vſumfructum, Bart.in l. ſi ita ſcriptum fuerit.ff.de manum.teſta.ver.habetis hic.Bal.in l.legem ver.item ſi filij extant.C.de indict.vid.tol.& conſi.50.ver.quid iuris.vo. v.Bar.in l.ſi cui in annos.in prin.ff.quib.mo.vſusfr.amit.Cæpol.in trac. de ſer.vrba.præd.c.iiij.ver.item quid ſi maritus.Dec.in conſi.cccclxxvj. ver.ſecundò reſpondetur.& conſi.dxxvj.ver. tertio reſpondetur.Bart. in conſi.lvj.ver.& idem importat.Alex.ib conſi.xlij.in fi.ver.non q videantur.vol.ij.Bal.in l.& ſi contra tabulas.ver.& eſt hoc notandum.ff. de vul.& pu.Ang.conſ.cix.ver.mortuis ergo filiis.& cōſi.xcvij.ver.ſed an mortuis filiis.Dec.cōſi.dcxx.ver.ij.reſpondetur q dato.Goza.conſ. xcix.ver.v.& ſi dicatur.Maria.Iun.conſi.lxxxvj.nu.5.& ſeq.vol.j.Anc. conſi.clxxxv.in primis verbis.Bal.in l.iij.§.quid ergo.ff.de vſu.& hab.

8 Et idem eſt publicatis bonis ipſius filij, & propterea fiſco ſuccedente in eius bonis vxor relicta vſufructuaria integrum vſumfructum conſe

conſequitur, Curt.ſeni.conſi.xiiij. Ruin.conſi.xxvj. verſ. ſed iſtis non obſtantibus.vol.v.Pic.in d.l. Titia.§.Titia.nu.36.verſ. ex quibus omnibus.& n.72.in 23.q.

9 Et idem ſi filius dederit ſe in adoptionem,vel ingreſſus fuerit monaſterium.Pic.in §.Titia.n.72.verſ.xxiij.quæro.

10 Hinc eſt vt ſuccedente ſubſtituto vulgari poſt mortem filij inſtituti vxor conſequatur integrum vſumfructum,Bart.in d.§.Titia verſ.quæro pone.Bart.in l.ſi ita ſcriptum fuerit.ff.de manumiſſ.teſta.Dec.conſi.cccclxxvj.verſ.ſecundò reſpondetur.Bal.in l.etſi contra tabulas.verſic.& eſt hoc notan.ff.de vulga.& pup.Maria.iun.conſi.lxxxvj.nume.5.& ſeq.vol.j.Rom.conſi.dxvj.verſ.vera autem eorum concluſio. Anch.in c.fi.num.14.de pignor.verſ.ſi loquimur in ſubſtituti .ne vulgari. & ibi Imol.num.32.verſ.quid autem ſi teſtator.Pract. Pap. in libell. quando mul.agit ad dotem,in verbo,donec vitam. num. 8. verſ.deinde quæritur.Caſſa.in conſuet.Burg.verſ.adde doct.Pic.nu.33.in §.Titia. verſi.& Breuiter reducendo.

Contrarium Saly.in d.auth.hoc locum.verſ.quæro tertio.

11 Et ſimiliter ſuccedente ſubſtituto pupillari , quando vxori relictus eſt vſuſfructus donec caſtè vixerit,& vitam vidualem ſeruauerit,dictę vxori debetur plenus vſuſfructus poſt mortem filij impuberis, Bart.in d.§.Titia.verſi.quæro pone,quòd filius.Bart.in l.ſi cui in annos.ff.quẽadmodum vſuſfruct.amitt.& in con.lvj.ver.ſecundum dubium eſt, & conſi.clxxj.in princ.& in l.& ſi contra tabulas.verſ.tamen tenendo. ff. de vulg.& pup.& Imo.verſ.hoc tenendo,& ibi Aret. ver. & poteſt argui ſic.Alex.in verſi.& iſtam dicit hic Bart.& ibi Iaſ. verſ. tenendo tamen intellectum glo.Bal.con.50.vol.v.in fi.ver.quæritur etiam.& cõſ. cxx.ver.nunc facit dubium.volum.iij.Ang.in authen.quod locum.ver.& ex hoc conclude.C.ſi ij.nupſ.mul.& conſ.xcvij. verſ.reſtat igitur. & con.cix.verſ.ſed an eis non viuentibus.Anchar.in c.fi.nu.14.de pigno.& ibi Imola.numero.32.Curt.ſen.con.xiiij.num. 8. verſ. idem voluit Bart.Alex.con.xxviij.ver.ſed ſi teſtator adiecit.volum.iiij. Pract. Pap. in libello,quando mul.agit ad dotem,in verbo donec,vitam.in fi.verſ. niſi fortaſſe.Dec.con.cccclxxvj.ver.& idem in ſubſtituto.

Maria.iun.con.lxxxv.num.21.ver.vel ſecundo & aliter. & conſi. lxxxvj.num.5.& ſeq.verſ.ij.reſpondetur.vbi hanc dicit* communem opin.vol.j.Boer.deciſ.xliiij.in fi.verſ.ſecus verò ſi teſtator.Cur.ſen.cõſ. xv.ver.& illa verba.Pic.in d.l.Titia.§.Titia,nu.37.ver.circa tertium.

Contrarium Saly.in auth.hoc locũ.ver.ſed ipſe ſubiungit.& Bald. in l.voluntatis.ver.item pone exemplum.C.de fideicom.

12 Amplia idem eſſe in conditione adiecta legato vſuſfructus facto vxori,donec voluerit manere cum filiis , quia illis 'deficientibus libere vſumfructum conſequitur, Abb.in con.lxxviij.ver.ad ſecundum. vo. ſecundo.

Contrarium tenet Ruin.in con.xlij.per totum.vol.ij.

13 Secundò Amplia,etiamſi ſtante conditione,donec honeſtè , & caſtè vixerit,& vitam vidualem ſeruauerit,pro parte hereditas deueniat ad extraneum heredem,Ruin.con.xxvj.ver.ſed iſtis non obſtantibus, volumine iij.

14 Primò limita,ſi legatum ſpecialiter iniunctum eſſet ipſi filio,ita limitat Alex.in l.etſi contra tabulas.ff.de vulg.& pup.ver.mihi placet multum.Pic.in d.l.Titia.nu.36.verſ.circa iij.

15 Secundò Limita,ſuccedente ſubſtituto pupillari quando non eſt factum relictum vxori per verba ſuſpenſiua,Bart.in d.§.Titia.ver.quæro pone,de leg.ij.vbi Bal.in ver.ſecunda concluſio.& con.50.in fi.ver. quæritur etiam.volu.v.Bart.in con.ccxliij.in fin.ver.ſi vero loquimur. Anch.in c.fi.num.14.de pignor.& ibi Imol.nu.32.Pract. Pap. in libel. quando mulier agit ad dotem.in verbo,donec vitam. in fi.ver.ij.caſu. Iaſ.in l.etſi contra tabulas.verſ.ego pro vtroque membro.ff.de vulg.& pup.Boer.deciſ.xliiij.in fin.num.39.Curt.ſen.con.xv.verſi.licèt per ea verba.Pic.in l.Titia.§.Titia,num.35.verſ.ſecundam concluſionem.vbi ſublimitat.

16 Contrarium Bal.in d.l.etſi contra tabulas.ver. & eſt hoc notandum Gomeſ.in §.fuerat.n.34.ver.& ex hoc redditur dubia.inſt.de act.

17 Sextò Amplia , etiamſi pia cauſa ſuccedat poſt mortem filij , nam etiam in præiudicium piæ cauſæ ſuccedentis vxor conſequitur integrũ vſumfructum,& legatum non reſtringitur ad alimenta tantùm.Barto. conſi.clxx.ver.ſed ego dico.Bald.in l.etſi contra tabulas,verſ.& eſt hoc notandum.& ibi Imol.ver.& hoc tenendo.ff.de vulg.& pup.Dec.con. cccclxxvj.ver.& iſta concluſio.Maria.iun.con.lxxxv.23.verſi.veruntamen prædictis.vol.j.& conſi.lxxxvj.nu.6.verſ.& iſta concluſio. eod. vol.Pic.in d.§.Titia.num.56.verſ.xiiij.quæro,licèt dicat articulum eſſe maximè dubium.

Contrarium Corn.con.cxij.n.16.ver.item concurrit.vol.ij.

18 Septimò Amplia,nam ſtantibus extraneis heredibus cenſetur vſuſfuctus plenus vxori relictus, etiamſi adiecta ſint illa verba, dominam & vſufructuariam,non autem cenſetur relicta plena proprietas.Socin. con.ccx.vbi dicit ita*communiter tenere Doct.Corn.con.cxij. verſic. item eſt aduerten.vol.ij.Cor.conſi.cclxxiij.ver.his tamen non obſtantibus.vol.iij.

19 Et idem ecõtra,quando vxor relinqueret maritum dominum,& vſufructuarium extraneis heredibus inſtitutis , quia tunc integrum vſumfructum maritus conſequitur, Ang.in auth.hoc locum.ver.vnde ex hoc concludo. C.ſi ij.nupſ.mul.

20 Sed ꝙ ſola alimenta etiam iſto caſu cenſeantur relicta, prout quando filij ſunt inſtituti,tenet Saly.in d.auth.locum,ver.& attende.

21 Contrarium,vt imò plena proprietas ad ſuam electionem cenſeatur relicta voluit Cor.con.cclvij.ver.circa ſecundum.vol.j.qui hoc intelligit maximè verum eſſe quando filiis teſtatoris ſit relictus vſuſfructus vnà cum herede inſtituto,vt voluit Bal.in auth.hoc locum.verſ.ſed pone.C.ſi ij.nupſ.mul.

22 Primò Limita primam opin. magis communem , quando perſonæ quæ relinquũtur à teſtatore dominæ & vſufructuariæ nõ habitarent in domo teſtatoris,nec præeminentia vtebantur,ita Ang.in auth. hoc locum,ver.ſed ſi talem.C.ſi ij.nupſ.mul.

Contrarium in hoc vltimo tenet Bal.ibi.ver.aduerte,iſta ratio.

23 Secundò Limita,quando ex aliis in teſtamento diſpoſitis colligeretur,ꝙ teſtator voluit illa verba,dominam,& vſufructuariam , reſtringi ad alimẽta tantũ,prout tacitè colligit hoc eſſe de mente teſtatoris.Cor. con.cccviij.ver.item limita,vltra prędicta.vol.iiij.

24 Octauò Amplia,etiamſi dictum ſit dominam , & maſſariam , quia ſtantibus extraneis heredib.habet plenum vſumfructum,vt Deciſ.Tholoſ.cccclxij.

25 Contrarium,ꝙ imò iſto caſu alimenta tantum , & præeminentiam conſequatur vxor,ſenſit Spec.poſt Odofr.in tit.qui fil.ſint legitimi.§.j. ver.quid ſi quis ita dixit.Bal.in.l.legẽ.ver.idem ſi dixit.C.de indict.vid. toll.Maria.iun.con.xciiij.vol.j.Pariſ.con.xxj.nu.18.vol.ij.

26 Nonò Amplia idem eſſe , ſi dictum ſit dominam ſimpliciter. Dec. Tholoſ.cccclxij.Ange.Aret.in tract.de teſta.verſ.item reliquit,in prin. ibi,& idem quando teſtator.Dec.con.cclxxviij.ver.vnde poſtremò.

Contrarium ſumitur ex verbis Bald.in addit.ad.Spec. in tit. qui fil. ſint leg.ver.ſi maritus.&Bar.in §.Titia.ver.& eodem modo.Maria.iun. in con.xciiij.vol.j.Abb.con.iiij.ver.& ſi quæratur.vol.ij.Pariſ.con.xxj. nu.18.vol.ij.Pic.in §.Titia.nu.19.ver.j.eſt.& nu.24.vbi amplia etiam ſi dictum eſſet,dominam bonorum.& num.73.in xxiiij.q.vbi ſublimitat.

27 Tenendo primam opi.Limita,niſi teſtator , qui vxorem dominam reliquit,eam pariter tutricem teſtamentariam , & legitimam adminiſtratricem conſtituiſſet,& etiam abſoluiſſet à reddenda ratione adminiſtrationis,& fructuum perceptorum,quia ex his apparet ſibi tãtummodo fuiſſe alimenta relicta,Rui.con.xvij.n.12.ver.ſed prædictis non obſtantibus.vol.ij.

28 Tenendo ſecundam limit.nullo alio herede inſtituto,Pic.in §.Titia. nu.21.in fi.ver.tenendo tamen.

29 Secundò Limita,niſi heres fuiſſet inſtitutus in certa tantum parte hereditatis,Pic.in §.Titia.nu.24.

30 Decimò Amplia,etiamſi dictum ſit dominam , & vſufructuariam, Pic.in §.Titia.nu.26.ver.iſtam concluſionem limitat.

31 XI.Amplia,etiamſi teſtator relinquat vxorem vſufructuariam,additis his verbis,vt habeat,& percipiat alimenta,prout faciebat in vita teſtatoris,Pic.in d.§.Titia.nu.38.ver.quid autem ſi teſtator.

32 Primò Limita,quando ex coniecturis conſtare poſſet , vt teſtator etiam extraneo inſtituto voluerit reſtringere legatum vſuſfructus factũ vxori ad alimẽta tantùm,Soc.con.cclxxix.verſ.ſed præmiſſis non obſtantibus.Ruin.con.xxxv.nu.3.vol.ij.

33 Vt quia poſt legatum vſumfructum relinqueret eidẽ vxori victum, & veſtitum , quia ex hoc appareret voluiſſe ſub legato vſuſfructus includi tantum alimenta , nam ſi de integro vſufructu omnium bonorum ſenſiſſet,fruſtra factum fuiſſet legatum victus,& veſtitus, Socin.in con.cclxxix.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.

34 Idem ſi teſtator,poſt legatum vſumfructum vxori,diſponeret,vt ſi moleſtaretur ab herede,haberet victum extra domum, per hoc enim legatum pœnale declaratur præcedens legatum non pœnale,vt non intelligatur de integro vſufructu , ſed vt habeat tantummodo alimenta, Ruin con.xxxv.num.8.ver.iij.prædicta confirmantur.vol.ij.

35 Et idem quando poſt legatum vſumfructum voluit teſtator, vt vxor poſſit manere in domo habitationis teſtatoris,Rui.con.xxxv.n.8.vo.ij.

36 Secundò Limita, nam ſi teſtator dixit,relinquo vxorem meam maſſariam,cenſetur alimenta tantum relinquere,Bal.in l.legem.ver. quid ſi teſtator dixit.C.de indict.vidu.tollen.Saly.in d.auth. hoc locum.verſ. & fortius ſi adiiciat. Pariſ.con.xxj.nu.18.& ſeq.ver.quando autem.vol. ij.Pic.in §.Titia.nu.28.& nu.73.in xxiiij.q.ff.de leg.ij.

37 Amplia,idem eſſe ſi eam relinquat dominam,& maſſariam,Cor.cõ. cxij.vol.j.Maria.Iun.in cõ.xciiij.volumine j.Abb.con.iiij.ver.& ſi quæritur.vol.ij.Pariſ.con.xxj.nu.18.& ſeq.ver.quando autem.vol.ij.Pic.in §.Titia.nu.28.

38 Limita,vt hoc non procedat nullo alio herede inſtituto , quia tunc verbum domina,importaret inſtitutionem,Pic.in §.Titia.numero,22. & num.73.

39 Tertiò Limita,ſi dictum ſit gubernatrix,& adminiſtratrix,Pariſ.cõſ. xxj.nu.18.vol.ij.

40 Quartò Limita , nã dato herede vniuerſali licèt mulier cõſequatur

vſum

vſumfructum,non tamen integrum,ſed pro parte cum herede,Bald.in l.fi.ver.ſi autem teſtator.C.de indict.viduit.tol.Ruin.conſi. xl.verſ.ex his ergo apparet.vol.ij.

Contrarium Pariſ.con.xciiij.ver.ad idem etiam facit.vol.ij. verſic. quo caſu.& con.xcvij.nume.16.verſ.quo fit,volu.ij.& verſ.nec obſtat. vbi hanc dicit*communem opi.Pic.in §.Titia.num.25.

Tenendo hanc vlt.opi.tanquam magis*communem,

41 Limita,quo ad legata particularia facta certis perſonis, quia in illis vxor concurrit in vſufructu cum legatariis,Pic.in §.Titia.num.26.vbi hanc dicit communem de qua vide eundem.nu.68.& 69.

42 Quintò Limita, niſi inſtituiſſet heredes extraneos cum illis verbis, pleno iure vel plenario,quia concurreret vxor tunc in vſufructu cum extraneis heredibus,Pic.in d.§.Titia.nu.63.ver.quæro ergo xxj. & nu. 70.ver.limita dupliciter.

43 Sextò Limita,ſi teſtator extraneos heredes in teſtamento inſtituiſſet,& poſtea in codicillis vxori vſumfructum legaſſet,nam tunc concurreret vxor cum heredibus in vſufructu.Pic.in d.§.Titia.nu.64.verſ. videtur poſſe dubitari.

44 Septimò Limita,niſi dictum ſit per teſtatorem, vt vxor ſit vſufructuaria omnium bonorum,& quòd habeat victum,& veſtitum,& alimenta abſque ratione reddenda in ſatiſdatione præſtanda,Pic.in §.Titia.nu.113.verſ.xliij.pone.

45 Quid autẽ ſi vſuſfructus relictus ſit aliis perſonis,quam vxori ? an idẽ dicendũ ſit?& quidẽ quando mater teſtatoris relicta,eſt vſufructuaria,ſtantibus liberis legatum non reſtringitur ad alimenta,ſed integrũ vſufructum comprehendit,vt tenet Corn.in conſ.ccx.in princ.vol.iij. Pic.in d.§.Titia.nu.40.verſ.vj.quærit Bart.

46 Et generaliter in omni alia perſona,quæ non haberet præeminentiam,ſeu dominationem in domo teſtatoris, legatum huiuſmodi non eſſe reſtringendum ad alimenta, voluit Ang.in d.auth.hoc locum.ver. ſed ſi tales perſonæ,refert,& ſequitur Alexand.conſi.50.verſ.præterea Bart.vol.vij.

Contrarium Ang.in conſ.cix.verſ.reſtat igitur videre. Imol. in d. §.Titia.ver.ſed extraneis inſtitutis.Cuma.ibi in finalib. verbis. verſicu. tangit etiam Bart.Ang.Aret.in tract.de teſtam.in verbo.d.b.eius vxorem.ver.quærit Bart.in d.§.Bald.in d.§.Titia.ver.idem credo, Ange.in auth.hoc locum.ver.ſed dubitatur.Bertr.con.xxxvj.ver.ad quod reſpõdeo.vol.j.Aim.de antiq.tem.in iiij.part.numero 35.ver.plane hæc decima limit.Pic.in d.§.Titia nu. 40.ver.vj.quærit Bar.

47 Et idem in nouerca,quòd huiuſmodi legatum non reſtringatur ad alimenta ſed comprehendat integrum vſumfructum,tenet Imol.in d. §.Titia.ver.ſed extraneis.Ang.Aret.in tract.de teſta,in verbo,item reliquit dictam b.eius vxorem.in ver.quærit Bar.in d.§.Pic.in d.§.Titia. in num. 40.ver.vj.quærit Bar.

48 Et idem in patre tenet Cuma,in d.§.Titia.in finalib.verbis,verſ.tangit etiam Bart.

49 Et idem in fratre tenet Cuma.in d. §. Titia.in finalibus verb. verſ. tangit etiam Bar.Ang.Aret.in tract.de teſta.in glo.in verbo,item reliquit dictam b.eius vxorem.verſ.quærit Bart.in d.§.Pic.in d.§.Titia.nu. 40.ver.vj.quærit Bart.

50 Et idem in ſorore tenet Bal.in d.§.Titia ver.præterea idẽ credo. Pic. in d.§.Titia.nu.40.ver.ſextò quærit Bart.

51 Et idem in concubina tenet Bal.in d.§.Titia.ver.idem credo.Ang.in auth.hoc locum.verſ.ſed dubitatur.Pic.in d.§.Titia.nu.40.ver.vj.quærit Bart.

52 Et idem in auia,dicit Ang.in d.auth.hoc locum .verſ.ſed dubitatur.

53 Et idem in cognata teſtatoris,id eſt,in vxore fratris.tenet Iaſ.in conſ. xliiij.ver.ad aliud dubium.vol.j.Aim.de antiq.tempo.in iiij.part.num. 35.verſ.plane hæc.x.fall.

De acquirendo rerum dominio.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor bonæ fidei compenſat fructus perceptos cum ſumptibus factis.

1 OMNES admittunt illam iuris concluſionem , vt bonæ fidei poſſeſſor compenſet fructus perceptos cum ſumptibus factis in re,l.ſumptus.ff.de rei vendic.l.in inſulã.§.fructus.ff.ſol.mat.Bar.in l.in fundo,eo.tit.& ibi Ang.Odofred.& Bar.in d.l. ſumptus , vbi etiam Alber.Bal.& Ange.Curt.iun.in conſi.clv.Fel. in ca. cum cauſa.de re iudic.Bald.in l.ſuper empti.C.de euict. Maria, iun. in con.ccl.n.32.vo.j.& cõ.clxxxij.Rui.cõſ.xcvij.vo. ij. Tira. de retrac. cõuētio.§.vij.in gl.j.numero quarto , & ſeq. ponit duodecim declarationes in hac materia,ad quem pro nunc me remitto.

2 Primò Amplia, vt etiam ſumptus litis compenſentur cum fructibus perceptis ratione legitimæ adminiſtrationis, ita ꝙ repeti nõ poſſunt à legitimo adminiſtratore,qui facit fructus ſuos.l.j.C.de bon.mater.vbi Cyn.in vlti.quæſt.ponit iſtam ampliationem.& idem ſequitur ibi Alberic.

3 Secundò Amplia,in marito faciente impenſam in re paraphernali vxoris ſuæ,ex qua fructus percepit,Bero.q.xxij.

4 Primò Limita,vt hoc locum habeat quando fructus percipiuntur ex re aliena per alium poſſeſſa,ſecus ſi ex re ſua alteri tamen reſtituenda, quia tunc ſumptus factos in re quis non compenſat cum fructibus , ita gl.in l.emptor.ff.de rei vẽ.in verbo,ſuperfluum.in fi.& ponit Bal.Ang. Imol.& Alex.in l.in inſulam.§.fructus.ff.ſol.mat.Idem tenet Bart.Bal. & Ang.in d.l.emptor.vbi Ang.limitat.Idem tenet Bal.Ang. Imo.Paul. de Ca.& Alex.in l.domos.ff.de leg.j.& ibi Iaſ.Idem voluit Bal.in c.grauis.de reſt.ſpol.Alex.in conſi.cxxiij.vo.j.Cur.in conſi.vj.in fi.Cremen. in ſing.cv.Trig.in ſing.xij.Hiſpa.in rubrica,de dona.inter vir.& vxor. Ruin.conſilio xiiij.vol.j.& conſi.xxxviij.eodem volu.& conſi.lxxxiiij. volum.j.& conſilio cxxxj.& conſilio cxxxij.volum.j.& conſilio cxvij. vol.iij.& conſi.cxxxv.vol.iij.& conſi.clxv.vol.iiij.& conſi.xcvij.volu. v.Bero.q.xxij.Boer.deci.xliiij.in j.parte,nume.15.cum pluribus ſeq.& maximè nu.20.

5 Et hoc procedit,ſiue res ſit ſua ratione veri dominij,ſiue vtilis,vt tenet Bal.in d.l.emptor.ff.de rei vendi.Fel.in c.cùm cauſa.de re iud.

6 Secundò Limita,quando quis habet rem ex cauſa lucratiua,ſecus ſi ex cauſa oneroſa.nam tex.in d.l.ſumptus,loquitur in eo,qui receperat rem ex cauſa donationis,Ita Soc.in regula ccxcviij.

Tamen iſta limitatio non eſt vera,& contra iſtam eſt tex.in l.in inſulam,in §.fructus.ff.ſol.mat.in l.diuortio.§.impendia.eo.tit.in l.emptor. ff.de rei vend.in l.ſuper emp.C.de euict.

7 Tertiò Limita in bonę fidei poſſeſſore,qui exponit in re credens eſſe ſuam,non habens animum aliquem ſibi obligandi faciendo dictas impenſas;ſecus quando aliquis faceret in re aliena impenſam neceſſariam,vel vtilem animo repetendi.nam ex quo ſciebat ſe facere impenſam in re aliena non vtitur hac compenſatione:vt declarat Cor.in conſi.lxxxvj.vol.iiij.

8 Quartò Limita,quando fructus lucrari deberet exponens alia ratione,quàm æquitatis,vt puta propter legitimam ſuam adminiſtrationẽ: vt conſiderat Bert.in conſi.xv.vol.j.& hoc videtur ſentire Pau.de Caſt. in l.diuortio.§.impendia.ff.ſol.mat.

9 Tamen iſta limitatio videtur contra caſum in l.j.C.de bo.mater.vbi pater qui litigat pro rebus filij tenetur facere ſumptus de fructibus,ſed illud eſt ſpeciale in expenſis litis:vt declarat Bald.in authen.excipitur, in pen.q.C.de bo.quæ libe.& in patre qui habet eos ex cauſa lucratiua, ſecus in habente ex cauſa oneroſa:vt declarat Areti.in d.§.impendia. ver.alius eſt.

10 Et tenendo limitationem ipſam,Sublimita ſecus eſſe in prælato faciente ſumptum in re eccleſię:vt per Bal.in auth.excipitur.in pe.q.C.de bo.quæ libe.& per Aret.in d.§.impendia.ff.ſol.mat.

11 Quintò Limita,quando haberet cauſam à domino,quia tunc non teneretur fructus compenſare:ita Bal.in d.l.ſumptus.Cor.in conſi.lxxxvj.vol.iiij.Bal.in l.diuortio.in §.impendia.in fi.ff.ſol.ma.& ibi Imol.& Aret.Pau.de Caſt.in conſi.cclxx.incip.viſo puncto ſuprà ſcripto.volu. ſecundo.

12 Vel ſi haberet à non domino,haberet à tali,cui fructus eſſent debiti, quia tunc fructus perceptos non tenetur cum expenſis compenſare. Alex.in conſi.ccliiij.vol.vj.

13 Declara etiam,quia æſtimatio fructuum,& melioramẽtorum in hac materia non eſt facienda ſecundum valorem illius temporis,in quo eſt facienda compenſatio,ſed habita ratione ad tempus in quo melioramenta facta fuerunt:vt declarat Fel.in conſi.xlij.nu.9.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor bonæ fidei tenetur de conſumptis,quatenus eſt factus locupletior.

1 BONÆ fidei poſſeſſor tenetur de fructibus conſumptis, quatenus effectus eſt locupletior : ſecundum vnam opin. quam poſuit Inno.in c.in literis.de reſt.ſpo.Spe.in titu.de fruct.& intereſſe.§.j.ver.in induſtrialibus verò.ibi, niſi fortè ad pretium.Bar.in l.ex diuerſo,ff.de rei vend.& Ange.Bar.in l.fructus.ff.ſol.ma.Cy.in l.certum.C.de rei vend.Ang.in l.item veniunt.in §.fructus,ff.de peti.here.Pau.de Ca.in l.Neſennius.§.j.ff.de re iud.& in l.ſequitur.§.fructus.ff.de vſucap.& in l.ſi inſulam.§.j.ff.ſol.ma.Abb.in c.grauis.de reſt.ſpo.Albe.de Roſ.in l.fructus.ff.de rei ven.Pau.de Caſt. in conſi.cxlvij.vol.j.Ang.in conſi.clx.in fi.& in conſi.cxxxiij.Soc.in cõſi.cclj.& iſtam tenet Alex.& dicit eſſe communem hodie in d.l.ſi inſulam.§.j.ff.ſol.ma.& in conſi.xx.vol.iiij.& in conſi.xc.vol.iiij.Dec.in l. ſi me,& Titium,ff.ſi cer.pe.Guido Papæ q.ccccl xviij.Caſſa.in conſ.xxj. Maria.Soc.Iun.iſtam tenet.& dicit*communem in conſi.cl.nu.21.vo. j.Rui,qui dicit iſtam cõmunem,cõſi.xxiiij.in fi.vol.j.& cõſi.cciiij.vol.j.

Contrariam verò partem, vt de conſumptis quis nō teneatur, etiam quatenus ſit effectus locupletior: tenuit Bald.in dicta l.ex diuerſo.& in l.j.C.de vſur.& fruct.lega.Alexan.in l.Neſennius.§.j.in fi.vbi dicit iſtam partem communem.ff.de nego.geſt.

Et iſtam tenuit, & dicit * communem Anto.de But.in ca.grauis. de reſtitu.ſpoliato.& ibi Imola.

Et iſtam dicit communem, licèt ſequatur primam tanquam æquiorem Abbas in d.c.grauis.de reſti.ſpol. & idem dicit, & tenet Alex.in l.iij.C.de his,quæ vi,metúſve cau.Io.Fab.in §.ſi quis à non domino.Inſti.de rer.diuiſ.Curt.ſenior in conſi.lxxij.vbi dicit iſtam communem opin. Nico.de Neapo.in §.ſi quis à non domino.& ibi Iacob.de Plar. Inſti.de rer.diuiſ.& iſtam communem, & tenendam dicit Cæpol.in conſi.ciuili xxv.& Ruinus qui dicit iſtam communem.nu.91.vol.v.

Tenendo hanc vltimam opinionem, vt de conſumptis non teneatur etiam quatenus ſit effectus locupletior bonæ fidei poſſeſſor,

2 Primò Limita hoc procedere in iudicio particulari, ſecus in vniuerſali, in quo regulariter bonæ fidei poſſeſſor tenētur de conſumptis, etiā quatenus effectus eſt locupletior, Bar.in repe.l.quod Nerua.verſ.tertiò fallit.ff.depoſi.Bal.in l.ex diuerſo.ff.de rei vendic. & in l.j. C.de vſur.& fruct.leg.Anto.de But.in c.grauis.de reſti.ſpol.

3 Secundò Limita, in fructibus naturalibus, nam licèt ſecundùm opinionem negatiuam bonę fidei poſſeſſor faciat fructus ſuos induſtriales, quatenus eſt effectus locupletior quominus illos teneatur reſtituere: tamen ſecus eſt in fructibus naturalibus, quia illos reſtituit omninò quatenus locupletior efficiatur: glo.in §.ſi quis à non domino.Inſtit.de rer. diuiſ.in verbo, fructus.Azo in ſumma, de rei vend.Ang.in l.ex diuerſo. ff.de rei vend.Bal.in l.j.C.de vſur.& fru.lega. Imola poſt Ang.& Alex. ibi in l.Neſennius.§.j.ff.de rei vend.Ang.in l.ſi apes.§.j.ff.de furt.

4 Tertiò Limita in iudicio, vbi æquitas attenditur: quia de æquitate prima opinio procedit, cùm nemo debeat locupletari cum alterius iactura: & ita dicit Abbas in c.grauis. de reſti.ſpol. Socinus in conſi.cclj. Curtius in conſi.lxxij.

5 Quartò Limita, quando ageretur condictione indebiti, quia tunc etiam in induſtrialibus tenetur bonę fidei poſſeſſor quantus effectus eſt locupletior, Ange.& Imola in l.ſequitur. §.fructus.ff.de vſucap.& in l. Neſennius.§.j.Ang.in l.ſi me, & Titiū ff.ſi cer.pet. Roma.in conſ.cxlix.

6 Quintò Limita, ſi bonæ fidei poſſeſſor non haberet titulum, vt dicit Nico.de Neapo.in §.ſi quis à non domino.Inſtitu.de rer.diuiſ.Anto.de But.in ca.grauis.de reſti.ſpol.

7 Sextò Limita, quando bonæ fidei poſſeſſor poſſediſſet triēnio: quia per tantum tempus excluditur omninò ille qui intēdit repetere fructus à bonæ fidei poſſeſſore, glo.in verbo, non fuerint.& ibi Bar.in l.ſequitur.§.fructus.ff.de vſucap.& idem Bart.in l.iij. C.de his, quæ vi, metúſve cauſa.Bal.in l.j.C.de vſur.& fru.lega.& in l.ancillæ. & ibi Cy.C.de furt. Anto.de But.in c.grauis.de reſtitu.ſpo.Alex.in l.iij.C.de his, quæ vi, metúſve cau.Bal.in c.vigilanti.de præſcri.Abbas in c.de quarta.de pręſcri. & in c.grauis.de reſti.ſpo.Ange.Imola, & Pau.in dicta l.ſequitur.§.fructus.ff.de vſucap.Curt.ſenior in conſi.lxxij.Soci.in conſi.cclj. Balbus in tract.præſcri.Iaſ.in conſi.lxxxiij.vol.j.

8 Eſt verum, ꝙ Soci.in conſi.lxxxij.volu.iiij. & Deci.in l.ſi me, & Titium.ff.ſi cert.pet. intelligunt iſtud procedere tantùm quando agitur de fructibus extantibus, non de conſumptis pro quibus datur actio perſonalis, cui non præſcribitur, niſi ſpatio xxx.annorum.

9 Tamen etiam in fructibus conſumptis idem eſſe, quatenus effectus ſit locupletior, tenuit Bar.in l.iij.C.de his, quæ vi, metúſve cau.Bald.in l. ancillæ.C.de fur.Pau.ne Caſt.in l.ſequitur.§.fructus.ff.de vſucap. Curt. in conſi.lxxij.Soci.in conſi.ccl..Balb.in tract.præſcrip.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Imperator an ſit dominus totius orbis.

EX Textu in l.deprecatio.ff.ad le.Rho.de iact.colligitur illa conclusio, quòd Imperator eſt dominus totius orbis. ad idē eſt tex.in l.j.C.de rap.virg.ibi, noſtri orbis regiones, &c.

1

2 Primò Amplia hanc concluſionem, vt etiam omnes Reges dicantur eſſe ſub Imperatore, Iaſon in conſi.lxx.vol.iij. Fran.in rubri.de appel.Pariſ.in conſi.j.vol.ij.

3 Limita hanc ampliationem in Rege Francorum, Bar.in l.hoſtes.ff. de capti.& poſtli.reuer. Spec.in tit.de appel.§.nunc tractemus.in princ. Iaſon, qui hanc dicit * communem opinionem in l.cunctos populos. nume.10.C.de ſumma Trini.

4 Et idem eſt in Rege Hiſpaniarum, Nico.de Vbal.in tract.ſucceſſ.ab inteſta.in j.par.nu.82. Iaſ.in d.l.cunctos populos. nu.11. & ibi Caccialu. C.de ſumma Tri.Gramma.conſi.ciui.clxix.nu.10.& ſeq.

5 Declara tamen, quia omnes principes ſeculares de iure tenentur recognoſcere Imperatorem in dominum: vt habetur in c.Adrianus. el ij. lxiij.diſt.licèt de facto Reges Franciæ, Hiſpaniæ, & Angliæ neminem recognoſcant, Ab.poſt Hoſt.in c.per venerabilem.nu.37.qui fi.ſint leg.

6 Secundò Amplia, quia concluſio procedit etiā ſi Imperator fuerit tantummodò electus, & nondūm coronatus, Cy.in l.fin.& ibi Iaco.But.& Ange.C.de quadri.præſcri. Bart.in extrauag.ad reprimendum, in verbo, Reges. Card.in clem.j.in ij.quæſt.& ibi Imola in iij.quæſt.de iureiu. vbi dicit communem opinionem, Archid.in c.legimus.xciij.diſt. Bald. in procœ.Digeſt.in verbo, Rex pacificus. Calde.in conſi.vij.de priuileg. Abbas in ca.venerabilem.de elect. vbi hanc dicit de conſuetudine ſeruari, Homod.in conſi.cxxix.Corne.in conſi.j.vol.iij.& in conſi.clxxvij. vol.j.Deci.qui hanc dicit * communem opi.in conſi.cxciiij. & in conſi. cccccIxxxviij. nu.7.vbi dicit communem, & de conſuetudine ſeruari.

Contrarium tenet glo.in l.fi.in verbo, inſulas. C.de quadri.præſcri. & ibi etiam Sali.Spec.in tit.de reſcri.præſentat. §.fi. verſ.item quod obtentum eſt.& iſtam etiam tenet Oldra.in conſi.clxxx.

7 Tertiò Amplia, quia Imperator nedū res ſibi immediatè ſubiectas, ſed etiam mediatè ſubiectas infeudare poteſt: prout latè hanc opi.comprobat Curtius iunior in conſi.clvij.nu.10.

8 Primò Limita, quia Imperator intelligitur dominus orbis vniuerſalis, non autem rerum particularium: vt declarat Bartol.in extrauag.ad reprimendum, in verbo, Reges.Alber.in procœ.Digeſto.nu.9.refert, & ſequitur Curt.iunior in conſi.clvij.Bar.in l.j.§.per hanc.ff.de rei vendi. Ange.in l.deprecatio.ff.ad le.Rho.de iact.& in l.ſi heredis ſeruus. ff.de lega.j.Bal.in l.bene à Zenone.C.de quadri.præſcri. & in c.j.in princ.de pace iura.fir. ad idem eſt glo.in c.conuenior.xxiij.q.viij. Luc.de Pen.in l.fi.nu.82.C.de loca.præd.ciuil.lib.ij. Iaſon in l.cunctos populos. nu.6. & ibi Caccialu.C.de ſumma Tri.Feli.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti. Hippoly.in l.j.nu.96.C.de rap.virg.Rui.in conſi.xxvj.vol.j.

9 Secundò Limita, quia quo ad iuriſdictionem, & protectionem tantummodò dicitur Imperator vniuerſi orbis dominus: ita gloſſ.in procœ. Digeſto.& ibi Barto.

Et quo ad protectionem tantùm hanc concluſionem procedere dicit Alber.in l.bene à Zenone.C.de quadri.præſcri. & idem tenet gloſſ. penul.in l.Barbarius.ff.de offic.præto.& in l.bene à Zenone.in verbo, omnia.C.de quadri.præſcri.Afflict.in prælud.conſti.Reg.in xvij.quæſt. poſt And.de Iſernia ibi: qui hanc dicit * communem opi. Feli.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitu.Lofre.conſi.iiij.Bal.in conſi.cccxxvij.volu.j. Spec.in tit.de feud.§.quoniam.verſ.xiiij.quæritur.Abbas in c.quæ in eccleſiarum.nu.11.de conſtitu.

10 Contrarium vt etiam ſit dominus quo ad proprietatem, tenuit Hoſti.in ſumma de præſcri.rer.immobi.§.quę exigantur.verſ.ſed nunquid maius peccatum eſt.Albe.de Roſa.in procœ.Digeſt.nu.9.

11 Tertiò Limita, in terris in quibus hodie nullam habet iuriſdictionē, prout ſunt ea loca de quibus dictum eſt ſuprà in prima ampliatione, vt vltrà illa ſunt loca dominij Venetorum.Bald.in rubri.ff.de rerum diuiſ Barto.in l.apud hoſtes.ff.de capti.& poſtli.reuerſ.Iaſon in l.cunctos populos.nume.11.C.de ſumma Trini.Nico.de Vbal.in tract.ſucceſſ.ab inteſta.in prima parte, nu.82.

12 Et propterea Imperator in dominio Venetorum non poteſt legitimare: prout latè firmat Maria.iunior in conſi.100.vol.ij.

13 Idem etiam erit dicendum de Repub.Florentina, quæ tempore Honorij Papæ iiij.ſoluto Rodulpho Imperatori pretio ſex millium ducatorum vindicauit ſe in libertatem, confirmante Honorio libertatē prædictam. Quod quidem vltrà Platinam, & alios hiſtoriarum ſcriptores, teſtatur Feli.in c.cùm non liceat.verſ.quartò quidem. de præſcri. Corſet.in tract.de poteſta.reg.quæſt.cj.nu.68.

14 Quam quidem dationem libertatis potuit Imperator conferre maximè Papæ auctoritate interueniente. Feli.in c.ad audientiam. verſ. & iſta faciunt ad illam quæſt.de præſcrip.Soci.in conſ.cclvij. verſi.confirmantur prædicta.vol.ij.

15 Non immeritò igitur ciuitas Florentina cum ab illo tempore citra fuerit in iſta quaſi poſſeſſione libertatis, ius libertatis quæſiuit.

Nam communis eſt Doctorum ſententia vt ciuitas præſcribere poſſit ne Imperatorem, vel alium in dominum recognoſcat: vt de iſta communi opinione Doctorum meminit Corſet.in tracta.de poteſta.reg.q. cj.nu.67.Lap.alleg.xcij.& hanc dicit communem Balb.in tract.præſcr. in ij.parte, quintæ partis princip.quæſt.ij.

16 Et ꝙ hodie ciuitas Florētina in ſuo dominio, nec Imperatorem, nec alium in dominum recognoſcat, dicit Bart.in l.hoſtes.in fi.ff.de capt.& poſtli.reuer.& idem Ab.in conſi.xcj.verſ.ſed his non obſtantibus.vo.j. Corne.in conſ.lv.vol.ij.Alex.in conſ.xcvj.vol.vj. Prob.in c.vbi periculum.in fin.de elect.in vj.Deci.in conſi.cxxxv.& in conſi.dcclij. Cæpol. in conſi.crimina.xvij.nu.20. Curt.in tracta.feud. in ij.parte, in ij.quæſt. principa.& idem dicit Feli.in c.cùm non liceat.verſ.ad partem affirmatiuam.de præſcrip.

17 Hinc eſt ꝙ Imperator non poteſt in ciuitate Florentina legitimare, ex quo in ea nullam habet iuriſdictionem: vt tradit Deci.in conſ.cccccIvij.in ij.dub.Maria.iunior in conſ.100.nu.24.vol.ij.

18 Prout etiam dici poſſet de Duce Sabaudiæ, qui & ipſe nullum ſuperiorem recognoſcit: Iaſ.in conſ.ccxxvij.vol.ij.poſt Rom.in conſ.lix.

FINIS QVINTI LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM, LIBER SEXTVS.

In quo habentur Concluſiones ad varias, & diuerſas materias pertinentes.

De Regulis iuris, Concluſio Prima.

ARGVMENTVM.

Ex actu impugnato commodum quis ſentire non debet.

1 REGVLA IVRIS EST, vt ex eo non debeat quis cõmodum ſentire, quod nixus eſt impugnare. vt in reg. ex eo. de regu. iur. in vj. c. cùm olim. & ibi no. Abb. in vj. nota. de cenſib. l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inoff. teſta. l. j. C. de furt. l. quæſitum. ff. de acq. hered. Alex. in conſi. ccix. in fi. vol. vij. Ægid. Bella. deciſ. cccccliiij. Faſtol. dub. xxviij. Feli. in c. ſuper literis. verſ. octaua regula. de reſcri. latè Feli. in c. capitulũ. ver. confirmatur, eo. tit. Fran. in c. ſolicitudinem. in ij. limi. de appel.

2 Et propterea Infertur, vt ex poſitione negata quis non poſſit ſuã intentionem fundare: ita Bar. in l. poſt legatum. verſ. quæro aduerſarius. ff. de his, quib. vt indi. Spe. in tit. de poſi. §. viij. Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune. verſ. videndum eſt ergo. ff. de acq. poſſ. & in l. non vtique. ff. de excep. Feli. in c. capitulum. de reſcrip. Archid. in c. j. de confeſſ. in vj. Guido Papæ qui dicit iſtam * communem opi. in q. clxxxij. Soci. in conſi. cciij. idem tenet Io. And. in d. c. j. de confeſ. in vj. vbi Io. Monach. Domi. dum ſe remittit ad Spec. in loco ſuprà alleg. & ibi Philip. Fran. Ange. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de ver. obli. vbi Areti. Alex. in conſi. ccix. in fi. vol. vij. & in conſ. clxxxv. vol. v. & in conſi. clj. vo. v. & in conſ. xcj. vol. vj. & in conſ. xcij. vol. v. & in l. j. § ſi quis ſimpliciter. in fi. ff. de verb. obli. Ange. in conſi. clv. Fran. in c. fi. de iureiu. in vj. & hoc tenet Bal. in l. vnica, C. de confeſſ. verſ. item quæro. in j. membro.

3 Secundò Infertur, vt non poſſit quis ſe fundare in appellatione quã negauit: ita Spec. in tit. de appel. §. nunc breuiter. verſ. ſed pone. Card. in c. ex parte. el ij. de reſcri. & ibi Imola.

4 In contrarium facit, Nam ego poſſum me fundare in facto negato. Bar. in l. poſt legatum. verſ. quæro, quid ſi cum impugnatione. ff. de his, quib. vt indig. Feli. in c. capitulum. in vj. limita. de reſcri. Iaſ. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. poſſ.

5 Sed intellige iuxta declarationem infrà fiendã, quia poſſum me fundare in probationibus, ex quibus eſt verificatũ factum negatum: & hoc probant omnia, quæ allegat Feli. in loco proximè allegato, vt infrà ponam in quarta limita. huius dicti.

6 Tertiò Infertur, quia non poteſt quis ſe fundare in libello quem negauit: Barto. in l. ſi magnum. C. qui, accuſa. non poſſ. in l. cùm precum, vbi Bal. & Sali. C. de libe. cauſa.

7 Quartò Infertur idem eſſe in confeſſione: Rui. in conſi. cl. vol. iij.

8 Quintò Infertur, vt idem ſit in dicto teſtis negato: vt ponit Ruinus conſi. xxiiij. volu. iiij.

9 Sextò Infertur idem eſſe in promiſſione. Ruinus in conſi. cij. vo. iiij. & conſi. lvj. vol. v.

10 Primò Amplia, vt ex poſitione negata nõ poſſit quis ſe fundare, nedum in eadem inſtantia, ſed nec in alia, etiam inter eaſdem perſonas: Ruinus in conſi. cij. vol. iiij.

11 Secundò Amplia, vt non modò ex poſitione negata quis non poſſit ſe fundare, ſed nec ex poſitione, cui recuſauit reſpondere: ita voluit Alex. in d. l. naturaliter. § nihil. verſ. illud non omitto. ff. de acq. poſſ. & Soci. ibi, verſ. aliquando, & ij. & ibi Claud. idem tenet Bald. & Alex. in l. iij. C. de repud. hered. qui intelligit iſtud, quando eſt iuſſus reſpondere, & non reſpondit; ſecus ſi non fuiſſet iuſſus reſpondere.

12 In contrarium facit, Nam contumax non reſpendendo, fateri videtur contenta in reſponſione: & propterea videtur poſſe ſe in ea fundare. Iaſon in l. iij. ff. de acqui. poſſeſſ.

13 Primò Limita, niſi negatio fuerit per negantem reuocata: ita dicit Bar. in l. poſt legatum. verſ. quæro, aduerſarius. ff. de his, quibus vt indig. Bal. in l. edita. in repe. verſ. ſæpè accidit. C. de eden. Feli. in ca. capitulum. in iiij. limi. de reſcri. Alex. in d. naturaliter. §. nihil commune. verſ. circa illud autẽ quod incidenter. Soci. in conſi. clviij. Alex. in conſi. xcj. vol. vj. & in conſi. xcij. vol. v. & in dicta l. j. § ſi quis ſimpliciter. in fi. ff. de verbo. obliga. vbi Ange. & Hercu. Philip. Fran. in c. fi. de iureiuran. in vj. verſic. tertiò limita. & vide infrà in vij. limi. principali.

Contrarium ſentit Bar. in l. eum, qui. in ij. notab. ff. de iureiuran.

Tamen eius opinio communiter reprobatur: vt per Feli. qui declarat in cap. cæterùm. de iudic.

14 Et iſta reuocatio negationis, non exigit probationem erroris, ſed poteſt fundari in confeſſione partis reſultante ex ſua poſitione: vt dicit Bar. in dicta l. poſt legatum. verſ. quæro, aduerſarius. Feli. in c. capitulũ. de reſcri. Bar. in l. Celſus. ff. de vſucap.

15 Contrarium, ꝙ iſta reuocatio exigat probationem erroris, voluit Archid. & Io. And. in c. j. de confeſ. in vj. & idem Alex. in apoſtil. ad Bar. in dicta l. poſt legatum. Guido Papæ quæſt. clxxxij.

16 Et hoc Limita, quando poſitio eſſet obſcura, & intricata, ita Alcia. in §. ſi quis ſimpliciter. nu. 32. ff. de verb. oblig. quia tunc error præſumeretur abſque alia probatione, vt ibi per eum.

17 Prout etiam ſi pars reuocaſſet ſuam poſitionem tunc, etiã reuocatio illa exigeret probationẽ erroris, ſicut exigitur, qñ reuocatur confeſſio. ita declarat Bar. in d. l. poſt legatũ. verſ. quæro, aduerſarius. iuncto verſ. item pone ꝙ reuocaſti. Hercu. in d. §. ſi quis ſimpliciter. vbi declarat.

18 Amplia, quia probando errorem quis reuocare poteſt etiam confeſſionem, quæ reſultat ex productione inſtrumẽti. Bart. in l. cum precũ. C. de li. cau. verſ. extra quæro. & in l. alia. in prin. C. de his, qui. vt indi. idem ponit Inno. in c. cùm venerabilis. de excep. Fran. in c. fi. de iureiu. in vj.

19 Tamen Limita, vt per Feli. in c. cùm venerabilis. de excep. vbi ponit, quando produxi inſtrumentum, quod poſteà detegitur falſum, an mihi præiudicet confeſſio, quæ oritur ex productione: & inquit, ꝙ ſi ſcienter produxi inſtrumentum falſum, etiam eo reprobato, aduerſarius poteſt ſe fundare in confeſſione orta ex illa productione. & plures alias declarationes tradit in hac materia, quas breuitatis cauſa non refero.

20 Primò Sublimita hoc, quod dicitur de reuocatione negationis, vt procedat quando fieret in eodem iudicio, ſecus in alio, quia tunc præſumitur calumnia; ita ponit Areti. in d. §. nihil commune. verſ. ex qua doctrina ſequitur. Claud. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de verb. oblig.

Contrarium Claud. in d. §. nihil commune. verſic. hanc concluſionem. colligitur ex dictis Anto. de But. in ca. cùm olim. verſ. ſi enim nos agimus. de cenſib. vbi quid in eodem iudicio, quid in diuerſo, & quid in alia inſtantia.

21 Secundò Sublimita, dummodò negans aliter puniretur ex ſua negatione, quia tunc poſſet reuocare ſuam negationem: ſed ſi in alio nõ grauaretur, tunc grauatur in hoc, vt non poſſit ſuam negationem reuocare. ita Bal. in dicta l. vnica. C. de confeſſ. Soci. in §. nihil commune. Bart. in l. nemo. ff. de exce. verſ. pone exemplum Dyni.

22 Tertiò Sublimita, niſi iam ante reuocationem detectum eſſet mandatum negantis, quia non poſſet tunc amplius reuocare: ita Alexan. in dicto §. ſi quis ſimpliciter. in fi. & ponit Roma. in l. eum, qui. verſ. ſecundo membro. ff. de iureiu. & ponit Feli. in c. cæterũ. de iudi. Alex. in apoſtil. ad Barto. in d. l. poſt legatum. ff. de his, quib. vt indig.

23 Quartò Sublimita, quando reuocaret incontinenti, non ſi ex interuallo: ita Roma. in §. ſi quis ſimpliciter. verſ. ſecundò videndum eſt. & ibi Areti. Alex. in apoſtil. ad Bar. in d. l. poſt legatum.

24 Declara, quia tunc dicitur quis incontinenti reuocare, quando reuocat re integra: quia ſi negatio fuiſſet iam per aduerſarium acceptata,

non

non poſſet quis etiam incontinenti illam reuocare: vt declarat Roma. & Areti.in d.§.ſi quis ſimpliciter.in fi.& ibi Alcia.nu.32. Fran.in c.fin. verſi.& aduerte.de iureiuran.lib.vj.

25 Et iſtud intelligitur, quando quis vult reuocare non docto de errore ex interuallo, vel poſt acceptationẽ partis: ſed ſi vellet docere de errore, poſſet etiam ex interuallo, vel poſt acceptationẽ: ita vult Bar.in d.l. poſt legatum.& ita declarat Areti. in d.§.ſi quis ſimpliciter.& ſumitur ex dictis Bal.in l.edita.in repeti.verſic.ſæpe accidit. C. de eden.& ponit Fran.in dicto c.fi.de iureiuran.in vj.

26 Quintò Sublimita, quia negans non poteſt reuocare negationem, ad hoc vt conſequatur præmium confeſſionis: Bar.& Bal.in l.eum, qui. ff.de iureiu.Bal.in l.error.C.de iuris & facti igno. plura cumulat Alex. in apoſtil.ad Bar.in d.l.poſt legatum.

27 Secundò Limita, nam in facto negato poteſt quis fundare declinatoria incompetentiæ aduerſus agentem: ita notat Bal.per illum tex.in c.j.de controuer.inter vaſal.& epiſco.refert & ſequitur Areti. in d. §.ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.obliga.

28 Tertiò Limita, nam negans ſimpliciter factũ poteſt approbare qualitatem facti, & in ea ſe fundare: ita Alex.in conſi.xxj.vol.vj.

Contrariam Areti.in d.§.ſi quis ſimpliciter.verſi.quartò adde.vbi etiã dicit illud non habere locum in cauſa libertatis.

29 Quartò Limita, nam licèt non poſſit negans ſe fundare in poſitione negata, poteſt tamen ſe fundare in probationibus factis ſuper probatione negata: Bar.in d.l.poſt legatum.verſic.quæro, ego negaui. Ange. in conſi.clv.Fran.in c.j.de confeſſ.in vj. Areti.in d.§.ſi quis ſimpliciter. Alex.in conſi.clxxxiij.vol.v.Pet.de Anch.in conſi.cviij.verſi.hinc dicimus.Card.in conſ.xxix.Prob.in addi.ad Io.Monach.nu.12.& ſeq.in c.j. de confeſſ.in vj.Iaſ.in l.iij.ff.de acq.poſſ. Abb.in c. venerabilis. verſi.& ex hoc, quod ſuprà dixi.de excep. Inno.hoc ſentit in c.cùm olim.de cenſib.ponit Hippoly.in rubri.de fideiuſſ.

30 Quintò Limita, quia licèt non poſſit quis ſe fundare in eo, quod immediate negauit, poteſt tamen ſe fundare quod mediatè reſultat ex intentione aduerſarij negata: Iaſon in l.naturaliter. §.nihil commune.ff. de acquiren.poſſeſſ.

31 Illud autem, quod dicitur in principali regula vt quis non poſſit commodum ſentire ex eo, quod impugnauit,

32 Primò Amplia, vt quis etiã non poſſit ſe fundare in cõtractu, quem non ſeruat, & ſic quando illum impugnat omittendo: ita Pau.de Caſt. in l.cùm proponas.la ij.C.de pact.vbi clarius Deci.

33 Secundò Amplia, vt per contrauentionem factam in parte quis cadat à commodo totius: Ange.in conſi.clxviij.Io.Crot.in repe.l.filiusfamil.§.Diui.verſi.primò quæritur.ff.de leg.j.

Contrarium tamen tenuit Iaſ.in l.prætor ait.ff.de iureiur.Ruinus in conſi.xlviij.& in conſi.cxix.& conſi.cxxij.vol.ij.

34 Tertiò Amplia, etiam ſi quis non perſiſtat in impugnatione, dummodò illam non reuocauerit: ita Areti.in c.præſentium.de teſtib. Feli. in c.capitulum.verſi.ex quibus omnibus.de reſcri.

35 Primò Limita, niſi impugnatio ſit in actu ſeparato ab eo, in quo quis ſe intendit fundare: ita declarat Deci.ponẽs exemplum in d.l.cùm proponas.la ij.C.de pact.in l.ij.C.de inſti.& ſubſti. ſentit Anto.de But.in c. cùm olim.verſi.quartò quandoque reprobat.de cenſib.Sarn.in regu.de annal.quæſt.xvj. Abbas in c.ex parte decani. in v.notab. de reſcrip.vbi Anto.de But.verſi.ſi impugnat. Iaſ.in l.qui Romæ.§.Seia. in primo notab.de verb.oblig.Deci.in conſi.cccxvij.& in conſi.ccxxvj. Alex.in d.l. cùm proponas.vbi plura cumulat, C.de pact.

36 Et propterea dicitur, ꝙ qui non impugnat actum, ſed ſolennitatem actus ad certum effectum, poteſt reſpectu alterius effectus ſe fundare in illo actu: vt dicetur in xj.limita.& hoc eſt de mente Bar.in d.l.poſt legatum.verſi.item oppono, dicitur hic, ff.de his quib.vt indig.

37 Declara, quia quo ad iſtum effectũ, ea dicuntur etiam capitula connexa, quæ ad inuicem ſunt correſpectiua: vt notat Grammat.deciſ.ciij. nume.154.& ſeq.

38 Secundò Limita, nam quis priuatur commodo propter impugnationem eatenus quatenus fuiſſet conſecutus, ſi ſua impugnatio non habuiſſet effectum: ita Alex.per illum tex.in l.ita tamen.§.qui ſuſpectam.in ſecundo notab.ff.ad Trebellia.

39 Tertiò Limita, nam impugnans continens poteſt ſe fundare in contento: vt exemplificat in reſcripto Domi.in c.fi.de iureiu.in vj. poſt Io. And.ibi, verſi.& faciunt prædicta.refert, & ſequitur Feli.in c.examinata.de iudi.Abb.in c.cùm venerabilis.verſ.ſecundò poteſt dici melius.de excep.ſentit Gomeſ.in c.j.nu.127.de conſti.in vj.

40 Quartò Limita, nam pendente impugnatione poteſt impugnans ſe fundare in eo, quod impugnat: vt tenet Compoſtel.in ca.capitulum. & ibi Io.And.verſ.ſed quomodo.& ibi Anto.de But.& ibi Abb.in finalibus verbis. Imola, verſ.ſed aduerte.& Feli.in prima limi.de reſcri.Pet. de Anch.in conſi.xvj.circa fin.verſ.non obſtat.ſentit Imo. in c.ex parte Decani.verſ.ſed pro declaratione.de reſcri.Feli.in c.ſuper literis.verſ.limita primò.de reſcri.Roma.in conſi.cccxlvij.in ij.dub.Sarnen.in regu. de annal.quæſt.xvj.Hiſpa.in c.per veſtras.de do.inter vir.& vxo. Rui. conſi.clxvj.qui dicit * communem, nu.17.vol.iij.& conſi.lvij.vo.iiij.

41 Sublimita, vt per Bar.in l.poſt legatum.verſi.ſed quæro, vtrum cauſa nullitatis pendente.ff.de his quib.vt indig.vbi impugnans teſtamentum tanquam nullum, pendente cauſa nullitatis, non poteſt petere legatum, quia per hoc fieret præiudicium cauſæ nullitatis.

42 Iſta tamen principalis fallentia ſemper mihi viſa fuerit dura, tum quia contra illam tenere videntur Ant.de But.in c.cùm olim. verſ.quando perſiſtit in reprobatione, de cenſib.& contra tenet Rota in deciſ.Bellame.ccccclիij.per rationem ibi in deciſ.allegatam: quia allegans contraria non eſt audiendus.l.j.C.de furtis.& eſt contra opi. Bar.in d.l.poſt legatum.verſ.ſi verò non deſtitit.& iſtud etiam ſentit Alex.in l.qui Romæ, §.Seia.ff.de verb.oblig.

43 Tum quia videtur deſtruere regulam ipſam, nam ſi pendente impugnatione regula non operatur vt quis excludatur à commodo actus, quem impugnauit, quando regula operabitur? nam finita impugnatione, & tunc aut impugnatio erit declarata falſa, & non prohibetur in ea quis ſe fundare, aut commodum conſequi ex actu quem impugnauit, vt dicetur in limita.viij.

44 Aut eſt probata vera impugnatio, & etiam non operatur regula, quia tunc non excluditur ex eo, quia nixus ſit impugnare, ſed quia apparet actum inualidum, & talem, in quo non poteſt fieri fundamentum.

Nam quando impugnans obtinet in impugnatione, non poteſt in eo actu facere fundamentum, nec in illa inſtantia, nec in alia, nec contra eandem perſonam: vt per Abb.in c.gratum.verſ.adde aliam.de offi. delega. nec contra diuerſas, Roma.in conſi.cccxlvij.in ſecundo dubio. Anto.de But.in c.cùm olim.de cenſib.

45 I T E M, quia nulla eſſet differentia, an quis ſe fundaret in actu impugnato inter eaſdem perſonas, vel inter alias: & ſic ſequens limitatio eſſet falſa, dum dicitur, ꝙ licèt ſe fundare in actu impugnato inter alias perſonas: Nam aut pendet impugnatio, & tunc etiam ſi ſumus inter eaſdem perſonas, non prohibetur quis in eo actu ſe fundare, ſtante iſta limitatione.

46 Aut quis ſuccubuit in impugnatione, & tunc etiam inter eaſdem poterit in ea ſe fundare, vt dicetur in octaua limita.

47 Aut obtinuit, & tunc neque inter eaſdem, neque inter alias: vt per Roma.in conſi.proximè allega. & iſtud videtur de mente Aimo.in tracta.de antiq.temp.in prima par.nu.127.

48 Quintò Limita, nam inter alias perſonas poteſt quis ſe fundare in eo, quod aliàs impugnauit: ita Anto.de But.in d.c.capitulum.& Feli.in ſecunda limita.Imola in c.ex parte Decani. verſ.huius declaratione. de reſcri.vbi Anto.de But.verſ.quando quis ſe fundat.

49 Sextò Limita, nam ſi impugnans impugnauit ex cauſa, quæ continet manifeſtum errorem, non eſt ei interdictum, aut prohibitum, in ea ſe fundare: ita Bar.in l.poſt legatum.verſic.ſed quæro. ff.de his, quib.vt indig.& ponit Feli.in c.capitulum.in iij.limita.de reſcri. Anto. de But. in c.cùm olim.verſi.ſexto caſu.de cenſib.

50 Septimò Limita, niſi deſiſtat ab impugnatione, quia ſi deſiſtit impugnans ab impugnatione, poteſt in actu impugnato ſe fundare: ita Inno. in c.cùm olim.de cenſib.verſi.ſi autem ante ſententiam. vbi videtur dicere, ꝙ ſufficiat hoc fieri ante ſententiam.& ibi Ant.de But.verſ.quinta cauſa.vbi dicit, ꝙ hoc debet facere ante cauſæ concluſionem. Bar. in d. l.poſt legatum.Ægid.Bellame.deciſ.ccclvij.in fi.& in deciſ.antiq.deciſio.cccccvij.Feli.in c.ex parte.el ij.de reſcri.Imola in iiij.limita. in dicto c.capitulum.de reſcri.Feli.in c.ſuper literis.eod.titu.Areti.in c.præſentium.de teſtib.

51 Facit quod dictum eſt ſuprà de reuocatione negationis, nu.13.& ſentit Rota in nouis, deciſ.cccxxj.

52 Octauò Limita, niſi impugnans in impugnatione ſuccubuiſſet: Innoc.in c.cùm olim.verſ.poſt ſententiam autem.& ibi Ant.de But.verſ. quando reprobans inſtrumentum, qui hoc intelligit, ſiue in eadem inſtantia, ſiue in alia inter eaſdem perſonas.& verſ.ſecundo caſu.& Bart. in l.poſt legatum, procedo vlterius. Pau.de Caſt.in l.cùm proponas. la ſecunda.C.de pact. Ange.in l.qui Romæ.§.Seia.ff.de verb.obli. vbi etiã Imola, qui declarat in j.nota.hoc procedere, quando agitur de damno, ſecus ſi de lucro.& ibi Alex.in j.notab.Fran.in c.fi. verſ.ſecundò in contrarium facit.de iureiu.in vj. Deci.in l.cùm fundus. §. ſeruum tuum imprudens.ff.ſi cer.peta.Io.Crottus in c.j.in glo.ij.de reſcri.in vj. Feli.in c. examinata.verſi.& aduerte.de iudic.Feli.in c.gratum.de offi. deleg. Roma.in conſi.cccxlvij.in ij.dubio. Feli.in c.capitulum.in vj.limita. Aimo de antiqui.tempo.in prima parte, nu.126.

Idem tenet Hiſpanus in c.per veſtras. de do.inter virum & vxo. Iaſ. in d.l.qui Romæ.§.Seia.in j.notab.Ruinus in conſi.clxvj.vol.iij.in conſilio cxxxv.vol.iiij.

53 Et facit quod notat idem Ruinus in conſilio.cliiij.volu. v. vbi quis poteſt allegare turpitudinem ſuam, quando illa eſt detecta iuris præſumptione.

54 Et iſta limitatio clarè procedit quo ad contractus, ſed in vltimis voluntatibus ſi quis dixerit falſum, vel inofficioſum teſtamentũ, licèt ſuccubuerit, non poteſt amplius in eo ſe fundare: ita declarat Soci.in d.l. Seia.in iiij.nota.& ponit Bar.in d.l.poſt legatum.ff.de his, quib.vt indi. Iaſ.in d.§.Seia.in j.nota.Anto.de But.in c.cùm olim.de cenſib.

55 Sed quando diceret teſtamentum nullum, vel aliam diſpoſitionem nullam, tunc ſi ſuccumbit impugnans, poteſt ex illa commodum reportare, ita dicit tex.in d.l.poſt legatũ.ff.de his,qui.vt indi.& not.Bar.ibi.

56 Quod intelligit Anto.de But.vel quando impugnatio non concludit defectum in eo,ſuper quo impugnans intendit ſe fundare, ita in dicto cap.cùm olim.

57 Vel quando in eadẽ inſtantia volo me fundare in teſtamento quod ego dixi nullum,ſecus quando in alia inſtantia:vt ibi per eum.

58 Nonò Limita,nam licèt pars non poſſit in eo,quod impugnauit ſe fundare: poteſt tamen iudex ex officio ſuo fundare ſe in eo,ꝙ pars impugnauit: ita Bar.in l.poſt legatum.ver.vnum tamen aduerte.ff.de his, quib.vt indig.Anto.de But.in c.licèt cauſam.verſi.quæro,cum gloſſ.de proba.& Areti.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.obliga.& in c.præſentiũ,de teſt.Alex.in conſ.clxxxiij.vol.v.Deci.in c.at ſi clerici.de iudi.

59 Imola in d.c.licèt cauſam.verſ.an iudex.qui hoc intelligit, quando ex hoc ſequeretur,ꝙ alter locupletaretur cum aliena iactura,& Fel.ibi, & idem Feli.qui declarat in c.capitulum.in vj.limita.de reſcri.Rui.conſi.xxj.vol.j.& conſi.xlvij.vol.j.& conſi.cxc.vol.j.& cõſi.cxxxv.vol.iiij. & conſi.cliij.vol.v.& in conſi.clviij.vol.v.vbi declarat.

60 Decimò Limita, nam in impugnatione ſtatur etiã in fauorem impugnantis, quatenus illud quod facit pro impugnante, eſt connexum cum eo,quod facit pro producente: nam ſi inſtrumentũ, quod ego impugnaui,continet,quòd ego debeam centum Titio ſub conditione,impugnatio mea non debet facere,quòd ego condemner Titio purè, ſed beneficium conditionis,quod ex dicto inſtrumento reſultat, in hoc caſu mihi prodeſt: Innocen.in d.c.cùm olim.verſic.vnde dico. de cenſib. & Abbas ibi,verſ.& ex dictis ſuis.

61 Areti.in c.præſentium. qui de hoc relinquit arbitrio iudicis tam in connexis,quàm in ſeparatis. Anto.de But.in c.cùm dilectus.verſic.vel ſecundò dic.de conſue.& ibi Imola,verſi.vel tertiò poteſt dici.Abb.in dicto c.præſentium.Feli.in dicto c.capitulum.in v.limita. & facit quæſtio Gofre.quam refert Io.And.in c.fi.in prin.de iureiuran.in vj.vbi Domi.& Pet.de Ancha.ſequuntur.

62 XI. Limita,nam qui non impugnat actum,ſed ſolennitatem actus ad certum effectum,poteſt reſpectu alterius effectus ſe fundare in actu: ita Innoc.in c.cum olim.in prin.de cenſib.

63 Et hoc intelligitur per Anto.de But.ibi,quando defectus ſolennitatis allegatus non concludit ad nullitatem illius effectus, reſpectu cuius ſe vult fundare impugnans,vt ibi per Anto.de Butri.Soci.in l.non vtique.ff.de exceptionib.

64 Item qñ ſuccubuit,vt poſſit in eadẽ inſtantia ſe fundare,non in alia.

Tamen limitationem principalem cum prima declaratione ſequitur Imola in c.ex parte decani.ver.pro cuius declaratione.de reſcri.vbi Anto.de But.verſ.quandoque quis,Abbas ibi in v.nota. & eſt tex. in d. l.poſt legatum.& declarat Barto.ibi verſ.oppono ꝙ ille.Feli.in d.c.capitulum.in xj.& in viij.limita.hoc voluit Gofred.cuius quæſt. refert Io. And.in c.fi.in prin.de iureiu.& ſequuntur ibi Pet.de Anch.& Domi.& ponit Abbas in c.cum venerabilis.verſ.ad hoc allego.de excep. & in c. examinata.de iudi,& ibi Feli.Roma.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.verſ.aliquando negat quis.ff.de verb.oblig. Feli.in c.cùm venerabilis. verſ.limitatur ſecundò.de excep.Deci.in conſi.cccxvij.in fi.

Contrarium ſentit Bar.in l.decem.in vlti.quæſt. ff.de ver.obli.clarè voluit per illud dictum Bar.Areti.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.eo.tit.

65 XII. Limita, quando impugnatio non eſt acceptata per partem. Ruinus in conſi.xxj.vol.j.& in conſi.cxxxv.vol.iiij. & facit quod ſuprà dictum eſt in quarta ſublimita.nu.24.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Subrogatum ſapit naturam ſubrogati.

1 VVLGATA eſt illa regula, quòd ſubrogatum ſapit naturã eius in cuius locum ſubrogatur.l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cautionib.Alex.in conſi. cxciij.vol.ij.Bar. in l.ſi quis filium.in fine princ.C.de inoffi.teſta.& in l.cùm ex filio.verſi.item non poſſet agere.ff.de vulg.& pupil.

Plura congerit Iaſ.in dicto §.qui iniuriarum. Feli.in c.cùm acceſſiſſent.verſi.& ex hoc dicto.de conſti.in c.cùm ex officij. verſi.cum prædictis,de præſcrip. & plura alia congerit Rebuf.in tracta.nomina. quæſt. viij.verſic.item qui in alterius. Bal.in dicto §.qui iniuriarum. verſic.ex iſtis habes. Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.j.§.fi.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſus fuer.Anto.de But.in c.eccleſia.el j.in ij.notab.vt lite pend.Deci.in conſi.50.verſ.ſecundò hoc probatur.Soci.per illum tex.in l.filiæ.§.fin.in iij. notab.ff.de conditionib. & demonſtrat. Hippoly.ſingu.cclv. Tiraq.de legib.connubialib.

2 Et propterea videtur ſubrogatus ſeruus in locum alterius, cui dominus idem nomen impoſuit: Soci.in d.l.filiæ.§.fina.in xx.notab.ff.de condi.& demon.qui dicit illum tex.alibi non reperiri.Deci.in conſ.j.nu.12. de præben.Gomeſ.in §.fuerat Inſti.de actio.

3 Primò Amplia,vt habeat locũ etiam in l.ſubrogatione.vt no.Henri.Boich in d.c.eccleſia.vt lite pend.& Soci.in conſi.cclxviij. Bal.in l.j. §.ſed ſi cum.C.de rei vxo.act.& in d.§.qui iniuriarum.Bar.in l.j.§.fi.verſi ſecundo caſu.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſ.fue.Iac.de Arena in l.id quod. ff.de dona.Cy.in l.vnica,§.& omnes quidem.C.de rei vxo.actio.Alber. in dicto §.qui iniuriarum. Io.Faber in §.fuerat. Inſti.de actio.Tiraq.de iure primoge.quæſt.xl.nume.41.

4 Secundò Amplia,vt concluſio procedat etiam in ſubrogatione hominis, quando concurrit eadem æquitas, & diſpoſitio eſt fauorabilis. Henri.in c.eccleſia.vt lite pend.Soci.in conſi.cclxviij.

5 Tertiò Amplia,vt iſtud procedat ſiue reſpectu perſonæ, vt eſt tex. in l.fi.& ibi notat Bart.C.de proxi.ſacro.ſcrinii.lib.xij.& hoc etiam quo ad priuilegia.Ripa in ij.reſpon.vol.ij.

Siue reſpectu rei, c.maiores.de baptiſ.l.ſi donare. §.ſi ſponſus.ff.de do.inter vir.& vxo.l.filia.§.Titia.ff.de cond.& demonſt. glo.in d.§.qui iniuriarum.& declarat Ange.ibi. Caſſa.in conſue.Burgun. Bal.in d.§.ſi ſpõſus.in vtraque lectu. Feli.in c.eccleſia S.Mariæ.verſic.& retenta.de conſti.Mantua.in conſ.viij.nu.4.licèt quo ad iſtud dictum contrarium teneat Gomeſ.in §.fuerat.Inſti.de actio.

6 Quod tamen Limita reſpectu pœnæ:vt per Rui.conſi.cxxvij.vol.ij.

7 Tenendo primam opinionem dicas, vt procedat etiã reſpectu proceſſus ſummarij,qui ſeruandus eſſet ſuper vna re.

Nam etiam reſpectu rei ſubrogatæ,idem proceſſus ſummarius ſeruaretur.Feli.in c.quoniam frequenter.§.porrò.vt lite non conteſt.

8 Prout etiam procedit regula reſpectu temporis. l. in contractibus. C.de non nu.pec.Bal.in l.ſuperuacuam.in iij.not. C.de temp.in inte.reſti.l.duobus.§.j.ff.de iureiu.glo.in l.apertiſſimi.C.de iud.Ang.in d.§ qui iniuriarum.& hæc omnia ponit Soci.in tract.cita.in vij.arti.in xlij.fal.

9 Quartò Amplia etiã in actione ſubrogata, quæ ſapit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur:vt eſt tex.in d.l.ſi cum.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cau.& eſt tex.in §.fuerat.Inſti.de actio.in l.vnica, §.ſed etſi cum.C. de rei vxo.actio.& ibi not.Bal. not.Bart.in d.§.qui iniuriarum. in j.notab.& Bal.in ij.notab. Ange.Areti.in §.rurſus.Inſti.de actioni.& Iaſ.in §.ſed iſtæ.nu.39.Inſti.eod.tit.Mantua.in conſi.lxxx.nu.4.

10 Quod procedit in ſubrogatione facta à lege,vt ſ.in j.ampliatione.

11 Et hoc habet locum, ſiue facta ſit ſubrogatio in locum actionis nõdum natæ,ſiue in locum actionis viuentis: vt declarat Ange.in d.§.qui iniuriarum.& in l.certi condictio.ff.ſi cer.peta.

Secus ſi in locum actionis extinctæ:vt not. Ange.in d.§.qui iniuriarum.& in l.certi condictio.ff.ſi cer.peta.& Rom.& ibi Iaſon,apoſtil.ad Bar.in l.j.§.fi.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſ.fue.

12 Pro qua limitatione facit quod notat Bal.in l.pactum quod dotali. in xviij.quæſtio.C.de colla.vbi renunciatio iurata facta per matrem de ſucceſſione patris non præiudicat nepotibus, qui licèt ſubrogentur loco matris, tamen non poſſunt in hoc caſu ſubrogari in actione matris iam extinctæ.

Contra ampliationem tenet Deci.in dicta l.certi condictio.Gomeſ. in dicto §.fuerat.

13 Quintò Amplia,vt actio ſubrogata ſit temporalis,ſi ea,in cuius locum ſubrogatur,erat temporalis. ita gloſſ.in dicta l. certi condictio. & ibi Bart.& alij, ff.ſi cer.peta.

14 Et econtrà temporalis ſubrogata in locum perpetuæ ſit perpetua.Iaſon in §.ſed iſtæ.verſi.item quod dictum eſt.de actio. Purpu.in d.l.certi condictio.verſ.amplietis econtrà.ff.ſi cer.peta.

15 Limita omnia,quæ dictã ſunt de actione,vt non procedant in ſubrogatione actionis facta per hominem, Bald.in l.vnica,§.ſed & ſi non. C.de rei vxo.actio.& in l.ſi eum.§.qui iniuriarũ.verſ.ſecundò caſu. ff.ſi quis cau.Barto.in dicto §.fin.in l.j.ff.ſi quis teſta liber eſſe iuſſ.fue. verſ. aut ſubſtituitur per hominem.Iac.de Arena in l.qui id quod.ff.de dona. Alber.in dicto §.qui iniuriarum.

16 Quod intellige,quo ad acceſſoria ipſius actionis: ſecus quo ad ipſum principale: ita Henri.Boich in c.eccleſia S.Mariæ. vt lite penden. Cyn.in l.vnica, §.& omnes quidem.C.de rei vxo.actio. Io.Faber in §. fuerat.Inſtitu.de actio.

17 Secundò intellige illud,quòd ſubrogata actio ſapit naturam actionis,in cuius locum ſubrogatur,vt non procedat quo ad ea,propter quę facta eſt ſubrogatio.Cy.in l.vnica, §.omnes quidem. C. de rei vxo. act. Henric.in c.eccleſia.vt lite pend.Io.Fab.in §.fuerat.Inſti.de act.

18 Tertiò intellige,quo ad naturam primordialem, ſecus quo ad accidentalem.glo.in l.certi condictio.ff.ſi cer.peta.in glo.ij.in fi.Barto.in §. qui iniuriarum.& ibi Iaſ. Barto.in conſi.xiiij.in prin. Ant.de But.in c. eccleſia.el.j.vt lite pend.Feli.in c.ſi pro debilitate.de offic.dele. Albe.de Roſa.in §.qui iniuriarum.ij. Iaſ.in §.actionum. Inſtitu. de actio.& in §. fuerat.eod.tit. ſentit Bald.in l.vnica, §.ſed etſi cum.C.de rei vxor.actio. Soci.in regul.ccclxxxiij.in j.fallen.Iaſ.in l.poſt dotem.nu.28. ff.ſo.mat. Bar.in d.l.certi condictio.poſt glo.ibi,quam dicit alibi non reperiri.& Bald.idem tenet Ange.in l.item veniunt.§.item cùm prædiximus. ff.de peti.here.Iaſon in l.ſi conuenerit.verſi.vltimò facit.ff.de iuriſd.om.iud. Deci.in c.j.verſi.vltimò non obſtat.de iudi.in c.ſi pro debilitate.ver.ſed moderni.de offic.deleg.

19 Et

19 Et hoc intelligit Alex.in d.l.certi condictio.verſ.per hanc glo.quando altera ſuccedit in locum alterius æque principaliter,ſecus ſi acceſſione.& ibi Purpur.ver.ſublimitatur.& Dec.& Rom.

20 Vbi intelligit,ꝙ etiam aſſumat naturam accidentalem,quo ad morã,& ibi Dec.licet contrarium ibi Purp.verſ.ij.ſublimitatur.

Contra hanc tertiam intelligentiam tenet in dict.l.certi condictio. Pau.de Caſt.ver.vltimo quæritur.Iaſ.in d.certi.condict.Gomes in §.fuerat,in j.limi.inſt.de actio.

21 Quartò Intellige,vt actio ſortiatur naturã eius, in cuius locum ſubrogatur,quo ad vitam actionis, & quo ad illud ad quod datur, non quo ad alia:ita Alberic.in dicta l.certi condictio.numero 24. ff.ſi certũ pet.& ibi Socin.ver.concluditur ex dictis Bar.

Contrarium purpur.in d.l.certi condictio. verſi. ſecundò principaliter.

22 Quintò Intellige,quando actio ſubrogata prouenit ex eadem cauſa,& eodem principio,vt tunc aſſumat naturam eius in cuius locũ ſubrogatur,aliàs ſecus:vt per Dec.in l.certi condictio.in fin.ff.ſi certum petat.ver.vel ſecundò reſpondetur.& dicit Aret.ibi in ſi. quòd debet oriri ex eodem fonte,& eodem reſpectu.

23 Sextò Intellige,vt non ſortiatur eandem naturam,quo ad vitam,quãdo ſubrogatio facta eſt de iure ſpeciali.Bar.in l.j.§.fi.ver.primo caſu.ff. ſi quis teſta.liber eſſe iuſſ.fuer.

24 Septimò Intellige,vt non ſit famoſa actio,ſicut prima,ea in cuius locum facta eſt ſubrogatio.Tiraq.in tract.le mort ſaiſit le vif.in nona declaratio.ſecundæ par.nu.22.

25 Sextò Amplia,vt etiam vſusfructus ſubrogatus loco annui legati ſapiat illius naturam.Rui.in conſ.cxxix.vol.j.

26 Septimò Amplia, nam præſcriptio decem annorum ſubrogata per ſtatutum loco præſcriptionis triginta annorum ſapit illius naturam. Tiraq.de retract.lignag.§.j.in glo.ix.nu.79.vbi plura cumulat.

27 Octauo Amplia,quia caſtrum nouum iuxta antiquum cenſetur ſubrogatum loco antiqui,& illius naturam ac eaſdem conditiones aſſumit.Boer.deciſ.cxxij.

28 Nonò Amplia,regulam locum habere etiã ſi ſubrogatum in aliquo caſu diſcreparet ab eo,in cuius locum ſubrogatur,quia in aliis ſuam naturam ſuſcipit:vt not.Paul.de Caſt.in conſi.lxxiij.volu.j. incip.licèt iſta domina Liſa.refert,& ſequitur Iaſ.in d.§.iniuriarũ.Dec.in con.50.verſ. ij.hoc probatur.Purpur.in l.certi condictio.Gomes in §. fuerat. inſtit. de actio.

29 Decimò Amplia,nam ſi vnus caſus ſubrogatur loco alteris contenti in ſtatuto,etiam ſtatutum trahitur ad caſum ſubrogatum.Aret.in l.j. ff.de vulg.& pupil.& ibi Iaſo.Caſſan.in conſuetud.Burg.ſub rubric. de concluſ.& approbat.conſuetud.ducat.Burgund.in xiiij.concluſ.

30 XI.Amplia,vt ſubrogatus etiam cenſeatur ſubrogatus quo ad obſeruantiam formæ:ita Fel.in c.cum dilecti.in ſeptima ampliatio.de reſcript.per notata per Bal.in l.fi.C.ſi mancip.ita fuer.alien. Hipp. in rubrica,de proba.Bar.in c.cum dilecta.de reſcr.

31 XII.Amplia,nam iudex ſubrogatus debet procedere ſummariè, vt primus:ita Bar.in con.clxxxvij.in fi.Fel.in c.qualiter,& quando,de iudic.Iaſ.in d.§.qui iniuriarũ.in iij.corolario.Abb.in rep.c.eccl.S. Mariæ. ver.ſuper ſecundo dicit.de conſt.Fel.in c.cum dilecta. in vij. amplia.de reſ.Rebuf.in tract.nomina.in viij.q.ver.facit quod ſi alicui.

32 XIII.Amplia,quo ad ſolennitates, quas tenebatur adhibere is, in cuius locum ſubrogatur,quia etiam illas ſolennitates ſubrogatus adhibere debet,prout in minore vel muliere, qui certas ſolennitates adhibere debent in contractu,nam eaſdem ſolennitates tenetur adhibere eius procurator:ita Bar.in l.apud Iulianum.§.fi.in fi.licèt non firmet. ff.ex quibus cauſ.in poſſ.eat.Soc.in con.cxij.& in con.clxxij.Caccialu. in l.cunctos populos.verſ.accedunt prædictis.C.de ſom. Tri. qui dicit idem tenuiſſe in auth.ſacramenta puberum.C.ſi aduerſus vendit. Hip. in ſing.cclv.& Hiſp.in rubr.de donat.inter vir.& vxor.Io.Crot.in l.ſi is, qui pro emptore.ff.de vſuca.Caſſan.in conſuetud.Burgund.

33 Et omnes iſti Doctores ſaltem primò allegati vſque ad Ioan. Crot. præſupponunt etiam interueniſſe ſolennitatem in conſtitutione procuratoris,quæ interuenire debet in ipſo contractu:vt dicit Ang. in d.l. apud Iulianum.§.fi.Soci.in con.ccxxxix.Soc.in l.j.§. item acquirimus. verſ.poſtremo iſtum tex.ff.de acquir.poſſeſ.Aret.in l.mutum.ff.de acq. hered.

34 Sed contrariam opinio.videlicèt,quòd quando in conſtitutione procuratoris interuenit ſolennitas ſtatutaria,illa non requiratur in contractu geſto per procuratorem:tenuit Ang.& Rapha. Cuma.in d.l. apud Iulia.§.fi.& Ange.Aret.in §.heres.verſ.quærit Bart.inſt.de obl. quæ ex quaſ.contract.Soc.in con.ccliij.Brun.in tract.de form.aliàs.in tit. quas res.perſo.& quos caſ.verſ.ſed an ſimilis.Ale.in conſilio clxxxix. volu. vij.& in iſtam ſententiam inclinat Barto.in dict.l.apud Iulianum.§.fin. ſecundum vltimam opi.iſtam etiam tenet Soc.in l.j.§.fuit quæſitum.ff. ad Treb.ver.per quòd decidi videtur.

35 Pro concordia opi.dici poteſt, aut in conſtitutione procuratoris interuenit ſolennitas,& procurator fuit ſpecialiter deputatus ad actum peragẽdũ,& tunc quia videtur interueniſſe cauſæ cognitio, & diſcuſſio ſuper actu gerendo alia ſolennitas non requiritur,& ita procedat opi. ſecunda,ꝙ alia ſolennitas non requiratur in contractu,ſecus ſi in genere fuiſſet procurator conſtitutus etiam cum ſolennitate,non deſignato tamen certo negocio:& ita procedat prima opin.Iſtam diſtinctionem ponit Soc.in l.j.§.item acquirimus,& ibi Iaſ.ff.de acqui.poſſ.Campeg. in tract.dot.in quinta parte.quæſt.cviij. Tiraq.de leg.connub.quæ diſtinctio ſumitur ex verbis Fede.de Sen.in conſilio 100.Lauren.de Rodulp.in capit.ſine exceptione.in x. & xix.quæſtione duodecima. quæſtio.ij.

36 XIIII.Amplia, nam contractus innominatus ſubrogatus loco contractus nominati ſortitur eius naturam,vt non habeat locum pœnitentia,ſicut in contractibus nominatis:ita dicit Bal.per illum tex.in l.j.C.de rerum permu.in primis verbis.Aret.in l.ſciendum,verſic.ſecundò pro iſta concluſione.ff.de verb.obl.& iſtam partem dicit communem Gomes in §.fuerat.inſti.de act.Soc.in rub.ff.de verb.obl.verſic.iiij.pro iſta concluſione.vbi Iaſ.ver.x.adducit.

37 XV.Amplia,nam ſtipulatio ſubrogata loco alterius contractus aſſumit naturam illius contractus,in cuius locum ſubrogatur.per tex.in l. ſi ſtipulatus.ff.de vſur.& ibi gl.in verbo,veriſimilem.& no.Barto.in l.ſi quis,cùm aliter,in prin.ver.quæro circa ſecundum.ff.de verb.obl.& in l.cùm mota.C.de tranſact.Alex.in rub.ff.de verb.obl.circa fin.vbi dicit iſtam communem.Aret.in l.ſciendum.ff.de verb.obli.Iaſ.qui dicit iſtã communem in l.cùm mota.C.de tranſac.& ſentit Bal.in c.j.in fi.de vaſal.qui contr.conſti.Lotar.Soc.qui per plures columnas examinat in rubri.ff.de verb.obl.& tenet,ꝙ tam reſpectu præciſæ obligationis dandi, quàm etiam quod non ſit locus pœnitentiæ re integra ſtipulatio ſortiatur naturam contractus innominati ſuper quo interponitur. Ang.in l. ſtipulationes non diuiduntur.ver.conclude.ff.de verbo.obl.vbi etiam Alex.ſuper xj.oppoſ.Bar.Roma.in l.ſciendum.ver.vnde infertur.ff.eo. tit.Grat.in conſi.lxvj.vol.j.Rui.conſi.cxiiij.vol.j.Tiraq.de conſti.in iij. par.in vij.limit.nu.37.

38 Et pro iſta opi.facit ꝙ no.Bar.in l.ſi quis cùm aliter.ver.præterea poſito.ff.de verb.obl.vbi ſtipulatio interpoſita in contractu emptionis,& venditionis ſi nouat præcedentem obligationem,dicitur illam nouare cum omnibus ſuis qualitatibus.

39 Præterea pro hac parte facit,nam contractus ratione ſtipulationis in eo interpoſitæ operatur id ꝙ aliàs nõ operaretur.Bal.Ang.& ibi Alex. ver.ex hac lectura.in l.poſt dotem.ff.ſol.mat.

Contrarium,ꝙ ſtipulatio retineat propriam naturam,& non naturam actus,ſuper quo interponitur:imò faciat illum tranſire in naturam ſuam,ponit Bar.in l.ij.C.de condi.ob cauſam.& Pau.de Ca.in rub.ff.de verb.obl.in fi.& in l.j.in §.fi.in fi.ff.de pact.Alex.in conſi.xxxix.in fi.volu.iiij.Arc.in conſi.cxij.ver.ad primum.Bulga.in rub.ff.de verb.obl.& Io.Crot.nu.18.& ſeq.

40 Pro qua opi.facit quod no.Bal.in l.quamuis.C.de tranſac.& ibi Pau. de Ca.vbi contractus innominatus vnitus eſt cum contractu nominato,aſſumit naturam illius,& ideò non recipit potentiam.

41 Secundò Facit,nam ſtipulatio interpoſita in contractu bonæ fidei retinet propriam naturam,& non efficitur bonæ fidei.Bar.in l.ſingularia.in vj.ſpeciali.ff.ſi cer.pe.Bal.in l.ſi eum.§.qui iniuriarum.ver. ſecundò caſu.ff.ſi quis cautio.Pau.de Ca.in l.ſi heres.§.ſi tamen.in prin.ff.de eo quod cert.loco.

42 Aliqui vſi fuerunt iſta diſtinctione,ꝙ ſtipulatio interpoſita ſuper cõtractu ſortitur naturam eius,vt in plus quis non teneatur,ſed vt efficacius bene retinet naturam ſuam,& non aſſumit naturam illius contractus ſuper quo interponitur,& ſimiliter quo ad alios effectus:ita dicit Imol.in l.miles.§.decem.in vlti.not.ff.de re iud.& ibi Pau.de Ca.in ſecundo no.& Alex.in ſecundo no.idem Alex.in l.ſtipulationes non diuiduntur.ſuper xj.oppoſ.ff.de ver.obl.Nicel.in concor.ccxxxiij.& Alex. in l.j.ff.de pact.Brun.in tract.de form.aliàs in tit.de proba.& præſcrip. form.ver.ij.limitatur.Pau.de Ca.in conſi.clxx.vol.ij.vbi dicit ꝙ ſtipulatio ſortitur naturam contractus,ſuper quo interponitur,vt promittens in plus non teneatur.Hiero.Butrig.in rub.ff.de verb.obl.nu.34.vbi Io. Crot.nu.26.in fi.& ſeq.

Contrarium tamen tenet damnando iſtam diſtinctionem Soc.in rubri.ff.de verb.oblig.

43 Aret.verò dicit ſtipulationem ſortiri naturam contractus ſuper quo interponitur in contractibus,non autem in delictis.& hoc ipſe dicit in l.ſtipulationes non diuiduntur:prout refert Iaſ.in d.rubr.ff.de ver.obl. ſed Io.Crot.in rub.nu.18.dicit,quod Aret.iſtud ponit in l.ſciendum,& ipſe talem diſtinctionem damnat.& Galiaul.ibi,& Alciat.

44 Ipſe autem Iaſ.in d.rubr.dicit,ꝙ ſtipulatio retinet naturam ſuã quo ad firmitatem,ſed quo ad alios effectus aſſumit naturam contractus,ſuper quo interponitur.Limitat tamen iſtud dictum in ſtipulatione interpoſita ſuper vltima voluntate.

45 Alciat.verò in d.rub.dicit,ꝙ ſtipulatio interpoſita ſuper cõtractu innominato ſeruat propriam ſuam naturã,ſed ſuper cõtractu nominato interpoſita aſſumit naturam contractus,ſuper quo interponitur.& Butrig.in eadem rub.nu.34.dicit,ꝙ in aliquibus ſtipulatio aſſumit naturã cõtractus, ſuper quo interponitur.in aliquibus retinet propriã naturã.

46 Qua de re Galiaul.in dicta rubrica tenet contractũ ſtipulationis ſuper contractu innominato operari,vt non ſit locus pœnitentiæ, & idẽ tenet Soc.quo ad hunc effectum,ſed vt liberetur quis dãdo intereſſe in in obligatione dandi,ſtipulatio ſortiatur naturam contractus innominati,ſuper quo interponitur.

Tenendo illam opinionem,ꝙ ſtipulatio ſortiatur naturam contractus,ſuper quo interponitur,

47 Amplia,vt etiam procedat in ſtipulatione pœnali,quæ etiam naturam principalis diſpoſitionis ſequitur:vt per Aret.in l.iiij.§. Cato.verſi. inquantum Doct. hic.ff.de verb.obligat.contra Imol.ibi, qui contrarium tenet.

48 Limita,quando diuerſa ratio eſſet,vt primus contractus haberet diuerſam naturam à contractu ſtipulationis vt not. Aret. in l.ſi quis cum aliter.verſ.& poteſt dici.ff.de verb.oblig.

49 Secundò Limita,quia ea,quæ dicta ſunt,quod ſtipulatio aſſumit naturam contractus ſuper quo interponitur,habent locum quando primus contractus non fuit nouatus,ſed ſi per ſtipulationem primus contractus eſſet nouatus,tunc ſtipulatio retineret propriam naturam, nec aſſumeret alienam:ita dicit Alex. in l. j. ff.de pact. & voluit Bald.in l.ſi cum §.qui iniuriarum.ver.ij.caſu.ff.ſi quis cautio.Ioã. Crot.in rub.ff.de verb.obl.nu.26.in fi.

50. Et poteſt eſſe ratio iſtius concluſionis, quia actio ſubrogata per hominem non ſortitur naturam primæ,vt dictum eſt ſuprà in v.ampliat.

Tamen contrarium in hac limitatione tenet Alciat. in d.rubric.in fi.& fuit de mente Bart.in l.ſi quis cum aliter.verſ.quæro ſecundò.

51 Tertiò Limita,ſi ſtipulatio interponatur ex neceſſitate, non autem ex voluntate.Ruin.in con.lxxxj.vol.j.

52 XVI.Principaliter Amplia,vt etiam officium iudicis ſubrogatum loco actionis ſapiat illius naturam.Alex.in l.quòd iuſſit.ff.de re iud. verſ. diligenter nota.Purpur.in l.certi condictio.ver.in vlt.q.gl. ff. ſi cert.pet.

53 XVII.Amplia,vt pecunia ſubrogata loco ſpeciei ſapiat eius naturã. Mantua,in con.lxxx.quo ad ea,quæ accedunt ipſi contractui.Bart.con. xiij.nu,31.vol.j.

54 XIX.Amplia,nam penſio ſubrogata loco alterius penſionis ſapit naturam illius.Ruin.in con.clxix.vol.j.

55 XX.Amplia nam iuriſdictio ſubrogata ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatur.Alberi.in l.ſed & ſi manente.ff.de precar.

56 Et propterea iudex ſubrogatus poteſt omnia,quæ poteſt primus iudex.Bella.xlj,& deciſ.deci.xxxix.& ſeq.& deci.cccxxviij.& ſeq.Rot. in antiq.Biſigne.x.de reſc.Caſſad.deciſ.viij.de reſcrip.

57 XXI.Amplia nam inſtantia ſubrogata à ſtatuto in locum inſtãtiæ iuris cõmunis aſſumit naturã illius:vt per Imol.in l. iiij. ff. de dã.infect.

58 Primò Limita,nam qui non habet eaſdem qualitates, & conditiones,quas habet principalis,non poteſt in eius locum ſubrogari.Bar.in l.j.§.fi.C.de præpoſ.agent.in rebus.lib.xij.Bal.in l.parabolani.C.de epiſcopis & cler.per glo.in verb.vſurpantes.in l.j.C.de mancip.& colon. partiar.lib.xj.glo.& Ang.in l.ſtipulationes cõmodiſſimũ.ff.de ver.ob. Ang,in l.cõtinuus.§.ſi ab eo.ff.eod.tit.vbi etiã Imo.Iaſ.in §. fuerat.inſt. de act.Abb.in c.j.de ſum.Trinit.& Fel.Ioã.de Rip. in c.cũ.M. Ferrari. de conſt.Barb.in c.fi.§.is autem.ver.& pondera.de offi.deleg. Hippol. in rubr.de prob.Petr.in tract.de Doct.in iiij.part.q.j.Caccialup.in trac. de deb.fugit.in iij.q.prin.Alex. in l. ſtipulationes commodiſſimum. ff. de verb.obl.& in apoſtil.ad Bar,in l.j.§.fi.in j.apoſtil. ff. ſi quis teſta.lib. eſſe iuſſ.Corſet.in ſing.in verb.ſubſtitutus.Caccialup.in l.diem functo, q.xliij.ff.de offic.aſſeſ.Aret.in l.nemo.ff.de duob. reis. Gomes. in §.fuerat.inſtit.de act.

59. Secundò Limita,nam ſubrogatum non aſſumit naturam ſubrogati quo ad pœnam:ita ſentit Bart.in l.multa.ff.de cond.& demonſtr.Et ita limitat expreſsè Iaſ.in d.§.qui iniuriarum.ſi quis caut.Idem voluit Bart. in l.teſtamento.ff.de cond.& demonſt. & Dec.ponit iſtam limitationẽ in l.certi condictio.ff.ſi cert.pet.Gomeſ.in §.fuerat.

Et vltra iſtos hanc ſententiam ſentit Bal.in c.j.§.inter pares.verſ.& per hoc eſt determinatum de l.Corrad.in l.fi.C.de arbit.in l.j.in ij. oppoſit.C,de his quæ pœn,nom.Iſtud etiam colligitur ex mente Bald. in d.l.ſi cum.§.qui iniuriarum.ver.Item ex prædictis.Aim.de Antiq.temp. in iiij.part.nu.77,Rui.con.cxliij.vol.v.

Contrarium, ꝙ ſubrogatum ſapiat naturam ſubrogati etiam quo ad pœnam,voluit glo.in conſt.Reg.in j.lib.in tit.de pœna negan.depoſit,& ibi not.Matth.de Afflict,nu.9.

60 Pro qua opi.facit,nam heres ſuccedens in locum executoris ſemel monitus eandem pœnam incurrit.Bar.in auth.hoc amplius.C.de fidei com,Goz.in con.xxxiiij.

61 Et quando bonus vir ſimpliciter confirmat ſententiam arbitratoris, pœna committitur,licèt ſecus quando reformaret.Bal.in l.quid enim ſi Nerua.ff.pro ſoc.in l.fi, C,de contrah.emp.in x.& xj.q.

62 Tertiò Limita in iudice ſubrogato, qui non ſtatuta illius, in cuius locum ſubrogatur, ſed ſua propria ſeruare debet: vt per Bal.in l.certum, verſ.& eſt argumentum.C.vnde legit.Soc.in con.cxcv.

63 Et ſimiliter ſi non appelletur à principali iudice,appellatur tamen ab eius ſubrogato:per tex.& ibi Pau.de Caſt.& Sali.in l. à Proconſulibus, C.de app.Socin.in d.con.cxcv.Fel.in c.ſuper his.de accuſ.

Contrarium Io.And.in addit.Spe.in tit.de appe.§.quibus. verſicu. quid ſi conuenit.refert,& ſequitur Alex.in con.xciij.vol.iiij.Fel.in cap. qualiter,& quando.de iud.

64 Quartò Limita,quia ſubrogatum non aſſumit naturã eius, in cuius locum ſubrogatur,quo ad priuilegia perſonalia eius,in cuius locũ ſubrogatur.Iaſ.in conſ.xx.vol.j.

65 Quintò Limita,quando ſubrogatur ad quid diuerſum: per text.in l. cum in fundo.§.ſi fundus.ff.de iure dot.not.Brun.in tract. ꝙ ſtant.maſ. aliàs in xj.art.in ij.q.verſ.& ad clarius.fuit dictum Bar.in l.pater filium. in repet.ff.de inoff.teſt.Soc.in reg.ccclxxxiij.in ij.fal.

66 Sextò Limita,quando ſubrogans & ſubrogatum diuerſæ ſunt qualitatis.Alex.in con.cvj.vol.iij.& ſentit Bald.in l.certi condictio.ver.ſed ſi actio primæua.& ibi Purpur.Ro.in con.ccxxvij.vide ſuprà in j.limit.

Contrarium Barb.in c.ad audientiam.el ij.nu.32.de reſcr.& fuit de mente Bar.in con.xiiij.

67 Septimò Limita,quia licèt ſubrogatum aſſumat naturam ſubrogati: non tamen eſt vere ipſum ſubrogatum.Gomes in §.fuerat.nu. 7. inſtit. de actio.

Contrarium ꝙ illud quod ſubrogatur verè dicatur, tenet Barb. in conſ.ij.ver.præterea facit.vol.ij.

68 Octauò Limita,quando ſubrogatio eſſet facta per viam communem,ſecus ſi per viam ſpecialem:ita Gomes in §.fuerat.n. 7.inſt.de act.

69 Nonò Limita in præeminentia,& honore, in quibus ſubrogatus nõ ſuccedit in locum ſubrogati,quia non debet ita honorari,vt is,in cuius locum ſubrogatur:vt not.Bal.per illum tex.in l.ſed ſi.§. fi. de in ius vocan.& ibi Iaſ.ſequitur in vlti.not.Dec.in l.ſolet.ff.de iur.om.iud.

Contrarium,ꝙ imò ſubrogatus debeat ita honorari, ſicut principalis:voluit glo.in c.quę de cauſa.in gloſſ.j. ij.q.iiij. Abb.in c.mandata. in ij.not.de præſump.Petr.de Anch.in capitulo grandi.in v.not. de ſupplend.negligen.prælat.Ang.in l.ſi prior.§. à Titio.ff.qui pot.in pignor. habeant.in j.no.Rom.in ſing.ccclxx.Fel.in rub.de maio.& obe.Petr.de Anh.in c.ſanè.in j.not.de offi.deleg.Bert.in conſi.lxxiij.vol. j. in nouis.

70 Pro concordia videtur dicendum,quia aut ſubrogatus eſt ſubrogatus ab ipſo principali,aut à Principe, ſi à principali non ita honorandus.ita procedit prima opin.aut à principe,& debet honorari vt principalis:ita declarat Fel.in c.cum olim.el ſecundo.de offi.deleg.in c. mandata.de præſumpt.Dec.in c.ſanè.& ibi Barb.de offi.deleg.

71 Imò etiam idem eſſet ſi ipſe principalis haberet facultatem à principe ſubrogandi alium:ita declarat Bert.in d.con.lxxiij.vol.j.

72 Limita,niſi ex conſuetudine etiam deputatus à principali eſſet honorandus vt ipſe principalis:ſicut dicit Card.in cle.j.in vj.oppoſi.de offi.vicar.Alex.in rubr.ff.de offi.eius,cui mand.eſt iuriſ.Fel.in d.c. mandata.de præſump.

73 Tertiò Eſt aduertendum,quia debet honorari ſubrogatus vt principalis in actibus,in quibus repræſentat principalem,non in aliis.Fel. in d.c.cum olim.el ſecundo,de offi.deleg.

74 Quartò Nota,quia non recipit illũ honorẽ ſubrogatus quando eſt honor tantũmodo debitus illi perſonę,vt per Barb.in c.ſanè.de of.dele.

75 Decimò Limita,quando quis ſubrogatur ad ius quod ipſi ſubrogato competebat habitu,non actu,quia tunc ſua poteſtas regulatur vt propria,non autem vt illius,in cuius locum ſubrogatur:ita Fel.in c.licet ex ſuſcepto.de foro compet,poſt Abb.ibi Gomes in §. fuerat. in iiij. limit. inſt.de act.

76 XI.Limita,quando eſt diuerſa ratio in ſubrogato,& in eo in cuius locum quis ſubrogatur.Gomes in d.§.fuerat.Barbat.in d.c. ab excommunicato.n.33.de reſ.

77 XII.Limita, quando plus, vel minus reperitur expreſſe diſpoſitum in ſubrogato,quàm in eo,in cuius locum ſubrogatur.Soci.in l.j.ff. quis, & à quo appell.ver.ad iſtud reſponde.Gomes in d.§.fuerat. Iſta fuit reſponſio Alex.in l.j.ff.de off.eius,cui mand,eſt iuriſ.refert Iacob.de Nig. in l.mandata.in j.not.ff.de off.eius.

78 XIII.Limita,nam ſubrogatum non aſſumit naturam eius, in cuius locum ſubrogatur,quando eſt electa induſtria perſonæ:ita Alex.in l.j. ff.de offi.eius,cui mand.eſt iuriſd.

Contrarium Dec.in c.ſi pro debilitate, verſ.ſed iſta reſponſio. de offi.deleg.

79 XIIII.Limita,quando ſubrogatio eſt facta ſimpliciter, ſecus ſi eſſet facta cum clauſula quatenus non poſſet valere virtute diſpoſitionis primæ,nam non aſſumeret naturam primæ,ſi illius virtute ſuſtineri nõ poſſet.Soc.in l.cum filiofam.ver.poſtremò pro cõſideratione. ff.de leg. j.& ibi Bauer.nu.66.

80 XV.Limita,nam quando ſubrogatum tranſit in aliam naturam,non aſſumit naturam ſubrogati.Marian.Soc.in c.veniens.de accuſatio.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Declarans nihil de nouo facit.

1 EX tex.in l.heredes palàm. in §. ſed & ſi notam. ff. de teſta. colligitur illa regula, quòd qui declarat, nihil de nouo facit, ſed iam factum aperit, & ideo dicitur, ꝙ qui declarat, nihil addit. Idem probat tex.in l.adeò.§.cùm quis.ff.de acq. rerũ domi. in l.aſſe toto.ff.de hered.inſt.in l.vnum ex familia. §. ſi de falcidia.ff.de leg.ij.clem.j.in prin.de iure patron. vbi tanquam diuerſa ponuntur declarare,& addere, prout etiam idem habetur in procœm.ſexti, in princ.& idem dicitur in cle.exiui.verſ.locum autem.de verb.ſig.glo. in c.per tuas.in verb.de nouo.de donat.gl.in c.j.in verb.& filio.de ſum. Trinit.lib.vj.& ibi Domi.ver.nota iſtam glo.Io.And.in addit.ad Spec. in tit.de teſta.§.nunc videndum.ver.hoc etiam nota.Bart.in l.ab executore.verſ.quero ſecundò.ff.de appel.Imo.in d.l.heredes palàm.§.ſed & ſi notam.in ij.not.& ibi Pau.de Caſt.in prin.verſ.quid autem. Rom. in d.l.heredes palàm.ver.nota vlterius.& ibi Aret.in §.ſi quid.in j.no.Bal. in l.j.verſ.quæro ꝙ teſtes.C.de codicil.Fulg.con.cxlvij.ver.ad ſecundũ. Ro.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.obl.Saly.in l.leges,& conſtitutiones.in j.oppo.C.de leg.Ro.con.cccclxxxij.Dom.in procœm. ſexti, in fi.princ.verſ.& nota optimum text.Card.in ca.fi.verſ. ſi verò diſponit, de conſt.Imol.in cle.j.verſ.glo.cecidiſſe,de ſequeſt.poſ.& fruct. Feder. de Sen.conſ.cxij.Iaſ.in l.non dubiũ in vj.nota.C.de leg.Socin.con.ccxiiij.verſ.ſed huic obiectioni.Dom.con.xxxiij. verſ.præterea oſtenditur. Barb.conſ.xviij.verſ.ecce autem.vol.j.& conſ.vij.verſ.tertiò faciat.vo. iij.& con.lxxxvij.ver.& hoc ſatis apertè.eo.vol.Fel.in c.ſuper quæſtionum.de off.deleg.& in ca.qualiter,& quando. el j.verſ.& pro iſta fall. de accuſat.& in c.non poteſt.verſ.facit glo.ſingularis.de re iud.Deci.in l.edita.num.47.C.de edendo.& in l.j.C.de impub.& in c.fi. verſ. & aduertendum.de conſtitu.in c.paſtoralis.§.verum.in iij.not.de appel.Hippol.in l.j.§.ſi quis vltro.verſ.vlterius ſcias.ff.de quæſt.Purpur.in l.j.nu. 39.ff.ſi cert.pet.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij.no.nu.154.ff.de re iud.Brun. in tract.de for.in tit.quas res,perſon.& quot caſus,&c. verſ. vbi autem tractemus.& ver.interdum diſpoſitio.

2 Et propterea, dicitur, ꝙ qui declarat, non diſponit, ſed quod actum ſit in præteritum oſtendit.Bal.in l.cum teſtametũ.in fi.C. de manumiſ. teſta.Dec.in l.edita.nu.47.C.de edendo.

3 Ex qua regula primò infertur, quòd qui non poteſt emendare, aut corrigere, poterit declarare.Bal.in §.quibus.in v.not.in j.conſt.C.& in l.edita.in ij.lect.verſ.nota ꝙ ea.C.de edend.& in l.herdes palàm.§.& ſi notam.ver.nota hic,& ibi Imol.in §.ſi quid.in j.nota.ff.de teſtam.Bald. in l.tres denunciationes.in fi.C.quomodo,& quando iudex.Ioã. And. in reg.in generali.ver.vltimò quæritur.de reg.iur. in vj. Barbat.conſil. xviij.verſ.& quod voluit.vol.j.& con.vij.verſ.tertiò facit.vol.iij.& cõſ. lxxxvij.ver.& hoc ſatis aperte.eod.vol.Fel.in c.ij.verſ.vnde dicit.de libel.oblat.& in c.qualiter,& quando.ver.facit quod not.Bal. de accuſ. Brun.in tract.de form.in tit.quas res, perſo.verſ.ex prædictis etiam.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu.157.ff.de re iud.

4 Et ratio eſt, nam ille qui declarat, non dicitur corrigere, vel emendare: vt dicit Fel.in c.ij.ver.item illam fall.de libel.oblat.

Contrarium, ꝙ ille qui declarat, dicatur, emendare: dicit Bartol.in l.edita.ver.pro declaratione.C.de eden.

5 Concorda, quia declaratio non dicitur propriè emendatio, ſed tãtùm largò modo,& impropriè, vt declarat Dec.in d.l.edita.ver.vltimò dicitur.C.de eden.

6 Secundò infertur, quod ille, qui non poteſt poſt terminum aliquid facere, poteſt tamen declarare.Bald. in l.heredes palàm.§.ſed ſi notam. ver.item eſt argumentum.ff.de teſta.& in l.tres denunciationes.in fin. C.quomodo,& quando iudex.& in l.j.§.huius ſtudij. verſ. & eſt argumentum.ff.de iuſt.& iure.& in addit.ad Spec.in tit.de ſent. verſi. pono ꝙ poſt ſententiam, Dom.in procœm.ſexti.in fi.princip.verſ. & nota optimum text.& in ca.cognoſcamus.in fine verſicu. & nota incidenter. xxxiiij.diſtinct.Archid.in c.j.verſi.eadem gloſſ.xiij.quæſt.j.Ioan.And. in addit.Spec.in tit.de teſt.§.nunc videndum.verſ.hoc etiam nota.& in regula, in generali.verſi.vltimò quæritur.de regul.iur.in vj.Aret. in lege, edita.verſi.circa primum conclude.C.de eden.Saly.in l.qui fundũ. verſ.& faciunt prædicta.ff.de contrahen.empt.Barbat.con. xviij.verſi. ecce nunc.vol.j.& conſi.vij.verſ.tertiò faciat.vol.iij.& con.lxxxvij.ver. & hoc ſatis apertè, eo.volumi. Anto.de Butr.in cap.licèt cauſam.verſ. ex his deciditur.de probatio.Affl.ſuper conſtit.ſuper rubric.de except. dilator.num.7.Fel.in c.ij.ver.item illam fallen.de libell. oblat. & in ca. qualiter,& quando.ver.adde etiam hic.de accuſat.& in ca. paſtoralis. verſ.declarari poteſt.de except.& in c.ſuper quæſtionum.de off. deleg. Ruin.con.clxxxix.verſ.quintò, prædicta confirmantur.vol.j.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.num.154.& nu.158.ff.de re iud.

7 Et propterea licèt quis non poſſit poſt acceptationem poſitionem reuocare, tamen illam bene poteſt declarare.Ruin.con.50.nu.8. volumine j.

8 Declara, quia ſupradicta procedunt, quando actus, qui declaratur, erat validus, ſecus ſi fuiſſet nullus: Oldra.conſilio clxvij.Brun.in tract. de form.in titulo quas res, perſon. & quos caſ.verſiculo ex prædictis etiam.

9 Tertiò Infertur nam ex quo declaratio ineſt actui declarato, ideo declaratio retrotrahitur ad tempus principalis diſpoſitionis.Io. Andr. in addit.ad Specu.in titu.de teſt.ver.hoc etiam nota.& in cap.licèt cauſam.vbi Anto.de Butr.verſicu.ex his deciditur.de proba.Pau.de Ca.in l.heredes palàm.§.ſi quid.verſicu.item nota.& ibi Aret.in j.not.de teſtam.Roma.in conſi.xlv.in princ.& conſi.lxv.verſic.hæc enim declaratoria.& conſi.cccclxxxij.verſicu.vnde concludit Domi.in conſi.xxxiij. Feder.de Sen.conſi.cxij.ver.circa quod videatis.Matth.de Afflic.ſuper Conſti.in tit.de excep.dilat.nu.8.Brun.conſi.xcj.ver.inſuper eſt ſciendum.Rui.conſi.ccxxv.verſi.ſicut qualibet.vol.j.Rebuff.in pract.in tit. de non toll.iur.quæſit.in gl.v.

10 Hinc eſt, quòd lex declaratoria trahitur ad præterita.gl.iuncto tex.in cap.cùm tu.in verb.ſiue poſt.de vſur.Bal.in l.non dubium.in iij.no.& ibi Iaſ.in vj.no.C.de leg.Bal.in l.leges,& conſtit.in j.oppoſi.& ibi Sal. in j.oppoſit.C.eodem titu.Bar.in l.omnes populi.verſicu.primò caſu.ff. de iuſti.& iure.Domi.in cap.deliberatione.§.volentes. verſicu.ſed alia omnia.de officio deleg.in vj.& in cap.ex antiquis. verſicu.ſi conſtitutio.liiij.diſt.Ioan.Andr.in c.fi.verſicu.in gloſ.per hoc.de verborum ſignific.in vj.Ant.de Butr.in cap.fi.ver.ij.videtur, & verſic.ſi eſt antiqui iuris.& verſic.in gl.fi.verſic.venio ad tertium.vbi Card.verſic.ſi autem diſponit.& Henric.Boich, verſic.ſi ſecundò modo.& Barba.verſic.tertio caſu.& Fel.verſic.& fallit ij.Imol.verſicu.tertiò pro caſu principali.& Dec.verſicu.ſupereſt tertius caſus, in titu.de conſti.Abb.in c.fi.nu. 36.de præſcript.Ana.in cap.cùm Chriſtus.in princ.verſicu.& prohibet iſta conſtitutio.de hæret.Feder.de Sen.in conſi.cxij.verſi.circa quod videatis.Alex.conſi.vij.ver.ſed ita eſt.vol.ij.Soc.conſi.cclxxxviij.ver.nec dicat aliquis.

11 Amplia, vt conſtitutio declaratoria, quæ ſecundùm verba poteſt referri ad præterita,& ad futura, debet intelligi, vt trahatur etiam ad præterita: per Domi.in cap.j.verſicu.item hoc verum.de ſumma Trinita.in ſexto.

12 Quartò Infertur, vt per declaratoriam, ſeu per declarationem nõ tollatur ius quæſitum.Ægid.conſi.xix.ver.modo verb.Sarn.in reg.de non tol.iur.quæſ.q.xij.

13 Quintò Infertur, vt in teſte declarante non requiratur nouum iuramentum.Bar.in l.heredes palàm.§.ſi quid.in fi.verſicu.vlt.iſte.§.fi.ff.de teſta.Bald.in d.l.heredes palàm.§.ſed & ſi notã.in princ.verſic.& eſt argumentum.& ibi Imol.in §.ſi quid, in princ.& ibi Aret.in ij.not.de teſtamen.Bald.in auth.hoc ſacramentum.in prin.verſic.eſt autem argumentum.C.de iuram.calum.& in l.fi.verſic.quæro nunquid.C.de teſta. vbi Sal.verſicu.quæro an iſte teſtis.Alex.in l.qui bona.§.ſi quis ſtipulatus.in fi.verſ.vltimò facit iſte tex.ff.de dam.infect.Hippo.in l.j.§.ſi quis vltro.ver.ex quo dicunt.ff.de quæſtionib.Roma.conſi.cccclxxxij.verſ. item videmus.Soc.conſi.ccxiiij.ver.ad hoc poteſt.Fel.in c.ij.verſi.item illam fal.de libel.oblat.& in c.ſuper quæſtionum.verſic.ij.allego.de of. deleg.& in c.qualiter,& quando.ver.& infert ibi Bar.de accuſa.Brun. in tract.de form.in titu.quas res, perſo.& quo.caſ.ver.inſuper eſt ſciondum.Dec.in l.ij.§.creditum.ver.quarta declaratio.ff.ſi cer.pe.vbi declarat.Cur.Iun.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.no.nu.155.ff.de re iud.

14 Sextò Infertur, nam licèt iudex ſententiam diffinitiuam mutare, aut corrigere non poſſit.l.iudex poſtquam.ff.de re iud, poterit tamen illam declarare.gl.j.in verb.ſed an interpretari.in l.ea quæ.C.commin.epiſtolas.& ſentit glo.in l.ſed & ſi ex vtriuſque.in verbo,& ſic aut.ff.de euic. Io.Andr.in addit.ad Specu.in titu.de teſta.§.nunc videndum.verſi.hoc etiam nota.Bart.in d.l.heredes palàm.§.ſi quid.ver.quæro an iudex.& ibi Imol.verſicu.Item quod iudex.poſt Bald.ibi in §.ſed ſi notam.verſi. tertiò eſt argumentum.ff.de teſta.Bar.in l.ab executore.ver.quæro ſecundò.ff.de appel.Io.Fab.in l.j.ver.Item dic.C.ſen.reſc.nõ poſ.Alex.in l.ij.ver.ſed videtur.ff.de libe.& poſth.& in l.authorum.ver.ſed vbi eſſent.ff.de re iud.Lanfranc.in c.quoniam contra, in verbo, interlocutiones.ver.vlterius dubitatur.de probatio.Alexan.conſi.iij.ver.ſuper alio quæſito.vo.j.Calca.conſi.lxix.ver.iiij.quia.Fel.in c.ſuper quæſtionum. ver.ego allego.de off.dele.Dec.in c.j.ver.iij.eſt ſpecies.de poſtu.præla, & in l.in ambiguis orationibus.ff.de reg.iur.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij. no.nu.153.& nu.155.ff.de re iud.

15 Quinimò voluit gl.in c.loci.§.ſi is ita.in verbo, errorem.xxv. q.ix.vt iudex poſſit ſuam ſententiam non ſolùm declarare, ſed etiam moderare.

16 Amplia præcedentem concluſionem, ꝙ nedum iudex, ſed etiam arbitri, quando ſunt plures, poſſunt eorum ſententiam declarare.Bal.in l.ne in arbitris.ver.finaliter ex dictis.C.de arbi.Lanfran.in tract.de arbit.in vij.par.in xxvij.q.Calca.conſi.lxix.ver.iiij.quia.

17 Amplia iſtam ampliationem, quia etiam vnus tantùm arbiter poteſt eius arbitramentum declarare, vt tenet Spec.in tit.de arbi.§.fi.verſi.ſed nunquid verbum obſcurum, in vltima opin.per eum recitata.& ſentit Arch.in c.ſicut.xj.q.j.ver.in eadem gl.ibi.dum ſe remittit ad no.in l.ab executore.ff.de appel.Fel.in c.qualiter & quando.ver.iij.nota, ꝙ arbiter.de accuſat.

Contrarium tenuit Bal.& Lanfr.in locis proximè allegatis. Ang.in l.j.in fi.ver.in gl.dicunt.& ibi Rom.nu.28.ver.ex quo infert.ff.ſi cer.pe.

Imo.in c.quintauallis.verſ.an autem poſſit.de iureiur.Card.in c.exhibita.in vj.q.de arbit.Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.ab executore.ff.de appel. Curt.Iun.in l.ſi quis intentione.ff.de iud.

18 Pro concordia dici poteſt,quòd arbiter poſſit declarare , dummodo incontinenti id faciat,ſecus ſi ex interuallo.Henric.Boic.in ca. cũ olim. ver.ſed ſi quæris,de arbit.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij.not.num.160.ff.de re iud.

19 Limita hanc concluſionem quòd iudex poſſit declarare ſententiam ſuam,vt procedat in maioribus magiſtratibus,non autem in inferioribus,vt ſentit glo.in l.ſi,vt proponis.in verbo,executor.C.de exe.rei iud. & in c.ſicut.in §.ex his,ſuper verbo,ex iis xj.q.1.& in l.ij.in ver. corrigẽdi. C. de ſent.ex breuic.recit.Bar.in l.ab executore.ver.& hoc eſt verũ. ff.de appel.Bal.in l.ſi,vt ꝓponis.ver.modò quęro C.de execu.rei iu. ver. quæro nũquid.C.de ſent.ex breuic.recit.& in l.eã quæ,ver.quærit gl.C. cõmi.Epi.Hẽri.Boic.in c.in literis.ver.ſi quęris.de off.dele.Bal.in c.j.ver. an autem iudex,& ibi.Dec.ver.iij.eſt ſpecies.de poſtu.præla. Ang.in l. ij. ver.in gl.mag. C.de ſent.ex breuic.recit.& in l.j.ff.ſi cert.pet.Abb.in ca. qualiter,& quãdo el j.ver.& ſi velit interpretari.de accuſa.& in cap. ex parte. el iij.in fi.de ver.ſigni.Rebuf.in l.quod iuſſit.num.161.de re iud.

Contrarium Anan.in c.qualiter,& quando.verſi. aut loquimur in ſententia.& ibi Fel.ver.ſed aduerte.de accuſat.

20 Tenendo primam opinionem tãquam magis communem, dicas idẽ eſſe in legato Papæ,vt tenet Rebuff.in l.quod iuſſit,in ij.not.num.160. de re iud.

21 Secundò Limita,nã iudex non poterit declarare verba in libello actoris apposita,vel dicta teſtium.Bal.in l.ea quæ,ver.itẽ iudex. C.Commin.epiſt.& in l.ſi,vt proponis.ver.modò quæro.C.de exep.rei iud.Alex.in l.ex facto.in ij.not.ff.de vulg.& pupil.Fel.in c.qualiter, & quãdo. de accuſ.& in c.ij.verſ.propterea dicit.de lib.oblat.

22 Et idem eſt,quia nec etiam legatus Papæ poteſt interpretari verba reſcripti Papæ.Ita Rom.in l.j.nu.29.ver.ex quo infert.ff.ſi cer.pet.

Sed in hoc contrarium tenet Inno.in ca.j.de poſtul.prælat.& Ang. in l.j.ff.ſi cer per.

23 Tertiò Limita quia iudex declarare poteſt ſuam ſententiam durante officio,non autem eo finito.Bald.in l.ea quæ,verſ.quærit glo. C.commin.Epiſt.& in l.j.verſi.item quod reſcriptum.ff.de conſtit.Princ.& in l.leges ſacratiſſimæ.iij.notabili.C.de leg.Bar.in l.omnes populi. verſ. ſed an recurratur ad illos.ff.de iuſt.& iur.Imol. in l. ex facto. verſ.nota tertiò.& ibi Alex.in ij.not.ff.de vulg.& pup.Ioan.Andr.in c.ex parte.el tertio.de verb.ſig.verſ.nec puto quod iudex.vbi Abb.ver.in glo.in verbo,interpretatione.Abb.in c.cum olim.verſ.& argumento huius text. de arbitr.Fel.in ca. per tuas.el j.ver.ij.nota.de ſimon.Rebuff.in l. quod iuſſit.in ij.not.num.160.& nu.172.ff.de re iud.

24 Contrarium.in procuratore,vt etiam poſtquam deſiit eſſe procurator,poſſit declarare,dicit Bal.in l.idem Pomponius.in addit.ver. aut procurator viuit.ff.de rei vend.

25 Quartò Limita,vt concluſio procedat,quando verba ſunt dubia,ſecus verò quando ſunt clara.Bal.in l.voluntates.verſ.quæro ſi ſtatutum. C.de fideic.Pau.de Caſt.con.cccxxxviij.ver.pro declaratione, volum. j.& in l.heredes palàm.§.ſi quid.ver.multæ rationes.Gemin.conſ.xxxiij.ver.prętereą oſtenditur.Iaſ.con.lvj.ver.nõ obſtat ergo.vo.iij.Dec.in l.ambiguis rationibus.nu.4.ff.de reg.iur.

26 Septimò Infertur,nam ſicuti iudex poteſt ſententiam,ita poterit etiã iura interpretari,vt dicit Innò.in c.j.verſ.& ſicut quilibet iudex.de poſtul.prælat.& in cap.cum ſpeciali.ver.quidam tamen dicunt.de appell. Archid.in c.ſicut.in glo.j.xj.q.j.ver.in glo.j.Abb.in ca.cum veniſſent. verſ.aut dubitatio eſt.de iud.& in c.j.in j.not.de iuram.cal.& in c.capellanus.verſ.& ad hoc allego,de fer.& in c.j.ver.& vide.de conſt.Fely. in c.qualiter,& quando.ver.& ad prædicta adduci poteſt.de accuſat. & in c.inter alia.in j.not.de ſent.excom.Barb.con.lxxxiij.ver.poteſtas enim. vol.iij.Dec.in l.in ambiguis orationibus.nu.2.ff.de reg.iur.

27 Limita,quia hoc procedit in iudicibus maioribus,non autem in inferioribus,vt declarat Innoc.in d.c.cum ſpeciali. ver. quidam tamen dicunt.de appel.vbi ſublimitat.& idem dicit Arch.in c.ſicut.in glo.j.xj.q. prima,

28 Secundò Limita,vt procedat,quando verba iuris eſſent dubia, ſecus ſi eſſent clara,prout ſuperius dictum fuit,& tradit Alex. in con. ccxv.in fi.vol.ij.Dec.in d.l.in ambiguis orationibus.nu.2.ff.de reg.iur.

29 Octauò Infertur,vt ſolennitas,quæ requiritur in principali diſpoſitione non requiratur in declaratione.Bar.in l.heredes palam.§. ſi quid. verſ.venio ad ſequentem glo,& ibi Imo.ver.in gl.ſuper verbo,poſſe.& ibi Cuma,ver.quæro quod teſtibus.& Aret.in ij.not.ver.in glo. poſita. & ibi Bal.in §.ſed ſi notam.in fi.verſ.iiij.& vlt.nota.& Ang.verſi.ibi & etiam.ff.de teſta. Bal.in l.certum.ver.eſt quartus caſus.C.vnd.legi.Ro. in con.ccccIxxxij.ver.& pro hoc.Soc.in l.j.ver.iij.limitat.ff. de vulg.& pup.Ægid.deciſ.dccxlv.ver.iij.fortius probatur hoc.Io.Crot.in c.Raynutius.verſ.ij.conclu.de teſta.Iaſ.in l.in teſtamẽto,verſ.v.ſtringit.C. de teſt. mili.Calca.cõ.xlviij.ver.ij.quia.Brun.in trac.de form.in tit. qui.res, perſ.& quo.caſ.&c.ver.vbi autẽ tractamus.& ver.ex prędictis etiã.Dec. in c.paſtoralis.§.verum.in iij.not.de appel.Rebuf.in pract. in titulo de non tollen.iur.quæſ.in glo.quinta.

30 Hinc eſt,vt ad probandam voluntatẽ teſtatoris ꝙ ſub vulgari expreſſa non contineatur tacita pupillaris,ſufficiant duo teſtes.Bald.in l.quãuis.in j.not.& ibi Saly.ver.quæro extra glo.& ibi Alex.in prin. verſi. in glo.hic.C.de impub.Bal.in l.precibus.ver.iij.quæro.C.eo.tit. Bart.in l. ij.verſ.quæro ergo,& reuoco.& ibi Claud.ver.ſubſequenter tãgit Bar. ff.de vulg.& pupil.Ioann.Crot.in c.Raynutius.ver.ſecunda concluſio, de teſta.

31 Et idem ad probandum,quòd tacita pupillaris matrem excludat, dicit Ang.in l.precibus.verſ.in eadem glo.ibi,& ibi Saly. verſi.iuxta hoc quęro.C.de impub.Iaſ.in l.in teſtamento,ver.v.ſtringit.C.de teſt.mili.

32 Ampliatur prædicta concluſio vt etiam coniecturæ in hac declaratione ſufficiant.Bal.in d.§.ſed ſi notam.ver.iiij.& vlt.nota.ff.de teſt. Alexand.con.lxxv.ver.vbi agitur.vol.v.

33 Limita iſtam concluſionem quæ habet locum in declaratione, quæ fieret incontinenti,ſecus autem ſi ex interuallo fieret, quo caſu eadem ſolennitas requireretur.Claud.in l.inter cætera. ver. pro qua deciſione. ff.de lib.& poſth.& in l.huius.verſi.& illud vltimum.ff.de vulg. & pup. Caſſad.deciſ.xxxiij.de reg.cancel.ver.ſucceſſiue inuenta fuit.

34 Sublimita in declaratione noui iuris argumentatiua: nam in ea etiã ſi incontinenti fieret,eadem ſolennitas requireretur.Sarn.in reg.de impetr.Benef.per ob.fam.Car.q.ix.

35 Secundò Limita in declaratione voluntatis omnino omiſſæ in verbis expreſſis,in qua eadem ſolennitas requiritur.Ita voluit glo.in l.cum proponebatur.in verbo,coniectura.ff.de leg.ij.Cuma.in d. §. ſi quid. in fi.ver.quæro quot teſtib.ff.de teſta.

36 Tertiò Limita,vt concluſio procedat in declaratione actus validi,ſecus autem,quando actus eſſet inualidus.Bar.in d.§.ſi quid.ver.venio ad ſequẽtem gl.& ibi Ang.ver.& hoc intelligo.& Imo.verſi.in glo.ſuper verbo,poſſe.& Bal.in d.§.ſed ſi notam.ver.& hæc ſunt.ff.de teſta. Bald. in l.j.verſ.quæro quod teſtes.C.de codicil.Gemin.con. cxxviij. in ij.dubio,ver.quod ſecundũ.Rot.in nou.dec. cccxxxij.verſ.modo ſi nõ conſtaret.Ægid.deci.dccxlvj.ver.iij.fortius.Aret.conſi.cxxvij.ver.venio ad tertiam concluſionem.& con.cxxviij.in prin.Brun.in tract. de form. in tit.qu.res,per.& quot caſ.& c.ver.interdum diſpoſitio. vbi declarat. & ver.ex prædictis etiam.Fel.in c.edoceri.ver.vide Ægid.de reſcr.& in c. fi.ver.conſidera bene.de excep.

37 Et generaliter,ꝙ non dicatur vera declaratio,quando actus declaratus fuit à principio inutilis,tenet Old.conſi.cclxvij.ver.nec obuiat.Gemi.con.xxxiij.in fi.Bal.in l.edita.in j.lect.ver.nota ꝙ ea.C.de eden.quẽ ſequitur Brun.in tract.de for.in tit.quas res, perſ.& quo.caſ.&c. verſi. ex prædictis etiã.Fel.in c.fi.verſi.cõſidera bene.de excep.& in ca.licèt cauſina.ver.limita decimo.de prob.& in c.qualiter,& quãdo.ver.facit optimè.de accuſ.& in c.ſuper quæſtionum.verſi.ad idem vide Bald. de off.deleg.Dec.in l.edita.nu.49.C.de edend.& in l. j. verſ. & ad propoſitum noſtrum.C.de impub.

38 Sublimita hanc limitationem quando ita confirmata eſſet diſpoſitio inutilis,vt ageretur ex confirmato,non autem ex confirmante , quia tunc diſpoſitio confirmans etiam inutilem diſpoſitionem non requireret eandem ſolennitatem,quam requirebat prima diſpoſitio confirmata.Ita Aret.in d.§.ſi quid,ver.in glo.poſita.ff.de teſta.

Contrariam Brun.in tract.de form.in tit.quæ res,perſ.& q.caſ.ver. ſolet tamen dubitari.

39 Quartò Limita,vt concluſio habeat locum ,quando declaratio ſe refert ad tempus primæ conceſſionis,ſecus ſi ad tempus ſequens. Ægid. deciſio.dccxlvj.verſicu.iiij.hoc idem. Caſſad.deciſ.xxxiij.in fin.de reg. Cancel.

40 Nonò Infertur,nam ſtante ſtatuto,vt pro quolibet contractu ſit ſoluenda gabella,non tamen erit ſoluenda pro declaratione ipſius contractus.Bal.in rubrica de rer.permu.in fi.Fel.in c.ſuper quæſtionum.& ibi Barb.ver.facit dictum Bal.de of.deleg.Fel.in c.qualiter,& quando. ver.facit,quod not.Bal.de accuſ.

41 Decimò Infertur,nam qui non poteſt excommunicare , tamen poteſt excommunicationem iam latam declarare.& ideo legatus,qui excommunicauit,finito munere legationis vel ipſam prouinciam egreſſus,declarat tamen excommunicationem per eum latam.Ioan. And. in c.nouit.in fi.de of.leg.Fel.in c.ſuper quæſtionum. verſiculo vlt. Ioã. And.de of.deleg.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij.not. numero 159. ff. de re iudic.

42 Vndecimò Infertur,quod inferior,qui de facto ſuperioris non poteſt cognoſcere,poteſt tamen illud declarare. Card.in clem.fi.in prin. v.q.in fi.ver.regulariter tamen.de pœnit.& remiſ.refert & ſequitur Fel. in c.non poteſt.ver.& ideò pulchrè.de re iud.

43 Duodecimò Infertur,vt epiſcopus , qui exemptos non iudicat, nec excommunicat,poteſt tamen declarare ipſos excommunicatos,vt notat Domin.in c.ſi Papa.ver.notata ex fine huius glo.xl.diſtin.& in cap. epiſcoporum.verſ.quicquid dicat Lap.de priuil.in vj.Imol.in cle.j. ver. nota bene glo.de ſequeſt.poſſ.& fruct.Fel.in capitulo,non poteſt.ver. facit gloſſ.de re iud.& in capitulo ij.verſ.facit dictum Ioan.And.de libel.oblat.

De

44 Decimotertiò Infertur, vt ordinarius, qui de cauſa in Romana Curia commiſſa nō ſe intromittit, tamen poteſt violantem ſequeſtrũ oppoſitionem per iudicem Curiæ Rom. cecidiſſe à iure ſuo, glo. in cle. j. in verbo cecidiſſe. & ibi Imol. ver. gl. cecidiſſe. & ibi Car. in viij. q. verſ. ſi quis autem. de ſequeſt. poſſ. & fruct.

45 Primò Amplia omnia ſupradicta, quia ille qui corrigit errorem, nō dicitur de nouo facere, ſed potius declarare. Bar. in l. heredes palã. §. & ſi notã. ver. ij. nota, & ibi Ang. ver. nota regulariter, ibi Imol. in §. ſi quid verſ. item nota ꝙ declarare. & ibi Cuma. in prin. ff. de teſta.

46 Declara hoc procedere quando correctio erroris non reſpicit facti ſubſtantiam, aliàs ſecus, vt declarat. Ang. in d. l. heredes palam. verſ. vbi autem error. ff. de teſtam.

47 Secundò Amplia, ꝙ in declaratione non eſt neceſſe docere de errore. Fel. in c. ij. ver. & pulchrè incipit. Maria. de lib. oblã. & in c. qualiter, & quando. verſ. facit quòd nót. de accuſa.

48 Tertiò Amplia, quia dicitur etiã declarare ille, qui addit qualitatẽ Bal. in l. heredes palam. §. & ſi notam, ver. iij. nota. & ibi Imo. in §. ſi quid poſt. ver. item nota, & ibi Aret. in iiij. nota. de teſta.

49 Declara, vt hoc procedat in qualitate, quæ apponitur loco demonſtrationis, non autem in ea, quæ alterat ſubiectum. Bal. in d. §. ſed ſi notam. verſ. iij. nota. & ibi Imol. in §. ſi quid poſt. ver. itẽ not. & Aret. in iiij. nota. de teſtam.

50 Quartò Amplia, vt ille, qui plenè nō ſpecificauit crimina, poteſt tamen verbum ambiguum ſuæ poſitionis declarare. Card. in cle. conſtitutionem. §. j. in fi. ver. & dicit. de elect. Fel. in c. qualiter, & quando. ver. facit quod not. Card. de accuſat. & in c. ij. ver. & pro tanto dicit. de libel. obl. & in c. ſuper quæſtionum. ver. iij. allegò. de of. deleg.

51 Quintò Amplia, non dicente aliquo quid eſſe factum menſe tali, ſi poſtea is diem menſis ſpecificet, illa non dicitur mutatio, ſed magis declaratio. Bar. in l. denũciaſſe. §. quid tamẽ. ver. ſed ſi ego. ff. de adulter.

52 Sextò Amplia, vt declaratio nunquam cenſeatur excluſa etiam quòd ſtatutum non admittat teſtiũ probationẽ. Rui. con. clxxxviij. verſ. v. prædicta confirmantur. vol. j.

53 Septimò Amplia, nam appellatio interpoſita, ab interlocutoria in ſcriptis declaratur etiam viua voce. Bald. in §. ſed ſi notã. ver. iij. eſt arg. & ibi Ang. ver. ex prædictis nota. & Imol. in iij. not. ver. ij. ꝙ appellatio. & Aret. in ij. no. ver. ij. inducitur. & Pau. de Caſt. ver. itẽ ꝙ licèt. ff. de teſt.

54 Octauò Amplia, nã iudex à quo eſt appellatũ poteſt poſt appellationẽ taxare expẽſas, & tamẽ dicta taxatio nō eſt niſi quędã declaratio pręcedentis condẽnationis. Rot. in antiq. deciſ. xc. Guido Pap. ſing. cccxlix. Lap. alleg. lxxxij. ver. vnde licèt. præpoſ. in c. paſtoralis. §. verũ. verſ. vlt. per iſtam literã. de appe. deciſ. Tholo. ccccl xv. Fel. in ca. ſignificauerunt. ver. quibus adde Rotam. de except. Rebuf. in l. quod iuſſit. in ij. not. nu. 155. ff. de re iud.

Contrarium Anto. de But. in c. paſtoralis. §. verum. ver. vlt. per hãc decretalem. & ibi Dec. ver. poſtremo non omitto. de appel.

55 Ex qua Ampliatione infertur, ꝙ iudex à quo poteſt ſuam ſententiam declarare, non obſtã. ꝙ ab ipſa fuerit appellatũ. Guid. Pap. ſing. cccxlix.

56 Nonò Amplia, nam à declaratione regulariter non appellatur. Ro. in con. xlv. in prin.

57 Declara, vt hoc procedat, quando iudex declarat verbum ſuum ambiguum, ſecus verò, quandò declarat factum alienum, ita dicit Soci. in reg. xxiij. in xxxij. & vltima limitatione.

58 Hinc eſt, ꝙ à declaratione pœnæ incurſæ ipſo iure appellatur, licèt à pœna. l. non appelletur, gl. in c. cupientes. §. quod ſi per xx. in verbo priuatos. ver. ſi autem iudex. de elect. in vj. Bal. in c. ad noſtrã. in fi. de appe. Anan. in c. prohibeas. ver. nota ꝙ ſuperior. de magiſt. & in ca. ſuper his. ver. item adde. de accuſ. Ant. de But. in c. paſtoralis. §. verum. ver. nota bene. de appel. Card. in cle. j. §. ſi quis autem. & ibi Imol. in fin. de ſequeſt. poſſ. & fruct. Abb. in c. fi. nu. 18. de iuramen. cal. & in c. peruenit. el j. nu. 6. de app. & con. 100. vol. j. Imol. in c. extirpandæ. ver. & pro hoc etiam. & ibi Car. ver. item prima nihil. de præb. Ro. in con. cccclxxxij. ver. præterea videmus. & ſing. ccxiij. Fel. in ca. ij. ver. demum circa prædicta. de ſponſa. & in c. qualiter, & quando. verſi. pro hoc facit. de accuſa. & in c. cum non ab homine. ver. nota ꝙ licèt. de iud. & in c. Rodulphus. ver. & appellari poteſt. de reſcrip. & in c. parochianos. ver. ij. cõcluſio. de ſent. excom. Franc. in c. reprehenſibilis. ver. hinc dicit glo. de appel. & in ca. ſæpe. eo. titu. Iſer. ſuper conſt. reg. in tit. de arm. & ibi Affl. nu. 43. Dec. in c. peruenit. ver. dicit dominus Abb. de appel.

59 Sicuti etiam videmus, nam licèt ab excommunicatione non appelletur, tamen à declaratione excommunicationis incurſæ datur appellatio. Dom. in c. is cui. §. ſanè. ver. quid ſi appelletur. de ſent. exc. in vj. Car. in cle. §. ſi quis autẽ, in xj. q. ver. & dicit Lap. de ſequeſt. poſſ. & fruct. & ibi Imo. ver. quid autẽ operetur. Ant. de But. in c. paſtoralis. §. verũ. ver. nota bene. & ibi Franc. ver. vj. quæritur. & Præpoſ. ver. iiij. fallit. de appel. Prępoſ. in c. peruenit. in fi. & ibi Dec. verſi. & dicit dominus Abb. de appell. Ro. cõ. cccclxxxij. ver. pręterea videmus. Fel. in c. præterea. ver. & ideo dixit. de ſpõ. & in c. Rodulphus. ver. & appellare poteſt. de reſcrip. & in c. cũ nō ab homine. ver. nota ꝙ licèt. de iudic. & in c. Parochianos, verſi. decima concluſio. de ſentent. excomm u. apoſtil. ad deci. Tholo. ccxcix. in fin. Bertr. in con. 5". vol. j. in nouis.

60 Prout etiam dicimus, ꝙ licèt non appelletur, in notorio, tamen appellatur à declaratione notorij. Spec. in tit. de recuſ. §. fin. ver. hoc etiam not. Abb. conſi. 100. ver. & ſi etiam. vol. j. Fel. in c. Rodulphus. ver. & appellari poteſt. de reſcr. & in c. cum non ab homine. verſi. & no. ꝙ licèt. de iudic.

Regulam principalem, quòd qui declarat, nihil addit, aut de nouo facit,

61 Primò Limita, vt procedat, quando declaratio fit circa circunſtantias, ſecus autem quando fieret circa ſubſtantiam actus. Ange. in d. §. ſi quid poſt. ver. vel dic, quia imò. & ibi Pau. de Caſt. ver. no. ex j. parte. & ibi Cuma. in j. not. ff. de teſta. & clarius dicit Anan. in conſi. lxxxiiij. ver. & præterea licèt. Pe. de Anch. conſi. cxxvij. ver. non obſtat. c. nouit. Iaſ. in l. Lucius. ver. tu ergo vltra. ff. de vul. & pup. & in l. in teſtamento. ver. iij. in contrarium facit. C. de teſta. milit. & conſi. lvj. ver. iij. reſpondetur. vol. iij. Dec. in l. j. ver. & ad propoſitum noſtrum. & verſi. & idem Io. de Anan. C. de impub. & in l. quamuis. ver. & ad hoc bene facit. C. eo. tit. & in l. edita. nu. 49. C. de eden.

62 Secundò Limita, vt regula procedat, quando declaratio fit circa ea, quæ continentur in verbis ipſius diſpoſitionis, nam aliàs in iis, quæ concernerent tertij præiudiciũ, non declaratio, ſed noua diſpoſitio appellaretur. Pau. de Ca. in d. §. ſi quid poſt. ver. multoties enim Papa. ff. de teſta. & in conſi. cccxxviij. ver. ex prædictis patet. vol. j. Fel. in c. cũ olim. ver. & adduci poteſt. de re iud. Sarn. in regu. de non tol. iur. quæſ. q. xiij. ver. ſed aduertendum.

63 Tertiò Limita, quia concluſio habet locum ſi declaratio fiat ſuper re dubia, non autem ſi fieret ſuper re clara. Pau. de Ca. in conſi. cccxxxviij. ver. & pro declaratione. vol. j. & in d. §. ſi quid. verſi. multoties etiam. ff. de teſta. Bal. in auth. at qui ſemel. ver. ſequitur videre. C. de proba. & in l. voluntatis. verſi. quæro ſi ſtatuta. C. de fideicom. Gemin. in conſi. xxxiij. ver. præterea oſtenditur. Soc. in conſi. ccxiiij. ver. ſed huic obiectioni. & conſi. cclx. ver. ex quibus infero. Alex. in conſi. ccxvij. ver. ad decimum & vltimum. vol. ij. Arc. conſi. lvj. Cur. Sen. conſi. xxvij. verſi. quid plura. Iaſ. in conſi. lvj. ver. non obſtat ergo. vol. iij. Brun. in trac. de form. in tit. qua. re. perſ. & quoſ. caſ. ver. multoties etiam. Dec. in l. in ambiguis orationibus. ff. de reg. iur. & in l. edita. nu. 49. C. de eden. & in l. j. verſi. nam declaratio. C. de impub. & in c. fi. ver. & aduertendum, de conſt. Barba. in conſi. lxxxiij. ver. & iſtud facit. vol. iij.

64 Amplia, quia hoc procedit etiam in declaratione Papæ circa beneficialia, vt ex ſupradictis apparet, & ponit Aimo in tract. de antiq. tem. in j. par. nu. 36. ver. ſed aduerte.

Contrarium Dec. in d. l. edita. ver. ex his infert. C. de eden.

65 Quartò Limita, quãdo declaratio etiam principis fieret in tertij præiudicium. Anch. in conſi. cccxcviij. in fi. verſic. contrarium dico. Pau. de Ca. in conſi. cccxxxviij. in fi. ver. ex prædictis patet. volu. j. & conſi. xlvj. ver. reſtat nunc. vol. ij. Bella. deci. dccxxiiij. ver. ſexta ratio. Soc. conſilio cclx. ver. ex quibus infero. Dec. in c. fi. ver. & aduertendum eſt. de conſt. Rebuff. ſuper concor. in titu. de form. mand. apoſt. verſi. nec obſtat declaratio.

66 Declara, nam hæc limitatio habet locum, ſi declaratio non fieret circa rem dubiam, aliàs ſi ſuper re dubia fuerit facta à principe, operaretur etiam in tertij præiudicium. Dec. conſi. cxiiij. ver. ad abundantem tamen cautelam. & conſi. ccxxix. ver. ex abundanti tamen. Bellam. conſi. xix. verſicu. alia verò magna pars. Sarnen. in regula. de non tollen. iur. quæſ. quæſt. xiij. verſi. ſed aduertendum. Aimo de antiq. temp. in j. part. numero 35.

67 Et propterea ita debet intelligi, quod voluit Ang. in conſi. cclxxiiij. ver. tamen quia Papa. vbi vult omninò ſtandum eſſe declarationi Papæ. Dec. in conſi. clxxxvij. verſic. & talis declaratio. Iaſ. in conſi. cxxviij. ver. item adeſt declaratio. vol. iiij.

68 Contrarium, ꝙ indiſtinctè ſtetur declarationi Papæ in beneficialibus, etiam ſi declaratio non reſpiciat rem dubiam, voluit Dec. in l. edita. ver. & ex his infert. C. de eden.

69 Et idem eſt in declaratione partis, quæ nō poteſt fieri in alterius præiudicium. Areti. in l. edita. verſi. hoc etiam debes. & ibi Purpu. nume. 98. & numer. 101. Ang. in l. ſi quis intentione ambigua. verſicu. vnde in fin. cauſæ. ff. de iudi. Corne. in conſi. xxvj. verſicu. ex his etiam patet. volumine iij.

70 Et hoc eſt, quod dicitur, ꝙ in cauſa appellationis non poteſt fieri declaratio per partem eius, quod obſcurè dixit in prima inſtantia. Spe. in tit. de act. & petit. §. ſequitur. ver. ſed quando. Bald. & ibi Ang. in l. idem Pomponius. §. fi. ff. de rei vend.

71 Quintò Limita, quia ilLemet debet declarare, qui diſponit, tex. in l. ex facto. ff. de vul. & pup. & ibi Bal. ver. in tex. ibi interpretari. & ibi Alex. in ij. not. & Iaſo. in ij. not. ff. de vul. & pup. l. Neratius. ff. de regu. iur. l. fin. C. de legib. c. inter alia. §. vt igitur. & ibi glo. ſuper verbo, interpretatio. de ſentent. excommu. gloſſ. in cap. fin. in verbo, declaramus. de conſtit. & in cap. fi. de conceſſ. præben. in ſexto. Bald. in l. leges ſacratiſſimæ. in iij. not. per illum text. C. de leg. Feli. in d. c. inter alia. in j. not. de ſentent. excommu. & in c. per tuas. el primò. per illum tex. in ij. no. de ſimo. & in

c.ſanè.ver.confirmo hoc.de off.deleg.glo.conſuet.Turon.

72 Ex quo ſequitur quòd nullus alius poteſt declarare, niſi illemet qui diſpoſuit.Bar.in l.edita.ver.quandoque volo.C.de eden.Bal.in l.fi.ver. vltimò nota.C.de leg.Iaſ.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum. ver.gl.in verbo actori.ff.de verbo.obl.Dec.in c.cum veniſſent.verſ.& etiam notandum eſt.de iudic.

73 Hinc eſt, ꝙ notarius poteſt interpretari,& declarare verba ambigua ſuæ ſcripturæ.Socyn.in con.xciiij.ver.præterea.& ver.hæc omnia.vol. j.Calca.con.xlviij.ver.iij.quia.& con.lxix.verſi.iij.quia. Alciat.in tract. præſumptio.in iij.regula,præſumpt.xiij.nu.12.

74 Ex hac igitur limitatione infertur, ꝙ heres non poteſt in iudiciis voluntatem teſtatoris declarare,glo.in l.idem Pomponius.in fi.& ibi Bar. ver.nota quòd ius declarandi.& ibi Bald.verſ.in glo.quæ incipit.& ibi Ang.verſi.in glo.prima.ff.de rei vendic.gloſſ.in l.inter ſtipulantem. §. j.in verbo actori.& ibi Barto.verſ.oppono quòd iudicem.& verſ.quãdocunque ſunt verba.ff.de verborum obligatio.Barto.in l. ſi quis intentione ambigua.verſ.quæro vtrum.vbi Bal.in ſecundo not.& ibi Ange. verſ.nota bene.ff.de iudic.Bal.in l.ſi quis à filio.§.ſi quis plures.verſicu. & ſic nota.vbi Ang.verſ.in eadem glo.ibi.ff.de lega.j.Bart.in l.naturaliter,§.nihil commune.ver.quod ſi ex coniecturis.ff.de acquir.poſ.Ang. in con.cclxxiiij.ver.tamẽ quia Papa.Guido Papa.in ſing.ccccxx.Maria. in c.fi.verſi.primo enim limitatur.de libel.oblat.Bal.in l.de die.verſ.ſecundo caſu.ff.qui ſatiſd.cog.Iaſ.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Sthicum.ver. glo.in verbo actori.vbi dicit iſtam communem opinionem.ff.de ver. obligatio.Fel.in c.ij.ver.limita dummodo.de libel.oblat. & in ca. cum veniſſent.verſicu.poteſtas interpretandi.vbi Deci.ver.& etiam notandum eſt.de iudic.Dec.in l.coheredem.verſi. vnde poteſtas. de reg. iur. Curt.Iun.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud.

Contrarium Dec.in l.edita.nu.50.& ibi Purpu.ver.iſta declaratio. C.de eden.Iaſ.in l.inter ſtipulantem.§.ſi ſtichum.verſ.ſed tu aduerte.ff. de verb.obl.

Tenendo primam opin.tanquam communem,

75 Limita,quia illa non habet locum quotieſcunque illa declaratio nõ cederet in alterius præiudicium.Bart.in l.ſi quis à filio.§.ſi plures.verſi, ſed contra hoc oppono. vbi Ang. verſ.in eadem gloſſ. clxj. ff. de leg.j. Bart.in l.gerit.verſ.venio ad quartam.ff.de acqui. here.Paul.de Caſt.in conſi.cxlviij.verſi.vnde quòd intelligatur.vol.j.Imo.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.ver.item primum dictum.ff.de verb.obli.Abb.in cõſ. lxxx.ver.circa ſecundum.volum.ij.Iaſ.in l.ſi quis à filio.§.ſi quis plures. in iij.not.ff.de leg.j.Soc.in l.cum quæritur.verſ.j.eſt.ff.de reb.dub.Cur. Iun.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud.

76 Secundò Limita,nam hæc concluſio locum non habet in contractibus,vel in vltimis voluntatibus,in quibus heres declarat intentionem ſui auctoris.Bal.in l.idem Pomponius.§.fi.ff.de rei vend.Bart.in l.inter ſtipulantem.§.j.verſ.ſed contra illud.ff.de ver.obl.Bal.in l. ſiquis à filio §. ſi quis plures.verſi.& ſic nota.ff.de leg.j.Soc.in l.cum quæritur.verſ. prima eſt.ff.de reb.dub

77 Tertiò Limita,nam poteſtas declarandi volũtatem ad hoc vt tertius poſſit dare de iure tertij tranſit in ſingularem ſucceſſorem,vt per Soc.in l.qui cum.ver.ij.concluſio.ff.de excep.rei iud.

78 Quartò Limita,nam quando ſola executio confertur in voluntatẽ alterius,tunc voluntas declarandi transfertur in heredem. Ita Iaſo.in l. poſt dotem.ver.vltra ſcribentes.ff.ſol.mat.

79 Quintò Limita quando facultas declarandi veniret acceſſoriè ad contractum,qui tranſit in heredẽ,quia ſicuti tranſit contractus , ita etiã tranſire debet facultas declarandi.Abb.in con.lxxx.ver.circa ſecundũ, volum.ij.

80 Secundò Infertur,vt Dominus principalis declarare non poſſit intẽtionem procuratoris,nec econtra Procurator intentionem ſui principalis.Bart.in l.inter ſtipulantem.in §.ſi Stichum.ver.Item ſi eſt datus libellus.ff.de verb.obl.Bal.in l.idem Pomponius.ver.dico,quòd aut Procurator,vbi Ang.in ver.in glo.j.ff.de rei vendi.Ange.in l.ſi quis intentione ambigua.ver.nota bene.ff.de iudic.& in l.ſi quis à filio.§.ſi quis plures.verſ.& ideò non declarat.ff.de leg.j.Card.Alex.in ca.ſollicitudinẽ. de appel.Fel.in c.ij.ver.ex quo ſignanter.de libel. obla. & in c.cum veniſſent.verſi.poteſtas interpretandi.vbi Dec.ver. vnde procurator. de iudi. Alex.in conſ.xxvj.nu.11.vol.vj.& conſi.lxxviij.ver.ſed ita eſt.vol. v.Curt.Iun.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iud.Pariſ.conſil. xxxj. nu.112.ver.& quia.vol.j.

Contrarium Paul.de Caſt.in con.cxcix.in fi.vol.ij.Iaſ.in l.inter ſtipulantem.§.fi.ver.ſed aduerte.ff.de verb.obl.Purpu.in l.edita.verſic.& & iſta declaratio.C.de eden.

Tenendo primam opi.tanquam communem,

81 Amplia,vt etiam per procuratorem habentem ſpeciale mandatum non poſſit fieri declaratio,per quam nemo grauatur. Bart.in l.non ſolum.§.morte.in prima ſpecie proteſtationis.ff.de oper.nou.nuncia.per tex.in l.Paulus.ff.de acqui.hered.& ponit Rip.in ca.cum M. Ferrarien. num.136.ver.ij.fallit.de conſt.

82 Limita,niſi procurator haberet facultatem donandi.Ang.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.ver.adde quod imo.ff.de verb.obl.

Contrarium Maria.in c.fi.ver.j.enim.de libel.oblat.

83 Secundò Limita,niſi dominus declaret libellum datum per procuratorem ſuum in fauorẽ rei conuenti.Ita Ange.in l.inter ſtipulantem.§. ſi Stichum.ver.adde quòd imo. vbi Imol.verſi.item adde.ff.de verb. obl. Maria.in c.fi.ver.inſuper etiam ſubdit.de libel.obl.

84 Tertiò Infertur , vt ſucceſſor in officio non poſſit intentionem ſui prædeceſſoris declarare.Bald.in l.ij.verſ.ſed nunquid hoc poteſt. C.de ſenten.ex breuic.recit.& in l.edita.ver.x.oppono.C.de.eden.& in l.ſi vt proponis.ver.ſed nunquid nuncius.C.de exec.rei iudic.Barto.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.ver.idem puto in iudice,ff.de verb.obli.Ang. in l.ex facto.in prin.ver.in text.ibi ſolent interpretari.vbi Imo. ver.iij. nota.ff.de vulg.& pupil.Fel.in c.per tuas.in ſecundo not. de ſimo.& in c.cum veniſſent.verſ.poteſtas interpretandi.vbi Dec.ver.& ſucceſſor in officio.de iud.Lanfran.in ca.quoniam contra,in verbo interlocutoria. ver.vlterius dubitatur.de prob.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.n. 164. ff.de re iud.

Contrarium Bar.in l.ab executore.verſ.quæro vtrum.ff.de appell. Bal.in l.terminato.ver.quæro an ſucceſſor.C.de fuct.& lit.expen.

85 Pro concordia diſtinguitur,quia aliqua eſt interpretatio ex voluntate,& iſta non permittitur ſucceſſori,aliqua verò interpretatio ſumitur ex veriſimilibus coniecturis,& iſta ſucceſſori permittitur.Bar.in l.inter ſtipulantem.§.ſi Stichum.& ibi Imol.verſ. item prædicta procedunt. & verſi.item adde.& ibi Alex.ver.in glo.in verbo actori.& ibi Iaſo.verſi. item per prædicta.ff.de verb.obl.Ang.in l.ab executore.ver.ideo autẽ permittitur.& ibi Imol.ver.vlterius iuxta prædicta.ff.de apell.Alexan. in l.ex facto.ver.item addo.ff.de vulg.& pup.Nicol.in concord.cclxxxij.& cccxxiij.Barb.in con.lxxxiij.ver.tertiò reſpõdeo.vo.iij.Maria.in c. fi.ver. & ſicut actor.de lib.oblat.Fel.in c.qualiter,& quando.ver.ſed aduerte diligenter.de accuſat.& in c.cum veniſſent.ver.poteſtas interpretandi.de iudic.Rebuff.in l quod iuſſit.in ſecundo not.numero 165.ff. de re iud.

86 Sublimita præcedentem declarationem,nam Papa ſuccedens declarat mentem ſui prædeceſſoris,vt dictum fuit ſuprà.

87 Sextò Limita principaliter,quando declaratio eſſet congrua , ſecus verò quando incongrua,quæ non conueniret.Ang.in l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudi.ver.vltimo ſcias,Barr.in l.ab executore.verſicu. quandoque interpretatio.ff.de appe.Fel.in c.qualiter,& quando.verſi. ſecundò limita.de accuſ.Rebuff.in concord.in rubr.de for.man. apoſt. verſ.item quando declaratio.Fel.in c.ij.verſ.hanc fallen.limita. de lib. obl,& in cap.ſuper quæſtionum.verſ.item diuus.de off.delegat. Socin. con.ccxiiij.ver.ſed huic obiectioni.Bald.in l.ea quæ.in finalib.verb. C. commin.epiſtolas.ver.& ſcias.Bald.in l.ſi quis intentione verſ ſed quare non exponuntur.C.de iud.& ver.item quæro,ſi interpretatio.Barto. in l.omnes populi.ver.& iſtud eſt verum.& ver.vt igitur videamus. ff. de iuſt.& iur.Bald.in l.ſi vt proponis.verſic.& modo quero.C.de execu. rei iud.& in c.j.num.16.ver.vltimò ſcias.de conſtit.Rebuf.in l.quod iuſſit.in ij.not.num.166.ver.iiij.limita.ff.de re iud.Bal.in l.dedic.ver.ij.reg. eſt.ff.qui ſatiſd.cog.

88 Declara,quia tunc congrua declaratio appellatur,quando verba cõueniunt ſecundum propiam ſignificationem , vt dicit Alex.in l.diuortio.ver.& primò quia.ff.ſol. mat.Soc.in l. poſtquam liti. in j.no. C. de de pact.ſentit Bal.in l.j.in iiij.not.C.de legib.

89 Contrarium, ꝙ ſufficiat larga interpretatio,tenet Iaſ.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.in ſecunda lect.ver.non omitto tamen.Purpur in l. edita.ver.& recipitur huiuſmodi declaratio.C.de eden.

90 Septimò Limita,quando actus declaratus eſſet vtilis, ſecus ſi inutilis,de quo dic vt ſupra in tertia limit.illius concluſionis , quòd non requiritur eadem ſolennitas in declaratione , quæ in principali diſpoſitione.

91 Octauò Limita,nam declaratio non poteſt fieri , niſi ſemel tantum. glo.in l.quicquid aſtringendæ.in verbo,ſecundum promiſſorem,verſi. item & quod dicit.ff.de verbo.obli.& ibi Bart.verſi.quædam eſt declaratio,Bald.in l.ſi quis intentione ambigua. verſ.item quæro vtrũ interpretatio ſemel facta.ff. de iudic.& ibi Ang.verſ.& ſi ſemel. Bald.in l. ij.verſ.ſed nunquid.C.de ſentent.ex breuic.recit.Ang. in l.idẽ Pomponius.§.fin.verſi.nec poteſt fieri.ff.de rei vendic.Bald.in l.fin.verſicu. noto ex hoc text.C.de codi.Bald.in l.huiuſmodi.§. ſi ſtichum. verſ. itẽ glo.iſta.ff.de leg.primo.& in l.ſerui electione.in princi. verſ.ſed interpretatione.ff.de leg.primo,& in l.de die.verſi. circa tamen interpretationes.ff.qui ſatiſd.cog.Matheſil.in ſingul.ſuo clxxij.Aret.in l.edita.ver. & iſta ſunt vera.C.de eden.& ibi Iaſo.verſi.ſic in ſimili.& Purpur.ver. & non ſit talis declaratio.Fel.in c.qualiter,& quando. verſ. quarto limita.de accuſ.Dec.in c.cum veniſſent.ver.& talis interpretatio, de iud. Alex.in l.quicquid aſtringendæ.verſ.ex qua habes. ff. de verbo. oblig. Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.vol.num.172.ff.de re iud.& ibi Iaſ.verſicul. item declaratio.Fel.in c.cum veniſſent.verſi.qui ſemel eſt interpretatus.de iud.

Contrarium Matheſ.in ſing.ſuo penult.

92 Sublimita proximam præcedentem limitationem,vt non procedat, quando deſtructio actus , & illius reuocatio ad ipſum interpretante

ſp.m

ſpectaret,quia tunc pluries nedum ſemel tantum interpretatio fieri poteſt.Ange.in l.quicquid aſtringendæ. verſi. vnum adde.ff.de verb.obliga.Dec.in c.cum veniſſent.ver.& quod dictum eſt,& ibi Fel.ver.qui ſemel eſt interpretatus.de iud.

Et iſtam opinionem quo ad teſtatorem,cuius voluntas eſt ambulatoria vſque ad mortem,omnes ſequi videntur.

93 Sed in iudice,qui ſuam interlocutoriam reuocare poteſt, licèt opinionem Ange.ſequatur Imo.vt ſuam declarationem poſſit reuocare, in l.quod iuſſit.ff.de re iud.ver.tamẽ fallit.Rapha.Cuma.in l.quod iuſſit ver.ij.limitatio eſt.ff.de re iud.Præpoſ.in c.cum ceſſante.verſi.xv.fallit. de appel.

94 Contrarium tamẽ ꝙ iudex ſuam declarationem reuocare nõ poſſit, tenuit Bal.in l.ij.C.de ſent.ex breuic.recit.ver.ſed nũquid ſi ſemel.Imo. in l.ab executore.ver.in eadẽ.ibi,item teſtator.ff. de appel. Ange.in l. quod iuſſit.ver.item interlocutoria.& ibi Iaſ.ver.item per illã gl.Lanfr. in c.quoniam contra.in verb. interlocutiones.ver.vbi autem iudex.de prob.Rebuf.in l.quod iuſſit.in primo not.nu.65.ff.de re iud. & Fel.in c. qualiter,& quando.ver.iiij.limita.de accuſ.

95 Pro concordia dicitur, quòd aut agitur de declaratone,ſiue interlocutione,& poteſt fieri declaratio nedum ſemel, ſed pluries, ſecus verò quãdo agitur de declaratione ſentẽtiæ diffinitiuæ,ita Alex.in d.l.quicquid aſtringendæ.ver.ex quo infertur.ff.de verb.obl.Cor. in ſin.ſuo,in verbo,ſententia incip.interlocutoria.in qua iudex interpretatur.Fel.in c.qualiter,& quando.ver.fallit ſeptimo.de accuſa.& iſtud fuit de mente Imol.in l.ab executore.verſ.in eadem,ibi,item teſtator. ff. de appel. & Raph.Cuma.in l.quod iuſſit.ver.ij.limit.ff.de re iud.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Cogitatum in genere ſufficit.

1 COMMVNITER admittitur illa regula, vt ſufficiat in genere cogitatum eſſe,text.eſt in l.qui iure militari. ff. de teſtam.milit. Ange.in l.qui Romæ.§. duo fratres.ſuper v.q. Bart.ff.de verb.obl.Fel.in c.cum venerabilis.verſ. non obſtant adducta.de excep.Aret.in conſi.xxxiij.ver.ad tollendum autem. Bertr.con.cxix.ver.ad quintum dico.vo.iij.in nouis.

2 Secundò Amplia,hoc procedere in reſcripto in quo ſufficit in genere cogitatum eſſe.Fel.in c.nonnulli.verſ.nam certe iſtud eſt negandum.de reſcri.& in c.ſedes.verſ.ſexta declaratio. vbi tripliciter limitat.eo.tit.

3 Limita præcedentem ampliationem,niſi cauſæ cognitio requireretur,prout in legitimatione,quia tunc non ſufficit in genere eſſe cogitatum.ſed requiritur vt ſit cogitatum in ſpecie.Ruin.in con.cix.num.21. ver.tunc eſt ſatis.

4 Contrarium , ꝙ etiam in legitimatione ſufficiat in genere cogitatum eſſe,tenuit Bal.in l.eam quam.verſ.ſed pone quidam erat.C. de fideicom.refert,& ſequitur Alex.in con.xxxvij.vo.j.& con.lx. volum.ij. Fel.in c.poſtulaſti.ver.declara prædicta primo,de reſcrip.Nicol.de Vbal.in tract.ſucceſ.ab inteſt.n.78.ver.requiritur ſecundo.Pau. de Caſt. in con.xxx.in fi.ver.venio nunc ad ſecundum.vol.j.Ruin.conſi. lxxiij. nu.10.vol.iij.

5 Pro concordia iſtarum opi.dici poteſt, ꝙ ſi legitimatio fuit facta à ſupremo principe,& tunc procedat ſecunda opi.ſi autem facta fuerit ab inferiori,& tunc habeat locum prima opin.ita Rui.in con.cix.n.21. ver.ſed prædictis.vol.iij.

6 Tenendo iſtam vltimam opi.magis communem declara illam habere locum,quando caſus fuiſſet omiſſus & verba eſſent generalia, ſecus ſi caſus expreſſus non eſſet verus,& verba eſſent generalia:quia verba generalia tunc reſtringerentur ad caſum expreſſum.Rui.con.lxxxvij.vol.iij.verſi.non obſtat etiam.ex mente Pau. de Caſt.in con. xxx. in fi.ver.ſed certe iura.volum.j.Fel. in c.poſtulaſti. ver.declara prædicta. de reſc.Rui.cõ.lxxiij.ver.ij.eſt caſus.vol.iij.

7 Hoc tamen ſublimita,niſi verba generalia prolata poſt caſum expreſſum eſſent apta concipere omnem alium caſum.Ruin.con. lxxiij. ver.iij.eſt,vol.iij.

8 Secundò amplia,nam generalis renunciatio præiudicat renuncianti,dummodò potuerit in genere cogitari.Ang.in l.ſi certi.ver.in glo.fi. C.de teſtam.milit. vbi ampliat,vt etiam porrigatur ad iura ignorata. Bart.in l.ſub prætextu.la ij.in j.oppoſ.verſ.oppono de l.ſi de certa. C. de tranſact.Aret in con.xxxiij.ver.ad tollendum autem.Alex.in conſi. xj.volum.ij.Bald.in l.pactum quod dotali.in xiiij.xv.& xvj. quæſtio. C. de coll.Corne.con.cxliiij.nume.10.11.& 12.volum.iij.Iaſ.in l. ſi de certa.verſ.contra iſtum tex.C.de tranſact.Alex.con.xlij. ver.iij.quia generalis.vo.j.Rui con.xlj.ver.& inſuper.vol.v.Soc.con.ciij.ver.ſed tamen his non obſtantibus.vol.iij.Venafr.in conſ.xij.ver.pactum & remiſſio. & ver.nouiſſimè confirmantur.

9 Primò Limita,præcedentem ampliationem non procedere in muliere generaliter renunciante.Aret.conſilio xxxiij.verſicu.ſecundò dicimus.

Contrarium Ang.in l.qui iure militari.in prin.ver.hæc tamen regula fallit.ff.de teſta.mili.

10 Secundò Limita,vt hoc habeat locum quo ad rem renunciatã, non quo ad alia.Ang.in conſi.lj.refert,& ſequitur Cur.Iun.conſi.cj.Imol.in l.ſi ex plurib.ff.de ſol.& ponitur infrà.

11 Tertiò Limita,vt non comprehendat iura futura,ſed pręſentia tantũ, etiam ꝙ ſint appoſita verba generalia,per quæ videatur in genere cogitatum.Bal.in l.pactum quod dotali.in xvj.q.C.de colla.Aret.in l.Paulus.§.fi.ff.de acq.here.refert,& ſequitur Soc.in l.j.§.veteres.ver.ij. deciditur.ff.de acq.poſſ.& ſequitur Cur.Iun.in conſi.cj.nu.7.ver.ij. principaliter.ver.non obſtant etiam.

Vide ſuprà in iiij.lib.in titu.de fideicomm.in prima concluſ.in ij.ampliatione.

12 Quartò Limita,quando ſpecialis clauſula,& generalis clauſula liberationis ſiue renunciationis regulantur ab eadem cauſa finali,ſecus verò ſi ab eadem cauſa finali non regulantur,ita Alexand.in conſi.cxvij. volum.j.

13 Quintò Limita,vt procedat quando ſpecialis,& generalis in eadem materia ſint prolata,ſecus verò ſi circa diuerſa,ita Alex.in dicto conſi. cxvij.vol.j.

14 Tertiò Principaliter Amplia,nam iuramentum ſufficit,ad hoc vt videatur in genere cogitatum.Bar.in l.ſciendum.ver.iuxta prædicta.ff.de verbo.obl.& ibi Rom.ver.iij.& vltimò.Alex.conſi.xxvij.ver.vel vt ibi reſpondet.vol.j.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verbo.obl.verſic. vno ſaltem caſu.Fel.in c.ex reſcripto.ver.adde.Ludo.de iureiu.Imol. in c.Quintauallis.in prin.ver.ſed certè iſtud.de iureiu.Cro.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.ij.tamen.ff.de verb.obl.

Vide in ij.lib.in tit.de iureiur.in concluſ.an iuramentum requirat certiorationem,& in iij.lib.in tit.de emp.& vend.in concluſ.j.in illa limitatione,an remedium l.ſecundæ.C.de reſcin.ven.competat ſtante iuramento.

15 Limita ampliationem iſtam in minore,& muliere,& ruſtico.Imo.in d.c.Quintauallis.ver.quid igitur dicendum.de iureiur.Aret.in conſilio xxxiij.ver.ij.dicimus.de quo vide in d.concluſ.noſtra prima.de emp.& ven.in prædicta limit.

16 Quartò Amplia,nam etiam tranſactio generalis trahitur ad cogitata in genere,licèt ea ſint incogitata in ſpecie,vt voluit Bar.in l.ſi de certa.ver.quæro vlterius.in j.lect.& in ij.lect.in ij.oppoſ.C.de tranſ.Abb. in c.j.ver.quo ad ſecundum.de tranſact.Cor.conſi.cxliiij.nu.11. vol.iij. Ang.in l.ſi de certa.ver.quod intellige verum.C.de tranſact.Alex.conſi.xj.vol.ij.Cy.in l.ſub prætextu.la ij.ver.ad iſtam oppono.C.de tranſac. & ibi Sal.ver.accedo ad apparatum.& in v.oppoſ.Anton.de Bu.in c.j. ver.an autem tranſactio.de tranſact.

Bertr.in conſi.clxxij.nu.4.vbi dicit * communem.& nu.7.volum.iij. in nouis.

17 Primò Limita regulam principalem,quia in his,quæ ſunt de forma non ſufficit fuiſſe in genere cogitatum.ita Imol.in l.qui Romæ.§.duo fratres.verſicu.non obſtat.l.qui iure.ff.de verborum oblig.& ibi Alex. verſic.Ioan.de Imol.dicit.Ruin.conſilio cix.nume.21.verſic.nec eſt ſatis.vol.iij.

18 Secundò Limita,quia non ſufficit in genere eſſe cogitatum, quo ad ea veriſimiliter quæ in ſpecie quis non eſſet conceſſurus, ita Alex.in l. ſi ab hoſtibus.verſic.etſi contra.Cy.ff.ſoluto matrimo.Hiſpa.in rubric. de dona.inter vir.& vxo.in §.lxx.nu.10.ver.non obſtat ſi dicatur.

19 Tertiò Limita,quia non ſufficit generaliter eſſe cogitatum,vt excludantur ea,quæ veniunt ex natura contractus,ita Claud,in l.interdum. §.quod ex naufragio.ver.ſecundo moueor.ff.de acq.poſ.vbi allegat notata per Alex.in l.quæ dotis.in vj.limit.ff.ſol.ma.vbi vult,ꝙ verba generalia reſtringantur ex natura contractus.

20 Quartò Limita,quo ad caſus inſolitos,vt per Claud.in d.§.quod ex naufragio.ver.ij.moueor.ff.de acq.poſ.vbi hanc dicit cõmunem opin.

21 Quintò Limita in tranſactione,in qua verba generalia reſtringũtur ad rem,vel cauſam expreſſam, l.ſi de certa.C.de trãſ.& ibi Bar.ver.breuiter ſic dico.Abb.in c.j.ver.& ideò conclude.de tranſactio.Cy.in l.ſub prætextu.in iiij.oppoſ.in fi.ver.aut contra.C.de tranſ.& ibi Sal.ver.oppono igitur vltimò,& Sal.in d.l.ſi de certa.ver.ſed tunc extrà gl.Alex. in conſi.xj.ver.& iſta fuit.ver.ij.non obſtat.vol.ij.Cor.conſi.cxliiij.nu. 11.& ſeq.vol.iij.Ang.in d.l.ſi de certa.ver.& attende.& ibi Pau.de Ca. ver.in gl.clxj.de omni tranſactione.Iaſ.in ij.no.& Iaco.in ij.no. Bertr. in conſi.clxxij.ver.præterea præſuppoſito.vol.iij.in nouis.Nicel.concor.ccxcij.Anch.in c.j.in fi.ver.vlterius ad idem quæritur.de tranſac.& ibi Anto.de Bu.ver.in verſi.argumentum contra.& Imo.verſi.ſi autem petitio.Bar.in l.Aurelius.§.Caius.ver.ideò pro declaratione.ff.de libe. leg.& in l.cùm Aquiliana.in prin.ver.ij.oppono.ff.de tranſ.Cor.conſi. ccxxxvj.nu.3.ver.quod etiam ex alio.vol.ij.

22 Hoc vltimum limita,niſi ratio recti ſermonis nõ pateretur,vt generalis tranſactio reſtringeretur ad rem,ſeu cauſam ſpecificatã.ita Barto.

in d.l.ſi de certa.verſ.ſi verò.C.de tranſact.& ibi Ang.verſic.& attende. Pau.de Caſt.ver.in glo.ibi de omni tranſactione.Iaſ.ſecundo not.verſ. limitant tamen.Corn.con.clxviij.ver.& idem videtur velle. volumi.j. deciſ.Neapol.cclxxxv.num.7.in antiquis.Bertrand.conſi.lxxij.num.4: vol.iij.Rui.con.xxxiij.vol.ij.Abb.in c.j.ver.aut non poteſt reſtringi.de tranſact.Nicell.concor.ccxij.Alc.con.xj.ver.&iſta fuit,ver. non obſtat. vo.ij.Cy.in l.ſub prætextu.in quarta oppoſ.ver.ſic aut è contra.verſ.aut abſque eius dolo.C.de tranſact.& ibi Saly.verſ.oppono igitur vltimò. eod.tit.Saly.in l.ſi de certa.verſ.ſed tunc ex glo.Cor.conſi. clxiiij.num. 11.& ſeq.vol.iij.Bert.con.clxxij.ver.præterea præſuppoſito.vol.iij.Ant. de but.in c.j.verſ.in ver.arg.è contra.de tranſact.& ibi Imol.verſi.ſi autem.Barto.in d.Aurelius.§.Caius.ver.ideo pro pro declaratione. ff. de lib.leg.

23 Et quod dictum eſt in tranſactione,cuius verba generalia reſtringũtur ad cauſam expreſſam , Amplia idem eſſe in compromiſſo l. ſi cum dies.§.plenum.ff.de arbitr.ponit Ancha.in cap.j.verſ.itẽ in compromiſſis.de tranſact.Iaſ.in l.ſi de certa.in ſecundo not. C. de tranſact. & ibi Bald.in l.ſub prætextu.la ſecunda.verſicu. ex prædictis conclude.Cor. conſilio clxviij. verſiculo, his tamen non obſtantibus. volumine primo.

24 Secundò amplia,idem eſſe in cõputationibus, vel calculationibus, l.emptor.§.Lucius.ff.quæ in fraud.credit.ponit Ancha.in d.cap.j. verſi. in computationibus.de tranſact.per Iaſ.in l.ſi de certa.in ſecundo not. C.eod.tit.

25 Tertiò amplia,idem eſſe in ſententiis per tex.in l.licèt.C.de iud.Pet. de Anchar.in c.j.ver.item in ſententiis.de tranſact.Cyn.in l.j.verſ.ij.dicit glo.C.de tranſact.

26 Quartò amplia , idem eſſe in remiſſione, ſeu refutatione.in l.iubemus.C.ad Vell.ponit Ancha.in c.j.ver.idem in remiſſione.de tranſact. Imol.in l.ſi ex pluribus,in princ.verſ.& ſic facit.ff. de ſolu.Brun.conſi. lxxxij.ver.v.arbitror.Abb.con.cxiiij.verſ.ſed his non obſtantibus.vo. ij.Ruin.con.cxl.verſ.& ſuper prædictis facit.num.3.vol.j.Calca.in cõſ. xvij.nu.9.ver.ſic videmus.Pariſ.con.xx.nu.77.ver.& demum appoſita fuit.vo.j.Rui.con.ccx.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.verſ.probantur etiam præmiſſa.vol.j.

27 Limita hanc quartam Ampliationem,niſi dictum ſit, quòd liberatio ſit generalis & vniuerſalis , vel ſi dictum eſſet , ex quacunque cauſa quomodolibet dicenda:quia dicta verba faciunt, vt generalis liberatio non reſtringatur ad cauſas ſpecificatas.Soc.con.ciij.verſ.ſed tamen his non obſtantibus.vol.iij.

Contrarium colligitur ex notatis infrà in ſexta ampliatione.

28 Quintò amplia,idem eſſe in pacto , per text.in l.ſi.ex pluribus. ff.de ſolut.& in l.fi. §. idem quæſiit.ff.de condit.indeb. ponit Iaſo.in d.l.ſi de certa.in ſecundo not.ver.ſic etiam in pactis.C.de tranſact.poſt Bart.ibi in verſi.breuiter ſic dico.& ibi Pau.de Caſtr.verſi.ſed oppono.& Alex. & Bart.in l.emptor.§.huius.ver.his præmiſſis.ff.de pact.Cy.in l.ſub prętextu.ver.iuxta præmiſſa quæro.C.de tranſact.& ibi Bald.verſ.ad veritatis in tranſactione.Saly.in l.ſi de certa.verſi.ſed tunc extra gloſſ.C.de tranſact.& in l.age.verſ.aut ſtrictis verbis.Barto.in l.Aurelius.§.Caius. verſ.v.quæro.ff.de liber.legat.Corn.con.clxviij.verſ.& licèt glo. volu. j.n.8.& 9.vbi dicit iſtam communem.Calca.con.xix. verſi. & licèt gl. Bertrand.qui dicit* communem con.ccxxx.vol.ij.ver.ſed his non obſtantibus.Nicell.in concord.ccxcij.vbi dicit communem.Iacob.in d.l. ſi de certa.verſi.quæro nunquid.Soc.con.ciij. verſ. tamen his non obſtantib.vo.iij.Calca.con.xvij.ver.nec obſtat d.lex.

29 Et facit, quod voluit Card.in ca.fi.de accuſ.ver.& nota de illo,refert & ſequitur Fel.in c.ſedes.verſ.quibus adde.de reſcript.Ruin. in conſil. cxl.nu.3.ver.facit etiam.vo.j.vbi liberatio ſpecialis non extenditur ad debitum ex alia cauſa etiamſi adſint verba indefinita, ac vniuerſalia.

Contra quintam ampliationẽ tenet glo.in d.l.emptor.§. Lucius.ff. de pact.in glo.fi.ver.tu dic.Bart. in l.de pupillo.§.ſi pupillus.verſi.ſi aliquas cauſas.de oper.nou.nunc. Imol. in c.conquerente.verſ.Bartolus tamen.de offic.ordin.& in c.j.ver.item aduerte inquantum. de tranſac. & in l.de pupillo.§.ſi pluribus.ver.& nota bene diligenter. ff. de oper. nou.nunc.Anch.in c.j.in fi.verſ.vlterius ad idem quæritur.de tranſact. Alex.con.cxvij.verſi.poſſet reſponderi.volumine j.licèt non plenè firmet.

30 Et idem dicit Soc.in con.ccc.ver.ij. regula eſt, ꝙ clauſula generalis non reſtringitur ad ſpecificata.

31 Sextò amplia,etiamſi adiecta ſint verba generalia,vt quia dictum ſit omnia,& ſingula,vel ſi dictum ſit cuiuſcunque ſummæ ex quacunque cauſa.Cor.con.clxviij.ver.idcirco cum in caſu noſtro.vol.j. vel ſi dictũ ſit,de omni,& toto eo.Calca.in conſi.xix.verſ.& licèt dicatur.Soc. con ccxiiij.ver.confirmantur præmiſſa.

32 Septimò amplia,idem eſſe in donatione,in qua licèt verba pleniſſimè interpretari debeant.cap.cùm dilecti.de donat.tamẽ clauſula generalis in donatione appoſita reſtringitur ad ſpecificata. Bert. cõſ.ccxxx vol.ij.in nouis.ver.ſed his non obſtantibus.

33 Octauò amplia idem eſſe in legitimatione , cuius verba quanuis generalia reſtringuntur ad defectum expreſſum.Paul.de Caſtr.conſ.xxx. in fin.verſi.venio ad ſecundum.vol.j.Ruin.conſilio lxxxviij.verſi.non obſtat etiam.vol.iij.& dictum eſt ſuprà in ampliationibus regulæ principalis.

34 Nonò amplia,idem eſſe in mandato,cuius verba quanuis generalia reſtringuntur ad cauſam expreſſam in mandato. Alber. de Roſ.in l. j. ver.nunc venio ad quæſtiones.C.de offi.proc.Cæſar.Rui.conſi.lix.ver. nec obſtat.vol.v.& con.cxl.nu.3.ver.facit quod voluit.& con.ccx. ver. & dicit etiam Albericus.vol.j.

35 Primò limita hanc concluſionem,vt clauſula generalis reſtringatur ad cauſam expreſſam,quando verba generalia præceſſiſſent , & ſecuta fuiſſent ſpecialia , & poſtea generalis clauſula ſubiiceretur , ita voluit Deciſ.Neap.cclxxxv.nu.4.in antiq.

36 Secundò limita,quando ſumus in dubio,ſecus verò quando ſumus in claro,vt quia talia verba vniuerſalia ſint adiecta,quæ non recipiant reſtrictionem.Cor.con.ccxxxvj.ver.nec obſtat.vol.ij.

37 Tertiò limita,vt hoc non habeat locum in connexis.gloſſ.eſt ſing.in c.accuſatus,in verbo,iudicari.de hæretic.in vj.Ange.Paul.de Caſtro & Alex.in l.ſi de certa.C.de tranſactio.Imo.in l.qui Romæ.§.duo fratres. ff.de verb.obl.

38 Quartò limita,in acceſſoriis prout in fructibus ſeu in pœna.Bar.in l. Aurelius.§.Caius.ff.de libe.legat.Saly.Alex.& alij.in l.ſi de certa.C.de tranſactio.

39 Et idem eſt in appenditiis.l.ſi cum tibi.& ibi gloſſ.& Bart.C.de iudic. Iaſ.in l.ſi de certa.nu.4.C.de tranſactio.

40 Declara quia ſi partes promiſerunt ad inuicem reficere, & reſarcire omnia damna & expenſas litis,& iudex abſoluat ab expenſis , non intelligitur tamen prohibitus creditor petere expenſas ratione promiſſionis quæ veniunt iure actionis,licèt intelligatur prohibitus petere eas, quæ veniunt iudicis officio mercenario,ita Ange.Aret.in §. hæc autem omnia.inſtit.de pœ.temer.litigant.ſequitur Hippol.in l.patre, vel marito.nu.14.ff.de quæſtio.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Ignorantia præſumitur.

1 IGNORANTIA præſumitur niſi probetur ſcientia.l.verius.ff.de prob.§.quòd autẽ,inſt.de leg.l. ſuper ſeruia.C.qui milit.non poſſ.lib.xij.cap.præſumitur.de reg.iur.in vj. Ioan And.in c.ad apoſtolicæ.de cler.excom.miniſt.gl.in l.j.ff.de recep.in §.quod autem cognouerit.inſt.de excuſ.tut.Archi.in c.propoſuiſti.lxxxij.diſt.Cor.in conſ.xvij.vol.j.Rota in nouis,deciſ.cclxiij.

2 Primò amplia,vt ſubrogatio in lite motu proprio facta non arguat ſcientiam litis in ſubrogato,vt not.Caſſad.deciſ.ij.numero 2.vt lit. pend.

3 Secundò amplia,quia præſumitur ignorantia vt res poſſeſſa ſpectaret ad alium in poſſidente cum iuſto titulo & bona fide.Bart.in l. Celſus.ff. de vſucap.ver.ſecundò contra hoc videtur.& fuit opi.glo.inſt. de vſucap.in princ.in glo.ij.glo.in cap.ſi diligenti.in verbo,bona fides.de præſcrip.Inno.in d.c.ſi diligenti.Archid.in c.j.de præſcr.in vj.glo.ij.& ibi Bart.& Cyn.in l.ſuper longi.C.de præſ.long.temp.& Bal.ver. nunc habes.Bart.in l.fi.C.vnd.vi.Inno.in c.ij.de reſt.in integ.& in c.vigilanti.de præſcr.Dyn.in regu.poſſeſſor.de reg.iur.in vj.Bal.in diſpu.inci.accuſatus de vi turbatiua.Alex.in cõ.cc.vo.ij.& in diſput.ſua,Sigiſmũdus. in fi.partis affirmatiuæ ſecundi dub.Bal.in l.fi.C.qui.non obſt.long.tẽp. præſcr.Fel.in cap.ſi diligenti.de præſcript.Bal.in l.fin.in xv.oppoſ.C.de edict.diui.Adr.toll.Alex.in conſ.lxxj.vol.iiij.Abb.in c.ſi diligenti.iij.q. de præſ.idem tenet gl.iij.in c.ſanctorum.de præſcr.Calca.in con. xxviij.Grat.in con.cxxv.vol.j.

4 Tertiò amplia quia præſumitur ignorantia in capitulo, eo ipſo ꝙ epiſcopus vnà cum maioribus de capitulo iurent ſe ignorare.gl.in cap. propoſuiſti.in verbo non probatur.lxxxij.diſtinctione.

5 Quartò Amplia,nam ignorantia ſtante longinquitate temporis maximè præſumitur,ad not.per Bar.& alios in l.peregrè. ff. de acq. poſſ. Gram.con.xlvij.nu.13.& ſeq.& in voto xxxvj.n.2.Gandin.in tit.de falſar.nu.28.& ſeq.

6 Quod limita in facto arduo & graui. Alex.in l.peregrè.verſ.iij.fallit.ff.de acq.poſſ.Fel.in c.cùm illorum.verſi.vlt.nota.de ſent. excomm. Guid.Pap.q.cxxvij.

7 Secundò limita ſtante iuramento,quo caſu non admittitur ignorãtia.Marc.Ant.Bauer.in tracta.de iureiur.

8 Tertiò limita,niſi factum eſſet alteri obligatorium,quo caſu etiam ob temporis longinquitatem non admititur ignorantia.Alex.in d.l.peregrè.ff.de acq.poſſ.

9 Primò limita in l.promulgata, & publicata, cuius non præſumitur ignorantia.glo.in c.propoſuiſti , in verbo,non probatur. lxxxij. diſt.

Inno.

Inno.in c.ij.de conſt.Abb.in conſi.xxxv.vol.j.Afflict.ſuper Conſt.aliàs ſub rubr.de arm.deponen.nu.4.Abb.in c.paſtoralis.de fide inſtru.Dec. in c.ad hæc.in xvij.no.de poſtu.præla.Sal.in l.ſenatus.in fi.C.de his,qui ſibi aſcrib.

10 Et idem eſt in edicto ordinarij publicato.Cor.in conſi.xxxiij.

11 Et idem eſt in omni eo,quod quis ſcire tenetur,Grat.in conſi.xij.volum.ij.

12 Secundò Limita in ſtatutis,quorum præſumitur ſcientia,& nõ ignorantia,quo ad homines illius loci.Bal.in l.legib.la ij.in princ.C.de legi.Bar.in repe.l.quod Nerua.ver.iuxta prædicta quæro.ff.depoſ.Alex. in conſi.lxv.vol.vj.Pariſ.in conſi.xlix.volu.j.Ripa in ſecundo reſpon. volum.j.

13 Amplia,quia imò idem eſt in forenſe poſt aliqualem moram in loco,vt not.Bal.in l.j.ver.circa maleficium.C.de ſum.Tri.Pe.de Anch.in c.ij.verſic.reſtat vltimo.de conſt.Alex.in conſi.lxxxv.vol.iiij. Anto.de But.in c.ij.de conſtit.Cy.in l.j.C.de ſumma Trini.Afflict.ſuper Conſtit. nume.9.

14 Et idem in banno dicit Spe.in tit.de conſt.ver.quid ſi extraneus portat.Afflict.ſuper Conſt.ſub rub.de arm.depon.nu.4.Caccialup.in l.cunctos populos.Ant.de Bu.in c.à nobis.de ſen.excom.

15 Secundò Amplia,nam idem eſt in forenſe,quo ad ea quæ ſunt prohibita de iure communi,vel generaliter per omnia loca,vt infrà dicetur in ſeq.concluſ.quia iſtud propriè reſpicit an ignorantia excuſet: non autem an ignorantia præſumatur.

16 Tertiò Limita in banno publicato, quia præſumitur illius ſcientia apud omnes illos qui ſunt de loco,& ibi commorantur.Rofre.in libel. ſuper tit.ſi quis ius dic.non obtemp.verſic.item illud quæritur.Afflict. ſuper Conſtit.in titu.de arm.deponen.nume.4.Bal.in l.doli mali.ff.de nouat.Iaſo.in conſi.xlvj.volum.iij.in l.is poteſt.ff.de acquirenda here. Bal.in l.noſtram.C.de teſtam.refert,& ſequitur Alexan.in conſi.lxv.volum.iij.

17 Quartò Limita,in generali conſuetudine loci illius,in quo quis commoratur,vt in principe dicit Bal.in l.ij.in fi.C.quæ ſit long.conſuet.& Bar.idem voluit in extraua.ad reprimendum.in verbo,non obſtantibus.in fi.Iaſ.in l.præſcriptione.C.ſi cont.ius,vel vtil.pub.Fel.in c.fi.de iud.in c.ſuper literis.de reſ.in c.cùm contingat.de foro compe.Gomeſ. in c.j.de conſt.in vj.Mart.Laud.in tract.de prin.in xxvij.no.Pariſ.in cõſi.xliiij.vol.iiij.Io.de Syl.in tract.de benefic.in iij.par.q.xij.in xviij.qualitate.& Bal.qui generaliter loquitur in rub.de conſue.cer.feu.Fel.in c. j.in iij.ampliat.de re iud.

18 Quintò Limita in notorio,cuius præſumitur habere ſcientiam quilibet,vt no.in l.omnes.C.de agric.& cenſit.lib.xj.gl.in l.j.in gl.j.in fi.ff.de recep.Alex.in conſi.xciiij.vol.v.Abb.in conſi.100.vol.j.Iaſ.in l.Titius. §.Lucius.ff.de libe.& poſth.in l.is poteſt.ff.de acq.here.ita Ang.in l.ſi à duob.ff.eo.tit.Rui.in conſi.lxj.vol.v.

19 Sextò Limita,quando illius facti eſt fama publica in ciuitate,quia nõ poteſt illius facti prætendi ignorantia.Bar.in l.is poteſt.ff.de acq.here. in l.ſi cui.§.iiſdem.de accuſa.Alex.in conſi.xxxvj.vol.j.in conſi.clxxxvij.vol.ij.in conſi.cxcix.eo.vol.Dec.in c.j.in xvij.no.de poſtu.præl.Deci.Neap.lxix.nu.18.in nou.& nu.2.Fel.in c.de his.de accuſa.Idem voluit Bar.in l.Celſus.ff.de vſucap.vbi etiam Balb.nu.80.Are.in conſi.xv. idem voluit Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verbo.obl.Ange.in conſi.clx.Hippo.in l.de minore.§.plurimum.verſicu.adde etiam.ff.de quæſtio.Rui.in conſi.lj.volum.v.Gramma.deciſ.xxxv.numero 15.& ſequen.

20 An iſta ſit præſumptio iuris,& de iure,& an admittat probationem in contrarium,& quam,dic vt per gl.conſue.Turo.

21 Septimò Limita in eo,quod publicè ſcitur,quia illius quilibet præſumitur habere ſcientiam.gl.in l.ſi tutor.C.de pericu.tut.in verbo,oſtendetis.& ibi Bar.gl.in §.qui autem.in verbo,cognouerint.inſt.de excuſa.tut.gl.j.in reg.præſumitur.de reg.iur.in vj.in c.j.in gl.iij.de poſtu.prę la.vbi etiam Abb.Dy.in regula ignorantia.in fi.de reg.iur.in vj.Bal.in l.verius.in fi.ff.de prob.Domi.in c.quod diximus.lxxxij.diſt.idem voluit gl.in c.quod dicitis.xvj.diſt.in c.exceptionum,in gl.pe.in princ.de excep.Bar.in l.abſenti.ff.de dona.Iaſ.in l.is poteſt.ff.de acq.here.in cõſi.xlvj.vol.iij.in l.Titius.§.Lucius.vbi limitat.ff.de libe.& poſth.Boer. in verbo,præſumptio.in ſin.xj.Grat.in conſi.xlix.volu.j.Maria.Iun.in conſi.xxxj.vol.ij.Gram.deci.xxxv.nu.15.& ſeq.

22 Octauò Limita, nam præſumitur ſcientia nouæ conſtitutionis promulgatæ poſt duos menſes,ſecus ante duos menſes,vt no.gl.in c.propoſuiſti.in verbo,non probatur.lxxxij.diſt.& ibi Archi.de quo dic vt infrà in titu.de legib.& conſt.concluſ.iiij.

23 Nonò Limita in herede,nam præſumitur ſciens ſi author fuit ſciens, & ipſe tractat de lucro captando.Dyn.in regu.præſumpt.de regu.iur. in ſexto.

24 Decimò Limita in contrahente matrimonium,quia cùm propter periculum animæ qualitatem perſonæ indagare teneatur,præſumitur ſcire impedimentum coniunctionis,ita Pe.de Anch.in cle.j.de conſan.& affi.& ibi Bonifa.Grat.in conſi.xlix.vol.j.

25 XI.Limita in quantitate patrimonij ſui,quam dominus faciens actũ præſumitur ſcire,gl.in auth.ſed cum teſtator.in gl.ij.C.ad l.Fal.Ang.in l.ſi quis cum aliter.ff.de verb.obl.& hoc bene procedit in actu inter viuos,non autem in actibus morientium,vt no.Cy.in d.auth.ſed cum teſtator.& Bar.& Cor.Ang. Aret.in §.in fraudem.inſti.qui.ex cau.manu. Cy.in l.quiſquis.C.de reſc.ven.& ibi Sal.latius.

26 Quæ concluſio limitatur vt habeat locum quo ad immobilia tantũ, ſed nõ quo ad immobilia acquiſita ex alterius ſucceſſione de proximo facta,& quo ad mobilia exiſtentia in eodem loco,vt per Bar.in d.auth. ſed cum teſtator.& ibi Corne.Sal.in l.quiſquis.C.de reſcind.ven.Ang. Aret.in §.in fraudem.inſt.quib.ex cau.manu.Idem dicit Bald.in l.ij.in iiij.q.C.de reſc.ven.quando haberet valdè diffuſum patrimoniũ. Alex. in conſi.j.vol.vj.Imol.in c.cùm contingat.de iureiu.& Nice.in concor. xxix.tenet diſtinctionem Bar.in d.auth.ſed cum teſtator.

27 Sublimita etiam,quando dolus præſumeretur,quia tunc non præſumitur ſcientia.Cor.in d.auth.ſed cum teſtator.& Ang.in d.§.in fraudẽ. Are.in conſi.xlvij.Ang.in d.auth.ſed cum teſtator.

28 Sed illam differentiam inter actus viuentium,& morientium reprehendit Ang.ibi,in d.auth.ſed cum teſtator.Aret.in conſi.xxxvij.Iaſ.in §. item ſi quis.inſt.de act.

29 Sublimita etiam,quia ſtante læſione vltra dimidiam etiam rei ſuę in actu inter viuos præſumitur ignorantia.gl.in l.quiſquis.C.de rei vend. in gl.iij.licèt dicat aliquos ſentire cõtrarium.& ibi Bar.Imo.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de verb.obl.in c.cùm contingat.de iureiu.vel etiamſi præſumatur ſcientia ſtante læſione,ſibi ſuccurritur beneficio reſtitutionis, vt no.Spe.in tit.de emp.& ven.§.nunc dicendum.el ij.& ibi Io.And.qui dicit,quòd eſt reprehenſibilis ignorantia,tamen ſuccurritur ignoranti.

30 De quo vide in concluſione noſtra prima ſuprà in tit.de emp.& ven. in ij.lib.in limit.

31 XII.Limita,nam præſumitur ſcientia in his,quæ quis inquirere tenetur.gl.in c.præſumitur de reg.iu.in vj.Arch.in c.propoſuiſti.lxxxij.diſt. in c.dilectiſſimi.in viij.q.ij.Pe.de Anch.in conſi.j.de conſang.& affin. Card.in cle.j.in vij.q.de conſan.& affi.& ibi Pe.de Anch.verſic.ſed hic incidenter.Imol.ver.ſed quærit.& ibi Bonif.ver.v. concluſio.Abb.per illum tex.in c.innotuit.de elect.Ripa in xij.reſponſo.vol.ij.Rot.in nouis deci.cclxiij.& in antiq.deci.cviij.Grat.in conſi.xij.vol.ij.in conſilio xxv.& in conſi.xlij.eo.vol.ij.Dec.in conſi.clx.verſic.ſed tamen his non obſtantibus.

32 Sublimita,niſi faciat actum palàm, quia præſumitur ignorantia in eo,qui facit actum palàm.Imo.in d.cle.j.de conſan.& affi.& Bonif.de quo dicendum eſt,vt per Iaſ.in §.ex maleficiis.inſti.de act.

33 XIII.Limita,quia dominus præſumitur aduiſatus à ſuo procuratore de facto graui & notabili.Roma.in conſi.cccclxxxj.ver.ij.quia præſumendum.Abb.in conſi.xviij.ver.iij.dixi.vol.ij.Aimo in conſi.xl.ver. facit quod in pulchro.

34 Declara,vt hoc procedat in procuratore ſpecialiter cõſtituto, ſecus verò in procuratore generali.nam Roma.in d.conſi.cccclxxxj.præſupponit ſpeciale mandatum,vt apparet in primis verbis dicti conſi.ſui, ibi per procuratorem ſuum,&c.

35 Et iſta diſtinctio ſumitur ex dictis Imol.in c.fi.ver.ſi autem loquitur, de præſcrip.& clarius in conſi.cxxiij.ver.ſi autem arguatur.& idem tenet Capic.deci.iiij.nu.23.

36 XIIII.Limita,quia præſumitur ſyndicus vniuerſitatis detuliſſe inſtrumentum laudi ſuæ vniuerſitati,& per hoc præſumitur ſcientia, & ratificatio ipſius vniuerſitatis.Abb.in conſi.xviij.vol.ij.ſequitur Aimo in conſi.xl.ver.facit quod in pulchro caſu.

37 XV.Limita in factis nobilium,quæ omnibus præſumuntur nota.Tiraq.de nobilit.c.xxxvij.nu.103.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Ignorantia excuſat.

1 EX Præcedenti concluſione infertur,quòd ſi ignorantia præſumitur,illa debet etiam excuſare.tex.eſt in l.quicunque.C. de ſer.fug.in l.j.ff.de receptat.Bal.in c.j.quib.mo.feu.amit. Bal.in l.error.in ij.q.C.de iur.& fact.igno.vbi latè an excuſet quo ad alios effectus.

2 Primò Amplia,etiamſi quis daret operam rei illicitæ,vt quia percuſſerit clericum in habitu laicali.c.ſi verò.el ij.de ſen.excom.Bal.in l.j.ff. de legib.Hippo.in conſi.xcvij.& conſi.xxvj.

3 Secundò Amplia,quia forenſis excuſatur à pœna ſtatuti, quando actus non concernit delictum à iure communi reprobatum,vel cõmuniter à ſtatutis locorum,vel ex generali conſuetudine,vt per Alexan.in conſi.lxxxv.vol.iiij.Afflict.ſuper Conſt.ſub rubrica de arm.deponen. numero 4.

4 Limita tamen,niſi ſtatutum concerneret publicã vtilitatem,vt per Cy.in l.j.in fi.C.de ſumma Trin.Ioan.And.in c.de illis.in v. quæſtio.de rapt.

5 Limitatur primò iſta regula in contrahente cum alio, cuius conditionem ſi quis non inquirit, non excuſatur.l.qui cum alio.ff.de reg.iur. Grat.in conſi.xcj.vol.j.& in conſi.xlij.vol.ij.

6 Amplia idem eſſe ſi error, vel ignorantia verſetur circa euitandam obligationem,& circa alia, quæ adducit Bal.in l.error.in ij.q.C.de iur. & fact.igno.

7 Secundò Amplia, vt iſtud procedat etiam in forenſe, vt per Cuma.in conſi.ſuo xxvj.Dec.in l.qui cum alio.ff.de reg.iur.Grat.in conſi.xlij.nu. 18.vol.ij.

Primò Sublimita in muliere, ſecundùm Io.Crot.in l.filiusfiliusfamiliàs.in §.Diui.ff.de leg.j.Cur.in conſi.lix.qui loquitur in muliere, & in minore.

8 Secundò Sublimita, vt excuſetur ignorans in delictis quo ad pœnam euitandam.Bal.in l.error.in ij.q.C.de iur.& fact.igno.& Dec.in d.l.qui cum alio.ff.de reg.iur.Goz.conſi.lxj.nu.13.

9 Tertiò Sublimita in probabili ignorantia, ita Dec.in d.l.qui cum alio, ver.& iſta regula.ff.de reg.iur.Goz.in conſi.lxj.nu.13.

10 Quartò Sublimita, vt per Grat.in conſi.cx.nu.24.vol.j. quando ille cum quo contrahitur eſſet in dolo, quia dolus memini debet patrociniari, c.ſedes.de reſcr.cum vulga.

11 Ex hac principali limitatione videbatur inferri, ꝙ occidens bannitũ rebannitum, quem ignorabat rebannitum non excuſaretur, & tamen ipſum excuſari, vt ſit immunis ab omni pœna, tenuit Iac.Bu.quem ego habeo manuſcriptum in l.de ætate.§.ex cauſa.ff.de interro.act.Bal.in l. Labeo.§.j.in fi.ff.de pact.vbi tenet, ꝙ bannitus, qui ſoluit, tamen ſi non ſit cancellatus de banno, dicitur adhuc bannitus, adeò quòd illum offendens non incurrit pœnam.Ange.in l.fin.ff.de his, quæ in teſtamen. delent.

12 Vbi plus voluit idem eſſe, ſi fuit cancellatus de aliquibus libris, ſi non tamen de omnibus, ſequitur Hippo.in practi.in §.aggredior.& idem in l.j.nu.70.ff.de ſica.& in conſi.lv.nu.7.

Contrarium in hoc voluit Bal.in l.noſtram.C.de teſta.& ibi Ang.in quadam lect.quæ communiter non habetur.& ibi Fulg.Imol.in l.huiuſmodi.§.ſi cui.ff.de leg.j.Ang.Imol.& Pau.de Ca.in l.ſi duo.ff.de acq. here.Alex.in conſi.lxv.volu.iij.per totum.Nel.in tract.bannitorum in j.par.tertij tempo.in ij.q.Alex.in d.l.huiuſmodi.§.ſi cui.Iaſ.in l.ſi creditoris.C.de fideic.Sal.in l.eum qui duas.C.de adult.Alex.in conſi.cxiiij. vol.j.in conſi.clxiiij.volu.vij.Hippo.in l.j.ff.ad l.Corne.de ſica.Goz.in conſi.lxj.idem voluit Bar.in l.j.§.ex hoc reſcripto.in fi.ff.de vent.inſpi. Alexand.in l.filio, quem pater.ff.de libe.& poſthum. Bald.in conſi.xl. volum.iiij.

13 Igitur in hoc articulo ſunt diſtinguendi plures caſus, nam ſi offendẽs ſciuit offenſum rebannitum, licèt non cãcellatum, & tunc punitur pœna ordinaria, vt dicit Roman.in l.ſi duo.ff.de acqui.here.& ponit Nel. in tract.bannit.in j.par.tertij temporis.in ij.q.Alex.in conſi.lxxvij.vol. iij.Hippo.in conſi.xcvij.& idẽ in pract.§.aggredior.Bal.in l.ij.ff.ſi quis in ius voc.non ierit.in l.quia ſi fugitiuus.§.apud Labeonem.ff.de ædili. edic.Ioan.And.in regula, ꝙ quis.in fin.de reg.iur.in Mercu.Alexan.in conſi.cxiiij.volum.j.Salic.in l.eum, qui duas.C.de adult.Barto.in l.iij.§. ſi ſeruus.ff.de acquirenda poſſeſ.Ruin.in conſilio lxxxv.vol.iiij.

14 Si verò non probetur ſcientia, ſed habebatur offenſus pro rebannito apud omnes, tunc idem; quia nulla cauſa eum excuſat, quominus afficiatur pœna grauiori.Bal.in l.j.C.de pœn.Roman.in d.l.ſi duo.Nel.in loco præallegato.Albe.de Roſ.in tract.ſtatut.in iiij.par.q.xxix.Iaſ.in l. iiij.§.condemnatum.in fi.ff.de re iud.

15 Et in his duobus caſibus ſaluari poteſt ꝙ not.de rebannito nondum cancellato.Pau.de Ca.in conſi.cxxviij.vol.ij.vbi vult ꝙ eum offendens pœna vltimi ſupplicij afficiatur.& idem voluit Iaſ.in l.ſi per errorem. nu.15.ff.de iuriſ.om.iud.

16 Et idem erit ſi cancellatio erat in archiuio, vt per Roma.in loco præallegato.& voluit Bal.in l.huiuſmodi.§.ſi cui.ff.de leg.j.& ibi Rapha. Cuma.

17 Tamen hoc eſt intelligendum dummodò iuxta bannum appareat de ſolutione eiuſdem quantitatis, ob quam bannitus erat in banno poſitus, vt declarat ibi Imol.in d.§.ſi cui.& ibi ſequitur Alex.& idem Alex. in conſi.lxv.vol.iij.Iaſo.in l.ſi creditoris.in ij.limit.C.de fideic.& ante eos fuit declaratio Bal.in conſi.cxl.vol.iiij.

18 Si autem cancellatio non erat facta, tunc ſecundùm Roman.in d.l.ſi duo, punitur offendens minori pœna.iuxta doct.Bart.in l.fi.ff.de adult, ſed illa deciſio reſpicit alium caſum, de quo mox dicam.

19 Tamen in hoc communiter tenetur contrarium, vt per Doct.ſuprà allegatos, qui tenent excuſari offendentem bannitum rebannitum, cuius rebannitionem ipſe ignorabat, etiam ab omni pœna.Ruin.in conſi. lxxxv.vol.iiij.& declara vt per eum.

20 Amplia hanc partem communem, etiamſi bannitus proteſtetur vt nulla fiat ſibi offenſio, quia eſt reſtitutus, quia hoc non obſtante poterit offendi.Bar.in l.non ſolùm.§.morte.nu.40.vbi Pau.Alexan.Iaſo.& alij.ff.de noui ope.nuncia.Ripa poſt Fel.in c.cùm M.Ferrarienſis.nume.156.vbi dicit communem opin.de conſtitutio.Nicel.concord.Bar. ccxciij.

21 Quod Limita, niſi vltra proteſtationem bannitus offerret ſe paratum ire ad iudicem.Roma.in ſing.cclxxvj.Ripa poſt Fel.in d.c.cùm M.nu. 156.de conſt.declarando, vt per Cuma.in ver.quid tenendum.

22 Et iſtam opinionem Limita primò, niſi ignorantia non eſſet probabilis, & propterea eſſet offendens in culpa.Ita ſentit Bal.in l.huiuſmodi.§.ſi cui.ff.de le.j.quem ita declarat Imol.ibi.& Alex.in conſi.lxv.vol. iij.& in conſi.lxxvij.vol.iij.

23 Et propterea ſi ex prouiſione publica deberent rebãniri banniti, offendens tunc non excuſaretur, quia illud potuit ſcire, cum prouiſio eſſet publica, ita loquitur Bal.in l.ſi creditoris.C.de fideicom.& ibi Pau. de Ca.& Iaſ.in j.limitatione.& declarat Alex.in d.conſi.lxv.volu.iij.& in d.l.huiuſmodi.§.ſi cui.eadem reſponſio datur ad doctr.Bar.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pact.vbi idem concludit, quod Bal.in d.l.ſi creditoris.idem voluit Ang.in conſi.cclxxxviij.in ij.dubio.Io.And.in addit.ad Spec.in tit.de accuſ.§.ſequitur.ver.quartum membrum.& Ang.in l.j. in fin.ff.de his, quæ in teſtamen.delent.& ibi Imol.in fin.Nel.in tracta. bannitorum, in prima part.tertij temporis. quæſtio.ij. Hippo.in conſilio xcvij.

Contrarium etiam in iſto caſu particulari, quando ex prouiſione publica fuerunt rebanniti, vt non teneatur offendens, ponit Bal.in conſi. cxl.vol.iiij.

24 Tenendo primam opinionem in hoc caſu tanquã communem declara, nam licèt non excuſetur in totum, quia ignorantia non eſt probabilis, tamen punitur minori pœna.Ita Pau.de Ca.in l.ſi duo.ff.de acqui.here.Alex.in conſi.lxv.vol.iij.ſentit Io.And.in addit.ad Spe.in tit. de accuſ.§.ſequitur.ver.quartum membrum.& in regula, ꝙ quis.in fin. de reg.iur.in mercu.Nel.in tract.bannit.in j.parte.tertij temporis.q.ij. ſentit Bar.in l.genero.ff.de his, qui not.infam.voluit expreſsè Ripa in c.cùm M.nu.156.de conſti.in illo caſu, quãdo erat fama publica.Alex. in l.filio quem pater.ff.de libe.& poſth.

25 Secundò Limita, in ipſa Curia, quæ non poteſt bãnitum punire, ſi ſibi conſtat de rebannitione, licèt non ſit cancellatus.Hippo.in conſilio xcvij.& in practica in §.aggredior.ſentit Bal.in auth.quæ ſupplicatio. in fi.C.de precib.Imper.offer.

26 Tertiò Limita, quando bannitus eſſet de proximo rebanniendus vel cancellandus, quia tunc etiam ab ignorante non poſſet offendi.Bal.in l.j.§.ſerui.ff.ad Syl.Cæpol.in conſilio vij.Hippo.in l.j.ff.ad legem Cor. de ſica.

27 Quam concluſionem intelligo, quando offendens ſciuit illum de proximo rebanniendum, quia ſi ignoraſſet, excuſaretur, ſicut excuſatur, quando fuit rebannitus, & non cancellatus de banno, vt ſuprà diximus.

28 Alius eſt caſus, quando bannum non tenebat, an occidens illum ſic nulliter bannitum excuſetur, & omittendo caſus, quãdo occidens ſciebat illum nulliter bannitum, vel caſum, quando aderat craſſa & ſupina ignorantia, qui caſus ſunt declarati infrà in alio caſu, quando erat rebannitus, ſed non cancellatus: & capiendo caſum quando per diligentiam potuiſſet fieri certior de nullitate banni.in quo caſu Bar.in l.fin.ff. de adult, tenet non excuſari à lata culpa, licèt excuſaretur à pœna grauiori.Idem tenet Bal.in l.ex morte.C.ad l.Aqui.Bar.in l.ij.§.hæc actio. ff.de vi bo.rapt.Ang.in l.quid ſi fugitiuus.§.apud Labeonem.ff.de ędi. edict.Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de oblig.& ſolu.ſuper rubrica in fi. Bald.in l.ij.ff.ſi quis in ius vocatus non ierit.& in §.apud Labeonem.in l.quid ſi fugitiuus.ff.de ædil.edict.Roman.in l.ſi duo.ff.de acquirenda heredit.

Alex.qui dicit iſtam partem*communem in conſi.lxxvij.vol.iij.in conſilio clx.vol.vij.Cæpol.in conſi.xl.in fi.Hippo.in practica.in §.aggredior.volum.ij.Iaſo.in l.non ſolùm.§.morte.ff.de noui ope.nuncia. & idem ſentit in l.ſecunda.ff.ſi quis ius dicen.non obtemp.Pau.de Ca. in conſilio cxcix.volumin.primo.Iaſ.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudic.

Contrarium Dyn.in d.l.penult.ff.de adult.Bald.& Sal.in l.eum qui duas.C.eodem titu.qui tenent ꝙ excuſetur ab omni pœna.Cy.in auth. vxor.C.de repud.Bal.in addi.Spec.in titu.de citatio.verſi.non valet citatio.& in l.j.C.de pœ.& in l.j.in ij.opi.C.ſi à non comp.iud.Ioan.And. in regula, ꝙ quis mandato.in fi.de reg.iur.in vj.in Mercu.Bal.in l.ij.ff. ſi quis in ius voc.non ier.Cæpol.in conſi.vij.Albe.de Roſa.in iiij.part. ſtatuto.in quæſt.xxix.Signorol.Homod.in conſi.cij.Alex.in conſi.lxv. volum.iij.

29 Alij fuerunt in tertia opin.ꝙ occidens talem bannitum, quando bannum erat nullum, non excuſetur aliquo modo, ſed veniat puniendus pœna ordinaria.Bal.in l.j.C.ſi à non compet.iud.Corne.in conſi.xvij. vol.j.Cæpol.in conſi.vj.Idem voluit Bart.in l.ſiue vxor.ff.de donatio. inter virum, & vxorem.Alex.in l.iiij.§.condemnatum.in princ.ff.de re iudic.

30 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis communis, non videatur alicui mirum ꝙ in primo caſu, quando bannitus fuit rebannitus, ſed non cancellatus, communiter concludatur quòd poſſit offendi, & excuſetur qui offendit illũ ignoranter; & in ſecundo caſu, quando bãnum fuit nullũ, ſed offendens ignorabat, communiter concludatur,

non

non excuſari omninò offendentem:nam Docto.aſſignant rationem diuerſitatis,quia in primo caſu præceſſit cauſa habilis,id eſt bannum inducens facultatem offendendi.in ſecundo verò non præceſſit cauſa habilis,quia non fuit vnquam data verè facultas offendendi,quia bãnum eſſet nullum.ita Bal.in conſi.cxl.vol.iiij.& ſentit hoc Nicel.in concor.ccxciij.ſed ipſe tranſit ad aliam ſolutionem,& allegat iſtam fuiſſe opin. Pau.de Ca.in conſ.ſuo.cxciij.tamen Pau.de Ca.non dicit illud,ad quod ipſum allegat Nicel.ſed Bal.facit iſtam differentiam in d.conſi.cxl.

31 Amplia iſtam concluſionem,vt excuſetur offendens bannitum nulliter bannitum,quando offendens id ignorat,habere locum, etiamſi bannitus mouiſſet litem ſuper iniuſtitia, vel nullitatè banni, ſi tamen offendens hoc ignoraret:vt notat Pau.de Ca.in l.iij.§.ſi ſeruus.ff.de acqui.poſſ.

32 Si autem ſciret tunc dicendum eſt,vt per Bar.& Doct.omnes communiter in d.§.ſi ſeruus.vbi diſtinguunt,nam aut bannitus ſuper iniquitate banni agebat per viam appellationis,vel per viam nullitatis,& tunc non poſſet impunè occidi,ſecus ſi alio modo agebat.vt per Iaſ. ibi poſt alios nu.8.qui dicit communem opin.

33 Secundò Limita regulam principalem, quando ignorans habebat propoſitum delinquendi:vt per Bald.in l.error.in ij.q.C.de iur.& fact ignorantia.

34 Sed difficultas eſt in hoc caſu quid iuris quãdo pœna eſt addita delicto vltra ius commune:& dicendum eſt, ꝙ quando factum, cui quis operam dabat,erat damnatum de iure communi:& tunc quia nemo in hoc caſu propter ignorantiam excuſaretur,etiam ſi eſſet forenſis, ideò puniri debet pœna ſtatuti ipſius loci,in quo deliquit.Bal.in l.j.C.de ſumma Tri.ver.quæro quid in delictis.glo.ij.& ibi Abb.qui dicit iſtam opi. veriorem,licèt alia ſit æquior,in c.à nobis.de ſen.excom.& ibi Ant.de Bu.& Fel.Bal.in l.j.ff.de legib.& in l.venia.in prin.C.de in ius vocan. Cy.in d.l.j.C.de ſum.Trin.licèt dicat non multum clarum eſſe iſtud dictum,ſed potius dubium.Pe.de Anch.in c.ij.de conſt.& in c.j.ver.reſtat vltimo.de conſt.& ibi Dec.nu.13.Caccial.poſt Bal.ver.circa maleficiũ, in d.l.cunctos populos.nu.127.vbi dicit*communem.Grat.in conſilio xxxix.nu.30.vol.ij.

35 Declara hanc concluſionem habere locum quando ſtatutum loquitur in rem,vel in perſonam adiiciendo pœnam delicti,quia tunc ligaret forenſem delinquentem.Caccial.in d.l.cunctos populos,num.128. ver.limitat prædictam opi.ſecus quando habilitaret,vel inhabilitaret perſonam ad maleficium committendum.vt ibi per eum.

36 Contrarium,ꝙ puniatur ignorans tantummodò pœna iuris communis:tenuit Io.And.in c.ij.de conſt.in vj.in prin.& in d.c.à nobis.Imo.in c.ij.de conſt.Anto.de Bu.ibi.Pau.de Eleaz.in proœm.cle.vbi dicit ignorantem non incurrere pœnam nouam additam antiquæ.idem ponit Fel.in c.ij.de conſt.idem tenuit Domi.in dicto c.ij.de conſt.in vj.& ibi Ioan.Crot.

37 Sed iſtam opin.videtur intelligere idem Io.And.in rubri.de conſue. quando probabilis eſſet ignorantia,quia factum non erat aliàs damnatum de iure communi,vel communi locorum diſpoſitione.

Et eandem opi.in probabiliter ignorante ac dante operam rei illicitæ,quod excuſetur à maiori pœna,tenuit Io.And.in regula,cum quis. in fi.in Mercurial.de reg.iur.in vj.

38 Amplia primam opin.idem eſſe in forenſi committente delictũ non prohibitum de iure communi,dummodò communiter per loca ſit prohibitum,prout eſt geſtatio armorum,vel deportatio victualium extra diſtrictũ.Ita Bar.in l.cunctos populos.ver.quid ſi in delictis.C.de ſum. Tri.& ibi Bal.ver.circa maleficium.& ibi Caccial.num. 130.Io.And.in addi.ad Spe.in rub.de conſt.quid ſi extraneus.Pe.de Anch in c.j.ver.reſtat vltimo.de conſt.Bar.in l.interdum.§.licèt.ff.de publ.Bal.in l.cũ proponas.C.de naut.fœnor.Alex.in conſi.lxxxv.vol.iiij.Afflic.ſuper Conſti.Bal.in l.legib.la vltima.in fi.C.de legib.Albe.de Roſ.in ij.parte ſtatuto.quæſt.j.

39 Sublimita in ſententia excommunicationis,quam quis non incurrit in caſibus prædictis ſi eſt ignorans.vt per Doct.in d.c.à nobis.el j.de ſen.exc.Io.Cro.in c.ij.de cõſt.in vj.Affl.ſuper Conſt.in ti.de vſura.nu.9.

40 Tertiò Limita,quo ad ea,quæ quis inquirere tenetur,in quibus ignorantia non excuſatur,vt in c.ad falſariorum.de crim.falſ.

41 Quod intellige,vt per Domi.in c.in memoriam.xix.diſt.& per Aimo.in conſi.vj.nu.75.& ſeq.vt in hoc caſu quis non excuſetur de culpa,ſed bene excuſatur de dolo.

42 Quartò Limita,quando ignorantia eſt circa illud, quod quis facilè ſcire poteſt.Calcan.in conſ.xxiiij.Ripa in xij.reſpon.lib.ij.gl.in l.locus. ff.de acqui.poſ.

Contrarium Iaſ.in l.ſi per errorem.nu.15.ver.ij.principaliter not.ff. de iuriſ.om.iud.

43 Et propterea dicitur,ꝙ ſupina,& craſſa ignorantia nõ excuſat.Ang. & Pau.de Ca.in d.l.ſi duo.ff.de acq.her.Card.in cle.j.in v.q.de conſan. & affin.Domi.in c.in memoriam.xix.diſt.Ant.de Bu.in c.ij.de conſt.

44 Quintò Limita,quando per ſtatutum eſſet prohibitũ allegare ignorantiam.Bar.in l.Diuus.in prin.ff.de fal.Abb.in c.ad falſariorum.de crimi.falſ.

45 Declara,vt prædictum ſtatutum ſit intelligendum tantummodò de craſſa & ſupina ignorantia.Roma.in l.j.§.nunciatio.ff.de noui ope.nũ. Grat.poſt alios.in conſi.xlix.in fi.vol.ij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Ignorantia iuris non præſumitur.

1 ET QVIA ſupradictæ concluſiones locũ habent in ignorantia facti,proximè accedit videre,quid in ignorantia iuris.& Dy.in regula præſumitur.de reg.iur.in vj.dicit, non præſumi iuris ignorantiam. eſt bonum conſilium Cor.in conſi.ccxxvj.nu.4.vol.j.Soc.in conſi.xlvij.vol.j.iſtud voluit Bart.in l. ſed ſi lege.§.ſcire.ff.de peti.hered.& in l.non fatetur.ff.de confeſ.Alex. in conſi.xlvj.vol.iij.in conſi.cxix.vol.iiij.Fel.in c.de quarta.de præſcri. Aret.& Claud.in l.quod vxor.ff.de acq.poſ.Ang.idem tenet in d.§.ſcire.in prin.Alex.in conſi.lxxiij.in fi.vol.ij.Abb.in c.ſi diligenti.nu.24.de præſc.Cur.Sen.in conſi.lxxij.ver.mouetur.Cor.in conſi.cxxxvj.vol.ij. Imol.in c.fi.de præſcrip.

2 Et propterea potius infertur dolus,& mala fides,quàm iuris error, Bar.& Ang.in d.l.ſed ſi lege,§.ſcire,Cor.in d.conſi.ccxxvj.vol.j.Pau.de Ca.in l.nunquam.in ſummario.ff.de vſucap.Alex.in conſi.lxxiij.vo.ij & conſi.xlvj.vol.iij,& in conſi.cxix.vol.iiij.Cur.Sen.conſi.lxxij.verſic. viij.concluſio.Fel.in c.de quarta.ver.ſecunda doctrina.de præſcr.Balb. in l.Celſus.ff.de vſucap.

3 Contrarium,ꝙ præſumatur iuris ignorantia & non dolus:voluit Iaco.Bu.in l.leges ſacratiſſimæ.C.de legib.idem ſentit Bal.ibi,& Pau.de Ca.dum tenent,ꝙ potius præſumitur lata culpa in non conſulendo peritiores circa iuris diſpoſitionem,quàm dolus,quòd quis fecerit contra legem.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Prouiſio hominis facit ceſſare prouiſionem legis.

1 OMNES paſſim dicunt,ꝙ hominis prouiſio tollit l.prouiſionẽ.per tex.in l.fi.C.de pact.conuen.ſed non omnes paſſim intelligunt vim,& efficaciam iſtius regulæ,ita vt ſæpè ſæpius impertinenter allegetur.

Vnde imprimis dicitur,ꝙ ad iſtam regulam concordat tex.in l.& habet.§.cum quis.ff.de preca.& ibi gl.& quædam alia iura allegat glo.& Sal.in d.l.fi.C.de pact.conue.quæ non multum faciunt.& regulam iſtã tenet Dy.in §.item Seruiana.inſti.de act.refert,& ſequitur Cy.in l.certi iuris.in vj.q.C.locat.& ibi Sal.in v.q.

2 Primò Amplia,vt iſta regula procedat ſiue.l.prouiſio,& hominis cõcurrant à principio,ſiue poſteaquam.l.prouiſio orta eſt,ſuccedat hominis prouiſio.ita voluit Cyn.in d.l.fin.poſt Iacob.de Aren.C.de pactis conuent.

Contrarium glo.in d.l.fi.in verbo,contentam.

3 Sed has opi.concordat Sal.in d.l.fi.in §.ſi quidem.nam aut prouiſio hominis,quæ ex poſt facto interuenit,fuit ſpecialis,& tunc tollit prouiſionem legis,& ita procedit j.opin.aut verò prouiſio hominis fuit generalis,& tunc per eam non tollitur legis prouiſio:& ita habet locum ſecunda opi.glo.

4 Primò Limita,nam regula procedit,quãdo prouiſio eſt de iure ſpeciali,vel extraordinaria,ſecus ſi de iure communi, & ordinaria:vt voluit Bar.in l.ſi dotem.ff.ſo.ma.Bal.in l.j.ver.quæro,teſtator pro legato. C.commu.de le.Bar.& Ang.in d.l.fi.C.de act.conuen.& ibi Sal.& etiã Albe.de Roſ.Cy.in l.ij.C.de iure emphy.& ibi etiam Iaſo.Idem voluit Bar.in l.j.§.vnde quæritur.ff.de publ.& ibi Imol.in fi.Io.And.in addit. ad Spe.in tit.de loc.§.nunc aliqua.ver.xxxv.Iaſ.in §.item Seruiana.inſti.de act.Bal.Nouel.in tract.de dote,in vj.par.in lxviij.ſpeciali.Caſſan. in conſi.lv.Grat.in conſi.xxij.in fi.vol.ij.Dec.in l.creditor.ff.ſi cert.pet.

5 Sublimita iſtud,ꝙ nõ tollatur prouiſio.l.ordinaria,niſi hominis prouiſio veniat ad nouandam l.prouiſionem,quia tunc tolleretur etiam.l. prouiſio ordinaria:ita Cy.in l.ij.& Sal.in ix.q.& Iaſ.C.de iure emphy. Sal.in d.l.fi.Io.And.in addi.Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua.ver.xxxv.

6 Secundò Sublimita,niſi prouiſio.l.ordinaria nondum competeret, quando venit hominis prouiſio,ſed erat competitura.& prouiſio.l.tendebat ad implendam hominis prouiſionem.vt not.in d.l.ij.C.de iure emphy.Sal.in dicta l.fin.Ioan.And.in addit.in §.nunc aliqua, verſiculo xxxv.

7 Tertiò Sublimita,niſi tacitè,vel expreſsè ſit renunciatum prouiſioni l.ordinariæ.Ita Alberic.de Roſat.in dicta l.finali.C.de pactis conuent.

8 Secundò Limita,ꝙ extraordinaria,vel ſpecialis l.prouiſio tollatur à prouiſione hominis,vt non procedat,quando alteri prouiſio.l.& prouiſio hominis alteri prouideret.ita declarat Bal.in auth.præterea.C.vnde vir.& vxor.ver.ſed contra hoc.

9 Tertiò Limita,quando idem per omnia continet hominis prouiſio, quod.l.prouiſio.quia tunc vna per alteram non tollitur.ita Roma.in conſi.cxxj.in ij.dubio.Claud.in l.ſi cùm dotem.ff.ſol.mat.

10 Quartò Limita,nam fauore dotis etiam per hominis prouiſionem non receditur à l.prouiſione ſpeciali,vel extraordinaria.gl.& Bal.in l.fi.C.de pact.conuen.Roma.in l.j.ff.ſol.mat.Bal.nouel.in vj.part.tract.dot.in lxviij.ſpeciali.

11 Quintò Limita,quando prouiſio hominis,& l.cõcurrunt circa vnũ,& eũdem actum,ſecus verò,ſi vna prouiſio reſpiceret actum primum, altera actum ſecundarium.Ita Caſſa.in conſi.xix.nume.53.& ſeq.prout in vij.limit.

12 Sextò Limita,quando hominis prouiſio eſt vtiliter expreſſa, ſecus ſi inutiliter:ita reſpondet ad tex.in d.l.fi.C.de pact.conuen.Imol.in c.examinata.& ibi Fel.de iud.

13 Septimò Limita,quando prouiſio hominis,& prouiſio.l.concurrunt circa diuerſa.Bar.in l.ſi cùm dotem.ff.ſol.mat.in l.ſi conſtante.in v.q.ſecundæ partis.ff.eod.tit.

14 Octauò Limita,quando prouiſio hominis eſt ſpecialis, ſecus ſi eſſet generalis,prout l.prouiſio.quia tunc hominis prouiſio generalis non tolleret prouiſionem.l.generalem.Sal.in d.l.fi.C.de pact.conuen.& fuit dictum ſuprà in j.ampliatio.

15 Nonò Limita,quia tunc hominis prouiſio tollit.l.prouiſionem,quãdo ambæ proueniunt ab eodem fonte,ſecus ſi à diuerſis.Bald.in l.certi iuris.in fi.C.locat.Ang.Aret.in §.item Seruiana.inſt.de act.Iaſ.in l.ij.C.de iure emphy.

16 Decimò Limita,quia prouiſio hominis non tollit.l.prouiſionẽ,quando prouiſio hominis nõ ita plenè ſuccurrit,prout l.prouiſio.Ang.Aret. in §.item Seruiana.inſti.de act.ponit Iaſ.in d.l.ij.C.de iure emphy.

17 Sed iſta limitatio non placet,quia ſecundum illam,nunquàm ſpecialis prouiſio hominis,quæ non ita prouidet ſicut l.prouiſio generalis,vt poteſt videri in hypotheca,tolleret.l.prouiſionẽ,quod eſt contra mentem omnium.

18 XI.Limita,quando prouiſio.l.venit ad ſupplendam hominis prouiſionem,quia tunc non tollitur per prouiſionem hominis.Bald.in l.vbi adhuc.C.de iure dot.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuri ſpeciali,quàm iuri communi facilius derogatur.

1 PER tex.in l.eius militis.in §.ſi militia miſſus.ff.de milit.teſtam.probatur illa regula,ꝙ facilius derogatur iuri ſpeciali,quàm iuri communi.idem probat text.in §.quia verò.in auth.de non alie.& in §.quia verò veriſimile.in auth.eo.ti. Alex.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.nu.27.Alex.conſi.lv.verſ.ita erit in propoſito.vol.v.Bar.no.in d.§.militia miſſus.& ibi Bal.Ang.& Albe.de Roſa.Lancel.Galiaul.in repe.l.centurio.nu.125.cùm pluribus aliis.ff.de vul.& pup.Sarnen.in reg.de non tol.iur.quæſ.q.vj.Tiraq.de retract.lignag.§.xxxv.in gl.iiij.nume.41.& in reg.ceſſ.cauſ.in xj.limit. nume.4.

2 Ratio affertur vltra alios per Lancel.Dec.in l.conſenſiſſe.§.conueni re.in fi.ff.de iud.quia in vno caſu tractatur de damno euitando,in altero verò agitur de lucro captando,quorum non eſt par ratio,cum alteri iſtorum magis faueatur iuribus vulg.

3 Et propterea facilius derogatur viæ extraordinariæ, quàm viæ ordinariæ,glo.in c.ſi ſuper gratia.in glo.in verbo,principalis.de offi.delega.in vj.

4 Sicuti etiam quando Papa derogat iuri alicuius, intelligitur potius derogare iuri quæſito extraordinariè,& de iure ſpeciali,quã iure quæſito de iure communi.Sarnen.in reg.de non tol.iur.quæſ.nu.1.

5 Sed contra hanc regulam nonnulla adducit Io.Crot.in l.filiusfamiliàs,in §.Diui.ff.de leg.j.& Iaſ.in auth.hoc inter liberos.in fi.C.de teſta. & ſentit Soc.conſi.ccxcix.verſi.circa tertiam difficultatem.quæ omnia eo tendunt,vt in generali derogatione non cenſeatur derogatum priuilegio.Iaſ.in l.poſtquam liti.ver.ij.voto,& ver.v.pondero.& ibi Dec. ver.in gl.fi.C.de pact.

6 Pro concordia dicendum eſt,ꝙ ſi ſunt priuilegia non inſerta in corpore iuris,illa difficilius tolluntur,quàm ius commune,quia de iure cõmuni cenſetur Princeps derogans habere notitiam,ſecus verò de priuilegiis non inſertis in corpore iuris.Ita Lancello.Galiaul.declarat in d.l. Centurio.nu.140.ff.de vul.& pup.

7 Sed quando ſumus in priuilegio inſerto in corpore iuris,tunc aut cõſtat,ꝙ Princeps voluit derogare priuilegio,& tunc facilius tollitur priuilegium inſertum in corpore iuris quamuis commune:& idẽ,& multò magis quando priuilegium nõ eſt inſertum in corpore iuris,ſed cõſtat ꝙ Princeps derogans voluit etiam illud tollere priuilegium.

8 Sed quando non conſtat,ꝙ voluerit derogare priuilegio , tunc potius cenſetur derogatum iuri communi,quam priuilegio inſerto in corpore iuris.Galiaul.in loco proximè allegato.Ita etiam videtur concludere Dec.in l.poſtquam liti.C.de pact.

9 Et ſentit Io.Crot.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.ff.de le.j.dum dicit,ꝙ iuri communi derogatur per clauſulam non obſtantibus,ſed per illam non derogatur priuilegio inſerto in corpore iuris.

10 Imò priuilegio in corpore iuris clauſo non cenſetur derogatum etiã per clauſulam non obſtante priuilegio:vt per Bar.in extraua.ad reprimendum.in verbo,non obſtantibus.ver.ſi verò dicitur.apoſtil.ad Galiaul.in d.l.Centurio.nu.137.ff.de vul.& pup.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio interpretatur prout veriſimile eſt diſponentem reſponſurum,ſi interrogatus fuiſſet.

1 SEMPER allegatur gl.in l.tale pactum.§.fi.in gl.fi.in fin. ver.item no.ff.de pact.ad illud propoſitum, quod diſpoſitio recipit interpretationem à veriſimili mente diſponentis,& prout eſt veriſimile diſponentem fuiſſe reſpõſurum, ſi fuiſſet interrogatus.

2 Primò Amplia,hoc procedere in ſtatutis,in quibus fit interpretatio prout veriſimile eſt ſtatuentes fuiſſe reſponſuros.Ita gl.ibi in d.l.tale pactum.§.fi.& ibi Bal.in ij.no.& ibi Pau.de Ca.ver.no.ꝙ diſpoſitio.& ibi Fulgo.ver.in eadem.ad fi.& ibi Iaſ.in fi.ver.in iiij.& vltima gl.& Iacobin.ver.no.ſubſequenter.ff.de pact.Iaſ.in l.Titius.§.Lucius.ver.ſimiliter ſtatutum.ff.de lib.& poſth.& in l.Barbarius.ver.tum diligenter no. ff.de offi.Prætor.Alex.conſi.xxiiij.ver.inſuper reſpondeo.volu.ij.& in conſi.ccxvij.ver.ad octaum argum.vol.ij.Claud.in l.mulier.ff.ad Tre. ver.no.tex.Roma.conſi.cccxcij.in fi.verſi.iij.certum eſt.Hippo.in l.ſed ſciendum.ver.& pro iſtis.ff.ad l.Pomp.de parricid.& in l.ſi quis viduã. ver.& iſtud non ſolum.ff.de quæſt.Roma.in conſi.cv.ver.ij.quia ſemper.Ang.Aret.inſti.de hered.quæ ab inteſt.in prin.ver.præterea nõ poteſt.Pau.de Ca.in d.§.Titius.in fi.ver.facit etiam.& Alex.in j.not.Cæpol.in conſi.criminal.xviij.ver.non probatur ſic.Alex.conſi.lxxv. ver. corroborantur prædicta.vol.v.& conſi.xlvj.ver.pro hoc facit.volu.ij. Dec.Neapo.lxix.nu.20.in nouis.

Contrarium,ꝙ iſta regula non procedat in ſtatutis,Iaſ.voluit in conſi.xlij.ver.ij.reſpondetur.vol.iij.de quo dic,vt infrà.

3 Tenendo primam opi.magis communem,Limita hanc ampliationẽ procedere quo ad caſum non omiſſum,& non aliàs.Ita Iaſ.in cõſi.xlij. ver.iij.reſpondetur.vol.iij.

4 Secundò Amplia,idem eſſe in contractibus , prout in ſtipulatione. Ang.in d.l.tale pactum.§.fi.ver.ſequitur in tex.& ibi Iacobin.ver.nota ſubſequenter.ff.de pact.& in mandato dicit Bal.in l.j.C.quæ res pigno. ver.not.argumentum.& generaliter in contractibus dicit Bal.in d.l.tale pactum.§.fi.in ij.no.Pe.de Anch.in conſi.lxxxiiij.verſi.item à pactis. Alex.conſi.lxxv.ver.corroborantur.vo.v.& in conſi.xxxiiij.ver.fortificantur.vol.ij.& in conſi.xlvj.ver.pro hoc facit.vol.ij.& in conſi.ccxvij. ver.ad octauum arg.vol.ij.Claud.in l.mulier.in fi.ff.ad Treb.Iaſ.in l.Titius.in §.Lucius.ver.no.j.ff.de libe.& poſth.Hipp.in l.ſed ſciendum.ad l.Pomp.de parricid.ver.& ex iſtis infero.Dec.Neapo.lxix.nu.20.in nouis.Alex.in l.Titius.in §.Lucius,in j.no.ff.de libe.& poſth.

Contrarium,ꝙ dicta regula non habeat locum in contractibus,Pariſ.in conſi.xxvj.ver.& inſuper.vol.iij.Grat.in conſi.cx.x.ver.non obſtant no.vol.j.

5 Et idem in omni materia exorbitanti , vt in illa non procedat dicta concluſio.Ant.de Bu.in cle.j.de reſ.& ibi Imol.ver.iſtam gl.ſignanter. refert,& ſequitur Iaſ.in conſi.clxxj.vol.iiij.ver.non obſtat etiam.volu. iiij.Alex.in conſi.xxxij.in fi.vol.vij.Pariſ.in conſi.xxvj.& verſi.inſuper. Gra.in conſi.cxix.ver.non obſtant.ver.no.vol.j.

Contra hoc vltimum tenet Iaſ.in l.Barbarius.ver.inuenio hoc.ff.de offi.Prætor.Præpoſ.Senen.in j.caſu.in x.q.in ver.vnum non omittam.

6 Tertiò Amplia,idem eſſe in vltima voluntate , in qua fit interpretatio,prout eſt veriſimile teſtatorem ſenſiſſe.ita probat tex.in l.cùm res. ff.de le.j.l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.& poſth.in l.fi.C.de poſth.here.inſt. Ang.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ver.fallit etiam.ff.de lib.& poſthu. Pe.de Anch.in conſi.cccxxxix.in fi.verſi.pro hoc optimè.& conſi.cccxxxvj.ver.facit quod no.Alex.in conſi.lxvj.ver.ſi ergo iſto caſu.vol.ij. & conſi.cxlij.vol.ij.ver.nam idem teſtator.Iaſ.in conſi.cciij.ver.ſecunda ratio eſt.vol.ij.Claud.in l.mulier.in fi.ff.ad Treb.Hipp.in l.ſed ſciendum.ver.item ſcias.ff.ad l.Pomp.de parricid.& in l.ſi quis viduã.verſi. iſtud non ſolum.ff.de quæſt.Bertr.in conſi.cxxxiiij.ver.pro qua regula. vol.j.in nouis.Cur.Iun.in conſi.lxxxiij.ver.& ideò ſuccedit.Maria.Soc. Iun.in conſi.clxviij.ver.demum ex omnibus.vol.j. Dec.Neap.lxix.nu. 20.in nouis.Alex.in l.Titius.§.Lucius,in j.no.vbi etiam Iaſ.in j.no.ff.de libe.& poſth.Bal.& Ang.in d.l.Titius.ff.eod.titu.

7 Pri

7 Primò Limita præcedentem ampliationem, vt diſpoſitio teſtatoris recipiat eam interpretationem, quam veriſimiliter fēciſſet teſtator, ſi fuiſſet interrogatus quo ad eum caſum, qui non ſit ex toto omiſſus, ſed aliquo modo comprehendi poſſit ſub natura diſpoſitionis. Bald. in l. j. ver. ſed pro glo. C. de his, qui ante aper. tabu. Alb. de Roſa. in d. l. tale pactum. §. fi. ver. in vltimo arg. ff. de pact. Soc. in l. cùm auus. ver. ſi verò volumus. ff. de condi. & demonſt. Dec. conſi. ccclxvij. ver. non obſtat ſi dicatur. Pariſ. conſi. lxxxix. ver. tamen omnia iſta. vol. ij. & conſi. xcij. ver. nec iuuat dicere. vol. ij. & conſi. xxxv. ver. ſi enim coniecturæ. vol. iij. & conſi. xlj. ver. & hoc modo. vol. iij. & cōnſi. lxiij. ver. prout nihil faceret. vol. iij. Grat. conſi. cxix. ver. item procedit. vol. j. Rui. conſi. lxxiiij. vol. j. ver. non obſtat etiam. & conſi. clxxvij. ver. quia ergo. vol. ij. & conſ. iiij. ver. nec etiam obſtat. vol. iij. & conſi. lxxix. verſi. & propterea ſuccedit. vol. iij. Galiaul. in l. Gallus. §. & quid ſi tantùm. nume. 20. ver. ſecunda ſit concluſio. ff. de libe. & poſthu.

8 Secundò Limita, quando teſtator plenè prouidiſſet in aliis caſibus, quia alium videtur ex induſtria omiſiſſe. Grat. in conſi. xix. verſi. ex quo dicto. vol. ij.

9 Tertiò Limita, quia dicta concluſio non procedit in perſona, ad quā non fit extenſio ex veriſimili mente teſtatoris. gl. fi. in l. Titius. in princ. ff. de libe. & poſthu. ver. & econtra. Cy. in l. ſi pater. ver. iij. poteſt quæri. C. de hered. inſti. Raph. Cuma. in d. l. Titius. in princ. ver. & oppono. Bar. in l. ſi quis ita. ff. de teſtam. tut. ver. iij. not. Albe. de Roſa. in l. ſi quis ita. §. ſi quis non ignoraret. ff. de teſta. tu. ver. item not. Aret. in l. Gallus. §. & quid ſi tantùm. ver. ij. adde. ff. de libe. & poſthum. Iaſ. in conſi. xxix. ver. tamen in ſubſtitutionibus, vo. iij. & in conſi. xxx. ver. v. pro iſta parte. vol. iij. & in conſi. lxxvj. ver. ſed in ſubſtitutionibus. vol. iij. & in conſi. ccxx. ver. item etiam dato. vol. ij. & conſi. ccxxviij. ver. tamen iſta regula. vol. ij. & in l. cùm res. in vj. no. ver. contra prædicta. ff. de leg. j. Dec. conſi. ccxviij. ver. & ex his. & conſi. cccxiiij. ver. iij. ex alio. Rui. conſilio lxxiiij. ver. præterea gl. vol. j. vbi dicit cōmunem. Galiaul. in d. §. & quid ſi tantum. nu. 21. & ſeq. ver. ſecundò principaliter.

Contrarium Ang. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ver. fallit etiam. ff. de libe. & poſth. Imol. in d. l. Titius. in prin. ver. in eadem gl. & ibi Paul. de Ca. ver. in gl. ibi, & ibi Alex. ver. in glo. in ver. opportunè. Iaſ. in l. Titius. §. Lucius. ver. vij. contra iſtam regulam. ff. de libe. & poſthu. & in d. l. Titius. in prin. in ver. in ij. par. & ibi Aret. ver. in gl. vlti. Io. Crot. in d. §. & quid ſi tantùm. ver. limitatur iſta concluſio. Pariſ. in conſi. 50. verſi. poſtremò non obſtat. vol. iij. vbi dicit iſtam communem opin. & conſi. lxvj. ver. nec obſtabit. vol. iij. vbi nu. 73. dicit iſtam communem,

10 Quartò Limita in ignorante, in quo non habet locum dicta concluſio: ita Dec. in l. ſicut certi. verſiculo, nec obſtat quòd teſtator. C. de teſtam. mili.

11 Quintò Limita, quando à teſtatore eſt expreſſum aliquid per modū conditionis voluntariæ, quia in tali caſu non habet locum dicta cōcluſio. ita Grat. conſi. xix. vol. ij. vel ſecundo dicas.

12 Quartò Amplia principalem concluſionem, nā dicta concluſio procedit etiam in legib. Ita Roma. conſi. ccccxxxix. ver. iiij. nō eſt dubium. Dec. Neap. lxix. nu. 20. in nouis.

13 Quintò Amplia, nam dicta concluſio procedit etiā in reſcriptis principum. ita Alex. in d. l. Titius. §. Lucius. ff. de lib. & poſthu. in j. no. & ibi Iaſ. in j. no. Alex. in conſi. ccxvij. ver. ad octauum arg. vo. ij. & conſi. xlvj. ver. pro hoc facit. vol. ij. & in conſi. lxxv. verſi. corroborantur prædicta. vo. v. Dec. Neap. lxix. nu. 20. in nouis. Hipp. in l. ſed ſciendum. ver. & idē dicas. ff. ad l. Cor. de parricid.

14 Et in reſcriptis gratioſis: hoc dicit Bal. in l. j. C. quæ res pig. obli. poſſ. ver. nota argu. Pau. de Ca. in d. l. tale pactum. in fi. ff. de pact. ver. not. ꝙ diſpoſitio. & Hipp. in l. ſed ſciendum. ver. & idem dicas. ff. ad l. Pomp. de parricid.

15 Sextò Amplia, vt nulla ſit tam generalis diſpoſitio, quæ non recipiat hanc interpretationem, prout diſponens diſpoſuiſſet, ſi fuiſſet interrogatus. ita Ang. in conſi. ccxlix. ver. pro hac parte. refert, & ſequitur Iaſ. in d. l. Titius. §. Lucius. ver. iiij. adde. ff. de libe. & poſthu.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Heres non poteſt venire contra factum defuncti.

1 NEMO eſt, qui ignoret illam iuris regulam, heredem cōtra factum defuncti venire non poſſe. tex. eſt in l. cùm à matre. C. de rei vend. in l. ex qua perſona. ff. de reg. iur. in l. ſi ab eo. C. de libe. cau. in l. venditrici. C. de reb. alie. non alie. in l. ſiue poſſeſſio. C. de euic. in l. vnum ex familia. §. ſed ſi vno. ff. de leg. ij. cum multis aliis quæ ad idem adduci poſſent.

2 Ratio autem huius concluſionis eſt, quia heres cenſetur vna, & eadē perſona cum ipſo defuncto: vt in auth. de iureiur. à mor. præſt. in princ. & hanc rationem aſſignat Pau. de Ca. in l. cū à matre. C. de rei ven. Lof. conſi. j. nu. 168. Io. Nic. in l. generaliter. in ij. par. nu. 25. C. de ſec. nup.

3 Primò Amplia, vt regula prodat etiam in re propria ipſius heredis. Ita Bal. in d. l. cùm à matre. C. de rei ven. Fulg. conſi. lxvj. Dec. in l. ex qua perſona. ff. de regu. iur. Caſſan. in conſi. ccccxvij. nu. 33. & conſi. lxix. in princip.

4 Secundò Amplia, vt iſtud habeat locum, ſiue quis vendat rem propriam, ſiue etiam alienam. Rui. conſi. xlij. vol. v. Boer. deci. xxiij. numer. 13. & ſeq.

5 Tertiò Amplia, etiam ſi heres non teneretur de euictione: prout tradit Tiraq. de retract. lignag. §. j gl. ix. nu. 47.

6 Quartò Amplia, vt filius, qui eſt heres patris, non poſſit retractare alienationem factam per patrem de re ſubiecta fideicom. ſecundùm Bertr. conſi. xv. nu. 31. vol. j. in nou.

7 Primò Limita, quia concluſio procedit, vt tantummodo pro portione hereditaria heres non poſſit venire contra factū defuncti, vt eſt tex. in d. l. cùm à matre. & ibi gl. & Bar. in ſummario, & Bal. Ang. & Sal. ibi, & ponit Cor. conſi. cccj. volu. j. Io. Nico. in l. generaliter. in ſecunda parte. nume. 27. & ſeq. C. de ſecun. nup. Grat. conſi. lxxxvj. vol. ij. Aimo conſi. cxxxj.

8 Secundò Limita, quia regula non procedit, niſi quando non eſt confectum inuentarium. Dec. in d. l. ex qua perſona. ff. de regu. iur. & conſi. clxxxv. cum ſeq. Barba. conſi. lxvj. volum. iiij. Maria. Iun. conſi. clvij. volu. j. Io. Nico. in l. generaliter. in ij. parte numer. 28. & ſeq. C. de ſec. nup.

9 Quia confecto inuentario filius factū patris tenetur approbare tantummodò in eo, quod eſt ſuprà legitimam: nam in legitima factum defuncti approbare nō tenetur. vt declarat Bal. in l. qui ſe patris. ver. item quæritur ſi vaſallus. C. vnde lib. Iaſ. cōſi. lvj. vol. iij. Dec. in conſi. clxxxv. & conſi. cccxcv. Guald. caut. viij. in titu. de acquir. hered. Pariſ. in conſi. xxxiij. vol. iij.

10 Si verò ſit heres extraneus, tunc ſi fecit inuentarium, tenetur approbare quatenus eſt in hereditate, & non vltrà. Bar. in l. cùm vir. ff. de vſucap. Grat. qui hanc dicit communem opi. conſi. xcj. num. 37. vol. j. Bertr. conſi. vij. vol. j. in antiq.

11 Quinimò heres etiam non confecto inuentario de iure canonico nō teneretur vltra vires hereditarias. Bal. in conſi. lxix. inci. ſuper præmiſſo. vol. iiij. Grat. in conſi. xcj. nu. 38. vol. j.

12 Amplia hanc limitationem, quia de iure ciuili confecto nulliter inuētario, in totum heres factum defuncti teneretur approbare. Maria. Iun. in conſi. cviij. nu. 43. vol. ij.

13 Tertiò Limita, quia heres tenetur factum defuncti approbare nō iure actionis, ſed iure exceptionis. l. Scia. ff. de euict. l. venditrici. C. de rebus alie. non alie. l. vnum ex familia. §. ſed ſi vno. ff. de leg. ij. notat Bart. in l. cùm vir. ff. de vſucap. & in l. rem alienam. ff. de pig. act. Dec. in conſilio clxxxv.

14 Quartò Limita, iſtud habere locum in herede vniuerſali, ſecus autem in herede in legitima tantùm. & ibi Ange. Pau. & Salic. C. de rei vē.

15 Declara, quia iſtud habet locum, quotieſcunque filius eſt inſtitutus in rebus certis pro legitima, quia tunc dicitur quota bonorum, ſecus autem ſi in quota hereditatis. vt declarat ibi glo. in d. l. cùm à matre. & ibi Ang. Pau. de Ca. & Sal. Io. Nico. in l. generaliter. in ij. part. nu. 29. & ſeq. C. de ſec. nup.

16 Quintò Limita, iſtud non habere locum in herede in re certa, alio herede vniuerſali inſtituto. Et aduerte, quia vt dicit gl. in d. l. cùm à matre, heres in rebus certis, & non in quota hereditatis magis legatario, quàm heredi comparatur, & ideò factum defuncti approbare non tenetur. & hanc gl. ſequitur ibi Bal. & Ang. & clarius Pau. de Ca. & etiam Sal. Io. Nico. in l. generaliter. num. 29. & ſeq. C. de ſec. nup. & propterea ſicuti legatarius, vt dicetur in ſequenti limitatione, non tenetur approbare factum defuncti.

17 Ita nec etiam heres in re certa, ex quo magis legatario, quàm heredi comparatur: prout iſtam ſecundam opi. communem eſſe teſtatur. Alex. in l. quoties. C. de here. inſtit.

18 Sextò Limita in legatario particulari, qui non tenetur factum defuncti approbare, niſi eo animo factum ſit legatum, vt illud omninò legatarius approbare teneatur, & ſic animo compenſandi: prout declarat Pau. de Ca. in d. l. cùm à matre. C. de rei vend.

Contrarium, ꝙ etiam legatarius particularis teneatur factum defuncti approbare, tenet Cur. Iun. in conſi. lv. nu. 11.

19 Septimò Limita, in feudo antiquo, in quo heres non tenetur factū defuncti approbare etiam non confecto inuentario: ſecundùm Dec. in cōſi. ccccxlv. nu. 56. Rui. conſi. lj. vol. v. vbi declarat. Pariſ. conſi. x. vol. j.

Contrarium ſentit Bal. in l. qui ſe patris. ver. item quæritur ſi vaſallus. C. vnde lib. Cæpol. in conſi. ciui. xxxj.

20 Declara, ſecus eſſe in feudo hereditario, in quo omnimodò quis tenetur approbare factum defuncti. Pariſ. in conſi. j. vol. j. & con. lxv. vol. iij. Lofre. conſi. j. nu. 52. Rui. conſi. j. nu. 16. volu. j. vbi dicit communem opi. & in conſi. xxxviij. & conſi. cliiij. volu. j. & conſi. clxxvj. eod. volu. & conſi. xxv. nu. 12. vol. ij. vbi hanc dicit communem *opinionem.

21 Amplia, quia in feudo hereditario filius tenetur approbare factum patris, etiam ſi confecerit inuentarium. Afflict. deci. ccxl. nu. 11. Gra. cōſi. iiij. nu. 50. vol. j. Rui. conſi. ij. nu. 8. vol. iiij.

22 Et idem eſt in emphyteuſi,quando eſt hereditaria,in qua nõ obſtante confectione inuentarij quis debet approbare factum defuncti,Gra, conſi.lv.nu.34.vol.j.

23 Secus autem ſi ſit emphyteuſis ex pacto, & prouidentia: prout dicit idem Grat.in d.conſi.lv.nu.11.vol.j.

24 Octauò Limita,quia vbi ex facto defuncti non oritur actio, nec exceptio,tunc heres illi poteſt contrauenire.l.Lucius.& ibi Bart.& Alex. qui hanc dicit communem*opin.ff.ſol.matr.vbi etiam Ang.Imola,& Pau.de Ca.Bal.in l.ſi pater.C.de inoffi.dona.Cor.conſi.xcij.volu.iiij,licèt non ſe firmet.

25 Nonò Limita,ſi teſtator non reliquerit heredi illud,quod relinquere debebat:Bal.in d.l.ſi pater.C.de inoffi.dona.Pau.de Ca.in conſi.cxcvij. vol.ij.Bal.in conſi.ccxv.vol.ij.Iaſ.conſi.vij.vol.iij.& conſi.lxiiij.eo.vo. & conſi.clxviij.vol.iiij.Grat.conſi.xcj.vol.j.

26 Decimò Limita,in contractu facto in fraudem heredis.Alex. conſi. lvij.vol.v.Cur.Sen.in conſi.j.Loſre.conſi.j.nu.16.& conſi.x.num.24.& nu.25.ver.& pro hoc etiam facit.Gram.deci.xciij.nu.9.& ſeq.Tiraq.de retract.lignagier.§.j.in gl.ix.nu.57.

27 XI.Limita in herede,qui non ſuccedit ex voluntate defuncti,ſed vel ex legis,vel ex alterius diſpoſitione ſuccedit.Gram.deci.xciij.num.9.& ſeq.Loſre.conſi.x.nu.24.

28 XII.Limita,quando ex iuris diſpoſitione competeret facultas heredi retractandi factum ſui authoris.Pariſ.conſi.xxxiij.vol.iij.

29 Et propterea coniunctus,qui poteſt retractare venditionem coniuncti factam in extraneum,vel ex forma ſtatuti,vel ex conſuetudine poterit talem retractationem facere,etiamſi ſit heres vendentis.Io.Nico.in l.generaliter.in ij.par.nu.34.C.de ſec.nup.

30 XIII.Limita,quia ſi pater promiſit pro ſe,& heredibus,poſſunt filij contrauenire non tanquã heredes,ſed velut filij.Ruin.conſi.ccxx.vol.j.

31 XIIII.Limita,in facto inualido defuncti.Pariſ.conſi.xxxiij.volu.iij. Maria.Iun.in conſi.lxxvij.nu.134.vol.j.Aimo cõſi.cc.Gram.deci.xciij. nume.8.

32 Et idem in contractu improbato tanquam vſurario,dicit Guido Papæ in conſi.clxxx.ver.nec obſtat ſi dicatur,vel in contractu alia de cauſa prohibito;vt per Gram.in d.deci.xciij.nume.8.& ſequen.& per Aimo conſi.cc.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Obligatio generalis non comprehendit quæ quis veriſimiliter non conceßiſſet.

1 GENERALITER concludunt ſcribentes,ꝙ in generali obligatione non veniunt ea,quæ quis in ſpecie non fuiſſet obligaturus.l,obligatione generali.ff.de pign.iunct.legib. ſeq.vbi ponuntur exempla.& no.ex illo tex.Bar.& Sal.ad idem eſt tex.in l.qui peculij,ff.de pecul.& ponunt Bal.Ang.& Sal.in l.j. C.quæ res pig.obli.poſſ.

2 Et propterea infertur,ꝙ in obligatione generali non venit ſupellex, veſtis neceſſaria,& mancipia neceſſaria;vt eſt text.in d.l.obligatione generali.& no.Ang.in d.l.obligatione generali.in ij.no.Bar.& Bal.in d.l.j.C.quæ res pign.oblig.vbi etiam Ang.& Sal.Matheſ.in ſing.cxxxviij.Aret.in §.item Seruiana.inſt.de act.Guido Papæ in ſing.dlxxxviij.

3 Secundò Infertur,vt non veniant ea, ad quæ obligans affectionem haberet:vt ibi in d.l.obligatione generali,vel ea quæ ſunt in vſu quotidiano:vt in l.ſeq.incip.vel quæ.

4 Item nec concubina,vel filij naturales,vel alumni;vt eſt tex.in l.denique.ff.de pig.& quo ad concubinas,& filios naturales eſt tex.in l.penul.ff.de priuileg.cred.& quo ad alumnos eſt tex.in l.j.C.quæ res pig. oblig.poſſ.

Idem eſt ſecundùm Ang.in d.l.j.quo ad ius percipiendi victum quotidianum:vt ibi per eum.

5 Tertiò Infertur,ſecundùm Iac.de Aren.ꝙ in obligatione generali nõ veniant venalia.per tex.in l.vxori.§.generali.ff.de vſufr.leg.& Roma. videtur tenere iſtam opi.in l.ſi conſtante.ff.ſol.ma.Bal.in l.certè.in vj. q.C.locat.& conſi.ccclxvij.in j.lib.Aret.in §.item Seruiana,inſt.de act. & ibi Iaſ.Hippo.in l.j.§.ſi ſeruus.ff.de quæſt.Gomes in §.item Seruiana.inſt.de act.Tiraq.de connub.Pariſ.conſi.lxxxvj.volum.iij.Neguſ.in tract.de pig.par.ij.memb.ij.nu.17.vbi dicit communem opi.

6 Sed Bar.ibi hanc opi.reprobat.& poſt eum.Lancel.Dec.ibi. Bal.in l. cum tabernã.ff.de pig.idem ſentit Bal.in rub.de ver.ſig.in iiij.q.idem tener Bar.in l.ſi conſtante.in iij.q.ff.ſo.ma.Bal.in l.vbi adhuc.ver.ſed pone.C.de iure do.& iſtam opi.ſequitur Alex.in d.l.ſi conſtante.ff.ſo.ma, & in apoſtil.ad Bar.in l.cùm tabernam.ff.de pig.Io.Crot.in d.l.ſi conſtante.vbi dicit iſtam communem*opi.Iaſ.in l.qui Romæ.§.Callimachus.nu.5.vbi dicit iſtam magis communem opi.ff.de verb.oblig.

7 Tenendo primam opi.eam amplia,etiamſi verba eſſent vniuerſalia. Rui.in cõſ.cxij.nu.4.vol.v.& idẽ Pic.in l.Titia.§.Titia.nu.87.ff.de le.ij.

8 Limita iſtam partem,quando teſtator non haberet aliàs res, quàm venales.Pic.poſt alios,quos allegat in l.Titia.§.Titia.nu.86.ff.de leg.ij. Hippo.in l.j.§.ſi ſeruus.nu.4.ff.de quæſtio.

9 Secundò Limita,quãdo teſtator dicat,lego ea,quæ in domo quoquo modo ſunt:quia per iſta verba veniunt venalia.Alex.in conſi.xxx. ver. ponderanda etiam.vol.v.Rui.in conſi.xxxij.nu.5.vol.ij.Gual.?cau.xix. in tit.de leg.nu.2.

10 Tertiò Limita,quando de cõtraria voluntate diſponentis appareret. Pariſ.in conſi.lxxxvj.nu.6.vol.iij.Dec.in conſi.ccclxxxj.

11 Retenta vltima opinione,quæ videtur magis communis,Limita illã, niſi illæmet res eſſent iam antea diſtractæ,quàm veniſſet dies actionis, quia tunc illæ non poſſent auocari per hypothecariam, ſed illæ tãtùm quas penes ſe habebat obligans,vel quæ erant alienatæ,poſtquam dies actionis venerat.Bar.in d.l.ſi conſtante.q.iij.& Bal.in d.l. vbi.C.de iure dot.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.cùm tabernam.Cyn.in l.vbi adhuc.in xv.q.C.de iure dot.Bal.in d.l.cũ tabernã.ff.de pig.& conſi.clxvij.vo.iij.

12 Quartò Infertur,vt prohibita alienari non veniant in obligatione generali.Bar.in l.codicillis.§.ab inſtituto.ff.de leg.ij.Bal.in l.j.C.quę res pig.obli.in l.voluntas.C.de fideic.Alex.conſi.xlj.volu.vj.Soc.in conſi. cxcviij.Alex.in conſi.xx.vol.v.Barb.in c.Raynaldus.de teſta.

13 Declara,vt hoc procedat tantummodò inſpecto iure communi,non autem iure municipali:ita declarat Dec.in conſi.dcxlv.nu.9.

14 Contra concluſionem ſentit Iaſ.poſt gl.ibi communiter approbatã. in l.fi.de iure emphy.vbi res emphyteutica prohibetur alienari: & tamen poteſt pignorari.

15 *Hinc* dubitatur,an feudalia veniant in generali obligatione, & quia prohibita ſunt alienari,videtur ꝙ non veniant.Spec.in tit.de pig.verſ. ſed nunquid feudum.Sal.in l.fi.C.de iure emphyt.Roma.& Alex.in l.ſi conſtante.ff.ſol.ma.vbi Alex.Bal.in l.Imperialem.de prohib.feud.alie. per Fede.& in c.j.in primo no.de cap.qui cur.vend.Guido Papæ in conſi.ccxiiij.in duobus locis.& conſi.ccxv.& conſi.ccxviij.Caſſa.in cõſue. Burg. Alex.in conſi.xlj.volu.vj.Fel.in c.quæ in eccleſiarum,de conſt. Iaſ.in l.fi.C.de iure emphy.Soc.in conſi.xix.vol.j. Alex.in conſi.ij.vol. iiij.Pau.de Ca.in l.tutor.§.fi.ff.de pig.act.Iaſ.in conſi cxxiiij.volum.iiij. Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.codicillis.§.inſtituto.ff.de leg.ij.Alex.in cõſi.cxxij.vol.iiij.& conſi.xx.vol.v.Neguſ.in tract.de pig.in ij.par.memb. ij.nu.43.vbi dicit communem*opin.Hiſpa.in ca.per veſtras.de donat. inter vir.& vxo.Maria.Iun.in cõſi.lxxij.nu.50.vo.j.Gra.in cõſi.iiij.vo.j.

16 Bero.q.xcv.vbi conſtituto vſufructu generaliter non venit vſusfructus rerum feudalium.

17 Et ideò dominus vendens caſtrum & curtem ſuam,non cenſetur vendere iura infeudata.Bal.in l.j.in fi.ff.de rerum diuiſ.

Et propterea reprobatur Bar.qui contrarium tenuit in d.l.ſi cõſtante,in iij.q.quem nititur defendere Io. Crot.ibi.ff.ſol.matr.

18 Sed hæc opinio contraria procedit in rebus emphyteuticariis,quę veniunt in generali obligatione.Ita tenet Bar.in d.l.ſi conſtante.in iij.q. ff.ſol.ma.& ibi Alex.ſequitur.Io.Crot.apoſtil.ad Bal.in l.j.C.quæ res pigno.oblig.poſ.Guido Papæ in ſing.dccclvij.Trig.ſingu.lxxxiij.Grat.in conſi.clvj.vol.j.

19 Et pro iſta opin.facit,nam poteſt pignori tradi res emphyteuticaria etiam ſine conſenſu domini,vt eſt tex.& ibi no.Bar.Bal.& Pau.de Ca. in l.tutor.§.fi.ff.de pig.act.& Bal.in l.lex vectigali.ff.de pig.gl.in l.fi.in verb.vendere.C.de iure emphyt.quam ibi Sal.& alij communiter ſequuntur.& gl.in c.potuit.in verb.vendere, de locat.& ibi Imo.Spec.in titu.de loc.§.nunc aliqua.ver.cxxij.Grat.qui dicit*communem opi.in conſi.liiij.nu.7.vol.j.

Contrariam tenet Rom.in d.l.ſi conſtante.ff.ſol.ma.& ibi Io.Cro.

20 Sed dic vt iſtæ vltimæ authoritates loquuntur in re emphyteutica, quando ſpecialiter pignori obligaretur:nos autem quęrimus an veniat in generali obligatione.

Et ꝙ non veniat,ſentit Ang.in auth.de reſti.& ea quæ parit. Alex.in conſi.xlj.vol.vj.Iaſ.in conſi.cxxiiij.vol.iiij.Goza.qui ita declarat in cõſi.xx.Ripa in l.obligatione generali.ff.de pigno.

21 Prima tamen opinio,quo ad feudalia videtur magis cõmunis:vt per Alex.in d.l.ſi conſtante.& Io.Crot.ibi,Hiſp.in c.per veſtras.§.xxxviij. de dona.inter vir.& vxor.

22 Quam opi.Limita,quia commoditas,& fructus rei feudalis poſſunt venire in obligatione durante duntaxat vita ipſius feudatarij. Hiſpa.in c.per veſtras.§.xxxviij.de dona.inter vir.& vxo.Berous.q.xcv.nume.5. Grat.conſi.liiij.nu.14.vol.j.

23 Secundò Limita,quia procurator generaliter conſtitutus,dicitur etiã quo ad feudalia conſtitutus.Afflict.ſuper Conſt.reg.in tit.qual.locan. ſint res fiſcal.nu.4.

24 Et ſimiliter etiam in generali ſermone non veniunt feudalia.Pariſ. in conſi.iij.vol.j.& conſi.vij.& conſi.xij.vbi omninò vide.vol.j.Maria. Iun.in conſi.lxxij.nu.51.vol.j.

25 Prout nec appellatione bonorum feudalia continentur.Pariſ.in cõſi.vij.vol.j.& conſi.xij.eod.vol.j.

26 Quintò Infertur,ꝙ in generali obligatione non veniunt bona alteri obligata.Calcan.in conſi.xxj.

27 Sex

27 Sextò Infertur, ꝙ res ſubiecta reſtitutioni fideicommiſ. non venit in generali obligatione, gl. & poſt eum Ange. ibi, in authen. de reſti. & ea, quæ parit. Iaſ. in d. l. fi. C. de iure emphy. Iaſ. conſi. cxxiiij. vol. iiij.

28 Limita ſtantibus verbis vniuerſalibus ac pluries repetitis. Iaſ. in conſi. cxxiiij. vol. iiij. Afflict. ſuper Conſtit. in tit. de cult. pac. nu. 78.

Contrarium in verbis vniuerſalibus tenet Marian. Iun. in conſi. lxxij. nu. 51. vol. j.

29 Septimò Infertur, ꝙ in generali obligatione nõ venit res dotalis vxoris. Bal. in l. ſi conſtante. §. ſi maritus. ff. ſol. ma. poſt Cy. ibi, & hoc ſequitur ibi Roma. & Alex. & Iaſ. in d. conſi. cxxiiij. vol. iiij. & in l. fi. C. de iure emphy. apoſtil. ad Bal. in l. j. C. quæ res pig. oblig. & apoſtilla. ad Bald. in l. voluntas. C. de fideicom.

30 Octauò Infertur, ꝙ in generali obligatione non venit pecunia. Gomes in §. item Seruiana. inſti. de actio.

31 Nonò Infertur, ꝙ in generali obligatione non veniunt agri colendi inſtrumenta: Gomes in d. §. Seruiana. inſti. de actio.

32 Decimò Infertur, vt nec veniant res, per quas conſulitur publicę vtilitati. Gomes in §. Seruiana. inſti. de actio.

33 Amplia principalem concluſionem etiam in donatione, in qua ſi fiat donatio generalis bonorum non veniunt ea, quæ non venirent in generali obligatione. Mathe. in ſing. cxxxviij. Imola, & Roma. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. vbi etiam Alexand. ff. de verborum oblig. & Iaſ. ibi.

34 Tamen iſta opi. eſt contra opin. Bar. communiter approbatam in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obl. vbi tenet, ꝙ donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum quaſi nihil reſeruet, non valeat: cum qua opinione tranſeunt communiter Docto. vt ibi per Iaſ. & Io. Crot.

Et iſtam opinionem contra Matheſ. & alios tenet Dec. in c. ſedes. de reſ. & conſi. xxx. & in l. fin. C. de pact. Corn. in conſilio clxxvj. vol. ij.

35 Tenendo tamen opin. Mathe. & ſic ampliationem, Limita non procedere, vbi effectus donationis confertur poſt mortem, quo tempore non indiget donans vllis rebus: ita declarat Cor. in d. conſi. clxxvj. vol. ij. Soc. in tract. obli. in x. libello. in j. q. Deci. in conſi. xxx. & in l. fin. C. de pactis.

36 Primò Limita, Regulam principalem vt procedat, quãdo oratio fuit generalis, ſecus ſi etiam vniuerſalis, vt quia dictum eſſet omnia bona, &c. ita colligitur ex Doct. Bar. in l. vxori. §. generali. ff. de vſuf. leg. & videtur tenere Bar. in l. ſi pluribus. ff. de le. ij. dum allegat l. obligatione generali. ff. de pig. & iſtud ponit Iaſ. in l. j. C. de le. Cor. in cõſi. clxxvj. vo. ij. Dec. in c. ſedes. de reſ. in l. omnia. ff. ſi cer. pe. in conſi. xxx. & in l. fin. C. de pact.

37 Et pro iſta opi. eſt deciſio Bar. communiter approbata in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta. de qua ſuprà dictum eſt: nam tenet quòd donatio omnium bonorum nihil reſeruet, ſed omnia contineat. Alex. conſ. cxviij. vol. v.

38 Contrarium, ꝙ diſpoſitio l. obligatione generali. de pig. habeat locũ etiam vbi poſitum eſt tantummodò verbum, omnia. ponit Bar. in l. ſi is qui ducenta. §. vtrum. ff. de reb. dub. & idem Bar. in l. codicillis. §. inſtituto. ff. de leg. ij. Ang. in d. l. obligatione generali. de pig. Iac. de Aren. Cy. & Albe. in l. j. C. quæ res pig. obli. Imol. Rom. & Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obl. Soc. in l. ſi is qui ducenta. §. vtrum. ff. de reb. dub. Matheſ. ſing. cxxxviij.

39 Secus, quando eſt appoſita dictio, quomodocunque. Goz. in conſi. j.

40 Secundò Limita, vbi non eſſent alia bona in bonis obligantis, quia illa venirent poſtquàm in aliis verificari non poteſt diſpoſitio. Pe. Gerar. de Petra ſancta. in ſingu. xxxv. Hippo. in rub. de fideiuſ. & in l. j. §. ſi ſeruus. ff. de quæſt.

41 Tertiò Limita, non procedere in diſpoſitione facta in vltima voluntate, quia concipit omnia bona, & nihil reſeruat, cũ ceſſat ratio in qua fundatur principalis concluſio: ex quo poſt mortem quis bonis non indiget, Cor. in conſi. clxxvj. vol. ij.

De verborum ſignificatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione nepotes continentur.

1 APPELLATIONE filiorum etiam nepotes continentur. l. liberorum. ver. ſed & Papyrius. ff. de verbo. ſig. l. filij. eo. tit. l. iuſta. eo. tit. l. Senatuſc. ff. de rit. nup. gl. in c. ij. de verb. ſig. l. filium habeo. vbi Bar. Bald. & Ang. ff. ad Mace. Barb. in conſi. lv. volu. ij. & in conſi. lxiij. vol. ij.

2 Maximè quando eſt eadem ratio in nepote prout in filio. Pariſ. conſi. lxxviij. vol. ij. prout dicetur inferius.

Contrarium Maria. Iun. in conſi. cviij. vol. ij.

3 Declara, quia hoc procedit per interpretationẽ non ex propria verbi ſignificatione. Dy. & Barba. in l. liberorum. ff. de verbo. ſign. Sal. in l. ij. q. xxj. C. de iure emphy. Io. Fab. in §. fin. inſtitu. qui teſta. tut. dari poſſ. Corn. in conſi. xc. vol. iij. Alex. in conſi. xxxvij. volu. vj. & in conſi. xvij. volu. v. & in conſi. cxxv. eodem vol. v. Caſſan. in conſi. liij. & in conſuet. Burgun. Maria. Iun. in conſi. cxvj. vol. j. & conſi. cviij. vol. ij. Cor. in conſi. ccciij. vol. iij. & in conſi. clxxxij. vol. ij.

Soc. in conſi. clij. in prima ſubſcriptione: vbi dicit, ꝙ iſta eſt communis* omnium opinio. & in ſecunda ſubſcriptione idem tenet Bald. in l. maximum vitium. ver. ex prædictis. C. de libe. præte. & in l. Gallus. §. inſtituens. ff. de libe. & poſth. & in l. Titius. eod. tit. & in l. filium. in ij. not. ff. de his, qui ſunt ſui. vel alien. iur. Pe. de Anch. in repe. c. j. de conſtit. Io. And. in c. ad extirpandas. de fil. preſbyt. Dec. in conſi. xcv. in ij. dubio. & in conſi. dxlv. Corn. in conſi. ccvij. vol. ij. Bal. in repe. l. in ſuis. ff. de libe. & poſth. Abb. in c. ad extirpandas. de fil. preſbyt. hoc voluit dicere gl. in verbo, liberorum. in cle. j. de baptiſmo. gl. in l. filij. ff. de verb. ſign. glo. in l. ſed & milites. C. de excuſ. tut. Bar. in l. alimenta. in fi. prin. ff. de alim. & cibar. leg. Cur. Iun. in conſi. lvij. poſt Iaſ. in l. ſi quis id quod. ff. de iuriſd. om. iud. Goza. in conſi. xxxvj.

4 Contrarium, ꝙ ſit ex propria ſignificatione tenet Barba. in conſilio x. vol. ij. & idem tenuit Iaco. Bu. vt per Bald. in d. l. maximum vitium. C. de liber. præter. & idem voluit etiam gl. in §. fin. inſti. qui teſtamen. tuto. dar. poſſ.

5 Tertiò Amplia, vt hoc procedat in diſpoſitione teſtatoris fauorabilis facta erga filios, in qua nepotes continẽtur: per tex. in l. Lucius. la fi. ff. de hered. inſti. & ponit Bar. in d. l. liberorum Ange. & Imol. in l. Lucius. la fin. ff. de hered. inſti. idem tenet Ange. in l. Gallus. §. inſtituens. ff. de libe. & poſth. Oldr. in conſi. cclxix. incip. thema ſiue tenor facti. Ant. de Bu. in c. in quibuſdam. de pœn. Pe. de Anch. in cle. j. de baptiſ. Cardi. Flor. in cap. ſecundo. de verbo. ſignificat. & in rubrica. de paren. qui fil. occid.

Alex. in conſi. ix. vol. j. vbi dicit iſtam communem opin. & in conſi. v. vol. iij. & conſi. xxvj. eodem vol. Soc. in conſi. xiiij. vol. j. Iaſ. in d. §. inſtituens. Capra in conſi. xxij.

Cur. Iun. in conſi. cxiij. & conſi. xxij. vbi dicit iſtam opin. Bar. communiter teneri. & in conſi. cxvj. Iaſ. in l. de quibus. ff. de legib. Soc. in conſi. ccxlix. Alex. in conſi. xxxvij. vol. vj. & in conſi. cxxij. vol. iiij.

Dec. in conſi. ccccxcj. vbi dicit iſtam opinionem communiter approbari. Corn. in conſi. ccvij. vol. ij.

Barb. in conſi. x. vol. ij. & ibi dicit iſtam communem opin. Roman. in conſi. cxlviij. Bal. in conſi. xxxij. vol. iiij. & in conſi. ccclxij. eodem volu. iiij. & in conſi. ccclxiiij. eodem vol. & in conſi. cccxiij. eodem vol. iiij. & in conſi. xiij. vol. iij. & in l. j. C. de condi. inſer. Iaſ. in conſi. lij. volu. iij. Io. Anto. Alex. in conſi. xxviij. Bertr. in conſi. lxxvij. vol. ij.

Goza. qui dicit iſtam communem opinionem in conſi. iiij. & in conſi. lix. Cur. Sen. in conſi. xlv. verſi. præmiſſis omnibus.

Maria. Iun. in conſi. cxxv. vol. j. & conſi. cxlvj. volu. ij. & conſi. cxlix. nu. 3. vbi dicit hanc magis communem opin. Ruin. conſi. cj. vol. ij.

Contrarium tenuerunt Franciſc. Accurſ. conſulendo. And. de Piſ. & Rayn. Cyn. Iacob. de Aren. Bald. & Imol. in l. Gallus. §. inſtituens. ff. de liber. & poſthum. vbi etiam Aret. idem tenet. & idem tenet Bald. in repe. l. in ſuis. ff. de lib. & poſthu. Bal. in l. quiſquis. C. ad legem Iul. maieſt. Corn. in conſi. cxcix. vol. ij. & in conſi. cxxxij. volu. j. & in conſi. cxlviij. volum. iij.

Soc. vbi dicit iſtam partem communem in conſi. ciiij. volu. iij. & in conſi. lxxiij. vol. iiij. Dec. in conſi. xcv. in ſecundo dubio. Albe. de Roſa. in ſecunda parte ſtatutorum. q. cvj. Signorol. Homod. in conſi. ccxlvij. Dec. in conſi. ccclxv. & in conſi. dclxvij. in fin. Roma. in conſi. ccccxxviij. in vltimo dubio. Cor. in conſi. clxxxij. vol. ij. & in conſi. cxc. vol. iiij. & in conſi. ccxxx. vol. iij.

Soc. in conſi. clij. in ſecunda ſubſcriptio. ad illud conſilium, & ſimiliter in vij. ſubſcriptione. Aret. in conſi. cxlv. Alex. in conſi. j. volu. j. Curt. Iun. in conſi. cxxxv. & in conſi. cxj.

Io. Ant. Alex. in conſi. cxliiij. vbi dicit iſtam magis communem opinionem. In quam etiam partem inclinat Corn. in conſi. ccciiij. volu. iij. Alciat. in l. liberorum. ff. de verborum ſignifi. Bertr. in conſi. ccix. volu. iij. Zaſ. in conſi. vij. vol. j. Guald. caute. iiij. in tit. de ſubſti. Goza. in conſi. xxxvj. Bertr. in conſi. ciiij. vol. ij. Paul. de Caſt. in conſi. xcvij. incip. ne in propriis. vol. ij. Ang. Aret. in §. fi. inſti. qui teſta. tut. dari poſſ.

6 Pro concordia harum opinionum dici poteſt quòd ſi agitur de ſucceſſione aui vel patrui, & tunc quia nepos admittitur ad ſucceſſionem vna cum patruo, appellatione filiorum veniunt nepotes, ſi verò ageretur de ſucceſſione aliorum tranſuerſalium patruo excepto, tũc appellatione filiorum nepotes non continerentur: quia ſemper in dubio teſtator præſumitur voluiſſe vti iure communi. ita Are. in conſi. cxlv. quem ſequitur Cur. Iun. in conſi. lxxv. nu. 5.

7 Sed tenendo primam opin. magis communem, ex illa infertur, vt in ſubſtitutione fideicommiſſaria, in qua inuitantur filij veniunt nepotes; ita loquitur Marian. Iunior, in conſilio cxiiij. & in conſilio cxvj vol.

vol.j.& in conſi.cxlvj.vol.ij.Berous.q.cxij.

Contrarium tenet Mant.in conſi.cclxxv.

8 Et tenendo illam primam opi.Limita,niſi ipſi filij ſint grauati, quia tunc grauatis filiis non cenſerentur grauati nepotes.Curt.Iun.in conſi.cxj.Deci.in conſi.xcv.in ij.dubio.& Cur.Iun.in conſi.cxxxv.Io.Anton.Alex.in conſi.cxliiij.Guald.caute.iiij.de ſubſt.Pariſ.in conſi.xxxj.vo.ij.nam quando ex diſpoſitione teſtatoris reſultat incommodum,appellatione filiorum non continentur nepotes.Rui.conſi.cxxxj.vol.ij.& dicetur in v.limit.

9 Contrarium Cur.Iun.in cōſi.cxvj.Io.Ant.Alex.in conſi.xxviij.Dec.in conſi.cccxcj.Pariſ.conſi.lx.vol.ij.& conſi.lxj.vol.ij.& conſi.xvij.volum,iij.

10 Sed quando agitur de ſubſtitutione fideicommiſſaria paſſiua, etiam ſi agatur de grauamine ſi vocantur filij ad ſubſtitutionem fideicommiſſariam,videntur vocati nepotes.Pariſ.conſi.lxxviij.& conſilio lxxxvij.vol.ij.& conſi.lxxxix.eod.vol.& conſi.xiiij.& conſi.xlj.vol.iij.& conſ.vij.nu.19.& nū.37.eod.vol.

11 Quod eo magis videtur procedere quando illa ſubſtitutio fideicommiſſaria poſſet importare tam commodum:quàm etiam incommodū:vt per Pariſ.in conſi.lij.nu.37.vol.iij.

12 Secundò Amplia,etiamſi verbum filij appoſitum ſit per modū cauſæ,vel conditionis,& diſpoſitio contineat filiorum fauorem,vel commodum,& hoc ſiue in diſpoſitione teſtatoris, ſiue in diſpoſitione.l.vt per Bar.in d.l.liberorum.Cardi.in c.ij.de verb.ſig,Pe,de Anch.in cle.j.de baptiſ.Grat.conſi.liiij.vol.ij.

13 Tertiò Amplia,quia in diſpoſitione.l.vbi diſpoſitio continet filij fauorem,& tertij odium,ſed principaliter fauorem filij,tunc l.loquens in filiis nepotes comprehendit.Bar.in d.l.liberorum.ff.de verb.ſig.Cardi.in d.c.ij.de verb.ſig.Pe.de Anch.in cle.j.de bap.Ang.Aret.in fi.inſt.qui teſt.tut.dari poſ.

14 Quod Amplia etiam ſi ſit diſpoſitio l.correctoria.Rom.conſi.cxxix.Abb.in conſi.xxv.vol.j.Barb.in conſi.x.vol.ij.

Limita,ſi diſpoſitio contineret odium tertij,ſine filij fauore,vt in ſtatuto ꝙ pater teneatur ſoluere condemnationem pro filio dicit Bal.in l.pen.C.ad Maced.Alex.in conſi.lvj.vol.v.

15 Quartò Amplia in beneficiis principum,quia in eis fit larga interpretatio,& ideò appellatione filiorum veniunt nepotes.Bar.in d.l.liberorum.Card.in d,c.ij.de verb.ſign.Pe.de Ancha.in d.cle.j.de bap,Iaſ.in l.de quibus.ff.de legib.Pe.de Anch.in c.j.dum tractat de interpretatione ſtatutorum.ver.iij.principaliter.Alex.in conſi.xvij.vol.v.Fel.ex mente Pet.de Ancha.& Barba.in c.cauſam,quæ.de reſ.Rui.conſilio ccxxvij.volum.j.

16 Quintò Amplia in feudis,in quibus appellatione filiorum veniunt nepotes.Bal.in c.j.de alie.feud.poſt gl.j.in §.j.in verbo,reuertitur ad dominum,& ibi Mart.de Laud.in ver.& ſi clientulus.Iac.de Bel.& Aluarot.ibi.Bal.etiam in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.Alexan.in l.Gallus.§.inſtituens.ff.de libe.& poſth.Pe.de Anchar.in c.canonum ſtatuta.in xiiij.q.principali.in materia interpretationis declaratoriæ.in verſi.ſed quando verbum filij ponitur.de conſti.Alexan.in conſi.cxxij.vol.iiij.& in conſi.xvij.vol.v,Iaſ.in l.de quibus.ff.de legib.& in l.ſi extraneus.ff.de condi.cauſa dat.& in d.§.inſtituens.

Idem ſentit Bar,in d.l.liberorum.ver.quæro quid in reſcripto principis.Alex.in conſi.xxvj,vol.v.qui dicit,ꝙ in feudis appellatione filiorū veniunt omnes deſcendentes.Trig.ſin.xix.Pariſ.in conſi.xx.vol.j.Rui.conſi.xlv.vol.j.& conſi.cciij.vol.ij.& conſilio cv,vol.iij.& conſi.clxvij.volum,quinto,

17 Contrarium,ꝙ imò in feudis appellatione filiorum non veniant nepotes,tenuit Sal.in l.ij.q.xxj.C.de iure emphyt.Imol.in l.quod dicitur,ff.de verb,obl.vbi dicit ꝙ quando pater ſtipulatur filiis in actu,qui filiis poteſt conuenire vt filiis,& filiis vt heredibus,tunc appellatione filiorum non veniunt nepotes.Alex,in conſi.cciiij.vo.ij.Fel.in c.per tuas.de proba.Roch.in c.fi.ſecundum paruam impreſſionem.ver.& hoc facit,de conſuet.

18 Concordat Cur,Iun.in tract.de feud.in ij.par.ꝙ in feudo conceſſo à principe habeat locum prima opinio,in feudo conceſſo ab inferiore,procedat ſecunda opin.

19 Sextò Amplia,etiam ſtante ſtatuto,ꝙ ſtante filio maſculo,filia fœmina excludatur,nam non modo filius excludet filiam, ſed etiam nepos ex filio maſculo excludet filiam.hoc tenuit Iac.Bu.in ſua diſp.quem ſequitur Bar.in l.liberorum.ff.de verb.ſig.Card.in c.ij.de verb.ſig.Per.de Anc.in cle.j.de bap.Bal,in l.ij,in fi.C.de in ius voc.& ibi.Sal.& Pau.de Ca.Io.And.in addi.Spec.ſuper rubr.de ſucceſſ.ab inteſt,Bal.in l.maximum vitium.C.de lib.præt.Sal.Pe.de Anch.in repe.cap.canonum ſtatuta.de conſti,Caſſan.in conſuet.Burg.Iaſ.in l.ij,C.de in ius vocand.& ibi Dec.vbi dicit iſtam eſſe communem opinionem.Fulgo.in conſilio lxxviij.Pau.de Ca.in conſi.xl.vol.ij.Georg.Nat.in c.quamuis.de pact.in vj.Cur.Iun.in conſi.cxj.Pau.de Ca.in l.maximum vitium.C.de libe.præter,

Fulg.in l.de quibus.& Iaſ.ibi.vbi hanc dicit communem * opinionem.ff.de legib.Soc.in conſi.feudali.inter lecturas.aliàs in conſi.cclij Ruin.in §.& quid ſi tantùm,in l.Gallus.ff.de lib.& poſth.Roma.in cōſi.cxxix.in fin.Soc.in conſi,xxx,vol,j,licèt dicat aliquos tenere contrarium.Caſſan.in conſi.liij.Hippo.in ſingu.ccciij.Matth.de Afflict.ſuper Conſti.aliàs in rubrica.de ſucceſſ.filio.nu.64.Roch.in c.fi.de conſuet.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.aliàs in xij.articulo.in xvj.q.vbi latè examinat.quæſt.& limitat.Pariſ.conſi.lxxxv.vol.ij.& conſi.lij.vol.iij.Aimo in conſi.clv,Gra.conſi.xxvj.vol.j.& conſi.xliij.vol.j.Rui.conſi.xij.vo.j.& conſi.clxxix.vol.ij,& conſi,xxv,volu.iij.& conſi.xxxj.vbi declarat.vol.iij.& conſi.lxiij,vol.iij.& conſi.lxvj.vol.iij.& conſi.cxliij.vol.iij.& conſi.lviij,vol,v.Tiraq,de iur.primogenit.q.xl.nume.46.glo.conſuet.Turonen,

Contrarium verò,ꝙ nepos non excludat filiam:tenuit Bal.in l.ſi verò.§.de viro.in fine,ff.ſol.mat,& in l.ſed & milites.ff.de excu.tut.Chriſtoph.Porc.in §.fi.inſti,qui teſta.tut.dari poſ.Idem videtur tenere Imo.in d.l.ſi verò.ff.ſol.matr.Areti.in conſi.clxiiij.Deci.in conſi.cccxv.& in conſi.dxj.in fi.& in conſi.cccclj.in fin.& in conſi.dcxxv.& in conſilio dclxxxviij.

20 Et ſicut filius & nepos excludunt filiam,vt ſuprà dictum eſt,ita etiā excludunt neptem ex filia:vt no.Bar.in conſi.cxxxiij.Pau.de Caſt.in l.maximum vitium.C.de lib.præt.& Bal.& Imol.in §.de viro.ff.ſol.ma.Bal.in l.maximum vitium.C.de libe.præte.& in l.quod verò.ff.de legi.Dec.in l,ij.C,de in ius voc.Georg.Nat.in cap.quamuis.de pac.in ſexto.Dec,in conſi.dcxxxiiij.Roch.in c.fi.de conſue.Brun.in tract.quod ſtan.maſc,in xxij.articulo.in xiiij.q.Lauren.in §.cæterum.inſti.de legi.agn.ſucceſſ.Rui.conſi.xlvij.vol.iij.

21 Neptis autem ex filio maſculo non excludit filiam teſtatoris,Bart.in d.l.liberorum.ver.quæro pone retento eodem themate.ff.de verb.ſig.Bal,in l.Gallus.§.inſtituens,in fi.ff.de lib.& poſth.Sal.in l.ij.C.de in ius voc.Soc.in conſi.cliij.vbi declarat.& in conſi.ccxcvj.Aret.in conſ.cxj.Dec.in conſi.cccix.Caſſan.in conſuetū.Burg.Matthæ.de Afflict.ſuper Conſti.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.Maria.Soc.Iun.in conſi.j.vol.j.Rui.conſi.clxij.volum.ij.Tiraquel.de iur.primoge.cap.xiij.nu.6.Gramma.deci.lxiij.

22 Succeſſiuè quæritur an ſicut in hoc caſu neptis ex filia excluditur,ita nepos maſculus ex fœmina excludatur.& Bar.in §.videndum.in l.ij.ff.ad Tertu.& in l.liberorum.ver.quid ſi filia dotata.ff.de verb.ſign.tenet quòd etiam nepos maſculus excludatur.idem voluit Bald.in l.maximū vitium,C.de libe.præter.Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edic.Pe.de Ancha.in cle.j.de bapt.Nico.de Matt.& Cy.in l.j.C.quæ ſit long.conſuetu.Roma.in conſi.xl.And.de Iſer.in c.j.de nat.ſucceſ.feud.Sal.in l.maximum vitiū.in fi.C,de libe.præter.& ibi Corn.Ang.in §.ſed neque.in auth.de trien.& ſemiſ.Sal.in l.ij.C.de in ius voc.& in l.illud.C.de ſacroſ.eccle.in fin.Soc.in conſi.lxiij.vol.iij.Bal.in conſi.clxxj.in fi.vol.ij.Brun.in tract.de ſtatut.in vj.argumen.ver.j.quæro.Corn.in conſi.ccxxxiiij.vol.iiij.Iaſ.in conſi.cxlj.vol.ij.Lauren.in §.cæterum.inſti.de leg.agnat.ſucceſ.Are.in l.Gallus.§,nunc de l.ff.de libe.& poſth.in fin.Iaſ.in l.qui ſe patris.C.vnde liber.Ioan,Anto,Alexand.in conſi.xvj.Georg.Nat.in c.quamuis.de pact.in vj.

23 Et facit,nam ſtate emphyteuſi recepta pro ſe,ſuiſque filiis maſculis,non venit nepos maſculus ex filia.Specula.in titulo,de loca.§.nunc aliqua.verſicu.cxlvj.Ruin.conſi.xxij.volum.iij.& conſilio xlvij.volumine tertio,

24 Contrarium,ꝙ non excludatur nepos maſculus ex filia,tenuit Fran.Tigrini,in conſi.incip.ſuper quæſt.quæ oritur.Bal.in l.ſancimus.in fin.C.de inoffi.teſta.Ang.in l.de quibus.ff.de legib.ſentit hoc Bar.in conſi.cxxxiij.Capra in conſi.cxxxvij.

25 Eſt verum,ꝙ Bal.in l.maximum vitium.C.de lib.præte.diſtinguebat,ꝙ aut filia fuerat patri ſuperſtes,& tunc nepos excluderetur:aut prædeceſſerat,& tunc nepos non excludatur:quam diſtinctionem videtur ſequi Alex.in conſi.lxxv.vol.j.

Tamen illam reprobat Georg.Natt.in dicto cap.quamuis.de pact.in ſexto.

26 Pau,verò de Caſt.in l.qui ſuperſtitis.in fi.ff.de acq.her.diſtinguebat alio modo,quia aut dos filiæ fuerat per patrem recuperata,& tunc nepos excludatur:aut fuerat recuperata per filium,& tunc filius excludatur,& iſtam diſtinctionem ſequitur etiam Alex.in dicto conſilio lxxv.volumine primo.

27 Sed etiam eſt non modica dubitatio inter Doct.vtrum ſicut ſtante filio maſculo excluditur filia teſtatoris, ita excludatur neptis ex filio maſculo.Cy.in d.l.j.C.quæ ſit long,conſue.tenet ꝙ neptis ex filio excludatur:& idem voluit Bal.in l.quod verò.ff.de legib.& Raph.Ful.Alex.Riminal.Iaſ.Dec.Pau,de Ca.ibi,Bal.in l.maximum vitium.C.de liber.præt.latè.Iaſ.in conſi.ccxxj.vol.ij.Geor.Nat.in c.quamuis.de pac.in vj.& dicit Cur.Sen.in conſi.ix.ꝙ nepos maſculus excludet nepotem fœminam ex maſculo:allegat Pau.de Ca.in quodam cōſilio quod nō inuenio.Brun.in trac.ꝙ ſtant.maſc.& in xij.articulo in xvj.q.vbi iſtam dicit*communem.Maria.Iun.conſi.cclxviij.vol.ij.Rui.conſi.cl.vol.ij.

Contrarium tenuit Bald.in dicta l.ij.C.de in ius vocan.ſequitur Pet.de Anch.in repet.canonum ſtatuta.verſi.his igitur quinque membris.de conſtitu.Socin.in conſi.xxx.Alexand.in conſi.xlix.vol.iiij.Socin.in

conſi.

conſi.cxxij.vol.iij Pariſ.conſi.xlj.vol.iij.Rui.conſi.cxliij.volu.ij.& conſi. clxj.vol.ij.& conſi.xix.vol.iij.Tiraq.de iur.primog.q.xiiij.nu.4.& nu.5.

28 Sed ſi nepos extaret ex filio maſculo,& nepos ex filia fœmina,& extaret etiam ſtatutum vt ſtantibus filiis maſculis filia dotata non ſuccedat, proculdubio nepos ex maſculo excluderet nepotem ex fœmina. Ita tenet Barto.in dicta l.liberorum.verſiculo,quæro pone aliquis deceſſit.ff. de verb.ſignificationib.Bal.in l.maximum vitiũ.C.de liber.præter.Brun. in tract.quòd ſtant.maſculis.in xvj.quæſtio.

29 Septimò Amplia,vt etiam in aliis ſtatutis, quæ non continent odium principaliter appellatione filij veniat nepos. Cæpol. in conſi. ciui. vij. Ang.Aret.in §.fin.inſtit.qui teſtâ.tut.dari poſſ.Rom.in conſi.cxxix.Ang. in conſi.lxxxviij.Bald.in l.filium hàbeo.ff.ad Maced.Ruin. conſili. lxiij. volum.iij.

Contrarium Bald.in l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſta.Corne.in conſi. cxxxij.volu.j.

30 Tertiò Limita, niſi ſtatutum eſſet correctorium iuris cõmunis: vt per Caſſan.in conſuetud.Burg.§.xj.nu.8.

31 Item Limita,vt per Rui.conſi. viij. volu. v. quando contineret odium irrationabile.

32 Octauò Amplia, nam ſemper vbi poteſt ex coniecturis apparere, quòd diſponens ſenſerit de nepotibus,tũc proculdubio ſemper appellatione filiorum nepotes continentur.Aret. in conſi. cxlv. Curt.Iunior in conſi.cxj.Bald.in l.j.C.de his,qui ante aper.tab.Socin.in conſi.clij.Curt. Iun.in conſi.cxiiij.& in conſi.cxvj.Pariſ.conſi.lxxviij.vol.ij.

33 Amplia, etiamſi filij eſſent nominati nominibus propriis. Bald. in l.j. C.de his,qui ant.apert.tab.Curt.Iun.in conſi.cxiij.

34 Nonò Amplia, quia appellatione filij nepos cõtinetur, quando aliàs ſequeretur ſeparatio, vel aliquid iniquum, vel inhumanum emergeret: Bart.in l.liberorum.per illum tex.ff.de verb.ſig.& per.l.vxorem.§.concubinæ.ff.de leg.iij.& ibi Bar.not.refert & ſequitur Petr.de Anch.in cle. j.de bapt.Car.in c.ij.de verb.ſig.Idem tenet Bal.in l.Gallus. §. inſtituens. ff.de lib.& poſth.Signo.Homod.in conſi.ccxlvij.in fi.Soc.in conſi.lxxiij. vol.iiij.& in conſi.clij.vol.j.Alex.in conſi.v.vol.iij.in l.ſed ſi hoc. §. liberos.ff.de in ius voc.Curt.Iun.in conſi.ix.& in conſi.iij.numer.8.vbi dicit communem * opin.Alex.in conſi.xxxvij. vol. vj.in reſpon. ad octauum argum.Caſſan.in conſi.xiiij.nu.16.

35 Et idem quando aliàs eſſet odium irrationabile:tenuit Ruin. conſilio viij.volum.v.

36 Decimò Amplia,quia ſi verba conferuntur in certum futurũ euentũ, & eo tẽpore non reperiatur filius,ſed nepos,vt actus valeat,& diſpoſitio operetur,tunc appellatione filij nepos continetur.Imol. in §. inſtituens. & ibi Alex.Socin. & Iaſ. & Claud.in l.Gallus.ff.de lib. & poſth.Corn.in conſi.ccvij.volum.ij.Ange. Aret.in §.fi.inſt.qui teſt.tut.dar.poſſ.Alex.in conſi.ix.vol.j.& in conſi.v.vol.iij.& in conſi.xxvj.volu.iij.Dec.in conſi. cccxcj.Curt.Iun.in conſi. cxxxix. vbi dicit iſtud communiter teneri per Doct.& in conſi.clxj.Alex.in conſi.xxxvij.vol.vj.Curt. Iun.in cõſi.lvij. Guald.in iiij.cautel.de ſubſt.Gozad.conſi.xxxvj. & conſi.lix. Bertran. in conſi.lxxvij.vol.ij.Pariſ.conſi.lxxviij.vol.ij.& conſi.lj.volu. iij. Marian. Iun.in conſi.cxiiij.nu.31.vbi dicit communem * opinionem.& in conſi. cxvj.num.13.volu.j.Dec.in conſi.cccxcj.Goz.in conſi.iiij.nu.13.& nu.31. vbi dicit communem opin.

Contrarium tenet Rom.in conſi.ccccxxxviij.in vltimo dubio.Aret. in conſi.cxlv.Dec.in conſi.xcv.in ij.dubio.Soc.in conſi.lxxiij.nu.19.vol. iiij.vbi dicit opinionem Imo.non eſſe communem.

37 XI. Amplia, quando filius fuit conſideratus in diſpoſitione ratione agnationis, ſeu familiæ, quia tunc etiam nepos continetur filij appellatione.Ioan.And.in addit.Spec.ſuper rub.de ſucceſſ.ab inteſt.Salicet.in l. maximum.vitium.C.de lib.præt.Imol.in l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol. matr. Fulg.in conſi.lxxviij.Georg.Nat.in capit.quanuis.de pact.in vj.Paul. de Caſtr.in conſi.xl.volu.ij.Iaſ.in l.de quibus.ff.de ll.Curt.Iun.in conſi.cxj. Goza.in con.lix.Pariſ.con.lxxxv.vol.ij.Mari.Iun.in conſi.xix.& in conſi cxvj.nu.13.vbi dicit omnes ita tenere.vol.j.

38 Et propterea dicitur, quòd ſi perſona filij ſit conſiderata propter aliquam qualitatem,quæ etiam in perſona nepotis concurrat, appellatione filij ſemper nepos continetur. Paulus de Caſtro, in l. filium habeo. ff.ad Maced.

39 Amplia,nam quando à teſtatore eſt conſiderata ratio agnationis, diſpoſitio non ſolum ad primos duos gradus liberorum,ſed etiam ad alios poſt illos extenditur:vt per Petr.de Anch.in conſi.xxvj. Bertrand. conſi. xxx.vol.j.in nouis.

40 XII. Amplia, quando auus nepotem filium nominare conſueuiſſet. Barto.in l.alimenta.in fi.ff.de ali.& cib.legat.Rom.in l.ſi verò.§.de viro. in xxxiij.alias xxxvj.fall.ff.de ſolu.mat.& in conſi.ccccxxxviij.in fin.Iaſ. in l.Gallus.§.inſtituens.ff.de li.& poſth.Ang.Aret.in §.fi. inſt. quib. teſta. tut.dar.poſſ.Soc.in conſi.clij.in iiij.ſubſcript.

41 Iaſ.in l.ſi pater.C.de hered.inſtit.vbi hoc dictum limitat, niſi auus eodem tempore etiam filium haberet,quia tunc appellando filium intelligeretur potius de vero filio,quàm de nepote.

42 XIII. Amplia,nam vt actus valeat,& non pereat, appellatione filij venit nepos.Bald.in dicta l.Gallus.§.inſtituens. ff. de lib. & poſt. Cor.in conſi.ccvij.vol.ij.Soc.in conſi.lxxiij.nu.19.vol.iiij.

43 XIIII. Amplia,vt etiam appellatione filiarum veniant omnes deſcendentes fœminæ.Inn.in c.ſi vero.el j.in fi.de ſent.excomm.Bal.in margarita,in verbo mater.

44 XV. Amplia,quia non modo veniunt nepotes, ſed etiam pronepotes.Barto.in l.j.§.ſi quis.ff.de ſuis & legit.Pariſ.in conſi.lij.vol. ij. Aim.in conſi.clv.vbi declarat.

45 XVI. Amplia etiamſi dictum ſit de filiis ex ſuo corpore natis, nam adhuc etiam venirent nepotes.Bertr.in conſi.clvij.vol.j. Rui.conſi.cciij. vol.ij.& conſi.lxiij.vol.iij. Vide infrà in limitatione xiij.

46 Primò Limita,quia in tutelis appellatione filiorum non veniunt nepotes,l.quid ſi nepotes.ff.de teſt.tut.& ibi Barto.in l.præcedent.& Bald. in dicta l.quid ſi nepores.glo.in l.iuſta.ff.de verb.ſign.Bald. in l. liberorum.ff.de verb.ſign.Card.in c.ij.de verb.ſignif.Petr.de Ancha.in clem.j. de bapt.Curt.Iun.in conſi.cxj.eſt etiam tex.in §. fi. inſtit. qui teſt.tut.dar. poſ.Alex.in conſi.xxxvij.vol.vj.

47 Vtrum autem hoc ſit ex eo,quia in vltimis voluntatibus appellatione filiorum non veniat nepos,ſecundum vnam opin. vel ex eo, quia tutela reſpectu tutoris eſt onus: vt dicit Bartol. in l. liberorum. ff. de verb. ſignifi.vide ſuprà Doct.alleg.in j.ampliat.pro vna,vel altera parte.

48 Amplia,vt etiam. l. diſpoſitio in tutelis loquens de filiis non comprehendat nepotes.l.ſed & milites.§.j.ff.de excuſ.tut.Bart.in d.l. liberorum. Alex.in conſi.xxxvij.vol.vj.

49 Secundò Limita, in patre exheredante filium, quia tunc filij appellatio non comprehendit nepotem,glo.in l.filij.ff.de verb.ſign.Barto.in l.liberorum.ff.de verb.ſign.Card.in c.ij.de verb.ſign. Petr.de Anch.in cle.j. de bapt.Anton.de Butri.in capitulo,in quibuſdam. de pœn.Alexand.in conſi.cxl.vol.vj.

Contrarium ſentit Curt.Iun.in conſi.xj.

50 Tertiò Limita,nam in legato facto de alicuius perſona vna cum filiis,quia non veniunt nepotes,quando non ſequeretur dura ſeparatio.l. liberorum §.ſed Papyrius.ff.de verb.ſign.l.vxorem.§. concubinæ. ff.de legat.iij.vbi gl.Bar.in d.l.liberorũ.Card.in c.ij.de ver.ſign.Pet. de Anch. in clementina j.de baptiſ.

51 Quartò Limita, nam vbi in diſpoſitione filius ponitur per modum cauſæ,vel conditionis,& diſpoſitio non reſpiciat filij commodum, ſiue in diſpoſitione teſtatoris ſimus, ſiue ſimus in diſpoſitione.l.tunc appellatione filij non comprehenditur nepos:ita declarat Bart. in l. liberorum. de verb.ſig.Card.in d.c.ij.de verb.ſig.Pet.de Anch.in cle.j.de bap.Bal.in c.j.§.& quia.qui feud.dar.poſſ.Goz.in conſi.xxxvj.

52 Quintò Limita, nam in diſpoſitione.l. vbi diſpoſitio continet odium filiorum,appellatione filiorum non veniunt nepotes:ita tenet Barto.in d.l.liberorum.ff.de verb.ſig.per l.patri.ff.de adult.cum l.ſeq.per l. Iulianus.§.hoc capite.ff.de rit.nupt.Car.in c.ij.de ver.ſig.Pet.de Anch.in cle.j. de bapt.gl.in c.apoſtolica.in gl.j.viij.q.j.Io.And.& Abb.in c.ad extirpandas.de fil.presbyt.Bald.in c.j.§.& quia.qui feud.dar.poſſ.Bald.in l.pen.C. ad Maced.cuius dictum ſequitur Hipp.in l.infans.ff.ad leg.Cor.de ſicar. Ang.in l.Titius.in princ.ff.de lib.& poſth.in l.etiam.ff. ſolu. matr. Alex. in conſi.lvj.vol.v.& in conſi.cxl.vol.vj.Chriſtoph.Porc.in §.fi.inſtit.qui teſta.tut.dar.poſſ.Dec.in conſi.xcv.Alex.in conſi.xxxvij. vol. vj. Guald. in iiij.caute.de ſubſt.

53 Prout etiam in diſpoſitione pœnali appellatione filiorum nõ veniunt nepotes.Rui.in conſi.cxxvij.vol.ij.

54 Sublimitat tamen hoc Curt.Iunior,in conſi.cxj.quando diſpoſitio eſſet vno reſpectu odioſa, tamen alio reſpectu contineret diſpoſitionem fauorabilem,vt quando agitur de fœminis excludendis per maſculos fauore agnationis:vt ibi per eum.

Sed contra hanc ſublimitationem eſt deciſio Bal.in cõſi.ccclxij. vol. iiij.incip.opiniones variæ.

55 Contrarium tamen in principali limitatione tenuit glo.in dicta capit. ad extirpandas. de fil. presbyt. quæ diſpoſitionem excludentem filios à ſucceſſione in beneficiis paternis aſſerit etiam nepotes comprehẽdere, & illa opin.communiter approbatur:vt ibi per Abb.Idem videtur velle Bal.in l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſt.

56 Et ideo Afflict.ſuper conſt. rub. de arm. num.32. dicebat quod omnis conſtitutio contra ius, dum loquitur de filiis non comprehendit nepotes.

57 Sextò Limita, nam licèt in diſpoſitione.l.regulariter, filij appellatione veniat nepos,fallit, vbi l.vlterius procedit reſtringendo ſuam diſpoſitionem ad liberos primi gradus.l.iubemus.§.j.C.ad Trebell. & ibi per Doct.Bal.in l.liberorum.ff.de verb.ſignific.Card.in c.ij. de verb.ſignifi. Petr.de Anch.in clem.j.de bap.Chriſtoph.Porc.in §.fi.inſtit.quib. teſta. tut.dar.poſſ.

58 Septimò Limita, nam appellatione filij venit nepos : niſi in filio inſit aliqua qualitas, quæ non ineſt in nepote, propter quam qualitatem filij ſit locus diſpoſitioni,quia tunc nepos non venit.l.ſi.C.de nat. lib. Barto. in l.liberorum.ff.de verb.ſignifi.Card. in dicto capitulo, ij.de verb.ſign. Petr.de Anch.in cap.j.de bapt.Bal.in l.Gallus.§.inſtituens. ff.de de lib.& poſth.Chriſtoph.Porc.in c.fin.inſtit.qui teſta.tut.dar.poſſ.in fin.Alex.in conſi.iiij.vol.iiij.Caſſan.in conſi.xiij.Io.Ant.Alex.conſi.xxij.in fi.Corn.

in conſi.ccxxxiiij.volu.iiij.Soc.in l.cum auus.verſicu.primus caſus. ff.de cond.& demonſtr.Hippol.in ſing.ccciij.Zaſ.in conſi.vij.volu.j. Br.in.in tract,quòd ſtant.maſc.ver.& j.quæro ſtatutum prædictum,vbi declarat.

59 Octauò Limita in priuilegiis, in quibus filiorum appellatione non veniunt nepotes.Bart.in d.l.liberorum.ff.de verb.ſig.per l.ſed & milites.ff. de excuſ.tut.& ibi not.Bald.Spec.in tit.de ſucceſſ.ad inteſt.verſic. quid ſi aliquis decedit.Bald.in l.iubemus.§.fin.in ſummario.C.ad Trebel.Alex. in l.etiam.ff.ſolut.matr.Card.in c.ij.de verb.ſig.Pet.de Ancha.in cle.j.de bapt.Deciſ.Neapol.xxj.in nouis.

60 Fallit,quando ex tali priuilegio nullus læderetur:vt per Alexand.in l. etiam.ff.ſolu.matr.Bald.in l.maximum vitium.C.de lib.præter.

61 Nonò Limita in contractibus in quibus appellatione filiorum non veniunt nepotes.Bart.in l.liberorum.ff.de verb.ſig.Card.in c.ij.de verb. ſig.Pet.de Anch.in clem.de baptiſ.Alexan.in l.Gallus.§.inſtituens. ff.de lib.& poſth.& in l.ſed ſi hac.§.liberos.ff.de in ius voc.Iaſo.in dict.§.inſtituens.Sal.in l.ij.q.xxj.C.de iur.emphy.Io.Cald.in conſi.xj.in tit.de locat. Imo.in c.potuit.in fi.de loc.Alex.conſi.xj.volum.iij.Alex. in conſi.xvij. volu.v.& conſi.cxxv.vol.v.Trigo.ſing.xix.Caſſa.in conſi. liij.Mari. Iun. conſi.cviij.volu.ij.Rui.conſi.xiij.vol.j.& .conſi.xxxv.vol.j.& conſi.cciij. nu.22.vol.ij.Pariſ.in conſi.xx.nu.14.& nu.23.vol.j.

62 Ex hoc autem infertur,quòd in emphyteuſi habita pro ſe,& filiis non veniunt nepotes.Imo.in l.cum vir.ff.de condit.& demonſt.Sali.in l.ij.in xxj.q.C.de iur.emphyt.& Imo.in l.quod dicitur.ff.de verb. obliga. Ant. de Butr.in cap.quibuſdam.de pœn.Alex.in l.ſed ſi hac.§.liberos. ff.de in ius.voc.Ioan.Cald.in conſi.xj.in tit.de locat.Alex.in conſi.xvij.vol. v.& in conſi.lxj.vol.j.& in conſi.cxxviij.cod. vol.j. hoc etiam ſentit Imol.in c.potuit.in fi.de loca.tenet expreſsè Iaſ.in l.Gallus.§.inſtituens. ff.de lib. & poſth.Fel.in c.per tuas.de probat.Alex.in conſi.xj.vol.iij.

Contrarium ſentit Bal.in d.l.cum vir.vt pōderat ibi Imo.vt per Bert. in conſi.50.vol.ij.

63 Tenendo primam opinionem communem, amplia etiam procedere in donatione:vt per Marian.Iun.in conſi.cviij. vol.ij.

64 Sublimita quando pater fuiſſet ſtipulatus filiis non vt filiis,ſed vt heredibus , quo caſu non ſolum venirent nepotes, ſed etiam extranei : vt per Imo.in l.quod dicitur.ff.de verbo.oblig. Bertrad. in conſi.50. nu.4. vol.ij.in nouis.

65 Decimò Limita vt concluſio habeat locum in nepotibus natis, ſecus in naſcituris, quia appellatione filiorum nō veniunt nepotes naſcituri, ſed tantum nati, ſicuti diſpoſitio de liberis habet tantum locum in natis. Alex.in conſi.clxxxiiij.volu.ij.Cor.in conſi.cxcix.vol. ij. Socin.in conſi. lxxv.vol.iij.Dec.in conſi.xcv.Cor.in conſi.ccxc.in fi.volum. iiij.Soc. in conſi.clij.in j.iij.iiij.v.& vltima ſubſcriptione.Goz.in conſi.xxxvj.Pariſ. in conſi.xx.vo.iij.

66 Contrarium in caſu , quando teſtator, vel alius diſponens contulit verba in certum futurum euentum:tenuit Curt.Iun.in conſi.cxj.Io.Ant. Alex.in conſi.viij.in & conſi.xxviij.Marian.Iun.in conſi. clxxij. volu.ij. Rui.conſi.cxvij.vol.ij.& conſi.cxxiij.vol.ij.

67 Sublimita primam opi.non habere locum in contractibus.Bart.in l. item prætor.ff.de ſuis,& legit.Rui.in conſi.xxxv.nu.14.vol.j.& in conſi. ccxxvij.eo.vol.

68 Secundò Sublimita quando diſpoſitio loqueretur de filiis natis,& naſcituris.Rui.poſt alios.in d.conſi.xxxv.nu.14.vol.j.

69 Tertiò Sublimita,quia licet nepotes non ſint nati,tamē ſufficit ſi fuerint ſaltem concepti tempore teſtamenti, vel tempore mortis teſtatoris: vt tradit Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.85.

70 XI. Limita,quādo filij ſunt nominati nominibus propriis, tunc enim non veniunt nepotes. Barto. in l.Gallus.§.inſtituens. ff. de lib.& poſth. Bart.in l. liberorum.ff.de ver.ſig.Card.in c.ij.de verb. ſign.Pet.de Anch. in clem.j.de bap.Curt.Iun.conſi.cxxj.Iac.de Beluiſ.in auth.de reſt.fideic. Alex.in conſi.xxxvij.vol.ix.Curt.Iu.in conſi.lvij.nu.2.vbi dicit cōem * opi.& in conſilio cxiiij.numero 5. vbi idem dicit Gozad.in conſilio iiij. & in conſilio xxix. & conſilio xxxvj. Betrand. conſilio ciiij. volumine ſecundo,Pariſ.in conſilio xx.volumine tertio. Aimo in conſilio xcviij. Rui.conſi.cxvij.vol.ſecundo, & conſi.cxx.volu.ij.& conſi.clxxix. volu. ſecundo,& conſi.cxxvij.vol.iij.& conſi.cxxix.vol.iij.

71 Vbi etiam ampliat quando teſtator loquitur de filiis naſcituris. & con.cxxxiiij.vo.iij.& con.cxxxvj.vo.iij.Mari.Iu.in con.cxlix.nu.-.vol.ij.

Contrarium in filiis naſcituris tenet Pariſ.in conſi.lij.nu.22.vol.iij. Mari.Iun.in conſilio cxlvj.nume.10.verſiculo,idem etiam firmat.volu.ij.

72 XII. Limita, quando diſpoſitio eſſet verificata in filio, tunc non extenderetur ad nepotem.Bartolus in l.liberorum.ff.de verb.ſignif.Alex. conſilio cv. volumine primo & conſilio xj. volumine tertio, Dec. in conſilio xcv.Gozad. conſilio xxxvj. Bertrand. conſilio xxiij. volumine primo,& in conſilio clxvj. volumine primo, & conſilio xiiij. volumine ij.Pariſ.conſi.xx.vol.ij.Rui.conſi.cxxxij.vol.ij.Curt.Iun.in conſi. cxiij. Cor.in conſi.ccxc.vol.iiij.

73 Vel ſi poſſet verificari vt quia tempore, quo cedit dies, extat filius , & nepos,nā cū poſſit verificari in filio,nō verificatur in nepote.Ang.Aret. in §.fi.inſt.qui teſt.tut.dar.poſſ.Cor.in cō.cxxxj.volum.iij. conſi. cccvij. volu.primo, Gozad. conſilio xxxvj. Pariſ. in conſi.xxxj.vol.ij.& conſi. lxxxvj.& conſilio lxxxvij.volum.ij.Rui.conſi.lxxviij. vol. ij.& conſilio xcij.volu.ij.& conſi.cciij.vol.ij.vbi declarat.& conſi.cxxxij.vol.iij.Curt. Iun.conſi.lvij.verſi.præterea ad aliud.

74 Imò ſi tempore diſpoſitionis factæ teſtator habebat filios, non cenſetur ſenſiſſe de nepotibns,ſecundum aliquos.vt per Bal.in l. Gallus. §.inſtituens.ff.de lib.& poſth.Soc.conſi.clij.& conſi.lxxiij.vol.iiij.Alexan.in conſi.ix.vol.j.Cor.in conſi.ccvij.vol.ij.& conſi.ccxc.volu.iiij.Mari.Iun. conſi.cxlix.in fi.volu.ij.Io.Fab.& Ang.Aret.in §.fi.inſt.qui teſta. tut.dar. poſſ.Iaſ.in l.ſi pater.nu.3.C.de hered.inſtitu.Alex.conſi.xxxvij.nume.17. verſi.non obſtat alia ratio.vol.vj.

Contrarium ſentit Mari.Iun.in conſi.cxlvj.vol.ij.

75 Tenendo principalem limitationem , Amplia vt non ſolum habeat locum ſi diſpoſitio ſit verificata, ſed etiam ſi poſſibile eſt vt poſſit verificari.Rui.in conſi.viij.nu.8.vol.v.

76 Declara principalem limitationem habere locum quando ſimpliciter fuiſſet facta mentio de filiis, ſecus quando eſſent verba denotantia tractū ſucceſſiuum:vel quia dictum fuiſſet de poſteris,ita declarat Ruin. in conſi.cxvij.nu.19.vol.ij.

77 XIII. Limita,ſi dictum ſit de filiis natis ex filio,quia tunc nō veniunt nepotes ex filio.Barto. in l.Gallus.§.inſtituens.ff.de lib. & poſt.& conſi. cxxxiij.Cor.in conſi.cxcix.vol.ij.Alex.in conſi.lvj.volu.v.Rapha.in d.§. inſtituens.& ibi Alex.

Contrarium,quod imò etiamſi dictū ſit de filiis natis ex filio veniant nepotes ex filio,tenuit Ang.& Imol.in l.Lucius.ff.de hered.inſt. Bal.in l. j.C.de condict.inſert.Barto.in l.liberorum.ff.de ver.ſigni.Bal.in c.j.§.filia verò.in fi.de ſucceſſ.feud.& in conſi.xix.vol.v.& in conſi.xiij. vol. iij. Iaſ.in §.inſtituens.Rom.in conſi.cxlviij. Capra in conſi. xxij. Corne. in ccvij.vol.ij.& conſi.ccxc.vol.iiij.Curt.Iun.in conſi.cxiij. Soc.in conſilio lj.vol.iiij.& in conſi.xiiij.vol.j.Bertr.in conſi.clvij.vol.j.Rui. conſi. cciij. vol.ij.& conſi.lxiij.vol.iij.

78 XIIII. Limita in prohibitione alienationis facta filiis, in qua non comprehenduntur nepotes,ita Dyn.Ray.& Bart.in l.filiusfam.§.diui.ff. de leg.j.per text.in §.nos igitur.in auth.de reſt.fideicom.Cyn.Bal.& Sal. in l.voluntas.C.de fideicomm.in fi.ſequitur Imo.in d.§.diui.tenet glo. & Ang.in d.§.nos igitur.in auth.de reſt.fideicom.Alex.& Iaſ.in d.§. diui.in j.& ij.lect.idem tenet Barto.in l.Lucius.§.j.ff.de leg.iij.Bal.in l.quiſquis. C.ad l.Iul.maieſt.Soc.in reg.cclxxxiiij.Dec.in conſi.clxxxij.Alexand. in conſi.lvj.vol.v.& conſi.cxl.vol.vj.& in cōſi.j.vol.j.Curt.in conſi.cxxxv. Soc.in conſi.dcclxxiij.vol.iiij.Dec.in conſi.xcv.Iaſ.in l.Gallus.in §. inſtituens.ff.de lib.& poſth.Alex.in conſi.lv.in fi.vol.iij.& conſi.lix.eod.vol. iij.Curt.Iun.in conſi.xliij.Soci.in conſi.xliij.vol.iij.Ro. in conſi.cccclvij. Alex.in conſi.xxxvij.volu.vj.& conſi.xxxvj.vol.iij.Pariſ. in conſi.xxxij. volu.j.& conſi.xxxj.volu.ij.& conſi.xcij.volu.ij.& conſi.j.& conſi.vij. & in conſi.50.vol.iij.Mant.conſi.cxliiij.Maria.Iun.conſi.clxiij.vol.ij.Ruin. conſi.cj.vol.j.& conſi.cviij.vol.ij.& conſi.cix.vol.ij.& conſi.cxij. vol.ij. & con.cxvij.vol.ij.& con.cxxiiij.vol.ij.& con. cxxvij.volum. ij.& conſi. cxxx.vol.ij.& conſi.xiij.vol.ij.& cō. cxxxiiij. vol.iij.& con.clxxj.vol.iij.

79 Sublimita ſi fuiſſet facta prohibitio alienationis ea ratione vt bona perpetuo in familia remanerent,quia tunc etiam ad nepotes extenderetur.Roma.conſi.ccccIvij.Soc.in conſi.xliij.volu.iij.Curt.Iun.in conſilio xliij.nu.11.Pariſ.in conſi.xxxij.nu.36.vol.j.& in conſi.xcij.nu.71.volu.ij. & in conſi.j.nu.38.& in conſi.vij.nu.18.& in conſi.50.in fi.volu.iij. & in conſi.lij.nu.29.eod.vol.

80 Amplia iſtam decimamquartam limitationem , vt nec appellatione filiorum in prohibitione alienationis veniāt pronepotes, vel proneptes. Rui conſi.xxx.vol.ij.

Contrarium ſentit Iacob.de Belouiſ.in tit.de reſt.fideicom.vt ponderat ibi Barto.voluit etiam Ioan.Crot.in rep.§.diui.ff.de leg.j. Ioan.Ant. Alex.in conſi.j.

81 XV. Limita, quandò idem diſponens, vt diuerſa accepiſſet in eadem diſpoſitione verbum filios,& verbum liberos,quia ex hoc deprehenditur,quòd accepit verbum filios,tantummodo pro filiis primi gradus. ita tenet Cor.in conſi.ccciiij.vol.iij.Soc.in conſi.clij.vol.j. idem dicit Corn. in conſi.xc.vol.iij.

82 Et idem quando poſuiſſet,vt diuerſa verbum, filios , & nepotes. Goz. in cōſi.xxix.& cōſi.xxx.Pariſ.conſi.lxxxvj.vol.ij.Mari.Iun.conſi.clxviij. vol.ij.Rui.conſi.cxlj.vol.ij.

83 XVI. Limita , quando ſi fieret iſta interpratio, vt appellatione filiorum veniant nepotes, fieret alteri præiudicium. Bald.in l. ſed & milites. ff.de excuſ.tut.in l.ij.C.de bon.mater.Alex. in l. etiam. ff. ſolut. matrim.

84 XVII. Limita, quando filij eſſent nominati nominibus propriis, & poſtea dictum eſſet ſi dicti filij mei. Alex. in conſi. cxl. volum. vj.Dec.in conſi.ccxcj.Zaſ.in conſi.vij. volu. j.Goz.in conſi.xxix.Ruin.conſi.cxvij. vol.ij.& conſi.clxxxj.vol.ij.

85 Et idem ſi dictum ſit, ſi dicti filij ſui. Maria. Iun. in conſi. clxiij.volu.ij.

86 Et idem ſi dictum eſſet, quod ſuccederent alij ſuperſtites. Ruin conſi. clxxxj.volum.ij.

87 XVIII. Limita,quando ſi fieret iſta extenſio, vt appellatione filiorū venirent nepres, filij ipſi remanerēt grauati per fideicom. reſtituere ipſis nepotibus.Paul.de Caſtr.in conſi. xcvii. volum. ij. Dec.in conſilio.xcv.

& in conſi.

&in conſi.dlxvij.in fi.Cor.in conſi.clxxxij.vol.ij.& conſi.cxcix.vol.ij. Cur.Iun.conſi.cxij.Maria.Iun.in conſi.cxj.volu.j.vide ſuprà in prima ampliat.

88 XIX.Limita in extraneo diſponente erga extraneum,& eius filios, nam tunc non veniunt nepotes appellatione filiorum, ſecundũ Franc. Accurtij,qui ita conſuluit,prout refert Cy.& Bal.in §.inſtituens.

Tamen iſta diſtinctio nõ eſt vera,nec tenetur per Doct.vt per Alex. in conſi.xxxvij.vol.vj.

89 XX.Limita,quando ex communi vſu loquendi aliter filij,& aliter nepotes appellarentur.l.quid ſi nepotes.ff.de teſt.tu.§.fi.inſt.qui teſt.tuto. dar.poſſ.not.Iacob.Bu.in j.conſt.Digeſtorum.Anto.de Bu.in proœm. Decretal.in Princ.Zaſ.in vij.conſi.volum.j. Bertran.in conſi.ccix.volum.iij.

90 Et hoc declara,ſi modo iſte communis vſus loquendi legitimè probetur,vt declarat Alex.in conſi.xxxvij.vol.vj.& per Rui.conſi.lxiij.volum.viij.

Contrarium Mant.conſi.cxcviij.

91 Tenendo limitationem ſublimita,niſi aliter de mente teſtatoris appareret,vt per Maria.conſi.cxlvj.vol.ij.

92 XXI.Limita,quando diſcretiuè teſtator eſſet locutus de filiis,& nepotibus in eadem diſpoſitione.Gozad.conſi.iiij.Pariſ.conſi.lxxxvj.vo. ij.Rui.conſi.cxxxj.vol.ij.vt fuit dictum ſuprà in xv.limit.

93 XXII.Limita,quando dictum eſſet de filiis primi gradus, quia non veniunt nepotes,vt per Caſſa.conſi.liij.

94 XXIII.Limita,quando non eſſet eadem ratio in nepote,quæ in filio.Caſſan.in conſi.liij.

95 XXIIII.Limita,quando ſi appel.filij veniret nepos,ſequeretur odiũ alterius,& ideò ſtante ſtatuto,ꝙ pater teneatur pro filio,non tenebitur pro nepote.Bald.in l.ſi qua.ff.de his,qui ſunt ſui vel alie.iur.Calcan.in conſi.j.Rui.conſi.cj.vol.iij.& conſi.viij.Pariſ.conſi.lxxxvj.volum.ij.& volum.v.

96 XXV.Limita,nam conditio,ſi ſine filiis deceſſerit,non operatur,vt propterea ita dicantur nepotes incluſi,vt ex hoc dicantur vocati.vt per conſi.lxxxvij.vol.ij.

97 XXVI.Limita,quando dictum eſſet de filiis ſuperuiuentibus, quia tunc appel.filiorum non veniunt nepotes.Maria.Iun.in conſi. cxxxiij. nu.11.vol.j.

98 XXVII.Limita in priuilegiis tertij præiudicium concernentibus. Rui.conſi.ccxxvij.vol.j.

99 XXVIII.Limita,nam appellatione filiorum non veniunt nepotes, quando.l.quæ,de filiis loquitur,diſponit,ꝙ illa diſpoſitio ad alias perſonas non trahatur.Rui.conſi.xxxj.vol.iij.

100 XXIX.Limita,nam tunc appellatione filiorum veniunt nepotes, quando nepotes tenent primum locũ,& non aliàs.Rui.conſi.viij.vo.v.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Heredis appellatione venit tam ſuus,quàm extraneus.

1 VERBVM heres,regulariter verificatur in quolibet herede,id eſt tam in herede ſanguinis,quàm etiam in extraneo, ad hoc allegatur tex.in l.ſciendum.ff.de verb.ſig. qui text. non probat,quia tantùm probat appellatione heredis venire heredes non modo primi,ſed vlterioris gradus.

Ad idem allegatur tex.in l.in annalibus.C.de lega.qui etiam text.ſecundum Dec.in c.in præſentia.de probat.non probat niſi illud idem,ꝙ probat tex.in d.l.ſciendum.ſed iudicio meo dum tex.in d.l.in annalibus,dicit illud verbum continere omnes heredes,probat regulam,nam ſi contineretur omnis heres,ergo etiam extraneus, qui etiam heres dicitur.

Iſtam regulam ponit Bar.in l.Gallus.§.etiamſi parente.ff.de liber.& poſth.quem ſequitur ibi Bal.Ange.Imol.Pau.de Ca.Aret. Alexan.Iaſ. Claud.Soc.

Et vltra ipſos hanc regulam ponit Inno.in rub.de iure patro.Bal.in c. j.in fi.prin.de eo,qui ſibi,& heredibus ſuis.Ang.conſi.cccv.Imo.in conſi.xxj.in fi.Soc.in conſi.cclvij.Alex.conſi.xxxvj.vol.iij.Bal.in l.fi.in vij. oppoſ.C.de here.inſti.

Hanc etiam opin.tenet Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua.verſic.cxiij.

Idem ponit Abb.in c.in præſentia.poſt Anto.de Bu.ibi.& ibi Dec de proba.& ibi Imol.Alex.in conſi.lvj.vol.ij.Imol.in c.potuit.de loca. Alex.in conſi.clxxxix.vol.ij.Imol.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Sal.in l.ij.in xx.q.C.de iure emphy.Cor.in conſi.cclxxij. volu.iiij. Maria.in conſi.clxxxij.vol.ij.Ruin.conſi.clxxxviij.volu.ij.Tiraq.de retract.conuen.§.j.in gl.vj.nu.26.

2 Primò Amplia,etiamſi dictum ſit de herede ſuo in materia tranſmiſſibili ad omnem heredem.Ita Spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua.ver.cxiij. Bar.in d.§.etiamſi parente.Alex.in conſi.xix.ver.iij.confirmatur.vol.ij. Dec.in c.in præſentia.de prob.Iaſ.in d.§.etiamſi parente.nu.11.& iſtud fuit de mente Abb.in c.in præſentia.ver.ſi autem cõceſſio fieret.de proba.Imol.in c.potuit.de loca.Alex.in conſi.clxxxix.vol.ij.Imo.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& ibi Alex.vbi dicit iſtam communem opin.Sal. in l.ij.C.de iure emphy.

Contrarium tenuit Vber.de Bobio.vt refert Io.And.in addi.Spec.in tit.de loca.in §.nunc aliqua.ver.cxiij.

3 Secundò Amplia,etiamſi conditio adiecta repugnet,ſi modo res ſui natura ſit tranſmiſſibilis ad omnes heredes,ita Bar.in d.l.Gallus.§.etiã ſi parente.in reſpon.ad l.in annalibus.C.de lega.& ibi Bal.Soc.ver.iiij. concluſio.& licèt iſta ſolutio Barto.ad l.in annalibus reprobetur,vt per Alex.in d.§.etiam.& ibi Iaſ.& per Iaſ.latiſſimè in d.l.in annalibus, tamen dictum in ſe eſt verum,vt per Aret.in d.§.etiam.

4 Primò Limita,ſi ſit facta mentio de herede alicuius viuentis, quia cum viuens non habeat heredem,reſpectu ſucceſſionis,debet intelligi de herede ſanguinis,ita Bar.ibi,in d.§.etiam.Pau.de Ca.Soc.Iaſ.Areti. Albe.& Imol.ff.de libe.& poſth.Soc.conſi.lvij.vol.iij.Pariſ.in conſilio xxxj.vol.ij.

5 Secundò Limita,ſi verbum heres profertur in materia,quæ ſui natura non eſt tranſmiſſibilis,niſi ad deſcendentes.Ita Bar.in d.§.etiamſi parente.& Bal.Pau.de Ca.Alex.Aret.Soc.Iaſ.nu.15.& Claud.ff.de libe.& poſth.Anto.de Bu.in d.c.in præſentia.Abb.Imol.Dec.& ibi Fel.de proba.Bal.in l.etiam.in fi.vbi dicit iſtam communem opi.ff.ſol. mat.idem Bal.in c.j.in viij.no.de alie.feu.in l.j.in xlviij.q.ff.de rer.diuiſ.ſentit Bar. in l.iuriſiurandi.§.ſi liberti.ff.de ope.libert.Spe.in §.nunc aliqua.verſi. cxiij.in titu.de loca.Calde.in conſi.xv.de verb.ſig.& Bal.in l.liberti,libertæque.C.de ope.libert.

Idem tenet Imol.in l.etiam.vbi dicit hoc communiter teneri per Docto.ff.ſol.mat.Io.de Plat.in l.j.C.ſi imperia.lib.x.Alex.in conſi.xvij.vo. v.Soc.in conſi.xix.vol.j.Cor.in conſi.cclxxij.vol.iiij.Soc.in conſi.lvij. vol.iij.Maria.Iun.in conſi.lxxvj.nu.2.vol.j.Rui.conſi.lxviij.vol.v.

Dec.loquens in materia feudali,in conſi.dxvj.nu.10.vbi dicit communem opinionem.

Contrarium Cy.in l.liberti,libertæque.verſi.vnde facit ad quæſt.C. de oper.libert.

6 Sublimita hanc limita.ſi in diſpoſitione adiecta fuerit dictio,quibuſcunque,nam tunc in ea etiam extranei comprehenduntur, vt dicetur infrà in iiij.concluſione,hoc eod.tit.

7 Secundò Sublimita,in feudo in quo non præſtaretur ſeruitium perſonale,ſed cenſus pecuniarius,quod cum non retineat naturã veri feudi,ideò tranſit ad quemlibet heredem etiam extraneum.Aret.in l.Gallus.§.etiamſi parente.& ibi Soc.& Iaſo.nume.20.& Claud.ff.de libe.& poſthumis.

8 Tertiò Limita,quando reſultaret abſurdum iniquum,vel impoſſibile,vel quid repugnans voluntati diſponẽtis,ita Bar.in d.§.etiam.& ibi Bal.Pau.de Caſtr.Soc.Iaſo.Anto.de But.in c.in præſentia.Abb.Dec.de probat.Ange.in conſi.cccv.Alex.conſi.xxxvj. volum.iij.& conſi.xlix. volum.vj.Imol.in conſilio xxj.Pariſ.in cap.in præſentia.numero 103. de proba.

9 Abſurdum autem videretur ſequi ſi conditio,ſi grauatus deceſſerit ſine herede,intelligeretur de herede ſucceſſionis,& non de herede ſanguinis,cum conditio ſemper eſſet extitura:quia ſemper quis decedit cũ herede ſucceſſionis.& ita procedit tex.in l.ex facto.§.fi.ff.ad Trebel.& ibi hoc no.Bar.& Bar.in d.§.etiam.Bal.Pau.de Ca.Soc.Abb.in c.in præſentia.& Dec.Ang.in conſi.cclxvj.in prin.& in l.j.in prin.C.ſi imperia. liber.lib.x.Cuma.in conſilio cxxv.in prin.Iaſ.in d.§.etiam.Aret.in c.in præſentia.de prob.Cor.conſi.cclxxij.vol.iiij.Imol.in l.quod dicitur.ff. de verb.obl.& ibi Alex.Pariſ.conſi.lxxxix.vol.ij.

10 Amplia idem eſſe,ſi dictum ſit de legitimo herede in ſubſtitutione cõditionali.Guido Papæ q.cccclvij.

11 Contra voluntatem autem diſponentis eſſet,vt appellatione heredis veniret extraneus,prout in caſu q.Ricard.Malum.quam ponit Bart.in d.§.etiam ſi parente.nam ſi ſubſtitutio ſit facta,Titio inſtituto,de Caio, & eius heredibus ſub conditione,ſi deceſſerit Titius inſtitutus ſine liberis,quo caſu extranei heredes Titij non faciunt deficere conditionem ſubſtitutionis:eodem modo non eſt veriſimile,vt quando teſtator inuitauit Caium,& eius heredes ad ſubſtitutionem,ꝙ voluerit vocare extraneos heredes Caij,& fuit opinio recitata per Io.And.in addi.Spe.ſuper rub.de teſta.in fi.ſequitur Bal.in d.§.etiam.& Raph.Cuma.Pau.de Ca.Are.qui dicit communem.Soc.qui idem dicit.& Iaſ.qui idem dicit. & Raph.Cuma.in l.ex facto.§.fi.ff.ad Treb.Rapha.Fulg.in l.generaliter.C.de inſti.& ſubſt.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom.Alex.conſilio xciij.vol.iij.& conſi.cxxv.vo.v.Cor.in conſi.cclxxv.vol.iiij.Ful.in conſi.xvij.in ij.dubio.Alex.conſi.xxxvij.ver.pro hoc vltimo facit.volu.vj. Soc.in conſi.xij.vol.iij.Alex.in conſi.cxxxix.vol.vj.Ruin.conſilio xlij. volum.ij.

Contrarium Ang.in d.§.etiam.& ibi Imol.& Alex.& Claud.licèt dicat alteram partem communem.Cor.in conſilio cclxxij.volu.iiij.Dec. in conſi.ccxciiij.vbi dicit maximè hanc opin.procedere quando dictũ eſt,omnem heredem.

12 Tenendo primam opi.quæ eſt communis,Limita ſecundùm Pau.de Ca.in §.etiam.quando quis eſſet grauatus poſt mortem non adiecta illa conditione,ſi deceſſerit ſine liberis,ſed tantummodò ſimpliciter facta ſit ſubſtitutio poſt mortem,& non ſit talis,in cuius perſona conditio liberorum ſubintelligatur,prout in fratre:nam tunc extranei heredes ſubſtituti venirent tanquam vocati ad ſubſtitutionem,ex quo ceſſat ratio prædilectionis, in qua fundatur præcedens limitatio. Et licèt ipſe Pau.de Ca.non plenè firmet,tamen Aret.magis præcisè tenet iſtã opi.quam ibi Soc.ſequitur & Claud.

13 Prout etiam eſſet contra voluntatem teſtatoris,quando ſi verbum heres pro omni herede etiam extraneo acciperetur,deſcendentes teſtatoris excluderentur ab extraneis,quod quidem repugnare videtur voluntati ipſius teſtatoris.arg.tex.in l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonſt.& iſtam concluſionem firmauit Alex.in conſi.cv.verſi.comprobatur.vol.j.& conſi.xxxvij.ver.pro hoc vltimo facit.vol.vj.Ang.in conſi.cccv.in fi.Alex.conſi.xxxvj.vol.iij.& in conſi.xlix.vol.vj.Soc.in conſi.ccxlix.ver.ſed huic obiectioni reſpondetur. ver.ſecunda difficultas.Idem fuit de mente Bar.in ſua quæſt.in d.§.etiã. dum confirmat opinionem Richar.Malumbr.& idem voluit Alciat.in l.heredis appellatio.ff.de verbo.ſig.

14 Et idem generaliter,quando ſi verbum heres acciperetur pro herede iure ſucceſſionis,ſequeretur ꝙ minus dilectus præferretur magis dilecto.Bal.in c.j.de natura ſucceſ.feud.& ponit Alex.in d.conſi.xciij.volu. iij.& conſi.cv.vol.j.ver.comprobatur.

15 Tertia eſt coniectura,quando primo teſtator in teſtamento declarauit,quales deberent eſſe perſonæ,ad quas bona ſua peruenire volebat, nam ſi in prohibitione poſtea alienationis dixerit,quia volebat deuenire ad heredes ſuos,intelligitur de talibus heredibus ſenſiſſe,de quibus ſuprà in alia parte teſtamenti fuerat loquutus,vt per Soc.in dicto conſ. ccxlix.ver.ſed huic obiectioni.& in conſi.lvij.vol.iij.

16 Quarta eſt coniectura,quando communis vſus loquendi ſe haberet, vt verbum heres pro deſcendenti acciperetur,vt dicit Bart.in conſi.lij. incip.Salumbene.Bal.in conſi.cccxxv.in quarta parte,incip.viſo teſtamento Io.& in conſi.ccj.in fi.vol.iiij.Soc.in d.conſi.ccxlix.ver.aliquando & ſecundo.Imol.in conſi.xxj.ver.ſed aduertendum.Dec.in conſilio xxxviij.Iaſ.in d.§.etiamſi parente.ver.tamen tu aduerte.

17 Quartò Limita,nam in ſubſtitutione appellatione heredis venit tantum heres ſanguinis.Ita Spec.in tit.de teſta.§.in primis.ver.fi.& in titu. de locatione.§.nunc aliqua.ver.cxiij.quem ſequitur Bal.in c.j.de natur. ſucceſ.feud.in c.ſi pater de teſta.in vj.& in conſi.cclxvij.incip. proponitur,ꝙ Manfredinus.vol.v.& in conſi.cclxxxiij.vol.ij.& in conſi.cclxvj. vol.v.Ægid.Bella.in conſi.xxv.in ij.dubio.Barb.in conſ.lxxxix.vol.iij. Alex.in conſi.xxxvj.ver.ad prædicta.vol.iij.& in conſi.xlix.vol.vj.licèt non plenè firmet.& in conſi.cv.verſicu.comprobatur. volum.j. Guido Papæ quæſt.cccclvij.& deci.dxcj.Caſſa.in conſilio lxvij.nume.20.Rui. conſi.cx.vol.ij.& conſi.clxxiiij.vbi declarat.vol.ij.& conſilio clviij.volum.iij.

Contrarium Pau.de Ca.in d.§.etiam.Aret.Alex.Soc. in conſi.ccxlix. ver.ſed huic obiectioni.Cor.in conſi.cclxxij.vol.iiij.Cur.Sen.in conſi. xlvj.Maria.Iun.in conſi.clviij.vol.ij.Soc.in conſi. lvij.vol.iij.habet dictum Spec.pro dubio.

18 Tenendo limitationem tanquam communem eam amplia, quia ſi heres ſanguinis fuiſſet heres etiam in re certa inſtitutus,veniret procul dubio appellatione heredis.Imol.in l.ex facto.verſicu.item attende ſecundò.ibi,ad prædicta facit.ff.de heredib.inſtitu.Guido Papæ quæſtio. cccclviij.

19 Quintò Limita,niſi dictum ſit de heredibus maſculis,vt videre potes in ſeq.concluſione.

20 Sextò Limita,ſi dictum ſit,ꝙ hereditas vadat de herede in heredem. Pariſ.conſi.lv.vol.ij.

21 Septimò Limita,ſtante communi vſu,ꝙ intelligatur de deſcendentibus.Maria.Iun.in conſ.clviij.vol.ij.vt dictum eſt ſuprà in quarta coniectura.

22 Octauò Limita,quia in ſtatuto excluſiuo fœminarum verbum heres maſculus de deſcendentibus tãtummodò intelligitur,vt per Brun.poſt alios in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.artic.in xxxiij.q.

23 An eo caſu quo appellatione heredum veniunt deſcendentes neceſſe ſit ꝙ deſcendentes ſint heredes,vide in ſequenti concluſione.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Heredis maſculi appellatione in materia tranſitoria ad extraneos an veniat extraneus.

1 LICET in precedenti concluſione dictum fuerit,ꝙ in materia tranſitoria ad extraneos heredes appellatione heredis veniat etiam extraneus,tamen hoc non habet locum,quando dictum eſt de heredibus maſculis, tunc enim extraneus non comprehenditur,ita tenent Bal.Pau.de Ca.& Raph.in l.Gallus.§. etiamſi parente.ff.de libe.& poſth.Alex.conſi.cv.vol.j.Iaſ.conſi.cxviij. vol.iiij.Dec.in c.in præſentia.nu.49.ver.in ea gl.ibi.de probatio.& cõſi.cccxcv.Grat.conſi.lv.vol.j.Maria.Iun.conſi.cxxxvij.vol.j.Gual.caut. x.de acq.here.Rui.conſi.cxxij.vol.j.& conſi.cviij.vol.v.Bertr. conſilio xxiij.vol.j.Pariſ.conſi.lv.vol.ij.

Contrarium voluit Soc.in dicta l.Gallus.§.etiamſi parente.ff.de lib. & poſthu.

2 Sed ſtante prima communi opinione dubitant Doctor.an neceſſe ſit,vt filij,ſiue liberi ſint heredes,vel ſatis ſit illos eſſe tantummodò deſcendentes.& in hoc caſu quamplures ita diſtinguunt:nam aut diſpoſitio eſt facta de liberis heredibus,& tunc vtraque qualitas requiritur,videlicet & ꝙ ſint deſcendentes,& ꝙ ſint etiam heredes.Ita Pau.de Caſt. in l.ex facto.§.ſi quis autem.in fi.ff.ad Treb.quem ſequitur Soc.in l.ſi filius qui patri.ff.de vulg.& pup.Iaſ.in l.ſi non ſortem.§.libertus.ff.de cõdi.inde.Alex.in l.ſed ſi hac.§.liberos.ff.de in ius voc.Imol.& Alex.in l. quod dicitur.cum pluribus ſeq.ff.de verb.obl.Alex.conſi.x. vol.iij.Iaſ. in l.ſi quis id quod.in ij.ſublimitatione ff.de iuriſd.om.iud.Guido Papę in ſing.dcccclj.Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.nu.68.verſi.ſecundus caſus eſt.ff.de verb.obl.Ferra.caut.xxxvij.Afflict.ſuper Conſt.in ti. de ſucceſ.nob.nu.68.

3 Si verò in diſpoſitione ſimpliciter ſit facta mentio de heredibus maſculis,& tunc non requiritur ꝙ ipſi deſcendentes ſint heredes.Alexan. in l.ex facto.§.ſi quis autem.& ibi Claud.in fin.ff.ad Treb.Iaſ.in conſil. vij.vol.iij.Crem.in ſing.xiiij.Bertr.conſi.xlij.vol.iij.

4 Et propterea Dec.conſi.cccxcv.tenet,ꝙ ſi inueſtitura dicat pro ſe, & heredibus ex ſe deſcendentibus, vtriuſque ſexus, non dicatur feudum hereditarium.& idem tenet Iaſ.conſi.cxviij.verſic.nec obſtat.volu.iiij. Corne.conſi.100.volu.iiij.& idem in emphyteuſi dicit Bero.qui iſtam communem opinionem affirmat q.xvij.Maria.Iun. conſi.lxxij. nu.25. & ſeq.vol.j.

5 Contrariam opin.vt etiamſi dictum ſit de heredibus maſculis,requiratur,ꝙ filij ſint heredes,ſentit Bar.in l.iuriſiur.§.ſi liberi.ff.de oper.libert.& Bal.in tit.agnati,vel filij.& pro iſta opin.videtur caſus in c.j.iunctis iis,quæ ponit ibi Iaco.de Belui.Aluar.& Card.in ti.de eo,qui ſibi,& here.ſuis.

6 Vbi tex.loquitur de eo,qui ſibi, & heredibus maſculis fuit ſtipulatus,& tamen concludunt ibi Doct.feudum eſſe hereditarium, ita vt nõ poſſit tranſire in deſcendentes,niſi ſint heredes.& hanc opin.tenet etiã Pau.de Ca.in l.Gallus.§.etiamſi parente.verſic.ſed an requiritur.& ibi Aret.ff.de libe.& poſth.Pau.de Ca.conſi.lxxvij.in fi.vol.j.Alex.in conſi. xvj.vol.v.& conſi.xxviij.eod.vol.Cæpol.in conſi.ciui. xxxj. Io.Anto. Alex.in conſi.xviij

Afflict.deci.cxl.vbi dicit ita ſæpè fuiſſe iudicatum, licèt ipſe contrarium teneat.& deci.cxcv.nu.7.vbi hanc dicit*communem opi.& dec. ccxl.nu.10.& ſuper conſt.reg.in tit.de pœn.contu.in conſt.incip.ſi quis poſt litem.nu.17.Cur.conſi.cxxxviij.Dec.conſi.cccviij.nu.9.Lofre.conſi.j.vbi latiſſimè.& conſi.xlvj.Soc.conſi.50.vol.iij.Cur.in tract.feud.in j.par.in viij.q.prin.ver.iiij.ſub hac prima.Aimo conſi.cxcvij.nu.5. qui hanc dicit communem opin.Grat.conſi.lvj.vol.j.& in conſi.iiij.eo.vo. Maria.Iun.conſi.lviij.vol.ij.Pariſ.conſi.xxiij.nu.162.& ſeq.vol.j.& conſi.xlviij.vol.iiij.Rui.conſi.clxxiiij.vol.ij.Bertr.conſi.xviij.vol.j.in antiq. & ita etiam ego obtinui in Rota in cauſa Taruiſina feudi coram R.D. Ioanne Clerici.

7 Tenendo hanc vltimam opi.tanquam magis cõmunem,ex illa infertur,vt ſi inueſtitura dicat pro ſe, & heredibus,illud dicitur in feudũ hereditarium,Lofre.in conſi.xiiij.nu.38.Grat.conſi.iiij.nu.42.vol.j.qui hanc dicit communem*opi.Rui.conſi.j.nu.12.vol.j.

8 Et idem,ſi dictum ſit pro filiis heredibus.Rui.conſi.xv.vol.j.& conſi.ccxij.eod.vol.& conſi.cij.nu.3.vol.j.Pariſ.conſi.xlviij.nu.10.volu.iiij. vbi hanc dicit communem opi.

9 Primò Amplia,idem eſſe,ſi facta ſit Titio conceſſio,& heredibus ex ſuo corpore legitimè deſcendentibus.Afflict.deci.xl.& deci.ccxl.nu.9. & ſeq.& ſuper Conſt.Reg.in titu.de ſucceſ.nob.nu.68.Pariſ.conſi.iiij. nu.33.vol.j.Lofre.conſi.xlvj.nu.11.

10 Limita,ſi dictum eſſet in inueſtitura,cõcedimus tibi & heredibus ex tuo corpore legitimè deſcendentibus,ita ꝙ maior natu præferatur minori,& maſculus præferatur fœminæ,quia tunc erit feudum ex pacto, & prouidentia,non autem erit feudum hereditarium,vt declarat Affli. ſuper Conſti.in tit.de ſucceſ.nob.nu.69.

11 Secundò Amplia,quia dicitur feudum hereditarium, etiamſi dictum ſit,pro heredibus,& ſucceſſoribus.Pariſ.in conſi.ij.vol.j.& conſi.iij.volu.j.& conſi.iiij.vol.j.& conſi.cxxvj.nu.23.vol.j.

12 Limita,quia ſi fiat mentio de heredibus,& ſucceſſoribus in clauſulis acceſſoriis,vel executiuis,tunc non diceretur feudum hereditarium,vt declarat Pariſ.conſi.v.nu.5.vol.j.

13 Secundò Limita,quia per iſta verba heredibus,& ſucceſſoribus,non conſtituitur ſimpliciter,& indiſtinctè feudum hereditarium.Pariſ.conſi.xxiij.nu.172.vol.j.& conſi.lxv.nu.10.vol.iij.

14 Secus autem ſi dicatur pro ſe,& heredibus,quibuſcunque,quia tunc

ſim

ſimpliciter dicitur feudum hereditarium.Maria.Iun.conſi.lxxij.nu.22.& ſeq.vol.i.vbi hanc dicit*communem opi.& conſi.cxiiij.nu.9. vol.ij.

15 Tertiò Amplia,quia idem eſt ſi dictum ſit de heredibus,& ſucceſſoribus vtriuſque ſexus.Lofred.conſi.j.nu.114.& pluribus ſeq.

16 Quartò Amplia idem eſſe,quando feudum recipitur pro ſe, & eius heredibus legitimis,& ſucceſſoribus.And.de Iſer.in c.j.in prin.& in §.hoc quoque.de ſucceſ.feud.Iaſ.in prælu.feud.Fran.Cur.in conſi.lxxxij.Dec.conſi.lxxviij.& conſi.cxciiij.num.4.Brun.conſi.x.Pariſ.conſi.xvj.nu.12.vbi dicit communem.vol.j.& conſi.lxv.nu.7.vol.iij.

Contrarium tenet Goza.poſt alios ibi,per eum allegatos in conſil.xxvj.nu.30.qui hanc dicit communem opi.

17 Quintò Amplia,quia etiamſi feudum receptum ſit pro ſe,& filiis, & heredibus maſculis,& fœminis,ac etiam pro heredibus extraneis , nihilominus eſt feudum hereditarium.Maria.Iun.conſi.cx.nu.10.volu.ij.vbi dicit communem.

18 Sextò Amplia,quia in dubio feudum ſemper debet præſumi hereditarium,non autem ex pacto,& prouidentia.Bal.& alij in c.j.in titu.an agnati,vel filij.Cuma.in conſi.clxvj.Alex.conſi.xxvj.vol.v.Brun.conſi.lxxx.Rui.conſi.xvij.nu.3.vol.j.

Contrarium tenet Mart.Laud.in ca.j.§.hoc quoque.ver.aut feudum non eſt hereditarium.de ſucceſ.feud.& ibi And.de Iſer.quos refert Pariſ.conſi.xxiij.nu.134.vol.j.

19 Limita principaliter,quia etiam caſu quo neceſſarium ſit ꝙ deſcendens ſit heres,nihilominus ſufficit,ꝙ ſit inſtitutus in re certa.Paulus de Ca.in l.Gallus.§.ſi parente.ver.item in eo caſu.ff.de lib.& poſth.Guido Papæ q.cccclviij.

20 Secundò Limita,quando feudum receptum eſſet tantummodò pro ſe,& filiis,ſeu deſcendentibus,quia tunc eſſet feudum ex pacto,& prouidentia,non autem hereditarium.And.de Iſer.in c.j.§.hoc quoque.in titu.de ſucceſſ.feud.& in c.j.in princ.in titu.an agn.vel fil. Alex.conſi.50.vol.iiij.& conſi.cxxviij.vol.v.Pariſ.in conſi.v.nu.2.& ſeq.vol.j.

21 Tertiò Limita,quando feudum eſſet receptum pro ſe, & ſuis de domo ſua.Maria.Iun.in conſi.ciij.nu.32.& ſeq.vol.ij.

22 Quartò Limita,quando dictum eſſet,pro ſe,ſuiſque heredibus,filiis,& liberis vtriuſque ſexus ex eo,& eius heredibus,filiis,& liberis vtriuſque ſexus:prout tradit Maria.Iun.conſi.lxxij.nu.27.verſi.poſſet,& aliis modis,vol.j.

23 Quintò Limita,quia feudum poteſt eſſe hereditarium quo ad quid,& quo ad quid non hereditarium,vt tradit Pariſ.in conſ.xxiij.nu.175.& ſeq.& nu.186.volum.j.

24 Sextò Limita,ſi dictum ſit pro ſe,heredibus,liberis vel deſcendentibus,quia quo ad liberos erit feudum hereditarium,& quo ad deſcendentes,qui ſunt alternatiuè vocati,non erit feudum hereditariũ,vt not. Rui.conſi.cxviij.ver.ſed iſtis non obſtantibus.vol.j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Heredum appellatione propter dictionem quibuſcunque, venit extraneus etiam in materia non tranſitoria ad heredes.

1 IN MATERIA ſui natura non tranſitoria ad heredes extraneos,ſi tamen diſpoſitio loquitur de heredibus quibuſcunque,etiam extranei heredes veniunt.Ita tenet Bal.in l.j.in xxxiiij.q.ff.de rer.diuiſ.in c.Imperialem. verſic.ſed quid ſi conceſſum eſt feudum.de prohib.feud.alie.per Fede. Alex.in l.ſi patroni.ff.ad Treb.in l.quædã.§.nihil intereſt.ff.de eden.& in conſil.vij.vol.vij.& conſi.xcv.eod.vol.in l.Gallus.in §.etiamſi parente.ff.de libe.& poſth.Roma.in l.id tempus.§.j.de vſuca.Roma.& Alex.in l.etiã.ff.ſol.mat.Alex.in l.quod dicitur.ff.de verb.obli.Abb.in conſi.iij.in iij.dubio vol.ij.Iaſ.in prælud.feud.& in l.fideiuſſor.§.prætor ait.ff.de libe.& poſth.in l.quædam.§.nihil.ff.de eden.in l.ij.C.de iure emphy.in conſilio xvij.volu.iij.& conſilio lv.vol.iij.& conſi.cxv.volu.iiij.& conſilio cxviij.eod.vol.

Claud.in l.Gallus.§.etiamſi parente.nu.19.vbi dicit* communem opin.ff.de lib.& poſth.Barba.in repe.l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom. Ioan.Anto.Alex.in conſi.cx.Fel.in c.in præſentia.de prob.Cur.Iun.in conſi.j.& conſi.xxxij.& in conſ.xlviiij.& iſtam dicit communem.idem Cur.Iun.in tract.feud.in iij.par.& in iiij.par.Soc.in conſi.cclxvj.Dec.in conſi.ccccxxxvj.Alex.in conſi.xxx.vol.v.Dec.Nea.ccclxxxvj.in antiq.Fel.in c.quia.V.de iudic.& in c.in præſentia.de probat.Brun.in conſi.ix.& in conſi.x.& in conſi.xxxix.Soc.in conſi.cclvij.Gozad.in conſilio viij.Bertr.& in conſi.xlvj.vol.iij.& in conſi.ccvij.volu.iij.Afflict.ſuper Conſt.Pariſ.conſi.ix.vol.j.& conſi.xxiij.vbi dicit iſtam * communem,vol.j.& conſi.lxxj.volum.iij.vbi dicit iſtam communem.Grat.qui dicit iſtam communem in conſi.cxxviij.vol.ij.& conſi.clxiij.vol.ij.Marian.Iun.conſi.ciij.vbi dicit communem.vol.ij.Ruin.conſi.cxxiij.vol.ij.

2 Primò Amplia,quia veniunt etiam filiæ fœminæ,vt per Rui.conſi.xvj.vol.j.vbi etiam dicit, ꝙ Bal.in c.Imperialem,non contrariatur dictis in §.donare.vbi tenuit contrarium.

3 Secundò Amplia,nam nedum fœminæ,ſed deſcendentes ex eis veniunt.Ruin.conſi.xxxix.& conſi.cxxxiij.vol.j.& conſi.cxlix.volu.ij.& conſi.cl.vol.ij.& conſi.clxxxviij.vol.ij.& conſi.xlvij.vol.iij.& conſilio cv.vol.iij.& xlj.vol.v.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in glo.vij.nume.21.& ſequen.vbi dicit propter iſtam dictionem venire quæ aliàs non venirent.

4 Tertiò Amplia,quia per iſtam dictionem quibuſcũque,venit etiam ſingularis ſucceſſor.Alex.in l.etiam.ff.ſol.ma.Abb.in conſi.iij.in iij.dubio,vol.ij.Iaſ.in prælud.feud.ver.iij.limita.& conſi.lxxxix.vol.iij.Grat.in conſi.xxxv.nu.2.& ſeq.vol.j.

Tenendo iſtam opinionem tanquam magis communem,

5 Primò Declara,nam ſub iſto verbo quorumcunque,veniunt ea,quę ſunt de iure communi,non quæ ſunt de iure ſpeciali,vel ex priuilegio. Ruin.in conſi.cv.vol.iij.

6 Secundò Declara,nam reſtringitur iſtud verbum, quando agitur de tertij præiudicio.Ruin.in conſi.cv.vol.iij.

7 Tertiò Declara,quia clauſula quibuſcunque non auget,vt extendatur diſpoſitio ad ea quæ ſunt diuerſæ ſpeciei in materia ſtrictè interpretanda.Ruin.conſi.ciij.vol.iij.

8 Contrariam ſententiam,ꝙ etiam ſtante clauſula heredibus quibuſcunque, non cenſeantur vocati extranei in materia aliàs ad heredes non tranſitoria,tenuit Bal.in c.j.§.donare.qualiter olim feud.alie.pot. Bal.in l.cùm virum.in fi.C.de fideicom.Alex.in conſi.50.in j.vol.Mart.de Laud.in d.§.donare.Iaco.de S.Geor.in tract.feud.in verbo, quibuſcunque.Aret.& Soc.in l.Gallus.§.etiamſi parente.ff.de lib.& poſthum.Dec.in c.in præſentia.de proba.& in conſi.clxxj.& conſi.cxciij.Corn.in conſi.cxcix.vol.ij.Ioan.Anton.Alexan.in conſi.cx.Barba.in conſi.lxiij.volum.j.& in rub.de feud.Caſſa.in conſue.Burgun. Goz.in conſilio xxvj.

9 De clauſula quibuſcunque aliis,Vide Fel.in c.ſedes.de reſcr.& in c.poſtulaſti,eod.tit.& vide latè per Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.vij.nu.20.vſque ad numerum 28.

10 Et de verbo quocunque,vide Pariſ.in conſi.xcij.vol.j.Ruin.in conſi.lxxvij.vol.ij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Dictio taxatiua adiecta in perſonam authoris,an perſonam heredis excludat.

1 NON parum dubitationis habet articulus ille , an taxatiua dictio adiecta perſonæ authoris , ipſius heredis perſonam excludat,nã ꝙ heredis perſonam excludat,videtur text.in l.non ſolùm,la ij.in §.tale.ff.de lib.leg.Bar.in l.qui in futurum.§.j.ver.aut poterat habere.ff.de pact.Bal.in l.qui ſe patris.verſ.aut pronunciat,& præmittit.C.vnde lib.Bar.in l.ſi ſic ſtipulatus. ver.fallit ſi eſſet appoſita.ff.de ver.obl.Alex.in l.ſtipulatio.in prin.ver.ij.in verſi.ſed ſi.& ibi Aret.ver.ſed illa iura.ff.de verbo.obl.Ruin.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de lib.& poſth.ver.iiij.fallit.Idem voluit gloſ.in c.j.§.omnes.in gl.mag.ver.econtra prima ratio.ſi de feu.fue.controu.Bal.in c.ad audientiam.el ij.ver.ſed nunquid ſtipendium.de reſ. Aret.in l.heres in omne.ver.idem credit ſi promittat.ff.de acq.here.

Rui.conſi.liij.vbi dicit iſtam communem.*ver.nec etiam dicta promiſſio.& ver.vnde quamuis.& conſi.clxxxiiij.verſi.non obſtat etiam.vol.j.& conſi.xlj.ver.poſtremò non obſtat.vol.j.& conſi.xlij.verſi.ſed præmiſſis non obſtantibus.vol.j.& videtur ſentire hanc opi.Ang.in d.l.ſi ſic.la grande.in fi.verbis.ff.de ver.obl.Et iſtam opin.videtur tenere Roch.in tract.iu.patro.in verbo, pſe,vel is à quo.in xxxiij.ver.ſed circa hanc quæſt.Lamber.in tract.iur.patro.in vj.artic. ij.q.principalis ij.par.primi lib.ver.aut eſt facta reſeruatio per fundatorem.

2 Contrarium probat tex.in l.neceſſarias.§.de vendendo.ff.de pigno.act.Bal.in l.ſi.in fi.ver.ſed pône.C.de act.emp.Rom.in l.ſtipulatio iſta.in iiij.no.ver.iiij.quid ſi vendo.& ibi Iaſ.ver.iiij.no.ff.de ver.obl.Alex.conſi.xviij.ver.per quem tex.ver.pro hoc etiam facit.vol.v.Dec.in l.heredem.ver.& qui promittit.Iaſ.in l.ſi tibi.§.ſi quis.ver.aduerte tamẽ.ff.de pact.& in l.ij.§.item ſi in facto.ver.hinc eſt ꝙ ſi promittit.ff.de verb.obl.Gozad.conſi.lx.ver.vnde ſicut obligatio.Roma.in rub.de arb.ver.ſuas tamen.Alex.conſi.cxviij.nu.11.ver.per quem tex.volu.vj.Bertach.in tract.gabel.in j.par.in xij.q.ver.Item verum eſt.Barb.in c.ſi.verſ.ſed pone ꝙ promiſit.de emp.& ven.Cur.Sen.in conſi.lxxvj.ver.& plus.Fabia.de Mont.in trac.de emp.& ven.in vj.parte prin.ver.circa xix.membrum.Iaſ.in l.j.ver.iiij.limita.ff.ſi quis ius dicen.non obtemp.Ang.Are.in §.aliorum.ver.quid ſi promiſit.inſti.de act.Dec.conſi.cclxij.verſi.& etiam quod tantũ,& conſi.cclxxxj.verſi.ad maiorem tamen cautelam.Roma.in l.heres in omne ver.imò plus notabiliter voluit.ff.de acq.he.Calcan.in conſi.xviij.ver.& cũ ad hoc.Iaſ.in l.ſi ſic ſtipulatus.la grande.ver.ij.quia quælibet conuentio.ff.de ver.obl.Cor.conſi.lxix.verſ.&

procedit etiam,vol.iiij.& conſi.ij.ver.his tamen non obſtantibus, vol. iij.Aimo de antiq.temp.in iiij.par.nu.69.Ruin.conſi.vij.ver.ſicut ergo. vol.j.Grani.conſi.ciui.lxxj.

3 Pro concordia opi.dixit Ruin.conſi.xciiij.verſi.nec obſtat.volu.j.ꝙ aut quis promiſit de facto ſuo tantum in contractu,in quo quis tenetur etiam de facto extranei,& tunc dictio taxatiua perſonam heredis non excludat:ſi autem dictio taxatiua fuit adiecta in contractu in quo quis de facto extranei non tenetur,& tunc,ne taxatiua videatur ſuperfluè appoſita,perſona heredis excludatur.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Maſculinum concipit fœmininum.

EST vulgare dictum,vt maſculinum à l.prolatũ etiam fœmininum concipiat,tex.eſt in l.j.ff.de verb.ſig.& in l.pronunciatio.ff.eo.in l.ſi ita.in prin.ff.de leg.ij.in l.qui duos.ff. de leg.iij.in l.ſi quis id, quod.vbi Albe.Pau.de Ca.& Iaſ.ff. de iuriſ.om.iud.& in l.ait Prætor.ff.de iur.fiſ.Ad idem eſt text.in l.hæc ſatiſdatio.ff.de adopt.& in l.j.§.ait prætor.vbi Bal.ff.de conſti.pecu.& in l.j.§.de eo.ff.de pecu.Ad idem eſt text.in l.ſi quis in tantam.iunctis notatis ibi per glo.mag.C.vnde vi.vbi Bart.in j.q.& Bald.& Sal.in j.q. poſt Odofred.in j.q.glo.in c.generali.in glo.j.de elect.in vj.gl.in cle.j. de ſepult.& in l.cùm proponas.C.de tranſact.Barto.in l.j.ff.de verb.ſig. & in l.j.§.ſed & ſi incertum.ff.de vent.in poſ.mit. Abb.in c.j.de baptiſ. Alex.in l.iuſtè poſſider.ff.de acq.poſ.Cor.conſi.lxxxij.volu.ij.& conſil. cccxxxv.vol.j.& conſi.ccxxij.vol.iij.& conſi.j.vol. iiij.Fel.in c.de monialibus.de ſent.excom.Bertr.in conſi.ix.vol.iij.

2 Ratio eſt,quia inter maſculum & fœminam non eſt conſtituenda differentia,vt dicit tex.in l. maximum vitium.C.de lib.præter.cum concordantibus.

3 Et propterea infertur, vt fratris appellatione veniat etiam ſoror, prout eſt tex.in l.tres fratres.ff.de pact.& ibi gl.j.not.vbi etiam Bal.Ange.Pau.de Ca.& Iaſ.& eſt tex.in l.fratres.C.de inoffi.teſt.iunctis notatis per Fulgo.in conſi.lxxj.& eſt tex.in l.Lucius.ff.fami.erciſ.

4 Declara,vt hoc procedat in diſpoſitione l.non autem in diſpoſitione hominis.Rui.conſi.cxxiiij.vol.iij.& ſentit Angel.in conſi.cclxxxix. ſed an ſit verum dicetur inferius.

5 Primò Amplia,vt concluſio procedat etiam in diſpoſitione pœnali, & odioſa,vt no.Pau.de Ca.Alb.& Iaſ.in l.ſi quis id quod.per illum tex. ff.de iuriſd.om.iud.gl.in c.generali,de elect.in vj.& eſt text.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.iuncto tex.in c.mulieres,de ſen.excom.glo.in cle.j. de ſepul.vbi etiam Imol.gl.fi.in l.cùm proponas.C.de tranſact.Cy.poſt Odofr.in l.quicunque.C.de ſer.fugi.vbi etiã Sal.gl.& Doct.in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.Spe.in tit.de diſpu.& alle.aduoc.§.poſt hoc autẽ. Bar.in l.j.§.ſed ſi incertum.ff.de vent.in poſ.mit.Anch.in c.generali.de elect.in vj.Ang.Aret.in §.fi.inſti.qui teſta.tut.dar.poſ.Cor.conſi.xj.vo. j.Calcan.conſi.j.Hipp.in l.ſi quis viduam.ff.de quæſt.& in l.j.C.de rap. vir.Iaſ.in conſi.cxlij.vol.ij.& in l.Gallus.in prin.in j.lect.& in ij.lect.ff. de lib.& poſth.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur. Caſſan.in conſue.Burg. Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.203.& ſeq.

Contrarium tenet Alex.in conſi.cccxxxv.volu.j.Soc.in reg.cclv.in iiij.limit.

6 Tenendo primam opin.tanquam magis communem, eam declara, vt habeat locum,quotieſcunque odium eſſet rationabile,ſecus quando eſſet irrationabile,prout dicetur in limitationibus.

7 Secundò Amplia,iſtud procedere in vltimis voluntatibus.l.ſeruus legatus.in prin.& in §.ſed ſi pueri.ff.de leg.iij.in l.qui duos.ff.eo.in l.inter ſtuprum.§.fi.ff.de verb.ſig.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Spec.in titu.de diſp.& alle.§.poſt hoc autem.Odofr.& Sal.in d.l.quicunque.C.de ſer. fug.Bar.in l.Plautius.ff.de auro,& arg.lega.Ancha.in c.generali,& ibi Domi.de elect.in vj.Roma.in conſi.cxlviij.Cuma.in conſi.clxvj.Cor. in conſi.lxviij.vol.iiij.Soc.in conſi.lv.vol.iij.Iaſ.in l.ſi quis id quod.ff. de iuriſd.om.iud.& in l.tres fratres.ff.de pact.& conſi.cxlij. vol.ij.Dec. in l.fœminæ.ff.de reg.iur.Pariſ.conſi.xlj.vol.iij.Rui.conſi.cxv.volu.iij. Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.219.

8 Prout etiam idem videmus in ſubſtitutione facta ſi quis deceſſerit ſine filiis,quæ tam in filiis maſculis,quàm in fœminis verificatur,vt no. Io.And.Ant.de Bu.& alij.in c.Raynal.de teſta.Pe.de Anch.conſilio cx. Alex.conſi.lv.in fi.volu.iij.Soc.conſi.lv.volu.iij.Calca.conſi.xlvij.el ij. Dec.in conſi.xv.Pariſ.in conſi.xviij.vol.ij.& conſi.xlj.vol.iij.& conſi. lij.vol.iij.Gra.conſi.liij.& cõſi.liiij.vol.ij.Maria.Iun.conſi.clviij.& conſi.clxviij.vol.ij.Rui.conſi.xciij.vol.ij.& in conſi.ccxlij.& conſi.cxlvj.volu.ij.& conſi.clij.vol.ij.& conſi.cxv.vol.iij.& conſi.cxxiiij.eod.vol.

9 Ex prædictis infertur,ꝙ appellatione fratris venit ſoror in vltima voluntate,vt eſt tex.in l.Lucius.§.quæſitũ.ff.de leg.iij.& in l.Lucius.§.Mæuia.el ij.vbi gl.& Bar.ff.ad Treb.& no.Ang.Pau.de Ca.& Iaſ.in d.l.tres fratres.ff.de pact.& ponit Fulg.conſi.lxxj.incip.Mulier.

10 Ex quibus apparet concluſionem ſuprà firmatam fratris appellatione ſororem non venire in diſpoſitione hominis de iure non procedere,prout tenet etiam Alex.conſi.lxxxiiij.vol.iiij.& conſi.xiiij.& conſil. xlviij.vol.iiij.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.

11 Limita hanc principalem Ampliationem,vt in vltimis voluntatibus maſculinum concipiat fœmininum,nam hoc non habet locum in diſpoſitione odioſa,vtputà in exheredatione,tex.eſt in l.j.§.ſed ſi incertũ. ff.de vent.in poſ.mit.& ibi gl.& not.gl.in l.ſi ita ſcriptum.& ibi Bar.ff. de leg.ij.Spe.in tit.de diſpu.& alleg.§.poſt hoc autem.ver.vel ibi maſculinum.Bar.in l.j.ff.de verb.ſig.& idem Bar.in conſi.liiij.incip.Ang.Mariæ.Odofr.in l.quicunque.C.de ſer.fug.Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij. q.iiij.Imol.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Iaſ.in l.ſi quis id quod,in iij.limita.ff.de iuriſd.om.iud.& in l.tres fratres.in quarta limitat.ff.de pact. & in l.Gallus.in j.lectur.ff.de libe.& poſthum.Cuma.in conſilio clxvj. Ang.Aret.in §.fi.inſt.qui teſtam.tuto.dar.poſſ.Signoro.Homod.conſi. clxxij.

12 Quinimò ex hoc infert Bar.vt in fideicommiſſo iniuncto maſculis non comprehendantur fœminæ,in conſi.liiij.refert,& ſequitur Cor.in conſi.ccxxxiij.vol.iij.

13 Secundò Limita,quia ex veriſimili mente teſtatoris maſculinum nõ concipit fœmininum.Pariſ.conſi.xlj.nu.14.& ſeq.volu.iij. Maria.Iun. conſi.xc.nu.17.vol.j.

14 Tertiò Limita,quando maſculinum eſſet in diſpoſitione teſtatoris pluries replicatum,quia tunc fœmininum non comprehendit.Soc.in conſi.100.vol.iiij.Dec.in l.fœminæ.ff.de regu.iur.Grat.conſi.lxv.nu.11. vol.ij.& conſi.lxviij.nu.18.vol.ij.& propterea quando in vna parte teſtamenti qualitas maſculinitatis eſt expreſſa,intelligitur etiam in ſequẽti repetita.Maria.Iun.in conſi.xc.nu.16.& ſeq.vol.j.

Contra hanc limit.tenet Signo.Homod.in conſilio clxxij.

15 Tertiò Amplia,idem eſſe in reſcriptis,in quibus maſculinum concipit fœmininum,& propterea in illa clauſula, & quidam alij,etiam fœminæ continentur.Spe.in tit.de reſc.præſen.§.fi.ver.ſed quæritur vtrũ. Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Io.And.in c.cùm in multis,vbi etiã Dom.de reſ.in vj.Dom.in c.generali.ver.iiij.caſu.de elec.in vj.Abb.in c.ſignificauit,& ibi etiam apoſtil.de reſcr.Compoſtel.in c.ſedes.eo.tit. Imol.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Ang.Aret.in §.fi.inſt.qui teſta.tuto. dar.poſ.Iaſ.in l.ſi quis id quod.in v.ampliat.ff.de iuriſd.omn.iud.& in l. Gallus.in j.lect.& in ij.lect.ff.de lib.& poſth.& conſi.cxlij.volu.ij.Dec in l.fœminæ.ff.de reg.iur.Pariſ.in conſi.xx.vol.j.Tiraq.de retrac.ligna. §.j.in gl.ix.nu.183.& nu.204.

Contrarium Gomes in c.ij.de reſcrip.in vj.

16 Quartò Amplia,idem eſſe in priuilegiis,in quibus maſculinum fœmininum comprehendit.Bald.in c.ad audientiam.el j.ver.quæro nunquid.de reſcr.Dom.in c.generali.in iij.caſu,de elect.in vj.Arch.in ca.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Iaſ.in l.Gallus.in j.lect.& in ij.lect.ff.de lib.& poſth.& conſi.cxlvij.vol.ij.& in l.ſi quis id,quod.ff.de iuriſd.omn.iud. Hipp.in ſing.dxxxvj.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.Rui.conſi.cxlv.vo. iij.Tiraq.de retrac.lignag.§.j.in gl.ix.nu.184.

17 Contrarium in priuilegiis contra ius commune,prout in priuilegiis immunitatis tenet gl.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.vbi Imo.ver.vlti.rẽ. Card.in conſi.cxxxv.Ang.Aret.in §.fi.inſt.qui teſt.tut.dar.poſſ.Alex.in l.quia tale.ff.ſoluto matr.Signoro.Homod.in conſi.clxxij.Dec.conſilio ccccxlviij.

18 Et in priuilegiis alteri præiudicialibus ꝙ fœmina non contineatur,tenuit Domin.in c.generali.ver.in tertio caſu.de elect.in vj.Dec.in conſi.cccclij.

19 Declara,quia prima opinio debet intelligi in beneficiis principum, vt tantummodò in eorum præiudicium ea ſint latè interpretanda, vt maſculinum concipiat fœmininum.Ita declarat Barba.conſi.lvij.vo.ij. Cor.conſi.clxxvij.vol.iiij.Dec.conſi.ccccxlviij.

20 Sed tamen contra iſtam declarationem videtur obſtare,quia etiã in beneficiis,& gratiis alteri non præiudicialibus,vtputà in facultate legitimandi conceſſa Comiti Palatino ſub maſculino non continetur fœmininum,prout conſuluit Signor.Homod.in conſi.clxxxvj.quẽ refert, & ſequitur Cardi.Alex.in cap.per venerabilem.§.quod autem.qui fil. ſint legit.Iaſ.in l.ij.ff.de verb.obl.Dec.conſi.cccclij.Cur.conſi.ix.

21 Quintò Amplia,vt etiam in ſententia iudicis maſculinum fœmininum contineat.Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Alex.conſi.j.vo.v. Albe.in l.quicunque.ver.& prædicta.C.de ſer.fugi.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.210.

22 Contrarium tenet Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.Cur.in tract.feu.in iij.par.Imo.in l.ſi ita.ff.de leg.ij.vbi dicit,ꝙ in ſententia maſculinũ non concipit fœmininum:ſecus autem in ſtatuto facto à iudice ſecundũ ius commune,vel pręter,quod concipit fœmininum:& iſtud ſequitur Arc. in §.fi.inſt.qui teſta.tut.dar.poſ.

23 Sextò Amplia,quia cõcluſio procedit etiam in materia correctoria, vt eſt gl.in l.Gallus,in prin.in verbo,neptis.quam ibi ad hoc ponderat Raph.Cuma.& ibi Galiaul.nu.34.ff.de lib.& poſth.& ibi Iaſ.in ij.lect. Iaſ.in l.ſi quis id,quod.ff.de iuriſ.om.iu.& conſi.cxlij.vol.ij.Fran. Cur. in con

in conſi.cij.Tiraq.de retract.lignag.in §.j.in gl.ix.nu.218.

Contrarium tenet Alex.in d.l.Gallus.Corn.conſi.xiij.vol.ij.& conſi.cclxxj.vol.iiij.& conſi.cxcj.vol.iiij.& conſi.ccxxij.volu.iij.& conſi.ccxlviij.eod.vol.Alex.conſi.xxix.vol.iij.& conſi.cliij.vol.vij.Soc.in regu.cclv.in ix.limitatione.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.

24 Septimò Amplia,quia procedit concluſio etiam ſi diſponens tranſeat de ſingulari ad pluralem,vt quia dicat filio,& filiis:vt eſt text.in l.quiſquis.& in l.Herennius.ff.de verbo.ſig.Signor.Homod.conſi.clxxij.Iaſo.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.omn.iudic.& in l.tres fratres.ff.de pactis.

25 Octauò Amplia,vt hoc habeat locum etiam in ſtatutis,in quibus maſculinum concipit fœmininum,quando diſpoſitio eſt fauorabilis,ſecus ſi ſit odioſa,ita declarat Arch.poſt Hoſt.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Pe.de Anch.in conſi.cxij.Dom.in c.generali.de elect.in vj.Hoſt.in ca.Raynaldus.de teſtam.Cuma.in conſi.lxxxiiij.Card.in cle.j.de ſepultu.Bal.Nouel.inter conſi.Cor.xv.vol.j.Alex.conſi.lxxxiiij.vol.iiij.Dec.in l.fœminæ.ff.de regu.iur.Ruin.conſi.xv.volum.iij.& in conſi.xciiij.volum.tertio.

26 Cōtrarium,ꝙ in ſtatutis maſculinum cōtineat fœmininum etiam in materia odioſa, virtute paſſiuæ interpretationis dummodò ſtatutum non contineat odium irrationabile.tenet Imol.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Aret.in §.inſt.qui teſta.tut.dar.poſ.Cy.in l.quicunque.C.de ſerui.fugi.& in l.j.q.antepen.C.quæ ſit long.conſue.Bar.in l.iure.in fi.ff.de legib.& in l.j.in fi.ff.de pecu.& eſt gl.in cle.j.de ſepultu.Pau.de Ca.& Iaſ.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.om.iud.glo.fin.in l.cùm proponas.C.de tranſact.Ang.in conſi.cclxxxix.Sal.in l.ij.C.de noxal.act.Card.in cle.j.de electio.Fulgo.conſi.cciij.in fi.Iaſ.in l.Gallus.in ij.lect.& in j.lectu.ff.de libe.& poſthu.Bal.in l.in multis.ff.de ſtatu homi.& in l.ſed & Iulianus.§.hoc ſenatus.ff.ad Macedo.Roma.in conſi.xcviij.in fi.Bal.Imola,Pau.de Ca.Roma.& Alex.in l.ſi conſtante.§.fi.ff.ſol.ma.Hippo.in ſin.xxxix.Bolog.in conſi.lx.Cur.conſi.ix.Goz.conſi.xliij.Maria.Iun.conſi.iij.vol.ij.

27 Et hinc eſt,ꝙ ſtatuta excludentia fœminas propter maſculos fauore agnationis, ex quo odium eſt rationabile,concipiunt etiam fœmininum.Ruin.conſi.lxv.vol.iij.Tiraq.de retract.ligna.§.j.in gl.ix.nu.230.& ſequent.

28 Ex quibus infertur, vt in ſtatutis fratris appellatione veniat ſoror.Bal.in conſi.xlvij.vol.iij.Alex.conſi.lxxxiiij.vol.iiij.Bolog.in conſi.lx.Cur.in conſi.ix.

29 Quod eſt intelligendum quando adeſſet eadem ratio,ſecus ſi diuerſa,prout declarat Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.

30 Contra hanc octauam ampliationem,ꝙ in ſtatutis maſculinum non concipiat fœmininum,tenet Card.in cle.j.de ſepul.Hoſt.in c.Raynaldus.de teſtam.Anch.in repe.c.canonum ſtatuta.in xiiij.q.de conſt.Cuma.in conſi.cclxvj.Barba.conſi.50.vol.iiij.Signoro.Homod.conſ.ccxx.nu.4.Corne.conſi.ccxxiiij.vol.ij.& conſi.xiij.eod.vol.Soc.in reg.cclv.in iij.fal.Capra in conſi.lxij.Alex.conſi.ccxxxiiij.vol.vj.& cōſi.cxxxv.vol.j.& conſi.xxiiij.vol.ij.& conſi.lxxxiiij.vol.iiij.& conſi.xxix. vol.iij.Cæpol.conſi.xxvj.

31 Et propterea dicebat Pau.de Ca.in conſi.cxix.vol.j.ꝙ in ſtatutis appellatione fratris non venit ſoror.& idem tenet Cor.conſi.xciiij.volu.ij.Capra in conſi.lxij.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.

32 Tenendo iſtam partem,Limita eam non procedere in ſtatutis eccleſiaſticis,in quibus indiſtinctè maſculinum concipit fœmininum.Arch.in c.ſi quis ſuadente:xvij.q.iiij.Card.in cle.j.de ſepul.Hoſt.in c.Raynaldus.de teſta.Dom.in c.generali,de elect.in vj.

33 Secundò Limita,vt iſta opi.procedat,ꝙ appellatione fratris non continetur ſoror,quando ipſemet frater vel filius maſculus fratris cum ea concurreret,ſecus ſi concurrat neptis.Dec.Neap.xxj.nu.10.in nouis.

34 Sed circa hanc Ampliationem,teneas primam opin.vt in ſtatutis nō continentibus odium irrationabile maſculinum concipiat fœmininū,quæ opin.eſt magis communis,vt appareat ex ſuprà allegatis.

35 Quam opin.Amplia,etiamſi in loco adſunt ſtatuta ad literam intelligenda,vt ponit Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.203.

36 Nonò Amplia,etiamſi maſculinum eſſet prolatum per verbū,ſi quis,vt tradunt Doct.& maximè Iaſ.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.om.iud.Rebuff.in tract.nomin.in viij.q.ver.v.quæro.

37 Decimò Amplia,vt iſtud procedat etiam in tutelis,vt dicit Mar.Iun.conſi.clxviij.vol.ij.

38 XI.Amplia,vt cōcluſio habeat locum etiam in charitatiuo ſubſidio,vt tradit Fulg.conſi.cxxj.in j.dubio.

39 Primò Limita hanc concluſionem, quia maſculinum non concipit fœmininum ex propria ſignificatione, ſed per extenſionem, & interpretationem,aut propter rationis identitatem,vt eſt tex.in l.pronunciatio.in verbo,porrigitur.ff.de ver.ſig.& eſt tex.in l.pe.in fi.C.de prępoſ.ſacr.cubic.lib.xij.& in l.cū in adoptiuis.ver.quæ in filio.C.de adop.not.glo.Dy.& Bar.in l.j.ff.de ver.ſign.Iaco.Bu.in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.vbi etiam Bar.Spe.in tit.de diſpu.& alleg.§.poſt hoc autem,verſi vel vbi maſculinum.Bar.in l.liberorum. ver.ij.principaliter.ff.de ver ſig.Cy.Ang.& Sal.in l.quicunque.C.de ſerui.fug.Bal.in l.fi.C.de here inſti.& in l.j.ff.de pecu.Imo.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Ang.Aret.in §.fi.inſt.qui teſta.tut.dar.poſ.Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij. Car.in cle.j.de elect.& in c.Quintauallis.de iureiur.Abb.conſi.xxxvj.vol.j.Fulg.conſi.xviij.& conſi.lxiij.& conſi.xxxiiij.Cum.in conſi.clxvj.Cor.in conſi.xiiij.vol.ij.& conſi.ccxxij.vol.ij.& conſi.ccxxiiij.vol.ij.& conſi.ccij.vol.iij.& conſi.cccxxxv.vol.j.& conſi.xcvj.vo.iij.& conſ.cclxxj.vol.j.& conſi.cxxxviij.vol.ij.& conſi.cclxxv.vol.iiij.Alex.in conſi.xlv.vol.vij.& conſi.lxj.vol.j.& conſi.xxix.vol.iij.& conſi.ccxxxiiij.vol.vj.Soc.in conſi.xc.vol.j.& conſi.lxxiij.vol.iiij.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.& conſi.cccclij.Grat.conſi.liiij.vol.ij.& conſi.lxiiij.vol.ij. & conſi.lxviij.vol.ij.Rui.conſi.xv.vol.iij.Maria.Iun.conſi.clxviij.vol.ij.& conſi.clxx.eodem volu.

Tiraq.de retract.ligna.§.j.in glo.ix.num.178.Cur.Iun.in conſi.clxiij.nu.13.vbi dicit communem opin.

40 Contrarium,ꝙ iſtud proueniat ex virtute comprehenſiua non extenſiua,tenet Pe.de Anch.conſi.cxij.Bal.in l.fi.in xiiij.q. C.de here.inſti.Ang.conſi.cclxxxix.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.223.

41 Et ꝙ iſtud ſit ex proprio ſignificatu,tenet Alex.conſi.xlviij.volu.iiij.& conſi.xlix.vol.iiij.& conſi.lxxxiiij.vol.iiij.& conſi.cxxv.volu.v.Maria.Iun.in conſ.xxx.nu.44.vol.j.& conſi.ciiij.vol.ij.& conſi.clviij.nu.34.eodem vol.

42 Sublimita primam opinio.magis communem habere locum quando verba ſonāt ſub nomine maſculino,vt mulus,equus,filius, & idem ſi dicatur,ſi quis filius,ſi quis ſeruus,prout declarat Card.cle.j.de elect.& Alex,conſi.cxxxv.vol.j.

43 Secus ſi verba cantarent ſub nomine communi,vt homo:& idem ſi dicatur ſi quis homo:quia tunc maſculinum ex propria ſignificatione fœmininum comprehenderet.Bar.in d.l.j.ff.de verb.ſig.& in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.Ancha.in c.generali.de elect.in vj.Dec.in d.l.fœminæ.ff.de reg.iur.

Contrarium in hoc voluit Imol.in l.ſi ita.ff.de leg.ij.Aret.in §.fi.inſti.qui teſta.tut.dar.poſ.

44 Declara primam opin.nam quādo in diſpoſitione dictum ſit,ſi quis,ad hoc vt ex proprietate ſermonis comprehendatur etiam fœmininū,debet adiungi verbum,quod ex ſui natura tam maſculum,quàm fœminam comprehendat:vt tradit Bar.in d.l.j.ff.de verb.ſig.& in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.& in l.j.ff.de pecu.Pe.de Anch.in c.generali.de elect.in vj.& ibi Dom.Bal.in l.Gallus.in prin.ff.de libe.& poſth.Sal.in l.quicunque.C.de ſer.fug.Card.in cle.j.in iij.q.de elec.Cor.in conſi.xiij.vo.ij.Alex.in conſi.ccxxxiiij.vol.vj.

45 Et tenendo iſtam opin.quam dicit communem Dec.in l.fœminę.ff.de reg.iur.illam declara,& intellige habere locum,quando adeſſet eadem ratio inter maſculum,& fœminam.gl.prag.ſanct.

46 Sed ſtante rationis diuerſitate etiam ſub ſigno,vel verbo,ſi quis,fœmina non comprehenderetur,non quia verbū non ſit ſui natura aptū continere,ſed quia in diſpoſitione l.indefinita non æquipollet vniuerſali:ita declarat Bar.in l.j.in fi.ff.de pecul.& Aret.conſ.xxxix.Dec.in d.l.fœminæ.ff.de reg.iur.

47 Sed contra primum dictum,ꝙ verbum,ſi quis ſtans,ſimpliciter comprehēdat fœminam ex proprietate ſermonis:tenuit Ful.in d.l.quicunque.C.de ſer.fug.& hanc opinionem tenuerunt conſulendo Io.de lig.& Card.& Sal.& Io.de Fantu.vt refert,& ſequitur Cor.in conſ.cclxxv.vol.iiij.& conſi.ccxxij.vol.iij.Imol.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.ij.Are.in § fin.inſtit.qui teſtamen.tuto.dar.poſſunt.Dec.in l.fœminæ.ff.de regu.iuris.

48 Sublimita,niſi teſtator voluerit conſeruare agnationem, quia tunc maſculinum non concipit fœmininum:vt not.Soc.in conſ.lxxiij.volu.iiij.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.194.& dicetur inferius.

49 Secundò Limita principaliter,quando diuerſa ratio militaret in maſculo,& diuerſa in fœmina,quia tunc maſculinum non comprehendit fœmininum,ita declarat Bar.in l.j.ff.de verb.ſig.& in l.ſi quis in tātam.C.vnde vi.& in l.j.ff.de pecu.Bal.in l.ſeruus.C.com.de ſucceſ.& in l.in multis.ff.de ſtatu hom.& conſ.ccij.vo.j.Sal.in l.quicunque.C.de ſer.fu.Ang.conſ.lxvij.Imo.in l.ſi ita ſcriptum.ff.de le.ij.Aret.in §.fi.inſt.qui teſta.tut.dar.poſ.Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Car.in cle.j.de elec.Pau.de Eleaz.Ancha.& Domi.in c.generali.de elec.in vj.Iaſ.in l.ſi quis id quod.in j.limit.ff.de iuriſ.om.iu.Ful.conſ.cxxj.Cor.in conſ.ccxxiiij.vol.ij.& conſ.lxxiiij.in fi.vol.j.& conſi.xiij.vol.ij.& conſ.ccij.vol.iij.& conſ.cxcix.vo.ij.in conſi.j.vol.ij.& conſi.xiiij.vol.ij.& conſi.lxxxiij.vo.j.& conſ.clxxij.vol.iiij.& conſ.cxxxviij.vo.ij.& conſ.xciiij.vol.ij.& cōſi.clvj.eodem vol.& conſ.xlix.vol.iiij.& conſ.xxj.vo.j.& conſ.cij.volu.iiij.Alex.conſi.cxxxv.vo.j.& conſ.lxxx.vo.j.& conſ.xxiiij.vo.ij.& conſi.ccxxxiiij.vo.vj.& cōſ.xlv.vo.vij.Barb.conſ.50.vo.iiij.Signo.Homo.conſi.clxxij.Capra conſ.lxij.in fi.Aret.conſ.50.Soc.in reg.cclv.in vj.fal.& conſ.lxiiij.vo.iij.Calca.conſ.xlviij.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.& conſ.cccclij.Cur.conſ.xl.& conſ.ix.Brun.in tract.quod ſtant.maſc.in xiij.q,ver.mouetur ex doctrina Bar.Hipp.in ſing.xx. Goz.conſ.lxxxix.Maria.Iun.conſ.xxj.nu.89.& ſeq.vo.j.& conſi.xxv.vo.j.& conſ.clxviij.vol.ij.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.195.& ſeq.

50 Et propterea infertur, vt ſi ſtatutum in contractibus mulierum, vel minorum exigat conſenſum proximiorũ, non poterit interuenire conſenſus fœminarum, cum fœminæ ſint imbecillioris conſilij, & ſic cum diuerſa ſit ratio, in hoc caſu maſculinum non concipit fœmininum, ita Bal.in l.j.C.de eden.& in l.fi.vbi etiam Ang.C.de verb.ſig.Bal.in conſi. ccj.vol.j.Ang.conſi.cxcj.Cor.conſ.ccxxiiij.vol.ij.& conſ.lxxiiij.vol.j.& conſi.clvj.vol.ij.& conſ.clj.vol.iiij.& conſi.cccxvj.vo.j.Maria.Iun.conſi.j.nu.104.vol.j.

51 Limita, quia hoc non habet locum, quando ſtatutum requireret præſentiam proximiorum, quia tunc venirent etiam fœminæ.Marian.Iun. conſi.xlj.nu.14.vol.j.

52 Secundò Infertur, vt in feudo recepto pro ſe, & filiis non veniant fœminæ, ex quo fœminæ ad feuda non admittuntur, c.j.§.filia.de ſucceſſ. feud.& ita declarat Pau.de Ca.& Alex.in l.ſed ſi hac.§.liberos.ff.de in ius voc.Iaſ.in l.ſi quis id quod.in j.limit.ff.de iuriſd.om.iud.Maria.Iun. conſi.j.qui loquitur in emphyteuſi.nu.117.vol.j.Rui.conſ.xlv.num.16. vol.j.Maria.Iun.conſi.clxviij.nu.80.vol.ij.

53 Limita, quia hoc non procedit in feudo ligio, in quo etiam fœminæ de conſuetudine admittuntur.Marian.Iun.conſi.lxxvij.numero 22. volum.j.

54 Tertiò Infertur, ꝙ quando teſtator voluit conſulere conſeruationi familiæ, appellatione filiorum non veniunt fœminæ. Soc.conſi.lxxiij. vol.iiij.Pariſ.conſ.lvij.vol.ij.Maria.Iun.in conſ.j.nu.118.vol.j.& conſi. cxix.volum.j.& conſi.clxviij.nume.84.vol.ij.Grat.conſi.liij.volum.ij. Ruin.conſi.cxlvj.volum.ij.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.numero 134.

55 Quartò Infertur, vt in officiis, in quibus requiritur maturitas iudicij, quæ in fœminis non reperitur, maſculinum non contineat fœmininum.Spe.in tit.de diſpu.& alle.§.poſt hoc, ver.vel ibi maſculinũ. Arch. in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Pe.de Anch.in c.generali.de elect.in vj. Bal.in c.ad audientiam.el j.de reſcrip.Sal.in l.quicunque.C.de ſer.fug. Iaſo.in l.tres fratres.in viij.limitatione.ff.de pact.& in dicta l.ſi quis id quod.in iiij.limitatione.Dec.in l.fœminæ.ff.de regu.iur. Tiraq.de leg. connub.

56 Quintò Generaliter infertur, vt quando ex communi conſuetudine qualitas rei magis conuenit maſculo, quàm fœminæ, tunc maſculinũ, non concipit fœmininum, vt no.Guido Papæ in ſing.dxxij.

57 Tertiò Limita principalem concluſionem, ſi lex, vel alia diſpoſitio, quæ aliàs continere poſſet fœmininum ſub maſculino, loquatur diſcretiuè, id eſt de per ſe in maſculo, & de per ſe in fœmina, tunc enim maſculinum non concipit fœmininum, ex quo expreſſum facit ceſſare tacitum, l.ſi ita.ff.de libe.& poſth.l.clemens patronus.ff.de here.inſti.Bal. in l.in multis.ff.de ſtatu hom.Iaſ.in l.ſi quis id quod.in iij.limitatione. ff.de iuriſd.om.iud.& in l.tres fratres.in vij.limit.ff.de pact.Soc.in regula cclv.in vij.limit.& conſ.lxiij.vol.iij.Dec.in c.ſignificatum.de præb. Gomes in §.pœnales.inſt.de act.Maria.Iun.conſ.j.nu.37.vol.j.& conſi. iij.vbi declarat.& conſ.cxiiij.nu.19.& conſ.cxxviij.nu.50.vo.j.Rui.cõſi.xxij.vol.iij.

58 Declara, nam quando in eadem diſpoſitione apparet, ꝙ vbi diſponens voluit comprehendere fœminas, illas ſpecificè expreſſit: ſi tamen poſtea in alia oratione eiuſdem diſpoſitionis ponat verbum maſculini generis, tunc ſub maſculino non comprehenditur fœmininum, etiamſi aliàs comprehenderetur.Cor.conſ.xlix.in prin.volu.iiij.& conſ.cclxxj. & conſi.cccvij.volu.iiij.Alexand.conſi.xlv.volu.vij.& conſi.ccxxxiiij. volu.vj.

59 Quartò Limita, nam quando lex diſponit in materia odioſa, odio irrationabili, tunc maſculinum non concipit fœmininum, vt eſt tex.in l. quiſquis.§.filiarum.C.ad l.Iul.maieſt.ponit Bar.in l.j.ff.de verb.ſig.& in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.Bal.in l.quicunque.& ibi Ang.in prin.& Sal.C.de ſer.fug.Pe.de Anch.in c.generali.de elec.in vj.& ibi Dom.Iaſ. in d.l.ſi quis id quod.in vj.limit.& in l.Gallus.in ij.lect.ff.de li.& poſth. Cor.in conſ.xiij.vol.ij.& conſ.ccxxiiij.eodem vo.& conſ.cccxxxv.vo. j.& conſ.cclxxj.vol.iiij.& conſ.xcvj.vo.iij.& conſ.xcv.vo.ij.& conſ.xc. vol.iij.& conſ.lxxxij.vo.iiij.Alex.in conſ.xlv.volu.vij.& conſ.lxxxiiij. vo iiij.& conſ.lxxx.vo.j.& conſ.ccxxxiiij.vo.vj.Barba.conſ.50.vo.iiij. Signoro.Homod.in conſ.clxxiij.Calca.conſ.xlviij.Hip.in ſin.cccxvij. Dec.in l.fœminæ.& conſi.lxiiij.Maria.Iun.conſ.j.nu.108.volu.j.& conſi.x.& conſ.xxiij.nume.41.vol.j.Rui.conſ.ciij.nu.15.vo.iij.& conſ.xxij. nu.14.vol.ij.etiam.eodem vo.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in glo.ix.nu. 186.& pluribus ſeq.

60 Ex qua limitatione infertur, vt ſtante ſtatuto, ꝙ agnati excludant cognatos, ſub iſto capite agnatorum non comprehenduntur fœminæ agnatæ.Cor.conſ.xiij.vo.ij.& conſ.ccxxiiij.eodem vol.& con.cccxxxv. vol.j.Io.de Ana.in conſ.iiij.in ij.dubio.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v. artic.in xiij.q.Pariſ.conſ.xlvij.vo.iij.Maria.Iun.in conſ.j.nu.115.vol.j. & conſ.xxx.vol.j.& conſ.ix.& conſi.x.vol.ij.

61 Secundò Infertur, vt ſtante ſtatuto ꝙ frater excludat matrem, tamen mater non excludetur per ſororẽ.Alex.conſ.xlv.vol.vij.& conſ.lxxxij. volum.iiij.

62 Et idem eſt, quia excluſa matre per patruum à ſtatuto non erit excluſa propter amitam.Cor.conſ.xij.vo.j.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in loco ſuprà citato.Maria.Iun.in conſ.j.nu.104.vol.j.Tiraq.de retract.lign. §.j.in gl.ix.nu.188.

63 Tertiò Infertur, vt ſtante ſtatuto, ꝙ patruus excludat auunculum, non cenſetur virtute ſtatuti excluſa matertera.Cor.conſi.cclxxj.vol.iiij.Tiraq.in loco ſuprà citato.nu.188.

64 Quartò Infertur, vt excluſo auo materno nõ dicatur excluſa auia.Bal. in l.quicunque.C.de ſer.fug.Cor.conſ.lxxxij.vol.iiij.& conſ.cclxxj.eo. vol.Alex.conſ.xlv.vol.vij.Grat.conſ.xxvj.vo.j.& conſ.xxxviij.eo.vol. Tiraq.in loco ſuprà citato.nu.187.

65 Et idem ſi ſtatutum excludat à ſucceſſione aui paterni, non tamẽ excludet à ſucceſſione auiæ.Pariſ.conſ.xlix.vo.iij.Grat.in conſ.xxvj.nu. 60.vol.j.Maria.Iun.conſ.xxiij.vol.j.

66 Et propterea quando ſtatutum dicit, vt coniuncti & proximiores excludant fœminas, tunc ſub verbo, coniunctorum vel proximiorum, nõ veniunt fœminæ.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xiij.q.

67 Quintò Infertur, vt ſtatutum loquens de ſucceſſione paſſiua maſculorum non habeat locum in ſucceſſione paſſiua fœminarum. Cor.conſi. cclxxj.vol.iiij.

68 Et propterea ſi ſtatutum, excludit à ſucceſſione fratris nõ videtur excludere à ſucceſſione ſororis.Capra conſ.lxij.in iiij.dubio.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.188.

69 Contrarium in hoc voluit Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.articu.in xiij.q.vbi dicit non eſſe recedendum ab opinione Lauren.qui contrarium tenebat in §.cæterum.inſt.de leg.agnat.ſucceſ.qui tenet, vt ſtatutum excludẽs dotatam à fratre, excludat etiam dotatam à ſorore.& idẽ tenet And.de Iſer.in c.j.de nat.ſucceſ.feud.

70 Tenendo primam opin.videmus etiam, ꝙ ſtatutum, vt coniuncti ex latere patris excludant matrem, non operatur, vt fœminę coniunctę ex latere patris excludant matrem.Maria.Iun.conſ.xxiij.volum.j.& conſi. ix.vol.ij.

Contrarium idem Maria.Iun.conſ.x.vol.ij.

71 Sicuti etiam dicimus, ꝙ ſtatutum excludens matrem à ſucceſſione filij non cenſetur eam excludere à ſucceſſione filiæ.Arch.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.& clarius Dom.in c.generali.de elect.in vj.Alex.conſ. ccxxxiiij.vol.vj.& conſi.xlv.vol.vij.Curt.Sen.conſi.ix.Brun.in tracta. ꝙ ſtant.maſc.in v.art.xiij.q.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.189.

72 Prout etiam facit, quia ſtatutum excludens fœminas propter agnatos, non excludit eas propter agnatas.Ang.conſ.cclxxxj.Brun.in tract. ꝙ ſtant.maſc.in xij.artic.in ix.q.Pariſ.conſ.xlvij.vol.iij.Maria.Iun.conſi.xxiij.vol.j.

73 Et ſtatutum præferens primogenitum ſecundogenito non præfert filiam primogenitam filiæ ſecundogenitæ.Bal.in l.omnes populi.ver. iij.quæro.ff.de iuſt.& iur.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.articu.in xiij. q.& de his omnibus plenius dicetur infrà in titu.de ſtat.in vij concluſ.

74 Sed tamen dubitatur pro declaratione iſtius quartæ limitationis, quando dicatur ſtatutum continere excluſionem odioſam odio irrationabili, & certum eſt, ꝙ quando fœminę, quibus legitima debetur, prout filia, mater, & aliæ perſonæ aſcendentes vel deſcendentes excluduntur propter maſculos, tunc illa diſpoſitio ſit odioſa odio irrationabili: ſed quando tranſuerſales, quibus non eſt debita ſucceſſio excluduntur, tũc illa diſpoſitio non dicitur odioſa odio irrationabili, ita declarat Corn. conſi.xcvj.vo.iij.& conſi.xiij.vol.ij.& conſi.xcv.vol.ij.& conſi.ccxxiiij. eodem volu.

Contrarium ſentit idem Corn.conſi.xcvij.volum.iij.& conſi.xciiij. volum.ij.

75 Limita primam opi.quæ eſt magis communis, vt procedat tantummodò in capite excluſiuo, non autem in capite incluſiuo. Corn.conſi. xcv.vol.ij.& conſi.cxxxiij.eod.vol.Maria.Iun.conſi.x.nume.18.volu.j. & conſi.j.nu.107.& cõſi.xxiij.nu.11.vbi hanc dicit commu.opi.eo.vo.

76 Quintò Principaliter Limita, ſi legis diſpoſitio eſſet pœnalis, & correctoria, quia tunc in ea maſculinum fœmininum non comprehendit, ita declarat Iaſ.in l.ſi quis id quod.in vij.limitatione.ff.de iuriſ.om.iud.

77 Quinimò iſtud procedit etiam ſi diſpoſitio eſſet tantummodò correctoria, ſecundùm Pariſ.conſ.xciiij.vo.iij.vide circa hanc limitationem ſuprà in vj.Ampliatione.

78 Sextò Limita, nam ſtante ſtatuto, ꝙ ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, tunc diſpoſitio loquens in genere maſculino in materia ſucceſſionis non continet fœmininũ: ita Alex.in conſi.cxxvij.vo.j.aliàs in conſi.xiiij.vol.iiij.& in l.Gallus.§.j.in fi.ff.de libe.& poſth.& in l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad Treb.Pau.de Ca.conſi.ccccx.vo.ij.Soc.in regula ccxxv.in ij.limit.& conſ.lj.vol.iiij.& conſi.lxxiij.eod.vo.Barb.in repe. rubricæ C.qui admit.& in c.Raynaldus.de teſta.& in repe.l.cùm acutiſſimi.C.de fideic.Iaſ.in l.tres fratres.in vj.limit.ff.de pac.& in l.ſi quis id quod.in viij.limit.ff.de iuriſd.om.iud.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Cor.conſ.cxcvij.vol.j.Dec.conſ.dxlv.Cur.conſ.lij.& conſi. cxvj.Hipp.ſing.cccxvij.Fel.in c.ius generale.j.diſt.Brun.in tract.ꝙ ſtan. maſc.in v.arti.in xij.q.Goz.conſi.xlv.& conſi.lix.& conſi.lxxxix.Pariſ. conſi.xlviij.vol.ij.& conſt.lvij.eodem vol.Maria.Iun.conſi.j.nu.113.& conſi.ciiij.vol.j.& conſi.clxviij.vol.ij.Grat.conſi.liij.volum.ij.& conſi.

liiij.

liiij.& con.lvj.eo.vol.Rui.conſi.clxviij.vol.ij.& con.xxxvj.vol.iij.

79 Limita,quando etiam ſtante ſtatuto prædicto fœmina non excluderetur,vt puta ſi maſculus eſſet incapax ad ſucceſſionẽ,quia eſſet deportatus.Rui.con.cliiij.nu.5.vol.ij.

80 Septimò Limita,quando ex coniecturis apparet de contraria voluntate diſponentis.l.Lucius.§.quæſitum.ff.de leg.iij.notat Bar.in l.fi. ff.ad Treb.& videtur ſentire idem Bar.in l.j.ff.de verb.ſigni.dum allegat tex. in d.§.quæſitum.Saly.& Ange.in l.quicunque.C.de ſeru.fugit. Cuma. con.c xvij.Signorol.Homod.conſi.clxxij. Iaſ.in l.ſi quis id quod.in ix.limit.& in l.tres fratres.in ij.limitatione.& in ix.limitatione.& conſi.cxl. vol.ij.Alexand.conſi.xiiij.vo.iiij.Guid.Pap.q. cccccvj.Hippol. in ſing. cccxvij.Calcan.con.xlviij.Curt.con.xl.Dec.in l.fœminæ.ff.de regu.iur. Pariſ.con.lvij.vol.ij.& con.xlj.vol.iij.& conſi.xlix.eo.volu.Maria.Iun. con.cxiiij.nu.18.vol.j.

81 Amplia,quia idẽ eſt in diſpoſitione ſtatuti,quando ſumi poteſt contraria coniectura voluntati ſtatuentium.Maria.Iun.con.j.nu.101.volu. primo.

Et facit,quod dictum eſt ſuprà in quarto lib.in tit.de ſubſt.in ſecũda concluſione.

82 Octauò Limita,quando teſtator in prima parte teſtamenti dixiſſet de filiis maſculis,quia,ſi poſtea in alia parte loquatur ſimpliciter de filiis,intelligitur tantummodo de maſculis,prout latè diximus ſuprà in iiij.lib. in tit.de teſtam.in x.conclu.

83 Nonò Limita,ſi maſculinum exprimatur qualificatè,vt puta quia diſpoſitio loquatur de religioſo,vel de monacho:nam tunc non comprehenditur monialis, & ſic maſculinũ nõ concepit fœmininũ.Dom.c.generali.de elec.in vj.Car.in cle.j.de elect.& in cle.eos.in fi. de cõſang. & affi.Bal.in l.quicunqꝫ.C.de ſer.fug.Ale.cõ.cxxxv.vol.j.Cæpol.cõ. xxvj. Soc.in reg.cclv.in v.limit. apoſtil.ad Bar.in l.Lucius.§.quęſitũ. ff.de leg. iiij.qui loquuntur in materia odioſa,& pœnali.

84 Et idem etiam in materia non odioſa,ſed fauorabili,ꝙ non comprehendatur fœmininum,tenuit Bald.in l.tres fratres. ff. de pact.in prima lect.vbi Alber.in fi.& Iaſ.Anch.in repe.canonum ſtatuta.in ver.ſed hic quæritur.de conſt.Alex.con.xiiij.vol.iiij.Barbat.con.50.volu.iiij.gloſſ. prag.ſanct.

85 Et dicit Fel.in ca.veniens.de ſimon.ꝙ ſtatutum loquens de fratribus minoribus,non comprehendit moniales tertij ordinis.

86 Cõtra hanc limi.tenet Fulgo.conſi. cxxj. & Rayner. de Forlu.in d.l. tres fratres.Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.Abb.in ca. de monialibus. & ibi.Fel.de ſent excom.qui tenent ꝙ appellatione monachorum veniũt moniales.

87 Decimò Limita in contractibus, in quibus maſculinum non continet fœmininum.Archi.in c.ſi quis ſuadente.xvij.q.iiij.Bald.in l.Gallus. ff.de libe.& poſth.in prin.Imol.in l.ſi ita.ff.de leg.ij.Aret.in.§.fi.inſt.qui teſta.tut.dar.poſſ.Rom.in con.xxxv.Cuma.in con.clxvj.Imol.in c.potuit.de locat.& in cõ.xxxviij.Rom.in l.ij.ff.de verb.oblig.in l.ſed ſi hac, §.qui manumittitur.ff.de in ius voc.Alex.in con.lxj.in j.vo. & in conſi. cciiij.vbi dicit iſtam eſſe communem opin.vol.ij.& conſi.cxiij.vo.ij.& conſilio cxxv.volumine v.& cõſi.xj.vol.iij.& cõſi.j. vol.v. & in l.ij.§. liberos.ff.de in ius vocan. in l. ſi extraneus. ff. de condict.cau. dat. in l. quod dicitur.ff.de verborum oblig.Baldus nouel.inter con.Cor.conſi. xj.volu.j.Iaſ.in l.ſi quis id quod.ff.de iur.omn.iud. vbi dicit iſtam partem communem.& in l.Gallus.in ij.lect.ff.de lib.& poſth.in conſi.cxv. vol.j.Soc.in reg.cclv.in j.limit.Fel.in c. quoniam.de ſimo.Hip.in ſing. cxcj.Cor.in con.lxxiiij.in fi.vol.j.& in con.ccxxxiij.vo. iiij. & con.cxcix.vol.ij.& in con.ccxxxiij.vol.iiij.& cõ j.vol.ij.& cõſ.ccxj.vo.iij.Soc. in cõſ.xlij.vol.iij.Goza.in conſi.xx.Grat.con.liiij.vol.ij.& in con. lxiiij. volumine ij.Rui.conſi.xxxvj.vol.j.gl.conſue.Turon. Bertr.in conſilio xlvj.in fi. volumine j.in antiq.latè Tira.de retrac.lignag.§.j.in gl.xi.nu. 181.

Contrarium ſentit Bart.in l.j.ff.de verb.ſigni.vbi nullam facit differentiã inter contractus, & vltimas volũtates,& idem clarè voluit Bal. in l.ij.C.de iur.emphy.

88 Quòd in conceſſione emphyteuſis facta à priuato ſub maſculino fœmininum comprehenditur.Idem tenet Saly.in d l.ij.in xvij.q.C.de iur. emphy.imol.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl. Et propterea Domin. in d.c.generali.de elec.in vj.nõ facit. differentiam inter contractus, & vltimas voluntates.& hoc ꝙ in contractibus maſculinum cõcipiat fœmininum,tenuit Ang.in cõ.ſuo cxviij.incip. Auia pro nepte.Et propterea iſtã limit.reprobat Alc.in cõ.j.vol.v.& dec.in d.l.fœminæ.ff. de reg.iur.

89 Tenendo primam opin.tanquam magis communem,ex ea infertur, ꝙ in emphyteuſi recepta pro filiis appellatione filiorum non veniunt filiæ.Marian.Iun.conſi.clxviij.n.79.vbi idẽ dicit in feudis.& tradit Fel. in c. cum M.Ferrarienſis.ver.& hinc eſt etiam.de conſt.

90 Limita,nam ita demum in emphyteuſi recepta pro ſe,& filiis non venit fœmina quando maſculi præferuntur fœminis in ſucceſſione vigore ſtatuti, nam quando fœminæ pariter admittuntur ad ſucceſſionem vnà cum maſculis,tunc etiam fœminæ pariter videntur vocatæ.Bart.in l.vt iuſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope.liber.Imo.in ca.potuit.in fi.de locat.

91 Secundò Limita,quando emphyteuſis eſt recepta ab eo, qui non habet niſi vnicam filiam,& eſt in tali ætate conſtitutus,in qua non poteſt alios filios ſuſcipere,quo caſu emphyteuſi recepta pro ſe,& filiis extenditur etiam ad illam fœminam:Hippol.in l.j.§.ſi ſeruus.numero 5. ff. de quæſtio.

92 Limita illam concluſionem,quòd in feudo recepto non venit fœmina pluribus modis congeſtis per Curt.in tract.feud.in iij.par.in prin.ad quem breuitatis cauſa me remitto.

Tenendo igitur primam opin.tanquam magis communem in hac principali limitatione,

93 Sublimita,vt illa locum habeat,quando dictum eſſet de filius,ſecus ſi dictum ſit de liberis:nam tunc etiam in contractibus verbum,liberis,filias comprehenderet,Anch.cõ.cxxxv.ſentit Bal.& clarè ſequitur Alc. in l.ſed ſi hac.§.liberos.ff.de in ius vo.Alex.cõſ.lxxx.vol.j.Iaſ.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſd.omn.iud.Goz.conſi.xx.Ruin.conſ.clxxxviij.vol.ij. & conſ.cxiiij.vol.iij.Grat.conſi.lxiiij.vol.ij.

Contrarium ſentit Alex.in conſ.lxj. vol.j. & expreſsè contrarium tenet Dec.in l.fœminæ.ff.de reg.iur.

94 Secundò Sublimita,quando ſequeretur abſurdũ,ſi in contractu maſculinum fœmininum non contineret:Alex.in l.ſed ſi hac. §. liberos.ff. de in ius voc.& con.lxj.vol.j.Dec.in d.l.fœminæ.Ruin.in conſi. cxiiij. vol.iij.

95 Tertiò ſublimita,niſi in contractu dictum eſſet de filiis, & heredibus, nam tunc veniunt fœminę,vt declarat Alex.in d.§.liberos.& Iaſ.in d.l. ſi quis id quod.& con.cxv.vol.j.Dec.con.xxxij.Goz.con.xx.Rui.conſil. clxxviij.vol.ij.& con.xliij.vol.iij.& con.lj.eo.vol.

96 Quartò ſublimita,niſi eſſemus in contractibus bonæ fidei, qui non ita ſtrictè interpretantur,prout contractus ſtricti iuris, ita colligitur ex notatis per Cuma.in con.clxvj.

Contrarium tenet Iaſ.in d.l.ſi quis.id quod.& iſta videtur verior.

97 Quintò Sublimita in contractu donationis,in qua cùm fiat lata interpretatio,maſculinum cõcipit fœmininum,ita Iaſ.in d.l.ſi quis id quod. Corn.con.clxxvij.vol.iiij.Dec.in l.fœminæ.& con.xxxij.Pariſ.in conſi. xx.vol.j.gloſſ.conſuetud.Turon.

Contrarium ſentit idem Cor.con.ſi cxcix.verſi.circa alienationes. vol.ij.

98 Sextò Sublimita,quando verba maſculini generis in cõtractibus proferrẽtur à muliere,quia tũc veniret fœmina, ex quo non eſt credendũ, quòd ipſa proprium ſexum odio habuerit,Gozad.cõſi.lxxj.& con.lxxix.in fine.

99 Septimò Sublimita,quia limitatio habet locum, quando iſta interpretatio, vt maſculinum non concipiat fœmininum tendit in odium illius,cui imputatur,quare legem apertius nõ dixit,iuxta tex.in l. veteribus.ff.de pact.ſecus.ſi tenderet in eius fauorem, quia tunc ad eius in commodũ & damnum etiam in contractibus maſculinum conciperet fœmininum.Cor.in cõſilio clxxj.volum.iij.& conſilio clxxvij.volumine quarto.

100 Octauò Sublimita,niſi dato ꝙ eſſemus in contractibus,tamen materia eſſet fauorabilis,quia tũc etiam in contractibus maſculinum contineret fœmininum, vt per Iaſ.in con.cxv.vo.j.

101 Nonò Sublimita,niſi eſſet conſuetudo loci in contractu illo fœminas admittere,Imol.in c.potuit.de locat.Iaſ.in l.vt liberis.C.de collat.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.

102 XI.Limita principaliter,ſi iſta interpretatio redundaret contra eccleſiã,tunc enim maſculinũ fęmininũ nõ cõtinet in præiudiciũ eccleſię, ita declarat Iaſ.in d.l.ſi quis id quod.ff.de iur.om.iud.dicens ſe ita cõſuluiſſe.Addo quod iſtam opi.ſenſit expreſsè Bald.in l.ij. C. de iur. emph. & Alex.ſequitur in conſi.lxj.vo.j

103 Vbi dicit Bal.quòd in emphyteuſi eccleſiaſtica maſculinum nõ concipit fœmininum,ne ſequatur odium,ſcilicet excluſio eccleſiæ, cõtra quam nõ fit interpretatio,vt maſculinum concipiat fœmininum.

104 Nec obicatur,ꝙ Bald.loquitur in cõtractibus, in quibus ſecundum communem concluſionem maſculinum non concipit fœmininum: quia reſpondetur,quòd Baldus tenuit contrarium, ꝙ in contractibus, & maximè in emphyteuſi priuati maſculinum cõtineat fœmininum, vt ibi ponit in d.l.ij.in loco paulò inferiori,& põderat Alex. in d.conſ. lxj.vol.j.ꝙ Bal. ita tenuerit in d.l.ij.& in conſi.j.vol.v.vnde Bal.qui loquitur in eccleſia voluit ſub maſculino non concipi fœmininum in cõtractibus,ne ſequatur odioſa excluſio eccleſiæ.ſecus in contractibus cũ priuatis factis, in quibus maſculinum conciperet fœmininum. & ſic Bald.propriè probat iſtã limit.prout etiam ratio,in qua fundatur Baldi intentio probat iſtam limit.expreſsè.

Contrarium tamẽ tenuit Dec.in d.l.fœminæ.ff.de reg.iur.Rui cõſ. clxxxij.vol.ij.

105 Declara primam opin.maximè locum habere,ſi ſub eadem diſpoſitione in qua fit ſubſtitutio,ſi quis ſine filiis decedat, fœmina fuerit expreſsè excluſa.Grat.in con.lvj.n.7.vo.ij.

106 XII.Limita,niſi l.vel ſtatutum loqueretur per verbum vir, nam tunc nunquam maſculinũ contineret fœmininũ ſecundũ Bal.in c.licèt vniuerſis,de teſt.facit tex.& ibi notat Albe.Bar.Cy.& Ang.in l.j.in ver. virorum. ff.de ll. & facit text.& ibi notat Baldus in lege ſcripturas,

in verbo virorum.C.qui pot.in pig.hab.Ponit Iaſ.in d.l.ſi quis id,quod.ff.de iur.om.iud.glo.pragm.ſanct.

107 Et idem dictum ſit de filiis maſculis,quia tunc fœminæ nõ veniunt, Abb.in con.xxxvj.vol.j.

108 Et propterea dicunt Hoſt.& Io.And.in c.Rainaldus,de teſta.ꝙ ſi facta ſit ſubſtitutio,ſi quis deceſſerit ſine filiis maſculis,fœmina non facit deficere conditionem.& idem,quod appellatione liberorũ maſculorũ non veniant nepotes ex filia dicit Spec. in tit.de locat.§.nũc aliqua.ver. cxlvj.Bal.in aut.ſi quas ruinas.C.de ſacroſ.eccl.tenet Ang.& Alexand. in d.l.ſed ſi hac.in §.liberos.ff.de in ius vocand.& Alex.& Iaſ.in l. Gallus.in §.nunc de l.& ibi Iaſ.ff.de lib.& poſth.& iſtam limit.ad regulam, ꝙ quando dictum eſt de filiis maſculis nõ veniant fœminæ , ponit Ant. de But.in conſi.xlvj.incip.rectè deciſum eſt.& ponit Iaſ.in d.l.ſi quis id, quod.ff.de iur.om.iud.Ioan.de Ana.in conſ.xxij.Dec.in d.l.fœminæ.de reg.iur.

109 XIII.Limita,in dictis teſtium,in quibus ſub maſculino nõ continetur fœmininum,vt per Ale.in con.clxxxj.vo.j.latè Tiraq.de retract. lignag.§.j.in gl.ix.num.145.

110 XIIII. Limita,quando maſculinum,& fœmininum ſunt eiuſdem nominis,vt filius,filia,ſecus ſi diuerſi nominis,vt frater , ſoror , ita dicit Capr.in con.lxij.in fi. Cor.in con.cclxxj.vol.iiij.

111 Sed contra iſtam limitationem videtur caſus formalis in l.tres fratres,ff.de pact.& ideo nonnulli voluerunt dicere,ꝙ iſta limitatio procedit,vbi verbũ frater,profertur in ſingulari,ſecus ſi in plurali,& ita procedit tex.in d.l.tres fratres.Et iſtã reſponſionẽ ponit in d.l. tres fratres. Pau.de Caſt.Ale.in con.lxxxiiij. vol.iiij.Sed nec iſta reſpõſio eſt bona, quia eſt contra tex.in l.Lucius.§.quæſitum.ff.de leg.iij.& in l. Lucius.§. Mæuia.ff.ad Treb.& ponit Iaſ.in d.l.tres fratres.ff.de pact. & contra eã tenet Imol.in l.ſi ita.ff.de leg.ij.

112 XV.Limita quando præmiſſum eſſet de filiis maſculis,& poſtea diſpoſitio diceret infra ſcriptos,vel dictos,quia intelligitur infraſcriptos, id eſt,filios maſculos,vt per Franc.Curt.in con.cxvj.& Corn.in conſil. cj.vol.iiij.

113 Idem ſi diceret,vt ſuprà,& ſuprà dictum eſſet de maſculis , Alex.in con.xlviij.vol.iiij.

114 XVI.Limita,vbi ſecundum communem vſum loquendi diuerſo nomine maſculus,& diuerſo fœmina nuncuparetur,quia tunc ſub maſculino fœmininum non continetur,ita declarat Fulgo.in con.xxxiiij. Alex.in con.lxxxiiij.vol.iiij.Abb.in conſi.xxxvj.in fi.vol.j.Geor.Natt. in c.quanuis.de pact.in vj.

115 XVII.Limita,quando ſi maſculinum conciperet fœmininum,ſequeretur abſurdum,vt declarat Pet.de Anch.in rep.c.canonum ſtatuta.in xiiij.q.prin.de conſt.refert,& ſequitur Alex.in con.xlv.vol.vij. Brun.in trac.ꝙ ſtant.maſc.in v.art.in xiij.quæſt.

116 XVIII.Limita,quando ſi maſculinum conciperet fœmininum,ſequerentur plures improbationes , quia tunc maſculinum non continet fœmininum,ita tenet Abb.in con.xxxvj.in fi.volu. j. verſi.iij.facit. Cor.in con.cclxxj.vol.iiij.ver.item pro vna correctione.& in conſi.ccxxij.vol.iij.

117 XIX.Limita,quando maſculus profertur ſub nomine proprio,quia tunc maſculinum non concipit fœmininum,Bart.in l.j. ff. de verb.ſig. Dom.in c.generali.de elect.in vj.Card.in cle.j.de elect.Ang.in l.quicũque.C.de ſer.fug.Socin.in reg.cclv.in viij.limit.Dec.in l.fœminæ. ff. de reg.iur.

118 Idem ſi nominatis filiis nomine proprio diceret teſtator,ſi dicti filij, vt per Mari.iun.in con.cx.vol.j.

119 Limita,niſi maſculinum ſub nomine proprio poneretur in l.decidẽte ius generale,vt not.Dyn.in c.ꝙ alicui.de reg.iur.in vj. per Pet.de Anch.in d.c.generali.de elect.in vj.Sal.in l.quicunque.C.de ſerui.fugit.

120 XX.Limita,quia econtra fœmininum non concipit maſcu. vt per Dec.in c.cum in cunctis,in prin.de electio.

121 XXI.Limita quãdo de fœmineo ſexu facta eſſet ſpecialis prouiſio, quia tunc non venit ſub maſculino , gl.pragm.ſanctio.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xiij.q.vide ſuprà in iij.Limitatione.

122 XXII.Limita quando adeſt ſtatutũ,vt ſtatuta intelligantur, prout iacent,& ad litteram,Mari.Soc.iun.in cõ.j.n.102.vo.j.& cõ.xxiij. vol.j.

123 XXIII.Limita , quando ageretur de excludenda matre à luctoſa filij ſucceſſione,Maria.iun.in con.xxiij.nu.45.vol.j.

124 XXIIII.Limita,nam ratione contrarietatis euitandæ maſculinũ non concipit fœmininum,Rui.con.ciij.vol.iij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Iura & actiones an veniant appellat.mobilium,vel immobilium, vel dicantur tertia ſpecies.

1 ALIQVI voluerunt , prout videtur eſſe magis communis opin.vt iura,& actiones dicantur tertia ſpecies,& non veniant appellatione bonorũ mobilium vel immobilium per text.in lege,à diuo pio.§.in vẽditione. ff. de re iud. in l. quã Tuberonis.§.fi.ff.de pecul.in l.vnica.§.exactio.iũcta gl.in verbo in corporalibus.C.de rei vxor.act.in l.bene à Zenone.in §.& nemo audeat.C.de quadr.præſ.Guid.de Suza in iiij.q.per eum diſputata,inci.pone,quæſt.de facto ſtatutum dicit.Spec.in tit.de fruc.& intereſſe.§.j.ver. ij.quæritur.& ibi Io.And.Bar.in l.poteſt.ff.de auth. tut.in l.mouentium. ff.de verbo.ſig.in repe.l.ſi arrogator.ff.de adop.& in conſi.50.& conſi. ccxxxiiij.& in l.Centurio.ff.de vulga.& pup.in d.l.quam Tuberonis.§. fi.ff.de pecul.Idẽ tenet Gul.de Cu.in l.j.ff.de ſtat.hom.Bal.in l.ſi cõſtante.§.ſi bona.& ibi Ang.Imo.& Alex.ff.ſol.mat.Abb.in c.nulli.de rebus eccle.non alie.& ibi Imol.& Barba.Alex.in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.vbi dicit iſtam*communem opin.& Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.poteſt.ff.de auth.tuto.& in l.mouentium.ff.de verbo.ſig.Bald. in rubrica C.de iure fiſ.in fi.lib.x.Rapha.Fulgo.in l.j.C.ſi aduerſ.tranſ. & in l.quàm Tuberonis.§.fi.ff.de pecul.& ibi etiam Bal.Alex.in conſil. cix.vol.iiij.Guido Papæ q.ccxcj.cccxlj.& ccccxcix.Deci. Tholoſ.& ibi apoſt.deci.cccxv.Guido Papæ in q.lij.& ccxv.Gual.cau.ix.de leg.Bert. in conſi.cxc.vol.j.& in conſi.cclxxij.vol.iij.& conſi.xxxiiij.vol.ij.Pariſ. in conſi.lxvij.vbi ampliat,& limitat.& in conſi.xcvj.vol.ij. Maria.Iun. conſi.cxv.vol.j.Mant.in conſi.cclxj.Maria.Iun.conſi.lj.vol.ij. Rui.conſi.cxxvj.vol.j.Maria.Iun.conſi.lxxix.vol.ij.Rui.conſi.cxxviij. volu.j.& conſi.cxv.vol.iij.& conſi.cxxxix.vol.v.Ang.in auth.de non alie.§.j.in ij.lect.Bal.in c.j.in fi.prin.de pac.tenen.Iaſ.qui dicit conſulendo ita tenuiſſe in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.obl.Purp.in l.ex cõuentione.C.de pact.Albe.in tract.ſtat.in iij.par.q.xiij.Oldra.in conſil. ccxix.incip.factum tale eſt,dominus Rex.Card.in conſi.lxvj.& in conſi.lxxij.& in cle.j.in x.q.vbi etiam Pau.de Eleaz.de reb.eccl.non alien. Roma.in conſi.dix.Imol.& Dom.in c.ij.de reb.eccl.non alie.in vj.Maria.in tracta.oblat.Alexand.conſi.xxxj.& conſi.xlv.volu.j.& in conſi. cxxv.eod.vol.j.& in conſi.lxviij.vol.vj.& in conſi.ccxliiij. vol.vj.& in conſi.liij.vol.iij.Soc.in conſi.cj.& in conſi.clxxv.Cor.conſi.ciiij.vol.ij. & conſi.clxxiij.vol.iij.& in conſi.ccxxxvj.vo.iiij.& in conſi.vj. vol.iiij. Lap.alleg.xcij.Dec.in conſi.ccxxxvij.Guido Papæ q.ccccl xxxix.& cccxlj.Aluaro.in c.j.§.j.de feud.cognit.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in xij. q.Iaſ.in conſi.v.vol.iij.vbi teſtatur hanc eſſe communem opin.

2 Amplia,etiamſi dictum ſit mobilium,& immobilium quorumcunque,Pariſ.in conſi.xxv.vol.ij.

3 Secunda Fuit opinio,nam aliqui voluerunt,ꝙ aut actio,& ius competebat ad aliquid mobile,& cenſeatur actio,& ius quid mobile:ſi autem competebat ad aliquid immobile,cenſeatur ius,& actio quid immobile,Ita glo.in l.j.C.ſi aduerſ.tranſact.in gl.fi.& gloſ.in auth.de non alie.in glo.in verbo,numeranda.Bar.in l.ſi ſic.§.fi.ff.de lega.j.& ibi Ange.Dy,in l.poteſt.ff.de autho.tut.Caſſa.in conſue.Burg.Brun.in tracta. quod ſtant.maſc.in xxvj.q.Bal.in auth.hoc ius porrectum.C.de ſacroſ. eccle.Soc.in conſi.cj.& in conſi.clxxv.Alex.in conſi.cix.vol.iiij.Maria. Iun.in conſi.xcvij.vol.ij.

Contrarium tenet Dy.in conſi.viij.Pariſ.in conſi.xciiij.vol.ij.

4 Iſta tamen prima opinio ſaluari poteſt,quãdo neceſſe eſſet,ꝙ actio connumeraretur inter vnam,vel alteram ſpeciem,& ſic inter res mobiles,vel immobiles,quia tunc actio ſi competit ad immobile, iudicatur immobilis:ſi datur ad mobile,iudicatur mobilis:ita declarat Bart.in l. mouentium.ff.de verbo.ſig.in l.poteſt.ff.de autho.tut.in l.j.C.ſi aduerſ. tranſact.Bar.in conſi.50.& hoc eſt,quod voluit dicere Bal.in c.j.in fin. prin.de pac.tenen.& in c.j.§.j.de feud.cog.Roma.in conſi.dix.Card.in conſi.lxxij.Imol.& Dom.in c.ij.de reb.eccl.non alie.in vj.Maria.in tracta.obla.Soc.in conſi.cj.volu.j.Alex.in l.à diuo Pio.§.in venditione.ff. de re iudic.& conſi.xxxj.vol.j.& conſi.cxxv.vol.j.Ang.in l.ſi conſtante. §.ſi bona.ff.ſol.matr.Abb.& Imol.in c.nulli.de reb.eccle.non alien.Io. Crot.in l.ſtipulatio hocmodo concepta.ff.de verb.obl. Card. Alex.in c.j.§.j.de feud.cognit.apoſtil.ad deci.Tholo.deci.cccxv.Guido Papæ in q.lij.Bertr.in conſi.cxc.vol.j.

5 Limitat iſtam concluſ.Bal.in c.j.§.j.de feud. cognit.procedere tantummodò in diſpoſitione l.quia in hominis diſpoſitione nunquam appellatione mobilium vel immobilium venit actio.

6 Limitat etiam.ij.Roman.in conſi.dix.ex mente Lap.alleg.xcj.in fin. quando actio daretur ad pecuniam in genere,quia cùm genus non ſit quid mobile,actio competens ad pecuniam in genere non dicitur quid mobile,nec poteſt prout quid mobile conſiderari.

7 Tertia Fuit opinio,ꝙ actio,& ius connumerentur inter immobilia, & iſtam opi.ponit gl.in l.mouentium.ff.de ver.ſig.& in l.fi.in gl.pe.C. in quib.cau.in integ.reſt.non eſt neceſ.Iac.de Bel.in auth.de non alien.

8 Quæ opinio poteſt procedere in iuribus ſeruitutum,quæ cohærent, rebus immobilibus,Imol.in c.nulli.de reb.eccl.non alie.Maria.in trac. obla.aliàs nec etiam ex communi vſu loquendi actio poteſt inter mobilia connumerari,vt no.Fel.in proœm.Decret.ex mente Ioan.And.in addit.ad Spe.in titu.de fruct.& intereſſe.in §.j.

9 Et an actio connumeretur inter mobilia,vel immobilia,vide ad longum per Tiraq.de retract.lignag.in §.j.in gl.vij.in prin.vſque ad numerum 36,vbi pluribus modis declarat,ad quem me remitto.

10 Et nota,ꝙ iura & actiones non circumſcribuntur loco,vt dicit Rui. conſi.clv.volu.iij.Tiraq.de retract.lignag.§.xxxvj.in gl.iij.num.14.& ſeq.vbi plura cumulat.

CON

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Annui redditus veniunt appellatione immobilium.

1 ANNVI autē redditus iuxta communē concluſionem connumerātur inter immobilia,cle.exiui.§. cumque annui redditus.de verb.ſignifi.l.iubemus.la ſecunda.& ibi Bald.not. in princ.C.de ſacroſ.eccleſ.& in §.j. in auth. de non alien. ibi,ciules annonas.& ibi gl.& Ang.& in l.hac edictali.§.is illud.ibi annorum quoque ciuilium.& ibi gl.Cyn.& Bal.C.de ſec.nupt. Bal. in ca. j.in fi.prin.de pac.tenēd.Bal.in l.j. C.de ſuffrag. Fede.de Sen.cō.xij.Ro. con.clxxxvij.Imol.in c.nulli.de reb.eccl.non alien.in c.ij.eo.tit.in vj.in cle.j.eo.ti.Gem.in con.xl.Dec.in c.in præſentia.nu.70.de prob. vbi dicit quod ideo annui redditus per fratres minores acquiri non poſſunt. Caſſa.in conſue.Burg.Guido Pap.in ſing.ccxcvj.Bert.in conſ.clxxij.vo. ij.& in con.cclxxvj.vol.iij.Brun.in tracta.ꝗ ſtant.maſc.in xxvj. q.Tira. qui declarat de retrac.lignag.§.j.in gl.vj.nu.3.& ſeq.

2 Quam concluſionem limitat Bar.in l.ſciendum.in prin.num.10.ff. qui ſatiſda.cog.& Bal.in c.j.de controuerſ.inter vaſall.& epiſ. quando annuus redditus debetur de re immobili,ſecus ſi de re mobili.

Contrarium autem tenet Card.Ale.in c.j.§.j.de feud.cog.& Claud. in tract.feud.in rubr.quæ res in feud.dar.poſſ.

3 Secundò Limitat Feder.de Sen. in con.xij.ſi modo annui redditus deberentur in perpetuum ſeu ad longum tempus.ſequitur Bald.in l.priuilegia.C.de ſacroſ.eccl.& in c.j.de controuerſ.inter vaſal.& epiſcopū. in l.etiam.C.de execut.rei iudic.Dom.in c.ij.de reb.ecc.non alien.in vj. Ang.& Alex.in l.ſi conſtante.§.ſi bona.ff. ſol. mat. Alex.in apoſtil.ad l.mouentium.ff.de verb.ſign. Pariſ.in con.lvj.num.15.vo.iij.Rui.conſ. lxxxij.vol.ij.Mari.in tract.obla.vbi ſublimitat niſi eſſet eadē ratio prohibitionis,etiam in annuo redditu breui duraturo.

4 Tertiò Limitat Bal.in d.c.j.§.j.de cog.feud.in l.etiam C.de exec.rei iudic.vt iſtud procedat,quando debetur actione reali,ſeu mixta,ſecus ſi perſonali.& idem dicit Aret.con.x.Barb.in l.ſed ſi ex ſtipulatu. verſ.ad de etiam.ff.de verb.obl.Rui.con.lxxxij.vol.ij.

Contrarium Maria.in tract.oblat.

5 Alia fuit opinio Abb.in c.nulli.de reb.eccle.nō alien. vt in annuis redditibus fiat eadem diſtinctio,prout in iuribus,& actionibus , quia ſi per ſe conſiderentur cenſentur tertia ſpecies, ratione autem adiuncti reputantur,prout,id ad quod competunt.& iſtam diſtinctionem ſequitur Mari.in tract.obla.Alexand.in apoſtill.ad Barto.in d.l.mouentium. ff.de verb.ſignifi.

6 Et nota,quia licèt incorporalia reputentur inter immobilia, Ripa. in iij.reſpo.lib.ij.

7 Tamen credita montium non reputantur inter immobilia,vt tradit Rui.in cō.lxxxij.vo.ij.& hęc erit quarta limitatio huius cōcluſionis.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Perſona loquentis non venit in generali ſermone.

1 REGVLARITER in generali ſermone non venit perſona loquentis.l.Paulus.§.fi.& ibi gl.& Bart.ff.de pignor.l.inquiſitio.C.de ſolut.vbi Bal.& Sal.C.de ſolut.Alber.poſt alios in l.frater à fratre.ff.de condit.indeb.n.16.Imo.in cle.j. de iureiur.Rui.con.lxxxix.vo.j.Rui.con.xlij.vo.iiij.& con.xliij.eo.vo. Gram.con.iij.poſt.deciſ.nu.13.& ſeq.

2 Amplia,quia ſi quis promiſit aliquem defendere contra omnes homines,non ſolū nō tenetur illum defendere cōtra ſe ipſum,ſed etiam nō tenetur illum defendere cōtra proprios filios, vel proprios parentes,& & ſimiliter ſtante etiam eadem promiſſione non tenetur quis accommodare arcē contra filios,vel parentes:Alberic.in l.frater à fratre.ff.de cond.indeb.nu.16.ſentit Abb.in c.petitio.ff.de iureiur.Hip.in l.j.§.ſi ſeruus.el ij.ff.de quęſt.Rui.in con.xlij.nu.15.& cō.xliij.nu.18.volu.iiij.Bal. in l.cum acutiſſimi.C.de fideicom.Imol.poſt alios in cle.j.de iureiur.

3 Limita in vaſallo , qui ſi iurauit dominum defendere contra omnem perſonam,tenetur illum defendere contra quaſcunque perſonas, Bal.in c.imperialem.de prohib.feud.alien.per Feder.Alberi.in d.l.frater à fratre.nu.16.ff.de cond.indeb.

4 Primò Limita,vt concluſio principalis locum habeat quando gratuito procedit diſpoſitio,ſecus,quando ex contractu præambulo.Ita Cyn.Alber.& Saly.in d.l.inquiſitio.Bar.in l.j.in fin.ff.de ſenat.

5 Secundò Limita,nam in generali ſermone venit perſona,ad quam ſermo dirigitur,gl.Iac.But.in d.l.inquiſitio.& ibi Saly.C.de ſolutio.

Contrarium Arch.in c.deinde.xxvj.diſt.Dec.in l.iij.§. ſi procurator.nu.20.ff.quod quiſq.iur.

6 Tertiò Limita,ſi aliàs diſpoſitio non poſſet operari. Hip.in l.j.§. ſi ſeruus,el ij.ff.de quæſt.poſt Bart.in l.ſi quis legauerit.el j. ff.de leg.j.Iaſ. in l.admonendi. in j.lect.numero 40. ff. de iureiur. Fabia.de Mont.in tract.emp.&.vend.in vj.q.nu.10.

7 Quartò Limita,quando identitas rationis ſuaderet , vt etiam perſona loquentis contineri deberet,vt not.Sal.in d.l.inquiſitio. Abb.in c. petitio.de iureiur.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Pertinentiarum appellatione quid contineatur.

1 DOCTORES communiter concludunt , vt pertinentiæ appellentur,quæ vel ex ſtatuto,vel ex conſuetudine accedunt rei,de cuius pertinentiis agitur,Inno.in ca.ad ſedem. ver.& dic ꝗ pertinentiarum nomine.& ibi Ioā.And.verſi. pertinentiarum autem nomine.Anto.de But.verſi.oppono ꝗ non procedat.& Abb.ver.ſed nunc quero.& Card.Ancha.& Imol.ver.item aduerte.& Collectar.nu.9.de reſt.ſpol.Bald.con.cccclxviij.ver.iſtis ergo. vo.iij.& con.ccccxx.verſ.iſtis ergo.volu.j.& con.ccccxlv.verſ.iſtis ergo.vol.v.Oldra.conſi.x.in prin.Spec.in tit.de relig.dom.verſi. qualiter autem.& ibi Io.And.in addi.Abb.conſ.lxij.ver.ij. principaliter. vol.ij. Pract.Pap.in libel.actio.real.in verbo,cum pertinentiis ſuis. Socin. in reg.ccxcv.in prin.& con.xlvij.ver.ſed iterum.Dec.con.dxvj.verſ. & ſicut domina.Maria.iun.conſi.clx.n.33.vo.ij.

2 Amplia,quia ſub nomine pertinentiarum veniunt omnia, quæ pleno iure pertinent,vt dicit Card.con.xlvij.ver.ad aliud reſponde.

3 Et propterea ſub nomine pertinentiarum eccleſiæ venit cura populi,vt dicit Cald.in con.vj.de verb.ſignifi.

4 Secundò Amplia,etiamſi accedant rei nedum iure communi , ſed etiam iure ſpeciali,Hoſt.in cap.cum ad ſedem.verſicu.verum tamen ſi eccleſia.& ibi Card.& Imol.ver.item aduerte.de reſt.ſpol.Barbat.conſ. lvij.verſ.& ideo cum Innocentius.vol.iiij.

Contrarium tenuit Inno.in d.c.cum ad ſedem.verſ.nomine pertinentiarum.

5 Sed dic pro concordia, quòd in hoc caſu attendenda eſt tam qualitas perſonarum,quàm etiam qualitas petitionis in libello factæ,vt poſt Io.And.in d.c.cum ad ſedem:declarat Abb.ibi,verſic.ſed tunc verò.& Ant.de But.ver.ſed dubium eſt.

6 Prout etiam ex ſubſecuta poſſeſſione declaratur quid veniat ſub nomine pertinentiarum,Pariſ.con.iij.nu.10.& ſeq.vol.iiij.

7 Primò Limita,quia concluſio procedit in petitorio , nam in poſſeſſorio nomine pertinentiarum veniunt etiam quæ nec de conſuetudine, nec etiam ex ſtatuto ſunt deputata ad illum effectum, cum in poſſeſſorio veniant etiam damna,& iniuriæ,Inno.in c.cum ad ſedem.verſ.hæc habent locum.& Hoſt.ver.& habent hæc locum.& Io.And.verſ.& habent hæc locum.& Card.verſ.item procedunt.Abb.ver.& habent hæc locum.& Collect.nu.9.de reſt.ſpol.

8 Ex quibus infertur ad illam q.an dominus Caſtri,qui habebat in dicto Caſtro nedum iuridictionem,ſed etiam certa bona particularia,tradendo & concedendo Caſtrum,cum pertinentiis cenſeatur conceſſiſſe,& tradidiſſe etiā bona particularia.in qua q.Imol.in l.iij.& ibi Alex. ver.circa iſtam quæſtionem.ff.de acquir. poſſeſſ.tenent bona particularia non venire in conceſſione.& idem tenet Alex.con.ccxxij.in fi.vo. iij.& con.xiiij.vol.vij.Aret.con.xv.Affl.in vſib,feud.in tit.de Capit. qui cur.vend.n.8.Iaſ.in l.fi.ver.vide etiam.ff.de cōſt.Prin.Rui.con.xlv.vo.j. Mari.iun.cōſ.clx,nu.32.vol.j.

9 Et iſta opinio abſque difficultate videtur procedere,quando Dominus Caſtri,illa bona particularia,nō eodem iure cum caſtro poſſidebat,ſed diuerſo,Aret.in l.iij.verſi.adde etiam.ff.de acq.poſſ.Maria.iun. cōſ.clx.nu.32.vol.ij.

10 Vel quādo diſponēs de Caſtro nō erat ipſe dominus terrarum,ac poſſeſſionum particularium,vt conſidorat Aret.cōſ.xv.

11 Contra principalem cōcluſionem,ꝗ etiam bona particularia videātur cōceſſa,tenuit Bal.in c.j.ver.modo hic quæritur.de capit.qui cur.vendid.Cor.con.cccxxj.ver.pro deciſione.vol.iiij.Aret.in l.iij.ff.de acquir. poſſeſſ.Afflict.in d.c.j.num.52.& ibi Aluar.verſ.aut conceſſit Caſtrum. & Præpoſ.Ale.verſiculo quæro ab extra,in tit.de capit.qui cur. vendid. Iaſ.in l.quo minus.numero 20.ff.de flu.Barbat.con.lvij.ver. & ideo cū Innocentius.vol.iiij.Dec.conſ.dxvj.verſ.& ſicut domina & conſ.dxvij. verſ.& dato ꝗ eſſet.Mari.iun.in con.cvj.nu.3.vol.ij.

12 Pro concordia ſequi poteſt diſtinctio Aret.in l.iij. de acq. poſſ.quam ſequitur Maria.iun.con.clx.nu.32.vol.ij.vt quando bona eodē iure dominus poſſideret,tunc cenſeatur conceſſa:ſecus quando diuerſo iure ea acquiſiuiſſet.

13 Limita primam opinionem quando ex conſuetudine terræ,& poſſeſſiones particulares accederent ipſi Caſtro,quia tūc venirent ſi ad ipſum diſponentem ſpectarent.Inno.in cap. cùm ad ſedem. de reſtit. ſpoliat. Bald.conſi.cccclxviij.vol.iij.& conſilio ccccxlv.volum.v.Socin. conſ. xlvij.vol.j.

14 Secundò Limita,niſi dictum eſſet vltra pertinentiaſe etiam iura ad Caſtrũpertinentia, Ale.in apoſtil.ad Bar.in l.quominus.ff.de flum.Are. conſi.xv.ver.iij.præmitto.

15 Tertiò Limita,niſi ex coniecturis aliud appareret,puta ſi ex qualitate pretij argui poſſet,vt etiam Molendina,vel aliæ res particulares viderentur comprehenſæ ſub ceſſione Caſtri cum pertinentis,Imo.in l.iij. in fi.& ibi Aret.ff.de acq.poſſ.Alex.con.ccxxij.in fi.vol. vj. & con.xiiij. vol.vij.Affl.in tit.de cap.qui cur.vend.nu.8.in vſib.feud.

Sed tenendo aliam opi.vt res particulares veniant ſub nomine pertinentiarum,

16 Primò Limita,niſi ex qualitate pretij aliud colligi poſſet,prout proximè dictum eſt in præcedenti limitatione contrariæ concluſionis.

17 Secundò Limita,niſi poſt ſpecificatas res particulares adiiceretur verbum pertinentiarum. Quo caſu aliæ res particulares non expreſſæ in conceſſione non venirent, vt dicit Soc.con.xlvij.ver.ſed pro ſolutione eſt.vol.j.

De legibus,& conſtitutionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Lex generalis an comprehendat caſum priuilegiatum.

1 LEX generaliter loquens non comprehendit caſus ſpeciales, & multum prærogatiuos. Ita infertur ex dictis Saly. in l.fi.C.de iu.dot.ponit Iaſ.in l.j.ff.ſolut. matr.in l.ſi conſtante.ff.eo.tit.& in con.clvij.vloum. ij.& in con.clxxj.vol.iiij.Soc.in con.xlvj.volum. iiij. Ant.de Fan.in trac. de pig. & hypoth.viij.par. princ. Caſſan.in con,xxxij.Calcan.in con.xiij.Caſſan.in conſuet.Burg.Goza. in con.xliij.& in con.lxxvj.Rui.con.cxxxvj.vol.iij.

2 Sed quicquid allegatur per tenentes iſtam opi.prout ſunt plures gl. & aliqua iura pro iſta parte,vel loquuntur,quando caſus ille erat ſpecialiter determinatus antiqua.l.ita ꝙ lex noua ſuperueniens generalis non tollit.l.antiquam ſpecialem determinationem habentem.vt eſt gl. in l.ſciendum.ff.qui ſatiſd.cog.vt ibi per Doct.gl.in verbo vacantibus. in auth.de hered.quæ ab inteſt.& per Bar.in extrauag.ad reprimendũ. in verbo,non obſtantibus.Fulg.in l.cum in teſtamentis.C.de teſt.vt per Caccial.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.&ita loquitur Alex.in conſi. lxxx.vol.j.

3 Et proptérea dicitur,vt l.generaliter loquens non tollat priuilegiũ alicui ſpecialiter conceſſum,gl.in l.iij.in verbo,decurionibus.C.de ſilẽtia.lib.xij.Lofred.in con.xxxj.Roma.con.ccccxxvj.in fin.verſ. quinta principalis.

4 Vel quando etiam fuit facta expreſſa declaratio per l.vt in generali oratione non veniant aliqui caſus ſpeciales,vt de epiſcopo dicitur in c. quia periculoſum.de ſent.excom.in vj.

5 Sed iſtam opinionem tenet Pet.de Anch.in repet.c.canonũ ſtatuta,ver.ſed alibi quærit Bart.in xiiij.q.de conſt.Bald.in l.omnes populi: verſ.item nota ꝙ generale ſtatutum.ff.de iuſt.& iur.& ponit Alex.in l. talis ſcriptura.ff.de leg.j.Cacc.in l.omnes populi.ff.de iuſt. & iur. Ang. in diſput.exorta guerra.Nell.in trac b annit.in ij.par.tertij temporis. q. xlj.Hipp.in rub.de crim.falſ.& in l.j.§.ſi ſeruus. ff. de quæſt. & in ſing. clxiij.Rui.con.xxvj.in ſubſcriptione.vo.iij.

6 Pro qua opinione ego adduco commune dictum Bar.in l.Lucius.in fi.ff.ad Turp.vbi diſpoſitio generalis de carceratis relaxandis non habet locum in carceratis ob crimen falſi, niſi id ſpecialiter exprimatur. & idem Nell.in tract.bannit.in iij.par.ſecundi temp.q.xij.vbi declarat. Boer.deciſ.ccxvij.nu.21.

7 Et idem in ſaluoconducto dicit Magalott.in trac.de ſalu.conduct.

8 Contrariam vero partem,ꝙ l.generaliter loquens comprehendat etiam caſus ſpeciales & prærogatiuatos, dummodo non ſint priuilegiati in illa materia,& in illo caſu,in quo l.generalis diſponit, tenet Bald. in l.in fraudem.§.fi.ff.de teſt.milit.Dec.in l.ex teſtamento.C.vnd.lib.in c.ſedes, de reſ.in cõn.v.& con.cccj.& in con.cccxxxvj.Alciat.in iiij.lib. parad.c.x.Mant.in con.cclxxxvj.Cagnol.in l.j.nu.16.vbi dicit comm. ff.de reg.iur.

9 Limita iſtam ſecundam partem quando per hoc diſpòſitio annullaretur.Caſſan.poſt alios in con.xxx.nu.19.

10 Sed tenendo primam opinionem magis communem ex illa infertur ꝙ diſpoſitio generaliter loquens non comprehendat cauſam dotis,Saly.in l.fi.C.de iur.dot.idem ſentit Bal.in con.ccclix.vo.iij.incip. quemadmodũ Imperator.Pau.de Caſt.in con.lxxviij.in fi.vo.j.incip.licèt iſta domina Liſa. vbi tenet ꝙ legatũ dotis non venit in generali renunciatione.Iaſ.in l.j.ff.ſol.mat.in l.ſi conſtante,eo.tit.& in con.clvij. vo.ij. & con.clxxj.vo.iiij.in l.quod dicitur.in ij.not.de verb.obl. & in l.filiusfa. §.diui.ver.vij.facit.ff.de leg.j.& ibi Ioã.Crot.ver.vj.pro iſta parte. & in auth.res quæ.verſi.iij.facit. C.de communia,de leg.Hiſp.ſing.ccccxlij. Barba.in apoſtil.in c.j.§.donare.in verbo.vſus.qualiter olim feud.alie. poteſt.Bal.nouel.in tract.dot.in xvij.& xviij.ſpeciali.Soc.in conſi.xlvj. vol.iiij.& conſi.lxxvj.eod.vol.Anto.de Fant.in tract.de pigno.& hyp. in viij.par.prin.nu.23.ver.viij.fallit.Hipp.in ſing.ccccxlij.Goza.in conſi.xliij.& conſi.xcvij.Afflict.ſuper Conſt.Lofre.in conſi.xxxj.& in conſi.xxxiiij.in fi.vbi ampliat.Pariſ.in cõſi.lxxxj.vol.iij.Rui.conſi. cxxxvij. vol.j.& conſi.cxciiij.vol.j.& conſi.cxcv.vol.j.vbi ampliat.Hiſpa.in rubri.de dona.inter vir.& vxor.Pau.de Cittad.in tract.iur.patro.in tertia par.in xxiiij.priuileg.Rui.conſi.lxj.vol.ij.ex quibus concluditur hanc eſſe magis communem opin.

11 Contrarium verò,ꝙ l.generaliter loquens habeat diſponere etiam in cauſa dotis,quando cauſa dotis in ea materia non erat ſpecialiter priuilegiata,ponit Dec.in d.l.ex teſtamento.C.vnde lib.& in l.j.num.9.& ſeq.ff.de reg.iur.& in l.j.nu.6.in iij.no.C.de eden.& in d.c.ſedes.de reſ. in conſi.v.& in conſi.cccj.& in conſi.dxxxvj.Alcia.lib.iiij.paradox.ca. x.Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in glo.xiiij. nu.91.& ſeq.Conrad.in l.diffamari.in quæſt.nu.107.& ſeq.C.de ingen. manum.Cur.in l.heres abſens.ff.de iud.Afflic.ſuper Conſt.Pariſ.in conſi.xvij.vol.j.Grat.in conſi.cxxx.vol.ij.Maria.Iun.in conſi.xij.vol.ij.omninò Cagnol.in l.j.nu.16.ff.de reg.iur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Legis diſpoſitio intelligitur de primo actu.

1 COMMVNITER dici ſolet, vt legis diſpoſitio ſemper de primo actu intelligatur,prout eſt text.in l.boues.§.hoc ſermone.ff.de verbo.ſign.in l.dotis promiſſio.§.quod vulgatum.ff.de iure dot.in l.matrimonij.ff.qui & à quib.in l.ſi ſocius pro filia.ff.ſol.mat.in c.non poteſt.§.j.de præben.in vj.& ad iſtã regulam comprobandam multa adducit Alex.in conſil.xv.vol.iiij.Iaſ. qui infinita cumulat in l.diuortio.§.quod in anno.ff.ſol.ma.& in l.duobus.§.ſi ei.ff.de iureiu.& in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de ver.obli. & in conſi.xxxvj.vol.iij.Geor.Nat.qui etiam plura adducit in cle.ſæpè. de verbo.ſign.Fel.in c.ij.de treug.& pac.& in c.conſtitutus.de reſc.Guido Papæ.q.lvij.in fi.Calcan.conſi.xx.Cremenſ.in ſing.cxlvj.Caſſan.in conſue.Burgun.Lofre.in conſi.vij.Dec.in conſi.dxij.& conſi.dcix.glo. conſue.Turon.Gomeſ.in c.ij.de reſcr.in vj.Gram.conſi.ciuil.clx. Trig. ſing.xx.Marian.Iun.in conſi.xxv.volu.ij.Cur.Iun.in conſi.clxxviij.nu. 27.vbi dicit communem opinionem.

2 Ex qua regula infertur,vt ſi teſtator inſtituit Titium,& poſt eius mortem filium ſuum,qui voluerit habere nomen familiæ teſtatoris,& eius inſignia,& Titius plures habuerit filios,ſolus primogenitus,ſi voluerit iſta facere,admittetur ad ſucceſſionem,ita Guido Papæ.q.ccccxlvij.Guliel.Bened.in c.Raynutius,in verbo,in eodem teſtamento relinquens. nu.174.de teſta.Tiraq.in tract.de iur.primog.q.lxiiij.

3 Secundò Etiam infertur,vt priuilegium conceſſum tibi,& heredi tuo intelligatur tantummodò de primo herede, Barto.in l.j.ff.de conſtitu. Prin.Fel.in c.ij.de treug.& pac.Hiſpan.in rubrica de dona.inter vir.& vxor.§.lxix.

4 Tertiò Infertur,vt diſpenſatus ad duo curata intelligatur ad duo prima curata,c.non poteſt.§.j.de præben.in vj.Archi.in c.j.de fil.preſb.in vj.Bald.in capit.innotuit.de elect.Rot.in nouis deci.cccxxxix.Franc.in cap.non poteſt.de præb.in vj.Dec.in conſi. clxix.& in conſi.dxij.nu.4.

5 Quartò Infertur,nam diſpenſatus vt poſſit beneficium permutare, intelligitur vt poſſit permutare cum vno,& non cũ pluribus.Feli.poſt alios in c.venerabilis.de exceptio.

6 Quintò Infertur,quia quando Papa ſimpliciter mandat alicui prouideri de beneficio vacaturo,intelligitur de primo.Domin.in c.ſi clericus.in iij.not.& ibi Franc.in ij.not.de præb.in vj.Bal.in conſi.ccxxviij. volum.iiij.

7 Prout etiam habens facultatem eligendi,intelligitur de prima electione,qua ſequuta illa facultas dicitur conſumpta.glo.in c. duobus.in verbo,eligere.de reſcrip.in vj.& in c.gratia,in verbo,eligas.eo.titul.& ibi Io.And.& Arch.Roma.in conſi.cccxxix.in j.dubio.Anch.in conſi. ccxiiij.Fel.in c.ij.de treug.& pac.

8 Sextò Infertur,vt ſecuritas veniendi conceſſa bannitis,vel delinquẽtibus intelligatur pro prima vice.Dec.in cõſi.dxij.nu.6.Magalot.in tracta.de ſalu.conduct.Georg.Natta in clemen. ſæpè.in princ.de verbor. ſignifica.Cur.Iun.in conſi.clxxviij.numero 24.Maria.Iun. in conſilio xxv,vol.ij.

9 Septimò Infertur,vt vaſallus,qui tenetur contribuere pro mariagio filiæ domini ſui, contribuere debeat in mariagio primæ filiæ tantùm, Guido Papæ q.lxxv.in fin.Gram.conſi.ciui.lxviij.Tiraq.in tract.de iur. primog.q.lxx.

10 Octauò Infertur,ꝙ poteſtas condendi,& reformandi ſtatuta aliquibus conceſſa intelligi debeat tantummodò pro prima vice, Alexan.in conſi.lxv.& in conſi.cxix.,vol.vj.

11 Nonò Infertur, vt declaratio actus obſcuri, vel ambigui, niſi ſemel tantum fieri poſſit, vt diximus ſuprà in titulo de reg. iur. in tertia concluſione, in vltima limitatione.

12 Decimò Infertur, quia ſi medicus promiſit ægrotum curare non tenetur illum niſi ſemel curare: & propterea etiamſi ægrotus in eundẽ morbum reincidat ipſe dicitur liberatus, Spec. in ti. de ſalar. §. fi. in prin. Alb. Anch. & alij in c. præsbyterum. de homici. Aret. in l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. ff. de verb. obl. Saly. & Pau. de Caſt. in l. maritus. ff. locat. Alber. in l. contractus. ff. de reg. iur. Bald. in conſi. cclv. volu. iij. Hippol. in con. vij.

13 XI. Infertur, vt licentia conceſſa ab Epiſcopo intrandi monaſterium monialium, intelligi debeat de prima vice, Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. matrimon. & in l. in duobus. §. ſi ei qui. ff. de iureiur. Alex. in conſ. xvj. vol. iiij. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Iaſ. in con. xxxvj. vo. iij. Dec. in con. dxij. n. 5. Maria. iun. in con. xxv. vol. ij.

14 Et idem eſt etiam de licentia conceſſa parochiano, vt poſſit alteri quàm proprio ſacerdoti confiteri, prout tradit idem Fel. in d. capit. ij. de treug. & pac.

15 XII. Infertur, nam ſi quis molendinum ea conditione conduxerit, vt illud reſtaurare teneretur, ſi ſemel illud reſtaurauerit, amplius illud reficere non tenetur, Bertachin. in tract. de Gabel. in ij. part. q. xxv. Iaſo. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. mat. & in l. in duobus. §. ſi ei, qui. ff. de iureiur. Alexand. in cõſilio xvj. vol. iiij. Dec. in con. dxij. & cõ. dcix. Curt. iun. in con. clxxviij. Mari. iun. in con. xxv. vol. ij.

16 XIII. Infertur, quia ſi quis percipere debet fructus alicuius fundi, ex quo fundo bis in anno fructus colligãtur, primi fructus tantũmodo ſibi debentur, non autem ſecundi, Iaſo. in l. in duobus. §. ſi ei, qui. ff. de iureiur. Alex. in conſ. xvj. vol. iiij. & in apoſtil. ad Bart. in l. boues. §. hoc ſermone. ff. de ver. ſign. Georg. Natt. in cle. ſæpe. in prin. de ver. ſignifi. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Cur. iun. in con. clxxviij.

17 XIIII. Infertur, nam ſi ex conceſſione feudum debet ad primogenitum peruenire, hoc debet duntaxat intelligi de primo primogenito, & propterea eo mortuo, ſecundo genitus pro primogenito non reputatur. Card. Alex. Mart. de laud. poſt Bal. in c. j. in fi. tit. de fil. nat. ex. matr. ad Morg. Iaſ. in l. quoties. verſi. illud etiam. ff. de rei vend. Zaſ. in conſi. viij. vol. j. Geor. Natt. in ſtatut. ꝙ ſtant. maſc. in vlt. q. ſecundæ q. principalis. Hiſp. in rub. de donat. inter vir. & vxor. §. lxix.

Contrarium Alber. in proœm. fforum. in §. diſcipuli. verſic. idem certum eſt. & late iſtam partem comprobat Tiraq. de iur. primog. in iij. q. nu. [illegible]. & ſeq.

18 XV. Infertur, vt ſi cui data ſit poteſtas arbitrandi, ſemel tantum arbitrari poterit, Inno. in c. veniens. de iureiur. Bal. in l. ſi diuerſa. C. de tranſact. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. matr. & in l. in duob. §. ſi ei, qui. ff. de iureiur. Fel. in c. ij. de treug. & pac.

19 Primò Amplia, principalem concluſionem in omni & quacunque materia locum habere. Iaſ. in con. xxxvj. vol. iij. Alex. in conſi. xvj. volu. iiij. Curt. iun. in con. cxxxij.

20 Et propterea infertur, etiam in materia dotis regulam iſtam habere locum, vt probat tex. in d. l. diuortio. §. quod in anno. & ibi communiter doct. ff. ſol. matr. & idem probatur in l. dotis promiſſio. ff. de iur. dot. & idem in l cum pater. §. pater certam. ff. de leg. ij. & in l. ſtipulatio de dote. ff. de iur. dot. & in l. matrimonij. ff. qui & à quib. in l. ſi ſocius pro filia. ff. ſol. matr.

21 Secundò Infertur, vt concluſio procedat etiam in vltimis voluntatibus, prout loquitur text. in l. fideicommiſſa. §. ſi quis alicui decem. ff. de leg. iij. & in l. j. §. ſi cui ita. ff. vt leg. nomin. cauea. & in l. j. §. inde Neratius, & in l. mulier. §. fi. ff. ad Treb. Bal. in l. fi. ver. noto quid ſi talis. C. de indic. viduit. toll. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſolu. mat. Fel. in cap. ij. de treug. & pac. Dec. in c. quoniam Abbas. de offi. deleg.

21 Tertiò Infertur, vt etiam in contractibus huiuſmodi interpretatio ſit facienda. glo. in l. ſi ei, qui. in verbo, exhibuerit. & ibi Alex. & Iaſ. poſt alios. ff. de iureiur. Pau. de Caſt. in l. ij. §. fi. qui ſatiſd. cog.

23 Quartò Infertur, vt & in beneficialibus regula locum habeat, prout ſuprà dictum eſt in tertia illatione, cùm ſequen.

24 Secundò Amplia, etiam ſi dictum ſit donec, vel quandiu, vt not. Bar. in l. j. ff. ad l. Iul. maieſt. ponit Lancel. Dec. in l. legatum. ff. de annuis leg.

Contrariam opi. puto veriorem, quam videtur tenere Bart. in d. l. legatum. & ponit ibi expreſsè Albe. de Roſat. & Iacob. Butrig. & vide in vij. limit.

25 Tertiò Amplia, vt hoc idem dicendum ſit ſtantibus verbis generaliſſimis, & vniuerſalibus, Ruin. con. lxxvj. vol. j. Grat. in con. liij. vol. j.

26 Quartò Amplia, regulã ita eſſe interpretandã etiã ſi ageretur de fauore piæ cauſæ, Bar. in l. cum quidam. ff. de annuis leg. Iaſ. in l. in duobus. §. ſi ei, qui. ff. de iureiur. & in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. matr. Alex. in con. xvj. nu. [illegible]. vo. iiij. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Mari. iun. in con. xxv. vol. ij. qui omnes concludunt ꝙ ſi teſtator relinquat fratribus minoribus pitantiam in feſto S. Franciſci, ſemel tantum in illa die, & non vlterius pitantiam ab heredibus ſoluendam eſſe.

27 Primò Limita, regulã principalẽ non procedere in diſpoſitione negatiua, in qua venit non modo primus actus, ſed etiam quilibet ſucceſſiuus in futurum faciendus, ita tenet Oldr. in conſi. xvj. ſequitur Paul. de Caſt. in l. hoc genus. ff. de cond. & demonſtra. Bart. in l. cũ pater. §. pater filiam. ff. de leg. ij. Rom. in con. diiij. & in ſing. ccxcj. Alex. in additio. ad Bart. in d. §. hoc ſermone. & idem voluit Alber. referens conſilium Old. tacito auctore, in l. fi. C. de ſponſal. Signorol. Homo. in conſi. lxviij. & iſtud fuit de mente gl. in d. l. hoc genus. in gl. fi. ff. de cond. & demonſtra. & ibi Bart. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. matr. & in l. duobus. §. ſi ei, qui. ff. de iureiur. Fel. in c. ij. in vj. limit. de treug. & pac. Calcan in con. xx. Dec. in c. nam. concupiſcentiam. in j. lect. de cõſt. & in capitulo an ſit. vbi declarat, de appellat. Trigo. in ſing. xxvj. Gra. in cõ. xxj. vo. ij.

28 Secundò Limita, quando per primum actum non ſatisfit intentioni diſponentis, Bal. in l. fideicommiſſa. §. ſi quis. ff. de leg. iij. & in l. inuitus. in fi. C. de procur. Rom. in conſ. diiij. Iaſ. in l. cum ſeruus. §. ſi quis alicui. ff. de leg. j. Geor. Natt. in cle. ſæpe. in princ. verſic. non obſtat, de verbo. ſig. ex mente Ro. in l. ij. ff. de re iudic. Iaſò. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. ſol. matr. Fel. in capit. ij. in v. fall. de treug. & pac. Dec. in conſi. xxij. & in con. lij. & con. dlxij. Ruin. in conſ. xxx. nu. 8. vo. ij. & in con. cxix. n. 14. & con. cciij. volum. ij. & cõſ. clxiiij. volum. iij. Gram. deciſ. cij. num. 84. & ſeq. Tiraquel. de retract. lignag. §. viij. in glo. vij. numero 5. vel quando non habuiſſet ſuam perfectionem. Maria. iun. poſt alios in con. lxxx-

29 Tertiò Limita, nam quando ob certam cauſam aliquod factum exigeretur, non ſufficit actum primò factum eſſe, niſi etiam illa cauſa ſit ſubſecuta, quia adhuc vlterior actus eſt neceſſarius. Bar. in l. j. ff. ad l. Iul. maieſt. Io. de Plat. in l. j. C. de nauicul. li. xj. Abb. in ca. ij. in fi. de treug. & pac. Ant. de Butr. in con. xxx. Fel. in c. in literis. de off. deleg. & in c. qualiter & quando. de accuſ. & in c. ij. in iiij. limit. de treug. & pac. Dec. in con. dlxij. Io. de Sylu. in tract. de benefic. in ij. par. q. xx. Rip. in c. cum. M. de conſt. & in xxvij. reſponſ. in ij. lib. Magalott. in tract. de ſalu. cõduct. Bertr. in con. xxx. volum. j. & dicit Iaſ. in l. duobus. §. ſi ei. ff. de iureiur. ꝙ ſi reſpectu certi indicij requiratur præſentatio, tunc non ſufficit ſemel præſentare.

30 Quartò Limita, ſi primus actus fuiſſet inualidus, quia tunc deuenitur ad ſecundum ſaltem ex benignitate, Bar. in l. qui per ſalutem, & ibi Bal. Rom. & Iaſ. ff. de iureiur. Bal. in c. olim ex literis. de reſcr. & in con. cxliiij. ver. item quoties primus actus. volu. iiij. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. in fi. ff. ſol. mat. Soc. qui declarat in l. hæc concluſio. l. j. ff. de cõd. & demonſtrat. & in con. xcj. vol. iiij. Fel. in c. ij. in j. limit. de treug. & pac. Dec. in conſi. dxij. Curt. iun. in con. lxxviij. Sarn. in compend. vtriuſ. ſigna. nu. 61. Gram. deci. cij. nu. 84. & ſeq. & n. 110. & ſeq. Tiraq. de retra. lignag. §. viij. in glo. vij. nu. 6. & ſeq.

31 Primò Sublimita, ſi ageretur de nouo iure quærendo, quia tunc etiã actus inualidus conſumit diſpoſitionem, vt declarat Bart. & ibi Alber. Ang. & Iaſo. in l. qui per ſalutem. ff. de iureiur. Socin. in l. hæc cond. ff. de cond. & demonſt.

32 Secundò Sublimita, quando quis vteretur non iure proprio, ſed iure alieno, quia is etiam ſi actum inualidè fecerit, non poteſt amplius in eo ſe intromittere, cum facultatem ſibi cõceſſam dicatur conſumpſiſſe, vt latè comprobat Maria. iun. poſt alios ibi per eum citatos in cno. lxxxix. nu. 24. & ſeq. vol. j.

33 Tertiò Sublimita, quia in diſpoſitione hominis intelligitur actus validus etiam ſi ex eo non fuerit ſecutus effectus, ſecus in diſpoſitione legis, ita not. Bal. in l. vnic. in iiij. q. C. de his quæ pœn. nomin. reliqu.

34 Quintò Limita, nam iſta regula habet locum in diſpoſitione hominis, non autem in diſpoſitione legis, ita Bal. in l. veluti. §. hæc vxor. ff. de eden. & in l. j. in iiij. q. C. de his quœ pœn. nom. in l. ſi vt proponis. C. quomo. & quan. iud. Rom. in l. prætor. §. hoc autem interdictum ff. de damn. infect. & in conſi. diiij. Cuma. in l. ſi cum dotem. §. j. ff. ſol. matr. & ibi Alex. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. eo. & in l. prætor. ff. de nou. oper. nunc. & in l. duobus. §. ſi ei. ff. de iureiur. Alex. con. lxx. volu. ij. Soc. conſi. cxvij. & con. xcj. vol. iiij. Dec. in conſi. dxij. Cæpol. conſi. crimi. lxvij. Hippol. in ſing. clxxij. Lofred. con. vij. Calcan. con. xx. Ioã. de Sylu. in tract. de benefi. q. xxij. num. 15. in ij. part. Gom. in §. rurſus. inſt. de actio. Cur. iun. in con. clxxviij. nu. 27. vbi dicit* comm. opi.

Contrarium ſentit Barto. in l. in hoc articulo. ff. de hered. inſt. qui loquitur in l. diſpoſitione. Alex. in cõſ. xv. vo. quarto. Lofred. in con. vij. Ruin. in con. ciiij.

Tenendo primam opi. tanquam magis communem,

35 Sublimita, quia etiã in diſpoſitione l. ſi ſumus in materia odioſa & alteri præiudiciali, regula videtur procedere, Gram. in con. criminali lxiiij. & in voto iij.

36 Vbi ſi ſumus in crimine aſſaſſinij, vel in aliis atrocioribus, in quibus etiam non ſeruato iuris ordine quis poteſt torqueri. iux. tex. in cap. j. de homici. in vj. tunc tortura ſemel data minime reiterari poterit.

37 Sextò Limita & declara, nam hoc quod dicitur vt in diſpoſitione hominis diſpoſitio verificetur in primo actu, eſt verum in materia odioſa & reſtringibili, vt expreſsè declarat Ale. in con. xv. in prin. vo. iiij. ex mẽte alber. de Roſ. in tract. ſtatu. in ij. par. q. clxxxij. ſecus autem ſi eſſemus in diſpoſitione fauorabili, in qua non modo primus, ſed quilibet actus ſucceſſiuus veniret. glo. in l. placet. ff. de lib. & poſth. Bar in l. ſi ita. ff. de auro. & arg. lega. Calder. in diſputatiore ſua incipien. ex octo ſtudentibus

tibus.Imol.in l.cum pater.in §.pater certam.in fi.ff.de leg.j.Bar.Paul.& Alex.in d.§.hoc ſermone.ff.de verb.ſignifi.Alex.in con.ccccIxxj.volu. ij.Soc.in con.xlviij.vol.iij.Affl.deciſ.cccxciij.Barbat. in cap.quod iis.de teſt.Fel.in c.ij.de treug.& pace.Afflict.ſup.conſt.in tit.vt vniuerſ.accuſ. Lofred.in con.vij.Calcan.in con.xx.Bertr.in con.xxx.vol.j.

Contrarium voluit Barto.in l.cum quidam.ff.de annuis legat.dum loquitur de eo, qui reliquit pitantiam fratribus mendicantibus in feſto S.Franciſci,& omnes alij quos poſuimus ſuprà in iiij. Ampliatione. Iaſ.in con.xxxvj.vol.iij.Lofred.in conſ.vij.Rapha.Cuma.in l. eum qui calendis.ff.de verbo.obl.vbi tenet hanc opi.in contractibus.ſecus in vltima voluntate.

38 Septimò Limita,quando certum tempus eſſet præfixum vſque quo actus ille fieri poſſet,quia intra illud tempus non modo ſemel,ſed pluries ille actus fieri poterit.text.in l.ſicut.ff.quemad.vſusfr.amit. Raph. in l.ſi mihi,& Titio.ff.de verb.obl.Bal.in conſ.xxxiiij.vol.v.Fel.in c.ij. in iiij.limit.de treug.& pac.Dec.in l.edita.C.de eden.& in l.j.C.de inſt. & ſubſt.Staphil.de liter. grat. & iuſt.Grat.in con.liij.vo.j.Tiraq. in tra. de retract. lignag.§.viij.in glo.vij.nu.9.

39 Octauò Limita,ſi fieret conceſſio pro certa & determinata cauſa,nā tunc non tantùm pro prima vice,ſed ſemper durante illa cauſa conceſſio dicitur durare.Io.de Plat.in l.j.C.de naucul.li.xj.Abb.in c.ij.de treu. & pace.Bart.in l.j.ff.ad l.Iul.Maieſt.Signorol.in con.cliij. Dec.in conſ. dlxij.Georg.Natt.in cle.ſæpe.in prin.de verb.ſignif.

40 Et proterea generaliter dicendum eſt regulam locum non habere vbicunque poſt primum actum viget etiam eadem ratio in diſpoſitione:nam tunc diſpoſitio ad alios actus porrigitur. Ro. in conſilio diiij. Iaſ.in l.velut.§.hæc vox.ff.de eden.& in l.prętor ait.§.deinde.ff.de nou, oper.nunc.

41 Nonò Limita in diſpoſitione conditionali,in qua eſt vera iſta regula,vt intelligatur diſpoſitio de primo actu,ſecùs autem in pura diſpoſitione,ſecundum opi.Bar.Ang.Alex.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff. de verb.obl.Bal.in l.qui per ſalutem.in ij.lect.in fi.ff.de iureiur. & in l. ea quæ.C.de cond.indeb.Ang.in con.lj.

Contrariū tenet Raph.Cuma.in d.§.ſacram.quem etiam ſequi videtur ibi Iaſ.ff.de verb.obl.Rui.qui ponit contrarias concluſiones in vtroque dicto in con.lxij.vo.iij.licèt alia opinio videatur magis communis,tamē iudicio meo iſta videtur verior,vt manifeſtè apparet per quā plura iura citata in prin.huius concluſionis,quæ & ſi non loquantur in materia conditionali,nihilominus optimè regulam noſtram videntur probare.

42 Decimò Limita,quando diſpoſitio profertur in materia,quę ex conſuetudine recipit reiterationem,quia tunc primus actus non cònſumit diſpoſitionem.in l.j.C.de fideic.vbi de eo qui legauit mulieri viduæ veſtimenta.Rom.in ſing.ccxciiij.Alex.in l.diuortio.§. ob donationes. ff. ſol.mat.& ibi Iaſ.verſic.xj.facit.Calcan.in con.xx.Iaſo.in l.in duob.§.ſi is qui.ff.de iureiur.Fel.in c.ij.in ij.fal.de treug.& pac.

43 XI. Limita, in diſpoſitione ex cauſa lucratiua, quæ concipit non modo primos fructus,ſed etiam vlteriores,non autem in onerosa, Bal. in auth.excipitur.in fi.C.de bon.quæ lib.Alex.in l.diuortio.§.ob donationes.ff.ſolu.matr.

44 XII.Limita in priuilegio,quod ſui natura debet eſſet perpetuum, ideo non modo ſemel,ſed pluries verificatur.Io.And.& dom.in c.licèt, in §.j.de priuil.in vj. vbi priuilegium conceſſum alicui,vt cum familiaribus poſſit ingredi eccleſiam tempore interdicti, habet locū non modo in primis familiaribus,ſed etiam in aliis.quod dictum ſequitur etiā ibi Franc.in d.c.j.Io.And.in c. qui ſentit.de reg.iur.in vj. & idem tenet Fel.in c.ij.in vij.limit.de treug.& pac.Hiſp.in rubrica de donat.int. vir. & vxor.§.lx.

45 Et propterea ſi epiſcopus habeat indultum vt famuli ipſius gaudeāt fructibus beneficiorum ſuorum, indultum iſtud porrigetur etiam ad eos famulos,qui loco illorum ſubrogati fuerunt,vt tradit Ioā.Andr.& Dom.& Franc.in c.fi.verſ.ſed pone,epiſcopus.de verb.ſignifi.in vj.

46 XIII. Limita ſtante diſpoſitione per verba pluralis numeri, quæ operantur vt non modo veniat primus actus,ſed etiam alij vlteriores. vt not.Dec.in con.dlxij.

47 XIIII.Limita in legato redditus,qui ſingulis annis percipitur,nam ſi ſimpliciter legatur,intelligitur non modo pro prima vice, ſed etiam pro aliis,vt not.Cremenſ.in ſing.lxxv.

48 XV.Limita generaliter quotieſcunque ex coniecturis appareat diſponētem voluiſſe diſpoſitionē ſuā vlterius progredi,Bar.in l.cū quidā. ff.de annuis lega.Ro.in cō.ccccxxxviij.in iiij.dubio.in fi.Pet.de Anch. in con.xxvij.Ant.de But.in con.xxx.Barb.in con.xxvij.Soc.in con. cxiij.volum.j.Ruin.in con.ccxix.num.14.vol.ij.Bertr.in con.xxx.volum.j. Tiraq.de iur.primogenit.q.iij.num.9.

49 XVI.Limita quando ſecundus actus ſubrogaretur loco primi,Bal. in c.dudum,c.ij.de electio.Rui.in con.lxij.num.8.vol.iij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Lex diſponens in vno ex correlatiuis,habet locum etiam in alio.

1 CORRELATIVORVM eadē eſt natura,& propterea diſpoſitio loquens in vno,ad aliud etiam extēditur,tex.eſt in l.fi.C.de indict.vid.tol.& ibi Bar.in j.notab.& Bal.verſi. ſed Bar.dicit.& Pau.de Ca.in prin.ad idem eſt tex.in l.j.& ibi not.Bar.ver.& hæc eſt lex,& Io.de Pla.verſi.& not.hic caſum.C.de cupreſſ.lib.xj.& etiam eſt tex.in l.Iulianus.§.procurator.de act.emp.& in l.fi.& ibi Bar.ver.vltimò no.& Ang.in ſummario.& Imol.in ſummario.& in ver.item ꝙ diſpoſitionem.ff.de acceptil.Bar.in l.liberorum.§. j.ver.ſed quæro.ff.de iis,qui no.infam.& in l.j.in fi.prin.ff.quod metus cau.Bald.in l.nemo martyres.C.de ſacroſ.eccle.& in l.ſi conuenerit.in prin.ff.de pac.& in rubrica.C.de reb.cred.in ij.oppoſi.Abb.in proœm. Decret.in verbo,Gregorius.nu.20.ver.nota bene.& ibi Fel.ver.ex quo dicit hic.Domi.in c.cupientes.§.denique.verſi.not.glo.de electio.in vj. Abb.in c.fi.in ij.notab.de iudic.Io.de Ana.in c.ſuper eo.verſi.præterea iſta ſunt,de vſur.Pe.de Anch.in c.canonum ſtatuta.verſi.nec obſtat.de conſti.Io.And.in c.Michael.in verbo,proximo, & in fi.verſi.in gl.j.de fil.preſby.Bal.in c.ij.in fi.de probatio.& in l.cùm te.ver.extra oppono. C.ſi cer.pet.& conſi.cccx.ver.vel dic vtrobique.vo.iij.& conſi.ccccxlix. ver.vel dic vtrobique.Bar.in l.ſi ab eo,& ibi Bal.C.de legi.hered.Lap. alleg.xxj.Ang.conſilio cx.ver.in correlatiuis.Cuma.conſi.xxxv.verſic. nam diſpoſitio in vno.Hippo.in l.ſi quis viduam.ver.& vltra prædicta. ff.de quæſt.Io.de S.Blaſ.in tract.correlatiuorum.ver.venio ad tertium. Fabia.de Monte in tract.de emp.& ven.in ij.q.nu.32.& ſeq.Venaſ.conſi.v.ver.ſunt enim,Aimo in quæ.per eum diſputata poſt tractatum de antiq.temp.nu.44.

Rebuff.in tract.nominatio.in xix.q.prin.nu.14.Iaſ.qui dicit*communem opin.in l.qui condemnare. nume.9.ff.de re iudic.& communem dicit Curt.Iun.in conſi.vj.in princ.Ex iſta regula infertur ad plures caſus.

2 Primò Infertur,quia diſpoſitio loquens de viro,intelligitur etiā habere locum in vxore,& ita etiam è conuerſo,niſi ratio diuerſitatis appareat,Bar.in l.j.ver.pono caſum.ff.ꝙ met.cauſ.& in l.fi.verſi.fallit in correlatiuis.C.de indic.vid.tollen.Caſſan.in conſuetu.Burgun.verſicu.vij. concluſio.

3 Amplia hanc concluſionem,quia priuilegium conceſſum marito extenditur etiam ad eius vxorem.l.non tantum.in fi.& ibi Cuma.ff.de re iud.ponit Dec.in l.j.ver.ij.principaliter.C.de in ius voc.glo.conſue.Turo.ver.exinde infero.

4 Secundò Amplia,vt hoc procedat etiam in ſtatutis,& ideò ſi ſtatuto prohibeatur maritus relinquere vxori,cenſetur etiam facta prohibitio per ſtatutum ne vxor relinquat marito,Iaſ.in conſi.cxij.verſi.ſed præmiſſis omnibus.vol.j.& in l.fi.C.de indict.vid.tol.Cur.Sen.in conſi.xj. per totum.Io.Crot.in repe.l.omnes populi.nu.114.ver.ix. conclu.ff.de iuſt.& iur.Dec.in l.ij.nu.6.C.de in ius voc.Ripa in rub.ff.de acq.poſſeſ. nu.7.ver.præmiſſa regula.

Contrarium Soc.in conſi.lxxiiij.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus. vol.iij.Cur.Iun.in conſi.vj.num.10.ver.retento tamen,Aimo de antiq. temp.in iiij.par.nu.115.& nu.35.vbi declarat.

5 Tenendo primam opi.Primò Limita,niſi ſtatutum deberet intelligi ad literam,& ꝙ nullam reciperet interpretationem, Cur.Iun.in conſi. lxvij.nu.7.ver.ad cuius probationem.

6 Secundò Limita,niſi Maritus prohibeatur vxori relinquere ſtantibus filiis,Rui.conſi.clxxiiij.ver.ſed his non obſtantibus.vol.j.

7 Tertiò Amplia,quia ſtatutum etiam pœnale loquens in vxore habet locum etiam in viro,Bal.in l.j.in ij.ſummario.& ibi Pau.de Caſtr. ver.not.ſecundùm Bal.& Sal.in j.no.& Alex.ver.item no.ſecundū Bal. & Iaſ.in ij.not.C.de in ius voc.Dominic.in c.j.ver.fallit ij.de temp.ordi.in vj.Hippo.in l.ſi quis viduam.ver.& dixit Bar.& ver.& propriè in correlatiuis.ff.de quæſtio.

8 Contrarium voluit Aret.in conſi.cxxx.vbi tenet,ꝙ ſtatutum imponens pœnam offendenti maritum,non habet locum in offendente vxorem.

9 Quartò Amplia,nam diſpoſitio prohibens maritum dare fideiuſſorem dotis dicitur prohibere vxorem dictam fideiuſſionem accipere,vt dicit gl.mag.in l.j.in fi.ver.idem ſicut prohibet. C.ne fideiuſ.dot.dent.

10 Quintò Amplia,nam ſicut conſuetudo Bulgari diſponens, vt quando vxor relinquitur vſufructuaria à marito,legatum tantummodò ad alimenta reſtringatur ſtantibus filiis,eodem modo reſtringitur legatū, ſi vſusfructus marito ab vxore relinquatur,vt diximus ſuprà in v.libr. in tit.de vſufruct.in ij.concluſ.in iij.ampliat.

11 Sextò Amplia,nam ſtatutum diſponens,vt vir lucretur tertiam partem dotis,etiam ad vxorem extenditur,Venaſ.conſi.v.

12 Secundò Infertur,vt diſpoſitio loquens de venditore etiam emptorem comprehendat,Abb.in c.cùm contingat.ver.ſicut enim.de iureiu. Domi.in cap.j.verſicu.fallit ſecundò,de temp.ord.in vj.Bar.in l.fi.ver. nota ex hoc principio.C.de indict.vidui.tollen.Paulus de Caſtro,in l.is cui bonis.verſiculo,ſed quid ſi interdictio.vbi Alexan.verſiculo, videtur etiam,& Areti.verſicu.adde etiam.ff.de verborum obligatio.Fel.in capitu.fi.in iij.notab.de Iudæ.Caſſan.in conſuet.Burg.verſicu.vij.concluſio.

13 Primò Amplia, vt iſtud procedat etiam in ſtatutis, & ideo ſtatutum prohibens vendere cenſetur prohibere etiam emere, Bald. conſi. ciiij. verſi.prætereà Imperator.vo.j.Calca.conſi.cxxv.verſic.nihilominus in caſu noſtro. Fabia.de Monte in tracta. emptio.& vendi. in tertia parte princip.in xxviij.quæſtio. Ioan.Nicolai in l.generaliter.nume.30. C.de ſecundis nuptiis.

14 Secundò Amplia, quia ſi ſtatutum imponit pœnam vendenti, etiam ementi pœnam cenſetur imponere, Bar.in l.fi.verſic.per hoc ſemel.C. de indicta vidui.tol.& ibi Ange.verſ.vltimo allegato. & Cor.in verſ. & inducit. Bar.in l.fi.verſ.vltimò nota.ff.de acceptil.& in l.j.ver.& hæc eſt lex. & ibi Ange.verſ.item hic addc. & Io.de Platea verſ. & nota hic caſum.& ibi Rebuff.verſ.& eſt hic lex.C.de cupreſ.lib.xj.Abb.in procœ. Decreta.in verbo, Gregorius.nu.20.verſ.& ideo ſi conſtitutio. Anchar. in c.canonum ſtatuta.verſ.vlterius quæro.de conſti. Bal.in l.nemo martyres.in fi.C.de ſacroſan.eccle.& in l.j.verſic.& nota, ꝙ licèt.C.de commu.ſer.manumiſ.vbi declarat Pau.de Caſtro in l.is cui bonis. verſic. & hoc facit.& ibi Areti.verſic.adde etiam.ff.de verb.obliga. Imola in l.fi. verſic.& ſic facit.ff.de acceptila.

Iaſon in l.non dubium.ver.facit etiam illud.C.de legib. & in l.j.in ij. notab.C. de in ius vocan.vbi dicit iſtam * communem opinionem: & in l.ſi prius.nu.54.ff.de noui ope.nuncia.

Etiam cõmunem affirmat Fabia.de Monte in tract.emp.& ven. in ij. q.nu.31.& ſeq. Ioan.de S.Blaſio in tract.correlati.verſ.quintò procedit. Venafr.conſi.v.verſ.ſunt enim. Feli.in procœ.Decreta.in verbo, Gregorius.verſ.ex quo dicit hic. Calca.in conſi.cxxv.verſi.nihilominus in caſu noſtro, Deci.in l.j.verſ.primus eſt. C. de in ius vocan. Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſ.& dixit Bal.ff.de quæſtioni. Io.Nico.in l.generaliter. nu.26.& nu.30.C.de ſecun.nup.Feli.in c.fi.in iij.notab.de Iudæ. Tiraq. de retract.lignag.§.j.in glo.ix.nu.169.

Contrarium tenet Abb.in c.j.verſicu.& ſic intelligo.de loca. Bal.in conſi.ccccclxxxij.vol.j.

15 Pro concordia dici poteſt, ꝙ quando prohibetur venditio ratione rei, cuius commercium interdicitur, prohibita venditione tunc etiam emptio cenſetur prohibita, vt declarat Sali.in l.iij. C.quæ res vend.poſ. Io.de Platea in l.j.verſ.dicit tamen Bal. C.de cupreſſ. lib.xj. Soci.conſi. lxxiij.verſi.quinimò dico.vol.iij. Boer.deciſ.xlviij.nu.21. Aimo de antiq.temp.in iiij.parte,nu.115.& nu.125.

16 Secus verò, quando alia ratione ſit prohibita venditio, ita vt diuerſa ratio ſit in emptione, & venditione, vt dicit glo.in fi.C.de reſcin.vendi.Iaſ.in l.fi.verſ.tertia concluſio.C.de indic.vid.tol.poſt Bar.in l.multũ intereſt.verſ.qualiter ergo.ff.de verb.oblig.& ibi Docto.

17 Et ita procedit quod dicitur, vt ſtatutum compellens aliquem vendere, non compellat illum emere, Bald.in l.j.in prin. verſ. & nota.C.de commu.ſer.manumiſ. Io.de Platea in l.j.verſ.dicit tamen Bal.C.de cupreſ.lib.xj.Alex.conſi.clxxiij.verſ.ad prædicta.vol.vj.Soci.conſi.lxxiij. verſ.ſecundum verò.vo.iij.Fabia.de monte in tract.emp.& ven.in ij.q. in fi. Io.Crottus in l.omnes populi.nu.115.verſ.limitatur hæc concluſio. ff.de iuſti.& iure.Tiraq.de retract.lignag.in fi.nu.9.

Contrarium in hoc vltimo voluit Alexan.in apoſtil.ad Bal.in dicta l.j.C.de commu.ſer.manumiſ.

18 Alio modo diſtinguebat Boer.deciſ.xlviij. nu.41. vt quando ſtatutum compellit emere de neceſſitate, compellat etiam vendere, ſed non è conuerſo. quia ſi compellit vendere, non propterea quis arctatur ad emendum, ſtante ratione diuerſitatis.

19 Tertiò Amplia, quia ſi venditor ſit immunis à ſolutione gabellæ, etiam emens cenſetur à gabella immunis, Iaſ.in conſi.cxij.verſ.hinc notat Ioan.vol.j.Feli.in c.j. verſ.inquantum verò Abbas. de ſimon. & in procœ.Decreta.in verbo, Gregorius.verſ.ſimiliter dicit. glo.conſue.Turon.verſ.hinc dicit notabiliter. Decius in l.j.verſ.primus eſt.C.de in ius voc.Hippo.in l.ſi quis viduam.verſ.& adduci etiam poteſt.ff.de quæſt.

20 Tertiò Infertur, vt qui prohibetur aliquid alicui dare, ille etiã id prohibeatur accipere, glo.magna in l.j.verſ.idẽ ſicuti. C.ne fideiuſ.do.den. Soci.in conſi.lxxiij.verſ.quinimò dico.vol.iij.

21 Et idem econtrà, qui prohibetur accipere, non poteſt ei dari, Bar.in l.inuitus.§.j.ff.de reg.iur.Bal.in l.j verſ.nota ꝙ pœnæ.ff.de calumn.Pet. de Anch.in c.j.in ij.notab.& ibi Io.de Ana.verſ.nota, ꝙ ſicut epiſcopo. & verſ.in ead.glo.de ſimo. Bal.in auth.ſed hodie.verſ.eſt argumentũ. C.de epiſco.& cle. Iaſ.in l.ſi quis in conſcribendo.verſ.adde etiam aliã. vol.j.& conſi.cxij.verſ.& quod dicit Bar.vol.j.Hippo.in l.ſi quis viduã. verſ.& pro iſtis.& verſ.& dixit Bart. ff.de quæſt.Feli.in procœ.Decreta. in verbo, Gregorius.verſ.ſimiliter dixit Bar.

22 Contrarium voluit glo.in c.j.in verbo, vendere.de ſimon.vbi Notarius rogatus de ordinibus, qui non poteſt aliquid accipere ab inuito, ab vltro offerente accipit ſine pœna.quod ſequitur Inno.ibi, in ver.ſi quis autem.& Card.circa fi.verſ.& ſi gratis. & Ant.de But.in verſ.ſi tamen aliquid.& multa congerit pro iſta parte Cur.iunior in conſi.vj.nu.16.

23 Sed tamen non videtur recedendum à prima opinione, quia regula procedit, ꝙ Notarius non recipiat quicquam pro ſpiritualibus, & ſimiliter pro ſpiritualibus non poteſt aliquid dari, etiam à ſponte offerente, ſed bene poteſt aliquid offerri Notario gratis ex charitate.

Et ita intelligi debet d.glo.& Docto.ſ.citati, prout ità declarat Abbas in d.c.j.verſ.quo ad ſecundum.& ante eum voluit hoc ibi Hoſti.verſic.ſi tamen.& ibi Io.And.verſ.putat Hoſti.de ſimo.

24 Quartò Infertur, quia ſicuti filius ſpurius patri ſuccedere nõ poteſt, ita nec etiã pater ipſi filio poteſt ſuccedere, & idem in aliis: quia cui quis prohibetur ſuccedere, is etiam illi ſuccedere non poteſt, per tex.in §.filium.in auth.quib.mod.natu.effi.ſui. Soci.conſi.lxxiij.ver.confirmatur iſta opinio.vol.iij.& in rubri. ff.de acq.poſſ.verſ.ſecunda quæſtio.& ibi Ripa nu.7.verſ.præmiſſa regula.vbi vterque ſublimitat.

25 Et de ſpurio dicit Azo in ſumma, de legi.hered.Bar.in l.fi.verſ.quæro, quid econtrà.ff.de his, quib.vt indig.& in l.j.in fine prin. verſ.quæro quid econtrà.ff.de bo.poſſ.cont.tab.& in l.ſi quis ſub conditione. verſi. quid ſi eſt pater.ff.de teſta.tut. Dynus in tract.ſucceſſ.ab inteſta.verſi.in naturalibus autem. Bal.in auth.licèt.verſ.& ideo dicit. C. de natu.libe, & in l.Gallus.§.j.verſi.qualiter pater.ff.de libe.& poſthu.Alex.in conſi, cl.verſi.nec inſuper.vol.ij. Iaſ.in rubri.ff.de acqui.poſſ. verſi.nunc reducendo. Barba.in apoſtil.ad Barto.in l.fin.ff.de acceptila. Deci.in l.j.verſi.ſecundus caſus.C.de in ius vocan. Hippoly.in l.ſi quis viduam. verſi, & pro iſtis.ff.de quæſtionib.

Contrarium tenet Bal.in l.lege xij.tabularum.verſi, quæro ſtatutum. & ibi Pau.de Caſtro, verſic.& hoc quando.& ibi Fulgo.verſ.in tex.ibi, ſuccedere.C.de legiti.heredib. Pet.de Anchara.in cap.canonum ſtatuta.verſi.vlterius pone, ſtatuto.de conſtitutionib. Alexan.in l.inter ſtipulantem.§.ſacram, verſicu.non facit. ff.de verb.oblig. Brunus in tract.ꝙ ſtantib.maſcu.in vij.articu.in iij.quæſt.

26 Tenendo primam opinionem tanquam magis * communem, Amplia, quia etiam affirmatiuè procedit hęc concluſio, quia cui ſucceditur, & ille etiam ſuccedit, Pau.de Caſtro in dicta l.lege xij.tabularum.verſ. ſi enim ſtatutum, C.de legiti.heredib. Io.Crottus in repeti. l.omnes populi.nume.115.verſic.limitatur hæc concluſio. ff.de iuſti.& iure.Brunus in tract.ꝙ ſtantib.maſcu.in vij.arti.in iij.q.

27 Limita, niſi materia eſſet maximè odioſa, vt quia filius ſuccedere poſſet matri moniali, quia non eſſet ita è conuerſo, vt notat Caprar.in conſi.j.quem refert, & ſequitur Feli.in c.poſtulaſti.verſ.& dicit Benedictus.de reſcrip.

28 Quintò Infertur, vt ſacerdotes, qui non poſſunt deputari per teſtatores tutores, cenſeantur & ipſi prohibiti tutelam acceptare, Bertrand. conſi.cxvj.vol.ij.in nouis.

29 Amplia, quia ſicuti eſt vera hęc regula prohibitiua, vt prohibito vno ex correlatiuis, aliud etiam prohibitum cenſeatur, ita etiam eſt vera regula permiſſiua, vt permiſſo vno de correlatiuis, aliud etiam permiſſum cenſeatur, Bal.in l.nemo martyres.in fine, verſ. & vide iuxta hanc l.C. de ſacroſan.eccle.& in c.ij.verſ.in diffinitione, de proba. Feli.in procœmio Decreta.in verbo, Gregorius.verſic.ſic etiam Bald. Hippoly. in l.ſi quis viduam.verſi.& faciunt dicta.ff.de quæſt.

30 Limita hanc concluſionem de prohibitione, quia ita demum prohibito vno ex correlatiuis cenſetur aliud prohibitum, ſi agatur reſpectu vnius, etiam eiuſdem actus, non autem ſi ageretur reſpectu diuerſi. Soci.in conſi.lxxiij.verſicu.primum tenet.volu.iij.Curtius iunior conſi.vj.verſicu.ſecundò aduertendum. Aimo in tracta.de antiq. tempo.in iiij.parte,nu.115.qui declarat.

31 Sextò Infertur, vt diſpoſitio loquens de actore ad reum etiam ſe extendat. quæ concluſio cum pluribus rationibus fundari poſſit, quarum plures ad rem noſtram non faciunt, ideo ſolum adducam Doctores illos, qui fundant hanc concluſionem ratione correlationis, vt fuit Bald. in auth.qui ſemel. vercu.ibi ſecundùm Ioan.Crot.C.quo.& quan.iud. qui loquitur etiam in materia correctoria.

Iaſon in l.ſi prius.nu.53.ff.de noui ope.nuncia.& conſi.cxij. verſ.alibi glo.vo.j. Io.Crot.qui loquitur in materia correctoria, in l.omnes populi.nu.114.verſ.nona concluſio.ff.de iuſti.& iure. Feli.in c.ij.de mutu. peti.& in procœmio Decreta. in verbo, Gregorius. verſ. ſic etiam Bald, Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſ.& dicit glo.verſ.ideo, dixit.ff.de quæſt. Io.Nico.in l.generaliter.nu.26.C.de ſec.nup. Aimo de antiq.tempo.in iiij.parte, verſ.nonò non procedit. Rebuff.in tract.nomina.xix. q.prin. nu.14.veſ.vltimò dico.

32 Contrarium tenet glo.Bar.& alij in auth.qui ſemel.C.quomodo & quando iud. ibi volunt, ꝙ illa diſpoſitio, quæ corrigitur in actore, non habeat locum in reo.

Tenendo primam opinionem tanquam magis * communem,

33 Amplia, vt procedat etiam in materia pœnali, Iaſ.in l.ſi prius.nu.53. ff.de noui ope.nuncia.& conſi.cxij.verſ.alibi glo.vol.j. Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſ.& dicit glo.ff.de quæſtio. Io.Nico.in l.generaliter.nume.26.C.de ſec.nup. Aimo de antiq.tempo.in quarta parte, nu.115.ver. nonò non procedit.Rebuff.in tract.nomina.in xix.quæſt.princ. nu.14. verſi.vltimò dico.

34 Septimò Infertur, vt ſicuti ex certis cauſis vaſallus feudum amittit, ita etiam dominus ex iiſdem cauſis directo dominio priuetur.

Quæ etiam concluſio habet multos illã tenentes, qui conſultò omittuntur, ex quo non intendo allegare, niſi eos, qui fundant hanc conclu. in materia correlationis, prout eſt Hippo.in l.ſi quis viduã.ver.& dixit. ff.de

ff.de quæſtio.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.27. C.de ſecun.nup. Rebuff. in tract.nomina.xix.q.nu.14.verſ.vltimò dico.

35 Contrarium, ꝙ diſpoſitio loquens in vaſallo non habeat locum in domino,colligitur ex not.per Iaco.in tracta.feud.in verbo,qui quidem inueſtiti.verſ.ſed nunquid econtrà.

36 Primò Amplia,principalem concluſionem procedere etiam in materia correctoria,lex enim corrigens in vno ex correlatiuis cenſetur etiã in alio corrigere,vt eſt tex.in d.l.fi.C.de indicta vidui.tol. & ibi no.Bar. in prin.& Ange.verſ.in tex.ibi,non eſt incertum.& Sali.in prin.verſ.ex quo nota.& Pau.de Caſtro,verſic.per hoc diximus.& Corne.in primo notab.& Iaſon in primo notab.verſ.ex hoc nota.& idem tenet Bart.in l.liberorum.§.j.verſ.ſed quæro.ff.de his,qui not.infa. Bald.in auth.quas actiones.verſic.non obſtat.& ibi Pau.de Caſtro, verſicu.in gloſſ.ibi,& Iaſon verſi.xxx.priucipaliter. C.de ſacroſan.eccle. Pet.de Ancha.in repeti.canonum ſtatuta.verſicu.vlterius quæro.de conſtitu.Iaſon in conſi.cxij.verſi.& in primis facio.volu.j.& in l.qui condemnare.nume.9.ff. de re iudica.vbi hanc dicit * communem opinionem. Hippoly. in l. ſi quis viduam.verſi.& ad prædicta.ff.de quæſtionib. gloſſ.conſuetu.Turonen.verſi.tertia concluſio. Venafr.conſi.v.verſi.ſunt enim. Io.Crottus in repeti.l.omnes populi.nume.114.verſi.nona concluſio.ff.de iuſti. & iure. Io.Bapti.de S.Blaſio in tracta.correlatiuorum.verſic.venio ad quartam. Io.Nico.in l.generaliter.nu.29. C.de ſecun.nup. Curt.iunior in conſi.vj.nume.1.vbi dicit communem.

37 Secundò Amplia, vt concluſio procedat etiam in materia pœnali, Bar.in l.j.§.hæc actio.verſ.pone ſtatutum.ff.ne vis fiat ei. Abb.in c.quia clerici.verſicu.item pœna.vbi dicit Doctores *communiter ita tenere, de iure patrona. Gemin.in cap.j.verſicu.fallit ſecundò.de tempo.ordin. in vj. Iaſon in l.ſi prius.verſic.ſed aduerte.ff.de noui ope.nuncia.& conſi.cxij.verſic.& iſtud etiam.vol.j gloſſ.in verbo,reus.& ibi Dominic.in cap.ij.de confeſſ.in vj.Abbas in cap.fina.in ij.notab.de Iudæ. Petrus de Anchara.in repetitione cap.canonum ſtatuta. verſic.vlterius quæro.de conſtitu. Iaſon in l.fi.in fi.ff.de in ius vocan.& in l.ſi prius. nume.54. ff. de noui ope.nuncia.vbi dicit * communem opinionem.Fabia.de Monte in tracta.de emp.& vendi.in ſecunda quæſt.nu.32.& ſeq. verſic.vlterius,& vltimò. Venafr.conſilio v.verſicu.ſunt enim. Feli.in cap.ij.verſicu.bona gloſſ.de mutu.peti. gloſſ.conſuetu.Turonen.verſic.imò plus. & verſicu.alia concluſio. Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſic.& ideo dixit.ff.de quæſtionib. Io.Anton.Alexand.in conſilio clj.verſicu.cùm ergo deceſſerit. Caſſan.in conſuetu.Burgun.verſic.ſeptima concluſio.

Io.Nico.in l.generaliter.nume.26.C.de ſecun.nup.vbi hanc* communem opi.affirmat. Curt.iunior conſi.vj.verſ.ſic etiam dixit Bal.

Contrarium tenet Abbas in cap.j,verſicu.ſic intelligo.de loca.gloſ. pragma.ſanctio.ſuper verbo, ordo. Io.Baptiſta de S.Blaſio,in tracta. correlatiuorum.nu.50.verſi.lv.fallit.

38 Tenendo primam opinionem tanquam magis communem, Limita,vt habeat locum reſpectu vnius, & eiuſdem actus,& non aliter. Socinus in conſi.lxxiiij.verſi.quinimò dico.vol.iij. Deci.in l.j.verſi.ſecundus caſus.C.de in ius vocan.Curt.iunior conſi.vj,nume.13. Aimo in tracta.de antiquita.tempo.in quarra parte,nu.115.qui etiam requirit,quòd adſit eadem ratio.

39 Secundò Limita in pœna conuentionali,quę vni ex correlatiuis adiecta,non cenſetur adiecta alteri, Bald.in cap.j.verſi.pone emphyteuta.in tit.quali.domi.feud.prop.priua. Deci.in cap.tranſlato. in ſecunda lectura,verſicu.ſed diſpoſitio.de conſtitu.& conſi.dcxcvij. verſicu.& in contractu.& in l.j.verſic.& omnia ſuprà dicta.C.de in ius vocan.Io.Nico.in l.generaliter.nu.28.C.de ſecun.nup.

Aimo in tracta.de antiq.tempo.in quarta parte,num.115.& ſeq.vbi dicit ita intelligi debere.Bal.in conſi.cccclxxxij.vol.j.

40 Tertiò Limita,quando diſpoſitio cuilibet ex correlatiuis ſpecialem pœnam iniungeret, Dominic.in cap.eos.in quarto notab.de tempo.ordinati.in vj.

41 Tertiò Amplia,concluſionem procedere etiam in conſuetudine, Anto.de Butrio in cap.fi.verſ.fallit ſecundò.de conſuetu.Io.Anto.Alexan.in conſi.clj. Io.Baptiſta de S.Blaſio,in tracta.correla.nu.22. verſi. lxvj procedit. Io.Nico.in l.generaliter.nu.30.C.de ſecun.nup.Aimo de antiq.tempo.in iiij.par.nu.35.cum aliis alleg.per nos s̃.in v.limi.in titu. de vſufru.in ij.conclu.in ij.amplia.

42 Quartò Amplia,vt regula correlatiuorum,procedat etiam in ſtatutis,Iaſ.in conſi.cxij.vol.j.Calca.conſ.cxxv.in princ.Caccial.in l.omnes populi.nu.122.verſ.nonò quando caſus.ff.de iuſti.& iure.Caſſa.in conſuetu.Burgun. verſ.ſeptima concluſio. Io.Anto.Alexan.in conſi.clj.verſic.ſtatutum ergo. Io.Nico.in l.generaliter.nu.30.C.de ſecun nup. Ruinus conſi.clxxiiij.verſ.ſecũdò principaliter.vol.j.cum aliis adductis per nos s̃.in j.illatio.& in j.amplia.ij.illatio.

43 Quintò Amplia,vt concluſio procedat etiam in priuilegiis, Cuma. in l.non tantùm,in j.notab.ff,de re iudi. Io.Nico.in l.generaliter.nu.33. verſ.quintò & vltimò.C.de ſecund.nup. Io,Bapti.de S.Blaſio in tracta. correla.nu.8.verſ.ſeptimò procedit.

44 Et propterea ſi quis obtinuerit priuilegium à principe,vt reus teneatur perſonaliter comparere,etiam actor perſonaliter comparere debebit,Domi.in c.j.ver.quid ſi actor.de dolo & contu.in vj. Rota in antiq. Biſing.deciſ.ij.de dolo & contu. Feli.in rub.de reſcri. verſ.& adde Rotam.& ibi Deci.verſ.& ideo quod dicitur.Iaſ.in l.fi.ver nonò facit.C.de indi.vidui.tol.Maria.in tract.cita.in xx.arti.in xv.q.verſ.ſed quæro circa prædicta.Feli.in c.ij.in prin.de mu.peti.& in proœ.Decret.in verbo, Gregorius.verſ.vnde dixit dominus. Deci.in l.iij. verſ.& ideo quod dicitur.ff.quod quiſque iur.Io.Nico.in l.generaliter.nu.33. C.de ſec.nup. Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſ.& facit etiam. ff. de quæſt.Gemi.in c.j. nu.15.& ſeq.& nu.43.& ſeq.de iudic.in vj. Rebuff.in tracta.nomina.in xix.q.prin.nu.14.verſ.vltimò dico.

45 Declara, quia ita demum ille qui procurauit citationem perſonalẽ, tenetur comparere, quando eam impetrauit in caſibus à iure non permiſſis:aliàs non tenetur comparere,niſi aduerſarius ex alia ſimili cauſa hoc idem poſtularet,vt declarat Maria.in tract.cita.in loco s̃.alleg.

46 Sextò Amplia,quia deſtructo vno ex correlatiuis cenſetur etiam deſtructum & aliud, Bal.in l.ſi conuenerit.in princ.verſ.nota ꝙ licèt. ff.de pact.Fabia.de Monte in tract.emp.& vend.in ij.q.nu.32.& ſeq. Io.de S. Blaſio in tract.correla.nu.8.verſ.nonò procedit.gloſ.conſuetu.Turon. vbi dicit,ꝙ ſi tollitur creditum,tollitur etiam debitum.

47 Sicuti etiam econuerſo poſito vno ex correlatiuis, & aliud poſitum eſſe cenſetur. glo.in rub.C.de reb.credi.verſi.ſi quæras quare. & ibi Iac. But.verſ.quærit glo.& idem dicit glo.in cle.j.in verbo,æternaliter. ver. nam ex vi correlatiui.de ſum.Tri.Bal.in auth.quas actiones.verſic.non obſtat.C.de ſacroſan.eccle.Pet.de Ancha.in repe.ca.canonum ſtatuta. verſi.non obſtat.de conſtitu. Fabia.de Monte in tract.de emp. & vend. nu.32.& ſeq. Catiuncu.c.cij. Io.de S.Blaſio in tracta.correlati. nume.9. verſicu.decimò procedit.

48 Septimò Amplia, nam iſta comprehenſio tanquam expreſſa prouenit ex vi verborum,vt dicit Feli.in proœ.Decreta.in verbo,Gregorius. verſi.ſed tamen verius.

49 Contrarium colligitur ex dictis Curt. iunio. conſ.vj. verſ.præmiſſis tamen non obſtãtibus, vbi tenet,vt ſtante ſtatuto, ꝙ verba ſtatutorum interpretentur ad literã,non fit extenſio de correlatiuis expreſſis in ſtatutis ad correlatiuos non expreſſos.Io.Nico.in l.generaliter.nu.37.ver. ſecundò & vltimò.C.de ſecun.nup. Brunus in tract. ꝙ ſtanti.maſcu.in vij.artic.in iij.quæſt.verſ.eſt tamen aduertendum.& idem tenet Io.Bapti.de S.Blaſio in tracta.correlati.nu.43.verſ.xxiiij.fallit.& iſta videtur magis communis opinio.

50 Octauò Amplia,vt concluſio extendatur etiam in ſententia, in qua abſoluto adultero cenſetur etiam mulier adultera abſoluta. l.denunciaſſe.§.fi.ff.de adulte.diſtinguendo,vt ibi per Bar.& ponit Hippoly.in l.ſi quis viduam.verſic.item & pro hac quæſtione. ff.de quæſtionib. Io. Bapti. de S.Blaſio in tracta.correlati.nu.22.verſ.lxv.procedit.& nu.29. verſ.xciiij.procedit.

51 Primò Limita principaliter, quia concluſio correlatiuorum non habet locum,vbi eſt magis diuerſa ratio in vno,quàm in alio. glo.fi.in l.fi. C.de reſcin.ven.Bar.in l.fina.verſicu.prædicta vera.& Ang.in finalibus verbis,& Salic.in princip.& Iaſon verſic.tertia concluſio. C.de indicta viduita.tol. Petrus de Ancha.cap.j.verſi.vnde ſi aliquis.de conſtit.Nellus in tract.bannito.in ij.parte, ij.tempo.quæſt.xl. Feli.in proœ. Decreta.in verbo,Gregorius.verſi.ſecundo modo.& in cap.debitores.verſic. in glo.fina.de iureiuran. Iaſon in l.j.verſ.intellige quando concurrit.& ibi Deci.verſi.exceptis dictis.C.de in ius vocan. Areti.in c.iurauit.verſ. & per hoc patet.de probationib.Capra.in conſi.j.verſi.nec obſtat ſi dicatur. Io,Crottus in l.omnes populi.nu.115.verſ.limitatur hæc concluſio.ff.de iuſti.& iure. Caſſa.in conſuetu.Burgun.verſic.ſeptima concluſio. Io.Baptiſta de S.Blaſio in tracta.correla.nu.39. verſic.duodecimò fallit. gloſſ.conſuetu.Turonen.verſic.tertia concluſio. Io.Nico.in l.generaliter.nu.34.C.de ſecun.nup.Catiuncu.c.cij. Ripa in rubri. ff.de acqui.poſſeſſ.nu.7.verſic.præmiſſa regula. Curt. iunior in conſi.vj. nu.8. & nu.11.& ſeq. Ruinus conſi.clxxiiij.verſi.ſed iſtis non obſtantibus.volu.j.& conſi.xciiij.verſi.& hinc eſt.vol.iij.

52 Secundò Limita,dictam regulam non procedere in contractibus,in quibus diſpoſitio in vno ex correlatiuis non habet locum in alio, Io. Baptiſta de S,Blaſio in tract.correlati.num.16.verſi.duodecimò procedit. Deci.conſilio ccxiij.verſi.ad hoc facit.& in ca.tranſlato. in ij.lectu. de conſtitu. Aimo de antiq.tempo.in iiij.par.nu.35.

Contrarium tenet Bal.in l.fi,verſi.vide in ſimili.C.de indicta vidui. tol.& in l.ſi conuenerit.in prin.verſicu.nota,ꝙ licèt.ff.de pact.

53 Tertiò Limita,quando diſpoſitio in vno correlatiuorum non æquè proportionaretur vni ſicut alteri, Anto. de Butrio in ca. vniuerſitatis. verſi.nota iſtud dictum.de ſen.excommu. Iaſ.in l.fi. verſi.octauò facit. C.de indicta vidui.tol.Soci.conſi.lxxiiij. verſi.ex quibus omnibus. volu.iij. apoſtil,ad Abba.in proœ.Decretal,in verbo,Gregorius.ſuper verbo,vnum. Io.Nico.in l.generaliter.nu.36.C.de ſecun.nup. Curt.iunior conſi.vj.verſi.& ideo ſuccedit.

54 Quartò Limita,vt regula procedat, quando correlatiua vniformiter ſe haberent,& non aliàs,vt dicit Abbas in procœmio Decretalium, in verbo,Gregorius.numero vigeſimo: & ibi Felinus verſiculo,ex quo dicit hic.

55 Quintò

55 Quintò Limita, nam correlatiua non poſſunt eſſe in eodẽ ſubiecto, glo.fi.in c.debiti.de baptiſ.Ange.in conſi.lxxviij.verſ.quia ratio. Lapus allega.cxvj.verſ.quia ergo patet. Io.Baptiſta de S.Blaſio in tract.correlati.nu.35.verſ.ſeptimò fallit.

56 Sextò Limita, nam licèt diſpoſitio expreſſa in vno ex correlatiuis facta, in alio intelligatur etiam facta: tamen illud quod exprimitur, videtur principaliter conſiderari, & in eius commodum, & fauorem videtur tantumodò facta diſpoſitio, vt declarat Deci.in rubri. ff.ſi cer.peta. in ſecunda lectu.nu.3.verſ.ex quo infertur.

57 Septimò Limita, nam talis diſpoſitio reſtringitur quantum poteſt, & ideo ſi dictum ſit de filio, intelligitur tantummodò patre viuente, Feli.in c.ex parte.verſ.iſta limitantur.de foro compe.

58 Octauò Limita, quando diuerſa eſt diſpoſitio, in vno correlatiuorũ, quàm ſit in alio. Io.Anto.Alexan.conſi.clj.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio quando ligare incipiat.

1 REGVLARITER quælibet noua conſtitutio incipit ligare ſtatim poſt duos menſes à die publicationis ipſius, prout eſt tex.in auth.vt fac.no.conſtitu.in prin.glo.fi.in c.ij.verſi.quia ex quo.de conſti.in c.j.in verbo, ſolenniter editur.de poſtu.præla.glo.in fi.lib.xj.in verbo, anno quarto. & in verſ.fateor enim:&in procœ.Decre.in verbo,commorantib.ver.& conſt.Bar. in auth.vt fac.nou.conſti. in j. nota. & ibi Iac.de Bel.in fi.verbis.Bart. in l.omnes populi.in v.q.prin.ff.de iuſt.& iu. Spe.in tit.de conſt.verſ.itẽ, ꝙ duo menſes. Card.in clemen.j.§.nos etenim.in v.q.de ſepultu. Cardi.in procœ.Clemen.in verbo, vniuerſitate.in j.q.,& ibi Boniſa.in iiij.quæſti. & Barba.nu.47.Hoſti.in c.ij.ſuper verbo,prohibitionem.de conſtit.& in ſua ſumma,verſ.quando conſtitutio.in prin.eod.tit.Gofre.in ſumma de conſti.verſi.incipit autem.Anto.de But.in c.ij.verſ.venio ad glo.j.de conſti.Albe.in dictionario,in verbo, leges Domini inſtituuntur.verſi. intrà quod tempus. Domini.in c.cum ſingula.in fi.verſ.vnde ſic ſtatim. de præben.in vj.& in c.ij.ſuper glo.in verbo, hactenus. de rebus eccle. non alienan. Turris Crema.in c.iiij.§.leges.verſ.ad tertium.iiij.diſtinct. Corne.conſi.ccxlvij.nu.15.vol.j. Oldendorp.in tracta. de vſucap.ſuper verbo, triginta dierum.

Sed quoniam iſtam concluſionem intelligunt quamplures Doctores vt procedat non data ſcientia,

2 Et propterea inſurgit dubium, an conſtitutio data ſcientia liget etiã ante publicationem, vel liget poſt publicationem ante duos menſes. qui caſus euenit tempore ſedis vacantis per obitum Iulij. III.

3 Et quòd liget conſtitutio data ſcientia etiam ante publicationem, voluit Prob.in c.ij.nu.27.de rebus eccleſ.non alien.in ſexto.Felin.in ca. cognoſcentes.iuncta ij.& iiij.limit.de conſtit.Ripa in rubric.de conſtit. nu.42.verſ.ij.infertur.Grat.conſi.xlix.nu.36.vol.ij.Pariſ.conſi.xlix.nu.5. volu.iij.

4 Et hanc concluſionem ſentit Io.Andr.in c.ij.in fi.verſi.in glo. vlt. de conſtit. dum dicit excuſari ignorantes ob conſtitutionem factam, & non promulgatam, ex quo ſentit non excuſari ſcientes. Idẽ dicit Gofr. in ſum.de cõſtit.in fi.ver.incipit autẽ.Car.in c.ij.in v.oppo.de cõſti.Prob. in c.ij.nu.27. verſi. poſt duos menſes.de reb.eccleſ.non alie.in vj.

5 Secundò Pro iſta parte facit glo.in c. fi. in verbo, duorum menſium, ne cler. vel monac. vbi dicit quòd tempus duorum menſium currit à tempore ſcientiæ conſtitutionis, vel publicationis, ex quo ſentit, quòd etiam data ſcientia conſtitutio ligat ante publicationem.

6 Contrariam ſententiam, quòd conſtitutio non publicata non liget etiam ſcientes ante illius publicationem, voluit Bald.in l.fi.in fi.C.de cadu.toll.& idem Bald.in c.ij.nu.5.verſic.ex prædictis. & ibi Barb.nu.67. de conſtit.vbi tenent, quòd ille qui eſt præſens tempore quo Papa edit conſtitutionem in camera, non ligatur illa conſtitutione antequam publicetur, Henric.Boic.in c.ij.verſi.hoc quæris. de conſtit. & ibi apoſtill. ad Abb.in verbo adde dum quærit.verſic.in aliis autem. Alex. conſi.lij. verſi.nec obſtat.volum.vij.gl.pragm.ſanctio.in verbo, publicationem. Bertach.in verbo, lex debet.nu.64.Dec.in c.j.num.19.verſi.non obſtat text.de poſtul.præl.& in c.ij.nu.15.verſi.& adde.& ibi Bero.num.50.de conſtit.Mich.in tract.de reg.mun.in ix.q.quartæ part.prin.nu. 45.verſi. & ſic habes.ex quibus apparet iſtam eſſe magis communem opinionẽ.

7 Et maxime, ſi coniungantur Doct.tenentes, quòd etiam data ſcientia conſtitutio non ligat, niſi poſt duos menſes, vt tenuit Anton. de Butri. in c.ij.verſi.puto de mente iuris.de conſti.Collectar.in c.quoniam.nu.3. verſi.ſed quid ſi quis.de ſimon.Dec.in c.j.de poſtul. præl. Tur. Crem. in c.iiij.§.leges.verſi.ſed quando.iiij.diſtinct.

8 Et pro iſta parte facit, nam Doctor. formantes quæſtionem, quærunt an data ſcientia conſtitutio liget infra duos menſes, prout ita loquitur Bart.in auth.vt fac.nou.conſtit.verſi.quæro modo.& in l.omnes populi.in v.q.princi.nu.79.ff.de iuſt.& iur.Abb.in c.ij.verſicu. ſed diſputatio eſt.& ibi Card.in iiij.q. & Imo. verſic. ſi verò non diſponit. & ibi Barb. nu.67.& ſeq.& Fel.in ij.limitatione.& Bero.nu.50.de conſtit. idem voluit Boniſ.in procœm.cle.§.ſic igitur.in v.q. Summ. Ange. in verbo lex. verſi.quando lex incipit.nu.12.Summa Syluestr.in verbo, lex.numer. 6. verſi.ſi vero eſt conſtitutio.Brun.de Conſtitutio.in verbo, conſtitutio. verſi.Conſtitutio Papæ.

Ex quibus apparet, quòd etiam data ſcientia conſtitutio non debet ſtatim ligare, prout videntur tenere Docto. in contraria parte allegati.

9 Tenendo iſtam partem limita, niſi conſtitutio haberet clauſulam Decreti irritantis, quia ex quo dicta clauſula ligat ignorantes, prout dicemus infrà in tit.de clauſ.in iij. concluſ. in primo effectu, hoc eodem lib. ideo multo magis conſtitutio non publicata debet ligare ſcientes.

10 Sublimita, niſi conſtitutio eſſet pœnalis, quia Decretum irritans reſpectu pœnæ nunquam afficit ignorantes, prout dicemus in prædicta concluſ.iij.in j.limit.primi effectus.

11 Secundò Limita, in ſtatutis particularibus, quæ ſtatim ligant poſt publicationem, & ſic ante duos menſes, Barto.in l.omnes populi. in vj.q. princip.ff.de iuſt.& iur.Bal.in leges.ſacratiſſimæ.C.de leg.Anch. in rep. c.canonum ſtatuta.verſi.quæro etiam an ſicut in legibus, de conſtit.Fel. in c.ij.verſi.ij.limita.eo.tit.Summ.Syluestr.in verbo lex.nu.6. vbi loquitur in qualibet conſtitu.inferioris.

12 Tertiò Limita, niſi in conſtitutione apponatur tempus, poſt quod conſtitutio vult ligare, quia illi ſtandum eſt, vt poſt alios tradit Fel. in d. c.ij.in quinta limit.de conſtit.

De ſtatutis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Statutum loquens de inteſtatis, vel ab inteſtato morientibus, an habeat locum in inteſtabili.

1 STATVTVM loquens de inteſtatis, vel ab inteſtato moriẽtibus, quia inter vnum vel aliud verbum pro nunc non facio differentiam, locum habet etiam in inteſtabili, & per conſequens in pupillo, vel in furioſo, qui teſtamentum facere non poſſunt: Ita Bart. in l.j.ver.per hoc.dicit Petr.ff.de ſuis, & legit.& conſ. cxlj.& conſi.cxxxviij.Bal.con.cviij.volum.ij.incip.in ſucceſſione.Abb. conſi.lxxv.verſi.& per hoc patet reſponſum.vol.j.qui loquitur in ſtatuto Senen.Bal.conſi.cclxiiij.vol.j.incip.ſtatuto cauetur.verſ.item in propoſito noſtro.& in l.ſi arrogator.verſi.& adde tres.ff.de adopt. & inſtit. de hered.ab inteſt.in principio.verſi.ſed quæro nunquid.Ang.in conſi. xcvij.verſi.nec obſtat.& conſi.ciiij.verſic.venio ad ſecundum.Anch.in conſi.clxxvij.Rom.in l.in teſtamento.in verſi.vltimo ex textu.nu. 5. C. de teſtam.mili.Corn.in d.l.generaliter.vbi videtur trãſire cum iſta opinione ibi, & ita videtur tenendum.C.de inſt.& ſubſtit Paul.de Caſt.in l. omnem.ver.in text.ibi, ſiue ab inteſtato.C.ad Tertul.& in l. in teſtamento.verſi.ex ſecunda par.huius glo. C.de teſtamen.mili.& in l. cũm antiquioribus.in fin.verſi, tenet etiam gl.C.de iur.deliberan.& in l.generaliter.verſicu.vltimo quidam notant.C.de inſtit.& ſubſtitu.& conſi.xlviij. præſuppoſito quodam ſtatuto, in prima par.& in l.ij.in prin.verſicu. in textu.ibi inteſtati.C.de impube.Rom.in conſi.iiij. & conſi. xxxij. Felin. in procœm.Decretal.verſi.quinimo ipſe Ludouicus. Anchar. in dicto c. cum tibi.nu.15.& ſeq.verſi.vij.quæro.de teſta.Ang.in conſi.xcix.verſic. & decimus ergo.Card.conſi.cxj.verſi.ſed dubium oritur.Corne. conſi. lxxv.nu.17.& ſeq.vol.j.vbi dicit communem.& conſi. cccxxxvj. nu. 7. verſi.nec etiam obſtat.volu.j.Socin.conſi.xxxv.volu.iij. & conſi.lxxxj. verſi.ſolum reſtat vnus ſcrupulus.vol.iiij.qui dicit iſtam * communem opinionem.Barbat.conſi.lxvij.vol.iij.vbi pariter dicit communem opinionem.Dec.in l.generaliter.verſicu.tertiò nota, vbi dicit communem opin.Imol.in c.cæterum.verſicu.ſicut decretum.de reſcr.vbi dicit iſtam magis communem opin. Brun. qui dicit iſtam veriorem, ſed alteram magis communem in tract.quòd ſtant.maſc.in xij. q. Aleſinius in tract. ſubſt Pariſ.conſi.xxij.num. 15.& pluribus ſeq. vbi dicit communem.& conſi.xxiij.nu.32.vbi idem dicit.vol.ij.Maria.iuñ.conſi.iij.nu.25. & ſeq. vbi dicit commu.& conſi.x.nu.4.& ſeq.vol.j.Io.de Plat.inſt.de legit. patron.tutel.verſi.& ideo cum ex communi vſu.Præpoſ.Senen.in vj.caſu. in iij.q.Ruin.conſi.50.vol.iij.Georg.Natt.in c.quamuis.verſi.circa quartam, & vltimam.de pact.lib.vj.Corn.in l.cum in antiquioribus.verſi.in eadem ibi non dicitur.C.de iure delib.Afflict.in cap.j.in prin.de ſucceſſ. feud.Abb.in conſi.lxxv.vol.j.Signorol.Homod.in conſi.cj.Abb.in rub. de ſucceſſ.ab inteſt.verſi.& ſcias.Ang.Aret.in tract.de ſucceſſ.ab inteſt. qui tractatus eſt inſertus ſub tract de teſta.in gl. iiij. quæ incipit. nolens inteſtatus decedere, in glo.in verbo, pro perfectione materiæ.in d. glo. iiij.Barbat.in c.cum tibi.num.19.verſi.vltimo quærit.de teſta.& ſeq.vſque in fin.Salicet.in dict.l.cum in antiquioribus. §. ſi cum ipſe. verſicu. aliud.exemplum.C.de iur.deliber. Philipp. de Caſſol. in tracta. ſucceſſ. ab inteſt.numer.3.& 4.Alciat.in l.inteſtatus.ff de veb. ſignif.Barbat.in

rubrica de ſucceſſ.ab inteſt.verſi.& ex iſtis redditur.Guli.Benedict.in c. Raynutius ſuper verbo,vxorem nomine Adelaſiam. de teſtam. nu. 8. & plurib.ſeq.Pariſ.conſi.lxxxiiij.vol.ij.

2 Contrarium, quòd in iſto caſu ſtatutum locum non habeat, tenuit Bald.in conſi.cccxxxvj.incip.ſi tenemus opi.volu.iiij.& conſi.ccccviij. Quidam ciuis Florentinus.verſi.ad intelligentiam.vol.j.& conſi.xij. caſus talis eſt,ſtatuti Ciuitatis Caſtelli.verſi.ſed poſito.& conſi. ccccl xxv. in iij.par.incip.ſequendo communem opinionem. vbi dicit iſtam partem communem.& conſi.cxlj.quæritur vtrum pupillus.vol.iij.& conſi. lix.de iure communi mater.vol.iiij.verſi.nunc igitur ad ſtatuta.& conſ. liiij.incip.communis opin.vol.iiij.& conſi.cccxxxix.vol.iiij.incip. communis.& conſi.cxxxj.ſuper quibus.verſicu.nec obſtat etiam.volu.iiij.& conſi.lxxxiiij.verſi.non obſtat prædictis vol.v.& inſti.de hered.quæ ab inteſt.in prin.verſic.quærit gl.Alber.de Roſ.in j.parte ſtat.q.xliiij. & in iij.part.q.xxj.& in l.inteſtato.ff.de legit.tut.& in l.ij.in fi.verſicu.vltimò adducitur hæc lex.C.qui teſtam.fac.poſſ.Bald.in c.j. verſicu. quæro tria ſunt nomina.de ſucceſſ.feud.in l.inteſtato.ff.de legit. tut. Guli. de Cun. in l.j.verſic.item quæro iuxta l.iſtam.C.quando Imperator inter pupill. & viduas.Signor.in conſi.vj.& conſ.cxj.per totum.Fulg.in l.cum in antiquioribus nu.5.C.de iur.delib.& conſi.xl.verſi.palàm autem eſt. Ang. in l.in teſtamento,la prima.in iiij.nota.C.de teſtam milit.Imo.in c.cum tibi.num. 23.verſi.vltimo quia iſta Decretalis.de teſtam.Anch. in repet. c.canonum ſtatuta.verſicu. quid dices de patruo.de conſtit. Cyn.in l.ij. verſi.vltimo iuxta prædicta.C.qui teſtam.fac.poſſ.Bald.in l.iij.in fi. C.ſi pend.appell.Imo.in l.centurio.verſi.an autem procedat. ff. de vulga.& pupil.Ange.conſi.xxvj. Ludouic.Bolog.in addit.ad Matheſ.in tract.de ſucceſſ.ab inteſt.nu.23.Alex.conſi. clviij. nu.3. vbi dicit iſtam communem opinionem.vol.vj.& conſi.lxxix.nu.5.vſque in fi.eo.vol. & conſi. cliij.num. 4.verſi.rurſus dictum ſtatutum.vol. vij. vbi dicit iſtam communem * opinionem.& conſi.cxv.per totum.volu.ij. Alex. in l.generaliter,verſi.circa primum, vbi dicit iſtam magis cōmunem opinionem. C.de inſtit.& ſubſt.Signorol Hōmod.conſi.ccxxv.verſicu.ij. præmitto. Rom.in conſi.cxcix.verſi.ij.quod vbi.Fulg.conſi.xl.& conſi.xlviij.in ij. dubio.Io.Crot.in l.omnes populi.verſic.quæritur etiam.vbi dicit iſtam magis communem,& veriorem opinionem.Ioan.Fab.inſtit. de hered. quæ ab inteſt.in princ.quaſi in primis verbis,verſi.& per hoc eſt expeditum.Ang.in l.ij.C.de impub.& aliis ſubſt.verſi.& eſt vtile,Alex.conſi. clxvij.vol.vij.verſi.poſſet etiam reſponderi.& conſi.ccx. verſic.ij. reſpondeo.volu. vij.Dec.conſi.ccccl xvj,& conſi.dcxvij.in prin. Curt. iun. conſi.cxxxiiij.nu.5.& 6.vbi dicit.quòd ex quo articulus eſt dubius, mater excludi non debet,Pariſ.conſi.lxxiij.nu.32. vbi dicit * communem, volu.j.& conſi.lxxxiiij.num. 7.vol.j.Gozad.conſi.xxxv.nu.8.& ſeq. vbi dicit communem opin.vol.j.Ang.Aret.& ibi Chriſtoph.Porc.inſtit, de hered.quæ ab inteſt.verſi.in fin.glo.& inſt.de legit.agnat.tutel.verſi.ex verſiculo quod autem.Ruin conſi.xciiij.nu. 7.vol iij.Aret.in l.centurio. verſi.adde etiam.ff.de vulg.& pupill.Pau. de Caſtr. ſentit iſtam partem in l.ſcire leges.verſ.iij.colligitur mens.ff.de legib.Galiaul.in l.centurio, num. 70.verſi.iij.ſit concluſio.ff.de vulg.& pupill.poſt Iaſo.ibi.verſicu. ſecunda concluſio.Marian.iun conſi.xxiij.verſi & pro reſolutione.vol. ij. vbi dicit communem.gl.conſuet,Bitur. & nouiſſimè Tiraq.in vij. declaratione tertiæ partis.in tract.le mort ſaiſit le vif.in princip. vbi ponit vnam,& alteram opinionem.

3 Aliqui vſi fuerunt tali diſtinctione, quòd aut ſtatutum loquitur per verbum inteſtatus deceſſerit,& non concipiatur nō valens teſtari : aut loquitur per verbum ab inteſtato deceſſerit, & tunc comprehendatur non valens teſtari,ita Bald.inſtit.de hered.quæ ab inteſt. verſi.& iſta faciunt,Fulg.in l generaliter.nu.1.& ſeq.C.de inſt.& ſubſt. & conſi. xlviij. verſic.in oppoſitū tamen.Salic.in l.cum in antiquioribus.§. ſi cum ipſe. ver.aliud exemplum.C.de iur.delib.Corn.conſilio cxxxviij.nu. verſi. verbum autem.volumine iij.Corne.in d.l.generaliter.verſicu.nunc venio ad ſecundum articulum.Aretin.inſt.de hered quæ ab inteſt.in prin. num.8.verſi.ex quo ſequitur.Soc.conſi.lxxxj.num.7.verſi. ſolum reſtat. vol.iiij.Ro.in l.in teſtamento.verſi.aduertendum tamen. C. de teſtam. milit.vbi facit differentiam an loquatur ſtatutum per verbum inteſtatus,& per verbum ſine teſtamento.licèt ipſe teneat opi. Barto in vtroque caſu.Corn.conſi.cccxxxvj.verſi.contraria autem opi.volu j. Ruin. conſi,50.nu.13.& ſeq.vol,iij.Philip.Caſſol.in tract.ſucceſſ.ab inteſt. nu. 3.& 4. Io.de Plat.inſtit.de hered.quæ ab inteſt.in prin.verſ.nunc quæro an pupillus,Alciat.in l.inteſtatus.ff.de verb.ſignif.

4 Contra iſtam diſtinctionem tacitè ſentiunt omnes, quos enumerat Alexan,in d.l.generaliter,verſicu.& quòd non ſit domina.C.de inſtit & ſubſt.qui promiſcuè tam in vno,quàm in alio caſu concludunt idem, & quos enumerat ipſe Dec.conſi.cccclxvj nume. 5.& ipſe Alex.qui pro eodem ponit inteſtatus,& ab inteſtato,in conſi.lxxix.volu. vj.numer.3. verſiculo,ſi ergo.& conſilio cxxv.verſiculo, nec obſtat ſtatutum.vol.ij.

5 Sed expreſſe dictam diſtinctionem impugnat Car. in conſi. ſuo cxj. verſicu ad quæ iura concordanda.Dec.conſi.ccccxcvj.nu.5.vbi dicit ita communiter teneri,non facta diſtinctione an dicatur inteſtatus,vel dicatur ab inteſtato.Soc.conſi.xxxv.verſi.& hanc opin.volu.iij. Brun,in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.q.in v,limit.verſic. contrarium videtur tenere gl.Gozad.conſi.xxxv.ver.ad ſeptimum.vbi dicit cōmuniter teneri.Maria.Iun.conſi.xxiij.nu.18.in fi.& ſeq.ver.iij.loco dico.vol.j.vbi dicit cōmunem,Præpoſ.Senen.in vj.caſu,in iij.q.in fin.Pariſ.conſi.xxij.nu.84. vol.ij.& conſi.xxiij.nu.39.eo.vol.

6 Soc.verò in l.qui duos.in j.no.ff.de reb.dub.diſtinguebat alio modo dicens,ꝙ ſi verbum ab inteſtato referatur ad morientem non comprehendatur inteſtabilis:ſed ſi verbum ab inteſtato referatur ad ſuccedentem,tunc ſub ſtatuto etiam inteſtabilis comprehenditur.Quam diſtinctionem ſequitur Goz.in conſ.xxxv.ver.ad ſeptimum.

7 Sed hanc diſtinctionem reprobat Pariſ.conſ.xxij.nu.81.volu.ij.vbi dicit contrarium communiter teneri:& in conſi.xxiij.nu.35.eod. volu. vbi idem dicit.

8 Tenendo partem negatiuam,ꝙ ſub tali ſtatuto non comprehendatur inteſtabilis,Primò Limita,niſi communis vſus loquendi in loco ſtatuti probaretur,ꝙ etiam inteſtabiles dicerentur ab inteſtato decedere, Bald.in conſi.xij.in fi.ver.bene tamen fateor.vol.iij.incip.caſus talis eſt ſtatuti ciuitatis Caſtelli.& conſi.ccccl xxv.ver.ego Bald.dico ſequendo communem opin.eodem vol.& conſi.xxxiiij.ver.vnde in caſu noſtro, de iure communi.vo.iiij.Ang.in conſi.xxvj.verſi.ſed is de cuius ſucceſſione,Imol.in c.cùm tibi.verſi.& ideò niſi aliter probaretur.de teſta.& in l.Centurio.ver.fateor tamen.ff.de vulg.& pup.Alex.conſi.lxxix.ver. nec ille tex.vol.vj.& conſi.cliij.ver.& licèt Bar.vol.vij.& cōſi.cxv.verſ. iſtam partem.& ver.fatetur tamen.vol.ij.Fulg.conſi.clxv.ver.quinimò. Brun.in tract.quòd ſtant.maſcu.in xij.q.in j.limit. Goz.conſi.xxxv.nu. 12,verſi.v.& ſi dicatur.Præpoſ.Senen.in vj.caſu,in iij. quæſt.verſi.vnde probato,Bolog.in addit.ad Matheſ.in tracta.de ſucceſſ.ab inteſt.numero 24,

9 Secundò Limita,quando pater feciſſet ſubſtitutionem pupillo, quæ euanuiſſet,vel caduca effecta fuiſſet,quia tunc ſub ſtatuto loquente de decedente ab inteſtato comprehenderetur pupillus.Bal.conſi.cviij.incip.in ſucceſſionem.volum.ij.& conſi.xxxiiij.incip. de iure communi. volum.iiij.

Contrarium Cur.Iun.in conſi.cxxxiiij.ver. concludo igitur.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.q.in iiij.limit.

Tenendo partem affirmatiuam,ꝙ ſtatutum loquens de inteſtato,vel ab inteſtato decedente comprehendat pupillum,

10 Limita,quando ſtatutum nedum diceret de moriēte ab inteſtato,ſed etiam diceret de moriente ſine liberis,quia tunc non contineretur pupillus,qui liberos habere non poteſt. Alex.conſ.ccxj.nu.5.vol.vij.& in iſto caſu loquitur Signoro.conſi.cj.in finalibus verbis.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.q.in ij.limit.

11 Contrarium voluit Bar.conſ.cxlj.incip.ſtatuto vrbis veteris.& conſ. cxxxviij.hæc eſt copia.Imò Bal.in conſi.cccxxxvj.in iiij.vol.incip.ſi tenemus.ver.pro matre tamen.facit concluſionem in contrariū,vt propter dictam clauſulam,ſi ſine filiis,contineatur pupillus ſub ſtatuto.& idem dicit in conſi.liiij.incip.opi.communis.vol.iiij.ver.mihi videbatur.& conſi.cclxiiij.incip.ſtatuto cauetur.ver.& maximè.volu.j.Pariſ. conſi.lxxiij.nu.32.vo.ij.Iaſ.conſi.cxxx.verſ.non obſtat etiam ſi fortius. vol.j.Gul.Bened.in repe.c.Raynutius,in verbo, vxorem nomine Adelaſiam.nu.13.

Et pro iſta opinióne facit,quòd no.Bart.& poſt eum alij in l.Centurio.ver.quid ſi teſtator ſic ſubſtituit.ff.de vulga.& pup.dum impugnat opi.Ia.de Bel.vbi tenent ſubſtitutionem illam,ſi deceſſerit ſine liberis, non eſſe omni tempore fideicommiſſariam,ex quo illa verba etiam pupillari ætati conuenire dicuntur,vt ibi per eos.

12 Secundò Limita,nam tale ſtatutum loquens de decedente ab inteſtato non verificatur in eo,qui fecit teſtamentum , quod non valet ex aliquo accidenti,putà in teſtamento vſurarij,quod non valet cautione nō præſtita.ita in terminis dicit Calde,conſi.vj.de conſti.

Contrarium voluit Bal.in conſi.ccxlvj.incip.monialis.in iiij.dubio. volum.j.

13 Tertiò Limita,vt talis interpretatio non recipiatur contra matrem, vt excludatur à luctuoſa filij ſucceſſione,ita dicit Cur.Iun.in cōſi.cxxxiiij.in fi.Goz.conſi.xxxv.nu.13.

Contrarium tamen tenent omnes Doct.partis affirmatiuæ, qui ſequuntur opi.Bar.in l.j.ff.de ſuis,& legit.qui propriè loquitur,quādo ſtatutum excludit matrem à ſucceſſione filij.

14 Quartò Limita,quando in ſtatuto non eſt conſiderata ratio agnationis,quia tunc ſtatutum inteſtabilem non comprehendit,Alex.conſilio cxv.ver.iij.poteſt reſponderi.vol.ij.& conſ.lxxix.ver.iij.poteſt reſponderi.vol.vj.Dec.conſ.cccclxvj.ver.ij.reſpondetur.& conſ.dlxiij.ver.nō obſtat quod ratio.Pariſ.conſ.xxij.nu.52.ver.meus enim.vol.ij.

15 Contrarium,quòd etiam eo caſu,quo non eſt conſiderata ratio agnationis,ſtatutum de decedente ab inteſtato comprehendat inteſtabilē, voluit Pau.de Ca.conſi.xlviij.vol.j.qui loquitur in amita,quæ matrem excludit ſtante ſtatuto prædicto,& tamen in amita ceſſat ratio agnationis conſeruandæ.

Quintò Limita,quando in ſtatuto fuiſſet dictum de inteſtato , & de inteſtabili,ponendo,illa tanquā diuerſa,nam ſi poſtea in alia parte eiuſdem ſtatuti dicatur de inteſtato tantū non comprehēdetur inteſtabilis,

Bal.conſi.xxxiiij.incip.de iure communi, verſ.in ſtatuto noſtro.vol.iiij.

17 Sextò Limita,quando ſtatutum diceret,ſi quis decederet ab inteſtato,vel ſine teſtamento, Iaſ.conſi.cxxx.verſ.nec obſtat.vol.j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Statutum,quòd in contractibus requiratur certa ſolennitas,non habet locum,ſi filia patri donet.

1 DICIT Bald.in l.pactum quod dotali.C.de colla.ꝗ ſtante ſtatuto,vt in contractibus mulierum requiratur certa ſolennitas,ꝗ illa nõ debet interuenire, ſi filia patri donet,vel cum patre contrahat.

Sequitur ibi Deci. Roma.in l.ſi quis mihi bona. §.ſed ſi mandauit.ff. de acq.here.Alex.in conſi.cvj.vol.j.& conſi.xxix.vol.iij. Barba.in c.cauſam matrimonij.de offi.deleg.Iaſ.in l.tranſactionem.C.de tranſact.Iaſ. conſi.cxxxiij.vol.iiij.Deci.in conſi.xxvj.& in conſi.clxxx.& in conſ.cv. Caſſa.in conſuetu. Burg. Ripa in x.reſpon.in iij.lib. Deci.in conſi.dcxj. Brunus in tract.de forma.in ix.quæſt.Pariſ.in conſi.cvj.vol.j.

Vide in ſimili Tiraq.de legib.connub.& in l.ſi vnquam. in prin.nume.26.C.de reuocan.dona.

2 Et idem in quolibet alio coniuncto donante,ponit Roma.in conſi. cclxxvij. Deci.in conſi.ccccccv.

3 Contrarium in caſu principali, & ſic contra opinionem Bal.in d.l. pactum quod dotali.tenuit ibi Roma.& Iaſ.& Iaſ.in l.præſes.C.de trãſact.Barba.in conſi.lx.vol.j Gomeſ.in §.omnium. Inſti. de act.Tiraq.de legib.connub.Pariſ.in conſi.liij.vol.iij.glo.v.in conſue.Bitur.§.iiij.

4 Et in donatione facta per patrem filio vt non valeat non ſeruata ſolẽnitate requiſita,tenuit Cuma.in conſi.xxvij.Deci.conſi.lxxxvj.

5 Et facit,quod per nos ponitur in ij.limi.in j.conclu.in tit.de dona.in j.amplia.vbi habetur,quòd inſinuatio requiritur,etiam quòd pater filio donet,vel econuerſo.

Tenendo tamen primam opinionem,quæ videtur magis cõmunis,

6 Primò Limita, niſi renunciatio filiæ facta ſit patri fauore maſculorum,quia tunc ceſſat illa præſumptio, quòd bonum conſilium pro filia parens capiat,quia fauor maſculorum videtur præponderare ,Deci. in d.l.pactum,quod dotali.C.de colla.

7 Secundò Limita., quando conſtaret de contrario,quòd actus eſſet maximè præiudicialis filiæ renuncianti patri, quia illa eſt præſumptio, quæ admittit contrariam probationem,vt per Barbat.in conſi.xlj.vol. iiij. Iaſon in conſi cxxxiij.volu.iiij. & colligitur ex verbis ipſius Decij, in dicta l.pactum.

8 Tertio Limita,quãdo ſtatutum diceret vniuerſaliter, ꝗ mulier cum quacunque perſona cõtrahens, teneatur ſeruare certam ſolennitatem, quia illam eandem tenetur ſeruare,ſi cum patre contraxerit,Barb.in dicto conſi.xlj.vol.iiij.Deci.in d.l.pactum,quod dotali.C.de colla.

9 Quartò Limita,ſi probaretur fraus,vel metus reuerentialis, Alcia. in tract.præſump.in j.regula,in ij.præſump.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens nullitatem non comprehendit nullitatem prouenientem ex defectu iuriſdictionis.

1 REGVLARE EST, ꝗ vbi in aliqua diſpoſitione excluditur nullitas, non intelligitur excluſa illa nullitas, quæ inſurgit defectu iuriſdictionis, glo.in clem.j. in verbo,non obſtante.de ſequeſt.poſſ.& fruct.& ibi not. Card.in §.fi.& Pet.de Anch.& Imola: Pet de Ancha.in conſi.cclxxj.& conſi.clxiiij. & conſi.clxvij. Bal.in l.ſi quos filios.§.ꝗ ſi quis.ff.de iniu.rup.& irri.teſta. Ang.in conſ.ccxlix.& in conſ.clxxxvij.& conſ.cxciij.in fi.& conſ.cxcviij.Rom.in conſ.xlij.Bal.in l.fi. C.de arbi.Bal.in addi.ad Spec.in tit.de ſen.verſ.ſententia lata à iudice incompetenti.Feli.in c.paſtoralis.de excep.Abb.in c.ex parte.el ij.de off.dele.in c.licèt.de elect.Ant.de But.in c.item cùm quis.& ibi Imo.de reſti.ſpo.Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.j.§. & parui.ff.ꝗ vi aut clam.Aret.conſ.lxxv.Abb.in conſ.lxiiij.vol.j.ſentit Cald.in conſ.viij.dum allegat glo.in d.cle.j.de ſequeſt.poſſ.& fru.in tit. de re iud.Bal.in conſ.ccxxv.vol.v.Ang.in l.ſi expreſſim.de app.Bal.in l. generaliter.la ij.C.de epiſc.& cle.in l.reos.C.qui accu.non poſſ.in l.j. C. ſi à non comp.iud.in l.exceptionem.in fi.C.de prob. Pau.de Ca.in l.iiij. §.condemnatum.ff.de re iud.Imo.& ibi Feli.in xviij.limi.in c.ex parte. el ij.de of.dele.Soc.in conſ.cclxxiiij.Cuma.in conſ.xl.in fi.Fulg.in conſ. cl.Deci.in conſ.xxxviij.Maria.Soc.iunior in conſ.xviij.& conſ.lxxviij. vol.j.Rui.conſ.xj.vol.iiij.& conſ.xxviij.vol.eod.& conſ.xxxv.vol.v. & conſ.lxxxv.vo.v.Grãma.conſ.ciui.xliij.Guido Pap.in conſ.cxxj. Claud. in l.pupillo.§.qui opus.ff.de ope.no.nunc.Bouer.in ſing.in verbo,exceptio.in ſing.xiij.Staphi.de literis gra.& iuſti.Hippo.in ſingu.x.Alex.in l.ſi fideiuſſor.§.prætor ait.ff.qui ſatiſda.cogan.Imola in l.ſi expreſſim.ff. de appella.Lanfran.in c.quoniam contra.in verſi.exceptiones.verſicu. plus eſt etiam iure cautum.de proba.Philip.Fran.in c.dilecto. de appel. Caſſan.in conſuetud.Burgund.

2 Primò Amplia idem eſſe in ſententia arbitri, nam ſtante ſtatuto, ꝗ contra arbitri laudum, vel arbitratoris, non poſſit opponi de nullitate, tamen poteſt opponi defectus facultatis,vt quia ille qui tulit laudũ non habebat facultatem,ita Card.in cle.j.§.fi.de ſequeſt.poſſ.& fru.Areti.in conſi.lxviij.Pau.de Caſt.in l.fi.C.de arbi.Philip.Fran.in c.dilecto.in v. limi.de appel.Pet.de Anch.in conſi.ccvij.Pariſ.in conſ.xxiiij.vo.ij. Roma.in conſi.cxv.in fi.Iaſ.in l.ſi fideiuſſor.§.prætor ait.ff.qui ſatiſda.cog. poſt Bar.ibi. Staphi.de literis grat.& iuſti. Pau.de Caſt. in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud. Corne.in conſi.xxxviij.vol.iij. Gozad.in conſi. lxxij.Soci.in conſi.cxxiiij.vol.j.Rui.conſi.xlj.vol.j.& conſi.xiiij. volu.ij. Rui.conſi.xcv.vol.ij.& conſi.v.vol.v.

3 Et idem ſi nullitas proueniat,quia compromiſſum nõ valuerit.Bald. in l.ſi cauſam.C.de exec.rei iudic.Ange.in l.non enim.ff.de iureiur. Soci.in conſ.cxxiiij.vol.j. Bar.in l.ij.§.prætor.ff.qui ſatiſd.cog.Iaſ.in l.nam & poſteà.§.ſi minor.ff.de iureiu Soci.in conſ.cxcix.Goza.in conſ.lxxij. Philip.Fran.in d.c.dilecto.in v.limita.

4 Secundò Amplia,etiam ſi iudex,qui tulit ſentẽtiam non eſſet omninò incompetens,ſed tantùm ſua iuriſdictio eſſe ſuſpenſa, Areti.in conſ. lxxv.dicens hoc eſſe de mente Pet.de Anch.& Do.de Rota.

Tamen contrarium tenuit Imola in l.ſi expreſſim. in v.concord. ad glo.in cle.j.de re iud.& glo.in cle.j.de ſeq.poſſ.& fruct.

Et ponit Alexan.in conſi.lxxvij.verſ.non obſtat,ſi contrarium allegatur.vo.ij.Philip.Fran.in c.dilecto.in vj.fal.de appel.Gemi.in c.ex parte,el ij.de offi.deleg.Feli.in d.c.paſtoralis.de excep.Claud.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de ope.no.nuncia.iſtud fuit de mente Cardi.in cle.j.de re iud.& ibi Imo. Vide infrà in ij.limita.

5 Tertiò Amplia,ſiue agatur de præiudicio temporali, ſiue perpetuo, vt dicit Imo.in d.l.ſi expreſſim.in j.concordia.ff.de appel. Alex.in cõſi. lxxvij.ver.nec dicatur.vo.ij. Philip.Fran.in c.dilecto.in vj.fal.de appel. Imo.in cle.j.de re iud.Claud.in l.de pupillo.§.qui opus. ff.de oper.noui nuncia.& ibi Alexand.

Contrarium voluit Anto.de But.in dicta cle.j.& ſequitur Imola, & ponit Areti.in conſi.lxxv.

6 Quartò Amplia etiã ſi nulla ſpecies nullitatis proponi poſſit, vt per Pet.de Anch.in conſi.cclxxj.Feli.in rubri.de foro compe.& in c.paſtoralis.de excep.in fi.Calca.conſ.lxxxvj.Bal.in l.ſi quis filios. §.ꝗ ſi quis. ff.de iniu.rup.& irri.teſta.& in l.j.verſ.vltimò licèt. C. ſi à non compet. iudi.Anto.de But.in c.item cùm quis. de reſti. ſpo. & ibi Abb. Alexan. in conſi.lxxvij.vol.ij.Imola in c.ex parte,el ij.de offi.deleg. Ange.in l.ſi expreſſim.ff.de appel.Rui.conſi.xvj.vo.ij.

7 Quintò Amplia, etiam ſi iuraſſent partes non dicere de nullitate, Ang.in conſ.ccviij.in fi.Feli.in rub.de foro compe.in c.paſtoralis.de excep.Philip.Fran.in c.dilecto.in iij.limi.de appel.Goza.in conſ.lxxij.Soci.in conſ.ccxcix.Pariſ.in conſ.xxiiij.vo.ij.Rui.conſ.xiiij.vo.ij.

8 Sextò Amplia,quia etiam poſt executionem de tali nullitate poteſt opponi.Inno.in c.ex ratione.circa prin.de appel. Bal.in Marga.in verbo,actio.Hippo.in ſing.x.Maria.Soci.iunior in conſ.xviij.vo.j.

9 Septimò Amplia,vt de tali nullitate opponi poſſit poſt tres ſententias conformes,ita Pet.de Anch.in cle.j.de re iud.poſt Lap.ibi,& Card. verſ.ſextò quæro.Ange.in l.j.C.ne lice.ter.prouo.in l.j.C.quando prouo.non eſt neceſ.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de ope.no.nuncia.in l.ij. §.fi.ff.de dam.infe.Pau.de Caſt.in §.condemnatum.ff.de re iudi. Imola in l.ſi expreſſim.in ij.concord.ff.de appel.ex mente Do.de Rota.Alex. conſi.lxxvij.vo.ij.Gemi.in conſi.xxiiij.in vj.dubio.Barbat.in conſi. xx. verſic.præterea eſt diligenter aduertendum.vo.iij. Ange.in l.ſi expreſſim.ff.de appel.Alex.in l.de pupillo.§.qui opus. ff. de noui ope.nuncia. Feli.in c.paſtoralis.de excep.ex mente Abb.& ibi Claud.in dicto §.qui opus.qui dicit iſtam opi.cõmuniter* approbari. Calca.in conſi.lxxxvj.& conſi.cxvij.in fi.Soci.in conſi.xcix.vo.iij.Pet.de Ancha.conſi.lxij. in fi.& in cle.j.in vij.notab.de re iud.Feli.in c.ea,quæ.de re iud. Barbat. in cle.j.in ix.limi.de re iud.Iaſ.in l.iiij.§.condemnatum. verſic.ſecundò limito.ff.de re iudic.Sarnen.in regula.Grat.in conſi.lxxxv.vo.ij.

Contrarium glo.in dicta cle.j.in verbo,pendere.de re iudi.poſt Io. de Fantu.Inno.& Roma.in dicta l.de pupillo.§.qui opus.ff.de ope.noui nuncia.dum dicunt,ꝗ propter præſumptionem, quæ prouenit ex trina ſententia conformi procedit glo.in dicta cle.j.in caſu ſuo, ſcilicet, latis tribus conformibus.

Gloſſ.autem in cle.vnica,de ſequeſt.poſſ.& fruct. procedit,quando vnica tantùm lata eſt ſententia, idem tenet Imo.in dicta l.ſi expreſſim. in iij.concord.de appel.Feli.in c.ex parte.el ij.in xviij.limita. de offi.deleg.Feli.in rubri.de foro compe.in j.fal.Philip. Franc.in c.dilecto.in vj. limi.Bonifa.in cle.j.de re iudic.

10 Primò Limita, ſi iudex ex iuris,vel hominis permiſſu ferat ſententiam,licèt ſit iudex incompetens,quia talis nullitas cenſetur reiecta vbi diſpoſitio,vel conſtitutio reiicit omnem nullitatem.

Et ita procedit gloſſ.in verbo,pendere,de re iudic.in cle.j.ita Imola

& Alex.in dicto §.qui opus.& Imo.in l.ſi expreſſim.de appel.Ang.Areti.in §.appellantur.de exceptionib.

Et hoc ſentit Cardi.in cle.j.de re iudic.§.fi.dum conſiderat an exceptio ſit propoſita per verba affirmatiua,vel negatiua, vt refert Alex. in dicto §.qui opus.

Hoc etiam ſentit Roſel.in monarch.qui dicit, ꝙ tunc non cenſetur reiecta exceptio defectus iuriſdictionis, quando iudex nõ erat in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,nec verè,nec putatiuè:ſecus ſi ſaltem eſſet putatiuè in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,vt ibi per eum.

Contra iſtam limitationem tenet Claud.in dicto §.qui opus. allegãs plures glo.contra illam.

11 Secundò Limita,vt procedat glo.in dicta cle.vnica:& illud,quod ex ea infertur quando iudex à principio caruit iuriſdictione:ſecus ſi à principio habuit iuriſdictionem,ſed ex accidenti illam perdidit, Imo.in dicto §.qui opus.& ibi Alex.Bal.in l.j.C.ſi à nõ compe.iud. Card.in cle.j. in vj.quæſt.de re iud.Philip.Fran.in c.dilecto.in vj.limita.de appel.Ange.Areti.in §.appellantur.de exceptionib. Feli.in c.paſtoralis.de excep. allegat dominic.in c.ex parte,el ij.de offi.deleg. Alex.conſi.lxxvij.vo.ij. Claud.in dicto §.qui opus.

Contrarium Areti.in conſi.lxxv.vbi allegat ita tenere Do.de Rota, & iſtam eſſe * communem opinionem.

Vide ſuprà in ſecunda ampliatione.

12 Tertiò Limita,quando exceptio nullitatis eſſet notoria,& ita procedit glo.in dicta cle.vnica:ſecus ſi non eſſet notoria,ſed requireret probationes, ita Imola,& Roma.in dicto §.qui opus.Ange.Areti.in §.appellantur.de exceptionib.

13 Sed tamen iſta Limitatio nihil ponit ſpeciale in defectu iuriſdictionis,cùm quilibet ad impediendam executionem poſſit opponere quãcunque nullitatem notoriam reſultantem ex eiſdem actis, vt latè per Alexan.in dicto §.qui opus.& latè per Alexan.& Iaſ.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudic.

14 Quartò Limita,niſi à ſtatuto eſſet aſſignatus terminus ad opponendas omnes exceptiones dilatorias,vel declinatorias: ita Anto.de Butr. in ca.paſtoralis.verſic.quæro primò.de exceptionib.refert,& ſequitur Feli.in rubri.de foro compe.& in dicto c.paſtoralis.verſi.limita ſecundo. Claud.in dicto §.qui opus.

Sed imò videtur, ꝙ & ſi appoſitus ſit terminus à ſtatuto ſimpliciter ad dicendum de nullitate, ꝙ per lapſum talis termini excludatur etiam nullitas defectu iuriſdictionis,ita ſentit Calca.in conſi.xvj. verſi.ſic etiã dicunt videri ad oculum.iuncto verſ.ſed omittens,an faciat ad rem.Iaſ. in conſi.cc.vo.ij.Rui.conſi.xxxvij.vo.v.& conſi.v.vo.v.

15 Pro quo facit, nam ſtante lapſu termini aſſignati à ſtatuto ad dicendum de nullitate,nullitas etiam notoria opponi nõ poteſt, vt per Alex. in conſi.cv.vo.v.& conſi.ccxxv.vo.vj.& Soci.in conſi.ccxxj.vo.ij.

16 Contrarium in nullitate notoria ponit Rui.conſi.lxxxviij.vo.iiij. & conſi.xxxvj.vo.v.& conſi.lxij.vo.v.qui idem dicit in nullitate reſultante ex eo, ꝙ ſententia non ſit conformis libello. & conſi.cxxxviij.vo.v. vbi loquitur in fortioribus terminis.& in conſi.cxcvj.vo.j.vbi de nullitate reſultante ex iiſdem actis.

17 Sed cõtrarium, ꝙ lapſus termini aſſignati à ſtatuto ad dicendum de nullitate,non impediat quominus nullitas iuriſdictionis opponi poſſit: tenuit Fulgo.in conſi.cl.Areti.in conſi.lxxv.in fine. Calca.in conſi.xvj. in fine. Gozadi.in conſi.lxxij. & ſentit Bald.in l.ſcire oportet. §.fina. ff. de excuſatione tuto.

18 Amplia,nam in tali caſu,quando præfixus eſt terminus ad dicendũ de nullitate,non poteſt opponi nullitas,etiam propter modũ exceptionis, Corne.in conſi.cccij.vo.j.Calca.in conſi.xvj.Iaſ.in conſi.cc.vo.ij.

Practi.Papi.in forma executionis ſententiæ. §.ſequens, vbi dicit ita practicari, verſic.quid ſi ſtatuto cauetur. Pau.de Caſtro in conſi.clxxxviij.vol.j. Aimo conſi.clxxix. Alcia.in l.alienationis.in gloſſ.in verbo, vix.ff.de verbo.ſignifica.

Contrarium in hoc tenet Ange.in conſi.cclx. Philip.Fran.in c.dilecto.quæſt.liiij.de appel. Pariſ.in conſi.liiij.vo.iij. Brunus in verbo, nullitas,in iij.lib.conſtitutionum,verſi.ſtatutum præfigens terminum.Rui. conſi.xxxvij.vo.v.& conſi.lxij.vo.eod.

19 Declara primam opinionem, vt per eundem Brunum in dicto verbo,nullitas,verſi.item quæritur,de quæſtione ſingulari.vbi multis modis diſtinguit.

20 Secundò Modo declara illud procedere reſpectu litigantium, non autem reſpectu tertij. Rui.in conſi.xij.nu.32.vo.ij.

21 Quintò Limita, niſi iudex, cuius nulla eſt iuriſdictio,pronunciaſſet ſe iudicem competentem parte non appellante, ita Feli.in dicta rubri. de foro compe.& in d.c.paſtoralis.de excep. Claud.in d.§.qui opus.per ea,quæ habentur in locis vulgaribus, ꝙ iudex pronũciando ſe iudicem competentem,facit ſe de non iudice iudicem.

22 Sextò Limita, quando ſtatutum non modo tolleret nullitatem: ſed etiam tolleret defenſionem,quia tunc nullitas etiam proueniens ex defectu iuriſdictionis allegari non poteſt, ita Bal.in l.reos. verſi.venio ad quartum.C.qui accu.non poſſ.per Roſel.in monarch.

23 Septimò Limita,quando non eſſet iudex,coram quo de tali nullitate reſultante ex defectu iuriſdictionis opponi poſſit, ita Roſel.in monarch.in loco proximè allegato.

24 Octauo Limita,quando conſtitutio requireret in agente certã qualitatem,& alias omnes reiiceret,quia ſi concurrat illa requiſita à diſpoſitione,tunc omnis alia qualitas nullitatis,etiam proueniens ex defectu iuriſdictionis,cenſetur reiecta, ita Roſel.in monarchia,in loco proximè allegato.

25 Nonò Limita,niſi ſententia nõ habentis iuriſdictionem fuiſſet confirmata per habentem iuriſdictionem,quia tunc amplius nõ poteſt opponi defectus iuriſdictionis. Innoc.in c.j.de confir.vti.vel inuti. Feli.in rubri.de foro compe. Inno.in c.ſuper literis.in verbo, forſan.in verſi.ſi etiam poſt omnes.de reſcri.per Ange.in l.ij.in vij.fal.ff.ſi quis in ius vo. non ierit. Imo.in l.ſi expreſſim.de appel.Abb.in c.ea,quæ. in prin.de re iud.Feli.in c.paſtoralis.de excep.& in c.ſuper literis. qui declarat. verſi. limita quartò.de reſcri.Alexan.in conſi.cxj.vo.v. Feli.in c.ea, quæ.de re iudi.Ange.Areti.in §.appellantur.de excep. Iaſ.in l.iiij.§.condemnatũ verſ.tertiò limita.ff.de re iud.Rota in antiq.deciſ.cxviij.

26 Et idem ſi eſſet confirmata per principem, Felin.in cap.qualiter,& quando.de accuſa. Rebuff.in l.quod iuſſit.in primo notab. nume.75.& ſequen.ff.de re iudic.

27 Decimò Limita, quando iuriſdictio non in totũ deficeret, ſed eſſet elidibilis per exceptionem, Pariſi.in conſi.cix.nume.3.verſicu.non obſtat,volu.iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Statutum,quòd fœmina ſtantibus maſculis non ſuccedat,operatur etiam ſi poſtmodum maſculi deficiant.

1 REGVLA EST, ꝙ ſtante ſtatuto vt filia fœmina ſtantibus maſculis non ſuccedat:ſi extant maſculi, licèt poſteà deficiant,filia fœmina ſemel excluſa, ſemper & perpetuò, remanet excluſa, Bar.in l.fi.§.quãdo in pendenti.ff.ad Tertul.in j.q.Bal.in c.j.§.j.in fi.in tit.epiſco.vel abba.in l.ſi quis poſthumos. §.j.ff.de libe.& poſthu.in l.ſi quis filium,C.de inoffi.teſta.in auth.ſed & ſi quis.C.de ſec.nup.in l.in quibus. eo.titu. in c.j.de fi.na.ex matrimo.ad morg.contracto.in l.ſi Pontionilla.C.quando dies leg.ced. Ange.in l.j. C.de adulte. Pau.de Caſtro in l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de lib.& poſth. Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj. Aluaro.& Card.Alexan.in d. c.j.§.j.epiſco.vel abba. Pau.de Caſtro in conſi.ccxc.incip.viſa ſcriptura.vo.ij. Iaſ.in l.ſi arrogator.ff.de adop. Areti.in conſi.50.Corne.in conſi.clx.vo.iiij. Soci.in conſi.xxxiij.vo.iij.& in conſi.lxvij.vo.iiij.Alexan. in conſi.xliij.vo.iij. Deci.in conſi.cccix.Curt.in tract.feud.in tertia par. Pariſi.in conſi.xxij.vo.j.& conſi.xlviij.vol.iiij.

Maria.Soci.iunior in conſi.ij.in fi.& conſi.ciiij.vo.j.vbi dicit * communem opin.& conſi.cx.vo.ij. Deciſ.Tholoſ.ccccl x.& ibi Apoſtil.Fulgo.in conſi.xcviij.Alexan.in conſi.xx.vo.j.& conſi.xliij.vo.iij. Caſſa.in conſue.Burgun.Bertran.in conſi.cxxxiij.vo.j.Hiſpa.in rub.de do.inter vir.& vxo.§.lxix.nu.32.& nu.35.Bru.in tract.ꝙ ſtanti.maſcu.in x.artic. in v.q. Lauren.in §.veterum.Inſti.de leg.agna.ſucceſ.

2 Primò Amplia idem eſſe in feudis,in quibus ſi maſculo extante,fœmina ſit à principio excluſa:nec ſi poſteà maſculus deficiat, vllo vnquã tempore fœmina admittitur ad ſucceſſionem feudi, Andre.de Iſer.Bal. & Aluar.in d.c.j.§.j.epiſco.vel abba. Bal.in c.j.de fi.nat.ex ma.ad morg. contract. Andre.de Iſernia in tit.Impera.Lotha.in c.j. Odofre. in ſumma feudo.in titu.qui feud.dare poſſ. Ioan.Blancus in ſumma,in titu.de ſucceſſ.feud.verſi.vel dic,quòd maſculus.

Alber.Brunus in tract.ſtatu.in ij.parte,in iiij.quæſt.incip.ſtatuto cauetur.Cald.in conſi.iiij.in tit.de feud.Rapha.Comen.in conſi.xcix.Ful. in conſi.xij.& conſi.viij.Pau de Caſt.in conſi.ccxc.incip.viſa ſuprascripta.vol.ij.Hiſpa.in rubri.de do.inter vir.& vxo.§.lxix.num.36.Pariſ.in conſi.xij.vo.j.in conſi.xxij.vo.j.& conſi.xvj.in fi.vo.iiij.

3 Contrarium,ꝙ in feudis fœmina ſemel excluſa, non ſit ſemper excluſa,ſentit glo.in d.c.j.in glo.j.epiſco.vel abba. & ibi Iac.de Belui.Marti.de Laud.& Card.Alex.in fi.Bal.in auth.ceſſante.C.de legi.hered. Afflict.ſuper conſti.de ſucceſſ.nobi.nu.25.

4 Tenendo primam opi.tanquam magis communem, Primò Declara illam habere locum,quando inueſtitura diceret pro deſcendentibus maſculis,& fœminis:ſecus ſi diceret generaliter pro heredibus, & ſucceſſoribus, vt per Maria.iun.in conſi.lxxvj.nu.112.vo.j.

5 Secundò Declara,vt non procedat quando fœmina fuiſſet excluſa, cum illa dictione,donec maſculi deficiant, tũc videtur potius ſuſpenſa ad vitam maſculorum, quàm excluſa. Marian.iunior in d.conſi.lxxvj. nu.113.vo.j.vbi hanc dicit communem opi.Brunus in tract.ꝙ ſtanti.maſcu.in x.artic.in v.q.verſi.alio ſecundo caſu. vbi etiam hanc cõmunem opi.affirmat,& dicetur in prima limi.

6 Secundò Amplia idem eſſe in ſubſtitutione fideicommiſſaria,vt per Corne.in conſi.clx.vo.iiij.

Tertiò Amplia etiamſi maſculus inſtituat extraneum, Soc.in conſi.

7 v.in prin.ver.ij.loco,& in fin.Dec.in conſi.lxxxvij. Brun. in tract. quòd ſtant.maſc.in v.q.

Quartò Amplia etiamſi dicatur,ꝙ fœminæ ſuccedant deficientibus

8 maſculis,Maria.iun con.cx.vol.ij.

Primò Limita,ſi ſtatutum diceret, quòd filia excludatur quouſque

9 maſculus ſuperuiuat,vel donec,vel tandiu,ita Barto.in d.l.fi.§.quando in pendenti.ff.ad Tertull.in j.quæſt.& in fi.quæſt.& in con.xj.incip.proponitur.& in conſi.xliiij.incip.ſuper prædictis.Bal.in d.cap.j.§.Epiſcopum,vel Abbat.Bald.in l.ſi quis poſthumos. §.j. ff.de lib.& poſth.& ibi Imol.Pau.de Caſtr.Are.Alex.Iaſ.Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoff.teſta. & in auth.ſed & ſi quis.C.de ſecundis nupt.in l.in quib.eo.tit.Ang.in d. l.ei qui ſoluendo.ff.de hered.inſt.qui dicit idem tenuiſſe collegium Boniæ.& ibi Imo.Ang.in §.ſi quis autē,in auth.de hered.& falc. & in l. j.C.de adul.Bal.in l.ij.& ibi Saly.Ale.C.de lib.præterit.& Pau.de Caſt. qui remittit ſe ad notata per Bal.ibi,& Guido Pap.in fi.Ange.in l. Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de liberis & poſthumis,& in l.& ſi pauciores. ff.ſi pars hered. pet. & in authen.hoc amplius. C. de fideicommiſſ.Aluarot.& ibi Card.Alex.in cap.j.§.epiſcopum,vel Abbatem.Geor.Nat. in cap.quamuis,de pactis in ſexto.Ruin.in lege Gallus.§. & quid ſi tantum.ff.de liberis & poſthumis.Petrus de Ancha.in conſili. ccxx. incip. hæc quomodo.Aret.in conſilio.cxliij.vbi dicit communem. Baldus in conſilio ccccIxij.volumine tertio,& in conſilio xliij.volumine ſecundo.Abb.in conſilio xcij.vol.ij.Fulgo.in conſilio xcviij.Capra.in conſi. lxxvj.Alexand.conſi.xliij.volum.iij.& conſi.xiij.volum.iij.Caſſa. in cōſuetud.Burg.iſtam limitationem communiter approbatam dicit Dec. in conſi.ſeptingenteſimoſeptimo.Guald.caut.v.in titu.de lib. inſtit. & caut.vij.de acquirend.hered.Brun.in tract. ꝙ ſtant.maſc. in x.articulo, in v.q.verſ.alio ij.caſu.vbi dicit communem.Pariſ.in con.lxxxv.vol.ij. & nume.32.vbi dicit communem opinionem.Maria.Socin.iun.in conſilio j.& in conſi.ij.in fi.& in con.xxxj.Soc.in conſili. cclxiij.& in conſi. xcij.vbi dicit communem.& in con.lxiij.vbi dicit magis communem. & in con.xxxiij.vol.iij.& conſi.x.vol.iij.& Corne.in conſi.clx.vol. iiij. Cur..in trac.feud.in iij.part.Pariſ.conſilio xxij.volumine primo,& cōſ. xxiij.vol.j.

Contrarium in iſto artic.latè tenet Caſſa.con.lv.

10 Primò Amplia idem eſſe,ſi ſtatutum dicat ſuperuiuente maſculo nō ſuccedat fœmina,quia mortuo maſculo fœmina poterit admitti,Ange. in l.ei qui ſoluendo.ff.de hered.inſt.& ibi Imol.Abb.in con.xcij.volu. ij.Brun.in tract.quòd ſtant.maſcul.in x.art.in v.q.

11 Secundò Amplia hoc etiam habere locum in contractibus , vt per Bar.in d.l.fi.C.ad Tertul.declarat Caſſa.in con.lv.

Tertiò Amplia,vt in iiij.limitatione infrà.

12 Quartò Amplia etiam ſi in hoc caſu iſta temporalis excluſio reſultet ex tacita mente,Pariſ.con.lxxij.n.100.vol.iiij.

13 Primò Sublimita,quia nec reintegratur fœmina , quando maſculus non decederet ſine liberis,Pariſ.in con.lxxxv.vol.ij.

14 Secundò Sublimita,quia non reintegratur in feudis,Maria.iun.con. cxiiij.vol.ij.

15 Tertiò Sublimita,quia non reintegrantur heredes filiæ , qui non eſſent in rerum natura tempore mortis maſculi , de cuius hereditate tractatur,Maria.in con.præallegato.

16 Ex qua limitatione ſequitur vt ſtante ſtatuto,ꝙ quouſque extant maſculi,fœmina non ſuccedat,deficientibus poſtea maſculis poterit filia dicere nullum patris teſtamentum,Bart.in d.con.xj.& con.xliiij.& in l.fi. in fi.ff.ad Tertul.Bal.in.cap.j.§.j.in titulo,epiſcopum,vel abbatem.in l.ſi quis poſthumos.§.j.& ibi Imo.& Pau.de Caſt.Are.Alc.& Iaſ. ff. de lib. & poſth.Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoffic.teſtam.Imol.in l.ei qui ſoluendo.ff.de hered.inſt.Bald.in l.ij.C.de lib.præter.& ibi Saly.& Pau.de Caſt.& Alex.Ruin.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib. & poſthu. Ange.in §.ſi quis autem non implens.in auth.de hered.& falc. Petr. de Anch.in con.ccxx.Cor.in con.xj.vo.ij.Brun.qui dicit iſtam communē in tract.quòd ſtant.maſc.in v.quæſt.Rui.con.xc.nu.4.vol.ij.

Contrarium voluit conſulendo Rayner.de Forl.& collegium Senen.vt refert Bald.in d.l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de lib.& poſthu. & alij ibi,& in locis ſuprà allegatis.& idem etiam voluiſſe videtur Soc.in cō. lxiij.vol,j.Raph.Cum.in d.l.ſi quis poſthumos.§.j.Lauren.in §. cæterū. inſt.de legi.agnat.ſucceſſ.

17 Limita ſecus eſſe,ſi ſtatutum ſine dictione ſuſpenſiua diceret,ꝙ ſtantibus maſculis filia fœmina non ſuccedat,quia tunc maſculis deficientibus omnino non poſſet dicere filia nullum teſtamentum,per ea quę ſupradicta ſunt in regula,& ponit Bal.in iſtis terminis in d.l. ſi quis poſthumos. §.j. ff.de lib.& poſth.& in l.ſi quis filium.C.de inof.teſt.Bal.in l.ſi emancipati.C.de coll.Natt.in c.quanuis.de pact.in vj. Dec.in conſi. cv.in prin.Tiraq.de iur.primogenit.q.liij.n.23.& ſeq.

18 Et idem eſt ſi quæramus an filia poſſit petere contra tabu. Bald.in.l.ſi emancipati.C.de col.Natt.in c.quamuis.de pact.in vj.Iaſ.in l.Gallus. §. & quid ſi tantum.in ij.lect.ff.de lib.& poſthu.Aret.in §. & quid ſi tantum.

19 Sed dubitatur,an filia dicat teſtamentum nullum,deficientibus maſculis in caſu,quando ſtatutum dictat,quòd quouſque maſculi exiſtūt, fœmina non ſuccedat,adeò quòd teſtamentum dicatur nullum ab initio,vel à die mortis maſculorum,ita vt interim maſculi dicantur fuiſſe heredes,& quidem Bar.in conſi.xj.& in conſi.xliiij.in d.l.fi.in fi.q.ff.ad Tertul.tenuit teſtamentum dici nullum ab initio.& iſtam opi.finaliter tenet Aret.in l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de libe.& poſth.& ibi Iaſ.Alex. in l.ij.C.de lib.præter.Cor.in conſi.xj.vol.ij.Lauren.in §.cæterum.inſt. de legit.agna.ſucceſ.

20 Contrarium,quòd imò teſtamentum à principio valeat,& ex co,maſculi ſint heredes:tamen beneficio ſtatuti,per quod poteſt heres deſinere eſſe heres,filia poſt mortem maſculorum incipiat eſſe heres , licèt anormala,tenuit Bal.in c.j.in fi.in §.j.in tit.Epiſcopum,vel Abbatem.ex mente Franciſci Tigrini.& eam tenuit etiam collegium Florentinū.& idem Bal.in l.ſi quis poſthumos.§.j.de lib.& poſth.& ibi Pau.de Ca.& in l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſt.Imol.in l.ei qui ſoluendo.ff.de hered. inſti.Bal.in l.ij.& ibi Sal.& Pau.de Ca.C.de lib.præter.Ang.in §.ſi quis autem.in auth.de here.& falc.Alua.in c.j.§.j.Epiſcopum,vel Abbatem. & ibi Card.Alex.

Cor.qui dicit iſtam*communem in conſi.cxxvj.volum.ij.& Brun. qui idem dicit in tracta.quòd ſtant.maſcu.in v.quæſt.Ruin. conſi.xlvj. volum.iij.

Tenendo primam opin.quòd ſit nullum à principio,prout tenuit Bar.in l.fi.ff.ad Tertul.

21 Limita,niſi ſtatutum diceret,ꝙ filia quouſque maſculi extarent non poſſet rumpere teſtamentum,quia tunc etiam quòd maſculi poſtea deficiant,teſtamentum à principio valeret,vt declarat Bar.in d.l.fin.ff.ad Tertul.Aret.in l.ſi quis poſthumos.§.j.ff.de lib.& poſth.Imol.in l.ei qui ſoluendo. ff.de hered.inſti.

22 Secundò Limita principaliter,quia fœmina ſemel excluſa propter exiſtentiam maſculorum ſemper remaneat excluſa,dummodò maſculi extent,& ſuccedant,ſecus ſi non ſuccederent, vt notat Barto.in l.ij.§. ſed etſi ſint ſui.ff.ad Tertul.in l.j.§.qui habebat.in v.q.ff.de bo.poſ.contra tabu.Bald.in l.fratres.C.de inoffic.teſtam.& in l.in ſubſtitutione.ff. de vulg.& pupil.Roma.in l.apud Iulianum.§.idem Iulianus.ff.ad Trebel.in fi.Bald.in l.maximum vitium.C.de lib.præter.Iaſ.in l.ſi arrogator.ff.de adopt.Fulgo.in conſi.cij.Natta in capitu.quamuis.in vij.q.de pactis,in vj.& Io.Crot.in l.ſtipulatio hoc modo concepta.ff.de verbo. obligat.Corne.in conſi.cccxlj.volum.j.Soc.in conſi.cliij.Cor.in conſi.cclxxvj.volum.iiij.& in conſi.lxj.& conſi.xlij.volum.iiij.& in conſi. ccvj.vol.iij.& conſi.xlviij.volum.ij.& conſi.cclxxj.volum.iiij.Alexan. conſi.cxcvij.vol.vj.Pau.de Caſt.in conſi.lvij.incip.primo videndum.in j.vol.& in conſi.cclxxix.incip.ſuper primo quæſito reſpondeo.volu.j. Caſſa.in conſue. Burg.Bald.in conſi.ccccxxvj.volu.iij. apoſtil.ad Dec. Tholo.ccccIix.Aret.in conſi.clxj.Alex.in conſi.xx.volum.j.Dec.in l.precibus.C.de impub.Roma.in l.ventre.ff de acquiren.hered.Soc.in conſi.ccxcvj.& conſi.cxiiij.vol.iiij.Dec.in conſi.ccclxxxiij.Brun.in tracta. quòd ſtant.maſcu.in vij.q.Lauren.in §.cæterum.inſt.de leg.agnat.ſucceſſ.

23 Sublimita,quia ſi filius decedat mortuo patre,non adita,nec repudiata hereditate,non tranſmittet ius excludendi filiam in heredem ſuum, ita Iac.de Aren.in l.fi.C.de repud.hered.Sal.in l.j.C.de adul.Roma.in l. ventre.ff.de acq.he.Are.qui videtur in iſtam partem inclinare.in conſi.cxlj.& conſi.clxj.Soc.in conſi.cxxviij. volu.iiij.Pau.de Ca.inclinat in iſtam partem in conſi.lvij.vol.j.incip.primo videndum.Caſſa.in conſi. liij.Calca.in conſi.lxxxj.& Caſſa.in conſue.Burg.

24 Et tenendo iſtam partem,Amplia idem eſſe,ſi filius ante aditam,vel repudiatam hereditatem efficiatur incapax,vt per Bal.in l.ſi matre.in fi.C.de ſuis,& legi.Aret.in conſi.clxj.Bal.in l.maximum vitium.C.de libe.præt.Fulg.conſi.cij.Bal.in l.fratres.in fi.C.de inoffi.teſta.& in auth. ingreſſi.C.de ſacroſ.eccle.Corn.in conſi.xlij.volum.iiij.& conſi.xlviij. vol.ij.& conſi.cclxxj. vol.iiij.& in conſi.cclxxvj. vol.iiij.& iſta fuit opinio Bart.in l.j.§.qui habebat.& ibi Alex.in apoſtil.ff.de bon.poſſ.contra tabu.

25 Rationem ponit Bar.in repe.l.pater filium.ver.vt igitur liqueat.ff.de inoff.teſta.vbi ciuiliter mortuus,vel deportatus quo ad ſuccedendum perinde habetur ac ſi non eſſet.

26 Amplia etiam idem eſſe,ſi filius maſculus ſit bannitus,Bal.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ff.de lib.& poſth.

27 Sed Sal.in l.j.C.de hæret.tenet iſto caſu concurrere filiam fœminam cum filio maſculo,refert,& ſequitur Natta in c.quamuis.de pact.in vj.

28 Contrarium,quòd imò tranſmittat filius in ſuum heredem ius excludendi filiam,tenuit Bal.in conſi.ſuo incip.factum tale proponitur.Cyn. in l.j.C.de adul.& ibi Albe.de Roſ.& idem Albe.in ij.par.ſtatutorum, q.cj.incip.ſtatuto cauetur.Io.And.in addi.Spe.ſuper rubr.de ſucceſſ.ab inteſt.Petr.de Anchar. in conſi.xxv.Cardi.in conſilio lxxx.Paulus de Caſt.in conſilio cclxxix.incip.ſuper primo quæſito. volumine primo. Soc.in l.mulieri.& Titio.ff.de condi.& demonſtr.Pau.de Caſt.in l.fi.ff de acq.here.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Alexan.in conſi xx.vol.j.Iaſ.etiam inclinat in iſtam partem,licèt non ſe firmet in l.ſi arrogator.ff.de adopt.Alex.in l.qui ſe.patris.in fi.ff.de vulg.& pup.Ang.

in l.j.C.de adult. Are.in l.ventre.ff.de acq.here.& in l.ſi quis poſthumos. in §.j.ff.de lib.& poſthum.Ioan.de Monte Sperell.& ibi Corn.in l.ij.in in fi.C.de lib.præter.Soc.in con.ccxcvj.& con.lxvij.vol.iiij. & con.cxiiij.vol.iiij.& in conſil.cliij.Io.Crot.in l.re coniuncti.ff.de leg.iij.Caſſa. in con.liij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in iij.q.verſ. iij.caſu in vj.q.Laur. in §.cæterum.inſtit.de legit.agnat.ſucceſ.Aim.in con.clxxxv.in fi.Rui. con.clxj.vol.iij.

Et tenendo iſtam vltimam partem, quæ videtur eſſe magis communis,

29 Amplia idem eſſe in materna hereditate,quantum ad iſtud beneficiũ transmiſſionis,prout eſt in paterna,vt dicit Soc.in con.ccxcvj. Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xiiij.q.&, in xiij.art.in vj.quæſt.

30 Limita iſtam partem ſecus eſſe,ſi filius maſculus viuo teſtatore decederet,Bal.in l.quoties.§.ſi duo.in fi.ff.de here.inſt.Saly.in l.j.C. de adul. Aret.in con.cxlj.Fulg.in con.cij.in ſimili determinat.Caſſa.in conſi.liij. Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in vij.quæſt.

31 Amplia etiam iſtam limitationem,vt procedat etiamſi filius non poſſit ſuccedere propter factum teſtatoris alium inſtituentis, quia omnino filiæ non nocebit filius, vel agnatus ſic excluſus facto teſtatoris alium inſtituentis.

32 Et pro pleniori inueſtigatione iſta Ampliatio diuiditur in duos articulos.Primus eſt, quando ſtatutũ excludit filias fœminas propter filios maſculos,& filius maſculus à teſtatore non eſt inſtitutus,ſed exheredatus,an obſtet filiæ fœminæ:& dicendũ eſt ex mente Bar.in l.j.§.ſi pater. ff.de coniungen.cum emanc.li. ꝙ addita hereditate filius maſculus exheredatus,qui non habet querelam,vel quia ſit excluſus tempore, vel quia ex iuſta cauſa fuerit exheredatus, non obſtat filiæ, quæ licèt non poſſit tempore mortis dicere patris teſtamentum nullum,tamen poterit poſt aditam hereditatem contratabulare teſtamẽtum patris,& iſtud colligitur ex dictis Bar.ibi,& idem ſentit in l.j.§.qui habebat.ff.de contra tab.dum ſe remittit ad notata per ipſum in d. l. j. §. ſi pater.Paul.de Caſt.in d.l.j.in fi.ff.de inoff.teſta.& Paul.de Caſt.in con.cccxxiij.incip. ſuper primo puncto.vol.j.refert,& ſequitur iſtam deciſ.Nat.in c.quamuis.de pact.in vj.& idem voluit Dec.in l.filiæ dotem.C.de collat. Laur. in §.cæterum.inſt.de legit.agnat.ſucceſſ.

33 Et facit quod in ſimili ponit Bal.& Saly.in l.fratres.C.de inoffi.teſta. dum loquuntur de fratre exheredato inſtituta turpi perſona, vbi preteritus non poteſt agere quandiu exheredato competit querela.

34 Et ꝙ filia non poſſit dicere teſtamentum nullum late concludit ſecundum magis communem opin.Brun.in tract. quòd ſtant. maſcu.in iiij.quæſt.

35 Secundus eſt caſus,quando ſtatutum excludit filias fœminas propter agnatos vlterioris gradus,quos non eſt neceſſe inſtituere, vel exheredare,& quæritur an ſi tales agnati non ſint inſtituti,ſed alij ſint inſtituti, an filia poſſit aliquid facere contra patris teſtamentum. Et iſto caſu Bart.tenet,ꝙ filia ſit omnino excluſa, nec aliquod remedium habeat contra patris teſtamentum. Ita tenet Bar.in d.l.j.§.ſi pater.ff.de coniũg. cum emanc.lib. & iſtud ſequitur Paul.in con.cccxxiij.incip.ſuper primo puncto.vol.j.& Georg.Natt.in c.quamuis.de pact.in vj.& iſtam eſſe veriorem,& diſputando ſuſtentabilem dicit Ioã.Crot.in §.& quid ſi tantum.& idem voluit Alex.in l.filiæ dotẽ.in fi.C.de coll.Brun.in tract. quòd ſtant.maſcu.in iiij.quæſt.in ſecundo membro.Alex.in §.& quid ſi tantum.ff.de liberis & poſthumis, qui limitat iſto caſu ſecus eſſe in filia fœmina emancipata,quæ poſſet contra tabulare.

36 Et hoc de filia emancipata tangit Brun.in tract.ꝙ ſtant. maſcul.in iiij.q.in ij.membro.

37 Contrarium,quòd in iſto ſecundo caſu filia fœmina non ſit excluſa, tenuerunt primo Ang.in d.§.& quid ſi tantum.qui ſentit, quòd poterit teſtamentum nullum dicere.

Cum qua opinione concordat ibi Rui.ff.de lib.& poſth.

38 Sed quòd poſſit contra tabulare,licèt non poſſit dicere nullum teſtamentum,tenuit Imol.in d.§.& quid ſi tantum.& ibi Aret.& ibi Soc.& ibi Claud.Rom.in l.vt liberis.C.de collat.Dec.in.l.filiæ licet.C.de coll.

39 Et quòd filiæ non obſtent agnati,qui non ſunt inſtituti, tenuit Alex. in cõ.lxix.vol.j. Soc.in con.xxxv.vol.iiij.Dec.in con.ccclxxxiij. Laurẽ. Pataui.in tract.ſtatuti,ſtantibus maſculis.

40 Tertiò Limita,quando ex l.prouiſione filij,& filię vocatur,vt in caſu quando pater excluſa filia ſuccedat filio,& poſtea tranſiuit ad ſecunda vota,& ſuſcepit filios ex ſecundo matrimonio:quia mortuo fratre filia ſuccedet non obſtante ſtatuto in bonis fratris mortui,quæ ex l.diſpoſitione reſeruantur filiis primi matrimonij, Brun. in tract.ꝙ ſtant. maſc. in v.q.

41 Quartò Limita,ſi ſtatutum dicat,ꝙ ſuperſtite maſculo filia fœmina non ſuccedat,& non audiatur neque agendo,neque defendendo, quia intelligitur etiam temporaliter excluſa,Abb.in con.xcij.vo.ij.

Contrarium Brun,in tracta,ꝙ ſtant. maſc.in v.q.ver.alio ſecundo caſu.verſ,prædictam concluſionem.

42 Quintò Limita,quando ſtatutum diceret,quod filia dotata non ſuccedat,quouſque extat maſculus,qui ſuccedere poſſit, & velit,quia tunc dicitur fœmina temporaliter excluſa,Fulg.in con.xcviij.

Contrarium Brun.in tract.quòd ſtant.maſcu.in loco proximè allegato.verſ.item prædictam concluſionem.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas dotatas intelligitur excludere à ſucceßione dotantis.

1 OMNES Doctores videntur conuenire in hoc, quòd ſtatutum excludens fœminas dotatas propter maſculos intelligatur excludere dictas fœminas à ſucceſſione dotantis,glo. fi.in l.j.& ibi Bal.in verſi.modo accidit quæſtio. C.de legit. hered.& ibi Pau.de Caſt.ver.nec obſtat ſecunda ratio.Cor.con.lxxiiij. n.15.vo.j.Bal.conſ.ccccl xvij.ver.item non obſtat.vol.ij. Alex.in l.j.§.veteres. verſ.confirmatur hæc ſua deciſio.ff.de acq.poſſ.Pau.de Caſt.conſ. lxxxiij.ver.nam ſtatutum.vol.ij.Ancha.con.clxviij.Ale.con.clj.verſ.facit quod not.Bart.vol.ij.Ang.con.cxxvj.ver.nunc reſtat videre,Iaſ.in l. quoniam nouella.ver.& bonus tex.C.de inof.teſt.& in l.vt liberis. ver. nota diligenter.C.de collat.Soc.con.xxx.ver.quod autem prædicto modo.& con.ccxlj.ver.v.nam ſtatutum.Corn.con.cxxvj.n.16.vol.ij.Dec. conſ.cccxlvj.n.3.vbi dicit iſtam communem.& con.dcxxxiiij.n.3. Bal. con.xxj.ver.& ideo videtur.& con.clxxix.vol.v.verſic.& ideo videtur Fulg.con.liiij.ver.præterea quantum ad auiam.Capra.con.vj.ver.vnde non obſtat.& con.lxxij.ver.ſed certe non excluditur.Cur.iun. con.lxj. Capr.in con.xxxix.verſ.quod & clarius.latè Bru.in tracta.ꝙ ſtant.maſ. in xvj.q.Cor.conſ.xlviij.ver.& licèt conditionaliter.vol.ij.Soc. in con. lxxxiiij.verſ.v.moueor.And.de Iſern.in cap.j.nu.12.de nat.ſucceſſ.feud. Corn.con.lxxiij.n,15.vo.j.& conſ.clxx.n.2.vol.ij.Laurus de Palatiis in §.cæterũ.verſi,nunc quæro.inſti.de legit.agnat.ſucceſ.Pariſ.conſ.cx.nu. 31,vol.iij.

2 Primò Limita quando ſtatutum diceret,quòd fœmina dotata à patre,matre,auo,fratre,& patruo excludatur à ſucceſſione patris, matris, aui,auiæ,fratris,& patrui:nam nominatis pluribus perſonis,à quorum ſucceſſione excluditur,cenſetur mulier excluſa nedum à ſucceſſione dotantis,ſed propter dotem ab vno ex illis nominatis habitam excluditur à ſucceſſione omnium,Bal.in con.lxxj.vo.iiij.Corn.cõ.cccxxiij.vo. iij.Alex.in con.xxix.ver.nec obſtat.vo.j.Claud.in l.j.§.veteres.verſi.& dum Ale.ff.de acq.poſſ.Iaſ.in cõſ.cxl.vo.ij.ver.nec dicatur.Pau.de Caſt. con.lxxxiij.verſi.ſed in contrarium eſt veritas.vol.ij.& con.xcj.in fi.vo. ij.& con.xcvj.ver.cum igitur.vol.j.Iaſ.in l.quoniam nouella. ver.limita ſecundum.C.de inoffi.teſtam.Cor.cõ.cxxiij. ver.licèt enim in dubio. vol.ij.& conſi.cxxiij.ver.his tamen non obſtantibus.vo.iij.Deci. conſi. ccclxvj.verſ.ſecus ſi vltra procedat.& con.dcxxxiiij.ver.ſecus eſt.Curt. iun.con.x.numero 6.Caſtren.in con.cxcvj.vo.j.verſ. cum igitur. Curt. iun.con.lxv.ver.non omitto tamen.& ver.ſecunda eſt communis.Dec. con.ccclxxix.numero 8.Caſſan.con.lv.num.15.& ſeq. Caccialu.in repet.l.omnes populi.ver.xvij.quæritur.ff.de iuſt.& iur. Corn.conſil.xlij. verſ.& licèt.vol.iiij.Laur.de Palatiis in §.cæterum.ver.ſi verò ſpecificaret.inſt.de legit.agnat.ſucceſ.Corn.con.xliij.ver.his tamen non obſtantibus.vo.iiij.& in conſ.cxxxiiij.vol.ij.

Contrarium Pet.de Anch.in conſ.lxxx.ver.ad ſecundum. Iaſ.in l. vt liberis.verſ.limita primam.C.de collat.Soc.conſi.xxxv.n.11.vol. iiij. Cor.con.cccxvij.ver.poſſet & alio medio.vo.iiij.Brun.in tract.ꝙ ſtant. maſcu.in xvj.quæſt,Capra.in con.xxxix.verſ.j.enim loquitur.Bolog.in addit.ad conſ.Ioan.de Ana.lxxxix.in prin.

3 Tenendo iſtam vltimã partem,Limita,niſi verba ſtatuti eſſent multum clara,vt quia dicerent,à quacunque perſona dotata.& ita loquitur Natt.in c.quanuis.de pactis,in ſexto.Corneus in conſi. quadrageſimotertio,vo.iij.Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcu.in loco proxime citato.

4 Et idem vult Roma.in conſi.cccclxxxv.quando dicit ſtatutum, vt dotata ab extraneo excludatur à ſucceſſione inteſtati:vel quando ſtatutum diceret,quòd excludatur à ſucceſſione dotantis, vel non dotantis.

5 Et idem quando verba ſunt clara,quia dictum ſit,vt dotata ab alio, quàm à patre, vel auo excludatur ab hereditate paterna,& materna,& etiam ab hereditate dotantis.vel dicat,quòd non poſſit adire hereditatem patris,vel matris,nec hereditatem dotantis.

6 Et idem,quando ſtatutũ nominatis pluribus perſonis diceret, ſi ab aliquo ſit dotata excludatur,iuxta Doct.Corn.conſi.cxxiij.verſic.his tamen non obſtantibus. vol.iij.& conſ.cccxxiij.n.6.&7.vo.iij.& conſil. lxxiiij.vo.j.

7 Et idem quando ſtatutum excludit nominatis pluribus perſonis à ſucceſſione dotantium,& non dotantium,vt per Cor.conſi.xlij.ver.& licèt.vol.iiij.Brun.in tract.quòd ſtant.maſcul.in loco ſuprà allegato.

8 Contrarium,in caſu quando ſtatutum nominatis pluribus perſonis apponit clauſulam,ꝙ dotata ab aliquo ipſorum nõ ſuccedat ad hereditatem patris,& c.voluit idem Corn.con.xcj.in prin.vol.ij.& conſ. clxx.eo.vo.

9 Tenendo primam primam partem,Sublimita, niſi ſtatutum nomin

tis pluribus perſonis excluderet fœminam dotatam à patre, vel ab alio per alternatiuam, quia tunc reſtringitur, vt dotatio debeat eſſe ab illo, de cuius ſucceſſione agitur. Ita Pariſ.con.xlvij.vol.iij.& conſi. xlix. nu. 17.eod.vol.

Tamen iſtam differentiam inter copulatiuam, vel alternatiuam diſpoſitionem reprobat Brun.in d.tract.in xvj.q.

10 Secundò Limita, quando ſi ſtatutum intelligeretur, quòd à quocunque dotata excluderetur etiam à ſucceſſione non dotantis, ſequeretur maximum abſurdum, vt conſiderat cor.con.xliij.vol.iiij.iuncto principio eiuſdem conſi.lij.

11 Secundò Principaliter limita principalem concluſionem, quòd ſtatutum excludens fœminã dotatam intelligatur excludere à ſucceſſione dotantis niſi ſtatutum excluderet fœminam ſimpliciter, & mandaret illam dotari: quia ſi fuerit ab alio quocunque dotata, dato quòd non fuerit dotata ex bonis illius, de cuius ſucceſſione agitur, nihilominus excluditur. ita declarat notabiliter Soc.in con.ſuo.cxxvij.ver. & pro reſolutione eorum.vol.iiij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas propter maſculos fit ratione conſeruandæ agnationis.

1 DICVNT Doctores communiter in ſtatuto excludente fœminas propter maſculos adeſſe rationem conſeruandæ agnationis, vt tenuit Io.And.in addit.Spec.in tit.de ſucceſ. ab inteſt.ſuper rubr.Cy.Alber.& Saly.in l.j.C.de adul. Bar. in l.ij.§.videndũ.ff.ad Tertul.Bal.in l.ij.C.de in ius vocan. in l. certum. C.vnde leg.in l.j.verſ.ſubſequenter quæritur.C.de ſum.Trinit.Bald.in l.quod vero.ff.de legib.Bal.in l.maximum vitium.C.de li.præter.& ibi Saly.Ro.in conſi.xvj.Ange.in con.lxviij.Paul.de Caſt.in con.xl.incip. præſens caſus.vo.ij.Ang.in cõ. ccxxj.& cõ. ciij.& in cõſi.cv.& cõſi.ccx. Car.in cõ.lx.Ful.in cõ.lxxviij.Ale.in cõ.xx.ver.vj.& c.vo.j.& cõ.cj.vo. iij.Cur.ſen.in cõ.lxxx.aliàs in cõ.lxxxj.Calc.in cõ.xlviij.Dec.in cõ.ccclxxij.Abb.in con.lxxv.volum.j.Fulg.in con.liiij.Ang.Aret.in l.ſi vero. §.de viro.ff.ſol.matr.& idem Ange.Aret.inſt.de leg.agnat.tut. Soci. in con.xxxj.& in l.Gallus.§.nunc de lege.in fi.ff.de li.& poſth. Alber.Bru. in tract.de ſtatut.quòd ſtant.maſcu.in iij. & iiij. articulo, Iaſ.in conſi. ccv.& con.ccxxj.vo.ij.Corn.in con.cccvij.vo.iiij.Iaſ.in conſi.lxvij.vo. j.& conſi lxxx.vo.iij.Gozad.in con.lxxix.Lofr.in conſ.xiiij. Brun. qui dicit iſtam communem in ſtatuto, quòd ſtant. maſc.Marian Soc.iun. con.xx.& conſi.xxiij.& conſi.xxx.& conſi.cxviij.vol.j.

2 Primò Amplia, etiamſi quo ad vnam perſonam appareat non eſſe conſideratam agnationem à ſtatuto, quia quo ad alias cenſetur conſiderata.Mari.iun.conſi.xxiij.vol.j.& conſi.liij.vo.ij.Grat.qui dicit comm. conſi.xxvj.vo.j.Ruin.con.cciij.vol.ij.& con.xxxj.vo.iij.& con.lxvij.vo. iij.& con.xlvj.eo.vo.

3 Secundò Amplia, vt iſta ſola ratio videatur conſiderata à ſtatuto, & propterea ex ea liceat arguere, prout ſi eſſet expreſſa, vt tenuit Bal.in d. l.maximũ vitiũ.C.de lib.præter.Ro.in cõſ.xxxij.Cuma.in cõ.ij.licèt nõ loquatur in ſtatuto, ſed in diſpoſitione teſtatoris: & in diſpoſitione teſtatoris loquitur Gra.cõ.lxiiij.vol.ij.Rui.cõ.xx.vo.ij.& c.lxxxix.eo. vo. & conſi. xciij.vo.ij.& cõſi cvij. vo.ij. & cõ.cxj.vo.ij.& in cõ.cxiiij. vo. ij. & con.cl.vo.ij.& con.clij.vo.ij.& cõ.clxxix.vo.ij.& con.cciij. vo.ij. Tiraq.in regula ceſſante cau.in xxj.limitatio.numero 15.Roma.in conſilio ccccxj.Dec.con.cccxxxiij.Iaſo.in conſi.ccv.in principio. vbi dicit iſtam opi. magis cõmunẽ, & con.ccxxj.vo.ij.Dec.in conſilio cccxij. Alexand.in conſilio lxxxix.vo.vj.Pau.de Caſtro in l.ſi verò.§.de viro.ff. ſolut.mat.Curt.iun.in conſi.lxxxvij.& con.cxj.& con.cl.Ange.Aret.in §.j.inſt.de iure natu.gent.& ciuil.Socin.in conſi.cxxviij.vo.iiij. Pau.de Caſtro.con.xl.vo.ij.incip.præſens caſus.Alexand.con.cj.vo.iij.Caſſan. in con.viij.Ripa.in j.lib.in xxx.reſpon.Gozad.in con.lix. & con.lxiiij. & cõ.lxxix.Lofre.in cõ.xiiij.Bru.in trac.de ſtatu.ꝙ ſtant.maſc.Cur.ſen. in con.lxxx.Calca.in con.xlviij.Abb.in con .lxxv.vo.j.Socin. in conſi. xxxj.vo.primo.Decius in con.dlxxiiij.Iaſo.in lege prima. C. de ſucceſſ. edict.Alexand.in con.xlviij.vo.iiij.Pariſ.con.v.& con. vij. & conſi.xj. & con.xvj.& con.xx.& con.xxv.& conſi.xlj. & conſ.xlvij.& conſi.50. volum.iij.Marian.Socin.iunior in conſi.primo, & conſi.xxiij. numero 22.volumine primo, vbi dicit Doctor.communiter & in legendo, & in conſulendo ita tenere.Grat.cõſi.liiij.vol.ij.& conſi.cxj.volum.ij.Maria.iun.con.cviij.vo.ij.& conſilio clxviij.eodem volum. vbi dicit communem.& conſi.clxxxvij.eod.vol.Ruin.in conſilo clxxix.vo.ij.& con. xxxj.vol.iij.Caſſan.in conſi.xiiij.in fi.

4 Contrarium quòd iſta non ſit ſola ratio iſtius ſtatuti, tenuit Bar.in l.liberorum.ff.de verborum ſignificatione.Socinus in conſi.primo, vo. j.Iaſ.in l.j.C.de ſucc.edict. Aret.in cõ.xxxvij.Ale.in conſi.lxxx.volum.j. & conſi.xcvij.vol.ij.& conſi.lxxxiiij.vol.iiij.Goza.in conſi.xxxv.Iaſ.in l.ij.§.prætor.ff.de in ius voc.Corn.in conſi.cclxxj.vol.iiij.& conſi.cccv. vol.iiij.Iaſ.in conſi.cxxvj.in fi.vol.j.Soc.in conſi.xxviij.vol.iiij.Lap.alle.cj.Dec.in conſi.ccclj.in fi.& in conſi.cccxv.& conſi.cccccxj.& conſi.dliij.& conſi.dlxix.Io.Ant.Alex.in conſi.cxviij.Dec.in cõſi.dlxxxix. & in conſi.dclxxix.Corn.in conſi.lxxxij.vol.iiij.& Dec.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Soc.in conſi.ix.vol.iij.Goza.conſi.ciij.nu.19.Maria.Iun.in cõſi.vj.nu.18.vol.j.

Grat.in conſi.xx.nu.12.vol.j.vbi hanc dicit communem opi.& conſi.xxxviij.nu.15.eod.vol.

5 Et propterea qui vult dicere vnicam adeſſe rationem in l.vel ſtatuto, ille hoc debet probare, quia in dubio plures præſumuntur, vt tenet Gomes in §.omnium.nu.28.inſti.de act.Caſſan.ſuper conſue.Burgun. aliàs ſuper rubr.de approbatione, & concluſione conſue.Duc.Burgun. ver.ſed iuxta prædicta.Alciat.in j.reg.xxiiij.præſump.Grat.conſi. xxvj. nu.30.& conſi.xxvij.vol.j.& conſi.xxxv.nu.34.eod.vol.Contard.in repe.l.diffamari.in rationibus dubitandi, & decidendi.nu. 21.C.de ingemanum.Maria.Iun.conſi.x.nu.21.vol.j.Pariſ.conſi.xlj.nume.74.volu. j.Tiraquel.in regu.ceſſante cauſa.in xij.limit.numer.11. cum pluribus ſequent.

6 Contrarium in hoc tenet Maria.Iun.conſi.j.nu.53.vol.j.vbi dicit, ꝙ ſi ſupradicta opinio eſſet vera, ſequeretur vt nunquam ab vnica ratione tanquam ab expreſſa argui poſſet, cum ſemper aduerſarius diceret, adſunt plures rationes, Caſſan.in conſi.xiiij.in fin.

7 Concordat has opiniones Pariſ.conſi.xlj.vol.iij.vbi dicit vnicã præſumi rationem in teſtatore, plures autem in l.vel in ſtatuto.

Tenendo tamen hanc vltimam opin. tanquam magis communem, vt plures præſumantur rationes,

8 Limita in pacto facto contemplatione maſculorum, & ad excluſionem fœminarum, Rui.conſi.xlix.vol.j.

9 Tertiò Amplia, quia etiam ſtatutum excludens cognatos propter agnatos dicitur factum fauore conſeruandæ agnationis.

Curt.Iun.qui hanc dicit communem*opi.in conſi.150.nu.1.& idem dicit in conſi.cliiij.nu.1.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas propter maſculos an extendatur ad perſonas non ſpecificatas.

1 DVBITATVR etiam iuxta eandem rationem conſeruandæ agnationis, an liceat diſpoſitionem ſtatuti excludentis fœminas propter maſculos extendere ad perſonas non ſpecificatas in ſtatuto, & ꝙ non poſſit fieri extenſio, tenet Bal. in l.ſed & milites.ff.de excuſa.tut.l.illam.C.de collat.ſentit Imol.in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.ma.& idem tenet expreſsè Dec.in conſi.ccccl j.in fi.& conſi.dxj.& conſi.dlxix.& conſi.cccxv.& conſi.dlxxxix.& conſil. dclxxxiiij.& in l.j.C.de ſucceſ.edict.Io.Ant.Alex.in conſi.cxviij.Corn. in conſi.xcvij.vol.iij.& conſi.lxxxij.vo.liiij.& conſi.cccvij.vo.iiij.Alex. in conſi.xcvij.vol.ij.Capra in conſi.cxxxvij.Soc.in conſi.lxxx.vol.j.Pariſ.conſi.xlix.vol.iij.Maria.Iun.conſi.j.vol.j.& conſi.cviij.vol.ij. Ruin. conſi.cxliij.vol.ij.

2 Ex quibus infertur, ꝙ in capite incluſiuo ſtatutum non extenditur intra perſonas in eo expreſſas.Cor.conſi.cxvj.vol.ij.quem ſequitur Brun. in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.artic.in iij.q.

3 Et propterea ſtante ſtatuto, ꝙ patruus excludat matrem, patruus magnus non excludet matrem, Bal.in l.j.C.de ſucceſ.edi.& in l.iubemus.§. ſi.C.ad Treb.& in l.quod verò.ver.ſed pone ſtatutum.ff.de legib.& in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.& conſi.xij.vol.iij.Sal.Pau.de Ca.Ful. Alex.& Dec.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Roman.conſi.ccccxj. Alex.conſi. xcvij.vol.ij.Anch.in repe.c.j.in xiiij.q.in prin.ver.quid dices de patruo. de conſti.Soc.in conſi.xxx.vol.j.& conſi.cxliiij.& conſi.cclxxx.

Iaſ.in l.ſi mater.nu.3.C.de ſucceſ.edict.vbi hanc dicit communem * opi.Cur.Sen.in conſi.ix.Bolog.in conſi.lviij.Dec.in conſi.cccxv.& cõſi.dxj.in fi.& conſi.dlj.& conſi.dlxix.& conſi.dclxxix.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.arti.in xvj.q.in iij.caſu.ver.incidenter iuxta prædicta. gl.conſue.Turo.Pariſ.conſi.cx.vol.iij.Ruin.conſi.xxj.vol.iij.& conſil. xxij.& conſi.xxiiij.vol.iij.& conſ.xxxj.& cõſ.xliij.& conſ.liij.vol.iij.

Contrarium ſentit Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edic.

4 Secundò Infertur, vt ſtatutum diſponens, quòd frater excludat matrem, non operatur vt ſoror excludat matrem.Cor.in conſi.lxxxij.vo. iiij.Dec.cõſ.dcxxv.Bru.in tract.quòd ſtant.maſc.in v.arti.in xiij.q.

5 Tertiò Infertur, quòd ſi ſtatutum diſponet, vt frater patruelis excludat matrem, non tamen ſoror patruelis excludet matrem.Bal.in conſil. xlvij.vol.v.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in v.arti.xiij.q.

6 Amplia etiãſi ſtatutũ velit, ꝙ maſculinũ ſub fœminino cõprehẽdatur. Cor.in cõſ.cccxxxv.vol.j.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.arti.in xiij.q.

7 Et ſimiliter ſi ſtatutũ diſponat, vt patruus excludat matrẽ, amita non excludet matrẽ. Pau. de Caſt. in l. illã. C. de collã. Deci. in conſi. dcxvij. Brun. in tract. quòd ſtant. maſc. in xij. art. in ix. q. Rui. in conſi. xxij. volumine iij.

8 Prout etiam ſtante ſtatuto, quòd patruus excludat matrem, non tamen illam excludet frater conſanguineus, Paul. de Caſtr. in l. illam. C. de coll. Ale. con. xcvij. vol. ij. Ruin. con. xliij. vol. iij.

Contrarium tenet Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſ. in xij. art. in xvj. q.

9 Item ſi diſponat ſtatutum, vt coniuncti ex linea materna excludant matrem, fœminæ coniunctæ per lineam paternam non excludent matrem, Cor. con. clvj. volu. ij. & conſi. ccxxiiij. volu. ij. Brun. in tract. quòd ſtant. maſc. in v. art. in xiij. q. vbi allegat plura conſilia Corn.

Contrarium tenet Ale. conſi. cxv. vol. ij. Cor. con. ccxlviij. volumine iij.

10 Declara, nam ſtatutum, ꝙ frater excludat matrem intelligitur de fratre conſanguineo, vel vtrinque coniuncto, non autem de vterino. Rui. con. xxij. vol. iij.

11 Et ſimiliter ſtatutum, quòd frater excludat ſororem, habet locum in fratre carnali, non autẽ in fratre patrueli. Bal. in c. j. in fi. de feud. March. & in c. quæ in eccleſiarũ. de conſt. & in l. iubemus. §. fi. C. ad Treb. Alex. in l. j. C. de ſucceſſ. edic. & conſ. xcvij. vol. ij. & conſi. cciiij. volu. ij. Pet. de Anch. in repet. c. j. de conſt. verſ. dicto de filiis, & nepotib Soc. conſi. ix. volum. iij. & con. xxx. vo. j. Aret. in l. Gallus. §. nunc de lege, in fi. ff. de lib. & poſth. Cur. ſen. in conſi. ix. Dec. in conſi. dxj. & con. dclxxix. Iaſ. in cõ. ccv. & per totum. vol. ij. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in xij. art. xvj. q. vbi hanc dicit communem opi. Grat. con. xx. & conſ. xxxviij. vol. j. & conſi. ciij. vol. ij. Pariſ. con. cx. vol. iij. Rui. con. xix. vol. ij. & con. lxxxij. eod. vol. & con. xxxj. vol. iij. & con. xliij. & con. liij. vol. iij. & con. lxxxiiij. eodem volumine.

Contrarium tenuit Ioã. And. in addit. ad Spec. ſub rubrica de ſucce. ab inteſt. referens diſputationem Iac. de Aren. Bal. in l. ſcimus. in fi. prin. C. de inoffi. teſtam. Ro. in l. j. C. de ſucceſſ. edict. Ale. con. xxxvj. volu. vj. & con. lxxxix. verſ. his tamen non obſtantibus. vol. vj. Rui. con. cciij. vo. ij. & con. xciiij. vo. iij.

12 Pro concordia iſtarum opi. dici poteſt, prout diſtinguit Alex. conſil. cciiij. vol. ij. & Barbat. in apoſtill. ad Bal. in d. l. ſcimus. in fi. C. de inoffic. teſtam. Nam aut quærimus, vtrum frater patruelis excludat ſororem carnalem, & dicendum eſt, ꝙ non: & ita procedat prima opi.
Aut verò quæritur, an excludat ſororem patruelem, & dicendum eſt, quòd illam excludit: & ita procedit ſecunda opin. Et ita in hoc vltimo caſu conſuluit Ang. conſ. cccxliij. quem refert, & ſequitur Iaſo. con. lxvij. vol. j. Ruin. con. xix. vol. j. & con. xv. vol. iij. & conſi. xxxj. & conſ. xliij. vol. iij. & con. liij. eo. vol.

13 Et ratio eſſe poteſt, nam licèt eadem ratio conſeruandæ agnationis militet, non tamen eſt tanta ratio in perſonis non expreſſis, qui vlterioris gradus ſunt: prout in expreſſis, qui ſunt gradus proximioris: quia vbi non militat par ratio, vel maior, non fit extenſio in his ſtatutis: vt declarat Soc. in con. xxx. vol. j. & con. ix. vol. iij.

14 Quod tamen non habet locum, ſi perſonæ vlterioris gradus ſuccederet in locum illius proximioris, qui ex forma ſtatuti excludit, prout eſt, quando filij ſuccedunt in locũ patris, quia concurrunt cum patruis ad ſucceſſionem auunculi, vel patris, vel aui: vt per Pau. de Caſtr. in cõ. incip. hereditas pertinere videtur, quem refert, & ſequitur Soc. in conſ. ix. vol. iij. & conſ. xxx. vol. j.

15 Quartò Infertur, vt ſtante ſtatuto, quòd frater, & filij fratris excludãt ſororem, in ſucceſſione fratris, tamen patruus non erit habilis ad excludendas ſorores: vt notat Ioan. Anto. Alex. in con. cxviij. Pariſ. conſi. cx. vol. iij.

16 E propterea ſtatutum excludens ſororem propter patruum, non excludit ſororem propter filios patrui Pariſ. con. lxxxiij. vol. ij.

17 Et ſtatutum excludens ſororem propter patruum, non excludet ſororem propter fratrem: Grat. con. xix. vol. j. vbi idem dicit in matre excluſa propter patruum.

18 Prout etiam dicit Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in xij. art. in ix. q. quòd ſi ſtatutum excluſa matre vocat filium fratris, non tamen cenſetur vocare filium ſororis.

19 Bene verum eſt, quòd caput incluſiuum ſtatuti licèt non extendatur ex paritate rationis, tamen extenditur ex maioritate, & propterea ſi frater patruelis excludit ſororem, multo magis frater carnalis eam excludit: Cur. ſen. in con. ix.

20 Prout etiam ſtatutum excludens matrem propter patruum magnũ, multo magis excludet propter auum; Pau. de Caſt. in conſi. ccccxxxvj. ſecundum antiquam impreſſionem. quem ſequitur Lauren. de Paſat. in tract. de ſucceſſ. maſc. ſed de hoc dicetur inferius.

21 Et nota in hac materia, quia etiã in capite excluſiuo fœminarũ, ſtatutũ non extenditur ad perſonas in eo nõ ſpecificatas etiã ex idẽtitate rationis; ꝑut dicit Pariſ. cõ. xlvij. qui hãc cõmunẽ op. affirmat, n. 78. vo. iij.

22 Et propterea ſtante ſtatuto, quòd Patruus excludat matrem, non tamen excludet ſororem, vel amitã: Bal. in l. illa. C. de coll. ſequitur Deci. cõ. dlxix. & con. dlxxxix. & cõ. dclxxix. & cõ. dclxxxiiij. & cõ. dclxxxviij. Maria. iun. con. xxx. vbi ponit de ſorore, & de amita. numer. 27. vol. j. Grat. con. xix. vol. j. & in ſorore ponit Ang. conſi. ccx. Corn. con. lxxxij. vo. iiij. Capra con. cxxxvij. Rui. con. xix. vol. iij. & con. xliij. & con. cvij. vol. iij.

Contrarium Bal. in l. ſi defunctus. C. de ſuis, & legit. Cor. conſi. cclxxvj. vol. ij. Brun. in tract. quòd ſtat. maſ. in vj. art. in ij. q.

23 Secundò Infertur, quòd ſtatutum excludens amitam non excludit matertẽrã: Bal. in l. ꝙ verò. ff. de leg. Dec. con. dlxxxix. & con. dlxix. & cõ. cccclj. in fi. & con. dclxxix. & con. dclxxxviij. & con. dcxxv. Cor. con. lxxxij. vo. iiij. Soc. con. xxx. vol. j.

24 Et ita è conuerſo, nam ſtatutum excludens materteram non excludit amitam; Bal. in l. ſi quis. C. ad Tertull. Dec. con. dlxxxix. Grat. conſil. xix. vol. j. Brun. in tract. quòd ſtant. maſc. in vj. art. in vj. q. in iij. caſu.

25 Prout etiam videmus, ꝙ ſtatutum excludens auunculum non excludit materteram; Cor. in conſi. lxxxij. vol. iiij. & con. cclxxj. eo. vol. & cõ. cccv. & con. cccvij. & conſ. xc. vol. iiij. Grat. conſi. xxxviij. vol. j. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in v. articulo in xiij. q. & in vj. articulo. in vj. quæſt. in iij. caſu.

26 Sicuti econuerſo excluſa matertera non cenſetur excluſus auunculus: per Brun. in loco proximè allegato.

27 Tertiò Infertur, vt excluſo auo non cenſeatur excluſa auia: Bald. in l. quicunque. C. de ſeru. fugit. Cor. con. lxxxij. vol. iiij. & con. cclxxj. eod. vol. Alex. in conſi. xlv. vol. vij. Capr. con. cxxxvij. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in v. arti. in xij. q. Grat. con. xxxviij. volumine j. & conſi. xxvj. eod. vol. Pariſ. con. xlix. volum. iij. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glo. ix. numero 187.

28 Quartò Infertur, vt ſtatutum excludens à ſucceſſione patris non excludat à ſucceſſione ſororis, vel fratris. Bald. in c. j. in ij. notab. in tit. Epiſcopum, vel Abbatem. Dec. in con. dclxxxviij. Brun. in trac. ꝙ ſtant. maſcul. in viij. art. in xix. q.

29 Et propterea ſtatutum excludens filiam à ſucceſſione patris, non excludit eam à ſucceſſione matris. Corn. con. clvj. vo. ij. & con. cl. eo. vol. Soc. in conſilio xxxj. vo. j. Affl. ſuper conſtit. in titulo de ſucceſſ. fil. n. 72. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in v. articulo, in iij. q. vbi dicit non eſſe tutũ recedere ab iſta opinione. Pariſ. con. xlix. vol. iij.

30 Et ita etiam dicimus, vt ſtatutum excludens matrẽ à ſucceſſione filij non excludat à ſucceſſione filiæ; Archidia. in ca. ſi quis ſuadente. xvij. q. iiij. & clarius Dom. in c. generali. de elect. in vj. Alex. con. ccxxiiij. vol. vj. & conſ. xlv. vo. vij. Cur. ſen. con. ix. Brun. in tract. quod ſtant. maſc. in v. art. in xiij. q. vbi dicit non eſſe tutum recedere ab iſta opinione. Marian. iun. con. iij. vo. j. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glo. ix. n. 189.

Contrarium Dyn. in l. qui duos. ff. de leg. iij. Veronen. in l. j. in x. q. ff. de verb. obl.

31 Et ita etiam ſtatutum excludens filiam à ſucceſſione patris dotantis fauore agnationis non excludit matrem à ſucceſſione filij. Cor. conſi. xc. vo. iij. Rui. con. lxvij. vol. iij.

32 Et ſimiliter ſtatutum excludens à ſucceſſione matris nõ habet locum in ſucceſſione fratris; Aret. conſi. clxj. Brun in tract. quòd ſtant. maſc. in viij. arti. xix. q.

33 Quintò Infertur, vt ſtatutum excludens à ſucceſſione patris non excludat à ſucceſſione aui: vt per Brun. in loco proximè allegato, & per Pariſ. conſi. xlix. vol. iij.

Contrarium Grat. con. xxvj. vol. j.

34 Sextò Infertur, vt ſtatutum excludens matrem, & attinentes ex linea materna non excludat auiam paternam, niſi ſtatutum dicat, quòd mater excludatur à ſucceſſione filiæ, & deſcendentium à filio, quia tunc excludetur auia paterna: Corn. con. cccvij. vol. iiij. Dec. con. dcxxv.

35 Sicuti etiam ſtatutum excludens lineam maternam propter agnatos, non excludit agnatas: Bal. conſi. clxiij. volu. j. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in vj. arti. in viij. q. ver. ij. quæro:

36 Et ſimiliter ſtatutum excludens fœminas propter maſculos in ſucceſſione aſcendentium, non excludit ſororem propter fratrem in ſucceſſione tranſuerſalium: Bru. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in vj. art. in viij. q. verſ. ij. quæro. & in v. art. xiij. q.

37 Septimò Infertur, vt ſtatutum excludens cognatos non excludat ſororem: Soc. con. ccvij. Brun. in tract. ꝙ ſtant. maſc. in vj. artic. in viij. q. ver. ij. quæro.

38 Et ſimiliter ſtatutum excludens ſororem non excludit amitam: Ale. conſ. xcvij. vol. ij. Rui. conſ. lxvij. volu. iij.

39 Prout etiam ſtatutum excludens matrem non excludit ſororem: Ale. con. xcvij. vo. ij. Are. con. clix. Pari. con. xlvij. vo. iij. Rui. con. xliiij. volumine iij.

40 Et ita econuerſo ſtatutum excludens ſororem non excludit matrẽ, Aret. in d. conſi. clix. Rui. con. cvij. vol. iij.

41 Ratio prædictorum eſſe poteſt, quia vbi agitur de excluſione fienda per perſonas non ſpecificatas, non attenditur identitas rationis, quia etiam ſtante identitate, ſtatutum non extenditur ad perſonas non ſpecificatas: Ang. con. ccx. Pariſ. con. xlix. vol. iij.

42 Contrarium ꝙ etiam ex identitate rationis fiat extenſio reſpectu ſucceſſionis paſſiuæ, vt ſicuti quis excluditur à ſucceſſione maſculorum,

ir

ita etiam excludatur à ſucceſſione fœminarum.tenet Brun.in tracta.ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xiij.q.Cur.Sen.conſi.xxxiiij.vbi vult,ꝙ ſi conſuetudo excludit ſororem,excludat etiam filiam fratris.

43 Declara ſupradicta,quia caput excluſiuum huius ſtatuti non debet extendi ad perſonam non expreſſam,quando minor ratio concurrit in vno,quàm in alio.vt per Rui.poſt alios.conſi.xxxj.vol.iij.

44 Sed dubium eſt,an quando concurrit maior ratio poſſit fieri extenſio in caſu etiam per ſtatutum non expreſſo.& ꝙ poſſit fieri huiuſmodi extenſio,tenet Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.principali.in ver.tertiò dubitatur.& in ver.iij.caſu.& in ij.arti.in xvj.q.& in xv.q.vbi poſt Pau.de Ca.in conſi.cccxlvj.dicit ꝙ ſi quis excluditur propter filium fratris,excluditur etiam propter fratrem.& iſtam partem tenet etiam Maria.Iun.in conſi.xxx.nu.55.vol.j.

Contrarium tenet Lauren.in §.cæterum.inſtit.de legi.agna.ſucceſſ. Grat.conſi.xix.vol.j.& conſi.xxvj.& conſ.xxxviij.eod.vol.

45 Sed tenendo primam opin.ex illa infertur ꝙ ſtatutum excludēs materteram,cenſetur etiam excludere materteram magnam.vt no.Bal.in l.quod verò.ff.de legib.qui etiam vult,ꝙ excludens patruum cenſetur etiam excludere patruum magnum.Roma.& Alex.in l.j.C.de ſucceſſ.edict.Iaſ.conſi.cxlj.vol.ij.& in d.l.j.de ſucceſ.edic.Brun.in tract.ꝙ ſtan.maſc.in v.arti.in viij.q.prin.in ver.iij.caſu.& in xij.arti.in xvj.q.ver.tertius caſus eſt.

46 Et propterea ſtatutum excludens fratres intelligitur etiam excludere fratres patrueles.Ang.in cōſi.cccxliij.Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Bru.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.arti.in xvj.q.ver.tertio caſu.

47 Secundò Infertur,quia ſtatutum excludens matrem,intelligitur etiā auiam excludere.Bal.in l.illam.in j.notab.C.de colla.& in l.Neſennius.ff.de neg.ge.& in l.ij.§.ſed videndum.ff.ad Tertul.Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edic.& conſi.cxlj.volu.ij.Ancha.in repe.c.canonum ſtatuta.de conſti.Cor.conſi.cccvij.vol.iiij.Soc.conſi.ix.vol.iij.Georg.Natta in repe.cap.quamuis.in vj.q.de pact.in vj.Nic.de Vbal.in tract.de ſucceſ.ab inteſt.in j.par.Campeg.in tracta.de dot.in v.part.q.xxv.Brun.in tracta.quòd ſtant.maſc.in ij.arti.in xv.q.Roch.in cap.fi.de conſue.Rum. conſi.xxij.volum.ij.

Contrarium tenet Capra in conſ.cxxxvij. Dec.conſ.dcxxv.per dictum Bal.in l.ſi quis.C.ad Tertul.Dec.in conſ.dcxxiiij.& conſ.dclvj.Afflict.ſuper Conſt.in tit.de ſucceſſ.fil.nu.60.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in vj arti,in j.q.prin.ver.ij.quæro,an ſi ſtatutum excludat.& verſ.ij.quæro,an ſtatutum excludens.Maria.Iun.conſ.xxxix.volu.j.

48 Tertiò Infertur,quia ſtatutum excludens matrem dicitur excludere omnes cognatos.Bar.in l.ij.§.vidēdum.ff.ad Tertul.Cor.in conſ.cccvij.vol.iiij.& conſ.cclxxvj.eo.vol.Are.in conſi.clix.Soc.in conſ.ccvij.Rui.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de lib.& poſth.Dec.in conſ.dcxxiiij.Brun.in loco proximè citato.gl.conſue.Turo.Tiraq.de iur.primoge.c.xij.nu.16.Rui.conſi.xvij.vol.iij.

49 Et hoc intellige,quando videlicet dicti cognati eſſent coniuncti per matrem:vt no.Bal.Ang.& Pau.de Ca.in l.illam.C.de colla.Cor.conſil.xc.& conſ.x.vol.iij.& conſ.xcviij.vol.ij.& conſ.ccxxiiij.vol.iiij.& cōſi.cccvij.eo.vol.Dec.in conſi.dcxxiiij.& conſi.dclvj.

Contrarium Alex.in d.l.illam.C.de colla.Anch.in c.canonum ſtatuta.de conſti.Pariſ.conſ.xlix.nu.62.& pluribus ſeq.

50 Secundò Declara,quando mater viueret,ſecus quando mater fuiſſet præmortua,Ang.in d.l.illam.C.de colla.Pau.de Ca.in l.ſi defunctus.C.de ſuis,& legi.Cor.conſ.cclxj.& conſi.lxxxij.vol.iiij.& conſ.xc.eo.vol.Aret.conſ.clix.Capra conſ.xcviij.& conſ.cxxxvij.Brun.in tract.ꝙ ſtan.maſc.in vj.arti.in viij.q.prin.in ver.& j.quæro.& in verſi.ij.quæro.& in ver.ij.caſu.Maria.Iun.conſ.xxiij.vol.j.Rui.conſ.cxx.vol.ij.& conſi.50.vol.iij.& conſi.lxvij.& conſ.xciiij.vol.iij.& conſi.cix.eod.vol.

Contrarium in hoc vltimo tenet Pau.de Caſt.in l.illam.C.de colla.Rui.conſi.xv.nu. .& nu.12.vol.iij.

51 Tertiò Declara,vt prædicta concluſio non procedat,quando eſt diuerſa ratio inter matrem,& alios,vt declarat Pariſ.in conſi.xlix.nu.75.volum.iij.

52 Quartò Declara,vt concluſio non procedat,quando perſona,de cuius excluſione tractatur,erat coniuncta non ſolum ex parte matris,ſed etiam ex parte patris.Rui.conſi.xvj.nu.9.vol.iij.

53 Quintò Declara,vt hoc non habeat locum,quotieſcunque ſtatutum excludit matrem cum certa qualitate à ſtatuto conſiderata:nā mortua matre,deſcendentes ex ea,in quibus nō viget illa qualitas à ſtatuto,expreſſa non cenſentur excluſæ:prout declarat Grat.in conſ.xix.nu.31.vo.j.& hoc etiam voluit Cor.in conſi.ccxxiiij.vol.iiij.

54 Sextò Declara,quia excluſis deſcendentibus ex matre,non propterea cenſetur mater excluſa.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.prin.in ver.iij.quæro.

Contrarium tenet Pau.de Ca.in conſ.clxiiij.vol.j.

55 Quartò Infertur,vt ſtatutum excludens patrem,vel auum excludat etiam omnes ab eo deſcendentes.Cor.in conſi.xcvij.volu.iiij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.arti.in xvj.q.ver.ſecundus caſus.Laur.in §.cæterum.inſti.de legi.agna.ſucceſſ.Pariſ.conſi.xciiij.vol.iij. Rui.conſi.xlj.volum.j.

Contrarium Cor.conſi.clxxj.vol.iiij.vbi dicit,ꝙ non ſemper eſt verum ꝙ perſonæ remotiores cenſeantur excluſæ,excluſa principali perſona.& conſ.cclxxvj.vol.iiij.& conſi.xc.vol.iij.

56 Sed ꝙ perſona remotior cenſeatur excluſa à ſtatuto ratione maioritatis rationis,licèt in ſtatuto non expreſsè dicit Soc.in conſi.ix.volu.iij & conſ.xxx.vol.j.Roma.& Alex.in l.j.C.de ſucceſ.edict. Cor.conſilio xcviij.vol.ij.Iaſ.conſ.cxlj.vol.ij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.artic.in xv.q.

57 Et propterea quintò inferri poteſt,vt ſtatutū matrem excludens multò magis cenſeatur amitam excludere.vt tenet Bal.in l.ſi defunctus.C.de ſuis,& legit.Corn.in conſi.cclxxvj.volumin.ij.Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcu.in vj.articu.in viij.quæſt.ver.iij.dubitatur.Rui.conſi.xlvij.volum.iij.

58 Contrarium tenuit Pau.de Ca.in l.ſi defunctus.C.de ſuis,& legit.vbi dicit ꝙ ſtatutum excludens matrem propter agnatos,non excludit amitam propter agnatos.Alex.in conſ.xcvij.volu.ij.Capra in conſ.xcviij.Rui.conſ.xliij.vol.iij.& conſi.xlvij.eod.vol.

59 Et dicit Cor.in conſ.lxxxij.vol.iiij.ꝙ ſtatutum excludens matrem,& cognatos non excludit nepotem ex fratre,ſed omnes iſti tenent illam opin.ꝙ etiam in capite excluſiuo non ſit licita extenſio,à maioritate rationis,quo ad perſonas non expreſſas in ſtatuto.

60 Et declara,quia ſtatutum in hoc caſu latè debet interpretari,quando verba poſſunt conuenire:& propterea ſtante ſtatuto,ꝙ frater excludat ſororem,frater excludet ſororem,ſiue ſit frater defuncti, ſiue ſit frater excluſi.Roma.in conſi.xvj.Georg.Natta in c.quāuis.de pact.in vj.Curt.Iun.conſi,v.

Contrarium tenet Iaſo.& Dec.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Ioan. Anton.Alex.in conſ.cxviij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.arti.in xvij.q.Rui.conſi.xv.vol.iij.

61 Similiter etiam ſtatutum excludens ſorores,excludit etiam ſorores patrueles.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.prin.ver.iij.caſu.ver.item ex prædictis colligitur.

62 Sed intellige iſtud procedere tantummodò quo ad maſculos excludentes,non autem quo ad fœminas excluſas: quo caſu verba non latè debent intelligi.Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcu.in xij.arti.in ix.q.

63 Et hoc procedit,quando verbum commune reſpicit diſpoſitionem,ſecus autem ſi reſpiciat conditionem,quia tunc etiam fœminæ ſub verbo communi continentur.Pau.de Ca.in conſi.ccccxliiij.incip.viſis ſtatutis,ſecundum antiquam impreſſionem.Bru. in loco proximè citato.

64 Et ſtante concluſione prædicta ſtatutum excludens matrem propter agnatos non excludet propter amitam.Cor.conſi.ccxxiiij.vol.ij. Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xij.arti.in ix.q.Maria.Iun.conſi.clxxxvj.vol.ij.& conſ.xxx. vol.j.Rui.conſ.xxij.vol.iij.

65 Sicuti etiam ſi ſtatutum excludit cognatos propter agnatos,non excludit propter amitam.Brun.in loco proximè relato.Maria.Iun.conſil.xxx.vol.j.

66 Prout etiam amita non excludet fratrem vterinum.vt per Brun.in præfato loco.Maria.Iun.conſi.cxxxvj vol.ij.

67 Item filius ſororis licèt æquiparetur agnatis,non tamen matrem excludet,Bal.in l.meminimus.C.de legit.her.Brun.in loco ſuprà citato.

68 Et propterea ſtante ſtatuto,ꝙ ſtantibus ſucceſſoribus maſculis mater excludatur,nec frater vterinus,nec auus maternus,vel alius de linea matris eam excludet.Bal.in l.maximum vitium.C.de lib.præte.Brun.in loco ſæpius citato.

69 Et ſimiliter ſi ſtatutum præfert matri cōiunctos ex linea materna vſque ad quartum gradum,fœmina agnata intra illum gradū ipſam matrem non excludit.Signo.Homod.in conſ.ccxxvij.Maria.Iun.conſilio clxxxvj.vol.ij.

70 Dicit etiam Brun.in loco ſupradicto,ꝙ ſtante ſtatuto,vt extantibus maſculis ex latere paterno mater excludatur,non excluditur per fratrē vterinum,nec ſimiliter ſoror conſanguinea per fratrem vterinum.

71 Et propterea dicit Rui.conſ.xvj.vol.iij.ꝙ ſtatutum excludens matrē excludit etiam ſororem vterinam.

72 Dicit etiam Brun.in loco ſupradicto,ꝙ ſi ſtatutum diſponit, vt parentes ex progenie,& linea paterna excludant matrem,intelligitur de agnatis,non autem de cognatis.Maria.Iun.conſi.liij.vol.ij.qui generaliter loquitur in ſtatuto fœminas excludente.

73 Et ideò neptis ex filio non venit ad excluſionem matris.Paul.de Ca.conſi.ccccxviij.ſecundum antiquam impreſſionem.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in xij.arti.in xix.q.

74 Et ſimiliter ſi ſtatutum excludit matrem propter heredes maſculos,intelligitur de filiis,vel nepotibus ex filiis.Pau.de Ca.in conſ.xcviij.ſecundum antiquam impreſſionem.Brun.in xij.arti.in xix.q.

75 Et no.ꝙ ſtatutum excludens filias propter agnatos primi gradus,intelligitur de agnatis primi gradus reſpectu ipſius filiæ.Cur.conſ.vj.Bru.in xiij.arti.in xvij.q.

76 Et ſimiliter quādo ſtatutum excludit coniunctos ex latere patris,intelligitur de cōiunctis ex parte patris illius,qui vult ſuccedere,non autē ex parte patris ex perſona defuncti.Brun in vj.arti.in viij.q.prin.ver.v.quæro,an ſtatuto præferente,&c.& idem dicit Rui.conſ.xv.vol.iij.

77 Et concludit etiam Brun.in xij.artic.in xiiij.q.quòd ſtatutum excludens fœminas propter maſculos debet intelligi propter maſculos eiuſdem gradus.

78 Amplia,quia ſtatutum excludens dotatam à patre,vel à fratre intelligitur excludere tales ſic dotatas non modo ſtantibus fratribus, ſed etiã ſtante patruo,vt per Brun.in xij.artic.in xvj.q.ver.tertius caſus.

79 Nonnulli autem in hac materia voluerunt,vt ſtante ſtatuto,ꝙ frater excludat ſororem non modò intelligatur de fratre vtrinque cõiuncto, ſed etiam de fratre cõſanguineo tantùm:vt tenet Roma.in conſi.ccccxj.& Iaſ.conſi.lxvij.vol.j.

In contrarium tamen multa adducit Brun.in xij.arti.in xviij.q.

80 Et ideò Corne.in conſi.cclxxix.volum.iiij.tenet , vt ſtatutum diſponens,quòd ſoror excludat matrem,intelligatur etiam ſi ſit conſanguinea tantum.

81 Declara,quia ſub iſto ſtatuto non comprehendetur frater vterinus; prout tenet Brun.in xij.artic.in xviij.q.in prin.qui etiam declarat.& Pariſ.conſi.lxxxiiij.vol.iij.Maria.Iun.conſi.v.vol.j.& in conſi.j.nu.51.vo.j.Rui.conſi.xxij.vol.iij.

82 Sed ſi ſtatutum excluderet deſcendentes ex fœminis,non tamen excluderet fratres vterinos.Grat.conſi.xix.vol.j.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Statutum inhabilitans perſonam habilem ad diſponendum,an operetur ſi illa perſona contrahat extra territorium ſtatuentium.

1 STATVTVM fauorabile inhabilitans perſonam habilem de iure cõmuni ad diſponendum vel in vltima voluntate,vel inter viuos, operatur etiam ſi perſona prohibita ſubdita ipſis ſtatuentibus contrahat vel diſponat in vltima voluntate extra territorium ipſorum ſtatuentium.Bar.in l.cunctos populos,ver.circa primum.ibi,aut ſtatutum eſt prohibitum in perſonam. C.de ſum.Trini.in l.ſi duo.in fi.ff.de admini.tut.& in l.ex caſtrenſi.ff.de caſtr.pecul.Bal.conſi.lx.vol.v.Caſſan.conſi.xxj.Alex.conſi.cxvj.nu.6.vol.vj.& conſi.xlj.vol.v.Calca.conſi.xxxiij.

Barb.conſi.fi.vol.iij.vbi dicit iſtam communem opin.Caccial.in d.l.cunctos populos.

Roch.de Cur.in c.fi.de conſue.vbi dicit hanc opin.cõmunem.Are.qui declarat conſi.liiij.& in conſi.lxxiij. Capra conſi. cxliiij.licèt non firmet.Cor.conſi.lxxxix.vol.iij.Bal.in conſi.ccccxviij.vol.iiij.Rui.conſi.liij.vol.ij.& conſi.cl.vol.iiij.

2 Contrarium,ꝙ non ſit faciẽda diſtinctio an ſtatutum ſit fauorabile, vel odioſum,ſed vtroque caſu extendi ad bona alibi exiſtentia: tenuit Signor.Homod.conſi.clxvj.ver.item ſecunda non placet,

3 Primò Amplia,nam talis inhabilitatio à ſtatuto inducta operatur quo ad omnia bona etiam ſita extra territorium ſtatuentium.ita ſentit Bar.in d.l.cunctos populos.ver.circa.ibi,aut ſtatutum eſt prohibitiuũ.& Are.ibi expreſsè.Roman.in conſi.xxxix.in ij.dubio,Tiraq.de legib. connub.tamen non firmat in xxix.q.ſed in xxvij.q.illud firmat expreſſè.Cur.conſi.ix.Bal.conſi.lx.vol.v.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.artic.in j.q.Rui.in conſi.xxxix.vol.j.

4 Primò Limita,quando diſpoſitio fit extra territorium,& confertur in ſubditum,vt dicebat Bal.in l.fi.ff.de iuriſ.om.iudi.vel in ſcientem tenorem ſtatuti,ſecus ſi ignorauit,prout nõ ſubditus præſumitur ignorare:ita dicebat in contractu vltro citroque obligatorio.Zacar.de Triuiſanis,quem refert,& ſequitur Pe.de Anch.in c.j.ver.hanc partem.de cõſti.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.cunctos populos.& conſi.cxvj.num.6.vol.vj.& conſi.xlj.vol.ij.Caccial.in l.cunctos populos.Pariſ.conſ.xcix.nu.55.& ſeq.vol.j.Rui.conſi.xxxj.vol.iiij.& conſi.clx.volu.iiij.qui ampliat.Gram.deci.ciij.nu.178.& ſeq.vbi ampliat.

5 Contrarium tam reſpectu ſcientis,quàm ignorantis,tenuit Roch.de Cur.in c.fi.de conſue.vbi dicit communem.

6 Tenendo primam opin.Sublimita,ſecus eſſe in diſpoſitione vltimæ voluntatis,nam in contractu loquuntur Doct.ſuprà allegati in prima opin.& ita expreſsè dicit Pe.de Anch.in d.c.j.de conſti.Tiraq.de legi.connub.

7 Tamen tribus concurrentibus,ꝙ ſtatutum iſtud prohibitorium non operetur etiam in vltima voluntate,ſ.quando diſpoſitio fit extra territorium,& fit in nõ ſubditum,& bona ſunt ſita extra territorium,tenet Bal.in conſi.ccccxxxix.vol.iiij.ſentit idem Bal.in conſi.ccxxvj.volu.v.ver.ſolutio in hoc puncto:& Capra in conſi.xxj.ver.vnde cum domina Angelica.& in ver.& cum tale teſtamentum.

8 Et propterea dicit Pe.de Anch.in d.c.j.ver.ſed circa perſonas,de conſti.ꝙ habilitatio,& inhabilitatio perſonæ ad teſtandum,vel relinquendum non trahitur ad bona ſita extra territorium ſtatuentium.Cur.conſi.cviij.ver.præterea,& ij.Bal.in l.ſi arrogator,verſi.& facit ad plures q.ff.de adop.

9 Et ſimiliter dicit Bar.in d.l.cunctos populos,ver.interdum verò reperiuntur ſtatuta,ꝙ habilitatio perſonæ facta per ſtatutum non operatur quo ad bona ſita extra territorium.

Sequitur Alex.conſi.cxxviij.vol.j,ergo ſimiliter inhabilitatio perſonæ operari non debet quo ad bona exiſtentia extra territorium.

10 Et ſentit etiam hoc Cor.in conſi.ccxlj.ver.tertiò pro hoc facit.vol.ij.vbi dicit tale ſtatutum odioſum,& propterea non trahi extra territorium.idem tenet Cor.conſ.lxxxix.vol.iij.Pariſ.conſi.xij.vol.iij.& Cor.conſi.lxxxv.nu.8.vol.iij.vbi ꝙ ſtatutum habilitans perſonas non operatur quo ad bona ſita extra territorium.& idem voluit Brun.in tracta.quòd ſtant.maſc.in vj.arti.in j.q.in fi.& voluit Bal.in conſi.cxix.vo.iij.

11 Secundò Limita,quando perſona prohibita mutaſſet domicilium ad locum,vbi tale ſtatutum non viget:ex quo infertur,vt mulier traducta ad domum viri,quia mutat domicilium,nam cenſetur tranſlata ad domicilium mariti,nõ remanet ſub prohibitione ſtatuti ſuæ originis,quo ad bona ſita in loco domicilij.ita dicebat Sali.in d.l.cunctos populos.ver.ſi in perſona.& dicit ita conſuluiſſe,& eius conſilio ſubſcripſiſſe Richard.de Sal.& Io.de Lign.& iſtam limitationem refert,& non impugnat Alex.in d.conſi.cxvj.nu.6.& conſi.xlj.vol.ij.

Contra hanc limitationem tenet Roma.in conſi.xxxix.Iaſ.in l.cunctos populos.& in l.ſi arrogator.ff.de adop.

12 Tertiò Limita,quia tale ſtatutum non operatur quo ad forenſes etiãſi in loco ſtatuentibus ſubiecto contrahant,vel aliàs diſponant.Spe.in titu.de ſententia.§.qualiter.ver.item pone quòd franchenſis.Bar.in l.cunctos populos.ver.& ideò dico.& Bal.ibi.ver.nunc contra.& verſi.vlterius quæro circa.& ver.circa iſtam inhabilitatem.Sal.ver.quæro quid.Pe.de Anch.in c.j.ver.ij.caſu de conſti.Cor.conſi.clij.verſi.confert etiã vol.j.Pau.de Ca.in conſi.xxxij.vol.ij.Iaſ.conſi.lix.vol.iij.Alexan.conſi.xliij.vol.v.Soc.conſi.cclxxxviij.ver.primum probatur.Iaſ.in d.l.cunctos populos.ver.ſecus autem ſi ſtatutum.in repe.ver.limita tamen cõmunc.Corn.conſi.xlv.vol.j.& conſi.xciiij.nume.7.vol.ij.Socin.conſi.cxxviij.vol.iiij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.Tiraquell.de legib.connub.Caſſa.in conſi.xix.Caccial.in l.cunctos populos.ver.item dicit,

13 Prout etiam econuerſo talia ſtatuta non operantur in fauorem forẽſium.Pariſ.in conſi.xij.nu.24.vol.iij.

14 Amplia hanc limitationem,vt etiam quo ad bona ſita in territorio non operetur tale ſtatutum prohibitiuum.vt dicit Pe.de Anch.in d.c.j.ver.ij.caſu.de conſti.Tiraq.de legib.connub.in xxviij.q.Caſſa.in conſue.Burg.Curt.in c.fi.de conſue.Alex.in conſi.xliiij.vol.v. Caſſa.conſi.xix,Rui.in conſi.cxcij.vol.ij.& conſi.cxcv.vol.ij.

15 Sublimita,quia inhabilitatio inducta per ſtatutum non ſimpliciter, ſed propter certam ſolennitatem non ſeruatam operatur etiam quo ad forenſem contrahentem in loco ſubiecto ſtatuentibus.Bal.in repe.l.fi.ff.de iuriſd.om.iudi.refert,& ſequitur Aret.in conſi.lxxiij.Iaſ.in l.cunctos populos.ver.ſecundum dubium.Cor.conſi.lxiiij.volu.iij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſtitia,& iure.Ruin.conſilio ccj.volumine primo.Abb.conſi.lij.volum.ij.Iaſo.in conſi.lix.volum.iij.Goz.conſi.xlix.nu.15.& ſeq,

16 Et pro hoc facit,nam ſtatutum,quòd contractus,ſiue inſtrumẽta.infrà certum tempus regiſtrentur,locum habet etiam quando cõtractus ſunt facti per forẽſes in loco ſubdito ſtatuentibus.Abb.conſ.lij.ver.his non obſtantibus,vol.ij.Cor.conſi.clxxxv.vol.ij.Imol.in c.quod clericis.de foro compe.

Contra hanc ſublimitationem tenet Oldra.conſilio ccxlviij.Imol.in c.quod clericis.verſic.ſi autem reſpiceret perſonam.de foro compe.

17 Poteſt ita pro concordia diſtingui , quia prima opinio habet locum quando ſtatutum non inhabilitat principaliter perſonam,ſed tantummodò actum ob nõ ſeruatam ſolennitatem:ſecunda autem opinio habet locum quando ex huiuſmodi prohibitione in conſequentiam comprehenderetur perſona ipſius forenſis.Iaſ.in conſi.lviij.& in conſil.lix.vol.iij.Caccial.in l.cunctos populos.nu.98.& ſeq.C.de ſum.Tri.Rui.in conſi.xxxix.nu.16.vol.j.

18 Secundò Amplia,vt etiam idem ſit in legitimanda perſona inhabili de iure communi,quia talis habilitatio non extenditur ad forẽſem.ita Bar.in l.j.ff.de tut.& cura.dat.ab his.ver.item no.ex hac l.Bal.ibi.ver.circa quæ quæro,& in l.cunctos populos.verſi.ſed circa hoc dubitatur.& ibi Sal.ver.quid ſi circa habilitatem.C.de ſum.Tri.Pe.de Ancha.in c.j.de conſti.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.

19 Et idem ſi ſtatutum prouidet in totum illi , qui de iure communi ad partem tantum admittebatur,prout quando dicit ſtatutum,vt primogenitus in totum ſuccedat.vt per Abb.in c.quod clericis.ver.& ideò ſi ſtatutum laicorum.de foro compe.

20 Limita,quia etiam in ſubdito talis habilitatio non operatur extra territorium.ita Bar.in l.cunctos populos.ver.interdum verò reperiuntur ſtatuta.refert,& ſequitur Alex.in cõſ.cxxviij.ver.ſiue dicamus.vo.j.

21 Quartò Limita,quando perſona inhabilitaretur non ſimpliciter,ſed ne actum faceret ſine certa ſolennitate,nam valeret cõtractus abſque illa ſolennitate ſi contraheret quis extra territorium,dummodò non in fraudem,ita Areti.conſilio liiij.in conſilio lxxiij.Corne.conſi.ccxlj.volum.ij.allegat conſilium Bal.cum ſubſcriptionibus illuſtrium Doctor.

Capra conſi.cxliiij.Iaſ.conſi.lix.vol.iij.Bal.in conſi.ccccxviij.volu.iiij. Caccial.in l.cunctos populos.Rui.in conſi.ccj.vol.j.Rui.conſi.liiij. vol. ij.Tiraq.de legib.connub.

Licèt teneat contrarium Rui.in conſ.clx.vol.iiij.

22 Secus,quando in fraudem exiret territorium.Caccial.in d.l.cunctos. ver.quando verò.C.de ſum.Trinit.

Et hæc ſunt, quæ ad primam partem concluſionis pertinere videntur.

23 Si verò ſtatutum continet prohibitionem perſonæ odioſam non autem fauorabilem,tunc nõ operatur extrà territorium.Bar.in l.cunctos populos.ver.aut ſtatutum cõtinet.C.de ſum.Tri.& ibi Bal.ver.ſed hic quæro de effectu.Cor.cõſi.cxv.vol.ij.idem voluit Bal.in l.ij.in fi.ver.& ideò ſi conſuetudo.C.quæ ſit long.conſuet.

Pet.de Anch.in c.j.ver.quid in ſucceſſione.& ver.quæro iuxta prædicta,vbi dicit communem,de conſti.

Alexand.conſi.xvj.vo.j.vbi dicit iſtam cõmunem*opi.Pau.de Ca.in conſi.lij.vol.ij.Iaſ.conſi.clxiij.vo.ij.Cor.conſi.lxxxix.vol.iij.Card.conſi.ij.item præſuppoſito.vbi dicit hoc eſſe indubitatum. Cald.conſ. xvij. de conſti.Corn.in conſi.ccij.verſi.nec prædictis obſtat.volu.ij.in conſi. lxxxv.ver.hinc dixit Bal.vol.iij.

Dec.qui dicit iſtam partem communem in conſi.cccxiiij.in fi.Dec. Neap.clix.Fel.in c.poſtulaſti.de foro compe.Soc.conſi.xxxvj.vol.j.Io. Ant.Alex.in conſi.lxxj.in fi.& conſi.cxxxvj.

Signorol.Homod. conſi.clxvj.qui plus voluit, ꝙ ſi maior pars ſit in loco non ſubdito ſtatuentibus,ſuccedat tam in illis,quàm in aliis ſubiectis in territorio ſtatuentium.Abb.in c.poſtulaſti.nu.11.de foro compe.

Brun.qui dicit communem in tract.quòd ſtant.maſc.in viij.articulo, in xxv.quæſt.

Pariſ.qui dicit communem conſi.lxviij.vol.ij.& conſi.xij.volu. iij. Ruin.conſi.cxx.vol.j.& conſi.cxcv.vol.ij.& conſi.xlviij.vol.iij.Berous. q.cxvij.Corn.conſi.xciiij.nu.9.vol.ij.Card.in c.fi.in fi.de conſue.qui loquitur quando fœmina non ſubiacet ſtatuentibus. Bal.cõſi.cxxxj.verſ. nunc venio ad bona.vol.ij.Pau.de Ca.conſi.xxxij.vol.ij.

24 Contrarium,ꝙ trahatur ad omnia bona vbicunque poſita ſtatutum inhabilitans aliquas perſonas ſubditas ad ſucceſſionem,tenet Io.Cald. conſi.xxiiij.in tit.de teſta.maximè vt dicitur ibi ſi tam defunctus,quàm perſona excluſa eſſet ſubiecta ſtatuentibus.Soc.in conſi.cclxxxviij.ver. ij.quia magiſter,in conſi.xxxj.vol.j.Sal.in l.cunctos populos,ver.or attende.Geor.Na.in c.quamuis.de pact.in vj.& in tract.ꝙ ſtant.maſcul. in iiij.q.quartæ q.princ.Signor.Homod.in conſi.clxvj.ver.item ſecunda non placet.Cur.Iun.ꝙ ſtatutum ſit fauorabile,& propterea operetur vbique in conſi.ix.Io.Ant.Alex.conſi.xvj.& conſi.xlv.

25 Hoc tamen negari non poteſt,ꝙ per expreſſam diſpoſitionem ſtatutum non poſſit excludere perſonam ſibi ſubiectam à ſucceſſione etiã in bonis exiſtentibus in alieno territorio.Roch.in d.c.fi.de conſuetu.in prin.Rui.in conſi.xxxix.vol.j.

26 Amplia primam opin.communem,vt ſtatutum excluſiuum filiarum non operetur,niſi quo ad bona intra territorium ſtatuẽtium ſubiecta, quia ſi teſtator fecerit teſtamentum filia præterita,licèt filia non poſſit dicere nullum in loco,vbi viget tale ſtatutum,tamen quo ad bona extra territorium exiſtentia,poterit dicere teſtamentum nullum.Brun. in tract.ꝙ ſtant.maſc.in iiij.q.in ij.membro principali.

27 Limita iſtam partem,vt per Beroum.q.cix. videlicèt vt in muliere nupta debeat attendi in hoc caſu domicilium originis,non autem ſtatutum domicilij,& originis mariti.

28 Limita ſecundam partem,quando tam decedens,quàm perſona excluſa ſubſit ſtatuentibus,ſecus,quando perſona excluſa non ſubiacet. Io.Calde.conſi.ſuo xliiij.in addi.in tit.de teſta.

29 Primò Limita principalem concluſionem huius ſecundæ partis,videlicèt vt ſtatutum odioſum non operetur extrà territorium, quia etiã forenſis ſubiacet huic ſtatuto odioſo excludenti certas perſonas à ſucceſſione,quo ad bona ſubiecta territorio ſtatuentium.ita Pe.de Anch. in c.j.ver.quæro iuxta prædicta de quæſt.de tali,de conſti.vbi dicit iſtã eſſe communem opin.& ita conſulendo tenuiſſe Bal.in conſi.ſuo.

Et ſentit Lap.in alleg.xcj.in iiij.dubio.& iſtam dicit cõmunem Alex. ſiue ſtatutum loquatur in rem,ſiue in perſonam in conſi.xix. verſi.non obſtat & iij.vol.vj.& conſi.cxj.nu.8.vol.vij.

Cur.conſi.v.nu.42.ver.ad ſeptimam reſpondetur.vbi dicit communem.iſtam ſequitur Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.artic.in j.q.

Grat.conſi.xxj.vol.j.vbi dicit iſtam communem opinionem.

30 Iſta prima opinio proculdubio procedit, quando forenſis habebat incolatum in loco ſtatuti:ita Alex.conſi.xix.volu.vj.Gozad.conſi.xlix. nu.13.Pariſ.conſi.xij.vol.iij.Grat.conſi.xxj.vol.j.

31 Contra principalem limitationem ſentit Bar.in d.l.j.verſi.ſed poſſet dubitari.C.de ſum.Trini.vbi tenet ꝙ forenſes non ſubditi conſuetudini Anglicanæ ſuccedunt in bonis in Anglia exiſtentibus,etiam nõ ſecundum conſuetudinem Anglicanam.& Abb.in c.quòd clericis.num. 32.de foro compe.Anch.conſi.clxix.in fi.Pau.de Ca.conſi.xxxij.vol.ij. Io.Cald.conſi.xxxiiij.de teſta.Alex.conſi.xliiij.vol.v.Barb. conſi.lxxv. vol.iij.Fel.in c.poſtulaſti.de foro compe.

Roch.in c.fi.de conſue.vbi dicit iſtam communem. Pariſ.conſi. [illegible] vol.iij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.Rui.conſi. cxx.vol. in prin.vol.j.& conſi.xlviij.vol.iij.& conſi.xlix.eod.vol.Iaſ.conſi.l[illegible] vol.iij.Cor.conſi.xciiij.nu.9.vo.ij.qui ampliat etiamſi decedens ſit ſubiectus ſtatuentibus,& bona ſint in territorio.

32 Secundò Limita principalem concluſionem, quando quis haberet maiorem partem bonorum in loco ſtatuti,quia tale ſtatutum operatur etiam quo ad bona alibi ſita.Io.de Anan.conſi.iiij. in iij.dubio.Gozad. conſi.xlix.nu.12.Pariſ.conſi.xij.nu.15.vol.iij.

Contrarium Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.& in c.ij.§. ſtatuto,de conſt.in vj.

33 Tertiò Limita,quando ſtatutum loquitur in rem.Io.Crot.in l. omnes populi.ff.de iuſt.& iur.in c.ij.§.ſtatuto.de conſt.in vj.Tiraq.de iur. primog.q.xlv.nu.4.& ſeq.

34 Quartò Limita,quia quo ad mobilia exiſtentia extra territorium,vt reportarentur ad locum territorij,ſtatutum operatur.Brun.in tracta.ꝙ ſtant.maſc.in viij.artic.in ij.q.

35 Quintò Limita,ſi ſtatutum eſſet loci dominantis,& bona eſſent in loco illi ſubiecto,vbi contrarium ſtatutum vigeret.vt per Brun.in viij.articu.in xxv.q.

36 Sextò Limita,ſi tranſtuliſſet domicilium in locum ſuperiorem,& bona eſſent in loco ſubiecto.Brun.in viij.artic.in xxv.q.in fi.

37 Et circa hanc ſecundam partem ſimiliter nota,quia ſtatutum excluſiuum non cenſetur prouidere forenſi.Alex.conſi.xlj.in fi.vol.vij.Soci. conſi.cxxviij.vol.iiij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.artic.in j.q.Barb. conſi.lxxv.vol.iij.Roch.in c.fi.de conſue.Alex.conſi.xliiij.vol.v.Ioan. Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.

38 Contrarium,vt quo ad bona ſubiecta ſtatuẽtibus ſtatutum proficiat forenſi:conſuluit Alex.conſi.cxj.vol.vij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Statutum,vt primogenitus ſuccedat in omnibus bonis,an operetur in bonis etiam extra prouinciam exiſtentibus.

1 EX prædictis decidi poteſt quæſtio per antiquos diſputata, nam ſtante conſuetudine in Anglia ꝙ primogenitus ſuccedat in omnibus bonis,& deceſſerit pater familias, qui habebat bona & in Anglia,& in Italia,in qua patria omnes filij æqualiter admittuntur, dubitatum fuit qualiter huic patri familiæ decedenti ſuccedatur.& Bar.in d.l.cunctos populos.ver.ſed poſſet dubitari.C.de ſum.Tri.diſtinguit plures caſus,ex cuius dictis eliciũtur plures concluſiones,quarũ prima eſt,ꝙ ſi conſuetudo Angliæ,vt primoge. ſuccedat,diſponit in rem,vt putà ꝙ bona decedentium deueniant ad primogenitum,tunc ipſe cõcludit,vt quo ad bona ſita in Anglia ſit ſeruanda conſuetudo Anglicana,quo verò ad bona ſita in Italia, diſpoſitio iuris communis ſeruari debeat.

2 Quod procedit ſecundum eum etiam ſi aliàs decedens non ſit ſubiectus ſtatuentibus:& hoc etiam videtur ſequi Cald.in conſi.xvij.Alex. conſi.xliiij.vol.v.Anch.conſi.clxiij.Rui.conſi.xlix.vol.iij.

3 Quinimò Io.Crot.in c.fi.§.ſtatuto.de conſt.in vj.tenet talem cõſuetudinem ſeu ſtatutum in rem ſcriptum operari etiam quo ad bona alibi ſita,quòd tamen prorſus repugnat intentioni Bar.& aliorum.

4 Contrarium,vt non ſit differẽtia an diſpoſitio loquatur in rem, vel in perſonam:voluit Soc.in conſi.xxxvj.Georg.Natta in tracta.de ſtatuto quòd ſtant.maſcu.in q.iiij.quartæ q.principalis.& in c.quamuis.de pact.in vj.

Goza.qui dicit ita communiter teneri in conſi.xlix.

5 Secunda Concluſio Bar.in loco ſuprà allegato eſt talis,vt ſi conſuetudo reſpiciat perſonam,& decedens ſit ſtatuentibus ſubiectus,tunc ſimiliter quo ad bona ſita in Anglia ſeruatur cõſuetudo, Anglicana:quo verò ad bona ſita in Italia ſeruatur diſpoſitio iuris cõmunis:quam etiã opin.ſequitur Bal.in d.l.cunctos populos.ver.venio ad ſecundũ.Calde. conſi.xvij.de conſti.Anch.in c.canonum ſtatuta.ver.& per iſta ſoluitur quæſtio.de conſti.Floria.in d.l.cunctos populos.C.de ſum.Tri.Cor.cõſi.cxv.vol.ij.Alex.conſi.cxxviij.vol.j.& conſi.xliiij.vo.v.Iaſ.conſ.clxiij. vol.ij.Soc.conſi.cclxxxviij.vbi dicit communem.& conſi.ccxcij.Roch. in c.fi.de conſuet.Gozad.conſi.xlix.Iaſ.in l.re coniuncti. verſi.xj.caſus eſt.ff.de leg.iij.Pe.de Anch.conſi.clxiij.

6 Signor.Homod.conſi.clxvj.verſi.ſed circa præmiſſa.vbi dicit, quòd duo cõcurrere debent,& quòd is,qui ſuccedere vult,ſit ſubiectus ſtatuẽtibus,& etiã quòd decedens,de cuius bonis agitur,ſit ſtatuentibus ſubiectus.Pau.de Ca.in l.nutritoribus.C.commu.de ſucceſ.Ruin.in conſi. cxcv.vol.ij.& conſi.xlviij.vol.iij.Bero.q.cxvij.Tiraq.de iur.primog.q. xlv.nu.4.& ſeq.gl.conſue.

7 Contrarium,vt talis conſuetudo operetur etiam in aliis bonis vbicũque exiſtentibus,tenuit Sal.in l.cunctos populos.de ſum.Trin.Calcan. conſi.xxxiij.Soc.in conſi.xxxvj.vol.j.

8 Tenendo primam opin.magis communem,Limita,vt non habeat locum

locum niſi quando decedens erat ſubditus & bona erant in territorio ſtatuentium,& non aliàs.Rui.in conſ.xxxix.numer.16.verſi.ne obſtat.volum.j.

9 Secundò Limita,vt procedat tātummodò quo ad bona immobilia, non autem quo ad iura,& actiones.Berous.q.cix.nu.4.

10 Similem quæſtionem determinat Lap.in allegatione ſua xcj.qui tenet,ꝙ conſuetudo Anglicana,vt marito moriente ſuccedat vxor in tertia parte bonorum,non operatur quo ad bona exiſtentia extrà territorium Anglicanum:refert,& ſequitur Iaſ.conſi.clxiij.vo.ij.& ponit Car.in c.fi.in fi.de conſue.Roch.in c.fi.de conſuet.Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de inſtru.edit.§.compendioſè.ver.quid ſi de conſuetudine.Pet.de Anch.conſi.clxiij,Signoro.Homod.conſi.clxvj.verſ.& pro hoc determinatur.

11 Tertia Concluſio Bar.in loco præallegato eſt,vt ſtatutum,vel cōſuetudo diſponens in perſonam non comprehendat non ſubditum ſtatuētibus,etiam quo ad bona exiſtentia in territorio ſtatuentium: ſequitur Calde.conſi.xvij.de conſti.Imo.in c.quod clericis.ver.ſi autem reſpiceret perſonam.de foro compe.Soc.conſi.cclxxxviij.& conſ.ccxcij.Alex.conſi.xliiij.vo.v.Roma.conſi.cxcv.vo.ij.& conſi.xlix.vol.iij.

12 Signoro.Homod.conſi.clxvj.qui intelligit, quando non deceſſit in loco ſtatuētibus ſubiecto is,de cuius ſucceſſione agitur,ſecus verò ſi in loco deceſſerit ſtatuentibus ſubiecto.

13 Limita ſecundùm Calcan.conſi.liij.nu.13.ver.non obſtat diſtinctio, quando conſuetudo reſpiceret locum,vel indefinitè loqueretur:ſecus ſi ſpecificè perſonas reſpiceret,vt ibi per eum.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Papa ſi omnia ſtatuta præter ea,quæ ſunt contra libertatem eccleſiæ confirmet,an omnia alia inualida,& iniuſta cenſeatur confirmaſſe.

1 FVIT dictum Bal.in c.j.in prin.in tit.per quos fiat inueſt. ꝙ ſi Papa in confirmatione excipiat ſtatuta cōtra libertatem eccleſiæ,omnia alia ſtatuta aliàs iniuſta,& inualida cenſentur confirmata:& iſtam opin.ſequitur Cor.in conſi.ix.vol.iij.& conſ.lij.vo.j.Iaſ.in l.fi.in fi.ff.ꝙ quiſque iur.Caſſan.in con.iij.Rui.in conſi.ciiij.vol.iij.& conſi.100.vol.iij.& conſi.cxliij.volu.iij.& conſi.lx.vol.iiij.

2 Et pro iſta opinio,facit tex.in c.qui ad agendum.§.j.& ibi Domi.& alij not.de procur.in vj.vbi licèt aliàs procurator generalis non poſſit exercere ea,quæ requirunt ſpeciale mandatum, tamen ſi in mandato exprimatur aliquid requirens ſpeciale mandatum, clauſula generalis poſtmodum appoſita operatur,vt ſint permiſſa omnia ſpeciale mandatum requirentia,Dec.in l.j.ff.de reg.iur.Fel.ex mente Rot.in c.ſuper literis.de reſ.Rui.conſi.100.vol.j.Maria.Iun.in conſi.50.nu.12.vo.ij.Tiraq.de retract.lignag.in fi.nu.95.

3 Declara hanc partem,quia ſi ciuitas confirmat omnia ſtatuta alicuius loci ſibi ſubditi,præterquam ſtatuta contraria ſtatutis ciuitatis confirmantis,non intelliguntur confirmata ſtatuta contraria,quæ etiā non tendunt in præiudicium illius ciuitatis,Pau.de Ca.in conſi.cxxix.vol.j.ſequitur Aimo'in conſi.iij,nu.17.

4 Contrarium,in principali concluſione ꝙ talis exceptio non confirmet ſtatuta aliàs iniuſta:tenet Areti.in conſi.viij.& in l.ꝙ ſeruius.ff.de acq.poſ.Alex.in conſi.xviij.vo.vj.Io.Ant.Alex.in conſ.50.Are.& Clau.in l.legata inutiliter.ff.de adim.lega.Alex.in conſi.xxxviij.vo.iiij.Feli.in c.ex parte.de reſ.Pariſ.conſi.xix.vo.j.& conſi.xxxiij.vol.iij.Rui.conſi.cxxvij.vol.iiij.& iſta opi.verior de iure videtur.

5 Pro qua facit,nam exceptio nō facit,vt generalis diſpoſitio comprehendat ea,quæ aliàs non comprehenderentur non appoſita exceptione.Alex.in conſi.xxxix.vo.iiij.& conſi.xviij.nu.9.vol.vj.Bertr.in conſi.lxxxvj.vol.iij.Grat.in conſ.xxxiij.vol.j.& conſi.cxiiij.eod.vo.Ruin.conſi.ciij.vol.iij.latè comprobat hanc partem Cagno.in l.j.num.29.& pluribus ſeq.ff.de reg.iur.

Et propterea per talem exceptionem non veniunt ſtatuta annullantia iuramentum.Rui.in conſi.lx.vol.v.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Statutum,vt creditor non petat debitum vltra certum tempus, an operetur ſtante iuramento in contractu.

1 TENENT communiter Doct.ꝙ ſtatutum,vt ſi creditor nō petierit quod ſibi debetur infrà certum tempus,excludatur à ſuo credito,non habet locum in debito iurato, ſecūdùm Ang.& Roma,& Iaſ.in l.nam & poſtea.§.ſi is qui temporali.ff.de iureiur.per illum text.& Roma.in l.naturaliter.ff.de vſucap.& Cæpol.caut.xx.Fel.in c.fi.de præſ.Iaſ.in addit.ad Chriſtoph.Porc.inſti.de vſuca.Hipp.in ſing.cxlj.deci.Tholo.& ibi apoſtil.ccxx.Grat.in conſi.xlj.vol.j.Boer.deci.cccxxviij.

2 Et propterea dubitatur an iſtud procedat tam in iuramento promiſſorio,quàm in aſſertorio,& deciſorio:& certè ſi conſideramus rationē, per quam mouentur Docto.in l.nam & poſtea.§.ſi is qui temporali.ff.de iureiur.ad fundandam iſtam concluſionem,quæ eſt,nam ideò ſtatutum non habet locum in debito iurato,quia iuramentum habet vim litis conteſtationis,vt per illum tex.quæ litis conteſtatio perpetuat actionem:quæ quidem ratio procedit tantum in deciſorio:vt dicitur in d.§.ſi is qui temporali..& in aſſertorio,vt dicit Imo.in d.l.naturaliter.ff.de vſucap.& Lancel.Dec.in l.ij.ff.de iureiur.

3 Et hoc no.quia in omnibus contractibus hodie ferè apponitur iuramentum aſſertorium,videlicet & prædictæ partes iurauerunt prædicta omnia vera eſſe.Alex.in l.ſi cum dotem.§.eo autem tempore.verſi.v.limita.ff.ſo.ma.Gomes in §.item ſi quis poſtulante.inſti.de act. Rui.conſi.cl.vol.iiij.Claud.in l.naturaliter.ff.de vſucap.non autem procedit in iuramento promiſſorio.vt per Doct.allegatos.

4 Sed contrarium puto verius,quia non modo Doct.ſuprà alle.videntur tenere iſtam concluſionem,& loqui in deciſorio iuramēto, ſed etiā in promiſſorio:non ſolùm enim ſe fundant,quia iuramentum habeat vim litis conteſtationis,

5 Sed etiam mouentur alia ratione,videlicet quia diſpoſitio ſimpliciter loquens non cenſetur diſponere in materia iurata,niſi de iuramento fiat expreſſa mentio.vt dicit gl.fi.in c.cùm non deceat.de elect.in vj.Fulg.in conſi.ccxix.incip.viſis.& cōſi.clvj.Pe.de Anch.in conſ.ccxxvj.Alex.in conſi.100.in iiij.vo.& conſi.xxxvij.in iiij.volu.& conſ.xxxviij.in iij.vol.& conſi.cxxv.inci.viſis.eo.vo.Dec.in l.pacta nouiſſima.C.de pact.& in l.de alimentis.de tranſ.Hippo.in ſingu.dxv.& conſi.cvij.nu.11.Cor.in conſi.xxxvj.vol.j.Alex.in conſi.ccv.vo.ij.& in conſ.cxxxvij.vol.vj.& in conſi.lxij.in fi.vol.vij.Soc.in conſi.ccxxxix.Dec.Neap.cxj.in antiq.Iaſ.in conſi.clxxiij.vol.iiij.Alex.in conſi.xxvij.vol.j.qui optimè loquitur in propoſito.& in conſi.xxxvij.volu.ij.Fran.Cur.in conſi.xcviij.

6 Quæ ratio militat etiam in iuramento promiſſorio,& per iſtam rationem mouetur Cor.in conſ.cccxxviij.vol.j.& conſi.clxxx.volu.iij.ad dicendum,ꝙ ſtatutum inducens præſcriptionem debiti non habet locū in debito iurato,idem Balb.in tract.præſcr.in iij.par.& in vj.par.Marc.Ant.Bauer.in tract.de iureiur.& iſtud in ſimili conſiderat Dec.Neap.v.in antiq.vbi ſaluus conductus etiam generaliter conceſſus non proficit in debito iurato.

7 Nec dicatur,ꝙ confirmatio Apoſtolica operetur vt etiam obligatio iurata ſubiaceat ſtatuto:quia reſpondetur,ꝙ confirmatio præſupponit ſtatutum,ꝙ cum non loquatur in iuramento, merito diſpoſitio ſtatuti per confirmationem non extenditur,vt per Alex.in conſi.cxxxvij.vol.vj.Corn,qui loquitur in terminis in conſi.ccxxiiij.volu.iij.Fran.Cur.in conſi.lxvij.

Contra iſtam conclu.tenet Guido Papæ q.cxcix.

8 Tenendo primam opi.Limita,vt iuramentum non excludat præſcriptionem temporis immemorabilis.Maria.Iun.in conſi.liiij.num. 4.& ſeq.vol.j.

9 Et idem eſt in præſcriptione vltra xl,annos.Mari.Iun.in conſi.cxlv.nu.63.vol.j.

10 Sed aduerte tamen,quia ſtatutum noſtrum in reformationibus Alexandri videtur loqui in debito proueniente ex inſtrumento, & tamen illo tempore clarum erat, ꝙ omnia inſtrumenta conficiebantur cum inſertione iuramenti:& ſic videntur implicitè etiā ſtatuentes diſponere in debito iurato,cū loquantur in debito proueniente ex inſtrumēto.

11 Item,quia ſtatutum vrbis infringit probationem,& ſic iuramentum in caſu noſtri ſtatuti non poteſt probari,vt per Soc.in cōſi.ccxxxj.Cor.in conſi.cxxj.vol.ij.Cor.in conſi.lxiiij.vol.iij.Soc.in cōſi.xcvij.Cagnol.in l.ſi librarius.nu.43.ff.de reg.iur.Rui.conſ.lv.vol.v.& ideò ſtatutum noſtrum etiam ad debitum iuratum debet extendi,& iſta erit alia limitatio ad principalem concluſionem.

12 Et not.quia vt generalis confirmatio operetur circa ſtatutum, quod infringit iuramentum,neceſſe eſt, vt ſit facta ex certa ſcientia. Alex.in conſi.xxxviij.vol.iiij.& conſi.xviij.nu.7.vol.vj.Grat.conſi.lxxxiiij.vo.j.& conſi.lxxv.vol.ij.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Statutum contra iuris regulas inducens aliquid contra promiſſorem,an habeat locum in eius heredem.

1 STATVTVM aliquid de nouo inducens contra regulas iuris contra promiſſorem,vel ſcribentem,non habet locū in herede promiſſoris,vel ſcribētis.Ang.in l.poſtulante.ff.ad Treb.Soc.in conſ.cxx.ver.iiij.principaliter.& in conſi.ccxciij.ver.in contrarium tamen facit.& conſ.ccxxxj.ver.confirmatur

hoc

hoc de iure.& in conſi.xxiiij.verſi.in contrarium tamen facit.volu.iij.& in l.qui Romæ.§.Augerius.in tertio notab.ff.de verb.obli.Soc. in conſi. lxxxviij.verſi.j.quia ſtatutum.volu.iiij.Dec.in l.heredem.ff. de regul.iur. Benedic.de Barz.in tract.guarant.in ix.quæſt.primæ partis.Calcan. in conſi.xviij.verſi.xij.hoc etiam. hanc partem ſenſit Fulg. in conſi. clxxix. & illam tenet expreſſe Brun.in tract.de conſtitut.vol.iij.in ix.quęſt.dum tractat de effectu guarantigiæ.Fel.in capitu.quia.G.de iudic.Ruin.conſi. cxliij.vol.v.

2 Contrarium tenet Pau.de Caſt.in d.l.poſtulante. & ibi Imo. ff. ad Trebell. Alex. in conſi. xviij. volu.v.vbi allegat quædam, quæ non faciunt, quia tantum verificant,quòd inſtrumentum habet executionem paratam contra heredem,ſed non loquuntur,quando ſtatutum dat ex priuilegio viam executiuam contra ſcribentem,quia virtualiter attēta diſpoſione iuris communis,ſecundum quam reputatur eadem perſona cum defuncto,ſcriptura ab ipſo herede cenſetur ſcripta,ſed dubitatur an procedat in ſtatuto,quia iſtud eſt per fictionem , & iſta poteſt eſſe ratio, cur magis afficiat ſcriptura ſcribentem,quàm heredem eius.

Sed idem voluit Alex.in conſi.cxviij.volu. vj. Gomes. in §. actiones. inſtit.de actio.Iaſ.idem tenet in l. ſi cui legetur.§.ſi Titio.in tertio not.ff. de legat.j.Iſtam etiam opi.videtur ſequi Io. de Ana.in c.Michael.de vſur. dum ſe remittit ad Imo.in dict.l.poſtulante.vbi tenet contra Ange.ibi.& idem ſentit Bal.in conſi.lxx.verſi.reſpondetur. vol.j.idem voluit Iac.de S.Georg.in l.j.in fin.princ.ff.ſi cert.peta.Iaſo.in l.cùm filiusfamilias.ff.de verb.oblig.Rui.conſi.lviij.nu.6.vol.v.Boer.deciſ.ccxxj.

3 Tenendo iſtam vltimam partem,Limita in herede cum beneficio inuentarij,qui vigore dicti ſtatuti capi non poſſet.Bero.q.lvij.

4 Secundò Limita,quia tale ſtatutum non habet locum contra patrem etiam eo caſu,quo pater pro filio teneretur.Soc. in l. cum filiusfamilias. ff.de verborum obligationib.

De conſuetudine.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Ex conſuetudine interpretatur Contractus.

1 GENERALIS eſt illa concluſio, vt contractus recipiat interpretationem à conſuetudine.l.quòd ſi nolit. §. quia aſſidua. ff.de ædil.edict.l. ſemper in ſtipulationibus.ff.de regul.iur.gl.in l.ſi fundus.§.in commiſſoria.ff.de leg.comm.Io.And.in reg.quod facit. de regu. iur.in ſexto. in mercurialibus. & hoc voluit Bart. in l. nemo. ff. de duobus reis. & in l. domini prædiorum.C.de agric.& cenſ. lib.xj.in l.Pau.in princip. ff.de ſolu. & in l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de regul.jur.in l.impenſæ.ff.de impenſ.in reb.dot.fact.in l. ex parte.ff.de verb.oblig.in l.cum plures.in fi.ff.locat.Bal.in l.libertæ.C.de oper.liber. verſi.circa prædicta.in c.cum M.ferrarien.verſi. & not. argumentum.de conſtitut.& in l.j.verſi.in cōtractibus quatuor conſiderantur.C.de fruct. & lit.expen.in l.j.C.ſi ob publicas penſ.verſ.ſed pone. in l.ſi certis annis. verſi.credo autem.C.de pact.Bal.in l.j.in ij. quæſt.C.pro ſoc.in l.incendium.C.ſi certum petat.in l.inſtrumenta.verſi.quære quidam.C.de fideicom.in l.cum de conſuetudine.in princip.ff.de ll.in l.ſi poſt.in §.ſi creditor.ff.de pignor.act.& in addit.Spec.in tit.de loc.verſ.item & in tertiam generationem.in l.fideicommiſſa.§.ſi ſeruo.ff.de legat.tertio.in rubr. C. de exercit.& in rub.de conſuetu.idem voluit Salic.in l. excepto,C. locat. Abb.in c.cum M.verſi.nota ibi ſicut cōſueuit.de conſt.& in conſ.lxxiiij. vol.j.& conſi.xvj.vol.j.Imol.in c.potuit.de loc.Ang.in §. emphyteuſim. in authen.de non alien.& conſi.lxxxv. & conſi. clxxxiiij. Alex. in conſi. cvij.vol.ij.Barb.in c.cum M.de conſtit.in cap. quo ad translationem.de offic.leg.in conſilio xiiij.volum.ij.& conſi.lj.volum.ij.Feli. in capit.cum M.de conſt.Iaſo.in l.vt liberis. C.de collat.in l.certi condictio. §.ſi nummos.ff.ſi cert.petat.in l.diem functo. ff. de offic. aſſeſſo. Brun. in tracta. quòd ſtant.maſc.in quinto articu.in xj.quæſt.Roma.in conſi. cxiij. Andræ.de Iſern.in cap.j.ex quib.cauſ.feud.amittit.Aretin.in conſi.xj.Rom. conſi.xciij.Guald.loco xxij.Gomes in capit.j. de conſtit. in ſexto.Zaſ.in conſi.xvij.volum.j.Caſſan.in conſuet.Burgund.Iaſo.conſilio xx.volum. j.Hippol.in ſing.ccccxxv.& ſing.ccccxcv.Bertrand.conſilio cxxvj. vol. j.& conſilio cxxxviij.& conſilio clxxvij.volum.j.Hiſpan.in rubr.de donat.inter vir.& vxor.§.vj.numero 4.& ſeq.& multa congerit Io. Nicol. in l.generaliter,numero 61.& ſeq.C.de ſecundis.nupt. Tiraq. de retract. lignag.§.j.in gl.xviij.nu.73.Rui.conſi.lxxiiij.volu.j.& conſi.ciiij.volu.v.

2 Ex qua concluſione infertur, vt in contractu emptionis & vēditionis debeat attendi cōſuetudo.l.ſi fundus.ff.de euictio.Bar.in l.ex ea parte.ff. de verb. obli.Bart.Pau.& alij in l.cunctos populos.C. de ſumma Trinit. Bald.in l.inſtrumenta.C.de probat.

3 Amplia, vt idem dicendum ſit in venditione gabellarum.Barto.in l.j. C.de paſc.pub.vel priu.libro xj.Bertachi.in tract.de gabel.in iij.q. ſecundæ partis.Rui.in conſi.lxxiiij.vol.j.

4 Secundò Infertur, vt in locatione, & conductione ſit inſpicienda conſuetudo,text.in l.excepto.vbi Bald.Sali.& alij.C.locat. Bart.in l.penult.ff.de impenſ.in reb.dot.fact.Socin.in conſi.xcix.volu.j. Alex.conſi. cvij.vol.ij.

5 Amplia,vt hoc procedat etiam in locatione operarum.Bar.in l.j.§.ludi quoque.ff.de var.& extraord.cognit.

6 Tertiò Infertur,vt idem dicendum ſit in contractu ſocietatis. Bald.in l.j.C.pro ſoci.Petr.de Vbald.in tract.de duob.fratr.in vj.par.

7 Quartò Infertur, vt conſuetudo etiam in ſtipulatione debeat attendi. l.ſemper in ſtipulationibus,vbi latè Dec.Cagnol.poſt alios.ff.de regulis iuris.

8 Quintò Infertur,nam etiam donatio recipit interpretationem à conſuetudine.Hiſpan.in rubr.de donat.inter virum & vxor.in §.vj. nu.2.& ſeq.Ioan.Nicol.in l.generaliter.num.69.C.de ſecund.nupt.Bertr. conſi. ccxc.nu.13.vol.iij.

9 Sextò Infertur,vt & in conceſſione emphyteuſis attendamus conſuedinem.Bal.in l.ſi certis annis.C.de pact.Abb.in conſi.lxxiiij. vol.j. Ang. in conſi.clxxxiiij.Iaſ.in l.certi condictio.§.ſi nūmos. nu. 16.ff.ſi cert.pet. Zaſ.in conſi.xvij.nu.19.volu. j.Hipp.in ſingu.ccccxxv. & ſing. ccccxcv. Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xj.q.Pariſ.conſi.xiij.volu.j.Rui. conſi.clx.nu.12.& ſeq.vol.j.

Et idem in emphyteuſi eccleſiæ tradit Alex.in conſi.cxxiiij.vol.v.Dec. in l.ſemper in ſtipulationibus.nu.8.ff.de regul.iur.

10 Septimò Infertur,vt idem dicendum ſit in conceſſione feudi. Brun. in tract.quòd ſtant.maſc.in v.artic.in xj.q.Lofred.con.j.nu.118.gl.conſuet. Biturig.Pariſ.conſi.xv.vol.j.& conſi.xxj.vol.j.

11 Octauò Infertur,quia etiam in matrimonio conſuetudinem ſequi debemus,Io.And.Abb.Anch.& alij.in c.j.de ſponſa.& tradit Caſſa.in cōſ. j.in princip.& in conſi.vij.

12 Amplia,quia etiam in reſtitutione dotis ſeruāda eſt cōſuetudo:gl.Bal. & alij in l.non ſolum.ff.de iur.dot.

13 Nonò Infertur, vt etiam in fideiuſſore præſtito in cauſa criminali ſeruanda ſit cōſuetudo.Auguſt.Arim.in addit.ad Ang.Aret.in tract.malefi. in verbo,pro quibus,&c.circa princip. Felin.in ca.contingit. de ſenten excom.

14 Et idem eſt in qualibet fideiuſſione:vt eſt text. in §.fi. & ibi not. inſtit. de ſatiſdat.Ang.in l.j.§.ſtipulatio duplæ.ff.de prætor.ſtipulatio.

15 Decimò Infertur,vt in ſolutione decimarum debeamus ſequi conſuetudinem.Ioan.And.in c.fina.de paroch.Roch.in tract.de conſuetud.nu. 94.& nu.360.

16 Et idem eſt in ſolutione gabellarū.l.fi.§.diui.ff.de Publi. Bal.in l.iij.C. de naut.fœno.Iaſ.in conſi.xx.verſi.ſextò facit.vol.j.

17 Et idem eſt in ſolutione monetæ,in qua attenditur conſuetudo. Bart. Dec.& alij in l.ſemper in ſtipulationibus.ff.de regul.iur.Bart. & alij in l. Paulus,in princip.ff.ſolutio.

18 XI.Infertur, vt in alienatione pignorum debeamus ſequi conſuetudinem:gl.in l.fi.in verb.recuperare.in §.ſin autem tempore.vbi Bal.& Sal. C.de iure domi.impetr.

19 XII. Infertur,vt etiam in euictione cōſuetudo attendi debeat.l.quòd ſi nolit.§.quia aſſidua.ff.de ædil.edic.l.ſi pignores.§.ſi creditor.vbi Bal.ff. de pigno.actio.l.ſi ſtipulatus.in princ.ff.de vſur.& ibi Bart. & in l.j. ff.de euictio.

20 XIII. Infertur, vt iſta regula habeat locum etiam in mādato. & ideo videmus quòd procurator deſtinatus ad vendendū poteſt omnia facere, quæ de conſuetudine in contractu emptionis, & venditionis interuenire ſolēt Bar.in l.ſi procurator.de iur.fiſc.in l.ſi fraudator.ff.quæ in fraud. cred.Ang.in l.bene à Zenone.C.de quadr.præſ.Pau.de Caſtr. in l.ij. ff.de iur.om.iud.Rom.in d.conſi.cxiiij.Fel.in c.cum M.de conſti.in ca.ex literis.de fide inſtru.Iaſ.in l.vt liberis.C.de coll.& in l.j. §. ſi procurator. ff.ſi quis ius dic.non obtemp.Aret.in conſi.xj.Bald.in l.bene à Zenone.C.de quadr.præſ. Ange. in l. ſi quis prohibuit. in princ.ff.de public. Matth. de Afflict.ſuper conſtitut.ſuper rub.de defenſ.impoſ.nu.11.Rui.conſi.cviij. vol.iiij.Tiraq.de conſti.in iij.par.in xiij.limita.nu. 8.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.82.C.de ſecund.nupt.

21 Primò Amplia,vt procurator etiam iurare poſſit ſuper obſeruantia contractus,quādo ita cōſueuit iurari. Alex.in apoſtil.ad Bar.l.in ſolutam. §.fi.ff.de pign.act.Rui.conſi.lxvj.vol.iiij.

22 Secundò Amplia,vt procurator deputatus ad fideiubendum poſſit renunciare omnibus legibus, introductis in fauorem fideiuſſorum prout eſt conſuetum.Iaſ. in l.certi cōdictio.§.ſi nūmos.ff.ſi certum petat.nu.13. & ſeq.Io.Nicol .in l.generaliter.nu.67.C.de ſecund.nupt.

23 Tertiò Amplia,vt procurator conſtitutus ad recipiendum pecuniam mutuo,poſſit illam accipere etiam ſub cambiis , & recambiis, quando ita erat mos illius ciuitatis.Rom.conſilio xciiij.in fine, & conſilio cxiiij. & in l.iij. §.iuraui.ff.de iureiur.Barbat.in capi.cum M.Ferrar.& ibi Feli. de conſti.Iaſon.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.petat.& in l.vt liberis.C.de collat.Rui conſi.xciij.vol.v.

24 Et ꝑpterea ſicuti ꝓcurator generaliter pōt ea omnia facere quæ ſunt ſecūdū cōſuetudinē illius regionis,vt ꝑ Curt.Iun.in l.diligēter. ff. mādati.

ita

25 Ita etiam ille qui ſimpliciter eſt cõſtitutus procurator ad aliquid facien dum,non poteſt aliquid facere contra cõſuetudinem illius ciuitatis. Bar. in l.j.C.de paſc.publ.lib.x.Barb.in c.cum M.Ferrarien.de conſtit.

26 Quartò Amplia,vt in mandato generali veniat illud quod ſolitus eſt dominus facere,licèt aliàs non veniret.Bar.in l.ſolutam.§.fi. & ibi Alex. in apoſtil.ff.de pignor.act.

27 Ex quo infert ibi Alex.in d.§.fi. quòd procurator poteſt etiam donare, quando dominus hoc erat ſolitus facere,& idem dicit Bald. in conſi. cxxxviij.vol.v.& idem dicit Rom.in ſign.ix.

Contrarium tenet gl.in c.ij.in verbo,non debet,de donat.

28 XIIII. Infertur, vt conſuetudo inſpici debeat ad hoc vt contractus cenſeri debeat vſurarius vel ne.Barto.in l.ſi quis ſit fugitiuus.§.apud.Labeonem.ff.de ædil.edit.Oldrad.in conſi.cvij.Bald.in l.vnica.in iij.quæſt. C.de his quæ pœn.no.ſequitur Iaſo.in l.j.in iiij. quæſt.C. de ſum. Trinit. Abb.in conſi.xv.volum.j.Dec.in conſi.clxx.Aimo in conſi.vj.nu.103.& in conſi.cxlv.nu.12.

29 Primò Amplia,quia idem eſt an quis reputãdus ſit vſurarius.Io. And. in c.quanquã.de vſu.in nouel.Pau.de Caſt.& Sali. in l.j. in fi. C.de prob. Roch.in tract.de conſuet.num.109.Ioan. Nicol.in l.generaliter.num.8. C.de ſecund.nupt.

30 Secundò Amplia, nam etiam in ſolutione vſurarum conſuetudo eſt attendenda.Alexand.in conſi.viij.volum.vj.Roch.de conſuet. num.88. & nu.118.

31 Amplia iſtam ampliationem,vt etiam vſuræ vſurarum ſolutio à conſuetudine interpretationem recipiat.Alex.in conſi.cvij.nu.18.vol.ij.

32 Primò Amplia principalem concluſionem, vt etiam ſi in conceſſione non ſit facta mentio de mero,& mixto imperio,nihilominus ſi talis erat conſuetudo, cenſetur etiam conceſſum merum, & mixtum imperium. Rom.conſilio lix.Iaſ.in l.vt liberis.C.de collatio.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.66.C.de ſecund.nupt.

33 Amplia iſtam ampliationem, vt etiam in conceſſione veniat paſſagium ſolitũ exigi:vt per Bal.in rubric.ff.de rerũ diuiſ.verſi.ſed hic quæritur.Hiſpa.in rubr.de donat.inter virum & vxor.§.j.nume. 14.verſicu.ex iſtis infertur.

34 Secundò Amplia, vt in conceſſione veniát etiam regalia ſi ſolita ſunt venire.Abb.in c.cum M.Ferrarien.de conſt.Alex.in cõſi.lxxxix. vol.iij. Barb.in c.quòd translationem.de off.leg.Affli.ſuper cõſti.ſub rub.quòd nullus prælatus.nu.26.Secus autem,quando regalia non eſſent ſolita venire:vt per Bart.in l.fideicommiſſa.§.ſi ſeruo.ff.de legat.iij.

35 Secundò Principaliter amplia,quia etiam officialis ad officium intelligitur eſſe receptus ſecundum conſuetudinem loci.Bart. in l. Magiſtratus. ff.de munic.Abb.in conſi.xvj.vol.j.Barbat.in c. quòd translationem. de offic.leg.Iaſ.in l.diẽ functo.ff.de offic.aſſeſſo.& in l.vt liberis.C.de colla.

36 Et hinc videmus, quòd legatus de latere ſemper cenſetur conſtitutus cum ea facultate,quæ communiter tradi ſolet aliis legatis:per tex.in cap. quòd translationem.de offic.leg.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in v.artic.in x.q.verſi.ad prædicta etiam.

37 Amplia,quia idem dicendum eſt in cõceſſione iuriſdictionis.Hiſpan. in c.per veſtras.in ij.not.nu.27.de donat.inter vir.& vxor.

38 Tertiò principaliter amplia, vt etiam priuilegium recipiat interpretationem à conſuetudine:vt per Bald.in l.fi.C.de fideicom.Abb.in c.certificari.in ij.not.de ſepult.Alex.in conſi.cvij.vol.ij.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.79.C.de ſecund.nupt.

39 Quartò Amplia, quia etiam in conuocatione conſilij eſt inſpicienda cõſuetudo.Bar.in l.omnes populi.in ij.princ.ff.de iuſti.& iur.Bart. & alij in l.ij.C.de decurionib. lib. x. Brun. in tract. de forma, qui poſſ. dare vel toll.for.verſi.& multa exempla.

40 Quintò Amplia, vt hoc idem dicendum ſit in electione officialium facienda.l.item eorum.vbi Bart.ff.quod cuiuſ.vniuer.nom.Aret.in l.ſecunda.§.prius.ff.de vulg.& pupill.Brun.in tract.de forma.i.n loco proximè allegato.

41 Sextò Amplia, nam in exactione tributorum venit captura perſonalis quando exactores conſueuerunt procedere etiam quo ad capturam perſonæ:vt not.And.de Barr.& ibi Io.de Plat.in l.miſſi opinatores.C.de exact.tribut.lib.x.Bal.in l.j.nu.4.C.ſi propter publ.penſit. Hiſp. in rubr. de donat.inter vir.& vxor.§.j.nu.13.

42 Septimò Amplia, vt etiam in reſcriptis attendamus conſuetudinem. Grat.in conſi.cliij.num.44.vol.ij.& latè tradit Tiraq.in tract.de nobilit. c.x.nu.9.

43 Octauò Amplia, vt etiam ſtatuta recipiant interpretationem à conſuetudine. Anch.in l.tres fratres.ff.de pact.Bert.conſi.ccxc.nu.13.vol.iij. Io.Nicol.in l.generaliter.nu.80.C.de ſecund.nupt.

44 Nonò Amplia,quia etiam in pœnis eſt ſeruanda cõſuetudo.Pariſ.in tract.de ſindicatu.Felinus qui multa cumulat, in capitulo, inter cæteras. de reſcript.& in cap.inquiſitionis.de accuſat.Aim.in conſi.cxxxvij.nu.6. & conſi.ccj.nu.11.

45 Decimò Amplia,quia etiam in delictis attenditur conſuetudo.Fel.in c.ad petitionem.de accuſ.

46 Vndecimò Amplia,quia etiam confectio inuentarij hanc interpretationem recipit:prout in herede tradit Bald. in l. fi.in princ. & ibi Paul. de Caſt.in §.j.C.de iur.deliber.& in tutore dicit Bart.in l.tutor,qui repertorium.in princ.ff.de adminiſtr.tuto.Ioan. Crot.in l. nemo poteſt. numer. 53.ff.de leg.j.

47 Duodecimò Amplia, nam vbicunque dubitatur an libris mercatorum ſit fides adhibenda,ſemper attendenda eſt conſuetudo Regionis. Bart.Iaſ.& alij in l.admonendi.ff.de iureiur.Iaſo.in l.j.nu.37.C. de eden. Dec.poſt alios in c.j.nu.27.de probatio.Roch.in tract.de cõſue.nu. 106. & nu.273.Aim.de antiq.temp.in j.par.nu.266.& ſeq.

48 Decimotertiò Amplia, vt etiam cõſuetudo ſit ſeruanda in curſu aquarum vel eius ſeruitute.l.ſi manifeſte.C.de ſeruitu.l. ſi prius. §.j.ff. de aqua pluuia arcen.Cæpol.in trac.de ſeruit.vrbano.præd.c.vij.

49 Decimoquartò Amplia, nam idem dicendum eſt in oblatione facienda à debitore creditori.Bald.in l.fin. verſiculo, item ſcias. C.de condict. inſer.Bart.in l.item illa ff.de conſtitu.pecu.Bald.& Salic. in l. acceptam. C.de vſur.

50 Decimoquintò Amplia, vt etiam in materia reſtauri & remiſſionis conſuetudo ſit attendenda.Marian.Iunior in conſi.lxxviij.nu.13.volu.ij. Rui.in conſi.lxxiiij.vol.j.

51 XVI. Amplia, vt etiam cultura agrorum hanc interpretationem recipiat,& ideo non poteſt colonus mutare vſum ſeu formam culturæ in præiudicium Domini,& facere id in agro,quod fieri non conſueuit.l.& hæc diſtinctio. §. fin.vbi Barto. & Paul. ff.locat. Pet.de Vbal.in tract.de duob.fratrib.par.xj.nu.44.& ſeq.Alex.in conſi.clxxvij.nu.15.vo.ij.Rui. in conſi.lxxiiij.nu.15.vol.j.

52 Amplia,nam ſi colonus non coluerit argum ſecundum conſuetudinẽ, poterit à domino expelli.Alex.in conſi.cxxix. vol.ij.

53 XVII. Amplia,nam regula procedit in materia iudiciali,& quòd habeat locum in ordinatoriis,tenet Bald.& Salicet. in l.j. per illum text.C. quemad.teſta.aperia.Guid. Papæ deciſ.cclxiij.Roch.in tract.de conſuet. nu.149.& ſeq.

54 XVIII. Amplia, quia iudex tenetur ſeruare illam formam in proferendo ſententiam,quam ſeruat illa Curia vbi ipſe reſidet.Bart.in l.iudices.C.de ſen.& interloc.iud.Roch.in tract.de conſu.nu. 150.

55 XIX. Amplia,nam hoc idem ſeruandum eſt in præfixione dilationum,Bart.in Auth.qui ſemel.nu.14.C.quo.& quan.iud.Lanfr.in c. quoniam contrà.in verb.dilationes.nu.15.de prob.

56 XX. Amplia,nam etiam in interpoſitione decreti iudex conſuetudinem loci tenetur ſeruare.Bald.in leg.fina.§. neceſſitate. numer. 17.C.de bo.quæ liber.

57 XXI. Amplia,quia etiam citatio recipit interpretationem à conſuetudine.Innocen.in capitulo,cum nobis.de elect.Bald. in capitulo primo de milit.vaſal.qui contu.Abb.in cap.conſuluit.nume.5.de offic.delegat. Fel.in c.ij.in fi.de teſti.cog.& in c.ad petitionẽ.in fi.de accuſat.Io.Nicol. in l.generaliter.nu.84.C.de ſecund.nupt.

58 XXII. Amplia,nam hoc idem ſeruandũ eſt in examinatione teſtium: vt eſt text.in l.iij.§.fi.ff.de teſta. tradit Grat.in conſi.cliij.vol.ij.

59 XXIII. Amplia,quia idem eſt etiam in interpretatione inſtrumentorum,quæ quidem inſtrumenta recipiunt interpretationem,& extenſionem à particulari conſuetudine eiuſdemmet Notarij:vt not.Bar.Pau.de Caſt.Alex.Soc.Iaſ.& alij in l.Gallus.§.idem credendũ.ff.de lib.& poſth.

60 XXIIII. Amplia, vt concluſio extendatur etiam ad vltimas voluntates,& ideo circa formam adhibendam in teſtamentis conſuetudo ſeruanda eſt.l.ſi non ſpeciali.vbi Bart.Bal.& alij. C.de teſta.Gui.Pap.deciſ. cclxij.Curt.in tract.de conſuet.nu.169.

61 Primò Amplia,vt idem ſeruandum ſit circa facultatem teſtandi. Io. Fab.in procem,inſt.ſuper verb.Iuſtinianus.Guli.Bened.in c. Raynutius. in verb.& vxorem nomine Adelaſiam.nu. 479.

62 Secundò Amplia, vt etiam cõſuetudo ſit inſpicienda circa numerum teſtium teſtamentariorum.Roch.in tract.de conſuet.nu.159.

63 XXV. Amplia,vt concluſio habeat locum etiam in ſubſtitutionibus. Guliel.Bened.in ca. Raynutius.in verb. & vxorem nomine Adelaſiam. num.265.

64 XXVI. Amplia,quia conſuetudo attenditur etiam in detractione falcidiæ vel trebellianicæ facienda, Innocen. in capitulo, Raynutius.in gloſſ. in verbo, conſuetudinem. de teſta.Abb. in conſilio 73. volumine ſecundo.

65 XXVII. Amplia,nam etiam conſuetudo debet ſeruari,quando quis immittitur in poſſeſſionem ex beneficio legis fina.C.de edic.diui.Adria. toll.vt tradit ibi Bald.in d.l.fi.q.vij.nu.46.

66 XXVIII. Amplia, quia denique omnis diſpoſio debet à conſuetudine interpretationem recipere. Innocen. in capitulo,olim. de verb.ſig. Abb.in capitulo,certificari,de ſepult.Bertrand.in conſilio ccxc. numer. 13.volumine tertio.Ruinus conſilio clx. volumine primo, Deci.qui plures allegat in leg. ſemper in ſtipulationibus, numero 12.ff.de regul. iur.

67 XXIX. Amplia,quia contractus recipiunt interpretationem à conſuetudine,etiam ſi ſit adiecta dictio taxatiua.Barto.in l.viros.C.de di uer. offi,lib.xij,Ro.con.xciiij.& in l.iij.§.iurare.ff.de iureiur.Iaſ.in l.j.ff.ſi quis ius dic.non obtemp.& in l.ſi mora.ff.ſolut. matr. Caſſan. in conſi.j.in iij. præſuppoſito.nu.24.Ruin.conſi.xciij.vol.v.

68 Amp

68 XXX. Amplia,vt cõcluſio procedat etiam in materia odioſa, prout quòd cenſeatur conceſſa facultas exigendi vſuras vſurarum:dicit Alex. in conſi.cvij.vol.ij.

69 XXXI. Amplia,vt concluſio habeat locum etiam ſi conſuetudo non ſit præſcripta,ſed tantummodo per aliquos actus obſeruata:vt voluit Nicol.de Matta.in l.de quibus.ff.de leg.quẽ refert & ſequitur Ant.de Butr. in c.fi.verſi.ex his dicit Nico.de conſuet.Alex.in conſi.cvij.volu. ij.Aret. in conſi.xj.verſi.ſed tamen ex ſuperabundanti Afflict.ſuper conſtit.reg. in conſt.incip.iuſtitiarios.nu.6.Roch.in rubr.de conſuet.in iiij.q.verſic. ex præmiſſa doctrina.Deci. in l. ſemper in ſtipulationibus.in fin.ff. de reg.iur.

70 Primò Limita regulam principalem ſi conſtaret contrahentes noluiſſe ſequi conſuetudinem:vt not.Guald.in loco xxij.

71 Secundò Limita, nam licèt in contractibus habeatur pro expreſſo id quod eſt conſuetum,licet fuerit omiſſum:vt per Doct.in d.c.cum M.Ferrarien.de conſtit.

72 Tamen iſtud non procedit quando caſus omiſſus, qui ex conſuetudine ſuppleri poteſt, ſit recluſus virtute caſus expreſſi in contractu : prout not.Rui.in conſi.lxxiiij.vol.j.

73 Tertiò Limita, quia quando adeſſent plures conſuetudines, vltima tantum deberet attendi:vt tradit Alex.in conſi.v.vol.v.Dec.in l.ſemper in ſtipulationibus.nu.9.ff.de regul.iur.

74 Quartò Limita,vt concluſio procedat in cõſuetis fieri communiter, ſecus ſi raro:vt dicetur infrà in tertia concluſ.in v.limit.eod.ti.vbi etiam traduntur aliæ limitationes,quas ibi vide.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo loci attenditur in contractibus.

1 PRoximè ſubſequitur alia concluſio,quòd in contractibus attẽditur locus in quo cõtractus geritur. l. ſi fundus ff. de euict.

2 Et ideò debet adhiberi ſolennitas requiſita in loco contractus. Bald.in l.cunctos populos. verſiculo , viſo de iure perſon.C.de ſum.Trinit.Caccialup.ibi.verſiculo.dicit etiam. Alber.in j. par.ſtatutorum.q.xv.Ange. in dict. l.ſi fundus. in princip.ff.de euictio.

3 Et propterea infertur,vt contractus factus cum ſolennitate requiſita in loco in quo contractus perficitur,vel de cõſuetudine,vel ſtatuto operetur quo ad bona etiam alibi exiſtentia,licet in loco bonorum maior ſolennitas requiratur.Quæ concluſio dupliciter comprobatur.

4 Primò,quia etiam forenſis contrahens in loco tenetur ſeruare ſolennitatem in contractu eius loci,in quo contrahit.Bar.in d.l.cunctos populos.verſi.& primo quæro.Bal.in repet.verſi.refert, & ſequitur. & verſic. idem dicit in eadem repet.& ver.ſecundo aduerte.verſ.quando vero ſtatutum.& verſi.in primis in quantum concludit hic Bar.Aret.in conſilio liiij.& conſi.lxxiij.Capra,in conſi.cxliiij.Inn.in rubr.de conſuetud.verſ. ſed hic melius.Imo.in c.cognoſcentes.verſic.nunquid autem ſtatuta ligent.de conſt.Anch.in c.fi.in vij.oppoſ.de conſt.in vj.Fel.in c.j.verſi.facit quod not.Innoc.de ſponſ.Ant.de Butr.in rub.de conſuetu.in princ.& Imo.Aret.in conſi.xj.verſi.ſed tamen ex abundanti.Bal.in conſ.ccccl xj. in ij.dubio.volu.j.Roch.de Curt.in c.fi.de conſuet.Imo.in ca. cum olim. verſicu.item etiam potes notare.de cler.coniug.Bald.in rub.de conſuet. verſicu.vbi agitur ex contractu.Card.in repet.c.fin.in xlvij.quæſt. num. 35.de conſuet.

5 Secundò,quia ſolennitas requiſita in contractu de iure communi,vel ſtatuto vel conſuetudine in loco originis,vel domicilij non ligat ſubditum contrahentem extra territorium.Bar.in d.l.cunctos populos. verſi. circa primum.Soc.in conſi.cccij.verſi.prima concluſio. & dictum ſuprà in tit.de ſtatut.in quarta limitatione illius concluſionis, quando per ſtatutum inhabilitatur perſona ad actum faciendum,

6 Primo Amplia,vt quo ad ſolennitatem attendatur locus contractus, & non attendatur locus deſtinatæ ſolutionis:vt dicit Caccialup.in dict.l. cunctos populos.verſi.& dum ſupradixi & verſi.ex prædictis poteſt decidi.Ang.in l.fundus.verſi.j.caſu,de euictio.Abb.in c.fi.num.37.de foro competen.

7 Secundò Amplia,quia non ſolum contractus non ſeruata ſolennitate loci,in quo cõtrahitur, eſt nullus, ſi de eo quæratur in loco cõtractus, ſed etiam ſi de eo contingat alibi dubitari quàm in loco contractus : ita Caccialup.in d.l.cunctos.verſi.infert,quòd ſi ſtatutum.

8 Tertiò Amplia, vt etiam in contractu matrimonij ſuper ſolennitate ſit ſeruanda ſolennitas requiſita,vel ex ſtatuto,vel ex conſuetudine in loco,in quo matrimonium contrahitur,ita voluit Abb.in c.j.ver.ſed dubitatur circa prædicta.de ſponſ.Anch.ibi latè Fel.ibi.ver.circa ſecundum. Caccial.in d.l.cunctos populos.verſi.item ſcias.C. de ſum.trinit.

9 Quartò Amplia, vt etiam in diſtractibus attendatur locus cõtractus, ſi concurrat vel identitas rationis,vel ratio expreſſa in diſpoſitione. Ita Caccial.in d.l.cunctos populos.verſi.poſſet hic dubitari.

10 Quintò Amplia,etiamſi contractus perficiatur per procuratorẽ, quia in loco contractus procurator deputatus ad contrahendum debet adhibere eandem ſolennitatem, quam adhiberet ipſe principalis, ſi per ſe contraheret.Caccial.in d.l.cunctos populos.verſi.& fortius putarem.

11 Sextò Amplia,vt etiam quo ad ſolennitatem gabellę attendatur locus contractus.Bald.in l.j. in ij. q.C.vbi conuen.qui cert. loc.ſol.promiſ.in l. magis puto.§.illud.ff.de reb.cor. Bald. in l.j. in j. q. C. de contrah. empt. Aretin.in ca.licèt.el ij.verſi.ex quo infert,de for.compet.vbi dicit iſtam communem * opinionem.& ibi Ant.de But.ver. aduerte contractus. & ibi Abb.nu.30.Fel.vbi etiam dicit iſtam partem communem. Ang. in l. fi.verſi.ſequitur etiam ſecundum.ff.de iuriſd.omnium iudi.Soc.in conſi. ccciij.in iij.ſubſcriptione.& conſi.cccij.ver.ſecunda concluſio.Bertach. in tract.de gabel.in vj.par.q.iij.

12 Contrarium, quòd imò attendatur locus collatæ ſolutionis, & non contractus,quo ad ſolutionem gabellæ,voluit Bal.in l.multum intereſt. verſi.pone ergo dicit ſtatutum.C.ſi quis alt. vel ſib. & ibi Salic. in finalibus verbis.

13 Limita primam opinionem communem, quando grauatur perſona ad gabellam ſoluendam,quia tunc forenſis contrahens ſolueret illam in loco domicilij,non contractus,ſecus ſi grauamen reſpicit cõuentionem, ita Caccial.in d.l.cunctos populos.

14 Secundò Limita,etiam niſi in fraudem exiret locum,vt fraudaret gabellam,quia tunc etiam in loco vnde receſſit,tenetur gabellam ſoluere, ita Caccial.in d.l.cunctos populos. verſi. quandoque verò ille qui contrahit.C.de ſum.trinit.

15 Et intellige locum contractus,in quo facta eſt conuentio,non locum, in quo factum eſt inſtrumentum.Ant.de But.in c.fi.& ibi Abb.nu. 31.de foro competen.

16 Et idem,ſi contractus,vel inſtrumẽtum alibi renouaretur,quia attenditur locus, in quo primo eſt facta conuentio, vel contractus firmatus. Bald.in l.vniuerſa.in fi.C.de precib.Imper. offer. Bertach. in vj. par. de gabel.in ij.q.

17 Tenendo tamen principalem concluſionem, quòd in contractibus attendatur locus contractus, & propterea etiam forenſis teneatur ſeruare conſuetudinem vel ſtatutum loci, in quo contractus perficitur,maximè quo ad ſolennitatem requiſitam in contractu,

18 Primò Limita,nam forenſis, qui graue damnum ſentiret ex obſeruantia ſtatuti, vel conſuetudine reſtitueretur in integrum ex clauſula generali,ita Inno.in rubrica de conſuetud.verſic.ſed quid ſi extraneus. & ibi Ant.de But.& Imo.in c.ij.verſi.dicit tamen.de conſtit.Card.in rep.c.fi.q. xlvij.de conſuet.Aret.in conſi.xj.verſi.ſed his non obſtantibus.

19 Sublimita tamen,quando ignorantia eſſet multum probabilis,& non aliàs, vt declarat Anton.de Butr.in c.ij.& idem Imol.in rub.de conſuet. in j.not.

20 Contrarium, quòd imo forenſis contrahens in loco nõ ligetur conſuetudine vel ſtatuto loci contractus,tenet Barb.in rub.de conſuet.

21 Secundò Limita,quãdo ſtatutum loci requirens ſolennitatem in contractu principaliter reſpiceret perſonam, cuius fauore exigit illam ſolennitatem, quia tunc non operatur quo ad forenſes contrahentes in loco. Caccial.in d.l.cunctos populos.& dictum eſt ſuprà in ti.de ſtatut.in concluſione octaua.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Notarius præſumitur rogatus apponere omnes clauſulas conſuetas.

1 CONGRVENTER ex præmiſſis ſubnectitur alia concluſio, quòd notarius cenſetur rogatus apponere omnes caluſulas ſolitas,& conſuetas,ita probat tex.iuncta glo.in l.fi.C.de fideiuſſ.& ibi Bald.in prin.& tex.in l.ſi prius.§.rectè placuit. & ibi Bart.not.ff.de acq.plu.arcen.Bald.in l.huiuſmodi.in prin.ff. de leg. j.Bart.in l.de die.in fi.prin.ff.qui ſatiſ.cog.& in l.ſi pignori.§.fi.ff.de pig. actio.Iaſ.in l.fi.C.de iur.emph.Bal.in l.ſi quis ſub conditione.la j.in fi.de condi.inſt.Alex.in conſi.cij.vol.iij.& conſi.cv.vol.ij.& conſi.xxviij.vol. ij.& conſi.lxxxix.volu.iij.Iaſ.in l.j.§.ſi procurator.ff.ſi quis ius dicen.non obtemper.Alex.in l.ſi finita,in princ.ff.de dam.infect.not.Bal.in l. quòd ſi nolit.§.quia aſſidua.ff.de ædil.edict.Fel.in c.cum M.Ferrarien.de cõſtitu.& ibi Barbat.& ibi Petr.de Anch.& Dec.Alex.in conſi.xxvij. volu.ij. Barb.in c.quòd translationem.de offi.leg.Barb.in conſi.v.volu.j.Soc.in conſi.cj.vol.iij.Gomes in c.j.de conſti.in vj.Dec.in reg.ſemper in ſtipulationibus.ff.de reg.iu.Fel.in c.ex literis.de fide inſtru.& Iaſ.in l.vt liberis. C.de colla:& in l.certi cõdictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.Iaſ.in l.argentarius.ff.de edend.Alex.in l.huiuſmodi.in fin. princ.ff.de legat.j.Iaſo.in rep.l.admonendi.num.65.ff.de iureiuran.Dec.in conſilio ccccxlix. Soc. in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& poſthu & ibi Alexand. Felin. in cap.ſicut.in vij.limita.de re iud.Caſſan.in conſuet.Burg. & Iaſo. in l. Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& poſthu.in j.lect.& in ij.lect.Fel.in c.cũ P.Tabellio.de fid.inſtrumen.Bertr.in conſi.lxxiiij. volum.ij.Deciſ

Neapo]

Neapol.clix.in nou.Afflict.ſuper conſti. Multa congerit Ioan.Nicol. in l.generaliter.num.61.& ſeq.C.de ſecund.nupt.maximè nu. 68. Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.Aim.conſi.lxxv.Grat.conſi.clix.vol.ij. Cagnol.in l.ſi librarius.nume.50.el ij.ff.de reg.iuris.Tiraque.de conſti.in iij. part.in xxxj.limit.nu.7.& ſeq.

2 Etpropterea clauſulæ ſolitæ apponi in literis apoſtolicis cenſentur ineſſe,licèt non ſint appoſitæ,c.accepimus,& ibi Ant.de But.not.in notabilibus.de ætat.& qualit.Idem probat tex.in c.cum M.Ferrarien.& ibi not.Anto.de But,Imol.Abb.Barb.& ibi Rip,& Fel.de conſtitut. Alex.in conſi.cvij.vol.ij.Iaſ.in l.vt liberis.C.de coll.in l.certi condictio.§. ſi nummos.ff.ſi cert pet.in l.argentarius.ff.de eden, in d.l. admonendi. in repet. ff.de iureiu.Alex.in conſi.xxvij.vol.ij.Zaſ.in conſi.xvij.vol.j.Iaſ.in l.Gallus.§.idem credēdum.ff.de lib.& poſth.in j.lect.& in ij. lect. Iaſ. in conſi. xx.volu.j.

3 Iſtud vltimum declarat Card.in d.c.cum M.Ferrárienſis. vt procedat in præiudicium impetrantis,non autem in fauorem.

4 Amplia quia adeo cenſentur partes voluiſſe, vt Notarius apponat clauſulas cōſuetas,quia ſi inſtrumentum non contineat illud, quod conſuetum eſt in eo apponi,cenſetur defectiuum.gl.& Bart.in l. generali.C. de tab.lib.x.Barto.in prooem.fforum.in l.ad teſtium.§.ſi quis ex teſtibus. ff.de teſt.Specu.in tit.de inſtrum.edit.§.breuiter.verſi.in fi,autem.Imo.in l.ij.§.ſi dubitet.in fi.ff.quemadmo.teſtamē.aper.Alex. poſt Imo.ibi in rubric. ff. de operis noui nunc. in l. ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus, ff. de verb.oblig.Cor.in conſi.xciiij. & in ſubſcriptione ſubſequenti. & conſi. cxviij.vol.iiij.vbi in omnibus iſtis locis dicitur, quòd ſignum notarij eſt apponendum in inſtrumento, vbi conſuetum eſt ſigna apponi, aliàs inſtrumentum non facit fidem.idem voluit glo.in §.quia verò.in verbo auctore,in auth.vt præpon.nom.Imperat.Alex.in conſi.xxxvij.vol.iij.

5 Et facit,quod voluit Io.Andr.& alij in c.nulli.de reb.eccleſ.non alien. quòd notarius debet in alienationem rerum eccleſiæ adhibere ſolennitatem requiſitam de conſuetudine.

6 Et ideo dicitur,quòd ſi Notarius non apponit clauſulas conſuetas,præſumitur error.Pet.de Anchar.in c.cum M,de conſtit.& ibi Ioan.de Rip. Alex,in apoſt.l.ad Bar.in l.fi.ff.de tab.exhib.Soc.in conſi.cj.vol.iij.

7 Quinimo ſi notarius omittat conſueta apponi in inſtrumento, poteſt tanquam falſarius puniri.l.iubemus.& ibi Bart.Bald.Salice, & alij.C.de teſta.Bart.in l.ex ea parte.ff.de verb.oblig.Bal.& Iaſ.in l.ſi poſt,C.de iur. & fact.ignor.Fel.in c.ex literis.de fid.inſtru.

8 Quod tamen dicas non habere locum niſi in caſu.d.l.iubemus, vt ibi per Alex.& Iaſ.Grat.qui amplè comprobat in conſi.xvj.num. 45. vol.j. Rui.conſi.cxlv.nu.13.vol.v.

9 Et propterea in breuiatura notarij ſuppletur ex clauſulis conſuetis. Bald.in rubrica.verſi.ſed de tertio quæritur.C.de fid.inſtrum.& in l.contractus,eo.tit.verſi.quæro circa iſtam ſecundam perfectionem. Anto.de But.in c,ex literis.de fid inſtru.Alexan.conſi.xxxvij.vol.iij.Soc.in conſi. xciiij.Ang,& poſt eum omnes alij in l.ij.§. idem credendum. ff. de lib.& poſthu.Specu.in ti.de inſtrum.edit.§.oſtenſo.verſi.quid ſi in breuiatura. Fel.in c.cum P.Tabellio.de fide inſtru.

10 Et qui tenetur facere inſtrumentum alicui,debet illud facere cum clauſulis conſuetis.Ang.in l,ij.ff.de iur.om.iud.Alex.in l.ſi finita.in prin.ff.de dam.infect.Felin.in cap.cum M.de conſti.in c.ex literis.de fid.inſtru.

11 Secundò Amplia ſupradicta, quia etiam ex minori temporis ſpatio, quàm decem annorum clauſulæ conſuetæ habentur pro appoſitis in inſtrumento.Roch,in rubrica de conſuet. in iiij. q. verſiculo, ex præmiſſa doctrina.

12 Ex præmiſſis infertur, quòd quando de conſuetudine eſt, vt in inſtrumento apponatur clauſula conſtituti, notarius debet apponere clauſulam conſtituti in inſtrumēto,quaſi de hoc videatur rogatus.Soc.in conſ. cj.vol.iij.Voluit Ioan.And.in addit.Spec.in tit.de inſtrum. edit.§.inſtrumentum,verſi.quid ſi à contrahentibus.in addit.magna. Pau. de Caſt.in conſi.x.volu.j.Dec.in conſi.ccccxlix.Iaſ.in l.vt liberis.C.de coll.Oldr. in conſi.cxxxix.Iaſ.in l.ex ea parte.ff.de verb.oblig.Caſſa. in conſue. Burg. Soc.conſi.ccxxxix.verſic.ſed ad difficultatem.Tiraq. de conſti.in iij.par. in xiij.& xxxj.limit.Gram.deciſ.ciij.nu.109.

Contrarium Alex.in conſi.xxviij.volu.ij.Dec. in l.ſemper in ſtipulationib.ff.de reg.iur.Cagnol.in l.ſi librarius.nu.50.el ij.eo.tit. Ioan. Crot. in l.ſi is qui pro emptore.verſi.vltimò quæritur.ff.de vſuca.Dec.in l.contractus.nu.13.de regu.iur.

13 Declara,quia ita demum notarius poterit apponere clauſulam conſtituti,quando habet facultatem apponendi in inſtrumento clauſulas conſuetas,ſecus autem ſi notarius volebat illam apponere tanquam ex iuris permiſſione ita Grat.in conſi.lxx.vol.j.

14 Et propterea ſi eſſet de conſuetudine apponere hypothecam, poſſet hypotheca extendi in inſtrumento per notarium.Bal.in l.bene à Zenone.C.de quad.præſ.& in l.j. ff. ſolu.matri. Deciſ. Neapol. clix. in nouis. Afflict.ſuper conſtit.in rub.de fer.& ſalar.iudic.nu.3.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.68.C.de ſec.nup.Rui.conſi.cxxxij.vol.v.

15 Et idem, ſi eſſet de conſuetudine apponere guarantigiam. Bal. in d.l. Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& poſthu.Imola Alexander & Iaſon in j.lect.

16 Et idem ſi eſſet de conſuetudine apponere precarium. Bertr. in conſi. lxxiiij.volu.ij.Deciſ.Neapol.clix.in nou.Affli.ſuper conſt. in rub.de fer. & ſalar.iudic.nu.13.

17 Et idem,ſi eſſet de conſuetudine apponere renunciationem exceptionis diſcuſſionis.Deciſ.Neapol.clix.in nou.

18 Et idem,quo ad clauſulam codicillarem ponit Aim. conſi. lxxv. prout dicetur in ſeq.concluſione.

19 Primò Limita,quia iſtud non procedit in pœna,quæ nunquam ſubintelligitur,niſi ſit expreſſa, nec ſub extenſione pœnam notarius poteſt exprimere,ita Bald.in l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit.in princip.verſicu. non tamen præſumam pœnam.ff.de iureiuran. in l.fin. de exec.rei iudic. Soc.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de liber.& poſthumis. Alexand.in conſi.xxviij.vol.ij.& ſequitur Dec.in d.l.ſemper in ſtipulationibus. ff.de reg.iur.Affl.ſuper conſtit.in rubric.de fer.& ſalar.iudic.nu. 16.

20 Contrarium, quòd etiam pœna conſueta apponi veniat in contractu ex partium intentione, tenuit Ange. in l.ij. ff. de iuriſdictione omnium iud.in l.bene à Zenone.in fin.C.de quad.præſ.& ibi Bal.Alex. in apoſtil. ad l.ſolutam.§.fina.ff.de pignora.actio.Abb.in capit.ſecundo,de precar. Barb.in conſi.xiiij.vol.ij.Felin.in c.ex literis.de fide inſtrumen.Iaſo. in l. vt liberis.de coll. Et in l. certi condictio. §. ſi nummos. ff. ſi cert. peta. & hoc tenet Felin.in c.j.vt lit.non conteſt.Iaſ.in l.j.§.ſi procurator.ff.ſi quis ius dicen.non obtemper.Alexan.in apoſtilla ad Bart. in l.illa inſtitutio. ff.de hered.inſtit.Bart.in l.ex ea parte.ff.de verb.obli.& ibi Pau.de Caſt. & Iaſo.Io.Nicol.in l.generaliter.num.65.C.de ſecundis nup.Grat.conſi. clix.volu.ij.

21 Tenendo primam opinionem,Sublimita, niſi pœna ſemper conſueuiſſet apponi vniformiter.Ita ſentit Bal.in l.cum quid.ff.ſi certum petatur.Dec.clarè in l.ſemper in ſtipulationibus.ff.de regulis iuris.

22 Tenendo ſecundam opinionem, Sublimita vt procedat ſi pœna apponatur tempore actus,non autem ſi poſt.Affl.ſuper conſt.in rubrica de fer.& ſalar.iudic.nu.17.Ang.in l.apud Celſum.§.in hac.ff.de dol.except. Fel.in c.j.verſi.reſtringe dupliciter.vt lit.non conteſt.

23 Secundò Sublimita, vt iſta opinio procedat quando pœnæ appoſitio eſt adeo de ſubſtantia, vt actus ſine ipſa fieri non poſſit,aliàs ſecus.Fel.in d.c.j.verſi.reſtringe.ij.vt lit.non conteſt.

24 Secundò Limita,quia non poteſt apponi iuramentum etiamſi ſit conſuetum in contractibus apponi.Ant.de But.in c.pe.de iureiu. & ibi Abb. & hoc ſequitur Soc.in l.Gallus.§.idem credendum.ff. de libe. & poſthu. qui declarat hoc habere locum quando certum eſt non eſſe appoſitum iuramentum,ſecus ſi ſumus in dubio. Idem ſequitur quo ad limitationem principalem.Dec.in d.l.ſemper in ſtipulationibus. idem tenet Iaſo. in l. ex ea parte.ff.de verb.oblig.Hippol.in ſing.cxxiij.Pariſ.conſi. xlv. vol.j. Grat.in conſi.xxxvj.vol.j.

25 Sed tamen ille, qui ex mandato alterius debet facere contractum, poteſt iurare,ſi eſt conſuetum.Alexand.in apoſtil.ad Barto.in l.ſolutam.§. fin.ff.de pig.act.Cagnol.in l.ſi librarius.num.50.el.ij.ff.de reg.iur. Ruin. conſi.lxvj.vol.iiij.

26 Tertiò Limita,quia ſtipulatio non poteſt extendi in inſtrumento, ita Ant.de Butri.in dicto capit.penul.de iureiuran.& ibi Abb.Ang.in l.quicquid aſtringendæ.ff.de verb.obli.ſed Alex.in d.l.quicquid aſtringendæ, dubitat,prout facit Soc.in d.§.idem credendum.

27 Quartò Limita,nam in ſubſtantialibus non habet locum regula,quæ quidem ſubſtantialia ſi fuerint omiſſa,non veniunt.ita Ioan.Andr.in addit.Specu.in titulo de inſtrum.edit.§. inſtrumentum. verſiculo, quid ſi à contrahentibus.in addit.magna.& Felin.ponit in capit.ex literis. vbi declarat, de fid.inſtrumen. Dec.in l. ſemper in ſtipulationibus. ff. de regu. iur.Ioan.de Rip.in d.cap.cum M.in prima limita.& ibi Dec.& Felin.de conſtitutio.Claud.in l.ij.ff.ſolut.matr.Felin.in ca.ſicut.in ſeptima limit. de re iudic.Iaſ.in l.ſciendum.in viij.limit.ff.de verb.oblig.Grat.in conſi. cij.vol.j.

Contrarium Aret.in c.j.de iudic.

28 Et idem ſumitur ex verbis Imo.in l.illa inſtitutio.ff.de herd.inſtituendum tenet contra Bart.ibi quòd notarius poteſt apponere clauſulam iure inſtitutionis in relicto facto filiæ.quæ opin.contra Barto. eſt communis,vt dicit Franc.in repet.c.ſi pater.de teſta.lib.vj. Marian.Iun. in conſi. cxxiiij.vol.j.Bert.conſi.cxliiij.vol.ij.in nouis.

29 Quintò Limita in conſuetis fieri communiter, ſecus ſi raro, vt per Felin.in dict.cap.cum M.& ibi Rip.de conſt.& Felin. in ca. ex literis,de fid.inſtrum.Iaſ.in l.vt liberis.C.de coll.in l.certi condictio.§.ſi nummos. ff.ſi cert.pet.Io.Nicol.in l.generaliter.nu.74.C.de ſec.nup.

30 Et facit pro iſta opinione, nam attenditur conſuetudo generalis, non particularis vnius tantum.Barb.in conſi.vj.vol.iij.& in conſi.liiij.vo.iij. Lofred.in conſi.j.nu.118.

Contra hanc limitationem tenet Dec. in capitulo, cum M. de conſtit.

31 Sextò Limita,quia ſi ex omiſſione clauſulæ etiam conſuetæ ſequeretur falſa latinitas, talis clauſula non ſubintelligeretur,ita Rom.in conſi. ccccl xxvj.incip.quomodo eſt.in fi.Dec.in d.c.cum M.

Sed iſtam limitationem paruipendit Rip.in d.c.cum M.

32 Septimò Limita, vt non procedat, quando conſuetudo difformiter

ſeruaretur.

ſeruaretur,ita Alex.conſi.v.vol.v.ſequitur Ripa in c.cùm M.de conſti. Bal.in l.licèt.in fi.C.locat.Grat.conſi.ij.vol.j.

Et facit quod dictum eſt ſuprà de pœna,quæ non ſubintelligitur,quã do non vniformiter apponitur.

33 Octauò Limita,quia iſtud procedit, dum inſtrumentum eſt in fieri, non poſtquàm eſt factum.Bal.in rubri.C.de reuoc.his,quæ in frau.credit.Barb.in c.quod translationem.de offi.leg.& in c.cùm M.de conſtit. in c.ij.de precar.Hippo.in ſing.cxxiij.Ange.in l.licèt.C.locat.Iaſ.in l.vt liberis.in ij.limit.C.de colla.Alex.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& poſth.Barb.in conſi.ix.vol.iiij.Affli.ſuper Conſti.in rubr.de fer. & ſalar.iud.nu.17.Pariſ.conſi.xlv.vol.j.

34 Sed contrarium voluit Fel.in ca.j.vt lit.non conteſt.Alex.conſi.cv. volum.ij.& Iaſ.in l.vt liberis.dum reprehendit dictum Ang.in d.l.licèt. ſed tamen poſtea Iaſo.ſequitur opin.Ang.Ripa in cap.cùm M.in v.fal. de conſt.

Et facit,ꝙ iſta limitatio non ſit vera,nam vt ſuprà dictum eſt,clauſulæ conſuetæ cenſentur appoſitæ in literis Papæ,etiam ꝙ nõ ſint expreſſæ in literis.

35 Et propterea dicitur,ꝙ cenſetur expreſſum illud,quod eſt conſuetũ, licèt ſit omiſſum.Pe.de Anch.in d.c.cùm M.Alex.conſi.xxvij.volum.ij. Barb.in c.quod translationem.de offi.lega.Soc.in conſi.cj.volu.iij.Io. And.in addi.Spe.in tit.de inſtru.edi.§.inſtrumentum.ver.quid ſi à contrahentibus.Iaſ.in l.vt liberis.C.de colla.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.in l.argentarius.ff.de eden.Bald.in l.j.C.de fruct.& lit. expen.Bar.in l.Dominus prædiorum.C.de agri.& cenſit.lib.xj.Soc.in l. Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& poſthu.Iaſ.in l.diem functo.ff.de offi.aſſeſ.Zaſ.in conſi.xvij.vol.j.Bouer.in ſingu.in verbo, præſumptio. ſing.xliiij.Iaſ.in l.Gallus.§.idem credendum.primæ lecturæ.ff.de liber. & poſth.& in ij.lect.

36 Nonò Limita,quia idem notarius poteſt extendere in inſtrumento clauſulas conſuetas,& non alius,ita Bal.in rubr.C.de fide inſtr.ver.iiij. quæritur.Iaſ.in l.fi.C.de iure emphy.& in l.argentarius.ff.de eden.Hippo.in ſing.cxxiij.idem tenet Barb.in conſi.ix.vol.iiij.& apoſtil.ad Spe. in §.oſtenſo.in tit.de inſtr.edit.§.quid ſi in breuiatura.Bald.in c.cum in iure peritus,ver.quæro ſi in prothocollo notarij.de offi.deleg.Bertr.in conſi.ccxix.vol.ij.& conſi.cxxvj.vol.iij.

Contrarium Dec.in l.ſemper in ſtipulationibus.in fi.ff.de regu.iur. Iaſ.in l.argentarius.in fi.ff.de eden.fuit de mente Spe.in tit.de inſtr.edi. §.oſtenſo.ver.quid ſi in breuiatura.& ſentit Alex.in l.Gallus.§.idẽ credendum.ff.de lib.& poſth.& ibi Iaſ.in ij.lect.

37 Decimò Limita,quia tunc videtur data facultas extendendi clauſulas conſuetas in inſtrumento,quando notarius eſt rogatus conficere inſtrumentum ad ſenſum ſapientis,& non aliàs,ita Bald.in rubri.C.de reuoc.his quæ in fraud.credit.quæſt.x.Calca.in conſi.xxvij.& hoc eſt ꝙ voluit Bald.in l.ita demum.§.j.ff.de arbi.Bertr.in conſi.lxxiiij.vol.ij.

Sed contrarium voluit Barb.in c.ꝙ translationem.de offi.leg.Fel.in c.ex literis.in vij.declaratione.de fide inſtr.Claud.in l.ij.ff.ſol.ma.Ripa in c.cùm M.de conſt.Purp.in l.j.C.de ſum.Trini.

38 XI.Limita,dummodò conſuetudo ſit nota contrahentibus, aliàs nõ cenſentur partes conſentire,vt notarius apponat clauſulas conſuetas, ſi ignorant conſuetudinem,ita purp.in l.j.C.de ſum.Trini.

39 XII.Limita,quia dato ꝙ clauſula conſueta poſſit extendi per notarium,hoc non procedit,vbi ſumus in contractu requirente ſcripturam, quia tunc poſtquàm eſt ſcriptum,nihil addi poteſt nec per extẽſionem adiungi.Bar.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de liber.& poſth.Bald. Imol.Alex.Iaſ.Soc.& ibi Claud.qui declarat.Bal.in l.fideicommiſſa.§. j.in fi.ff.de leg.iij.Imol.in l.quicquid aſtringendæ.ff.de ver.obli.Hoſti. in c.cùm P.Tabellio.de fide inſtru.& ibi Io.And.Abb.Imo.Fel.idem tenet Abb.in c.j.ver.xj.requiritur.de fide inſtru.

Contrarium tenet Ange.in d.§.idem credendum.& Areti.ff.de lib.& poſthumis.

40 Tenendo primam opin.magis communem eam intellige ſecũdùm Bal.in l.contractus.C.de fide inſtrum.vt poſſit fieri extenſio quo ad ea, quæ ſunt iuris,non quo ad ea,quæ ſunt facti.

41 XIII.Limita,quia ſolennitas extrinſeca licèt conſueta non præſumitur interueniſſe,niſi probetur.Fel.in c.ſicut.de re iud.

42 XIIII.Limita,quia non poteſt extendere poſt datam copiam parti.Afflict.ſuper Conſti,ſub rubri.de fer.& ſalar.iudic.numer.17.& minus,quando authenticauit ſemel inſtrumentum.Grat.poſt alios in conſi.cij.vol.j.

43 Ratio autem aſſignatur per ſcribentes,quia poſtquam inſtrumentũ datum fuit parti,adeò notarius dicitur functus officio ſuo,vt ne quidem punctum vel ſyllabam amplius mutare poſſit,vt no.Bal.quem alij ſequuntur in c.ex literis.nu.8.de fide inſtru.Soc.in conſi.ccxxvij.verſ.iiij. neceſſario.vol.ij.

44 Amplia,quia eo ipſo ꝙ notarius declarat vel extendit poſt datam copiam dicitur ſuſpectus,vt per Bar.quem alij communiter ſequuntur in l.Imperator.ff.de ſtatu homi.

45 Secundò Amplia,quia idem eſſet ſi vellet declarare poſt litem motam.Soc.in cõſ.cclxxvij.ver.ex quo infero.Fel.in c.ex literis.de fi.inſtr.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Clauſula codicillaris an cenſeatur appoſita de voluntate teſtatoris.

1 EX præcedenti concluſione infertur,vt notarius cenſeatur appoſuiſſe clauſulam codicillarem ex voluntate teſtatoris in teſtamento,ex quo iſta clauſula ſemper eſt ſolita apponi in teſtamentis,vt tenuit Imo.in l.filio præterito.ff.de iniuſt.rup.& irrit.teſtam.Barb.in c.ꝙ translationem.de offi. leg.Alex.in conſi.j.ver.& licèt.vol.v.Dec.in l.ſemper in ſtipulationibus.ff.de regu. iur.Alex.in conſi.liij.vol.vij.Barb.conſi.vj.vol.iij.& conſi.liiij.vol.iij.

2 Vbi declarat hoc procedere,quando erat generalis conſuetudo notariorum apponere clauſulam codicillarem,non quando erat conſuetudo vnius notarij tantùm,& in c.Raynutius.de teſt.& in c.Raynaldus. de teſtam.Dec.in c.cùm M.de conſt.Cor.in conſi.clviij.vol.ij.Alex.in conſi.cij.vol.iij.Dec.in conſi.ccccxc.Cor.in conſi.cl.vol.iij.& conſilio ccxxv.eod.vol.& in conſi.cxcv.vol.j.& iſtam dicit communem Grat. conſi.cxij.vol.ij.Ruin.conſi.xv.vol.ij.Alex.in conſi.50.vol.vj.& conſi. cxlij.vol.ij.

Iſtud in ſimili dicit Cur.Sen.in conſi.50.ver.dum autem vltimo loco.& ſentit Cor.in conſi.cxciij.vol.iij.Dec.Neapo. lix.in nouis tenet, ꝙ in dubio præſumitur appoſita omnis clauſula adiecta in inſtrumento de voluntate contrahentium,licèt ſuprà aliud videatur dicere, tamẽ in fine hoc firmat.& idem dicit Ruin.de verbis notarij ſcriptis in actis in conſilio lxxiij.vol.v.& in aliis clauſulis dicit Gramma.conſi.cxxviij. nume.6.

3 Contrarium,ꝙ talis clauſula cenſeatur appoſita de conſuetudine notariorum,& non ex voluntate teſtatoris,tenuit Bar.in l.j.ff.de iure codicil.Barb.in conſi.xlij.vol.j.& conſi.xlviij.& conſi.lviij.vol.j.& conſi. xvj.vol.ij.& conſi.xxxiiij.& conſi.xliij.& conſi.lx.eodem vol.& conſ. ix.vol.iiij.Alex.in conſi.xlviij.ver.nec obſtat ꝙ notarius.vol.iij.Calca. in conſi.xxvij.

4 Cur.Iun.conſi.cj.qui dicit opinio.Bar.communiter approbari.Soc. in conſi.xciij.vol.iiij.Aret.in conſi.vltimò.Io.Anton.Alex.conſi.cxij.in fi.Bertr.in conſi.x.vol.j.& conſi.ccvj.vol.j.Dec.Neapo.lix.in nou.vbi etiam de multis aliis,quæ magis de conſuetudine notariorum,quàm ex voluntate diſponentium apponuntur.& idem dicit Pariſ.conſi.xix.volu.iij.Maria.Iun.conſi.cxvj.vol.ij.vbi etiam de aliis clauſulis.Rui.conſi.xcviij.vol.j.Pariſ.conſi.lxxiij.vol.j.Tiraq.de conſtit.in xxxj.limit.nu. 11.vbi plures allegat.

5 Pro concordia dici poteſt ꝙ aut clauſulæ per notarium appoſitæ cõtinent aliquid contra veriſimilem mentem contrahentium,& tũc cenſeantur appoſitæ ex conſuetudine notariorum,non autem de voluntate ipſarum partium,ſecus autem ſi non importent aliquid contra veriſimilem mentem contrahentium.iſta concordia ſumitur ex verbis Lancel.Galiaul.in l.j.in prin.verſic.item contra facit.ff.de verborum obligation.

6 Tenendo primam partem tanquam magis cõmunem,vt dicit Curt. in auth.ex cauſa.nu.74.C.de lib.præter.intellige,dummodò illa clauſula ſit lecta coram teſtatore,quia tunc teſtator,non contradicendo,videtur approbare.Areti.in conſi.fin.Corn.in conſi.cl.vol.iij.& conſilio ccxv.vol.iij.Alex.in conſi.cxlij.vol.ij.

7 Sed imò neceſſe eſt,ꝙ legatur,& declaretur,quãdo eſſet teſtator imperitus,qui ex ſola lectione illius clauſulæ non intelligeret vim,& effectum illius,vt per Imo.in l.Lucius.ff.de vulg.& pup.Soc.in conſi.xciij. volu.iiij.

8 Secundò Limita,quia clauſula codicillaris per notarium appoſita nõ operaretur ad excluſionem filij,quem non eſt veriſimile teſtatorem excludere voluiſſe.Curt.Iun.in authent.ex cauſa.numero 74.C.de liber. præter.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo an induci poſſit ab vna familia.

1 DVBITANT Doctores, an vna familia poſſit inducere conſuetudinem inter ſe ipſam.Et Io.And.in addi.ad Spec. in tit.de inſtr.edit.§.compendioſè.verſi.ſed nunquid dicemus,in addit.parua,in verbo,Caſtri.tenet conſuetudinem ab vna familia inductam ſeruandam eſſe.refert,& ſequitur Ange.in l. iij.ff.de teſta.& ibi Imo.Iaſ.in l.omnes populi.ver.an autem vna progenies.ff.de iuſti.& iur.& ibi Io.Crot.ver.imò non ſolùm.& Io.Crot.in c.j.in v.no.de conſt.in vj.Roma.in l.ſi non ſpeciali,ver.& pro iſta opin. C.de teſta.Cur.Sen.conſi.lxvij.nu.43.Cur.Iun.in tract.feud.in iij.part. ver.viij.fallit.Raph.Cum.in d.l.iij.in lect.impreſſa.Barb.in rub.de con-

ſuetu.ver.& pondera accurate.Soc.in conſi.lxj.ver.quinimò etiam.vo.iij.And.de Iſer.in c.Imperialem,§.præterea ducatus.ver.ſed quomodo probatur.de prohibi.feud.alie.per Feder.Guido Papæ q.cxxxj.nu.7.& 8.Lofre.conſi.xiiij.ver.quia imò vna progenies.Maria.Iun.in conſ.lxv.ver.iiij.probatur.vol.j.Caſſan.in conſuetu.Burg. Maria.Iun,conſi,lxij.volum.ij.

2 Contrarium Ang.in l.fi.C.de teſta.Raph.Cuma.in l.iij.ff.de teſtam.Alex.in l.ſi non ſpeciali.C.eo.tit.ver.& an illud.Matt.Lauden,in diſpu.ſua incip.Augerius.ver.venio nunc ad deciſionem.Gomes in c.j.verſi.noto nonò,de conſti.in vj.licèt loquatur de ſtatuto vnius familiæ.verſi.non obſtat modo.vbi loquitur de conſuetudine.Rui.conſi.xxxviij.vo,ij.Tiraq.de iur.primogen.quæſt.xvj.qui firmat nec vnam nec alteram partem.

3 Tenendo ſecundam partem negatiuã,Limita non procedere,quando familia illa haberet iuriſdictionem,ita voluit Ang.in l.fi.C.de teſta,Alex.in d.l.ſi non ſpeciali.C.eod.Iaſ.in l.ſi quis à filio.§.ſi parti.ff.de le,j.& conſi.xlvj.vol.j.Rui.conſi.cviij.vol.ij.& conſi.xxxviij.volu,ij.Gomes in c.j.de conſti.in vj.Tiraq.de iure primogen.q.xvj.nume.6.& ſeq,

4 Secundò Limita,quando dicta familia gereret ſe pro vniuerſitate,vt per Soc.in conſi.lxj.vol.iij.

5 Tertiò Limita,quando per eam conſuetudinem iuri alterius nõ detrahitur,ſed ipſi tantum de familia,vel ſubditis eorum.Rui.conſi.cviij.volum.ij.

6 Quartò Limita,quo ad ordinem ſeruandum inter ipſos de familia,putà quo ad onera ſoluenda,vel ſimilia,non autem in deciſionibus cauſarum,vt per Rochum de Curt.in c.fi.verſi.ego in iſto puncto,de conſuetud.

7 Quintò Limita,quando talis conſuetudo familiæ approbata fuiſſet à populo,ſiue à maiori parte ipſius.Tiraq.de iure primoge.q.xvj.nu.7.

8 Tenendo partem affirmatiuam magis communem,Limita vt talis conſuetudo vnius familiæ non extendatur de cauſa teſtati ad cauſam inteſtati,nec econtra.Tiraq.de iure primog.q.xvj.nu.9.

De legitimã.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legitima nullum grauamen recipit.

1 IN LEGITIMA nullũ poteſt apponi grauamen,& appoſitum reiicitur.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.teſta.

2 Et idem eſt in legitima parentum,vt per Guid.Papæ q.ccccLxxviij.

3 Primò Amplia,etiamſi conditio ſit poteſtatiua,& facilis,vtputà ſi voluerit,vt tenet Bal.in d.l.quoniam in prioribus.& Sali.& ibi Pau.de Ca.in prin.& Iaſ.in j.ampliat.Imol.in l.iam dubitari.ff.de here.inſti.& in l.fi.ff.de condi.inſt.Caſſa.in conſue.Burg.

Contrarium Guald.caute.j.de lib.inſt.vbi dicit iſtam partem communem.

4 Secundò Amplia,vt etiamſi tota hereditas ſit relicta cũ onere,quia adhuc quantum ad legitimam tale onus reiicitur,per tex.in l.ſcimus.§.cùm autem.& ibi no.Fulgo.Pau.de Ca.& Iaſ.C.de inoffi.teſta.Iaſ.in d.l.quoniam in prioribus.in ij.ampliatione.Cor.in conſi.cvj.in prin.vo.ij.Caſſa.in conſue.Burg.

5 Idem ſi ſit relictus vſusfructus omnium bonorum,quia omninò pro rata legitimæ ceſſat legatum vſusfructus.Alex.conſi.xxviij.vol.iiij.

Maria.Iun.conſi.cix.nu,7.vbi dicit iſtam opin.non habere contradictorem,& ita fuiſſe iudicatum.vol.j.

6 Tertiò Amplia,etiamſi onus ſit viciſſitudinarium,vt quia vnus alteri ſit reciprocè ſubſtitutus,adhuc talis ſubſtitutio reiicitur de legitima filij & ſic diſpoſitio.l.ſi pater puellæ.C.de inoffi.teſta.quantum ad hoc eſt hodie correcta per diſpoſitionem iſtius l.quoniam in prioribus,& ita tenet gl.Bar.Bal.Sal.Pau.de Ca.& Iaſ.in d.l.ſi pater puellæ.& gl.in l.cũ ex filio.ff.de vul.& pup.& Bar.in l.filius matrem.C.de inoffi.teſtam.Alex.in conſi.xliij.vol.ij.& iſta eſt communis*opinio.

Sed contrarium tenuit gl.in d.l.quoniam in prioribus.Richard.Malumb.Raph.Fulg.& Cuma.in d.l.ſi pater.C.de inoffi.teſta.Azo in ſum.de inoff.teſta.Georg.Natta in c.quamuis,de pact.in vj.Dec.in conſilio ccccLvj.ver.non obſtat,ꝙ videtur onus.Hiſpa.in repe.rubricæ,de don.inter vir.& vxor.ſentit iſtam partem.

7 Quartò Amplia,vt talem legitimam filius petere poſſit ſine aliquo onere etiam ꝙ conſenſerit teſtamento,in quo pater legitimam ſibi honoratam reliquerit,vt per Soc.in conſi.ccxxx.Pe.de Anch.conſi.clij.Signoro.Homod.conſi.lxxx.Dec.conſi.cclvij,ſentit Cur.conſi.x.Pariſ.in conſi.xliij.nu.36.qui dicit communem,vol.iij.& conſi.xlv.vo.ij.& conſi.xlvj.vol.ij.Gram.conſi.ciuil.cxlv.

8 Amplia,etiam ſi approbatio ſit iurata.Gul.de Cun.in l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inoff.teſta.& eſt communis opi.vt dicit Roma.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de verb.obl.& Aret.ibi.ver.& quia hic moderni.

9 Et in iurata approbatione ponit Homod.conſi.lxxx.Pariſ.conſ.xliij.nu.37.vol.iij.Bertr.conſi.ix.vol.j.conſi.cxxviij.& conſi.ccix.volu.ij.& conſi.lxviij.& conſi.lxxiiij.eo.vol.ij.

10 Contrarium Maria.Iun.conſi.cxxxvj.vol.j.Io.Anto.Alex.conſi.xliij.qui loquitur quando interuenit iuramentum.& conſi.lxxiij.in fin.Dec.conſi.xxvj.Ripa qui dicit communem.conſi.vj.vol.j.

11 Limita hanc quartam ampliationem,quando filius ſimpliciter ſe immiſcuerit,vel adiuerit hereditatem nullo confecto inuentario.Pariſ.cõſi.xxxiij.nu.89.vol.iij.

12 Quintò Amplia,etiam ſi dictum ſit,ꝙ plus petere non poſſit.Caſſa.in conſue.Burgun.Dec.in conſi.dclxxxviij.Bertrand.conſilio lxiij.volumine primo.

13 Quod Amplia,etiam ſi dicatur ꝙ plus non poſſit petere etiam occaſione legitimæ,& filius ſimpliciter acceptet,vt per Bertr.conſi.clxxiij.vol.iij.Lofre.in conſi.xxvj.nu.33.

14 Sextò Amplia,etiam ſi filius debeat reſtituere hereditatẽ ad pias cauſas.Dec.in conſi.dclxxxviij.

15 Septimò Amplia,vt etiam prohibitio alienationis de legitima reiicitur.Bertr.in conſi.cxcvij.in fi.vol.j.& conſi.clxxiij.vol.iij.

16 Octauò Amplia,vt ſi ſtatuto caueatur maritum dotem lucrari,tamẽ filiis patrimonij legitima reſeruatur.Zaſ.in conſi.v.vol.j.

17 Nonò Amplia,vt non poſſit imponi cõditio,ſi nupſerit,in legitima.Hiſpa.in c.per veſtras.in §.xxj.nu.5.de dona.inter vir.& vxo.

18 Decimò Amplia,etiam in legitima aucta per ſtatutum ad maiorem portionem,quia ſimiliter in tota illa portione retinet ſuam naturam,vt in ea non poſſit imponi onus.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in ij.q.

19 XI.Amplia,vt etiam per alimenta relicta non minuatur conditio legitimæ.Maria.Iun.in conſi.xcvij.vol.j.

20 Primò Limita,quando conditio contineret filij prouiſionem,& cõmodum,vt quia mater ſuſpecta de mariti diſſipatione filium ſuum inſtituat ſub conditione emancipationis,& ſic iuxta tex.in l.filiis matrẽ.C.de inoffi.teſt.& in l.ſi emancipatus.ff.de bon.poſ.contra tab.& in l.ſi quis in ſuo.C.de inoffi.teſta.& ita tenent ibi Bar.Bal.Sal.Pau.de Caſtr.Bar.in l.cũ ex filio.ff.de vulg.& pup.& ibi Ang.& Imo.& Pau.de Caſt.& Alex.dum volunt,vt quatenus prouiſio illius l.contineat filij prouiſionem non corrigatur.& iſtam limitationem ſequitur Alex.in d.l.quoniam in prioribus,in apoſtil.ad Bar.Caſſan.in conſue.Burg.Gual.caut.xvj.de lega.

Contrarium tenet Bal.in l.ſi pater.in iij.oppoſ.C.de inſt.& ſubſti.& in auth.ex cauſa.C.de lib.præte.in ver.iiij.oppono.& Iaſ.in l.filiis matrem.C.de inoff.teſta.

21 Sed quia prima opinio eſt magis communis,ex ea infertur,ꝙ prohibitio alienationis etiam in legitima facta à parente cum cauſa,quia cognoſcit filium minus induſtrioſum,& non bene gubernãtem res ſuas,quia dicitur continere filij prouiſionem,& fauorem,& non incommodum,toleratur,nec de legitima reiicitur,vt not,Pau.de Caſt.in conſilio lxxvij.in j.par.incip.viſis.quem refert,& ſequitur Pau.Pic.in l.in quartam.ff.ad leg.Fal.& defendit opin.Pau.de Ca.ab obiectis.Io.Crot.in l.filiusfamilias,in §.Diui.ff.de leg.j.& ibi Iaſ.Ant.Alex.in conſi.xxvij.& in conſi.xcviij.Ferra.caut.xxxv.Rui.conſi.cxxxvj.vo.ij.Bero.q.lxxxvij.Ripa in d.l.filiusfamilias.§.Diui.nu.28.ver.limita.& ibi Ruin.& Loaz.ff.de leg.j.apoſtil.ad Alciat.in j.regu.in ij.præſump.nu.3.

Dec.conſi.ccccxlij.num.28.ver.nec huic concluſioni.vbi dicit communem.

Contrarium tenuit Aret.in conſi.xix.Caſſa.in conſue.Burg.

22 Secundò Limita in conditione turpi,& impoſſibili de iure,ſub qua fuiſſet filius inſtitutus,quia illa non reiicitur de filij legitima.hoc voluit Bal.in l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.& ſequitur Pau.de Ca.in l.conditiones.ff.de condi.inſti.& ſequitur Iaſ.hic.idem tenet Cor.in l.iij.C.de inſti.& ſubſti.Azo in ſumma.in tit.C.de inſti.& ſubſti.Imo.in l.fi.ff.de cõdi.inſti.& in l.j.eo.tit.Soc.in l.non dubitamus.ff.de condi.& demonſt.Iaco.de S.Georg.in d.l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſt.& ibi Dec.Soc.in conſi.xcviij.vol.iij.

Contrarium tenet Io.Crot.in c.Raynutius.in fi.de teſta.

23 Tertiò Limita,niſi filius repudiet legitimam,quæ perueniat ad ſubſtitutum,quia ad ſubſtitutum legitima peruenire debet cum onere ſuo.Pau.de Ca.in l.cùm patronus.in vtraque lec.ff.de leg.ij.& Iaſ.poſt Pau.de Ca.in d.l.quoniam in prioribus,C.de inoff.teſta.vbi etiam Alex.in apoſtil.ad Bar.Iaſ.in l.ſi arrogator.ff.de adop.

24 Quartò Limita,niſi ſtatutum eſſet in ciuitate ꝙ filia dotata non ſuccedat,nam ſtante tali ſtatuto,ſi filiæ relicta ſint mille pro dote,non poterit illa petere,antequam nubat,nam cum ſtatutum poſſit diminuere legitimam & in quantitate,& in tempore diſponendo,ꝙ dotata non ſuccedat,& dotata non intelligatur,niſi matrimonio contracto,videtur voluiſſe ſtatutum diminuere legitimam in tempore,ita tenet Bar.in l.Titia centum.§.Titio genero.ff.de condi.& demon.Pau.de Caſt.in l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſta.& in auth.nouiſſima.eod.titul.

Raph

Cuma.in conſi.cxxiiij.incip.D.Anto.de Vero.& conſi.xlvj.incip.pater filiis.Franc.Aret.in conſi.xliij.in prin.incip.placet mihi concluſio.Roma.in conſi.cxxxiiij.Alex.in conſi.lxvj.in iiij.vol.inci.circa præmiſſam conſultationem.& Iaſ.in d.l.quoniam in prioribus.& Alex.in apoſtil. ad Bar.ibi Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Abb.in conſi.xcij. in ij.vol.vbi diſtinguit Calcan.in conſi.xxvij. Caſſan.in conſue.Burg. Pariſ.in conſi.cx.vol.iiij.Gram.conſi.ciuil.cxlv.

25 Declara, nam iſta opinio poteſt ſaluari ſtante communi vſu loquendi.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in iij.q.

26 Contrariam opin.tenuit Richard.Malumb.in diſpu.ſua incip.quam refert,& ſequitur Cy.& Bal.in l.ſancimus.C.de nup.qui tenent,ꝙ ſtante tali ſtatuto,ſi pater relinquat filiæ infanti mille ſi nupſerit,ꝙ illa mille ſtatim debentur filiæ,non expectata conditione nuptiarum,quia ſuccedit loco legitimæ,quæ non recipit dilationem.& illam deciſio.ſequitur Io.And.in addi.Spec.in tit.de teſta.ſuper rubri.in ver.ſcire debes.& Albe.de Roſ.in ij.parte ſtatutorum.in q.ciiij.inci.adhuc ex eodem themate.Iaſo.in l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.Abb.in conſi.xcij. in ij.parte. Alex.conſi.lv.in ij.vol.incip.viſo tit.qu.& conſi.ccxj.volum.vij.Pau.de Ca.in d.l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de condi.& demon.& conſi. vj.incip.ſuper eo de quo quæritur.in ij.parte.& conſi.xv.incip.viſo dicto puncto.in ij.par.Iaco.de S.Georg.in d.l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſt. Calca.conſi.50.Soc.in conſi.lxxv.vol.iij.Alex.conſi.xiij.vol.iij.Aret.in conſi.xliij.Dec.in conſi.cvj.Iaco.Bu.& Bal.in l.quoniam in prioribus. Soc.in l.Centurio.ff.de vulg.& pup.Imol.in l.fi.ff.de condi.inſti. Ioan. Crot.in c.Raynutius.in j.glo.in ij.limitatione.de teſta.Calca.in conſi. xj.Gramma.conſi.ciui.cxlvj.Afflict.ſuper Conſti.Reg.ſub rubr.de ſucceſ.filiorum.nume.41.

Pariſ.in conſi.xxv.nu.58.qui hanc dicit communem opin.vol.ij.

Et licèt Pau.de Ca.in conſi.ix.incip.reſpondeo.& conſi.ccxxv.incip. pro euidentia.in ij.parte,videatur inhærere opinioni Bart.in d.§.Titio genero.

27 Tamen ipſe loquitur ſecundum ſuam diſtinctionem,ſcilicèt, quando ſtatutum ſimpliciter dicit ꝙ filia ſtantibus maſculis non ſuccedat, non autem quando dicitur,vt in caſu Bar.filia dotata non ſuccedat. & ita poſſunt concordari opin.vt dicit Alex.in conſi.xiij.vol.iij.Cuma.in d.§.Titio genero.vbi ſequitur diſtinctionem Pau.de Ca.& idem ſequitur Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in xj.artic.in ij.quæſt.licèt latè examinet quæſt.

28 Alio modo concordat Lofred.in conſi.xxvj.nu.29.verſi.hoc tamen intelligo:ex mente Alex.in conſi.lvj.vol.ij.vt pars affirmatiua ſit vera in eo ꝙ relictum non excedit legitimam,& pars negatiua habeat locũ in eo,quod relictum eſt vltra legitimam.

29 Quintò Limita,niſi remota conditione remoueretur ſubſtantia diſpoſitionis,vt quia à patre relicta ſint filiæ veſtimenta vidualia,vel centum pro dote,quia in primo caſu ſi tollas viduitatem tollis ſubſtantiam diſpoſitionis:in ſecundo ſi tollis matrimonium tollis ſubſtantiam diſpoſitionis.Ita tenet Ang.in d.l.ſi pater.in lect.Floren.& Iaſ.in d.l.quoniam in prioribus.& Iaſ.in d.l.ſi pater.& Soc.in l.Cẽturio.in finalibus verbis.ff.de vulg.& pup.& conſi.xcij.volum.j.Ang.in l.ſuus quoque.in prin.& ibi Imol.ff.de here.inſti.Dec.in d.l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti. Bertr.in conſi.cxx.vol.j.& conſi.vij.vol.ij.

Contrarium Fab.de Mont.in repet.authen. nouiſſima.C.de inoffi. teſtamen.

30 Sextò Limita,niſi conditio,ſub qua poſthumus eſt inſtitutus viuo teſtatore purificetur.l.cum poſthumus.& ibi Alex.ff.de libe.& poſthu.& ita tenet Bal.in l.ſi pater.in iij.oppoſ.& ix.oppoſ.& Pau.de Ca.& Alexan.& Iaſ.C.de inſti.& ſubſti.& Iaſ.in d.l.quoniam in prioribus.in vij. limitatione.ſed iſta eſt potius limitatio ad dictam l.ſi pater.in qua habetur,ꝙ filius non poteſt inſtitui ſub cõditione non poteſtatiua, quàm ad materiam d.l.quoniam in prioribus.in qua tractatur an conditio de legitima reiiciatur.

31 Septimò Limita,niſi filio eſſet relictum minus legitima,& fuerit prohibitus petere,quia tunc talis diſpoſitio non reiicitur.Bal.in l.j.C.de iure fiſc.lib.x.& ponit Iaſ.poſt Albe.in d.l.quoniam in prioribus.in vltima limitatione.

32 Sed iſta limitatio eſt falſa,nam etiam talis diſpoſitio reiicitur, & ea non obſtante filius poteſt petere ſupplementum legitimæ,vt eſt tex.in §.cæterum.in auth.vt cùm de appel.cognoſ.Bal.Sal.Pau.de Ca.& Iaſo. in l.ſi quando.§.fi.C.de inoffi.teſt.& Pau.de Ca.in l.omni modo.C.de inoffi.teſta.& in l.quoniam in prioribus.C.eo.tit.Bal.in l.hac edictali. C.de ſecun.nup.Ang.in l.iubemus.C.ad Treb.Imo.in l.quod de bonis. §.cùm in fideicom.ff.ad l.Fal.Alex.conſi.lx.vol.j.& voluit Bart.in conſilio xiij.

33 Quinimò etiamſi adiectum ſit à patre, ꝙ eo caſu quo plus peteret, priuaret eum relicto,adhuc poteſt reliquum petere.Paulus de Caſtr.in dicta l.omnimodò.& in l.ſi quando.§.fina.C.de inoffic.teſtamento.vbi etiam Iaſo.

Contrarium in hoc tenet Bertrand.in conſilio clxxiij. volumine tertio.

34 Octauò Limita,quando grauamen eſſet iniunctum heredi ab inteſtato,vel pupillariter ſubſtituto ipſius filij impuberis,quia licèt ipſe impubes in legitima grauari non poſſit,tamen eius heres poterit,per text. in l.ſi fundum per fideicommiſſum.§.fi.cùm l.ſeq.ff.de leg.j.& ibi not. Bar.Bal.Ang.Imol.& Pau.de Ca.Cy.& Bar.in l.ex tribus.C.de inoſ.teſta.& ibi Pau.de Ca.Sal.Iaſ.& Bar.in §.fi.in fi.in l.j.ff.de vul.& pup.vbi Alex.Bal.in l.ſi arrogator.in iij.oppoſ.ff.de adop.Bald.in l.cùm virum. in ver.quæro an ſubſtitutus.C.de fideicom.Imol.in c.Raynutius.in materia pupillaris.in fi.de teſta.Matheſ.in ſing.clxiiij.Guald.caute.xxxiiij. de ſubſti.Pariſ.in cõnſi.lv.vol.iij.vbi dicit ꝙ non in impuberis heredibus hoc procedit.Mant.conſi.cxxix.

Sed contrarium tenuit Raph.in l.ex tribus.C.de inoffi.teſtamen.& in l.Papinianus.§.ſed nec impuberis.de inoffi.teſtamen.vt refert Caccia. in l.precibus.C.de impube.& idem Rapha.in l.coheredi.§.cùm filiæ.ff. de vul.& pup.vt refert Aret.in inſt.de pup.in prin.

35 Nonò Limita,vt iſtud ꝙ reiiciatur onus,vel conditio non habeat locum,quando eſſet appoſita conditio caſualis,vel mixta,quia hodie tales conditiones reiiciuntur,quinimò teſtamentum remanet nullum,& filius dicitur præteritus,ita tenuerunt omnes Docto.ante Barto.& poſt eum Bal.in l.quoniam in prioribus.& Bal.& Ang.in l.ſuus quoque.in prin.ff.de here.inſt.& Ang.Franc.de Rampo.& Fulg.in l.ſi pater.C.de inſt.& ſubſti.& iſtam partem conſulendo ſecutus eſt Bar.qui à nemine ponderatur,ad hoc in conſi.xiij.incip.ex pacto propoſito.And.Barba. in apoſtil.ad Bar.in l.ſuus quoque.ff.de heredi.inſti.vbi dicit,ꝙ contra Bar.in l.quoniam in prioribus,tenent omnes Doct.antiqui,& moderni,& ꝙ ipſe conſuluit contra Bar.& Soc.in conſi.xciij.vol.iij.& conſil. ſeq.vbi tenentes primam partem,& tenentes aliam.Guido Papæ in cõſilio xciij.

36 Contrarium verò tenuit ante Bar.Richar.Malumb.in l.quoniam in prioribus.& Bar.in l.ſuus quoque.ff.de here.inſti.& Sal.in l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſta.& Pau.de Ca.in l.ſi pater.C.de inſt.& ſubſti.& ibidem Alex.Iaſ.& Imol.in d.l.ſuus quoque.& in l.fi.ff.de condi. inſti.Cor.in d.l.ſi pater.Soc.in conſi.ccxxxiiij.in ij.par.in ver.ſuſtineri. Bertr.conſi.lxiij.vol.j.

Bertran.qui dicit communem in conſi.cxlvj.volu.j.& in conſi.clxxj. vbi idem dicit.vol.j.& conſi.cxxxv.volu.ij.& conſi.ccxliiij.volu.iij.vbi idem dicit Grat.in conſi.cxij.vol.ij.

37 Decimò Limita,ſecundùm Pau.de Ca.in d.l.quoniam in prioribus. in fi.in filio,qui fuerat inſtitutus in legitima,& rogatus,illam alteri reſtituere,quia ſi illam repudiat poteſt cogi adire,& reſtituere.l.ita tamẽ. §.ſi patronus.ff.ad Treb.& ibi etiam hoc tenent idẽ Pau.de Ca.Rapha. Roma.& Claud.de Seiſel.

Contrarium tenet Alex.in d.§.ſi patronus.

38 XI.Limita ex dictis Cuma.in conſi.xxv.& in conſi.lij.inci.ad primũ quæſitum.& in l.in fideicommiſſum.ff.ad Treb.& in l.coheredi.§.cùm filiæ.ff.de vulg.& pup.vbi tenet,ꝙ ſi teſtator filium inſtituerit in maiori portione,quàm ſit ſua legitima, & grauauerit eum reſtituere,id quod accepit cum hoc,vt legitimam non detrahat,nam operabitur hæc patris diſpoſitio,vt ſi fructus ex maiori parte percepti aſcendant ad legitimam,teneatur filius integram portionem habitam,& ſic etiam legitimam reſtituere.Cæpol.caut.xxj.Franc. Curt.in conſilio liiij.& conſilio clix.

39 Et iſta limitatio videtur ſumi ex dictis Barto.in l.iuſiurandi.§.ſi liceri. verſi.præterea hoc videmus,in actione de dote.ff.de ope.lib.vbi pater poteſt grauare filiam in dote,ſi tantundem aliundè ſibi relinquat.

40 Et facit pro iſta opinione quod no.Ioan.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.nume.68.ff.de verbo.obl.ver.quintus,& vltimus caſus.Curt.in tract.feu.in iiij.par.ver.ex prædicta regula.in fi.illius ver.vbi ſi emphyteuſis recepta ſit pró ſe,& filiis poteſt pater eam prælegare vni ex filiis, & aliis in ea præiudicare,quando in recompenſationem reliquit aliis filiis tantundem de bonis ſuis.

41 Sed iſtam limitationem,licèt neminem inueniam contradicentem, non puto veram,quia teſtator non poteſt facere,vt filius ſuam legitimam habeat in fructibus tantum,vt no.glo.in l.ſcimus.§.repletionem. C.de inoff.teſtam.& eſt tex.in §.prohibemus.in auth.de trien.& ſemiſſ. Alex.in l.fideicommiſ.ff.ad Treb.

42 Imò nec in pecunia tantùm tenetur filius illam accipere.Bart.in l.ſi ſuus quoque.ff.de here.inſti.Guliel.Bal.Bar.& Doct.omnes in d.§.repletionem.

43 Et iſtam ſententiam contra iſtam limitationem videtur tenere Fab. de Monte in repe.auth.nouiſſima.C.de inoff.teſtamen.Soc.in conſilio lxxxij.nume.30.& ſequen.volumine iiij.iſtud etiam colligitur ex dictis Alexand.in l.in fideicommiſſaria.ad Trebellia.verſi.dicit etiam.

44 XII.Limita,vbi pater eo caſu,quo duæ quartæ poſſunt detrahi,diſpoſuiſſet,vt filius legitimam in Trebellianicã imputaret,ita tenet Bal. in l.quoniam in prioribus.Dyn.Ray.Albe.Nico.de Neapo.Imol. Rapha.Cuma.in l.Lucius.§.maritus.ff.ad Treb.Dyn.Nico.de Neapo.& Alex.in l.ſi debitor.ff.ad l.Fal.Alex.in l.Marcellus.ff.ad Treb.Iaſo.in authen.res quæ.C.commu.de leg.Fabia.de Monte in d.auth.nouiſſima.C. de inoff.teſta.

45 Sed iſtam limitationem non puto veram, quia teſtator nec directè

poteſt prohibere legitimam,nec indirectè etiam eo caſu,quo duæ quartæ ſunt detrahendæ.

Hinc eſt,ꝙ non poteſt facere,vt vna tãtùm quarta detrahatur,diſponendo ꝙ fructus in legitimam imputentur,vt no.Bar.in l.ꝙ de bonis. in §.auus.ff.ad l.Fal.& ibi ſequitur Alex.ſeipſum corrigens in eo,ꝙ contrarium tenuerat in l.mulier.§.cùm proponeretur.ff.ad Treb.& eãdem opin.tenet Pau.de Ca.in l.iubemus.C.ad Treb.Ang.in conſi.cxxj.Clau. de Seiſel.in l.Marcellus.in princ.ff.ad Treb.Pic.in l.in quartam.ff.ad legem Falcid.

46 Sed tamen etiam in hoc contrarium tenent Pau.de Ca.in d.§.cũ proponeretur,vbi etiam Alex.& Io.Crot.in c.Raynutius.de teſta.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verbo.ob.Dec.conſi.ccccl xxx.Alex.conſ.ccl. volum.vj.

47 XIII.Limitat Alex.in conſi.ciij.in ij.vol.quando bona patris à principio eſſent acquiſita cum aliqua qualitate,quia cum illa qualitate in legitimam filij transferuntur,etiam ꝙ illa qualitas onus contineat, quia ſatis eſt,ꝙ pater non adiiciat nouum grauamen.Et iſta limitatio non videtur habere difficultatem.

48 XIIII.Fallit in vulgari ſubſtitutione,quæ fieri poteſt in legitima filij,& facta non reiicitur,per tex.in l.ſi poſthumus.§.ꝙ vulgo.ff.de liber. & poſthum.& ibi illum tex.ad hoc no.Pau.de Ca.Aret.Alex.& Iaſ.in l. ſi filius heres.ff.de lib,& poſth.

49 Amplia,idem eſſe in ſubſtitutione fideicommiſſaria quando conditio penderet à voluntate ſua,Rui.conſi.cxiij.vol.iij.

50 XV.Limita,quia licèt in legitima non poſſit apponi onus,tamẽ quãdo quærimus pro qua parte ſuſtineat filius onera hereditaria,conſideratur etiam legitima,dummodò per hoc non minuatur ipſa legitima, ita declarat Soc.per illum tex.in l.prima.§.ſed ſi xl.ff.ad Treb.

51 XVI.Limita,nam non habet locum hæc concluſio in cõditione,quæ referretur ad perſonam incertam,ſed tantum quando refertur ad certã perſonam.Ita declarat Bar.in l.commodiſſimè.ff.de lib.& poſth.& ibi ſequitur Iaſ.Soc.in conſi.lxxxvj.vol.iij.

52 XVII.Limita,vbi relinquitur certa res pro legitima vſque ad certũ tempus,& poſt illud alteri eadem res relinquitur,nam licèt poſſit agere filius ad ſupplementum contra heredem, non tamen reiicitur illud onus,vt videatur habere purè rem legatam,in præiudicium legatarij. nam iſto caſu locum non habet.l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſta.vt onus reiiciatur.Ita declarat Cor.in conſi.cvj.vol.ij.

53 XVIII.Limita,quia reiicitur omne onus per quod diminuitur legitima,ſecus ſi per tale onus legitima nõ diminueretur), & propterea filius ſi vult legitimam,cogitur adire hereditatem,vt declarat Clau.in l.quia poterat.ff.ad Treb.

54 XIX.Limita,quia etiam in legitima poteſt filius moleſtari, quando fuit inſtitutus in dimidia hereditatis,& fecit pater contractum de re filij ſui,quia tenetur filius approbare contractum patris pro ea parte,pro qua eſt heres,licèt habeat pro portione legitimæ actionem contra coheredes.gl.in l.cùm à matre.in gl.mag.in fi.C.de rei ven.Bal.ibi,& Ang. & Pau.de Ca.& Sal.

55 XX.Limita,quando filius conſentit oneri impoſito per patrem in legitima.Ripa poſt alios per eum allegatos,in 50.reſpon.in iij.lib.

56 XXI.Limita,quia prohibitio alienationis ad tempus nõ reiicitur de legitima.Gual.cau.ij.de var.teſt.præcep.Hiſpa.in c.per veſtras.in §.ſed ſi filia.nu.3.de dona.inter vir.& vxo.

57 XXII.Limita in legitima debita aſcendentibus,quando ipſi tranſierunt ad ſecundas nuptias,& remanent alij filij prioris matrimonij.Io.de Garro.in auth.ex teſtamento.nu.19.C.de ſecun.nup.& in rub.eo.titu.in xlj.pœna.

58 XXIII.Limita in legitima accepta ſuper bonis feudalibus ex pacto,& prouidentia,quia nõ poteſt alienari in præiudicium vocatorum in inueſtitura.Pariſ.conſi.v.vol.j.

56 XXIIII.Limita,ſi teſtator reliquerit filio maiorem partem bonorũ adiecto onere,& mandauerit,ꝙ ſi non acceptet filius cum onere,ꝙ ſolam legitimam conſequatur,nam filius acceptando legatum,onus etiã in parte legitimæ videtur acceptare.Marian.Iun.conſi.cxxij.numer.9. volum.j.

60 XXV.Limita,quando filiæ filij ſunt dotatæ ab auo,quia tũc filius poteſt grauari in legitima.Grat.conſi.cxix.in fi.vol.ij.

61 XXVI.Limita,quando tota hereditas filio cum onere eſt relicta,, nã non poteſt dicere volo legitimam ſine onere.Bero.quæſtio.lxxxvij,numerò 10.

62 XXVII.Limita,quia pater ſtante ſtanto filias propter maſculos excludente,poteſt in dote relicta filiæ apponere grauamen,vt decedente ipſa ſine filiis dos reuertatur ad maſculos.Pau.de Caſt.in conſi.cxxxiij. Cuma.in conſi.cxxiiij.Gual.caut.v.in tit.de libe.inſt.Georg.Natta in c. quamuis.de pact.in vj.

63 Contrarium tenuit Bal.in l.fi.in ij.lect.C.de dot.promiſ.Anto.de Bu. in conſi.j.in iij.dubio.Laur.in §.cæterum·inſt.de legit.agn.ſucceſ.Bald. in conſi.cl.vol.v.& in l.auia.C.de iure dot.Dec.in cõſi.cvj.Brun.in trac. quòd ſtant.maſcu.in xj.arti.in iij.quæſt.verſicu.quid autem ſit in modo.

74 Tenendo hanc vltimam partem tanquam magis communem,Sublimita,quando filia ita ſpecificè cum iuramento conſenſiſſet.Dec.in d. conſi.cvj.Guald.in caut.v.in fi.de libe.inſti.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc. in xj.arti.in iij.q.Ripa in v.reſpon.in iij.libro.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Legitima quomodo computanda ſtante fœmina dotata excluſa à ſtatuto.

1 DVBITATVR,an filiæ excluſæ à ſtatuto,quando ſunt dotatæ, vel excluſæ renunciatione propter dotem habitam, computentur in numero filiorum, ita vt legitima maſculi non cenſeatur totius hereditatis portio , quaſi ſi debeatur integra hereditas excluſis filiabus,ſed cẽſeatur portio illius portionis, ac ſi filius maſculus cum filiabus in ſucceſſione concurreret,& hoc etiã eſt neceſſarium vt cognoſcatur,an legitima ſit triens,vel dimidia,quia ſi ſunt plures filij eſt dimidia,ſi numero pauciores,eſt triens,in authen. nouiſſima.C.de inoff.teſta.& quidem Bald.in l.vnica.§.in primo.C.de cadu.tol.tenet,vt connumerentur etiam filiæ excluſæ iſtis caſibus,perinde ac ſi cum filiis maſculis in ſucceſſione cõcurrerent.& idem voluit in l.huiuſmodi.§.ſi Titio.ff.de leg.j.in l.duobus.ff.de leg.j.& conſi.cccclxxx.incip.ſtatuto cauetur,ꝙ filio teneantur.in iiij.vol.& conſi.clxxvj. incip.quidam nomine A.in iij.vol.& conſi.xc.incip.proponitur, quòd Chriſtianus.volu.iiij.& conſi.xcix.incip.quæſito primo reſpondeo ſic. vol.iiij.Bar.in l.j.§.penul.in iiij.q.ff.de bon.poſ.contra tab.Imol.in d.l. huiuſmodi.§.ſi Titio.ff.de leg.j.Aret.in l.vnica.in vltimis verbis.C.quãdo non pet.par.& in l.planè.§.ſi duobus.ff.de leg.j.Cur.Sen.conſ.v.Soc. in conſi.lxxv.vol.iij.Guido Papæ deci.ccxcv.& deci.dxcix.& ſin.dccix. & iſta opinio videtur magis communis,vt per Dec.in conſ.dcvij.& iſta tenuit conſilium Neapolitanum in deci.cxxxviij.in nouis.

Maria.Iun.conſi.xxv.vol.j.iſtam etiam opinionem ſenſit Salic.in dicta l.vnica.§.in primo.verſicu.an ideò non admittitur, quia ius petendi.C.de caduc.tollend.Cuman.conſilio cxiiij.Corne.in conſilio cl.volum.j.

2 Et iſtam opi.ſaluat in iſto caſu,Pariſ.conſi.xxxvj.nu.29.vol.ij.quando filiæ non eſſent ſimpliciter excluſæ,ſed eſſent tantummodò excluſæ fauore maſculorum.vbi dicit hanc magis communem.& idem tenet Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in xiij.arti.in iij.q.Ruin.in conſi.xxxvj.nu. 12.vol.iij.

Contrarium,ꝙ perſonæ filiarum excluſarũ non conſiderentur perinde ac ſi non eſſent in rerum natura,& legitima maſculorum ſit tantũ habito reſpectu ad ipſos maſculos,& non ad fœminas excluſas, deducta tamen dote ipſarum tanquam æs alienum. voluit Ang.Imo.& Pau. de Caſt.in l.planè.§.ſi duobus,ff.de leg.j.Bald.in l.Papinianus.§.vnde ſi quis.ff.de inoffi.teſta.& ibi Ang.& Fulg.& Ang.in ead.l.Papinianus.§. quoniam autem quarta.ff.de inoff.teſtam.Ang.conſi.cv.in fin. & conſilio ccc.

3 Cuma.in conſi.xxxv.vbi idem tenet in filia excluſa à ſtatuto,licèt ſecus in filia renunciante.idem tenet Alex.licèt non ſe firmet, conſi.xxx. vol.iiij.Cor.conſi.cxcix.vol.iij.Soc.in conſi.cl.& conſi.lxxxiiij.volu.j. Pau.de Ca.in conſi.cclxxxvj.vol.j,vbi hoc tenet in ſucceſſione matris, non patris.Aret.conſi.xix.

Pariſ.conſi.xxv.& conſi.xxxvj.nu.28.vbi hanc dicit magis communem*opin.vol.ij.& conſi.liiij,eod,volu.& conſi.lv.volum.iij.vbi dicit iſtam communem opinionem.

Maria.Iun.dicit iſtam veriorem,& communem,in conſi.xxv.nu.13. vol.j.& conſi.lxvj.vol.ij.& idem Ang.in auth.nouiſſima.C.de inoff.teſta.& in l.vnica.§.in j.in fi.C.de cadu.tol.Raph.Cuma.in d.l.huiuſmodi.§.ſi Titio.ff.de leg.j.& ibi Pau.de Ca.Fulg.in conſi.xxvj.Ioan.Anto. Alex.in conſi.clvj.Soc.in conſi.lxxxij.vol.iiij.Pau.de Ca.conſi.lij.incip. ſuper primo puncto.vol.j.Cor.in conſi.ccciij.vol.j.Guido Papæ in conſi.xcvj.& conſi.clviij.Soc.conſi.cliij.Dec.in conſi.ccxcix.

Io.Crot.in l.re coniuncti.ff.de leg.iij.Afflict.ſuper Conſt.ſub rubr. de ſucceſ.filio.nu.55.vbi hanc dicit veriorem,& æquiorem.

Brun.in tracta.quòd ſtant.maſcu.in iij.quæſtio.vbi dicit iſtam communem.

4 Ruin.conſi.xxiiij,vol.j.& conſi.lij.vo.ij.vbi ampliat,ꝙ eo caſu,quo filiæ dotatæ ſunt excluſæ etiam à ſupplemento legitimæ,iſta pars eſt verior,& magis communis.in conſi.xl.vol.iij.& conſi.cxviij.num.23.vbi dicit communem.& conſi.lxxxiiij.vol.iij.& conſi.clij.volu.v.vbi dicit communem.Dec.in conſi.dcvij.vbi dicit ꝙ prima vel ſecunda opi.poteſt teneri,& non poteſt reprehẽdi qui vnam vel alteram amplectitur.

5 Tertia verò opinio eſt,ꝙ filiæ excluſæ computantur in numero filiorum,& faciunt partem,ſed illud quod eis deberetur ratione legitimæ vltra dotem,accreſcit filiis maſculis.Bal.qui loquitur in filia renunciante.in auth.nouiſſima.C.de inof.teſta.Caſſa.conſi.liij.Pau.de Caſtr. conſi.cclxxxvj.in j.vol.Cuma.conſi.xlv.in fi.Bal in l.ſi patruus.in prin.

C.de

C.de ſuis,& legi.Cor.conſi.cvij.vol.j.Bal.in l.vnica.in vj.q.C.quando non pet.par.licèt non ita clarè,ſed clarius Roma.ibi,in fi.& quod non proficiat aliis dicit Alex.in conſi.cxcvij.vol.vj.Boer.Deciſ.ciiij. nu.10. vbi tenet ꝙ accreſcat heredibus.

6 Quarta fuit opinio Soc.diſtinguentis in conſi.cl.vol.j. ꝙ aut ſtatutũ ſimpliciter excludit,ſed mandat dotari,& tunc filia non habetur in cõſideratione,perinde ac ſi non eſſet in rerum natura,ſed ſi.filia excludatur non ſimpliciter per ſtatutum,ſed ita demum ſi ſit dotata,& tunc facit partem,& habeatur ac ſi ſuccederet.

7 Quinta fuit opi.Io.Anto.Alex.in conſi.cxxij. qui diſtinguebat,vt ſi fauorabile eſſet maſculis filiam cõputari perinde ac ſi integraliter ſuccederet,& tunc computetur in numero filiorum cum maſculis, ſi verò hoc eſſet incommodum filiorum non debeat computari.& eandem diſtinctionem ſequitur Pariſ.in conſi.liij.vol.iij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legitima non eſt filio aßignanda in ſingulis rebus hereditariis.

1 PLVRES concluſiones ponunt Docto.in illa materia,in quibus rebus ſit aſſignanda filio legitima,quarum vna eſt, vt filio non debeat aſſignari legitima in ſingulis rebus patris,ſed in vna,vel duabus arbitrio boniviri,ita voluit Bar. in l.ſuus quoque.in fi.prin.ff.de here.inſt.& in l.meminimus.ver.ex his puto.C.quibus quarta pars.lib.x.& in l.in quartam.ver.iiij. quæro,ibi, aut omnes ſunt indiuiſibiles.& ibi Alex.ver.confirmo prædicta.ff.ad l. Fal.Bal.in l.ſcimus.ver.quæro pater.C.de inoff.teſta.Fabia.de Mon.in auth.nouiſſima.nu.119.C.de inof.teſta.Alex.in l.Marcellus.§.res quæ. nu.10.ff.ad Treb.& ibi Iaſ.& Iaſ.in l.non amplius.§.fi.in iiij.no.ff.de le. j.Abb.in c.Raynaldus.ver.aut teſtator.de teſta.Pic.in l.in quartam.nu. 48.& ſeq.ff.ad l.Fal.vbi etiam Ruin.nu.25.Dec.conſi.ccxxxvj.nu.9.& ſeq.& conſi.lxxxj.ver.& Breuiter.vbi dicit communem*opin.

Bert.conſi.clxxiij.nu.48.vol.iij.in nou.vbi dicit iſtam communem. Cor.conſi.cclxxxij.vol.j.Cur.Sen.conſi.fi. ver.vel reſpondemus.Pariſ. conſi.xvj.nu.69.vol.ij.Io.Ant.Alex.conſi.clvj.nu.10.Rui.conſi.lvij.nu. 25.vol.ij.Iaſ.in l.filium,quem habentem.verſ.tangit etiam Bal.C.fami. erciſ.Bal.in l.iubemus.ver.item fallit.C.ad Treb.Imo.in l.ſuus quoque. ver.aduerte etiam.ff.de here.inſt.Bal.in d.l.ſuus quoque.ver.item quærit Bar.Rui.conſi.xvij.vol.v.

2 Limita,quia iſtud procedit,quando hoc filio prodeſſet,& alteri non noceret,ſecus ſi alij noceret aſſignatio facta in vna re tantũ,vt per Rui. conſi.lix.nu.21.vol.iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filius non poteſt vnam rem pro ſua legitima eligere.

1 ALIA eſt concluſio,ꝙ non poteſt ſibi filius eligere vnam rẽ pro legitima,ita Bal.in l.iubemus.ver.item fallit,in legitima.C.ad Treb.& conſi.ccxvij.ver.alij dicunt.volu.j.Sal.in d.l.filium quem habentem.vol.vj.ver.& ſunt hæc bene põderanda.C.fami.erciſ.Imol.in l.ſuus quoque.verſic.aduerte etiam.ff.de here.inſti.Aret.conſi.clvj.vbi dicit communem,quam etiam ſequitur, & dicit cõmu.Pic.in l.in quartã.nu.49.& ſeq.ff.ad l.Fal.Curt.Sen.conſi.fi.ver.vel reſpondemus.Rui.conſi.lvij.nu.25.vo.ij.Dec.conſi.ccxxxvj.nu.9.vbi dicit communem.Bolog.in conſi.lix.Iacob.de Bel.in auth. de reſt.& ea quæ par.ver.quæritur iij.Bal.in l.filium quem habentem. ver.vlterius quæritur.C.fami.erciſ.

2 Contrarium tenet Oldrad.conſi.cvij.ver.ad quartam.quæſt.Cyn.in auth.res quæ.in fi.C.com.de le.Bal.conſi.cxvij.ver.no.ꝙ æquiparo.vol. j.Iaco.Bu.in l.ij.C.ad l.Fal.Ang.in l.ſi noxali.§.eſt autem.verſ.ſequitur in glo.ff.de pecu.Bal.in l.cùm aliena.ver.extra quæritur.C.de le.Imo. in l.Marcellus.§.res quæ.in fi.ff.ad Treb.Barb.in c.Raynaldus.de teſta. Bal.in l.ij.ver.vel niſi fortè.C.ad l.Fal.Ro.conſi.cclxxvij.verſi.ſed præſuppoſito.

3 Tenendo primam opin.communem,ex ea infertur vt non poſſit filius meliorem rem eligere pro ſua legitima.Iac.de Bel.in auth.de reſt. & ea quæ par.ver.quæritur iij.& Bal.in l.filium quem habentem.verſ. item dicit Iaco.& ibi Sal.ver.dicit tamen Iaco.C.fami.erc.Iaſ.in l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad Treb.Fabia.de Mont.in auth.nouiſſima. nu.119. & ſeq.C.de inoff.teſta.

4 Prout etiam filius non poſſet bona paterna pro legitima occupare. Rui.conſi.lj.vol.iiij.

5 Primò Limita,quia poteſt filius eligere legitimam in vna re vrbane agendo,& arbitrio boni viri.Bal.in l.fi.in j.q.C.de edic.Diui Adri.tol. & in l.filium quem habentẽ.ver.vlterius quæritur.C.fa.erc.& in l.iubemus.ver.item fallit in legitima.C.ad Treb.Alex.in conſi.cxxv.vol.j.

6 Secundò Limita,quia poteſt filius in vna re tãtum legitimam conſequi,quando in ea habet voluntatem patris.Bar.in l.in quartam.ver.iiij. quæro.ff.ad l.Fal.Cor.conſi.cclxxxij.nu.12.vol.j.Abb.in c.Raynaldus. ver.ſi verò nihil alienauit.de teſta.

7 Tertiò Limita,quando omnes res eſſent legatæ,quia ſi vni tantum ſint legatæ in vna re illi legata poteſt filius legitimam detrahere, ſi verò pluribus tunc à ſingulis legitimam detraheret.Soc.conſi.lxxv. vol.j.

8 Quartò Limita,nam filius non poteſt eligere vnam rem pro legitima ſua niſi ipſe vnam rem hereditariam alienauerit,quia alienando illam videtur ſibi pro legitima eligere.Bal.in l.iubemus.C.ad Treb.verſ. item fallit in legitima.Cy.in auth.res quæ.C.commu.de leg.in fi.& ibi Imol.in fi.Pau.de Ca.in l.Marcellus.§.res quæ.in fin.ff.ad Treb.Fulgo. conſi.j.ver.in quinto.Aret.conſi.xviij.ver.his breuiter præmiſſis,vbi dicit iſtam eſſe communem opin.Guido Papæ q.dcvj. Cor.cõſi.cclxxxij. nu.13.vol.j.Bal.conſi.ccxvij.vol.j.Bertr.conſi.lix.vol.iij.in nou. Capra conſi.xlix.& in conſi.xcij.ver.ij.videndum.Bal.conſi.ccclxvij.vol.iiij.& in conſi.cccxcij.ver.ſuper quarto.vol.iiij.Soc.conſi.xxxvj.in prin.vol. iij.Cor.conſi.cxlvj.ver.alius & ſic tertius.vol.ij.Alex.conſi.iij.ver.conſtat etiam vltra prædicta.vol.iij.Dec.conſi.ccij.nu.8.& in conſi.ccxxxvj.nu.10.Pariſ.in conſi.xvij.vol.ij.

Contrarium Abb.in c.Raynal.ver.aut non percepit fructus.de teſta.

9 Tenendo primam opin,communem,Sublimita,niſi filius in fraudẽ alienaſſet.Bal.in l.filium quem habentem.ver.& hoc verum ſi filius.& ſentit idem Bal.in l.iubemus.ver.ego autem do conſilium.C.ad Treb. Ang.in l.in quartam.ver.ſi autem grauatus.ff.ad l.Fal.Aret.conſi.xviij. & idem ſentit Bar.in l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad Treb.ver.ſed fideicõmiſſario inuito.Dec.conſi.ccxxxvij.nu.10.

10 Et no.quia videtur in fraudem filius alienare,ſi rem longè pluris valentem,quàm ſit legitima,alienauerit.Bal.in l.magis puto.§.ne paſſim. ff.de reb.cor.Dec.in conſi.ccxxxvj.nu.10.

11 Declara,tamen quia iſta fraus in dubio non præſumitur.Imol.in l.in quartam.ver.adde.ij.ad leg.Fal.

12 Secundò Sublimita,quia per alienationem in vltima voluntate non fit iſta electio,nec datur iſta facultas.Guido Papæ q.dcvj.

13 Et no.quia non poteſt facere filius vt bona prohibita alienari in legitimam cedant,quando adſunt alia bona.Soc.in conſi.lxxv.vol.j.Ruin. in l.filiusfamiliàs,§.diui.ff.de leg.j.& Gram.deci.xciij.nu.6.

14 Tertiò Sublimita,quia res alienata licèt imputetur in portionem legitimæ,vel Trebellianicæ,non tamen imputatur in portionem, quam iure proprio in re communi cum teſtatore grauatus haberet.Soc.conſi. xvj.nu.19.& ſeq.vol.iij.

15 Declara,quia nedum alienata imputantur in legitimam volẽti filio, ſed etiam eo inuito,adeo ꝙ ſi filius vellet res alienatas redimere ad cui tandam imputationem in legitimam,vt de aliis bonis legitimam detrahere poſſit,hoc ei non conceditur.Ang.in l.in quartam.verſic.ad dicta ff.ad Treb.

Contrarium Imol.in d.l.in quartam.ver.Tu potes addere.

16 Secundò Declara,nam licèt filius,vt ſuprà diximus,non poſſit meliorem rem eligere,non poteſt etiam legitima ſibi aſſignari in rebus deterioribus.Imol.in l.in quartam.ff.ad l.Fal.Bertr.in conſi.lix.vol.iij.verſ. & ſi opponatur.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Filius pro ſua legitima non habet bona patris hypothecata.

1 SVBSEQVITVR etiam alia concluſio in iſta materia, vt filius pro legitima non habeat bona patris hypothecata.Sal.in l.filium quem habentem.verſi.quia ex his infero. C.fami.erciſ.Alex.in d.l.in quartam.ver. confirmo prædicta.ff.ad l.Fal.& conſi.cxvj.nu.18.vol.vj.Aret.conſi.clvj.ver.ſed in caſu legis.Cor.conſi.cclxxxij.nu.15.vol.j.Bolog.conſi.lix.Fabia.de Mon. in auth.nouiſſima.nu.119.C.de inoff.teſta.Dec.conſi.ccxxxv.nu.8.Soc. in l.ſi ex toto.nu.3.ver.ij.no.ff.de leg.j.Ruin.conſi.xvij.vol.v.

Alex.in conſi.lxxviij.vol.iij.vbi dicit hanc eſſe communem * opin. Neguſan.in tract.de pigno.in ij.par.in iiij.membro.ver.xxiiij.

Afflict.in deci.clxij.nu.4.vbi etiam dicit communem opi.Rui.in d.l. in quartam.ver.item quæritur.ff.ad l.Fal.& idem videtur ſentire Ioan. Ant.Alex.in conſi.clvj.

Contrarium Pic.in l.in quartam.nu.49.ff.ad leg.Falc.

2 Tenendo primam opin.quæ videtur magis communis,Limita in re relicta à teſtatore,quæ ſuccedit filio loco legitimæ,quia tam pro tali re legata,quam pro ſupplemento illius vſque ad integram legitimam cõpetit filio hypotheca.Fulg.conſi.lxxxiiij.ver.illud poſtremò.Dec.conſi. ccxxxv.nu.8.vſque in fin.

3 Et idem eſt in legitima relicta filio à patre,quia in ea filius dicitur habere hypothecam propter diſpoſitionem paternã.Bolog.ind.conſ.lix.

4 Contrarium de ſupplemento legitimæ tenuit Soc.in l.ſi ex toto.nu. 3.ver.ſecundò not.ff.de leg.j.Bolog.conſi.lix.ver.non obſtat.Neguſ.in tract.de piguor.in ij.part.in iiij.membro.ver.xxv.

CONCLVSIO VI.

ARGVMEINTVM.

Legitimam non poteſt filius eligere in rebus alteri legatis.

1 ACCEDIT alia etiam concluſio,quia non poteſt filius eligere legitimam in rebus alteri legatis,ita Bal.in rubrica.ff. de re.diuiſ.ver.ſed pone.Alex.in l.Marcellus.§.res quę.ver. quid autem in legitima.ff.ad Treb.& in l.in quartam.ver. confirmo prædicta.ff.ad l.Fal.& conſi.xij.vol.v.& in conſ.cxvij.nu.18. vol.vj.Soc.in conſi.lxxv.vol.j.Corn.conſi.clxxx.nu.7.vol.iiij.Iaſo.in l. filium quem habentem.verſi.limita tamen.C.fami.erciſ.Alex.in l.non amplius.§.fi.in fi.ff.de le.j.Iaſ.in d.l.Marcellus.§.res quę.ff.ad Tre.Rui. conſi.lvij.nu.23.vol.ij.Fabia.de Mon.in auth.nouiſſima.nu. 120.C.de inof.teſta.Pic.in l.in quartam.nu.53.ff.ad l.Fal.Alex.in l.in ratione.la ij. ver.& adde inquantum.ff.ad l.Falcid.

Contrarium Pau.de Caſt.in conſi.cciiij.in ij.vol.

2 Amplia,nam idem eſt in aliis rebus prohibitis alienari,in quibus filius eodem modo legitimam ſuam eligere non poteſt.Iaſ.in l.Marcel. §.res quæ.ff.ad Treb.Grat.conſi.xvij.vol.j.Gram.deci.xciij.

3 Limita,niſi pater omnes res meliores legaſſet,quia tunc etiam de rebus legatis poſſet eligere legitimam filius,quia non debet habere legitimam in bonis deterioribus.Alex.in l.Marcellus.§.res,quæ.verſic.quod eſt intelligendum.ff.ad Treb.& in l.in quartam.ver.intelligo tamen.ff. ad l.Fal.Iaſ.in d.§.res,quæ.in fin.ff.ad Treb.Corn.in conſi.clxxx.volu. iiij.in fi.Dec.in conſi.lxxxj.Io.Anto.Alex.in conſi.clvj.nu.13.

4 Sublimita,quia etiam iſto caſu non ab vno legatario,ſed ab omnibus debet petere filius legitimam ſuam.Ruin.conſi.xvij.vol.v.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Legitima an amittatur ob non confectionem inuentarij.

1 NON modica eſt diſcrepantia inter Doctor.in illa quæſtio. vtrum per non confectionem inuentarij amittatur legitima.& glo.in auth.hoc amplius.C.de fideicom.& ibi Iaco. Bu.tenet partem negatiuam quòd non amittatur legitima per non confectionem inuentarij.& idem tenet glo.in verbo,excedãt. vbi Richard.Malum.Cyn.Odofred.& Bar.in auth.ſed cum teſtator.C. ad l.Falci.An.in auth.hoc amplius.C.de fideic.& idem Ange.in d.auth. ſed cum teſtator,idem tenet gl.fi.in l.fi.§.ſi quis autem temerario.C.de iur.delibe.Pau.de Caſt.in auth.hoc amplius,in fi.C.de fideicom.& ibi Sal.vbi limitat idem Bal.in l.fi.§.fin.C.de iure delibe.& ibi Aug.Pau.de Ca.in fi.in d.§.ſi quis autem,& ibi etiam Sal.circa fin.illius.§.& ibi etiã Alex.& idem Alex.in conſi.v.vol.vj.& conſi.clxv.volu.vbi dicit iſtam commu.opi.Cor.in conſi.clxxx.vo.iiij.Arc.conſi.xliij.vbi dicit iſtã cõmu.& iſtam eſſe communem etiã dicit Cor.in conſi.clxviij.nu.3.vol.iij. Spe & Io.And.in titu.de inſtr.edit.§.fi.ver.quid de ſuo.Bal.in l.cũ à matre.C.de rei ven.in l.j.C.de bon.autho.iud.poſ.in l.filium quem habentem.dicit quòd omnes hoc tenent.C.fami.erciſ.Rui.conſi.lvij.vol. ij.& conſi.cxxxv.vol.iij.Guald.caut.xxxvij.de ſubſt.

2 Declara,vt iſta opin.quæ tanquam magis communis eſt tenenda, procedit ſecundùm Pau.de Ca.in conſi.clxxxviij.incip.quia dubia.ver. interdum quærimus.vol.ij.quando legitima non deducitur contra legatarios,vel fideicommiſſarios particulares,ſed contra fideicommiſſariũ vniuerſalem.

3 Contrariam opin.tenuit in concluſ.principali Nicò.de Mattarel.& Fulg.in auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Fal.Iaſ.in l.fi.§.ſin autem.C.de iure deliber.Oldrad.in conſi.cxxxiiij.Ang.in l.j.§.hæc ſtipulatio.ff.ſi cui pluſquam per l.Fal.& ibi Imo.Cor.in conſi.clxviij.nu.3.vo.iij.dicit iſtã opinionem de iure veriorem.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Legitimæ renunciatio non venit in generali renunciatione.

1 ADEO priuilegiata eſt cauſa legitimæ,vt omnes Doct.vnanimiter firment hanc concluſionẽ,vt in generali renunciatione non veniat renunciatio legitimæ,prout eſt tex.in l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inof.teſta.& ibi Bal.in prin. ver.& iſtum.§.& allegat etiam Sa.in prin.in ver.ex quo collige.& ver. item not.& Pau.de Caſt.ver.item quid ſi pater.ibi,& conclude ſecundùm Gul.Alb.de Roſ.in l.de his.ver.& ex prædictis colligit.ff.de tranſact.& ibi Bal.ver.quærit.Gul.& Ang.in fin.ver.vltimò dicit hic.& idẽ Ang.in l.iubemus.ver.ſed reſponde.C.ad Treb.Io.de Ana.conſ.xc.ver. ex quo ergo.Alex.conſi.lxix.ver.nec obſtat.vo.j.& conſi.viij.verſ.nec obſtat ſi dicatur.vo.iij.Barto.in l.Papinianus.§.ſi conditioni.in fi.ff.de inoff.teſta.Iaſ.conſi.clxij.ver.iiij.principaliter moueor.vol.ij.Hiſpa.in rubri.de dona.inter vir.& vxo.§.xvj.nu.16.Iaſ.in l.de his.ver. iuxta hãc regulam.ff.de tranſact.& in d.l.ſi quando.§.& generaliter.ver.ſecundò no.ex iſto textu.C.de inoff.teſta.Alex.conſi.lxxxviij.ver.nec obſtat ſi dicatur.vo.iiij.Gram.deci.cij.nu.88.& nu.115.Fulg.conſi.clxxxviij in primis verbis.Boer.deci.xiiij.num.6.Ruin.conſi.xxvj.in ſubſcriptione. ver.ex quibus infero.Ang.Aret.in §.ij.in fi.ver.vnũ addas.inſt.de inof. teſta.Barba.in c.cùm omnes.ver.v.moueor.de teſta.& in tract.de præſtan.Card.in vij.q.j.par.ver.& ex illo tex.Fel.in c.translato.verſ.ad idẽ quod no.de conſti.Hiſpa.in c.per veſtras.ver.facit etiam quod conſuluit,de dona.inter vi.& vxo.Guido Papæ q.xciij.Barb.conſi.xxv.verſi. & adduco.vol.j.Caſſan.in conſuetu.Burg.nume.7.ver.primus eſt.Dec. conſi.cccxcij.nu.4.ver.ſed tamen his non obſtantibus,ibi,& hoc confirmatur.Cur.Sen.conſi.lxxvj.ver.ſic etiam probatur.Tiraq.de iure primog.q.lv.nu.2.

2 Et propterea ob generalem approbationem teſtamẽti non dicitur excluſus filius à petenda legitima.Anch.in conſi.clij.ver.legitimam verò.Dec.conſi.ccxxxvj.nu.4.ver.in iiij.dubio,& latè tradit Pariſ.qui hãc dicit communem*opi.in conſi.xliij.nu.36.vol.iij.

3 Primò Amplia,idem eſſe in dote,quia generalis renunciatio non refertur ad dotem.Pau.de Ca.conſi.lxxij.ver. vel proprius loquendo. vol.j.refert,& ſequitur Iaſ.conſi.clxij.vol.ij.ver.ſimiliter in generali renunciatione.Hiſpa.in rub.de dona.inter vir.& vxor.§.xvj.nu.16. verſi. & ideò in generali renunciatione.Rui.conſi.cxl.ver.ac etiam agis.vol. iiij.Gul.Bened.in repet.c.Raynutius.in verbo,duas habens filias.num. 293.ver.poterit tamen filia.de teſtam.Caſſan.in conſue.Burgun.nu.28. ver.ſed quæro.

4 Et ratio huius ampliationis illa eſſe poteſt,quia dos ſuccedit loco legitimæ:vt per Bart.in l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de cond.& demonſt.Pau.de Ca.in l.quoniam in prioribus.C.de inoff.teſtam.Dec.in conſi.cvj.

Contrarium in dote voluit Rui.conſi.lxxix.num.2.ver.hoc igitur ſic præſuppoſito.vol.ij.

5 Secundò Amplia,etiamſi in renunciatione renunciatum fuerit iuri dicenti generalem renunciationem non valere,niſi præceſſerit ſpecialis:ita Boer.deci.iij.nu.9.

Contrarium voluit Marian.Iun.conſi.cxxxvj.ver.ſecundò reſpondetur.vol.j.

6 Tertiò Amplia,etiamſi filius promiſiſſet in renunciatione plus non petere.Ita Bald.in d.l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inoff.teſta.refert Ruin.conſi.lvj.ver.oportet ergo.vol.ij.& idem Ruin.conſi.lx.verſi.ſed his non obſtantibus.vol.ij.

Contrarium Pau.de Caſt.in d.l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inoffi.teſta.

7 Quartò Amplia,etiamſi legitima eſſet vnita cũ patrimonio patris, vt conſiderat Io.Crot.reprobando modernos in c.Raynutius.ver.ideò puto aliter,de teſta.

Contrarium Rui.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ver.ij.reſpondetur. ff.de lib.& poſth.

8 Primò Limita ſtante iuramento,quo ſtante trahitur renunciatio generalis etiam ad legitimam & eius ſupplementum.Roma.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de verbo.obl.nu.33.ver.vltimò inquantum.Iaſ.conſi.ccvij.ver.ſecundo facit.vol.ij.Ioan.Anto.Alex.conſi.xliij.ver.per quæ verba.iuncto ver.& in caſu noſtro.Dec.in conſi.xxvj.ver.præterea & ij.Alexan. conſi.clxxxj.ver.& per hoc eſt reſponſura.vol.v.Io.Anton.Alex.conſi. lxxiij.nu.5.ver.v.præſuppoſito.

Ripa conſi.vj.nu.8.verſi.imò communis.volu.j.vbi atteſtatur iſtam eſſe communem opinionem.Gozad.conſi.lxix.nu.19.ver.credemus quod per generale.Ripa conſi.v.in fin.ver.ij.dicti filij.vol.iij.Natta in repet. c.quamuis.ver.aduerte tamen.de pact.in vj.Marian.Iun.conſi.59.num. 14.vſque in fi.vol.ij.& conſi.cxxxvj.ver.imò magis ad propoſitionem. vol.j.Gul.Bened.in verbo,in eodem teſtamento relinquens.num.130. ver.x.limitabitis.de teſta.Caſſan.in conſue.Burg.Pariſ.conſi.j.nu.103. ver.eo magis.vol.ij.

9 Contrarium ſentit Dec.in conſi.cxxx.ver.ſed tamen prædictis.Bertran.conſi.ix.nu.8.ver.ſed ipſa promiſit.vol.j.

Gramm.deci.cij.nu.88.& pluribus ſeq.vbi dicit iſtam communem ex mente Boer.idem voluit Fran.in c.quamuis.verſi.fatetur tamen ibi,de pact.in vj.Boer.deci.iij.nu.7.& pluribus ſeq.Guido Papæ q.ccccxxvij. Gul.Bened.in repe.c.Raynutius.in verbo,in eodem teſtamento relinquens.nu.119.ver.vnum tamen mente tenebitis,de teſta.& ſentit,licèt non ſe firmet,idem Gul.Bened.in d.c.Raynutius,in verbo,duas habens filias.nu.293.ver.quod intelligatis verum,de teſta.

Et

Et Gramma.deciſ.cj.nu.5.& pluribus ſeq. verſ.item inquantum.vbi pariter dicit iſtam * cõmunem opi.Bertran.conſi.xxviij.vo.j.& conſi.lxiij.eo.vo.& conſi.ccix.eo.vo.& conſi.vij.eod.vo.& conſi.lxxiij.vo.ij.& conſi.lxxiiij.vo.ij.Barba.conſi.lv.num.17. verſ.præterea faciat.vo.ij. Curt.ſenior conſi.lxxvj.verſ.ſic etiam probatur.

Et idem videtur eſſe de mente Iaſ.in l.ſi quãdo. §.& generaliter.ver. limita prædicta. C.de inof.teſta.dum ſe remittit ad not.per eum in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ff.ſi quis cau.vbi tenet, ꝙ iuramentum non habet vim ſpecialis expreſſionis.Bal.in rub.ff.de iureiu.ver.ſed dicam.Roma. in l.qui ſuperſtitis.nu.2.verſ.aduertendum eſt. ff.de aeq.here. Io. Crot. in repeti.c.Raynutius.ver.aduerte,quia.de teſta.Areti.in l.j.§.ſi quis ita. verſ.adde primò.ff.de ver.obli.Tiraq.de iure primog.q.lv.nu.3.ex quibus apparet hanc eſſe magis * communem opinionem.

10 Secundò Limita,quando in renunciatione dictum eſſet, ꝙ renunciabat omnibus bonis paternis,integraliter,& ſine diminutione.Io.Anto.Alex.conſi.xliij.verſic.ſed maior difficultas eſt. Pariſ. conſi.xxxvij. nu.42.verſ.etiam clauſula.vo.ij.

11 Et idem,quando filius in renunciatione promiſiſſet nihil petere, de ſubſtantia patris,vt dicit Rui.conſi.xcvij.verſ.ſecundò videtur.

12 Et idem eſt,quando ſtante prohibitione detractionis legitimæ facta per teſtatorem filius renuncians promiſit ſeruare omnia, & ſingula in paterno teſtamento contenta, Patiſ.conſi.j.nume.104.verſic.& etiam, quia.volumi.iij.

13 Et idem,quando dictum eſſet per filium renunciantem approbo teſtamentum in omnibus,& per omnia,prout in eo continetur, Rui.conſi.lvj.nu.11.verſ.non obſtat,ꝙ tex.vo.ij.

14 Tertiò Limita,quando filius recipiendo illud quod eſt ſibi relictum pro legitima, promitteret plus non petere: ita Pau.de Caſt.in dicta l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inoff.teſt.ponit Maria.iunior conſi.cxxij. nu.9.& pluribus ſeq.maximè nu.21.& ſeq.vo.ij.

15 Quartò Limita,quando filius habuiſſet recompenſam legitimæ ſuæ & illam acceptaſſet. Maria.iunior in d.conſi.cxxij.nu.24.& ſeq.vo.ij.

16 Quintò Limita,quando generalis renunciatio nihil aliud importare poſſet,quàm renũciationem legitimæ: ita Mari.iunior conſi.cxxxvj. nu.17.verſ.nec obſtat ſi dicatur.vo.ij.

17 Sextò Limita,quando renunciatio filij eſſet facta patre viuente, tũc enim quamuis facta generaliter ad legitimam trahitur: Cuma.conſilio clxxxviij.verſ.tamen propter authoritatem. Rui.conſi.xcvij.vo.j.verſ. ſecundò obſtat,dum dicitur.& per eundem in repeti.l.Gallus.§.& quid ſi tantum.verſ.non obſtat etiam tex.ff.de lib.& poſth. Cur.iunior conſ. x.verſ.vel aliter & ſecundò.Tiraq.de iure primog.q.lv.nu.13.

Contrarium Io.Crottus in cap.Raynutius.verſ.alia ratione, & melius.de teſtamen.

18 Septimò Limita dictam regulam non procedere in excluſione legis,quia generalis excluſio legis,excludit etiam filium in legitima: Iaſ. in conſi.ccxxj.verſ.vnde aduertẽdum eſt.vo.ij.Cur.iunior conſi.x. ver. & ſi quiſpiam ſubtilis.Maria.iunior conſi.xxv.verſ.& ſi dicatur.vo.j.

Contrarium Cuma.conſi.clxxxviij.Deci.conſi.cccxcij.nu.4. & ſeq. Rui.conſi.xcv.verſ.præterea eſt aduertendum.vo.ij.

19 Sed quia iſtud, an ſtatutum excludens à ſucceſſione excludat etiam à legitima,pendet ab alia quæſtione,in qua ſcribentes varia ſcripſerũt, ideo ſuper hoc vlterius non inſiſto.

De Legitimatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium,dicitur verè legitimus.

TEXTVS in c.tanta.qui filij ſint leg.ponit dictum, & eius limitationem.

1 Dictum eſt,ꝙ tanta eſt vis matrimonij, vt per illud filij ſpurij primo nati legitimi efficiuntur.

2 Limitatio autem eſt,vt hoc non procedat qñ tẽpore conceptionis mulier non potuiſſet eſſe vxor illius.

3 Circa primam partem, ꝙ filij per ſubſequens matrimonium legitimentur, dicas ꝙ iſtam etiam concluſionem firmat Iaſ.& alij in l.generaliter.§.cùm autem.C.de inſti.& ſubſti.& in l.Gallus.in §.& quid ſi tantum.ff.de libe.& poſth.Abb.& alij in c.innotuit.& in c.cùm in cunctis. de elect.Tiraq.latè tradit in l.ſi vnquam.in verbo,ſuſceperit liberos.C. de reuo.dona.& in tract.de iure primog.q.xxxxiiij.

4 Primò Amplia, vt iſta concluſio procedat, etiam ſi matrimonium ſubſecutum non fuit verum matrimonium, ſed tantùm putatiuum: ita voluit Anto.de Butrio in c.ꝙ nobis.verſ.& per iſtam Decretalem.poſt Io.Andr.ibi in tit.qui filij ſint legi.

5 Contrarium tamen, vt non legitimentur filij iam nati per putatiuũ matrimoninm ſubſecutum,quando tempore coitus aderat impedimentum,propter quod mulier illius vxor eſſe non poterat:voluit Cald.in d. c.nobis.& ibi clarius Abb.& ibi Card.Alex.qui filij ſint legi.

6 Concorda,quia prima opinio poſſet ſuſtineri, quando interueniſſet ſaltem in vno ex coniugibus ignorantia impedimenti: prout in iſtis terminis loquitur Gemi.conſi.lxvj.Rota in deciſ. Caſſad.j.de ſponſa.& fuit de mente glo.in c.cùm omnis.in verbo,conſtituente.xxxij.q.ij. Aluaro.in c.j.§.naturales.verſ.quid ſi naſcatur. ſi de feu. fuer.contro. inter domi.& agna.Cur.in conſi.xxvij.Zaſi.in tract.feud.in viij.parte,nu.88. Hiſpa.in rubri.de do.inter vir.& vxo. Bertran.conſi.ccx.vo.j. aliàs habet locum ſecunda opinio, vt per Doct.allegatos.

7 Secundò Amplia,vt per talem legitimationem cenſeantur legitimi filij anteà nati,etiam ꝙ tempore matrimonij extent alij filij legitimi, & naturales. Præpoſi.in c.per venerabilem. §.quod autem. verſ.ſeptimus modus.qui filij ſint legi.Angelus conſi.xvij.& conſi.xx.Caſſan.in conſuetud.Burgund.

8 Tertiò Amplia,vt talis ſic legitimatus agnoſcatur non modo patri, ſed omnibus ſiue aſcendentibus,ſiue etiam tranſuerſalibus: ita ponunt Docto.omnes ſuprà allegati in proxima ampliatione.

9 Quartò Amplia,vt in hoc caſu non ſint neceſſaria inſtrumenta dotalia, attenta iuris canonici diſpoſitione, Abb.in c.tanta.in j.notab.& ibi Anto.de Butr.Ancha.Card.& alij,qui filij ſint legi.Feli.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſtitu.& in c.j.de ſponſa. Hippoly.in ſingu.ccl.Pariſi.conſi.xiij.vo.ij.Ruinus conſi.lxxviij.vo.iij.

Deci. conſi.cxv.vbi hanc dicit * communem opinionem, & ab ea non recedendum in iudicando,& conſulendo.

10 Sed dubitant Doct.an hoc ſit ſeruandum etiam in terris Imperij,ſaltem quo ad ſucceſſionem.

Et quidem Ange.conſ.xxix.tenet in hoc caſu neceſſaria eſſe dotalia inſtrumẽta. idem voluit Bal.in l.ſi qua illuſtris.C.ad Orfici.Card.Alex. in c.tanta.qui filij ſint legi. Aluaro.in c.j.§.naturales.ſi de feud.fue.controuer.Cur.iunior qui hanc dicit * communem opinionem,conſi.cccxxxvj. Ruinus conſi.ij.& conſi.ccxj.vo.j.& conſi.lxxviij.vo.iij. Maria. iunior,qui hanc dicit * communem,in conſi.lij.vo.j.& conſi.100.vo.ij.

11 Contrarium,ꝙ etiam in terris Imperij legitimatio valeat,ſubſecuto matrimonio abſque dotalibus inſtrumentis: voluit Iaſ.in l.generaliter. §.cùm autem.C.de inſtitu.& ſubſti. & in l.ſed eſt quæſitum.ff.de libe.& poſthu.& conſi.ccxxxiiij.vo.ij.& conſi.clxviij.vo.iiij. Ange.in §.fi. Inſtitu.de nup.Alexan.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.nu.15.ad Trebel.Feli.in rubri.de ſponſalib.nume.6.

Deci.conſi.clv.vbi dicit iſtam * communem opinionem.Pariſ.conſi.xiij.vo.ij. Ruinus conſi.lxxviij.vo.iij.& conſi.lj.vo.v. Guli.Mayne.in l.quoties.nu.17.& ſeq.ff.de regu.iur.

Et iſtam opinionem ſecuta eſt Rota in cauſa Colonienſis matrimonij coram Raynaldo Petrucio de anno M.D.XXXVIII.

12 Declara, quia ita demum de iure ciuili ſunt neceſſaria inſtrumenta dotalia,quando ſuperſint alij filij legitimi,& naturales,& non aliàs:ita Bal.in l.cùm mulier.C.de do.ante nup.& in l.neque.la j.in fi.C.de nup. Ange.in l.contrahitur.ff.de pigno.quem refert,& ſequitur Hippoly.in ſing.ccl.Iaſ.in conſi.clxviij.nu.8.vo.iiij.Rui.conſi.ccxj.vo.j.

13 Secundò Declara,quia iſta legitimatio etiam cum dotalibus inſtrumentis non habet locum,quando eſſet facta, vel in fraudem creditorũ, vel in fraudem filiorum primi matrimonij: prout declarat Ruinus conſi.ccxj.nume.7.vol.j.

14 Quintò Amplia,etiam ſi aliud matrimonium ſit intermedium: Anto.de Butrio in dicto c.tanta.verſ.quæro quando matrimonium. Ang. in l.nuper.C.de natura.libe.Richar.Malumb.in ſua diſpu.quam poſuit Io.And.in reg.ſine culpa.de reg.iur.in vj. Bar.in l.bonorũ.ff.rem ra.ha.

Hoc etiam præſupponit Bald.Sali.& Iaſ.in l.quoties.C.de rei vend. in illa quæſt.an contracto matrimonio fiat legitimatio in fauorem filij naturalis contra filios legitimos,& naturales poſteà ſuſceptos.Bar.in l. cùm decem.§.fi.ff.de ſola. Ange.conſi.xvij.& in §.ſi verò. in auth.quib. mod.natu.effic.legi. Anto.de Roſel.in tract.legitima. Iaſ.in l.Pomponius.§.quæſitum.ff.de acqui.poſſeſ.& in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm. in ij.lectu.ff.de libe.& poſthu.& in l.cum qui ita.§.qui hominem.nu.7. ff. de verb.oblig. Zaſi.in tract.feud.in tit.de ſucceſſ.feud.Guli.Mayne.in l. quoties idem.ff.de reg.iur.

15 Sextò Amplia,etiam ſi pater proteſtetur, ꝙ per contractum matrimonij non intendebat filios legitimare. ita Iaco.Zoc.in dicto ca.tanta. & ibi Card.Alexan.verſic.quæro. & ſequitur Hiſpa.in c.per veſtras.de do.inter virum & vxo.

Contrarium tenet Roſel.in tractã.legitimationis.

16 Septimò Amplia,vt etiam inuiti & ignorantes,per ſubſequens matrimonium legitimentur: Ange.conſi.cxxvij.Præpoſ.in c.per venerabilem.§.quod autem.nu.17.qui filij ſint legi.Hiſpa.in dicto c.per veſtras. Pariſ.conſi.xiij.nu.36.vo.ij.Tiraq.de nobili.c.vj.nu.31.

Contrarium,ꝙ inuiti non legitimentur, tenet Ange.in §.generaliter.per illum tex.nu.7.in auth.quib.mo.na.effi ſui. Bal.Pau.de Caſ.Albe.& alij,in l.benignius.ff.de leg.Ange.Areti.in §.fi.nu.9.Inſti.de nup. Mar.Laud.in trac.de legitima.nu.160.Barb.in l.cum acutiſſimi.nu.251. C.de fideicom.Nico.de Vbal.in tract.de ſuc.ab inteſta.nu.64. Boer.deciſ.clx.Guli.Mayne.in l.quoties idem.nu.97.ff.de reg.iur.

17 Octauò Amplia etiam ſi tale matrimonium ſit factum in mortis articulo:Ioan.And.in regula ſine culpa.in j.q.de reg.iur.in vj.& idem voluit in d.ca.tanta.vbi Ant.de But.& Præpoſ.Abb.in c.ij.de frigid.& maléfic.Alex.in l.ſi quis poſthumos.ff.de lib.& poſth. vbi dicit cōmunem. Pariſ.conſi.xiij.& conſ.xv.vol.ij.Rui.in conſ.ccxj.vol.j.& conſ.cclxiij. num.6.vol.iij.Guli.Mayner.in l.quoties idem.nu.22.ff.de reg.iur.Tiraquel.in l.ſi vnquā.in verbo,ſuſceperit liberos.nu.73.C.de reuoc.donat.

18 Nonò Amplia,vt hoc modo legitimati dicantur verè,& propriè legitimi:tex.eſt in auth.quib.mod.natut.effic.leg §.j.Pau.de Caſt.in l.fin. C.de his,qui ven.ætat.impetr. Ant.de Butr. in c.innotuit.de elect. Iaſ.in l.generaliter. §.cum autē. num.9. C.de inſtit.& ſubſtitut. Rip.in l.ſi vnquam.in rubr.C.de reuoc.donat.nu.86.

19 Et ideo licèt aliqui ſint legitimi ſi legitimentur cum clauſula perinde ac ſi nati eſſent ex legitimo matrimonio, tamen non ſunt tales niſi per fictionem:Maria.iun.conſi.lxv.vol.ij. Quod ſecus eſt ſi ita legitimetur quis per ſubſequens matrimonium.Rui.conſi.clxj.vol.ij.

Contra hanc ampliationem tenet Barbat.in l.cum acutiſsimi.num. 241.C.de fideicom.Pariſ.conſi.xiij.num.37.vol.ij.

20 Decimò Amplia,vt filij legitimati hoc modo abſque aliqua diſpenſatione poſsint ad ordines,& ad dignitates promoueri : glo.in c.innotuit.in verbo,coniugata.de elect.& ibi Compoſtellan.& Ioa.And. Gofred.in ſumma de fil.pręsb.verſi.quid ſi quis natus.& Ant.de Butr.verſi. quæro an filius.& ibi omnes Doctores ſequuntur d.glo. idē voluit glo. in c.tanta.& ibi Ancha.verſi.quęrit gl.& Abb.verſ.& pro hoc adduco. & ibi Henric.in prin.qui fil.ſint leg. Arch.in c.oſius.lvj.diſtinct. Iacob. de Beluiſ. in §.dubitatum. in auth.de inceſt.nupt.Præpoſ.Alex. in c.lator,qui fil. ſint legit. Alexa.in l.ex facto. §.ſi quis rogatus. ff.ad Trebell. Ang.Aret.inſt.de nupt. Calder.conſi.ij.in titulo qui fil.ſint legit. Iaſo.in l.generaliter. §.cum autem. C.de inſt.& ſubſt. & conſ.clvj.vol.iiij. Dec. in c. cum in cunctis. in vltimo notab. de elect. & conſi.clv. Pariſ.conſi. xiij.vol.ij. & conſ.xv. eod.vol.Rip.in l.ſi vnquam. num.87. C.de reuoc. donat.Tiraq.de iur.primog.q.xxxiiij.

21 Vndecimò Amplia, quia legitimati per ſubſequens matrimonium ſuccedunt in feudo:Ant.de Butr. in c.lator.qui fil.ſint legit.& ibi Card. Abb.in d.c.tanta.Bald. qui hanc dicit cōmunem * opin.in conſi.cxxix. vol.iij.Prępoſ.in c.per venerabilem.§.quod autem.verſ.quęro vj.principaliter,& verſ.ſeptimo quæro principaliter,qui fil.ſint legit.Iacob.de Beluiſ.in §.dubitatum.in auth.de inceſt.nupt. And.de Iſer.in c.j.§.naturales. & ibi Iacob.de Beluiſ. Aluarot.Matt.de Laud. & cōmuniter alij. ſi de feud.fuer.controuerſ. & ibi etiam Afflict.in quinto notab. Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.& ibi Rip.nu.84. ff.ad Trebell.Zaſ.in tract. feud.in titulo de ſucceſſ.feud.Soc.in conſ.iij.num.11.vol.iij.Iaſo.in l.generaliter.§.cum autē.C.de inſt.& ſubſt.Trig.in ſing.xxxv.Curt.in tract. feud.in iij.par.verſ.ſecunda principalis regula,vbi dicit communem.& conſilio cxxxvj. Dec.in c.cum in cunctis.de elect.& conſ.clv.Caſſan.in conſuetud.Burg.Pariſ. conſ.xiij.vol.ij. & conſi.xv. eod.vol. Guli.Mayner.in l.quoties idem.nu.14.ff.de reg.iur.Ruin.conſ.ccxj.vol.j.& conſi. xcij.vol.iij.Mant.conſi.xlv.Pariſ.in cōſi.xlvij.vol.iij. vbi declarat.Boer. deci.cxxiij.num.4.Tiraq.de iur.primog.q.xxxv.num.53.

Contrarium videtur tenere Hoſtien. in fi. & Ioa. And. in fin. in d.c. tanta.& Hoſtien. in c.primo. qui fil.ſint leg. Bal.conſi.lxvij. nu.2.vol.v. Ang.in conſ.xxix.Barbat.in l.cum acutiſsimi.num.241.C.de fideicom.

22 Limita primam opinionem,quæ videtur magis communis,quando inueſtitura feudalis diceret,concedo feudum tibi, & filiis ex te legitime deſcendentibus, quia tunc non veniunt legitimati per ſubſequens matrimonium:ita Bald. in c.j. §.naturales,ſi de feud. fuer.controu. Ant. de But.in c.per venerabilem.ver.alius eſt effectus,qui fil.ſint legit.

Cōtrarium voluit Iſern.in d.§.naturales,& ibi Aluar.& Mart.Laud. Præpoſ.Alex.in cap.lator.ver.quæro circa prædicta,qui fil.ſint legit.

23 Concorda iſtas opiniones, nam aut tempore matrimonij filius erat iam conceptus, & natus: & tunc procedit opinio Bal. vt ſuccedat in feudo: aut tempore matrimonij filius erat conceptus, ſed nondum natus: & tunc procedat ij. opinio, quòd non poſsit ſuccedere in feudo. iſta concordia ſumitur ex verbis Curt.in tract. feud. in iij. par. poſt decimam ſeptimam q.verſ.ſecunda princ.regula.

24 Secundò Limita, quia iſta ampliatio procedit in filiis naturalibus tantum, non autem in ſpuriis: ita Mart. Laud. in d. §. naturales, quem refert, & ſequitur Curt.in tract.feud.in loco ſuperius allegato.

25 Nec eſt mirum quòd talis legitimatus ſuccedat in feudo, quia vt dicit Dec.in c.cum in cunctis.per illum tex.de elect.diſpoſitio loquens de filio legitime nato verificatur etiam in legitimato per ſubſequens matrimonium;& iſtud tenet glo.in c.innotuit.in verbo coniugata.de elect. gl.j.in cap.tanta,qui fil.ſint legit.Boer.deciſ.clix.

26 Secus autem, ſi diſpoſitio loqueretur de filio legitimè nato ex matrimonio, Brun. in tract. quòd ſtant. maſc. in xij. artic. in iiij. q. ver.iij. limitatur.

27 Prout etiam videmus, quòd licèt alij legitimati non veniant appellatione legitimè deſcendentium:tamen ſecus eſt in legitimato per ſubſequens matrimonium: Ruin. conſi.cix. vol.iij. & conſi.clviij. vol.j. & conſi.clxiij.eod.vol.& conſi.cviij.vol.ij.

28 Duodecimò Amplia,quia taliter legitimatus ſuccedit etiam in emphyteuſi. Imol.in l.quod dicitur. ff.de verb.oblig. Anch.conſ.ccxlj. Iaſ. in l.generaliter. §.cum autem. C.de inſt.& ſubſt. Dec.in c. cum in cunctis.de elect. Georg.Natt. in cap.quanuis. de pact.in vj. Caſſan. in conſuet. Burg. Pariſ.conſi.xiij. vol.ij. Hiſpan.in rubrica de donat. inter vir. & vxo.Tiraquell.de iur.primog.q.xxxiiij.nu.54.

29 Sed hoc non habet locum in legitimatis per reſcriptum,qui non admittuntur ad emphyteuſim eccleſiaſticam. Ruin.conſ.cl.vol.j.& conſi. clxiiij. & conſ.clxxxvj. vol.j. & conſ.ccxj. vol.j. & conſi.lxxij. volum.ij.

30 Quæ limitatio ſublimitatur, quia quando legitimatus eſt legitimatus cū illa clauſula, quòd in quibuſcunque bonis poſsit ſuccedere, tunc ſuccedit etiam in emphyteuſi eccleſiæ, quando legitimans habebat talem facultatem.Ruin.conſi.xlvij.num.5.volum.iij.

31 Decimotertiò Amplia, nam in fideicommiſsis legitimatus per ſubſequens matrimonium excludit ſubſtitutum ſub illa conditione, ſi deceſſerit ſine filiis legitimis, & naturalibus: & hoc non videtur habere difficultatem, eo quia etiam legitimati per reſcriptum excludunt ſubſtitutum, vt per Iaſ. in l. generaliter, qui hanc dicit magis communem opin.in §.cum autem.C.de inſt.& ſubſt.

32 Et in legitimatis per ſubſequens matrimonium tradit Dec.conſ.clv. Pariſ.conſi.xiij.vol.ij.& conſi.xv.eod.vol.Ruin.qui hanc dicit communem opin.in conſ.clxiij. nu.6. & ſeq.vol.iij. & conſ.vij. nu.33. vbi idem dicit. vol.j. Rip. in rub. ff.ſi cert.pet. nu.3. & in l.ſi vnquam. num.86.C. de reuoc.donat.Boer.deciſ.clix.nu.20.

Contrarium tenet Bald.in conſ.ccclvij.num.2.vol.v.

33 Amplia primam opi. magis communem idem eſſe ſi dictum eſſet ſi grauatus decederet ſine filiis legitimis, & naturalibus legitimè natis: prout infrà dicetur in v.limita.

34 XIIII. Amplia, nam iſte legitimatus per ſubſequens matrimoniū ſtante ſtatuto fœminas excludēte propter maſculos illas excludit: Anto.de But.in c.per venerabilem. ver.ſed poſſit eſſe dubium.qui filij ſint legi.& idem tenet expreſsè Paul.de Caſt. in conſi.clxxx.vol.j.Bald in l. eam quam.nu.26.& in l.cum acutiſſimi.nu.7. & ibi Iaſ.nu.2.C. de fidei comm.Dec.in conſi.lv.& conſ.lij.& in c.cum in cunctis.de elect.Geor. Natt. in c.quāuis.de pact.in vj. Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in xij.artic.in iiij.q.Goz.conſi.vj.num.38.Tiraq.in l.ſi vnquam, in verbo,ſuſceperit liberos. num.82. C. de reuoc. donat. & in tract. de iur. primog q. xxxiiij.num.56.

35 Et hoc Amplia etiam ſi ſtatutum loqueretur de filiis legitimè natis, ſecundum Pariſ.conſi.xiij.vol.ij.& conſi.xv.eod.vol.

Contrarium in hoc caſu tenuit Ang. Aret.in §.fin. num.14. verſ. ex quo ſequitur.inſt.de nupt.

36 Decimoquintò Amplia,vt talis legitimatus habeat querelam inofficioſæ donationis: Tiraq.in l. ſi vnquam, in verbo,ſuſceperit liberos. num.71. C.de reuoc.donat.& in tract.de iur.primog.q.xxxiiij. num.55.

37 Decimoſextò Amplia, nam quoties poteſt quis legitimari per ſubſequens matrimonium non poteſt legitimari per reſcriptum: tex. eſt,& ibi glo.in §.ſit igitur. in verbo permittimus.in auth.quib.mod.natu.eff. legit.& ibi not.Bar.& Ang.Bal.in c.illud.nu.3.de præſumptio.Hippol. in ſing.cxxx. Iaſo.qui hanc dicit cōmunem*opin.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.nu.107. ff.de lib.& poſth.

38 Decimoſeptimò Amplia,vt iſte legitimatus rumpat donationē omnium,vel maioris partis bonorum:Iaſ.in rub.ff.de lib.& poſth.num.4. & in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.in ij.lect.nu.12.ff.eod. Bal.in c.innotuit.de elect.Boer.deciſ.clix.nu.12.Ripa in d.l.ſi vnquam.num.89.& ibi Tiraq.in verbo,ſuſceperit.nu.71.C.de reuoc.donat.

39 Decimooctauò Amplia, vt talis legitimatus rumpat teſtamentum patris,perinde ac ſi natus eſſet poſt teſtamentum:Bald.& Imol.in l.certum. ff.de iniuſt. & irrit.teſtam. Anch.conſi.ccxc. Iaſo.in l.qui ſe patris. num.15.C.vnd.lib. Tiraquel.in d.l.ſi vnquam. in verbo ſuſceperit liberos.num.80.

40 Decimononò Amplia, nam iſta legitimatio non reuocatur per ſuperuenientiam liberorum:Barto.Alex.Iaſ.& alij in l.ex facto.ff.de vulg. & pupill.Tiraq.de iur.primog.q.xxxiiij.nu.51.

41 XX. Amplia, vt etiā actus medius non impediat hanc legit. Mant. in conſ.xlv. prout nec etiam inter medium matrimonium.Tiraquel.de iur.primog.q.xxxv.nu.2.

42 XXI. Amplia, quia etiā ſi lite pendente filij fuiſſent concepti, non per hoc hęc legitimatio dicitur nulla:Pariſ.cō.xiij.nu.34.& cō.xv.vo.ij.

43 XXII. Amplia, vt talis legitimatus admittatur ad retractum Guli. Bened.in c.Raynutius,in ver.& vxorē nomine Adelaſiā.nu.181.de teſta.

44 XXIII. Amplia, vt filij intelligantur legitimati quo ad omnem effectum ſucceſſionis:Pariſ.in conſ.xiij.nu.34. & conſi.xv.nu.2.vol.ij.

45 XXIIII. Amplia, quia iſta legitimatio habilitat filios ad ſucceſſionem paternam omni iure videlicet, tam canonico quàm ciuili. Ruin. conſi.ccxj.num.1.vol.j.

46 Primò Limita hāc principalē cōcluſionē,nā requiritur,quòd mulier ad hoc vt iſta legitimatio ſuum ſortiatur effectum, ſit digna matrimonio,& ideo ſecus,ſi mulier eſſet vilis,vel meretrix:Bald.in authen.item ſi quis.C. de natural.libe. Angel.in §.ſed & aliud.in authen. quib. mod.

natur.

natur.effic.ſui.ſequitur Cæpol.caut.ccxlvij.Curt.iun.in conſi.cxxxvj.Ge
rar.de Pet.ſan.in ſing.lx.Mart.Laud.in tracta.de legitimatio.nu.158.Ma
rian.iun.in conſi.lij.vol.j.vbi hanc dicit communem.Rui.conſi.xcij.vol.
iij.& conſi.cxj.nu.5.vol.j.& conſi.cxxviij.in fi.vol.iiij.

Contrarium,quòd etiamſi mulier ſit meretrix, & ſequatur matrimo
47 nium,quòd filij legitimentur,tenuit Car.Alex.in c.tanta.in vj. q. qui fil.
ſint legit.gloſſ.in conſuetu.Neapol.& ſentit Bald.in l.eam quam. verſic.
quæro putans.C.de fideicom.Nicol. de Vbal. in tracta.ſucceſſ. ab inteſt.
refert & ſequitur Iaſ.in conſi.ccxxxiiij.vol.ij.Hiſpan.in c. per veſtras.de
dona.inter vir.& vxor.Caſſador.deciſ.j.nu.6.de ſponſal. Rip. in l. ſi vn-
quam.nu.55.C.de reuoc.don.Rui.conſi.ccxj.vol.j.& con.lj.vol.v. Tiraq.
de nobil.c.xviij.nu.22.& ſeq.&c.xx.nu.172.

48 Secundò Limita,quia requiritur,vt mulier ſit retenta in figura concu
binatus:Bart.in l.fi.in fi.ff.de concubin.ſequitur Bal.conſi.ccvj. volu. iij.
Ange.conſi.xx.Ricard.Malumb.in l.etſi contra.C.de nupt.& ibi Ange.
Anch.in ca. innotuit,in iiij.notab. in reſolutione primæ q.Cæpoll.caut.
ccxlvij.Iaſ.in conſi.ccxxxiiij.vol.ij.Curt.iun.cõſi.cxxxvj. Ant. de Roſell.
in trac.legitim.Guli.Mayner.in d.l.quoties idem,nu.16.

Et propterea dicebat Mart. de Laud.in c.j.§. naturales. ſi de feud. fuer.
49 controu.quòd per ſubſequens matrimonium legitimantur naturales tan
tum,non autẽ ſpurij.quem refert,& ſequitur Curt.in tract.feud.in iij.par.

Contrarium tenet Ioan.And.in regula,ſine culpa. de reg.iur. in ſexto.
50 qui intelligit diſpóſitionem.c.tanta,procedere in quocunque coitu illici
to,dummodo vxor eſſe potuiſſet tempore copulæ: Ant.de Butr. in d.ca.
tanta.verſi.quæro quando matrimonium.& ibi Card. verſic. & per hæc
deciduntur.& hoc ſentit etiam Bart.in l.eum qui. ff. de ſtat. homin. dum
vult, quòd ſequens matrimonium non validè operetur legitimationem
prolis,quando coniunctio erat omnino illicita.Card.Alex.in c.tanta.in
vj.quæſt.qui fil.ſint legit.idem ſentit Barto.in l. etſi contra. & ibi Sali. &
Cyn.C.de nupt.Loſr.in ſum.de fil.presbyter.verſic.quid ſi quis natus ſit.
Hoſtiẽ. eod.tit.§.ij.in fi.Floria.de S.Pet.in q.incip.Baro. in nono argum.
ſecundæ partis:Aluaro.in c.j.§.naturales.ſi de feud.fuer.cõtrouerſ. Abb.
in c.innotuit.ſuper gloſſ.in verbo,coniugata. de electio. quæ glo. ſentit
iſtam opinionem,prout etiam & gloſſ.in cap.qui alij.xxx.q.v.Nicol.de
Vbald.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.nu.58.Iaſ.in conſi.ccxxxiiij.volu. ij.glo.
prægma.ſanct.in tit.de concub.in verbo,cohabitare.Dec. conſi. clv.qui
hanc dicit communem opi.Rip.in l.ſi vnquam.nu.55.C.de reuoc.donat.
Maria.iun.con.xxxj.vol.ij.Guli.Mayner.in l.quoties.nu.12.ff.de reg.iur.
Rebuff.in concord.in rubr.de publ.concub.in verſi.ſexta pœna.

51 Declara,quia iſta opin. procedit. de iure canonico : & ita loquuntur
omnes Docto.ſuperius allegati.& aliud eſt de iure ciuili.& ideo in mate
ria ſucceſſionum,in qua attenditur ius ciuile,iſta opinio non ſeruaretur,
ſecundum Cyn.in l.etſi contra:C.de nupt.

52 Tertiò Limita , quia non legitimatur nepos patre præmortuo, ſi auus
contrahat matrimonium cum illa, ex qua filium ſuſceperat:ita tenet Gu
li.de Cun.& poſt eum Bal.in l.benignius.ff.de ll.Pau.de Caſt.in l.j.§.cæ-
terum.ff.de acq.poſſ.Ant.de But.in c.per venerabilem.verſic.requiritur
tertio.vbi declarat, qui filij ſint legiti. Lucas de Penna in l. eos. C. de iis,
qui ſpon.pub.mun.ſub.lib.xj.& latè diſcutit iſtã opin.Iaſ.in l.ſi is qui pro
emptore.num.121.ff.de vſucap.Hippol.in ſing.cxxj.Crem.in ſing.xxxij.

Contrarium ſentit Soc.in l.Gallus.§.ſi eius.ff.de lib.& poſth.

53 Quartò Limita,quando legitimatio fieret per ſubſequens matrimoniũ
in mortis articulo in fraudem ſubſtituti:prout loquitur Ange.in l.ſed eſt
quæſitum.ff. de lib. & poſth. vel etiam in fraudem aliorum filiorum , vt
dicit idem Ang.in l.nuper.C.de natur.liber.Barbat.conſi.lix.nu. 22. vol.
ij.Curt.iun.conſi.xxvj.Bert.conſi.lxxiij.volu.iij.Brun.conſi.xv.num.17.
Rui.conſi.ccxj.& conſi.ccxiij.vol.j.& conſi.clxiij.nu.7.vol.iij. Tiraq.in
l.ſi vnquam.in verbo,ſuſceperit.nu.74.C.de reuoc. donat.

Contrarium Bald.conſi.cccxix.vol.iiij.Iaſ.in l.ſed eſt quæſitum.ff.de
libe.& poſth.Feli.in c.in præſentia.de probat.Rui.conſi.ccxiij. volum.j.
Alciat.in trac.præſumpt.in princ.nu.10. Pariſ.conſi.xij.nu. 68. vbi dicit
communem * opin. & communem etiam dicit idem Pariſ. conſi. xiiij.
nu.35.vol.j.

54 Declara primam opin.quæ procedit, quãdo aliunde conſtaret,quòd
in fraudem contraxerit matrimonium,non autem ex eo ſolo fraus præ-
ſumitur,quòd in mortis articulo quis matrimonium contraxerit : Alex.
in l.ſi quis poſthumus.ff.de libe.& poſth.idem ſentit Dec.in c.in præſen-
tia.de probatio.

55 Quintò Limita, niſi in diſpoſitione diceretur de deſcendentibus legiti
mis,nam tunc non cenſerentur vocati legitimati per ſubſequens matri-
monium:Bal.in c.j.§.naturales , ſi de feud.fuer.controu.& conſ.ccclxvij.
vol.v.Ant.de But.in c.per venerabilem.verſi.alius eſt effectus.qui fil.ſint
legit.Aluarot.in d.ca.j.§.naturales.Luc.de Penn.in l.eos.in iij.q. C.de iis,
qui ſpon.pub.mun.ſub.lib.xj.Alex.conſi.v.vo.vij.Iaſ.in l.ſi is qui empto
re.ff.de vſucap.Barb.in repet.l.cũ acutiſſimi.C.de fideicom.Goza. conſi.
xxv.Lofred.conſi.j.nu.49.

Contrarium tenet Abb.in c.tanta.& ibi Ant.de Butr.verſi.quæro an
legitimatio.qui fil.ſint legit.Iſern.in c.j.§.naturales.& ibi Aluaro.verſ.&
quid ſi inueſtitura diceret,& ibi etiam Mart.de Laud.ſi de feud. fuer.con
trou.Ant.de Butr.in ca.innotuit.& ibi Imo.de elect.Curt.ſen. conſi.xiij.
Præpoſ.Alex.in c.lator.verſ.quæro circa prædicta.qui fil.ſint.legit.Trig.
ſing.xxxv.Curt.in trac.feud.in iij.par.verſic.ſecunda principalis regula.
Dec.in c.cum in cunctis.de electio.& conſi.clv.

56 Amplia iſtam vltimam partem,vt magis communem etiamſi dictum
fuerit,ex tuo corpore legitimè deſcendentibus:Affl.ſup.conſt.ſub rubri.
de matrimon.publi.contra.

57 Sextò Limita,vt concluſio non habeat locum in filiis adulterinis:Bal.
in l.ex libera.C.de ſuis,& legit.Maria.iun.conſi.xxxj.nu.44. vol.ij.Guli.
Mayner.in l.quoties idem,nu.9.ff.de reg.iur.

58 Septimò Limita in filio furioſi , quia furioſus non poteſt contrahere
matrimonium.c.dilectus filius.de ſponſal.& hãc limitationem tenet Iaſ.
in l.patre furioſo.nu.6.ff.de iis,qui ſunt ſui,vel alie.iur.

59 Octauò Limita, ſi clericus in minoribus conſtitutus haberet benefi-
cium tempore, quo filium ſuſcepit , quia tunc filius non legitimatur per
ſubſequens matrimonium:Bar.in l.in concubinatu.num.5.ff.de concub.
Præpoſ.in c.per venerabilem.§.quod autem.nu.12.qui fil. ſint legit. Lu-
doui.de Sard.in tract.legitimar.in ij.par.q.iij.num.17.Hiſpan.in cap. per
veſtras.§.xxj.nu.20.de donat.int.vir.& vxor.

Contrarium Bald.in ca j.§.naturales.ſi de feud.fuer. controu. & ibi
Afflict.nu.38.Ioan.And.in reg.ſine culpa.verſic.j.ego probabo. de reg.
iur.in vj.Ant.de But.in d.c.tanta.& ibi Præpoſ.in vj.q.nu.12.& ſeq. Ni-
col.de Vbal.in tract.ſucceſſ.ab.inteſt.nu.60.

60 Nonò Limita,ſi mulier,ex qua filius eſt ſuſceptus, eſſet infidelis: vt te
net Hoſt.Ioan.And.Præpoſ.& Abb.in c.tanta.qui fil.ſint legit.Maync.in
l.quoties idem.nu.10.ff.de reg.iur.

61 Decimò Limita,quando matrimonium non eſſet contractũ in faciem
eccleſiæ,tex.in §.ſi verò etiam.& in ſeq.auth.quib.mod. natur. effi. legit.
in c.cum inhibitio.de clandeſt.deſponſ.in §.fin.Afflict.in d.§. naturales.
nu.32.ſi de feud.fuer.cõtrou.Maria.iun.conſi.xxxj.nu.46. vol.ij. Berous
q.cvij.

62 Vndecimò Limita , nam filius legitimatus ex ſubſequenti matrimo-
nio non aufert ius primogenituræ filio iam legitimè nato : Ioan. And.in
regula ſine culpa.quem ſequuntur Ancha.Card.Henric.Boich,in d.c.tan
ta.qui fil.ſint legit.Io.Cirier.in tract.primog.q.xiiij. Alb.in l.cum quis.C.
de natural.lib.Alex.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.& ibi Iaſ.num. 89.&
Lancellot.Galiaul.nu.80.ff.de liber.& poſthum.Alex.in conſi. xxv.vol.
j.Iaſ.in l.quoties.nu.40.C.de rei vendica.Curt.ſen.in conſi.lxxiij.nu.29.
Maria.iun.in conſi.lij.nu.7.vol.j.Boer.deciſ.clix. Tiraq. in l. ſi vnquam.
in verſi.ſuſceperit liberos.nu.64.C.de reuoc.donat.

Contrarium tenuerunt quam plures Doct.relati per Tiraq.in tract.
de iur.primog.q.xxxiiij.quos ibi videas.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

*Legitimatio per ſubſequens matrimonium an valeat ignorante vno ex con-
iugibus tempore conceptionis matrimonium inter eos conſiſtere non poſſe.*

1 LIMITATIO ad præcedentem concluſionem,quæ col
ligitur ex d.c.tanta. eſt,quod iſta legitimatio per ſubſequens
matrimonium non operatur, quando tempore conceſſio-
nis mulier non potuiſſet eſſe vxor.

Circa iſtam limitationem dubitatur , quid ſi tempore conceptionis
non poſſet eſſe vxor, tamen alter ex coeuntibus ignorabat impedimen-
tum,imo credebat poſſe ſubſiſtere matrimonium,an proles ſic concepta
ſubſecuto inter eos matrimonio legitimetur.

2 Et quidem gl.in d.c.tanta.in gl.ij.ſi habentur dicta verba:ſed primum
verius , prout in libris impreſſis habentur, communiter videtur tenere,
quòd ſic.& idem ſentit ibi Hoſt.in princi.ſecundæ par. dum ſequitur di-
ctum gl.

3 Et quia dictum glo.& Hoſt.poſſet declarari ſecundum iura,quæ alle-
gat.quæ loquuntur,quando coniunctio fuit in figura matrimonij,videli
cet text. in c.ex tenore.eo.tit.& in c.j.de eo qui duxit in matr.quam poll.
quę iura ita loquuntur:vt perpendit in iſtis terminis Henric.Boich in ca.
ex tenore.qui fil.ſint legit.& ſic quando copula interuenit in figura ma-
trimonij,merito dici poſſet,quòd gl. & Hoſt. non faciant pro iſta parte,
ſed tantum probent , vt ſuſcepto filio ex coniunctione in figura matri-
monij tempore quo non poterat eſſe vxor,

4 Si poſtea ſequatur verum matrimonium , fiat vera legitimatio filij
iam ſuſcepti.quo caſu omnes admittunt, prout dicetur in ſequenti caſu,
vt fiat legitimatio.

5 Sed iſtam opin.expreſsè videtur ſequi gloſſ.in capitulo, non omnes,
xxxij.q.ij.in verbo,conſtituenti.ſed illa glo.probaret,ſi eſſet vera, etiam
nulla concurrente bona fide tempore coniunctionis , quia ibi loquitur
de coniunctione facta per ancillas cum Domino ſuo,in qua coniunctio
ne nulla cadebat bona fides,nec vlla ignorantia, & tamen gl. concludit
filios effici legitimos.Illud autem quod gl.ibi dicit,quòd credebatur ma
trimoniũ tenere,reſpicit illud, quod erat permiſſum, vel credebatur per
miſſum vno tempore plures habere vxores:iuxta tex. in c. obiiciebatur.
iiij.q.ij.non autẽ reſpicit impedimentũ, ꝙ ancilla non poterat eſſe vxor

domini ſui:vt dicit tex.in c.dicat aliquis.xxxij.q.iiij.in quo impedimento nulla probabilis ignorantia,nulla bona fides cadere poterat,imò præſupponit impedimentum notum & maſculis, & fœminis, quia ancillæ non poterant non eſſe certæ de ſtatu conditionis domini ſui,& dominus de ſtatu ipſarum.

Iſtam etiam opin.tenet Ant.de Butr.in dict. capit. tanta.verſi.quidam ſunt legitimi.

Tamen etiam Ant.de Butr. non videtur tenere iſtam partem, quia ipſe in d.verſic.aduerte ad vnum.refert glo. & illud quod ex ea infertur, poſtea ipſe opi.ponit ſuam,ibi,hęc vera credo,vbi ſe remittit ad id quod ſuprà dixerat:vbi Ant.de Butr.tenet,vt infra dicam,illud procedere tantum,quando coniunctio facta in figura matrimonij dedit cauſam ſusceptioni prolis.

Iſtam partem etiam videtur tenere Cardi.Alex.in c.quod nobis.verſ. vltimò pone,qui fil.ſint legit.

6 Tamen ibi Cardi. Alex. intelligit,quando coniunctio erat ſaltem in figura concubinatus, quæ coniunctio non eſt ita odioſa, prout alia coniunctio non facta tunc in figura matrimonij, vel concubinatus, & propterea in terminis.c.tanta,legitimatur proles ſuſcepta in figura concubinatus,non autem proles ſuſcepta ex alia coniunctione; vt ibi per Cardi. in iij.not.

7 Sed iſtam etiã opi.tenet clarè,& apertè deciſ.Rot.j. de ſponſ.in deciſ. Caſſad.vbi dicit iſtam communem opin.Curt.iun.conſi,xxvij. verſi,nec obſtat,tenet iſtam partem, qui loquitur etiam in concubina, vt patet in princip.ipſius conſ.idem voluit clarè & apertè Gemi.in conſi.lxvj.in tertio dubio.iſtam opi.videtur ſentire Abb.in c.quod nobis.in fi.qui fil.ſint legit.vbi dicit nõ legitimari antea natos ex clãdeſtino matrimonio,quia videntur ſciuiſſe impedimentum,& propterea clandeſtinè cõtraxiſſe.& ſic inferri poteſt ex dictis per Abb. quòd ſi daretur ignorantia probabilis impedimenti legitimarẽtur etiam antea nati, quamuis matrimonium non ſit verum,& legitimum,ſed putatiuum:tanto ergo magis hoc dicendum eſſet,ſi matrimonium verum ſequatur.

8 Contrarium tenuit gl.in d.c.tanta.in gl.ij. ſi non habentur illa verba, ſed primum verius:prout fuit additio Io.And.ibi. & iſtam partem ſentit Io.And.ibi quia videtur exigere,vt præceſſerit copula in figura matrimonij.Et ibi Ant.de But.verſic. hoc competat doctri .veram. & Abb.ibi:& iſtam partem videtur tenere Flor.de S.Petro,in diſputat. incip.Baro. in j.dubio,in reſpon.ad c.ex tenore.& ad c.cum inter.& ita loquitur Bar.in l.eum qui.ff.de ſtat.homi.Ita Zaſ.in tit.de feud.ſucceſſ.Iac.Aluar.in c.j.§. naturales.ſi de feud.fuer.contro.Henric.Boic,in c.ex tenore.verſi.quando vterque parentum eſt ſciens.

9 Tenendo primam opi.ex ea ſurgeret limitatio ad ſecundũ dictum.tex. in c.tanta,dum ibi dicitur,quòd non legitimatur filius ſuſceptus in adulterio,vt non procedat,quando alter ex coeuntibus ignorabat matrimonium primum,& ſic ignorabat cõditionem alterius, quòd eſſet alligatus alteri matrimonio.

10 Secundò Limita,vt non procedat,ſi tempore natiuitatis iam eſſet contractum matrimonium,quia ſatis eſt,quòd ſi non tempore cõceptionis, ſaltem tempore natiuitatis ſoboles ſit ſuſcepta in matrimonio:ita Hoſt, in d c. tanta. in ij.part.tex.in princip.Ioan.And.ibi Petr.de Anch.in xxx. not.Collect.Hentic.Boic in c.ex tenore.qui fil.ſint legitimi.

Contrarium Sali.in l.& ſi contra.C.de nupt.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legitimatio per ſubſequens matrimonium non valet niſi facta per Papam,quãdo inter coniuges non poterat cõtrahi matrimoniũ.

1 ALIA Limitatio tradi poteſt ad tex.in c.tanta.qui fil. ſint legit. prout aliqui voluerunt, quòd non poſſit eſſe vera legitimatio filij illegitimi, niſi inter patrem, & matrem potuiſſet cõſiſtere matrimonium,vel ſit legitimatus ab eo, qui poteſt ſuper radice matrimonij diſpenſare,prout eſt Papa,qui ſuper matrimonio diſpenſat.Paul.de Caſt.con.xxxiiij.nu.6.vol.ij.Curt.Sen.con.lxxiiij. verſi.veniamus ad quartam.Dec.conſi.cclxxxviij.nu.6.& conſi.cccxxxviij.nu,3.& conſi.dlxxix.nu.1.Curt.Sen.con.xvj.nu.48.Hoſt.in c.per venerabilem.verſi.ſi ergo Papa.qui fil.ſint legit.Bened. de Plũbi. in diſput. ſua incip.ſtatuto Piſano.Soc.conſi.lxv.nu.8.vol.iij.Pariſ.conſi.ij. nu.22. vol.ij.Alex.conſi.lxxxvij.verſi.oſtenditur hoc etiam.vol.ij.Io.And. in c. per venerabilem.verſi.Imperator autem.qui fil.ſint legit.Soc.in rubr.de lib.& poſth.verſi.primum quòd legitimatio.Dec. conſi. cclxiij. nu.3.& conſi.cccvij.nu.10.Gozad. conſi.xxxv.nu.6.& conſi.xcij. nu.7.

2 Tenendo iſtam opin.tanquam de iure veriorem intellige, quando matrimonium diuina lege reſiſtente eſſet impeditum, ſecus verò,ſi impedimento accidẽtali,vt quia pater haberet aliam vxorem.Iaſ.con.xl.verſic. ſtat ergo ex prædictis.

3 Secundò Intellige,de legitimatione reſtitutoria legitimatis, ſecus verò in nouiter collatiua legitimitatis:ita declarat Ant.de But in c.per venerabilem.verſi.aduerte.Io.And.qui fil.ſint legit.

4 Tertiò Intellige,quando legitimatio eſt ſimplex, ſecus ſi legitimatio ſit plena,ſecundum Gozad.conſi.vj.nu.66.

5 Contrarium voluit in principali concluſione Aret.in l.ex facto. verſi. Imperator aũt.ff.de vulg.& pup.Alex.in l.ſed ſi hac.in §.patronum. el ij. nu.6.ff.de in ius voc.Dec.in l.pactum,quod dotali.nu.15.C. de collat. & in l.ſolet.nu.7.ff.de iuriſd.om.iud.& conſi.lij.Rui.conſi.lxvij.nu.4.verſi. vel ij.vol.iij.& conſi.lxxv.nu.14.eod.vol.& con.lxxvj.nu.14.verſi.non obſtat.vol.iij.& conſi.lxxix.nu.3.vol.iij.& conſi.xciiij.nu.10. verſicu.& quamuis.Hoſt.volu.iij.Soc.in l.Gallus.§.ſi eius.verſi.ſed aduerte.ff.de lib. & poſth.& Abb.in c.per venerabilem.nu.26.& prępo.in §.quod autem. qui fil.ſint legit.& verſi.hæc opinio.& ibi Ant.de But.verſic.ex hoc infert.Bald.conſi.xxxvj.vol.ij.Nicol.de Vbal.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.nu. 76.Goza.conſi.vj.nu.61.& ſeq.& conſi.xxix.num.31. in fi.& ſeq.Ant.de Roſel.in tract.legiti.ſub rub.de cauſa efficiẽte.nu.1.& ſeq.& in eo.tract. in ij.lib.nu.29.& ſeq. aliàs ſub rub.de cauſa efficienti legitimatio. Principum.& in rubr.de legit.effect.nu.6.& plurib.ſeq.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filij ob bonam fidem parentum iudicantur legitimi.

1 PRopter bonam fidem parentum filij iudicantur legitimi.c. ij.vbi Abb.in j.notab.qui fil.ſint legit.& in ca.cum inhibitio. in ij.not.de cland.deſponſ.& voluit Hoſt.in d.ca. ij. in j. par. text.& ibi Ant.de Butr.Pet.de Anch.in vij.not.Præpoſ.Alex. in iiij.not.Bal.in c.j.§.naturales.in fi.ſi de feu.fuer. controuer.verb.pone quòd non tenet matrimonium.Bar.in l.auũculo.ff.de condit. ſine cauſa. & in l.eum,qui.ff.de ſtat.ho.Dyn.in conſi.vj.in fi.Curt.Iun.conſi.lij. Pariſ.conſi.xv.volu.ij.Rui.conſi.xiiij. vbi declarat.volum.iij. Gram.conſi. ciui.lvj.

2 Primò Amplia,etiam data ignorantia vnius ex coniugibus tantũ: Ita probat tex.in c.ex tenore,qui fil.ſint legit.& ibi gl.fin. & voluit Abb.in d.c.ij.in primo not.qui fil.ſint legit.Hoſt.in d.c.cum inhibitio.verſicu. & quando etiam in facie eccleſiæ.& ibi Ant.de Butr.verſi.quandoque primum. & verſic.quæro cum glo.Petr.de Anch.verſi. tertio principaliter quæro.Præpoſ.Alex.verſi.venio modò.& fuit opinio gl.ibi in verſi.ambo.Idem voluit Inn.in c.ex tenore.in fin.verbis.& ibi Hoſt. & Io. Andr. ſuper verb.legitima.Ant.de But.in vj.not.& in verſi. aut matrimonium non eſt clandeſtinum.Petr.de Anchar.in ij.quæſt.Præpoſ.Alex.in v.notab.Abb.ibi in ij.not.Henric.Boic.Bald.in l.qui contra.in iij.q. C.de inceſt.nupt.glo.in c.j.de eo,qui duxit quam polluit per adult. ſentit Barto. in l.eum,qui.ff.de ſtatu.hom.Bertr.in conſi.ccx.volum.j. Rui. conſi.xiiij. vbi declarat.vol.iij.Gram.conſi.ciu.lvj.

3 Contrarium, vt non ſufficiat tantummodo ignorantia vnius: voluit gl.in l.qui contra. C.de inceſt.nupt.in verb.acerrimo.glo.in l.miles.§.penult.in verb.ſecund.nupt.ff.de adult.Ang.in l.auũculo.ff. de condit. ſine cauſa.vbi tenet,vt non ſufficiat etiam bona fides, niſi concurrat etiam longi temporis ſpatium in figura matrimonij.

4 Tenendo primam opin.quæ videtur communis,Amplia,vt ex ignorãtia vnius tantum proueniat legitimitas filiorũ,non modo quo ad ignorantem,ſed etiam quo ad ſcientem:vt voluit gloſſ.in verb.ambo.in cap. cum inhibitio.de clandeſt. deſponſ. vbi Innocen. in finalibus verbis, & Ant.de But.ibi,quia eſſet monſtrum,vt quo ad vnum tantum eſſet filius legitimus,& non quo ad alium:vbi etiam Præpoſ.Alex.& Henric.Idem voluit gl.in cap.cum in captiuitate.in gloſ.j.xxxiiij. q.j. Petr. de Anchar. in c.cum inhibitio.in iij.q.de clandeſt. deſponſ.Spec.in tit.de ſucceſſ. ab inteſt.verſic.ſed pone,T.contraxit.Alber. Galeot. in Margarita ſua, in titu.de filiis naturalib. in verſiculo, ſed pone,quæſt. de facto. Alberic. in dicta l.qui contra.qui tenet etiam quo ad ſucceſſiones in terris imperij. Gõfred.in ſumma,in tit.qui filij ſint legitimi.Iaſ.in conſi.clvj. volu.iiij.& conſi.clxviij.vol.iiij.Capr.in conſi.cxvij.

5 Contrarium.ſ.vt quo ad ſcientem non ſint legitimi:tenet gl.in d.l.qui qui contra,in fin.in verbo,acerrimo. Hug. & Laur. in capitulo, cum in captiuitate.xxxiiij.q.j.Petr. de Anchar. in conſi.ccccj. & iſta opinio ſeruanda eſt,quo ad ſucceſſiones in terris Imperij:vt per Cyn.in l. qui contra.C.de inceſt.nupt.in iij.q.& ſentit Iaſ.in l.auunculo. in fi.ff.de condit. ſine cauſa.idem voluit Odofred.in d.l.qui contra.

6 Declara iſtam ampliationem,vt procedat ſine controuerſia, quando ignorantia eſt circa factum:vt dicit Abb.in c.ex tenore. in fin. qui fil. ſint legit.

7 Et tanto magis,ſi concurreret ignorantia iuris,cum qualitate facti, vt puta cum longinquitate temporis.gl.in miles.§.pen.ff.de adul.Abb.in c. referente.qui fil. ſint legit.Iaſo.in l.auũculo.ff.de cond. ſine cauſa.Ruin. conſi.lj.nu.3.vol.v.

8 Sed quando ignorantia eſt circa iuris diſpoſitionem.gl.in d.l. qui contra.tenet,idem eſſe.ſ.filios eſſe legitimos.& idem ſentit glo.in ca. perlatum,qui fil.ſint legit. Barto. in l. auunculo. ff.de condit. ſine cauſ.Ruin. conſi.lj.nu.16.vol.v.

9 Sed Odofr.in d.l.auunculo.tenet,ꝙ nõ ſunt legitimi,quando vterque ignorat ius,ſed ſi maſculus ſcit ius,& fœmina ignorat,ſunt legitimi quo ad fœminam.

10 Pro concordia iſtarum opinionum dici poteſt,ꝙ ita demum in hoc caſu error iuris excuſat,vbi error eſt probabilis,& non aliàs.Abb. in c. per venerabilem.qui fil.ſint legit.Idem tenet in c.per latum.eo.tit.Rui. in conſ.lj.nu.16.vol.v.

11 Secundò Amplia principalem concluſ.vt ſufficiat bonam fidem adeſſe tempore conceptionis, licet forſan non adſit tempore natiuitatis: gl.in d.c.ex tenore.& ibi Abb. in iij.not.etiam ſi lite pendente ſit conceptus,dummodò ante ſententiam.Hoſt.in d.c.ex tenore.verſ.quid ergo ſi pendente lite.& ibi Ant.de Butr.verſ.& dicit gl.Io.And.in c.ij.ſuper glo.pen.qui fil.ſint legiti.Anto.de But.in iij.oppoſ.Capra in conſilio cxvij.

Contrarium Marian.Iun.conſ.xxxj.vo.ij.

12 Tertiò Amplia,vt non obſtante iudicis monitione ante ſententiam dicantur eſſe coniuges in bona fide,Anto.de But.in d.c.ij.qui fil.ſint legit.& ibi Præpoſit.Alex.in vlt.nota.

13 Primò Limita,quia non ſufficit ignorantia,niſi matrimonium ſit contractum publice in faciem eccleſiæ.Ita Anto.de But.in c.ij.in v.not.qui fil.ſint legit.Gofred.in ſumma,in tit.qui fil.ſint legit.Petr. de Ancha. in con.ccccj.Capra in con.cxvij.Curt.Iun.conſi.lxiiij.idem voluit Hoſt.in d.c.ex tenore.vbi etiam hoc tenet Io.And.& Ant.de But.in fi.& Pet. de Anch.in ij.q.Abb.in vltima quæſt.& Card.in ij.oppoſ.etiam ſentit hãc opi.dum dicit ꝙ c.cum inhibitio,procedit in quocunque impedimẽto.& ibi Præpoſ.in ij.quæſt.Henric.Boic.& ibi Collectat.verſic.& quid ſi ambo,& idem voluit Inno.in c.cum inhibitio.& ibi Collect.verſ.nunquid idem.Maria.Iun.con.xxxj.& con.lxxxvj.vol.ij.

14 Contrarium,ꝙ text. in c.cum inhibitio,non habeat loc niſi in impedimento conſanguinitatis,tenuit Gofre.in d.ſumma.qui fil.ſint legi. in fi.& Vincent.in d.c.ex tenore.& Archid.in c.cum in captiuitate.xxxiiij.q.j.& Gem.in con.lxvj.

15 Tenendo primam opi.quæ videtur commuis,Sublimita,quia ſi matrimonium contrahatur in mortis articulo non requiritur ſolennitas, de qua in d.c.cum inhibitio:vt per Gem.in d.conſ.lxvj.

16 Secundò Limita principalem concluſi. in impedimento ſeruitutis, quia ſi libera contrahat matrimonium cum ſeruo ignorãter, liberi non ſunt legitimi:ita gl.in d.c.ex tenore.in glo.fi.in fi.

17 Sed ibi Io.And.in fi.tenet,vt legitima ſit ſoboles ſuſcepta ex matre libera,& patre ſeruo,quando mater eſt ignorans.ſed ſi mater ſit ſerua,& pater liber,& ignorantes contrahant, eſt etiam legitima ſoboles, ſed non eſt libera:& idem ſequitur ibi Ant.de Butr.ver.quærit glo. & Pet. de Anch.in iij.quæſt.& ibi Henric.Boic.in fi.& Præpoſ.Alex.in fi.

18 Contrarium in hoc tenet Abb.in d.c.ex tenore, vbi dicit,quòd non eſt,neque libera neque legitima ſoboles,ſi mater eſt ancilla:& idẽ ſentit Gofred.in ſumma.in titu.qui fil.ſint legit.in fi.

19 Tertiò Limita, quando filij naſcuntur poſt contractum putatiuum matrimonium ex coitu improbato:ita Marian.Iun.con.xxxj.vo.ij.

20 Quartò Limita, quia non ſufficit ſolus iuris error ad legitimationẽ prolis:vt per Rui.cõſ.xiiij.nu.5.vo.iij.vbi hanc dicit magis comm.opi.

21 Quintò Limita,quia non præſumitur ignorantia ad effectum legitimationis prolis in muliere , quæ contraxit matrimonium cum altero, qui prius habebat vxorem,ſi matrimonium primum erat publicè, & non occultè contractum,vel erat notorium in loco : & ita communiter dicebatur,quòd alter ex coniugibus prius matrimoniũ cõtraxerat.Rui. con.lj.nu.2.vol.v.

22 Declara,quia ignorantia parentũ ſuper impedimẽto ex eo ſolo dicitur probata,ſi matrimonium publicè,& in faciem eccleſiæ fuerit contractum:Ruin.con.lj.nu.16.vol.v.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Infans an legitimari poßit per Comitem Palatinum.

1 SI dubitatur,an infans poſſit legitimari, dicendum eſt, ꝙ aut quæris an poſſit legitimari à Principe, & hoc non eſt dubium,vt tenuit Bart.Bald.& Salyc.in l.iubemus. C. de emancip.lib.qui loquuntur per Principis reſcriptum,prout etiam loquitur tex.in dicta l.iubemus.& Bart.in l.fi.ff.de his qui ſunt ſui,vel alien.iur.Pet.de Anch.in conſi.cxlj.vbi dicit, quòd ſi non fuiſſet ſubreptitia ſupplicatio,quia narrantur merita,quæ in infante non poſſunt conſiderari,legitimatio valuiſſet.& ita conſiderat Deci.in con.dlxxvj.Curt.Senior in con.lxv.Barbat.in conſ.xxxiiij.volum.ij.Iaſ.in cõ. cxxv.vol.iiij.Fel. in capit.quod ſuper his.de fide inſtrumen. Caſſan.in conſuetud.Burg.Tiraq.de nobil.capitulo vj.nume. 28. Roſell.in tract. legitima.in ſecunda parte,ſub rubr.de cauſ.mater.legitim. num. 4. vbi dicit omnes Doctores communiter ita tenere. Et licet Roman.in conſ.cxciiij.velit contrariũ,tamen eius opin.damnatur, vt per Cur. Sen.in d.conſi.lxv.& Barb.in d.con.xxxiiij.vol.ij.

2 Si autem quæritur an poſſit legitimari per Comitem Palatinum habentem poteſtatem legitimandi filios illegitimos quacũque labe infectos,& dicendum videtur,quòd non , niſi ſpecialiter ſit expreſſum in legitimatione, vt etiam infantes poſſet legitimare : ita tenet Angelus in dicta lege finali,per illũ textum.ff.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.& ibi Fulg.idem tenet Ange.in diſput.incip.nobilis genere. vbi tenet, ꝙ in generali facultate Comes Palatinus non cenſetur habere facultatem legitimandi infantes,& alios, qui poſſunt expreſsè conſentire,niſi ſpecialiter ſit expreſſum.idem tenet Roſel.in tract.legit.in ij.part.in rub.de cauſ.mater.legit. numero 6. Mart. Laud. in diſput.ſua incip. Augerius Seio.in verſ.quæro an baſtardus infans poſſit legitimari.Præpoſ. Alex. in capitulo per venerabilem. §. quod autem.verſiculo non inconuenienter quæritur.qui fil.ſint legit.Curt.Sen.in conſilio lvj.qui dicit iſtã communem opinionem Socin.in conſilio.cxcv.Iaſ.in l. eam quam. C. de fideicom.Franc.Curt.conſ.xxxij.Pariſ.in conſi.xv. volum. ij. Ruin. conſ.lxxij.vol.iij.& con.100.vol.iij.& conſ.xc.vbi ampliat,vol.j.& iſta videtur magis communis opi.

3 Pro qua opinione facit , nam per Comitem Palatinum non poteſt inuitus legitimari,ſecundum Bal.in authen.præterea.C.de nat.lib.

4 Contrariam partem, quòd imo infans legitimari poſſit per Comitem Palatinum etiam ꝙ ſpecialiter non ſit expreſſum de infante:tenet Bald.in con.cciiij.incip.ſuper primo.vo.j.& con.cv.incip.primo eſt videndum.vol.v.& conſi.cxviij.incip.quidam vxoratus.vol.v.Paul.de Caſt.in con.xlj.incip.viſo teſtamento.vol.ij.Flor.de S.Petro , in ſua diſput.incip.Baro.in iij.dub.in fi.Barbat. in conſ.xxxiiij.vo.ij.Cor.in cõ. clxxvij.vol.j.Dec.in con.lv.& con.dlxvij.Fulg.con.lxxiij.& con.xvj. Iaſ.con.cxxv.vol.iiij.Iaſ.con.clvj.vol.iiij.Marian.Iun.in con.xcvij.vo. ij.& con.cliiij.vol.ij.

5 Tenendo primam opi.tanquam magis communem,Limita, quando facultas legitimandi eſſet conceſſa Comiti Palatino,vt poſſit legitimare tam præſentes,quàm abſentes,quia tunc in tali legitimatione etiã infantes comprehenderentur,vt tradit Iaſ.in cõſi.cxxv.ver.iij.facit.vol. quarto.

6 Secundò Limita,ſi dictum ſit,vt poſſit legitimare quouſcũque ſpurios,vt per Soc.in con.iij.vol.iij.Pariſ.in cõſi.xv.nu.53.vo.ij.vbi atteſtatur hanc eſſe communem.Rui.con.cxlix.vol.ij.& con.lxxij.volu.iij. & conſi.100.vol.iij.Iaſ.in con.clvj.vol.quarto.Dec.in cõſi.lv.verſ. primò ergo non obſtat.& in con.cccxvj.vbi hanc dicit communem. Goz.in con.vj.nu.45.Maria.Iun.conſ.xcvij.nu.22.vol.ij.

7 Tertiò Limita,ſi habet facultatem legitimandi ſpurios ex quocunque illicito coitu procreatos.Rui.con.100.nu.7.verſ.iij.iſtud.vo.iij.

8 Quartò Limita,niſi infans maior factus ratam habuerit legitimationem.Dec.conſi.lv.num.6.verſ.tertiò reſpondetur. Maria.Iun.conſi. xcvij.vol.ij.& in con.cliij.nu.8.vbi dicit iſtam communẽ opin.abſque aliquo contradictore.Ruin.con.lxxij.vol.ij.Dec.con.lv.verſ.iij.reſpõdetur.& conſ.cccxvj.nu.6.& con.ccclxvij.nu.3.Pariſ.conſ.xv.nume.53. vol.ij.Ludou.de Sard.in tract.de nat.lib. ſub rub.de legitimatis per reſcriptum.nu.4.verſ.iij.quæritur.Ruin.qui declarat in con.xc.volumine ſecundo.

9 Quintò Limita,quia Comes Palatinus non poteſt infantes legitimare vt eos reſtituat in patriam poteſtatem , ſed bene poteſt hoc facere quo ad abſterſionem maculæ. Soc. in l.Gallus.§.forſitan.nu.6.ff.de lib. & poſth.Iaſ.in con.cxxv.verſ.ſed præmiſſis.volu.iiij.& in conſ.clvj.nu. 3.ver.item infans.vol.quarto & fuit dictum Bal.in con.cxlvj.vo.j.Deci. in conſ.lv.verſ.vnde ſecundò aliter reſpondetur. & idem dicit in conſ. clxvij.verſ.ſecundò allegatur. & in conſ.cccxvj. verſ. ſecundo non obſtat.Marian.Iunior in con.xcvij.nu.25.vo.ij.& in con.cliiij. nu.8.vol.ij.

10 Sextò Limita,quando Comes Palatinus haberet plenam, liberam, & omnimodam facultatem legitimandi, quia tunc etiam in iſto caſu poſſet legitimare,vt voluit Rui.in con.100.nu.6.ver. tertiò adhuc confirmatur.vol.iij.& ſentit Iaſ.in conſ.clvj.vol.iiij.

11 Tenendo ſecundam opinionem,declara,vt illa non poſſit procedere niſi ſecuta ratificatione ipſius legitimati.Dec.in con.lv.ver.iij. reſpondetur:& vltra alios ſuprà citatos allegat Tiraquel.in tract.de nobilit.c. vj.num.29.ad quem pro nunc me remitto.

12 Et nota quia etiam inuitus legitimari poteſt , vt tradit Tiraquel. de nobilit.c.vj.nu.31.Quod tamen intellige dummodo legitimatio fiat à principe,vt ſuprà dictum eſt.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Legitimatio filiorum illegitimorum fieri non poteſt extantibus legitimis,& naturalibus.

FIR

1 FIRMANT communiter Doct. quòd non poteſt fieri legitimatio filiorum illegitimorum, ſi extant filij legitimi, & naturales: text. eſt in §. ſi quis ergo. & in §. ſequen. qui incipit, ſi igitur. vbi Bart. & Ange. notant in auth. quibus mod. natur. effic. ſui. glo. in verbo, quibus, in §. & generaliter. eod. titu. vbi etiam Bar. & in §. ſit igitur licentia, quib. mod. natur. effic. legit. Iacob. de Beluiſ. in authen. quib. mod. nat. effic ſui. in princip. verſi. quæritur & an legitimati à Principe. Barto. in auth. item ſi quis. C. de natur. liber. Bald. in l. ij. quæſt. xix. C. de ſeruit. & aqu. & in l. cum filius. ff. de teſtam. milit. Bald. in authent. præterea. C. de natur. lib. Petr. de Anchar. conſi. ccxlj. verſic. ſecundo requiritur. Paul. de Caſtro conſi. xxij. volum. ij. Corn. in conſi. xciij. vol. ij. Aret. in §. & quid ſi tantum. in l. Gallus. verſ. circa tertium. ff. de liber. & poſthu. Curt. Sen. conſi. xiij. & in conſilio xxxv. Alexand. in con. clxxcvij. volum. v. Pau. de Caſt. in conſi. clxxx. verſi. poſito autem. vol. j. Ruin. conſi. lxvij. vol. iij. in conſi. lxviij. vol. iij. Rom. in con. cxciiij. verſ. vltimo accedat. Soc. in §. & quid ſi tantum. num. 12. Alexan. in conſil. lxvij. verſ. ad prædicta. volum. j. Dec. conſi. cccxcij. nu. 4. & in con. cccclxxix. in fin. & in conſ. cccvij. num. 2. Soc. conſ. ccxij. volum. ij. Boer. deci. ccxl. nu. 18.

2 Primò Amplia, vt nec Imperator poſſit legitimare filium illegitimum ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus. And. de Iſer. in c. j. § naturales. ſi de feud. fuer. controuerſ. Alex. in con. clxxxvij. vol. v. & conſ. clxxxviij. vo. v. Cæpol. in conſ. ciuili lxvj.

3 Contrarium Alexand. in l. ex facto. verſ. & licet Bart. ff. de vulga. & pupil. & ſentit gl. in dict. §. naturales. dum dicit ita legitimari poſſe per Principem illegitimum, vt ſuccedat in feudo vel ſolus, vel cum alliis, & ſic iuxta text. qui loquitur, videtur gloſſ. ſentire, quòd quis legitimari poſſit à principe, vt ſuccedat in feudo etiam cum filiis legitimis, & naturalibus. Iacob. de Beluiſ. in authen. quib. mod. natu. effic. ſui. in princip. ver. præterea hic videtur caſus. Saly. in auth. item ſi quis. in princ. C. de nat. lib. Ant. de But. in c. per venerabilem: verſ. ſi verò fiat, qui fil. ſint legit. Iac. Aluaro. in d. §. naturales. ver. quæro cum glo.

4 Sed pro concordia dici poteſt, quòd prima opinio procedat, quádo ſimpliciter Imperator procedit ad legitimationem; ſecunda verò opin. procedat, quando Imperator procedit de plenitudine poteſtatis, & cum clauſula, non obſtant. Ita colligitur ex notatis per Alexand. in dicto conſ. clxxxviij. ver. non obſtat, vbi dicit Doctores ita communiter tenere. vo. v. & conſ. clxxxvij. verſ. non obſtat etiam, volum. v. vbi idē dicit Iaſ. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. verſ. ſecundò pro limitatione. ff. de libe. & poſthum. vbi dicit iſtam eſſe communem opi. Iaſ. conſi. lxviij. vbi idem dicit. vo. iij. Pau. de Caſt. con. clxxx. ver. & poſito. vol. j. Rui. con. lxxxij. vo. iij.

5 Primò Limita principalem concluſ. procedere, quando filiuſmet petit, & obtinet legitimationem. ſecus verò, quando illam petit, & obtinet pater pro filio ſuo naturali, quia tunc poteſt filius illegitimus legitimari etiam ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus. Ang. in §. cum igitur. in authen. quib. mod. natur. effic. ſui, ver. vltimò habetis. Are. in §. & quid ſi tantum. verſ. aduerte tamen. & ibi Io. Crot. nu. 61. Alex. in l. ex facto. ff. de vulgari & pupil. verſ. pro Ang. Iaſ. in con. lxviij. vo. iij.

6 Et idem dicit Rui. con. ciiij. nu. 8. vo. iij. quando legitimatio peteretur à filio ex ordinatione patris in teſtamento.

7 Contrarium etiam in patre legitimante ſentit Petr. de Anchar. in conſi. cclj. Corn. clarè in con. ſuo xciij. vol. ij. Cæpol. in conſi. ciui. lxvj. Pau. de Caſt. in dicta l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſth. & illud dictum Ange. non audet firmare Alexan. in conſi. ſuo. clxxxvij. & con. clxxxviij. vo. v.

8 Secundò Limita, quia etiam Comes Palatinus poteſt legitimare ſtátibus filiis legitimis, & naturalibus, quando hoc habet in facultate ſibi conceſſa à ſupremo Principe. Bal. in l. cum filiusfamilias. ff. de milit. teſtamen. Alex. conſ. clxxxvij. verſ. & omnes fatentur. & conſi. clxxxviij. verſ. quoniam in caſu noſtro. vo. v. Pau. de Caſtr. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. in finalibus verbis. Alex. conſi. lx. verſ. poteſtas conceſſa. vo. ij.

9 Curt. Sen. cō. xiij. nu. 32. Cæpol. cō. ciu. lxvj. nu. 19. & nu. 23. Bal. in l. ij. in xviij. q. ver. itē nota ꝙ ſi Papa. C. de ſeruit. & aqu. Alex. con. xciiij. ver. & ideo dicit Bal. vo. j. Rui. con. lxvij. vo. iij. in con. lxviij. vo. iij. Soc. con. xcv. num. 19. & ſeq. vo. iiij. vbi declarat, vt non poſſit Comes Palatinus legitimare illegitimos ad ſucceſſionem vnà cum filiis legitimis, & naturalibus, dato quòd in facultate ſua dicatur, vt poſſit legitimare filios ſpurios & illegitimos, etiamſi pater eorum haberet deſcendentes ex ſe de legitimo matrimonio.

10 Secundò Declara, quia nō cenſetur data talis facultas quando dictū ſit, quòd legitimare poſſit ſine præiudicio prolis legitimæ. Pau. de Caſt. con. clxxx. verſ. non propterea. vo. j. Soc. cōn. ccxij. & in §. & quid ſi tantum. verſ. ij. limita.

11 Imò per dictam clauſulam facultas dicitur adempta ipſi Comiti Palatino legitimandi, ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus. Rui. con. ciiij. vo. iij. & conſi. lxxxviij. vo. iij.

Contrarium Ruin. con. lxxv. nu. 16. vo. iij.

12 Tertiò Declara, quia non cenſetur data iſta facultas, quando dictum ſit, quòd ſtantibus maſculis legitimatus non ſuccedat. Ruin. conſilio lxxxviij. vol. iij.

13 Sed cenſetur bene data facultas, quando dictum eſt, quòd habeat plenam, & liberam ligitimandi facultatem. Ruinus conſilio ciiij. volu. iij.

14 Secundò cenſetur data facultas, quando adiecta eſt clauſula vt poſſit legitimare abſque tamen præiudicio illorum, qui neceſſario ſucceſſiſſent, ſi ab inteſtato deceſſiſſent: vt declarat Rui. conſi. 100. vol. ij.

15 Tertiò intelligitur data facultas, quando in priuilegio eſt clauſula, non obſtantibus legib. quibus cauetur, vt ſpurij legitimari non poſſint ſine conſenſu parentum, filiorum, & legitimorum heredum. Ruin. conſi. cxxiiij. nu. 9. vol. iiij. & conſi. 100. vol. iij.

16 Tertiò Principaliter limita, quando filij legitimi, & naturales extantes eſſent aliàs ſucceſſuri: vt declarat Pau. de Caſt. conſi. xxvij. vol. ij.

17 Quartò Limita, ſi filij legitimi, & naturales conſentirent. Alexan. in conſilio xciiij. verſiculo, & propterea dicit. volum. j. Ruin. conſi. lxxxv. volum. iij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Legitimatio illegitimi requirit mentionem filiorum legitimorum, & naturalium.

1 COMMVNIS eſt concluſio, vt in legitimatione filiorum illegitimorum debeat fieri mentio, ꝙ extant filij legitimi, & naturales. Anto. de Bu. in c. per venerabilem. ver. ſi verò fiat ad inſtantiam filij. qui fil. ſint legit. Iaco. de Bel. in auth. quibus mod. natur. effic. ſui, in prin. verſi. præterea hic videtur caſus. Io. And. in addi. ad Spe. in tit. de ſucceſ. ab inteſt. in addit. incip. Gofre. verſ. item ſcias. Pau. de Caſt. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ver. ſed aduerte. de lib. & poſth. & ibi Areti. ver. quòd ſi pater. Pet. de Ancha. conſi. ccxlj. verſicu. & iſte eſt ſanus intellectus. Anto. de But. conſi. ij. in princip. Roma. conſi. cxciiij. ver. ij. dubitatur. Abb. in d. c. per venerabilem. verſ. per hoc etiam dico. Pau. de Ca. conſi. xxij. vol. ij. Alex. conſi. xxv. ver. fortificantur etiam prædicta. vol. j. & conſi. lxviij. ver. ad idem adduco. volu. j. Areti. conſi. clxiiij. ver. circa filios legitimatos. Corn. conſi. xciij. vol. ij. Cur. Sen. in conſi. xiij. ver. vel ſaltem. in conſi. xxxv. & conſi. xix. Anto. de Roſel. in tract. legit. in rub. de cauſa formali, incip. modo videamus. in princ. in ver. ſecundo requiritur. Dec. in conſi. cclxxxviij. verſi. ij. non obſtat. Pariſ. conſi. iij. nu. 16. vol. ij. Cæpol. in conſi. ciui. lxvj. ver. circa ſeptimum. Præpoſ. in c. per venerabilem. in §. quod autem. verſic. & licèt non requiratur. qui fil. ſint legit. Ioan. Crot. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. nu. 63. ff. de libe. & poſth. & ibi Ruin. nu. 123. Iaſ. ibi, in ij. lect. verſi. iij. limita. Alex. conſi. lx. verſi. tertia ratio. vol. ij. Rui. conſi. xxviij. nu. 10. vol. v. & conſi. lxxj. nu. 28. vol. iij. & conſi. cxxiiij. nu. 3. volu. iiij. & conſi. lxxiiij. volumine iij. & in conſi. xciiij. volumine tertio. & in conſi. xciij. volumine iij. in conſi. xcj. vol. iij. & in conſi. lxxxij. volu. iij. conſi. lxxxj. volum. iij.

Contrarium Feder. de Sen. conſi. lvij. in princ. Bald. conſi. lvj. volu. ij. Iaſ. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de lib. & poſt. ver. iiij. limita. & conſi. lxviij. vol. iij. & conſi. cx. vol. iiij. Pau. de Ca. conſi. clxxx. ver. attamen vt dixi. vol. j.

2 Sed in veritate nec Fede. de Sen. nec Bal. in conſi. ſuo loquuntur quádo extabant filij, ſed tantum quando extabant nepotes, & ita ipſi expreſsè loquuntur. & Bal. videtur facere differentiam, dicens, ꝙ text. authenticorum loquitur in filio, & non in nepote, & propterea ſubdit nulla l. caueri, quòd de nepotibus ſit facienda mentio.

3 Declara hanc concluſionem procedere nō ex defectu poteſtatis, ſed ex defectu intentionis, vt per Ruin. conſi. xxviij. vol. v.

4 Primò Amplia, etiamſi legitimatio ſit conceſſa motu proprio. Ant. de But. in d. c. per venerabilem. ver. & hoc credo etiam. ſentit Cor. conſi. xciij. volu. ij. Soc. in conſi. cxx. ver. non obſtat. volum. iij. vbi quòd talis clauſula in legitimatione non operatur, quando eſt defectus intentionis.

5 Secundò Amplia, etiamſi filius, cui fit præiudicium, eſſet filius legitimatus. Soc. in conſilio lxv. verſicu. ſecundò probatur ſubreptio. volumine tertio.

6 Tertiò Amplia, etiamſi dictum ſit in legitimatione, vt filius legitimatus intelligatur legitimatus ſine præiudicio legitimorū, quia non propterea ſaluatur legitimatio à ſubreptione, ſi non eſt facta expreſſa mentio, ꝙ extabat filius legitimus, & naturalis. Alex. conſi. lx. ver. tertia ratio. vol. ij.

7 Imò clauſula ſine præiudicio prolis legitimæ videtur prohibere, ne fiat legitimatio ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus. Ruin. conſilio lxxxj. in prin. vol. iij.

Contra hanc ampliationem tenuit Rui. conſi. lxxv. nu. 16. vol. iij.

8 Quartò Amplia, vt nec pater poſſit ratificare legitimationem filij naturalis: in qua non eſt facta mentio filiorum legitimorum, & naturalium. Soc. inter conſilia Rui. lxxj. in ſubſcriptione. vol. iij.

9 Quin

9 Quintò Amplia etiam quando in legitimatione dictũ eſſet, vt legitimatus comprehendatur ſub ſtatuto, vel conſuetudine, quòd ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant: Ruin.conſi.lxxxij.vol.iij.

10 Sextò Amplia, etiamſi dictum ſit, quòd cum filiis maſculis legitimis, & naturalibus ſuccedat legitimatus: Ruin.conſ.lxxxij.vol.iij.& conſil. cxxiiij.volum.iiij.& ante eum voluit Alex.in con.lx.verſiculo, tertia ra i o.vol.ij.

11 Primò Limita, nam pater faciens legitimare filium ſuum non debet facere mentionem in priuilegio legitimationis: quòd extant agnati, qui lædi poſſint ex ipſo actu legitimationis. Pau.de Caſtro in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.verſ.ſed aduerte.ff.de liber.& poſthum. Socin. in dicto §.& quid ſi tantum.verſi.quarta concluſio.vbi dicit iſtud communiter teneri per Doctor.Federic.de Sen.in conſi.lvij.Bald.conſi.lvj. volu.ij. & conſi.cv.volum.v.Præpoſ.in cap.per venerabilem.§. quòd autem. verſ.ſed, cum legitimatio, qui fil.ſint legitimi. Iaſ.con.lxviij.volum.iij. & conſ.cx.vol.iiij.Galiaul.in §.& quid ſi tantum.Nic.de Vbal.in j.part. tract.ſucceſſ.ab inteſt.Soc.conſ.xcv.vol.iiij.& con.xlvij.eod.vol.Deci. con.cccxciij.Caſſa.in conſuet.Burg.Pariſ.conſ.xiij.vo.ij.Maria.Iun.cõ. cxlij.in fi.& ſeq.Boer.deciſ.cxxlj.

Contrarium, ꝙ ſit facienda mentio agnatorum etiam in patris legitimatione, hoc tenet Anto.de But.in c.per venerabilem, qui fi.ſint legit.Paul.de Caſt.in con.clxxx.incip.ſuper eo quod primo loco quæritur.vol.iij.Soc.in con.cclj.ver.corroborantur præmiſſa. Alex.in conſi. xxv.& con.lxvij.vol.j.Pet.de Anch.ſentit in con.cccxx.Curt.Sen.in cõſ. xxxv.& con.xix.verſ.capio tertium quæſitum.Ioan.Crot.in §.& quid ſi tantum. ver.iij.limita. Caſſan. in conſuetud.Burgund. Marian. Iunior con.cxlij.Roſell.in tract.legitim.in tit.de cauſa forma.legitim.§.modò videamus.in princip.

12 Pro concordia diſtingui poſſet, nam aut quęritur an ſi non ſit facta mentio agnatorum valeat legitimatio, vt etiam patri ſuccedatur: & dicendum eſt, quòd ſic, & ita procedat prima opinio, aut an legitimatus poſſit ſuccedere agnatis, vel cognatis, & tunc ſi non eſt facta mentio agnatorum, vel cognatorum, nec ipſi agnati, vel cognati legitimato, nec legitimatus ipſis ſuccedere poterit. Iſta declaratio ſumitur ex notat. per Iacob.de Beluiſ.in §.ij.in authen.quib.mod.natur.effic.ſui. Alexan. con.lxvij.vol.j.Soc.in §.& quid ſi tantum.verſ.quarta & vltima.& cõſ. xcv.volum.iiij.Dec.conſilio cccxciij. & conſilio cccvij.in fi.& conſilio ccclxvij.

13 Secundò Limita, quia ſtante clauſula non obſtantibus, non eſt neceſſaria mentio filiorum.Iaſ.in dicto con.lxviij.vol.ij.& con. cx. vol. iiij.& con.clxxxiiij.vol.ij.verſ.ij.reſpondetur.

14 Sed iſta limitatio non eſt vera, quia clauſulæ ſimiles nõ operantur in ignoratis, vel in his quæ ſunt facti, quæ Papa ſeu princeps præſumitur ignorare: vt dicetur infrà in conclu.noſtra prima, in tit.de Clauſul.co.li. & in terminis noſttis ponit Cæpo.con.ciu.lxvj.verſ.nec obſtat, ſi dicatur.

15 Et in clauſula non obſtante: ponit Bald.in l.eam quam.C.de fideicõ. verſ.ſed pone.

16 Ratio eſt, nam ſimiles derogationes generales non operantur, niſi in ſpecificatis.Rui.con.lxvj.vo.ij.

17 Et idem ſtante, clauſula ex certa ſcientia voluit Socin.inter conſilia Ruin.lxxj.in ſubſcriptione.vol.iij.Bert.conſilio cx.vol.iij.in nou.

Contrarium in clauſula ex certa ſcientia, tenet Barba.con. xlix.nu. 5.vol.iiij.cum multis aliis pro vtraque parte per nos cumulatis infrà in tit.de clauſ.in ij.limitat.

18 Tertiò Limitatur, quando legitimans exprimeret, ꝙ legitimatus ſuccedat etiamſi patri ipſius legitimati naſcerentur poſt legitimationem alij filij legitimi, & naturales: ita Iaſ.in d.conſ.clxxxiiij.ver.expreſſio ergo aliorum.vol.ij.

19 Quartò Limitatur, quando extaret filia, quæ ſtante ſtatuto, vel aliàs eſſet excluſa à ſucceſſione.Iaſ.in con.lxviij.ver.vj.principaliter.& ver. iiij.notabiliter.vol.iij.

20 Quam limitationem crederem veram eſſe, quando filia etiam non ſubſecuta legitimatione filij illegitimi, vt puta propter exiſtentiam cognatorum, vel aliàs fuiſſet excluſa, quaſi tunc nõ interſit ipſius filiæ, fieri legitimationem, vel ne.Paul.de Caſt.in con.xxvij.vo.ij.incip.dicen-
21 dum eſt dictam hereditatem. vel quia fœminæ eſſent omninò inhabiles ad ſuccedendum, vt in feudo: & ita loquitur Ruin.con.xxxvj. nu.4. vol.j.

22 Sed quando ipſa omninò ſucceſſiſſet, ſi non eſſet facta legitimatio filij illegitimi, tunc cum ratio præiudicij ipſius filiæ, propter quam de ea fieri debeat mentio locum habeat, & ideo etiam diſpoſitio eadem locum habere debet.

23 Et propterea filiam legitimam, & naturalem citandam in legitimatione filij illegitimi, quando ex legitimatione filij illegitimi per ſtatutũ excluditur ipſa filia vel in totum à ſucceſſione, vel legitima ei diminuitur: dicit Soc.in l.Gallus. §. & quid ſi tantum.verſ.iij.& vltima concluſio.de lib.& poſth.Dec.conſilio cccxciij.numero 7. Cur. Sen. conſilio xviij.

24 Imò fieri debet mentio de ſtatuto excludente fœminas, ſi pater ab inteſtato decedit, vt per Ruin.cõ.lxxv.vo.iij. Et ſic in caſu ſuo opinio Iaſ.in d.con.lxviij.vol.iiij.non puto veram.

25 Quintò Limita, nam licèt non fuerit facta mentio legitimorum, & naturalium in legitimatione, tamen valet ipſa legitimatio in ſubſtãtia, ſed ipſis legitimis, & naturalibus non præiudicat.Ruin.conſ.ciij.verſic. quibus etiam non obſtantibus.vo.iij.& con.lxxxvij.num.6.volu.iij. & con.lxxxj.num.8.vo.iij.& con.lxxx.num.16.vol.iij.& con.lxviij.vo.iij. & con.xciij.vbi declarat.vol.iij.& con.lxxxiiij.vo.iij.& con.lxxxj.vol. iij.& con.xxviij. vol.v.

26 Sextò limita, dummodo filij legitimi, & naturales, in quorum præiudicium cedit legitimatio, declarauerint, quòd volebant legitimationẽ eſſe nullam.Ruin.con.xciij.num.8.vol.iij.quia aliàs non eſſet nulla: vt ibi per eum.

27 Septimò Limita, quando legitimatio facta eſſet cum clauſula, omni meliori modo, etiam in præiudicium quorumcunque legitimorum, ſecundum Ruin.con.lxviij.vol.iij.

28 Octauò Limita quando per ſtatutum fœmina eſſet excluſa ſtantibus filiis maſculis: & legitimans qui de ſtatuto cenſetur habere notitiam, expreſſe legitimaret cum facultate, vt comprehenderetur legitimatus ſub quolibet ſtatuto faciente mentionem de filio legitimo, & naturali: ita Ruin.con.lxviij.vol.iij.

29 Nonò Limita, quando ſpecialiter eſt derogatum legibus prohibẽtibus legitimationes fieri ſtantibus filiis maſculis, & naturalibus.Ruin. conſ.lxviij.vol.iij.

30 Decimò Limita, quando legitimans, qui poteſt legitimare in præiudicium filiorum diceret ſe legitimare in præiudicium quorumcunque. Ruin.con.lxxxij.vol.iij.

31 XI. Limita, quando notorium eſſet patrem habere filios legitimos, & naturales in loco factæ legitimationis.Ruin.con.cxxiiij.vo.iiij.

32 XII. Limita in legitimatione facta per ſubſequens matrimonium. Boer.deciſ.clx.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Legitimatio non dicitur, ſed diſpenſatio, quando filius particulariter habilitatur.

1 MAGIS communiter tenent Doctores, vt non ſit legitimatio, ſed diſpenſatio ſi filius illegitimus non habitatur vniuerſaliter, ſed particulariter quo ad quædam.ita Paul.de Caſtr. in l.ſed ſi hac.in §.patronum.el ſecũdo.ff.de in ius voc.verſ. & prædicta allegaui.& in l.j.C.de iur.anul.aur.ver.vltimò dubitari vidi, & in l.ſi ab eo.C.de legit.hered.ver.breuiter dic.& in l.pactum quod dotali.C.de coll.in fi.& in l.ſolet.ff.de iuriſd.omn.iud. Aret.in l.ex facto.ff.de vulg.& pup.verſ.pro declaratione iſtius articuli. ibi, ſed ipſe. Soci.in rubrica.ff.de liber.& poſthu.ver.primum ꝙ Præpoſ. Alexand. in c.per venerabilem.§.quod autẽ.ver.requiritur, & vj.qui fil.ſint legi. Anch.in con.ccxlj.in princip.& verſ.item vt dixi.Alex.con.xxix.volu. iiij.& con.clxxiiij.vol.vij.& con.clxxxix.vo.v.& con.xxv.ver.& facit. vo.j.& idẽ Alex.in d.l.pactum quod dotali.ver.facit etiã tex.C.de coll. Iaſ.in l.ſed ſi hac.§.patronum.ff.de in ius vocan.Cor.con.xxxiiij.verſi. item licet Papa.vo.j.Ant.de But.in c.per venerabilẽ. verſ. differt etiam in alio.qui fil.ſint legit.Pau.de Caſt.con.xxxiiij.vo.ij.Curt.Sen.in con. lxxiiij.nu.22.Cæpo.in con.ciui.lxvj.ver.non obſtat ſi dicatur.& caut.c. xiiij.Dec.con.cclxxiiij.nu.5.Goz.con.xcij nu.7.Rui.con.lxxix.num. 10. vol.iij.Caſſan.in conſuet.Burg.Corn.con.ix.num.5.vol.iiij qui dicit, ꝙ de ſtyllo Curiæ Romanæ non fiunt legitimationes, ſed tantum diſpenſationes, quia apponitur clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato.Ant.de Roſel.in tract.legitimationis.ſub rubri.de legitimationis effectu.nu.16.Soc.in l.Gallus.in §.ſi eius.verſi. ſicut in ſimili dicimus.ff. de lib.& poſth.

Contrarium tenet Alex.in l.ſed ſi hac.§.patronum.el ſecũdo.nu.6. ff.de in ius voc.Socin.in conſilio ccxlvj.verſiculo, ſecundo prima legitimatio.Curt.Sen.conſi.xviij.verſ, ſecundo prima legitimatio. Ludo.de Sard.in tract.de nat.li.§.de legitimationis per reſcriptum effectu.verſ. j.quæritur.in rubri.de legitimatione per reſcriptum.verſ. tertio videndũ.Gozad.con.vj.nu.11.& ſeq.& con.xx.nu.31.ver.præterea, & ij.Rui. con.lxxxiiij.vol.iij.& con.lxxxvj.verſ.ſed tamen præmiſſis non obſtãtibus.& con.xciij.nu.10.vo.iij.

2 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis communis, intellige, quando habilitatio illegitimi reſtringitur per habentem facultatem legitimandi in ampliori forma, qui noluit prout poterat generaliter legitimare, ſecus verò quãdo habitatio eſt reſtricta, quia legitimãs nõ habebat maiorem facultatem: vt dicit Dec.in l.pactum quod dotali. nu.15.C.de coll.& in l.ſolet.nu.5.ff.de iuriſ.om.iud.& con.lij.verſi.non obſtat quòd Alex.

3 Secundò intellige, quando eſt reſtrictè habilitatus, ſecus verò quãdo generaliter perſona eſt habilitata, licèt ſit reſtricta ſucceſſio.Curt. Senior conſilio lxxiiij. verſiculo, reſpondemus. Deci.in lege, ſolet.

ff.de

ff.de iuriſdict.omnium iudic.& in l.pactum quod dotali.nume.15.C.de coll.& con.cclviij.ver.vltimò non obſtat.Pariſ.con.vij.nu. 17. volum. ij.& in addit.ad conſi.prædictum in princip.Gozad.con.vj.& nu.61.& ſeq.& con.xxix.nu.31.ver.præterea & ſecundo dico.Soci.conſi.ccxlvj. verſ.ij.prima legitimatio.Ruin.con.lxxv.nu.11.vol.iij.& conſi. lxxxvj. nu.4.&5.vol.iij.Goz.con.xxix.nume.31.ver.præterea & ſecundo dico. Ruin.con.cxlv.vol.iij.

De alimentis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Spurius an de æquitate canonica ſit alimentandus in terris Imperij.

1 DE iure ciuili filius ſpurius non eſt alimentandus.tex. eſt in auth.ex complexu.C.de inceſt. nupt.ex æquitate tamen canonica debentur alimenta etiam ſpuriis, ex diſpoſitione text.in c.cùm haberet. de eo qui duxit in matrimonium,quam poll.per adult.

Sed non modica eſt dubitatio, an dicta æquitas ſit ſeruanda in terris Imperij.

2 Et ꝙ talis æquitas in terris Imperij,non ſit ſeruanda, voluit Imol.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.verſ.item prædicta quando. ff.ad Treb.in l. Lucius.in §.j.in fi.ver.& quod dixit.ff.de leg.ij.& Are.cóſ.xlviij.ver. ſed dubitatio remanet.Alex.con.lxxiiij.verſ.ſed ita eſt.ver.non obſtat,etiã. vol.iij.& in l.j.ver.hoc quod dico.ff.ſolut.matr.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſ.primus eſt.de conſt.Calca.conſi.lx.ver.& j.Barb. in c.cùm tibi.ver.& procedit hoc.de teſtam.

Contrarium tenuit Abb.in d.cap.cùm haberet.ver. vlt.tenebis. de eo qui dux.in matr.quam poll.per adult, & ita conſuluerunt Marian. Soc.& Tho. de Tor.vt refert Caccia. licèt ipſe nihil firmet in l. ſi qua illuſtris.verſ.erat etiam mihi animus.C.ad, Orfici, & in l.frater à fratre. num.98.& ſeq.in xix.q.ff.de condit.indebit.Afflict.ſuper conſt.verſic. ſexta dubitatio eſt.Bald.nouel.in tract.dot.in vj.parte, in xvj.priuileg. verſ.imò videtur ipſe.Nicol.de Vbal.in tract.ſucceſſio.ab inteſt.nu. 46. verſ.ſed æquitas.Claud.in l.j.ff.ſolut.matr.ver.& glo.in verbo,ſemper. Bertr.conſ.lxvij.in iij.vol.in nouis.Ruin.conſi.cxxiiij.verſ.non obſtat. volum.j.& iſtam ſequitur, & dicit magis communem Dec.in c.clerici. ver.& ibi inter alia ex hoc inferunt.de iudic.& conſi.cccxj.ver.ſimiliter non obſtat.Ange,Aret.in tract.de teſta.in glo.ſuper verbo,item reliquit filio ſpurio.verſ.quæro an diſpoſitio.& Dec.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.num,30.verſi.ſecundus caſus.de conſt.Syl.nup,in iij.libro, nu. 25.verſi.tenetur etiã.Corſet.in ſing.in verbo, ſpurius.& in repertorio ſuo in verbo,alimenta.verſic.alimenta,vt dictum eſt.ibi,fallit iiij.Caſſan.conſi.xl,ver.quòd ſtuprator, Dec.in conſi.dcxj.Caſſan. in conſuet. Burg,verſi. ecce nunc.Bertran.con. ccx.verſi. tenebatur etiam. volu.j. Deciſ.Neapol.clxiiij.in ij.dubio.in nouis.Hiſp.in c.per veſtras.verſi.tenetur pater.de donat.inter virum & vxor,Ruin.in conſi.cij,ver.& quãuis.vol.iij.& iſtam dicit*communem Ruin.conſi.xcviij. vol.iij.verſic. quartò dico.Dec.in c.in præſentia.num.39.ver. tertia concluſio deprobat.Rip.qui hanc dicit cõmunem in l.ſi vnquã nu.68. C.de reuoc.dona. & in rubr.ff.de verb.obl.nu.58.

Tenendo hanc vltimam opi.quæ videtur magis communis.

3 Primò amplia etiamſi filius ſpurius tempore mortis patris non indigeret quia habebat vnde viueret,ſed poſtea cœpit indigere & ſuperuenit ſibi neceſſitas,talis enim filius eſſet alendus ex æquitate.d.ca.cùm haberet,ita Caccial.in l,ſi qua illuſtris. verſ. & addit præfatus Doctor. C.ad Orfici.& ſic refert,& ſequitur Hiſpa.in c.per veſtras. verſi.& ſubdit fortius.de donat.inter vir.& vxo.

4 Secundò amplia,etiam in matre,vt etiam mater filium ſpurium de æquitate canonica alere teneatur.Bald.conſi.cclviij.verſ. alimenta tamen. volu.j.Abb.in d.c. cùm haberet.num.9.verſ.& aduerte.de eo qui duxit in matrim.quam polluit per adulter.vbi ampliat ꝙ quo ad filium ſpurium alendum non magis tenetur pater ad alimenta quàm mater. & Anch.ibi in iiij.oppoſi.& Præpoſi.verſ.tamen dicit hic Panorm. refert,& ſequitur Caccial.in l.ſi qua illuſtris.verſi.& quòd tale opus.C.ad Orficia.Bertr.con.ccx.verſ.quamuis & ipſe.vol.j.in nouis.Hoſt.in cap. cùm haberet.verſic.& in defectu matris, de eo qui dux.in matri. quam polluit per adult.vbi Ant.de But.verſ.nota quo ad miniſtranda,Præpo. verſ.nota ex text.

5 Tertiò amplia hoc procedere nedũ in filiis ſpuriis,ſed in omnibus filiis nefariis,&inceſtuoſis.Imo.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.el j.nu.7.ff. ad Trebel.Nicol.de Vbald.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.num.32.verſ.regulariter autem.Dec,in con.dcxj.verſi.& idem ſequitur.Hiſp.in capitulo, per veſtras.verſiculo,iſtud communiter tenetur, de donati. inter vir. & vxo.ponit Soc.cõſi,clxj,ver.quinimò quod eſt fortius,& voluit Caſſan.in conſue.Burg.ver.& intellige.Dec.in c,in præſentia.nu,39.verſi. iij.concluſ.de prob,apoſtil.ad Bal.in auth.ex complexu.in verbo,ſacerdos.C.de inceſt.nup.

Contrarium tenet Bald.in auth.ex complexu.in primis verbis.C.de inceſt.nup.Ludoui.de Sard.in tracta.de natur.lib.verſicu.iiij. quæritur. ibi,quinimò cum ſolùm loquatur.Dec.Neap.clxiiij.in ſecundo dubio. in nouis.

6 Quartò Amplia,vt nedum filios ſpurios quis alere teneatur,ſed etiã deſcendentes ſpurios filij legitimi & naturalis.Nico.de Vbald.in tract. ſucceſſ.ab inteſt.numero 32.verſicu.& quemadmodum. Socin.conſi. clxj.verſicu.iiij.& vltimò.Caſſan.in conſuetud.Burgund.verſi. amplia idem.

7 Quintò Amplia,ꝙ nedum pater viuens ſpurios tenetur alere,ſed poteſt eis donare,vel legare in teſtamento pro alimentis.Bart.in auth.ex complexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt.nup.Bar.in l.fi.ver.quis erit ergo modus.ff.de his quib.vt indig.Barb.in c.cùm tibi.ver.& vide Bar.de teſta.Dec.Neapo.clxxxj.in nouis.Caccial.in l.ſi qua illuſtris.ver.erat etiã mihi animus.C.ad Orfic.Ang.Aret.in §.nouiſſimè.ver.quo autem.inſt. ad Orfic.Nico.de Vbald.in tract.ſucceſ.ab inteſt.nu.33.ver.ſi tamen pater.Abb.in conſi.cxv.ver.ſed profecto.volu.ij.Bald.in l.j.ver.iuxta hoc quæro an.C.de ſacroſ.eccl.Hiſpa.in c.per veſtras.ver.& propterea dicebat.de dona.inter vir.& vxo.Anch.in c.cùm haberet.nu.6.ver.& ex hoc dico,de eo qui duxit in matrim.quam pol.per adult.& ibi Præpoſ. ver.not,ex tex.

8 Contrarium vt pater filio ſpurio alimenta,aut dotem filiæ ſpuriæ in vltima voluntate relinquere non poſſit,tenuit Sal.in auth.ex complexu.ver.ex hoc dicit Bar.C.de inceſt.nup.Caccia.in l.ſi qua illuſtris.ver. item Sal.C.ad Orfic.

9 Sed tenendo primam opin.magis communem,Eam intellige quo ad modicam quantitatem conuenientem alimentis,& non aliàs,ita Bart. in d.auth.ex complexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt.nup.& in l.fi.verſi. quis erit ergo modus.ff.de his quib.vt indig.Barb.in c.cùm tibi.verſ.& vide Bar.de teſt.deci.Neapo.clxxxj.in nouis.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris.ver.erat etiam mihi animus.C.ad Orfic.Bal.in l.eam quam.ver.pone dicit decretum.C.de fideicom.Ang.Aret. in §.nouiſſimè.ver.quo autem ad ſucceſſiones.inſt.ad Orfic.Nico.de Vbalb.in tract.ſucceſ.ab inteſt.nu,32.ver.ſi tamen pater.Abb.in conſi.cxv.vol.ij.ver.ſed profecto. Bal.in l.j.ver.iuxta hoc quæro.C.de ſacroſ.eccl.& ponit Hiſpa.in c.per veſtras.ver.& proptereà dicebat.de dona.inter virum,& vxorem.verſ. imò plus,Bal.conſi.cxvj.volum.ij.Calcan.conſi.lx.verſicu.iiij.tunc licitum eſt.

10 Sextò Amplia, nam ad iſta alimenta ſpuriorum tenetur nedum pater viuens,ſed poſt eius mortem tenentur ipſius heredes.Bald.in conſi. cclviij.ver.alimenta autem.Soc.in l.Marcellus.§.Res quæ.ver.iij.conſidera.ff.ad Treb.Bertr.conſi.ccx.ver.quamuis.& ipſe.volu.j.in nouis. Abb.in conſi.cxv.verſi.ſed his non obſtantibus.volu.ij.& Deci.Neap. clxiiij.in ij.dubio.in nouis.Præpoſ.in c.cùm haberet.verſic.tamen dicit hic Panormitanus.de eo qui duxit in matrimo.quam pol.per adul.Calcan.conſi.lxij.numero 17. Caſſan.in conſuetu.Burgun.Matheſ.ſingu. cxlviij.

11 Septimò Amplia,vt etiam legatum factum à patre filio ſpurio pro alimẽtis valeat,etiam ſi res legetur filio ſpurio quo ad plenam proprietatem quando non excederet quantitatem alimentorum, faciendo cõputationem habita ratione ad tempus quo filius viuere poſſet ſecũdum computationem.l.hereditatum.ff.ad l.Fal.Bal.in conſi.ccccxlviij.verſi. iiij.quæritur.volu.j.Hiſpa.in c.per veſtras.verſi.ſi autem detur.verſicu. etiam alio caſu.de donat.inter virum,& vxor.& ſentit Afflict.in Conſtitu.Reg.verſi.ſed an diſpoſitio.Præpoſ.in c.cùm haberet.verſi.not.ex tex.de eo qui duxit in matri.quàm pol.per adul.

12 Octauò Amplia,etiamſi pater inſtituerit aliquem heredem fide accõmodata,vt reſtitueret hereditatem filio ſpurio,nam dato ꝙ fiſcus auferat ab inſtituto,tamen filius ſpurius alimẽta à fiſco conſequi debet.Hiſpan.in cap.per veſtras.verſicu.ex quo aliàs.de donatio.inter virum,& vxorem.

13 Nonò Amplia,nam pater naturalis nedum filium ſpurium alere tenetur,ſed etiam filiæ ſpuriæ dotem debet conſtituere.Bar.in auth.ex complexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt,nup.& in l.fi.§.ſi à ſocero.verſi nota tex.ff.quæ in fraud.credit.& in l.Mæuius.§.duobus.ver.& iſtud eſt vtile ſcire.ff.de leg.ij.& ibi Imol.ver.extrà glo.adde.Abb.in c.cùm haberet. ver.vltimò tenebis.de eo qui dux.in matri.quam pol.per adul.Matheſ. in ſing.cxlvij.Abb.conſi.cxv.vol.ij.verſi.ſed his non obſtantibus.Dec. in conſ.dcxj.ver.quibus tamen non obſtãtibus.Abb.conſ.59.vo.ij.verſ. ſed his non obſtãtibus.Bertr.conſi.ccx.ver.quamuis.& ipſe.vol.j in nouis.Nicel.in concord.ad Barto.ccxliiij.Præpoſ.in capitu.cùm haberet. verſiculo,nota.ex tex,de eo qui duxit in matrim.quam pol.per adulter. Corſet.in ſingu.in verbo,ſpurius.Iaſo.in authentic.res quæ.verſicu.ſecundo conſidera.C.communia de leg.Campeg.in tracta.do.in prima parte,in xlviij.quæſtio.Caſſan.conſilio xl.verſiculo,& quòd ſtuprator. Cardin.Alex.in cap.j.§.ſimiliter.verſicu.& etiam dixit Dominus Martinus

tinus,de.Cap.Corrard.Mart.de Laud.in cap.j.circa ver.& tunc conſului,an apud iudic.Iacob. in tract. feud. in verbo, qui quidem inueſtiti. verſ.ſed reſtat vna pulchra.& Caſſan.in conſuetud.Burg.verſ.& aduerte gl.prag.ſanctio.verſ.& vide Bald.Nouel.in l.j.num.105.verſ.ècontra autem.ff.ſolut.matrim.Bulg.ibi numer.19.verſ.ſed hic ſecundo.Lud.de Sard.in tract.de natu.lib.verſ.iiij.quæritur.Deci.Neap.clxiiij.in nouis. in ſecundo dubio.

Contrarium in dote voluit Bald.in con.cclviij. ver. alimenta autẽ, vol.j.

Tenendo primam opin.magis communem,eam

14 Primò intellige,dummodò dos conſtituta quantitatem alimentorum non excedat.Barto.in authen.ex complexu.verſ.ex quo dixi.C.de inceſt.nupt.Abb.in conſ.cxv.vo.ij.ver.ſed his non obſtantibus.Cãpeg. in tract.dot.in j.part.quæſt.xlviij.Bald.in l.neque mater.verſ.ego infero ex hoc.C.de iure dot.Iacob.in tracta.feud.in verbo,qui quidem inueſtiti.verſ.ſed reſtat vna pulchra.Caſſa.in conſuetud.Burg.verſ.& aduerte.Bulg in l.j.num.20.ver.ſed hoc ſecundo loco.ff.ſolut.mat.Hiſpan.in c.per veſtras.verſ.ex quo ſequitur.& verſi.imò plus.de donat.inter vir. & vxor.Deciſ.Neapol.clxxxj.in nouis.

15 Secundò intellige,ſi modo filia ſpuria nõ habeat vnde aliunde ſe dotet.Bald.in l.neque mater.C.de iure dot.Mart.de Laud. in cap.j. ver.& tunc conſului,an apud iudic.Cardin.Alexand.in c.j.§.ſimiliter. verſi.& etiam dicit dominus Martinus.de Capit.Corrad.Iacob.in tracta.feud. in verbo qui quidem inueſtiti,verſi.ſed reſtat vna.Bal.Nouel.in l.j.nu. 106.ff.ſolut.matrim.Hiſpan.in c. per veſtras.ver.iſta tamen. de donat. inter virum & vxorem.

16 Decimò amplia, etiamſi legatum factum filio ſpurio pro alimentis excedat conuenientem quantitatem alimentorum, quia vſque ad quantitatem legitimam alimentorum valebit legatum, licèt reliquũ debeat remanere penes heredes patris.Bald.in l.eam quam.verſi.pone dicit decretum.C.de fideicomm.Nicol.de Vbald.in tracta.ſucceſſ.ab inteſt.nu. 32.verſ.ſi tamen pater.

Contrarium ſentit Bart.in l.fi.verſ.quis erit modus,dum dixit,ꝙ ex ampliori legato præſumitur fraus,& propterea legatum totum applicatur perſonis expreſſis in text.l.j.C.de natur.lib.

17 XI.Amplia,nam mater infra triennium poteſt inuito patre filium penes ſe retinere.& alimenta à patre petere. Grammat.conſil. ciui. trigeſimotertio.

18 XII.Amplia,vt pater pro anima filij ſpurij præmortui poſſit in vita ſua donare,vel in morte relinquere.Io.Fab.in §.pœnales.num.8.inſtit. de perpet.& temp.actio.ſequitur Guliel.Bened.in c. Raynutius.in ver. & vxorem nomine Adelaſiam.nu.125.de teſt.

19 XIII.Amplia,vt non ſolum concluſio procedat in filio, ſed etiam in nepote,ac pronepote.Nico.de Vbal. in tract. ſucceſſ. ab inteſt.in j. part.num.47.Soc.in conſ.clxj.verſ.iiij.& vltimò.vol.ij.

20 XIIII.Amplia,vt etiam filius ſpiritualis poſsit in ſubſidium cõpellere patrem ſpiritualẽ ad præſtandum ei alimenta,prout voluit Bald.in auth.niſi rogati.C.ad Trebell.

Primò limita principalem concluſionem,vt diſpoſitio dicti capit. cùm haberet.non procedat in terris Imperij, vel vbi ſeruatur ius ciuile ſecundùm vnam opin. de qua in princip. huius concluſionis in prima parte.

21 Secundò limita, quando filius ſpurius haberet vnde aliunde viuere poſſet,vel ex aliis bonis,vel ex própria induſtria.Bald.conſi.cxvj.vol. ij.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris.verſicul.item quod ſi dictus filius. C.ad Orfic.Alex.in con.lxxiiij.num.4.volum.ij.Nicol.de Vbald.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.in prima part.nu.49.Calcan.conſi.lviij.verſic. nec poteſt pater.& conſi.lix.verſ.quoniam illud verum.& con.lx.ver.iij. præſuppoſito.Dec.in con.dlxxvj.verſ.his tamen non obſtantib. Bertr. conſil. clxxvij.vo.ij.in nouis.ver.prætereà in caſu noſtro.Cur. Iun.in con.cxlviij.in princip.vbi dicit communem*opin.Hiſp.in c.per veſtras. verſ. iſta tamen.de donat.inter virum,& vxorem.Bal.Nouel.in l.j.num.106. ff.ſolut.matr.& in xvj.ſpeciali ſextæ partis.in tract.de dot.ver.prætereà dato.Tiraq.de iure primog.quæſt.lxxv.

Contrarium quando filius ſpurius viuere poteſt ſuo exercitio,voluit Aimo cõſ.cxcix.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis,

22 Amplia idem eſſe quando filius viuere poſſet,ex redditibus beneficiorum. Deci. conſilio dlxxvj. verſiculo, quibus tamen non obſtantibus.

23 Secundò amplia,etiamſi à principio tempore mortis patris filius ſpurius eſſet inops,nam ſi poſt ipſius mortem efficiatur diues,ceſſat petitio alimentorum.Caccialup.in l. ſi qua illuſtris.ver. & addit præfatus Doctor.C.ad Orfic.Hiſpan.in c.per veſtras.verſi.& ſubdit fortius. de don. inter.vir.& vxo.

24 Sublimita hoc,quod dictum eſt de filio ſpurio, quando poteſt viuere ex proprio artificio,nõ procedere in filio ſpurio,qui ſine iniuria ſuæ conditionis artificium exercere non poſſet.Calcan.con.lviij.ver.nec poteſt pater.Bal.Nouel.in l.j.n.106.ff.ſolut.mat.apoſtil.ad deciſ.Tho.lxxvij. Aimo conſilio cxcix. Tiraq. de nobil.capitulo cxx.nu.centeſimo.

25 Tertiò limita,nam alimenta ſunt conſtituenda ſecundum neceſſitatem non autem ad decentiam.Calca.in con.lx.verſ.iij.tunc licitum eſt. Caſſa.in cõ.xl.ver & intellige.Hiſpa.in rub.de donat.inter vir. & vxo. verſ.ad quorum confirmationem.

Contrarium ſumitur ex textu in d.ca.cùm haberet.in fi.dũ diſponit alimenta conſtituenda eſſe ſecundũ facultates patrimonij.& ibi Hoſti. verſ.ſecundum facultates.& ibi Io.Andr.verſ.in glo.vlt.& Ant.de But. verſi.nota ꝙ etiam,& ibi Abb.ver.vlt.tenebis.de eo qui duxit in matr. quã poll.per adult.& Ancha.in vij.nota. & ibi Collect. in primis verbis.& Præpoſ. verſiculo nota ex text. & Præpoſi. verſi nota vltimò.

26 Quartò limita in parentibus ſpuriis, quos deſcendentes ſpurij alere non tenentur.Ludoui.de Sard.in tracta.de natu.liber. vel de legitimat. verſi.iiij.quæritur,ibi,ſed de æquitate canonica.

Contrarium Bal.nouel.in repet.l.j.nu.108.ff.ſolu.matr.& in tract. de dot.in ſexta parte.in xvj.ſpeciali.& apoſtill.ad Bald.in auth.ex cõplexu.in verbo alendi.C.de inceſt.nupt.Hoſtien.in ca.cùm haberet.de eo qui dux.in matri.quam poll.per adult. verſ. & iſta tanquam verior eſt tenenda.

27 Quintò limita,nam infrà trienniũ mater filij ſpurij tenetur ipſum alere,non autẽ poſt trienniũ,pater autẽ tenetur illũ alere vſque ad illam ætatẽ,in qua ipſe filius ex artificio proprio poſſit ſe alimentare.Calcan. in con.lx.quẽ ſequitur Caſſan.in con.xl.ver.& intellige.Sylua nup.ver. item intellige, ibi vterque declarat,quãdo iſtud procedat.& Ioan.And. ponit.in d.c.cùm haberet.& ibi Ioã.And.ver.in glo.vlt.de eo qui dux. quã poll.per adult.& Ant.de But.ibi.verſic.quæro ſecundo.& ibi Abb. verſicul. & in hac gloſſ.& ibi Ancha.in v.oppoſ.& Car.in fin. in vlt.q.

28 Sextò limita,nam quod datur vel relinquitur filio ſpurio à patre pro alimẽtis non tranſit in eius heredem.Bal.in l.eam quam.verſ.pone dici decretum.C.de fideicomm.& idem ſentit in conſilio clxij.vol.v.verſ. ſed certè aduertendum.Abb.in con.cxv.vol.ij.Calca. con.lx.ver. tandẽ & vltimò.Dec. con.cccxj.in princ.verſi.ſimiliter non obſtat. Bulgar. in l.j.numer.20.verſ.ſed vbi datur.ff.ſolut.matr.Bal.Nouel.in tract. dot.in ſexta par.in xvj.ſpeciali.verſ.imò videtur.Caſſa.con.xxxix.verſ.imò vt dicit Bart.& in conſuetu.Burg.verſ.amplia & ij.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris.num.67.ver.ſed Bald.C.ad orfic.Docto.Hiſpan.in c.per veſtras. verſ.aliud adhuc.& verſ.alio caſu crederem.vbi declarat. de don. inter vir.& vxor.Ang.Aret.in §.ſi res aliena.verſi.eſt aduerten.inſt.de leg.Tiraq.de iure primoge.quæſt.lxxiiij.nu.6.Aimo in con.clxxxvj.nume.16. Nicol.de Vbald.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.nu.47.ver.& quemadmodũ.

Contrarium Ruin. in conſi.cxciiij. numero vndecimo, volumi.j.

29 Et idem eſt in dote data filiæ ſpuriæ,quæ mortua filia redibit ad heredes patris,& non tranſit ad heredes ipſius filiæ. Bal.in d.l.eam quam. verſ.pone dicit decretum,C.de fideicom.Bar.in l.fi.nu.7. C.de iis quib. vt indign.Abb.in conſi.cxv.ver.ſed profecto.vol.ij.& in con.50.ver.potius ſit.eod.volu.Hiſpa.in d.c.per veſtras.verſ.quod eſt admiratione dignum,& ponit Deciſ.Neapolit.clxxxj.in nouis. nu.3. Rip.in l.j.nu.67. ff.de leg.j.

30 Primò ſublimita,niſi pater expreſsè diſpoſuiſſet, vt datum vel relictum pro dote,vel pro alimentis tranſiret ad heredes,nam pater poteſt hoc diſponere.ita Bart.in l.fi.ff.de his quib.vt indig.verſic.quis ergo erit modus.Abb.con.50.vol.ij.verſ.potius ſit tamen.Bald.Nouel.in tractat. dot.in ſexta parte.in xvj.ſpeciali.verſi.ſed quid ſi pater.Caccialup. in l. ſi qua illuſtris.C.ad Orficia.verſi.idem Bart.

31 Amplia,nam hoc procedit etiam ſtante legitima ſobole,vt pater poſſit filio ſpurio alimenta relinquere,quæ etiam tranſeant ad eius heredes,ita voluit Deciſ. Neapol. clxxxj. verſiculo, etſi diceretur.in nou.

32 Secundò ſublimita, niſi maritus dotem lucretur ex forma ſtatuti mortua vxore,quia tunc dos data filiæ ſpuriæ per patrem mortua filia non reuertitur ad patrem,vel eius heredes, ſed remanebit penes maritum.Barto.in l.fin.§.ſi à ſocero.ff.quæ in fraudem cred. verſiculo nota text.& ibi Ange.Aretin.in text.Bald.in authen. ex complexu.in in princip.verſiculo quæro nunquid.C.de inceſt. nupt. Bulg. in lege j. numero 20.in fine verſiculo & adde ſupradictis.ff.ſolut.matrim.Bald. Nouel.in tract.de dot.in ſexta parte in xvj.ſpeciali. verſiculo, ſed quid & ſi ſtatutum.Hiſpa.in capitulo per veſtras. verſiculo ex quo ſequitur. de dona.inter vir.& vxorem.

33 Septimò limita,quando pater eget,& nihil habet in bonis,quia non tenetur vltra quàm facere poſſit. gloſſ. & ibi Abb.numero decimo, quem alij ſequuntur in d.cap.cùm haberet.de eò qui dux. in matrim. quam poll.per adulte.

34 Octauò limita,quando filius cõmiſiſſet cauſam ingratitudinis contra patrem, ob quam ſicuti poteſt priuari hereditate,ita etiam alimẽtis.glo.in lege,ſi quis à lib.eris.§.idem iudex.in verſiculo,detulerat.ff.de liber.agnoſc.& in l.fin.in verſicu.promerueris. C. de alend.liber. & tenet idem Abb.in c.cùm haberet num.10.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Mulier pro alimentis an habeat bona mariti tacitè hypothecata.

1 VARII varia ſcripſerunt ſuper illo articulo, an ſicut mulier habet tacitam hypothecam in bonis mariti pro dote, iuxta text.in l.aſſiduis. C. qui pot.in pign.hab. ita habeat mulier tacitam hypothecam pro alimentis.in qua quæſt. Bart.in l.Lucius.ff.de alimen.& cib.legat.tenet partem negatiuam. in verſi.item iſte tex.allegatur.& idem tenet Imol.in l.ſi cùm dotem. in §. item pater.ver.vltimò aduerte.ff.ſol.matrim.& iſtam opinionem ſentit Bart.in tracta.de alimen.in vltima opinione per eum recitata. verſicu. quæro an vxor.& iſtam dicit communem*opinionem Ro.con.ccccliiij.ver.quo ad vltimam.Ioan.And.in addit.ad Spec.in titu.de dote reſtituen.§.formatis.verſ.ſed nunquid bona.Imol.in l.ſi marito.§.fi.verſi. vltimò dixit hic Bald.ff.ſol.matr.Ro.in l.cùm dotem.§.ſi maritus.ver. & tunc ſuccedit.ff.ſol.matr.Campeg.in tracta.dot.in ij.part.in lxiij. q. Bald.Nouell.in tract.dot.in vj.part.in vij.ſpeciali.verſiculo,tu potes cõcludere.

cludContrarium tenuit Bart.in l.ſi cùm dotem.in §.ſin autem in ſæuiſſimo.ff.ſoluto matrimonio.ver.quæro nunquid bona.& Bald.in l. vnica.§. vt plenius.C.de rei vxor.act.in princ.& Raph. Cuma. in d.§. ſin autem in ſæuiſsimo.verſ.nota alimenta præſtari. Soc.conſi.xlj.verſ.ſed hæc reſponſio.vol.iiij.Aret.in §.fuerat.verſ.quæro an bona mariti.inſt. de actio.& Pau.de Caſt.in §.ſin autem in ſæuiſsimo.in d.l.cùm dotem. ff.ſol.mat.ver.allegatur etiam iſte text.& ibi Alexand. verſ.poſtremò quia hic dicitur.

2 Tenendo iſtam vltimam opinionem Limita,quando alimenta eſſent correſpondentia quantitati dotis datæ, aliàs ſecus, ita tenet Spec. in tit.de dot.reſtitu.§.formatis.verſ.ſed nunquid bona. & ſentit Barto, in d.§.ſin autem in ſæuiſsimo.verſ.quæro dicitur hic,& ibi Pau.de Caſt. ver.allegatur etiam iſte text.

3 Secundò limita,ꝙ iſta hypotheca competat pro alimentis conſtante matrimonio,non eo ſoluto.Abb.in conſi.xliij.in fi.vo.ij.verſ. ad vltimum.Pau.de Caſt.in con.viij.ſecundum antiquam impreſsionem.

Contrarium,ꝙ idem ſit etiam ſoluto matrimonio,tenet Alex.in d. §.ſin autem in ſæuiſsimo.ver.poſtremò quod Bart.hic.Campeg.in tra. dotis in ij.part.quæſt.lxiij.Soc.conſ.xlj.vol.iiij.

4 Tertiò limita,quando expreſsè pro dote eſſent obligata bona mariti,quia tunc pro alimentis non dicerentur tacitè obligata.Alex.in d. §.ſin autem in ſæuiſsimo.ver.ſuſtinere tamen.

Tenendo primam opi.magis communem,ꝙ non ſint hypothecata bona mariti pro alimentis,

5 Limita quando maritus non ſuſtinuiſſet onera matrimonij:Cum enim tunc fructus dotis augeant dotem,quia poſſunt peti alimenta actione de dote,ſunt pro alimentis bona mariti hypothecata ſicuti bona dotalia.Bald.Nouel.in tracta.dot.in vj.part.in ſeptimo ſpeciali.ver. tu potes concludere.

6 Secundò limita,ſi datus eſſet fundus in dotem ineſtimatus. Bart.in in d.l.Lucius.in fi.verſ.tamen ſi fundus.ff.de alim.& cib.legat.Abb.cõſ. xliij.in fin.volu.ij.Alex.in d.§.ſin autem in ſæuiſsimo.Campeg.in tract. dot.in ij.part.quæſt.lxiij.

De pia cauſa.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Confraternitates an dicantur pia loca.

1 DVBITANT Doctores,an cõfraternitates,ſeu quę vulgo dicuntur confratriæ diſciplinatorũ, vel ſimilium perſonarum,dicantur pia loca,ita vt leges, & aliæ diſpoſitiones,quæ loquuntur de piis locis vendicent ſibi locum in dictis confraternitatibus, ſeu confratriis;& dicitur quòd non ſunt pia loca , nec pro talibus habentur,vt not.Bald.in l.illud.verſ.quid de eo.C.de ſacro. eccleſ.& in auth.hoc ius porrectum.verſ.ſecundò quæro quid de rebus. eod.tit.& idem ſentit,licèt non firmet in l.ſiquis ad declinandam.ver. deinde quæritur.C.de epiſcopis,& cler.Imol.in cap.officij.verſ.circa ſecundum.de teſta.Abb.in con.xxxj.vol.j.Corn.in conſi.cxix.nume.27. vol.ij.& in conſi.xviij.num.5.vol.iiij.& in con.ccxcvij.num.4.eod.vo. & in conſi.cccvij.in fi.eod.vol.Soc.in conſi.lxxxij.volum.iiij. Card. in conſi.xiij.Franc.in c.j.de reb.eccleſ.non alie.in vj.Pau.de Caſt.in auth. hoc ius porrectum.verſ.circa primam partem.C.de ſacroſ.eccleſ.Pariſ. in con.50.vol.ij.Calcan.in con.xxj.Iaſ.in conſi.ccxviij.volu.ij.Capra. in conſi. xx. Balb.in tract. præſcrip.in j. part. quintæ part. principalis. Alex.conſi.cij.in primo dubio.vol.vij.

2 Et quòd ſint perſonæ ſeculares,tenet Roma.in conſi. ccxxxiij. Iaſ. in con.ccxviij.vol.ij.Fel.in c.ij.de foro compet.

3 Et quòd non ſint loca religioſa,dicit Abb.in con.xxxj.vol.j.Fel.in tract.quando literæ apoſtolicæ.

4 Contrarium,ꝙ dicatur locus pius fraternitas diſciplinatorum,ſentit Spec.in tit.de inſtru.edit.§.nunc aliqua.nu.62.ver.& ſcias, qui dicit ꝙ loca pia dicuntur,vbi exercentur opera charitatis. & idem dicit Io. And.in c.Ioannes.ver.ynum eſt,quod refragatur.vbi per iſtam rationẽ concludit hoſpitale etiam non erectum authoritate ſuperioris eſſe locum pium,& idem dicit Alex.in conſ.ccix.vol.ij.& Abb.in c.fi.in ij.no. de teſta.Card.in c.Ioannes.in vij.q.de teſta.

5 Et in ſpecie,ꝙ fraternitas dicatur locus pius,ſentit Bald.in l.id quod pauperibus.in xxj.quęſ.C.de ſacroſ.eccl.& ſentit clarè,ꝙ ſit locus pius, ſed non religioſus,Card.in conſ.cxxj.& clariſſimè Lapus in tract.de canon.portio.ver.v.quæro,& in ſeq.q.idem dicit Barb.in d.c.officij.de teſta.& Pe.de Peruſ.in tract.de canon.port.in ij.arti.princ.& in ij.quæſt. principali.Dec.in conſi.lxxij.ver.iij.principaliter.& dicit Pe.de Anch. in cap.auditis.in xj.q.de reſtitu.in integ.quòd dicitur pium etiam collegium.

6 Et ꝙ epiſcopus huiuſmodi loca viſitare teneatur,voluit Fed.de Sen. in conſi.cxj.incip.quæſtio talis eſt.

7 Tenendo primam opin.quæ videtur magis communis ad dictũ Spe. in tit.de inſtru.edit.§.nunc aliqua.ver.& ſi ſcias, reſponde declarando illud,vt declarat Alex,in conſi.lxxxix.vol.iiij.& in conſilio cxx.volu.j. vt illud procedat in hoſpitali fundato authoritate epiſcopi , & non aliàs.

8 Quam opin.Amplia,etiamſi ſit ibi Campanella , & Miſſæ quandoque ibi celebrentur,vt declarat Dec.in conſi.cxlviij.Card.in conſi.xiij. Pariſ.conſi.xxxiiij.nu.15.vol.iiij.

9 Ex prædictis infertur,vt relicta dictis fraternitatibus patiantur Trebellianicam,quaſi nõ ſint relicta piis locis.& ita expreſsè cõcludit Bal. in conſi.cj.vol.iiij.Cor.in conſi.cxix.nu.27.volu.ij.& conſi.xviij. nu.5. vol.iiij.& in conſi.cccvij.in fi.eod.vol.Pariſ.in conſi.xxxiiij.volu.iiij.& in conſi.50.vol.ij.

10 Contrarium verius puto,quia licèt non ſit locus pius,tamen relicta ei videntur relicta ad pios vſus,& in piam cauſam,& propterea ceſſare debet Trebellianica,vt concludit Pau.de Ca.in conſi.clxvij.inci.præſuppoſita.refert,& ſequitur Soc.in conſi.lxxxij.vol.iiij.& ſentit Bald.in auth.ſimiliter.ver.& no.C. ad l.Falc.& Calca.in conſi.xxj.& ꝙ relicta tali loco,dicantur ad pias cauſas relicta,tenet Bal.in l.ſi quis ad declinãdam.ver.nec tamen negandum eſt.C.de epiſ.& cler.Paulus de Caſtro in conſilio clxxix.volum.ij.Alex.conſi.cij.nume.3.volum.vij.Dec.conſi.lxxij.Pariſ.in dicto conſi.xxxiiij.vol.iiij.Bertach.in tract.de epiſcop. nume.83.

11 Ratio eſt,quia relicta huiuſmodi fraternitatibus pro anima cenſentur relicta,vt dicit Cor.in conſi.cccviij.num.6.vol.iij.& in conſi.xviij. nu.13.& ſeq.vo.iiij.Quando autem pro anima relinquitur,etiamſi amico vel conſanguineo pauperi relinquatur,dicitur relictum ad pias cauſas,ita dicit gl.in c.ij.de ſepul.Bal.in l.j.& ibi Pau.de Ca.in fi.C.de ſacroſan.eccle.Bal.in l.ſi quis Titio.& ibi Imol.ff.de leg.ij.& in c.de priore. de appel.& idem voluit Card.in c.tua.de teſtam.Alex.in conſilio clviij. volu.vij.

12 Secundò Infertur,vt in alienatione rerum huiuſmodi fraternitatum, non requiratur alia ſolennitas,quæ requiritur in alienatione rerum eccleſiæ,vt dicit Bal.in auth.hoc ius porrectum.ver.ij.quæro quid de rebus.C.de ſacroſ.eccl.& ibi Pau.de Ca.ver.circa primam partem.refert, & ſequitur Fel.in c.de quarta.de præſ.Pariſ.in d.conſi.xxxiiij.vol.iiij.& Fel.in c.ij.in fi.de foro compe.

13 Tertiò Infertur,vt de relictis factis huiuſmodi fraternitatibus epiſcopus non percipiat canonicam portionem.Bald.in l.ſi quis ad declinandam.ver.deinde quæritur.C.de epiſ.& cle.& in conſi.cxxxiij.vol.ij.Roma.in conſi.ccxxxiij.in ij.dubio.Inno.& Abb.in c.officij. de teſta.Abb. in conſi.xxxj.in ij.dubio.volu.j.Fede.de Sen.in conſi.cl.Card.in conſi. xiij.Petrus de Peruſ.in tract.de canon.portio.in xiiij.quæſtio.principali.Iaſ.in conſi.ccxviij.volu.ij.Calcan.in conſi.xxj.verſicu.modo reuertendo.

Contrarium voluit Alex.in conſi.cij.nu.5.vol.vij.& idẽ tenet Barb. in conſi.j.vol.iiij.

14 Quartò Infertur,vt hi qui ſunt ex iſtis confraternitatibus ſi ſunt laici non poſſint conueniri ſub iudice eccleſiaſtico tãquam religioſi.Bar. in l.fi.nu.15.ff.de colleg.illic.quem ſequutus eſt Iaſ.in conſi.ccxviij.vo. j.& idem voluit Cardi.in conſi.xiij.Pariſ.in conſi.xxxiiij.numero 28. vol.iiij.

15 Quintò Infertur,vt talia loca non poſſint per epiſcopum viſitari.vt per Dec.in conſilio cxlviij.& per Pariſ.in dicto conſilio xxxiiij.volum. quarto.

16 Ratio autem eſt,quia huiuſmodi loca non ſubſunt iuriſdictioni epiſcopi,vt dicit Abb.in conſ.xxxj.ver.non eſt enim communio,& in verſi.quæ quidem ratio.vol.j.Imo. in c.officij.ver.vnde aduerte.& ibi Barba.ver.ſicut enim epiſcopus.de teſta.Pe.de Peruſ.in tract.de cano.por. in xiiij.q.principali.nu.10.& nu.12.Cardi.in conſi.xiij.Pariſ.in conſil. xxxiiij.vol.iiij.

17 Declara,quia bene poterit epiſcopus cognoſcere & videre an in huiuſmodi locis bona diſpenſentur,iuxta illorum voluntatem, qui bona

præci

prædicta reliquerunt.vt dicit Bald.in dicta l.ſi quis ad declinandã. ver.
nec tamen eſt negandum.C.de epiſcop.& cleric.
Sextò infertur ex præmiſſis,vt relictum loco pio,& religioſo factum
18 non poſſit ſolui aut præſtari iſtis confraternitatibus. Bald. in authen.
hoc ius porrectum.verſ.ij.quæro.& in l.iubemus.C.de ſacroſanct.eccl.
& in con.clxj.vol.v.& in conſ.cxxxiij.vol.ij.& in conſi.xciiij.vol.iij.A-
lexand.in conſi.cij.in j.dubio volu.vij.Corne.in conſi.ccclxxx.volu.iij.
& in conſi.xviij.vol.iiij.Abb.& Imol.in c.officij.de teſtam. Cardin.in
conſi.xiij.Franc.in c.j.de reb.eccle.non alien.lib.vj.Calca.in conſi.xxj.
Capra.in con.liiij.Iaſ.in con.ccxviij.vo.ij.ex quibus patet hanc eſſe ma
gis communem opi.
Contrarium ſentit Bar.in l.j.§.ſed religioſis.ff.de colleg.illic.Pau.
de Caſt.in con.v.vol.ij.Abb.in con.xxxj.vol.j.Ioan. And.in c. Ioan.de
teſtam.Capra.in con.cxv.Dec.in conſi.lxxij.verſ.tertio principaliter.
19 Septimò Infertur,vt collegium ſcholarium non debeat annumerari
inter loca pia.Petr.de Puruſ.in tracta.de cano.port.in xiiij.quæſt.num.
24.Roch.in tract.de iur.patron.in verbo,in eccleſia.in quinta. quæſt.
20 Contrarium ſentit Anchar. in c.auditis.in xj.queſt.de in integr.re-
ſtit.vbi dicit quòd collegium ſcholarium dicitur pium, ſed non habet
priuilegia conceſſa aliis piis locis.
21 Octauò infertur,vt tales confraternitates non habeant reſtitutionẽ
in integrum,prout alia pia loca,vt tenet Pet.de Ancha.in ca.auditis. in
xj.quæſt.de in integr.reſt.
22 Primò limita communem concluſionem,niſi bona fraternitatis præ
dictæ eſſent deſtinata in alimoniam pauperum,quia tunc illa fraterni-
tas poſſet annumerari inter alia pia loca.Bald.in conſilio clxij. in quar
to dubio.vol.v.Capra.in conſi.liiij.qui dicit quòd fraternitas dicitur lo
23 cus pius quando habet hoſpitale annexum.Corne.in conſi. cccviij.
num.6.vol.iij.& maximè ſi relictum eſſet factum eccleſiæ, vel hoſpita-
li dictæ fraternitatis.quo caſu diceretur relictum pio loco,Bald. in l.ſi
quis ad declinandam.verſ.ſed quid ſi teſtator dicat.C.de epiſcopis, &
cler.Imo.in c.officij.verſ.videtur etiam Bald.de teſta.Calcan.in conſil.
xxj.
24 Et idem dicit Bald.in loco proxime allegato,quando relinqueretur
fraternitati hoſpitalis.
Contrarium in hoc caſu videtur tenere Imo.in d.ca.officij.verſ. &
prædicta videntur procedere.de teſt.
25 Petr.verò de Peruſ.in tracta.de cano. port.dicit eſſe attendendum an
fraternitas ſit principalis,& hoſpitale acceſſorium , vel ecõtra, quo-
niam ſemper videtur relictum principali,& non acceſſorio.
26 Secundò Limita, quando dicta fraternitas eſſet collegium pauperũ
& indigentium,vt colligitur ex dictis Bald.in l.id quod pauperibus.in
xxj.quæſt.C.de epiſcop.& cler.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Hoſpitale an dicatur pius locus.

SIMILIS eſt quæſtio in hoſpitali,quãdo quæritur, an ſit lo
1 cus pius,vel ne,nam diſtinguitur,an ſit auctoritate ſuperio
ris erectũ,& tũc dicitur pius locus:aut eſt erectũ ſine ſupe-
rioris anctoritate, & non dicitur locus pius.ita diſtinguit
Bald.in auth.hoc ius porrectum.verſ.ſed hic quæro. C. de ſacroſ.eccle.
& in conſ.cccclxv.vol.j.& in conſi.cxvj.in princ.vol.iiij.& conſ.cccxx.
vol.v.Pau.de Caſt.in l.orphanotrophos. C.de epi.& cleric.Card.in cle.
ij.in x.quæſt.de præbend.qui dicit,quòd tunc dicuntur religioſa, quan-
do interuenit conſenſus epiſcopi,aliàs non,& idem dicit Card.in ead.
clem.in ij.oppoſitione,& idem Card.in clem.quia contingit.in fi.prin.
in ix.quæſt.& ibi Bonif.num.82.de relig.dom.Abb.in conſi.xxxj.verſi.
quæ quidem ratio.vol.j.& idem Card.in conſi.xj.Innocen.& ibi Abb.
in c.ad hæc,in j.not.de relig.dom.& in c.de xenodochiis.eod.tit. Card.
in conſi.xiij.Capra.in conſilio xcvij.Fel.in cap.de quarta. de præſcri-
ptio.Feder.de Senis in con.cxxx.Ange.in conſi.cxvij. verſ. ſed dubitari
poteſt.Bald.in l.deberi.C.de fideicom.libert.& in l.ſi quis ad declinan-
dã.verſ.ſed iuxta hoc quæro.C.de epiſ.& cler.gl.in verbo, ſecularibus.
& in verbo, altare.d.cle.quia contingit.in prin.& ibi Pet.de Anch.ver.
collige & aliud.Alex.in con.ix.vol.ij.& in conſ.lxxxix.vol.iiij.ver.poſ-
ſet etiam reſpondere.& in con.cxx.vol.j.
Et ꝙ non ſit locus religioſus,dicit Hoſtien.in ſumm.in titu.de relig.
dom.in §.j.& in tit.de reg.in §.j.verſ.quid de ruſticis.Ioan.Andr.in cap.
inter dilectos.in glo.ſuper verbo,præiudicium.de donat.vbi etiã Inno.
Domin.in c.ij.de in integr.reſt.in vj.Capra in conſ.xcvij.Corn.in con.
ccvj.num.6.vol.j.& in conſi.lvij.verſ.quod & tertio deducitur. vol.iij.
Imol.in c.officij.de teſtam.Alex.in conſi.cxx.volu.j.Roch. de Curte in
tract.de iure patron.in verſi.in eccleſia.in quarta quæſt.gl. pragm.ſan-
ctionis.Mant.in conſi.clxxj.in fin.Pet.de Ancha.in c.auditis.in xj.quæſt.
de reſt.in integr.

Contrarium tenet Roma.in conſi.cccclxxvij.in fin.verſi.vnum eſt
quod refragatur.vbi tenet tale hoſpitale quamuis authoritate epiſcopi
non fundatum fore locum pium,licèt non religioſum.Bald.in conſi.v.
vol.iij.& idem voluit Ang.in conſi.cxvij.& conſi.ccclxxxiij.Roman.in
conſi.cccclvij.Abb.in conſi.lv.vol.j.Anch.in conſi.cccxxxvij.Barb. in
c.officij.ver.quid ergo tenendum.de teſta.Alex.in conſi.ccix.vol.ij.ſen
tit,ꝙ ſi relictũ ſit hoſpitali pro anima,ꝙ dicatur locus pius:& idem ꝙ di
catur locus pius licèt non religioſus,tenet Pau.de Ca.in cõſi.clxvij.ver.
Præterea non eſt verum.volu.ij.
2 Io.de Syl.in tracta.de Benef.in j.parte.verſic.ad iſtud reſpondeo.Fel.
in c.nulli.de reb.eccle.non alien.Bertr.in conſi.ccxliiij.nu.3.vol.j.Curt.
Iun.in conſi.xx.
3 Imò fauorabilior eſt cauſa hoſpitalium,quàm cauſa eccleſiarum,vt di
cit Rui.in conſi.cxxvj.vol.j.
4 Et ꝙ hoſpitale gaudeat priuilegiis eccleſiarum,tenet Soc.in l.rẽ,quæ
nobis.ver.ij.dubitatur.ff.de acq.poſ. vbi moderni,& in multis aliis ho-
ſpitale habet ſimilitudinem eccleſiarum,prout tradit Fe.in c.de quarta.
de præſcrip.Barb.in c.ex literis.de conſue.Roman.in conſi.cccclxxvij.
Bologn.in conſi.xxxiij.& idem tenet Curt.Iun.in conſilio cxx.Ruin.in
conſi.iij.nume.7.volum.ij.& idem voluit Pariſ.in conſi.50.numero 36.
vol.ij.& in conſi.xxxvj.nu.15.vol.iiij.& idem tenet Iaſ.in conſi.ccxiiij.
volum.ij.
Tenendo primam opinionem quæ videtur magis communis,
5 Declara,quia tunc præſumitur hoſpitale conſtructum authoritate
ſuperioris,quando in eo adeſt campana,& publicè ibi celebrantur di-
uina,vt ponit Abb.in c.parentibus.de priuile.& in c.inter dilectos.nu.
8.de dona.in c.fi.in prin.de cenſib.Calde.in conſi.iiij.de relig.domib.
Fel.in c.de quarta.de præſcri.Pet.de Peru.in tract.de canon.port.in ij.ar
tic.principali.Pau.de Ca.in conſi.v.vol.ij.
6 Secundò Declara,nam vt dicit Cur.Iun.in conſi.xx.hoſpitale,in quo
eſt ſeruata hoſpitalitas per tempus immemorabile, non poteſt dici lo
cus priuatus.
7 Limitari forſan poſſet communis opinio,ꝙ hoſpitale non cenſeatur
locus pius,quando non eſt fundatum authoritate ſuperioris,vt illa pro
cedat,quando hoſpitale non eſt perpetuum,& poteſt dominus illud re
uocare,ſecus verò quando eſſet perpetuum,ita videtur colligi ex dictis
Bal.in l.Orphanotrophos.C.de epi.& cle.ver.quæro vtrum lex noſtra.
& per Pariſ.in conſi.xxxiiij.vol.iiij.
8 Et propterea mortuo illo,qui hoſpitale erexit,quia non poteſt am-
plius pœnitere,nec hoſpitale erectum reuocare, tunc debet dici locus
pius,& non locus priuatus,vt declarat Abb.in c.ad hæc.ver.item nota
argumentum,de relig.do.Soc.in tract.viſit.ver.xij.quæro.
9 Ex quibus infertur,vt in alienatione rerum hoſpitalis,quando dici-
tur locus pius,requiratur ſolennitas,quæ requiritur in alienatione re-
rum eccleſiæ.Pe.de Anch.in clemen.quia contingit.de relig.domi.ver.
collige & aliud.& ibi Card.in §.illi.in fi.Cor.in conſi.ccvj.nu.6.volu.j.
Bal.in auth.hoc ius porrectum.C.de ſacroſ.eccl.& ita tenere Docto.re-
fert Anto.de Bu.in c.nulli.in fi.& ibi Imol.de rebus ecc.non alie.Alex.
in conſi.iiij.vol.iij.Iaſ.in conſi.ccxiiij.vol.ij.& ſentit Abb.in d.c.nulli,
in fin.Paulus de Caſt.in conſilio cclxix.volum.j.Lauren.de Rodulf.in
c.ſine exceptione.xij.quæſt.ij.in xix.q.Barba.in dicto c.ex literis.de con
ſuetud.
10 Et licèt aliqui Doctores ſuprà allegati indiſtinctè loquantur,tamen
in hoſpitali priuato hoc non procedere tenet Bal.in d.auth.ius porre-
ctum.Card.in d.cle.quia contingit.in §.illi.& Pet.de Anch.ibi.& Pau.
de Caſt.in d.conſi.clxvij.in fi.vol.ij.& Fel.in c.de quarta.de præſcrip.&
expreſsè hoc tenet Barb.in c.nulli.ver.& pondera ſubtiliter.de rebus
eccle.non alien.
11 In contrarium facit,quia etiam in priuato hoſpitali locũ habet pro-
hibitio alienationis ſine ſolennitate,vt ſentit Abb.in conſi.ciiij.volu.j.
in fi.dum æquiparat tale hoſpitale pupillo,& eccleſiæ.& Pe.de Ancha.
in conſi.cclxxiiij.Idem facit Pau.de Caſt.in conſi.cclxix.volumine pri-
mo.Socin.in conſilio clxxxj.Ange.in §.ſi verò quilibet.in authenti.de
alien.& emphyteutic.Abbas in capitu.accedentibus.de priuilegiis. in
princip.
12 Sed dicas,quia nec Pe.de Anch.nec Pau.de Caſt.nec Abb.dicunt ex-
preſsè de hoſpitali priuato,licèt Abb.loquatur de hoſpitali,cuius re-
ctor & inſeruientes non dicuntur perſonæ eccleſiaſticæ.
13 Tenendo illam opin.vt in hoſpitali priuato ſit licita alienatio ſine ſo
lennitatibus,
Limita non procedere in dote principali ipſius hoſpitalis,ſed in aliis
obuentionibus,vel bonis relictis,per no.per Lauren.de Rodulph.in c.
ſine exceptione,in xix.q.xij.q.ij.refert,& ſequitur Fel.in c.de quarta.de
præſcrip.dum tenet,ꝙ licentia data per epiſcopum hoſpitali ſuper alie
natione bonorum immobilium,non refertur ad dotem principalem
ipſius hoſpitalis.
14 Limita aliam partem,vt in hoſpitali authoritate epiſcopi fundato
non liceat fieri alienatio ſine ſolennitate,vt non procedat in hoſpitali,
quod vel ex ſtatuto,vel ex pacto in ordinatione appoſito,vel de autho
ritate Apoſtolica nihil poſſet proprij poſſidere, ſed debeat omnia

vendere, prout videtur declarando tenere Lauren. de Rodulph. in d.ca. ſine exceptione.in xix.q.xij.q.ij.

15 Secundò Infertur etiam, ꝙ de relictis hoſpitali non detrahitur Trebellianica, vt tenet Paul.de Caſt.etiam in hoſpitali priuato in conſi. clxvij. vol.ij.refert,& ſequitur Fel.in c.de quarta.de præſcript.& ponit Barba. in c.nulli.de reb.eccleſ.non alien.Corſet.in ſing.in verbo, hoſpitale. ex mente Barb.in c.Raynaldus.de teſta.& idem Barba.in c.officij.de teſt.

16 Tertiò Infertur, vt hoſpitale habeat reſtitutionem in integrum, prout eccleſia, vt not.Petr.de Anch.in c.auditis.de in integ.reſti.qui intelligit de hoſpitali conſtructo auctoritate ſuperioris. Ant.de But. in conſi. xl.ſentit Domi.in c.ij.in princ.de in integ.reſtit.verſ.ego in hoc vltimo. Roma.in conſ.ccccvij.Fel.in c.de quarta.de præſcrip. Abb.in c. ex literis.in ij.not.de conſuet.Iaſo.in con.ccxiiij.vol.ij.Abb.in c.cum ſit generale.in iiij.no.de foro cõp.Abb.ſentit in c.ſi.in ij.not. de teſta. Barb.in c.ex literis.de conſuet.Bal.in conſ.ccccIxv.vol.j.

17 Quartò Infertur, vt hoſpitalia non ſoluant canonicam portionem epiſcopo, quando ſunt hoſpitalia priuata, ſecus ſi publica, vt tenet.Ioã. And.in c.requiſiuiſti.de teſta.in c.dudum.de conuer.coniu.Card.in d.c. requiſiuiſti,& Imol.de teſtam. Et de priuato hoſpitali ꝙ non detrahahatur canonica portio per epiſcopum tenet Bald. in l.ſi quis ad declinandam.de epiſcopis,& cler.& idem per modum diſtinctionis concludit Imol.in c.requiſiuiſti.verſ.vlterius per iſtam decretalem. de teſta.& idem Imo.in c.officij.verſ.ij.quid de his.de teſta.Card.in conſ.cxxj. vbi tenet, quòd de relictis hoſpitali priuato epiſcopus non detrahit quartã. Capr.conſi.xcvij.Ange.in con.cxvij.Bal.in con.v.vol.iij.

Contrarium ꝙ etiam de relictis hoſpitali priuato epiſcopus detrahat canonicam portionem, tenuit Pet.de peruſ.in tract.de canon.port. in ij.quæſt.principali.Barbat.in capitulo officij.de teſta. vbi etiam Pet. de Anch.in ij.q.Cald.in conſi.liij.ſub tit.de teſta.

18 Quintò Infertur vt relictum factũ ad pias cauſas poſſit ſolui etiã hoſpitali erecto auctoritate ſuperioris. Bal.in auth.ſimiliter. & in l.orphanotrophos.in fi.C.de epiſcopis & cleric.Pau.de Caſt.in cõſi.iiij.volum. ij.Ioan.And.in c.Ioãnes.de teſta.Abb.in c.cum ſit generale. in ij. not.de foro compet.Corn.in conſi.cxl.vol.j.Alex.in conſi.ccx.volu.ij.Capr.in conſi.liiij.Card.in conſ.cxxj.Dec.in con.cclxxiij.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Captatoria diſpoſitio an ad pias cauſas valeat.

1 MAGIS communis opi.eſſe videtur, illa quòd captatoria diſpoſitio ad pias cauſas valeat.quam opinionem tenuit Bar. in l.captatoriæ.ff.de leg.j.in fin.verſ. hoc eſt verum, & ibi Bal.in primis verbis,& ibi Pau.de Caſtr.verſ.vnde videtur nõ valere.& Bar.in rep.l.j.ver.ij.ratio eſt.C.de ſacroſ.eccl.& ver.iij.quęro.& in l. Theopõpus.ver.fallunt prædicta.ff.de dot.pręleg.& in l.vtrũ. §.cũ quidã.ver.itẽ hoc quod hic dicitur.ff.de reb.dub.& con.v.ver.ij.an dicta ſubſtitutio.& conſi.vj.in primis verbis.& in l.j.verſ.quæro vtrum legatum.& in l.captatorias.ff.de hered.inſt. Ange.con.ccj.in prin. Bald. conſi.cccij.verſ.nam Iac.Butr.vol.ij.& con.ccccIxxxij.vol.iiij.verſ.illud autem.Ang.in l.illa inſtitutio.ver.in glo.in fideicom. qui hoc tenet de iure canonico.licèt ſecus dicat de iure ciuili.Ang.in l.captatorias.verſi. regula autem.in fi.& verſ.& ideo per ſtatutum.& ibi Bal.verſ. item relictum.& in l.illa inſti.in j.not.ff.de hered.inſtit.& ibi Imol.ver.iſtud tamen.Aret.in l.j.ver.tertium priuilegium.C.de ſacroſ.eccceſ. & in l. ij.ff. de vulg.& pup.ſubſt.Bald.in repet.c. ſi pater, in materia compendioſæ ſubſtitutionis, de teſta. in vj. Alex.in l.captatorias.C.de teſta.milit.ver. item fallit.& ibi Dec.ver.vltimò quæritur.Car.con.cxxiiij.in prin.ver. ſed quo ad pias cauſas.Abb.conſi.xxxij.verſ.videmus inſuper, vbi dicit iſtam communem opi.Alexand.con.xxxij.ver.ſed dato.vo.j.Io.Fab.in l.captatorias.in primis verbis.Bal.in l.j.in ij.oppoſ.ff.de leg.ij. Soc.conſilio xlix, nu.10.vol.iiij.vbi dicit communem.Pariſ.con.lxxxix. nu. 44. vol.iij.

Contrarium tenet Imol.in l.captatorias.de leg.j.verſ.& in iure canonico.& Bal.in l.& in epiſtola.ver.Bar.verò dicit.C.de fideico.Iaco. But.& Bal.in l.captatorias.ver.iiij.oppo.C.de teſta.milit.& ibi Ange.& Sal.ver.oppono ab extra.Rom.ver.vnde poſſet dici.Rimi. ibi ver.item in quantum ex prædictis.Imol.in l.captatoriæ.in prin.verſi.in glo. ibi. ff.de leg.j.& in l.captatorias.ver.item aduerte.ff.de hered. inſt. Iaſ.in l. captatorias.ver.ſtat ergo ex prædictis.C.de teſt milit.& in l.more.verſi. ad primam inductionem.ff.de acq. here.& Aret.in l.captatorias.ver.aliqui moderni.C.de teſta.milit.Soc.in l.vnum.§.cum quidam. verſ.limitatur etiam.ff.de reb.dub.Bal.in repet.l.j.ver.item quod dicit.C.de ſacr. eccleſiis.

2 Primò Amplia primam opinionem magis communem etiam ſi ſimpliciter dictum ſit per teſtatorem, committo tali diſpoſitionem bonorũ meorum, nihilominus cenſetur heres inſtitutus cum onere erogandi bona teſtatoris ad pias cauſas,& talis diſpoſitio valet,& operatur.cap. cum tibi.& Inno.ibi, ver.alij dicunt.& ver.alterius.& Ioã.And.ver.ſecundum Inno.qui dicitur adiuiſſe.& Ant.de But.in fi.verſi.quando dicit, relinquo.& ibi Hoſt.ver.ſolutio hoc intelligẽdum.& ibi Abb.verſ. alij aliter legũt.& Anch.ver.quid ergo in iſta varietate.& ibi Car. ver. vnde ponit Inno.vbi dicit ita communiter teneri. & idem dicit Imol. ibi.ver.vnde alia lect.de teſtam.licèt ipſe non ſequatur dictam opinionem.Bal.in l.executore.verſi.non obſtat.C.de exec. rei iud & in l.& in epiſtola.verſ.modo quæro.C.de fideic.Ange.con.ccj.verſi.his præmiſſis.Imo.in l.captatoriæ.verſ.& pro hoc videtur.ff.de leg.j.Card.conſi. cxxiiij.in prin.verſ.ex hoc dicendum. Abb.in conſi.cx.ver.& pro hoc intellectu.vo.ij.Corn.conſi.cxlvj.verſ.& licèt ad pias cauſas. vol.ij.vbi dicit iſtam communem opinionem.Pariſ.conſi.xxxviij.num.23.verſic. cum etiam.volum.ij.Bald.in l.illa inſtitutio, in ij.not.ff.de hered. inſtit. Barba.in c.cum tibi.in prin.in ij.ſummario, quãdo ſummat tex. ſecundum intellectum Inn.quem dicit eſſe ſingularem, & communiter approbatum.de teſta.Soc.con.xlix.nu. o.vol.iiij.

Contrarium in hoc ſenſit Bal.con.ccccIxxxij.vol.iiij.vbi tenet, vt ſit neceſſe, ꝙ teſtator dicat, ꝙ pro anima ſua committebat diſpoſitionẽ alteri,& quòd ita probetur, aliàs ſecus.& idem voluit Henric.Boic.in c. cum tibi.verſ.& hoc teneas.de teſta.& ibi Imol. verſ. vnde alia lectura. vbi dicit primam opinionem non probari iure.& idẽ voluit Arch.in c. de laicis.in fi.verſ.in ca.gl.in fi.xij.q.ij.Aret.in l.captatorias.ver.tu conſidera.C.de teſta.milit.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis,

3 Limita illam locum habere quando teſtator commiſit diſpoſitionẽ bonorum ſuorum alteri per verba importantia arbitrium boni viri, ſecus, vero, quando per verba importantia liberam voluntatem, quo caſu non valeret diſpoſitio.Bar.in l.j.in repe.ver.iij.quæro.C.de ſacroſ.eccleſ.Abb.con.cx.in prin.vol.ij.Cor.in l.captatorias. verſ.ſed ex prædictis.& ver.ſi verò loquimur.C.de teſta.milit. & conſi.clvj. verſ. & licèt ad pias cauſas.vol.ij.Alex.in d. l. captatorias.verſ.teneo ꝙ dixit.Barto. C.de teſta.milit.Pari.conſ.xxxviij.nu.21.vol.ij.Barb.in c.cum tibi.ver. & ideo pondera.de teſta.

Contrarium, quòd nulla ſit differentia, an verba teſtatoris importent liberam voluntatem, vel arbitrium boni viri, tenet Bald.in l.j.in ij. oppoſ.ff.de leg.ij.Card.in c.cum tibi.ver.puto ꝙ etiam.de teſta. Ange. conſi.ccij.verſ.in contrarium facit.Dec.in l.captatorias.ver.non obſtat, quòd illa.C.de teſta.milit.

4 Secundò Limita hoc non procedere ſtantibus liberis, quorum fauore diſpoſitio teſtatoris, per quam committit diſpoſitionem bonorũ ſuorum alteri nõ valet.Bal.in l.executorem.verſ.non obſtat.C.de exec. rei iud.& in l.& in epiſtola.verſ.modo quæro.C.de fideicom. Corne. conſi.clvj.ver.item licèt ex alio.vol.ij.Roma.in l.captatorias.ver.quod tamen intelligi debet.C.de teſta.mili.

5 Tertiò Limita, quando committitur diſpoſitio, ſecus verò, quando teſtator vult committere inſtitutionem heredis alteri, quia hoc facere non poteſt.Inno.in c.cum tibi.verſ.alij dicunt.de teſta.Bald.in l.executorem.ver.non obſtat.C.de execu.rei iud.& in.l.& in epiſtola.ver.modo quæro.C.de fideicom.

6 Secundò Principaliter amplia, quòd nedum diſpoſitio captatoria ad pias cauſas valet in legatis, ſed etiã in inſtitutione heredis.Bar.in cõſ. v.verſ.ij.an dicta.& conſi.vj.in prin.Bal.in l.illa inſtitutio.in j.not.ff.de hered.inſtituend.& ibi Imol.verſ.iſtud tamen.Pau.de Caſt.in l.captatoriæ.ff.de legat.primo, ver.vnde videtur.& in l.captatorias. ff. de hered. inſtituend.Anch.in cap.cum tibi.verſ.quid ergo in iſta varietate.de teſtamen.

Contrarium Rom.in l.captatorias.verſi.vnde poſſet dici. C. de teſtamen.milit. & per Docto. ſuprà allegatos in iij.limit.præcedenti.& Barba.in c.cum tibi.verſ.adde Ludo.de teſta.& verſic.& ideo pondera.

7 Tertiò Amplia, vt procedat, nedum quãdo diſpoſitio captatoria ad pias cauſas reſpicit diſtributionem ſiue electionem faciendam, prout loquitur Cyn.in dicta l.captatorias.in princip.ver.vltimo ſcias.& ibi Barto.& Alberic.& idem Alberic.in l.nulli.ver.dominus quærit. C. de epiſcopis,& clericis,& Barto.in l.illa inſtitutio.verſiculo, vltimo quæro.ff.de heredib.inſtituendis, ſed etiam quando ſubſtantia diſpoſitionis ad pias cauſas committitur in voluntatem alterius. Corne. in dicta l.captatorias.verſ.quandoque & iij.& ibi Alex.ver.& iſta faciunt.

Contrarium tamen tenuit Iacob.Butr.in d. l. captatorias. verſ. ſed an valeat.& ibi Ange.in prin.& Saly.verſ.oppono ab extra.& Ro.ibi. ver.vnde poſſet.& ibi etiam Aret.Imo.in l.captatoriæ.ff.de leg.j.& in l. captatorias.ff.de hered.inſti.Anch.in c.cum tibi.verſi.quid ergo in iſta. varietate.de teſta Bal.in repet.l.j.verſ.item quod dicit.C.de ſacroſ.eccl.

8 Limita vt concluſio principalis locum habeat quando captatoria diſpoſitio ad pias cauſas eſſet collata in voluntatem tertij, ſecus verò quando eſſet collata in voluntatem heredis.Imol.in l.captatoriæ.ver.in glo.ibi.ff.de leg.j.Aret.in l.captatorias.ff.de hered.inſtituend.verſiculo, item aduerte.Corn.in lege, captatorias.ver.aut confertur.C.de teſtam. milit.

De

De tutelis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mater priuatur ſucceßione filij impuberis, ſi infra annum tutorem non petierit.

MATER, quę filio impuberi poſt annum mortuo non petiit tutorem cadit à ſucceſſione, quæ ſequentibus
1 in gradu defertur, vt eſt tex.inſt.ad Tertul. §.fi.in l.ij.§ ſi mater.ff.ad Tertul.in l.matres.à contrario ſenſu.C. ad Tertul.Pariſ.conſi.xlj.vol.ij. Mant.conſ. cccxxxv. & ponunt Doctores in l.ſciant.C.de legit. hered. vbi Paul.& Saly.ibi ponit in matre,& auia,& in auo, & patruo. Corn. in con.cxiij.vol.iiij.Petr.de Anch.in con.ccl.& in auia ponit Pariſ.in con. lxxxiiij.vol.ij.Maria.Iun.in con.xix.vol.ij.

2 Primò Amplia, vt idem ſit in matre naturali.Barto.in l.ij.§.ſi mater. ff.ad Tertul.per tex.in l.penul.C.qui pet.tut.

3 Secundò Ampliā idẽ eſſe in omnibus aliis ſucceſſuris ab inteſtato, ſiue iure ſubſtitutionis, vt eſt tex.in d.l.ſciant.C.de leg.hered.Bar.in l.ij.§. confeſtim.in fi.ff.ad Tertul.Nicol.de Vbal. in ij. part.in iij.limit.in trac. de ſucceſ.ab inteſt.Marian.Iun.in con.xvj.volu.ij.Calcan in cõ.xxxiij.

4 Et propterea idem in agnatis, & cognatis ponit Odof.in d.l.ſciant & ibi Paul.de Caſt.qui dicit idem eſſe in omnibus conſanguineis.& Saly.Cor.in princ.& idem Cor.in l.matres.C.ad Tertul.in prin. Petr. de Anch.in conſi.ciiij.Nicel.concord.ad Barto. cviij. & in agnatis tenet Bart.in d.l.ij.qui pet.tut.

5 Et in auunculis ponit Sign.Homod.in conſ.clxviij.

6 Et in proauo materno loquitur Bald.in conſi.clxxxix.volu.v.Sylua nup.in j.par.in prima ampliat.Corn.in con.xl.vol.iij.

7 Et in ſubſtituto pupillari ponunt Odof.Pau.de Caſt. & Corn. in d. l.ſciant.& Bar.in d.l.ij.in ſua diſputat.ff.qui pet.tut.Corn.in con.lxxxvij.vol.iiij.Ro.in con.cxxj.Bal.in conſ.ccclxxix.vol.iij.Ang.in conſ.cxviij.Aret.conſ.xl.in fi.

8 Sed dubitari contingit an annus datus primo in gradu ad petendũ tutorem excludat etiam ſubſequentes? & omnes concludunt, ꝙ non, ita vt in hoc nulla ſit controuerſia apud Docto.maximè primo viuente, vt per Mant.conſi.cclxij.

9 Sed an lapſo primo anno, per quem primus excluditur, alius ſequẽs, in gradu per lapſum alterius anni excludatur, & in hoc eſt difficultas, nã Calca.in d.conſi.liij.tenet, ꝙ alius annus currit ad præiudicium ſequentis in gradu.& idem voluit Bart.in l.nepotibus. C. qui pet.tut. & idem ſentit in l.ij.§.confeſtim.ff.ad Tertul.iuncta declaratione Nicel. in cõcordia Bar.cviij.& iſtam etiam ſentit Ang.in conſi. xxxvij.dum dicit, ꝙ ideo non excluditur patruus, quia periculo ſuo res pupilli ſtabant.& clarius idem in conſi.cviij.in fi.& ſentit Bald.in auth.ſi captiui.ver.breuiter credo.C.de epiſcop.& cleri.Pet.de Ancha.in con.ccccxl.

Contrarium tenet glo.in l.nepotibus.C.qui pet.tut.Bar.in l.ij.ver. ſi ergo primus.ff.eod.tit.Bald.in l.precibus.verſ.ſed quid ſi impubes.C. de impub.& Bal.in d.l.ſciant.& in l.matres.verſ.ſed ego dixi.C.ad Tert. ſentit Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.quid ergo.§.quod autem.ff.de his, qui not.infa.idẽ voluit Bar.in cõ.ccxv.Bal.in cõſi.cclx.vo.iiij. Ang. in d.l. ſciãt.Dec.in c.ex parte tua.de appel.Syl.nup.in j.limit.Iſtã tenet, & dicit communem opinionem Cor.cõſi.cxiij.volum.iiij. idem tenet Paul. de Caſt.in d.l.ſciant.& ibi etiam Fulg.& ibi Salyc. verſ. quæro an primo gradu.Bald.& Ange.in l.nepotibus.C.qui pet.tut.Soc.in con.cxiij. vbi dicit iſtam opinionem communem.Io.Anto.Alex.in cõ.lxxxj.vbi idẽ dicit.Bal.in con.lxv.vol.ij.& ccxlj.vol.v.Pau.de Caſt.in con.xxix.vol. ij.Capra in conſi.lxvij.in fi.& conſi.xiiij.vbi dicit ita communiter teneri.Pariſ.in con.lxxxiiij.vo.ij.Mant.conſi.cxcviij.Tiraq.de retract. conuentiona.in §.ij.in glo.j.nu.79.

Tenendo iſtam vltimam opi.magis communem,

10 Declara nam excluſa matre obtinente primum gradum, non cenſentur excluſi alij ſequentes in gradu, qui attinent ipſi pupillo decedenti mediante perſona ipſius matris excluſæ.Cor.in con. ccxxxiiij.vol.iiij.

11 Primò Sublimita in auia, nam auia excluditur, quanuis alij non excluderentur, qui matrẽ in gradu ſequuntur, ita tenet Bart.in l.ij. ff. qui pet. tut.Pet.de Anch.in conſi.ciiij.& conſi.ccl.Pau.de Caſt.in l.ſciant. C.de legit.hered.Corn.in conſi.cxiij.vol.iiij.vbi ponit, ꝙ excluditur auia, dato ꝙ agnatus maſculus ipſam præcedat in ſucceſſione.Bertr.qui notabiliter loquitur in cõ.ccxxix.vol.iij.Ang.in l.matris pietas. C.qui pet.tut. Io.de Ana.in con.cj.Corn.conſi.lxxxvij.vol.iiij.Sylua nup.in j.parte.in prima limitatione.

Contrarium in auia ponit Bal.in l.precibus.C.de impub.in l. matres.C.ad Tertul.Bart.cõſi.ccxv.& cõſ.xvij.Saly.in l.nepotibus .C. qui pet.tut.Pau.de Caſt.in cõſ.xxix.in fi.vo.ij.Ang.in cõ.cxviij.in fi.Calca. in conſi.xxxiij.Cuma.in conſi.cxv.Cor.in l.ſciant.dum tenet matrem non excludi infrà tempus anni dati ſubſtituto ad petendum tutorẽ iuxta opi.Bar.in d.l.ij.ff.qui pet.tut.Nico.de Vbal.in tract.ſucceſ.ab inteſt. in ij.part.in iij.limitatione.Guido Papæ in conſi.50.Capra in conſ.xiiij. Io.Ant.Alex.in conſi.lxxxj.Capra in conſi.lix.Bal.in c.ex parte, ver.& iis procedo.de appel.Bal.in conſi.ccccxcviij.vol.iiij.Capra in conſ.cix. & idem Bal.in addit.ad Spe.in tit.depoſi.ver.pono ꝙ Berta fuit auia.Capra in conſi.lxxij.Pariſ.in conſi.lxxxiiij.vol.ij.

12 Secundò Sublimita, nam excluſa matre videtur excluſus auus maternus, qui habet matrem in poteſtate.ſecundùm Barto.in l.quid ergo.§.ſi quis alieno.ff.de his, qui not.infam.

Contrarium Bald.ibi, & Ioan.de Monte Sperel.& Capra in conſilio xiiij.

13 Tertiò Sublimita, niſi prior in gradu mortuus eſſet, quia tũc mortuo priore in gradu incipit currere annus ſequenti.Bal.in d.l.precibus.ver. ſi autem mater eſſet.Io.Ant.Alex.in conſi.lxxxj.Sal.in d.l.ſciant.verſic. quæro an in primo gradu.Cor.conſi.cxiij.vol.iiij.Sylua nup.in j.parte, in j.limit.Nicel.concor.cviij.idem tenet Bal.in l.nepotibus. C.qui pet. tut.Capra conſi.lix.Corn.in d.l.ſciant.Bolog.in addit.ad conſi.Ioan.de Ana.cj.

14 Tertiò Principaliter Amplia, vt etiam maſculus, ſeu fœmina attingens annos ſeptuaginta, & vltra, priuetur ob non petitum tutorem, nec excuſentur prætextu ætatis, ita declarat Bal.in l.matres.C.ad Ter.Cur. Sen.in conſi.lxvij.verſi.& adduco ꝙ voluit.Syl.nup.in j.parte.in tertia ampliatione.

15 Quartò Amplia, vt mater, & alij deſcendentes excludantur ob nõ petitum tutorem etiam à legitima.Bal.conſi.cxl.volu.j.Barba.conſi.lxvij. volum.iij.

16 Quintò Amplia, etiamſi filius decedat poſt xiiij.annũ, & infrà xviij. quando per ſtatutum durat tutela vſque ad xviij.annum.Pe.de Ancha. in c.canonum ſtatuta.ver.quæro etiam ſi ſtatuto.de conſtit.Ioan.Crot. in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iure.Brun.in tract.quòd ſtant.maſcul.in iij.quæſt.

Contrarium ſentit Bal.in d.l.matres.in fi.C.ad Tertul.& Barba.ibi, in apoſtil.

17 Prout etiam non excuſatur quando tempus tutelæ durauit minori tempore.Syl.nup.in j.par.in xj.ampliatione.

18 Sextò Amplia, etiam ſi ſucceſſurus ipſi pupillo, qui non petiit tutorẽ, eſſet clericus, ita Fel.declarat in c.eccleſia S.Mariæ.verſi.ſequuntur alij. de conſtitu.

19 Septimò Amplia, nam etiam mulier ſucceſſura ab inteſtato perdit ſucceſſionem propter non petitum tutorem, etiam ꝙ lapſo anno monaſterium ingrèdiatur, ita Bal.in c.ex parte.ver.ſed quid ſi mater.de appel.& ibi Præpoſ.& ponit Syl.nup.in j.par. in vj.ampliatio.

20 Octauò Amplia, etiam ſi tutor minus idoneus ſit petitus, dum tamen ex propoſito, & ex animo damnum inferẽdi pupillo.Sali.in d.l.ſciant. ver.quæro quid ſi non idoneum.Ang.Aret.in §.fi.inſti.ad Tertul.verſi. quid ſi petat.Sylu.nup.in j.parte.in ix.ampliat.Bald.in l.precibus.C.de impub.verſicu.quid ergo ſi petiit.Bald.in authen.iiſdem.C.de ſec.nupt.

21 Nonò Amplia, vt non poſſit mora purgari.Sal.in d.l.ſciant.verſi. ſed quæro.Ang.Aret.in §.fi.inſt.ad Tertul.ver.quæro an mater.Syl.nupt.in j.par.in vij.amplia.ſentit Bal.in auth.ſacramentum.in fi.C.quando mulier.tutel.offic.ponit Ang.in l.ſi inſulam, vbi etiam Alex.in xj.fal.verſi. item prædictis.ff.de verb.oblig.

22 Contrarium Additio ad Iaco.Bu.in d.l.ſciant.& hoc quando res eſt integra, ꝙ filio non ſit prouiſum de tutore.& fuit opinio Spe.in titu.de tuto.§.nunc dicendum.ver.quid ſi mater.Alexan.in apoſtil.ad Bar.d.l. ſciant.Bal.in conſi.ccccxxiiij.vol.v.

23 Decimò Amplia, etiamſi mater, vel alia perſona non ſuſceptatutela bene, & legaliter adminiſtraſſet negocia pupilli, quia omninò priuatur ſucceſſione ſi non petiit tutorẽ.Bal.in l.matres.ver.quæro nunquid mater.C.ad Tert.in l.omnẽ.ver.quid ſi mater ita.eo.tit.& in l.precibus.ver. ſed quid ſi mater.C.de impub.& in l.cũ oporteat.§.fi.ver.quæro ego.C. de bo.quæ lib.Pariſ.conſ.lxxxvj.vol.j.& conſi.lxxxiiij.vo.ij.Calca.cõſ. liij.ver.quia præſupponitur.Cur. Sen.in conſ.lxvij.ver.& adduco.Pau. de Ca.in l.omnem.C.ad Tertu.Sal.in d.l.ſciant.ver.quæro mater.

24 Primò Limita, vt hoc procedat quãdo adminiſtrationẽ ſuſcepiſſet ſine iudice, ſecus ſi cum iudice, ſed alia ſolẽnia omiſiſſet, vt per Sal.in d. l.ſciant.

25 Secundò Limita in muliere ruſtica, quæ non potuit conſulere peritiores, quia excuſatur, licèt tutorem non petierit, ſi modo vtiliter adminiſtrauit, & idem Pau.de Ca.in l.Clodius.ver.ſed, aduerte ad vnum caſum.ff.de acq.he.Alex.in l.iuris ignorantia.ver.ad quod etiam vide C. qui admit.Clau.in l.ij.in prin.ver.& infert hic.Pau.de Ca.in l.ad matrẽ. C.de in ius voc.& ibi Lancel.Dec.in prin.& ſequitur ibi Arc.Bertran. conſi.ccxxix.vol.iij.Brun.in tract.de forma.in tit.quas res perſ.& quos caſus.ver.mulieres etiam.

26 Tertiò Limita, niſi eſſet datus tutor teſtamentarius, quia talis adminiſtrando licèt non ſolenniter, facit vt quamuis mater non petierit alium tutorem non per hoc priuetur ſucceſſione.Abb.in conſi.xc.vo.ij. & Ang.conſi.cvij.Maria.Iun.in conſi.xvj.vol.ij.

27 XI. Amplia etiamſi ipſa mater ſit tutrix relicta in teſtamento, & nõ fecerit ea, quæ facere debebat, nec alium tutorem petierit. Bar. in conſi. ccxv. in ij. q. Syl. nupt. in j. parte, in v. ampliat.

28 XII. Amplia vt etiam mulier ruſtica non excuſetur, quæ non conſuluit peritiores, etiam ſi non potuerit illos conſulere. Io. Nico. in j. reſpõ. in ſecundo dubio, vbi idem tenet etiam ſi conſuluit vnum peritum, niſi ſaltem vtiliter adminiſtrarit bona pupilli, vt ſuprà dictum eſt in x. amplia. in ij. limita.

29 Limita ſi non conſuluit peritiores, quia multum diſtaret à ciuitatibus & à locis vbi erant peritiores: vt per Soc. in con. xxxix. vol. j.

30 XIII. Amplia vt non ſit neceſſe probare hanc negatiuam, tutorem non eſſe petitum infra annum, vt dicit Corn. in l. ſciant. allegat conſil. Bart.

Contrarium Alex. con. clxxxvj. vol. vj. Io. Ant. Alex. in con. lxxxj.

31 Et tenendo iſtam partem intellige dummodo probetur filium deceſſiſſe infra pubertatem, vt dicit Saly. in d. l. ſciant. & ibi Corn. in vltimo nota. Bald. in addit. ad Spec. in titulo depoſ. verſ. pono Berta fuit vxor. Signorol. in conſ. cxciij.

32 Et idem crederem, quo ad illud ſi probetur filium deceſſiſſe poſt annum poſt mortem patris. Alex. con. clxxxv. vol. vj.

33 XIIII. Amplia, vt non prius mater excludatur, quàm ſit tranſactus integer annus, in quo tutor petitus non fuerit à matre, ita Odofred. in d. l. ſciant, qui loquitur in matre. Idem clarius Ange. ibi, & Pau. de Caſtr. & Salycet. verſ. ſequitur in text. & Corn. verſ. nota quòd ad hoc. vbi dicit quòd iſta opi. eſt tenenda, quia humanior, licèt alia opinio ſit verior. Idem tenet Bal. in l. precibus. ver. item dixi confeſtim. Idem tenet Odofre. in d. l. matres. C. ad Tertu. & ibi. Bal. ver. porro mater. & Pau. de Caſtro Ange. Aret. in §. fi. inſt. ad Tertul. Bal. in cõ. cxl. vol. j. vbi dicit, quod ita ſeruat conſuetudo. Corne. cõ. ccxxxiiij. vol. iiij. Abb. in con. xc. in fin. vol. ij. Bal. in cõſ. ccxcij. & conſ. cclxxxviij. & con. lxxj. vol. ij. & cõ. ccclxxix. vo. iij. & cõ. cclxxxix. vol. j. & conſi. cccxcij. vo. iiij. Capra cõſ. 100. Ang. con. cxvj. & iſtam dicit communem Alex. in l. ſi deceſſerit. ff. qui ſatiſd. cog. Pau. de Caſt. in l. cum ſtipulatus. ff. de verb. obl. Paul. de Caſtro in conſi. cxlvij. vo. j. Nico. de Vbald. in tract. ſucceſſ. ab inteſt. in ij. par. in iij. limit.

34 Contrarium, vt mater debeat ſtatim petere ſaltem intrà 50. dies, niſi fuerit impedita, quo caſu ad plus datur annus, tenuit Ricard. Malumb. in d. l. ſciant, vbi etiam Bar. & idem Bart. in l. ij. §. confeſtim. ff. ad Tertul. & in l. ij. verſ. ſciendum eſt. ff. qui pet. tut. & ſentit Pau. de Caſt. in conſilio xxix. volu. ij. & maximè quando parum de anno reſtabat. Fulg. in con. xlviij. clarè, & expreſsè Signoro. Homod. in con. cxciij. Pau. de Caſtro conſi. cccxxij. vo. ij.

35 Et quando adeo ſe arctauit ad petendum tutorem in fine anni, vt nõ potuerit amplius infra annum, illum petere, ponit Pau. de Caſt. in con. cxlvij. vol. j. nam. ſibi debet imputari, dũmodo non ex negligentia, ſed ex impedimento non petierit vt ibi per eum.

36 Tenendo primam opi. Limita niſi annus fuiſſet reſtrictus per iudicẽ. Nicol. de Vbald. in tract. ſucceſ. ab inteſt. in ij. part. in iij. limit.

37 XV. Amplia, etiãſi perfunctoriè petat tutorem, nihilominus priuatur ſucceſſione. Bald. in l. omnem. ver. caueat. C. ad Tertul.

38 XVI. Amplia, etiamſi per ſtatutum excluſa ſit à ſucceſſione, nihilominus tenetur tutorem petere Dec. conſ. xvj. ſequitur Pariſ. conſ. xlj. nu. 58. vol. ij.

Contrarium tenet Rui. in con. xliiij. in fi. vo. ij.

39 XVII. Amplia etiamſi ſucceſſio deferatur non de iure communi, ſed per ſtatutum. Pariſ. in con. lxxxiiij. vol. ij. Maria. Iun. con. xvj. vo. ij.

40 XVIII. Amplia, vt mater omni commodo priuetur, nedum ſucceſſione. Mant. in con. cccxxxv. nu. 3.

41 Primò Limita, nam non petens tutorem impuberi licèt excludatur à ſucceſſione, non tamen excluditur à legatis particularibus ſibi factis, ita tenet glo. j. in d. l. ſciant. & ibi Bal. in j. q. Cy. in l. omnem. in princ. C. ad Tertul. & ibi Alber. de Roſa. Bal. & Pau. de Caſt. & Saly. & Corn. Aret. in con. xl. in fi.

Contrarium ſentit Soc. in con. xxxix. vol. j.

42 Tamen primum dictum intelligit Saly. in d. l. ſciant. de legatis factis de bonis patris, ſecus de legatis factis de bonis impuberis. Syl. nup. in j. part. in xiiij. limit. Pau. de Caſt. in d. l. omnem. C. ad Tertul.

Contrarium Cor. in d. l. ſciant. licèt dicat in practica non eſſe recedendum à prima opi.

43 Secundò Limita, quia non priuatur ſubſtitutione fideicommiſſaria per quam ſucceditur teſtatori, non autem ipſi pupillo. Ita Bar. in dict. l. ſciant. & Ang. & idem Bar. in l. ij. verſ. ſi vero vult. ff. qui pet. tut. Saly. in d. l. ſciant. Ioan. de Anan. in con. cij. Corn. in d. l. ſciant. Aret. in d. con. xl. in fine.

44 Et hoc limita, vt per Bal. in l. omnem. C. ad Tertul. videlicet quando fideicommiſſum eſt relictũ in primis tabulis, ſecus ſi in ſecundis. de quo dicto dubitat ibi Corn. in fi. licèt dicat in practica non eſſe recedendũ à prima opi.

Et idem dicendum eſt in ſubſtitutione vulgari ex qua ſimiliter ſucceditur teſtatori. Pet. de Ancha. in conſi. ccccxl. Pariſ. in conſi. xlj. volu. ij. & ita Ange. in d. l. ſciant. Socin. in con. xx. verſ. inſuper etiam videtur vol. j.

45 Tertiò Limita, quando filius deceſſiſſet poſt pubertatem, ita Odofre. in d. l. ſciant. Bal. in l. matres, per illum tex. dum eum ſummat. & ibi Bal. in princ. qui aſſignat rationem. & Saly. ibi in prin. & Corn. in prin. idem tenet Barto. in l. ij. §. ſi mater. ff. ad Tertul. & in l. ij. verſ. iiij. ſic. ff. qui pet. tut. Io. Fab. in §. fi. inſti. ad Tertul. & ibi Nicol. de Neapol. Cur. Iun. in l. precibus. nu. 67. C. de impub. Cor. con. ccxxxiiij. verſ. ſi autem deceſſerint puberes. vol. iiij. Pau. de Caſt. in cõ. ccclxx. in fi. vo. j. Nicol. de Vbal. in ſuo tract. de ſucceſſ. ab inteſt. in ij. par. in iij. limit.

46 Quartò Limita, ſi filius ante annum decedat. Bal. in d. l. matres. verſi. eſt & alius caſus. & ibi Pau. de Caſt. in prin. & ang. in d. l. ſciant. in prin. Bald. in con. lxxxiij. verſ. nec obſtat prædictis. vo. v. in con. cccxcij. ſuper iij. puncto. volum. iiij. & conſi. ccclxxix. vo. iij. Ang. in con. clxvj. Bald. in conſ. cccxcviij. vo. quarto. Pau. de Caſt. in con. xxix. vol. ij. in conſil. cxix. volum. j. Rui. in conſi. viij. vol. iij. qui ampliat idem eſſe in tempore præfixo à ſtatuto.

47 Sublimita, quando parum de anno reſtabat. Fulg. in con. cxxxviij. in fi. Alex. in con. clxxxv. vol. vj. Paul. de Caſt. in conſi. cxlvij. volum. j. Bertrand. in con. xviij. vol. j. & idem voluit Pau. de Caſt. in cõ. xxix. vol. ij. & idem voluit in l. ſi deceſſerit. ff. qui ſatiſ. cog. & Alex. in l. cum ſtipulatus. ff. de verb. obl.

Contrarium Pau. in d. l. cum ſtipulatus. & Alex. in d. l. ſi deceſſerit.

48 Quintò Limita, ſi is, qui debebat petere, excuſetur propter probabilem ignorantiam. Bart. in l. ij. verſi. item intellige. ff. qui pet. tut. Corn. in conſilio lxxxvij. volum. iiij. Socin. in conſi. cliij. Fulgo. in conſilio cxxxviij.

49 Sextò limita, quando is, qui petere debet, eſſet minor, quia tunc excuſaretur, ſi non petiit tutorem, ita Odofred. in d. l. matres. & ibi Bald. in prin. & in l. precibus. verſi. videamus ergo. & Saly. in d. l. matres. & idẽ voluit Alber. de Roſat. in l. omnem. C. ad Tertul. Bal. & Saly. in d. l. ſciãt. Bal. in conſi. ccccxj. volum. iij. Ange. in conſi. cxviij. in fi. Fulgo. in cõſil. cxxvj. in prin. & conſi. lij. Pau. de Caſt. in conſi. xxix. vo. ij. Corn. in con. ccxxiiij. vol. iiij. Soc. in conſi. cliij. verſ. vj. mater minor. Capra. in conſ. xiiij. Apoſtil. ad Abb. in c. ex parte M. de appel. Pet. de Anch. conſ. ccccxl. Iaſ. in addit. ad Chriſtophor. Porc. in §. fi. inſt. ad Tertul. Corn. in cõ. xl. volum. iij. Dec. in d. c. ex parte M. de appel. Bertrand. conſ. xviij. volu. j. Nicol. de Vbald. in ſuo tract. ſucceſ. abb. inteſta. in ij. parte. in tertia limit.

50 Marian. Soc. Iun. cõ. viij. vo. j. qui etiã ſi poſtea fiat maior, & poſt maiorẽ ætatẽ filius decedat. & conſi. cxix. vo. j. Mant. conſi. cccxxxv. Maria. Iun. in con. cxix. nu. 13. vo. j.

51 Et hoc procedit etiamſi tranſacto anno efficiatur maior, & poſtquã maior fuerit non petierit tutorem per annum, ita Salyc. in d. l. ſciant. & in l. fi. C. ſi aduerſ. delict. Spec. in titu. de in integ. reſtit. §. j. ver. ſed quid ſi ipſa. Alber. de Roſat. in l. omnem. C. ad Tertul. Bald. in authen. ſi captiui. C. de epiſcopis, & cleric. & in l. qui contra. C. de inceſt. nupt. & in l. fi. C. ſi aduerſus delict. Bal. in l. precibus. ver. quid ergo. vbi dicit iſtam communem opinionem. C. de impub. Rom. in conſi. cciij. incip. vt habes, & con. cclxxix. Pet. de Anch. in con. ccccxl. Iaſ. in addit. ad Chriſtoph. Por. in §. fi. inſt. ad Tertul. in fi. Iaſ. in d. l. minoribus. & iſtam dicit communẽ Cor. con. xl. vol. iij. Iaſ. in l. ſciendum. §. fi. ver. ad idem facit. ff. qui ſatid. cog. Soc. con. xxxix. verſ. & prædicta procedunt. volum. j. Fulg. in conſi. lij. Ang. Aret. in §. fi. inſt. ad Tertul. Grat. con. lxxxiij. vol. ij. per totum. Tiraq. in reg. ceſſante cauſa. in iiij. limitatio. nu. 7.

Contrarium tenuit Oldra. & Ang. in l. minoribus. C. de his, quib. vt indig.

52 Declarat Pau. de Caſt. vt prima opinio procedat, quando ante maiorem ætatem totus annus eſſet tranſactus, aliàs ſecus, & hoc dicit tam in d. l. minoribus, quàm in l. ſciendum. §. fin. ff. qui ſatiſd. cog. & idem tenet Alex. in l. ſi cum dotem. §. maritus. ff. ſolut. matr.

Contrarium etiam iſto caſu, & ſic ꝙ opinio prima ſit indiſtinctè vera, tenuit Alex. in d. l. minoribus. de his, quib. vt indig.

53 Primò Sublimita, niſi minor iam deueniſſet ad illam ætatem, in qua ex forma ſtatutui haberetur pro maiore xxv. annorũ, ita declarat Dec. in c. ex parte M. de appel.

54 Secundò Sublimita in maſculo, quia propter ætatem non excuſaretur ipſo iure ſed remedio reſtitutionis in integrum poſſet ſibi ſuccurri, ita declarat Saly. in d. l. ſciant. in prin. C. de legit. hered.

55 Contrarium, ꝙ non ſit differentia inter maſculum, & fœminam minorem in hoc ſentit Spec. in tit. de in integr. reſt. §. j. verſ. ſed & ſi mater. Fulg. expreſſe in con. lij.

56 Septimò Limita, quando fauore pupilli ceſſatum eſſet à petendo tutore, ita Bal. & Saly. in d. l. matres. in prin. in ij. caſu Bar. in l. j. ver. pro hoc facit. C. de neg. geſt. Pet. de Anch. cõ. ccccxl. ver. hoc ergo præſuppoſito, Ale. in apoſt. ad Bar. in d. l. ſciant, & in apoſtil. ad l. ſecundã. §. ſi mater. ff. ad Tertul. & apoſtil. ad Iac. But. in d. l. ſciant. Hippol. in ſing. cccij. & dicit glo. in conſuet. Biturig. §. ix. ꝙ excuſatur mater, quę ægenis tutorem non petiit.

Contrarium Petr. de Anch. in conſi. ciiij. verſi. præterea licèt tenuere.

57 Et

Et iſtam partã puto veram quia licèt ſubſtantia pupilli non exigat tutorem,perſona quæ ali,& gubernari debet, cui perſonæ principaliter tutor datur, ſemper exigit tutelam,argu.text.in §.primo,inſt.de tutel.cũ vulgar.

58 Octauò Limita,ſi mater aliquo caſu fuiſſet impedita petere tutorem, vt ſentit Signorol.Homod.in d.conſ.cxciij.Guido.Pap.in conſi.clxxix. ibi primo caſu.Ange.Aret.inſt.ad Tertul.§.fi.in iiij.no.Grat.in conſi.lxxxiij.vol.ij.

59 Et ideo tenet Paul.de Caſt.in conſi.cxlvij.vo.j. quod excuſatur propter peſtem etiam ſi iura in ciuitate redderentur,quia non erat facile inuenire homines,quos procuratores ad petendum tutorem conſtituere poſſet. refert, & ſequitur Hippo.in lege prima §. præterea. ff.de quæſtio.

60 Et quando ob turbationem ciuitatis non facile potuiſſet iudicem habere,ponit Fulgo.in con.cxxxviij.in fi.

61 Et ſimiliter excuſatur,ſi propter peſtem mater adminiſtrauit non cõfecto inuentario.Io.Anto.Alex.in con.clxj.

62 Nonò Limita,ſi is,qui petere debet,tanquam proximior in gradu,& ad quem ſpectat ſucceſſio,eſſet legitimus tutor,nam non tenetur alium petere,nec priuatur,ſi nõ adminiſtrauit,ita Ang.in conſi.xxxvij. & iſta fuit opinio Dyni.contra quam tenet Bart.in l.j.ver. contrarium credo. ff.qui pet.tut.Bal.in conſi.cccxvij.vol.v.Corn.conſi.cxiij.vol.iiij.qui dicit ita etiam conſuluiſſe Dionyſium de Barigianis.Paul.de Caſt. conſi. ccclxx.in fi.vol.j.

63 Decimò Limita,quando pupillus habet pupillarem ſubſtitutum,nã tunc non excluditur mater,ſi tutorem non petat infrà annum,ita Bar. in l.ij.ff.qui pet.tut.Bal.cõ.cccxvij.vol.v.Cor.in d.l.ſciant.in fi. qui tripliciter limitat ex mente Bar.in d.l.ij.ff.qui pet.tut.Ang.in cõ. cxviij. in fi.Pet.de Anch.conſ.ccl.

Contrarium Bald.in conſ.ccccx.vo.iij.vbi tenet,ꝙ excluditur auia per lapſum anni,& non ſubſtitutus pupillaris.

64 XI.Limta,ſi is qui poterat excludere negligentem ob tutorem non petitum tacuit,quia heres eius illum excludere non poterit,ita Petr.de Anch.in con.ccccxl.ver.præterea non abſurdè.

65 XII.Limita,quando is,qui gradu proximus eſt tutelam ſuſcipiat ſeruatis ſeruandis , licèt malè , & inutiliter adminiſtret , vt dicit Fulgo. in conſilio lij.

66 XIII.Limita,nam non priuatur mater , vel alius ad quem ſpectat onus petendi tutorem,quando pupillus habet tutorem legitimum, ita in matre ponit glo.& Saly.in l.matres.C.ad Tertu.Fulg.in con.lij.&cõ. cxxxviij.Alex.in conſi.clxxxv.vo.vj.Maria.Iun.conſilio xvj.volumine ſecundo.

Contrarium in matre tenet Bart.in d.l.matres.& ibi Bal.& Paul.de Caſt.Alber.de Roſ.in l.omnem.C.ad Tertu.Bald.con.xlj.volumine iij. Guid.Pap.in conſilio clxxix.Mant.in conſilio trecenteſimotrigeſimoquinto.

Soc.autem diſtinguit,aut legitimus præcedit matrem in tutela , & procedat prima opinio:ſi autem non præcedit eum, tunc ſecunda opinio locum habet,ita declarat in conſi.cliij.& ita procedit quod notat Bald.in l.matres.ver.quæro vlterius dictat ſtatũ.& fuit de mente Bald. in d.l.in prin.dum ſaluat glo.in d.l.matres,in patre,qui filium emancipauerat.

67 Aliter videtur declarare Bal.in l.precibus:ver.ſolutio,ſi legitimi , nã aut tutor legitimus ſolenniter cum decreto iudicis adminiſtrat, & tunc mater excuſatur:aut adminiſtrat de facto,& tunc ipſa priuatur ſucceſſione,niſi infra annum apud acta renunciauerit tutelæ.

68 Item declara primam opinionem, quando tutor legitimus eſt talis, qui compelli poſſit inuitus ad tutelam,non aliàs,ita Calca.in cõſi.cccxxxv.

Contrarium Maria.Iun.in conſi.xvj.vol.ij.

69 Et propterea,ſi mater infra annum nubat,quia ſuccedit in eius locũ legitimus tutor ipſius pupilli,mater non priuabitur,ita Ange. in l.matres.C.ad Tertul.

70 Prout etiam mater,& alius quilibet excuſatur,quãdo filius habet tutorem teſtamentarium.Bal.in con.ccccij.vol.iiij.Ang.in con.clxvj.in fine,verſiculo , primo quia.Ruinus in conſilio octauo, volumine tertio.

71 XIIII.Limita in matre prodiga,cui bonis eſſet interdictum , quia non priuatur ſucceſſione ex eo,quia tutorem non petiit. Ita Ange. in l.fulcinius.§.adeo.in fi.ff.ex quib.cauſ.in poſſ. eat. & in l.is , cui bonis. ver.tu limita hoc. ff. de verborum obl.ponit apoſtil.ad Abba.in ca.ex parte M.de appel.Sylu.nup.in j.par.in viij.fall.

72 XV.Limita,ſi ante annum ingrediatur Monaſterium,ita Bald.in d. ca.ex parte.vbi tenet etiamſi efficiatur de tertio ordine.& Præpoſ. ibi. Sylua nup.in.j.part.in vj.ampliatio.Bal.in l.omnem.ver.ſed quid ſi mater.C.ad Tertul.

73 XVI.Limita,ſi etiam tacitè à marito habuerit licentiam tranſeundi ad ij.vota,Grat.in con.lxxxiij.volum.ij.

74 XVII.Limita,nam mater nedum habet annum , ſed etiam nouem dies vltra annum,glo.conſue.Turon.

De iure immunitatis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Immunis ſi deſcribatur in libro debentium ſoluere,& non appellet.ſibi præiudicat.

1 QVI eſt immunis à ſolutione collectarum,ſi deſcribatur in libro debentium ſoluere,& non appellet infrà decem dies,vel ſecundum alios infrà annum,videtur priuilegio renunciare,& ſibi præiudicare, Ang.in l. j.§.ſi quis tutor.ff.quando appel.ſit.verſ.hic eſt caſus in terminis.Alex.conſi.cxxxvj.ver.præterea etiã poſito.vol.ij.& conſi.cj.ver.iij.principaliter.vol.j.And.de Barulo.in l.j.C. de his,qui ſpont.mun.ſubc.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.verſ.ad idem.not. de conſti.Iaſ.in l.prætor.§.fi.ff.de ope.noui nũ.ver.aliquando officiũ. poſt Ro.ibi,ver.adde duos.Balb.in tract.præſcri.in iiij.par.quartæ par. princi.in xxx.q.nu.106.ver.& pro hoc dicto.Claud.in l.fi.verſi.item ad vnum aduerte.ff.de conſti.Prin.Bertr.conſi.clxxxj.ver.præterea ex diſcurſu.vol.iij.in nou.Gozad.conſi.xxiij.ver.non obſtant contraria.Pariſ.conſi.xxv.nu.114.vol.j.

Contrarium videtur tenere Iaſ.in l.falſo.ver.item in materia.C.de diuerſ.reſ.& clarius in l.fi.ver.no.poſtremò.ff.de conſti.Prin.

2 Tenendo primam opin.communem,Limita,quia regula locum habet quando deſcriberetur pro oneribus,à quibus eſt immunis per priuilegium,ſecus verò,ſi ſit immunis ex diſpoſitione iuris communis, Rui. conſi.cvij.ver.non obſtat etiam.vol.v.

3 Secundò Limita,nam concluſio habet locum quando quis in totum immunis deſcriberetur tanquam non immunis,ſecus verò quando nõ immunis diceret ſe exceſſiuè grauatum,quia tunc ſemper poteſt conqueri de ſuo grauamine,Balb.in tract.præſcri.in iiij. par.quartæ partis prin.q.xxx.nu.106.& ſeq.Bertr.conſi.clxxxj.nu.16.ver.pręterea ex diſcurſu.vol.iij.in nouis.

4 Et propterea infertur,ex principali concluſione vt immunis ſoluẽs collectas ſine proteſtatione,amittat priuilegium immunitatis,vt declarat Bar.in l.j.C.de his,qui ſponte mun.ſubc.ver.not.finem legis primę. Io.And.in c.ij.ver.maximè ſi talis priuilegiatus,de immunit.eccl.Alex. conſi.cxxxvj.ver.rurſus dico.vol.ij.Abb.in c.cùm acceſſiſſent.de conſt. ver.& vide omninò.& ibi Fel.ver.iij.regula eſt.ſentit Rom.conſ.cclij. in fi.ver.quo ad vltimum.Rui.conſi.cxcvj.ver.quo verò ad ſecundum. vol.j.Pe.de Anch.in conſ.cclx.in fi.ver.poſtremò non ſolùm.Barb.conſi.xlj.ver.facit l.ij.vol.j.

5 Amplia idem eſſe,quando promiſit ſoluere.Io.And.in d.c.ij.ver.maximè ſi talis.de immuni.eccle.Pe.de Anch.conſi.cclx.in fin.ver.poſtremò non ſolùm.

6 Contrarium in ſoluente tenet Cy.in l.voluntarie.C.de excuſ.tut.Iaſ. cõſi.xxvj.ver.nec obſtat.vo.iij.Alex.cõſi.cxcij.ver.poſtremò circa quartum.vol.ij.Guido Papæ q.ccclxxxvij.Caſſa.conſi.lxv.ver.quo ad probationem verò.Alex.conſi.xxxv.ver.ſed ea mihi.volu.v.& conſi.cviij. ver.non obſtat ſextum.vol.iij.Iaſ.conſi.xxv.ver.non obſtat illud.volu. iij.ſentit Ripa,licèt non clare in xxj.reſpon. ver.accedat ad corroborationem.vol.j.Dec.in c.cùm acceſſiſſent.ver.v.Abb.de conſti.& ver.retenta tamen.

7 Tenendo primam opin.Limita,quando non ſoluiſſet,ſed tantũ immunitas eſſet reuocata,quia ſi fuiſſet reuocata nulliter,nõ eſt opus appellare infrà decem dies,aut infrà annum,ſed ſemper opponi poſſet de nullitate vſque ad xxx.annos,Rui.conſi.cxcvj.verſi.non obſtat etiam. volum.j.

8 Secundò Limita,ſi coactè ſoluiſſet,Rui.in d.conſi.cxcvj.ver. poſtremò non obſtat.vol.j.

9 Tertiò Limita,vt faciat ſibi præiudicium,quo ad ea onera tantũ,pro quibus repetitur deſcriptus,non quo ad alia,Guido Papę q.ccclxxxvij. Rui.conſi.ccxix.ver.non obſtat etiam.vol.j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Forenſes ſunt immunes à collectis.

1 COLLECTA non poteſt imponi forenſibus etiam reſpectu poſſeſſionum quas forenſes habent in territorio collectantis,ita voluit Bar.in l.j.ver.ſed quæro cui.C.de mul.& in quo loc.lib.xj.in l.munerum.§.patrimoniorũ.ff.de mune.& hono.in l.reſcripto.§.fi.eo.tit.Bar.in l.libertus.§.ſola.ff.ad municip.in l.cùm neque.C.de incol.lib.x.Fede.de Sen.in conſilio clj.Imo. in conſi.xlviij.Guido Papæ q.cccxcvj.& conſilio lxj.Alexand.conſilio lxxviij.ver.ſi vult ſe fundare.& ver.minus etiam.vol.vj.& conſi.lxviij.

vol.ij.& con.lij.in princ.vol.v.Dec.conſ.cclxxxv.verſi.ij.principaliter. Curt.iun.con.lx.& con.lxj.vbi dicit iſtam communem opin.Idem voluit Alex.con.cj.vol.j.Parpal.in l.placet,ver.ij.dicatis.C.de ſacroſ. eccl. Aret.con.cxxxij.Pariſ.con.xxv.vol.j.Aim.con.cxcv.Grat. con.lxj.vol.j. Rui.con.cxj.vol.v.

2 Contrarium, ꝙ etiam forenſibus poſſidentibus bona in territorio poſſint imponi collectæ,voluit,licet non clarè Io.de Iſern.in c.j.in titu. quæ ſint regal.in verbo cõdemnationum.dum dicit collectam eſſe munus patrimoniale.& clarius ibi hoc voluit Bald.ver.itẽ collectæ.& fuit de mente glo.in l.ij.C.de mun.patri.lib.x. Deci.conſi.dcxciiij.Curt.iun. con.lx.Alex.con.lij.vol.v.& in apoſtil.ad Bar.in l.reſcripto. §. fin.ff. ad municip.licèt loquatur de collectis ſportulariis.& ſentit Pau.de Caſtr. in l.inter debitorem.ff.de pact.

3 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis cõmunis, Primò Amplia,etiamſi collecta habeat certam,& determinatam præſtationẽ, Aret.in con.cxxxij.

4 Primò Limita,in vſurario, cui ex diſpoſitione iuris communis etiã ſi forenſis ſit,poteſt imponi collecta,Bar.in l.prima.C.de mul.& in quo loc.lib.xj.in l.cum neque.C.de incol.lib.x.in l. munerũ.§. patrimoniorum.ff.de mun.& honor.Bal.in l.etiam.C.de execut.rei iudic. Parpal.in l.placet.in iij.fall.C.de ſacroſanc.eccle.

5 Secundò Limita,in ciuitatibus,vel locis,quæ habent hoc priuilegiũ collectandi forenſes,poſſidentes,ita Bar.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc. lib.xj.& in l.cum neque.C.de incol.in l.munerum.§.patrimoniorum.ff. de mun.& hon.in l.libertus.§.ſola.ff.ad municip.Curt.iun.con.lx.verſ. ſuccedit igitur aliud.& con.lxj.ver.ſed multo clarius.Parpal.in d.l.placet,in j.limit.Are.con.cxxxij.

6 Tertiò Limita, quando de conſuetudine collecta imponeretur forenſibus, ita Bart.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.lib. xj. & in l.cum neque.C.de incol.Alex.con.cj.vo.j.& con.lij.vo.v.& con.lxxviij.volum. vj.& con.lxviij.vo.ij.Are.con.cxxxij.Guid.Papæ.q.cccxcvij.Dec.conſi. dcxciiij.Curt.con.lx.& con.lxj.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.reſcripto.§.fi. ff.de mun.& honor.Bal.in conſi.ccccxxxiij.vo.j.& cõ.ccxxvij.vo.j.Gui. Papæ.q.lxxxvij.& voluit Bar.in ſimili,& in caſu fortiori in l.j.C.de auro coron.lib.x.

7 Et talem conſuetudinem vigere per Italiam cõmuniter dicit Bart. in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.& in l.libertus.§.ſolam.ff.ad munic.Bal. in l.etiam.in fi.C.de execut.rei iud.Alex.conſi.cj.vo.iij.& con.lij.vo. v. Dec.cõ. dcxciiij.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vj.art.prin.ver.& ita dicit Pariſ.con.xxv.nume.55.& ſeq.& nume.76.vbi etiam dicit communem.

8 Sed ad vnum eſt animaduertendum, quia Bar.in d.l.cũ neque.C.de incol.exigit conſuetudinem temporis immemorabilis.& idem Are.cõ. cxxxij.& Alex.conſi.lij.vol.v.& con.lxviij.vo.ij.Rui.conſi.cxvj.vo.iiij. & con.cxxvj.eo.vol.

9 Contrarium verò,quòd non requiratur tempus immemorabile, ſentit Alex.in d.con.lxviij.vo.ij.dum tenet in alia opinione vt ſufficiat tẽpus xl.annorum.& tenet ſufficere tempus xxx. annorum.idem tenuit Cur.con.lx.Iaſ.verò.in d.l.de quibus.ff.de ll.tenet ſufficere tẽpus decem annorũ.idem tenet Balb.in trac.præſcriptio.in iij.parte quintæ par.principalis,in vj.q.apoſtil.ad Bar.in l.j.C.de mul.& in quo loc. Parpal. in l. placet.in iij.fall.C.de ſacroſ.eccl.Pariſ.con.xxv.vo.j.

10 Concorda,quia prima opinio procedit in iuribus realibus habentibus cauſam diſcontinuam,in quibus requiritur tempus antiquiſſimũ: ſecunda vero opi.procedit in perſonalibus,vt per Aimo. de antiq. tẽp. in quarta part.nu.178.

11 Quartò Limita, ſi prædia effecta ſint tributaria,vt not.Bar.in l.libertus.§.ſola.ff.ad munic.in l.reſcr.§.fi.ff.de mun.& hono.in d.l.cũ neque. C.de incol.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.Bal.in l.ij.ver.& ad hoc.C.ſine cenſu,vel reliq.fund.Bald.in conſi.ccxxvij.Parpa.in d.l.placet. in ij. fall.C.de ſacroſ.eccl.

12 Quintò Limita,ſi collecta impoſita fuerit à ſupremo Principe,cui nõ modo locus in quo collecta ſolui debet,ſed etiam perſona, quæ vt forẽſis recuſat ſolutionem,ſubiacet,vt declarat Bart.in d.l.j.ver.aut.imponitur.C.de mul.& in quo loc.Pau.de Caſt.in conſ.ccclxxxvj.vo.j. Venaf. in conſi.xxxij.Soc.in con.cxxix.ver.ſed prædictis.vo.j.Ruin.conſi. cxj. vol.v

13 Sextò Limita,ſi non ſolueret forenſis collectas,pro poſſeſſionibus alibi ſitis,vt puta in loco ſui domicilij,ita Guid.Pap. q.lxxxvij. Venaf.in con.xxij.

14 Septimò Limita,nam per ſtatutum etiam forenſes poſſidentes poſſunt aſtringi ad collectas,vt ſi ſtatutũ dicter, vt quicunque habeat poſſeſſiones in territorio, contribuat in collectis.& iſtud voluit Bald. in l. vnica. ver.& gloſſ.ibi dicit.C.de ſent.quæ pro eo, quod intereſt. Alex. in con.cj.vo.j.in con.lxviij.vo.ij.& in con.lij.vo.v.& cõ.cxlviij.in prin. vol.vj.Pau.de Caſt.in con.cccxxix.vol.j.Curt.in con.lx.& con.lxj.Dec. in con.dcxciiij.Balb.in tract.præſc.in ij.par.quintæ part.prin.in vj.q.& per Alexand.in l.reſcripto.§.fi.ff.de mun.& hono.& ibi in apoſtill. ad Bar.Pariſ.in con.xxv.nu.79.& ſeq.vol.j.

15 Amplia hanc limitationem quia collecta impoſita vigore ſtatuti ſolui debet etiam ſi ſtatutum non reperiatur.Bart.in l.admonendi. verſ.& iſtud facit ad q.& ibi Iaſ.ff.de iureiur.Fel.in c.quoniam Abbas.de offic. deleg.Pariſ.in con.xxv.nu.81.vol.j.

Quod cuiuſque vniuerſitatis nomine,&c.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitas,& ſinguli homines ipſius an idem ſit.

1 EX glo.in l.ſicut.in §.ſi quid.ff. quod cuiuſque vniuerſitatis nomine.in glo.vnica in fi.colliguntur duæ cõcluſiones.

Prima eſt, ꝙ vniuerſitas,& ſinguli homines idem ſunt,quia vniuerſitas ipſa nihil aliud eſt,quàm ipſi homines ipſius vniuerſitatis. & idem ponit ibi Bal. Mãt. in conſi.ij.nu.75. & ſeq.

Contrarium Pau.de Caſt.in d.l.ſicut.in §.ſi quid, in princ. ff.quod cuiuſque vniuerſitatis nom.Bar.in l.aut facta.§.fin.ff.de pœn.verſ.vlterius quæro.Are.in l.j.§.fi.ff.de acq.poſſeſ.Fel.in c.eam te.de reſcript.qui infert ad multa,& multos Doct. allegat, quos prætermitto,referendo me ad illum.& ibi Rip.nu. 43.Cor.con.lxiij.vol.iiij.nu. 4. & idem Fel. in c.dilectus.el ij.de ſimo.Pariſ.in con.xxvij.nu.102.vo.j.& con.cxj.nu. 61.vo.j.Cor.con.cxlviij.nu.25.vo.j.Bertr.cõ.xlij.nu. 7. vo.j.Oldẽd.in libel.iur.& æqui.Dec.con.lxj.& in c.eã te.nu.7.de reſc.Rui.cõ.ccij.vol.ij.

2 Et ideo quando vniuerſitas nihil habet, & ſolutio debet fieri per ſingulos,tunc ſinguli non ſoluunt vt ſinguli, ſed tanquam vniuerſitas, vt puta ſi diſſoluto monaſterio monachus petit partem, nam eam petit non tanquam monachus,ſed quaſi pars conuentus,gl.in c.cum dilecta. in verbo reſtitutis,de reſcr.vbi ponit vtrunque dictum.

3 Pro concordia aliqui dixerunt,nam aut omnes de vniuerſitate nemine excepto aliquid fecerunt,& tunc procedat prima opi. vt dicatur factum ab vniuerſitate,aut aliqui de vniuerſitate deficiunt,& tunc non dicitur factum ab vniuerſitate,Cor.in con.ccxcix.vo.j.

4 Alij verò dixerunt ꝙ homines de vniuerſitate dicuntur ipſa vniuerſitas ſi collectiuè capiantur,non ſi diſtributiuè.Fel.in ca. ſignificaſti. de for.compe.Cor.con.ccxj.nu 4.vo.iiij.

5 Alij autem dixerunt,ꝙ vniuerſitas nihil aliud eſt quàm homines vniuerſitatis ſecundum ipſam veritatem,ſed ſecundum fictionem,& diſpoſitionẽ iuris aliud eſt vniuerſitas,aliud homines vniuerſitatis,prout refert Fel.in c.eam te.de reſcr.

Tenendo vltimam partem ex ea inferuntur plura, quæ congerit Fel.in d.c.eã te.de reſ.& in c.dilectus. el ij.de ſimo. ad quæ me remitto.

6 Et vltra ibi dicta infertur,ꝙ debitum vniuerſitatis non eſt debitũ ſingulorum,nec econtra,tex.eſt in d.l.ſicut.in §.ſi quid.ff.ꝙ cuiuſque vniuerſitatis nom.& ibi Ang.in prin.& Pau.de Caſt.in j.& ij.not. Bertr. in cõ.ccxlij.vo.iij.Milleus in practica.Afflict.ſuper.Con.in rubr.de animal.in paſc. affidæ.nu.12.

7 Secundò Infertur, vt procurator conſtitutus ab vniuerſitate nõ ſit idoneus in cauſis ſingulorum hominum de vniuerſitate.l.ij. ff.quod cuiuſ.vniuer.nomine.Dec.con.lxj.num.3.& in c.eam te.ver.& ad hoc facit.de reſ.

8 Primò Limita,nam procurator capituli poteſt appellare à declaratione excommunicationis latæ ob contumaticam capituli contra nõnullos de capitulo,vt per Rot.in deciſ.j.in tit.de dol.& contuma.in deciſ.Biſig.verſ.ſed propter hoc.

9 Secundò Limita,quando appareret procuratorem cõſtitutum fuiſſe ab vniuerſitate,& ab hominibus per dictionem copulatiuam, vt declarat Rui.in con.cxxix.num.12.vol.iiij.

10 Tertiò Infertur,nam liberatio facta ipſi vniuerſitati non liberat ſingulos homines vniuerſitatis.Dec.in con.lxj.Rip.in c.eã te nu.43.de reſ.

11 Quintò Infertur ſimiliter,vt res vniuerſitatis non dicantur res ſingulorum.l.ſed ſi has.§.qui manumittuntur. ff. de in ius voc.c. qui manumittitur.xij.q.ij.glo.& ibi Bar.in l.in tantum.§.vniuerſitatis.de rer.diui. Alber.in l.ſicut.§.ſi quid.in fi.ff.quod cuiuſ.vniuerſitatis nom.Aret.in l. j.§.fi.ff.de acq.poſſ.Cor.con.ccxciij.nu.12.vol.iij.& conſ.clxxxviij.nu. 9.vol.iiij.& conſ.ccxj.nu.2.vo.iiij.Abb.in c.eam te.nu.12.de reſ.

12 Et ſimiliter lis vniuerſitatis non dicitur lis ſingulorum, nec econtra, Cor.con.ccxciij.nu.11.vo.iij.

13 Et compromiſſum vniuerſitatis non eſt compromiſſum ſingulariũ perſonarum,Soc.in conſ.xcv.vol.iij.

14 Primò Limita,quia quantum ad præſcriptionem mala fides ſingurarium perſonarum nocet ipſi vniuerſitati,quia per hoc ipſa vniuerſitas dicitur eſſe in mala fide,donec illi qui primò habuerunt malã fidem

deceſ

deceſſerint,& alij ſucceſſerint,qui bonam fidem habere dicantur,Inno, in c.cura.de iur.patro. & ibi Hoſt.& Ant.de But. & Abb.ver.tertia ſolutio,& Card.ver.quid ergo dicemus.& Collect.verſ.vel dic & probabiliter.Bar,in l.poteſt.in ſin.& ibi Cuma.ff.de vſuca.Soc,conſ.clxxxvij. verſi.præterea vltra famam. Balb.in tract.præſcript.in xvij.q. in tertia par.tract.num.85.deciſ.Neap.iiij.in v.dub.in nou. Cor.conſ.xliij.in fin. vol.ij. Pariſ.conſi.xxvj. nu.106.& ſeq.vol.j,& conſi.cj. nu.100.eod.vol. & conſi.ciiij.num.153.vol.j.

15 Immo etiam mortuis primis habentibus malam fidem impediri pręſcriptionem in vniuerſitate tenuit Bal.in l. imperium. ff.de iur.om.iud. quem refert,& ſequitur Cor.conſ.xxij. nu.12,volu,j. Pariſ.conſil.xxvij. nu,106.& ſeq.vol.j.& conſi.ciiij.nu.133.volu.j.

16 Secandò Limita, in mandato facto capitulo, quod contineret nudum factum, vt puta quod reciperet canonicum iam creatum à Papa, nam etiam ſingulis videtur hoc mandatũ, qui etiam poſſunt illud implere,Inno.in c.eam te.de reſc.verſ.hoc non placet. & ibi Io.And.verſ. hoc non placet,& ibi Ant. de But. verſ. quandoque mandatur aliquid. Card.in quarta oppoſ. Abb.ibi verſ. tu potes concordare. Imo.ibi verſ. in eadẽ gl. & ibi Felyn. verſ.actus conſiſtens. Inno. in c.bonæ,el ſecundo.in verbo,temere.de poſtul.prælat. Archid.in c.nullus.in fi.lxiij.diſt. Feder.de Sen.conſ.ccxc. verſ.alio modo. Imol.in cap.cum omnes.verſ. item aduerte.de conſti.Domi.in c.eum qui.in final.verb.de dol.& contuma.in vj. Petr.de Anch. in c.cum aliquibus. verſ.dicit etiam Inno. de reſcr.in vj. Abb.in ſermone Concilij.verſ.quinta ratio. Ant.de Butr.in d.c.bonæ.verſ. Innocentius ponit hic.Flor. in l.ciuitas.ff.ſi cert.pet. Pauin.in tract.de poteſt.cap.ſede vacante,in quinto præludio.nu.15.Ioan. And. in c.ſic. de conceſſ.præb. in vj. verſ.ſecus ſi receptio. & Domi. ibi verſ.quæro per quos. Soci.in conſi.xcv. nu.14.vol.iij.& in l.j.§.fi.in fin. verſ.quod tamen limitari poſſet. ff.de acq.poſſ. Fely. in c.dilectus. el ſecundo. verſ.facit quod notat Inn.de ſimo. Domi. in c.Romana. §.vniuerſitatem. verſ.& iſtud idem. de ſent.excom. in vj. Rip.in d.ca.eam te. verſi.ſunt qui.de reſcript.

17 Tertiò Limita, quia appellatio interpoſita ante excommunicationem per vniuerſitatem prodeſt ſingularibus, vt excommunicari non poſſint, & ſi feratur poteſt dici excommunicatio nulla etiam per ipſum capitulum, ſi ſua intereſt, Inn. in d. c. Romana. verſ. ſed quæritur. de ſent.excom.& ibi Domi.verſ.ſed pone.& ibi Philip.Franc.

18 Quartò Limita,quia ſcientia ſingulorum collegialiter congregatorũ dicitur ſciẽtia vniuerſitatis.Rui.conſi.cxxix.nu.11.verſ.& ideo.vo.v.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Poſſeßio acquiritur vniuerſitati per homines de vniuerſitate.

1 ALIA concluſio ponitur per gl.in d.l.ſicut.§.ſi quid.in fin. ff. quod cuiuſ. vniuerſ. nom. vt per homines vniuerſitatis acquiratur poſſeſſio ipſi vniuerſitati, ſequitur ibi Bal. in fi.& ibi Alber.de Roſ.& Paul.de Caſtro,in fi.

Contrarium Cuma.conſ.clviij.Cor.conſ.ccxcix.vol.j.& conſi.xlvj. vol.iij. & conſi.lxiij.vol.iiij. & conſilio cxlviij.vol.j. Cæpoll.in tract. de ſeruit.ruſti.præd. in rubr.de ſeruit.iur.paſcen.verſ. ſed dubium eſt qualiter.Deci.conſi.ccxxj.Ripa in c.eam te.de reſcrip. Bertrand.conſi. xlij. nu.6.& ſeq.vo.ij.Pariſi.conſi.xvij.nu.102.vo.j.& conſi.ciiij.nu.132.vo.j.

2 Pro concordia dicebatur, quia ſi ſinguli poſſederunt nomine vniuerſitatis, & ſcientibus officialibus ipſius vniuerſitatis, dicitur quæſita poſſeſſio vniuerſitati,& non aliàs. Cuma.in conſi.clviij. Curtius ſenior conſi.lxxvij.Cæpolla in tracta.de ſeruitu.ruſti.præd.ſub rubri.de ſeruit. iur.paſcen.Areti.in l.j.§.fi.in fi.ff.de acqui.poſſeſſ. & ibi Soci.in finalib. verbis.Deci.conſi.ccxxj.Cor.conſi.cxcix.verſ.& magis in propriis terminis.vo.j. Pariſi.conſi.cxj.vo.j. Rui.conſi.cxxix.vo.iiij. Bertran.conſi. xxiiij.vo.j.in antiquis.

3 Et ratio eſt, quia poſſeſſio vniuerſitatis retinetur per vſum particularium. Pau. de Caſtro in dicto §.ſi quid. ff.quod cuiuſq.vniuer.nomi. Corne.conſi.ccxcix.verſ.ita etiam dicendum.vo.j.& conſi.xlvj. vol.iij. Bertr.conſilio xlij.vol.ij.Soc.in l.j.§.fin.in fi.ff.de acq.poſſ.

De Maioritate,& obedientia.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Licentiatus ſi poſt longum tempus ad gradum ſit promotus,an præferatur aliis,qui medio tempore ad gradum ſunt aſſumpti.

1 MAXIME diſſentiunt inter ſe ſcribentes in illa q. an qui primò fuit licentiatus,ſi poſt longum tempus ad gradum promoueatur, præferatur omnibus illis, qui medio tempore ad gradum ſunt aſſumpti. Nam quod præferatur,tenet Ang.Aret. in §.quædam.ver. facit tex.ſingularis.inſt.de actio.ſequitur Fel.in rub. de maio.& obed.& in c.clerici.de iudi. Alex.in apoſti.ad Bar.in l.j.ff.de obſeq.patro.præſt. Staphil.de liter.grat.& iuſt. Hiſpa.in repet.rubr. de dona. inter vir.& vxor.§.xxxviij.num.11.& ſeq.vbi dicit iſtud communiter teneri.qui allegat pro iſta par.Ioan.Calder.in c.capitulum S.Crucis.de reſcri.relatum per Maria.in c.quanto.in fi.de magiſtr.Dec.in l.cũ quid.ff.ſi cert.pet.Soc.in conſi.lxx.vol.iiij.gl.in reg.cancel.in pe.regu.in iij.par, Petr.Leuand. in tract. de dot. in iij.q. in fi. Boer. de auctor.mag. conſi. nu.98.& hanc partem teneas,quæ videtur magis communis.

Contrariam ſententiam tenuit Fely. in proœ.Decre. in verbo,Gregorius. verſ.vtrum appellatione prælati. Iaſ.in l.cum quid. verſ.adde etiam ad prædicta.ff.ſi cert.pet. & in l.filiæ licet. verſ.adde & notabilem tex.C.de colla. & conſi.cxcij.verſ.per hoc etiam apparet.vol.ij. Grat.in conſi.cxvj.vol.ij. Rui.in conſi.xix. Alciat.in tracta.præſumptio.in prima regu.in xlv.præſumptio.

De Præbendis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Gratia etiam re integra morte concedentis non expirat.

1 QVÆRVNT Doctores, an morte concedentis re integra gratia expiret,& communis eſt concluſio, vt gratia morte concedentis etiã re integra non expiret.c.ſi ſuper gratia.de off.deleg.in vj.ca.ſi cui nulla.de pręb.in vj.gl.pragm.ſanct.in gl.in verbo mandatum. Rot.in nouis deciſ.cclxxxv,Fran.in c. ſi gratioſè.de reſcript.in ſexto.in primo not.Dom.in c.ij.verſ.poſſet concludi.de præb.in vj. Milis in verbo,gratia facta licet nondum executa. Felyn. in c licet vndique.verſ. & in iſta materia. de offic.deleg. Caſſan. in conſue.Burg.ver.item quęro. Rebuf.in concord.in rub.de manda.apoſtol.in §.j.ſuper gl.in verbo,ſui Pontificatus.

2 Primò Amplia,etiam ſi,ſolo verbo facta ſit gratia, & deſuper nulla ſit facta ſcriptura,Bal.in l.humanum.in fi.verſ.breuiter veritas eſt.C.de ll.Arch.in proœm.ſexti.verſi.in hac altercatione.& ibi Io.And.verſ.hic erat.Archi.Bal.in l.falſus.verſ.priuilegia etiã.C.de furt. Caſſan.in conſuet.verſicu.imo etiam. Dec.in c.relatum.verſ.ſubſequenter Abb.dicit. & in rubrica de conſtit.verſic.& ideo ſi poſt. de conſtit.in antiqu.deciſ. dccclxxxiij.Rebuff.in concor.ſuper rubri.de manda.Apoſto. §.j.in verbo,literas.verſ.ideò ſi moriatur.

3 Secundò Amplia, idem eſſe in executore dato per Papam ad gratiã per eum factam exequendam, cuius executoris officium morte ipſius Papæ,etiam re integra non expirat,dicto ca.ſi ſuper gratia,de offic.deleg.in vj. Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de iudi.deleg.§.rectè. verſ.item mortuo mandatore,in verbo,licèt. Guido Papæ quæſt.ccccxcj.Bal.in l. fi.verſ.ſed pone ꝙ princeps.ff.de conſtitu.prin. Milis in verbo,gratia facta,licèt nondum executa.

4 Amplia hanc Ampliationem,nam idem eſt in executore dato per legatum ſuper gratia per eum facta, Lap.alleg.xvij.Fran.in c,ſi ſuper gratia,in prin.& in vlti.q.de of.dele.in vj.& ibi Domi.q.j.

5 Limita hanc ampliationẽ non procedere in executore dato ad gratiam faciendam,per tex.in c.ſi cui nulla,de præb.in vj.& ibi glo.Io.Andre.in addi.ad Spec.in tit.de iudi.dele.§.reſtat, verſ.item mortuo,ſuper verbo,licèt.Bal.in l.mandatũ.in iiij.oppoſ.C.manda.Ægid.deciſ.dxliij. Staphil.de lite.gra.& iuſti.Gomeſ.in tract.mand.de prouid.verſ.ſequitur,& alius effectus. Rebuf.in concord.in rub.de for.mand.apoſt.§.j.ſuper verbo,ſui pontificatus.Fran.in c.ſuper gratia, verſ. & intellige primò.& ibi Anch.in j.nota.de offi.dele.in vj.vbi dicit,ꝙ gratia facta non expirat morte concedentis,ſed gratia facienda ſic.

6 Et ideò facultas diſpenſandi cum certis perſonis fauore illorum,qui veniebant diſpenſandi,expirat morte concedentis re integra, ita procedit quod not.Spec.in §.dicendum,verſ.quid ſi is,de diſpen.& quod not. Feli.in c.licèt.in prin.verſ.amplia hoc habere locum,de offi.dele.& ita declarat not.Io.Andr.in addi.ad Spec.in dicto §.dicendum. verſi.quid ſi is,de diſpenſationib.

7 Et hoc eſt quod dicitur, vt quando literæ executoris gratiæ emanãt per viam commiſſionis ipſius iuriſdictio expirat morte concedentis, vt dicit Bal.in l.fi.verſ.ſed pone.ff.de conſtitu.princip.& idem dixit Deci. in c.relatum.verſ.& iſta concluſio intelligitur,de offi.dele.& in rub. de conſtitu.in j.lectu.verſ.& iſta concluſio.

8 Secus verò, quando facultas executoris eſſet data in gratiam ipſius executoris,vt ſi data ſibi ſit facultas diſpenſandi cum perſonis incertis, talis enim facultas morte concedentis non expirat, quia dicitur gratia facta,& non gratia facienda, per tex.in dicto c.ſi cui nulla,de præben. in vj.Fede.de Senis in conſi.lxxviij.Deciſ.Neapoli.cxxj.nume.10.& nume.11.in nouis.

9 Imò ſi moriatur Epiſcopus habens poteſtatem à Papa prouidendi, quibus ſibi videretur in eccleſia ſua de beneficiis vacaturis,& ipſe Epi-

ſcopus contulerit vni canonicatum, reſeruata ſibi præbenda proxima vacatura,& antequàm præbenda vacet,moriatur Epiſcopus,gratia tamen facta non expirat, Rota in no.deciſ.cclxxxv. Fran.in c.quoddam. ver.& per hunc tex.videtur.de pręb.in vj.vbi tamen aliquantulum dubitat Æne.de Falco.in tract.reſerua.verſ.ſed huic dicto obſtat firmiter.

20 Sublimita limitationem datam ad ampliationem, niſi executor datus ad gratiam faciẽdam in vim illius proceſſiſſet ad collationem, quia non expiraret gratia etiam reuocata,vel ceſſante legatione. Lap.in allega.xvij.Anch.in c.præſenti.in fi.ver.vltimò aduertendum.de of.leg.Domi.in c.ſi ſuper.ver.ſed pone ꝙ datur.de of.dele.in vj.Staphi.de lite.gra.& iuſti.quamuis contrarium in reſeruatione facta per legatum,etiamſi deuentum ſit ad collationem,tenuit Domi.in d.c.præſenti.ver.ſed quid ſi tempora.& ibi Fran.ver.quid autem ſi legatus.vbi tenent expirare reſeruationem ipſam. & idem tenet Villadieg.in tract.de leg.in ix.q.primæ par.verſ.an ſi conferat. Æneas de Falco.in tract.reſerua.ver.quartò quæro. idem voluit Io.Andre.in c.ſi cui nulla. verſ. ſed in delegatis legatorum.de præben.in vj.

21 Et in reſeruatione Papæ idem eſt, ſi non ſit proceſſum ad collationem,ſiue prouiſionem,vel ſi beneficium ante mortem Papæ non vacauerit, tunc enim etiam ipſa Papæ reſeruatio expiraret morte Papæ reſeruantis,quo ad illum in cuius fauorem facta eſt reſeruatio: ſecus verò quando Papa poſt reſeruationem contuliſſet, aut deceſſiſſet poſt vacationem beneficij, ita declarat not. Æneas de Falco.in tract.reſeruatio. verſi.ſeptimò quæro.

22 Quòd autem in tali caſu expiret officiũ executoris, hoc omnes admittunt, tam illi qui tenent expirare reſeruationem, prout tenuerunt Domi.Fran.& Æneas,quàm illi qui tenent reſeruationem non expirare; prout tenuerunt Lap.& Ancha.

23 Secundò Limita hanc ſecundam ampliationem, in qua habetur, ꝙ executore dato pro executione gratiæ,eius iuriſdictio morte concedentis non expirat, non procedere quando executio gratiæ requirit cauſæ cognitionem adhibendam per executorem, Rota in no. deciſ. cccxlix. Dom.in c.ſi ſuper gratia.ver.ſed pone ꝙ Papa.de of.dele.in vj.Rom.in l.ij.§.ſed & ſi quis.ver.tertius in mandato.ff.de donat. Iaſ.in l.more.ver. item circa tex.ff.de iur.om.iud.Cardi. Alex.in c.petiiſti.ver.an verò.vij. q.j.Feli.in c.relatum.ver.limita iſtam limitationem.de off.dele.

24 Pro quo facit quod notãt Do.de Rota in deciſ.ccccxlix. verſ.pro eo etiam bene facit. qui tenent, ꝙ facultas executoris deputati in literis in forma pauperum expirat morte concedentis, poſt Io.Andre.in c.ſi cui nulla.ver.aliquibus videtur.de præben.in vj.

25 Contrarium,quando gratia eſſet facta,& tractaretur de illius executione,voluit Fran.in d.c.ſi ſuper gratia.ver.ſecundò intellige.de off.deleg.& Milis in verbo,gratia facta,licèt nondum executa.

26 Sublimita non procedere in officio conſeruatoris priuilegiorũ, vel executoris alterius priuilegij, quia morte mandantis expirat tale officium, Io.And.in c.ſi ſuper gratia.& ibi Roma.in ij.q.de offic.dele.in vj. & ibi Fran.ver.quartò intellige.

27 Tertiò Amplia principaliter, nam gratia Papæ facta, non expirat morte concedentis, etiam ſi nondum ſit executa, Rota in no.deciſ.cclxxxv,Milis in verbo,gratia facta,licèt nondum executa. Rebuf.in concor.in rubri.de manda.Apoſto.§.j.ſuper verbo,ſui pontificatus.ver.nota tamen. Æneas in tract.reſerua.ver.idem eſt dicendum. Fran.in c.ſi ſuper gratia.ver.ſed certè licet.de off.dele.in vj.

28 Amplia præcedentem ampliationem, idem eſſe in gratia facta à legato. Lap.alleg.xvij.de qua dic,vt ſuprà dixi prius.

29 Quartò Amplia,idem eſſe in mandato de prouidendo facto à Papa de beneficio vacanti in fauorem certę perſonæ, quia non expirat morte Papæ,dato ꝙ non ſit proceſſum ad prouiſionem ipſam, Staphi.in libel.de lite.gra.& iuſti.ver.ſequitur etiam alius effectus. Sarnen.in tract. de manda.de prouiden.nu.132.ver.nam licèt mandatum legati. Æneas in tract.reſerua.ver.idem eſt dicendum.

30 Primò Limita regulam principalem,ꝙ gratia non expirat morte cõcedentis;quia hoc non habet locum,quando gratia facta eſſet ad beneplacitum ipſius concedentis,tunc enim quia morte expirat beneplacitum,ideò tunc gratia reuocatur,ita probat tex.in c.ſi gratioſè.de reſcri. in vj.& in l.iiij.ff.loca.Ange.conſi.ccxvij.ver.ad quartum verò.Corne. conſi.xcij.ver.& ꝙ hoc ſit verum.vo.ij. & conſi.ccxxxv.verſi.circa tertium.eo.vo.Bal.in l.fi.ver.ſextò quæro. C.de contrah.emp.Bal.in l.poſt dotem.ver.& prædicta faciunt ad quæſt.ff.ſol.mat.Goza.cõſi.xxij.verſ. & pro iſta parte.Deci.conſi.cviij.verſi.ſed in tertio anno. Ange. in l.& quia.ver.ſed tunc quærendum eſt,de iur.om.iud.Magalot.in trac.de ſal. condu.in iiij.par.in xxij.decla.ver.& ſcias, ꝙ ſaluus conductus. Spec.in tit.de loca.§.nunc aliqua.q.cl.verſ.quid ſi Do.Papa.& ver.ſeq.Boer. q. ciij.nu.5.Spec.in tit. de actionib.§.ſuper petitionibus.verſ.item ſi Papa. & ibi Io.Andre.in addi.Bald.in l.j.ver.nam vbi cunque ponuntur. C.de poſtulan.Iaco.in l.more.nu.14.in j.lectu.verſ.idem ſi princeps.ff.de iur. om.iudi. Rota in antiq.deciſ.cccccIxxx.

31 Amplia,nam gratia conceſſa ad beneplacitum nedum expirat morte concedentis, ſed etiam expirat morte illius, cui eſt facta conceſſio, Mari.iunior conſi.lxij.nu.10.verſ.ſecundò etiam oſtendetur.vo.ij.

32 Primò Sublimita præcedentem limitationem,quando officium eſſet datum alicui per Rectorem,aut per Legatum, vel per alium qui facultatem dandi haberet ad beneplacitum ipſius, quia finito officio aliter,quàm per mortem naturalem,beneplacitum non expirat.Calde.in conſi.iij.de reſcri.Domi.in d.c.ſi gratioſè. verſ.ſed pone rector prouinciæ.de reſcri.in vj.Bero.q.ciij.nu.5.& ſeq.

Contrarium in iſto caſu tenuit Fran.in d.c.ſi gratioſè.ver.ſed quæritur primò.de reſcri.Deciſ.Neapoli.cxxxvj.nu.5.6. & ſeq.in no. & idem voluit Bar.in l.centeſimis.§.fi.ver.quæro,quid ſi iudex.ff.de ver.obli.& in terminis ponit Bal.in proœ.Digeſt.in §.hæc autem tria.ver.ſed quid ſi teſtator.& in l.j.ver.nam vbicunque ponũtur hæc verba.C.de poſtu.

33 Et facit pro iſta opi.quod no.Bal.in l.j.ver.ſed ponamus.C.de poſtu. vbi ſi Legatus de latere ponit interdictum in eccleſia, & non apponit tempus,reuocato ipſo à legatione,ceſſat interdictum.

34 Secundò Sublimita præcedentem limita.niſi dictum eſſet, donec reuocauero:quia talis gratia morte concedentis non reuocatur,ſed requirit reuocationem expreſſam.c.ſi delegatus.de off.dele.in vj.Bar.in l.centeſimis.§.fi.ver.vltimò formo hic.ff.de ver.obli.Bal.in proœ.Digeſt.in §.hæc autem tria.ver.ſed quid ſi teſtator. Io.And.in c.ſi gratioſè.ver.dubitari vidi.de reſcri.in vj.Soci.conſi.lxxvij.verſ.primũ probatur.vo.ij. Gozad.conſi.xxij.ver.non obſtat contraria.& ver.& ideò pro clariori. Ange.in l.& quia.ver.& tunc quærendum eſt.de iur.om.iud.Deci.conſi.cviij.ver.ſed tamen prædictis non obſtantib.& ver.non obſtant allegata.Fede.de Senis conſi.cclvij.Magalot.in tract.de ſaluo condu.in iiij. parte,in ij.declara.ver.ſecundò fallit.

35 Et idem eſt,quando dictum eſt,ad beneplacitum,ſecundùm prædicta. Deci.conſ.cviij.ver. ſed tamen prædictis non obſtantib.& ver.non obſtant allegata.& idem dicit Gratus conſi.xcij.in fi.vo.ij.verſ.non obſtat,quod beneplacitum.

36 Et propterea dicebat Domi.poſt Io.de Fantu.& Pau.de Eleaz.in c. ſi delegatus.ver.tu dic.de offi.dele.in vj.ꝙ aut aliquando clauſula ſonat in actum poſitiuum nouæ voluntatis, prout eſt,quando dicitur, donec reuocauero,& non inducitur reuocatio per mortem : aut verò clauſula ſonat in actum poſitiuum perſeuerantiæ antiquæ voluntatis,& tunc illa voluntas dicitur morte expirare.

Cuius dictum in hoc ſequitur Soci.conſi.lxxvij.verſ.confirmatur & tertiò.vo.ij.Iaſ.in l.centeſimis.§.fi. verſ.ſecundò ad idem moueor.ff.de ver.obli.Goza.conſi.xxij.ver.ſextò adduco.& ver.& ideò pro clariori. Fran.in c.ſi diligenti.ver.in glo.in verbo,morte.de off.dele.

37 Quod Sublimita in pœnis,quia pœnæ impoſitæ,donec iudex reuocauerit mortuo iudice,vel remoto ab officio ceſſant,ita ſentit Bar.in d. l.centeſimis.§.fi.ver.vltimò formo hic vnam quæſt.ff.de ver.oblig.Bal. in l.poſt dotem.ver.& facit ad aliam quæſt.ff.ſol.matri.

Contrarium,vt etiam in pœnis regulariter idem ſit,ꝙ in aliis, ſentit Bal.in proœ.Digeſt.§.hæc autem tria.ver.ſed quid ſi non ponit.& Ange.in l.centeſimis.§.fi.in fi.ver.ſumit Bar.& ibi Imo.verſi.item adde dictis.& ibi Alex.ver.ſi autem dixiſſet. qui dicit iſtam * communem opi. & idem ibi tenet Iaſ.ver.ſecundò quærit Bar.Sal.in l.fi.in vij.q.C.de contrah.emp.Soci.conſi.lxxvij.ver.quintò & vltimò confirmatur.vo.ij.

38 Tenendo hanc vltimam opini.quæ videtur communis, Declara ex mente Bal.qui eam ſubintelligit, quando delictum ſui natura non merebatur pœnam perpetuam: ſecus verò ſi perpetuam pœnam mereretur, ita Bal.in l.fi.in vj.q.C.de contrah.emp.& ſequitur Imo.in d.l.centeſimis.§.fi.ver.& hanc partem tenet Bal.ff.de ver.obli. Sali.in l.fi.in x. quæſt.C.de contrahen.emp.

39 Sublimita aliis duobus modis,vt per Alex.in l.centeſimis.§.fi.ver.& teneri iſtam opinionem.ff.de verb.obli.qui loquitur quando cauſa non cognita aliquis eſt poſitus per iudicem ad confinia,donec fuerit ab illis reuocatus, vel quando iudex decederet re integra, antequàm ille ductus eſſet ad confinia.

40 Alio modo Sublimita,vt non procedat in vltimis voluntatibus, in quibus etiam ſi dictum ſit,donec renocauero, per mortem cenſetur facta reuocatio, Bar.in d.l.centeſimis.§.fi.verſ.vltimò formo hic quæſt. ff. de verb.obli. Fran.in c.ſi delegatus.ver.ex prædictis infertur.de offi.deleg.in vj.Goza.in conſi.xxij.nu.11.

41 Tertiò Sublimita principalem limitationem, nam gratia conceſſa ad beneplacitum concedentis non expirat, quando conceſſa fuiſſet ad certum tempus,& deinde ad beneplacitum, quia tunc ſi moriatur, durante tempore certo gratia illa non expirat. Magalot.in tract.de ſaluo condu.in iiij.par.in xxij.declara.ver.tertiò fallit.

42 Quartò Sublimita, in iuriſdictione ordinaria data ad beneplacitũ, quia non expirat morte concedentis, Bal.in l.meminiſſe.in fi.ver.quartò quæro.ff.de offi.proconſu.& leg.

43 Quintò Sublimita,in ſubdelegatione facta ad beneplacitum delegãtis,quia mortuo delegante non expirat delegata iuriſdictio, ita refert tenere Bal.in c.ſi gratioſè.de reſcri.Fran.in c.ſi delegatus.ver ex prædictis infertur.de offi.dele.in vj.& Iaco.de S.Georgio.in l.more.nu.14.in j.lectu.ver.idem ſi princeps.ff.de iur.om.iud.

44 Sextò Sublimita,nam gratia facta per Officialem conſtitutum ad beneplacitũ deputantis,non expirat mortuo deputante, ita Rota in antiq. deciſ.

deciſ.dcccl.refert & ſequitur Fel.in c.licet vndique,verſi.item allego Rotam.de off.deleg.Dec.conſi.cccciiij.verſic.& facit ad prædicta. & Deciſ. Neapo.cxxxvj.nu.6.verſi.additio.

35 Secundò Principaliter limita regulam prædictam,vt procedat in gratia facta de Beneficio vacanti,& ita procedit tex.in d.ca. ſi ſuper gratia. de off.deleg.in vj.vel ſuper beneficio, quòd licèt non vacet, ſtatim creatur,vt dicit Fede.de Sen.conſi.ccxcvij.ſecus verò in gratia facta de beneficio vacaturo,quæ morte concedentis expirat re integra.c.ſicuti.in fi.de præb.in vj.gl.in c.præſenti.in verbo finitur ibi,ſed poteſtas executorum. de off.leg.in vj.vbi dicit, quòd poteſtas executorum datorum à Papa ſuper gratia facta etiam re integra, & ſuper facienda re non integra durat poſt obitum Papæ,& ſic ſentit,quòd ſuper gratia facienda re integra expiret,ex allegato text.in d.c.ſi cui.& Dom.in d.c.præſenti.verſi.ſed in beneficialibus.& idem Dom,in d.c.ſi cui.in vltimò not. de præb. in vj. vbi dicit,quòd gratia non perfecta extinguitur,quãdo ad nullum actum tendentem in effectum cõceſſionis eſt peruẽtum. & Rot. etiam ita intelligit c.ſi cui.in gratia de vacaturo,& propterea eam expirare. & c.ſi ſuper gratia, in beneficio vacanti.& ideo non expirare.in deciſ. cccxlix. in nouis. verſi.capitulum etiam.Æneas in tract.reſeruat. verſi. prædicta non procederent.gl.pragm.ſanctio.ſuper verbo,cauſa.Dom.in c.ſi ſuper gratia. verſi item ſi cui.de off.deleg.in vj.

36 Amplia præcedentem limitationem idem eſſe in legato,qui reſeruaſſet vacatura beneficia.c.præſenti.de offi.leg.in vj.

37 Quod procedit etiam,ſi poſt vacationem beneficij facta fuerit reſeruatio per legatum, ſi ſuperueniat obitus legati ante prouiſionem,Dom. in c.præſenti.ver.ſed quid ſi tempore.& ibi Fran.ver.in gl. iij. & ibi Pet. de Anch.in ij.not.de off.leg.in vj.

38 Sublimita præcedentem limitationem, nam ſi Papa creaſſet canonicum ſub expectatione futuræ præb.tunc mortuo Papa concedente non eſſet gratia reuocata.gl.in ca. ſi cui. in verbo,moriatur.de præben.in vj. verſi.ſolutio facti diuerſitas.gl.prag.ſanctio.ſuper verbo mandatum. Æneas de Falco.in tract.reſeru.verſic. vij.quæro. Frãn.in c.ſi ſuper gratia. verſi.item habet locum iſte tex.de off.deleg.in vj.

39 Amplia,vt hoc procedat etiam in creatione in canonicum facta per epiſcopum,cui à ſede apoſtolica talis facultas cõceſſa eſſet,Rot.in nouis. deciſ.cclxxxv.voluit,licet dubitando.Fran.in c.quodã.in ij. no. de præb. in vj. Æn.in tract.reſeru.verſi.iiij.quæro.Quid autem in creatione facta per legatum,vide ſuprà nu.10.

40 Secundò Sublimita, ſi feciſſet reſeruationem beneficij vacaturi literis expeditis in cancellaria iuxta ſolitum ſtylum,vt in regula cancellariȩ decima,& declarat ibi gl.in fin. Æne.in tract.reſeru.in verſi.ij. quæro.

41 Tertiò Sublimita,quando res non eſſet integra, vt quia ad aliquem actum poſt gratiam deuentum eſſet,ita gl.in verbo,finitur in loco proximè allegato.& ibi Dom.in d.c.præſenti.ver.ſed in beneficialibus.Feder. de Sen.con.ccxcvij.verſi.ſi volumus tenere.Dom.in d.c.ſi cui.verſi.Lap. Abb.& ibi Fran.ver.iiij.opin.Dom.in d.c.præſenti.verſ.quod dicit Lap. & Pet.de Anch.ibi in ij.not.& Dom.in c.ſi ſuper gratia. verſic. ſed pone quòd datur.de off.deleg.in fi.& ibi Fran.verſi. item locum habet iſte tex.

42 Et propterea, ſi fulminatus eſt Proceſſus in expectatiuis, expectatiua expirat,quia quanuis expectatiua ſit gratia de vacaturo,tamẽ per fulminationem Proceſſus res dicitur non eſſe integra.

Et hoc quod voluit Dom.in d.c.ſi ſuper gratia.& ita procedit, quod dicit Staphil.de literis grat.& iuſt.verſi.& per hæc infero.

43 Sed ſi proceſſus non eſſet fulminatus, etiam expectatiuæ cenſerentur morte concedentis reuocatæ,gl.in commen.reg.cancell. in decima reg.

44 Tertiò Limita principaliter in gratia facta à legato, vt alicui prouideat de certo beneficio tunc vacante ad mandati executionem expirat dicta gratia,tex.eſt in c.præſenti.de off.deleg.in vj.Bellamer.deciſ.dxliij. Staphil.de literis grat.& iuſt ver.dicendũ eſt modò.& verſic. ſequitur & alius effectus.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Gratia purè facta etiam ſi ſit poſterior, præfertur priori gratiæ conditionali.

1 DICITVR in c.ſi pro te.de reſcript in vj.quòd ſi alicui facta ſit gratia de beneficio ſub conditione,& alteri de eodem beneficio gratia facta ſit purè poſt gratiam conditionalem primo factam,ſecundus præfertur primo,etiam quòd poſtea conditio eueniat,ex qua gratia primi purificetur.Car.in clem.j.in x. not. de conceſſ.præb.Fed.de Sen.conſi.cxcj.Pariſ.conſi.lxxxij.nu.24. & ſeq. volu.iiij.

2 Quod tamen dictum Geminia.intelligit conſi.cvij.procedere, quando gratia primi conditionalis eſt ad incertum corpus beneficij,ita quòd primus,qui habuit gratiam conditionalem, licet excludatur per ſecundum à beneficio primo vacante,tamen non impeditur aliud acceptare,quod poſtea vacauerit,& ideo dicit ſecus eſſe,ſi gratia primi ſit reſtricta ad certum corpus beneficij,ex quo tũc gratia in totum periret. Gomes in rub. de reſcr.lib.vj.verſi.cxxxj.& in tract.mand.de prouiden.nu.110.

Contrarium tenet Mari.iun.conſi.xciiij.nu.22.vol.ij.

3 Et iudicio meo limitatio Gemi.non poteſt eſſe vera,nam licet in caſu c.ſi pro te.gratia non eſſet reſtricta ad certum corpus beneficij, ſed ad incertum, tamen illa incertitudo veniebat declaranda, quando præbenda primo vacaret,ad quam & gratia primi, & gratia ſecundi refertur, ita ꝙ ille,qui præbendam primò vacaturam non capit,in totum excluditur,& ſic gratia ſua perit in totum,& propterea eadem eſt ratio quæ concurrit, quando vtriuſque gratia ad certum corpus beneficij refertur.

4 Secundò Limitatur,vt procedat dicta diſpoſitio,quando conditio eſt poteſtatiua,ſecus verò,quando eſſet caſualis, ita quod videntur Docto. tenentes iſtam limitationem concludere, vt ſi conditio ſit caſualis,retrotrahatur etiam in præiudicium ſecundi impetrantis purè, Rot.in nouis. deciſ.ccclxxxiij.verſ.non obſtat.c.ſi pro te.Idem ſentit Rot.in nou.deciſ. cccxxix.Mil.in verbo,gratia facta cum decreto irritãti.Imo.in l. ſi is, qui pro emptore.verſi.ad de ſecundum Ang.de vſucap.& ſentit Gem. in c. ſi pro te.ver.nota quòd vbi actus ſuſpenditur.& verſi.quid ſi ſecundum.de reſcript.in vj.Anch.in conſi.clviij.verſi.diſpoſitio autem concepta.

5 Contrarium,quòd non ſit differentia inter conditionem caſualem,& poteſtatiuam,imò quòd tex.in d.c.ſi pro te,loquatur in conditione caſuali,vel mixta dependente à facto tertij,ideſt à conſenſu capituli,& epiſcopi,tenet Iaſ.in l.ſi is qui pro emptore.verſic.tamen aduerte.ff.de vſucap. Pariſ.conſi.xj.nu.72.& ſeq.vol.j.Rui.conſi.xix.nu.10.verſic. nec obſtat. volum.j.Idem ſentit Card.in clemen.j.in princ.verſi. oppono ad hoc,de conceſſ.præb.

6 Sed aduerte,quia prima opi.rectè intellecta ſaluari poteſt, quia tenentes primam opinionem intelligunt non in cõditione poteſtatiua,dependente à poteſtate honorati,& prouiſi,ſed dependente à poteſtate grauati, ex qua oritur ius adeo debile,cum non ſit veriſimile grauatum in ſui præiudicium conſentire velle, vt talis conditio nullo modo retrotrahatur.ad hoc allegat tex.in l.qui balneum.in §.amplius.ff.qui potior.in pignor.habean.iſta declaratio ſumitur ex deciſ.Rot.cccxxix.in nou. verſi. nam quãdo.Bellam.deciſ.ccclxxix.ver. quãdo enim conditio. Gemin. in d.c.ſi pro te.in pen.not.verſi.quid ſi iſte ſecundus.& verſic.in fi.glo.& verſi.& ideo ipſe ſoluit clarius.& ibi Philip.Fran.verſi.vnde poteſt concludi.& verſi.in ead.gl.in fin.Io.Monac.ibi verſi.item hic eſt.apoſtill.ad deciſ.Tholoſ.cclxxij. Soc.conſi.xlj.vol.iiij.

7 Tertiò Limita,niſi in gratia conditionali eſſet appoſita clauſula retrotractiua, quia tunc operaretur etiam in præiudicium ſecundi, cui purè gratia medio tempore facta eſt ante conditionis exiſtentiam, Rot. in nou.deciſ.ccclxxxiij.& deciſ.xcv.in fi.Mil.in verbo, gratiam impetrans de canonicatu,& in verbo,gratia facta.apoſtil.ad deciſ. Tholoſ.cclxxij. Fel.in c.capitulum.verſi.ſecunda concluſio.de reſcript.Gom.in rubr. de reſcript.in vj.in tract.mand.de prouiden.nu.111.Pariſ.conſi.lxxxij.volu. iiij.Staphil.de literis grat.& iuſt.

8 Et idem eſt in clauſula anteferri.Mil.in verbo, gratiam expectatiuam.

9 Quartò Limita,vt procedat in cõditione ſuſpenſiua,ſecus verò in cõditione reſolutiua.Sarn.in regul.de infirm.quæſt.xl.& de impetrat. benefi. per obit.famil.q.x.

10 Quintò Limita,iſtud procedere in beneficiis & vltimis voluntatibus, ſecus verò in contractibus,Pariſ.conſ.xj.nu.76.& ſeq.vol.j.deciſ.Neap. clxxxij.in fi.verſi.non omitto,in nouis.Archid.in d.c.ſi pro te. in verſi.ex hac decretali.de reſcript.in vj.

De clauſulis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Clauſula ex certa ſcientia quid operetur.

1 CLAVSVLA ex certa ſcientia quamplures parit effectus,quos breuiter percurremus.

Primus Eſt effectus,quia clauſula ex certa ſcientia, actum nullum & inualidum confirmat.Bart.in l.ſi conſtat.ff.de appell.Alex.conſi.j.vol.v.& conſi.lxxix. vol. j.Guid.Pap.in conſi.ccv.& in ſing.vij. Dec. in conſilio dxvj.nu.12.& conſi.dxxxiiij.Brun.in tract.de form.in ti.de prob. & præſumpt.form.verſiculo,& idem dici poteſt de teſtamento.Pariſ.conſi. iij. numero 39.volumine quarto.Gram. conſi. ciu. 100. numero 9.& conſi. cxxij.num.4.

2 Primò Amplia,vt per iſtam clauſulam cenſeantur etiam confirmata ſtatuta iniuſta,& iuri communi contraria,Barto.in l.priuilegia.C. de ſacroſ.eccleſi.Alexander conſilio cxvj.in fin.volumine vj.& conſi.cxj.eo. vol.Abb.conſi.lxij.vol.j.Aret.conſi.viij.Card.conſi.xliij.Dec.in ca.j.de confir.vti.vel inut.Alex.in conſi.xlj.in fi.vol.v.

Contrarium Alex.conſi.lij.vbi etiam apoſtill.vol.vij.vbi tenet, quòd iſta confirmatio non trahatur,niſi ad iuſta,Pariſ.in conſi.xix.nu.14.vol. j.& in conſi.cvj.nu.6.vol.iij.

Tenendo primam opin .Declara,nam quando confirmatio referri poſſet ad iuſta, vel iniuſta ſemper ad iuſta,tantũ eſſet referenda, vt declarat Pariſ.in conſi.liij.nu.53.vol.iij.

4 Secundò Amplia,quia per iſtam clauſulam,cenſentur confirmata ſtatuta etiam in præiudicium iuris alieni,Alex.conſi.cxvj.in fi.volum. vj.& conſi.cj.vol.j.Io.Ant.Alex.conſi.xvj.

5 Limita,nam quando confirmatio ex certa ſcientia eſſet facta cum clauſula,ſi prima conceſſio ſit iuſta,tunc ex quo confirmatio videtur facta in forma communi non confirmat actum inualidum,Alex.conſi.j.ver,præterea confirmatio.vol.v.

6 Secundus Eſt effectus, quia clauſula ex certa ſcientia idem importat, quod clauſula,de plenitudine poteſtatis, Bald.in l.eos.C.de appel. Abb. in c.ad hæc.poſt gl.ibi de reſcript.& in c.cum inter,vbi Fel. de except.& in c.cum olim.de re iud.Alex.conſi.xvj.vol.j,& conſi.cxx.volum. iiij. & conſi.j.volu.v.& conſi.xcij.vol.vj.& conſi.ccxvj.vol.ij.& conſi.xvj.vol. v.Rom.conſi.ccclxix.in v.dubio.Cor.conſi.cccxij.vol.j.& conſi.cccxiij, vol.iiij.Soc.conſi.clvj.& conſi.clxiiij.vol.j.Barbat.conſi.xxvj.num. 4.& conſ.xxvij.vol.ij.Iaſ.conſi.lvj.vol.j.Fran.Curt.conſi.j.Dec.conſi.dxvj.& conſi.cxcj.& conſi.cccxlj.Pariſ.conſi.j.vol.j.& conſ.xv.vol.ij.vbi ponit, quando eſt appoſita clauſula motus proprij & de plenitudine poteſtatis,& conſi.iij.vol.iiij.Rui.conſi.ccxxix.nu.2.vol,j.Bert.conſ.ccxcvij.nu. 13.vol.iij.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſi.quibus concurrentibus.

7 Declara, quia plus operatur clauſula de plenitudine, quàm operetur clauſula ex certa ſcientia,vt not.Fel.in c.nonnulli.verſi.iij. contra iſtam quartam fall.de reſcript.Gram.conſi.ciui.100.nu.24.

Tertius Eſt effectus, nam clauſula ex certa ſcientia operatur etiam in tollẽdo ius alteri quęſitũ,Io.de Ana.cõ.lxxxj.Alex.cõ.ccxv,vol.ij,Cor.cõ. lxxxiij.vol.iiij.Soc.conſi.cclxxij.Cor.conſi.clxxxix.volu.iiij.Dec. conſi. cxcj.& conſi.cccxlj.Franc.Curt.conſi.clxxiiij. Fel. in c. nonnulli. de reſcript,Goza.conſi.viij.& conſi.ix.& conſi.xiiij.Gram.conſilio ciu. viij.& conſi.xcix.nu.29.& conſi.100.nu.10.Ruin.conſi.clxxv.num.22. vol,j.& conſi.ccxxix.nu.2.vol.j.

Contrarium tenet Areti.in c.cauſam.de teſt.Fran.Curt.in conſi.clxx. Soc.conſi.lxiij.vol.iij.& conſi.cxx.vol.iij.Dec.conſi.dcvj.Goz.conſi.lxij. Pariſ.conſi.j.nu.83.vol.j.& conſi.xj.& conſi.lxxxij.vol.j.Soc. inter conſilia Rui.lxxj.vol.iij.vbi dicit,quòd talis clauſula non operatur in notabile præiudicium partis.Gram.deciſ.cv.nu.1.& ſeq.

9 Concorda has contrarias opi.nam aut agitur de maximo partis præiudicio,& tunc clauſula,ex certa,ſcientia,non debet tertio præiudicare, & ita procedit vltima opi.aut agitur de modico, vel leui præiudicio,& tunc procedit prima opin.Ita concordat Affli.ſup.conſt.reg.in titu.de iur.ſuo Cur.obſeru.nu.6.Rui.conſi.xij.nu.24.vol.iij.Maria, iun. conſilio lxxvij. nu.126.vol.j.

10 Limita, nam quando cum clauſula, ex certa ſcientia, eſt coniuncta clauſula,nõ obſtante, tunc dictæ clauſulæ ſimul iunctæ operantur etiam in notabile præiudicium tertij,Rui.conſi.lxxxvj. qui hanc dicit communem opinionem nu.8.vol.v.& idem dicit in dicto conſilio xij, num. 24. vol.iij.& idem dicit in conſi.clxiij.nu.21.vol. v.Goz.conſi.v.nu.16. Bert. conſi.j.nu.95.vol.j.in antiq.

11 Quartus Eſt effectus, nam vbi appoſita eſt clauſula ex certa ſcientia non requiritur citatio partis, Abb.in capit.cum olim.de re iudic. Roma. conſi.ccclxix.in v.dubio.Soc.conſi.clvj.vol.j.Dec.conſi.cxcj.Feli.in c.ex parte.de reſcript.

Contrarium tenet Soc.conſi.cclxiiij.Alex.conſi.lij.volu, vij. Barbat. conſi.xxvij.nu.20.vol.iiij.Curt.Iun.conſi.clxx.

12 Sed pro prima parte facit, nam clauſula ex certa ſcientia cõparatur clauſulæ de plenitudine poteſtatis,vt ſupradictum eſt,& tamen clauſula, de plenitudine poteſtatis non exigit partis citationem, Imola poſt Inn. & Hoſt.in c.in noſtra.de procurat.Alex.conſi.xcij.vol,vj.& conſi.xj. vol. vij.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.

13 Concorda iſtas opin.vt prima opinio procedat quando iſta clauſula fuit appoſita in actu, qui proficiſcitur ex mera Principis liberalitate, prout in collatione beneficij,in qua nemo citatur,cap.licet epiſcopo.de præb.in vj.ſecus ſi iſta clauſula apponatur in actu deciſiuo iuris contradictorij,in quo partis citatio eſt neceſſaria.iſta cõcordia ſumitur ex verbis Soc.conſi.cclxvj.verſi.cum ergo in caſu noſtro.

14 Secundo Modo,concordat idem Socin.in loco præallegato,vt prima opi.procedat, ſi agatur de modico præiudicio, ſed ſi de graui præiudicio ageretur,partis citatio eſſet neceſſaria.

15 Quintus Eſt effectus, nam iſta clauſula facit vt præſumatur cauſa in Principe concedente,Cor.conſi.clxxxix.vol.iiij.

16 Et hoc amplia,vt procedat etiam, ſi Princeps concederet etiam parte non citata, Abb.c.cum olim.de re iudic.

17 Sextus Eſt effectus,nam iſta clauſula operatur, vt valeat delegatio Papæ facta non exiſtenti in dignitate,Lanfranc.in c.quoniam contra.verſi. hic tractabimus materiam ſententiarum.de prob.

18 Septimus Eſt effectus,vt iſta clauſula appoſita in confirmatione Papę facta ad ſtatuta operetur,vt etiam ſtatuta diſponentia in materiam iuramenti cenſeantur confirmata, Alexand.conſi. xviij. volu. vj. & in conſi. xxxviij.vol.iiij.Grat.in conſi.lxxxiiij.vol.j.& conſi.lxxv.vol.ij.

19 Prout etiam per iſtam clauſulam, cenſentur confirmata ſtatuta ſuper rebus clericorum,Inn.& alij in c.j.de tranſact.Abb.in coſi.xlj. volum.j.

20 Octauus Eſt effectus,quia clauſula ex certa ſcientia habet vim clauſulæ,non,obſtante gl.in l.fi.C.ſi cõt.ius,vel vtil.pub Barto.& Bal.in l.idem Vulpianus.§.ſunt & alij.ff.de excuſ.tut.Gui.Pap.in con.ccv.& in ſing.vij. Feli.in c.nonnulli.in §.ſunt & alij.verſi.fallit vij.de reſcript. & in c. cum inter.de except.Alex.conſi.cxj.vol.vj.& conſi.ccxv.vol.vij.Aret. qui declarat in conſi.xv.Curt.iun.in conſi.clvij.nu.22.Rui.conſi.lx.nu.5.vol.j. & conſ.cxcvj.volum.j.Bert.in conſi.cxxv.volum.ij.Socin.in conſilio iij. nu.11.vol.iij.

Contrarium tenuit Rui.conſi.cix.nu.7.vol.iij.Goza. conſi. lxij.nu.7.

21 Amplia, quia iſta clauſula habet vim etiam ſpecialis derogationis, Soc.in conſi.lxiij.vol.iij.& conſi.iij.nu.12.vol.iij.Guid.Papæ.in conſilio lxxv,& conſi.clxxviij,& ſing.vij.Millis in verbo,ſcientia certa.

22 Declara, quia prædicta procedunt ſi tractaretur de modico præiudicio,ſecus ſi de graui,Alex.in l.iij.§.ſi is qui.ff.quod quiſque iur. Io. Crot. in c.j.de conſt.in vj.Rui.qui hanc dicit communem opinionem in conſi. clxiij.nu,21.vol.v.nam tunc requiritur etiam clauſula, non obſtante, vt ſuperius dictum fuit,& tradit etiam Gozad.in conſi.v.nu.16.

23 Secundò Declara, nam iſtud vt non requiratur clauſula nõ obſtante, quando adeſt clauſula ex certa ſcientia,procedit in beneficialibus, quando conceſſio aliàs nihil operaretur,vt not.Rip.in c.cum M.Ferrarienſis. nu.189.de conſt.

24 Tertiò Declara, nam hoc habet locum, quando Princeps reſcribit contra legem ſuam,& in ſui præiudicium.Secus ſi contra ius commune, & in præiudicium tertij. Afflict. ſuper conſt. in titu, in quibus cau. pig. loc.hab.nu.8.

25 Nonus Eſt effectus,quia clauſula ex certa ſcientia tollit vitium ſubreptionis,vt notat gl.in c.ij.de fil.præsby.Mil.in verbo, ſcientia certa, vbi vult,quòd tollat etiam defectum intentionis,Alex,conſi.cxvj.in fi.volu. vj.Cor.in conſi.cccxiij.volu.iiij.Fran.Curt.in conſi.j.Gozad. conſi. lxij. & conſi.lxxj.nu.10.Pariſ.conſi.j.& conſi.iij.vol.iiij.

Contrarium, quòd clauſula, ex certa ſcientia nõ tollat obreptionem, & ſubreptionẽ nec coop eretur,quo ad ea,quę quis tenet probare,tenet Rip.in ij.lib.reſpon.in vj.reſp.

26 Decimus Eſt effectus, quia clauſula ex certa ſcientia, habet effectum clauſulæ pro expreſſis,Old.in conſi.cclvij.Alex.conſ.xj.vol.vj.vbi dicit, quòd ſtante clauſula ex certa ſcientia non poteſt dici,quòd non fuerit in ſpecie derogatum,Barb.in conſi.xxxiiij.vol.ij.Io.Ant.Alex.conſi.xvj.& fuit dictum ſuprà in viij.effectu.

27 XI. Effectus eſt,quia iſta clauſula habet vim clauſulæ, Motu proprio, glo.in cap.ſtatutum.in §.j.verbo literarum,in fi.de reſcript.in vj. Soc. in conſi.iij.num,11.volum.iij.Felin.in cap.nonnulli.de reſcrip. Dec. conſi. cxxxvij.

28 XII. Eſt effectus, nam iſta clauſula operatur, vt non liceat dubitari de eo,quod Papa aſſeruit,cum ex hoc dicatur plenè informatus, Alex.in conſilio ccxvij.vol.ij.& conſi.xv.vo.v.Felin.in c.nonnulli.§. ſunt & alij. de reſcript.Gram.conſi. 100. nu. 2.& conſi.cxxij.numer.3.Guid.Papæ in ſing.vij.

29 Prout etiam non poteſt in dubium reuocari quod à Principe fuit conceſſum ex certa ſcientia,Bald.in l.fin.verſic. ſed contra hoc oppono. C. ſent.reſcin.non poſ.Oldra.conſi.clvij.Bart.in l. conficiuntur. in §.codicilli.ff.de iur.codicill.Grat.conſi.ix.nu.176.vol.j.Gram.conſi.ciuil.viij.& conſi.xcix.Mari.iun.conſi.lxv.nu.53.vol.j.

30 Limita quando ageretur de maximo tertij præiudicio, quia eo caſu poſſet contrariũ probari.ita Affl.ſuper conſt.in tit.de iur.ſuo cur.obſeru. nu.6.& ita intelligitur Fel.in c.ſi quando de reſcrip.

31 XIII. Effectus eſt,quia iſta clauſula operatur, vt conceſſio à Principe facta non extinguatur morte,Imo.in c.pen.de cõfirm.vti.vel inutil. Affli.deciſ.cxxviij.nu.7.

32 XIIII. Effectus eſt,nam clauſula ex certa ſcientia facit,vt valeat impetratio reſcripti facta per alium ſine mãdato,contra tex. in c. nonnulli. §.ſunt & alij,de reſcript.vbi Felin.ponit hanc declarationem.

33 XV.Effectus eſt,nam iſta clauſula operatur,vt quanuis in reſcriptis ſit adiecta illa clauſula, quatenus iuſtè poſſideatis, vel ſimilis, clauſula illa non ſtet conditionaliter, ſed cauſatiuè,Alex.conſi. xvj. verſi. quinimo etiam, vol.v.

34 XVI.Effectus eſt,nam iſta clauſula in confirmatione adiecta operatur,vt inferiorũ manus ſuper diſpoſitione confirmata ſint ligatæ, Affl. ſuper conſt.in tit.de iur.ſuo Cur.obſeru.nu.5.

35 XVII. Effectus eſt, nam clauſula ex certa ſcientia appoſita in confirmatione facit, vt non ſit neceſſe, vt conſtet de confirmato. Innocen. & alij in c.inter dilectos.de fid.inſtr.Spec.in tit.de.inſtr. edit.in §. nunc autem poſt princ. Rui.conſi.xxxj.nu.5.vol.j.

36 XVIII. Effectus eſt,quia clauſula ex certa ſcientia confirmat, auget, & extendit. Alexander conſilio cxx. volumine quarto. Ruinus conſilio xcvij.vol.iij.

Contrarium, quòd non referatur niſi ad expreſſa, tenet idẽ Rui.conſ. lx.vo.j

37 XIX. Effectus eſt, quia iſta clauſula tollit omne iuris obſtaculum, Felin.

Fel.in c.nonnulli.§.ſunt & alij.de reſcript.

Contrarium,ꝙ iſta clauſula non operetur contra iuris diſpoſitionē tenet Mant.in conſi.xcviij.

38 XX.Effectus eſt,nam iſta clauſula facit,vt ſi pars petat cum illa clauſula,ſi ita eſt,Princeps concedat ex certa ſcientia,ratione dictæ clauſulæ,videtur Principem antea de omnibus habuiſſe notitiam,ita Lofred. conſi.viij.nu.44.

39 XXI.Effectus eſt,nam clauſula ex certa ſcientia tollit conditionem indebiti,Bar.in l.fi.§.idem quæſiit.ff.de condi.inde.Soc.in conſil.lxxix. nu.46.vol.iiij.

40 Primò Limita principaliter omnia ſupradicta,nam clauſula ex certa ſcientia non ſupplet defectus ſubſtantiales,Rota in nou.deci. ccxxx. Felin.in cap.ex parte.el primo,de reſcript. Ruin.conſilio cix.nume.15. volum.iiij.

41 Et propterea iſta clauſula non tollit defectus naturales,Alex.in cōſi. cxj.nu.4.vol.vj.Fel.in c.cùm inter.de excep.

42 Et hoc Amplia,quia ſi cum clauſula ex certa ſcientia eſſet coniuncta etiam illa clauſula,ſupplentes omnes,& ſingulos defectus, non tamen ſuppleretur defectus iuris naturalis.Bal.& Alex.in l.ſi filius à patre.§.fi. ff.de libe.& poſth.Rebuff.in pract.in tit.de diſpen.nu.13.

43 Et ideò clauſula ex certa ſcientia non tollit defectum perſonæ,Rui. conſi.clxxv.vol.j.

44 Prout etiam iſta clauſula non operatur quando ſubſtantia conceſſionis in totum eſſet ſubreptitia,ſecundùm Pariſ.in conſilio iij.volumine quarto.

45 Declara ſupradicta,quæ non habent locum,quando expreſsè conſtaret Principem de tali defectu ſubſtantiali notitiam habuiſſe,Fel.in c. ex parte.el j.ver.& iſtis adde,de reſcri.Brun.in conſi.lxxxvij.ver.iij. nō poteſt.Rui.conſi.lx.nu.5.vol.j.

46 Secundò Limita principaliter,quia clauſula ex certa ſcientia nō operatur in ignoratis,Pau.de Ca.in conſi.lxxxiiij.vol.ij.& conſi.cxxv.eod. vol.vel in iis,quæ Princeps præſumitur ignorare.Dec.cōſi.cxcviij.Soc. conſi.clxiiij.ver.ſecundo reſponde.Goz.conſi.v.nu.15.Fel.in c.cùm inter.de excep.

47 Ex qua limitatione inſurgit tertia limitatio,quę eſt,vt in iis,quæ ſunt facti,quia non pręſumitur Principem eorum habere ſcientiam, clauſula ex certa ſcientia nihil operetur,Alex.conſi.cxx.vol.iiij.& conſilio cxxv.vol.ij.& conſi.cxxvj.vol.ij.& conſi.lij.vo.vij.& tradit Balb.in l.fi. C.de fruc.& lit.expen.Brun.in conſi.xij.Barb.conſi.xxiiij.nu.14.vol.ij. & conſi.xxvij.nu.10.vo.iiij.& conſi.xl.nu.10.& conſi.lv.vo.iiij.Iaſ.cōſi.xij.vol.iij.& conſi.cxix.vol.iiij.Lanfran.in c.quoniam contra.in ver. hic tractabimus materiam ſententiarum.de proba.Cor.conſi.clxxxix. vol.iiij.Alex.conſi.ccxv.vol.vij.& conſi.xxiij.vol.v.Soc.in cōſi.cxx.vo. iij.Dec.in conſi.cxliij.& conſi.dcvj.& conſi.cxcviij.Fel.in c.cùm inter. de excep.Afflic.ſuper Conſti.in tit.de offi.Capitan.num.23.& in tit.in qui.cau.pug.loc.hab.nu.6.& in tit.de iure ſuo Cur.obſer.nu.6.Ripa in viij.reſpon.vol.iij.Gom.in c.j.de conſt.in vj.Rui.conſi.lx.vol.j.& conſi.ccxv.vol.j.& conſi.xij.vol.iij.& conſi.xcvij.vol.iij.& conſi.xcviij.vo. iij.& con ſi.cix.eo.vol.Zaſ.conſi.x.vol.ij.Gram.deci.ciij.nume.242.& deci.cv.nume.3.Pariſ.conſi.i.vol.j.& conſilio xj.eodem vol.& conſilio iiij.vol.ij.& conſi.iij.vol.iiij.Maria.Iun.conſil.lxxvij.nu.126.vol.j.Bert. conſi.cx.vol.iij.

Contrarium,ꝙ clauſula ex certa ſcientia operetur in iis,quæ ſunt facti,videtur tenere Io.And.& alij in c.fi.vbi Abb.in iij.no.vt lit.pēd.Mil. in verbo,gratia non poteſt dici,& in verbo,ſcientia certa.Barb.conſil. xlix.nu.3.vol.iiij.Staphil.de literis grat.& iuſt.qui voluerunt vt collatio beneficij litigioſi facta per Papam,ex certa ſcientia valeat, nam cū ſit facta ex certa ſcientia,præſumitur Papam habuiſſe notitiam litis.

48 Et iſtam partem videtur tenere Alex.conſi.xcij.nu.48.vol.vj. Pariſ. conſi.iij.nu.73.& ſequen.vol.iiij.Gom.in c.j.verſi.in eadem gl.de conſti.in vj.

49 Et tanto magis iſta opin.haberet locum,ſi cum clauſula,ex certa ſciētia,eſſet coniuncta clauſula de plenitudine poteſtatis cum aliis clauſulis derogatoriis fortiſſimis,Pariſ.conſi.xxx. verſiculo,accedat inſuper. volum.iiij.

50 Declara,vt ſupradicta procedāt,quando Princeps habuit notitiam litis aliter quàm ex narratione partis,vt dicit Ruin.conſilio xcvij. volumine tertio.

51 Limita primam opinionem quæ videtur magis communis,vt nō habeat locum quotieſcunque Princeps ſaltem in genere,licèt non in ſpecie de illo facto potuit habere notitiam',vt declarat Alex.conſilio cxj. nu.13.vol.vj.

52 Quartò Limita,nam quando non præceſſit cauſæ cognitio, clauſula ex certa ſcientia,nihil operatur,Inn.in c.j.de tranſact.Spe.in titu.de leg.§.nunc oſtendendùm.ver.xviij.Mil.in verbo,ſcientia certa.Alexan. conſi.cxxj.vol.iiij.Soc.conſi.clxiiij.Brun.in conſi.xij.Zaſ.in conſi.x.volu ij.Fran.Cur.in conſi.cxlij.& conſi.clxx.Goz.conſi.v.nu.15.Grat.conſi.xlvij.vol.j.Rui.conſi.xcviij.nu.10.vol.iiij.

Contrarium voluit Rui.ſibi contrarius in conſilio lxxv.numero 18. volum.iij.

53 Quintò Limita,nam iſta clauſula in contractibus appoſita non operatur,quin etiam poſſit error probari,vt no.Ang.Fulg.& Alex.in l.ſed & ſi quis.§.fi.ff.ſi quis caut.Soc.in conſi.clix. ver.confirmantur prædicta,vbi dicit ꝙ quo errore quis ductus fuit ad ita contrahēdum', eodem errore ductus fuit ad apponendam illam clauſulam ex certa ſcientia, idem dicit Soc.conſi.lxxix.nu.46.vol.iiij.

54 Et præſertim,cum hodie talis clauſula ex conſuetudine notariorum in omnibus inſtrumentis apponatur,& ideò non multum attendenda, iuxta tradita per Bar.in l.j.ff.de iure codicil.

55 Sublimita,ſi prædictæ clauſulæ ex certa ſcientia eſſet adiuncta clauſula illa,ſciens ſe ad infraſcripta non teneri,&c.nam tunc non admitteretur quis ad probādum errorem,vt declarat Alex.in d.l.ſed & ſi quis. §.fi.ff.ſi quis cautio.Et idem Alex.conſi.clvij.vol.vj.vbi dicit ꝙ præſumitur quis tunc velle donare.

56 Secundò Sublimita,quia clauſula ex certa ſcientia in cōtractibus appoſita operatur,vt ceſſet præſumptio erroris, & præſumatur ſcientia, Bar.in l.dari.ff.de verb.obl.& ibi etiam Alex.& idem Alex.in l.ſed & ſi quis.§.fi.ff.ſi quis cautio.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl. & in conſi.xiiij.nu.9.vol.vj.Iaſ.in l.fi.§.idem quæſiit.ff.de condi.inde. Soc.conſi.lxxix.num.47.vol.iiij.& conſilio ccxiiij.& in l.j.ff.de condi. indebiti.

57 Quod non habet locum in muliere ſecundum Firmanum in Repertorio,in verbo,clauſula ex certa ſcientia,ver.xj.per conſi.Pau.de Caſt. ccccxj.vol.j.

58 Sextò Limita principaliter,nam clauſula ex certa ſcientia in contractibus appoſita non operatur,quando minor contrahit etiam cum iuramento,Rui.conſi.xcv.vol.v.

50 Septimò Limita,nā iſta clauſula non operatur,vbi adeſt duplex defectus,Io.Crot.in c.j.de conſt.in vj.

60 Octauò Limita,nam clauſula prædicta non operatur quominus à iudice dato cum tali clauſula nō poſſit appellari,vt no.gl.in c.ſi quis ſuadente diabolo.in verbo,dignus.xvij.q.iiij.

61 Nonò Limita,nam clauſula ex certa ſcientia habet conditionem,ſi principalis diſpoſitio ſit vera,vt notat Brun.conſilio xij.verſi.tres alias ſolutiones.

62 Decimò Limita,nam clauſula ex certa ſcientia præſumitur emanata in caſu habili,& ad illum caſum habilem eſt referenda, Alex.conſil. cxx.vol.iiij.

63 XI.Limita,nam vt iſta clauſula operetur ſcientia certa debet probari,vt tradunt Inn.& alij in c.porrecta,de confir.vti.vel inuti.Soc.in conſi.cclx.Aret.qui declarat in conſi.viij.

Et hæc quidem ſcientia certa poteſt pluribus modis probari.

64 Primò Probatur ſcientia certa,quando in principis diſpoſitione eſt expreſſa clauſula ex certa ſcientia,vt no.gl.in c.ſtatutum,in verbo,literarum.de reſcri.in vj Abb.Fel.& Dec.in c.cùm inter.de excep.Dom.in c.j.de conſti.in vj.Afflict.ſuper Conſt.in tit.de iure ſuo cur.obſer.nu.4. Pariſ.conſi.iij.vol.iiij.& conſi.xviij.vol.j.& conſi.cvj.num.5.volum.iij.

65 Secundò Modo probatur,quando princeps in ſua conceſſione apponit totum tenorem priuilegij,cui intendit derogare,quia iſta cōceſſio dicetur facta cum clauſula ex certa ſcientia,licèt iſta clauſula in literis non fuerit expreſſa,gl.in c.paſtoralis.§.præterea.ſuper verbo,ex certa ſcientia,de off.deleg.& notatur in c.pen.de confir.vti.vel inut. Alex. conſi.xxxviij.vol.iiij.& conſi.xj.vol.vij.Affl.ſuper Conſt.in tit.de iure ſuo cur.obſer.nu.4.Pariſ.conſi.iij.vol.iiij.Rui.conſi.xcvj.vol.j.

66 Tertiò Probatur,quando princeps in ſuis literis aſſerit ſe illud feciſſe cum cauſæ cognitione,gl.in c.j.in verbo,de quæſtione,de cōfir.vti.vel inut.Afflict.ſuper Conſt.in tit.de iure ſuo cur.obſer.nu.5.

67 Quartò Certa ſcientia poterit probari per teſtes,Rota in nouis,deci.cccxxxij.Roma.in conſi.cccxxvij.Affli.deci.ccclij.nu.8. & in tit.per quem fiat inueſt.nu.34.& ſeq.& ſuper conſti.in loco ſuprà alleg.nu.5. Iaſ.in l.ſi quis iniquum.ff.ꝙ quiſque iur.Franc.in c.ſi motu proprio.nu. 4.de præb.in vj.Oldra.conſi.cccxxix.in prin.& conſi.cccxxx.& conſil. cccxxxj.in prin.Fel.in c.pręterea.nu.9.de teſt cog.& in c.cùm inter.vbi etiam Pic.de excep.Gom.in c.ſtatutum.nu.11.de reſcr.in vj.Staphil. de lite.grat.& iuſti.ver.imò volunt aliqui.Maria.Iun.cōſi.lxv.nu.54.vo.j.

Contrarium voluit gl.in c.ſtatutum.in verbo,literas.de reſcrip.in vj. Bal.in c.j.per quem fiat inueſt.& in l.eos.in prin.C.de appel.Io.And.& alij in c.nonnulli.de reſcri.Soc.qui dicit communem opin.in conſi.lix. in fi.vol.j.Hippo.in rubr.de proba.

68 Quintò Probatur,quando pars fuit præſens,& contradixit,vt tradit Alex.conſi.cxxj.vol.ij.

69 Sextò Probatur,quando interueniret ſecunda iuſſio principis, quæ habet vim clauſulæ ex certa ſcientia,Bal.in l.nec damnoſa.C.de prec. Imper.offe.Mil.in verbo,gratia non poteſt dici.Aret.conſi.viij.Afflict. ſuper Conſti.in tit.de iure ſuo cur.obſer.nu.4.

70 Septimò Probatur,quando in diſpoſitione eſſet appoſita clauſula nō obſtante,vt per Alexan.conſi.ccxix.vol.vj.

71 Octauò Probatur,ſi ex tenore conceſſionis appareret de certa ſcientia principis,licèt illa non fuerit expreſſa, Areti.conſilio lviij.Brun.in conſi.j.

72 De

72 Declara tamen,quia in dubio Princeps in cõfirmatione ſemper pręſumitur confirmare ex certa ſcientia. Alex.conſi.j.vol.v.& conſi.ccxix. volu.vj.Aret.in l.quod ſeruius.ff.de acqui.poſſeſſ.Dec.in l. more.ff. de iuriſdict.omnium iudic,licèt aliàs in dubio nunquam Princeps præſumitur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Clauſula motu proprio quid operetur.

CLAVSVLA motu proprio plures habet effectus, quorũ aliquos in vnum congerere opportunum viſum fuit.

1 Primus igitur eſt effectus, quia clauſula motu proprio tollit ſubreptionem.c.ſi motu proprio.de præb.in vj.cle.& ſi Romanus Pontifex.& ibi gl.fi.& Bonifa.nu.44.in ij.not.eo.tit.gl.in cle.per literas.in verbo,directas,de præb.Io.And.in c.duobus.verſi.ſed quæro.& ibi Fran.ver.ij.quærit.& Anch.in v.q.de reſcri.in vj.Lap.alle. vij.in fi.Ant.de Bu.in c.cùm in noſtris.ver.ſi verò poſſeſſio.de conceſſ. præb.Card.in cle.ſi Romanus Pontifex.in iij.not.de præb.Domi.in c.ſi propter.ver.& finaliter.de reſcri.in vj.& in c.quamuis.in prin.eo.titu. Calde,conſi.xiij.in tit.de reſcri.Abb.in c.ad aures.nu.5.de reſcr.& in c. dilectus.el ij.ver.ex hac concordia.de præb.Fel.in c.cæterum.ver.vij.reſtrictio.de reſcrip.Card.in conſi.cxvij.Iaſ.in l.nec damnoſa.C.de prec. impe.offe.Claud.in l.ſi quis iniquum.ff.ꝙ quiſque iur.Iacobin.in l.iij. in prin.in ij.lect.ff.eo.tit.Soc.in conſi.cxv.volu.iij.Dec.in conſi.xxxiij. nu.2.& conſ.cccxlj.nu.4.Gig.in tract.de penſio.q.xxij.nu.7.Bertrand. in conſi.cxcij.vol.j.in nou.Caſſad.deci.iij.de penſio.num.4.Rebuff.in concor.in tit.de forma mandati Apoſtolici.in xxix.effectu.Ruin.conſi. xlviij.vol.iiij.Gram.conſi.ciui.100.

2 Primò Amplia,vt etiam in literis inferioris clauſula prædicta eundem effectum operetur,tex.eſt in c.ſi poſtquam.& ibi Fran.in j.not.de præb.in vj.gl.fi.in c.fi.& ibi Phili.Fran.vbi declarat.& Domin.verſi.ex his ergo apparet.de offi.leg.in vj.glo.in clemen.ij.in verbo,facta.& ibi Card.in iiij.q.de offi.ordin.Do.in c.ſi motu proprio.in j.q.& ibi Fran. in j.not.qui dicit ita communiter tenere Doct.de præb.in vj.Bonifa. in clemen.ſi Romanus Pontifex.in fi.de præben.glo.in reg.Canc.xv.Staphil.de literis grat.& iuſt.Rebuff.ſuper concord.in titu.de forma mandati Apoſtolici,in vigeſimonono effectu.Boer.in tracta.de poteſt.leg. nume.21.

3 Amplia iſtam ampliationem,vt iſta clauſula adiecta per quemlibet Principem non recognoſcentem ſuperiorem hoc idem operetur.Bert. in conſi.cxcij.vol.j.in nouis.

4 Secundò Amplia,quia conſideratur motus proprius etiam in iudice. Bart.in l.tutor petitus.verſi.ſi autem tutor datur.ff.de tut.&cura.datis ab iis.Dec.in l.iij.ff.quod quiſque iuris.

5 Prout etiam conſideratur in teſtatore,vt notat Bald.in l.fideicommiſſa.§. ſi ſeruo.ff.de legatis tertio. Dec.in d.l.iij.ff.quod quiſque iur.

6 Secundò Principaliter Amplia,vt hoc procedat nedum in gratia de vacanti,ſed etiam in gratia de vacaturo,& ſic in mandato de prouidendo,gl.in cle.ſi Romanus Pontifex.in verbo,prouideat.& ibi Bonif.nu. 42.qui dicit ita communiter tenere Doct.de præb.

7 Tertiò Amplia,vt habeat locum nedum in beneficialibus, in quibus loquitur tex.in d.c.ſi motu proprio,ſed etiam in omnibus cõceſſionibus gratioſis,vt per Bertr.in conſi.cxcij.vol.j.in nou.

8 Primò Limita,quia talis clauſula,non tollit ſubreptionem in præiudicium tertij,Ant.de Bu.in c.cauſam,quæ,el ij.& ibi Abb.in ij.q.de teſtib.Anto.de Bu.in c.per venerabilem.ver.& hoc credo.qui fil.ſint legi. Abb.in c.ad aures.nu.5.de reſcri.& in c.j.ver.argumentum optimũ. de iud.Dom.in c.ſi propter.ver.Io.de Lignano.de reſcri.in vj.& conſ.ciiij. ver.ita eſt in propoſito.Card.in cle.j.§.cæterũ.in vij.q.de conceſ.præb. & conſi.cxxxvj.ver.item motus proprius.& cõſi.cxcij.ver.& præcipuè. Rota in nou.deci.cxij.& in antiquis.deci.ccccxlv.Bella.deci.cccxcij.Bonifac.in clem.ſi Romanus,nu.28.de præb.Prob.in addi.ad Io.Monac. in d.c.ſi motu proprio.Aret.in c.cauſam,quæ.el ij.& ibi Fel.de teſtibus. Fran.in c.ſi pluribus.& in c.ſi tibi abſenti.in fi.ver.ij.prædicta procedere.de præb.in vj.Fel.in c.cæterum.ver.vij.reſtrictio.de reſcr.& in ca.in noſtra.in v.corollario.ver.& iſtis adde.de reſcri.Barb.in c.ad aures.nu. 38.eo.tit.gl.in reg.Cancel.xvj.Vitalis.in tract.clauſu.ver.clauſula motu proprio.Alex.in conſi.ccxv.vol.vij.Iaſ.in conſi.cxix.vol.iiij.Soc.in conſi.ccxv.vol.iij.Cur.Sen.in conſi.xxxv.nu.36.& ſeq.Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.eccle.& in l.ſi quis quenquam.ff.ſi quis caution.& in l.ij.C.vt lit.pend.Dec.in l.ſi quis iniquum.nu.9.ff.quod quiſque iur. Caſſa.deci.iiij.de cõceſ.præb.Æne.de Falco.in tract.reſer.Gig.in tract. penſio.q.xxix.nu.5.& q.ix.nu.5.Dec.in conſ.ccccvij.& conſ.ccccLxviij. nu.20.& conſi.ccccx.nu.23.& conſi.xxxiij.& cõſi.dcvj.& conſi.dclxxxix.nu.10.& conſi.dxliiij.nu.35.Sarn.in reg.de impet.benef.per ob.fami. Card.q.j.& in reg.de annali.q.j.nu.5.Rui.in conſ.ccxxvj.nu.12.vol.j.& conſi.cxvj.in conſi.ccxxviij.vol.j.& conſi.xcviij.volu.iiij.& conſi.cix. vol.iiij.& conſi.lxiij.vol.v.& conſi.lxx.vol.v.Ripa in xxviij.reſpon.volu.ij.Maria.Iun.in conſi.lxxvij.nu.104.vol.j.Gozad.conſi. v.nu.9. Staphil.de literis grat.& iuſt.Rebuff.ſuper concor.in tit.de forma mandati Apoſtolici,verſi.ix.non tollitur ius tertij.Pariſ.in conſi.lxxiij.nu.83. vol.iiij.& conſi.lxxix.nu.29.eodem volu.& conſi.j.nume.75.volu.j.& conſi.lxxxij.nume.67.volum.j.& in conſi.xj.cxx.volum.j.vbi ampliat, etiam quòd eſſet annexa clauſula,quòd dari non poſſit de defectu intentionis.

9 Primò Amplia iſtam limitationem,etiamſi eſſet ius quæſitum ad rẽ, quia per clauſulam motu proprio, non tollitur in præiudicium tertij, Iaſ.in auth.quas actiones.C.de ſacroſ.eccle.Fel.in c.ad aures. verſi.tertius caſus.de reſcri.Rui.conſi.lxiij.vol.v.

10 Secundò Amplia,etiam ſi præiudicium tertij verſaretur in ſola poſſeſſione,de qua Princeps non fuit informatus,Anto.de Bu.in c.cum in noſtris.ver.ſi verò poſſeſſio.& ibi Abb.nu.19.& ibi Imol.verſ.in Papa autem.de conceſſio.præb.Soc.in conſi.cxx.vol.iij.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.ver.xj.not.de reſcri.Mil.in verbo,gratia facta.Ioann. de Sylua in tracta.de benefi.in tertia parte,quæſtio.xj.in xx.qualitate. verſi.Item ſi Papa conferat motu proprio.Sarn.in reg.de annali. quæſtion.x.

Contrarium voluit Cald.in d.c.cùm in noſtris,de conceſ.præb.& idem voluit Calde.in conſi.xiij.in tit.de reſcrip.

11 Tenendo primam opi.quæ videtur magis cõmunis,Amplia,vt procedat etiam in impetrationibus motu proprio factis à legatis,vel ab ordinariis.Sarnen.in reg.de ann.q.ix.

12 Sublimita hanc primam limitationem,niſi cum clauſula motu proprio,concurrat clauſula non obſtante,quia tũc iſta clauſula motu proprio,operatur in præiudicium tertij,vt dicit Domi.in c.ſi propter.verſ. & finaliter.de reſcri.in vj.Felin.in c.ad aures.verſiculo,tertius caſus.de reſcriptis.

13 Secundò Sublimita,niſi verba expreſſa importarent tertij præiudiciũ,Hoſt.in c.ij.verſ.priuilegia.& ibi Io.And.ver.priuilegia.& ibi Ant. de Bu.ver.ſola ergo.& Abb.ver.ſi autem ſunt priuilegia.de immu.eccl. Fel.in c.cauſam,quæ.ver.& adde.de reſcri.Iaſo.in l.fin.ver.iij.limita.ff. de conſti.Prin.gl.in reg.Cancel.xvj.Bertr.in conſi.xxxv.vol.j.in nou.

14 Tertiò Sublimita,quando ageretur de modico tertij præiudicio.Frã. in c.ſi pluribus.ver.ij.tene menti.de præb.in vj.

15 Quartò Sublimita,niſi ille, cui præiudicaret clauſula motus proprij, conſentiret,Soc.in conſi.cxv.vol.iij.

16 Ex præcedenti igitur limitatione infertur, ꝙ priuilegium impetratũ etiam motu proprio,lite pendente non operatur.Hoſt.in cap.cauſam, quæ.el ij.in prin.& ibi Abb.in ij.q.& Imol.ibi ſuper gl.ij.& Aret.verſi. & licèt.Fel.verſi.iij.aduerte.de teſt.Iaſo.in l.ſi quis quenquam.ff.ſi quis cautio.& in l.ij.C.vt lit.pend.Mil.in verbo,gratia ſi eſt impetrata.Dec. in captu.j.verſicu.ſimiliter ampliatur.de confirmat.vti.vel inutil. Staphil.de literis grat.& iuſti.Pariſ.conſilio lxxiiij.numero 17. volumine quarto.

17 Et in reſcripto ad lites etiam cum clauſula motu proprio ponit Ruin. conſi.lxxx.vol.v.

Contrarium ſentit gl.in l.qui autem.& ibi Ang.ff.ſi quis caut.Bald. in l.ſi quis quenquam.ff.eo.tit.Pau.de Caſt.& Alex.in l.ſi quis in iudicio.ff.eodem titu.& ſentit Bar.in l.j.verſicu.quod eſt verum.ff.de pœn. Bal.in l.ij.in fi.C.vt lit.pend.Alex.in l.quædam puella.in vltimo not.ff. de iuriſd.omn.iud.& ibi Iaſ.ver.limita principalem,Roma.conſi.cccxxvij.ver.quia motus proprius.Clau.in l.ſi quis iniquum,ver.iij.operatur.ff.quod quiſque iur.Rebuff.ſuper concor.in titu.de forma mandati Apoſtolici,in viij.effectu.

18 Secundò Principaliter Limita,quia clauſula motu proprio,non tollit defectum intentionis,Domi.in c.ſi propter.ver.& finaliter.de reſcr. in vj.& fuit de mente Io.And.in ca.ſi motu proprio.in prin.de præb.in vj.Abb.in c.quia circa.ver.ſed quæro,de conſang.& affi.Imol.in c.mãdatum.ver.& ex prædictis.de reſcri.& in l.quidam conſulebant.ff.de re iud.ver.& ſimiliter.Are.in c.cauſam,quæ.el ij.& ibi,Fel.de de teſt.Ægi. deci.cccxcij.& deci.ccccLxxv.Mil.in verbo,gratia ſi eſt impetrata.Fe.in c.cæterum.ver.vij.reſtrictio.de reſcri.& in c.conſtitutus.ver.limita iiij. eo.titu.Alex.in conſi.ccxv.vol.vij.Soc.conſi.cxv.nu.2.& ſeq.volu.iij.& conſi.cxx.ver.non obſtat.vol.iij.Cur.Sen.conſi.xxxv.num.36.& ſeq.& conſi.50.nu.154.Mart.de Laud.in tract.de priuil.& reſcrip.conclu.lxij. Vitalis in tract.clauſularum.verſi.clauſula,motu proprio.Rui.conſilio cxxiij.nu.19.volu.iij.Staphil.de literis grat.& iuſti.Rebuff. ſuper concord.in vltimo effectu.verſi.viij.non tollit,Pariſ.in conſi.lxxxij.nu.66. vol.j.& conſi.lxxiiij.nu.23.vol.iiij.& conſi.lxxix.nu.22.vol.iiij.& conſi.j.nu.74.& nu.76.vol.j.& conſi.iiij.nu.27.vol.ij.& conſi.xlij.volu.iiij. Boer.deci.cclxxxvj.

19 Amplia hanc limitationem,quia iſta clauſula non operatur etiã contra præſumptam,vel veriſimilem voluntatem concedentis.Card.in clemen.ſi Romanus Pontifex.in ij.q.de præben.Anto.de But.in c.cum in noſtris.& ibi Abb.nume.19.de conceſſ.præben.Abb.in c.cauſam,quæ. el ij.in ij.q.de teſtib.Barb.in c.ad aures.nume.38.de reſcri.Card.conſi.

xcvj.

xcvj.Ægid.deci.cccxcij.Fel.in c.ad aures.ver.quintus caſus.de reſcri.Io. de Syl.in trac.de benef.in iij.par.q.xij.in ver.quintus caſus.Gig.in trac. de penſio.q.xxix.num.5.&quæſt.ix.nu.6.Caſſad.deci.iij.in tit.de penſio.num.4.Ruin.conſi.xcviij vo.iiij.Maria.Iun.in conſi.lxxvij.nu.104. volum.j.

20 Declarat tamen Dec.in c.ad aures.nu.11.de reſcri. ꝙ clauſula motu proprio,operatur quo ad vitium ſubreptionis etiam contra veriſimilẽ voluntatem concedentis,non autem operatur iſta clauſula circa inhabilitatem impetrantis.

21 Ex præcedenti limitatione infertur,vt prior conceſſio facta à Principe non tollatur per ſecundam etiam motu proprio factam,Barto.in l. prædia.C. de locat.præd.ciui.lib.xj.Abb.in c.cùm olim.nu.15.vbi Fel. ver.amplia ij.de re iud.Imol.in c.mandatum.ver.& ex prædictis.de reſcri.Fel.in c.cæterum.ver.ſeptima reſtrictio.eo.ti.Iaſ.in l.ſi quis cautio. Rimi.in l.pacta nouiſſima.ver.& tene menti.C.de pact.Corſet.in ſing. in verbo,Princeps.Curt.Iun.conſi.clxxiiij.Ruin.conſi.cxvj.vol.j.& latè diximus ſuprà in ij.lib.in concluſ.vij in titu.de iur.quæſ.non toll.numero 5.

22 Limita hanc cõcluſionem,niſi cum clauſula motu proprio,eſſet adiecta clauſula,non obſtante conceſſione,Bar.in d.l.Prædia.C.de locat. præd.ciui.lib.xj.Corſet.in ſing.ſuo in verbo,Princeps.

23 Quod tamen declara,vt habeat locum,quando Papa,vel Princeps fuiſſet plenè informatus, & non aliàs.Rui.conſi.cxvj.verſi.non obſtat etiam.vol.j.

24 Secundò Limita,quando cum clauſula,motu proprio,eſſet coniuncta clauſula,ex certa ſcientia.Barb.in con.xiij.ver.nec obſtat,ꝙ vltimo loco.vol.iij.

25 Secundò Infertur,ꝙ ſecundum reſcriptum etiam motu proprio,emanatum non tollit primum,de quo non fuit facta mentio,Fel.in c.cæterum.ver.vij.reſtrictio.de reſcri.Iaſ.in l.ſi quis quenquam. ff.ſi quis cautio.Fel.in c.cùm olim.verſi.amplia ij.de re iud.Rebuff.ſuper concord. in titu.de forma mand.Apoſti.in xviij.effectu.Ruin.conſilio ccxxviij. volum.j.

Contrarium voluit Ant.de Bu.in c.fi.ver.no.ꝙ ſecundum mandatum,de dilatio.Cor.in conſi.lxvij.ver.accedat etiam.vol.iij.Fel.in c.cauſam,quę.el ij.ver.vij.no.de teſt.Claud.in l.ſi quis iniquum.ff.ꝙ quiſque iur.licèt non plenè firmet.

26 Tenendo hanc vltimam opi.illam amplia,etiam ſi præcedens cõceſſio haberet clauſulã derogatoriã,prout notat Roma.in cõſ.cccxxvij.de quo tamẽ vide Rui.cõſi.cccxxviij.nu.2.& ſeq.& conſi.ccxxvj.vbi dicit hoc non habere locum in conceſſione facta miſerationis gratia.vol.j.

27 Tertiò Infertur,ꝙ per clauſulam motu proprio, Papa non cenſetur grauare eccleſiam,quam prius alio mandato grauauerat,Anto.de But. in c.mandatum.ver.ex his patet.& ibi Imol.verſi.& ex prædictis.de reſcri.& fuit de mente Cald.in d.c.mandatum.Do.in c.ſi motu proprio. ver.ſed an clauſula.& ibi Fran.ver.& ex iis dicebat,poſt Io.And.ibi,in prin.ver.& attenta hac ratione.Dom.in c.quamuis.ver.ſed quid quando aliter.de præb.in vj.Pe.de Anch.in c.duobus.in v.q.& ibi Fran.ver. ij.quærit.de reſcri.in vj.Fel.in c.accedentes.verſic.iiij.concluſ.de præſcriptio.

Contrarium ſentit Ancha.in conſilio cxxxviij.quem ſequitur Rebuff.ſuper concord.in titu.de forma mandati Apoſtolici.in x.effectu.

28 Tenendo primam opi.quæ eſt magis communis,Limita,niſi cũ clauſula motu proprio,concurreret generalis clauſula,non obſtantibus.ita Do.& Fran.in d.c.ſi motu proprio,in locis proximè allegat.& idẽ Frã. in c.eo cui.de præb.in vj.

29 Quartò Infertur,vt ſi Princeps motu proprio, grauet nouo pedagio terram grauatam alio antiquo pedagio,non valeat ſecunda conceſſio motu proprio facta,Fel.in d.c.cauſam,quæ.ver.xij.no.de teſt.& in c.accedentes.ver.iiij.concluſ.de præſcriptio.

Contrarium tenet Io.And.in addit.ad Spe.in tit.de cauſ.poſſ.& propriet.§.quia verò.verſi.quid de colligentibus pedagia.Fel.in c.ſi quando.verſi.præſertim quia.de reſcri.Ripa in c.ad aures.numero 83.de reſcripr.

30 Quintò Infertur,ꝙ clauſula motu proprio,non derogat iuri patronatus laicorum,Abb.in d.c.ad aures.& ibi Fel.ver.eſt verum.& ver.tertius caſus.Card.in conſi.cxvij.Rota in nou.deci.cxij.& in antiq.deci.ccccxlv.Ægid.deci.cccxcij.Caſſad.deci.vij.de iure patrona.Io.de Syl.in tracta.de benef.in iij.par.q.xj,in xxv.qualitate.verſi.ij.eſt conſiderandum. gl.prag.ſanctio.Fel.in tract.quando literæ Apoſtolicæ.Rebuf.ſuper cõcor.in tit.de forma mand.Apoſtol.in vltimo effectu.ver.iiij.non tollit. Card.in conſi.cxlij.Ægid.deci.cccclxxiiij.& ſeq.

31 Sextò Infertur,vt motus proprius Papæ non operetur contra vnionem factam per ordinarium,etiam ſi vnio prædicta nõdum fuerit ſuos effectus ſortita,Gemin.in repe.c.poſtulaſti.de reſcri.refert, & ſequitur Iaſ.in l.ſi quis quenquam.ff.ſi quis cautio.

32 Septimò Infertur,nam ſi clauſula,motu proprio,non tollit defectum intentionis,ſequitur,vt ſi cauſæ expreſſæ in cõceſſione facta motu proprio,non ſint veræ,ꝙ tota cõceſſio motu proprio facta nullius erit momenti,Abb.in c.quia circa.ver.ſed quæro,de conſang.& affin.Card.in conſi.xcvj.in prin.Fel.in c.ad aures.ver.quartus caſus.de reſcri.& in ca. cùm olim.ver.& dicit Abb.de re iud.Dec.in c.ex parte.nu.5.& in c.ſedes.nu.11.de reſcri.Dec.conſi.xxxiij.verſi.& clauſula motu proprio.& conſi.ccccvij.ver.& ideò clauſula.Goza.conſi.v.nu.14.Ripa in c.ij.nu. 26.de reſcri.Rui.conſi.ccxv.nu.19.vol.j.Maria.Iun.conſi.lxxvij.nume. 98.& nu.100.vol.j.Pariſ.conſi.iiij.nu.27.& pluribus ſeq.vol.ij.Rebuff. ſuper concor.in tit.de forma mand.Apoſtol.in vltimo effectu.verſi.ij. non purgat.

33 Et propterea dicit Bal.in l.Imperialis.§.ſimiles.C.de nup.ꝙ clauſula motus proprij Principis errantis nihil operatur.

34 Et ideò ille,qui ſcit cauſas in motu proprio expreſſas falſas eſſe, non poteſt dicto motu proprio iuuari.Pe.de Anch.in conſi.clxxxviij.ver.& confirmatur hoc maximè.

35 Limita prædictam concluſionem,niſi falſitas conſiſteret in modico, ita quod Princeps omninò fuiſſet conceſſurus,Pe.de Anch.in conſilio cxxxviij.

36 Octauò Infertur,ꝙ per clauſulam motu proprio,non tolluntur ſtatuta,de quibus non eſt facta mentio in conceſſione,Imol.in c.cõſtitutus. ver.per prædicta.vbi etiam Feli.ver.obſtat ij.de reſcri.Dom.in c.ſi cui. ver.& licèt motu proprio.de præb.in vj.Fel.in c.cùm olim.de re iud.Ripa in c.ad aures.nu.32.de reſcrip.

Contrarium videtur ſentire Pe.de Anch.in conſ.xx.vbi loquitur in ſtatuto adiecto in fundatione eccleſiæ per patronum,& videtur ſentire contrarium in alio ſtatuto eccleſiæ,vt ibi per eum.dum reſpondet ad doctrinam Ioann.Andr.& idem ſimiliter loquitur Ancha. in conſilio ccclxiiij.

37 Nonò Infertur,vt non valeat conceſſio motu proprio facta de beneficio curato,nulla facta mentione curæ.c.cùm in illis.de præb.& ita voluit Abb.in c.ad aures.& ibi Ripa,ver.iiij.adde.de reſcr.Fran.in c.ſi motu proprio.in fi.de præben.in vj.Rota in nou.deci.cxj.& in antiq.deci. ccccxlv.Alex.in conſi.ccxv.in prin.volu.vij.Fel.in c.cauſam,quæ.el ſecundo,verſi. pro quo vide.de teſtibus.Ioan.de Sylua in tract.de benefi. in tertia parte,quæſt.xij.Staphil.de literis grat.& iuſt.Rebuff.ſuper concord.in titu.de forma mand.Apoſtol.in vltimo effectu.verſicu.v.non tollit.

Contrarium videtur probare tex.in clemen.ſi Romanus Pontifex. de præbend.Fel.in c.ad aures.eodem titulo,Soci.in conſilio cxv.volumine tertio.

38 Concorda has contrarias opi.nam ratione curæ non poteſt cõceſſio impugnari tanquam ſubreptitia,& ita procedat vltima opi.ſed tamen in hoc caſu iſta conceſſio non operatur diſpenſationem, & ita intelligatur prima opi.Bonif.in clem.ſi Romanus.nu.30.& ſeq.de præb.Ripa in c.ad aures.de reſcrip.

39 Alio modo diſtinguit Staphil.de literis grat.& iuſti.vbi tenet hanc conceſſionem operari quo ad curam ſi fuerit facta ex certa ſcientia,ſecus ſi non ex certa ſcientia.

40 Decimò Infertur,vt per iſtam clauſulam non tollantur defectus cõcernentes perſonam prouiſi, Rota in nou.deci.cxij.& in antiqui.deci. ccccxlv.Lap.alleg.xij.in fi.& eſt gloſ.in c.ſi motu proprio,in verbo,ob hoc.de præb.in vj.in cle.ſi Romanus,in verbo,validam.eo.tit.vbi Car. in ver.oppono ad hoc.Pet.de Anch.conſi.xx. Do.in conſi.ciiij.in prin. Imol.in l.quidam conſulebant.ver.& ſimiliter.ff.de re iudi.Io.de Ana. in c.fraternitatis.verſi.& ideò dixit.de ſchiſmat.Alexan. conſi.ccxv.in prin.volu.vij.Iaſ.in l.ſi quis quenquam.in fi.prin.ff.ſi quis cautio.Fel.in c.cauſam,quæ.el ſecundo.verſi.v.not.de teſt.Staphil.de literis grat.& iuſt.Rebuff.ſuper concor.in titu.de forma mand.Apoſtol.in vltimo effectu.ver.vij.non tollit.& verſi.x.non inducit.Pariſ. conſi.j. nume. 79. volum.j.

41 Contrarium,ꝙ tollat defectus perſonæ prouenientes de iure poſitiuo,voluit Ro.conſi.cccxxvij.ver.primum, quia.Ang.in auth.quod eis. C.de nupt.

42 Concorda has contrarias opiniones,nam ſi Princeps habuit plenã notitiam de tali defectu,tũc videatur inducta diſpenſatio ſuper tali macula,vel defectu,& non aliàs.Iſta fuit concordia Bal.in l.fi.C.de crim.ſacril.& Alex.in l.quidam conſulebant.nu.13.ff.de re iudi.& Dec.in l.iij. nu.5.ff.quod quiſque iuris.

43 Alij voluerunt,ꝙ ratione dictorum defectuum conceſſio non poſſit reddi ſubreptitia,non tamen quod per dictam clauſulam ſit inducta diſpẽſatio.Do.in d.c.ſi motu proprio.ver.ſed an clauſula motus proprij. & ver.eſt ergo intentio gl.& ibi Io.And.ver.in gl.ij.& ibi Fran.ver.in eadem gl.vbi declarat.Rota in nouis.deci.cxij. Bonifa.in cle.ſi Romanus.num.30.cum pluribus ſeq.de præb.Dec.in c.ad aures.vbi Ripa. de reſcript.

Ex iſta concluſione ſuperius firmata,vt iſta clauſula non tollat defectus ad perſonam prouiſi pertinentes,

44 Primò Infertur,vt per iſtam clauſulam non tollatur defectus irregularitatis,Rota in nou.deci.cxij.& in antiq.deci.ccccxlv.Fran.in c.ſi motu proprio.ver.in eadem gl.de præb.in vj.Staphil.de lit.grat.& iuſt.Rebuff.in concor.in tit.de forma mandati Apoſtol.in vltimo effectu.ver. vj.non inducit.

45 Secundò Infertur,vt iſta clauſula nō tollat vitium illegitimitatis.gl.& ibi Io.And.in d.c.ſi motu proprio.in verbo,ob hoc.& ibi Dom.ver.eſt ergo.& Fran.ver.in ead.glo.de præb.in vj.Rota in nou.deci.cxij.& in antiquis deci.ccccxl.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

46 Tertiò Infertur,vt non tollat etiam defectum ætatis,gl.in c.ſi Motu proprio.in verbo,ob hoc.& ibi Dom.ver.eſt ergo.Pe.de Ancha.conſi.xx.& conſi.ccclxiiij.Rota in nou.deci.cxij.Staphil.de lit.gra.& iuſt.Rebuff.ſuper concor.in tit.de form.mand.Apoſtolici.in vlti.effectu.verſi.non tamen ſuffiicit.

47 Amplia,vt procedat etiamſi quis reperiretur habilis tempore vacationis beneficij,vt no.Fran.in c.ſi eo tempore.de reſcript.in vj.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

Contra iſtam ampliationem tenuit Dom.in d.c.ſi eo tempore.verſi,ego crederem.Abb.in c,dilectus filius.verſi.ex hac concordia.de præb,Roma.conſi.cccxxvij.Fel.in c.eam te.de reſcrip.

48 Quartò Infertur,vt non tollat incompatibilitatem beneficiorum,glo.in c.fi.in gl.fi.de offi.leg.in vj.& ibi Domi,glo,in clem.ſi Rom.Pontifex.in verbo,validam.vbi Bonif.nu.30.& ſeq.de præb.Rota in nou.deci.cxij.& in antiq.deci.ccccxlv,Card.conſi.cxvij.Ripa in c.ad aures.de reſcrip.Pariſ.conſi.lxxiiij.vol.iiij.

49 Quintò Infertur,vt non tollat etiam defectum bigamiæ, Io.And.in c.ſi Motu proprio.poſt gl.ibi.& ibi etiam Dom.de præb.in vj.

50 Sextò Infertur,vt non tollat defectum circa principalitatem beneficij,de qua non eſt facta mentio,Rota in antiq.deci.ccccxlv.Alex.conſ.ccxv.vol.vij,Staphil.de lit.grat.& iuſt.

51 Septimò Infertur,vt non tollat etiam defectum circa vitium corporis,vt per gl.in d.c.ſi motu proprio.& ibi Domi.de præb.in vj.

52 Octauò Infertur,vt iſta clauſula non tollat defectum ordinis.Pet.de Anch.conſi.xx.& conſi.ccclxiiij.Staphil.de lit.grat.& iuſt.Rebuf.in cō cord.in titu.de form.mand.Apoſtol,in vltimo effectu.verſi.non tamen ſufficit.

53 Limita omnes prædictos caſus,niſi prouiſio facta patienti defectus,facta fuerit non ſolum cum clauſula,motu proprio,ſed etiam cum clauſula,ex certa ſcientia.Bonifa.in cle.ſi Roman.Pontifex.nu.50.de præb.

54 Vltimo generaliter infertur,quod iſta clauſula non tollit qualitates intrinſecas,Abb.in c.ad aures.nu.5.de reſcr. Vitalin.in tract.clauſularum.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

55 XI.Infertur ex prædicta ſecunda limit.nam ſi dicta clauſula non tollit defectum intentionis,ſequitur vt non comprehendat etiam non veriſimilia,Rota in nouis deciſ.ccccl xxxix.Pariſ.in conſi.j.nu.80.vol.j.& conſi.iiij.nu.34.vol.ij.& conſi.lxxiiij.nu. 42.vol.iiij.

56 XII.Infertur,vt iſta clauſula non comprehendat inconſueta,Bal.in l.fideicom.§.ſi ſeruo.ff.de leg.j.Prob.in addit.ad Io.Mon.in d.c.ſi motu proprio.Fel.in c.in noſtra.in vltimo corollario.de reſcr.& in c.cùm eccleſiaſticæ.de excep.Io.de Syl.in tract.de benefi.in iij.parte.q.xj.in xxij.qualitate.

57 XIII.Infertur,vt non comprehendantur incognita,Bal.in l.fi.C.de crim.ſacrileg.Felin.in capi.cauſam,quæ.el ſecundo,verſicu.v.nota. de teſtibus.

58 Secundus Eſt principalis effectus clauſulæ,motu proprio,vt habeat vim clauſulæ non obſtante,vt not.Bal.in l.omnes.vbi etiam Ang.C.de quadri.præſcrip.Io.And.in c.j.ver.quinta opin.de exceſ.prælat.libr.vj.Soc.conſi.cxvij.in fi.vol.iij.Claud.in l.ſi quis iniquū.ver.v.habet vim.ff.quod quiſque iur.licèt non plenè firmet.Curt.Sen. conſi.lxvj.nu.65.Ruin.conſi.xxj.vol.v.

Contrarium ſentit Do.in c.j.ver.ſed non eſt ſic.de fil.preſby.in vj.Abb.in c.nonnulli.ver.circa quartum.vbi Fel.ver.fallit iij.de reſcr.Rebuff.in concor.ſub rub.de for.mand.Apoſt.in xv.effectu.Rui.in conſi.cix,nu.5.vol.iij.qui hanc dicit communem opin.

59 Tenendo hanc vltimam opin.tanquam magis communem declara,quia clauſula motus proprij,ſi eſt coniuncta cum clauſula generali nō obſtante,habet vim clauſulæ derogatoriæ,Pau.de Ca.conſi.ccclvij.nu.5.vol.j.Card.in conſ.xvj.in fi.Mil.in verbo,gratia motu proprio.Fran.in c.j.ver.ſed ſi impetratio reſcripti.vbi Do.ver.quinta opin.de except.in vj.Ro.conſi.cccxxvij.ver.ij.reſpondeo.Cor.conſi.lxvij. ver.accedat etiam.vol.iij.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c.ſi motu proprio.de præb.in vj.Do.in c.ei cui.ver.cum ergo per has clauſulas.& verſi.ij. verò caſu.eo tit.Claud.in l.ſi quis iniquum.verſi.iiij.operatur.ff.ꝙ quiſque iur.Dec.in l.certum.ff.ſi cer.pe.& conſi.clxv.Fel.in c.cōſtitutus.ver. limita iiij.de reſcri.Caſſad.deci.iiij.nu.3.de conceſ.præb.Ripa in vj.reſpon.in ij.lib.ver.ſed iſte non eſt caſus noſter.Gom.in c.j.nu.198.de conſt.in vj.Rebuff.in concor.in rubr.de for.mand.Apoſtolici.in xix.& xxiij.effectu,Rui.conſi.clxiij.nu.21.vol.v.

Contrarium in hoc vltimo tenet Do.in c.j.poſt Imo.ibi.& ibi Fran.de fil.preſb.in vj.Do.in c.quamuis.& ibi Fran.ver.quid tamen.de reſcr.in vj.Æneas de Falc.in tract.reſeruat.Rui.conſi.ccxxviij.vol.j.

60 Concordia ſumitur ex dictis Do.& Fran.in d.c.j.de fil.preſb.in locis proximè allegatis,qui tenent,ꝙ per has duas clauſulas ſimul iūctas derogetur ſtatutis eccleſiæ,non autem derogetur iuri communi,& ita voluit Fran.in c.ei cui.verſi.quid autem ſi cum clauſula.de præb.in vj.vbi licèt dicat Imol.& Do.ibi contrarium ſentire,tamen hoc mihi non videtur verum,quia Domi.expreſsè ſentit hanc concluſionem.

61 Tertius Eſt effectus huius clauſulæ,quia reddit gratiam fauorabilē,Io.And.in c.cùm in cunctis.ver.ſecus ſi princeps.vbi Hoſt.ver.etſi priuilegium.de elec.Aret.in c.cauſam,quæ.vbi Fel.ver.iiij.not.& verſi.ij.operabitur.de teſt.Anch.conſi.cxxxviij,ver.poſtremò.Card.in cle.j.in j.not.de rer.permu.quem refert,& ſequitur Fel.in c.cauſam, quæ.verſi.Idem limita.de reſcri.Ægid.deci.dccxlvj.Anch.conſi.ccxcv.Mil.in verbo,gratia motu proprio.Dec.in conſi.cccxlj,nu.5.& in l.iij.nu.4.ff.ꝙ quiſque iuris.Rebuff.in concor,ſub rub.de forma mand.Apoſtolici,in primo effectu.

62 Amplia iſtam concluſionem procedere etiam in diſpenſatione,Ant.de Bu.in d.c.cùm in cunctis.ver.nota hic.& ibi Abb.in §.cum inferiora.ver.nota primo hoc dictum,Rebuff.in loco proximè allegato,in quarto effectu.

63 Et propterea dicimus hoc eſſe beneficium principis.Io.And.in c.duobus.ver.ſed quæro.& ibi Dom.verſicu.ſed pone.de reſcrip.in vj.Domi.in conſi.ciiij.ver.item pro eo facit.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſ.& ideò dicunt.

64 Igitur non immeritò latiſſima interpretatio erit facienda.c.ſi pluribus.de præb.in vj.vbi Fran.in ij.no,Io.And.in c.duobus.verſi.ſed quæro.vbi Do.ver.ſed pone.de reſcrip.in vj.Imol.in cle.vnica.in ij.not.de rer.permu.Bonifa.in cle.ſi Romanus.num.36.de præb.Staphil.in loco proximè allegato.

65 Limita in reſeruatione,quæ quamuis ſit facta motu proprio,nihilominus remanet odioſa.Æneas de Falco.in tract.reſeruat.

66 Quartus Eſt effectus,quia ſtante motu proprio,non habet locum titulus,quod quiſque iur.per tex.in l.iij.ff.quod quiſque iur.Bar.in l.fi.§.donec,in fi.C.de iure delib.glo.in auth.quas actiones,in glo.ij.ver.nec obſtat.C.de ſacroſ.eccl.glo.in l.j.§.ſi quis.in verbo,decernetur.ff.quod quiſque iur.gl.fi.in fi.in c.ij.de mut.petit.Bal.in l.quod fauore.in ij.oppoſ.C.de leg.& in l.j.ver.alij aſſignant aliam rationem.C.de ſacroſ.eccle.Abb.in c.fi.ver.tu vide.de vita,& honeſt.cleri.& in c.j.verſi.nam ſi lex.de reſti.in inte,Roma.conſi.cccxxvij.ver.iij.quia.Fel.in c,ij.de mut.peti.Dec.in l.iij.ff.ꝙ quiſque iur.Sarn.in reg.de annali.q.x.nu.3.Rebuf.in loco ſuperius alleg.in xxvij.effectu.

Contrarium Staphil.de lit.grat.& iuſt.

67 Limita primam opi.quando priuilegium impetratum motu proprio reſpiceret ordinatoria iudicij,vel illius proceſſum.Bar.in l.fi.ver.reaſſumo ergo breuiter.C.de fruct.& lit.exp.Roma.in ſing.ccclxxix. Iaſ.in l.iij.in prin.ff.ꝙ quiſque iur.Fel.in c.ij.de mut.petit.

Contrarium,ꝙ idem ſit in ordinatoriis,ponit Fel.in rub.de reſcrip.ver.quæ omnia.Claud.in l.iij.in prin.ff.quod quiſque iur.

68 Secundò Limita,niſi priuilegium motu proprio,conceſſum ſit in materia,quæ per viam correlatiui,vel neceſſariæ conſequentiæ alteri parificetur,Fel.in c.ij.ver.limita ij.de mut.petit.

69 Quintus Eſt effectus dictæ clauſulæ,quia tollit diligentiam proceſſus. Ita Io.And.in c.duobus.ver.ſed quæro.vbi Domi.ver.ſed pone.vbi Franc.in verſi.ij.quærit.de reſcrip.in vj.Roma.in conſi.cccxxvij.verſic.iiij.videmus.Bonifa.in clem.ſi Romanus.num.38.de præb.Soc.in conſi.lxvij.nume.7.volum.iij.gloſſ.in regu.Cancel. xv.Staphil.de lit. grat.& iuſti.

70 Declara,quia non propterea tollit poſſeſſionem quando duo ſunt in data pares,& vnus habet clauſulam motu proprio,Bonif.in cle.ſi Romanus.nu.29.de præb.

71 Sextus Eſt effectus,quia dicta clauſula operatur circa omnes qualitates extrinſecas.Rota in nou.deci.cxj.

72 Septimus Eſt effectus,quia motus proprius ampliat gratiam.Lap.alleg.vij.in fi.ver.imò operatur aliud,Dom.in conſi.ciiij.ver.item pro eo facit.Fel.in c.ad aures.ver.quintus caſus.de reſcrip.Gom.in c.j.nu.199.de conſti. lib.vj.vbi tenet,ꝙ etiam extendatur vltra præſumptam mentem concedentis.

Contrarium tenet gl.in cle.ij.in verbo,dilectus.de præb.Dom.in c.ſi plurib.in iij.no.de præb.in vj.Card.in cle.j.§.cæterum.in vij.q.de cōceſ.præb.& conſi.xcvj.ver.& eſt ratio.Rota in antiq.deci.ccccxlv.Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.ver.ad idem vide.de teſtib.Rebuff.in concord.in rub.de for.mand.Apoſtolici,in vltimo effectu,ver.xij.non ampliat.Rui.cōſi.ccxxvj.nu.11.vol.ij.

73 Concorda has contrarias opi.vt ita demum clauſula motus proprij,non ampliet gratiam,quando eſt contra præſumptam mentem concedentis.ita Card.in conſi.xcvj.Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.de teſtib.

74 Et propterea dicitur,vt iſta clauſula ampliet in iis,quæ ſunt expreſſa,non autem in iis,quæ non ſunt expreſſa,Dom.in c.ſi plurib.in iij.no.vbi Fran.ver.vel poteſt dici tertio,de præb.in vj.Fel.in c.ad aures.verſ.quintus caſus.de reſcr.Rebuff.in concor.in rub.de forma mand.Apoſtolici.in vlti.effectu.ver.xij.non ampliat.Rui.cōſi.ccxxvj.nu.11.vol.ij.

75 Alio modo concordari poſſunt iſtę opi.quia clauſula motus proprij,ampliat gratiam in iis,quæ non ſunt contra ius commune, ſecus verò in iis,quæ ſunt contra ius commune,vt dicit Fran.in d.c.ſi plurib.verſi.vel ſecundò poteſt dici.de præb.in vj.

Tertia Concordia ſumitur,nam Motus proprius ampliat gratiam in
76 caſibus in iure expreſſis,non autem in aliis,Fran.in d.c.ſi pluribus,ver.
vel dic iiij.
Octauus eſt Effectus,quia clauſula Motu proprij facit,vt gratia ope
77 retur in pinguiori beneficio,c.ſi pluribus de præb.in vj.Roma.in conſi.
cccxxvij.ver.vj.quia videmus.Bonif.in cle.ſi Roma. Pont.nume.36. de
præb.Rebuff.in concor.in loco ſuperius citato,in xij.effectu.Staphi. de
litteris grat.& iuſt.ver.vj.ſimilis.
Nonus Effectus eſt,quia per clauſulam iſtam reuocatur proceſſus fa
78 ctus in vim primatum litterarum etiam ante notitiam,Inn.in c.cùm cõ
tingat.ver.& hoc intelligo.de reſcrip.Imo.in c.cæterum.ver.ſi verò re
uocatio.vbi Dec.nu.7.de reſcrip.Abb.in c.cùm M.Ferrarien.verſi.hæc
dicta.poſt Ant.de Bu.ibi,ver.puto quod ſi Papa,de conſt.Dom.in con-
ſi.xlvij.ver.nam quando Papa.Fran.in c.vt noſtrum.ver.aliquando &
ſecundo,de app.Soc.in conſi.cxvij.vo.iij.Fel.in c.cauſam,quę.el ij.ver.
viij.not.de teſt.
Rebuff.qui hanc dicit communem opin.in repet.l.quod iuſſit.in ij.
not.numero 90.ff.de re iudic.& in concord.in loco ſuprà allegato in
xix.effectu.
Contrarium,q͏̄ non reuocetur proceſſus, niſi poſtquam ad notitiã
peruenit,licèt ſufficiat qualiſcunque notitia,etiamſi ſecundę literę Mo
tu proprio emanauerint,tenet Inn.in c.j.ver.idem videtur ſi expreſsè.
de conceſ.præb .in vj.Anto.de Bu.in c.cæterũ.ver.ſed in hoc.& ibi Feli.
ver.prima reſtrictio.de reſcrip.Dom.in c.j.§.ex parte verò.verſi.primo
caſu.& ibi Fran.verſi.aliquando in ſecundis literis.de conceſ.præb.in
vj.apoſtil.ad deci.Tholoſ.ccccclxxx.
Sed in hoc omnes videntur conuenire, vt non requiratur reſcripti
79 præſentatio.Fel.in d.c.cæterum.de reſcrip.Claud.in l.ſi quis iniquum.
ff.quòd quiſque iuris.Rebuff.in concord.in rubri.de for.mand. Apoſt.
in xxij.effectu.
80 Concorda has opi.vt prima procedat in expreſſa reuocatione,& in
tacita procedat ij.Dec.in c.cùm M.Ferrarien.de conſt.
81 Decimus Effectus eſt,quia in gratia Motu proprio cõceſſa,valor Be-
neficij non eſt exprimendus,Pe.de Anch.in conſi.cxxxviij.& conſi.cc-
xcv.Rota in nou.deci.ccxcij.quæ videtur iſtud affirmare ex tenore Re-
gulæ Cancel.quæ expreſsè excipit cõceſſionem factam Motu proprio.
Fel.in c.ad aures.ver.iiij.concluſio.& ibi Dec.nu.11.& etiam Ripa,nu.
83.de reſcri.Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.ver.ij.noto.de teſti.& in c.fi.ver.
ſed vltra omnes.de præſump.Ioann.de Syl.in tracta.de beneficio.in iij.
par.q.xij.in v.caſu.Claud.in l.iij.ver.item operatur & ij.quod quiſque
iuris.Rebuff.in concord.in loco aliàs allegato in xiiij.effectu.& in xiij.
effectu.
Contrarium tenet Abb.in c.ad aures.nu.5.& ibi etiam Barb.nu.38.de
reſcript.
82 XI.Effectus eſt,nam ſtante clauſula Motu proprio non præſumitur
facta conceſſio propter importunitatem,Bal.in l.quod fauore.in ij.op-
poſi.C.de leg.Abb.in c.accedentes.ver.ego aliter dicerem,de præſcri.
Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.ver.xiij.not.de teſt.Sarn.in regula,de annali.
q.x.nu.3.Rebuff.in concor.in loco ſupra dicto.in xvij.effectu.Rui.con
ſi.cxlviij.vol.iiij.
83 XII.Eſt effectus,nam ſtante tali clauſula præſumitur concedẽs vſus
plenitudine poteſtatis,Ant.de Bu.in c.conſtitutus.ver.non obſtat quòd
no.de reſcrip.Fel.in d.c.cauſam,quæ.el ij.ver.iiij.no.de teſt.Dec.in l.iij.
ver.& paria ſunt.ff.q͏̄ quiſque iur.Rebuff.in concor.in loco ſuprà cita-
to.in xxxv.effectu.
84 XIII.Effectus eſt,quia non vitiatur gratia Motu proprio facta etiã
quòd concedens fuiſſet difficilius conceſſurus,ſi intellexiſſet,Fel.in ca.
cauſam,quæ.el ij.ver.vltimo conſidero.de teſtib.
85 XIIII.Eſt effectus,quia iſta clauſula operatur, vt collatio facta de
beneficio vacanti in curia non facta mentione,q͏̄ in curia vacauerit,va
let,licèt aliàs non valeret,Dom.in c.ij.ver.quæro quid.& ver.ſed quid
ſi Papa.& ibi Fran.ver.ij.quæritur an teneat.de præb.in vj.Soc.in con-
ſi.cxvij.vol.iij.Æneas de Falc.in tract.reſeruat.in xxxvj.effectu.
86 XV.Eſt effectus, nam iſta clauſula tollit vim decreti, & propterea
operatur in beneficio reſeruato,Cald.conſi.iij.in titu.de præb.Dom.in
c.ſtatutum.ver.quærit vltimo Lap.de præb.in vj.Soc.in conſi.cxvij.vo.
iij.& conſi.iij.volu.iij.Rebuff.in concord.in loco ſuprà dicto in xxj.&
xxv.effectu.
87 Contrarium in beneficio reſeruato in fauorem certæ perſonę in quo
collatio facta de tali beneficio,etiam Motu proprio non operatur,vt te
net Gemi.in c.poſtulaſti.de reſcr.refert,& ſequitur Fel. in c.in noſtra,
ver.& iſtis adde.de reſcr.Rota in nou.deci.cccclxxxix.
88 XVI.Effectus eſt,quia in Principe reſcribente Motu proprio præſu
mitur iuſta cauſa,vt diximus ſuprà in ij.lib.in iij.concluſ.in titu.de non
tol.iur.quæſ.in vj.limitatione.
89 XVII.Effectus eſt,nam ſtante iſta clauſula videntur probata ea om
nia quæ princeps aſſerit in ſuis literis,Dec.in l.iij.ff.q͏̄ quiſque iur.& cõ
ſi.cccxlj.nu.5.& de hoc plenè diximus in j.lib.in tit.de proba.in ij.con-
cluſ.in limitationibus ſecundæ par.illius concluſionis.
90 XVIII.Effectus eſt,quia per clauſulam Motu proprio, in facultate
conferendi quæcunque beneficia non venit facultas conferendi bene-
ficia in curia vacantia,Do.in c.ij.ver.ſed quid ſi Papa.& ibi Fran.in vlti
mo notab.& fuit de mente Pe.de Anch.ibi.ver.circa hoc etiam quærit
Lap.de præb.in vj.Æne.de Falco.in tract.reſeruat.
91 XIX.Effectus eſt,nam ſi Papa Motu proprio conferat præbendam
ſi vacat,ſatis eſt,q͏̄ vacet tempore collationis,vel receptionis,licèt non
vacaret tempore datæ,Io.And.in c.dilectus.el ij.ver.& ſi Papa.de pręb.
Staphil.de literis grat.& iuſt.ver.ſed quando Papa.
92 XX.Effectus eſt,quia impetranti cum clauſula Motu proprio in ter
minis clem.primæ de conceſſ.præb.non currit tempus à die notæ vaca-
tionis in loco,ſed tantum à die ſcientiæ,vt declarat Lap.in d.clem.j.de
conceſ.præb.quam ſequitur Soc.conſi.cxvij.vol.iij.
Contrarium tenet Card.in d.cle.j.§.cæterum,in vij.q.de conceſſ.
præbend.
93 XXI.Eſt effectus,quia clauſula Motu proprio habet vim ſpecialis
expreſſionis,vt no.Ange.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ff.ſi quis cautio.
Dec.in l.certum.ff.ſi cer.pe.
94 XXII.Effectus eſt,quia iuxta notata per Bar.in l.vniuerſi.C.de lega.
lib.x.ad hoc vt quis habeat excuſationem à muneribus propter officia
publica adminiſtrata,debent illa eſſe obtenta Motu proprio,non autẽ
per ſuffragia,Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.ver.iiij.generaliter.de teſtib.Re
buff.in concor.in loco ſuprà citato in xxxiiij.effectu.
95 XXIII.Effectus eſt,quia immunitas conceſſa alicui Motu proprio
operatur,vt alij non immunes ad onera illius teneantur,Abb.in c.acce
dentes.ver.ego aliter dicerem.vbi Fel.ver.iiij.concluſio.de pręſcr.Hoſt.
in c.ij.ver.priuilegia verò.& ibi Io.And.ver.priuilegia verò Imperato
rum.vbi etiam Abb.verſi.ſi autem talia priuilegia.de immu.eccl.Alex.
conſi.xxxiij.vol.iii.Bertr.conſi.clxxxj.nu.7.vol.iij.in nouis.
96 XXIIII.Effectus eſt,nam prohibitus ſub pœna certum officiũ exer
cere,non incurrit pœnam is,qui illud Motu proprio conſequitur,Io.de
Ana.in c.cùm ſit.ver.quod autem ſi fuit.de Iudæis.quod intelligit Fel.in
c.cauſam,quæ.el ij.de teſt.quando Princeps ſciebat conditionem illius.
Dec.in l.iij.ver.& pœna quæ imponitur.ff.q͏̄ quiſque iur.Rebuff.in cõ
cor.in loco aliàs citato in xxiiij.effectu.
97 XXV.Effectus eſt,quia aſtrictus cohorti,non poteſt ad aliam mili-
tiam tranſire etiam ex reſcripto principis Motu proprio emanato.l.fin.
C.de cohortal.lib.xij.& ibi Bar.& omnes alij ponunt.Corſet.in ſing.in
verbo,priuilegium.Rebuff.in concor.in loco ſupradicto,in vltimo ef-
fectu.ver.vlti.non valet.
98 XXVI.Effectus eſt,nam quamuis iudex excommunicatum ad par-
tis inſtantiam abſoluere non poſſit, niſi parte citata,ſecus ſi ille Motu
proprio fuerit excommunicatus,gl.in c.excommunicatus.xj.q.iij.ſequi
tur Bal.in l.ſi pacto.C.de pact.
99 XXVII.Effectus eſt,nã ſtante identitate rationis,gratia Motu pro-
prio facta comprehenditur ſub diſpoſitione,etiam q͏̄ ſimpliciter diſpo
ſitio loquatur de gratia impetrata,Sarn.in regula,de impetr.per obitũ
famil.Card.q.j.Rui.conſi.cxxxiij.nu.1.vol.j.
100 Quod maximè verum eſt,ſi fuerit adiecta illa clauſula, quoquomo
do,vt per Rui.in d.conſi cliij.nu.2.vol.j.
101 Et idem eſt,quando Papa mãdat prouideri,quia intelligitur,ſiue mã
dat Motu proprio,ſiue non,Dom.in conſi.ciiij.ver.ſed dico.nam om-
ne quod conceditur à Principe contra ius commune priuilegium appel
latur,ſiue Motu proprio,ſiue ad partis poſtulationem cõcedatur,vt de-
clarat Rui.in d.conſi.cxxxiij.nu.4.vol.j.
102 Vltimus eſt effectus huius clauſulæ,nam dicta clauſula non opera-
tur,niſi fuerit ſcripta manu Principis,ita gl.fi.per illum tex.in c.ſi Mo-
tu proprio.de pręb.in vj.& ibi Do.& Fran.ſuper gl.fi.gl.in cle.ſi Roma
nus Pontifex.in gl.iiij.de præb.Rota in nouis.deci.cccxxxij.verſ.itẽ pro
hoc inducebatur.Ægid.deci.dccxlvj.ver.& poteſt reſponderi. Rota in
nouis.deci.cccclxxxix.Roma.conſi.ccccxxvij.ver.primum,quia indu-
cit.Albe.de Roſa.in l.j.nu.17.ff.quod quiſque iur.Iacobi.in l.iij.in prin.
in j.lect.ff.eo.tit.Fel.in c.cauſam,quæ.el iiij.ver.x.not.de teſti.& in c.cũ
inter.ver.imò q͏̄ etiam.vbi etiã Dec.nu.8.de excep.Ang.in l.omnes.C.
de quadri.præſcrip.Sarn.in reg.de an.q.x.Staphil.de literis grat.& iuſt.
Rebuff.in concor.in loco ſupradicto,in vltimo effectu. ver.xj.non præ
ſumuntur.Fel.in conſi.xxxj.nu.16.
103 Et ideò iſta clauſula teſtibus probari non poteſt.Dom.in d.c.ſi Mo
tu proprio.in gl.fi.Rot.in antiq.deci.cxxxj.& in nou.deci. cccxxxij.Ia-
cobi.in l.iij.in prin.in j.lect.ff.quod quiſque iur.
104 Et propterea ſi probaretur, quòd princeps feciſſet gratiam Motu
proprio,ſi tamen illa non eſſet ſcripta,illa clauſula nihil operaretur.gl.
fin.in dicto cap.ſi Motu proprio.de præben.in vj.Fel.in c.ſi quando.de
reſcript.
105 Declara,quia etiam iſta clauſula poterit per teſtes probari, quando
teſtes deponerent,q͏̄ viderunt prædictam clauſulam in literis, ſi poſt-
modum illa non appareat.Fran.in c.ſi Motu proprio.verſic.nec obſtat
glo.hic.
106 Amplia hanc concluſionem,vt etiã in gratia facta abſenti vel igno
ranti,ſit neceſſarium quòd clauſula Motu proprio,ſit ſcripta,Bal.in c.
cùm adeo.in fi.ver.ego puto,de reſcript.Domi.in d.c.ſi Motu proprio.
vb

vbi Fran.ver.in gl.fi.in fi.Fel.in c.ſi quando.ver.pro quo vide.de reſcri.& in c.cauſam,quæ.el ij.ver.x.not.de teſt.& in c.cùm inter.de excep.Rebuff.in concord.in loco ſuprà allegato in vltimo effectu.verſic.xj.non præſumuntur.

Contrarium Rota in nou.deci cccxxxij.

107 Tenendo primam opin.communem Amplia,nam idem eſt ſi probaretur gratiam eſſe factam ad inſtantiã partis,ſi tamen illa clauſula ſit in gratia ſcripta,gratia illa dicitur Motu proprio facta,& ſuum effectum operatur.gl.fi.in c.ſi Motu proprio,in additio.vbi Io.And.in finalibus verbis,& ibi etiam Prob.in addi.ad Io.Monach.in princ.Bald.in c.niſi.ver.pone in literis.de offi.dele.Card.conſi.cxlij.in fi.Fel.in c.ſi quando.de reſcrip.Cur.Sen.conſi.lxvj.nu.64.& ſeq.Dec.in l.iij.num.3.ff.quod quiſque iur.& in c.ex parte.nu.5.de reſcr.& cõſi.lj.nu.3.& conſi.cccxlj.nu.4.& in c.cùm M.Ferrarienſis.ver.ſed adde.de conſti.Sarn.in reg.de impetr.per ob.fam.Card.in j.q.in prin.Gram.conſi.ciui.xcix.& conſi.100.Bertr.conſi.ccij.nu.6.vol.j.in nouis.& conſi.cxcij.nu.1.vo.j.Rebuf.in pract.in titu.de clauſ.mandat.nu.21.

108 Limita hoc vltimum,ex mente Decij in c.cùm M.Ferrarien.ver.nõ obſtat dictum Sal.de conſtit.niſi Papa aliàs non conceſſiſſet, quia tali caſu gratia cenſeretur facta ad poſtulationem,licèt Papa in ſignatura dicat,Motu proprio.

Contrarium tamen tenet Sarn.in reg.de ann.q.x.nu.8.vbi improbat opin.Dec.

109 Primò Limita hanc concluſionem vltimi effectus, quia geminata conceſſio habet vim clauſulæ Motu proprio,Bal.in l.nec dãnoſa.verſi.ſed contra primum dictum.vbi Fulgo.ver.& ſic ſecundum.C.de prec.Imper.offe.Bal.in l.reſcripta.ver.idem videtur.C.eo.tit.Io.de Plat.in l.pen.ver.idem enim operatur.C.de peti.bon.ſublat.lib.x.Roman.in l.ſi verò.§.de viro.nu.56.ff.ſol.mat.Alex.in l.iij.in prin.ver.quod primo limita,& ibi Iacobin.in ij.lect.in prin.ff.quod quiſque iur.Iaſ.in l.cũ procurator.§.ſi dominus.ff.de noui ope.nun.& in auth.quas actiones.ver.illud etiam.C.de ſacroſ.eccl.vbi dicit nunquam vidiſſe contradicẽtem ad iſtud dictum.Gram.conſi.ciui.xcix.& conſi.100.Dec.in conſ.xxxiij.nu.2.& nu.6.Pariſ.conſi.ix.nu.21.vol.iij.

Contrarium tenet Iaſ.in l.nec damnoſa,circa fi.C.de prec.Impe.offer.Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.verſic.x.not.de teſtib.Dec.in l.iij.ff.quod quiſque iur.

110 Pro concordia dixerunt aliqui,vt limitatio procedat in omnibus aliis conceſſionibus,præterquam in beneficialibus, in quibus clauſula Motu proprio omninò debet eſſe ſcripta manu concedentis,nec ſufficiat geminatio,ita Fel.in d.c.cauſam,quæ.verſic.x.not.de teſt.& in c.ſi quando.de reſcrip.Dec.in l.iij.ff.quòd quiſque iur.

111 Tenendo tamen primam opin.eam Sublimita,vt procedat,quando ſecundum reſcriptum facit expreſſam mentionem de primo,aliàs geminatio non haberet iſtum effectum,ita ſingulariter limitat Bal.in l.ij.C.de peti.bon.ſublat.lib.x.verſi.item quid ſi Imperator.quem ſequitur Iaſ.in l.nec damnoſa.in fi.C.de prec.Imper.offer.

112 Secundò Limita,quando notorium eſt conceſſionem non potuiſſe fieri ad partis inſtantiam,vt quando omnibus eccleſiis eſſet facta conceſſio,ita ꝙ non eſt veriſimile,vt omnes ſupplicauerint,nam tunc conceſſio ſemper præſumitur facta Motu proprio,Bal.in auth.quas actiones.ver.vel aliter,vbi etiam Iaſ.ver.vltra Bart.C.de ſacroſ.eccle.Alex.in l.iij.verſi.Bald.etiam.vbi Iacobin.in ij.lect.ff.quod quiſque iur.Feli.in c.cauſam,quæ.el ij.ver.xj.no.de teſt.& in c.ſi quando.ver.datur alia.de reſcrip.

113 Tertiò Limita in cõceſſione facta ob remunerationem meritorum, quæ præſumitur Motu proprio facta,Alex.in l.iij.in prin.ver.ij.limita.& ibi Dec.verſi.ij.limitatur.& Iacobin.in ij.lectu.in princ.ff.quo quiſque iur,Iaſ.in l.ex hoc iure.ver.quartus notabilis effectus.ff.de iuſti.& iure.Fel.in c.cauſam,quæ.el ij.verſicu.xj.not.de teſt.Gramma.conſilio ciuil.100.

114 Et propterea omne quod fit Motu proprio,præſumitur factum ob meritum.Bal.in l.quod fauore.in ij.oppoſ.C.de leg.

115 Quartò Limita,vt concluſio nõ habeat locum in reſeruatione,quæ ſemper præſumitur Motu proprio facta,Æne.de Falc. in tract.reſerua.

116 Quintò Limita,nam ſi in eadem diſpoſitione,in qua Papa apponit clauſulam,Motu proprio,aſſerat ſe id facere ad partis inſtantiam,clauſula,Motus proprij etiam ſcripta manu Papæ nihil operatur,Rui.conſi.xlj.vol.j.

117 Amplia,vt hoc habeat locum etiam quando præcedit tantummodò poſtulatio partis,nam ſi poſtmodum ſubſequatur conceſſio etiam cum clauſula Motu proprio,illa clauſula nihil poteſt operari;Maria.Iun.cõſi.lxxvij.nu.98.vol.j.Pariſ.conſi.lxxix.nu.23.vol.iiij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Clauſula Decreti irritantis quid operetur.

QVANTA ſit vis & vtilitas clauſulæ decreti irritantis, & quos effectus pariat, ex infrà dicendis demonſtrabitur.

1 Pimus igitur effectus eſt,vt per clauſulam decreti irritãtis,ligentur etiam ignorantes.c.j.ver.adiiciebatur inſuper,de conceſ.præb.& c.quoddam.ver.prima enim collatio.de præb.in vj.& c.dudum.ver.& quòd decretum noſtrum.eo.titu.& c.ſi eo tempore,& ibi glo.in verbo,ignoranter.de elect.in vj.gl.in cle.j.in verbo,attentari.de conceſ.præb.glo.in c.ſi ſoli.in verbo,contra ipſam.de conceſſ.præben.in vj.& in c.tibi qui.§.quinimò.in gloſſ.in verbo,decretum.de reſcrip.Do.in c.ſi eo tempore,in ij.no.de elect.in vj.& in c.ſi apoſtolicæ.ver.ſed Archidiaconus hic.& in c.ſtatutum.ver.quærit vltimo.vbi Fran.ver.nec obſtat,& in c.quoddam.ver.gl.ſuper verbo,ignoranti.de præb.in vj.Archi.in c.j.ver.ſed ſecundum canones.xix.diſt.Card.in cle.j.in vj.no.de conceſ.præb.& in cle.j.in xviij.q.vbi Barba.nu.25.de elec.Anch.in c.tibi qui.ver.item not.& ibi Dom.in pen.not.de reſcri.in vj.Archid.in c.ſi Apoſtolicæ.ver.prior ſententia.de præb.in vj.Imol.in c.cognoſcentes.ver.& pro iſta parte.de conſti.& cle.j.verſi.quid de electione.de elect.Abb.in c.cæterum.ver.ego aliter ſoleo dicere.de reſcr.& in c.audiamus.nu.13.de reſti.ſpo.Præpoſ.in c.ſuper eo.in vltimo no.de app.Io.Monach.in c.tibi qui.nu.2.& ibi Prob.nu.1.de reſcrip.in vj.Fran.in c.dudum.in viij.not.& in c.quoddam.in j.not.de præb.in vj,& in c.ſi Apoſtolicæ.ver.an autem decretum.eo.tit.& in c.ad noſtrã.ver,nam aliquando fit reuocatio.de app.Fel.in c.cognoſcentes,ver.iiij.limita.& in c.cæterum.ver.ad idem quod not.& ibi Dec.ver.ij.principaliter.de reſcrip.Oldra.conſi.cccxix.in prin.Ant.de Bu.in conſi.xliij.ver.nunc reſpondeo ad primum dubium.Roma.conſi.cccl.ver,quo ad tertium.Alex.conſi.xcvij.ver.non obſtat.d.clauſula.volu.v.Soci.in conſi.cxij.ver.confirmari poteſt.vol.iij.Caſſado.deci.iij.nu.1.de decret.reſer.& deci.xij.nu.5.de Reg.Cancel.gl.prag.ſanctio.§.ſtatuit.ſuper verbo,cenſeatur.Gom.in tract.Mand.de prouid.nu.135.& ſequen.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſicu.hoc tamen intelligo.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.numero 93.ff.de re iudic.Bertrand.conſi.cxlij.num.4.volu.ij.in antiq.

2 Primò Amplia,etiamſi in decreto non ſit adiecta illa clauſula ſcienter,vel ignoranter,ſed tantum dictum fuerit,vt quicquid contra factũ fuerit,ſit irritum,vel inane:nam quãdo in decreto eſt appoſita illa clauſula ſcienter,vel,ignoranter, materia omni prorſus dubitatione caret propter illa verba expreſſa,gl.in c.ſi eo tempore.in verbo,ignoranter.de elect.in vj.& ſentit Anto.de Bu.in conſi.xliij.ibi maximè,quia.Imo.in cle.j.ver.not.bene.de elect.& in cle.j.ver.gl.attentari.de conceſ.præben.Lap.alleg.lxxxiiij.ver.ſed quid ſi epiſcopus.ibi præſertim in dicta form.Prob.in c.tibi qui.nu.3.de reſcrip.in vj.Fel.in c.cæterum.ver.neque fit differentia.de reſcrip.Æne.de Falc.in tract.reſeruat.

3 Secundò Amplia,nam tale decretum afficit ignorantes,nedum inferiores,ſed etiam executorem Apoſtolicum.Dom.in cap.quoddam.per illum tex.in iiij.not.& in fin.verbis.& ibi Fran.in ſecundo no.de præb.in vj.& ibi etiam Anch.in iij.no.Prob.in c.tibi qui.nu.2.& nu.5.de reſcrip.in vj.

4 Tertiò Amplia,quia decretum irritãs ligat etiam ipſum Papam. Do.in d.c.quoddam.in fi.& ibi Anch.in iij.not.& Fran.in j.not.de præb.in vj.Prob.in c.tibi qui.num.5.de reſcrip.in vj.glo.reg.Cancel.in Regula xxvij.ver.ex quo ſequitur.Rebuff.in concord.in rub.de firm.& irreuo.concor.ſtabil.in verbo,tertio notanda.Pariſ.conſi.xxxvij.ver.ij.quia ille.vol.iiij.

5 Quod intellige,& declara,vt per Do.in c.ſtatutum.verſi.quærit vltimo.de præb.in vj.vbi dicit,ꝙ interponens decretum poteſt venire contra illud,& actus valet,quando facit Motu proprio,vel ſi faciat ad inſtantiam partis,faciat ex certa ſcientia cum clauſula derogatoria ipſius decreti,Fran.in d.c.ſtatutum.ver.& vide hic.Prob.in c.tibi qui.ver.reliquum aliud habes.de reſcrip.in vj.Soc.in conſi.ccvij.ver.ſed quãdo prædicta ceſſarent.vol.iij.

6 Quartò Amplia,etiamſi in fauorem ignorantis fiat diſpoſitio: nam clauſula decreti irritantis ligat ignorantem diſponentem in fauorem ignorantis,tex.eſt in d.c.quoddam.& ibi Franc.no.per illum text.in ij.no.de præb.in vj.

7 Quintò Amplia,vt hoc procedat, ſiue decretum emanauerit Motu proprio,ſiue non,ſiue iuſtè, ſiue iniuſtè, ſiue cauſa cognita,ſiue cauſa non cognita,Abb.in c.cæterum.& ibi Fel.ver.ſecunda reſtrictio.& verſi.nona & vlti.reſtrictio.de reſcrip.Abb.in cap.audita.verſic.& in hoc articulo.de reſtitutio.ſpoliat.Prob.in capit.tibi qui.numero 17.de reſcript.in vj.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ſecundo not.numero 93.ff.de re iudic.

8 Primò Limita,quia reſpectu pœnæ decretũ irritans non ligat ignorantes,vt eſt tex.in c.ſi beneficia.& ibi Anch.in ij.no.de præb.in vj.glo.in verbo,ex tunc.in cle.nolentes.de hæret.Ioan.And.in c.tibi qui.& ibi Do.ver.vel dic & melius.& ibi Prob.nu.18.de reſ.in vj.Anto.de But.in c.cognoſcentes.ver.fallit ij.& ibi Imo.ver.fallit ij.de conſti.Imo.in cle.j.ver.quid de electione.vbi etiam Barba.nu.25.de elect.Do.in c.ſi Apoſtolicæ.ver.ſed hodie legati.de præb.in vj.& conſi.xxxiij.ver.nam qua ratione.Fel.in c.cognoſcentes.ver.iiij.limita.& in c.fi.verſi.facit ſingulare

la^re dictum.de conſti.& in c.j.ver.& dicit Io.And.vt lit.non conteſt.& in proœm.Decreta.in verbo,Gregorius,verſic.facit ſingulare dictum. Gom.in tract.Mandati de prouid.nu.137.Staphil.de literis grat.& iuſt. ver.Intelligo tamen.

9 Secundò Limita,nam concluſio non procedit in decreto inferioris à Papa,etiam ſi eſſet legatus Apoſtolicus,ita videtur ſentire gl.in c.ſi eo tempore.in verbo,ignoranter.de elect.in vj.Archid.in c.ſi Apoſtolicę, ver.ſed nunquid legati decretum.& ibi Fran.ver.an autem decretũ.de præb.in vj.Dom.in d.c.tibi qui.ver.ſed contra iſtud oppono.& in c.j.§. econtra,in fi.de conceſ.præb.Ang.in l.genero.ver.& quia nullus inferior.ff.de his,qui no.infam.Roma.in l.j.§.occiſorum.nu.6.& nu.16.ff. ad Sylla.Roma.in l.is poteſt.nu.5.ff.de acq.hered.

10 Qui Ang.& Roma.proximè allegati concludunt conſtitutione inferioris fieri non poſſe,quòd tempus currat ignoranti.

11 Et expreſsè ꝙ decretum legati non afficiat ignorantem,tenuit Anto. de Bu.in c.ij.ver.nota hunc effectum.& ibi Imo.nu.16.ver.& ibi etiam habetur.de in integ.reſti.Io.And.in c.ſi Apoſtolicæ,verſ.ſed dubitatur. de præb.in vj.Fran.in c.j.§.ex parte.de conceſ.præb.in vj.Collect.in ca. dilecta.nu.3.& nu.9.de præb.Prob.in c.tibi qui.nu.1.& ſeq.de reſcri.in vj.Barb.in cle.j.nu.28.& ſeq.de elect.Alex.conſi.xc.vol. vij.glo.pragm. ſanctio.ſub ti.de collect.in §.ſtatuit,in verbo,cenſeatur.Æne.de Falco. in tracta.reſeruat.Socin.in conſilio cxij.volum.iij.vbi hanc dicit communem opinionem.Caſſad.deci.iij.de decret.reſerua.Villadieg.in tracta.de legato in ix.quæſtion.primæ partis,verſiculo,ſed quæro,an decretum.

12 Contrarium tenet Card.in clem.j.in vj.not.vbi dicit ita communiter teneri,de conceſ.præb.& ibi Boniſ.nume.34.ver.conclude. Domi. in c.ſi Apoſtolicæ,ver.ſed eſt dubium.de præb.in vj.Lap.alle.xiiij.verſ. tertiò,ꝙ inhibitio.Collect.in c.eccleſia veſtra.nu.25.verſi.quid ſi legatus.de ſortileg.& cum hac opi.videtur tranſire Inn.in c.dilectus.verſic. aliis videtur,& forte melius,de iure patro.vbi remittendo ſe ad notata in c.Innotuit.de elect.videtur tenere,ꝙ valeat prouiſio ſecundi executoris ignorantis facultatem datam primo,quando decretũ irritans non fuit interpoſitum,ſentiens per hoc,quod ſi decretum per primum executorem fuiſſet interpoſitum,ꝙ prouiſio ſecundi etiam ignoranter facta contra decretum primi non valeret.Idem clarius tenuit Hoſt.verſi. aliis videtur.& ibi etiam Card.in j.oppoſ.Hoſt.in ſumm.in tit.de præb. §.& à quo,verſi.aut eſt mandatum.Io.And.in c.cùm dilectus.de iure patrona.& iſtam opi.ſentit glo.in c.j.in verbo,acceptare.de conceſ.præben.in vj.

13 Tertiò Limita, nam contrauentio facta ad decretum ignoranter,eſt excuſabilior,& propterea licèt de poſſeſſione capta contra decretum non ſit facienda mentio,tamen,quando eſt facta contra decretum ab ignorante,debet fieri mentio de tali poſſeſſione.Fel.in cap.in noſtra.in xxxvj.corollario,in fi.de reſcri.Dom.in c.tibi qui.ver.ſed contra iſtud oppono.de reſcri.in vj.

14 Quartò Limita,quia decretum non operatur, vt liget ignorantes, quando eſt ſuper incerto corpore beneficij,& non eſt adiectum tẽpus, Pet.de Anch.in c.j.ver.iij.not.de conceſ.præb.in vj.& in cap.dudum.in xj.not.vbi Dom.ver.not.ꝙ decretum.de præb.in vj.Rota in deci.Caſſa dori iij.nu.7.de præb.Bella.conſi.xxxiij.ver.quarta concluſio.Franc.in c.dudum.in viij.no.de præb.in vj.& in c.j.§.ex parte,ver.in glo.in verbo,certam.de conceſſ.præben.in vj.Soc.conſi.cxvij.verſi.aliquando,& ij.volum.iij.& conſilio xij.vol.iij.Belenzin.in tract.de charit. ſubſid.q. cxxij.nu.11.

15 Et idem eſt in reſeruatione,nam decretum appoſitum in ſpeciali reſeruatione de certo corpore beneficij inficit titulum, & poſſeſſionem, ſecus ſi fuerit appoſitum ſuper incerto beneficio,Bellame.conſi.xxxiiij. ver.ad ſecundum facit.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollario.de reſcri. Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.q.xj.in xx.qualitate.verſi. & ſi diceretur.

16 Et idem eſt quando Papa apponit manus ſuper certo,vel incerto beneficio,prout ita diſtinguit Anch.in c.ſi beneficia,ver.ſuper ij.de præb. in vj.Caſſad.deci.iij.nu.31.de præb.

17 Et idem in decreto adiecto in alternatiua epiſcopi,ſuper conferendis beneficiis.vt dicit Caſſad.deci.ij.de reſt.ſpolia.

18 Secundus Effectus eſt,quia vbi clauſula decreti eſt oppoſita in diſpoſitione,licèt diſpoſitio reſpiciat commodum partis,tamen pars non poteſt tali diſpoſitioni renunciare,ita tenet gl.in verbo,proceſſus,in c.diſpendia.de reſ.in vj.nam ille tex.qui irritat literas impetratas ad diuerſos iudices,habet locum etiam ſi pars conſentiat,& non opponat,& cũ illa gl.tranſit Arch.ibi.& Io.And.Io.de Fant.& Do.qui dicunt etiã hoc tenere Hoſt.& Maria.in c.j.de mut.petit.Ang.in auth.& conſequenter. in fi.C.de ſent.& interloc.om.iud.pro qua opin.eſt tex.in c.dilecto.ibi, niſi fortè,in fi.de præb.& ibi glo.in verbo,clauſula.& ibi Hoſt.Pet.de Anch.ver.vel ſecundo,& ibi etiam Io.And.in j.ſol.& ibi clarius Abb. in ver.in gl.ibi clauſula.& Anto.de Bu.in j.ſolu.& ibi Imol.in ij.ſol.Io. de Anan.in c.quia fruſtrà.de vſu.

Idem tenet Archi.Io.And.Do.& Philipp.Fran.in c.cùm de beneficio. de præb.in vj.Iaſ.in l.omnium.C.de teſta.Iaſo.in l.pacta quæ contra.C. de pact.& in l.inter cætera.ff.de libe.& poſth.& conſi.lxxxv.vol.iij.& in l.non dubium.ver.iſtud ſecundum.C.de legib.Ang. Aret.in §.tripli. nu.7.verſi.quæro an libellus.inſti.de actio.Barba.conſi.xxxvij.ver.& ſi quiſpiam diceret.volu.j.Corſet.in ſingu.in verbo,prohibitoria conſtitutio.

19 Prob.latè in c.tibi qui.nu.8.cum pluribus ſeq.de reſ.libr.vj. vbi allegat plures authores,in quibus dicitur,ꝙ conſtitutioni prohibitiuæ, vel annullatiuæ renunciari non poteſt.idem ſentit gl.in verbo, præſumãt. in fi.de offi.deleg.in vj.& ibi Dom.in verbo, conſeruatores autem.idẽ voluit Soc.in conſi.xxiiij.ver.& aduertendum.& conſi. xxxvij.verſicu. quinimò quando adiicitur.vol.j.

20 Claud.in tit.qui feud.dar.poſ.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.ver.iij.declaratio.de reſ.& in eod.c.ver.iiij.limita.& in c.cæterum.de reſ.vbi finaliter tenet iſtam partem contra Dom.ꝙ in reſcripto cum clauſula decreti non inſit conditio,ſi pars vtatur.Io.de Hanniba.in l.nemo poteſt.ff. de leg.j.& Fel.in c.cùm dilecta.de reſ.& in c.nonnulli.§.ſunt & alij.de reſcrip.& in c.cùm ex officij.de præſcrip.in c.fi.§.j.de offi.deleg.Alber. Brun.in tract.de for.in titu.quis poſſit dare,& tollere formam.Mant.in conſilio xxxviij.& hoc fuit de mente Rotæ in antiqui.deci.ccxciiij. & iſtud dicit eſſe commune dictum Caſſad.deci.xij.de reg.cancel.

21 Et pro iſta opi.facit,nam ſi ſtatuta cõfirmata fuerint per principem ſupremum cum clauſula decreti licèt facta ad vtilitatem ſtatuentium, tamen ipſi ſtatuentes ea non poſſunt reuocare,vt not.Abb.in d.c.dilecto.de præb.Iaſ.in l.poſthumo.C.de bo.poſ.contra tabu.Imol.in l.ex facto.ff.de vulg.& pupil.Io.de Ana.in c.quia fruſtrà.de vſur.Iaſ.in l.omnium.in fin.C.de teſt.Fel.in d.ca.cùm acceſſiſſent.ver.iij.declaratio. de conſtitut.

22 Et licèt in reſcripto inſit iſta conditio,ſi pars eo vtatur,vt infrà dicetur,tamen in ſtatuto vel conſtitutione iſta clauſula non ineſt,ita ꝙ pars non poteſt tali ſtatuto,vel conſtitutioni renunciare,ita Fel.in c.cùm ex officij.de reſ.ex mente Pet.de Anch.quem allegat in c.ſtatutum.in fi.de
23 reſ.in vj.& hoc voluit Aret.in l.nemo poteſt.& ibi Clau.ff.de leg.j.vbi tenet ꝙ in reſcriptis ad beneficia non poteſt pars renunciare decreto annullatiuo appoſito in ſui fauorem.

24 Et in forma inducta fauore priuato hanc eſſe cõmunem opi.vt eius ſolennitati non poſſint partes renunciare,voluit Io.Cro.in l.nemo poteſt.ver.ij.ex dictis Bar.ff.de leg.j.Bar.in l.ſi quando.§.& generaliter.C. de inoffi.teſt.Ant.de Bu.in c.ſi diligenti.de foro compet.Io.de Hannib. in l.nemo poteſt.ff.de leg.j.nu.436.& iſtud ſentit Fel.& Imol.in c.tuis, de teſtib.dum dicunt iuramentum in teſte non eſſe de forma ſubſtantiali,quaſi ꝙ ſi eſſet,non poſſet remitti.Aret.in d.c.tuis.Iaſ.in l.inter cætera.ff.de lib.& poſth.Lancel.Dec.in l.poſthumo.verſi.ſed profecto.C. de bo.poſ.contra tab.Rebuff.in l.quod iuſſit.in ij.not.nu.94.ff.de re iudi.Rui.conſi.xlvj.vol.v.

25 Contrariam verò partem,vt etiam diſpoſitioni habenti decretum irritans in fauorem partium poſſint partes renunciare,tenet gl.in verbo, committatur.in fi.in c.ſtatutum.de reſ.in vj.in §.cum verò.& ibi Dom. niſi corruptè habeatur Dom.ibi prout dicit Fel.in d.c.cæterum.de reſ. Dec.in l.poſthumo.de bo.poſſ.contra tabu.Gem.in conſi.cxxj.in fin.& conſi.cxlj.incip.Chriſti nomine pro parte, ꝙ gratia Iuonis.Gom.in §. item ſi quis poſtulante.inſt.de actio.Alb.Brun.in tract.de forma,in tit. quando aliquid cenſeatur traditum pro forma.Alex.in conſi.xcvj.vol. iiij.Cur.Iun.in l.poſthumo.ver.ij.dubitatio.idem Gomeſ.latè.in c.j.de reſ.in vj.Dec.in c.ij.in vltimo no.de teſt.Staphil.de literis grat.& iuſtit. Sarn.in regula,de trien.q.xlix,& q.lxj.Rebuff.in tracta.nomi.in xiiij.q. nu.82.ver.nec obſtat.Rota in antiq.deci.ccccxxij.vbi dicit, ꝙ clauſula decreti habet conditionem,ſi is,in cuius fauorem eſt appoſitum decretum,eo vtatur.& deci.dccccxxxiiij.Dec.in l.pacta quæ.C.de pact.& in c.cùm acceſſiſſent.de conſti.Maria.in c.ſi diligenti.in fi.de foro compe. Aret.in l.nemo poteſt.& ibi Claud.ff.de leg.j.Barb. conſi.xlij.num.34. volum.j.

26 Philip.Fran.in c.diſpendia.in prin.de reſ.in vj.& in c.vt noſtrum.de appel.vbi tenet,ꝙ etiam in reſcripto habente clauſulam annullatiuam ſubintelligatur conditio,ſi pars vtatur,ad cuius fauorem eſt appoſitum. Barb.in cle.j.nume.22.in fi.ver.adde,de electio.Caſſad.deci.xij.de reg. Cancel.num.7.vbi dicit ita communiter teneri.Sarn.in regu.de ann.q. iiij.nu.4.Fran.in c.ad noſtram.ver.aliquando & iiij.de appel.Inn.in c. j.ver.alij dicunt,& fortè melius.de conceſ.præb.in vj. Oldra.in conſilio ccvj.ver.& primò igitur.

Anch.in clem.j.verſic.ij.ſic.& ver.fateor enim.de conceſ.præbend. & ſentit iſtam partem Anch.in c.quoddam,ver.quando gratia.de præben.in vj.

27 Et in forma inducta fauore priuati,hoc voluit Alb.Brun.in tract.de for.in tit.quis poſſit dare,& tollere formam.Iaſ.in l.nemo poteſt.in j.lectu.ver.circa ſecundum.ff.de leg.j.Brun.in tit.quãdo cenſeatur aliquid traditum pro forma.Fel.in c.nouit.ver.ij.aduerte circa hoc.de iud.Bar. in l.j.§.ſi filius.ff.de leg.iij.Alex.in l.ſi quis poſthumos.in fi.ff.de libe.& poſth.Pau.de Ca.in l.inter cætera.ff.de lib.& poſth.& in l.j.in prin.ff.de lib.& poſth.Abb.in c.tuis.de teſt.Riminal.in l.teſtandi.C.de teſta.Guido Papæ in c.tuis.de teſt.Cur.Iun.in l.poſthumo.verſi.ij.dubitatio.C.de

bo.poſ.contra tabu.Dec.in c.ij.in vltimo no.de teſt.Fel.in c.j.de fide inſtrum.Rebuff.in concord.in rubrica,de collat.§.ſi quis verò.in verbo, ipſo iure nullæ.Ruin.conſilio lxxxix.volum.v.& in l.nemo poteſt.ff.de legat.j.

28 Et ꝙ in reſcripto ad beneficia etiam habente clauſulam decreti poſſit pars renunciare, & ſubintelligatur conditio, ſi pars vti velit,ponit poſt Io.Monach.Io.And.in c.ſtatutum.de præb.in vj.& ibi Domi.verſ. quærit vltimò.Lapus,& Philip.Fran.

Idem ſentit Card.in conſi.lxxj.qui ſentit, quod ideò non poſſit renunciari decreto in caſu illius tex.in c.ſtatutum,quia concernebat publicam vtilitatem.

29 Idem ſentit Io.Mon.& Io.And.in c.ſtatutum.de reſ.in vj.vbi per tex. in §.in nullo.in eod.c.in quo licèt in fi.c.apponatur decretum,tamẽ in §.in nullo,excipitur partium conſenſus expreſſus,vt no.ibi Io.Mon.& Io.And.qui dicunt ꝙ poteſt renunciari iuri communi,quando eſt inductum in fauorem partium,& tamen videntur hoc etiam velle,quando ius commune haberet clauſulam decreti,prout habetur in d.c.

Et idem tenet Domi.vt renunciare poſſit impetrans reſcripto cum clauſula decreti ad ſuam vtilitatem appoſiti,in capit.cæterum.de reſ.& in cap.j.§.ex parte.de conceſſ.præben.in vj.Aret.in l.nemo poteſt.

Ipſe tamen Aret.dicit hoc procedere in literis iuſtitiæ, ſecus verò in literis gratiæ.& ibi Claud.verſic.& dicit hoc eſſe verum.ff.de legatis primo.

30 Et pro iſta opi.facit,nam Hoſt.Io.And.in ij.ſolutione.& Pe.de Anch. in ij.ſolu.Anto.de Bu.in ij.ſolu.& Imol.in j.ſolu.in c.dilecto.de præb. dicunt,ꝙ ideò non poteſt renunciari decreto in caſu illius tex.quia decretum non reſpiciebat commodum canonicorum, ſed vtilitatem eccleſiæ,ergo ſi commodum canonicorum,potuiſſet renunciari.

31 Poſſet fortaſſe dici pro concordia,ꝙ aut quærimus,an decreto poſſit pars renunciare,antequam eo vtatur,& dicendum eſt,ꝙ ſic:quia decretum habet iſtam conditionem,ſi eo pars vti voluerit,& ita procedat ij. opi.& ita loquitur Rota in antiq.deci.ccccxxij.& Domi.in capit.cæterum.de reſ.& Ioan.Mona.Ioan.And.Domi.& Philipp.Franc.in capit. ſtatutum.de præbend.in vj.& Philipp. Franc.in capitu.vt noſtrum. de appellatio.

32 Aut quærimus an poſtquam decretum cœpit ligare, quia pars voluit eo vti,poſſit illi renunciare,& dicendum eſt,ꝙ non,& ita procedat prima opinio.

33 Nonnulli voluerunt diſtinguere,vt in conſtitutione decretum appoſitum faciat vt illi non poſſit renunciari,ſecus in decreto appoſito in reſcripto,ita Pe.de Anch.in c.ſtatutum.de præb.in vj.Io.de Syl.in ix.q.in iij.par.prin.& in xlviij.q.tertiæ par.Aret.in l.nemo poteſt.& ibi Claud. verſi.& dicit hoc eſſe verum.ff.de leg.j.& hæc erit prima limitatio primæ partis.

Contrarium Dec.in c.ij.in vltimo not.qui loquitur in conſtitutione de teſtib.

34 Secundò Limita,niſi alia conſtitutione caueatur ꝙ renunciari poſſit, ita declarat Corſet.in ſuis ſing.in verbo, prohibitoria conſtitutio.poſt Barb.in c.nonnulli.de reſ.

35 Tenendo aliam partem,ꝙ renunciari poſſit,Declara iſtud primo procedere,vbi iſta duo copulatiuè concurrunt,& ꝙ diſpoſitio reſpiciat priuatam partium vtilitatem tantum,& vt vtriuſque partis cõſenſus interueniat,ita Fel.in c.cùm dilecta.de reſcrip.

36 Secundò Limita,quia licèt poſſit renunciari,quo ad commodum,vel incommodum partis,tamen non poteſt renunciari,vt actus factus medio tempore valeat,ita declarat Philipp.Fran.in cap.ſtatutum.de præben.in vj.

37 Tertiò Limita,vt poſſit renunciari expreſsè,non tacite,Gomeſ.in d. c.j.nu.59.de reſ.in vj.

38 Circa iſtam quæſtionem vide omninò Rui.no.diſtinguentem conſ. clviij.per totum.vol.iiij.vbi pluribus modis diſtinguit.

39 Et not.nam licèt decreto quis vſus non fuerit,tamen ſi antequam appareat de non vſu,aliquid in contrarium factum fuerit,actus nõ tenet, Fel.in conſi.j.nu.7.

40 Tertius principalis effectus eſt,quia decretum irritans tollit conſuetudinem nedum in præteritum,ſed etiam in futurum,Do.in c.de beneficio.ver.no.bene.& ibi Arch.in ver.ſed pone.& ibi Io.And.in verbo, legitima.ver.ſi Papa.& Fran.ver.ex quibus no.de præb.in vj.Præpoſi. Alex.in c.in iſtis.§.leges.ver.noluit tamen Io.And.iiij.diſt.Barb.in cle. j.nu.23.de elect.Prob.in c.tibi qui.nu.7.de reſcri.in vj.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.ver.iiij.limita.de conſti.Roch.in c.fi.ſecundum paruam impreſſionem.ver.Amplia modo iſtam concluſionẽ,de conſuet.Rebuf.in concor.ſub rub.de fir.& irreuoc.concor.ſtab.in verbo, plus dicit.Ruin. conſi.xiij.nu.13.vol.ij.& conſi.cij.nu.11.volu.iij.Et de præterita conſuetudine voluit glo.in clem.fi.in verbo,decernimus.de rebus eccleſ.non alienan.

41 Et ideò,quando Princeps reprobat conſuetudinem, videtur nedum præteritam,ſed etiam futuram conſuetudinem reprobare,Afflict.ſuper Conſti.in prælud.in §.fi.nu.2.Rui.conſi.cij.ver.nec obſtat.vol.iij.& cõſi.xiij.vol.ij.Bertr.qui plures allegat.conſi.clvij.in nouis.

Contra principalem concluſionem tenuit Imol.quem refert,& ſequitur Dom.in cap.nullus.in fi.de electio.in vi.vbi etiam Fran.in verſiculo,in gloſſ.in verbo,irritum.Barbat.in rubrica clemen.de electiõn. in fine.

42 Tenendo primam opi.tanquam communem eam limita,vt non habeat locum in conſuetudine immemorabilis temporis, Rui. conſi.xiij. nu.30.vol.ij.

43 Secundò Limita,quando diſpoſitio,in qua decretum eſt adiectum, non eſſet moribus vtentium comprobata,& ſic nunquam vſu recepta. Alexan.conſi.cxxxij.vol.j.Roch.in c.fin.verſi.ego limitarem.de conſuetud.

Ruin.conſi.xiij.numer.27.volum.ij.qui hanc dicit communem opinionem.

Contrarium videntur tenere communiter Doct.qui,vt mox ſubiiciam,tenent conſtitutionem habentem decretum irritans ligare etiam ante illius publicationem.

44 Quartus Eſt effectus,quia ea eſt natura decreti,vt tollat etiam præſcriptionem.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.ver.iiij.limita.de conſti.Rebuff. in concord.in rubr.de firm.& irreuoc.concord.ſtab.in verſi.plus dicit. Prob.in cap.tibi qui.nume.7.verſi.iſtud tamen non obſtat.de reſcript. in ſexto.

45 Quintus Eſt effectus decreti irritantis,quia operatur,vt lex,ſiue conſtitutio,in qua eſt adiectum decretum,liget etiam ante illius publicationem, Ant.de Bu.in c.cognoſcentes.verſi.quod tempera eſſe verum, & ibi Imol.ver.fallit ij.de cõſt.qui dicunt hoc eſſe de mente Pau.de Eleaz. in procem.cle.& Lap.in cle.j.de elect.Henr.Boich in c.ij.de conſt.Fel. in c.cognoſcentes.in iiij limit.eo.tit.Barb.in cle.j.nu.25.& ſeq.de elec. Fran.in c.j.§.ex parte.in fi.de conceſ.præb.in vj.licèt nõ ſe firmet.Turr. Crem.in c.iiij.§.leges.ver.ad tertium.iiij.diſt.Brun.in tract.de conſt.in verbo,conſtitutio Papæ.Gom.in trac.Mandati de prouidendo.nu.135. & ſeq.Staphil.de literis grat.& iuſt.ver.hoc tamen intelligo.Sarnen.in procem.reg.q.ij.nu.14.

Contrarium voluit Card.in cle.j.in xviij.q.de elec.Ro.conſi.cccxxx. ver.quo ad tertium.Io.Crot.in l.omnes populi.nu.70.ff.de iuſt.& iur.& in c.ij.ver.iij.no.de cõſti.in vj.Card.Alex.in c.iiij.§.leges.ver.facit quod notat.iiij.diſtinct.Prob.in c.tibi qui.verſicu.& limitando ij.de reſcript. in ſexto.

46 Sextus Effectus eſt,quia decretum irritans adiectum conditionali diſpoſitioni etiam ipſum conditionale redditur, & ſuſpenditur eius effectus in euentum conditionis,tex.eſt in cle.j.in prin.& ibi glo.in verbo, per ordinariũ.& Card.in j.oppoſ.ver.ex hoc infertur.& in xv.q.ver.ſecus eſſet.& ibi Imol.in ij.no.& Anch.in v.no.de conceſ.præb.Collect. in c.dilectus.el j.nu.3.de præb.Roma.conſi.cccxxx.ver.ij.principaliter. Prob.in c.tibi qui.ver.item decretum,de reſcri.in vj.Rota in nou.deci. xcv.in j.Additio.Fel.in c.cæterum.ver.ſolutio fortè.& verſi.collationis gratia.vbi ampliat hoc procedere,ſiue conditio ſit expreſſa,ſiue ſit tacita.de reſcr.& in c.cognoſcentes.in iiij.limitat.de conſt.Fran.in c.j.§.ex parte.ver.in gl.in verbo,referri.de conceſ.præb.Soc.conſi.cxvij.ver.aliquando,& ij.& ver.aliquando,& iij.vol.iij.Alex.cõſi.xcvij.vo.v.Æne. de Falc.in tract.reſer.ver.ſunt tamen nõnulli caſus.Pariſ.conſi.lxxxij. nu.14.vol.iiij.Caſſad.deci.iij.nu.14.de præb.

47 Primò Amplia,etiamſi decretum adiectum in diſpoſitione conditionali habeat clauſulam ex nunc,prout ex tunc.gl.in cle.j.in verbo,ex tunc.& ibi Card.in j.oppoſ.& Anch.in v.no.& Imol.ver.& ex nunc.& Bonifa.nume.32.& ſequen.de conceſſ.præben.Rota in nou.deci.xcv. in prima Addit.Alexan.conſi.xcvij.ver.nec obſtat dicta clauſula.volu. v.Caſſad.deci.iij.nume.15.de præben.Pariſ.conſilio lxxxij.numero 17. volum.iiij.

48 Limita hoc vltimum quando dictum eſſet ex nunc,prout ex tunc,ac ſi à die datæ præſentium,&c.Bertran.conſilio cxlij.nume.4.volum.ij.in antiquis.

49 Secundò Amplia,nam nedum expreſſa conditio regulat vim ipſius decreti,ſed etiam conditio tacita, & ſubintellecta ex veriſimili mente diſponentis.Abb.in c.cùm acceſſiſſent.ver.aut confirmatio eſt facta.& ibi Anch.nu.4.& Fel.ver.hanc declarationem.de conſt.Hoſt.in c.dilecta.ver.vel dic,ꝙ vbi etiam.& ibi Io.And.ver.Hoſt.tamen.& ibi Imol. de appel.Fel.in c.cæterum.ver.decretum Apoſtolicum.de reſcr.Cardi. in cle.j.in xviij.q.ver.oppono.de elect.Roma.conſi.cccxxx.ver.ſed certè.Io.Crot.in l.omnes populi.nu.63.ver.vij.concluſio.ff.de iuſt.& iure. Dec.in c.cæterum.nu.6.de reſcrip.

50 Septimus Effectus eſt,quia decretum irritãs inficit titulum,& poſſeſſionem.Prob.in c.tibi qui.nu.18.de reſcri. in vj.Bertr.conſi.cxlij.nu.4. vol.ij.in antiq.cum aliis cumulatis per nos in titu.de reſt.ſpol.in v.concluſ.in v.lib.

Contrarium Rui.conſi.xxvij.vol.v.

51 Octauus Eſt effectus,nam decretum irritans tollit vires ſententiæ,& eius executionem impedit,Caſſad.deci.xij.nu.5.6.& 7.de regu.cancel. Sarn.in reg.de ann.q.v.

52 Nonus Eſt effectus,quia decretum irritans in gratia adiectum operatur etiam ante præſentationem literarum,prout probat tex.in cap.tibi

qui.

qui.§.quinimò.& ibi Do.& Fran.de reſcri.in vj.gl.in c.ſi ſoli.in verbo, contra ipſam.de conceſ.præb.in vj.

53 Et propterea per iſtud decretum reuocatur iudicis proceſſus etiã ante præſentatas literas reuocatorias,Inn.in c.j.verſi.alij dicunt.de conceſſ. præb.in vj.Hoſti.in c.audita.ver.item not.& ibi Io.And.ver.& hoc intellige.de reſti.ſpol.Abb.in c.cæterum.de reſcr.& in c.audita.verſ.& in hoc articulo.de reſt.ſpol.Dom.in c.j.§.ex parte.verſi.ſi verò.de conceſ. præben.in vj.Fran.in c.ad noſtram.verſi.nam aliquando fit.& verſicu. aliquando,& nono.de appel.Dec.in dicto c.cæterum.numero 6.de reſcript.

54 Decimus Effectus,quia decretum irritans nõ regulatur à natura principalis diſpoſitionis,cui cohæret,ſed ipſam principalem diſpoſitionem videtur immutare,ſecundùm Lap.in cle.j.vbi etiam Imol.de elect.Feli. in c.cognoſcentes.ver.iiij.limita.de conſti.licèt non ſe firmet.Gomes in tract.expectati.nu.136.

Contrarium voluit Imol.in cle.j.in ij.not.de conceſ.præb.Cardi.in cle.j.q.xviij.de elect.Roma.conſi.cccxxx.verſi.ſed certè.Rota in nouis deci.xcv.in j.Addit.Prob.in c.tibi qui.ver.& limitando.de reſcrip.in vj. Bertr.in conſi.ccxxiiij.nu.12.& ſeq.volu.iij.in antiq.Pariſ.conſi.lxxxij. nu.15.vol.iij.

55 Breuiter iſta concluſio pendet à veritate alterius cõcluſionis,de qua ſuprà diximus,an cõſtitutio,cui eſt adiectum decretum liget ante illius publicationem:ſi enim tenemus partem affirmatiuam, tunc etiam dicendum eſt,ꝙ decretum non reguletur à natura principalis diſpoſitionis,ſed illam immutet,prout dicunt Doct.allegati in j.parte iſtius concluſionis.ſi verò teneamus conſtitutionem,cui eſt adiectum decretum, non ligare niſi poſt duos menſes poſt illius publicationem,tunc dicendum eſt quòd decretum regulatur à natura principalis diſpoſitionis, prout tenent Doctor.proximè allegati in ſecunda parte huius concluſionis.

56 XI.Eſt effectus decreti,nam quicquid fit contra decretum,pro infecto habetur,Oldra.conſi.cccxix.ver.imò ſi prælatus.Abb.in c.dilectus. nu.14.de præb.Barba.in cle.j.nu.21.de elect.Prob.in c.tibi qui.nu.9.de reſcrip.in vj.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.verſic.iij.declaratio.de conſtitutio.Caſſad.deciſ.xij.nume.4.& ſequent.de regu.Cancel.Rebuff.in concord.ſub rubrica de firm.& irreuoc.concord.ſtabil.in verbo,tertio notanda.

57 Amplia,quia etiam dicitur nullũ ipſo iure,vt eſt tex.in c.pe.de præb. in vj.Bru.in trac.de form.in rub.quando aliquid cenſ.trad.pro forma. vbi plura cumulat.Rui.conſi.lxx.vol.v.

58 Et propterea ex iſta concluſione infertur, vt ſi Papa vel princeps in confirmatione ſtatutorum adiiciat clauſulam decreti irritantis,ſtatuẽtes non poſſunt dicta ſtatuta ſic confirmata reuocare,Abb.in c.dilecto. ver.in gl.in verbo huiuſmodi.vbi Anto.de Bu.ver.quandoque eſt certus numerus.& ibi Imol.nu.14.de præb.& expreſsè voluit Imol.in l.ex facto.ver.item adde.ff.de vulg.& pup.Prob.in c.tibi qui.ver.& redeundo.de reſcri.in vj.Fel.in c.cùm acceſſiſſent.verſi.iij.declaratio.de conſti.Io.Crot.in l.omnes populi.nume.62.verſi.quinta concluſio.ff.de iuſti.& iure.

Contrarium voluit Dec.in c.cùm acceſſiſſent.verſi.iij.concluſio.de conſtit.

59 Amplia iſtud dictum,quod nedum ſtatuentes ſtante confirmatione cum clauſula decreti irritantis nõ poſſunt reuocare ſtatuta,ſed nec etiã poſſunt illa interpretari,ſeu declarare.Imo.in l.ex facto.ver.item adde. ff.de vulg.& pup.Barba.in clem.j.nume.23.de elect.Prob.in c.tibi qui. nu.10.de reſcrip.in vj.Rebuff.in loco ſuprà citato.in verbo, tertiò notanda.

60 Secundò Infertur,vt collatio facta per ordinarium infrà mẽſem datum expectantibus,ſi expectans infrà menſem non acceptet,nõ valeat, Rota in antiq.deci.dccccxxxiiij.& in antiquio.Biſig.deci.xxiij.de præb. quam opinionem hodie Rotam tenere dicit Pet. And.Gamb.de tracta. delegat.lib.iij.q.iij.Card.in conſi.cv.per totum & conſi.ciiij.Collectar. in c.propoſuit.nu.12.de conceſ.præb.Rota in antiq.deciſ.ccccxxij.ver. ſed quid enim.Fel.in c.cum ex officij.ver.ix.& vltima.de præſcri. Caſſado.deciſ.j.de decreti reſer.Sarn.in regu.de trien.q.liij.nu.11.& in reg. de publi.q.xvij.num.17.Staphil.de lite.grat.& iuſt.verſi.& j.& verſi.verior tamen videtur.ibi dummodò ſequatur poſtea purificatio.Rebuff. in concord.in rubrica,de collat.§.ſi quis verò.verſiculo,& licèt Apoſtolici.

Contrariam partem tenuit Oldra.conſi.ccciiij.ver.illud etiam mirabiliter.Io.And.in c.ſi pauper clericus.ver.ſed quia hodie.de præb.in vj. Rota deci.xcv.in nouis.& deciſ.dl.in antiquio.Bella.deciſi.ccclx. Mil. in verbo,gratia facta in forma pauperum.Abb.in ca.cum ex officij.nu. 35.de præſcrip.Soc.in conſi.cxvij.vol.iij.Prob.in c.tibi qui.de reſcri.in vj.Io.de Syl.in tract.de benef.q.ix.in iij.par.Ferra.caut.xlv.nume.4.gl. pragma ſanctio.in tit.de collat.in §.ſi quis cuiuſcunque ſtatus,in verbo,irritum.Pariſ.conſi.lxxxij.nu.10.vol.iiij.

61 Anch.in c.ſtatutum.in fi.de præb.in vj.qui dicit collationem ordinarij conualeſcere,quando eſt facta contra reſcriptum habens decretum irritans,ſi ille non vtitur infrà tempus decreti.licèt ſecus ſit in prouiſione ordinarij de beneficio vacante in curia facta ante deuolutionem, quamuis poſtea Papa non conferat, & collatio ad epiſcopum deuoluatur.

62 Tenendo primam partem quam curia Romana ſeruat,Limita,quia licèt nõ operetur collatio ordinarij durante menſe,dato expectanti ad acceptandum,valet tamen reſeruatio Apoſtolica infrà menſem facta, Rota in antiq.deci.dccexxxiiij.& in antiq.Biſig.deci.xxiij.de præb.Fel. in c.cum ex officij.ver.ſcias tamen.de præſcrip.Caſſad.deci.ij.de decreti reſeruat.

63 Tertiò Infertur,vt quando primus & ſecundus expectans acceptarũt infrà menſem.& primus non fecit ſibi prouideri, ſecundus autem ſic, tunc ſi ante prouiſionem primi ſuperueniat reuocatoria,non conualidatur acceptatio,& prouiſio ſecũdi,Rota in antiq.deci.ccccxxij.& deci.dccexxxiij.& in antiquio.dec.j.de conceſ.præb.Ferr.caut.xlv.Sar.in regula.de public.q.xvij.Staphil.de literis grat.& iuſti.Pariſ.conſi.cxix. volum.iiij.

64 Quartò Infertur,vt acceptatio ſecundi expectantis infrà menſem primi valeat primo infrà menſem non acceptante,Rota in antiqui.deciſio.ccccxxij.ver.ſed quid erit ſi poſt.Sal.in l.fin.ver.ſed dubium eſt.& ibi Alex.C.qui admit.Cardi.conſi.ciiij.Iaſ.conſi.ciiij.vo.j.Ferrat.caute. xlv.nume.4.Card.in cle.j.§.ſecus.ver.mihi placet,de conceſ.præb. vbi facit differentiam inter acceptationem,& prouiſionem executoris.vt prima valeat infrà terminum expectantis,non autem ſecunda.

Contrarium Oldra.conſi.cxxxvij.Card.conſi.cv.per totum.Anch.in cle.j.nu.18.verſi.ij.quæro.vbi latè examinat.de conceſ.præb.Io.And.in addit.ad Spe.in rub.de conceſ.præb.in addit.mag.ver.nec valet dicere. Pariſ.conſi.cxviij.nu.6.& nu.19.vol.iiij.

65 Amplia primam partem,nam dato ꝙ primus & ſecundus infrà menſem acceptaſſent,ſi tamen acceptatio primi remanſit inutilis,quia antequam primo prouideretur ſuperuenit reuerentia,tamen non reconualeſcit acceptatio ſecundi cum prouiſione,Rota in antiq.deciſ.ccccxxij. in prin.& in antiquior.deci.j.de conceſ.præb.

66 Declara,nam omnis alia Papæ diſpoſitio infrà menſem facta operatur,ſi facta ſit motu proprio,Soc.conſi.cxvij.ver.ſed quando prædicta ceſſarent.vol.iij.

67 Quinimò ſi executor Apoſtolicus prouideat infrà menſem, & expectans infrà menſem non acceptet,valet prouiſio executoris Apoſtolici,Oldra.conſi.ccciiij.ver.non obſtat.

Contrarium in prouiſione executoris tenet Card.in conſi.ciiij.& cle. j.§.ſecus.ver.mihi placet.de conceſ.præb.

68 Et tenendo vltimam iſtam opi.vt prouiſio executoris Apoſtolici infrà menſem expectantis facta non reconualeſcat expectante non acceptante infrà menſem.Declara tamen,quia executor Apoſtolicus poterit infrà ſecundum menſem iterum valide prouidere poſtquam inualidè prouidit infrà menſem primi.Cardinal.conſilio ciiij.nume.4.verſi. ad aliud.

69 Quintò Infertur,vt non valeat prouiſio ordinarij infrà menſem de beneficio vacanti apud ſedem Apoſtolicam, Papa infrà menſem non prouidẽte,Io.Mon.in c.ſtatutũ.ver.ſed pone Prælatus.& ibi Arch.ver. poſt eum ergo.& Io.And.ver.quid ſi Prælatus.& Dom.ver.quid ſi ordinarius.& Anch.ver.quærit Io.And.& ibi Fran.ver.extra glo.quæritur. de præb.in vj.Card.in conſi.cv.nu.19.ver.vij.caſus videtur.Fel.conſil.j. Rebuff.in concor.ſub rub.de colla.in verbo,ſecundò infertur.ver.& licèt Apoſtolici.

Contrarium tenet Abb.in c.cum ex officij.nu.35.de præſcri.Ferrat. caut.xlv.nu.4.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.q.ix.ver.& pro iſta par.facit.

70 Vltimus Eſt effectus, quia clauſula decreti irritantis inducit formã. Bal.in l.j.ver.quæro ergo.ff.de lib.& poſth.Anch.in rep.c.canonum ſtatuta.ver.quæro etiamſi ſtatuto cauetur.de conſti.& in c.ea quæ.ver.quãdoque iudex.de reg.iur.Iaſ.in l.omnium.verſi.& puto quod ratio.C.de teſta.Fel.in c.cũ acceſſiſſent.verſi.& vbi apponitur clauſula.& ibi Dec. ver.& ad hoc etiam facit.de conſti.cum aliis,quæ latè cumulat Brun.in tracta.de forma.in rubri.quando aliq.cenſ.trad.pro form.Grat. conſil. xvj.num.4.vol.j.Et quia iſta concluſio videtur ferè comprehenſa ſuprà in concluſione ſecundi effectus principalis, ideò ſuper ea vlterius non inſiſto.

71 Amplia nunc principaliter omnes præcedentes effectus clauſulæ irritantis,quæ clauſula debet operari ſiue fuerit appoſita in decreto hominis,ſiue etiam in decreto legis.Anch.in cle.j.in vij.oppoſ.de conceſ. præb.Prob.in c.tibi qui.nu.3.& ſeq.de reſcrip.in vj.Caſſad.deci.j. nu.3. de reſti.ſpolia.

72 Sicuti etiam in hoc caſu decretum iuris non debet eſſe minoris efficaciæ,quàm decretum hominis,Rota in antiq.deci.ccccxxix.verſ.ſicut etiam dicitur.Prob.in c.ſtatutum.nu.16.de præb.in vj.& in cap.tibi qui. nu.3.& ſeq.de reſcrip.in vj.

73 Secundò Amplia,quia omne decretum irritans dicitur habere adnexam inhibitionem.Caſſad.deci.ij.nu.6.& ſeq.de reſti.ſpol.

74 Tertiò Amplia,quia decretũ irritans etiam ſi ſine clauſula illa, etiam ſi per nos,&c.cõprehendit factũ ab ipſo Papa.Pariſ.cõſi.xxxvij.vo.iiij.

75 Quartò Amplia,nam licèt reuocetur gratia habens decretum irritans,tamen non reualidatur gratia prius facta alteri contra decretum, quæ obſtante decreto erat nulla,Anch.in c.quoddam.in v.not.per illũ tex.de præb.in vj.& clem.j.cum pluribus ſeq.verſi.ij.quæro.de conceſſ. præben.

76 Quintò Amplia,quia decretum fortius impedit debiliores expectãtes acceptare fortiori acceptante.Pariſ.in conſilio cxvij. num.9.volumine quarto.

77 Sextò Amplia,nam ſufficit allegare clauſulam decreti irritantis,de qua in actis conſtat.Sarn.in reg.de an.q.iiij.nu.3.& ſeq.

78 Limita principaliter,quia decretum irritans non infirmat actum plenè perfectum ante decreti interpoſitionem,Do.in ca.ſi eo tempore.in iij.no.& Fran.in ij.no.& Io.Monach.in primis verbis.de elect.in vj.

79 Secundò Limita,quia decretum irritans non operatur,quando eſt ex falſa cauſa interpoſitum,Rota in antiq.deci.xxxix. Prob.in c.tibi qui. nu.20.de reſ.in vj.

80 Tertiò Limita,quia clauſula decreti irritantis non operatur , vt expreſſo vno modo vacandi,veniat alius vacandi modus in diſpoſitione. Ant.de Bu.in conſi.xliij.ver.nec obſtat quod decretum.Æne.de Falco. in tract.reſer.ver.ſed ſi in reſeruatione.

81 Quartò Limita,nam decretum adiectum in fauorem vnius,in fauorem alterius non operatur.Rui.conſi.lxx.vol.v.

82 Quintò Limita,nã ceſſante diſpoſitione principali, cui cohæret decretum,& ipſum decretum deficit.Do.in c.præſenti.in prin.verſ.not.ꝙ eo ipſo.vbi Fran.in iij.notab.de off.leg.in vj.

83 Sextò Limita,quia decretum irritans reſtringitur ad diſpoſitionem cui magis proximè cohæret,& non refertur ad omnia præcedentia:vt tradit Boer.deci.cxix.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Clauſula,ius,& iuſtitiam miniſtrari, in libello appoſita quid operetur.

PLVRES effectus tribuuntur à Doct.clauſulæ,ius,& iuſtitiam miniſtrari,in libello adiectæ.

1 Quorum primus eſt,quia ſtante dicta clauſula admittitur libellus etiam generalis.Inn.in c.cum dilectus.ver.quo modo dicemus.de ordi.cogni.& ibi Hoſt.ver.qualis erit finis.& ibi Io. And.ver.iuſtitiam.Spe.in tit.de libel.concep.in §.iam nunc videndum. ver.item talis.Guido Papæ q.cclxiij.Bal.in l.fi.ver.ibi,ſi quis generaliter.C.de annal.excep.& ibi Ang.ver.idem dicit.Abb.in c.j.ver.nũquid autem ſufficiat.de lit.conteſt.Anto.de Bu.in c.examinata.ver.generaliter autem.de iud.Barb.in c.j.nu.17.de off.deleg.Alex.in l.petens.j.verſi. vltimo not.C.de pact.Grat.conſi.xxxvij.ver.& facit clauſula .vol.j.Maria.Iun.conſi.cxxviij.nu.10.vol.ij.Rui.conſi.liiij.nu.8.volu.iiij.Anto.de Bu.in c.fi.verſicu.noto ij.de off.Archi.Bert.conſi.ccxliiij.in fi.volum.j. in antiq.

Contrarium Bal.in l.incerti.ver.is quæro.C.de interdict.Pariſ.conſi.cxxxj.nu.13.vol.j.

2 Primò Limita concluſionem iſtius effectus locum habere parte non opponẽte:ſi enim pars opponeret etiam ſtante dicta clauſula,ius,& iuſtitiam miniſtrari,libellus non ſuſtineretur.Inno.in c.cũ dilectus.verſi. quomodo dicemus.de ord.cognit.& ibi Hoſt.ver.qualis erit fumus.& ibi Io.And.ver.iuſtitia.Spe.in tit.de libel.concep.§.iam nunc videndũ. ver.item talis.Bal.in rep.l.edita,ver.ij.caſu.C.de eden.& in j.repe.verſ. ſed quæro an iſta concluſio.Card.in c.ij.ver.quantum ad illud.de ordi. cog.& ibi Bal.ver.iij.opponitur.Bal.in l.fi.ver.ſi quis generaliter.C.de annal.excep.Cor.conſi.cclxxxij.verſi.dato etiam.volu.iij.& conſi.cccj. ver.nec prædictis.vol.iij.Soc.cõſi.xcv.ver.ex quibus patet.vol.iij.Ang. in l.j.ver.eodem modo ſi dico.ff.de eden.Alex.conſi.cxxj.ver.nõ obſtat illud.vol.j.Calca.conſi.lxxvj.nu.24.Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.in fi.nu.200.ff.de acq.poſ.

3 Sublimita hoc vltimum procedere,quando plura remedia competerent,ſecus ſi plura eſſent narrata,& vnum tantum competeret.vt declarat Corn.conſi.xlvj.ver.& quando ſuper narratis.vol.iij.

4 Secundò Limita principalem concluſionem,vt vigore dictæ clauſulæ procedat libellus generalis quo ad acceſſoria tantũ,non quo ad alia. Spe.in tit.de libel.concep.§.iam nunc videndum.ver.Item talis.

5 Secundus Effectus eſt,quia per talem clauſulam ſuſtinetur libellus, in quo continentur remedia contraria,& ad inuicem repugnantia.Maria.Iun.in c.ij.ver.notandum eſt,ꝙ quidam.de libel.obla.Soc.cõſi.cxxviij.ver.j.concluſio.Grat.conſi.clvj.ver.præterea dico.vol.ij.

Contrarium ſumitur ex dictis Bal.in l.ij.C.de proba.ver.in inquiſitione autem.& clarè hoc voluit Alex.conſi.cxxj.ver.& quod dicta clauſula.vol.j.Io.Pe.in l.j.in prin.ff.de eden.Alex.conſi.xcvj. ver.ij.reſpondeo.vol.v.& conſi.cx.ver.nec releuari poſſunt.eo.vol. Soc.conſi.cxxij. ver.nec obſtat clauſula.vol.iiij.Fel.in c.auditis.ver.vnde libellus continens.de præſcr.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vltimò artic.prin.verſi.& primo quæro.ibi,& ideò dixi.Pariſ. cõſi.vij.nu.21.verſi.nec poſſunt funeri.vol.j.& cõſi.cxxxj.nu.11.ver.prout etiam.vo.j.Rui.conſ.xxxij.ver. nec obſtat dicta clauſula.vol.j.Dec.in l.petens.ver.limita.C.de pact.Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.nu.178.ver.amplia etiam.ff.de acqui.poſ.ex quibus apparet iſtam eſſe communem opi.

6 Saluari poteſt prima opinio,quando non eſt perſeueratum in cõtrariis remediis,licèt fuerint contraria cumulata in eodem libello:ita ſaluat Grat.conſi.lxx.ver.vltimo dico.vol.ij.

7 Alio modo ſaluari poteſt,quando contrarietas reſultaret ex verbis libelli narratiuis,non autẽ diſpoſitiuis.Grat.conſilio clvj.num.24. volumine ſecundo.

8 Tertius Effectus eſt,vt virtute dictæ clauſulæ omnis actio,quę ex narratis colligi poteſt,cẽſeatur deducta.Maria.in c.ij.ver.primus effectus. de libel.obla.Calca.conſi.xxxvj.nu.24.ver.& in fine ſit clauſula.& cõſi.lxxvj.nu.24.ver.item pro hoc facit.Abb.in c.j.in j.no.de off.dele.Calca.conſi.lxxv.ver.item debet intelligi.Iaſ.in d.§.omnium.nu.149.verſ. & per ſupradicta.ſcilicèt per clauſulam.inſtit. de act.poſt Ang.ibi, nu. 25.ver.ſed vnum tene menti.& nu.19.ver.aduertas tamen.Ripa in j.reſpon.nu.8.ver.ij.reſpondetur.vol.iij.Bert.conſi.lxxxvij.verſi.quoniam dico,& reſpondeo.vol.ij.in nou.Barb.in c.j.ver.no.ibi,etiam iuſtitiam. de off.dele.Bru.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in vlt.arti.prin.verſic.& j.quæro. Alex.conſi.vj.ver.hoc etiam comprobatur.volu.iij.Grat. conſi. xxxvij. ver.& facit clauſula.vol.j.Maria.Iun.conſi.cxxviij.nu.10.volu.ij.Ruin. conſi.liiij.nu.8.vol.iiij.Cor.conſi.viij.ver.inſuper dato.vol.j.Soc.conſi. clx.ver.iij.hoc idem.Dec.in l.petens.ver.ſubiicit etiam Alex.Iaſo.& ibi Iaſ.ver.iij.circa hanc clauſulam.& ibi Cur.Iun.ver.poſtremò not.C.de pact.Alex.conſi.cxvij.ver.ad hoc bene facit.volu.ij.Bertr.cõſi.cclxxxiij. ver.& pro eo.vol.j.in antiq.Olden.in tract.loc.com.act.ver.ix.multum expedit.& ver.tertius denique effectus.

9 Primò Limita præcedentem concluſionem locum habere,dummodò ex narratis poſſit competere aptum remedium , & non aliter. Alex. conſi.cxxj.ver.pręterea vt dicunt.vol.j.Cor.conſi.viij.verſic.& inſuper dato.vol.j.& conſi.xlvj.nu.4.ver.& cum ex narratis.volu.iij.& conſi. cccj.ver.nec prædictis obſtat.eo.vol.& conſi.cccxv.ver.illa autẽ clauſula.vol.iij.& conſi.xcj.ver.& non obſtat prædictis.vol.iiij.& cõſ.ccix. ver.& ex dictis non videtur.vol.iiij.Aret.conſi.xvij.verſ.vnde ſicut illa clauſula.Maria.Soc.in c.ij.ver.tertius effectus.de libel.oblat.cõſ.xxxix. ver.verum licèt articulus.& conſi.xcv.ver.præterea dicta clauſula.vol. iij.Brun.in trac.ꝙ ſtant.maſc.in vlti.arti.prin.ver.& j.quæro.Pariſ.cõſi. vij.nu.22.ver.prout etiam.vol.j.Soc.conſi.clx.ver.iij.hoc idem.volu.ij. Aimo conſi.clj.ver.nec releuat.Rui.conſi.xix.ver.item ſecundum eum. vol.iiij.Dec.in l.petens.ver.ſimiliter talis clauſula.vbi Cur.Iun.verſi.lita tamen.C.de pact.

10 Et ideò,ſi ex narratione actio certa colligi non poteſt,dicta clauſula non operatur.Henri.in addi.ad Spe.in tit.de libel.concep.§.nunc vidẽdum.ver.Item talis.

11 Secundò Limita concluſionem principalem procedere,quando clauſula prædicta adiiceretur certo remedio intentato,petẽdo,vt ſuper illo miniſtretur iuſtitia,aliàs ſecus.Alex.conſi.cxxj.vol.j.ver.non obſtat illud.Cor.conſi.cclxxxij.ver.dato etiam.volu.iij.Aret.in c.licèt cauſam. ver.pro his etiam facit.de proba.Soc.conſi.xcv.ver.ex quibus patet.vo. iij.Alex.conſi.xcv.ver.nec prædictis obſtat.vol.iij.Pariſ.conſi.cxxxj.nu. 12.ver.nec virtus dictæ clauſulæ.vol.j.Rui.conſi.xix.ver.nec clauſula illa.vol.iiij.

12 Et ideò ſi ex proſequutis conſtat , ꝙ voluerit actor ſe reſtringere ad certum remedium,non operatur dicta clauſula in alio.Inn.in c.cum dilectus.ver.quid dicemus.de ordi.cognit.& Hoſt.verſic.qualis erit finis. Spe.in tit.de libel.concep.§.iam nunc videndum.ver.item talis.

13 Et propterea dicitur,ꝙ vbi diuerſa eſt petitio à probationibus, vel à natura cauſæ,talis clauſula non operatur.Maria.in c.ij.ver.ſed aduerte. de libel.oblat.Soc.conſi.xxxix.ver.verum licèt articulus.vol.j.

14 Et ideò ſi ex narratis actio non competeret,talis clauſula nõ operaretur.Dec.in l.petens.ver.ſimiliter illa clauſula.C.de pact.Pariſ.in cõſi.vij.nu.23.vol.j.

15 Tertiò Limita,nam ſi plures actiones ex narratis competere poſſint, illa cenſetur intentata,quæ minorem condemnationem continet.Inn. in c.ij.ver.quomodo dicemus.de ordi.cogni.& ibi Hoſt.ver.qualis erit finis.& ibi Io.And.ver.iuſtitia.Spe.in tit.de libel.concep.§.iam nunc videndum.ver.item talis.Alex.conſi.cxvij.verſ.ad hoc bene facit.volu.ij. Spec.in titu.de lit.conteſt.in §.j.

16 Quartus effectus eſt,vt ſtante clauſula prædicta libellus trahatur ad petitorium,dato ꝙ in poſſeſſorio facta ſit concluſio,quando narratiua poteſt reſpicere petitorium,& poſſeſſorium.Ant.de Bu.in c.ij.verſi.Io. Calde.dicit.de ordi.cogn.Abb.ibi,ver.& no.ex prædictis.& Card.ver. quantum ad illud,& Maria.ibi,ver.ſecundus effectus.Calca.conſ.lxxv. ver.item debet intelligi.& conſi.lxxvj.ver.itẽ pro hoc facit.Alex.conſ. cxcij.ver.ſed poſito.vol.ij.Fel.in c.examinata.ver.ſaluat tamen ipſe.de iud.& in c.licèt Heli.ver.xxix.limita.de ſimo.Abb.in c.paſtoralis.in ij. notab.

notab.de cau.poſ.& propri.Cor.conſi.xcj.ver.& non obſtat prædictis.vol.iiij.Iaſ.in l.naturaliter.§.nihil commune.ver.ſi tamen libellans.ff.de acq.poſ.& in §.omniũ.nu.147.ver.& iſta clauſula,inſt.de act.Barb.in c.j.nu.13.de off.deleg.Cor.conſi.viij.ver.& inſuper.dato.vol.j.Ang.Aret.in §.omnium.nu.22.ver.poſſet tamen opi.inſt.de act.Iaſo.in l.petens.ver.& huius clauſulæ.C.de pact.Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.in fi.nu.199.ver.vltimo,dũ dicit.ff.de acq.poſ.qui declarat.Bertr.conſi.xxv.ver.quod autem dicit.vol.iij.in antiq.Oldendor.in trac.loc.com.act.nu.19.ver.ſunt autem huius clauſulæ.

17 Et idem eſt econtra,quia ſi concluſum ſit in petitorio, poteſt in poſſeſſorio pronunciari.Alex.conſi.xlij.ver.accedit quia.vol.iiij.

18 Et propterea dicitur, ꝙ per dictam clauſulam iudicari poteſt ſuper omnibus narratis,etiam ꝙ ſuper aliquo narratorum ſit ſpecialiter concluſum.Ang.Aret.in §.omnium.nu.25.ver.ſed vnum tene menti.inſtit.de act.Bertr.conſi.xxv.ver.ſed quid autem dicit.vol.iij.in antiq.

19 Quintus Effectus eſt,quia per dictam clauſulam venit etiam condẽnatio non petita in libello.Maria.in c.ij.verſi.quartus effectus.de libel.oblat.Imol.in l.ſi cum nulla.ver.vlti.not.ff.de re iud.Soc.in conſi.cxxviij.ver.vnde ſit concluſio.vol.j.

20 Barb.in c.j.nu.22.de off.dele.vbi dicit,ꝙ etiam ſine dicta clauſula, ſi non fuerit petita condemnatio,ſuſtinetur libellus.& idem tenet, & dicit Alex.ibi,ver.ij.no.& Barb.in c.examinata.nu.111.ver.ſed Dominus Anto.hic.de iudic.

21 Sextus Effectus eſt,quia procedit libellus ſine concluſione ſtante dicta clauſula.Maria.in c.ij.ver.quintus effectus.de libel.obla. Calca.cõſi.xxxvj.nu.24.ver.& in fine ſit clauſula.Anton.de Bu.in c.examinata.ver.generaliter autem.de iudic.Ang.Aret.in rub.inſt.de except.nu.41.ver.xij.videndum.

22 Amplia etiam ſi concluſio ſit inepta,vel nulla.Calc.conſi.xxxvj.nu.24.ver.& in fine ſit clauſula.Soc.conſi.cxlvj.verſi.ad idem etiam.Abb.in c.ij.ver.ex prædictis infero.de ordi.cogn.Barb.in c.j.nu.14.ver.& ex hoc infert.de off.deleg.Guido Papæ q.cclxiij.ver.idem etiam dicerem.Iaſ.in §.omnium.nu.148.ver.& ex iſta deci.& nu.149.ver.& per ſupra dicta.inſt.de act.Caſſa.conſi.xij.ver.maximè propter clauſulam.Grat.conſi.xxxvij.nu.10.ver.& bene facit.vol.j.Iaſ.in l.petens.ver.item & ij.C.de pact.Pau.de Caſt.conſi.clxv.ſecundum antiquam impreſſionem.Cur.in l.petens.ver.poſtremò not.ex fi.tex.C.de pact.Bertr.cõſi.ccxliiij.in fi.ver.& vbi eſſemus.vol.j.in antiq.Oldendorp.in trac.act.loci communi.ver.ſequens effectus eſt.

23 Septimus Effectus eſt,nam libellus concludens in mutuo,vel depoſito verificatur in ſola confeſſione.Maria.in c.ij.verſ.ſextus effectus.de libel.obla.Imol.in c.ſi cautio.verſi.& hoc potiſſimè crederem.de libel.obla.Iaſ.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acq.poſ.ver.tamen ſi libellans.Soc.conſi.xxxix.ver.inſuper prædicta videntur.vol.j.

24 Octauus Effectus eſt,nam per dictam clauſulam ſententia iniuſta dici non poteſt nulla,vt per Bal.in l.ius plurib.ver.ſed pone.ff.de iuſti.& iur.& ibi Pau.de Ca.ver.ſed pone peto.Maria.in d.c.ij.verſi.& ſic patet ex prædictis.de libel.oblat.Barb.in c.j.nu.17.ver.& vltra concluſionẽ.de off.deleg.Cur.Iun.in l.petens.ver.ſed in iſta materia.C.de pact.

25 Nonus Effectus eſt,nam propter dictam clauſulam defertur iuramẽtum abſque alia petitione,Abb.in c.fi.in fi.verb.verſ.ſed nec obſtat.de iureiur.refert,& ſequitur Alex.conſi.xcj.ver.& quando actor.vol.v.

26 Et ideò Iaſ.in §.omnium.nu.147.ver.multum etiam eſſet.inſt.de act.tenet,ꝙ vigore dictæ clauſulę iudex impartitur officiũ ſuũ non petenti.

Contrarium,ꝙ dicta clauſula non poſſit operari quo ad rem nõ petitam,voluit Soc.conſi.cxcix.ver.ſed ad hoc reſpondeo.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Clauſula pro expreßis quid operetur.

1 CLAVSVLA pro expreſſis operatur,vt totus tenor eius diſpoſitionis,quæ pro expreſſa habita fuit,cenſeatur expreſſus,& ſpecificatus.Bal.in c.cum dilecta.ver.item ait.de reſcri.Anto.de Bu.conſi.ij.ver.his tamen non obſtanti.Ang.in l.omnes.ver.in tex.ibi ſpecialiter.C.de præſcri.xxx.annorum.& in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ver.vltimo ſcias.ff.ſi quis caut.Rot.in nou.deci.ccxiiij.Cur.Sen.conſi.lxvj.ver.& conſequenter.& conſi.xxxv.ver.& plus.& conſi.50.nu.382.ver.poſſet etiam ponderari.Milis in verbo,reſcriptum,per quod committitur cauſa in eodem ſtatu.Bald.in l.omnes.ver.in tex.ibi ſpecialiter.C.de præſcr.xxx.ann.Alex.conſi.cxv.ver.plus dicit Ang.vol.vj.Fel.in c.cæterum.ver.limita vij.de reſ.& in c.nonnulli.ver.addatis primo,eo.tit.& in c.ex literis.ver.& licèt nõ dicat.de off.deleg.Soc.conſi.lxiij.verſi.de legitimatione Regis.volu.iij.vbi tenet,ꝙ propterea cenſeatur derogatum teſtamentis,codicillis,& ſubſtitutionibus.Fran.in c.præſentium.in j.no.de teſti.in vj.Gemi.in conſi.cxx.in finalibus verbis.ver.præterea hic aduertendum.& verſi.ex quo patet.& conſi.lxv.ver.iſtud reſcriptum.Iaſ.in l.j.ver.ij.no.ff.ſi quis in ius voc.nõ ier.Gozad.conſi.xlviij.ver.vij.conſidero.Soc.conſi.clxix.ver.confirmo hoc.& conſi.cxx.ver.nam licèt in dubio.& conſi.cclxvj.ver.vltimo Nicolaus.Fel.in c.in noſtra.in ix.corol.de reſ.Fel.in c.j.ver.ſed ibi dictis.j.diſt.Caſſad.deci.x.nu.2.de reg.cancel.& deci.xxxviij.nu.3.Pariſ.conſi.j.nu.93.ver.vbi de illa clauſula.vol.ij.& conſi.xlij.nu.12.vol.iiij.Gozad.conſi.vj.nu.68.& ſeq.ver.non obſtat tertium.Iaſo.in l.omnes,in fi.ver.vltimo teneas.C.ſi contra ius,vel vtil.publ.Bertr.conſi.ix.verſi.quoniã reſpondeo.vol.ij.in nou.Io.Crot.in l.omnes populi.ver.v.concluſio.ff.de iuſt.& iur.Gram.deci.lxvj.nu.35.& ſeq.ver.nunc autem conſiderando.& nu.60.& ſeq.ver.vltimo in abſolutione.Fel.in c.ſuper literis.ver.iiij.regula.de reſc.Lofred.conſi.xxxij.verſi.nec obſtat.Rebuff.in pract.in tit.de iij.par.ſigna.& in concord.in tit.de form.manda.apoſt.in ver.pro expreſſis.

2 Contrarium Bal.in c.ſuper literis. ver.quid ſi Papa.de reſcrip.vbi tenet,talem clauſulam non operari tanquam captioſam, & iuri communi contrariam.

3 Primò Amplia,iſtud procedere,nedũ in diſpoſitione motu proprio facta,ſed etiam ad partis inſtantiam.Fel.in c.nonnulli.ver.addatis etiã,de reſcrip.Caſſad.deci.x.nu.2.de reg.cancel.Aimo conſ.cxxvj.in fi.ver.& præmiſſa videntur.

4 Contrarium,ꝙ iſta clauſula operetur tantũ in gratia motu proprio,conceſſa:voluit Ang.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum,in fi.ver.& idem dicas.ff.ſi quis caut.& ibi Fulg.ver.dubitat Ang.& Iaſ.verſi.limitat tamẽ Ang.Dec.in conſi.dxlj.ver.non obſtat clauſula.Ripa in c.j.nu.80.verſi.ſecundus caſus.de reſ.

5 Tenendo vltimam opin.tanquam veriorem eam limita,niſi in diſpoſitione facta ad partis inſtantiam Princeps reſcriberet,fiat vt petitur:ita Gemin.conſi.lxv.ver.non obſtat quòd in iſto.

Et ex his reſultat prima limitatio,vt concluſio non procedat in diſpoſitione facta ad partis inſtantiam.

6 Secundò Amplia,nam talis clauſula refertur etiam ad defectus non ſpecificatos.vt per Pariſ.conſilio iij.in fi.verſi.ad quorum corroborationem.vol.iiij.

7 Tertiò Amplia,vt talis clauſula referatur etiam ad diſpoſitionem iuratam.Soc.conſi.cxx.ver.nam licèt in dubio.vol.iiij.& conſi.cxcvj.ver.nam licèt.vol.j.

8 Secundò Limita,non procedere in primatis,in quibus expreſſio cum clauſula pro expreſſis,non operatur.Ang.in l.ſed & ſi quis.in §.quæſitum.ver.vltimo ſcias.ff.ſi quis caut.& ibi Fulgo.in fi.ver.dubitat Ang.Alex.ver.etiamſi dictum,& ibi Iaſo.ver.pondera diligenter.Fel.in cap.nonnulli.ver.& ſimilia.de reſcri.& in c.ſedes.ver.intellige ij.de reſcri.& in c.cũ dilecti.in fi.ver.& pro hoc vltimo.de reſ.Iaſ.in l.prætor.ver.quid autem de clauſula.ff.de ope.noui nun.& in l.actione.ver.limita tamen prædicta.C.de tranſact.& conſi.clxxiij.ver.non obſtant etiã.vol.iij.& in l.j.ff.ſi quis in ius voc.non ier.verſi.ij.notabiliter limita.Tiraq.de legib.connub.ver.verum hanc diſcordiam.Io.de Syl.in tract.de benef.in xiiij.q.iij.par.ver.ix.pro iſta parte.

9 Contrarium,quia dicta clauſula operari poteſt etiam in cõpromiſſo,ſecundùm Ang.in conſi.ccxlix.ver.concludo ergo.

10 Sublimita,nam etiam in diſpoſitione priuatorum dicta clauſula operatur quo ad ea quæ pendent ab eorum poteſtate.Bru.in trac.de form.in titu.ex quibus conſiſ.form.vel ſolen.in v.fallen.verſicu.quid autem operetur.

11 Tertiò Limita in diſpoſitione habente clauſulam derogatoriã ad ſequentem diſpoſitionem in fauorem tertij,quia ſequens diſpoſitio etiã habens clauſulam pro expreſſis non tollit dictam præcedentem diſpoſitionem habentem clauſulam derogatoriam.Fel.in c.nonnulli.ver.ij.declaratio.de reſcri.Rui.conſi.xxj.ver.nec obſtat.vol.v.Cardi.conſilio cxxxvj.ver.ad aliud dum dicitur.Iaſ.conſi.cxxj.in prin.conſilij.verſ.ſed præmiſſis non obſtantibus.vol.iiij.Io.de Syl.in trac.de benef.in iij.par.in xiiij.q.& iſta eſt communis*opin.vt atteſtatur Caſſad.deci.x.de reg

12 Cancel.attenta diſpoſitione iuris communis.

Sed de ſtylo Roma.Curiæ ſecus eſt:vt atteſtatur Caſſa.deci.x.de reg.Cancel.Fel.in c.nonnulli.in ij.declaratione.de reſcrip.& in c.accedentes.ver.ſoleo tamen.de præſcriptio.& Io.de Syl.in d.xiiij.q.in iij.parte.de beneffc.

13 Declara tamen,quia ſtylus Curiæ Rom.in hoc caſu eſt probandus,ſecundùm Dec.in conſi.clxv.ver.non obſtat vltimo.

Contrarium,ꝙ etiam de ſtylo talis clauſula non operetur, quando præcedunt clauſulæ derogatoriæ,& geminatę,voluit Pariſ.in conſi.xlij.ver.& attendatur.vol.iiij.

14 Et prædicta intellige,quando dicta clauſula pro expreſſis apponitur in reſcripto,vel priuilegio:nam ſi apponatur in conſtitutione tunc operatur etiam ad tollendum priuilegium præcedens habens clauſulã derogatoriam.Ita Dec.in conſi.clxv.ver.vel concordando.

Ripa in c.j.nu.80.& ſeq.ver.ſed hic occurrit dubitatio.de teſti.vbi dicit communem opinionem.

15 Secundò Intellige,quia talis clauſula operatur ad tollendam l.præcedentem habentem clauſulam derogatoriam, licèt non operetur ad

tollendum priuilegium habens clauſulam derogatoriam.Marian.Iun. in conſi.lxxxij.ver.nec debet haberi.vol.ij.Sarn.in proœm.regularum. q.vj.nu.8.ver.& in ſpecie.

16 Et propterea talis clauſula operatur etiam quo ad tollendum Decretum adiectum in regula.Caſſad.deci.x.de Reg.Cancel.nu.4.ver.reſpõderunt Domini.

Contrarium in Regula decretum habente,voluit Sarn.in regula de triennali.q.xiiij.in fi.ver.nec obſtat etiam.

17 Quartò Limita,quia dicta clauſula reſtringitur quo ad ea,quæ in diſpoſitione expreſſa ſunt,non autem operatur quo ad nõ expreſſa.Dec. conſi.cxlij.ver.non obſtat dum Papa.

18 Quintò Limita,quia dicta clauſula refertur ad ipſam principalẽ diſpoſitionem,non ad alia.Pariſ.conſi.xlij.ver.illa enim verba.vol.iiij.

19 Sextò Limita,quando diſpoſitio concernit præiudiciũ tertij, de quo Papa non intellexit,quia talis clauſula non operatur, vt Papa cẽſeatur tertio voluiſſe præiudicare.Gozad,conſi.xiiij.ver.xij.conſidera iuncta. ver.non obſtat decimum.

20 Septimò Limita,quando non interuenit cauſæ cognitio,quia tũc talis clauſula non operatur,Dec.in conſi.dcxcv.verſicu.non obſtat clauſula illa.

21 Octauò Limita in ſtatutis,in quibus dicta clauſula nõ operatur,quia iſtud haberi pro expreſſo venit ex interpretatione , quæ interpretatio non habet locum in ſtatutis.Ang.in l.iij.in §.hæc verba.ver.in tex.ibi, pro adiecto.refert,& ſequitur Fel.in c.nonnulli.in ij.declaratione.de reſcri.& in c.j.j.diſt.ver.& iſtis adde.

22 Nonò Limita,quando lex,vel ſtatutum mandat fieri ſpecialem expreſſionem,& tacitè,vel expreſsè prohibet expreſſionem generalem, tunc enim non ſufficit expreſſio,etiam cum clauſula pro expreſſis:vt dicit Fel.de regulis requirentibus formalem expreſſionem,& prohibentibus expreſſionem generalem.in c.nõnulli.in iij.declaratione.de reſ. & in c.j.ver.ſed ibi dictis.j.diſt.Dec.in conſi.cxlij.ver.præterea.Hiſpa. in c.per veſtras.ver.cogita,nam ſi potuiſſet ſaluari.de don.inter virum, & vxorem.

23 Decimò Limita,quia dicta clauſula non tollit defectum intentionis. Pariſ.in conſi.j.nu.96.vol.iiij.

24 XI.Limita,vt talis clauſula non operetur,quo ad inhabilitatẽ perſonæ,vt videatur ſuper illa diſpenſatum.Rebuff.in prac.nu.15.in tit.de iij. par.ſignat.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Clauſula ſummariè,& de plano à legato de latere minimè apponi poteſt.

1 COMMVNITER firmant Doct.hanc concluſionem, vt legatus de latere non poſſit cauſam ſummariè,ſimpliciter, & de plano committere,prout eſt gl.in c.fi.in verbo, figura.ver.ſed dubitari poteſt.de hæret.in vj.glo.in cle.ſæpè.in verbo,mandamus.de verb.ſig.& in cle.ij.in gl.fi.de reſcri.& in c.indẽnitatibus.in §.ſanè.in verbo,ſine ſtrepitu.de elect.in vj.Spe.in tit.de le. in §.ſupereſt.ver.ſed nunquid legatus.Bal.in c.in cauſis.in ij no.de re iudic.& in l.neç quicquam.§.fi.ver.vnde in reſcriptis.poſt Gul.de Cu.ibi. ff.de off.proconſ.& leg.Ang.in diſpu.incip.aſtenſis miles.verſi.ij. quia. Imol.in l.nemo poteſt.ver.facit ad prædicta.ff.de lega.j.& in l.ex duobus.§.fi.ver.dubium facit.ff.de vulg.& pupil.& in cle.ſæpè,ver.in glo. mandamus.de ver.ſig.Roma.in rub.de arbi.Ang.Aret.in §.tripli.verſi. aut eſt cognitio.inſti.de actio.Ant.de Bu.in c.dilecti.ver.no.ex hac vltima.& ibi Dec.ver.primum eſt,qui loquitur in Archiepiſcopo.de iud. Dom.in c.ij.in prin.ver.in fi.gl.de iud.in vj.Abb.in c.niſi ſpecialis.in iij. no.de off.leg.& in c.fi.in j.no.de confir.vtil.vel inut.& in c.dilecti.ver. imò plus.de iud.& in conſi.j.ver.nam epiſcopus.vol.ij.Card.in cle.ij.in fi.de iudi.& in cle.ſæpè.in xj.q.de verb.ſig.vbi Georg.Natta ver.in glo. in verbo,mandamus.Barb.in conſi.xxiiij.ver.præterea contra dictam commiſſionem.vol.ij.Soc.conſi.xcvj.ver.ſed ad omnia iſta.vol.j.Vital. in tract.clauſ.in verbo,ſimpliciter.Hipp.in ſing.cij.Alex.in l.nemo poteſt.ver.ad hoc facit.vbi Iaſ.in j.& ij.lect.ver.facit quod vult.ff.de leg.j. Fel.in c.nonnulli.ver.xiiij.concluſio.de reſcrip.

2 Amplia,etiam ſi Papa alicui committeret vniuerſitatem cauſarum, cum plena & libera poteſtate.Fel.in c.j.ver.amplia ij.de reſcri.

3 Primò Limita hanc concluſionem , vbi ſtatus cauſæ,& perſonarum hoc exigeret,quia tunc poteſt cauſa committi à legato cũ clauſula ſummariè,& de plano.Ita ſentit Anto.de Bu.in ca fin.in ij.no.& clarius ibi Imol.in ij.no.de tranſact.Alex.in l.ex duobus.§.fi.ver.puto verum.ff.de vul.& pup.& in l.nemo poteſt.ver.ad quod etiam vide,& ibi Iaſo.in j. lect.ver.limita prædictas glo.& in ij.lectu.ver.limita duobus modis.& ibi etiam Io.Crot.ff.de leg.j.Natta in cle.ſæpè.in prin.verſi.iij.fallit.de verb.ſig.Alex.conſi.cvj.ver.& bene facit.vol.ij.Fel.in c.j.ver.v.declara.de reſcri.Brun.in tract.de form.in rub.qui poſ.dar.& tol.form.verſ. prædicta ſunt limitanda.Rui.conſi.xxxv.nu.17.vol.j.

4 Secundò Limita,quia hoc nõ procedit in Dominis tẽporalibus, qui habent poteſtatem ſtatuendi contra iura,nã iſti poſſunt vti hac clauſula,etiamſi ſuperiorem recognoſcant.Pau.de Ca.in conſi.xxxiiij.verſic. iiij.principaliter.vol.ij.Alex.in conſi.j.ver.inſuper dico.vol.v.Iaſo.in l. nemo poteſt.in j.& ij.lect.ver.ij.ſingulariter limita.ff.de leg.j.Fel.in c.j. ver.ij.declara.de reſcri.Natta in clem.ſæpè.in prin.ver.iiij.fallit.de verborum ſignifi.

Contrarium Ioan.Crot.in d.l.nemo poteſt.verſi.ſecundo fallit.ff.de lega.j.

5 Concorda,quia aut Domini temporales recognoſcẽtes ſuperiorem habent in ſuis terris omnimodam,& abſolutam iuriſdictionem, & tũc procedat j.opin.aut non habent iuriſdictionem abſolutam,& tunc habeat locum ij.opin.Abb.in conſi.lxj.ver.ij.arguitur.& verſi.iij.corruit. vol.j.Iaſ.in l.nemo poteſt.in ij.lect.ver.per iſtas gl.ff.de leg.j.Afflict.in prælud.Conſti.Reg.q.ix.nu.14.Natta in cle.ſæpè.in prin.in gl.in verbo,mandamus.de ver.ſigni.ver.ij.fallit.

6 Tertiò Limita,vt non habeat locum in quocunque inferiore habente dignitatem,& adminiſtrationem perpetuam pro ſe,& ſuis deſcendẽtibus iure proprio.Natta in d.cle.ſæpè.in gl.in verbo,mandamus.verſ. iiij.fallit concluſio.

7 Quartò Limita,quando inferior committeret cauſam ab interlocutoria cum iſta clauſula.Barb.in c.quo ad tranſlationem.de offi.delega. Bar.& Sal.in l.fi.C.de ſen.& interlocu.

Contrarium voluit Pau.de Ca.in l.j.ff.à quib.appel.non lic.& Bal. in d.l.fi.C.de ſent.Fel.qui hanc dicit communem opin.in c.j.ver.iij.declara.de reſcri.Natta qui hanc dicit veriorem in loco ſuprà citato,ver. non obſtat ſimile ſuprà deductum.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Clauſula codicillaris an operetur, quando teſtamentum eſſet nullum filij præteritione.

1 QVÆRVNT Docto.an clauſula codicillaris,ſi non valet in iure teſtamenti,valeat iure codicillorum,operetur quando teſtamentum eſt nullum filij iam nati tempore teſtamẽti præteritione.& Bart.in l.j.in v.q.ff.de iure codicil.tenet partem affirmatiuam,videlicet hanc clauſulam etiam in tali caſu operari ex mente Iaco.Bal.& antiquiorum.idem vult gloſſ.etiam ex mente Dy.in l.codicillis.§.fi.ff.de leg.ij.idem tenet Bar.in auth.ex cauſa.verſi. quæro vtrum illa clauſula.C.de lib.præte.& in l.ij.vbi gl.etiam.idem tenet Bar.in conſi.vj.incip.viſo teſtamento.& conſi.xx.incip.factum ſic ſe habet,quidam dominus Iaco.& conſi.xlix.incip.Nicolutius.Idem tenet Bal.in auth.ex cauſa.in vij.q.& in fin.illius auth.C.de libe.præte.& ibi etiam Pau.de Ca.& ibi Sal.& ibi Alex.verſi.& item ſi hæc verba.& ibi Iaſ.ver.iij.q.Cur.Iun.& Io.Fab.in fi.idem tenet Bal.in l.ex ea.§.j.ff. de teſta.& ibi Ang.& Imol.idem voluit Bal.conſi.cccxciij.in fi.vol.ij.& conſi.cccxcj.in fi.vol.iij.& conſi.cccxcv.vol.j.& conſi.ccccxxxj.vol.iij. & conſi.clxx.vol.v.& conſi.xxxvj.vol.iij.& conſi.cccxix.vol.v.idẽ tenet Ang.in d.auth.ex cauſa.C.de lib.præte.& in §.ſiue igitur.in fi.in authen.vt cum de app.cognoſ.& in l.ſi præteritioni.§.fi.ff.ad Treb.& idẽ Ang.in conſi.xcix.& conſi.cxxxvj.& conſi.cviij.Imol.in l.filio præterito.ff.de iniuſt.rup.& irrit.teſta.Ang.Aret.inſti.de codicil.in prin.& ibi Chriſtoph.Porc.Pau.de Ca.conſi.cc.incip.circa primum quæſitũ.vo.j. & conſi.ccclxxxv.incip.ne ſub æquiuoco.vol.j.& conſi.ccccxj.vo.j.incip.viſo facto,& dubiis.Corn.in conſi.ccxxxij.volu.iiij.& conſi.cccxx. vol.iiij.& conſi.xcvj.vol.ij.& conſi.cxxvj.vol.ij.& conſi.xxix.vol.ij.& conſi.cxviij.vol.ij.& conſi.ccxlv.in fi.vol.iij.Alex.in conſi.ix.volu.j.& conſi.xxxvij.vol.j.& conſi.xxvj.vol.j.& conſi.xlj.volu.j.& conſi.cxlij. vol.ij.& conſi.clxj.vol.ij.& conſi.lxxxvij.vol.iij.& conſi.cij.volu.iij.& conſi.xix.vol.vj.& conſi.50.vo.vj.& idem Alex.in l.j.C.de codicil.dum ſe remittit ad not.per ipſum in auth.ex cauſa.

Dec.conſi.ccxxviij.& conſi.ccxlij.& conſi.ccccxc.vbi hanc dicit cõmunem *opi.& conſi.dclxx.Dec.Tholoſ.& ibi apoſtil.ccccl v.Iaſo.in auth.nouiſſima.in viij.limit.C.de inoffi.teſta.Caſſa.in conſi.lxvij.& in conſue.Barb.conſi.liiij.vſque in fi.vol.iij.Guald.in tit.de lib.here.inſti. vel exhere.& caut.xv.Nicel.concor.ccvj.

2 Contrarium tenet glo.in authen.ex cauſa.in glo.fin.in fi.C.de libe. præte.& ibi Iaco.Butr.in fin.verſicu.circa ſecundum.& Iacob.de Aren. Guli.de Cun.& Rayn.de Forl.& glo.in l.ex ea.§.j.ff.de teſtamen.in gl. j.in fin.dum allegat l.Titia.ff.de inoffi.teſtamento.Guli.de Cun.in l.fi. C.de codicil.verſi.ſed ſi teneas.Bald.in l.ij.ff.de lega.iij.Oldrad.& poſt eum Bal.in l.Titia.ff.de inoffi.teſtam.& Bal.in conſi.ccclxxxvij.vol.v. Spe.in titu.de inſtrum.edit.§.compendioſè.verſi.item vide.Pau.de Ca. in conſi.cclxviij.vol.j.Oldra.in l.fi.C.de codicil.in fin.& conſi.cxlj.qui dicit,ꝙ ſolum operatur quo ad defectum ſolennitatis.Cuma.conſi.ciij. in ſubſcriptione Fulgo.Soc.in conſi.xciij.ver.ſed tamen his nõ obſtan.

vol.

vol.iiij.Caſſa.in cõſuet.Aret.in l.ex hac ſcriptura.§.j.ff.de teſtam.Signorol.Homod.in conſi.clxxj.vbi dicit iſtam partem communem.

3 Limita primam opinionem, quæ videtur magis communis, vt non procedat, quando frater eſt præteritus, & eſt inſtituta turpis perſona per teſtatorem: Ruin.conſi.v.vol.iij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Clauſula codicillaris an operetur poſthumo præterito.

SVBSEQVENTER ſubiungitur, vtrum iſta clauſula codicillaris operetur poſthumo præterito: & diſtinguendi ſunt plures caſus.

1 Primus caſus eſt, nam aut clauſula codicillaris apponitur per verba præſentis temporis, vt puta quia ſit dictum, ſi teſtamentum non valet iure teſtamenti, valeat iure codicillorum, & tunc talis clauſula non operatur, ex quo conditio non impletur, quia à principio ante natiuitatem poſthumi teſtamentum valet: Ita dicit Bart.in d.l.j.in vj.quæſt. ff.de iur.codicill.idem Bar.in l.ſi ſtipulatus.§.cum ſtipulamur.ff.de verb. oblig.& ibi Alex.in fi.Bald.in l.ex ea.§.j.ff.de teſtam.& ibi Imo.Paul.de Caſt.in l.j.C.de poſth.hered.inſt.& conſi.cc.incip.clarum eſt.in j.vol.in iij.dubio.& con.xv.incip.à ſecũdo quæſito.vol.ij.Bar.in l.ſi ita ſcripſiſſet. ff.de leg.ij.Bart.in auth.vt cum de appellat.cogn.§.ſiue igitur.in fi.Ang. Aret.inſt.de codicill.& ibi Chriſtoph.Porc.Sali.in authent. ex cauſa.C. de lib.præter.apoſtill.ad deciſ.Tholoſ.ccccl v.Iaſ.in auth.ex cauſa.Salic. in l.fi.§.fi.C.de codicill.

2 Ex quo infertur, quòd iſta clauſula per verba præſentis temporis nõ operatur filio exheredato, quia teſtamentum in quo filius eſt exheredatus à principio valet, & propterea clauſula codicillaris propter defectũ conditionis, quando eſt expreſſa per verba præſentis temporis non operatur, vt ſentit Iacob.Butr.in auth.ex cauſa.in fi.verſ.circa primum.C.de lib.præter.& ibi Ioan.Fab.in fi.Bal.in l.Titia.in ſecunda lect. ff.de inoff. teſtam.Cor.in auth.ex cauſa.C.de lib.præter.

3 Tamen iſtud non procederet attento iure authenticorum, ſecundum quod iuxta tex.in auth.vt cum de appel.cognoſ.§.aliud quoque capitulum, non modo eſt nullum teſtamentum in quo filius eſt præteritus, ſed etiam in quo ipſe filius eſt exheredatus nulla legitima cauſa adiecta, vt ibi.& tradit Pariſ.in conſi.lx.vol.ij.

4 Contrarium tamen in principali articulo videtur tenere Bar.in l.qui filiabus.in fi.ff.de leg.j.qui tenet per clauſulam codicillarem conceptam per verba præſentis temporis tranſire teſtamentum in fideicõmiſſ.etiam quòd præteritus ſit poſthumus: Cor.conſi.cxviij.vol.ij.Pariſ.in conſi. lx. vol.ij.in conſi.lxiiij.vol.ij.

5 Secundus Caſus eſt, nam ſi clauſula codicillaris ſit concepta per verba temporis futuri, tunc operatur, poſthumi præteritione non obſtante, quando poſthumus ſcienter eſt præteritus: vt not.Bar.in d.l.j.in vj.quęſt. de iur.codicill.& in hoc omnes concordant.Pariſ.in conſi.lx.vol. ij. vbi dicit iſtam communem.& conſ.lxj.vol.ij.vbi dicit iſtam communem, & in conſi.lxiiij.vol.ij.vbi idem dicit.

6 Tertius Caſus eſt, ſi fuerit clauſula codicillaris concepta per verba temporis futuri, & poſthumus fuerit à teſtatore ignoranter præteritus, & tunc magna eſt dubitatio, an clauſula codicillaris operetur, vt teſtamentum tranſeat in codicillos.& Bart.in d.l.j.in vj.quæſt.ff.de iur.codicill.tenuit non operari.idem tenet in conſi.ccx.& conſi.ccxxxv. Bald.in l. qui filiabus.ff.de leg.j.in l.ſi totas.C.de inoff.donat.in conſi.clvj.vol.ij.& in auth.ex cauſa.in fi.C.de lib.præt.Ang.in l.qui iure militari. ff. de teſtam. milit.& conſi.cviij.& conſi.ccxj.in iiij.dubio.Pau.de Caſt.in conſi.cc.incip.clarum eſt teſtamentum.in iij.dubio.vol.j.Aret.in cõſi.xxiiij.& conſi. fi.vbi in fi.dicit iſtam partem communem.Bert.in conſi.ccxxxiij. vol.ij. & conſi.cl.vol.iij.& conſi.clxx vol.j.verſi.venio ad ſecundum.in antiq. Alex.in l.ſi vt certi.C.de teſtam.milit.& conſi.xlj.volu.j.Iaſo.in addit. ad Chriſtoph.Porc.inſt.de codicill.Soc.in conſ.xciij.vol.iiij.vbi dicit iſtam communem.Barb.conſi.lx.vol.ij.vbi dicit hanc eſſe opin.gloſſ.& magis communem, & veriorem, & æquiorem.Card.in conſi.xx. Ioan. Anton. Alexand.vbi idem dicit in conſi.cxij.& conſi.cxxv.& Iaſ.in auth.ex cauſa.C.de lib.præter.iſtam etiam opini.tenet Aretin.in conſi.xcij.vbi dicit, quòd inſtitutio non conuertitur in fideicommiſſum quando poſthumus eſt ignoranter præteritus, & iſtam opin.ſequitur, & dicit* communem Curt.iun.in authe.ex cauſa.C.de lib.præter.& ibi Mart.de Laud.& iſtam dicit communem Afflict.ſuper conſt.in tit.de conden.falſ.monet.in conſtit.incip.teſtamentorum.nume.6.Mantua.in conſi.clxiiij.in fi.iſtam dicit æquiorem, & tenendam.Rui.con.ij.vol.iij.& con.vj. per totũ. vol.iij. & conſi.xvij.vol.iij.& conſi.50.vol.iij.

Et propterea Bal.indiſtinctè tenet clauſulam codicillarem non operari nato poſthumo in conſi.lxxvij.vol.ij.

7 Contrarium, quòd clauſula codicillaris operetur etiam poſthumo ignoranter præterito, ſi ſit concepta per verba futuri temporis, & non aliàs: tenuit Bar.in l.qui filialibus.in fi.ff.de leg.j.Imo.in l.filio præterito. ff.de iniuſt.rup.& irri.teſtam.& in l.qui filiabus, & ibi Alex.in fin. & Iaſ. vbi dicit iſtam partem communem.Bal.in auth.ex cauſa.C.de lib.præter. & ibi Fulg.& Bald.in l.fi.C.de iure codicil.& ibi Sali.Bal. in l.j. ff.de iur. codicill.Raph.Cum.in l.j.& in l.ſi quis cum nullum.ff.de iur.codicill. Salic. in l.j.in fin .C.de poſthu.hered.inſt.Angel.Aretin.inſt.de codicill. in princi.Paul.de Caſt.in conſi.xv.incip.incipiendo à ſecundo quæſito.vol. ij.Roma.in conſi.cxxij.Cor.in conſi.cl.volum.iij.& conſi.clviij.volum.j. vbi dicit iſtam partem eſſe* communem.& conſi.cxviij. vbi idem dicit volum.ij.Alexand.in conſi.xxx.volum.iij. & in conſi. ſequent. vbi dicit iſtam magis communem.& conſi.cij.eod.volum.& conſi.xxxvij.volu.j. & conſi.cxxiij.eod.volumine, vbi dicit iſtam magis communem opi. & con.50.vol.vj. vbi dicit etiam iſtam magis communem opinio. apoſtill. ad deciſ.Tholoſ.ccccl v.Nicell.in concord.Barto.ccvj. iſtam dicit magis communem.Bertr.in conſi.clxviij.volum.iij.Pariſ.in conſi.lx. volum.ij. & conſi.lxj.volum.ij.& conſi.lxiiij.vol.ij.Et licèt Bertran. in conſi.ccxc. volum.iij.articulum non tranſire ſine difficultate dicat, tamen iſtam tenet, & dicit communem in conſi.cxxx.& conſi.cxcv.volu.j.& Iaſo.dicit magis communem in authen.ex cauſa.& iſtam dicit communem etiam quando teſtator poſt natiuitatem poſthumi non habuit tempus mutandi teſtamentum.Alex.in authe.ex cauſa.C.de liber.præter.Rui.conſi.50. volum.ij.conſi.xix.volum.iij.Et propterea Oldr.in conſi. cxlix. in tertio dubio, indiſtinctè tenet clauſulam codicillarem operari, etiam ſtante præteritione poſthumi.ex quibus apparet iſtam partem magis communem.

8 Tenendo tamen opin.Bart.in l.j.ff.de iur.codicillor.quòd clauſula codicillaris non operetur poſthumo ignoranter præterito. hoc intellige, quantum ad inſtitutionem, vt non propterea inſtitutio tranſeat in fideicommiſſum.& ita loquitur Iacob. de Belui.in ſua diſput. quam poſuit poſt l.tertiam.C.de lib.pręter, Nicoll.de Mattarell.in auth.ex cauſa.C.de lib.præter.Soc.in conſi.xciij.vol.iiij.

Contrarium in hoc tenet Cor.in conſi.cxviij.volum.iij.Pariſ.in conſilio lx.vol.ij.

9 Sed quãtum ad legata virtus clauſulæ codicillaris operatur, quia ſtante clauſula codicillari etiam poſthumo præterito legata conſeruantur: ita Iacob.de Belu.in d.ſua diſput. & Nicol. de Mattarel.in d. authen.ex cauſa.Soc.in conſi.xciij.volum.iiij.Aret.in conſi.xcij.Alexand.in conſi. xxxj.verſic.& idem ſaltem quo ad legata.volu.iij.& conſi.50.volum.vj. & Aret.in l.Lucius.ff.de lib.& poſt.limitando, vt infrà.& Corn.in conſi. cl.volum.iij.& conſi.clviij.vol.ij.Pariſ.in conſi.lxiiij. volu.ij. Afflict. ſuper conſtit.in titu.de conden.falſ.mone.in conſt.incip. teſtamentorum. num.6.

10 Et hoc idem in terminis authen.ex cauſa, vt illa diſpoſitio conſeruet legata etiam filio poſthumo ignoranter præterito, licèt non conſeruaret fideicõmiſſum vniuerſale: ſentit Bald.in l.ſi cum, vel in vtero.C. de teſta. milit.Paul.de Caſt.in l.j.in princip.C.de poſthum.hered.inſtitu. Alex.in auth.ex cauſa.C.de lib.præter.

11 In contrarium facit, nam prout dicit Nicol.de Matterel.in auth.ex cauſa.quantum ad conſeruationem legatorum non operatur clauſula codicillaris, quia conſeruantur virtute diſpoſitionis auth. ex cauſa, & ſequitur Bal.ibi in vij.q.

12 Et hoc maximè procederet, ſi legata eſſent ad pias cauſas, vel pro exoneratione conſcientiæ, quia illa proculdubio cõſeruantur etiam poſthumo præterito, ſi adeſt clauſula codicillaris: ita Pau.de Caſt. in conſi.cc.incip.clarum eſt vol.j.Cor.in conſi.clviij.vol.ij.Bar.in conſi.cciiij.

13 Et hoc etiam ponit Pau.de Caſt.quantum ad caſum diſpoſ.authen.ex cauſa.in l.j.in princi.C.de poſth.hered.inſti.& idem eſſe in omni caſu, in quo eſt veriſimile teſtatorem fuiſſe relicturum etiam nato poſthumo: dicit Alex.in d.auth.ex cauſa.Pariſ.in conſi.lxj.vol.ij.

14 Primò Limita, vt prima opin Bar. procedat quando legata eſſent tot, & tanta, vt non eſſet veriſimile patrem, ſi ſciuiſſet poſthumum ſibi naſciturum, vel forſan plures poſthumos, illa legata fuiſſe relicturum, aliàs ſecus: dicit Aretin.in l.Lucius.in princip.ff.de liber & poſthu.& conſi.xcij. Pariſ.in conſilio lx.volumine ſecundo, & conſilio lxj. Alciat. in tract. præſumptio.in j.regul.in xiij.præſumpt. Ruinus in conſilio 50. volumine ſecundo.

15 Secundò Limita, niſi pater ſuperuixiſſet poſt natiuitatem poſthumi tanto tempore, quòd potuiſſet mutare teſtamentum ſi non fuiſſet intentionis, nato poſthumo, perſeuerare in eadem voluntate, quia tunc ſi non mutat, præſumitur voluiſſe cum eadem voluntate decedere, & clauſula codicillaris tunc operatur, vt tenet Pau.de Caſt.in l.j.C.de poſthu.hered. inſtit.& in conſi.cc.vol.j.incip.datum eſt, & in conſi.xv.volu.ij.Rom.in conſi.cxxij.Corn.in conſi.cxviij.vol.ij.& conſi.cl.volu.iij.Alex.in conſi. cij.vol.iij.& conſi.xxxj.vol.iij.& conſi.cxxiij.vol.j.& conſi.50. volu. vj. Barbat.in conſi.liiii.volu.iij.Iaſo.in l.ſi mater.C. de inoffic.teſtament.& fuit de mente Iacob.de Beluiſ.in ſua diſput.quam poſuit poſt l. tertiam. C.de liber.præter.Iaſo.in authent.ex cauſa.C.de lib.præter.Curt. in conſilio cl.& in authe. ex cauſa. Bertrand. in conſilio cl.volumine iij. Pariſ. conſilio lxiiij. volumine ſecundo, Dec. in conſi. ccccxc. vbi dicit iſtam communem.

16 Contrarium,quòd imò etiamſi pater ſuperuixiſſet tãto tempore poſt natiuitatem poſthumi,quod potuiſſet mutare teſtamentum, tamen clauſula codicillaris non operetur, quando poſthumus eſt ignoranter præteritus,maximè inſtituto extraneo;tenuit Bart.in conſi.ccx.& voluit gloſ. & ibi clarius Ange. not. in l.j. C. de codicill. qui dicit ita terminatum per collegium Peruſinum.& idem Ang.in l.qui iure militari.ff.de teſtament. milit. Aret.conſi.xcij.& conſi.fin.Barba.conſi.lx.volumine ij.Ioan.Ant. conſi.cxxv.vbi dicit iſtam communem opinion. Bert. in conſi. ccxxxiij. verſi.forte opponetur,vol.ij.in nou. Ripa in l.ſi vnquam.in xlij. quæſtione.in fine,C.de reuoc.donat.Marian.Iun.conſi. cliij. volu.ij. Bertrand.in conſi.x.vol.j.in nouis.& iſtam præſupponit communem Barba.in conſi. lx.vol.ij.& Socin.conſi.xciij.vol. iiij. nam in eorum conſiliis teſtator ſuperuixerat,& tamen concludunt eſſe * communem opin. vt non tranſeat in fideicomm.

17 Tenendo primam opin.Sublimita iſtud non procedere inſtituto extraneo,ſecus,quando alij filij ſunt inſtituti;ita Bar.conſilio ccx. & conſilio ccxxxv. Areti.conſi.xcij.& conſi.fin.Ioan.Ant.Alex.in conſi. cxxv. Bert. in conſi.x.vol.j.

18 Ex quo videtur inferri tertia limitatio ad primam opinionem principalem, vt clauſula iſta non operetur inſtituto poſthumo ignoranter, nam non procedit aliis filiis teſtatoris inſtitutis,tunc enim operari debet.

Contrarium ſentit etiam in iſto caſu Bal.in l.ſi totas.C.de inoffic. donat.& clare,& aperte in conſi.clvj.volu. ij.Ang.conſi.ccxj.in quarto dubio.Cardin.in conſi.xx.verſicu.quarto ſic. Ange.in conſi. cviij. in tertio dubio, vbi vtrumque concurrebat:nam & alij filij erant inſtituti & teſtator ſuperuixerat.Barbat.conſilio lx.volum.ij.Marian.Iun.conſilio cliij. volum.ij.

19 Quartò Limita, quia ſi teſtator habebat filium iam natum, & nihilominus appoſuit clauſulam codicillarem in fauorem aliorum inſtitutorum , ita quòd deficiente teſtamento voluit iam natum grauatum eſſe in fauorem inſtitutorum, multo magis apponẽdo clauſulam codicillarem cenſetur voluiſſe grauare poſthumum naſciturum : Ita Bart. conſi.cciij. Alexand.in conſi.50.in ſecunda ſolutione.vol.vj.& conſi.cij.in ſecunda ſolutione.vol.iij.Cor.in conſi.clviij.vol.ij.Bert.conſi.cl.vol.iij. & conſi. ccxc.vol.iij. Hoc idem in ſimili quo ad diſpoſitionem authent. ex cauſa, ponit ibi Alexander de quo vide Pariſ.in conſilio cxlvj. volu. iiij. Ruin. conſi.50.vol.ij.

20 Quintò Limita,quando poſthumus ignoranter præteritus eſſet talis, quem eſſet veriſimile patrem fuiſſe grauaturum, ſi de eo cogitaſſet, vt quia eſſet filia fœmina,& inſtituti eſſent coniuncti de agnatione,quibus teſtatores volunt conſulere pro cõſeruatione agnationis etiam excluſis filiabus,vt dicit Paul.de Caſtro,in conſilio xv.incipiendo, a 2.volumine ſecundo.

21 Sextò Limita,quando eſſent repetita legata à veniẽtibus ab inteſtato: Bert.conſi.cl.vol.iij.

22 Septimò Limita,quando apparet,quòd de poſthumis cogitauit;Bertr. conſilio ccxc.volum.iij.Marian.Iun.in conſilio cxxviij.num. 72. & ſeq. volum.j.

Tenendo aliam opi.magis communem contra Bart.vt etiam poſthumo ignoranter præterito, tamen clauſula codicillaris operetur,

23 Limita quando non modo non cogitauit, ſed nulla erat ſpes, vt filios Poſthumos poſſet habere, vt quia habebat vxorem ſterilem , vel admodum ſenem;& iſto caſu poſſet procedere illa opinio, vt clauſula codicillaris non operetur:vt per Cor.in conſi.cl.vol.iij.& ſenſit hoc idem Cor. conſi.cxciiij.vol.iij.& ſenſit Alex.in conſi.cxxiij.vol.j.

Contrariũ tamen voluit Pau.de Caſt.in con. xv.incip.incipiendo a 2.

24 Amplia,quia eo caſu, quo per talem clauſulam conſeruantur legata, conſeruantur etiam inſtitutiones in rebus certis Bertr.in conſi.cl.vol.iij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Clauſula in fine appoſita ad omnia præcedentia refertur.

1 CLAVSVLA in fine poſita refertur ad omnia præcedentia: tex,eſt in l.talis ſcriptura.§.fi.ff.de legat.j.in c. inquiſitioni.in fin. de appel.in l.iij.§.filius.ff.de lib.& poſthu. in l.j.C.de lib. præt.in l,doli verbum.ff.de ſer.corrup.Ang.in conſi. xxviij. Fel.in c.cauſam,quæ de reſ.Aret.in con.cxv.Caſſa.remiſſiuè in conſuet. Nicell. concordia Bar.xxvj.Marian.Iun.conſi.cxxxix.nu.5.vol.j.

2 Amplia etiam in materia odioſa;vt eſt tex.in d.l.j.C.de lib.præt. in l.iij. §.filius.ff.de lib.& poſth.Alex.in conſi.cj.in iij.vol.Bal.in l.quiſquis.C.ſi cert.petat.Iaſ.in l.j.C.de lib.præt.Iaſ.in con.cxlij.vol. ij.& con. xlvij.vol. iij.Deciſ.Neapo.cviij.in nou.nu.15.& ſeq.

Contrarium,quòd in materia exorbitanti ad proximiora tantummodo fiat relatio:tenet Ruin.conſi.clxxxv.volu.j.& vide in limitationibus.

3 Primò Limita,quando diuerſa ratio aſſignari poteſt,cur magis ad proxima immediatè præcedẽtia,quàm ad omnia præcedẽtia referri debeat: Bart.in l.talis ſcriptura.§.fin.ff.de legat.j.Bart.in l.ſi idem cum eodem.§.fi.ff.de iur.omn.iudic.vbi etiam Pau.de Caſ.Lancel.Dec.in l.talis ſcriptura.ff.de legat.j.Barb.conſi.xxxiiij.vol.ij.& hoc ſentit Bal.in c.ij.requiris, de appel.Soc.in conſi.xxj.vol.iij.Gozad.in conſi.ij.& conſ.lxx.Matth.de Afflict.ſuper conſtit.in tit.de præſt.ſacr.ab aduoc.nu.22.Bal.in l.j.C.de lib.præte.Imo.in c.Inquiſitioni.de appel.Abb.in ca.ij. requiris. de appel. Cor.in conſi.clxxiiij.vol.iiij.& conſi.cccxiij.volum.iiij.Io. Ant. Alex.in conſi.xlix.Areti.conſi.cxv.& in l.talis ſcriptura.ff.de legat.j. Alex.conſi. lxvj.vol.ij.Rom.conſ.ccccl xxx.& conſi.cxij.Corſet.in ſing.ſuo,in verb. clauſula.Bald.in l.in actionibus.in iij.not.de his qui not. infam. Petr. de Anchar.in conſi.lxv.Alexand.in conſi.ccxiiij.volu.ij. & conſi. cxxxviij. vol.j.Deci.in c.ij.requiris.de appel.Abb. in c.eccleſia veſtra. el ſecundo. de elect.Caſſan.in cõſuetud.Pau.de Caſt.in l.j.C.de lib.præt.Abb.conſi. clxxv.vol.ij.Fel.in ca.cauſam quæ.in ij.limitat.de reſ.Pariſ.in conſi.xxxviij.vol.ij.Grat.conſi.cxij.vol.ij.Aim.conſi.lxx.Rui.conſi.cxlix.vol.j.& conſi.lxiiij.vol.iij.Boer.deciſ.cxlvj.

4 Secundò Limita,quando per hoc reſtringeretur materia large,vel largiſſimè interpretanda. Abb.poſt Innocen.per illum tex.in c.cum dilecti. de donat.Alexand.conſi.xlviij.volu.j.Iaſ.in l.fi.ff.de conſtit.Princip.& in l j.C.de liber.præt.& conſi.xcvij.vol.j.Soc.in l.fi.ff.de reb.dub.Dec.in c. ij.requiris.in viij.limit.de appel.Alex.conſi.ccxiiij.vol.ij.Fel.in c.cauſam quæ.in vj.limit.de reſ.Rui.conſi.xlv.vol.j.

5 Tertiò Limita, quia clauſula in fine poſita non refertur quo ad ea , quæ ſunt iuri communi contraria:vt per gloſſ.in dicta l.talis ſcriptura.§.fina. ff.de legat.j.& ibi Lancel.Dec.ponit Corn.in conſi.cccxiij.vol.iiij. Abb. in c.eccleſia veſtra.de elect.gloſ.in cap.cum de beneficio. in verbo,prioratu. in tit. de præb.in vj.Abb.in ca. pen.de iur.pat.Soc in l.fin.ff.de reb. dub.Pau.de Caſt.in l.j.C.de lib.præt.Alex.in conſi.cxxxvij.vol.j.Oldr.in conſi.clij.Iaſ.in d.l.j.de lib.prætér.in x.fal.Soc.in conſi.xxj.vo.iij.Goz. in conſi.ix.deciſ.Neap.xxj.in fi.in nouis.Rui.in conſi.cxlix.vo.j.& in conſi. liij.in fi.vo.iij.

6 Amplia, vt habeat, locum etiam ſi clauſula in fine poſita referret ſe in genere expreſſe ad præcedentia:ita Aret.in l.iij.§.filius.in fin. ff.de lib. & poſth.

7 Sublimita, vt limitatio non procedat quando omnia capitula ſuperius appoſita eſſent contra ius commune,quia tunc clauſula in fine poſita ad omnia eſſet referenda.Aretin.in l.talis ſcriptura.nu.5.verſicu. quartò adde.ff.de legat.j.Rui.in conſi.clxxxv.nu.4.volu.j. & hoc ne clauſula in fine poſita reddatur ſuperflua:vt expreſſe declarat Rui.in conſi. lj.nu. 6.vol.iij.

8 Quartò Limita,quando clauſulæ præcedentes habent claram,& determinatam diſpoſitionem,quia tunc clauſula in fine,non refertur ad præcedentes habentes claram, & determinatam diſpoſitionem. Bal.in l.j.C. de leg.hered.Iaſ.in l.tranſigere.C.de tranſ.Abb.Card.& Imo.in c.cum dilecti.de donat.Imo.in c.inquiſitioni,de appel.Iaſ.in l.j.in iij.fal.C.de lib. præt.Lancel.Deci.in l.talis ſcriptura.ff.de legat.j. Barbat. conſi. xxxiiij. vo.j.Soc.in conſi.xxij.vo.iij.Gomes in c.ſtatutũ de reſcript.in vj. Nicell. concor.Bart.xxvj.Dec.Neapol.cviij.nu.10.in no.Abb.in c. inquiſitioni. de appel.& ibi Dec.& in c.ij.requiris.de app.Alex.in conſi.xlviij. volu.j. in conſi.ccxiiij.vo.ij.Salic.& Pau.de Caſt.in l.j.C.de lib.præt.& ibi Iaſ.& Imo Alex.in l.coheredi.§.qui patrem.ff.de vulg.& pup. Barto. in l. talis ſcriptura. §.fi. ff. de legat.j.Curt.Iun.in conſi.clvj.Iaſ.conſi.clxxiij. in fin. vol.ij.Abb.in conſi.xx.vol.ij.Rom.conſi.clij.Afflict.ſuper conſtit. in tit. de præſt.ſacra.ab aduo,nu.22.Pariſ.conſi.lxxxviij.vol. j. & conſi. xxxvj. volum.ij.& conſi.liij.& conſi.lxvj.vo.ij.Rui.conſi.clxxxj. vo.j. & conſi. xxxvj.vol.iij.

9 Quintò Limita,quando per hoc induceretur cõtrarietas,vel repugnantia & in eadem diſpoſitione correctio , quia tunc clauſula in fine poſita non refertur ad omnia præcedentia:vt per Bart in d.l.talis ſcriptura.§.fi. ff.de legat.j.& per Lancel.Dec.ibi.Aret.Nicell.cõcord.Bar.xxvj.Goz.in conſi.ij.& conſi.lxxxvij.Grat.conſi.xiij.volum.j.Ruin.conſi.cxxvij. vol. ij.& conſi.xxviij.vol.v.Bald.in l.j.C.de lib.præt.& ibi Sali. Imo. in c.inquiſitioni.de app.Abb.in c.ij.requiris.& ibi Dec.de appel.Alex.in conſi. xlviij.vo.ij.& conſi.ccxiiij.vo.ij.Iaſ.conſi.clxxiij.vol.ij.& conſi.lxxxiij. volum.iij.Curt.Iun.conſi.clvj.Oldrad.in conſi.clij.Felin. in c.quoniam contra.in v.limit.de probat.Iaſ.in l.j.C.de lib.præt.& in d.l. ſi idem cum eodem.§.fin.ff.de iur.om.iudi.Soc.in conſi.xxj.vol.iij.& conſi.lvij.volu. iij.& in conſi.xliij.volu.iiij.Dec. conſi. cxcv.Zaſ.in conſi. xiiij.volum.ij. Afflict.ſuper conſtit.in titu.de ſucceſ.nob.num.64.Pariſ.conſi.lxxxviij. vol.j.& conſi.xxxvj.vol.ij.& conſi.lxxix.vol.ij.Marian.Iun.con.cxxxix. Aim.conſi.lxx.Grat.conſi.cxij.vol.ij.

10 Sextò Limita,ſi diſpoſitio redderetur inutilis , quia tunc clauſula in fi. poſita non refertur ad omnia præcedentia:glo.& Barto.in l.iure vulgari.ff.de dot.præleg.Barto.in dict.l.talis ſcriptura.§.fin. ff. de legat.j.& ibi Lancel. Dec. Aretin. Imo. in capitulo, inquiſitioni. de appel. Rom. in conſi.xciiij.in princip.Alexand.in dicto conſi. xlviij. volum. j. & conſi. ccxiiij.vol.ij.Dec.in c.ij.requiris. de appel.Iaſ.in conſi. lxxxiiij. volu.iij. Curt.Iun.con.clvj.Fel.in c.cauſam quæ.in v.limit.de reſ.Cardi.in conſi. lxviij.Iaſ.in l.j.in ij.fall.C.de lib.præt.Gom.in ca.ſtatutum.de reſ.in vj.& Rui.conſi.clxx.ij.& conſi.xxxvj.vol.iij.

11 Septimò Limita, vt hoc habeat locum quando clauſula ſtat per ſe, ſecus ſi ſit appoſita ad aliud qualificandum, vt eſt conditio, vel modus, quia tunc non refertur ad omnia præcedentia.l.filium.ff.quando di.lega.ced.& ibi Bar.& Bal.qui ponit iſtam fallen.in l.fin. ff.de reb.dub.& ibi Soci. Alex.in l.ſi idem cum eodem.§.fi.ff.de iur.om.iud.Pau.de Caſtro in l.j.C.de libe.præte.Deci.in c.ſecundò requiris.de appel. Alex. in dicto conſi.xlviij.vo.j.& conſi.ccxiiij.vo.ij.Iaſ.in l.j. C.de libe.præte.in vij.limita.Pau.de Caſt.in l.ſi idem cum eodem.§.fi.ff.de iur.om.iud.Feli.in c.cauſam,quæ.in iij.limita.de reſcri. Cur.iunior conſi.vij. Goza.in conſi.lxxxviij.vbi declarat. Deciſ.Neapoli.cviij.in nouis,nu.12. Pariſi. conſi.xxxvj.vo.ij.Maria.iunior conſi.cxxviij.nu.100.& nu.242.& ſeq. vo.j.Rui.conſi.xiij.vo.ij.& conſi.cxlvij.vbi declarat.& conſi.xxxvj.volu.iij.& v.vbi declarat.vo.eo.& conſi.cxxxiij.vo.eo.& conſi.cxij.vo.v.

12 Octauò Limita, niſi capitula intermedia eſſent ſeparata,& haberẽt ſeparatam materiam. Abb.in c.ſecundò requiris.& ibi Deci.de appel. Soci.in l.fi.ff.de reb.dub.poſt Bar.ibi: & eſt bona glo. in §.item lapilli. Inſti.de rer.diuiſi. Barba.in conſi.xxxiiij.vo.j. Guido Papæ in ſingu.cc. Goza.in conſi.ij.Pariſi.conſi.xxxviij vo.ij.

13 Et propterea Bar.in l.ij.§.eritque differentia.ff.de vi bo.rapt. declarat, ꝙ quando plura capitula in diuerſis orationibus fuerunt poſita, tũc in ſequentibus non intelliguntur repetita.

14 Amplia, vt iſto caſu propter interpoſitionem capitulorũ extraneorum non fiat relatio ad prima capitula, ad quæ aliàs relatio fieri potuiſſet: ita Areti.in l.iij.§.filius.ff.de libe.& poſthu.

15 Nonò Limita, quia fit relatio, quo ad capitula principalia, nõ ad ea, quæ in articulis incidenter deducuntur. Bar.in l.fi.§.Titia.ff.de libe.leg. Alex.in l.ſi idem cum eodem.§.fi.ff.de iur.om.iud.Deci.in c.ſecundò requiris.in vij.limi.de appel.Feli.in c.cauſam,quæ.in iiij.limit.de reſcrip. Iaſ.in l.j.in iiij.limi.C.de libe.præteri.

16 X. Limita, quia concluſio intelligitur, ſi poteſt æquè commodè, & aptè ad omnia capitula referri: ſed ſi non poteſt ad omnia congruè referri, refertur clauſula in fine poſita ad ea, quæ congruè referri poteſt. Pau.de Caſt.in l.j.C.de libe.præte.& ibi Iaſ.in j.limi.Soci.in l.hæc ſcriptura.§.cum eadem. ff.de condi.& demonſt.& conſi.xxj.vo.iij. Alex.in conſi.ccxiiij.vo.ij.& conſi.xlviij.vo.j.poſt Iaco.de Belui.in l.quoties. C. fa.erciſ.Areti.in conſi.cxv.Barba.in conſi.xxxiiij.vo.j.Bal.in c.ſecundò requiris.de appel.Goza.conſi.lxxxij. Afflict.ſuper conſtitu.de præſtan. ſacramen.ab aduoc.nume.22.Maria.iunior in conſi.xxv. num.19. vo.j. Ruinus conſi.lxxij.vol.v.

17 XI. Limita, vt regula procedat in eo, quod exprimitur in diſpoſitione: ſecus ſi non exprimatur, ſed ſubintelligatur, quia illud non extenditur, nec refertur ad alia capitula eiuſdem diſpoſitionis.Bal.in l.j.in prin. in lectu.antiq.ff.quod quiſque iur. & ſequitur ibi Alexan.in dicta l.j.in prin.ponit Deci.in c.ſecundò requiris.in x.limit.de appel.Feli.in c.cauſam,quæ.in viij.limita.de reſcrip.

Contrarium voluit Deci.in dicta l.j.in prin.ff.quod quiſque iur.

18 XII. Limita, quando intentio diſponentis haberet locũ etiam non facta relatione, quia tunc non fit relatio, vel repetitio eorum, quæ in fine dicta ſunt, ad ea, quæ in principio ſunt dicta. Anto.de But.& Imo.in cle.j.ad fi.de ſup.negli.præla.Soci.in l.fi.ff.de reb.dub. Alexan. in conſi. ccxiiij.vo.ij.& in conſi.xlviij.vo.j.Deci.in c.ſecundò requiris.in ix.limi. de appel.Ruinus conſi.clxxv.vo.j.

19 XIII. Limita, quia clauſula in fine poſita non refertur ad extranea. Abb.in conſi.xcvij.vo.ij.Iaſ.in l.j.C.de liber.præte.in xij.limi. Feli.in c. cauſam,quæ.in ij.limita.de reſcrip.

20 XIIII. Limita, niſi clauſula ſit appoſita in principio, vel in medio alicuius capituli, quia tunc tanquam pars illius capituli, refertur tantũ ad illud,& non ad capitula præcedentia.Bar.in dicta l.talis ſcriptura.ff. de lega.j.& ibi Lancel. Deci. Abb.conſi.lxxv.vo.ij.Maria.iunior conſi. clx.nume.60.volu.ij.

21 XV. Limita, quia pœna expreſſa in vna parte diſpoſitionis, non refertur ad alias præcedentes.glo.fin.in c.fin.de pœnis.Rui.conſi.xxxviij. vo.v.& conſi.lxxxvj.eod.volu.

22 Et propterea dicta in vno capitulo, quæ contineant exorbitantia à iure communi non cenſentur repetita in alio.Bal.in l.prætor.§.erit differentia.ff.de vi bo.rapto.

Contra hanc limitationem videtur tex.in c.vbi periculũ. §.nõnulli. & ibi Domi.de elect.gloſſ.in c.de multa.in verbo, in eadem eccleſia.de præben.& ibi Abb.dicit illam eſſe veriorem.& Ab.in cle.ij.de vi.& ho.cleri.& Deci.in c.ſecundò requiris, ſequitur iſtam partem ſtante identitate rationis.Feli.in c.cauſam,quæ.de reſcri. Bal.not.in l.quiſquis. per illum tex.C.ſi cer.pet. Iaſ.in conſi.cxlij. vo.j. & conſi.xlvij. vo.iij. Iaſ.in l.j.C.de libe.præte.Rui.conſi.xlv.vo.j.

23 Tenendo primam opinionem Limita, niſi adiecta eſſet dictio ſimiliter, quæ eſt repetitiua. Rui.conſi.clxix.vo.iiij.

24 Secundò Limita, nam ex veriſimili mente teſtatoris pœna in vno capitulo adiecta, cenſetur etiam in alio repetita.Pariſ.cõſi.19.nu.74.vo.ij.

25 XVI. Limita, nam nunquam iſta clauſula in fine poſita refertur ad præcedentia, quando ex hac relatione ius tertij offenderetur. Gozad.in conſilio.ij.

26 XVII. Limita, quando clauſula in fine poſita eſt continuata ad proxima præcedentia, quia tunc non refertur ad præcedentia remota. Afflict.ſuper conſti.in tit.de ſuc.nobili.nu.64.

27 XVIII. Limita, nam qualitas, ſeu clauſula in medio vnius capituli ad illud tantùm refertur: ſecus, ſi ante vel poſt capitulum apponatur: ita Areti.in l.talis ſcriptura.ff.de leg.j.

28 XIX. Limita, quando ſequeretur abſurdũ. Pariſ. conſi.lxxix.vo.ij. Gratus conſi.cxij.vo.ij. Afflict.ſuper conſti.in titu.de præſt.ſacra.ab aduoc.nu.23.Maria.iunior in conſi.clx.nu.61.vo.ij.

29 XX. Limita, nam qualitas adiecta in vno gradu ſubſtitutionis non extenditur ad alium gradum.Pariſi.conſi.lxxxvij.vo.ij.

30 XXI. Limita, quando ſi fieret relatio ad omnia reſtringeretur diſpoſitio fauorabilis.Grat.in conſi.xvj.nu.9.vo.j.in conſi.lxiij.vo.j. Ruinus conſi.lxiij.vo.iij.& conſi.cvj.vo.eod.

31 XXII. Limita, vt non referatur ad præcedentia, niſi hoc fieri poſſit ſalua ratione recti ſermonis,& non aliàs. Alex. in conſi.xlviij.vol.j. & conſi.lxvj.vo.ij.Afflict.ſuper conſti.in tit.de ſuc.nobili.nu.65. Rui.in conſi.clxxxv.in prin.vo.j.

32 XXIII. Limita, quia clauſula decreti irritantis eſt referenda tantũ modò ad proximè præcedentia, nõ autem ad alia. Boc.deciſ.cxix.nu.5.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Clauſulæ acceſſoriæ ad contractum, naturam contractus ſequuntur.

1 CLAVSVLA conſtituti guarentiæ,& aliæ ſimiles clauſulæ acceſſoriæ ad contractum, ſequuntur naturam contractus, ita vt ſi non valeat contractus, dictæ clauſulæ nõ operantur.Bal.in l.ex teſtamento.vbi latius Iaſ.C. de fideicom. Bal.in c.ij.in fi.ver.volens ergo ſuſtinere. de feu.da.in vic. leg.commiſſ. Alex.conſi.lxxxj.ver.ex his ergo.vo.iij.Bal.in l.ſi abſentis. in fi.ver.vnde ſcias.C.ſi cer.peta.Alex.in l.j.§.ſi vir vxori.ver.item habetis.ff.de acqui.poſſ.& in l.quod meo.verſi.idem de precario.eod.titu.Roma.conſi.clxxj.ver.& hoc per prædicta. Iaſ.in l.non dubium.ver.in ij.& iij.parte,C.de legib.& in l.etiam.in prin.ver.item pone ꝙ ſtatutum.C.de execu.rei iudic.Iaſ.conſi.cxlvij.verſi.ex prædidictis ſequitur.vol.ij.& conſi. cxxxiij.ver.item ſi non valet principale.vo.iiij.& conſi.xxij.vo.ij. Roma.conſi.xlij.ver.ſecundò quia nullo exiſtente.& conſi.cxv.ver.his ergo præmiſſis.Soci.conſi.cxv.ver.primò quia.vo.iiij. Hippoly.in rub.de fideiuſ.ver.nam data inualiditate.Roma.in l.ſi verò.§.de viro.in xxxiij. fallen.ver.ſeptimò iſtud probari.ff.ſolu.matri.Barbat.conſi.xxij.nu.12. vo.iiij. Iaſ.in l.j.§.ſi quis ita.ver.ſecundò contra Barto.facit. ff. de verb. oblig.& in §.fuerat.nu.76.ver.& gloſſ.quam dicit.Inſti.de actio.& in l. certi condictio.§.ſi nummos.ver.ſed attende.ff.ſi cer.pe.& conſi.cxxxij. ver.eſt etiam nulla.vo.j.Cur.ſenior conſi.lxxj.nu.1[illegible].ver.tertiò reſpondemus.Gratus conſi.lxxj.nu.20.vo.j. Cagno.qui multos alios citat in l. cum principalis.nu.7.ff.de reg iur. Hippoly.ſingu.xvij. & in pract. §.ij. nu.10.Deci.in c.præterea.ver.modò ad dictam glo.de offi. deleg. Prob. in c.tibi,qui.nu.21.de reſcri.in vj. Tiraq.de conſti.in vij.limi.in iij.parte,nu.15.cum plurib.ſeq.Rui.conſi.cxxvij.vo.v.

2 Et propterea Infertur, quòd quando cõtractus eſt ſimulatus, omnes clauſulæ in eo appoſitæ ſimulatæ dicuntur. Gozad. conſi. xxviij. nu.23. Pariſ.conſi.liij.nu.13.vo.j.Calca.conſ.xxviij.ver.ideo videtur dicendũ. Pariſ.conſi.liiij.nu.35.vo.j.Tiraq.de conſtit.in vij.limit.nu.32.& in viij. limi.nu.1.& nu.5.vbi declarat: & in ix.limi.nu.1. & in tracta.de retract. conuen.in fine,nume.111.

3 Secundò Infertur, vt reſciſſo contractu principali, dicatur reſciſſa clauſula acceſſoria pacti euictionis pœnæ, vel alia ſimilis: glo.in l.ſi patronus.§.j.in verbo, famam.ff.ſi quid in frau patro.Iaſ.in dicta l.ex teſtamento.C.de fideicom.Bal.in rubr.C.de conſtit.pecu.& in l.Imperatorla j.ff.de ſtatu homi.ver.item caſſato principali.& in l.j. ver.quæro vtrũ iuramentum.C.de inoff.dona.

4 Limita hoc vltimum in iuramento, quia annullato principali non euaneſcit iuramentum appoſitum. Alexan.conſi.cxxxvij.nu.5.verſ.nec obſtat prædictis. volu. vj. & in conſi. xxxviij. verſicu. modò non obſtat prædictis.volu.iij. Hippolyt.in rubri.de fideiuſſorib. verſic. non obſtat ratio allegata.

Contrarium in iuramento tenet Bald.in l.j.verſ.quæro vtrum iuramentum.C.de inoffi.dona.

5 Secundò Limita hoc vltimum, quando eſt eadem ratio, ſecus ſi diuerſa. ita declarat Bar.in l.ita ſtipulatus.in xij.oppoſi.ff.de verbo.oblig. ſequitur Deci.in l.cum principalis nu.2.ff.de reg.iur. Bald.in l.non dubium.in iiij.oppoſi.ver.& ideo reſponde.C.de legib. Alexan. conſi.iiij. ver.nec mirum.vo.iij.Sarnen.in regu.de annali.q.lxxviij.nu.7.Feli.in c. olim.ver.tamen limita illud.de accuſa.Alexan.conſi.xxxviij. verſ.quo ad ſecundum dubium.vo.iiij.

6 Tertiò Limita, quando contractus principalis annullaretur, non ex diſpoſitione iuris communis, ſed ex alia ſpeciali conſtitutione, vt dicit

Sarnen.in dicta reg.de annalib.q.lxxviij.nu.7.Grat.conſi.lxxxij.nu.20.vo.j.Pariſi.conſi.xvj.nu.15.& ſeq.vo.ij.

7 Primò Limita principalem regulam procedere in clauſulis acceſſoriis,& dependentibus:ſecus verò quando apponuntur clauſulæ importantes aliquid diuerſum,& ſeparatum æquè principaliter. Sarnen.in regu.de infir.reſig.q.xxiiij.nu.3.& ſeq.Rui.conſ.clj. ver.non obſtat.vo.iij. Deci.in c.prudentiam.§.ſi verò.ver.non obſtat,ꝙ tex.de offi.dele.

8 Secundò Limita,quia etiam ex nullo contractu reſultat valida confeſſio, Bar.in l.certi condictio.§.ſi nummos. ver.ſed de vno dubito.ff.ſi cer.pet.& in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.verſ.& reſpondeo,ꝙ iſta verba.ff.de verb.obli.vbi Imo.ver.& ſi dicas.& Pau.de Caſt.in iiij.not.& Alex.ver.item inquantum. idem ſentit Bart.in l.j.§.ſi quis ita.verſ.& idem dicerem.ff.de verb.oblig.vbi Ange.in fi.verſi.vltimò dicit Bar.

Et cum dicto Card.ibi tranſeunt communiter Docto.Roma.conſi.ccxciiij.verſic.aut inſtrumentum eſt efficax. Deci.in l.cum principalis.verſi.& hoc modo adaptari poteſt.ff.de reg.iur.Brunus in tract. de forma.in titu.de poten.& effectu for. in vltimo effectu, in xiiij.limita.vbi videtur intelligere, quando confeſſio emanaſſet æque principaliter, non tamen ſi acceſſoriè. Tiraquel.de conſtitutionib.in iij.parte, in vij.limita.nume.18.

Contrarium vt deficiat confeſſio,ſi non valet inſtrumentum, ponit Prob.in c.tibi qui.nu.21.de reſcri.in vj. Tiraq.de conſtitu.in iij.parte,in vij.limita.nume.25.

9 Tertiò Limita, quando non adeſt eadem ratio, vt deficere debeat clauſula acceſſoria,prout principalis.Bar.in l.ita ſtipulatus.in xij.oppoſi.ff.de verb.oblig.Bal.in l.non dubium.in xiij.oppoſi.C.de legib.Alex.conſi.iiij.verſic.nec mirum.vo.j. Deci.in regu.cum principalis.ff.de regu.iur. Caſſa.in conſi.lxvj.Hippoly.ſingu.xvij.Feli.in c.debitores.verſ.in gloſſ.j.de iureiuran. Iaſ.in conſi.clxxxv. verſicu. non obſtat inquantum.volumi.ij.

10 Quartò Limita, quando clauſula acceſſoria poteſt ſtare de per ſe. Bar.in l.ſi fideiuſſor.ff.de leg.j.Curtius iunior in l.vnica,nu.24. C.quando non pet.par. Cagno.in l.cum principalis.nu.7. ff.de regu.iur. Iaſ.in conſi.clxxxv.verſ.non obſtat inquantum.vo.ij.

FINIS LIBRI SEXTI.

ANTONII GABRIELII ROMANI, COLLEGII SACRÆ AVLÆ CONSISTORIALIS, ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER SEPTIMVS

In quo habentur Concluſiones criminales.

CONCLVSIO PRIMA.

ARGVMENTVM.

Offendens alium mandato alterius, quando puniatur pœna cap. pro humani.de homicid.lib.vj.

FREQVENTER CONTIGIT diſputari, an ſit locus diſpoſitioni ca.pro humani.de homici.in vj.quia latrunculatores noſtri tẽporis omne ferè mandatum ad alium offendendum trahere nituntur ad pœnam, dicti cap.

Videamus igitur in quibus caſibus illa diſpoſitio locum habeat, & in quibus locum non habeat.

1 Diſpoſitio igitur dicti cap. vt locum habeat neceſſe eſt,vt interuenerit datio vel promiſſio,vnde Archidiac.in dicto cap.pro humani.dicit,quòd textus loquitur in his,qui pro pecunia homines occidunt. & ibi Domi.in dicto cap.in §.cùm igitur.in j.notab.& Petrus de Anchara.in vj.notab.& idem tenet Barto.in l.non ſolum,§.ſi mandato.ff.de iniur.Ange.in l.qui ſepulchra.in fin.ff.de ſepulchro viola.& in l.non ſolum.§.ſi mandato.ff.de iniuriis. Barto. in l.Cicero.ff.de pœnis.

Bal.in l.non ideo minus.in princ.C.de accuſa.& conſi.x[illegible]ij.vo.j.& conſi.cclvj.vo.ij.vbi dicit,ꝙ requiritur præmium,vel ſpes præmij.Corne.conſi.ccxlix.vol.j. Alex.in l.j.§.hæc actio. ff.de eo, per quem factum erit.& conſi.clxvj.in prin.vo.vij. Probus in addi.ad Ioan.Monta.in dicto cap.pro humani.in prin. Pariſi.in tract.de ſyndic.nu.14.& ſeq.Ange.in tract.malefic.in verbo, Sempronium mandatorem.in prin.Deci.conſi.cccxxvij.in prin.Gramma.voto nono,in prin.

Et expreſsè quòd ſufficiat datio,vel promiſſio, ponit Bald.in l.iij.§.hæc autem.ff.quod quiſque iuris. & idem tenet Areti.in conſilio clxiiij.verſi.tertiò allegant.

2 Primò Amplia,vt ſufficiat etiam ſola promiſſio, ita Salice.in l.non ideo minus.in fin.C.de accuſa.Curt.ſenior conſi.xx.verſi.omitto poſtremo.Gramma.in voto nono.

3 Amplia iſtam ampliationem,vt ſufficiat etiamſi ſit promiſſum quid incertum,prout eſt direptio domus.Areti.conſi.cliiij.

4 Secundò Amplia,nam etiam dicitur aſſaſſinus,qui facit animo alteri complacendi, ſecundùm Gramma.voto ix.poſt Ioan.Andre.in ca.penul.de cleri.non reſiden.

5 Quod dictum non videtur verum,& contrarium colligitur ex notatis per Bal.in conſi.ccclxxxij.in fine,vo.v. & maximè quia ſecundùm opi. Gramma.ſemper mandatum diceretur continere aſſaſſinium,cùm ſemper mandatarius ſi non facit pretio, vel ſpe præmij inductus, facit vt complaceat mandanti.

6 Requiritur etiam vt occiſus,vel occidendus,fuerit Chriſtianus: ita eſt tex.in dicto cap.pro humani.in §.ſacri. ibi, quempiam Chriſtianorum,&c.& ibi Io.Andre.& Domi. & Petrus de Anchar.in ix.notab.de homicid.in vj. Bald.in l.ſi quis non dicam rapere. C.de epiſco.& cleric. Alexã.conſi.clxxij.vo.ij.& conſi.j.vo.iij.& conſi.ccxxiij.vo.ij.& conſi.lxxxij.vo.iij.& conſi.xl.vo.iiij.& conſi.clxvj.in fi.vo.vij.

Areti.in c.licèt cauſam.de proba.& in conſi.clxv.vbi dicit communem,& de conſuetudine ſeruari,Corne.conſi.ccij.in fi.vo.j.& conſi.ccxlix.vo.j.& conſi.50.vo.iiij.Iaſ.conſi.clxiiij.vo.ij.Felin.in c.ſuper his.de accuſa.& in cap.auditis.de præſcrip.& in c.ita quorundam. de re iudic. Iaſ.in conſi.clxx.vo.ij.Hippoly.in rubri.de proba.& in l.ſi quis ne quæſtio.ff.de quæſtionib.& in l.vnica,nu.103.C.de raptu virgi. Curt.iunior in conſi.cxxiiij. Carrer.in practi.crimina.in tit.de homicid.§.circa tertium.in princip.

7 Primò Amplia diſpoſitionem ca.pro humani.locum habere etiam ſi interuenerit ſolus conatus,licèt effectus non fuerit ſecutus: vt eſt tex.ibi,quanquam mors inde ſecuta non fuerit.prout tenuit Ange.in conſi.xiiij.& in l.quia autem.ff.de his,qui notan.infa. Bald.in l.ij.§.hæc autem.ff.quod quiſque iuris.Corne.conſi.ccxlix.vo.j.& conſi.ccij. vo.eo. Aretin.in conſi.clxiij.Bolog.conſi.vij August.Arimi.in addit.ad Ange.de malefi.in verbo,Sempronium.in addit. incip.tu autem in hac. & in verbo, exiſtens Florentiæ.in addi. incip tu verò in hac.Feli.in tract.de con.Franc.in dicto cap.pro humani.in vij. notab. Caſſa. qui ita dicit ſeruatum Mediolani,in conſuetu.Burg.Hippoly.in l.vnius.§.cognitorum.ff.de quæſtio.& in l.eiuſdem.in fi.ff.ad leg.Corne.de ſicar.& in practi.crimina.in §.examinanda.

8 Contrarium, quòd talis conatus non ſecuto effectu, non puniatur pœna vltimi ſupplicij,ſed mitiori pœna, tenet Pet.de Anch.in dicto c.pro humani.verſ.primo caſu. Corne.conſi.ccij.vo.j.

Hippoly.in l.j.nu.247.C. de raptu virgi.vbi dicit, ꝙ punitur pœna extraordinaria,non autem pœna ordinaria, Gramma.voto xx. vbi dicit,ꝙ talis delinquens fuit damnatus ad perpetuas triremes. & in voto viij.vbi fuit condemnatus in pœna pecuniaria, & conſi. xxxvj.nu.16.& in deciſ.lxxiiij.vbi idem dicit in omnibus atrocioribus.

9 Tenendo primam opinionem tanquam magis communem, Amplia,vt talis conatus puniatur pœna illius cap. etiam ſi mandans re integra pœniteat,& reuocet mandatum: ita glo.in dicto cap.j.in verbo,

mandauerit,quam ſequuntur ibi Io.And.& Dom.& Fran.& Io.Mon. de homicid.in vj.Hippol.in l.qui faſam.ff.ad leg.Cornel. de fal. & in l. vnica.num.247.C.de rap.virg.

Contrarium tenet Ang.in l.apud labeoně.§.ſi curauerit.ff.de iniur. Hipp.ſibi contrarius,in l.is qui cũ telo.C.ad leg.Corn.de ſicar.& conſ. cv.nu.21.& ſeq.

10 Secundò Amplia,ꝙ in iſto caſu quis puniri debeat pœna mortis naturalis,non obſtante generali conſuetudine Italiæ,de qua Doctores atteſtantur,vt ob conatum ad delictum non debeat quis pœna mortis naturalis puniri,nam iſtud non habet locum in crimine aſſaſſinij.Hippo. in l.eiuſdem.in fi.ff.ad l.Corn.de ſicar.Ange.in tract. malefi.in verb.ex interuallo.Afflict.ſuper conſt.reg.ſub rub.de mal.nox.& medica.in cõſti.incip.mala noxia.Gram.voto ix.nu.21.& ſeq.

11 Primò Limita,quia opinio iſta videtur habere locum , ſi deuentum fuerit ad actum proximum,vt tenet Corn.con. ccij.vo.j.Affl.ſuper cõſt. aliàs ſub rub.de percuſ.illic.cum arm.nu.16.

12 Qui intelligunt actum proximum quando deuentum eſt ad actum facti,id eſt ad offenſam.Gram.voto ix.nu.10.& ſeq.

13 Contrarium,ꝙ imo dicatur deuentum ad actum proximum ſi deuentum ſit ad locum maleficij perpetrandi, licet non fuerit perpetratum, nec ad alium actũ deuentũ,tenet Iacob.de S.Geor. in l.j.§. hæc verba, ff.quod quiſ.iur.Caſſan.in cõſuet.Burg.in rub.prima poſt procem.verſ. aduerto tamen.

14 Et pro iſta opi.facit quod not.Bald.in l.non ideo minus.in vj.quæſt. C.de accuſat.vbi ipſe conſiderat,ꝙ in atrocioribus ſit neceſſarium eſſe deuentum ad aliquod factum vltra tractatum,& nõ dicit ad actum proximum,ſed ad actum facti vltra tractatum,quaſi ſentiat ſufficere, vt delinquentes non ſteterint in nudis terminis cogitationis , ſine alio facto vltra tractatum.

Et in iſtã etiã ſententiã inclinat Fel. in tract.de conat.tertia limitatione. Hipp.in l.qui falſam.ff.de falſ.Fel.in c.j.ver. fallit quinto.& ver. fallit tertio,de præſumptio.apoſtil.ad Dec.in regula non vult heres.ff. de regul.iur.Gram.voto viij.& idem in deciſio.xxxviij.

15 Secundò Limita,nam licet rigor iuris diſponat talem conatum non ſecuto effectu puniri poſſe pœna vltimi ſupplicij , tamen poteſt iudex ſalua iuſtitia & conſcientia reũ etiã pœna leuiori afficere, quia in omnibus caſibus,in quibus in atrocioribus punitur affectus nõ ſecuto effectu,poteſt iudex,licet nõ teneatur,minori pœna afficere,vt notat Saly. in l.is,qui cum telo.C.ad legem Cornel.de ſicar.Angel.con.xiiij.in fin. vbi dicit,quòd bene faciet Princeps,ſi pœnam mortis in minorem pœnam commutauerit.Auguſt.Arim.in addit.ad Ang.de malefi.in verbo, mandatorem.Gram.voto octauo,in fi.

16 Sublimita,hoc non habere locum in aſſaſſino ſolito ſimilia committere,quia is omnino ad mortem naturalem eſt damnandus. Gramma. voto nono.nu.23.& ſeq.

17 Secundò Principaliter amplia diſpoſitionem capituli,pro humani, quæ licet ſecundum aliquos loquatur in certo genere perſonarum Saracenorum,qui dominis imperantibus potentes homines occidebant: quam opinionem tenet ibi Archidiaco. & Ioan.And.& Pet.de Anch. in octauo notab.& Aret.con.clxiiij.vbi dicit iſtam opinionem de iure veriorem.Sũma Silueſtr.in verbo,aſſaſſinus. & Caieta. in eodẽ verbo. & in verb.excommunicatio.caſu.xvj

18 Tamen contrarium,quòd ille text.indiſtinctè loquatur quo ad omnes,qui impulſi ſpe alicuius præmij homines occidere promittunt, videntur communiter tenere Doct.videlicet Imol.& Domi.ibi in §.cum igitur.in fi.Bar.in l.non ſolum §.ſi mandato.ff.de iniur.Bald.con.xcviij. vol.j.Aret.vbi dicit hanc opinionem de conſuetudine ſeruandam, in con.clxiiij.& iſtam eandem opi.tenet ſum.Ang.in ver.aſſaſſinus.Grammat.voto in octauo nono & xj. Deciſio. Neapo .clv.in nouis.& eandem opi.videntur tenere Doct.communiter allegati , in principio huius concluſionis,qui probant aſſaſſinum dici quo ad effectum.cap. pro humani,omnis qui ſpe præmij adducitur ad hominem occidendum.

19 Tertiò Amplia,vt diſpoſitio huius c.procedat etiam in ſupremis principibus ita mandantibus,vt eſt tex.in d.c.pro humani.in §.ſacri.ibi,quicunque Princeps,Prælatus,&c.& ibi Hoſt.Ioan.And.& Do.in princ.& Philip.Franc.in vj.not.

20 Quartò Amplia,vt in hoc caſu ſufficiant etiam probabilia argumẽta:vt eſt text,in dicto c.j.ibi,poſtquam probabilibus cõſtiterit argumẽtis,&c.Fel.in c.afferte.in tertia limitatione.de præſumptio. Hippol.in pract.crimin.in §.examinanda.

21 Ex qua ampliatione infertur,vt ſufficiant teſtes in hoc caſu examinati etiã parte non citata,vt per Gemin.in d.ca.pro humani.§.fi. & Franc. apoſtill.ad Abb.in c.ij.de teſt.Soc.in reg.xlvj.in ix.fallen.& con.cclxij. Maria.in c.quoniam frequenter.& ibi Fel.vt lit.non conteſt.Dec.in ca. ij.in vij.fallen.de teſt.Hipp.in l.j.nu.104.C.de rapt.virg.

Contrarium tenet Aretin.& etiam Fel.c.ij.in v.limitatione.de teſt. Gram.voto xj.& con.j.nu.64.poſt Deciſ.

12 Secundò Infertur,vt ſufficiant etiam in tali caſu teſtes de auditu : vt per Hipp.in pract.crimi.in §.examinanda.

23 Et ratio eſt,quia in tali crimine proceditur omiſſo iuris ordine:Pariſ. in tract.de ſyndic.num.14.Hipp.in l.vnius.§.cogniturum. ff. de quæſt. Gramma.voto octauo.& voto nono.

24 Quintò Amplia,vt clericus etiam à iudice laico de tali crimine condemnari poſſit: vt tenet Dom.in d.c.j.§.ſacri.Steph.Aufrer.in rep.clem. ſæpe.de offi.ordin.& in tract. quem ibi ponit de poteſtate ſecul. ſuper eccle.perſo.in xviij.fall. Pariſ.in tract.de ſynd.nu.15.Hipp.in l.vnius.§. cogniturum.ff.de quæſtio.& idem in pract.crim.in § .examinanda. & in l.vnica.nu.107.C.de rap.virg.Lambert.in c.j.de Hæret.in vj. q.xj. nu. 88.vbi hanc dicit communem*opinionem. Caſſan.in conſuet. Burg. verſicu.ij.fallit.Grammat.voto octauo.& voto ix.Deciſ.Neapo.cxij. in nouis.

25 Sextò Amplia,vt in huiuſmodi crimine poſſit ſocius de ſocio interrogari.Bal.in l.non ideo minus.in prin.C.de accuſ.Iaſ.conſ.ciij.volu.iiij. Caſſan.in conſuet.Burg.verſ.& aduerte.Hipp.in l.j.§.diuus Antoninus, ff.de quæſtio.

26 Septimò Amplia,vt in tali crimine reus poſſit renunciare defenſionibus.Pariſ.in tracta.de ſynd. Hippoly. in l. j. numero 103. C. de rap. virg.

27 Octauò Amplia,vt mandans poſſit puniri in loco delicti commiſſi, licèt mandauerit extra illum locum.Pau.de Caſt.in l.ſi vt proponitur. ff.de fideiuſſ.Hipp.in l.j.nu.252.C.de rap.virg.

28 Declara omnia ſupradicta,quia ita demum in tali crimine proceditur omiſſo iuris ordine,quotieſcunque conſtat de huiuſmodi qualitate aſſaſſinij,ſecus autem ſi dubitaretur an quis cõmiſiſſet aſſaſſiniũ vel ne, Gramma.voto xj.num.4.& ſeq.& idem ſentit Deciſ.Neap.cxij.in nou. licèt dicat aliter pronunciatum per ſacrum conſilium.

29 Nonò Amplia,vt etiam ſi quis pro pecunia promittat vulnerare,dicatur aſſaſſinus,per notata per Alexan. in conſ.clxvj. volumine ſeptimo,dum alternatiue loquitur de mandato de occidendo,vel de vulnerando.

30 Quod quidem dictum nõ puto verum,nam ex eo quis dicitur aſſaſſinus,quia ſcindit animam à corpore ad alterius mandatum,vt dicit Archid.in d.c.pro humani.& paulo poſt,dũ dicit,ꝙ aſſaſſinus dicitur , qui per pecuniam hominem occidit.& ibi Io.And.& Dom.Bene tamen verum eſt,ꝙ in hoc caſu vulnerans grauius puniretur,ex quo id quod fit, aut fieri mandatur per pecuniam,atrocius delictum reputetur.ad tex.in l.Cicero.vbi Barto.& alij.ff.de pœn.

31 Decimò Amplia,vt aſſaſſinus tãquam publicus hoſtis,& à toto populo Chriſtiano diffidatus impunè vbique poſſit ab omnibus offendi , vt tenet ibi Do.in d.c.pro humani.in §.ſacri.& idem voluit Ang.in conſi. xiiij.Aret.con.clxiiij.Curt.Sen.con.20.nume.88.ver.omitto poſtremò. vbi dicit Doctores communiter ita tenere.Grammat. vot.viij. & voto xx.Ruin.conſi.iiij.volum. v. vbi etiam dicit quis dicatur propriè diffidatus.

32 X I.Amplia,nam licèt tex.in c.pro humani , non videatur loqui,niſi in mandante,prout etiam iſtam opin.tenuit Aret.in d.con.clxiiij. tamẽ comprehendit etiam mandatarium.Bart.in l.non ſolum.§. ſi mandato. de iniur.Salyce.in l.non ideo minus.in fi.C.de accuſ.Ang.cõ.xiiij.Ang. de malefi.in verbo Sempronium mandatorem,in prin. Gram. voto ix. in fi.Pariſ.de ſynd.in ver.inquiſitio.Deciſ.Neapol.cl.in nouis.Hippo.in §.examinanda.nu.24.& in §.diligenter.nu.156.

33 X I I.Amplia,quia non ſolum in hoc caſu mandans , & mandatarius puniuntur pœna.c.pro humani,ſed etiam eorum fautores,ac receptatores,vt eſt tex.in d.c.in §.ſacri.ibi,aut eos receptauerit,vel defenderit, & c.vt notant ibi Io.And.Do.Philip.Franc.& communiter alij.

34 Primò Limita,quia ad hoc vt tanquã aſſaſſinus quis puniri poſſit,eſt neceſſaria ſententia declaratoria.Ita Archid.in d.capit. pro humani.& Io.And.& Dom.in §.ſacri.Prob.in addit.ad Ioã.Mon.in c.j.in fi. de homic.in vj.Ale.qui hanc dicit communem opi.in con.clxvj.vo.vij.Deciſ. Neap.cxij.in nou.Fran.qui etiam dicit cõmunem opi.in d.c. j. de hom. in vj.

Contrarium ſentit Ioan.Mon.in d.c.j.in fine.Aret.cõſ.clxiiij. Cur. Sen.con.xx.ver.omitto poſtremò,Ang.in trac.de malef.in verbo,Sempronium mandatorem, in prin.

35 Secundò Limita,quia bannitus poteſt occidi etiam per homines precio conductos,ita Dec.in cõ.cccxxvij. Albe.de Roſ.in iij.par.q.xx.Nel. in tract.bannit.in ſecunda par.ſecundi temporis.q.xij.

Contrarium probatur in addit.ad Io.Mon.in d.c.j.de homic.in vj.

36 Tertiò Limita,quia eſt neceſſarium ad hoc,vt iſta pœna locũ habeat, vt mandatarij acceptauerint mandatum,nam illis non acceptantibus ſi ſubſecutum fuerit homicidium , mandans non debet teneri.Bal.conſi. lxxxij.vol.iij.ſequitur Gramm.vot.xj.nu.19.

37 Quartò Limita,quia ad hoc vt quis dicatur aſſaſſinus,nõ ſufficit ſpes ſucceſſionis in perſona ſua , vel ſuorum. Grammat. conſilio quinquageſimoſecundo.

38 Quintò Limita , quia confeſſio mandantis non probat delictum in præiudicium mandatarij.Alex.con.clxvj.in fi.vol.vij. Gramma. voto vndecimo.

39 Et nota,quia in hoc caſu non valet depoſitio teſtis contra mandantem,niſi etiã deponat contra mãdatariũ.Barto.in l.ſi is qui rem.§.ſi

tua

ru Titium.ff.de furt.Bald.con.ij.vol.j.& conſi.cclix.vol.j.Alex.in conſ. xiiij.vo.iij.& con.xv.vol.j.

40 Sextò Limita,quia ſecundum communem vſum loquendi aliàs capitur aſſaſſinus vulgariter loquendo,vt per Grat.conſi.lij.nu.51.volu.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Delictum non præſumitur.

1 SEMPER capienda eſt præſumptio , per quam delictum excludatur.l.meritò,ff.pro ſoc.Aim.in conſ.xviij.verſ.& ſi dicas.late Hippo.in l.in conſi. ij, Cæpol. conſ,crimin. xxj. nu.17.Barb.conſi.lxxvij.in prin.vo.iiij,Bald.in l.precibus. ver.excuſat ergo,C.de impub. & aliis ſubſtitu.Hippo.in rubr.de fideiu. ver,& vbi poteſt capi,Boer.deci.ccxv.nu.22. Alcia, de præſump. in iij. reg.in j.præſumpt.

2 Et propterea infertur,ꝙ conſilium,quod poteſt eſſe malum,& bonum,præſumitur bonum,& non malum.Bald.in l.ſeruum fugitiuum, verſ,& nota quòd conſilium , & ibi etiam Iaſ.ver.tertiò multum nota. C.de ſer,fugit,Alexand.conſi.cxxv.verſi.& in ſimili dicimus. volumine iiij.

3 Secundò Infertur,vt cõtractus,qui poteſt cẽſeri licitus,& vſurarius, præſumatur licitus,& non vſurarius,Bald.in l.rogaſti.§.ſi ſibi.ver.extra noto. ff. ſi cert.petat.Alex.conſi.ccxxj.verſ.accedit etiam.vol.ij.refert, & ſequitur Iaſ.in d.l.ſeruum fugitiuum,ver.hic etiam dicimus.C.de ſer. fugit.& Alex.conſ.cc.verſ.accedit etiam,volum.vj.Maria. Iun. conſil. lxxxiij.verſ.ſtantibus itaque prædictis.vol.ij.Hipp.in con.ij.nume.11. verſ.& adduci poteſt.ſenſit glo,& ibi Hoſtien.& Ioan.And.in c.nauiganti.de vſur.

Contrarium Gem.in con.cxij.in fi.vbi ꝙ præſumatur vſurarius.

4 Pro concordia dici poteſt,ꝙ prima opinio procedit in foro contẽtioſo,ſecunda verò in foro animæ,quia in conſcientia debet quis abſtinere à cõtractibus in quibus poteſt dubitari de peccato.Iſta cõcordia ſumitur ex verbis gl.in d.capit.nauiganti.in verbo dubitatur.& ibi Io. And,& Hoſt.vbi etiam Abb.ver.in eadem glo.& ibi Ant.de But,in fin. & ibi Cardinalis.ver.oppono in eo qui propter dubium.

5 Tertiò Infertur,nam præſumitur potius culpa,quàm dolus, Barto. in l.hæ enim.ff.de ſuſpect.tut.gl.in l.ij.§.ignominiæ.in verbo,vir miles, in fi.ff.de his qui not.infam.nam dolus non præſumitur niſi probetur. l.quoties.§.qui dolo.ff.de probatio.Abb.in con.lxviij.ver.j. enim,vol.j.

6 Quartò Infertur,vt præſumatur delictum minus.Bald.in l.fi.verſic. ſed ſi nihil apparet.C.de ædil.act.Aret.in con.xxxj.verſi. ad ſecundum, dicimus.Rui.con.cxcix,ver.quando ergo.volu.ij.Alciat.in iij.regula.in in vj.præſumpt.& in delicto minor dolus.vt dicit Ale.in conſ.cxiij.ver. ita in propoſito.vol.iiij.

Sicuti etiam præſumitur contractus minus malus,vt per Rom.in cõ. cciiij.

7 Quintò Infertur,ꝙ præſumitur iuſta poſſeſſio.Bar.in l.communi.§. inter prædones.ff.communi diuidun.gl.in verbo teſtimonium,in verſ. ſed quare.in c.j.§.ſi duo.de pac.tenend. Bald. in diſput.ſua incipien.accuſatus de vi turbatiua.ver.& nulla poſſeſſio.nam præſumitur quis poſſidere ex cauſa dominij.Bal.in l,ſuper longi.ver.illud autem. & Ange, verſ.illud autem.C.de præſcrip.long.temp.

8 Sextò Infertur,vt præſumatur conſuetudo inducta in caſu licito,& nõ in caſu illicito. Ægid.con.xxxj.ver.circa ſecundam quæſt.

9 Septimò Infertur,ꝙ quilibet præſumitur bonus,niſi malus probetur.c.vnico,de ſcrutinio in ord.faciendo,c.fin.de præſump.l.omnimodo.C.de inoffi.teſtam.ponit Specula.in tit.de teſt.§.j.ver.ſed quid ſi dicatur.& in tit.de prob.§.j.ver.reſtat.glo.in verbo qui reum offenderit. in fi.in l.cũ quidã.la ij.ff.de leg.ij.Mari.Iun.in con.lxxxiij. vol.ij.Hippo. con.ij.nu.9.& ſeq.glo.in c.ſuper literis,de reſcrip.& ibi Hoſt.ver.priori modo.Barbat.con.lxvij,in princ.vol.iiij.Inno.in c.ij. verſ.item nota ꝙ licet,de in integ.reſt,& ibi Io.And.ver.& quãuis.Alciat.de præſump. in iij.reg.in ij.præſumpt.

An autem iſta qualitas præſumatur ſine probatione,quando requiritur vigore alicuius diſpoſitionis,vide Aim.de antiq.tempo.nu.168.& ſeq.in j.part.

10 Amplia,vt hoc procedat,etiam ſi verba aliquo modo impropriarentur,vt quis bonus præſumatur , glo.j. prope fin. in c.ne quis arbitretur. xxij.q.ij.Hippo,in con.ij.nu.9,verſ.& adduci poteſt.

11 Primò Limita quando ageretur de alterius præiudicio, quia tunc talis præſumptio locũ ſibi non vendicat.Fel.in c.cũ in iure. de of. delega, Dec.in c.ſuper literis,nu.8.de reſcri.Goz.cõ.lxvj.Fel.in c.fi.de præſump. vbi ponit alias plures limitationes,ad cuius dicta me remitto.Alciat.de præſump.in iij.reg.in ij.præſumpt.

12 Secundò Limita,fauore animæ,vt per Hipp.in ſing.clj.Fel.in c.auditis.de præſcr.& in d.c.fi.verſ.fallit iij.de præſump.Alcia. de præſum. in iij.reg.in ij.præſump.

13 Tertiò Limita,quando talis præſumptio induceret aliquod damnũ illi pro quo præſumitur.Alc.de præſump.in iij.reg.in ij.præſump.

14 Octauò Infertur,vt vbi verba poſſunt importare falſum & nõ falſum, præſumantur non importare falſitatẽ.Ang.in trac.malef.in verbo, falſario,ver.& non eſt mirum,Alex.in conſi.lxx,ver. accedit quia.vol.j.& in conſi.lxxiiij.ver.etiam videtur.vol.j. Hippo.in conſi.ij.nu.8.Alex.in apoſti.ad Bar.in l.ſi quis obrepſerit.ff.de fal.Cæpo.in cõſi.crimi.xxj.nu. 19.Alex.conſi.xciij.ver.nec prædicto inſtru.vol.v.

15 Amplia,etiam ſi verba aliquo modo improprientur,vt per Rui.conſi.xiiij.vol.v.

16 Nonò Infertur,ꝙ in notario potius præſumitur error , quàm dolus. Bar.in l.quæſtiones.§.j.ff.de here.inſt.Io.de Ana,in c.cum dilecti.verſi. adde tamen.de accuſ.Iaſ.in l.ſingularia.ver.hinc videmus.ff.ſi cer.pet. Cæpol.in conſi.criminal.xxj.nu.15.& ſeq.Roma.in l.captatorias.nu.8. C.de teſta.mil.Alex.in conſi.lxx.ver.bene faciunt.vol.j.Ang.in tracta. malef.in verbo,falſario,Alex.conſi.lxxiiij.ver.accedit ad confirmationem.vol.j.Imol.in conſi.ciiij.ver.cum igitur non appareat.Aret.conſi. xlvij.in fi.ver.pro his facit optimè.Bal.in l.j.ver.item no.ꝙ propter numerum.ff.de leg.Dec.conſi.clxxv.ver.ij.præſumptio,Hippo.cõſ.lxxvij. & Imol.conſi.lxxv.nume.13.& ſeq.Soci.conſi.cclxxvij. verſicu.& ſuper hac varietate.Gramma.deci.lx.nu.7.Boer.deci.cxv.Alexan.in apoſtil.ad Barto.in l.ſi quis obrepſerit.ff.ad legem Corn.de fal. Grammat. conſilio lxvj.

Contrarium Barb.in rubri.clem.§.hæc ſanè.nu.41.

17 Fallit hæc concluſio in notario,qui aliàs fuit malus,quia in eo potius præſumitur dolus,quàm error.Bal.in l.quoties.§.j.ff.de her.inſti.Barb. in rub.cle.in §.hæc ſanè,nu.41.

18 Secundò Fallit in notario omittente ſolennia inſtrumenti,vt per Alciat.de præſump.in iij.reg.in xiij.præſump.

19 Tertiò Fallit in teſte variãte,in quo præſumitur potius dolus, quàm ſimplicitas.Alciat.de præſump.in ij.reg.in iij.præſump.

20 Decimò Infertur,vt præſumatur inſtrumentum verum , & non falſum.Bal.poſt gl.in l.cum precibus.ver.& in omnibus dico. C.de prob. Iaſ.in conſi.cxxiiij.vol.j.Bertrand.in conſi.cxxiiij.volumine ſecundo. in nou.

21 Amplia hoc,vt præſumatur potius diuerſitas loci,& temporis,quàm præſumatur inſtrumentum falſum.Bald.in l.Imperator.verſic.& nota quòd potius.ff.de ſtat.hom.Bal.in c.cum te.verſic.not.quòd in teſte.de teſti.

22 Secundò Amplia,vt ſi quis in ſua ſupplicatione falſum exprimit,potius ex ſimplicitate,quàm ex malitia falſum expreſſiſſe cenſeatur, gl.in verbo,priori modo.in c.ſuper literis.de reſcr.Barb.conſ.lxxvij.in prin. vol.iiij.Hipp.in conſi.ij.nu.6.

23 Et hoc intellige quãdo nõ probaretur, vel præſumeretur ſciẽtia eius, ꝙ quis falſo expreſſit, ſecus verò ſi ſciẽntia probaretur,vel præſumeretur.Hoſti.in d.c.ſuper literis.ver.probabitur autem.de reſcri.& ibi.Io. And.ver.in glo.v.Alex.conſi. xciij.verſ.nec obſtat id quod notat.volumine vj.

24 Limita, quando in vna parte reperitur falſum,quia in omnibus falſum præſumitur.Bert.in conſilio ccxlviij.verſi.quo ad tertium dubiũ. volumin.iij.in nou.de qua tamen limitatione latius dicetur in concluſ. ſequen.

25 XI.Infertur,ꝙ verba quæ poſſunt trahi ad caſum licitum, & illicitũ, magis ad licitum trahi debent.Barb.conſi.lxxvij.verſi.& adduco.volu. iiij.Hippo.in conſi.ij.in princ.nu.1.& 5.Abb.conſi.lxviij.ver.iij.probo. vol.j.Roma.conſi.ccclij.in finalibus verbis.

26 XII.Infertur,nam actus qui poteſt videri factus tempore licito, & tempore illicito,cenſetur factus tempore licito ad euitandum delictũ. Bar.in l.non ſolum.§.ſed vt probari.ff.de ope.noui nun.verſi.dico ꝙ in delictis.& ver.præcedenti ibi allegaui ad q.Bal.in l.matrem.ver.& hoc facit.C.de proba.Aret.in c.in præſentia.ver.vides tamen,de prob.Dec. ver.prædicta concluſio limitatur.Abb.in c.per vos.ver.licèt in criminalibus.de condi.appoſ.& in c.dudum.ver.iij.facit.de elec.Bal.in l.ij.verſ. circa ordinem.ff.ſol.mat.Sal.in d.l.matrem.in fi.C.de proba.verſi.item facit ad aliam.Roma.in d.l.ſed vt probari.ver.cuius tamen dictis.Abb. in d.c.in præſentia.verſ.ſi autem præſumeretur.& in c.auditis.verſ.ego verò adduco,de præſcrip.

Alex.in d.l.ſed vt probari,qui dicit,ꝙ totus mundus ſequitur opi. Bar.Iaſ.ver.ij.concluſio.& in ver.iij.concluſio.& ibi Claud.ver.ij.principalis concluſio.Hipp.in rub.de fideiuſſo.ver.& vbi poteſt capi.Rom. conſi.cxiij.ver.iij.ꝙ.Fel.in c.ſignificaſti.el ij.verſic.& iſtud probatur.de hom.& in c.auditis.ver.inquantum Abb.de præſcri.Caſſa.in conſuetu. Burg.ver.& aduerte.Fel.in c.in præſentia.ver.ſed aduerte.de prob.Rebuff.in tract.nomi.q.xiiij.nu.17.Caſſa.de reg.Cãcel.deci.iiij.nu.5.Fel. in c.ex parte.ver.iij.reſpondetur.de offi.deleg.Barb.in conſi.lxxvij.ver. &adduco quod voluit.vol.iiij.& voluit Hipp.in conſi.ij.ver.& voluit. Pariſ.in c.in præſentia,nu.32.de proba.& ſequitur Ang.in tract.maleſ. in verbo,de anno præſenti.nu.5.& ibi Augu.de Arimino in addi.Dec. conſi.clxxv.ver.facit quod not.Trigo.in ſing.lxx.

Contrarium in eo qui prætendit occidiſſe bannitum.Bald.in l.matrem.C.de proba.& ſequi videtur finaliter Dec.in c.in præſentia.verſ. prædicta concluſio limitatur.de probat.

Te

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis,limita pluribus modis hanc concluſionem,vt per Fel.in c.auditis. verſiculo,ſed limita.de pręſcript. & per eundem in c.dilecti. de accuſ.verſ. & per hoc dicit hic. Claud.in l.non ſolum.§.ſciendum.verſi.quia tamen contractus.ff.de oper.nou.nunc.Fel. in c.in præſentia.verſ.ſed vltra dicta. de prob.in c.j.ver.& pro hoc verbo,de re iud.& per Ruin.conſ.lxviij.ver.nec etiam obſtat.vol.iiij.Pariſ.in c.in præſentia.nu. 35.de prob. in quibus locis plures limitationes,& declarationes traduntur ad hanc regulam,ad quas me remitto.

27 XIII. Infertur vt bona fides potius præſumatur, quàm mala.l.pen. C.de euict.glo.fi.in c.fi.de præſumpt.glo.in verbo,probetur.in l.ſuper longi.C.de præſcript.long.tem.& ibi Bald.verſ.illud autem ſuper hoc. Ang.in d.l.ſuper longi.verſ.illud autem ſuper hoc tene.glo.in cap.fi.in ver.bona fide.& in c.ſi diligenti.in ver.bona fides.de præſc.Calca.con.xcix.Inno.in c.nihil.verſ.nam creditoribus hereditariis.de elect.Alex.conſ.cc.verſ.præterea in dubio.vol.ij.Innoc.in d.c.ſi diligenti.verſ.bona fides.& in c.vigilanti.in prin.verſ.& dicitur.eod.tit.Anto.de Butr.in c.ſi diligenti.verſ.quæro,quomodo probetur.de præſcrip.Barto.in l.quemadmodum.verſ.nota ex hoc verſic.C. de agric. & cenſi.lib. xj.gl.ij.inſt.de vſucap.Arch.in cap.j.in ver.bona fides.de præſcrip.in vj.Barb.con.xlj.verſ.ad hoc poteſt reſponderi.vol.j.& iſta eſt communis opin.vt per Claud.in l.Celſus.verſ.item ſubiicit Barto.& per Balb.in d.l. Celſus.num.77.ff.de vſucap.Corn.conſ.cxxxj.verſ.ſufficit enim.vo.ij.Dec.in l.non hoc,nu.5.C.vnde legit.& ibi Iaſ.ver.facit quod licèt. Abb.in c.grauis.verſ.ſi vero non conſtat.de reſt.ſpo.Rot.in nou.deciſ.xxiiij.Alciat.de præſumpt.in iij.reg.in v.præſump.

Contrarium Bal.in c.per tuas.verſ.& dicit Inno.de probationib.

28 Quod maximè procedit ſtante poſſeſſione longi temporis,vt per Io.And.in addit.ad Specu.in tit.de teſt. §. nunquid enim.in addit. magna. Oldrad.in conſ.ccxliiij.ver.præterea cum quis.Alex.in con. xxiiij.verſ.& ex diuturnitate tanti temporis.vo.v.& con.lxix.verſ.& dicitur conſtare.& verſ.ipſa bona fides.eod.volu.& in cōſ.cl.verſ.non omitto etiā.vol.ij.& in conſ.vj.verſ.nec etiam eſt neceſſe.vol. j. Abbas in cōſ.lxxxix.verſ.& debet.volu.j.Aret.in con.cxj.ver.his breuiter præmiſſis. Dec.in cōſ.clxvij.verſ.tertio de bona fide.& con.clxxij.verſ.& ex poſſeſſione.Cor.in con.xxvj.verſ.& maximè ceſſat.volu.iiij.Bald.in l.j.verſ.aut loquimur reſpectu.C.vnde vi.Alex.in conſ.xvj.verſ.& ratione.vo.v.& in con.lxxj.in prin.volu.j.Soc.in con.clxxj.ver.ſed omnia iſta.& in cō.cxxvij.Cor.con.cxxxvj.vo.ij.

29 Et idem in poſſeſſione decem annorum dicit Alex. in con.cxlj. verſ.ſed in facto.vo.j.Dec.in con.clxvij.ver.tertio de bona fide.& in conſil.cxxvij.ver.& ex poſſeſſione,& cō.ccxxvj.in fi.

Contrarium Ripa in c.cum eccleſia Sutrina.nu.99.vbi dicit iſtam communem opi.de cauſ.poſ.& prop.

30 Amplia præcedentem concluſionem,vt ſtante tanti temporis poſſeſſione etiam ex actu nullo inducatur bona fides.Rui.in conſ.xxxj.num.25.ver.præterea quanuis.volumine primo,& cōſi. lxix.ver.& quanuis.eo.vol.

31 Primò Limita,niſi ex præſumptionibus probetur mala fides.Cor cō.cxxxvj.ver.& per hoc.vo.ij.Aret.in con.cij.

32 Secundò Limita, niſi mala fides induceretur ex ſtatuto,quia non tolleretur ſpacio tanti temporis.Rui.in cō.xlj.nu.28.vol.j.

33 Tertiò Limita,quia licèt ex tanti temporis ſpacio ceſſet præſumptio malæ fidei,non tamen inducitur præſumptio bonæ fidei.Ruin.in d. cō.xlj.nu.29.& ſeq.vo.j.

34 Quartò Limita,vt hoc habeat locum vbi agitur de modico præiudicio,ſecus ſi de graui præiudicio ageretur.Ruin.in con.xlj.nu.32.ver.& vbi etiam.vo.j.

35 Primò Limita,vt ita demum bona fides præſumatur quando præcedit verus,vel putatiuus titulus. Bart.in l.Celſus.verſ.ſed contra hoc videtur.ff.de vſuc.&in l.fi.C.vnde vi.Ang.in d.l.ſuper longi.ver.fit autē excluſio.Arch.in c.j.ver.bona fides.de præſcrip.in vj.Inn.in c.ij.ver.itē nota ꝙ licèt.de reſt.in integ.Ant.de But.in c.peruenit.ver quomodo autē probetur,de cēſ.Saly.in l.fi.ver.item potes hic colligere.C.vnde vi Bal.in l.j.ver. circa quod diſtingue.C.eo.tit Abb.in c.ſi diligenti.ver.examinemus nunc.de præſcrip.Mari.iun.in con.lxxvj.num.60.vo.j.Barb.cō.xlj.ver.& hoc poteſt reſponderi.vo.j.Maria.Iun.in conſi.lxxvij.nu.156.vol.j.Imol.in l.Celſus.verſ.& pro prædictis.ff.de vſucap.Pract.Papien.in reſp.rei conuenti.& oppon.excep.præſc.nu.16.Alex.in con.lxxj.ver.& hoc tam de iure ciuili.vo.1.Ang.in l.eum qui,ver.item ſi nō apparet.ff.de publ.Cæpol.in tit.de ſeruit. vrb.præ.c.xx.verſ.nunquid autem in dubio.Alciat.de præſump.in iij.reg.in v.præſum.

36 Sublimita hanc limitationem, niſi longo tempore poſſediſſet, puta ſpatio xxx.annorum,quia tunc ſine titulo bona fides pręſumeretur.Bar.in d.l.fi.in fi.ver.itē iſta allegatio. C.vnde vi.Bal.in l.pe.C.quib.nō ob.long.temp.preſcrip.Cyn.in l.ſuper longi.& ibi Ang.ver.tu autem dicas.C.de præſcr.long.tem.Alexā.in diſput.ſua incipien. Sigiſmundus.Arch.c.j.verſ.bona fides.de præſcrip.in vj.Innoc.in c.ij.ver. item nota ꝙ licèt.de in integ.reſtitu.Abb.in c.ſi diligenti.de præſcript.Aret.conſ.cr.verſ.illud etiam non lateat.vbi ſublimitat.& con.cliiij.ver. non obſtat ſi dicat aliquis. Nicel.concord.cliiij.Imol.in l.Celſus.verſiculo,& pro prædictis.Ruin.conſi.xliiij.numero 17.& in conſi.cxv.nume. 6.& in conſi.cxviij.numero 4.vo.iiij.Dec.con.cclxvij.nu.5.Pariſ.cō. cclxvj.nu.88.vo.iij.

Contrarium Rom.in l.Celſus.ver.iij.inquantū dicit,& ibi Claud.verſ.per prædicta etiam.de vſuca.Ang.Aret.in §.ſi quis à non domino.nu.4.inſtitut.de rer.diuiſ.Cor.conſilio cxxxvj.verſiculo, &per hoc.volumine ſecundo.Ruin.conſilio xlj.numero 29.volum. j.& con.cl.num.17.vol.iiij.

37 Sublimita iſtam ſublimitationem quando poſſidenti reſiſtit ius cōmune,quia tunc etiam poſt xxx.annos poteſt allegari mala fides. Alex.in d.diſput.incipien.Sigiſmundus.Bald.in l.ſuper longi. verſ. nunc habes.& ibi Ange.verſ.ſaluo niſi.C.de præſcrip.longi temp. Calc. conſi.xlix.verſ.nec aliter debuerunt.Barto.in l.quemadmodum.verſ.nota ex hoc.verſ.de agrico.& cenſit.lib.xj.Arch.in c.j.in princ.verſ.facit.de pręſcrip.in vj.Innocen.in c.ij.verſi.item nota quòd licèt,de in integ.reſtit.& ibi Ioan.And.nu.6.& Card.in xiij.q.& Imol.ver.item aduerte. Abb.in c.bonæ.el ij.nu. .de poſt.prælato.

38 Sed in præſcriptione longiſſimi temporis præſumitur bona fides etiā ſi poſſeſſio ſit contra ius.Abb.con.cij.verſ.& hoc enim reſponderi poteſt.vo.j.Alex.in conſi.cx.verſ.vj.per præſcriptionem.vol.j.Abb.in ca.ſi diligenti.verſ.ego dico.de præſcrip.Rui.con.cxviij.nu.3.& ſeq.volumine iiij.

Contrarium in hoc vltimo tenet Bal.in l.ſuper longi.ver.nunc habes.C.de præſcript.long.temp.

39 Secundò Principaliter ſublimita,nam iſta allegatio,quòd bona fides ſine titulo non præſumitur,poteſt fieri niſi per dominum vel antiquū poſſeſſorem,ita Bart.in l.fi.ver.ſed contra prædicta oppono.C.vnde vi.& in l.Celſus.ver.ſed contra hoc videtur.& ibi Balb.nu. 85. Alexand.in conſi.cc.ver.præterea in dubio.vol.ij.Abb.in c.ſi diligenti.verſ.examinamus nunc.de præſcript.& ibi Ant.de Butr.verſ.quæro quomodo.Bal.in l.j.ver.aut loquimur reſpectu.C.vnde vi.& in l.ſuper longi.ver.nunc habes.de præſcrip.Prac.Papiē.in reſp.rei cōuen.& oppono.exce.præſcr.nu.16.Rui.cō.cxxix.vo.iiij.

Contrarium Imol.in c.fi.ver.ſed aduerte,de præſcrip.Fel.in c.ſi diligenti.ver.ſi tu diceres.& ver.& dixit Barto.eod.titu.Imol.in l.Celſus.verſicu.item adde.& ibi Claud.verſi.ſubiicit Barto.ff.de vſucap.Alex.in cōſilio cxcij.verſ.non obſtat.volumine ij.Ange. Aret.in §. ſi quis à non domino.nu.4.inſt.de rer.diuiſ.

40 Tertiò Sublimita,nam vbi agitur poſſeſſorio,non requiritur probatio bonæ fidei,ſed præſumitur etiam ſine titulo.Dom.c.j.verſi.ſed pone.de præſcrip.in vj.Inno. in c.ij.ver.ſed ſi agitur.& ibi Ioā.And.verſic.& quanuis.& Card.num.6.& Imol.verſiculo item aduerte.de reſt.in integrum.

41 Secundò Principaliter limita,dummodo bona fides allegetur,aliàs non præſumitur.Bald.in l.ſuper longi.verſic.illud tene fixū.& ibi Ang.verſ.illud autem tene.& idem Ange.in l.eum qui.§.fi.ff.de pub.Bald.in cap.j.§.ſi quis per xxx.verſ.quærit hic glo.ſi de feud.fuer.controu.Anto.de Butr.in c.ſi diligenti.verſ.quæro quomodo.de præſcrip. & in capit.peruenit,verſ.quomodo autem probetur.de cenſib.Calca.conſi.xxviij.ver.& faciat. Alexan.conſ.lxxvj.ver.non obſtat etiam.volum.ij.& cōſ.xciiij.verſ.& in ſimili dicunt Doct.eod.volum. & conſ.lxix.verſ. item poſito.volum.iij.Dec.in l.non hoc.num.3.C.vnde leg.Ange. Aret.in §.ſed iſtæ.verſi.an autem.inſt.de actio.Claud.in l.Celſus. verſi. in omnibus tamen caſibus,vbi ſublimitat duobus modis.& ibi Balb.nu.79.ver.j.limita, qui ſublimitat tribus modis, vt ibi per eum.Iaſo.in l.non hoc.verſ.facit ꝙ licèt.C.vnde legit.Dec.conſi.cclxxvij. verſiculo,debet tamen iſte.Cæpol.in titu.de ſeruit.vrban.prædio.c.xx. verſi. aduerte tamen.

Contrarium Barb.con.lj.verſ.& ſi dicatur.& con.xlj. verſiculo ad hoc reſponderi poteſt.vo.j.Abb.in.c.fi.nu.34.ver.ſed quæro.& ibi Fel.vt. item inquantum.de deceſcr.

42 Tertiò Pimita in incorporalib.in quibus non præſumitur bona fides,niſi probetur.gl.in l.j.§.ij.in verbo,vſus.ff.de iti.act.priua. Anto.de Butr.in c.ſi diligenti.verſ.in incorporalibus autem. & ibi Abb. verſicu.venio ad ſecundum membrum de præſcrip.Ant.de But.in ca. peruenit.ver.in præſcriptionibus autem.de cenſi.Cy.in l.j.nu.6.ver.iiij.quæritur.C.de ſeruit.Rot.in nou.deci.iiij.ver.& ratio eſt.Cald.con.xiij.verſic. & quod talis.de iure patr.Inno.in c.ij.ver.item nota ꝙ licèt.& ibi Io.And.ver.& quanuis.& ibi Card.nu.6.& in xiij.q.& Imo.ver.item aduerte.de in integrum reſtitutione.

Contrarium Bald.in repet.l.j.verſ.ij.caſu.C.vnde vi.Alex.cō.lxix.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.& verſ.& ipſa bona fides.Anton.de Butr.in dict. capitulo ſecundo, verſiculo , quandoque electio, ibi,ſatis credo.

Sublimita, niſi poſſeſſio eſſet multum antiqua,quia tunc etiam in incorporalib.præſumeretur bona fides.Abb.in d.c.ſi diligēti.verſ. ego dico.de præſcript.Inno.in cap.ſecundo, verſiculo item nota quòd licèt.& ibi Io.Aand.verſi.& quamuis.& ibi Anch.nu.6.& Car.xiij.q.& Imo.verſiculo,item aduerte.de in integ.reſt.Rot.in nou.deciſ.iiij.verſic. ratio eſt.

43 Secundò Sublimita in præſcribenda libertate, in qua bona fides prę ſumitur. Cyn. in l.j. nu. 6. in iiij. quæſt. C. de ſeruit. Alex. conſ. xlj. verſ. ſed quia dato. vo. j.

44 Quartò Limita, nam ſi ſtatutum requirat bonam fidem, talis bona fides requiſita per ſtatutum articulari, & probari debet, vt ſtatutum nō videatur ſuperfluum. Calca. in conſ. xxviij. nu. 11. & ſeq.

Contrarium tenet Aimo de Antiq. tempo. in j. part. nu. 169.

45 Principalem concluſionem, quòd in dubio non præſumatur delictum,

Primò limita in caſu Bart. in l. ſi quis mihi bona. §. pater. ff. de acq. he. nam ſi dominus dixerit filio vel famulo ſuo iniuria affecto, non redeas domum niſi ſentiam nouum de hoc negocio, & filius vel ſeruus occidat illum, à quo fuerat iniuria affectus, præſumitur à domino datum mandatum de occidendo. quod ſequitur ibi Bal. ver. ij. q. & Paul. de Caſtro in §. ſed ſi mandauit. ver. vltimo per iſtū tex. & ibi Imol. ver. itē facit text. & ibi Rom. nu. 6. Per. de Anch. in c. ex literis. nume. 7. de exceſſ. prælat. & ibi Abb. verſ. & facit ad quæſt. & idem Abb. in c. ſententiam. nu. 20. ver. & facit, ne cler. vel Mona. Rom. ſing. dccxxxij. incip. tu ſcis. Fel. in c. ex parte. verſ. & iſtis adde. de præſump. Corſet. in ſing. in verbo præceptum. Ang. Aret. in tract. malef. in verbo, Sempronium. in xxj. q. & ibi Ange. de Arimino in addit. Alex. con. cxxvj. ver. nec obſtat. volu. iiij. Matheſ. ſingul. clxxxviiij, Picus in l. poſt contractum. nu. 28. ff. de dona. Bal. in c. veritatis. ver. item fallit, de dol. & contum.

46 Et dicit Bar. in l. ſi ventri. §. fi. ver. item probatur. ff. de priuileg. cred. quòd ſi probetur aliquem allocutum homicidam, & ille ſtatim hominem occidat, præſumitur dediſſe conſilium ad hominem occidendum. & ibi Aug. verſ. ſic & ſi quis. vbi loquirur, quando offendens erat inimicus offenſi. Anch. in ca. officij. ver. vlti. nota de elect. & ibi Imol. verſic. nota ꝙ ex his. Hippo. in l. j. §. præterea. nume. 27. ff. de quæſt. Alex. in l. ſi cum dotem. §. ſi mulier. in vij. not. ff. ſolut. matr. Fel. in c. j. nu. 12. de offic. deleg. Grat. con. cx. nu. 11. vo. j.

47 Et in aſſociante aliquem ſtatim poſt delictum commiſſum, dicit Bal. in l. non ideo minus. ver. quæro an aſſocians. C. de accuſat.

48 Contrarium tenet Aret. in c. tertio loco. verſ. & quòd ſufficiat. de probat. poſt Bal. in l. j. verſ. & ille dicitur. C. de ſer. fugit. vbi requirit quòd præcedat inimicitia capitalis. Iaſ. in l. ſeruum fugitiuum. ver. ſecundum iſtā doctrinam. C. de ſer. fugi. & in l. j. ver. nota ex j. part. C. de his quib. vt indig. & in l. j. ver. vnde dubito. ff. ſi cert. pet. Pau. de Caſt. in l. j. verſic. vnde facit. C. de his quib. vt indig. qui tenet ꝙ illa verba faciant indiciū ſed non ſufficiant ad condemnationem. & ibi Alex. verſ. item ſecundū Pau. de Caſt. Iaſo. in §. ſed ſi mandauit. ver. ij. in quantum iſte tex. & Raphael in l. ſi rem, in §. fi. intelligit ꝙ ſit præſumptio, quæ non ſufficiat ad condemnationem, ſed requiruntur alia indicia vt ad torturam ſolam ſufficiant. Fel. in c. Afferte. verſi. ſtatur 12. de præſump. Trigon. ſing. xlj. Berous q. decima.

49 Amplia primam opinionem etiamſi famulus occideret, cum eſſet ei mandatum vulnerare tantum. per text. in c. fi. de homicid. in vj. Bald. in l. non ideo minus. nu. 34. C. de accuſ. per Math. ſing. clxxxviij. Abb. in c. ex literis, de exceſſ. Prælat. Corſet. in verbo præceptum. Iaſ. in d. §. ſed ſi mandauit, verſ. iſtam deciſionem Iaſ. in l. ſeruum fugitiuum. verſi. fortius extendet. C. de ſeruis fugit. Socin. in c. ad audientiam. nu. 63. de homicid.

50 Secundò Amplia, etiamſi famulus ſtetiſſet per multos dies, ꝙ non cōmiſſerit homicidium. Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. nu. 12. ff. de iniur. Fel. in c. ſicut dignum. num. 12. de homicid. Ange. Aret. in tract. Malef. in ver. & Sempronium mandatorem, nu. 15.

51 Primò Limita, niſi ex qualitate offenſæ, veriſimile eſſet non fuiſſe mādatum homicidium. Raph. Cuma. in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. num. 17. ff. de acq. hered. & ita Rom. in §. ſed ſi mandauit. num. 6. ver. & inducitur. Alex. in l. j. C. de his quib. vt indig. verſ. item ſecundum Pau. de Caſtro, Alexand. con. clvj. verſ. nec obſtat. Corſet. in verſ. præceptum. el j. Aug. de Arimino. in addit. ad Ang. de malef. in verſ. Sempronium mandatorem. in xxj. q. Iaſ. in §. ſed ſi mandauit, verſ. tenendo deciſionē Bart. Iaſ. in l. ſeruū fugitiuum, verſ. ij. nota. limita. C. de ſeruis fugit. Bero. q. x.

52 Secundò Limita, nam tria concurrere debent, vt videatur à domino mandatum homicidiū, quòd præceſſerit inimicitia capitalis, ꝙ ad aurem locutus ſit dominus famulo, & ꝙ incontinenti ſecutum ſit homicidium. Cuma. in l. ſi rem. §. fi. ff. de priuileg. cred. verſ. & pro hoc inducit Bar. Io. de Ana. con. lix. ver. & eodem modo dico. Ang. in addit. in verb. Sempronium mandatorem. in prin. Iaſ. in l. ſeruum fugitiuum. ver. v. mirabiliter. C. de. ſer. fugit. Rui. con. vj. vo. v. Are. in c. tertio loco. ver. & ꝙ ſufficiat. de prob. Fel. in c. afferte. verſ. datur etiā, de præſcri. Rip. in lege, ſi rem. §. fin. verſ. intellige omnibus concurrentibus. ff. de priuileg. credit.

53 Tertò Limita, niſi ex qualitate inſtrumenti minimè apti ad mortem inferendam apparere poſſet ꝙ mandans non habuerit animum occidi. Bald. in l. ſi mandati. C. mand. verſ. ſed ſi non erat aptū, & in iſtis terminis dicit Aug. in add. ad Ang. in tract. malef. in verſ. mandator, in xxj. q. Iaſ. in §. ſed ſi mandauit. verſ. ſicut ſi dominus. Corſet. in ſing. in verſiculo, præceptum. el primo Iaſo. in lege ſeruum fugitiuum. numer. 30. ver. iij. ego limito. C. de ſer. fugi.

54 Quartò Limita, niſi famulus primo recuſaſſet facere, ꝙ ſibi mandabatur: nam ſi poſtea illud fecerit, non præſumitur feciſſe in vim præcedentis mandati domini. Bal. in l. ſi literas. verſ. quæro tex. hic. C. manda. Corſet. in d. ſing. ſuo, in verbo, præceptum. el j. Iaſ. in l. ſeruum fugitiuū. ver. iiij. limita. C. de ſer. fugi.

Alias limitationes ponit Iaſo. in dicta l. ſeruum fugitiuum. C. de ſer. fugiti. & apoſtil. ad Abba. in c. ex literis, de exceſ. Præla. ad quos me refero.

55 Tenendo aliam partem, limita illam partem locum habere, quando verba prolata erga famulum poſſunt aliud importare, nam ſi aliud importare non poſſent, diceretur ex illis homicidium mandatum, Alex. in l. j. C. de his quibus vt indig. verſi. item ſecundùm Pau. de Caſt. & ibi Iaſ. ver. not. ex prima parte. Iaſ. in d. l. ſeruum. nu. 30. ver. puto quòd illa deciſio.

56 Secundò Principaliter Limita regulam principalem, ꝙ in dubio delictum non præſumitur, nam iſta regula procedit in reo, non in actore, & ſic quo ad abſolutionem, non quo ad condemnationem. gl. fi. in fi. in l. qui iuraſſe. §. ſi pater. ff. de iureiur. & ibi Claud. & Bar. ad illud quod dicit Soc. conſi. xiij. nu. 72. vol. iiij. & conſi. lvij. num. 17. eo. vol. Dec. in l. ſi emancipati. in iij. no. ver. non obſtat alia ratio. C. de colla. Sarn. in trac. expect. verſi. & hoc regularè eſt. Ruin. conſi. lxviij. verſi. nec etiam obſtat. vo. iiij. Dec. in c. Oſius. ver. item illa regula. de elect. Gozad. in conſi. lxvj. ver. iij. dico. Dec. in l. non hoc. ver. & ſuprà dictum fuit. C. vnde legit. & in c. ſuper literis. ver. item ꝙ quis præſumatur. de reſcri. Iaſo. in l. qui iuraſſe. in §. ſi pater. verſi. ſecundum fundamentum eſt. ff. de iureiur. Aimo conſi. lvij. vol. j. & conſi. cxxxiiij. nu. 8.

Contrarium Alciat. in iij. reg. in j. præſump.

57 Tertiò Principaliter Limita, quia præſumitur delictum, quando intereſt rei pro abſolutione ꝙ delictum præſumatur. Roma. conſi. ccciiij. ver. nec refragatur. Fel. in c. fi. de præſump. ver. fallit ij.

58 Quartò Limita, quia non præſumitur ꝙ ſatisfecerit aliquis iuxta formam conuentionis, niſi ipſe hoc probet. Alex. in conſi. lxxviij. verſi. & per hoc non obſtat. vol. iiij.

59 Quintò Limita, quando ſemel fuiſſet malus in eodē genere: per hoc enim excluditur coniectura d. l. merito. vt dicit Gozad. conſi. lxvj. verſ. ſecundo reſpondeo.

60 Sextò Limita, quando actus ſonat in delictū, nec apparet cauſa propter quam poſſet excuſari. Bar. in l. ſi quis ex argentariis. §. an verò heredi. ff. de eden. ver. breuiter quidam. & ibi Ang. in §. Prætor. ver. concludo ꝙ aut. Alex. in conſi. lxxiiij. nu. 2. vol. vj. Cor. conſi. xxviij. ver. nec obſtat. vol. iij.

61 Et propterea quando ſumus in his quæ ſunt de genere prohibitorum dolus præſumitur & delictum. l. ſi non conuitij. C. de iniur. l. j. C. ad leg. Cor. de ſica. Alex. conſi. xciij. ver. nec obſtat. vol. vj. Io. de Ana. in c. cùm dilecti. ver. in gl. retorqueri. de accuſ. & ibi Anch. ver. item per iſtud capitulū. Fel. in c. auditis. ver. ſed limita. de præſcri. & in c. nonnulli. §. ſunt & alij. ver. & ad iſtud poteſt reſponderi. de reſcri. Alex. in l. non ſolùm. §. ſed vt probari. ver. nec obſtat inquantum. ff. de ope. noui nun. Dec. in c. in præſentia. nu. 34. vſque in fin. de proba. Aret. in d. c. in præſentia. in viij. no. Pariſ. qui declarat ibi, num. 35. & ſeq. Soc. in reg. xciiij. vbi ponit vnam limitationem, Fel. in c. j. ver. not. iiij. de præſump. & in c. j. verſi. & adducit etiam, de re iud. & in c. cùm te. eo. tit. Bertr. conſi. lxvj. ver. quod maximè procedere debet. vol. iij. Fel. in c. cùm dilecti. in vij. no. verſi. & per hoc dicit, de accuſa. Hiſp. in alleg. poſt c. per veſtras. ver. nec obſtat. Pariſ. conſi. lxxviij. nu. 16. ver. tamen quia. volu. iiij. & conſi. cxlix. nu. 19. ver. illud enim certum eſt. eo. vol. Rui. conſi. j. ver. nec obſtat. volu. v. & conſi. cxlix. vbi limitat. vol. v.

Facit quod notat Bar. in l. Aurelius. §. idem quęſiit. ff. de lib. le. de quo dicemus in concluſione noſtra xix. infrà eo. lib.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum in parte falſum, an in totum falſum reputetur.

1 NONNVLLI voluerunt indiſtinctè, quòd inſtrumentum in parte falſum, in totum eſſet falſum, ſi falſum contineat ſubſtantialia inſtrumenti, vel circunſtantias facientes, vel negocium, de quo agebatur, vt tenet Inno. in c. fraternitatis. de hæret. idem tenet glo. in vltima opi. in c. ſi ad ſcripturas. ix. diſt. & ibi Archi. & Domi. Spec. in tit. de inſtru. edit. §. inſtrumentum. ver. quid ſi aliquod inſtrumentum. & Gand. in tract. malef. in tit. de fal. & Ioan. And. in d. c. fraternitatis. Inno. in c. cum in iure, ante fin. de offi. deleg. gl. in c. quid ergo, in verbo, falſum. xxiij. q. quinta. Sal. in l. ſi ex falſis. C. de tranſaction.

2 Alij verò diſtinxerunt faciendo plures caſus, nam aut falſitas eſt cōmiſſa in vna parte inſtrumenti, dolo, & malitia notarij, & tunc deficit in to

in totũ fides inſtrumẽti in omni ſua parte, ita Bar.in l.ſi ex falſis.C.de trã ſact.& ibi Ang.& pau.de Caſt.& ibi Iac.de ſancto Geor.in fi.& Iaſ.vbi dicit hoc tenere cõmuniter Docto.idẽ tenet Ale.in d.l.ſi ex falſis.Bertr. qui dicit iſtã communem opi. in con.ccxlviij.vol.iij.& in conſi.lxxviij. vol.ij.Ant.de But.in c.fraternitatis.de hæret.& ibi Card. & Abb. Ioan. de Ana.Rota in antiq.deciſ.ccxvij.Dom.in ca.ſi ad ſcripturas.ix.diſtin. Imo.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verbo.obligatio.Fel.in c.fraternitatis.de hæret. Grammat. con. ciui.lxvj.nu.31. vbi hanc dicit communem opin.& ſubdit ſub nume.35.vt ſi falſitas ſit commiſſa in vno inſtrumento vitio notarij, ꝙ etiam alia inſtrumenta eiuſdem notarij vitio falſitatis videntur laborare.quod quidem dictum eſſet mirabile ſi eſſet verũ, ſed ego non puto verum.

Contrarium ꝙ indiſtinctè inſtrumentum falſum in vna parte, non ſit in aliis partibus falſum, tenet glo.pen.in l.ij.C.de vet.iur.enuclean.Iacob.Butri.in dicta l.ſi ex falſis. gl.Ioan.in c.ſi ad ſcripturas, nona diſtin. Io.And.in c.eccleſia veſtra.de elect.Tancred.in opere ſuo.in rubr.quinta.in x. quæſt.Bald.in d.l.ſi ex falſis.& iſtam ſequitur, & dicit communem Aret.ibi,& fuit opin.Bar.Brixi.in ſuis quęſtionibus, & ſequitur Bal.in l.ij.C.de fideicom.libert.

Tenendo primam opi.q; inſtrumentum in parte falſum, ſit in totũ falſum, maximè quando dolo notarij.

3 Amplia etiamſi in verbis enunciatiuis eſſet falſitas per notarium cõmiſſa, vt in appoſitione loci, in quo dicit factum inſtrumentum.Ita Inn. in c.cum in iure peritus.verſ.& ſic de omnibus.de offi.deleg. Alexand. in l.ſi ex falſis.ver.cui adde.C.de tranſact. Felyn. in cap.fraternitatis de hæret.

Et intellige hoc quando verba narratiua ſunt circa ea quæ ſunt de ſubſtantia inſtrumenti, vt puta circa locum, tempus, vel teſtes, aliàs ſecus.Domin.in c.ſi ad ſcripturas, ix.diſtinct.Io.de Ana.in c.fraternitatis & dicetur in ij.limit.

4 Secundò amplia, etiam in capitulis ſeparatis vitiari inſtrumentum i ꝙ probatur falſum in vno capitulo dolo notarij, ita declarat Dom.in c.ſi ad ſcripturas.nona diſtin.

Et probatur ex diſt.Bart.in d.l.ſi ex falſis. cùm qua tranſeunt Doct. ſuprà allegati, nam in primo caſu, quando eſt falſum vitio notarij indiſtinctè concluditur vitiari inſtrumentum in totum; quando verò alia de cauſa, diſtinguitur inter capitula ſeparata, & capitula connexa.

5 Primò limita iſtam concluſionem procedere quando dubitatur, an in reliquis capitulis ſit falſum inſtrumemtũ, ſecus ſi conſtaret, puta ex partis confeſſione, quòd alia capitula eſſent vera, ita Cyn.in d.l.ſi ex falſis.in finalibus verbis.& ibi Salyc.Iacob. de ſancto Georg. ibi in ſecunda limitatione.& voluit ibi Ale.& Iaſ.in ſecunda limitatione.Imo. in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verbo.obliga.Ioan.de Anan.in d.ca.fraternitatis.& ibi Fely.& idem tenet Iacob.Butr. & Bal.in l.ij.C. de falſ. Bertrand.con.ccxlviij.volumi.iij.& in conſ.ſeptuageſimooctauo, volumine ij.

6 Et idem ſi aliis etiam probationibus conſtaret alia capitula eſſe vera, licèt non concurreret partis confeſſio.Bald.in conſi.ccxxvij.volumine ij.

7 Secundò limita, quando falſitas in inſtrumento expreſſa eſſet circa illud, quod nullo modo reſpicit negocium de quo agebatur.Pau.de Caſtro in d.l.ſi ex falſis.& ibi Iacob.de ſancto Georgio.in prima limita.Io. And.in c.fraternitatis.Ant.de Butr.verſ.ſecus ſi mentitus.Abb. ver.ſed ſi falſitas.Io.And.ver.dicit Inno.& ibi Fel.in iij.limit.Bertr.in con.ccxlviij.vol.iij.

8 Et idem ſi adiiceretur falſitas circa rem demonſtratam aliis demonſtrationibus, vt ibi per Fel.in d.c.fraternitatis.de hæret.

9 Tertiò limita, quando commiſſum eſt verè falſum, ſecus ſi quaſi falſum, vel falſum præſumptum.Bald.in dicta l.ſi ex falſis.ver.primo caſu. & ibi Salyc.ver.aliquando allegatur. & ibi Iacob.verſi. iij.fallit.& Iaſ. in iij.fallentia. Alexand.verſ.ſecundò addo.Feli.in capi.fraternitatis.in j.fallen.Bal.in l.ij.C.de fideic.libert.& in l.fi.in quarta oppo.C.de edict. diui.Adria.tollen.& in c.cùm à Deo.de reſcrip.Abb.in c.ex literis.in fi. de fid.inſtrum.Bertrand.in conſi.ccxlviij.volu.iij.Aret.in c.in noſtra.de teſt. Alciat.in tract.præſumpt.in tertia regula.in xxij.præſumpt.

Et iſta concluſio ſumitur ex dictis Bart.in l.filius.§.ſequens quęſtio. ff.de fal.Bald.in l.ſi vnus.C.de teſt.

10 Quartò limita, quando falſitas eſſet in acceſſorio, quia remanet probatio in principali, per gl.in l.ij.C.de falſ.& ſentit ibi Bal.in vna reſpõſione & clarius in d. l.ſi ex falſis.& ponit Fel.in d.c.fraternitatis.in ſecũda fallen.

Sed econtrà reprobato inſtrumento tanquam falſo omnis confeſſio in eo contenta corruit.Anto.de Butrio in ca.cùm olim.de cenſi.facit quod dicetur infrà.

Contra iſtam limitationem principalem tenuit Imo.in l.prima.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verbo.obl.dum reſpondet ad glo.in dicta l.ij.C.de fal. quæ ſolutio magis communiter tenetur ad d.l.ij.& glo.ibi vt apparet ex his, quæ poſita ſunt ſuprà in prima limit.

Et propterea videtur quòd iſta limitatio communiter reprobetur.

11 Quintò limita, quando in modico eſſet falſitas, vt per Bald.in capitu. cùm à Deo.de reſcript.

12 Sextò limita, quando falſitas non ſit commiſſa vitio notarij, ſed ob falſam partis aſſertionem, quia alia capitula non vitiantur. Bald. in d.l. ex falſis.C de tranſact.& in c.ad audientiam.de reſcrip.Fel.in d.c.fraternitatis.de hæret.

13 Septimò limita, quando pars contra quam producitur acceptet inſtrumentum in partibus non falſis, redarguendo ipſum ſolum in partibus non falſis, Bal.in d. l.ij.C.de faſ.Iaſ.in d.l.ſi ex falſis.in fi.C.de tranſact.Fel.in d.ca.fraternitatis, de hæret.

14 Si verò inſtrumentum ſit falſum ex alio defectu, & tunc aut iſta falſitas reſpicit ſubſtantialia inſtrumenti, & dicitur falſum in totum, in tãtum quòd omninò deficit eius fides, ita Bart.in dicta l.ſi ex falſis.& Pau. de Caſt.Alex.Anto.de Butr.in d.c.fraternitatis.Card.in fi.Pet. de Anch. Abb.Io.de Ana.Archid.in c.ſi ad ſcripturas.ix.diſtinct.idem ſentit Bal. in con.ccxxviij.vol.ij.etiam ſi capitula ſint ſeparata, & Pau.de Caſtr.in con.cciij.vol.ij.vbi etiam ampliat ſiue talis, falſitas ſit commiſſa dolo, ſiue per errorem, quod etiam dicit Alex.in l.ſi ex falſis.Petr.de Ancha.in c.fraternitatis.& ibi Ant.de But.& Io.Andr.Ioan.de Ana.& ibi Inno.de hæret.

15 Si autem falſitas non ſit circa ſubſtantialia inſtrumenti, ſed circa ſubſtantiam negocij, de quo agebatur, tunc totum illud capitulum dicitur falſum, in quo eſt commiſſa falſitas, vt declarat Bart.in d.l.ſi ex falſis.& ibi Ange.Card.in dicto cap.fraternitatis.Abbas.& Ioan.de Ana.& ibi.

16 Et idem eſt in capitulis connexis, quia etiam eorum probatio infirmatur, ita Bart.in d.l.ſi ex falſis.& ibi Ange.& Alex.in fi. Inno. in c.fraternitatis.de hæret.Lanfranc.in c.quoniam cõtra, dum tractat materiã inſtrumentorum.de probation.Ale.in con.cxj.vo.iij.

17 Si autem falſitas ſit in capitulo ſeparato, tunc in ſeparatis capitulis remanet firma probatio, ita Bart.in d.l.ſi ex falſis.& Ange.ibi. & Paul.de Caſt.in fi.& Alex.in fi.Ant.de Butr.in c.fraternitatis.& ibi Card.Abba. Lanfranc.in c.quoniam contra. dum tractat materiam inſtrumentorum.de prob.

Contrarium, ꝙ etiam in articulis ſeparatis probatio infirmetur, ſi falſitas commitatur etiam circa accidentalia, ſentit Archa.in c.ſi ad ſcripturas.& clarius ibi Dom.ix.diſt.& Pet.de Anch.in c.fraternitatis. de hæret.Aret.in d.l.ſi ex falſis.C.de tranſactio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Teſtis depoſitio ſi in parte reperiatur falſa, an in totum redditur falſa.

1 OPPORTVNE ſequitur videre ſi teſtis deponit aliquod falſum, an eius depoſitio in totum corruit, & quòd in totum annuletur tenet gl.in c.ſi teſtes.iij.q.iiij.& gl.in c.in noſtra de teſt.Inno.in ca.fraternitatis.de hæret.& ibi Card. verſ.& ego autem dico.& ibi Pet.de Anch.ver.& ego maximè. Abb.verſ.ſicut dicimus.Io.de Ana. verſ.& etiam Dominus meus.& ibi Fel.ver.iij.cõcluſio principalis.Bal.in l.ſi ex falſis, in fi.& ibi Saly.in fi.Pau. de Caſtro in fi.& ibi Ale.vbi dicit iſtam communem opin.Idem tenet Bal.in l.ij. C.de fideicommiſſ.liber.& in l.fi.in iiij.oppoſ.C.de edi.diui Adria.toll. Imo.& Alex.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.de verb.oblig.Oldr.in con.xxxvij.Abb.in c.ex literis.de fide inſtrum.Card.in cle.j.in fi.de teſt.Hippol. in l.eos.in fi.ff.ad ad legem Corne.de falſis.& in ſing. lxxvj. Afflict.ſuper conſt.Soc.in con.clv.ver.iij.confirmatur.Lanfranc.in ca.quoniam contra.in materia inſtrumentorum.de prob.Alex.in con. xliiij.vo.ij.& in con.xciij.vo.v.& in con.xlv.vo.ij.Calcan.in con.cxxiiij.Pariſ.in cõſ. lxxiiij.vo.j.& in con.lxxxiij.vo.j.& in con.cvij.eod.vo.& con.xiij.in fi. vol.iij.Grat.in con.ij.vo.ij.vbi dicit iſtam communem, & in cõ.clij.vol. ij.Marian.Iun.in con.xl.vo.ij.& in con.xlj.vo.ij.Rui.in con.xv.vo.v.

2 Primò amplia, etiamſi articuli ſint ſeparati, quia falſitas in vno articulo inficit eius dictum in omnibus articulis etiam ſeparatis. Oldra.in dicto conſ.xxxvij.Petr.de Anch. in c.fraternitatis.& ibi Ioan.de Anan.Fel.ver.tertiam concluſio.de hæret.Alex.in d.conſ.xlv.vol.ij. & in con.xxvij.vbi dicit iſtam communẽ opi.vo.ij.& in con.cxxxiij.vbi idem dicit, vol.j.

3 Secundò amplia, etiamſi in modico conſiſtat falſitas teſtis deponentis.Bal.in c.cùm adeo.de reſ.

4 Secus eſt in varietate teſtis, quæ in modico non nocet.Ant.de But. in c.ij.verſ.not.glo.pro ſoluendis teſtibus.de regul. Alexan.in con.xxiiij.volum.j.& in con.cxlij.vo.ij.Grammat.in conſ. trigeſimotertio in fin.Alexand.in conſ.v.volumine j.& in conſ.xliij.& in conſ.xlvij. & idẽ Gramm.voto.xxxvj.Deci.in conſ.100.Feli.in c.cùm tu, verſ.ij. nota, de teſt.Iaſ.in l.bonorum. C.de bono.poſſeſſio.ſecund. tabul. Dec.in conſ. clxiij.

5 Tertiò amplia, vt etiã in alia cauſa non valeat depoſitio talis teſtis qui falſum depoſuit in alia cauſa, maximè attenta diſpoſitione iuris

cano

canonici,ita Bald.in l.ſecunda.C.de fideicommiſ.liber in l.ſi veteris.in fi.C.de fide inſtrumen.

Et hoc procedit etiam poſt obtentam abſolutionem, vt not.gloſſ. in verbo periurus.in c.teſtimonium.de teſt.not.Feder.de Sen.in conſilio vigeſimotertio.Afflict.ſuper conſtit.

Et licèt contrarium teneat Bat.in teſte periuro.in l.imperialis.C.de nupt.tamen eius dictum in hoc improbat Iaſ.in l.in arenam.C.de in. f. teſtam.& idem Iaſ.in l.ſi duo.§.ſi quis iurauerit.el ij.ff.de iureiur.& in l.ait prætor.§.etiam is.ff.de eden.

6 Quartò amplia etiamſi in circunſtantiis depoſuerit falſum teſtis, dummodò circunſtantiæ reſpiciāt negocium de quo agitur,vel qualificent fidem teſtis.Innoc.in c.fraternitatis.de heret. Specula.in titulo de teſte.§.primo.verſic.item quòd aliquid de ſuo.Bal.in dicta l.ſi ex falſis. verſiculo,ſed quid in teſtibus.C.de tranſaction.& ibi Salycetus. Areti. in capitulo in noſtra.de teſta.Lanfrancus in capitulo quoniam contra. in materia inſtrumentorum.de probat.Grat.in conſilio lxxiiij. volu.j.

7 Contrarium quòd ſi teſtis mentiatur negando ſe eſſe conſanguineū nō propterea deficiat eius depoſitio,tenet Iacobus Butrigarius in l.Lucius.ff.de his qui not.infam.quem ego habeo manuſcriptum.& ſequitur Angelus in conſilio cxciiij.& in l.Lucius. §. nihil proponitur. ff. de his qui not.infam.Iaſ.in l.ſiquis tunc cauſam. verſiculo adde decimoquinto.ff.ſi cer.pet.

8 Et ſequitur Hippoly.in ſingul.lxxvj.& in tali caſu mentiendo non punitur crimine falſi,ſed crimine ſtellionatus, vt dicit Iacobus Butr.& Angelus,& Hippo.in locis præallegatis.& Iaſ.in dicta l.ſi ex falſis.C.de tranſact.& in l.bonorum.C.de bon.poſſ.ſecundum tabul.

9 Quintò amplia,vt etiam non probet pro pia cauſa.Pariſ.in conſil. xxiiij.vol.iij.Rui.in con.cxlix.vo.v.

10 Sextò amplia,ſiue ſcienter,ſiue ignoranter in vno falſum dixerit teſtis.Marianus Iunior in cō.xl.vo.ij.& in conſilio xlj.volum.ij.

11 Septimò Amplia,ſiue dixerit falſum in vna depoſitione,ſiue in diuerſis.Marian.Iun.in d.con.xl.vol.ij.

12 Primò limita,ſi teſtis falſum diceret in circunſtantiis nullo modo tāgentibus negocium de quo agitur,vel qualificantibus fidem teſtis,quia tunc depoſitio teſtis non vitiatur,ex quo iuramentum non refertur ad illas circūſtantias,& propterea non incurrit periurium , ita voluit Innocen.in c. fraternitatis.de hæret.& ibi Io.da Ana.& Io.Andreas ibi.& ibi Petrus de Ancharano , Felynus in quarta fall. & ibi Abbas.verſiculo,ſed ſi falſitas eſt orta.Idem voluit Speculator in titulo de teſte.§.primo.verſiculo,item ꝙ aliquid de ſuo.Antonius de Butr. in capitu. cùm cauſam.in fine.de teſt.Lanfranc.in capitulo quoniam contra.in materia inſtrumentorum.de probationibus.idem voluit Baldus & Salycetus in dicta lege ſi ex falſis.in fine. Baldus in rubrica de controuerſiis inueſtitu. & Imola in l.prima.§.ſi quis ſimpliciter.in fine. ff. de verborum obligationibus.Aretin.in capitulo,in noſtra. de teſti. Alexand.in conſi.lxxxviij.vo v.Dec.in cōſ. 100. ver.ſimiliter falſitas.Grammat.in cōſ.xix.verſ. & ideo dixit. & in cōſ. xxiij. in fine. verſ.& ſic dato.& in conſ.xxxiij. verſ.& quando dato.& in conſi.xlvij.verſ.hinc voluit Spe. & voto xxxvj.verſ.hinc dixit pulchre Spec.Caſtan.in cōſ.lij.Calcan.in conſ.x.Iaſ.in l.bonorum.C.de bon.poſſeſſ.ſecundum tabul. Deci.in cō. cv.& in cō.cccxlij.& in cōſ.clxiij.Brun.in tract.de form.verſi.cæterum. circa teſtes.Pariſ. in cōſ.clxij.vol.iiij.Grat.in conſ.clij.vol.ij. Maria. Iun. in cōſ. clxxxix.vol.ij.Rui.in cōſ.xxxvj.vol.iiij.& in cōſ.xlj. vol. quarto. & in cōſ.cxlix.vbi declarat.vol.v.& in cōſ.cl.vol.v. & Gram. deci.xlij. & deciſ.lx.nu.16.& ſeq.& cōſ.ciuil.xxxvj.

13 Sed tamen ſi teſtis iuraſſet ſuper omnibus de quibus interrogabitur reſpondere pro veritate,tunc ſi falſum deponeret in circunſtantiis non neceſſariis,& nō facientibus ad cauſam,omnino eius depoſitio in totū corrueret,ita Bald.in rubrica de controuerſ.inueſtit.Fely.in c.fraternitatis.in ij.limit.de heret.Alex.in l.ſi ex falſis.& in cō.xliiij.vo.ij.Aret.in c.in noſtra.de teſt.Aim.in conſ.xcix.

Sublimita hanc primam limitationem,quando poſt periurium deponeret,quia tunc in totum eius dictum corrueret etiam in circunſtantiis,aliàs ſecus,ita Bald.in d.rubr.de controuer.inueſtit. & ſequitur Io. de Ana.in d.c.fraternitatis.Aret.in con.lxxj.Alex.in cōſ.lxxxviij. verſ. ij.reſpondeo.vo.v.

Sed iſtam ſubdiſtinctionem improbat , & contrarium tenet idem Bal.in l.fi.in iiij.oppoſ.C.de edict.diui Adri.tollendo.& Alexand. in l. ſi ex falſis.C.de tranſact.Aret.in c.in noſtra.verſi vnde patet ex præmiſſis.de teſt.Alex.in cōſ.xliiij.ver.nā ex quo iurauit,vo. ij.& in cōſ. xxviij. vo.vj.Maria.Iun.in cō. xlj.nu.13.vo.ij.vbi iſtā dicit veriorem , & magis communem.

14 Et nota,quia teſtis ſimpliciter iurans cenſetur iurare ſuper tota cauſa.vt poſt alios tradit Boer.deciſ.ccxlv.

15 Secundò limita,quando teſtis falſum deponeret in vno articulo per errorem,quia in aliis ſua depoſitio non vitiatur.ita Bal.in d.l.ſi ex falſis.C.de tranſactio.

Contrarium Inno.in c.fraternitatis.& ibi Io.And.& Pet.de Ancha. Aret.in conſi.lxxj.Spe.in tit.de teſte.§.j.ver.item quid ſi aliquis de ſuo, Alex.in conſi.xx.vol.ij.

16 Pro concordia dici poteſt,ꝙ aut teſtis probabiliter poterat credere ſe dicere verum,& tunc probat etiam in aliis,vt in facto multum antiquo,vel intricato:aut ſciebat ſe neſcire, & affirmatiuè depoſuit,& tūc non probat in aliis,ita Aret.in c.in noſtra.ver.ſtante tamen hac diſtinctione.de teſti.Alex.in l.ſi ex falſis.C.de tranſact.Fel.in c.fraternitatis. in j.limit.de hæret.

17 Tertiò Limita,quando teſtis falſum deponit in eo quod mediatè ſpectat ad negocium,ſecus ſi immediatè,vt per Areti.in c.licèt cauſam.de probation.

18 Quartò Limita in teſte deponente de peritia artis, qui cōuinceretur de falſo,per alios plures deponentes de peritia,ex quo in his cadit probabilis error,ita Aret.in c.in noſtra.ver.ij.limitatur.de teſti.Fel.in c.fraternitatis.ver.iij.fallit.de hæret.

19 Ex præmiſſis infertur ꝙ varietas teſtium,vel contrarietas,quæ nō eſt in principali,ſed in circunſtantiis,non vitiat eorum fidem in negocio principali.gl.in c.dudum.in verbo,ſubſtantia.de conuerſ.coniug.in c. eccleſia Sutrina.in verbo,vacillaſſe.de cau.poſſ.& proprie.Alex.in conſi.xxiiij.vol.ij.idem tenet Bar.in l.eos.ff.ad l.Cor.de falſis.Pe.de Ancha. & Abb.in c.nihil.de ver.ſig.Bal.in l.qui ſententiam.C.de pœn.Alex.in conſi.clvj.vol.v.& in conſi.v.vol.j.Bal.in l.his verbis.§.fi.ff.de here.inſti.& Imol.ibi,Dec.in conſi.100.Alex.in conſi.ciij.vol.iiij.Grammat.in conſi.xix.Io.de Ana.in conſi.lxxvj.in prin.& ibi Bolog.in addi.& Grā. in conſi.xxiij.in fi.& voto xxxvj.Iaſ.in l.bonorum.C.de bo.poſſ.ſecun. tabu.Hippo.in ſingu.dcxviij.Dec.in conſi.cv.& in conſi.cccxlij.in c.licèt cauſam.nu.6.de procu.Bal.in l.iij.in addi.de teſti.Ant.de Bu.in c.cū eccleſia Sutrina.de cau.poſ.& proprie.in c.quoniam.in iiij.no.de offi. ordi.Alex.in conſi.liij.vol.j.& in conſi.lxxij.ver.ſatis eſt.eo.vol.& in cōſi.cix.in finalibus verbis.& in conſi.cxviij.in prin.vol.j.Hipp.in rub.de proba.Deci.in conſi.clxiij.Grat.in conſi.lxj.vol.ij.Rui.conſi.xxxvj.vo. iiij.Gramma.conſil.ciuil.xxxvj.& deciſ.xlij.& deci.ciij.nu. 143.& ſeq.

20 Amplia,quia talis variatio non punitur criminaliter,vt per Bald.& Imol.in l.his verbis.§.fi.ff.de here.inſt.Are.in c.in noſtra,de teſti.Iaſ.in l.bonorum.C.de bo.poſſ.ſecun.tabul.

21 Secundò Amplia, nam modica variatio etiam in ſubſtantialibus nō conſideratur.Gram.conſi.ciuil.xxxix.

22 Tertiò Amplia,quia ſuper talibus circunſtantiis regulariter teſtes nō ſunt interrogandi,niſi quando aliàs ſunt ſuſpecti.Spe.in titu.de teſte.§. iam de interrogatoriis.ver.item de tempore.in fi.ibi,de temporis qualitate.Azo.in ſum.de teſti.verſi.Porrò interrogantur.Alex.in conſi.cliiij. vol.v.Bal.in l.teſtium.C.de teſti.verſi.circa quintam interrogationem. Deci.in c.licèt cauſam.nu.6.de proba.Alex.in conſi.xc.vol.iiij.Hipp.in ſing.dcxviij.

23 Limita præcedentem concluſionem,ꝙ variatio in circunſtantiis,nō nocet,ſi concordat in principali:nam fallit ſi agatur de probāda formali verborum expreſſione,quia tunc teſtes debent eſſe omninò conformes,Ant.de Bu.in c.nihil.de ver.ſign.& ibi Abb.Alex.in conſi.cliij.vo. v.& in conſi.150.eod.vol.& in l.j.§.fi.in fi.ff.de ver.obl.Anto.de Bu.in c.cum eccleſia Sutrina.de cau.poſ.& proprie.Bal.in c.bonæ.el ij.verſi.ſi autem fuiſſent interrogati.de elect.Soc.in conſi.ccxxix.Iaſ.in l. bonorum.ver.vel vltimo item limita.C.de bon.poſſ.ſecundum tabu.Brun.in tract.de for.ſub rubr.ex quibus conſiſ.for.vel ſolen.ver.facio infraſcripta membra.ſub rub.de implen.ac obſer.form.& ſolen.verſi.ſic etiam in teſtibus.ſub rub.de proba.& præſump.form.verſic.quæ omnia ſunt intelligenda.

24 Quod intellige,quando teſtis dicit ſe referre verba formalia,ſecus quando fuit interrogatus,vt deponat de formalitate verborum,ita Deci.in conſi.clxiij.Bertr.in conſi.clxxj.vol.ij.

25 Secundò Limita,quando agitur de probando tenore teſtamenti,ſecundùm Ant.de Bu.in d.c.nihil.de verb.ſig.& voluit clarius Soc.in conſi.ccix.Sed iſta limitatio debet intelligi iuxta præcedentem, quando eſt quæſtio de formalitate verborum expreſſorum per teſtatorem,ita declarat Cor.in d.conſi.cxlviij.vol.iij.

26 Tertiò Limita,nam licèt propter talem varietatem teſtis non ex toto repellatur,tamen ei diminuitur de fide.Soci.in conſi.ccxxix.Dec.in conſi.cv.Hipp.in ſing.dcxviij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Falſitas non præiudicialis,pœna falſi non punitur.

1 FALSITAS non præiudicialis non punitur pœna falſi.gl. eſt in l.damus,in verbo,priuatas.C.ad l.Cor.de falſ.ſecundum vnam lecturam.& ibi Bar.no.gl. pen.in ca.quanto.& ibi not.Imol.de iureiurand.Ange.in l.qui veluti.C.de falſ.

Soc

Soc.in conſi.ciij.vol.j.Aret.in c.in noſtra.de teſtib.Bald.in l.fi.ff. qui falſ. tut.Io.de Ana.in c.j.de crimi.falſ.Pet.de Anch.in con.xxiiij.Pau.de Caſt. in conſ.cxxx.in j.vol.Iaſ.in conſ.cliij.volum.ij.Alex.in conſ.lxx.volu.j. Pet.de Anch.in conſ.clxxiij.Ang.Aret.in tract.malef.in verbo,falſario. Hippol.in l.j.§.præterea.ff.ad legem Cor.de falſ.Corne.in conſ.clxxxij. volu.iiij.Socin.in conſi.clxxxv.Imo.in l.ij.§.j.ff.quemadmod.teſtament. aperian.Fel.in c.j.de præſumpt.& in tracta.de conatu.Pariſ. in conſ. clj. vol.iiij.Rui.con.lxxxiij.vo.iiij.Gomeſ.in §.pœnales.nu.6.inſti.de actio. vbi hanc dicit magis communem opinionem.

Contrarium Ant.de But.& Abbas in c.cùm olim.de reſcript.vbi falſans literas nullas incidit in crimen falſi.& ſequitur Fel.in ca. ex tenore. de reſcript.Afflict.ſuper conſtit.de pœn.eius qui ger.offic.iuſti.nume. 4. Grammat.deciſ.xxvij.

2 Ex hoc infertur,quòd in ſcriptura priuata falſum commiſſum non punitur pœna falſi,quia priuata ſcriptura regulariter non facit fidem,ita tenet Barto.in l.j.§.qui rationibus.ff.de falſ.Ange.in l.qui veluti. C.de falſ. Pau.de Caſt.in conſ.cxxx.volu.j.Tancred.in ſua compendioſa.in rubri. viij.quæſt.v.verſ.præterea.Alex.in con.lxx.volu.j.& conſ.lxxiiij. volu.j. Cor.in conſi.clxxxij.vol.iiij.Soc.in con.clxxxvj.& iſtud videtur ſentire gl.in l.damus.in ij.ſolut.C.de falſ.

Contrarium, quòd etiam in priuata ſcriptura ſi committatur falſum, pœna falſi puniri debeat,ſentit glo.in d.l.damus.in j.ſolut.Raym.Bal.& Salic.in l.j. C.de ſeruo corrupto.Alex.in conſ.lxxij.vol. j. idem tenet Bal. in l.ſi quis decurio.in prin.C.de falſ.Soc.in conſ.lxij.vol.j.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis.

3 Limita ſi priuata ſcriptura faceret aliquam fidem,ſeu præſumptionem. Bar.in l.j.§.qui rationibus.ff.ad leg.Cor.de falſ.Bar.in l. ſi quis legatum. eodem titu.Bald.& Ang.in l.veluti.C.de falſis.Pau.in d.conſ.cxxx.vol.j. Bal.in rub.C.de fid.inſt.ver.ſed quęro quid ſi ſcripſit.Soc.in cō. clxxxvj. Io.de Anan.in c.falſidicus.de crim.falſ.

4 Secundò Limita,ſi ex conſuetudine vel ſtatuto illis priuatis ſcripturis eſſet ſtandum,vt not.Soc.in conſ.lxij.vol.j.

5 Secundò etiam infertur,quòd falſificans librum rationum ſuarum,non punitur de falſo,ita Pau.de Caſt.in d.con.cxxx.vol.j.Iaſ.in con. cliij.vol. ij.Soc.in conſ.ciiij.& in conſ.lxij.vol.j.

Contrarium tenet Salic.in l.j.C.de ſepult.violat.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis communis,

6 Primò Limita,ſecus eſſe in libro mercatoris falſificato:quia talis liber aliqualem fidem facit,& ita procedit quod dicit Bal.in rub.de fide inſtr. verſ.ſed quæro quid ſi ſcripſit.& in l.ſi quis decurio.in princ.verſic.idem patet.C.de falſ.Curt.Sen.in conſ.lvj.nu.43.Io.de Anan.in capitulo, j. de crim.falſ.

Limita etiam duobus aliis modis, vt dictum eſt ſuprà in priuata ſcriptura.

7 Et nota quòd faciens inſtrumētum falſum ſuper materia vera punitur de falſo.Caſſan.in conſuet.Burg.

8 Tertiò,ex hoc etiam inferri videtur,quòd ſi notarius facit inſtrumentum falſum, quod erat nullum aliquo defectu, non punitur pœna falſi, quia falſitas non præiudicialis non punitur, per ea quæ dicta ſunt in princ.iſtius regulæ.Grammat.in voto xxv.Gomeſ.in §.pœnales. inſtitu. de action.

Et tamen in ſcriptura nulla Dynus tenuit contrarium in dict.l.ſi quis legatum,vt ibi Bar.refert.ff.de falſ.Sal.in l.j.C.de ſepul.violat.vbi percurrendo plures caſus, in quolibet firmat conficientem falſam ſcripturam nullam puniri pœna falſi,& ſequitur Soc.in conſ.lxij. vol.j.

Sed opin.Dyn.reprehendit Cynus in d.l.j.C.de ſepult.violat.

9 Cynus autem ipſe in loco præallegato diſtinguebat, aut vitio viſibili erat nulla ſcriptura,& falſitas nō punitur,Aut vitio inuiſibili,& punienda erat falſitas.

Et iſtam etiam opinionem ſaluat Salic.ab obiectionibus Bart. in d. l.j. C.de ſepulcro violat.& iſtam ſequitur Socin.in dicto conſi. lxij. volum. j.Felin.in cap.ex tenore.de reſcript.Ioan.And.in regula non eſt.in fin.de regul.iur.in mercurialibus.& hoc voluit Bald.in conſi.ccxciiij.volum.j. dum diſtinguit, aut delictum erat conſummatum apparenter, licèt non exiſtenter,aut nec apparenter,nec exiſtenter.

Sed iſtam opinionem reprehendit Bart.in d.l.ſi quis legatum.

10 Richar.autem Malumb.in iſto articulo aliàs diſtinguebat,dicens,aut nullitas erat circa formam, vel ſubſtantiam, & pœna falſi nō incurritur, aut nullitas erat,vel in materia vel in cauſa efficiente,& tunc incurritur pœna falſi:& iſtam etiam diſtinctionem ſequitur Socinus in conſi. lxij. volum.primo. Ioan. Andreas in regu. non eſt ſine culpa. de regul.iur.in vj.in mercurialibus.Fel.in cap.ex tenore.de reſcript.poſt Alb.de Roſa.in tract.ſtat.in ij.part.quæſt.xlix.

11 Alio modo iudicio meo concordari poſſunt iſtæ opiniones, nam aut diſpoſitio conſiderat principaliter ſolum factum, & animum facientis, non autem effectum,& tunc dicendum eſt, vt etiam de actu nullo ſit imponēda pœna, ſi autem diſpoſitio cōſiderat principaliter effectum, non autem affectum,& tunc quis puniri nō debet.& ita diſtinguit etiam Fel. in c.tua nos.de iureiur.& in c.nobis.de ſimon.

12 Bar.verò in d.l.ſi quis legatum. dixit quòd aut ſcriptura nulla poterat afferre præiudicium,& falſitas erat punibilis,ſi verò non erat præiudicialis,non veniebat punienda, & iſtam ſequitur, & dicit communem Soc. in conſi.ciiij.verſi.tertius caſus, vol.j.& in conſi.clxxxvj. vbi dicit iſtam communem opi.Imo.in l.ij.§.j.ff.quemadmo.teſtamen.aperian.

13 Tenendo iſtam partem, Limità quòd in caſibus in quibus concluditur ex nulla ſcriptura licèt falſa, non induci pœnam falſi, tamen conficiens talem ſcripturam punitur crimine ſtellionatus,ita Cy.in l.j.C. de ſepulc. viol.& ibi Bal.& Sali.Bal.in d.con.ccxciiij.vol.j.Hipp. in l.j.§. præterea. ff.ad legem Cor.de ſicar.Grammat.deciſ.xxvij.vbi dicit commu.* opi.

Contrarium quòd etiam crimine ſtellionatus nō puniatur, tenet Pau. de Caſt.in d.conſi.cxxx.vol.j.

14 Quartò,ex hac etiam regula infertur,vt teſtis,qui falſum dicit,& nulliter deponit,non teneatur de falſo,ita tenet Bart. in d.l. ſi quis legatum. iuxta diſt.Rich.Malum.Soc.in conſi.ciij.volum.j.Aret.in cap. in noſtra. de teſt.Bald.in l.fi.ff.qui falſ.tut.auct.in l.j.in fin.C. de ſepul. viol. Pet.de Anch.in con.xxiiij.Io.And.in regu.non eſt. de regul. iur.in vj. in mercurialibus.Hippo.in l.j.§.præterea.ff.ad leg.Cor.de ſicar.Tindar.in tractat. de teſti. varia. lib.ij.cap.iij.

Contrarium Fel.in c.nobis.de ſimon.vbi dicit quòd teſtis deponens falſum in iudicio nullo punitur pœna falſi.

15 Sed dubitatur, an teſtis qui non iuratus falſum depoſuit,puniatur pœna falſi.& Bar.in l.ſi quis legatum.poſt Richar.Malumb. tenuit vt pœna falſi puniri poſſit.& idem Bal.in l.fi.in fi.C.ſi ex falſ.inſtrum.Bal.in addit. Spec.in ti.de execut.ſent.Sal.in l.j.C.de Sepult.violat.Gram. deciſ.xxvij.

Contrarium Cyn.Bal.in l.j.C.de ſepul.viol.Io. And. in regula non eſt. in fin. de reg.iur.in vj.in mercurialibus.Bald.in l.iuriſiurandi. in fin.C.de teſti.Alber.de Roſat.in ij.part.ſtatuto.quæſt.cxlvij.Gand.in tract.malef. ſub.rub.de crim.falſ.ver.vltimo.Hipp.in l.j.§.præterea.ff.ad leg.Cor. de ſicar.Io.de Anan.in c.falſidicus.de crim.falſ.qui omnes concludunt vt teſtis deponens iniuratus non teneatur pœna falſi, ſed crimine ſtellionatus extraordinaria pœna puniatur.

16 Et quòd teſtis qui non probat non puniatur pœna falſi ponit Gram. voto xxxvj.Fel.in c.tua nos.de iureiur.

17 Prout teſtis, qui depoſuit falſum extra iudicium non punitur pœna falſi.Tindar.in tract.de teſt.varia.libr.ij.cap.tertio.etiamſi ſit iuratum,vt in c.iiij.

Principalem concluſionem, quòd falſitas non præiudicialis non punitur,

18 Primò Limita,vt non procedat ſi ſit apta ad præiudicandum,licet forſan præiudicium non ſit ſecutum,quia ſatis eſt quòd ſit apta ad præiudicium inferendum,ita Salic.in d.l.damus.C.de falſ.Socin.in conſi.lx. vol. iiij.& in conſi.ciiij.volum.j.Corn.in conſi.cxlix.vol.iij.Alex.in apoſtill. ad Bart.in d.l.damus.Caſſa.in conſuet.Burg.Et hoc eſt quod not.glo. in cap.j. de crim. falſ. vbi dicit, quòd in crimine falſi punitur conatus ſine effectu.

19 Hoc tamen ſublimita, vt nō attendatur iſta potentia in ſcriptura priuata, quia poſt mortē ſcribētis faciat aliqualem cōiecturam, vt declarat Pau. de Caſt.in conſi.cxxx.vol.j.Soc.in conſi,clxxxvj.vol.j.

20 Secundò Limita, quia licèt non puniatur pœna falſi talis falſitas non præiudicialis,tamen ſcriptura dicitur falſa, & ſcribens falſarius, vt not. Cor.in d.conſi.cxlix.vol.iij.Gomeſ.in §.pœnales,inſtit.de action.

21 Tertiò Limita,quia licèt non puniatur pœna falſi,tamen punitur pœna ſtellionatus,vt dictum eſt in ſcriptura nulla & in teſte. & vltra ibi allegatos ponit deciſi.Neapoli.vltima.in antiqu.& Afflict. ſuper conſt. de pœn.eius qui ger.offic.iuſtit.nu,5.

22 Quartò Limita, in immutante, vel radente regium reſcriptum, quia talis falſitas, etiamſi nemini noceat, punitur pœna falſi, deciſ. Neapol. vltima.in antiquit.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Suſpitio falſi an pro veritate habeatur.

1 ARCHID. in cap.in memoriam,xix.diſtinct.firmat concluſionem, quam ibi ſequitur etiam Domin. quòd ſuſpitio falſi pro veritate habetur.Et propterà videamus quomodo concluſio ſit intelligenda.

Quod quidem dictum Arch.tenet etiam Bal.in l.ſi veritas.C. de fidei comm.Ioan.de Anan.in rubrica de crimin.falſ.Hoſtien.in ſumm.in titulo de crim.falſi.§.qualis probatio requiratur.Abb.in c. porrecta. per illū tex.in iij. nota. de confir. vtil. vel inut. Anch. conſi. clxxiij. Alexand. in conſilio lxxvij. volum. primo. Deci. in conſilio ccccxlviij. Hippol.in conſilio xxvij.Purpur.in l.tranſigere.C.de tranſact.Iaſ. in conſi. clxviij. volumine quarto.Pariſ.in conſilio xij.& conſilio clviij.volumine quarto.Mant.in conſilio clxxiiij.Marian. Iun. in conſilio clxxxix. volumine ſecundo.Deciſi.Neapol.xxx.in nou.Ripa.in c.ij.nu.33.de reſcrip. tranſit cum d. Archid.niſi à ſuſpecto veritas comprobetur.

2 Sed quòd iſtud dictum Arch.non ſit verum probatur hac vera ratione; quia probatio falſi debet de neceſſitate concludere. Iaſ. in l. iuriſgẽtium. §.quòd ferè.ff.de pact.Deci.in l.ſingularia.ff. ſi certu m petatur. & conſi. cj.& conſi.dcij.& conſi.dcxv. Alexand.conſi.cxc.vol.vij.& conſi.clxxix. vol.ij.& conſi.lxx.volum.j.Iaſ.in conſi.lxij.volum.j.vbi dicit,quòd in cri mine falſi probationes debent etiam eſſe luce clariores. & in conſi. cliij vol.ij.Marian.Iun.in conſi.xxxix.vol.ij.& conſi.lxj.volu.ij.Gram.conſi. ciui.50.& conſi.lxv.& conſi.lxvj.

3 Ergo non ſufficit ſuſpicio,quæ minus quàm præſumptio operatur, vt per Bart.& alios in l.admonendi.ff.de iureiur.

4 Et ideo dicit Spec.in titu.de inſtrum.edit.§.j. quòd inſtrumentum etſi ſit ſuſpectum probat.& idem Fel.in cap. afferte.de præſumptio. & idem Soc.conſi.xciiij.vol.j.

5 Contrarium in hoc tenet Aim.conſi.cxxxiiij.vol.j,vbi dicit quòd duæ ſolæ ſuſpiciones reddunt inſtrumentum ſuſpectum,vt non probet.

6 Et ideo cum iſtud dictum Arch.ſit nimis rigoroſum,vt ſola ſuſpicio ſufficiat ad cõdemnationem tam atrociſſimi criminis,cum tamen ſuſpicio minus ſit,quàm præſumptio, vt per Barto. & alios in l.admonendi, ff.de iureiur.propterea hoc dictum communiter reprobant Doct.prout dicit Grat.in conſi.lx.volu.ij.Maria.Iun.in conſi.xxxix.& conſi. lxj. volum.ij. Hippol.in l.j.§.diuus.ff.ad l.Cor.de ſicar.

7 Amplia,quia nec etiam in cauſa hæreſis ex ſola ſuſpicione quis poteſt condemnari.vt not.Afflict.ſuper conſt.ſub titulo,de hæret.nu.59.

8 Qua de cauſa Dec.in conſi.clxxv.intelligit iſtud dictum procedere tantummodò quo ad capturam,nõ autem quo ad condemnationẽ,& idem ponit Dec.in conſi.clxxxix.& hoc fuit de mente Alex.in conſi. ccv. vol. vj.Ioan.Ant.Alex.in conſi.xv.in fi.Mant.in conſi.cciij.& conſi. ccviij.& conſi.cclxxviij.in fi.Grat.in conſi.xxxiiij.vol.ij.& con.lx.eo.vol.& idem Dec.in conſi.lxij.& conſi.dcxv.

9 Iſta intelligentia mihi non placet,quia Archid.Io.de Ana.Anch.Alex. & alij in locis ſuprà allegatis ponunt hoc tanquam ſpeciale ipſius criminis falſi,vt ſuſpitio falſi pro veritate habeatur.

10 Si ergo intelligeretur reſpectu capturę,in hoc nullum eſſet ſpeciale in crimine falſi,quia etiam in aliis criminibus ex ſuſpicione poteſt deueniri ad capturam.Hipp.in l.j.nu.1.ff.de quæſt.Gramm.con.lv.vol.j.Maria. Iun.conſi.xxxix.vol.ij.& conſi.lxj.eod.vol.

11 Imò ſenſit Pariſ.conſi. clxij.volu. iiij. etiam quo ad torturam ſufficere præſumptionem,licèt Rui.con. vij. vol.j. teneat etiam quo ad capturam requiri indicia.& Gram.deci.clxx.nu.19.& ſeq.quòd ita demum à captura ſit incipiendum,dummodò conſtet de delicto.

12 Secunda declaratio,quam ponit Dec.in d.conſili.clxxxix.mihi magis placet, vt procedat in ciuilibus, quantum ad hoc vt non probet inſtrumentum vel ſcriptura ſuſpecta de falſo, nõ tamen quòd propterea quis poſſit criminaliter condemnari ex ſola falſi ſuſpicione,& ita videtur loqui Ioan.de Anan.& Alex.& Dec.in conſili.dcxv.Franc. Curt.in conſi. lxiiij.vbi dicit quòd communiter iſta declaratio approbatur.& in conſi. cxxxij.vbi idem dicit.& conſi.clxvj. & conſi. clxxviij. Gram. conſi. xxx. Calc.conſi.xxvij,Bert.in conſi.cxxxix.vol.iij.& conſi.cc.vol.iij.& conſi. iiij.vo.ij.& con.ccxvj.vo.iij.& con.ccl.& con.ccxc.vo.iij.& ita etiam declarat Maria.Iun.in conſi.lxj.volu.ij.Aim.in conſi.xxviij.& in conſi.lvj. in fi.& conſi.cxxxiiij.Grat.conſi.lx.in fin.vol.ij.Maria.Iun.conſi.clxxxix. vol.ij.Rui.conſi.xxxv.vol.iiij.

Contrariũ tenet Grat.in cõ. clj. vol.j.qui improbat hãc declarationẽ.

13 Tertiò modo Grat.in conſi.lx.vol.ij.declarat iſtam concluſionem procedere, quando ſumus in caſu,in quo ex ſola iuris præſumptione poteſt imponi pœna.

14 Quarto modo declarat Hippo.in rubr.ff.de fal.iſtud dictum Arch. & aliorum,vt procedat ſi ſit ſecuta iudicis declaratio ſuper falſitate, & non aliàs.

15 Quinto modo declarat Pariſ.iſtud dictum Arch.& aliorum in c.in memoriam,vt procedat,quando illa ſuſpicio non eſt friuola, vel talis, vt ex aliis circunſtantiis tolli poſſit,vt dicit Pariſ.con.xxviij.vol.ij.

16 Sexto modo Paul.de Caſtr. in l. iubemus. C. de probatio.declarando diſtinguit, quòd aut ſuſpicio falſi reſultat ex inſpectione ſcripturæ, & tunc non probet: aut non reſultet ex inſpectione ſcripturæ, & probet, donec cõtrariũ probetur.& hæc diſtinctio verior videtur, & approbata.

17 Et proptereà exceptio falſitatis, quæ requirit altiorem indaginem, & non conſtat ex facie ſcripturæ,non impedit executionem in depoſito,vt tradit Iaſ.in conſi.lxxxv.vol.j,per totum.

18 Scriptura autem pluribus modis dicitur ſuſpecta,vt per Pau.de Caſt. Iac.Butr.Cyn.Alber.& alios in d.l.iubemus.C.de prob.Fel.in ca.accepimus.de fid.inſtr.Inn.& alij.in c.cùm Io.de fid.inſtr.Bert.in con.iiij,vol,ij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum, vel ſcripturam producens,poteſt interrogari ab aduerſario illam de falſo redarguere volente, an illa vti velit.

1 QVANDO aliquis producit ſcripturam, poteſt ſuper ea interrogari,an velit illa vti,eo,quòd quis intendit illam redarguere de falſo,quo caſu ipſe tenetur præcisè reſpõdere.Bart. in l.diuus.ff.ad l.Corn.de falſ.Ange.Aret.in §.appellantur.de except.Rui.in conſi.lxxxvj.vol.iiij.per totum.Lap.alleg.cxix.

2 Primò Amplia,vt non admittatur reſponſio, ego volo vti inſtrumento,quatenus ſit bonum,nam talis reſponſio non admittitur,vt per Bart. in l.diuus.ff.ad l.Corn.de falſ.Lap.alleg.cxix.Cæpol.caut.liiij.Dec.Nea. clxxxix.in anti.Aret.in c.præſentium.de teſti.Fulg.conſi.clxxvij.Rip.in cap.cùm M.Ferrarienſis.numer.100. de conſt.Felin. in cap.præſentium. de teſti.

Contrarium Guliel. de Suzaria in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. Spec.in titulo de inſt.edit.§.videndum reſtat.in princ.ver. quòd ſi velis.

Iſtam opi.tenuit Rot. corã Capiſucco in cauſa Portuen.Caſtri Riani pro filiis Aloiſij de Gaddis contra fratres S.Pauli.volo vti quatenus ſit bonum,vel ſi non adducantur ſuſpiciones falſitatis.

3 Secundò Amplia vt etiam dominus principalis, poſſit interrogari, & teneatur præcisè reſpondere, etiam ſuper ſcriptura producta per ſuum procuratorem.Lapus alleg.cxix.

4 Tertiò Amplia vt non excuſetur prætextu ignorantiæ,Rui.in d. conſi. lxxxvj.vol.iij.

5 Quartò Amplia, etiamſi conſuluerit peritiores.Rui.in conſi.lxxxvj. volum.iiij.

6 Primò Limita,quia tenetur iudex dare terminum ad deliberatè reſpondendum,ſi pars talem terminum petat:ita Bart.in l.ſi diuus.ff.ad l.Corn. de falſ.Lap.alleg.cxix.Deciſ.Neap.clxxxix.in antiq.Aret.in c.præſentiũ. de teſti.Afflict.ſuper conſt.ſub rub.de falſ.in conſt. incip.qui falſo inſtrumento,nu.2.

7 Secundò Limita,quando pars non potuerit de veritate, vel credulitate informari,quia tunc debet admitti proteſtatio,quòd intendit vti,quatenus inſtrumentum ſit bonum,ita declarat Aret.in d.c.præſentium. verſi. fateor tamen.de teſtib.

8 Tertiò Limita,quando nulla præceſſiſſet interrogatio iudicis,vel partis,quia tũc poſſet producens ſcripturam adiicere proteſtationem,quòd intendit illa vti,quatenus ſit bona,& nõ aliàs:vt dicit Fulg.conſ.clxxvij. Deciſ.Neapol. clxxxix. in antiq. & iſto caſu ſaluatur id quod not. Alex. con.lxxxix.vol.iij.vbi tenet quòd iſta proteſtatio excuſet.Rip.in c.cum. M.Ferrarienſis.nu.100.de conſt.

9 Quartò Limita,dummodo interrogans ſpecificè exprimat partem ſcripturæ,in qua intendit illam redarguere de falſo, aliàs ſi generaliter diceret non facta ſpecificatione vellet redarguere de falſo,non compelleretur præciſe reſpondere:vt dicit Ang.Aret.in §.appellantur.verſi. ſed pone.inſtit.de except.Arch.in c.memoriam.xix.diſt.

10 Quintò Limita,quia etiam,ſi reſpondeat ſe velle vti pro bono, & inſtrumentum fuerit falſum, non tamen puniretur de falſo criminaliter, niſi vere ſciuerit inſtrumentum eſſe falſum, aut noluerit informari cum potuerit de eius falſitate.Sali.in l.ſi falſos.C.ad leg.Cor.de faſ.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Quælibet leuis cauſa, à dolo vel à pœna excuſat.

1 QVÆLIBET cauſa ſiue iuſta, ſiue iniuſta excuſat à dolo: text.eſt in l.igitur.§.j.ff.de lib.cauſ.gloſſ. in l. plagij. in verbo iuſta.C.ad leg.Flau.de plag.gloſſ.in l.j.§.fin.in verbo iuſtis.ff. de abig.gloſſ.in l.j.in verſicu. conſtitutionibus. ff. de vi, & vi arm.not.Odofred.Bald.& Ang.in d.l.plagij.Barto.in l.j.§.non autem.ff. ſi quis.teſt.lib.eſſe iuſ.fuer.in l.iuſte.in fin.ff.de acq.poſſ.Bald.in l.j.§.fi.ff. ſi quis ius dicen.non obtemp.& ibi Ang.idem Ang. in l. ex conſenſu.§. fi.ff.de appellat.Barb.in conſi.xlvij.volu.j.Alexand.in conſi.clx.vol. vij. Venaſ.in conſi.xxvij.Felin. in c. cum contingat. de reſcript. Iaſo.in l.j.§. fi.ff. ſi quis ius dicen.non obtemper.& in l.ſi quis id quod.ff.de iur.omn. iud.Iaſ.in conſi.xlj.volum.iij.Alex.in conſi.cxxv.vol.iiij. Angel. in l.j.§. hac actione.ff.de vi bon.rapt.Curt.iun.in conſi.cxxxij.Pau.de Caſt.in l. Celſus.in ij.not.& ibi Balb.de vſuc.Grat.conſi.xv.vol.j.& conſi. xxxvij. volu. ij. Caſſa.in conſuet.Burg.Bertr.in conſi.lxxxiiij.volum.ij.in conſi. cxxx.vol.ij.& in conſi.cxxvij.vol.ij.

Contrarium Alberi.in dict.l.plagij.Bald.in capitulo, cum Bertoldus.de re iud.

Tenendo primam opinionem tanquam communem,

2 Amplia,quòd cauſa etiam beſtialis excuſat à vitio. clandeſtinitatis. Aret.in l.clam poſſidere.§.qui ad nundinas. & ibi Iaſon.ff.de acq.poſſ.

3 Et quælibet iuſta cauſa excuſat à vitio fugæ:Zaſ. in conſilio xix. vol.j.

4 Et ſi iniuſta excuſat multo magis iuſta Affli.ſuper conſt.de inquiſit. faciend.num.11.

5 Et fama publica excuſat à dolo:Guid.Pap.quæſt.ccccxlvj.

6 Et quælibet cauſa etiam iniuſta excuſat à pœna interitus. Calca. in conſi.xxviij.

7 Et decretũ inualidũ excuſat à dolo.Caſſad.deciſ.xxxvj. de reg. cãcell.

Et ſubreptitia

Et ſubreptitia diſpenſatio excuſat à pœna:vt per Sarnen.in xiiij. q.in titu.de reg.de annali,& à dolo:Pariſ.conſi.lij.nu.25. & pluribus ſeq. vol. iiij.iuncto conſi.præcedenti, vbi ponitur de inualiditate diſpenſationis.

9 Et cauſa etiam iniuſta excuſat à dolo,& pœna doli.Bert.in con.xxxiiij. vol.iij.& in conſ.ſeq.& in conſ.lxj.vol.iij.

10 Et error iuris excuſat à dolo:Fel.in c.per tuas.& in c.quoniã de ſimon. Pariſ.in conſi.lxxviij.vo.iiij.& declara vt per eum.

11 Et quòd iniuſta cauſa excuſet à pœna:Feli.conſi.xxxiiij.nu.17.& à mulcta:Iaſ.in l.j.§.fi.nu.24.ff.ſi quis ius dicen.non obtemp.

12 Contrarium quòd cauſa iniuſta non excuſet à pœna: Gomes. in §. ex maleficiis.inſtit. de actio. nec à dolo,niſi habeat probabilem ſimplicitatem,vel ignorantiam:Zaſ.in xij.conſi.vo.j.

13 Et inualidum ſtatutum non excuſat à delicto.Bal.in auth.omnes peregrini.C.com.de ſucceſſ.

14 Secundò Amplia, etiamſi ſit temeraria credulitas, quæ nihilominus excuſat à dolo:Ang.in d.l.plagij:Maria.iun.conſi.xxxviij.vol.ij.

Etiamſi ſit fatua credulitas: Ange. in l.j.in fi.princ.ff. de eo per quem fact.erit.& ponit vtrunque dictum Iaſo.in l.ſi quis id quod.ff.de iur.om. iud.& in con.lxxxiiij.vol.j.in l.ſi quis maior.C.de tranſac.& in conſ.cliij. vol.ij.& in conſi.xlvj.vol.iij.Soc.in conſi.cviij.volum.j.Venaſ. in conſi. xxvij.& in con.xxxvij.Caſſad.deciſ.xix.de reg.cancell.& deci. xxxvj. de reg.cancell.Curt. iun. in cõſ.xix.nu.4.vbi dicit communem * opin.

15 Et error iniuſtus excuſat à dolo: Pau.de Caſt. in l. Celſus. in ij. not.de vſucap. & ibi Balb. etiamſi ſit beſtialis error: vt per Maria. in trac. citat. etiamſi cauſa ſit beſtialis: vt per Gomes in §. ex maleficiis. inſt.de actio.

16 Tertiò Amplia, quia quælibet cauſa ſiue iuſta ſiue iniuſta excuſat à mulcta,quæ imponitur ob partis contumaciam:glo.in l.j.in fi.in glo. magna.in fi.ff.ſi quis ius dicen.nõ obtemp.in l.ſatis.in gl.j.ff.de in ius vocan.

Et iſtam opinionem tenet Barto. in d.l.j. §.fi.ff. ſi quis ius dicen.& ibi Bald.& Salic.& Ang.idem voluerunt Ange. & Ripa in l.ex conſenſu.§. fi.ff.de appellat.Bald.in l.deberi.ff.de fideicommiſſ.lib.Alexan.in conſi. cxxv.vol.iiij.Bald.in c.plerunque.de reſcript.Ang.in l.Imperator.la j.ff. de ſtat.homi.Rom.in rubrica de arbitr.Bald.in l.ea quæ,C.quomodo & quando iud.Iaſo.in l.ſi quis id quod.de iur.omn.iud.& in conſi.cliij.vol. ij.Curt.in apoſtill.ad Alex.in d.l.j.§.fin. ff.ſi quis ius dicen.non obtempt. Bert.in conſ.cxxij.vo.ij.

Contrarium quòd à mulcta non excuſetur quis propter cauſam iniuſtam,tenet Cyn.& Pet.de Anch.Alex.& Iaſ.in l.j. §.fi. ff.ſi quis ius dicen. non obtemper.Bald.in c.cum Bertoldus.de re iud.in cap.cum parati.de appellat.Iaſ.in l.ij.in quinto not.ff.ſi quis in ius voc.non ierit.& iſtud ſentit Bart.& Raph.Cuma.in d.l.ex conſenſu.§. fi. de appellat. dum reprehendunt exemplo gl.ibi hanc etiam opini.& quòd iniuſta cauſa non excuſet à contumacia,tenet deciſ.Neapol.xxxj.

17 Iſtud etiam voluit Bald.in l.iij.C.de calum.qui dicit quod iniuſta cauſa excuſat in delictis extraiudicialibus, ſecus in delictis, quæ in iudicio committuntur.refert,& ſequitur Socin.in conſilio cxviij. vol.j. apoſtill. ad Bal.in d.l.plagij.

18 Quartò Amplia, vt etiam irrationabilis conſuetudo excuſat à pœna: glo.eſt in c.cum venerabilis.in verbo, migraſſe. de conſue.& ibi Pet. de Anch.& idem Anch.in conſ.lj.& in conſ.cclxxxiij.Gomes in c.j. de conſtit.in vj.Caſſa.deciſ.xix.de reg.cancel.Fel.in c.non ſatis.de ſimon. Grat, in conſi.xv.vol.j.

19 Et propterea conſuetudo excuſat notarium aſſerentem aliquem præſentem qui eſt abſens,vt not.Bal.in c.j.de feud.cognit.Hoſt.Ioan.And.& Ant.de Butr.in c.ij.in fi.de fid.inſtr.Bal.in rubrica de fid.inſtr.Ang. Aret. in tract.maleſ.in verbo,falſario.verſi.quæro quibus modis committatur falſum.Alb.in d.l.plagij.Calca.in conſi.xxviij.Fel.in c.ex tenore.de reſcrip.Gram.conſi.ciuil.lx.

20 Et ſimiliter communis vſus excuſat à pœna falſi notarium qui ſcripſit, quòd talis recepit à Titio dante,& numerante, licèt non interuenerit, niſi confeſſio:Bal.in l.j. C.de confeſſ.

21 Et conſuetudo excuſat notarium, qui ſcripſit ſolutam pecuniam, vbi non vidit niſi burſam, & non vidit pecuniam, prout omnia ſupradicta ponit Alex.in conſ.viij.vol.vj.& in conſi.ccxl.vol.vj.in verſ.ſeptimo.& verſi.viij.& in conſi.xxxix.vol.iij.& in con.cvij.vol.ij.& in conſ. cxxxij. vol.j.& glo.in c.obiiciuntur.in verbo crimen, dicit quòd conſuetudo excuſat à crimine.Cremen.in ſingu.ſuo cxlix.Io.de Ana.in ca.j. de tornea. Augu.Arim.in addit.ad Ange. Aret.in tract.maleſ.in verbo, ſcienter,& doloſe.Ro.in repet.rubricæ de arbtr. verſi. ſed an iſta cauſa reductionis. Car.in con.cxxxij.Barb.in c.prudentiam.de offic.deleg.Iaſ.in l.j.ff.quòd quiſ.iur.Barb.in conſi.xlvij.volu.j.Bald.in l.j.C.de ædili.actio.& in l.de quibus.ff.de legi.verſic.viſo de cauſis.Dec. in conſi. clxxv.& in conſi.ix. Barb.in c.cum venerabilis,& in c.cum conſuetudinis.de conſuet.Feli.in c.non ſatis.de ſimo.Bouer.in verbo,ſtatutum.ſing.viij. Hippol. in l.j. ad leg.Corn.de ſicar.& in practica.§.quoniam.Ro.in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cert.pet.vbi quòd conſuetudo facit licitum,quod non erat licitũ.& ibi Iaſ.Iaſ.ĩ l.ſingularia.ff.ſi cert.pet.Hipp.in cõ.xc.& in cõ.100.

22 Facit quod not.Bar.in l.j.in fi.princ.ff.quòd quiſque iur.vbi iudex iudicando contra legem ſi ita erat conſuetudo excuſatur.

23 Et in l.quid ſi fugitiuus.§.apud Labeonem.ff.de ędilic.edi.vbi qui facit actum qui communiter licitus reputatur,ſi in rei veritate ſit illicitus,excuſatur.Grat.in conſi.xxxix.vol.ij.& conſi.xlix.eod.vol.

24 Et dicit Fel.in c.nam concupiſcentiam. de conſt. quòd facere contra legem præceptiuam, quando conſuetudo eſt in contrarium, eſt leuis culpa.

25 Contrarium voluit Hoſt.in c.quanto.§. abſentium.de his, quæ fiunt à Prælat.vbi dicit quòd in delictis conſuetudo non excuſat.& Bald.hoc videtur voluiſſe in d.l.de quibus. ff. de legi. vbi videtur velle, quòd in his quæ ſunt de genere malorum conſuetudo non excuſat.

Tenendo primam opin.quæ videtur communis,

26 Limita quartam ampliat. vt conſuetudo irrationabilis excuſet à pœna temporali,non à pœna æterna:gl.fi.c.ſanè.in verbo,antiqua conſuetudo.de tempo.ordinat.& ibi Innoc.Abbas in d.cap.cum venerabilis.de conſuet.Rom.in conſi.ccccxvj.& in ſing.xix.Iaſ.in l.de quibus. ff.de legi.& in l.ſingularia.ff.ſi cert.pet.in l.j.§.fi.ff.ſi quis ius dicen. nõ obtemp. Calca.in conſi.xxviij.Caſſa.in conſuet.Burg.Fel. in c.ea quæ, de ſimon. dum dicit reddi dubiam gl.in c.denique.iiij.diſt.Roch.in c.fi.de conſuet. Grat.in conſi.iij.vol.ij.

27 Secundò Limita vt non procedat in prohibitis à iure diuino: Hippol. in l.j.ff.ad leg.Cor.de ſicar.& in practica crimina.§. quoniam. Calca.in conſi.xxviij.Bouer.in verbo,ſtatutum.ſing.viij.Feli. in capitulo,ea quæ. de ſimon.

28 Tertiò Limita,quia conſuetudo non excuſat notarium à pœna falſi, quando falſum committitur circa id quod eſt maximè præiudiciale: vt per Rom.in ſing.ccclxxxix.incip.fui interrogatus.

29 Quartò Limita, quia conſuetudo non excuſat, vt quis non teneatur parti actione iniuriarum:glo.in l.iniuriarum.§. fi. in verbo, vſurpatum. ff.de iniur:Bald.in diſput.incip accuſatus de vi turbatiua.Iaſ.in d.l.de quibus.ff.de legib.

30 Quintò Limita,ſi conſuetudo eſſet improbata:vt ſentit Feli.in c.ex tenore.de reſcript.Roch.in c.fi.de conſuet.

31 Quintò Amplia principaliter vt etiam ſententia inualida excuſet à dolo:Bar.in l.iuſte.in fi.ff.de acq.poſſ.Alex.in conſ.clx.volu.vij.Bald.in diſput.incip.accuſatus de vi turbatiua.

32 Sed tamen omnes Doctores poſt Bar.in d.l.iuſte,dicunt non excuſari, quando imponitur pœna pecuniaria,Feli.in c.cum cauſa.de offic.deleg. ſecus ſi corporalis atrox, quæ de neceſſitate requirit dolum:quando autem excuſet à pœna pecuniaria, vide ibi Doctores maximè Alexandrũ in d.l.iuſte.

33 Sextò Amplia,vt bona fides inducatur etiam ex temerariis,& iniuſtis cauſis:Bald.in l.j.C.vbi cau.ſtat.Bar.in l.Celſus.verſi.dic ergo quòd bona fides.ff.de vſuc.& ibi Pau.de Caſt.in ij.not.Balb.Alex. in conſi.cxxv. vol.iiij.Curt.iun.in con.cxxxij.Iaſ. in l.ſi quis id quod,ff.de iuriſdict.om. iud.& in conſi.xlj.vol.iij.& in conſi.cliij.vol.iij.& in conſi.xlvj.volu.iij. Calca.in conſi.xxviij.Fel.in c.cum contingat.verſi, adde etiam,de reſcri. Gomes in §.ex maleficiis.inſtit.de actio.

34 Fel.in cap.ſi diligenti. de præſcript. vbi etiam quòd teſtes non in forma iudicij examinati præſtant bonam fidem:Prob.in addi.ad Ioan.mona.in c.j.nu.20.de præſcript.in vj.Rip.in c.cum eccleſia Sutrina.de cauſ. poſſeſſ.& propriet.numero 100. Alcia. de præſump, in iij. reg. in quinto præſump.

35 Septimò Amplia,vt etiam iuris ignorantia excuſet à dolo:Dyn.in reg. ignorãtia.de reg.iur.in vj.Bar. ĩ l.ſed ſi lege.§.ſcire.ff.de petit.here.Ang. in l.ſicut.in fin.C.de præſcript.xxx.anno.Socinus in conſilio cviij. volumine primo.

36 Octauò Amplia,vt qui viro fide digno credidit,excuſetur.gl.in l.Titio fundus.in verbo,actiones.verſic. ſed quomodo,ff.de cond.& dem.& ibi Bar.verſ.item oppono.& ibi Imol.verſ.vlt.nota.& ibi Pau.de Caſt.verſ. item ibi defecerit,& ibi Cuma.verſi.& nota.gl,& ibi Alex.in apoſtil. ad Bart. in l. de pupillo.§.ſi quis ipſi prætori.in viij.quæſt.in fi.de nou.oper. nũc.& in l.fi.ver.eſt & aliusmodus. ff.de hered.inſt.in l.qui fundũ. §.pcurator.ver.hoc tamen intellige.ff.de vſuc.pro empt. Bal. in l.indicia. ver. & quod pro hoc. C. de rei vendi.Io.Andr.in c.cura.de iur.patrona. verſ. vel habuerunt.& ibi Ant.de Butr.verſ.ſi autẽ non errore.& ibi Abb.ver. & nota bene.Car.verſ.& poteſt poni.& Petr.de Anch.ver.tranſit ergo. Iaſ.in d.§.ſi quis ipſi Prætori.ver.item in quoſcunque.Bald.in c. veniens. el.j.ver.oppono vlterius,de teſtib.Ang.in l.prætor.verſi.non autem dicitur.ff.de eo per quem fact.& ibi Alexand.verſi. adde etiam.Cyn.in l.j.in iiij.q.C.de ſeru.& aqu.Bart.in l.inteſtatæ.ff.de vſucap.pro empt.Bald.in l.j.verſi.in contrarium videtur.C.de reb.alien. non alien. & ibi Sal. in fi. verſic.hæc nota pro eo.Lap.alleg.cxxvj.verſicu.nam probabilis dicitur. Curt.ſen.in rep.l.admonendi.nu.139.ff.de iureiur.& Alex.in con.xxviij. ver.& ideo dicit.vol.j.Alex.cõ.cxc.nu.7.ver.tertio inſuper.vol.vij.Barb. conſi.xxvij.verſi.facit etiam.vol.ij.Fel.in c.ſuper his.in fi.verbis.verſi.facit gl.de accuſa.Cur.iun.in auth.ſi quis in aliquo.nu.31.verſi.adde gl.C.de eden.verſi.dic quòd dictum.& ibi Fel.in c.cum contingat.verſi.j.concluſio.de reſcrip.Curt.iun.conſi.xix.verſi.& ideo ſuccedit firma concluſio. Bald.in c.ſanctorum.verſi ex dicto,de præſcriptio.Alexand.conſi.xxxj. verſi.& eo maximè.volum.ij.& conſi.lxxv.verſi. cum notarius Anton. volumine v.Hippol.in conſilio lxij.num.10.Boer.deciſ.ccxvij. nume. 9:

verſi.pro quo facit ſecundum ipſos.Barba.c.inſinuante.in ij.not.de offic. deleg.conſi.xij.verſi.item quia.Io.And.volu.j.& conſi.iij.verſi. & faciat quod voluit.vol.ij.& conſi.xvj.verſi.& ſic quo ad ea.vol.ij.& conſi.xviij. verſi.& ſi dicatur.vol.ij.& verſi.& ideo dixit.& conſi.xxix.verſi.quod autem non fuit in lata culpa.& conſi.xxxiiij.verſic. circa hoc eſt aduertendum.vol.ij.& conſi.lxvij.verſi.& ideo dixit gl.vol.ij.Aret.conſi.cij.verſ. & ideo.& conſi.cliiij.verſic.præterea conſuetudo.Sylu.nup. verſicu.non ſunt ergo viri.Hippol.in pract.crimina.in princ.nu.8.verſi. nam clarum eſt.& in l.j.§.ad quæſtionem.verſi.& pro hoc dicto.Caſſad. deciſ. xix.de reg..cancel.numer.1.in fin.Felin.conſilio ij.numer. 26. & conſilio xxiij. & conſi.xxiiij.

Et omnes iſti loquuntur etiam ſi vnius tantum fide digni aſſertio concurrit.

37 Sed quòd requirantur plures, voluit Bald. in l.j. C. de reb.alien.non alien.verſi.in contrarium videtur.& ibi etiam Sal.verſi.hæc nota pro eo.

Et Bart.in l.qui fundum.§.procurator.ff.de vſucap.pro emp.ſentit de pluribus,dum dicit ab aliquibus fide dignis.Felin. in c.de quarta. verſ.& idem dicit Bart.de præſ.

Et de aſſertione propinquorum loquitur Bald.in l.ſi ſuper longi.C.de præſcrip.long.temp.verſi.idem ſi ſit cauſatus.& ibi Ang.verſi.& idem ſi ſit cautus.

Et de fide dignis, dicit Aret.conſi.cij.verſ.ideo Bar.& Abb.in c.cura. verſi.iiij.ſolutio.de iur. patro.

38 Primò Amplia,nam credens viro fide digno nedum excuſatur à dolo, ſed etiam à culpa:Alexand.in conſi.lxxv.volum.v.verſic.& faciunt. not. Alb.in l.j.in ſi.princip.ver.vnum etiam nota.ff.de eo.per quem fact.fuer.

39 Et quòd excuſetur à lata culpa:voluit Barb.in conſi. xxix. verſi. quòd autem non fuerit in lata culpa.vol.ij.

Contrarium,quòd non excuſetur à culpa: Dec. in l.iuris ignorantia. in ij.lect.verſi.non obſtat gl.C.qui admitti.

40 Secundò Amplia,vt etiam excuſetur à calumnia, qui viro fide digno credidit:Aret.conſi.cliiij.verſi. & hoc eſt.

41 Primò Limita,quia etiam viro fide digno non creditur quo ad ea quæ pendent à voluntate Principis,quæ reputantur impoſſibilia:Abb.conſi, xciiij.vol.ij.Bar.in l.j.C.de ſup.in d.lib.x.

42 Secundò Limita, vt procedat in viris non in mulieribus, quibus credendo quis non excuſatur:Barb.in conſi.liiij.verſi.capio vnã mulierem, volum. j. refert & ſequitur Tiraq.de leg. connub.verſiculo, nec minus perſpicuum.

43 Tertiò Limita,nam licèt quis excuſetur credendo,tamen non tenetur de neceſſitate quis credere,ſi non vult:Bal.in c.cum contingat. verſi. dic quòd dictum.de reſcript.refert & ſequit Affli.ſuper conſt.de offi.cap. & magiſ.iuſtit.nu.23.Clau.in l.non ſolum.§.morte.verſi. & vltra eos.ff.de oper.nou.nunc.

44 Contrarium colligitur ex tex.in c.cum in tua.de ſpon.vbi ad dictum vnius grauis perſonæ impeditur matrimonium cõtrahendum, & voluit Caſſado,deciſ.xix.de reg.cancell.nu.1.in ſi.& ſeq.verſ.adiicimus.

45 Quartò Limita nam talis credulitas, licèt ſit ſufficiẽs ad opinandum, non tamen eſt ſufficiens ad iudicandum:ita dicit Bal.in l.ij.verſi. nota ꝙ præſumitur.C.ſi ſeru.vel lib.lib.x.

46 Quintò Limita nam non excuſatur,qui credidit fide digno in alterius præiudicium, vt quia tenebatur quis aliquid non facere contra tertium; nam nõ excuſatur,ſi illud faciat etiam,quòd fide dignus aſſerat illum tertium eſſe contentum:ita Pau.de Caſt.in conſi.cccxcv.in prin.verſi. contrarium verum eſt.vol.j.refert, & ſequitur Fel.in c. cum contingat. verſi. limita dupliciter.de reſcrip.& idem Fel.in c.cum in iure.verſi.& eſt gl.ſi. de offi.deleg.vbi allegat.gl.ſi.in c.ſi quis præpoſtera.50. diſt. & in c. licet Heli.in vj.not.de ſimon.

Contrarium quòd imò etiam in præiudicium tertij credens fide digno excuſetur.ſentit Fel.in c.per tuas.el ij.verſi.in gl.j.de ſimon.Balb.in l.Celſus.nu.39.verſi.& ideo puto dicendum.de vſuc.

47 Et propterea ex iſta octaua ampliatione infertur,an in præſcriptione volẽs præſcribere excuſetur,ſi credidit viro fide digno aliquid aſſerenti, in quo præſcriptio fundetur.

48 Et quidem Bar.in l.qui fundum.§.procurator.ff.de vſuc. pro empt.tenuit quòd emens ab aliquo,qui aſſerebat ſe procuratorem domini,excuſetur ſi à fide dignis fuit ſibi relatum illum habere mandatũ.& idem Bar. in l.inteſtatæ,quæ eſt lex ſi.ff.de vſuc.pro empt.& Bal.in l.j.verſi.in contrarium videtur.C.de reb.alien.non alien. qui loquitur in executore. & ibi Sal.verſi.hæc nota pro eo.Fel.in c.de quarta.verſi.vnde dicit Bart. de præſcr.Fel.in c.ſi diligenti.verſi.modus autem proban.de præſcri.Balb. in l.Celſus.nu.39.verſi.& ex verbis Bar.ff.de vſuc.

49 Et quando à fide digno accepit præſcribens,quòd habebat titulum ex quo potuit præſcriptio induci, voluit Cyn.in l.j.nu. 49.ver.iiij.quæritur. C.de ſeruit.& aqua.Abb.in c.cura.ver.quarta ſolutio.de iur.patro.

50 Et idem ſi propinqui vel ſocij aſſeruerunt de titulo patris mei.prout dicit Bal.in l.ſi ſuper longi.verſ.idem ſi ſit cauſatus.C.de præſcript.long. temp.& ibi Ang.ver.ſi ſit cauſatus,Balb.in l.Celſus.nu. 44.ff.de vſucap. Alex.in l.j.verſi.ad de etiam.ff.de eo per quem fact.erit.

51 Et quando ab ipſomet patre quis audiuit,quòd ipſe emerat, vel alium titulũ acquiſierat,poteſt induci præſcriptio,vt dicit Bal.in l.indicia.verſ. quarto quæro.C.de rei vendi.vbi videtur etiam requirere quod concurrat fama:& Bal.in l.ſi ſuper longi.verſ.idem ſi cauſatur. C. de præſcript. longi.temp.dicit ex aſſertione maiorum induci præſcriptionem,vt quia pater,vel auus aſſeruerunt acquiſiuiſſe titulum.& ibi Ang.verſic.idem ſi cauſetur ex aſſertione maioris.Bart.in l.Celſus.verſi.idem putarem.ff.de vſucap.Ant.de But.in c.ſi diligenti.verſi.itẽ ſi maiores mei. de præſcript. Fel.in c.de quarta.ver.imo dictum vnius.de præſcript. Barb.conſi.xxvij. verſ.faciat etiam quod not.vol.iij.Trigon.ſing.lvj.verſi. & per illam gl. Balb.in l.Celſus.nu.39.verſi.& his duobus caſibus.de vſuc.

52 Et idem ſi accepi à procuratore,ſeruo meo,quòd ipſe emerat:Bar.in l. Celſus.ff.de vſuc.verſ.errorem iuſtiſſimum.Bald.in l.ſi ſuper longi.verſi. idem ſi cauſatur.Ant.de But.in c.ſi diligenti.verſicu. in quantum dixi.de præſcrip.Bart.in extrauag.ad reprimendum.in verbo,denunciationem. verſ.ex quibus etiam.

53 Et propterea dicitur,quòd ex dicto vnius fide digni inſurgit bona fides: vt dicit Bal.in c.ſanctorum.verſ.ex dicto vnius.de præſcrip. Aret. conſi. cij.verſ.& ideo dicit Bar.

54 Sextò Limita,quia credens viro fide digno nõ excuſatur à leui culpa. Fulg.in l.polla.C.de his qui.vt indign.verſicu.in eadem ibi.§.ætate,& ibi Alex.ver.dicit tamen Fulg.hic,& clarius Fel.in c.cum contingat.verſi.limita ſecundò,de reſcript.& Claud.in l.non ſolum.§.morte.verſ.& vltra eos.ff.de oper.nou,nunc.

55 Et ideo quia excuſatur quis credens fide digno, infertur quod cuſtos carcerum,qui nobilem carceratum nõ arcte detinuit, ſi ille nobilis è carceribus aufugiat,excuſatur:Ang.in l.ſi à bonæ fidei.verſi. item hic eſt caſus.ff.de rei vend.Iaſ.in l.ſi pecuniam.§.ſi accepit.in ſi.verſ.tu adde illud. ff.de condict.cauſ.dat.& in repet.l.admonendi.verſi. ad quod vltimum vide.ff.de iureiur.& in l.iubemus.verſi.vj.facit.C.de iudi.Fel.in cap.cum contingat.verſ.prima concluſio.de reſcript.Paris de puteo in tracta.ſyndic.verſi.& adde quia,Barb.in c.j.de commod.verſi. vide optime text.& conſi.xcj.verſi.facit lex.vol.iij.& conſi.lxij.verſ.faciat elegans.volu.j.& conſi.xxxvj.verſ.vnde dixit.vol.j.& conſ.lj.ver.& faciet text.eod.vol.& conſi.xxxiiij.verſi.& j.eſt inueſtigandum.volu.ij.& conſ.xxxv. verſic.& quod voluit Ang.vol.ij.& conſi.ix.verſi.ſed iſti de Caſtello.vol.ij.& cõſ. xij.verſ.facit gl.vol.j.& conſi.xxiij.pro quo facit gloſ.volum.j. & conſi. xxix.verſ.quòd autem.volum.ij.& conſ.xviij.verſ. non enim eſt præſumendum.volum.iij.& conſi.lix.verſ.item nec eſt.volum.ij.& conſi. xvj. verſi ex quibus verbis apparet.volum.ij.Iaſ.in l.ſciendum. verſi. quinto vltra.Alex.ff.de verbo.oblig.Hiſpan.in rubr. de donat. inter vir. & vxo. §.ix.num.14.verſicu.& inde eſt quòd miles.Gerard.in ſing.xxx.Cotta in memorabili incip.nobilitas Curt.ſeni.in rep.l. admonendi. numer.139. verſi.& ideo.ff.de iureiur.Alciat.in tract.præſumpt.in j.regula,in xlviij. præſumpt.verſi.ex iſta præſumptione.Tiraq.de nobil.cap. xx.nume.19. verſi.hinc quinto.Caſſa.in conſue.Burg.verſi. plures alias limitationes. Boer.deciſ.ccxvij.nu.9.ver.iij.limitatur.Sylu.nup.in ver. eſt nubendum. num.55.

56 Tertiò Ex ampliatione iſta etiam infertur,vt excuſetur qui dixit ſe ſcire quòd audiuit à fide digno,cui credidit:Pet.de Anch.conſi.xxiiij.verſic. poſtremo aduertendum.Felin.in c.præterea.in j.not.de teſtib. Iaſ.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi Prætori.ver.tu adde ſingularius.ff.de oper.nou.nũc. Fel.conſi.xlviij.nu.23.

57 Pro quo facit quod not.Ant.de But.in d.c.præterea.in ij.not.quia non vitiatur dictum teſtis,ſi dicat ſe ſcire id quod deponit non per certam ſcientiam ſed per auditum,vel famam,vel alia indicia.& ante eos hoc voluit Arch.in c.in domo.verſ.& hoc modo,de pœni. diſt. iiij.Ant. de But. in c.quoties.ver.in his,in quibus.de teſtib.& in c.per inquiſitionem,in v. not.verſ.& nota.de elect.

58 Præterea etiam facit,nam pro certo ſcire diximus, quòd à fide digno audiuimus;cui credidimus:glo.in cap.cupientes.in princip.in verbo,notitiam.de elect.lib.vj.Gemin.in c.de capitulis.ver.nota quòd quis.x.diſt. refert & ſequitur Fel.in c.præterea.de teſtib.ver.& vide Dom.Iaſ.in l.de pupillo.§.ſi quis ipſi Prætori.ff.de oper.nou.nunc.ver. imo fortius.& in c.j.verſ.& dicit Dom.de ſumm.trinit.Barbat.in conſi.xij.verſ.facit glo. volum.j.Hipp.in rubri.de probat.verſ.& vide Fel. conſi. xlviij.num.23.

59 Contrarium quòd non dicatur habere notitiam certam teſtis qui audiuit à fide digno:ſentit glo in clemen. cauſa. in verbo,plena.de elect.& clarius ibi Car.in §.intimatio,in iiij.quæſt.& Imol.verſiculo,nota ex gl. & clariſſimè Fel.in capitu.cum contingat.verſiculo, ſecunda concluſio. de reſcript. & idem voluit Iaſo, in conſi. lxiiij. verſicu.ſed iſta non ſunt. volu.iij.

60 Contrarium, quòd non excuſetur teſtis dicens ſe ſcire quia audiuit à fide digno:probat tex.in c.j.de cler.per ſalt.promot.Abb.in c.ſacerdos.in j.not.de offi.ordin.& Cor.conſ.cclxxiij.vol.j.ver.& dato.quòd Io.Dec. in c.ad hæc.verſi.ix.not.de poſtulat.prælat.

61 Concorda,quia ita demum quis dicitur certo ſcire quod audiuit à fide dignis quando ſumus in his,quæ certa probatione ſciri nequeunt,prout eſt quòd quis ſit filius talis,& ita intelligitur ex dictis per Anton.de Butr. in dict.capitulo,præterea.in ij.not.& ibi Imol. clarius in j. not. de teſtib. & voluit Bald.in leg.filium.ff.de his qui ſunt ſui vel alien.iur. in ij.lectu,

verſic.in

verſ.in glo.ſuper verbo,non filium.Antonius But.in ca.j.verſ.& nota quòd teſtis,de ſcruti.& expreſſe tradit Dec.in c.ad hæc.in ix.not.de poſtul.prælat.

62 Quartò Similiter infertur,vt excuſetur cuſtos Arcis,qui loco ſui virum aliàs probatæ conditionis ſubrogauit,ſi forſan ſubrogatus prodiderit arcem & perfidè egerit.Ioan.And.in addit.ad Spec.in titulo de locat.in fi.ver.nouiſſime audiui.Alb.de Roſ.in l.fi.ff.de cuſtod.& exhibit.reor.verſ.& pro declaratione.Barb.con.lxij.vo.iiij.in prin.verſ.& Ioã.And.vo.j.& con.xxxiiij.verſ.& quod voluit.vol.ij.Curt.ſen.in repet.l.admonendi.num.139.verſ.& ideo quia.ff.de iureiur.Barb.in c.accedẽs.el ij.verſ.& adduco celebre,vt lit.non conteſt.Iaſo.in l.ſi pecuniam.§.ſed ſi accepit.in fi.verſ.& ideo Ioã.And.ff.de condict.cauſ.dat.Cotta.in verbo,nobilitas. Boer.deciſ.ccxvij.nu.9.

63 Primò Limita principalem concluſionem,nam licèt quælibet cauſa exuſet à dolo,tamen non ſufficit talem cauſam allegare,ſed neceſſariũ eſt illam probare:vt not.Corn.in con.ccxliij.vol.iij. & in conſ.cclxxx.vol.iiij.Gomeſ.in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

64 Declara,quia non eſt neceſſarium illam plenè probare:vt per Alex.in con.cxiij.vo.iiij.ponit Curt.iun.in con.cxxxij.& conſ.xix.Venafr.in con.xxvij.& in con.xxxvij.

65 Ideo probatur iuramento concurrentibus aliquibus coniecturis:vt per Ang.in d.l.plagij.Cæpol.in con.ciuili ix.Bar.in l.inter omnes.§.rectè.ff.de fur.Are.in con.lxxx.

66 Secundo Limita,quia neceſſe eſt,vt conſtet ꝙ propter illam cauſam fuerit motus ille,qui vult ſe excuſare:ita Alexand.in con.ciij.vo.j.& in cõ.cxv.vo.iiij.Cor.in cõ.xxxiij.vo.ij.Clau.in l.iuſte.in fi. ff. de acq.poſ.Balb.in l.Celſus.ff.de vſucap.Cur.ſenior.in con.lvj.Dec.in con.cccclij.Gomes inſt.de acti.in §.ex maleficiis.Rui.con.xxxiij.vol.iiij.

67 Et ꝙ quis fecerit ex dicta cauſa probatur, ſi faciens ita declarauerit coram teſtibus:Aim.de antiq.in iiij.part.nu.153.

68 Et probatur etiam per iuramentum:Cæpol.conſ.crim.xxj.ver. qualiter autem probari.

69 Sed iſtud non procedit quando præſumptio iuris eſt contra iurantẽ:vt per Aim.in tract.de antiq.temp.in loco proximè allegato.

70 Tertiò Limita,quia licèt excuſetur quis propter iniuſtam cauſam à delicto,in qua dolus requiritur,non tamen excuſatur à pœna ſtellionatus:Ang.in d.l.plagij.C.ad leg.flau.de plag.Dec.in l.hoc edicto.ff.quòd quiſ.iuris.

71 Quartò Limita,quia dolus præſumitur potius, quàm quòd ex iniuſta cauſa quis ſit motus:ita Bart.in l.inter omnes,§.rectè.ff.de furt.Ang.in d.l.plagij.Cæpol.in con.ciuil.ix.Cor.conſ.ccxliij.vo.iij.& in conſil.cclxiij.vo.iiij.Aret.in con.lxxx.Rui.in con.xxxiij.vol.iiij.Cæpol.in cõ.crimi.xxj.ver.aut dubitatur.

72 Quintò Limita,quia iniuſta cauſa non excuſat à pœna delicti commiſſi in iudicio.Bald.in l.iij.C.de calum.Soc.in con.cxviij.vol.j.apoſtil.ad Bald.in l.plagij.Gomes in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

Contrarium ſentit Abb.in c.cum dilecti.num.7.ver.iij.oppono.de elect.

73 Sextò Limita,ſi erratur circa ea,quæ ſunt iuris naturalis,quia talis error non excuſat:glo.in ca.ſanè.in verbo antiqua conſuetudo.de temp.ordin.& glo.in c.flagitia.in gloſſ.j.xxxij.quæ.vij.Ang.in l.ex conſenſu.§.fi.ff.de appel.vbi Imol.& Raph.Com.Ang.in d.l.plagij.Abbas in ca.cum venerabilis,de conſue.qui ſublimitat.Iaſ.in d.l.de quibus.ff.de legib.Bal.in diſpu.incip.accuſatus de vi turbatiua.Ale.in cõ.ciij.vo.iij.& in l.iuſte.ff.de acq.poſſ.Balb.in l.Celſus.ff.de vſuc.Cæpo.in con.ciu.ix.Gomes in §.ex maleficiis.inſt.de act.& in reg.de impetr.beneſ.viuen.q.iij.Zaſ.in con.xxiij.vol.j.

Contrarium tamen tenuit Iac.But.quem refert & ſequitur Ang.in l.ſi quis id quod.§.doli.ff.de iur.om.iud.

74 Tenendo primam opi.idem dicendum eſt ꝙ non excuſat ignorantia iuris ciuilis notorij & indubitati:Imol.& Rapha.Cuma.in l. ex conſenſu.§.fi.ff.de appel.Fel.in c.nonnulli.§.ſunt & alij,de reſc.Ale.in d. conſi.ciij.vo.j.Balb.in d.l.Celſus.ff.de vſuca.Affl.ſuper conſt.in tit.de violen.cir.poſſ.nu.21.

75 Et idem eſt in prohibitis à iure diuino:vt per Hippol.in l. j. ff. ad leg.Cor.de ſicar.& in pract.crim.§.quoniam.Calca.con.xxviij.Cæpol.cõſ.crimi.xxj.nu.22.& ſeq.

76 Aliàs ignorantia iuris excuſaret à dolo:Fel.in c.ij.de conſt. & excuſat à pœna crimina.ſecundum quod declarat Fel.in d.c.ij.de conſt.Cæpol.d.con.xxj.nu.22.in criminalibus.

77 Septimò Limita,quia iniuſta cauſa licèt excuſet à dolo , non tamen excuſat à lata culpa,Bart.in l.iuſte.in fi.ff.de acq.poſſ.& ibi Doct.ſequũtur,& ponit clarè ibi Iaſ.Cor.in conſ.ccxliij.vo.iij.& idem Bart.in cõſ.xcj.Gomes in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

78 Octauò Limita,quia iniuſta cauſa non excuſat à pœna legali,vel ſtatutaria,quia in hoc caſu iuſta tantum cauſa excuſat,ſecundum Iaſo.in l.iuſtè.ff.de acq.poſſ.allegat Arch.& Io.And.in c.j.in verbo, probabilis.de elect.in vj.Bal.in auth.generaliter.C.de epiſ.& clè.& in c.j.in §.inter pares.ff.de leg.Corrad.Io.And.in addit.Spe.in tit.de arb.ver. ex forma ſtatuti.Ro.in rub.de arb.Fel.in c.cum cauſa.de of.deleg.

79 Sed iſtud puto verum,quando lex,vel ſtatutum,non exigit dolũ,quia ſi dolus tantum attenderetur,cauſa etiã iniuſta poſſet excuſare:per not.per Bar.in d.conſi.xcj.& per ea quæ ſuprà dicta ſunt.

Contrarium Gomes in §.ex maleficiis,inſt.de actio.

80 Nonò Limita,quia non excuſatur ille,qui cognouit cauſam iniuſtã,& adhuc perſeuerauit in illa:vt per Bar.in d.conſi.xcj.Bal.in l.ſi quis id quod.§.doli.ff.de iuriſ.om.iud.Iaſ.in conſi.clxxix.vol.ij.

81 Decimò Limita,quia conſenſus iniuſtus non excuſat à dolo.Ange.in conſi.clxxxvij.allegat Inno.in c.grauis,de poſ.Sed tu intellige,vt ibi per eundem Inno.qui paulo poſt contrarium videtur ſentire. Vnde declara,vt colligitur ex eius dictis,videlicèt vt hoc habeat locum in iis quæ non pendent à voluntate partis,prout in prælato qui in præiudiciũ eccleſiæ non poteſt approbare ſentẽtiam iniuſtam.vt etiam declarat Fel.in c.cum ex officij.ver.& eſt ratio.de præſcrip.

82 XI.Limita,quia iniuſta cauſa non excuſat,vt quis lucrum faciat.Calca.in conſi.xxviij.

83 XII.Limita,quia iniuſta cauſa excuſat à dolo præſumpto,non à dolo verò.Caſſan.in conſue.Burg.

84 XIII.Limita,quia licentia inualida non excuſat à pœna.Fel.in c.cũ cauſa.de offi.deleg.vbi etiam ſublimitat.

85 XIIII.Limita,nam cauſa iniuſta,non excuſat à contemptu iudicis.Gomes in §.ex maleficiis.inſti.de act.ſecundùm Alex.quem allegat,licèt ipſe contrarium teneat.

86 XV.Limita,quia cauſa iniuſta non excuſat à violentia commiſſa cũ armis.Maria.Iun.conſi.xviij.vol.ij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Procurator non admittitur,vbi pro crimine venit imponenda pœna corporalis.

QVOTIDIE apud Doct.dubitari cõtingit,an in cauſa criminali poſſit procurator interuenire:& quidẽ tex.in l.pen.§.ad crimen.ff.de publ.iud.& in c.veniens.de accuſa.videtur firmare,ꝙ quando pro crimine imponitur pœna corporalis à relegatione ſuprà non admittitur procurator.

1 Et cum iſta declaratione tranſeunt communiter Doct.vt dicit Bar.in d.§.ad crimen.Cæpol.conſi.crimi.xlvij.& conſi.lxxij.Iaſ.in l.cum rem.in ij.not.C.de procu.& iſtud fuit de mente glo.in d.§.ad crimen.in glo.j.glo.in l.ſeruum quoque.§.publicè.in gl.iij.in prin.ff.de procu.gl.iij.in l.j.ff.an per alium.Spe.in tit.de procu.in §.igitur ratione.ver.v.ſi crimẽ.Arch.in c.j.de iud.in vj.Boer.deci.cclxxxv.Rationem autem huius concluſionis ponit ex parte rei accuſati Bart.in §.ad crimen.quia aliàs iudicium redderetur eluſorium.Et plures rationes huius concluſionis cumulat Cæpol.conſi.crimi.xlvij.Maria.in c.veniens.de accuſat.Secus ſi imponitur pœna pecuniaria,nam tunc procurator admittitur,vt infrà dicetur.

2 Primò Amplia,etiam ſi quis ſit coniunctus & procurator,quia etiam iſto caſu non admittitur.Iaſ.in l.cum rem.in iij.no.C.de procu.refert,& ſequitur Pe.Gerard.ſing.lxiij.

3 Secundò Amplia,vt etiam accuſator non admittatur per procuratorem:tex.eſt in d.l.pe.§.ad crimen.& ibi gl.ij.Bal.in §.publicè.ver.iij.modo.Calcan.in conſi.ij.nu.97.

4 Quod Limita non procedere in denunciante crimen,qui admittitur per procuratorem,vt dicit Maria.in repetitio.c. qualiter,& quando.el ij.q.vj.arti.xix.de accuſ.refert,& ſequitur Fel.in c.meminimus.verſi.itẽ adde.de accuſ.Imol.in c.licèt in beato Petro.nu.6.eo.tit.

5 Tertiò Amplia,etiam ſi pœna de iure cõmuni ſit pecuniaria,ſed per ſtatutum imponatur pœna corporalis.ita Fel.in d.c.meminimus.verſi.item adde.de accuſ.Imo.in §.ad crimen.ver.ſi ergo quæratur.

6 Sicut econtra,quando pœna de iure communi eſſet corporalis, ſed per ſtatutum imponeretur pecuniaria,poſſet admitti procurator.Bar.in d.l.pe.§.ad crimẽ.ver.quæro extra gl.Io.And.in addi.Spe.in tit.de procu.§.igitur.ver.item ꝙ cauſa eſt criminalis.vbi dicit ita tenere communiter Doct.Bal.in l.reos.ver.item quæro an crimen.C.de accuſ.& ibi dicit omnes ita tenere.idem tenet ibi Sal.in viij.q.vbi dicit ita communiter Doct.tenere.Ant.de Bu.in c.veniens.ver.ex hoc infertur.de accuſa.& ibi Maria.vbi dicit ita communiter tenere Doct.& ver.ſed aduertẽdum.vbi loquitur vtrum poſſit interuenire procurator ex parte rei.ver.ſed concludendo loquitur,an poſſit interuenire procurator ex parte accuſatoris.Cy.in l.reos.in ij.q.C.de accuſ.Imõ.in §.ad crimen.ver.ſi autem ſtatutum.Bal.in §.publicè.ver.& circa iſtud.Ange.ibi,ver.& ſi pro vulnere.Grãm.conſi.ciuil.xxxvij.

7 Quartò Amplia,ſiue ſit crimẽ publicũ,ſiue priuatũ.ita tenet gl.in d.§.ad cri.Sal.in l.reos.in vij.q.C.de accu.Ang.in l.publicè.ver.& eſt ratio.

8 Quintò Amplia,etiam ſi pœna corporis afflictiua ſit leuis.Bar.in d.§.ad crimen.ver.non obſtat §.ad crimen.Ant.de Bu.in c.veniens.de accuſa.ver.per quæ concludit.Bar.in d.§.ad crimen.

9 Sextò Amplia, etiã ſi agatur de imponenda pœna ſolius relegationis. Bart.in d.§.ad crimen.ver.iiij.dicitur hic.Cyn.in l.reos.ver.ſi autem ſit imponenda pœna. de accuſ. & iſta fuit opinio Vltramontatorum. quam tenet Aretin.in dict.cap.veniens.& ſeq. de accuſ. Barto. in §.publicè.

Contrarium tenet gl.j.in d.§.ad crimẽ.& gl.iij.in l.j. ff.an per alium. glo.j.in c.veniens.de accuſ.& in c.ſi quando, in verbo per exploratores. ij.q.vj.glo.in l.ſeruum quoque.§.publice.in gl.iij.ff.de procu.Io. Andr. in d.c.veniens.ver.iij.dicit idem, de accuſa.& iſta fuit opinio citramontanorum, quam ſequuntur magis communiter Doct. tam iuris ciuilis, quàm iuris canonici.& illam tenet Bal.in l.reos.C.de accuſa. Maria. in d.cap.veniens.cum pluribus ſeq.maximè. vbi iſtam tenet & dicit communem, & ab ea non eſſe recedendum, Ang.in d.§. ad crimen.verſ.ſequitur in glo.Saly.in l.reos.Imol.in d.§.ad crimen.Ioã.And.in addit.ad Spec.in tit.de procur.in §.j.ver.maxime ꝙ cauſa.Bal.in §.publicè. dicit hanc opinionem veriorem.& Ang.ibi, ver.in gl.magna.

10 Declara hanc concluſionem, ꝙ admittatur procurator in cauſa in qua venit imponenda pœna relegationis, vt procedat quando eſt certum ꝙ pœna relegationis debet imponi: ſecus quando eſt dubium, an pœna relegationis, vel pœna corporis afflictiua imponi deberet: ita diſtinguit Saly.in d.l.reos.ver.concludamus igitur.

11 Septimò Amplia, ꝙ de poteſtate ordinaria Papa, vel Imperator non poteſt procuratorem admittere ex parte rei accuſati: per tex.in d.ca.veniens.de accuſa.& multo minus delegatus hoc facere poteſt.ca.j.de iud. lib.vj.& ibi gl.in verbo criminalis.

12 Et propterea non valet reſcriptum, ꝙ procurator poſſit interuenire: vt dicit Alex.in apoſtill. ad Barto.in d.§.ad crimen.in prin.per not.per Imol.in d.§.ad crimen.ver.arguo.Barba.in d.c.veniens.de accuſ. Hipp. in §.ſequitur.verſ.& dicit Ang.in §.ad crimen.ver.j.capias.& in §.publicè.ver.ſequitur in eadem glo.

13 Octauò Amplia, ſi pœna criminis ſit pecuniaria: ſed non ſoluente delinquente tranſeat in corporalem, quia etiam in tali cauſa non admittitur procurator: Bar.in l.ij.in ij.q.ff.de publ.iudi.& in l.pe.§.ad crimen. ver.quæro quid ſi in defectum.

14 Idem tenet Bal.in l.reos. C. de accuſ. ver.ipſe quæritur. vbi idem tenet, dummodo pœna corporalis ſit pœna delicti, & non pœna contumaciæ. vt quia ſit impoſita per eandem legem.

15 Quod etiam ſentit Bar.in d. l. ij. quando voluit pœnam corporalem induci ex diſpoſitione eiuſdem legis, non autem officio iudicis. Angel. in d.§.ad crimen.in fi.ver.quid autem ſi pœna capitalis, qui videtur idẽ tenere: quãdo pœna capitalis induceretur arbitrio iudicis. Imol.in d.§. ad crimen.verſ.interdum vero primo loco, qui ampliat.

16 Vt etiã iſtud procedat dato ꝙ pecunia ex cauſa pœnæ debita, ſit depoſita, vel pro ea ſit datus fideiuſſor.& idẽ Imo in d.l.ij.ff.de pub.iud. ver. tertio tangit Bart.Marian.in c.veniens.Io.And.in addit.ad Spe. in tit.de procur.§.j.verſ.item quòd cauſa criminalis.vbi dicit ita tenere communiter Doct.Cyn.in l.reos.in ij.q.C.de accuſ.Anto.de Butr.in c.veniens. verſ.ex his deducitur.de accuſa.Ang.in l.ij.verſ.hoc dictum forte nõ eſt verum.ff.de pub.iud.& ibi Dec.in l.Imperium ff.de iuriſ.om.iud.Bar.in l.fi.C.de iniur.Fel.in c.meminimus.ver.item adde quòd ibi pœna.de accuſ.Ang.in d.§.ad crimen.in fi.ver.Bal.in §.publicè.ver.ſuper ſecũdo. Contrarium Iaſ.in l.ſi quis nec cauſam.verſic.vndecimo adde.ff.ſi cert. petat.

17 Et idem eſt quando pœna eſt pecuniaria: ſed delinquente non ſoluente poteſt impune offendi, quia etiam iſto caſu procurator non admittitur: vt tenet Angel.in l.ij.ff.de publ.iud. verſ.ſecus ſi non eſt perpetua.& ibi Imo.ver.tangit etiam hic.Alex.con.cxvj.verſ.præterea etiam contra Bar.vol.ij.

Contrarium Bart.in d.l.ij.ff.de publ.iud.ver.quero vtrum excommunicatio.Iaſ.in l.cùm te.C.de procur.

18 Pro reſolutione vtriuſque caſus; vide diſtinctionem Petri Gerardi in ſing.lxiij. nam aut pœna corporalis imponitur ob defectũ pecuniariæ per eandem legem, & tunc quia dicit crimen capitale, non poteſt interuenire procurator: aut in iſto caſu pœna corporalis nõ imponitur ex eadem l.ſed ex officio iudicis: per tex. in l.quicunque. C. de ſeru. fugit.& tunc poteſt interuenire procurator.

19 Nonò Amplia etiam ſi arbitrariũ ſit iudici imponere pœnam, vel pecuniariam, vel corporalem, quia nec in tali cauſa poteſt procurator interuenire, ſecundum Petr.de Anch.con.cclxxij. Bart.in d.§.ad crimen. Ang.ibi circa fi.& Imol.ver.ꝙ autem ſi pœna.Bald.in §.publicè.verſic. ij.oppono.Ang.qui declarat ibi.ver.& ſi accuſato.

20 Decimò Amplia, etiam ſi agatur de reuocando libertũ in ſeruitutẽ, ex quo ſeruitus morti æquiparatur.Ang.in d.§.ad crimen.verſi.iij.fallit.

Contrarium Marian.in c.veniens.Imol.in d.§.ad crimen.

21 XI. Amplia in omni caſu, in quo etiam non veniret pœna corporis afflictiua, tamen iudici videatur principalem debere venire, vt ab eo melius informato veritatem habeat.Bart.in d. §. publicè. Cyn.in lege, reos.in penul.q.C.de accuſ.Barto.in lege ij.§. defendi.ff.ex quib. cauſ. in poſſe.eat.

Contrarium Iac.Butri.in l.fi.C.de procur. Bal.in §.publicè. Alex. in apoſtil.ad Barto.ibi dum allegat text.in capitulo primo, de iud. in ſexto.

22 XII. Amplia, quando non veniret inponenda pœna corporis afflictiua, ſed requireret pœna præſentiã perſonæ. Pau.de Caſt.in d.l.ſeruũ quoque.§.publicè.ver.mihi videtur.

23 Primò Limita, quando iudicium deducitur per inquiſitionem, & non per accuſationem: ita Inn.in c.ex parte.circa princ.in verb.per interpoſitam.de teſt.Soc.in reg.cccxxxij.in j.limit.Cępol.in con.lxxij.in fi.& in con.xl.nu.13.in j.q.

Contrarium Bonicontius, in trac.de accuſat.nu.29.Ang.in §.publicè.ver.nec habet locum.

24 Et iſta pars maximè procedit, quando citatur inquiſitus, vt compareat perſonaliter, vel vbi crimen ſuper quo inquiritur executionem ordinis impedit.Hoſt.in c.qualiter, & quando.§.debet, in glo.in verb.illi. de acuſ.Bonicont.in loco prox.alleg.

25 Poteſt ſaluari prima opinio quando per modum inquiſitionis de crimine agitur ciuiliter, vel quando inquiſitus non haberet reſpondere inquiſitioni ſub iuramento.

26 Vel quando per viam inquiſitionis nõ poteſt quis capitaliter damnari, ſed à relegatione infra: vt declarat Cæpol.in d. conſilio lxxij. in fin. verbis.

27 Secundò Limita, quando impunitas accuſati, vel inquiſiti eſt notoria, vt quia accuſatur de crimine, de quo quæri non poteſt. Bald. in lege, ſeruum quoque.§.publicè. verſ.quero iuxta prædicta.de procur.Cy. in l.reos.in vj.q.C.de accuſ.qui hoc tenet, quando bannum eſt notoriũ. Soc.in d.regu.cccxxij.in ij.limita.& idem quod Cyn.concludit Bart.in d. §. ad crimen. Cæpol.in caut. ſexageſima ſexta.& in conſilio xlvij. Corn.in conſi.cclxxxj.vol.iiij.Pau.de Caſt. in l.vbi pactum.verſi.item inducit Barto.C.de tranſac.Ang.in lege, filiusfamiliàs.§. veterani. ff. de procurat.Matth.de Affli.ſuper conſt.aliàs ſub rubrica, de ſeru.in dem. comit.nu. 2.Albe.de Roſ.in l.filiusfamiliàs.§.veterani.verſi.vlti.ex prędictis colligo.ff.de procu.Ang.in d.§.ad crimen.ver.ſexto fallit.& Imo. ver.ſexto fallit.verſ.quid autem ſi per formam, vbi plus tenet idem eſſe etiam ſi accuſato de crimine capitali nulla exceptio, & nulla defenſio competere poſſit. Et quòd in cauſa notoria criminali capitali admittatur procurator, ponit Fely.in dict.cap.meminimus.verſic.item adde.de accuſ.Hipp.in prac.§.oportune.nu.98.& in rub.de prob.ver.item vltra præallegata.Alex.in apoſtil.ad Bar.in §.ad crimen.in princ.

28 Et propterea infertur, quòd quando aſſeritur interfectum fuiſſe bannitum, quilibet pro innocentia occiſoris hoc poteſt allegare. Bart.in l. vbi pactum.C.de tranſact.Et idem Bart.in conſi.cvij. & Ang.in d.l.vbi pactum.Saly.in fi.Pau.de Caſt.verſ.item inducit Bart.& ibi Alex. verſi. item inducuit Bart.Ang.Aret.inſt. de except.in rub.verſ.ex quibus Bar. Ange.in l.planè.verſi.vnde ſi ex forma ſtatuti.ff.de petit.hered.Imo.in. l.fi.verſi.& idem quòd dixi ſuper. ff.à quib.appel. non licet. Ang.in l.filiusfamiliàs.§.veterani.ff.de procur.& in l.quos prohibet.ff. de poſtul. Hip. in pract.§.conſtante.nu. 48.& in §.poſtquã.nu. 54.Abb. in c.illa. numero 4.de acuſ.Petr.de Anch.in c.veniens.num.8.de accuſ.Felyn.in cum ſuper.verſ.non ſolum pro intereſſe.de re iud.Ang.Are.in §.ſequẽs alia.verſ.& iſta faciunt.inſtit.de actio.Hip.in l.ſi quis ne quæſtio. verſi. repetere etiam alium caſum.ff.de quæſt.

29 Contrarium quòd imò pro occiſore nemo poſſit comparere ad allegandum bannum, niſi quando per ſtatutum exceptio banni impedit litis conteſtationem, tenuit Bal.in c.j.§.iniuria, de pac.iur.fir.ver.ſi impunitas.& in l.reos.ver.iſta ſunt, quæ faciunt, vbi dicit, quòd tunc demum poteſt procurator cõparere ad allegãdum bannũ, quãdo per ſtatutũ exceptio banni opponitur iuriſdictioni, ſed quando non iuriſdictioni, ſed cauſæ, exceptio iſta opponitur, tunc procurator non admittitur. & idẽ in l.j.C.quomo.& quando iudex.

30 Tenendo primam opinionem ſublimita, primo in bannito per contumaciam, quia tale bannum non poteſt allegari per procuratorem. Hippol.in §.poſtquam.in pract.ſua criminali.& in l.vnica.nu.136.C.de rap.virg.

31 Sed ſi exceptio banni eſſet notoria: tunc procurator admitteretur: quia iſta exceptio impediret litis conteſtationem.Cy.in l.reos.in ij.q.C. de accuſ.Bar.in d.§.ad crimen.Ang.in l.reos.vbi ponit qualiter debeat concipi comparitio illius qui vult defendere inquiſitum. Bald.in l. j. C. quomodo. & quando iudex.verſ.quæro ſi procurator.& con.ccxxxviij.ver. ij. quæritur.volu.ij.& in l.ij.in vlt.not.C.vt nemo priuat. ſecus ſi iſta exceptio requirit altiorẽ indaginem, vt dicit Bal.in c.j.§.iniuria.de pac.iur.firm.Ang.in §.ad crimen.ver.vj.fallit.Iaſ.in §.ſequitur.verſi.& pro iſta iam eſt annus, inſtit.de act.

32 Et in notoriis admittitur defenſor etiam in cauſa capitali.Gram.cõſ. j.nu.38.& plurib.ſeq.poſt deciſ.

33 Tertiò Limita, niſi procurator ex principis gratia admitteretur in cauſa criminali capitali.Soc.in d.reg.cccxxij.in iij.fall.Hip.in pract.§.ſequitur nu.17.Ang.in d.l.pen.§.ad crimen.ff.de pub.iud.verſic. j. capias Barb.in.c. veniens.de accuſat.

34 Quartò Limita, quando eſſet cauſa criminalis capitalis, in qua poſſet deueniri ad ſententiam diffinitiuam contra abſentem, quia in tali ca

ſu

ſu poſſet procurator interuenire.Guid.de Suzar.in d.§. publicè.& in l.ſeruum quoque.ff.de procu.Cyn.in l.reos.in iij.q. C. de accuſ. Petr. de Anch.in c.veniens.in v.oppoſ.eod.tit.ſentit glo.mag.in §.publicè, quæ ponit regulam quòd in his caſibus admittitur procurator, in quibus abſens poteſt condemnari,& in lege j.in gloſſ.tertia ff.de procur. Imol. clare in §. ad crimen. verſiculo,in eadem glo. verſiculo nono, & vltimo.Corn.con:xvij.vo.iij.in con.cclxxiij.eo.vo.& iſtam dicit communem licet diſputationis gratia contrarium teneat Ang.in §.ad crimen, Maria.in d.c.veniens.vbi dicit iſtam communem Rot.deci.cccclxxxv. in nouis,vbi dicit iſtã cõmunẽ.Bellam. qui idẽ dicit in deciſ.ſua ccxvij.

35 Sed iſto caſu magis, vt defenſor innocentiæ,quã vt procurator admittitur:ita Ioan.And.in addit.ad Spec.in tit.de procur.§.j.ver.item ꝙ cauſa criminalis.Bart.in d.§.ad crimen.& in extrauag.ad reprimendum.in verb.legitime.Ant.de Butr.in c.veniens.ver.ad primum oportet videre.de accuſ.Soc.in d.reg.cccxxij.in iiij.limit.Ang.in §.ad crimen. verſi. nono & vlt.fallit.Aret.in con.cxlvj.vbi dicit iſtam communem.& Bal. qui dicit omnes ita tenere in l.reos.verſ.quæritur hic quando abſens.C. de accuſa.& ibi Salyc.in ij.q.& ibi Fulgoſ.Bald.in l. ſeruũ quoque.§.publicè.ver.tunc iſtud facit ad aliam quæſtionem.Alex.qui dicit iſtam cõmunem opi.& de conſuetudine ſeruari in con.cxvj.ver.non obſtat ſecundum argu.vo.ij.Cæpo.con.lxxij.ver.ij.hoc etiam probatur.Abb.in c.veniens.nu.10.de accuſ.Pau.de Caſt.in l.ſeruum quoque.§.publice.ff. de procura.Ale.con.iiij.vo.ij.Cæpo.con.crimin.xlv.ver.præterea principaliter.& con.xl.& con.xlvj.ver.item quia cum iſte abſens.Grat.con. xcviij.ver.prætenſa cum ex forma.vo j.Iaſ.qui dicit communem.in l.ſi is qui.ver.& aduerte diligenter.C.qui teſta.facer.poſſ. Corn. conſilio cxciiij.vo.j.& con.xvij.vo.iij.& con.cclxxiij.eod.vo.& con.fi.eo.volu. & con.cxxij.vo.iiij.& con.cclxxxj.vo.iiij.Cæpol.con.crim.xlvij.

36 Contrarium ꝙ procurator non admittatur etiam in caſibus in quibus abſens damnari poteſt,tenet Ang.in §.publicè.ſentit Fel. in c.meminimus.verſiculo ſexta concluſio.dum allegat text.in ca.veritatis. de dolo & cõtu.ponit Bal.in d.c.veritatis,ver.ſolutio vbicũque ſentẽtia diffinitiua.Ang.in d.§.ad crimẽ. ver. mihi autẽ videtur.Bal.in §. publicè,verſ.tunc iſtud facit ad aliam quæſtionem.Alexan.in con cxvj.vo.ij. vbi iſtam dicit magis communem.

Tenendo illam opinionem magis cõmunem quòd admittatur excuſator,vel defenſor,non autem procurator,

37 Amplia,vt etiam procurator cum mandato admitti poſſit tanquam excuſator,vel defenſor:vt dicit Cor.con.xvij.vo.iij. ver.dato tamen ꝙ procur.& con.cclxxiij.ver.dato quòd procu.eod.vol.& conſi.cxxij.vo. iiij.Alex.conſi.iiij.nu.3.vol.vj.& facit de mente Imo.in l. pen.§.ad crimen.verſi.tu adde.& ſentit Ang.in §.publicè.ver.ſequitur.Cæpo.in cõ. xlvj.ver.& licet.gl.ibi idem voluit Maria.in d.c. veniens. verſ.ſed aduerte.Pau.de Caſt.in l.ſeruum quoque.§.publicè.ff.de procur.verſi.nõ tantum curo.Alex.in l.maritus.circa fi.verſ.& iſta faciunt.C.de procur. Rot.in nou.deciſ.cccxiiij.Ant.de Canar.in tract.de excuſat.q.xxxj.Ioã. de Ana.in c.veniens.ver.in glo.j.de accuſat.

Contrarium ſentit Rota in nouis deciſ. cccclxxvj.

38 Secundò Amplia,etiamſi ſit maſculus vel fœmina , ſeruus vel liber. Bar.in §.publicè.

39 Declara,vt per Bal.ibi.verſi.quæro vtrum requiratur. & Ange. ibi. ver.ſequitur.vt hæc ampliatio procedat in excuſatore,qui allegat cauſas abſentię in facto conſiſtentes,ſecus autem ſi quis allegaret cauſas abſentiæ conſiſtentes in iure,vt puta iudicis incompetentiam, vel priuilegium abſentis.nam tunc requireretur habilitas perſonæ.

40 Primò Limita,quia talis ſic comparens,non poteſt facere proceſſum cauſæ,ſed defendere debet ex actis in cauſa factis:vt declarat Inno.in d. c.veniens.ponit Cæpo.conſi.xl.num.16.& ſeq.Hippo.in pract.in §.ſequitur.Paul.de Caſtr.in l.ſeruũ quoque.§.publicè.ff. de procur.qui declarat quid poſſit facere iſte defenſor.

41 Secundò Limita,ſi reus eſſet citatus ad perſonaliter comparendum, nam tunc nõ admittitur procurator.Rui con.cxviij.vo.v.

42 Tenendo aliam opinionem,ꝙ etiam procurator iſto caſu admittatur:intellige quando perſona principalis eſſet præſens, ſed comparere nollet:quia non excuſaretur ſi vellet comparere per procuratorem in cauſa capitali:ita declarat Cor.d.cõſi.ſuo xvij. ver. maximè moderando eam.vo.iij.

43 Quintò Limita principaliter,quando nõ agatur pro delicto ad pœnam capitalem inferendam,ſed potius ad quandam ſatisfactionem in iniuria:vt declarat Soc.in d.reg.cccxxij.in v.fall.

44 Imò generaliter quãdo de crimine agitur ciuiliter,ſemper poteſt interuenire procurator:ſentit glo.in c.veritatis , in verb.defendendo. de dol.& contum.gloſſ.expreſſa in d.c. veniẽs.in gloſſ.j.& ibi Ant.de But. verſiculo,dicit glo.Rot.in nou.deciſ.ccccxx.glo.in c.primo,in verbo, criminalis.in princ.de iud.lib. vj.Bal.in capit. ex cõquæſtione. in vltimo not.de reſt.ſpol.Arch.in c.j.de iud.in vj.Bar.in §.ad crimen.in j.oppoſit.& in ij.oppoſi.& ibi Ang.ver.v.fallit.Imol.ver.interdum vero ex crimine.ver.ij.fallit.Ange.in §.publicè.verſ.ſecus ſi non imponitur. & ibi Paul.de Caſtro,verſiculo,pro declaratione. verſiculo mihi videtur. Anto.de But.in capitulo,tuę.& in viij.not Abb.in iij.not.Imo.in penulti-no.& ibi Pe.de Anch.in vij.not.de procu.Specu.in titu.de procu.in §.j. verſi.xj.cum agitur,Hoſtien.in c.veritatis.de dolo,& contum.ſuper gl. in verbo,ſcripſerint.Fel.in c.meminimus.de accuſ.verſi.ſecunda concluſio.& in cap.ſuper his.in vltimo not.eodem titul.Grat.conſilio lxxj. volum.ij.

45 Idem ſi cauſa criminalis incidit in cauſa ciuili.Bal.in d.l.ſeruũ quoque.§.publicè.ver.ſi tu tenes opin.Iaco.Bu.Soc.in d.regu.cccxxij.in xij. fallen.Fel.in c.meminimus.de accuſ.Domi.in c.ex antiquis.ver.no.j.incidenter.liiij.diſt.Imol.in d.§.ad crimen.verſi.& ex hoc videtur.Gram. conſi.ciuili xxxvij.

46 Idem ſi ciuilis,in criminali.Bald.in d.§.publicè.verſicu. vnde bene fateor.

47 Sextò Limita,quando tertius non inquiſitus de delicto prætenderet intereſſe aliqua probabili ratione,ſi inquiſitus de delicto condemnaretur,quia tunc admitteretur ad defendendum ipſum inquiſitum in cauſa criminali capitali.gl.iij.in d.l.ſeruum quoque.§.publicè.in verſic.huic opponitur,vbi admittitur dominus ad defendendum ſeruum ſuum.gl. in d.c.veniens.Spe.in titu.de procu.in §.j.verſi.viij.cum ſeruus.Hoſt.in c.veniens.ver.item in ſeruo accuſato.de accu.Abb.in c.illa.ver.& facit. de accuſa.vbi loquitur nedum de ſeruo,ſed etiam de monacho,vel alio ſubdito.Bar.in l.penul.§.ad crimen.ver.item oppono,qui loquitur de ſeruo,filio,& monacho,Ant.de Bu.in c.veniens.ver.ſeptimum caſum, qui addit idem eſſe pro clerico,pro vaſallo,& pro ciue.Corn.conſilio cxciiij.vol.j.vbi extendit ad ciuem pro intereſſe ciuitatis.in ver.& dato ſine præiudicio veritatis.vol.j.Soc.in d.reg.cccxxij.in vj.fallen.Feli. in d.c.meminimus.verſi.iij.concluſio.Cæpol.in conſi.criminali,xl.nu. 15.& conſi.xlv.& conſi.xlvj.ver.ſi autem Iac.pater.Mant.conſ.clxxxvj. vbi extendit ad filium reſpectu matris.

48 Soc.in regu.cccxxij.fallen.ix.extendit ad debitorem,vt creditor qui aliàs non poteſt conſequi creditum,niſi per operas ſui debitoris,poſſit pro ipſo comparere,in cauſa capitali.& in marito extendit Barbat.in apoſt.ad Bar.in §.ad crimen.Imol.in d.§.ad crimen.ver.item extra glo. ponit de filio,ſeruo,& monacho.Io.de Anan.in c.veniens.verſ.in eadẽ gl.Bal.in l.reos.in j.q.C.de accuſ.& in l.ſeruum quoque.§.publicè.verſ. ex hac ſolutione infero.Ang.in d.§.ad crimen.ver.iiij.fallit.& Imo.ver. iiij.fallit.& in ver.v.fallit.Ang.in §.publicè.ver.ſequitur in ead.gl.Rui. qui ampliat in conſi.v.vol.v.& conſi.ix.vol.v.

49 Quod Limita,vt per Bal.in d.§.publicè.ver.ex hac ſolutione.niſi verba ſtatuti repugnarent.

50 Et idem econtra pro patre filius poteſt compare.Bald.in l.exigendi. in iiij.q.C.de procur.Soc.in reg.cccxxij.in xv.fallen.

Contrarium ſentit Capol.caut.lxvj.

51 Sed quantum ad hoc,vt valeat iudicium criminale intentatum contra filium ſine conſenſu patris,diſtingui debet,vt per Bald.in l.filius.in prin.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.nam aut ſumus in pœna corporali,& tunc non requiritur conſenſus patris,aut ſumus in pœna pecuniaria,& tunc pater debet interuenire,ſi in tali caſu tenetur pro filio,aliàs ſecus.

52 Septimò Limita,in perſonis illuſtribus,qui poſſunt etiã in cauſa criminali capitali procuratorem conſtituere.gl.iij in l.ſeruum quoque.§. publicè.Soc.in d.reg.cccxxij.in vij.fal.Grat.in conſi.lxxj.vol.iij.

53 Contrarium,ꝙ illud tantummodò ſit ratione cauſæ iniuriarum,ſentit gl.in c.veniens.de accuſ.Bar.in l.ſi quando.C.de iniur.Spe.in titu.de procu.§.j.ver.ſed præcedens.Fel.in c.cum te.de re iud.Cyn.in l.fin.C.de iniur.Ang.in §.ad crimen.in fi.ver.pro quorum opin.& Imol.ver.ideò potes aliter reſpondere.Maria.in c.veniens.verſi.vnde ego arbitror.de accuſat.

54 Octauò Limita,retenta prima opinione in præcedenti limitatione idem eſſe in clericis:vt dicit Soc.in d.regu.cccxxij.in viij.limit.Grat.in conſi.lxxj.vo.ij.Maria.in d.c.veniens.ver.ex prædictis infero:tamen loquitur de prælatis tantum.

55 Nonò Limita,nam tutor pro pupillo accuſat.Soci.in regu.cccxxij.in ix.fallen.

56 Decimò Limita,quia aduocatus poteſt comparere,licèt prohibeatur procurator.Soc.in d.regu.cccxxij.in x.fallen.

57 XI.Limita generaliter,vt omnis inſtructor innocentiæ poſſit interuenire etiam in cauſa capitali.Barto.in l.penul.§.ad crimen. verſic.iſta eorum opinio.& in prima quæſtio.& alij per nos allegati ſuprà in quarta limitat.Cæpol.cautel.cix.Ruin.conſilio v.volu.v.& conſilio nono. volum.v.

58 Contrarium,ꝙ excludatur etiam defenſor,licèt iudex ex officio deberet recipere probationes innocẽtiæ,& perquirere veritatem:voluit Cæpol.caut.lxvj.& caut.cix.

59 Sublimita primam opi.niſi ſtatutum,non comparente principali perſonaliter, excluderet omnem defenſionem.Pet.Gerar.in ſing.ſuo lxiij. in fin.

60 Item admittitur excuſator allegans cauſas abſentiæ,vt eſt tex.in d.§. ad crimen.& ibi glo.ij.& in l.ſeruum quoque.§.publicè.in gl.iij.Spe.in titu.de procur.§.j.ver.x.Fel.in c.meminimus.verſi.quinta concluſio.& ibi Abb.in v.no.qui ampliat ſiue excuſatio cõſiſtat in facto,ſiue in iure.

Rot.in nou.deciſ.cccxiiij.& alij Doct.allegati ſuprà in ampliat. quartæ limit.Cæpol,in con.xlvij.Bart.& alij omnes in §.ad crimen. Cagn.in l. nemo alienæ rei.ff.de reg.iur.Arch.in c.reos,v.q.iij.Gram.cõ.ciui.xxxvij.& con.xcv.

61 XII.Limita,nam pro conſtituto in carceribus etiam in cauſa criminali capitali admittitur procurator.Rot.in nou.deciſ.ccj.Philip.Franc. in c.j.verſ.quando autem cõſtituens.de iudic. in vj. Marian.in c.veniẽs. de accuſ.Bart.in l.penul.§.ad crimen.in j.quæſt.in fi.Bald.in l.reos.ver. vlterius quæro.Imol.in d.§.ad crimem.verſ.reſtat nunc videre.Soci.in reg.cccxxij.in xj.fallen.Anch.in c.veniens.verſiculo ſecundo quæro.de accuſ.Bart.in l.non tantum.ff.de appel.Ang.in §.ad crimen.ver.ſecundo fallit.verſi. vij.fallit.& Imo.in ver.ij.fallit.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

Contrarium tenet Richar.de Salyce.in l.ſeruum quoque.§.publicè. ff.de procurat.Saly.in l.reos.C.de accuſat.in ij.quæſt.in ij.argu.Anto.de Butr.in ca.veniens.verſ.ex his deciditur.de accuſ.Bald.in rep.l.ſeruum quoque.§.publicè.ff.de procurat.Ang.in d.l. ſeruũ quoque.§.publicè. ver.eodem modo non interueniat.vbi dicit ita practicari.Card.in capi. veniens,verſ.dicit tamen Bart.de accuſ.Abb.in d.c.veniens.nume. 20. Cæpol.in con.xlvij.ver.& ideo melior ratio.Pau.de Caſtr.in d.§.publicè.ver.prædicta etiam procedunt.

62 Tertia fuit opinio Bal.in l.reos.C.de accuſat.verſ.ij.circa hoc quæritur,ꝙ pro reo carcerato poteſt interueniri procurator,non tamen quo ad litem conteſtandam,torturam ſubeundam, & audiendam ſententiam.

63 Tenendo primam opinionem quæ videtur magis communis, & in practica ſeruatur,vt dicunt Doct.omnes primo loco allegati.

Limita,vt etiam pro carcerato non poſſit interuenire procurator ad audiendam ſententiam:vt dicunt Doct.prædicti,

Tenendo ſecundam opinionem,

64 Limita, niſi ex cauſa neceſſitatis:vt per Bal.in d.§.publicè.

65 XIII.Limita quando in cauſa criminali procedi poteſt contra mortuum,quia tunc admittitur procurator.Bal.in l.reos.circa fi.verſi.circa quintum.C.de accuſ.Fel.in c.meminimus.verſ.quarta concluſio.de accuſa.Soc.in reg.cccxxij.in xij.fall.Marian.in c.veniens.Alex.in apoſtil. ad Bart.in d.§.ad crimen.in prin.

66 XIIII.Limita quando contra vniuerſitatem proceditur ad pœnam pro crimine,quia tunc procurator admittitur.Spe.in tit. de procur.§.j. verſ.xiiij.ſentit Bar.in l.ij.§.j.in fi.ff.de accuſ.Bart.in extrauag.ad reprimendum.in ver.legitime.Alex.in apoſt.ad Bar.in §.ad crimen. Ang.in l.furti §.ſi quis alieno.ff.de his qui not.infam.Soc.in reg.cccxxij.in xiiij. fallen.Fel.in c.meminimus.ver.quarta concluſio.Bart.in l.tam collatores.circa medium.C.de re mili.lib.xij.Alex.in apoſtill.ad Bar.in l. aut facta.§.fi.in Apoſtil.mag.ff.de pœn.Marian.in c.veniens.de accuſ. Caſſa. con.j.Arch.in c.j.de iud.lib.vj.Ang.in d.§.ad crimen.ver.viij.Imo.ver. viij.fallit,Bal.in §.publicè.ver.vlterius quæro.

67 Iſta limitatio poteſt fundari in eo,quia vniuerſitas non poteſt corporaliter,vel capitaliter puniri.Inn.in c.grauem.de ſenten.excom.Marian.in d.c.veniens.

68 XV.Limita,in moniali,quæ non debet exire clauſuram monaſterij. Fel.in d.c.meminimus.in ver.quarta concluſio.de accuſa.Maria.in c.veniens.in j.opi,licet in alia videatur tenere contrarium.de accuſat.

69 Idem eſt in infirmo,qui comparere nõ poteſt.Grat.in con.xcviij.vo. j.Fel.in d.c.meminimus.ver.iiij.concluſio.

70 XVI.Limita,nam etiam in cauſa criminali admittitur procurator, ſuper eo ꝙ accuſator non poteſt accuſare.Bal.in l.ſeruum quoque.§.publicè.ij.q.Bar.in l.pen.§.ad crimen.verſ. quæro procurator. Petrus de Anch.in c.veniens,verſic ſecundo quæro.de accuſ.Alex.in con. cxxxviij.vol.vj.

71 Vel quando libellus eſt ineptus.Bal.in l.ſeruum quoque.§.publicè.in ij.q.Bar.in l.pen.§.ad crimen.ver.quæro procurator.Anch.in c.veniẽs. verſ.ij.quæro.de accuſ.Alex.con.cxxxviij.vo.vj.Grat.in conſi.lxxiij.nu. 3.vol.j.

72 Vel ſi iudex ſit incompetens: vt per Doct.in locis proximè alleg. & per Bald.in l.j.C.quomodo & quando iudex.Gram.con.j.nu.39.& ſeq. poſt de ciſ.

73 Vel quando carceratus eſt clericus.Gram.con.j.poſt deciſ.nu. 24.& con.ciuil.clij.

74 Et in iſtis caſibus procurator poteſt implorare officium iudicis. Gram.con.ciuil.clij.

75 XVII.Limita,quando in cauſa criminali quæritur de nullitate ſententiæ latæ,quia in tali iudicio poteſt interuenire procur.Bald.in l.reos. verſ.quæro hic.C.de accuſ.Aret.in c.veniens.ver.& adde.de teſtib. Hippol.in pract.in §.ſequitur.nu.6.Grat.con.lxxiij.nu.3.vo.j.

76 Quam concluſionem quòd procurator interueniat,Barto. intelligit quando exceptio nullitatis,vel alia quæ non tangit crimen,venit examinanda ſeparatim à crimine,& ad alium finem,quàm ad examinationem & deciſionem criminis:ſed quãdo quæſtio examinatur ſeparatim à crimine,tamen tendit ad excludendum crimen, vel tendit ad deciſionem criminis, ſecus eſt.ita Bartolus in dict. lege pennultima, in §. ad crimen. verſiculo,quæro quid ſi iſta exceptio. Baldus in lege prima, verſiculo quæro ſi procurator.C.quom.& quando iudex. Petr. de Ancha.in d.c.veniens.verſiculo,pone de facto.Imol.in dicto §.ad crimen, verſiculo ſi autem exceptio.Bal.conſilio ccxxxviij.verſi.ij.quæritur.volumine ij.

77 Sublimita,etiam niſi ſententia lata excluderet plenam rei defenſionem.Bal.in d.§.publicè.ver.iuxta prædicta.

78 XVIII.Limita nam in cauſa criminali permiſſa eſt appellatio pro eo qui eſt condemnatus ad mortem.l.tantum. ff. de app. Socin. in reg. ſua cccxxij.qui intelligit,vt etiam procurator poſſit pro tali appellare.

79 XIX.Limita,quando procurator in cauſa criminali, qui non debet admitti,parte non opponente, admiſſus fuit, nam proceſſus valet geſtus cum tali procuratore.glo.in verb.criminalis.in cap.j.de iud. lib. vj. Specul.in titu.de procur.§.j.verſ.ſed pone.Ioan.de Imo.in d.ca.j.de iud. Archid.in ca.qui generaliter.de procur.in vj.ſentit glo. ſecundum vltimam lect.in d.l.quanuis.C.de adult.Dom.in d.c.j.in fi.& ſeq. Archid. v.q.iij.c.reos.Rot.in nou.deciſ.clj.& in deciſ.cccclxxxv.in nou.verſi.ij. dixit.Bellam.deciſ.dccxvij.verſ.dixi ſecundo.Bal.in l. ſeruum quoque. §.publicè.verſ.modo quæro vtrum proceſſus.& in l.ij.& hoc cognoſcitur.C.qui accuſa.non poſſ.& in l.reos.verſ.quæro quòd ſi illa exceptio. C.de accuſ.Bal.in l.licet.ver.ſed quid dices,vbi hoc tenet in procuratore rei,& ſecus dicit in procuratore actoris.de procur.Ang.in d.§.ad crimen.verſ.ſequitur in text.Cæpol.caut.ccl.Oldra.in con. cxxx. verſicu. ſicut eſt etiam videre.Roma.in conſi. ccxv. Et iſtam dicit communem Hipp.in §.ſequitur.Iaſ.in l.parte furioſo.ver.vdecimo facit.ff.de his qui ſunt ſui vel alien.iur.Bal.in c.ex conqueſtione.verſi.vltimo not.de reſt. ſpol.Fel.in c.meminimus.ver.vltima concluſio.de accuſ.Aret.in l.licet. verſ.in iij.autem caſu.C.de procu.Maria.in dicto.c.veniens.Bonincõtius.in tract.de accuſ.numer.5.Imol.in d.§.ad crimen.verſ.ij.caſu principali.

Contrarium Bartſi.in l.pen. ad crimen.in fi.q.de pub.iud.Cyn.in l. quanuis.C.de adult.Saly.in d.l.quanuis.Fel. in capitulo,ſciſcitatus.ver. ſimiliter glo.de reſcript.Bal.in l.ita demum. verſ. ſed quid dicemus. C. de procur.Alexan.ibi,Bal.in l.quanuis C.de adult Prępoſit.Alexand.in capi.ſi quando,ij.quæſt.vj.Abb.in c.veniens. Angel.in l.quanuis. C.de adult.Ioan.And.in c.j.de iud.in vj.in nouell.circa fi.Io.de Anan.in d.c. veniens.in fi.verb.Aret.in l.cum mota.C.de tranſactio. Gómes in cap. j.de iud.lib.vj.vbi dicit iſtam partem veriorem, & magis communem,

Tenendo opinionem quòd proceſſus reddatur nullus oppoſita exceptione,

80 Limita hoc non procedere, ſi opponatur exceptio poſt concluſionẽ in cauſa, & ſententia veniat ferenda pro abſolutione rei. Rot.in nouell.deciſ.cccclxxxv.Bellame.deciſ.dccxvij.Bar.in d.§.ad crimen. in finalib.verb.qui ſimpliciter loquitur,ꝙ oppoſita exceptio poſt concluſionem non operatur.Bar.in l.ſeruum.quoque.§.publicè. Bal.in l.quanuis.qui tenet ꝙ poſt concluſum in cauſa nõ poteſt opponi iſta exceptio, ſiue ferenda ſit ſententia abſolutoria,ſiue condemnatoria. C. de adult. Corſet.in ſing.in verbo,procur.Grat.in con.lxxj.vo.ij.

81 Sublimita quia talis exceptio etiam poſt concluſionem opponi poteſt per eum abſentem,qui comparuit in cauſa per procuratorem,quádo ſententia veniret ferenda contra ipſum.Bal.in l.reos.ver.quęro quid ſi illa exceptio.C.de accuſ.

82 XX.Limita,nam ſocius poteſt defendere ſociũ ſuum in cauſa capitali.Spec.in tit.de procurat.§.j.ver.xij.per ſocium.glo.in ca.ſi quando.in glo.fi.circa fin.j.q.vj.Bal.in l.ſeruum quoque.§.pubblicè.ver.vnum hic quæro.

Contrarium Imol.in c.licet.nu.6.de accuſ.Præpoſ.Ale.in c.ſi quando.ij.quæſt.vj.Dec.in c.cùm M.nu.12.& ibi Ripa.de conſt.Ant.de Butr. in c.cùm M.ver.item nec ſupplet.eo.tit.& in c.cùm dilecti.ver. glo.j.de dol.& contum.

Tenendo hanc ſecundam opin.magis communem,

83 Limita non procedere quando delictum eſſet connexum,aut correlatiuum,prout eſt adulterium,vel inceſtus:ita Maria.in c.veniẽs.in xxxv. fall.refert,& ſequitur Fel.in cap.cùm M.ver.hanc concluſionem limita.de conſt.

84 XXI.Limita propter neceſſitatem propter quam etiam in cauſa capitali procurator admittitur.Bal.in l.minime.C.de appell.

85 XXII.Limita, nam quando dubitatur,an vulnus ſit mortale, poteſt admitti procurator ſub conditione, ſi non ſequatur mors:ita declarat Bal.in l.eleganter.in §.ſi dolo.ff.de dol.mal.refert & ſequitur Alexãd.in in apoſtil.ad Bar.in d.§ ad crimen.in prin.

86 XXIII.Limita,nam etiam in cauſa criminali capitali admitti poteſt procurator ad vnũ articulũ tantum,puta ad dilationem petendam, vel teſtes producendos,gloſſ.ij.in dict.l. penult.§.ad crimen.gloſſ.iij.in l.ſeruũ quoque.§.publicè.Ant.de But.in c.ex parte.verſ.venio ad ſecundũ.de reſt.ſpo.Inn.ibi circa princip.in verb. per interpoſitam. & idem Inno.in c.dilectorũ.de teſti.cogen.Fel.in c.meminimus.de accuſ. Grat. in con.xcviij.nu. 4.vo.j.Bonifac.de Vitali,in tract.maleſ.in tit.de procurat.& defenſor.

Contrarium Inno.in c.veniens.de accuſ.Spec.in tit. de procur. §.j. ver.ſed nunquid.Bart.in d.l.penult.§.ad crimen. Grido Papæ,quæſtio. cccxxxviij.licet ipſe teneat quòd poſſit conſtitui procurator ad videndum

dum

dum productionem teſtium partis aduerſæ.Imol.in §.ad crimen.verſi. in eadem gl.ibi,ſi cuiuſdam.Pau.de Caſt.in §.publicè.ver.ad alios verò actus.

87 XXIIII.Limita,nam licèt non admittatur procurator, quilibet tamen poteſt implorare pro inquiſito officium iudicis. Gram.conſi.j.nu.24.& ſeq.poſt deciſ.vt fuit ſuperius dictum.

88 XXV.Limita,quando inquiſitio eſſet vel inepta, vel calumnioſa: prout hos duos caſus proſequitur Hippo.in conſi.xliij.nu.40.verſi.alia etiam ratione,& ſeq.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Nemo in propria domo capi poteſt.

1 NON poteſt quis capi in domo.l.plerique.ff.de in ius voc.l.nemo.ff.de reg.iur.

2 Primò Amplia,etiamſi domus non ſit propria,ſed eam inhabitet.ita Bar.Albe.Gul.Bal.Pau.de Ca.& Iaſ.in d.l.plerique,Maria.in tract.citat.in xvij.arti.in ij.q.& ibi in vij.ſpecie de citat.ad domum.Pau.de Caſt.in conſi.ccxj.incip.viſo puncto in ſcripto.in j.par.& in conſi.xcij.incip.notandum ꝙ ſi domus.vol.j.Dec.in regu.nemo.ff.de reg.iur.Ferra.cautel.xxij.

3 Secundò Amplia,etiamſi ſit domus,in qua quis ſit miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto,per iudicem.Ferrat.cautel. xxij.Iaſ.in d.l.plerique.alleg.Bal.in auth.& ei qui.C.de bon.auth.iud.poſ.

4 Tamen iudicio meo Bal.in d.auth.ver.pone miſſus,&c.tenet cõtrarium,quia concludit ꝙ citatio facta in dicto loco,tanquam facta domi non valet,quia non dicitur habitare in domo,ſed morari:& propterea non venit propriè appellatione domus,& loquitur de citatione verbali,non de reali:ipſe autem Iaſ. intellexit,ꝙ ſicut realis facta domi nõ valet,ita nec facta in dicta domo,in qua miſſus eſt in poſſeſſionem ex primo decreto:ſed Bal.hoc non dicit,imò dicit,ꝙ citatio facta in dicto loco non dicitur domi facta.

5 Tertiò Amplia,etiamſi habitaret in capanna,vel caſſina.Rom.in d.l.plerique.& ibi Alex.& Iac.Maria.in tract.citat.in xvij.arti.in ij.q.Ferrat.caut.xxij.Boer.deci.ccxxx.nu.4.

6 Quartò Amplia,etiamſi ſit domuncula,vel parua caſa,vt per Iaſo.in d.l.plerique.

7 Quintò Amplia etiam in ſtabulo iuncto domui,quia reputatur pars domus.Iaſ.in d.l.plerique.& vide in viij.ampliatione.

8 Sextò Amplia,etiamſi quis in naui caperetur,Albe.de Roſa.in l.pen.per illum tex.ff.de his qui deic.vel effud.in §.fi.& in ij.par.ſtatutorum.q.xxxv.in qua naui ſoleret moram facere,& commorari,& non haberet aliam habitationem,vt ſunt iſti nautæ,per illud ꝙ de capanna dicit Maria.in tract.citat.in loco alleg.in iiij.ampliat.

Contrarium Roma.in l.j.§.domum.el ij.ff.ad Senatu ſc.Sylla.Iaſo.in d.l.plerique.

Tenerem primam opin.in naui,prout Dec.in regu.l.nemo.ff.de regu.iur.tenet primam opin.& eam defendit.

9 Septimò Amplia idem in molendinario,ſi habitaret in molendino.vt per Iaſo.in loco præallegat.

10 Nec quicquam facit in contrarium illa opinio,ꝙ cenſeatur ruſticum prædium,prout etiam dicitur in naui in præcedenti ampliat.quia iſta diſpoſitio procedit in vrbano,& ruſtico prædio,in quo quis habitationem faceret.Maria.in tract.cita.in xvij.arti.in ij.q.in iiij.ampliat.

11 Octauò Amplia in horto iuncto domui.vt per Iaſ.in d.l.plerique.Maria.in tract.citat.in loco ſupradicto,in v.ampliat.

12 Nonò Amplia,etiam ſi cauſa ſit criminalis,ex qua pœna veniat parti applicanda.ſentit Bar.in conſi.clxix.incip.ſtatuto ciuitatis Tuderti.Iaſ.expreſsè in d.l.plerique.

13 Decimò Amplia,etiamſi ſumma debita ſit maxima.Albe.de Roſa.in d.l.plerique.qui dicit Docto.ita communiter tenere.& Iaſo.in dicta l.plerique.

14 XI.Amplia,etiamſi in illa domo non habitaret tempore anni, quia ſatis eſt ꝙ habitet eo tempore,quo captus eſt.ita Maria.in tract.cita.in loco aliàs allegato in j.ampliat.Dec.in regu.l.nemo.ff.de regu.iur.

15 XII.Amplia,etiamſi oſtium ſit apertum.Maria.in tract.citat.ibidem in v.ampliat.Pau.de Ca.in d.l.plerique.Alex.& dicit Maria.ita communiter teneri,quamuis Ang.teneat contrarium in d.l.plerique.

16 XIII.Amplia,etiam in hoſpitio,ſecundùm Pau.de Ca.in conſ.ccxj.vol.j.Dec.in regu.l.nemo.ff.de reg.iur.quod intellige quando ibi commorabatur,non ſi vt viator.vt in ij.limit.

17 XIIII.Amplia,quia ſicut non poteſt extrahi de domo pro cauſa ciuili,ita nec pro cauſa ciuili poteſt extrahi de ciuitate,vel prouincia.Sal.in auth.ſi verò.de adul.Fel.in c.fi.de foro compe.

18 Primò Limita,vt non procedat in apotheca,quia in ea poteſt quis perſonaliter capi,ſecundùm Pau.de Caſt.Alex.& Iaſ.in d.l plerique.& Pau.de Ca.in dicto conſi.ccxj.in j.parte.vide bonum conſilium Pau.de Caſt.xcij.vol.j.facit quod not.Bart.in l.j.ff.de libe.agnoſ.in l.iiij.§.prætor ait.ff.de dam.infect.vbi citatio facta in apotheca, non dicitur facta domi.Marian.in tract.citat.in d.ij.q.in vij.ſpecie citat.ad domum.idem in principali concluſione tenet Sal.in conſi.ſuo incip.cum quæritur an prohibitus.Cor.in conſi.ccvj.vol.iij.& conſi.cciij.vol.j.Pau.de Ca.in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſulto.ff.de leg.j.

Contrarium colligitur ex no.per Pau.de Caſtr.in conſilio ccccliiij.volum.j.

19 Secundò Limita,quando quis caperetur in taberna,& eſſet ibi velut viator,non animo ibi commorandi.vt no.Iaſ.in d.l.plerique.in ij.limi.Pau.de Caſt.in dicto conſi.ccxj.volu.j.Bald.in l.& ſi.ff.de in ius vocan.Dec.in regu.l.nemo de domo.ff.de regu.iur.Fel.in c.quoniam.de offic.ordin.

20 Et facit ꝙ no.Bal.& Flor.in l.j.§.habitare.ff.de his qui deiec.vel effu.ꝙ citatio facta in hoſpitio nõ cenſetur facta domi:latè Tiraq.de retrac.lign.ag.§.ix.in gl.ij.nu.31.

21 Secundò Etiam facit ꝙ no.Bal.in l.ea quæ.in fi.C.quomodo,& quando iud.vbi citationes,quæ pro maleficiis fiunt contra forenſes in hoſpitiis,de iure non valent.

22 Tertiò Limita,nam in porticu domus poteſt quis capi.Ang. Alexan.Pau.de Ca.& Iaſ.in d.l.plerique.Bal.in l.ſed & ſi.ff.de in ius voc.Imol.in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſulto.ff.de le.j.& ibi Alex.& Iaſ.& ꝙ factũ in porticu non dicatur factum in domo.Barto.Ang.Imol.Pau.de Caſt.Alex.& Iaſ.in d.§.hoc ſenatuſconſulto.Bal.in rub.ff.ſol.mat. Maria.in tract.cita.in loco aliàs allegato.

Contrarium Bald.in d.§.hoc ſenatuſconſulto,Calca.in conſi.lxx.& conſi.lxxiij.

23 Quartò Limita.quando quis eſſet in oſtio domus extra clauſurã,quia capi poſſet.Ang.Alex.& Iaſo.in d.l.plerique.& ſentit etiam ibi Paul.de Caſt.dum loquitur de porticu.Signo.Homod.in conſi.xvj.vbi ꝙ poteſt capi in limine portæ.Imol.in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſulto.ff.de legatis primo.

24 Facit ꝙ no.Bar.in l.j.§.j.ff.de cloac.vbi quãdo aliquid fit in oſtio intra clauſuram domus dicitur eſſe factum in domo,ſecus quando fit extra clauſuram oſtij,quia tunc non dicitur factum in domo.Imol.in l.cætera.§.hoc ſenatuſconſulto.ff.de leg.j.& in l.Gallus.§.ille caſus.ff.de libe.& poſth.Iaſ.in d.§.hoc ſenaſconſulto.Maria.in tract.cita.in xvij.artic.in ij.q.in v.ampliatione.

25 Qui Sublimitat dictam concluſionem,niſi aliqua pars corporis,vel aliquod membrum eſſet inter clauſuram:ex mente Io.Petrucij,& dicit iſtam opi.æquam & fauorabilem:licèt ipſe de ea dubitet.

26 Quintò Limita,quando quis caperetur in ſcalis etiam domui affixis,ſed extra domum exiſtentibus,ita Iaſ.in d.l.plerique.per no.per Bal.& alios.in l.fiſtulam.§.ſcalis.ff.de ſerui.vrb.præd.licèt contrarium teneat Roma.in d.l.plerique.

27 Sextò Limita,nam quis in domo aliena capi poteſt.Abb. Ro.Alex.& Iaſ.in d.l.plerique.

28 Quod intelligũt ibi Ro.Alex.& Iaſ.procedere,niſi dominus domus prohiberet:licèt Dec.reprobet in l.nemo.ff.de reg.iur.iſtam ſublimitationem.

29 Alio modo etiam Iaſ.ſublimitat in d.l.plerique.niſi eſſet domus viri,vxoris,vel patris,etiam ſi filius ſit emancipatus,quia tũc reputatur propria domus.

30 Septimò Limita,vt etiam in domo propria poſſit quis capi,quãdo in illa non habitat.Abb.in d.q.xxxv.in ij.par.ſtatu.Iaſ.in d.l plerique.Maria.in tract.cita.in xvij.arti.in ij.q.in j.ampliatione.

31 Dec.in reg.l.nemo.in prin.ff.de reg.iur.nam propria domus non dicitur,niſi ea in qua quis inhabitat.Bar.in l.nec in ea.ff.de adult.

32 Octauò Limita,quia poteſt quis capi in domo propria ad effectum,vt acceptet officium publicum ad quod eſt deſignatus.l.ex omnibus.C.de decur.vbi Barto.hoc expreſsè ponit.& ibi etiam Ioan.de Platea.& Angel.& Roman.in l.iiij.§.prætor ait.in j.not.ff.de damno infecto.& Roma.in dicta l.plerique.vbi etiam Alexan.& Iaſo.Pariſ.in tract.ſynd.Ferrat.cautel.xxij.licèt contrarium ſentiat Albericus in dicta lege,plerique.

33 Nonò Limita in obligato ad factum, vel quod præcisè tenetur,quia pro tali obligatione poteſt capi in domo.Bal.in l.ex omnibus.C.de decur.Iaſo.in ix.fallent.in l.plerique.Iaſo. in d.l.ſtipulationes non diuiduntur.ff.de verborum obligat.& in l.ſi ita ſtipulatus eſſem abs te.eodem titu.

34 Decimò Limta,ſtante iuramento,propter quod quis præcisè poteſt compelli.Ferrat.caut.xxij.

35 XI.Limita in debitore ſuſpecto de fuga,qui etiam in domo capi poteſt,vt tenet Bal.in lect.antiq.& Iaſ.in x.fal.in d.l.plerique.& idem Iaſ.in l.j.ſed excipiuntur.ff.de ſer.& idem Iaſ in l.vinum.ff.ſi cer.pet.

36 XII.Limita in cauſa criminali,in qua poteſt quis capi etiam in propria domo.gl.in l.nemo.ff.de reg.iur.gl.in l.ſed & ſi.ff.de in ius vocan.Bar.in conſi.clxix.& in l.ex omnibus.C.de decur.lib.x.in l.ſacrilegij.§.cum eo.ff.ad l.Iul.pecu.Bal.in l.ſed & ſi.in j.lect.& ij.ff.de in ius vocan.Ang.in l.plerique.cũ le.ſeq.Pau.de Ca.in d.l.plerique.Alex.& Iaſ.in xj.

fal.Marian.in tracta.citat.in loco ſupradicto in v.ampliatione.Pariſ.in tract.ſynd.Ferra.caut.xxiij.Fel.in c.j.de ſponſ.

37 XIII.Limita,quando iudex feciſſet præceptum alicui,qui ſe contineret domi,vt deberet coram ſe comparere ſub certa pœna fiſco applicanda,quia tunc ſpreto mandato etiam in propria domo capi poteſt. Bar.in d.l.ſacrilegij.§.cũ eo,ff.ad l.Iul.pecul.Pe.de Anch.& Imol.in c.j. de pig.vbi Imol.Pau.de Ca.& Alex.in l.plerique.Roma.in l.iij.§.prætor ait.ff.de dam.infect.Ang.in §.fi.inſt.de act.Cæpol.caut.lj.Maria.in tract.cita.in loco proximè allegato.Gom.in c.j.nu.42.& ſeq.de iud.in vj.Ferra.caut.xxij.licèt dicat,ꝙ cũ difficultate poterit practicari,& ponat remedium contra tale præceptum.

Contrarium Roma.in l.ſatis.ff.de in ius voc. Iaſ.in l.plerique.& in l.in pecuniariis.C.de procu.Pariſ.in tract.ſynd.& allegatur Abb.in ca. ad petitionem.de procu.ſed in lib.meo hoc non dicit,vt perpendit Gomeſ.qui reprobat Iaſ.in d.c.j.nu. 42.& ſeq.de iud.in vj.

38 XIIII.Limita in debito fiſcali,quia pro illo poteſt quis capi etiã in propria domo.Bal.in lect.antiq.& ibi Iaſo.in d.l.plerique.in xij.fal.per tex.in l.ſacrilegij.in fi.ff.ad l.Iul.pecu.allegat etiam Iaſo.not.in l.nemo carcerem.de exact.tribut.lib.x.ſed ibi dicitur,quòd poteſt capi,non tamen quòd poſſit in domo capi,quia hoc ibi nullus dicit quem viderim.

39 XV.Limita,niſi renunciatum eſſet diſpoſitioni d.l.plerique,& ex cõuentione actum eſſet ꝙ debitor etiam in domo propria capi poſſet,ita tenet Iaſ.in d.l.plerique.in xiij.fal.ponit Maria.in tract.citat.in xvij.arti.in ij.q.in v.ampliatione.

40 Et plus voluit Iaſo.in loco præallegato idem eſſe ſi renunciatum ſit omni legum auxilio.

Contrarium in hoc vltimo colligitur ex no.per Alex.in cõſi.xxxvij. volum.ij.

41 XVI.Limita,quia ad euitandum periculum mortis etiam inuitus de domo ruinoſa extrahi poteſt.c.ipſa pietas.§.item ſi duo.xxiij. q.iiij.vbi gl.& ponit Iaſ.in d.l.plerique.in xiiij.fal.illam fallentiam etiam ponit Hippo.in ſing.clxxxix.& illam glo.ad hoc propoſitum ponderat Alex. in apoſtil.ad Bal.in l.non tantum.ff.de appel.& Fel.in c.contingit.el j. de ſent.excom.Alex.in l.quamuis.ff.ſol.mat.

42 XVII.Limita in cauſa ſyndicatus,in qua poteſt quis extrahi etiam inuitus de domo propria,Pariſ.in tract.ſynd.

43 XVIII.Limita in eo qui repertus per officialem extra domum,confugiſſet in domum,quia inde extrahi poſſet.ita Bal.in repe.l.cunctos populos.C.de ſumma Trin.poſt medium. Hippo.in ſingu.ccxxv. Alex.in conſi.xxiiij.vol.ij.

Contrarium Bal.Roma.& Iaſ.in d.l.plerique.in ix.ampliat.Maria.in trac.cita.in loco aliàs allegato in v.ampliatione.Caſſa.in conſue.Burg. Fel.in c.fi.de foro compe.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Crimen rebellionis,ſeu læſæ maieſtatis,an ſententiam requirat.

NON ſine controuerſia diſputant Doct.illam quæſtionem, an in crimine rebellionis, vel læſæ maieſtatis requiratur ſententia.

1 In qua quidem concluſione hanc diſtinctionẽ adhibendam eſſe exiſtimo,nam ſi loquimur de iure ciuili antiquo ante diſpoſitionem extrauagan.quoniam nuper.in tit.qui ſint rebel.& in c.cùm ſecundum.de hæret.in vj.certè hoc iure attento videtur requiri ſententia condemnatoria,per tex.in l.quæſitum,in prin.ibi,quoniam ante damnationem dominus eſt.ff.qui & à quib.& per text.in l.amiſſione.§. qui deficiunt,ibi,quos ſenatus hoſtes iudicauit.ff.de capi.diminu. Bart.in l. Imperator.ff.de iur.fiſc.& in l.ſi debitor.ff.quæ in frau.credi.& in l.poſt contractum.ver.ſecundum tempus.ff.de dona.Ang.in tracta.maleſ.in verbo,*chi hai tradito*.nu.16.Soc.conſi.xxij.ver.iij.probatur.vol.j. Car. conſi.cxx.in fin.ver.item etiam.& iſtam dicit magis communem opin. Incertus auth.in tract.de crim.læſæ maieſt.Pau.de Ca.in conſi.ccxij.in fi.vol.ij.Bal.in conſi.xcvj.ver.ij.eſt videndum.vo.iij.& in l.j.§.qui deficiunt.in j.not.ff.de capi.diminu.Cuma.in conſi.clxxj.Alex.in conſ.xcv. in prin.vol.vij.Dec.in c.ſanè.el ij.in iiij.no.de offi.dele.Calcan.conſ.lj. ver.ad tollendum.& conſi.lxvj.ver.ſed ad tollendum.Gramm.deci.cv. nu.62.ver.maximè dubium.

2 Et pro hac parte facit,nam rebellis etiam ꝙ ipſo iure amittat ea quæ ſunt iur.ciuilis,tamen antequam ſit condemnatus,ſi vtatur iuriſdictione,valent geſta per eum,qui remanet poteſtas Regia,quæ eſt iuriſgentium,in cuius locũ ſucceſſit iuriſdictio,per tex.in l.Barbarius.ff.de off. Prætor.& ita concludit Bar.in extrauag.quoniam nuper.in verbo,rebellandum,circa medium.in titu.qui ſint rebelles.Alexan.in conſi.xiij. volum.vj.

Contrarium verò tenuit Dy.& quidam alij,vt colligi poteſt ex not. in d.tract.incert.auth.de crim.læſæ maieſtatis.

3 Sed iſta dubitatio videtur hodie ſublata ex diſpoſitione.c.cùm ſecundum.de hæret.in vj.& extrauag.quoniam nuper.in titul.qui ſint rebel. quæ tollit difficultatem ꝙ in crimine rebellionis non requiratur ſententia condemnatoria.

Stante igitur diſpoſitione dictæ extrau.quoniam nuper,inſurgit alia difficultas,an in tali crimine,ſi non requiritur ſententia condemnatoria,requiratur ſaltem ſententia declaratoria.

4 Et ꝙ requiratur declaratoria,voluit Arch.in c.felicis.ſuper ver.infamis,& ibi Io.And.verſi.infamis.& Dom.de pœnis in vj.Io.And.in c.ij. ver.ſed antequam ſit renunciatum.de præſcr.in vj.Iaſ.in conſi.xxj.ver. iiij.obiectum eſt.vol.iij.Cuman.in conſi.clxxj.Alex.conſi.xcv.volu.vj. Pau.de Ca.in conſi.ccxij.in fi.vol.ij.Dec.in c.ſanè.in iiij.no.de off.dele. Bertr.conſi.lxxvij.nu.4.& ſeq.vol.j.in antiq.Calca.conſi.lxvj.Capi.deci.clxij.in iiij.difficu.Pariſ.conſi.j.nu.23.vol.j.Corn.in conſi.ciiij.vol.j. Alex.in conſi.ciiij.vol.j.Gram.deci.xv.& deci.cv.nu.56.Pariſ.conſi.cj. nu.117.vol.j.

5 Ratio autem prædictæ cõcluſ.videtur eſſe,quia etiam in pœnis,quæ ipſo iure inferuntur,requiritur ſententia declaratoria,vt eſt tex.in c.cũ ſecundum,de hæret.in vj.de qua dicetur in ſeq.concluſ.

Contrarium,ꝙ etiã non requiratur declaratoria,voluit Bar.in d.extrauag.quoniam nuper.ver.circa ſecundum.Anchar.in conſi.cclxxvij. ver.pro hoc optimè.Cor.in conſi.xcj.vol.j.& conſi.xcvj.ver.tamẽ his non obſtantibus.vol.iiij.& conſi.cccxij.ver.& propterea dicit Bar.vol. j.Soc.conſi.xxij.ver.ij.principaliter.& ver.iij.probatur.& verſi.iiij.hoc probatur.vol.j.Dec.conſi.dxliiij.nume.4.verſicu.etiamſi non ſit condemnatus.Ruin.conſ.ij.ver.nec obſtat.& conſi.fi.nu.4.vo.v.Pariſ.conſi.j.nu.40.verſic.& comprobatur.vol.j.

6 Tenendo primam partem magis communem,Primò Limita in rebellione notoria facti permanentis, in qua non requiritur declaratoria. Cor.in d.conſi.xcj.vol.j.Soc.in conſi.xxij.vol.j.Gram.deci.cv.nu.13.& ſeq.Calcan.in conſi.lij.nu.8.& conſi.lviij.

7 Secundò Limita ſi ſit inchoatus proceſſus,nam tunc geſta valent licèt ſententia non fuerit lata.Bar.in tract.de Tyran. ver.xj.quæro.& dicetur in concluſ.ſeq.in iij.limit.

8 Tertiò Limita,& Declara,vt quo ad vtile dominium tam in crimine rebellionis,quàm in crimine læſæ maieſt.quis ſit ipſo iure priuatus, ſed quo ad auocandam poſſeſſionem eſt neceſſaria ſententia,ita Gram. deci.cv.nu.55.& ſeq.poſt Iſer.in c.j.§.callidis.de prohib.feud.alie.& idẽ voluit Alex.in conſi.ciij.nu.23.vol.j.Iaſ.in conſi.xxj.vo.iij.& hoc idem voluit Igneus in l.neceſſarius.§.non aliàs.nu.52.ff.ad Syllan.quem refert,& ſequitur Gigas in tract.de pœn.commit.crimen læſæ maieſtat. cap.xxv.

9 Et quo ad feudum requiri etiam declaratoriam ſententiam poſt cõmiſſam rebellionem per vaſallum,voluit Alex.in conſi.ciij.vol.j.Curt. in tract.feud.in iiij.parte.Afflict.ſuper Conſt.Capic.deci.clxij.verſi.& donec feratur.nume.15.Gram.deci.xv.num.10.& deci.cv.nu.59.& ſeq.

10 Nam vaſallus propter culpam non priuatur feudo, niſi per ſententiam.Alex.conſi.xxx.vol.vj.Pariſ.in conſi.cj.nu.115.volu.j.niſi in certis caſibus traditis per Bal.in c.j.§.calidis.de prohi.feud.alien.per Fede.& per Alex.in conſi.xcij.vol.vj.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Declaratoria requiritur in pœnis,quæ ipſo iure inferuntur.

EX Præcedenti concluſione colligitur illa iuris propoſitio,
1 ꝙ etiã in pœnis,quæ ipſo iure inferuntur declaratoria ſententia pro illius executione requiritur,tex.eſt in c.cùm ſecundum.de hæret.in vj.& ibi Arch.circa fi.ver.confiſcationis.& Io.And.ibi.ver.promulgata.Io.And.in c.j.ver.& ſufficit iudicem pronunciaſſe.de homic.in vj.& ibi Dom.in §.fi.ver.ſufficit iudicẽ.Bal. in c.j.ver.item no.de feu.ſine culp.non amit.& in auth.qui ſemel.ver.ſi autem ex ſola contumacia.C.quomo.& quan.iud.Maria.in c.Iudæi.de Iud.Bal.in l.quæ ſub conditione.§.fi.ver.vel dic.ij.ff.de condi.inſt.& in c.j.§.vel ſi cũ filia.ver.quærit hic gl.quib.mod.feu.amit.Anch.in d.c.cũ ſecundum.in ij.no.de hæret.in vj.& ibi Do.in §.confiſcationis.in ij.no. & ibi Fran.in ij.no.Anch.in cle.j.in vj.no.de pœn.& in c.cupientes.§.ꝙ ſi per xx.ver.item collige ex hac gl.de elec.lib.vj.Anch.in c.felicis.ver. vel dicere poſſumus.de pœ.Ang.in auth.de inceſt.nup.ver.ſed antequã ſit pronunciatũ.de præſcr.in vj.& ibi Dom.ver.quæro an in apprehenſione.Abb.in c.peruenit.ver.ſed circa prædicta.de ap.& ibi Fran.ver.ſi verò factum.Card.conſi.lxxiiij.ver.pro hoc eſt ratio.Bal.in l.iubemus. ver.adde tamen.C.de ſacroſ.eccl.Fel.in c.Rodulphus.ver.declaratoria de reſcr.Do.in c.j.§.fi.ver.& ſufficit.de homi.in vj.Bal.in auth.hoc amplius.ver.quæro vtrum heres.C.de fideic.Dom.in c.ij.ver.ex iſto dicto. Barto.de confeſſ.in vj.Alexan.in apoſtil.ad Barto.in l.Imperator.ff.de iur.fiſc.Fel.in c.præterea.verſicu.quibus adde Bald.de ſpon. Dec.in ca. cùm ab homine.verſicu.tertia concluſio eſt.& ibi Felin.verſicu.ſed ex omnibus dictis Doctorum hic, de iudiciis. Lapus allegat cxxvij. circa li.

ca ſi.verſi.ſed circa prædicta.Barb.in c.ex parte.ver.no.ꝙ vaſallo alienante,de feud.Cur.in trac.feud.in iiij.par.nu.76.ver.iſtud eſt magnum dictum.ver.conſtat ergo ex prædictis.Iaſ.in l.ſi quis iniquum.§.ꝙ autẽ.ver.in contrarium moueo difficultatem.ff.ꝙ quiſque iur.Car.conſilio cxxvij.ver.ſi ſoror ſenior.

Abb.in c.verum.ver.hanc tamen opinionem,de foro compet.Bertr.conſi.ccxvij.ver.præterea ſuppoſito.vol.iij.in nou.Deci.Neap.cxij.nu.2.in nou.& deciſ.cxxj.nu.2 .in nouis.Alex.in conſi.cxxiiij.in prin.vo.j.ver.plus dicit ibi Bal.vo.j.Anto.de Bu.in conſi.xxij.ver.ex quo cõcludo.Roma.conſi.ccxj.ver.ij.moueor.Io.And.in c.eum qui.verſi.eo ipſo.de præb.lib.vj.Rui.conſi.lxxxv.ver.ſi verò non ſit manifeſtum.vo.iiij.Fel.in c.j.ver.non obſtat etiam.de conſti.Ang.in l.interdum.§.ſi tibi.ff.qui pot.in pig.habe.ver.iij.no.Car.in c.extirpandæ.verſi.& vltimo,de præb.Alex.in conſi.ciij.ver.& generaliter.vo.j.Gram.in conſi.cv.num.60.ver.maximè cum.& conſi.ciui.xlvij.

Contrarium Domi.in conſi.cxlvj.ver.præterea non eſt verum.

1 Primò Limita,niſi factum eſſet notorium, quia tunc in pœnis, quæ ipſo iure inferuntur,non requiritur ſententia declaratoria. Domi.in c.cùm ſecundum.in §.confiſcationis.in ij.no.& ibi Fran.& in ij.no.de hæret.in vj.Abb.in c.cùm non ab homine.ver.ſed certè ſubtiliter.de iudi.Fel.in c.Rodulphus.ver.limita.j.de reſcr.& in ca.cùm non ab homine.ver.limita j.de iud.& in c.j.ver.& hinc eſt.de conſt.& in c.ij.verſi.quod dictum eſt.de ſpon.Abb.in c.præſenti.de cenſ.Fran.in c.propoſuit.ver.vltimo no.de app.Calca.conſi.lxvj.ver.voluerunt tamen aliqui.Ange.in tract.malef.in verbo,qui dominus iudex videns.nu.36.Dec.in c.cùm non ab homine.ver.iij.conclu.de iud.& in c.peruenit, ver.ij.hoc quod dictum,de app.vbi declarat.Hipp.in rub.de prob.ver.item vltra.& in pract.prædicta.in §.aggredior.nu.125.ver.non omitto tamen vnũ.Rebuff.in concor.ſub rub.de publi.concubi.Deci.Neap.cxxj.nu.25.ver.& licèt.in nou.Dec.in l.fi.nu.16.ver.& in tali caſu.ff.ſi cer.pe.Pariſ.conſi.50.ver.dicit inſuper.nu.51.vo.j.Goza.conſi.j.ver.faciunt notata per Docto.Rui.in conſi.clxxxj.nu.10.ver.quando autem eſt notorium.volu.j.Ant.de Bu.in c.peruenit.ver.no.ꝙ in imponenda.de appel.Pariſ.conſi.j.nu.39.ver.ſuaderi poſſunt.vol.j.

3 Amplia idem eſſe ſi de facto ſit publica vox & fama.Ange.in l.inter.§.ſi tibi.in iij.no.ff.qui potio.in pigno.habeantur.

Contrarium,ꝙ etiam in notorio requiratur ſententia,voluit Fel.in c.euidentia.ver.& aduerte.de accuſ.& in c.inquiſitionis.eo. tit.verſi.& vnde Bal.

4 Quæ opinio ſaluari poteſt,quãdo non ſuccedit pœna ipſo iure,quia tunc etiam in notoriis requiritur ſententia,& ita procedunt notata per Fel.in locis præalleg.& ꝙ no.Bar.& Imo.in l.is cui bonis.ff.de verbo.obl.dum loquuntur de excuſſione quando notorium eſt, quia ex actis eſt verificatum debitorem non eſſe ſoluendo,ita procedit ꝙ not.Bar.in l.emptorem.ff.de act.emp.& ita intelligo opi.incerti authoris in tract.ſuo de crim.læſæ maieſt.nu.22.ver.ex quibus etiam.

5 Sublimita primam opi.communem habere locum in notorio omnibus patenti,& inexcuſabili,vt dicit Dec.in c.peruenit.de ap.& ibi Frã.ver.& hoc quando.& Dec.in l.fi.nu.16.ff.ſi cer.pet.ſecus autem quãdo allegatur aliquid ſimpliciter eſſe notorium,quia multa allegantur tanquàm notoria quæ non ſunt,& ita dicunt Doctor.alleg.in hac limitatione.

6 Secundò Sublimita,nam licèt ſuper notorio facti reſpectu ipſius facti non ſit ferenda ſententia declaratoria,tamen ferenda eſt ſuper declaratione notorietatis,ita Dec.in d.c.peruenit.ver.& hoc bene procedit.de iud.& in l.fi.nu.16.ff.ſi cer.pe.allegat ad hoc no.per Bal.& Sal.in l.ea quidem.C.de accuſ.& Arc.in conſi.clxiij.

7 Secundò Limita principaliter,nam in notorio dato ꝙ ſententia debeat præcedere executionem,tamen executio facta,non præcedẽte declaratoria non irritatur,ſi contingat poſtea probari veritatem notorij.Bal.in c.j.de feud.ſine culp.non amitten.ver.ſed ſine aliqua declaratione.Alex.in conſi.vj.ver.& plus dicit Bal.vol.iij.Iaſ.in conſi.xxj.verſi.ij.reſpondetur.vol.iij.Rui.conſi.clxxxj.ver.præterea etiam.vol.j.& conſi.ij.ver.præterea in caſibus.vol.v.& conſi.iiij.ver.poſtremò nõ obſtat.eo.vol.Caſſa.in conſue.Burg.ver.aduerte tamen.

Contrarium Rui.conſi.cliij.ver.& quamuis.Alex.ibi dicit ita communiter teneri.vol.j.& conſi.50.ver.& iſtud etiam non negat.volumine primo.

8 Primam opin.intelligit Rui.facto non exiſtente dubio,ſecus quãdo factum poterat eſſe dubium.ita Rui.conſi.lvij.ver.& quamuis.Bal.vol.iiij.& conſi.ij.ver.& hoc dictum.vol.v.

9 Tertiò Limita,vt concluſio habeat locum quando agitur de nouo proceſſu inchoando,ſecus verò quando de inchoato proceſſu perficiẽdo,quia in tali caſu non eſt neceſſaria declaratoria,ita Io.And.in addit.ad Spe.in rub.de appel.in iiij.lib.in ver.ex prædictis quæritur.Domi.in c.cùm ſecundum,in §.confiſcationis.in ij.no.& Fran.ibi in ij.no.de hæret.in vj.Fel in c.cùm non ab homine.ver.limita ij.de iud.in c.Rodulphus.ver.limita hoc.de reſcr.& in c.ij.in fi.vbi remiſſiuè.de ſpõn.Fran.in c.ex ratione.ver.ſed dubitatur.de app.& ibi Imol.verſic.ſed aduerte.Lapus alleg.cxxvij.ver.& facit ad hoc.Præpoſ.in c.ex ratione.nume.33.ver.ſed punctus eſt,de appel.

10 Quartò Limita reſpectu fructuum,quia is qui pœnã incurrit ipſo iure etiam ante declarationem non facit fructus ſuos,ſed ſunt ipſius fiſci.gl.in verbo,imminere.in fi.in auth.de inceſt.nup.& ibi Ang.ver.in eadem gl.Domi.in c.felicis.ver.& ſi dicas.de pœn.in vj.Maria.in c.Iudæi.de iud.Iac.de Bel.in auth.de inceſt.nup.ver.quæritur iij.Feli.in c.Rodulphus.ver.limita iij.de reſcr.Bal.in Margarita in verbo,priuatio.el j.Barba.conſi.lxx.ver.faciat tex.vol.iiij.incert.auth.in tract.de crim.læſæ maieſt.nu. .ver.aduerte,quòd illa lex.

11 Quintò Limita reſpectu effectuum executiuorum,qui non requirunt aliquod iudicis miniſterium.Bal.in l.quæ ſub conditione.§.fi.verſi.vel dic.ij.de condi.inſti.Domi.in d.c.felicis.ver.dominus Io.de Imol.dicit Fel.in c.Rodulphus.ver limita iiij.de reſcr.& in c.cùm non ab homine.ver.limita iij.Dec.conſi.cxlv.ver.non obſtat quòd licèt.

12 Sextò Limita,quando lex vel ſtatutum induceret pœnam ipſo iure,quia tunc non requiritur iudicis miniſterium,nec per conſequens ſententia declaratoria.Bal.in l.j.ver.ibi informis.C.de ſecun.nup.Bar.in l.j.ver.ij.videndum eſt,de his qui not.infam.& clarius hoc voluit Iaſo.in conſi.xxj.ver.ad hoc reſpondetur.vol.iij.

13 Et quando ipſo facto,idem dicit Domi.in c.vbi periculum.§.præterea.ver.no.ꝙ quando,de elect.in vj.ſequitur Fel.in c.præterea.verſicu.& quod dictum eſt.de ſponſ.

14 Contrarium,ꝙ etiam quando dictum eſt ipſo iure, & ipſo facto requiratur declaratoria,voluit Domi.in c.j.verſi.ſed contra id quod dixi.de homicid.in vj.Io.And.ibi.ver.& eodẽ modo,licèt ſupradicti Doct.loquantur quando alternatiuè dictum fuit ipſo iure, vel ipſo facto.& ita etiam loquitur Bertr.conſi.ccxvij.ver.præterea ſuppoſito,in nouis.volum.iij.

Et quando dictum eſt ipſo facto,dicit Bald.in c.j.iuncta additione ſua in ver.ſed nunquid lex.in tit.hic finitur lex Corrad.& ſequitur Hippo.in rub.ff.ad l.Corn.de falſ.ver.& ad prædicta accedat.& ſentit Fel.in c.cùm non ab homine.ver.limita iiij.de iud.dum impugnat dictum Do.in c.vbi periculum.§.præterea.de elect.in vj.

15 Septimò Limita,quando per legẽ tolleretur proceſſus,quia tunc ſententia declaratoria non requiritur.Iaſo.conſi.xxj.verſi.iij.reſpondetur.volum.iij.

16 Octauò Limita,quando lex vel ſtatutum vteretur dictione,omninò,quia declaratoria tunc non requiritur,gl.pragm.ſanctio.aliàs ſub rub.de concubin.in verbo,pios.

17 Nonò Limita,nam non requiritur declaratoria,quando executio eſt facienda circa perſonam,vt quia poſſet eſſe periculum in mora, ſecus verò,quando executio eſt facienda circa res ipſas,& ita procedit regula,ita declarat Rui.conſi.ij.vol.v.

Contrarium colligitur ex dictis per Calc.conſi.lj.ver.ad tollendum ergo.vbi concludit,ꝙ quando pœna reſpicit bona,& res ipſas,non requiritur ſententia,ſecus verò quando reſpicit perſonam.& conſi.lxvj.ver.ſed ad tollendum.

18 Decimò Limita,in principe habente iura imperij,qui poteſt ſine proceſſu,vel ſententia declaratoria manu regia procedere, & auferre caſtra,& bona ſubdito ſuo ob rebellionem commiſſam.Soc.conſ.iiij.nu.23.ver.ex alio etiam.vol.ij.Pariſ.conſi.j.nu.39.ver.& ſuaderi poſſunt.volumi.j.

19 Et no.quia in criminibus à iure impoſitis ipſo iure nõ ſatis eſt,vt quis delictum cogitauerit vel attentauerit,cum requiratur illius cõſumatio ac perfectio.gl.in c.perpetuo.de elect.in vj.iuncto c.cùm in cunctis.§.fi.eo.tit.Io.And.in c.odia.de reg.iur.in mercu.Bar.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſ.& cle.Rom.in conſi.cccxxvij.Iaſ.in l.auunculo.ff.de condic.ſin.cauſ.Fran.Niconit.in rub.C.de eden.nu.54.& ſeq.

20 Limita in crimine læſæ maieſtatis,in quo ſola cogitatio cum voluntate ſatis eſt ad pœnæ impoſitionem,vt per Gigant.in tracta.de crimine læſæ maieſtat.cap.lxvj.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Fiſcus an in pœnis reſtituatur in integrum.

1 DVBIVM eſt,an in pœnis fiſcus reſtituatur in integrum,vt putà iudex propter delictum impoſuit pœnam minorem,cum deberet imponere maiorẽ,& Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.in j.lect.verſi.ſed quid ſi iudex condemnauit.ff.de his qui no.infam.ſentit ꝙ reſtituatur fiſcus.& idem tenet Ang.in d.l.quid ergo.in §.quamuis.& idem tenuit Amad.de Caſtello in tract.ſyndic.nu.236.refert,& ſequitur Ferra.caut.xiiij.Afflict.ſuper Conſtit.Pro qua opin.eſt bonus tex.generaliter intelligendo in l.j.C.de ſent.contra fiſcum lat.retrac.lib.x.Imò ille videtur proprie loqui in cauſa criminali,ponderando verbum cauſas.vt ibi no.Rebuff.in prin.

2 Et idem ſentiunt Docto.poſt gl.in l.Imperatores.ff.de re iud.qui tenent,ꝙ fiſco contra ſententiam cõpetit reſtitutio.& ita etiã dicit Pau.de

Caſt.

Caſt.in l.res publica.C.ex quib.cau.maior.& ita de conſuetudine ſeruari dicit Guido Papæ q.cccij.

3 Et tenendo iſtam partem,ad tex.in l.auxilium.ff.de minor.vbi videtur contrarium probari,Reſponderi poteſt,ꝙ text.loquitur de reſtitutione,quam minor prætenderet,vt aliquis ſubiiceretur pœnæ pro crimine,& ita illum tex.declarant ibi Doct.omnes,& ex natura tituli deprehenditur,non autem tex.ille intendit determinare,vtrum fiſco cõpetat reſtitutio in pœnis,quando per ſententiam quis fuit condemnatus in pœna minori.

4 Contrarium,ꝙ in pœnis fiſco non detur reſtitutio in integrum,tenuit Bal.in addi.Specu.in tit.de accuſa.ſuper rub.Cremen.in ſing.xxij. Alex.in apoſtil.ad Barto.in d.l.auxilium.ff.de minor.Andr.de Iſern. & Matth.de Afflict.ſuper Conſti.Regni.in tit.de in integ.reſti.mul.idem ſentit Ange.in l.fin.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſſus fuerit.refert,& ſequitur Fel.in c.vigilanti.in iiij.limit.de præſcrip.And.de Iſer.ſuper conſt.Reg. incip.obſcuritatem.

5 Et pro iſta opinione facit,nam Pe.& Cy.in l.reſpublica.C.ex quibus cauſ.maio.in j.q.tenent generaliter,ꝙ fiſcus non reſtituatur, quia hoc nulla lege cauetur.& ibi idem tenet Alber.& Io.Fab.& hanc opin.ſequendam eſſe arbitror tanquam veriorem,& æquiorem.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Fiſcus in cauſa criminali,an à ſententia cõtra ipſum lata poßit appellare.

1 NON credo poſſe probabiliter dubitari,quin fiſcus in cauſa criminali à ſententia contra ſe lata poſſit appellare, cum hoc nulla lege prohibitum reperiatur.

2 Pro quo facit:nam fiſcus appellat à ſententia lata pro libertate,quę cauſa libertatis,quàm ſit fauorabilis omnes ſciunt.& quòd à ſententia lata pro libertate appellet, eſt text.in l.iſtud,la ſecunda.de appel.

3 Secundò,quia fiſcus etiam in cauſa criminali habet ſpeciale priuilegium irritandi ſententias contra ſe latas,vt eſt tex.in d.l.j.C.de ſen.contra fiſc.lar.retract.

Ergo non debet deficere iſto caſu ipſi fiſco remedium ordinarium ipſius appellationis.

4 Et ꝙ poſſit appellare,tenet Gram.deci.xliij.num.2.licèt in fi.dicat ꝙ ex forma rituum regni prohibeatur appellatio,tamen quando non eſt contrarius ritus,non prohibetur appellatio.

5 Nec contra hoc facit,ꝙ ſimplex promotor criminis non appellet,vt no.Rot.in antiq.deci.cccvj.per no.per Inn.in c.cũ clamor.de teſt.quia fiſcus non eſt ſimplex procurator criminis,ſed ille eſt ad quem principaliter ſpectat ꝙ delicta puniãtur.l.ita vulneratus.ff.ad l.Aquil.& quorum punitio commodum fiſco affert reſpectu pœnæ,quæ fiſco applicatur.per not.per Bar.in l.j.ff.de ſepulcr.viol.per glo.Bar.& alios in rub. C.de iure fiſc.lib.x.

6 Quamuis non modica ſit dubitatio,an promotor criminis appellet, in quo articulo,licèt Inno.in c.cum clamor.in j.opin.teneat promotorem criminis non poſſe appellare,quia ſua non intereſt,& ibi Doct.in j.opin.& hoc idem voluit Rota in d.deci.cccvj.in antiq.

Tamen contrarium tenent Inn.in c.cum clamor.in ij.opi.& in cap. olim.de accuſ.in fi.& ibi Hoſt.

7 Et pro concordia opi.diſtinguẽdi ſunt aliqui caſus,nam aut promotor criminis eſt deputatus à iudice,cum alio modo ſua non interſit, & tunc talis non appellat,& ita procedit quod not.per Inn.in c.cum clamor.in j.opi.ſua,de teſtib.

8 Aut loquimur in promotore qui pro ſuo intereſſe inſtigat, vel quia eſt deputatus à collegio ſuo,vel à ſociis,& iſte poterit appellare, & ita procedat ij.opin.Inn.in d.c.cum clamor,& not.idem Innoc.in c.olim. de accuſa.

9 Et iſta diſtinctio colligitur ex dictis per Hoſt.in d.c.cum clamor.qui dicit primam opin.in qua dicebatur poſſe promotorem examinare teſtes etiam poſt publicationẽ,& non poſſe appellare,procedere in promotore dato à iudice.

Secundam verò opin.ꝙ promotor non poſſet examinare poſt publicationem,& poſſe appellare , procedere in eo promotore, qui inſtigat pro ſuo intereſſe,vel quia fuerat à ſociis deputatus ad hoc,vel à ſuo collegio,& cum illa diſtinctione trãſit ibi etiam Io.And.Ant.de Bu.& ibi etiam Pe.de Anch.Abb.& ibi Imo.& Io.And.& Car.& Pet.de Anch.in d.c.olim.de accuſa,dum ſe remittunt ad no.in d.c.cum clamor.& Imo expreſsè.in d.c.olim,circa fi.de accuſa.

10 Limita primam partem,in qua dicitur quod promotor deputatus à Iudice,vel à ſuperiore non appellat,vt non procedat quando appellàret nomine ſuperioris eum deputantis,quia ſic appellando taliter deputatus,validè appellat,ita Inn.in d.c.cum clamor.& ibi Hoſt.An.de Bu. Abb.de teſtib.Io.Ant.in d.c.olim,de accuſa.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Promittens aliquem repræſentare toties quoties,an liberetur facta bina repræſentatione.

1 QVOTIDIE, dubitari contingit,an promittens repræſentare aliquem toties quoties,liberetur facta bina repræſentatione,& Ang.in l.ſi finita.ver.qui ergo promiſit.ff.de dã. infect.tenet,ꝙ liberetur ad infinitatem euitandam.& in l.ij. §.qui exhibendi.ver.& credo eius opin.ff.de cuſto.& exhib.reor. Alex. in d.l.ſi finita.ver.& per hoc infert.Roma.conſi.xv.circa fi.ver.quo ad partem.& in repe.rub.de arbi.ver.ꝙ autem ſi compromiſſum,Hipp.in practica.§.quoniam.nu.12.ver.& idem etiam eſt.

2 Et pro iſta parte facit quod no.Spe.in tit.de arbi.in §.ſequitur.ver.ꝙ ſi dictum fuit in compromiſſo.vbi tenuit ꝙ ſi in compromiſſo dictum fuerit,vt pœna exigatur toties quoties fuerit contrauentum, non tamẽ exigi poterit vltra binam vicẽ.ſequitur Bal.in l.ſi duo.§.ſemel.ff.de arbi.ver.ſed quid operabuntur.Iaſ.conſi.xxx.ver.iiij.adduco.vol.j.

3 Contrarium tenuit in principali concluſione Roma.in d.l.ſi finita. ff.de dam.infect.nu.5.ver.ex his infero.& ibi Imo.verſi.& per hoc ipſe infert.Alex.conſi.cxlv.ver.ſed hoc non obſtante.vol.ij.Hipp.in rubri. de fideiuſ.ver.& ideò dixit D.Alexan.ver.vltra prædicta quæro.& in l. vnius.§.cogniturum.ver.& dixit.ff.de quæſt.Alex.in l.ij.§.in fideiuſſione.ver.& ideò reprehenditur.ff.qui ſatiſ.cogan.Afflict.ſuper Conſti.in rub.de his qui poſt citat.ſe abſen.nu.4.ver.ſed dubium faciunt.Tiraq. de retrac.conuen.§.j.in gl.ij.num.18.ver.nec id quidem mirum.vbi plures allegat. Boer.deci.cxxxj.nu.50.& pluribus ſeq.

4 Et pro iſta opi.facit ꝙ no.Alex.in l.qui bona.§.fi.ff.de dam.infe.ver. ſed magis placet.vbi tenet ꝙ clauſula toties,quoties,eſt apta importare infinitatem,& idem tenet Rebuf.in pract.in tit.de diſpenſa.ratio.ætat. in ver.quoties ſibi placuerit.

5 Et tenendo iſtam partem limita,quando dictum eſſet ſemel & rurſus,vel ſemel & iterum,nam tunc per binã vicem fuiſſet liberatus.Bal. in c.ſua,in fin.de app.Imo.in l.ſi finita.ff.de dam. infe.Boer.deciſ.cxxxj.

6 Secundò Limita,ſi dictum ſit pluries,vel pluribus vicibus, quia etiã facta bina repræſentatione quis liberaretur.Bal.in c.fi.verſi.dubitatur. de conſue.Natta in cle.ſæpè.in prin.ver.quid autem ſi dictum fuerit.de verbo.ſignifi.

7 Tertiò Limita,ſi dictum ſit pluries,& pluries,quia tunc propter illam dictionem pluries geminatam tenetur fideiuſſor per quatuor vices repræſentare.Natta in loco ſuprà allegato,vbi loquitur in prorogatione compromiſſi.

8 Quartò Limita,ſi dictum ſit ſemel, &pluribus vicibus, quia etiã iſta verba non niſi binam vicem important.Lanfran.in tract.de arbit.in j. parte.nu.49.in verbo,prorogatio.

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Pœna quando fiſco,& quando parti dicatur applicata.

1 REGVLA ponitur in l.poſt legatũ.§.amittere.ff.de his qui. vt indig.ꝙ commodum,ꝙ alicui aufertur,in pœnam applicatur illi,cuius cauſa cõmodum aufertur.ca.ſi quis in atrio. & c.ſacrilegium.xvij.q.iiij.& c.ſi quis rapuerit,& ibi glo.in ver.in quo.xxvij.q.j.l.ſi legatarius.C.de lega.l.cum emancipati.§.ſi duo. & ibi Bar.in ſummario.ff.de colla.bono.gl.in c.in quibuſdam.in verbo,prorſus amittant.de pœn.gl.vnic.in c.ſacrilegium.circa fi.ver.ſed ſi quæras.xvij.q.iiij.gl.fi.in prin.ver.hoc no.de ſimon.Bar.in l.ij.verſi.videndum.ver.ij.no.C.de his quib.vt indign.Soc.in conſi.v.ver.v.probatur.& ver.ſeq.& conſi.lxxxiiij.ver.circa ſecundam difficultatẽ.& verſ. iiij.mouebar.vol.j.& conſi.ccxlj.ver.ij.quando.& ver.iiij. conſumatur. Roma.in l.ſi cum dotem.nu.43.ver.j.quia.ſol.mat.

Cur.Iun.conſi.xciij.ver.præterea ſubdit, vbi hanc dicit communem opi.Rui.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.ver.ſed in contrarium faciunt. ff.de lib.& poſth.Roma.ſing.dccxiij.

2 Amplia idem eſſe,etiamſi in pœnam actus illiciti contra certam perſonam facti,pœna à priuato exigatur,quia illa cedit ad cõmodum perſonæ offenſæ.Ang.in l.ſi quis id quod.ff.de iuriſ.om.iud.verſi.dic quòd quandoque.Gomeſ.inſt.de act.in prin.nu.20.ver.in dubio tamen.Iaſo. in l.j.ver.ſi autem loquitur in herede.C.de his quæ pœn.nom.Ang.Are. in §.pœnales.inſt.de act.ver.j.caſu.Ana.in c.ſtatuimus.ver.vel poteſt dici.de maleſ.

3 Et propterea dicebat Bar.in l.agraria.verſi.dico ſic.ff.de term.mot.ꝙ quando lex,vel ſtatutum inducunt actionem,tunc pœna parti applicatur.& Abb.in rub.de iudi.in fi.verbis.Aret.ibi,verſic.iiij.conclu.& ibi

Fel.

Feli.in fi.ver.vbi autem imponitur. & idem Feli.in c.qualiter & quando.§.ad corrigendos.ver.& adde,quòd quando.de accuſa. Ange.Areti. in §.pœnales.Inſti.de actio.verſ.primo caſu. Io.de Ana. in c.ſtatuimus. verſ.& ideo generaliter.de maledic.

4 Secus verò quando offenſa reſpicit publicam vtilitatem principaliter.Ang.in d.l.ſi quis id quod.ver.dic,ꝙ quandoque. ff. de iur.om.iud.

5 Areti.in rubri.de iudic.ver.ſecunda eſt talis.vbi dicit,ꝙ ſi imponitur pœna à lege pro delicto priuato reſpiciente offenſam publicam, vel publicam vtilitatem,tunc pœna fiſco applicatur.& idem dicit ibi.verſicu. ſexta & vlti.conclu. Gomeſ.inſtitu.de actio.in prin.nu.20.ver.in dubio tamen.Iaſ.in §.pœnales.nu.40.Inſti.de actio. Ana.in c.ſtatuimus.verſi. adde & Ange.de maledic.

6 Et ideo dicunt Docto.ꝙ quando factum cadit in delictum criminaliter punibile,tunc pœna applicatur fiſco,& non parti:Bal.in l.ſi eccleſiæ.ver.ſecundò quæro.C.de epiſco.& cler.Roma.in l.lege Corne.nume.11.ver.nota ex §.ff.ad Sylla.Areti.in rubri.de iudic.ver.quinta conclu.Gomeſ.inſti.de actio.in prin.nu.20.ver.in dubio tamen. Ana.in ca. ſtatuimus.ver.adde dictis.de maledic.

7 Prout etiam ſi lex inducit accuſationẽ,pœna fiſco applicatur.Bart. in dicta l.agraria.ff.de termi.moto.ver.quæro quando. Salic.in l.mulctarum.in prin. C.de modo mulctan.ver.contra primum oppono. Roma.in l.lege Corne.nu.11.ver.nota ex §.fin. ff.ad Sylla. Imola in rubri. de publi.iudi. ver.quid iuris,vbi limitat.Ancha.in cle.paſtoralis.in xx. notab.de re iudi.Abb.in rubri.de iudi.in fi.Afflict.ſuper conſti.ver.ſecundò pro iſta parte adducitur.aliàs ſub rubri. de violen.circa poſſeſſ. nu.13.& ſeq.lib.j.Ange.in l.ſi quis id quod.ver.in gloſſ.iij.ff.de iur.om. iudi.Ange.Areti.in §.pœnales.verſ.quandoque inducit. Inſti.de actio. Ana.in c.ſtatuimus.ver.& ideo generaliter.de maledic.

8 Et in dubio ſemper pœna cenſetur fiſco applicari quando non conſtat,an lex induxerit actionem,vel accuſationem.Bar.in l.agraria.circa fi.ver.quando lex.ff.de termi.mo.Ancha.in cle.paſtoralis.in xx.nota.de re iud.Abb.in rubri.de iudi.in fi.Iaſ.qui latè proſequitur.in §.pœnales.nu.40.ver.quando lex ſimpliciter loquitur.Inſti.de actio.

9 Io.Andre.in addi.ad Spec.in §.reſtat.de dolo & contu.ſuper verbo, de albo corrupto.vbi ſublimitat,niſi pœna proueniret ex edicto prętoris,quo caſu daretur accuſatori,vt ibi per eum. Ana.in c.ſtatuimus.ver. & ideo generaliter.de maledic.

10 Et propterea dixit Areti.ꝙ quando lex noua imponit pœnam pro delicto,pro quo non reperitur impoſita alia pœna ciuilis,vel criminalis,in dubio pœna cenſetur applicata fiſco,& non parti,vt ponit Areti. in rubri.de iudi.verſi.quinta concluſio.

11 Quæ opinio maximè vera eſt, quando per legem imponitur pœna confiſcationis bonorum,quo caſu in dubio pœna ſemper debet applicari fiſco.Imola in rubri.de publi.iudi. ver.prima concluſio. Ana.in c.ſtatuimus.ver.tertio caſu dici.de maledic.

12 Secus verò quando pœna imponitur per nomina correſpectiua,vt putà duplum vel triplum.nam tunc potius parti, quàm fiſco pœna videtur applicata:vt eſt tex.in l.fi.ff.de litigio.voluit Areti.in rubri.de iudic.ver.tertia conclu.& ibi Feli.ver.vbi autem imponitur.Ange.Areti. in §.pœnales.ver.nec huic determinationi.Inſti.de actio. Ana.in c.ſtatuimus.ver.adde etiam Salic.de maledic.

CONCLVSIO XVII.

ARGVMENTVM.

Ad torturam deueniri non poteſt,niſi conſtet de corpore delicti.

1 NON poteſt contra inquiſitũ deueniri ad quæſtionem,niſi conſtet prius de corpore delicti,ita probat tex.in l.j.§.item illud.ff.ad Sylla.& ibi Bar.& Roma.ad idem eſt tex.in l.inde Neratius.§.fi.ff.ad leg.Aqui.Bal.in l.quoties.§.ſi quis nomen.ff.de here.inſti.in l.cum exceptione.§.in hac.ver.inducitur etiam. ff. ꝙ met.cau.Bal.in auth.ſed nouo iure.ver.ſed pone quis confitetur. C. de ſer.fugi.& ibi Pau.de Caſt.ver.item nota. & Bal.in l.cùm probatio. in addi.verſic.& procedunt prædicta.ff.de proba.& in c at ſi clerici.ver. item oportet ꝙ conſtet.de iudic. Pariſ.in tract ſynd.in verbo,confeſſio. Bal.in l.fi.ver.& ad euidentiam.ff.de quæſt. Bru.in tract.de indic.verſi. quartò iudex,ver.item nota.Ange.Areti.in tract.maleſi.in verbo,fama publica.nu.108.verſ.xij.tu iudex. Hippo.in l.ſi quis ne quæſtio. ver.poſtremò vltra omnia.& in l.j.ver.vlterius ſcias.ff.de quæſt.& conſi.xl.nume.4.Gandi.in tract.maleſi.ſuper rub.de præſump.& indi.dubi.verſic. aliud etiam nota.Hippoly.in tracta.in prin.verſ.& iſtud.nume.5.Iaſ.in l.error.verſ.adde quod vult. C.de iuris & facti igno.Grammat.conſi.lx. in prin.Hippo.conſi.viij.in prin.Bertran.conſi.cclviij.verſic.quatenus verò dici.vo.j.in antiq.& conſi.cclvij.verſi.adde prædictis.vo.ij.in antiq.Caſſa.in conſue.Burg.ver.ſeptimus caſus eſt.in l.iuſiurandum,quod ex conuentione.§.procurator.ver.ſecundò limita.ff.de iureiur.Bertran. conſi.cxxxiiij.ver.& primo quidem.vo.ij.in nouis.Pariſ.conſi.cliij.ver. antequàm enim.volu.iiij.

2 Et ideo, ſi quis confitetur in tortura plura furta feciſſe, quæ tamen non ſint verificata,non poteſt capitaliter damnari,vt dicit Bal.in auth. ſed nouo iure.verſ.ſed pone,quis confitetur. C.de ſer.fugi.& ibi Pau.de Caſt.verſi.aduerte tamen Ange.Areti.in tracta.malefic.in verſic.etiam veſtem cœleſtem.nume.25.verſicu.quid ſi quis confiteatur.Hippoly.in conſi.viij.in princip.

3 Primò Amplia,vt regula procedat etiam quando quis confiteretur occidiſſe hominem ignotum. Ange.in l.certum.in prin.ver.in tex. veluti.ff.de confeſſ.Bal.in addi.ad Spec.in tit.de ſenten.verſi.Titius fuit confeſſus. Hippoly.in l.ſi quis ne quæſtio.verſi.poſtremò vltra omnia.& in l.j.verſic.vlterius ſcias.ff.de quæſt.& conſi.xl.nu.6.Hippoly.in pract.in prin.verſi.& iſtud.nu.5.& conſi.viij.in prin. Iaſ.in l.iuſiurandum,quod ex conuentione.ver.ſecundò limita.ff.de iureiur.

4 Secundò Amplia principalem regulam,vt ſi non conſtet de corpore delicti,non poſſit deueniri ad torturam, quia nec etiam deueniri poteſt ad inquiſitionem: ita Bar.in l.fi.ff.de quæſtio.& in l.j.§.qui quæſtionem.ff.eo.tit.Augu.de Arimi.in addi.ad Ange.Aret.in tract.malefic.in ver.fama publica.nu.108.verſ.tu autem.Bertran.conſi.cclvij.verſi.adde prædictis.vo.ij.in antiq.Rui. conſi.lxxx.verſ.nec obſtat.vo.iiij. Brunus in tract.de indic.& tortu.

Quod proxime dictum fuit, ꝙ non ſtatur confeſſioni aſſerentis hominem occidiſſe,niſi conſtet de corpore,

5 Primò Limita, niſi confiteretur occidiſſe hominem de cuius vita facile liquere poteſt.Ange.in l certum.in prin.ver.in tex.veluti. ff.de confeſſ.Alex.conſi.xix.vo.vij.Pariſ.in tract.ſynd.in verbo,confeſſio. Rui conſi.lxxx.ver.tertiò reſpondetur.vo.iiij.

6 Secundò Limita, quando conſtaret de corpore occiſi, licèt nomen ignoretur: glo.in l.j.§.item illud.in verbo locus. ff.ad Sylla. Bal.in d.§.ſi quis nomen.ver.& hoc eſt notabile.& ibi Ange.verſi.in glo.in ver.demonſtratur.ff.de here.inſti.Bal.in l.ſi cum exceptione. §.in hac. ver.inducitur etiam.ff.quòd met.cau.in l.ſolam.verſi.vnde ad probandum.C. de teſtib.& Ange.in dicta l.ſi cum exceptione.§ in hac.verſic.item dicit Bald. Baldus in addi.ad Spec.in titu.de confeſ.ver.an ex ſola confeſſione.& ita intelligitur dictum Ange.in l.prætor edixit. in §.j.verſi.in tex. ibi,ſi dicatur.ff. de iniur.Feli.clare in c.ij.verſic.ſed tene menti. de libel. obla.Ange.Areti.in §.quadrupli.ver quartò inducitur.Inſtitu.de actio. Bal.in c.at ſi clerici.verſ.item oportet ꝙ conſtet.de iudic. Caſſa.in conſuetu.Burg.verſi.adde tamen.

7 Prout etiam poteſt condemnari,qui furatus fuerit rem alterius, cuius nomen ipſe ignoret,vt dicit Bart.in l.falſus.§.qui alienum.in princ. ver.item nota.ff.de furt.& ibi Ange.ver.in tex.ibi, nihil. Alexan.conſi. xxiij.in prin.ver.hoc quidem.vo.vj.

8 Et idem eſt ſi accuſetur quis de adulterio, licèt nomen ignoretur. Imola in c.tuæ.ver.quid autem.de procu.

9 Et ſimiliter valet accuſatio, ſi conſtat de corpore delicti, licèt non conſtet de nomine delinquentis: glo.in l j.§.item illud.ſuper verbo,locus.ff.ad Sylla. Areti.in §.quadrupli.ver.quartò inducitur.Inſti.de acti. Feli.in c.auditis.ver.item limita.de præſcrip.

10 Prout etiam videmus in ſimili quòd ſufficit probare metum, licèt nomen inferentis metum ignoretur.Azo in ſumma,in tit.de his,quę vi, met.cau.in fi.verſi.item & ſi metu.

11 Tertiò Limita, niſi ſaltim per famam conſtaret de veritate delicti commiſſi. Hippo.in dicto conſi.viij.in prin.ver.quinimò adeò. Bald.in addi.ad Spec.in tit.de ſenten.verſi.Titius confeſſus fuit.

12 Quartò Limita,niſi illi qui confitentur occidiſſe hominem,& proieciſſe in mari, eſſent homines malæ conditionis, & ſoliti delinquere. Iaſ.in l.iuſiurandum,quod ex conuentione. §.procurator.verſ.ſecundò limita.ff. de iureiur.refert & ſequitur Caſſa.in conſue.Burg.verſi.ſeptimus caſus eſt.Rui.conſi.lxxx.ver.ſecundò reſpondetur.vo.iiij.

13 Quintò Limita,ſecundũ Bal.in l.iij.in addi.ver.item nota.ff.de teſti. ꝙ in crimine falſi,furti,& adulterij,dicta regula nõ procedit, quia non eſt neceſſe, vt cõſtet de corpore delicti: quod dictum refert, & ſequitur Rui.conſi.lxxx.ver.nec obſtat.vo.iiij.

Contrarium tamen videtur tenere Augu.de Arimi.in addi.ad Ange.Areti.in ver.fama publica.nu.108.verſic.tu autem in hac materia. & Bru.in tract.de indic.ver.ad hoc quod dicit.

Et ꝙ in furto ſit neceſſarium conſtare de corpore delicti, voluit Bertran.in d.conſ.cclvij.ver.& quãuis.vo.ij.in antiq.& idem conſi.cxxiiij. ver.& primò quidem.vo.ij.Pariſ.conſi.cliij.ver.antequàm.vo.iiij.

14 Bene verum eſt,ꝙ quo ad furtum,ad probandum corpus delicti ſufficiunt coniecturæ,vt per Hippo.in pract.crimi.ver.ſed circa iſtam cõclu.refert,& ſequitur Gram.conſi.lx.in prin. & idem eſt in omnibus his quæ ſunt difficilis probationis,in quibus ſatis eſt, vt præſumptiuè conſtet de corpore delicti,& ita poſſunt iſtæ opi.ad concordiam reduci.

CONCLVSIO XVIII.

ARGVMENTVM.

Inimicitia ſola, an ſit indicium ad torturam.

AN

AN SOLA inimicitia ſit ſufficiés indicium ad torturam,
quando offenſus aliquis apparet,& ignoratur à quo. Spec.
1 in tit.de præſump.§.j.verſi.& idem eſt ſi aliquis,tenet indi-
cium inimicitiæ capitalis ad torturam ſufficere. & idem te-
net Bar.in l.fi.verſ.poſſumus etiam ponere caſum.ff.de quæſti.Ange.in l.fina.C.de quæſt.verſ.quòd in homicidio,& in vulnere.Roma.in l.j.§.hoc ſcriptum.ff.ad Sylla.in prin.Calca.in conſi.lxj. verſ.ſecunda ratione.& in conſi.lxij.verſi.alio etiam ex capite. Ange.in tracta.malefic.in verbo,fama publica.ver.quid ſi reperiatur. Gandi.in tract.malefic.ſub rubri.de aliquibus quæſtionibus variis.ver.item pone. Bru. in tract.de indic.& tortu.in iiij.char.Feli.in c.afferte.de præſumpt.Venafr.in conſi.lj.Mantua.in conſi.lij.& conſi.lxvij.Gratus conſi.cxxxvj.vo.j.Deci.in conſi.clxxxix.

2 Contrarium Gandi.in tract.malefic.ſub rubri.de præſump. & indi. indubitatis,quibus plerunque deuenitur ad torturam.verſic.quia ratio. iuncto verſi.ſeq.Imo.in l.fi.ff.de hered.inſti.verſ.Iacob.verò de Beluiſ. Hippoly.in practi.§.diligenter.verſic.ſecundo caſu.& in l.j,§.præterea. ff.de quæſtionib.verſi.ſcias quòd plures,

Gramma.voto xxx.verſ.& nihilominus indiciũ inimicitiæ.vbi dicit Doct.cõmuniter ita tenere: & in conſi.iij.ver.quo verò ad inimicitiam.

Augu.Arimi.in addi.ad Ange.in tract.de malefi.in verbo,fama publica.vbi concludit indicium inimicitiæ, non concurrentibus aliis coniecturis,ad torturam non ſufficere:& iſta opinio, & tanquam communis,& tanquam æquior debet in practica ſeruari.

3 Pro qua etiam facit quod notat Bar.in l.fi.verſ.veniamus.ff.de quæſtio.vbi ponit indicia propinqua,quæ ſufficiunt ad torturam,& tamen non ponit indicium inimicitiæ capitalis.

4 Et nota etiam quia indicium inimicitiæ, non eſt indicium generale quo ad omnia delicta,ſed ad ea tantum quæ in alterius iniuriam perpetrantur,vt ſunt homicidia,vulnera,verbera,& ſimilia; non autem quo ad ea,quæ ad proprium commodum facientis committuntur, vt eſt furtum,falſum,adulterium,& ſimilia: ita declarat Bart.in l.repeti,§.j.ff.de quæſt.& in l.licitatio.§.quod illicitè.ff.de publica.

CONCLVSIO XIX.

ARGVMENTVM.

Confitens delictum cum certa qualitate, an puniatur.

NON inutiliter quærunt Docto.ſi aliquis delictum confi-
1 teatur,quòd ſui natura ſit illicitum,& inſerat in eo qualita
tem, propter quam delictum nõ puniatur, An ſit ſtandum
contra confitentem quo ad delictum, & non quo ad qua-
litatem,prout hanc partem affirmatiuam tenuit Barto.in l.Aurelius.§.idem quæſiit.ff.de libe.leg.per tex.in l.j.C.de ſicar. & in l.ſi non conuitij.C.de iniur.& idem tenet Bald.in l.j.C.de confeſſ.ver.item quærenda eſt qualitas.& in l.j.circa fi.C.de do.ante nup.& in l.per ſeruum.§.j. ver. & nota hic aliud.ff.de vſu & habi.Imola in l.j,§.ſi quis ſimpliciter.verſ. item ſi quis dicat.& ibi Roma.verſi.& dum Ange.& ibi Claud.verſi.& dum ibi inducitur.& ibi Alexan.& etiam Alcia.ibi nu.22. ff.de verbo. oblig.Abb.in c.cum veniſſent.de inſtitu.& in c.bonæ.in fi.de poſtu.prælato.& in c.j.nu.7.eo.tit.Philip.Francus in c.j.de confeſſ.in vj.Lanfran. in c.quoniam contra.in verbo,confeſſiones.de proba.Aret.in l.decem. vbi etiam Alex.ff.de verb.obli.Feli.in c.auditis.de præſcrip. Deci.in c. venerabilis.de excep. Hippoly.in ſing.clxxxv.& in pract.crimi.§.poſtquàm.& in l.repeti.ff.de quæſtio. Ange.Areti.in §.item ſi quis.el ij.verſ. aut contra confitentem.& ibi Iaſ.nu.21. Inſtit.de actio. Trigo.ſing.lxx. Zaſius conſi.xj.nume.12.volu.ij.Gratus conſi.lxj.nu.9.vo.ij.

Soci.in l.j.ff.de vulga. & pupil.vbi dicit * communem opinionem; & hanc communem etiam affirmat Iaſ.in l.vt vim.& ibi Dec.ff.de iuſt. & iure.Guido Papæ q.cccccij.Alexan.in conſi.ij.vo.iiij.

2 Contrarium tenuit Salic.in l.j.verſ.quartò opponitur.C.de confeſſ. Alexand.in conſi.lxxxvij.vo.j. Hippoly.in conſi.cxxxvj.nu.31.vbi dicit opinionem contra Bar.eſſe magis * communem & æquiorem,& nonnullos alios refert eandem opinionem tenentes.Bal.in l.nec codicillos. verſicu.etiam quæro.C.de codicil. Ange.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter. ff.de verbor.obliga.vbi dicit, quòd qui aſſerit ſe feciſſe ad defenſam,videtur negare delictum.

Amplia primam opini.magis communem, habere locum etiam in ciuilibus,ſi modo contra confitentem ſit præſumptio. Alexan.in conſi. xxxix.vo.vij.& in conſi.ij.vo.iiij.Anto.de Butrio in conſi.lxv. verſic. & dico probatum. Zaſius in conſi.xj.num.12.vo.ij.Gratus in conſi.cxxvij. vo.ij.& idem ſentit gloſſ.in l.ij.

3 Et ibi notat Bal.C.de don.ante nup.vbi ſi reus fatetur recepiſſe ſimpliciter quod actor proponit dediſſe ob cauſam, cùm non præſumatur donatio,ipſe probat ꝙ ſimpliciter receperit,quia ſtatur ſuæ confeſſioni contra ipſum quod recepit: & clarè hoc tenet Abb.in c.cùm veniſſent. verſi.item nota.& verſ.in glo.in ver.donec.poſt Anto.de But.in iiij.notab.& Imo.verſ.item nota.de inſtitu.

4 Secundò Amplia, nam etiam in furto non creditur iuri aſſerenti ſe putaſſe dominum permiſſurum, quia eſt præſumptio in contrarium, ꝙ dominus nõ permittat,cùm nemo præſumatur velle iactare ſuum. Bar. in l.inter omnes.§.rectè.ver.quæro circa voluntatem iuris.ff.de furt.

5 Sequitur Alexan.in conſi.cxxvij.ver.& præcipuè.vo.iiij.qui limitat ſi modo non concurreret aliqua coniectura pro aſſertione iuris.

6 Et hinc eſt quod voluit Abb.in c.dilecti.in v.notab.de accuſa. quòd confeſſio,quæ poteſt importare bonum & malum,ſi ſumus in prohibitis interpretatur contra cõfitentem,niſi probet confitens excuſationes. Soci.in l.cùm quæritur.in fi.ff.de reb.dub.

7 Primò Limita principalem concluſionem,vt talis ſic qualificatè cõfitens,non poſſit puniri pœna ordinaria, ſed alia mitiori pœna puniri debeat, vt dicit Abb.in c.auditis.de præſcrip.vbi etiam Felin.ſequitur Alex.in l.non ſolùm.§.ſciendum. & ibi etiam Claud. ff. de noui operis nuncia.Feli.in c.ſignificaſti.el ij.de homici.& in c.afferte. de præſump. & in c.cùm venerabilis.de excep.Lanfran.in c.quoniam contra.in verbo,confeſſiones.de probat. Hippoly.in ſingu.clxxxv.& in pract.crimi. in §.poſtquàm. Syl.nup. Grammat.voto ij.Ferrat.caute.v.Afflict.ſuper conſtit.aliàs ſub rubri.de cuden.fal.mone.in conſti. incip.qualitas perſonæ.nu.4. Aimo in conſi.ij. Gratus conſi.lxj.vo.ij. Guido Papæ quæſt. cccccij.Alcia.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu.22.ff.de ver.oblig. Areti.in l. decem.ff.eod.titu.Deci.in c.cùm venerabilis.de excep. vbi hanc opinionem defendit ab obiectionibus Socini.

Contrarium tenet Soci.in l.non vtique.ff.de excep.& Feli.in ca.auditis.de præſcrip.

8 Et qualis ſit iſta pœna Doctores declarant, vt intelligatur de pœna corporis non afflictiua, vt per Hippoly.in l.j.§.diuus.ff.ad leg.Corne. de ſicar.Gramma.conſi.crimi.xxxvj.in fine,& conſi.xxxix.in fine,& ſequen.& in voto xxiij.

Contrarium quòd affici poſſit pœna triremium, tenet Grammat.in voto ij.circa fi.& deciſ.ſua viij.

9 Secundò Limita, quãdo dictum eſſet,confiteor occidiſſe hominem ad meam defenſionem,& nõ aliter,nec alio modo, vt per Iaſ.in §.item ſi quis.el ij.nu.26.Inſti.de actio.

Contrarium videtur tenere Aret.in l.decem.ff.de verb.obli.

10 Tertiò Limita, ſi apparenter non eſt malum illud quod quis confitetur,vt eſt quando quis confitetur recepiſſe, & expendiſſe monetam falſam ignoranter,quam exiſtimauit bonam,Gra.in conſi.clj.vo.ij.

11 Quartò Limita,nam confeſſio non poteſt ſcindi, quando fuit iuſtificata ex aliis probationibus excludentibus delictum, quia tunc debet intelligi ſecundùm mentem & intentionem confitentis, ita Alexan.in conſi.xxx.volu.vij.

12 Quintò Limita, quãdo quis iurauit veraciter ad interrogata reſpondere,& dicat ſe feciſſe ad neceſſariam defenſionem.Feli.in c.cùm dilecti.de accuſationib.

13 Sextò Limita,quando confitens inciperet à negatiua,vtputà ſi dicat nego occidiſſe,& ſi apparuerit,feci defendendo,quia tunc confeſsio delicti ſic qualificata ſcindi non poſſet. Feli.in c.cùm venerabilis.ver.nota tamen duo.de excep.Areti.in §.item ſi quis.el ij.ver.nec diſtingue.& ibi Iaſ.nume.27.Inſtit.de actio.

14 Septimò Limita,quando præſumptio eſſet pro qualitate annexa cõfeſsioni,vt dicit Alcia.in d.l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de verb.oblig.

15 Octauò Limita,nam reus qui ſimpliciter confeſſus eſt delictum homicidij,poteſt ex poſt facto declarare ſuam confeſſionem,quòd occiderit ad ſuam defenſionem,vt dicit Bald.in c.j.§.item ſi vaſallus. ver.quid econtra.de controuer.inueſti.refert,ſed non firmat Alexan.conſi.j.ver. fortius dixit.vo.iij. Feli.in c.cùm dilecti.in princip.ver.& per iſtum tex. de accuſatio. Deci.in l.vt vim.& ibi Claud.verſic.poſtremò in materia. ff.de iuſti.& iure.

Contrarium Iaſ.in dicta l.vt vim.verſic.quintò circa prædicta quæro.ff.de iuſti.& iure.

16 Nonò Limita,quia reus ſic qualificatè confitẽs,non poterit torqueri ſuper præciſa reſponſione, ita Ferra.cau.v.Tancre.in ſuo compen.in tit.de quæſt.cir.mater.proba.in vlti.q.Gram.voto ij.nu.6.& ſeq.

Contrarium voluit Bal.in l.vnica,C.de confeſſ.quem ſequitur Lanfranc.in c.quoniam contra.in verbo,confeſſiones.in j.char. verſi.iuxta præmiſſa quæro,de proba.Gramma.voto xxiiij.nu.2.

CONCLVSIO XX.

ARGVMENTVM.

Vſurarius, an criminaliter puniri poßit.

QVOD Vſurarius pro vſuris non poſſit puniri criminali-
1 ter aliqua pœna,tenet Bal.& Sali.in l.improbum.C.ex qui
bus cau.infa.irrog.Deci.in conſi.clxx. vbi latè comprobat
iſtam partem. Iaſ.in conſi.cliij.vo.iij. Aimo in conſi.vj.nu.101.& nu.104.vbi tenet expreſsè hanc opi. Gratus conſi.xxxix.vo.ij.& conſi.xlix.eo.vo.Maria.iunior conſi.lxxxiij.vo.ij.

Contra

2 Contrarium tenet Iac.Butrig.ꝙ puniri poſſit pœna ſtellionatus, in dicta l.improbum.C.ex quib.cau.infa.irroga. Corne.in conſi.clix.& in conſi.xix.vo.iij.Caccialu.in l.cunctos populos.C.de ſum.Trini. Io.Ant. Alex.in conſi.lxv.in fi.& etiam pœna publicationis bonorum, quando eſſet manifeſtus vſurarius, Afflict.ſuper conſti.in tit.de vſur.in conſtitu. incip.vſurariorum,nu. 6.lib.j.

3 Limita hanc partem magis communem,nam dato ꝙ poſſit inquiri, & puniri,non tamen per iudicem laicum, Socin.in conſi.ccxc. Deci.in conſi.cxx.Gra.in conſi.xxxix.vo.ij.Io.Ant.Alex.in d.conſi.lxv.infi.

4 Sed hoc non habet locum inter Iudæos,& infideles, inter quos etiã iudex laicus poteſt de vſuris punire. Alex.in l.Titia.ff.ſo.mat. Iaſ.in conſi.cliij.ver.condeſcendo.vo.tertiò ſequitur.Grat.in d.conſi.xxxix.vo.ij.

5 Secundò Limita, nam ad hoc vt quis tanquam vſurarius puniri poſſit,neceſſe eſt, vt contractus ab eo facti ab omnibus tanquam vſurarij communiter reputentur,aliàs ſecus.Barto.in l.quis ſit fugitiuus.§.apud Labeonem.ff.de ædil.edict.& ibi notat Alex.in apoſtil. ſequitur Maria. iunior in conſi.lxxxiij.in ſi.vol.ij.

6 Et Declara, quia tunc quis manifeſtus vſurarius appellari poteſt, quando id crimen in iudicio fuerit confeſſus. glo. quam ibi communiter omnes ſequuntur in c.j.in verbo, manifeſtos.de vſur.in vj. & idem in c.quia in omnibus.& ibi Panormi.Ancha.Cardi.& alij, eo.tit. Iaſ.in conſi.lxxviij.vol.iij.

7 Primò Amplia, etiam ſi in confeſſione ſimpliciter dixerit ſe vſurarium, nihilominus manifeſtus etiã vſurarius meritò poterit appellari. Fran.in d.c.j.ſuper gloſſ.in ver.manifeſtos.de vſur.in vj.& ita etiam tenent Abb.Ant.de But.Io.de Ana.& alij,in c.quia in omnibus.de vſur.

8 Secundò Amplia,etiam ſi confeſſio extraiudicialiter facta fuerit coram pluribus perſonis, quia ex ea manifeſtus vſurarius quis dici poterit: ita glo.in c.j.in verbo,manifeſti.quam ibi ſequuntur Archid.Domi. & Franc.de vſur.in vj. Abb.Card.& Io.de Ana.in d.c.quia in omnibus. eo.tit.Bal.in l.j.C.de ſacroſan.eccle.Abb.in conſ.xj.vo.ij.Soci.qui hanc dicit * communem opi.in conſi.cxxvij.vol.iij. Feli.in c.auditis.de præſcrip.in conſi.lxxviij.ver.quartò quia.vo.iij.

9 Primò Limita,quia aliàs remota propria cõfeſſione, nunquàm quis poterit appellari manifeſtus vſurarius, etiã ſi legitimis probationibus pro tali fuerit conuictus antequàm ita ob id crimen à iudice fuerit condemnatus.glo.ab omnibus communiter recepta, in d.c.j.de vſur.in vj. Abb.Cardi.Ana.& alij,in c.cùm in diœceſi.de vſur.in vj.Abb.in conſi. liiij.vo.j.& in conſi.xj.vo.ij.Domin. in conſi.lix.Fede.de Senis in conſi. lxiiij.Iaſ.in conſi.lxxviij.nu.3.vo.iij.

Contrarium Abb.in conſi.lxxxj.vo.ij.Sali.in l.improbum.q.iij.nume.4.C.ex quib.cau.infa.irrog.

10 Secundò Limita, quia probatio etiam ſufficiens, quæ fit poſt mortem vſurarij,non probat illum eſſe manifeſtum vſurarium,ex quo tempore mortis non erat manifeſtus vſurarius: ſecus ſi in vita fuerint receptæ probationes legitimæ. Bald.in conſi.ccccxlvij.vo.v.ſequitur Iaſ.in conſi.lxxviij.ver.ad idem bene facit.vo.iij.

11 Tertiò Limita,quia teſtes ſingulares non probant quem vſurarium. Abb.in c.cum in diœceſi.vbi hanc dicit * communem opinionem.Fede.de Senis in conſi.xvij.& in conſi.lxiij. Bald.in conſi.cclxxvj. vol.iiij. Abb.in conſi.xlij.vo.j.Alex.in conſi.clxxv.vol.ij.Iaſ.in conſi.lxxviij.volu.iij.Lanfr.in cle.diſpendioſam.de iudi.Caccialu.in l.omnes populi.ff. de iuſti.& iure.Laur.de Rodul.in trac.vſur.q.xij.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pe.

Quod tamen intellige & declara,vt ſuprà in tit.de teſtib.concluſ.ij. nume.29.in j.lib.

CONCLVSIO XXI.

ARGVMENTVM.

Iudæus carnaliter cognoſcens Chriſtianam qua pœna afficiatur.

1 VARIÆ ſunt Doctorum opiniones in illa quæſtione, An Iudæus cognoſcens carnaliter mulierem Chriſtianam,puniatur pœna vltimi ſupplicij, vel alia iudicis arbitrio: & ꝙ non puniatur pœna vltimi ſupplicij, voluit Oldra.conſi.ſi. idem voluit Barba.conſi.lxiij.ver.item nego.vo.iiij. Corn. conſi.cxiiij. vo.j.Deci.in l.ſi fugitiui.ver.& ideo male.C.de ſer.fugiti. & in c.j.ver.& aliàs dubitatum.in prima lectu.de conſtitu.& in c.conſuluit.el tertio.in ſecundo notab.de appel.Hippoly.in conſi.cj.ver.dico præterea.Afflict. ſuper conſtitu.aliàs in rubri.de maleſi.nox.& medica.nu.6.verſi.an autem Iudæus.Tiraq.de iure primoge.q.lxvj.nu.18. Boer.deciſ.cccxvj.nume.5.vbi dicit hanc eſſe * communem opinionem.

Alcia.in libro Parergon, cap.xxiij.incip.concubuerat Iudæus.quam partem,ꝙ ſit pœna arbitraria,vt plurimum vidi in practica ſeruari.

2 Contrarium, quòd pœna iuris communis in Iudæo cognoſcente Chriſtianam,ſit pœna vltimi ſupplicij,voluit Caccialup.in l.omnes populi.ver.ex ſtatuto cauetur. vbi tenet ꝙ puniatur pœna adulterij, quòd de iure communi punitur pœna mortis. idem voluit Bertach.in tracta. de gabel.in xvij.q.ſeptimæ q.prin.ver.& ideo Iudæus.Feli.in c.nonnullis.de iud.ver.& copulanti ie. Pau. Grillan.in tract.de pœ.omniſa.coit. illici.in xij.quæſt.

Idem tenet Iac.de Belui.in pract.ſua iudicia.ſub rubr.de leno.nu.51. dum concludit puniendum pœna adulterij. Io.Gallus,q.ſua clxij.Benedict.de Plumbi.in l.qui deportantur.nu.15.C.de hered.inſtitu. Ange.in tracta. malefic.in verbo, *Che hai adulterata la mia donna.* nume.44. Hippoly.in conſi.lxxxiij.nu.26.

3 Alij verò dixerunt,quòd puniatur Iudæus pœna adulterij, impoſita vel de iure communi, vel de iure ſtatutario, ſi per ſtatutum pœna iuris communis ſit mitigata, vt voluit Alex.conſi.xcix.vol.vj.per totum.& in conſi.xiij.volu.vij.

4 Et idem quando cum Chriſtiana non nupta,quia eſt pœna ſtupri ſi cum muliere honeſta: ſi verò cum inhoneſta muliere, pro tali crimine debet Iudæus puniri leuiori pœna impoſita de iure communi, vel per ſtatutum,vt per Alex.conſi.xiij.vo.vij.per Corne.conſi.cxiiij.vo.j.

Quod quidem debet intelligi ceſſante in hoc caſu lege Moſaïca, vt per Alex.in conſi.xiij.vo.vij.& in conſi.xcix.vo.vj.Barba.in conſi.lxiij. vo.iiij.& notat Feli.in c.j.de conſtitu.

CONCLVSIO XXII.

ARGVMENTVM.

Frater,conſanguineus,vel familiaris, an admittatur in criminalibus ad probandam innocentiam.

DISPVTANT Doct.in variis locis,an frater,vel alius conſanguineus,ſeu familiaris, recipiatur in teſtem ad probandam innocentiam in criminalibus.

1 Et multi quidem tenuerunt hanc partem affirmatiuam, & in primis Spec.in tit.de inquiſi.§.j.verſi.ſed nunquid eas, tenet ꝙ admittatur.& idem tenet in tit.de teſte,in §.j.ver.ſed nunquid frater.Bald. & Sali.in l.parentes.C.de teſt.Sali.in l.teſtes.ver.ſecundo caſu.ff.de teſt. Io.de Anan.in c.cum oporteat.ver.aut pro fratre.de accuſa. & in conſi. lix.Alex.in conſi.xxiiij.ver.item teſtis infamis.vo.ij.allegat Archid.in c. manifeſtè.& c.ſeq.xij.q.j.qui mihi hoc non dicit. & idem Alex.in conſi.v.vo.j.& in conſi.iiij.in ſi.vo.vj.& in conſi.cxix. verſ.nec obſtat ſi diceretur.vo.vij.& in conſi.ccxij.ver.colligitur etiam.vo.ij. Deci.in conſi.lix.verſicu.& in probanda defenſione.& in conſi.cccclxix.verſic.& in probanda defenſione.Hippoly.in l.vnius.§.cogniturum.ff.de quæſtionib.& in ſingu.cccccviij.& in conſi.lxviij.nume.19. Feli.in c.cùm oporteat.verſicu.quintò limita.de accuſat.Lanfran.in c.quoniam contra.§. teſtium depoſitions.ver.item frater.de prob. Feli.in c.literas.ver.quintus caſus.vbi etiam Abb.de præſump.Floria.in l.teſtis.ver.per quam poteſt inferri.ff.de teſtib.Deci.in l.ij.ver.in ead.glo.& noto.C.de eden. Ange.in tract.maleſi.in verbo,& dictus Titius ſe defendendo.Guido papę in ſing.dccxxxj.Aimo in conſi.ij. verſi.imò etiam frater.Pau.de Caſt.in d.l.parentes.C.de teſtib.licèt eius lectura corruptè legatur.

Contrariam opinionem, ꝙ tales teſtes non admittantur etiam ad probandam innocentiam in cauſa criminali, tenuit Bart.in l.qui teſtamento.§.quæcũque.in ſi. ff.de teſta.& in l.lex Cornelia.ff.de iniur.Bal. in l.ſi.ver.item in qualitate teſtium approbatiua.C.de proba.Areti.in c. cùm oporteat.de accuſa.& in d.l.qui teſtamento.in §.quæcunque. & in c.in literis.ver.ſed quæritur pro complemento materiæ.de teſt.vbi dicit ita communiter tenere Doctores. Iaſ.in l.ſed & ſi quis.verſ.ſecundò nota.ff.ſi quis cautio.Abb.in c.literas.de præſump. Albe.in tracta.de teſt. nu.9.ver.ſi autem cauſa.Feli.in c.cùm oporteat.verſ.quartò fallit.de accuſa. ſentit iſtam partem poſt Io.de Ana.ibi, Alex.in conſi.lxx.vo.j.Afflict.ſuper conſti.in titu.de aleato.in xl.limita. Lanfr.in c.quoniam.ver. teſtium depoſitiones.de proba. Oldendor.in libel.de iur.& æquit.to.2.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis communis,

2 Primò Amplia,etiam ſi frater cum fratre cohabitaret: Alex.in conſi.cxix.nu.5.ver.nec obſtat.vo.vij.

3 Secundò Amplia,vt frater poſſit deponere nedum ad defenſam fratris,ſed etiam contra querelantem, ita Feli.in c.literas.verſ.quintus caſus.de præſump.Gramma.conſi.crimi.xij.verſicu.quo ad ſecundam.& conſi.xxxij.ver.præterea regula.

4 Tertiò Amplia, etiam ſi ex illa depoſitione inſurgeret præiudicium contra alium.Alex.in conſi.lxx.ver.non obſtant dicta.vo.j.Cæpol.conſi.crimi.xxj.ver.& primò ſuper aſſerta falſitate.

5 Primò Limita, niſi ad probandam innocentiam teſtes inducti probent etiam impugnationem aliorum teſtium inductorum pro parte accuſatoris, ita Gramma.in conſi.xij. verſ.quo ad ſecundum obiectum in criminalibus,& conſi.xxxij.verſi.præterea licèt.Gramma.deciſ.xxxiiij. nume.13. Feli.in c.literas.verſi.quintus caſus.de præſump. & fuit originale dictum Sali.in l.parentes.C.de teſti.& in l.teſtes. ff.de teſt.& Aret. in l.qui teſtamento.§.quæcunque.in ſi.ff.de teſta.

Tamen non puto dicta per Salic.& Areti.probare illud quod ponit Gramma.nec ea ita intelligi debere.

6 Secundò Limita,niſi coniunctio ſanguinis ſit reſpectu aſcendentiũ, vel deſcendentium,vt tradit Hippoly in ſingu.cxxxiij. Ange.in conſi. cxciiij.Gramma.conſi.crimi.xxxij.in ſi.

7 Tertiò Limita, in criminibus exceptis in quibus coniuncti ſanguine non admittuntur ad probandam innocentiam. Areti.in cap.fina.in fine,de teſtib.

Contrarium voluit Ange.qui loquitur in crimine læſæ maieſta.in l, conſenſu.in fin.C.de repud. Soci.in conſi.xvij.ver.nec obſtat.l.conſenſu.volu,j.

8 Quartò Limita,nam etiam eo caſu ꝙ quis deponit pro conſanguineo ad ipſius excuſationem nõ eſt teſtis omni exceptione maior,prout dicit Cæpol.in conſi.crimi.xxj.

CONCLVSIO XXIII.

ARGVMENTVM.

Tranſigens ſuper crimine,an fateatur delictum.

1 COMMVNIS eſt concluſio, ꝙ qui tranſigit ſuper crimine tranſigibili,non fatetur delictũ,ſecus quando tranſigit ſuper crimine non tranſigibili, prout de primo caſu eſt tex.in l.fi.ff.de præuarica.& in l.j.& ij, & ibi gloſſ.ff.de his, qui ſibi mortem conſciuerunt.

2 De ſecundo verò caſu , quando crimen non eſt tranſigibile eſt tex. in l.non damnatos. C.ex quib.cau.infa.irro.& in l.in fiſci cauſis. ff.de iure fiſ.& in l.eius,qui.& in l.Imperator.ff.eo.tit.& ita not.Bal.in l.tranſigere.& ibi Io.Fab.& Cy.ver.nec obſtat lex iſta. & Sali.verſ.quæro cum glo.& Albe.de Roſa.in ver.item quæritur. & ibi Iac.de Arena,& Gandi.in ver.ſed conſideret.& Bar.in j.lect.qui loquitur in primo caſu tantùm.& Pau de Caſt.& Alex.ibi.nu.16.& Lancelo. Deci. C,de tranſact. glo.in l.ſi quis homicidij.in verbo,arguere,C.de accuſa. Anto.de Bu.in c.j.& ibi Io.de Ana.verſ.eſt etiam alius effectus.de collu.deteg.

Regulam primi caſus vt in his in quibus licita eſt tranſactio , tranſigens non videatur fateri delictum,

3 Primò Amplia,etiam ſi ſit ſolutum iudici. Pau.de Caſt.conſi,cccxlviij.incip.notandum ꝙ adulterium,in fi.verb.vol.j.Pariſ.in tract.ſynd.

Sed aduerte quia loquitur Pau.de Caſt.& ſequitur Pariſ.in crimine adulterij,in quo ſecundùm cõmuné concluſionem,non eſt licita tranſactio,& propterea tranſigens & componens videtur fateri,vt infrà dicetur in ſecundo caſu.

Imò quòd videatur confiteri facit,quia cum iudice inquirente , non eſt licita tranſactio,vt dicit Ioan.Faber in dicta l.tranſigere. & quando non eſt licita tranſactio quis videtur fateri, vt dicunt communiter Docto.in dicta l.tranſigere.C.de tranſact.

4 Secundò Amplia,etiam ſi pœna de iure communi non ſit capitalis, tamen poſtea per ſtatutum effecta ſit capitalis,ita quòd ſuper ea tranſigi non poſſit,nam etiam tali caſu tranſigens non dicitur confiteri , ſentit hoc Cy.in dicta l.tranſigere.in iij.q. & ſentit à ſenſu contrario Io.Faber ibi circa fi.expreſsè Pau.de Caſt. verſi.communiter tamen tenetur, & Iaſ.ibi,verſi.item attende.& Bald.verſic.iuxta iſtam primam partem quæro. Claud,Curt.iunior verſic.ſecunda dubitatiò. Pariſ. conſi.cl.nume.11.volu.iiij.

5 Tertiò Amplia,vt ex tali tranſactione non poſſit ſumi ſufficiens indicium ad torturam.Io.Branc.in repe.l.fin.nume.306.C.de quæſtionib, vbi hanc dicit * communem opinionem. M.Anto.in tract.de indic.nume.306.vbi communem affirmat.

Contrarium Pau.de Caſt. in dicto conſi,cccxlviij.in finalibus verb, vol.j.tamen ibi alia plura concurrebant.

6 Primò Limita , quãdo de delicto eſſent probationes,vel indicia vrgentia,quia tunc non eſt licita tranſactio,& per conſequens quis fateri videtur.ita Pariſ.in tract.ſynd.

Contrarium,quòd etiam ſi de delicto conſter, liceat tranſigere , & tunc tranſactio operatur in vim pacti , ponit Salic.in dicta l.tranſigere. in prima oppoſitione.

7 Et ibi Purpura.qui ſublimitat, niſi delictum eſſet liquidum per partis confeſſionem.

Regulam ſecundam vt in criminalibus in quibus non poteſt tranſigi,ex tranſactione inducatur confeſſio delicti,

8 Primò Limita,niſi tranſigens expreſsè aſſereret facere talem tranſactionem cauſa redimendi ſe à vexatione. Io.Faber in dicta l.tranſigere.circa fi.Pau.de Caſt.conſi.cccxlviij.in fi.vol,j.

9 Secundò Limita , quia talis confeſſio recipit contrariam probationem,prout eſt glo.in l.fin.ff.de præuarica.

10 Tertiò Limita in gratuita tranſactione, quæ poteſt fieri in crimine non tranſigibili , ex qua non inducitur confeſſio delicti.l.non damnatos.C.ex qui.cau.infa.irrog.l.in fiſci cauſis. ff.de iure fiſ.à contrario ſenſu,l.furti.§.pactum.ff.de his qui notan.infa.Bar.in dicta l.tranſigere,in ſecunda lectura.& ibi Bal.verſic.ex parte rei,Sali.verſi,quæro cum glo. Iaſ.verſi.tu aduerte.Lancelo.Deci.& Riminal.C.de tranſactioni. Brunus in tract.de indic. verſi.quæro quid de confeſſione tacita.

11 Et hoc procedit etiam ſi interuenerit datio vel promiſſio, inſcio tamen inculpato de crimine,per alium qui promiſit,vel dedit,vt concordaret inculpatum,& eum liberaret.Caſſa.in conſi.lviij.ver.& ſi reperiretur.Gramma.voto fi.in fine.

12 Quartò Limita,quia requiritur iudicis declaratio. Lancelot. Deci. in l.tranſigere.C.de tranſact.

13 Quintò Limita,quia requiritur ꝙ conſtet de delicto,ad hoc vt confeſſio poſſit operari,aliàs ſecus: ita Lancelo.Deci.in d.l.tranſigere.

14 Sextò Limita,quia ſi pœna eſſet alterata per ſtatutum, & effecta eſſet capitalis contra diſpoſitionem iuris cõmunis,tunc eſſet locus tranſactioni, & per conſequens tranſigẽs non diceretur confiteri delictum, prout dictum fuit ſuprà,in ij,amplia.

15 Septimò Limita,quia ille qui petit gratiam non per hoc videtur fateri crimen,Alex.in l.j.in prin.ff.de noui oper.nunci.Iaſ.poſt Alex.in l. decem.ff.de verb.obli,Feli.in c.literas.de præſump.

16 Alex.in conſi.lxx.verſi.nec etiam obſtat.vol.j.vbi etiam dicit,ꝙ iudex,niſi ei gratiam concedat,debet eum in priore ſtatu reponere.

17 Declara etiam,quia non poteſt iudex impetrata indulgentia à Principe,dicere reo,fatearis prius delictum;aliàs nolo vt indulgentia Principis vti poſſis.Afflict.in c.j.§.naturales.in iiij.notab.ſi de feud.fue.controuer.inter domi.& agna.

CONCLVSIO XXIIII.

ARGVMENTVM.

Bona alienari prohibita,non tranſeunt in fiſcum ex delicto.

1 OMNES ferè Doctores firmant hanc concluſionem,quòd bona expreſsè prohibita alienari , non tranſeunt in fiſcum ex delicto., prout eſt text.& ibi Barto.in l.Imperator. ff.de deicommiſ.libertat.in primis verbis. Io.Andre.in additio. ad Spe.in tit.de feud.in §.quoniam.in xl.q.in addi.magna,circa fi.verſi. & cùm res. Roma.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.nu.21. ver.xiij.potes addere.ff.de dam.infec.Soci.in l.Marcellus.§.res,quæ. verſ.prima concluſio eſt.ff.ad Trebel.Ange.Areti.in tract.malefi. in verbo,& eius bona publicamus.verſ.& nota,ꝙ facta dicta publicatione. Alex.in conſi. xxiij.verſic.ſed præmiſſis non obſtantibus.vo.j. Iaſ.in l.filiusfamiliàs.§. Diui.nu.19.ver,ſextò pondera.ff.de leg.j.& ibi Ripa nu.47.ver.item expreſſa.& ibi Opizo.nu.5.verſi.& prædictis adde.&.nu.30.& ibi Loazes nu.73.& ibi Io.Crottus nu.72.verſ.pro qua concluſione adducitur. Soci.conſi.cxxj.nu.22.ver.ſed eſt regula.vol.iiij.Deci.in conſi.ccccxxij.nume.27.verſi.& hoc in ſimili caſu.

Hippoly.in l.fi.nu.194.ver.item ſcias,& tene menti.ff.de iur.om.iu.& in ſingu.cccxiij.iſtam dicit communem , & ab ea non recedendum, licèt aſſerat ſe contrarium tenuiſſe. Io.Anto.Alex.in conſi.cliiij.verſic. circa aliud dubium.Gozad.in conſi.ciij.verſic.nonò ſtatutum. Curt.iunior in conſi.cxx,verſic.aggredior igitur. Gratus conſi.xxj.ver.his non obſtantibus.vo.ij.Ruinus conſi.cxxiiij.verſ.ſequitur ex præmiſſis,vo.ij. & conſi.xxv,verſ.ſi verò eſt prohibita,vo.v.& conſi.cxxix.verſic.& per quam ſolam.vo.ij. Boe.deciſ.cclxxviij.nu.7.Berous q.xlj.in fi.

Contrarium tenet Roma.in l.ſi conſtante.§.fi.ver.in tex.ibi,quòd ſi. ff.ſol.mat.Io.Anto.Alex.conſi.cliiij.ver.circa aliud dubium.

2 Amplia primam opinionem communem,vt etiam fructus, qui percipiuntur in vita prohibiti non tranſeant in fiſcum ex delicto , vt dicit Ripa in d.§.Diui.nu.47.ver.item expreſſa.de leg.j.

3 Secundò Amplia hoc procedere , nedum quando prohibita eſt expreſsè alienatio extrà certum genus perſonarum, ſed etiam ſi ſimpliciter alienatio prohibita ſit,ita declarat Rui.conſi.cxxiiij.verſic.ſecundò reſpondetur.volu.ij.

4 Primò Limita , quando fauore alterius prohibita eſt alienatio expreſsè,ſecus verò ſi fauore ipſius prohibiti tantùm. Barto.in l.ſi quis in tantam.ver.quæro an dominus.C.vnde vi. & in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ver.& per ea.ff.de dam.infe.Soci.conſi.cxxj.nu.22.verſi.ſed regula eſt,vo.iiij.Nicel.concor.Bar.xxiij. Alex.conſi.xxxviij.verſi.quartò pro hoc facit.vo.iij.& conſi.xxiij.verſi,quartò pro hoc facit. vo.j.Areti. conſi.xiiij.ver.pro quibus facit, Deci.in l.furioſi.ver.ſupradicta habent locum.ff.de reg.iur.Gramma.deciſ.cv.nu.39.ver.& ſic ſequitur.

Sublimitat hoc tribus modis,prout tres reſponſiones accommodat Rui.conſi.cxxiij.ver.ſi ergo.vo.ij.

5 Secundò Limita,quando per teſtamentum eſſet prohibita alienatio expreſſa,quia tunc non cenſeretur prohibita bonorum confiſcatio, ita not.communiter Doct.in l.Statius Florus. §.Cornelio Felici.per illum tex.ff.de iure fiſ.Gramma,d,deciſ.cv.nu.39.& ſeq.ver.item in caſu præſenti. ſecus ſi factum eſſet ſimplex fideicommiſſum. Cur. iunior in con. cxx.Boer.deciſ.cclxxviij.Bero.q.lj.circa fi.

6 Ratio ponitur per ſupradictos,quia quando concurrit expreſſa prohibitio vnà cum ſimplici fideicommiſſo, duplex vinculum cõcurrit: & ideo plus etiam debet operari, arg.tex.in auth.itaque. C.com.de ſuc.

7 Tertiò Limita,niſi prohibitio alienationis facta fuiſſet in fraudem ipſius fiſci, ad nota.per Bar.in l.poſt contractum.ff.de dona.vbi etiam ponit ex quibus poſſit præſumi fraus.

8 Quartò

8 Quartò Limita quando bona ſunt tantummodò prohibita alienari extra familiam.Imol.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.ff.de dam.infe.Alex.in apoſtil.ad Bar.in auth.ingreſſi.C.de ſacroſ.eccl.Iaſo.in l.ſi quis ita.§.ea lege.ff.de verb.oblig.

Contrarium ſentit Bar.in l.Imperator.per illum tex.ff.de fideicom.liber.Alex.in conſi.xxiij.vol.j.vbi expreſsè tenet hanc opini.

CONCLVSIO XXV.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria an concordatur in criminalibus.

1 DVBITARI contingit,an incriminalibus ſit danda remiſſoria,& plures caſus in iſta concluſione ſunt conſiderandi,nã aut quæritur,an ſit danda intra prouinciam,& dicendum eſt quod non , quia etiam in ciuilibus non datur,tex.eſt in auht.apud eloquentiſſimum,& in corpore vnde ſumitur,C.de fide inſtrument.

2 Aut quæritur an extra prouinciã,& iſto caſu etiã videtur denegãda remiſſoria,per tex.in d.auth.apud eloquẽtiſſimũ. in §.quomodo & ibi Bar.& Ang.& Iac.de Bel.in auth.de teſt.Idẽ voluit gl.in c.teſtes.iij.q.ix.& ibi Arch.& idẽ.voluit Abb.in c.cum cauſam.de teſt.Iacob.Bu.in d.l.apud eloquentiſſimũ.And.de Iſer.in c.j.ſi de inueſti.lis oria.Azo.in ſum.de teſt.ver.producendi ſunt.Arch.in c.præſentium.§.teſtes.de teſt.in vj.Spe.in tit.de teſte.§.qualiter,in fi.Dom.in d.c.præſentium,ver.in.gl.j.in tit.de teſti.in vj.

Contrarium Io.Andr.poſt Io.Mona.in c.Romana.§.contrahentes.de foro compe.in vj.Fel in cap.cùm cauſam.de teſti.

3 Aut quæritur,an ſit danda remiſſoria extra prouinciam in criminalibus pro teſtibus,qui nõ ſunt de territorio iudicis,& ſic pro teſtibus forenſibus, quos iudex non poteſt compellere ipſos venire,& tunc licet gl.in c.cõſtitutus.de fideiuſſo.teneat quod remiſſoria non ſit danda in criminalibus,& ibi etiam Abb.& Car.in prin.Cy.& Sal.in d.auth.apud eloquẽtiſſimum.vbi etiã Albe.de Roſ.Abb.in c.cùm cauſam.de teſtib.& Io.de Ana.qui ad eum ſe remittit,in capitul.in tantum.de colluſ.deteg.

4 Tamen,& iſta rit prima limitatio,quia neceſſitas impellit,vt teſtiũ examinatio fiat per iudicẽ in partibus,poſtquàm iudex non poteſt ipſos compellere propter iſtam neceſſitatem , remiſſoria etiã in criminalibus conceditur,& ita ſeruatur de conſuetudine.Hoſt.& Io.And.in d.c.cõſtitutus.circa fi.de fideiuſſo.&Pe.de Anch.ibi,idẽ tenẽt Iac.de Are.Nico.de Matt.& Bal.in d.auth.apud eloquentiſſimum,qui dicit ita ſeruari in cauſis criminalibus,& ita ſeruare curiã Romanam refert, & ſequitur Barb.in d.c. conſtitutus de fideiuſſo.ver.ſed dubium eſt.Pau.de Ca.in l.iudices.C.de fide inſtru.Io.Mona Io.And.& Domi.in c.Romana.§.cõtrahẽtes.in fi.de foro cõpe.in vj.Bal.in c.ſi hi qui.de teſt.Fel.in d.cùm cauſam.de teſti.Iac.de S.Georg.in l.iij.§.itẽ Diuus.ff.de teſti.Gramm.in conſi.xlj.Paul.Turrent.in ſua diſput.incip.Rex.Aragonũ.in ſecundo dubio.Mileus in pract.Afflict.ſuper Conſt.rub.in quibus cauſ.audi.teſt. comit. numero 13.& in rub.de inquiſit. facien.numero 6.

5 Secundò Limita,quia ſupremus princeps,qui non recognoſcit ſuperiorem poteſt in ſuo dominio etiam in criminalibus remiſſoriã concedere.Afflict.ſuper Conſt.in tit.de inquiſ.facien.nume.6.

6 Tertiò Limita quando aliter veritas haberi non poſſet,vt tradit Maria.iun.in conſilio lx.nume.4.vol.ij.

7 Et idem eſt,quando res eſſet difficilis probationis , vt ibi per eum in dicto loco.

8 Quartò Limita,quia ad purgandam innocentiam etiam in criminalibus, conceditur remiſſoria.Sal.in d.auth.apud eloquentiſſimum, propè fi. vbi ita limitat illum tex.C.de fide inſtru.Maria.iun.in conſilio lx.nume.7.vol.ij.

9 Quintò Limita quãdo de crimine ageretur ciuiliter.Maria.iun.in conſi.lx.nu.7.vol.ij.

10 An autem propter multitudinem cauſarum curia poſſit cõmittere examen alteri iudici in criminalibus,dic quod non,nam ob multitudinem cauſarum meri imperij iudex non poteſt committere examen cauſarũ meri imperij extra prouinciã.Roma.Fulgo.Alex.& Iaſ.in l.j.huius rei.ff.de offi.eius.Afflict.ſuper Conſt.in tit.in quib.cauſ.aud.teſt.cõmitta.nu.14.& hoc intellige niſi ſimus in ſupremo principe,iux.tex.in l.fi.C.vbi ſenat.vel clariſſ.

Contrarium tenent Bart.& Ang.in d.l.j.§.huius rei.ff.de off.eius.

CONCLVSIO XXVI.

ARGVMENTVM.

Dictum teſtis in tormentis prævalet.

BART.in l.eos.ff.ad l.Corne.de falſ.ponit nonnullas cõcluſiones in materia teſtium variantium,quas breuiter percurremus.

1 Prima concluſio eſt,quòd quando vtrumque dictũ teſtis variantis eſt iudiciale,tunc ſi vnum eſt cum tormentis & aliud abſque tormentis,ſtatur dicto in tormẽtis,& illud præualet.ita Bar.in.d.l.eos.ver.& ideò pro declaratione.ff.ad l.Cor.de falſ.& in l.ſi poſtulauerit.§.ſed & ſi negauerit.ver.ſed ſi metu tormentorum.ff.ad l.Iul.de adul.Roma.in conſi.ccccv.ver.aliquando in eo.Bal.in l.iij.gl.ibi,veritatem.C.ad l.Iul.de adul.Abb.in c.per tuas.ver.moueor principaliter.de proba.Tindar.in tract.de teſt. variant.lib.j.c.iij. Aret.in c.per tuas.ver.aduerte tamen.de prob.Alex.conſ.lxiij.ver. quia tunc nõ diſputatur.vol.j.Roma.ſing.dccxcix.Ang.in l.fi.ver.in eadẽ gl.ibi,alij dicunt.C.de quæſt.Cæpol.conſi.crimi. lx.ver.ſuper ij.principali dubio.Aimo cõſi.lxxv.nu.32.ver.nã videmus.Soci.conſ.cclij.ver.ſed duo in contrarium allegantur.Dec.conſi.clxxxix.ver.nõ obſtat.Abb.in c.cùm in tua.ver.vltimo hic quæro,& ibi Fel.ver.fallit niſi. de teſtib.Anch.in cle.ij.ver.per iſta.de teſti.Aret.in c. per tuas. ver. in gl.poſita,de prob.& verſi.aduerte tamen.Pract.Papien.in forma opponendi contra teſtes poſt publicationem.verſi.alia eſt opin. Bar. conſi.lviij.vol.j. Alciat.in tract.præſump.in ij.reg.nume.9.

2 Primò Amplia,etiamſi ex interuallo corrigat teſtis dictum ſuum cum tortura.Ro.in d.ſing.ccxcix.& conſi.ccccv. ver. aliquando in eo quod dixerunt.& idem tenet idem Roma.ſing.dcccxxiiij.

3 Primò Limita,niſi primum dictum extra tormenta iuuaretur præſumptionibus,ita quòd videri poſſet magis veriſimile.ita Ang.in d.l.fina.ver.in eadem gl.ibi alij,iuncto ver.ſaluo niſi.C. de quæſt. Cæpol.conſi.criminali.lx.ver.alio modo quando.Soc.conſi. ccliij. verſi.& ſi dicatur.Dec.conſi.clxxv.ver.iij. reſponderi poteſt. & conſili.clxxxix.ver.ij.reſpondetur.Aimo.conſi.lxxv.verſi.nam videmus in ſimili.& conſi.vj.verſi.iij.reſpondeo.Tindar.in tract. de teſti. variant.lib.j.cap.xiiij.& lib.ij.ca.x.numero 12.

4 Secundò Limita quando teſtis varians de ſe,& alio interrogatur,quia tunc magis ſtatur primæ depoſitioni ſine tormentis, quàm cũ tormẽtis.Bar.in l.j.§.quæſtioni.ff.de quæſtio.Ang.in l.fi.circa mediũ.ver.in eadem gl.ibi.C.de quæſt.Aret.conſi.lxj.verſ.præterea quando.Dec.conſi.clxxxix.ver.non obſtat quòd ſecundum.& conſ.clxxv.ver.ij.reſpondetur.Grat.conſi.lx.vol.ij.nu.9.Gramma.voto xxxiiij. num.21.Aret.in c.cùm in tua.ver.in eadem glo.de teſtib.Aimo conſi. vj.verſicu.& ſi dicatur.Alciat.in titu.de præſump.in ij. regul. in xxix.præſumptio.numero 10.& ſequen.

5 Sublimita,quia hoc procedit quando teſtis deponit de facto alieno,non quando de ſuo proprio,ita Tindar.in tract.de teſt. variant.in capi.iij.libro primo.

6 Tertiò Limita,niſi iudici videatur ſtandum eſſe primo dicto ſine tormentis,vel tanquam ſit veriſimilius,vel aliqua alia probabili ratione,Soc.conſi.ccliij.ver.vel etiã & clarius.refert,& ſequitur Dec.in dicto conſi.clxxv.ver.iij.reſpondetur.Ang.in l.fi. verſi. ſaluo niſi.C.de quæſt.Cæpol.conſi.lx.ver.alio modo.

7 Quartò Limita,niſi teſtis qui variat in tormentis à primo dicto ſine tormentis fuerit cum parte locutus,quia tunc primo ſtabitur.Ang.in l.fi.verſi.in eadem glo.ibi.C.de quæſt.Cæpol.conſi.lx. verſi.vno modo quando.

8 Quintò Limita,nam teſtis qui contrarium dicit in tormẽtis,eius,quod dixerat prius ſine tormentis,non probat tanquam periurus,& neutri dicto ſtatur,ita Dec.in conſilio clxxxix. verſiculo, ad dictum Corrad.refert,& ſequitur Aimo in cõſ.vj.in fin.verſi.ſimile videmus.

9 Sextò limita,ſi dictum ſecundum in tormentis ſit dictum ſolenniter in forma iudicij,& parte citata,aliàs non tolleret primum dictum iuratum,ita Soc.in d.conſi.ccliij.ver.ij.etiam clarè reſpondeo.

10 Septimò Limita hanc concluſionem non procedere in criminalibus, ſed ſolum in ciuilibus,in quibus infamia teſtis purgatur per torturam,quia depoſitio facta cum tortura,non operatur in criminalibus contra primum dictum iuratum,ſecundùm Aimo.conſi. vj.nu.46.ver.& ſi dicatur.poſt Dec.conſi.clxxxix.verſi.nec obſtat quòd infamia,de quo dicto valdè dubito.

11 Octauò Limita,quando primum dictum extra tormenta fuiſſet dictum in articulo mortis,quia aliud ſecundum dictum in tormentis nõ tolleret primũ dictum, Aimo conſi.vj.nu.51.ver.v.reſpondeo.

12 Nonò Limita,vt concluſio locum habeat quando concurrit ſolũ defectus contrarietatis reſpectu teſtis torti,ſecus verò quando etiam alia inhabilitas,ſeu alius defectus concurreret,Aimo conſ.vj.nu.54.verſi.vj.reſpondeo.

13 Decimò Limita,quia teſtis ex tali depoſitione contraria non punitur vt falſarius,niſi ceſſantibus tormentis perſeueraret in eo dicto,ita Tindar.in tract.de teſt.varian.c.iij.lib.j.

24 Vbi etiam ſublimitat iſtud non procedere , quando incontinenti poſt primum dictum diceret contrarium in tormentis,quia tunc etiamſi perſeueraret,non puniretur, & ita declarat hanc limitationẽ

CONCLVSIO XXVII.

ARGVMENTVM

Statur ſecundò dicto teſtis variantis extra tormenta, ſi animo corrigẽdi primum dictum, poſtea contrarium deponat.

1 ALIA eſt concluſio Bar. in d.l.eos.ff. de falſ. quòd quãdo teſtis variat in iudicio, & vtrumque dictũ eſt extra tormẽta, ſi dixerit aliud quã in primo dixerat animo corrigendi primum dictũ, ſtatur ſecundo dicto, & nõ primo, ita Bar. in d.l.eos.ver.item oppono. & in ver. & ideò pro declaratione.

2 Amplia concluſionem hanc, vt procedat etiamſi teſtis non doceat de errore, vt no. Abb. in c. præterea. ver. itẽ no. bene, de teſti.cog. Dec. Neapo.cxlij.num.6.in nou.

3 Secundò Amplia, vt etiã iidem teſtes repeti poſſint vt ſe corrigãt. c.præterea. de teſt.cog. Bar. in d.repe.ff.de quæſt. ponit Fel. in c. per tuas. ver. j. cõcluſio. de teſti. Abb. in c. per tuas. ver. circa primum. eo. tit. Are. in c. cùm in tua. ver. eſt & tertius caſus. de teſtib.

4 Primò limita hanc concluſionem locũ habere, quando teſtis incõtinẽti dicit diuerſum à primo dicto, ſecus ſi ex interuallo. c.præterea. de teſti.cogen.gl. in verbo, iuſta cauſa. circa fi. in c.fi.de iureiu.lib.vj. ver. ſatis videtur. & in c.per tuas. ver. ante aperturã. de teſt. Spe. in ti. de teſte.§.j.nu.71.ver.quid ſi dicit vidi. de teſti. Bar. in d.l. eos. ver. item oppono. & in l.ſi poſtulauerit.§.ſed & ſi negauerit. ver. ij. noto.ff.de adul. in l.repeti. in prin. ver. quãdoque teſtis. de quęſt. & in l.quicquid aſtringendæ. ver. & iſtũ tex.ff.de verb.obl. Ro.ſing.dcccxxiiij. Bal. cõſ. xxxiiij.ver.præterea ego video. vol.v. Abb.conſi.lxxiij.verſi.iij. dictum teſtis, vol.ij. Albe. in l.accuſatus. ver. itẽ eſt hic argumentũ.ff.de adul. Ro. in nou.deci.ccxciij. Alex. in l.qui bona.§.ſi quis ſtipulatus. ver. intellige tamen prædicta.ff.de dam.infect. Iaſ. in l.lecta. ver. item diligẽter.ff.ſi cer.pet. Abb. in c.cùm in tua. ver. aut vtrumque fuit. de teſti. Dec. Neap.cxlij. in nou.nu.6.& ſeq. vſque in fi. Roma.conſi.clviij.nu.8.ver. quia teſtis. vol.v. Fel. in c.per tuas. ver. j. concluſio. de teſti. Io. de Platea in l.rura. in fi. ver. itẽ præſtat argumentum. C.de om.ag.deſert.lib.xj. Roma.conſi.lix.ver.j.quia. Sal. in auth. at qui ſemel. ver. quæro vj. C.de proba. Ant. de Bu. in c.per tuas. ver. quartus quando. Aret. in c.cùm in tua. ver. & tertius caſus. de teſt. Ro. in l.ij.§.creditum. ver. j. caſu dic.ff.ſi cer.pet. Pract. Pap. in for.oppon. contra teſtes. Corn. cõſi.lviij.vol.j. Aret. in l.quicquid aſtringendæ. ver. & ex iſto.ff.de verbo. obl. Grãm.conſi.lxxix.nu.4.& 5. Alciat. in ij.reg.prẹſump. in xxix.præſump. Tinda. in tract. de teſti.varian. in c.iiij.lib.j.

5 In propoſito autem, de quo tractatur incontinenti dicitur ſe corrigere teſtis quando ſe corrigit ante completũ examen. gl. in verbo, incontinenti. in c.pręterea. de teſti.cog. Barb. in l.quicquid aſtringendæ. circa fi. ver. & iſtum tex. & ibi Iaſ. ver. per iſtam gl.ff.de verb.obli. Bal. in l.lecta. in fi. ver. teſtis verò dicitur.ff.ſi cer.pet. Iaſ. in l.iuriſgentium.§.quinimò. ver. ij. principaliter no.ff.de pact. & in l.lecta. verſi. item diligenter attende.ff.ſi cer.pe. Card. in c.præterea. in prin. verſi. quæro an indiſtinctè. de teſt.cogen. Aret. in l.quicquid aſtringendæ. verſic. & ex iſto.ff.de verb.obl. Grãm. in conſi.ciuil.lxxix.num.4.& 5. Alciat. in xxix.præſump. in ij.reg. in tract.præſump.

6 Alij dicunt ſemper dici incontinenti antequàm teſtis cum parte loquatur, gl. in verbo, incontinẽti, in c.præterea. de teſt.cog. Spec. in tit. de teſte.§.j.nu.71.ver.quid ſi dicit vidi. gl. in c.quia verò. in verbo, non habebit. ver. item quid ſi ſponte. in auth. de teſti. Bal. in l.preſby. ver. vnde poſtquam teſtis. C.de epiſ. & cler. Iaſ. in l.quicquicquid aſtringendæ. ver. per iſtam gl.ff.de verb.ob. Iaſ. in l.lecta. ver. item diligenter attende.ff.ſi cert.petatur.

Deci. Neapo.cxlij.nu.9. vbi dicit ita communiter teneri. Ruin.cõſi.clviij.vol.v.nu.8.ver. quia teſtis. Hippo. in l.eos. ver. quod tamen limitatis.ff.de teſti. Io. de Plat. in l.rura. in fi. ver. item præſtat argumẽtum. C.de omni agr.deſert.lib.xj. Inn. in c.præterea, ver. incontinenti. de teſt. Io. And. ver. incontinenti antequam. Bald. ibi. ver. ibi incontinenti. Anto. de Bu. ibi. ver. venio ad tertiam partem.

Imò. ibi ver. in eadẽ gl. vbi dicit ita cõmuniter ſeruari. Sal. in auth. at qui ſemel. ver. quæro vj. C.de prob. Collect. in d.c.præterea. ver. incõtinenti, & ibi Fel. in fi. ver. & iſtis addẽ. Inn. in c.cùm dilectus. ver. teſtis autẽ, de accuſ. Henri. in c.præterea. ver. ſi quæris. de teſt.cog. Ant. de Bu. in c.per tuas. ver. iiij. quãdo. de teſt. deci. Neap.lxj. in nou.nu.2.

Aret. qui dicit ita communiter teneri in c.per tuas. ver. ſi verò teſtis. de teſt.

Aret. in l.quicquid aſtringendæ. ver. & ex iſto.ff.de verb.obl. vbi dicit ita cõmuniter teneri. Alex. in apoſtil. ad Bar. in l.eos. ſuper verbo, item oppono. Alciat. in xxix.præſump. in ij.reg. in tract.præſump.

Tindar. qui dicit communem in tract. de teſti.varian.c.iiij.lib.j.

Et tenendo hanc opin. tanquam veriorem, & magis communem,

7 Amplia, quia idem eſt, ſi cũ alia perſona teſtis ſit locutus à qua potuerit eſſe monitus, & ſubornatus, ita Inn. ibi, & Io. And. in locis proximè alleg. ibi & Imol. ver. in gl.fi. Henric. ibi. verſi. ſi quæris. Anto. de Bu. in d.c.præterea. ver. no. teſtem. de teſt.cog.

8 Alij verò intelligunt incontinenti ſemper ante publicatas atteſtationes, Spe. in tit. de teſte.§.j.nu.71.ver.quid ſi dicit vidi. de teſte. Alciat. de præſump. in ij.reg.xxix.præſump.

Contrarium Inno. in c.præterea. verſi. incontinenti antequam. de teſti.cog. & ibi Hoſt. verſi. incontinenti. & Io. Andr. verſicu. incontinenti antequam.

9 Hanc vlt. opi. ſalua & intellige quando eſſet teſtis notæ fidei, & authoritatis, quia poſſet ſe corrigere ſemper antequam dicta teſtiũ ſint publicata. Bal. in c.præterea. ver. ita incontinenti. de teſti. cog. ſentit ibi Hoſt. dum dicit conſiderandam eſſe qualitatem perſonæ, quantitatem interualli, & colloquia partium, cum aliis circũſtantiis. refert, & ſequitur Ant. de Bu. ibi, ver. venio ad tertiam partem. refert, & ſequitur Fel. in c.præterea. ver. & adde ſecundùm Bald. de teſt. cog. Alcia. in tract.præſump. in ij.reg. in xxix.præſump.

10 Sed Rui.conſi.lvij.vol.j.ver. nec etiam, quòd dicitur factum incontinenti quando fit eadem die.

11 Rota autem intelligit in deci.ccxciij. in nou. eſſe longum interuallum, & non dici incontinenti quando poſt triduum.

12 Alij dicunt hoc eſſe arbitrarium iudici inſpecta qualitate teſtium, temporis interuallo, colloquio partium, cũ aliis circunſtantiis, Hoſt. in d.c.præterea. ver. incontinenti licèt. de teſti.cog. refert, & ſequitur ibi Ant. de Bu. ver. gl. vlt. quærit. Collect. in c.Præterea. ver. incõtinenti. de teſti.cog. & ibi Henri. verſic. ſed Hoſt. dicit. & iſta opin. procedit inſpecta qualitate perſonæ. Tindar. in tract. de teſti.varian.c.j.verſi. dicerem tamen. vol.j.

13 Secundò Limita, quia debet teſtis ſe corrigens incontinenti allegare veriſimilem cauſam erroris. Inn. in c.præterea. ver. ſi autem antequã exeat. de teſti.cog. & ibi Hoſt. ver. incontinenti antequam. & ibi Card. ver. quæro an indiſtinctè, & ibi Anch. ver. v. no. Imol. ver. itẽ aduerte. Fel. ver. & ſubdit Inn. & Henri. ver. & ſi quæris. Bart. in l.eos. verſic. item oppono ad idem. C.de falſ. Abb. in c.cùm in tua. ver. aut vtrumque fuit. de teſti. deci. Neapo.cxlij.nu.6. in nou. & nu.9.& deci. lxj.nu.2. Anch. in cle.ij. ver. aut eſt dictũ, de teſti. Aret. in c.cùm in tua. ver. eſt & tertius caſus. de teſti. Alcia. in tract.præſump. in ij. reg. in xxix.præſump. Tinda. in tract. de teſt.varian.c.iiij.lib.j.

14 Tertiò Limita, quando teſtis varians incontinenti dicit contrariũ animo ſe corrigendi, nam aliàs attenderetur primum dictum. Abb. in c.cùm in tua. ver. ego aliter dicerem. de teſt. deci. Neapo.cxlij. in nou. Are. in c.cùm in tua. ver. ſi autem variat. de teſti. Ro. in l.ij.§.creditũ. ver. j. caſu.ff.ſi cer.pe. Pract. Pap. in for. opponendi contra teſtes poſt publicationem. ver. caſus ſubdiſtinguitur. Anch. in cle.ij. ver. per iſta non mihi. de teſti. Bal. in l.qui falſ. ver. ſi incontinenti. de teſti. Alciat. in tract.præſump. in reg.ij. in xxix.præſump.nu.5.

15 Quartò Limita, quia etiam incontinenti non poteſt repeti teſtis ad inſtantiam partis, vt corrigat dictum ſuum, vel vt addat. Ant. de Bu. in c.per tuas. ver. tunc in hoc. de teſti. & ibi Aret. ver. D. Ant. hic & Imo. ver. vlt. pro declaratione. & ſentit Fel. in d.c.per tuas. verſi. prima concluſio quando ad inſtantiam partis. de teſti.

16 Contrarium, quòd etiam vt addat teſtis repeti poſſit incontinenti, voluit gl.j. in d.c.per tuas, ver. ante aperturam. Io. And. in addi. ad Spe. in tit. de teſte.§.nunc videndum. in vltima addi. in fi. Fel. in c.per tuas. ver. j. concluſio. de teſtib. & hoc intellige quando vel officio iudicis, vel à ſeipſo teſtis redit. Sal. in auth. at, qui ſemel. ver. quæro vj. C.de prob. Deci. Neapo.lxj nu.2. in nouis.

17 Imò plus addit Anto. de Bu. in d.c.per tuas. ver. tene in hoc. de teſti. quòd ad inſtantiam partis non poteſt repeti, etiam vt dictũ ſuũ incontinenti declaret. & ſequitur Aret. licèt non modicum dubitet, in d.ca.per tuas. ver. & quia ſententia Doctorum. de teſtib,

Cõtrariũ in hoc tenuit Io. And. in addi. ad Spe. in tit. de teſte.§.nũc videndũ, in vltima addit. de qua tamen q. dicemus. in ſeq. cõcluſione.

CONCLVSIO XXVIII.

ARGVMENTVM.

Teſtis poſtquàm vnum primo dixerit in iudicio, an poſſit ex interuallo repeti, vel ſecundo examinari ad inſtantiã partis, vt ſe corrigat.

1 SEQVITVR tertia concluſio Bar. in d.l.eos.ff.de falſ. quod quando teſtis variat ex interuallo, & vtrumque dictum eſt iudiciale, quæ tunc ſubdiſtinguitur in duas principales concluſiones, quarum vna eſt, an teſtis poſſit repeti, vel ſecundo examinari ex interuallo, poſtquàm vnum primo dixerit in iudicio.

Secunda eſt an examinatus ſecundo loco teſtis ex interuallo cõtrarium dicat eius quod primo dixerat in iudicio, fidem faciat.

2 Circa primã concluſionẽ dicẽdũ eſt, quòd teſtis ex interuallo repet.

peti non poteſt ad inſtantiaam partis, nec vt ſe corrigat, nec vt addat primo dicto,gl.in c.per tuas.de teſti.in ver.ante aperturam teſtium.& ibi Ant.de Bu.ver.tene in hoc,qui ampliat,vt etiam ad declarandũ non admittatur eiuſdẽ teſtis repetitio ex interuallo.glo.fi.in c.cùm cauſam. in prin.de teſti.& Bal.in l.lecta.in fi.ver.teſtis verò.ff.ſi cer.pe.qui tranſit cum iſta opinione,quo ad hoc,vt non addat,nec corrigat,& in l.fin. C.de quæſt.ver.verum eſt quod teſt.& Aret.in d.c.per tuas.ver.& quia, ſententia Doct.tranſit cum iſta opin.quo ad omnes caſus,licèt aliquantulum dubitet,quo ad caſum declarationis,vbi etiam dicit iſtam communem opin.Spe.in tit.de teſte.§.ſatis vtiliter,ver.ſed nunquid ante publicationem.Sal.in auth.at,qui ſemel.ver.quæro.vj.C.de proba.& ibi Bald.verſicu.ſed ſi ex interuallo.& verſicu.ſed dubitatur.Soc.in regula ccccxiiij.

Contrarium quo ad declarandum tenet Bal.in d.auth.at,qui ſemel. C.de prob.ver.ſequitur videre,& in l.lecta.in fi.ver.teſtis verò.ff.ſi cer. pe.& fuit de mente Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de teſte.§.nunc videndum.in vltima addit.in fi.

3 Et facit pro iſta ſecunda parte ꝙ no.idem Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de teſte.§.nunc videndum.in pen.addit.incip.ſimilibus.in princ.vbi qui per lapſum termini nõ poteſt dare nouos articulos,poteſt illos declarare:quia illa declaratio adeo dicitur implicita articulis datis, vt cũ illis dicatur emanaſſe.

4 Hanc vltimam partẽ,vt teſtis poſſit ex interuallo repeti quo ad declarandum,nam intelligi debet quando declaratio eſt conformis verbis ipſius teſtis.ita Alciat.in tracta.præſump.in ij.regula.in xxix. præſumpt.

5 Contrarium,ꝙ etiam teſtis ex interuallo repeti poſſit,vt addat declaratione omiſſa,licèt minor fides dãda ſit ſecundæ atteſtationi:tenet Inno.in d.c.prætereà.ver.aut non corrigat.de teſt.cog.& ibi Hoſt.verſi.ſi non corrigat.& Anto.de Bu.ver hæc vera.& Anch.verſi.ſi verò addit. Card.in fine.Abb.ver.ſi verò vult addere.Imol.ver.ſi autem non corrigat.Fel.ver.ſed aduerte.& ibi Henri.ver.aut non corrigit.Fel.in ca.per tuas.ver.circa primum.de teſtib.Card.in c.veniens.el ij.ver.ex hoc datur cautela.de teſtib.Tindar.in tract.de teſtib.varian.c.iiij.ver.eſt notandum.lib.j.

6 Primò Limita primam opin.ꝙ teſtis ex interuallo repeti non poſſit ad inſtantiam partis,vt addat ſuæ primæ depoſitioni,niſi teſtis iuraſſet ſe non fuiſſe cum parte locutum,quia tunc repeti poſſet etiam ex interuallo,vt adderet primo dicto.Are.in c.per tuas.ver.ſuper articulo autẽ. de teſtib.

7 Secundò Limita,niſi teſtis examinetur ſuper omiſſis, in quibus in prima depoſitione nihil depoſuit.Ant.de Bu.in c.per tuas.verſ.quartus caſus.vbi Abb.ver.venio ad ſecundum.& ibi Car.ver.dic verius.& ibi Aret.ver.vnde concludit ipſe.de teſti.Spe.in tit.de teſte.§.ſatis vtiliter. ver.ſed nũquid ante.& in §.iam de interrogatoriis.ver.item caute.Feli. in c.per tuas.ver.& adde hic Spe.Io.Ant.Alex.in conſi.xliiij.verſi. clari iuris.Fel.in cap.fraternitatis.verſi.adde etiam.Bald.eodem titu.Bald.in l.veluti.in princip.ff.de edend.& ibi Angel.verſiculo, & ibi eſt argumentum.

8 Amplia hanc limitationem,vt etiam teſtis productus,vt examinaretur ſuper veritate facti,& fama,dixerit nihil plus ſcire,poterit etiam ſuper fama interrogari,de qua non fuit interrogatus.Io.And.in addit.ad Spe.in titu.de teſt.§.nunc videndum.in vltima addit.Aret.in c.per tuas. ver.ſed quando iudex.de teſti.

Contrarium Io.Ant.Alex.conſi.xliiij.ver.nec præfato fiſco.

9 Secundò Amplia,etiã ſi teſtis ſic examinatus iuraſſet ſuper tota cauſa,quia quamuis iuramentum ſit generale,tamen reſtringitur ad ſpecificata.Aret.in c.per tuas.ver.nam teſtis.de teſtib.

10 Declara, quia limitatio habet locum,quando omiſſum eſt interrogari teſtem ſuper ſubſtantialibus neceſſariis.Inn.in c.per tuas.ver.item no.ꝙ hic.vbi Card.ver.& dicit Inn.de teſti.Spe.in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.ver.item caute.

11 Secus verò quando ſuper circunſtantiis , ex quibus certior probatio elici poteſt.ita Inno.in d.c.per tuas.ver.itẽ no.ꝙ hic.de teſti.& ibi Ant. de Bu.in j.oppoſ.& ibi Bal.ver.item quid ſi articulum.Imol.in d.c.per tuas.ver.aut non fuerunt teſtes.de teſti.licèt dicat hoc fieri poſſe ex officio iudicis,non tamen ad inſtantiam partis.ſequitur Fel.ver.ſecus autẽ dicit.in d.c.per tuas.de teſtib.

Contrarium tenet Abb.in d.c.per tuas.ver.venio ad ſecundũ.de teſti.& ibi Card.ver.ſi verò,& Aret.ver.ſed quando iudex.Fel.verſi.item habet locum.de teſt.& fuit de mente Io.And.in titu.de teſte.§.nunc videndum.in vltima additione.circa fin.Innoc.in cap.per tuas.verſiculo, item nota hic.de teſtibus.& ibi Hoſtien.verſicul.hoc etiam ſecundum dictum.

12 Tertiò Limita,vbi verus dolus concurrit examinãtis,vel iudicis,quia tunc ad inſtantiam partis teſtes repeti poſſunt.Bal.in c.j.§.j.verſ.quæro vtrum quid ſit inueſtitura.

13 Contrarium vt ſufficiat vel dolus,vel negligentia,ad hoc vt teſtes repeti poſſint:tenet Ant.de Bu.in c.per tuas,ver.quintus caſus.& ibi Car. ver.vel dic verius.& ibi Abb.verſi.venio ad ſecundum.de teſt.& Aret. ver.vnde concludit.& Fel.ver.item fallit.Specu.in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.ver.item caute.Soc.in reg.ccccxiiij.in v.fal.Tin.de teſt. var.c.iiij.ver.tractabam quoque.lib.j.

Pro concordia dici poſſet,ꝙ vbi obtenta eſt publicatio,ad hoc vt teſtes repetantur,debeat concurrere verus dolus examinantis,& ita procedat prima opinio:ſi verò non ſit obtenta publicatio,quamuis temporis interuallum interceſſerit,ſufficiat vel dolus,vel negligentia examinantis.

14 Primò Sublimita prædicta,vbi veriſimile eſt,ꝙ dolus,vel negligentia ceſſent.Io.Anton.Alex.in conſi.xliiij.ver.præmiſſis tamen non obſtantibus.

15 Secundò Sublimita,quando teſtis non depoſuit culpa partis male formãtis articulos,vel omittendo articulare id quod erat neceſſarium,vel obſcurè,& ineptè articulando.vt dicit Ang.in l.veluti.in princ.verſicu. & eſt argumentum.ff.de eden.Fel. in cap.fraternitatis.verſicul.& adde Guli.de teſti.Tind.de teſti.varian.in cap.iiij.verſic.tractabam quoque. libro primo.

16 Tertiò Sublimita,quando culpa ipſi teſti examinato non ita plenè reſpondẽti imputari poteſt,& non ipſi examinanti.Card.Alex.in c.j.§.j. ver.no.ex tex.quid ſit inueſti.refert,& ſequitur Ioan.Anto.Alex.in conſi.xliiij.Fel.in c.per tuas.verſi.vlti.adde.de teſti.Soc.in regu.ccccxiiij.in v.limitat.

17 Quartò Principaliter Limita,quando pars aduerſa,contra quam teſtis fuit examinatus inſtat vt repetatur ad hoc vt addat rationem ſcientiæ,quã non expreſſerat,quia tali caſu teſtis repeti poteſt,vt addat cauſam ſcientiæ.Bal.in auth.at,qui ſemel.ver.ſed dubitatur.& ibi Sal.ver. quæro vj.C.de prob.& idem dicit Aret.in c.per tuas.ver.circa ſecundũ. de teſti.Fel.ibi,ver.& adde Bal.Tindar.de teſtib.varian.c.iiij.ver.tractabam quoque.lib.j.

18 Amplia hoc vltimum etiam quando non fuit interrogatus de cauſa ſcientiæ,& non tenebatur non interrogatus illam exprimere.ita Aret. in d.c.per tuas.ver.circa ſecundum,de teſti.

19 Quintò Principaliter Limita,quia ſtãte qualitate perſonæ teſtis, qui ſit notæ & ſpectatæ fidei admittitur etiã ex interuallo,vt addat,vel corrigat ſuum dictum.gl.in verbo,incontinenti.in c.prætereà.de teſt.cog. & ibi Bal.num.4.verſi.ibi,incontinenti.& Felin.verſicu.& adde ſecundùm Bald.

20 Et hoc reſtringitur dummodò iuret talis teſtis ſic approbatæ fidei, quòd non ſit cum parte locutus.ita Bald.& Felin.in locis proximè allegatis.

21 Sextò Principaliter Limita, quia etiam ex interuallo teſtis repeti poteſt officio iudicis,non ad inſtantiam partis,& hoc proculdubio quando fit,vt declaret dictum ſuum ambiguum,de quo dictũ eſt latè in concluſione noſtra xxj.in xxv.limit.ſuprà de teſti.in j.lib.

22 Et licèt Inno.in c.cùm clamor.in fin.ver.aliqui tamen contradicunt. de teſti.intelligat verba obſcura eſſe,quæ ſecundum iuris diſpoſitionẽ nullum recipiunt intellectum.& idem dicit Tindar.in tract.de teſti.varian.c.iiij.ver.eſt notandum,lib.j.

Tamen contrarium tenet ibi Aret.ver.adde dictis.& eius opi.videtur verior per rationes ibi per eum adductas.

23 Prout etiam in caſu,in quo à iure non datur aliquis intellectus, tamen teſtis repetitus ad inſtantiam partis declarat dictum ſuum,vt ſaluetur à falſo,vel à contrarietate,ita Bal.in auth.at,qui ſemel.ver.ſequitur videre.C.de proba.

Sed contrarium in hoc vltimo tenet Aret.in d.c.cùm clamor.verſi. vnde Bal.de teſtib.

24 Sed dubitari poteſt probabiliter an ad inſtantiam iudicis repeti poſſit teſtis,qui iam depoſuit,vt aliquid addat dictis in primo examine, & Inno.in c.cùm dilectus.in verbo,ad inquiſitionem, tenet ꝙ repeti poteſt ad inſtantiam iudicis,etiam vt addat.

Et iſta erit ſeptima principalis limitatio.& idem ſentit Bar.in l.repeti.in prin.ff.de quæſt.ver.quandoque teſtis.Aret.in c.cùm clamor.verſ. item adde dictis.de teſt.Anto.de Bu.in c.j.ver.nõ.viij.de iud.& ibi ver. no.iudicem.& Barb.ver.& licèt quidam.Roma.in l.admonendi. num. 114.& ſeq.ver.quo ad tertium.ff.de iureiu.Ant.de But.in c.cùm in cauſa.ver.quæro ſi omiſſum eſt,de iur.calum.Ang.in §.quia verò.num.22. ver.ſed quæro an teſtis.in auth.de teſti.Anto.de Bu.in c.cùm Ioan.ver. alij dicunt.de fide inſtrum.Lanfran.in cle.ſæpè.ver.circa articulum.de verb.ſigni.Sal.in auth.at,qui ſemel.verſi.quæro vj.ibi,ſed de mandato iudicis.C.de prob.Tindar.in tract.de teſtib.varian.c.iiij.ver.eſt notandum.lib.j.& iſta videtur verior opin.

Contrarium,ꝙ iudex non poſſit repetere teſtem niſi ad finem,vt declaret dictum ſuum,non vt aliquid de nouo addat:voluit Inno.in cap. cùm Ioan.in finalibus verbis ſuper verbo,colluſum.de fide inſtru.Roma.in l.iiij.§.hoc autem iudicium.ver.iij.quia.ff.de damno infec.Card. in c.cùm Ioannes.ver.in glo.hic.de fide inſtru.Fel.in c.j.de iud.verſicu. vtrum iudex.Bal.in c.publicato.verſi.teſtis autem.de elect.refert,& ſequitur Fel.in cap.prætereà.verſicu.& quòd etiam ſi iudex.de teſtib.cogen,& Bald.in authen.at,qui ſemel.verſicu.ſequitur modo videre.C.de probatio.

25 Octauò Limita,quando dictum primum fuiſſet nullum, vel inualidum.ita Soc.in reg.ccccxiiij.in iij.limit.

26 Nonò Limita,nã teſtis examinatus in iudicio ſummario repeti poteſt in iudicio plenario.Soc.in reg.ccccxiiij.in ij.fal.

27 Nota etiam,nam quando teſtis ex ipſo vult facere repetitionem ſui ipſius,tunc ſi incõtinenti,antequam cum partibus loquatur, hoc faciat, admittitur,ſiue vt ſeipſum declaret, ſiue vt corrigat, ſiue etiã vt addat. Ant.de Bu.in c.per tuas.ver.quartus quando.de teſti.

28 Ex interuallo autẽ teſtis à ſeipſo ſua ſponte poſſet ſe repetere, dummodò iuret,nõ eſſe cum parte locutum,vt dixit Aret.in c.per tuas.verſ. ſuper articulo autem.de teſtib.

CONCLVSIO XXIX.

ARGVMENTVM.

Teſtis varians ab his quæ dixerat prius in iudicio, quam fidem faciat.

1 ACCEDIT & alia concluſio Bar.in d.l.eos.in qua dicitur, ꝙ ſi teſtis ex interuallo variat ab his,quæ dixerat prius in iudicio,neutri dicto creditur.ita Bar.ibi,in ver.item oppono ad idem.& in ver.& ideò pro declaratione.ſentit Inn.in c. veniens.el ij.ver.ſed oppone.de teſtib.Bal.in l.geſta,vet.ſed quid ſi variant.C.de re iudi.Anto.de Bu.in c.cùm in tua.ver.quærit glo.de teſtib. Imol.in d.c.cùm in tua.ver.in eadem glo.de teſtib.

Alex.in l.ij.nu.13.ver.v.concluſio.C.de eden.& iſtam dicit communem Rui.conſi.lvij.ver.nec obſtat.volu.j.Spe.in titu.de teſte.§.j.nu.72. ver.quid ſi idem teſtis.Corn.conſi.cxcvij.ver.nec etiam ſupradictis.vo. ij.Dec.conſi.clxxxix.ver.iij.ad dictum Corrad.Alex.conſi.ij.verſi. alia ratione.vol.vij.Grat.cõſi.lx.nu.9.& ſeq.ver.maximè quia.vol.ij.Ancha.in clem.ij.ver.aut eſt dictum ſecundum.de teſtib.Dec.Neapo.cxlij. verſi.& ſic habemus.in nou.vbi hoc tenet in teſte variante.in ſecunda eadem inſtantia,non in diuerſis.Are.in c.cùm in tua.verſ.ſi verò teſtis. Aret.in c.per tuas.ver.ita videtur dicendum.de proba.Alex.conſi.lxxx. ver.faciunt notata.vol.ij.Aret.in c.cauſam,quæ.verſi.ſed pro doctrina. Spe.in titu.de teſte.Grat.conſi.lxxiiij.ver.ij.dico.volum.j. Roma.in l.ij. §.creditum.verſi.quid autem.ff.ſi cer.pe.Pract.Papien.in forma opponendi contra teſtes poſt publicat.verſiculo,aut ſimpliciter depoſuit ſecundum.

Contrarium,ꝙ imò ſtandum ſit primo dicto,licèt remaneat debilitatum per ſecundum,voluit glo.in c.veniens.el ij.in verbo,pars.verſic. ſed illi.de teſti.& in c.cùm cauſam.in gl.fi.ver.ſed ſi quis teſtis.eod.titu. Bar.conſi.lxxxvj.Car.in d.c.veniens.ver.& ex hoc datur cautela.Abb. in c.cùm in tua.verſi.ego aliter dicerem.de teſtib.Fulgo.conſi.cxxxiiij. ver.nec monet.Bal.in l.iij.ver.in gl.ibi,veritatẽ.C.ad l.Iul.de adul.Rot. in nou.deci.ccxciij.Ang.cõſi.cccix.ver.de ſecũdo.deciſ.Tholoſ.cclxxx. Collect.in c.ſicut.ver.quid ſi fuiſti admiſſus.de teſtib.Sal.in l.ſi quis decurio,ver.nec prædictis.C.de falſ.Guido Papæ q.dxlvj.& q.dxciij.Are. in c.ſicut.ver.ſed dubium eſt.de teſtib.

Corn.conſi.xxvij.ver.& ex eo fortè.vol.iij.vbi dicit iſtam* communem opi.quam etiam ſequitur & dicit communem Dec.in conſ.clxxv. ver.non obſtat viij.Fel.in c.cùm in tua.ver.ij.concluſio.de teſtib.Ruin. conſi.clviij.nu.8. ver.quia teſtis.vol.v.Fel.in c.præterea.ver.ſi autem teſtis.de teſtib.cum aliis quæ cumulatè ſuprà adducta ſunt,an teſtis ex interuallo repeti poſſit vt addat.Raph.Cuma.in l.qui falſa.ver.in gl.fi.ff. de teſtib.Aimo conſi.vj.verſi.non obſtat,ꝙ bis fuerit.Bal.in l.qui falſa. ver.ſi incontinenti.ff.de teſtib.

Alcia.in tract.præſump.in xxix.præſump.in ij.regula,vbi dicit communem.

2 Declara,quia talis ſic deponens contraria,punitur, non tamen pœna falſi,ſed pœna arbitraria:ſecundùm Bal.conſi.cj.verſic.item quæritur.vol.j.

3 Tenendo primam opi.Amplia,etiamſi in ſummario iudicio prius dixerit,illud cuius cõtrarium deponit in iudicio plenario,quia etiã neutri dicto ſtatur.vt per Anto.de Bu.in c.cùm in tua.ver.quærit gl.Tindar.in tract.de teſtib.variant.in iij.par.prin.in v.cap.

Contrarium Tinda.de teſti.var.in iij.par.prin.in c.ij.

4 Secundò Amplia,vt idem ſit ſiue in vna & eadem inſtantia ſibi contrarietur teſtis inter eaſdem perſonas, ſiue etiam in diuerſis inſtantiis. Ant.de Bu.in d.c.cùm in tua.ver.quærit glo.Bal.in l.geſta.verſ.ſed quid ſi variat.C.de re iud.apoſtil.ad deci.Tholoſ.cclxxx.in prin.Roma.in l. creditum.ver.quid autem in diuerſis.ff.ſi cer.pe.Tinda.in tract.de teſti. varian.in iij.par.princ.cap.j.

5 Tertiò Amplia,idem eſſe ſi teſtis contraria deponit in diuerſis inſtãtiis inter diuerſas perſonas.Anto.de Bu.in d.c.cùm in tua.ver.quærit gl. de teſtib.Tindar.in iij.par.princip.in cap.j.verſicu.quandoque diuerſæ cauſæ.

6 Quartò Amplia,etiam ſi coram arbitro prius depoſuerit.Tin.de teſti.var.in iij.par.prin.in iij.c.

7 Quintò Amplia,etiam ſi depoſuerit coram arbitratore.Tind.de teſt. vari.in iij.par.prin.in c.iiij.

8 Primò Limita,ſi teſtis variaret in iudicio à primo dictis addẽdo,quia ſtaretur ſecundo dicto,per ea quæ ſuprà diximus in concluſione,an teſtis repeti poſſit vt addat,ſecundum concluſionem Doctorum.in c.præterea.de teſtib.cogen.de qua latè ibi dictum fuit.

9 Secundò Limita,quando teſtis depoſuit nulliter in vno iudicio,quia ſtatur alteri dicto in iudicio ſolenni.Spe.in tit.de teſte.§.j.nu.72.verſic. quid ſi idem teſtis.Bal.conſi.clxxj.vol.v.Ant.de Bu.in c.cùm in tua.ver. quandoque teſtis.Cor.conſi.lviij.vol.j.verſi.& quando primum dictũ.

10 Bal.in l.qui falſam.ver.& tã teſtis.ff.de teſt.& in ij.lect.ver.ſed quid ſi teſtis.Bal.in l.geſta.ver.ſed quid ſi variant.C.de re iud.Roman.in l.ij.§. creditum.ver.aliquando teſtis eſt contrarius.ff.ſi cer.pe.Imol.in c.cùm cauſam.el j.ver.in eadem glo.de teſti.& in c.cùm in tua.verſi.in eadem gl.de teſti.Anch.in c.cùm cauſam.nu.22.ver.item quid ſi teſtis.de teſti. apoſtil.ad deci.Tholoſ.cclxxx.Aimo conſi.vj.ver.ſimiliter non videtur obſtare.Rui.conſi.lvij.ver.nec etiam procedit.vo.j.Fel.in c.cùm in tua. ver.fallit iſta concluſio.de teſti.Roma.conſi.dv.in prin.Alex.in apoſt. ad Bar.in l.eos.ſuper verbo,poſt contrarium.C.de falſ.Tinda.in tract. de teſti.varian.lib.ij.c.j.nu.4.& propterea ſi primum dictum in iudicio ſine iuramento eſt,ſtatur ſecundo dicto iurato.Tinda.in tracta.de teſt. varian.in c.xj.in lib.j.

11 Quod tamen limitat Tind.in ij.lib.c.ij.nu.4.de teſtib.varian.quando coniecturæ & præſumptiones ſunt pro dicto iurato.

12 Amplia hanc ſecundam limit.etiam ſi primum dictum ſit validũ,ſed non habeat annexam cauſam ſcientiæ, vel cauſa expreſſa ſit inualida. Tind.in tract.de teſtib.in xij.c.in j.lib.

13 Tertiò Limita,ſi pars oppoſuit quo caſu ſtatur primo dicto,ſed parte non opponente fuit ſecundò examinatus,tũc neutri dicto ſtatur:& procedit opi.Aret.in c.cùm in tua.ver.nec obſtat.

14 Quartò Limita,ratione coniunctionis,quia ſtatur primo & non ſecundo,ad excuſationem coniuncti.Roma.in l.ij.§.creditum.verſi.j.per cap.literas.ff.ſi cer.pe.

Quintò Limita,quando deponit ſuper actu ſucceſſiuo & perpetuo, non momentaneo.Roma.in l.ſecunda §.creditum.verſic.ij.ff.ſi cer.pe.

Tenendo aliam ſecundam opin.magis communem ꝙ ſtetur primo dicto,

15 Primò Amplia,etiam ſi primum dictum emanauerit in iudicio ſummario.Fel.in c.cùm in tua.ver.quod autem ſecundum.de teſtib.Feli.in c.veniens.de teſti.poſt Inn.ibi,ver.& bene fateor.& Abb.nu.16.verſic. ſed vltimo.

16 Secundò Amplia,etiamſi primum dictum emanauerit inter alias perſonas,ſecundùm Fel.in d.c.cùm in tua.ver.& hac ratione.qui mouetur per dicta Bar.in l.eos.& per Anto.de Bu.& Imol.in d.c.cùm in tua.qui tamen dicunt neutri dicto tunc ſtari,non autem primo, prout videtur velle Fel.& propterea iſta limitatio non videtur approbata, vt infrà in ſecunda limit.

17 Tertiò Amplia,etiam ſi teſtis contrarium aſſerat in iudicio,dicens ſe fuiſſe corruptum in primo dicto,adhuc tamen ſtetur primo, quia talis depoſitio licèt ſibi præiudicet,non tamen præiudicat parti.Fel.in c.ſicut.in j.no.de teſtib.de quo dic vt in concluſ.j.in tit.de teſtib.in iiij.limitatione,& plenius infrà in xxxij.concluſ.

18 Primò Limita,quando primum dictum emanauit in iudicio nullo, quia tunc illi non ſtaretur.vt dicit Ruin.conſilio lvij.verſi.item dictum eorum.vol.j.

19 Secundò Limita,quia inter alias perſonas non ſtaretur primo dicto. Ruin.conſilio lvij.verſi.nec obſtat.vol.j.ſentit Deci.Neapo.cxlij.num. 8.verſicu.& ſic habemus.in nouis.Ruin.conſilio xv.ver.nec obſtat.volumine quinto.

Contrarium Felin.in cap.cùm in tua.verſiculo,& hac ratione.de teſtibus.

20 Tertiò Limita,quando primum dictum calore iracundiæ emanaſſet. Abb.in c.cùm in tua.ver.item credo.de teſt.& ibi Fel.ver.itẽ fallit.Tindar.in tract.de teſt.var.c.x.lib.j.

Contrarium Aret.in dicto c.cùm in tua.verſicu.ij.dicunt moderni. de teſtibus.

21 Quartò Limita,quando primum dictum emanaſſet in iudicio ſummario,quia non ſtaretur primo dicto,ſi contrarium dixerit teſtis in iudicio plenario.Rui.conſi.lvij.ver.nec obſtat.vol.v.

22 Quintò Limita,quando primum dictum perfunctoriè fuiſſet prolatum.ita Bal.in l.geſta.C.de re iud.ver.ſed quid ſi variauit.

23 Sextò Limita,ſi parte non opponente teſtis ſecũdò examinatus fuiſſet,quia tunc neutro dicto ſtaretur.Aret.in c.cùm in tua.ver.nec obſtat ſi tu dicas.de teſtib.

24 Septimò Limita,vt quamuis ſtaretur primo dicto,tamen per ſecundum adeo debilitatur primum,vt ſuper primo ſententia ferri non poſſit,licèt lata ſuſtineatur.Abb.in c.cùm in tua.ver.aut ex interuallo.de teſtib.& ver.quandoque primum,clarius Alex.in conſi.xix.ver.præterea iſte tex.vol.iiij.& conſi.ij.ver.alia ratione etiam.vol. vij.Deci.Neapol. cxlij.nu.8.& ſeq.& nu.11.in nouis.

25 Et

15 Et ſimiliter non dicitur teſtis omni exceptiòne maior, ita ꝙ ad dictũ illius non defertur iuramentum in ſupplementum. Car. in c. veniens. el ij. circa fin. verſi. licèt hæc glo. de teſtib. Fel. in c. veniens. el j. verſi. & pro ſolenni. de teſtibus Alciat. in tracta. præſump. in ſecunda regu. in xxix. præſump.

16 Prout etiam per tales teſtes non poteſt impugnari inſtrumentũ. Gra. conſi. lxxiiij. ver. ij. reſpondeo. vol. j.

17 Sublimita, quando plures teſtes vnũ primò dixiſſent, licèt poſteà contrarium per ſecundam depoſitionem dicant, quia tunc ſtatur primo dicto eorum, etiam quo ad ferendam ſententiam. Alcia. in ij. reg. in xxix. præſump. nu. 8.

18 Octauò Limita, quando primum dictum poteſt compati cum ſecundo, vtputà ſi primò teſtis dixerit non recordari, ſecundò verò dixerit ſe recordari: quia tunc ſtatur ſecundo dicto. Bar. in l. qui bona, §. ſi quis ſtipulatus. in prin. ver. poteſt induci. ff. de dam. infe. & ibi Ang. in prin. ver. allegatur ꝙ ſi teſtis. & Imol. ver. no. ex tex. arg. & Alex. verſi. & facit iſte tex. & ibi Roma. ver. adde tamen inquantum. Ang. in l. quidam tabularum. in fi. ver. itẽ eſt hic caſus. ff. de fur. Bal. in c. j. §. j. verſ. reminiſci, quid ſit inueſ. in c. j. §. notandum. ver. no. ꝙ illi. de nat. feu. Alex. conſi. lvj. ver. præterea. ver. ꝙ autem dicitur. de teſti. cog. Afflict. ſuper Conſti. aliàs in tit. de fid. & autho. inſtr. nu. 15. ver. vij. quæro. Rom. conſi. dv. ver. iij. hoc probat. Bal. in c. dudum. el ij. nu. 33. ver. quæro quid ſi eſt. de elect. Hipp. in l. eos. ver. & in hac materia. ff. ad l. Cor. Fel. in c. inquiſitionis. §. quæſiuiſti. verſiculo, ad prædicta etiam facit. de accuſa. & Hippol. in l. ex libero. verſiculo, & in materia iſta. ff. de quæſtio. Gram. conſilio ciui. 50.

Contrarium in hoc ſentit Alex. in conſi. ij. ver. alia ratione. vbi dicit ꝙ qui dixit ſe recordari de eo quod omiſit deponere in primo ſuo teſtificatu, quo tempore præſumebatur & præſumitur melius recordari, præſumitur falſus & contrarius, & dicto ſuo nõ creditur. Barba. conſ. xxix. verſicu. modo in propoſito. vol. j. Gramma. conſ. ciui. 50. nu. 31. & pluribus ſequen.

19 Et ſtante prima opi. idem erit ſi teſtis primò dixerit ſe non ſcire: quia poſtmodum poterit dicere ſe ſcire: ſecundùm Roma. in d. l. qui bona. §. ſi ſtipulatus. ver. adde tamen. ff. de dam. infe. & Bal. in c. j. §. notandum. ver. no. ꝙ ille. de na. feu. voluit gl. in c. cũ cauſam, quæ inter. in gl. ij. verſ. ſed illi teſtes. de teſtib. ponit Affli. ſuper Conſti. aliàs in ti. dè fid. & auth. inſtru. nu. 15. ver. cui addo Bal. Roma. conſi. dv. ver. ij. hoc probat. Aret. in c. per tuas. ver. hoc videtur probari. de prob. Alex. in l. de tutela. verſ. ad prædicta etiam facit. C. de in integ. reſt. Roma. in l. ij. §. creditum. ver. item ij. limitatur. ff. ſi cer. pe. Cor. cõſi. xxvij. ver. quicquid ſit. vol. iij. Barba. conſi. xxix. ver. nunc in propoſito. vol. j. Tinda. in tract. de teſt. var. c. iiij. ver. eſt notandum. & c. viij. lib. j.

30 Amplia etiamſi, quando dixit ſe neſcire, verè ſciebat, ſi tamen ſe neſcire dixerat extra iudicium. ita Aret. in c. per tuas. verſic. ij. hoc videtur. de probationib.

Contrarium, quando teſtis primò dixit ſe neſcire, vt nõ poſſit poſtea dicere ſe ſcire, niſi hoc faciat incontinenti. dixit Bal. in rub. de cõtrouerſ. inueſti. ver. extra no. ꝙ teſtis, & in l. nullũ. in prin. verſi. no. ꝙ teſtis. C. de teſti. & voluit Rom. in nou. deciſ. ccxciij. & ſequitur hoc Roma. in conſi. dv. ver. an autem concluſio. Io. Anto. Alex. conſi. xliiij. ver. ſed ibi non reſponderunt. Cardi. Alex. in c. j. §. ſi enim. verſic. no. ex textu, quid ſit inueſtit.

31 Sed tamen ꝙ etiam ex interuallo idem ſit, tamen minor fides adhibeatur. dicit Aret. in c. cùm cauſam. el ij. ver. tu potes dicere. de teſti. Fel. in c. præterea. ver. quod autem dicitur. de teſt. cog.

32 Tenendo ſecundam partem, vt non credatur teſti aſſerenti ſe illud quod prius dixerat, neſcire, Limita non procedere ſuper eo ꝙ requirit peritiam alicuius artis, cùm ex poſtfacto teſtis potuerit fieri magis inſtructus in artis peritia, quàm primò eſſet. Are. in c. cũ cauſam. el ij. verſ. in vno tamen caſu. de teſtib.

33 Sed tenendo primam opi. magis communem, Primò Limita, hoc procedere, quando factum haberet cauſam ſucceſſiuam perpetuò manentem, non momentaneam. Anto. de Bu. in c. cùm cauſam. el ij. ver. ex quo no. & ibi Abb. ver. no. hanc ſolutionem. Are. in c. per tuas. ver. ij. hoc videtur. de proba. Are. in l. quicquid aſtringendæ. verſi. & ex iſto. ff. de verborum obliga. licèt non determinet. Tindar. de teſti. varian. capi. ix. libro primo.

Contrarium vt etiam idem ſit in actu momentaneo: tenet Aret. in c. cùm cauſam. el ij. ver. ex quo poteſt ſaluari. de teſtib.

34 Secundò Limita, quando teſtis in j. teſtificatu ſuo aſſereret ſe neſcire actum, cui fuerat præſens, quia ex interuallo non poteſt dicere ſe ſcire: ſed concluſio præcedens procedit quando depoſuit ſe neſcire ſuper eo de quo potuit ab aliis informari. ita Are. conſi. lxxj. verſi. & j. conuincitur. Lofred. conſi. xxvij. ver. præterea, vt dicit.

35 Tertiò Limita, vt iſta opi. locum habeat ſi modo teſtis adducat probabilem cauſam, quare nũc ſciat, quod prius ignorabat. Are. in d. cõſ. lxxj. ver. præterea ſi ponens. Barb. conſi. xxix. ver. ſed re vera. vol. j.

36 Quartò Limita, ſecus eſſe in caſu contrario, quia qui primò dixit ſe ſcire, non poteſt poſtea dicere ſe neſcire. Lofred. conſilio xxvij. ver. præterea, vt dicit.

Contrarium, ꝙ imò iſto etiam caſu reſponſio ſuſtineatur, & intelligatur non aliter ſcire, quàm ſuprà depoſuerit: dicit Barto. in l. de ætate. ver. nunc ad propoſitũ. ff. de minor. Bal. in l. data opera. ver. ſed hic quæro. C. qui accu. non poſ.

37 Quintò Limita, niſi teſtis in prima depoſitione dixerit ſe tantũ ſcire, & non plus, quia non poterit poſteà contrariũ deponere. Tind. in tract. de teſtib. varian. c. viij. lib. j.

38 Sextò Limita, niſi teſtis varians dicẽs ſe recordari de eo de quo prius dixerat ſe non recordari, fuerit cum parte, locutus: ita dixerat Hippo. in l. eos. ver. quod tamen limitat Bal. ff. ad l. Corn. de falſ. in l. ex libero. ver. & in materia iſta. ff. de queſt. Fel. in c. præterea. verſi. ꝙ autem dicitur. de teſti. cog.

39 Et ſimiliter idem eſt, ſi teſtis dixerit nõ credere, quia poſtea poteſt dicere, credo. Bal. in c. j. §. notandum. ver. no. ꝙ teſtis. de nat. feud. Fel. in c. præterea. verſi. & facit quod dixi. de teſt. cog. Alexan. in l. de tutela. verſiculo, ad prædicta etiam facit. C. de in integrum reſti. Barba. conſ. xxix. verſicu. modo in propoſito. volu. j. Soc. conſi. xcij. ver. & licèt loquatur. volu. iij.

40 Limita hoc vltimum, ſi modo varians teſtis & aſſerens ſe credere, ꝙ prius non credebat, alleget iuſtam cauſam quare poſtea credat illud, ꝙ prius non credebat, aliàs ſecus. vt dicit Roma. in d. l. quæ bona. §. ſi ſtipulatus. ver. quid autem ſi dicat, & ibi Alex. in ver. quid autem ſi teſtis. ff. de dam. infect. & idem ponit Bal. in l. de tutela. verſ. ex hac ſolutione. de in integ. reſti. mino. & Alex. in d. §. ſi quis ſtipulatus. & Fel. in c. inquiſitionis. §. quæſiuiſti. de accuſ. & Alex. latè in d. l. de tutela. Barb. in conſi. xxix. ver. ſed re vera. vol. j. Soc. in conſi. xcij. nu. 8. verſ. & licèt loquatur. volum. iij.

41 Et ſimiliter qui prius dixit ſe ſcire, poteſt poſtea in ſecunda depoſitione deponere ſe credere, & non infirmatur dictum ipſius quin probet. Bal. in l. ij. §. quod obſeruari. ver. in hoc tamen no. C. de iur. calum. Alex. conſi. cxxxiij. ver. nec obſtat ſi diceretur. vol. j. Fel. in c. quoties. verſicu. modo ad iſtam ſecundam. de teſtib. Tindar. de teſtib. varia. cap. j. in j. lib.

Contrarium Io. An. in c. inquiſitionis. ver. credulitatẽ. in ij. no. de accuſ. Spe. in tit. de teſte. §. iam de interrogatoriis. in fi. ver. in ſum. caueat. Abb. in d. c. inquiſitionis. §. quæſiuiſti. in ij. no. de accuſ. Bal. in l. j. in fi. verbis. ff. de teſtib. Fel. in d. c. inquiſitionis. §. quæſiuiſti. verſi. & de materia. Anto. de Bu. in c. quoties. ver. ſi quæritur, de teſt. & ibi Abb. nu. 8. verſic. quatenus tamen. Bal. in l. iij. in §. ſed diui fratres. in lectu. antiqua. in noua additione. ff. de teſti. Are. in conſilio xliiij. ver. vnde eſt aduertendũ.

42 Tenendo hanc vltimam opi. intellige hoc nõ procedere in his, quæ nobis innoteſcunt per fidem, in quibus idẽ eſt ſcire, quod credere, quia nõ detrahitur primæ depoſitioni, in qua dixit teſtis ſe ſcire, ſi poſtea dicat ſe credere. Ant. de Bu. in c. quoties. ver. ſi quæritur an debeat. de teſti.

43 Secundò Limita, quando ſimul vno & eodem tempore prius dixiſſet ſcire, & poſteà diceret ſe credere, quia non detraheretur primo dicto, cum nemo præſumatur incontinenti ſe velle corrigere. Anto. de Butr. in dicto cap. quoties. de teſtibus. verſiculo, ſi nullam cauſam aſſignat.

44 Quod Sublimitat & declarat Aret. in conſi. lxiiij. ver. nec obſtat præmiſſis, niſi ex ſubſequenti verbo ipſius teſtis colligatur ꝙ teſtis non ex certo ſciebat, ſed potius credebat.

45 Tertiò Limita, quando teſtis tempore quo dixit ſe ſcire, allegauit ſufficientem rationem ad probandum veram ſcientiam: quia licèt poſtea dicat ſe credere, primum dictum non euacuatur. Anto. de But. in c. quoties. ver. ſi teſtis depoſuit. de teſt. ſequitur ibi Abb. ver. item etiam in his. Tindar. in tract. de teſt. varian. c. v. in prin. & c. vij. lib. j.

46 Et ſimiliter qui dixit, primò ita mihi videtur: poteſt poſtea contrariũ aſſerere, & deponere, & ei ſtatur, & non punitur vt falſarius. Tindar. de teſtib. varian. c. vj. lib. j.

47 Et ſimiliter qui primò dubitatiuè reſpondit, poteſt poſtea clarè deponere, & ſtatur ſecundo, & non punitur vt falſarius. Tind. de teſt. var. ca. vij. libro primo.

48 Et ſimiliter ſi teſtis dicat, non interfui, quia poſtea ſecundò interrogatus, reſponderi poterit, interfui. Tindar. in tract. de teſt. varian. lib. ij. c. x. nu. 10. & ſeq.

49 Nonò Principaliter Limita, nam licèt ſtetur primo dicto, tamen ratione ſecundi dicti contrarij poteſt torqueri pro eruenda pleniori veritate. Deci. Neapo. cxlij. in fi. nu. 12. in nouis.

50 Decimò Principaliter Limita, quãdo ſecunda depoſitio iudicialis, in qua teſtis aſſereret ſe falſum dixiſſe in alia prima iudiciali depoſitione habuiſſet condemnationem, & executionem pœnæ. vt dicit Aimo conſi. vj. ver. ij. reſpondeo.

51 XI. Limita, quia ſtatur ſecundo dicto fauore fidei, quando ſecundum dictum iudiciale, eſt contra aliquem hæreticum. Io. Nico. in tract. de heret. in xiij. notab. nu. 2.

CONCLVSIO XXX.

ARGVMENTVM.

Attenditur dictum teſtis iudiciale, etiam ſi poſtea extra iudicium contrarium deponat.

1 QVINTA eſt concluſio principalis Bar. in d.l.eos, vt quãdo variat teſtis in iudicio ab eo quod dixerat extra iudiciũ: in qua materia Bar. concludit, ꝙ ſi primò vnum dixerit in iudicio, & poſtea contrarium dicat extra iudicium, ſtatur primo dicto. Bar. in d.l. eos. in verſi. oppono ad idem. & ver. quandoque teſtis variat. & in l. generaliter. in ſi. C. de non nu. pecu. in vtraque lectu. in j. lect. in verb. vltimò no. & in ij. lect. in verbo, inſuper hic tex. Roman. conſi. dv. ver. aliquando verò teſtes. Calca. in conſi. cix. verſi. ſed in caſu noſtro, & in ver. & idem dico. Ang. conſi. cccix. ver. deſcendo ad tertiũ dubium. Fel. in c. cùm in tua. ver. iij. cõcluſio. de teſtib. Alex. conſ. cxxvij. ver. inſuper ex atteſtationibus. vol. vij. Hippo. in ſing. ccxij. Grat. conſil. lix. ver. quinto aduertendum. vol. ij. Aret. in c. ſicut. in j. no. de teſti. Rom. in l. ij. §. creditum. ver. aliquando teſtis eſt ſibi ipſi cõtrarius. ff. ſi cer. pet. Pract. Pap. in forma oppon. contra teſtes poſt publica. ver. ij. autem caſu. Corn. conſi. clxxxvj. ver. & licèt dictus Perangelus. vol. j. & conſilio cclxj. nu. 29. ver. facit quia. vol. iiij. Imol. in c. cùm in tua. ver. ſi autem. de teſtib. Sal. in l. ſi quis decurio. ver. nec prædictis obſtat. C. de falſ. apoſtil. ad deciſ. Tholoſ. cclxxx. Hippo. in l. eos. ver. quandoque teſtis. ff. de falſ. Sal. in auth. ſi dicatur. ver. quæro teſtis. C. de teſtib. & in l. qui falſa. verſi. quæro quid ſi teſtis. de falſ.

2 Amplia hanc concluſio. etiamſi teſtis in articulo mortis confiteatur ſe falſum tuliſſe teſtimonium, de quo dic vt in concluſione xxxij. in j. limitatione, infrà eod. lib.

3 Limita hoc procedere, ſtante ſententia lata pro primo dicto iudiciali, quia aliàs ſi lata non eſſet ſententia, tantùm detrahitur primo dicto per ſecundum dictum extraiudiciale, vt vigore illius ad ſententiã procedi non poſſit. ita Ant. de Bu. in c. cùm in tua. ver. quandoque teſtis. de teſtib. & ibi Abb. ver. quando primum dictum. Ang. conſi. cccix. ver. ſatis enim detrahitur. Alex. conſi. cxij. ver. item eſt probatum. vol. iiij. & conſi. cxxx. ver. præterea dictus Ioannes. eo. vol. & cõſi. cxxviij. ver. & quod plus eſt. vol. vij. Aimo conſi. lxxiiij. ver. quia licèt. & conſi. lxxv. verſi. vij. fuit. Hippo. in l. eos. ver. & ſcias. ff. de falſ. Abb. in conſi. lij. ver. præterea hic eſt alia. vol. j. Hippo. in ſing. ciij. Alex. conſi. cxxiiij. ver. circa ſecundum teſtem. vol. vj.

Contrarium Imol. in cap. cùm in tua. verſiculo, ſi autem non eſſet lata. de teſtib. & ibi Aret. verſicu. ſed contra primum. & Fel. verſicu. tertia concluſio.

4 Secundò Limita, quia ratione talis varietatis poteſt teſtis torqueri. Alex. in conſi. lxiij. vol. j. & conſi. cclj. vol. vj. Ant. de Bu. in c. cùm in tua. ver. ſed ſi ſententia. de teſtib. refert, & ſequitur Cæpol. conſi. lx. ver. imò plus dicit. in crimin. Aimo in conſi. lxxv. ver. vij. fuit. & conſi. lxxiiij. ver. ex tali tamen.

CONCLVSIO XXXI.

ARGVMENTVM.

Teſtis qui vnum extra iudicium, & poſtea contrarium in iudicio deponit, nullam fidem facit, & pœna falſi punitur.

1 RELIQVVM eſt, vt videamus vltimam concluſionem Bar. in d.l. eos, quæ eſt, vt ſi primò teſtis dixerit vnum extra iudicium, deinde contrarium dixerit in iudicio, neutri dicto creditur, & teſtis veluti falſarius punitur. ita Bart. verſi. aut primò dixit extra iudicium. Deci. Tholoſ. ccclxxvj. Pe. de Ancha. in cle. ij. ver. ſi verò econuerſo. de teſti. Cor. conſi. clxx. nu. 15. ver. & quãdo teſtes. volum. iij. Card. in c. per tuas. in princip. verſicu. item cautelam. de proba. Abb. conſi. lij. ver. j. moueor. vol. j.

Ant. de Bu. in c. cùm in tua. ver. ſi primò. vbi in hoc tenet opin. Bart. ꝙ non credatur dicto ſecundo, ſed recedit ab opinione Bart. in eo vt nõ cenſeatur falſarius. de teſt. Anch. in c. per tuas. verſiculo, quintò not. de probationib.

Contrarium, ꝙ imò ſtetur ſecundo dicto iudiciali, ſentit gl. fi. in cap. cùm cauſam, quæ inter Archiepiſcopum. ver. ſed ſi quis. de teſtib. Bal. in l. nullum. ver. ſed quid ſi teſtis. C. de teſti. & conſi. cccclxxxvj. volu. iiij. & conſi. clxxj. ver. venio ad primum. vol. v. Abb. in c. per tuas. verſi. & hæc faciunt ad quæſtionem. de prob. Aret. in c. per tuas. ver. in glo. poſita. de proba. Bal. in c. j. ver. ſe non interueniſſe, quid ſit inueſtit. & in c. j. §. cum autem. in fi. ver. extra etiam quæro, de controuer. inueſtit. Roma. in l. ij. §. creditum. ver. aliquando teſtis dixit primo. ff. ſi cer. pe. Flo. in l. qui falſa. ver. & per illam leg. in ſecundo reſpõſo. ff. de teſti. Ang. conſi. ccxxxiij. ver. ſatis enim detrahitur. Abb. in c. literas. ver. & ex hoc textu. de præſumption.

Alex. in conſi. lxxiiij. ver. poteſt etiam reſponderi. volu. j. & in conſi. ccxxij. ver. & dicti teſtes, vbi dicit communem. Calca. conſi. cix. Practic. Pap. in forma oppon. contra teſtes, poſt publica. ver. ſecundo autẽ caſu. Cor. conſi. lviij. vol. j. & conſi. xxvij. ver. & dato à fortiori. vo. iij. Ang. in tract. Malef. in verbo, falſario. nu. 23. ver. an teſtis. vbi dicit ita communiter teneri, & ibi Aug. in addi. Imol. in c. cùm cauſam. el j. ver. in ead. glo. de teſti. & in c. cùm in tua. ver. ſi autem primum dictum, eo. tit.

Aret. in c. quando. verſic. pro iſta concluſione. de iud. vbi dicit iſtam communem opin. Ana. in c. inquiſitionis. §. iij. ver. D. Abb. de accu. Sal. in l. ſi quis decurio. ver. quæro teſtis. C. de falſ. Cæpol. conſi. ciuil. iij. ver. ij. etiam. & conſi. crim. lx. ver. iij. quia. vbi dicit iſtam communem opin. Barb. conſi. xl. ver. & ad illud quod ſuperius dixi. apoſtil. ad deci. Tholo. ccclxxvj, Hippo. in l. eos. ver. mihi autem videtur. vbi impugnat Bar. in eo ꝙ tenet puniri de falſo.

Ferra. caut. xiij. vbi dicit iſtam communem. Afflic. ſuper Conſt. aliàs ſub rub. de periur. nu. 12. lib. iij. ver. vij. quæro. Bal. in c. per tuas. ver. oppono ꝙ ſtetur. de prob. Corſet. de verbis geminatis. nu. 24. ver. lxij. Rapha. Cuma. in l. qui falſa. ver. in gl. fi. ff. de teſti. Ana. conſi. vj. ver. ſimiliter non videtur obſtare. Bal. conſi. ccccxiij. ver. ſuper iij. vol. iiij. Bal. in c. literas. ver. quid ſi teſtis. de præſump. Boer. deci. cviij. in prin.

2 Sed indubitanter primo dicto extraiudiciali non creditur, vt dicit Corn. qui dicit communem in conſi. lviij. ver. & quando primum. vo. j.

3 Amplia, etiam ſi primum dictum fuiſſet iudiciale, non tamen ſolenne. ita Bal. conſi. clxxj. vol. v. ver. imò plus.

Tenendo hanc vltimam opinionem, quæ videtur magis communis,

4 Primò Limita, quando primum dictum extraiudiciale fuiſſet iuratum, quia tali caſu propter primum extraiudiciale iuratum, ſecundo dicto in iudicio non eſſet ſtandum, ſed neutri dicto crederetur. & ita ſaluari poſſet j. opin. Bar. in hac concluſione. prout declarat Abb. in c. per tuas. ver. putà tamen. de prob. Raph. Cuma. in l. qui falſa. ver. in gl. fi. ff. de teſti. Aluarot. in c. j. §. notandum. ver. no. ꝙ licèt teſtis. de nat. feu. Cæpol. conſi. crimi. lx. ver. & poteſt etiam. Fel. in c. cùm in tua. ver. ſi tamen primum dictum. de teſti. apoſtil. ad deci. Tholoſ. ccclxxvj. ver. adde tamen. Alex. in conſi. cliiij. ver. & tantò magis. vol. v. & conſi. lxxxj. verſic. deponit etiam. vol. iij. Boer. deci. cviij. ver. & hoc quando primum. Aimo conſi. vj. ver. ſed dicet aliquis. ver. iij. reſpondeo. Cor. conſi. lviij. ver. & quando primum. vol. j. Aimo conſi. vj. nu. 15. ver. & ideò licèt communis. Rui. conſi. cxlix. nu. 25. ver. ſed quando. vol. v. Dec. in c. per tuas. ver. primus quando, de proba.

5 Amplia, nam tale dictum in iudicio, contra primum dictum extraiudicium iuratum, non facit indicium ad torturam. Bald. conſi. cccclxxj. ver. item poſito. vol. ij. & conſi. cxxxviij. ver. item non eſt integer. volu. iij. Aimo conſi. vj. ver. iij. reſpondeo, Quia non eſt integer teſtis. Alex. conſi. lxxxj. ver. deponit etiam. vol. iij.

6 Contrarium Bald. conſi. clxxj. ver. imò plus. volu. v. Alex. conſi. lxiij. & conſi. clj. vol. vj. Ant. de Bu. in c. cùm in tua. ver. ſed per hoc non concluditur. de teſti. Aimo in conſi. lxxv. ver. vij. fuit capitulatum. & conſ. lxxiiij. ver. quia licèt. Cæpol. cõſi. lx. ver. & propterea poterit. Hipp. in ſing. ciij. & in pract. crim. §. diligenter. nu. 75. ver. & ſcias etiam.

7 Sublimita, niſi ſecundum dictum in iudicio emanaſſet cum tormentis, quia tunc tolleret primum dictum extraiudiciale etiam iuratum. Cæpol. conſi. crimi. lx. ver. ſuper ſecundo.

8 Secundò Limita, quia dictum extraiudiciale præcedens, iudiciale ſecundum debilitat, Ang. conſi. ccxxxiij. ver. ſatis enim detrahitur. apoſti. ad Ang. in tract. malef. in verbo, falſario. nu. 23.

9 Et teſtis non dicitur omni exceptione maior. Bal. in conſi. cxxxviij. vol. iij. ver. item non eſt integer. Grat. conſi. lxxiiij. vol. j. ver. ſecundo reſpondeo.

10 Et ſententia non poteſt fundari in tali dicto iudiciali, ſi non eſt lata. Aret. in conſi. lxxj. ver. his tamen nõ obſtantibus. Alex. conſi. cliiij. ver. præterea probatum eſt. vol. v.

11 Tertiò Limita, niſi primum dictum extraiudiciale fuerit propria manu ipſius teſtis ſubſcriptum, quia tunc & ſi ſecundò contrarium depoſuerit in iudicio non ſtatur ſecundæ depoſitioni iudiciali. l. eos. in ſecundo reſponſo. ff. ad l. Cor. de falſ. Imol. in c. cùm cauſam. nec obſtat. l. eos. de teſtib. Aret. in c. per tuas. ver. ſed pro Bar. & ibi Dec. ver. ſecundus caſus. Fel. in c. cùm in tua. de teſt. ver. cui non obſtat. deci. Neap. cxcij. verſ. pro parte dominorum. in nou. Anch. in c. cũ Ioan. ver. quandoque plures teſtes. & ver. ſecundo caſu. de fide inſtru. Barb. in conſi. xxix. verſi. & etiam pondere. vol. j. ſentit Alex. in conſi. lxiij. ver. qui autem teſtis. vol. j. & conſi. clj. vol. vj.

Et pro iſta opinione facit d.l. eos. in ſecundo reſponſo inducendo eam, vt per Tindar. in tracta. de teſti. varian. in ij. libr. cap. vij. numero 3. & ſequen.

Contrarium, ꝙ depoſitio teſtis extraiudicialis etiam ſcripta vel ſubſcripta manu ipſius teſtis non præualet depoſitioni factæ in iudicio, & cum iuramento, voluit Alex. in conſi. ccxxij. verſic. & dicti teſtes. vol. ij. vbi dicit communem, & conſi. lxvj. nu. 29. vbi idem dicit. Io. de Amicis in conſi. cxxxvij. ver. præterea non eſt.

12 Et in teſte ſubſcribente, ꝙ poſſit contra ſuam ſubſcriptionem deponere allegando quòd ſcriptura, cui ſe ſubſcripſerat nõ fuerit ſibi lecta. voluit Gram. in conſi. xlvij. ver. nec ſuffragaretur, Io. de Amicis in d. ca. xiij. ver. non obſtat ſi diceretur. & conſi. xliiij. ver. imò fortius. & conſil. cxxxvij. verſi. reliquum eſt. Rui. conſi. cxciij. verſi. non obſtat ꝙ ex quo. volum. ij.

13 Et

13 Et pro iſta opinione etiam facit, nam teſtis ſubſcriptio non eſt niſi teſtimonium teſtis.l.fi.vbi Bal.& Salycet.C.ſi cert.petat.Bald.in l.final.in quinta oppoſit.C.de edict.diui Adrian.tollend.& quidem teſtimoniũ extraiudiciale.Tindar.in tract.de teſt.varian.lib.ij.c.viij.nume. iij. ver. ibi dicitur.ſed dictum extraiudiciale anterius, non tollit iudiciale poſterius, vt ſuper in principali concluſione.ergo,&c.

14 Sed Tenẽdo primam opinionem, Limita niſi depoſitio ipſa, quæ habet contra ſe depoſitionem in ſcriptura facta, eſſet magis veriſimilis:ita Aret.in d.c.per tuas, pro hac concluſione.de probationibus.

15 Quartò Limita, quando primum dictum extraiudiciale manaſſet in præſentia partis.Dec.in c.per tuas.verſi.tertius caſus eſt. de probat. per notata per Tindar.in tract.de teſt.varian.libro ſecundo.c.ix.

16 Limita, niſi dictum in præſentia partis reſpiceret fauorem alicuius potentis, quia ſi poſtea teſtis aliud dicat in iudicio, ſtari debet dicto iudiciali, quia præſumitur teſtem primo dixiſſe illud quod dixit, vt complaceret illi potenti: ita Abbas in capitulo inquiſitionis, §.tertiæ.verſiculo,& ex hoc poſtea.de accuſ.& ibi Fel.verſi.vltimo per iſtum text.Hippol.in l.eos.verſi.& ſcias.ff.ad leg.Corn.de falſ.

17 Quintò Limita, quando pro dicto extraiudiciali concurrerent cõiecturæ, vel veriſimilitudines.Rom.conſi.ccccciij. verſi.item limitatur. Aret.in ca.per tuas.verſi.pro hac concluſione.& ibi Dec.verſ.quartus & vltimus caſus.de prob.Abb.in c.literas.verſ.& ex hoc, de præſumpt. & ibi Fel.verſ.in textu ibi veriſimilius.poſt Bald.ibi ver.quid ſi teſtis.& idem Fel.in c.cum in tua.verſ.idem dicas.de teſt.Cor.conſi.lviij.verſic. item Panormitanus.volum.j.Alexã.conſi.cxxvij.verſ. & tanto magis. vol.vij.Barba.conſi.xl.verſi.& ex his reſpondetur.vol.iij.apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.ccclxxvj.verſ.iſtud tamen limitatur.Soc.conſi.ccliij.verſ.& tamen quando pro primo.& conſ.xcij.verſ.item etiam ex alio. volum. iij.Aym.con.vj.verſ.ij.reſpondeo.Abb.conſ.lij. verſi.ſed his non obſtãtibus.vol.ij.

CONCLVSIO XXXII.

ARGVMENTVM.

Teſtis, qui poſt depoſitionem iudicialem extraiudicialiter dicat ſe falſum teſtimonium protuliſſe, an parti pro qua depoſuit præiudicet.

1 NON incongruè cum præcedentibus annectitur alia concluſio, vt ſi teſtis poſt depoſitionem ſuam iudicialem, extra iudicium dixerit ſe falſum tuliſſe teſtimonium, an in hoc parti pro qua depoſuit, præiudicet. Docto.communiter dicunt hoc vltimum dictum non tollere priorem depoſitionem, nec parti pro qua depoſuit præiudicare.Barr.in l.generaliter.in j.lect.circa fi.verſi.& per hoc dicemus.C.de non num.pec.& in ij.lect.ver.inſuper hic tex.facit.Ang.in con.cccix.ver.hoc etiam probatur. Tindar.in tract.de teſti. varian.in ij.par.principali.Gramm.conſi.ciui.lxxix.

2 Primò Amplia, etiam ſi teſtis hoc confiteatur in articulo mortis. Bart.in l.ſi quis in graui.in §.ſi quis moriens.ff.ad Syllan. verſ. item facit ad quæſtionem.Bal.in auth.ſi dicatur.verſ.ſed quid ſi teſtis. C.de teſti.Sal.in l.nullum.verſ.quarto quæro.de teſti.Aret.in c.ſicut in j.not. de teſti.Alex.in l.ſciendum.verſ.adde tamen.de verb.obl. Cor.con. clxxxvj.verſ.& licèt dictus Perangelus.volu.j.& conſi.cclxj.nu.29. verſ.facit quia.vol.iiij.Alex.conſi.cxxiiij.verſ.circa ſecundum teſtem.vol. vj. Sal. in authen.ſi dicatur.verſ.quæro teſtis.C.de teſt.& in l.qui falſa.ver.quæro quid ſi teſtis.ff.de falſ.Bal.in l.generaliter.verſ.vltimo nota.C.de nõ num.pecu.& ibi Sal.verſ.quòd facit ad quæſtionem. Ange.in d.l.ſi quis in graui.§.ſi quis moriens. verſ. vltimo allegatur. Guald. cautel. vij. de tut.& execut.nu. 4.& ſeq.Alex.in l.ſi conſtante.§.quoties.verſ. & nunc mihi occurrit.ff.ſol.mat.Aret.in c.cum in tua.verſ.hoc videtur ſenſiſſe. de teſt.Fel.in c.literas.verſ.in gl.in verbo, graue.de præſump.Dec.in l.j. in ij.lect.verſ.adde tamen.ff.ſi cer.pet.Paul.de Caſt.in l.Seia. in prin.ff. ad Velleian.Iaſ.in l.iuſiurandum.in §.procurator.verſ. tertio principaliter limita.ff.de iureiur.Ro.in l.ſi quis moriens.ver.& inducit.ff. ad Syllan.& in l.j.nu.3.verſ.ponas aliam quæſtionem.ff.de teſtam.& in l.iuſiurandum.§.procurator.ver.ſed adde.ff.de iureiur.Iaſo.in l.j.verſi. ſimiliter nec creditur.ff.de eo per quem factum erit.Ange.in l. errore. verſic. ex prædictis habes.C.de teſta.Bero.q.lviij.Tindar.de teſt. variant.in ij. part.principali.

Contrarium Hippo.in rubr.de fideiuſſor.ver.ſed in caſu Bart.

3 Secundò Amplia, etiam ſi plures teſtes idem aſſererent.Iaſo.in l. iuſiurandum.in §. procurator.verſ. prædicta multum ſingulariter. ff. de iureiuran.

4 Tertiò Amplia, etiam ſi teſtis in iudicio criminali contra ipſum teſtem intentato hoc aſſerat.Ruin.con.xv.verſi.quibus non obſtantibus. volumine v.

5 Quartò Amplia idem eſt in notario qui aſſereret feciſſe falſum inſtrumentum, quia in hoc ſibi non creditur.Bal.in l.generaliter.verſic. vltimo nota.C.de non num.pecu.& ibi Sal.verſi.quod facit ad quæſtionem.Ange.con.cccix.verſ.ſimiliter nec creditur.ff.de eo per quem fact. erit.Ang.in l.errore.verſ.ex prædictis habes.C.de teſtament.Ang.& alij in l.Lucius.ff.de his qui not.infam.tradit Boer.deciſ.cclv. in fi.Alex. in con.cxxxiij.in fi.vo.vij.

Contrarium Bald.in con.cclij.vol.iiij.

6 Et idem eſt in ſententia, quæ ſi fuerit lata contra notarium non præiudicat domino inſtrumenti.Rui.con.xv.nu.11.vol.v.

7 Quintò Amplia, quia ſimiliter non creditur iudici, qui dixit ſe tuliſſe ſententiam corruptus pecunia, in præiudicium illius partis, in cuius fauorem lata eſt ſententia.Bar.in d.§.ſi quis moriens.verſ.item facit.& ibi Roman.verſi.& inducit.ff.ad Syllan.& idem Rom. in l. iuſiurandũ. §.procurator.verſ.ſed adde.ff.de iureiuran.Ange.in conſilio cccix. ver. hoc etiam probatur.Paul.de Caſtr.in l.Seia.in princ.ff.ad velleia. Alc. in l.ſi conſtante.§.quoties.verſ.& nunc mihi occurrit.ff.ſol.matr.Gual. caut.vij.de tutor.& executor.nu.4.& ſeq.Fel.in c.literas.ver.in gloſſ.in verbo graue.de præſumpt.

Contrarium in iudice quòd credatur ſibi, ſuper iniuſtitia ſuæ ſententiæ, voluit Anton.de Butr.in cap.ſecundo, de arbit, verſiculo, vel ſecundo.& refert ibi Imol.verſi.& ſimiliter ſi iudex, & verſi. per prædicta dicit.

8 Ex quorum dictis colligi poteſt prima limitatio, vt iſtud de iudice procedat, quando ſua aſſertio contineat iniuſtitiam ſententiæ, quo caſu ſibi crederetur, & ita procedat ſecunda opinio. Secus verò quando allegaret ſuam turpitudinem, quo caſu in præiudicium partis ſibi non creditur, & ita procedat prima opi.

9 Secundò Limita, quando plures iudices, qui interuenerunt in ferẽda ſententia, ita aſſererent, quia tunc etiam in præiudicium partis eorũ aſſertioni crederetur, ita Ang.in l.errore.ver.ſaluo niſi.C.de teſta.refert & ſequitur Iaſ.in l.iuſiurandum.in §.ſi procur.verſic. prædicta multum ſingulariter.ff.de iureiur.Gram.con.ciuil.lxxij.

10 Sextò Amplia quia etiam ſimiliter non creditur arbitris, qui aſſererent ob pecuniam laudum tuliſſe, electoribus ob ſimilem cauſam electionem feciſſe.Ang.con.cccix.verſ.hoc etiam probatur.

Et in d.l.errore.ver.facit optime.C.de teſta.poſt Inn.in c.cum dilectus.ver.caſſatis.de elect.

11 Amplia has ampliationes præcedentes, vt tales aſſertiones nedum nõ noceant parti in cauſa ciuili, ſed non nocent etiam in cauſa criminali illi qui dicitur aut teſtes ſubornaſſe, aut corrupiſſe notarium, iudicem, vel arbitros.Anch.in conſi.xxiiij.verſ.ad hoc reſpondeo.Dec.con. clxxxix.nu.9.Maria.Iun.conſ.xxxix.nu.52.vol.ij.

12 Quod amplia, vt in criminalib.tales aſſertiones non faciant etiã indicium ad torturam, vt dicit Anch.con.xxiiij.ver.ad hoc reſpondeo. Dec. con.clxxxix.ver.j.quia.Maria.Iun.con.xxxix.num.64.verſ. quæ etiam magis.vol.ij.

Contrarium Tindar.de teſt.varia.lib.ij.c.vij.nu.5.& ſeq.

13 Limita hoc, vt non faciant indicium ad torturam, ſi modo alia non concurrant.ita Ro.in d.l.ſi quis in graui.§.ſi quis moriens.ff.ad Sylla. Barb.conſ.xxx.vol.j.pariſ.conſ.x.num.134.verſ.& ad illud.vol.ij.& ita intelligi debet, quod dicit Hip.in rubrica de fideiuſſo.nu. 43.& ſeq.vbi tenet dictum teſtis in articulo mortis fidem facere etiam in præiudiciũ tertij, quia hoc debet intelligi ſi modo alia adminicula currant.

14 Primò Limita has præcedentes ampliationes, nam licèt non creditur in præiudicium alterius partis, creditur tamen in præiudicium ipſorum confitẽtium, vt dicit Ang.in d.l.errore.C.de teſta.Fel.in c. ſicut.in j.not.de teſti.Ang.& alij in l.Lucius.ff.de his qui not.infam.Boer. deciſ. cclv.

15 Secundò Limita, nam licèt non credatur ſimplici aſſertioni, tamen ſi coniecturæ concurrant pro veritate aſſertionis, tali aſſertioni crederetur.ita Curt.Senior.con.lxx.ver.ſed præmiſſis omnibus.

16 Tertiò Limita, quando ex ſententia ſeu teſtimonio eſſet quæſitũ ius parti, ſecùs in caſu in quo res adhuc integra exiſteret.Gram.conſi.lxxij.

CONCLVSIO XXXIII.

ARGVMENTVM.

Teſtis exiſtimans verum dicere, ſi falſum deponat, an dicatur falſarius, ita vt pœna falſi puniri poſſit.

1 NON longè à præcedentibus diſtat illud, an ſi teſtis exiſtimet verum dicere, cum falſum dicat, falſarius reputetur:& quòd non dicatur falſarius videtur facere, nam qui ſubiicit iuramẽtum calumniæ, & iurat quòd credit verum eſſe, licèt falſum ſit, non dicitur periurus: voluit Hoſtien. in capitulo fin. verſiculo ergo periurus.& ibi Anton.de Butr.verſiculo, & hæc concludit, de iureiurand.Felyn.in capitulo primo, verſiculo,& ita intellige Baldum de lit. conteſt.Ancha.in capitulo j.in quinto not.de iur.calum.lib. vj. Hippo.

in rubr.de probat.verſi.quibus addo.Federic.de Senis con.xxiij.verſic. præterea ſi diceremus.Hippo.in l.j.verſ.& ideo dico.ff.ad leg.Corn.de falſ.Tiraq.de retract.lignag.§.ij.in glo.ij.nu.10.

2 Et expreſsè quòd non incurrat pœnam falſi dicit Hippo.in l.iij.§. præterea.verſ.vlterius circa hanc materiam.ff.ad leg.Corn.de ſicar.Mari.iun.conſi.xxxj.nu.21.ver.quia cum in falſo vol.ij.Hippol.in rubr.ff. ad legem Corn.de falſ.verſ.& ideo ſi quis.

Vide ſuprà in concluſione noſtra octaua,incip.quælibet cauſa.nu. 55.in ver.pro quo facit.

Sed quia Doct.primo loco allegati,loquuntur in iuramento calumniæ,quod præſtaretur per verbum credulitatis:& in iuramento veritatis contrarium decidunt: prout in iuramento teſtis contrarium voluit Bal.in l.ij.§.quod obſeruari.ver.iiij.nota.C.de iur.cal.Anc.in ca.j.in v. not.de iur.cal.in vj.Federi.de Sen.conſ.xxiij.verſ.non obſtat quod not. vbi diſtinguit inter iuramentum credulitatis, & iuramentum veritatis. & con.cclv.in reſponſione D.Ale.Abb.in c.ex literis.verſi.item dic,de iureiur.Corn.con.cclxxiij.verſ.& quando quis aſſerit.vol.j.Fel.in c.literis.ver.nihilominus ſtandum eſt,de præſump.Ant.de Bu.in c.fi.ver.eſt dare.de iureiur.Marian.Iun.conſi.xlj.verſ.& procedit hoc.vol.ij.Vide ſuprà in concluſione octaua.nu.57.ver.contrarium.

3 Et licèt dicatur quòd ſcire dicimur id quod vehementer opinamur, vt voluit gl.pe.in fi.ver.vel dic duplex.ff.de acq.hered.per Pau.de Caſt. in l.ſi quis poſthumus.§.fi.ff.de lib.& poſthu.verſ.in tex.ibi, qui ſocio. Anch.in c.ij.de iur.calum.in vj.Abb.in c.ex literis.in fi.de iureiur.Fel.in c.j.de lit.conteſt.in c.j.de ſum.Trinit.in c.præterea.de teſtib.Hippol.in §.præterea.in lege iij.ff.ad leg.Corn.de ſiccar.& latè in ſing.ccv.

4 Tamen illud procedit,quando opi.cum veritate concurrit.Imol.in l.in repudianda.ff.de acq.hered.verſ.nota bene, & Doct.ſuprà allegati expreſſe loquntur quando opi.eſt conſona veritati.

Contrarium vt etiam iurari poſſit de veritate, etiam illud quod quis tenet pro certo,voluit Archidia.in c.teſtes.verſ.item nota quòd teſtes.iij.q.ix,& in c.beati, ver.& ad hoc facit.ij.q.vij.& ibi Dom.ver.oppono quod videtur.

Sed iſti non loquuntur in teſtibus,quia in teſtibus contrarium concluditur,vbi per Arch.in d.c.teſtes.

5 Tenendo igitur ex prædictis illam opinionem, quæ videtur magis communis,vt teſtis deponẽs falſum, quod tamen verum eſſe credit, ſit falſarius,

Declara,quia licèt ſit falſarius,non tamen punitur pœna falſi ordinaria,quia non concurrit verus dolus,nec intentio delinquendi,vt dicit Fel.in c.dilectorum.verſ.imò dicit Bal.de teſt.cog.Marian.Iun.con. xlj.verſ.nec obſtat quod falſum.vo.ij.

6 In contrarium facit,nam eo ipſo præſumitur dolus in teſte, quòd falſum deponit, & propterea non debet præciſe aſſerere ſe ſcire illud de quo non eſt vere informatus, vt tenet Paul.de Caſt.in l.dolum.ff.de dol.mal.ver.item quando quis.& ibi Alex.verſ.& dictis Bart.

Sed contrarium quòd affirmans id de cuius veritate non erat certus non dicatur in dolo,voluit ibi Alex.in d.l.dolum.ver.adde aliud notabile.& Fel.in c.ſin autem.verſ.ſed tamen videtur.de reſcrip.Vnde pro ſaluando dictum Pau.de Caſt.in d.l.dolum,illud declara vt per Fel.in d.c.ſin autem.verſ.dummodo tale mendacium,de reſcri.vbi dicit illud procedere, quando tale mendacium erat ipſi teſti deponenti proficuũ, & non aliàs.poſt Alex.in d.l.dolum.verſ.adde aliud notabile.ff.de do. mal.

Sed bene excuſatur à falſo teſtis qui depoſuit verum,ſed tamen falſam cauſam ſcientiæ in depoſitione aſſignauit.Fel.in con.xlviij.nume. 13.& 14.

CONCLVSIO XXXIIII.

ARGVMENTVM.

Pœnæ an in foro conſcientiæ exigi poßint.

1 NONNVLLI nimis generaliter loquentes dixerunt,quòd pœna legalis de iure canonico peti, aut exigi non poteſt à clericis,per gl.in c.fraternitatis.in verbo,cum augmento. xij.q.ij.prout dixit Hoſti.in c.dilecti.verſ.pars autem à parte,de arb.Et idem in pœna conuentionali,vt illam clericus non exigat, de iure canonico,vltra quam interſit,tenuit Anto.de Butr.ibi ver.quædam eſt pœna conuentionalis.Hoſt.in ſum.de arb.§.qualiter conſtituatur.verſ.ſed nec religioſus.Imol.in c.dilecti.num.10.verſ.ſecundo caſu.de arbi.Anch.conſi.xlvij.verſi.nam non debentur.Bal.in c.ſicut.ver. ibi reſtituat,de iureiuran.Barb.in c.Raynaldus,de teſta.Mathe.in ſing. xlvij.qui tenet quòd de iure naturali,gentium aut diuino quis non tenetur ad pœnam,Quam opi.dicit communẽ Gomez.in §.ſic itaque.ver. hæc tamen pœna.inſt.de act.

2 Contrarium,ꝙ indiſtinctè pœna de iure canonico exigi poſſit,tenet Innoc.in capitulo,tuam.de pœn.ſuper verbo pœna.Arch.in capitulo,quoniã.in fi.ver.in eadẽ gl.in fi.xviij.diſt.Abb.in c.dilecti.de arbi. ver.vj.& vltima,qui hoc tenet in pœna conuentionali,& etiam in legali,vt ibi ver.prima à lege.

Corn.conſi.ij.ver.tamen communis opi.vbi videtur tenere hanc eſſe communem opin.Bal.in auth.ad hæc.ver.reuertendo igitur.C.de vſur. Abb.in c.tuam.nu.6.ver.ſed dubium eſt.de pœn.

Corn.conſi.lxix.nu.39.ver.& licèt.vbi dicit iſtam communem opin. volum.ij.

3 Et idem dicitur,ꝙ etiam de iure canonico in foro cõtentioſo pœnæ, & peti,& exigi poſſunt.Abb.in c.j.de conſt.ver.adde gl.& ibi Fel.verſi. tertius caſus.Pariſ.conſi.xxxiiij.nu.32.verſi.& præmiſſa facto affirmatiuo.vol.j.

4 Tamen in laicis videtur concordare Hoſti.in ſum.in loco proximè allegato.& Imol.in d.c.dilecti.etiam in loco ſuprà allegato, vt de iure canonico laicus pœnã etiam vltra illud,quod intereſt, exigere poſſit. Quam opinionem etiam refert,& ſequitur Cor.in d.conſ.in loco proximè allegato.

Corn.conſi.xxviij.ver.& licèt in epiſcopo.volu.ij.& conſi.lxviij.nu. 39.ver.& licèt.vbi dicit iſtam communem opi.vol.ij.Corn.conſi.cliij. ver.circa quartam conſultationis quæſtionem,& conſi.ccxx.nume.15. ver.nec obſtat,ſi dicatur.vol.j.

Et propterea Dec.in c.j.in ij.lect.ver.iij.circa gl.de conſtit.dicit quia ſi gl.in c.fraternitatis.procedit in clericis,eodem modo procedere debeat in laicis.

5 Alij magis ſtrictè loquentes dixerunt,ꝙ pœna legalis in foro conſciẽtiæ,exigi non poteſt,& hoc videtur velle gl.in d.c.fraternitatis,ꝙ dictũ non tranſit ſine difficultate,nam licèt dictam opin.tenuerit Alex.conſi.cv.ver.nec huic vltimæ rationi.vol.v.Roma.in rub.de acq.here.ver. aſſignat ipſe Ang.Abb.in procem.Decret.in verbo, Rex Pacificus.nu. 6.ver.vidi etiam ad prædicta.Abb.in c.ſi egreſſus.ver.quare forus animæ,de iureiur.& dam.dat.& in c.fi.ver.ſed aduerte.de ſepul.& in c.audiuimus.ver.an autem in foro,de ſimon.& in c.Raynaldus.nu.25.verſi. in gl.in verbo,adijciens,de teſtam.Bal.in l.id quod pauperibus.ver.ſed pone,C.de epiſ.& cler.& ſentit Bal.in l.ij.in fi.ver.quid ſi iſte moritur. C.de vectig.Matheſ.ſing.xxiij.& in foro conſcientiæ,& in foro eccleſię dicit Ang.in conſi.xliij.in fi.ver.verum quia eccleſia,& Iaſ.in §.ſed iſtę. nu.110.ver.& pœnæ legales.inſti.de act.

Corſ.in ſin.in verbo,pœna,incip.in foro.& Io.Crot.in c.j.§.ſtatuto.in gl.in verbo,furtum.de conſti.in vj.vbi dicit communem,quam etiam cõmunem dicit Gomez.in §.ex maleficiis.nu.14.de inſt.act.Ant.de Bu. in c.fi.circa medium,ver.& quia in pœnalibus.de præſcr.Bal.in l.data opera.verſi.item ſi proprias.C.qui accuſ.non poſ.Fel.in ca.audiuimus. verſi.ſubdit hic eleganter.de ſimon.& in c.j.verſic.tertius caſus.de conſti.in vj.Hipp.in l.patre,vel marito.ver.& facit etiam.de quæſt.

6 Contrarium ſentit Anch.in regula poſſeſſor.ver.iij.quæro.de regul. iur.in vj.Cor.conſi.lxix.nu.39.ver.& licèt.vol.ij.Dec.in l.quod à quoquam.ff.de reg.iur.& in c.j.in j.lect.nu.20.ver.modo his relatis.de cõſt. & in ij.lect.nu.10.ver.iij.circa gl.& in c.quoniam contra.nu.31.verſ.& ꝙ ſuprà dictum eſt.de proba.Gomez.in §.ex maleficiis.nu.14.verſicu. iiij.vltra alios.& in §.ſic itaque.nu.16.ver.hæc tamẽ pœna,inſti.de act.

7 Alij verò ſtrictiſſimè loquentes dixerũt,ꝙ pœna legalis peti,aut exigi non poteſt in foro pœnitẽtiali,& hoc procedit ſine difficultate.Bal. in l.iubemus.§.ſanè.el j.ver.ſed nunquid in foro cõſcientiæ.C.de ſacroſan.eccl.Bal.in l.poſt deciſionem.ver.iiij.quæritur.C.de furt.Abb.in c.j. nu.10.ver.item adde gl.de conſt.Imol.in l.quibus diebus.§.dominus.in fi.verb.ff.de cond.& demonſt.& in l.ſtipulatio.§.alteri.ff.de verb.obl. Ro.conſi.dx.ver.inquantum tamen dixi.Cor.conſi.lxix.in fi.verb.vol. ij.Alex.in l.ſi pœnæ.in prin.ver.extra gl.no.ff.de cond.indeb.Barb.conſi.xlv.ver.ſecundum dubium.vol.iiij.Ant.de Bu.in c.dilecti.ver.hæc mẽbra.de arbi.Imol.ibi.nu.10.Anan.in c.ſignificaſti.el ij.ver.ſubdit etiam ibi,de homic.Rom.in l.ſtipulatio iſta.§.alteri.nu.19.ver.inquantũ dixi. ff.de ver.obl.Abb.in c.cùm cauſam.ver.facit quod no.gl.de teſtib.Mayner.in l.ꝙ à quoquam.nu.3.ff.de reg.iur.Henri.Boich in c.dilecti.in primis verbis.de arbi.

8 Tenendo ſecundam opin.quæ videtur magis communis,vt pœnæ in foro conſcientiæ peti,& exigi non poſſint,& hoc voluit dicere gl.in c.fraternitatis.xij.q.ij.

9 Decimò Limita,iſtud procedere in pœna legali,ſecus verò in cõuentionali,quia conuentionales pœnæ ex quo habent conſenſum etiã ſalua conſcientia peti,& exigi poſſunt.Anch.in regula poſſeſſor.de regu. iur.in vj.ver.iij.quæro.Fel.in c.j.de cõſt.ver.limita iij.& in c.audiuimus. ver.limita iij.de ſimon.Dec.in c.j.in j.lect.num.20.ver.iij.concluſio.de conſti.Cagnol.in l.quod à quoquam.nu.6.ff.de reg.iur.

10 Sublimita,quando pœna conuentionalis excederet partis intereſſe, quia tunc de iure canonico ſalua conſcientia vltra illud,quod verè intereſt pœna cõuentionalis peti,aut exigi non poteſt.c.tuam.de pœnis. Hoſt.in c.dilecti.verſ.par autem in par.de arbi.& ibi Ant.de But.verſi. quædam eſt conuentionalis.& Imol.ver.ij.caſu.Soc.conſi.ccliij.verſic. ſecunda ratio eſt.Corn.conſilio cccxliiij.verſicu.& plerique tenent.volumine primo.Gram.conſilio ciuil.lxvj.vbi maximè dicit hoc procedere,quando cauſa ſecundum æquitatem tractari debet,prout eſt, quãdo

cauſa

cauſa agitur in conſiſtorio Principis.

11 Contrarium, quòd pœna conuentionalis, etiam vltra partis intereſſe peti, & exigi poſſit, tenuit Inno. in cap. tuam. ſuper verbo pœna. de pœ. Abb. in c. dilecti. nu. 14. ver. vj. & vltima pœna, de arbi. & ibi Anch. ver. vltima, ſcilicet conuentionalis. Card. verſ. Innoc. tamen Henr. Boic. ibi verſi. aut de conuentionali. Abb. in c. tuam, in ſecundo, not. de pœn. Ro. conſi. dx. verſ. aut loquimur in pœna conuentionali. Corn. conſi. cliij. verſ. circa quartam conſultationis quæſtionem. & conſi. ccxx. nume. 15. verſ. nec obſtat ſi dicatur. vo. j. Galiaul. in repet. l. ij. §. item ſi in facto. nu. 75. ver. ij. limita. ff. de verb. oblig. Pariſ. conſi. xxxiiij. nume. 30. verſi. nomine autem pœnæ. vol. j. Rom. conſi. ccclxxiiij. Corne. conſi. ij. verſ. nã dicendum eſt. vol. iij. Rip. conſi. ix. num. 7. verſ. poterit denique. volu. ij. Mayner. in l. ſi à quoquam. nu. 6. verſi. vj. & vlt. pœna. ff. de reg. iur. gloſſ. in conſuet. Turon.

12 Secundò Limita in pœnis, quæ ex dilectis ipſo iure cõmittuntur, quia tales pœnæ licitè poſſunt de iure Canonico, & in foro conſcientiæ peti, & exigi: Abb. cap. j. de conſt. verſ. & primò limita. & in ca. dilecti. verſic. prædicta ego limito. de arbit. Fely. in d. c. j. verſic. & primò limitatur, de conſt. & in c. audiuimus. de ſimon. Corſet. in ſing. in verbo, pœna. incip. in foro conſcientiæ. Barbat. conſ. xlv. verſ. item quia pœna imponitur. vol. iiij. Affl. ſuper Conſt. verſi. ſed quid ſi pœna. aliàs ſub rub. de violẽt. numero 7.

Contrarium Rom. in rubr. de acq. here. ver. ſed hæc ratio. Fel. in ca. j. in j. limit. ver. ſed aduerte. de ſimonia.

13 Et idem eſt in pœnis, quæ ipſo iure non inferuntur, ſed iudex illas infligit pro delicto. Hoſt. in ca. dilecti. verſ. & hoc intelligas. de arbitr. & ibi Anto. de Butr. ver. ſi autem quæritur. ibi Imol. verſ. ſi autẽ quæritur. Bald. in l. id quod pauperibus. in ix. q. verſ. ſed pone. C. de epiſcopis & cleri. Anch. in repe. regulæ poſſeſſor. verſ. iij. quæro. de reg. iur. in vj. Fel. in capitulo j. in ij. limit. de conſt. & in c. audiuimus. ver. limita ſecundò, de ſimon.

14 Tertiò Limita, niſi pœna legalis fuiſſet ſubrogata loco inæſtimabilis intereſſe. Fel. in ca. audiuimus. de ſimon. Cagnol. in l. quod à quoquam. nu. 9. ff. de reg. iur.

15 Quartò Limita, quia hæc concluſio procedit quando pœna lucrum afferret damnum paſſo, ſecus ſi eſſet abſque lucro damnum paſſi, quia tunc omnino perſolui deberet: Felyn. in capitulo primo, de conſt. & in capit. audiuimus. de ſimon. Cagnol. in l. quod à quoquam. nume. 7. ff. de reg. iur.

16 Sublimita quando damnum ex leuiſſima culpa proueniret, nam tũc in foro conſcientiæ quis illud non teneretur reſarcire, Innoc. in c. ſicut dignum. & ibi Fel. de homicid. Corſett. in ſing. in verbo, forum conſcientiæ. Cagnol. in d. l. quod à quoquam. nu. 7. ff. de reg. iur.

CONCLVSIO XXXV.

ARGVMENTVM.

Poena non declarata contra auctorem non poteſt etiam contra eius heredem declarari.

1 EX text. in l. fi. in fin. C. de reuoc. donat. ſumitur concluſio, ꝙ contra heredem non inducitur pœna, nec aliqua indignitas, quæ non fuerit etiam declarata contra eius auctorẽ. & ibi notant Bal. Sal. & alij, ad idem eſt gl. in c. fi. in fi. per illũ text. vbi Anch. Card. Abb. & alij. de donatio. Rip. in l. fi. q. lxiiij. in princ. C. de reuoc. donat.

2 Ex qua cõcluſione primò infertur, vt heres emphyteutæ nõ poſſit declarari incidiſſe in caducitatem, ſi eius auctor viuens non fuit declaratus. Cuma. con. clxiiij. verſ. quinimò etiam. Cur. in trac. feu. in vlt. q. iiij. par. princ. verſ. imò fortius. Caſſad. deciſ. iij. in tit. de loca. Rip. in l. fi. in vlt. quæſt. in princ. verſ. & idem tenet. C. de reuoc. donat. Ruin. conſil. x. ver. nec obſtat. vol. j.

3 Amplia, quia idem eſt in herede vaſalli: glo. fi. in c. fi. ver. & ſic eſt argumentum. de dona. glo in l. fi. in fi. C. de reuo. don. gl. in c. Imperialem. §. inſuper. in verb. non ſuccedit. de prohib. feu. alie. per Fed. gl. in ca. j. §. porrò, in verb. porrò. verſ. iſtud autem. in tit. quæ ſit prim. cau. benef. amit. Odofr. in l. j. ver. ſed quæ eſt ratio. C. de reuo. don. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de feud. §. fi. in fi. vlt. addit. verſ. venit tertia q. Bald. in c. Imperialem. §. inſuper. verſicu. conſidera tamen vnum. de prohi. feu. alie. per Fed. Raph. Cum. con. clxiiij. verſ. quinimò etiam. Curt. in tract. feu. in vlt. q. iiij. part. prin. Anch. in c. fi. in vij. q. de donat. Card. Alex. in d. c. Imperialem. §. inſuper. verſ. ſed tu aduerte. & ibi Aluar. verſ. & ita intelligit. Soc. in con. lxvj. verſi. quinto confirmatur. vol. iij. Aret. conſi. xiiij. circa fi. ver. & eodem modo. Ruin. conſ. x. verſ. nec obſtat. vo. j. & conſi. lxx. nu. 13. ver. nec obſtat. vol. v.

Contrarium videtur tenere Barb. in c. fi. verſ. ego verò dubito. de donat. And. de Iſer. in c. j. §. porrò. verſ. ſequitur in gl. in tit. quæ ſit pri. cau. ben. amit.

4 Tenendo primam opi. tanquam magis communem, declara, vt illa procedat, quotieſcunque dominus ſciuerit, & non fuerit conqueſtus. Io. And. in addi. ad Spec. in tit. de feud. in §. fi. in add. magna. Bal. in c. j. §. porrò. verſi. ſecundò quærit gl. quæ ſit prim. cauſ. beneſ. amitt. Io. Andr. in cap. fi. verſ. in glo. vltima, de donat. Saly. in l. fi. in fi. C. de reuoc. donat. Alua. in c. Imperialem. §. inſuper. verſ. ſed tu aduerte. de prohib. feu. alie. per Feder. Aret. in con. xiiij. circa fin. ver. ſed remanet. Cyn. in l. j. in fi. C. de reuoc. dona Boer. deciſ. ccxxviij. num. 7. Rui. con. clv. vol. iij. ſecus autem ſi ignorauerit: vt per Doct. ſuprà allegatos.

5 Contrarium ſumitur ex dictis Bal. in l. rei iudicatæ. §. j. ff. ſolu. ma. dũ tenet, ꝙ etiam ignorans non tranſmittat hanc actionem in heredem, ex quo iſta eſt actio ad vindictam, quæ morte extinguitur.

6 Secundò Declara, vt ſupradicta procedant non ſolum quando dominus ſciuit, ſed etiam quando habuit tempus conquerendi, & non aliàs. Cyn. in l. j. verſ. vltimo collige. C. de reuoc. don. Sal. in l. omnimodo. in fi. verſ. vltimo glo. C. de inoff. teſt. Iac. de Beluiſ. in tit. quib. mod. feud. amitta. in princi. circa fi. verſ. quæro quid ſi vaſallus: & ibi Card. Alex. in §. item ſi fidelis. verſ. quæro ſubſequenter. & in c. j. §. inſuper. verſ. & circa hanc quæſtio. de prohib. feu. alien. per Feder. Abb. conſi. iij. in nona quæſto. volumine ij. Ioan. And. in cap. fi. verſiculo in gloſſ. vltima de donatio. Alex. in l. rei iudicatæ. verſic. & quòd illa iura. ff. ſol. matr. Curt. in tract. feud. in pen. q. quartæ part. princ. in princ. Boer. deci. cccxxxiij. nu. 7. Rip. in l. ſi. in vltima q. ver. primo vt procedat. & in xlij. q. ver. ſed quid ſi non potuit. C. de reuoc. don. Rui. cõ. lxx. num. 13. ver. nec obſtat. vo. v.

7 Amplia regulam principalem, quia ſicuti pœna contra heredem non poteſt declarari, quæ non fuit declarata contra eius autorem, eodẽ modo nec etiam ipſe heres pœnam, quam ipſe defunctus viuens non declarauit, poterit declarare. gl. fi. in c. fi. verſ. & ſic eſt argumentum, de donatio. & in l. omnimodo, in verbo non licebit. C. de inoffi. teſta. & in c. j. in verbo concubuerit. ver. ſed ſi dominus, quib. mod. feud. amit. & in c. j. §. porrò. in glo. j. quæ fuit prima cauſ. benefi. amit. Odofred. in l. j. per illũ tex. ver. etiam nota. & ibi Cyn. in fi. ver. vltimo collige. C. de reuoc. don. Bal. Sal. & alij in l. fi. C. eod. tit. Bald. in c. Imperialem. §. inſuper. ver. cõſidera tamen. & ibi Aluarot. verſ. & ita intelligit. & Card. Alex. verſ. ſed tu aduerte. de prohib. feud. alien. per Feder. Bal. in c. j §. porrò. ver. ſecundo quærit gl. & ibi Aluarot. ver. quæro cum eadem gl. in tit. quæ fuit pri. cauſ. beneſ. amit. Bal. in l. j. in q. xxxix. ff. de rer. diuiſ. Ab. conſ. iij. in ix. q. vo. ij. Sal. in l. omnimodo. in fi. princ. verſ. vltimo gl. inducit. C. de inoffi. teſt. Card. Alex. in c. j. §. item ſi fidelis. verſ. quæro ſubſequenter. & ibi Aluarot. verſ. quæro ſubſequenter. quib. mod. feud. amit. Car. in c. fi. in xv. q. & ibi Imol. verſ. in eadem gl. fi. de donatio. Alex. conſ. clxxxix. verſic. præterea dato. vol. v. Paul. de Caſt. in l. rei iudicatæ. §. j. ver. vltimò facit. ff. ſolut. mat. Curt. in tract. feud. in quarta par. in pen. q. Aret. conſi. xiiij. circa fi. verſ. ſed remaneret, Ripa in l. fi. in vltima quæſt. verſ. ſed quid ſi Dominus, vbi hanc dicit communem opin. & in lxj. q. in prin. verſi. & per iſtum tex. C. de reuoc. donatio. Boer. deciſ. cccxxxviij. nu. 7.

Contrarium tenuit Barb. in c. fi. verſ. ego vero dubito, de donatio. Afflict. ſuper. conſt. Reg. ſub rubrica de reuoca. alien. nu. 39. verſic. viij. nota. And. de Iſern. in c. j. §. porrò. ver. in conuerſa quæſt. quæ fuit prima cauſ. benefi. amitt.

8 Ex prima communi opinione infertur, ꝙ ſi mulier commiſit adulterium, & maritus viuens non eſt conqueſtus, exceptio adulterij ab eius herede opponi non poteſt. l. rei iudicatæ. §. morum, & ibi glo. in verbo. non habet. & ibi Bart. in prima oppoſ. & in ver. & habes. & ibi Bal. ver. nota optimum text. & ſentit Ang. in fi. à contrario ſenſu, & Imol. in ſecundo not. & in fi. verſ. & adde prædictis. & Pau. de Caſt. ver. ſi ergo maritus, & ibi Rom. in iij. not. verſ. in gl. in verbo, habet. & Aret. in ij. not. & in fi. verſ. circa ſecundum. & Alexand. verſ. item nota, vbi dicit ita cõmuniter teneri. ff. ſol. matr. Io. And. in add. ad Spe. in tit. de except. §. dicto. verſ. item quæritur. Ant. de But. in c. plerunque. ver. quæro an heredes. & ibi Præpo. verſ. quæritur ſecundo. & ibi Abb. in verſi. ij. quæro. & Card. ver. quæro pone. de donat. inter vir. & vxor. Pau. de Caſt. in conſ. ccccij. ver. tertia ratio. vol. j. & con. cxlvij. ver. ſed ad hoc reſpõdetur. vo. ij. Bal. in l. cum mulier. in xv. oppo. & ibi Pau. de Caſt. ver. nota tertio, & ibi Imol. ver. & item aduerte. ff. ſol. matr. Sal. in l. fi. verſ. ſucceſſiue quærit gloſſ. C. de adult. Nell. in tract. bannit. in j. par. ſecundi temp. q. xxix. Rom. conſ. cclxxxvj. Pau. de Caſtr. in l. ij. §. voluntate. in prin. verſ. ſed ſi maritus. ff. ſol. matr. Cuma. in l. rei iudicatæ. §. j. verſic. ſi vero maritus. ff. eod. tit. Iacob. de Beluiſ. in §. quia verò plurimas. in auth. vt liceat matri, & auiæ. in ix. oppoſ. Bart. in l. Lucius. in fi. ff. ſol. mat. Signorol. Homod. con. 50. Ang. in trac. maleſ. in verbo, che mi hai adulterato. num. 29. Alexand. in con. clxxxix. ver. præterea. vol. vj. Io. de Carron. in auth. ex teſtamento, in xj. notab. & pro hac ſententia. C. de ſecundis nupt. Rip. in lege fin. in vltima quæſtio. in prin. C. de reuoc. donat. Boer. deciſ. cccxxxviij.

Contrarium ſentit Spec. in tit. de excep. §. dicto. ver. item quæritur. in vlt. opin. & ſentit Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de reſt. dot. §. fi. verſi. quid ſi mulier.

9 Tenendo primam opinionem tanquam communem illam declara, vt habeat locum, quotieſcunque maritus ſciuerit, & non fuerit conqueſtus, vel quando etiam habuit tempus conquerendi, & non aliàs. Sal.in l.omnimodo.in fin.C.de inoffic.teſtamẽ.Io.Fab.in l.fi.C.de adulter.Præpoſ.in c.plerunque.de donat.int.vir.& vxor.Rom.in l.rei iudicatæ.§.j.verſ.ſed eſt pulchrum dubium.& ibi Aret.in fine.& Alex.verſ.ſed quid ſi maritus.& in ver.ſed quid ſi mulier.ff.ſolut.matr.Saly.in l.fi.verſ.ſucceſſiuè quærit gl.C.de adulter.Signorol.Homod.conſi.50.Ripa in l.fi,q.lxj.verſ.ſed quid ſi non potuit.C.de reuoc.dona.Ruin.con.clv.vol.iij.

10 Contrarium, quòd etiam ſi ignorauit maritus non tranſmittat exceptionem adulterij in heredem, tenuit Bald.in l.rei iudicatæ.§.j.verſ.quidam diſtinguunt.& ibi Imol.verſ.& adde prædictis. & Paul. de Caſtro verſ.ſi ergo maritus.ff.ſoluto matr.Bal.in l.cum mulier.in xv.oppoſ.ff.eodem. & conſi.clxxxij.in princ.vol.iij.Ang.in tract.malefic.in verbo, che mi hai adulterato.num.29.Boer.deciſ.cccxxxviij.nu.7.qui dicit cõmunem,& hanc partem tenuit Ruin.conſi.x.verſic.nec obſtat. volu.j.

11 Secundò Limita, quia maritus bene poteſt obiicere adulterium heredibus mulieris.Sal.in l.fin.verſ.ſucceſſiuè quærit gloſſ.qui diſtinguit an ſciuit, vel ignorauit.& ibi Bald.in verſ.ibi propter dotem.C.de adulter.& indiſtinctè hoc tenet Bart.in l.rei iudicatæ.§.morum.verſi.quæro an mortua.ff.ſol.matr.Ant.de But.in c.plerunque.verſ.quæro an heredes.de donatio.inter vir.& vxor.Bald.in l.cum mulier.in decimatertia oppoſi.ver.ſed contra Bart.ff.ſol.matr.Bart.in l.Lucius,in fi.ff.eo.Bal.in l.rei iudicatæ.§.j.ver.non obſtat lex,& ibi Ange.in fi. ver.poſt mortẽ autem.& ibi Ro.circa.fi.ver.quid autem econtra.ff.ſol,matr.Pau.de Caſt.in l.cum mulier.ver.nota tertio.ff.eo.Pet.de Anch.in c.fi.in ſecunda oppoſ.de donat.Ro.conſi.cclxxxvj.

12 Contrarium gl.in l.fi.in verbo.præſtare.C.de adulter,dum dicit non procedere quando deceſſit in matrimonio. & voluit Alex.in l.rei iudicatæ.verſ.ſed quid ſi mulier.& ibi Cuman.verſ.ſi verò moritur.ff.ſolut.matr.Rip,in l.fi.in lxiiij.q.verſi.item facit,ꝙ decidunt. C.de reuoc.donatio.

13 Tertiò Limita, quia etiam quando maritus viuens eſt conqueſtus nõ tranſmittit ad heredem extraneum, vel ad ſingularem ſucceſſorem exceptionem adulterij.Bald.conſi.ccxxvij.vol.ij.quem refert, & ſequitur Barbat.in apoſtil.ad Bal.in l.rei iudicatæ.§.j.ſol.matr.& ibi etiam Fran.Curt.in apoſtill.ad Alex.

14 Primò Limita regulam principalem habere tantummodo locum in pœna iuris, non autem in pœna conuentionali, in qua ratione pœnæ incurſæ ex conuentione etiam contra heredem declaratio fieri poteſt. Inno.in c.fi.ſuper verbo,tacuit,& ibi Card.in xiiij.q.de donatio.Bal.in l.fi.verſ.idem dicit.& ibi clarius Saly. verſ. quæro an in omnibus caſibus.C.de reuo.donatio.Bal.in c.Imperialem.§.inſuper.verſ.vel eſſet alia fellonia.& ibi Aluarot,verſ.ex quo infert. de prohib.feud. alien. per Feder.And.de Iſern.in c.j.§,porrò.verſ.etſi non ſit commiſſus, quæ fuit prim.cau.beneſ.amit.Abb.in conſi.iij.in ix.q.verſ.item ponit Bald.vol.ij.Curt.in tract.feud.in iiij.par.in pen.quæſt.verſ.aliud tamen eſt,& iſtã dicit communem Rip.in l.fi.in vlt.quæſt.in prin.verſ.& primo aduertendum.C.de reuoc.donat.licèt ipſe contrarium teneat in lxiij.q.

15 Secundò Limita, vt regula procedat, quando is, cui commiſſa eſt cauſa ingratitudinis,& potuit declarare, quia eam ſciuit,& etiam habuit tẽpus declarandi, aliàs ſecus.Io.And.in c.fi.verſ.in gl.vltima.& ibi Pet. de Anch.in vij,quæſt.& Imol, verſi.ſed dubium. & Card.in xv. quæſt.de donatio.Alex,in l.rei iudicatæ.verſi.& pro Rom.facit. ff. ſoluto matri. Ruin.conſi.clv,verſi.pro quo facit.volu.tertio,& per alios ſuprà allegatos.

16 Tertiò Limita, quando pœna incurritur ipſo iure, quia eius declaratio tunc poteſt fieri,& per heredem,& etiam contra heredem, Bald.in c.Imperialem.§.inſuper.verſ.quod verum eſt.& ibi Aluarot, verſi. niſi eſſent.de prohib.feud.alien.per Feder.Abb.in ca.fi.ver.itẽ ſi donatio.& ibi Card.verſi.& prædicta procedunt.de donat.Abb.in conſi.iij.in ix.q.volum.ij.Pau.de Caſt.in l.omnimodo.verſi.item glo. C.de inoff. teſta, Card.Alex.in cap.j.§.porro.verſ.vel etiam niſi in titulo, quæ fuit prim.cauſ.beneſ.amit.Pet.de Anch.in ca.fi.in quarto not,de donatio. Socin.conſi.lxvj.verſi.v.confirmatur.vol.iij.Hippol,in l.j.num,63.& ſeq.C.de rap.virg.

17 Contrarium quòd etiam ſi pœnà incurratur ipſo iure, tamen nec heres poſſit declarare, nec etiam contra eum declaratio fieri poſſit, tenet Imol.in c.fin.verſi.ij.poteſt obiici.& ibi Barba.de dona.Iaſ.in l.omnimodo.in fi.verſ.ſed contrarium.C.de inoff.teſtam.Bald.in l.fin.in fi,verſ.glo.arguit ad feudum.& ibi Ripa.in vltima quæſt, verſi. ſecundo intellige.C.de reuoc.donatio.Curt.in tract.feud.in pen.q.quartæ part,princi.verſi.aliud tamen.

18 Pro concordia dici poteſt, quòd prima opinio procedat in pœna incurſa ipſo iure in qua hominis miniſterium non requiritur, ſecus quãdo requiritur etiam factum hominis,& ita intelligatur ſecunda opi.ita Bar.in l.j.ff.de priu.delict.Io.de Ana.in c.in literis.ver.& de prædictis.de raptor.

19 Quartò Limita, quia licèt heres non poſſit declarare quo ad agendũ, tamen bene poterit declarare ad effectum excipiendi, Petr.de Anch.in c.fi.in ij.oppoſ.& ibi Imo.ver.tu potes dicere,& ibi Barb.verſi.& adde etiam.de dona.Bal.in l.fi.ver.& not.ꝙ poſt mortem.C.de adul.Curt.in tract.feud.in vltima quæſt.quartæ par.prin.verſi.& in ſpecie.Ripa in l.fin.verſicu.xxx.intellige,& in lxiiij.q. verſicu. tamen ſcias,C.de reuoc.donatio.

CONCLVSIO XXXVI.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus an de iure poßit procedere in delictis puniendis abſque conſenſu capituli.

1 QVÆRVNT Doct.an de iure communi epiſcopus in delictis puniendis procedere poſſit ſine cõſenſu capituli, aut ſolum de conſilio, niſi conſuetudo aliud induxerit, prout ꝙ abſque conſenſu capituli, ſed ſolũ de conſilio poſſit procedure, tenet Inn.in c.irrefragabili,in prin.& ibi Hoſti.in §.exceſſus.& ibi Ant.de But.Inn.Hoſt.& Card.in c.nouit.& in c.quanto.de his, quæ fiunt à præl.Arch.in ſum.in xviij.diſt.& ibi Do.& Card.& Alexan.& Dec.in c.cùm omnes.in ij.lect.ver.ij.prædicta.de conſt.Anch.in c.iij.de conſüe.in vj.& iſtam dicit communem opin.Henric.in tract.de ſinod.epiſcopi.in iij.par,nu.137.

2 Contrarium,ꝙ requiratur nedum conſilium, ſed etiam cõſenſus, voluit gl.in c.epiſcopus ſine conſi.xxiiij.diſt.& in c.cùm nos.in gl.j.de his, quæ fi.à præl.& in c.ſi quid verum.in gl.fi.in fi.lxxxvj.diſt.& in c.ex pœnitentibus.in gl.ij.circa medium.ver.ſicut enim epiſcopus.50. diſt.Inn.in c.graue.ver.idem ſecus.de præb.Io.And.in ſummario.in c.nouit.de his, quæ fi.à præl.Dom.in c.j.in prin.de hæret.lib.vj.Idem voluit Abb.in c.j.de exceſ.præla.Imol.in d.c.nouit.ver.quid igitur dicẽdum.de his, quæ fi.à præl.Fel.in c.irrefragabili.de offi.ordi.& idem ſentit Anto.de Bu.in c.cùm olim.ver.nam ponitur quandoque conſenſus, de arbi.Barba.in tract.de epiſ.in iiij.par.iij.lib.in vij.q.

3 Concorda has contrarias opiniones, vt prima procedat in delictis leuibus, ſecunda verò locum habeat in grauioribus delictis, prout colligitur ex no,per Abb.in c.nouit.nu.6.& ibi etiam per Imol.in ver.ij.limita.de his, quæ fiunt à prælat.ſin.conſen.cap.vbi tenet prælatum non poſſe clerico imponere pœnam perpetuę depoſitionis ſine conſenſu capituli, cum agatur de graui pœna imponenda ratione delicti.& idem videtur tenere Abb,in c.j.nu.2,de exceſſ.præla.vbi vult,ꝙ in arduis nõ poſſit epiſcopus procedere ſine conſenſu capituli.& hanc etiam diſtinctionem videtur ſentire Oldrad.in conſilio cclj.circa finem.verſiculo, ſecundo impugnatur.& hæc quidem diſtinctio videtur communiter recepta.

CONCLVSIO XXXVII.

ARGVMENTVM.

Non reuelans tractatum contra principem capitali pœna afficitur.

1 COMMVNITER concludunt Doct.ꝙ ſciens tractatum contra principem tenetur illũ reuelare, & ſi nõ reuelat, incurrat pœnam capitis, text.eſt in l.quiſquis.in §.id quod.& ibi Bal,Sal.& alij.C.ad l.Iul,maieſt.Bar.in l.vtrum.ff.ad l.Pompeiam de parric,Bar.Ang.& Ro.in l.j.§.occiſorum.ff.ad Senatuſc.Syll.Abb,in c.j,ver.ad tertium.de reſt.ſpol.Sal.in l.j.ver.ad contrarium reſtat.C.de rap.virg.Dec.in l.culpa caret.nu.11.ff.de reg.iur.

2 Primò Limita, quando is qui ſciebat tractatum, ſecrete ſciret, adeò vt illum probare non poſſet, quia tunc non tenetur ſe ſubmittere torturæ vel carceribus, Bal.in conſi.incip.quanquàm allegata ſint multa.quod refert & ſequitur Ang.Aret.in tract.maleficiorũ, in verbo, *che hai tradito la tua patria*.verſi.quod crimen.Io.de Ana.in rub.de his qui fil.occi.ver.prædictis.Ang.in l.ij.ff.de parrici.Iaſo.in l.j.§.ſi tibi indicium.verſi.iiij.limita.ff.de cond.ob tur.cauſ.Bertach.in verbo, proditor.ver.proditor punitur ex ſola attentione.Soc.in conſi.cclxxv.Afflict.ſuper Cõſti.regni.aliàs ſub rub.de rap.virg.nu.2.verſic.pridiè fui interrogatus.aliàs ſub rubr.de afficu.domi.à vaſ.nu.10.Sylua nup.in verbo, non eſt nubẽdum.nu.96.ſum.Syluestri.in verbo, reſtitutio.el iij.in ij.q.ver.iij.cum in crimine,Claud.in l.vt vim.verſi.idem etiam in ſubdito.ff.de iuſt.& iur.Fel.in c.de cætero.ver.& licèt multum.de re iudi.& in c.ij.ver,maximè in atrocioribus.de hæret.& in c.quantæ.ver.iij.limita.de ſen.excõ.Dec.in l.culpa caret.ver.ſimiliter in crimine.ff.de reg.iur.Hipp.in l.vtrum.ff.ad l.Pomp.de parric.& idem in ſin.clxiiij.Ripa in trac.de peſte.q.xj.Mant.in cõſi.xiiij.nu.82.Alcia.in l.iiij.in §.Cato.in iiij.no.ff.de ver.obl.

& iſtam

& iſtam dicit veriorem & magis communem Cagno.in l.culpa caret.nu.21.ff.de reg.iur.

3 Qui omnes fere vnanimiter etiam affirmant animam Bartoli tenentis cõtrariam opinionem in inferno cruciari: quia ſecundum iuris diſpoſitionem non debet quis ex ſola ſcientia pœna mortis puniri.

4 Contrarium, quòd immo indiſtincte puniatur ſciens tractatum contra Principem & non reuelãs illum, tenet Barto.in l. vtrum.ff.ad l.Pomp.de paric.Ang.in tract.maleficiorum, in verbo che hai tradito la tua patria, vbi dicit iſtã opinionẽ ſeruari in practica, licèt ipſe contrariũ teneat. & Augu.de Arim.ibi in addi.expreſſe tenet dictã opinionẽ contra limitationẽ Bertach. in verbo, ſcire. verſ.xiiij.vbi dicit opinionẽ cõtra limitationẽ ſimpliciter ſeruari, & quòd ipſe ita ſimpliciter executus fuit, & quod iſta opinio cõtra limitationẽ ſeruetur in Practica teſtatur Fel. in c.j.verſ.ij. fallit.de offi.deleg.& hoc idẽ dicit ibi Dec.ver.ex quo infert Bart.Deciſ.Neapol.cxxx.nu.65.in nouis.Caſſan.in cõſuetudine Burg.verſi.itẽ tenetur. qui dicit quod hodie paſſim ſeruatur opi.Bart.

5 Concorda has cõtrarias opiniones, vt prima procedat in accuſatione quam non tenetur inſtituere etiam in crimine læſæ maieſtatis ille, qui poſtmodum probare non poteſt.ſecũda autẽ opinio Bart. procedat in ſimplici denũciatione, ſeu admonitione faciẽda ad hoc vt Princeps ſibi præcauere poſſit.iſtam diſtinctionẽ ſentit Alciat. in lege iiij.in §.Cato.in iiij.not.nu.25.ff.de verbor. oblig. quã expreſſe refert & ſequitur Cagnol.in l.culpa caret.nu.21.ff.de reg.iur.

6 Secundò Limita, vt concluſio non procedat in patre ſciente filiũ velle committere crimen læſæ maieſtatis aduerſus Principem: ne videatur ad ſuppliciũ filiũ obtuliſſe, per tex.in l.milites.§. deſertorum. ff.de re militari.Saly.in l.propter inſidias.C.qui accuſare nõ poſſunt. Io.de Ana.in c.fi.de his qui fil.occid.Cæpo.caut.j.Fel.in c.j.ver.limita nõ habere locum.de offi.deleg.& ibi Dec. verſiculo. & quod dictũ.Gomeſ.in §.rurſus.nu.22.verſ.& pro hoc facit. inſt. de actio.

7 Tertiò Limita in principe recognoſcente ſuperiorem, in quo nõ procederet diſpoſitio legis, quiſquis, C.ad legem Iulia.maieſta.ita voluit Saly.in d.l.quiſquis, Mart.de Lau.in tract.de Prin.in j.ver.Ange in tract.maleficiorum, in verbo, che hai tradito la tua patria, Alex.in conſi.xiij.vol.vi.Fel.in c.cùm non liceat.de præſcript.

8 Quinimmo nonnulli voluerunt vt tãtũmodo diſpoſitio.d.l.quiſquis, habeat locũ in Imperatore, & in repub.Rom.& ita voluit Paul. de Caſt.in l.iij.C.de epiſc.audien.& idẽ tenuit Soci.in cõſ.cclxxv. & idem voluit Dec.in conſ.ccccx.Cæpol.in conſ.xvij. in criminalibus Ruin.in con.iij.nu.12.& ſeq.vol.v.

9 Contrarium quòd etiam in Principe recognoſcente ſuperiorem habeat locũ huiuſmodi diſpoſitio, tenet Corn.in cõſ.xcvj.volu. iiij. Bouer.in ſing.in ver.lx.mixta de crim.nu.12.Cæpoll.cõſi.xvij. in criminalibus.vbi dicit quòd iſta opinio hodie de cõſuetudine ſeruatur.

10 Declara, quia ſi cauſa diſputaretur ſub Principe offenſo omnino præualeret iſta opinio, ſed ſi extra dominium illius Principis offenſi cauſa eſſet introducta, tunc ſeruãda eſſet prima opinio, quæ de iure videtur verior.

11 Quartò Limita, quia in crimine parricidij conſcius non tenetur reuelare.Bart.in l.vtrum. ff.ad l.Pomp.de parrici.& ibi Hipp. Deciſ. Neapol.cxxx.in nou.nu.65.in addit. vbi tenet talem puniendum eſſe minori pœna.

12 Et idem eſt in eo qui ſciuit tractatum contra fratrem, & non reuelauit, qui non pœna mortis punitur, ſed pœna relegationis, vt ex text.in l.frater.& ibi Hipp.poſt alios.ff.de parrici.

13 Contrarium quod in crimine parricidij ſciens tractatum teneatur reuelare, prout in crimine læſæ maieſtatis, tenet Bart.in l.j.§.occiſorum.ff.ad Sill.Affl.ſuper conſt.regni.alias ſub rubrica de rapt, virg. Dec.in ca.j.ver.verum quia.de offi.deleg.

14 Quintò Limita, in confeſſore, qui non tenetur reuelare id quod ſciuit in confeſſione, prout in huiuſmodi crimine læſæ maieſtatis tenet Hippo.in l.vtrum.nu.5.ff.ad l.Pomp.de parrici.

15 Confeſſor enim non poteſt reuelare id quod ſciuit in confeſſione niſi de voluntate confitentis, vt per Fel. qui dicit iſtam communem opin.in c.Matthæus.de ſimo.Boer.deciſ.ccxcix.

16 Declara, vt iſtud nõ procedat quando hoc fuiſſet reuelatum laico ſub ſigillo confeſsionis pœnitentiæ, quia nihilominus teneretur reuelare, Affl.ſuper conſt.regni. ſub rubrica de aſſic. dominorum à vaſallis.nu.10.vbi etiam declarat quomodo iſtud procedat. & idem tradit Fely.in c.intimauit.de teſt.

17 Secundò Declara, nam quando agitur de delicto committẽdo poteſt confeſſor reuelare confeſsionẽ, vt obuiet delicto committendo ſecus vbi agitur de delicto cõmiſſo, & ita intelligitur limitatio ſupra poſita: & ideò in hoc caſu teneretur confeſſor ſaltem in genere reuelare non nominando perſonam, vt Inno.Abb.& alij in capi.omnis vtriuſque ſexus.de pœniten.Barb.in capit.cum oporteat.de accuſatio.Hippo.in l. plurimum.§.tormenta.nu.18.ff.de quæſt.Chaſſan.in conſ.j.nu.16.& in conſuet.Burg.nu.49.ver.iij. probatur.

FINIS ANTONII GABRIELIS.

COMMVNES OPINIONES CRIMINALES D. HYPPOLITI BONACOSSAE IVRISCONSVLTI FERRARIENSIS.

A

ABIVRANS hæreſim ante ſententiam, latam modò non fuerit aliàs quoque de hæreſi accuſatus,& poſt pœnitentiam in eam relapſus,non modo mortis pœnam euitat,ſed etiam bonorum confiſcationem, quamuis ipſo iure à die commiſſi delicti ſit impoſita,vt eſt communis opinio, de qua Iul.Clar.in §.hæreſis.verſ.ſed quæro.in fi.

Abiurans vnam hæreſim,ſi in aliam incidat,relapſus verè dicitur,communis eſt opinio.Burſat.conſil.7.num.40.

Abiuranti prima vice hodie de neceſſitate Epiſcopus & inquiſitor gratiam impartiri,& bona condonare tenetur,quinimmo omnes dignitates,& honores,ac priſtina iura recuperat, vt eſt communis opin. Burſatus conſilio 14.numero 33.

Abiurantis bona ſibi & filiis dimittuntur,vt eſt communis opin.Burſat. conſilio 7.numero 32.

Abolitio generalis delictorum ex decreto,vel ſtatuto,non comprehendit crimen falſi,vt eſt communis opinio,de qua Iul.Clar.q.59.verſi. In huiuſmodi.

Abolitione ſequuta per tranſactionem, vel mortem accuſatoris, poteſt iudex proſequi accuſationem. Sed debet facere nouum proceſſum, & nouam inchoare inſtantiam,ex quo prima inſtantia per tranſactionem fuit perempta.Sed hodie contrarium ſeruatur, quia iudex poteſt proſequi ſine nouo proceſſu.Clar.q.58.verſ.Et ſcias.

Abortum cauſans,debet puniri morte,ſi dolus adfuerit,ſi partus fuerit animatus,aliàs non,quia tunc punitur extra ordinem communis eſt opinio.Clar.q.68.verſi.abortũ communẽ dicit Soarez.ver. Abortui.

Abſens non poteſt propter crimen,quod ipſi abſenti imputatur, diffinitiuè condemnari,vt eſt communis opinio.Nam de iure communi contumax non poteſt à iudice haberi pro confeſſo & conuicto, vt eſt communis opinio.Clar.q.44.in prin.Sed de conſuetudine cõtrarium ſeruatur tam de iure ciuili quam canonico,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.licet autem.

Abſens,vbi imponitur pœna relegationis,vel alia inferior,poteſt procedi ad ſententiam contra abſentes,vt eſt communis opinio. Oſaſcus.Deciſ.Pedemon.105.num.8.communem dicens.

Abſens poteſt damnari,non tamen deueniri poteſt ad annotationem bonorum à relegatione infra,etiam ante litem conteſtatam, ſecus ſi ſupra,vt eſt communis opin.de qua Boſſius tit.de requiren.reis,numero 1.col.2.fol.264.

Abſens & impeditus non tenetur in cauſis arduis mittere procuratorem,communis eſt opinio.Chircouius conclu. communi.centuria. 1.conclu.1.

Abſenti ex ſtipulatione iudicis acquiritur,quando interponitur in iudicio,ſaltem quando interponitur ſuper his,quæ pertinent ad officium iudicis. Vtputà accipere cautionem,ne talis à tali iniuriatus offendatur,vt eſt cõmunis opinio,de qua D.Hercules de Syluestris Ferrarienſis.in conſi.97.numero 10.inter conſil.crimi. diuerſorum per Zilettum.Tomo 2.

Abſentiæ cauſas volens proponere,non requiritur,quòd habeat mandatum.Præpo.in c.ſi quando 2.q.6.nu.21.communem dicit.

Abſoluere non debet iudex reum diffinitiuè, quando habet conſcientiam contra reum,& accuſator non probaſſet. Sed tantùm debet abſoluere ab obſeruatione præſentis iudicij,quòd intellige, quando non fuiſſet aliquis terminus accuſatori aſſignatus ad probandũ. Sed quando fuit aſſignatus,& non probauit,tunc communis eſt opinio,quòd iudex debet ipſum reum diffinitiuè abſoluere. Capr. reg.32.numero 33.

Abſoluere poteſt proprius prælatus,etiamſi extra inclauſtrum religioſus percuſſerit,vt eſt communis opinio,de qua Soci.Senior. in cap. officij.nume.118.de pœniten.& remiſſio.& deficiẽte priore, aut qui ſimilem locum habeat, eſt recurrendum ad proprium Epiſcopum. vt eſt communis opinio.ibi.num.125.

Abſoluere poteſt ſacerdos parochus ab excommunicatione maiori,vt eſt communis opin.de qua D.Hiero.à Monte in ſuis quæſtio. quæſtione 15.num.18.vide poſtea.

Abſoluere poteſt ſolus Epiſcopus incidentem in canonem,Si quis ſuadente diabolo.de ſententia excommunication.vt eſt communis opinio,de qua D.Hieron.à Monte d.quæſt.15.numero 17.

Abſolutio excommunicationis valet,non ſeruata forma iuramenti,vt eſt communis opi.d.Hieron.à Mon.q.15.num.37.

Abſolutoria lata in vno caſu,non obſtat in alio caſu. vt eſt communis opinio.de qua Boſſi.titu.quomodo procedatur per excep.

Abſolutus ſemel in iudicio criminali, de eodem delicto ſæpius quæri non debet,communis eſt opinio.Clar.q.57.in princ. quod intelligitur,ſi fuit abſolutus,quia verè nõ deliquit,ſecus, ſi fuiſſet abſolutus, quia probatum non fuiſſet delictum. Clar.ibi verſ. Et hæc quidem amplia.Et in dubio qui cenſetur abſolutus per ſententiam, ex eo, quia non fuit probatum,& quando fuit abſolutus,quia crimen non commiſit,debet in ſententia ſimpliciter abſolui & diffinitiuè. Sed ſi abſoluitur,quia non eſt probatum,abſoluitur in ſententia,cum clauſula,Rebus ſic ſtantibus,prout ſtant.Et ſi ſuperueniant noua indicia,ſemper proceditur,ſecus ſi fuit ſimpliciter abſolutus.Clar.q. 61. verſ.Forma autem.vide infra.in verſi.ſententia.Si quis tamen fuit abſolutus ab offẽſis,culpis & pœnis prętéritis,& ſub certis pactis,hoc adiecto,quòd non auderet de cætero ſimilia attentare,& ſi ſecus faceret,reincideret ipſo iure in primas pœnas, vtrum,ſi contraueniat incidat in primas pœnas? Vide per Bart.in l.ſi vnus. §. pactus. ff. de pact.de quo Alexand.ibi nume.16.

Abſolutus reus in foro canonico de crimine,quod eſt vtriuſque fori,poteſt puniri,etiam à iudice layco,& econtra,vt eſt communis opinio.Clar.q.37.verſic.Sed hic occurrit.

Abſolutus ſemel inquiſitus non poteſt amplius accuſari,communis eſt opinio.Clar.q.37.verſi.procedunt.Ruin.conſi.34.in 4. nume. 5.cõmunem dicit.Et ibi defendit reum,qui bannitum de ciuitate Ferrarienſi occidit extra territorium Ferrarienſe ſtatuto Ferrarienſi non refragante,quia non debet puniri,ſeu ſaltem puniri pœna ſtatuti loci in quo bannitus fuit occiſus,vel de iure communi, vt eſt communis opi.de qua ibi Rui.nume.10.Et not. quòd ſi iudex, eſt dubius, puta,ſi habet ſufficientia indicia contra accuſatum,qui pluries tortus non eſt confeſſus,non debet eum diffinitiuè abſoluere.Salyc.in l.ſi qui,num.6.C.ad l.Iul.de adulte.Amplia ſuperius dictum etiam de iure canonico,Clar.ibi.verſ.Sed hæc quidem amplia in denunciatione.vt eſt communis opin.Clar.ibi ver.idemque amplia etiam ſi à principe fuerit liberatus, & gratia diſpenſatus.Fallit, ſi fuit in loco delicti condemnatus; & etiam in loco originis contumaciter,quia non ſufficit gratia ab vno ex principibus loci,vt eſt communis opin. Clar.q.37.verſ.Habet etiam.Si autem quis fuit abſolutus in foro pœnitentiæ,poterit nihilominus vlterius etiam de illo crimine accuſari & puniri.communis eſt opin.Clar.d.q.37.ver.ſed nunquid.

Abſolutus, quia non commiſit crimen,obſtat exceptio rei iudicatæ, ſecundum communem opinionem de qua Boſſi.tit. de ſenten.n.77. Aliàs ſecus,vt ibi,vide Pariſ.conſi.150.num.24.in 4.vol.

Abſolutionem excommunicationis petens ad cautelam extra iudiciũ non fatetur delictum.Secus ſi in iudicio.extra iudicialiter inquam, & non ſolenniter,ſed ad cautelam, ad mitigandum dolorem partis, vel ex quadam humilitate,& tunc nõ præſupponit culpam.communis eſt opinio,vt per Corſet.in add.ad repert.Abb.in ver.abſolutio. nu.7.Idem ſi petatur venia,Blancus.in repet.l.fi.nu.308.ff.de quæſt. & in pract.crimin.q.49.verſic.Sed hic incidenter. Et magiſter meus D.m.Alcia.in conſi.108.num.10.& ſeq.li.5.vbi ampliat, etiam in eo, qui gratiæ,aut clementiæ Principis ſe ſubmittit, quia iuri ſuo ideò renuntiare non videtur, vide Fran.Mar.deciſ.Delph.389.nu.2.in 1. par.& vide infrà ver.gratia.

Accuſare quilibet de populo poteſt,quando crimen eſt publicum,vt læſæ maieſtatis,addulterij,hommicidij,parricidij peculatꝰ,falſi teſtamenti, vi publicæ,vel priuatæ,ambitus,repetandarũ,annonæ. & eſt communis opi,Clar in §.1.in princ Gomez.de delic.c.1.nu.4.Et contra

tra ſuripientem,vel ſcripturam vltimæ voluntatis,publica eſt accuſatio , Bald.in l.inſtrumenta.C.ad exhiben.Et dicit Clar.vbi ſuprà quòd omne delictum,quod principaliter fit in offenſam Dei,dicitur publicum & quilibet depopulo poteſt accuſare.& ita communiter tenetur.Gomez.vbi ſuprà.& omne delictum in offenſam principis dicitur pub'icum,& ita communiter tenetur. Clar vbi ſuprà idem eſt in quocunque inſtrumento falſo accuſa.vt eſt communis ibi. Clar.& no.quòd quilibet accuſans tenetur iurare,Rimi.conſil.554. in prin.in 3.vol.Clar.q.14.in prin.

Accuſare poſſunt plures aliquem in eodem libello, vt eſt communis opin.Clar.q.13.diſtinguendo, vt per eum.Et plures etiam accuſari poſſunt in eodem libello.ibi.

Accuſare de pluribus criminibus quis poteſt vnum,aut áliquem,plures verò de diuerſis delictis in eodem libello non poteſt,communis eſt opinio,Clar.q.13.verſic.ſed nunquid.

Accuſare prohibentur Clericus,miles , filiusfamlias, ſeruus, pupillus, minor,mulier, criminoſus , infamis,damnatus , excommunicatus, inimicus, pauper ,ſeruitor , libertus, vaſallus,laicus clericum, maritus vxorem,frater fratrem.ſed quia iudex poteſt procedere ex officio non repelluntur hodie,ſed iudex ipſe procedit ex officio.Et admittuntur ſupradicti,ſi ſuam,vel ſuorum proſequuntur iniuriam. vt eſt communis opinio.Clar.q.14.verſ.volo etiam,qui nam ſui in propoſito dicantur,ibi ponit Clar.& communem dicit.Et not.quòd iudex maleficiorum poteſt cogere hæredes occiſi vt accuſent occiſorem potentem,Roma.conſilio centeſimoſexageſimoſeptimo Prohibetur & bannitus accuſare,& ideo,ſi aliquem accuſat, & accuſatus ſinat labi tempus,vel terminum banni à ſtatuto , non habebitur pro confeſſo,ſecus, ſi per viam exceptionis ex ſtatuto permiſſæ.Bal. in l.ſi filius ff.de interro.actio.

Accuſare clericus poteſt,ſi ſanguinis non ingeratur pœna.Fallit,ſi proteſtatur,quòd non intendit agere ad vindictam corporalem.Et tunc non efficitur irregularis.vt eſt communis opinio, de qua Clarus.q. 14.verſic.dixi.

Accuare hodie poteſt miles, ſi ſuam, vel ſuorum proſequitur iniuriam, vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione decimaquarta verſiculo quæro nunquid miles.Nouellus in tract.ad defenſam.numero 33.fol.42.

cuſare hodie poteſt filiusfamilias ſine conſenſu patris,& in iudicio
Accriminali intereſſe,ſiue accuſet,ſiue ſe defendat abſque conſenſu patris,vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione decimaquarta verſiculo ſed quid,abundans tamen cautela non nocet , vt inquit Clarus, ſi adhibetur eius conſenſus.

Accuſare poteſt hodie pupillus,ſi ſuam,vel ſuorum proſequatur iniuriam.communis eſt opi.Clar.q.14.verſ.dicebam.

Accuſare poſſunt minores.25.annorum,maiores tamen 14. hodie, vt eſt communis opi.Clar.q.14.verſ.ſed quid.

Accuſare poteſt mulier hodie,ſi ſuam vel ſuorum proſequatur iniuriam.Et poteſt accuſare mariticidam,vt eſt communis opi.Clar.q. 14.verſ.præterea dixi.

Accuſare non poteſt criminoſus,tam de iure ciuili,quàm canonico,ſcilicet infamis infamia iuris,& eſt communis opin.Clar.q.14.verſ.dixi. Secundus eſt caſus.Et criminoſus cuius nomen nondum inter reos eſt receptum de pari, ſeu minori crimine accuſare poteſt , ſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequatur,vt eſt communis opi.Clar.q.14. verſic.Tertius eſt caſus.Et ita obſeruat conſuetudo totius Italiæ,vt dicit Clar.Reo tamen prius in carceribus detento poſtquàm autem eius nomen inter reos eſt receptum,poteſt de maiori crimine aliũ quàm accuſatorem accuſare,vt eſt communis opin.Clar.ibi.Reaccuſare autem ſuum poteſt accuſatorem,communis eſt opinio,vt ibi, vbi verò reus in iudicio perſonaliter conſtitutus eſt,ſemper admittitur querela contra querelam.Siue de maiori,ſiue de minori crimine agatur.quando crimina ſe inuicem contingunt.Clar.ibi.Et quando reus dicatur inter reos receptus,Clar.ibi.verſic.ſed hic.

Accuſare poteſt accuſatus abſolutus ſuum accuſatorem,vt eſt communis opinio.Clar.q.14.verſ.quintus eſt caſus.

Accuſare quando poſſit infamis.Clar.q.14.verſ.eo.

Accuſare non poteſt excommunicatus etiam in foro ciuili,vt eſt communis opinio.Clar.verſ.quæro nunquid.q.14.

Accuſare non poteſt capitalis inimicus , niſi ſuam, vel ſuorum proſequatur iniuriam.vt eſt communis opinio.Clarus queſtione decimaquarta ver.vlterius dixi.

Accuſare poteſt pauperbonæ & honeſtæ vitæ,& fidei,& non ſuſpectus.vt eſt communis opi.Clar.q.14.verſ.ſed hic.

Accuſare clericum poteſt laicus,ſi ſuam, vel ſuorum proſequatur iniuriam,aliàs ſecus.vt eſt communis opinio,Clar.q.14.verſi.propter. & laicus etiam non admittitur ad ciuiliter proponendum crimen contra clericum,communis eſt opin.vt ibi.niſi dilapidaret clericus bona eccleſiæ,vt eſt communis opinio.ibi.

Accuſare laicus patronum clericum inſtitutum in eccleſia non teſt, vt eſt communis opin.Clar.d.q.14.ver.ſed nunquid.

Accuſare ciuiliter poteſt vaſallus dominum , non criminaliter,vt eſt communis opi.Clar.q.14.verſ.ſed quęro.Et no.quòd verbum accuſare & accuſatio habet ſe ad iudicium ciuile , in dubio autem habet ſe criminale.Soc.poſt gloſſ.in l.qui accuſare,n.1.C.de eden.plura Corſ tus in reperto.Abb.in verſ.accuſatio.

Accuſare quis non poteſt alieno nomine,ſed ſuo.Fallit in ſyndico vniuerſitatis,qui poteſt accuſare nomine vniuerſitatis,& in iudicio intereſſe pro vniuerſitate,& eam quoque defendere,& ita ſeruat conſuetudo.Clar.q.14.

Accuſare etiã poteſt filius ſpiritualis(Filiocius dicitur)pro iniuria, vel offenſa facta eius patrino,ſeu patri ſpirituali,vt eſt cõmunis opinio. Clar.quæſtione 14.verſ.quæro an compater.

Accuſare poteſt naturalis filius pro iniuria,ſeu offenſa patri illata vt eſt cõmunis opinio.Clarus quæſtione decimaquarta , verſiculo, quæro ro an filij. Secus ſi eſſet ſpurius. niſi agnoſceret eius proprium patrem vt ibi.Accuſant tamen ſpurij de morte matris,dummodo non ſint nati ex coitu damnato,& à lege punibili,vt eſt communis opin. vt ibi verſic.ſed an tales.

Accuſare quis per iudicem cogi non poteſt,ſi non vult,vt eſt communis opinio.Clar.q.15.verſ.item quæro.benè poteſt cogi offenſus cũ iuramento narrare iudicialiter ſeriem rei,& poteſt dicere ſine querela vel cum querela.vt ibi.

Accuſare poſſunt conſanguinei pro iniuria illata cõſanguineo omnes ſecundum quòd eos admittit conſuetudo patrię,ſcilicèt vſque ad talem gradum,vt eſt communis opinio.de qua Marãta in ſua pract.tit. de inquiſitione.nu.62.

Accuſare de nouo,& iterum quis poteſt,qui primam ignorauit accuſationem,ſi ſuam,vel ſuorum proſequitur iniuriam,& probabitur ignorantia per iuramentum ipſius accuſatoris,niſi de ſcientia appareat.Et debet eſſe veriſimilis hæc ignorantia,& debet ſubeſſe aliqua magna cauſa,& debet præſtari fideiuſſio de omnib. impẽſis & dãnis,in caſu,quo delictum non probaretur.Clar.q.57.verſi. ſed pone. Nam aliàs accuſatus de crimine,ſi fuit abſolutus,non poteſt iterum accuſari. Benedic.de foro Sempr.in reperto.ad Fel.in ver. accuſatus. Limita,vt ibi per eum latius.

Accuſare non ideò minus poteſt tertius illum,qui pacem habuit ab offenſo,ſi publicum ſit crimen,vel ſuam aut ſuorum proſequitur iniuriam, vt eſt communis opin. Clarus quæſtione quinquageſimaoctaua verſic.ſed pone.

Accuſare poteſt adultus, qui ſit maior 22.annis, etiam ſi non proſequatur ſuam iniuriam,communis eſt opinio. Nouellus in tract. ad defenſam, tit.quæ perſonæ accuſare non poſſunt. numero decimotertio,fol.38.

Accuſare licet pœnitentem de delicto.Fran Aretin.c.accuſaſti.nu.5. de accuſa.communem dicit.

Accuſare non poteſt,qui eſt in peccato mortali.vt eſt cõmunis opinio, de qua Felyn.in c.à nobis.nu.12.de excep.Ille tamen,qui commiſit ſemel & pluries peccatum mortale,& ſemper dolet commiſiſſe,proponens confiteri tempore debito de talibus peccatis momentaneis, non dicitur interim ante confeſſionem eſſe in peccato mortali. Idẽ Fely.in ſermone de indulgentia plenaria, columna ſexta, verſiculo. & vt diligenter.Sed dummodò ſit peccatum continuatum non accuſat, vt per Felinum dicto cap.à nobis. Et hæc quidem exceptio, Tu non potes accuſare,impedit litis ingreſſum,vt per Felinum in dicap. numero trigeſimonono, Accuſare tamen prohibitus admittitur,ſi ſuam,vel ſuorum iniuriam proſequatur. Felin.in cap.cum dilectus.numero ſeptimo,de accuſ.Stante igitur ſtatuto , quòd de homicidio quilibet volens accuſare admittatur , intelligi debet quilibet,ſcilicet, qui ſit habilis ad accuſandum. Curtius iun. in conſilio 325.numero decimoquinto , in tertio volumine, & qui ab accuſatione repelluntur, enumerantur per Baldum, Fuſius in rubr. C.qui accuſare non poſſunt.

Accuſare quis non cogitur à quo eſt offenſus. Soarez verſic. accuſare num.18.communem dicens.

Accuſare quilibet de populo poteſt,vbi pœna applicatur fiſco.Fallit in crimine furti,quia is tantum admittitur ad accuſandum , cuius intereſt,vt eſt communis opinio,de qua Romanus conſilio centeſimoquinquageſimoſecundo,num.2.

Accuſare plures ſimul poſſunt,cum illorum,vel officij, vel alterius vtilitatis nomine intereſt, vt eſt communis opinio. Soarez verſiculo, accuſare.num.19.

Accuſare poteſt quilibet,qui expreſſè non prohibetur,vt eſt communis opin.Clarus d.q.14.in princ.

Accuſam poteſt iudex expedire , & nouum quoque proceſſum formare,ſi accuſator ab accuſa deſiſtat. vel nolit accuſare , ex generali conſuetudine ipſi iudici attributa.Clarus quæſtione tertia,verſiculo, ſuperflua.

Accuſans teſtes de falſo,& eos producentem,facit,vt iudicium ciuile ſuſpendatur,donec ſuper criminali fuerit pronunciatum.Poteſt tamen in iudicio ciuili procedi vſque ad cõcluſionem in cauſa,ſed non ſen-

tentia proferri.vt eſt communis opinio.Clar.q.2.verſ.ſed quæro.Sed non econuerſo,vt eſt communis opinio.ibi.

Accuſari quis poteſt de pluribus criminibus ſeparatim coram eodem iudice,ſecus,ſi diuerſis iudicibus.Clar.q.13.ver.item quæro.Et ſi bona ſint publicanda,debet ex dictis bonis interim ali,Alber.in l.ſi quãdo.C.de ord.cogni.

Accuſari quis poteſt vno & eodémmet tempore, de pluribus delictis diuerſis, non modo ab alio accuſatore,ſed etiã ab eodem,qui ſuam vel ſuorum proſequũtur iniuriam. Et ita hodie indifferenter omnes querelæ admittuntur,cõmunis eſt opinio.vt per Clar.q.16.verſ.quæro.nunquid.

Accuſari poteſt bannitus pro alio delicto bannitus,& puniri,vt eſt cõmunis opinio.Et poteſt petere ſaluũconductum pro primo banno, & de ſecundo ſe defendere.Clar.q.16.ver. ſed nunquid.communem dicit.

Accuſari poteſt pœnitens de homicidio commiſſo.vt eſt communis opinio.Clar.q.16.verſ.item quæro.

Accuſari poſſunt officiales durante officio,ſi baratariam commiſerunt, & condemnari,& officio priuari,ſecus ſi pro delicto,pro quo non eſſent remouẽdi ab officio,vt eſt communis opinio.Clar.q.16.ver.præterea.idem erit,ſi officialis foret fur.ibi.

Accuſari poteſt ciuitas,vniuerſitas,collegium.Si præceſſit(ſcilicèt)præuia conſilij deliberatio.Alias non.quia puniuntur ſinguli de vniuerſitate.&c.qui tantum deliquerũt. vt eſt communis opinio.Clar. q. 61.ver.Vlterius quæro,quomodo puniatur ciuitas.Clar.ibi verſ. ſed quomodo.

Accuſari poteſt tutor ſuſpectus,& à quolibet:licet ſit priuatum crimen, communis eſt opinio.Clar.q.17.verſ.1.

Accuſari poſſunt operarij,Fabri,ac alij laborantes nomine alieno, vt eſt communis opinio.de qua Plotus in l.ſi quando.fallit in vndecim caſibus,vt ibi per eum.nu.780.vſque ad numerum,792.

Accuſatio eſt delatio alicuius criminis ad vindictam publicam, legitima interueniẽte ſubſcriptione,vt eſt communis opinio.de qua Clar. q.12.in prin.

Accuſatio non eſt actio,ſed iudicis officium. vt eſt communis opinio. Clar.q.12.verſ.item quæro.Apparet ex clauſula,Super quibus omnibus.Papias in pract.ſua in for.libelli inquiſitionis ſuper ea.Et no. ꝙ ſi quis in accuſatione concludat reum puniendum eſſe, ſecundum formam ſtatuti,vel conſuetudinis,& nullum extet ſtatutum, vel conſuetudo,quòd punitur extra ordinẽ.Iaſ.in l.de quibus.nu.94.ff.de legib.Soarez.ver.accuſatio.nu.20.

Accuſatio per quemlibet de populo admittitur,etiam pro crimine priuato.Et ex officio proceditur,etiam per inquiſitionẽ,& pro crimine priuato. prout vſurarum. in hoc tamen contrarium ſe vidiſſe obſeruari dicit Iul.Clar.q.17.verſ.vlt.Nemo tamen ideò ſine accuſatore punitur,fallit in pluribus caſib. enumeratis per Ang.in l.ea qui dẽ col.6.vbi fuſius vbi formatur inquiſitio abſque accuſatore,& quis puniatur abſque accuſatore.ibi.& plures poſſunt accuſare,vel accuſari ex eadẽ cauſa,& in eodem libello.Caſt.in l.ſi quis cum procura. §.1.nu.2.ff.de procurat.Et no.quod licèt cauſæ criminales expediantur per accuſationem,dicuntur tamen expediri per officium iudicis. Bart.in l.imperium.ff.de iuriſdic.omnium iudic.

Accuſatio de nouo inſtitui poteſt,ſi accuſator præuaricauit, vt eſt communis opinio.Clar.q.57.verſ.vlterius.Et not. quòd quot delicta in accuſatione continentur,tot accuſationes videntur.Bart.in cõſil.115.nu.2.in 1.lib.Et debet accuſator in accuſatione æſtimationẽ damni rei apponere.Bar.in conſ.113.lib.2.

Accuſatio criminalis viginti annorum ſpatio tollitur.Nonius cõſ.105. num.16.vbi hanc certam eſſe iuris propoſitionem dicit.Idem & inquiſitio,vt eſt communis opinio.omnes tamẽ ciuiles actiones, quæ ex crimine deſcendunt,vſque ad 30.annos durant. fallit in crimine adulterij,quia quinque annis præſcribitur.Clar.q. 51.ver.poteſt autem.vide Bernar.Diaz regula 19.Tiraq. in tract.de præſcrip. vbi dicit quod reducitur ad decennium.Et in tracta.de pœnis.Et no.quòd quis accuſatus poſt terminum præfixum à ſtatuto, debet comparere,& allegare exceptionem præſcriptionis,aliàs poteſt poni in banno,tanquam contumax vigore d.ſtatuti,dicentis quod accuſatus citatus non comparens ponatur in banno.Niſi ex forma libelli appareat de impoſibilitate accuſandi,quia tunc non poſſet poni in banno.ita Alex.in l.ſi eum in iudicio.ff.ſi quis cautio.Soarez ver. accuſatio.nu.33.

Accuſatio hodie non fit in ſcriptis,vt eſt communis opinio Soarez ver. accuſatio.

Accuſationis libellus debet continere menſem,& locum, vt eſt cõmunis opinio.Soarez verſ.accuſationis.nu.24.

Accuſatio non impeditur,quòd reum criminis pœnituerit,vt eſt cõmunis opinio.Soarez verſ.accuſatio.nu.25.

Accuſatio criminis priuati cuilibet de populo competit, ſi mulcta ſit pecuniaria,& ad fiſcum pertineat,vt eſt comunis opinio .Soarez verſi.accuſatio.nu.16.Limita ſi crimen aliquem tantum tangat, vt ibi.

Accuſatio non eſt remiſſa iniuriarum,ſi in foro conſcientiæ ſit indulta vt eſt communis opinio.Soarez verſ.accuſatio.nu.29.

Accuſatio etiam eſt permiſſa,licet res ſit reſtituta,vel damnum datum ſatisfactum.Soarez verſ.accuſatio.nu.30.communem dicit.

Accuſatio ne probetur,accuſatorem calumniæ arguit,vt eſt communis opinio,de qua Soarez in ver.accuſatio.nu.31.Amplia vt ibi.

Accuſatore exiſtente ceſſat inquiſitio. communior eſt opinio, de qua Burſa.conſ.34.nu.32.

Accuſator poſt iudicium criminale intentatum non poteſt intẽtare iudicium ciuile ex diuerſa cauſa,& pœnitus ſeparata.Clar.q.2.verſ.aut quæris,communem dicit.

Accuſatorem non idoneum iudex ex officio repellere poteſt,vt eſt communis opinio.Clar.q.15.verſ.viſũ eſt. Poteſt enim iudex proponere exceptiones,quas opponere non poteſt reus.ibi.verſ.ſeq.

Accuſator infamis repellere poteſt accuſatorem quoque infamẽ,vt eſt communis opinio.Clar.q.15.ver.ſed quæro.

Accuſatoris non idonei proceſſus tenet parte non opponente, vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.15.verſ.ſed pone.

Accuſatores plures præferuntur in accuſando,ſi ſuam,vel ſuorum iniuriam proſequuntur,item proximiores conſanguinei,pares autem omnes,ſi ſunt in pari gradu.communis eſt opinio.Clar.q.15.verſic. ſucceſsiuè.

Accuſatus pro aliquo crimine coram vno tribunali, ſi fuit contumax, poteſt etiam accuſari in alio,etiam ſi pariter ſit contumax,ibi etiam banniri.Et ita quotidie obſeruatur. Clarus.quæſtione decimaſexta, verſic.vnum tamen.

Accuſatus de homicidio poteſt opponere ſimpliciter negando, & quatenus probetur ſe ad ſui neceſſariam feciſſe defenſionem,vt eſt communis opinio.Cheria.in ſuo communium opinio.ver.homicidiũ. Et ſi ſtatutum dicat,quòd ſit reſpondendum accuſationi ſimpliciter. Tamen poteſt reſpondens dicere,quòd fecit ad ſuam defenſion.Bal. in l.1.C.de ædili.actio.nu.2.vbi latius.Item ſi quis ſit accuſatus de aliquo maleficio.Reſpondendo accuſationi,ſi dicat ſe non eſſe culpabilem de contentis in accuſatione,poteſt iudex dicere non ſum contentus iſta reſponſione,ſed reſpõdeas,vtrum commiſeris maleficiũ vel ne.Et ille tenetur clarè reſpondere vtrum commiſerit maleficiũ, vel non.Alberi.in l.1.§.ſi quis ita.ff.de verb. obliga. Quicquid tamẽ ſit de iure,conſuetudo iudiciorum admittit talem reſponſionem,Nõ eſſe dico me culpabilem de contentis in accuſatione,vel inquiſitione,vt ibi dicit Alberi.

Accuſator deficiens in probatione excuſatur à pœna calumniæ, ſi habeat pro ſe aliqua euidentia indicia,vt puta famam,vel auditum à fide dignis,vel quid ſimile,vt eſt communis concluſio.de qua Abb.in conſi.78.nu.1.in 1.vol.vide tamen Soci.in conſ.118.nu.10.in.1.An autem procedat inquiſitio contra aliquem ſuper periurio præſtito iuramento in cauſa ciuili.Reſpon.Bal.in conſ.299.in 5. vol. vbi dicit, quòd non.Sed eſt crimen ſtellionatus.&c.vide Clar.quæſt.14. verſic. ſed quid.& ſeq.

Accuſatus pro pluribus percuſsionibus,cõdẽnatur pro duobus tantũ, ſi pro plurib.& plurib. pro quatuor,& hoc cõmuniter obſeruatur. Bald.in l.ſi gemina.nu.7.ff.arbo.fur.cæſa.vbi etiam dicit, quòd propriꝰ eſſet,ſi diceremus percuſsit pluries & pluries,quia intelligeretur de diuerſis ictibus.Et accuſatus pro delicto,pro quo in defectum pecuniariæ corporalis imponitur,non carceratur, ſi ſoluit pecuniam, ſub conditione,ſi condemnabitur. Bart. in l.prima, numero quarto. ff.de cuſtod.reorum.

Accuſatori magis fauetur quàm reo.communis eſt opinio, de qua Iaſ. in l.in pecuniariis.nu.32.ff. de feriis. accuſatoris enim appellatione venit propriè is,qui agit criminaliter. Abb.in c.cùm in tua. nu. 1.de teſtibus.quod dicit notandum propter ſtatuta.

Accuſator in cauſa criminali condemnatur in expenſis,Et hoc eſt indubitanter verum ratione contumaciæ.vt per Feli.in c.accedens.nu.3. de accuſa.& fuſius infrà.

Accuſatio non erit popularis,ſi non cauetur in ſtatuto, quòd quilibet poſſit accuſare,vt eſt communis opinio.de qua Bal.in rub.C.qui accuſa.non poſſunt.nu.10.Sed offenſus tantum,& alij,qui ſuorum iniuriam prætendunt,poterunt accuſare,& ipſis diſsimulantibus iniuria non punitur,vt ibi fuſius per Bal.niſi ſtatutũ dicat,quòd admittatur quilibet ad accuſandum,quia tunc ſecus,vt ibi fuſius Bal.

Accuſatore non exiſtente,iudex poteſt inquirere,& damnare,vt eſt cõmunis opinio.de qua Capra regula 74.nu.9.vbi latius.quando quis poſsit, vel non poſſit condemnari ſine accuſatore.

Accuſari iterum nequit, qui ſemel fuit abſolutus,cõmunis eſt opinio. Soarez ver.accuſatio.nu.28.

Accuſatus, à quo petuntur bona, cogitur de his facere inuentarium, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.accuſatus.nu.34.

Accuſator, licèt non ſit idoneus ad accuſandum, tamen ſi pars non opponit,valet proceſſus.communis eſt opinio.Clarus quæſtione decimaquarta,verſic.ſed pone.

Accuſator tenetur ſe ſubſcribere ad pœnam talionis, vt eſt communis

nis opinio.Sed hodie de cõſuetudine nõ obſeruatur ſaltẽ de iure ciuili,ſecus de iure canonico.Et maritus accuſans vxorem de adulterio tenetur ſe ſubſcribere.Clar.q.12.ver.dixi quoque.& verſ.ſeq.cõmunem dicens.

Accuſatore mortuo,poterit quiuis alius accuſationem proſequi intra trigenta dies,vel de nouo poſt trigenta dies accuſare principaliter per ſe,admittitur intra tempus à lege accuſationi præfixum,vt eſt communis opinio, de qua Clarus quæſtione quinquageſima, verſiculo,Quinimmo.

Accuſatori poteſt iudex aſſignare terminum , infra quem habeat accuſare,aliàspoſteà non audiatur,vt eſt communis opino. Clarus quæſtione tertia verſiculo conſequenter.Sed dicit hoc de conſuetudine non ſeruari.

Accuſator tenetur primò iurare quando vult accuſare vel querelare aliquem,quòd(ſcilicet)non accuſat animo calũniandi,vt eſt communis opinio,de qua Clar.q.17.ver.dicit etiam.Et ſi producit falſam accuſationẽ contra aliquẽ,an poſſit de falſo accuſari,vel de calumnia, vide Bar.in l.ſi quis obrepſerit.nu.1.ff.ad l.Cornel.de falſis Et not.ꝙ qui accuſant hodie,incidũt in Turpilianum,ſi ex forma etiam ſtatuti accuſant.Bartolus in lege,in ſenatus.§. primo. ff. ad Turpilia.nume. tertio.Et non ſequitur qui non probat, ergo calumniator. in dubio tamen bene præſumitur calumniari,niſi ex actis appareat,vel niſi ex aliquibus præſumptionibus à tali calumnia excuſetur. Angelus in lege, qui non probaſſe.C.de calumnia.Et ſi fiat accuſatio,vel inquiſitio de crimine,tanquàm commiſſo tali tempore,vel loco , debet ſequi abſolutio,& de nouo debet fieri accuſatio vel inquiſitio.Caſtr. in l.ſi communem.§.primo,numero tertio.ff.quemadmodum ſerui. amitta.ſi probatur de alio tempore,vel loco.

Acta facta in ciuili iudicio non faciunt fidem in criminali. vt eſt cõmunis opinio,de qua Fely.in c.at ſi clerici.de iudiciis.Clar.q.54.ver. itẽ ſi.vbi dicit,quòd acta facta in iudicio ciuili,non probant in criminali,& eſt communis opinio ſecundum ipſum.Sed bene faciunt indicium ad inquirẽdum, vt eſt cõmunis opinio.Quod procedit,quando cauſa ciuilis agitata fuiſſet ſuper re in controuerſiam deducta. Si verò fuerit intentata ſuper crimine,talia etiam acta , & ſententia ſuper crimine lata non faciunt fidem in iudicio criminali, vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.ver.& hoc quidem.Soarez ver.acta.nu.41. vide Fely.omnino.vbi ſuprà. Et Benedic.de foro Sempro. in reperto. Fely.in verſ.acta.vbi ponit fallentias Felyni.

Acta cauſæ corrumpens , atque in illis peruertendis falſi crimine ſeſe obſtringens cauſam totam amittit , vt eſt communis opin. Soarez in verſ.acta.nu.44.

Actuum multiplicatio præſumitur pro ſaluandis teſtibus à falſitate, vt eſt communis opinio,de qua Curtius iunior conſilio 350. numero 17.in 3.volnmine.

Actus ſequens in ſpiritualibus aduerſus iuramentum tenet D. m. Alcia. tin capit.cum contingat. numero centeſimooctuageſimo de iureiur.communem dicens.

Actio ciuilis & criminalis ſimul intentari nequeunt, vt eſt communis opinio.Boſſius in tit.de pluribus violentiis. numero centeſimodecimotertio,quod intelligit principaliter. immo vna electa,ſuperſedetur ſuper alia.& ſi aliter pars facit,& iudex non abſoluto primo iudicio,determinet ſecundum intentatum iudicium, poteſt appellari. Et ſuperſedere habet,qui intentauit primò iudicium ciuile, vel criminale,donec illud ſit terminatum , nec ſufficit, vt ſit lata ſententia, niſi etiam illa tranſiuiſſet in rem iudicatam. ita ſentiunt omnes, vt ibi dicit Boſſius.

Actio ad vindictam dicitur,quoties cõtra eum pœnalis datur actio.&c. Soarez ver.actio.nu.46.communem dicit.

Actio à ſtatuto denegata, accuſatio quoque denegata cenſetur,querela etiam,ac iudicis officium.communis eſt opinio Soarez verſ. actionis,num.48.

Actio ciuilis,& criminalis ſimul intentari poterũt,ſi hæc principaliter, illa minus principaliter proponantur,vt eſt communis opinio. Soarez.ver.actio.nu.50.

Actio ciuilis,& ſi ex crimine originem trahat,non minore ſpacio 30.annorum præſcribetur.vt eſt communis opin.de qua Soarez ver.actio, num.56.

Actor,ſi in criminalibus etiam liquidò non probat,reus eſt abſoluendus.communis eſt opinio.Soarez verſic.actor.numero 65.Clar.quæ. 62.verſ.1.

Actio ciuilis ,quando proſequitur rem familiarem,ſi feratur ſententia abſolutoria ſuper facto,quaſi crimen non ſit commiſſum,obſtat exceptio in cauſa criminali,vt eſt communis opinio.de qua Cur. iunior in conſ.350.n.1.in 3.vol.Etiam pro intereſſe fiſci.vt eſt communis opin.ibi.nu.6.

Actione iniuriarum non tenetur,ſi quis obiicit alicui,cuius reipublicæ intereſt.vt pateſiat,vt eſt communis opinio,vt per Fichar.in Addi.ad Villalobos.litera A.nu.28.vbi hoc etiam ampliat.

Actor,abſoluto ciuili iudicio,poteſt accuſare reum,criminali dem cauſa,vel econtra,abſoluto i[illegible]nali,intentare actionẽ ciuilem, ſi non tendant ad eundem finem.communis eſt opinio, vt per Clar.q.2.ver.vlerius.

Adire hæreditatem poteſt fiſcus banniti, cum ad extraneos tranſmittitur.vt eſt communis opini.Soarez ver.adire.nu.72.

Accedens ad hoſtes , non vt eis auxilium impend[illegible]t , nec ad iacturam domini,ſed vt ſibimet proſit,ne offendatur,dicitur dolo carere,& nõ eſſe in culpa,vt eſt communis opinio,de qua Rolan.à Valle in conſ.1. nu.9 in 3.vol.vide Olaſcum in eius diſputatione,poſt deciſiones Pedemontanas.

Adulterium eſt crimen priuatum,& eius accuſatio non eſt permiſſa, niſi certis perſonis,vt eſt communis opinio. Clar. in §. adulterium. ver.eſt autem hodie.

Adulterium dicitur,etiam cum ſponſa alterius cognita, vt eſt communis opin.Clar.d.§.adulterium.ver.ſed hæc omnia.

Adulterium pluries committens cum aliqua, vnica pœna eſt puniẽdus, vt eſt communis opinio. Clar.in d.§.adulterium.ver.ſed pone. Nam ex multitudine coitus vnum eſt adulterium,vt eſt communis opinio, de qua Soc.ſenior.in c.non ea quæ,nu.24.de pœnis Soarez ver.adulterium.nu.84.

Adulteram mulierem vir propria auctoritate expellere poteſt, vt eſt cõmunis opinio.Clar.d.§.adulterium.ver.alia quoque.Si crimen (ſcilicet)ſit notorium.Alter tamen coniugum non poteſt auctoritate propria propter fornicationem,ſiue malam tractationem,ſiuè alias ſeparare,niſi præuia ſententia lata.Franc. Marſi.deciſ.514.nu. 25. par. 1. communem dicens.

Adultera perdit dotem,ſi accuſatur,vel vir agat ad ſeparationem ciuiliter,vt eſt communis opinio. Clar.in §.adulterium. verſi. & ſcias.vide Graſſum communium opinionum libro primo, capite ſexto quæſtione duodecima,& ſequenti. Alexander in l.cum mulier. §. primo. ff.ſolut.matri.vbi diſtinguit,& magis communem eſſe teſtatur, etiam ſi nullum poſteà declaretur matrimonium ob aliquod impedimentum legitimè probatũ.Et etiam amittit paraphernalia.Itidem & maritus adulter.ibi.verſ.adde.Fallit propter oſculum luxurioſum , & ſi pateretur ſibi poni manus ad mamillas.Clarus ibi.verſic.ſcias autem. Cumanus conſilio centeſimoſeptuageſimoquinto. Et adultera non poteſt de dote teſtari:quia dos eſt viri. Romanus conſilio ducenteſimooctuageſimoſexto,vide Fulg.conſilio centeſimotrigeſimoquinto. Et no.quòd mulier,quæ inducitur ad adulterium, cum auri datione, licet contenta fuerit, tamen inuita reputatur.Et ille qui dedit aurum punitur pœna ſtatuti adulterium puniente,Decius conſilio centeſimoſeptuageſimoprimo,nu.1.in 1.vol.idem ſi blandis fortè verbis. Facit illud Ciceronis,Nihil quidem(inquit)plus mali facere videtur,qui oratione,quàm qui precio iudicem corrũpit,quòd pecunia pendentem corrumpere nemo poteſt,dicendo autem poteſt,iuxta illud, verba ligant homines.Vnde raptores etiam dicuntur illi , qui blandimẽtis,& verbis deceptoriis puellas,nulla vi adhibita, libidinis cauſa abducunt, vt eſt communis opinio.Clarus in §.raptus. & infra dicetur. Faciunt lepidiſſima carmina illa,

Hamantur piſces,ſed hamantur ſæpe puellæ,
Vnum ſemper amo,cuius non ſoluor ab hamo.

An accuſata de adulterio, & abſoluta,poſſit ab eodem , vel alio ſuper eodem accuſari ab alio , & de alio. Reſpon.Bartolus quòd ſic. in lege , tertio §. ſi mater, ff.ad Carbonia. Soarez ver. adultera. numero octuageſimo.

Adultera nihilominus à viro debet ali,vt eſt communis opinio.Clar. in §.adulterium.ver.facta autem.Et ſi maritus interim fornicatur,tenetur vxorem iterum accipere,vt eſt communis opinio.ibi. & cogi poteſt.Et ſi cum adultera coeat maritus ei adulterium,videtur remittere ſciens eſſe adulteram.commũnis eſt opinio.ibi.ver.caueat.

Adulterium vtique eſt crimen vtriuſque fori,& ideò iudex eccleſiaſticus & laicus pro eo punire poſſunt. vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione trigeſimaſeptima ver. quæro nunquid. Niſi quando ageretur de ſeparatione thori , quia ſpectat cognitio ad eccleſiaſticum iudicem tantummodò.vt ibi per Clarus in,Soarez verſ. adulterium.numero 87.

Adulterium præſumptiuè probatur, cùm directè & ſpecificè probari non poteſt, vt eſt communis opinio Clarus quæſtione Rolan. à Valle in conſilio quinquageſimo, numero ſecundo in primo volumine. Et quomodo,ponit Corſetus in repert.Abb. ver.teſtes, licèt vnus poſt alium.nu.4.

Adulterium mulieri dotem repetenti,nõ poterunt opponere hæredes, vt eſt communis opinio.Soarez in verſ.adulterium.nu.82.Contrariã tamen communiorem eſſe dicens. Quatuor ſanè ſunt iura,quę de adulteriis loquuntur.Primò ius diuinum quo adulter & adultera occiduntur.Deuter.,21.33.q.5.c.hæc imago.cum §.ſeq.item ius fforum, quo nõ erat certa pœna ſtatuta.Itẽ ius Codicis,quo fuit ſtatuta pœna capitis tam in viro quam in muliere,licet in textu nõ appareat de muliere.in auth.vt nulli iudi.§.ſi quando, quæ eſt.C.de adulte.Auth.ſed hodie.in viro committente adulterium non mutatur.vt ibi not. per

omnes.ita Ioan.Fab.in §.itẽ lex Iulia.Inſtit.de publi.iudi.

Adulterium commiſſum videtur remiſiſſe maritus, qui ſciens rem poſtea habuit cum vxore, vt eſt communis opinio. Soarez verſicul adulterium.nume.85.

Adulterij exceptio aduerſus mulierem repetentem dotem, nullo temporis curſu tollitur. Soarez verſic.adulterij. numero 86.communem dicens.

Adulterij conuictus cum eius vxore patrati, quem non offendere ſub pœna promiſerit, & ſi aliàs iure pœnas luere debeat, pactam pœnam haud pendet. communis eſt opinio. Soarez verſic. adulterij.numero 92.

Adultera,etiam bannita impunè occidi poteſt,vt eſt cõmunis opinio. Soarez verſ.adulterium,num.83.communem dicit.

Adulter non cenſetur maritus,qui cum ſoluta rem habet,vt eſt cõmunis opinio.Soarez in verſ.adulterium.num.86.vide tamen Clar.in §. adulterium.verſ.tribus.

Adulterij damnatio maſculis eſt mors,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.adulterij.num.88.vide tñ eum.Alex.conſi.13.num.3. lib.7.

Adulterij tranſactio non tenet,ſi tamen fit cum pœna, admittitur.cõmunis eſt opinio.Soarez verſ.adulterij.num.90.& 91.

Adulterium non committit vir cognoſcens carnaliter mulierẽ nuptã, quæ ante matrimonium fuit meretrix,& poſt matrimonium perſeuerauit in vita meretricia. Secùs,ſi ceſſaſſet, & cum viro honeſtam vitam duxiſſet. Clar.in §.adulterium.verſ. quæro nunquid, cõmunẽ dicit.

Adulterij pœna de iure diuino ex lege Moſaica eſt mors vtrique.genus autem mortis erat lapidatio. De iure autẽ canonico adulter & adultera excommunicatur.Et mulier detruditur in monaſterium,ſi maritus non vult eam recipere,vbi perpetuò reſidet. Clericus autẽ adulter deponitur,& in monaſterium detruditur perpetuò.vt eſt communis opinio. Adulter autem de iure fforum. deportatur. ſed de iure Cod.vltimo ſupplicio punitur,vt eſt communis opinio.de iure verò authenticorum adultera virgis ceditur,& in monaſteriũ detruditur.& ſi intra biennium maritus eam non recipit,debet effici monacha,& ibi perpetuò ſtare.Maſculus autẽ vltimo plectitur ſupplicio,vt eſt communis opinio.Hodie autem ferè vbique gentium eſt pœna pecuniaria,vt eſt communis obſeruantia ex ſtatutis Italicis, Clar.in §.adulterium.verſ. ſed quæro.Et propter adulterium poteſt agi ad ſeparationem thori,& ad dotẽ,& donationem propter nuptias. Clar.d.§.adulterium.verſ.alia quoque.

Adulter cum vxore deprehenſus,ſi ſit vilis perſona, poteſt occidi,etiam ſi eſſet clericus,vt eſt cõmunis opinio.Clar.in §. homicidium. fallit in foro conſcientię,quia nec pater adulterã filiã, nec maritus vxorẽ, vel adulterum ita deprehenſum, vt eſt communis opinio. Clar.ibi. verſ.ſed hæc quidem.

Adulter in domo propria cum filia, vel vxore deprehenſus, poteſt per patrem vel eius virum interfici,ſed non per alium eius nomine. communis eſt opinio.Clar.d.§.homicidium.verſicul. dubium eſt nunquid.

Adultera quæ amiſit dotem, non poteſt eam recuperare, licèt ſit pòſtea declaratum matrimonium nullum propter conſanguinitatem, vel aliud legitimum impedimentum, communis eſt opinio. Clar.in §.adulterium.verſ.ſed quid.

Adultera vxor perdit dotem,quam lucratur eius maritus. Clar.d. §. adulterium.verſ.& ſuas.

Aduentitia bona non confiſcantur,in quibus pater eſt vſufructuarius, vt eſt communis opinio.Clar.q.78.ver.ſed quid in aduentitiis.

Adulterium non probatur per teſtes,qui viderint virum ſuper mulierẽ in reipſa,cum poſſit eſſe,quòd vir ſit impotens,ſeù mulier arcta, vt eſt communis opinio,de qua Gratus reſpõſo.50.nu.2.in 2.vol. Marſil.conſ.28.nu.5.in j.vol.vbi communem dicit.

Aduocati dãtur reis incarceratis per iudices & Poteſtates,& cum proceditur in cauſa,quicũque vult indicia,illa petit.& ita quotidie ſeruatur. Blancus in l.fi.nume.21.fol.12.ff.de quæſtio.

Aduocatus non punitur ſtatuto prohibente opem,auxilium,vel fauorẽ dari bãnito,qui opem ſuam præbet proſcripto,vt eſt communis opinio.Soarez in ver.aduocatus.nu.94.Niſi foret hæreticus.vt eſt cõmunis opinio.de qua ibi.

Aduocatus rei non poteſt vltra metam patrocinium exigere, etiam in criminalibus, communis eſt opinio,de qua Soarez verſic. aduocatus,numero 101.Licèt hodie ſeruent contrarium,dicẽtes, illud, accipite dum dolor eſt.

Ægrotus ſeſe in criminum cauſis ſiſtere non cogitur,ſed ſuam innocẽtiam tueri poteſt per procuratorem,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.ægrotus.nu.115.

Affectus non punitur vt effectus,ſi impedimentum ceſſat ex communi obſeruantia,vt eſt cõmunis opinio.Burſatus conſ.94.nu.31.& hoc iure conſuetudinario generali,vt eſt communis opinio, quæ non eget probatione.fallit in delictis atrociſſimis,licèt etiã illo iure cum reis mitius ſit agendum,& minus punitur,qui actũ nõ perfecit,licèt peruenerit ad actum proximum,vt eſt communis opinio.Clar.q 92. per totum.& iudex circumſpectus ſecundum eum, inſpecta facti & perſonarum qualitate,ſemper in mitiorem inclinabit partem. vide Gramat.deciſ.Neapol.2.nu.6.& ſeq.Viui.communi.opi.326.in 1.part. Bal.in conſ.361.in 1.vol.vbi dicit ita ſeruari.quia ſtatuta ciuitatum conſiderant factum,non animum,ſi factum non eſt ſequutum.Et ita generali conſuetudine mundi ſeruari dicit Corſetus in reperto. ad Abb. in ver.affectus.Amplia in pluribus caſib.vt per Benedic.de foro Sempro.in reperto.ad Fely.ver.animus hominis quomodo probatur. vide omnino.Clar.in §.homicidium.verſ.vltimò quæro.

Affectionis ratio non habetur in furto,vt eſt cõmunis opinio,de qua Soarez verſ.affectionis.num.133.Ant.Nicellus de concordia gl.concor.85.communem dicit.

Affines in cauſis criminalibus pro affinibus teſtificari non poſſunt,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.affines.num.137.

Agere quis compellitur ratione diffamationis,vt eſt cõmunis opinio. de qua Soc.ſenior in c.ſcripta.num.20.de colluſione detegen.

Agentes & conſentientes pari pœna puniuntur,vt eſt cõmunis opinio. Clar.q.87. verſ.hæc antẽ omnia. Quod procedit,quando conſenſũ, & auxilium præſtiterunt ex propoſito ad committendum maleficiũ, vt eſt communis opinio. Mantua in conſi.251.num.24.lib.1.Et ſequaces delinquentium pari pœna puniuntur, cum ipſis delinquentibus.Soc.ſenior in ca. conqueſti. numero 2.de ſententia excõmunica.quod dicit no.ad ſtatuta & conuentiones,que fiunt inter dominos & communicantes,& eorum adherentes,& ſequaces.de quo vide Bar.in conſi.78.qui ſint adherentes.d.Hierony.à Monte in ſuis variis queſtio.q.25.num.2.& q.27.num.11.

Aggreſſorem occidens ſe defendendo, nunquàm tenetur de occiſo,vt eſt communis opinio. Clar.in §. homicidium. verſ.ſcias tamen.& in verſi.inſultatus.

Aggreſſus ab æquali non tenetur fugere, vt eſt communis opinio.de qua D.m. Cephal.inter conſi.crimi. conſi.103. num.11.in 1.Et no.ꝓſtante ſtatuto,quòd ſi quis fecerit inſultũ ad domum,puniatur. Domus in ſtatuto accipitur pro habitatione, licèt quis de ea non ſit Dominus.Bald. in l.ait prætor.§. item Pomponius.ff. nautæ, caupo. ſtabula.

Alchimia eſt ars licita, vt eſt communis opinio.de qua Zannet.in trac. de foro conſcien.num.131.Alberi.in l.1.ff.de pignora.actio.

Aggrauant delicta commiſſa extra territorium, communis opin. Clar. q.39.ver.vlt.

Aggrimenſor,qui in iudicio & iudicis commiſſione falſam & non iuridicam, doloſè & lata culpa confecit relationem, recta via tenetur omne damnum reficere.Floria.in l.1.ff.ſi menſor falſum modũ dixerit.per l.ſi duobus.§.1. vbi glo.no.ff.eo. tit.quod dicit not.quia vidit de facto.refert ſic Fely.in c.quia iudicante.col.1. num.2.de pręſcrip. Ang.de Are.in §.quædam.Inſti.de actio.col.fi.quem caſum valde notabilem dicit,& ſe in facto vidiſſe dicit Iaſ.in d.§.quædã,col.fi.facit l. qui nomine.ff.de falſis.Iaſ.in §. item ſi quis poſtulante.num.12.col. 12.Inſtit.de actio.d.Hierony.à Monte.in ſuo de finibus.c.33. nã dicit Dominus Leuitici 19.in fi.nolite facere iniquum aliquid,in iudicio,in regula,in pondere,in menſura, ſtatera,& æqua ſint pondera, iuſtus modius,æquúſque ſextarius.&c.de quo Lucas de Penna in l. modios.C. de ſuſcep.& archa.lib.10.col.2.circa prin.Et dicit Dominus ea menſura.&c.

Alienatio præſumitur facta in fraudem fiſci,ſi quis ante maleficiũ vẽdit omnia bona ſua,etiam ſi ex interuallo fiat delictum.Ita tamen,quòd adſit tempore delicti alienationis cauſa,ex qua poſtea delictum ſecutum fuit,vt eſt communis opinio. Boſſi. tit.de bonorum publica. num.45.idem ſi fiat donatio omnium bonorum clam, vt eſt cõmunis opinio.ibi.num.51.

Alienari prohibita non confiſcantur confiſcatis bonis omnibus, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.aliena.num.16.

Alienata in fraudem fiſci,& ante delictũ poſſunt præſcribi.ſecùs ſi poſt, vt eſt communis opinio. Soarez verſ.alienata.nu.162.

Aggrauãt delicta poſtea commiſſa per eum,qui exceptione præſcriptionis,& curſu temporis obſtaculo ſe tueri poteſt,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.51.verſ.vnum tamen.

Agendi & petendi in criminalibus æquè tendunt ad puniendum delicta,& tolluntur 20.annis, communis eſt opinio. Gratus reſp. 105.numero 12.in 1.

Allocutio ad aurem non facit indicium contra reum,niſi tria concurrant,vt eſt communis opin.de qua Burſa.conſ.35.num.32.

Allocutio ad aures non facit indicium contra mandantẽ,niſi fuerit ſecreta,concurrat inimicitia capitalis,& incontinenti ſit ſequutum homicidium, vt eſt communis opin.Burſa.conſ.20.num.2.

Amicitia,quam habet iudex cum reo facit,quòd poſſit pœnam remittere,quando pœna eſſet arbitraria. Princeps autem poteſt indulgere. Clar.q.60.verſ.legitur.Et an teneatur ob id in ſindicatu.vide Pari.de Puteo.in tract.ſyndi.in §.Poteſtas.& Menochium de arbitrio iudicis

Amor excuſat à pœna ordinaria.& mitius punitur, qui propter amo-

rem

rem delinquit,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.60.verſ.amor.Tiraquel. de pœnis intemperan.cauſa 51.

Animal irrationale,ſi quod delictum committat,vt hominẽ interficiendo,non debet mori.Niſi quis cum Bellua rem haberet.quia vterque mori debet,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.99.verſ.quæro etiam.Soarez ver.animal.nu.179.

Antiquitas delicti facit,vt mitigetur pœna,nam ſi ante decenniũ commiſſum eſt,reus non debet mori,ſed mitius puniri,vt eſt communis opinio.Clar.q.60.verſ.pręterea.

Anatomia dãnatorum hodie conceditur,vt eſt cõmunis opinio. Soar. verſ.iſto.num.178.

Aperiens literas alienas,vt illas oſtendat aduerſario, falſum cõmittit.vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.verſ.aperiens,

Apoſtata admittitur ad pœnitentiam, quemadmodum & hęreticus. vt eſt communis opinio.Soarez verſ.apoſtata.nu.190.

Appellare non poteſt reus criminis à ſententia interlocutoria mera. Niſi grauamen non poſſit reparari per ſententiam diffinitiuam, ex ſacroſancto Tridentino Conſilio.Tit.de appella.c.1.fol.190.

Appellatio vnius in criminalibus, prodeſt etiam correis.communis eſt opinio.Clar.q.94.verſ.quæro nunquid.

Appellationi in criminalibus non defertur,quando reus eſt confeſſus & conuictus in homicidio,adulterio,veneficio , maleficio & vi publica,communis eſt opinio. Et etiam generaliter in aliis cæteris. Et licèt fuerit tantum confeſſus,ſed non conuictus,ſi tamen non reuocat confeſſionem,non defertur appellationi. Sed poteſt iuſtè tradi morti. communis eſt opinio.Communior tamen eſt opinio, quòd vtrunque requiratur,ſcilicet & quòd ſit confeſſus & conuictus, vt non defeτatur appellationi, etiam in crimine læſæ maieſtatis. Clar. q.94.in prin.

Appellari poteſt à ſententia lata in crimine læſæ maieſtatis, quando quis fuiſſet dux alicuius factionis, ideſt proditionis, vt eſt cõmunis opin.Boſſius tit.de appella. num. 2. niſi expreſſè ſit prohibita, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.appellatio.num.191.niſi quis ſit conuictus,vel confeſſus,& confeſſionem nunquam retractauerit, vt eſt communis opinio.ibi.num. 192. item fallit,niſi crimen innoteſcat, vt eſt communis opinio.ibi.num.193.

Appellationem pro aliis,& clerici in criminũ cauſis rectè interponunt, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.appellationem. num.225.

Appellatione interpoſita,ſi moriatur reus antequàm damnetur, non confiſcantur eius bona,ſecus ſi ſit damnatus antequàm moriatur. vt eſt communis opinio.Soarez verſ.appellatione.num.228.

Arbitrium iudicis in maleficiis,debet reduci & reſtringi ad ius cõmune,niſi quo ad modum procedendi, & aliqua leuia. vt eſt communis opinio.Clar.q 31.verſ.arbitrio.

Arbitrio iudicis puniuntur infraſcripti.Primò iudex iudicans imperitè, communis eſt opinio.Clar.q.83 verſ.iudex. Vim publicam,ſiue priuatam committens.communis eſt opinio.Clar.d.q.83. verſ.vim publicam. compellens aliquem teſtari, criminaliter punitur arbitrio iudicis,ſi hoc fecit cum armis, ſecus ſi ſine vi, quia arbitrio iudicis eſt puniendus.Clar.d.q.83.ver.compellens.oſculans mulierem.Clar. ibi. verſ. oſculum , partum exponens. Clar. ibi.verſ. partum. item punitur extra ordinem ille, qui ſuperſtitione numinis alios terret. prout ille,qui mittit præceptum Vallis Ioſaphat. Clar.q.83.ver.item puniuntur.item terminos amouens punitur arbitrio iudicis.Clar.d. q.83.verſ.terminos.vbi fuſius.Et no.q iudex, qui poteſt punire eius arbitrio,non poteſt imponere pœnã mortis, vt eſt cõmunis opinio, Clar.d.q.83.verſ.ſed quæro.vnde ſtante ſtatuto,quod pro tali delicto iudex inquirrere poſſit,& imponere pœnam centum,vel aliam maiorem arbitrio ſuo,debet imponere ſimilem,& ita pecuniariam,non capitalem.vt eſt communis opinio.Clar.d.q.83.verſ.præterea, quia in pœnis arbitrariis debet iudex ſeruare modum conſuetum.vt eſt communis opinio.Clar.d.q.83.verſ.ſcias etiam.Et plures pœnę abierunt in deſuetudinem,quæ in foro canonico & pænitentiali arbitrariæ dicebãtur,quæ ſunt remiſſę arbitrio ſacerdotis.Clar.d.q.83. verſ. ſic aliud.

Argumentum de locatione ad aſſaſſinium procedit, quatenus ſimilis ratio viget.Gabriel.conſi.170.num.12.communem dicit.

Argumentum à ciuilibus ad criminalia regulariter valet. Soarez verſ. argumentum.num.257.communem dicens,limita vt per Marſil. ab eo allegatum.

Argumentum à contrario cenſu in pœnalibus,& ad correctionem iuris non tenet.communis eſt opinio.Gabriellius.conſi.181. num.22.

Argumentum à correlatiuis , etiam in criminalibus procedit. Plotus inter conſi.crim.conſi.108.num.5.in 1.vol.communem dicit.

Arma deferre prohibere poſſunt domini & magiſtratus, ſecundum magis communem opinionem.Chircouius communi.opin.Centu. 1.conclu.9.

Arma portantes malum dicuntur habere animum,vt eſt communis opinio,de qua Blancus in l.fi.num.79.ff.de queſtio.Nam regulariter de iure eſt prohibita armorũ delatio.Fallit, vt per Corſetum in reperto.Abb.in verſ.armorum delatio.& in ver.nomine armorum,vbi fuſiſſime de armis.Ex cauſa autem iudicis arbitrio iudicanda eſt permiſſa armorum delatio.vide Duen.regu.55. Socin.regula 30. Et no. quod arma deferens,ea debet amittere,etiam, quòd quis ſit priuilegiatus,& habeat licentiam portandi.Et ita ſeruatur de conſuetudine.Marſil.in pract.crimi.in §.pro complemento.num.8. & ſeq. fallit in portante arma non vetita, prout ſecurim, zappam, pungetum baſtonum,quia verba ſtatuti ſunt ſtrictè accipienda, De armis prohibitis.vide Corne.conſi.199.in 4. volu.Et nota. quòd quis dicitur armatus,qui portat arma offenſiua,nõ defenſiua, Albericus in lege armato.ff.ad.legem Iul.de vi publica. Et quę ſint arma offenſiua, & quæ ad defenſam,ponit Amadeus in tractatu ſyndica.in §. aduerte tamen.

Arma prohibita deferri poſſunt in itinere,vt eſt communis opinio.Soarez verſi. arma.nume.267.

Arma geſſiſſe prohibita conuictus,non amittit,nec pœna in inuentos vel deprehenſos cum illis conſtitutas locum habet. communis eſt opinio.Soarez verſi.arma.nume.268. Et no. quod ſi ſtatutum punit inuentum cum armis,non dicitur inuentus, niſi ſit captus & apprehenſus. Amodeus in tractatu ſyndica.tit.portantes arma.nu.9. tomo 14.item no.quòd ſi ſtatutum punit arma portantem,& aliquis percuſſit aliquem cum armis,non venit puniendus de delatione armorum,& percuſſione cum armis, quia reſultat vnum crimen tantùm quia vtrunque conſideratur ſimul,non de per ſe.Baldus in lege,ad, uerſus,ad fin, C.de furt.quem ſequitur Barba.in tract.de Cardina. lega.à latere.q.5.& vlt.nume.26.tomo 2.

Arma deferens ad defenſam,non punitur pœna, quæ in gerentes arma prohibita imponitur.communis eſt opinio.Soarez in ver.arma. numero.269.

Armata gens non incutit metum,niſi ſit coram principe, vel officiali ſolito tirãnicè in ſuos non obedientes ſęuire,vt eſt communis opin de qua Burſatus conſi.72.nume.38.

Animus & præmeditatio ad homicidium deprehenditur ex donatione omnium bonorum ſuorum. vt eſt communis opinio. Blancus in l. fi.nu.17.ff.de quæſtio.Si habet inimicitiam cum occiſo.

Articulus mortis ſolus non inducit fraudis ſuſpicionem.communis eſt opinio.Burſatus conſi.40.nume.70.

Aſſaſſinus eſt ille,qui aliquem chriſtianum occidi præcio mandat alteri ſiue infideli,ſiue Chriſtiano,vt eſt communis opinio.Clar.in §.aſſaſſinium.in prin.

Aſſaſſinus,licèt confugiat ad eccleſiam, non tamen ibi tutus erit, nec gaudebit eius immunitate.Sed poterit inde extrahi per quẽunque iudicem ſæcularem.vt eſt communis opinio. Clar.in d.§.aſſaſſinium. verſ.item licèt.

Aſſaſſinium,vt probetur,non requiruntur tam claræ probationes, vt alias in criminalibus,ſed ſufficiunt probabilia argumenta.vt eſt cõmunis opinio.Clar dict.§.aſſaſſinium.verſi.præterea.

Aſſaſſinus tantum dicitur,vbi interuenit pecunia, lucrique ſpes certa. vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.20.num.40. Gabriellius conſi, 170.Et aſſaſſinus ipſo iure amittit beneficium, etiam ſi eſt clericus. Gabriellius conſi.196.nume.5.

Aſſaſſinus dicitur,ſiue homicidium mandetur fieri per certum genus perſonarum, ſiue per quemlibet. vt eſt communis opinio. de qua. Boſſi.tit.de mandato ad homicidium.nume.16.

Aſſaſſinus,vt poſſit offendi,bannum cum indiciis,quæ fuiſſent ſufficientia ad inquiſitionem,non ſatis eſt ,ſed requirunt teſtes examinatos idoneos,parte citata legitimè,& probata veriſimilia argumenta in aſſaſſinamento.vt eſt communis opinio. Boſſius de mandato ad homicidium.nume.20.

Aſſaſſinus, vt quis poſſit impunè offendi,ſententia requiritur. Boſſius de mandato ad homicidium.numero vigeſimo primo, communem, dicit.

Aſſaſſinamentum requirit pecuniam interueniſſe,ſed non eſt neceſſe vt ſit mandatum.vt eſt communis opinio. Boſſius de mandato ad homicidium.nume.23.vide Pariſium conſilio centeſimo ſexageſimo ſexto,in quarto volumine.Corne.conſilio ducenteſimo quadrageſimonono,litera R.in primo volumine. Et aſſaſſinare ſecundum communem vſum loquendi eſt interficere clam cum magna copia communis autem vſus loquendi præfertur proprietati verborum.vt eſt communis opinio.de qua Gratus conſi. 52.nume.51.in 2. volue

Aſſertio morientis contra delinquentem, non facit indicium de iure communi. At ſecus hodie de conſuetudine generali, vt eſt communis opinio.Soarez verſiculo,aſſertio. numero ducenteſimo ſeptuageſimo octauo.vide Gratum reſp.57.nume. 10.in 2.volumine.

Aſſiſtens armatus iuxta vulnerantem,vel occidentẽ dicitur ei præſtare auxilium,vt eſt communis opinio de qua Alex. in conſilio centeſimo trigeſimo octauo, numero quarto,in ſexto volum. Secus ſi à longe eſſet.vt eſt communis opinio.Soarez verſ.aſſiſtens.num.283. Niſi ex induſtria ſtaret à longe.quod eſt ſemper animaduertendum.

Aſſiſtens delicto non tenetur obuiare delicto, & ſe periculo ſubiacere

vt eſt cõmunis opinio.Nouellus in tract.ad defenſam.nu.99.fol.59.& no.quòd aſſiſtere eſt cũ aliis eſſe;gl.in ver.aſſiſtere.l.fi. C.de aduocã diuer.iudi.plura de iis,qui aſſiſtunt,Carrerius in ſua prac.cri.fol.72.Et de aſſiſtente maleficio.Rimi.in conſ.22.nu.10.& ſeq.

Attentatio,ſi nõ ſequatur effectus,punitur de iure cõmuni,vt eſt communis opinio.Clar.q.92.in princ.ſecus de generali conſuetudine approbata per totum mundum.vt eſt communis opinio,de qua Syluanus in conſ.43.in 1.vol.vbi ampliat, etiam in cõcitante populum,& ſeditioſo.vide Duen.regu.35.Soc.regu.31. Capram regu.66.fol.85. Corne.conſ.262.litera G.in 1.vol.vbi de venenante,qui ad actum proximum venit:vbi conſulit;quòd morte non moriatur.idẽ corne conſ.249.vol.1.vbi de aſſaſſino,qui ad actum proximum venit,vide Iaſ.in conſ.137.in 1.vol.Si contingat tibi caſus alicuius maleficij attentati,& volueris ſcire,qua pœna ſit puniendus attentans,vtere practica,quam ponit Soci.in l.1.nu.36.col.fi.ad fi.ff.quòd quiſque iur.vbi pulcherrimè vide Capram d.regu.66.vbi ponit quando quis ſit,vel non ſit pœna dignus,qui non cogitat,nec agit,nec perfecit delictum.in delictis autem atrociſſimis,pro vt in crimine læſæ maieſt.oppugnatæ patriæ,Simoniæ,& in volente venenare aliquẽ.Si lex expreſsè punit;poteſt iudex pro ſolo conatu,etiam pœnam mortis imponere,ſi fuerit deuentum ad actum proximum,& lex, vel ſtatutum conatum puniat: aliàs ſecus,quia debet puniri conatus extra ordinẽ, & actius punitur,qui ad actum venit proximum,quàm qui ad remotũ.Clar.vbi ſupra.vide Fontanellam inter conſ.crimi.conſ.97.nu.9.lib.2.vbi plures allegat.quòd attentatũ non punitur,niſi ſit conſumatus effectus. Etiam ſi ſit aſſaſſinamentum,quia non comprehenditur in ſtatuto;quod requirit actum perfectum.Bal.conſi.430.in 2.vol.

Atrocia,& atrociſſima delicta que ſint, iudicis arbitrio relinquitur, vt eſt communis opinio.Clarus in §.1.verſic. ſunt. vbi aliqua atrocia & atrociſſima enumerat delicta. Et delictum reputatur atrocius, vbi interuenit pecunia. Menochius de arbitrio iudicis caſu 357. numero 14.

Auxilium delicto præſtatur ante delictum, in delicto, & poſt delictum conſumatũ,ſi præuio tractatu,vel deliberatione,accedente conſenſu, vel ſcientia auxiliatoris commiſſum ſit delictum,punitur auxiliator, ac ſi principalis eſſet.Et hoc quocunque tempore auxilium præſtiterit,ſiuè ante,ſiuè in delicto,ſiuè poſt.Nam licèt corpore ipſi delicto non interuenerit, animo tamen cenſetur interueniſſe.maximè,ſi illud auxilium erat vſque à principio deſtinatũ,vt quia promiſiſſet volenti alium interficere, accommodare equos,ſuper quibus ,patrato delicto,poſſet fugere.vt eſt communis opinio.Clar.q.90.in prin.aut non præceſſit aliquis tractatus,vel deliberatio,ſi auxiliator dedit cauſam dilicto,punitur eadem pœna,vt eſt cõmunis opinio.Si verò non dedit cauſam punitur mitiori pœna quã principalis delinquens.maximè,ſi auxilium fuit poſt delictum commiſſum,quia non propriè dicitur auxiliator.communis eſt opinio Clar.ibi.verſ.aut verò.aut eſt dubiũ nũquid præceſſerit tractatus,vel deliberatio,ſaltem reſpectu auxiliatoris ; & auxiliator primò eſt torquendus ſuper deliberatione,vel tractatu, aut ſciẽtia delicti.Et vbi nihil fatetur,debet adhuc pro ipſo auxilio puniri pœna ordinaria. Niſi qualitas facti & perſonarum aliud ſuaderet.puta, ſi nulla eſſet ſuſpicio contra eum, neque affinitas, neque amicitia ,& auxilium fuiſſet valde remotum ab ipſo maleficio,vel actu maleficij.& vt ibi latius per Clarum. Et in inquiſitione , vel accuſatione, debet expreſsè fieri mentio de auxilio ; aliàs non poſſet ſequi condemnatio, etiam ſi de auxilio præſtito conſtaret. Sed ſufficit, quòd ex narratis in libello colligatur iuris præſumptio de auxilio præſtito, nec iſta qualitas auxilij eſt neceſſariò exprimenda in ipſo libello,vt eſt communis opinio. Clarus,ibi.verſi.in hac autem.Et quando ſunt duo tantum,ſolet dici in inquiſitione,alter alteri auxilium & fauorem præſtitit.Sed ſi ſunt plures,debet dici,vnus alij,vel aliis auxilium præſtitit &c.aliàs inquiſitio eſſet nulla.Clar.ibi.verſ.item aduerte.Et ſi duo ſimul vulnerauerunt aliquem,vel aliud maleficium fecerunt ad hoc vt poſſint puniri, non ſolum tamquàm principales,ſed etiam auxiliatores,non ſufficit, quòd in accuſatione, vel inquiſitione dicatur, alter alteri auxilium, vel fauorem præſtitit.Cum illa verba intelligerentur,quòd auxilium præſtitit vulnerando,vel percutiendo,& ſic ſolummodo poſſet puniri de vulnere,non autem de auxilio.Sed requiritur , quod expreſsè dicatur , quòd alter alteri auxilium præſtitit aſſiſtendo , vt alius delictum facilius committeret. Et ita ſeruatur in practica.Clarus d. quæſt.90.verſiculo,aduerte. Et mitius punitur auxiliator ; ſi principalis omninò eſſet alias facturus delictum.vt eſt communis opinio. Clarus dicta quæſt.90. verſic.item ſcias etiam. Et aſſiſtens armatus vulneranti,vel occidenti,ſi eſt iuxta homicidam, vel cum eo,dicitur præſtitiſſe auxilium. communis eſt opinio. Clarus dicta quæſt. 90. verſic.quæro,niſi aſſiſtat,non ex propoſito,niſi ex aſſiſtentia quis ſit effectus audacior, quia punitur aſſiſtens extra ordinem. Si quis tamen aſtitiſſet cauſa diuidendi & ſeparandi rixantes,non eſſet aliquo modo puniendus.ibi.de auxiliatore fuſius loquitur Dec.in cap.quia quæſitum.num.11.de offic.deleg.cum ſequenti. vbi ampliationes & limitationes ponit.vide Nouellum reg.129.plura per Pariſi.in conſilio 152.numero 1.& ſeq.in 4.volum.& in conſil.164.165.166.eo.volu.& ibi de auxilio cooperatiuo plura.Et de eo, qui arma ex domo ſua extrahi permittit, vt quis occidatur , an teneatur de occiſo. Dim.Alciat.in conſilio 23.libro 7.Qui dicantur auxiliatores delicti. Marſil.ſing.400.vide Soarez verſic.auxilium. num.297. & Capram reg.80.num.51.vbi fuſius.

Auxilium & fauorem bannito præſtare non dicuntur aduocati & procuratores,patrocinantes pro eo. Et ideò non incidunt in ſtatutum de præſtantibus auxilium & fauorem,vt eſt communis opinio.Clar. q.82.ſtatutum,2.

Auxilium cooperatiuum interuenire debuit in ipſo homicidio,hoc eſt in actu homicidij,vt eſt communis opinio.Pariſ.conſilio.166.num.22.in 4.vide omnino Corn.in conſi.192. in 4. vol.alias vtique, qui ad delictum non accedit,non punitur,vt auxiliator.Nonius cõſilio 96.nume.3.& ſtatur eius iuramento,quòd non acceſſerit deliberatè, ibi.numero quarto.vide Menochium caſu 349. numero. 13. & nu. 14.& numero 4. & nume.7.

B

BAnna de iure, & de conſuetudine, & ſtilo curiæ Romanæ ; edicta pro ponuntur pro inueniendis delictis , & delinquentibus, vt eſt communis opinio.de qua D.Brunorus in vnico eius conſilio crimin.numero 124.

Bannitus de iure communi non poteſt impune offendi.communis eſt opinio.Clarus in §.homicidium.

Bannitus impunè occidi poteſt ex ſtatuto;quod vtique valet.communis eſt opinio.Clar.in §.homicidium.verſic;plerunque.Etiam in foro conſcientiæ,vt eſt magis communis opinio.Clar.ibi.

Bannitus impunè occidi poteſt,etiam ſi ſtatutum loquatur de impunè offendendo,& non expreſſè de occidendo.Clar.in d.§.homicidium. verſi.eſt tamen.communem dicens.

Bannitus cenſetur factus hoſtis ciuitatis à qua eſt bannitus, & ei indictum bellum.communis eſt opinio. Clar.in d.§.homicidium ver. ſtante hoc ſtatuto.

Bannitus etiam proditoriè occidi poteſt;etiam per pecuniam,& ſic per aſſaſſinium.Et ita ſeruatur,licèt communis opinio videatur cõtra. Clar.in §.homicidium.verſi.ſed an licebit.niſi fuerit affidatus. quia tunc debet ſeruari fides etiam hoſti.

Bannitus,qui gratiam habuerit à principe, ſed tamen non ſit cancellatus de albo bannitorum,impunè offendi poteſt.ſi quis tamen curioſus eſſet non debet inquirere gratiam Principis extare,vel ne.Licet ſit æquius,eam inquirere,magis tamen communiter non tenetur, niſi fuerit in alia culpa offendens.Clar.in § homicidium.verſi.item quæro pone.

Bannitus,ſi proteſtetur,quòd habet gratiam,& tamen de ea aliter fidẽ non facit,poteſt impunè occidi,vt eſt communis opinio. Clar.in §. homicidium.verſi.ſed quid ſi bannitus.

Bannitus non poteſt impunè occidi,ſi bannum eſſet nullum. Et occidens de eo notitiam haberet,ſin minus,punitur extra ordinem. cõmunis eſt opinio,Clar.in §.homicidium.verſi. maior eſt. Clarus tamen putat talem in hoc tantum in totum excuſari.

Bannitus pendente appellatione banni,non poteſt impunè offendi.idẽ eſt in termino,infra quòd appellare poteſt.cõmunis eſt opinio.Clar. in §.homicidium.verſ.ſucceſſiuè.

Bannitus captus per familiam officialis,non poteſt impunè occidi.cõmunis eſt opinio.Clar.in §. homicidium.verſi. quæro,etiam pone.

Bannitus, etiam extra territorium,ex quo eſt bãnitus impunè occidi poteſt,ſi occidens,vel offendens caperetur in territorio illo,vbi tale ſtatutum vigeret.communis eſt opinio.Clar.in §.homicidium. verſ. vlterius quæro

Bannitus,ſi ſe defendendo occidat aggreſſorem,debet puniri,quia ſibi non eſt licita defenſio.Clar.in d.§homicidium.verſ.in hoc etiam.cõmunem opinionem eſſe dicens.

Bannitum dominum,ſi ſit vaſallus,nõ poteſt impunè offendere, vt eſt communis opinio.Clar.in d.§.homicidium.verſi.ſed quæro. in fine.

Bannitum patrem filius impunè occidere non poteſt,vt eſt communis. Clarus in dicto §.homicidium. verſic. ſed hic quæro.ſed hoc Claro non placet.

Bannitum is quoque occidere impunè poteſt, qui cum inimicus eſſet, antequam banniretur,pacem cum eo fecit,etiam ſi promiſiſſet tunc cum non offendere ſub pœna.communis eſt opinio.Clar.in d.§.homicidium.verſic.quæro aliquis fecit.

Bannitum occidens,quem ignorabat eſſe bannitum,gaudet priuilegio ſtatuti,de offendendo bannitum.Si tamẽ ſtatutum etiam præmium promitteret occidenti bannitum,tunc talis occidens non conſequeretur præmium. communis eſt opinio.Clar.in dicto §.homicidium. verſic.fuit etiam.

Bannitam mulierem ſtante ſtatuto,quòd banniti offendi poſſint,non licet adulterare.communis eſt opinio.Clar.d.§.homicidium.verſ.ſed

an ſtante.communem dicens.

Banniti noſtri temporis æquiparantur relegatis,& ideo amittunt duntaxat ea,quæ ſunt ſuæ ciuitatis,à qua ſunt banniti,ſed non alia, etiã iuris ciuilis.cõmunis eſt opin.Soarez in verſ.banniti.nu.1.vnde nec patriam poteſtatem amittũt,etiam ſui loci,à quo ſunt relegati, vt eſt communis opinio.ibi.nu.2.Neque generaliter amittunt,quæ in loco proſcriptionis ſita ſunt,communis eſt opinio.ibi.nu.3.banniti autem perpetuò deportatis æquiparantur,vt ibi.

Banniti non dicuntur vagabundi,vt eſt communis opinio.Soarez ver. banniti.nu.5.

Banniti in contumaciam non ſunt infames,& ideo teſtificari poſſunt, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.banniti.nu.6.& infra.

Banniti,licet ſint incapaces bonorum loci,à quo ſunt banniti, tamẽ capaces ſunt bonorum extra,quæ ſibi deferuntur,& quæ alibi ex iuſto ac legitimo teſtamento ad eos pertinent. vt eſt communis opinio. Soarez ver.banniti.nu.7.

Banniti ſemel, etiam iterum banniri poſſunt, communis eſt opinio.de qua Soarez ver.banniti.nu.8.

Bãnitus,qui ex ſententiâ mori debet,ſi ab ea appellet,non poteſt occidi,niſi ſuccumbat,& appellatio euaneſcat,vt eſt communis opi.Soarez ver.bannitus.nu.9.communem dicit.Riminaldus conſ.38.nu.35. & ſeq.vbi communem probat.

Bannitus vi portractus ad locum,vbi ſit bannitus,debet remitti in priſtinam libertatem,nec debet puniri,communis opinio.Soarez.verſic. bannitus.nu.10.

Bannitus ſtatim,quòd eſt captus,cogitur cognoſcere bannum,& ſe eũ eſſe,qui ſit bannitus,fateri,& ſtatim debet poſtea puniri. Niſi exceptionem opponat,quæ ſi ab initio fuiſſet oppoſita, non cogebatur iudicium ſubire.communis eſt opin.Soarez.ver.bannitus.nu.11.

Bannitus,qui bannitum occidit,poteſt per procuratorem opponi facere per ſe occiſum fuiſſe bannitum,communis eſt opinio. Soarez ver.bannitum.nu.12.

Bannitum maritum tenetur vxor alere ex dote & paraphernis.communis eſt opinio.Soarez ver.bannitum.nu.13.

Banno pendente etiam,quòd quæſtio requirat altiorem indaginem,nõ poteſt offendi quoquo modo bãnitus ipſe.cõmunis eſt opinio.Soarez ver.bannum.nu.14.

Banniti perpetuò,& à ciuitate excluſi,ſtante ſtatuto,quòd impunè poſſint offendi,ſunt omnino incapaces bonorũ,& ſucceſſionis ſibi delatæ,vel ex iure communi,vel ex ſtatuto in territorio bannientium.cõmunis eſt opinio.Burſatus conſ.139.nu.24.& conſ.54.n.1.fallit,prout in ſtatuto noſtro Ferrar.ſub rub.de iis,qui non reperiuntur deſcripti in libris Miſſariæ cõmunis,lib. tertio, capitulo trigeſimo,fol. 218.& vide Menochium conſilio 201.numero octauo. Vanti.de nullitatibus proceſſus,folio 146.numero quinquageſimoprimo & ſequenti.Boſſium,tit.banniti quid amittant. Corneus conſi.quinquageſimonono, in 1.vol.

Bannitus reſtitutus à Principe,etiam quò ad bona,non recuperat iam alienata, niſi id expreſsè caueat. communis eſt opinio. Burſatus conſi.54.numero 12.

Bannitus ex contumacia non dicitur infamis. communis eſt opnio. Burſatus conſ.119.nu.6.

Bannitus non obſtante alio ſtatuto ſucceſſibilis dicitur eorum, quę veniunt ex lege,vel iuris communis diſpoſitione, non autem ex ſtatuto bannientium.communis eſt opin.Burſatus conſilio quinquageſimoquarto, numero vigeſimoquarto.Turzanus communi opinione centeſimaquadrageſimaoctaua,& deciſione Peruſina vndecima, numero octauo, Gabriellius in conſilio 123.num.34.

Banni,ſeu exilij pœna hodie eſt multum in vſu. Et contra præſentes, & contra etiam contumaces.Et imponitur quandoque in perpetuum, quandoque temporaliter,& quandoque arbitraliter.Clarus quæſtione ſeptuageſimæ prima in principio.Caſus autem in quibus quis bãnitur.Clar.ibi.ver.caſu.

Banni pœna infertur officialibus,rectorum prouinciarum , qui ruſticanos,vel eorum ſeruos,aut iumenta ad aliqua cogunt obſequia , nec non & ruſticani,ſe ſponte dictis obſequiis ſubiicientes, puniuntur pœna exilij perpetua,& confiſcationis bonorũ. Clar.vbi ſuprà.

Banniri quis poteſt in loco,etiam non ſuppoſito de conſuetudine generali,vt poteſt etiam exemplificari in non ſeruante mandata. communis eſt opinio.Clar.q.70.ver.vidi ego.

Bannitus in contumaciam non efficitur infamis,vt dixi.communis eſt opinio.Clar.q.70.ver. quæro nunc.Rationem adducit Baldus in cap. niſi.numero quinto,de renuncia.Et ideò poteſt eſſe teſtis,& ſibi efficitur ſaluuſconductus,vt veniat ad teſtificandum.Clar.ibi.ver.prætera quæro plura de bannito.Duennas regula 68.Et bannitus ex forma ſtatuti,licèt habeatur pro confeſſo,non tamẽ ſequitur,quòd ſem per ſit condemnandus,ſi ex defectu inquiſitionis veniret abſoluendus.l.principales.§.ſi actor,vbi Caſt.nu.1.C.de iureiuran.per calum. & ſtatutum puniens bannitum,vel condemnatum de maleficio, habet locum in bãnito per contumaciam.Caſt.in l.ſi mora.nu.14.ff.ſol. matr.quia contumacia eſt maleficium.

Banniti non amittunt patriam poteſtatem.communis eſt opinio.Clarus quæſtione ſeptuageſima,verſic.ſucceſſiuè. & no.quòd bannitus probatur, quòd ſit bannitus per librum in quo deſcribuntur rebanniti.ſecundum Salyc.in l.moueor. C.de ſeruis exportan. de quo Alexan.in l.decem.in fi.ff.de verb.oblig.Et de hoc extat ſtatutũ Ferrariæ,de quo memini ſuprà.Et de quo etiam Menochius de arbitrio iudicis.q 90 & not.quòd ſi bannitus ſperat infallibiliter cancellari de banno,vt quia obtinuit gratiam,licet adhuc non ſit cancellatus.ſi agat non poteſt repelli,Caſtr.in l.mulier.§.non eſt dubitandum. ff. ad trebellia.

Bannitus non efficitur ſeruus pœnæ,quando eſt in contumaciam bannitus.vt eſt communis opinio.Clar.q.70.ver.vlterius.Boſſius tit.banniti quid amittant.

Bannitus in vna ciuitate,non cenſetur bannitus ab aliis ciuitatibus cõfederatis.communis eſt opinio.Clar.q.70.verſ.vlterius quæro.&verſi.quæro modo.niſi hoc ſpecialiter ſit dictum.

Banniti noſtri temporis,quocunque modo ſint banniti,aut perpetuò , vel ad tempus,& cum publicatione bonorum,vel ſine,non æquiparantur deportatis,minúſque relegatis.ſed eſt tertia ſpecies de per ſe. Sed certè ſtandum eſt,vel deciſionibus bannorum in ſpecie,vel cõſuetudini de eis loquẽti.Clar.q.70. Et no.quòd ſi accuſans ſit poſtea bannitus,accuſatio tenet.Bartol.in l.Vranius.ff.de fideiuſſo. Et ideo (inquit) poteſt ex ſtatuto procedi cõtra accuſatum.Bart.in l.ſi is qui reus.numero 15.ff.de public.iudic.& poteſt bannitus cœptam accuſationem poſtea proſequi.Bartol.in l.deferre.n.2.ff.de accuſa.Et ſtante ſtatuto,quod capitaneus debeat ſub pœna bannitum,qui venerit in fortiam ſuam facere decapitari cito.Nam poteſt differre 30. diebus,& in pœnam non incidit.Ang.in authent.de manda.princip. in princip.& ſi ex forma ſtatuti licet occidere bannitũ,licitum eſt vulnerare,& bona auferre. Caſt.in l.in ſuis.numero quarto. ff. de libe. & poſthu.Et ſi ſtatutum dicat,quòd filius banniti non poſſit ſtare in ciuitate,intelligitur de filio banniti viui,& non mortui.Alex.in l.ſi filius à patre.ff.de lib,& poſthu.

Bannitus frangens fines banni,infra decennium ſcilicet iuſſus exulare, ſibi duplicatur tempus,quod reſtabat ſtandum in banno, ſi erat per 10.annos bannitus,aut vltra,perpetuatur exiliũ.Si iuſſus erat exulare perpetuò,punitur pœna mortis.vt eſt communis opinio.Clar. q. 70.ver.quæro.

Bannitus arbitrio iudicis durat bannitus,etiam quo ad ſucceſſorem in officio.Clar.q.70.ver.item quæro.

Bannito ex ſtatuto prohibetur loqui, non comprehendit ſcribentem literas.communis eſt opinio.Clar q.82.ver.ſtatutum.2.

Bonorum amiſſione afficiuntur filij,vel nepotes ex cauſa,& propter publicam vtilitatem.vt eſt communis opi.Clar.q.86.

Bannitus eſt capax ſucceſſionis ab inteſtato,dummodo ex forma ſtatuti non poſſit offendi,vt eſt communis opinio.D.m.Alciatus conſilio quinquageſimoquarto,numero tertio,libro quinto,Boſſius titulo bãniti quid amittant, nume. decimoquarto communem dicit.Fichar. ad Villalob.numero ſexto,Portius conſilio 48.numero primo,& cõſilio quadrageſimonono.Et poteſt teſtari.vt eſt magis communis opinio.Benedic.de foro Sempro.in reperto.ad Fely.ver.bannitus.

Bannitus licèt per ſententiam poſſit occidi infra tempus, cum agitur contra bannũ,vel ſententiam per viam nullitatis, vel appellationis. vt eſt communis opin.Villalob.in verſiculo.bannitus.

Bannitus pro maleficio teſtificari poteſt.vt eſt communis opinio.Chircouius in ſuo communi conclu.Centuria.1.conclu.23.lib.1.

Bannitus ritè poteſt ex ſtatuto occidi,ſecus ſi non ritè.vt communis opi.Chircouius communi conclu.Centu.prima conclu. 24. Turrius inter cõſilia criminalia cõſi.81.nũ.85.Et ideo ſi contra occidentẽ bannitũ iudex inquirit,quomodocũque cõſtet iudici de bãno occiſi,etiã per allegationem factam à tertio ad impediendum proceſſum inquiſitionis,non poterit iudex vlterius procedere contra ipſum inquiſitum,vt eſt verior opinio.de qua Alex.in l.vbi pactum.numero octauo,C.de tranſact.& not.quòd bannitus de proximo caſſandus , non dicitur propriè bãnitus,nec poteſt à ſciẽte offendi.Soc.in l.poſſideri. §.ſi ſeruus.num.18.ff.de acquir.poſſ.Et non poteſt ſemper impunè occidi bannitus.Benedic.de foro Sempro.in repert.Fely in ver. bannitus.columna ſecunda.Et bannitus,qui communi opinione reputabatur pro non bannito,non poterit impunè occidi.Etiam ſtante ſtatuto,quòd bannitus poſſit impunè occidi.Marſil.in pract.crimi.in §. aggredior.num.24.de quo Maccagnanus de communi opinione. li. 3.nu.10.& not.quòd lapſus termini banni ex forma ſtatuti non habet vim confeſſionis,niſi abſenti factum ſit plenariè declaratum.Bal. in l.ſi filius.ff.de interrog.actio.item nu.quòd ſi quis accuſat non bãnitum pro bannito,ſciens eum non eſſe bannitum , debet puniri ſimilitudine ſupplicij.Pau.de Caſt.in l.& ſi legibus.C.ſi contra ius,vel vtili.publ.item bannitus contumax,ex ſola contumacia,non dicitur bannitus ex maleficio,& ideo non poteſt occidi,vel puniri.Sed ſi ex forma ſtatuti ſit ex cõtumacia bãnitus,dicitur bãnitus propter male

ficium, & ideo impunè occidi poteſt.vt eſt communis opinio,de qua D.Proſper Paſothus conſilio 188.numero 2.vide omnino Caſt.in l. raptores.numero octauo. C.de epiſcopis & cler. quod intellige , ſi bannitus ille mortem eſſet propter delictum paſſurus,quia de leui maleficio bannitus offendi non poſſet,nec occidi impunè, vt eſt.cōmunis obſeruantia,vt inquit Cæpola conſil.criminali 48.num.5.& ſtante ſtatuto,quòd bannitus poſsit impunè occidi,bannitus ex ſola contumacia (prout tota die contingit) non poſſet occidi virtute d.ſtatuti quia non eſt propriè maleficium,ſed culpa.& iſta eſt magis communis opinio.de qua Iaſ.in l.ſi plagij.numero ſexto.ff.de verbo. obligationibus.

Bannitus,qui poteſt impunè offendi,& cui denegatur petitio ſui iuris, priuatur tam beneficio ſtatuti, quam iuris communis,vt eſt cōmunis opinio.de qua Iaſ.in conſil.166.nu.2.in 2.vol.

Bannitus,ex quo eſt bannitus poteſt impunè offendi, ſibi denegatur audientia,vt eſt communis opinio,de qua Gratus reſponſo.44.num. 4.& ſtante ſtatuto,quod bannito non reddatur ius,nec agendo, nec excipiendo, ſi ago contra ipſum,poterit deducere ,& excipere,quod nullam habeo actionem,replico,non debet audiri propter ſtatutum ipſe replicat,quod non eſt ipſe ille,qui me repellit,ſed defectus actionis,ſine qua agere non poſſum,& ſic licèt ego repellar,non propterea redditur ius ſibi,& ſic nihil fit contra ſtatutum,licèt mihi denegetur,& propter defectum iuris rei,quia actor non metitur,ius ex defectu iuris rei,ſed metiri oportet ex perſona ſua.Et ſi proceditur cōtra aliquem criminaliter,eo quòd occidit Titium, qui tamen Titius erat bannitus,& poterat impunè occidi.Tamen inquiſitus nō audet comparere,ne eum ponat iudex ad torturam.Comparet tertius , dicens domine iudex non poteſtis procedere contra illum,quia nullum maleficium commiſit,cum potuerit illum occidere,quia erat bānitus,& producit ad notitiam bānum in publica forma, certè debet audiri.Paul.de Caſt.in l.vbi.nu.8.C.de tranſac.

Banniti bona poſſunt dilapidari,vt eſt communis opinio.Io.Bolog. in l.vt vim.ff.de iuſti.& iur.

Banni pœna hodie ſecundum magis communem opinionem, vbi bona non publicantur,æquiparantur pœnæ relegationis.Maran.in Speculo.fol.50.num.6.in 2.iudiciorum diſt.

Bannitus non eſt ſeruus pœnæ,quando in poteſtatem venit.vt eſt cōmunior opinio.Boſſius tit.banniti quid amittant.num. 12.

Bannitus nondum captus nec ſeruus pœnæ bona non amittit.communis eſt opinio.Boſſius tit.banniti quid amittant.

Bannitus in contumaciam,ſi ſit captus,debet prius fateri ſe eſſe illum, qui maleficiū fecit,vt eſt communis opinio.Boſſius tit.banniti quid amittant. Et ideò boni aſſeſſores,quando capiunt bānitū,faciunt ſtatim ipſum confiteri,quòd ſit idē corpus,& quòd ſit ille,qui fuit citatus& bānitus,ad hoc,vt de improprietate corporis nō poſſit poſtea dubitari , & tunc falſa demonſtratio,puta, quia dixit Petrus Martini,cum deberet dicere Petrus Ioannis non vitiat bānnum,vel condemnationem vt dicit Bal. in l.demonſtratio falſa. ff.de condi.& demon.& bannitus in contumaciam poteſt offendi ex forma ſtatuti. Caſt.in l.fi.§.fi.nu.7.ff.ſi quis ius dicenti non obtempera.

Bannitus reſtitutus bona in alios tranſlata non recuperat, vt eſt communis opinio,de qua Rui.cōſ.21.num.1.in 5.vol.& cōſ.22.nu.j.eo vol.& conſ.60.nu.4.Gratus reſpōſo 106.in 1.vol.nu.1.vbi dicit eſſe communem theoricam doctorum,quod gratia conceſſa bannito ſit conſideranda,& in quibus terminis loquatur,quia non extenditur, niſi inquantum loquitur.vide infra in ver.gratia,fallit vt per Rui.ibi nu.10.in 5.vol.

Bannitus non poteſt teſtari , vt eſt communis opinio. Gozad.conſ.96. per totum.quod intellige de iure ſtatutario loci,ſecus de iure communi,vt ſuprà dixi.

Bāniti cū publicatione bonorum executores teſtamentarij eſſe non poſſunt.Niſi quò ad actū nudi miniſterij,vt eſt cōmunis opinio , de qua Capra in trac.de executoribus.in 2.membro,nu.20.cōem dicēs.

Bānito occidenti etiā præmiū conſtitui poteſt,ſecundum communem opinionem.Dec.in c.quæ in eccleſiarū.nu.14. de cōſtitu. & bānitus poteſt aliū bannitū occidere,ſtante ſtantuto,quòd bānitus poſſit impunè occidi.Abb.in c.dilecti.nu. 10.de exceptio. vbi etiam dicit nu. ſeq.quòd bannitus ex forma ſtatuti nō poteſt,nec agere,nec excipere,nec vnus bannitus poteſt agere,nec excipere cōtra aliū bānitum.

Bānitus nō poteſt impunè offendi infra tēpus datū ad appellandū,vt eſt cōmunis opin.de qua Benedi.de Vado foro Sēproniano in reper.Fel, in verſ.reus dānatus ad mortē.vbi dicit hāc verā & cōmunē opinionē.& ſi ſtatuto bānitus poſſet offendi,nō poteſt offendi pater a filio, Bal.in l.libertus.in fi.ff.de ſtatu.homi.ſed mulier prægnās bene poteſt offendi.d.ſtatuto.Bal.in l.imperator.ff.de ſtatu hominū.ſi ſit banita.

Bannitus poſtquàm eſt bannitus,& à familia.poſtmodum captus Poteſtatis non poteſt impunè offendi,quia cū per hoc ſit in fortiam communis poſitus,ipſa reſpublica videtur occupaſſe. Et ideo etiā ſi Poteſtas talem bannitum occideret, non per viam iuris, ſed per viam facti,videretur quòd deberet puniri,vt eſt communis opinio.de qua Bald.in l.libertas.§.ſerui.ff.de ſtatu homi.

Bannitum occidens,non poteſt inquiri contra ipſum de homicidio.Et poteſt tertius comparere,& allegare, quòd occiſus erat bannitus, qui poterat impunè offendi ex ſtatuto, & iudex debet ſuperſedere inquiſitioni, vt eſt communis opinio.de qua Fely.in c.dilectus.2.numero 61.de reſcrip.

Bannitus,præſertim in contumaciam rectè deponit,ſi agatur de matrimonio contrahendo, vt eſt communis opinio,de qua Alex.de Neuo in conſi.8.num.18.vide Iul.Clar.q.81.verſ.præterea quæro.Secus ſi agatur de diſſoluendo matrimonio.

Banniti noſtri temporis æquiparantur relegatis,vt eſt communis opinio.Cur.iun.conſi.182.nu.8.Alex.in l.ex facto.ff.ad Trebellia.

Bannitus amittit ea,quæ ſunt iuris ciuilis ciuitatis,in qua eſt bannitus tantum.Cur.iun.in conſi.182.nu.4.communem dicit.

Baptiſmus nihil remittit ex foro iudiciali,quin quis puniatur.communis eſt opi.Tiraquell.de pœnis.cauſa 25.num.6.

Baratariam committens iudex, priuatur officio, nec dignus eſt in futurum alio.Clar.q.73.Et cogitur reſtituere ablatum in quadruplum, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.iudex.Et datum amittit dans, etiam quòd iuſtam ſententiam daret.Non autem amittit,ſi quis iudici dederit,vt iuſtitiam celeriter ſibi miniſtraret,& ideo poterit repetere.& no.quòd blandis verbis intrans cameram iudicis, & perſuadens vt pro ſe ſententiam ferat,non perdit litem,ſed punitur pœna centum aureorum.Clar.ibi.nam perſuadere eſt pluſquam compellere.l.1.§.perſuadere.ff.de ſeruo corrupto.facit illud Ciceronis. Nihil quidem hoc plus mali facere videtur,qui oratione, quàm qui precio iudicem corrumpit,quòd pecunia corrumpere prudentem nemo poteſt , dicendo autem poteſt, Si tamen pecunia ſit data iudici poſt ſententiam,non dicitur barataria,Marſil.ſingu.190.& no. quòd confeſſio non nocet alteri,etiam in crimine baratariæ,vt dicit Bald.in conſi.498.ad fi.in j.vol.& pœnæ ſtatutæ contra aliquid accipientes per baratariam,videntur inſtitutæ contra dantes.l.j.C.de cupreſsis.lib.10.Bal.in lege prima,col. ſecunda.C.de calumniato.

Beneficio nemo priuari debet,niſi per ſententiam priuetur propter homicidium,vt eſt communis opin.Gabriell.conſi.196.num.1.& ſeq.

Blaſphemia eſt omne,& quoduis conuitium,contumelia, vel maledictum in Dei nomen,vel eius ſanctos prolatum,vt eſt communis opinio.de qua Soarez ver.blaſphemia.nu.26.Clar.in §. blaſphemia, in princ.& quòd quis ſit blaſphemus non probatur per teſtem ſingularem. Alex.conſi .72.col.j.lib.j.Marzari.conſi.16.pagi.150. ad fin. Io.de Amicis .conſi.78.num.8.

Blaſphemia ab ebrio emiſſa ſemper mitius puniri debet,vt eſt communis opinio.de qua Soarez verſ.blaſphemia,num.27.

Blaſphemiæ pœna de iure diuino eſt pœna mortis. Sed de iure canonico blaſphemus cogitur ad publicam pœnitentiam ante fores eccleſiæ faciendam,modo & forma poſita in cap.2.de maled.Quæ tamen pœna in clericis non obſeruatur,vt eſt communis opinio. De iure autem ciuili,eſt pœna mortis,quæ tamen hodie non ſeruatur. Aliàs contingeret hominibus illud,quod cecinit Naſo.

Si quoties peccant homines, ſua fulmina mittat
Iupiter, exiguo tempore inermis erit.

Clar.in §.blaſphemia.ver.ſed quæro.& no.quod Iudæus blaſphemus punitur ab eccleſiaſtico iudice,in defectum ſecularis, alias non, vt eſt communis opin.Clar.in §.blaſphemia. ver. ſed pone quòd Iudæus.ſed qua pœna puniatur clericus blaſphemus,ponit Alexan. in conſi.72.nu.11.in 1.vol.

Bigamus de iure communi,ſecundum magis communem opinionem punitur pœna ſtupri, ſcilicet publicatione dimidiæ bonorum.Clarus in §. homicidium.verſiculo,dicitur etiam, communem dicit opinionem.

Bigamus non eſt,qui contraxit cum corrupta ab eo.Panormi.in cap. cum te.de cleri.coniuga.communem dicit. & not. quòd Lamech fuit primus, qui bigamiam introduxit,vt in fabrica mundi, in prima ætate.fol.10.

Bona alienata per delinquentem ante confiſcationem,ſi appareat fraude factum,valet quidem alienatio,ſed à fiſco reuocatur.Fiſcus tamē tenetur emptori precium reficere, vt eſt communis opinio. Clar.q. 78.ver.ſolet etiam.

Bona alienata per delinquentem poſt commiſſum delictum , in caſu quo bona ipſo iure & facto publicātur,alienatio eſt ipſo iure nulla, nec eſt opus reuocatoria.Si autem titulo oneroſo facta ſit alienatio, & in caſu,quo bona non venirent ipſo iure publicanda,tenet alienatio,niſi appareat contrahentē fuiſſe participe fraudis,vt eſt communis opin.Clar.q.78.verſ.multa.Et prædicta procedunt etiam ſi alienatio poſt accuſationem fuerit facta,lite conteſtata,vel non conteſtata. vt eſt communis opin.Alienatio autem facta poſt ſententiam, ſi fuerit per appellationē ſuſpenſa,valet alienatio,ſed ſequuta confirmatione in appellatione reuocatur,vt eſt communis opinio.Et in caſibus,in quibus valet alienatio,ſed per fiſcum reuocari poteſt,non licèt ipſi fiſco ſtatim poſſeſſores rerum emptarum à poſſeſsione

expellere, ſed intentare debet reuocatoriam, vt ordinariè de ipſa reuocatione cognoſcatur. vt eſt communis opinio. Clarus,d.q.78. ver.ſi verò.

Bona prohibita alienari non confiſcãtur,vt eſt communis opinio.Clar. d.q.78.verſi.item quæro.vbi communiorem eſſe probat.

Bonorum confiſcatione facta filiis delinquentis debet relinqui,& reſeruari legitima,vt eſt magis communis opinio. Si tamen bona eſſent materna filiis nihil debetur,vt eſt communis opinio.Clar.d.q. 78.verſ.videndum.

Bona non confiſcantur,niſi pro hæreſi, vel crimine læſæ maieſtatis.vt eſt communis opinio.Suarez ver.bona,nu.40.fallit,ſi adſit ſtatutum, vel conſtitutio in contrarium.

Bonorum amiſſione afficiuntur filij, vel nepotes ex cauſa, & propter publicam vtilitatem. vt eſt commmunis opinio. Clarus q.86.verſic. infertur.

Bonorum appellatione veniunt iura & actiones,& ideo pnblicatis bonis,veniunt iura & actiones,ſi nomen bonorum eſt ſimpliciter appellatum.vt eſt communis opinio.de qua Rolan.à Valle in conſilio j.nume132.in 3.vol.

Bonorum publicatio tacitè in conſequentiam ſequitur naturam criminis.vt eſt communis opin.de qua magiſter meus Cephalus in conſ. 79.nume.18.in 1.vol.

Bonorum confiſcatio non fit ſub generalitate,generaliq́ue vocabulo, vt eſt communis opinio, de qua D.m.Cephalus dicto conſilio 79. numero 23.& ſeq.

Bona damnatorum confiſcata applicantur illi domino, in cuius ſunt iuriſdictione,vt eſt communis opinio.de qua Brunus in conſ.feuda. 31.num.15.idem in damnato de hæreſi,vt eſt communis opinio,de qua ibi Brunus nu.17.non ſeruatur tamen de conſuetudine,vt dicit Burſatus conſi. 43.nume.13.

Bona hæretici non dicuntur fiſco incorporata,nec apprehendi poſſunt, niſi præuia declaratoria ſententia.Burſat.conſ.43.nume 1.communem dicit.

Bona acquiſita per hæreticum à die commiſſi delicti citra, vſque ad ſententiam,non veniunt in confiſcatione bonorum,vt eſt communis opinio.Sed ea tãtum,quæ tempore delicti poſſideret.Burſa.conſ. 43.numero 4.

Bona immobilia hæretici fiſco,vbi ſunt ſita, applicantur.ex communi. Burſa.conſi.43.num.14.

Bona eccleſiæ furto ſubtracta auocãtur à detinente,non reſtituto precio vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.43.num.31.

Bona omnia à die commiſſi criminis hæreſis publicantur,& ideo illi cenſetur adminiſtratio interdicta. vt eſt communis opinio.Burſa. conſil.14.nume.3.

Bona acquiſita per hæreticum poſt diem delecti,non veniunt in publicatione bonorum,vt eſt communis opinio.Burſa conſ.14.nu.18.

Bona fama in ſpecie probata,indicia,licet vrgentia,tollit,vt eſt communis opinio.Burſa.con.34.nume. 19.& nume.30.

Bona etiam alienata per bannitum,expreſsè ad hoc reſtitutum recuperantur.communis eſt opinio.de qua Burſatus conſ.54.nume.11.

Bona alienata in alios,non cenſentur in dubio per Principem reſtituta bannito.Si tamen ſit reſtitutus ad onera priora tenebitur. Burſat. conſil.54.num.28.

Bona omnia recuperat reſtitutus per iuſtitiam,ſecus ſi per gratiam.vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.54.nume.35.

C

CAdauer damnatorum non debet deponi de furca, neque ſepeliri, Niſi habita licentia à Principe.vt eſt communis opinio. Et ita fuit ſeruatum in Seruatore mundi.qui de licentia Pilati fuit à Cruce depoſitus, & ſepulturæ traditus.Ioannis vigeſimoquarto. Clarus q.100.in prin.

Cadauer punitorum poteſt dari medicis pro Anatomia conficienda de licentia Principis,vel Senatus.vt eſt communis opinio.Clarus.d.q. 100.verſi.quæro.

Cadauer rei ante executionem mortui, poteſt ſuſpendi.Clar.q.100. ver.ſed hic incidenter.

Caducitatis pœna ſolum habet locum volente domino.Cur.iun.conſ. 100.nu23.communem dicit.

Calumniari videtur, qui non probat.Præpoſi.in cap. ſi quemquam.§. notandum nu.7.de iudi.vbi cõmunẽ dicit Boſſi.tit de accuſa .nu.19. communem dicit.Clar.q.62.verſic.dixi ſuprà.Abb.in cap.cum dilectus.nume.5. de calumniato. communem dicens.Etiam ſi iurauit de calumnia.vt eſt communis opin.Clarus.d.q.62.verſic.ſed quid ſi. fallit in pluribus caſibus, de quibus per Abb.in d.cap.Menochius plura de arbitrio iudicis, caſu 321. fallit in coniuncto ſanguinis, quia non probans accuſationem excuſatur à calumnia ratione ſanguinis.gloſſa.in l.veſtem.ff.de iniuriis.fallit etiam vt per Benicdi.de foro Sempro.in reperto.Fely.in ver.accuſator an dicatur calũniator. vbi plures congerit fallentias.vide omnino. Caſtren.in l. Atletas.§. calumniator.numero quarto. ff.de infamibus. item fallit, ſi perſona ſit valde religioſa & magnæ conſcientiæ, quia non præſumitur calumniator.vt eſt communis opinio,de qua fuſiſſimè Corſetus in repertorio Abb. in verſ. accuſatus. & no. quòd accuſator accipiens pecuniam,vt deſiſtat ab accuſatione calumnioſa, crimine non probato, non ſolum punitur ciuiliter,& reſtituit datum cum pœna tripli,ſed etiam extra ordinem per iudicem criminaliter pro modo delicti.Paulus de Caſtro in l.ſi ab.ff.de calumniator.an autẽ accuſator poſſit incontinenti de calumnia damnari, abſoluto reo, reſpondet Salic.in l.prima,numero tertio.C.de calumnia. dicens, quòd debet vnico contextu fieri abſolutoria, procedere eodem ordine, & ſucceſſiuè,non diuertendo ad alia accuſatorem de calumnia condemnare.& dicetur fieri incontinenti,id eſt in actu ſimul ſe tuenti.& hæc communiter tenetur.Si vis autem conuincere aliquem de calumnia, interroga,an velit vti querela,& probationibus ſuperinde factis, eo quia intendis illum querelare de falſo.Et ſi reſpondet,quòd ſic, poteſt tunc puniri de falſo,ſi cõuincitur de calumnia & falſo.Et ita obſeruatur inquit Clarus ibi.Si autem pro ſe accuſator habet aliqua euidentia indicia,puta famam, vel auditum à fide dignis, excuſabitur à calumnia.communis eſt opinio.Clarus ibi.verticulo ſed pone. & calumniator (vt dixi) poteſt in eadémmet ſententia abſolutoria rei condemnari de calumnia vnico contextu,debet tamen abſolutoria rei præcedere & poſtea ſubſequi calumniatoris condemnatoria.vt eſt communis opinio.Clar.ibi.& pract.ſe habet,quòd iudex prius faciat ſtatui accuſatori terminum ad allegandum, quare non debeat de calumnia condemnari,& vbi nil deducat,quod releuet,in eadem ſententia poterit condemnari. Et not. quòd ſi accuſator ſit perſona honeſtior quàm reus,ita quòd pro eodem crimine eſſet mitius puniendus accuſator,qui eſt calumniatus, erit puniendus pœna,quæ imponenda fuiſſet reo non accuſatori.vt eſt communis opinio.Clar.quæſt.81.verſi.ſed pone quod accuſator.Vide Felin.in cap. cum dilectus.de calumniato.num.4.vbi plura de calumniatore. Et ponit fallentias ad communem opinionem.

Capi quis non poteſt in propria domo pro debito ciuili,ſecus pro criminali.vt eſt communis opinio.Ant.Gabriellius communium conclu.lib.7.conclu.10.Amplia & limita,vt per eum.

Capi quis poteſt in domo aliena,in qua quis caſu reperitur,& non habitat.vt eſt communis opinio,de qua Socin.in l.plerique.nume.31. ff.de in ius vocan.limita vt ibi per eum.

Capi quis non poteſt in domo conducta.vt eſt communis opinio.Socin.d.l.plerique. num.33. ff.de in ius vocan. amplia in domo,in qua quis aliquod ius habet,puta emphyteutica.

Capi quis nnn poteſt in palatio Dominorum hodie ex conſuetudine, vel municipali cenſura,prout extat Ferrar.ſtatutum.quibus caſibus quis pro debito capi poteſt. Soc.in l.plerique. nume.63. ff.de in ius vocan.vbi etiam ponit plures caſus, in quibus captura tenet, vel non tenet.ad quem ſemper recurras.

Capi non poteſt facere quilibet delegatus etiam inferioris à Principe, poſt litem conteſtatam.vt eſt communis opinio, de qua Iaſ.in l.cui iuriſdictio.nume.13.ff.de iuriſdictio.omnium iudic.Limita, vt ibi per eum.numero.14. & ſeq.

Capiens aliquem,quem tradit curiæ maleficiorum,ſi aliquid expendit pro eo capiendo,debẽt ſibi refici expenſæ,vt eſt communis opinio. Clar.q.29.verſi.vnum tamen.

Capitalis pœna cenſetur exilium perpetuum. communis eſt opinio. Soarez verſi.capitalis.nume.8.

Capitulum dicitur impertinens, quod poſitum eo modo, vt legitur, nihil ad cauſam facit,& ideò reiiciendum,vt eſt communis opinio. de qua Pariſi.conſi.67.nume.15.prout etiam dicitur impertinens & inadmiſſibile iudicãdum eſt,quando probatũ eſt eo modo,vt deductum eſt,nihil releuaret.vt ibi per Pariſi. nume.16. vbi fuſius.in 4. vol.Feder.de Sen.conſi.117.Et quando capitula dicantur pertinentia,vt admitti debeant,vltra doctores in ſuis practicis,vide per Dec. in conſi.162.in 1.volu. & licèt quis non admittatur ad probandum id,quod probatum non releuat,& iudex non debet pati,vt fiant ſuperfluæ probationes,& non releuantes.hodie tamen in practica palatiorum admittuntur articuli,cum clauſula,ſaluo iure impertinentium & non admittendorum,& non diſputatur de hoc,niſi in calculo ferendæ ſententiæ,vt lites abbreuientur.ita dicit Pau.de Caſt.in l. ad probationem.num.5.C.de probat.item licèt ſit regula,quòd quis non teneatur reſpondere poſitioni, ſeu articulo impertinenti, quæ confeſſata non releuat.hoc eſt verum.niſi poſitio comprehenderet etiam aliquod extrinſecum vltra animum, per quod animus declaretur.Pau.de Caſtr.in l.gerit.nu.6.ff. de acqui. hære.& no.quòd capitula rei criminalis decreti ſumptibus iudicis,indiciis etiã ſufficiẽtib. ad torturam,debent in dubio admitti ad probandam innocentiam rei ante tormenta,propter quę probat ſe innocentem,vt eſt cõmunis opinio.de qua Iaſ.in conſi.175.col.2.verſi. tertiò pro eadẽ parte facit.in 2.vol.item no.quòd ſtatutũ imponens pœnã corrigentibus

poſitiones criminoſas,vel diffamatorias,licèt quis poſtea pœniteret, & retractaret, non euitat pœnam,Niſi aliud dicat ſtatutum:Paul.de Caſt.in l.quamuis.nu.3.ff.de in ius vocan.& no.quòd capitulũ,quod facit ad cauſam directè,ſiuè quoquomodo,quia pertinens,debet admitti,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle conſil.34.num.7.in 3. vol.Menochius conſil.2.num.353.

¶Captura debet committi à iudice in ſcriptis, & non verbo,poſſunt tamen capi reperti in flagranti crimine rixantes, arma deferentes, portantes aliquid extra deuetum, & ſimiles abſque iudicis commiſſione.vt eſt communis opinio.Et captura etiam committitur ſatellitibus.Clar.q.28.ver.dictum eſt.& ver.ſolet.

¶Captura poteſt quandoque, ſed raro committi parti vnà cum ſatellitibus,quæ tamen pars manum non apponat,& hoc ex vrgenti neceſſitate fieri debet.Clar.q.28.ver.ſolet etiam:& no. quòd pro debito fiſci ſemper poteſt arreſtari,quia fiſcus eſt in hoc priuilegiatus, vt non requiratur ordo, quando conſtat de debito. Bal.in conſilio 90.in 5.& vlt.vol.

¶Captura ad hoc vt committatur in criminalibus tria debent præcedere. Primò,quòd delictum puniatur pœna corporali.Secundò,quod indicia ſint ſufficientia ad capturam committendam.Tertiò debet iudex ſciſcitare an carcerandus ſit perſona priuilegiata,quæ detineri non poſsit.Clar.q.28.Habita tamen aliquali informatione poteſt iudex deuenire ad capturam,ſi pœna corporalis exigatur.vt dicit ibi Clar. vide omnino Chircouium in ſuis cõmunibus conclu.Centu.5:conclu.29.& 30.nam alias carceratio fieri non debet abſque aliqua informatione præcedente,re iudicata & deliberata.prout fit in regno Franciciæ.vt dicit Guilliel.Rouille.in tract.de iuſtitia.tit.de iudice.c. 3.num.8.tomo 17. Et iſta eſt communis opinio vt dicit Blancus in l. fi.nũ.6.ff.de quæſtio.fol.5.& nu.8.& capi. quis pro maleficio poteſt in domo.Anto. Gabriellius in ſuo communium conclu.lib.7.conclu. 10.vide Pariſi.conſ.145.num.1.& ſeq.in 4.vol.non tamen debet iudex reũ poſtea captum examinare,neque reum facere ſuper delicto, niſi legitima præcedant indicia.Et quando delictum eſt graue,& reus eſt ſuſpectus de fuga,antequàm in ſcriptis redacta ſint indicia,poteſt iudex capi facere imputatum. Sed aliter eſt procedendum contra nobilem,& diuitem,qui non præſumitur velle aufugere,quàm contra pauperem & vilem perſonam.Et ideò fortiora indicia haberi debent ad carcerandũ perſonam nobilem & inſignem,quàm pauperem.Et aliter procedẽdũ in occultis,quàm in publicis delictis,quia in occultis ſufficiunt minora indicia hæc Clar.d.q.28.Et no.quòd quis capi non poteſt ad inſtantiam procuratoris carentis ad hoc ſpeciali mandato.vt eſt communis opinio;de qua Chircouius d.conclu.30.& no. etiam,quòd captura facta à iudice incompententi,regulariter non valet. vt eſt communis opinio.de qua Rolan. à Valle in conſilio 65.nume.5.in 3.vol.

¶Captus à proſequentibus beroariis in alieno territorio, à iudice qui commiſit capturam non eſt puniendus.vt eſt communis.opin.Clar. q.29.ver.vltimo.quia attenditur finis rei,& non principium,ſed omnino eſt relaxandus.

¶Captus pro repreſaliis conceſſis contra communitatem,vel ſpecialem perſonam,repetit ab eis illud quod ſoluit, vt eſt communis opinio, de qua D.Hierony.à Monte,q.27.nu.38.in ſuis qq.

¶Capitulum,cum non ab homine.de iudi.habet locum etiam in homicidio qualificato,vt eſt magis communis opinio.de qua Grabriellius in conſi.196.nume.4.

¶Carcer eſt mala menſio & damnum irreparabile, vt eſt communis opin.Soarez ver.carcer.nume.13.

¶Carcerari non poteſt doctor ex leui crimine,ſecus pro graui.communis eſt opinio.Clar.q.28.ver.item quæro.

¶Carcerātur hodie mulieres, etiam honeſtæ,in criminalibus.Clar. q. 28.verſic.quæro igitur.Si tamen mulier ſit nobilis & honeſtæ conditionis,non debet conduci ad ſe facere iudex cum dedecore,neque ſtatim in carceribus detrudi facere.ſed dare domum pro carcere,vel monaſterium aliquod monialium.Niſi eſſet atrox delictum.vel ſub idonea fideiuſſione relaxare.

¶Carcerari poſſunt clerici à ſuo iudice,ſi iudici conſtat de delicto.Aliàs eſſet excommunicatus prælatus, etiam quòd clericus eſſet fugitiuus.communis eſt opinio.Clar.dicta quæſtio.28.verſic.quæro nunquid.Sed hodie de conſuetudine aliter obſeruatur,quia clerici mali carcerantur à iudice,etiam laico.carcerari non poſſunt clerici,niſi reperti ſint in flagranti crimine, vt ſuo ſtatim tradantur iudici, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſic.ſi verò.itidem & à quolibet laico priuato,clerico reperto in flagranti crimine,capi poteſt,& tradit curiæ eccleſiaſticæ.Itidem ſi clericus delinquens veriſimiliter eſſet de fuga ſuſpectus.

¶Carcerandus an ſit reus, vel fideiuſſoribus relaxandus,iudex decernere habet,& hoc certè eſt in iudicis arbitrio.Pau.de Caſt.in conſ.328. in ſecundo, vbi ſubdit,Conſulto tamen,quòd faciat in actis apparere, qualiter ex tali, & tali iuſta cauſa, quæ animum ſuum mouerunt,pronunciauit non eſſe illum perſonaliter detinendum,ſed ſub fideiuſſoribus dimittendũ.Et cùm hoc ſit arbitrarium,non poteſt redargui iudex,quia ſemper præſumitur moueri ex iuſta cauſa.Pau de Caſt in conſ.199.num.4.vol.4.nec tenetur in ſyndicatu. vt per Pari. de Puteo in tract.ſyndica.& per Menochium de arbitrio iudicis.Et perfecto reorum examine, factiſque debitis confrontationibus teſtium,iudices reos ad carceres duci facere conſueuerunt.vt eſt communis opinio.Clar.q.46 in prin.vt ſcilicet cuſtodiatur,non autem vt in vinculis exiſtant,vt eſt communis obſeruantia.Vbi tamen qualitas delicti & perſonę hoc expoſceret, poſſet iudex in arctos conicere reos,& prohibere,ne cum aliquo loquerentur,& ita faciunt practici iudices,ſecundum Clar.vbi ſuprà.

Carcerandus non appellat,ſi ſe ad carceres videt duci.communis eſt opinio.Clar.q.46.ver.ſed quid.

Carcerum domus ſunt ciuitatis,carceratorum autem cuſtodia pertinet ad Principem.Clar.q.46.verſi.& quoniam.

Carcerati debent ſæpe viſitari per viſitatores,qui habent inquirere ex qua cauſa detinentur,& operari,vt expediantur,ne macerẽtur. Clar. d.q.46.Sed proh dolor hodie prius macerantur,& marceſcunt,poſtea viſitantur,vel ſeu ponuntur in titulo pro derelicto.

Carceratus ſi infirmatur,debet cuſtos certiorem reddere iudicem, & ſi moriatur,debet per notarium rogari de eius morte.Clar.d q.46.ver. ſed in hoc:& not.quòd ſemel excarceratus,non debet amplius excarcerari.Et ſic bis ex ſtatuto priuilegium excarcerationis cõſequi non debet:Bar.in l.2.C.de epiſcopis audi. Et poſſunt carcerati contrahere abſque egreſſu.Ang.in l.qui à latronibus ff.de teſtamen.vbi dicit, quòd ſunt deridendi,qui dicunt carceratos non poſſe contrahere, ſed ſemper debere extrahi de carceribus.

Carceratus, vt è carceribus fideiuſſoribus relaxetur, interceſſor debet hanc petitionem & inſtantiam in ſcriptis redigi facere,Aliàs iudex eum relaxari facere non tenetur.Et fideiuſſionem in actis ſimiliter apponi facere,vt eſt communis opinio & practica.Clar.d.q.46. verſ. plerunque,carceratus tamen ob crimen falſi fideiuſſoribus nõ eſt relaxandus,ſtante ſtatuto de carceratis relexandis.vt dicis Bart. in l.Lucius.nume.2.ff.ad ſena.conſul.turpilia.

Carceratus de conſuetudine poteſt procuratorem conſtituere,ſatiſdare & alios contractus facere.Et ita quotidie practicatur. Clar.q.46. ver.plerunque.

Carceratus, vbicumque pro crimine eſt pœna corporalis infligenda, non eſt fideiuſſoribus relaxandus.communis eſt opinio.Clar.q.46. verſ.in hac autem.Secus ſi non venit imponenda pœna corporalis, quia fideiuſſoribus eſt relaxandus.vt eſt cõmunis opinio. Et relaxatur fideiuſſoribus carceratus ante ſentẽtiam abſolutoriam, ſi conſtat de eius innocentia in proceſſu,nec amplius,& ſæpius de eodem delicto quæri,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.pariter etiam.Si tamen iudex ſperat noua indicia ſuperuenire,poteſt iterum in carceres intrudere,vt ibi.Poteſt tamen quandoque inſpecta qualitate perſonarum & delicti iudex,vel fideiuſſoribus reum relaxari facere,vel tradere cuſtodi cuſtodiendum in loco tuto extra carceres,vel ſtatuere palatium,domum,vel ciuitatem pro carcere ſub pœna, quando iudex credit illum non eſſe culpabilem.Clar.d.q.46.verſi.in dubio. vbi dicit hanc eſſe æquam & communem practicam.Et debent præſtari idonei fideiuſſores,qui ſi nõ ſunt idonei notoriè, & plus quàm ſoluendo,iudex faciat ſibi dari approbatores & collaudatores,qui illum collaudent & approbent pro idoneo,& ſufficienti.Clar.ver.cæterum Sed vt plurimum cõſueuit practicari,quòd notarius recipiat fideiuſſores,quia officiales ſunt forenſes,& non habent notos homines,& eorũ facultates.Fideiuſſor itaque ille dicitur idoneus, non tantum,qui poſſidet bona immobilia,ſed qui tot bona mobilia poſſidet, quæ de facili aſportari nequeunt,vt ſi quis habet magnam apothecam,vel multa nomina debitorum.Et ita ſeruatur inquit Clar. d.q.46.verſic.cęterum.Et debet ſemper dari fideiuſſor in loco iudicij,vbi reus degit,non in loco originis ipſius.vt eſt cõmunis opinio. Clarus. d. quæſt.46. verſiculo pone. Pauper autem non relaxatur præſtita iuratoria cautione, vt eſt communis conſuetudo. & maximè ſi eſt mulier.Si autem non eſſet reus pauper multum grauatus in proceſſu,poſſet ſub pœna relaxari. Reus autem ſuo iuramento probare poteſt, ſe non eſſe idoneum facultatibus, & ideò non poſſe reperire fideiuſſores, licèt melius faceret iudex, ſi ſum matim ſe informaret de facultatibus ipſius, & poſtea eum relaxari facere. Clar.d.q.46.ver. ſed quomodo.

Carcerantur etiam viri illuſtres, nec fideiuſſoribus relaxantur. & ita conſuetudo exigit.Clar.d.q.46.verſic.ſcias autem. Debet autem fideiuſſor pro carcerato promittere de eum conſignando ſub certa pœna,& ita communiter obſeruatur.Ex quibus verò locis quis extrahi non poſſit,vt incarceretur, pleniſſimè tradit Soc.in l.plerique. ff.de in ius vocan.& ex quibus poſſit.ibi.

Carceratus,vbi imponitur pro delicto pecuniaria pœna, debet relaxari cum fideiuſſione de iudicato ſoluendo, & ſequuta ſententia condemnatoria, fit executio contra ipſum fideiuſſorem, & abſque nouo proceſſu. Clarus.d.q.46.verſic.vbi verò.& q.95.circa prin.vbi

communem

communem dicit.Fideiuſſoris autem cautio pro reo talis eſſe debet quòd promittit ſtare & ſoluere quamcunque condemnationem fiẽdam contra principalem,etiam in cauſa appellationis,quia fideiuſſio data in prima inſtãtia expirat lata ſentẽtia,& ideò in cauſa appellationis non tenetur vt eſt communis opinio.de qua Boerius deciſ. 315.ſed in criminalibus non datur appellatio.Et hodie fideiuſſores percipiuntur pro certa ſumma,non pro incerta.Clar.d.q.46. verſic. ſed quæro,communem dicens.Et fideiuſſor liberatur,lata ſententia criminali,nec amplius tenetur,etiam quòd ſuperueniret aliud delictum,pro quo reus fugeret,quia iudex debebat prius monere ipſum fideiuſſorem,vt præſentaret reum.Clar. ibi fuſius verſiculo, quæro pone.& fideiuſſores omnes expreſsè tenentur(& ita debent recipi) de conſignando ad omnem requiſitionem.Et toties quoties,in forma conſueta & debita.&c.Qui ſi non faciunt,pœna applicatur fiſco ex obſeruata conſuetudine.Clar.d.q.46.verſ.ſucceſſiuè.vide Soarez ver.carceri.nu. 21.

Carcerem priuatum exercens punitur pœna capitis.communis eſt opinio.Cla.q.68.ver.priuatum.fallit in Cardinali. item fallit iure ordinario:quia non capite,ſed extra ordinem punitur.

Carcer non inuentus ad pœnã,ſed ad cuſtodiam.Et ideò,vbi alia pœna imponi poteſt, nunquàm imponitur pœna carceris,vt eſt communis opinio.Clar.q.80.verſiculo pœna autem.ſecus eſt in clericis. Excepto,quod iudex eccleſiaſticus non poteſt condemnare laicum ad perpetuos carceres.vt eſt communis opinio.licèt efficiatur de foro eccleſiaſtico,niſi propter hæreſim,vt ibi.& not.quòd aliud eſt ponere in carcerem,aliud in vincula,& carceratio & vinculatio nõ fit ad pœnam, ſed ad cuſtodiam.Et ideò ex his non dicitur cedi perſona,nec ex ſola captura & poſitione in vinculis,quis dicitur inferre perſonalem læſionem.Socinus ſenior in cap. nuper à nobis.numero quinto.& ſeq.de ſententia excommunic.vbi dicit no.eſſe pro ſtatutis,quæ loquuntur de perſonali læſione. & no. quòd carceri quis ſe obligare non poteſt,etiam cum iuramento.vt eſt communis opinio. Soarez verſ.iſto. num.14.

Carceres frangens non habetur pro confeſſo,quando fuit indebitè & ordine iuris non ſeruato incarceratus.vt eſt communis opin.de qua Rolan.à Valle in conſ.7.nu.46.& ſeq.in 1.vol.vide fuſius per Alber. in l.in eos.ff.de cuſtodia reorum.

Carceris cuſtos non tenetur,quando captus rumpit murum , vel aliter exit,non per portam.vt eſt communis opinio. de qua Cataldi. inter conſilia criminalia,conſilio 22.in ſecundo.Alias punitur cuſtos pœna mortis.l.milites.ff.de cuſto.reorum. Maran.in pract.fol. quadrageſimoſeptimo,numero ſexageſimoquarto,& in trac.de carceribus, Corneus conſilio 93.in j.volumine.Iaſ.in conſilio 27.in tertio volumine.Aretinus in conſilio trigeſimooctauo per totum.Barba.conſi. 76.volumine quarto Dec.conſi.473.numero 7.& numero 12.& no. quòd non liberatur cuſtos carceris à cuſtodia recommendati per poteſtatem,licèt ipſe poteſtas miſerit poſtea ad cuſtodiã famulos.Bart. in l.ſi vt certo.§.ſi de me.ff.commo.& ſi carceris cuſtos dimittit aliquem de mandato rectoris, non tenetur , ſed ipſe rector. Bar.in l. ſi quis vxori.§.ſi fugitiuum.ff.de furtis. Debet tamen primò habere ab ipſo bulletinum relaxationis.vt per Ang.in l.neque.§. 1. ff. de in ius vocan.& ita practicatur,quia ſemper cuſtodes petunt bulletinũ. vt dicit Pau.de Caſt.in d.l.neque.§.1.numero ſecundo. & ibi etiam Soc.numero quinto. Et poteſt relaxari de nocte.Ang.in l. more. ff. de feriis,ſi periculum eſt in mora.vt ibi per Bald. & Alex.item nota quòd ſi carceris cuſtos propter miſericordiam alleuiat aliquando captiuos alienos,tenetur creditorib.ad intereſſe, ſi aufugiunt.Aretinus in §. cæterum.numero primo.inſtitu.de lege aquilia. item not. quòd ſi carceratus moritur,ante mortem debet adhibere medicos, & debet inde extrahi inſtrumentum , quòd talis incarceratus eſt mortuus ex morte naturali , ſecundum ſententiam medicorum.ita Ange.in l.ſi quis ex argentariis.§.prætor.in fi.ff.de eden.Soarez.ver. carceris.nu.24.

Carceratio & retentio imputari pro maleficio fieri non poteſt, niſi in primis præcedant legitima indicia.vt eſt communis opinio. de qua Nouellus in prac.crim.fol.13.nu.7.fallit in reo fugitiuo,vagabundo, & ſuſpecto.quia præhabita aliqua.informatione poteſt illico iudex procedere ad capturam & carcerationem.Et fallit pluribus aliis modis,vt ibi per eum,numero 8.& plurib.ſeq.& not. quod regulariter omnis condemnatus non ſoluendo exiſtens , carcerari poteſt, donec ſoluerit debitum,facta tamen prius excuſſione legitimè,& non prius.Ant.de tremolis ad practicam Bonacur.titulo,de excep.fol.96. Not.etiã quòd licèt reus ſit abſolutus per ſentẽtiam,attamen cuſtos carceris poteſt pro expẽſis ipſum retinere in carcere,vſque quo fuerit ſatisfactus.vt eſt cõmunis opinio.Cla.q.62.ver.ſed hic incidẽter.

Carceribus perpetuo mancipatus,non poteſt teſtari,ſi ſit laicus, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.carceri, nu.21.

Carceratus cognoſcens carnaliter carceratam , quæ ſit meretrix, non punitur,alias ſecus. Clar.in §.fornicatio.verſ.cum carcerata.non tamen impunè euadere debet omnino,ſed mitius.

Cardinales percutiendo, capiẽdo,vel hoſtiliter inuadendo & inſequendo ſunt excõmunicati,& diffidati apud omnes,ita quod poſſunt ab omnibus offendi.communis eſt opinio.Clar.q.77. ver. offendentes.

Cauſa criminalis dicitur,quando pœna applicatur fiſco:ciuilis, quando parti.communis eſt opinio.Clar.in q.1.ver.quarta igitur. & ver. ſecundus autem caſus.Et ibi,quando dicatur iudicium merè ciuile, quãdo criminale,& quando mixtum. Vide Maran. in pract. in 4. parte.in prin.num.2.fol.37.vbi num.5.dicit,quòd quando quis egit ciuiliter,poteſt agere criminaliter ex eodem facto,& econtra, vt eſt communis opin.cum diſtinctione tamẽ,vt per eum.vide Corneum conſi.119.in 2.vbi ponit,quando iudicium dicatur criminale , & quãdo ciuile,& quot modis dicatur crimen leue & graue,ponit Bal. in conſi.388.& 402.in 4.vol.& à cauſa criminali ad ciuilem arguere non licet,cum diuerſi ſint ordinis.l.properandum.C.de iudi.iuncto tex.C.vt intra certum tempus cauſæ criminales terminentur. Menochius de arbitrio iudicis.caſu 246. verſ.4.fallit,vbi eadem ſubeſt ratio.Alberi.in quæſtio.ad Statuta.lib.3.q.1.Corne.conſi.134. libro 3.& q.63.num.4.eo.libr.& qui lem ſumendo ſimilitudinem à genere,videlicet,quòd ambæ cauſæ ſint graues.vt per Boeri.conſi.40. Neuiza.conſil.61.numero 34.Soc.conſi.45.ſub numero 4.verſ.tamẽ validum eſt argu.in 1.vol. Et è conuerſo procedit argumentum de criminalibus ad ciuilia,hoc modo,Quia ſi licitum eſt in criminalibus,ergo & in ciuilibus. Alberic. in l. quòd & lex. §. hoc interdictum.ff. de libero homine exhiben.& quando dicatur cauſa criminalis,vel ciuilis vltra ſupraſcripta, vide Marſil. ſingu. 437. & Arno. comentario 107.

Cauſa criminalis tanquàm maior facit ceſſare cauſam ciuilem , etiam quòd ciuilis non eſſet præiudicialis ad criminalem,vt eſt communis opinio.de qua Plotus inter conſi.crimi.conſil.73.num.1.tomo 2. vbi ſubdit communem eſſe opinionem,quòd ſi ego ago contra te criminaliter de quocunque crimine, quòd tu non potes agere contra me ciuiliter de quocunque debito,nec in petitorio,nec in poſſeſſorio, occaſione aliquorum bonorum, & hoc ratione maioritatis & præeminentiæ cauſarum criminalium,quæ faciunt ceſſare,donec iudicetur in cauſa criminali ,omnes cauſas ciuiles , ſiuè ſint annexæ, ſeu dependentes à criminalibus,ſiuè ſint ſeparatæ , & nihil penitus commune habentes,nec vna ſit præiudicialis ad aliam,ſiuè principales,ſiuè incidentes ſint,& iſta eſt communis opinio. vt ibi.Pariſius conſi.150.nume.24.in 4.vol.Corn.in conſi. 209.in 2.volum.& no. quòd per verbum,accuſo,intelligitur eſſe intentatum iudicium criminaliter.Angel.in l.qui accuſare.num.6.C.de eden.Item no. quòd cauſæ criminales & fiſcales differunt.Iaſ.in conſ.100.in j.vol.an autem quando actio ciuilis & criminalis competit contra aliquem,ſit neceſſe quòd prius agatur criminaliter quàm ciuiliter,vide per Bal. in l.2.ff.de carbo.edict.& cauſæ criminales & eorum inſtantiæ non durant niſi biennio.Paul.de Caſt.in l.properandum.num.3.C.de iudi.& Saly.in l.fi. C.vt intra certum tempus crimi.quæſtio termi. nu. 1.fallit in clerico,quia durat inſtantia duobus menſibus. in Auth. vt clerici apud proprios epiſcopos,in fi.& ibi Ang.col.6.pro iniuria autẽ illata,& ciuiliter & criminaliter agi poteſt,& in quolibet priuato delicto ordinario & extraordinario, ac pecuniaria. Odofredus in l. eorum patrimonia.C.de iure fiſci.lib.10.Et quòd cauſa dicatur criminalis,cum fiſco applicatur pœna,vltra allegata ſuprà,vide Soarez in ver.criminalis.num.331. Corſe.in Additio.is,in reperto. Abb. in verſi.accuſatio.nu.7.& in verſi.iudicium.Plotum in l.ſi quando. nu. 297.C.vnde vi.Bondenar.inter conſi.crimi.conſi.54.nu.58. tomo 2. communẽ dicunt.& Cur.iun.in conſi.350.nu.4.in 3.vol.vbi diffuſè.

Cauſa noua ſuperueniens excuſat à pœna conuentionali & à dolo ſecundum deciſiones communes & vulgares, vt per Pariſi. in conſil. 166.nu.28.in 4.vol.

Cauſa noua iniuriæ in treuga facta allegari non poteſt ex conſuetudine,vt eſt communis opinio.D.Hierony.à Monte in ſuis quæſtionibus.q.25.nu.3.& quæſtione 27.nu.3.& ſeq.

Caſus fortuitus eſt ſolum,quando à perſona domeſtica fit,vt eſt communis opi.Cheria.communi opi.verſi.furtum.

Cauſa iuſta præſumitur in Principe,nec admittitur ꝓbatio in cõtrariũ, vt eſt communis opinio,de qua Rui.in conſ.46.nu.1.in j.volum.

Cauſa iuſta litigandi excuſat à pœna,vt eſt communis opinio .Curt. iun.in conſ.192.nu.56.in 3.vol.

Cauſa quælibet,ſeu credulitas iniuſta,fatua & beſtialis excuſat à dolo & delicto.Anto.Gabriellius libro 7.conclu.8.Amplia,& limita vt ibi fuſius per eum.Et à pœna ordinaria eximit delinquentem,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.60.ver.& generaliter.Nouellus regula 168. vbi & ipſe tradit fallentias.vide Areti.conſi.80.numero 2.vbi limitat. Bar.conſi.91.num.6.in j.Zaſi.conſil. 12.in 1.vol. Ang. in l.prætor. §. hæc autem actio.ff.de vi bonorum raptorum.Zaſi.conſ.vlt.numero 9.in 1.vol.Cagnol.in l.j.§.fi.numero 20.& ſeq.ff.ſi quis ius dicenti non ob.Soc.in conſi.118.nume.7.in j.vol.& in conſi.131. columna 4.circa fi.ver.amplius.Decius conſi.565.in fin.Cepol. conſi.4. Bald. conſi.319.lib.j.Caſt.conſi.205.col.fin.in 2.Bald.conſil. 414.in j.vol.

Perſona-

Perſonalem,in ſuo de Adipiſcen.numero 127.vide etiam D. Brunorum à Sole in eius vnico conſilio numero 73.Et hæc ſufficiant,quia non eſt honor multa allegare,ne quis parum multa ſcire videatur. vt inquit Aret.in conſilio 6.columna,5.Neuiza.conſilio 67.in prin. vbi dicit,quòd licèt aliàs laborioſum eſſet dicta maiorum varijs in locis tradita in vnum colligere, in præſentiarum tamen admodum facile eſt,vt inquit Dec.in procemio tituli extra de appella.vide Petrum Rauen.in ſuo aureo Alphabeto.in ver.fama.Nã & de pluribus legibus ſufficit vnam bonam legem allegare.vt dicit Bar. in l. ſcire. §.quod non ſufficit.ff.de excuſa.tuto.Aliàs eſſet, vt dicit Neuiza. in Sylua nuptiali.lauare ſynapum. Contra illud Plinij iunioris. libr. 5. Epiſtola 5.quē ad hoc refert Soarez in eius Theſauro,litera A,Abortui,numero 1.in fin.

Caſum allegandi,vel rem ſibi reſtitui petenti, tenetur probare dolum interueniſſe,vel latiorem culpam,ſiuè latam culpam,vt eſt communis opinio.Cur.iun.in conſi.270.nu.19.in 3.vol.vbi & alia ad rem. Et qui dicit caſum,vel culpam, debet probare,vt eſt communis opinio.ibi nu. 20.& quidem perſpicuis argumentis probare debet dolum,vel culpam.vt eſt communis opinio.Curt.ibi.nu.23.

Carceratus detinetur in carcere iudicis primi à quo,ſi fuerit appellatũ ab interlocutoria in criminalibus,donec fuerit cognitum de grauamine per iudicem ad quem, quia adhuc durat ſua iuriſdictio in carceratum,vel ſaltem pendet.Et ab hac ſententia nullus diſcrepat.vt dicit Natta in conſi.553.numero 12.Si autem à diffinitiua, Dic vt ibi per eum pulcherrime diſtinguentem.

Cauſa meri & mixti imperij & fori, poteſt delegari propter infirmitatem.Anto.de Tremol.ad Practi.Bonacur.tit.de excep. nu. 7. rubric. de impetra.excep.qui contra reſcript.in verſic. proficiſci,comunem dicit.

Cauſa,vel credulitas iuſta excuſat à pœna. Cur.iun.conſi. 132. numero 11.communem dicit.

Cautio de non offendendo debet præſtari à carcerato antequàm relaxetur,cõmunis eſt opinio.Clar.q.47.verſ.& in primis. Nec iudex in hoc debet interponere eius officium,niſi petatur, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſed nunquid.Licèt contrarium ſeruetur,propter ſcandala euitanda.vt ibi.Et licèt pars petens talem cautionem ſibi præſtari,dederit cauſam inimicitiæ, tamen tenetur ille præſtare ſibi d.cautionem.communis eſt opinio.vt per Clar.ibi.ver. ſed pone. Et talis cautio debet præſtari idoneo fideiuſſore dato,vt eſt communis opin.ibi.Clar.verſi.ſed quæro.Etiã, quòd ille eſſet diues.ſed ſi eſſet pauper,& nõ haberet fideiuſſores,debet potius eiici de ciuitate. Et durat d.cautio vſque ad tempus arbitrio iudicis taxandum,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.verſ.item quæro.

Cautio de non offendendo non præſtatur,niſi ad inſtantiã partis. Clar. q.47.communem dicit.verſic.ſed nunquid. Contrarium tamen ſeruari vidiſſe dicit.

Cautio de non offendendo durat 30.diebus tantum,vt eſt communis opinio.Sed communior eſt,quòd arbitrio iudicis relinquatur duratura.Clarus quæſtione quadrageſimaſeptima,vbi dicit hanc ſecundam in practica ſeruandam.

Cautione de non offendendo præſtita,ſi non ſeruetur,prior pars læſa poteſt non ſeruare,& nõ ſeruantem impunè offendere.Etiam ſi apponatur clauſula;Quod pœna toties committatur,quoties contrafactum fuerit,vt eſt communis opinio.Clar.q.47.ver. ſed quoniam.

Cautio,ſeu promiſſio facta de non offendendo ſub aliqua pœna, ſi poſtea ex noua rixa ſuperueniente vnus eorum alterum offendat, non dicetur pœna commiſſa,vt eſt communis opinio. Clar.q.48. verſic. quæro nunc.Quod intellige,quando apparet de noua cauſa veriſimili,& quando ille,qui offendit non dedit occaſionem cauſæ, vel rixæ nouæ,vt ibi per Clarum.

Cautio de non offendendo ex noua cauſa non rumpitur,vt eſt magis communis opinio.Hercula.in tract.de cautione de non offenden. c. 13.nu.3.verſ.Hæcque proculdubio.fol.51.

Cautio de non offendendo,non tollitur per bannum,ſecundum magis communem opinionem.Maran.in l.is poteſt.nu.124.ff.de acqui.here.Herculanus in tract.de cautione de non offenden.c.23.nu.3.

Cautio de non offendendo poteſt peti,licèt quis ſit certus,quòd vſque ad 15.dies ipſum non offendet,ſed quòd poſt,ſic,vt ſcilicet adueniẽte die mihi cauebis.iuxta l.in omnibus.ff.de iudi.quæ lex habet locum etiam in contractibus ſtricti iuris,vt eſt cõmunis opinio.Hercula.de cautione de non offen.c.50.nu.45.

Ceſſio bonorum in criminalibus fieri non poteſt.Sed qui non poteſt ſoluere,luat in corpus.commuis eſt.Cæpolla conſi.crim.9.nu.3.

Citatio in criminalibus fieri debet de ſpeciali iudicis commiſsione, alias eſt nulla.communis eſt opin.Clar.q.31. ver.vnum autem. Blancus de indi.numero 334.communem dicit.Soarez.illo ver.numero 62.communem dicens.

Citatio debet habere cauſam inſertam, propter quam quis citatur. cõmunis eſt opin.quæ in practica recipitur.Clar.q.31.verſ.nũc quæro.

Citatio non debet fieri ſub pœna confiſcationis bonorum in criminalibus,licèt aliàs iudex tam in ciuilibus quàm criminalibus poſſit reo pœnam comminari communis eſt opinio.Clar.q. 31.verſicul. item quæro nunquid citato.

Citatio de neceſsitate non debet continere tenorem inquiſitionis, ſeu libelli,ſed ſufficit,vt reus in ea citetur,vt compareat ad reſpondendũ inquiſitioni contra eum formatæ, occaſione talis delicti.communis eſt opinio.Clar.q.31.verſ.quæro nunquid.vbi dicit contrarium ſeruari de conſuetudine in practica.

Citatio vnica peremptoria ſufficit in criminalibus.communis eſt opi. Clar.q.31.verſ.quæro modo.Blancus in pract.cri.fol.12.numero 19. communem dicit.

Citatione non legitimè facta,totus proceſſus,qui ſequitur,eſt ipſo iure nullus.In quocũque iudice,etiam in Principe.Etiam ſi reus eſſet illi ſubditus.Etiam ſi iudex declaret aliquem incidiſſe in excommunicationem,vel pœnam ipſo facto,quia requiritur citatio. Etiam in ſententia cenſuræ & interdicti.vt eſt communis opinio. Clar.q. 31. in princ.& ſeq.verſ.etiam,ſi delictum eſſet notorium.

Citatus per iudicem eccleſiaſticum ad ferendum teſtimonium ſub pœna excommunicationis,ſi non comparuit,neque excuſatorẽ mittat, & ita fuit excommunicatus,poſtea verò comparet,& legitimum allegat impedimentum,non cenſetur legitimè excommunicatus. ideóque eſt abſoluendus,modo de legitimo conſtet impedimento, communis eſt opinio.Clar.q.26.in fi.

Citari poteſt reus per literas iudicis,etiam ſi in alio ſit territorio, modo ſit ſub eodem Præſide prouinciæ.communis eſt opinio. in practica tamen ſeruatur,quòd ſemper iudices citant reos in alio territorio per literas ſubſidiales,à qua non eſt recedendum.Clarus q.31. verſi.poſſet fortè.

Citatio perſonalis non requiritur,ſed ad domum rei,vt eſt communis opinio.Clar.q.31.ver.ſed nunquid.Nec requiritur perſona.communis eſt opinio. Clarus quæſtione trigeſimaprima. verſiculo ſed nunquid Citatio tamen in criminalibus , vt reus perſonaliter compareat ad informandum curiam de veritate, quæ ſine ſui præſentia haberi non poteſt,permittitur ex cauſa iudici ordinario.Pau. de Caſt.in l.ſeruum quoque.§.1.numero 13.ff.de procurato.vbi dicit,quòd ita ſeruat totus mundus.Et niſi hoc fieret,nunquam daretur aliqua ſententia in criminalibus,quia ſemper mitterent procuratorem,qui cum ſuis cauillationib.obuiaret.vide Blancũ in pract. fol.11.numero 24.

Citationis copia reo danda eſt,vt poſsit comparere, vt eſt communis opinio.Clar.q.31.ver.ſcias tamen.

Citatio fieri poteſt ad domum abſque inquiſitione perſonæ rei, vt eſt cõmunis opin.Clar.q.31.verſ.ſed nũquid.Nec citatio perſonalis requiritur,quando eſt certus reus,ſecus ſi incertus.ibi.verſ.dictum eſt.

Citandus eſt forenſis reus,prout forenſes citari debent,vt eſt communis obſeruantia.communis eſt opinio.Clarus quæſtione 31.verſiculo ſed quid.Idem ſi eſt vagabundus,quia citatur per proclama , vel ad valuas,vel in Æde publica, vel ad valuas Eccleſiæ, vel affigere cedulas domui ſuæ.

Citatio non eſt de neceſsitate in criminalibus peremptoria,etiam quòd reus ſit in carcere,& ſit condemnandus.communis eſt opinio. Clarus q.31.verſic.ſed hic quæro.Sed ſufficit quædam monitio, & poſtea publica condemnatio,quando vult iudex exequi condemnationem perſonaliter.vt ibi.

Citatione pendente trium dierum ad reſpondendum inquiſitioni,poteſt interim capi reus delicti.Et ideò reus debet eſſe cautus, vt præſtet fideiuſſorem de comparendo infra certum terminum,qua fideiuſsione præſtita,tollitur capturæ decretum. communis eſt opinio. Clar. d.q.31.verſic. vltimò quæro.Et debet in cauſis criminalibus ſemper in citationibus apponi hora,in qua citatus debet comparere.& eſt bona practica, vt dicit Ange.in l.more Romano. col. 2.ad fi.C.de feriis.& citatus perſonaliter, non poteſt comparere per procuratorem.& vbi ſtatutum requirit præſentiam. Et ſic dicit, quòd quis perſonaliter compareat,debet ipſe reus omnino cõparere, & non alius pro eo.Abb,in c.expoſuit.num.12.de accuſa.citari autem quando poſsit fiſcus pro ſuo intereſſe,ibi Clar.q.31.verſ.vlterius.Et citatio ſine termino valet & tenet,quia intelligitur quòd reus compareat quàm primum,& quàm citius fieri potuit. vt eſt communis opi.Vantius de nullitatibus proceſſus.fol.188.num.71.

Citatus ad inſtantiam & petitionem excommunicati, non tenetur comparere,vt eſt communis opinio. de qua Soc. ſenior in c. ſacris. num.29.de ſententia excommunica.

Citatio non valet per edictum,vbi quis eſt mulctandus,cum quis habet domicilium alibi. Debet enim per literas ſubſidiales ibi citari,vt eſt magis communis opinio. de qua D.m. Alcia. in conſilio 13.numero 13.libro 7.

Citatus reus ad locum non tutum, etiam cum ſaluoconductu, etiam quòd eſſet Princeps, non tenetur comparere, nec etiam mittere procuratorem. vt eſt communis opinio de qua Ferretus in conſilio 31.nume. 22.quod fecit pro Duce Vrbini,qui erat citatus ad locũ

notorij

notoriè non tutum.& no.quòd nunquàm Dux ipſe citatur,ſed duntaxat ipſi fiſcales.l.1.in prin.ff.de offic.procura.Cæſaris.per Cyn. & docto.in l.ſi procurator.C.de eden.D.m.Alcia.conſi.28.nu.10. in 6. lib.Natta conſ.556.in 3.vol.nam Principes habent iuſtam cauſam ignorantiæ quid agant ſui officiales.Alexan.conſi.84.in j.vol.nu.3.Et præſumuntur ſemper benè tractare ſubditos.Pariſi.conſi.5.nu.182. in 4. volum.cum non ignorent Principes anteceſſores nouarum exactionum adinuentores in extrema neceſſitate deueniſſe,vt per Nico.Clemen.de repara.iuſtitiæ.Et quòd Euangelicarum veritatum liber Principi quotidie exoſculandus offertur. Per quod, vt inquit Pontanus,colendæ veritatis admonetur,vt nihil in vita fide & veritate ducat eſſe antiquius,de qua re Zaſi.conſ.8.num.37.ad fi.conſilij. in j.part.vbi fuſius.Nam de principe ad Deum procedit argumentũ, reſpectu terrenorum,vt dicit Neuiza.inter conſil.feuda.Bruni conſilio 96.& dixi in meo tracta.de argumentis.in argu.de Principe ad Deum.& in argu.de populo ad Principem,vbi plura congeſſi.

Citatio verbalis non eſt actus iudicialis, neque opus eſt in ea cauſæ cognitio, vt eſt communis opinio. de qua Io.Selua in tract. de beneficio.quæſt.53.numero quarto,parte tertia. ſecus in citatione reali. vt ibi per eum.

Citatio verbalis fieri poteſt in eccleſia,ſecus ſi realis, vt eſt communis opin.de qua Maran.in pract.de citatione.nume.129.

Citatio debet fieri perſonaliter,ſi reperiri poteſt perſona, aliàs quis debet citari in domo ſuæ ſolitæ habitationis, vt eſt communis opinio,de qua Maran.in pract.de citatione. numero 124. Vantius de nullita.proceſſus,fol.191.numero 90.

Citatus reſpondens ſe nolle comparere,non eſt vlterius citandus,vt eſt communis opinio.Vantius de nullitatibus proceſſus.fol.193.nu. 98. quod intellige in abſente, ſecus ſi citatus fuerit præſens,quia debet citari etiam ad actus ſucceſſiuos,vt eſt communis opinio.ibi.nu.98. & in cauſa criminali,licèt reus ſemel comparuerit,& dederit fideiuſſores de ſe præſentando,ſi poſtea citatus non comparet,poteſt poni in banno ex forma ſtatuti,ac ſi nunquàm comparuiſſet,licèt ſtatutũ loquatur de eo,qui non cõparuit,vt poſsit poni in banno. ita Paul. de Caſt.in l.conſentaneum.num.8.C.quomodo & quando iudex.

Citatio eſt fundamentum ordinis iudiciarij,& ſine ea regulariter quicquàm fieri non poteſt,vt eſt cõmunis opinio.de qua Vantius de nullitatibus proceſſus.fol.211.nu.27.

Carnifex ſi non ſuppetit,quiuis liber humilis poteſt conſtitui,vt eſt cõmunis opinio.Soarez.ver.carnifex.

Caſtrans ſe ipſum,punitur pœna mortis,vt eſt communis opin. Clar. q.68.ver.caſtrans.lic.t aliàs Ciculę caſtrarent ſemetipſos propter regnum Dei.

Citatio etiam in criminalibus à Principe tolli non poteſt, vt eſt communis opinio.Soarez verſi.citatio.nu.58.

Citatio non requiritur,vbi reus delicti defendi non poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez verſi.citatio.numero 58.Sin autem delictum eſt notorium,requiritur tamen citatio,vt eſt communis opinio.Soarez ibi numero 61.

Cingari,ſeu vulgò Cingani puniuntur ſtatuto de furtis ſi furta committunt, vt eſt communis opinio.de qua Plotus inter conſi. crimi. diuerſorum.conſi.132.tom.j.

Ciuitas, vel Princeps pro bono pacis poteſt bona ſuorum ciuium concedere, & iniurias remittere, & damna ſingularum perſonarum, nec eorum conſenſus requiritur, & poteſt res auferre, etiam quando ipſa ciuitas, vel Princeps damnatur, priuatorum, vt eſt communis opin.de qua Dec.conſi.520.nu.5. nec eſt arguendus,cur ita facis.vt ibi per Dec.

Clericus non debet à ſuo iudice incarcerari,niſi prius conſtet de delicto,pro quo eſt detinendus,nam niſi prius conſtet de delicto,iudex incurreret in pœnam excommunicationis, communis eſt opinio. Clar.q. 28.verſ.quæro nunquid.

Clericus an quis ſit nec ne,ad iudicem eccleſiaſticum ſpectat cognitio,cõmunis eſt opinio.Clar.q.36.ver.regulariter.licèt habitus,an ſit ſit clericalis,vel laicalis ad iudicem ſpectet ſecularem,vt ibi.

Clericus beneficiatus contrahendo matrimonium,amittit beneficium. Etiam ſi matrimonium ratione conſanguinitatis foret nullum,vt eſt communisopinio.Et ſi matrimonium de iure valeret,ipſo iure beneficio priuaretur,ſin mnus,ſecus eſt.Clar.q.73.verſ.clericus.

Clericus citatus à iudice ſeculari, ſi non comparet & non alleget ſe clericum,non ideo per hoc mulctatur,communis eſt opinio.Clar.q. 36.verſic.eſt autem.in fi.

Clericus propter ſimplicem fornicationem non poteſt deponi.ſed ſuſpendi,communis eſt opinio.Clar.in §.fornicatio.verſ.ſed quæro.Si autem eſſet inſignis & deformis fornicatio, eſſet deponendus, vel ſi eſſet notoriè fornicator,ipſo iure ab officio eſſet ſuſpenſus. communis eſt opi.vt ibi Soarez in ver.carcer.Io.de Selua.de beneficio. q.3.nu.13.par.3.

Clericus concubinarius eſt priuandus beneficio,& tenetur ad fructus perceptos reſtituendum,vt eſt communis opinio.Clar.d.§.fornicatio.ver.& in primis.Bellonus conſi.56.communem dicit,Villalobos communi. opi.nu.85.

Clericum excommunicatum percutiens,etiam incidit in excommunicationem,communis eſt opinio. Abb.in c.cum contingit.de ſententia excommuni.communem dicit.

Clericus propter adulterium detruditur in monaſterium & deponitur ab officio & beneficio.Couarru.Epito.4.c.7.n.19.Diaz in pract.crimi.c.79.communem dicit.Soarez in ver.clericus.num.110.

Clericus ſi per inſidias interfecerit aliquem,debet verbaliter degradari,ſed non actualiter.Et ſic debet intelligi.c.1.de homici.Fran.de Are.in c.cum non ab homine.nu.80.de iudi.communem dicit.

Clericus per ſimplicem fornicationem non deponitur.Fely.in c. at ſi clerici.nu.8.de iud.communem dicens.

Clericus poteſt torqueri.Panor.in c.poſt ceſſionem.de reg.iur. communem dicit.fallit,ſi non ſit diffamatus.quia etiam præcedentibus indiciis,vel confeſsione non ideo poteſt torqueri,niſi ſit diffamatus. Dec.in c.at ſi clerici.num.9.de iudi.Marſil.ſingu.55.communem dicit,Soarez verſic.clericus.nume.118.& ſeq.

Clericus vt capi poſsit,etiam à Prælato,debet eſſe ſuſpectus de fuga,& prius debet cõſtare de delicto,vt eſt cõmunis opinio.de qua Corne. in conſilio vltim.vol.vlt.litera C.aliàs eſt excommunicatus etiam prælatus.Et quando clericus in carcere detruditur,non debet carcer eſſe ad pœnam,ſed ad cuſtodiam,vt eſt communis opinio.de qua ibi in litera E.Eſt enim ad pœnam,quando carcer eſt locus ſubterraneus,& caret lumine.Nec debet ferreis catenis,& manicis detineri, vt faciebat quidã Hiſpanus Sfriſatus Epiſcopus olim Tergeſti.Sed taliter cuſtodiri,quòd nõ ſit ſibi pœnale.Et debet fideiuſſoribus liberari,ſi res & caſus expoſtulat,vt ibi litera F.

Clerici contrahentes ſponſalia,non perdunt beneficia. Panor.in c.j. de cleri.con.communem dicit.

Clerici contrahentes matrimonium ipſo iure perdunt beneficia.Petr. Rauen.in compe.iu.de cleri con. communem dicit.

Clericus per ſimplicem fornicationem non deponitur. Fely.in c.at ſi clerici. numero 8. de iudi.communem dicit.

Clericus paruæ parrochiæ poteſt diffamari.Panor.in c.inquiſitionis.§. fi.in gl.de accuſa.communem dicit.

Clerici poſſunt capi in flagranti crimine à familia poteſtatis. Felin. in c.ſi verò.num.2.de ſententia excommunica.communem dicit.

Clericus poteſt capi à priuato fauore Reipublicæ.Fely.in c.ſi verò. de ſententia excommunica.communem dicit.

Clericus ſuſpectus de fuga in delictis poteſt capi,vt Epiſcopo ſuo tradatur ſine metu excommunicationis.Epiſcopo ratum habente verè vel fictè.D.m.Alciat.in c.cum non ab homine.nu.94.de iudi.

Clericus fugitiuus poteſt capi per creditorem etiam laicum, abſque mandato.D.m. Alcia.in dicto cap. cum non ab homine. de iudi. communem dicit.

Clericus degradatus realiter poteſt puniri à iudice laico,etiam abſque aliqua traditione.D.m.Alciat.in c.cum non ab homine. num. 108. de iudi.communem dicit Soarez ver.clericus.nu.121.

Clericus torqueri non poteſt,ſtante dicto vnius teſtis,licèt omni exceptione maioris,& de maleficio deponentis,niſi pręcedente infamia, vt eſt communis opin.Boſsi.de indiciis.nu.35.Fely.in c.de hoc. numero 2.de ſimonia.

Clerici in criminalibus non ſubiiciuntur laico,& poſſunt declinare forũ,vt eſt cõmuis opin.Clar.q.36.Et quòd indiſtinctè clericus ſit ad eccleſiam remittẽdus eſt communis opinio,vt per Vanti.de nullita. proceſſus. fol.79.nume.50.Et ideo ſi ex forma ſtatuti in criminalibus nemo debet admitti ad aliquas exceptiones proponendas,niſi perſonaliter compareat.Si tamen ille,qui citatur eſt clericus,poterit implorare officium iudicis vt ipſe capiat informationem,quòd ipſe inquiſitus eſt clericus.vide Gramati.conſ.1.poſt Deciſio.nu.14.vide Soci.iun.in conſ.34.in 2.vol.vbi dicit,quòd clericus etiam in minoribus,cum complicibus ſimul poſſunt declinare forum ſeculare, quidquid in cõtrariũ practica ſeruet.de qua Clar.q.36.cõmunem dicens.ver.procedit enim in foro de quo loquitur.Nec valet conſuetudo in cõtrariũ,niſi in clericis in minoribus.Nec poſſunt clerici huic renunciare priuilegio.Clar.ibi.in ver.ſecundò infertur.Nec opus eſt allegare incompetentiam iudicis,etiam per procuratorem,vel excipere, niſi eſſet vaſallus clericus.Clar.ibi.ver.eſt autem. nec efficitur clericus contumax,ſi non cõparet,quia omnia acta ſunt nulla.Et poteſt iſta exceptio nullitatis opponi etiam poſt ſententiam.ibi Clar.etiam ſi reconueniatur clericus,vt eſt commmunis opin.Etiam ſi clericus eſſet illegitimus.Clar.ibi.verſ.habet etiam.Etiam ſi clericus eſt coniugatus,dummodo non ſit bigamus,vt eſt communis opinio. ibi.verſ.quæro.Bigamus autem non dicitur,qui propter adulterium fecit diuortium,& poſtea ſit ei reconciliatus,vt eſt communis opinio.ibi.ver.ſed an ille.Etiam ſi tempore delicti fuerit coniugatus,& poſtea ſolutus,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.ſed pone. fallit ſi clericus coniugatus negotietur,& armis det operam, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.hæc verò omnia.

Clericus,qui ante crimen non incedebat in habitu,ſi poſtea incedat, gaudet priuilegio fori,vt eſt communis opinio.Clar.q.36.verſ.ſed hic quæro.Dummodo in fraudem non fecerit.idem ſi tonſuram ante delictum non deferebat,poſtea ſic.vt eſt communis opin.ibi.verſic.ſed quid.Niſi in fraudem deferre cœpit.idem ſi non defert tonſuram,quia non habet capillos:quia excuſatur.Clar.ibi.verſi. quæro nunc.& clericus coniugatus recuperat omnia priuilegia clericorum mortua coniuge,quam habuit virginem.Clar.d.q.36.ver.quæro nũc, verſ.vnum etiam ſcias.

Clericus deferẽs habitum & tonſuram,licèt ſit coniugatus gaudet priuilegiis clericorum.Sed non coniugatus nõ deferens. Niſi ſit ter monitus vt deferat habitum & tonſuram,& ſpernit monita , quia non gaudet priuilegio,vt eſt communis opinio.Clar.q 37.verſ.hæc autẽ. Et clerici in minoribus cõſtituti gaudent priuilegio fori,vt eſt communis opinio.Si incedant tamen in habitu,vt decidit ſacroſanctum Tridentinum Conſilium. Clericus tamen beneficiatus delinquens, etiam quòd non incedat in habitu & tonſura,non poteſt puniri à iudice laico,licèt etiam incedat armatus vt miles,& vnica monitio in ſynodo ſufficit pro tribus,communis eſt opinio. Clar.ibi.verſic. ſed quid ſi.& clericus captus à iudice laico,debet detineri penes ipſum donec fuerit cognitum per iudicem ſuum,quod ſit clericus.Et clericus,qui dimiſſo habitu clericali aliquod enorme delictum committit etiam nulla monitione præcedente,amittit priuilegium:& poteſt à iudice laico puniri.Si tamen clericus incedat in habitu & tonſura, & committat quęcunque grauia crimina,& illa reiteret,& in eis perſeueret,nunquàm efficitur de foro ſeculari.cõmunis eſt opinio.Clar. d.q.37.ver.cæterum.Claricus autem officialis Domini,vel principis ſi delinquat in officio,non poteſt puniri à iudice ſeculari,vt eſt cõmunis opinio.Clar. ibi.ver.quæro pone.Bene autem poteſt officio illo priuari.

Clericus repertus cum armis contra proclamata Principis ſecularis,poteſt armis ſpoliari à iudice laico,& amittit arma,& ita paſſim obſeruatur.Clar.q.36.verſ.vlterius.Pœna autem corporali non poſſe plecti clericos eſtimat Clar.ibi.Et ſic ſtatim eſt clericus iudici tradẽdus eccleſiaſtico puniendus ita captus.vt eſt comunis opinio. ibidem. in pœnam ſcilicet pecuniariam,iuxta ſeriem proclamatis.vt eſt communis opinio.ibi,

Clericus committens crimen læſæ maieſtatis, poteſt puniri à Principe laico,ex obſeruãtia,vel vt iudex eccleſiaſticus cognoſcat,& re cognita eum degradet,& poſtea curiæ ſeculari tradat plectendum.

Clericus aſſaſſinus poteſt puniri per iudicem eccleſiaſticum & laicum, vt eſt communis opinio,& tanquam diffidatus à quocunque impune offendi poteſt.vt communis opin.Clar.q.36.ver.item quæro.Nec requiritur alia degradatio,nec eſt pronuntiandus aſſaſſinus per iudicem laicum,& ita obſeruatur,& eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ. ſed quæro.Et clericus aſſaſſinus ſtatim debet tradi curiæ ſeculari,nõ expectata incorrigibilitate.vt eſt communis opinio.ibi.ver.quæro etiã.Et clericus incorrigibilis verè poteſt puniri à iudice laico degradatus,& curiæ ſeculari traditus,vt eſt communis opinio.Et quando non poteſt corrigi à iudice eccleſiaſtico,poteſt ipſo iure comprimi à iudice ſeculari abſque aliqua degradatione,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.ſucceſſiuè quæro. Quis autẽ dicatur clericus incorrigibilis,& an ſit declarãdus incorrigibilis , & à quo iudice.ibi Cla. q.36.ver.ſed quæritur.Clericus verò in ſacris conſtitutus nõ poteſt propter quodcunque etiam enormiſſimum crimen à iudice ſeculari puniri, niſi ſit prius à iudice eccleſiaſtico degradatus,& curiæ ſeculari traditus.vt eſt communis opinio.Clar,ibi.verſ.ſecus autem. nam duo concurrere debẽt ad hoc,vt iudex laicus poſſit punire clericum,primò,quòd ſit degradatus. Secundò,quòd ſit curiæ traditus ſeculari.Degradatio verò eſt duplex,verbalis ſcilicèt,& realis. Si eſt verbalis,requiritur traditio curiæ ſeculari,ſecus,ſi actualis ,quia abſqued.traditione ſecularis clericũ punire poterit. cõmunis eſt opin. Clar.ibi.ver.ſcias autem. Tribus autem ex cauſis fit degradatio,propter hæreſim,propter falſum commiſſum in literis papalibus,& cõſpirationem in proprium Epiſcopum.vt eſt communis opinio.Clar. ibi.verſ.ſcias etiam.& clericus depoſitus non debet tradi curiæ ſeculari,niſi ſit incorrigibilis,vt eſt cõmunis opin. Clar.ibi.ver. dixi etiam.item clericus propter calumniam vel contumeliam illatam Epiſcopo eſt deponẽdus, & curiæ ſeculari tradẽdus,ſi ſit incorrigibilis,aliàs non,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi.hinc infertur.itẽ clericus de falſo conuictus ſtatim eſt deponendus: & curiæ ſeculari tradendus.Sed regulariter contrarium ſeruatur,vt inquit Clar. ibi. q.36.vide Soarez in ver.clericus.nu.115.

Clericus condemnatus pro enormi delicto & homicidio eſt deponendus, & degradandus,& poſtea curiæ ſeculari tradendus , nec debet expectari,quòd ſit incorrigibilis. Vel ſi homicidium proditoriè cõmiſerit,vel aliud enorme & grauiſſimum delictum committat, eſt degradandus,& curiæ ſeculari tradendus,non expectata incorrigibilitate.Hoc tamen eſt in arbitrio iudicis ecclaſiaſtici degradantis, qui ſecũdum qualitatem perſonarum & facti decernet,An eſſet curiæ ſeculari tradendus,vel ne:in dubio autem non debet fieri traditio ipſius clerici delinquentis,qui non eſſet incorrigibilis,niſi natura rei,& circunſtantię criminis aliud ſuaderent. vt eſt communis opinio.Clar.d.quæſt.trigeſimaſexta.verſiculo,pariter.Et talis clericus ita degradatus & curiæ ſeculari traditus poteſt corporaliter puniri, vt eſt communis opinio. Clarus dicta quæſtio.36. verſiculo, ſed an iudex.

Clericus effectus religioſus poſt commiſſum delictum,ſi non in fraudem,non poteſt puniri à iudice ſeculari,Secus ſi dolosè,vt ſe eximeret ab eius iuriſdictione.Et tunc eſt degradandus , & curiæ ſeculari tradendus,licèt non attendatur hodie talis degradatio. Non poteſt tamen puniri corporaliter, à laico tali caſu, ſed pœna pecuniaria,vel eius bona confiſcantur.Clar.d.q. 36. verſiculo, ſæpenumero. Et tunc ſuſcepiſſe clericatum,aut ingreſſum religionem in fraudem præſumitur,ſi prius fuerat de delicto delatus, vel diffamatus, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſicul.ſed in hoc. Multò magis ſi fuiſſet iam condemnatus ante ingreſſum religionis,vel clericatus,vt ibi. Et tenetur monaſterium pro eo quatenus ad eum res peruenit.vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.ſed nunquid.Et ſi clerici & laici ſimul commiſerint delictum,iudex clericus puniet clericos, & laicus laicos.Nec clericus trahit laicum iſto caſu ad curiam ſuam,vt eſt cõmunis obſeruantia.vt dicit Clar.d.q.36.ver.euenit.

Clericum offendẽs vel iniuria afficiens, punitur in vtroque foro , cõmunis eſt opinio.Clar.d.q.36.verſicu.quæro.quia vterque iudex eſt offenſus in hoc.plura Duen.regul.99.& not. quòd ſi clericus agat contra laicum,etiam coram iudice ſeculari,in iudicio in deciſiuis ſeruabitur lex canonica,& eadem ratione ſeruabitur conſuetudo clericorum,vt eſt communis opinio.de qua Rochus de Curte in trac. de conſuetudine. numero 779.clericum tamen ſcienter percutiens etiam incedentem in habitu,ſed non in tonſura in enormitatibus perſeuerantem,non incurrit in excommunicationem , ſecundum communem opinionem.Capra regula 64.nu.17.

Clericus debet remitti à laico ad ſuum forum ſine aliquo dedecore, aut ignomia,& iſta eſt iuſtior & honeſtior conſuetudo.Clar.d.quæ. trigeſimaſexta.verſiculo,quæro quomodo.Idem eſt in muliere aliqua,quæ commiſit fornicationem cum ipſo clerico. Marſilius ſing. 180.Amplia etiã quòd fuerit à iudice laico in contumaciã bannitus, & poſtea captus,quia debet remitti clericus ad forum ſuum. Paul. da Caſtr,in l.ſtatuimus.C.de epiſcopis & cler.Laicus tamen poteſt pecuniariter punire clericum turbantem eius iuriſdictionem,& impedientem.Paul.de Caſtr.in l.addictos. C.de epiſco.audien.Et non tenetur iudex eccleſiaſticus ſtare proceſſui iudicis laici remittentis,tãquàm à iudice incompetenti facto.vt eſt communis opinio.Clar.d. q.36.verſiculo,vltimò quæro.vide tamen Ang.in auth.de ſanctiſſi.Epiſco.§.ſi verò.& licèt inſtantia cauſæ criminalis duret biennio.l.properandum.in prin.C.de iudi.tamen quando cauſa eſt cum clerico, non durat,niſi duobus mẽſibus.ita dicit Angel.in Auth.vt clerici ad proprios Epiſcopos.in.fi.vide Soarez.verſ.clericus.nu.122.

Clerici etiam in minoribus non poſſunt eſſe venatores,vt eſt communis opinio.Socinus ſenior in capitulo epiſcopum.numero decimotertio de clerico venatore.

Clericus conſocius verberando clericum conſocium facilius abſoluitur,& in excommunicationem incidit,vt eſt communis opinio. de qua Soci.ſenior in c.quibuſdam.nu.45.de pœnis.

ericus beneficiatus matrimonium contrahens, priuatur beneficio etiam,quòd non ſit in ſacris,& ſit in minoribus. communis eſt opinio.Clar.q.73.ver.clericus.Etiam quod matrimonium eſſet nullum ex cauſa conſanguinitatis.communis eſt. ibi.Soarez nu.107. Capra regula 97.vbi fuſius.& Soarez in verſi.clericus.nu.108.& ſeq.& ipſo iure priuatur ſi nõ ſit in ſacris,& nullũ adſit impedimentũ in ipſo matrimonio.Aut eſt nullum,quia erat in ſacris,vel in minorib.& ſcienter contraxit cum conſanguinea,& non eſt ſecuta copula carnalis, & non perdit beneficium ipſo iure,communis eſt opinio.ibi.& ſi contrahitur nulliter matrimonium cum impubere,& non amittit benefiium.communis eſt opinio.ibi.& ſi mulier ante copulã ingreditur monaſterium,non recuperat beneficium.vt eſt communis opinio.& clericus contrahens matrimonium nõ amittit beneficium ſolummodo,ſed & quoſcunque regreſſus,acceſſus,& alia quælibet iura.vt eſt communis opinio.ibi.& penſionem, quam ſibi reſeruauit in reſignatione beneficij ſuper fructibus.vt eſt communis opinio. Clar.ibi.item clericus,qui remanet excommunicatus per annum, priuatur beneficio,vt eſt communis opinio.item clericus periurus priuatur beneficio, & ſymoniacus,& effectus miles ſecularis, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver item clericus.idem ſi eſt excommunicatus,quia eſt ipſo iure priuatus fructibus beneficij. communis eſt opinio.Clar.ibi.verſ.item clericus.Pariter etiam clericus.Et nihil datur ei ex fructibus & redditibus ſui beneficij.vt eſt communis opinio.ibi.item clericus hæreticus,ac eius filij ipſo iure ſunt beneficiis priuati.& ſi clericus ſit ſenex , qui ſit infirmus,ſi permutat pingue beneficium cum nepote,vel conſanguineo,dante beneficium exile,

talis

talis renunciatio præſumitur facta in fraudem, vt eſt comunis opin. Clar.q.73.ver.pariter.item clericus, qui non dicit officium, & horas diuinas, priuatur beneficio, & tenetur ad fructus perceptos, vt eſt communis opin.Clar.ibi.item clericus aſſaſſinus perdit beneficium ipſo iure.Sed propter homicidium non perdit ipſo iure, ſed venit per ſententiam condemnandus. item clericus perpetuò bannitus eſt priuandus beneficio, quia qui altari non ſeruit, de altari viuere non debet.Clar.ibi.

Clericus committens delictum, ob quod venit beneficio ſuo priuandus, licèt habeat ius in re, quouſque ſit priuatus, poſt priuationem tenetur reſtituere fructus perceptos à die commiſſi delicti, vel quos recipere potuit, ſiuè extent, ſiuè ſint conſumpti, & ſiue effectus ſit locupletior ſiuè, non, communis eſt opinio.Clar.d.q.73.ver.& ſcias Soarez ver.clericus.nu.106.

Clericus, vbi crimen non ſit valde graue, non ſolet clericali beneficio priuari, vel ab ordine deponi, ſed ſuſpendi, quæ ſuſpenſio eſt cenſura eccleſiaſtica, per quam ei interdicitur officium, ſeu beneficium, vel adminiſtratio ſeu executio ordinis, vel iuriſdictionis.Clar.d.q.73.in princ.Boſſius de foro compe.nu.139.vide D.Hierony.de Monte in ſuis variis quæſtionibus.q.18.

Clericus benedicens ſecundas nuptias, eſt ſuſpenſus ab officio & beneficio, non ipſo iure, ſed per ſententiam eſt ſuſpendendus.Clar.q.75. verſic.ſacerdos.

Clericus notorius fornicator, vel ſimoniacus in ordine, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab officio.Clar.q.75.verſi.clericus.

Clericum delinquentem contra perſonas, vel res alterius, laicus prohibere poteſt, vt eſt cōmunis opinio.Clar.d.q.77.ver.ſed hic quæro.

Clerici, qui ſcienter participant cum excommunicatis à Papa ſunt excommunicati.Sed requiritur, vt participent ſcienter, ſpōte, & quòd in diuinis, & quòd talis ſit nominatus à Papa excōmunicatus. Clar. d.q.77.verſ.excōmunicatus.Et dicitur excōmunicatio maior. vt ibi.

Clericum percutiens, vel veſtem eius ſcindens, vel frangens equi ipſius cingulum, vel extrahens frenum ad hoc, vt clericus ſuper equo incedens cadat, vel occidens equum, ſuper quo clericus incedebat, cum dicatur iniuria inferri, etiam in perſonam, erit excommunicatus, vt eſt communis opinio.de qua Soci.ſenior. in c.peruenit.nu. 168. & pluribus ſeq.Secus ſi voluit percutere clericum, & percuſſit eius equum, quia non incidit in canonem.ibi.nu.166.

Clericus effectus poſt delictum, non debet per iudicem ſecularē coerceri, vt dixi.communis eſt opinio. Cherianus in ſuo communium opin.ver.clericus.num.j.& clericus pro crimine, nec ciuiliter, nec criminaliter coram iudice ſeculari reconueniri poteſt, vt eſt communis opin.ibi.nu.2.& ſi clericus tempore commiſsi criminis aſſumpſit habitum & tonſuram, priuilegium clericale non amittit, niſi prius à ſuo prælato fuerit monitus, & interpellatus.ibi.nu.3.

Clericus actualiter depoſitus non gaudet priuilegio canonis, vt eſt cōmunis opinio.Soc.ſenior in c.peruenit.numero 138.de ſententia excommunica.

Clericus licèt de iure canonico, quando eſt tale delictum, quod non impedit retentionem beneficij, vel executionem ordinis, poſt peractam pœnitētiam mitius puniatur, quando proceditur per viam inquiſitionis, quàm quando per viam accuſationis, quia primo caſu non imponitur pœna ordinaria, ſed longè mitior.Secundò verò ordinaria.Tamen quando eſt tale delictum, quod impedit beneficij retentionem, vel ordinis executionem, tunc non eſt differentia, an procedatur per viam inquiſitionis, an per viam accuſationis, quia vtroque caſu, ideſt, ſiuè procedatur per viam accuſationis, ſiuè per viam inquiſitionis contra clericum, eadem pœna ordinaria delicti imponitur, vt eſt communis opinio.vt per docto.in c.inquiſitionis.de accuſat.de qua Paſethus in conſ.179.numero 2.vbi etiam dicit, quòd homicidium eſt ex his delictis, quæ impediunt beneficij retentionem, & ordinis executionem, vt eſt communis opinio.vt per Doc. in d.c. inquiſitionis.Paſethus ibi.nu.3.vide omnino Tiraquellum in ſuo de penis temperandis.cauſa 53.Ruin.conſi.153.nu.16.in 4.vol.

Clericus (vt eſt dictum) torqueri poteſt, vt eſt communis opin.de qua Abb.in c. cum in contemplatione.nu.6.de reg.iur.& maxime, quando fama eſt ipſum eſſe homicidam.Paſethus in conſ.179.nu.12.Alex. in l.fi.ff.de quæſtio.ſed debet præcedere infamia.Benedic.de foro Sempro.ver. accuſatus de crimine. in reperto Fely.communiter tamen tenetur quod tortura non debet eſſe ita ſeuera in clericis ſicut in laicis.vt per Abb.in d.c.cum in contemplatione.nu.6.de reg. iur.nec poteſt torqueri à liaco, quia eſſet excōmunicatus.Et veriſſima eſt cōcluſio, quòd ſi Epiſcopus vel Vicarius faciunt clericos per laicum torqueri, ſunt excommunicati.Sed ſi clerici neſciunt torquere, poterunt vocare laicum, qui ligabit, & poſtea clerici torquebunt.ita Benedic.de foro Sempro.in reperto. ad Felinum in verſic, clericus non poteſt torqueri. Felyn.in ca.vniuerſitati.de ſententia excommunica.clericus tamen poterit innocentiam ſuam probare per laicos & fœminas Marſil ſing.59

Clericus fornicarius nō deponitur, communis eſt opinio.Diaz in pract. canonica.c.72.Sed punitur iudicis arbitrio. Duen.regula 101. & not. quod clericus, cui ſunt genitalia inciſa, non eſt opus vt ea ſecum portet. Petr.de Baiſio in tracta.de Electio.cap.18.in 2.par.numero 2.tomo 4.

Clericus adulter deponitur ab officio, & in monaſterio detruditur toto tempore vitæ ſuæ, vt eſt communis opinio.Diaz in pract.cano. c.79.Soarez verſ.clericus.num.110.

Clericus periurus ipſo iure non eſt priuatus beneficio, vt eſt communis opinio.Diaz in pract.cano.cap.86.ſed eſt priuandus per ſententiam.Soarez verſ.clericus.num.137.

Clericus homicida non priuatur beneficio ipſo iure, vt eſt communis opinio.Diaz in pract cano.ca.88.& clericus conſulens homicidam, vt fieret homicidium, efficitur irregularis.Benedic.de foro Sempro. in reperto.Fely.in ver.clericus, qui conſuluit homicidium fieri, fallit multipliciter, vt ibi.

Clericus parricida, debet deponi & puniri, vt eſt communis opinio. Ber.Diaz in pract.crimin.cano.cap.9.

Clericus conſpirator contra Epiſcopum, vel clericos, & iniuriam ipſis inferens è gradu ſuo penitus propio abiicitur, vt eſt communis opinio.de qua Ber.Diaz in pract.crim.cano.c.109.

Clericus delinquens poteſt capi à laico, repertus in flagranti crimine, & tradere curiæ eccleſiaſticæ, vt eſt communis opinio. Ber.Diaz in pract.crim.cano.capit.14.Benedict.de foro Sempro.in reperto.Felin. in verſic.clericus criminoſus.nu.2.Felin.in cap.cum non ab homine.num.3.de iudic.communem dicit.Quando autem capi poſſit canonicus ab Epiſcopo, qui ſibi ſaluumconductum fecit tradit Corn. in conſil.325.in 4.vol.quod eſt vltimum vltimorum. Soarez verſic. clericus.numero 110.

Clericus etiam presbyter, ſi eſt ſuſpectus, poteſt ex cauſa torqueri. vt eſt communis opinio.Bernar.Diaz in pract.crim.canonica. cap.117. Boſſius de indiciis.num.103.communem dicit. & not.quod appellatione clericorum non veniunt clerici in dignitate conſtituti.Riminaldus nouiſſimus inter conſ.crimi.conſ.105.num.34. quia qualitas alterat ipſum ſimplex. Canonici ergo torqueri poſſunt, quia canonia & canonicatus non dicitur dignitas eccleſiaſtica. Aemylia. conſ.43 num.4.

Clericus poteſt conuinci teſtibus ſecularibus, & ſi agitur ciuiliter, lata ſententia, poteſt eius ſuperior priuare illum beneficiis vigore illius ſententiæ, formata de nouo inquiſitione, & aſſumpta illa ſententia, tanquam incidēte notorium.cōmunis eſt opinio.Ber.Diaz in pract. crimi.cano. c.120. laicus tamen, qui ſit corpore vitiatus, & mutilo membro, non poteſt eſſe teſtis contra clericum.Marſ.ſingu.379.

Clericus non debet priuari beneficio, niſi delictum ſit graue, cōmunis eſt opinio.Bernar.Diaz in pract.crimi.canonica.c.123.

Clericus incorrigibilis, qui non poteſt puniri ab eccleſia, poteſt ipſo iure comprimi à iudice ſeculari abſque alia degradatione, vt eſt communis opinio.de qua Bernar.Diaz in pract.crimi.cano.c.131.

Clericus in teſtem productus coram laico iudice falſum deponens nō poteſt puniri ibi in illo foro, vt eſt communis opinio. de qua Man. in ſpeculo.tit.de incidenti criminali.num.4.fol.223.

Clericus falſum deponens corā iudice laico, poteſt extraordinariè puniri realiter, & non perſonaliter ex officio, vt eſt communis opinio. de qua Anto.de Tremolis ad pract.Bonacur.in gl.ver.ſub iudicibus. fol.44 vbi tamen dicit cognitionem eccleſiaſtico foro remittendā. vide Nouellum regu.20.ad Duen.

Clericus qui ſe fieri fecit clericum in fraudem, vt euitaret iudicium ſecularis, hoc ſibi prodeſſe non habet, quominus poſſit cōueniri coram iudice, & præſumitur in fraudem feciſſe, quò ad pœnā ſcilicet pecuniariam, non quò ad perſonalem, ſeu corporis afflictiuam, vel vt poſſit diſtringi perſona, faciendo ipſum detineri, vel incarcerari. cōmunis eſt opinio.de qua Imola in cōnſ.118.per totum & in conſilio 119.vbi ſimiliter communem dicit.Aliàs tamen ſi eſt clericus, & nominatus ſit à laico in iudicio, poteſt forum declinare, & alterare iudicium de perſona in perſonam.Et ita de conſuetudine obſeruatur. vt dicit Soc.in conſi.91.nu.14.vbi dicit, quòd iſta opinio eſt cōmuniter approbata à legiſtis & canoniſtis.à qua in iudicando & conſulendo non eſt recedendum.vol.5.vbi etā dicit, quòd clerici ſolent omnia trahere ad eorum molendinum.

Clericus etiam propter homicidium qualificatum non debet priuari beneficio ipſo iure, vt eſt communis opinio, de qua Gabriellus in cōſilio 196.per totum.

Clericus abſque decēti habitu captus in tempore homicidij, non gaudet priuilegio fori, nec fit de eo remiſſio ad iudicem competentem, vt eſt communis opinio.Soarez in verſi.clericus.nu.105.

Clericus beneficiis priuatur, ſi per annum ſtat excommunicatus, & miles efficiatur, vt eſt communis, Soarez ver.clericus.nu.116.Limita, ſi ſit excommunicatus pro cauſa ciuili, quia tunc beneficio non poteſt priuari, etiam ſi mille annis ſteterit excommunicatus. Arno. ſoliloquio vltimo.

Clericus teſtis falſus non poteſt puniri à iudice laico, ſed eſt remittendus

dijs ad ſuum iudicem.communis eſt opinio.Soarez.verſiculo,clericus.numero 117.

Clericus repertus coitum habere cum ſponſa alicuius,poteſt impunè percuti.vt eſt communis opinio.Soarez ver.clerico,snum.136.

Clericus propter defloratam virginem poteſt deponi,vt eſt communis opinio de qua D.Hierony.à Monte in ſuis quæſtionibus variis.n.38.

Clerici poſſunt inducere conſuetudinem contra canones, vt eſt communis regula, de qua Rochus de Curte in tracta.de conſuetudine, numero 115.

Clericus etiam ſimplicis tonſuræ non poteſt conueniri in ciuilibus,neque in criminalibus coram laico,etiam Principe,etiam ſi nõ incedat in habitu.vt eſt communis opin.de qua Plotus inter conſ.criminalia diuerſorum per D.Zilettum.conſ.109.num.26.lib.j.limita, prout in Conſilio Tridentino.libro.4.cap.vnico.de priuilegio clericorum.

Clericum cum armis prohibitis ex forma ordinũ & pro lamationum Principis ſecularis,poteſt iudex ſecularis,vel eius familia ſpoliare illis armis prohibitis, & talia edicta ligare etiam clericos,vt eſt magis communis opinio.Clar.q.35.verſi.vlterius.

Clericum inſultantem,inſultatus pro difenſione corporis & vitæ licitè occidere poteſt,neque ſolum ab ipſo inſultato,ſed etiam à quolibet alio ratione defenſionis propinquorum,vel extraneorũ occidi poteſt, communis eſt opinio.Clar.in §.homicidium.ver.præterea etiam.

Clericus fornicans cum ſoluta non dicitur ſacrilegium,vel adulterium, commiſiſſe vt Clar.in §.fornicatio.verſic.ſed ſimplex fornicatio,

Clericum ſe defendendo percutiens non incidit in excommunicationem.etiam ſi ſe defendendo modum excedat.vt eſt communis opin. Clar, in d,§.homicidium.ver.pręterea.

Clericum in adulterio cum filia nupta pater deprehendens, percutere poteſt,vt eſt communis opin.Bermon,de concubinis, numero.5. fol.267.in fin.

Clerici debent omnino ſe abſtinere à negotiationibus,vt eſt communis opinio.Clar.q.36.ver.hæc verò.

Clerici licèt tempore interdicti poſſint ſepeliri, extrema tamen vnctio eis non adminiſtratur.Panor.in cap.quod in te.de pœniten.& remiſſio. communem dicit.

Clericis poteſt imponere pœnam pecuniariam Epiſcopus,vt eſt communis opin.Clar.q 80.ver.in hac.

Cenſualiſta canonem non ſoluendo,non priuatur cenſu.vt eſt communis opinio.Dec.conſ.138.nume.5.

Ciuitatis appellatio,eſt communis opinio, quòd in ciuitate Romana tantum,licèt præponatur nomen,continentia ædificia includit.Capra regula 101.nume.4.quòd facit pro ſtatutis criminalibus.

Cogitatio ſola non ſufficit,vt quis puniri poſſit.Etiam in crimine læſæ maieſtatis.Niſi ad aliquẽ actũ exteriorem proceſſum fuerit.vt eſt communis opinio de iure tamen canonico,cogitatio quandoque punitur,vt in hæreſi.Clar.q.19.per totum.

Coitus vxorati cum ſoluta communiter non punitur.Clar.in §.adulterium.ver.tribus autem modis.

Coitus vxorati, vel ſoluti cũ nupta muliere meretrice nõ punitur communiter.Clar.in d.§.adulterium, ver.quæro nunquid. & in §.fornicatio.in prin,

Coitus eſt damnabilis, qui cum concubina, cum virgine, cum puella non viripotente,cum puero,cum nupta,cum vidua,cum affine,cum moniali,cum presbytero, cum domina, cum ſubdita, cum puella, cum carcerata,cum Iudæis,vel infidelibus,cum animali bruto,cum mortua.Vel ſi mulieres inter ſe coeant,vel ſi committatur raptus, & violentia,vel quis vno & eodem tempore cubat cum pluribus vxoribus.Clar.in §.fornicatio.

Coitus cum moniali punitur pœna capitis.Clar.in §.fornicatio.ver. cum moniali,vbi communem dicit.

Coitus cum pupilla efficit,vt tutoris bona confiſcentur,& ipſe deportatur,vt eſt communis opinio.Clar.d.§.fornicatio.ver.cum pupilla.

Coitus Iudei cũ Chriſtiana, debet puniri pœna pecuniaria,ſi eſt ſimplex fornicatio,vt eſt communis opinio,ſecus ſi eſt maritata.Clar.d. §.fornicatio.verſ.cum Iudeis.

Coitus cum beſtiis punitur pœna mortis,vt eſt communis opin.Clar. in §.fornicatio.verſ.cum animali bruto.

Coitum inter ſe facientes mulieres,non ſimpliciter fricando,ſed vtentes aliquo inſtrumento pro priapo, puniuntur pœna mortis,vt eſt communis opinio.Clar.in §.fornicatio.verſ.inter.

Coitus clericorum etiam cum cœlibe fœmina, eſt ſimplex fornicatio. vt eſt magis communis opinio.Soarez in verſ. clericorum, nu.134.

Coitus damnatus dicitur quicunque qui lege aliqua humana punitur,vt eſt communis opinio.Soarez verſ. coitus, num.140. & coitus vxoralis cum vxorata cenſetur damnatus. vt eſt communis opinio. ibi.num.141.

Committens delictum,pro quo à lege impoſita ſit aliqua pœna pecuniaria,ſoluenda fiſco,vel parti,non tenetur illã ſoluere in foro conſcientiæ.vt eſt communis opinio,Clar.q.80.verſ.ſed hic.

Cõmiſſio iudicis in citatione non præſumitur.Aret.conſi.33.nec præſumitur facta.Fely.in c.j.de iudi.in j.conclu.communem dicit.

Competens iudex eſt pro crimine iudex loci,in quo fuit commiſſum, etiam à non ſubdito.communis eſt opinio.Clar.q.38.in prin.

Competens iudex non eſt dominus vnius caſtri diuiſi, in puniendo alium condominum,qui in parte ſua deliquit, communis eſt opinio. Clar.d.q.38.verſ.quæro pone.

Competens iudex eſt prætor Mutinenſis exercitus eius, qui in militia deliquit.licèt exercitus foret in Bononienſi territorio, cõmunis eſt opinio.Clar.d.q.38.verſ.quæro etiam.

Competens iudex eſt in foro pœnitentiali ſacerdos parochiæ,vbi quis habitat,& non alius,communis eſt opinio.Clar.q.38.verſ.quæro.

Competens iudex non eſt loci confederati iudex pro maleficio commiſſo in loco confederato,niſi expreſſe caueatur. Clar.d. q.38. verſ. ſucceſſiue.

Competens eſt iudex vtriuſque loci,pro delicto in confinibus facto,& ita communiter obſeruatur.Clar.d.q.38 verſ. pręterea.

Competens iudex debet videre ſi ſit competens,quando quis fatetur ſe deliquiſſe,ſed extra eius territoriũ,& cognoſcere an locus ſit ſuæ iuriſdictionis.communis eſt opin.Clar.q.38.ver.vlterius quæro.

Competens iudex etiam dicitur ordinarius,aliàs incompetens ratione pœnæ,ſi quis falſum deponit coram ipſo,quia poteſt eum punire extra ordinem.communis eſt opin.Clar.q.38.verſi.ſed quæro.& nihilominus iudex competens eum punire poteſt pœna ordinaria.Si autem eſt delegatus Principis poteſt & ipſe extra ordinem ſimiliter punire.Aut eſt delegatus inferioris,& non poteſt.communis eſt opinio.vt ibi per Clar.

Competens iudex non eſt,ſi clericus coram ipſo falſum deponat,communis eſt opinio,Clar.q.38.verſic.ſed hic quæro.Benè tamen poteſt cognoſcere ſuper falſitate ad effectum expediendi cauſam coram eo vertente,non aliàs,vt eſt communis opin.Clar.ibi.

Competens iudex eſt vtriuſque fori,ſi laicus falſum deponat coram iudice eccleſiaſtico,Clar.q.38.ver.quæro nunc.

Competens iudex non eſt,ſi quis alibi furtum fecit, & hic contractet, vbi ſit iudex loci contractatio. communis eſt obſeruantia.Clar.q.38. verſ.tu ſcis.Poteſt tamen ſub pœna eum eiicere.

Competens iudex eſt, ſi laicus deliquit in eccleſia, vt eſt communis opin.Clar.d.q.38.verſ.vidi etiam.& non eccleſiaſticus iudex,quia eccleſia eſt de territorio Principis,licet,ſit locus ſacer.

Competens iudex eſt etiam.qui reum præuenit in capiendo, quando plures iudices ſunt competentes,& maximè ſi eſt competens ratione enormitatis,vel grauitatis delicti.Clar.d.q.38. verſ.vlt.

Competens iudex eſt pro delicto commiſſo,iudex delicti,iudex originis & domicilij.Et poſſunt procedere ad inſtantiam partis,& ex officio,communis eſt opinio.Clar.d.q.38.ver.ſed quæro.

Competens iudex etiam dicitur aggrauati delicti ex delictis extra territorium.

Competens eſt iudex in criminalibus vicarius Poteſtatis deputatus locum tenens à Principe,vel ab ipſo Prætore cum auctoritate Principis,& poteſt punire,& alia facere,quæ ſibi in mandatis ſunt commiſſa,aliàs non,vt eſt communis opin.Clar.q.40.verſ.j. idem Vicarius Epiſcopi ex ſpeciali commiſsione Epiſcopi, vel capituli, poteſt de criminibus cognoſcere & punire vt eſt communis opinio, Clar.ibi.

Complices illi ſunt,qui ad malum ſunt ſocij,vt eſt communis opinio. de qua Pariſi.conſi.168.num.10.in 4.vol.

Compoſitiones,quæ fiunt tota die cum Duce vel Marchione,vel inclyto dominio Venetorum de delictis commiſsis,non poſſunt tollere pœnam,quę parti debetur,quia ſolum videtur remiſſa pœna,quoad fiſcum,ſed non in præiudicium priuatorum,ex communi regula, quòd Princeps in dubio non videtur velle tollere ius tertij, vel ei præiudicare.Dec.conſi.520.num.2.vbi diffusè, & in conſi.601. nu. 14.Paſtores autem eccleſiæ,qui ſuper pœnas compoſitiones faciũt vt extorqueant pecuniam,malè faciunt,& contra legem.l.ſi operis. C.de pœnis.Licèt quandoque aliqui Principes,vt cautius agant in compoſitionibus per magiſtratus faciunt adiicere illa verba,Ex cauſis notis ſuæ excellentiæ,quæ nullibi legi,niſi apud Iacobi,de S. Georgio in ſua inueſtitura feudali.in §.ſed an princeps.numero 4. fol.9.vide Iaſ.in l.venia edicti.num.10.& ſeq.C.de in ius vocando. Cum quibus & qualiter ſint faciendæ tales compoſitiones, & quæ ſint conſideranda in eis tradit Paris de Puteo in tract. ſyndica. in §. compoſitio.& etiam in §.quæro.& in §.3.tomo 14.fol.104.Et plura de compoſitionibus tradit Paulus Grilandus in tract.de relaxa. carce.tit.de pœnarum compoſitionibus.§.ſequitur.§.ſecundò quæro.& §.tertiò quæro,tomo 15.tracta.fol.128.& in §.quartò. & §.quintò quæro,Et Monteleo in ſua practica arbitrali, vbi de compoſitionibus agit.Et compoſitio facta in caſu à iure conceſſo, vtputa in delicto,quo dato,& verificato,infligenda erat pœna mortis, vel ſanguinis,valet,vt eſt communis opinio.D.Brunorus in eius conſi.crim.numero 196.& numero 197.vbi de tranſactionibus & compoſitionibus plura.

Conatus,ſiuè attentatum ad delictum.committendum, etiã ſi effectus non ſit ſequutus de iure communi punitur , vt eſt communis opinio.Sed de conſuetudine contrarium ſeruatur per totum mundum, etiam in atrociſſimis,quia mitius quis debet puniri, vt eſt communis opin.Clar.q.92.per totam.Gramati.deciſ.74. nu.14. Feli.in cap. ſicut noxius.1.nu.2.de præſumpt.Brunus inter conſ.crimi.conſ.115. nu.90.tomo.2.Benedic.de foro Sempro.in reperto.Felin.in ver. conatus regulariter.vbi communem dicunt.

Conatus licet regulariter non puniatur,niſi ſequatur effectus. Tamen in crimine aſſaſſinij hoc fallit.Clar.in §.aſſaſsinium communem dicit.in ver.ſcias etiam.

Cõcluſio libelli in criminalib. colligitur ibi.Quare peto ipſum puniri iuxta formã ſtatutorũ.&c.& iſta eſt cõmunis practica.Clar.q.12 ad fi.

Concluſio in cauſa non fit in criminalibus,vt eſt communis opi.Clar. q.61.ver.vltimo.incip.quęro etiam.Graſſus lib.2.communium opin. c.20.q.j.nec fit litis conteſtatio,quia conſtitutum rei acceptum eſt loco ipſius conteſtationis.Blancus in l.fi.ff.de quæſt.fol.9.Marſil. in pract.crimi.in §.ſequens.nu.5.vbi dicit communem eſſe opinionem, quòd in cauſis criminalibus non obſtat publicatio,ſeu concluſio.& ibi.num.32.dicit,quòd æquitate ſuadente, etiam poſt concluſum in cauſa, poteſt fieri probatio.

Concubinatus criminis cognitio hodie ſpectat ad eccleſiaſticum tantum.Clar.q.37.ver.quæro etiam.

Concubinatus de iure ciuili eſt permiſſus,ſecus de iure canonico, vt eſt communis opinio.Soarez ver.concubinatus.nu. 166. Clar. in §. fornicatio.ver.& in primis.

Concubina,vel alia mulier ſoluta cum preſbytero concumbens,dicitur committere ſacrilegium, & non ſimplicem fornicationem.cõmunis eſt opin.theologorum'Clar.in §.fornicatio.ver.cũ presbytero.

Condemnatus ab eccleſiaſtico iudice ob mixtum flagitium,poteſt iterum puniri à iudice laico,vt eſt communis opinio.Soarez. in verſi. condemnatus.nu.172.

Condemnatus nomine delicti ad pœnam pecuniariam,ſi vel in minima ſumma reliquetur,pœnam corporis ſubibit,vt eſt communis opin.Soarez in ver.condemnatus.num.173.

Condemnatus in amputatione manus , non præſumitur indebiliori. Alcia.de præſump.reg.3.præſumptio.vltima,in fi. communem dicit.

Condemnatus per iudicem eccleſiaſticũ de delicto mixto,poteſt iterim conueniri per iudicem ſecularem.Alcia in c.pernicioſam.num.138. de offi.ordina.communem dicit.

Condemnatus propter delictum in pœ nam pecuniariã,ſi omnem ſoluerit, minimo precio dempto, debet pœna corporali affligi.Boeri. deciſ.349.nu.8.communem dicens. Vezinus Hiſpanus. ante. Soarez in ſuo Ærario communium opinionum litera C.

Condemnatio corporalis ex præſumptione poſita in lege, quis rectè condemnãtur capitaliter.communis eſt opinio.Clar.q.20.in fi.

Condemnatus ad hoc,vt euitet condemnationẽ de ſe ipſo factam, ſufficit,quòd probet tale quid,ex quo appareat illud ex aliqua cauſa potuiſſe licitè fieri.Licèt punctualiter nõ probetur, quòd factũ fuerit iure licito.cõmmunis eſt opi.Clar.q.56.ver.& in hoc propoſito.

Condemnatus ſemel punitus de crimine,pœna cõmenſurata delicto, & condigna,non poteſt amplius puniri.communis eſt opin.Clar.q. 57.ver.dictum eſt.Aliàs ſecus.fallit,ſi duo iudices ſunt eiuſdem principis iuriſdictioni ſubiecti,quia bis iſte puniri poterit.aliàs ſecus. Clar.ibi.ver.ſcias etiã.Si autẽ eſſet punitus à iudice eccleſiaſtico,non condigna pœna,poſſet à iudice laico iterũ plecti grauius. Clar. d.q. 47.ver.ſed quæro.Et tanta poſſet eſſe delicti atrocitas, quòd nõ obſtante punitione per vnum iudicẽ illata,poſſet etiam per alium iudicem puniri,vt eſt communis opin.Clar.d.q.57.ver.vltimo.

Condemnare debet iudex reum,non ſecundum quòd credit,aut opinatur,ſed ſecundum acta & probata.Etiam ſi ſciat veritatem eſſe in cõtrarium.communis eſt opin.Clar.q.66.ver.ſcias autem.Et ideò licet iudex propriis oculis videat reum delinquere,non poteſt eum condemnare.niſi id aliter fuerit probatum, & econuerſo,licet ſciat reũ non eſſe culpabilem,poteſt nihilominus condemnare, ex probationibus ſibi factis,vt iudici.communis eſt,vt ibi per Clarum.

Condemnatio rei fieri nõ poteſt in criminalibus,ex indiciis etiam indubitatis.communis eſt opinio.Dec.conſil.175.col.pen.in fi.verſ. præterea etiam ex indiciis.Cherianus in ſuo communium opi.verſ.condemnatio.Graſſus communi opi.lib.2.c.20.q.6.

Condemnationis vtilitas pertinet ad eum,qui erat dominus, vel officialis tempore delicti,& non ſucceſſori,quia per delictum ſtatim eratius quæſitũ ei,vt eſt cõmunis opinio.de qua D.m.Alcia. in conſ. 10.numero 8.libr.7.

Condemnatus ad mortem,ſi confugit ad ſacerdotem, portantem per ciuitatem ſacratiſsimam Euchariſtiam, eſt immunis. communis eſt opinio.Viuius in ſuo communium opin. verſi. condemnatus. vbi & alia ad rem fuſius.

Condemnatus in pœnam pecuniariam, ſi nõ habet vnde ſolutat,poteſt luere in perſonam,petente creditore, vt eſt communis opin. Boerius deciſione 349.num.8.

Condemnatus ad mortem,& ſuſpenſus,ſi laqueus eſt fractus,non debet amplius mori.Viuius in ſuo cõmunium opinio.lib.j.opinione 45. vbi dicit omnes criminaliſtas hoc tenere.Tiraquell.de pœnis temperan.cauſa vltima.Montanus in tracta.de appella.libro j.c.5.& in l. ea,quæ raro.ff.de regu.iur.& in l.fauorabiliores.eo.tit.& Dec.in l.pupillum.§.in hæredes.numero j.eo.tit.& Cagnol.in d.l.fauorabiliores. Guliel.Rouille in tract.de deſcrip.iuſti.& iniuſti.columna fi.Neuiza. in ſylua nup.libro j.ſub numero 62.Cotareus in tracta. de priuilegio militis.Dum agit de duello pag.314.tomo 5.Clarus in quæſt.98. ad fi.& not.quòd condemnatus ex forma ſtatuti condictione ex lege,non dicitur criminaliter condemnatus.Cum condictio ex lege non ſit actio,quæ non habet locum in cauſis criminalibus.Bart.in l. de quib.num.19.ff.de legib.

Condemnari poteſt reus, qui indiciis vrgentibus, & legitimis probationibus, non obſtante contra eum exiſtentibus, non vult fateri crimen.Sed ſemper in tortura & extra perſeuerat in negando delictum commiſiſſe.Marſil.ſing.108.communem probans.

Condemnari non poteſt inquiſitus de vulnere,ſi pendente eadem inſtantia vulneratus moritur,quia neceſſarium eſt formare nouam inſtantiam & inquiſitionem de morte.& ita practicatur communiter. Nouellus in pract.crimi.fol.70.num.31.

Condemnatus,qui vult probare falſitatem teſtium,poteſt directò id facere,ſi velit etiã probare eos corruptos fuiſſe,tametſi teſtes ſint publicati,ſi verò falſitatem tantum probare intendãt,tantummodò indirectè id poteſt,vt eſt communis.de qua Boſſi.tit.ſi ex falſis inſtru. vel teſtibus.nu.12.

Condẽnatio de delicto facta per ſpontaneã confeſſionem filij,præiudicat patri non citato.vt contra patrẽ poſſit fieri executio virtute ſtatuti.Quod pater teneatur pro filio.& iſta eſt magis communis opinio.vt per Iaſ.in l.cum filiusfamilias.§. Stichum. numero 14. ff. de verb.obl.idem ſi per non ſpontaneam confeſſionem , ſed per veras probationes conſtat de maleficio, vt eſt communis opinio, de qua etiam ibi per Iaſ.num.14.& ſeq.limi.2.conclu.vt ibi per eum.

Condemnatus de crimine per viam inquiſitionis, de quo condemnatus,per viam accuſationis efficeretur infamis, euitat infamiam de iure canonico,vt eſt communis opin.de qua Abb.in c.inquiſitionis. numero 2.de accuſa.

Collatio facta illiterato non tenet,nec homicidæ, vt eſt communis opin.Rebuffus in tracta.de priuilegiis Sholarium priuilegio 39.num. 5.tomo 5.

Collegio eccleſiaſtiſto deſtructo,vel quia deceſſerunt omnes,vel fuerũt priuati propter delictum,remanet ius,& priuilegium penès ipſam eccleſiam.Secus tamen eſt in collegio laicorum, quia non remanet aliquod ius.Panor.in c.2.de poſtula.præla.communem dicit.

Confeſſio iudicialis partis,loco ſententiæ habetur,vt eſt communis opin.Burſatus conſi.77.nu.24.

Confeſſio,quæ inducitur à iure,vel ſtatuto,quòd contumax habeatur pro confeſſo,non poteſt reprobari iſta ficta confeſſio. nec admittit probationem in contrarium.& ita cõmuniter ſeruatur,inquit Aret. in conſ.153.nu.3.Poteſt tamen probari innocentia rei,vt ibi per eũ. Riminal.conſ.59.nu.13.in j.vol.

Confeſſio facta à minore ſine curatore per iudicem dato proceſſui eſt nulla,vt eſt communis opinio.Gratus reſponſo 52.nu.9.in 2.

Confeſſio ſuper inordinato proceſſu valet,& taliter cofeſſus poteſt cõdemnari,vt eſt cõmunis opin.Marſil.in conſ.29.nu.5.in 1.Quod intelligit,quando eſt ſpontanea ipſa confeſſio,ſecus ſi ſit violenta facta per torturam legitimis non præcedentibus indiciis,ibi.nume.50.

Confeſſio minus legitimè facta per reum,non habet vires confeſſionis, etiam ſi ſit ratificata, vt eſt communis opinio.de qua Marſil. conſil. 29.numero 9.in j.vol.

Confeſſio facta in tormentis,etiam ſi ſit perſeuerata,non præcedentibus legitimis indiciis eſt nulla.Iaſ.in conſi.188.num.2.vol.2.communem dicit.Et ideò quandocunque reuocari poteſt,etiam ſocij criminis illuſtris doctor D.Bertazolus inter conſilia crimi.conſ.70.nu. 16. & ſeq.tomo 2.Etiam ſi fuerit ratificata & confirmata.& etiam iurata.& ibi.nu.18.& ſeq.etiam quòd iudex habeat liberum arbitrium procedendi in criminalibus.ibi.num.20.etiam,quòd delictum confeſſatum ſit verum.Etiam quòd reſultet expreſſa,vel tacita confeſſio ibi.num.41.quia non ideò magis expreſſa quàm tacita operatur cõfeſſio,vt eſt communis opinio,ibi.nu.41.& 42.vbi fuſius. Corne. conſi.134.in 4.vol.Bal.in conſi.479.in 5.vol.vbi etiam cui credatur in hoc magis reo,aut notario meleficiorum de metu, vel non metu tormentorum,confeſsione extorta.

Confeſsio ſpontanea qualificata nõ ſufficit ad condemnãdum quemquàm à morte.Boſsi.de confeſsis,nu.20.communem dicit.& ponit exemplum.ſcilicet interfeci me defendendo.Et admittitur talis confeſsio,vt eſt cõmunis opin.ibi.nu.36.& no.quòd ſi quis cõfitetur inquiſitionem,videtur confiteri delictum,quod principaliter deducitur,& omnes circũſtantias & qualitates.Ang.Are.inſtituta de inutil.

ſtipula.in §.prætęrea.num.3.

Confeſſus reus per errorem,ſi diceret ſe confeſſum per errorem,audiretur errore,ſcilicet probato,vt eſt communis opinio, de qua Boſſ. de confeſsis.num.60.Et eſt neceſſe omnino probare errorem, vt eſt communis opin. ibi. num.65. quia non ſufficeret tortura, nec propter variationem poſſet torqueri.vt ibi.

Cõfeſſus & ſi ex interuallo poſsit ſe excuſare,ea excuſatione,quæ ſimul eſſe poſsit cum confeſsione, ita tamen,quòd non veniat contra iuramentum,non tamen poteſt ſe excuſare,ea excuſatione, quæ perimat,& eneruet confeſsionem.nulla in hoc habita conſideratione iuramenti.Boſsius de confeſsis, num.34. communem eſſe probat.in eo,quod dicit,& ita dicunt omnes.

Cõfitens peccata ſua tenetur patefacere & notoria, ac ſacerdoti etiam nota.Naua.in cap.1.diſt.5.de pœniten.ver.ſtatus aut officij. num.61. communem dicit.

Confeſsio ſocij criminis in caſibus,in quibus poteſt interrogari de cõ ſocio,non eſt ſufficiens indicium,niſi alia ſint indicia.Boer.deciſ.319. num.1.& 2.Gramma. voto 6.nu.2.communem dicit.

Confeſsio procuratoris facta in vno iudicio,non præiudicat in alio iudicio criminali,communis eſt opin.Clar.q.54.ver.ſed quæro,

Confeſsio autem principalis,ſimiliter facta in vno iudicio ciuili,nõ facit plenam probationem in iudicio criminali.Sed indicium tantum ad torturam facit,communis eſt opinio.Clar.q.54.verſi.ſed quid exhibeatur.Niſi cum ipſa confeſsione concurrerent alia indicia.

Confeſsio clerici facta coram iudice laico,non facit indicium ad torturam.Blancus de indi.nu.214.communem dicit.

Confeſsio extraiudicialis non ſufficit ad probationem delicti,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.55.in prin.licet ſufficiat ad torturam. communis eſt opinio,de qua Marſil.ſingu.310.

Confeſsio facta coram iudice incompetenti,non valet in vim iudicialis confeſsionis,ſed in vim extraiudicialis,communis eſt opinio. Clar. in ver.præterea.q.54.& cogitur per iudicem competentem perſeuerare in ipſa confeſsione.Modus autem cogendi,ſi reuocat confeſsionem ſine cauſa,eſt remedium tormentorum,quia iudex non debet pati ſe illudi.Et ita ſeruat practica adſeſſorem,vt dicit Bal.in c.per inquiſitionem.num.2.de electio.& elec.poteſta.

Confeſsio qualificata operatur,vt confeſſus non poſsit ad mortem cõdemnari.deciſ.Pedemon.60.num.9.communem dicit.

Confeſſio criminalis extraiudicialis,vel coram iudice incompetenti,ſi ſit facta præſente parte & acceptante,facit plenam fidem contra cõfitentem,vt eſt communis opinio.Clar.q.54.ver. vnum tamen. Neceſſe tamen eſt,vt expreſſa ſit acceptatio,non tacita.Clar.ibi.verſi. vnum tamen.Licet in practica tales confeſſiones non præiudicare,cõfitentibus ad plenam probationem,dicat ſi eam poſtea reuocant,ſed torqueantur,vt in ea perſeuerent.Niſi tot alia argumẽta concurrant ex quib.dici poſſit,quòd omnib. ſimul iunctis de crimine plenè liqueret.Item poteſt dicere reus,quòd talis confeſſio non fuit facta iudici pro tribunali.Clar.ibi.verſ.item poteſt.

Confeſsio quæ emanauit extra ipſam cauſam,de qua principaliter agitur,etiam pœna ordinaria puniri poteſt,licet directò actum non fuerit contra confitentem,communis eſt opinio.Clar.q.55. ver. poteſt etiam dicere.

Confeſſio extorta à iudice cum promiſsione,ſpe,& blandiciis in criminalibus non probat,nec ex ea quis condẽnari poteſt.Clar.q.55.verſiculo allegare.

Confeſsio,vbi prius non conſtat de delicto,nõ eſt ſufficiẽs,vt poſsit ex ſola confeſsione quis condemnari,communis eſt opinio.Clar.q. 55. ver.poteſt etiã.Cõſtat autem de delicto,vel ad effectũ ſuper eo procedi poſsit.Clar.q.4.Sed ad effectũ,vt quis ex ſola confeſsione poſsit condemnari,ſi delictum quod reus confitetur eſt tale,quod ſolo animo perfici poſsit,vt eſt hæreſis.Et tunc ſola confeſsio(modo eſſet veriſimilis)ſufficeret.vel confiteretur reus vnũ,aut plura commiſiſſe homicidia,vel multa furta,nec exprimit in ſpecie,quos homines trucidauerit,aut cuius res furto ſubtraxerit,non debet ex tali confeſsione condemnari.Aut confitetur adulterium,vel furtum,& ſimilia,& ſit querelatus à parte,& cum querela concurrat confeſsio rei,poterit condemnari ex confeſsione,vbi verò nõ adſit querela,aut aliqua informatio,non ſufficit ſola confeſsio.Et ideò confitentes maria & mõtes non condẽnantur,niſi mittantur nuncij ad habendũ informationem.Aut confitetur homicidium,incendium & ſimilia.& tunc, niſi viſo & reperto facto, vel inſpectione, quis ex ſola confeſsione non poteſt condemnari.vt ibi fuſius per Clar.d.q.55.verſic. quomodo.vbi communes opiniones eſſe probat in caſibus ſuprà enumeratis.Quandoque tamen iudex poteſt moueri ad iudicandum etiam ex aliqua confeſsione coram ſe facta viua voce,& non in actis ſcripta.Feli.in c.cum venerabilis.nu.42.de except.quod dicit nunquàm obliuiſcendum.quia mirabiliter eſt ad q.vtrum iudex poſsit iudicare ſecundum non allegata,neque probata. Sed dic,quòd iſtud non procedit in criminali,niſi prius conſtet de delicto,& poſtea ſequatur confeſsio.Et hoc eſt apud practicos modernos in ſolẽni cultu,vt dicit idem Feli.in c.auditis. numero 30. verſi.tamen condemnandus limita,vt per Feli.in c.qualiter.§.1.de accuſa.vide ad ſupradicta.Alphanum in ſuis collectaneis.numero 289.

Confeſſio minoris in criminalib. abſque curatore obeſt omnino.Clar. q.51.ver.vlterius.communem dicit.

Confeſſio ſi ſuper proceſſu nullo emaneret. Tutior eſt via, quòd reus abſoluatur ab obſeruatione iudicij. Saluo iure procedendi rectius & melius. Clar. d.q.55.vide tamen Clar.d.q.53.ver.item poteſt,vbi communem dicit.

Confeſſio facta à retento in carcere præſumitur facta per terrorem iudicis.habentis reum in fortia,vt eſt communis opinio. D.Brunorus in conſil.vnico.num.168.

Confeſſio facta in tormentis,ſi legitima non præcedant indicia,& non ſeruatis ſeruandis,talis confeſſio eſt ipſo iure nulla. nec taliter confeſſus condemnari poteſt.etiam quòd in ea perſeueret, vt eſt communis opinio. Clar.d.q.55. ver.ſi verò confeſſio. Nec conualidatur ex ſuperuenientibus legitimis indiciis.

Confeſſio cum qualitate, puta quando quis cõfitetur occidiſſe hominem ad ſui neceſſariam defenſionẽ pro parte acceptari poteſt,& pro parte non,vt eſt communis opin.Clar.q.55. ver.poſſet quoque.vide Portium cõclu.15.lib.1.Anto.Gabriell.cõclu.19.lib.7.Poſſet tamen ipſi reo prodeſſe,non probata d.qualitate ſcilicet ad ſui neceſſariam defenſionem,quia poſſet puniri pœna extraordinaria. Quod intellige,ſi contra eum non adeſſet aliquod aliud legitimum indicium,& quando eodem verborum contextu facit d. confeſſionem qualificatam,ſecus ſi ex interuallo,quia tunc ex tali confeſsione poteſt ad mortem condemnari,ſi non probet illam qualitatem, quàm in ſuis defenſionibus probare poteſt.Etiam quòd ſimpliciter ab initio confeſſus fuiſſet homicidium,vt eſt communis opin.Clar.verſ.fortè poſſet.Et ideo cautius aget,ſi reſpondet negando homicidium, & ſi id fecit,feciſſe dicat ad ſui neceſſariam defenſionem,vt eſt communis opin.Clar.d.q.55.ver.cautius.

Confeſsio abſente parte facta per teſtes ſingulares non probatur,vt eſt communis concluſio.Alciat.conſil.2.lib.1.nu.5. Etiam ſi plures ſint, quia non coniunguntur,vt per eum.de iure autem canonico ſecus eſt.Alciat.conſil.6.num.26.communem dicit.

Confeſſio erronea,etiam in criminalibus ſpõte facta,reuocari poteſt,ſi quis vult docere erraſſe,& errorem probare.vide Socin.reg.64.65.& 66.Sed nõ ſufficit cõtrarium velle probare per torturã.Bene poteſt deducere aliquid,quod poſsit ſimul ſtare cum d.cõfeſsione.Licet contrarium ſeruetur,inquit Clar.d.q.55. quia confeſsione ſpontè facta, vel ratificata extra tormenta,nunquã admittitur reuocatio,niſi probato errore.vide omnino Donatum in ſuo libr. regularum 3.de iudiciis.in verſi. confeſsio ſed tu diſtingue, prout diſtinguit Blancus in tracta.de indi.& tortura.nume.18.vbi dicit,quòd aut eſt error facti,aut iuris.ſi facti poteſt reuocare reus eius confeſsionem. Si iuris & tunc non poteſt reuocare.vide Marſil.ſingu.257.& quãdo noceat vel non noceat confeſsio reo.vide per Marſil.ſingu.339.

Confeſsio non valet,nec ſatisfactio facta à non exiſtẽte in ſtatu gratiæ, quia cum quis ſit extra charitatem,& inimicus ac rebellis Deo,non poteſt dignè ſatisfacere,vt eſt communis opinio.de qua Soci.ſenior in c.quòd quidam.nume.7.de pœni.& ibi etiam dicit,quòd bona opera in charitate,& poſtea mortificata propter ſequẽs peccatũ mortale.ſecuta tandem poſtea vera pœnitentia,non reuiuiſcũt,vt eſt cõmunis opinio.de qua Soc.ibi.numero.8.

Confeſſus ſe occidiſſe talem,poteſt ſe defendere & allegare illum talẽ fuiſſe bannitum,furem,vel adulterum in furto, vel adulterio deprehenſum.Clar.q.56.in prin.

Confeſſus crimen poteſt ex confeſsione condemnari.communis eſt opinio.Clar q.65.Et vnica ſufficit confeſsio ſpontanea,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi. ſed quæro. etiam ſi confeſsio fuiſſet facta iudici abſente accuſatore in forma iudicij,& iudice ſedente pro tribunali,etiã quod iudex procedat ex officio,quia iudex acceptat pro eo,nam in criminalibus proceditur ad inſtar ciuilium. Sadoletus in l.non fatetur.§.ſi quis abſente,col.9.verſi. prædicta.ff. de confeſsis. Et ideò ſi fur ſit confeſſus coram iudice,iſta confeſsio prodeſt Domino,& facit plenam fidem pro eo abſente. quia iudex repreſentat perſonam ſuam.& ſibi acquirit.Alex.in l.is.apud quem. numero 18. C.de eden.confitens autem maleficium iudici in camera, non autẽ ad tribunal nunquàm infamatur,neque ex illa confeſſione dãnatur. Et ideo adſeſſores faciũt ſemper duci malefactorẽ ad tribunal, vt ibi confiteatur in forma iudicij. vt dicit Angelus in lege.ictus fuſtium. ad finem.ff.de iis qui notantur infam. & practica eſt, vt ſemper ſcribi faciant,quòd ſententia fuit lata in termino, & poſt terminũ, & ipſo iudice ſemper pro tribunali ſedente, & eſt valde tuta hæc quidem practica.vt dicit idem Ang.in l.ſi prætor.col.1.ff.de iudic.Si verò confeſsio ſit facta in tormentis,vel extra tormenta,non poteſt reus condemnari,niſi perſeueret in ea & ratificet. vt per Clar.vbi ſupra.Si tamen reus omnino ſit legitimè cõuictus,nõ eſt aliud quærendũ.Sed debet iudex reũ condẽnare. Et ita practicatur.Clar.66.in princip.

princ.& ſufficiunt minores probationes ex qualitate delicti,quod,ſecundum quòd cõmuniter cõtingit,reputatur difficilis probationis. Vtputà famulus aufugit,furtum fuit factum domino.Nam ſatis dicitur conſtare de ipſo furto,vt eſt communis opinio.Cla.q.66.ver.j. idẽ ſi oſtendatur aliquod ſignum,ſeu veſtigium alicuius circunſtantiæ,ex qua veriſimiliter præſumi furtum cõmiſſum fuiſſe putà,ſi reperiatur fractura in hoſtio,vel pariete,vel arca.Clar.ibi.

Confeſſio rei facta per torturam indebitè, & nullis præcedentibus. legitimis indiciis eſt nulla,vt eſt communis opinio. Cherianus in ſuo communium opi.in ver.confeſsio.num.2.

Confeſſio alteri,q̃ proprio capellano fieri non poteſt,vt eſt communis opinio.Zannetti. de foro conſcientiæ.nu.118.tomo j.fallit vt ibi.

Confeſſiones peccatorum audire poſſunt ſine licentia parrochiani,fratres prædicatores,minores,carmelitæ,& hæremitæ.Nã iſti ſunt ſpecificè priuilegiati,quantum ad hoc,vt eſt communis opinio.de qua Soci.ſenior in c.omnis num.39.de pœniten.& remiſſio.& ita communiter practicatur.

Confeſſio rei pro parte acceptari poteſt,& pro parte non.vnde confitens homicidium feciſſe ad ſui defenſionẽ,non creditur,ſibi niſi probet,quia curia acceptat ſolam confeſſionem.Iaſ.in l.vt vim. nu.13.ff. de iuſti.& iur.vide omnino Portium communium opi.lib.j. conclu. 15.Et quando confeſsio poſsit,vel non poſſit diuidi, ponit Gabriellius in conſ.170.num.24.

Confeſsio facta in tormentis,etiam ſi ſit perſeuerata,non præcedentibus indiciis eſt nulla(vt dixi)adde Iaſ.in conſ.188.num.2.col.2.communẽ dicens.idẽ ſi confeſſio fit in carcere,non præcedentibus indiciis.Bal.in l.qui in carcerem.ff.quòd metus cauſa.in 2.lectura. Rolã. à Valle conſilio 3.numero 55.in 3.vol.& in conſilio 12.numero 90. eo.vol.& conſ.17.numero 14.eo.vol.Bellamera deciſ.690.Riminaldus nouiſſimus.inter conſil.crimi. conſ.70.nu.19.vbi ampliat.Iaſ.in l.qui in aliena.§.celſus.num.38.ff.de acqui.hære.Gabriellius conſ.17 num.j.& ſeq.Arno.commentario.113.Riminaldus nouiſſimus.in cõſ. 88.numero quinquageſimoquinto vbi plures allegat D. Brunorus in vnico eius conſ.crimi.num.160.& num.185.& 187.

Confeſſio in tortura,ſi reus ductus ad ratificandum negauerit,facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio.vt per Blãcum.in l.fin. num.219.ff.de quæſtio.quod intelligit,ſi ante confeſſionem,præcedebant legitima iudicia.

Confitens delictum,ſed non qualitatem delicti,non punitur pœna ordinaria,ſed extraordinaria.Ant.Gabriellius in ſuo communium opi. lib.7.conclu.19.Amplia & limita.vt ibi per eum.

Confeſſio facta coram iudice incompetente, eſt ſufficiens indicium ad torturam,vt eſt communis opinio. de qua Rolan.à Valle in conſilio trigeſimoprimo,numero primo,in tertio vol.fallit,ſi fuerit reuocata coram competente iudice ante torturam , vt eſt communis opinio Rolan.à Valle in conſilio trigeſimoprimo numero 17. in 3.fallit,ſi d. tali confeſſione non ſit orta ſuſpitio,vel infamia. Aliàs quis cogitur perſeuerare,ſi eam non reuocet,vt eſt communis opinio.vt ibi.num. 18.in d.conſ.31.

Confeſſus & conuictus non appellat.Nam quando reus eſt ſponte cõfeſſus &conuictus,vel delictum eſt notorium,poteſt iudex ſententiã exequi,appellatione interpoſita nõ obſtante,& ſi aliter facit peccat. Et iſta eſt communis opinio,de qua Rolan.à Valle in conſ.73.num. 26.vide omnino Pet.Duen.regu.156.Clar.q.66.

Confeſſio rei,contra ipſum probat plus quàm mille teſtes.pro ſe, vt eſt communis opinio.de qua Marſil.in rub.de probatio. num.74. & ibi omnes. Paſethus conſ.182.num.6.ſed limita in confeſsione inualida, etiam in ſtatutis.Brunorus.in vnico conſ.crimi.num.159.

Confeſsioni non veriſimili,non eſt ſtandum,ſed teſtibus, etiam quòd ipſe reus non reuocet,nec alleget errorem,vt eſt communis opinio. Boſsius.de confeſsis.num.70.& ſeq.Paſethus.conſ.184.num.3.

Confeſsio rei delicti cõualidat proceſſum nullũ,vt eſt cõmunis opinio de qua Arno.commentario.120.limita in confeſsione nulla in tormẽtis facta,non præcedentibus inditiis,& nõ ſeruatis ſeruandis. D.Brunorus conſ.vnico num.159.Et conualidat etiam ſententiam. Marſil. ſingu.374.Et ſtatutum dicens aliquem haberi pro confeſſo,iſta ficta confeſsio,non eſt minoris virtutis quam ſit vera.Pau.de Caſt.in l. ſi finita.§.ſi quis.nu.j.ff.de damno infec.An accuſatus de adulterio cũ Seia vxore Titij,ſi reſpondeat ſe carnaliter cognouiſſe Seiam.An per hoc videatur cõfiteri delictum.Et ſi confitetur generaliter omnia cõtenta in accuſatione fore & eſſe vera.Dic,q̄ tunc refertur ad ea,quæ ibi continẽtur ſpecialiter,& etiam acceſſoriè,licèt per modum qualitatis.ſi verò non generaliter,ſed dicit ſe cognouiſſe.d. Seiam. Tũc refertur ad ſubſtantiam perſonæ,non ad aliàs qualitates ipſius perſonæ.ita dicit.Bar.in l.ſi cui.§.j.num.j.ff.de leg.j.fol.17. Et ad ſuprascripta,vide D.Brunorum à Sole in vnico ſuo conſ.num. 11. vbi de communi atteſtatur.

Confeſsio ſpontanea non requirit perſeuerationem.Immo ſtatim cõfeſſus condemnatur,nec poteſt reuocari confeſsio,ſecus ſi in tormẽtis,vt eſt communis opinio.Carrerius fol.7. nu.24. vbi etiam plura de confeſsione. & fol.43.& ibi qualiter reus dicatur perſeuerare, & poſsit reuocare confeſsionem.& no.quòd ſi quis confiteatur crimẽ iudici,non formato proceſſu,per hoc non inducitur preuentio iuriſdictionis,quia ammodo pertinet ad officium iudicis Bal. in l. ſi domus.§.in pecunia.ff.de leg.j.

Confeſsio rei,quòd fecit ad ſuam defenſionem.Non obſtante tali qualitate defenſionis,iudex poteſt condemnare confeſſum, vt eſt communis opinio.Carrerius fol.113. num.165. fallit,vt per Marſil.ſing. 185.vide omninò.

Confeſſio facta coram iudice incompetente,licèt nõ valeat, vt iudicialis,valebit tamen vt extraiudicialis ad duos effectus. Primus,quia ex ea poterit poni ad torturam,ſicut ſi extraiudicialiter eſſet confeſſus. Secundus,quia poterit cogi perſeuerare in tali confeſsione coram iudice competente.Niſi doceat de errore,& de cauſa variandi,vt eſt communis opinio.de qua Iaffredus deciſ.104.

Confeſſus in iudicio ſimpliciter ſe cõmiſiſſe homicidium,poſtea ex interuallo vult interpretari ſuam cõfeſsionem, quòd fecit ad ſuam defenſionem,an poſsit.reſpon.quòd non. quia ſi quis in iudicio ſimul & ſemel confitetur ſe vulneraſſe,vel occidiſſe hominem,ſed quod fecit ad ſuam neceſſariam defenſionem,poteſt licitè cõdemnari per iudicem ex tali confeſſione , & poteſt iudex iſtam ſuam qualificatam confeſsionem in parte acceptare,quatenus(ſcilicet)confitetur ſe occidiſſe,& aliam reſpuere,quatenus dicit ſe feciſſe ad ſuã defenſionẽ. Niſi defenſionem ſuam aliter probauerit.Et ratio eſt quia quotieſcũque confitens habet præſumptionem cõtra ſe,poteſt confeſsio qualificata diuidi.& in parte,acceptari,& in parte ſperni.& iſta eſt magis cõmmunnis opin.de qua Iaſ.in l.vt vim.nu.13.ff.de iuſt.& iure.

Confeſsio autem extraiudicialis in criminalibus non præiudiciat.fallit in plurib⁹ cauſis.vt fuſiſsimè per Fel.in c.olim.nu 2.& ſeq.de reſcr.

Confeſsio extraiudicialis de crimine,ad hoc,vt faciat indicium ad torturam,oportet quod ſit probata per duos teſtes,vt eſt communis opin.de qua Cur.iun.in conſ.309.num.7.cum ſequentibus.in 3.vol.vide D.m.Alcia.in c.cũ non ab homine. num.98. de iudiciis. Blancus de indiciis.num.204.

Confeſsio à reo ſponte facta,etiam ſi facta ſit ſuper proceſſu nullo nihilominus reus ex illo condemnari poterit,vt eſt communis opinio. Cla.q.55.ver.item poſſet.quod intelligit,quando nullitas nõ procederet,ex defectu iuriſdictionis,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.

Confeſsio extraiudicialis non ſufficit ad plenam probationem,vt eſt cõmunis opinio.Niſi f cta eſſet parte aduerſa præſente & acceptante. Sufficeret tamen talis confeſsio ad torturam.Clar.q.55.ver.1.2.& 3.

Confeſsio in tormentis vt valeat,requiritur,vt reus in illa perſeueret,& illam ratificet extra tormenta ad Blancum iuris , vt eſt communis opinio.Siue talis confeſsio facta fuerit præcedentibus,vel non præcedentibus indiciis,vt eſt communis opinio.quę ratificatio debet fieri ex interuallo,& non incontinenti,quia adhuc præſumitur durare metus tormentorum.Sed expectãdum eſt ſpacium vnius diei,vt eſt communis opinio.Alij dicunt arbitrio iudicis in hoc ſtandum eſſe, vt eſt communis opinio.Clar.q.64.ver.cæterum & ſeq.

Confeſsio iudicialis facta corám iudice non competente,non valet in vim iudicialis confeſsionis.Niſi facta eſſet parte aduerſa præſente, & acceptante,communis eſt opinio.Clar.q.55.ver.2.& 3.

Confeſsio non acceptata à parte vel à iudice,nihil præiudicat confitenti,vt eſt communis opinio.de qua D.Brunorus.in eius criminali conſil.numero 161.

Confeſſio procuratoris facta in iudicio ciuili , non præiudicat reo in criminali,vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione quinquageſimaquarta,ver.ſed quæro.

Confeſſio facta metu torturæ,& facta in ipſa tortura non tenet, vt eſt cõmunis opinio.D.Brunorus in conſ.vnico criminali.nu.162.& ſeq.

Confeſſio mera abſque aliis indiciis à ſocio criminis facta,in caſibus in quibus de complicibus poteſt fieri interrogatio,non eſt ſufficiẽs indicium ad torturam,vt eſt communis opinio, de qua Soarez in ver.confeſſio.num.246.

Confeſſio,ſi pœna minuitur aliqua ratione.Etiã ei,qui ſemel negauit, & poſtea eſt confeſſus, minui debet,vt contra communẽ dicit Clar. de quo Soarez ver.confeſſo.num.262.

Confitens ſponte delictum commiſiſſe,mitius eſt puniendus. Clar. q. 60.ver.non deſunt.

Confiſcatio bonorum non proſcribit bona futura, vel conditionalia. Soarez in verſi.confiſcatio. num.263.vbi latius. Secus eſt in bonis ex conditionali contractu prouenturis, quia ſolum fiſco deferuntur illa bona,quæ in hæredes extraneos erant tranſitoria,vt eſt communis opinio.ibi.num.264.& 265.

Confiſcatio bonorum filiifamiliàs,non comprehendit aduentitia,profectitia,nec caſtrenſia,vt eſt communis opinio.Soarez ver.confiſcatio.numero 266.

Confiſcatio omnium bonorum rei,etiam bona in alia ditione comprehendit,vt eſt communis opinio.Soarez in ver.confiſcatio.nu. 267.

Cõfiſcatis bonis vxoris,& dos quoq; venit.Secus ſi cõfiſcantur omnia

bona eius viri,quia dos mulieris non proſcribitur, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.confiſcatis,nu.168.Abb.in c.ex literis.de pigno.

Confiſcatis bonis,non cenſetur confiſcata emphyteuſis,quæ non tranſit ad extraneos hæredes,Turza.communi opin.147.communem dicit.Nec bona fideicommiſſo ſubiecta.vt ibi.

Confiſcatio facienda de bonis delinquẽtis,non veniunt nec comprehenduntur in publicatione peculia aduentitia filiorum familiarum,vt eſt cõmunis opino,de qua Pariſi.conſ.157.nu.j.in 4.vol.

Confiſcari non poſſunt nec debent bona à teſtatore prohibita alienari, præſertim in fiſcum,vt eſt communis opinio.Thobias Nonius conſ. 97.nu.j.cum ſeq.Secus in tacita prohibitione à lege tacitè prohibita Riminaldus nouiſſimus in conſ.20.nu.21.communen dicit.

Confiſcari nequeũt bona alicuius,qui habet quatuor filios,ſed ex principis indulgentia debent remanere apud filios, vt eſt text.expreſſus in l.cum ratio.§.ſi plures.& ibi gloſſ.ff.de bonis damnato.& ita hodie intelligenda ſunt ſtatuta.& conſtitutiones,quæ inducunt bona confiſcari.& conſuetudo dictans hodie delinquẽtium bona publicãda eſſe,recipiunt hanc interpretationem,vt per Thobiam Nonium in conſ.97.num.8.& ſeq.

Confiſcatio bonorum non venit quoties condemnatur ad mortem aliquis,cuius bona ex iure communi, vel ſtatutario non confiſcantur, vt fur.communis eſt opinio.Clar.q.78.

Confiſcatio bonorum fit multis in caſibus prout in crimine læſę maieſtatis,communis eſt opin.Clar.q.78.ver.multa autem.item homicidij,hæreſis falſæ monetæ,in crimine apoſtaſiæ,ſi non habet filios,vel cognatos.Clar.ibi.in ver.apoſtata.& ibi quid ſit apoſtata.itẽ in crimine primipilatus.Abb.in c. ex literis.nu.2.de pigno.& quilibet iudex poteſt imponere pœnam confiſcationis pro delicto à lege tacitè,vel expreſsè appoſitam. Sed ſi præter legem ſoli magiſtratus,alias non, communis eſt opinio.Clar.ibi.ver.quæro nunquid.

Confiſcari poteſt legitima filij,ſtante ſtatuto ſuper hoc.quod ſtatutum valet.& pater cogitur omnino d.legitimam ſoluere,vt eſt magis cõmunis opinio.quæ ita ſemper in practica obſeruatur.deciſione Peruſi.11.nu.26.aduentitia autem bona filij non confiſcantur,vt eſt cõmunis opinio,de qua Clarus.q.78.ver.ſed quid in aduentitiis.Etiam in terminis ſtatutis Ferr.ſub.rubr.Pœna filij familâs homicidium, vel furtum committentis.lib.3.inibi & ad bonorum ſuorum confiſcationem,quę verba non verificantur in aduentitiis,vt pucherrimè per Plotum in conſ.130.inter conſilia criminalia.tomo.j.nu.55.& pluribus ſeq.& eſt communis opinio, vt ibi per eum.nu.59.vide Arium Pinellum in ſuo de bonis maternis.in rubr.in 1.par.num.3.& nu.26. fol.50.Nam dicuntur bona,quæ beant & proſunt, & ſunt in patrimonio.l.bonorum appellatione.ff.de verbo.ſingn.vide ad propoſitũ. Albericum in qq.ad ſtatuta,parte 3.q.17.nu.8. Nam à verborũ propria ſignificatione non eſt recedendum in ſtatuto.idem Albericus.in qq.ad ſtatu.lib.j.q.140.& no.quòd duplex eſt confiſcatio.ordinaria. & extraordinaria. de quibus Alberi.in dictis quæſtionibus ad ſtatuta q.18.nu.8.lib.3.vide omnino.vide etiã omnino Riminal.in conſ. 136.numero 13.& numero 18.& conſilio 243.per totum.& ibi.numero ſexageſimoprimo.dicit quòd confiſcatio nõ operatur,niſi vt nũc inſpecto ſtatuto temporis ipſius confiſcationis.& bona filij non poſſunt alienari viuente patre,ergo nec confiſcari.Et illud conſilium Riminaldi fuit factum in fauorẽ ólim comitis Pauli Comeſtabilis, vel Cõteſtabilis,ſeu vulgo Coſtabilis Ferrariẽſis nobiliſſimi.& ibi Rimi. nu.37 & ſeq.allegat Bart.hoc expreſsè dicentem.in patre vſufructuario,& ibi vide etiam per Apoſtillantes litera F.Et quæ in bonis tempore delicti nõ ſunt,non veniunt in confiſcatione. Menochius conſ. 101.nu.13.nec veniunt in confiſcatione bona futura.idem Menochius fuſius.ibi.nu.24.vt eſt communis opinio,de qua etiam Neuiza conſ.73.nu.10.& in dubio contra fiſcum eſt pronunciandum.vt ibi per Neuiza.num.12.& in ſylua nuptiali libr.6.quomodo in dubio ſit pronunciandũ.& inde D.Iaco.Riminal.inter conſ.diuerſorũ,conſ. 100.lib.1.in criminalibus,& vide Gomez in Epito.delictorum,c.vlt. col.3.num.2.ver.ex quo notabiliter infertur.vide omnino Bart.in l.ſi finita.§.ſi de vectigalibus.q.6.nume.12.ff.de damno infecto. vbi & Alex.& cæteri maximè per Caſt.in d.§.ſi de vectigalibus.nu.7.rationem aſſignauit in l. ſeruum filij.in prin.nu.6.& ſeq.ff.de lega.j.vide omnino.Non obſtat quædam oppoſitio,ex verbis ſtatuti.Quia ſtatuta tantum diſponunt,quantum loquũtur, & ſtatuta tantum diſponunt quantum determinant,& prout iacent. Riminaldus nouiſſimus.conſil.16.nume.35.& loquitur ſtatutum de bonis, quæ effectualiter ſunt ſua ipſius filiifamiliâs , vt per Riminal.ſeniorem.vbi ſuprà.Item bona condemnati ad mortem non videntur confiſcata tacitè,niſi ſtatutum diſponat,quòd confiſcentur, plura Firmanus in reperto.ver.bona confiſcata.ver.23.& bona homicidæ intra quinque annos ſunt confiſcanda.Ang.in l.in cognitione.ff.ad ſyllanianũ, Item ſtatutum recipit ad interpretationẽ paſſiuam à iure communi, l.2.C.de noxa.capitulo.cum delictus.de conſuetu.vnde intelligi debet de bonis filij,quæ confiſcari poſſunt,& non de aduentitiis,quæ confiſcari nequeunt de iure communi.Item facit , quia ad fiſcum non tranſeunt.quę de iure ſpeciali cõpetunt filio,& ſic ex priuilegio ſed bona aduentitia competunt filio ex priuilegio,vt per Docto.allegat.ergo non poſſunt confiſcari,quia licèt bona damnatorum perueniant ad fiſcum.l.ſi.C.de bonis damnatorũ,hoc tamẽ eſt verum,quãdo bona ſunt ſua,ſecundum communis iuris obſeruantiam,ſed bona non applicantur fiſco,quę ſunt dãnati ex priuilegio,vt eſt caſtrenſe peculium,& non aduentitium , quod eſt conceſſum contra iuris communis obſeruantiam,ideò non confiſcatur.ita Ruinus conſ.23. num.17.in 5.vol.quod conſilium etiam ipſe Rui.fecit pro ſuprascripto comite paulo Coſtabili.

Confiſcantur(vt dixi)omnia ea,quæ tranſeunt ad extraneos hæredes,& è contra,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.78.verſ.nunc videamus. Ius ergo patronatus,quod in extraneos tranſit hæredes,venit in cõfiſcatione.Secus ſi non tranſit Clar.ver.ſucceſsiuè Et ideò practica eſt,vt veniãt,quod in ſententia dicatur.Iura & actiones,& nomina debitorum.Item non veniunt bona fideicommiſſo ſubiecta,& alienari expreſsè prohibita & quæ perpetuò in agnationẽ cõſeruari iuſſerit teſtator,vt eſt communis opin.Clar.d.q.78.ver.item quęro.vbi fuſius,ad quem te remitto,ſed fructus viuẽte reo conſequitur fiſcus, & legitima & trebellianica venit.Nec veniunt(vt dixi)profectitia, communis eſt opinio.Clar.d.q.78.ver.pręterea,Nec confiſcantur aduentitia,ſi pater in his habet vſumfructum,vt eſt communis opinio. Clar.d.q.78.ver.ſed quid in aduentitiis,Nec peculium caſtrenſe venit in confiſcatione,vt eſt communis opin.Clar.d.q.78.ver.ſed quid. Quæro etiam.Neque publicatis bonis patris profectitium filij peculium venit in confiſcatione,vt eſt communis opin. Clar.ibi. ver, quæro nunc.item dos mulieris publicatis eius bonis venit in confiſcatione ſoluto matrimonio,vt eſt communis opinio.Clar.ibi. ver. quæro ſi bona conſtante autem matrimonio,niſi in quinque caſibus non confiſcatur,vt eſt communis opinio.Sed confiſcatis viri bonis, dos vxoris non confiſcatur,Sed ſtatim facta condemnatione mulier eam repetere poteſt.Etiam quòd ſequeretur virum rebellem. Clar. verſ.quæro ſi.bona.Et bona alienata prius per delinquentem, ante delictũ veniunt confiſcanda,quando adfuerit fraus & ſuſpicio verè vel præſumptiuè.quia reuocãtur à fiſco,vt eſt communis opini.Clar. ibi.ver.ſolet etiam.Tenetur tamen fiſcus emptori tunc precium reſtituere,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.fraus autem probatur per cõiecturas,vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver.fraus.vt puta ſi fuit alienatio omnium bonorum,vt eſt communis opinio.Etiam quòd ex interuallo fecerit poſtea delictum.vel ſi tempore alienationis habebat inimicitias capitales, vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.vel ſi.poſt alienationẽ ſteterit in poſſeſſione rei alienatæ,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Dummodo tempore alienationis ſubeſſet cauſa , ob quam fecit delictum.aliàs ſecus cõmunis eſt opin. Clar.d.q.78.vbi dicit hanc eſſe in practica ſeruandam.Vel ſi incontinenti poſt alienationem fuerit ſecutum delictum,vt eſt communis opini. Clar.ibi. ad fi.& vbi bona delinquẽtis ex eo crimine ipſo iure,& facto publicantur,tunc alienatio ab eo facta poſt crimen commiſſum,eſt ipſo iure nulla,neque opus eſt aliqua reuocatoria,vt eſt communis opinio Clar.d.q.78.verſi.cæterum.Et hæc omnia procedunt non tantum,ſi alienatio fit poſt delictum,ſed etiam ſi fiat poſt accuſationẽ, antequàm lis conteſtetur,immo ſi fiat poſt litem conteſtatam,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.78.ver.& hæc omnia.Et verum, quòd omnis alienatio facta à delinquente poſt accuſationem contra eum inſtitutam,in dubio præſumitur facta metu pœnæ,vt eſt communis opin.Clar.d.q.78.ver.& hæc omnia,Et licet non poſſit prædictam alienationem facere, delinquens poteſt tamen inſolutum dare creditoribus , vt eſt communis opinio.Clar.d.q. 78.ver.ſcias etiam.Et bona,alienata,vel permutata poſt delictũ non confiſcantur,nec poſſeſſores eorum inquietari poſſunt,ſecus ſi precium eorum ſit conuerſum in emptionem aliorum bonorum,quia talia bona veniunt in confiſcatione , vel ipſa res permutata, vt eſt communis opinio. Clar.d.q.78.verſ.contingit.& ſequuta confiſcatione omnes obligationes tranſeunt in fiſcum,vt eſt communis opinio.Clar.d.quæſtione 78.verſi.item.in fiſcum,Iura tamen conditionalia non tranſeũt in eum,vt eſt communis opinio.paſſiuè licet Vnde ſi ſint legata alimenta delinquenti,& fuerit bannitus,non cõſequitur fiſcus ipſa alimenta vita durante ipſius vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Bona verò futura,& poſt confiſcationẽ acquiſita,non veniunt in confiſcatione,vt eſt cõmunis opinio.Clar.d.q.78.ver.vlterius.vide tamẽ ipſum clarũ.Si autẽ tẽpore confiſcationis delata ſit hęreditas delinquẽti,& illud ius tranſire poteſt ad hęredes extraneos,& tranſit etiã in fiſcum,vt eſt cõmunis opinio.aliàs non.Et filius conſequitur legitimã in bonis confiſcatis,vt eſt communis opin.niſi in bonis matris. Clar.d.q.78.verſi.videndum eſt etiam.Et ſententia lata in caſu publicationis bonorũ. nõ extenditur ad bona extra territoriũ iuriſdicẽtis,vt eſt cõmunis opinio.clar.ver. ſed hìc quæro.niſi territoria eſſẽt ſub vnomet principe aliàs ſecus,cõmunis eſt opi.ibi.nõ ſolũ de iure cõmuni,ſed etiã ſtatutario.quia ſtatuta nõ extẽduntur extra territorium.vt ibi latius per Clarũ.Et creditores vnius territorij & dominij prorſus ſeparati,nõ poſſunt agere contra fiſcum alterius territorij,& dominij prorſus ſeparati. cui bona ſunt confiſcata,vt eſt communis

opinio

opinio.Clar.d.q.78.verſ.ſed quæro.Quæ ſi nõ ſufficerent ſupplerẽtur ex alio territorio,vt ibi.& in cauſis dictorũ creditorum agentiũ contra fiſcum debet procedi ſummariè,& ſine dilatione,licet ſecus ſeruetur & malè.ſecundũ Clar.ibi.& licèt fiſcus teneatur ſatisfacere omnibus creditoribus hæreditariis,quaſi hæres,& habeatur loco hæredis,& ſic tenetur perſoluere omnia debita condemnati,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.& in omnem caſum,quòd fiſcus ſuccedit alicui , aut in bonis vacantibus , vel ex confiſcatione , nunquàm tamen tenetur vltra vires hæreditarias,etiam ſi non conficiat inuentarium Clar.d.q.78.ver.vnum ſcias.& ipſe fiſcus præfertur creditoribus delinquentis ex delicto,etiam in pœnis pecuniariis.non tamen pręfertur eius creditoribus.ex contractu,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.ver.vidi quandoque.& fiſcus ante delictũ non habet bona tacitè obligata pro delicto delinquentis.Sed poſtea.ſic eſt communis opin.Clar d.q.78.ver.ſed hic incidẽter.quãdo ſcilicet eſt iudicium criminale cœptum.Sic eſt communis opinio,vt per Clar.ibi.

Confiſcatur medietas bonorum ſtupratori.Clar.q.79.ſtuprum.

Confiſcantur domus priuatorũ,in quibus fiunt ſacra miſteria.ſi ſine licentia epiſcopi,vel eius vicarij fiant,cõmunis eſt opinio per vniuerſum orbẽ.Clar.q.79.verſ.domus.vide Cheria.in ſuo cõmunium opi.verſ.alienatio.Chirco.cõmuni opin.centu.1.conclu.26.Rolan.à Valle conſ.98.in 2.vol.Cheria.communi opin.in ver.confiſcatio.num.j.& ſeq.vide omnino Moronum de fide , treuga & pace.q.26.vbi ponit limitationes ad ſupraſcripta.

Confiſcantur bona hæredis,qui accommodat fidem defuncto de reſtituenda hæreditate alicui incapaci.puta filio ſpurio.Ille tamen qui eſt hæres patris filij.ſpurij,poteſt hæreditatem ſpurio in teſtamento relinquere.Neque præſumitur id factum in fraudem.Sed ſi cõtrarium probetur,fiſcus rapit à ſpurio.Clar d.q.79.ver.item quando hæres. confiſcatione autem generali non comprehenditur ius nón tranſmiſſibile ad hæredem extraneum, vt eſt communis opinio. de qua Portius conſil.48.nume.18.

Confiſcãtur bona illius,qui metum fecit illi,qui teſtabatur, vt eum inſtitueret, tanquàm indigni.ſic eſt communis opunio.Clar.q.79.verſ. item quando.ver.ſi teſtator.ſi tamen erat in quinto gradu proximior teſtatori,& ab inteſtato ſucceſſurus.Sed ſi erat quis alius in pari gradu,vel illo proximior,ad hunc proximiorem,vel pari gradu proximũ hæreditas ad eum peruenit, non ad fiſcum.

Confiſcatur dos mulieris ſcientis factum,ex quo naſcitur impedimentum matrimonij.Et tamen cõtrahentis matrimonium in caſu à iure prohibito,licèt errauerit in iure,ſi matrimoniũ fuerit carnali copula conſumatum,applicatur enim fiſco,vt eſt communis opinio,Clar.q. 80.verſi.dos mulieris.

Confiſcantur bona hæretici nulla præcedente ſententia priuatiua,ſed tãtũ declaratoria,vt eſt cõmunis opi.de qua Rolan.à Valle in conſil.8.nume.7.in 5. vol.& iſta bona ſpectant ad dominum temporalem,ſi hæreticus eſt ſecularis,vt eſt communis opinio.de qua Rolan. à Valle d. conſil.8.nu.9.nullis ſcilicet extantibus conſtitutionibus papalibus in contrarium,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.nu. 15.

Confiſcari non poteſt emphyteuſis conceſſa à priuato.ea conditione & lege,quòd non tranſeat ad extraneum hæredẽ,dato,quòd bona ſint confiſcata emphyteutæ,vt eſt communis opin.de qua Ber.Diaz in pract. cano. c.124.Moronus de fide, treuga.& pace.q.25.in fi.

Confiſcari non poteſt nauis,ſi merſes prohibitæ deferãtur in naui inſcio domino nauis,vt eſt communis opinio,de qua D.Ioſephus Ludouicus deciſ.Peruſi.31.nu.7.

Confiſcari nequeunt bona eccleſiaſtica in ciuitate Ferrariæ,non obſtãte illuſtriſſimi & excellentiſſimi Ducis Ferrariæ decrero.vt ita conſuluit Rui.in conſ.23.& conſi.25.ad fi.in 5.vol.& conſi.109.nu. 33. in 3.vol.vbi reſpondet literis ducalibus,& dici quòd non valent , ex quo redũdant in præiudicium eccleſiæ.vide Bal.in conſ.284.per totũ.in j.vol.& iſta eſt cõmunis opi.de qua.Ruini.d.conſ 161.in j.vol. Soc.conſ.191.nu.18.libr.4.vide Iul.Clar.in §.emphyteuſis.num.29. Riminal.in conſ.243.num.85.& ſeq.in 2.vol vbi pro Comite Paulo Coſtabilli.Moro.de fide,treuga & pace.q.25.in fi.Similiter bona feudalia in fiſcum non transferuntur ſecundum diſpoſitionem,ſtatuti ferrarienſis.Et idem eſt de iure communi,vt per Dec.conſ.442. nu.29.vbi ſignanter de ſtatuto Ferrarienſi meminit.Et idem in bonis emphyteuticis dicit quæ nõ tranſeunt in fiſcũ facta publicatione bonorum,ſi ſit talis,quę non trãſeat in extraneos,vt ibi latiſſimè per eum,quæ applicat ad ſupraſcripta.

Confiſcari non poſſunt bona condemnati ad mortem,non ex forma iuris communis, ſed ex diſpoſitione ſtatuti , vt eſt communis opinio.de qua Alexander.in l.ſi is qui.nume.8.C.qui teſta.face. poſſunt & ideo reus teſtari poteſt,& ſi non teſtatur bona ſua perueniunt ad ſuccedentes ab inteſtato.fallit,vt ibi per eum.Si tamen ſtatutum diceret,quòd bannitus poſſet impunè offendi poſſet depredari,& bona efficerẽtur occupantis,aut alterius qui primò accuparet.Alex.in l.j. in fi.C.de hære.inſtituen.

Confiſcari non debent , nec poſſunt bona fideicommiſſo ſubiecta , & alieni prohibita, nec poteſt fiſcus etiam in his.viuo reo conſequi vſum fructum,nec trebellianicam,vel legitimam.Si teſtator prohibuit diuiſionem vſque ad triginta annos, & interim commiſum ſi delictum,vt eſt communis opin.de qua Gabriellius in conſilio 184 numero 3.& ſeq.

Confiſcatis bonis filij,non intelliguntur publicata bona aduentitia,ratione vſusfructus ad patrem pertinentia,communis eſt opin.deciſ. pedemon.94.nume.1.

Confiſcari nõ poſſunt bona mariti,de quibus fecit donationem cauſa mortis vxori,ſi propter delictũ ſit in bãno poſitus.Marſil.ſimy. 516.

Congregare & conuocare licèt affines & amicos pro eius defenſione, vt eſt cõmunis opinio.de qua Cur.iun.in cõſ.235.nu.4.& ſeq.in 3.vol.

Conſanguineorum,vel cognatorum defenſionem ſuſcipere licet,adeo, vt in ea defenſione inſultantem liceat interficere , vt eſt communis opinio.Immo & extraneorum defenſionem ſuſcipere licet,vt eſt cõmunis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.item locum.

Conſilium dans alicui , vt delinquat,eadem pœna puniendus eſt,qua principalis delinquens,quod intellige ſi ille delinquẽs aliàs illud nõ fuiſſet facturus,niſi quis ei conſuluiſſet,vt eſt communis opinio.Et hoc non ſolum in cõſultore obtinet,ſed etiam in exhortatore,vt eſt communis opinio.Clar.q.88.per totum ſed conſulens aliàs facturo nõ tenetur.Imo. in c.j.de offic.delega.Felin.in c.ſicut dignũ.nu.7.de homici.Panor.in c.nuper.de ſententia.excommunic. communem dicũt.licèt Panormi.ibi teneat contrariũ.Cagnol.autem in l.conſilij nõ fraudulenti.nu.9.ff.de regu.iur.dicit.quòd conſulens nõ facturo tenetur in totum,conſulens autem facturo mitius punitur.& dicit hanc eſſe communẽ. vide Dec. in c.quia quæſitum.nu.9.ff.de offi.deleg. amplia & limita.vt ibi per eum.

Conſulens & mandans mitius punitur,quando mandatarius omnino delictum erat facturus,vt eſt communis opinio.de qua.Soc.in conſ. 38.nu.12.in 2.vol.& maximè ſi ſit doctor conſulens.

Conſulens delicto non tenetur vti mandans eadẽ pœna.Sed vti conſulens,vt eſt cõmunis opin.de qua illuſtris Bertazolus inter conſ.crim. conſ.70.nu.33.ver.ſtat igitur.firma concluſio.

Conſuetudo,vt clerici poſſint conueniri in criminalibus coram iudice ſeculari,non valet,vt eſt communis opiuio Clar.q.36.ver.ſed ea retenta.Et conſuetudo eſt ſtricti iuris.D.m.Alcia.in conſilio 38.numero 27.libro 9.

Conſtitutio noua ligat poſt duos menſes,niſi in ea exprimeretur tempus, quando incipit ligare.Et hoc quo ad irritationem actus,non vt contrauenieus incidat in pœnam,ſecundum communem opinionẽ Capra regula 5.num.4.extrauagans tamen ligat ſtatim redacta ad corpus iuris,ſicut antea ligabat.ſecundum communem opinionem Capra ibi.nume.7.

Conſtitutio priuilegians ſtatim imprimit vires à tempore datæ,& prodeſt etiam ignoranti.Sed contrarium eſt verius,vt eſt communis opinio Capra regu.5.num.9.& 10.

Conſtitutio corrigens etiam pœnalis extenditur ex identitate rationis. addi. Imo.in clem.j.de reſcript.communem dicit.

Conſtitutio prohibitoria vel præceptoria cõcernens fauorem Dei, vel commodum publicum.Si emanat ſuper eo,cuius contrauentio aliàs generabat mortale peccatũ,deſuetudine non tollitur,etiam ſi à principio non recipiatur ſecundum communem opinonẽ.de qua Capra regula 14.nu.5.Ordinationes autẽ ecleſiæ,vel prelatorum,cum fiunt ſub pœna excommunicationis poſtquàm fuerint promulgatę,& acceptatæ moribus vtentium,vtique ligant tranſgreſſores ad mortale peccatũ,Et hoc non quia illa ſint mala,ſed quia prohibita & pręceptoria p talẽ modum ſtatuẽdi.Sed cũ leges canonicę & ciuiles aliquãdo nõ pro mulgentur,aliquando promulgatę moribus vtentium nõ recipiantur.Aliqnando receptæ per contrarias leges,vel per contrariam conſuetudinem abrogentur.diſt.4.c.denique cũ ſeq.ideo non permanentibus ipſis in robore ſuo,non ligatur quis peccato,& per conſequens non peccat.vnde priuari non poſſet ſacramentis.ita Archiepiſcopus Florenti.in ſumma ſua.par.j.titu. 4.c.5.c. de præſumptione & ornatu mulierum.§.8.col.3.ad fi.

Conſtitutio noua inferioris à Principe à quanto tempore liget.iudicis arbitrio relinquitur,vt eſt communis opinio,idem in conſtitutionibus prouincialibus concilij. ſecundum communem opinionem. Capra conclu.5.no.18.

Conſuetudo etiam iniuſta excuſat à pœna.Gome.in c.j.de conſtit.in 6. num.131.communem dicit.

Conſuetudo reprobata per ſuam iniquitatem, non poteſt amplius introduci,& ſic etiam cenſetur reprobata conſuetudo futura,vt eſt cõmunis concordia doctorum.de qua Rochus de Curte in tract.de conſuetudine, num. 521.tomo.j.

Conſuetudo mixta ligat clericos,vt eſt communis opinio.Rochus de Curte in d.tract.de conſuetu.num.667.

Cõſuetudo quæ nam ſit irrationabilis arbitrio iudicis committitur,vt eſt communis opinio Petr. Rauen.in ſuo aureo alphabe.& in tract. de conſuet.nume.181.

Conſuetudo laicorum inter clericos, etiam quòd ſit honeſta, & non cōtra libertatem eccleſiarum, non debet ſeruari, vt eſt communis opinio. Pet. Rauen. in tract. de conſuet. numero 184.

Conſuetudo pœnalis non extenditur, vt eſt communis opinio, de qua Rochus de Cur. in tract. de conſuetudine. num. 345. tom. 1. limita, vt per eum. Et debet induci conſuetudo ſciente principe, vt eſt cōmunis opinio. de qua ibi. num. 351.

Conſuetudo quòd vnus puniatur pro alio pœna capitali, vel corporali, non valet, vt eſt cōmunis opinio. de qua Rochus de Curte in tractā. de conſuet. nume. 441. vbi latius.

Conſuetudo vel ſtatutum, quòd ob bonum publicum priuaret aliquē re ſua, vel eius dominio, valet & tenet. Sed preciū debet ſolui prius illi, qui rē ſua priuaretur, vt eſt communis opinio. de qua Rochus de Curte in tract. de conſuet. numero. 449. tom. 1.

Conſuetudo communis ſcribendi aliter quàm ſit veritas rei, excuſat ſcribentem à dolo. Aemylia. conſi. 32. numero 10.

Contractus vſuratius tribus tamen concurrentibus præſumitur. videlicet pacto de retrouendendo, modicitate precij, & quòd ſit ſolitus fœnerari vendens. communis eſt opinio. Burſa. conſi. 117. num. 12.

Contractus eſt licitus, ſi dentur monaſterio quinquaginta ducati, vt àlatur per totam vitam. Iaſ. in l. cunctos populos. nume. 63. in 1. lecturā. C. de ſumma trinit. communem dicit. & in dubio præſumitur cōtractus iuſtus, & non iniuſtus. Gabriellius in conſi. 168. nume. 13. vbi etiam dicit, quòd contractus innominatus eſt do, vt facias, & etiam ſtricti iuris, in quo non datur. l. 2. C. de reſcin. vēdit. ſed doli exceptio ante ſolutionem, & condictio. indebiti poſt ſolutionem, vt eſt communis opinio. vt ibi. nume. 12.

Contractus etiam nullus cauſatus, etiam ex errore iuris excuſat à mala fide & à dolo, vt eſt communis opinio. de qua Plotus in l. ſi quando. nume. 291. C. vnde vi. fallit in contractu nullo. cui lex, ſtatutum, aut decretum reſiſtit, vt ibi Plotus. Boer. deciſ. 93. Alex. conſi. 121. in 4. & 73. in 2. Barba. conſi. 80. in 4.

Contractus communiter factus tanquàm licitus, licèt in veritate eſſet doloſus, & contra ius ei reſiſtens, puta vſurarius, vel adeſſet conſuetudo, quòd cōtractus fierēt, licèt eſſent in veritate nulli, ac doloſij, & illiciti, & ius ſeu decretum eis reſiſteret, excuſarentur contrahentes, quo ad pœnam criminalem, ſed non quo ad ſpiritualem, Plotus in l. ſi quando. nu. 324. ſic & notrij de eis rogati.

Contractus ad hoc vt ſit vſurarius, oportet, quòd ſit in pactum deducta vſura, vt eſt communis opinio. Crauetta conſi. 87. nume. 5. Riminal. conſi. 318. nume. 11. ſecus ſi non paciſcatur. c. 1. q. 2. ibi, Dum tamen omnis abſit pactio, omnis ceſſet conuentio. & ibi etiam per gloſſ. vbi permittit eccleſia aliquid honoris, vel ſubſidij gratia accipere, dūmodo abſit pactio, vel conuentio ceſſet. Et hæc quidem tuta eſt opinio, & acceptata, vt probat Didacus relectio. part. 1. in initio. pag. 23. verſi. contrariam ſententiam. Et cum adeſt iuramentum aſſertorium, non poteſt dici contractus ſimulatus, vt eſt magis communis opinio. de qua Alcia. conſi 66. nume. 6. lib. 8. vbi etiam. nume. 4. dicit. quod quādo adeſt iuramentum promiſſiuum, quo quis promittit non cōtrauenire, non poteſt contrauenire. vide fran. Mar. deciſio. Delphi. 567. libro ſecundo.

Contractus ab excommunicato factus tenet, vt eſt communis opinio. Soarez in verſi. contactus. ſicut ab incarcerato factus. ſuprà verſicu. carceratus.

Contrahere cum excommunicatis non debemus, vt eſt communis opi. de qua Soc. ſenior in c. inter alia. nume. 42. de ſententia excōmunica. & ibi fuſius. quomodo contrahere intelligatur.

Contumacia dicitur delictum, & maleficium. & iſta eſt communis opi. Si talis contumacia admixtum haberet contemptum iudicis, & poteſt ex ea reus criminaliter puniri, vt eſt communis opinio. vnde ſtatuta loquentia de delictis, ſeu maleficiis, & de condēnatis, ſiue bānitis ex delictis, vel maleficiis, comprehendunt bannitos, vel condemnatos ex cōtumacia. Clar. q. 36. & in §. 1. verſi. pen. & vlt. verſic. quæro etiā. Et cōtumacia de per ſe nō eſt delictū fallit, vt per Feli. in c. ex literis. nu. 27. de cōſtitut. vide Donatū de indiciis. verſi. cōtumacia. libr. 3.

Contumatia citati ad reſpondendum inquiſitioni contra ipſum de tali homicidio formatæ, qui ex ea fuit bannitus, & deinde ad pœnam capitis, & confiſcationem bonorum condemnatus facit indicium ad torturam, vt eſt communis opin. Brunus inter conſ. cri. 115. nu. 5. tomo 2. vbi etiam. nu. 54. dicit, quòd bannum contumacis eſt nullum abſque interloquutoria iudicis, & ibi. nu. 55. dicit, quòd debet omninò accuſari contumacia per fiſcum.

Contumax reus ob delictū abſens poteſt cōdemnari, vt eſt cōmunis opinio. Et ex ſtatutis communiter in Italiam ita dictantibus. Corneus conſ. 17. col. 4. lib. 3. Marſil. ſingu. 72. vbi ponit practicam. Poteſt tamen probari innocentia talis fictè confitentis, vt eſt communis opi. de qua Corne. conſ. 45. col. 3. ad fi. in 3. vol. & conſ. 273. in 3. & conſi. 274. eo. vol. & conſ. 275. eod. vol. & ſtatutum non habet locum in hęrede contumace. Caſt. in l. tranſigere. nu. 9. C. de tranſac. & quando ſtatutū habeat locum in caſu ficto, ponit Corn. in conſ. 49. eo. vol. 3.

Contumax nō manifeſtus abſque citatione mulctari nequit, vt eſt cōmunis opinio. Aret. in c. j. num. 61. de iudi. Soarez iſta voce. nu. 316.

Contumax abſens in criminalibus qui effici non poteſt à iudice maleficiorum, de iure communi, nec haberi pro confeſſo & conuicto, vt eſt communis opin. de qua Iul. Clar. q. 44. in prin. etiam de iure canonico, niſi lite conteſtata deueniri poteſt ad condemnationē, neque ad teſtium receptionē. licèt ſint ſenes, & valetudinarij, vel in longinquas partes receſſuri. Quemadmodum in ciuili, etiam parte abſente poſſunt examinari ad perpetuam memoriam, vt eſt communis opin Clar. q. 44. ver. j. quæ concluſio procedit, vbi de pœna ageretur corporali, vel corporis afflictiua. Sed vbi pœna relegationis vel ea minor, abſens vtique condemnari poteſt. communis eſt op. Clar. ibi. & ponit, quando bona contumacis confiſcantur, verſic. ſeq. & tunc notarius tranſmittitur, qui deſcribit omnia bona ſua, tam mobilia quàm immobilia delinquentis, & ea conſignat, & reponit mobilia penès aliquem idoneum depoſitarium. Et ſi periculū ſit, quòd d. bona barrarentur, propter moram venduntur, vel propter moram fiant deteriora, venduntur, & precium deponitur. Et hæc iuxta ſtylū vniuſcuiuſque loci, vt dicit Clar. ibi. Et hæc etiam ſi delictū tale eſt, quòd veniunt bona delinquentis confiſcanda. Clar. ibi. verſ. facta. ex generali tamen conſuetudine totius Italiæ, & ex forma ſtatutorum etiam quilibet abſens contumax in quantumcunque graui crimine, proceditur contra ipſum, & habetur pro confeſſo ex contumacia, & bannitur & condemnatur etiam ad mortem, vt eſt communis opi. Clar. q. 44. ver. licèt autem. Si tamen compareat poſt condemnationem, & carceres intret, & præſtet fideiuſſorem non recuperat bona, niſi prius ſe defendat. Et ſi interim moriatur in carceribus, non facta defenſione, & purgatione delicti, remaneant confiſcata eius bona. Et princeps poteſt gaudere. licet ſi ei de innocentia eius conſtet, non poſſit cū bona conſcientia ea retinere, vt dicit Clar. d. q. 44. ver. dixi ꝙ admiſſus autem ad nouas defenſiones, niſi probet eius innocentiā, bona confiſcata non recuperat. Clar. d. q. 44. ver. quæro quando reus. Et dicit Clar. quòd non eſt opus accuſare contumaciam rei in criminalibus ſecundū conſuetudinē loci. Clar. d. q. 44. ver. dictum eſt. Sed tu dic, quòd conſuetudo eſt ſtricti iuris. vnde probatio eius de certo loco nihil infert de alio. D. m. Alcia. in conſ. 38. nu. 27. lib. 9. nec eſt opus pronunciare ſuper contumacia, ſed reus condemnatur tanquā contumax vno & eodem contextu. communis eſt opin. Clar. q. 44. ver. ſed nunquid. & ita communiter ſeruatur. Clar. vide Felyn. in c. Bertoldus. nu. 20. de ſententia & re iudic. vbi fuſiſſimè. de cōtumace.

Contumax vt poſsit condemnari & bāniri, debet de nouo citari ad allegādū quare non debeat mulctari. ſtatuto termino habili. cōmunis eſt opinio. Clar. d. q. 44. verſic. vnum tamen. Et debet eſſe de delicto conuictus vltra cotumaciam. Sed contrarium de facto ſeruatur. Et condemnatur ſemper contumax abſque aliquibus probationibus. Clar. d. q. 44. ver. quæro nunquid. vide tamen Arno. Soliloquio 9. & Solilo. 14. vbi vult, quòd ſola contumacia non ſufficiat, ſed debet omnino conſtare de delicto, & de eodem reus conuincialiter non valet bannum. neque condemnatio. Etiam ſtante ſtatuto, quòd contumax habeatur pro confeſſo, & hanc eſſe communem opinionem probat Paſcthus conſ. 188. nume. 1. & 2. & filius contumax ex ſtatuto poteſt puniri, licèt paternus conſenſus non adfuerit, & auctoritas. Caſt. conſi. 53. in 2. & no. quòd bannitus in contumacia non eſt infamis, quia bannū eſt interloquutoriū, quod poteſt mutari, ſeu emendari. Bal. in c. noſtri. num. 3. de electio. & electi poteſta. item no. quòd qui potius debet pati ſe condemnari in contumacia, quàm ſe velle ſubiicere iudicio hominum, & committere ſe irato arbitrio etiam propriè matris, vt dicebat Alcibiades. de quo Claudius conſi. 101. nu. 1. inter conſ. diuerſorum. lib. j.

Contumax non comparens ex ficta confeſsione ante condemnationem ſe factam auditur. Secus poſt condemnationem. niſi ſit à Principe vel Senatu admiſſus ad nouas defenſiones, vt eſt communis opinio. Clar. q. 44. ver. quæro nunc.

Contumace aliquo, iudex ex officio poteſt contra ipſum abſentem teſtes recipere, non autem pro ipſo, vt eſt communis opinio. Clar. d. q. 44. verſ. item quæro. Et citatus ad ſe excuſandum, ſi non compareat poteſt abſque alia citatione, accuſata prius contumacia, cōdemnari, & hoc vbique per Italiam ſeruari videmus in ſententiis, quæ feruntur in Arengis in cauſis criminalibus contra citatos, ad ſe excuſandum, & non comparentes, & propter hoc in banno poſitos, vt dicit Pau. de Caſtr. in conſ. 254. 2. col. in 2. vol.

Contumacię ſententia tales habētur per Clar. d. q. 44. quia nobis ex officio noſtro conſtat ipſum eſſe reum criminis, pręſertim ex eius confeſſione, reſultante ex contumacia, iuxta formam ſtatutorū. Ideò ipſum condēnamus in amputatione, capitis & eius bona fiſco applicamus. Et ſi quo tempore in fortiam cōmunis venerit, caput ſibi amputetur, & c. ibi Clar. ver. videamus. vide Ang. de maleſi. ſuper ver. qui dominus iudex & c. nu. 45. & Biracinum ac alios. & vide Bart. in l. nullum ff. de condit. & demonſtra. vbi tradit cautelam. Quòd quando fertur ſententia contrà contumacem, quòd in ſententia inferatur. Viſa

citatione

citatione de eo facta,& viſa contumacia,vt patet ex actis &c.& no. quodexul vnius ciuitatis ex famoſo crimine,necubi patriam poteſtatem in filios exercere poteſt.Secus ſi condemnetur ex contumacia, tunc non eſt infamis, & in alia ciuitate poterit teſtari, & cætera omnia facere. ita Ang. in lege,ex ea cauſa.ff.de poſtulan.item not. quòd ficta confeſſio defuncti non nocet hæredi. Nec confeſſio ficta nocet patri in legitima.Peruſi.in cap.cum ſpeciali.§.porrò.nume.11. & ſeq.de appell.nec contumacia principalis afficit fideiuſſorem.Moronus de fide, treuga & pace.q.182.numero.5.communem dicens. Et ſi ſtatutum dicit quòd contumax habeatur pro confeſſo,intelligitur, quòd habeatur pro confeſſo,ac ſi in iudicio ſponte,ac ſoléniter eſſet confeſſus. Baldus in lege,quoniam.col.j.verſiculo,quinto no.ff. de infami.Cyrillus in eius ſumma criminali.titu.de quæſtionibus. §.6.nume.21.fol. 156.

Contumacia non eſt accuſanda in criminalibus iudiciis, vt eſt dctum. Sed iudex recipit licentiam ab accuſato & accuſatore, perficiendi proceſſum.Et ita ſtylus obſeruat & practica,vt dicit Blancus in eius practi.fol.11.num.25.no.quòd ſtante ſtatuto, quòd in criminalibus contumax ponatur in banno,& habeatur pro confeſſo & poſſit condemnari de crimine,iſto caſu contumax poterit appellare,& probare ſe maleficium non commiſiſſe, quo probato retractabitur ſententia,quia non debet condemnari etiam ex vera confeſſione,quando apparet eum non delinquiſſe, multominus ex ficta confeſſione. Franc.Curtius in trac.de iureiu. propter calũniã.§.fi.nu.13.tomo 15.& idẽ repetit in trac. depoſitio.nu.17.vbi etiã quãdo quis ex cõtumacia poſſit puniri,& condemnari.

Conuictus legitimè reus,non eſt aliud quærendũ.Sed debet iudex illũ condemnare,dummodo de delicto prius conſtet.& ita practicatur. Clar.q.66.in prin.Marſil.ſing.108.Abb.in conſ.25.nu.vlt.in j.vol.Nã iudex criminoſum diſcutiens,non antea proferat ſententiã, quã aut reum ipſum ſe ipſe confiteatur,aut per innocentes teſtes conuincatur,& nõ facere prout fecit Pilatus,qui ſolum falſos teſtes recipiendo Chriſtũ condemnauit. Montaltus de reprobat.ſententiæ Pilati.§.& hæc ſufficiant.nu.3.tomo.3.Occa Ferrarieñſis inter conſ.crimi.cõſ.60. nu.2.tomo 2.nã ad hoc,vt inquiſitus,vel accuſatus de crimine poſſit diffinitiuè condemnari,requiritur alterũ de tribus.ſcilicet, quòd ſit ſponte confeſſus,vel quòd ſit teſtibus neceſſario,vel præſumptiuè cõcludentibus cõuictus præſumptione iuris,ideſt à iure approbata, vel ꝙ cõuictus ſit indiciis indubitatis.& quæ faciant præſumptionẽ iuris & de iure,contra quam nõ admittitur probatio in contrariũ,ita Pau.de Caſt.in conſ.298.nu.1.in 2.vol.vide.Bal.in c.ad noſtrã.de probatio.nu.3.vbi dicit quòd licèt reus perſeueret ſemper in negãdo, tamen ſi eſt probatũ crimine per teſtes,debet cõdemnari,dum tamen ſit plene probatũ.Aliàs eſſet opus quòd confiteretur.Saltem per tormenta perſeuerãdo in confeſſione,& loquitur de legitimis indiciis, quæ indicia præcedere debent, & non ſequi,vt ibi per Bal.& malè faciunt aſſeſſores,qui malefico liquidato, malefactorem ponunt ad torturam. quia poſſunt redargui tempore ſyndicatus.Ang.in l.& ſi certus,in prin.ff.ad ſyllania.Secus ſi non ſit liquidatum maleficium, quia poſſunt torqueri malefactores idem vt mandatores indicent,& alioscomplices.Salua tamen ſemper cõſcientia.vt ibi per Ang.quia omnibus in rebus res eſt diſcretio ſumma.Et ſi iudex conuictũ torqueret,eſſet omnino abſoluendus.Niſi iudex proteſtetur &c.Boſſi. tit.de ſenten.nu. 70.vide omnino Soc.iun.in conſ.37.nu.19.in 2.vol. & not.quòd duplex eſt modus probandi delictũ contra aliquem.videlicet confeſſio,vel conuictio.fuſius Dec.in c.at ſi clerici.nu.j.de iudiciis. & Abb.in d.c.at ſi clerici.nu.3.quod no.ad ſtatuta facientia mentionẽ de conuictis,quod non cõprehendant cõfeſſos, cum hæc duo ſint diuerſa,confeſſio & cõuictio.ibi.Abb.nu.4.& ad pœnã capitalẽ infligendam ſufficit ſola confeſſio ſponte facta.Hoc verum ſi talis confeſſio ſit veriſimilis,vt dicit Bal.in l.ſi quis in hoc.nu 3.C.de epiſco.& cler.vide Pau.de Caſt.in Auth.ſi quis in hoc.C.de epiſc.& cler. & no.quòd ſtante ſtatuto,quod cõuictus de tali crimine puniatur tali pœna, deficiens in purgatione,nõ debet puniri illa pœna ſtatutaria,quia illa nõ eſt vera conuictio,ſed præſumptiua.Et ſtatuta habẽt locum duntaxat in caſu vero.Et cũ ſtatuta hodie puniant cõmuniter maleficia,non incidit quis in pœnã ſtatutariam,niſi perfecerit delictum.c inter nu.6 de purga.cano.vbi Soci.ſenior.

Corporalis pœna,& bonorũ confiſcatio nõ tranſit in hæredes mortuo delinquẽte ante ſententiã.cõmunis eſt opin.Burſatus cõſ.77.nu 21.

Corpus virginis glorioſiſſimę fuit aſſumptum in cœlum,ſecundum veram & catholicam & approbatam opinionem,& communem,vt per Abb.in cap.ne innitaris.de conſtit.& per Corſetum in reperto. Abb.ver.corpus virginis.

Corrigere quilibet tenetur peccatorem,iuxta regulam euangelicam, Si peccauerit in te frater tuus &c.Matthæi 18.& iſta eſt cõmunis opinio.de qua Rochus de Curte in tracta.de cõſuetud.nu.138.Et eſt ſub præcepto peccati mortalis,vt inquit Præpoſi.in c.ſi peccauerit.2.q.j. Areti.in c.nouit.de iudiciis communem dicit.Et vbi vertitur animæ periculum,& agitur ad correctionem peccati, poteſt procedi non præcedente diffamatione.Hoſtien.in c.ad noſtram.per illum tex. & ſequitur Abb.de accuſa.dicens eſſe notandum.& Hoſtien.in tit.de inquiſitione.§.& qualiter.Ang.in l.vacantia.C.de bonis vacan.lib.10. Dicit tamen Specula.in titu.de inquiſitione.§.nunc tranſeamus.ver. cæterum.quòd quando proceditur ad inquiſitionem ratione priuati commodi,licèt nulla præcedente infamia procedi poſſit,tamẽ præcedere debet charitatiua monitio.

Correctio moderata eſt permiſſa viro vxori, Domino ancillæ, magiſtro ſcholari,& patri filio. Si tamen pater corrigendum filium occiderit,extra ordinem punitur.communis eſt opinio.Clarus quæſt. 56.verſ.poteſt etiam.

Correctus interrogatus in his caſibus in quibus correcti non interrogantur,facit vt iudex poſſit inquirere.Blancus in tit. de indiciis. nu. 389.communem dicit.

Correctus de crimine admittitur ad denunciandum.Aret.in c.nouit.de iudi.communem dicit.

Corruptum ſe aſſerens vt dicat falſum,non creditur ei ad inquirendũ. vt eſt communis opinio.Burſat.conſi. 34.nu.23.

Credulitas etiam fatua excuſat à pœna doli.Cur.iun.in conſi.19, num. 4.communem dicit.Cauſa tamen iniuſta non excuſat à lata culpa,vt eſt communis opinio.de qua Menochius in 3. remedio retinendæ poſſeſſionis.nu.623.& ideo quis poterit puniri extra ordinem ex lege,vel ſtatuto iudicis arbitrio,inſpecta qualitate facti & perſonæ. Soarez in ver.credulitas.nu.330.Clar.q.6.ver.& generaliter ſcias.

Cridas ignorare præſumitur,qui pro maiori parte habitat in villa.Iaſ. in conſi.46.col.3.ver.ſecundò reſpondetur.in 3.vol. quòd probat.& ibi plura circa cridas & earum ſcientiam,vide Æmylia.conſi.124. & deciſ.Pedemon.71.per totum.

Crimen eccleſiaſticum eſt crimen hæreſis.communis eſt opinio. Burſat. conſilio 90.numero 16.

Crimina de iure canonico nunquàm præſcribuntur tempore,vt eſt cõmunis opinio.de qua Soc.ſenior in c.ſuper.nu.97.de crimine falſi,& ſic falſi crimen de iure canonico non præſcribitur, vt quis ſepmer omni tempore non poſſit accuſari.vt ibi.

Criminales cauſæ ciuilium definitionibus regulantur.Soarez in vreſi. criminales.num.333.communem dicit.

Criminis,vel ciuiliter damnatus efficitur infamis,vt eſt communis opinio.Soarez ver.criminis.

Criminalis cauſa dicitur,quando agitur ad pœnam fiſco applicandam. vt eſt communis opinio.Clarus §.fi.quæſtione j.verſiculo,quarta.& ſuprà in ver.cauſa.

Criminales cauſæ, ſi non ſunt meri & mixti imperij poſſunt delegari, ſed iudex ordinarius non poteſt eas delegare.vt eſt communis opin. Ratio eſt,quia cum huiuſmodi cauſæ cenſentur ſpecialiter conceſſæ maioribus magiſtratibus,cenſetur electa induſtria perſonæ eorum.Clar.q.41.inprin.

Criminalibus in iudiciis fidem non faciunt acta in iudiciis ciuilibus, vt eſt communis opinio.Soarez in eius theſauro,verſiculo, criminalibus,numero 332.

Criminis damnatus eſt infamis.communis eſt opinio.Soarez in verbo, criminis.numero 334.

Culpa in omittendo commiſſa non facit,vt quis teneatur damunm reſarcire, nec venit in lege aquilia.vt eſt communis opinio,de qua Gabriellius in conſi.159.num.3.

Culpa lata dolo non comparatur,cum de mortis, aut membro mutilando quæſtio vertitur,vt eſt communis opinio.Soarez in verſiculo,culpa.numero 335.

Culpa leuiſſima eſt,quando depoſitarius rẽ depoſitam in camera clauſa cum cadenatio non tentauit,an eſſet benè clauſa,vt eſt communis opinio.Curt.iun.in conſilio 256.num.11.in 3.vol.

Culpa caret,qui ſcit,& prohibere non poteſt.vt eſt communis opinio. Capra regula 56.num.47.

Cumulatio fieri poteſt in criminali iudicio,ſi iudex per inquiſitionem, & pars querelanter procedat.vt eſt communis opinio.Clar.q.3. ver. hinc infertur.vide Crauettam conſi.14.

Curator non poteſt pro minore facere pacem,quando minori aut eius familię eſſet dedecus inimicitias remittere.vt eſt communis opinio. de qua Piaggius de tutore & curato.q.15.nu.42. poſt Viuianum & Clarum.Sed hæc non recipitur ab eccleſia propter bonum pacis.

Curatores non poſſunt contrahere cũ minoribus,vel diſtrahere clã & mala fide.vt eſt communis opinio.idem Piaggius de tutore & curatore.q.15.numero 64.

Cuſtos carcerum carnaliter cognoſcens mulierem carceratam de conſuetudine ſuſpenditur.Et etiam punitur pœna mortis, ſi carceratus ob eius negligentiam aufugit,ſi detinebatur pro crimine capitali. Aliàs punitur extra ordinem.vt eſt communis opinio.Clar.q.68.ver ſi.cuſtos.Sed ſi cuſtos carceris fuerit negligens in cuſtodia,non debet ipſe cuſtos principalis puniri pœna mortis.Sed debet cuſtos officio priuari,vt ibi per Clar.vide ſuprà in verſ.carceris cuſtos.

D

DAmnatus de crimine ciuiliter eſt infamis. Ioan.de Imola in l. infamem.ff.de iudic.communem dicit.

Damnatus publico iudicio eſt infamis, ſi proceſſum ſit via ordinaria per accuſationem. Si autem per inquiſitionem ſit proceſſum, etiam ſit infamis, vt eſt magis recepta concluſio. quod intellige, ſi condemnatio ſit facta ſuper inquiſitione cõtra reum præſentẽ, & auditis ſuis defenſionibus. aliàs ſecus, vt eſt communis opinio. Clar.q.72.verſic. damnatus.

Damni appellatione in ſtatutis non venit furtum. Et ideò pro furto non poteſt deferri iuramentum in ſupplementum probationis, ſtante ſtatuto, quòd credatur iuramento damnum paſſi; ſi furtum ſit ei factum, vt eſt communis opin. de qua Gratus reſponſo 155. in ſecũdo libro, numero decimoquarto. & illud magis, etiam ſi iurare debens, non ſit omni exceptione maior. vt ibi num. vigeſimoſeptimo & ſeq. Soarez verſ.damnum.nu.j. idem ſi iudex per reum requiratur vt accedat ad locum, in quo damnum datum dicat nullum. ibi.num. ſecundo.

Damnum vel iniuriam inferens alicui tenetur de damno & iniuria ſibi data in foro contentioſo, ſi ex leui, vel leuiſſima culpa ſit datum, Secus in foro conſcientiæ, vt eſt communis opinio. Clar.q.62.verſi. vnum autem.

Debitor obligans ſe ad carceres, renuncians ceſſioni bonorum, eſt contra bonos mores talis obligatio. Alciat.in c.cum contingat. de iureiur.num.69. communem dicit.

Decretum concedens liberationem ſeu indulgentiam delictorum, vel diſponens quòd banniti cancellentur de banno, non trahitur ad delicta vel banna futura, vt eſt communis opinio. Clar.q.59. verſ. ſucceſsiuè, quæro.

Decretum ex falſa cauſa latum, ſiuè contra præſentem, ſiuè contra abſentem feratur, eſt ipſo iure nullum, vt eſt communis opinio. de qua Vantius de nullitatibus proceſſus. fol.235.num.132.

Decreta, ordines, & cridæ pœnales, quæ fiunt contra venditores bladorum, intelliguntur etiam contra emptores, & è conuerſo. vbi ſunt cõtra emptores, vel conductores bladorum extra dominiũ, intelliguntur etiam contra vendentes ſcienter fraudatoribus, vt eſt communis opinio. de qua Plotus in lege, ſi quando. numero 169. C. vnde vi. folio.77.

Decimæ ſunt de iure diuino, & ideò peccat nolens eas ſoluere, vt eſt cõmunis opinio. Capra regula 96. numero j. & ſeq. nec valet conſuetudo in contrarium, vt ibi. numero nono, communem dicens. Et etiam clerici tenentur ad decimas prædiales, Capra regul. nonageſimanona, numero j. & ſeq. Et debet dari decima etiam de noualibus, vt per Curt.iun.in conſilio 333. numero 55. & ſeq. in tertio volumine, vbi communem dicit. Nec aliter præſcribi poteſt libertas non ſoluendi decimam, vt eſt communis opinio. Cur.ibi.num.75. etiam quòd adſit conſuetudo, cuius initij memoria non habetur, quando eſt decima prædialis, ſecus ſi perſonalis, vt ibi.

Decipere inter ſe nequeunt contrahentes in foro conſcientiæ. communis eſt opin. Soarez verbo decipere. numero 17. & præſertim quando ſunt boni viri. glo. communiter approbata in l. ſemper in contractibus. ff. de regul.iur. Anto. Burgos in c.cum dilecti.num.15. de emptio. & vend. fol.25.

Defenſio bonorum & rerum quoque admittitur, non minus ac corporis, & honoris, ita vt pro defenſione rerum ſuarum liceat alium interficere. cõmunis eſt opinio. Clar.in §.homicidiũ. verſi. hæc autem.

Defenſio cõſanguineorum eſt licita, ita vt quis auxilietur fratri ſuo, & interficiat alium cum eo rixantem, nõ incidat in pœnam homicidij. communis eſt opinio. Clar.in d.§.homicidium.ver.item locum.

Defenſionem allegatam vt quis probet non eſt neceſſe, vt iſta neceſsitas defenſionis in ſpecie probetur, ſed ſufficit, quòd ſimpliciter probet ſe feciſſe ad ſui defenſionem, vt eſt communis opinio, à qua non debet recedi. Clar.in d.§.homicidiũ.ver. ſed quomodo. & ad probãdum aliquem fuiſſe in diſcrimine vitæ, ſufficit probare, quòd eius aduerſarius veniebat armatus contra eum, vt eſt communis opinio. Cum quis nõ teneatur expectare, quod quis eum offendat. Sed ſi ipſi mortem minatur, mortem illi dare poteſt, vt eſt communis opin. Clar.in d.§.homicidium.ver.ſed quomodo.

Defenſionem quoque extranei ſuſcipere licèt, ita vt ſi quis alium inſultantem occidat, non incidat in pœnam homicidij ordinarij, vt eſt cõmunis opinio. Clar.in §.homicidium, ver.item locum.

Defenſione honoris ſui cauſa licèt alium occidere, quia periculum famæ æquiparatur periculo vitæ, vt eſt communis opinio. Clar.in §.homicidium.ver.idémque.

Defenſionem quis ſuſcipere pro alio non tenetur, vt eſt cõmunis opinio. de qua fuſius Dec.in c.quia quæſitum.num.7. de offic.delega. etiam de iure canonico, vt eſt communis opinio, de qua ibi per Dec. num.8. Soarez iſto verbo.num.25.

Defenſioni reus renũciare poteſt, vt eſt communis opinio, & practica, vt per Benedic.de Vado, de foro Sempro.in repetto. Feli.in ver.reus in criminalibus. quod procedit, quando reus ſponte confeſſus eſt delictũ, & iudex dedit ſibi terminum octo dierum ad faciendum ſuas defenſiones, deinde reus renuntiauit tali termino. Certè iudex poteſt eum facere iuſtitiari, quia renuntiat ſolum dilationi, ex quo conſtat, quòd nulla ſibi competat defenſio. & ita practicatur. Immo totus mundus ſeruat, q. ſponte & ſolenniter confeſſus delictum in iudicio, poteſt renuntiare defenſionibus in cauſa capitali, & non curatur, ſi extra iudiciũ fuit confeſſus per tormẽta. Vnde ſi latro, qui nullam poteſt habere defenſionem, vel homicida confiteatur maleficiũ, & iudex dat ei dilationem octo dierum ad faciendum ſuas defenſiones, poſtea die ſequenti facit eum renunciare dilationi, & poſtea eũ condemnat ad mortem, quòd licitè facit. Adde quòd ſi aliquis eſt cõfeſſus, & non obſtante confeſſione petit à iudice terminum ad ſe defendendum, quòd iudex poteſt ei denegare terminum, quia maleficium eſt notorium, & poteſt procedere ad condemnationem. Adde etiam quòd reus repertus in flagranti crimine, poteſt renuntiare dilationibus & defenſionibus. Immo nulla ſibi dari debet dilatio, vel defenſio, idem ſi reus diceret ſe nullam habere defenſionem. Bendi. vbi ſuprà.

Defenſio in cauſis criminalibus tolli nõ poteſt à Principe, vt eſt communis opinio. Soarez verbo defenſio.nu.24. Curt.iun.in conſi.225. in 3. per totum. vbi perſonæ & rerum defenſio nullatenus tolli poteſt, vt eſt communis opinio. ibi. nec ſtatuto tolli poteſt. Alberi. in l. ſcientiã.§.j.n.2.ff.ad l.aquil. fallit vt ibi per eũ. & poteſt fieri proclama, Quòd quicũque vult defendere talem, compareat. Bar.in l.ergo. per illum text.ff. quibus ex cau.maio. vbi text. tradit hanc practicam.

Defenſio nõ tollitur etiã palã delinquẽti. Soarez ver.defenſio.num.25.

Defenſionis iuſtum modum tranſgreſſus, non pœna ſtatuti, ſed mitiori plectendus erit. communis eſt opin. Soarez in ver.defenſio.nu.26.

Defenſioni in criminalibus quis renuntiare non poteſt, vt eſt communis opinio. de qua Soarez ver.defenſioni.num.27. niſi vt ſuprà. Clar. q.48.verſ.quæro nunc.

Defendere de iure & de facto promittens, armis defendere nõ tenetur, vt eſt communis opinio. Soarez verbo defenſionem. nu.28. Cagnol. in l.non videtur.num.5.ff.de regu.iur. communem dicit.

Defenſor poteſt allegare cauſam abſentiæ ſaltem, vt eſt communis opinio. Capra regu.65.num.19.

Defendi poteſt reus minor 25. annis, cõtra quem fuit formatus proceſſus abſque curatore. commus eſt opinio. Clar.q.50.in prin. ſed cõtrarium obſeruatur inquit Clar. Et tertius pro ſuo intereſſe poteſt defendere accuſatum, quãdo agitur de crimine criminaliter. Feli.in c.meminimus.nu.12. de accuſa. vbi cõmunẽ dicit. Item poteſt defendi, ſi proceſſus fuit contra eum formatus tempore quadrageſimę, vt eſt cõmunis opin. Clar.d.q.50.verſ.pariter. ſed contrariũ ſeruatur. Itẽ poteſt defendi, ſi proceſſus fuit tãtũmodo ſuper inquiſitione generali, nulla facta ſpeciali inquiſitione, quia non poteſt ſequi condemnatio, cum inquiſitio generalis formatur ad inueſtigandum, nõ autem ad puniẽdũ. & ita practicatur. Clar.d.q.50.verſ.itẽ quia. Quid autẽ in generali inquiſitione cõtra officiales ad ſyndicatũ. Clar.q.50 ver.itẽ quia. Quid autẽ in generali inquiſitione contra officiales ad ſyndicatũ. Clar.q.50.ver.ſcias etiã, vbi fuſius. Itẽ defendi poteſt reus in criminalib. Si ſtatutũ diſponit, quòd illi, qui dicitur offenſus, actio ſit denegãda, prout in bãnitis, & in illis, qui onera nõ ſoluerũt, quia nõ admittitur eorũ accuſatio, ſeu quærela. nec iudex poteſt ex officio procedere & inquirere. Et iſta eſt cõmunis opi. Clar.q.50.ver.poſſet etiã. Nã vbi nõ oritur parti actio ciuilis, ita nec actio criminalis Reipublicæ. Itẽ defendi poteſt præſcriptione 20. annorum. cõmunis eſt opin. Clar.q.51.in prin. quia accuſari & inquiri reus non poteſt poſt 20.an. actio autẽ ciuilis, quæ ex crimine deſcẽdit, durat vſque ad 30. annos. cõmunis eſt opin. Clar.q.51.ver.& hæc quidẽ. Et ſi quis reiterauit pluries idẽ delictũ, præſcriptio hæc 20. annos currit à die vltimi delicti. vt eſt communis opin. Clar.q.51.ver.ſed hic quæro. Adulterij autẽ accuſatio quinquẽnio tollitur cõmunis eſt opin. Clar.q.51. ver.poteſt. & ſimilia delicta ex ſtatutis de hoc loquẽtibus. Defendi etiã poteſt reus, ſi ſit perẽpta inſtãtia. vt eſt cõmunis opin. Clar.ibi.ver. alia etiã. ſed hoc nõ obſeruatur. quia inſtãtia nõ datur in criminalibus, vt ibi per Clar. itẽ defendi poteſt, ſi mortuus ſit accuſator, quia hæredes ſui accuſationẽ proſequi nequeũt, vt eſt cõmunis opinio, Clar.d.q.51.ver.pariter. Sed ex generali cõſuetudine iudex ex officio proſequi poteſt. & ideò illud reo nõ proficit. Et poteſt etiã alius intra 30. dies proſequi d.accuſationẽ, & poſt 30. dies etiã ſi de nouo vult accuſare, vt eſt cõmunis opinio. Clar.ver.quinimmo. Et ſi deſiſtat accuſator, poteſt iudex ex officio proſequi, ſi ab initio iudex procedere potuiſſet, communis eſt opin. Clar.ibi.ver.ſed quid ſi. Itẽ poteſt defendi delinquẽs ſi ſit mortuus ipſe malefactor, vt eſt cõmunis opin. ibi. ver.quæro nũc. fallit in crimine læſæ maieſtatis, Repetundarum, hæreſis, peculatus, & homicidij in ſeipſum perpetrati, vt eſt communis opin. Clar.ibi.ver.ſunt tamẽ. itẽ fallit in omnib. caſibus, in quib. pœna amiſſionis bonorum eſt impoſita à lege ipſo iure: quia mortuo

delinquente

delinquente poſſunt bona auelli ipſius hæredibus, vt eſt communis opin.& omnes fructus etiam refundere tenentur,à die commiſſi criminis,vt eſt communis opinio.Nec eſt opus declaratione criminis ante mortem rei,vt eſt communis opinio.Et in caſibus , in quibus poteſt memoria defuncti damnari,vel bona poſt mortem conſiſcari, intelligitur infrà quinquennium à die mortis defuncti,& non vltra,vt eſt communis opin.Clar.d.q.51.verſ.ſcias etiam.Defendi quoque poteſt reus,ſi probetur delictum non fuiſſe commiſſum , puta, quòd homo ſit viuus,quem dicebant occiſum,vel quòd domus non ſit combuſta,vt eſt communis opinio.Clar.q.52.in princ.idem per negatiuam coarctatam loco & tempore.Vt ſi teſtes dicant, Quòd nõ potuiſſet eſſe,vel fieri,quin teſtes ipſi vidiſſent,vel ſciuiſſent,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.ſcias autem. Et negatiua hæc poteſt probari per confeſſionem, & dictum ipſiuſmet offenſi. communis eſt opinio.Clar.ibi.verſic. poteſt etiam. Et hoc in dubio,ſecus ſi de veritate appareret cõtrarium, vel eſſent contra reũ indicia valde vrgentia,& proxima delicto,quia non ſtaretur aſſertioni rei,quin poſſet ſaltem reus torqueri.Et ita practicatur.dicit ibi Clar. quia plerunque videmus, quòd facta pace offenſus dicit , vt rem gratam faciat reo,vel ita perſuaſus ab amicis,quòd non fuit ab eo offenſus.&c. Et in hoc dicit Clar.maximè verſari iudicis arbitrium,qui inſpecta qualitate facti conſiderabit,An talis exculpatio videatur veriſimilis, vel ne.Et ei ſit ſtandum.vide tamen tu omnino.Marſil.in conſi.17.quod fecit pro Scipione eius filio.& omnino etiam Rolan.à Valle in cõſi.47.per totum.in 3.vol.& Aſinium inter conſi.crimi. conſ.108.item poteſt defendi reus dicendo,quòd non conſtat de delicto. Clar. ibi. in verſi.præterea.item poteſt allegare & opponere,quòd non conſtat de nomine offenſi,vel occiſi.Sed non admittitur talis oppoſitio & defenſio.vt ibi per Clar.& ita ſeruatur in practica.Item allegare poteſt,quòd habet pacem ab offenſo.Clar.q.58.in prin.communem dicit.Et procedit quò ad accuſatorẽ.Sed tamen iudex nihilominus poteſt ex officio procedere,vt ibi Clar.ex conſuetudine hodierna.cętera dabit Nouellus in ſuo tract.ad defenſam.D.m.Alcia.in ſua pract. Biracinus & criminaliſtæ.

Defenſionis excedens modum,mitius punitur,vt eſt communis opin. Soarez verſic.defenſionis.numero 26.Marſil.ſingu.100. Alex.conſilio.119.in vlt.vol.

Defenſio rerum ſuarum cum morte etiam furis non permittitur de iure canonico.vide tamen Chircouium in ſuo communium concluſio.centuria.j.conclu.3.Graſſum communi opin.j.c.2.q.6.

Defenſio pro extraneis amicis ſuſcipitur,& per cõſequens poteſt quis pro amico tuendo alium occidere,vt eſt communis concluſio.Chirco.centuria j.concl.64.Graſſ.communi opi.lib.j.c.2.q.5.vide Dec.in conſ.678.per totum.& not.quòd promittens alium defendere, non tenetur adimplere promiſſionem,quantuncunque ſciat illum indigere,niſi fuerit requiſitus.Abb.in conſ.49.nu.3.in 2.lib.

Defenſio cuilibet eſt permiſſa. Graſſ.communi conclu.q.1.c.1.Amplia etiam contra Cardinalem,vt eſt communis opinio. ibi. q.2. Amplia etiam occidendo inimicum.ibi.q.4.Decius in conſi.482.num.15.cõmunem dicens.Pet.Duen.regu.191.& ſeq.Alex.in conſi.119. nume. 4.in vlt.vol.vbi allegat etiam Ciceronẽ ad hoc.Limita,quando poſſet euitari aliàs periculum.aliàs licet.ibi.q.3.limitá in bannito,vt eſt communis opinio.ibi.q.2.Sed vbi per legem,vel ſtatutum permittitur offenſa,non eſt licita defenſio. Paul. de Caſtr.in l.j.numero 6.C. quando liceat vnicuique ſine iudice ſe vindicare.Nã defenſio affluẽter & copioſè danda eſt vnicuique. Pau.de Caſt.in l.omnes qui. C. de epiſco.& cler.nu.5.vbi etiam dicit,quòd nõ valet ſtatutum, quòd bannitus non audiatur etiam in defendendo,cum defenſio ſit de iure naturali,quæ non debet auferri.Et hæc quidem iudicialis defenſio eſt etiam de iure naturali,vt eſt communis opinio,de qua ibi per Caſt.in fi.cum quidem defenſioni reus in criminalibus non poteſt renunciare, licèt iudices maleficiorum(ſecundum ipſum) quotidie faciunt renunciare.Caſt in l.pactum inter hæredem,numero 7.ff. de pact.& in l.non tantum.numero.4.ff.de appell.Iaſ.in l.quæſitum. numero 9.ff.ſi quis cautio.

Defenſio probatur ex teſtibus,licèt nõ deponant de defenſione neceſſaria,vt eſt communis opi.Graſſus communi opin.lib.1.c.2.q.11.cautius tamen eſt,ſi teſtis dicat aduerſariũ ei inſultum feciſſe,ideóque cauſa defenſionis interrẽptũ,vt ibi plura.vide Iaſ.& alios,in l.vt vim. ff.de iuſti.& iure.& quomodo defenſio interficientis aggreſſorẽ probetur,ponit Corne.in conſi.133.in 3.vol, & in aliis ſuis conſiliis. ad quæ te ducet reperto.in verbo defenſio.

Defendere promittens aliquem non tenetur de vi & violẽtia.(vt dixi) & eſt communis opinio de qua Rolan.à Valle in conſilio.43.numero 20.in 3.vol.Et licèt quis promittat defendere de iure & de facto,debet intelligi,ſi mota fuerit lis in iudicio de iure & de facto,ſcilicet in lite,non autem reſpectu violentiæ,& caſus fortuiti.quia nullo modo tenetur,vt ibi per Rolan.numero 21.Corſe in repert. Abb. in ver.verbo,promitto.nu.6.Et ſi Princeps recipit aliquos in profectione,non tenetur illos defendere,ſi ſibi moueatur guerra iuſtè.Secus ſi iniuſtè.Abb.in c. recipimus.de priuilegiis.nume. 3.& de Principe,qui promiſit ſubditos manutenere,& conſeruare.Corſe.vbi ſupra.vide Benedic.de foro Semproniano.in reperto.Felin. in verbo defendere.vbi latius.

Defenſio non poteſt tolli à ſtatuto Ferrariæ.ſub rub.de arbitrio poteſtatis Ferrariæ,in falſitatibus conceſſo.quia iudex non debet nec poteſt tollere defenſiones reo,etiam ex ſtatuto ipſo,ſecundũ omnes doctores. Rui.conſ.147.nu.6.& ſeq.in 5.vol.Marſil.ſingu.388.Caſt in l.j.§. ius gentium.nu.4.ff.de iuſti.& iure.niſi ex iuſta cauſa propter demerita,ſecundum Caſt.ibi.Et ideo debet dari copia indiciorum,vt poſſit reus inquiſitus facere ſuas defenſiones,vt ibi per Ruin.& ſit cautus tabellio,vel teſtes.vt pro ſuo intereſſe, quando ſcit cauſam falſi agitari,vt aſſiſtat defenſioni.Ange.in l.lucius.ff.de iis,qui not. infamia.Poteſt tamen variari modus defenſionis à ſtatuto. Benedic. de foro Sempro.in repert.Feli. in verbo defenſio tolli non poteſt per ſtatutum.& Fely.in c.dilecti.nu.7.de excep.

Defenſionibus autem competentibus,de præſenti benè quis poteſt renũciare generaliter in iudicio.& hac practica vtuntur hodie aſſeſſores,cũ faciunt damnandos ad mortẽ renũtiare termino,adiecta cauſa,quia nullam habent defenſionem.ita Ange.in l.ſed ſi quis.§.quæſitum.col.2.ff.ſi quis cautio.Caueant tamen(inquit)ne ſuper ſe & eorum filios conuertatur,ſi iniquè facerent.vide eundẽ Ange.in l. pactum inter hæredes.ff.de pactis.ſi autẽ antequã fiat executio, ipſum pœniteat,poteſt reuocare talem renunciationem,& ſe defendere,per iura allegata per Caſtr.vbi ſuprà.vide Iaſ.in l.iubemus.nu.7.C.de iudiciis.Benè verum eſt,quòd licèt expreſſè quis non poſſit in criminalibus renunciare appellationi,& defenſioni,nec valet pactum,tamen tacitè non appellando poteſt renunciare.Peruſi.in c.interpoſita.§.ille denique.nu.25.de appella.& ſtatutum tollens defenſionem reo non valet,cum nemini ſit auferenda defenſio neque bannito,neque excommunicato, & cuicunque crimino ſo. c.cũ inter.de excep. Abb.in c.dilecti.nu.13.eo.tit.limita,vt ibi pulcherrimè per Abb. vbi defenſio negatiua,defenſio naturalis,defenſio ciuilis,vt eſt præſcriptio ſtatutaria tolli poteſt.Et plures caſus in quibus reus poteſt renunciare defenſioni in criminalibus,ponit Felin. in c.quærenti.col. 2.nu.3.de foro cõpeten.Et poteſt renunciare defenſioni ſtatutariæ ipſe reus criminis,vt per Felyn.in c.ſi diligenti.de foro cõpe.& plura idẽ Feli.in c.cum dilecti.nu.1.de accuſa & not.quòd ſi quis promittat aliquem ſiſtere in iudicio,etiam in cauſa criminali,ſi eũ præſentare non poteſt.cum tamen defendere tenetur,& tunc excuſatur à pœna,vbi ſcilicet non requireretur rei præſentia perſonalis.Ang.in l.ſi eum.in prin.ff.ſi quis cautio.& no.etiam quòd defenſio etiã Diabolo non eſt deneganda,ſecundum Bal.de quo Felin.in c.qualiter.§. 2.de accuſa,etiam ſi eſſet Diabolus in iudicio.nec Papa,nec alij poſſunt tollere defenſionem reo, vt ibi per Feli.nu.15.Et defenſio eſt permiſſa etiam illi,cui illata eſt iniuria tamquàm prouocato, vt eſt communis opinio.Graſſus communium opin.lib.j c.2.q.7.

Degradatio in clerico reo criminis læſæ maieſtatis, non debet fieri actualiter,ſed verbaliter tantum,vt eſt communis opinio. Similiter propter aſſaſſinium non debet clericus actualiter & ſolenniter degradari,vt eſt communis opinio.Clar.q.36.ver.quæro tu ſcis.

Degradatione verbaliter tantũ facta,iudex laicus nullam adhuc habet in eum poteſtatem,niſi etiam illi tradatur.Sed ſi actualiter eſt facta, tunc poteſt eum iudex ſecularis punire abſque aliqua traditione, vt eſt communis opinio,Clar q.35.verſi.ſcias autem.Et duplex eſt degradatio,verbalis & actualis.Verbalis ſi Epiſcopus pronunciat ſententiam contra clericum,per quam remanet priuatus ordinibus clericalibus.Actualis quando actualiter degradatur perſonaliter, & ſpoliatur eccleſiaſticis beneficiis.Clar.q.74.in prin.Et clericus non debet degradari, niſi propter graue crimen,vt eſt communis opinio. Clar.ibi.ver.regulariter.

Degradatio autem hodie ex Concilio Tridentino actualis poteſt fieri à ſolo Epiſcopo adhibitis prælatis.Clar.ibi.verſi.ſed quæro.vbi dicit,quòd verbalis degradatio ſit aliter,vt ibi per eum.

Degradatio poteſt dici pœna corporalis in clericis,cum tradantur curiæ ſeculari,& poſtea ad mortem corporaliter puniuntur.Clar.q.70. verſ.credo etiam.

Degradatur etiam laicus Doctor propter delictum,& miles, quia inſignibus priuantur antequàm ſuſpendantur. Clarus quæſtione ſeptuageſimaquarta,verſic.ſcias autem.

Degradatus licèt amittat priuilegium immunitatis perſonalis, non perdit poteſtatem conficiendi Euchariſtiam. Sed poteſt conficere Euchariſtiam,vt eſt communis opinio.de qua Soci.ſenior.in cap.ſi quis presbyter.de cleri.excommunica.num.15.

Degradatus ab ordine eccleſiaſtico,non ideo eſt excommunicatus, & celebrans ipſo facto non incurrit excommunicationem. Sed ſi præmiſſa monitione perſiſtit in contumacia,debet excõmunicari, & ſic requiritur ſententia,vt eſt communis opinio.de qua Socin.ſenior in c.ſi quis presbyter.nu.5.de clerico excommunicato vel depoſito.

Degradare non poteſt inferior Epiſcopo,nec actualiter,nec verbaliter.

vt eſt communis opinio.Capra regu.84.num.37.

Delegari cauſa criminalis meri & mixti imperij a iudice delegato ab inferiore quàm Principe, non poteſt. In delegato verò principis ſecus eſt,quia delegare poteſt,vt eſt magis communis opinio. Clar.q.41. verſ.In delegato.Et in caſu,in quo merum & mixtum imperium delegari poſſit,poterit delegatus procederre vſque ad vltimum ſupplicium, vt eſt communis opinio. maximè ſi periculum eſſet in mora. vt in inſigni latrone.vt eſt communis opinio.Clar.d.q.41.verſic.ſed nunquid.

Delegari cauſæ criminales à judice ordinario nõ poſſunt,quæ ſunt meri & mixti imperij. Et in ordinario inferiore quàm Princeps,quia cẽſetur electa induſtria perſonæ,vt eſt communis opinio.Clar.q.41.

Delegatus ex maioribus magiſtratibus poteſt minuere pœnam reo delicti.vt eſt communis opinio.Dec.in c.de cauſis.nu.18.de offi. deleg.

Delegatus iudex eccleſiaſticus poteſt impetrare brachium ſeculare iudicis ſecularis ad executionem ſententiæ.Etiam ſi is non habeat id expreſſum in ſua commiſſione,vt eſt communis opin.de qua Menochius in ſuo de retinen.poſſeſſio.in 3.remedio,num.360.Debet tamen iudex laicus animaduertere antequam concedat hoc ſuum auxilium, an is delegatus & iudex,qui protulit ſententiam, fuerit iudex competens,quia ſi fuiſſet incompetens,brachium eſſet denegãdum.vt ibi.

Deegatus meri imperij cõſtitutus ad vltimum rectè progredietur ſupplicium,communis eſt opi.Soarez.in verbo delegatus,num. trigeſimo octauo.Clar.q.40.verſic.ſed nunquid.Capra regu.79.Alcia.in c. quòd ſedem.nu.83.de iudi.

Delegatus regulariter(vt dixi)non poteſt delegare cauſas criminales. vt eſt communis opinio.Capra regul.79.nu.j.fallit in delegato Principis.ibi.nu.3.communem dicit.Et ordinarius eas delegare non poteſt,vt eſt communis opinio.ibi.nu.5.fallit vt per eum.Et de iure canonico delegari poſſunt indiſtinctè cauſæ criminales, vt eſt communis opin.ibi.num.13.

Delegari poſſunt hodie ex generali cõſuetudine indiſtinctè omnes cauſæ meri & mixti imperij,etiam quò ad pœnã vltimi ſupplicij. Clar. q.40.in prin.de iure canonico etiam,& de iure ciuili per Principem, Bal.in c.decernimus.num. 18 .de iudi.Delegatus autem Principis poteſt delegare cauſas criminales.idem in delegato ab inferiore, vt eſt communis opi.ibi.ver.ſi verò iudex.& ver.in delegato.fallit in caſu neceſsitatis propter abſentiam iudicis.Pau.de Caſt.in l.iudices.nu.j. C.de fide inſtrumen.

Delegare non poteſt Epiſcopus laico cauſas criminales clericorum, etiam quòd ſit adiunctus clerico.vt eſt cõmunis opin.Clar.q.41.ver. quæro nunquid.Etiam clerico coniugato delegare nõ poteſt Epiſcopus,vt eſt communis opinio. Clar.verſ.ſed an.

Delegare poteſt cauſas criminales laicis ſummus Pontifex etiam meris laicis.vt eſt communis opinio.Non autem cauſas criminales clericorum Principibus puniendas.vt eſt communis opinio. Cla.q.40.ver. ſed quid dicendum.

Delegatus Principis in vna tãtũ cauſa criminali poteſt eſſe clericus. vt eſt communis opin.Clar.q.41.verſ.quęro quid è conuerſo.

Delegatus à Principe in cauſa criminali poteſt ſubdelegare.Iaſ.in l.j.ff. de officio eius,communem dicit. Licet Alberi.in d.l.1.dicat cõtrariã opinionem eſſe communem,quas Boeri.deciſ.6.nu.8.& 9.& nu.10. concordat.Dicens quòd tota cauſa non poteſt ſubdelegari. Articulus tamen cauſæ ſic.vide Capram concl.79.num.2.& 3.Vantium de nullita.proceſſus.fol.120.num.26.

Delegatus poſt tempus datum ad cognoſcendum,poteſt proferre ſententiam,ſi pœna eſt appoſita iudici.Feli.in c.de cauſis.de offi. deleg. communem dicit.

Delegari hodie poſſunt de iure canonico omnia,quæ ſunt meri & mixti imperij delegabilia,vt eſt communis opinio.Vantius de nullitatibus proceſſus.fol.129.nu.86.Capra regula 79. nu.13.D.m.Alciat.in c.quod ſedem.de offi.ordina.num.82.cõmunẽ dicẽs.Ant.de Tremolis in practica Bonacurſij,tit.de impe.& excep.quæ cõtra reſcrip.fol. 63.in glo.merum.litera à.& communem dicit Petr.Rauen.in ſuo aureo Alphabeto.in ver.delegatio. Vantius de nullitatibus proceſſus. fol.153.num.50.niſi in commiſſione dicatur,præcipimus tibi.Fel.in c.cum te.de reſcript.& in c.ſi pro debilitate.de offic.delega.cõmunẽ dicens.vel ſi ſit delegatus,cui oneratur conſcientia,quia non poteſt ſubdelegare.Soci.conſ.95.vol.j.col.3.communem dicit. vel ſi ſit electa induſtria perſonæ.Soci.ibi.communem dicens.

Delictum quod nam ſit leue,ſeu atrox,ex pœnæ qualitate & quantitate cognoſcitur.& iſta eſt communis opinio.vt dicit Soc.in conſil.157. num.5.& 6.in 2.vol.Clar.in §.j.ver.ſunt etiã.vbi etiam ponit exempla de hoc.& de delictis atrociſsimis ponit exempla.

Delictum eſt grauius quod committur in faciendo,quàm in omittendo.vt eſt communis opinio.Clar.in §.j.ver.eſt etiam.

Delicti qualitas eſt probanda.vt eſt communis opinio.Burſatus conſil. 20.num.12.D.Brunorus conſ.vnico,num.52.

Delictũ de noctè à teſtibus non probatur,non deponentibus de Luna, vel de accenſo lumine, vt eſt communis opinio. Burſa. conſilio 34. numero ſexto.

Delictum patris non nocet filiis in feudo.communis eſt opinio.Burſat conſilio.91.numero 14.

Delictum ſine dolo, culpáue in committendo non eſt criminale, nec punibile,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.59.num.1.

Delictum extra territorium commiſſum , per iudicem originis puniri non poteſt ex magis communi opinione. Licet alij communiorem aſſerant.Burſa.conſil.59.num.2.& 4. & eo magis, ſi ſtatutum id dicat.communis eſt opinio,Burſa.conſ.77.num.5 .& 6.

Delictum ex propria ſola confeſſione,& qualificata punibile,nunquàm pœna ordinaria punitur,vt eſt communis opinio.Burſatus conſilio 77.numero 18.

Delictum à multitudine commiſſum,ſi principalis delinquens ſit incertus,non poteſt puniri,& omnes abſolui debent.communis eſt opin. Burſat.conſil.65.num.10.

Delicta extra commiſſa aggrauant commiſſum intra territorium. Vnde qui fecit plura furta extra territorium,poſſet ſuſpendi pro vno furto commiſſo intra territorium,quia furta extra territorium commiſſa faciunt eum famoſum, & quocunque vadat,ſequuntur eum. vt eſt communis opinio,de qua Baldus in l.fin.verſic.illud tamen.ff. de iuriſdic.omnium iudic.Felin.in cap.ſicut.1.colum.ver.glo. in ver. adulterio,de teſtibus.

Delicta paria mutua compenſatione tolluntur.Perſonalis de adipiſcen. poſſeſſio.num.284.& num.406. communem opinionem probans. Quod intellige,vt ibi per eum.

Delinquens,qui eſt in pœnis vtriuſque fori obligatus,accuſatus in vno foro & punitus,poteſt & in atrocioribus criminibus ab eccleſiaſtico etiam iudice nihilominus plecti.vt eſt communis opinio.Soarez verbo,delinquens.num.45.

Delinquens & in loco delicti,& in loco originis,poteſt puniri pœnis, quas eius loci ſtatuta imponunt,vbi delictum ſit perpetratũ. communis eſt opinio.Soarez verſ.delinquens.

Delinquens alibi agens ad delicti locum tunc omnino remitti nõ debet,cum vterque locus,& in quo agit,& ad quem remitti poſtulatur,in eiſdem Principis ditione non eſt.communis eſt opinio. Soarez verbo delinquens,numero.47.

Delicta quæ grauia dicantur, iudicis arbitrio relinquitur, vt eſt communis opinio.de qua Soarez verbo delicta.num.80.D.m.Alcia.in c. cum non ab homine.num.28.de iudiciis,communem dicit.

Delinquens poteſt puniri in loco delicti,& in loco originis ſecũdum ſtatuta loci,vt eſt communis opinio.de qua D.meus Alcia.in capit. pernicioſam.nume.67.de offi.ordina.

Delictum itaque quatuor modis committitur, facto,dicto,conſilio, & ſcriptura,de quibus ſigillatim Bal.in l.opera.num.14.qui accuſa.non poſſunt.Quod ſanè delictum debet prius eſſe manifeſtum,& de delicto prius conſtare debet,antequàm iudex procedat criminaliter in omnibus caſibus,vt eſt communis opin.Clar.q.4.in prin.D. Brunorus à Sole conſ.vnico.n.52.& ibi.nu.ſeq.dicit ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ ſi ſit factum furtum ſcholari,quòd de damno ſtetur iuramẽto ſuo, vt non habeat locum ſtatutum,niſi prius conſtet de furto, quia delictum non præſumitur.l.meritò.ff.pro ſocio. Riminaldus nouiſsimus Ferrar.noſtræ decus, cum ſit optimus legiſta,optimus orator, optimus poeta, & optimus muſicus,quod ſit dictum in eius bonã gratiam & affectionem,propter proprium nomen meum,quòd habet.Iuxta illud Ariminen.in addi.ad Ange.de maleſi.in verſic. fama publica. numero 36. verſi.& libenter feci.vide per eundem Riminal.nouiſſ.in conſi.42.num.130. Riminaldus in quam, in conſi. 67. nume.52.& ſeq.Ariſtides ſanè Athenienſis philoſophus, Minucio. Fundano Aſiæ Proconſuli ſcripſit,Neminem occidẽdum niſi de accuſatore & crimine conſtaret,vt in hiſtoria mundi ſcribitur, in 6. ætate,fol.112.vbi de eo agitur.Poteſt tamen iudex ad quærelam partis procedere vel inquirere,vt pateſiat delictum,vt ibi dicit Clar. de hęreſi autem,adulterio & alio coitu,qui ſine fractura cõmittuntur, & de quibus nulla apparent ſigna, furto ſine fractura, percuſsione, quæ ſit alapa, vel baculo ſine liuore,verbali iniuria,vel ſimili, quia non poteſt cõſtare de delicto.Statim porrecta quærela,poteſt & debet iudex inquirere contra delinquentem. Aſſumendo informationes,& habitis indiciis,reum in carcetibus detrudi facere,vel citari, prout delicti qualitas,& diſcretio requirit.quæ quidẽ diſcretio cum ſit mater aſinorum,vt dicit Pauinus in tracta. de viſitatoribus. q.1. ſub nume.43.facilè non recipitur. Et tamen ſcimus certi, quod ſine diſcretione quis eſt vna beſtia.Bal.conſi.161.libr.3.col.2. Neuiza.in ſylua.libr.4.ſub nume.56.& qui non facit decentia homini ſimiliter eſt vna beſtia,vt dicit gloſſ.decentem.in Auth.de monachis. Homicidio autem perpetrato,debet iudex ire ad vidẽdum cadauer interfecti.Et illud dicitur viſum & non repertum.Vel domum cõbuſtam, vt eſt communis opinio.Clar.q.4.ver.quando verò.Vel poteſt mittere notarium,qui inſpiciat cadauer,& vulnera ſcribat.Nec refert ſi ignoretur nomen interfecti,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.dũmodo

conſtet

conſtet de corpore. Amplia & limita ſupradicta,vt per Anto.Grabiell. communium opi.libr.7.conclu.2.fol.775. Quando autem quis dicatur participare de delicto,& quomodo.Capra regu.80.& not.quòd quis deliquiſſe præſumitur,qui ex opere cõmodum ſentit.Alber.in l.j.§.ſi quis ita in ſuo.ff.ne quid in loco publico.vbi ex hoc infert ad eum,in cuius prato aqua reperitur irrigata.quod ſtatuto de auertẽte aquã alienã in ſuo prato puniatur.Et exceſſus notat delictum tam in cõmittendo,quàm in omittendo.Abb.in c.ſicut nobis.n.3.de ſupplẽda negligen.prelato.Differentiã autẽ habemus inter delictũ, crimen & peccatum,ponit Alex.in l.ſi mora.nu.14.ff.ſolu.mar.& not.quòd quando ſtatutum loquitur de crimine,oportet prius conſtare quòd ſit crimẽ,quia iſta exceptio eſt impeditiua litis ingreſſus.D.m.Alcia. in conſ.7.nu.12.in 7.lib.

Delicta præſcribuntur per viginti annos,vt eſt communis opinio.Boerius deciſ.26.nu.6.& hoc de iure communi,exceptis tribus,vt eſt cõmunis opinio.de qua Marſil.conſil.117.num.42.in 2.vol.Boer.deciſ. 26.communem dicit.

Delictum ſine dolo commiſſum,facit vt reus corporaliter etiam non ſit puniendus,Et quãdo delictum eſt commiſſum extra propoſitum & intentionem ipſius delinquentis,nam eo caſu poteſt iudex minuere pœnam,vt eſt communis opin.de qua Clar.q.60.ver.ſunt etiam.

Delictum commiſſum in offẽſam Pricnipis dicitur publicũ.communis eſt opinio.Clar in §.j.verſ.2.

Delictum non probatur per inſtrumentum,vt eſt cõmunis opin.Quando crimen conſiſtit in facto ſeparato ab inſtrumento,vt homicidiũ, furtum,adulterium,&c.Sed ſi crimen conſiſteret in animo,prout eſt hæreſis vtique.per inſtrumentum,in quo aliquis aſſereret aliquid hæreticum,poſſet probari ipſum crimen, Item ſi quis ratificet per inſtrumentum delictum commiſſum ab alio,vel ſi aliquis faceret inſtrumentum contractus vſurarij,poterit delictum vſuræ probari per inſtrumentum Clar.q.54.ver.j.

Delictum omne, quod fit principaliter in offenſam Dei,dicitur publicum,& quilibet de populo poteſt accuſare,vt eſt communis opinio. Clar.in §.j.ver.j.

Delictorum alia ſunt merè eccleſiaſtica,alia mere ſecularia,alia communia,alia nominata, alia innominata,vt eſt communis opinio.Clar. in §.j.ver.habes.

Delinquens confugiens ad ſtatuam principis,non debet inde auelli,vt eſt communis opinio.Clar.q.29.in fi.

Delinquens debitor,poteſt quandocunque dare de bonis ſuis inſolutum ſuis creditoribus, vt eſt communis opinio. Clarus.q.78.verſi. ſcias etiam.

Delictum ſi commiſſum eſt in confinibus,communiter ſeruatur,quod vterque iudex procedat.ne faciãt ſibi prẹiudicium in territorio.Boſſius de foro compe.nu.60.& ſeq.

Delinquẽs permutans bona aliqua poſt delictum,vel vendens,ſi bona permutata,vel precium venditorum reperitur in bonis confiſcatis, non debent moleſtari poſſeſſores eorum bonorum,quẹ delinquens alienauit,vt eſt communis opinio,Clar.q.78.ver.contingit.

Delinquens poteſt non modo à iudice loci,vt ibi deliquit,ſed & à iudice domicilij.ſui, tempore commiſſi delicti puniri, vt eſt communis opinio.Idque ſi reperiatur in loco domicilij,& etiã ſi ſit abſens.tũc enim citari poteſt.Clar.q.39.ver ſortitur.

Delinquens regulariter non poteſt,nec debet de ſociis interrogari,vt eſt cõmunis opinio.præterquàm in certis caſibus ob immanitatẽ exceptis.Diſtingue tamẽ.Aut agitur de crimine,quod principaliter cõmittitur in proprium cõmodum,vt monetam falſam cudere,furari. &c.Et tunc interrogare de ſociis licèt. Aut agitur de crimine, quod committitur tãtum in offenſam & odium alterius,vt eſt homicidiũ, adulterium,&c.Et tunc non poteſt delinquens etiam contra ſe confeſſus interrogari de ſociis.Et hodie aſſeſſores communiter videntur obſeruare.Sed in his criminalibus, quæ regulariter non ſolent committi abſque ſociis,delinquens poteſt interrogari de ſociis,vt eſt communis opinio.Et ita ſeruatur in practica,Aliqui verò dicunt, quòd quicquid ſit de iure,hodie de conſuetudine non ſeruatur.Sed delinquens in omni caſu de ſociis interrogaretur.Et ſi delinquẽs interrogetur de ſociis,non facit inditium ad torturam,Sed tantum ad inquirendum, vt eſt cõmmunis opinio.Clarus.q.21.ver.ſi verò.& ver.ſucceſſiuè.vbi fuſius.

Delinquens ſi perſequatur à familia ſui iudicis in aliud territorium,& ibi captus fuerit,non debet ab illo iudice, qui capturam ordinauit retineri.Sed relaxari & dimitti,vt eſt communis opinio.Non enim hoc caſu debet attendi principium ſed finis.Clar.q.29.in fi.

Delictum clam factum magis punitur,quàm palam in his, quæ ex ſui natura poſſunt eſſe licita & illicita,vt ſunt contractus.Non licèt tamẽ tutori contrahere cum pupillo,& clã cum eo contrahens magis punitur.Clar.q.60.verſi.ſed an forte.Si autem eſt delictum.quòd ſui natura ſemper ſit illicitum,vt blaſphemia,furtum,homicidium,& ſimilia.Et magis palam committens punitur,vt eſt communis opinio. Clar.d.q.60.ver.ſed an forte.

Denuntiare delictum alicuius ad acta poſſunt officiales, licèt vt plurimum ſint pauperes,& viles perſonæ.& quandoque etiam infames, vt eſt communis opinio.Et eorum dictum ſufficit ad inquirendum, vt eſt communis opinio.Si tamen abſoluatur reus, tunc denutiator ratione calumniæ condemnari debet in expẽſis,vt eſt communis opinio.Clar.q.7.verſ.vlt.

Denuntiatio euangelica in prælatis eſt de præcepto.D.m.Alcia.in c. nouit.numero 20.de iudic.communem dicit.Et nõ requirit trinam monitionem,vt atteſtatur Hoſtienſis.Sed ſufficiunt duæ.Panor.in c. in omni negocio.de teſtibus.numero tertio communem dicens. Et denuntiationem euangelicam facere poteſt,etiam criminoſus, cum denuntiat proprio intereſſe.D.m.Alcia.in.c.nouit.num.14.de iudic. communem dicit.

Denuntiare poſſunt non ſolum officiales,ſed etiam aliquibus eſt facta aliqua iniuria,vt eſt communis opinio.Clar.q.7.ver.dixi. Et tenetur iudex inquirere. & ſtante ſtatuto,quòd ſyndici debeant denuntiare maleficia,nec apponit terminum.Dic,quod intelligitur incontinenti à tempore ſcientiæ,non tamen tenentur denuntiare præcepti feſtinatione,ſed inquiſita veritate.facti.Bald.in l.cum ancillis num.5.C.de inceſtis nuptiis.

Denuntiare poteſt monachus,vt eſt communis opinio.Cla.q.7. verſic. item quæro.

Denuntiare poteſt laicus ſuum clericum parrochiæ prælatũ,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.7.ver.quæro etiam.

Denũtia officialis vel alterius,qualis eſſe debeat cõmuniter.Clarus.d.q. ſeptimo.verſiculo quæro nunc.Et not.quòd qui denũciauit.ſuper crimine,poteſt teſtificari ſuper eo.c.licèt heli.vbi Inno. no. de ſimonia. Alberi.in l. .§.incidit numero 2.ff.ad turpilia.& quando ſyndicus denuntiat poſt terminum ponat in denuntiatione,quod de nouo peruenit ad ſuam notitiam.Bal.in l.annus.ff. de calumniato. Item officialis,qui ex ſtatuto tenetur denuntiare maleficia.Tenetur etiam denunciare maleficia nõ punibilia.niſi notoriè conſtaret delictum non eſſe punibile, vtputa,quia erat bannitus occiſus,vt per Alex.in l.nequis.C.vt nemo priuatus.Statuto tamen dictante puniri ſyndicum non denuntiantem maleficia,ſyndicus non incidit in pœnam,ſi non denuntiat maleficium proprium,vel eius patris,vel filij. Stepha. de Federi.in tract.de interpretatione iuris.num.164.

Denuntiator,qui calumnioſè denuntiat,debet(vt dixi)in expenſis condemnari ſi reus abſoluitur,etiam quòd ſit officialis. etiam quòd ſit inſtigator aliquis,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.7.ver.vltimo.

Deportatio hodie non eſt in vſu,vt eſt communis opi.Clar.q.67.verſi. deportatio, ſed loco ipſius bannum. vt ibi latius.

Depoſitarius qui ſe obtulit depoſito,tenetur etiam leuiſſima culpa.Barba.in c.bona fides de depoſito communem dicit.Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario comunium opinionum.ver.iſto.

Depoſitarius qui recipit aliquid pro depoſito,tenetur etiã de leui culpa.Panor.in c.bona fides.num.3.communem dicit.Vezinus in Ærario communium opi.iſto ver.

Deprehenſio in crimine,non facit plenam probationem.Sed operatur, vt reus torqueri poſſit,vt eſt communis opinio.Et poterit puniri abſque ſententiæ prolatione,vt eſt communis opinio.Clar.q.8.ver.quẹro án quando .&in uer.ſcias tamen quod procedit in graui delicto,ſecus in leui.Et talis deprehenſio in crimine non facit plenam probationem(vt dixi)ſed tantummodo operatur,vt reus poſſit torqueri, vt eſt communis opinio.de qua etiam Alber.in l.defenſores.num.2. C.de defenſo.ciuitatum.Quod dicit eſſe verũ,cũ quis deprehenditur à priuato,ſecus ſi à iudice ſuum officium exequente quia tunc talis deprehenſio ſufficeret ad condemnationem,quia tũc crimen eſt notum ipſi iudici, Et ita vidmus (inquit) de facto ſeruari. Quando aliquis reperitur per iudicem arma portare, vel res prohibitas, quia ſine aliã probatione damnatur.

Deprehenſus in flagranti crimine,non debet habere copiam inditiorum,nec ei debet dari terminus ad ſe defendendum,ſi confitetur delictum.aliàs ſecus,vt eſt communis opinio.Clar.q.8.ver.ſed nũquid. & ibi.ver.quæro.dicit,quòd non requiritur alia ſententia,ſed poteſt puniri,vt eſt communis opinio.Sed aliter ſeruatur in practica.Nam declaratoria ſententia etiam requiritur in pœnis,quæ ipſo iure,inferuntur,vt eſt communis opinio.Anto.Gabriellius in ſuo communium.opi.lib.7.conclu.12.Amplia & limita,vt ibi per eum fuſius.Ana.conſ.21.nu.4.etiam ſi quis confiteatur,contenta, in inquiſitione fore & eſſe vera,vt ibi per eum.vide infrà in verbo ſententia declara.

Deprehenſus verò in crimine dicitur,qui de eo eſt conuictus, quando punitur crimen.Bar.in l.1.C.de petitio.bonorum ſubla.lib.10.num. 1.quod intelligit vbicunque ſtatutum punit crimen.Secus ſi lex punit deprehenſionem,quia in practica,tunc ille deprehenſus dicitur, qui in ipſo flagranti crimine deprehenditur,& ideò ſi ſtatutum dicit,quòd ſi quis fuerit deprehenſus arma portare,puniatur tẽta pœna,non punitur ſi probatur,quòd viſus fuerit arma portare, niſi in ipſorum geſtione reperiatur,& deprehendatur.& vide ibi per Apoſtillantes latius.Et dixi in meis quæſtionibus criminalibus ad ſtatu-

ta in

ta in verbo deprehenſus.

Deponi debent omnino prælati inſufficientes, vt eſt communis opin. Clar.q.73.verſ.prælati.Epiſcopus tamen non deponitur,niſi à Papa, vt eſt communis opinio.ibi.& Papa etiam non deponitur propter inſufficientiam,vt eſt communis opinio.ibi.

Dictum vel depoſitio rei alicuius criminis de correis, facit indicium contra nominatos correos ad inquirendum,vel ad inquiſitioně fun dandã,vt eſt cõmunis opinio.Quę procedit,ſiue delinquens ſponte, ſiue interrogatus à iudice ſocium illum nominauerit,idque tam in criminibus exceptis,quàm non exceptis,vt eſt cõmunis opinio.Clar. q.21.verſi. retenta. Ad formandum autem inquiſitionem, non eſt ſufficiens indicium. Et tale dictum non eſt ſufficiens indicium, ad torturam tam in non exceptis,quàm in exceptis caſibus,vt eſt communis opinio.facit tamen aliqualem præſumptionem,vt eſt communis opinio.Clar d.q.21.verſi.ſi verò.& ſeq.

Dictio perinde cum apponitur cum dictione per omnia.importat omnimodam æqualitatem.Igneus in l.1.§.ſeruus.nume.14.ff.ad ſyllania.communem dicit.Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario communiũ opinionum. quod no.pro ſtatutis criminalibus.

Dies ſignanter debet apponi in quęrela,ſi reus petat exprimi, vt eſt communis opinio.Clar.quæſtione 12.verſiculo .dixi etiam.Sed ſi accuſator dicat ſe non recordari,erit excuſandus.& ita communiter practicatur.Clar.ibi.

Dies,annus,& menſis,in inquiſitione apponi debet,vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.34.num.27.& magis cõmunem eſſe opinionem dicit Plotus inter conſi.crimi.conſi.109.nume.4.vol.1.

Dies termini non computatur in termino,vt eſt communis opinio. de qua Vantius de nullitaribus proceſſus.fol.104.nume.160. in parua impreſſione Aldi.

Dies appoſitus in libello criminali,vel querela non probatus, non facit nullam querelam.Niſi extaret ſtatutũ talem diem ſignanter. in quo ſi quid criminaretur,puniretur,quia non probato die actor ſuccũberet. Clar.q.12. verſi.ſed quid. Et ſi fuerit formata inquiſitio, in qua dies & locus contineatur.Si reſpondens ſimpliciter cõfiteatur, non adiiciendo locum & tempus, ex hoc non probatur crimen in accuſatione,vel inquiſitione contentum.Riminal.conſi.203.nume. vigeſimoprimo.

Diffamatio loco accuſationis ſuccedit, quæ ſi præcedat contra aliquẽ poteſt iudex procedere.& ſuper ea informationes & indicia ſumere,vt eſt communis opinio.Clar.q.6.in prin.iudex itaque antequàm procedat contra reũ,debet aſſumere informationes ex officio ſuper infamia,& ſi reperiat eum diffamatum,examinet teſtes ſuper maleficio contra ipſum,deinde comperto eum eſſe de ipſo delicto diffamatum,examinet teſtes contra eum ſuper maleficio,& ſi procederet iudex contra nõ diffamatum de iure communi poſſet appellari. Et idem eſt,quando iudex procedit ex officio,quia debet præcedere diffamatio,vt eſt communis opinio.Clar.ibi. verſi.idem etiam. Fel. in c.qualiter & quando.de accuſa.nume.9.etiam quòd poteſtati detur liberum arbitrium inquirendi,vt eſt communis opinio. Fel. ibi. Exemplo ſcilicet villici,de quo in Euangelio,qui fuit diffamatus, vt per Abb. in eius practica.c.150.Riminaldus nouiſſimus.inter conſi. criminalia diuerſorum.conſi.69.numero 29.tomo 2. Et licèt teſtes, probẽt delictum, ſi tamen inquiſitus de delicto non eſt diffamatus, tales teſtes ipſi non præiudicant.quia quis non poteſt de aliquo crimine inquiri,niſi ſit de eo diffamatus.& iſta eſt communis opinio. de qua D.Brunorus à Sole in vnico eius conſi.nume.138.cum ſeq.& nume.147. fallit ſi princeps concedit hoc priuilegium iudici inquirendi non præcedente fama, poteſt procedere.Dummodo ſuperior hoc mandet motu proprio.Ang.in tract.malefic. in verbo fama publica.Feli.in c.ſicut Romana.nume.5.de reſcrip.fallit in inquiſitione ſuper fama abſque magna diffamatione, ſed ex modica præcedente, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi.ſcias etiam.& q.31.verſicu. & eorum & cuiuſque.Item fallit in inquiſitione,quæ fit ad inueniẽdum crimen,quia non opus eſt quòd infamia præcedat.Clar.q.6. verſic. ſcias.Item fallit in inquiſitione ſuper hæreſi,quia diffamatione non eſt opus.Sed ſufficit ad inquirendum vehemens ſuſpicio,vt eſt communis opinio.Clar.d.verſ.item ſcias.Item non requiritur diffamatio,quando inquiſitio formatur iuſſu Principis(vt dixi)aſſertiuè non narratiuè loquentis, vt eſt communis opinio. Clar.d.quæſtio.6. verſic.prætereà ſcias.Et ſi procedatur abſque diffamatione procedit proceſſus parte non apponente,vt eſt communis opinio Clar.ibi.in verſ.vlterius.& non creditur iudici eſſerenti famã publicam præceſſiſſe,vt eſt communis opinio.Clar.q.31.ver.fama publica.Sed hoc nõ obſeruatur,quia conſtito de delicto,aſſumuntur informationes eodem contextu ſuper crimine & ſuper fama,vt dicit ibi Clar.Rolan. à Valle in conſ.4.nu.9.& nu.14.in 3.vol.itẽ diffamatio,quæ eſt orta à ſuſpectis,& conſpiratoribus,non dicitur fama,ſed vocatur calumnia Bal.in c.poſtquàm.nu.1.de electione& electi poteſta.Bal.in c.quoniã contra de probat.nec creditur iudici,qui apponit in inquiſitione,nõ quidẽ à maleuolis,ſed à fide dignis,quia quandoque neſciunt à quo vel à quibus ortum habuit infamia,vt per Alberi.in l. iuſtiſſimos.C. de officio rectoris prouinciæ.vide ad ſupra dicta Burſa.conſ.116.num 12.& conſ.94.num.37.& infra dicetur.

Dilationes in criminalibus ſunt arbitrariæ iudici,vt eſt communis opinio.Clar.q.48.ver.quæro quot.Etiam in crimine adulterij. Et ipſe dilationes ſunt communes vtrique patri,vt eſt communis opin. Clar. in verſ.cætera.Manochius de arbitrio iudicis. caſu 52.Et hoc ſecundum canoniſtas.Alias duæ accuſatori, tres reo dantur dilationes,

Difficultas excuſat à mora,quæ initio aderat, nec ſuperuenit in obligationibus facti,maximè ad eum finem.ne ſoluatur pœna, vt eſt cõmunis opinio.Gabriellius conſ.181.nume.14.

Diſpenſandi poteſtatem habens à Papa cum quibuſcunque in qualicũque ſtatu,non poterit diſpenſare in prohibitis à iure diuino. Vnde clauſula ſupplentes omnes defectus,refertur tunc ad ſolẽnitatem iuris poſitiui non naturalis vel diuini, vt eſt communis opinio.Grammarus in trac.extenſio.nu.193.ideò ſimpliciter diſpenſatus ad duo incompatibilia reſtringitur,vt non procedat in eadem eccleſia, vt eſt tandem communis opinio ibi.nume.194.

Diſpenſatio Romani Pontificis de crimine operatur,non ſolum in via inquiſitionis,ſed etiam accuſationis.Dec.conſ.136.vol.j.communem dicit.Soarez verbo diſpenſatio.num.81.

Diſpoſitio ſimplex non trahitur ad futura in materia pœnali,vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in l.ſi quis iniquũ.§.illud quoque.ff.quòd quiſque iur.nu.2.Amplia multipliciter,vt ibi per eum.

Diſpoſitio Auth.bona damnatorum.C.de bonis damnato.extenditur etiã ad collaterales.licèt de his nullum verbum in corpore vnde ſumitur,vt eſt communis opinio.Cagnolus in l.ea ſola deportationis. num.7.ff.de regu.iu.

Diſpoſitio Auth.bona dãnatorum.C.de bon.damna. non corrigit indiſtinctè iura antiqua.Sed tantummodo in illis caſibus,in quibus pœna confiſcationis eſt impoſita in conſequentiam alterius pœnæ.Et ideò in illis caſibus,in quibus à lege antiqua eſt expreſsè impoſita pœna confiſcationis bonorum,non ſunt correcta iura antiqua,vt eſt communis opinio.Clar.q.78.in prin.

Diſpoſitio.c.j.de homicidio.in 6.non ſolum hăbet locum in certo illo genere hominum,qui aſſaſſini dicuntur,ſed in omnibus homicidiis, vt eſt communis opinio.Quæ extenditur etiam ad Eſpicopum aſſaſſinum, vt eſt communis opinio.Clar.in §.aſſaſſinium.ver.quæro.

Doctores non debent torqueri,vt eſt communis opin.& conſuetudo in contrarium non valet,vt eſt communis opinio.Clar.q.44.ver.quęro an doctores.Soarez in ver.doctor nu.100.Rolan.à Valle in conſ.31. nu.3.in 3.vol.etiam ſi non legat.vt per Lenauſderium in eius tracta. de doctoribus & eorũ priuilegiis.facit text.in l.2.§.iuris ciuilis.ff.de orig. iur.vbi Scipioni Naſicæ data fuit domus publicè in via ſacra, quo facilius conſuli poſſet,non ibi dicit,vt legeret,& in ſcolis penes Iuuenes doceret,vt eum ſic notat Syluanus in conſ.20.num.6.in j. vol.Sed illud conſilium non eſt Syluani.ſed Nattæ.prout in conſiliis Nattæ.conſ.1.& quòd non poſſit torqueri doctor.plures ad hoc reportat D.Brunorus in vnico eius conſ.criminali.nu.18.communem probans.fallit ſi Doctor eſſet maleficus,magicus,aut incantator.Methodica iuris.par.3.c.29.nu.6.& in caſibus.in quibus veniãt torquendi,debent prius degradari,vt probat idem D.Brunorus à Sole in d. eius vnico conſ.nu.147.vide Pet.Lenaude,in d.tracta.de docto.q.26. par.4.& Lanfran. in ſua diſputa. vtrum preferen.ſit miles, an doctor.nume.26.

Diuidentes prædam cum aggreſſoribus viarum,puniuntur pœna mortis,quod facit contra bariſellos,qui de nocte diuidunt furta cum furibus quos ſecum ducunt. communis eſt opi.Clar.q.68.diuidentes.

Dolus vbi non eſt, ibi delictum eſſe non poteſt,Clar.q.31.ver.ſcienter & doloſè.& eſt communis opinio Iaſ.in l.j.num.3.ff.ne quis num.qui in ius voca.eſt vi eximat.Alex.in l.1.nu.4. C.ex.quibus cau.infa.irro. dolus enim adeſſe debet,vbicunque lex pro crimine pœnam imponit,vt eſt communis opinio.D.m.Alcia.in cõſ.6.nu.18.lib.7.Soc.iun. in conſ.37.nu.22.in 2.etiam in crimine falſi, vt ibi.Et omnes leges, omnia decreta,omnina ſtatuta,& omnia pacta,partium quibus caueatur,quòd iudex cognoſcat appellatione remota & quòd de nullitate dici non poſſit,ſed quòd potius ſententia debet executioni mandari. ſunt intelligenda,niſi iudex fuerit in dolo vel lata culpa.D.Cæſar Cõtardus.Si de momentanea poſſeſſione fuerit appellatum, limi.10.nu. 4.& ſeq.fol.185.& ſtatuta pœnalia,licet ſimpliciter loquãtur,intelliguntur cum doli clauſula,vt dicit Bald.in l.illud.ff. quòd quiſque iur. Caſtr.in l.1.nu.10.ff.de legibus,vbi dicit,quòd ſtatutũ de homicidio intelligitur de doloſo & ſtatutum dicens,quòd ſi quis percuſſerit aliquem puniatur in centum licèt non requiratur dolus, ſufficit culpa. Alex.in l.j.§.quòd prætor.nu.2.ff.ne quis eum,qui in ius vo.eſt vi eximat.Item ſtante ſtatuto criminali, quòd ſi quis faciat tale quid puniatur.&c.ſi nõ facit mentionem de dolo an ſubaudiatur dolus ponit Ang.in l.1 col.2.ad fi.ff.de legibus.& ſi ſtatutum facit mentionem de dolo An quis,qui ſit in culpa compręhẽdatur.ibi Ang.pulcherrimè vide Menochium in 3.remedio retinendæ poſſeſſionis,nu.616. vbi ſi

ſtatutum

ſtatutum diſponat,quòd ſi quis aliquem percuſſerit puniatur in cétum non requiritur dolus,ſed ſufficit culpa.& ibi quomodo probetur dolus.Et dolus eſt duplex,ſcilicet re ipſa tantum.& re & conſilio.Caſtr.in conſi.411.in 1.vol.Quando autem lata culpa æquiparetur dolo.Bald.in l.in actionibus.col. 1.ff.de in litem iuran.excuſatur à dolo,qui credit bono viro & honeſto,vt eſt communis opinio Soc.iun.d.conſi.37 nume.22.in 2.item non comprehenditur in ſtatuto homo ſimplex,ſi vtatur ſtatutum verbo præſumat. Marſil.ſing. 187.nec comprehendit ſtatutũ iuſtè ignarum.Soc. ſenior in c. licèr. nume.22.de pœnis.Et credulitas etiam fatua excuſat à dolo,& tollit pœnam doli.Soarez verbo doli.numero 113. & quælibet cauſa fatua,beſtialis & iniuſta excuſat à dolo,plura in repertorio Bruni in conſi.feuda.in verbo dolus.Iaſ.in conſi.137.in 1.vol.& ſuprà in verſ. cauſa fallit. vt per Aret.in conſi.80.num.2.Bar.in conſi.91.in 1. Zaſi conſi.12.nume,105.in 1.& in conſi.vlt.in 1.vol.ſub nume.9. vbi dicit hanc eſſe regulam,quòd quælibet cauſa iniuſta & beſtialis excuſat à dolo,fallit vt ibi per eum. Marſil. ſingu. 176. & ſtatuta punientia grauiter delinquentes.Intelliguntur ſi doloſè fecerint. Cur. iuni. in conſi.235.nu.15.in 3.vol.Nam omnia ſtatuta,omnes leges,& omnia decreta,quæ de homicidio,falſitate,vel alio cirmine,ſeu damno dato ponunt pœnam mortis,mutilationis,vel aliam corporis afflictinam,aut confiſcationem bonorum,pœnam dupli, tripli,quadrupli. Intelligũtur vbi adſit dolus,vt eſt communis opinio.de qua Plotus in l.ſi quando.nume.765.C.vnde vi.& 768. vbi communem dicit. ſi quis non doloſus pro doloſo cõueniretur,quia non poſſet iurari in litem.Et qui dolum dicit,probare debet.Marſi.ſing.176. Dec.in conſilio.255.num.7.verſi.2.principaliter,vbi dicit hanc eſſe regulam cõmunem,quòd qui fũdatur in dolo,debet probare dolum. & duplex eſt dolus,eſt dolus verus,& dolus præſumptus.Exempla ponit Plotus in d.l.ſi quando.nume.813.C.vnde vi. Dolus autem non præſumitur,quoties aliquid de genere prohibitorum fit.Iaſ.in l.1.num.3. ff.ne quis eum,qui in ius voc.eſt vi exi.vbi fuſius. & qui non ſoluit gabellam præſumitur in dolo,vt de gabellis ſoluendis ſecundũ miſeriam illius temporis in toto orbe dicit Bál.in l.leges. nume.5. C. de legibus.ruſticus autem non præſumitur in dolo & fraude, & magis ſuccurritur ruſtico quã mulieri,propter eius ſimplicitatem. Lucius. inter conſi.crimi.conſi.162. numero 12. in his tamen quæ tangunt ad formam & rigorem iudiciorum non ſuccurritur mulieri,vel ruſtico.Fran.Mar.deciſio.Delphi.q.291. nume.2. in quibus autẽ caſibus quis præſumatur in dolo.ponit & enumerat.Alber.in l.dolum. ff. de dolo.vbi infinitos propemodũ enumerat caſus,in quibus dolus præſumitur.& vide in pluribus caſibus de quibus in conſiliis Crauettę, ad quæ te inducit index proprius in verbo dolus.Et qui portat mala noua,& triſtia eſt in dolo,& tenetur ad intereſſe.Ang.in l.1.col.1. ff.de eo,per quem fac.eſt.& omnis intricans ſuum patrimonium intelligitur in fraudem creditorum intricare.& idèo tenetur. Ange.in l.ſi.ff.de ſtipula.ſeruorum.

Dolus præſumptus poteſt remitti.Cagnol.in l.contractus.nume.101.ff. de regu.iur.communem dicit.

Dolus vbi requiritur,euidens eſſe debet. maximè vbi pœna corporalis infligitur ,vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.77.num.14.Corn.cõſilio.136.litera E.in 1.vol.etiam in crimine falſi,vt eſt cõmunis opini. Gabriellius in conſi.169.numero 17.

Dolus cum à lege requiritur ex parte agentis ſeu fiſci probari debet,vt eſt communis opinio.Burſa,conſi.94.nume.55.

Dolus præſumitur ſi interuenit leuiſſima culpa. Cur.iun.conſi.1461. nume.16. communem dicit.

Dolus præteritus poteſt remitti,ſed non futurus,vt eſt communis opin. Soarez verbo dolus.numero.105.

Dolus vbi non adſit.Sed lata culpa,quis non punitur pœna corporali, vt eſt cõmunis opin.Soarez verbo dolus.n.107.vide omnino Caprã, reg.78.nu.5 .vbi latiſſimè de dolo, culpa leui, leuiſſima,& reliquis.

Dolus vbi adeſt ,ibi enormiſſima eſt læſio,vt eſt communis opinio. Soarez in verbo dolus,nume.109.excelſus ac honoratus vir Riminaldus nouiſſimus.in conſi.5.nume.122.D.Ioſephus.Ludo.deciſ.Peruſi.18.nume.55.& 57.

Doli pœnam tollit fatua credulitas,vt eſt cõmunis opin. Soarez verbo doli.numero.113.& ſuprà.

Doloſus non ex propoſito excedens moderamen inculpatæ tutelæ, non punitur pœna mortis, ſed alia extraordinaria.Craſſus cõmunium concluſio.libr.1.c.2.q.9.

Dolus dans cauſam contractui,facit contractum ipſo iure nullum. ſecundum opinionem magis communem.Nicellus de concordia gloſſarum.numero.168.tomo 1.

Dolus qui dat cauſam actui,ex quo acquiritur nocet tertio,& ille tertius fit indignus in teſtamentis,vt eſt communis opinio.Gabriell. cõſilio.99.numero nono.

Dolor iuſtus excuſat in delictis à pœna ordinaria, & debet temperari pœna,vt in marito vxorem adulteram occidente, vt eſt communis opinio.Clar.q.60.verſi.ſed hic quæro.

Domicilij etiam iudex punit reum,quem alibi deliquiſſe conſtat.& cõtra reum poteſt ex officio inquirere,& ad inſtãtiam offenſi accuſantis poterit,vt eſt communis opinio.Soarez verbo domicilij.numero centeſimooctuageſimooctauo.

Dominus non tenetur pro delicto famulorum,vt eſt communis opin. Niſi dominus teneret in domo viros notoriè ſceleſtos,vt eſt cõmunis opinio.Vel niſi famulus domini occaſione,vel illo ſciẽte aliquid mali faciat.Secus ſi inſcio domino aliquid mali faciat , quia pro famulo non tenetur dominus,ſi prohibere non potuit,vt eſt communis opinio Clar.q.86.verſi.hinc infertur.

Domina cum ſeruo ſe commiſcens capite punitur,ſeruus autem comburitur,vt eſt communis opnio.Clar.in §.fornicatio.verſi. mulieris.

Dominus inueniens rem ſuam ſibi furto ſubtractam à fure,cum ea fugiente,poteſt auctoritate propria de manibus furis auferre,vt eſt cõmunis opinio.de qua per Iaſ.in conſi.20.vol.3.Petr.Rauen.in Alpha, aureo in verſi.fur.Ang.in l.qui vas ff.de fur.

Dominus qui dixit famulo,vade & non redeas domum,niſi ſentiam aliquid de illo negotio,ſi famulus occidit,vel vulnerauit aliquem,pręſumitur feciſſe mandato domini.tex.eſt.in c.ex literis.de exceſſi. prælato.& ibi Abb.nu.3.Ange.& Imola in l.ſi quis mihi bona.§. ſi quis mãdauerit.ff.de acquir.hæredi.Auguſti.de Arimino in Addi.ad Ang. de malefic.in verſi.Sempronium.21.q.nume.42.& eſt cõmunis opin. teſte Auguſtino ibi.& per Apoſtillantes ad conſi.29.nume.25.Pau. de Caſtr.

Domin⁹ regulariter nõ tenetur de his delictis,quæ facit fili⁹, ſeruus, vel aliquis de domo & familia inſcio ipſo,vel prohibere non valente, vt eſt communis opinio,de qua Corne.in conſi.40. libr.1.Cagnol. in l. culpa caret.nume,13.ff.de regu.iur.ſequitur Clar.q.86.in prin.limita vt per Clar.ibi,

Dominus tenetur pro facto ſerui,ſi ex illo facto commodũ ſentit.aliàs nõ,vt eſt communis & recepta doctorũ ſententia.de qua Menochi. in conſi,53.nume.15.

Dominus pro ſeruo,pater pro filio,Abbas pro monacho,ciuitas pro ciue,pro intereſſe proprio ad iudicem venire,& defendere poteſt,cõmunis eſt opinio.Rolan.à Valle in conſi.47.num.32.in 3.vol.

Dominus vnus ex dominis,vel conſortibus caſtri,vel villæ delinquens, ibi alius condominus,vel conſors poteſt punire quaſi delinquendo, quaſi ſe ſubmiſerit conſorti,vt eſt communis opinio,de qua Iaffred deciſ.116.

Domum inſultantis pœnam luit,qui inſultum ad porticum fecit, vt eſt communis opinio.Soarez in verbo domum.nume. 144.

Dormiendo crimen cõmittens excuſatur.Niſi ſit ſolitus in ſomno malè agere.quia culpa puniretur extra ordinem,vt eſt communis opinio. Clar.q. 60.verſi.quæro etiam.

Dos mulieris nubentis in caſu à iure prohibito ſcientis tamen factum, licèt errauerit in iure,ſi matrimonium carnali copula fuerit conſumatum applicatur fiſco,vt eſt communis opinio.Clar.q.80.verſicul. dos mulieris.

Dos mulieris ſimul cũ reliquis bonis confiſcatur,ſi delictũ cõmiſſum fuerit per eam ſoluto matrimonio,vt eſt communis opinio. Conſtãte autem matrimonio bona vxoris non publicantur,niſi in quinque caſibus. Et in illis caſibus ſimul cum aliis bonis etiam dos confiſcatur,vt eſt communis opinio.Clar.q.78.verſi.quæro ſi bona.

Dubius præſcribit ſine delicto.felin.in c.ſi.num.9.de præſump.

Duæ ſemiplenæ probationes,licèt in cauſis ciuilibus iunctę faciant plenam probationem,non tamen in criminalibus,vt eſt communis opinio.licet Albericus communem contrariam dicat.Alij dicunt, quòd ſi ſunt plura indicia,quorum quodlibet in ſua ſpecie ſit perfectum, ſufficiunt ad condemnationem.aliàs ſecus,vt eſt communis opinio. Clar.quæſt.63.ver.tu ſcis.

Duces,Marchiones,Comites perpetuo inueſtiti, cenſentur Imperatores in ſuo Ducatu, Marchionatu ac Comitatu , & omnia poſſunt in ſubditos ſuos,quæ poteſt Imperator in toto orbe.Curt.iun.in conſ. 61.num.9.Bellonus conſil.51.& 59. num.10. communem dicit.Soc. iunior in ſuo communium opinionum in verbo iura Imperij. num. 16.& in verbo Imperium merum. num. 19. vbi vtrobique communem dicit & in ver.Princeps. vbi fuſius proſequitur. Soarez in eius theſauro in ver.Duces.num.375.

Duellum omni iure eſt prohibitum,etiam à Concilio Tridentino,vt eſt communis opin.Soarez in ver.duellum.num.377.& communem dicit Iaco.Caſtil.in tracta.de duello,num.31,tomo 6.Plotus in l.ſi quando.num.704.communem dicit, & no. quòd diffidatio debet præcedere bellum.Dec.in conſil.575.num.11.

Duo vnum & eundem vulnerantes, temporis tamen interuallo , ita vt vulneratus moriatur tunc,ſi primum vulnus non erat lætalé, ſed tamen incertum an vulneratus ex eo moriturus eſſet, primus tenetur de vulnerato, alter de occiſo. Si verò erat indubitatum , quòd ex primo vulnere euadere non poterat , tunc etiam primus tenetur de occiſo, vt eſt communis opinio.Clarus in §.homicidium. verſic.ſed quid ſi reus probet.

Ebrietas

E

EBrietas excuſat in delictis,non in totum,neque à culpa,ſed à dolo tantum.Et ideò ebrius delinquens punitur extra ordinem,vt eſt cõmunis opinio,etiam quòd ipſe ebrius blaſphemet,vt eſt communis opin.Clar.q.60.ver.præterea quæro.fallit,ſi ſine culpa ſua eſſet factus ebrius,vt quia ſal eo inſcio in vino poſitus fuerat,quia tunc penitus excuſatur, Soarez verſ.ebrietas,num.1.Tiraquellus in ſuo de pœnis temperandis.& Chircouius in ſuo communium opinionum centu.1.conclu.97.

Eccleſia habet immunitatẽ ita vt in ea nemo perſonaliter capi debeat, vt eſt communis opinio.& ideò ad eam confugiẽtes ſunt ſalui,vt eſt communis opinio canoniſtarum & legiſtarum,& inde extrahi non poſſunt.Et ſi ab Epiſcopo,vel Abbate traditi ſunt ſeculari,non poſſunt puniri morte,vel corporali pœna affici,vt eſt communis opinio. Amplia etiam in eccleſia conſtructa.nondum tamen conſecrata,vel & interdicta,vt eſt communis.Idem in eccleſia deſtructa, quæ tamẽ ſperantur reædificanda. fallit in oratoriis priuatis,licèt in iis diuina celebrentur,vt eſt communis opinio.Limita prædictam immunitatem,non habere locum in latronis publicis & homicidiariis,vt eſt communis opin. Raptores tamen virginum,homicidæ & adulterij de iure canonico gaudent dicta immunitate,vt eſt communis opin. quę conſuetudine approbatur.Limita,in ipſa eccleſia delinquant,vt eſt communis opinio.Item limita.ſi delinquens in vna eccleſia ad aliam confugit,quia non gaudet immunitate eccleſiaſtica,idẽ ſi quis pretextu immunitatis eccleſiaſticæ delinqueret.Clar.q.30.per totũ.

Eccleſia admittit hæreticum redeuntẽ quocunque tempore, etiam ante executionem ſententiæ miſericordiam implorantem. ex magis communi.Burſa.conſ.90.n.54.licèt in hoc ſeruetur multum iudicis arbitrium.

Eccleſia non infert exilij pœnam,vt eſt communis opinio.Soarez verbo eccleſia.nu.4.

Eccleſiaſtico iudici non ſubiicitur,& quòd in eccleſia delinquerit,vt eſt communis opinio.Soarez in verbo eccleſiaſtico,num.22.

Effractores eccleſiarum cum ſpoliatione ſunt excommunicati, & vtrũque requiritur effractio & ſpoliatio,vt eſt communis opinio,Clarus q.77.verſic.effractores.

Edit reus in criminalibus fiſco inſtrumenta ad eius intentionem fundandam,vt eſt communis opinio.Clar.quæſt.27.verſic. ſed hic incidenter.& hoc ſiue cauſa ſit capitalis, ſiue etiam ſi ſit mera pecuniaria, vt eſt communis opinio. ibi. itidem & parti non tenetur edere. niſi acta communia non atteſtationes,confeſsiones, vel teſtium con frontationes.& ita ſeruatur.

Edictum iudex proponere poteſt ad inſtantiam partis , vt quicunque ſciuerit apud quam perſonam , vel in quo loco reperiatur talis res, quæ dicitur furto ſubtracta,debeat reuelare, communis eſt opinio. Clar.q.27.ver.ſed quæro. Quod intelligit ſcientem teneri reuelare, præterquàm ſi ab ipſo fure intellexiſſet.Et non modo poteſt fieri tale edictum,vt releuetur res furata,ſed vt releuetur etiam fur. communis eſt opinio.Clar.ibi.ver.ſed nunquid.

Effectus vbi non eſt,ibi non punitur affectus & conatus,vt eſt communis opinio.Soarez iſto verbo,& ſupra ver.affectus

Emens bladum cauſa reuendendi,vt penuria ſequatur, punitur in viginti aureis.Sed hodie non ſeruatur.Clar.q.80.in princ.

Emens rem furtiuam,requiritur,vt puniatur,quòd id faciat animo lucrandi,vt eſt communis opin.in l.1.vbi doct.omnes. ff.de furtis.Paſethus conſil.185.nu.7.Emens autem à filiofamilias rem ſurreptam, etiã patri ſcienter tenetur furti.Aret.in §.2.qui nu.2.inſtitut.de obligat.quę ex delic.naſcũtur.Si tamen emens ſit bonæ famæ,emẽdo rẽ furtiuam,contra eum non laborat ſiniſtra ſuſpicio.quòd in ſtrazarolis dicit procedere Salic.in l.fin.colum.3.ad fin.C.de quæſtio.Marſil. in l.qui falſam.num.45.ff.de falſis.Blancus in l.fin.numero 417.ff.de quæſtio. & ita in terminis terminantibus ſtrazarolorum conſuluit Paſethus conſilio 183.per totum.vbi etiam dicit, quod præſumitur emens emere iuſto precio.

Eleemoſinam quilibet dare & facere debet & tenetur,vt eſt communis opinio.de qua Anton.Burgos in cap.quòd hoc.num.29.de emp. & vend.Duobus ſcilicet cõcurrentibus,neceſsitate maximè ex parte proximi inſtante,vel quæ veriſimiliter inſtare in futurum credetur. Secundùm concurren. eſt facultas ex parte debentis facere eleemoſinam,alias non obligaretur,vt ibi.Et quis poteſt cogi officio iudicis præſtare eleemoſinam,non iure actionis,vt ibi.

Emphyteuta ignorans rem eſſe emphyteuticam , non ſoluens canonem infra tempus ſtatutum cadit in commiſſum. Sed tamen reſtituitur Ioan.de Imola. in capitulo potuit.de loca. numero 56. communem dicit. Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario communium opin. verbo emphyteuta.

Emphyteuta priuati,ſi deteriorat rem emphyteuticã, poterit priuari. Iaſ.in l.qui rem.nu.6.C.de ſacroſanct.eccleſ.communem dicit.Vezinus vbi ſuprà.

Emphyteuta poteſt expelli propter non ſolutionem canonis vnius nu mi.Iaſ.in l.qui rem aliquam.numero 16.C.de ſacroſanc.eccle. communem dicit.Cur.iun.in conſi.287.numero 26.in 3.vol.limitatur ſecundum ipſum quando ceſſaret ſoluere per errorem.

Emphyteuta eccleſiæ poteſt donare,ſaluo iure eccleſiæ.Iaſ.in l.qui rẽ numero 3.C.de ſacroſanc.eccle.communem dicit.Idem. & alienare irrequiſita eccleſia,cum reſerua.& poteſtatione, quòd omnia iura eccleſiæ ſemper ſalua & reſeruata ſint.Perſo.de adipiſcen.poſſ.num. 388.limita vt per eum.

Emphyteuta poteſt alienare irrequiſito domino,quando eſt ei conceſſum,vt poſſit alienare,cui voluerit.Iaſ.in l.qui rem.numero 7.C.de ſacroſanct.eccl.communem dicit.

Emphyteuta non cadit à iure ſuo per non ſolutionem vnius anni.Sed requiritur biennium.Dec.conſi.138.numero 7. communem dicit. An iudicis declaratoria requiratur ſuper caducitate.ponit Moronus in tract.de fide treuga & pace.q.32.numero 1.vbi dicit ſatis eſſe declaraſſe dominum eius voluntatem alteri concedendo,& eſt magis communis opinio,vt ibi per eum.numero 4.& dicit,quòd vbi quis inueſtituram intra tempus præfixum non petit,dicitur renunciare, quia contemnit.Bald.conſ.466.in j.vol.Rolan.à Valle in conſil. 18. in j.vol.Riminaldus nouiſſimus in conſil.22.numero 6.vbi communem dicit.& probat pluribus reportatis.

Emphyteuſis eccleſiaſtica non poteſt alienari, niſi in quatuor caſibus. Cur.iun.in conſ.130.nu.3.communem dicit.Clar.in §. emphyteuſis.

Emphyteuſis non tranſit in fiſcum in caſibus,in quibus ad extraneos tranſire non poteſt.communis eſt opin.Soarez ver.emphyteuſis.nume.75.Gabriell.conſ.123.num.6.

Emphyteuſis non incidit in commiſſum,antequàm dominus declaret emphyteutam cecidiſſe.communis eſt opinio.Soarez verbo emphyteuſis.numero 84.Et dominus directi,licèt canonem recipiat præteriti temporis,nõ ideo minus cecidiſſe emphyteutam vult.licèt ſecus ſi futurum.cõmunis eſt.ibi.nu.85.idem ſi dominus recipiendo præteritum canonem non ſit proteſtatus.communis eſt opi.ibi.nu.87.

Emphyteuta,deteriorãs rem,vel arbores,fructiferas cedens, poteſt expelli,vt eſt communis opinio.Soarez ver.emphyteuta.num.114.

Emphyteuta nunquàm dicitur cecidiſſe, niſi dominus declaret,vt eſt communis opin.Soarez ver.emphyteuta.nu.115.Riminaldus nouiſſimus.in conſ.94.nu.16.& ſeq.magis cõmunẽ dicens.n.26.ſubdens, quòd hæres.qui habet iuſtam cauſam ignorantiæ rei emphyteuticæ, ſi res ipſa incidit in commiſſum,poteſt reſtitui ex clauſula generali. ſi qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur. Et iſta eſt communis opinio, vt ibi per eum.num.28. & ad fructus à declaratione perceptos tantum tenetur.communis eſt.Soarez ibi.num.116.

Emphyteuta per biennium ceſſans à ſolutione annuæ præſtationis,poteſt à domino auctoritate propria expelli. Soarez in verbo emphyteutæ,num.120.communem dicit. Idem quando eſt finita emphyteuſis,vt eſt communis opinio,de qua Gozadinus in conſi.86.nu.9. Clar.d.§.emphyteuſis.

Emphyteuta poteſt legare emphyteuſim irrequiſito domino,vt eſt magis communis concluſio.Petrus Rauennas in Alphabeto aureo. in verſ.emphyteuſis.vide Socin.reg.434.Clar.& alios.

Emens equum à tranſeunte furto ſubtractum cum cautela,de qua Cœpolla cautela 10.non eſt ſecurus,vt eſt communis opinio. & theologorum recepta concluſio,Clar.in §.furtum.verſi. ſed hic incidenter.dixi ego aliàs in meo tract.de equo.q.333.& q.62.

Epiſcopus negligens non poteſt niſi à ſummo Pontifice deponi, vt eſt communis opinio.Clar.q.73.verſi.prælati.

Epiſcopus non poteſt delegare laico cauſas criminales clericorũ. communis eſt opinio.etiam ſi aſſociaret cum clerico,neque clerico con iugato,vt eſt communis opinio.fallit in Papa,vt eſt communis opinio.Non tamen poſſet conferre iuriſdictionem ordinariam principibus laicis in clericos ipſe Papa,vt eſt cõmunis opin.Clar.vbi ſuprà.

Epiſcopus non poteſt in criminibus communis fori laicos perſonaliter capi,aut carcerari facere,aut punire.Sed poteſt tantummodo cõtra eos procedere per cenſuras,vt eſt communis opinio.in clericis ſecus eſt.quia Epiſcopus poteſt illos capere.& in carcerem mittere, etiam abſque auxilio brachij ſecularis,vt eſt cõmunis opinio. Clar. q.37.verſi.vnum tamen.

Epiſcopi palatium licèt ſit commune.Tamen immunitate eccleſiaſtica gaudet,vt inde nemo extrahi debeat propter delictũ.etiam ſi in eo nulla ſit capella,ſi ſit cõſtructũ intra quadraginta paſſus ab eccleſia, aliàs ſecus.Clar.q.30.verſi.ſcias tamen.

Epiſcopi licèt de iure deberet pœnas pecuniarias,quas à clericis delinquentibus exigunt applicare, Cameræ Romanæ & nõ ſuæ.Tamen hodie de conſuetudine ſeruatur contrarium,vt eſt communis opin. Clar.q.80.verſi.in hàc autem.

Epiſcopus delicti priuationis beneficij digni poteſt ferre ſententiam, ſuper beneficio exiſtente extra ſuam dioceſim.Panor.in c.poſtulaſti de foro compe.communem dicit.

Epiſcopus poteſt abſoluere moniales exẽptas ab excommunicatione propter

propter iniectionem manuum in clericum.Panor.in c. de monialibus.de ſententia excommuni.communem dicit.

Epiſcopus non diſpenſat ſuper adulterio,niſi inueniatur conceſſum.Feli.in c.at ſi clerici de iudic.num.1.§.de adulteriis. communem dicit. Soarez ver.Epiſcopus.nu.154.ſed ante eũ Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario communium opinionum.verbo Epiſcopus.

Epiſcopus cum inceſtuoſo & adultero diſpenſat.Feli.in d.c.at ſi clerici. num.1.de iudi.communem dicit.

Epiſcopus non poteſt excommunicare laicum exemptum,ſi cum petit, non impartitur ſuum auxilium.D.m.Alcia. in c.pernitioſam.de offi. ordina.communem dicit.

Epiſcopus audiẽs miſſam priuatè,cum eſt excommunicatus,non eſt irregularis.Præpo.in c.ſi quis Epiſcopus.11.q.3.communem dicit.

Epiſcopus committens crimen læſæ maieſtatis contra Principem, non debet degradari actualiter.Sed ſolum verbaliter.Cur.iun.in conſ.139 num.1.communem dicit.Soarez verbo Epiſcopus num.155.

Epiſcopus poteſt diſpenſare ante depoſitionem cum adultero,vt eſt cõmunis opinio.de qua Soc.ſen. in c.clerici.nu.12.de cleri.excommunica.vel depoſi.Epiſcopus tamen non poteſt abſoluere ab atroci, & minori iniuria,non modo à mediocri,vt eſt communis opin.de qua idem Soc.in c.officij.nu.58.de ſententia excommunica.

Epiſcopus poteſt abſoluere percutiẽtem clericũ leuiter,ſi ſibi hoc committatur,& in caſu ſpeciali,quando iniuria non eſt enormis abſoluit, vt eſt communis opinio.de qua Soc.ſenior in c.peruenit.de ſententia excommunica.num.1.& 2.

Epiſcopus in arduis,& delictis grauibus,& pœna graui imponẽda non poteſt procedere abſque conſenſu capituli,vt eſt communis opinio. Anto.Gabriellius in ſuo communium conclu.lib.7.Conclu.36.

Epiſcopus diœceſanus excommunicãs exemptos in caſibus,in quibus regulariter non poteſt cognoſcere, vel excommunicat exemptum , qui ex priuilegio non poterat ab alio excommunicari,quàm à ſummo Pontifice,non tenet excommunicatio,vt eſt communis opinio. de qua Soc,ſenior in c.recipimus.nu.80.de priuilegiis.

Errer facti alieni excuſat ab omni culpa.communis eſt opi.Gabriel.conſi.172.num.28.

Examinando reum in cauſa criminali,iudex poteſt illi deferre iuramẽtum de veritate dicenda,vt eſt communis opinio.Clar.q.45.verſ.ſed quæro.licet hoc ſibi non placeat.

Exceptio quòd quis vigore ſtatuti bannitum licitè occiderit,vel offenderit,impedit litis conteſtationem,vt eſt communis opinio.Clar. in §. homicidium.ver.ſciendum.

Exceptio ſonans in delictum,quæ neceſſario non infert,non obſtat electo.D.m.Alcia.in tracta.præſumpt.regu.3.præſumpt.1.nume.7.communem dicit.

Exceptio nullitatis impedit ſententiæ executionem irretractabilem,puta ſi agatur de membro hominis,vt eſt communis concluſio.de qua Petr.Rauen.in ſuo aureo Alphabeto.in verbo exceptio.

Exceptio vſurariæ prauitatis oppoſita contra ſententiam ſuper inſtrumento contractus vſurarij,debet impedire executionẽ ipſius ſententiæ,quæ nũquàm trãſit in rem iudicatam.Et ideò pro executione impedienda poteſt adiri iudex eccleſiaſticus,qui inhibeat iudici laico ſuper exequutione.vt ſub excommunicationis pœna ſuperſedeat vſque ad ius cognitum.ſuper d.contractu.& iſte eſt modus antiquus ſecũdũ Ang.in l.4.col.fi.ad fi.in §.condemnatum.ff. de re iudica. qui Ang.licet dictum morem damnet.ibi.& Ange.ſequatur Barba.in cõſi.18.tameneorum ſentẽtiam refallit.Tiraquell.de vtroque retractu. vbi de retract.conuẽtionali agit.in gloſſ.2.nu.36.in fi.Natta cõſ.497. ad fin.vbi etiam dicit ſe conſulere,bonum eſſe fieri debere Principis decretũ ſuper hoc.Ne ſcilicet ſuper contractu vſurario interim exequatur.ſed ſuperſedeatur.Et debet prius peti abſolutio à iuramento,vt per Alberic.in rubric.C.de vſuris,col.3.Nam ſententia ex inſtrumento nullo,non debet exequi , cum inſtrumento tanquàm corpus ſine anima exiſtat,Rolan.à Valle in conſilio trigeſimonono, numero 41.in ſecundo volumine.

Exceptio quæ obſtat cedenti bannito,vt non audiatur,non obſtat ceſſionario ex cauſa oneroſa,vt eſt communis opin.de qua Boſſius tit.bãniti quid amittant.num.16.

Excipiens contra perſonas teſtium,non debet ſimpliciter opponere , quod ſint infames,periuri,ſed debet ſpecificare locum & tempus cõmiſſi delicti,& circonſtantias, vt eſt communis opinio.Clar.quæſt. 53.verſiculo j.

Excipientes contra teſtem aliquem,quòd ſit infamis,periurus.&c.non tenetur probare,quod communi omnium opinione habeatur & reputetur pro tali. Sed ſufficit,ſi probet,quòd infamis ſit ex tali cauſa, vel tali crimine,vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione 53.verſi. ſed nunquid,

Excipiens contra teſtem de aliquo crimine,ſi non probet,tenetur actione iniuriarum, vt eſt communis opin.Niſi generaliter obiiceret in iudicio,vt eſt communis opinio.Clar.q.53.ver.caueant,

Excommunicatus non poteſt accuſare,quia non poteſt ſtare in iudicio vt eſt communis opinio.legiſtarum & canoniſtarum.Clar.q.14.ver. quæro nunquid.

Excommunicatus ob inobedientiam,quia ad iudicium non venit , de crimine,quo accuſatur reſponſurus,pro confeſſo habetur , ſi perſeuerat per annum in excommunicatione,vt eſt communis opinio.de qua Menochius conſ.94.num.44.

Excommunicatus rectè contrahere poteſt & valet contractus,vt eſt cõmunis opinio.de qua Panorm. in c.ſi verò.de ſentẽtia excommunica.Soarez.iſto ver.num.185.

Excommunicatus ſi eſt in loco inſigni non poteſt cõparere pro ſe in iudicio,ſecus ſi non ſit in loco inſigni.Fel.in c.intelleximus. de iudi. communem dicit.Soarez.verbo iſto.num.194.

Excommunicatus non poteſt opponere de nullitate ſententiæ.Fel. in c. intelleximus.de iudic.communem dicit.

Excommunicatus non poteſt agere contra actorem,vt proſequatur iudicium.Felin.in capi.intelleximus.de iudic.declara,ſeptima communem dicit.

Excommunicati actiuè.& paſſiuè habent teſtamẽti factionem. Durans de arte teſtam.ti.j.caute.10.Barba.in c.quia ingrediẽtibus.de teſtam. communem dicunt.Soarez in verbo excommunicatus. nume.184. Capra regu.103.num.174.& 188.communem dicens.

Excommunicatus pro notoria contumacia non requirit monitionem. Dec.in c.j.de iudi.num.25.communem dicit.

Excommunicatus poteſt eſſe arbiter,vt eſt communis opinio. Soarez ver.excommunicatus.num.186.

Excommunicatio ad tempus,finito tempore requirit abſolutionem, vt eſt communis opinio.Soarez verbo excommunicatio.

Excommunicatio,ſiuè bona, ſiuè mala ſemper eſt timenda, vt eſt communis opinio.Soarez verbo excommunicatio.nu.190.& eſt meticuloſa,etiam inconſtantem virum,vt eſt communis opinio,vt ibi.

Excommunicationis ſentẽtia lata ex iniuſta cauſa,& ſi teneat & adſtringat.Si ratione tamen aliqua ſit nulla,ſecus eſt,quia erit nullius effectus,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.excõmunicationis.& ſi ſtatutum ſimpliciter imponit pœnam excommunicationis,debet intelligi de maiori.Soc.ſen.in rub.de ſentẽtia excommunica.nu.18.& ſeq.

Excommunicatus ob cauſam notoriam, non requirit monitionem, vt eſt communis opinio.Soarez verbo excommunicatus.num.192.

Excommunicatus contumax,ſi infra annum non ſit abſolutus,pro cõuicto habetur,vt eſt communis opin.Soarez verbo excommunicatus.num.193,

Excommunicatus clericus ipſo iure beneficij fructibus priuatur,vt eſt communis opinio.Soarez verbo excommunicatus.num.195.

Excommunicatus ſi appellauit,& nullam dicat ſententiam,& in extraiudicialibus,ſi cum proteſtatione admittitur,pẽdebit validitas eius vocis ab euentu.ſecundum communem ſententiam.Capra regu. 82. nu.28. Si abſque proteſtatione.& idem eſt.nu.29.in actibus in quibus non eſt euitandus,ſtatim valet,quod agit actiuè & paſsiuè. ſecũdum communem opinionem.ibi.num.31.& ibi fuſiſsimè, quãdo excommunicationis exceptio etiam poſt litem conteſtatam opponi poſsit,vel ne.

Excommunicatus à tota ſynodo diſpenſari non poteſt.glo. communiter approbata.in c.3.de cler.excommunica.mini.Sed hoc ſolum ſoli Pontifici eſt reſeruatum.Albanus in tract.de poteſtate Papæ. part. 2. numero 150.

Excommunicatus non debet ingredi.eccleſiam,vt eſt communis opinio,de qua Soc.ſenior in c.j.num.5.de clerico excommunicato.

Excommunicatio etiam per literas fieri poteſt,vt eſt communis opinio de qua Soc.ſenior in capit.perpendimus.numer. 151.de ſententia excommunica.

Excommunicatio ex falſa cauſa tenet,vt eſt communis opinio. Soc. in d.c.perpendimus.num.176.de ſententia excommunica.

Excommunicatus non eſt quis,ſi iudex dicat,excõmunico,vel abſoluo vel excommunico & abſoluo,vt eſt communis opinio.Soc.d. c. perpendimus.num.206.de ſententia excommunica.

Excommunicatio eſt pœna maior , quam habet eccleſia , vt communiter dici conſueuit. Clarus quæſtione ſeptuageſimaſeptima & duplex eſt,maior,& minor.Maior priuat à perceptione ſacramentorum & communione fidelium. Minor priuat à communione. tantum fidelium,vt eſt communis opinio.ibi.

Excommunicatur percutiens clericum,vel eum offendens,abſque vulnere,communis eſt opinio. Clarus quæſtione ſeptuageſimaſeptima, verſiculo percutiens.etiam quòd ſit primæ tonſuræ , nec poteſt abſolui,niſi à ſummo Papa.Etiam ſi ſit excommunicatus.ibidem verſiculo ſed nunquid.idem ſi actualiter non degradatum percutiat. ibi, verſiculo ſeq.

Excommunicatur clericus ſe ipſum percutiens. communis eſt opinio. Clar.d.q.77.ver.adde.

Excommunicantur qui percutiunt perſonas religioſas,quæ viuunt ſub regula.licet non faciant profeſsionem.Clarus d.quæſtione 77.verſi. vlterius.Non tamen excõmunicatur,qui ignorans clericũ in habitu

laicali

laicali incedẽtem percutit,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.77.ver. ſed an percutiens.idem ſi iuſtã & probabili ignorantia clericum percuſſerit,vt eſt communis opinio.ibi Clar.ver.ſucceſſiuè.idem ſi volens.percutere laicum errans percuſſit clericum,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſed quid.

Excommunicatur,qui clericum excommunicatum percutit,vel offendit. Clar.d.q.77.ver.ſed nunquid.communem dicit.

Excommunicatur,qui percutit clericum degradatum,cõmunis eſt opinio,vt ibi per Clar.q.77.ver.quæro etiam.

Excommunicari non debet pro leui iniuria illata per laicum clerico.& ideò poteſt abſolui ab Epiſcopo,vt eſt communis opinio.Clar.verſ. ſcias tamen.

Excommunicati ſunt religioſi,qui extremam vnctionem,vel Euchariſtiam miniſtrant ſine licentia preſbyteri Parochiæ,vel matrimonia ſolemnizant,communis eſt opinio.Clar.d.q.77.ver.religioſi.

Excommunicati ſunt,qui iniurioſè,aut temere Epiſcopum percutiunt. Clar.d.q.77.ver.percutientes.Niſi ſe defenderent, vt eſt communis opinio.ibi.

Excommunicantur ſpoliantes Criſtianos nauigantes pro honeſtis cauſis vel negotiationibus,vel Chriſtianos naufragium paſſos in rebus, & dicitur canon latæ ſententiæ.debet prius fieri monitio.Clar. d.q. 77. verſ.ſpoliantes.

Excommunicantur Chriſtiani, deferentes Saracenis habẽtibus bellum cum chriſtianis,arma,ferrum,&ſimi.etiam tempore belli. communis eſt opinio.Clar.d.q.77.ver.Chriſtiani.vbi etiam merces quæcunque tempore belli prohibentur deferri.alias ſecus poſt,ſi nõ ſint prohibitæ.communis eſt opinio.vt ibi.

Excommunicantur magiſtri & ſcholares Bononiæ, cõuenientes hoſpitem pro cõducendo hoſpitio aliorum magiſtrorum,vel ſcholarium, ante tempus conductionis elapſum,& magiſtrorum appellatione veniunt Doctores,vt eſt communis opinio.Clar.q.77.ver.magiſtri.

Excommunicantur ſciſmatici.communis eſt opinio.Clar.d.q.77.verſi. ſchiſmatici.

Excommunicantur facientes ſeruari ſtatuta, vel conſuetudines contra eccleſiaſticam libertatem.ideſt contra priuilegia conceſſa vniuerſi eccleſiæ.à Deo,Papa,vel imperatore,vt eſt communis opinio.Clar.d. q.77.ver.facientes.

Excommunicantur vſurpãtes de nouo ſibi ius patronatus à locis piis vacantibus. communis eſt opinio. Clar.d.quæſt.77.ver. vſurpantes. vbi fuſius.

Excommunicati ſunt contrahentes ſcienter matrimonium in gradibus conſanguinitatis,vel affinitatis prohibitis.Clar.d.q.77.verſiculo contrahentes.

Excommunicationis ſententia lata ex falſa cauſa, valet, quando ille qui excommunicat,etiam ſi ſciuiſſet cauſam non eſſe veram,fuiſſet nihilominus excommunicaturus , vt eſt communis opinio , Clarus. q.ſexageſimoſeptimo verſi. quæritur etiam,& d.ſententia nulla non ligat, lata ab homine,vt eſt communis opinio.ibi.ver.ſolet dubitari, & poteſt dici nulla etiam non præcedente abſolutione.& in ſententia excommunicationis requiritur citatio.ibi.ver.quæro nunc.

Excommunicatus poteſt eſſe arbitrator.quia poteſt contrahere, vt eſt magis communis opinio.de qua Ant.de Tremolis.in glo.arbitrium litera B.ad pract.Bonacur.titul.de impedimen. quæ ir.pe. compro. fol.135.

Excommunicatus tenetur vitare alium excommunicatum,vt eſt communis opinio.de qua.Abb.in capit.nulli.numero tertio de ſententia excommunica.

Excommunicatus actor eſt repellendus à iudicio,& cogitur agere per procuratorem,ne commodum reportet ex repulſione,vt eſt communis opinio.de qua Benedic.de foro Sempro.in reperto. Feli.in verbo excommunicatus an omnino ſit repellendus.

Excommunicationem incurrit communicans cum excommunicato. etiam extra crimen.ſecundum communem opinionem.Capra regula 81.num.8.

Excommunicare poſſunt prælati habentes iuriſdictionem fori contentioſi,vt eſt communis opinio.Socin.in c.ſuper eo.num.16.de ſententia excommunica.& delegatus poteſt excõmunicare, dummodo ſit delegatus à iudice eccleſiaſtico,& iuriſdictionem poſſit exercere, vt eſt communis opinio.Soci.in d.c.ſuper eo.num.37.

Excommunicatus debet euitare excõmunicatum,vt eſt communis opinio.Soc.in c.illud.num.11.de cleri.excommunic.vel depoſi.& dicitur quis participare cum excommunicato.non ſolum in facto, ſed dicto.etiam ſi quis dicat illi ſalue,aut aue.licèt illi nihil reſpondeat. Soc.in c.ad hæc.num.10.de priuilegiis.Soc.in c.inter alia,nume.12. eo.titulo.

Excommunicatus minori,licet eligatur ab eligentibus.Ignorantibus talem excommunicationem.Tamen non valet eius electio. ſecũdum communem opinionem.Soc.in c.ſi celebrat.de clerico. excommunica.num.39.

Excommunicato competit omnis defenſio, ſiuè realis ſiuè perſonalis ſit,vt eſt communis opinio.Soc.in c.ſacris.numero 363.de ſententia excommunica.& idem dicit in qualibet alia exceptione,quæ tendit ad ſuam defenſionem,nõ ad impugnationem,vt eſt communis opinio,de qua ibi.

Excommunicatus reus non poteſt reconuenire actorem,quia recõuentio non eſt defenſio,ſed impugnatio,vt eſt communis opinio.Soc.in c.ſacris.num.316.de ſententia excommunica.

Excommunicatus poteſt petere reuocationem miſſionis in poſſeſſionem ex primo decreto,vt eſt communis opinio.Soci.in c.ſacris.nu. 295.de ſententia excommunic.

Excommunicatus abſolutione obtenta, poteſt agere pro iniuria, ſibi tempore excommunicationis illata,vt eſt communis opinio.Soc.in d.c.ſacris.num.295.de ſententia excommunica.

Excommunicatus nõ poteſt intrare eccleſiam, etiam ſi intraret alia cauſa,quam audiendo diuina,vt eſt communis opinio.Soc.in c.ſacris.nu 125.de ſententia excom.

Excommunicatus poteſt iterum excommunicari,vt eſt communis opinio,de qua Soci.in c.cum pro cauſa.num.23.de ſententia excom.

Excommunicatio non ſuſpenditur poſt appellationem interpoſitam,vt eſt communis opinio.de qua Soc.in c.ſacro.numero 74. de ſentẽtia excommunic.Et debet appellari à ſententia excommunicationis infra decem dies à tempore ipſius excommunicationis computandos, vt eſt communis opinio.de qua ibi Soc. num.116.& eſt excommunicatio ita facienda,ex nunc decerno, quia ſi non ſatisfecerit in termino,quòd tunc ſit excommunicatus,vt eſt communis opinio. ibi. num.146.

Excõmunicatus poteſt appellare etiã quòd fuerit actor in cauſa principali,vt eſt communis opinio.Soc.in c.ſacris.numero.344.de ſententia excom.

Excommunicationis exceptio nõ habet obſtare reo, quominus poſſit ſe defendere,vt eſt communis opinio.Soc.in c.ſacris,num.361.de ſententia excommu.

Excommunicatus non poteſt opponere de cõpenſatione, vt eſt magis communis opinio.de qua Soc.in c.ſacris.numero 380.de ſententia excommuni.licet de æquitate ſecus dicat,quæ debet,ſeruari,& poſtea hoc declarat cum diſtinctione.

Excommunicatus poteſt compelli procuratorem cõſtituere,vt eſt communis opinio.Socinus ſenior in capit.ſacris.nume.392.de ſententia excommunic.

Excommunicatus non poteſt exercere ſuum officium in ſcribendo acta,& conficiendo inſtrumenta,vt eſt communis opinio.de qua Soc in c.ſacris.nu.407.& 408.de ſenten.excom.etiam ꝙ fuerit excõmunicatus in contumaciam,vt eſt communis opin.de qua ibi.num.411. Etiã quòd fuerit excõmunicatus tẽpore cõſtitutionis & acceptationis,Sed tẽpore exercitij,erat abſolutus,vt eſt cõmunis opi.ibi.nu.416.

Excommunicatus non poteſt eſſe arbiter,vt eſt communis opinio.Soci.ſen.in c.ſacris.nu.453.de ſent.excom.

Excommunicatus rectè contrahit,vt eſt communis opinio.Soc.in c. ſacris.nu.424.& nu.454.communiorem dicit.& num.457. cum ſeq.

Excommunicati procurator conſtitutus ſimpliciter ad plures cauſas cũ poteſtate ſubſtituendi, non poteſt ſubſtituere. communis eſt opin. Soc.in c.ſacris.num.424.de ſent.excom.

Excommunicati conſtitutio procuratoris nõ tenet,& poteſt exceptione repelli procurator.Sed ipſo iure non inficicit actum,& geſta per ipſum.Sed requiritur exceptio,vt eſt communis opi.Soci.in d.c. ſacris.num.416.& ſeq.de ſen.excom.& idem ſi tempore conſtitutionis non erat excommunicatus,ſed tempore acceptationis mandati erat excommunicatus,vt eſt communis opin.de qua ibi num. 419.

Excommunicationis exceptio etiam opponi poteſt,poſt lapſum termini peremptorij ad proponendas exceptiones dilatorias, vt eſt communis opin.Soc.in c.ſacris.nume.435.de ſententia excom.

Excommunicatus poteſt expedire actus,qui geruntur iure proprio,ſeu priuato,ad priuatum intereſſe,vt eſt communis opinio.de qua Soci. in d.c ſacris.nu.485.de ſententia excom.

Excommunicatus cuiuſuis,fortè excommunicatio ignoratur.non tenetur eam detegere.communis eſt opinio Soc.in c.ſacris.num.488.de ſen.excom.

Excommunicatus excommunicatione maiori ab homine debet regulariter abſolui ab excommunicatore,vt eſt communis opin. Soc. in c.officij.num.133.de ſent.excom.

Excommunicatum non poteſt abſoluere collegium Cardinalium ſede vacante,vt eſt communis opinio.Soc.ſen.in c.officij.num.29.de ſententia excom.

Excommunicata mulier poteſt abſolui ab Epiſcopo loci, quia non tenetur ire ad ſedem Apoſtolicam,vt eſt communis opin.de qua Soci. in c.officij.num.42.de ſen.excom.

Excommunicatum poſſimus communicare in conuertendo,prædicare,aut in confeſſione audire,vt eſt communis opinio.de qua Soc.in c.inter.alia.num.96.de ſententia excommunica.

Excommunicatio iniuſta non cauſat metum iuſtum,vt eſt communis opin.

Excommunicatio iniuſta non cauſat metum iuſtum,vt eſt communis, opin.de qua Soc.in c.ſacris.nu.505.de ſen.excom.

Excommunicatus.ſi Excommunicatio eſt publica & nota,debet euitari,non ſolum priuatim,ſed etiam publicè,ſi verò ſit occulta,& vni ſoli nota,debet priuatim tantum eum vitare,ſcilicet inter ſe & ipſum, vt eſt communis opin.Soc.in d.c.inter alia.nu.31.de ſententia excõmunica.Ita,vt nec contrahendo debemus participare cum excommunicato,vt eſt communis opinio.ibi.nu.42.Nec Epiſcopus cõmunicãdo excuſatur,vt eſt communis opinio.de qua ibi.num.81.

Excommunicatum occultum quis vitare debet,ſi ipſe ſolus vidit eum percutientem clericum,vel quid ſimile.non publicè,ſed priuatim debet eum vitare,Scilicet inter ſe & ipſum.Soci.d.cap.inter alia.nu.31. de ſententia Excommunica.

Excommunicatus,vbi eſt quis ad cõmodum aliquorum,ſi ipſi communicent cum ipſo excommunicato, non licet aliis cum illo communicare, vt eſt communis opinio.Socin.in cap.Periſtis.nume.6.& 7. de Priuiligiis.

Excommunicatus quis ſenſetur,Si iudex dicat,ſi non ſatisfecerit,te excommunico, vel te excommunicatum cognoſco. Soci.in c.perpendimus.num.215.de ſententia excommunica.communem dicit.

Excommunicatus non poteſt præſtare iuramentum,quod cedit ad eius vtilitatem,vt eſt communis opinio.Soci.in cap.ſacris.nu.98.de ſententia excommunica.

Excommunicatus non poteſt intrare eccleſiam,niſi vt audiret verbum Dei.hoc eſt prædicationem,ſeu ſermonem de verbo Dei,vt eſt communis opinio.de qua Socinus in cap.ſacris.nume 125.de ſententia excommuni.

Excommunicatus,cuius fortè excommunicatio ignoratur.non tenetur detegere excommunicationem ſuam ſi eligatur, prouidetur,inſtituitur,poſtulatur,Communis eſt opinio.Soci.in cap.ſacris num.488, de ſententia excommunica,vt ibi per Soci.

Excuſator admittitur ad allegandas cauſas abſentię tantummodo.communis eſt opin.Clar.q.33.in prin.vel infirmitatem imputari vel eius incarcerationem in loco vel alia. impedimenta propter quæ imputatus perſonaliter non poteſt comparere,etiam ſi vellet.quia quilibet alius poteſt proponere dictas exceptiones.cõmunis eſt opinio.Clar. ibi.Item admittitur ad eius innocentiam probandam, in omnibus caſibus in quibus abſens condemnari poteſt diffinitiuè.Nam iudex debet omnino quærere innocentiam rei,vt eſt communis opinio. Et quilibet de populo poteſt comparere tãquam inſtructor,& ſimplex defenſor,& innocentiam imputari,proponere,Clar.d.q.33.verſ. ſed quod plus eſt.vbi fuſius Poteſt tamen iudex repellere excuſatorem,& dicere, volo ipſum principalem,quod perſonaliter cõpareat. tãquam melius informatum,vt videam quo vultu,qua trepidatione loquatur,vt eſt communis practica,Clar.d.q.33.verſi.Quinimmo.Et admittitur excuſator abſque mandato, dummodo nõ tangat merita cauſæ.Clar.ibi.Et ſi excuſator vult.defendere reum,tenetur præſtare fideiuſſionem de iuditio ſiſti,& iudicatum ſoluendo,vt eſt communis opin.Clar.d.q.33.ver. Quæro nunquid.Secùs ſi abſentiã allegat. vel ęgritudinem,& ſimilia.Poteſt pater pro filio,dominus pro ſeruo, vxor pro viro, Abbas pro monacho,Epiſcopus pro Clerico,Princeps pro ſubdito,Ciuitas pro ciue,pro ſuo intereſſe defenſionẽ ſuſcipere.aliàs non,vt eſt cõmunis opin.Clar.d.q.33 verſ.vlt.quæro. Et vbi pœna corporalis infligitur pater poteſt pro filio cõparere & allegare priuilegiũ Clericatus.Similiter &aliud priuilegiũ allegari poteſt, ex quo notoriè conſtaret citatũ nõ eſſe ſubditũ Iudicis citantis, quia tunc etiam procurator,vel excuſator admitteretur.Et ſi excuſator allegat abſentiam,malitioſè eam allegare dicitur,quando appareret,quod citatus viſus fuit in loco delicti, eo die quo fuit commiſſum delictum,vel die præcedenti,vel ſequenti.Et ita ſeruatur.Clar. q.34.verſ.ſed pone.Et debet probari abſentia omnino.Clar.verſ.ſed nunquid,vbi communem dicit.

Excuſatur infirmus, probata infirmitate per teſtes,vel medicum,etiam in delicto capitali,ſimiliter ſenex,vt eſt communis opinio.Clar.d.q. 34.verſ.dixi etiam.

Excuſatur etiam in criminali citatus,ſi locus non ſit tutus.nec ſub fide publica tenetur comparere,communis eſt opinio.Clar.d.q.34.verſ. allegatur,Nam fragilis eſt ſaluiconductus cautio.

Excuſatur carceratus alibi,& hic citatus niſi carceratio fuerit procurata,vel affectata,vt eſt cõmunis opin.Clar.d.q.34.verſ.de carcerato.

Excuſatur à pœna delicti infans.communis eſt opinio.Similiter proximus pubertati pupillus, ſi delictum conſiſtit in omittendo,ſecùs in cõmittendo.Et impubes,ſi eſt doli capax punitur. alias non, communis eſt opinio,quando.ſ.eſt proximus pubertati, & quod delictũ conſiſtat in cõmittendo.Et in omnem caſum puniri debet citra mortem, vel mẽbri mutilationem, vt eſt communis opinio. Et hoc etiã procedit ſequuta condemnatione per contumaciam,vt eſt communis opinio.Clar.q.60.verſ.j.

Excuſator comparens,vt tantum excuſet abſententiam rei,nõ tenetur fideiubere,vel ſatiſdare,Secùs ſi etiam defenſionem ſuſciperet,vt eſt communis opinio.Clar.q.33.verſ.quæro nunquid.

Executio ſententiæ criminalis fit hoc modo.Si reus eſt in carceribus & ſentẽtia condemnatoria ſit pecuniaria, reus detinetur in carceribus,vſque quo fuerit ſoluta condemnatio,nec relaxatur,etiã ſi præſtatur idonea cautio,Nec reus habet quadrimeſtre tẽpus ad ſoluendũ. cõmunis eſt opin.Clar.q.95.in princ Sed ſtatim debet ſoluere,vel aliud modicum tempus iudicis arbitrio.vt ibi.Et ſi tenetur de barratatione bonorum prouidetur.Si verò eſt extra carceres.ſi in principio præſtitit fideiuſſorẽ de ſoluendo iudicato,vocatur fideiuſſor,qui eũ conſignet,qui nõ dimittitur,donec ſoluat.Si autem præſtitit fideiuſſorem de ſoluendo iudicato, vocatur fideiuſſor vt ſoluat & contra eum,ſi nõ ſoluit,conceditur executio.Et contra ipſum fideiuſſorem de iudicato ſoluendo poteſt fieri executio,ſine nouo proceſſu,vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione nonageſimaquinta in principio.Sed ſi reus non eſt in carceribus,neque ſub fideiuſſore, ſequuta condamnatione,ſtatim conceditur contra eius perſonam,& contra eius bona executio perſonalis, & realis.&c.Et ita hodie ſeruatur.Et qui nõ habet in ære luat in perſona.Clar.ibi.verſ.Sed quid.vel cõmitatur pœna.Quod nõ procedit in Officialibus ad Syndicatũ,quia detinentur in carceribus.Et ſi data ſit fideiuſſio in principio,vel poſtea aſtringitur.d.fideiuſſio.Clar.ibi verſ.Et ſcias.vbi cõmunem dicit.Et ſi pars aduerſa,cui aliqua portio cõdemnationis venit ſoluẽda,vellet, ꝗ portius reus corporaliter eſſet plectẽdus,cũ nõ eſſet ſoluẽdo,nõ debet iudex hoc obſequi,Sed debet reũ detinere in carcerib.Clar.d.q. 95.verſ.Sed quæro.Nec poteſt reus non ſoluendo cedere bonis, ſed corporaliter luere debet,vt eſt communis opin.Clar.d.q.95. ver.Sed pone.Et ſi reus deficiat in vno nũmo,eiã debet luere in corpus,vt eſt cõmunis opi.Clar.d.q.95.ver.quęro quid ſi iſte.Et ſi ſit ſoluẽdo reus malit tamen eligere pœnam corporalẽ,quàm pecuniariã,non debet audiri.Clar.d.q 95.verſ.quęro etiã.Sed ſi eſſet mulcta fiſco debita,nõ eſſet neceſſe propter paupertatẽ illam cõmutare in pœnã corporalẽ, ſed poteſt iudex illã diminuere,& etiã remittere.Et iſta eſt cõmunis opinio. Conſtito tamen prius de paupertate.Et fit etiã compoſitio, nõ minus quarta parte totius mulctæ.Et cõdemnatio,licet diuidi debeat inter fiſcum & partẽ aduerſam ipſius rei,debet tamẽ prius fiſco perſolui tota.Et ille,qui admittitur ad partẽ,debet ire ad fiſcum,& ſuam petere partẽ.Et ita de cõſuetudine obſeruatur.Clar.d.q.95.ver. ſolet etiã.Sententia capitalis executioni ſtatim mittitur.cũ ab ea non datur appellatio ex hodierna conſuetudine.Clar.d.q.95.in prin.

Exequi etiam debet ſententia,ſi Bannitus condemnatus in contumaciã veniat in fortiam iudicis,qui eum condemnauit.Et quidem ſtatim. Et faciat iudex bannitũ recognoſcere bannum,& fateri ſe eſſe illummet,qui in ipſo banno eſt nominatus Poſtea exequatur ſententiam, cõmunis eſt opin.Clar.q.96.verſ.quæro,Et ſi negat ſe eſſe illummet. de quo in ipſo banno,poterit iudex torquere,vt confiteatur ſe eſſe deſcriptum in banno.Et iſta eſt communis practica. Et ſi peteret ſe admitti ad nouã defenſionem,non eſſet audiendus.Stante ſtatuto,ꝗ cõtumax habeatur pro confeſſo.Clar.d.q.96.verſ.ſed nunquid,vide tamẽ ſupra q.41.verſ.quæro nũc,vbi Principis gratia poteſt admitti ad nouas defenſiones.& d.q.96.ver.Sed pone.Et bãnitus per vim ductus ad Territoriũ Judicis,qui eũ bãniuit,cũ eſſet extra Territoriũ poteſt exequi ſentẽtia cõdemnatoria.Clar.d.q.96.verſ.Sed quid ſi bannitus.Et ideo non debent confidere bãniti extra Territorum bannientis,vt ibi per Clarum.

Exequi debet Laicus ſententiã Iudicis eccleſiaſtici contra reũ per eũ ſibi remiſſum,& condemnatũ in crimine,quod ſpectat ad ipſum eccleſiaſticũ.Aliàs ſecùs,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.96.verſ.quid etã.Et ideo Inquiſitor,vel alius eccleſiaſticus, qui tradit hæreticũ ad curiã ſecularem,debet ſententiam indilatè exequi,cum tale crimen ſit merè eccleſiaſticũ,vt eſt cõmunis opin.Secùs ſi eſſet crimen merum,vel mixtum ſeculare,quia non tenetur exequi,Sed deberet prius de eo cognoſcere Laicius iudex,vt eſt cõmunis opini.Clar.ibi.verſ.quæro etiã in fine.Et iudex vnius Territorij nõ poteſt ſentẽtiam exequi cõdemnatoriã,& remiſſionẽ de reo factã.Niſi eſſent ambo iudices ſub vno Territorio,& ſubditi ambo eiuſdem principis,quia vnus poteſt exequi ſententiã alterius.Sed etiã à ſe ipſo,Si videt,quod executionẽ mereatur,vt eſt cõmunis opinio.Clar.d.q.96.verſ.Item quęro.

Executio ſententię capitalis debet differri per biduum,vel aliud breue tẽpus,vt reddat reus rationẽ.mercature,negotiationis,adminiſtrationis,vel hmõi,Clar.q.97.in prin.Item,vt accuſatio de aliquo per reũ facta cognoſcatur,vt eſt cõmunis opin.Clar.ibi verſ.Eſt etiã.Itẽ differtur executio,ſi reus nolit pœnitere,& peccata ſua cõfiteri Clar. ibi.Itẽ differtur.executio ſi mulier ſit prægnãs.Clar.ibi ver. differtur etiã.Itẽ differtur executio ſententiæ capitalis diebus feriatis in honorem Dei,vel ſanctorum,licet quandoque propter enormiſſimum crimen poſſit exequi,vt eſt communis opinio. Clar.ibi verſi. quæro etiam. Regulariter autem non debent iudices differre executionem ſententiæ capitalis,vt ibi per Clarum.verſic.Regulariter.

Executio etiam ſententiæ capitalis differtur,ſi reus confugit ad eccleſiã,vel Beroarij cũ eo in eccleſia tranſeunt.ducentes ad patibulum.

vt eſt communis opin.Clar.q.98.in prin.Idem ſi confugiat ad ſacramentum Euchariſtiæ per clericum portatum, vt eſt communis opinio.Clar.d.q.98.verſ.ſed pone.Licet non poſſet euadere reus iſto colore,quod ſuſcepiſſet ſacramẽtum Euchariſtiæ.Clar.ver.ſed quæro.Nec differtur executio,ſi reus dicat ſe votum feciſſe intrandi religionem.Clar.ibi.ver.ſed quid.Differtur autem ſententiæ capitalis executio,dum ad ſupplicium ducitur reus,obuium haber Cardinalem,qui pileum ſuum purpureum in capite ipſius rei imponi faciat & poſſet.Secundum Clar.ibi.verſicul.Vlterius,reus ad triremes mitti,Niſi eſſet reus criminis atrociſſimi,quia propter hoc non euaderet mortem.Item differtur executio,ſi quis meretricẽ accipere vult in coniugem.Clar.verſ.quæro etiam.Item differtur ſententiæ executio, ſi de Innocentia rei conſtat manifeſtè. communis eſt opin. Clar.d.q.98.ver.ſed nunquid,quæ debet per iudicem Principi referri,cum ipſe Iudex nequeat,cum ſit officio ſuo functus,vt ibi per Clar.differtur etiam executio, ſi laqueus ſit contritus,vel ſecuris non expleuit executionem.& ſimili.Si tamẽ prius ipſe reus ſit proteſtatus ſuam innocentiam.vt ibi per Clar.latiſſim.

Executio ſententiæ capitalis fit hoc modo.Antequam reus criminis ducatur ad patibulum,vel mortem,ei intimatur mors,& ei exhortatur à ſacerdote,vt conficeatur & communicetur. & pœnitentiam agat ſuorũ peccatorũ,& ſacramenta eccleſiæ ſuſcipiat Et hæc eſt laudabilis conſuetudo.Clar.q.99.in prin.& differtur in diem ſequentem executio ſententiæ criminalis , quando reus ſuſcepit ſacramentum Euchariſtiæ.Clar.ver.ſed quæro.Extrema autem vnctio non debet dari capitaliter condemnatis.& ita practicatur & obſeruatur.& pro executione facienda,non exiſtente carnifice,poteſt vilis perſona cogi,vt ſit carnifex,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.99.ver.ſed pone. & expenſa in executione capitali facienda,debet fieri à fiſco, vel cõmunitate.Clar.ibi.verſ.quæro hic.Et debet fieri executio in loco ſolito.Niſi eſſet publicus graſſator,& latro famoſus,quia in loco delicti fieri debet.Clar.verſ.item quæro.Et licet quis lege vel ſtatuto deberet comburi,prout in crimine hæreſis,& ſodomiæ,& falſi, debet prius reus ſtrangulari,& poſtea comburi propter animam. Et ne in deſperationem inducatur reus.Clar.verſi.vnum tamen.

Executio autem capitalis non fit animali irrationali,qui hominem occideret,vel aliud ageret.Niſi propter atrocitatem delicti,puta, ſi cũ animali coitum feciſſet.&c.Clar.d.q.96.verſ.quæro etiam.vide tamẽ Caſſane.conſ.j.Clar.etiam verſ.non eſt.& ſi quis foret condemnatus pluribus condemnationibus pecuniariis,eſſet facienda executio pro omnibus,niſi vna aliam tolleret.idem ſi eſſent corporales,vel incompatibiles,quia iudicis arbitrio in vna deberet fieri electio.cum quis niſi ſemel poſſit mori,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.99.verſi.vltimo quæro,vbi latius.

Executio ſententiæ capitalis eſt differenda,quando reus aliũ de aliquo crimine accuſaſſet.donec iudicium accuſationis ab eo cœptæ perficiatur,communis eſt opin.Clar.q.97.ver.eſt etiam.

Executio ſententiæ capitalis eſt differenda,quando officialis,cui à Principe eſſet mandatum aliquem decapitari,vel ſuſpendi, videret illud mandatum Principis eſſe iniuſtum,debet enim tunc Principi reſcribere,vt eſt communis opinio.Clar.q.97.ver.item eſt differenda.

Exilij pœnã propriè non infertur eccleſia,cõmunis eſt opin.Soarez ver. eccleſia.nu.4.Alciat.in c.cum non ab homine.num.188.de iudi. communem dicit.Vezinus in Ærario communium opinionum. verſic. eccleſia.numero 2.

Eximens aliquem indebitè detentum non eſt puniendus, vt eſt communis opinio.Clar.q.29.verſ.ſed quid.

Eximens ſe à manibus ſatellitum violenter,punitur,ſed mitius.Clar. q. 29.verſ.quæro etiam.

Eximens de manibus iuſtitiæ condemnatum ad mortem,vel cõfeſſum, ſeu conuictum de aliquo crimine,punitur pœna capitis.Clar.q.68. ver.Eximens communem dicit.

Exhortans aliquem ad delictum committendum,tenetur eadem pœna,ſi commiſſurus non erat delictum. Sed ſi erat omnino facturus delictum,non tenetur exhortans, vt eſt communis opinio. Clarus q.88.verſ.hoc autem.

Expreſſum in ſtatuto criminali dicitur,quod ineſt,tanquam neceſſariũ conſequens,vel antecedens,vt eſt communis opinio.glo.in l.Prætor ait in prin.ff.de operis no.nunc.In ver.Expreſſum.vbi no.Bart.Ange.& omnes.D.Laurentius Occa.Inter conſi.cri.conſi. 100. numero 30.vbi fuſius.Tomo 2.

Extenſio de vno caſu ad alium non prohibetur,& ſi in caſu extenſio ſit maior ratio.Gome. In c. Statutum. numero 39. de præſcrip. in 6. communem dicit.

Extenſio fit ex identitate rationis in materia correctoria,& odioſa, vbi agitur de ſalute animæ,& euitando peccato,vt eſt cõmunis opin.de qua.Cur.iun.in conſi.203.nu.20.In 3.vol.Et fit lata interpretatio in materia odioſa,quatenus proprietas,& vis verborũ ſignificat.Celſus & honoratus Doctor.Orator,Poeta & muſicus.Riminal.Vrbius nouiſſimus in conſi.23.num.272.Et no.quòd ex ſola diſsimilitudine in aliquo,non fit extenſio materia aliàs extendibili.Moder.lucen.de Inuentario par.7.numero 36.fol.230.facia.2.Et ideo in ſtatuto appellatione damnorum non veniunt expenſæ, quia propriè & ſtrictè debet intelligi ſtatutum.Socin.Senior in c.in noſtra. numero quarto, de Iniuriis & damno dato.

Extenſio fit in pœnalibus,vt eſt communis opinio.Viuius in ſuo Communium opi.lib.1.ver.Extenſio,vbi hoc declarat procedere in caſibus,vt per eum.Soarez in ver.Extenſio.numer.233.vbi fuſius & numero 241.D.Hieronimus de Monte,in ſuis variis quæſtionibus. q. 28.numero 19.communem dicit. Gratus reſponſo.155.numero 27. In 2.vbi contradicit,limita vt per Petr.Duen.Regu.286.& 287.Iaſ. in l.cum quidam,nume. 19.& ſeq.ff.de libe.& poſthu.vbi ponit Ampliationes & limitationes,vide Gratum Reſponſo.154. & Reſpon. 165.Et ſi non fuerit extenſio in materia pœnali,legi magna inferretur plaga, Soci. conſilio 406.numero 7.& conſilio 239.numero 4. vol.2.vide omnino Aberi.in l.Cæſar.numero 8.ff.de publica.vbi fuſiſſime de hoc,ſtatutum etiam pœnale extenditur ex identitate rationis.Gratus Reſponſo.65.in 1.vol.vide Dec.in conſilio 406.num. 7.Ex extenſione ſcilicet actiua tanquam fauorabile, quando eadem ratio in caſu,ad quem volumus extẽdere,& hoc ſi odium eſt rationabile.Caſt.in l.ſi quis à ſeruo.nu.7.C.de furtis & ſeruo corrupto. Limita in ſtatuto contra ius commune,quia non extenditur.Dec.in c.Tranſlato.in 2.lectura,num.7.de conſtitu.Item limita ſtatutum nõ debere ampliari,ſiue extendi ad exceptiones ibi non expreſſas,ſed reſtringi debet.Bart.in l.Cæſar,C.de vectiga.& commiſſis. Gabrielli. in conſi.17.in 1,numero & ſeq.vbi de ſtatuto,quòd non debet extẽdi in materia vſurarum.vide Benedictũ de foro Sempro. in Repert. Feli. in verbo.Extẽſio.vbi Extenſio fit in ſtatutis ad caſum omiſſum & odioſum ex maioritate rationis,etiam ſi eſſemus in correctoriis, quando alias diſpoſitio noua nihil induceret.Guido Papæ in tracta. de cõpromiſſa.literis.q.19.Tomo 13.vide etiã Alberi.in l.ſi quis non dicam rapere.nu.7.C.de epiſco.& cleri.vbi dicit, quòd in omnibus illis caſibus,vbi eſt omnimoda ſimilitudo, & ſubeſt eadem ratio, procedi debet de ſimilibus ad ſimilia. & vbi eſt ſimile legis. ſecùs ſi eſſet ſimile hominis,vt ibi latius.& ibi.nu.24.dicit communẽ eſſe regulã,quòd in odioſis & pœnalibus non fit extenſio.Niſi,vt ibi per eũ.vide omnino Corſetũ In Reperto.ad Abb.in verbo. Dictio præciſè vbi etiã,quando poſſit fieri extenſio in ſtatutis,& quãdo loquitur ſtatutũ per verbũ præciſè.vide Gabriell.conſi.180 nu.9. Et conſtitutio,quamuis pœnalis,etiã exorbitans, & correctoria,quæ operatur effectũ ſuũ in caſu expreſſo,extenditur etiã ad omnes alios caſus,in quibus verſetur idẽ fauor animæ,vt eſt cõmunis opin. de qua Cur.Iun.in conſi.244.num.20.in 3.vol.Et vbi ratio in conſtitutione expreſſa eſt generalis,licet deciſio ſit ſpecialis,fit extenſio ad omnes caſus,ad quos generalis ratio adaptatur,vt eſt communis opin. Cur. Iun.ibi.n.21.Item extenſio etiam fit in pœnalibus de vna perſona ad aliam,ne eluſoria reddatur diſpoſitio. Riminaldus nouiſſimus in conſ.21.nu.65.Et extenſio in pœnalibus fit ex identitate rationis,quæ ſui natura continet delictũ,ne delictũ remaneat impunitũ.Secus in materia quæ ex ſe non cõtinet delictũ.Sed ſolũ eatenus, quatenus lex diſponit,vt delictũ haberi aliquáve coherceri pœna,vt ſunt negationes iudiciales,quarũ aliquæ permittuntur à iure,& pertranſeunt impunitæ,& ſolum Deum habent vltorem.D. Phanucius. de Phanuciis Lucenſis.de inuentario.part.6.nu. 13.vbi latius.

Extrahens aliquem de eccleſia punitur morte, vt eſt communis opinio,Clar.q.68.verſic.Extrahens.Neque extrahi poſſunt rei à domibus Cardinalium.S.Rom.eccl.& ita hodie communiter obſeruatur. Clar.q.30.verſi.Item Adde.vide Alex.in conſi.145.per totum in vlt. vol.& eſt communis opinio.vt ibi per Alexan.num. 10. vide etiam Oldra.in conſ.154.Moro.in tract.de Fide,treuga & pace.q.103.Fallit in latrone publico,& nocturno depopulatore.vt ibi per Alex. & Oldr. Quiſnam verò ſit latro publicus,ponit Boſſi,in tit,de inquiſitione.numero 32.Fallit in quibuſdam aliis caſibus, vt per Caſtr. in Rub.de iis qui ad eccle.confugi.vide omnino. Abb. in c. interalia. nu.29.de immuni.eccle.vbi diſtinguendo dicit, quod eccleſiaſticus iudex tunc extrahere poteſt violenter de eccleſia,propter delicta in eccleſia commiſſa. quãdo reus eſſet ſacrilegus,& in eccleſia deliquiſſet,& ſacrilegium feciſſet.

Exempti ſepelientes excommunicatos,vel alios ſimiles,poſſunt ab ordinariis puniri,Secundum communem opin.Soci.in c. Recepimus. num.64.de Priuilegiis.

F

FAciens,quod communiter fieri per alios videmus excuſatur à dolo & culpa.Riminal.conſi.164.num.42.in 1.

Factum alienum promittens,non valet promiſſio.Niſi adiiciatur pœna,quo ad pœnam,Cur.Iun.in conſi.124.nu.19.communem dicit.

Factum promittens alienum,& ſe facturum & curaturum, cum potam nec tenetur,quò ad pœnam,ſi fecit poſſe.Etiam,quòd adſit clauſula, quòd

quod faciẽdo poſsibilia non excuſetur, vt eſt communis opinio. de qua Inter conſi.crimi.conſi.145. nume.20.23.& conſil.142.nume.1. Contrarium tenet. D.Hercules de Sylueſtris noſter Ferrarienſis. In ter conſ.crim.conſ.97.nu.16.Et factũ alienũ promittens non obligatur.Fallit quinque modis,vt per Roma.in conſi.510.nume.22.

Falſis teſtibus creditur contra corrumpentem,vel ſubornantem, ad inquirẽdum,& torquendum etiam cum aliis adminiculis, vt eſt communis opinio.Clar in §.falſum.verſ.ſubornans.

Falſum teſtem vnum tantum producens,punitur ſtatuto, vt eſt cõmunis opinio.Clar.in d.§.falſum.verſi.producens. vide omnino Iaſ.in Auth.ſi qua mulier.nume.37.C.de ſacroſan.eccle.vbi dicit quòd ſtatutum de producente falſos teſtes,etiam habet locum in producẽte vnum falſum teſtem.& ibi plura congerit.nume.38.& ſeq.

Falſi pœna non plectitur,qui vnum in iudicio dixit,quòd contrarium extradixerat,vt eſt communis opinio.Clar. in §.falſum.verſic. teſtis Secus,ſi contrarium dicat eius,quòd dixerat in alio iudicio,vt eſt cõ munis opinio.ibi.

Falſi pœna non punitur,qui deponit ſuper negatiua. Niſi aliàs conuincatur,vt eſt communis opinio.Et in dubio verba teſtis ſuper negatiua ſunt intelligenda, vt euitetur ſalſitas, vt eſt communis opinio. Clar.in §. falſum verſi.ſolet etiam dici.

Falſi pœna non plectitur,qui circa ſubſtantialia ſalſum non dicit, vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.verſi.ſed quid ſi teſtis.

Falſus non dicitur teſtis,nec notarius,ſi teſtis aſſerat aliter ſcripſiſſe Notarium, quam fuerit teſtificatus.communis eſt opin.Clar.in §. falsũ verſiculo Pone.

Ealſi pœna tenetur teſtis,qui falſum depoſuit,etiam non iuratus,modo falſitas ſit nocibilis,vt eſt communis opinio. Si non eſt nocibilis extra ordinem.Clar.§.falſum.verſi.Tu ſcis.vbi communem dicit.

Falſi pœna non tenetur notarius,ſi aliter quàm ſcripſit teſtis aſſerat, quia Notario potius creditur quam teſti,vt eſt cõmunis opinio.Cla· §.falſum.verſi.Ponẽ teſtes.

Falſi pœna tenetur teſtis,qui probatur falſum dixiſſe,licet non probetur,quod fuerit corruptus.communis eſt opinio.Niſi pars dicat falſum dixiſſe,& corruptum fuiſſe.communis eſt opinio. Si dicat vtrũ que ſimul dixiſſe.Secus ſi copulatiué.ſcilicet, teſtem falſum dixiſſe & corruptum fuiſſe,non ſufficit alterum probare.communis eſt opinio.Clar.§.falſum.verſi.quæro nunquid.Et not.quòd ſi iudex aſtringitur per ſtatutum præcisè ad terminum, quòd iudex condemnare debet. Saluo & reſeruato,quòd ſi poſtea apparet teſtem falſum dix iſſe,quòd condemnatio habeatur pro non facta.Et interim poteſt fieri executio.Baldus in lege prima numero ſeptuageſimoſeptimo.C. qui accuſare non poſſunt.

Falſi pœna non tenetur teſtis,qui falſum non dixit,licet pecuniam acceperit,ſed extra ordinẽ eſt puniẽdus. Clar.§. falſum. ver. Sed quid èconuerſo.Soci.iunior in conſi.37.in 2.& conſi.38.eo.vol.

Falſus teſtis de iure canonico non tenetur,niſi de falſo teſtimonio,non autem de damno inde ſequuto,vt eſt communis opinio. Clar.in §. falſum.verſi.Pœna autem.

Falſo inſtrumento vtens.poteſt interrogari.An eo vti velit pro vero?cõ munis eſt opinio.Et debet relegari,vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.verſi.vtens.Et ſi reſpondit,quod vult vti inſtrumento & intendit,ſi & inquantum veritatem contineat,& non aliter, nec alio modo. An ſit ſufficienter reſponſum?vide Fulgo.conſi.177. & Cæpollam.Cautela.53.

Falſum cõmittit notarius,ſi apponat in inſtrumento numerationem, quæ facta non fuit.communis eſt opinio. Clar in §. falſum. verſicu. Notarius.Itidem ſi apponat præſentiam alicuius,qui erat abſens.cõ munis eſt opinio.Clar.verſi.ſic etiam.Itidem ſi non apponit clauſulas & ſolemnitates requiſitas in inſtrumento,incidit in falſum.communis eſt opinio.Licet non puniatur de falſo.niſi in caſibus expreſſis.communis eſt opinio.Itidem ſi conficit inſtrumentum de re illicita extra caſus à iure permiſſos,incidit in pœnam falſi. communis eſt opinio Clar.ibi verſi.Pariter.Itidem ſi negat ſe eſſe rogatum de inſtrumento,de quo in veritate fuit rogatus,punitur pœna falſi.Niſi eſſet bonæ famæ & opinionis,& eſſet factum de lõginquo. communis eſt opinio.Clar.verſi.Item Notarius.

Falſum committit qui abradit literas confirmatorias principis, vel literas iuſtitiæ,vt eſt communis opinio.Cla.in §.falſum.verſi. ſunt etiã. in verbo Abradens.vide Corne.conſi.45.in 3. Et not.quòd quando raſura fit à notario in inſtrumento, quòd in fine inſtrumenti, Notarius debet de ea facere mentionem.qualiter ipſe raſit tale verbum, vel talem lineam,in margine apponit.Et ita ſe habet hodie communis ſtilus notariorum.quando raſura eſt in loco ſuſpecto. Que cautela non eſt neceſſaria,vbi ex præcedentibus,vel ſequentibus poteſt elici veritas eorum,quæ ſunt cancellata.Abb.in c.cum venerabilis. nume.8.de religioſis domibus. quòd dicit notandum.

Falſum committens non nociuũ,licet excuſetur à pœna ordinaria. Tamen de culpa & temeritate venit puniendus pœna extraordinaria iudicis arbitrio. Iuxta qualitatem facti & perſonæ, vt eſt communis opinio.Apoſtillan.ad conſi.9.Pauli de Caſtr.nume.30.in 1.

Falſum committit diſſigillans literas alienas, vt illas aduerſario oſtendat.communis eſt opinio.Clar.in §.falſum.verſi.aperiens.

Falſi pœna tenetur aſcribens ſibi legatum in teſtamento alieno,Niſi teſtibus illud verè ſibi relictum probetur,vt eſt cõmunis opinio. Clar. in §.falſum.verſi.aſcribens.

Falſi tenetur prohibens aliquem teſtari,& punitur extra ordinem, & ei aufertur hæreditas,tãquã ab indigno.Et cõſtare debet quòd vellet teſtari & quòd fuerit prohibitus.communis eſt opinio.Clar.§.falſum. ver.prohibens.

Falſi tenetur,vendens rem duobus,vt eſt communis opinio.Clar.verſi. vendens.in §.falſum.

Falſi ſuſpicio pro veritate non habetur.communis eſt opinio. Clar. in §.falſum.verſi.trita.Dec.conſi.189.nume.1.in 1.vol.

Falſum ſumitur pluribus modis.Alex.conſi.73.nume.4.in 4.vol. Nec ſufficiũt cõiecturæ,vel ſuſpitiones ad probandum falſitatem.Sed requiruntur legitimæ probationes, & que neceſſariò concludant, vt eſt communis opinio.In ciuili verò ad elidendam aliquam probationem,falſi ſuſpicio pro veritate habetur.communis eſt opinio. Clar. in §.falſum.verſi.Item propter,Ruin.in conſi.86.per totum in 4.vol. vide Antonium Gabriellium.In ſuo communium conclu.lib.7. con 6.pagi.686.Socin.iun.conſi.61.in 2.volu.& conſilio 189. nume.61. nu.2. Niſi contrarium euidenter appareat. Punitur tamẽ quãdoque quis de crimine falſi ex ſola præſumptione.vt per Abb.in c.porrecta. nume.3.de confirma. vtili, vel inutili. Niſi accuſans de falſo haberet etiã præſumptionem pro ſe,quia tunc non puniretur.Bald.in lege ſi. quæſtio.5.C.de edicto Diui Adria.tollen.

Falſitatem committens perdit cauſam.communis eſt opinio.Clar.verſi. Item propter.Ruin.conſi.86.per totum in 4.vol. Quando eſt tamẽ commiſſa circa teſtes,aut inſtrumenta,non amittit cauſam. Secùs ſi circa acta cauſæ,quia tunc cauſam perdit, vt eſt communis opinio. Clar.in §.falſum. verſi Item propter. Et ſi falſi crimen morte extinguitur.l.1.C.ſi reus,vel accuſator fuerit mortuus.Cæpolla conſi.cri. 23.nume.5.Soarez verſi.falſi.nume.32.& 33.Boeri,deciſ.291.

Falſitas non committitur ſine dolo, vt eſt communis opinio.Clar.in §. falſum.verſi.Excuſatur.Et falſum non dicitur, ſi primordio veritatis adiuuatur.communis eſt opinio.Clar.ibi.verſi.Præterea.plura. Anto, Gabrie.lib.7.concl.Cõcluſione 4.& ſeq.Soarez ver.falſi. nu.18.

Falſitas excuſatur,ſi nemini præiudicat,vel præiudicare poſſet.communis eſt opinio.Clar.in §.falſum.verſi.Item excuſatur.D.Hieroni. Gabriell.in conſi.169.nume.20.Item excuſatur, ſi ſcriptura deficiebat in forma,& circa ſubſtantialia,& ſic ſi erat nulla, neque ex ea poterat inferri damnum alicui.communis eſt opinio. Sic & teſtis cuius depoſitio fuit nulla,vel nemini præiudicabat. non punitur de falſo, ſed extra ordinem ſtellionatus,vt eſt communis opinio.vide õnino Clar.ibi verſi.Item debet iudex omni ſtudio vigilare,vt reos à pena falſi excuſet.Et vt dicta teſtium ad concordiam reducantur: interpretatione & diſtinctione,ne falſum dixiſſe iudicentur,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.Et not.quod ſtatutum dicens,quod cõdemnatus pro falſitate non admittatur ad officia, intelligitur de condemnato pro falſitate ſtrictè.Bart.in lege quid ſit falſum.ff.ad legem Cornel. de falſis.

Falſam fabricans monetam punitur pœna deportationis,vt eſt cõmunis opinio.Et abradens monetam beſtiis ſubiicitur, vt eſt cõmunis opinio.Clar.d.§.falſum.verſi.Abradens.vide Gratum.Reſpon,72.per totum in 1. volumine.

Falſi pœna punitur expendens falſam monetam, extra ordinem, vt eſt communis opi.Clar.verſi.expendens.Alexan. conſi.121.in vlt volu. Et delictum dicitur conſumatum, portando quis falſam monetã ad locum prohibitum.Et hoc ſaltem eſt in dolo portationis,cum ſciret falſam eſſe,& ſic eſt condemnandus iudicis arbitrio.vide Bald.in cõſilio.155.in fine.in 3.vol.Menochium.vbi te index ad eius librũ de arbitrio iudicis te ducet.

Falſi criminis accuſatio tollitur viginti annis.cõmunis eſt opinio. Soarez verbo falſi.nume.34,

Falſi ſuſpicio habetur pro falſitate in ciuilibus. ſecus in criminalibus, (vt dixi) vide fuſius per Menoch.de adipiſcen. poſſeſſio. remedio.4. nume.700.Curt.iun conſi.166.& conſi.132. nume.10. communem dicens.Eichar.ad villalob.iſto verbo.Portius communium opinionũ lib.1.conclu.9 Neuiza.in conſi.8.nume.38.& in conſi.27. nume.13. & conſi.68.numero 24.vbi.dicit.quod quando falſitas eſt apparens, vt raſura inſtrumenti,præſumitur falſitas in eo.vide Hercula.de negatiua.num. 131.vbi ex Soci.iunio.conſi.45.num.8.lib.3.qui de cõmuni atteſtatur,dicit,quod falſi ſuſpicio non habere pro falſitate.vide etiam Pariſi.in conſi.162.in 4.Corn.in conſi.261.vbi de notario & teſtamento de falſo ſuſpecto.Gratum Reſpon.60.num.16.in 2.vol. vide Soarez verbo Falſi.num. 16.

Falſitas commiſſa circa ſcripturam,quæ de ſe non probat,non punitur glo.in c. quanto.vbi omnes.de iureiur. Pariſi. conſi.169, numero 61. in vlt vol.D.Hiero.Gabriell.in cõſi 169.nu.12.& ſeq.Soarez nu.14.

Falſitas in acceſſoriis non vitiat principale, vt eſt communis opin. Clar. in §. falſum. verſi. ſed quid ſi teſtis appoſtillantes ad Paul. de Caſtr. in conſi. 5. num. 27. & nota quòd inſtrumentum ſimulatum non comprehenditur in ſtatuto loquente de inſtrumento. Firma. in verbo inſtrumentum ſimulatum. & ſimulatio appellatione falſitatis, venit etiam in ſtatuto. Firm. in verſi. ſimulatio. num. 34.

Falſi pœna non tenetur teſtis non iuratus falſum deponens, cuius dictũ eſt nullum, communis eſt opinio. Graſſus communium opinionum. libro 2. c. 17. q. 21.

Falſitas etiam non nocibilis per teſtem, vel notarium commiſſa in actũ nullo, punitur non pœna falſi ordinaria, ſed extraordinaria. Bologñ. conſi. 30. communem dicit. Plotus in lege ſi quando. numer. 718. C. vnde vi. Soarez verſi. falſi crimen. nume. 14.

Falſi crimen vitatur interpretatione verbali quoquo modo accepta, quia eſt neceſſaria probatio euidens, & de neceſſitate concludẽs nec coniecturis & indiciis opus eſt, vt eſt communis opinio. Soarez ver. falſi. numero 18.

Falſi crimen non cenſetur indultum à Principe, licet delinquenti venia generaliter reo ſit conceſſa. cõmunis eſt opin. Soarez ver. falſi. nu. 31.

Falſantes literas inferiorum, non autem Principum, læuius debent puniri. ſecundum communem opinionem. de qua Soc. in c. ad falſariorum. nume. 9. de crimine falſi.

Falanſs literas Apoſtolicas per alios eadem pœna punitur, qua punitur falſans per ſe, vt eſt communis opinio. Soc. in c. ad falſariorum. num. 19. de crimi. falſi.

Falſitas in vna parte inſtrumenti, totum vitiat inſtrumentum, vt eſt cõmunis opinio. Felin in c. fraternitas. num. 16. de hæret. fallit in pluribus, vt ibi per feli. num. 17. & ſeq. & ſi quis dicat inſtrumentum, quo vteris falſum, quòd nihilominus potes eo ſecurè vti, & ſinè pœna, ſi non credas falſum quouſque apparuerit de contrario. Cautum tamen eſt proteſtari, quòd ſi apparet falſum, non intendis vti. Specula. de inſtru. edi. §. videndũ. verſi. ſi rectis, de quo Ioan. Fab. inſtit. de publi. iudi. §. item lex Cornelia. de falſis. num. 6. vbi etiam ponit, quæ ſit pœna committentis falſum. pulcherrimè diſtinguens.

Falſi pœna non incurrit, qui aliquid fecit, quòd alteri non nocet. l. damus. vbi Bart. & Docto. C. de falſis. Soc. conſ. 103. & ſeq. vbi fuſius. lib. 1. vt eſt communis opinio. Alex. conſi. 145. vol. 6. Soc. conſi. 105. Delictum enim effectu carens regulariter non punitur. l. qui falſam. ff. de falſis. Ang. in maleſi. in ver. falſario. Caſtr. conſil. 150. in j. vol. l. j. ff. quòd quiſq; iur. de pœni. diſt. j. & hæc verba. ita in mutatione vnius diei, in aliam diem in quadam apocha. D. Machellus patrocinio 40. per totum. Pariſi. conſi. 151. per totum. in 4. Nam falſus cõmiſſa circa ſcripturam, quæ de ſe non probat. non punitur. gloſſ. & Docto. in c. quanto de iureiuran. Pariſi. conſi. 169. nume. 61. in vlt. vol. Socin. conſi. 62. nume. 2. verſi. ſecundò hæc concluſio. Clar. in §. falſum, verſ. excuſatur, vbi dicit communẽ eſſe opinionẽ. ꝙ vbi non eſt dolus. ibi nõ poteſt eſſe falſitas. Socin. iun. conſi. 39. nu. 83. lib. 2. & quãdo dolus eſt de ſubſtantia delicti, vt eſt falſum, periurium, & ſimilia. tunc ſiue cauſa ſit iuſta, ſiue iniuſta, excuſatur à pœna. Burſa. conſi. 111. nu. 11. D. Hierony. Gabriell. in conſi. 180.

Fama publica probatur per duos teſtes. cõmunis eſt opin. Clar. q. 6. ver. ſciendum eſt autem. qui teſtes debent reddere ſufficientem cauſam ſciẽtiæ. Clar. ver. illud tamen. cõmunem dicit. Et eſt probata fama publica, ſi teſtes dicant, quòd audiuerunt dici publicè à maiori parte perſonarum illius loci, per eũ cognitarũ, vt eſt cõmunis opin. Clar. ibi. verſ. debent etiam. Et hoc publicè & non ſecreto, vt eſt communis opin. Clar. ver. itẽ requiritur. & debent nominare perſonas à quibus id publicè dici audiuerunt. alias nõ probant famã publicã. Clar. ibi. ver. amplius. vbi cõmunẽ dicit. Et non interrogari debent nominare perſonas, vt eſt communis opin. Clar. verſi. ſed quid. Et debent reſpondere quid ſit fama publica, vt eſt communis. Clar. ibi. verſicu. poſtremò. & fama ſola non ſufficit ad aures iudicis peruenta ad formandã inquiſitionem. Sed requiritur etiã clamoſa inſinuatio, vt eſt cõmunis opin. Clar. ver. item quæro. & fama cum vno teſte in criminalibus non ſufficit. Cherianus in ver. fama.

Fama ſola nõ ſufficit ad torturam, ſed cũ aliis adminiculis ſint. Clar. q. 31. ver. fama ſola. & eſt communis opin. ſecundũ Clar. & cõmunem dicit Grottus conſi. 33. nu. 3. & Plotus in l. ſi quando. nu. 891. C. vnde vi. & cõmunem dicit. D. Lauren. Occa. Ferrarien. inter conſ. cri. conſi. 60. nu. 55. & communem dicit. Riminaldus nouiſſimus conſ. 88. nu. 8. Et fama debet procedere à perſonis fide dignis & honeſtis, nõ autem maleuolis & ſuſpectis perſonis, vt eſt cõmunis opin. de qua Brunus inter conſ. crimi. conſ. 115. nu. 45. & 46. tomo 2. Nec probatur fama, ſi teſtes deponãt ſe publicè audiuiſſe, ſed debet dicere, quòd hoc audiuerunt publicè dici à maiori parte hominũ loci, vt eſt communis opin. de qua ibi per Brunum. nu. 46. & ſeq. vbi dicit hãc eſſe magis communem opinionẽ. & debet teſtis deponens ſuper fama nominare vnum, & poſtea ſubdere, & audiui à pluribus aliis, & à maiori parte populi, licet dicat de aliis nõ ſe recordari, niſi interrogetur à quibus audiuit, & reſponderet ſe non recordari, quia famã nõ probaret. Et fama non eſt ſufficiens indicium ad torturam, niſi cum aliis adminiculis (vt dixi) & eſt communis opin. Brunus ibi. nu. 52. Marſi. ſing. 97. vbi ponit fallentias. Nam fama ſola ſufficit ad inquirendũ, aut ad capturam. vt per Brunum. ibi. nu. 53. D. Ludoui. Catus inter cõſi. crimi. conſi. 99. nu. 32. & pluribus ſeq. tomo j. & an fama faciat indicium ad torturam, vel plenam, aut ſemiplenam probationem. tradit Bart. in conſ. 218. per totum. in j. part. fuſius Dec. in c. inter cætera. num. 19. de appella. Peruſi. in c. dilecti. nu. 9. de appella. & quomodo probetur fama. Lucius inter conſ. cri. conſ. 161. nu. 29. vide Donatum in ſuis regulis. li. 4. in verbo fama. fol. 301. & fama facit ſemiplenam probationem, vt eſt communis opinio, de qua Pet. Rauen. in ſuo Alphabe. aureo. fol. 188. ver. communiter. & per famam poteſt probari, quòd filius percuſſerit matrem. Ber. Diaz reg. 333. & quos effectus operetur fama. ponit Guido Pap. q. 301. Brunus d. conſ. 115. in 2. tomo. Et fama cum vno teſte facit plenam probationem. Et ſi crimen eſſet probatum pluſquàm ſemiplenè, cum vno ſcilicet teſte de veritate cum alio indicio, fama benè compleret probationem, & iungeretur cum teſte ad probandum in criminalibus. Et fama ſufficit ad committendum capturam. & quando agitur ad purgandum, & ſufficit ad torturam, ſi ſit vehemens fama. Benedic. de Vado. foro Sempro. in reperto. Feli. in verbo fama in criminalibus. Et ſi fama eſſet ſuper delicto, in quo quis aliàs eſſet cõſuetus delinquere, bene faceret indicium ad torturam, communis eſt opin. Clar. d. q. 31. verbo fama. Secus ſi delictum eſſet difforme. Niſi pœnitẽs eſſet triennio trãſacto. & extaret de eo bona fama, vox & conuerſatio. communis eſt opin. vt ibi per Clar. Chircouius centuria 2. conclu. 30. & fama cum vno teſte non probat plenè, niſi ſint aliæ coniecturæ, vel adminiculę, vt eſt communis opin. Clar. q. 63. verſ. hinc infertur. Graſſus cõmuni. opi. lib. 2. c. 19. q. j. & 3. & q. 4. vide Dona. in Enchiridio ſuo. lib. 4. in ver. fama. vbi ponit fallentias. & Turrium inter conſ. crimi. conſ. 81. nu. 49. vbi æquiorem & magis communem dicit, quòd ex fama ſola nullum reſultat indicium ad torturam. vide Pariſ. conſi. 153. in 4. vol. vbi fuſiſſimè. Corne. conſ. 68. in 2. vol. Brunus conſi. 115. num. 3. inter conſ. cri. tomo 2. Et ſi aliqui teſtes deponunt, quòd publicè dicebatur, quòd tales commiſerunt tale homicidium, vel maleficium, non probãt famã quia non ſequitur, aliquid publicè dicitur. ergo ita fama eſt. quia vnus vel duo homines poſſunt ita publicè dicere, vnde oportet dicere, quòd audiuit dicere à maiori parte hominum loci, vbi fama oritur, vt eſt communis opin. de qua Alex. in conſ. 2. nu. 16. in 7. vol. plura de fama ponit Ang. in l. ea quidẽ. C. de accuſa. fol. 263. & Felin. in c. veniens. nu. 12. de teſtibus. vbi quãdo fama faciat, vel nõ faciat ſemiplenam probationem. vide Soarez. ver. fama. nu. 37. & nu. 40. Riminal. nouiſſimus conſ. 88. nu. 44. Marſil. ſingu. 97. Blancus de indiciis. num. 313. & octo caſus in quibus fama facit plenam probationem ponit. Dec. in c. j. de appellat. vide Cur. iunior. conſi. 122. Burſa. conſ. 116. num. 21. & conſi. 34. nu. 19. & conſ. 87. nu. 47. & fama in cauſa ardua, nec cum vnico teſte probat, vt eſt communis opin. Burſa. conſ. 98. nu. 17. & conſi. 20. nu. 31. & conſ. 35. nu. 16.

Fama bona rei in ſpecie probata, multum prodeſt inquiſito, & indicia elidit, vt eſt communis opinio. Burſa. conſilio 116. numero 21. & cõſilio 34. numer. 19. D. Brunorus à Sole in vnico eius conſil. crimi. nume. 153. vide omnino.

Fama probatur, ſi teſtis dicat id publicè dici audiuiſſe, ex magis ſeruata opinione. Burſa. conſ. 87. num. 47. vide Cur. iun. in conſi. 344. num. 7. & ſeq. in 3. vol.

Famis neceſſitas excuſatur à furto, vt eſt communis opin. Burſa. conſilio 16. numero 31.

Falſitas non dicitur ſi quis teſtamento ſibi aſcribat, niſi ſcriptura ſit talis, quæ faciat fidem, vt eſt communis opinio. Boſsius de iis, qui ſibi aſcribunt in teſtamento num. 3.

Fama probatur per teſtes ſingulares, dummodo concordent in eũdem finem, licet in aliis diſcordent, vt eſt magis communis opinio. de quã Riminaldus nouiſsimus inter conſ. diuerſo. crimi. conſ. 85. nu. 16. tomo 2. idẽ dicit in iuriſdictione probãda mero Imperio, infamia, decimatione & ſimilibus. quia ad probãdum quid in genere & in vniuerſo teſtes ſingulares probant, vt eſt communis opinio. ibi. nu. 23.

Falſi pœna non tenentur inquiſitis, niſi damnum legitimæ per fiſcum probetur, vt eſt communis opinio, de qua Burſa. conſ. 112. nume. 12.

Falſi pœna vt quis teneatur, de illa liquidò conſtare debet, vt eſt communis opinio. Burſatus conſ. 122. num. 11.

Falſi pœna tenetur dicens falſum iudicium, licet non iurauerit, vt eſt communis opinio. Burſa. conſ. 89. num. 30.

Falſa cauſa notoria in ſententia illam nullam facit, vt eſt communis opinio. Burſa. conſ. 99. num. 28.

Falſum (vt eſt dictum) ſine dolo nõ punitur, & potius errore negatum, & dictum præſumitur, quàm doloſè, vt eſt communis opinio. Burſa. conſil. 112. num. 14. vide Rui. in conſ. 83. num. 1. in 4. vol. vbi conſuluit pro ſer. Dominico Corrigiario inquiſito de falſo. defendendo eũ à ſtatuto Ferrariæ, de hoc loquente. Cum in ſcripta alterius manu continebatur, quòd Borbus Calcagninus confeſſus erat ſe teneri, &

obligatum

obligatum eſſe in certa quãtitate pecuniarum dicto ſer.Dominico & eſſe eius verum debitorem pro pecuniis,& rebus ab eo acceptis, poſt celebrationem cuiuſcunque inſtrumenti facti inter dictas partes,renuntiando exceptioni non habiti & non recepti. &c. & cum promiſſione.&c.& ſub obligatione omnium bonorum &c.Et cum pacto,quòd ſcriptum habeat vim publici inſtrumenti,& cõtra illud nihil poſſit opponi.&c.

Falſi pœna extraordinaria punitus,adhuc puniri poterit ordinaria.communis eſt opinio.Boſſius de falſis.num.104.

Falſitas tripliciter puniri poteſt. Nam pro inſtrumẽto falſo poteſt quis puniri,quia fecerit,quia fieri fecerit,& quia illo vſus fuerit, vt eſt cõmunis opinio.Boſſius de falſis.num.115.vide Soci.iunio.in conſ.61. in 2.ſi quis etiam cęlat inſtrumẽtum alienum ad finẽ, ne veritas appareat,tenetur pœna falſi,quia plus eſt in totũ cælare, quàm aliquid inde abradere. Aut non fecit,vt veritas non appareat, ſed fortè eſt latro,qui credens ſubtrahere ſaccum cum pecunia, in quo erat inſtrumentum,quod non vult exhibere,vt furtum non manifeſtetur. & tenetur furti.Bal.in l.eum qui C.ad l.Corn.de falſis.

Falſitas non punitur,ſi quis in priuata ſcriptura,quæ nullam facit fidẽ dolo malo veritatem immutat,vt eſt communis opinio. Gabriellius in conſ.169.num.21.& ideo ſi mercator ſcribat,quod vnus fideiuſsit ſeu promiſit pro alio,cum non poſsit hoc ſcribere,nec alius.licet habeat Principis decretum,quòd libris mercatorum præſtetur fides, quod decretum,cum debeat intelligi cum quadam limitatione, & ſubauditione multum æqua & rationabili.videlicet,niſi contrarium videatur iudici ex probabilibus aliquibus cauſis.Alba in cõſ.95.non eſt falſa,quia eſt nulla,ideo puniri non poteſt,quia falſitas circa ſcripturã,quæ de ſe non probat,non punitur,vt eſt dictũ.per glo.& docto.in c.quanto.de iureiuran.Pariſius conſil.169.nume.61.vlt.vol.& ſcriptura libri mercatoris præſumitur facta præſente parte.Bal. in l. ſi quis.col.2.verſ.item quia ſcriptura.ff.de eden.ſed habens præſumptionem pro ſe non tenetur de falſo.Bal.in l.fi.col.2.q.5.ver. primo caſu.C.de edicto diui Adri.tollẽ.& in l.ſi pretor,in Apoſtillis ad fin.& licet etiam debitor Principis,vel rei publicæ ſcribat ſuper libro partitam non veram prima facie,licet verificari poſſit ex alio non dicitur falſarius,quia non dicitur fraudatus liber,cũ dolus adfuerit,cum poſtquam id quod principale,& in facto ſuo conſiſtens erat verum, non poteſt dici falſitas,licet ſecundum verum non eſſet.Puta ſi dixiſſet ſe eſſe debitorem de centum libris,acceptis à tali debitore Principis,quas dicit ſe appoſuiſſe ſuper tali banco,ſed non poſuit fortè quia habebat animum opponendi.iuxta l.pen.ff.de iuſti.& iur.relatione ſcilicet facta ad id quod non fecit,ſed quod facere debebat. ex eo enim quòd falſitas non conſiſtebat in facto ſuo ſecundariò.ſed in facti ſerie & veritate.quia non dicitur falſum,quia falſum nõ dicitur quod mutatur per modum veritatis.l.cum filius.§.hæres meus.ff.de lega.2.ſed eſt mendacium dicere,quòd oppoſuit in banco.licet primum fuerit verum,quod ſcilicet reperit, & cum potuerit conſtare de veritate per librum banchi,falſitas non dicitur commiſſa,ſed mẽdacium.quod non potuit eſſe nociuum Principi, & ideo non dicitur commiſſa barataria,nec furtum,poſtquàm etiam Princeps non eſt adhuc dominus pecuniæ debitæ,antequàm tradatur per officialem,ſed officialis qui recepit ad numerum.Ita in terminis conſuluit Pau.de Caſt.in conſ.9.per totũ.in 3.vol.de quo cõſ.facio magnum feſtũ quia caſus nunc ſub iudice pendet.Et iſte nõ eſt caſus,quòd quis incidat in pœnam legis Corneliæ de falſ.Soc.in rub.de crimine falſi. nu.5.Nã omne non verum non eſt falſum.Sed requiritur dolus in cõmittente.vt per Soc.ibi. & per tex.in l.nec exemplum.C.de falſis. Bal.cõſ.33.nu.2.Alex.conſ.73.nu.4.in j.Nam non ſequitur falſum cõmittit & de falſo punitur,qui verũ ſuppreſſit, quam qui falſum depoſuit,non tamẽ ſequitur,vt æqualiter peccet & puniatur. Tiraquellus de pœnis tẽperan.cauſa 44.nu.71.Et falſum nõ admittitur,quod admixtum habet aliquid veritatis,vel implicitè,vnde teſtis,qui depoſuit rem eſſe Titij.ſciens eſſe communem Titio,& aliis ſaluatur hac ratione à falſitate, vt eſt communis opinio.Phanutius de Phanutiis de Luca.in trac.de inuentario.par.6.q.130.

Fama bona,vox,qualitas,nobilitas,ac merita ipſius rei,eſt bona defenſio ipſius rei.Nam licet fama publica faciat indicium cõtra aliquem ad torturam,ſi contra probet quis ſe eſſe bonæ vocis,conditionis & famæ non poterit torqueri,vt eſt communis opinio.Clar.q 60.verſ. frequens.vbi dicit,quòd per probationem bonæ famę expurgantur & tolluntur inditia quamtumuis vrgentia contra accuſatum,vel inquiſitum,vt eſt communis opinio.Si tamẽ vltra famam eſſet aliquod aliud indicium,ſuper delicto poſſet torqueri, nõ obſtante probatione bonæ famæ.& ita ſeruatur etiam coram rigoroſis iudicibus.vide Burſat.conſ.34.nu.18.Boſsi.de inquiſitione.n.34.& ſeq.& Plotus in l.ſi quando.num.881.C.vnde vi.

Falſi pœna tenetur,qui accipit ſcripturas ſui aduerſarij,& collitigantis,& eas penes ſe retinet.Dum tamen ex tali facto generetur præiudicium domino ſcripturarum,& tunc poteſt agi contra detinentem ciuiliter & criminaliter,vt eſt communis opi.de qua Fran.de Mariano inter conſ.crim conſ.100.num.1.in 2.to.

Famuli Epiſcoporum gaudent priuilegio Epiſcoporum dominorum,Etiam ſi ſint meri laici.communis eſt opinio.Clar.q.35.Et hoc eſt ſpeciale,in eis.Secus in aliis famulis aliorum clericorum.vt ibi.Et alias dixi.fuſius in meo tractatu de ſeruis vel famulis.

Fœneratores criminaliter puniri nequeunt,communis eſt opinio.Soarez verbo iſto.num.315.

Fideiuſſor in prima inſtantia,non cenſetur repetitus in ſecunda,& eſt communis opinio.Etiam in criminalibus,Boerius deciſ.315. Pariſi. conſ.171.nu.30.lib.4.Clar.q.46.ver.Si tamen cautus.Et ideò.quando iudex maleficiorum recipit fideiuſſores,debet facere eos obligari ad omnẽ pœnã,quæ poſſet ſequi ratione proceſſus.vt docet Paul. de Caſt. poſt Bar.in l.rem in iudiciũ.ff.de in litẽ iuran.Et liberantur fideiuſſores de præſentando ſe ad mandatum Poteſtatis.& de ſoluẽdo omnem condemnationem,ſi poſtea reus fuit condemnatus,& eius bona confiſcata.Caſt.in l.ſi debitori.nu.1.ff.de fideiuſſo.Et no ꝙ ſi ſtatutum imponat pœnam centum pro vulnere,& mille pro homicidio,& aliquis accuſatus vel inquiſitus de vulnere dedit fideiuſſores,& eſt relaxatus,quia pœna eſt pecuniaria,& poſtea ille vulneratus eſt mortuus,& iudex condemnauit accuſatum in mille, non tenentur fideiuſſores, Caſt.in l.fideiuſſores numero primo ff. de fideiuſſo.vide tamen poſtea.

Fideiuſſores in inſtrumento pacis adhibiti in caſum contrauentionis ſecundum communem opinionem non poſſunt cogi ad ſoluendum pœnam,niſi legitimè & plenè conſtet de pace rupta,& de cõtrauentione per teſtes,vel veram cõfeſſionem principalis,pro quo fideiuſſerunt.Adeò quod eius ficta confeſsio,quæ inducitur ex contumacia,ſeu banno contra contumacem dato,non ſufficeret,vt eſt cõmunis opinio,de qua Rolan.à Valle in conſ.94.nu.24.in 3.vol.Et no. ꝙ fideiuſſor,qui fuit præſens, & ſcriptus fideiuſſor pro condemnatione ſoluenda,ſi non contradixit,obligatur.Bart.in l. 1. ff. de fideiuſſo.Arno.cõmẽtario.174.Et ſi carceratus offert fideiuſſores, & aduerſarius nõ comparet,poteſt iudex recipere,& illum relaxare. Caſt. in l.eum.pro quo quis.ff.de in ius vocan.nu.2.

Fideiuſſoribus relaxatur reus,& procurator admittitur vbi non imponitur pœna corporalis,vt eſt communis opinio,de qua Marſi. conſ. 75.nu.1.in 1.Et debent eſſe idonei fideiuſſores, aliàs non debet iudex maleficiorum relaxare reum accuſatũ Ange.in l.edicto,quæ eſt l.1.ff.in ius vocati vt eãt,vel ſatiſd.quia nõ intelligitur cautum, quãdo eſt vitioſè cautum.Ange.in l.quoties.ff.qui ſatiſd.cogan. Et recipiens fideiuſſorem minus idoneum,ſibi imputet.vt ibi per Ange.Et debet eſſe idoneus fideiuſſor facultatibus,poſsidẽdo ſtabilia,vel mobilia,vt mercator.Ange.in l.fideiuſſor.ff.eo.qui ſatiſda.cog. Et quis ſit pauper,vel diues iudicis arbitrio relinquitur inſpecta qualitate cauſæ,& cõditione perſonarum.Ange.in l.ſi verò.§.1.ff.qui ſatiſd.cogan.Menochius de arbitrio iudicis.Et debet quis dare fideiuſſores ciues,& non forenſes.Ange.in l.fideiuſſor.§.1.ff.qui ſatiſd.cog.& eſt communis opinio.de qua Riminal.nouiſsimus in conſ.93.nu.16.& ſeq.vbi facit differentiam inter fideiuſsionem neceſſariam & voluntariam,ſi neceſſaria,& tunc forenſis eſt idoneus.Et caueant officiales,ne relaxent carceratos cum fideiuſſore de iudicio ſiſti tantũ,quia liberantur per ſententiam condemnatoriam.Sed debent recipere fideiuſſores debitum ſolui,vt inquit Bal.in c.dilecti.nu.12. de appella. vbi dicit bonam practicam.& no.quia quidam poteſtas,qui hoc ignorauit,pro in cauta relaxatione cuiuſdam carcerati, in ſyndicatu fuit condemnatus,& deſolatus.vide Caſt.in conſ.328.in 2. vol. Vbi tradit cautelam,quòd iudex faciat apparere in actis,qualiter ex tali, & tali iuſta cauſa,quæ animũ ſuum mouerunt,pronunciat non eſſe talem perſonaliter detinendum.ſed ſub fideiuſſoribus dimittendum Et no.quòd ſi Notorius Curiæ maleficiorum recipit fideiuſſorem pro communi Ferrariæ, pro omnibus quorum intereſt, vel intereſſe poſſet,non committere malum in eius diſtrictu. Offenſus Bononiæ,non poteſt agere ex dicta ſtipulatione ad pœnam contractus. Bald.in lege prima §.huius ſtudij.ff. de iuſti. & iure. & dictus fideiuſſor non tenetur ad pœnam quanti pluris.Bal.in l.ſiuè in duplum.ff.qui ſatiſda.cogan.Et no.quod reus conuentus ſuo nomine,tenetur ſatiſdare iudicatum ſolui.Et licet pœna ſit parua & ipſe reus ſit ditiſſimus,non tamen debet Poteſtas dimittere propriam promiſsionem ſine fideiuſſore,quia iſta eſt forma data,quòd recipiatur fideiuſſor,à qua nõ eſt recedendum Bal.in l.minor.§.fi.ff.de procurato.Et licet quis ſit obligatus ad dandum fideiuſſorem.teneatur dare illum,qui ſit idoneus facultatibus.Tamẽ ſi aliquis ad iudicem ducatur,debet relaxari,ſi perſona ſibi coniuncta pro eo præſentando fideiubeat. Licet non ſit idoneus facultatibus. text.eſt in l. 1. cum duabus ſeq.ff.in ius vocati eant, vel ſatiſdent. de quo Curt. iun. in conſ.257.num.28.in 3.vol.

Fideiuſſor non intercedit,vbi venit imponenda pœna corporalis.Soarez ver.fideiuſſor.num.145.

Fideiuſſores in inſtrumento pacis adhibiti.in caſu contrauentionis,nõ poſſunt cogi ad ſoluendum pœnam,niſi legitimè & plenè conſtet de

pace rupta per teſtes,vel veram cõfeſſionem principalis,vt eſt communis opin.Rolan.à Valle.in conſ.94.num.24.in 3.vol. Adeò,quòd eius ficta confeſsio,quæ inducitur ex contumacia, ſeu banno cõtra contumacem,non ſufficeret,vt eſt cõmunis opin.Rolan.ibi.Et fideiuſſor promittens præſentare reũ toties quoties non liberatur,ſi domus reo fuerit aſsignata loco carceris.D.Hieron.à Mõte.In ſuis queſtionib.variis.q.28.Et quoties ſit reus perſonaliter captus,& incarceratus,eius fideiuſſores per hanc incarceratiõnẽ liberati eſſe dicũtur. D.Nonius in conſ.103.nu,8 Etiam ſi dictum fuerit toties quoties.

Feudum poteſt cõfiſcari,ſi tranſit ad extraneos,vt eſt communis opin. Boſsi.tit.de bonorum publica.num 53.& ſeq.D.Hieron.Gabriellius in conſ.172.num.39.communem dicit.

Feudum,ſi qua iuſta cauſa amittatur,puta læſæ maieſtatis , non fiſco, ſed domino defertur.communis eſt opinio.Soarez ver.feudum.nu, 67.Etiam ſi ſit antiquum,vt eſt communis opinio.Capra Regu.77, nu.35.D.Hierony.Gabr.in conſ.172.nu.40.vbi.hoc limitat.

Fideiuſſor promittens præſentare reum toties quoties, &c.nõ tenetur repreſentare eum,qui propter vulnus inflictum detinebatur,ſi deinde vulneratus ſit mortuus,vt eſt communis opinio.de qua D.Hiero. Gabriel.in conſ.181.num.5.

Fideiuſſores tenentur repreſentare reum,quem promiſerunt repreſentare toties quoties.ſi reus eſt bãnitus,ſi ſibi tamẽ fuerit factus Saluuſ conductus à Iudice de voluntate Principis,& fidantia oblata, vt eſt communis opinio.de qua D.Hiero.Gabriel.in conſ.181.nu.23.vbi allegat Ange.dicentem ita communiter ſeruari, qui data fidantia impoſsibilitas ceſſat ſiſtendi.in iudicio.Si tamen facta omni diligentia, ipſe reus bannitus nolit ſub aliqua fidantia cõparere,excuſantur ipſi fideiuſſores de præſentando toties quoties à mora,& per cõſequẽs à pœna,quia difficultas excuſatur à mora,& cõſequenter à pœna,vt ibi,nu,24,& ſeq.Et ibi dicit.nu.17 ꝙ licet quis promiſerit repreſentare reũ toties.quoties,quòd ſi ꝑ vulnere ſit reus accuſatus, ſic moriatur,vel in banno ponatur.Et poſtea reuerſus homicidium committat,non tenetur ipſe fideiuſſor.Etiã quòd ipſa fideiuſsio ſit præſtita in inſtrumento cum clauſulis generalibus,quia in his prætoriis ſtipulationibus generalia verba reſtringuntur ex æquitate.Caballi.de eo quod intereſt.nu.172,vide Gram.in conſ.66. nu.64. In ciuilibus vbi idem dicit.quòd æquitas ſeruatur,non rigor in iſtis iudicialibus & prætoriis ſtipulationibus.Et vide per eundem Gabriellium,vbi ſupra nu.17.18.& 19.Vbi pro D.Baptiſta ab Epiſcopo.

Fideiuſſor,qui promiſit fideiubere pro accuſato,ſi antequã fideiubeat, proteſtetur iudici,ſalua reuerẽtia,quòd ſi ipſum receperit in fideiuſſore.n,non intẽdit ſe teneri de tali fideiuſsione,poſtea fideiuſsit,nõ tenetur,vt eſt cõmunis opinio.de qua Iaſ.in l.qui in aliena.§.Celſus, nu.47,& ſeq.vſque ad fi.ff.de acqui.hære.Et licet iſta opinio neminem habeat contradicentem.Tamen Iaſ.dicit eam non eſſe rationẽ verã.Angeli tamẽ auctoritatẽ eſſe magnã fatetur.quæ ſua eſt opin.

Fideiuſſores rei delicti,liberantur condẽnatione,bonóve,aut mortè rei Sed propter accuſationem ſolam non , vt eſt communis opinio. de qua Gabriellius cõſ.181.nu.2.Et vbi reus eſt cõdemnatus,fideiuſſor remanet liberatus,vt eſt communis opinio,de qua fuſius Moronus de fide,treuga & pace.q.128.num.12.

Fides data hoſti,fidem frangenti non eſt ſeruanda, communis eſt opi. Soarez nu.177.Limita,niſi reipublicæ damnum ſit.vt ibi.

Fides data à iudice reo,vt confiteatur,non eſt ſeruanda,communis eſt opinio,Soarez verbo fides.num.178.

Fides quanta adhibeatur teſtibus,ſtatur,Iudicis arbitrio, vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.20.num.53.

Fideiuſſor in cauſa criminali,ſi is pro quo fideiuſſit,poſtea ſit imputatus de alio crimine, & bannitus, tunc ille fideiuſſor datus in prima cauſa non tenebitur conſignare illum,ſub pœna in fideiuſſione cõtenta.Immo ſequuta condemnatione contra reum,remanet liberatus fideiuſſor.nec aliter tenetur præſentare,vt eſt communis opinio. Clar.q.46.ver.quæro.

Filiæ ob parentum crimina,etiam læſæ Maieſtatis, non puniuntur , vt eſt cõmunis opinio.Soarez in eius Theſauro.in verbo.Filiæ.nu.303.

Filius præſumitur legitimus,etiam quòd mater ſit adultera,vt eſt communis opinio.Anto.Gabriell.in ſuo.Communium opi.lib.1.de præſump.conclu.14.Limita.vt ibi.

Filij ob delicta paterna quandoque puniuntur,& præcipuè in crimine hæreſis,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle in conſ.8.nu.45.in 3. vol.Nã in terris eccleſiæ,& Imperij filij & agnati excludũtur à ſucceſsione hæreticorum,vt eſt communis opin.de qua ibi.Rol.nu.43. Et econuerſo patres pro filiis.Vnde ſtante ſtatuto,quod pater teneatur pro delicto filij, ſtabitur confeſſioni filij in præiudicium patris. Soc.in l.1.§.abſens.nu.9.ff.ſi ex noxiali.cauſa agatur.

Filius occidens patrem,ſuccedit patri,licet tanquam indigno fiſcus auferat,vt eſt communis opinio.Ana.conſ.63.in prin.Clar,in §.homicidium.ver.Priuatur etiam.

Filius pro iniuria verbali patri,illata poteſt exhæredari,vt eſt communis opinio.Cur.iun.in conſ.148.in 2.vol.

Filij inceſtuoſi & alij nati ex damnato coitu & accuſabili,poſſunt parẽtes in ius vocare ſine venia.vt eſt glo.cõmuniter approbata. de qua Soc.in l.in ius vocari.§.prætor ait.numero quinto.ff.de in ius vocã. Fortunius,de vltim.fine in.cano.& ciui.nu.117. Et patri denegare alimenta.vt ibi.

Filius poteſt negare alimenta patri hæretico.Bened.de foro Sempr. in Repert.Fel.in ver.filius qui habet patrem hæreticum,communis tamen opinio eſt,quòd filius non poteſt præferre extraneum in eleemoſyna patri hæretico pauperi.vt ibi.

Filius natus in domo patris ex viro & coniuge in figura matrimonij, præſumitur generatus ex ſemine viri,& non concubinarij.Etiam ꝙ amaſius conſuetudinem cum ea habuerit,vt euitetur crimen,& inhoneſtas, vt eſt communis opin. de qua Pariſ. conſil.12. num.232. & ſeq.in 2.par.& Bal. in l.ſi matre. C.de ſuis & legiti. vide omnino Petr.Iaco.in ſua Practi.in tit.de Generatione.fol.87. & Concenna . lium.lib.2.c.9.

Filius ideò non cẽſetur illegitimus ex matris aſſertione,vel ſi ipſa fuerit adultera.communis eſt opin.Soarez verbo Filius.nu.182. & ſeq.

Filiusfamilias ex crimine damnatus nõ poteſt,vt ad delicti pœna ſe eximat res fideicommiſſo ſubiectas, & alienari prohibitas,vt eſt communis opinio.Soarez verbo Filius nu. 241.

Filij ante delictum patris , etiam læſæ Maieſtatis nati , vel concepti, non puniuntur,vt eſt communis opinio.Soarez verbo filij.nu.168.

Filij naturales & ſpurij puniuntur ob delictum patris,prout legitimi, vt eſt communis opinio.Soarez verbo filij.nu.270.

Filia impudica exhæredari poteſt,niſi reſipiſcat,vt eſt communis opin. Soarez verbo filia.num.287.& ſeq.

Filia ob parentum crimina,etiam læſæ Maieſtatis , non plectitur,vt eſt communis opinio.Soarez ver.filiæ.nu.301.

Filius poteſt facere pacem de patre offenſo mortuo,etiam ſi nolit eſſe patris.hæres,vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.quæro nunc.

Filiusfamilias poteſt accuſare alium criminaliter abſque conſenſu patris,vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione 14. verſic. Sed quid. Et ita practicatur.

Filij naturales tantum admittuntur ad accuſandum de morte patris,& præferuntur cæteris conſanguineis,vt eſt communis opinio. Non etiam ſi eſſent ſpurij,adulterini,vel inceſtuoſi, quia non admittuntur,vt eſt communis opin.Clar.q.14.verſ.quæro.an filij.

Filij naturales & ſpurij poſſunt pacem facere pro offenſis factis eorum matribus & patribus,quando ſunt certi filij,vt eſt communis opin. Cla.q.58.ver.ſcias autem.

Filius ob delictum patris & feloniam non priuatur feudo,vt eſt communis opinio. de qua Syluanus in tracta.de Feudi recognit.quæſt. 40.ad finem.

Filij naturales & ſpurij cõprehenduntur in pœnis impoſitis filiis, propter delictum patris,vt filij hæreticorum.Ioan.Coraſ.in l.liberos.nu. 11.ff.de Senato.communem dicit.

Filia contrahens matrimonium ſine licentia patris, non contrahit ingratitudinem ex qua poſſit exhæredari.Niſi elegerit virum turpem Panor.in capitu.1.de ſponſa.Petr.Rauen. in compe.titul.de Sponſa. colum.2.communem dicit.Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario.Communium opinionum.

Fiſco nõ probante,reus abſoluitur,vt eſt communis opinio.Burſa.conſil.65.num.3.

Fiſcus non rapit bona banniti expreſſè prohibita alienari,cõmunis eſt opinio.D.m.Alcia.in conſ.68.nu.1.& nu.8.& 9.

Fiſcus contra eximentem aliquem in ius vocatum, vel incarceratum poteſt iurare in litem,vt eſt communis opinio. de qua Plotus.in l. ſi quando.nu.588.C.vnde vi.

Fiſcus non priuilegiatur plus quàm dãnatus,in cuius ſuccedunt bonis communis eſt opinio.Soarez.verbo Fiſcus.nu.307.Et ideò à ſententia lata contra fiſcum non datur appellatio in terminis. l.1.ſi de momenta.poſſ.fue.appella.vt eſt communis opin. d.qua.D.Contardus. in d.l.j.q.21.per totum.fol.312.

Fiſcus qui habetur loco hæredis in bonis condemnatis,non poteſt facere,quòd condemnatus non poterat.Cur.iun.in conſ.120.communem dicit.

Fiſcus ad quem peruenerũt bona alicuius,ſi ea capit tanquam bona cõfiſcata tenetur ad onera legatorum & fideicommiſſorum, & creditoribus hæreditariis quaſi hæres,& habetur loco hæredis,vt eſt cõmunis opinio,& ſic tenetur ſoluere omnia debita cõdemnati.vt eſt communis opinio. Sed quando capit bona vacantia , eo caſu non tenetur ad legata,neque ad fideicommiſſa,vt eſt communis opinio & ſi deferantur ex ſucceſſorio edicto,ſcilicet deficientibus aliis ſucceſſoribus,nec tenetur fiſcus,vt eſt magis communis opinio.& practicabilis.Clar.q.78.ver.ſed ante.

Fiſcus non habet bona delinquentis tacitè hypothecata,vel obligata, vt eſt communis opinio.quæ eſt vera ante commiſſum delictum.ſed poſt,ante tamen quàm ſit inchoatum iudicium criminale , idem eſt Aut poſt ſententiam,& à die latæ ſententiæ fiſcus habet hypotecata

delinquentis

delinquentis bona, vt eſt communis opinio.Clar.q.78.ver.finali.

Fiſcus præfertur creditoribus delinquẽtis ex delicto,etiam in pecuniariis.Non præfertur creditoribus ex contractu,vt eſt communis opinio Clar. q.78.verſ.vbi.

Fiſcus ſi alicui ſuccedit quocunque caſu bona ad illum deferantur, nunquam tenetur vltra vires hæreditarias.Clar.q.78.ver.vnum ſcias.

Fiſcus vbi fideicommiſſum eſt ſimplex, quia continet ſolam tacitam prohibitionem alienationis,à lege capit bona banniti, quatenus viuat ipſe bãnitus vbi verò fideicõmiſſum ſit expreſſum in caſu alienationis,tũc nõ rapit fiſcus,ſed admittitur ſequẽs in gradu fideicõmiſſi. D.m.Alcia.in conſ.146.in 5.lib.vbi cõmunem & certã opinionem aſſerit. Et ſi fiſcus comparet pro ſuo intereſſe,reuocat ad ſuũ iudicem, ſcilicet ad procuratorem fiſci, idem eſt in eccleſia. vt per Dec.in conſil.vlt.nume.8.

Fiſcus poteſt vindicare rem incidentem in commiſſum intra quinque annos.Bar.in l.commiſſa.nu.4.ff.de publica, vbi & appoſtill.Bal.in l. j.ff.de rerum diuiſio.verſ.& no.quod fraudata gabella col.5.in prin. aliàs elapſo quinquennio nõ poteſt,quia etiam in bonis delictis fiſco propter vectigal non ſolutum præſcribitur ſpacio quinque annorum.Marſil.ſing.307.vbi latius.Benè verum eſt,quod iſtud tempus quinque annorũ intelligitur à die ſcientiæ fiſci.Natta conſ.225.nu. 2.in 1.vol.Marſil.conſ.87.nu.15.communem dicunt.

Flagranti in delicto deprehenſi abſque ſentẽtia puniri poſſunt,communis eſt opin.Soarez.verbo flagranti num.309.

Feudum antiquum ſecundum magis communem opinionem,propter homicidium vaſalli transfertur in agnatos , Rolan.à Valle in conſ.1. num.31.in 3.vol.& non in fiſcum.

Fornicatio cum meretrice non eſt de iure ciuili punibilis,vt eſt communis opinio,etiam quòd violenter.eam ſtuprauerit,vt eſt communis opin.Clar.in §.fornicatio.in prin.

Forenſis excuſatur à pœna ſtatuti loci.Niſi ſtatutum damnaret factum à iure damnatum ſecundum communem opinionem. Capra conclu.5.nu.34.& ſi ſtatutum damnat factũ per loca propinqua, ab eius pœna forenſis nõ excuſatur,communis eſt opinio,Capra ibi nu.35. vide Bar.& ibi per appoſtillan.in Auth.vt factæ nouę cõſtitutiones. nume.10.

Forenſis excuſatur ab edictis,& proclamationibus, vt eſt communis opin.in l.1.C.de Sutri.& in cap.1.de conſtitu.in 6.Pacethus in conſil.190.nume.16.

Forenſis non excuſatur à ſupina ignorantia ſtatuti pœnam imponentis,vt eſt communis opinio.Capra regu.5.num.34.& maxime ſi ſtatutum damnat factum à iure damnatum.ibi.

Forum quis ſortitur etiam in criminalibus ratione domicilij,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.39.verſ.ſortitur.vel vbi plurimũ.cõuerſatur de delicto alibi commiſſo.Cherianus.in ſuo communium opinionum, in ver.forum.quando fuit talis conuerſatio per decem annos.Pet. Duen.Regu.378.Soarez ver.Forũ.vide omnio Graſſum.in ſuo Cõmunium opi.lib.2.c.10.q.1.vbi ponit limita.& amplia.

Forenſes tenẽtur ſtatuto puniente delictũ vt ſi ſtatutum dixerit ſi quis furtum fecerit &c.vt eſt communis opin.Socin.Senior.in c.à nobis. nu.13.& ſeq.de ſententia excõmunica.Vide d.Gab.Caſa.inter conſ. crim.conſ.21.Tomo 2.Et quib.ſtatutis forenſes ligentur Roma.conſil.491.per totum.

Forenſis aliquid committens,quod non eſt prohibitum de iure communi,ſed tantum ex forma ſtatuti forenſis habens ignorantiam d. ſtatuti excuſatur,vt eſt cõmunis opinio.de qua D.Rolan.à Valle in conſilio 42.nume.26.in 3.vol.vbi ob id excuſatur forenſis à pedagiis & guidagiis.

Frater fratrem occidens,puniretur ſucceſſione fraterna,quæ debetur fiſco.& non filiis eius , communis eſt opinio.Clar.in §.homicidium. verſi.puniatur etiam.Boeri.deciſ.25.num.8.communem dicit.Soarez verbo.fratris.nume 341.

Frater nõ cogitur teſtificari contra fratrem in criminalibus,vt eſt cõmunis opin.Soarez in verſi.frater nu.338.

Frater pro fratre ad defenſam teſtis eſſe poteſt in criminalibus.communis eſt opin.Graſſus communium opi.lib.2.c.17.q.3.Et eſt vera opi. & menti tenenda.ſecundum Alex.in conſ.4.in 6.vol.nu.11.poſt Bal. vide omnino Dec.in conſ.469.n.7.& ſeq.in cauſa tamen ardua frater pro fratre non teſtificatur.Barba.conſ.46.nu.17.in 2.vol.Idem in crimine hęreſis.Bar.in tract.de teſtibus.nu.8.Benedi. de foro Sẽpro. In Reperto.Feli.in ver.frater.& fuſiſſimè Feli.in c.cum oporteat.nu. 3.de accuſa.vide Crotum in tract.de teſtibus in 4.par.nu.10.& ſeq.& in 3.par.nu.13.præſertim contra fiſcum.nu.150.Sed contra fratrẽ nõ cogitur teſtificari,vt eſt communis opinio,de qua ſupra,& Graſſus.q. 4.Portius.communi.cõclu.Reg.26.lib.4. Anto.Gabriell.Communiũ opi.lib.1.tit.de teſtibus conclu.14.lib.7.conclu.21.vbi ampliat & limitat.Petr.Duen.Regula.383.& regu.384.Et frater fratrem non poteſt denuntiare puniendum.Riminaldus conſi.566.num.8.in 3.vol.

Feudatarius & emphyteuta alienando ſub conditione,ſi domino placuerit, à caducitate excuſatur,communis eſt opin.Plotus conſi.108. nume.26.Inter conſilia crimi.in 1.vol.etiam ſi ſequeretur traditio vbi res non eſt difficilis recuperationis,vt eſt communis opinio.ibi. nume.25.

Fraus per indicia detegitur,ſicut & dolus, quorum indiciorũ poteſtas relinquitur iudicis arbitrio.ſecundum communem opinionem.in l. fi.C.& ff.de quæſtio.Calcane.conſ.84.communem dicit. Cephalus conſ.198.nu.16.Portius conſ.21.nu.33.vbi fuſius.Menochius de arbitrio iudicis caſu.116.& caſu 194.

Fugientes rei ad eccleſiam ſunt tuti & inde extrahi nõ poſſunt,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.30.verſ.1. vide tamen ipſum ibi.Et hoc.etiam habet locum in ambitu & confinibus ipſius eccleſię ibi ver.Hinc eſt. Et domus eccleſię,& palatia Epiſcoporũ,etiam quòd ſint ſeparata ab ea,dũmodo ſint intra quadraginta paſſus ab eccleſia,Clar.ibi.verſi. Scias etiam.Idem eſt ſi eccleſia nondum ſit conſecrata, nec officia diuina in ea ſelebrata. cõmunis eſt opin.ibi ver.quæro.Idem eſt in eccleſia interdicta,communis eſt opi.ibi. ver.Idẽ etiã.& eſt idem in eccleſia deſtructa. abſque ſuperioris auctoritate.cõmunis eſt opi.Clar. ibi.verſ.Maius eſt.Oratorium autem nõ habet hanc eccleſiæ immunitatem,vt reus ibi ſecurus ſit.Clar.ibi.verſ.ſed quid communem dicẽs,quia eſt locus priuatus,etiam ſi ibi diuina celebrẽtur officia.Omnes igitur confugientes ad eccleſias ſunt tuti,vt eſt communis concluſio,Clar.ibi verſ.quęro.Fallit in latronibus,aut viarum de populatoribúſque nocturnis agrorũ,& homicidiis,qui ex incidiis interfecerunt,vt ibi latiſſimè.& fallit in proditoribus,& homicidiis.ex inſidiis,vt eſt communis opinio.Clar.ver. Scias tamen.Idem ſi animo deliberato quis interfecerit aliquem. Clar.ibi verſic.punctus eſt, vbi communem dicit.Idem in inſidioſo,vt eſt communis opin.Clar.ver. Hoc autẽ.Idem in fure.quia non gaudet immunitate eccleſię,ſi conſenſus prælati accedat.Clar.ver.quæro an fures.Idem ſi quis delinquat in eccleſia,nõ gaudet eius immunitate.Clar.ibi ver.Item quæro.communem dicens. Idem eſt ſi vna eccleſia delinquat,& ad aliam cõfugiat,nõ gaudet immunitate eccleſiæ.Cla.ibi.ver.ſed quid.Idem, ſi ipſimet clerici delinquunt,poſſunt extrahi de eccleſia , vt eſt conſuetudo.Clar.ibi.ver.vlterius.Itidẽ,ſi iudęi cõfugiunt ad eccleſiã.ſunt extrahendi,communis eſt opini.Clar.verſ.Præterea. Excommunicati tamen gaudent immunitate eccleſiæ,ſi delinquunt,vt eſt cõmunis opinio Clar.d.q.30.ver.quæro etiam.Idem,ſi quis inſequutus à familia Curię maleficiorum fugit ad eccleſiam,eſt tutus,nec inde extrahi poteſt.Clar.ibi.ver.Pone communem dicens,Et iudex laicus in caſibus,in quibus rei non gaudent immunitate eccleſiæ,poteſt propria auctoritate delinquentes extrahere ab eccleſia,vt eſt cõmunis opi. Clar.ibi.ver. quæro nunc.Debet tamen modeſtè ſe gerere.& facere ſine tumultu, & offenſa perſonarum eccleſiaſticarum , Clar.ibi.Et vbi eſſẽt reſtituẽdi eccleſię debet eos reſtituere.Et debẽt dicti rei in eccleſia ſe recipientes interim cuſtodiri,& teneri ſub bona cuſtodia.vſque ad ius cognitũ & declaratũ.An gaudeãt immunitate?Cla.ibi ver. quæro modo.Gaudent etiã immunitate eccleſiæ carcerati fugientes ad eã.vel condemnati per eccleſiam tranſeuntes,vel per cęmiterium. vt eſt communis opin.neque violenter extrahi poſſunt,Clar.ibi.ver. ſcias autem.Et extractus de eccleſia in caſibus,in quib.poteſt extrahi,poteſt puniri,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ quęro modo. Et dictæ eccleſiæ immunitate gaudent,qui poſt delicta ad eccleſiam confugiunt.Sed etiam carcerati,immo & condemnati,& banniti capitaliter,& qui ad ſupplicium conducuntur.& tranſeunt per eccleſiam vel cęmiterium,vt eſt communis opinio.Clar.verſ.ſcias autem.

Fugientes ad ſarcerdotẽ Euchariſtiã in manibus portantem.gaudent immunitate eccleſiarum, vt eſt communis opinio.Clar.ver.vlt.quæro. Idem in eis,qui ad domos Cardinalium confugiunt.ibi. Clar.ver. Item adde q.30.Arno.ſolilo.80.

Fugientes ad ſtatuas principi ſunt ſecuri pro delictis.nec inde extrahi poſſunt.communis eſt opinio.d.q.30.per Clarum. verſi.vlt.ſed non ſeruatur.

Fuga famuli facit plenam probationem, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.fuga.num.376.

Fugere non tenetur inuaſus,communis eſt opinio.Soarez in ver.fugere. nume.381.Graſſus communi opinio. lib.1.q.4.cap.2.

Fugiens officialis,tenetur crimine læſæ Maieſtatis.Soarez ver.fugiens communem dicit.

Fuga rei cum fama adiuncta facit indicium ad torturam.Et ita ſe habet communis practica.Blancus in l.fin.nu.279.ff.de quæſtio.Nam ſola fuga, & fama ſola non facit indicium ad torturam. Amplia limita. vt per D.Ioan.Donatũ.In ſuis regulis li.4.in ver.fuga.Petr.Duen.regu.390.391.392.Soci.regu.303.Marſil.ſingu.115.vbi & ponit limita. Fuga autem poſt accuſationem,vel inquiſitionem formatã,non facit indicium,vt eſt cõmunis opin.Soarez verbo fuga.nu.371.Et ſi reuertitur reus,tollitur indicium ad torturam ibi.vide ipſum fuſius ibi.nu.372.& ſeq.Et ex fuga non poteſt fieri cõdẽnatio,vt eſt communis opin.de qua Benedic.de foro Sempronio.In Reperto.Feli.in verbo fuga.vbi de fuga.fuſiſſimè.Felin.in c.nullus.de præſump.nu.1.& ſeq.vbi cõmunem dicit,& limitat.Fallit multipliciter.Et primò,ſi ef-

ficialis eſſet notorius de Barataria,& pēdēte iudicio aufugeret.quia haberetur pro confeſſo.Item fallit in fractoribus carcerum,quia iſto caſu fuga probat delictum & facit,quòd ille habeatur pro confeſſo. niſi fugeret aperto oſtio carceris.Et oportet,quòd ad hoc, vt quis habeatur pro confeſſo,quòd ſit inquiſitus pro ſpeciali inquiſitione, & non generali.Fallit,ſi quis fugit de manibus familiæ,quia fuga nō facit indicium.Fallit,quando lex,vel ſtatutum punit ipſam fugam,tāquam ſpecificum delictum,non autem tanquam ſignum delicti.Fallit,quando agitur de probando crimine ſolius ſuſpicionis. videlicet an aliquis ſit ſuſpectus,vel non?vt ex iſta ſola ſuſpicione ſequatur aliquis effectus.quia fuga probata,eſt ſtatim probata ſuſpicio.Feli.d. c.nullus.de præſumptio.

Fugiens cum enſe euaginato & ſanguinolento poteſt torqueri , vt eſt communis opin.Blancus in l.fi.num.291.ff.de quæſtio.

Fugiens è carcere poteſt captus torqueri,quia fuga eius facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle conſilio 7. numero 8.in j.volumine Duen.regu 393.Soarez verſicul.fugientes numero 383.ſed non comprehendit ſtatutum,de iis loquens,eos, qui reuertendi animo diſceſſerunt,vt eſt communis opinio. ibi. Soarez numero 384.quæ ſibi non placet.

Fuga etiam ſine clamore ante accuſationem,vel inquiſitionē, facit indicium veriſimile & probabile,vt eſt communis opinio.Plotus inter conſilia cri.conſi.132.numero 26.

Fugitiuus poteſt capi tempore feriarum in honorem Dei. D.m. Alcia. in c.cum non ab homine.de iudi.num.71.communem dicit.

Fugæ ſuſpicio ad capiendum debitorem non probatur iuramento, ſed requiritur cognitio ſummaria cum iuramento.Iaſ. in l. apertiſſimi. C.de iudi.& Anto.de Tremolis in addi.ad prac.Bonacurſij tit.de recuſa.numero 3.communem dicit.

Frequentatio viæ eſt ſuſpecta, quando quis in ea fuit inuentus mortuus,& facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio. Boſſius de indiciis.numer. 51.Blancus in repert.l.fi.ff.de quæſtio.in verbo frequentatio viæ.

Fuſtigationis pœna non dicitur capitalis,vt eſt communis opini. Clar. q.70.in prin.ver.eſt etiam.& fuſtigatus poſt ſententiam,& ſic in pœnam efficitur infamis.Paul.de Caſt.in l.nullam.C.ex quibus cau.infamia irrogatur.num.2. Maranta fol.49.num.5.Quibus caſibus quis fuſtigetur ponit Clar.d.q.70.remiſſiuè licet.

Furto ſubtracta res poteſt quæri in domibus ſuſpectis per familiam poteſtatis ad inſtantiam domini,non autem eſt danda licentia ipſi domino perquirendi ob ſcandalum euitandum.Clar.in §.furtum.verſ. quæro.vbi communem dicit.& no.quòd actio furti cōpetit ei , cuius intereſt rem ſaluam eſſe. licet non ſit dominus.§. furti actio. inſtitu.de obliga.quæ ex delic.naſcuntur.

Fur præſumitur,ſi penès ipſum res furto ſubtracta reperitur.ſi eſt perſona malæ famæ.aliàs non,vt eſt communis opinio.& iſta mala fama facit indicium ad torturam.Clar.in §.furtum.ver. ſed nunquid. Soarez verſ.furto,num,409.

Furtum factum de re magna dicitur graue delictum,vt eſt communis. vbi latius.Clar.in §.furtum.verſi.quæro an.

Fur de iure communi punitur pœna mortis.Clar.in §.furtum.verſi.ſed quæro communem dicit.Quando eſt fur famoſus, & terſit furatus, vt eſt communis opinio.verſicul.ſed pone quid in terminis ſtatuti. Et licet de duobus furtis quis fuerit punitus, tamen pro tertio ſuſpenditur,quia aggrauant delictum,vt eſt communis opinio. Clar. ibi.verſic.quæro etiam.itidem ſi fuit pro duobus primis furtis per gratiam principis abſolutus. quia per eum commiſſo tertio furto, ſuſpendi debet,vt eſt communis opinio.ibi Clar.ver.ſed quid.& debent tria furta eſſe diſtincta re & tempore,vt eſt communis opinio. Clar.ibi. ver.vnum tamen.

Fur debet furca ſuſpendi,non decollari,vt eſt communis opinio. Clar. in §.furtum.ver.eſt igitur.& no.quòd ſuſpenſus,vel decapitatus, ſeu aliqua alià pœna afflictus pro ſcelere, dummodo ipſum pœnituerit, ſi illa pœna eſt ſufficiens pro delicto , prodeſt , vt in alià vita non puniatur de eodem delicto, quia ſcriptum eſt. Non iudicabit bis in idipſum.Abb.in c.ex parte.num.3,de ſepulturis.

Fur excuſatur à furto,ſi dominus rei furatæ erat ſuus debitor,& ab eo non poterat aliter ſatisfieri,vt eſt communis opinio,Clar.in §. furtum.ver.excuſatur.item excuſatur,ſi erat res amici,vel conſanguinei, vel res modici valoris.vel de voluntate domini rē accepit,vt eſt cōmunis opinio,Clar,ibi,in ver.excuſatur.item quis excuſatur à furto, ſi numerata ſibi fuerit pecunia,vt alteri reſtituat,quia cū ſit conſuetudo,quòd ad numerum deponatur pecunia penes aliqnem,ſi ea vtatur,non facit furtum,quia ex numeratione cenſetur tranſlatū dominium in dubio.& tantundem reddere tenetur.vt per Bal.in l. incendiū.C.de rebus credi.& eſt glo,in l.3.C.depoſi. Secus ſi pecunia non fuerit data ad numerum,ſed ſignata in ſacculo,quia tunc ſi quis eam recipiens vtatur,furtum committit,vt ibi per gl.& per Bal. vbi ſuprà,nu.3.quandoque tamen ex numeratione non cenſetur tranſlatum dominium,Pariſi.conſ.131.in 4.vol.

Fur domeſticus etiam debet puniri.Clar.d.§.furtum. ver.poſſet etiam, nam non excuſatur.

Fur etiam pro leui re non excuſatur.Sed punitur,vt eſt communis opinio.Clar.in §.furtum.ver.pariter.

Fur excuſatur propter neceſſitatem famis,vt eſt communis opin.Clar. d.§.furtum.ver.quandoque.

Furto cōmiſſo in caupona,hoſpes poteſt iurare,& ſibi creditur contra eum,vt eſt communis opin.Clar.in §.furtum,ver.pro complemēto.

Furtum eſt minus delictum quàm rapina,vt eſt cōmunis opin.de qua Soc.in c,tuæ diſcretionis.num.5.de pœnis.

Furor excuſat à delicto,ſi furor tunc adſit,vt eſt communis opin.Clar. q.60.ver.item quæro.itidem ſi poſtea ſit effectus furioſus,communis eſt,vt ibi.idem ſi poſt ſententiam ſit effectus furioſus licet bona poſsint ex ſententia confiſcari,vt eſt communis opin. Clar.ibi.verſ. ſed quæro.vide Graſſum in ſuis communibus opi.lib.2. c.6.q.4.

Fur repertus cum re furtiua alibi quàm in loco,in quo fecit furtum, non poteſt puniri,vt eſt communis opinio, vt per Graſſum in ſuo communium opinionum libro 2.c.10.quæſt.4.Marſil.ſingu.77.vnde fur qui furatus fuit Florentiæ,& portauit furtum ſecum Bononiæ puniri non poteſt.& dum iſte caſus de facto occurriſſet in ciuitate Ferrariæ.Illuſtriſsimus Dux Hercules ita iudicauit,vt atteſtatur Petrus Rauennas in ſuo Alphabeto aureo. in verbo fur,ſi furatus. vbi communem opinionem dicit.vide Boſsi.de furtis.nume.18. Riminal.conſilio 7.per totum.Capici.deciſ.Neapoli.104.Alex.inter cōſilia crimi.conſilio 71.numero 18.in 2.tomo,communem dicens. & not.quòd ſi quis ſcienter vendit rem alienam furtum committit,& de furto punitur,ſi ipſam rem tradat verè & non fictè per conſtitutum.Tiraquell.de conſtituto.in 3.part.26.limi.numero 3.vide Soarez,ver.furto.numero 407.& ſeq.& vide D.Brunorum à Sole conſi. vnico.num.52.& num.155.vbi ſi quis ſit repertus cum re furtiua, ſi tamen talis ſit bonæ vocis,conditionis & famæ.iſta inuentio non facit aliquid indicium ad torturam cōtra ipſum,vt eſt communis opinio,de qua ibi fuſius.vbi ponit exemplum in ſtrazarolis.

Fur non poteſt pœna mortis puniri pro primo furto , licet magno, vt eſt communis opinio,de qua Alexan.inter conſil.crimin. conſil.81. num.21.volum.1.

Furtum vel ſubtractio facta à perſona domeſtica,dicitur caſus fortuitus vt eſt communis opinio legiſtarum & canoniſtarum. de qua Iaſ.in conſil.42.num.3.in 1.vol.alias ſecus ſi fiat à perſona non domeſtica.

Furem occidere licet,ſi bona aliter ſaluari non poſſunt,vt eſt communis opinio.de qua Abb.in c.Interfeciſti.de homicidio fallit in clerico Idem Abbas in c.ſignificaſti num.2.eo.tit.

Fur furans ex neceſſitate famis non incurrit in pœnam, vt eſt communis opin.de qua Abb.in c.ſi quis.in ſummario extra de furtis.

Fur,qui cum furto reperitur, accuſari ac puniri poteſt , communis eſt opinio.Soarez ver.fur.nu.386.

Fures ita condictione conueniri poterunt,vt & concluſio,& condēnatio ad dandum fiat,vt eſt communis opinio.Soarez ver.fures.num. 387.vide tamen poſtea.num.388.

Fures iuramento in litem ſunt obnoxij,vt eſt communis opin. Soarez ver.fures.num.390.

Fures non ideò minus furti pœnis plectuntur , licet dominus rerum proteſtetur ſua voluntate furtum factum eſſe,& eius auctoritate,vt eſt communis opin.Soarez verbo fures.num.391.

Fures ob defenſionem rerum necari poſſunt,vt eſt communis opinio. Soarez in ver.fures.num.392.

Fures furtis committendi aſſuetis & famoſi,furca ſuſpenduntur, vt eſt communis opin.Soarez verbo fures.& ij loco ſunt,qui tria fecerūt furta,vt eſt communis opinio. ibi.num.394.cæteri fures nunquam debent ſuſpendi,vt eſt communis opinio. nu.395. etiam quòd furtum ſit immenſum,vt eſt communis opin.ibi.num.396.

Furibus pœna quadrupli hodie non infligitur nec tenentur ad eam, etiam in conſcientia,cum ſit ſublata, vt eſt communis opin. Soarez ver.furibus.num.397.

Furtum eſt licitum eius ſummæ,quæ liquido apparet,& aliter exigi nō poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez verbo furtum.num.399.

Furtum ſi ab eo famulo vel ſeruo fiat,qui rem deferendam ad aliquē ſuſcepit.ſiuè famulus, vel ſeruus rem illam mittentis ſit,ſeu rem accepturi.Si eius tamen conditionis fuit,vt ſimilia negocia tranſigere ſoleret,furti damnum ille patietur,ad quem res mittebatur.non verò qui rem mittebat,vt eſt communis opin. Soarez verbo furtum. Limita niſi res illa.quæ portanda committitur,ac furto intercipitur pecunia ſit,aut res aliqua,quam in genere deberet eius miſſor, vt eſt communis opinio.ibi.num.401.& ſi æquitas videatur in contrariū. item limita.Niſi expreſsim conuentum eſſet, vt aliquis nominatim declaratus,vel ipſemet debitor rem apportaret.ibi.

Furti actio etiam pro re minima ſubtracta,gallina,vel ouo datur,vt eſt cōmunis opin.Soarez ver.furti actio.nu.404.Licet pœna minuatur. vide tamē ipſum,& hoc eſt,quia de minimis curatur quādo tractatur de conſeruandis regulis iuris communis,vt declarat Curt.iun.in cōſilio

ſil.287.num.19.

Furto ſublatam rem,qui bona fide emit,ſi res extet,illam reſtituere tenebitur,& ſi non extat,quatenus ſit factus locupletior rei,precium domino reſtituere tenetur,vt eſt communis opinio,Soarez ver.furto.num.406.

Furtum de nocte factum poteſt probari per teſtes domeſticos , vt eſt communis opinio.de qua Curt.iun.conſ.270.num.3.in 3.vol.

Furtum debet eſſe patens,& de furto prius conſtare debet,ſaltem legitimè ante omnia.Crauetta conſ.260.nu.40.in 2.& iſta eſt communis opin.de qua Ioan.Amicus conſ.131.num.7.nec de eo ſtatur iuramento accuſantis,quia eſſet teſtis in cauſa propria.contra l.nullus ff.de teſtibus.Gratus in conſil.10.num.12.in 2.vol.& eo minus,ſi eſſet mulier quæ accuſaret,& maximè peregrina. ideſt meretrix. Placa Epito.delic.cap.34. Soc.iun.in conſil.1.nu.102.in j.vol.facit,quod dicit Corn.in conſil 14.litera x.in 2.vol.& quando fit furtum oportet,vt præcedat domini acclamatio, vel vociferatio, vel lamentatio. Specula,in tit.de pignoribus.ver.& nota.& in tit.de furtis.ad fi.nu.25.Blancus in pract.crim.fol.35.num.25.ver.acclamatio.& not.quòd ſtatutum de fure habet locum in raptore,vt eſt communis opin. de qua Burſatus conſil.94.num.6.& ſeq.

Furor ſuperueniens reo pœnam corporis afflictiuam temperat , vt eſt communis opinio.Soarez in verſic.furor.num.411.

Furioſus licet tempore ſanæ mentis occidat aliquem,non poteſt pœnam corporalem pati.Iaſon in l.furioſum.C.qui teſtam.face.poſſunt, vbi communem dicit.

Fructus poſt id crimen admiſſum perceptos cuius bona damnatorum, non ipſo Iure,ſed per ſententiam proſcribũtur,adiudicari fiſco cum cæteris bonis oportet, vt eſt communis opinio.de qua Soarez verbo fructus. num.351. multò magis & indiſtinctè fructus eos fiſcus non vindicabit,quos poſt illud crimen collectos eſſe conſtiterit,cuius cauſa bonis ipſo iure delinquens exuitur, vt eſt communis opinio.ibi.num.452.

Frumentum prohibitum extrahi,etiam farina prohibita extrahi cenſetur,communis eſt opinio.Soarez verſic. frumentum.num.364. nec eſt opus,vt prohibitus comprehendatur,ſed ſufficit,vt teſtibus conuincatur,etiam quòd conſtitutio loquatur expreſſè de comprehenſis,vt eſt communis opinio.nume.365. Sed magis communis eſt in contrarium ibi.num.366.nec ſtatuto comprehendetur,qui frumentum ſui vſus cauſa exportauerit,per quem tranſitum conducit.vt eſt communis opin.Soarez verſic.illo.num.367.& ſeq.

Furtum dicitur caſus fortuitus tunc ſolum,quando à perſona domeſtica fit,vt eſt communis opinio. Cherianus in ſuo communium opinionum. verſic. furtum. & quando furtum dicatur facere incidens arborem.Ruinus conſilio 105.num.3.in 4.volum. Quomodo probatur caſus fortuitus,clandeſtinus,vel occultus. Alexand.conſil.146. per totum.in 6.volum.

Fur dicitur manifeſtus ille,qui viſus eſt furari,licet non ſit deprehenſus cum furto.communis eſt opin.Clarus in §.furtum,ver.j.

Fur non tenetur,niſi ad reſtitutionem rei furatæ, in foro conſcientiæ, vt eſt communis opin.Clar.in §.furtum.ver.pœna autem.

Furē vt occidere liceat illi,cui furatur, requiritur, quòd ſit nocturnus, & faciat pro defenſione corporis,vel rerum,& prius clamet.& quòd ipſum non cognoſcat.& per ipſam capere non poſſit,vt eſt communis opin.& ſi diurnus ſit fur, ſi ſe telo defendat occidi etiam poteſt. communis eſt opin.Clar.in §.homicdiium.ver.vltima eſt.

Furatus aliquid tempore neceſſitatis,non tenetur illud, ſi ad pinguiorem fortunam deuenerit,reſtituere in foro contentioſo,vt eſt communis opinio.Clar.in §.furtum.verſic.ſed vidi.

G

GAbella eſt ſoluenda etiam in foro conſcientiæ, quando eſt appoſita ab habente poteſtatem imponendi. Bertachin.in tract.de gabellis. parte 9.q.j.communem dicit.

Gabellam non fraudat,qui pro vſu ſuo portat.Soarez ver.iſto communem dicit.Imola conſil.64.

Gabella ſoluitur detractis detrahendis.communis eſt opinio.Soarez. ver.gabella.num.3.& num.5.

Gabellam tenetur ſoluere emens ab eccleſia,licet ea ſit immunis,communis eſt opinio.Soarez verſic.gabella,num.6.vbi plura de gabella, & plura etiam per Rolan.à Valle.conſil.91.in 2.Duen.reg.100.

Gabella in contractibus emptionum per emptores omnino ſolui debet, vt eſt communis opinio. Nouellus in addit. ad regulas Duen. regu.6.& ab vtraque parte ſoluitur.vt ibi.fallit in eccleſia,quæ non tenetur ſoluere gabellam de contractibus & donationibus lucratiuis.& ſtatuta in contrarium non valent,vt eſt communis opinio,de qua Nouellus ibi.num.3.Dec.ſignanter in conſil.496.num.1.in vlt. volum.vbi communem dicit,Soc.conſil.72.num.3.in 4.vol. Burſat. conſil.42.& alibi.Æmylianus conſil.102.& eſt excommunicatus gabellarius qui exigit gabellam ab Epiſcopo.Imola conſil.84. Feder. de Senis in conſil.207. Dec.conſil.48. in 1. Zannet.in tract.de differentia inter ius ciuile,& canonicum.num.184. vbi dicit,quòd clerici non tenentur ſoluere aliqua datia, vel gabellas,licet in Italia practicetur communiter contrarium, vt not.glo.in clem.fi.de cenſibus, vbi dicit glo.ꝙ tota Italia eſt interdicta,& omnes ciuitates Italię ſunt interdictæ ipſo iure.Vnde celebrantes in eis ſcienter ſunt irregulares,nec poſſunt abſolui ab alio, quàm à Papa. c. is qui. de ſententia excommunica.in 6. &,ſepelientes eos ſunt excommunicati. clem.j. de ſepulturis.Deus ergo (inquit) prouideat tanto malo. Et clerici de bonis præbendarum ſuarum,quæ vendũt,vel vendere faciunt, non tenentur ſoluere gabellam, nec etiam ad portam. Francis. Platea in tract.de excommunicatione.tit.de exigentibus pedagia & guidagia. §.38.num.6.& quicunque à perſonis eccleſiaſticis, vel eccleſiis per ſe,vel per alium ſuo nomine,vel alieno pro perſonis,vel rebus,quas non cauſa negociationis deferũt,vel deferri faciunt, ſeu trãſmittunt,exigunt aliquod pedagium,ſunt ipſo facto excommunicati . c. quanquam.de cenſibus.in 6.vide Nicol.Diploua.in trac.excommunica.num.12.tomo 3.Gallum in conſil.11. & 12. Tiraq.de retract.§. 1.in glo,13.num.11. & ſeq. vbi communem dicit eſſe opinionem, quòd emptores rerum eccleſiarum tenentur ad gabellas. vide omnino Capram reg.96.& Soc.in cap.nouerit.num.5. de ſententia excommunica.vbi dicit,quòd ipſo facto ſunt excommunicati publicani,qui pedagia, vel guidagia,& cætera ſimilia faciunt ſoluere clericis.Similiter nec ſcholares & aliæ perſonæ habentes immunitatem à gabellis & datiis ex priuilegio , prout noſtri doctores ex decreto. Illuſtriſſimi Ducis Herculis conceſſo collegio iuriſtarum Ferrariæ. quia iſti nullo modo tenentur ad gabellas. & hoc etiam de conſuetudine antiqua.quę ſemper eſt obſeruanda.Decius conſil.48.in j.vol. Nouellus vbi ſuprà.num.4.

Gabellas fraudare non licet (vt dixi) & eſt communis opinio. Soci. reg.164.fallit vt ibi,Et gabella eſt onus,quod imponitur pro rebus perſonę.Ruin.conſi.112.nu.1.in 5.vol. & not.quòd ſi in inquiſitione, ſeu inuentione fraudatæ gabellæ, deducitur dolus & fraus appẽſatè.Et probaretur ſupina ignorantia,p quam ille, qui fraudauit vectigal,aliquo modo non poſſet puniri, niſi in tantum quantum commiſiſſet fraudem,& non tamẽ occaſione d.inquiſitionis poſſet ſequi condemnatio.quia fuit præpoſita vna actio & probata alia.vel vna accuſatio , & alia probata , vt eſt communis opinio.de qua Aret.in conſi.153.nume.vlt.col.fi.verſi.& eſt aduertendum. plura per Riminal.conſi.33.in 1.vol.per totũ.& not.quòd ſtante ſtatuto,quòd de quolibet contractu ſoluatur gabella,non debet de eodem contractu ſæpius ſolui gabella.Sed debet intelligi ſtatutum de cõtractibus ſeparatis,non autem de connexis,aut acceſſoriis.& qui tendunt ad vnum & eundem finem.Riminal.conſi.86.in 1. & ſtatutum ſimiliter non habet locum in contractu conditionali, quia contractus conditionalis non eſt contractus. Aret.conſil.11.num.2. Menochius, de adipiſcen.poſſ.in 4.remedio.num. 307.quia conditio nihil ponit in eſſe,& in ſuſpenſo tenet omnia,vt ibi per eum.Similiter priuilegium conceſſum fiſco tranſit ad ſingularem ſucceſſorem,prout feudatarius & emphyteuta & ſimiles.Riminal.in conſi.415.per totum. item not. quòd extrahens frumentum pro vſu ſuo non incidit in pœnam ſtatuti gabellarum. ſi poſtquam extraxit frumentum pro vſu ſuo mutauit propoſitum,& illud vendidit.Marſil.ſingu.86.quia requiritur dolus & fraus in eo, qui non ſoluit, vel ſoluere non vult gabellam.Abb.in conſil.68.nu.2.in 1.volum. nec ſufficit, quòd quis ſit in culpa etiam latà.vt ibi. nec eſt veriſimile, quòd quis velit notoriè fraudare gabellam.& conſequenter ſuam communitatem, vt ibi.num.3.& præſertim,ſi eſt ſolitus ſoluere gabellam. Et ſtatur iuramento ipſius conducentis prò vſu ſuo, quòd prius habuerit propoſitum pro vſu ſuo vti velle,vt ibi per Marſil.& per Alberic. in 1. parte ſtatutorum.q.72.facit,quod inquit idem Marſil. ſing.450. vbi plura deducit,quòd ſimplicitati ſemper eſt recurrendum. Et contra fraudantes datia & gabellas ſufficiunt probationes per coniecturas, quia talia clam cõmittuntur.ideo lex eſt contenta facilioribus probationibus.& indiciis.Marſil.ſingul.568.Licet fraudans gabellas iniuſtas nõ peccet. Abb.in conſ.13.n.5.in 2.vol.& licet pro rebus prò ſuo vſu non ſoluatur gabella, (vt dixi) Bart.in l.1.§.cum in eadem. num.2.ff.ad l.Rho.de iactu.Bertach.in reperto.in ver.bladum. verſi. 1.debet tamen pro eis accipi bulleta.Riminal.conſ.8.num.16.alias res incidit in commiſſum, vt ibi per Riminal. & in conſil.26. num. 17.& ſeq.& vide Roland.à Valle in conſil.80.num.48.in 3.volum.& cum gabella ſit res odioſa , in dubio eſt iudicandum contra gabellam ipſam. & ideo etiam in ſtatutis de gabellis non proceditur de ſimilibus ad ſimilia.Curt.iun. in conſil.329.nu.5.& ſeq in 3.volum. & ideo etiam pro datione in ſolutum, non debet ſolui gabella,licet adſit ſtatutum,quod de venditione ſoluatur gabella,quia eſt ſtrictè interpretandum,& ſtrictè non comprehenditur datio in ſolutum. Dec.conſi.18.nume.3.in 1.vol. Ferrettus in tract.de gabellis. quia odia ſunt reſtringenda.c.odia.de reg.iur.in 6.vbi D.m.multiſcius.D. Iacobus.Cagnazinus decus non modo Ferr. ſed totius ordinis iu-

riſconſultorum extat.Et priuilegium immunitatis competit etiam emptoribus. Dec.conſ.48.in j.vol.nec debet interpretari priuilegiũ, ita quòd noceat ipſi priuilegiato.Dec.conſi.458.num.13.Dec conſi. 438.num.7.vbi de ſtatuto gabellarum,& quòd non procedatur de ſimilibus ad ſimilia.Item ſi ſtatuto caueatur.quòd pro qualibet libra ſoluatur quid,ſi res,de qua ſoluitur,& fiat contractus,non aſcendit ad libram,nõ debet ſolui gabella.Bar.in l.ita autem.in prin.ff.de admini.tuto.Et de promiſſione de vẽdẽdo non ſoluitur gabella, quia promiſſio ipſa de vendendo non eſt vẽditio.Gomez. in tract.de emptio.& vendi.num.28.fol.175.& in tit.de qualitate fructuum contractuum.verſi.Tertius effectus.fol.260.Item reſoluto contractu per pactum appoſitum in contractu,ſi diſplicuerit infra tres menſes ſecuta diſplicentia,contractus habetur pro non facto,& ideò non ſoluetur gabella,neque de iure communi,neque ſtatutario.Riminal.cõſi.86.nu.21.Alexan.in l.in inſula,§.h.nu.2.ff.ſolu.matri.Et ſi dicatur in contractu,vt liberum ſit venditori intra certum tempus,vel quãdocunque precium reſtituere,& cõtractus ſit ipſo iure reſciſus,vel precij pars remaneat apud emptorem,ea lege, vt niſi intra certum diem reſiduum ſoluatur,res ſit in empta & omnis diſſoluta obligatio,quia nulla gabella ſoluitur ex contractu diſſoluto.Rom.conſi.78. Docto. in l.fi,§.fi.C.communia de lega.argu.l.3.C.de pac.inter emp.& vendito.Sed contra videtur tenere Riminal.conſi.85.num.17. Ange. in Authen.de Nuptiis.§.quia verò.in fi.vide tamẽ Riminal.in d. conſ. 86.Item ſi quis emit rem pro precio declarando per tertium,interim nulla debetur gabella,nec poteſt ille talis cogi referre & declarare precium. Niſi hoc eſſet factum in fraudẽ gabellæ,de qua debet omnino prius conſtare,quia non præſumitur fraus.Et not.quòd creditur ſcripturis Exactorum gabellæ de ipſa exactione,licet non ſint notarij.Et ita communiter obſeruatur.Ange.in l.ſi quis ex argentariis. §.Nummularios.ff.de eden.Et licet propter non ſolutum vectigal ipſo iure dominium rei vectigalis tranſire debeat in fiſcum, non tamen transfertur ipſo iure poſſeſſio. Ange,in l.commiſſa.ff.de publica.Item not.quòd ſi quis impetrauit licentiam,vt poſſit portare decem modios frumenti Ferrariam,& portauit viginti,quòd totum amittere debet & confiſcatur.Ange.in l.fin.C.de Nautico fenore. vbi idem dicit habere locum,ſi cum licitis illicitas ferat merces.Et ſtante ſtatuto,quòd ſi quis vendiderit rem in mercato,ſoluat tantum nomine gabellæ,quomodo hoc intelligat in mercato,vide per Ange. in Auth.vt non fiant pignora.Item ſi per ſtatutum eſſet ſoluenda gabella de quolibet contractu,Non habebit locum in diſtractu , cũ non ſit nouus contractus.Caſt.in l.1.nu.2.C.de pac.inter empto. & vendi.Secus, ſi fieret pactum de retrouendendo,vt ibi quia eſſet nouus contractus & veniret ſoluenda gabella, & non diceretur reſoluere primum. vide Caccialup.in trac.de tranſac.in 4.q.num.3.vbi dicit,quòd ſi conſuetudo loquendi,ita ſe habet, quòd nomine contractus intelligatur omne inſtrumentum,vt communiter dicunt Doctores.Tunc appellatione contractus in ſtatutis comprehenderetur, etiam diſtractus,quod dicit notandum. Item ſtante ſtatuto,quòd inuentus portare frumentum extra diſtrictum, habebit locum, etiam ſi non perfecerit actum portandi extra diſtrictum,quia illa verba etiam verificantur.quando actus eſt in fieri.Sed ſecus eſt ſi ſtatutum diceret,ſi quis portauerit extra diſtrictum.Alexan.in l.qui Romæ. §. Calimachus,num.5.ff.de verb.obligat.Item ſtante ſtatuto,quòd debeat ſolui gabella de mutuo.Nunquid in pane conſiſtat mutuum? Reſpon, quòd ſi in ciuitate eſt limitatum põdus panis,eſt mutuum, ſi non,eſt contractus innominatus & accommodatio.Iuxta illud Lucæ in Euangelio,c.11.Amice accommoda mihi tres panes &c.An habens priuilegium immunitatis reale & perſonale,& exẽptionis amplum Decretũ,poſſit vendere fructus rei priuilegiatæ abſq; alicuius dacij , vel gabellæ ſolutione?Reſpon.ꝙ ſic Æmilia.conſi.107. Et ratio eſt ſecundum D.m.Alcia.in conſi.18.numero 8.libro 4.quia cauſa fructuum non debet ſeparari à proprietate. Item ſtante ſtatuto, quòd in loco cõtractus debeat ſolui gabella,& in loco deſtinatæ ſolutionis non,illa debet ſolui in loco cõtractus,nec alibi,vt eſt communis opi.de qua Riminal.nouiſſimus conſi.93. numero 24. Item no.quòd Mulio portans res meas contra decretum,tenetur fiſco ad æſtimationem rerum,vt ſic damnum ſit ſuum, & non meum,quia Mulio tenetur de periculo rerum,quas portat,vt eſt communis opinio.de qua Bertachi.de Gabellis in 9.par.princ.in §.1.numero 14.Et no.quòd ſi repertus in via non patitur ſe perſcrutari à Gabellario, non dicitur fraudaſſe gabellam,ſed punitur de ſola reſiſtentia.Et hoc ſæpe de facto contingit.vt dicit.Idem Bertachi.ibi nu.23. Et ſi quis habet immunitatis priuilegium vel inſtrumentum contractus immunitatis à Principe conceſſum non videtur valere, vbi includeret caſum publicæ vtilitati contrarium.Et dato,quòd valeret,poſſet reuocari ipſa immunitas ex cauſa belli,peſtis,vel alterius magnæ neceſſitatis inſolitæ reipublicæ ſuperuenientis , Plotus in l.ſi quando num.22.C.vnde vi.vbi ſubdit num.18.quòd vbi Decretum diceret, quòd immunitas eſſet ab omnibus,& quibuſcunque omnibus,tunc ipſa immunitas extenderetur,etiam ad onera,ratione belli,peſtis, & alterius magnæ neceſſitatis Reipublicæ,propter ipſa verba geminata ab omnibus & quibuſcunque oneribus.Fallit,vt ibi.Et no. quòd pœna non ſolutæ gabellæ,etiam tranſit ad hæredes.Abb.in conſilio 68.in 1.par.

Gabellam contractus ſoluere tenetur,qui in loco ſtatuti verè contrahit,non qui fictè,nec cum alibi contrahitur , cum pacto,& contractus intelligitur in loco ſtatuti factus,vt eſt communis opinio. Gabriellius conſilio 20.nume.9.

Gabella non ſoluitur,cum ex re vendendi pacto venditur.Si tamen ſoluitur non reperitur,vt eſt communis opinio.Soarez. verbo gabella.numero quinto.

Gabella vni ex gabellariis ſoluta debitorem eius non liberat,nec ab vno ex eis inſolidum peti poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez verbo gabella.num.9.& ſeq.Sed de conſuetudine contrarium ſeruatur. ibi latiſſimè.numero 11.

Gabella an ſoluatur de leguminibus. ſtante ſtatuto , vel proclamate, quòd ſi quis extraxerit Bladum abſque ſolutione,vel licentia incurrat in talem pœnam.vide Firma.in Reperto.verbo Bladum.Et in Reperto.Alberi.per Caſtellionem. Et not.ibi.Alberi.Abb. in c. multiplici.de decimis.Alber.in qq.ad ſtatu.lib.2.q.5.vbi appellatione Bladi venit legumen,vel millium, maximè ex communi vſu loquendi. qui attendi debet.ibi.nu.6.ſecundum quem proclamata intelliguntur.Et bladum eſt,quod terra ſeritur.Bertachi.in trac.de gabellis Mẽbro.2.8.par.ſub num.17.vbi bladum largius habet ſignificatũ quàm frumentum. vide Iuli. Ferre.de gabellis,num.38.& nume.37.dicit, quòd ſi ſtatutum diſponit,quòd ſi quis portat vnum currum frumẽti cadat in pœnam decem,& perdat frumentum.Non habebit locũ in aliis bladis, vtputa in ordeo,ſpelta triſigo,mellega,lenta,ſatacino, leguminibus,vt de faſellis & ſimilibus,niſi in frumento,vt ibi quia ſtatutum eſt ſtrictè interpretandum,& cum ſit pœnale non ſit extẽſio,niſi ſecundum ipſum aliter ſe haberet conſuetudo. patriæ , vſus loquendi,& rationis identitas.Item ſtante ſtatuto, vel proclamate, quòd debeant denuntiari blada officio,non comprehendit fœminã abſentem à loco vltra duas dietas,quia præſumitur ignorare proclama.Æmilia.conſi.124.per totum.

Gratia, ſeu remiſſio delicti,ſiue indulgentia à Principibus duobus fit modis.Vno modo,quando Princeps alicui facit gratiam pro delicto,& ſpecialẽ remiſsionem,ſeu indulgentiam.Secundo modo,quãdo Princeps ex aliqua cauſa,puta pacis initæ,aut ducẽdæ vxoris, aut natiuitate primogeniti,aut in ingreſſu poſſeſsionis alicuius ciuitatis facit gratiam generalem,& appellatur Decretum gratioſum,Clar.q. 59.verſ.ſcias autem.Et ſi Princeps dicat alicui,facio tibi gratiam pro delicto,dicitur plenè reſtitutus,etiam quo ad bona,communis eſt opinio.Clar.d.q.59.ver. Quæro etiam quo ad bona.vide Paulum Grillan.in tract.de relaxa.carcera.tit.de beneficio & indulgentia Principis.q.2.§.ſecundo quæro.vbi idem dicit,quia verba dubia in materia gratioſa,ſunt latiſſimè interpretanda,& ſic videtur re bannitus etiã quo ad bona reſtitutus.Niſi Principis conſuetudo aliter ſeruaret, vt ibi Clar.& bannitus,vel reus dicitur plenè reſtitutus ex gratia Principis,etiam quò ad bona incorporata fiſco. vel in alium alienata,ſi hoc in ea expreſſè dicitur, vt eſt communis Clar.ver.Item quæro.vt ſi diceretur,quòd pleniſſimè reſtitueret ſpecificando bona.&c. Marſi ſingu.246.Iaſ.in l.poſthumo.num.39. C. de bono poſſeſ.contra tabu.vbi allegat Barba.dicentem ſe obtinuiſſe Ferrariæ.Felin. in c.de his,ad fin. de accuſa.Si quis autem non reperiatur deſcriptus in libris condemnationũ.Maſſariæ Farrariæ nô dicitur , rectè bannitus & ideo non poteſt impune offendi , nec aliquod ſibi beneficium denegari,nec aliquod præiudicium inferri. vt in volumine ſtatutorum. d. ciuitatis ſub rubr.De iis , qui non reperiuntur ſcripti & in lib.3.de quo ſtatuto etiam meminit Menochius de arbitrio iudicis,q.90.num.12.lib.1.Et omnis forma à lege, vel ſtatuto cenſeri debet in dubio ſubſtãtialis, & de eſſentia actus.Feli.in c.quo ad conſultationem.num.12.de re iudic.Et bannitus reſtitutus per gratiam non recuperat fructus ex bonis iam alienatis,vel non alienatis,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.quæro etiam.Nec recuperat hæreditatem ſibi iam delatam tempore banni, & alteri proximiori quæſitã, vt eſt communis opin.Clar.verſ.ſed quæro. nam reſtitutio ipſa per gratiam nunquam trahitur retro in præiudicium iuris quæſiti. Grãmati.deciſ.103.num.119.communem eſſe probans opinionem.vide Gabrielli.in conſi.112.num.1.& ſeq.& Boſſi. de iudiciis num. 101. an & quando gratia alicui facta non ſeruata forma ſtatuti valeat. Dec.conſi.10.num.1.& ſeq.in j.vol.Et not.quòd abſque pace poteſt Princeps facere gratiam reo imputato,& præſertim,quando pœna nondum eſt applicata parti.Gabrielli.in conſi.172.nu.49.Et ſi quis faciat pacem adiecta conditione,quòd nolit eum,cum quo fecit pacem venire in ciuitatem non valet,& ideò eam reiicere poteſt Princeps & gratiam facere.D.m.Alcia.in conſil.134.lib. 5. Et multa propter pacem permittituntur,quæ aliàs non concederentur.D.m. Alcia.conſi.135.nu.12.li.5.Et no.ꝙ qui vult gratiã impetrare,oportet vt exprimat omnia in ſupplicatione,quæ potuiſſent veriſimiliter retrahere

trahere animum Principis ab eius gratiæ conceſsione ſi ea ſciuiſſet. Clar.d.q.59.ver.debes autem.vide Fran.Mar.deciſ.537.& 573. in j. par.vide Burſatum in conſi.54.num.10.vbi dicit, quòd gratia conceſſa bannito,intelligitur,quo ad pœnam, nec extenditur ad bona, niſi de eis ſit facta mentio,ex communi opinione.vide Plotum. in l. ſi quando nu.9.& ſeq.Menochi.de recuperan.poſſ.in 10.Remedio. num.111.& pluribus ſeq.fol.102.& 103.

Gratię factę à ſtatutis,vel decretis non trahuntur ad delicta futura,vt eſt communis opinio.Si quis autem prætextu talis decreti gratioſi deliquerit,non eſt ei indulgendum.Et in generali conceſsione gratiæ non intelligitur crimē falſi quoque remiſſum, ſed requiritur ſpecialis remiſsio,propter enormitatem delicti,vt eſt communis opinio. Clar.q.59.verſi.fortius dico.cum.ſeq.

H

HAbitans extra territorium vnius Principis,poteſt puniri lege municipali pœna confiſcationis,&.indignationis Principis,ex communi opinione.Burſa.conſ.24.nu.26.

Hæreticus dicitur, qui malè ſentit de fide,vt eſt communis opinio. de qua Clar.in §.hæreſis.in princ.qui dicit ſimplicem fornicationem nō eſſe peccatum,vel periurium non eſſe mortale peccatum,vt eſt cōmunis opinio.ibi Clar.non eſt autem hæreticus,qui dicit cauſa ſolatij. ſolatiemus & gaudeamus,quia nihil habet de nobis deus facere, ſi quis non ex animo,ſed iocoſe magis dixit,& qui eum ſic defenderet,de iure diſputando non eſſet hæreticus. Alberi.in l.ſi teſtamentū ff.de cond.& demon.

Hæreticus non eſt,qui non eſt baptizatus.communis eſt opinio. Clar. in §.hæreſis.verſi.Ad hoc.Nam ad hoc,vt quis ſit hæreticus requiritur,quod ſcienter erret in fide catholica,& aſſerat vera pro falſis,incerta pro certis,& econtra communis eſt opinio Clar.ibi. Et quod in ea opinione ſit pertinax, vt eſt communis opinio.Clar.ibi verſic. Item dubius in fide,ſi eſt pertinax eſt hæreticus,vt eſt communis opinio.ibi Soarez ver.iſto num.108.& 109.

Hæreſis crimen eſt merè eccleſiaſticum,& ideo laicus nō eſt iudex cōpetens,vt eſt communis opinio.Clar.in §.hęreſis verſi.Hoc crimen. Inquiſitor tamen ſuper hæreſi deputatus,non poteſt ſe intromittere de diuinationibus & ſortilegiis,non ſapientibus hæreſim manifeſtā. vt eſt tex.in c.accuſatus.§.ſanè.de hęreti.de qua re Iaſ.in l.huiuſmodi. §.fi.nu.18.ff.de lega.1.vide Abb.in c.1.nu.4.de Sortilegiis.vbi ponit, quando iſta ſortilegia ſapiunt hæreſim manifeſtam. & Squilacea. in tract.de Sortilegiis.& in tracta.de Fide.c.1.nu.1.D.m.Alcia.in c.pernicioſam.nu.73.de offi.ordi.communem dicit.Et Inquiſitor hæreticæ prauitatis deputatus per Papam in aliqua prouincia,vel dioceſi, dicitur habere delegatam & non ordinariam iuriſdictionem. Abb. in c.cauſa reſtitutionis.n.1.de reſtitu.in integr.& in c.cum I.& A.de ſententia & re iudi.nu.9.Et talis Inquiſitor hodie deputatus à Papa debet.ſimul procedere cum Epiſcopo,& ad actum præiudicialem non debet vnus procedere ſine alio. Abb.in c.excommunicamus,in fi.de hære.Nec poteſt ipſe Inquiſitor deponere ipſum Epiſcopum negligentem,nec contra eum procedere.nec quiſquis alius excepto Papa,vt eſt communis opinio.de qua Abb.ibi nu.13.

Hæreticus imputatus non poteſt diuiſim ab Epiſcopo,vel Inquiſitore innocens abſolui,vt eſt communis opinio.Clar.in §.hæreſis. verſic. Scias tamen.Soarez verbo hæreſeos.nu.110.

Hæreticus pertinax comburitur,vt eſt communis opinio.Clar.d.§.hæreſis.verſic.ſed quæro.Sed ſi reſipiſcat,& abiuret euitat pœnam , vt eſt communis opinio.punitur tamen extra ordinem.Niſi eſſet relapſus,quia omnino eſt cremandus.Etiam ſi pœniteat,& ad fidem eccleſiæ redire velit.Et ſuis bonis venit etiam priuandus , vt eſt communis opinio.ibi Clar.

Hæretici ad pœnitentiam admittūtur,etiam poſt condemnationem,vt eſt communis opinio,niſi ſit relapſus.Clar in d.§.hæreſis.

Hæreticus admittitur,& poteſt abiurare,ſi cōfitetur hæreſim incurſam. Sed negans nō auditur,vt eſt communis opi.Clar.d.§.hæreſis. Et admittitur etiam poſt ſententiam, vt eſt communis opin. Syluanus in conſ.89.in 2.vol.vbi de admiſſione redeuntium ab hæreſi ad gremium ſanctæ matris eccleſiæ euitat pœnam mortis , & bonorum confiſcationem.vt ibi per Clar.verſi.ſed quæro in fi.

Hæreticus ſignum ſibi pro pænitentia deferre nolens,vel aliter ſibi iniunctum obſeruare,non eſt ignis flammis dandus,niſi cum hoc aliæ concurrerent coniecturæ,per quas conſtaret ipſum de fide non rectè ſentire.Clar.in §.hæreſis,verſi.Idem etiam communem dicens.

Hæreticus impœnitens non ſtatim debet tradi curiæ ſeculari,cum non dicatur relapſus,ſed prius eſt monendus & pluries hortandus, vt ad fidem reuertātur & vbi pœniteat,ad reconciliationem eſt admittendus.Clar.in §.hæreſis,verſ.idem etiam.

Hæreticorum bona confiſcantur,& eis ſtatim interdi citur adminiſtratio,vt eſt communis opin.Clar.in §.hæreſis.verſ.item bona.nec filiis aliquid relinquitur,vt eſt communis opinio.vt ibi ver. Et ſcias.Officiis licet,& beneficiis non priuantur,etiam per ſententiam.ibi verſ. item clericus,vt eſt communis opinio quam tempera in filiis poſt hæreſim,vt eſt communis opinio,ibi verſ.quæro nunc.

Hæretici vxor,quæ iudicio eccleſiæ fuit à viro ſeparata , poteſt ingredi religionem,vt eſt communis opinio.ibi verſ.item & ob hæreſim vxor à viro ſeparatur.Clar.d.§.hæreſis.

Hæreticus ſi eſt clericus officio & beneficio priuatur,vt eſt communis opinio.Clar.in §.hæreſis ver.item,clericus.

Hæreticis non eſt ſeruanda fides à priuatis, vt eſt communis opinio. Clar.in d.§.hæreſis,verſ.Præterea.Soarez nu.118.

Hæreticus notorius non poteſt defendi à procuratore,vel aduocato.alias ſic cum licentia inquiſitoris.Clar.in §.hæreſis ver.vlterius.

Hæreticus poteſt inquiri ex mitioribus probationibus,& duobus teſtibus conuinci poteſt,vt eſt communis opinio.Clar.in §.hæreſis, ver. habet etiam.Et poſt mortem etiam damnatur eius memoria. etiam ſi ſit præſumptus hæreticus,vel contumax.

Hæreticus occultus qui verbo,aut facto aliquo ſignum hæreſis non oſtendit,non incidit in pœnam aliquam, vt eſt communis opinio. Clar.in §.hæreſis ver.quæro an occultus.

Hæretici facta,ſunt baptizare imagines,rebaptizare pueros, & ſimilia facere,vt eſt communis opin.Clar.in §.hæreſis,ver.ſed hic incidēter.

Hæreticus cenſetur,qui inuocat diabolū,vt ſciat futura.Clar.in §. hæreſis,ver.ſucceſſiuè.Secus ſi vtitur incantationibus ad amorem,quia inuocatur tūc diabolus ad id,quod ei maximè cōuenit,cū ſit propriè tētator animarū.Et in hoc crimine ſortilegij,pœna eſt vtriuſque fori.vt eſt cōmunis opin.quæ pœna non eſt confiſcationis bonorum. Sed vel fuſtigatio,vel mitra quis decoratur.vt ibi. Et no.per incātationē animū mulierū ad libidinem flecti, & ideò non trufferis, cum audis iſtas facturas fieri,quia veræ ſunt,vt dicit Ange.in l.eorum.C. de maleſi.vbi etiam dicit,poſſe incantari grandines,vt non noceant, quòd intellige in virtute diuina.Itē oſtendens latronē per diuinationē,non tenetur iniuriarū,quod eſt verum ſi eſt latro,alias acrius debet puniri.Ang.in l nemo,de maleſi.Et cōtra facientes imagines ceræ,qui pungendo eas,vitas hominū labefactāt,puniuntur.l.multi.C. de maleſi.vbi Ange.& ideò non derideas iſta.Et nō eſt malū ſcire,ſed operari,vt ipſe ibi declarat.Et dicit Ioā.Fab.in §.Itē lex Cornelia inſtit.de publi.iud.ꝙ ibi not.eſſe mirabile.ꝙ homo poſſit mori per verba,ſeu incātationes.vide plura in tract.de lamiis.& in tract.de ſortil.

Hereticus condemnatus per iudicem eccleſiaſticum,non debet de illo cognoſcere iudex laicus.Iaſ.in l.magiſtratibus.numer. 10.ff.de iureiuran.communem dicit.

Hæreticus , accuſari vel damnari non poteſt,qui animo de fide dubitat,& in pectore ſuo cōtinet,nec dicto,aut facto limitis tranſgreditur. Soarez verſi.hæreſeos.nume.111.

Hæreticus damnatus ab eccleſiaſtico ob id crimen,nō in aliud periculum incidit,vt eſt communis opin.Soarez in ver. hæreſeos. nu. 115.

Hæreticus condemnatus de hæreſi,poſt modum reuerſus,& eccleſiæ catholicæ incorporatus,honores & dignitates,& priſtina bona recuperat,& eo mortuo admittuntur eius filij, & alij hæredes & ſucceſſores,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle in conſi. 63. numer. 27.in 3.vol.Pariſi conſi.1.num.288.in 4.volu.

Hæretic⁹ qui tenetur abiurare,eſt quādo noua opera & falſa de fide catholica gignit,credit,vel ſequitur,ex mente omniū.Burſa.conſ.38.nu. 9.Formā autē abiurādi hæreſim tradit Gundiſſaluus in tract.de hæreti.q.20.nu.7.& ibi tradit,quiſnam dicatur relapſus.nu.5.Tomo 15.

Hæreticus,niſi apud omnes diffidatus,& declaratus appoſtata,nō poteſt occidi,nec priuari bonis,vt eſt communis opinio.Burſatus conſilio 14.numero 19.

Hæretici bona applicantur fiſco,vbi ſunt ſita,vt eſt communis opinio. Burſatus conſi.43.nu.14.

Hæreſis crimen,& crimen læſę maieſtatis æquiparantur,vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in conſi.106.nu.3.in 4.vol.

Hæredes tenentur pro pœna,maximè confiſcationis bonorum,mortuo delinquente ante ſententiam,quando pœna eſt ipſo iure impoſita, & de iure communi.Burſa.conſi.77.num.13.Secus in aliis caſibus. quia non tenentur,ex communiori opinione.ibi nu.20.licet pro pecuniaria teneātur,ſi lis eſt cōteſtata, vel delinquens ſit confeſſus delictum,vt eſt communis opin.Burſa ibi.nu.21.

Hæreditas vi,vel metu alicuius eidem relicta,fiſco tum demum applicatur,cum qui vi,vel metu eſt inſtitutus proximior ſit teſtatori,alias ſecus.communis eſt opinio.Soarez ver.hæreditas.nu.9.

Hæreditate priuatur,Aui nepos ob commiſſum à patre homicidium,vt eſt communis opinio.Soarez ver Hæreditate.nu.34.

Hæredes & ſi ex defunctorum delictis iure ciuili non teneantur, Secus de iure canonico,vt eſt communis opin.Soarez ver.hæredes.nu.97. Non tamen vltra vires hæreditarias confecto,vel non confecto inuentario,vt eſt communis opinio.ibi nu.99. Et licet regulariter hæres non teneatur ex delicto defuncti,niſi quatenus ad eum peruenit hoc procedit,ſi ſine contritione mortuus eſt.alias ſecus,vt per Soci. in c.à nobis.nu.29.vbi dicit,ſingulari nota dignū,& quotidie poſſe

contingere

contingere & multi falluntur.de ſententia excommunica. Et quòd hæres non teneatur ex delicto defuncti,eſt communis opinio.vt per Clar.q.51.ſecus de iure cano.etiam quòd lis cum defuncto conteſtata non fuerit,vt eſt communis opinio.ibi Clar.ver.vlterius.D.Oſaſcus deciſ.Pedemon.149.& 152.num.3.Capra reg.67 nu.1.vbi communem dicit.Amplia.vt ibi.nume.10.ſi defunctus non pœnituerit, nec ſit confeſſus,vt eſt communis opin. & num.15.Non tamen tenetur aliàs vltra vires hæreditarias,etiam quòd non fecerit inuentarium,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.ſcias tamen.Et ſi plures ſint hæredes,& vnus eorum non ſit ſoluendo,alius tenetur exonerare conſcientiam defuncti,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.51.verſi.ſed pone.

Hæres inſtitutus metu alterius perdit hæreditatem, vt eſt communis opinio de qua Boſſius tit.de iis,qui prohibent aliquem teſtari.nu.4.

Hæres delinquentis tenetur ſolum lite non conteſtata,quatenus ad eũ peruenit dato,quòd inuentarium non fecerit.Boſſius tit. de pœnis. numero 34.

Hæres banniti vniuerſalis pro ſuo intereſſe,poteſt vti literis & reſcriptis ad nouas defenſiones bannito cõceſſis,mortuo etiam ipſo bannito,forte propter confiſcationem, nam poteſt eas appreſentare, & innocentiam docere , nam mortuo bannito , non conceditur ſecundum conſuetudinem, nam ſi velimus tales literas eſſe , ſiue per reſcriptum ſiue priuilegium, tanquam contra decreta tollentia appellationem, & hæres poterit pro ſuo intereſſe vti,vt eſt communis opinio, de qua Boſſi. de remediis iuſtitiæ contra ſententiam ex conceſſione Principis nume.15.

Hæres non compellitur ſatisfacere pro mortuo,in quo non apparuerunt ſigna contritionis.Panor.in c.à nobis de ſententia excommunica.communem dicit,licet ipſe teneat contrarium. debet tamen epiſcopus hæredem impenitentis cogere ad exonerandam animam illius pro modo facultatum ab ea relictarum. vt tenet Lupus in c. per veſtras.§.65.numero 159.Limi.24.de ſententia excommunica.vbi ita omnes ſcribentes velle dicit.

Hæres tenetur de damno dato à defuncto,etiam ſi nec ad ipſum , nec ad mortuum aliquid peruenerit ſecundum ius cano.Panor.in c.à nobis de ſententia excommunica.communem dicit.

Hæres mariti poteſt accuſare adulterium vxoris commiſſum in vita mariti,etiam ſi ignorauerit adulterium Boeri. deciſ.338. numero 7. communem dicit.

Hæreditate aui priuatur nepos ex parricidio commiſſo à patre. Boeri. deciſ.21.num.8.communem dicit.

Homicidium non doloſum, & ſine animo occidendi punitur mitius, vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium,verſi.culpa dicitur. quando adeſt leuis,vel leuiſſima culpa,ſecus ſi lata culpa,vt eſt communis opinio.Et ideò iaciens lapidem verſus hominum turbam,ex quo ictu homicidium ſit ſequutum,punitur extra ordinem , vt eſt communis opinio.Clar.ibi. qui & alià ponit exempla.Soarez verſi. homicidium.num.119.& ſeq.

Homicidium ex propoſito dicitur committi,quando quis animo deliberato,non obuius,occidit inimicum,etiam quòd inſidiæ non præceſſerint,vt eſt communis opinio.Clar.d.§.homicidium.ver.ex propoſito,& ille non eſt tutus in eccleſia,vt eſt communis opinio.ibi.

Homicidium proditoriè effectum dicitur,quando nulla præcedente inimicitia quis alium interficit,vel in itinere tanquam ſocius itineris ſocium interficit,vel in menſa,vel à tergo percutit,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.verſ.Proditoriè.

Homicidium veneno committens punitur capite,ſecus ſi is,cui venenum eſt datum non moritur,quia extra ordinem non punitur,vt eſt communis opin.Clar.in d.§.homicidiũ ver.punitur autẽ homicida.

Homicida nobilis etiam punitur pœna capitis, vt eſt communis opin. Clar.in §.homicidium.ver.ſed quæro.Nec valet ſtatutum,quòd pœna pecuniaria tantummodo puniatur.Clar.ibi.verſ.ſed nunquid.

Homicida,ſi eſt clericus non ipſo iure perdit beneficium,ſed venit priuandus per ſententiam,ſi eſt ſimplex homicida, vt eſt communis opin.Clar.in d.§.homicidium.ver.de iure autem canonico.

Homicida filius priuatur hæreditate paterna,quæ fiſco applicatur,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium ver.priuatur.Et etiã eius filij,& ſic nepotes non ſuccedunt auo,vt eſt cõmunis opin.ibi.Clar. idem in filiis fratris occiſi,vt eſt communis opin.& homicida maritus amittit lucrum ex bonis vxoris,& illud applicatur hæredibus ipſius vxoris,non autem fiſco,vt eſt communis opin.ibi.

Homicida tenetur ad intereſſe animæ occiſi.ſcilicet pro eo orare,& facere orare vt pro eo fiant ieiunia, eleemoſinæ.iuxta vires eius facultatis.Item ad medicum & medicinas,& ad alia,quæ eius curam ſpectant,vt eſt communis opin.Clar.d.§.homicidium ver. tenetur cõmunem dicens.& Chircouius Centuria.5.conclu.50. & fuſius Rolan.à Valle.in conſi.39.per totum in 2.vol.Nouellus regula 128. vbi ponit fallen.Plotus.in l.ſi quando.num.694.C. vnde vi & nu. 695. & nu.696.& idem in vulnerante.ibi num.967.& ſeq.

Homicida,qui ad ſui neceſſariam defenſionem interficit inimicum,excuſatur,etiam in foro conſcientiæ,vt eſt communis opinio in vtroque foro,de qua Clar.in §.homicidium verſic. excuſatur, & Soarez ver.homicidium.num.122.& ſeq.Idem ſi ad neceſſariam defenſionẽ ſuarum rerum id faciat,vt eſt communis opinio.ibi ver.hæc autem concluſio.Idem ſi pro honore quis alium interficit,vt eſt communis opinio.ibi verſi.idémque.Idem,ſi quis defendendo eius conſanguineum,vel alium in rixa quempiam occidat,vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver.item locum.Idem,ſi quis ſe defendendo neceſſariò clericum occidat,Papam,vel imperatorem,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.præterea etiã.Nec hic erit excõmunicatus,vt eſt cõmunis opin.ibi.Idem ſi quis interficiat in rixa mediatorem,ſeu tramezantem,vt ſe defenderet ab inſultante,vt eſt communis opinio. Clar.ibi ver.adde.Idem ſi inſultatus potuiſſet fugere,quia excuſatur ab homicidio,ibi ver.atque adeo,vt eſt communis opin.ibi.

Homicida non habet neceſſe probare, quòd fecit homicidium ad ſui neceſſariam defenſionem,ſed ad ſui defenſionem, vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.ſed quomodo. Nec eſt probare neceſſe,ſe fuiſſe in diſcrimine vitæ,ſed ſufficit probare,quòd aduerſarius veniebat contra eum armatus,vt eſt communis opinio. Clar. ibi.Nec quis etiam tenetur expectare,quòd percutiatur.Sed ſufficit, quòd iuſta cauſa ſit timoris,vt ibi communem dicens.

Homicidæ defenſio debet eſſe moderata circa modum, tempus & locum,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.ſcias tamẽ. quòd ſi exceſſit modum,punitur de exceſſu culpoſo,& doloſo.communis eſt opin.vt ibi.Nam inſultantem me cũ baculo,non licet mihi cum gladio ferire,vt eſt communis ibi.item ſedata rixa non licet inſultato ex interuallo vulneratus inſultum facere vulneranti,quia illud eſſet ad vindictam,& non ad defenſam,vt eſt communis opinio.ibi.

Homicida conſtitutus coram iudice negat homicidium commiſiſſe,& conuictus dicit ſe feciſſe homicidium ad ſui defenſionem, debet audiri,vt eſt communis opinio. Clarus in §. homicidium. verſiculo ſed hic occurrit.

Homicida excuſatur ſi inſidiatorem occidat,qui eum expectabat,vt interficeret.nec poterat euitare,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.verſiculo poteſt etiam.Secus ſi vitare poſſet, quia extra ordinem puniretur.

Homicidio commiſſo,ad quod adfuerunt plures.ſi liberatè & ex propoſito omnes tenentur de occiſo,ſiue vnum ſit læthale vulnus,& alia nõ læthalia,& ſiue omnes vulnerauerint,ſiue vnus, ſiue ſit dubiũ. Clar.in d.§.homicidium.verſ.alià etiam defenſio.Si autem aliqua certitudo non eſſet de eorum deliberato occidendi propoſito. Et tunc omnes torqueri poſſunt ſuper qualitate animi deliberati,qui ſi non cõfiteantur, extra ordinẽ puniuntur ratione incertitudinis.Quando autem vnicũ eſt vulnus & plures fuerunt in rixa,& vulneratus moritur,omnes extra ordinem puniuntur,vt eſt communis opinio. ſi autem appareat quis fuerit inceptor rixæ,valida iuris præſumptio arguitur contra ipſum,vt ipſe fuerit ſolus homicida,& ideo ſecundum iuris rigorem debet decapitari,vt eſt communis opinio , quá tamen non recipit Clar.ibi.Et quando ſunt plura vulnera partim læthalia,& partim non,& conſtat,qui fuerint vulnerantes in vtroque caſu,& de occiſo tenentur læthaliter vulnerantes,alij de vulneribus.& iſta eſt communis opin.Clar.ver.aut verò.Et iſto caſu auxiliatores loco cenſentur,qui non læthaliter vulnerauerunt. ideò extra ordinem pecuniaria plectendi erunt iudicis arbitrio.vide Marſil.ſing.403.

Homicida reputatur qui intulit vulnus,ex quo mors ſit ſequuta, vt eſt communis opinio,& punitur vt homicida.Poteſt tamen ex communi ſententia doctorum probare mortuum fuiſſe ex malo regimine, vel mala cura,vt eſt communis opinio,ſecus ſi vulnus nõ erat mortale,quia non tenetur de occiſo,vt eſt communis opinio.in dubio autem an eſſet læthale vulnus.vel ſi non apparet de aliqua negligentia aut culpa,& vulneratus non tenetur de occiſo.& punitur vulnerans extra ordinem.& an vulnus eſſet mortale & læthale.ſtatur medicis,vt eſt communis opinio.Clar.ver.ſcias autem.qui debent eſſe duo.ſecundum communem opinionem de iure,ſecus de conſuetudine.quia ſtatur vni,etiam de iure,quando vnus ſolus adeſt in loco, vt eſt communis opinio.& debet iurare medicus, vt eſt communis opinio,ſcilicet de credulitate tantum,non de veritate præciſè,vt eſt communis opinio.ibi niſi in principio iuraſſet officij,in hoc tamen maximè iudicis officium verſatur.communis eſt opin.ſi verò poſt vulnus illatum breui ſpacio moriatur vulneratus,vulnerans tenetur de occiſo.& ſi moritur infra quadraginta dies, præſumitur mortuus ex vulnere læthali,vt eſt communis opi.ſi autem poſt vulnus per triduum ambulauit,& poſtea ſit mortuus,præſumitur non ex [illegible]nere deceſſiſſe,vt eſt communis opinio.& lata ſententia ex relatione peritorum,qui depoſuerunt deceſsiſſe ex vulnere , contrarium poterit probare reus.vt eſt communis ſententia.quam opinionem non recipit.Clar.ibi.niſi ante ſententiam,quia poſt ſentẽtiam nullus admitti debet ad ſe defendendũ,ſtatuto hoc prohibẽte.& reo in carcerib.

ſe de-

ſe defendente.& ſi vulnerans læthaliter non vulnerauerit, & alius apparens interemit, qui tamen non fecerit ex mandato,& primus nõ tenetur de occiſo.ſed ſecundus, aut primus læthaliter vulnerauit, ex quo ictu euadere abſque dubio vulneratus non poterat mortem.& iſte de occiſo tenetur,vt eſt communis opinio.Cla.in §.homicidium. ver.ſed.quid ſi reus.

Homicida non eſt priuatus beneficio ipſo iure,ſed requiritur ſententiã. D.m.Alcia.in cap.cum non ab homine nume. 15.de iudi communem dicit.

Homicidium excuſatur ſi quis nocturnum furem occidat, pro defenſione perſonę vel rei,& clamet prius, & eum non cognoſcat per ſe nec per teſtes, & eum capere nequeat.vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidum, veſ.vltima eſt defentio. Furem autem diurnum licet occidere,ſi ſe telo defendat,vt eſt communis opin.& quis dubitet an velit furari vel occidere perſonam.& nõ poterat euadere abſque propriæ vitæ diſcrimine, vt eſt communis opinio,ibi.idem eſt ſi pro recuperatione perſonæ vel rerum ſuarum hoc faciat,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.

Homicidium excuſatur etiam ſi pater filiam adulteram perimat,in adulterio deprehenſam,& adulterum eodem impetu,& filia ſit in poteſtate,& in eius domo,& in rebus venereis reperta,etiam quòd eſſet clericus adulter.communis eſt opinio.Clar.in §.homicidium.verſ.dixi etiam.Etiam ſi eſſet iudex vel magiſtratus,vt eſt communis opin.idẽ quoque iuris eſt in marito, qui deprehendit vxorem in adulterio, quia eã impune perimit,etiam ſi adulter eſſet clericus,communis eſt opin.Clar.verſ.ſed quid.& omnia ſupradicta procedunt in foro fori, ſecus in conſcientię foro,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.ſed hæc quidem.& pater vel maritus,hoc alicui committere vel mandare nequeunt,vt eſt communis opinio.Clar.ver.dubium.niſi mandaret pater filio.Contrarium tamen ſeruat conſuetudo,quia etiam alteri extraneo committitur.vt ibi per Clar.

Homicida etiam excuſatur,ſi occidit bannitum,vt eſt communis opin. Clar. verſ.plerunque.in §.homicidium.& ſtatuta hoc permittẽtia tenent,.vt eſt communis opinio,Etiam cum præmio,vt eſt communis opin.ibi.Etiam ſi ſtatutum dicat, quod bannitus offendi poſſit, quia etiam excuſatur hommicida,vxor verò banniti adulterari ſtatuto nequit.& bãnitus eſt,hoſtis ciuitatis,communis eſt opinio,vt per Clar. ibi.ver.ſtante hoc ſtatuto.Filius tamen non ideò patrem bannitum occidere,poteſt, licet communis opinio ſtet contra.Nec vaſallus dominum,ſtante d.ſtatuto.inimicum verò bannitum pace reconſiliatũ impunè offendi poſſe.d.ſtatuto permittente clarum eſt,vt eſt communis opinio.Dummodo ex alia cauſa fuerit bannitus,pro qua fuit pax inita bannitũ quoque impunè offendi poſſe proditoriè. cõmunis ſe habet opin. dummodo fides ei nõ ſit data. bãnitum autẽ à Principe gratiatum,ſed nõ cancellatum de libro reorum bãnitorum ſciens offendere quis nequit.vel ſcire volens,aliàs punitur extra ordinem,& antequam ad iſtud perueniatur.quis accuſatus,eſſe debet inquirens, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.item quæro.nec tenet proteſtatio bãniti,quòd ſit gratiatus,niſi gratiam oſtendat,quia hoc non obſtãte impunè occidi poterit.Clar.ibi.ſed quid.communem dicit.Homicida verò banniti,cuius bannum eſt nullum,ſciens occidit,debet puniri pœna ordinaria.Ignarus autẽ extra ordinem, vt eſt cõmunis opin.quam refallit Clar.ibi.verſ.maior.quam dicit in practica ſeruari.Et pendente appellatione bãni,bannitus offendi nõ poteſt.Idem eſt pendente tempore ad appellandum,vt eſt communis opin.quæ hodie ſtatutis eſt ſublata.quia in criminalibus non datur appellatio ex ſtatutis,item nec bãnitus,qui ſit in fortiam bernariorum impunè offendi poteſt, vt eſt communis opinio.Clar.d.§.homicidium ver. quæro.etiam bannitum verò interſiciens extra territorum,à quo eſt bãnitus,nõ debet decapitari,cõmunis eſt opin.Clar.ibi.ver.vlterius quæro.Bãnitum autem occidens ex ipſo ſtatuto ſe eximit à banno, Sed præmium nõ cõſequitur bannitus banitũ occidens,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ver.fuit etiã.Bannitum etenim occidens ex ſtatuto permittente impunè oſtendi in centum bannitum,ex duabus cauſis, vna in quinquaginta,alia.in aliis quinquaginta , non fit cumulatio, vt poſſit offendi,quia in odioſis non fit ſummarũ cumulatio.vt quis ex ſtatuto puniatur.Si tamen iudex pro multis maleficiis ſeparatis illum condemnaſſet in ſumma centum,quæ omnes comprehenderet, & ſummam centum excederet,excuſaretur tũc occidens bannitum, vt eſt communis opin.Clar.ver.ſed quæritur. Exceptio vtique hæc offendi bãnitum,cuius à ſtatuto permiſſa ſit offenſio,eſt perẽptoria, & impedit litis conteſtationem,vt eſt communis opinio.Clar.verſi. ſed quæritur.Quę tamen exceptio etiam per procuratorem opponi poteſt corã iudice procedente cõtra ipſum reum.& per quemcũque cõparentem,tãquam quelibet de populo,vt eſt cõmunis opin.Clar. ibi.ver.itẽ ſcias.Nec eſt permiſſa impunè bannito in his terminis defenſio,vt eſt comm.opi.Clar.ver.in hoc.Sed dura ſibi videtur iſthæc opinio.Nec aliter occidens bannitũ per iudicem inquiri poteſt,ſtatuto etiam dicente bannitum licitè offendi poſſe,vel bannitum aliter ſimpliciter non audiri,vt eſt communis opinio Clar. in d.§.homicidium.ver.alia quoque.

Homicida omni iure tam humano quã diuino debet mori,vt eſt communis opinio. de qua Boſſius tit.de homicidio.num.109.

Homicidium fieri mandans chriſtiano,vt chriſtianum, vel alterius ſectæ hominem occidat,data certa mercede,aſſaſſinus dicitur, & pœnas aſſaſsini dabit.Soarez in verbo homicidium.

Homicida poſt homicidium effectus furioſus,punitur pœna extraordinaria arbitrio iudicis,vt eſt communis opinio. Nouellus in tract.ad defenſam.nu.40.Tiraquellus in tract.de pœnis tẽperandis iſto loco.Diaz reg.321.322.vbi etiam de præſtante opem homicidio.& de eo,qui ſibi mortem conſciuit.Corne.conſ.195.in 2.& Dec.in conſ. 438.per totum.

Homicida beneficio ipſo iure non priuatur.ſed ſententia eſt priuandus, vt eſt communis opin.Franc.Mar.deciſ.Delphina.398. in 2.par.nu.1. & ſi ex certa forma ſtatuti procedi poſsit contra homicidam , prius debet cõſtare illud homicidiũ fuiſſe commiſſum,vt per Menochium de adipiſcen.poſſ.in 3.remedio. num.169.

Homicida(vt dixi)qui non eſt in dolo,ſed in culpa puniri non debet, niſi pro modo culpæ,vt eſt communis opinio.Boſ.tit.quomodo procedend.per actio.in delic.nu.38.Paul.de Caſt.in conſil.277.in 2.Dec, conſ.9.nu.1,in j.vol.vbi dicit quòd ſtante ſtatuto,quod præciſè punit,homicidam,debet intelligi,quando dolo,& ex propoſito homicidium committit,aliàs ſecus.vt ibi. ſecus etiam ſi non habuit animum occidendi,vt ibi,qui ponit,quando quis non habet animũ occidendi.Et calore iracundiæ prolata & facta,non debent ſtatim executioni mandari.Corſe.in reperto.Abb.in ver.calore iracũdiæ.& Docto.in l.quicquid calore.ff.de reg.iur.vide Dec.in conſ.482.nu.7. & eſt ſingulare dictum,quòd vbi abſt dolus, quis de homicidio nõ puniatur.Dec.conſ.622.num.1. & ſeq.vbi dicit concluſionem eſſe veriſsimam.nu.3.Et ibi ſubdit,quòd maritus qui interfecit mulierem depræhenſam in adulterio,non eſt decapitandus. Et ſtante ſtatuto, quòd ſi quis fuerit inuentus committere homicidium,capite puniatur.Dic quòd inuentus dicitur,qui committit,licet non repertus fuerit in flagranti crimine.Sed vbi inuentio vnà cum eo,quòd ſit,facit crimen,neceſſe eſt,quòd inueniatur,vt ſi ſtatutum dicit,ſi quis fuerit inuentus arma portare,tanta pœna puniatur, quia tunc ſine inuentione crimen non eſt,quoniam ſtatutum crimẽ facere voluit. ita dicit.Ang.in Auth.de ſanctiſsimis Epiſcopis.§.reuerendiſsimus.vide omnino Rimin.in conſ.8.& not.quòd ſi quis diutino tempore aliquis in reatu fuit , pœna eius eſt ſubleuanda & alienanda. Rochus de Curte in tractatu de conſuetudine.num.69.to.j.

Honoris ſui defendendi cauſa eſt licitum aliquem occidere.cũ periculum famæ vitæ periculo æquiparetur,vt eſt cõmunis opinio.& ideò ſi immineat periculũ alicus iniuriæ perſonalis,poterit quis licitè aggreſſorem occidere.Cla.in §.homicidium.ver.idémque plura de honore.Chaſſaneus in pin.ſui catalogi gloriæ mundi.

Hoſpes recipiens valiſiam, capſam,vel ſimilem clauſam & diſsigillatã reddens.tanquàm doloſus tenetur,& contra eum tanquàm doloſum iuratur in litem.communis eſt opinio.Clarus in §.furtum.verſiculo pro complemento.vbi dicit magis communem opinionem. Nec eſt neceſſe,quod hoſpes aperiat valiſiam cauponi,vt ſciat, quæ res ſint in valiſia,vt eſt communis opinio.de qua ibi.Soarez verſic. hoſpes. numero 128.

Hoſti fides non eſt ſeruanda frangenti,vt eſt communis opin. Clar, in eius theſauro.ver.hoſti.num.130.vide tamen poſtea.

I

IActans ſe faciliter,& lubricum linguæ nõ debet ad pœnam trahi,licet de hoc tali leuis ſumẽda eſſet quæſtio. Imola & communiter Docto.dicunt in l.ſi.ff.de hære.inſti.Nouellus in prac.in fol.20.num.36.

Incendium culpa incendiarij factum,incendiarius tenetur ad emendũ damnũ inde ſequutũ,vt eſt comm.opin.Nouellus in addi.ad Duen. regu.18.& incendium culpa inhabitantium prouentum eſſe communiter tenetur.vt ibi,fallit quando aliter & alio modo ex forma ſtatuti cautum reperitur.ſecũdum communium Docto.Boer.q.26.nu, 17.Nouellus ibi.in 7.fal.Soc.regu.178.

Incendio probato,eſt fundata intentio contra inhabitantes,niſi probẽt quod abſque eorum culpa,vel ſuorum incendium ſit ſequutum , & ita pacticatur.vt dicit Benedic.de foro Sempro. in repert.Felino in ver. Incendium.fallit in caſibus, in quibus quis non tenetur de leuiſsima culpa commodatarius , tamen tenetur de leuiſsima culpa. idem eſt in furto. & ita Ferrariæ aliàs obtinuit Ange.Aretin.vt ipſe aſſerit. in §.præterea, inſtitu. quibus mo. re contrahi. obligat. per gloſſ.ibi ſingularem.Si tamen conductor domus,in domo conducta tempore noctis dimiſit ſolum duos pueros.vnum annorum duodecim,& alium annorum viginti, non dicitur ſaltem in leui culpa, vt teneantur de incendio,quamuis dicti pueri minus diligenter ignem cuſtodierunt.quia conſuere patresfamilias diligentes habere familiam, tam maiorum , quam minorum in domo . veluti in

tuto

tutore fugio.Anch.in conſil.394.inci.conductor domus.Bened.vbi ſuprà.vide Cirillũ in eius ſumma criminali.& Car.iunio.conſ.229. per totum.in 3.vol.

Incendium præſumitur ortum ex culpa inhabitantium,vt eſt communis opinio.de qua Gabriellius conſi.159.num.j.idem ex culpa conuerſantiũ,& non culpa leui,ſed leuiſſima,vt eſt communis opinio, vt ibi. Et præſumitur incendium ortum culpa in certæ perſonæ non certæ,nec culpa ipſius patris familias,vt eſt communis opinio. de qua ibi.nume.7.

Ignorantia in delictis excuſatur à dolo,vt eſt communis opin.& ſi fuerit ignorantia conſtitutionis, vel decreti abſque culpa,proculdubio excuſat reum ad omnem pœnam euitandum,vt eſt communis opinio.Si autem delictum,quod punitur per conſtitutionem,vel decretum eſſet prohibitum,etiam de iure communi, ignorantia non excuſaretur.Clar.q.85.verſ.ſecundus.caſus.communem dicit.

Ignoranti datur reſtitutio in integrũ ex clauſula,Si qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur,etiam in criminalibus,vt eſt cõmunis opin.de qua Marſil.in conſ.99.num.23.& no.quod quando ſtatutũ punit factum non damnatum aliàs à iure communi,non ligatur ignorans,vt eſt communis opinio.de qua Soci.in c.à nobis.nu.48.alias ſecus vt ibi per Soc.de ſententenția excommunica.vbi etiam dicit,quòd vtrum quis præſumatur ſcire, vel ignorare ſtatutum bonus iudex arbitrabitur ex mora,quam traxit in loco,ſi fuit ſcilicet modica vel magna. Et indubiis dicit ſtãdum eſſe iuramento ſuo. Arbitrabitur.enim iudex,ſi erat de loco vnico,ſi communiter erat prohibitio in locis, & vt ibi latius per Soc.

Imaginem Chriſti,aut ſanctorum percutiens,frangens aut vulnerans, punitur pœna mortis, Clar.q.68.verſ.imaginem.

Immunitas eccleſiæ adeò extenditur,vt ſi quis condemnatus ad ſupplicium ducatur,& tranſeat per eccleſiam vel cimiterium,non poſſit inde extrahi,vt eſt communis opinio·Clar.q.30.verſ.ſcias autem.Soarez verbo incendium num.20.

Incendiarij locorum ſacrorum ante denunciationem abſoluuntur ab Epiſcopo.Sed poſt denuntiationem Papa ſolus abſoluit,vt eſt communis opinio.Clar.q.77.ver.incendiarij.

Incendiarij puniuntur pœna mortis.Clar.q.68.ver.incendiarij.quando data opera commiſſerunt incendium,ſecus ſi culpa vel caſu.

Incertitudo ſeu dubietas temporis poſiti in inquiſitione reddit ipſam nullam,vt eſt communis opin.de qua Gratus reſponſo 59.nu 13. & propter incertitudinem plurium delinquentium abſolutio quandoque fit.Marſil.ſing.217.& vide in ſing 218.

Inceſtis nuptiis,quarum impedimentum eſt,pœna confiſcandorum inponitur.Soarez in verſ.inceſtis.nu.35.communem dicit.

Inceſtus committitur inter perſonas ſanguine coniunctas,& etiã cum moniali,vt eſt cõmunis.opini.de qua Iul.Clar in §.inceſtus. verſ.ſed nunquid.Et pœna inceſtus eſt pœna mortis,vt eſt cõmunis opinio. & clericus deponitur,vt eſt cõmunis opin Clar ibi.ver.ſed quæro.& contrahens inceſtas nuptias confiſcantur ſibi eius bona ipſo iure. cõmunis eſt opi.Clar ibi.ver.& ſcias.& contrahens inceſtas nuptias ſub conditione ſi Papa diſpenſauerit,valet matrimonium, cõmunis eſt opi.Clar.ibi.verſ.ſed quid ſi aliquis.Et pœna inceſtus non habet locum in ſponſalibus,ſed conſummato matrimonio.communis eſt opinio.Clar.ibi.ver.hæc autem.Excuſatur inceſtus ſi contrahens ignorat factũ,vt eſt cõmunis opin. Clar.ibi.ver. Excuſatur.Nec amittit bona,ſi ignorabat ius vel factum,cõmunis eſt opin.Clar.ibi,nec puniuntur, qui inceſtas contraxerunt nuptias,ignorantes cõſanguinitatem,qua detecta perſeuerant in matrimonio Clar.ibi.

Inceſtus etiam committitur,ſi mulier ſe committat cum clerico in ſacris conſtitutio,vt eſt communis opinio.Clar. in §.inceſtus.ver. ſed nunquid in fi.qui tamen dicit hanc eſſe ſimplicem fornicationem.

Inceſtus pœna eſt pœna mortis,communis eſt opinio. Si inceſtus committatur cum alia fornicationis pœna,puta adulterium,vel ſtuprum, vt eſt communis opinio.De iure autem canonico,in clerico eſt pœna depoſitionis. Sed ſi inceſtus committatur, contrahendo inceſtas nuptias,punitur ad formam Auth.inceſtas.C.de inceſtis nup.quæ non eſt ſublata per Auth.bona damnatorum.C.de bon.damnato,vt eſt communis opinio.immo contrahens tales nuptias ipſo iure amittit dominium bonorum ſuorum abſque ſentẽtia declaratoria, vt eſt cõmunis opin.& d.Auth.an habeat locum tantum in inceſtis nuptiis de iure ciuili tantum,vel etiã de iure canonico.Quidam dixere,quòd in vtriuſque, vt eſt communis opin.aliqui verò contra quòd in illis tantum,quæ de iure ciuili inceſtæ ſunt.Et hanc opinionem communiorem dicit.Clar.in d.§.inceſtus.verſ.ſed quæro.quę ſit pœna cum duobus ſeq. qui ſubdit, quòd quando abſunt doctores ex vtraque parte,qui atteſtantur communem opinionem,quòd ante omnia eſt recurrendum ad conſuetudinem tanquàm optimam legum interpretem.Soarez verbo inceſtis nume.34.

Inceſtum committens non vxoratus adulterij pœnas plectitur vt eſt cõmunis opin.Soarez ver.inceſtum.num.25.vide tamen poſtea.

Inceſtas nuptias contrahentes à rei familiaris amiſſione iuris vel facti error,etiam ex craſſa,ac lata culpa profectus excuſat,quàmuis à lucri iactura non excuſet,vt eſt communis opinio.Soarez verbo inceſtas.num.31.Licèt mulier à doctis amiſſione ob huiuſmodi contractas nuptias non excuſare iuris errorem ſcribant,vt eſt communis opinio.Soarez ibi.nume.32.

Inceſtis nuptiis,quarum impedimentum parentum alter ignorauit,ſuſcepti liberi,quò ad parentes ipſos legitimi habentur,vt eſt communis opinio.Soarez verbo inceſtis.num.33.

Inculpatio offenſi in mortis articulo facit indicium ad torturam,vt eſt communis opin.de qua Nouellus in tract.ad defenſam.nu.89.fo.58. aliis ſcilicèt concurrentibus.Turrius inter conſil.cri.conſil.81.nume.27.tom.2.

Indicia duobus modis quærit iudex,quando ſcilicet non eſt certus delinquens inquirendo indicia,generaliter contra eum quando eſt certus ſpecialiter.Nec in indiciis, & circa indicia poteſt dari certa doctrina,ſed arbitrium eſt iudicis,vt eſt communis opinio.Clar.q.20. in prin.Et tria ſunt genera iudiciorum.Leuia.grauia,& grauiſſima, Leuia ſufficiunt ad capturam,ne reus arripiat fugam. Et ſufficiunt ad inquirendum.Id eſt ex officio,vt aſſumantur informationes,& ſi non ſunt vrgentia, ſuſpitiones potius dicuntur quàm indicia, & ſi vrgent,magis dicũtur præſumptiones,vel argumenta.Grauia autem ſufficiunt ad tranſmittendum inquiſitionem reo abſenti,vel ſi ſit captus,ad examẽ ſubeundum tanquàm reum,& ad torquendum.Et iſtud propriè dicitur indicium,vt ſit plus quàm ſimplex præſumptio. & minus quàm ſemiplena probatio,vt eſt communis opinio.Clar. d.q.20.verſic.1.Grauiſſima verò indicia ſufficiunt etiam ad condemnationem,vt ibi.

Indicia leuia ſufficiunt ad inquirendum, quia ſufficit aliqua probabilis ſuſpicio,vt rationabiliter iudex credat delictum à tali fuiſſe commiſſum contra quem inquirere intendit,vt eſt communis opin.Clar.q. 20.verſ.ad inquirendum,Indicia autem non ſolum ad inquirendum, ſed etiam ad torquendum, ponit Plotus in l.ſi quando, nume.869. & pliuribus ſeq.

Indicia quantumcunque indubitata non faciunt,vt quis pœna corporali puniatur,vel ordinaria, ſed extraordinaria.Clar.q.20.ver.ſcias tamen.vide poſtea ibi.

Indicium ad torturam facit vnus teſtis contra reum,etiam aliàs inhabilis,& minus idoneus quoad inquirendum. Clar.q.21.ver.vnus communem dicit Pariſ. conſil.151.num.1.& ſeq.in 4.vol.Et facit indiciũ ad torturam contra perſonam vilem,licet duo teſtes requirantur,qui deponerent à remotis.Cyrillus In ſumma criminali titu.de quæſtionibus.§.5.nume.8.fol.153.

Indicium ad torturam facit teſtis,qui dicat audiuiſſe percutientem Caium de nocte,& dicat ſe cognouiſſe ad vocem,ſi notam vocem habebat Titij adeo vt decipi nõ poterat,vt eſt communis opi. Clar.q.21. verſic.ſed quid.Et ſi dicat vidiſſe talem committentem delictum de nocte,non facit indicium ad torturam,niſi deponat quòd lucebat Luna,vt eſt communis opinio.ibi.

Indicium facit ſocius ad torturam,vt eſt communis opinio.In caſibus tamẽ,de quibus per Clar.d.q.21.ver.dictum ſocij.Regulariter autem dictum ſocij criminis nõ facit indicium ad torturam,contra ſocium eiuſdem criminis,niſi cõtra eum alia ſint indicia, & ita communiter tenetur Nouellus in tract.ad defenſam.fol.57.nume.83.Interrogari autem ſocius,ſuper ſociis non debet,vt eſt communis opinio.niſi in criminalibus exceptis.Clar.ibi ver.ſeq.Et ibi ponit, quando ſocius faciat indicium contra ſocium ab eo nominatum.Et ibi dicit Clar. quòd iudex nunquam debet interrogare ſocium de ſociis nominatum non præcedẽtib.aliquibus iudiciis,quia eſſet potius ſuggeſtio, quàm interrogatio,& faceret proceſſum nullum.vide omnino Clar. ibi.Nec eſt ſufficiens dictum ſocij indicium ad tranſmittendum inquiſitionem reo,niſi in caſibus exceptis. Clar.ver.ſi verò Ad aſſumẽdas autem informationes dictum ſocij, qui vltra illud crimen eſſet periurus,facit indicium ad inquirẽdum,ſed nõ ad tranſmittendum inquiſitionem.Clar. ibi.ver.ſcias.tamen, communem dicit.Et talis nominatio ſocij criminis in caſibus non exceptis,non facit indicium ad torturam,ſed ſolum ad inquirendum Licet aliter ſe habeat conſuetudo,quod torqueatur nominatus.Et in criminalibus exceptis talis nominatio concurrente aliqua præſumptione, facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſed quid.

Indicium non facit dictum mandatarij contra mandantem commiti delictum.Niſi alia concurrant,vt eſt communis opinio.Clar.in q. 21.verſic.& ex hac.Licet in criminibus exceptis leuiores ſuſpiciones ſufficiant.

Incidium faciunt duo ſocij criminis contra ſocium,non autem ob hoc poteſt condemnari,vt eſt communis opinio.Clar.q.21.verſ.ſed pone. Et debẽt eſſe iurari,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.quæro nunquid.Et ad hoc,vt dictum ſocij faciat indicium ad torturã,debet eſſe tortura confirmata. Clar. verſic.ſcias etiam. Et adeò non facit indicium ad torturam,ſocius criminis nominãs ſocium,Etiam ſi perſona nominata eſſet malæ famæ , vt eſt communis opinio.de qua

Roma

Roma.in l.& ſi certus ff.ad ſylla.glo.Anto.de Tremol. ad Bonacur.titu.quibus mo.ſuo no.for.41.Niſi in caſibus expreſſis.vt ibi.

Indicium non facit ad tranſmittendam inquiſitionem reo aſſertio vulnerans,qui reconualeſcit.Niſi ad inquirendum,& ad aſſumandas informaciones cõtra imputatũ. Secus ſi moritur vulneratus,& in morte aſſerat ſe vulneratum fuiſſe à tali , quia talis aſſertio eſt ſufficiens ad inquirendũ, ita practicatur.Clar.q.21.verſ.aſſertio.Eſt etiam ſufficiens ad excuſandũ à calumnia & temeritate hæredẽ mortui , qui motus eſt ad excuſandum eum, qui fuerat diffamatus à vulnerato cõmittente,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.21.verſ.aſſertio.Ad cõdemnationem autem non eſt ſufficiens.Nam talis aſſertio vulnerati morientis,non probat plene delictum,vt eſt communis opinio.Clar.ibi verſ.pręfato.Nec facit talis aſſertio vulnerati indicium ad torturam, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.

Indicium facit ad cõdemnationem fuga militis in bello,vt eſt cõmunis opin.Clar.d.q. 21.ver.fuga.Item fuga facit ſuſpectum tutorem,vt eſt communis opinio.ibi.Itẽ fuga facit ſemiplenam probationẽ in his, quæ,aliàs requirunt plenam probationem,vt eſt cõmunis opi.ibi.Et hoc intellige in fuga ante formatam inquiſitionẽ, vel aſſumptas.de eo informationes,ſecus ſi poſt.quia non eſt ſufficiens ad torturã, vt eſt cõmunis opinio..Et hæc omnia intellige in cauſis capitalibus,ſecus in nõ capitalibus,quia fuga cum fama publica facit indicium ad torturam.& ſi quis ante vel poſt inquiſitionẽ,vel aſſumptas informationes ſe præſentat,magna eſt innocentiæ ſuæ præſumptio,& elidit omnia indicia contra eum,vt eſt communis opinio.ibi.

Indicium etiam ad condemnationem facit fuga incarcerati,qui effracto carcere,& ruptis vinculis arripit fugam.ſi tamen reuertitur,nõ ſufficit ad condemnandum,ſed ad torquendum.valde, vt eſt communis opinio.Clar.in d.q.21,ver.3.& fuga facit contra reum plenam probationẽ,ſi eſt legitimè in carcere detentus,aliàs non.quia tunc potuit licite fugere nec aliàs tenetur redire,vt eſt communis opinio.Clar. ibi.Etiam ſi iuraſſet redire.Et hæc intellige de fuga in carceribus publicis, ſecus ſi de priuatis aufugit carcerib.communis eſt opin. Nec habent locum prædicta in tentante aufugere,vel in eo, qui carceres apertos inuenit,vel qui carceres frangere cœpit,& tentauit,vel qui fractis carceribus rediit,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.

Indicium contra officialem,qui fugit,fuga facit.qui voluit ſyndicari, & ideò in litem ſyndicatorib. quærelantibus iuramentũ deferri poteſt, communis eſt opinio.Clar.q.21.verſ.Præterea.

Indicium facit grauis inimicitia. capitaliſve, ſed non leuis, communis eſt opin.vt poſſit inquiri,& inquiſito reo tranſmitti.Et ad aſſumendum informationes,communis eſt opin.Clar.q.21.ver.inimicitia Inimicitia autem non facit indicium ad torturam aliquo pacto.Clar. q.21.ver.inimicitia.& eſt communis opinio.Bene tamen ob inimicitiam committitur captura, & aſſumuntur informationes, & iudex debet arbitrari,quòd faciat ſufficiẽs indicium,inſpecta qualitate perſonarum & delicti. Et facit etiam indicium ad torturam inimicitia, quando delictum fuit clam commiſſum,& nullus alius imputatur.

Indicium facit contra confitentem ſufficiens ad torturam, quãdo delictum fuit clam commiſſum,& nullus alius imputatur.

Indicium facit contra confitentem ſufficiens ad torturam confeſſio extraiudicialis,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.21.ver.confeſſio.Poteſt tamen reuocari,docto.de errore.

Indicium facit cõfeſſio facta coram iudice incompetenti ad torturam, cõmunis èſt opin.Clar.q.21.verſ.ſed hic quæro.Niſi eſſet extorta.cõmunis eſt opinio.Clar.ibi ver.hanc tamen.Et poſſet tunc reuocari coram competente iudice.Clar.ibi ver.ſed quid,& eſt communis opinio,nec faceret indicium ad torturam,docto.etiam de errore.

Indicium facit ad torturam confeſſio clerici,facta coram iudice laico, vt eſt communis opin.Clar.q.21.ver.hanc tamen.Confeſſio tamẽ facta coram iudice,non in figura iudicij,non obeſt,niſi,quia facit indiciũ ad torturam.communis eſt opinio.Clar.d.q.21.ver.ſed hic cadit.

Indicium ad torturam facit,ſi quis confiteatur in tormentis,& poſtea extra iudicium ductus ad ratificandum reuocat confeſsionem,& negat delictum,quia poteſt torqueri & cogi ad perſeuerandum in ipſa confeſsione.Et hoc intellige,quòd poſsit torqueri tanquã ſi nouum indicium ſuperuenerit,non autem vt tandiu ſit torquendus , donec in ipſa perſeueret cõfeſsione.Et poteſt repeti,vſque ad tertiam torturam nec eſt procedendum vſque in infinitum.ſecundum Cla.d.q. 21.ver.vlterius,prout faciunt,qui reum in tormentis confeſſum die noctéque torquendo fuligant,donec perſeueret , quia non poſſunt hoc facere de iure,

Indicium faciũt minæ eius,qui aliàs eſt ſolitus minas exequi,& qui fuit malus in eodem genere mali , vt eſt communis opinio,de qua Clar. ver.minæ.Vnde poteſt torqueri minans q.21.

Indicium facit ad inquirendum pax,& tranſactio facta ſuper delicto cũ offenſo de ipſa iniuria,vel offenſione.Non tamen facit indicium ad torturam,ſi facta eſt tranſactio ſuper delicto,ſuper quo licet tranſigi aliàs ſecus,vt eſt communis opinio.Cla.q.21.ver pax.Et vide ibi cautelam pro pace,& tranſactione facienda ſuper pace,quòd non obſit.

Indicium facit ad inquirendum mendacium,ſeu variatio, inconſtantia & titubatio rei.communis eſt opi.Clar.d.q.21.ver.mendacium.An autem faciat mendacium ad torturam. Eſt arbitrarium iudici. qui circũſpectus eſſe debet,& inſpicere qualitatẽ perſonæ & rei,ſuper qua eſt mendaciũ ſeu variatio.Et ſi veriſimiliter,poteſt reus obliuiſci, & an ſit circa ſubſtantialia? Et an incontinenti ſe correxerit. quia eſſet emẽdatio correctio incontinenti,& nõ mendacium.Et dicit ibi.Cla. quòd ſi eſſet iudex , vix ex ſolo mendatio. vel variatione reum torqueret.niſi aliquod aliud adminiculum concurreret.Aduerte tamen quòd ſi ab initio imputatus negaret, quòd propter negationem nõ eſſet torquendus,ſi non præcedebant legitima indicia,& de delicto prius non conſtabat. quia pro ſua defenſione poterat negare. Et in dubio debemus,præſumere in meliorem partem.ideſt nõ fraude negatum.Ita Guido de Suza.in tract.de iure emphit.nu.52.ad fi.Tom. 8.Et negãs illud,quod ſi confeſſus fuiſſet,non potuiſſet ei præiudicare.non facit indicium hæc ſua negatio,nec ei præiudicat. vt dicit in Marſ.in conſ.num.67.& ſeq.& conſ.15.nu.15.Mantua conſ.213. circa fin.in 1.vol.vbi dicit hoc eſſe veriſsimum. refert & ſequitur. Lucius inter conſ.crimi.conſ.160.num.35.vlt.tomo.Et aliàs reſpondi in ardua cauſa.Et ſola inconſtantia,titubatio,& trepidatio rei,abſque dubio non eſt ſufficiens indicium ad torturam.Sed facit aliqualẽ præſumptionem,vt eſt communis opin.Clarus dicta quæſtione ſecunda,ver.cæterum.

Indicium ad torturam facit viſus exire de domo,vbi reperitur quis occiſus cum enſe nudo ſanguinolento,cum pallida facie, quæ domus non habet,niſi vnum oſtium. Clar.q.21.ver.ſi aliquis.Eſt tamen ſecundum eum,iudici arbitrarium,vel eum torquere,vel condemnare,ſeruatis ſeruandis, pœna ſcilicet extraordinaria.Inſpecta qualitate facti & perſonarum.vide Burſatum conſ.20.num.21.

Indicium facit ad torturam res furata penes aliquem reperta. Niſi doceat à quo perceperit,vt eſt communis opinio.Cla.d.q.21.ver.vltim. fallit,ſi ille penes quem ſit reperta res,ſit bonæ vocis,conditionis,& famæ,quia etiam quòd non doceat à quo habuerit,non facit contra eum indicium ad torturam,vt eſt communis opinio.Clar.ibi. idem ſi eſſet reperta apud aliquem,qui eſſet ſolitus emere & vendere tales res mobiles,& illam palã teneret,quia illo caſu nulla ex eo ſuſpicio contra ipſum oriri poſſet.vt ibi per Clar.

Indicium à remotis,ſeu adminiculum licet minimum , & leue faciens ad cauſam,de neceſsitate debet per duos teſtes probari ad hoc,vt de eo habeatur ratio,vt eſt communis opinio.Cla.q.22.in prin.vnus tamen teſtis de veritate deponẽs,quòd vidit Titiũ vulnerãtem Seium. vel audiuit Sempronium blaſphemantem,talis teſtis facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi.teſtis,autem de aliquo actu remoto à maleficio,vel proximo non facit indicium ad torturam.ſed duobus eſt opus,vt eſt communis opinio. Clar.ibi.& ad hoc,vt vnus teſtis faciat indicium ad torturam,debet eſſe integer & omni exceptione maior,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Sed vide per eum remiſſiuè.

Indicia ſolemniter recepta , debent præcedere capturam. aliàs iudex non poſſet deuenire ad torturam , vt eſt communis opinio, de qua D.Brunorus à Sole in conſ.vnico crimin.num.100.

Indiciorum copia eſt danda reo, vt eſt communis opinio. Clar. q.49. in prin.Aliàs tenetur iudex in ſyndicatu.Alexã.conſ.65.nu.1.in 1.vol. Etiã.ꝙ.iudex habeat arbitrium ex ſtatuto liberum & abſolutũ.vt ibi fuſius per Alex.Dicit tamen Ang.in l.ſi vacantia.C.de bonis vacan.li. 10.cautos debere eſſe iudices & Rectores ad hoc,vt ab eis non poſſit capi & peti copia diffamationis,quòd in inquiſitione dicant.Hæc eſt quædã inquiſitio,quam facit & format talis poteſtas ex ſuo mero officio.Refert Alex.in conſ.120.nu.1.in vlt.vol.Feli.in c.qualiter.nu.9. de accuſa.Et vide Dec.in l.1.col.3.nu.14.C.de eden.Et no quòd Notarij non debent furtim dare copias aduerſariis.l.1.§.is qui.ff.de publi. iudi.& in l.aliquid,§.teſtium.ff.de pœn.& no.Ioan.Fab.in §.lex Cornelia.ff.de publi.iudi.Et debet dari copia indiciorum.etiam abſque eo,ꝙ aliqua cauſa allegetur.niſi hæc quòd vult defendere reum.Blãcus in l.fin.num.26.ff.de quæſtionibus.Et conſuetudo in contrarium non valet,quòd non ſit danda copia indiciorum,vt dicit Alex.de Nouo in conſ.86.fallit vt per D.Donatũ de indiciis lib.3. Regularũ ſuarum in verſi.copia indiciorum. & lib.4.verſi.indicium. Carre.in practic.cri.fol.40.vbi plura no.digna.Etiam in crimine hæreſis eſt dãda indiciorum copia.Non autem ſunt edenda teſtium nomina,vbi adſit periculum,vt quia inquiſitus ſit potens.Idem eſt in aliis criminibus,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.49.verſi.habérque locum. Et practica eſt,quod dentur nomina teſtium confuſa,& ſeparata à dictis teſtium ob potentiam reorum,ne poſſint ſcire,quid ab vnoquoque eorum dictum fuerit.Clar.ibi, & copia indiciorum non datur ante torturam,niſi reus petat,vt eſt communis opinio. Clar.q.49. verſic. ſed nunquid.& tunc omnino eſt danda, ſimiliter ante cõdemnationem, etiam omnino dari debet, etiam ſi nõ petatur. & hoc ſiue ſit conuictus, ſiue confeſſus. & ita ſeruatur ſecundum Clarum. ibidem verſiculo ſed nunquid. Et debet decerni copia indiciorum.

vt ſi

vt ſi pars velit accipiat eius expenſis.vt ibi per Clar.& vide Rimina. nouiſſi.conſ.88.num.59.Soarez verbo.indicium.num.44.

Indiciorum copiam petens ſibi decerni & proceſſum,nō tenetur exprimere cauſam,quia tacitè cenſetur,ſe velle defendere,& elidere indicia aliter quàm per torturam.Clar.q.49.ver.ſed quęro.vt eſt commu nis vſus.& ſi plures rei ſunt vnius delicti,& vnus eorum ſit præſens alij verò contumaces,non debet differri proceſſus rei præſentis,donec illi qui ſunt cōtumaces condēnentur,ne ſi publicetur proceſſus, poſſint cōtumaces inſtrui de indiciis cōtra eos exiſtētibus,& ſubornare teſtes,& deinde comparere,ipſius autem contumacib.cōdemna tis,fit publicatio proceſſus quoad præſentes datúrque eis copia deletis tamen prius,quantum commodè fieri poteſt,nominibus contu macium atque is omnibus,quæ ad eos pertinent, quatenus tamen quoad præſentes per huiuſmodi deletionē non tollatur,vel in mini ma facultas defenſionis.Clar.q.49. ver.ſed pone.Item nunquam pu blicare proceſſus,neque dare copia indiciorum,quæ iudex ſumpſit ſuper proceſſu informatiuo,niſi poſtquam ſunt,eo legitimè citato,re petita.Et ita practicatur.Clar.ibi.ver.itē ſcias.Et non datur copia pro ceſſus reo,nec etiam ipſi accuſatori,ſi illam petat,niſi publicato pro ceſſu.Etiam ſi illam petit pro intereſſe fiſci,vt poſſit alia ſubminiſtra re.indicia.communis eſt opinio.Clar.d.q.49.verſ.danda eſt.Et ita ſer uatur.Et quæ de proceſſu dicta ſunt, non intelliguntur de proceſſu ſuper inquiſitione generali ad inueſtigandum, quid fecerit delinquens,quia copia dari non debet,vt eſt communis opinio. Clar.ibi ver.hæc autem omnia.

Indicium omne,præſertim,cùm à facto ipſo eſt remotum, duobus teſtibus probari debet, vt eſt communis opin. Soarez ver. indicium numero 41.Carolus in addi.ad Alexan.in conſilio 5.volum.1.numero 4.communem dicit.

Indicium facit ad torturam ſolitus delinquere, vt eſt communis opinio.Soarez ver.indicium.numero quadrageſimoſecundo, licet Clarus ibi.contra teneat,num.43.

Indicia & mala fama in ſpecie probata, tollitur per bonam famam in ſpecie probatam,vt eſt communis opin.Burſat.conſil.20.num.13.

Indicia à remotis non ſufficiunt ad torturam,vt eſt communis opinio. Burſat.conſil.29.nu.43.Blancus in tract.de indic.num.148.commu nem dicit.vel num.150.

Indicium non oritur ex dicto teſtis inimici,maximè ſi ſit capitalis,vt eſt communis opin.Burſat.conſil.20.num.24.& conſil.69. nu.31.Etiam capitalis.conſ.20.num.17.

Indicium à remotis non probatur vnico teſte, communis eſt opinio. Clar.de quo Burſa.conſ.24.nu.22.

Indicium non facit allocutio ſecreta ad aures,niſi tria concurrant, ex magis communi.Burſa.conſ.20.num.18.

Indicium non facit mandatarij dictum contra mandantem, extra confeſſionem,excommuni.Burſa.conſ.20.nu.2.

Indicium non facit ſola mala fama.ex communi opinio.Burſat. conſil. 35.num.16.

Indicium,etiam de propinquo duobus teſtibus omni exceptione maioribus probari debet,ex cōmuni opinione.Burſa.conſ.38.nu.2.quæ dicantur noua indicia.Papias in for.inquiſitionis ſuper verbo. Hæc eſt quædam inquiſitio.num.21.fol.137.D.Brunorus à ſole in vnico eius criminali conſ.nu.129.vbi dicit,quòd quodlibet indicium propinquum vel remotum, debet probari per duos teſtes conteſtes, vt eſt communis opinio.

Indicium ſufficiens ad torturam eſt,quòd quis ſit ſolitus delinquere, Blancus de indi.nu.148.communem dicit.

Indicia quæ ſint ſufficientia ad torturam remittuntur arbitrio iudicis, vt eſt communis opinio.de qua Rimin.nouiſſi. conſil.88.num.22.& Menochius de arbitrio iudicis caſu.270.

Indicium ad torturam facit vnus teſtis de viſu,cum aliis adminiculis,ſi ſit omni exceptione maior.Rolan.à Valle.conſ.7.nu.3,vt eſt commu nis opinio.alias,ſi non eſt omni exceptione maior, non facit indiciū ad torturam.vt ibi per Rolan.nu.10.& mulier non eſt omni exceptione maior.Rolan.in conſ.24.in 1.vol,num.36.

Indicium ad torturam faciūt duo teſtes à remotis,vt eſt communis opi nio.Rol.à Valle in conſilio 24.numero quarto, in primo,volu.& D. Hierony.Gabriell.in conſilio 183.numero primo qui communem dicit etiam in crimine hæreſis,vt eſt communis opinio.de qua idem Gabriellius in conſil.178.num.4.Cur.iun.in conſil.309, num.2.in 3. vol.communem dicit.

Indicia ad torturam in genere ſuo debent eſſe clara & talia,quæ de iure ſubſiſtant ſicut in criminalibus ad condemnandum probationes debent eſſe luce meridiana clariores,vt eſt communis opinio, de qua Rolan.à Valle in conſ.4.num.36.in 3.vol. Et præſumptio minus eſt quam iudicium Brunus.inter.cōſ.cri.115.nu.82.

Indicium ad torturam non facit teſtis,dicens,ſe fuiſſe corruptum à tali,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle.in conſilio 4. numero 46. in 3.volumine.

Indicium ad torturam nō facit dictum vulnerati,licet excuſet à calumnia accuſantem ex neceſſitate,non autem ex voluntate, vt eſt communis opin.per Rolan.à Valle in conſ.3.num.47.in 3.vol.

Indicia,quæ communiter ſufficerent ad torturam,non habent locum contra hominem bonæ cōditionis & famæ,vt per illa poſſit torqueri.D.Laurentius ab Occa Ferrarien.inter conſ.crim.conſi.60 nu. 65. Tomo 2.communem dicit.

Indicia in cauſa criminali,etiam,quòd ſint indubitata,tamen ex illis nō poteſt fieri condemnatio. Chirco.centu.2.conclu.9.communem dicit.& no.quòd plures ſpecies probationum tunc ſimul iunguntur ad faciendum vnum indicium ad torturam, quando vnumquodque de per ſe eſt in ſe perfectum.alias non ſecundum communem opinionem.de qua D.Lauren.ab Occa Ferrarien.inter conſ.crimin. conſil.60.num.64.

Infamis efficitur condemnatus,etiam pro modica iniuria, vt eſt communis opinio.de qua Feli.in c.cum te.numero 9.de re iudic.Clarus in §.iniuria,verſiculo Item condemnatus Fallit,quando condemnatus quis fuit,non ſeruatis de iure ſeruandis,vt eſt communis opin. de qua Viuius libro primo communium opi.in verſi.infamia iuris. Cla.q.72.ad.fi.

Infamis in criminalibus, vbi exceptiones eſſe debent omni exceptione maiores,teſtis eſſe non poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez in verſiculo infamis.nume. 53. Accuſare tamen poteſt de iure ciuili infamis,vt eſt communis opinio.Secus de iure cano.vt eſt communis opin.Soarez.ibidem num.54.55.& 56.Et no.quòd maior eſt amiſſio famæ quàm oculorum.l.infamia C.de decurio.lib.10.

Imperium merum eſt poteſtas gladij animaduertendi in facinoroſos homines Alciat.in ca.quòd ſedem.numero 58.de offi. ordina.communem dicens,

Indicare delictum & minis,& præmiis alliciētur,qui nouerint,& cum ipſo delinquente nouerint,indicare non tenebūtur,nec eiuſmet delicti participes,præmiis pollicitis,fruentur,immo puniri etiam poterunt,quemadmodum & illi,qui delinquētem non conuicerint,vt eſt communis opinio.Soarez.ver.indicare.nu.39.& 40.

Indicias violanti,indiciæ impunè violantur. communis eſt opi.Soarez ver.indicias.num.48.

Infamia aboletur à quouis populo,non cognoſcente ſuperiorem,quę ex ſtatuto prouenit eiuſdem populi,vt eſt cōmunis opinio. Soarez. verbo infamia.nu.49.licet ſubiectus ſit alteri populo.

Indulgentiæ proſunt,& quò ad Deum,& quò ad pœnitentiam. temporalem,vt eſt communis opinio.Soc.in c.quod autem.nu.8. de pœni. & remiſsio.& poteſt quis agere pœnitētiam iuxta canonē.d.c.quod autem & indulgentias exceptas reſeruare pro peccatis, de quibus non egit perfectam pœnitentiam,& per indulgentias eneruare ſtudeat,quòd poteſt facere,vt eſt communis opinio.de qua Soc.in d.c. quòd autem num.9.de pœni.& remiſsio.

Infamis infamia iuris,tam de iure ciuili,quàm canonico, repellitur ab accuſando, vt eſt communis opinio.infamis tamen infamia facti rectè accuſat de iure ciuili,ſecus de iure canonico,vt eſt communis opinio,Clar.q.14.ver.ſecundus caſus.Burſat.conſilio 20.num.51.communem dicit.

Infamis non ſolum repellitur à teſtificando in criminalibus, ſi ſit infamis infamia facti,vt eſt communis opin.Cum tortura tamen admittitur infamis.Clar.q.25.in prin.

Iniurians non ex hoc liberatur,quòd iniuriam proferat, niſi id ſciret, quod reipublicæ intereſt.communis eſt opinio.Burſat.conſilio 94. numero 29.

Infamis ab honore repellitur,ſiuè ſit infamis infamia iuris,ſiuè facti,vt eſt communis opinio.Calefactus inter conſ.crim.conſ 57.nu.10.Iaſ. in l.j.nu.43.C.de ſumma trini.communem dicit.Villalobos in ſuo communium opi.ver.infamis.nu.29.

Infamis non efficitur cōdemnatus de leui iniuria. Ant.de Tremolis in gl.ad pract.Bonacur.titu.qui.mo.ſuo no.litera B. vbi communem & æquiorem in iudicando & conſulendo dicit.

Infans non poteſt puniri ex delicto, communis eſt opinio,Clar.q.60. verſ.1.vbi & proximo pubertati & pupillo.

Infamiæ pœna grauis eſt.Clar.q.72.in prin.tergiuerſator punitur pœna infamiæ,vt eſt communis opinio.q.77.ver.tergiuerſator.itē damnatus publico iudicio efficitur infamis ſi fuit accuſatus ordinariè, idem ſi per inquiſitionem fuit condemnatus de publici iudicij crimine, vt eſt communis opin. Clar.q.70.ver.damnatus. ſi fuit præſens reus alias ſi abſens,vt eſt communis opin.ibi,Clar.

Inferior à Principe non poteſt reſtituere reum famæ, vt eſt communis opinio.Benedict.de foro Sempro.in reperto.Fel. in J verbo inferior. fallit,vt per eum.

Infirmus ſi ſit inquiſitus etiā de capitali delicto,poteſt ſe excuſare, nec tenetur perſonaliter comparere.Sed poteſt facere fidem de infirmitate,ſiuè per teſtes,ſiuè per medicum,vt eſt communis opin.Clar.q. 34.verſi.dixi.

Ignorans delinquens excuſatur à dolo.communis eſt opin.Clar.q. 60. verſ.quæro nunquid.fallit vt ibi per eum.

Ingratitudo

Ingratitudo præterita poteſt remitti,futura non.Cagnol.in l.contractus ff.de regu.iur.num·104.communem dicit.

Inimicitia ſola non facit ſufficiens indicium ad torturam,vt eſt cõmunis opinio.Portius communium cõclu.lib.4.regu.27.Anto.Gabriell. communium opi.lib.7.concl.18.Plotus in l.ſi quando.num. 880. C. vnde vi.magis communem dicens.Riminaldus nouiſſimus in conſ. 88.num.5.& pluribus ſeq.& præſertim quando inimicia eſſet leuis, vt eſt communis opi.de qua ibi Plotus.Boſſi.de indiciis.num.47.vbi dicit ita practicari.Euerar.in centuria legali.in loco tempore ad tempus.verſi.hinc etiam,vbi dicit ſe habuiſſe in facto.Soarez ver.inimicitia.num.65.quænam ſit grauis, & quæ leuis amicitia iudicis arbitrio relinquitur, vt eſt communis opinio.ibi.numero 65. nulla autẽ inimicitia aptum ad tormenta indicium facit, vt eſt communis opinio.Soarez ibi.num.67. Clar.quæſt.24. ver.item quæro.Blancus de indiciis.num.175.

Inimicus ſi ſit capitalis,repellitur à teſtificãdo in criminalibus,vt eſt cõmunis opinio.ſecus ſi ſit leuis inimicitia,vt eſt cõmunis opinio.& ſi ſit inimicus reconciliatus etiam repellitur,vt eſt communis opinio. Et debet eſſe elapſum triennium ad hoc,vt præſumatur bene reconciliatus,& tunc admittitur poſtea,vt eſt communis.opinio.Cla.q.24. ver.ſed quid.

Iniuria fit duobus modis,aut re,aut verbo, in libello iniuriarum debet apponi annus,mẽſis,& locus illatæ iniuriæ, vt eſt communis opinio. Clar.in §.iniuria. ver.vlterius.Et condemnatus actione iniuriarum efficitur infamis,licèt non ſit atrox iniuria.Cla.ibi.ver.item condemnatus.Limita,vt per Clarum.q.72.ver damnatus.

Iniuriarum actio tollitur per lapſum anni,vt eſt communis opinio. ſi criminaliter agitur,ſecus ſi ciuiliter,quia eſt perpetua,& iſte annus in criminali eſt perpetuus continuus.Cla.ibi.ver. tollitur. Cæpolla conſi.71.& tollitur per conuerſationem habitam cum offenſore, vt eſt communis opinio.ver.item tollitur etiam per remiſſionem.Chirco.centu.5.conclu.52.& 53.in ſuo communium.opi.

Iniuriarum tenetur etiam ille,qui dicit ſe non feciſſe animo iniuriandi Cla.in §.iniuria.ver.quæro nunc.vel qui nunc. proteſtatur ſe non animo iniuriandi feciſſe.Clar.ibi.ver.ſed pone.communem dicit.

Iniuriarum nõ tenetur prouocatus,ſaltem pœna ordinaria.Cla.in d. §. iniuria.ver.quæro etiam.

Iniuriarum non tenetur dicens veritatem de aliquo,quãdo intereſt rei publicæ.quòd delictum pendatur.Cla.in §.iniuria.verſi.item quæro. & eſt communis opin.& debet probari tale delictum.communis eſt opin.quæ opin.communis,de iure communi procedit.vt ibi. Anto. de Tremol.in gl.ad pract.Bonacur.tit.quibus mo.ſuo no.litera D.fallit multipliciter vt ibi.

Iniuriarum etiam tenetur pœnitens ſaltem mitius licet puniatur, vt eſt communis opin.Cla.in §.iniuria.ver.quæro quid ſi iniurians.

Iniuriam inferens officiali tempore eius ſyndicatus,debet puniri pœna capitis.Niſi officialis ante ei intuliſſet iniuriam.Clarus quæſtio.68. ver.iniuriam.

Iniuriarum actione tenetur,qui mendacium alij exprobat.Licet & verè prouocatus illum mentiri dicat,vt eſt communis opi.Soarez ver. iniuriarum.nu.13.mitius tamen punitur.item ſagaces,qui in auricula eorum inimicis iniuriam dicunt,vel etiam multum planè loquẽdo in modum cuiuſdam rationis.Nam tenẽtur ex edicto,de quo Ange.in l.item apud.§.ex his.ff.de iniu.& ſi quis dicat.alicui.Tu es claudus,ſecus,vel mutus, & ſimilia quæ ſunt peccata naturæ & defectus aut fortè per accidens,quia tenetur iniuriarum.Ang.in l.eum qui.ff. de iniur.& ſtatutum dicens,ſi quis dixerit alicui verba iniurioſa,puniatur tali pœna. Non comprehendit ob loquentem,vel conuicium dicẽtem,de abſente,nec tenetur pœna ſtatuti,quia tale ſtatutum eſt ſtrictè interpretãdum.Soc.in c.j. de maledicis.nu.3.& debet intelligi ſtatutum de iniuriis cum dolo.Bal.in conſ.443.nu.4.in 4.vol.& qui tacitè de nocte viam frequentant,vel ante domum dominarum matutinatas faciunt, iniuriarum tenentur,quoniam ex nimia frequentia nonnullam prębent infamiam. Ang.in l.item apud.§.meminiſſe. ff.de iniur.Cla.in §.iniuria.

Iniuriarum actionem remittere poteſt curator,vel tutor indiſtinctè , ſi ſit in vtilitate pupilli vel adulti pacem inire.Soarez verſ.iniuriarum. num.81.communem dicit.

Iniurians remittens non videtur ſimul actiones inde ſibi competentes puta ad damna & intereſſe remiſiſſe.communem dicit. Maſſinger. obſerua.10.centuria.4.

Iniurioſa verba alicui exprobans etiam vera, animo tamen iniuriandi proferens nec ſit reipublicæ vtile ſcire,tenetur iniuriarum(vt dixi)& eſt communis opi.Placa Epito.delicto.c.j.num.3.Couarru.variarum reſol.c.2.nu.6.lib.j.fallit ſi dicebat cauſa ſe iactandi,puta dicendo mulieri.Ego non adulteraui, nec feci homicidum. Vber.de Bobio.conſi.7.inter conſ.criminalia.Secus ſi cauſa vituperãdi. Corn.conſ.80.in 3.vol.Iaſ.in l.ſi quis extraneus.ff.de acqui.hæredi.num.7.Alberi.in q. ad ſtatu.in 2.par.q.4.

Iniuriæ plures diurſæ ſpeciei eodem impetu & continuatione, ſi iterentur,tunc pluribus pœnis eſſet afficiendus iniurians , communis eſt opi.Chirco.communi.opi.centu.2.concl.75.

Iniuriarum actio,quando intentatur ad vindictam,ſiue ciuiliter ſiuè criminaliter , non poteſt poſtea alia via agi, ſed vna tollitur per aliam, quia vtraque tendit ad vindictam,vt eſt comm.opin.Chirchouius in ſuo communium opinionum centuria 5. conclu. 54. communem dicit,& probat fuſius.

Iniuria quando eſt notoria,& pœna eſt arbitraria,tunc quis iudex eſſe non poteſt in cauſa propria,vt eſt communis opinio. Chirchouius communium opinionum cẽturia 5. concl.quinquageſimaquinta,& hoc ſanè intelligitur,quando pœna,quæ imponitur pro delicto notorio ſit certa,ſecus ſi arbitrio iudicis imponatur.

Iniuria quando eſt facta officiali,non prætextu dignitati,ſed odij particularis,iudex quis eſſe non poteſt in cauſa propria,vt eſt communis opinio.Chircouius communi opi.cent.5.conclu.56.

Iniuriæ ſibi factæ notoriè quis eſſe iudex poteſt,vt eſt communis opi. Chircouius communium opi.cent.5.concl.57.

Iniuriam facit qui obiicit crimen,ſiuè in genere,ſiuè in ſpecie.communis eſt opi.vt per Docto.in l.3.ff.de libe.poſthu.Paſethus con.182.

Iniuriarum non tenetur qui proteſtatus fuit non inferendæ iniuriæ animo facere,ſed iuris ſui conſeruandi gratia ac defendendi.quod intellige,quando obiectum crimen verum fuiſſet,ac eſſet probatũ, vt eſt communis opinio,de qua Boſſi.de iniuriis.Paſethus conſilio 182. num.23.allegat Boer.conſilio 4. numero 37.& 38. nam iniuria non infertur ſine dolo.Alexan.conſil. 209.numero 12.in 6.vol.l. illud ff. de iniur.Menoch.de arbitrio iudicis. caſu 263.numero 23. vbi & de Statuto Ferrariæ meminit ſub rubrica de officio poteſta. Ferrariæ. Decius inter conſilia criminalia. conſilio 102.numero octauo. Tomo 2.Beluiſi. in practica crimin.titu.de iniur.columna quinta circa prin.libellum autem in actione iniuriarum & poſitiones ponit Abb. in ſua practica.c.35.& 36.Et no.quòd communis libellandi conſuetudo pro iniuria etiam,vt quantitas exprimatur , vt eſt communis opinio. Socinus ſenior in capit. olim. numero vigeſimoquarto de damno dato.

Iniuria præſumitur ſemper iniuriandi animo facta.Niſi cõtrarium probetur.vt eſt communis opi.Cla.in §.iniuria ver.quæro nunc.

Iniuriarum actio anno tollitur, vt eſt communis opin. ſi ſit criminaliter intentanda,ſecus ſi ciuiliter,quia eſt perpetua , vt eſt communis opinio. Et annus eſt continuus. Clarus.d.§. iniuria. verſiculo item condemnamus.

Iniurians,ſi dicat ſe pœnitere, aut ſe calore iracundiæ dixiſſe, non debet puniri pœna ordinaria,vt eſt communis opin.Cla.q.60.verſicu. eſt etiam.& q.16.verſiculo Item cum quæro,& in §.iniuria.ver.finali.licet Clarus neget eam eſſe communem opinionem.

Iniurians ſi proteſtetur ſuper iniuria,vt ſi dicat.Tu mentiris,ſaluo honore tuo. &c. Talis proteſtatio non releuat. Sed ſi extant aliquæ coniecturæ ex quibus comprehenderetur,quòd non dixiſſet animo iniuriandi proteſtatio prodeſſet,vt eſt communis opi. Cla.in d.§.iniuria.ver.ſed.pone.

Iniuriarum actio prætoria anno tollitur(vt dixi)& eſt communis opin. de qua Soc.in c.ſi culpa.nu.30.de iniuriis & damano dato.Niſi quis ſe pulſatum,aut verberatum dicat, vel irruptionem factam in ipſius domum conqueratur, vt eſt comm. opin.Soarez verbo Iniuriarum. nu.70.in caſibus autem ciuilibus eſt perpetua.Soarez ibi.nu.71. Et licet actio iniuriarum tranſmitti nequeat, alij tamen cedi poteſt,vt eſt communis opin.Soarez ibi.num72.

Iniuriarum tenetur actione, qui mẽdacium alteri exprobrat, quamuis verè & prouocatus illum mẽtiri dicat,vt eſt communis opinio. Soarez in verſiculo iniuriarum.numero 73. Amplia quamuis in iudicio ad excludendam actionem,vel ad exceptionis alicuius opem crimẽ mendacij ſit improperatum,vt eſt communis opinio.ibi.numer.74. Punietur tamen mitius,ſi mendacium probauerit,vt eſt communis opi.ibi.num.75.

Iniuria,vt puniatur,debet inferri doloſè,& animo iniuriandi,vt eſt cõmunis opi.de qua Soc.conſ.118.num.7,in 1.vol.

Iniuriarum actio ideò non tollitur,ſi quis dicat, ſe ex animo iniuriam non feciſſe,niſi id liquidò probet,vt eſt communis opi.Soarez verbo iniuriarum.nu.76.idem,ſi antea proteſtatus eſt, ſe nolle inferre iniuriam,vt eſt communis opin.ibi.num.77.

Iniuriarum in libello, annus , menſis , & locus neceſſariò eſt inferendus,vt eſt communis opi.Soarez in ver.iniuriarum.num.78.

Iniuriam factam officiali,ipſe officialis,ſi eſt facta ſibi iniuria,vt officiali,vel eius familiæ,& ſit notoria, ipſemet eum punire poteſt ſecus ſi ipſi,vt priuato inferatur.Et in omnem caſum,non debet ſibi ius docere,ſed debet committere alteri cognoſcẽdum,vel facere recurſum ad ſuperiorem,Cla.q.35.ver.ſolet etiam.Et præſertim parte petente vel ſibi dari adiũctum Libellum in iniuriarum actione.ponit.Alex.in conſ.212.in 2.vol.

Iniuriarum etiam non atrocium damnatio infamiam irrogat , vt eſt communis opi.Soarez ver.iniuriarum.nu.79.vnde ſi quis iniuriam

ſit damnatus,& pecuniam ſoluere nequeat,luet in corpore,nec bonis cedere poterit,vt eſt communis opin.num.80.

Iniuriam illatam parentibus pupilli,vel adulti remittere, ac pacem de ea facere curatores poſſunt & tutores indiſtinctè , ſi vtilitas maior ſit,quam vindictam ſumere,vt eſt communis opinio. Soarez verbo Iniuriarum.num.81.

Iniurias remittere quiuis cogi non poteſt à iudice gubernatoréve , vt eſt communis opinio. Soares verſicul. iniurias. Remittens tamen iniuriam,etiam in foro conſcientiæ,damna & intereſſe,& quæ ad rē pecuniariā ſpectant,conſequi poterit,vt eſt communis opinio.Soarez ibi nu.53.iniuriam autem remiſiſſe is cenſetur,qui cum iniuriāte conuerſatur,vt eſt communis opinio.ibi nu.84.

Iniuriā notoriā quis,qui ſuperiorē cognoſcit punire poteſt,vt eſt communis opinio.Socin.in c.innotuit,de maledicis.nu.14. Et iniuria fit tripliciter.re,verbis & literis,vt eſt communis opinio.Socin. in rub. de iniuriis.num.3.

Inquiſitionis remedium,vt quando ex mero iudicis officio procedit,iudex eſt remedium extraordinarium,tam de iure ciuili, quàm etiam canonico,vt eſt magis communis opinio.Et ideo pars accuſare volens iudici inquirenti præfertur,vt eſt communis opin. Sed ex cōſuetudine hodie contrarium obſeruatur,ex qua iudici eſt permiſſum in quocunque caſu procedere ex officio,& ſic per inquiſitionem.Et ita inquiſitio nunc eſt remedium etiam ordinarium, prout ipſa accuſatio,vt eſt communis opinio.Clar.q.3.ver.debes autem cum ſeq. Soarez verbo inquiſitio.nume.96.

Inquiſitio regulariter iure ciuili à iudicis officio inſtitui ac formari nō poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez verbo inquiſitio.nu.97. Secus de iure canonico ob publicam vtilitatem,vt eſt communis opinio.ibi.nu.98.Sed etiam de iure ciuili & conſuetudinario, vt ſupra dictum eſt,in quolibet caſu inquiſitionem facere licet iudicibus, vt eſt communis opinio.ibi.nu.99.Et ſemper debet præcedere aliquod indicium, vt ſpecialis poſſit formari inquiſitio contra aliquem, generalis autem ſine,vt eſt communis opin.Soarez ibi.nu.100.Fallit,ſi Princeps committat inquiri contra aliquem motu proprio,nulla habita indiciorum,vel diffamationis cognitione,vt eſt communis opinio.Soarez ibi.num. 101.Marſi.ſingu.14.

Inquiſitio eſt nulla,ſeu accuſatio,aut querela,ſi actio ſit præſcripta,vel ſublata,vt eſt communis opin.Soarez in verbo inquiſitio nu.102.

Inquiſitus non ideò minus damnatus efficitur infamis, ſi de crimine publico ſit damnatus,quàm ſi eſſet accuſatus,vt eſt communis opinio.Soarez verbo.Inquiſitionis.nu.103.

Inquiſitus in loco Domicilij à iudice patriæ debet condemnari,& puniri pœnis loci,vbi deliquit,vt eſt cōmunis,opin. Soarez verbo inquiſitio.nu.104.

Inquiſitio eſt nulla de iure communi,ſi non præcedit diffamatio,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.94.nu.37.Etiam quòd ſit formata per duos teſtes omni exceptione maiores,vt eſt communis opin.Gratus Reſponſo.57.nu.9.& 11.in 2.vol.ſi iudex ex officio ſuo proceſſiſſet.

Inquiſitio nec annū,nec menſem delicti continens parte inſtante,ſi nō declaretur,non procedit,vt eſt communis opi.Burſa.conſ.34.nu.27.

Inquiſitor tenetur perquirere conſilium iuriſperitorum,licet illud ſequi non teneatur,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.24.nu.3.

Inquiſitor ſuas vices alteri demandat,vt eſt communis opi.Burſa.conſilio 24.numero 32.

Inquiſitio(vt dixi)formari poteſt quolibet caſu de iure ciuili,canonico & ex conſuetudine,vbi præcedit infamia,vel alia præſumptio,vt eſt communis opinio,de qua Boſſi.tit.de inquiſitione,numero 8. Alberi.in l.ex lege.§.ſi publico.ff.ad l.Iul.de adulte.Et ibi etiam ponit caſus,in quibus proceditur ſine accuſatore.Et quidem formari poteſt generalis & ſpecialis inquiſitio,vt per Abb.in c.graue.numero 9.de præben.Et non eſt generalis,quando exprimitur certa perſona , ſed ſpecialis,& inquiſitio poteſt iterari ex noua infamia,vel nouis indiciis.Abb.in c.literis.nu.2.de celebra.miſſa.Et no.quòd clauſula, quæ in inquiſitionibus apponitur,diabolico ſcilicet ſpiritu inſtigati,non minuit peccatum,ſed ſignificat dolum.Bal.in c.1. de cohabita. cleri. & mulie.nu.1.Item not.ꝙ ſi quis falſo ſit inquiſitus,& fuit impeditus ſe defendere,non obſtante ſententia condemnatoria,ſibi ſuccurritur,& poteſt reſtitui.Bal.in l.proponebatur.3.col.ff.de iudi.Et no. etiam,quòd inquiſitio generalis poteſt formari contra officialem,& poſtea ſpecialis.Et ita ſeruat conſuetudo,vt dicit Bal.in c. quoniam, num.58.de probatio.vbi etiam dicit.num.61. quòd prudens iudex non debet ſine ſecreta informatione inquirere contra certam perſonam,& de iſta ſecreta informatione,non debet facere fidem,ſed creditur ſuæ conſcientiæ.Et ex iſta inquiſitione generali,non poteſt ſequi condemnatio,quia eſt tātum præparatoria,nō iudicialis & ſolēnis,quia non eſt facta contra certam perſonam.Bal.in l.congruit. ff. de offic.præſi.Nam dicta generalis inquiſitio eſt facta ad inueniendum,nō ad puniendum,nec ſuper ea eſt pars citāda,nec recipiuntur teſtes in figura iudicij,ſed ſolum ad informationem curiæ , & ideo non poteſt ferri diffinitiua ex ea,vt dicit ibi Bald.

Inquiſitio procedit contra furem,in qua dicatur furem furto ſubtraxiſſe contra voluntatem domini,licet non ſit aliquis dominus nominatus.Clar.q.4.verbo quando verò.

Inquiſitio fieri debet ſtatim conſtito de delicto,quæ fieri poteſt in omnibus caſibus,vt eſt communis opin.Clar.q.5.Cherianus Communi opinione, Regula 1.Blancus in l.fi.in prin.nu.5.ff.de quæſtio.vbi etiam dicit,quòd hodie de conſuetudine in quocunque caſu proceditur per inquiſitionem.Et ita quotidie ſeruari in locis Lombardiæ dicit.Marſi.in proœmio ſuæ Practi.num.4.ver.ſcitore.Et etiam hodie non poteſt iudex ex officio per inquiſitionem procedere,niſi in certis caſibus,vt per Barto.in auth.de collatoribus & aliis capitulis. in §.iubemus.num.1.Et inquiſitionem debet præcedere diffamatio,vel quærela partis,vel denunciatio,& ſimi.Aliàs proceſſus eſſet ipſo iure nullus.Clar.d.q.5.ver.ſcias.Item fama,clamor, querela partis, vel denunciatio,officialis debent præcedere inquiſitionem.Quotis tamen conſtat de delicto ipſo iudici,poteſt formare inquiſitionem generalē.Alberi.in l.congruit.ff.de offi.præſi. & in l.ea quidem. C. de accuſa.Et habita aliquo indicio contra aliquem,debet citare ipſum ad ſe defendendum.Et ita ſeruat totus mundus,Clar.d.q.5.ver.poterit.Et examinātur teſtes ſuper delicto quis ſcilicet illud commiſerit, & quid de eo ſciant,neminem nominando, quia ſi nominant , vel certus ſit delinquens,formatur inquiſitio ſpecialis contra eum , & teſtes examinantur,quid ſciant ſuper tali delicto,vt eſt cōmunis opi. Clar.d.q.5.ver.poterit igitur.Et ſufficit hoc indicium ex teſtificatione teſtium ſuper inquiſitione prædicta generali,ad capiendū imputatum abſque ſpeciali inquiſitione,vel ad inquirendū contra eū ſpecialiter,vt ibi dicit Clar.Vide omnino Ang.in malefi.ver.fama publica.n.10.fol.75.Vbi tradit cautelā iudici antequā formet inquiſitionē.

Inquiſitionem debet præcedere fama publica,vt eſt communis opinio.Clar.q.6.Cur.iun.conſi.324.num.1.in 3.vol. Practica tamen hodierna aliter ſeruatur, vt per Clar.ibi.vide Petr. Duen.reg.298.299. & 300.& 301.Soci.Iun.in conſi.37.numero 1.& ſeq. in 2.vol.Etiam in crimine falſi,vt ibi.

Inquiſitionem format Iudex ſuper denunciatione,tam officialis quam alterius hoc modo. Nam facta denunciatione,iudex ſuper ea aſſumit informationes , & indicia, & poſtea ſuper ipſis format inquiſitionem,vt eſt communis opinio,vt per Clar.d.q.6.verſicul.1. vide Ange. in malefic.ſuper verſi.ad denunciationem. numero 21. vbi tradit cautelam,quòd quando nō habet iudex alium teſtem idoneū, niſi officialem,poſitum ad denunciandum, quòd non procedat ſuper ipſa denunciatione per viam denunciæ,ſed per viam inquiſitionis,ex mero officio propter publicam famam præcedentem, & poterit dictum nuntium denuntiantem in teſtem examinare,quod dicit menti tenendum.

Inquiſitio formatur ſuper denuncia vilium perſonraum,& infamium, vt eſt communis opinio.Clar.q,6.ver.quæro igitur.

Inquiſitio formatur ad dictum denunciantis,quò ad recipiendum informationes contra reum,vt eſt.communis opinio.Clar. q. 6. verſi. habes igitur.Non autem quoad condemnandum ipſum reum corporaliter.Et quomodo procedat iudex ſuper inquiſitione ad denuntiam,& qualis ſit communis practica,vide per Clarum q.7. verſicu. quæro nunc.

Inquiſitio eſt iudicis officium,non actio.Clar.q.12.ver.Item quæro.cōmunem dicit.Nam iudex procedens ſuper inquiſitione,dicitur procedere iudicis officio nobili,non mercenario. Caſus autem in quibus quis poſſit puniri abſque accuſatore,ponit fuſiſſimè Ange.in l. ea quidem. C.de accuſa.Et no.quòd in cauſa inquiſitionis poteſt iudes ex officio ſuo citare reum,& promotorem inquiſitionis,ſupplet enim in hoc ex officio ſuo.Abb.in c.veritatis.num.5.de dolo & cōtu. vbi & apoſtillantes.

Inquiſitio poteſt formari per iudicem ciuilem & in cauſa ciuili,ſi poteſt aliàs per inquiſitionem procedi coram iudice in criminali. Clar.q. 18.ver.vnum tamen.

Inquiſitio non formatur,niſi prius conſtito de delicto,& legitima præcedant indicia,vt reus poſſit citari,vt eſt communis opin.Clar.q.20. ver.ad formandum.D.Hiero.Gabriell.conſi.177. numero 4.aliàs eſt nulla.Paſethus conſil. 190.numero 1.vbi numero 2.dicit.inquiſitionem formari non poſſe ex dicto ſocij criminis aut participis criminis. Etiam ſi iudex procedat ex mero ſuo officio, & in inquiſitione hoc exprimat,vt per Alex.in conſi.138.num.10.in 6.vol.& in conſi.120.num.1.in vlt.vol.Procedit tamen inquiſitio parte non opponente.quando eſt præſens.alias ſecus.num.13.Alex d.conſ.120. nu. 1.in vlt.vol.& ſi inquiſitio formatur ex commiſſione & mandato Principis nō requiritur,quòd fama præcedat.quod intelligitur,quādo Princeps aſſeruit , & dixit conſtare ſibi de tali delicto, aliàs non procedit inquiſitio.Dec.conſ.170. num.j. col.2.verſ.Nec obſtat. in j. vol.& in conſ.189.col.fi.verſ.nec obſtat.in j.vol.Ex vehementi tamen ſuſpicione hodie ex conſuetudine abſque fama præcedente iudices inquirunt , & ſufficiunt indicia leuia , puta diffamatio delicti, vel ſi moriens aſſerat talem vulneraſſe , vel inimicus ſit capitalis.

Clar.

Clar.d.q.20.ver.ad formandã,indicia debilia ſufficiũt ad capturam, nam ad capturam ſufficit quælibet informatio,& poteſt citari tunc reus abſens,qui ſi non ſe præſentet,notatur fuga, quæ vnà cum aliis indiciis ſufficit ad tranſmittendum inquiſitionem, vt eſt communis opinio.

Inquiſitionis formulam tradit Clar.q.31.& eius clauſulas ſingulariter proſequitur.ibi in verbo hæc eſt quædam inquiſitio, ad quem te remitto breuitatis cauſa & ad cæteros criminaliſtas,& Papiam in forma inquiſitionis. Et in inquiſitione debet exprimi nomen propriũ, cognomen,patria & habitatio,ſi fieri poteſt.ita vt perſona ſit prorſus cognita & certa.Et ſi ignoratur nomen, debet deſcribi perſonã per ſigna,ſtaturam, veſtes,habitationem,& alias circunſtantias,quæ poſſunt exprimi,vt ſic conſtet de corpore,& ſic tunc præcedi poteſt ad condemnationem.Clar.q.31.ver. contra & aduerſus. communem dicit.& ſi ſit erratum in nomine,& aliis non confidat,condemnatus euadere executionem volens,quia pœnitebit, vt ibi. Et debet in inquiſitione exprimi annus & menſis,prout in accuſatione,vt eſt communis opinio Clar.d.q.31.verſi.quòd anno præſenti. & locus etiam debet apponi.& debet in inquiſitione exprimi,quòd ſcienter & dolo sé imputatur deliquirit.Clar.d.q.31.ver.ſcienter & doloſè deliquerit reus.Clar.d.q.31.ver.ſcienter & doloſè.quòd no.ad ſtatutum de receptatoribus bannitorum,quia debet probari,quòd ſcienter & dolo sè receptauerit, vt ibi.& not. quòd inquiſitio in fine debet habere clauſulam.ſuper quibus omnibus & ſingulis,vt per Ang.in malefic. ſuper iſta clauſula. Nam iſta clauſula eſt loco concluſionis,vt eſt cõmunis opinio.de qua Clar.d.q.31.ver.ſuper quibus.vide Carrerium fol.46.num.8.vbi dicit,quòd quando adeſt clauſula, ſuper quibus õnibus & ſingulis connexis.annexis,dependentibus.emergẽtibus.incidentibus.& occaſionalis,tunc ex eadem proceſſu poteſt de morte ſequuta vulnerans puniri,& inquirens habet præſumptionem pro ſe quòd faiat bono animo.Bald.conſi.246.in 4.vol.& iſta clauſula ſuper quibus omnibus & c.operatur quòd ſi eſt probatum delictum, licet non ſit probata qualitas,poterit ſequi condemnatio, vt eſt cõmunis opinio.Clar,d.q.31.d.ver.ſuper quibus omnibus. Nam iudex non videtur ſe aſtringere etiam ad certam diem,& ideò ſi probetur de alio die,poteſt ſequi cõdẽnatio,idẽ in accuſ.ſi apponatur d.clauſula,ſuper quib.õnibus & ſingulis,petit ſibi ius & iuſtitiã miniſtrari. Idẽ ſi apponatur clauſula non ſe aſtringens ad probanda ſuperflua.idem ſi accuſator exprimendo diem & locum,addat prout conſtiterit & probabitur. & iſta eſt practica Vicentina. vide Franc.Aret.in l.Pantonius §.rei per duellionis.col.3.ff.de acqui.hered.& Ang.de malefic. ſuper d.clauſula.& Clar d.q.93.ver.ſed pone.& ſimiliter inquiſitio,quæ habet clauſulam ſecundum formã iuris & ſtatutorũ tenẽt. Et talis clauſula de conſuetudine admitti debet.Clar.d.q.31.verſi.inchoata.& in inquiſitione non eſt opus aliqua inſcriptione.communis eſt opinio. Clar.d.q.31.verſi. inchoata.

Inquiſitus captus,vel ſe præſentans, debet ſtatim conſtitui.& ſibi fieri, quòd vulgo conſtitutum vocat, in actis notarij annotatum. Et de quibus conſtitutis.Nouellus in practica.& Birracinus ac cæteri. Et ſi comparet reus,& neget contenta in inquiſitione fore & eſſe vera, prout narrantur.Nihilominus interrogatur,& examinatur ſuper eadem inquiſitione,& ita ſeruatur.Clar.q.45 ver.ſcias autem.Et ſi reus conſtitutis nolit reſpondere interrogationibus ſibi factis, negando, vel affirmando,vel dubiam faciat reſponſionem,vel nihil reſpondeat,vel per verba dubia,puta non ſcio,vel nõ recordor,poteſt torqueri,vt reſpondeat affirmatiuè,vel negatiuè,non ad eruendam veritatẽ quia neceſſe eſt,vt legitima præcedant indicia, ſed vt reſpondeat ſuper delicto affirmatiuè vel negatiuè,etiam ſuper circonſtantiis delicti,de quibus ſit veriſimile ipſum recordari,puta quia interrogatur de facto proprio,de modico tempore,& de rebus,de quibus alij cõſueuerunt communiter recordari.& ita ſeruandum eſſe dicit.Clar.ibi ver.ſed pone,vbi ſubdit, quòd aliqua animo debent ſubeſſe indicia contra reum,aliàs non tenetur reſpondere,niſi præcederet diffamatio,vel tale quid,quòd loco diffamationis exiſtat. vt ibi per Cla.

Inquiſito non datur terminus ad deliberatè reſpondendum in criminalibus.Cla.q.45.ver. ſed hic quæro.

Inquiſito non datur copia inquiſitionis vel indiciorum. Sed conſtituitur & interrogatur & examinatur,ante datas defenſiones & copiam indiciorum.Et ita quotidie practicatur. Clar.q.45.ſed quid. Et ſi iudex aliter faceret.male faceret,vt dicit idem Clar. ibi.

Inquiſito,vel accuſato,defertur iuramentum de veritate dicenda, ſecũdum hodiernum & communem ſtylum Italiæ.Clar d.q.45.verſi.ſed quæro.Et ſi falſum reſpondet in eius examine,non poteſt tanquam periurus plecti.Sed propter tale mendacium torqueri poteſt. Clar.q. 45.ver.quid ergo.

Inquiſitus nõ debet capi in verbis,& interrogari taliter, vt inuoluatur, & inducatur ad confitendum delictum,& ſuper ipſo delicto ſpecialiter interrogari,quia id ſuggerentis eſt potius,quàm interrogantis, Niſi de facto proprio.Nec iudex debet ſe taliter gerere, quòd propter rei reſpõſiones,ei auferat defenſiones.nec debet extorquere eius confeſſionem,vt ſi reſpondeat ſe percuſſiſſe talem. Interroget an ex percuſſione deceſſerit?vel ex vulnere ſit mortuus.Sed ſtare debet ſuper generalibus.Quis ſcilicet fecit tale delictum.Clar.d.q.45.verſic debet autem.

Inquiſitus,conſtitutus,& interrogatus negans delictum, debet iudex examinare teſtes ſuper veritate delicti,vt eſt communis opinio.Cla. d.q.25.verſi.cæterum.Sed cauti iudices ante inquiſitionem recipiunt informationem teſtium,& in ſcriptis redigi faciunt,ne poſtea dicãt cõtrariũ. Et habita formatione formãt inquiſitionẽ. Et ſi pœna ſit corporalis faciunt citari reũ re non verbo,ne fugiat & poſtea faciunt illum reſpondere inquiſitioni. Et ſi neget,iterato examinant teſtes,eo citato ad videndum iurare teſtes.&c.Clar.q.45.verſi.cæterum. Nec ſufficerent ad torturam dicta teſtium habita pro informatione habenda,non iurata,quia debẽt repeti cum omnibus qualitatibus requiſitis.quia illa tortura etiam de ipſis teſtibus facta antea,& omnia agitata ante litis conteſtaiionem,& omne non habetur in aliqua cõſideratione, vt ibi per Clarum. latius. Et teſtes debent examinari per iudicem,repeti tamen poſſunt per notarium in iudicio informatiuo. Et teſtes non debent repeti ſi contumax fuit condemnatus, & petit ſibi admitti ad nouas defenſiones, quàndo fuerunt examinati pro informanda curia maleficiorum.quia imputat ſibi contumax,qui non ſe defendit,quia in odium eius contumaciæ licet admittatur,non debent repeti. Et ſi confrontatio teſtium,vt infra litera T. qua facta, antequam reus in carceribus recommendetur,vel fideiuſſoribus relaxetur, obſeruatur,quòd reus inquiſitus det iudici licentiam procedendi vſque ad ſententiam incluſiuè. monens eum pro ſingulis diebus & horis,etiam ab eo abſente, & non citato. Et ita obſeruatur,Clar.d.q.45.ver.facta autẽ. Et tam circa receptionẽ teſtium,quam quæcunque alia.Et idem obſeruatur in accuſatore. quia ſolẽt cauti iudices ſcribi facere in actis,qualiter accuſator dat ei licentiam expediendi proceſſum,etiam ipſis abſentibus, & ita õnia expediunt,& ſententiam poſtea proferunt,eo non citato. Et Clarus hanc cautelam de accuſatore non refellit,ſed aliam, quia abſque ea hodierna pract. aliter obſeruatur vt ibi per Clar.quia monitio generalis vel huiuſmodi ſcribitur à notario,& conſignatur reus.& ſi talis monitio non fieret,omnia acta poſtea facta, corruerent reo legitimè non citato.

Inquiſitio formata nullis præcedentibus legitimis indiciis eſt nulla,cõmunis eſt opinio,vt per Rolan.à Valla conſi.17.nume. 8.in 3. volu.

Inquiſitio formata eſt nulla non præcedente diffamatione (vt dixi) cõmunis eſt opinio. ſiue ſit ordinarius,ſiue delegatus iudex. Menochius in conſi.100.nume.58.etiam ſi ex officio procedit iudex,vt eſt cõmunis opinio. D.Laurentius ab Occa ferrarienſis.inter conſi. crimi. conſi.60.nume.26.tomo.2.& no.quòd ſtatutum prohibens accuſationem,prohibet inquiſitionem.Caſonus de inquiſitione.num.8.vide Benic.de foro ſempro.in reperto.felin. in ver.inquiſitio an debeat.vbi ponit fallentias.

Inquiſitio tamen non præcedẽte diffamatione procedere poteſt. Si adſit ſtatutum,quòd permittit inquirere non præcedente diffamatione, vt eſt communis opinio.Alciat.in c.pernicioſam.nu.47.de offi. ordi.

Inquiſitio eſt iudicium extraordinarium.Panor.& Dec.in rubr. de iud. numero.7.& D.m.Alciat.in c.pernicioſam.numero 14.de offic.ordi. communem dicit.

Inquiſitio debet procedere ex bono Zelo charitatis,& nõ ex maleuolentia,vt eſt communis opinio.Portius conſi.110.nu.26. & no. quòd non datur tempus ad deliberandum ei, qui reſpondet inquiſitioni, quia cum interrogatur de facto proprio,de eo debet eſſe certus, ideo debet reſpondere.Caſtr.in Auth.offeratur.num.5.C. de litis cõteſta.& datur vel non datur copia ſecundũ ſtilum curiæ. vt ibi.nu.11.

Inquiſitionis tenor in citatione inſerri non debet.& iſta eſt communis opinio.Sed debet reus citatus explorare & inquirere cauſam. propter quam fuit citatus.Blancus in pract.crimi.fol.11.num.22.

Inquiſitio non requirit,quòd omnia requirantur quæ requiruntur in accuſatione,vt eſt communis opinio.Benedic.de foro Semproni.in repert.Feli.in verbo inquiſitio an debeat.

Inquiſitio ſolemnis,licet non debeat committi propter infamiam ortã à maleuolis,vt eſt communis opinio.de qua Feli.in c.cum in iuuentute.de præſump.Tamen occulta indagatio committi poteſt, vt ibi per Feli.ex illo textu.

Inquiſitio tollitur ſpacio viginti annorum,prout accuſatio,vt eſt communis opinio.de qua Baldus in tract.preſcrip.in .§. ſecundò quæro, num.2.tomo.16.fol.94. Limita vt ibi per eum. Actio autẽ quòd metus cauſa perſonalis,tollitur ſpacio decem annorum.Rui.conſi.113. nume.9.in 5.vol.

Iuquiſitio non fit de iure communi,niſi contra præſentem,vt eſt communis opinio.Clar.q.11.in prin.ſed ſecus de conſuetudine. quia etiam fit contra abſentem.

Inſidiatorẽ preuenire licet & interficere.cõmunis eſt opi.Clar.in §.homicidium.ver.poteſt etiam.Soarez ver.inſidias.nume.105.

Inſtantia perimitur etiam ex negligentia iudicis.Gramm. voto 31.com-

munem dicit.& no.quod de iure communi non eſt dare inſtãtiam de iure canonico,vt eſt communis opin.Zanner.de diffe.inter ius ciui,& cano.num.43.ſecus de iure ciuili etiam in criminali.

Inſtigator non eſt citandus niſi proteſtetur,quod velit citari,& vbi ſuccumbit,debet in expenſis condemnari,vt eſt communis opin.Clar. quæſtione decima.ver.quæro nunquid.Blancus in pract. crimin.fol. 6.numero 39.

Inſtrumento ſtandum eſt,cum cõſtat primum teſtem eſſe falſum,& ſecundus non ſit inſtrumentarius,cum inſtrumento duo ſufficiant,vt eſt communis opin.de qua Fulg.conſ.136.num.4.

Inſtrumenta facta per notarium condemnatum de falſo non valent,ſi fiant poſt condemnatum,& in iam factis oritur falſi ſuſpicio, vt eſt communis opinio.Gargias inter conſilia criminalia. conſilio 123. num.16.tomo j.

Inſtrumentum non reddit ſuſpectum contradictio vnius teſtis,quoties tot ſuperſunt,quot neceſſarij ſunt ad actum , vt eſt communis opinio.de qua D.Gabriellius conſilio 169.numero 70.Ruin. conſil. 13. num.7.in 5.vol.

Inſtrumentum redditur falſum per duos teſtes inſtrumentarios,vel nõ inſtrumentarios.Niſi adſint alij duo teſtes coadiuuantes inſtrumentum.Villalob.in ſuo communium opin.verſic.inſtrumentum.nume. 74.Qui teſtes debent eſſe omni exceptione maiores,Graſſus communium opi.lib.2 c.18.q.12.communem dicit.Riminal.conſil.1.nu. 25.Benedic.de Vado foro Sempro.in reperto.Fel.ver.inſtrumentum per quot teſtes.

Inſtrumentum falſum in vno ex ſubſtantialibus præſumitur in totum falſum,vt eſt comm.opin.D.Gabriellius in ſuo cõmunium opin.lib. 7.concl.3.Amplia & limita,vt ibi.per eum.Soc.iun.in conſ.41.nu.4. in 2.vol.prout & teſtis.in dubio autem debet pronunciari pro inſtrumento,Gratus reſponſo.9.num.183.in j.vol.

Inſtrumẽtum qui abraſerit vel expunxerit,falſi pœnas dabit,vt eſt communis opin.Soarez ver.inſtrumentum.num.144.

Inſtrumentum non probat delictum, vt eſt communis opin.Soarez in ver.inſtrumentis.num.152. Hæreſis autem inſtrumento probatur, vt eſt communis opinio.& vſura. communis eſt opinio. Clarus q. 54.in princ.

Inſultatus non ſolum ipſum inſultantem licitè occidere poteſt, ſed etiam alium non offendentem,ſi ab eo inſultante, ſe aliter defendere non poterat.niſi ipſum interficeret,vt eſt communis opi. Clar.in §. homicidium.ver.adde.

Inſultatus poteſt inſultantem licitè occidere,etiã ſi fugiendo ſe ſaluare poterat, vt eſt communis opin. quia inſultatus non tenetur fugere, etiam ſi ſine periculo poſſet,vt eſt communis opin.Cla.in §.homicidium.ver.atque adeò.Pariſius conſ.165.num.23.in 4.vol.vbi communem dicit,Cherianus cõmunium opin.ver.fuga.& in verſi.homicid. Fel.in c.ſuſcepimus.de homicidio.

Inſultatus , ſi vt non interficeretur, oppoſuit ſe aliquis medius, quem interficit,non punitur de homicidio,vt eſt communis opin.Cla.in §. homicidium.ver.adde.

Inſultantem cum baculo non licet percutere cum gladio, ſi inſultatus aliter ſe defendere queat,vt eſt communis opin.Clar.in d.§.homicidium.ver.ſcias tamen.

Interdictum licèt non ſeruetur ab eo,propter cuius delictum eſt poſitum tamen debet ſeruari ab aliis.Si verò nõ ſeruatur ab eo, in cuius fauorem eſt latum,non debet ab aliis ſeruari , vt eſt communis opin. Soc.in c.petiſtis.num.1.de priuilegiis.

Interpretatio & diſtinctio inſtrumenti ſemper per iudicem ita fieri debet vt falſum euitetur,vt eſt communis opin.Cla.in §.falſum.ver.itẽ debet,Nam interpretatio ſemper fieri debet,vt excludatur delictum, vt eſt communis opin.de qua Gratus rèſponſo.50.num.20.in 2.vol.

Interdicti eccleſiaſtici pœna eſt inter cenſuras eccleſiaſticas.& eſt ſeparatio à iure,vel à iudice facta à certis ſacramentis, & omnibus diuinis officiis,& eccleſiaſtica ſepultura.Cla.q.76.in prin.

Interrogatio non requiritur.An quis velit vti.&c.quando quis inquiritur,quòd fieri fecerit falſum inſtrumentum, nec admittitur abſtinentia,ab vſu,vt eſt communis opi.de qua Gargias inter conſi.cri.conſ. 123.num.7.tomo j.

Interrogatoria pro teſtib.examinandis in criminalibus,non dãtur.Cla, q.23.per totum.Interrogatoria autem vnde emanarint.ponit Montanus in l.non videtur defendere.ff.de reg.iur.

Ira,quę ex iuſta prouenit cauſa,nõ quidem excuſatur in totum,ſed facit vt delinquens mitius puniatur,vt in viro occidente vxorem in adulterio deprehenſam,ſecus ſi non proueniat ex iuſta cauſa,tunc in nihilo excuſat.Alij ſimpliciter dicuntur, quod factũ calore iracundiæ non ſit punibile.Clar.quæſtione 60.ver.eſt etiam, Soarez verbo ira. numero 189.

Innocentiæ cauſas quilibet interuenire poteſt ad allegandum pro reo inquiſito,vt eſt communis opinio de qua Iaſ.in l.2.in 3.col.C.qui teſta.face.poſſunt.Marſilius.in conſilio 90.numero 71.in ſecundo vol. & licet quis à ſtatuto habeat pro confeſſo & cõuicto,ac ſi verè eſſet confeſſus & conuictus.Tamen admittitur probatio in contrarium. videlicet de innocentia illius.Tiraquellus de retractu. §.4. in gloſ. j. numero duodecimo.

Inuadendo rem ſuam , ſi quis ſit homo ſimplex & groſſus, poteſt credere ſibi li ere,vt eſt communis opinio.Socinus in conſi.122.num. 22.in 4.vol.

Inuentarium debet fieri de bonis accuſati,vt eſt communis opin.Soarez verbo accuſatus.num.34.

Inuentores rerum ab aliis deperditarum,ſi eas celauerint, vel proclamationibus,aut alia ratione palam non fecerint,furti tenentur.Et ſi facta diligenti inquiſitione dominum non inueniant, tenentur eas vendere,& earum præcium in pauperes diſtribuere,vt eſt communis opin.Soarez.in ver.inuentores.num.185.

Inuentus non dicitur,qui non eſt apprehenſus, licet teſtibus conuincatur,vt eſt communis opin.Soarez communium opi.verbo inuentus.nu.187.& no.quòd ſi ex forma ſtatuti eſt licitum cuilibet inuentum dãtem dãnum in prædio, aut poſſeſſionibus percutere.Si quis inuentum dantem damnum in prædio ſequutus fuerit,& percuſſerit extra prædium,non propter hoc punitur.Soc.ſen.in c.rixanti.nu. 20.de iniuriis.& damno dato.Ad quòd ſtatu. vide Calephatũ deciſ. 4.poſt conſilia criminalia.in 2.tomo.

Interdictum ſpolij,ad hoc vt habeat locum nõ eſt neceſſe, vt poſſeſſio quæratur violento quando violentia fuit facta animo deiiciendi poſſeſſorem ſua poſſeſſione,vt eſt communis opin.de qua Nicellus in tracta.de qua concordia gloſſarum.num.435.

Ieiunans in ieiuniis,poſtquàm non eſt hora præfixa ab eccleſia,poteſt hora nona,& in nonis ſumere cibum abſque peccato,vt eſt communis opi.& generalis obſeruantia.de qua Zannetti.in trac.de foro cõſcien.nu.74.tomo j.vbi etiam dicit,quod ſumere aliquid de ſero pro collatione magis ad ſuſtentationem,quàm ad delicias,non eſſe peccatum,nec frangeret ieiunium:dummodo fiat temperatè,ſecundum conſuetudinem loci.

Ieiunans ob piſcium penuriam.lacticiniis vti poteſt,præterquàm quadrageſimali tempore,vt eſt communis opinio.de qua Zanner.in tracta.de foro conſcientiæ.nu.79.tomo 1.lacticinia autem ſunt, caſeus oua,lac & ſimi.

Ieiunare die veneris non eſt de præcepto ſed de conſilio,vt eſt communis opinio. de qua Zannet.in tracta. de foro conſcientiæ. numero octuageſimotertio.

Ieiunans toties non peccat mortaliter.quoties comedit in die fracti ieiunij ſine cauſa,niſi ſemel,niſi comedens nouo contemptu mentis pluries comederet:quia tunc toties peccaret mortaliter,vt eſt communis opin.de qua Zannet.in tract.de foro conſcientiæ.num.102.

Irregularitas eſt de iure poſitiuo,vt eſt communis opin.de qua D.Hierony.à Monte in ſuis variis quæſtionibus.q.30.num.2.

Iudæos de ciuitatibus Principes expellere non poſſunt.ſed eos tolerare debent,niſi ex cauſa.Pariſi.conſ.2.nu.16.in 4.vol.Et ſummus Pontifex debet perſuadere ipſis Principibus ne eos expellant ſecundum veram & magis communem opinionem,vt ibi.vide Marquar.de Iudæis.Nec poſſunt cogi ad aliquod ſignum deferendum,vt cognoſcatur ab aliis,niſi ex cauſa,vt per Fulgo.in conſil.159.vbi loquitur de Iudeæis in ciuitate Ferrariæ commorantibus,qui non poſſunt cogi ad aliquod ſignum deferendum.vide D.Rolan.à Valle in conſil.25. num.32.in 3.vol.

Iudæus furtum committens,& poſtea effectus chriſtianus poteſt puniri,vt eſt communis opin.de qua Rui.conſ.113.nu.3.in 5.vol.vbi dicit contrariam opinionem eſſe mitiorem & æquiorem. Niſi metu pœnæ hoc feciſſet,& in fraudem potius,quam intuitu Dei , vt pœnam corporalẽ euaderet.vide Marquardũ de Iudæis. Iudæus autem opẽ præſtans & recipiens res furatas eadem pœna,qua fur venit puniendus non poteſt,nec debet puniri.Rimin.conſ.80.per totum.in j.vol. Item ſi efficiatur monachus.Marſil.ſing.134.Quid ſi Iudæus ignorabat furtum,ductus craſſa & ſupina ignorantia non probabili rem ipſam furatam vel raptam emerit,dicetur autem craſſa & ſupina ignorantia,quando cõmuniter alij vicini dicebant & credebant,quòd res eſſet de præda & bello iniuſto , vel quando eccleſia hoc prohibebat,& tales publicè excommunicabat.Vnde non excuſatur emptor tali ignorantia ductus ſi de hoc nihil cogitabat quando emit, nec inquiſiuit quãtum potuerit,eſt in culpa,& tenetur reſtituere Lupus in tract.de bello & bellatoribus.§.ſi bene.nu.4.vide omninò.Archiepiſcopum Florẽ.in eius ſumma.par.2.tit.8.c.4.§. 5. vbi de ſericis agit.vbi dicit,quòd emens ſericum licitè emit.dummodò non emat ab his,quos veriſimiliter credit fuiſſe furatos,vt à filiatoribus,textoribus,vel à reuenditrice,vide Ana.conſ.70.nu.27.Rinus conſilio 82. per totum.in quinto volumine. vbi de hæbreorem furtiuam emente.Hebræi tamen Ferrarienſes ex Ducali decreto poſſunt in foro & apothecis palã emere , & excuſantur ſi ignari ſint rerum furto ſubtractarum.Similiter ſtrazaroli.vide ad propoſitum D.Contardum in reperti.lege prima.ſi de momenta.poſſeſſio.fue.appella. in amplia , ſeu quaſi.num.86.fol.60.& Paſethum conſ. . . .

Iudæos pro criminibus eccleſiaſticis; pro quibus etiam Principes ſeculares poſſunt punire, eccleſia poteſt etiam ipſis imponere pœnam corporalem, dummodo in vindictam ſanguinis nõ procedat. Et ideò Papa habet poteſtatem ſuper Iudæos, & alios, infideles, ſi peccarent cõtra legem naturæ, vel ſi Iudæi faciunt contra teſtamentum vetus, quod obſeruãt, vt eſt communis opinio. de qua Aret. conſ. 157. nu. 3. col. 2. verſ. præterea. Et Iudæi obligantur iuramento. Abb. conſil. 39. num. 2. in j. vol.

Iudei vſurarij poſſunt condere teſtamentum, vt eſt communis interpretatio, & conſenſus hominum, contra quem iudicare eſſet valde durũ vt in Italia communiter Iudæi publicè exerceãt fœnus. Aretin. conſil. 157. num. 1.

Iudæus delinquens debet puniri à iudice laico, non eccleſiaſtico, vt eſt communis opinio. Clar. q. 35. ver. modò quæro.

Iudæus poſt ſuſceptum baptiſmũ, non eſt puniendus pro delictis antea commiſſis, vt eſt communis opinio. Sed bene tenetur ad reſtitutionem, & emendationem damni, ad quam tenebatur ante baptiſmũ. vide Dec. in conſ. 130. in j. vol. vbi dicit communem eſſe opinionem, quòd poſt baptiſmũ poteſt iudex accuſari de furto, & ſimilibus. quia aliàs præſtaretur occaſio delinquendi. vide ſuprà. Soarez verbo Iudæus. num. 215. vide Menochium de arb. iudi. caſu 290. Ferra. caute. 24. num. 4. Viui. ver. accuſari. Rui. conſ. 13. num. 3. lib. 5.

Iudæus qui rem cum meretrice habuit, eſt puniendus in pœnam pecuniariam iudicis arbitrio imponendam, vt eſt magis communis opinio, de qua D. m. Alcia. in conſilio 11. numero 3. libro 7. vide Rolan. à Valle conſil. 35. in 2. vol. & Anto. Gabriell. in ſuo communium opin. lib. 7. conclu. 21. Corne. conſil. 114. in 1. vol. Alex. conſi. 13. per totum. in vlt. vol.

Iudæi ſuſtentantur ex gratia & pietate, niſi chriſtianis immineret periculum vel ſcandalum, vt eſt cõmunis opin. de qua Corſetus in tractatu. de poteſtà. regia. num. 18. tomo 5. Et cum abuſi fuerint gratia, priuilegium amittere debent, tanquam ingrati, vt eſt communis opin. de qua Corſetus ibi.

Iudæi prohibentur omnino percipere vſuras exceſſiuas & immoderatas, vt in nouella impreſſa ex græco & latino compoſita. D. Iuſtinian. vt particulares vſurarum ſolutiones in duplum computentur. C. N. CXXI. Iuſtiniani imperatoris incip. cum decuriones. & finit. dat. 17. Calen. Maij Conſtantinobilis. V. C. conſ. & extat decretum cuiuſdam optimi Principis perpetuum prohibitorium. editũ anno 1507. 3. Aprilis. regiſtratum in regiſtro quodam, quod habet initium ab anno 1506. per totum 1526. fol. 12. & licet Princeps concederet priuilegia ipſis iudæis ſuper hoc ampliſsima, & fœcũdiſsima, & locupletiſſima. Cũ clauſulis prægnantiſsimis, & efficaciſsimis, vt nihil fortius. Si oriatur controuerſia ſuper dictis priuilegiis. Et ipſe Princeps concedens ad præces ſupplicantium, reſcribat, fiat ius, vel talis iudex iuſtitiam faciat, cenſetur tacitè derogaſſe ſuis priuilegiis, & committere quòd fiat ius, ideſt, quòd tribuatur vnicuique, quod ſuum eſt. Neuiza. inter conſ. Bruni. conſ. 12. num. 179. & pluribus ſeq. vnde ſe ipſe Princeps maunlt ſua priuilegia prorſus exequi, debet ordinariæ iubere quòd de facto ſeruentur iudicis officio executiuo, & executiuè procedatur prout in his terminis conſuluit Pau. de caſt. in conſ. 397. col. 2. in 2. Nam quod non poteſt Princeps directò, poteſt per indirectum, ordinando, quòd talis non audiatur à magiſtratibus, & officialibus ſuis. Pariſ. conſ. 1. num. 38. vol. 4. Rui. conſ. 123. col. 3. vol. 3. Anto. Gabriell. in ſuo communium opin. lib. 3. titul. de iure quæſito non tollendo. conclu. 1. numero quarto. & Alex. in terminis vſuræ vſurarum. in conſilio 107. per totum. in 2. vol. & per ſupradicta deducetur. An ſint infra dentes retenta, vel extra clarè expreſſa ſupradicta per me deducta ſint.

Iudæus omnibus ſtatutorum immunitatibus, vel odiis, vel priuilegiis quibus alij incolæ vtuntur gaudent, vt eſt communis opinio. Soarez verſ. iudæus. num. 191. vbi diffuſè.

Iudæus ad eccleſiam confugiens immunitate non gaudet, vt eſt communis opinio. Soarez ver. iudæus num. 205. Cla. q. 30. ver. præterea.

Iudæus in criminalibus non eſt teſtis idonæus contra chriſtianum, vt eſt communis opinio. Soarez verſiculo iudæus. numero 208. vide tamen ibi poſtea.

Iudæus rem habens cum chriſtiana, non vi, nec ſtuprator exiſtens, nec adulter, nec matrimonium cum ea contrahens, morte nõ punitur, vt eſt communis opin. Soarez in eius theſauro. ver. iudeus. num. 218. Et ſi adulterium cum ea committat, pœnas ſtatuti loci dabit, non iuris communis. vt ibi num. 219. Clar. in §. fornicatio. ver. cum iudæis.

Iudæus committens adulterium cum chriſtiana in ciuitate, vbi adſit ſtatutum, quòd adulterium puniatur pœna pecuniaria, non poteſt puniri pœna iuris communis, quæ eſt pœna mortis, ſed pœna ſtatuti, vt eſt communis opin. Clar. in §. adulterium, ver. pone. vbi dicit ad triremes perpetuò condemnandum. Secus ſi cum iudæa, quia pœna iuris communis procederet.

Iudæus blaſphemus debet puniri à iudice ſeculari, & non eccleſiaſtico, vt eſt communis opin. Soc. conſ. 119. num. 26. in 4. vol. & num. 33.

Iudex eccleſiaſticus, ſi aliquem condemnauit, & poſtea remittit illum iudici ſeculari puniẽdum, iudex ipſe ſecularis non tenetur ſtare proceſſui facto coram eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo cognoſcere, vt eſt communis opinio. Quod intellige in his criminibus non merè eccleſiaſticis, ſecus in hæreſi, & ſimilibus. Licet legiſtæ teneant contrarium, vt eſt communis opin. Tamen communis eſt canoniſtarum opinio in contrarium. Immo, quòd etiam ſecularis iudex non poſſit commutare pœnam pro crimine hæreſis, vt eſt communis opinio. Si verò eſſet crimen ſeculare, vel mixtum, non tenetur ſecularis iudex præſtare auxilium Epiſcopo, ſi fiat ſibi fides de proceſſu, vt eſt communis opi. Cla. q. 96. ver. quæro etiam.

Iudex excedens modum in tortura conſueta, tenetur in ſyndicatu, vt eſt communis opinio. Et ſi reus tunc moreretur, puniretur iudex, vt homicida, ſi verò vt culpoſus, ob culpam puniretur, ſecũdũ modum culpæ. Et ideo rectè faciunt iudices, qui iubent Notario in actis redigere qualitatem & quantitatem torturæ, vt communiter ſeruatur. Cla. q. 64. ver. iudex autem.

Iudex in cauſa criminali poteſt propter paupertatem rei, pœnam pecuniariam mitigare, & diminuere, ſi mulcta ſit fiſco debita, nec tenetur illam commutare in pœnam corporalem, vt eſt communis opi. Cla. q. 95. ver. Hæc autem.

Iudex in cauſis criminalibus, qui primam tulit ſententiam, debet in cauſa appellationis citari, quando ex officio proceſſit, vt eſt communis opi. Sed alij verò dicũt ſimpliciter. quòd iudex, vel ſyndicus fiſci, cuius intereſt ſit citandus, quòd ita practicatur. Clar. autem dicit, ſe nũquam vidiſſe citari iudicẽ, niſi ageretur de condemnando ipſo iudice propter ſordes, vel iniuſtas cõdẽnationes, ſed fiſcus, cuius intereſt eſt bene citandus. Cla. q. 94. ver. quæro nunc

Iudex in caſu, quando pœna committitur iudicis arbitrio, poteſt tunc etiã imponere mortis pœnam, vt eſt cõmunis opin. Quæ limitatur, quando delicti qualitas, aut circunſtantia talis ſit, vt de iure cõmuni, vel conſuetudine eſſet pro eo delicto pœna mortis imponẽda. Aliàs ſecus, vt eſt communis opinio. Contra autem, quòd ipſe iudex non poſsit arbitrari pœnam mortis, cõmunem dicere plures de quibus Cla. d. q. 83. ver. ſed quæro. vide Graſſum in ſuo communi opi. li. 2. c. 6. q. 1. Affl. deciſ. Neapol. 276. num. 6.

Iudex iudicare debet in criminalibus ſecundum acta & probata, etiam ſi ſciat veritatem eſſe in contrarium, vt eſt communis opinio. In tantum, quòd etiam, quòd ipſe ſciret aliquem fore innocẽtem, ſi ex probationibus crederet bona conſcientia illum condemnari poſſe. poterit eum condemnare, vt eſt communis opinio. Poſſet tamen in iſto caſu iudex inſtare apud ſuperiorem, vt ipſe exoneraretur ad huiuſmodi iudicio, & cauſa alteri delegaretur, vt eſt communis opin. Cla. q. 66. ver. ſcias autem.

Iudex male iudicans ex imperitia, tenetur parti arbitrio iudicis, vt eſt communis opin. Clar. q. 83. ver. iudex.

Iudex maleficiorum non poteſt condemnare reum, ad reſtitutionem, vel ad damna partis. Niſi, quando illum condemnat per ſuam propriam confeſsionem, & non per fictam ex contumacia. Nam iudicis officium non deſeruit, niſi veræ confeſsioni, vt eſt communis opi. Cla. q. 2. ver. & hæc.

Iudex maleficiorum non poteſt de reſtitutione rei furtiuæ cognoſcere. niſi incidenter, idque ſiue per modum accuſitionis, ſiue per modũ inquiſitionis procedatur, vt eſt communis opi. Clar. q. 2. verſ. & hæc in fi. Boſsius. de Decreto mediol. num. 31.

Iudex non poteſt offenſum, vel læſum cogere ad querelandum, vel accuſandum, vt eſt communis opi. Etiam quò ſit hæres læſi, vt eſt communis opi. Cla. q. 15. ver. item quæro.

Iudex poteſt etiam ex officio repellere accuſatorem illegitimum. Etiam parte non opponente, vt eſt communis opin. Cla. q. 15. in prin.

Iudex poteſt, etiam in criminalibus tanquam ſuſpectus recuſari, vt eſt communis opinio. Cla. q. 43. in prin.

Iudex poteſt facere edictum, & promittere præmium ei, qui delinquentem capiat & tradat, vt eſt communis opinio. Clar. q. 29. verſic. ſed ſi quis delinquens.

Iudex, qui facit aliquem iniuſtè torqueri, capite punitur, vt eſt communis opin. Clar. q. 64. in prin.

Iudicem ſuperiorem Papa non habet, præter Conſilium generale Et ideò ſi de hæreſi accuſatur, vt poteſt accuſari, & de nullo alio crimine accuſari poteſt. Concilium eſt iudex competens, communis eſt opinio. Cla. q. 35. ver. 1.

Iudicandum eſt ſecundum acta & probata, etiam ſi de veritate aliter priuatim conſtet, vt eſt communis opin. Cla. q. 66. ver. iudex.

Iudex propter enormitatẽ delicti poteſt iura tranſgredi, & iſta eſt communis opin. Cla. in §. 1. verſ. ſunt etiam.

Iudex, quando lex ponit pœnam extraordinariam, poteſt etiam capitalem infligere, glo. communiter approbata. in §. in ſumma. inſti. de iniur. Alcia. conſ. 24. nu. 7. lib. 7. Maran. in pract. fol. 45. num. 53. Menochius. de arbi. iud.

Iudex, qui condemnauit aliquem, ſi adiicit moderationẽ per dictionem

ſaluo,nihil refert,quòd in ſeparata oratione hoc fecerit.& hæc quidem eſt magis communis opinio.D.m.Alcia.in conſi.4.nu.18.lib.8.

Iudex ſecularis in crimine mer · eccleſiaſtico,dum iudex eccleſiaſticus petit ſibi impartiri ſuum auxilium,nō poteſt ſe intromittere in proceſſu.Sed ſolum exequi mandatum.ſecundum canoniſtas.ſecus tamen ſecundum legiſtas.D.m.Alcia.in c.pernicioſam. de offic. ordi. nu.110.communem dicit.

Iudex habens merum & mixtum Imperium in aliquo loco, poteſt cognoſcere de omni delicto inter ſubditos ſuos,niſi in genere illo cauſarum,in quo aliquis eſt ſpecialiter electus iudex,& hoc,quando ex forma conceſſionis iudex ordinarius eſt priuatus iuriſdictione in illo genere. Sed ſi non eſt priuatus,talis iuriſdictio dicitur alteri data addēdo eam ſuperiori,& ſic vterque erit iudex,vt eſt communis opinio,de qua Boſſius de foro compe.nu.2.

Iudex eccleſiaſticus,ad hoc,vt inquirere poſſit,& procedere contra fratrem,& contra clericum in habitu laicali repertum delinquere,& cōtra eum in foro ciuili proceſſum,debet de nouo proceſſum per eum inchoari,& de nouo indicia recipere,vt eſt communis opinio, de qua Rui.in conſi.7.nu.6.in 5.vol.

Iudicari debet in dubio contra fiſcum,vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in conſilio 99.columna fi.verſi.præterea.Neuizi.in ſylua libro 6. pag.583.Maximè quando tractatur de lucro captando.Iaſ.in conſi. 167.in fi.in 4.vol.

Iudex incompetens cenſetur quis,etiam pro iniuria ſibi illata,vt eſt cōmunis opinio,de qua Comes inter conſilia crimi.conſi. 8.nu.3. per tex.in l.qui iuriſdictioni,ff.de iuriſdic.omnium iudi. & c.qualiter & quando ſecūdo de accuſa.ibi,non tanquam idem ſit actor & iudex, quod loquitur de cauſa inquiſitionis. Chirco.in ſuo communium opi.lib.2.Centuria.5.conclu.57.Rolan.à Valle conſ.47.nu.6.in 2.vol. Clar.q.35.ver.ſolet etiam Pariſ.in tract.ſyndica.§.Notorium Affli.ſuper conſtitutione Regni.lib.3.in conſtitutione eos tantum,fol.187. Natta conſi.294.nu.1.D.m.Alcia.in Practica.tit.de Notoriis criminibus.verſi.quod verum intelligo.Gandy.de malefi.tit.de pœnis reorum.nu.26.Rolan.à Valle.conſi.48.in 2.vol.Et debet cauſa in his terminis de facili à Principe committi.vt dicit Clar.q.35.ver.ſolet etiā. Ne vltra demeritum producatur pœnalitas.c.menſuræ.de peni.diſt. 1.Bal.conſi.144.in fi.in 2.parte.

Iudex debet quærere innocentiam rei ex officio,& nemine petente, vt eſt communis opinio,de qua Brunus conſ.feudali.69.nu.2.

Iudex debet arbitrari ſecūdum quòd eſt conſuetum arbitrari & interpretari.Ange.Aret inter conſ.cri.conſi.51.num.26.vol.1.vbi communem dicit,etiam in criminalibus.vt ibi.nume.27.

Iudices ordinarij non poſſunt inquirere, niſi fama præcedente. D. m. Alcia.in c.pernicioſam.nu.34.de offi.ordi.communem dicit.Fallit in Iudicibus,qui poſſunt inquirere non ſeruato ordine.D.m.Alcia.in d. c.pernicioſam.num.47.communem dicit.

Iudex originis non poteſt contra originarium inquirere ratione delicti extra territorium commiſſi,vt eſt magis cōmunis opinio, de qua Tobias Nonius conſi.98.nu.1.

Iudici, teſti & Notario non creditur,qui dicat ſe tuliſſe ſententiam iniuſtam, vel falſum teſtimonium, vel falſum confeciſſe inſtrumentum.vt eſt communis opinio,de qua Plotus in lege ſi quando, numero 651.C.vnde vi.

Iudex maleficiorum non poteſt condemnare reum ad rei reſtitutionē, vel ad damna partis,niſi quando illum condemnaret per ſuam propriam confeſſionem,& non per fictam,vt in contumaciam,vt eſt cōmunis opinio.Clar.q.2.ver.& hæc.

Iudex non poteſt cognoſcere de reſtitutione rei furtiuæ. Niſi incidenter,& procedatur ad quærelam partis, vel per viam accuſationis, vel ex officio & ſic per inquiſitionem,vt eſt communis opin. Clar.d.q. 2.verſi.& hæc quidem.

Iudex,ſi videt aliquem maleficium committere, non poteſt eum punire.Sed habet informationes capere,& contra eum procedere , & ſibi dare copiam poſtea proceſſus.Cla.q.8.ver.ſed pone,vbi communem dicit.Et ſi videt reum delinquere abſque teſtibus, non poteſt eum punire.Sed cautela eſt,vt amoueatur iudex à magiſtratu , & alius eius loco ſubſtituatur,& tunc ipſe poterit eſſe iudex teſtis , & reus plecti.Cyrillus.in ſumma criminali.tit.de quæſtionibus.§.6.numero 1.fol.154.

Iudex antequam ſpecialiter inquirat.& ſic aſſumat iudicia cōtra reum, debet citari reus de iure communi,vt eſt communis opinio.Clar.q. 11.ver.item quæro.Sed de conſuetudine non ſeruatur.Si reus comparet,quia teſtes examinati pro informatione habenda, antequam iudex formet inquiſitionem,abſque rei citatione non faciunt indicium ad torturam,& nullam faciunt fidem, quò ad condemnationem,ſi tamen reus eſt contumax bene eſt.Neque reus eſt citandus ad formandam inquiſitionem.vt ibi.

Iudex non excuſatur,quin teneatur in ſyndicatu,ſi pars appellauit ab eius ſententia,& poſtea deſeruit appellationem,vt eſt communis opinio,de qua Coratius de communi opinione lib.2.tit. 9.nume. 27. contrarium eſt verum,quando habuit opinionem Præceptoris ſui, vt ibi per eum,communem dicens.

Iudex non tenetur in ſyndicatu,ſi non reperitur communis opinio,& ipſe tenet eam partem,quam vult.Ang.in l.cum prolatis.ff.de re iudi.Abb.in c.1.col.4.de re iudi.Bald.in l.fi.C.de pœna iudicis qui malè iudica.Alexand.in d.l.cum prolatis.communem dicit.

Iudex ſiue accuſator poteſt procedere contra calumniatorem, idem cū crimen probatur per inquiſitionem. ſecundum communem opin. Capr.conclu.74.num.9.

Iudex domicilij & originis poteſt de delicto punire ſubditum, qui extra eius Territorium deliquit,vt eſt communis opinio.Graſſus communi.opi.lib.2.c.8.q.1.contrarium tamen magis communem dicit. Nouellus inter conſi.crim.conſ.169.Tomo 1.& Grammaticus.deciſ. 36.num.9.& 10.Vide Rimina.in conſil.439.Boſſi.de foro compe. in addi.vbi probat magis communem opinionem eſſe. Corne. conſi. 114.in 1.Socinus regu.87.Aſini inter conſi.crim.conſ. 108. num.4. Tomo 2.Ber.Diaz in pract.crimi.cano.c.8.& c.9.vbi dicit magis cōmunem quòd non poſſit,Rolan.à Valle in conſil. 19.in 2.qui tenet hanc partem vti communiorem,& magis communem , quòd non poſſit,tenet Tobias Nonius conſ.98.num.1.Nec iudex commiſſi delicti impedire poteſt iudicem originis,quo minus contra delinquentem extra Territorium procedat.Sylua.conſi.103.nume. 4.in 2.vide Alexan.conſi.166.in vlt.vol.

Iudici, vel teſti,dicenti in articulo mortis iniquam protuliſſe ſententiā, vel falſum dixiſſe teſtimonium,non creditur.D.m.Alcia.in tracta.de præſump.regu.3.præſump.4.nu.7.communem dicit. quia morienti creditur ad ſuum præiudicium,non ad alterius.Blancus in ſuo de indiciis.num.303.communem dicit.

Iudex eccleſiaſticus de crimine habens cognitionem,non poteſt reum laicum capere,& in carcerem mittere,vt eſt communis opin. Graſſus communi.opin.lib.2.c.8.q.8.Sed bene clericos poteſt.

Iudex de iure communi debet omni via,ſtudio ac diligentia,perquirere & inueſtigare veritatem Rei & innocentiam,vt eſt communis opinio,de qua d.Rolan.à Valle in conſ.47.numero 9.in 3.vol.& Brunus in conſi.feuda.69.numero 2.Marſil.in l.1.§.fi.numero 71.ff. de quæſtio.Arno.ſoliloquio.7.9.& 53.Etiam ſtante ſtatuto excludente omnes exceptiones.Marſi.ſingu.59.Et ſi præcedit inquiſitio,vel accuſatio nulla,ſequuta contumacia,reus non habetur pro confeſſo. Marſil.conſilio 81.numero 60.Et licet procurator non admittatur pro reo.Tamen admitti debet quiſquis pro reo,ad allegandum cauſas abſentiæ,& cauſas cauſæ,vt eſt communis opinio.Rolan. à Valle vbi ſupra numero 17.vbi plura.Vide Marſil.ſingu. 354. vbi inuenit contra iudices legum tranſgreſſores & in repe.rub. de fideiuſſo. in fi.& in fi.ſuæ practicæ.vide ad propoſitū Vitali.de malefi. in proœmio.num.9.& ſeq.Ange.conſi.309.in fin.Bal.conſi.277.in 5.Areti.cōſi.147.Boer.deciſ.206.nu.10.Marſi.in pluribus conſiliis exagerans contra iudices,qui Innocentiam reorum non inquirunt.vide Moronum de Fide, treuga & pace.q.185.per totum.

Iudex ex nulla cauſa poteſt aliquid vltra ſalarium ab aliquo accipere, nec cum cauſa,nec ſine cauſa,vt eſt communis opinio.per tex. in §. ſcriptum exemplar.il 2.in Auth.vt iudices ſine quo.ſuffra.Niſi eſculenta & poculentā.Paſcthus conſi.181.nume.1.& ſeq.

Iudex ex officio poteſt procedere ſuper accuſatione legitimè inſtituta deficiente accuſatore,vt eſt communis opinio.Corſe.in addi.ad Reperto.Abb.in ver.abolitio.vbi communem dicit.vide Bar. ad reprimen.verbo.Neglexerit.nu.5.

Iudex non debet citari,etiam ſi ad inſtantiam partis procedatur in crimine falſi,licet poſſit aſſiſtere cauſæ ipſe iudex.Dec. conſi.143. num. 2.in 3.vol.communem dicit.

Iudex non debet eſſe clementior lege,vt eſt communis opin. de qua Marſil.ſing.182.Fallit vt ibi.Nec debet capi facere quempiam iniuſtè,aliàs tanquam libertate ſpoliatus poteſt & debet reſtitui.Bart. q. 6.nu.1.Lapus fuit captus.

Iudex non obſtante tranſactione,vel pace,poteſt ex officio procedere, vt eſt communis opinio,de qua Alberi.in l.tranſigere.numero ſecundo.C.de tranſa.

Iudex delicti poteſt punire delinquentem,licet alias non ſit de iuriſdictione ſua,non ſecundum ius commune,vt eſt communis opinio,de qua Abb.in c.licet numero 24.de foro compe.Non tamen debet iudex exequi condemnationem,ſi cognoſcit reum iniuſte condemnatum,Abb.in c.de cætero.num.5.de ſentētia & re iudica. Soarez verbo iudex num.237.& ſeq.

Iudex debet iudicare ſecundum allegata & probata,vt eſt commūs opinio,de qua Ioan. Fab.inſtitu. quibus mo.tutela finitur in princip. numero primo.

Iudex ſecularis,qui habet ſolum exequi ſententiam contra hæreticum, quæ eſt facta per inquiſitionem hæreticæ prauitatis, poteſt cognoſcere de iniuſtitia proceſſus,vt eſt communis opinio.legiſtarum,de qua Benedic.de Vado foro.Sempro.in Reperto. Feli.in verbo Iudex ſecularis ſed contrarium tenent canoniſtæ. vt ibi per eum.Soarez

verbo

verbo Iudex,nume.234.

Iudex quis eſſe poteſt in cauſa ciuili, parte nõ opponente,ſecus in criminali,vt eſt communis opinio,de qua Benedi.de Vado foro Sempro.in Reperto .Felin.verſ.iudex vtrum poſſit.

Iudex,quando pœna eſt commiſſa eius arbitrio,poteſt arbitrari vſque ad mortem, vt eſt communis opinio,de qua D.Hierony.à Monte in ſuis variis.quæſtionibus 16.num.7. Sed communiorem eſſe in contrarium poſtea dicit ibi num.49.

Iudex alter in magiſtratu,alterum vbi ſit iuriſdictionis diuiſa adminiſtratio,punire non poteſt,vt eſt communis opinio,Soarez verbo,iudex nume.239.

Iudex,vt veritatem habeat,poteſt impunitatem reo promittere,vt eſt communis opinio.Soarez in verſ.iudex.nume.245.Non tamen poteſt ex tali extorta confeſſione reum condemnare, vt eſt communis opinio.ibi.nume.246.

Iudicem corrũpens,vt iuſtam, vel iniuſtam ferat ſententiam,amittit cauſam,vt eſt communis opinio. Soarez in ver.iudicium.num.254.

Iudex per quæcunque verba prægnantia,quę ſibi fuerint commiſſa,nõ poteſt lædere partem contra iuſtitiam,vt eſt communis opinio, de qua Capra regula 18.nume.33.

Iudex non poteſt cognoſcere de ſua iuriſdictione,quando contra ipſum iudicem , ad eius iuriſdictionem declinandam, opponitur talis exceptio,quæ notaret ipſum iudicem,vt exceptio infamiæ,vel alterius criminis,cum eſſet ſuſpectus,vt eſt communis opinio.Capra regula 19.nume.12.

Iudex ſecularis non tenetur exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici,quãdo pro condemnato eſt præſumptio contra ſententiam D.m.Alcia. in cap.perniciosam.num.122.de offi.ordi.communem dicit.

Iudex licet habeat arbitrium,debet tamen ſeruare ius commune in maleficiis,vt eſt communis opinio.Clar.q.31.verſi.arbitrio.atque balia. Alba conſi.69.num.5.& conſ.95.num.2.Menochius de arbi.iudi.q. 9.& alibi in eo.lib.Et ſi per ſtatutum habeat arbitrium in aliquo crimine,non tamen debet eſſe nimis gratioſus.ſed pœnam commẽſurare cum delicto.Caſtrenſis.in lege.ſi fugitiui,numero 12.C.de ſeruis fugiti.

Iudex,ſi ſibi videtur,non poteſt adhibere fidem inſtrumento publico, quamuis inſtrumentum non pronuntietur falſum,Ana.conſil.49.& ibi bologni.Alba in conſ.95.num.4.& conſ.70.num.9. vide Albam conſil.99.

Iura limitatoria.ſeu eſſentialia , nunquam videntur ſublata per legem nouam,nec per Decretum nouum,nec per conſtitutionem nouam, nec per ſtatutum nouũ,Etiam ſi in eis eſſent clauſulæ.non obſtantibus legibus, ſtatutis, aut Decretis, quia ius alicui ſpecialiter competens,nũquam videtur ſublatum,etiam in criminalibus, Plotus inter conſilia criminalia.conſ.110.num. 4.tomo.1.

Iuriſdictio agita cœpta dicitur per citationẽ.ſecũdum veram & magis communem concluſionem Doctorum vtrique cenſurę.Nec ſufficeret actus citerior,nec requiritur vlterior.Anto.de Tremolis ad pract. Bonacur.in glo,delegans litera D.tit.de impe.excep.

Iudicium eſt legitimus actus trium perſonarũ,Auctoris,rei & iudicis, etiam criminale,vt eſt cõmunis opin. Abb.in eius practica.c.1.nu.1.

Iudex ex cauſa etiam,non poteſt pœnã minuere,mutare,aut remittere. Quando ſtatuta ſunt intelligenda ad literam,prout iacent.quia ſunt intelligenda ſecundum vulgarem opinionem & cõſuetudinem.quia eo caſu ſtatuti verba ad literam ſunt intelligenda,& pœnã remitti non poteſt.Nouellus regula 41.ad regulas Duen.

Iudicium eſſe poteſt de iure Canonico inter patrem & filium, in eius patria poteſtate conſtitutum in terris eccleſiæ,vt eſt communis opinio.de qua Bap.de S.Blaſio in tract.contradic.Contradictione 12. vbi communem dicit.Zanneti.in tract.de differentia inter ius cano. & ciuile.num.39.Tomo.1.communem dicit.In criminali tamen filius non poteſt regulariter patrem accuſare. Fallit , vbi adeſſet peccatum.vt ibi.

Iudex,qui operam dedit,vt accuſatus,vel inquiſitus aliquis falſo accuſaretur,per quod poſtea innocens ad mortem condemnaretur,punitur pœna capitis.Idem,ſi per pecuniam, vel iracundiam innocentẽ ad mortem condemnauit.Idem,ſi indebitè aliquem ad torturam ponit.Clar.q.68.verbo iudex.

Interdicta eſt eccleſia,vel ciuitas,aliquid committens cõtra Epiſcopum ſuum,vt capiatur,percutiatur,vel banniatur.vel ſi quis detinet Epiſcopum.Dummodo ſit dominus illius ciuitatis.Clar.q.76.vbi cõmunem dicit.Et detentione ceſſante,ceſſat interdictum ipſo iure.abſque declaratione,vt eſt communis opinio.vt ibi eſt legere.

Iuramentum addit forum foro,& facit vt virtute ipſius laicus poſſit in vtroque foro conueniri laico & canonico,vt eſt communis opinio. de qua Iaſ.in conſ.9.num.3,in 1.vol.Quod intellige,vt ibi per eum. Et iuramentum obligat quem præciſè ad factum,vt eſt communis opinio.vt ibi num.10.Et iuramentum habet executionem paratam, vt eſt communis opinio.de qua Iaſ. d.conſil.9. nume.3.in 1.vol.Et iuramentum impedit moræ purgationum,vt eſt communis opinio, de qua Iaſ.in cõſi.28.num.1.in 1.vol.de iure ciuili,ſecus de æquitate canonica.quia ille eſt periurus qui contrauenit iuramento,& eſt infamis ipſo iure,vt eſt communis opinio.Villalobos commun. opi. in ver.periurus.num.75.Et periurus non poteſt petere abſolutionẽ à iuramento,vt eſt communis opinio.de qua Fel.in cap.1.num.28.de iureiuran.col.11.verſi.quæro.de quo Gozadi.in conſil.69.nume.21. Cur.Senior.conſil.43.nume.1.

Iuramentum in litem poteſt deferri etiam contra minorem annorum 25.adultum tamen,ſeu doli capacem,qui dolum vel delictum cõmiſerit in faciendo,puta committendo violentiam,vel damnum dando. quia talis non excuſatur à pœna legis vel ſtatuti,nec à iuramento in litem.etiam per viam reſtitutionis in integrum.Plotus in l.ſi quando num.683.C.vnde vi.communem dicit.

Iuramentum in litem poteſt deferri etiam in cauſis criminalibus.Barr. in l.ait prætor.ff.de iureiuran.vbi & apoſtillan.Probato ſcilicet delicto per partis confeſſionẽ,vel per duos teſtes, ita quòd nõ ſufficit dictum vnius teſtis cum iuramento,in ſupplementum probationis,ad probandum ipſum crimen.Poteſt tamen iurari in litem contra delinquẽtem,ſeu criminoſum,doloſum,vel malitioſum. aut fraudatorem,vel reum criminis cuiuſlibet,probando ex ipſo iuramento damna,intereſſe ac expenſas rerũ ablatas,vel deuaſtatas,& rerũ quantitates,precium & æſtimationem.& alia quæ cõmodum partis iurantis pecuniarium reſpiciũt,vt eſt communis opnio.de qua Plotus in l.ſi quando.nu.686.Etiam quod criminaliter actum eſſet,nõ ſolum pro conſequenda rei, æſtimatione,puta dupli,tripli,vel quadrupli,parti tamen & nõ fiſco applicandi,vt eſt communis opinio.de qua Plotus ibi.nu.687.Amplia etiam aliter,vt ibi per eum.Et limita vt ibi.num. 686.vide Alex.in conſil.65.nu.j.in 1.vol.vbi dicit magis communem opinionem eſſe,quòd in criminalibus,quando adeſt accuſator, non defertur iuramentum.

Iuramentum in litem defertur contra raptores,robatores,vi bonorum probato prius delicto per teſtes vel confeſſionem , ſuper rebus ſibi derobatis , vel raptis, & ſuper qualitate,quantitate, precio,& ęſtimatione,etiam reſpectu dupli,tripli,aut quadrupli,& alterius pœnæ pecuniariæ parti læſæ applicandi,vel applicandæ,licet non fiſco, vt eſt communis pinio.de qua Plotus in l.ſi quando.num.710.C.vnde vi.Bona tamen vita ex mala procedens,facit alicui eſſe credendũ, vel non credendũ ſacramento ſuo.Ang.in l.ſi quos forte.C.de poſtlimi. reuer. & qualiter quis probari poſſit bonus ponit. Ang. in Auth.de monachis.§.cogitandum.

Iuramentum de veritate dicenda,poteſt deferri reo in criminalibus,vt eſt communis concluſio. Marſi.in l.quęſtionis.num.83.ff.de quæſtio. licet hoc ſibi diſpliceat.Dicẽs,quòd pluries finxit ſe velle deferre tale iuramẽtum,& poſtea retrahebat ſcripturam,nolens vt ſuper ea iurarent rei.vide tu tamen Neuiza.in ſylua nuptiali.lib.3.ſub.num.44. vbi refert Adrianum Papam quolibet III. Clar.29. dicentem.quòd iudex tale iuramentum deferre poteſt,etiam ſi ſuſpicetur,quòd deierabit licet ſecus in parte,quia iudex debet communi hominum vtilitati proſpicere.Et ita magis cõmunem opinionem dicit Clar.q.45. verſ.ſed quæro.Fallit in rea muliere grauida,vt eſt communis opin. Iuxta illud vulgare.grauida ſum,nolo iurare.Monteleo.in pract.crimi.arbi.parte 4.tit.exceptiones aduerſus dictũ facinus muliebre.Et licet in criminali debeat iurari de veritate,nõ de credulitate. Et ita moris iudiciorum,imo leuerit & antiquitas exiſtat.Fallit in caſu in quo credulitas ſola ſufficit ad inducendũ delictum.Ang.in l.Marcellus.in §.j.ff.de actione rerum amotarum.De conſuetudine autem ſeruatur, quòd accuſator tempore quo corrigit accuſationem, iurat vera eſſe contenta in ea,nec aliud iuramentum poſtea exigitur. Caſtr. in l.1. columna ſecunda,numero 9.C.de iureiuran.propter calumniam.& not. quòd ſtatutum diſponens circa iuramentum eſt nullum ipſo iure.Abb.in cap.tua. numero 8.de decimis, & eſt communis opin. vt per Apoſtillan.ibi.

Iuratur in litem contra doloſum,vt eſt communis opinio.Plotus in l.ſi quando.num.138.C.vnde vi,etiam quòd quis hoſpiti valiſiam clauſam conſignauerit,& alia ſimilia clauſa, & nõ aperta.ſi fuerunt diſſigillata & aperta.Plotus in l.ſi quandò.num.399.communem dicit etiam quòd ipſe hoſpes,nauta,ſtabularius,vel depoſitarius,non diſſigillaſſet vel ammouiſſet,ſed eius famulus,gargionus,vel quiuis alius, vt eſt communis opinio.de qua idem Plot.num.400.fallit,vt ibi per eum num.401.& ſeq.Idem contra depoſitarium,propter moram in re danda,aut tradenda,vel reſtituenda,quæ dari aut tradi,vel reſtitui debuit,quia dicitur dolus in omittendo,& ſic ob dictam moram poteſt in litem iurari,vt eſt communis opin.Plotus ibi.num.613.idem in eo,qui lacerauit inſtrumentum, quia ſtandum eſt iuramento aduerſarij de contentis,in dicto inſtrumento lacerato.Decius conſilio 521.numero decimooctauo.

Iuramentum contra Doloſum ratione doli in faciendo vel omittendo, vel clandeſtinitatis,poteſt deferri.Etiam ſi probaret in genere ſe eſſe bonæ vocis , conditionis & famæ , quia talis probatio in genere nõ tollit ſpecialem probationem doli ,nec facultatem iurandi,vt eſt

communis opi·Plot.d.l.ſi quando.nu.678.C.vnde vi.Et no.quòd modeſtius eſt non iurare,quàm iurare.& modeſtius eſt referre,quàm iurare.Aug.in l.illud.§.1.ff. de conſtitu.pecunia.

Iuramentum non cenſetur repetitum in treuga prorogata,vt eſt communis opin.de qua Moronus de fide treuga & pace.quæſtione 188. numero decimotertio.

Iuramentum in ſupplementum probationis non defertur in criminalibus accuſatori ſemiplenè probanti,vt eſt communis opinio. Clar. q.63.in prin. & communem dicit Marſil.in l.maritus.numero 13. ff. de quæſtio.fol.131.vbi dicit communem eſſe opinionem,quòd in cauſa merè criminali criminaliter intentata non deferatur iuramentum in ſupplementum probationis.Niſi eſſet pluſquàm ſemiplenè probatum,& probus eſſet accuſator,communis eſt opin.Clar.vbi ſuprà ver.ſcias autem.quam tamen non admittit Clarus in pœna corporali etiam leui,ſi eſſet pœna imponenda pecuniaria. communis eſt opinio. Clar.ibi.verſi.ſcias autem.Quicquid Cephalus dicat de communi. conſi. 141.nu.20.& no.quòd multa requiruntur ad hoc,vt iuramẽtum in litem habeat locum,inter alia requiritur, quòd quis potuerit cogi ad factum præciſè,& circa actionem cadat affectio. Secundò, quòd natura actionis hoc accipiatur,vt quia actio ſit bonæ fidei directa.Et in quibus ſecundum naturam eorum poteſt quis ad reſtitutionẽ cogi præciſè,alias ſecus.Vel quòd actio ſit arbitraria , vt actio in rem,vel alia arbitraria.Tertiò,quòd volens iurare ſit habilis ad iurandum.Quartò,quòd arguatur dolus aduerſarij, & quòd dolus requiritur in non parendo iudici in arbitrariis,ita Alex.in conſ.214.nu. 5.in vlt.vol.Plot.in l.ſi quando.C.vnde vi.

Iuramento accuſatoris in materia furti nõ creditur,quò ad ipſum furtum probandum;ſecus quò ad illius qualitatem. communem dicit Duennas.in l.in actionibus.numero 50.ff.de actio.

Iuramentum purgationis defertur reo accuſatore non probante,etiam ſi nihil probet reus,vt eſt communis opinio.Clar.q.63.ver.ſolet etiã. Et non adſint indicia contra reum ad torturam.In cauſa hæreſis maximè obſeruatur.Clar.ibi.vide Maran.in Speculo.fol.213.numero 17. tit.de iuramento.Plot.in l.ſi quando.numero 407. C. vnde vi. Formam autem purgationis remiſſiuè refert.Clar.ibi. & hoc iuramentum purgationis obſeruatur etiam in laicis.Et ſi extent contra reum indicia,quæ ex ſuis defenſionibus non ſint ſublata, vel eliſa non eſt locus d.iuramento.ſed deuenitur ad torturam.Clar.ibi.verſ.licet autem.Et de purgatione.D.m. Alcia.in practica.titu. de purgatione, Et quis poteſt ſe purgare vno de decẽ modis per teſtes, per inſtrumẽtum,per præſumptionem,per facti euidentiam,per iuramenti delationem,item oſtendendo ſe ex bonis parentibus procreatum. Oſtendendo ſe eſſe hominem bonæ famæ,bonæ,conditionis & honeſtæ. Si probat ſe alibi fuiſſe tempore commiſſi criminis,quã in loco vbi fuit commiſſum,ſi probet ſe affinem,vel de parentela interfecti , vel aliàs amicum ſpecialem antiquum. Vltimò ſi probet ſe hominem pacificum,& quietum & talem,qui nũquàm commiſit,dixit, nec fecit, nec dicere,ſeu facere conſueuit alicui iniurias reales,& verbales, rixas,inuaſiones,rebelliones,ſine iuſta ac legitima cauſa,& talia qualia ſunt illa,ad quæ imputatur.& quòd pro tali fuit ſemper,& adhuc eſt communiter habitus,tentus & reputatus, & haberi, & reputari conſueuit inter illos,qui habent notitiam.Ita Beluiſius in practica. titu.de probatione negatiua.numero 21.& ſeq.Et ibi de iuramento purgationis,quod non poteſt referri.numero 28.Iodocus in Enchiridio criminali.c.41.& ſeq.Ad purgationem autem indicendam quæ ſufficiant.Roma.conſilio 351.Sed an purgatus de crimine per ſacramentum ex eodem facto poterit accuſari.Alberi.in rubr.ff.de iureiuran.& not.quòd vbi præcedebat diffamatio de crimine, requiritur, quòd accuſatus, etiam accuſatore non probante,debeat præſtare iuramentum purgationis.iuxta l.præſenti.§.ſicubi.C. de iis qui ad eccle.confu.Alex.in l.qui accuſare.C.de edend.D.Hiero.Gabriell.in cõſi.160.numero 1.& ſeq.& ibi numero 7.dicit,quòd propter leuem ſuſpicionem,etiam in crimine hæreſis non defertur iuramentũ purgationis,vt eſt communis opinio,& num.9.ſubdit, quòd aliquando purgatio indicitur ex abundanti alicui,qui eum, vel petit , vel certè non renuit,vt ab omni ſuſpicione etiã leuiſſima & varia liberetur.Et hodie numerus compurgatorum eſt arbitrarius , vt eſt communis opin.de qua Hoſtien.in ſumma.titu.de purga.§.quoties,Soc.ſenior. in c.quoties.nu.14.de purga.canonica.

Iuramentum ſuppletorium non defertur accuſatori in cauſis criminalibus,vt eſt communis opinio.quòd procedit abſque difficultate in criminalibus,criminaliter intentatis,vt eſt communis opin. Sed inciuiliter intentatis non,ſi non eſſet actio famoſa,& ſi plus eſſet quã ſemiplenè probatum,& eſſet probatus accuſans.Tunc poſſet deferri iuramentum ſuppletorium,vt eſt communis opin.quæ practica vbi ageretur de pœna corporali,etiam leui,non eſſet facile admittenda. Sed ſi agatur in cauſa criminali,quæ pœnam pecuniariam tantum haberet imponendam,poſſet deferri tale ſuppletorium iuramentũ, vt eſt communis opin.Clar.q.63.in prin.

Iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis,vt eſt cõmunis opi. de qua Soc.iunior.in ſuo communium opi.in verſi.iuramentum.nume.9.Et iuramentũ operatur,vt à promiſſis nullo modo recedi poſſit,niſi obſeruantia promiſſionis vrgeret in ſalutis æternæ detrimẽtum,vt eſt communis opinio.ibi.nu.10.

Iurare debent rectores & magiſtratus ſecundum iura.Auth. præſides. C.de epiſcopali audientia.Et ad formã ſtatutorum vbique gentium. Alberi.in d.Auth.nam in officiis ſecularibus tres actus interuenire debent.Electio,acceptatio,& ingreſſus in officiis.Caſt.in l. Publius Mæuius.numero 4.ff.de condi.& demonſt.quando autem quis dicatur officialis,etiam antequàm ingrediatur,vide ibi.qui rectores ſecundum Alberic.ibi debent eligi de nobilioribus & melioribus ciuitatum.vt in dict.Auth.in prin.vide per D.Oſaſcum in deciſ.Pedemõ.1.& quòd ſint diuites,vt ſi malè adminiſtrãt poſſit ſatisfieri reipublicæ.Et debent eligi meliores & ſapientiores,& qui Deum timeãt, & ſint forenſes. Et qui non ſint contumelioſi,ſed moderati,& benigni,ſiue humani.l.ſi bene.vbi Saly.ff.de vſuris.per illum tex.& tales, prout Cicero in pluribus locis, præſertim in ſuo de officiis.& qui nolint eſſe ſapientiores lege.quia etiam quòd ipſis detur arbitrium, ipſi nõ poſſunt facere contra ſtatuta,niſi ex cauſa,vt dicit Salyc.in l. ſi hominem. numero 2.ff.mandati.Licet hodie communis reputatio facit eos haberi pro idoneis & habilibus,vt eſt tex.in l.ſi arbiter.vbi Caſtr.C.de ſententiis & interloquut.Sed aliud eſt eſſe talẽ, aliud haberi pro tali.Caſt.in cõſilio 89.numero 3.in 2.Cagnol.in l. res iudica.ff.de regu.iur.Et quid habeat agere,quãdo quis eligit aliquem ad aliquod officium.ponit Monteleo in ſua arbi.praxi.part.1. pag.52.Et quando quis eligitur ad aliquod officium,ſemper intelligitur tacita conditio iuris,ſi illud benè exerceat.nec in eo negligenter ſe habeat.vide fuſius per Crauettam conſi.132.numero 8.& ſeq. Præſumitur tamen pro electo ad aliquod officium,quòd ſcilicet ſit dignus & ſufficiens.D.m.in tract.de præſumpt.regu.3.præſump. 19. qui autem benè eligit eſt laudandus,vituperandus autem qui malè eligit.glo.in Auth.de iudicibus.§.j.in verſ.focam,& not.quòd officia hodie peti poſſunt à doctoribus,& nõ incidunt in l.Iuliam de ambitu.Vaſquius in tract.de ſucceſſio.par.2.lib.j.§. 17. numero 13. & ſeq.pagi.38.Et pauper doctor præſumitur officium affectaſſe.Barto. in l.ſpadonem.§.eſt autem.ff.de excuſa.tuto.Et officialis petens officium,ſi malè ſe agat,tenetur de dolo,lata culpa & de leuiſſima etiam culpa,quando procurauit habere officium.vt per Æmylia. conſilio 140.vide Cagnol.de origi.iur.vbi de officialibus plura.Maneat ergo vnuſquiſque domi ſuæ tutus atque ſecurus,& ſua dignitate lætetur.l.1.C.de præto.& hono.præturæ.libr.12.quem text.not.ibi Lucas de Penna.quòd dignitas honoraria lætitiam præſtat.Nam qui adminiſtrationem habet,plerunque parit amaritudinem & laborem,necnon ſtudium,curam,miſeriam, vigiliam & calamitatem patitur, vt per Boer.in tract.de ordine graduum vtriuſque fori.par.2.nu.28.vbi fuſius.vide Ioachinũ Operum de iuris arte.lib.3.tit.de vitiis , qui ab his leges ſuſtinent,vitari debent,in fin.& Follerius,& cæteri fructus officiorum guſtarunt amare.Domi tamen manendum eſt , cui cuncta ſunt proſpera,vt dicit Sophocles.Summa autem poteſtas nõ eſt alicui longo tempore cõmittenda,nec ſummũ arbitriũ,ſicut benefaciunt Alemani,qui omni mutant ſibi ſuperiores ſuos,& hoc faciunt,ne nimis ad ſuperbiam aſcendant,quia ipſi multum odiunt ſuperbiam,& refutant in partibus ſuis,& ideò pacificè viuunt populares,& gaudent. vt dicit Baldus in lege prima.ff. de offic. præfec. præto.nam officia & honores non debent continuari,& eorum fieri continuatio,vt probat Tiraquellus in ſuo de iudicio in rebus exiguis. verſi.Sexageſimoſecundo,Quia officiales durant tantum per annum,vt in l.defenſoribus.cum glo.C.de defenſo. ciuita. Ioan. de Platea in l.neminem.in 2.no.C.de ſuſcepto.& Archiatris.libr. 10. & not.quòd ſi quis vult tempus differri,puta,vt Poteſtas exeat de ſuo magiſtratu & regimine,debet petere ab eo,vt aſſignetur tẽpus, infra quod poſsit accuſare,& tunc iudex tenetur aſsignare terminum habile,vt eſt cõmunis opin.Blancus in practi.criminali.fol.6.nu. 41. vide Cæpol.cautela 25.& not.quòd Poteſtates non habent iuriſdictionem incontinenti cum ingrediuntur ciuitatem,ſed poſtquàm iurarunt,& adminiſtratio ſibi decernitur,vt dicit Ange.in Auth. vt iudi.ſine quoquo ſuffra.§.iuſiurandum.Et debent ſeruare formam cõmiſsionis & reſcripti,qu a aliter quàm ſit ſibi commiſſum,non poſſunt facere.vt dicit Caſt.in l.ſolet pretor.ff.de iuriſdict.omniũ iudic.

Iuramentum conſcientiæ & purgationis defertur nautæ,ſi non habet indicium,vel præſumptionem contra ſe. Aliàs ſecus,quia aliis indiciis,vel per torturam,& ita quotidie practicatur. Blancus in pract. crimi.fol.38.

Iuramentum non defertur in cauſa famæ,Blancus de indiciis.num.175. communem dicit.

Iuramentum ſi ex diſpoſitione legis,vel ſtatuti defertur,poteſt tamen aduerſarius probare contrarium.Tiraquellus de vtroque retractu.§. 4.in glo.1.nu.2.communem dicit.

Iuramentum in litem de re ſubtracta,non defertur.quando non conſtat liquidò de re ſubtracta,vt eſt communis opinio, de qua Plotus

in

in l.ſi quando num.757.C.vnde vi.& Gratus cõſ.10.num.7.& num. 12.in 2.vol.vide Imolam conſ.2.& Grauetam conſ.287.num.5.

Iuramentum iocosè prolatum obligat,ſaltem ad veniale peccatum.gl. in c.nam.§.fi.25.diſt. Viuius communi.opi.par.2.opi.242.

Iuramentum non defertur in ſupplementum probationis in criminalibus,vt eſt communis opin.Soarez in ver.iuſiuran.num.312.

Iuriſiurando non eſt neceſſarius tactus ſcripturarum, vt eſt communis opinio.Soarez ver.iuriſiurando.nu.329. Niſi ſecus diceret ſtatutum, prout ſtatutum Ferrariæ depoſitionibus.vbi corporaliter quis tenetur iurare ad ſancta Dei Euangelia.quod iuramentum excludit Iudæos,& eorum procuratores qui non poſſunt in eorum animas iurare,ſtante d.ſtatuto,Felin.conſil.30.nume. 9. prope fin.ver. non ob glo.per gloſſ.in Authen.iuſiuran. quod præſtatur. vbi etiam Angelus no. quòd iudæi non poſſunt per Deum iurare. Marquardus in tracta.de iudæis.in 2.par. cap.octauo, numero 15.Nec ſatis eſt per æquipollens expleri, vt eſt communis opinio. de qua Soarez in eius theſauro.ver.iuſiurandum.nu.271.Vezinus ante eum in ſuo Ærario communium opinionum.& ante Villalob.per 20.annos.in verſ. iuramentum quacunque enim forma iuramẽtum fuerit delatum, niſi ea præſtetur,non valet.l.3.§.fi.& l.ſeq.ff.de iureiuran. Sublata autẽ omni ſuperſtitione,hodie iuratur per inuocationem diuini nominis, cum relatione iuramenti ad Euangelia,ſiue in genere ad verbũ Dei. Methodica iuris.part.5.c.26.nu.10.& iuramentum requirit formalitatem verborum,nec recipit extenſionem,ſed potius reſtrictionem. vt eſt tex.per quem no.ibi communiter.Docto.in c.pen.de iureiurã. Cur.iun.conſ.269.nu.12.ad fi.in 3.vol.An ille qui venit contra fidẽ datã ſit periurus,& cõſequenter infamis?Reſpon.quòd ſic.Cur.iun. in conſ.186.nu.21.in 3.vnde ſi quis deficit illi,qui ſe reddit ſub fide, promittẽs ſub fide ſua illi nõ deficere,eſt periurus.& infamis. vt ibi.

Iuramentum de veritate dicenda defertur in criminalibus reo inquiſito, vel accuſato, aut quærelato,vt eſt communis opin.Soarez verſic. iuſiurandum.num.307.

Ipſo iure pœna impoſita à ſtatuto afficit hæredes,vt eſt cõmunis opi. Soarez.ver.iure.num.347.

Iuramentum non firmat contractum ſimulatum.Bellonus conſ.48.nu. 4.vt eſt confeſſio dotis in fraudem creditorum.Rubeus in conſilio 120.communem dicit.

Iuramentum debet habere tres comites,veritatem,iuſtitiam & iudicium.Cur.iun.in conſ.141.num.9.communem dicit.

Iuramento denunciantis euangelicè creditur.D.m.Alcia.in titu.de præſumpt.regu.3.præſump.16.num.1.communem dicit.

Iuramentum ex iſtis verbis,quòd contrahentes iurant omnia & ſingula fore & eſſe vera,operatur,vt non poſſit dici contractus ſimulatus. Curtius iunior in conſilio 108.numero 13.& conſilio 116.numer.5. communem dicit.

Iuramenti effectus, licet tolli non poſſit per ſtatutum laicorum, tamen poteſt ſtatui,quòd in contractu minoris,in quo interuenit iuramentum,præſumatur minor inductus dolo,vt valeat ſtatutum.Cur. iun.in conſ.118.num.6.communem dicit.

Iuramentum non firmat contractum,qui non poteſt fieri fauore publico.D.m.Alcia.in c.cum contingat.de iureiuran.num.83.communem dicit.Niſi fauor publicus veniat in conſequentiam.Alciat.ibi.nume. 92.communem dicit.

Iurans non reuocare teſtamentum,licet tale iuramentum ſit cõtra bonos mores,& contraueniens ſit periurus. Tamen actus tenet.D.m. Alcia.in c.cum contingat.nu.83.de iureiur.communem dicit.Ant.de Tremolis in Addi.ad Bonacurſ.in pract.tit.quibus mo.ſuo nomi.nu. 22.in ver.contra proprium factum,communem dicit.

Iuramentum dolo interpoſitum fuiſſe,intelligitur de dolo ex propoſito,& non de dolo re ipſa,vt eſt communis opin.de qua Cur.iun.in conſ.301.num.6.in 3.vol.

Iuriſdictio poteſt etiam in criminalibus prorogari, vt eſt communis opinio.Et tacitè & expreſſè, vt eſt communis opinio. Quò ſcilicet ad præiudicium partis,non autem Reipublicæ,vel iudicum, & dummodo illæ iudex,in quem ſit prorogatio,etiam aliàs haberet iuriſdictionem in ſimilibus cauſis criminalibus.aliàs ſecus.communis eſt opinio.Si tamen per inquiſitionem ex mero officio procedatur,non habet locum prorogatio,vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione 42.in fine.

Iuris error quilibet à mala fide errantem excuſat,vt eſt communis opi. Soarez ver.iuris.num.344.

Ius adeundi hæreditatem,ſi aliqua ſit delata delinquenti tempore confiſcationis,ſi tale ſit,quòd in extraneos tranſeat, & in fiſcum tranſit, ſecus ſi neque ad extraneos hæredes tranſire poſſet, vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione ſeptuageſimaoctaua. verſiculo ſæpe contingit.

Iuuare alium quis non tenetur vtroque iure,vt eſt communis opi.Soarez ver.iuuare.num.348.& in ver.defendere.

Iuratur in litem contra furem,vt eſt communis opi.Clar. in §.furtum. ver.item contra.quando ſcilicet res furata non extat.vt ibi.

L

Laboratores ſecantes ligna in nemore alieno de mandato alterius, excuſantur à pœna.Dec.in l.velle.numero tertio.ff.de regulis iuris. Chirco.Centuria ſecunda.conclu.5.communem dicit. Moronus de fide,treuga & pace.q.162.num.8.Limita,quando ſcirent alium habere ius in re,& abſque eius mandato,vel iuſſu quid in ea faciunt,quia non excuſantur à dolo,vt eſt communis opinio. de qua D. Roland. à Valle in conſilio.54.num.2. in 1.volu.vide Corne. conſil.119.in 3. vol.Et iſti laboratores habent actionem iniuriarum contra dominum,qui eos immiſit in fundum alienum verè,& tenetur dominus offerre ſe liti pro illis accuſatis.Rim.in conſ.576.

Laicus non poteſt accuſare clericum de aliquo crimine,niſi ſuam, vel ſuorũ iniuriã proſequatur.communis eſt opinio.Immo etiam, ſi crimen illud ciuiliter tãtum proponeret,vt eſt communis opinio. Sed ſi in tali crimine ius publicum verſetur,tunc quilibet laicus, etiam extraneus poteſt accuſare clericum,vt eſt cõmunis opi.Fallit in clerico parochiano,qui poteſt per prælatum ſuum denuntiare,vel accuſare,vt eſt communis opin.Cla.q.7.

Laicus non admittitur in teſtem contra clericum in cauſa criminali criminaliter intentata,vt eſt communis opi.Secus ſi ciuiliter ſit intẽtata,vt eſt cõmunis opi. Clar.q.24.ver.præterea quæro. Graſſus communi.opin.lib.2.c.17.q.31.Fallit.vt per Marſil.ſing.98.vide benedi. de vado foro Sempronio in reperto.Felin.in ver.laicus.an poſſit accuſare clericum.

Laicus iudex,vel laici iudicis miniſtri nõ poſſunt torquere clericũ mandato ſui Epiſcopi,vt eſt communis opi.canoniſtarum.Communis tamen obſeruantia aliter ſe habet.Cla.q.64.ver.ſed hic.

Laici poſſunt puniri per Epiſcopum. D.m.Alciat.in c. pernicioſam de offi.ordi.communem dicit.

Laici hæretici bona ad fiſcum domini temporalis pertinent,vt eſt communis opin.Burſatus.conſ.43.num.36.

Laicus exigens collectas à clericis prohibitas excõmunicatur. Capra regu.96.num.76.communem dicit.Si monitus non deſiſtat,& ſufficit vnica monitio pro omnibus,ſecundum communem opinionem cum termino habili ibi.Capra num.79.& num.81.

Lata culpa non æquiparatur dolo,cũ agitur de imponenda pœna mortis,vel mutilationis membri.Cagnolus in l.contractus.num.10.ff. de reg.iur.communem dicit.Maranta in practica.fol.46.num.95.

Legatum ſibi aſcribens in teſtamento alieno punitur pœna legis. Corneliæ de falſis.Etiam in teſtamento nuncupatiuo, vt eſt communis opi.Cla.in.§.falſum.ver.aſcribens,vbi communiorem eſſe dicit.

Legatum ex ſuperuenienti inimicitia reuocatur,vt eſt communis opin. Soarez verbo.legatum.num.57.

Legatus de latere in prouincia ſibi cõmiſſa.ac extra,poteſt ſubditos & non ſubditos abſoluere,propter iniectionem manuum in clericis excommunicatis, etiam ſi ſit enormis.Panor.in c. ad eminentiam. de ſententia excommunica.&c.1.de offi.lega.communem dicit.

Legatus nuntius extra prouinciam,non poteſt abſoluere quemquàm Panor.in c.ad eminentiam.de ſententia excommunica.communem dicens.& in c.pen.de offic.lega.

Legatus exiſtens extra prouinciam ſibi decretam,non poteſt abſoluere ſubditos de conſenſu ordinarij,vt eſt communis opin.Soc.in c.officij,num.166.de ſententia excommunica.

Legitima poteſt priuari,deſcendens per aſcendentem ex maiori cauſa expreſſis in §.cauſas.In Auth.vt cum de appell.cogno. Cur.iun.cõſ. 182.num.10.communem dicit.

Legitima probatio intelligitur ſecundum ſubiectam materiam, vt eſt communis opi.de qua Marſil.in conſ.127.num.38.

Lenones & lænæ puniuntur pœna mortis.Cla.q.68.ver.lænones.Tamẽ vſu receptum eſt,vt mitrientur,vel iudicis arbitrio puniuntur,vt eſt communis opin.Soarez verbo lænes.num.135.

Læſæ maieſtatis crimen committitur aduerſus quoſcunque Principes, vt eſt communis opin.Cla.in §.læſæ maieſtatis,ver.committitur. Etiam ſi recognoſcunt ſuperiorem,vt eſt communis opi. Cla.ibi ver. dubium,Rol.à Valle conſ. 88.nu.1.in 1. Etiam ſi quis offendat Cardinalem,vt eſt communis opin.Clar.ver.quæro nũquid.Etiam ſi offendat cõſiliarium Principis,vt eſt communis opinio.Clar.ver.quæro etiam.Sed non ſubditus Principi non incurrit in crimen læſæ maieſtatis.Cla.ibi.ver.vide quandoque.Et ideo feudatarius,vel reus criminis qui non ſint originarij ciues, non committunt hoc crimen, vt eſt communis opinio.Nec clericus dicitur committere hoc crimen,quia non eſt ſubditus,vt eſt cõmunis opinio.Clar.ibi.ver.Hinc infertur.Et committens crimen læſæ maieſtatis,eius bona ipſo iure confiſcantur.Cla.ibi.in ver.præterea,communem dicit. D.m. Alcia. in conſilio 19.numero vndecimo.in ſeptimo libro.Socinus conſilio 22.num.8.in 1.vol.Sed opus eſt ſententia adhoc,vt quis ſit priuatus ſuis bonis propter iſtud crimen,vt eſt communis opi.de qua.D.Hieron.Gabriellius.in conſi. 179.nu.1.Sufficit tamẽ declaratoria. vt vbi num.2.citato tamen prius reo ipſo.Et hoc crimen non cõprehendit

filias fœminas ipſius rei,vt eſt communis opin. Clar.ibi verſic.Hæc autem,quia debent dotari,vt eſt communis opin.filij autem maſculi nihil habent.Rolan.à Valle in conſi.83.num.23.Et habet locum pœna huiuſmodi contra filios,etiam in filiis naturalibus tantum, vt eſt communis opinio.Clar.ibi verſi.ſed nunquid. Nec ſeruatur filio legitima.etiam filio poſt delictum nato,vt eſt communis opinio.Boſſi. de crimine læſæ maieſtatis.num.138.Vide Cuma.conſi.171.Riminal. conſi.478.nume.4 & num.6.in 3.vol.Clar.verſi.fuit etiam.Et comprehendunt etiam nepotes,vt eſt communis opinio.Clar.verſi.fuit etiã. & verſi.præterea.Non extenduntur autem d.pœne,niſi vſque ad ſecundum gradum deſcendentium ex maſculis incluſiuè, & vſque ad primum gradum deſcendentium ex fœminis,vt eſt communis opin. Clar.d.verſi.præterea.Item lex quiſquis.C.ad l.Iul.maieſta.etiam habet locum,ſi mater incurrat in hoc crimen,vt eſt communis opinio. Clar.verſi.quæro etiam.Vbi fuſius ſuper d.l.quiſquis. Et in iſto crimine punitur effectus non ſequuto effectu,vt eſt communis opinio. Clar.ibi verſi.ſcias autem. Et morte ſequuta rei,damnatur eius memoria,ſi crimen commiſit contra Papam,Imperatorem,vel Romanam rempublicam,vt eſt communis opinio.Clar.ibi verſi.item licet. Secus ſi cõtra alios Principes,inferiores,vel ciuitates, quia extinguitur morte. Et ius accuſandi,vel damnandi memoriam defuncti extinguitur quinquennio,vt eſt communis opin.Cla.ibi verſi. item licet.Et ideo rebellis impune occidi poteſt,& deinde declarari rebellis, vt eſt communis opini.Clar.ibi verſ.hinc infertur.Sed hoc non placet Claro. Et in ipſo crimine poteſt abſens condemnari,vt ibi.Et no. quòd Prinepi minus eſt credendum circa vitia proceſſus in crimine læſæ maieſtatis.quàm in aliis delictis,nõ in atrocioribus,vt eſt communis opin.de qua Boſſius de indiciis & tortura.num.199.

Læſæ maieſtatis crimen committens, punitur pœna mortis.Clar.in §. læſæ maieſtatis.verſi,ſed quæro.& q.68.ver. læſæ.

Læſæ maieſtatis reus non efficitur ſciens & non reuelans,ſi tractatum & coniurationem probare non poteſt. Et iſta eſt magis communis opinio,& humanior.Rolan.à Valle conſi.88.num.10.& ſeq.in 2. vol. Conſultius tamen eſt,vt ſciens detegat, ſecretè admonendo Principem,vt à tali machinatione cauere poſſit, quicquid ſcit reuelando, vt ibi per Rolan.in fi.Vide omnino Anto. Gabriell.in ſuo communium conclu.lib.7.conclu.37.& vltima,& Rolan.à Valle in conſi.1. in 3.vol.per totum.& D.Oſaſcum deciſione Pedemontana.79.& 80

Læſæ maieſtatis crimen requirit condemnatoriam,vt eſt communis opinio.Anto.Gabriell.communi.conclu.libro 7.conclu.11.Amplia & limita,vt per eum.

Lex ſeu reformatio edita à Principe,ſi vſu non fuit recepta, non punitur tranſgreſſor.ſecundum magis communem opinionem. Rolan. à Valle conſi.99.nume.6. Et quando ligare incipiet? vide per Anto. Gabriellium.communi.conclu.lib.6. conclu.4.

Lex finalis.C.ad l.Iul.maieſtat.quoad pœnam de nouo impoſitam cõtra committentem crimen læſæ maieſtatis in Principem,non extenditur ad Rempublicam Romanorum,nec ad alium,vt eſt magis cõmunis opinio.D.m.Alcia.in conſi.467.col.2.in prin, verſi.ſecũdo reſpondetur.Rolan.à Valle in conſi.1.nume.21.in 3.vol.& d.l.habet locum in filiis iam natis & naſcituris, vt eſt communis opinio, vt ibi.

Lex,vel ſtatutum ſemper eſt in viridi obſeruantia,etiam ſi poſt multum tempus caſus legis non veniat,ſecus ſi caſus euenit,& contra legem, vel ſtatutum actus fieret,Cur.iun.conſi.129. num.12. cõmunẽ dicit.

Lex pœnalis extenditur de vno correlatiuo ad aliud,Ioan. Nicolaus in l. generaliter.num.26.C de ſecund.nup. communem dicit.

Libellus in criminalib. procedit,& in eo poteſt fieri cumulatio,ſi actor principaliter agat criminaliter,& rem ablatam petat incidenter, vt eſt communis opinio. Clar.q.2.verſi.& hæc quidem. Item procedit libellus criminalis,concludens delinquentem puniri & condemnari, ſecundum formam iuris & ſtatutorum,cum refectione damnorum, intereſſe,& expenſarum.

Libellus in actione famoſa,debet continere locum & tempus, vt eſt cõmunis opinio Clar.q.12.Procedit tamen parte non opponẽte, vt eſt communis opinio.ibi.

Libellum famoſum lacerans punitur, vt eius ſcriptor puniretur, vt eſt communis opinio.Soarez verbo libelli.num.165.

Libelli famoſi auctor in alterius infamiam, contra veritatem punitur pœna capitis.Clar.q.68.verſ.libelli.Idem eſt in eo,qui legit,& ſtatim non lacerauit, Sed Clarus dicit.quòd nunquã vidit propter libellũ famoſum aliquem mori,ſed puniri extra ordinem,puta pœna fuſtigationis,ictuum funis,vel ad triremes.vide Beluiſium in pract. titu. de iniuriis.

Libellus in criminalibus,requirit expreſſionem temporis & loci delicti, aliàs non valet etiam parte non opponente, vt eſt communis opini. de qua Bellonus.conſilio.ſexageſimotertio. numero ſecundo. Et in cauſa criminali libellus debet eſſe magis ſpecialis,quàm in cauſa ciuili.Et ideo in accuſatione omnia exprimi debent,nec ſufficit certitudo,quæ habeat relationem ad aliud. Et libellus generalis non procedit in crimine.etiam parte non opponente.Dec.conſilio. octuageſimotertio.numero primo.in primo volumine.vbi fuſius.l. Pomponius.circa princip.ff.de nego.geſt. Et tu cum concludis in libello aliquem puniri,non concludas ipſum puniri ex forma certæ legis.& determinatæ,ſed intenta generaliter omnem legem, loquentem de materia,vt docet Ang.in l.de quibus,col.fi.ad fi.ff. de legibus.

Libellus in criminali tenet,licet ſit ordo peruerſus.puta,ſi dicat,peto te compelli,cogi,& condemnari ad centum,quia primò debui petere te condemnari,& poſtea executionem fieri, vt eſt magis communis opinio.de qua Felin.in c.qualiter & quando,numero tertio.de accu. Et libellus in cauſa criminali non requirit concluſionem.Zaſi in §.j. de actio.num.26.communem dicit.

Liber continens plures partitas veras præſumitur vetus,& non falſus. Anto.Gabriell.in ſuo communium opi.lib.1.tit.de præſump.conclu. 5.communem dicit.

Literarum comparatio in criminalibus cauſis facit.ſemiplenam probationem,vt eſt communis opinio.Soarez.ver. literarum.num.179.

Literas ſcribens ei,quem prohibetur alloqui,non punitur,vt eſt communis opinio.Soarez verbo literas num.181.

Literas alienas aperiens,vt aduerſario illarum faciat copiam,falſi tenetur,vt eſt communis opin.Soarez verbo literas.num.182.

Litis conteſtatio in criminalibus non eſt neceſſaria,quando reus eſt cõtumax,& ex diſpoſitione ſtatutaria habetur pro cõfeſſo. Etiam quòd pars inſtet.Etiam ſi iudex ex officio procedat.quia poteſt iudex ex officio procedere.& interrogare.Cla.d.q.45.ver j.

Locus publicè notorius in criminalibus non eſt deſignandus per confines,& procedit accuſatio,denuntiatio,querela & inquiſitio. Clar.q. 12.ver.ſed pone.

Ludus regulariter eſt de iure prohibitus,vt eſt communis opinio.quod intellige in ludis,in quibus ſola ſors verſatur.Sed in his , in quibus mixtura ingenij & fortunæ,vt taxulorum,tabularum & chartarum, ij omnes quoque ſunt prohibiti. Sed tantum ludus ſchachorum eſt permiſſus,quia in eo ſolum verſatur ingenium.Vſus autem modernus admittit ludos illos.Clar.in §.ludus.in pri.& ſeq.quod igitur ex ludo ſchachorum lucratur, licitè retinetur,vt eſt communis opin.Capra reg.86.num.3.Ludus autem non eſt aliquo pacto permiſſus, vbi adſit dolus & fraus.Et poteſt repeti,quod quis lucratus fuerit per dolum & fraudem,vt eſt communis opi.Capra regula 86.nu.6.Alias de conſuetudine vbi abſit dolus,ludus eſt permiſſus,vt eſt communis opinio.Capra ibi.nu.64.& licet etiã clericis ludere ad ſchachos, vt eſt communis opi.Clar.in §.ludus.Et no.quòd ſi ſtatutum imponit pœnam pro ludo Azardi,ſi inceptus eſt ludus in die,& continuatur in noctè,debet puniri tanquam de die.Bal.in l.Pomponius.col.2. circa prin.ff.de nego.geſtis.Nam ludus eſt crimen. vt dicit Bal.in j.cõſtitu.§.illud.Paris de puteo in tract.ſyndica.§.inquiſitio.num.12.fol. 116.tomo 14.& no.quòd contractus factus inter ludentes,eſt nullus. Etiam quòd ſit venditio vel mutuum in ludo.Amodeus de ſyndicatu,nu.94.tomo 14. Licet practica hodierna,vt eſt magis communis opin.Clar.in d.§.ludus.ver.item mutuans.Benè tamen poteſt tertius mutuare vni ludentium. Amodeus in tracta.ſyndica. nume.94.vide ad ſupraſcripta. Troyl.Malui.in tract.de ſortibus,in 2.par.num.18.& Rochum de Curte in tract.de conſuetudine.num.136.& 137.tomo j. vide Soarez in verbo ludus num.194.195.196.197.198.199.200.& 201.& Capram regu.86.num.6.& num.42.& num.86.& nume.73. per illam totam regulam.Et in tractatibus de ludo.Et no.quòd ſi Epiſcopus ſtatuat,quòd quicunque luſerit ad ludum Azardi puniatur, comprehenditur Archiepiſcopus ludens in tali Dioceſi, vt eſt communis opin.de qua Soc.Sen.in cap.à nobis.numero decimoquinto, de ſententia excommunica. Et no. quòd tranſactio in ludo non eſt licita,vt eſt communis opinio.Cla.in §.ludus,ver.præterea.Licet aliter ſe habeat cõſuetudo moderna.vt ibi.Et no.quòd ludus ſchachorum reperitur à Zerſe Philoſopho, pro correctione Euilmerodach. tyranni,qui ſuos magiſtratus & ſapientes occidere cõſueuit. & hoc ſolatio indirectè attractus fuit ad emendationem, vt extat in faſciculo temporis.fol.15.& in hiſtoria Mundi,ætate 4.Licet à Palamede in exercitu Græcorum cõtra Troiam repertum ſchachorum ludum referat Paris de ludo.In prin.num.5.ad ociandum milites ſecundum Macrobium Saturnalium primo.

Luxuria non debet eſſe melioris conditionis quam caſtitas,vt eſt communis opinio.de D.Hieron.à Monte in ſuis variis. qq.quæſtione 8. numero 35.

Ludus torneamentorum fieri poteſt à Laicis,vt eſt communis opi.Clar. in ver.ludus ver.item quæro.

Ludus ſcommeſſarum eſt licitus,non illicitus,vt eſt communis opinio. Cla.in §.ludus,ver.quæro etiam.

M

MAleficium commiſſum infra duos confines iuriſdictionum ſeparatarum, vterque poterit procedere, communis eſt opinio. Graſſus communi.opi.lib.1.c.2.q.9.

Maleficium

Maleficium committitur,non ſolum malè faciendo,ſed etiam malè dicēdo.Et ſic maleficium etiam dicitur,quòd verbis cōmittitur,prout blaſphemia,iniuria verbalis.Et ideò punitur ſtatuto pœnam dup'icante,ſi de nocte committatur,vt eſt cōmunis opinio.Clar.in §.Blaſphemia.ver.ſed quæro nunquid.Et etiam quis dicitur malè facere qui malè cogitat.Soarez verbo maleficium.

Mala fides defuncti impedit præſcriptionem hæredis,volentis,eam de nouo inchoare, vt eſt magis communis opinio,de qua Cur.Iun. in conſ.311.num.36.in 3.vol.

Malę fidei poſſeſſor in vtroque foro nullo vnquam tempore præſcribit, vt eſt communis opinio Arno.Problemate.75.Et quomodo probetur hæc mala fides.vbi vide.Et iuris error,& iniuſta cauſa malam ſidem excludit,vt eſt communis opinio. Soarez verbò mala fides.nu. 17.& ille dicitur malæ fidei poſſeſſor,cui ab aliquo ſit renuntiatum rem emendam per ipſum fore ipſius domini,vt eſt communis opin. Soarez ibi.num.19.

Magiſter,qui ſine cauſa,& non intra modum diſcipulum verberat punitur,vt eſt communis opinio.Soarez ver.magiſter.num.1.

Maieſtatis læſæ crimine tenetur,qui quemcunque Principem non recognoſcentem ſuperiorem offendit,vel Cardinalem , vt eſt communis opinio.Soarez verbo,maieſtatis.Si ſuus ſit Princeps ratione domicilij,vel originis,vt eſt communis opin.ibi.nu.6.Sciens autem aliquem crimen læſæ maieſtatis commiſſurum , vel iam commiſſum, nec reuelans tenetur.Licet contrarium ſit æquius tenendum. Crimen hoc non comprehendit,niſi eos,qui Imperatorem vel Romanam rempublicam offendit, vt eſt communis opin.ibi.num 9.

Mandans nō dicitur aſſaſſinus,niſi interueniat pecunia,vel ſpes aliquid quærendi,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.20.num.4.

Mandans & mandatarius pari pœna puniuntur.Si ſtatutum in rem loquitur,& eſt ſequutus effectus,vt eſt communior opinio.Secus verò ne quis præſumatur facere,cum tunc mandatarius non teneatur, vt eſt communis opin.Burſa.conſ.20.num.1.

Mandans torqueri non poteſt,nec contra illum procedi,niſi cōſtet de mandato expreſſè & præſumptiuè, nec mandatarij dictum ſufficit, nec mandantis dictum nocet mandatario, & antequam de auxilio inquiratur,neceſſe eſt,vt de mandato conſtet,vt eſt communis opi. Burſa.conſ.22.num.2.Soarez verbo mandator.num. 44. Et ſtatuto punitur conuictus mandatarius,loquente de mandante,vt eſt communis opin.Soarez num.46.ſi exequutum ſit mandatum,vt eſt communis opin.ibi.num.48.vbi fuſius.

Mandans alicui alapas dari,vel Sfriſari,ſi homicidium ſubſequatur, nō tenetur de homicidio,vt eſt communis opin.Soarez ver.mandās.Et præſertim ſi mādatum reuocauit.D.Hiero.à Monte In ſuis quæſtionibus.q.15.per totum & delictum non fuit conſumatum.Sed ſi dominus mandet ſeruo,vt non reuertatur ad ſe,donec nouum de offendente audiat,ſubſequuti homicidij tenetur,vt eſt communis opi. Soarez.ver.mandans.nu.46.& ſeq.Et dixi fuſius in meo tractatu.De ſeruis vel famulis.

Mandans fieri delictum,non punitur in loco,in quo fuit datum mandatum.Sed in loco,in quo delictum fuit conſumatum,vt eſt communis opin.de qua Cla.q.38.ver.item quæro.

Mandatum ſuperioris in delictis excuſat,ſi mandatarius facit,quòd de iure non ſit de genere prohibitorum.Et ideo fabri,& operarij,& cæteri excuſantur de eo,quòd operantur in re alterius ex mandanto cōducentis,vt eſt communis opinio.Cla.q.60.ver. ſolet dubitari. Niſi proteſtatio præcederet opus confectum, quia nō deſiſtens à labore nō excuſatur,vt eſt communis opinio.Idem,ſi de noctè & clandeſtinè acceſſiſſent ad laborandum,non excuſantur,vt eſt communis opinio.Et prædicta concluſio procedit in delictis leuibus,ſecus in delictis atrocibus,quia mandatum ſuperioris nunquam excuſat,vt eſt cōmunis opin.Scilicet à pœna.Niſi eſſet ſuperior ſeuerus & tyrannus, quia mitius puniretur,Idem,ſi princeps mādaret alicui,vt talem occideret,quia de iure ciuili excuſabitur,vt eſt communis opinio. Idē ſi mandet officiali,vt aliquem abſque proceſſu ſuſpendi faciat,etiam excuſatur à peccato,vt eſt communis opin.Et licet dicatur,quòd nō debet exequi mandatum iniuſtum,ſed debet ſuperſedere,& Principi reſcribere,qui fortè iracundia percitus hoc impoſuit.tamen excuſatur,vt eſt communis opin.Sed dat conſilium ibi Clarus quòd exequatur commiſſum,ne quid deterius ſibi cōtingat.Item excuſaretur mandatarius committens delictum ex mandato, quando mandans illud impunè exequi poſſet,& illud etiā aliis imperare.prout Pater, dominus,filiis,vel ſeruis & aliis extraneis,vt eſt communis opinio. Clar.q.60.verſ.ſolet dubitari,Cherianus in ſuo communium opin. verſ.delinquēs.Francus Marcus deciſ.Delphi.423.Mandatum tamen ſuperioris,& alterius cuiuſcunque publicæ,vel priuatæ perſonę non præſumitur, etiam ſpatio mille annorum , vt eſt communis opinio Plotus inter conſ.crimi.conſ.3.num.9.Tomo 2.

Mandans fieri delictum debet puniri eadem pœna,qua mandatarius punitur,vt eſt communis opin.Clar.q.89.in prin.Etiam in terminis ſtatuti,vt ibi verſ.ſed quæro.Cum diſtinctione tamen,de qua per eū ibi.Et per Corſetum.In Reperto.Abb.in ver.mandans.num.7.vide Bald.in conſ.103.in 2.vol.nu.2.Nec debet fieri diſtinctio,an mandatarius eſſet aliàs facturus,nécne,vt videtur cōmunis opinio.de qua Clariſſimus.D.Bartazolus inter conſ.crimi.conſ.70.num.33.qui tamen eam improbat,dicēs eſſe veram,vbi eſſemus in eo, qui conſulit ad faciendum delictum ibi.num.33.communem dicens.

Mandans homicidium committi , tenetur de homicidio propter mandatum,non autem ex mandato.Clar.q.89.verſ.ſcias autem.Et mandans non tenetur de homicidio ſequuto, ſi mandauit aliquem percuti alapa,vel baculo,ſed extra ordinem , vt eſt communis opinio. Clar.ibi ver.pone.Pariſ.conſ.161.num.4.Idem ſi mandaſſet alicui dari Gnocum per famulum, idem ſi mādaret aliquem ſfriſandum.Sed ſi mandaret.vt aliquem vulneraret,quia vulnera non dantur ad mēſuram & occideret,puniretur mādans vt homicida ex homicidio ſequuto,vt eſt communis opinio.Cla.ibi.vide Corſe.in Reperto.Abb. in verſ.mandans.nu.7.Capram regu.80.vbi etiam dicit, quod mandatarius punitur de delicto vti principalis faciens,niſi ſe excuſaret, quod iuſtè mandatum ſuſcepit,ſecundum communem opinionem. ibi.num.24.Nec eſt neceſſe habere obedire.num.25. Non tamen in atrocioribus,ſed in leuibus,ſecundum communem opinionem.ibi. numero 26.

Mandans famulo ſub his verbis,ne reuertaris domum, donec ſentio nouum de tali,ſi famulus eum occidat,præſumitur mandatum occidēdi ab ipſo domino præceſſiſſe. Clar.q.89.ver.ſed hic incidenter.cōmunem dicit.Quod procedit,ſiue prius facta fuerit iniuria ipſi domino,ſiue etiam famulo,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Sed ſi dominus poteſt acceptam iniuriam ab aliquo,loquatur ad aurem famulo vel conſanguineo ſuo, & paulo poſt famulus, vel conſanguineus illum interficit.tenetur dominus pro tali homicidio,tāquam ſi mandatum præceſſiſſet.Clar.d.q.89.verſ.ſed quid ſi dominus.Dicit tamen Clar.quòd ex hoc ſolo non puniretur,niſi alia concurrerent,puta q̃ dominus eſſet ſolitus talia facere,& iniuria eſſet talis,pro qua veriſimiliter debuiſſet mandare illum occidi.Et in dubio credit Clar.tutius eſſe torquere dominum,& etiam punire pœna extraordinaria, non pœna mortis.vide Anto.Gabriell.in ſuo communium conclu. lib.7.conclu.1.Marſil.ſingu.181.

Mandatum illicitum in generali mandato,vel promiſſione, nunquam videtur mandari.Carauita inter conſ.criminalia.conſ.116.nu.27.Tomo 2.vbi etiam num 28.dicit,quòd mandatis illicitis non eſt parendum etiam papæ,vt eſt communis opinio.

Mandatarius eſt excuſatus , quando ſumus in his, quæ ſunt de genere permiſſorum, & quando conducitur operarius ad incidenda ligna, & bona fide incidit,credens fundum eſſe conducentis , vt eſt communis opinio.de qua Boſſius.titu.de mandato ad homicidium.numero vigeſimoprimo.

Mandans in vno loco committi delictum in alio territorio,& ibi ſit cōmiſſum,punitur ſtatuto loci,vbi commiſit delictum,nō vbi fuit mādatum,vt eſt communis opinio.de qua.Abb.in cap.licet num.27.

Manus alicui ſimpliciter amputanda,inutilior amputanda ſemper erit. Et ſi vna tantum ſit manus in reo nec amputanda erit,communis eſt opin.Soarez ver.manus num.51.& 52. Clar.q 69.verſ.pone & verſic.ſed,quid ſi.

Mandatarius excuſat mandantē,ſi confitetur delictum,vel homicidium feciſſe ratione proprij odij.aut inimicitiæ,vt eſt communis opin. de qua,Paris de Puteo in tract.ſyndica.in §.tortura,il 3.ver.dicitur communiter,in,fi.Nouellus in tract.ad defenſam.fol.57.num.88.

Mandans non dicitur propriè facere,ſed interpretatiuè,vt eſt communis opinio.Clar.q.89.ver.ſed quæro.

Magiſtratus,ſi quid iniuſte facit,officiales ſui debent ſibi contradicere, & reſiſtere,ſi poſſunt,aliàs tenetur , vt eſt communis opinio. Cart. Sen.conſ.41.nume.5.

Maritus poteſt impunè occidere adulterum vilem,repertum cum vxore.vt eſt communis opinio.Secus ſi ſit perſona honeſta.Rolan.à Valle in conſ.34.num.1.in 2.vol.

Maritus poteſt mandare filio,vt occidat nouercam adulteram,vt eſt cōmunis opinio,Pariſius conſil 154.nume.10.in 4.vol.ſed non alteri, vt ibi.

Maritus de iure communi poteſt interficere vxorem in adulterio deprehenſam,vt eſt communis opinio. Pariſius conſilio 154.numero 12.in quarto volumine,ſed non poteſt aliis mandare, vel opem ab aliis petere quam à filio,vt eſt cōmunis opinio,ibi nume. decimoquīnto,ſed bene poteſt conuocare amicos & conſanguineos,vt ſint præſentes homicidio,nō quòd ipſi illud exequantur,ibi.nume.16.

Maritus poteſt in flagrāti crimine ſtatim adulterum occidere,ſed non ex interuallo.Et iſta eſt tutior ſententia.Fortunius in tract.de vltimo fine iuris cano.& ciuilis.nume.175.ſed de iure canonico communis ſe habet opinio in contrarium, vt ibi per Fortunium. numero 175.vbi fuſius.

Matrimonium contractum ſub conditione.Si Romani Pontificis gratiā accedat valet.communis eſt opi. Soarez ver.matrimonium.nu.103

Matrimonia à filiisfamiliàs contracta,ſunt valida,nec patres irrita, aut infirma facere poſſe,ſtatuit ſacroſanctum Tridentinum Concilium. libro 6.Seſſione 24.titu.de matrimoniis, clandeſtinis irritandis. c.1. de quo meminit Viuius in ſuo communium opi. libro 1. opinione 124.facia.2.fol.69.Nam licet contrahere matrimoniũ ſine conſenſu patris,ſit contra bonos mores omnium,maximè prudentum,& inducit odium capitale,vt dicit Bàld.in l.omnem.circa fi.C.ad trebelliá.de quo Feli.in conſilio 26.numero 21. & per Menochi. conſilio 69.numero 59.per Marti.Lauden.conſilio 31.nume. 25.& per Clementinum in tract.de patria poteſtate.effectu 6.in fi.& eſt ratio ſecundum Bart.in l.in bello.§.medio.ff.de captiuis & poſtlimi. reuer. quia nepos naſciturus ex filio,eſt futurus ſuus ipſi auo, & habet neceſſe ipſum inſtituere,vel exhæredate filio præmortuo.Vnde quis habeat inuitus ſuum hæredem,vult lex,quòd ipſe conſentiat, cum filius accipit vxorem.Attamen quia quandoque patres nolũt conſentire,nec habent iuſtam cauſam contradicendi.lex canonica & concilium prouidet.Sed etiam poteſt adiri iudex,qui eos cogere poteſt, & debet cauſa cognita,vt conſentiant patres,vel,vt ſuppleat pro eis conſentiendo,& dando licentiam in præmiſſis,vt eſt communis opinio,de qua Plotus in l.ſi quando.numero 352. ſed an reuerendus Epiſcopus poſſit,vel debeat iure quidem concedere licentiam filiofamilias contrahendi matrimonium, non præcedentibus denunciationibus,ne pater ipſius filij hoc ſciẽs valeat impedire matrimoniũ contrahendum cum muliere indigna.conſuluit Menochius in conſilio 69.per totum.vbi determinat,quòd non. Nec poteſt Epiſcopi vicarius hoc munus exequi.ibi num.55.

Matrimonium ſeparatur,quoad thorum propter vitium ſodomiticum. vt eſt magis communis opinio,de qua Plotus inter conſ.crimi. conſil.132.num.29.tomo 1.

Matrimonium contrahere non poteſt generare non valens.Neuiza. in ſylua. fol.59.communem dicit.Matrimonium tamen hodie legitimè contrahi poteſt cum ſenibus & decrepitis,& cum vetula ſterili. Et ætas & ſterilitas non ſunt. impedimento matrimonio,vt eſt communis opinio.de qua Pariſi.in conſi.29.num.3.in 2.

Matrimonium contrahitur,etiam per non potentem,ætate tamen habili, vtpută quatuordecim annorũ.Panormi.in c.impuberes,de ſpõſalibus.communem dicit.

Matrimonium ſi per ſtatutum puniatur,intelligitur de conſumato. Et matrimonium ſolo iuramento neceſſario coniugum non probatur. Corraſius Miſcella.li. 3.c.4.communem dicit.Nec nominatio matrimonium probat,licet præſumptionem faciat.Corraſius ibi. num. 7. communem dicit.vide Soarez verbo matrimonium.nu.108.

Matrimonium propter dolum contractum valet,vt eſt communis opinio de qua D.Hierony;Gabriellius conſi.99.nu.4.

Matrimonium contractum per metum eſt ipſo iure nullum,vt eſt communis opinio.Panor.in c.cum locum,de ſponſa.Fortunius de vltimo fine iuris cano.& ciuilis.nu.409.communem dicit.

Matrimonium tenet,ſi alter contrahentium ſit in bona fide, licet adſit impedimentum affinitatis,etiam per illicitum coitum,vt quia vir rẽ habuit cum matre coniugis.Et filij ſuccedunt,vt eſt communis opinio.Capra in conſi.116.Curt.iun.conſilio 52.in prin. communem dicens.Caſſiodor.deciſ.vnica.tit.de ſponſa.& matri,Nicolaus de Milis in repert.ver.filius.fol.239.2.facia.ad fi.D.Hierony.Gabriell.in cõſilio 44.numero 14.Et allegans copulam cum matre vxoris ad infringendum matrimonium contractum cum filia , debet illam probare per teſtes omni exceptione maiores,& hanc qualitatem probare,prout conſuluit Ferrettus in cõſi.58. in 1.& præſertim, quando matrimonium fuit palam contractum,& ſecundum conſuetudinem ciuitatis,Rolan.à Valle in conſi.93.numero 18.ver. circa ſecundum. in 3.vol.ſecus ſi non publice,ſed clam,tribus tantum teſtibus præſentibus,nec in loco,vbi impedimentũ notũ erat , contractũ fuiſſet matrimonium,ſed in loco valdè remoto,ita vt nullo modo propter aſſertam bonam fidem matris legitimi filij dici poſſint.vt per.D.Hierony.Gabriell. vbi ſuprà.

Matrimonium primum clandeſtinum,& ſecundum contractum in facie eccleſiæ,non ſufficit probare primum matrimonium per vnum teſtem de veritate, & per publicam famam , vocem & confeſſionẽ coniugum,vt eſt communis opinio,tam antiquorum quàm modernorum.in c.2.de clandeſtina deſponſa.de qua Aret.in conſ.13.num. 6.& no.quòd ille,qui deſponſat aliquem contra legem,nihil ei relinquere poteſt.Bald.in l.fi.ff.de lega. 1.

Matrimonium contractum per eum, qui ex legitimis probationibus apparet,iam matrem vxoris,ante matrimonium cum ea contractum, compreſſiſſe,non valet.vt conſuluit Soci.conſi.119.in 3.vol.& iſte caſus ſæpe peruenit ad audientiam confeſſorum, vt dicit Archi.Flo. in eius ſumma.libro 3.tit.1.c.11.columna fi.§.1.& tit.de Affinita. & par. 2.tit.5.c.5.§.1,de inceſtu.gl. 24.q 2.c.ſi quis cum matre. Si tamen matrimonium eſt factum bona fide.palam,& in facie eccleſiæ , & ſecundum conſuetudinem loci,filij nati ſunt legitimi & naturales, & lex legitimo matrimonio nati,& ſucceſsibiles etiam in fideicommiſſo de legitimo matrimonio loquente.vt per Pariſi.in conſilio 5. numero 40.vſque ad fi.in 2.part.Et eſt communis opinio,vt per Capram conſilio 116.per totum,& communem dicit Cur.iunior in cõſilio 52.& Caſſiodorus deciſione vnica.de ſponſalibus. Et no. quòd poteſt Papa diſpẽſare ſuper matrimonium contractum cum vxore, quod matrem iam compreſſerat.vt per Bart.Spina.in tractatu de poteſtate Papæ ſuper coniugiũ.numero 100.& Archiepiſcopus Florenti.vbi ſuprà.Et vide bullam Papæ Iulij ſecundi anni 1524.25. Martij in hoc mirificè ſalutarem.pro qua vide Pariſ.conſi.67.in 4. volu. Quanam verò pœna puniatur,qui cum matre & filia coierit. ponit Beluiſius in practica ſua tit.de iniuriis.in fin.vide Nicola. Mil.in reperto.ſuo in ver.filius.fol. 239.2. facia. ad fin.Ferret. conſil.58. in 1. Rolan.à Valle conſ.93.num.18.

Matrimonium clandeſtine contrahentes,non præſumuntur coniuges, vt eſt communis opinio.de qua Cur.Iun.in conſi. 289.in 3.vol. nu. 5.Et ideò cum habeant præſumptionem contra ſe,debent matrimonium verè probare,ex euidentiſſimis probationibus. Et debent eſſe teſtes omni exceptione maiores.vt ibi.vide omnino.

Manifeſtum dicitur, quod in veram notitiam totius populi,vel maioris partis eſt notorium,vt eſt communis opinio.Cur.Iun.conſi.244. num.60.& ſeq.in 3.vol.

Mater impudicè viuens poſt mortem viri.perdit tutelam filiorum.Ioã. de Garro.in Auth.Eiuſdem. C. de ſecund. nup. numero vigeſimoprimo communem dicit.

Maritus,ſi eſt Ethicus,vel alia egritudine detentus,ita,vt ſine perſonæ periculo non poſſit reddere debitum mulieri petenti,non eſt obligatus ad reddendum debitum,vt eſt communis opinio. Abb.in cap. quoniam.num.5.ver.ſecundò ad idem.de cõiugio leproſorum.quia ordinata charitas incipit à ſe ipſo.

Matrimonium contrahens cum conſanguinea ſub conditione,ſi Papa diſpenſauerit,valet,vt eſt communis opinio.Sed contrariam communiorem eſſe tenet.Clar.in §.inceſtus.ver.ſed quid.

Medicus malum præbens medicamentum, vt infirmis moreretur, debet puniri pœna mortis.Clar.q.68.ver.medicus.

Mediocriter mali ſunt,qui deceſſerunt cum multis peccatis venialibus. Panor.in c. Matheus,numero 9. de celebra.miſſarum. communem opinionem dicens.

Membri appellatio refertur tantummodo ad membrum, quòd habet proprium officium in corpore,vt eſt communis opinio, Soarez in verbo.Membrorum.num.124.Clar.q.69.verſ. item quarto. Digitus ergo non eſt membrum.ibi.

Maſculinum non concipit fœmininum.Etiam in ſtatutis criminalibus. Menochius de adipiſcenda poſſ.num.224.Quando adeſt ſtatutum, quòd ſtatuta non debeant interpretari. vt ibi. vide Dec.& alios. in l. fœminæ.ff.de regu.iur.vbi ponit Dec.quòd ſtatutum,quòd filij bannitorum expellantur de ciuitate,non habet locum in fœminis.Et ſtatutum de adultero non habet locum in adultera. Bald.conſ.6.libr.5. in fi.Tiraquell.de retract.§.1.in glo.9.numero 186.& 211. vbi etiam limitat plenè Ant.Gabriell.in ſuo.communium conclu.libro 6.conclu.6.tit.de verb.ſign. Fallit in ſtatuto odioſo,quod odium eſt rationabile,vt eſt verior,& magis communis opinio,de qua Hierony.Gabriell.conſ.14.nu.24.

Mendacij improperatio & à prouocato,& à verum dicente facta,iniuriarum actionem in improperantem gignit,vt eſt communis opin. Soarez verbo Mendacij.num.126.

Mendacium non eſt ſufficiens indicium ad torturam. niſi iuuetur aliquo alio adminiculo,vt eſt communis opinio,Soarez verbo mendacium.num.125.Alez.in l.dolum numero 3, C. de dolo. communem dicit D.Hieron.Gabriellius conſi.183.num. 4. Grammaticus voto 3. Tobias Nonius conſil.99.numero 20.Clar.q.21.verſic.mendacium. Nouellus in tract.ad defenſam.fol.70.nu.6.cõtrariũ communem eſſe probat.& in Pract.crimi.numero 61.fol.23.Romanus. conſil.8.vide ipſum Nouell.in d.tract.ad defenſam.fol.54.num. 55.vbi dicit quòd mẽdacium & variatio inquiſiti tollitur,ſi in conſtitutis corrigat eius dictum & ad concordiam reducat.Et quando mendacium nõ eſt circa factum,ſeu circa circunſtantias & qualitates delicti, non facit indicium ad torturam.Vide Nouellum in Pract.crimi. fol.23. numero 62.Et ſi non ſit mendacium cauſa fallendi iudicem,non eſt in conſideratione,vt per Anto.Gabriel.vbi ſupra nu.4.Quando autem mẽdacium faciat indicium ad torturam,tradit Marſilius conſi.51.num. 71.vbi dicit,quòd tunc facit indicium ad torturam,quando eſt data copia ipſius indicij,ſeu mendacij, cum termino competenti ad illud purgandum. Et no.quòd licet quandoque dicere mendaciũ prout fecit Diuus Franciſcus.de quo Afflic. de conſtitu. regni. titu. de rapto.par.1.numero ſeptimo,fol.108.

Mendacium,ſeu variatio circa circunſtantias,& qualitates delicti, nullo modo faciunt indicium ad torturam.Si verò ſit circa ipſum delictum non faciunt indicium,niſi iunctis aliis indiciis,vt eſt communis opinio.de qua in deciſio.Pedemonta.79.numero 17.Et reus poteſt corrigere dictum ſuum antequam conuincatur,vt eſt cõmunis

opinio.

opi.de.qua ibi.num. 18.Et mendacium ad hoc vt puniatur debet eſſe doloſum.Moderni lucenſes.de inuentario parte.6.num.129.Caſus quibus propter mendacium quis cadit à iure ſuo.ponit Caſtr.in l. vt creditor.C.de proba.Et ratione mendacij.dolus præſumitur.Alex. conſ.42.num.4.in 3.vide Aſinium.inter conſ.crimi.conſ.113.num.4. in 3.vol.Tomo 2.Et quando præcedentibus indiciis torquens aliquem,& vno ſero dicit vnum alio dicit aliud variando, tunc non parcas calamo.Immo omnia,quæ dicit & iſtas varietates facias ſcribi in actis tunc ſecurè ſępe & ſæpius,etiam aliis indiciis non ſuperuenientibus,potes eum in tortura repetere.Ange.de Are.in tract.maleſi.verſic.quòd fama.publica.num.105.vbi dicit quòd hoc practicādo multocies ſibi facit honorem,& maximè in vrbe,vbi aſſidebat.vide Marſil.in §.quoniam.nu.27.Carreri.in pract.crimi.fol.25.nu.119. & num.120.vbi in conſtantia,titubatio, & trepidatio,dum interrogatur non facit indicium ad torturam, vt eſt communis opinio. de qua ibi.

Mendacium non punitur,niſi in caſibus à parte expreſſis.Menochius de arbi.iudi caſu.276.numero 8.Burſatus conſ.20.numero 21.vbi communem dicit.

Mendacium(vt dixi)non eſt ſufficiens indicium ad torturam. Tamen hoc iudicis arbitrio relinquitur.conſiderata qualitate perſonæ rei,ſuper qua eſt mendacium,ſeu variatio. An ſit talis, in qua veriſimiliter poſſit cadere obliuio.Et an ſit circa ſubſtantialia negocij.& an incontinenti ſe correxerit,nam talis variatio diceretur potius emendatio,quàm mendacium.Clar.q.21.verſ.mendacium.vbi tandem videtur inclinare magis ad primam opinionem,quòd ſcilicet non ſit ſufficiens indicium,niſi aliquod aliud adminiculum concurreret.

Menſis,annus & dies, debent in inquiſitione exprimi.nō minus quàm in accuſatione,vt eſt communis opinio.quia inquiſitio eſt ſubrogata loco accuſationis. Clarus quæſtione trigeſimaprima. verſic.quòd de anno.

Merces licitæ cum illicitis non confiſcantur.communis eſt opinio.Soarez verbo merces.num.134.

Merces ob non ſolutionem Pedagij incidit in commiſſum,& dominiū tranſit in pedagiarium.Non tamen trāſit poſſeſſio earum,niſi interuenerit factum hominis,ideſt iudicis ſententia competentis, vt auferatur poſſeſſio.communis eſt opinio.de qua Rolan.à Valle.in conſi.42.nu.5.in 5.vol.Et vbi facta eſt profeſsio mercium,ſed non ſolutio,res non incidit in commiſſum,ſed tantum quis liberatur ſoluendo duplum eius,quod aliàs ſolui conſuetum erat,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle.ibi num.8.in 3.vol.

Meretrix non poteſt eſſe teſtis in criminalibus, vt eſt cōmunis opin. Clar.q.24.ver.item meretrix.Iaſ.in l.cunctos populos.nume.54. C. de ſumma trinitate & fide catholica.Soarez verbo meretrix.

Meretricis matrimonium excuſatur à pœna mortis,vt eſt cōmunis opinio.Soarez ver.meretricis.num.135.licet vſu non ſeruetur.

Meretricis raptor non punitur.l.1.C.de rapto.virgi.vt eſt communis opinio.Soarez verbo meretricis.Etiam violenter.communis eſt opinio.ibi num.137.& 138.Etiam,ſi maritata,etiam ſi ambo eſſent in carcere,vt eſt communis opinio.Fallit in cuſtode carceris,vt ibi.

Meritorum probatio in criminalibus prodeſt reo,in Principem,vel Rēpublicam,quia multum ſeruiuit,vt eſt communis opinio.Clar.q.60. verſi.vtilis etiam.

Merum & mixtum Imperium non præſcribitur, & iuriſdictio, niſi tanto tempore,cuius memoria hominum non eſt in contrariū.Cur. Iun.conſi.174.nu.157.communem dicit. Licet præſcribi poſsit.Bellonus conſi.46.num.1.communem dicit.

Metus,aut vis excuſatur in delictis.Et ideò,ſi quis metu mortis aliū interficiat,non eſt puniendus pœna homicidij,vt eſt communis opinio.Clar.q.60.ver.quæro modo.

Metus duobus probatur teſtibus affirmantibus, quàm mille negantibus,vt eſt communis opinio.Soarez verbo metum.nu.157.

Metus reuerentialis mariti non eſt potens ad faciēdum,vt contractus reſcindatur.D.m.Alcia.in c.cum contingat.num.1.de iureiuran.cōmunem dicit.

Metum excludit patris præſentia, vel propinquorum. Cagnol. in l. in omnibus.num.8 ff.de regu.iur.communem dicit.

Metus,qui poſsit cadere in conſtantem virum requiritur. ad hoc,vt actus per metum reſcindatur.Cagnol.in l.in omnibus.ff. de reg. iur. communem dicit.

Metus in matrimonio non probatur per vnum teſtem.D.m.Alciatus in tract.de præſum.regu.3.præſumptio.7.nu.6.communem dicit.

Metus,licet à principio interueniat. Tamen per actum voluntarium purgatur,ſi ex interuallo poſtmodum interuenit,& tempore,quo nō durabat metus,nec eius cauſa,vt dicit tex.in l.2.vbi Bar.& omnes ſcribentes communiter accumulantes multa.C.quòd metus cauſa. Pariſi.in conſi.76.num.12.in 4.vol.vbi fuſius.

Metus ſuſpicio tollitur per ratificationem actus ſubſequuti,vt eſt communis opinio,de qua Soci.Iun.conſilio 77.numero 10. & numero 62.in 1.vol.

Milites,licet olim non poterant accuſare,niſi ſuam vel ſuorum proſequerentur iniuriam,qui milites ea tantum curare debent, quæ ad militiam pertinent.Tamen hodie noſtri milites indiſtinctè admittūtur ad accuſandum.Clar.q.14.verſicu.quæro etiam.

Milites non poſſunt de iure torqueri,idque etiam in militibus noſtri temporis,vt eſt cōmunis opinio.quòd intellige de iſtis ſtrenuis militibus,quos hodie equites vocant.& de Capitaneis, ſeu doctoribus militum.Secus eſt enim de militibus priuatis,quia illi quotidie torquentur,vt eſt communis opinio.Clar.q.64.verſi.quæro etiam.Boſſius de iudiciis.num.108.communem dicit.

Milites delinquentes caſtigat Capitaneus,donec in Caſtris exiſtunt,& in delictis militaribus Clar.q.35.ver.quæro modo.Et in multis puniuntur pœna mortis.Clar.q.68.verſi.medicus.

Miles inſignis debet mitius puniri in criminalibus.communis eſt opinio.Clar.q.60.ver.item prodeſt.

Minæ potentum,vel eius,qui ſit ſolitus eas exequi,faciunt indicium ad torturam,vt eſt communis opin.Soarez ver. minæ.nu.158. Blancus in tract.de indiciis.num.183.communem dicit.

Minantem alicui mortem,ſtatim percutere licet,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.ſed quomodo.Et poteſt occidi etiam ſi aliàs erat ſolitus minas exequi.Graſſus cōmuni opin.c.2.q.3.Blancus in l. ſi.nume.183.ff.de quæſtio.

Minor viginti annis repellitur ab accuſando,niſi ſuam, vel ſuorum proſequatur iniuriam.Si verò ſit maior viginti annis,minor tamen viginti quinque.Tamen poterit indiſtinctè accuſare etiam ſi ſuam,vel ſuorum non proſequatur iniuriam,vt eſt communis opin.Sed quicquid ſit de iure.conſuetudo indiſtinctè admittit minores ad accuſandum,dummodo quatuordecim excedant annos.Clar.q.14.ver.ſed quid Ant.de Tremolis ad pract.Bonacur. tit.quib. modis ſuo nomine.&c.num.6. ver.ad illos caſus communem dicit.

Minores quatuordecim annis non debent torqueri,vt eſt communis opinio.Clar.q.64.verſic.quæro nunquid.

Minores,qui ob delicta puniri poſſunt de ſui ipſius facti quæſtione,& iuſiurandum dare,& reſpondere coguntur,vt eſt communis opinio. Soarez ver.minores num.179.

Minores poſſunt facere pacem cum iis,qui eorum parentes offenderunt,cum auctoritate tutorum,vt eſt communis opinio.Soarez ver. minores.nume.187.

Minor non poteſt puniri de eo delicto effectus maior, pro quo in minori ætate puniri non poterat,vt eſt communis opin. Clar.q.60.ver. ſed nunquid.

Minor propter ætatem excuſatur in pœnalibus, poteſt tamen in carceribus detrudi pro debito,communis eſt opinio.Graſſus de communi opinio.lib.2.c.7.q.3.Niſi ſit filiusfamilias.vt ibi.

Minor vbi deliquit non dolo puta ſit omittendo deliquit, quia eſt ob culpam,reſtituitur,vt eſt communis opinio.de qua Menochius conſil.100.num.282.

Minori nunquam ſubuenitur per reſtitutionem in integrum,quando deliquit ex animo,id eſt doloſè ſiue loquamur in adulto, ſiue in pupillo,qui eſt plenè doli capax,vt eſt communis opinio.Rolan.à Valle in conſ.78.nu.5.punitur tamen pœna extraordinaria.Rolan.à Valle. in d. conſ.78.& iſta eſt communis opinio.vt ibi per eum.nume.12. Fallit propter.ſceleris immunitatem,quia minores & pupilli puniuntur.Nouellus regu.45.& in regu.173.num.3.

Minor etiam cum curatore non poteſt in iudicio ſtare,ſed proceſſus eſſet nullus.Vantius de nullitatibus Proceſſ.fol.143.num.35.

Minor non debet puniri ſtatuto de homicidio,ſed aut legari,aut pecuniariè,vt eſt communis opin.de qua Grammat.deciſ.Neapolita.23. nu.12.& per totum.Tiraquellus de pœnis temperan.caute.44.num. 47.Arnonus commentario 11.Marſil.in pract.crim.§.quoniam.num. 96.Rolan.à Valle in conſ.68.nume.33.in 2.vol.Folleri.in pract.crim. canonica.tit.& ſi confeſſ. nu.95.vbi etiam declarat tex.in l.auxilium. §.in delictis.ff.de minorib. Menochius de arbitrio iudicis.caſu 329. Dominus Chachera.deciſ.60. Placa Epitome delict. c.32.nu.10.vbi fuſiſſimè.Zuccardus in rub.C.quia admitti.nu.23.poſt Alex.& alios per eum citatos,vbi dicit ſe obtinuiſſe in minore 25.annis,qui fuit punitus in pœna arbitraria,& mitiori,quàm à ſtatuto Ferrarienſi ſit poſita.Et ita etiam conſuluit Rolan.à Valle in conſil.78.per totum in 3.vol.Aſinius inter conſ.crimi. conſ.110.tomo 2.Ant.Gomez tit.de delictis.num.63.ad fi.fol.336.tomo.3.cap.1.Riminaldus nouiſſimus inter conſ.cri.conſ.135.Caccialupus inter conſ.crimi.conſ.92.tomo 1.Duennas regula 259.Folerius in pract.crimin.canonica pagi.395. nume.17.Gandi.in maleſi.tit. de homicidiariis.num.23.Cagnol.in l. ferè. ff.de regu.iur.Grammaticus voto 14.nu.2. & per totum.Arer. conſ.70.ad fi.& obligatur iudex.ad hoc vt ibi per Grammat.d.deciſ. 23.Paulus.Girlan. in tractatu. de relaxa. carcera. quæſtione octaua. num.7. Rolan. à Valle in conſi.51.num.41.ad fin.in primo volum. Carrer.in pract.crimi.in §.circa.nu.5.fol.99.Etiam ſi minor geminaſſet delictum gratus reſpōſo.52.in 2.vol.Dec.& cæteri.d.l.ferè Firma. in repertorio.ver.ſacrilegus punitur.vbi dicit quòd ratione ætatis.

in Capitolio.

in Capitolio Romano fecit punire minorem in membri mutilatione propter minorem ætatem.Marſi.ſingu.628.Cæpolla cautela 2.nu 15. Roma.ſingu.77.D.m.Alcia.diſpunctio.lib 1.cap.17.vbi pœna exilij eſt in minore delinquente.Franc.Mar.deciſ.793.Corn.conſ.198.in 4. vol.Nouellus regu. 101.nam ſtatutum puniendo delictum,generaliter loquens non vindicat ſibi locum totaliter in minoribus,etiam doli capacibus.vt per Soc.ſenio.in c.1.nu.3.de ſententia excommunica. fallit de rigore iuris,vbi pœna eſt ipſo iure impoſita,quia minor doli capax debet puniri ſtatuto,nec.iudex in ſententia poteſt pœnam alleuiare.vt ibi per Soci.num.4.& ſeq.Nec opus eſt curatore minori in delictis.Cla.in q.55.ver.vlterius,vide omnino.D.Ioſephũ Ludoui. in deciſ.Peruſi.13.nu.10.vbi communem obſeruauit opinionem.Et iudex maleficiorum poteſt dare curatorem liti criminaliter mouendę coram eo,non,autem poteſt dare curatorem generalem,vt credit Bal.in l.ſolemus.§.latrunculator.ff.de iudiciis.& communis ſe habet opinio omnium.ſecundum Marſil.in l.de minore.nu.55.ff.de quæſt. fol.77.Quòd in his quę fiunt ad ordinem iudicij,non valeāt factum à minore,ſine tutore,vel curatore,in his autē,quę pertinēt in inquiſitione veritatis veleāt factum ſine illis.Nec etiam eſt neceſſaria in criminalibus curatoris auctoritas minori in cōfeſſione legitimè extorta,ſecus in ſpontanea,quæ emanat in forma iudicij.Et poteſt torqueri adultus,& ſtabitur eius confeſſioni abſque curatore.vt per Bal.in l.auxilium.ff.de minoribus,Si tamen minor in tortura,ex reſponſione, vel confeſſione eſſet læſus,reſtituitur,Iaſon conſi.133.numero primo.in 1.vol.& per totum.& conſilio.188.in ſecunda volumine, & ſi minor abſque aliqua probatione erroris & læſionis in cauſa criminali confitetur delictum , de quo non conſtat aliter , quàm per confeſſionem,debet reſtitui.Alex.in conſ.116.libro 3.Ang.in l.certum.§.in pupillo.ff.de confeſſis. in verſic.& ideo dicitur quòd dictum dicit nota.Alexan.in l.nam & poſtea.§.ſi minor.colum. pen. ff.de iureiur.Aliàs autem ſententia lata cōtra minorem indefenſum, & abſque curatore,eſt ipſo iure nulla Iaſ.in conſi.19.num.1.in 3.vol. Vantius de nullitatibus proceſſ.fol.142.nume.28.marſil.conſi.445. & no.quòd teſtes dicendo aliquem eſſe minorem, poſſunt reddere rationem ex aſpectu.Bal.in conſ.220.in 4.vol.

Mitriari quis poteſt mitra Cartaginēſi,& eſt pœna inter corporales,vt eſt communis opinio.Clar.q.70.verſ.mitræ.vbi fuſius.

Monachus neminem poteſt in iudicio denunciare,niſi proprium Abbatem Extraiudicialiter.autem & ad pœnitentiam,vt eſt communis opin.Clar.q.7.ver.item quęro.dicens,hoc raró contingit in practica.

Monachus ſi occidatur vel offendatur,& habeat filium legitimum,quē ante monachatum legitimè ſuſcepit,ius faciendę pacis ad ipſum ſpectat,non autem ad monaſterium,vt eſt communis opinio.Sed cum diſtinctione recipitur à Claro.Nam aut fit offenſio reſpectu.religionis,aut reſpectu perſonæ offenſi tamtummodo.& in primo caſu ſpectat ad monaſterium.in ſecundò ad filium.In dubio, verò ad vtrunque ſpectat.& in hoc caſu ,quo offenſus religionem profeſſus ſit.Aliàs ſolus filius præfertur.& ita vidiſſe iudicari ait Clar.q.58.verſic. vlterius quæro.

Monachus habitum ſuæ religionis non deferens, incurrit pœnam excommunicationis,etiam ſi occultè deferat. vt eſt communis opin. Clar.q.77.Niſi id faciat cum cauſa,& licentia ſuperioris,Sed poteſt ab eius ſperiore abſolui.vt eſt communis ibi.

Monaſtetium renetur pro monacho,quem deliquit aliquid in tantum, quatenus ſcilicet ad eum peruenit,vt eſt communis opinio.Clar.q. 58.verſic.ſed nunquid.

Monachus percutiens alium monachum extra clauſtrum,poteſt abſolui per Abbatem,vt eſt communis opinio de qua Abb.in cap. cum illorũ,de ſententia excōmunica.in fine.Bertach.in verſic.monachus delinquens.

Monachi clauſtralis correctio videtur ad Epiſcopum pertinere in criminalibus,ſi in forma iudicij agatur, vt eſt communis opinio. ſecus ſi nō in forma iudicij.Sed contrarium eſt verius ad ſolum Abbatem ſpectare,vt eſt communis opinio.Capra regula 84.num.2.& 3.Abbas autem nō cognoſcit de crimine ſui monachi,ſi priuilegium extaret in contrarium alterius ſuperioris.Idem in notariis,ſcilicet actu permanentibus vel actu. interpolatis vt eſt cōmunis opinio.Capra ibi.numero vigeſimoo ctauo.

Monetam abradens vel tondēs,ſi liber eſt, beſtiis ſubiicietur,ſi ſeruus, vltimo ſupplicio afficitur,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.monetam.num.196.ſed qui eam expenderit,quæ ſit euidenter plumbea, vel ſtannea,lege Cornelia de falſis punietur.Sed ſi ſtatim nō apparet, falſa extraordinariè eſt puniēdus iudicis arbitrio,vt eſt cōmunis opinio.ibi.nu.197.& 198.Et hæc omnia ſi quis dolo malo fecerit,quia vbi dolus non eſt,ibi falſi pœna eſſe non debet,vt eſt communis opinio.ibi.nume.200.

Moneram expendens auream defectiuam ratione ligę,vel ratione ponderis,nullo modo poteſt puniri pœna ordinaria,vt eſt communis opinio,de qua Cur.iun.in conſ.137.nume.2.in 3.vol.

Monetam prohibitam expendens forenſis ob proclama, vel ſtatutum loci,non incurrit in pœnā ipſius,& poteſt forenſis aduerſus.tale proclama petere reſtitutionem in integrum,ex capite probabilis ignorantiæ.ex clauſula generali ſi qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur,vt eſt vera & communis concluſio.Curt.iun.in conſ. 37.nume.45,& ſeq.in 3.vol.

Monetam fabricari facere poteſt princeps,quæ aliquando minus valeat in forma quàm in materia,maximè qui non ſit multum diues,& dato,quòd de hoc poſſet redargui per ſuperiorem , non tamen per hoc eſt,quòd.expendens talem monetam,non dicatur habere iuſtam cauſam expendendi,quę habeat excuſare,non ſolum à pœna ordinaria falſi,ſed etiam ab extraordinaria,vt eſt communis opinio.de qua Cur.iun.in conſ.247.num.53.in 3.vol.

Monialem carnaliter cognoſcens vel etiam attentans,vt rapiat,& carnaliter cognoſcat,vel cum ea de facto matrimonium contrahens, punitur pœna mortis.Clar.q.68.ver.monialem.Soarez ver.iſto.

Monialem ſubagitans inceſtum committit,vt eſt communis opinio. Soarez verbo monialem.nu.210.vide omnino per D.Oſaſcum deciſ. Pedemonta.103.& no.quòd ſi Epiſcopus carnaliter cognoſcat monialem,deponi debet,idem ſi eſt clericus,ſed laicus excommunicatur. Bertachi.in tracta.de Epiſcopis part.7.partis prin. nu.33. & monialem ſubagitans committit inceſtum,adulterium & ſacrilegium.D.Oſaſcus ibi ſuprà.Dec.conſ.338,num.1.& conſ.579.num.5.& punitur capite,eius bona confiſcantur,& monialis ipſa in aliud durius monaſterium cautius cuſtodiendam detrudi debet. & vterque iudex præuenire in puniendo poteſt.Franc.Mar.deciſ.Delphi.966.Forma autē purgationis monialis à tali crimine habetur per Lapum alleg. 54.nu.6.& rapiens monialem,debet habere pacem à Papa .Boſſius de pace.nu.27.

Monitio requiritur ad incurrendam pœnam, quando lex mandat aliquid fieri ſine tempore,& propter nō factum pœnam imponit.Prępoſi.in c.quidam.5.q.j.communem dicit.

Monitio non requiritur,quando ſumus in caſu contrauentionis,vt eſt communis opinio.de qua Alba.in conſ.48.

Monitio trina requiritur,vt quis excommunicetur, vt eſt communis opin.de qua Soci.in c.perpendimus.num.106.de ſententia excommunica,& ſi fiat vnica monitio,debet habere dies exepreſſos , ſicut faciunt & ſeruant executores communiter. videlicet.Damus duos dies pro primo,duos pro ſecundo,duos pro tertio, & peremptorio termino,& ita communiter practicatur & ſeruatur,vt dicit ibi Soci. num.109.& ſeq. Aliàs ſententia excommunicationis eſt nulla,ſi talis monitio amittatur.ibi num.132.communem dicens.

Monitio generalis ſufficit.vt res ſingulares ſint excommunicatę,nec eſt opus probare,vt ſint hæreditariæ.Soc.ſeniór in c.perpendimus.nume.242.de ſententia excommunica.

Mora conſtituit aliquem in delicto,& inducit delictum,vt eſt communis opinio.Graſſus communi.opinio,li.2.c.1.q.15.hoc tamen delictũ conſiſtit in non faciendo,ideòque læuius reputatur,quàm ſi cōſiſteret in faciendo.ibi.

Mortuo delinquente ante ſententiam crimē & pœna maximè corporalis, & bonorum confiſcatio extinguuntur,ibi pœna nō eſt irrogata ipſo iure & facto,vt eſt communis opin.At ſecus vbi memoria defuncti damnari poteſt,quia in hæredes tranſit,vt eſt communis opinio.de qua Burſatus conſ.77.num.20.& 23.

Morte damnatus reus ex forma ſtatuti in cōtumaciam,nō ante ſeruus pænæ efficitur,quàm ſit captus.Licet ſecus de iure communi, vt eſt communis opinio.Soarez ver.morti.nume.227.

Morte accuſati perimit accuſatio,dummodo eius non confiſcantur bona.communis eſt opi.Soarez.verbo mors.num.228.Fallit in crimine læſę maieſtatis.ſi elapſum nō ſit quinquennium,quia mors non ſoluit accuſationem,vt eſt communis opin.Clar.ibi.num.229.&230,Et mortuus,nunquàm eius cadauer punitur,eſt communis opinio.ibi. nu.23,Licet ſepeliri nō poſſit.vbi in vita reus adeſſe nō poterat,vt eſt communis opinio.ibi.num.232.

Mortis ſupplicio damnatus,etiam eius bona hodie confiſcantur,vt eſt communis opinio. Licet vſu contrarium ſit receptum.Et an reus de eis teſtari queat.ibi.

Mortem ſibi conſciſcere nixus,bona nō amittit,vt eſt communis opi. Soarez verſic.mortem.num.235.& 236.Nec aliqua pœna punitur,ſi nō ductus ſcæleris conſcientia id faciat,vt eſt communis opinio.Sed doloris impatientia.

Morienti creditur ſolum ad ſui pręiudicium,& nō alterius.Blancus.de iudiciis.num.303.communem dicit.

Mortuus poſt delicti confeſſionem,vel conuictus,vel cōdemnatus ante executionem mortuus,vel naturali morte,vel ſibi mortē cōſciuit. omnino eſt puniēdus pœna,qua merebatur,ſi nō fuiſſet mortuus. Et ita ſeruatur,ſi pendet proceſſus,aliàs ſecus.Clar q.38.ver. ſed hic incidenter.vide omnino Franc.Mar.deciſ.Delphina.756.Et an ſententia cōtra defunctum ferri poſſit?Idem deciſ.ſeq.Et an ſi moriatur accuſatus ante ſententiam perimatur incidium?ibi dicíſ.659.& in ſequentibus.vſque ad deciſ.777.764.& pluribus.ſeq.

Mortuus aliquis,qui à pluribus fuit percuſſus,& conſtare non poteſt, ex cuius vulnere deceſſerit,nullus ad mortem condemnatur, vt eſt communis opin.Cherianus in ſuo communium opi.ver.mors.

Mulctari non poteſt quis ſine noua citatione,vt eſt communis opin.de qua Nicellus de concor.gloſſarum.num,325.Tomo 1.

Mulctari quis illico non debet.Niſi prius ad faciendam excuſationem & defenſionẽ fuerit citatus,quare mulctari non debeat.Chircouius communi.opi.li.2.cent.5.cõclu.70.nu.125.communem opinionem dicens.Rolan.à valle in conſ.47.num.43.in 2.vol.Et magis communem dicit Nicellus in tract.de concor.gloſſ.nu.325.& Rolan.à Valle ibi nu.49.allegat Iſerniam dicentem, quòd iudices debent ceſſare ab exceſſiuis multis,& perſuaſionibus,quas faciunt Principi, vt capiant hoc non bona ſubditorum, quia hoc eſſet facere auaritiæ cauſa.Et ſubdit Rolan.nume.53.quòd mulcta inſolita iniuſta nõ eſt ſubſtentabilis,vt per Ang.in l.fi.C.de cano.largi.lib.10.Cagno. in l.1. in princ.num.21.ff.ſi quis ius dicen.non ob Bertach.in Reperto in. ver.mulcta,ver.22.Riminal.conſ.270.num.46.vbi etiam dicit,quod mulctans vltra modum ſibi à iure conceſſum, condemnatur in duplum,propter modum exceſſum.Et dicitur mulcta inſolita,quando eſt facta contra ſtylum curiæ,& cõtra determinationem iuris,Rolã. d.conſil.39.nu.52.& ſeq.Et hæc quidem nullitas exceptio quandocunque opponi poteſt,& impedit executionem,vt eſt communis opinio de qua Gallus in conſi.21.nu.4.Et.no.quòd qui non habet iuriſdictionem mulctare non poteſt.Iaſ.in l.1.in princ.nu.15.ff. de in ius vocan.vel ſi quis iuſdicen.nõ ob.Boſſi.in pract.cri.tit.de mulctis. Et quidem contentioſam,vt probat Rimi.conſ.270.nu.17.vbi & Cagnol. vbi ſupra nu.44.Menochius de arbitrio iudicis q.74. nu. 13. vbi communem opinionem dicit. nu.8.ſubdit ibi.nu. 9. quòd ſolis magiſtratib.conceditur ius mulctandi.Et ille dicitur magiſtratũ non habere,qui extra ordinem ius dicit.Et iuriſdictio eſt meri imperij.Et ideò Officiali Principis non conceditur,niſi expreſſè appareat in actis,vt ibi per Menochi.nu.12.Et hæc quidem eſt communis opi.de qua Riminal.d.conſ.270. Et. procurator Cæſaris,vel Fiſci mulctare non poteſt. D.Benedictus.Plotus inter conſ.crim.conſ.3.nu.3.Et delegatus.Principis non poteſt mulctare,niſi vſque ad ſex ſolidos.Neuiza.in conſ.61..nu.46. Ioan.Bap.Caſtellione.In additio.ad Dictio. Albe.in ver.Mulcta.Chirchouis.de communi opi.Centuria.5.Conclu.37.Et niſi aliter ſuam Iuriſdictionem exercere.poſſit.Iaſ.d.l.1.nume.18.Et mulcta,vltra quam iudex poteſt,eſt ipſo iure nulla.In Addi.ad Abb.in c.de cauſis.nu.12.littera H.de off.deleg.Et quid ſit mulcta,tradit Abb.ibi Rolandus d.conſilio 47.& ſequenti,in 2. vol.Plotus d.conſ.3.Monta.in tract.de appellatio.lib.1. c.vlt.nu.92.vbi dicit, quod mulcta debet reſpondere delicto, & non grauior interrogari debet,quam admiſſi facinoris ferat quantitas,& ideò modus adhibetur ſecundum magiſtratus auctoritatem.Et mulctare verbum eſt pecuniariter punire,vt ibi per Monta.num.95.vnde ſi mulcta eſt exceſſiua,nulla eſt ſententia.& dici poteſt nulla abſque appellatione. Natta.conſil.594.nu.4.& Cagno.vbi ſupra.nu.21. Et ita practicari dicit ipſe Cagnolus. Et in cauſa appellationis à declaratione pœnarum pronunciatum vidiſſe aſſerit,bene proceſſum,& malè appellatum, moderando tamen taxã condemnationis ad talem ſummam,quæ ſibi videtur congrua.& honeſta.& poteſt appellari in his,quæ iudicis arbitrio committuntur,ſi malè arbitretur,vt ibi latius per Cagnol. num.22. Et not.quòd mulcta non infamatur.Specula.tit.de ſenten. in §.ſecundo,verſiculo 7. nume.8. & plura alia de mulcta congerit. Soc.Sen.in c.ea,quæ,nu.1.& indiſcurſu ibi.de pœnis.

Mulctare eſt iuriſdictionis,vt eſt communis opin.legiſtarum & canoniſtarum.de qua Iaſon in l.prima, numero decimoſexto. ff. de iuriſd. omnium iudicum.

Mulier in crimnalibus eſt teſtis idonea, vt eſt communior opin. Burſ. conſ.20.num.22.

Mulieres virorum raptores tenentur.l.vnica.C.de rap.virg.vt eſt communis opin.Soarez ver.mulieres.num.251.

Mulieres ſicut viri ſtatutorum pœnis ſubiiciuntur.& ideò ſi de nocte vadunt cum armis,vel ſine lumine,vel veſtes portant prohibitas,puniuntur,vt eſt cõmunis opin.Soarez ver.mulieres.nu.252. Nam mulieres ita ligantur ſtatutis terrarum, generaliter loquentibus, ſicut maſculi,niſi ſpecialiter inueniantur expreſſi.Marſi.conſ.85.nu. 22.& eſt dictum,Bal.in l.ne paſſim.C.de iur.& fact.igno.vide Marſi.in l. ſi quis viduam nu.4.& ſeq.maximè.num.8.ff.de quæſtio.fol.mihi. 55. Præſumuntur tamen mulieres ignorare leges & ſtatuta.Et ideò excuſantur.Soci.iun.in conſi.72.nu.12.in 2.vol.vbi plura allegat , vide omnino Æmyl.in conſ.124.per totum.vbi conſuluit mulierem,quę habitabat Ferrariæ tempore proclamatis facti in caſtro Lugi, quòd frumentum non poſſet extrahi inde,niſi prius denunciaretur ſub pęna,non incidiſſe in pœnam.de qua in d.proclamate.

Mulier luxurioſè viuens poſt mortem viri,ſtantibus filiis primi mariti prædefuncti incidit in omnes pœnas,impoſitas. mulieribus ſecũdò nubentibus. Ioan. Nicolaus in l.generaliter. C. de ſecund.nuptiis, numero,24.

communem dicit.Soarez in verſic.mulieribus.num.267.

Mulier ſecundò nubens, cadit in pœnas introductas in fauorem filiorum.Dec.conſ.83.& conſ.230.Durans de arte teſtan.titulo 6.cautela. 16.Ioan.Nicolaus in l.1.C.deſecun.nupt.communem dicit Ioan.de Garo.in d.l.1.de ſecun.nup.num.23.ſuper glo.communem dicit.Soarez.iſta voce.

Mulier de iure ciuili indiſtinctè admittitur in teſtem.De iure tamen canonico in criminalibus non admittitur.Niſi in caſibus à iure expreſſis.in ciuilibus tamen,etiam criminaliter intentatis admittitur indiſtinctè.Panorm.in c.quàm de teſtibus.num.2.communem dicit.Rolan.à Valle in conſ.24.nu.13.in 1.vol. Duennas.Regula.315.Clarus in §.fin.verſi.Quæro igitur,Gratus Reſpon.57.numer.3.vbi magis communen dicit.Et communem dicit, Felin.in c. quoniam.nume 1. de teſti.tanquam in practica ſeruatam.& æquam , vbi aliter veritas haberi non poteſt,vt ibi per eum.vide Soc.conſ.54.in.3.vol.vbi hoc limitat numero 6.& numero nono. vide Benedict.de Vado. in Reperto.Feli.verſi.mulier poteſt eſſe teſtis iure cano.Soarez verbo mulieres.num 258.

Mulier ſecundò nubens de licentia mariti,euitat pœnas ſecũdo nubentis.Coraſius Miſcellanea.lib.3.cap.1.num.12.cõmunem dicit.Quod intellige,ſi non habet filios,alias ſecus,quia & filiorum requiritur licentia.Corraſ.in l.filium quem habentem.numer.30.cum ſeq.C.famil.erciſcun.

Mulieris maritatæ appellatione,non venit ſponſa in odioſis.Benedic.in c.Raynutius.in ver.duas.num.151.communem dicit.

Mulier non repetit dotem, etiam quòd maritus ſit excommunicatus. Corraſius.in l.qui liberos.num.112.ff.de ritu nuptiarum.

Mulier,quæ proprio ſeruo ſe ſupponit,punitur pœna mortis.Clar.q.68. verſicul.ſi mulier.

Mulieres non tenentur ire pro abſolutione ad ſedem apoſtolicã. etiam quòd non ſint ſui iuris.Socinus in cap.mulieres.num.5. de ſent. excom.Quando ſcilicet inciderunt in canonem.Si quis ſuadente diabolo.communem dicit.

Mulier credens virum ſuum,qui longo tempore abfuit , mortuum, ſi certum nuntium de morte eius habuerit,vel fama publica ita fuerit,ſi nubat alteri,debet excuſari,Alias punitur de adulterio , vt eſt communis opin.Clar.in §.Fornicatio.ver.Sed pone.

Mulieres non poſſunt de iure perſonaliter detineri in carceribus.ſi nobiles,vel aliàs honeſtæ ſint,vt eſt communis opinio.Sed quicquid de iure ſit.hodie tamen mulieres de conſuetudine indeſtinctè capiuntur,& in carceribus ſeparatis ponuntur.Clar.q.21.verſ.quęro.igitur. Blancus in pract.crimi.fol.5.nu.27.non tamen poteſt mulier etiã pro maleficio capi in domo.Marſil.ſingu.248. Soci.in l.plerique.nu.38. ff.de in ius vocan.vbi ampliat & limitat.

Mulier grauida non tenetur in dubio cõparere in iudicio,nec etiã cogi vt ſit teſtis in iudicio. Monteleo in practica.arbitria part.4.nu.683., cum poſſit dicere Grauida ſum nolo iurare.ſed extra iudicium pro teſtimonio ferendo poteſt iurare.Franc. Mar. deciſ.Delphi. 182. nu. 11.in 2. part.limita non habere locum in meretrice prægnante,quia vilitas vitæ eorum non meretur legum laqueis innodari.l.quę adulterium.C.de adulte.Guido Pap.deciſ.256.

Mulier præſumitur meretrix.ex pręſumptione violẽta,quando quis eſt viſus exire de nocte de domo illius.& probatur aliquod ex ſignis venereis,de quibus in d.l.quod ait.ff.de adulteriis.Et hæc eſt communis opinio.D.Ioſephus Fontanella inter conſil.cri.conſil.97.numer. 35.vol.2.

Mulier inhoneſta probatur per teſtes ſingulares,quorum vnus probaret de vna re inhoneſta,alius de alia , vt eſt communis concluſio.de qua Alex.in conſ.13.num.23.in vlt.vol.& licet ſit fama,quòd aliqua ſit meretrix,non ideò probatur quòd per hoc ſit publica meretrix,niſi palam quæſtum faciat.Bal.conſ.394.nu.9.in ſi .in 2.vol.& no.quòd ſi alicui milieri ſit factũ legatum,ſi publicè & honeſtè vixerit,cõuerſando turpiter.licet nõ committat ſtuprum, dicitur impudicè viuere,& cadit à legato.Bal.conſ.207.in 4.vol.& qualiter poſſit probari mulier inhoneſta & impudica.ponit Alex.in conſ.13.nu.23.in 7.vol.Bal.in conſ.131.lib.2.Dec.in l.eius qui.§.fi.col.pen.ſub.num.6.ff.ſi.cer.per. Bene per Caſſanc.in conſuet.Burgun.pagi.ſenteſimaquadrageſimatertia,faciata prima. in fin. cum ſequen.in princip. pag. ſenteſimaquadrageſimatertia.

Mulieres omnes,etiam cuiuſcunque ſint ſtatus.poſſunt abſolui ab Epiſcopo , ſi percutiant clericos, vt eſt communis opinio.de qua Abba. in capitulo muliere. de ſententia excommun. mulier committens adulterium , hodie debet de trudi in monaſterium iure nouo, & hæc eſt eius pœna , vt eſt communis. opinio. de qua Nicellus de concordia gloſſarum,nu. 162.to.1.mulieres quæ ad vitæ frugem ſe receperunt,perſonæ turpes non ſunt dicendæ,vt eſt comminis opinio Soarez verbo mulieres

Muros tranſcendens alterius ciuitatis,quàm Romæ, puniuntur iudicis arbitrio.Soarez verbo muros.num.268.communem dicit.Cla.q.68. verbo muros.

N

Neceſſitate extrema ductus furtum faciens excuſatur,vt eſt communis opinio.Soarez verbo neceſſitas numero 17.Nec illud tenetur reſtituere ad pungũiorem redactus fortunam,vt eſt communis opinio.ibi.numero 18.

Negatiua ſimplex & indeterminata eſt improbabilis,vt eſt communis, opinio.Sed ſi ſit coarctata loco & tempore probatur vt affirmatiua, quando teſtes deponunt ſuper tali negatiua,& reddunt rationem. Quod non potuiſſet aliter eſſe,vel fieri,quin ipſi teſtes,vidiſſent,ſciuiſſent,vel cognouiſſent,vt eſt communis opin. & practica obtinet. Caueant autem teſtes,ne in deponendo ſuper negatiua reddant ſe ſuſpectos de falſo,vt eſt communis opin.Clar,q.52,verſ,ſcias autem. vide Hercula.de negatiua.

Negans homicidium commiſiſſe,ſi conuincatur,poteſt dicere ſe ad ſui defenſionem feciſſe,vt eſt communis opinio.de qua Cagnolus poſt alios.in l.nemo ex his.num.4.ff.de regu.iur.

Negans in delictis,non eſt in dolo,& ideò non punitur.quia ſcriptum eſt.Non tibi dico,vt te perdas.Boer.q.134.per totum.& negans illud,quod ſi confeſſus fuiſſet,non potuiſſet ei præiudicare,non facit indicium hæc ſua negatio, nec ei præiudicat,vt dicit Marſil. in conſi.51.numero 67.& conſilio 15.& Mantua conſi.213.circa fi.in 1. vol. vbi dicit hoc eſſe veriſſimum.& dicit Ioan.de Amicis in conſil.134. quòd inquiſitus poteſt negare impunè,& variare,& hæc negatio nõ facit indicium ad torturam,etiam quòd aliàs eſſet fur.Nam mendacium non punitur,niſi in caſibus à iure expreſſis. Menochius de arbitrio iudicis.caſu 276.numero 8.Burſat.conſil.21.communem dicens.Lucius inter conſilia crimi.conſi.160.numero 33.tomo 1.Clar. q.21.ver.mendacium.& negans etiam cũ iuramento nõ dicitur periurus in criminali,vt tenet Alex.in Addi.ad Bart.in l.1.ff.de bonis eorũ, qui ſibi mor.conſiſci. de quo Maran.in pract.vbi de interrogatione agit,numero 9.fol.185. item negans non punitur,quando mentitur non circa ſolemnem actum,vel inualidum.Bald.in l.edita.in lectu. Padua.in verſi.expedita prima.C.de eden.de quo Cotta rerum memora.verbo negans vide omnino Blan.in l.fi.numero 265.& ſeq.ff. de quæſtio.vbi dicit, ꝙ licet contraria dicere & proponere propter ſalutem.Et mendacium non eſt delictum, cum quis cõtra dolum & fraudem mentitur,vel cum quis ex officio id facit,dum ſuum alteriúſve ſanguinem redimit,vt dicit D.m.Alcia.de duello.nu.20.nec facit indicium ad torturam mendacium. Folleri.in pract. cri. tit.item quòd ſororem venenauit.numero 29.& eſt communis opinio,vt ſuprà in ver.mẽdacium.& non punitur mendacium,niſi in caſibus expreſſis.Menochius de arbitrio iudicis.caſu 276.numero 8.Burſa.cõſi.20.numero 21.vbi communem dicit.Item mendacium non præſumitur,l.Labeo.§.Tubero.ff de ſuppellectili lega.Fortu. in tract.de vltimo fine iuris cano.& ciuilis.numero 478.tomo.1. Negligens iudex priuatur officio.Sed hodie officiales negligentia non ſyndicantur,Et ita ſeruat conſuetudo.Clar.q.64.

Nepotes ex filio parricida priuantur hæreditate à vita.Nam licet parricida patri ſuccedat,tamen ei vt indigno aufert fiſcus,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.priuatur etiam.Idem in nepotibus ex fratre fratricidæ eſt conſtitutum ibi.

Nobilitatis & dignitatis allegatio,& probatio prodeſt delinquenti,ita, vt in pœna corporali imponenda mitius puniri debeant nobiles, vel in dignitate conſtituti,quàm plebei,vt eſt communis opin.Clar. q.60.verſ.prodeſt etiam.Et ideò nobilis nõ debet ſuſpendi, vel alias viles pœnas pati,vt generali vſu receptum eſt.Soarez verbo Nobilitas.numero 32.Limita,niſi talis nobis fuerit proditor. Marſi. ſingu, 16.Arno.problema.71.

Nocte commiſſum dicitur delictum,quod eſt commiſſum ante Solis ortum,vt eſt communis opinio. Quæ debet recipi cum diſtinctione,Nam aut ſtatutum determinat expreſſè,quando dicatur dies,vel nox,puta ad ſonum campanæ,vel huiuſmodi?Et tunc debet ſeruari ſtatutum,Aut non expreſſè determinat.Et tunc debet ſtari iudicis arbitrio,qui debet in mitiorem inclinare partem,vt eſt communis opin.Clar.q.82,ſtatutum.9.verſi.quæro quomodo.Soarez ver. noctu.numero 33.

Notarius inſtrumentum conficiens ſuper re illicita,extra caſus à iure permiſſos incidit in pœnam falſi,vt eſt communis opinio.Clar.in §, falſum.verſ.adde.

Notarius negans ſe eſſe rogatum de inſtrumento,de quo re vera fuit rogatus punitur pœna falſi,vt eſt communis opin.Niſi notarius eſſet vir bonæ opinionis,& factum eſſet de longinquo,& ante longum tempus.Clar.in §,falſum,verſi.item notarius.

Notarius non ſolum dicitur falſum committere,qui falſum facit inſtrumentum..Sed qui aliquid in inſtrumento apponit,quod non ſit verum,Vt ſit in inſtrumento mutui apponat verbum numerauit, cũ tamen tempore contractus nulla fuerit facta numeratio,Vel ſi ſcribat contrahentes,qui tamen aberant,vt eſt communis opinio.Non enim debet notarius conficere inſtrumentum, niſi de his, quæ ſenſu corporis tunc percipit,vt eſt communis opinio.Clar.in d.§, falſum. verſi.notarius.

Notarius omittens opponere ſolemnitates requiſitas in inſtrumento, de quo eſt rogatus,incidit in pœnam falſi, vt eſt magis cõmunis opinio.Non tamen puniretur ob hoc,niſi in caſibus à iure expreſſis, vt eſt communis opinio.Clar,in d.§.falſum.verſ.pariter,

Notarius condemnatus,quia deliquit in officio,vt quia fabricauit falſum inſtrumentum,cenſetur officio tabellionatus priuatus,ſi quidẽ notariatus eſt officium,& dicitur officium communis operæ & artis.Dec.conſil. 40.in 1.vol.& ideò de nouo non poteſt conficere inſtrumenta poſt condemnationem,vt eſt communis opinio. Clar. q. 73.ver,notarius.plura Benedic.de Vado foro Sempro.in reperto.Feli.verſic.notarius condemnatus de falſo.ſecus ſi eſt cõdemnatus pro alio delicto,non concernente officium notariatus.Caſtr. in l.quamuis.numero 1.ff.de ſolu.Nam debet notarius apponere tantum ſubſtantiali in inſtrumento,non omnia verba verboſè apponere. Et illa ſubſtantialia debet apponere,de quibus eſt rogatus à partibus tantum.Alex.in conſilio 190.numero 4.in vlt.vol.Quæ autem requirantur ad probandum inſtrumentum authenticum.vide per Alex.in cõſil.198.numero 1.in vlt.vol.vbi etiam.numero 4.ponit practicam,& remedium,ac modum probandi tabellionatum.

Notarij ſcripturæ non creditur in criminalibus,ſi ageretur de falſo contra teſtem & produceretur ſcriptura ipſius notarij,& teſtis negaret ſe ſic dixiſſe,vt eſt communis opinio. de qua Abb.in c.ad audientiam.numero 7.de præſcrip.Notarij tamen alicuius Curiæ, vel Banchi,qui ſcribunt præcepta ex conſuetudine in perſona prætorum,vel prælatorum vel iudicũ,qui id ignorant,non poſſunt puniri de falſo. Rochus deCurte in tract.de conſuetudine.numero 126.

Notarius qui in veritate non eſt notarius,neque habet priuilegium notariatus,Tamen communi opinione reputabatur notarius, & erat in quaſi poſſeſſione,quia inſtrumenta publica fecit multa. An inſtrumenta per eum facta teneant?quæſtio fuit maximè antiquitus diſputata.Et multi dixere,quòd ſic.Tamen communis eſt opinio in contrarium.Benedic.de Vado foro Sempro.in Reperto.Felin.verbo Notarius,qui in veritate.vide Alex.in conſilio 198.num.4.in vlt.vol.

Notarius,ſi ſtipulatur pacem pro abſente,non acquirit ius abſenti. D. m.Alcia.in c.cum contingat.nu. 237.de iureiuran.communem dicit.

Notarius infamis quis eſſe poteſt,vt eſt communis opinio.Soarez ver. notarius numero 37.

Notarij fides vacillat in cauſis criminalibus,ſi teſtis aliter dicat & iuret quam in inſtrumento ſit ſcriptum,vt eſt communis opin.Soarez verbo Notarij.numero 45.Et falſi tenetur notarius,ſi aliud ſcribat in inſtrumento,quòd à partibus non fuerit dictum.Vel de re illicita cõficit inſtrumentum,vt eſt communis opinio vel ſi ſe rogatum de inſtrumento negat,vt eſt communis opinio.ibi numero 47. & pluribus ſeq. Notarius tamen ob falſi crimen officio non priuatur,niſi prius ſit condemnatus,vt eſt communis opinio.ibi.num.51.

Notarius tenetur dare inſtrumentum,vel prothocolũ,niſi probet abſq; eius culpa peremptum,deperditum,vel combuſtum,vt eſt communis opinio.Gomez in tract.de locatione.num.22.col.2.circa prin.fol. 197.Et notarius doloſus,vel negligens tenetur ad omnia damna & intereſſe partium,vt eſt deciſ.Delphi.per Franc.Mar.193.D. m. Cephal.conſi.170.num.2,6,& 9.Et punitur iudicis arbitrio.Menochius de arbitrio iudi.caſu.370.num.1.& ſeq.Non poteſt tamen in hoc notarius torqueri,vt dicit.D.m.Alcia.in conſi.18.lib.7.Sed ſtatur eius iuramento de amiſſione,quoties conſtare poſſet coniecturis de ipſa amiſſione,nam debent concurrere alia indicia.Bald.in lege fi.ad fin. C.de eden.Alexan.in l.ſi quis.§.fi.ff.eodem .titu.Notarius ſi quidem eſt perſona honeſta. c.audientiam, de præſcrip. Portius conſil. 39. numero quarto,& 7.Si igitur terremotu,qui eſt vis maior & naturalis, vt dicit I.C.in lege Martius.ff. loca. amiſit inſtrumentum, creditur de amiſsione iuramento ipſius notarij,vt dicit ibi Bal. & eo ipſo, quòd facta diligenti inquiſitione res non reperitur, probatur amiſsio ipſa.Firma.verbo amiſsio.& ver.notarij fides.Syluanus conſi.29.numero 7.in 1.vol.D.m.Alcia.in conſi.18.per totum libro 7.nume.2.vbi etiam dicitur,quòd notario creditur de amiſsione,vbi adſunt aliquæ cõiecturæ.Et iſta eſt communis opin.vt ibi per D.Alcia.

Notorium crimen dicitur,quod aliqua tergiuerſatione celari.non poteſt.vt illud,quod fit coram populo,vel maiori parte populi,vt eſt cõmunis opin.Clar,q.9.in prin.Et conſequenter,quòd reus nullam habet defenſionem,aut excuſationem,quominus ſit puniendus pœna homicidij.vt eſt communis opinio.ibi ver.ſed notorium & ver. ſed aduerte.Quotuplex ſit ſpecies notorij.Nouellus in pract.fol.14. numero 12,& ſeq.Et notorium non requirit citationẽ,ſi reus eſt præſens,ſecus ſi abſens,vt eſt communis opinio. Clar.ibi.verſic. quæro nunquid.vnde oriatur notorium.ponit Monteleo.In ſuo arbit.prat. par.4.q.4.num.167.Milleus in pract.tit.de Notorio,Vt cõcludenter dicatur probatum notorium,quid opus ſit?Folleri.in pract cri.ver.item quòd notorium,num.12.fol.223.Capra.in reg.fol.75.vide Iodocum in enchij. tit.de notorio.cap.11.Cirillum in eius ſumma.crimi.

titu.de

ſi.de notorio.Et notorium debet probari delictum.Nam in tali notorio debet iudex aſſumere informationes,vt eſt communis opino. Clar.q.9.ver.item quæro.Et debet notorium in actis conſtare iudici. vt eſt communis opinio.Clar. ibi. Et ſuper eo debet procedi cauſa, cognita.communis eſt opinio.Clar.ibi ver.plus dicunt.Et copia indiciorum datur reo ſuper notorio,ſi excipit ſe defendendo aliquid ad excuſandum delictum.Secus ſi confitetur nullam habere excuſationem.vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver.quæro etiam. Et notoriũ dicitur crimen quòd negari,vel celari non poteſt, vt eſt communis opinio.Soarez verbo notorium.nume.52.

Notorium requirit ſententiam declaratoriam delicti, vt eſt communis opinio.Clar.q.9.ver.præterea quæro.Et iſta eſt communior & æquior opinio apud modernos,vt inquid Boſſius.titu. Quomodo procedatur in crimine notorio.num.6. vide tamen ibi poſtea. Grammati. deciſ.65.num.12.vbi dicit,quòd inoleuit cautela,vt iudex pronũciet factum,de quo agitur eſſe notorium.fallit,niſi eſſet ita notorium euidenter,quòd eſſet ridiculum ordinem iudiciarium obſeruare,vt dicit Ioan.fabri.inſti.in Proœmio.in prin.num.9.vbi exemplificat.Vnde ſi coram iudice ſedẽte pro tribunali maleficium committatur in iudicio,puniri poteſt delinquens incontinenti. ſine alia probatione, aliàs ſecus,quia delictum iam dicitur notorium.Ang.in l. eadem.ff. de feriis. Et ſic,quando crimen eſt notorium proceditur ad executionem pœne prætermiſſo omni ordine iudiciario,& ideo mos inoleuit,quod Rectores hodie immediatè abſque aliquo proceſſu faciũt decapitari,& ſuſpendi,& membra mutiliari,de facto malefactoribus notoriis,quibus ita pœnas,imponi ſubito expedit.Reipublicæ,vt in l.pronunciarum.C.de feriis,hæc ponit ſic Ange.in l.ictus fuſtium colum.2.ff.de iis.qui no.infa.

Notorium excuſatur ab onere probandi,ſed non ab onere proponendi, vt eſt communis concluſio. Nouellus in pract.crim.fol.14.num.13. Ghitius inter conſilia crimi.conſil.159.in 1. Tomo. vbi communem dicit Clandeſtinum autem crimen quòd nam ſit ponit. Saly. in eum fratrem.C.de iis,quibus vt indignis.num.2.& num.4.& in l.ea. quidem.C.de accuſa.

Notorium dicitur,quando quid eſſet iudicialiter probatum, vt eſt communis opin.Capra reg.65.num.47.in fi. in primo membro.

Notorietas iudici non ſolum viam aperit ad inquirendum. Sed etiam facit,vt poſſit vſque ad executionem procedere iuris ordine non ſeruato.Nec ſufficit,quòd factum ipſum ſit notoriũ,ſed requiritur,quòd qualitates etiã ipſius facti ſint notoriæ,ſcilicet, quòd nulla defenſio, aut excuſatio competat, quominus Puniendus ſit pœna homicidij. Clar.q.9.ver.ſed aduerte.

Notorium licet ſit delictum aliquod,iudex nihilominus debet aſſumere informationes,vt eſt communis opinio. Clarus d.quæſt.9. verſic. item quæro in fi.

Notorium licet ſit delictum aliquod,Nihilominus debet ſuper eo ferri ſententia,vt eſt communis opinio.Clar.q.9.ver.præterea,

Notorium non poteſt dici delictum,quod excuſationem non habeat, niſi fuerit ſuper hoc cognitum & declaratum per iudicem illud eſſe notorium.citatóque reo,vt eſt communis opinio.Clar.quæſt.9. ver. plus dicunt.

Notorium non ſolum id eſſe poteſt,quòd eſt facti permanentis,ſed etiam id,quod eſt facti momentanei,vt eſt communis opinio.Clar.q. 9.verſiculo 1.

Notorium probatur per duos teſtes.communis eſt opin.Clar.q.9.ver. quæro nunc.

Notorium ſi ſit delictum aliquod,nulla amplius requiritur eius delicti probatio,vt eſt communis opin.Clar.d.q.9.ver.item quæro.

Notorium ſi ſit delictum aliquod nihilominus requiritur citatio ad ſententiam,vt eſt magis communis opinio. Ad aſſumenda verò indicia ſuper delicto notorio non eſt citandus reus quotieſcunque ex tali citatione reus inſtrueretur ad fugam,vt eſt communis opinio.Si tamẽ notorium eſſet nullam competere reo defenſionem, eo caſu poſſet procedi ſine citatione,vt eſt communis & vera opin.Clar.q.9.verſi. quæro nunquid.

Nuncio dicenti ſe citaſſe de commiſſione iudicis maleficiorum,non creditur.D.m.Alcia.in tract.præſumpt.regu.3. præſump.14.nu.9.communem dicit.

Nuncio publico creditur in his,quæ ad ipſius tantũ ſpectant officium ſecus in aliis,puta ſi dicat,ſe verberatum,vel percuſſum.communis eſt opinio.Soarez ver.nuncio.num.57.

Nuptiis inceſtis impoſita confiſcandorum bonorum pœna.per Auth. inceſtas,C.de nuptiis.Etiã hodie ipſo iure abſque illius declaratione imponitur,vt eſt communis opinio.Soarez verſic.nuptiis.nu.76. de iure autem canonico illam non luet pœnam inceſtus, cuius crimen ſit inceſtus de iure canonico,ſed non de iure ciuili, vt eſt communis opin.ibi.num.77.

O

OBiiciens alicui aliquod crimen in iudicio,ſiue agendo,ſiue excipiẽdo, ſi illud probet,non tenetur actione iniuriarum,vt eſt communis opinio.Sed ſi non probet,& excipiat, tenetur.Clarus quæſt.35. verſiculo caueant.

Oblationem nõ præbens parrochianus præſbytero diebus feſtiuis non peccat, quia non eſt de præcepto,vt eſt cõmunis opin.de qua Zannet.in tract.de foro compe.num.61.tomo 1.

Obligatio nulla oritur,cum lex reſiſtit actui,aut potentiæ, nec ciuilis, nec criminalis, nec naturalis,vt eſt cõmunis opin.de qua Vantius de nullita.proceſſ.fol.146.num.53.idem.cum denegat lex viua,vel mortua audientiam,eſt actus ipſo iure nullus,vt eſt magis communis opin.Vantius ibi.num.53.vbi & de ſtatuto idem dici.

Occidens Titium,cum voluiſſet occidere Sempronium,punitur pœna extraordinaria.Clar.in §.homicidium.ver.dicunt. communem opinionem eſſe dicit.

Occidens aliquem deliberatè,in eccleſia tamen capi non poteſt. & ita ſeruatur.Blancus in pract.crim.fol.4.num.26.

Occidens infantem non formatum,& anima non habentem, punitur extraordinem,vt eſt communis opinio. Blancus in pract. crimi. fol. 80.num.33.D.Herculanus de cautione de non offenden.c.20.num. 5.Nouellus reg.23.Duennas.

Occidere ſe vellens,punitur pœna mortis,etiam ab alio ſe occidere impeditus.communis eſt opi.Clar.q.68.ver.ſeipſum.licèt in practica aliter ſeruaretur,inquit ibi Clar.quia nõ punitur affectus, niſi ſequatur effectus ex generali conſuetudine.Et iſto caſu occidens ſeipſum moritur inteſtabilis omnino.& teſtamentum prius factum annullatur,vt eſt communis opin.ibi & ſupradicta procedunt in eo,qui cõſcientia proprij ſceleris ſibi manus violentas intulit.Secus ſi impatientia doloris,furore,morbo,pudore,hoc faceret, quia morte non puniretur,nec bonorum cõfiſcatione,nec eius teſtamẽtum rumperetur,vel annullaretur,vt eſt communis opin.vt ibi per Clar.

Occidere poſſum impunè aliquem,quem,ſi non occidam, vir potens minatur mihi mortem,vt eſt communis opinio. Chircouius communi opini.centuria tertia,concluſ.ſexageſimaquarta. Item licet occidere hominem,quando occiſor non venit vituperandus à communi opinione.Pau.de Caſt.in cõſi.278.de quo D.Maccagnanus in lib. communium opinionũ.3.c.3.num.8.Nam occidere licet hominem ſceleratum. vt patet exodi vigeſimoſecundo, plura Calcane.in conſi.2.num.33.fol.11.

Occidere non licet hominem pro rebus,vt eſt communis opin. Canoniſtarum,de qua Benedic.de Vado foro Sempro.in reper.Fel.in ver. Clerici,vel laici an poſſunt pro defenſione rerum.&c.

Occiſor,qui defendendo cum moderamine inculpatæ tutelæ aggreſſorem proximi ſui,occiderit,iure occidiſſe cenſetur, nec pœnam aliquam meretur,vt eſt communis opinio. D. m. Alciatus.in conſilio 27.libro ſeptimo,

Offendens rem clerici,dicitur inferre iniuriam perſonæ illius, quòd ſufficit,vt quis cadat in excommunicationem,vt eſt communis opinio.de qua Socinus.Senior in c.peruenit.numero 175.de ſententia excommunica.

Offenſus pro promiſſione de non offendendo,ex noua iniuria, repercutere præſumitur,vt eſt communis opinio.de qua D. Vulpellus de Pace.q.103.num.2.

Offenſa modica non eſt in conſideratione in pœna conuentionali de non offendendo,vt eſt cõmunis opin.de qua D.Herculanus de Cautione de non offendendo.c.27.nu.18.fol.90.Quid ſit offenſa? Tradit Saly.in l.filia.C.de inoffi.teſta.& Alberi.in dicto.& Iaſ. in l.cum to pietatis.C.de inoffi.teſta.Et no.quòd vbi eſt illata pœna, ibi præſumitur offenſa,& vbi maior eſt pœna,ibi dicitur maior eſſe offenſa,& eſt locus ab effectu.Alberic.in l. teſtamento.ff. de fideicommiſſa. liberta.An offendens clericum bannitum per iudicem ſecularem puniatur.vide per Alberi.in l.ſtatuimus.num.1.C.de epiſco.& Cleri.Et no.etiã,quòd quãdoque plus offendit,qui ſingit ſe mediare inter ſe rixãtes,& vnum ex eis tenet,& alteri non obſiſtebat,Ang.in l. 1.§.excuſantur.ff.ad Syllani.Item no.quod offenſus in flumine publico nõ dicitur offenſus in via publica,ſecus ſi in ponte,quia punitur ſtatuto de offendente in via publica.Marſi.ſing.68.Et dicitur offenſa grauis,homicidium & membri mutilatio.alias eſt in arbitrio iudicis, quęnam dicatur grauis offenſa.Menochius de arbitrio iudicis.Alex. conſi.203.num.4.

Offendere ſe nolle duo promiſerũt ſub pœna.Et poſtea ſe ſimul offendunt non apparet quis eorum fuerit primus.quid iuris? Reſpõ.quod neuter tenetur ad pœnam.Et ita ſe habet communis opin.de qua Iaſo.in l.ſi ſeruum.§.ſeq.num.12.ff.de verb.oblig.

Offendere nolle aliquem promittẽs ſub pœna intelligitur, niſi cauſam offenſionis committat.Item ſi feci pacem cum inimico meo,& promiſi eum non offendere ſub pœna,demum fuit exbannitus.Si ex forma ſtatuti bannitus poſſit impunè occidi,ſi eum interfeci, non incido in pœnam pacis ruptæ,vt eſt communis opinio, de quà Iaſ. in lege qui ſeruum.num 2. & numero 5. ff. de verbo. obligat. vide ipſum.Iaſ.ibi.

Offenſo non ſolum perſonæ,ſed etiam in perſonam dicitur facta,cum

ſunt tactæ res perſonæ adhærentes,concurrente animo offendendi perſonam ipſam,vt eſt communis opinio,de qua D.Hiero.Gabriellius in conſi.171.num.3.Et ideo offenſa in perſonam non dicitur, ſi non ſunt tactæ res,vel perſonę,quia actus neceſſarius eſt ſaltem rerum perſonæ adhærentium, vt concludunt omnes ibi.Vnde ſi quis promiſit non offendere,neque offendi facere facto tantũ,& in perſonam,ſi quis diſcaruit Archobuſium in ipſum,tentans eum offendere,nec tetigit perſonam,vel veſtes,neque vllo modo percuſſit, nõ poteſt puniri pœna ordinaria,nec habet locum pœna cõuentionalis,vt ibi.Et quæ dicatur offenſa grauis,& quæ leuis ponit Soc.in c. officij. num.59.& ſeq.de ſententia excommunica.Et quæ dicatur iniuria atrox,enormis,ſeu grauis, ibi.num.66.Et ſi capilli offenderentur eſſet grauis offenſa,in locis,in quibus iuuenes nutriunt comam vt ferrariæ.vt dicit ibi Soc.

Offenſio facta ad honorem tuendum noua cauſa dicitur,vt eſt communis opinio,de qua Doronus in tract.de fide treuga & pace. q. 118. num.2.& ſeq.

Offendens Cardinalem,percutiendo,capiendo,vel hoſtiliter inſequendo eſt excommunicatus,ita vt poſſit ab omnibus impunè offendi,vt eſt communis opin.Clar.q.77.verſ.offendens.

Officiales communiter deputantur ad denunciandum maleficia. Clar. q.6.ver.ſcias autem.Qui debent denunciare etiam notoria & occulta,ſi poſſunt,& debet abeſſe dolus in denunciando.Clar.ibi.ver.ipſo. Et tenentur denuntiare etiam maleficia,quæ de iure ſunt impunita, puta caſu,vel accidenti contigentia,vt eſt communis opinio.Clarus ibi.ver.ſed quæro.

Officialis,quis publicos prouẽtus ſubtrahit,punitur pœna capitis.Cla. q.68.verſ.officialis.Et officialis,qui multa acquiſiuit in officio non præſumitur acquiſiuiſſe,de bonis fiſci,vt eſt communis opinio,Clarus quæſtione nonageſimaoctaua, verſicul.officialis. Et quis non dicitur officialis,niſi ſit in poſſeſſione officij.Bald.in conſil.508.in 5. vol.Et not.quòd quis debet habere officiũ à Principe & nõ ab aliis. Pau.de Caſt.in l.1.C.de ſtatuis & imagi.vbi & de Benderiis,quæ dãtur officialibus meminit in ſignum benè acti officij,de quibus plenè per Pari.de Puteo.in tract.ſyndica.in princ.Et no.quòd non omnis remotio ab officio deſignat indignationem remouẽtis, niſi cauſa remotionis tacitam indignationem contineat.Ange.in l.quòd ait ff.de iis,qui no.infa.

Obuiare quis non tenetur delicto,etiam clamando, vel reuelando, vt eſt communis opinio.Clar.q.87.ver.primo.& ver.dictum eſt,nõ ſolum de iure ciuili,ſed etiam de iure canonico,vt eſt communis opin. ibi.Etiam in foro conſcientiæ,vt eſt communis opinio.ibi in fi. Diaz regu.184. Fallit hęc magis communis opinio,in Clerico & Pontifice. Item fallit in crimine perpetrando contra Principẽ. Gratus Reſpon.1.in 1.vol.num.47.& ſeq.

Occupans legatarius,vel fideicommiſſarius propria auctoritate, ex licẽtia ſibi conceſſa à Teſtatore excuſatur à delicto,vt eſt communis opi. de qua Plotus in l.ſi quando.num.54.fol.18.

Occupãs loca aliena,& poſtea faciens ſe de dictis bonis inueſtiri, nihil facit,ſed loca illa ſunt primo domino reſtituenda. Et iſta eſt cõmunis opinio,de qua Soci.Iunior in conſi.86.num.22.in 1.vol. Et nota. quòd ſtante ſtatuto,quod quicunque occupauerit rem alterius, puniatur in tantum.quòd ſi occupem rẽ per te poſſeſſam,incido in pœnam, licet non eſſem dominus. Paul. de Caſtr.in rubr. ff. de operis no.nunt.num.4.

Officiales qui acquiſiuerunt in officio,rectè acquiſitum cenſetur, niſi contrarium probetur, vt eſt communis opinio, Soarez verbo officiales.numero 10.

Officialis, ſi deprehẽdit aliquẽ in facinore, & propter hoc iubet ipſum carcerari,torqueri,vel fuſtigari in pœnã iſtius delicti,talis ex genere pœnæ efficitur infamis,cum appareat veritas cauſæ, propter quam fuit tortus,vel fuſtigatus,vt eſt communis opinio.Soci.in cap. ſuper his.num.37.de pœnis.

Officiales tenentur ſeruare ſtatuta per eos iurata.in Auth. vt iuſiuran. quòd præſtatur ab his Auth.præſides. C.de epiſc.& cleri. Ferrarius. Cautela 3.Afflic.ſuper conſtitu.in Præludiis.q. 12.num.8. Et nõ debent ſeruare ius commune,niſi in defectum,vt per Occam Ferrariẽ. inter conſi.crimi.100.num.10.Tomo 2.Alias efficiuntur periurij,& tenẽtur in ſyndica,vt per Occam ibi. & per Pari.de Puteo in tracta. ſyndica.& per alios.Et ita practicatur vbique. Fallit , vt per Nattam in conſilio decimonono per totum. fallit vt per Brunum inter conſil.feuda.conſi. 35.numero 15.16.17.18.& 19,Sed deficientibus ſtatutis Ferrariæ,debet fieri recurſus ad ius commune,prout in literii illuſtriſſimi D.Ducis,ante volumen ſtatutorum, pro quibus vide Barba.conſi.42.col.2.ſub num.7.in 2.vol. & in conſi.13.num.6.in 1. vol.Bald.in conſi.348.in 3.parte in fi.Gratum conſi.ſeu reſponſo.11. in 2.vol.Riminal.conſi.9.& conſi.72.in fi.in 1.vol.Et quando eſt cõtentio inter ius ciuile,attenditur Ferrariæ ius canonicum. Zabarella conſi.2.& conſi.20.vbi expreſſim de Ferraria loquitur. Nam delicta ſecundum ſtatuta loci puniuntur. Brunus conſi.feudali inter conſi. crimi. conſil. 115. numero 91. An vnus officialis vnius Territorij poſſit condemnatũ fugientem capere in alieno Territorio?Reſpõde, quòd non.Corn.conſil. 159.in 2.vol.Nam vnuſquiſque officialis debet eſſe contentus officio ſuo.Iaſ.in conſ.229.nume.6.in 2.volu.nec extra ſuum Territor. extẽditur eius iuriſdict. lege fi. ff.de iuriſdict. omnium iudic. vbi & Docto.An Vicarius dicatur officialis? Reſpon. quòd ſic,Federicus de Senis conſ.303.num.4.

Officialis abſque peccato poteſt exequi ſententiam Principis , qui abſque proceſſu mandat,vt quis furca ſuſpendatur.Cagn.in l.velle numero 15. ff. de regul.iur.communem dicit. Soarez verbo officialis numero quinto.

Officium iudicis nõ datur contra tertium ſuccedentem ſcienter in rem violenter effectam,Corraſius in l.naturaliter.§.nihil commune, ver. expeditis num.5.ff.de acqui.poſſ.communem dicit.Nec etiam affectam ignoranter,vt ibi num.53.communem dicit.

Officialis ante finitum officium accuſari nequit.Niſi ſint delicta,ex quibus omnino ab officio remoueri debeant,vt eſt communis opinio. Soarez ver.officialis.Clar.q.16.verſ.præterea quæro.

Officiales de iniuriis ſibi illatis cognoſcunt,& puniunt,vel alicui ex eius familia,vel in eorum officij opprobrium ſeu ſaltem illorum officij, ratione illatæ ſunt,alias non,vt eſt communis opinio Soarez verſ.officiales.num.6.& ſeq.

Opem præſtans maleficio,etiam de iure diuino punitur eadem pœna, qua committens,vt eſt communis opinio.de qua Corn.conſi.8.col. 2.litera A.Quòd intellige vt ibi in pace rapta alias ſecus .Quia opem præſtans non tenetur eadem pœna,qua principalis delinquens tenetur. Sed mitiori , vt eſt cõmunis opin. Cæpolla conſ.27. num. 6.vbi & Apoſtilantes. Niſi vbi præſtatio opis & auxillij det cauſam maleficij,vt ibi latius per Cæpollã.vide omnino per benedict.de Vado foro Sempro.in reperto.Fel.in verſ.opem prȩſtans Limita,vbi opem præſtans fuit confeſſus crimen.Item limita, niſi poſt delictum commiſſum quis aſſiſteret malefactori in auxillium,quia non propriè dicitur dediſſe opem , ideo quia dicit Bartolus vidiſſe multos aſſeſſores erraſſe, oritur tamen maxima ſuſpicio , vt ibi per Benedictum de Vado.Quando autem & quomodo & qualiter dicatur præſtare opem, ſeu auxilium darę cauſam mortis, vel maleficij, vel non dare,ponit Cæpolla in conſilio trigeſimoquarto,numero 20.An aſſocians aliquem ad homicidium faciendum, vel poſt factum,dicatur opem ferre?Bald,in conſ.235.in 3.vol.vide D.Hieron.Gabriel.in conſ. 170.Et nota. quod ſtatutum faciens mentionem de committente delictum non comprehendit,opem prȩſtantem.Nam aliud eſt ferre opem ad delictum,aliud committere delictum.Abb.in cap.ſi culpa num.2.de iniuriis & damno dato.Et ad hoc vt inquiſitio procedat requiruntur iſta verba Præſtitit opem,vt habilius maleficium committeretur.Felin.in cap.quia quæſitum.de offic.& po.iudi.deleg.nu. 13.limita prima.Et illa verba in inquiſitione,vel libello,quando plures ſunt accuſati,& in fine dicitur.Quòd alter alteri præſtitit opem, Dic.quòd ſtant reditiuè,ſeu ſellatiuè,quæ relatio debet cadere ſuper certo.& ideò melius eſt dicere inuicem vnus alteri,quia quilibet includitur,vt dicit Bald.in l.ſi duo patroni.col.3.verſ.quæro ad quid.ff. de iureiu.De opem præſtante fuſiſſimè per Felin.in cap.ſicut dignũ de homici.De diſſuadente aliquem ne delinqueret,poſtea cum aſſociante,quòd mitius puniatur.Soc.iun.conſi.73.num. 5. in 2.vol. Riminal.in conſ.50.per totum.in 1.volum.vbi bene, vide D.Bruno.à Solè,conſilio ſuo vnico num.52.

Opem præſtans ratione qualitatum,quæ inſunt tempore delicti,ac etiam eadem pœna qua principalis,non tamen in caſu.l.raptores.C. de rapt.virgi.ſecundum communem opinionem canoniſtarum.Capra regu.80.num.43.& 44.Et not.quòd ſtatutum loquens de committente delictum,cum debeat propriè & ſtrictè intelligi, non comprehendit præſtantem opem, Soc.Senior in cap.ſi culpa.num.6.de iniuriis & damno dato.& vide ſupra.

Operarij,quibus eſt proteſtatum,ne operentur in tali loco,ſi non deſiſtant puniuntur, & ad intereſſe & damnum tenetur , vt eſt comm. opinio.Soarez verſ.opere.nu.15.vide ſuprà in verſ.laboratores.Cla. q.60.verſ.ſolet dubitari circa prin.

Opinio communis excuſat iudicem à Syndicatu.Corratius in tract.de communi opinione in prȩfatione.nu.28.fol.7.Iaffredus deciſ.25.Bar. in l.2.per illum text. ff. ad Macedo.vbi & Apoſtillan.Et vide Angel. in l.cum quidam.ff.de acquir.hæred.vbi dicit.Nota tu aduocate,vel Doctor,vt nunquàm contra communes opiniones ſis pertinax.vide D.Donatum in ſuo Enchiridio lib.4.verſ.Opinio,Syluanum.in tract. de feudo in 1.q.nu.26.Et communis opinio excuſat à delicto & dolo. Dec.conſ.690.num.6.Et communis & generalis opinio facit cenſeri aliquid eſſe licitum,& non eſt recedendum ab opinione generali & communi.quia eſt deſeruiendum opinioni in eo, quod eſt poſſibile,& quod vulgus nõ debet decipi.Bald.in l.Athletas.ff.de iis,qui not.infamia.& opinio,ſecundum quàm alias fuit iudicatum & deciſum collegialiter,eſt ſequenda.Riminald.conſ.224.nu.20.in 2.Corratius in ſuo communium opi. Et illa dicitur magis communis opin.

quando

qñ Doctores maiores ponderis & auctoritatis ſunt pro vna parte,quia non debet attendi numerus,vt dicit Alex.in conſi.202.num.6.in vlt. vol.Corratius fol.25.& ſeq.num.5.lib.1.communium opinio. titul. 3.fruſtra igitur membranas implent,qui tot Doctores,& tot quotas colligunt,vt per Neuiza.in Sylua.nuptial.lib.5.Nec eſt ſequenda ſaturnina opinio nunquàm recepta,vt dicit Soc.iun.in conſi. 128. nu. 48.in 1.vol.alias iudex præſumeretur per imperitiam iudicare.Alex. conſil.134.numero 14.in 1.volum.Et quando receditur à communi regula ex cauſa,opus eſt,quòd cauſa exprimatur & probetur , Deci. conſi.349.num.3.Rimi.conſ.120.num.1.in j.vol.Et vbi non requiritur communis opinio,bonum eſt habere iudicem propitiũ,& tunc, ſi iudex tenet eam partem, quam vult, non tenetur in ſyndicatu. Dec.c.canonum.2.lect.num.12.de conſtitu. Coratius communi opi.& quando lex habet plures intellectus , non conſtito de communi ad cauſarum deciſionem allegari non ſolet.Bart.in l.in ambiguo.ff.de reb.dub.& in j.q.inci.Lucanæ ciuitatis.in 3. part.Et quando communis opi.ſe habet,quod non imponatur pœna mortis , eſt maximè amplectenda.D.Io.Bap.de Roſellis inter conſi.cri.conſ. 34. num.28.& vide conſilia ſubſequentia ad ipſum.Et quando eſt aliqua opinio approbata in aliquo foro per obſeruantiam,nõ debet iudex in tali foro ab ea recedere.etiam quòd cõmunis eſſet in contrariũ. ergo fortius cum communis eſt contra reum inter conſi.crimi.conſ. 59.nu.28.tomo 2.opinio tamen cõmunis veritati contraria nõ facit, quòd actus ſit illicitus,quia hoc eſt verum,quò ad actum non prohibitũ de iure.in quo ſuperioris decretũ non ſit neceſſariũ Rui.cõſ. 85.nu.12.in 4.vol.& iſta eſt communis opi, vt per Cur.iunio. conſ. 63.nu.3.in 1.vol.vbi etiam dicit,quòd à ſententia imperatoris recedi poteſt,ſi nõ eſt clauſa in corpore iuris.Et no.quòd cõmunis opi. transfert onus probandi in aduerſarium.Pariſi.conſ.160.nu.52.in 4. vol.quia debet ſequi quòd communiter practicatur & obſeruatur. Riminal.conſ.120.nu.1.in 1 .vol.Barba.conſ.470.nu.4.in j.vol.Licet cõmunes opiniones mutari poſſint temporis curſu.Soc.iun.in cõſi. 158.nu.70 in 2.vol.plura de communi opinione ſcribẽtes vndique. vide tu quoque in repert.conſ.Bruni feuda.in ver.opinio communis Soc.iunio.conſ.177.nu.11.in 2.vol.& conſ.189.nu.74. Opinio autẽ communis non eſt tenenda,ſi particularis opinio fulciatur melioribus rationibus.Cur.iun.conſ.63.nu.3.& conſ.160.nu.12.in fin.communem dicit.Quia ſæpe doctores noſtri imitantur aues,quia quãdo vna volat,omnes aliæ ſequuntur.Decius conſ.481.nu.12.& more pecudum,vnum ſequuntur.Bellonus conſ.59.nu.12.

Originis iudex poteſt punire delinquentem,qui alibi delinquit ex officio etiã inquirendo,vt eſt communis opin.Soarez verbo originis. nu.24.Puniet autem reum tunc pœnis ſtatuti loci,vbi deliquit , vel iuris communis.Soarez ibi.nu.25.

Oratio particularis plus prodeſt quàm generalis in remiſſionẽ peccatorum.Præpoſi.in c.ſacroſanctam.22.diſt.poſt Panor.in c.fraternitatis.de ſepulturis.vbi commuem dicit.

Opem quis dicitur præſtare maleficio pluribus modis,ante maleficiũ, præſtando ferramenta , vel ſcalã ad furtum,vel perſuadẽdo, aut cõſilium dando,& iſto caſu & ſequenti auxilium poteſt eſſe cauſa delicti.Secundò,in ipſo actu delinquendi,vt in aſſiſtendo , vt facilius committatur delictum.Tertiò poſt delictum commiſſum,non tamẽ perfectè conſumatum & finitum,ſed quando adhuc durat,vt quando quis à fure recipit rem furtiuam, vt illam cuſtodiat & occultet. Quartò,poſt delictum perfectè conſumatum & finitum,vt quando poſt homicidium commiſſum præſtat opem in aufugiendo.ita Rui. in conſ.82.num.4.in 4.vol.vbi defendit quendam hæbreum , qui emit res furto ſubtractas.vide ſuprà in ver.furtum.vide Bal.in conſi. 402.in 1.vol.vbi dicit,quòd in ope præſtanda reperiuntur tres gradus,Nam quidam præſtant paruam opem,& multum remotam ab actu,vt in eo,qui commodat ſcalas.Quidam præſtant mediam opẽ, vt in eo,qui ſtat armatus,tamen ipſe non vult homicidium ſequi,& iſti non puniuntur,tanquàm interfectores,ſed media pœna,hoc eſt pęna remiſſionis,& non pœna vltimi ſupplicij, vt no.doctores omnes antiqui Docto.in l.eius qui.ff.de furtis.& in c.ſicut dignum. de homici.vbi caſus.Quidam verò ſunt,qui præſtant ſubſtantialem opẽ,vt ſunt percuſſores,qui læthaliter vulnerant,& cauſam cõſubſtãtialem morti præſtant,& ij puniuntur tanquàm interfectores,& dictio tanquàm eſt nota varitatis.

Officij adipiſcendi cauſa,ſi ſit officium temporale non licet aliquid clã donare.Sed ſi aliqua oblatio palam fieret,& Principi,in quo ceſſat crimen ambitus,vtique liceret,vt eſt communis opinio. Si verò alteri quàm Principi fieret,non ſolum dantes, aut offerentes aliquid pro officiis,ſed & petentes puniũtur pœna infamiæ, & centum aureorum.Clar.in §.ſimonia.ver.præterea quæro.

Officialis qui durante officio ſuo multa acquiſiuit,non præſumitur in dubio de bonis fiſci acquiſiuiſſe. Niſi aliter liquidò probaretur, vt eſt communis opinio.Clar.q.68.verſi.officialis.

Officiali an & quando liceat reſiſtere.Dic aut procedit tanquàm officialis vel iudex,& ei nullo modo debet reſiſti. Niſi eſſet dãnum vel præiudicium irreparabile.Aut procedit eo modo,quo priuatus , & tunc impunè ei reſiſtere licet.communis eſt opinio.Clar. quæſtione 29.ver.ſed hic.

Opponens aliqua crimina cõtra teſtes, debent inpromptu eſſe probationes quia ſi non probatur, tenetur actione iniuriarum,vt eſt communis opin.Clar.q.53.ver.caueant.Si quis verò alicui in iudicio aliquod obiiciat crimen,ſiue agendo,ſiue excipiendo,& probet illud, non tenetur,vt eſt communis opinio.ibi.

Oratoria priuata,etiam ſi in eis diuina celebrentur officia,nõ gaudent immunitate eccleſiæ,vt delinquens in iis capi non poſſit,vt eſt communis opinio.Clar.q.30.verſ.ſed quid dicendum.

Oſculum alteri viro,quàm marito datum.facit mulierem dotem perdere,vt eſt communis opinio.Idem eſt,ſi paſſa ſit ſibi manus poni ad mamillas.Clar.in §.adulterium.verſic.ſcias etiam.

P

PAciſci poteſt vel valet conſuetudo,quòd quis alapam,vel leuem huiuſmodi iniuriam quis patiatur, & alapa percuti ſe patiatur, vt eſt communis opinio.de qua D.Hercula.de cautione,de non offendendo.c.43.Dummodò ex dicta percuſſione ſciſſura carnis non fieret. alias ſecus.

Pactum quòd donatio non reuocetur prætextu ingratitudinis,non valet.Rubeus conſi.114.firmatur tamen iuramento,vt ibi.numero 31. communem dicit.

Pactum de quota litis non tenet.& contra facientem pactum de quota litis poteſt iurari in litem per partem aduerſam pro damnis, expenſis & intereſſe,vt eſt communis opinio.de qua Plotus in l.ſi quando. num 533.& ſeq.C.vnde vi.& ibi declarat quod nam ſit dictum pactum.fallit,vt ibi.num.536.vide omnino,& quæ nã ſit pœna in paciſcentes ibi.numero 539.& ſeq.

Pactum appoſitum per monachum contra ſubſtantiam ordinis valet profeſſio,& pactum reiicitur.Iaſ.in Auth. ingreſſi. num.37.C. de ſacroſan.eccle.communem dicit.

Palatium epiſcopi gaudet immunitate eccleſiæ,vt eſt communis opinio.de qua Barba.conſ.33.col.2.in 4.vol.& infra quadraginta paſſus. & ideo reus ibi capi non poteſt.Clar.q.30.ver.ſcias etiam.vbi dicit, quòd ſi extat vltra 40. paſſus ab eccleſia ſeparatum in practica non ſeruatur,quòd gaudeat immunitate.

Papa de nullo crimine poteſt accuſari,niſi de *hæreſi*, vt eſt communis opinio.Clar.q.35.ver.videndum.

Papa nullum iudicem habet niſi Concilium generale, vt eſt communis opinio.Clar.q.35.ver.ſed retenta.

Papa non poteſt conferre iuriſdictionem ordinariam Principibus laicis in clericos,vt eſt communis opinio .Clarus quæſtione quadrageſimaprima ver.ſed quid.

Papa poteſt etiam ardua tractare ſine Cardinalibus, vt eſt communis opinio.de qua Rochus de Curte in tracta.de conſuetu.numer. 114. Barbat.in conſi.1.vol.1.communem dicit.

Papa non inuoluitur in crimine ſimoniæ.Feli.in c.ex parte.nu.2.de offi.delega.communem dicit.D.Hierony.à Monte in ſuis quæſtio. q. 10.nu.5.limita,vt ibi per eum.

Papa non poteſt diſpenſare ſine cauſa in matrimonio,nondum conſumato.Et diſpenſatus non eſt tutus in foro Dei.Cur.iun.in conſ.170. num.1.communem dicit.

Papa non poteſt tollere priuilegiũ canonis ſi quis ſuadente diabolo,vt eſt communis opinio.de qua Soci.in c.peruenit.nu.395.niſi ex cauſa vt ibi de ſententia excom.

Papæ verbis narratiuis non eſt credendum in probando delictum,& vt bona confiſcentur alicuius,vt eſt magis communis opinio, de qua latius D.Hierony.Gabriell.in conſilio 79.numero 5.vbi dicit abſque dubio ſequendam.

Papa propter ſtatuta contra libertatem eccleſiæ non eſt excommunicatus,vt eſt communis opinio.Soc.ſenior in c.nouerit.num.9.de ſententia excommu.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur,vt eſt communis opin. fallit vt per Marſil.ſing.234.

Parricidium cõmittunt tam fœminæ quàm maſculi,qui parentes ſuos vel filios,aſcendentes,vel deſcendentes,trucidarunt,vt eſt communis opi.Soarez in verbo parricidij. nu.15.vel aliquem ex tranſuerſalibus infra quartum gradum,vt eſt communis opi.ibi.num.18.

Parricidium committit,etiam is,qui naturalem tãtum patrem vel matrem occidit,vt eſt communis opinio.Clar.in §.parricidium.

Parricidium etiam dicitur commiſſum,ſi vltra patrẽ aliquis ex aſcendẽtibus occidatur,vt eſt cõmunis opi.Clar.in §.parricidiũ.ver.ſed quid.

Parricidium etiam committitur in fratre,vel ſorore,aut alio tranſuerſali intra quartum gradum,vt eſt communis opi.Clar.in §.parricidium.ver.ſed quid.

Pater poteſt filiam in adulterio deprehenſam occidi, facere,etiam per aliquem qui non ſit,neque filius neque ſeruus. Et talis occiſor non

teneτur de homicidio,vt eſt communis opin.Clar.q.60.ver.ſolet.

Pater poteſt facere remiſſionem pro iniuria,vel offenſione facta filio, vt eſt communis opin.Limita quando iniuria filio facta eſſet à coniuncta perſona,quia tunc pater illam remittere non poteſt eo inuito, vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.quæro nunquid.

Pater non tenetur pro filio,& ideò ſi fuerit filius condemnatus pro aliquo delicto,non tenebitur pater ſoluere illam condemnationem, neque etiam ex legitima debita ipſi filio poſt mortem patris, vt eſt communis opin.Immo nec in peculio aduentitio executio fieri poteſt,vt eſt communis opinio.Si tamen filius aliquid faceret occaſione patris, & eo ſciente,præſumitur factum de eius voluntate,vt eſt communis opinio,& tunc pater teneretur extra ordinem pro tali maleficio,& homicidio per filium commiſſo eo præſente,& nõ prohibente,vt eſt communis opinio.Clar.q.86.ver.ſecundo infertur.nec pater tenetur ſoluere pro filio condemnatio in contumaciam ad legitimam ex ſtatuto fuſius Moronus de fide, treuga & pace.q.83.nume.1.Limita.vt ibi per eum.nu.4.& ſeq.

Pater non poteſt eſſe teſtis in cauſa filij,nec econtra,vt hoc intelligitur de omnibus parentibus in infinitum,ſiue parentes habeant filios in poteſtate,ſiue non,ſecundum communem opinionem.de qua Melchior de Facinis.inter conſilia crim.conſ.82.nu.1.tomo 1.Poteſt tamẽ pater reuocare confeſſionem filij,& probare contrarium,ne ex eius delicti confeſſione teneatur ex ſtatuto. Bald.in c.ex parte. numero 12.de confeſſis.

Pater præſentans filium curiæ maleficiorum pro aliquo crimine imputatum,filium eximit à pœna corporali,vt eſt communis opin. Clar. q.60.ver.ſolet etiam dici.quam cautelam dixit Clar.non attendi.

Pater poteſt exhæredare filium ex iniuria ſibi illata per eum. Cur. iun. conſi.148.num.1.communem dicit.

Patris conſenſus non requiritur in accuſatione facta per filiumfamilias. Ant.de Tremolis ad pract.Bonacur.in rubr.quibus mo.ciui.num.14. ver.ſine conſenſu patris.communem dicit.

Pater poteſt cogi præſtare cautionem de non offendendo pro eius filio baſtardo.quia baſtardi vel naturales appellatione filiorum,etiam in materia pœnali includuntur,vt eſt communis opinio.de qua D. Hierony.à Monte.in ſuis quæſtionibus.q.8.num.29.

Participans cum excommunicato ignoranter in caſibus à iure nõ permiſſis,non incurrit mortale peccatum,ſi ſcienter ſecus.Sed venialiter peccat,& hoc ſi non ex propoſito,aliàs ſecus. Immo indiſtinctè, quòd regulariter non peccet, ſecundum communem opinionem. Capra regula 81.num.14.

Participare de delicto quis poteſt pluribus modis. Capra regula 80. fallit,vt ibi plurifariam.Et quando eſt reuocatum mandatum,& reuocatio non venit in notitiam mãdatarij, tunc ſi deliquit mandatarius, dicitur particeps delicti mandans,vt eſt communis opinio.ibi. numero 9.

Pauper non admittitur ad teſtificandum in cauſa criminali,vt eſt communis opinio. Quod intellige in paupere perſona turpi,ſecus ſi honeſtæ vitæ,bonæ conditionis & famæ.Clarus quæſtione 24. verſic. quæro etiam.

Pauper,qui minus quàm quinquaginta aureos habet in bonis,repellitur regulariter ab accuſando. Si tamen ſit bonæ & honeſtæ fidei & vitæ,& non ſuſpectus propter paupertatem,non repellitur ab accuſando.Et ab hac opinione non eſt recedendum,tam in conſulendo, quàm iudicando.Clar.q.14.verſ.ſed hic etiam,communem opinionem eſſe probans.

Pax facta cum offenſo in criminalibus in quibus de iure non eſt licita tranſactio,facit indicium contra facientem illam pacem ad torturã, vt eſt communis opinio.Clar.q.21.verſi.pax.

Pax,ſi eſt facta,ſeu inita cum Sempronio,& occurrat, quòd Sempronius banniatur,& pendente banno à Titio interficitur.Titius offendens non incidit in pœnam pacis ruptæ, vt eſt communis opinio. de qua Nouellus in pract.crimi.vbi de pace agit.numero 52. plura Marſi.ſingu.337.

Pacem habere ſufficit à maiori parte,vt eſt communis opinio. de qua D.m.Alcia.in conſi.134.num.2.lib.2.

Pax non dicitur rupta ex ſtupro,vel furto,& non violatur cautio de nõ offendendo D.Octauia.Vulpellus de pace. q.43.numero 3.communem dicit.vide Marſil.ſingu.503.Moro.de fide,treuga & pace,q.125. & ſeq.Et ſi promittis me non offendere in pace,ſub certa pœna, talis promiſſio refertur,ac reſtringitur ad caſum offendendi ratione inimicitiæ præſentis.vel præteritæ,non autem ſi ex poſtfacta inimicitia ſurgat ex noua cauſa. Abb.in c.cum inter. numero decimo.de renunciatio.Roma.conſilio 184.Et eſt communis opinio vt inquit Pariſius.conſilio 164.numero 24.in 4.vol. & conſilio 165.numero 26.eo.vol.Rui.conſilio 46.numero 8.in 1.vol.Bald.in c.1.in princ. num.2.de pace tenen.Moderni in tractatibus de Pace.Cauſa autem idonea ad excuſandum aliquem à pœna pacis ruptæ eſt illa,ſi fuerit percuſſum animal eius,cum pax inita fuit.Alexan.conſilio 19.col. 1. lib.1.Thobias Nonius conſilio 152.nu.23.inter conſ.crimi.Tomo 1. Et vbi offenſio eſſet grauis,& cum ſanguine,tunc dicitur pax fracta,nec eſt diſtinguendum.An ex noua cauſa,vel vetere interceſſa. Cataldi.de Boncompagnis inter conſi.crimin.conſ.54.Bal.in c.1.de pace tenen.in prin.Corne.conſ.51.litera B.in 1.vol.Illa autem dicitur grauis & atrox offenſio,quæ eſt illata in perſonam filij,vt ibi dicit Cataldi.num.10.Et pax etiam dicitur rupta,ſi quis nondum natus tẽpore pacis initæ,quid nouitatis faciat parti ſi fuit facta reciproca pax inter inimicos,etiam pro adhærentibus.Riminaldus nouiſſimus in conſ.101.per totũ.& vide in conſ.103.Pacẽ autem frangere non dicitur,qui facta per aliquos promiſſione de non offendẽdo,pro vt fit,quando contrahitur pax, vel præſtatur cautio de non offendendo,ſi vnus eorum alterum offendat,& ſic frangit pacem,illum offendit,vt eſt communis opin.Clar.q.47.verſi.ſed quoniã.Et idem.ſi eſt facta treuga,& vnus eam frangat, quia licet quoque alteri impunè non obſeruare treugam.Et ita ſeruari vidit Clar.vt ibi dicit verſ.ſed hic.Si autem inter aliquos fuerit rixa,ſeu inimicitia,& fuerit facta promiſſio de nõ offendendo ſub aliqua pœna,& ex poſt ex noua cauſa,ſiue rixa ſuperueniẽte vnus eorum alterum offendat, non cenſebitur commiſſa pœna,vt eſt communis opin.Clar.ibi ver. quæro nunc.Quod intelligit,ſi apparet de noua cauſa veriſimili,vel ſi ille,qui offendit non dedit cauſam,vel occaſionem ſecundæ rixæ, vel illam quoquo modo procurauit,ſeu affectauit.Sed ſi nõ apparet quis fuerit primus,nemo punitur,ſi pœna parti applicetur, ſecus ſi fiſco.Clar.ver.ſed hic quæro.Et ſi fratrem eius,cum quo fecit pacem, offenderit,non punitur de pace rupta.Niſi abſque cauſa fecerit, vel nulla præcedente inimicitia cum eo,communis eſt opi.Clar.ibi ver. quæro etiam.Idem ſi adulteraret,vxorem illius, cum quo fecit pacem,nõ intelligitur pax rupta,quia potius cauſa libidinis hoc fecit. Niſi ita turpis,& vetula adeo eſſet,quòd præſumeretur potius id feciſſe in deſpectum mariti.Clar.ibi ver.ſed quid.

Pax vel tranſactio ſuper crimine prodeſt imputato,ab initio facta, nec poteſt inferior gradu,pace habita à priori,accuſare.Etiam in terminis ſtatuti,vel decreti,vel gratiæ particularis ſemper remiſſio proximioris tollit aliis facultatem accuſandi.& ita practicatur.Sed ex poſt facto,& cœpto iudicio,ſiue per viam accuſationis,ſiue per viam inquiſitionis.talis pax,vel remiſſio etiam in caſu permiſſo non impediret condemnationem,vt eſt communis opinio. Clarus quæſtione 58.verſicul.ſed punctus modo ſit delictum,quòd ex officio procedi poſſit. Et hoc ſi ex querela partis tantum procedi poteſt,ſecus ſi ex officio,quia non impediretur proceſſus aut tolli poſſet.vide ibi latius per Clarum.

Pax fieri poteſt de criminibus,pro quibus imponitur pœna ſanguinis, vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.ſucceſſiuè Etiam pro furto, quòd eſt priuatum crimen.communis eſt opin.Clar.ibi.ver. habétque. Amplia ſi ingeratur ſolummodo pœna fuſtigationis,vt eſt communis opinio.Clar.ver.ſed quid.fallit ſi agatur de amittenda libertate,vel auctoritate.Clar.ibi.verſicul.item quæro.communem dicit. Fallit ſi agatur de crimine,pro quo venit imponenda pœna perpetui carceris.communis eſt opinio.Clar.ibi.verſic.Hinc infertur. Fallit in adulterio,antequàm pœna pro ipſo adulterio imponatur. ſecus ſi poſt,quia licet tranſigi,& fieri de eo pax,vt eſt communis opinio.Clarus ibi verſic.Excipitur. Dicit tamen Clarus, quòd nunquam vidi treiici remiſſiones huiuſcemodi,etiam ante ſentẽtiam.& ideò mulieres euáſiſſe pœnam.Amplia poſſe fieri pacem in aliis criminibus propter adulterium etiam grauioribus, vtputa ſuper raptu. communis eſt opinio.Clar.ver.in aliis.item ſuper inceſtu,vt eſt communis opinio.Clar.ver.tertiò infert.& hodie licet facere pacem de quocunque crimine.Clar.verſi. ſecunda regula.fallit in criminibus priuatis,vbi non ingeratur ſanguinis pœna,vt eſt communis opin. Clar.ver.ſed hic quæro.fallit ſi ex ſtatuto pro crimine,pro quo imponitur pœna de iure communi mortis,puta homicidio.Statuto autem pœna pecuniaria,non poterit pax,vel tranſactio fieri,vt eſt cõmunis opinio.Clar.verſi.pone modo.fallit in crimine falſi,quia etiã licet tranſigi.fallit,ſi ſtatutum prohibeat fieri pacem ſuper delicto, quia nec principalis,nec mandans poterit facere pacem.Clar.ver.vnum autem.Et in caſibus in quibus non licet fieri pax,nec etiam licet paciſci gratuitò.communis eſt opi.Clar.ibi.ver.ſcias etiam. plura.Chircouius lib.communium opi.centuria 5.conclu.72.& 73.

Pacem facere poteſt in primis offenſus quo defuncto proximiores, vt qui præferatur in accuſatione,præferatur in remiſſione,vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.viſum eſt Pater igitur pro iniuria illata filio,poteſt etiam eo inuito facere pacem,vt eſt communis opinio. Clar.ibi.verſ.quæro nunquid.fallit pro iniuria filio facta à coniuncto.quia eo inuito pater ſolus remittere non poteſt,vt eſt communis opinio.Et bonum eſt interuenire vtriuſque conſenſum.fallit etiã ſi filius ſit emancipatus,quia ſufficit ab eo ſolum habere remiſsionẽ abſque interuentu patris.Clar.ibi.

Pacem facere non poteſt pro iniuria facta eccleſiæ ſolus Epiſcopus, vt eſt communis opinio.Sed bene cum conſenſu capituli,vt eſt communis opi.Clar.q.58.ver.præterea quæro.

Pax

Pax fieri non poteſt pro blaſphemia.Niſi confitendo.Clar. q.58. verſic. ſed quid.ſtante tamen ſtatuto,quòd pœna debet mitigari propter pacem,ſi quis blaſphemauit Deum,vel Sanctos, debet pœna mitigari ex eo quod Epiſcopus facit pacem cum blaſphemo de blaſphemia, Bal.in l.accuſationem.C.qui accuſa.non poſſunt.Præſtita tamē cautione de parendo mandatis eccleſiæ,propter cautelam,dicit Soc. ſenior in c.ſtatutum.num.35.ſe obtinuiſſe in quæſtione de facto.

Pax poteſt fieri à Principe,ſi offenditur.Clar.q.58.ver.ſed quid.

Pax ſi ſit facta monacho,vt monacho eius intuitu,ſi habet filium ante ingreſſum ex legitimo matrimonio,& ſpectat facere pacem ei filio, & non monaſterio,aut ipſi monacho intuitu eccleſiæ,& debet præferri monaſterium. Aut ſumus in dubio.& ad vtrunque ſpectat. Sed bene eſt,vt in omni caſu habeatur pax ab vtroque.Clar.d.q.58.verſi. vlterius. Amplia etiam ſi filius ille foret naturalis,& certus,vt eſt cōmunis opinio.Clar.ver.ſcias autem.

Pacem facere poteſt pupillus maior infante tutore auctore. communis eſt opinio.Clar.ver.quæro.q.58.ſecus ſi minor ſit infante, vt eſt communis opinio.Nec eſt opus iudicis decreto in pace conficienda. & hoc ſi ſit tutor generalis,ſecus ſi ſpecialis.vide ibi latius.

Pacem facere poteſt procurator,qui habet ſpeciale mandatum ad hoc. Secus ſi generale cum libera adminiſtratione,vt eſt communis opin. Clar.d.q.58.ver.ſed an procurator.

Pax habita à vulnerato,poſtea ex vulnere mortuo,non prodeſt. Clar.d. q.58.ver.quæro pone.Suza.inter conſi.crimi.conſi.3. in 1.vol. vide omnino.D.Moro.in tract. de fide,treuga & pace.q.3. per totum. Et ſi ſtatutum requirit,quòd habeatur pax ab hærede,nō prodeſt,ſi habuit à defuncto,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.58.ver.quæro pone.Idem eſt de iure communi,quòd habens pacem pro vulneribus ab eo,qui ex eis ſit mortuus,pax de vulneribus nihil ei prodeſt,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.58.ver.vnum tamen ſcias.

Pax vxoricidæ non prodeſt habita à filiis communibus, communis eſt opinio.Clar.q.58.ver.contingit,quia debet habere à fratribus,& attinentibus vxoris.

Pax habita à filio offenſi,qui non ſit hæres,non valet,vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.quæro nunc. Bonum tamen eſſet habere pacē ab vtroque.Clar.ibi ver.ſed hic incidenter.Nec ideo in hoc filius faciendo pacem,dicitur adiuiſſe hæreditatem,vt eſt communis opin. Clar ibi.ver.Sed hic incidenter. Debet tamen tutè incedere filius, & hæres ſanguinis producere ſupplicationem,& impetrare diſpēſationem à Principe,vt poſſit facere talem remiſſionem.aliquo etiā percepto,citra ius & nomen hæredis.

Pax debet haberi ab omnibus hæredibus de neceſſitate,nec ſufficit maior pars,vt eſt communis opinio.& præſertim ſi ſtatutum hoc vellet. vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.frequenter. Etiam à fœmina hærede.Secus ſi quid ei particulariter relictum, vel eſſet excuſa à ſtatuto,vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.ſed quid ſi, & ſi nullus adſit hæres à quo pax haberi poſſit,poteſt impetrari gratia à Principe,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſed quid ſi.Moronus. q.103. de fide,treuga & pace.vide omnino etiam Viuium in ſuo cōmuniū opin. ver.ſtatutum diſponens.quòd bannitus in 1.parte. Et nos Ferrarienſes habemus de hoc ſtatutum.ſub rubr.quòd bannitus de bāno non extrahatur niſi de voluntate eius.qui eum in banno poni fecit.Ad quod ſtatutum ,vide D.m.Alciat.in conſ.42. in 5.vol. Clar.q. 59. Tiraquell.de legibus connubia.lib.1.in glo.1. ſub nu.61. Iaſ.in l. cum filiusfamilias.nu.100.ff.de leg.1.& num.92.Nouell.in pract.cri. vbi de pace agit.Bertach.in ver.pax.Et illud ſtatutum eſt ſtricti iuris. Bal.conſ.195.num.4.in 2.parte.vide etiam plotum in repeti.l. ſi quādo.num.... papi.352.ad fin.Foller.in pract.crimi.titu.audiantur exceptiones proponendæ.num.18.vide Alexand.conſ.50.D.m.Cagnazinum multæ eruditionis vir. in regula nemo poteſt. de regu. iur. in 6.Bald.in l.ſi filius. qui in fi.ff.de vulga. & pupilla. Ruin. in §.& quid ſi tantum.col.11.de liber.& poſth.Arno.dialogo 14.Soarez verbo pax.num.66.& ſeq.

Pax fieri poteſt pro abſente à notario,ſtipulante nomine omniū,quorum intereſt.Clar.q.58.ver.dictum eſt.quod procedit in pace ſolēni. Alias pertinet ad Sacerdotem & confeſſorem. Et pax ſtipulata à notario nomine abſentis,debet ratificari,alias eſt nulla,vt eſt communis opinio.D.Marcus Brunus Ferrarienſis inter conſ.per D.Zilettū. conſ.94.& D.Bertazolus Finalenſis,vir multæ literaturæ. inter conſ. crimi.conſ.95.num.3.& 4.tomo 2. licet eum refellat.D.Corratius in ſuo communium opinionum.inſpectione 2.num.33.fol.56.& quòd ratificatione opus non ſit in pace ſtipulata per notariū nomine abſentis.dicit magis communem opinionem diſertiſſimus iuriſconſultus.D.Hercules de Sylueſtris.inter conſilia criminalia,conſ.97.tom. 2. vide quid dicat Moronus de fide,treuga & pace.num.6. vbi tenet quòd non ſit neceſſaria ratificatio in pace.nec ideò poſſit reuocari quia quicquid fit propter pacem legis habet vigorem.Bald.in conſi. 212.in 3.Nouellus de pace.num.65.

Pax facta ſimpliciter pro iniuria,vulnere.vel morte, non cenſetur facta remiſſio pro damno pecuniario offenſi,vel pro expenſis,vt eſt communis opinio.Clar q.58.ver quæro modo.

Pax facta in foro conſcientiæ non prodeſt in foro fori,vt eſt cōmunis opinio.Clar.q.58.ver.ſed in propoſito,& debet haberi plena pax & remiſſio,vt quis conſequi poſſit gratiam.Clar.ibi.verſicu. adde. vide Guil.de Cuneo,inter conſ.crimi.conſ.8.tomo 1.

Pacem non ſolum debet habere principalis,ſed & auxiliator ad homicidium,& condemnatus in pœnam pecuniariam,ſi vult ab ipſa pœna gratiam conſequi.Clar.q.58.ver.& aduerte.

Pacis inſtrumento opus eſt,vt pax facta dicatur,vt eſt communis opin. Clar.q.58.ſcias etiam.

Pacem regens prouinciam ſuadere faciendam,non compellere poteſt, vt eſt communis opinio. Clar.q.58.ver.pro complemento.

Pax dicitur rupta pro offenſione filij, vt eſt communis opinio. de qua Moronus de fide,treuga & pace.q.145.num.5.

Pacem rumpere non intelligitur offendens, à quo prius fuit offenſus, & prouocatus,quia non ex antiqua cauſa, ſed ex noua cenſetur motus.Cherianus in ſuo communium opinionum.in ver.pax. Pariſ.cōſ. 165.num.16.in 4.vol.communem dicit.

Pax ſemel ab aliquibus inita,non ideo ſtatim rupta cenſebitur, quòd cauſa aliqua de nouo ſuperuenerit.communis eſt opin. Soarez ver. pax.Pariſ.conſ.165 in 4.vol.

Pacem faciens cum aliquo,& iniuriam remittens.non intelligitur intereſſe,vel damnum remiſiſſe,vt eſt communis opin. Soarez in ver. pax.num.64.vbi etiam alia.Et ideo cautela eſt,vt in contractu pacis remittatur omne damnum & intereſſe in iudicio,vel extra. Moronus de fide,treuga & pace.q.177.num.8.

Pacem ſimpliciter tutor,vel pupillus tutore,auctore facere poteſt. ſecundum magis communem opinionem.Pacem tamen cum obligatione ad pœnam facere non poteſt,& facta nō tenetur,vt eſt cōmunis opinio.Chirconius de communi opinio.centu.5.conclu.73.

Pax non impedit,quominus publico iudicio reus damnari poſſit,vt eſt communis opinio.de qua D.Hierony.Gabriell.conſ.172.nu.45.

Pax non dicitur rupta ex noua cauſa ſuperueniente, vt eſt communis opinio.Portius conſi.71.num.1.5.& ſeq.Cæpha. conſ.35. Benintendius deciſ.Bono.55.num.2.Soarez ver.pax. num.62.idem in iudiciis. num.63. D.Hierony.à Monte in ſuis quæſtionibus.q.6.num.4.ſecus in treuga,quia noua cauſa allegari non poteſt,vt eſt communis opi. de qua ibi.num.6.& ibi communiorem dicit.num.14. Limita. vt ibi per eum.num.ſeq.Nonius conſ.110.nu.8.communem dicit. Corne. conſ.284.in 4.

Pacem rumpens poteſt offendi ſine metu pœnæ conuentionalis, vt eſt communis opinio.de qua Nonius conſ.110.nu.3.& conſ.111. nu. 30. vbi iuſta cauſa excuſat à pœna conuentionali in pace rupta,vt eſt cōmunis opinio.ibi.

Pax in dubio cenſetur rupta ex noua cauſa.non ex veteri,vt eſt cōmunis opinio.D.Octauia. Vulpellus de pace, q.47. num.1. Benintendius deciſ.Bono.65.num.2.communem opinionem dicit, Pariſ. conſil. 165.in 4.vol.Corn.conſ.51.in 1.vol.Moronus de fide,treuga & pace q.112.& quæſtionibus ſeq.Limita,vt per ipſum Moro. q.117. & ſeq. Et quæ ſit noua cauſa?Moro.ibi q. 122.

Pax prodeſt abſenti.etiam in foro iudiciali. Fran.de Are.in l.ſtipulationum.§.Cato.in fi.ff.de verb.obliga.communem dicit.

Pater poteſt facere pacem etiam prolia inuita,vt eſt communis opinio, de qua D.Hierony.Gabriell.conſ.172.num.44. Quid ſi extat ſtatutū quòd propter pacem habitam de iniuria illata. An aut pœna tollatur, vel diminuatur ad mitigationem pœnæ,ſufficiat pax habita à patre de iniuria facta filio? Vide per Soc.in c.olim.nu.41.& ſeq.de iniuriis, & damno dato.

Pax facta à patre non obligat filium.Licet enim pax ſit tranſactio, vel pactum,ſeu habeat vim tranſactionis,vel pacti:non comprehendit filium,niſi eſſet hæres patris.Et ideò de pace rupta per filium,qui occidat iniuriantem patrem,non tenetur,quia pax non dicitur rupta. Nam perſona non nominata in pace nō ſubintelligitur, nec filius in huiuſmodi actibus comprehenditur,nec adhærentes,potiſſimum in his , quæ præterirā ſolam & hominis priuati iniuriam ac ſimplicem eius remiſſionem continent,vt eſt communis opinio,de qua D.Hieron.Gabriellius in conſ.182.nu.3.& ſeq.niſi exprimantur,vt ibi.Ita vt poſſunt ex offenſa ſubſequuta de pace rupta teneri.Etiam poſt paces publicas, & bella, non continentur adhærentes,niſi exprimantur,vt eſt communis opinio. de qua ibi.num.6.

Pace facta pro ſe & hæredibus,pluribus relictis deceſſit.ſi vnus offendatur,pœna contra omnes inſolidum committitur, ſed communis opinio.ſtat contra.Moronus de fide,treuga & pace q.134.num.7.

Pace rupta ab aliquo poteſt offenſus illum offendere,abſque metu pœnæ conuentionalis. Tob.Nonius conſ.110.nu.3.communem dicit.

Pacem cum alio faciens , intelligitur ſolum remittere iniuriā & rancorem,ſed non damnum illatum, vel intereſſe,vt eſt communis opin. Soarez verbo pacem.num.64.

Pacem rumpens alteri.alter eam rumpere poteſt,vt eſt verior & receptior opinio.Soarez verbo pacem.num.69.

Participans in crimine crimino ſo cum excommunicato,eſt excommunicatus ex ſententia Canonis.Cardinalis in ca.ſuper,de ſententia excommunica.communem dicit.

Peccatum originale eſt illa macula,ſeu ſordes,cui eſt annexa illa pronitas ad peccandum,vt eſt communis opinio,de qua Abb,in cap.maiores.§.verum.num.2.de Baptiſmo.

Peccatum detectum in confeſſione de licentia pœnitentis,poteſt publicari,etiam ſi poſtea non ſit ratificatum.Felin.in cap.Matthæus de Simonia communem dicit.

Peccare, etiam venialiter quis non debet, vt alias mortaliter non peccet,vt eſt communis opinio,de qua burgos in cap.cum delicti.num. 25.de emp.& vēdi.fol.28.Nam pro re nulla mundi licet turpiter agere,vt ibi.

Pecuniarias pœnas poſſunt prelati clericis pro delictis imponere,vt eſt communis opin.Et de conſuetudine pœnas illas poſſunt applicare hodie camere Epiſcopali.Clar.q.80.ver.in hac,vt eſt communis obſeruantia,deberent tamen in pios vſus erogari inquit Clarus.

Pecuniaria mulcta damnatus , ſi in ſolutione minima pars defecerit, corpore ſupplebit:quia qui non habet in ære luat in corpore,vt eſt communis opinio.Soarez in verſ.pecuniaria.num.88.

Pater conueniri non poteſt ex condemnatione filij in cōtumaciam facta,quibuſcunque verbis vtatur ſtatutum,vt eſt communis opinio. & recepta de qua Tob. Noni.conſ.94.nu.10.& conſ.102.nu.4.Limita hoc eſſe verum.quando ſtatutum requirit condemnationem fieri pro maleficio.Secùs ſi ſola condemnatio vndecunque & qualiſcūque ſufficit,vt dicit Bal.in l.qui repudiantis. §.1.ff.de inoff.teſta,quòd probat.

Pœna ob alienationem in forenſem nō procedit,vbi alienatio eſt facta ſub conditione.Si princeps conſenſerit,vt eſt communis opinio.de qua Plotus.inter conſ.crimi.conſ.108.num.42.in 1.Tomo.

Pœna.quæ venit applicanda parti,remitti non poteſt per reſcriptum,vt eſt communis opinio.Ruin.conſ.153.nume.1.in 5.vol.Fallit, vt ibi per eum.

Pœnæ delictorum regulariter non tranſeunt ad hæredes.Niſi lis fuerit conteſtata cum defuncto.Limita in pœna imponenda ab homine,ſecus.vbi pœna pro delicto apponeretur ipſo iure per legem.Secundò limita procedere in pœnis,pro quibus competit actio,Secus ſi competit exceptio, vt eſt communis opinio.de qua Soci.in l.ſi quis iniquum.§.quòd autem.ff.quòd quiſque iur.

Pœnam ſtatuti ex cauſa poſſunt minuere Magiſtratus maiores,vt eſt cōmunis opinio.de qua Deci.in cap.de cauſis.num.19.de offi.delega. vbi magis communem dicit.Et etiam delegati,cum deſtinctione,de qua per Abb.in c.de cauſis de offi.& po. iudi.delega.vbi etiam ponit quòd pœna tunc dicitur expreſſa, quando de ea cauetur in lege ſtatuto,Canone conſuetudine.&c.

Pœna capitis eſt multiplex,& poteſt verificari in pœna deportationis, vel ſimili,vt eſt communis opinio de qua Alex.in conſ.115.num.7. in 3.vol.vbi infert.ad ſtatutum dicens,quòd quicquid tale fecerit, puniatur pœna capitis, quòd non intelligitur de morte quòd dicit notandum.quia vbi accurrunt pericula perſonarum,ibi luunt pecuniariæ,& tunc melius ſatisfacit conſultor,quàm ſecus,vt dicit Paul. de Caſt.in conſilio 459.in fi.in 2.volum.Et ſtante ſtatuto ciuitatis, quòd qui facit tale quid,ſoluat mille libras vel luat in capite,ſtatutū videtur capitale,l.1.§.item ſi ita.ff.de pœna.legata.Ioan.Fab.inſtitu. de publicis iudiciis.§. publicorum. nu.2.in fi. Soarez.verſ.pœna nu. 141.An autem appellatione pœnæ capitalis neceſſariò veniat pœna mortis?Reſpon,quòd non,vt eſt communis opinio.Graſſus communium opi.lib.2.c.7.q.2.

Pœna vbi eſt imponenda iudicis arbitrio,non debet imponi pœna ordinaria ſed mitior.tamen magis communis eſt ſententia,quòd attēdi debeat.An qualitas delicti & circonſtantiarum ſit talis,quòd de iure, vel cōſuetudine ſit pœna mortis imponenda, & tunc imponi poſſit, alias non.Ita dicit Alex.conſ.121.numer.7.in vlt.vol.vide omnino Soci.Senio.in c.licet,de pœnis.Et quilibet iudex,qui poteſt de cauſa cognoſcere,poteſt ex cauſa pœnam alterare, & commutare,vt eſt communis opinio,de qua ibi per Soci.num.21.vide omnino Dec.in conſ.100.num.10.in 1.vol.Et Menochium de arbit.iudi Et vbi crimen membri abſciſionem requirit vna ſola manus debet amputari per Bar.& glo.in Auth. vt differen.iudi. §.quia verò, num.1.Et no. quòd Vicarius Poteſtatis non poteſt abſcindere membrum,vel pœnam mortis inferre, vt dicit Alberi. in l.aliquando. ff.de offic.proconſul.& lega.

Pœna omnis,etiam à iure determinata,eſt arbitraria iudici.Adeò quòd poteſt eam ex cauſa diminuere,vel augere. Maranta in Speculo in 4. parte.in 1.iudiciorū & diſt. nu.65.vbi dicit.Ita hodie ſeruari.Vide tu tamen.Suza.inter conſ.crimi.conſ.1.Tomo.1.per totum.in his autē arbitrandis iudex debet habere puram,ſinceram & rectam conſcientiam,ita,vt non declinet ad dexterā,vel ſiniſtram, ex affectione abſoluendo,vbi nō eſt abſoluendus,& ex odio nolit abſoluere abſoluendum,iudicando iniuriam grauē,vbi eſſet leuis.Soc.ſen.in ca.officij, num.69.de ſententia excommunica.Alba in conſ.95.num.2.&.conſ. 69.num.5.& per Menochium in ſuo de arbitrio indicis.

Pœna Auth.de inceſtis nup.vt dos & bona publicētur,vt confiſcentur vbi inceſtæ nuptiæ contrahuntur,locum habet,etiam ſi nuptiæ eſſent inceſtæ de iure canonico,& non de iure ciuili,vt eſt communis opin.de qua Plotus inter conſilia crimi.conſ.132.num.17.

Pœna conuentionalis tollit eam,quam lex ponit D.Octauia. Vulpellus de Pace.q.52.num.3.communem probans.Et pœna conuentionalis etiam debetur de æquitate Canonica.Riminaldus nouiſſimus in cōſi.69.num.23.& dixi in meo tractatu de æquitate Canonica.Et pœna conuentionalis non applicatur fiſco, niſi expreſſè ſit dictum, ſed parti.Bal.in l.ſi quis maior.in 7.no.C.de tranſact.Iaſ.in l. ſi quis id, quòd.ff.de iuriſdic.omnium iud.deciſione Senen.poſt cōſ.crim.nume.6.in 2.vide omnino Riminal.conſ.22.Corne.conſ.167.in 3.Iaſ.in cōſ.49.in 3.vol.Marſil.ſing.503.Moro.de fide treuga & pace.q.125. & ſeq.Et ſi promiſiſti me non offendere ſub certa pœna pecuniaria ſi me offendis,incidis in illam,& etiam in pœnas legales & ſtatutarias,vt per Caſtr.in l.Non impoſſibile.nu.6.ff.de pactis.,Fallit, vt ibi per eum.Et no.quòd pœna pluries committitur,quando eſt clauſula appoſita,quòd toties committatur,quoties contrafactum fuerit. Idem quando appoſita eſſet clauſula.Rato manente pacto.Pariſ.cōſi.165.num.6.in 4.vol.vide Corne.in pluribus conſiliis ad quæ te dirigit Reperto.in verbo pœna conuentionalis. Et debet probare petens pœnam conuentionalem,quòd expleuit ex parte ſua. Alias ſuccumbit.Alex.in conſil.133.in vlt.vol.Et debet fieri monitio,ſiue interpellatio.Dec.conſil.2.num.3.Quænam autem ſit pœna legalis,& quæ conuentionalis?inter tantos,ponit.Caſt.in l.cum ſtipulatus.nu. 5.ff.de verb.oblig.

Pœna debet minorari propter delictum antiquum,puta decem annorum,vt eſt communis opin.Clar.q.60.ver.prætereà plura de pœnis. Diaz.in verſi.pœna.

Pœna minoratur,ſi rixantes ſunt conſanguinei,& delictum ſit leue,ſecus ſi atrox,quia grauius puniuntur quam cæteri.Clar.q.60.ver. ſed pone.Furta autem domeſtica mitius puniūtur. Clar.in §. furtum.vide tamen Marſil.ſingul.524.Et quando iudex poſſit , vel non poſſit minuere pœnam.vide fuſiſſimè per Benedic. de Vado foro Sempro. in reperto. Felino in verſiculo iudex.an poſsit immutare pœnam. fol.68.colum.1.

Pœnæ autem aut ſunt capitales,aut non capitales.Pœna capitalis propriè & ſtrictè loquendo accipitur pro pœna ſanguinis , vt eſt communis opin.Clar.q.67.in prin.Sed exilium eſt etiam pœna capitalis, vt euitetur ergo ambiguitas,in ſentētia condemnatoria mortis, debēt addi illa verba.Ita quòd moriatur.&c.& anima ab eius corpore ſeparetur.&c.Et cuius ſit pœnæ electio iudicis,vel rei,ponit Dec. in c.inter cæteras.de reſcrip.Soarez.ver.pœna.num.141.Graſſus cōmuni.opi.lib.2.c.7.q.2.

Pœnæ legales fiſco applicantur communiter , vt habetur in l. agraria, de termino amoto.Corne.conſ.322. litera M.in 4.volu.Fallit in pœnis conuentionalibus,quæ cōtrahētibus debent applicari,vt ibi per Cor.Et pœnæ cōuentionales etiam de iure canonico exigi poſſunt vltra quā interſit,& ſic ſimpliciter,prout eſt communis opinio. de qua Cor.conſ.28,litera R.in 2.vol.Et quando approbatur laudum, ſeu conuentio principalis pœna tūc peti nō Poteſt.Idē Cor.ibi.litera C.Et ſocius nō ſeruans conuenta in ſocietate, tenetur ad pœnas legales & cōuentionales.Cor.conſ.266.litera G in 3.vol.Et pœna cōuentionalis,ſi in aliquo intereſt tātundem,& nō vltra peti poteſt ex pacto pœnali,vt per Cor.conſ.188.litera F.& Et per totū.vol.1.vide omnino Ant.Gabriel.in ſuo cōmunium concl.li.7.concl.34.per totū Et 17.& pœna cōuētionalis ad hoc,vt peti & exigi poſsit per vnum ex contrahentibus aduerſus aliū,qui cōtrauenit , quæ requirantur. Cor.in conſ.344.in 1.vol.per totum Et no.quod pœna in prætoriis & iudicialibus ſtipulationibus eſt loco intereſſe,& non exigitur ceſſante intereſſe,vt eſt communis opini.D.Hierony.Gabriell.conſilio 811 numero 7.

Pœna,quæ ipſo iure imponitur,vexat hæredes,vt eſt communis opin. Soarez ver.pœna.num 129

Pœna ſtatutaria tollit pœnam legis,vt eſt communis opi. Graſſus communium opin.li.2.c.6.q.5.Marſi.in pract.crim. in §. quæritur num. 6.vbi infinitos adducit.Fran.Mar.deciſ.Delphina.909.& 910.Et ibi an pœna legis,vel ſtatuti poſſit augeri,vel minui.Capic.deciſ. Neapol.136.nu.5.Et quòd pœna ſtatuti tollat pœnam iuris communis. Moronus de fide,treuga & pace q.123. numero 8.& ſeq.Limita, vt ibi per eum.

Pœna adiecta certę quantitati,dicitur appoſita in fraudem vſurarum, vt eſt communis opinio,de qua D.Anto. de Leutis noſter olim Ferrarienſis inter conſ.cri.conſ.17.nu.2 tomo 2.quod intelligit ibi. nu. 19.de fraudere ipſa,& nō ex propoſito.vbi etiā dicit.nu.46.quòd ſi inſtrumento ſit clauſula.quòd toties quoties conqueſtum fuerit,debeatur ipſa pœna,poterit in pūcto iuris pœna duplicata peti ratione vtriuſque termini.vide Soc.ſen.in c.conſtitutus.de pœnis.nu.52.

Pœnæ in foro conſcientiæ exigi poſſunt,vt eſt communis opinio.Anto. Gabriell.in ſuo communium cõclu.lib.7.conclu.34.Amplia & limita,vt ibi per eum.& no.quòd quando pœna imponitur à lege,ſi aliquid factum non fuerit,pœna nunquàm committitur,niſi monitio præcedat, idem in contractu, & pœna conuentionali interpellatio requiritur.Dec.conſ.2.nu.3.in 1.vol.vbi de interpellatione plura.

Pœna non declarata contra auctorem,non poteſt contra eius hæredes declarari, vt eſt cõmunis opinio.Anto.Gabriell.in ſuo communium conclu.lib.7.concl.35.Amplia & limita,vt ibi per eum.

Pœna generalis non habet locum,quando ſpecialis eſt inducta, vt eſt communis opinio.Blancus in pract.crimi.fol.72.num.56.

Pœna capitalis ſine dolo nõ incurritur,nec ſufficit lata culpa,vt eſt communis opinio.de qua D.Hieroni.Gabriell.in conſ.172.num.11.Soarez ver.pœnis.num.155.Burſa.conſ.94.num.8.

Pœna impoſita in prima parte conſtitutionis ſenſetur appoſita,& repetita in ſecunda parte.quando additio fit conſtitutioni per viam participationis,vt eſt communis opinio.de qua Bellenci.in tracta de charita.ſubſi.q.44.vbi ita declarat d.communem opinio.

Pœnæ oppoſitio in matrimonio à conſanguineis vel amicis,non valet, ſecus ſi ab extraneis.Panor.in cap.Gemma.num.9.de ſponſa.communem dicit.

Pœna quæ debetur ratione commiſſi delicti pertinet ad primum iudicem,non ad ſecundum,Boer.deciſ.5.num.2.communem dicit.

Pœna appoſita ex diſpoſitione hominis,non acquiritur illi,cuius contẽplatione poſita eſt,ſed venientibus ab inteſtato.Ioan.Nicola.in l.generaliter.C. de ſecun.nup.num.48.communem dicit.

Pœna vi nubentis,& mulierum & maritum comprehendit.Dec.conſi. 230.& conſ.87.Durans de arte teſtan.titul. ſexto.cautela 18.communem dicit.

Pœna nunquàm intelligitur impoſita ipſo iure,niſi lex ita exprimat,vt eſt communis opinio.de qua D.Hieroni.Gabriellius in conſil.196. nume.1.& ſeq.

Pœna non eſt imponenda,vbi à iure non imponitur, vt eſt communis opin.Soarez v er.pœna. nu.126.nec ex conſenſu delinquentis impoſita ſenſetur,vt eſt communis opinio.ibi.nu.127.nec quis in foro conſcientiæ ad pœnam impoſitam à lege,vel canone.tenetur vſquã, vt eſt communis opinio.ibi.num.128.

Pœna quæ ipſo iure imponitur,afficit hæredes, vt eſt communis opinio.Soarez ver.pœna. nu.129.

Pœna quæ applicatur fiſco,facit cauſam eſſe criminalem,vt eſt communis opinio.Soarez.verbo pœna,num.132.

Pœna capitalis dicitur exilium perpetuum,vt eſt communis opin.Soarez ver.pœna.num.141.

Pœna à iure non determinata, vſque ad mortem iudex imponere poteſt ex arbitrio,vt eſt communis opi.Soarez ver.pœna.nu.142, Sed contraria opinio eſt magis communis,& magis æqua.ibi.num.143.

Pœnam pecuniariam ſoluere non volens,luat in corpore,vt eſt communis opinio.Soarez in ver.pœnam nu.143.& ver.condemnatus.

Pœnam non probabit aliquis pro aliquo nuſquàm,vt eſt communis opinio Soarez ver.pœnam.nu.145.

Pœna legalis,& æquæ interdictionis, denuntiationiſque in matellum, ſeu deportationis,ac relegationis eſt ſublata,vt eſt communis opin. Soarez ver.pœnæ.num.146.& ſeq.

Pœnę quæ ex variis delictis inſfliguntur. confunduntur,& vna eorum imponitur,vt eſt communis opin.Soarez ver.pœnæ.nu.148.& ſi variis legibus pro vno delicto legens pœnas imponunt,vna electa,cæteræ omittuntur,vt eſt communis opinio.ibi.num.149.ſed ſi plures pœnæ concurrunt pro delicto,quæ ſimul dari nequeũt,vnam iudex eliget,vt eſt communis opinio.ibi.nu.150.idem ſi pœnæ alternatiuè imponuntur, & vtraque ſit corporea,vel ad iudicem verba referuntur,electio erit iudicis,non rei,vt eſt cõmunis opin.ibi nu.151.& pro eodem delicto plures pœnæ imponi non poſſunt regulariter,vt eſt communis opin.Capra regula 69.nu.1.fallit,vt ibi.& quilibet iudex, qui poteſt cauſa cognoſcere, poteſt ex cauſa pœnam alterare, vt eſt communis opin.de qua Soc.ſen.in cap.licet.de pœnis.num.21.

Pœna legis nouæ veterum non tollit,vt eſt communis opinio.Soarez ver.pœna nu.152. niſi ſint pares,vt eſt communis opinio.ibi.num. 153.Sed ſi ſtatuto ſit impoſita pœna,ceſſat iuris communis opinio, & ſupplicium,communis eſt opinio.ibi.nu.154.vide Soc.ſenior.in c. vt fama.num.99.de ſententia excommunica.

Pœnas ſtatutarias exteri omnes luent,nulla habita differentia, ſcierint nec ne ſtatuta,ſi pœnas illas ius commune etiam imponit prohibẽs, vt eſt communis opinio Soarez.verſ.pœnas.

Pœnas ex cauſa iudex minuere poteſt,& mutare,vt eſt communis opini.Soarez.ver.pœnas.nu.157.ſiue ex legibus,ſiue ex ſtatutis. Cauſa. autem erit iuſta,Ætas, furor, ira,amor,Ebrietas, ſuperioris mandatum,metus,vis,aduerſarij prouocatio,iuſtus dolor,nobilitas,& ſi qua ſimilia,vt ſunt communes opiniones ibi num. 159.

Pœnam à non ſeruante petere poteſt,qui obſeruat,vt eſt communis opinio.de qua Soci.Senior in cap.conſtitutus.num.12.de pœnis.

Pœna ratione partis nõ ſolutæ,etiam de iure canonico,vt eſt communis opinio.Soci.Senior.in c.tuam.num.10.de pœnis.

Pœnas ex cauſa,poterit temperare iudex ante ſententiam,ſi ſibi viderit, vt eſt communis opin. Capra regu.18.num.25.

Pœna ipſo iure inflicta non incurritur niſi declaratoria præcedente,ex communi.Burſa.conſil.14.nume.18.& conſil.77.nume.22.& conſi. 43.nume.22.

Pœna ordinaria ceſſat,vbi quis ex ſola propria cõfeſſione,& qualificata punitur,vt eſt communis opin.Burſa conſ.77.nu.16.& num.25.

Pœna & crimen extinguuntur mortuo delinquente ante ſententiam, vbi non eſt ipſo iure impoſita,vt eſt communis opinio.conſ.77.nu. 20.per Burſatum.

Pœna pecuniaria,quando lis eſt conteſtata,vel delinquens fatetur in iudicio delictum,tranſit ad hæredes mortuo ipſo delinquente ante ſententiam,vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.77.num.21.

Pœna capitalis famoſi libelli porrigitur ad edentes,ſcribentes & retinẽtes illos,vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.94.num.8.

Pœna ſtatuti,licet pecuniaria,tollit pœnam iuris communis,licet corporalem,vt eſt magis communis opinio.Burſa.conſ.194.num.4.

Pœna pari puniuntur mandans & mandatarius, cum ſtatutum in rem loquitur,& eſt ſecutus effectus,vt eſt communior opin. Burſa.conſi. 20.nume.1.

Pœna capitalis infligitur pro famoſo libello,vt eſt communis opinio. Burſa.conſ.20.num.55.

Pœna relapſorum,vel hæreticorum eſt ignis. & confiſcatio bonorum, vt eſt communis opinio.Burſatus conſ.7.num.40.

Pœna nunquam incurritur,niſi declarante eo,ad cuius fauorem eſt inducta,vt eſt communis opinio.Burſatus conſ.12.num.48.

Pœna vbi applicatur parti cauſa eſt ciuilis,vbi verò fiſco eſt criminalis, vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.53.num.28.Chircouius in ſuo communium opinio.centuria 1.concluſione 58.

Pœnitentiam implorans quicunque hæreticus ante exequutionem ſententiæ,admitti debet,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.14.num.31.

Pœnitentiæ hodie omnes ſunt arbitrariæ. Soci.Senior in cap.eccleſia veſtra de ſortilegiis.num.43.

Pœnitentes delinquentes,profitentes religionem publicæ,penitentiæ, ſunt de foro religioſo,vt eſt communis opinio.Clar.q.35.verſic.fuit aliquando.

Pœnitentia delinquentis poſt commiſſum delictũ non excuſatur,quin poſſit accuſari.Et licet in aliquibus caſibus excuſet, non tamen in crimine hæreſis.Et licet hæretico pœnitenti peccatur.Si quis tamen alium de hæreſi falsò accuſauerit,non poteſt pœnitere,immo eſt puniendus.Aut quem pœnitet ante condemnationem,& patratum delictum,quia facere non potuit,& non excuſatur.Aut pœnituit,& potuit facere,& noluit,nec in totum excuſatur,vt eſt communis opin. Clar.q.60.verſ.fui quandoque.

Pœnitentiæ omnes hodie ſunt arbitrariæ, & arbitrium Sacerdotis nullum operatur in mutatione & diminutione pœnæ, alias debitæ pro peccato,vt eſt communis opinio, de qua Burgos in cap.2. de empt. & vend.il 2.§.vt menſuræ.num.2.fol.16.Quod arbitrium debet intelligi de arbitrio boni viri & periti ſacerdotis,vt eſt communis opinio,de qua ibi num.5.

Percutiens Epiſcopum iniurioſè,licet regulariter ſit excommunicatus. Tamen ſi quis ſe defendendo Epiſcopum , vel Cardinalem offenderet,non diceretur temerè & iniurioſè feciſſe,nec in pœnam incidiſſe,vt eſt communis opin.Clar.q.77.verſic.percutiens.

Percutiens clericum præter intentionem habita diligentia,ſecus ſi animaduertit & cognoſcit illum clericum eſſe pro defenſione extraneorum.non incidit in pœnam excommunicationis.Soc.ſen.in cap.peruenit num.216.communem dicit.

Perempta inſtantia,ſi reus de ea excipiat,accuſator amplius non eſt audiendus,communis eſt opin.Clar.q.51.verſ.alia etiam.

Pœnam ſtatuti ex cauſa poſſunt minuere Magiſtratus & iudices, vt eſt dictum:ex communi opinione. Adde, quòd adeo eſt vera hæc communis opinio,vt non obſtante iuramento,quòd ab initio officij ſumunt Magiſtratus,poſſunt illam ſtatuti pœnam ex cauſa permutare, augere,vel minuere.fuſius proſequitur.Paulus Grillan.in tractatu de relaxatione carceratorum.§.6.num.7.tomo 15.cauſas autem iuſtas, propter quas iudex poteſt pœnas alterare,commutare,augere & diminuere,poſui ſupra.& ponit etiam Soc. Senior in c.licet à num.22. vſque ad finem,& Tiraquellus in tract.de pœnis.Fallit,vbi ſtatutum imponeret pœnam ipſo iure,vel ipſo facto,quia tali caſu iudex non habet poteſtatem per viam alienationis,aggrauationis,& commutationis.Soc.Senior in c.1.nu.5.de ſententia excommunica. Et quando pœna imponitur à lege,vel ſtatuto alternatiuè,electio eſt iudicis,niſi verba ſtatuti.vel legis dirigerentur ad reum,Abb.in cap. crapula. nume.4.de vita & honeſta. clerici. communem dicit. vide plura per Benedict. de Vado foro Sempro.in Reperto. Felino. in verſic. electio,in pœnis alternatiuè à lege impoſitis.An detur reo,vel iudici. Et Felin.in capitul.inter cæteras.nume.5.& ſeq.de reſcrip.Et pœna

ſtatutaria determinata relinquitur arbitrio iudicis,vt poſſit eam augere & minuere,ex iuſta cauſa,ſed cognita cauſa.vt dicit Bald. in l. quid ergo.§.pœna grauior.ff.de pœnis.Et no.quòd pœna in prætoriis ſtipulationibus,& iudicialibus eſt loco intereſſe,& non exigitur ceſſante intereſſe,vt eſt communis opinio.D.Hieron.Gabriellius cõſilio 181.numero 8.

Periculum vitæ vt probetur,ſufficit probare,quòd eius aduerſarius venerit armatus contra eum,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium.ver.ſed quomodo.

Perditas res,cum quis eas reperire non poſſit,rectè dicitur ſe perdidiſſe.Si verò probatur res pœnes ſe fuiſſe,ſi tenebatur ad exhibendum res iudicis officio,poteſt probare ſe caſu perdidiſſe per ſuum iuramẽtum.Si verò tenebatur iure actionis,tunc debet probare ſe perdidiſſe manifeſtis probationibus.Et eodem modo,quando res eſſe amiſſas eſt cauſa actionis.ille,qui agit,debet probare ſe perdidiſſe manifeſtis probationibus.Bart.in lege ſi quis.§.an hæredi.ff.de eden. vbi Pariſius in Addi.dicit hanc diſtinctionem eſſe communiter approbatam.& ibi fuſius per Pariſi.Et quando eſſet dubium.An res eſſet culpa amiſſa,nunquam quis pro culpa poſſet cõdemnari.Crauetta cõſilio 8.numero 30.Firmanus in ver. amiſſio.Et probato caſu,vel amiſſione,culpa poſtmodum debet probari per allegantem. Æmilia. in conſilio 37.numero 6.Et ad hoc,vt quis ex culpa præcedenti obligetur ad caſum,requiritur,quòd culpa illa ad caſum fuerit ordinata,vt ibi dicit Crauetta numero 29.Æmilianus d.conſi.73. nume. 8.Item,quando agitur contra aliquem ob caſum,qui euenerit culpa ſua,debet articulari & probari,quòd niſi fuiſſet illa culpa,caſus ille non eueniſſet.Crauetta d.conſi.8.num.27.

Perſuadens alicui delictum alias non facturo,tenetur eadem pœna,qua delinquens,aliàs ſecus,vt eſt communis opinio.Clar.q.88. ver. hoc autem.

Periurus debet deponi,vt eſt communis opinio.de qua Soci.in c.1.numero 112 de crimine falſi.

Periurus regulariter non efficitur infamis infamia iuris,vt eſt communis opinio,Clar.in §.periurium,ver.ſed quæro.Nam vt periurus efficiatur infamis,opus eſt,vt veniat contra promiſſionem & iuramẽtum,non contra iuramentum tantum,vt eſt communis opin. Clar. ibi.Nec efficitur infamis,ſi aſſerat quid,quod ſit de præterito, vel præſenti,ſed ſi promiſit quid de futurorum iuramento,& defecerit efficitur infamis,vt eſt communis ibi.

Periurus ſi ſit clericus priuatur dignitate obtẽta,nõ ipſo iure,vt eſt cõmunis opinio.Et ſi inſtituatur in aliquo beneficio ita periurus, non tenet inſtitutio ipſo iure,vt eſt cõmunis opi.Clar.d.§.periurium.

Periurus repellitur à teſtificando,quando iuramentum fuit licitum. Aliàs ſecus,ſi temerarium,vel illicitum,vt eſt communis opin.Clar.in d.§.periurium,ver.repellitur.

Periuro nunquam defertur iuramentum in ſupplementum probationis, vt eſt communis opinio, de qua Clarus in d.§.periurium,verſi. item periuro.

Periurus excuſatur à periurio, ſi peierauit abſque dolo,vt eſt communis opinio.Clarus in §.periurium,verſiculo excuſari.Item excuſatur propter difficultatem,vt eſt communis opinio.ver. item excuſatur. Excuſatur etiam,ſi oſtẽdat,quòd nemini ſit damnum,communis eſt ibi ver.poteſt etiam,excuſatur etiam,ſi reſpondet inquiſitioni,& iureiurando negat contenta in inquiſitione fore & eſſe vera,communis eſt opinio,verſic.ſcias. Idem,quando pars alteri parti in iudicio inſtat deferri iuramentum,quia peierans, non poteſt aliter puniri,vt eſt communis opinio.

Periuro non creditur teſti torto,etiam ad formandam inquiſitionem, vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.79.num.11.& conſ.35.num. 5. & conſ.20.num.55.Chircouius communi opinio.Centuria.4. conclu.39.communem dicit.

Periurus non dicitur,qui reſpondendo inquiſitioni cum iuramento negat,vel dicit mendacium,& conuincatur.ideò non debet puniri ordinariè,nec extraordinariè, quia qui in delictis negat,nõ dicitur eſſe in dolo,& ideo puniri non poteſt.vt dicit Bal.in l.ſi ex cauſa,in 2.lectura.ff.de mino.quia ſcriptum eſt,non tibi dico,vt te perdas.Et iſta eſt communis opinio.Beroius quæſtione 134.per totum & quæſt. 135.numero 3.Et ita practicatur,vt dicit Boſſi.tit.de periurijs.num.3. quia in foro contentioſo non punitur tanquam periurus,Soci.Iun. in conſi. 38.nume.5.in 2.vol.vbi allegat l.fi.ff.de pri.vbi licet inquiſitus iurauerit de calumnia,licet ſibi citra reatum periurij deierare propter ſanguinem redimendum.Et inquiſitus poteſt negare impunè,& variare,& hæc ſua negatio non facit indicium ad torturam,etiam ſi eſſet fur.Ioan.de Amicis conſilio 134.Et no.quòd periurus, quando prius contrauenit,nunquam poteſt poſtea impetrare abſolutionem à iuramento,quia fruſtra quis legis auxilium inuocat,qui committit in legem.Alexan.in conſi.118.numero 5.ad fi.in vlti. vol. Benintendi.deciſ.bono.49.vtrum autem quando lex,vel ſtatutum defert iuramentum poſsit quæri de periuro? Vide per Bal.in l.1. nu. 1.C.de rebus credi.Et ſi minor,etiam doli capax peierauit in inquiſitione,poteſt in integrum reſtitui,& in criminalibus negando. Beroius q.135.Niſi in atrocioribus,& niſi in principalibus delictis dolum habentibus,at ſecus in emergentibus,ſcilicet circa confeſsionem,vel negationem.etiam iuratam.

Periurus non punitur, quando iuramentum non alteri,ſed, ſibi ſoli eſt præiudiciale in foro contentioſo,ſed ſolum in foro animæ,vt eſt communis opin.de qua Beroius.q.134.nume.6.

Periurus eſt priuandus beneficio,non autem eſt priuatus,vt eſt communis opin.de qua Feli.in c.ex parte num.1. de reſcrip. & in c.querelam.nu.1.de iureiuran.

Periurus in cauſa,in qua agit repellitur ab agendo,vt eſt communis opini. D.Rolan.à Valle in conſ.25.num.28.in 3.volu.Nec pars poteſt ei remittere iuramentum, & dictum periurium,vt eſt magis cõmunis opinio.de qua Rolan.à Valle ibi numero 31.

Periurus ab ordine deponitur,& ratione periurij emphyteuta priuatur emphyteuſi.Et ratione periurij quis agere prohibetur in cauſa, in qua periurus fuit,ſecus in aliis,quod etiam habet locum in Epiſcopo qui pro periurio grauius punitur vt eſt communis opin.à qua non eſt recedendum. vt dicit Ioan. de Selua, in tracta.de Beneficio. q.2. part. 3.num.24.Tomo 4.

Periurium nunquam infamiam ipſo iure irrogat. Niſi in promiſsione non impleta deficiat,vt eſt communis opinio.Soarez ver.periurium numero 94.

Periurium ab eccleſiaſtico iudice punitur,vt eſt communis opin. Soarez verſ.periurium,num.95.& ſi non ſit alterius damno,ſolum Deo eſt relicta pœna,vt eſt communis opin.num.96.ſi quis autem periurium nõ eſſe peccatum mortale aſſerat,hæreticus cenſetur,vt eſt cõmunis opinio.ibi.nu.97.Periurium autem ab eo commiſſum, cui in iudicio aduerſarius detulit iuramentum,non punitur. niſi à Deo, communis eſt opinio.ibi.nu.98.Idem in accuſatoribus ſuper detegenda criminum veritate,ſi peierant,vt eſt communis opinio.Vel ſi periurium ſine dolo committunt,oſtendatur,communis eſt opinio. ibi.nu.100.vel ſi difficultas in concepto prius iureiurando contigerit,vt eſt communis opinio.ibi.num.101.

Periurus non dicitur,qui poſitionem partim veram,partim falſam iuratus ſimpliciter negat,vt eſt communis opinio.Soarez verſi.periurij.numero 102.

Periurus à teſtimonio dicẽdo in omni cauſa repellitur, vt eſt communis opin.Soarez ver.periurus.nu.103.Nec iuriſiurãdi copiam impetrat vt mancam probationem expleat,communis eſt opin.ibi. num. 104.Nec ſi pœniteat eſt idoneus,vt eſt communis opin.ibi.nu.105. fallit,ſi quis temerè peierauit,vel illicitum iuramentum ſuſceperit, ac violauerit,vt eſt communis opin.ibi.nu.106.& 107.

Periurus non eſt infamis infamia iuris,vt eſt communis opinio.Clar.in §.periurium.in prin.

Periuro nunquàm defertur iuramentum ſuppletorium,vt eſt communis opin.Clar.d.§.periurium.verſi.item periuro.

Perſonæ digniores quæ dicantur iudicis arbitrio relinquitur. Dec. in c.ſedes.nu.7.de reſcrip.communem dicit.& no.quòd illa dicitur maior dignitas,quam generaliter homines opinantur eſſe maiorem,vt eſt tex.in l.athletas,ff.de infamibus.ibi omnes opinantur. quam ad hoc allegat Bal.in conſ.387.in 1.vol.

Plagiarius punitur pœna capitis,ſi ſit ſolitus talia committere.Et ſi non ſit ſolitus,aut habuit animum celandi,& vltimo etiam punitur ſupplicio.Et ſi non habuit animum celandi, mitius debet puniri, vt eſt communis opinio.Clar.q.68.verſi.plagiarius.

Plagiarius dicitur,qui ſubtrahit ſeruum alienum animo celandi domino,aliàs ſi tantum ſibi vult habere,non dicitur plagiarius,vt eſt cõmunis opinio,vt per Bart.in l.non ſtatim.ff.ad l.fauiam de plagiariis.

Plures an poſſint vnum ac eundem in eodem accuſare libello, ſic diſtingue. Aut intereſt cuiuſlibet accuſantium ratione officij, vt ſunt plures tutores,vel adminiſtratores,vel eorum interſit ratione communis iniuriæ, & poſſunt ſimul omnes in eodem accuſare libello,non in pluribus, Aut nullus eorum intereſt. & tunc ſimul non admittuntur,neque in eodem libello,neque in diuerſis,ſed vnus eorũ eligitur,qui ſit magis idoneus,communis eſt opinio.vltimum de pluribus,qui non habent intereſſe, intellige, vt procedat, parte opponente, quia aliàs valeret iudicium,vt eſt communis opinio. Item intellige,vt procedat,niſi illi omnes vellent vnum procuratorem cõſtituere.tunc enim procurator poſſet nomine omnium cauſam proſequi,vt eſt communis opin.Clar.q.13.

Plures non poſſunt ex diuerſis delictis in eodem accuſari libello,vt eſt communis opinio.Clar.q.13.verſic.ſed nunquid.

Plures poſſunt ſimul in eodem accuſari libello,quando agitur de eodẽ delicto à pluribus ſimul,vel ex eadem cauſa commiſſo,vt eſt communis opinio.Clar.q.13.ver.quæro nunc.

Plures vnum vulnerantes,vnico tantum vulnere læthali,& vulneratus moriatur,ſi ignoretur quis vulnus illud intulerit,omnes abſoluuntur à pœna ordinaria,& condemnantur pœna pecuniaria. communis eſt opinio.Idem eſt ſi plura ſint vulnera læthalia, & ignoretur ex

ex quali ſit mortuus,vt eſt cōmunis opinio.Sed ſi ex propoſito & animo deliberato homicidium committant,omnes tenentur pœna ordinaria homicidij,vt eſt communis opin. item ſi plura ſunt vulnera, & vulnerantes certi,tunc illi tantum,qui intulerunt læthalia vulnera tenentur de occiſo,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium. ver.vt verò.

Plura delicta eiuſdem generis committens, ſi id fecit ex interuallo,pluribus pœnis eſt puniendus,pro numero delictorum,ſeu vulnerum illatorum,vt eſt communis opinio. Si verò eodem tempore ſint cōmiſſa,& tunc debet pœna ſimiliter pro numero delictorū multiplicari,vt eſt communis opinio.Clar.q.84.ver.ſcias etiam.

Plura vulnera vno ictu illata,& cum bidente,aut tridente,habentur,& puniuntur pro vnico tantum vulnere,communis eſt opinio.Clar.q. 84.ver.hæc autem, vbi dicit delinquentem etiam hoc caſu debere pro pluribus vulneribus puniri,& ita etiam ſemper vidiſſe in practica obſeruari.

Pluries rem carnalem habens ex interuallo cum eadem vxore alterius licet poſſit dici pluries commiſſum delictum,non tamen eſt puniendus,niſi pro vnico adulterio,vt eſt communis opin.Clar.in §.adulterium ver.ſed pone.

Pœna criminis læſæ Maieſtatis, quæ per l.quiſquis. C.ad l.Iul. maieſt. etiam filiis delinquentium eſt impoſita,non extenditur ad filias,vt eſt communis opinio.Clar.in §.læſæ maieſtatis.ver.hæc autem.

Pœna criminis læſæ maieſtatis , quo ad filios. ex l.quiſquis. C.ad l.Iul. maieſta.non ſolum in patre committente locum habet,vt eſt communis opinio.ſed etiam in matre.Clar.in §.læſæ maieſtatis.ver.quæro,etiam.

Pœna eadem,qua reus,ſi conuictus eſſet,puniendus fuiſſet,puniri debet, qui in accuſatione defecit.Etiam ſi perſona ſit honeſtior quàm accuſatus.Clar.q.81.ver.ſed pone.

Pœna raptus de qua in l.vnica. C,de rapt. virg. habet locum etiam in eo,cui rapta conſenſerit ſiue ab initio,ſiue ex poſt facto,vt eſt communis opinio.Clar.in §.raptus.ver.adde,

Pœna raptus, non habet locum in eo,quam raptam carnaliter non cognouit,vt eſt cōmunis opin.quæ ita diſtincta recipitur.Nam aut nō cognouit,quia non potuit,& puniendus eſt dicta pœna.Aut potuit ſed noluit,& nō eſt puniendus.Clar.d.§.raptus.ver.ſed quid ille.

Pœna raptus nō habet locum in rapiente publicam meretricem.communis eſt opi.Car.in d.§.raptus.ver.quæro nunquid.

Pœna raptus non habet locum in muliere rapiente virum.communis eſt opi.Clar.d.§.raptus verſi.ſed pone.quæ ſibi placet, quidquid in contrarium dicatur.

Pœna raptus eſt vltimum ſupplicium,& aliæ graues pœnæ,vt eſt communis opinio.Clar.d.§.raptus.verſ.ſed quæro.

Pœna ſacrilegij de iure ciuili eſt extraordinaria, ſecundum qualitatem rei,perſonæ & temporis,& ſexus, ſemper tamen eſt capitalis,vt eſt communis opinio. Clar.in §.ſacrilegium.

Pœna ſodomiæ eſt pœna mortis,tam in agente quàm in patiente,ideſt ignis,vt eſt conſuetudo.& eſt communis opinio.Clar.in §.ſodomia. verſi.ſed quæro.

Pœna ſtupri de iure canonico eſt in clerico pœna depoſitionis,ſi cum virgine ſit cōmiſſum,vt eſt communis opi.in laico autem:aut dotet aut ducat,ſi ipſa parentes contentantur.Si verò diſſentiant,tenetur dare dotem,& ſi ipſa mulier renuerit,verberibus cæſus in monaſterium eſt detrudendus in terris eccleſiæ ſecus in terris imperij,vt eſt communis opinio. De iure autem ciuili pœna mortis locum non habet,ſed dimidiæ partis bonorum cum relegatione,vt eſt communis opin.Sed quicquid ſit de iure. Tamen de conſuetudine tenetur, vel dotare vel in vxorem accipere. Et ita ſeruatur in practica. quæ concluſio intelligitur, ſi cum honeſta virgine ſtuprum ſit commiſſum,alias ſecus,vt eſt communis opin.Et creditur mulieri de ius virginitate,quia præſumitur,quòd fuerit virgo,vt eſt communis opin. Clar.in §.ſtuprum ver.ſed quæro.& ver.ſed pone.

Pœnæ impoſitę viduis nubentibus intra annum luctus,ſunt ſublatæ hodie,non tamen ſublatæ contra viduas libidinoſas & luxurioſas,vt eſt communis opinio.Nec ſi intra annum vidua ſtuprum committat, & eſt communis opinio.Et talis vidua perdit tam ipſæ quàm ſtupator omnia ſibi relicta à teſtatore,& applicatur fiſco,vt eſt communis opinio.Clar.in §.ſtuprum.ver.generaliter.

Prælati inſufficientes debent deponi,vt eſt communis opinio.Epiſcopus autem negligens non poteſt ab aliquo alio deponi,præterquàm à ſummo pontifice,communis eſt opinio.Papa autem propter inſufficientiam deponi non poteſt, vt eſt communis opinio. Clar.q.73. ver.prælati.

Prælatus, ſi deliquit vna cum capitulo præiudicat eccleſiæ,vt eſt communis opinio.de qua Aret.in conſ.114.num.5.

Præceptum pœnale parte comparente,reſoluitur in vim ſimplicis citationis,& ita ſe habet communis conſuetudo,à qua non eſſe recedendum in iudicando.dicit Nicellus in tract.gloſſarum. numer.337.ſeu nume.357.

Præceptum pœnale debet fieri cū clauſula.Si ſenſeris te grauatum cōpareas iuſtitiæ complementum recepturus,& ſi comparet ille,cui ſit perceptum, præceptū reſoluitur in vim ſimplicis citationis. Alex.in conſi.143 num.5.in vlt.vol.& eſt communis opinio,vt per Pariſ cōſil.116.num.99.in 1.vol.& conſ.116.num 23.eo.vol.Bal.in conſ.177. in 3.vol.

Practica antiqua eſt ſeruanda.Dec.conſ.344.num.2.in 2.vol.Crauetta conſ.91.nu 7.in j.vol.Riminal.conſ.120.in prin.in 1.vol.Cotra rerum memora.ver.practica.Nam practica eſt finis iuriſconſultorum.Corſus indaga.iuris lib.12. Nam communiter omnes ſcientiæ conſtant principaliter in duobus.ſcilicet in theorica & practica.Albe.fuſius in proœmio.C.& practica.eſt facti,vel mixti iuris & facti,& ideò in ea legitimè erratur,vt in cap.1.de conſt. libro ſexto. Baldus dicto conſ. 170.in ſi.in 3.volum.

Præceptum,quòd aliquid fiat ſub aliqua pœna,non intelligitur ipſo iure,ſed videtur quædam comminatio, vt eſt communis opinio. D. Herculanus de cautione de nōn offendendo.cap.44.num.2. Dec.in regula factum.§.in pœnalibus.ff.de regul.iur. communem dicens.& ibi D.Herculan. ponit practicam,vt quis ipſo iure cadat in pœnam præcepti.tu tamen vide Cagnol.in l.1.in princ. ff.ſi quis ius dicenti non ob.num.97.& ſeq.

Præſcriptio 30.vel 40.annis cū mala fide non currit in actionibus perſonalibus etiam pro legato competentibus , communis eſt opinio. Curt.iun.conſ.203.nu.26.in 3.volum.Nec etiam hæres defuncti, qui fuit in dolo,quia tenetur exonerare conſcientiam defuncti.vt eſt magis communis opin.Felin.in cap.ſi diligenti. de præſcript.Balbus de præſcrip.in 2.par.3.partis,diſt.1.q.12.

Præſcriptio in delictis etiam occultis locum habet , vt eſt communis opin.de qua D.Gargianus inter conſ.crim.conſ.124.num.17.

Præmium ex ſtatuto,vel proclamate quis non conſequitur,qui denuntiauit,vel arguit aliquem de maleficio, ſi non probauit, vt eſt communis & generalis conſuetudo.Clar.q.27.ver.ſed pone.

Præmium ſuo edicto index ſtatuere poteſt capienti delinquentem,qui aufugit è manibus beruariorum,vbi delictum eſſet atrox. Edictum autem generale conficere nequit,quòd quicunque cœperit,&c. Cla. quæſt.26.ver.ſed quid.

Præmium à ſtatuto conſtitutū officialis capiens reum delicti non conſequitur,quia tenetur illud facere ex officio, vt eſt communis opin. Clar.q.29.ver.cæterum.

Præſcriptio in cauſa vſuraria non currit,vt eſt communis opinio.Arno. problemate 35.

Præſcriptionem lex inducens & admittens malæ fidei,non valet,vt eſt communis opi.de qua Fortunius in tract.de vltimo fine iu.cano.& ciui.num.49.& communem dicit Zanneti.in tract.de differen.inter ius cano.& ciuile.num.75.Balbus in tract.præſcrip. in 13.prin.q.nu. 4.Bouius de ſtatuta.præſcrip.

Præſcriptio rerum in corporalium debet eſſe cum bona fide.Felin.in c. ſi.de præſcrip.communem dicit.

Præſcriptionem non impedit mala fides prædeceſſoris.Afflic.deciſio.4. num.7.communen dicit.Cagnol in l.qui in alterius.num.16.ff.de regu.iur.dicit contrariam eſſe communem.Sed tu dic pro concordia . ſecundum iura,quæ allegat Afflic.intelligit de ſingulari ſucceſſore. Cagnolus autem in vniuerſali hærede.qui tenetur exonerare conſcientiā defuncti. Curt.iun.in conſil.177.num.14.ita conciliat Ioan. Baptiſta Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario communium opinionum in verbo præſcriptionem.

Præſidentes ciuitatis non habent merum imperium,ſed tantum minimam iuriſdictionem.D.m.Aciat.in c.quòd ſedem.nu.86.de offic.ordi.communem dicit.

Prætor quis eſſe non poteſt in loco,vbi eſt ortus,nec poteſt ſubrogari loco prætoris de iure,vel conſuetudine,nec ſubdelegari,& hoc non videtur habere aliquòd probabile dubium. Rui.in conſ.138.nu.2. & 3.& ſeq.in 5.vol.

Poſſeſſiones,quæ poſſidebantur ante tempus belli,poſſeſſoribus,facta pace reſtitui debent, & eo magis ſi reperiantur apud fiſcum,vt eſt communis opinio.de qua D.Rolan.à Valle in conſ.1.nume.118.in 3.vol.

Poſſeſſio transfertur ex contractu ſimulato,quando agitur,vt transferat.Cur.iun.conſ.108.num.12.communem dicit.

Poſſeſſionem antiquam probans, nouus poſſeſſor præſumitur clandeſtinus,& inuaſor.Cur.iun.conſ.165.nu.5.communem dicit.

Poſſeſſionem alterius ex inualido iudicis decreto ingrediens,tanquàm turbator pœnas luet,vt eſt communis opinio.Soarez ver.poſſeſſionem nume.191.

Poſitiones in cauſis criminaibus per accuſatorem & fiſcum rectè fieri poſſunt,ſecus autem per reum,communis eſt opinio,Clar. ver ſed hic incidenter. Iac.de Are.in tract.de poſitionibus. in §.ſeptimo,vbi dicit.quod vſus iudiciorum ſe habet,vt accuſatus poſitiones non faciat,ne ſi fortè poſt accuſationem accuſatus pactus fuerit cum accuſatore,iſto modo crimen impunitum remaneat. Quando autem

poſitionibus in criminalibus ſit reſpondendum. ponit Bart. in lege Marcellus.§.qui rerum.nu.1.ff.rerum amotarum.& ponit octo caſus, quibus quis tenetur reſpondere poſitionibus criminalibus. Natta in clem.ſæpe.§.& quia col.7.de verb.ſigni.

Peritus inſignis,in criminalibus mitius punitur, vt eſt communis opi. Clar.q.60.ver.pariter.

Præſumptiones ſeu indubitata indicia ſunt triplis generis.Alia iuris & de iure,ſuper quibus lex ſtatuit,& ea approbat,etiam in criminalib. Alia iuris,quæ lex approbat in ciuilibus. Alia hominis,quæ colligũtur ex factis hominum,& ſignis,Aliæ autem præſumptio nes, quando delicta ſunt huiuſmodi,quæ ſine dolo non committuntur ad cõ demnandum aliquem non ſufficiunt,vt eſt communis opin.de qua D.Hieron.Gabriell.in conſi.180.nu.20. plures tamen præſumptiones ſimul coniunguntur. Moronus de fide,treuga & pace.q.183. & ibi etiam,an ex præſumptionibus quis poſſit damnari ad mortem. q.centeſimaoctuageſimaſexta.

Præſumptiua ſufficit probatio,& per coniecturas in his,quæ occultè fieri ſolent, & ſic à communiter accidentibus.Calepha. inter conſi. crimi.diuerſorum.conſi.86.num. 21.in ſecundo volu. communem eſſe probans.

Poſitiones adeò efficaces,vt ponant veritatem ante oculos, vel efficaces,iunctæ cum ſemiplena probatione directa ſufficiunt ad condẽnationes,vt eſt communis opinio,de qua Boſſius.tit.de cõuictis.nu. 37. Aliàs vbi quis condemnatur ex præſumptionibus,debet mitius puniri,quam quando condemnatur ex luciſſimis probationibus. Alex.conſi.138.num.11.in vlt. vol.& no.quòd diuerſæ præſumptiones,diuerſæ ſpeciei non coniunguntur ad perficiendum probationẽ vt ſequatur condemnatio. Et ideò fama cum vno teſte non coniungitur.vt faciat plenam probationem in criminali.Dec.cõſ.189.nu.15.

Præſcriptionem ſemel completam non tollit mala fides ſuperueniens præſcribentis,vt eſt communis opinio.Burgos in c. cum dilecti. nu. 22.fol.26.de emp.& vend.

Princeps de plenitudine poteſtatis nõ poteſt tollere defenſionem reo, vt eſt communis opinio,de qua Marſil.in conſilio 81.num.79.in 2. Eſſet tamen ponere os in cœlum conſulere contra potentiam Principum.quia poſſent ſequi mala & periculoſa valde.Bald.cõſi.248.nu. 4.in 1.volumine.

Princeps poteſt omnes pœnas remittere, tam corporales quàm pecuniarias,etiam per ſententiam & condemnationem inflictas.Etiam ſi talis ſententia in rem tranſiuiſſet iudicatam, vt eſt communis opin. Clar.q. 59.ver.& hæc quidem.

Princeps poteſt teſtium receptionem alteri cõmittere in criminalibus ſiue ſit eccleſiaſticus,ſiue ſecularis, vt eſt communis opinio. Clar.q. 26.ver.vnum ſcias.

Princeps non poteſt inuitis hominibus caſtrum,vel ciuitatem alteri alienare,ac ſubiicere.Curt.iun.in conſi.184.nume.17.communem dicit.Neuiza.inter conſi.feuda.Bruni.conſi.12.per totum.

Princeps licet non poſſit ius alicui competens auferre ſine cauſa,poteſt tamen auferre obſtaculum ab eo,cui tale ius competere poteſt, faciẽdo capacem,de incapace ſine cauſa.Curt.iun.in conſi.138. numer.5. communem dicit. vide Soc.in ſuo communium opinionum. litera Princeps.num.10.communem dicit. Felin.in c.quæ in eccleſiarum. num.33.de conſtit.communem dicit.

Princeps non poteſt tollere ſine cauſa ea,quæ ſunt iuris naturalis. Cur. iun.in conſi.128.num.5.communem dicit.

Princeps ſine cauſa poteſt tollere hæreditatem illis,qui ab inteſtato acquiſierunt,legitimando ſpurium.Cur.iun.conſi.15.& conſi. 138. nu. 10.& communem dicit,vel qui aliàs ſunt vocati,vt ibi.

Princeps mãdans temerè,vel iniquè aliquem ſuſpendi, excuſat officialem.Debet tamẽ expectare per aliquos dies exequi,vt videat,ſi Princeps reſipiſcat. Sed non noſtræ tempeſtatis. Soarez in ver. Principi. nume.273.

Princeps monitus à ſubditis,ſi non deſiſtit ab iniuſta actione, poterit per ſuperiorem feudo priuari,vt eſt cõmunis opin.de qua D.m.Alci. in conſi.7.num.33.in 3.lib.nec iſto caſu dominus ipſe erit iudex, ſed ſuperior,cuius officium poterunt ſubditi implorare,ne eos permittat in debitis oneribus aggrauari,vt ibi latius per D.Alciã. & ſi hoc facere nequeũt propter metum,ſuperior debet prouidere motũ proprio,vt per Docto.in c.cum M.Ferrarien.de conſtit.Iaco.à Canibus in tract.repreſaliarum.num. 12.Nam ab initio Principatus Principes debent cauere de non exercenda tyrannide,vel vtenda.de qua cautione D.Menochius poſt tract.de recuperanda poſſeſſione.fol.8.in 1. reſponſo.nu.56.Principes autem, qui non exercuerunt tyrann idem enumerat Io.Claudius conſ.14. inter quos Principes ex familia Extenſi, memoria dignos ſe cernit.

Priuata delicta ſunt ea,quorum accuſatio,vel perſecutio regulariter nõ permittitur,niſi parti læſæ,vt eſt furtum,damnum, iniuria, arborum furtim cæſarũ bonorũ raptorum,& huiuſmodi.communem eſſe dicit Clar.in §.j.ver.priuata.& hoc quidem procedere de iure ciuili.Secus de iure canonico,quia ſecundum ius canonicum omnia delicta ſunt publica, vt eſt communis opin. Sed hodie ſtatutis potius locorum adhærendum eſſe exiſtimat.

Probatio per viſum ſecundum omnes eſt maior omnibus aliis. Caſonus in tract.de indiciis.tract.10.c.1.num.1.fol.49.

Probatio rei dubia in delictis confundit probationem actoris,communis eſt opi.Boſſi.tit.de conuictus.nu.60.

Probatio rei imperfecta,directè cõtraria probationi actoris,nihil operatur.Secus ſi tendat ad probandum quid diuerſum,vt quod ad defenſionem homicidium factum ſit,vel quòd mortuus ſit ex malo regimine vulneratus,vt eſt communis opin. Boſſi.de defenſionibus reorum.num.10.

Probationes in falſi crimine debent omnino concludere , vt eſt communis opi.Soc.iun.in conſ.38.num.44.in 2.vol.

Probata aggreſſura,& inſultu,ſi inſultatus incontinenti percutit,ſemper præſumitur percuſſiſſe ad defenſam,vt eſt communis opin.Ancha.in cle.1.de homicidio.per gl.ibi communiter approbatam , de qua Rimin.in conſi.23.nu.17.ver.vnde ſuccedit.

Probatio vera fit ex pluribus indiciis,vt eſt communis opi. Marſil. in conſi.3. num.4.in j.vol.

Probatio admittitur contra fictam confeſſionem, id eſt contumaciam. communis eſt opin.D.Rol.à Valle conſi.47.num.29.in 3.vol.

Probationes in criminalibus debent eſſe luce meridiana clariores , vt eſt communis opin.Clar.q.24.in prin.Nouellus reg.162.in 3.fallen. vbi ponit fallẽtias.& no.triplicẽ eſſe probationẽ in criminali.ſcilicet perſpectiuã, ſiue intuitiuã.itẽ præſumptiuam,& indicatiuã,de quib. omnib. Bal.in l.ſciant cuncti.col.2.nu.8.C.de probat.vbi de qualibet tradit exempla.& omnino eſt videndus.Vt ſciatur,quando ſit probatum plenè,ſemiplenè & pleniſſimè.& vide Clar.q.66.ver.debent autem.Alias tamen vbi eſt difficilis probatio,lex eſt contenta ea probatione,quæ haberi poteſt.etiam per coniecturas, vt à communiter accidentibus contingit.Alex.conſi.37.nu.2.in vlt.volu.Et illa dicitur ſufficiens probatio,quæ inducit iudicem ad credulitatem.Soc.conſi. 54.nu.13.in 3.vol.& conſ.9.nu.6.eo.vol.Limita,vbi ſcilicet ageretur de pœna corporali,quod probationes debent eſſe luce meridiana clariores,ſecus ſi de pœna pecuniaria.& ita limitatur l.fi.C.de prob. Ludo.Bolog.in Addi.ad cõſ.49.Ananiæ fuſius.D.m.Alc.in tract præſump.reg.nu.2.præſump.9.ſub.nu.4.& tiam in crimine falſi probationes debent eſſe euidentiſſimæ & concludentes,vt eſt communis opinio.de qua D.Hieroni.Gabriel.in conſilio 169.numero 13. idem etiam in crimine hæreſis.idem D.Hieronim. Gabriellius. in conſilio 178.num.1.

Probationes non coniunguntur in criminalibus , nec fit earum collectio, vt eſt communis opinio.D.Brunorus à Sole in ſuo vnico conſilio numero 69.

Probationum materia eſt arbitraria iudici.Curt.Iunior in cõſ.106. nu. 10.communem dicit.& in conſ.166.nu. 1.& in conſ.178.num. 1.vbi dicit,quòd cum ſit arbitraria poteſt iudex ex cauſa teſti plenè deponenti non adhibere fidem.

Probationes duæ ſemiplenæ non coniunguntur ad faciendum plenam probationem,vt eſt communis opin.Clar.q.63.verſi.tu ſcis.In cauſa criminali quoties agitur de pœna corporali, ſecus ſi de pecuniaria, etiam ad condemnationem.Secus ſi cauſa eſſet decidenda per Principem,quia plura indicia iungi poſſunt ad condemnationem,etiam corporalem.Clar.ibi.

Proceſſus ſi formatus fuerit contra minorẽ vigintiquinque annis, nullo ei prius dato Curatore,ipſo iure eſt nullus,vt eſt communis opin. Clar.q.50.in prin.

Proceditur criminaliter duobus modis,vel ex officio,vel ad inſtãtiam partis,vt eſt communis opin.Clar.q.3.ver.1.ad inſtantiam partis,quãdo pars porrigit quærelam,vel accuſationem.Ex officio,quando iudex ex ſe ſuſcipit.informationes contra delinquentem,& contra eũ procedit,& hoc eſt procedere per viam inquiſitionis.Et quando iudex procedit ad inſtantiam partis,iudicium eſt ordinariũ,extraordinarium vero,quando ex officio,communis eſt opin.Clar.ibi.ver.ex hac.Niſi ex conſuetudine hodierna,quæ efficit, vt iudex ex officio in omnibus criminibus poteſt procedere per inquiſitionem. Clar. ibi ver.certè,communem dicit.

Procurator regulariter in criminalibus non admittitur, vt eſt communis opinio.Clar.q.32. in prin.in criminibus non.modo publicis,ſed & in priuatis.communis eſt opin.ibi.ver.j.Graſſus cõmunium opin. lib.2.c.10.q.1.Limita tamen,vbi nõ fuiſſet oppoſitum .ibi.q.2. & eſt communis opinio.Vantius de nullita.proceſſ.fol.169.num.177.Alberic.in l.accuſatore.§.ad crimen.nume. 14.ff.de publi.iudi.Corne. in conſi.325.in 3.vol.Iaſ.in conſ.144.in 4.vol.Nam ſi poſſet comparere procurator nunquam poſſet fieri cõdemnatio de reo,quia augeret.Limita tamen in procuratore accuſatoris,qui ad hoc haberet ſpeciale mandatum ad accuſandum,vt eſt communis opinio. Clar. ibi.verſiculo Ratio autem.Ampla in criminibus,in quibus irrogatur pœna corporalis vel corpori afflictiua,vt fuſtigatio , vt eſt communis opinio,Clarus dicta q.32.verſic. ex hac Limita nõ procedere. vbi

vbi eſſet imponẽda pœna pecuniaria,vt eſt cõmunis opinio.ibi.ver. cæterum.vel relegationis,vt eſt communis opinio, ibi verſi. huic. eſt exilij vel confiſcationis ibi communem dicit. Blancus in pract. crimi. fol. vigeſimo. numero 51. Cæpolla conſilio crimi. 47. num.6.& conſ.71.num.3.Idem.ſi tractaretur de priuanda dignitate alicui,ſeu depoſitione ab ordine,vt eſt communis opinio.ibi ver.idẽ etiam. Idem,ſi pœna arbitraria eſſet iudici, qui corporis afflictiuã inferre non poſſet.communis eſt opinio.Clar.ver.ſed quæro.Secus ſi eſſet arbitraria Principi,vel ſuperiori.Idem eſt ſi ſtatutum in defectũ pœnæ pecuniariç imponeret pœnam corporalem,quia poteſt interuenire procurator,vt eſt communis opinio.Clar.ver. vlterius. Bald. in l.ſeruum quoque.§.publicè.ff.de procurato.col.5.communẽ dicit in contrarium.Fallit,vt ibi.& intellige hoc,ſi reus ſit facultatibus idoneus,vel fideiuſſorem præſtet.Limita etiã in inſtructore.quia admittitur.Graſſus vbi ſupra.q.3.vide Portium communi conclu. regula 38.lib.5.Anton.Gabriellius in ſuo communium conclu.libro 7.conclu.9.vbi ampliat & limitat.Nouell.in tract.ad defenſam in princip. numero 10.vbi dicit communem opinio.quòd procurator pro abſente in cauſa capitali poteſt interuenire tanquam inſtructor.ſeu informator pro defenſione rei.Cępolla conſilio 45.num.3.Item limita. in incarcerato iuſtè.quia poteſt comparere citatus per procuratorem, vt eſt communis opinio, de qua Marſil. in pract.crimin. in §.attingam.numero 20.Item limita ſi adſint ſtatuta, prout extant in Italia, quòd abſens poſſit de quolibet crimine puniri,& damnari, ad illius defenſionem,quia poteſt procurator admitti,vt eſt communis opin. de qua Vantius de nullitatibus proceſſ.fol.170.Aretin.in conſil.153. numero.6.vbi communiorem dicit.Sed cauti iudices poſſunt dicere. Ego volo reum in præſentia tanquam melius informatum, vt eſt cõmunis opinio.de qua Vantius ibi.nu.177.Item limita,ſi procurator vult allegare cauſas abſentiæ,Cæpolla conſi.crimi.49. numero.9. & conſilio 50.Non admittitur tamen procurator proponens generaliter abſentiam imputati.Ruinus in conſilio 118.numero 9.in 5.volu. Et vide Marſil.in conſilio 39.numero 29.in 1.vbi dicit,quòd vbi poteſt procedi contra abſentem de crimine,& ferri ſentẽtia ſuper illo, ſemper admittitur excuſator ad allegandum cauſas innocentiæ licet procurator non admittatur.& eſt communis Doctorum opinio, vt per marſil.ibi. idem eſt in inſtructore, quia poteſt non obſtante ſtatuto docere de innocentia rei,vt eſt cõmunis opi.Marſi.conſ.81.nu. 58.ver.cum ergo tot.Et coram Principe pro cauſa capitali, etiam de ordinaria poteſtate non poteſt comparere procurator.Secũdũ Ang. in l.ſeruum quoque.§.publi.ff.de procurato.Calcane.conſilio 2.nu. 56.Admittitur tamen etiam procurator in cauſa criminali ad opponendum exceptionem contra accuſatorem,vel iudicem. Idem,ſi accuſatur monialis,vel vniuerſitas.Benedic.de Vado foro Sempronio. in Reperto.Felin.in ver.Procurator quamuis.&c.Item ad vnum tantum articulum admittitur procurator,idem,quando cauſa criminalis incidit cum ciuili,idem,ſi accuſatus dicit vulnus non eſſe mortale,tunc,ſi eſt dubium admittitur procurator,ſi poſtea apparet quòd eſſet mortale,proceſſus eſſet nullus.Benedic.de Vado.vbi ſupra,vide Felin.in c. meminimus.de accuſa.vbi plures caſus enumerat,in quibus admittitur defenſor,& procurator in criminalibus. Non poteſt tamen comparere procurator pro vulnerante quempiam ad mortẽ. Sed iudex debet ſuperſedere, expectando mortem ipſius vulnerati ibi.Clar.ver.ſed pone.q.32.quia poſtea eſſet opus nouo proceſſu ſuper morte & noua ſequi condemnatio. Et omnia acta præcedentia eſſent nulla.Procurator autem non poteſt cõparere pro contumace abſente ex ſtatuto,quòd requirit perſonam.Niſi quia poteſt proponere cauſas abſentiæ,& eas defendere,vt eſt communis opinio.Clar. d.q.32.verſ.hæc autem concluſio.Quod intellige non generaliter,vt dixi ſupra ex Ruino. Nec poteſt comparere procurator pro banno ſecundo bannito abſente: quia imputet ſibi,ſi non poteſt perſonaliter comparere. Bene poteſt impetrare ſaluumconductum, vt poſsit ſe præſentare.Et ita debet concedi. Clar.ver.tu ſcis. Quod ſaluumconductum facit Princeps,& non iudex,vt ibi.ver.debes ſcire.Poteſt tamen comparere procurator pro hæredibus mortui, quando pro delicto memoria damnatur defuncti,vt eſt communis opinio.Clar. ibi.ver.debes ſcire.Item poteſt comparere procurator pro reo carcerato,vel ſe præſentante ad carceres,vt eſt communis opinio. Clar.d. q.32.ver.item quæro.Tenetur tamen prius reus carceratus, vel præſentatus reſpondere inquiſitioni,accuſationi,vel interrogationibus, quæ fiunt à iudice in primo,vel cæteris,examine,vel in tortura.cõmunis eſt opin.Clar.d.q.32.ver.item quæro per ſeipſum ſcilicet. Ad actus autem ſucceſsiuos,puta ad opponẽdas exceptiones producere capitula,& alia facere in ipſa cauſa,cum legitimo mandato, bene comparet tunc procurator.Clar.verſ.item quæro.Et poteſt allegare cauſas abſentiæ cum legitimo mandato, vt eſt communis opinio. Clar.d.quæſt.32.ver.prædicta.Nec refert habeat mandatum ſpeciale, vel habeat cauſam ipſam proſequendam,quia omnino eſt admittendus.Clar.ibi. Idem, ſi talis procurator proponat reum habere capitales inimicitias in loco, vbi eſt citatus, vt eſt communis opinio. Clar. ibi. verſiculo,idémque. Idem ſi proponat aliquas exceptiones dilatorias,ſeu declinatorias,vel aliquas ex his,quæ ante litem conteſtatam proponi ſolent.puta,quòd accuſator ſit infamis, vel excommunicatus,vel huiuſmodi,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.32.ver. pariter.Quòd intelligit,dummodo talis exceptio nihil ad ipſum crimen pertineret.Secus ſi talis exceptio opponeretur ad proceſſum, ſed tangeret ipſum delictum,vt ſi diceret,quòd alias de ipſo crimine fuit abſolutus,quia non admitteretur, vt eſt communis opinio, Clar.ibi.Niſi talis exceptio eſſet notoria,vt eſt communis opin.Clar. ibi.Si verò talis exceptio eſſet dubia,non admitteretur, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Procurator etiam admittitur pro eo,qui bãnitum occidit.Et admittitur pro eo etiam quilibet de populo, vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver.quæro modo.Et hoc ſi produceret bannum occiſi banniti.alias ſecus.Si requireretur aliqua extrinſeca probatio, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.Item admittitur procurator, quando proceditur per viam exceptionis,quando vult repellere accuſatorem ab accuſatione,vel teſtem à teſtificando,vel impediendum miſſionem in poſſeſſionem prælati ad dignitatem,vel beneficium,ad quòd eſt promotus,& ſimi.quia cauſa eſt ciuilis, communis eſt opin.Clar.ibi verſ.ſeq.Aut exceptio oppoſita per procuratorem tendit etiam ad puniendum,vt quia petat accuſatorem puniri,vel teſtem,non admittitur procurator,vt eſt cõmunis opi.Clar.d. q.32.Item admittitur procurator,pro accuſatore,& denuntiatore,ex communi practica,Fallit ſi principalis ſuus eſſet bannitus, vel aliter non poſſet accuſare,quia fuiſſet accuſatus de aliquo crimine. Clar. d.q.32.verſi.quæro.Item admittitur procurator in criminalibus,parte non opponente,quando delictum eſt tale,quòd non poteſt procedi,niſi ad quærelam partis.Secus ſi ex officio,ex conſuetudine ſcilicet,Chircouius communiũ opi.centuria 1.cõcluſione 59.Et ꝙ omnia geſta per procuratorem in cauſa criminali, vbi agitur de pœna corporali,ſint ipſo iure nulla,licet nõ fuerit oppoſitum de nullitate, quia partis, vel iudicis malitia,negligentia,aut imperitia,non debet iuri publico nocere.Clar.d.q.32.ver.pone.Et procurator & dominus ſimul in caſibus,in quibus procurator admittitur in eadẽ ſentẽtia ſimul condemnari debent,ita practicatur.Clar.d.q.32.ver.vltimo quęro.Et procurator pater pro filio condemnando abſentet comparere poteſt,vt eſt cõmunis opin.de qua Alexan.de Neuo in cõſi.90. nu.3.Corne.conſ.17.litera A.in 3.vol.vbi communem eſſe dicit tam antiquorum quàm modernorum,& ex cõſuetudine totius Italiæ receptum.etiam ſine mandato,vt eſt communis opin.vt ibi per Corn. col.2.Item procurator in criminibus,in quibus venit imponẽda pœna à relegatione ſupra,non admittitur,vt eſt communis opin.vt per Docto.in c.veniens,de accuſa.Paſethus conſ.179.nu.7.Idẽ eſt, quãdo eſt pœna arbitraria,vt ibi.Secus ſi de iure communi pœna pecuniaria imponeretur,vt eſt dictum,vt eſt communis opinio.tam iuris ciuilis quàm canonici,de qua Anto.de Tremolis ad pract. Bonacurſij titu.quibus mo.ſuo nomine ciui.in glo. procurator. litera D.fol. 41.Item ſecus,ſi cauſa veniret ſeparatim à crimine decidenda, licet eſſet criminis excluſiua,vt eſt communis opin. de qua apoſtillantes ad conſiliũ Alex.33.litera B.in 3.vol.Et vide Soarez ver. procurator. vbi quando poſſit comparere procurator.

Procurator fiſci,vt aliquid vendat,nec fidem de precio habere poterit, vt eſt communis opinio.Soarez verſ.procurator.nu.306.

Procurator generalis non poteſt facere actum,per quem dominus cadat in pœnam.Cur.Iun.conſi.149.nu.9.communem dicit.

Prodigus non excuſatur in delictis,ſed punitur vt quilibet alius, vt eſt communis opinio.Licet enim contrahendo non obligetur.Tamen delinquendo obligatur, vt eſt communis opinio. Quæ omnia intellige in delictis,quæ fiunt committendo,ſecus in iis,quæ fiunt omittendo,quia omnes fermè conſentiunt,quòd prodigus excuſetur Clar.q.60.verſ.vlterius quæro.

Prodigus licet æquiparetur furioſo in omnibus,non tamen in delictis. Cagnolus in l.furioſi nu.13.ff.de reg.iur.communem dicit.

Proditor punitur pœna capitis, tanquam reus læſæ maieſtatis.Clar. q. 68. verſi. proditor.Et proditor dicitur tripliciter.Primò, qui prodit Principem,vel Rempublicam.Secundò,qui prodit ſocium,vel amicum,occidendo, vel vulnerando.Tertiò,qui prodit eum,qui in fide ſuſcepit.Ita Bald.in conſi.361.nu.3.in 4.vol.

Producens inſtrumentum,vel ſcripturam,poteſt interrogari.An eo,vel ea vti vult pro verò,vel vera vel ne?vt eſt comm.opi. Anto.Gabriell. communium conclu.lib.7. conclu.7. vbi ampliat & limitat.

Prohibens aliquem teſtari incidit in crimen falſi,vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum,ver.prohibens.

Procemium generale efficit,vt diſpoſitio ſit generalis,licet verba eius, ſint ſpecialia,vt eſt communis opinio.Soarez verbo principium.numero 254.

Procemium ſtatuti & cõſtitutionis,etiam pœnalis dat cauſam finalem & rationem,vt eſt communis opinio.Cur.Iun. in conſ.166. nu.1. & conſ.178.vbi dicit,quòd cum ſit arbitraria,poteſt iudex ex cauſa teſti plenè deponenti non adhibere fidem.& conſ.344.nu.69.in 3.vol.

Prohibere

Prohibere potens delicto,nec prohibens,non ideo præſumitur aſſentire delicto.nec habet indicium contra ſe ad torturam.communis eſt opinio.Blancus in l.fi.num.305.ff.de quæſtionibus,

Promittens de contrahendo cum vna ex filiabus Titij,ſi poſtea cognoſcat vnam,tranſit in matrimonium promiſſio cum illa Præpoſ.in c. ex literis.2.de ſponſa.nu.6. Cruarruuias in Epito.4.§ 1.c.4. nu.17.& Pierius in ſumma,in ver.matrimonium.2.q. 2, communem dicunt. Ioan.Baptiſta Vezinus Hiſpanus in ſuo Ærario communium opinionum.ver.promittens.

Promiſſio de non offendendo intelligitur rebus ſic ſtantibus,& aliqua cauſa non ſuperueniente,vt eſt communis opin.de qua.D. Octauia. Vulpellus in tract.de Pace q.45.num.4.& ſeq.

Promiſſio de non offendendo neque per me,neque per hæredẽ meum vno ex hæredibus contrafaciente,pœna contra omnes committitur pro portione hæreditaria,vt eſt communis opi. de qua D. Hercula. de cautio.de non offen.c,18.num.15.fol.66.

Promittens de ſuo facto,dato,& ceſſo tantum Intelligitur promittere de facto prædeceſſoris ſui,item hæredis,vt eſt communis opi.de qua teſtatur Boer.deciſ.67.D.Herculanus de cautione de non offendẽdo.ca.24.num.12.

Promiſſio ob turpem cauſam,ne quis ſcilicet iniuriam faciat,vel,vt faciat,vel ſi iniuriam fecerit,vel nõ fecerit,eſt prorſus nulla,cõmunis eſt opin. Soarez in eius theſauro communium opinionum,verſic. promiſsio numero 341.

Promittens ſeſe ſtare æſtimationi iniuriæ, quam offenſus ipſe fecerit, Intelligitur arbitrio boni viri,vt eſt communis opin.Soarez in verſ. Promittens.num.352.

Promittens præſentare reum ſub pœna infra certum tempus, quod ſit minus ſex menſium,non ſtatim incidit in pœnam,niſi vltra tempus ſtatutum,dentur ſibi alij ſex menſes,etiam ſi in promiſsione interueniat iuramentum.Et habet locum,etiam in criminali,vt eſt communis opin.de qua Curt.Iun.in conſi.181.nu. 3.in 3.volum.

Promiſsionem impunitatis reo ad eruendam,veritatem iudex facere poteſt.communis eſt opin.Cla.q.55.verſ.circa primum,quam tamẽ damnat Cla.ibi conſulens iudicibus ne ea vtantur. Et ex tali promiſſione extorta,quis non poteſt damnari ad mortem.Si promittens eã impunitatem concedere non valebat Secus ſi valebat, vt Princeps. Clar.ver.circa ſecundum Sed extra ordinem,vt ibi per Clar.

Promittens aliquem non offendere,pace facta,non dicitur pax rupta, ex offenſione ob nouã cauſam,vt quia quis vrtauit,verbiſque conuitium.alicui fecerit,vt eſt communis opin.de qua Nonius conſ.96. nu.15.& in dubio ex noua cauſa præſumitur offenſio.vt ibi.nu.16. Et ſi quis promittit,quod alius eum non offendet,cũ ſit facti alieni promiſsio,excuſatur,ſi fecit diligentiam pro viribus,ne ille talis offenderetur.vt ibi.

Pronuntiandum eſt contra fiſcum in dubio,quando fiſcus agit ex cauſa lucratiua concernente delictum,vt eſt communis opinio. de qua Phebeus inter conſ.crim.conſ.vlt.num.3.

Priuilegium cõceſſum iudęis,vt poſsint mutuare ſuper rebus alicuius, etiam furatis.Intelligitur,quando ipſi ignorant eſſe alienas,vel eſſe furatas. Secus ſi ſciunt, & ideò tenentur tunc eas reſtiture pro dicto pretio.Felin.in c.cauſam,quæ de reſcrip. Et ſi Princeps concedit priuilegium iudæis retinendi res furtiuas ſibi pignoratas,donec ſibi præcium reſtituatur,tale priuilegium nõ afficit clericos, nec ſtudentes, & ideò debent reſtituere perdito precio, etiam ſi ignorant ipſi iudæi res furatas eſſe.Ita Abb.in c.quod clericis,de foro cõpet. in 7.col.num.34.in ver.ex his infero.Quod dicit perpetuo notandũ Benedictus de Vado.In Reperto.Fel..in ver.priuilegium conceſſum Iudæis cremẽſis ſing.81.Requiritur enim in Diplomate cõſtitutionis Clauſula non obſtante Auth.habita.C. ne filius pro patre. Et ſic in eo debet fieri ſpecialis mẽtio d.Auth.Bar.in extrauag.ad reprimẽ. in ver.non obſtantibus,ver.ſi verò dicitur in l. Non obſtantib. Scodobius in d.Auth.habita.C.ne filius pro patre fol.125.num.7.Rebuffus in tract.de Priuilegiis ſcola.

Priuilegium ſuum,vel præceſſorum ſuorum princeps tollere poteſt,vt eſt communis opinio.de qua Marti.Lauden.in tract.de priuilegio & reſcripto q.33.

Prorogatio iuriſdictionis fieri poteſt,etiam in criminalibus,etiam ſi ſit meri & mixti Imperij,dummodo fiat in eum,qui ſimilem habet iuriſdictionem,vt eſt communis opi.Capra reg.54.nu.78.fol.58.Clar. q.42.in prin.Expreſſè & tacitè,quò ad præiudicium partis, vel partium,quæ prorogationi conſentiunt. non autem in præiudicium. Reipublicæ,vel iudicũ,ad quos ſpectat perpetrati criminis cognitio & punitio.Clar.ibi.Et dummodo iudex prorogatus habeat iuriſdictionem in ſimilibus, cauſis criminalibus. Alias ſecus, vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.eſt etiam..Item prorogatio etiam habet locum,ſi iudex procedit ex officio, & conſentiat reus in ſui præiudicium non autem in præiudicium competentis, vel alterius accuſare volentis. Clar.ibi.ver.vlt.

Prorogatio non habet locum, vbi per inquiſitionem ex mero officio proceditua, communis eſt opinio. de qua Calefa.inter conſil.102. num.4.in 1.lib.Clar.q.42.Alias ſecus,vt eſt communis opinio. vt ibi fuſius per Clar.

Prorogatio iuriſdictionis non poteſt fieri cauſa inquiſitionis,cum non adſit actor & reus.Et ſic perſonæ neceſſariæ ad prorogationem.Bal. in l.1.C.vbi de crimi.agi opor.Nellus in tracta.de bannitis in 2.par. primi temporis.q.11. Socin.conſilio 108. in final.in 4.volumine vbi communem dicit.

Proteſtatio Mentiris,ſaluo honore tuo,vel es falſarius,non ſuffragatur proteſtanti,quo minus de illata iniuria teneatur,vt eſt verior.& magis recepta Doctorum ſententia,de qua D.Menochius in conſil.41. numero 31.

Prouocatus qui deliquit regulariter non excuſatur, vt eſt communis opin.Sed tamen mitius eſt puniendus,quia in dubio præſumitur,quod cauſa ſe defendendi,non vlciſcendi,fecerit,vt eſt communis opinio Clar.q.60.verſ.nunc quæro.Et quia non dicitur in dolo,vt eſt communis opinio,de qua Cur.Iun.conſi.135.num.16.& ſeq.in 3.volum. deò punitur extra ordinem.Etiam, ſi poſt ſedatam rixam, ex interuallo facit inſultum in vulnerãtem,vt eſt communis opinio.de qua Clar.in §.homicidium,ver.ſcias tamen vbi etiam concludit,quod in omnem caſum occidens aggreſſorẽ,nunquam tenetur de occiſo,ſed tantum de exceſſu.Et in terminis ſtatuti de homicidio ita dicit Bal. in c.1.de iniuriis.Bar.in l.2.de excep.Fel.in c.delicti. de except.Corn. conſ.133.in 3.vol.Grammati.deciſ.Neapoli.37.Arnonus Soliloquio 23.Claudius regu.crimi.71.& ſeq.& eſt tex.in l.fin.ff.ad l. Iul.repet.& inter.conſ.crim.conſ.76.nu.5. conſ.77.Boſſi.tit.de homici.nu.91.Afflict.deciſ.Neapol.37.nu.3.Sed debet puniri pœna pecuniaria. Grãmat.voto.23.num.20.Nouellus in tract.ad defenſam.fol.21.num.61. & ſeq.Moronus de fide,treuga & pace.q.125.Et requiritur,quòd aliter euadere non poſſet,vt eſt communis opinio,de qua Corn.conſ. 274.litera H.in 1.vol.

Pubes maior factus poteſt teſtificari de his,quæ vidit in pubertate. Cagnol.in l.fœminæ.§.fi.nu.23.ff.de reg.iur.communem dicit.

Publica delicta,ſunt,quorum accuſatio, vel proſequutio eſt permiſſa cuilibet de populo,vt eſt communis opin. Quod procedit de iure ciuili,ſed de iure canonico omnia crimina ſunt publica,vt eſt communis opin.Clar.q.60.ver,hæc tamen.

Publicatur proceſſus in criminalibus offenſiuis,alias eſſet nullus & decernitur copia parti,vnà cum termino ad ſe defendendum.alias eſſet nullus ipſo iure ſecũdum communem practicã.Clar.q.48.verſ.1.

Pupillus in cauſis criminalibus accuſare nõ poteſt. Niſi ſuam aut ſuorum iniuriam proſequatur.Etiam cum curatore,quia proceſſus eſſet nullus,vt eſt communis opin.Chircouius in ſuo communium.conclu.centu.4.conclu.2.

Pupillus & pubes poteſt iuramento obligari, & inuiolabiiiter tenet obſeruare,quod iuramẽto promiſit,alias eſt periurus,vt eſt communis opin.de qua Abb.in conſ.39.num.1.in 1.vol.

Pupillus propter defectum ætatis non poteſt teſtificari in criminalibus.Sed pubes factus benè.poterit teſtificari de his,quæ iam vidit in pupillari ætate,vt eſt,communis opin.

Intellige,ſi teſtificetur de rebus,quas vidit,cum eſſet proximus pubertati,vt eſt communis opinio.Item intellige. Dummodo ferret teſtimonium de his rebus,quas eo tempore intelligere poterat.Alias ſecus.Clar.q.24.ver.vidi quandoque.

Pupillam tutor,vel curator carnaliter cognoſcens punitur pœna deportationis & confiſcationis omnium bonorum, vt eſt communis opin.Clar.in §.fornicatio.ver.cum pupilla.

Purgatio canonica indici non poteſt, niſi ex cauſa à iure approbata. Id eſt vel propter infamiam publicam, vel propter vehementem ſuſpicionem,quę contra reum ſit,aut penes ſuum Epiſcopum,aut penes,alios.Ita vt poſsit timeri de ſcandalo,vt eſt communis opi.D.Hieron.Gabriellius in conſ.178.num.34.

Punitur quis pœna ordinaria,nõ minus ſi procedatur ex officio & per inquiſitionẽ & ita infamatur,ſicut ſi per accuſationem procedatur. Clar.q.60.ver.poteſt etiam allegari.

Puniri quis non poteſt in pœnis criminalibus, niſi dolus interueniat. Clar.q.84.in prin.Neque lata culpa ſufficit,vt eſt communis opinio. Et hoc procedit non modo in pœna corporali & mortis,ſed etiam in mutilatione mẽbri,vel quacunque alia pœna corporali, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.etiam in ſtatuto communis eſt opinio. Clar. ibi pro culpa autem punitur delinquens,quando cupa præceſſit delictum,vt eſt communis opi.Clar.ibi.ſed non efficitur infamis,vt eſt communis opin.ibi.Item pœna eſt imponẽda pro pluribus vulneribus ſimul concurrentibus omnibus,eſt communis opin. Clar.ibi. verſic.ſcias etiam.idẽ ſi quis percutit clericum eodem impetu quatuor,vel quinque vicibus, vnã tantum excõmunicationem patitur, vt eſt communis opinio.& pœna pro numero vulnerũ eſt danda & multiplicanda. & ita ſeruat conſuetudo. Clarus ibi. & ita etiam dictante ſtatuto,ſiue eodem ictu,ſiue pluribus.& ibi. quid ſi quis biſulcato ferro percuſſit, & vulnera duplicata intulit. quia pluribus

vulneribus

vulnerib.plecti debet Clar.ibi & quãdo delicta ſunt diuerſi generis, ſi committuntur ex interuallo, omnia ſunt punienda, ſi ſunt facta eodem tempore,& ad eundem tendant finem.puniũtur tãtum pœna maioris delicti. Puta extant tria ſtatuta. Vnũ,punitur arma portantem in centum,aliud, punitur inſultũ in centũ,& aliud punitur vulnus in centum.Si quis enim inſultat alium cum armis vetitis & vulnerat non punitur in tercentum,nec coaceruantur hæ tres centum, licet in centum tantũ pro vulnere,quia aliæ pœnæ confunduntur,vt eſt communis opinio.Clar.q.84.verſ.alius eſt caſus.Similiter ſi quis aggreditur aliquem animo vulnerandi,deinde ex quoquo dicto,vel facto vulnerati illum occidit,punitur tantum de occiſio,& non de vulnere prius illato,communis eſt practica,à qua non eſt recedendum Clarus d. quæſtione 84. verſiculo ſed pone. & propter conſuetudinem delinquendi non aggrauatur pœna,vt quis ob id puniri poſſit pœna mortis. communis eſt opinio.Clarus.ibi.verſiculo ſed hic. & plures delinquentes ſimul contra vnum, tenentur omnes inſolidum, vt eſt communis opinio. Clarus.d.q.84.verſ.vltimò quæro.

Punitur ciuis originarius delinquens in loco originis,vbi forum ſortitur abſque dubio pœna ſtatuti loci,vbi fecit delictum.Clar.q.85.in princ.communem dicit.idem ſi ſit forenſis ratione commiſſi delicti, ibi forum ſortitur,vbi deliquit. communis eſt opinio.Clar.ibi Punitur autem iudicis arbitrio forenſis extrahens frumentum contra deuetum, inſpecta facti,& perſonarum qualitate,pro eius religione quoties ignorantia forenſis eſſet probabilis.Clar.ibi.& punitur originarius ciuis & ſubditus pro delicto extra territorium commiſſo pœna ſtatuti loci,vbi deliquit,vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver. tertius eſt caſus. & per pœnam ſtatutariam eſt ſublata pœna iuris communis, vt eſt communis opinio.Clar.dicta quæſtione octuageſimaquinta, verſic.debet iudex.Et quando plures pœnę ſunt impoſitæ per ſtatuta,vel legem,cuius ſit electio.an iudicis vel rei.& ſi verba ſtatuti dirigantur ad iudicem,iudex habet eligere,vt eſt communis opinio.Aut diriguntur ad reum,vt ſi dicat ſtatutum, qui fecerit tale maleficium ſoluat decem,& electio eſt rei.Aut neque ad iudicem,neque ad reum dirigũtur,& pœna eſt corporalis vtraque.& ſi dicat ſtatutum,vel lex pro tertio furto ſuſpendatur,vel decapitetur,& communis eſt opinio,quòd electio ſit iudicis.Aut vtraque pœna eſt pecuniaria,ſi dicit pro furto ſit pœna decem,vel amittat tertiam partem bonorum mobilium.& communis eſt,quòd electiò ſit ipſius rei,Aut altera pœna eſt corporalis, altera pecuniaria,& electio eſt ipſius rei,quæ omnia procedunt. Niſi aliud verba legis, aut ſtatuti ſuadeant.Et ſtante ſtatuto.quòd vulneratus puniatur in centũ, quas ſi non ſoluerit intra decem dies,amputetur ſibi dextra manus,ſi iſte condemnatus non ſoluerit decem in termino, nihilominus iudex cum poterit punire in centum,omiſſa pœna corporali,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi.ſed hic quæro.item ſtat ſtatutum,quòd non comparens ponatur in banno,de quo non eximatur,niſi ſoluerit mille,quidam vocatus non comparens fuit bannitus,& condemnatus in mille,iſte vult ſtare potius in banno quàm ſoluere condemnationem non ideò poteſt fiſcus conſequi illa mille. vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſucceſſiue.Et vbi agitur de imponenda pœna alicuius ſpecialis conſtitutionis,oportet.quòd in illo caſu verificentur omnes qualitates in ipſa coſtitutione expreſſæ,aliàs pœna non committitur,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.vbi agitur. &iudex poteſt ex cauſa minuere pœnam ordinariam impoſitam à iure pro aliquo delicto ſiue agatur de pœna imponẽda per ius commune,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.vlterius quæro.ſiue agatur de pœna impoſita à ſtatuto,vt eſt communis opin.Clar.ibi.& hæc procedunt in maioribus magiſtratibus,vt eſt communis opinio.Secus in minoribus,& ante ſententiam condemnatoriam,& non poſt,vt eſt cõmunis opinio.& ex cauſa,quia iudex in cauſis criminalibus minorem pœnam imponens quam de iure imponere debet,eſt infamis.l. ſeruos C.ad l.Iul.de vi publ.& debet puniri eadẽ pœna,qua erat puniendus reus,vt ibi per Clar.q.85.ver.vlterius quæro.& colligitur ex l.3.C.ne ſanctũ baptiſma reiteretur in fi.nec eſt opus exprimere cauſam in ſentẽtia,quare minuitur pœna ſed ſufficit dicere ex iuſtis cauſis animum noſtrum mouẽtibus.&c.vt eſt communis opin.Clar.ibi Et quando reus non eſt capax pœnæ,iudex poteſt eam commutare, ideò teſtis qui falſum dixit,ex ſtatuto manu dextra ſit priuandus ſi aridam habet manum,vel non habet,debet commutari pœna,vt eſt communis opin.Clar.ibi.vbi etiam dicit,quòd gibboſus non poteſt torqueri,& ideò ei pœna commutari debet.Similiter hermoſus torqueri non poteſt,vt ibi.

Q

QValitate delicti nõ probata de conſuetudine,condemnatur de principali delicto.de quo eſt conuictus,vt eſt cõm.opin.de qua Clar.q. 66.ver.ſed quid.Ex clauſula generali.Non ſe aſtringẽs.Et ex clauſula, quare petit pro prædictis & quolibet eorum.&c.Et ex clauſula ſuper quib.omnibus in libello,vel inquiſitione cõtentis.Clar.ibi.Cherianus in ſuo cõmunium opinio.ver.qualitas.Rolan à Valle in conſ.11. nu.4.in 3.vol.vbi dicit,quòd ſi in inquiſitione deducitur aliqua qualitas,vt ſequatur condemnatio,ſi ea non probatur, abſolutio ſequi debet.Et maximè,quando ſuper tali qualitate eſt principaliter intẽtio in quirentis,vt eſt communis opin.Niſi confeſſus ſit omnia & ſingula,in inquiſitione contẽta fuiſſet, & eſſe vera.Paul.de Caſt in l.ſi cui ſerui.§.1.nu.4.ff.de leg.j.& pro euitandis diſputationibus hodie in accuſatione apponũtur iſtæ clauſulæ Non ſe aſtringens.Felin.in cap.ex parte.nu.46.ver.reſtringe ſecundò ver.quarta ſolutio. Et clauſula ſaluo iure.& clauſula deducens.&c.quæ operantur, vt ſiue ſit probata qualitas,ſiue nõ,ſemper requiritur cõdemnatio,Blancus in pract.crimi.fol.52.nu.100. Nouellus regula 164.vbi quando ſit probãda,vel non probanda qualitas.Duẽnas regu.18.Guido Pap.q.553.Pariſ.conſ. 152.in 4.nu.1. Corne.conſi.197.in 2.Rom.conſ.110.Marſil.ſingu. 187.& no. quòd inquiſitor non arctatur ad probationem qualitatis, nec poteſt ſe ad hoc aſtringere in pręiudicium Reipublicę,quam opinionẽ tenet Bal. in conſ.152.in fi.in 2. vol.& dicit eam ſequi bonos aſſeſſores,& de facto ita eſt,quòd inquiſitores nõ ſe aſtringũt ad omnia,ſed inquirũt de ſingulis, ne delicta in aliquo remaneãt impunita.

Qualitas doli à lege requiſita à fiſco,vel accuſante eſt probanda.communis eſt opinio.Burſa.conſ.95.num.35.idem ſi in inquiſitione.Burſat.conſ.94.num.36.& conſ.20.nu.11.Soarez. ver.qualitas.num.5. vide tamen poſtea.

Qualitas inhærens perſonæ principalis pœnam auget in auxilium pręſtante,vt eſt communis opinio.teſte Saly.in l.vnica num.26.C.de raptu.virgi.quem refert & ſequitur D.Octauia. Vulpellus in tracta.de pace.q.42.in 3.

Qualitas ſtatuti etiam criminalis eſt articulanda & probanda,ſiue quis agat,ſiue excipiat,vt eſt communis opinio,vt per Plotum.in l.ſi quando.num 354 & 355.ad.ſi.C.vnde vi.& communiorem dicit. D.Lauren.Occa Ferrarien.in conſ.60.inter cõſ.crim.tomo 2.vbi dicit,quòd teſtes in criminalibus debent eſſe omni exceptione maiores.Et iſta qualitas eſt probanda,& articulanda.D.Hercula.de negatiua.num. 155.Soci.conſ.57.nu.8.in 3.vol.Tiraquellus de retractu.in §.8.in glo. 7.num.1.Moronus de fide,treuga & pace.q.168.nu.8.Perſonalis in tracta.quorum bonorum.num.516.fallit ſi in fine accuſationis petitum ſit reum condemnari ſecundum formam iuris & ſtatutorum. Nam videntur.deducta omnia iura,ex quibus reus poteſt puniri,& ſit ſimplex delictum,etiam ſine qualitate.Felin.fuſius in cap.ex parte.nume.46.ver.tertia declaratio.de reſcrip.

Qualitas quando eſt fundamentum intentionis,nõ ſolum ſufficit probare intentionem,ſed etiam qualitas eſt probanda.Cur.iun.in conſ. 124.nu.11.communem dicit.Soc.iun.in ſuo communium opin. ver. qualitas,vbi communem dicit.D.Brunorus à Sole in vnico ſuo conſ. num.91.vnde ſi dicit,quòd aliter veritas haberi non poterat hoc habet probare,vt eſt communis opinio.vt per eum.

Quæſtio ſeu tortura non eſt danda,vbi non venit pœna corporis imponenda,vt eſt communis opini.Soarez ver.quæſtionibus.num.j.Et iudex,qui iniuſtè aliquem torquet,pœna eſt ei capitis, vt eſt communis opinio.ibi.num.2.ſed hodie vech.pluribus iudicibus,quia ſine capite remanerent.

Querelam iniuſtam proponens,habetur perinde ac ſi non querelaret, vt eſt vera iuris concluſio.l.j.ff.quòd quiſque iur. ibi indignatione iuſta.Curt.inter conſ.crimi.conſ.101.nu.16.

Quælibet cauſa, etiam iniuſta excuſatur à delicto, dolo & pœna,vt eſt cõmunis opin.quam recipit Clar.q.60.ſub diſtinctione.Nam aut loquimur in delictis,in quib. dolus eſt de ſubſtantia,vt eſt falſum, periurium,& ſimi. & tunc ſiue cauſa fuerit iuſta,ſiue iniuſta excuſatur. Nam videtur ceſſare animus delinquendi.Aut loquimur in delictis in quibus dolus non eſt de ſubſtantia. & tunc cauſa iniuſta excuſatur quidem à dolo,ſed non à culpa.ideóque punitur pro culpa, non pro dolo.ſed ſi iniuſta ſit cauſa.excuſatur etiam à dolo, vt eſt cõmunis opinio. de qua ibi Clar.

R

RAdens,vel abradens inſtrumenta,vel literas principis,falſum cõmittit,vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum,ver.Abradens.

Rapiens meretricem non incidit in pœnam, l. vnicæ. C.de rapt. virg. communem dicit.Clar.in §.raptus.ver.quæro nunquid. Æmilia.cõſil.72.nume.7.Riminal.conſi.17.nume.16.& conſi.439.in 3. Caſt.in conſi.272.in 2.vol.vbi dicit,quòd qui rapuit mulierem.quæ permiſerat ſe ſtuprari,non punitur pœna raptus,quia non dicitur honeſta. Si ſtatutum hoc requirit.

Rapiens mulier virum,non incidit in pœnam d.l.1.C.de rap.virgi.communis eſt opinio.Clar.in d.§.raptus. ver.ſed pone. quidquid aliter dixerit.Marſil.à quo diſſentit ibi Clar.

Raptor cum rapta non poteſt contrahere matrimoniũ de iure ciuili. Sed ſecus de iure canonico,vt eſt communis opin. Licet etiam iure

canonico nihilominus bona raptoris confiſcentur.Non obſtãte matrimonio contracto cum rapta,vt eſt communis opinio.Clar.in d.§.raptus.ver.quæro modo.Negat tamen Iodocus in pract.crim.c. 95. de raptu,num.16.

Raptor incidit in pœnam legis vnicæ.C.de rap.virg.Etiam ſi rapta cõſenſit,ſiue ab initio,ſiue ex poſtacto,vt eſt communis opinio.Clar. in d.§.raptus. verſicu, adde,& debet raptor mori. Clar. d.quæſt.68. verſic.raptores.

Raptor ſi raptam non carnaliter cognouerit,non debet puniri d.l.j. C. de rap.virgi,vt eſt communis opinio.Licet alij contrariam opinionem communem dicãt.Sed diſtingue ſecundum Clar.in d.§.raptus. nam aut non cognouit,quia non potuit, & nihilominus incidit in pœnam d.l.j.Aut potuit.ſed noluit,& non incidit.Clarus.d.§.raptus, ver.ſed quid ille.

Raptores etiam illi dicuntur,qui non vi,ſed Blandimentis & verbis deceptoriis libidinis cauſa abducunt, vt eſt communis opinio. Modò fiat ad effectum illã abducendi, & alio loco contra voluntatem ſuorum retinendi.Clar.d.§.raptus ver.adde.Pueros tamẽ abducentes ſtipendiarij,non puniũtur vt raptores,vt eſt comm.opin.Clar.ibi.verſ. vnum tamen vide l.vt tamen.§.de filio.ver.ſed vtilis.ff.de ſeruis corrupt.de filio inquit Paulus I.C.filiáve familias corruptis huic edicto locus non eſt.Sed vtilis competit officio iudicis æſtimanda,quoniam intereſt noſtra animum liberorum noſtrorum non corrumpi.

Raptoris dicitur, qui de loco ad locum libidinis cauſa mulierem abducit.communis eſt opin.Soarez verſi.raptor.num.1.qui ſi cum rapta matrimonium contrahit,quod de iure canonico poteſt pœnas raptus euitat,vt eſt communis opi.ibi.quandiu tamen eſt in poteſtate raptoris rapta,non poteſt contrahi matrimonium,ſecus ſi ſit in loco tuto.& libero cõſtituta,quia poteſt.ex ſacri concilij Tridentini decreto.Deſponſalibus & matrimoniis.c.4.Et nihilominus ipſe raptor,ac omnes illi conſilium auxilium & fauorem præbentes ſunt ipſo iure excommmunicati,ac perpetuò infames omniúmque dignitatum incapaces.& ſi clerici fuerint,de proprio decidunt gradu.& no.quòd attentatio,ſed non perfectio in raptu non punitur ex generali conſuetudine,niſi extra ordinem,vt eſt communis opin.de qua D.Hierony.Gabriell.conſ.172.nu.2.& lex ſi quis non dicam rapere.C.de epiſco.& cleri.& ſimi.quæ puniunt ſolum conatum,etiam nõ ſequuto effectu,debet intelligi,quando deuentum eſt ad actum proximũ, vt eſt communis opin.Clar.q.62.verſ.ſcias etiam.vide Chirco.communi.conclu.centuria quinta conclu.21. Nouell.reg.178. pariſ.conſi. 170.in quarto volumine,.practica in probando, quòd quis aliquam per vim cognouit eſt puniendus,vt in libello dicat. Talem cognouiſſe Bertam paſſam ab eo vim committendi adulterium. Bart. in l.ſi vxor.§.ſi quis vxorem. ff.de adulte. & no.quod rapere non dicitur,qui detinet in loco, in quo eſt, Bald. in l.ſed ſi eximendi.ff.de in ius vocan.& oportet, vt ſit violentia præciſa. Afflict.deciſ. Neapol. 151.ſub numero decimo. Nec punitur de iure,ſeu ſtatuto raptor, ſi delictum violentum non eſt conſumatum. l. ſiue. ff. qui ſatid. cog. nam crimen violentiæ dicitur crimen perſonale, quòd requirit vim ſequutam in perſonam patientem.Pau.de Caſt.in conſil. 27. per totum.in 1.vol.vbi docet, quæ ſit vis,quæ violentia,& quid ſit violenter factum,& qualiter & quot modis violentia inferatur,quãdo effectus pro effectu ſit puniendus.& ſtatutum Mediolanenſæ, quamuis iubeat rapientem,vel vim inferentem mulieri honeſtæ vltimi ſupplicij & bonorum publicationis pœna effici.etiam ſi copula ſequuta non ſit.Tamen debet intelligi eo caſu, quo copula ſequuta non eſt propter impedimentum. Sed non comprehẽdit eum,qui mulierem non cognouit,ita D.Hieron.Gabriellius.conſil.72. num.5.& 6.& intelligitur etiam in abducente cauſa libidinis,vt ibi. Alias ſecus.& raptor non eſt,qui vxorem ſuam vi abducit, vt eſt communis opinio. de qua Gabriellius in conſi.172.num.19. in fi.vide Clar. d. §.raptus. Marſil.ſingu.65.

Raptorem non excuſat tractatus, ſeu etiam ſponſalia per verba de futuro contracta cum perſona,ſponſa cum nolens rapitur,vt eſt communis opin.Gabriell.conſ.173.num.5.

Rapto boue,vel alia re per viam,poteſt agi criminaliter,vt eſt communis opin. Boſſius de rapinis. num.8.

Raſura non vitiat literas,quæ redditæ ſunt clauſæ.ſecundum communẽ opin. Soc.in c.ex conſcientia.nu. 10.de crimine falſi.

Ratificãs delictum iam commiſſum,debet puniri,communis eſt opin. Clar.q.78.verſ.quæro nunquid.nam adhoc, vt quis puniri poſſit ex ſua confeſſione,debuit confeſſio eſſe certa & ratificata.Bero. q.136. ſed quid ſi quis vario modo bis fuiſſet cõfeſſus.Dic quod magis ſpecificè ſuper confeſſione ab eo,facta, debet interrogari, vt ibi Bero. quòd nõ procedit in adulterio,ſtupro & huiuſmodi,ſecus in homicidio. Verum ſi adulterium fuit commiſſum in alterius iniuriam, & quis raptum haberet,puniretur,vt eſt communis opinio.& ad hoc vt ratificatio obliget ad pœnam,duo requiruntur.ſcilicet, quod delictum fuerit commiſſum nomine meo,Secundò quod ſciens commiſſum nomine meo,illud tanquam meo nomine factum ratificem vt eſt communis opini.in dubio autem ex eo,quod quis ratum habet delictum,cenſetur ratum habere nomine ſuo geſtum,vt eſt communis opin.Clar.ibi.

Ratificans delictum ſui cauſa commiſſum ab alio,debet puniri in loco in quo fuit commiſſum,non in quo fuit per eum ratificatum,vt eſt communis opin.Clar.q.38.ver.ſed pone.

Ratificandi ius non tranſit in fiſcum,ſicut nec ius declinandi voluntatem tranſit in hæredem,nec in fiſcum,vt eſt communis opin.de qua Plotus inter conſ.crim.conſ.130.tomo 1.

Ratio legis vel ſtatuti,ſi vna tantum reddi poſſit,& ſi expreſſa non ſit, pro expreſſa haberi,videtur,vt eſt communis opin.Soarez ver.ratio, num.6.Cur.iun.conſ.170.num.6.communem dicit.

Ratio in teſtibus ſemper præualet etiam in criminibus. Curt. iun. in conſ.244.num.42.in 3.vol.communem dicit.

Rebellis impunè occidi poteſt,& tunc demum probari, aut declarari quod fuerit rebellis,vt eſt communis opi.Clar.in §.læſæ maieſtatis. ver hinc infertur.ſed Claro non placet.vide ibi per eum Soarez ver. rebellis.num.16.vide Portium communi.opi.li.1.conclu.2.Ant.Gabriel.communi.opin.lib.7.conclu.11.

Receptator furis tenetur eadem pœna,qua & ipſe fur,vt eſt communis opinio.Clar.q.9.Poteſt tamen defendi,vt ibi.ver.quæro etiam.vide. omnino.Quis nam ſit receptator.vide per D.Hieron.à Mõte in ſuis variis quæſtionibus.q.17.num.15.& ſeq.Et no.quòd recipere in domo amicos humanum eſt ſecundum Bal.in l.quicunque.C.de ſeruis fugi.Blancus.in l.fi.nu.202.ff.de quæſt.Et ſi quis ſciẽter receptat ſine aliquo lucro,vel ſine ſpe lucri,nõ tenetur ſtatuto de furtis. Crauetta conſ.18.nu.22.Marſi.in conſ.53.nu.30.in 1.vol. Portius conſ.226. Itẽ limita non procedere in recipiente,& non abſcondẽte,quia recipere quis dicitur,quando bannitum,vel furem abſcõdit,vel rem furatam abſcondit,Bart.in l.1.ff.de ſeruo corrup.Et in occultis ſemper capimus interpretationem in meliorem partem. 6.q.1 .ſi omnia.&c. ex tuarum.de ſortilegiis.Additio.ad D.m.Alcia.in trac.de præſump.reg. 1.præſum.7.in fi.Item limita,ſi de furto prorſus receptator quis eſſet ignarus.l.fi.C. de operis liberto.Et opus eſſet quod præſtaret opem furto l.2.§.homines.ff.de vi bono.rap.l.2.ff.de origi.iur.Bal.cõſ. 250.num.5.in 1.vol.l.1.§.fi.ff.de receptato.Grammati.conſ.37.nu.21. paſethus in conſ.185.nume.2.Et qui tenetur ex receptione & receptatione.non tenetur,ſi illam ſine culpa & coactè fecit.Soc.conſ.90. nu.9.in 3.vol.Res autem reperta apud aliquem facit indiciù ad torturam.fallit ſi ſit homo bonæ famæ & cõditionis. Marſi.ſingul.392. Et bannitus receptans alium bannitũ non punitur. Cumio.in practica ſyndica.c.8.num.45.

Recuſari poteſt iudex in cauſis criminalibus,vt eſt communis opinio. Clar.q.43.in prin.Recuſari tamen non poteſt,niſi ſit criminoſus.cõmunis eſt opinio.Clar.ibi.ver.item quæro.Et recuſatus iudex, quòd ſit infamis,vel excommunicatus,nõ poteſt ſuper iſta exceptione cognoſcere,vt eſt communis opin. Clar.ibi.recuſari tamen non poteſt iudex ordinarius in criminalibus,vt eſt communis opinio.de qua D. Oſaſcus deciſ.Pedemontana.15.in prin. Limita,vt ibi per eum multipliciter.

Reductio ad arbitrium boni viri nũquam tollitur per aliquam verborum cautelam,appoſitam in compromiſſo,quando arguitur dolus ex propoſito arbitri,& data eius magna iniquitate ex enormiſſima læſione,vt eſt communis practica aduocatorum.de qua Dec. conſil.587. nu 11.in 4.vol.Bal.conſ.380.in 1.vol.nu.1.Præpoſi.in c. à iudicibus 2.q.6.communem dicit.Cherianus in ſuo communium opi.in verſ. compromiſſum.cõmunem dicit,& communem dicit, Dec.conſ.39. circa fi.vol.1.nu.60.Ripa in c.2.d reſcrip.nu.5.Balbus in tract. præſcrip.in 4.part.quartæ partis q.33.communem dicit.Alexan.in conſi. 133.num.4.in 6.vol.Etiam quòd in compromiſſo ſit iuratum.Curt. Iun.conſi.79.nu.4.communem dicit,& commmunem dicit Cagn. in l.2.num.88.& 89.C.de reſcin.vendi.Etiam non obſtante ſtatuto noſtro Farrienſe de compromiſsis.Dec.conſ.587.nume.11. Ab ipſo tamen laudo non datur appellatio ob id,Abb.conſ.77.col.fi.ver.circa primum communem dicens.

Reipublicæ intereſt,vt delicta puniantur,& tranquilla ſit prouincia,vt eſt communis opinio.de qua Gratus Reſponſo.105.numero 11.in primo volumine.

Relegatio non eſt in vſu, ſed eius loco eſt exilium iure ciuili, & hodie etiam iure canonico.contrarium ſeruatur,vt eſt communis opinio. Clar.q.67.ver.relegationis.

Relegato reſtitutio debet concedi.Cur.iun.conſ.182.numero 13.communem dicit.

Remiſſio rei ad iudicem loci, in quo deliquit, de conſuetudine totius. Italiæ non fit aliquo pacto,vt eſt communis opinio.Clar q.38.verſi. eſt autem Abb.in conſ.24.nume.1.in 1.Graſſus commun.opin.libr. 2.c.q.3.Anto.Gabriell.in ſuo communium opin.conclu.25. libro.7. Porti.communium opin.lib.4.conclu.4.Iodocus in Enchiridio criminali.c.33.Plotus inter conſilia criminalia conſilio 133. numero quinto.Martinus de Laude conſi.40.Plotus ibi.in Addi.Fallit. vt ibi

per

per Plotum d.conſi.133.Cæpolla conſ.crimi.58.nu.1.Vbi de iure cōmuni fit remiſſio,quando eſt grauè delictum & reus ſit contumax, vt eſt communis opinio.ibi.Vide etiam Iaco.de Beluiſio in pract. titu.de remiſſione fienda.Fran.Mar.deciſ.Delphina.176.in 2.par.vbi dicit,quòd antequam debeat fieri remiſſio,quòd debet conſtare de delicto, vt eſt communis opinio,de qua ibi per eum. numero 7. & deciſ.179.in 2.par.& deciſ.331.ea.par.Iudex ergo originis eum punit.Et hæc quidem remiſſio non fit inter illos iudices , qui non ſunt ſubiecti eiuſdem Principis.Et ideò hortatur.Clar.reos, vt delinquētes ipſos in locis finitimis faciant ſibi facere ſaluumconductum.Sed vach qui vult ſecurè viuere ſub dictis ſaluiſconductis?quia non eſt credendum propriè matri in hoc.Et dicebat ille Pontifex, qui fecit ſaluumconductum.Vix potui te habere cum ſaluoconductu, vt per Neuiza.in ſylua.Et aiebat ille iudex.Vedi tu,che me l'hai ſaluoconducto.Solus itaque Princeps poteſt facere tales remiſſiones,vel eius locum tenens.Clar.d.q.38.verſ.ſed quid.Nec debet fieri remiſſio,vbi agitur de leuibus criminibus, vt eſt communis opinio. Clar.d.q. 38. ver.ſcias tamen.idem quando agitur de leuibus delictis, etiam ciuiliter, ſiue de grauibus,vt eſt communis opin.Clar.ibi. ver. item ſcias.Remiſſio tamē omnino eſt faciēda de clerico iudici eccleſiaſtico,vt eſt communis opin.Clar.d.q.38.ver.item intelligenda. Soarez ver.remiſſio.& ver.delinquens.

Remittere iniuriam,ſeu pacem facere,nemo poteſt à iudice vel officiali cogi,vt eſt communis opinio.Sed bene poteſt ſuadere,ſed nō cogere ſubditos ad pacem.Clar. quæſt. 58.verſicu.fin. licet perſuadere quandoque ſit plus quàm compellere.lege prima §.perſuadere.ff.de ſeruo.corrup.

Remiſſio iniuriæ facta in foro conſcientiæ,non impedit quominus remittens iniuriantem poſtea in foro iuridico accuſare queat. Nā per talem remiſſionem non cenſetur ſublatum ius accuſandi,vt eſt communis opinio.quia non tenetur quis ex præcepto Euangelico remittere niſi rancorem.& odium.Clarus quæſt.58.ver.ſed in propoſito.communem dicit.

Remiſsio ſi facta ſit delinquēti à parte offenſa.nihilominus adhuc poterit accuſari à tertio,ſi aliquo modo ſuorū iniuriam proſequatur. &aliàs ipſi competat ius accuſandi,vt quia crimen ſit publicum,vt eſt communis opinio.Clar.q.58,ver.ſed pone. Nam quis remittere tantum tenetur rancorem pro iniuria ſibi illata & odium. communis eſt opinio.Soc.in c.olim.numero 29.de iniuriis.& prælatus non poteſt remittere iniuriam factam eccleſiæ,vt eſt communis opinio. Soc.ibi.numero 34.

Remittere poteſt pœnam delictorum Princeps & indulgere,vt eſt cōmunis opinio.Clarus quæſt. 59. verſicu. alia eſt.& tam corporales, quàm pecuniarias.& tam lata ſententia, quàm ante , vt eſt communis opinio.ibi.

Remittere pro bono pacis poteſt Princeps iniurias,& damna ſingulorum,nec eorum requiritur conſeſſus,vt eſt communis opinio. Clar. q.59.ver.adde.quod intellige ex cauſa,vt ibi latiſſimè vbi etiam dicit,quòd Princeps debet habere conſenſum eorum,qui habent offenſam in remiſsionibus pro bono pacis.vide omnino.

Remiſsio in confeſsione facta ſacerdoti,remittit ſolum rancorem animi offenſi.Non tamen ob id actio iniuriarum remiſſa cenſetur, quo ad damna,& pœnas pecuniarias,vt eſt communis opinio.de qua D. Lauren.Occa Ferrarien.inter conſi.crimi.conſ.64.tomo 2.

Remiſsio criminis publici,quod infert iniuriam,cuilibet fieri non poteſt.etiam ſi ſit priuato illata ſoli,vt eſt communis opin.vt per Boſſi.de furtis.numero 58.vnde ſibi etiam nō præiudicat, quando pœna applicatur fiſco.

Renubens vxor,vel mulier,ſi certum nuncium de obitu mariti accepit, vel etiam fama publica interueniente probabiliter credere potuerit illum eſſe mortuum,eſt excuſanda.Aliàs punietur de adulterio. Clar.q.58.communem dicit.

Repreſaliæ ſi ſint conceſſæ contra Peruſinos poterit capi Peruſinus,nō habitans Peruſij,ſi per ſe,vel alium ſubeāt onera Peruſij.Aliàs ſecus, vt eſt communis opinio.de qua Petr.Rauen.in ſuo Alphabe. aureo. in ver.repreſaliæ.

Repreſaliis cauſam dans,vel ſit cōmunitas,vel quiſquis ille fuerit priuatus,damnum paſsis reſarcire tenetur omne,vt eſt communis opinio.Soarez ver.repreſaliis.numero 51.& 52.

Repreſentare promittens,liberatur bina præſentatione,vt eſt communis opin.Ant.Gabriell.in ſuo communium opi.lib.7.conclu.15.

Reſponſio indefinita in criminalibus ſecundum ſpecificam interrogationem,vt videatur reus cōſiteri factum,& cohærentia,tamen ſecundum interrogationem præcedentem.& iſta eſt communis opinio. de qua Iaſ.in l.ſi cui.§.fin.num.10.& ſeq.ff.de leg.1.licet contraria videatur communis,& in practica ſeruetur.& maximè quando tractatur de graui præiudicio.& quando ſunt opiniones doctorum pro & contra iudicandum eſt pro reo ad abſoluendum,vt ibi dicit Iaſ. qui tenet hanc ſecundam communem opinionem.fatetur tamen Iaſ.ibi primam opinionem eſſe magis communem.

Reſiſtere ſe defendendo quis poteſt magiſtratui, qui extraiudicialiter procedit,ſiue grauamen ſit reparabile,ſiue non. Graſſus lib.1.conclu.communi.c.2.q.10.communem dicit.ſecus ſi iudicialiter , vt eſt communis opinio.ibi.

Repetitio teſtis in criminalibus eſt neceſſaria parte citata, vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.34.num.5.

Reſtitutus principis gratia bannitus.vel deportatus,non recuperat eius bona,quæ iam in tertium ſunt alienata, vt eſt communis opinio. Soarez in ver.reſtitutus.niſi adſit clauſula prægnans in reſcripto,quę ea comprehendat.Fructus autem inter bannum & gratiam ſumpti non reſtituuntur,vt eſt communis opin.Soarez ver.reſtitutus.num. 87.Boſsius de ſententiis.numero 11. Bellamera deciſ.774. exceptis bonis ad fiſcum delatis,& alteri nondum conceſsis. Pariſi. conſilio 69.numero 199.Caſſan.conſilio 66.Fichar.in Addi.ad Villalob. litera R.numero 52.

Reſcriptum Principis nouas ac inſolitas clauſulas continens præſumitur falſum,& non venit exequendum.Ioan.Nicolaus in Addi.ad D. m.Alcia.in tracta.præſump.regu.ſecunda,præſump. 3. in ſi.communem dicit.

Reſcripti ſola impetratio ad diuerſos iudices,ſine vſu nō punit. Gome. in c.diſpendia.numero 28.de reſcrip.lib.6.communem dicit.

Reſiſtere non licet iudici,quando procedit vt iudex.ſecus ſi procedit vt priuatus,vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione 29. verſicul. ſed hic incidenter.

Reſiſtentem non licet occidere beroariis.Niſi aliter facere nō poſſent Clar.q.29.in prin.

Reſtitutio in integrum per clauſulam generalem datur hæredi nō ſoluenti canonem, etiam aduerſus præſcriptionem quadragenariam. Cagnol.in regu. qui in alterius.numero ſexto.ff. de reg.iur. diſtinguendò vt ibi.

Reſtitutio in integrum ceſſat in executionibus. pœnarum, Mauritius de reſtitu.in integ.c.152.communem dicit.

Reſtitutio tamen in cauſa criminali peti poteſt contra ſententiam, & proceſſum,licet non contra crimen.Bal.in l.ſi operis.C.de pœnis.

Retractatio actus eſt pœna. Boerius deciſione 1. in 1. part. communem dicit.

Reuelans delictum,ſi ſit ex complicibus,vel particeps delicti,pręmium ex ſtatuto,vel proclamate non conſequitur,vt eſt communis opinio. Clar.quæſt.27.ver.in multis.An autem quis teneatur reuelare tractatum contra Principem.vide Portium in ſuo communium opin. regula 15.lib.1.

Reuelare quis poteſt ſecretum amici dictum in confeſsione.& etiam præſtito iuramento de non reuelando,vt eſt communis opinio, de qua Feli.in c.intimauit.num.4.de teſtibus.& num.5.quod intellige vt ibi.quia ſi tendit ad corruptionem multitudinis ſpiritualem , vel corporalem,vel grauè damnum proximi,tenetur reuelare,aliàs non, vt ibi latius per eum.

Reus damnatus ad mortem ſtatim non debet poſt ſententiam morti tradi.ſed expectari debent decem dies,qui dantur ad appellandum. vt eſt communis opin.de qua Benedic. de Vado. in reperto. Felin.in verſi.reus damnatus ad mortem.Feli.in c.quærenti.nu.3.de offi.& po.iud.delega.vbi communem dicit.fallit ſi reus confeſſus fuit crimen,quia tunc ſtatim poteſt tradi morti lata ſententia. Secundò fallit,quando ſtatutum diſponeret,quòd ſtatim reus morti tradatur, vt ibi per Vadum.Reus tamen in aliquibus caſibus non eſt ſtatim morti tradendus,vt ibi in reperto.Fel.vide omninò.& plenè per Felin.in d.c.quærenti.col.2.num.3.

Reus inuentus cum aliqua re ſubtracta alicui,ſi ibi res eſſet mēſura,poteſt ibi cōueniri.Aliàs ad ſuum iudicem,præſtita ſatiſdatione,remittitur.Boer.deciſione 218.num.3.& 4.communem dicit.

Reus conuictus de homicidio,poteſt ſe tueri exceptione, quòd ad ſuā defenſionem fecit.Cagnol.in l.nemo.numero 4.ff.de reg. iur. communem dicit.

Reus liberatur à morte per ſemiplenam probationem,vt eſt communis opinio,quam totus mundus ſeruat.de qua Apoſtillantes ad cōſi.21.Paul.de Caſt.num.59.in 3.vol.

Reus ſemel diffinitiuè abſolutus amplius inquiri de eodem nequit delicto.Etiam ſuperuenientibus indiciis,vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.34.num.1.

Reus abſoluitur in criminalibus,actore non probante,vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.59.num.18.

Reus abſoluitur,non probata qualitate in inquiſitione poſita,vt eſt cōmunis opinio.Burſatus conſi.94.num.36.

Rubrica generalior nigro non debet reſtringi per nigrū ſpecialiter loquens,immo ex ipſa rubrica generaliori poteſt extēdi nigrum.Cur. iunior.conſ.107.num.2.communem dicit.

Rubrica generalior nigro poteſt allegari in ſua generalitate. Curi.iun. in conſ.65.nu.3.communem dicit.

Rubrica,quæ orationem habet perfectam,pro textu allegari poteſt, etiam ad deciſionem cauſarum,vt eſt communis opinio. Menochius

conſ.

conſ.3.numero 15.

Rixantes inuicem,ſi quis eorum fuerit aggreſſor,& neſcitur quis fuerit primus,neuter punitur propter incertitudinem. quòd procedit in pœna corporali,vt eſt communis opin.ſecus in pœna pecuniaria, Clar.q.60.ver.vidi ego.

Reus delictum ſpontè cōfeſſus,mitius eſt puniēdus,quàm is,qui probationibus eſt conuictus,vt eſt communis opinio. ſed iudices hoc non curant.Clar.q.6.verſ.non deſunt.

Reus in criminalibus non tenetur,vt in ciuilibus edere iura & inſtrumenta fiſco,non ſolum ſi cauſa ſit capitalis,ſed etiam ſi ſit merè pecuniaria,vt eſt communis opinio.Clar.q.22.ver.ſed hic.

Reo non debet dari terminus ad reſpondendum ſuper facto proprio. Etiam ſi petat tempus deliberandi,vt eſt communis opinio. & hæc quidem ſeruatur de conſuetudine.licet alià opinio etiam ſit communis.Clar.q.45.ver.ſed hic quæro.

Reus non eſt fideiuſſoribus relaxādus regulariter, quando pro crimine imponitur pœna corporis afflictiua, vt eſt communis opinio. & ita ſeruatur de conſuetudine.aliàs , vbi non venit pœna corporalis imponenda, non debet reus carceribus mancipari,vt eſt communis opinio.Modo offerat ſe præſtare fideiuſſorem,alias detinetur. Clar, q.46.ver.in hac autem materia.

Reus non tenetur reſpondere,ſi non ſint aliqua indicia contra ipſum. Immo ſi non præcedit aliqua diffamatio, non tenetur reſpondere , vt eſt communis opinio.Clar.q.45.ver.ſed pone.in fi.

Reus poteſt etiam ex vnica confeſſione iudiciali ſponte facta condemnari,vt eſt communis opinio.Nec requiritur in tali confeſſione ſpōtanea facta,& ſine tormentis alia ratificatio,vel perſeuerantia confitentis.Sed ſtatim quòd eſt confeſſus,debet condemnari,vt eſt communis opinio,& ita ſeruatur de conſuetudine.Sed ſi confeſſio fuiſſet facta in tormentis,vel metu,non poſſet reus condemnari,niſi in ea perſeueret,illámque ratificet,vt eſt communis opinio.Idque ſiue indicia præceſſerint,ſiue non, vt eſt communis opinio. Clar. q.64, ver.cæterum ſi reus.

Reus regulariter non debet interrogari de ſociis,vt eſt communis opinio Præterquàm in quibuſdam exceptis criminalibus,Clar.q.21.ver. dictum ſocij.

Reus ſi delictum ipſum fuerit confeſſus,nullæ ſunt amplius partes iudicis.niſi in condemnando. talis enim confeſſio contra eum plenè probatur,vt eſt communis opin.Clar.q.65.in prin.

Reus ſi examinatur ſuper informatione,vel inquiſitione,& neget.Tūc debent teſtes,parte citata,examinari ſuper veritate ipſius delicti, vt eſt communis opinio.Clar.q.45.verſ.cæterum ſi reus.

Reus ſi in tortura illata conſtanter negat delictum commiſiſſe,& in ea negatione perſiſtat,dicitur purgaſſe indicia contra ſe exiſtentia,quaſi puram veritatē dixiſſe videatur.& ita ſeruatur,vt eſt cōmunis opi. Idque etiam ſi delictum fuiſſet contra ipſum plenè probatum. Débetque hoc caſu iudex facere inſcribi in actis.Qualiter tortura fuit moderatè adhibita,& indicia ſint purgata,& poſtea debet eum relaxare fideiuſſori,vt eſt communis opin.Clar.q.64.ver.illata reo.

Reus ſi moriatur ante executionem,ſi de crimine confeſſus,conuictus, vel condemnatus ſit,iudex non debet executionem in ipſum cadauer facere,vt eſt communis opinio.ſed quicquid ſit de iure, contrarium ſeruatur in practica.Clar.q 51.verſi.ſed hic incidenter.

Reus ſi præſens in iudicio neget factum,non eſt vlterius examinādus, ſed recipiuntur teſtes, & ad vlteriora proceditur ad perfectionem proceſſus,vt eſt communis opin.ſed hodie de conſuetudine in practica ſeruatur contrarium.Et licet dicatur,quòd quando nulla præcedit diffamatio,reus non tenetur reſpondere ſuper crimine ipſi iudici,tamen communiter ſeruatur contrarium.& indiſtinctè tenetur reus reſpondere ſuper crimine ipſi iudici.Clar.q.45.ver.ſcias autem.

Reus ſi velit confeſſionem ſuam ſpontè factam reuocare,eſt audiēdus. Modo velit docere confeſſionem illam fuiſſe erroneam, & errorem probare,vt eſt communis opinio.Non tamen poteſt confeſsionem illam prorſus perimere & eneruare.Sed poteſt tantum ſe excuſare,& aliquid deducere contra propriam confeſsionem , vt eſt communis opin.& ita ſeruatur in practica.quòd non admittitur reuocatio, niſi probato errore.Clar.q.55.ver.ſi.

Reo danda eſt copia indiciorum.communis eſt opinio.& ſi procedatur per viam inquiſitionis,danda ſunt inquiſito nomina teſtium contra eum productorum,necnon etiam dicta eorum,petente reo,publicāda,ad effectum,vt poſsit ſe defendere. & ſuas exceptiones aduerſus eorum dicta & perſonas proponere,vt eſt communis opinio. Clar. q.49.verſi.1.& 2.

Rixa ſedata,ſi vulneratus ex interuallo inſultum faciat in vulnerantem, non videtur facere cauſa defenſionis.Sed vindictæ,vt eſt communis opinio.Clar.in §.homicidium,ver.ſcias tamen.

Ruſticus ad hoc.quòd poſsit petere reſtitutionem in integrum contra contractum,factum contra ius, debet ante conſulere duos ſaltem in iureperitos,nec ſufficit vnum.Mauritius de reſti. integr. c.88. communem dicit.

Reuocari poteſt quicquid factum eſt ad falſam aſſertionem aduerſarij, detecta falſitate,vt eſt communis opinio.Alba,in conſ.9.nu.50.

S

SAcerdos benedicens ſecundas nuptias,eſt ſuſpēſus ab officio & beneficio,non ipſo iure,ſed eſt per ſententi..m ſuſpendendus , vt eſt communis opinio.Clar.q.75.verſi.ſacerdos.

Sacerdos non poteſt reuelare,ſi quis confiteatur ſibi in confeſſione ſe hominem velle interficere.Sed debet celerare,vt eſt communis opinio.de qua Soci.in c.omnis num.71.de pœni.& remiſſio.

Sacerdos poteſt abſoluere de magnis criminibus, etiam ſi ſit homicidium,vt eſt communis opi.Soci.in c.Deus,num.12.de pœni.& remiſſio.Nec quis ob id tenetur audire Papam,vel Epiſcopum,vt ibi.

Sacrilegium punitur pœna extraordinaria. communis eſt opinio. Clar.in §.ſacrilegium,ver.ſed quæro.vide poſtea.Et Sacrilegium punitur ſtatuto laicorum,& ſtatuto canonico.Vnumquódque in foro ſuo,vt eſt communis opi.Clar.ver.ſed pone in d.§.

Sacrilegium,vt propriè dicatur commiſſum de iure ciuili,oportet,vt ſit res ſacra,quæ ſit furata,& ſit furata in loco ſacro,vt eſt cōmunis opi. De iure autē canonico ſufficit alterutrū.Clar. in §.ſacrilegiū in prin.

Sacrilegij pœna de iure ciuili eſt extra ordinaria.Secūdum qualitatem rei,perſonæ,temporis & ſexus.Semper tamen eſt capitalis,vt eſt communis opi.Clar.in d.§.ſacrilegium.

Sacrilegi debent deponi,vt eſt communis opinio.Soci.in c.eccleſia.nume.45.de ſortilegiis.

Sacrilegi puniuntur pœna capitis.Clar.q.68.ver.ſacrilegi.

Sacrilegium eſt de facto Papæ,vel Principis iudicare.l.2.C.de crimi.ſacrile.Et eſt communis canonum ſentētia.Dec.in conſ.602.& 603.

Sagittam iacens,ſi ſit in vno Territorio,& illa ſagitta lædat in alio aliquem,poterit puniri in vtroque foro,& Territorio.Erit tamen locus præuentioni.communis eſt opi.Clar.q.38.ver.5.ſed pone.

Sacrilegij crimen eſt vtriuſque fori,Clar.q.37.ver.item quæro.

Sanguinem ſuum redimere vnicuique licet.Et ideò de criminibus,pro quibus irrogatur pœna ſanguinis,tranſigere licet,vt eſt communis opinio.Clar.q.58.ver.ſucceſſiuè,& ſeq.

Sanguis exiens cadaueris coram occiſore facit indicium ad torturam, vt eſt communis opi.Blancus in l.fi,num.408.ff.de quæſtio.

Schiſmatici omnes ſunt excommunicati. Si autem duo, vel tres electi in Papā de Pontificatu contendūtur,& aliqui bona fide habent vnū illorum pro vero Pontifice,qui tamen legitimè nō ſit electus, excuſantur,vt eſt communis opi.tam diuini quàm humani,vt eſt communis ſententia.Clar.q.78.ver.ſchiſmatici.

Sciens delictum committendū,& non reuelans,non ideò eſt puniendus,vt eſt communis opinio.non enim quis tenetur reuelare delictum,neque ei obuiare,etiam clamando.Clar.q.87.in prin.

Scientia ſola nunquam in delictis regulariter & generaliter punitur, vt eſt communis opin.Soarez verſi.ſcientia.nu.9.Licet in crimine læſæ Maieſtatis ſola ſufficiat,vt mortis pœna plectatur ſciens, vt eſt communis opi.Soarez ibi num.10.Licet contraria opinio ſit magis communis & humanior.

Sciens delictum,ex ſola ſcientia,etiā in eo, qui non habet facultatem prohibendi delictum,non punitur,vt eſt communis opinio. Clar.q. 87.in prin.Niſi ſciat tractatū proditionis contra Principem,vel contra patriam,quia non reuelans debet decapitari.communis eſt opinio.Clar.ibi ver.Punctus eſt.vide tamē poſtea.Item,niſi delicto perpetrando conſentiat,nō ſimpliciter,ſed per viam auctoritatis,& defenſionis,& tunc plus debet puniri,quàm ipſe delinquens,vt eſt cōmunis opinio.Clar.d.87.ver.Hæc autem omnia,quæ procedere ait in grauiorib.criminibus,ſecus in minorib.quia pari pœna punitur.

Scholares non poſſunt extrahi de Scholis pro delicto. Et ita ſeruatur. Clar.q.30.ver.in hoc autem.

Scholares delinquentes punit Rector,Prætor vel epiſcopus,ſi ſunt clerici,vt eſt communis opin,Clar.q.35.ver.quæro nunc.

Scholares & bonarum literarum ſtudioſi habent optionem & priuilegium eligendi iudices in cauſis etiam criminalibus.Etiam ſi criminaliter tractetur de pœna ſanguinis,vt eſt communis opinio.Doctorum.de qua Old.in tract.de iure ſingulari.titu. de Priuilegiis , quæ bonarum literarum poſeſſoribus.&c.Tomo.5.fol.137.

Scommeſſæ,ideſt,cum certa ſtatuta pecuniæ ſumma,aliqui certant inuicem.An quid factum,vel futurum ſit?&c. De iure ſunt licitæ, vt eſt communis opinio.Dubius enim fortunæ euentus nō facit illicitos contractus.Clar.in §.ludus ver.ſed quæro.Dec.conſi.115.nu.4. in 1.vol.communem dicit.Et ita aliàs obtinui Ferrariæ in fauorem D.Iulij à Campode Luca.Et poſtea confirmauit ſententiam conſiliū iuſtitiæ.Anno 1573.Soarez in ver.ſcommiſſæ ſeu ſponſiones.

Scire,vel ſcire debere in delictis à pari procedunt, vt eſt communis opin.vnde dicit Bart.in l.cunctos populos. C. de ſumma trin.quem communiter ſequuntur omnes ſcribentes. Quòd ſi crimen de iure communi nō eſſet delictum,ſed tantum ex diſpoſitione ſtatuti Si

forenſis

communi non eſſet delictum,ſed tantum ex diſpoſitione ſtatuti. Si forenſis traxit moram in loco ſtatuti,adeo quòd veriſimiliter debet ſcire tale ſtatutum,tunc obligatur forenſis pœna talis ſtatuti. D. Gabriel,Caſatus,Crotus Criſpus & Sanſonus.inter conſ.crimi.conſ.59. num.32.Iodocus in Enchiridio Parium vel ſimilium. In verbo ſcire debere.fol.491.Sed non ſufficit ſcientia.vbi denunciatio pro forma requiritur.Tiraquellus fusè in tracta.de retractu.§.36.in glo.2. num. vigeſimooctauo.

Semiplenæ probationes in criminalibus non coniunguntur ad condẽnandum,vt eſt communis opinio.Grat.Reſpon.47.num.6.in 2.volu.

Seditionis auctor punitur pœna mortis.ſi tractatus præceſſit.Clar.q.68 ver.ſeditionis.

Senectus non excuſatur in delictis, facit tamen, vt pœna mitigetur, vt eſt communis opinio,Clar.q.60.ver.ſucceſſiuè. ſed nunquam vidit in practica ſeruari.Niſi in leuibus delictis,vt ibi per Clar.

Senex decrepitus non debet ſubiici torturæ & tormentis,vt eſt cõmunis opinio.Clar.q.64.ver.ſed nunquid.Soarez ver.ſenex.nu.26. Nec eius confeſsio officit,etiam conſtans,vt eſt communis ibi.

Sententia capitalis non debet ſtatim executioni mandari. Sed debent expectari decem dies à iure communi terminati ad appellandum cõceſsi,vt eſt communis opinio.Sed quicquid ſit de iure,contrariũ ſeruatur de conſuetudine.Clar.q.96.in prin.

Sententia capitalis ſi vigore ſtatuti contra aliquem lata ſit,in caſu tamen,quo neque à iure communi.neque ipſo ſtatuto bonorum publicatio imponitur.Tunc ex tali ſententia non venit confiſcatio bonorum in conſequentiam.vt eſt communis opinio.Clar.q.78. verſi. ſed pone.

Sententia publicationis bonorum,trahitur etiam ad bona ſita extra Territorium confiſcantis,vt eſt communis opinio.Bona autem ipſa applicantur domino,in cuius iuriſdictione ſunt ſita, vt eſt communis opinio.Intellige tamen,vt hoc procedat,modo ille Dominus habeat ius confiſcationis bonorum,alias ſecus,vt eſt communis opin. Intelligéque modo confiſcatio fiat ſecundum ius commune. Secus ſi fieret ex ſtatuto,vel ſpeciali lege,vt eſt communis opinio. Itẽ intellige,vt procedat de bonis immobilibus,quia bona mobilia Territorio non circunſcribuntur.Et ideò applicantur domino confiſcãti. Etiam ſi extra eius ſit Territorium,vt magis eſt communis & recepta ſententia.Clar.q.78.ver.ſed hic quæro.

Sententiæ verba ſunt strictè intelligenda.Cur.Iunior conſilio.74.communem dicit.

Sententia,quæ per confeſsionem victoris apparet iniuſta, retractatur per Euangelicam denunciationem. Cur.Iun.in conſ.104.numero 4. communem dicit.

Sententia nulla ex turpitudine iudicis,nõ poteſt iudex,qui protulit corrigere,nec aliter pronunciare.Panor.in c.cum oporteat.nume 6. de accuſatio.communem dicit.

Sententia criminalis eſt nulla iuris ordine non ſeruato.quod eſt, quando nulla præceſsit denunciatio,accuſatio,vel inquiſitio.l.2.3.& 4 C. de ſenten.ex breui.recitan.l.ſi feriatis.ff.de feriis.Et præſertim etiam, ſi quis non fuit citatus,& datus ſibi terminus ad ſe defendendum,& ſtatutus ſibi terminus peremptorius,& alia deficiunt,de quibus Plotus inter conſi.criminalia.conſ.3. num.19. communem opinionem dicens.Boſsius titu.quomodo procedatur per præcepta.col.2.Rolan à Valle in conſ.47.num.44.& 45.in 2.vol.Alias eſſet facere iniuſtitiã Bal.in c.1.in §.ſeu furtum.in 5.col.de pace iura.Firman.in vſibus feudo.Marſil.conſ.27.num.20.in 1.lib.Clar.q.5.verſiculo.ſcias etiam vide omnino.

Sententia in cauſis criminalibus lata,licet ante dies 10.appellationi præfixos,executioni do iure mandari nequeat. Secus tamen eſt ex generali conſuetudine.Soarez in ver.ſententia.nume.91. & 92. Differtur tamen ob rationes reddendas per reum,vel ſi aliquẽ accuſet, donec ſit finis accuſationis,vel donec reus pænitentiã agat,vel donec mulier grauida pareat,vt eſt communis opinio.ibi numero,96.vel ſi de innocentia poſtea rei manifeſtè conſtiterit,vt eſt communis opinio. ibi num.97.

Sententia contra homicidas habet executionem paratam quò ad bona confiſcata contra hæredes,vt eſt communis opinio. Soarez ver. ſententia.num.43.

Sententia excommunicati valet,vt eſt communis opinio.de qua Corn. conſ.vlt.lib.vlt.litera F.ſi ſit tolleratus.ſecundum omnes Modernos, quæ tolerantia tamen debet eſſe propabilis , & ex probabili ignorantia. Vnde ſcienti excommunicationem nihil prodeſt tolerantia hæc, communis ſententia. Et vbi patet notoriè vitium , non poteſt eſſe probabilis ignorantia,& per conſequens ſententia,& quæ ſubſequitur ibi Corneus.

Sententia lata ſuper contractu. vſurario nunquam tranſit in rem iudicatam propter periculum animæ,licet non ſit appellatum.vel deſerta appellatione in principali,vt eſt communis opinio. de qua Iaſ. in conſi.21.num.1.in 1.vol.Et Maranta in ſpeculo.

Sententia contra carceratum,vel ſub quauis alia cuſtodia,ſeu cautione, puta de ſe præſentando alibi,eſt nulla,vt eſt communis opin.de qua Vantius de nullitatibus proceſſ.fol.105.nu.161.

Sententia lata non viſis actis,& cauſæ cognitione non præcedente, eſt nulla,vt eſt communior & verior ſententia.Vantius de nullitatibus proceſſ.fol.214.numero 36.

Sententia tenetur & valet,licet communiter non contineat illa verba apponi ſolita per notarios.Lata,data & in his ſcriptis promulgata. &c,vt eſt communis opinio.de qua Vantius de nullita.proceſſ. fol. 224.numero 83.

Sententia ad aliud quàm ad acta pro eius certitudine ſe referre non poteſt,vt eſt communis opin.de qua Vantius de nullitatibus proceſſ. fol.228.num.103.Niſi illa acta eſſent falſa,quia ſententia non valeret,vt eſt communis opinio.ibi num.129.

Sententia per falſos teſtes,vel falſas allegationes, ſeu inſtrumento lata eſt nulla,vt eſt communis opinio,de qua Vantius de Nullita. proceſſ.fol.235.num.132.Limita,vt ibi per eum.

Sententia contra data ex falſo inſtrumento licet nõ teneatur,ex falſo tamen iuramento data ipſo iure tenetur,vt eſt communis opi.de qua Vantius de Nullita.proceſſ.fol.237.num.139.

Sententia criminalis lata contra aliquem in loco commiſſi delicti,non facit fidem in loco originis,vel domicilij.ita,vt ſit executioni mittẽda,quando eſt lata per iudicem alterius Territorij,prorſus à iuriſdictione illa ſeparati,vt eſt communis opinio.Facit tamen indiciũ cõtra eum,ita quòd etiam non conſtito de delicto poteſt procedi, vt eſt communis opinio.Clar.q.38.ver.ſed pone.

Sententia in criminalibus debet eſſe abſolutoria, hoc modo, Nam ſi reus probat innocentiam ſuam,aliter quam per torturam, abſoluitur diffinitiuè,neque amplius poteſt inquietari.etiam ſi noua ſuperueniant indicia.Si verò per torturam,vel ſi non adſunt indicia ſufficientia ad torturam,vel ad imponendum aliquam pœnam extraordinariam,abſoluitur reus non diffinitiuè.Sed ſtantibus rebus prout ſtant,& ſi ſuperueniant noua indicia,proceditur adhuc ſuper crimine.non obſtante d.ſententia.Clar.q.62.& 57.Vide ſupra in ver. abſolutus.Et in formanda pronuncia diligenter ſunt conſideranda verba legis,ſuper qua fundatur pronunciatio. Vnde quando iudices pronunciant ſecundum ſtatuta terrarum. Verba ſtatuti debent apponi in ipſa ſententia,vt eſt text.quem ad hoc no.ibi Bald. in l. qui ſe dicit.ff.de iudiciis.

Sententiam legere non tenetur iudex in criminalibus,Sed de conſuetudine notarius eam legit.Et ita obſeruatur.Clar.q.93.in princ. Rochus de Curte in tracta.de conſuetudine nu.150.vbi dicit,quòd cõmuniter.Ita faciunt omnes iudices.Nec tenetur iudex in ſententia exprimere cauſam,vt eſt communis opin.Clar.ibi ver.fuit aliquando.Et ſi eſt præſens reus,ſufficeret dicere condemnamus.quia legitimè ſe non defendit.Abſoluimus,quia legitimè ſe defendit.Vel quia contumax,condẽnamus.&c.Clar.q.93.ver.fuit aliquando.Et tenetur ſententia,condemno in centum,quæ ſi non ſoluat, amputetur ſibi manus.Et ita de conſuetudine obſeruatur. Clarus d.quæſtione nonageſimatertia.verſ.quæro nunquid.Et ſi iudex condemnauit aliquẽ in maiori ſumma,quàm dicat ſtatutum,ſententia eſt nulla, & iudex, qui malè iudicauit,tenebitur verſus Rempublicam ad intereſſe.Clarus d.quæſtione nonageſimatertia,ver.quæro.& ſententia,condemno. Titium ex tali cauſa in centum,ſaluo & reſeruato , quòd ſi eſſet condemnatio in plus,vel minus,quam ſtatutum dicit,ex nunc eam reduco ad debitum quantitatem.Clar.ibi.vbi dicit non ita ſeruari.& apponitur clauſula in ipſa ſententia.& in omnibus & per omnia,iuxta formam ſtatutorum ſuperinde diſponentium,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.ver.ſed pone.

Sententia nulla, non debet exequi etiam in criminalibus,vt eſt communis opinio.Clar.quæſt.94.ver.ſcias autem. & eſt nulla lata contra mortuum.l.pen.ff.quæ ſententiæ ſine appella.reſcin.Cæpolla cõſil.crimi.59.numero 3.

Sententia etiam criminalis reprobari poteſt per cõtumacem,qui eſt admiſſus ad nouas defenſiones per Principem,vt eſt communis opin. Clar.q.94.ver.eſt etiam.

Sententia lata per iudicem criminalem contra aliquem ad furcas,cum reſtitutione bonorum raptorum , damnorum & intereſſe. ſecundum communem.valet, & tenetur.D.Rolan.à Valle in conſi.30.numero 1.in 2.vol.

Sententia declaratoria opus eſt, crimen ſcilicet eſſe commiſſum,vt eſt communis,verior & magis recepta opinio.de qua Menoch. conſil. nonageſimonono.numero 168.diſtingue tamen , vt per Bald. in l. iubemus. numero 7. C.de ſacroſanct.eccle. vbi ponit.vtrum pœna intelligatur inflicta ipſo iure. An verò requiratur ſententiam iudicis.vide etiam omnino.D.Hierony.Gabriell.in conſi.51.nu.36.Moro.in tract.de fide,treuga & pace.q.31.nu.4.& q.33.per totum.& q. 36.& vide Apoſtillan.ad conſilium Pau.de Caſt.conſilio 3.litera E.in 3.vol.& per eundem Caſt. in l. decuriones. C.ex quibus infamia irroga.in pœnis itaque.quæ ipſo iure per legem imponuntur,requiritur ſententia declaratoria.tex.eſt ſecundum.Iaſ.in l. ſi quis in ius,

§.quòd autem ait.ff.quod quiſque.nu.4.qui ita declarat omnes leges tam ciuiles,quàm canonicas.in c.cum ſecundum.§.fi.de hære.in 6.& ſubdit Iaſ.ibi.num.3.quòd pœna tituli.quod quiſque iuris. imponitur ipſo iure,vt eſt communis opi.Sed iudex non arctatur pronunciare ſuper crimine,quia ſatis eſt,quòd pronunciet reum ſic feciſſe,vel non feciſſe crimen.vide D.Hierony.à Monte.q.11.nu.15. & ſeq.& moris pronunciandi eſt iudicis opinione,Si enim pronunciauit ſimpliciter reum commiſiſſe illud delictum , de quo agitur, ſtatim venit imponenda pœna.Si verò ſimpliciter imponit pœnam,ſatis videtur pronunciare ſuper delicto,vt per Abb.in c.veritatis. nume.14.de dolo & contuma.& in c.inter delictos.num.12.de exceſſibus prælato.vbi dicit,quòd pœna.quando imponitur alicui ipſo facto,non requiritur,quòd apponatur in ſententia condemnatoria. Et iſta verba habeantur pro conuicto & confeſſo,denotant per ſententiā.Feli.in c.Rodulphus.nu.27.de reſcri.& de decreto,ſeu ſtatuto quòd quis non reſpondens poſitionibus habeatur pro confeſſo,vel habeantur pro confeſſis , quòd requiratur ſententia declaratoria. vide per Syluanum in conſil. 100.in 2.vol.& ſi dicat ſtatutum ipſo iure,non requiritur ſententia,niſi declaratoria.D.Hierony.Gabriellius in conſi.196.num.1.& ſeq.Riminaldus nouiſſius in conſ.72.nu. 136.& ſeq.vbi dicit,quòd nō requiritur ſententia declaratoria,quādo ſtatutum aliter vult.vide Anto.Gabriellium in ſuo communium conclu.lib.7.conclu.12.vbi ampliat & limitat.Anan.conſ.21.num.4. vbi dicit,quòd declaratoria opus eſt,etiam ſi quis confiteatur contenta in inquiſitione forè & eſſe vera.ſed contrarium tenet Burſatus conſ.77.nu.24.& dicit cōmunē.& no.quòd nullus homicida adulter,falſator monetæ,aut alius committens publicum crimen,eſt infamis infamia iuris,niſi lata ſententia,licet ſit infamis infamia facti, vt per Ange.in l.1.§.j.ff.de infamibus.

Sententia lata contra abſentem in criminalibus etiam eſt nulla, vt eſt communis opinio.Menochi.conſi.100.num.278.

Sententia publicationis bonorum trahitur ad bona extra territorium exiſtentia,vt eſt communis ſententia doctorum.de qua Arnonus Epitoma.75.

Sententiæ criminali debet adeſſe reus.& ita quotidie practicatur.vt dicit Blācus fol.18.nu.40.Et debet apponi practica quæ ſe habet,quòd debeat caput amputari,ita quòd anima ſeparetur à corpore.Feli.in c.ex literis.nu.22.de conſtitu.

Sententia criminalis,lata ex conſilio peritorum,non tranſit in rem iudicatam,& ſic poteſt retractari.Vt ſi vulnus ſit læthale,vel nō. Corſetus in repertorio Abbatis.in ver.ſententia.nu.4.ſed an pro ſententia capitali præſumatur.vide per Corn.conſ.278.in 4.vol.

Sententia lata per falſas ſcripturas non poteſt exequi,& contra eū poteſt opponi exceptio falſi,vt eſt communis opin.de qua Soc.in c.ſuper eo.num.6.de crimine falſi.

Sententia lata contra abſentem per falſas probationes dolo præſentis inductas,quas iudex fuit ſequutus eſt nulla,vt eſt communis opin. Soc.in c.ſuper eo.nu.30.de crimine falſi ſententia requiritur, vt bona per fiſcum apprehendantur,quæ tamen fieri poteſt mortuo hæretico,vt eſt communis opinio.Burſa.conſ.43.num.24.ſeu nu.2.

Sententia declaratoria delicti non requiritur,vbi pars eſt confeſſa delictum in iudicio,vt eſt communis opin.Burſa.conſ.77.nu.24.

Sententia declaratoria requiritur ſemper,vt pœna ipſo iure infligatur, vt eſt communis opinio.Burſa.conſi.77.nu.22.

Seruus nō poteſt condemnari in pœnam pecuniariam,vt eſt communis opinio.Clar.q.80.Placa.lib.1.delictorum.nu.18.in fin. Clar. ibi. verſ.item quæro.

Seruus pœnæ loco mortui habetur,vt eſt communis opinio. Soarez verſi.ſeruus.

Seruus qui cum domina ſe immiſcuit,punitur morte.Clar. quæſtione 68.verſic.ſeruus.

Similitudo cauſæ colligitur penès affectionem ipſius teſtis,vt eſt communis opinio.D.Brunorus in vnico conſi.criminali,numero nonageſimooctauo.ad fi.vbi dicit,quòd ex ea redditur teſtimonium ſuſpectum etiam in criminalibus.

Simonia eſt,quando venditur ſpirituale,vel illi annexum, vt eſt communis opin.Clar.in §.ſimonia.in princ.quæ verò præcibus,vel gratia fit,ſimonia propriè non eſt,niſi indignus præferatur digno,& ita præcetur,vt eſt communis opin.Clar.ibi.

Simonia non eſt aliquid recipere pro labore:pro ſacramento miniſtrādo,dummodo non paciſcatur , & ſit quid modicum,vt eſt communis opin.Clar.in §.ſimonia.ver.quæro nunquid.Pro ſacramentis autem miniſtrandis,ita vt ipſa ſacramenta emanatur,non licet aliquid dare,vt eſt communis opin.vtrobique.

Simoniam non dicitur committere,qui licentiam concedit docendi, ſed quaſi ſimoniam,vt eſt communis opi.Clar.in §.ſimonia, ver.vlterius quæro.Pro officio autē conſequendo Principi licet quid offerre & dare,licet palam,non clam.Secus ſi aliis,vt eſt communis opin.Clar.in d.§.ſimonia,ver.præterea.Alias eſſet infamis, & puniretur pœna centum aureorum.Et tenentur in initio officij officiales iurare,quòd non dederunt,nec dabunt aliquid pro tali officio,vt ibi per Clar.Sed hoc receſſit ab aula.Et vt dicit Alberi.in l.j.de offi. aſſeſſo.Iam nunc iudicium nihil eſt,niſi publica merces.

Simoniam committit Papa,ſi vendit ſacramenta,alias ſecus,communis eſt opinio.Clar.in §.ſimonia,verſi.quæro etiam.

Simoniæ crimen eſt merè eccleſiaſticum,& ideo laicus nō poteſt ſe in eo intromittere,vt eſt communis opinio.Clar.in §.ſimonia,verſiculo, hoc quæro.

Simoniacus notorius eſt ipſo iure ſuſpenſus ab officio,vt eſt communis opinio.Clar.in §.ſimonia,verſi.ſed quæro.Et clericus non eſt beneficio priuatus , vel alius propter conditiones & illicitas pactiones,modo non contineant veram & puram ſimoniam.

Simonia eſt ex criminibus exceptis.Etiam ſi ſit tātum commiſſa in beneficio,vt eſt communis opin.Clar.ver.ſcias autem.Et ideò non habent locum ea,quæ in aliis ctiminibus exceptis dicuntur.

Simoniæ crimen non habet locum in Curia Romana,vt eſt communis opinio.Vt ſcilicet non videatur committi,cum ſit præſente Papa tolerata,ſicut & crimen ambitus non dicitur committi in Aula Principis.Clar.in d.§.ſimonia.

Simoniam etiam Papa committere dicitur,ſi recepit aliquid pro collatione alicuius beneficij.habentis adminiſtrationem ordinis,vel executionem Clauium,vt eſt communis,cum diſtinctione tamen iſta. Nā aut loquimur de ſimonia,quæ eſt prohibita de iure poſitiuo tantum,prout eſt vendere beneficia,& huiuſmodi.Et non dicitur Papa committere ſimoniam,aut de ſimonia,quæ de iure diuino eſt prohibita,vt vendere ſacramenta.Et tunc dicitur Papa cōmittere ſimoniam,vt eſt communis opin.Clar.in d.§.ſimonia,ver.quæro etiam.

Simonia non eſt recipere aliquid pro labore in ſacramento miniſtrando,dūmodo non veniat in pactione rei ſpiritualis,etiam ſi modicū ſit.Præpoſi.in c.iudices 1.quæſtione prima.communem dicit. Clar. d.§.ſimonia.

Socio criminis non creditur, ſi ex alio delicto eſſet infamis,vel ſi eius confeſſio eſſet ſine tortura,vt eſt communis opinio D. Hyeron. à Mon.q.16.numero 22.

Socius criminis à ſtatuto admiſſus.Intelligitur, niſi alias exceptiones patiatur,vt eſt communis opinio.Burſa conſi.71.num.25.

Sodomitæ pœna mortis puniuntur.Clar.q.68.ver.ſodomitæ.

Sodomia non ſolum cum pueris & maſculis,ſed etiam cum mulieribus committitur,& punitur,vt eſt communis opinio.Et ideò agentes & patientes ſunt comburendi.Clar.in §.ſodomia.Clar.etiam ibi. §.ſed quæro.Vbi de conſuetudine igne ambo cremantur,vide Soarez ver.ſodomia.nu.128.Plotus inter conſilia crimi.conſi.132.num. 28.& 29.communem dicit.

Sodomita Clericus,etiam occultus,& peracta pœnitentia,ſuſpēſus eſt ab ordinis executione.Et interim celebrans,efficitur irregularis, tali irregularitate,quæ nō niſi à ſummo Pontifice remitti poteſt. Cla. in §. ſodomia ver.item clericus.

Sodomita amittit bona,quæ confiſcantur,vt eſt communis opin. Clarus in §.ſodomia,ver.item ſodomita.Et quidem ipſo iure.Et ſunt infames ſodomitæ,& teſtari non poſſunt.Plotus in l.ſi quando,nume. 311.Contrarium tamen tenet idem Plotus inter conſi.crimi. conſilio 132.Tomo 1.Quod non confiſcantur bona ſodomitæ,nec publicantur. Sed Clar.dicit proculdubio veriorem & magis communem opinionem eſſe credere,quòd publicentur. Soarez verſic.ſodomia.numero 128.

Sodomita ſeparatur ab vxore,vt eſt communis opinio.Clar.in d.§.ſodomita.verſi.item propter.Soarez vbi ſupra num.128.

Sodomię criminis cognitio eſt vtriuſque fori,vt eſt communis opinio, Clar.q.37.verſi.item quæro nunquid.

Sodomia,adulterium & ſimi.non poſſunt puniri per auditum, immo nec per viſum,vt eſt communis opinio. Marſil. conſilio vigeſimooctauo,numero 5.in 1.

Soluens timore ſtatuti,dicitur habere iuſtum metum.Cur.Iun.conſil. 126.num.4.communem dicit.

Soluere delinquens pœnam pecuniariam fiſco,vel parti applicandam, in foro conſcientiæ non tenetur,vt eſt communis opinio.Clar.q.80. verſi.ſed hic.Sed bene in foro conſcientiæ tenetur reſarcire damnū ex eo delicto parti illatum,plura ibi Clar.vide eum.

Somnus criminis pœnam dormienti tollit,ſi non ſit ſolitus in ſomno delinquere.alias ſecus,communis eſt opinio. Soarez verſicul. ſomnus. numero 144.

Sortilegij crimen eſt vtriuſque fori,vt eſt communis.Clar.in §. hæreſis,verſi.vltimo.

Spoliatus à iudice non poteſt petere,vt ante omnia reſtituatur. Cum pręſumatur pro iudice.Cur.Iunior in conſilio 175.numer. quinto, communem dicit.

Spoliatus,nec accuſationi,nec inquiſitioni reſpondere antea tenetur, quàm reſtituatur,vt eſt communis opinio,Soarez in eius Theſauro ver.ſpoliatus,numero centeſimoquinquageſimo.Sed quid iuuat ad ſurdas,ſi cantet Phemius aures?

Spoliantes chriſtianos nauigantes,vel naufragium paſſos,ſunt excommunicati,non latæ ſententiæ,ſed ferendæ,vt eſt communis opinio. Clar.q.77.ver.Spoliantes.

Si in fine alicuius ſtatuti pœnalis ſit aliqua Additio, pœna appoſita in principio videtur repetita in illa additione. Ex quo enim adiicitur, videtur,quòd ſit pars illius ſtatuti.quòd intellige,cum adiicitur verbum adiicientes.Vel etiam,idem iudicium eſſe volumus. &c. communis eſt opin.vt per Abb.in c.de multa.num.18.de præbendis.Vide Iaſ.in l.pen.ff.de in ius vocan.

Stante ſtatuto,quòd non ſoluens onera,non audiatur in iudicio, ſi talis fuit vulneratus.Iudex nihilominus ex officio poteſt inquirere contra vulnerantem,vt eſt communis opinio,de qua Felin.in c. dilecti filij.numero quinto,de excep.Niſi ſtatutum reddat maleficium impunibile,vt ibi.

Statutum diſponens idem,quod ius commune. Addens,vel minuens pœnam,non tollit ius commune.Panor.in c.de cauſis,de off.delega. Henric. Bohich.de Synodo. in 3.parte artic. 1. numero 236. communem dicunt. Licet Henricus tendat ad oppoſitum, & diſtinguit.Ioan.Bap.Vezinus Hiſpanus.in ſuo Ærario communium opinionum,ver.ſtatutum.

Statutum loquens in vno ex correlatiuis,etiam ſi ſit correctorium iuris communis,habet locum in alio.Cur.Iun.conſ.6.numero 1.communem dicit,de qua vide Iaſ.in Authen.quas actiones. numero 33. C.de ſacroſanct.eccle.

Statutum reſpiciens factum,in delictis,ſecundum grauat primum, Vt ſi dicat,qui fecerit tria furta moriatur.Sed ſi reſpicit pœnam non grauat,vt ſi dicat pro duobus furtis quis decapitetur.D.m.Alcia. in c.cum non ab homine,de iudiciis.nu.35.communem dicit.

Statuta,ſeu proclamata,quòd banniti impunè poſſint occidi tenent, & valent,vt eſt communis opinio.Nonius in conſ.98.num.6.

Statutum,ſeu edictum prohibens extrahere de Territorio animalia,vel quid aliud,ſub certa pœna,non comprehendit vendentem in Territorio rem prohibitã extra hi.Et ſi venditio ſit facta in ciuitate,& traditio facta in Territorio,vel propè menia,ex pacto conuento inter partes,non punitur vendens,vel emens,etiam qui ſint in portu cum re prohibita extrahi,etiam quòd habeat animum extrahendi, etiam quòd ſit forenſis emptor,quia potuiſſet pœnitere.Nam duo interuenire copulatiuè debent,vt pœna habeat locum,Vt ſcilicet quis ſit in itinere & voluntatem extrahendi habeat.Et poſſet, etiã ante extractionẽ,extrahendi facultatẽ impetrare.Sed ſi appareret ex cõfeſſione,probationibus & coniecturis eum,qui accuſaretur, fuiſſe extracturum,vel exiturum,eſſet ſecus.Ita D.Hierony.Gabriel.in conſi.18. per totum allegat l.Cæſar.de publica.Et vbi eſt caſus legis ibi nulla eſt dubitatio.l.ancillæ.C.de furtis cum ſimilibus.

Statutum Ferrariæ.De fabricante falſam monetam, non comprehendit fabricantem falſos Bagatinos, quia Bagatini in loco Ferrariæ nõ expenduntur.Et ſtatutum Ferrariæ intelligitur de fabricante monetam falſam currentem in illo loco.Alex.in l.eleganter.§. qui reprobos.ff.de pigno.actio.& in conſil.104.in 1. part. Et d. ſtatutum non habet locum in minore 25.annis,vt per Rolan.à Valle in conſil. 77. nume.9.ver.18.in 3.vol.

Statutum denegans præciſè audientiam,operatur vt iudex ex officio non poſſit procedere.Corſet.in Reperto.Abb.in ver.dictio præciſè. & in ver.iudex ex officio ſuo.Vbi dicit,quòd quando ſtatutum intenderet denegare præciſè audientiam:& tolleret omnimodam facultatem audiendi.Tunc nec iudex poteſt ex officio procedere:quæ opinio ab omnibus approbatur,ſecundum Corſe.ibi. Et iudex procedit ex officio ſuo,quando delictum eſt euidens & notorium.Nam tunc iudex poteſt hoc ex officio ſuo.Licet non iudicet de eo, quod eſt ſibi notum,vt notorium.

Stante ſtatuto,prout eſt Peruſij.Quòd pater teneatur ex delicto filij vſque ad legitimam.Et prout extat Ferrariè Decretum , vel edictum. quicquid ſoluit pater fiſco pro filio,habet filius imputare in legitimam,ſecus ſi non adeſſet tale ſtatutum,quia videretur pietatis gratia ſoluiſſe pater.Et tunc pater ſtante d.ſtatuto.Si filium in teſtamento præteriit,ſuſtinetur teſtamentum ex clauſula codicillari.Et poteſt filius conſequi legitimam tantum,quæ à fiſco rapitur ſibi,ſi eius bona confiſcãtur.Et vltra legitimam,ex vi d.clauſulæ codicillaris,tenetur reſtituere bona & hæreditatem,quando ſcienter à patre eſt præteritus,vt eſt communis opinio.de qua D.Hyeron.Gabriell.in conſi. 109.per totum.

Statutum criminale & pœnale ſi interdicat veſtes,vel alia portari,non comprehendit viſum portare,ſed apprehenſum & inuentum,vt eſt communis opinio.Soarez ver.ſtatutum.num. 194.& ver.inuentus.

Statutum de furtis non habet locum in eo,qui ſurripit hebreo fœneranti:quia cum furtum dicatur cõtractatio rei alienæ inuito domino,hebreus rerum vſura acquiſitarum non eſt dominus , ſed eccleſia vniuerſalis,ſicut & omnium bonorum hebreorum.Item,quia etiam fur de iure communi non debet mori, vt eſt communis opinio.de qua Ang.de Vbal.inter conſi.crimi.conſilio 31. numero 12. Et ideò forenſis fur,qui furatus fuit Bancherio annis retroactuis,poterat fortaſſe ſaluari.

Statuta laicorum contra libertatem eccleſiaſticam,etiam in criminalibus non valent,vt eſt communis opinio.de qua Plotus. conſi. 108. nume.12.inter conſi.crimi.Et condens & non abolens incidit in excommunicationem,vt eſt communis opinio.Soci.in c.Nouerit. nu. 9.13.& 14.de ſenten.excommunica.

Statuta pœnalia non ligant forenſes,& non ſubditos,nec notarium. forenſem & non ſubditum, ex quo præſumuntur ignorare ſtatuta, Secus ſi ſciebant,vel erant in craſſa ignorantia.Plotus in conſi. 108. num.79.inter conſ.crimi.vbi communem dicit.vide omnino Rui.in conſi.48.per totum in 3.vol.Alexandri.in cõſi.45.Rui.etiam in cõſi.49.in 3.vol.Albe.in l.municipia.ff.de operibus publi.num. 1. fallit in Decreto Papæ,vt ibi per eum.

Statutum tribuens iuriſdictionem Poteſtati ſolum ſuper maleficiis cõmiſſis in ſuo Territorio,vetans inquiſitionem,cenſetur vetare accuſationem,vt eſt communis opinio.de qua Ang.de Aret. inter conſi. crimi.conſ.58.num.2.in 2.vol.

Statutum dicens,quòd ex tunc ſit exbannitus & condẽnatus.verbum ſit,eſt verbum expreſſiuum veritatis,& communiter non denotat fictionem,quæ eſt contraria veritati.Corne.conſilio centeſimoquarto.litera F.in 1.vol.

Statutum ſimpliciter & indiſtinctè loquens non comprehendit ſubditum delinquentem extra territorium.Pariſi.conſ.159.vlt.vol.Corne.conſ.89.in 3.vol.Etiam quòd illud territorium ſit ſub eodem Domino. Corne. conſ.106.vol.3.fallit,vt per Pari.ibi.Benè poteſt ſubditus quæri per viam accuſationis ad pœnam impoſitã de iure cõmuni, vt eſt communis opinio.de qua ibi Pariſi.nu.8.& 9.

Statutum,quod tranſiuit in contractum Princeps tollere non poteſt, vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in conſilio 1.numero 24.columna.in j.volumine.fallit vbi ſubeſt iuſta cauſa.l.quòd ſemel.ff.de decre.ab ordi.facien.

Stante ſtatuto,quòd bannitus impunè poſſit occidi,poteſt occidi etiam proditoriè:& ita obſeruatur.Tob.Nonius conſ.99.nu.26.

Statutum loquens in vno excorrelatiuis habet locum & extenditur in altero excorrelatiuis. puta loquens de vxore,habet locum etiam in marito. Etiam ſi ſit correctorium iuris communis.& ſic ſit extenſio de vno ſtatuti prædicti ad aliud correlatiuum.Bar.in l.iura. num. 1. ff.de legib.Ange.in l.nec in ea.in princ.ff.ad l.iul.de adulter.Iaſ. in l. ſicut bonis.numero 2.C.de in ius vocan.Iaſ.in l.legem Iuliam.num. 1.& ſeq.C.de indic.viduita.tollen.vbi communem dicit.quod ſit extenſio in correctoriis & correlatiuis,& huiuſmodi.fallit,vt ibi fuſius per eum.Benedi.de Vado in reperto. Felin.in verſic.correlatiua. vbi etiam infert ad ſtatuta de gabellis.Nam ſi lex facit exemptum monaſterium à vendendo,intelligitur etiam facere exemptum emptorem,qui emit.not.Geminia.in c.j.de tempo.ordi.in 6.& inquit Ioan. de Imola.in illo.c.1.§.1.quòd eo ipſo,quòd lex facit exemptum monaſterium à vendendo,intelligitur etiam facere exemptum , qui emit.& ſi ſtatutum permittat aliquem emere aliquid ſine ſolutione gabellæ.Intelligitur etiam permittere vendere.Et hæc quidem extenſio correlatiuorum,etiam in pœnalibus debet fieri , vnde dicit Abb.in c.quia clerici.de iure patro. quòd lex pœnalis loquens de venditione extenditur ad emptorèm,& hanc dicit eſſe communem theoricam Bart.& legiſtarum in l.ſi.ff.de acceptila. refert ſic Iaſ. in conſilio 112.in 1.vol.numero 2.vbi & alia ad hoc adducit fuſiſſimè, qui omnino eſt legendus.

Statutum puniens vulnerantem,vel inferentem vulnus,non intelligitur de modico vulnuſculo,vt eſt communis opi.Hercula.de cautione de non offendendo.c.27.num. 18.ver.ex quibus.

Statutum contra ius commune valet & tenet. Auguſti. de Arimino in tracta.maleſi.in Addit.ad Angel.in verſic.fama publica. numero 48.fol.92.

Statutum Ferrariæ de furtis,non habet locum in crimine expilatæ hęreditatis,vt eſt communis opinio.de qua Riminaldus in Additio. ad Saly.in l.ſi.C.de crimine expilatæ hæredi.Sed expilator punitur extra ordinem arbitrio iudicis,citra ſanguinem.Menochius de arbitrio iudicis. caſu 199.Cyrillus in eius ſumma criminali.tit.de priuatis delictis.§.3.numero 6.fol.93.& furtum fieri non poteſt , niſi res ab aliquo ſit poſſeſſa.Cyrillus vbi ſuprà.§.5.num.2.vide Saly.in l. ſi te.num.2.C.ex quibus cau.infamia irrogatur.Iaſ. in l.ſi quis extraneus.numero 1.ff.de acqui.hæredit.vbi dicit,quòd crimen furti & crimen expilatæ hæreditatis ſunt diuerſa,quia rei hæreditariæ non ſit furtum.& requiritur in furto,quòd verè res ſit aliena,& inſit dolus.ibi.numero 12.Nam hæreditate iacente non ſit furtum. Alberi. in l.j.§.Scęuola.ff.ſi quis teſtamen.liber.eſſe iuſſus fue.per illum tex. Bald.in l.3.C.familiæ erciſc.& Saly.in l.ſi abducta.num.8.C.de furtis. fallit in tribus caſibus,vt ibi in gl.nam hæreditas antequàm adeatur nondum eius res poſſidentur,ideo de his non ſit furtum. l. contra. §.ſi.ff.rerum amotarum.quia in re non poſſeſſa furtum committi nõ poteſt.l.1.§.Scęuola.ff.ſi quis teſtamẽ.liber. quia hęreditas antequã

adeatur non dicitur in bonis,nec ius adeundi,Balbus in tract. præſcrip.in ver.12.prin.quæro fol.86.col.1.tomo 16.nec obſtat ſtatutũ Ferrariæ.quòd poſſeſſio defuncti continuetur in hæredem. quia illud eſt fictione iuris,& hæres ante aditam hæreditatem non eſt dominus.Bal.in l.ſi quæſtio.nu.2.C.de iis quibus vt indignis.vbi communem eſſe dicit. Secus ſi ſtatutum diceret. quòd poſſeſſio continuetur in hæredem,quò ad omnem effectum.Plotus in l.ſi quando nu.837.C.vnde vi.vide Iaſ.in d.l.Pompo.§.1.nu.8.Boſſi. de furtis. nu.21.Menochium de arbitrio iudicis.caſu 300.Alex.in l.ſi quis extraneus.nu.5.ff.de acqui.hæredita.Alex.conſ.135.ad fi.in 1.vol. vbi eximit quandam mulierem, quia eſſet mulier.vide Plotum in d. l. ſi quando.C.vnde vi.nu.837.& 838,vbi dicit hoc fallere in decreto Mediolani.Caſt.conſ.3.in fi.in 4.vol.Amplia etiam d.ſtatutum habere tamen locum in publico & famoſo expilatore hæreditatis procedẽdo de ſimilibus ad ſimilia.imò de minoribs ad maiora,ſeu de poſitiuo ad comparatiuum per locum à minori,vt poſſit furca ſuſpendi,prout fur,vigore d.ſtatuti de furtis,vt dicit no.Bal.in l.de his.quę num.2.per gl.ibi.C.de furtis,& ſeruo corrupto.

Statutum de furtis non habet locum in damno dato. quia damnum eſt cum rei corruptione,furtum verò cum rei amotione & contrectatione,vt eſt communis opin.de qua Plotus in l.ſi quãdo.nu.823. C.vnde vi.Pariſi.conſilio 158.numero 11.in 4.volu.vbi dicit magis communem.Gratus reſponſo.154. in 2.vol. & ſtatutum non habet locum ſi quis exigit à debitoribus alicuius pecuniam, & in vſum ſuum conuertit,quia nomina debitorum non cenſentur in dominio creditoris,antequam debitum exactum ad ipſum ſit peruentum. Rui,conſilio 202.numero 11.in 2.volumine.& furtum eſt contractatio rei alienæ,quod genitiuum ſignificat dominium, vt ibi per Ruinum.

Statutum non publicatum non ligat,vt eſt communis opinio.de qua Plotus in l.ſi quando.numero 858.C.vnde vi.Et quando ſtatuta recipiant interpretationem,vide per Iaſon.in lege quamuis. ff. de in ius vocand.

Statutum de furtis,vel damno dato,non habet locum in muliere,quia maſculinum non concipit fœminum in odioſis.Etiam ſi ſtatutum diceret,quòd quilibet poſſit accuſare, quia fœmina non poterit accuſare. Plotus in l.ſi quando.numero 862. C. vnde vi. communis eſt opinio,de qua Anto.Gabriellius in ſuo communium conclu.lib. ſecundo,conclu.6.Anto.Bardus in tracta.de tempore vtili & continuo.c.8.num.15.

Statutum loquens de cognitione hominis. Intelligitur etiam de cognitione de præterito.quòd ſcilicet cognoſcat nũc talẽ,& per prius cognouerit,vt eſt communis opin.de qua Gargeareus inter conſ.crimi.conſ.126.num.1.to.1.

Statuta & conſtitutiones annullantes cõtractus celebratos per minores ſine certa ſolemnitate,licet iuramentum interueniat,non valẽt. vbi ipſa ſtatuta & conſtitutiones iuratos contractus annullant, in contrahentibus,ſiuè requiſitis ſolemnitatibus, dolum & fraudem præſumentes,vt eſt communis opin.de qua D.Simon inter conſil. crim.conſ.154.tomo 1.

Stante ſtatuto,quòd condemnato filio de maleficio, debeat fieri executio in bonis Caſtrenſibus,vel quaſi, & aduentitiis,non habet locum,ſi filius fuerit contumax,vt eſt communis opinio, de qua Tobias.Nonius conſ.102.num.4.Et in peculio aduentitio filij condemnati adeſt etiam ius conſequendi bona per patrem alienata. Contra verò patrem alienantem ad precium agi non poteſt. niſi re perempta,vel præſcripta, vt eſt magis communis opin. Tobias Nonius d. conſ.102.num.11.& 12.

Statuta,ſeu decreta concedentia liberationem,ſeu indulgentiam delictorum,vel diſponentia,quòd banniti cancellentur de danno, non trahuntur ad banna,vel delicta futura, vt eſt communis opinio. de qua Clar.q.59,verſiculo ſucceſſiuè.Idem ſi ſub ſpe decreti,vel ſtatuti condendi,quòd cãcelletur quis de banno, vel indulgentia liberetur,deliquit,communis eſt opinio,vt ibi per Clar.d.quæſt.59.verſic. fortius dico.

Statutum,quòd Guelphus non accipiat in vxorem Gebellinam, non valet,vt eſt magis communis opin.de qua Petr.Rauen.in alphabe. aureo.in ver.ſtatutum,fol.129.

Statutum prohibens rem immobilem alienari in forenſem ſub pœna valet,vt eſt communis opin.Clar.q.80.ver.ſtatutum.5.circa alienationes.Ad quod ſtatutum vide Barba.conſ.43.in 1.vol.vbi ſuper ſtatuto Ferrariæ,& D.Phannucium Lucenſem in conſ.ſuo vnico ſuper d.ſtatuto poſt tract.de confectione inuentarij.

Statutum prohibens matrimonium non valet, vt eſt communis opin. Clar.q.82.ſtatutum.3.

Statutum prohibens matrimonium contrahi cum forenſe,non valet, neque quò ad prohibitionem,neque quò ad pœnam,vt eſt communis opin.Clar.q.82.ſtatutum 3.verſ.Hinc infertur.

Statutum non valet,quòd filii familias non poſſint contrahere matrimonium ſine conſenſu patris, vt eſt communis opinio. Clar.q.28. ſtatutum.3.ver.ſed nunquid.Et prohibetur ſtatutum per Concilium Tridentinum.c.1.lib.6.

Statutum prohibet ſororem non poſſe nubere ſine conſenſu fratris non valet, vt eſt communis opinio. Clar.quæſt.82. ſtatutum 3. ver item quæro.

Statutum priuãs filiam dote,caſu quo nubat indigno,tenet & valet,vt communis opinio. vtriuſque fori. Clar. d. quæſt.82. ſtatu.3. verſic. ſed quæro.

Statutum vel conſuetudo valet,quòd bannitus poſſit impunè occidi, vt eſt communis opin.Capra regula 11.num.14.

Statuti pœna habet locum in eo qui ingreditur poſſeſſionem alterius ex decreto iudicis inualido.communis eſt opin.Clar.quæſt.82.ſtatutum.4.de turbata poſſeſſione.

Statutum prohibens rem immobilem alienari in forenſem ſub pœna valet,vt eſt communis opin. Clar.d.q.82.ſtatutum 5. verſ.1.ſed non ligat clericos.nec valet contra eos,communis eſt opin.Clar.d.q.82. ſtatu.5.ver.ſed quæro.Idem ſi prohiberet ſpecialiter in eccleſias,vel eccleſiaſticas perſonas alienari,communis eſt opin.Et hoc ſtatutum habet locum,etiam ſi quis inſtitueret forenſem,communis eſt opin. Idem ſi locatio efficeretur forenſi ad longum tempus. Secus ſi ad modicum,communis eſt opinio.Clar.ibi.ver.quæro nunquid. Non prohibetur autem forenſis legatum conſequi,communis eſt opinio. Et ſtatutum etiam prohibet præſcriptionem fieri per forenſem, vt eſt communis opinio.Clarus ibi ver.ſed quid.Item quæro.Nec cenſetur facta dictæ alienationis prohibitione tranſlatum dominium in emptorem, vt eſt communis opinio. Clarus ver. ſed quid ſi, cedens autem actionem forenſi ad rem immobilem, non incidit ex conſenſu in pœnam ſtatuti,vt eſt communis opinio.Clarus ibi ver. quæro etiam.

Statutum autem Ferrar.prohibet fieri ceſſionem. Et Statutum ipſum non habet locum in neceſſaria alienatione,vt eſt communis opinio. Clar.ibi ver.ſciendum eſt.

Statutum prohibet arma deferri. quis eſt viſus deferre arma, ſed non captus non comprehenditur in ſtatuto.Et ita hodie ſeruatur. Clar. d.q.82.ſtatutum 6.in princ.

Statutum punit deprehenſum cum armis.Non comprehendit non captum,licet habeat teſtes contra deponẽtes,quòd viderunt arma deferre.communis eſt opinio.Clar.d.q 82.verſiculo ſed quid ſi ſtatutum.Sed ſi ſtatutum diceret,quòd poſſet procedi per inquiſitionem vt communiter dicitur in edictis,certè comprehenderetur, etiam ſi non eſſet captus & puniretur.Et d.ſtatutum non comprehendit arma defenſiua deferentem,vt eſt communis opinio. Clarus ibi verſi. & ſcias.Quæro nunquid.Nec ſaxa deferentem.ibi.communis eſt opinio,Et deferens arma in nocte veneris.S.vbi non ſonatur campana,punitur ſtatuto prohibẽte de nocte arma deferri,vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſi.pone.Non autem prohibet. Statutum arma deferri ad vſum itineris,vt eſt communis opinio.Clar.verſi.item quæro.Et habens arma in domo non punitur ſtatuto de armis prohibitis,vt eſt communis opinio.Clarus verſiculo quæro etiam.Nec comprehendit clericum.ibi verſiculo vlterius.Et deferens arma prohibita ea amittit,communis eſt opin.Clar.ibi.ver.ſcias autem.Et ita ſeruatur de conſuetudine.

Statutum punit robariam,prout Ferrariæ.Ad ſtatutum dic, quòd accuſator debet docere,& fidem facere.de tribus. Primò, de ſua poſſeſſione. Secundò.de rei exportatione.Tertio de ipſo rei valore & æſtimatione.Et dolum ac ſcientiam rei alienæ ex parte delinquentis,vt per Bal.in conſ.98.in 5.vol.

Statutum,quòd bannitus pro pecunia impune occidi poſſit,non valet communis eſt opin.Capra reg.10.num.23.& reg.12.num.15.

Statutum,quod prohibet extrahi blada extra Territorium,valet.etiam quò ad amiſsionem bonorum,vt eſt communis opinio.Clar.q. 82. ſtatu.7.in princ.Quod ſtatutum etiam ligat forenſes.communis eſt opinio.ibi.verſiculo quæro nunquid.Sed non comprehendit clericos,niſi mercarentur.Bal.in c.ex literis.nu.5.de vita & honeſta.cleri. item non comprehendit portantem per tranſitum comm.eſt opin. Clar.ibi.verſi.item quæro.nec qui pro vſu ſuo exportãt.communis eſt opin.Clarus ibi.verſi.vlterius licet poſtea non vtantur,ſed ea vendant,vt eſt comm.opin.Clar.ibi.verſ.ſed pone.& ſtatutum comprehendit etiam portantem farinam,cõmunis eſt opin.Clar.verſi.præterea,non autem cõprehendit inuentum portare blada teſtibus conuictum,licet perſonaliter non comprehenſum.communis eſt opin. Clar.ibi.ver.ſed hic quæro.Nec comprehẽdit illum,qui eſt in itinere repertum,ſed ad locum prohibitum nondum peruenerat,communis eſt opinio. Clar.ibi.verſi.pone,quod procedit niſi conſtet de mente ipſius,quòd per ſe non ſtabat,quin exportaret,ſed quia fuit inuentus,fuit prohibitus.Clar.d.q.82.ſtatu,7.ver. pone.D.Hierony. à Monte in ſuis variis qq. quæſtione.15.num.36. vbi etiam ponit, quando actus punitur non conſumatus,& ſi quis portat merces illicitas cum licitis,illicitæ confiſcantur, non licitæ, vt eſt communis opin.Clar.ibi.

Statutum de deuaſtatione,valet.Clarus quæſtione 82.ſtatu.8. in princ. & ſeq.ver.

Statutum duplicans pœnam ratione loci,habet locum etiam in percutiente in confinibus ipſius domus,vt eſt communis opinio , Clarus quæſtione octuageſimaſecunda. verbo ſtatutum. in principio. & debet duplicari ſemel pœna.licet ſtatutum adſit,quòd duplicatur pœna in committente delictum in nocte,& in platea , vt eſt communis opinio.Clarus ibidem verſiculo.pone ſtat.& nox intelligitur ante Solis ortum,vel poſtquam Sol non eſt ſuper terram. Sed & hoc eſt arbitrarium iudici.Clar.ibi ver.quæro.

Statutum,quòd ſi quis ſponte fatetur delictum, diminuatur pœna. Siquis primò negauit,poſtea ſponte cõfitetur,ſibi debet diminui pœna,vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione octuageſimaſecunda.ſtatuto 9.

Statutum puniens facientem inſultum ad domum,habet locum in faciente inſultum ad porticum domus,vt eſt communis opinio. Cladicta quæſtione octuageſimaſecunda. ſtatuto decimo. in princip. Etiam,quòd haberet domum communem cum alio,vt eſt communis opin.ibi.ver.item quæro.

Statutum tenetur,quòd dominus pro familia teneatur.cõmunis eſt opi. Clar.q.86.ver.& ex hac concluſione.

Statutum,quòd pater teneatur ſoluere condemnationem pro filio vſque ad legitimam tenetur,vt eſt communis opin.Clar.q.86.ver. valebit igitur.Quod non procedit,ſi filius fuit contumax, & ſe nõ defendit,vt eſt communis opin.ibi.Niſi verba ſtatuti aliud ſuaderet,vt eſt communis opi.Clar.ibi.vbi tradit exemplum.Et ſtante ſtatuto, quod condemnatus pecuniariter pro aliquo delicto, ſi non ſatisfaceret infra decem dies amputetur ſibi pes.Sufficit,ſi infra terminũ pignora,vel fideiuſſorem dederit.D.Hieron.à Monte,In ſuis quæſtio. quæſtione 29.num.25.

Statutum imponens pœnam capitalem nõ intelligitur de pœna capitis ſed deportationis,vt eſt communis opinio.Graſſus opin.communi.lib.1.c.3.q.25.

Statutum dicens,quòd ſtetur iuramento alicuius,certè poteſt contrarium probari,vt eſt communis opin.Bartol.Accerbus inter conſilia crimi.conſ.11.num.3,Tomo vlt. Et ſi ſtatutum dicat.quòd ſtetur ſacramento accuſatoris,non habet locum in furto, niſi quatenus ius commune diſponeret.Nec ſi quis exportaret ligna,creditur domino accuſanti contra accuſatum ex ſolo iuramento.Alex. conſilio. 168. num.3.in 2.

Statutum habens clauſulam derogatoriam non tollitur per aliud.Niſi de ea expreſsè faciat mentionem,vt eſt communis opinio.de qua Riminal.nouiſſimus in cõſilio 88.numero ſexageſimoſexto. Et ideo ſi vult primum ſtatutum talem clauſulam derogatoriam habētem quòd copia indiciorum tradatur,per aliud non poteſt tolli, niſi de ea faciat mentionem expreſsè.Etiam,ſi eſſet Principis litera Ducalis vt ibidem.

Statuta ſunt ſtricti iuris,& ideò ſtrictè intelligenda D.Rolan.à Valle in conſil.24.nu.9.in 3.vol.communem dicit.Caſt.in l.quicquid aſtringendæ.nu.5.ff.de verb.oblig.Et ideò ſtante ſtatuto,quòd ſi quis ſententiæ executionẽ petierit,incidat in pœnam.Statutum intelligitur,ſi executionem petierit,&illam ad finem perduxerit,quia quãdo pœna à ſtatuto imponitur,delicti cõſumatio requiritur.cum ſtatuta ſint ſtrictè interpretanda.D.Hieron. à Monte. In ſuis quæſtionibus. q. 29.nume.47.& ſeq.vbi fuſius.Et vbi ſtatutum non loquitur , ceſſat eius diſpoſitio.Cur.Iun.conſ.276.num.45.in 3.vol.

Statuti forma ſubſtantialis eſt omnino ſeruanda,vt eſt communis opi. de qua Rolan.à Valle in conſ.30.nu.1.in 3.& forma ſubſtãtialis dicitur,quando diſponens vltra proceditur actum annullando , ſolemnitate non ſeruata,vt eſt communis opinio.de qua Rolan.ibi. num. 11.& vbi ſtatutum diſponit aliter quàm ius commune,tale ſtatutum tanquam ſubſtantialia ponens,cenſetur dare formã.& ideò eſt omnino ſeruandum,vt eſt communis opin.Rolan.conſ.72.nu.61.Et omiſſio formæ ſtatuti & proclamatis, etiam in minimo vitiat actum, vt eſt communis opin.ibi.num.64.

Statuto vt quis ligetur,requiritur,quòd ſtatuentes habeant iuriſdictionem in loco,vbi dirigitur virtus ſtatuti,vt eſt communis opi.Rolan. à Valle.fuſius.in conſ.32.num.44.in 3.vol.

Statutum non ligat ſubditum delinquentem extra territorium . Niſi hoc dicat,& poteſt fieri tale ſtatutum,vt eſt communis opin. de qua D.Rolan.à Valle.in conſ.32.nu.46.in 3.vol.Soc.in c.à nobis num.52. cum ſeq.de ſententia excommuni.vbi plenè.

Statutum non valet,quòd ſoluatur pedagium de rebus , quæ ſui vſus cauſa deferuntur,vt eſt communis opin.de qua Roland. à Valle in conſ.34.nu.20.in 3.vol.alias.ſic.Et forenſes non excuſantur etiam in terminis proclamatis.Riminaldus nouiſſimus in conſ.72.nu.156. & ideò pro libris,qui gratia iuris exercendi portãtur per Doctores, non debet ſolui gabella.Rolan.ibi.nu.15.& 16.immo exigentes pedagia puniũtur pœna capitali.ibi.n.18.adde,quòd incurrũt in pœnam indignationis Principis noſtræ ciuitatis ex decreto Herculis primi Ducis Ferrariæ digniſſimi collegio Doctorum. conceſſo pro quo vide Syluanum in conſi.1.nu.44. in 1.vol.& deciſ.Delphi.425. num.1.lib.2.

Statutum factum in ciuitate pro lege communi habetur, vt eſt communis & indubitata concluſio.Rolan.à Valle in conſ.72. nu.2. in 3. vol.& recipit interpretationem à iure communi. licet ſit contra ius commune,vt eſt communis opin.ibi.nu 34.& ſi fiat ſtatutum ſuper aliquo,ſuper quo ſit prouiſum de iure cõmuni,non cenſetur derogatum iuri communi,licèt diuerſimode ſtatuatur.& quando ſtatutum ponit aliam pœnam pro cimine,quam ius cõmune.videtur receſſum à iure communi.Niſi ex aliquibus coniecturis apparet,quòd ſtatutum noluit recedere à iure communi.Iudex tamen tenetur ſeruare ſtatutum,& imponere pœnam ſtatuti,quòd certè iurauit.Caſt. in l.1.§.dixerit.ff.de publica.

Statutum,quòd dicit,ipſo iure puniatur,non requirit factum hominis nec partis,vt eſt communis opin.de qua Rol.à Valle in conſ.90.nu. 17.in 3.vol.Portius conſ.149.

Statutum præfigens certum terminum ad inquirendum,elapſo illo tẽpore,perit,ius procedendi de eo crimine,adeò quòd de eo amplius cognoſci non poteſt.& ideò ſi maleficium ſit notoriũ,& ſit elapſum tempus datum ad inquirendum ſecundum formam ſtatuti.tandem ſi reus confitetur maleficium,reus non poteſt ex iſta confeſſione cõdemnari,vt eſt communis opin.de qua D.Rolan.à Valle in conſ.94. nu.12.in 3.vol.vbi abducit rationem.& iſtud ſtatutum inducẽs præſcriptionẽ inquiſitioni formandæ procedit tã in occultis,quã in non occultis delictis.Syluanus conſ.7.nu.2.in 1.vol.& ideò confeſſio rei poſt elapſum terminũ d.ſtatuti eſt nulla,& nõ nocet cõfeſſo, vt eſt magis cõmunis opi.de qua ibi Syluanus.nu.6.vide tu tamen Marſ.in conſilio 87.numero 15.& per totum. Natta conſilio 225. numero ſecundo,in 1.volum.

Statuta vſu non recepta non ligant,vt eſt communis opi.de qua Menoch.conſ.75.num.90.

Si ſtatutum prohibet emi frumentum , niſi pro vſu ſuo,oportet quòd tempore,quo quis emit,emat animo vtendi pro vſu ſuo,adeò quòd ſi mutauerit poſtea voluntatem,& non vtatur,ſed vendat,non incidit in pœnam,quia ille animus vtẽdi debet adeſſe ab initio,nec curatur qualis ex poſtfacto fuerit animus,vt eſt communis opin.vt per Doct.in l.cætera.§.ſed ſi parauerit.ff de leg.1.Paſethus conſ. 190.nu. 11.& voluntas extrahendi debet probari per daciarium fuiſſe tempore venditi frumenti ad pœnam incurrendam.Et tali caſu ſtãdum eſt iuramento ementis,vt eſt communis opin.de qua per Docto. in d.§.ſed ſi putauerit.& de qua etiam ibi Paſethus.numero duodecimo,an ſtante ſtatuto,quòd nullus poſſit emere fumentum ſub pœna, idem intelligatur de venditore.Bartolus in lege ſi ego , numero primo.ff.de prætoriis ſtipulatio.vbi determinat,quòd ſic. & ibi per Apoſtillantes.

Statuto depoſitionibus eſt ſatisfactum,ſi quis reſpondet occidi, ſed ad mei defenſionem,vt eſt communis opi.vt per Soc.in l.j.ff.vulga.col. 6.ver.vnde conſidera.& perinde eſt,ac ſi ſimpliciter reſpondiſſet , vt. eſt communis opin.D.m.Alc.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de ver.obl. fuſius Paſethus in conſ.191.num.1.& ſeq.

Statuti pœna poteſt minui,vt eſt communis opinio,de qua Tiraquell. de pœnis.in prætha.nu.22.ex cauſa ſcilicet etiam iurati.ibi.num.33.

Statuta etiam pœnalia & exorbitantia ex identitate rationis extendũtur de ſimilibus ad ſimilia,vt eſt communis opi nio.de qua Ripa in tractat.de peſte.numero 283.fol.52.non tamen ſtatuta in caſu ſimplici extenduntur ad caſum mixtum.quia ſunt odioſa.Dec.conſilio 334.nume.1.

Statutum etiam pœnale ex identitate rationis,extenditur ad ſimiles caſus etiam fictos,vbi caſus verus & caſus fictus æquiparantur per ius commune,vt eſt communis opinio,de qua Ripa in tractat.de peſte. ſub rubrica de remedio præſeruatiuo. num. 50.D.Hieron.de Monte.q.28.numero 19.Et ſtatutum quod loquitur in materia pœnali, non debet extendi ad alium caſum,vt dicit Ioan.Andr.in c. odia. de regul.iur.in 6.Ange.& Caſtr.in l.1.ff.quod quiſque iur.vbi dicit hoc vſu receptum.

Statutum diſponens,quòd ſententia contra filium noceat patri in pœna corporali non tenetur.Secus in pœna pecuniaria,vt eſt cõmunis opin.quæ in practica ſeruatur,vt per Ant.de Tremol.ad pract.Bonacur.fol.108.ver.quartus caſus.vide omnino.Marſi.ſing.362.vbi ponit limitationes.

Statutum permittens bannitum occidi,etiam in foro conſcientiæ occidens eſt tutus,vt eſt communis opin.Petr.Rauen.in ſuo aureo Alphabe.in ver.bannitus.col.pe.ver.ſi ſtatutum.fol.12.& valet d.ſtatutum.Abb.in c.dilecti.de excep.

Stantibus ſtatutis generalibus de armis non portandis, forenſes non excuſantur.Petr.Rauen.in Alphabeto aureo. in ver. bladum. communem dicit.

Statutum,quòd pœnæ maleficiorum duplicetur in palatio. duplicatur etiam pœna,ſi quis maledixit.Deum in palatio,vt eſt cõmunis opin.

de qua Petr.Rauen.in Alphabet.aureo.in ver.blaſphemare.

Statutum dicens,quòd bãnitus nõ audiatur proceſſus itaque erit nullus, ſi procedatur etiam parte nõ opponente.tanquam factus contra legis prohibitionem vel ſtatuti,vt eſt communis opinio.de qua Petr.Rauen.in ſuo Alphabeto aureo.in verbo lex.Et ſi ſtatutum didicit,quòd bãnitus habeatur pro confeſſo,debet intelligi quò ad ea, quæ ſunt intentata in banno,non quò ad alia.Stephanus de Federicis in tract.de interpretatione iuris.num.87.in vlt.parte.

Statuta condere non poſſunt magiſtratus.inferiores à Principe contra ius commune,vt eſt communis opin.Pet.Rauen. in ſuo Alphabeto aureo.in ver.magiſtratus.

Stante ſtatuto,quòd ſi quis fuerit inuentus cum armis.&c.ſi nõ eſt captus,non dicitur inuẽtus,vt eſt communis opin. de qua dixi ſuprà, & de qua Riminaldus nouiſſimus in conſ.8.nu.2.vbi ab ea in iudicando,& conſulendo nõ debere recedi dicit. & ibi plura ſimilia adducit.fallit ſi contrarium de mente condentis ſtatutum, vel proclama appareret, vt ibi per Rimi.d.conſ.8.nu.23.vide Alex.in conſ.216. in 6.vol.vbi ſimilia etiam adducit.& ad hoc vt habeat locum pœnæ legis vel ſtatuti,requiritur,quòd delictum ſit conſumatum, Bart. in l.1.ff.ad l.Cornel.de ſicar.

Statutum quòd dicis,non audiatur,vel non admittatur bannitus,intelligitur ope exceptionis, non ipſo iure, vt eſt magis communis opi. de qua Iaſ.in conſ.167.nu.3.ver. item inquantum,Niſi dicat non audiatur vllo modo, vt ibi per Iaſ.in 2.vol. & in conſ. 168. vbi etiam dicit,quod quando ſtatutum denegat audientiam generaliter,pœnitus inhabilitando perſonam,vt in bannito,tunc quia deficit perſona in qua ſubſtantiatur iudicium,ipſum iudicium eſt ipſo iure nullum,quamuis exceptio non fuerit oppoſita.Secus quando ſtatutum denegat audientiam, non propter perſonæ inhabilitatem ſed propter facti præcedentis contrarietatem, vel difformitatem , vel propter alium defectum.qui non perſonam,ſed cauſam reſpiciat.Et iſta eſt magis communis opinio,vt ibi per Iaſ.in 4.& 5.col.& per totum. & not.quòd vnum ſtatutum aliud declarat.Soci.iun.in conſil.1.nu. 29.in 2.vol.item ſtatutum, quòd quicunque quid agentem expellatur de ciuitate.Dic quòd localem tantum adiectionem ſignificat. Ange.in l.& ſeruorum §.1.ff.de ſtatu.homi.item ſtatutum diſponẽs, quòd ius commune,aut aliquid vltra ſublato iure communi,cenſetur ſublatum ſtatutum.Abb.in c.ſi.num.4.de obſerua.ieiunio , item caſſatis ſtatutis,non extenditur ad iurata.Moronus de fide,treuga & pace.c.6.num.3.in 2.editione.

Si ſtatuto caueretur contra ſententiam latam contra inquiſitum non poſſe opponi aliquam exceptionem nullitatis,non diceretur ſublata exceptio nullitatis prouenientis ex defectu iuriſdictionis,& competentiæ iudicis,Soc.iun.in conſil.78.numero 15. vbi communem eſſe probat.

Statutum puniens plus petentem,nõ habet locum in eo,qui ante ſententiam deſiſtit à petitione.vel poſt pendente appellatione. Gratus reſponſo 85.num.1.& eſt communis opin.

Statuta ſeruari debent loci dominantis in loco dominato . cum ſtatuta ciuitatis dominantis ſeruentur in locis ſubiectis,& ſi iuri communi repugnarent.Et ſtatuto loci cautum eſſet,quòd vbi deficeret ſuum ſtatutum:deberet haberi recurſus ad ius commune. Nihilominus prius debet recurri ad ſtatutum ciuitatis dominantis,& illud ſeruari tanquam ius commune.quòd ciuitatis Ferrariæ iure municipali cauetur,vt in terminis.Gratus reſponſo.11.nu. 11.& 12.in 2. vol.Caſt.in l.ſi conuenerit.§.ſi nuda.nu.4.ff.de pigno.actio.& extant literæ Principis,de quibus ad propoſitum.Riminal.conſ.72.nu.8.in 1.vol.& no.quòd vnumquodque ius debet ſeruari in foro ſuo.quia iudices laici iurant ſeruare leges,non canones,nec poſſunt mandata Principum tranſgredi.Bal.in conſ.386.in 5.vol.

Statutum quis obſeruare debet in omnibus ſuis partibus , qui in eo ſe fundat,vt eſt indubitata opinio.de qua Riminal.conſilio 396.num. 1.in 2.vol.Et ſi dicat ſtatutum reformationes debere præciſè ſeruari. Intelligitur præciſè.id eſt ad literam prout iacet.Et ſi opus eſt manu militari,& remedio etiam carceris.Baldus.in c.ex parte.numero 13. de reſcrip.

Statutum certi loci,apponens certam pœnam,afficit etiam non ſubditos,data ſcientia ſtatuti,vt eſt communis opinio.de qua Abb.in c. à nobis num.6.de reſcript.Secus ſi ſint ignari,ibi num.9.Et verba ſtatutorum quantumcunque generalia reſtringuntur ad habiles.

Statutum iuratum.Collegij.& vniuerſitatis poteſt tolli, vel mutari ex iuſta cauſa abſque eo quòd incurratur in periurium, vt eſt cõmunis opin.Capra reg.9.num.38.Fallit vt ibi.

Statutum generaliter loquens comprehendit minores,vt eſt communis opin.de qua Marſ.ſing.481.fallit vt ibi.

Statutum non valet,quod filius abſque cõſenſu patris matrimonium contrahere non poſſit,nec ob id exhæredari poteſt. nec alimentis priuari.Dec.conſ.231.in 2.vol.

Statutum,quòd pater teneatur pro filio, & vnus pro alio,non valet, cum ſit odioſum.Dec.in conſ.359.in 1.vol.

Statutum pœnale de vera perſona,nõ habet locũ in repreſentata.Dec conſ.486.vbi latius.Quia ſtatuta ſunt ſtricti iuris , & contra communem rationem inducta,& ideò non extenduntur, ſiue interpretantur,niſi in caſibus,in quibus expreſſè loquuntur. Odofredus in l.certa forma.nu.13.C.de iure fiſci. lib.10.Protrahuntur tamen etiã ad alios caſus ſimiles,vbi ſit eadem ratio,vt ibi per eum.

Statutum,quòd bannitus impunè occidi poteſt,etiam habet locum in eo,qui occideret bannitum,dato quòd occidens ignoraret illum eſſe bannitum,vt eſt communis opin.de qua Dec.conſ.327.nu.4.in 3. vol.Etiam,quòd occidens habuiſſet notitiam per publicam vocem & famam,quòd bannitus liberatus fuiſſet,non tamen ſciret eum de banno cancellatum,vt ibi fuſius. vide omnino Iaſ.in l. huiuſmodi.§. ſi ita.num.15.& ſeq.ff.delega.1.

Statuta debent interpretari ſecundum communem vſum loquendi. Soc.conſ.157.nu.3.in 1.vol.Et etiam communis vſus loquendi habet locum in ſtatutis Principum,& in verbis legis.Abb.in c.Capellanus nu.1.de Feriis.Iaſ.in rubrica.ff.de operis no.nuntia.nu.6.& 7 Limita,vt ibi per eum.Etiam ſi ſtatutum ſit pœnale, & punitorium , ac odioſum.Amplia & limita, vt per Iaſon.in lege ſi auiæ.columna fin. numero duodecimo C.de ſucceſſo. edicto. vbi latius. Nam communis vſus loquendi præualet propriæ verborum ſignificationi,vt eſt communis opinio.de qua Benedictus de Vado. In reperto. Fel.in verſ.nepotis appellatione.Limita,vbi adeſſet ſtatutum in ciuitate diſponens,quòd verba debeant intelligi propriè, ſecundum naturale verbum,vt ibi.Et communis vſus loquendi eſt largus & generalis,vt dicit Bal.in l.1.ff.ſi cer.peta .Et debet eſſe ſalua ſemper conſuetudo interpretatiua ſtatutorum,vt dicit Bal.in conſ.48. num. 3.in 3.vol.Et non ſecundum ius commune,vbi agitur de perſonali pœna.Caſt.in l.ſi fugitiui.num.7.C.de ſeruis fugiti.Sed prout iacet, & hoc ex generali conſuetudine,vt ibi Caſt.fuſius.

Similitudo caſuum in ſtatuto non inducit correctionem legis,vel ſtatuti,vt eſt communis opin,de qua per glo.communem & vulgatam, quamquam valde notabilem.de qua per Bal.in conſ.224.in 1.vol.

Si ſtatuto cauetur quòd ſi aliquis banniatur.bannum eius debeat exẽplari in libro communis per tabellionem deputatum.Modo accidit quòd per errorem tabellionis eſt omiſſum quominus bannũ exempletur,an bannum vitietur?Et communis eſt opin.quòd vitietur.de qua Salice.in l.ambiguitates.numero quarto.C.de teſtamen.& quẽadmo.teſtamen.ope.

Stante ſtatuto,quod bannitus de homicidio. non audiatur. cum hæc ſint duo obſtacula,alterum ſolum non obſtat, ſed ideò debet eſſe condemnatus immediatè de homicidio,nec ſufficit, ſi ex mandato homicidij ſit condemnatus.Ita Bal.in l. 1 nu.37.C. ſententiam reſcin.non poſſe. Et ſtatutum dicens,quòd bannitorum querelæ non debeant audiri.Licet aduerſarius non opponat.Iudex tamen ex officio debet bãnitũ repellere.Bal.in l.quos prohibet.ff.de poſtulãdo.

Stante ſtatuto,quòd querelæ bannitorum non audiantur,bannitus ex aliqua iuſta cauſa,petit ſe in integrum reſtitui contra bannum,quod poteſt,an repelletur ad hoc beneficio per diſpoſitionem d. ſtatuti? Reſpon.Bal.quòd non.in l.1.nu.5.C.ſi penden.appella. mors interue.quia non videtur bannitus,qui habet in integrum reſtitutionem. Idem dicit in excommunicato.

Statutum dicit.Quòd ſi quis tale quid fecerit.Intelligatur & ſit bannitus.Intelligitur ipſo facto,ſine iudicis miniſterio.Bald.in l.1.col.1. num.1.C.de ſecun.nup.

Statutum dicens.patrem teneri ſoluere condemnationem pro filio vſque ad legitimam,licet ſapiat tyrannidem,& ſit contra ius commune.vt dicit Bald.in l.ſeruum quoque.§.publicè,in 1.col.ad fin.C.vnde vi.vbi etiam dicit,quòd poteſt comparere pater pro ſuo intereſſe & filium defendere.Tamen tale ſtatutum valet,vt eſt magis communis opin.quæ in practica ſeruatur,vt dicit Alex.in l.lex Cornelia. nu.8.ff.de vulga.& pupil.Et magis communem dicit Soc.iun.l. cum filiusfamilias.nu.8.ff.de verb.obl.Et licet ſit cõtra ius naturale tamẽ valet.Bal.in l.ſi quis in tantam.num.13.C.vnde vi.Non tamen habet locũ,ſi nepos delinquat,quia nõ tenetur auus,quia ſtatutũ hoc nullã habet in ſe rationem,& ideò merè eſt inhærendum verbis,vt dicit Bal.in l.ſi filius tuus.C.ad Macedo.Grammarus in tract. de extẽſionibus,nu.185.Et pater non tenetur pro filio condemnato in cõtumacia.Felin.in c.Bertoldus col.7.de re iudica.Caſt.conſ.30.omiſſo ordine.Bal.in tit.de execu.ſententiæ.in ver. ſententia lata in filium. Et quod habetur in l.executores.C.de bonis quæ libe.Fab. in Authen.nouiſſima.C.de inoffi.teſta.col.8.ver.quartò quæritur.Soc.in l.cum filiusfamilias col.2.de verb.oblig.ſpecula.in tit.de execu. ſententiæ.§.ſequitur videre.ver.quid ſi filiusfamilias.Bal.in l. ſi qua pœna.de iis,qui ſunt ſui.& ibi per apoſtillan.Et hæc eſt communis opinio.vt ibi per Socinum numero ſexto.Item ſtatutum ſimpliciter dicens,quod pater in maleficiis tentatur ſoluere condemnationem factam filio vſque ad legitimam.Tenebitur pater,etiam ſi filius poſitus fuerit in banno per contumaciam,& iſta eſt magis communis opinio.Socinus in dict.leg.cum filiusfamilias.numero decimo.ff.de verbo.

verb.oblig. Quod intelligit ibi.numero vigeſimo.Stante ſtatuto, quòd contumax habeatur pro confeſſo.Et quando pater ex forma ſtatuti tenetur aſſignare legitimam filio delinquenti,fictione ſtatuti pater intelligitur mori tunc,cum portio aſſignatur.& tũc viuo ipſo patre legitima non augetur,nec minuitur.Bald.in l.ſi ſucceſſione.C. de his, quæ in frau.credito.Et no.quòd ſtatuta terrarum,quæ volunt certa tempora ſtatui,alioquin ponatur reus in banno,ſi non comparet,ita ſunt præcisè ſeruanda , quòd nihil addi, vel diminui poteſt, quia ſtatutum dat formam iudici.Bald.in Authen.qui ſemel,C.quomodo & quando iudex.

Statutum puniens grauiori pœna offendentem me ad domum etiam habet locum in offendente me ad domum communem,vt eſt communis opinio.de qua Alexan.in l.ſerui electione.§. labeo. num.2. ff. de leg.1.Sed nunquid habeat locum ſtatutum in offendẽte in porticu domus?Reſpon.Abb.in c.1.de decimis.Satis dicere ponderandã mentem ſtatuti.An ratio verificetur in porticu domus, vel ne?Et ſi ſtatuto puniretur delictum commiſſum in eccleſia, non vindicaret ſibi locum in delicto commiſſo in Baſilica,ſeu Lodia.Abb.in rub.de conſecra.eccle.vel altari.

Statutum porhibens portari frumentum extra territorium.Non intelligitur de eo,quòd quis ſui vſus cauſa portaret,vt eſt communis opinio.de qua Alexan.in l.præterea.§.ſed ſi quis.numero 6.ff.de lega. 1.Et hoc habet locũ,& ſufficit,quòd quis habeat propoſitum portandi à principio ſui vſus gratia,quamuis poſtea ex noua cauſa frumentum iſtud non conſumpſerit in proprios vſus,ſed vendiderit. Alex.ibi.Et quis non dicitur extraxiſſe Bladum contra decretum, qui reperitur in finibus,licet verum ſit eum portaſſe contra decretum, non tamen extraxiſſe,vnde delictum non eſt conſumatum.Si ſtatutum dicit.Si quis extraxerit, Secus , ſi dicit. Si quis portauerit, quia contra portat, ille qui per legem prohibitus tendit. Si autem nondum cœpit portare,licet aptauerit ſalmas ad portandum , non punitur,quia iſta præparamenta non faciunt rem non eſſe integrã, & adhuc locus eſt pœnitentiæ.vide Bald.in leg. arboribus. columna 1.ad fi.ff.de vſufruct.

Statuto ſimpliciter loquente.Non obſtante quacunque conſuetudine in contra faciente,per iſtam clauſulam derogatoriam cenſetur derogatum conſuetudinibus præcedentibus, & etiam futuris, vt eſt communis opinio,de qua Iaſ.in lege de quibus.numero quinquageſimoquinto.ff.de legibus.

Si ſtatutum permittat aliquem offendi impunè poſſe,poterit etiã impunè occidi,vt eſt communis opinio.de qua latius Iaſ. in l.in ſuis. numero 26.ff.de libe.& poſth.

Statutum dicit,quòd bannitus poſſit impunè occidi.quidam bannitus dicit ſe non eſſe iure bannitum,vel de iure debere eximi de banno. Si medio tempore occidatur.An occidens teneatur de homicidio vel ne?Et communis opinio videtur,quòd indiſtinctè,ſiue via appellationis,ſiue alia via agatur de nullitate,vel iniquitate bãni,illo medio tempore nõ poſſit bannitus impunè occidi.Iaſ.in l. poſſideri. §. ſi ſeruus num.8.ff.de acqui.poſſ.

Stante ſtatuto,quòd ſi quis ingreſſus fuerit fundum alterius,& eum in poſſeſſione turbauerit,puniatur.&c.Si quis intrat ex decreto iudicis inualido,non excuſatur à pœna ſtatuti ſimpliciter loquentis, vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in l.iuſtè poſſidet.nume.24.ff.de acqui. poſſ.Limita,vt ibi per Iaſ.num.30.

Statutum excommunicationis nõ comprehendit Epiſcopum, quia nõ poteſt ſe ipſum excommunicare,vt eſt communis opin.de qua Soci.ſenior.in c.noſtro.num.47.de pœniten.& remiſſio.

Statutum imponens pœnam vendenti rem immobilem forenſi. Si hæres in teſtamento ſit damnatus vendere rem immobilẽ forenſi , teſtamentum cum non excuſat,vt eſt communis opinio.de qua Iaſ.in l.iuſtè poſsidet.num.29.ff.de acqui.poſſ.

Si ſtatuto cauetur,quòd elapſo termino banni,bannitus poſsit impunè offendi.Si conſtat bannitum intra terminum banni comparere non potuiſſe.interim offendi non poteſt,vt eſt communis opin. de qua Iaſ.in l.ſi quis ſtipulatus.§.2.nu.8.ff.de verbo.obliga.Et dicit quòd ſeruaretur in practica.Et no.quòd occidens bannitum, non gaudet priuilegio ſtatuti,quando ipſe dolosè procurauit bannum. Abb. in c.poſtulaſtis.nume.7.de conceſsio.præben.Facit quod inquit Natta.in conſi.233.& Felin.in c.non debet,ſub numero 4.& ſeq.de teſtibus.Roma.ſingu.591.Ferratius cautela 18.D.Rolan.à Valle in conſi. 66.numero 47.in 1.Bombinus quæſtio.5.Fran. Marcus deciſ. Delphina.425.numero 6.lib.2.Et ſtatutum diſponens,bannitum haberi pro confeſſo,intelligitur,quò ad malificia deſcripta in libro banni,& nõ quò ad alia,& limitata cauſa limitatum producit effectum. Ita Iaſ.in l.age.num.12.C.de tranſact.

Statutum diſponens,quòd nullus poſsidens apothecam poſsit perſonaliter capi.Si quis poſsidet viliſsimam,poterit capi.Iaſ.in l.quia. de feudis.numero vigeſimoſecundo.qui feudum dare poſſunt.fol.206. communem dicit.

Statutũ quod vnus pro alio teneatur & puniatur. valet, vt eſt communis opinio.Dec.in c.cognoſcentes,num.4.de conſtitu. Benedic' de Vado.in reperto.Feli.ver.Statutum,quòd vnus.

Statutum imponẽs pœnam mortis pro homicidio debet intelligi,dummodo ex dolo & propoſito committatur, vt eſt communis opinio, vt per Dec.in c.cognoſcentes.numero 11.de conſtitu.amplia & limita,vt ibi per Dec.

Statutum dicens,quòd quis puniatur pœna manus,vel alia pœna iudicis arbitrio.Intelligitur de ſimili pœna.Et ſic de mutilatione mẽbri,non autem capitis amputatione.Dec.in c.ex literis.numero decimoquinto.de conſtitu.

Statutum dicẽs, quòd iudex omnes pœnas ſuo arbitrio imponat,quomodo intelligatur?ponit Corſetus In repertorio Abb.in verſ.pœna. Et in verſ.iudex procedens.Aliter etiam non probato delicto.Et debet iudex multum temperare pœnam,quando procedit ex præſumptione.vt ibi fuſius per Corſe.

Statutũ,quòd contumax habeatur pro confeſſo,valet & tenetur, vt eſt communis opinio.de qua Viuius in ſuo communium opinionum. verſ.ſtatutum,verſ.reus pro crimine in 1.parte. Abb.in c. veritatis. numero vigeſimonono,de dolo & contuma.Alias ſecus de iure cõmuni,vt ibi.

Statutum puniens eum,qui portauerit extra Territorium, habet locũ in reperto in via quando confitetur, quòd volebat portare extra. Territoriũ.Cur.iun.in conſ.237.num.40.vide Riminal.nouiſsimum in conſil. 8.vbi de inuento plura.

Statutum pœnale,etiã extenditur ad additionẽ factam prædicto ſtatuto Corſetus in.reperto.Abb.in ver.ſtatutum pœnale extenditur. Etiam ſi non dicatur,Rui.conſi.23.numero 28.in 5. volum. Euerar.in centuria legali.In loco à ratione legis larga.in 3.caſu.princ.in ver. circa quod volo te ſcire.pagi.289.Felin.in c.1. columna 2. de iureiuran. Dec.conſi.90.col.fi.

Statutum in caſu verò,non habet locum in caſu ficto.Feli.in c.inſinuatum.numero 1.de ſimonia.vbi dicit hanc eſſe regulam. fallit , vt ibi per Apoſtillantes.

Statutum dicit,quòd ſi quis condemnatus in amputatione manus non ſoluat centum,ſibi amputetur manus quantum tempus habebit ad ſoluẽdum.reſpon.Bal.in c.quò ad conſultationem.nu.13.de conſtitu. ꝙ habet quatuor menſes poſt decem dies,qui dantur ad appellandũ in pœna corporali.l.2.C.de vſuris.Niſi tempus ſit limitatum à ſtatuto cum cauſa,vel ſine,vel à iudice cum cauſa.caſus eſt in d.c. quò ad conſultationem vbi omnes.Idem econtra,ſi ſit condemnatus in cẽtum,& ſi nõ ſoluat amputetur ei manus.idẽ ſi ſtatuto cauetur,quòd ſi condemnatus nõ ſoluerit condemnationem,puniatur alia grauiore pœna,& non apponitur tempus.Dic.quòd monitio eſt neceſſaria.Bàld.in c.ſicut.in ſi.num.13.de cohabita.clerico.& mulie.item ſi ſtatutum dicit puniatur in centum,aut amputetur manus,iſta non eſt propriè alternatiua,ſed eſt quædam pœna ſubordinata, ſcilicet corporaliter in defectum pecuniariæ,& non propter naturam pœnæ corporalis.Bald.in l.Lucio Titio.col.2.ff.de leg.2.

Statutum non tenetur,quòd non poſſit appellari,vt eſt magis cõmunis opin.de qua Nicellus de conco r.gl.nu.157.& ſeq.

Statutum alicuius ciuitatis dicitur proprium illius ciuitatis , quaſi quòd non ſit alterius,vt eſt communis opin.de qua Soc.iun.in cõſilio 80.numero ſeptimo.volumine 4.& in ſuo communium opin. ver.ſtatutum.num.13.

Statutum loquens in perſonam non comprehendit forenſem,ſi eſt cõtra ius commune,& perſonam excludit, vt eſt communis opinio. Soci.iun.communi opi.ver.ſtatu.num.14.

Statutum generaliter refertur ad ius commune,non ſolum ne quis puniatur iniuſtè.ſed etiam ne quis perdat legis beneficium,vt eſt communis opinio.Stepha.in tract.de interpreta.iur.numero quadrageſimotertio.& omnes Docto.in §.in computatione.in glo.c.conſentiunt.& in c.dilectus. de conſue.& no.Bald.in l.ab executione.C. quorum appell.non recip.

Stante ſtatuto,quòd occidens occidatur,niſi habuerit pacem ab hærede occiſi.Ius habendi pacem non eſt qui hæreditarium,vt eſt cõmunis opinio.D.Phanucius in deconfec.inuenta.par.6.nume.56. & ideò pecunia ob id data pro conſequenda pace ab hæredibus interfecti,hæreditaria non cenſetur.& ideò creditores hæreditarij ad eã nullum habent regreſſum.

Statutum requirens pacem haberi ab hæredibus occiſi.eſt neceſſariũ haberi ab omnibus,vt diſpoſitio ceſſet ſtatuti,vt eſt communis opinio,relator eſt D.Phanucius de inuentario.par.6.nu.58.

Stante ſtatuto,ꝙ bannitus in centũ poſſit impunè occidi.Si aliquis eſt bannitus ex vna cauſa in quinquaginta,& ex alia cauſa in aliis quinquaginta,non fit cumulatio,vt dicatur bannitus in centum,quia iſta eſt materia odioſa,& in odioſis non fit cumulatio.& iſta eſt communis opinio.de qua Iaſ.in l.ſi idem cum eodem.nu.4. ff.de iuriſdict.omniũ iudic.in prin.legis.vbi Dec.& cæteri,qui de ea teſtatur.

Statuto cauetur,quòd ſtatuta intelligantur ſimpliciter præcisè ad literam,prout iacent,nec aliquã interpretationem recipiant.Dic quòd

nihilominus poterunt interpretari daclarando vel diſtinguendo. non autem reſtringendo,vel ampliando,maximè argumẽto à ſimili, vel à contrario ſenſu,vt eſt communis opinio.de qua Stepha.de Feder,in tracta,de interpreta.iur.par.vlt,num.95.Cur.iun.in conſ.340. num,3.in 3,vide tamen poſtea.& no,quòd vnum ſtatutum declaratur per aliud.Cur.iun. in conſ.329.num.44.in 3.vol.

Statuta ſimpliciter loquentia,habent locũ in caſu ficto,vbicunque caſus verus & caſus fictus æquiparantur,vt eſt communis opinio.de qua Grammat.de extenſio.num.69.alias ſecus,Cur.iun.in conſ.329. num.36,& ſeq.in 3.vol.

Statutum correctum non poteſt allegari.Sed eius ratio ſic,vt eſt communis opinio.de qua Grammat.de extenſio,num.149.to.1.

Statuta condere poteſt quilibet populus,ſecundum quòd Reipublicæ expedit,& conſuetudines contra ius commune,vt eſt communis opinio.de qua Grammat.de extenſio.nu.179.quæ poſtea debent confirmari à Principe,& talis confirmatio dicitur noua datio,vt eſt communis opinio.de qua Cur.iun.in conſ.341.num.20,in 3.vol.

Satutum in caſu ſimplici non habet locum in caſu mixto, vt eſt communis opinio.de qua Grammat.de extenſio.nu. 169. & ſtatutum loquens de homicidio,non habet locum in homicidio qualificato.Corſet,de verbis geminatis,.num 10.

Statutum de receptatore bãnitorum.non habet locum,ſi ipſi ſunt banniti in contumaciam.Bal.& Imola in l.ſi mora.ff.ſol.mat.vbi & Alex qui dicit hanc eſſe magis comm.opin.& eã vti magis receptã ſequitur,Iaſ.in l.ſi plagij.col.2,ff.de ver,obliga,vbi dicit hoc perpetuò notandum. Marſil.in pract,ſua.in §.ſequitur,nu,20. & in §. poſtquàm. nu.54.& in conſ,82.nu.11.& in conſ.106.nu.21.& in l,1, nu. 135. C. de,rap,virgi.quia non dicuntur banniti ritè ſed magis propter contumaciam ,facit quòd inquit Marſil.in l.infans,num 21.ff.ad l.Cornel.de ſica.Marſil.conſ.10.col.3.& ſtatutum non habet locum in eo qui ſine culpa ſua,ſed coactè receptauit bannitum.Bal.in l.delictis. ff,de noxalibus.Rom.in l.1.§.ſi in eo.ff.ad ſylla.quos ſequitur.Ariminen.in Addi.ad Ange.in malefi.ver.dicto maleficio. in.fi.Soc.in conſ. 90.vol.fi.col,3,Nam quæ fiunt contra,vel præter voluntatem facientis,non imputantur ei,c.1.2,& 3,32.q.5.l. cura.ibi,ne ſi per vim.ff.de mune.& hono.Et quæ noſtra voluntate non procedunt actiuè,nec in præiudicium noſtrum paſſiuè à lege interpretantur. l.ſi miniſterium.vbi Bal.C.de liberali cauſa,& in maleficiis voluntas ſpectatur, non exitus.l.diuus C.ad l.Cornel.de ſicar. & in omnibus depẽdentibus ab animo,magis attenditur intentio quam factũ.l.etiam.§.1.vbi Bal.& Alex.in 4.not.ff.ſolu.matrim.l.1.§.diuus.ff.de ſica.voluntas ſiquidem totum facit,inquit Cicero pro A.Cecina.& in pœnis corporeis nunquam eſt locus,vbi dolus non interuenit,quamuis maxima culpa lata arguatur,communis eſt opinio.de qua Soarez in eius theſauro litera P.nu.155.Item ſtatutum debet intelligi ſi quis receptauerit,& dederit auxiliũ & fauorẽ doloſè.Dec.conſ.9.n.1.Viuius comm. opi.lib.1.verſ.ſtatutũ.Rimi.conſ.5.& 6.Clar,q.82.ſtatutũ. 12. & quis à dolo excuſatur quibuſcũque excuſationibus,vel pręſumptionibus etiam iniuſtis,l.plagij.C.ad l.fauiam de plagia.l.igitur.§.2.ff.de liberali cauſa. & per ſcriben.in Ange.de malefi.in ver.falſario.Et voluntas coacta non venit in ſtatuto mentionem faciente de voluntate, quia verba ſtatutorũ propriè accipiuntur.Cagnol.in l,velle.nu.6.ff.de reg. iur.Et pœna non eſt imponenda,vbi à iure non imponitur,vt eſt cõmunis opinio.Soarez in eius theſauro in verſ.pœna.num.126,item quis excuſatur à d. ſtatuto & proclamatè , quod iuberet bannitos eſſe reuelandos , & denunciandos,ſi hoc ignoraret.Nam edictum publicatum contra ſcientes,debet intelligi de his,quæ probare poſſunt ꝙ ipſi ſciunt,& denuntiare iubẽtur.c.placuit nu.6.q. 2.Ripa in tract. de Peſte fol,92.in 2.q.Quia boni viri tacent,quod probare non poſſunt.item nemo debet ſe exponere,& ſubiicere periculis.l.3.C.ad l. Iuliam maieſta.Et eo magis,ſi metu filet.Cum metus,aut vis in delictis excuſet,Et delinquens proter metum,vel coactè non punitur,vt eſt communis opino.de qua Dec.in l.vt vim.in 2.no.ff.de iuſti & iure.Clar.q.60.ver,quæro modo,nunquid metus.Et præſertim ſi ipſi banniti mortem incuterent denunciaturo.Metus ſi quidem mortis terret , etiam conſtantiſſimos viros. Baldus in tracta.de ſchiſma. in quinta columna.etiam quod mors nõ ſequatur.lege ſi quis fumo, §.pen.ff,ad l.aquil.& ibi dicitur iuſtus metus, vbi iuſta eſt ſuſpicio, & metus iuſtus probatur,probando potentiam.& malam conſuetudinem alicuius, ſecundum Bartolum in lege prima, ff. quod vi aut clam,Follerius plenè in pract.ſua parte ſecunda. titulo qui fuit leno,numero vigeſimoprimo. vide D.Rolan. àValle in conſil.45. in fine.in primo volumine, & Arno Dialogo 45.Riminal,nouiſſimus conſil.28.

Statutum puniens factum.non damnatum alias de iure communi,non ligat ignorantem,vt eſt communis opinio,Soc,in cap.à nobis num, 48.de ſent.excom.

Statutum puniens deflorantem virginem honeſtam. Non procedit, non probata qualitate honeſtatis,vt eſt communis opinio,Burſatus conſil.69,nu.4.Pariſius conſi.160.in 4.vol.communem dicit.& no, quòd mulier dicitur vim paſſa.quæ terroribus coherceri poterat.Bal in conſ,267.num.4.in 1.vol.

Statutum diſponens.quòd banniti pro debito pecuniario poſſint impunè offendi,non valet,vt eſt cõmunis opi.& ideo ſi quis talem bannitum occideret,non excuſaretur.Clar.in §.hommicidium.ver.plerunque.

Statuto cauetur,ne quiſquàm bannito ferat auxilium.Dic.quòd nihilominus aduocati & procuratores illi impunè patrocinari poterũt. videntur enim iuris miniſterio potius quàm ipſo bannito auxilium præſtare,vt eſt communis opinio,Clar.q.82.ſtatutum 2.ver.quæro nunquid.

Statuto ſi cautũ ſit,vt villa teneatur pro damno dato in eius territorio, Tunc non ſtatur iuramento damnum paſſi,in probatione damni.vt eſt communis opinio.damnum verò ſi ſit datum in confinibus duarum villarum,tenetur vtraque, vt eſt communis opinio.Clar.q.82. ſtatuto 2. Dec. conſ.40.nu.13.Iaſ.in l.ſi quando. nume.37.C.vnde vi.Albericus in qq.ad ſtatuta.q.75.in 2.par.Afflic.ſuper.1.conſtitu. regni.rubr.27.nume.54.

Statuto, ſi cui denegetur actio,vt in bannitis fit quandoque,& iis qui nolunt onera ſoluere.Talis nõ eſt admittendus.neque ad accuſationem,neque ad querelam.Immò etiam iudex.nõ poſſet hoc caſu contra delatum inquirere,vt eſt communis opinio.Clar.q.50.ver.poſſet etiam,Quæ ſibi magis placet.

Statutum vbicunque pœnam mortis infligit,ſemper requiritur quòd dolus concurrat,vt eſt communis opinio.Cumia.in practica ſyndica.Vbi agit de ſententiis.num.36.& 38.

Stuprum non probatur per teſtes domęſticos,ſed illi teſtes faciunt tantummodo indicium,vt eſt cõmunis opinio.Clar.in §.ſtuprum.verſ. primo, ſtupri pœna. vide ſupra in verſicul. pœna ſtupri.Soarez ver. ſtuprum , numero 210.] Probabitur tamen præſumptionibus, vt pœna pecuniaria imponatur,vt eſt communis opinio. ibi numero 211.Licet criminaliter talibus præſumptionibus puniri nequeat, vt eſt communis opin.ibi.num.212

Stuprator ſi dicat puellam non fuiſſe virginem,ipſa autem dicat contra.In dubio præſumitur,quod fuerit virgo,donec contrarium probetur.communis eſt opinio.Clar.in §.ſtuprum.ver.ſed pone.

Stuprator Clericus deponitur,vt eſt communis opinio.Clar.in §.ſtuprum.ver.ſed quæro.Laicus verò tenetur dotare &puellam in vxorem accipere,ſi ea & pater ſint contenti,ſi verò non ſunt contenti, debet tantum dotare.vel ſi ipſe nolit eam in vxorem habere.eam,dotare tenetur.quia aut ducat,aut dotet.Quod procedit in terris eccleſiæ tantum,vt eſt communis opin.Clar.ibi qui eum refellit.Et prædicta procedunt.ſi puella,que fuit ſtuprata,ſit honeſtæ vitæ,vt eſt communis opinio.de qua Clar.ibi.Et de iure ciuili ſtuprator non punitur pœna mortis,niſi violenter eam ſtuprauit,vt eſt communis opinio. Clar.ibi ver.ſed pone.vide Alexã.in conſ.229.per totum in 6.vol.Et deſponſans duas virgines non punitur capite, Alex.conſ.165.in vlt. vol.Si non interuenit aliqua violenia, interpellando,vel conducendo eam mulierem,vel comminando,vt ibi.vide Abb.in c.cum haberet.in 2.no.de eo,qui duxit in matrimonium.Ang.in malefi.fol.101. in fine ver.& aduerte.vide Soarez.ver.ſtupri num.205,& ſeq.& poteſt tranſigi ſuper crimine ſtupri,vt eſt communis opinio.Soarez ibi nume.209.

Stuprum cum vidua eſt impunè,nec ipſa amittit dotem.etiam ſi infra annum ſtuprum committat,vt eſt communis opinio,Clar.in §.ſtuprum ver.ſed nunquid vidua. Chircouius communium opi.cẽturia. 5.conclu.99.& infra in ver.vidua.vide ommino per Chachera,deciſ. Pedemon.77.per totum.Et vidua nubens intra annum non patitur pœnas,de quibus in legibus,quæ ſunt ſublatæ,exceptæ in viduis intra annum luctus luxurioſè ſtuprum commutentes,Et amittit relictum ei per virum.Itidem & ſtuprator amitit relictum ab eius viro, vt eſt communis opinio,Clarus. ibi verſiculo.& generaliter.Et vidua , quæ inhoneſtæ viuit , priuatur priuilegiis viduarum , & amittit domicilium mariti , vt eſt communis opinio. Clar.ibi verſic. pariter.

Stuprans virginem nondum viti potentem,punitur morte.Si vi fuit conatus.Sed ſi non perfecit,punitur extra ordinem.vt eſt communis opinio,Clar.in §.ſtuprum ver.fuit aliquando.

Stuprum committens cum virgine,quam ſeduxit,punitur.Et hoc crimen ſtupri eſt mixtum,cum pœna etiam laicis imponatur.per ius cano.ſecundum omnes in c.cum ſit generale de foro compe. Rui. conſ,189.nu.8.& ſeq.in 2.uol.

Statutum loquens per verbum , ſi quis Non comprehendit vniuerſitatem Et ſic corpus quoddam fictum.Iaſ.in l.ſi quis maior.nu.7.C. de tranſac.Menochius de arbitrio iudicis.caſu 184. numero decimoquinto vbi fuſius.Arno.Epito.17.& eſt communis opinio,vt per omnes recentiores in d.l.ſi quis. & ibi D.m.Alcia.dicit viatorium fuiſſe cõſilium Iaſonis,de quo ibi.vide Albric.in Dic.ſi quis. Et Cagnol.in d,l.ſi.quis maior.nume.18.Roma.conſi.400.nume.3.& communis eſt opinio , quòd vniuerſitas , collegium , & ſimi. poſſunt

delinquere

delinquere,& conſequenter puniri.Boſſius titu.banniti.qui poſſint. num.1.ad fi.Oldr.in tract.de iure & æquitate tit.14.Pariſ.conſ.21.nume.30.in 4.Cagnol.in l.aliud.§.refertur ad fi.ff.de reg.iur.Alberi.in l.ſiquis in tantam.C.vnde vi.col.6.ver.communiter tenetur.vbi dicit, quòd vniuerſitas quemadmodum poteſt defendi per ſyndicum, ita & puniri,pœna ſcilicet pecuniaria,vel pœna aratri, vel priuari eius priuilegiis,Et illi,qui fecerunt delictum poſſunt etiam criminaliter puniri.Et delictum,quòd habet tractum ſucceſſiuum & cõtinuatum vniuerſitas poteſt delinquere.& puniri.Ber.Diaz regula.197.in 2.Limita.vide Bal.in l.metum.§.1.ff.quòd metus cauſa Et poteſt villa,vel viniuerſitas puniri extra ordinem,& amittere cauſam,vt eſt glo.in c. venerabilis.de excep.à cuius opinione in iudicando & conſulendo non eſt recedendum,vt in terminis iſtis conſuluit Barba.in conſ.53. col.3.cum ſeq.in 3.vol.

Saluuſconductus perpetuò durat, & ſeruari perpetuò debet,vt eſt magis communis opin. D.Hercula. de cautione de non offendendo.c. 37.num.11.vbi plura de ſaluoconductu.plura de eo.Nouellus regu. 48.Duen.& regu.182.

Studere & conſulere licet diebus feſtiuis.dummodo ceſſet lucri ſpes,& dummodo quis vacet diuinis officiis,eundo ad eccleſiam,vt eſt communis opinio.de qua Corſetus in repertorio Abb.in verſ.ſtudere. num.3.Niſi neceſſitate ſuadente, quia Doctores poſſunt conſulere pro expediendis forenſibus, vt ibi per Corſetum,Studere etiam diebus feſtiuis poſſunt ſcholares,quia res nõ patitur dilationem,& hominum labilis eſt memoria,vt probat ibi Corſetus.

Subſcribere querelæ.vel libello actor debet,quæ ſubſcriptio facit,quòd ſi ſuccumbit pœna talionis punitur,vt eſt communis opinio.Clar.q. 12.ver.dixi.Et eſt de proſequenda accuſatione vſque ad finem,alias ſimili pœna plecti vellet,vt eſt communis opinio.ibi ver.forma.ſed hodie non abſeruatur iſta ſubſcriptio,& pœna talionis, vt eſt cõmu. opi.ceterum preterquam in crimine falſi,vt eſt cõmunis opin.ibi.Et maritus accuſans mulierem de adulterio.etiã tenetur ſe ſubſcribere, vt eſt communis opinio.Clar.ibi ver.ſed retenta.Itidem,& mulier in caſibus à iure ciuili permiſſis de iure ciuili, ſecus de iure canonico, vt eſt communis opinio ibi.

Suſpenſi ſunt aliqui à canone,non propter crimen.Sed propter defectũ vt illegitimi,& corpore vitiati. Si celebrant ante diſpenſationem, non incurrunt nouam irregularitatem,vt eſt communis concluſio. de qua Petr.Rauen.in ſuo aureo alphabe.fol.176.

Syndici habent in vnaquaque ciuitate ſyndicare officiales,& habent ſtatuta particularia ſuper hoc.Clar.q.35.ver.fuit aliquando ver.præterea quæro. Qui habent auctoritatem ſyndicandi de omnibus,quę in officio perpetrarunt.Secus ſi ante,vel poſt quid mali committam vt ibi.Quibus ſufficit libellus inquiſitionis generalis,de generibus ſingulorum,ſi poſtea ſequatur,probatur ſpecialis de ſingulis generum. Et ſi in inquiſitione præſertim ponant quædam capitula ſpecialia. Bal.in conſ.178.nu.3.in 1.vol. Vide tractatum ſyndica. Tomo 14.& practicam ſyndicatus D.Ioſephi Cumia.vbi ipſe dicit,quòd veniens poſt tempus datum per publicum proclama emiſſum demandato ſyndicatoris,non auditur.Ita,quòd etiam in propria patria amplius conueniri non poteſt officialis,etiam non ſecuta abſolutione.vt eſt communis opinio.Cumia ibi.c.2.num.5.pagi.6.Et ibi in c.5.nume. 1.dicit,quòd fiſci intentio fundari debet,vt communiter practicatur,infra quindenam,& ſicut accuſatio contra officiales non poteſt proponi,niſi infra quindenam,ita & inquiſitio infra quindenam,formari debet.& non poſtea.Et ibi dicit c.6.nu.15.quòd teſtibus duobus ſibi contradicentibus.ſi pares ſint,nemini creditur.ſecundum magis communem opinionem.Et ibi cap.7.dicit Cumia.quòd diuerſitas eſt inter probationem& confeſſionem.ſecundum magis communem opinionem.nu.4. Et ſtatutum faciens mentionem de probatione nõ verificatur in probatione,quæ fit per confeſſionem.Fallit,vt ibi num.8.vbi dicit,quòd procedit in caſu,quo exigitur plena probatio ſecus ſi agatur de facienda ſemiplena probatione,vt eſt cõmunis opinio.ibi num.9.Et ibi dicit num.5.communiter ſeruari,vt non ſolum per ſcripturas,& teſtes,ſed & per confeſſiones partium fiſci intentio fundetur.Et ibi etiam dicit Cumia.c.8.quòd executio plurium pœnarum fieri non debet,ſed vna electa.& alia tollitur.niſi interuenerit concuſſio & Baratatia,quia officialis ex vtraque punitur,vt ex mente omnium Doctorum communiter apparet, ibi numero ſeptimo. Et ibi dicit.nume.16.quòd.cauſæ fiſcales ſunt de regio,patrimonio,vt eſt communis opinio.ibi num.17.Et ibi etiam Cumia.dicit cap.9.nume. 14. Quòd officialis eſt in leui culpa,ſi in articulo difficili errat in officio,ita vt ad nihilum teneatur in ſyndicatu.ſecundum communem opinionem Doctorum.Et pro leui culpa , & negligentia , vel leuiſſima non tenetur officialis.ſecundum communem conſuetudinem. ibi numero deſimoſexto. Licet ſecundum communem opinionem teneatur de iure de omni culpa. Et fiſcus habet fundare intentionem ſuam infra quindenam.ſecundum communem opinionem. vt dixi , & idem repetit. capitulo decimo,numero ſecundo,in fin.pagi.quinquageſimaſexta. Et probationes in criminali debent eſſe concludentes. Cumia. cap.14.vbi ſupra.num.33.nec ſufficiunt præſumptiones, etiam videntes. etiam in crimine falſi,quòd eſt crimen horrendum.ibi.numero trigeſimoquarto Et idem cap.de ſententiis num.vigeſimoprimo.Et ibi nu.40. dicit Cumia.quòd teſtes deponentes ſuper negatiua non coarctata loco & tempore ſunt de falſo ſuſpecti,& extraordinariè puniri poſſunt.ibi Cumia.num.41.d.c.14. Et negatiua quando eſt fundamẽtũ intentionis agentis,plenè eſt probanda.ſecundum communem opinionem.Cumia.d.c.14.num.39.Et ibi etiam dicit num.44.quòd duo teſtes deponentes ſuper fama publica,& voce notoria,non probant famam,niſi dicant audiuiſſe à maiore parte populi,vt eſt communis opinio.Et libellus ſyndicatorius,vel alius non debet præſentari in die feriata ad honorem Dei.ſecundum magis communem opinionẽ Cumia.d.c.14.num.73.& ibi c.15.num.3.dicit Cumia.quod reus non debet ſubire vinculis & cathenis ſolutus , vt eſt communis opinio. Et ibi dicit Cumia.c.17.quòd ſyndicatoris iuriſdictio expirat lapſu ſemeſtri temporis à die depoſiti officij,vt eſt cõmunis opinio.Cumia. ibi num.29. Et ibi etiam dicit num.43. quòd ſententia ſyndicatus,& alia etiam non valet de nocte lata,vt eſt communis opinio. Fallit, vt ibi.Et procurator pro officiali in ſydicatu comparere non poteſt parte opponente,alias ſecus,quod valet proceſſus,vt eſt communis opinio.Cumia ibi nume.49.Et dicit ibi num.68.quòd ſi officialis ſit accuſatus de denegata iuſtitia,& male adminiſtrata,quia fortè nõ adhibuit fidem teſtibus productis per partem,poteſt reſpõdere,ꝙ coniecturis & rationibus cognouit non deponere rei veritatẽ,& in iudicis eſt arbitrio:qualis fides teſtib.adhibeatur. & præſentet acta.vbi ſcribi fecit cauſas & coniecturas, quibus ſe mouit ad non adhibendum fidem teſtibus,& erit ſecurus,vt eſt communis opinio.ibi.Et ibi num 72.dicit Cumia.Quod requiritur declaratio,& ſententia contumaciæ accuſatoris iurare nolentis de calumnia, vt poſſit ſequi liberatio rei huiuſmodi prætextu,nec ſufficit quod obſcurè petatur,niſi præcedat etiam mandatum iudicis,quod pars iuret.vt eſt communis opinio.ibi fuſius num.73.Et ibi Cumia. dicit ca.21.num.5.Quod licet iudex peccet mortaliter,ſi aliunde plenas habet probationes,& reum torquet,& tenetur in ſyndicatu.Torqueri tamen poteſt ad effectum,vt conuictus & confeſſus appellare non poſſit,vt eſt communis opinio,& communis obſeruantia.vide omnino ibi latius quãdo reus confeſſus etiam poſſit torqueri.vbi etiam dicit cap.21.num.29. quòd facta ratificatione dabitur breuis terminus ad producendum ommes ſuas defenſiones aduerſus dictam ratificatam confeſſionem, qui terminus eſt de cõmuni obſeruantia,vt ex nulla parte reus remaneat indefenſus. Et ibi dicit Cumia.cap.22.nume.6.quòd ſi vna die pręſentatur proceſſus iudici,& ſequenti die terminaret,ſententia eſſet nulla.ſecundum communem opinionem.Et ibi num.16.cap.23. dicit Cumia.quòd tunc dicitur nomen rei receptum inter reos,quando expreſſim eſt pronunciatum per iudicem quòd procedatur non obſtantibus obiectis ſuper accuſatione.Et quòd pro lata culpa poteſt quis corporaliter puniri,licet non eadem pœna,qua puniretur, ſi dolo fuiſſet commiſſum delictum , ſed mitiori & leuiori. Cumia. d.numero trigeſimooctauo. Et ibi numero 41. dicit, quòd propter ſtatuta Italiæ , & communem obſeruantiam non poteſt reus appellare à ſententia iudicis ordinarij , condemnatus ad mortem , vt eſt communis opinio.Et ibi Cumia. dicit numero ſexageſimoquatto, quòd magis communis opinio eſt. quòd arbitrium iudicis extendatur vſque ad mortem naturalem incluſiuè. Limitatur , vt ibi per eum remiſiue.

Simulatus contractus ſi ſolum concernit præiudicium contrahentium tantũmodo poteſt opponi exceptio contractus ſimulati,ſecus ſi concernit præiudicium tertij.quia non poteſt,quia eſſet allegare propriam turpitudinem,iſta eſt communis & vera doctorum intelligentia.de qua Alba.in conſ.1.numero 10.vide omnino.quia bene ſuper contractu ſimulato.

Syndicus vniuerſitatis, non poteſt aliquem accuſare nomine ſyndicatorio.Sed opus eſt,vt accuſet ſuo nomine,ad vtilitatem tamen ipſius vniuerſitatis,vt eſt communis opin.legiſtarum.Sic etiam poteſt tutor accuſare ad vtilitatem pupilli.ſed tenetur ſe inſcribere nomine proprio ſecundũ communem opinionẽ.Sed Claro placet contraria opinio,quòd ſyndicus vniuerſitatis poſſit in iudicio capitali cõparere pro ipſa vniuerſitate tã in accuſando quàm in defendẽdo,& ſubdit,ꝙ ita tenent omnes Docto. & eſt conſuetudine approbata,vt eſt cõmunis opinio.Contraria autem opin.etiam cõmunis poteſt procedere ſecundum ius commune.ſecundũ quã diſpoſitionẽ accuſans ſubiicitur pœnæ talionis, ſed quia hodie eſt ſublata nihil obſtat, quòd ſyndicus pro vniuerſitate non poſſit accuſare.Clar.q.14.verſ. item quæro.

Suſpenſus à ſpiritualibus,vel eccleſiaſticis in his,quæ abſque ordine , ſeu ordinis officio exercentur , ſi celebrat, irregularitem non incurrit.Item ſi à participatione ſacramentorum,& contra faciat ſecundum cõmunem opinionem.Capra regula quinquageſimatertia. nu.3.& ſuſpẽſus ab ordine,vel iuriſdictione.Nam licèt ipſe exercẽdo

eam

eam non incurrat irregularitatem,cum exercet ſine executione ordinis.Attamen ſi exercet iuriſdictionem.exercendo illud, quòd habet admixtum ordinis miniſterium, vtputa ſi abſoluat excommunicatum cum ſolemnitate,& tunc irregularitatem incurrit,vt eſt communis opin.de qua ibi.num.20.

T

Talionis pœna hodie de iure ſtatutorum,& ex conſuetudine eſt ſublata.Blancus in practi.crim.fo.16.nu.14.Duennas regula 27. Soarez ver.talionis.num.1.

Tempus executionis cauſarum criminalium eſt iudicis arbitrio, vt eſt communis opin.de qua Boerius deciſ.45.num.7.

Tempus quòd datur condemnatis,vt ſoluant eſt iudicis arbitrio. Boerius deciſ.45.num.2.communem dicit.

Tergiuerſator punitur pœna infamiæ,& in libris quinque auri, vt eſt communis opin.Clar.q.72.ver.tergiuerſator.

Terminus parti ſtatui poteſt ad accuſandum,vt eo elapſo amplius non audiatur,vt eſt communis opinio in practica recepta.Clar.q.3. ver. & conſequenter.

Terminus ad faciendum ſuas defenſiones in criminalibus omnino eſt dandus, etiam quòd reus fuiſſet ſponte confeſſus,vt eſt communis opin.Clar.q.49.ver.eſt igitur.Etiã non petitus,vt ibi.adeo quòd nec Princeps,etiam de plenitudine poteſtatis,non poteſt tollere defenſiones reo,vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.& hoc adeo verum. Et ſi ſtatutum dat terminum ad ſe defendendum,reus poteſt ſibiipſi abbreuiare,vt ſi defenſionẽ non facit infra talem terminum ob ſuam negligentiam,tacitè cenſetur termino renunciaſſe,Bal.in c.perſonas. num.1.de appellat.

Terminus iudici præfixus ad inquirendum pro delictis currit à die cõmiſſi delicti,non à die ſcientiæ,vt eſt communis opin.Clar.q.51.ver. ſed quæro.& not.quòd terminus à ſtatuto poſitus non poteſt diminui,vel prorogari,puta,ſi dicat ſtatutũ quòd contumax ponatur in bãno,in quo aſsignetur ei per iudicem terminus octo dierum, infra quem ſi non comparuerit, habeatur pro confeſſo,quia tunc iudex non poteſt neque augere,neque minuere,ita Bal.in l.iubemus.C.de iudiciis. num.10.& ſi ſtatutum.

Termino elapſo ad ſyndicandum etiam non abſoluto officiali,non poteſt amplius de eo quæri,& ſyndicari,etiam in propria patria, vt eſt communis opin.Clar.q.51.ver.hęc etiam.

Teſtamentum vſurarij in quo non fuit præſtita cautio ad formam, ca. quamquam de vſur.in 6.ſi poſtea fuit præſtita, teſtamentum reconualeſcit,vt eſt communis opin.Apoſtillantes ad conſilium Paul. de Caſtro.39.numero.26.in 3.vol. vbi ponunt nouem pœnas contra vſurarios.

Teſtamentum non eſt falſum,ſi teſtator interrogatus à notario, ſi vult facere hæredem talem,reſpondeat ſimpliciter,meſſer ſi.& talis dicitur rectè hæres inſtitutus,ſecus ſi ab alio quàm à notario.Niſi grauiter eſſet infirmus teſtator,vt eſt communis opin.de qua Soc.iun. in ſuo communium.opin.ver.teſtamentum.nu.10.Ruin.conſ.2.nu. 8.vol.2.Dec.conſ.489.nu.3.Bal.in l.iubemus. vbi gl.C.de teſtamen. Caſtr.conſ.366.nu.155.lib.5.Soc.conſ.32.nu.1.vol.4.Rui.conſil.12. nu.5.vol.2.

Teſtamẽtum ob dictum vnius teſtis inſtrumentariis vacillare dicitur, vt eſt communis opin.de qua D.m.Alcia.conſ.124.lib. vlt. quicquid conſuluerit Iaſ.& dixerit cõtrariam opinionem communem.Corn. conſ.261.litera.I.in 4.vol.fol.204.col.4.vide conſ.1. vltimarum voluntatum diuerſorum.num.15.quòd eſt collegij Patauini, & communem dicit Io.de Amicis in conſ.115.

Teſtamentum dolo,vel metu factum valet & tenet, vt eſt communis opinio.de qua Gabriellius.conſ.99.num.1.vbi nu.13.etiã dicit quod teſtamento facto dolo,vel metu,is qui damnum patitur agit ad intereſſe,& in ſubſidium redit contra fiſcum,vt eſt communis opinio, per eum ibi.

Teſtamentum ſubripiens punitur.& practica eſt,ſi quis vult agere cõtra aliquem,quòd ſubrepſerit teſtamentum in iudicio publico, dicat,ſurrepſit mihi teſtamentum animo occultandi veritatem.Et defenſor rei,vt minus puniatur,& ne teneatur iudicio publico falſi,debet capitulare,quòd ſurrepſit animo faciendi ei iniuriam, vel cauſa lucri,non vt occultet veritatem,& hoc probato non tenetur iudicio publico,ſed priuato,ſcilicet furti,& minus punietur.& niſi probaretur,quòd feciſſet contra eum animo iniuriandi,vel cauſa lucri,tunc eſſet præſumptio,quòd ſurrepſiſſet animo occultandi veritatem. Et hoc in teſtamẽtis ratione publici iuris & intereſſe, quod ſecus eſt in inſtrumento quòd eſt priuatum. ita Blancus in pract. criminali fol. ſexageſimooctauo.

Teſtes in cauſa ciuili ſuper exceptione probati falſi poſſunt puniri.alias ſecus.Clar.q.19.verſ.per exceptionẽ.Idem ſi incidenter confitentur aliquod delictum in iudicio ciuili.Et tũc iudex debet inchoare nouum proceſſum ſuper d.confeſſione,& dare ſuas defenſiones reo.Et alia facere,quæ in proceſſibus criminalibus requiruntur:& ita obſeruari dicit ibi Clar.ver.vlt.

Teſtis eſt idoneus in criminalibus mulier,vt eſt communis opin. Clar. q.24.ver.quæro igitur.Etiam in cauſis capitalibus,vt eſt communis opinio.Clarus.quæſt.24.verſiculo adde.ſecus eſt de iure canonico, quia mulier in cauſis criminalibus teſtis eſſe non poteſt,vt eſt communis opin.ibi.

Teſtis inimicus repellitur à teſtificando in criminalibus,vt eſt communis opinio. Clar. q.24.ver.item quæro.ſi inimicitia ſit capitalis,alias ſecus:& quis dicatur inimicus,iudicis arbitrio relinquitur,vt eſt cõmunis opinio.ibi.Menochi.de arbitrio iudi.caſu 110.fallit hoc in inimico reconciliato,quia omnino nõ eſt integer teſtis,vel omni exceptione maior,vt ibi per Clar.

Teſtis,qui ſemel eſt teſtificatus contra me in cauſa criminali,vel ciuili in qua ageretur de maiori parte bonorum,erit idoneus teſtis in alia etiam cauſa criminali,ſi accedat non ſponte,ſed coactè,& citatus,vt eſt communis opin.Clar.q.24.ver.ſed nunquid.

Teſtis clericus in criminali eſt idone⁹,ſi nõ ingeratur ſanguis,vel mors ſequatur,aut membri mutilatio.Alias efficeretur irregularis.Clar.q. 24.verſiculo vlterius.Etiam ſi proteſtetur ſe velle teſtificari,dummodo non ingeratur ſanguis,vt eſt communis opinio.Clarus ibi.verſic. ſed clericus.

Teſtis laicus contra clericum non eſt idoneus teſtis in criminalibus,vt eſt communis opinio.Clar.q.24.ver.præterea quæro.ſed ſi clericus ſit accuſatus de crimine ciuiliter,laicus contra illum eſt idoneus teſtis,vt eſt communis opin.ibi per Clar.

Teſtis eſt idoneus pauper in criminalibus,ſi ſit honeſtæ vitæ, bonæ cõditionis & famæ Clar.d.q.24.verſiculo quæro etiam.& quis ſit pauper relinquitur iudicis arbitrio.ibi.Menochius de arbitr.iudic.caſu. ſexageſimoquinto.

Teſtis affinis in criminalibus contra accuſatum,non eſt idoneus, quia iniuria facta affini,cenſetur facta totæ affinitati, vt eſt communis opi.Clar.q.24.ver.quæro modo.

Teſtis infamis infamia iuris in criminalibus non eſt idoneus,vt eſt cõmunis opin.ſecus ſi infamia facti,quia in ſubſidium admittitur,communis eſt opin.Clar.q.24.ver item infamis.& quando aliter veritas haberi non poteſt:& cum tortura,vt eſt communis opin.ibi.Corn. in conſ.21.in 3.vol.

Teſtis meretrix in criminalibus non eſt idonea teſtis,vt eſt communis opi.Clar.ver.item meretrix,q.24.

Teſtis dictum debet intelligi ſecundum communem modũ loquendi. Corſetus in reperto.Abb.in ver.dictio violenter. Niſi ad effectum pœnæ imponendæ,quia tunc benigniorem partem ſequi debemus, vt pœna euitetur per ibi dicta.teſti deponenti per verba iudicio ſuo non creditur,Cur.iun.in conſilio centeſimoſexageſimoquinto. nu. 17.communem dicit.

Teſtis in peccato mortali conſtitutus, in criminalibus non admittitur, ſi eſt continuus concubinarius,vel frequentator adulter,vt eſt communis opinio.Clar.q.24.ver.quæro nunquid.Si verò ſit momentaneum,vel trãſitorium mortale peccatum,repellit in cauſis criminalibus in teſtem peccator mortalis,etiam inter laicos,ſed non in foro ciuili,vt eſt communis opinio. Sed vbi pœnituerit de peccato poteſt admitti:quia amplius non dicitur in peccato mortali conſtitutus.vide tu Fel.in ſermone.de indulgentia plenaria.col.6. verſ.circa tertiam partem.vbi dicit,quòd ille,qui committit ſemel & pluries peccatum mortale,& ſemper dolet cõmiſiſſe,proponens confiteri tempore debito de talibus peccatis momentaneis,non dicitur interim ante confeſſionem eſſe in peccato mortali ſecundum ſacros Doctores.Igitur contritus cum intentione cõfitendi in paſchate futuro,nõ habens peccatum continuum,vel ſucceſſiuum habebit indulgentiam,quia verum eſt dicere eum non eſſe in peccato mortali.

Teſtis pupillus in cauſis criminalibus eſt idoneus,& nõ repellitur ex conſuetudine,etiam minores 14.ann.non vt probent,ſed vt ſaltem proſint ad veritatem indagandam,& præcipuè in atrocioribus.Nam poteſt iudex eos recipere in teſtes ad ſe dirigendum in ſemitam veritatis inquirendæ,non vt eorum dictum faciat probationem,& ſic ex eorum dictis poteſt inſtrui iudex ſuper inquiſitione veritatis. Et idẽ in laicis & mulieribus,qui non admittuntur contra clericum Bal.in l.etiam matris.in lectura antiqua.ff.de probatio.& factus pubes poteſt teſtificari de his,quæ vidit in pupillari ætate, vt eſt communis opin.Clar.ibi.ver.vidi. Dummodo deponat de rebus,quas vidit,quando erat proximus pubertati,& non ante, vt eſt communis opin.& de his deponat,quas eo tempore intelligebat.

Teſtis examinatus in camera non facit indicium ad torturam,niſi iterum repetatur à iudice,& examinetur parte citata ad videndum deferri iuramentum teſti,& ſtatuere terminum debet iudex reo ad dãdum interrogatoria.Et hæc eſt cõmunis mundi practica.D. Brunorus in conſ.vnico criminali.num.105.

Teſtes in criminalibus,qui alias non eſſent idonei,propter atrocitatẽ ſcelerum admittuntur,vt eſt in crimine hæreſis, & læſæ maieſtatis,

&

& huiuſmodi. Et quando etiam aliter veritas haberi non poteſt, ne delicta remaneant impunita, qui ſi nõ ad condemnandum pœna ordinaria, ſaltẽ extraordinaria, vel ad torturam. Clar.d.q.24.alias ſecus eſſet vbi teſtis non quia omni exceptione maior & qualitas omnis minima & defectus impedit, vt non faciat indicium ad torturam. Brunorus à ſole.in vnico eius conſ.num.94.

Teſtes qui non ſunt idonei in criminalibus, poſſunt & debent admitti ad defenſam, & innocentiam rei, vt eſt cõmunis opinio, de qua Clar. q.24.ver.item ſcias.Fulgo.conſ.188.

Teſtes hodie de conſuetudine coguntur in ciuili & criminali teſtificari Clar.q.24.verſ.ſucceſſiuè.

Teſtes non repetit non probant in criminalibus, vt eſt communis opinio.D.Brunorus in ſuo conſ.criminali.num.101.

Teſtes priuilegiati non poſſunt cogi in criminalibus teſtificari, niſi in ſubſidium, & quando aliter veritas haberi non poteſt etiam in criminalibus, vt eſt communis opinio.Clar.q.vigeſimaquarta, verſic. ſcias tamen.Sed quando teſtes non poſſent cogi propter priuilegium, & aliter veritas haberi non poſſet, debet iudex Principem conſulere in atrocioribus.

Teſtis frater contra fratrem in criminalibus non admittitur, vt eſt communis opinio.Clar.q.24.verſic.ſcias tamen.Itidem clericus in cauſa criminali non eſt teſtis idoneus, nec poteſt cogi teſtificari, miles verò ſic vt ibi.

Teſtis, qui aliter non debet examinari in criminalibus, non facit indicium. ad torturã examinatus, ſi prorſus à lege repellitur. Niſi ad inquirendum, ideſt, ad aſſumandas informationes ſuper delicto ſpecialiter contra aliquem, vel ad capturam, vbi ita iudici videatur.quia ad hos effectus quælibet ſuſpicio ſufficit.Secus ad tranſmittendam ipſam inquiſitionem, quia non facit indicium, parte non opponente. Secus ſi opponente.Clar.q.24.verſic.vidi etiam.Et regula, quæ ſe habet, inhabilitatem vnius teſtis ſuppleri ex habilitate alterius, vt eſt communis opinio, non habet locum, quando inhabilitas cauſatur ex eo, quia deponit ad proprium commodum.Menochius de arbitrio iudicis.Caſu 99.numero vndecimo, & conſil.nonageſimoſecundo, numero octuageſimoquarto, Brunorus à Sole in vnico eius conſil.criminali nume.98.

Teſtis infamis infamia iuris vel facti admittitur in criminalibus cũ tortura, & alij quoque inhabiles, communis eſt opinio. Clar.q.25.in prin.communem dicit.Boſſi.de tortura.Teſtium, nume.3.communem dicit.Item in ſocio criminis.Item teſtis varius in eius dicto, tortus facit fidem contra reum.Clar.ibi ver.Item teſtis.

Teſtis clericus vacillans, vel ſuſpectus, quòd veritatem dicere recuſet, torqueri poteſt, vt eſt communis opinio.Clar.q.25.verſic.ſed à ſuo tamen iudice.

Teſtes in dignitate conſtitui vacillantes non torquentur, niſi in exceptis criminalibus, vt eſt communis opin. Clar.q.25. ver.ſed pone.

Teſtis vilis & ignobilis in criminalibus teſtificans, poteſt torqueri, vel non torqueri, ſi iudici ſederit, cum hoc ſit ei arbitrarium.Clar.q.25. verſic.ſed quæro.

Teſtis torquendus propter cauſam extra proceſſum, vt quia ſit ſeruus, vel infamis, & huiuſmodi, ſemper eſt torquendus abſque proceſſu & diſputatione, propter timorem ſubornationis.Clar.q.25.verſic.ſolet dubitari.

Teſti torquendo non debet dari copia indiciorum & proceſſus, vt eſt communis opinio.Clarus.q.vigeſimaquinta, verſic.ſolet dubitari. Talis enim tortura, vt plurimum fit ſuper inquiſitione generali ad veritatem indagandam.

Teſtes pro informatione habenda poſſunt examinari per notarium maleficiorum, Secus ſi ad defenſam.& poſſunt, vel nõ poſſunt concedi literæ examinatoriæ pro teſtibus examinandis in longinquo, vel committi examinatio iudici loci, volente iudice criminis.Clarus.q. vigeſimaſexta in prin.

Teſtes egregiæ perſonæ tenẽtur venire ab examen.ſubeũdum coram iudice, ſi ita videtur ipſi iudici.ſi autem eſſent mulieres honeſtæ, infirmi, debilitati, nõ coguntur adire iudicem.Sed debet iudex ad eas accedere perſonas.vel mittere notarium.& ita obſeruatur.Clar.q. 26.verſic.& aduerte.

Teſtes examinandi extra diſtrictum, poſſunt examinari.& iudex poteſt & debet cõcedere literas ſubſidiales, ſiue remiſſorias pro eis examinandis iudici loci, & ita obſeruatur. Cla.ver.ſed quæro.etiã in cauſis capitalibus, & ex magna cauſa, & quãdo aliter veritas haberi nõ poteſt, vt ibi Lanfran.in ſuo de teſtibus.num.16.tomo 13.Alias teſtium examinatio committi nõ poteſt in criminalibus, ſecus in ciuilibus, vt eſt communis opinio, dequa ibi Lanfran.Et teſtis qui ſe abſentat, vt nõn deponat, tenetur ad intereſſe parti, & ſi iuratus ſe abſentat incidit in falſum, tanquàm occultans veritatem, vt per Ang.in l.pen. §.cum autem.ff.de eden.

Teſtium receptio committi poteſt in criminalibus à quolibet Principe tam eccleſiaſtico quàm ſeculari, vt eſt communis opin. Clar.q.26. verſic.vnum ſcias.

Teſtis citatus ab eccleſiaſtico, vt deponeret, contumax prorſus, & poſtea comparens poſt excõmunicationem de ſe ipſo factam, non eſt abſoluendus, vt eſt communis opi.Clar.q.26.ver.vlt.

Teſtes, ſi iudex repetat, & confrontet cum ipſo reo, & teſtes confirmẽt in præſentia rei ea, quæ prius dixerant, non eſt opus alia citatione rei, & probant contra ipſum reum, communis eſt practica, vt per Clarum quæſtione quadrageſimaquinta, ver.ſed in propoſito hęc autem confrontatio fieri conſueuit, quando teſtes deponunt tale quid. quod de directo contrariatur ei, quod reus dixit in ſuo examine, & ita practicatur, & obſeruatur, vt vulgariter dicitur (ſi metteno al parangone) & teſtibus ipſis eſt exhibendus reus, ſi non cognoſcet reum de nomine.ſed tantum de viſu.Sed tamen reus non debet ſolus exhiberi teſtibus, quia eſſet timor ſubornationis, ſed inter alios tres, aut quatuor, & illi ſimiles, quantum fieri poteſt.veſtibus ſtatuta, & facie. Cla.d.q.45.ver.ſed in propoſito. Quãdo autem poſt publicationem teſtes ex officio à iudice poſſint repeti.Bal. in conſi.152.nume.1.in 1.volumine. vbi etiam probat duplicem eſſe teſtium publicationem.vide omnino.

Teſtium nomina inquiſito ſunt danda cõtra reum producta, & eorum dicta eo petẽte publicanda, vt poſſint ſe defendere, & ſuas exceptiones proponere.tam contrra dicta teſtium quàm contra perſonas, vt eſt communis opinio.Clarus.q.49.verſic.& hæc quidem.

Teſtis in iudicio ciuili ſemel bene deponens, ſi in tormentis reuocat, valet primum dictum.D.m. Alcia.de præſumptio.regu.2.præſumpt. 29.num.13.communem dicit.

Teſtium reprobatio quando ſit, nõ ſufficit opponere generaliter, quod ſint periuri, & infames, ſed eſt neceſſe ſpecificare locum & tempus commiſſi delicti, & circunſtantias, vt eſt communis opinio.Clar.q. 53.verſic.in hoc autem, & ſufficit probare, quod talis teſtis ſit infamis ex tali cauſa.vel tali crimine, abſque eo, quòd dicatur, quòd pro tali reputatur, vt eſt communis opinio.Clar.d.q.53.ver.ſed nunquid. Et ſit proteſtatio quòd citra animum iniuriandi oppoſitio, vel exceptio fit contra teſtes.communis eſt opinio.Clar.d.q.53.Item fit reprobatio teſtium, quòd ſcilicet non ſint iurati, vel minus bene examinati, vel ſuper inquiſitione generali recepti, & non repetit.Clar.ibi. verſic.ſecundum caput.item fit reprobatio contra dicta teſtium, quòd ſint falſi, varij, ſingulares, & quòd concludenter non deponant, vel huiuſmodi.Clar.ver.tertium eſt caput. Et teſti falſo tanquã periuro non adhibetur fides, vt eſt communis opinio.Clar.q.53.ver. eſt etiam.& teſtis falſum dicens in vno, cenſetur falſus, & in alio propter iuramentum, quòd eſt indiuiduum.& iſta eſt communis opin. Clar.d.q.53.ſed quæro.& hoc procedit, ſiue capitula ſint connexa, ſiue ſeparata, vt eſt communis opinio.ibi.& iſtud intelligitur, quando teſtis deponit falſum circa factum principale, vel qualitates ſubſtantiales, ſecus ſi circa extrinſeca, vt eſt communis opinio.Clar.q. 53.verſic.ſcias tamen.

Teſtium dictis ſtatur quę in iudicio aliter quàm extra dixere, vt eſt communis opin.& ita ſtatur ſecundæ depoſitioni in iudicio factæ.Et ſi iurauit in iudicio teſtis, & extra reuocauit dictum, ſtatur primo dicto iurato in iudicio.Si autem teſtis deponit in vno iudicio iuratus, & in alio cõtrarium dicat.tanquàm falſarius eſt puniendus, vt eſt communis opinio.& ſi reuocet primum dictum, non ſtatur ſecundo dicto, quia eſt iam quæſitum ius parti, debilitatur tamen eius dictum primum, quo ad fidem probationis, vt eſt communis opinio.Et ſtaretur etiam in caſibus, in quibus, non creditur teſti, niſi cum tortura dicto eius in tortura depoſito.& in quo pſeueraret in tortura, licet in alio iudicio ciuili contrariũ dixiſſet, ſi bene dixiſſet in primo iudicio, nõ ſtaretur in ſecũdo, etiã cũ tormẽtis.Et ſi primũ iudicium fuiſſet nullum, etiã nulla eſſet depoſitio aliqua, & ſtaretur ipſius dicto.Cla.verſic.tertius eſt caſus.q.53.& ſi in primo iudicio dixiſſet ſe nihil ſcire, poſtea in ſecundo deponeret de veritate facti, nihil probat, vt eſt communis opinio.Clar.q.53.verſ.tertius eſt caſus, & ſi teſtis in eadem inſtantia, & inter eaſdem perſonas contraria teſtimonia depoſuit, ſi eſt contrarius in eadem depoſitione & in eodem examine contraria deponit, abſque correctionis cauſa, & illi non creditur omnino, vt eſt communis opinio.Clar.q.53.ver.quartus eſt caſus.Et iſtud procedit in manifeſta contrarietate, quæ de facili non poſſet redigi ad concordiam.Sed etiam in aliquo modo compatibili, vt eſt communis opi.Aut deponit contraria in diuerſis iudiciis, & examinibus, & deponit contrarium ſecundo loco, non dicendo in ſpecie ſe erraſſe in prima depoſitione, ſed ſimpliciter loquendo.Et ſi ſecundum dictum compaciatur cum primo, debet quantum fieri poteſt ad concordiam reduci, vt eſt communis opinio. Aut vult primum dictum corrigere, & poteſt incontinenti, vt eſt communis opinio. & incontinenti dicitur corrigere antequàm pars ipſum teſtem alloquatur. vide omnino Antonium.Gabriellium.in ſuo communium concluſio.libro ſeptimo, concluſio.vigeſimaſeptima, per totum.& ibi.numero duodecimo, dicit hoc eſſe arbitrarium iudici inſpecta qualitate teſtium, tẽporis interuallo.colloquio partium cum aliis circunſtantiis. Menochi.de arbitrio iudicis.caſu 108.per totum.

Aut

Aut vult ſe corrigere ex interuallo, & non auditur,ſed eſt periurus, & falſarius,& puniendus.Clar.ibi.ver.quartus caſus.vbi fusè.Nec faceret eius dictum indicium ad torturam,vt eſt communis opinio. Sed ſolum quò ad inquirendum.& ibi admonet Clar.iudices qui nō permittant in cauſis criminalibus dictam teſtium renocationem,& repetitionem,quæ fit ad inſtantiam partis,cum ſit periculoſa. idem ſi teſtis primò depoſuit per verbum credo , & ſecundò poſtea per verbum aſſertiuum veritatis,ſtatur ſemper ſecundò,quia hodie poteſt credere vnum & cras aliud,vt eſt communis opinio.Clar.q.53. verſ.vnum etiam.Si verò non contradicit ſuo primo teſtificatui,ſed negat ita depoſuiſſe,& contrarium per notarium fuiſſe ſcriptum, ſi tractatur de puniendo ipſo teſte, tantum creditur teſti, quantum notario.Si verò cui ſit magis adhibenda fides.Et magis creditur notario , vt eſt communis opinio.Clar.ibi.verſ.quintus eſt caſus.Et ideò bonum eſt,vt iudex aſſiſteret examini,vt remoueatur diſputatio.Item teſtes ſingulares in criminalibus non ſufficiunt ad plenam probationem,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.53.verſi.dixi etiam. Sed tantum faciunt indicium ad torturam,& iſtud procedit,quando agitur de probando delicto in ſpecie,ideſt de puniendo aliquo criminaliter.Et tunc non probant teſtes ſingulares aliquem eſſe adulterum,vel hereticum,vel vſurarium.Et ita ſeruatur.Cla.ibi.& ad probandum hæreſim non ſufficerent teſtes ſingulares,etiam cum fama, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.& de probando delicto in genere dicitur,quando agitur de pœna infligenda,ſed ad alium finem,puta excipiendo de adulterio ad priuationem dotis:vel de alio crimine ad diminuendam fidem teſtis.Et certè iſti teſtes licèt ſint ſingulares, tamen multum aggrauant reum , contra quem deponunt, vt ſcilicet acrius torqueatur,vel vt ſeuerius puniatur.Clar.d.q.53.verſi.dixi etiam.nec valet ſtatutum per quod teſtibus ſingularibus in crimine vſuræ credatur,vt eſt communis opinio. Clar.ibi.verſicul.ſed quid ſi Epiſcopus.

Teſtificationi Principis creditur ſingulari,quòd ipſe vidit etiam ad condemnationem,non autem, ſi illud intellexit ab aliis,poſſet enim malè informari,vel circunueniri,& concurrerent duo ſpecialia, vnum, quòd ſibi ſoli crederetur,aliud,quòd teſti de alieno dictu deponēti fides daretur,quorum vtrunque eſt contra regulas communes,l.1. C.de dotis promiſſio.cap.tam literis de teſtibus.Gabriellus conſ.183. nume.2.Si autem Imperator diceret aliquid ſibi conſtare ex relatione Principum ſibi facta de eo , quod eſſet iam notorium , vt non egent aliqua probatione,& reſcriberet motu proprio.tunc ei crederetur,ex quo transferreretur probatio contrarij.in aduerſarium.Licet hoc Clar.non affirmet.

Teſtes duo requiruntur ad iudicium probandum,vt eſt cōmunis opinio.Brunorus à Sole,in vnico ſuo conſ.crimi.num.111.fol.50.

Teſtes poſſunt reprobari,vt eorum dicta non concludant,& quòd non reddant cauſam ſcientiæ ſui dicti.quia in criminalibus teſtis etiam non interrogatus tenetur reddere cauſam ſui dicti,& cauſam ſcientiæ,alias non probat,neque facit indicium,vt eſt communis opinio, Clar.d.q.53.ver.præterea dixi.Et hoc procedit in teſtibus,qui ad offenſam deponunt,ſecus in teſtibus qui ad defenſam deponunt,quia vtique probant.Licet cauſam ſcientiæ non exprimant, vt eſt communis opinio.Clar.ibi.

Teſtes ad defenſam recipi poſſunt,etiam poſt concluſionem in cauſa, ſecus ſi ad offenſam,vt eſt communis opinio.Clar.q.61.ver.ſed quæro.quòd eſt verum,& ſi non ad inſtantiam partis ſed ex officio.quia etiam ex officio poſt publicatum proceſſum, & concluſionem in cauſa,etiam ad offenſam,poteſt iudex ex officio procedens examinare teſtes ſuper eiſdem capitulis,& de directo contrariis.Clar.ibi.& ibi etiam quid iuris ſi abſens ſit reus.

Teſtes poſſunt recepi & repeti per iudicem maleficiorum poſt publicatas atteſtationes ad effectum,vt declaret dictum ſuum obſcurum, ex officio.ſecus ſi ad inſtantiam partis,vt eſt communis opin.Clar. q.61.verſ.quæro nunquid.Conſuetudo autem aliter ſe habet.inquit Clar.quia etiam ad inſtantiam partis poſſunt repeti.

Teſti deponenti circa ea.quæ ſenſu corporeo non percipiuntur non creditur,niſi rationem ſcientiæ per ſenſum corporis, etiam non interrogatus aſſignauerit,Cur.iun.conſ.150.num.1.communem dicit.

Teſtes corrumpens,vel falſificans inſtrumenta nō perdit cauſam.Boeri.deciſ.291.num.3.communem dicit.

Teſtibus deponentibus veriſimiliora magis creditur.Cur.iun.conſ.178. num.3.communem dicit.

Teſtis de credulitate non probat.glo.communiter approbata.in l.teſtium.C.de teſtibus.& communem dicit Additionator ad Panor.in cap.quoties.de teſtib.

Teſtis de auditu non probat,vt eſt communis opinio,de qua Cur.iun. conſi.192.num.61.in 3.vol.cap.tam literis de teſtib.D.Hierony.Gabriellius in conſ.183.nu.2.præſertim ſi à parte audiuit,quo caſu etiā non inducit præſumptionem,vbi alias induceret,vt eſt communis opinio.canoniſtarum,de qua ibi Cur.num.61.

Teſtes duo plenè probant delictum, Etiam ſi Papa procedit contra Cardinales,vt eſt communis opinio.Clar.q.66.verſ.debes etiam ſcire.etiam contra Papam.Clar.ibi.verſicul.ſed quæro.ſed eſt contra communem opinionem.

Teſti minus idoneo creditur.quando aliter veritas haberi,non poteſt, vt eſt communis opinio.Ant.Gabriel.in ſuo communium conclu. lib.1.titulo de teſtibus.conclu.7.Limita,vt ibi per eum.& vide Iaſ.in l.cunctos populos.C.de ſumma trinita.nu.46.& ſeq.vbi fuſius.quando autem credatur teſti familiari & domeſtico. vide in deciſione Tholoſana 4.vbi pleniſſimè.Marſil.ſingu.73.& Crotum ac alios.in tract.de teſtib.vide D.Brunorum à Sole in conſil.vnico.num.9.vbi communem dicit.

Teſtis dictum iudiciale præualet ſecundò dicto extraiudicialiter,vt eſt communis opinio.de qua Angel.inter conſil.crimi.conſil.73.nume. 1.Ange.de Vbal.inter d.conſilia,conſil.73.nume.1.& nume.3.communem dicit.Boſſius titulo de oppoſitionibus contra teſtes numero tertio. ſed debilitatur de fide,licet non puniatur de falſo,vt eſt magis communis opinio.

Teſtis in vno falſus,in toto teſtificatu fidem perdit,communis eſt opinio. Soarez verſ.teſtis.num.135.Anto.Gabriell. in ſuo communium conclu.lib.7.conclu.4.vbi ampliat & limitat. Et ampliat & limitat Benedictus de Vado in apoſtillis ad reperto.Feli.in ver.teſtis,qui dixit falſum in vno capitulo.&c.Boſſius de falſis.nu.147.Soci.conſ.40. num.14.in 2.vol.communem dicit.vbi latius.perſonalis de adipiſcen. poſſeſſ.num.129.vbi declarat.

Teſtis qui in extremis ſe dixiſſe falſum aſſeuerat,nullam facit fidem,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.teſtis.num.145.

Teſtis in criminalibus ad defenſam non oportet,vt ſit omni exceptione maior.communis eſt opin.Soarez ver.teſtis. nu.147.Cur.iun.in conſ.343.in 3.vol.communem dicit.quando ſcilicet tractatur de ſolo præiudicio fiſci,vt eſt communis opi.Cur.iun.ibi.num.7.

Teſtis negans ſe ita depoſuiſſe, prout notarius ſcripſit.dum tractatur de falſo,potius ſtatur notario,quàm teſti,vt eſt communis opinio.de qua Graſſus communium.opin.lib.2.cap.17.q.22.

Teſtis inimicus nō admittitur.vnde,ſi quis alleget eum ſibi inimicum, admittitur ad probandum,dummodo opponens offerat ſe incontinenti probaturum,vt eſt communis.Graſſus communium opin.lib. 2.cap.17.q.23.Si tamen. reconſiliatio probetur per multum tempus,probat ibi.q.32.

Teſtes ſiue ſuper generali,ſiue ſuper ſpeciali inquiſitione,& etiam ſuper accuſatione,examinantur ſine citatione partis,Et iſta talis practica , & conſuetudo eſt ſeruanda, vt per Blancum in l.fin.numer. 22.ff.de quæſtio.fol.9.

Teſtium nomina dantur confuſa.& ſeparata à dictis teſtium, ob potentiam eorum ne poſſit ſcire,quid dictum fuerit ab vno quoque ipſorum.quæ eſt practica hodierna.Blancus in l.fi.num.28.ff.de quæſtionibus.& in practi.fol.38.num.80.

Teſtis vnus bonus de viſu facit indicium ad torturam.Idem confeſſio extraiudicialis,idem captus in loco delicti,idem ſi res eſt reperta apud aliquem non bonæ famæ,vt eſt communis opinio,Blancus.in l.fi.nu. 5.ff.de quæſtio.Indicia verò remota debent probari,pro vnoquoque indicio per duos teſtes,vt eſt communis opinio .Blancus ibi. num.46.indicium remotum eſt mala fama alicuius.ibi.

Teſtis in vno articulo falſus,in cæteris falſus creditur.communis eſt opinio Methodica iuris.parte 5.cap.23.ad fi.Clar.q.53.ver.ſed quæro pone,vbi communem dicit.Marſil.conſil.31.num.34.conſ.70.num. octauo.in primo volumine. Etiam ſi reſcripto Principis validetur eius dictum, quia non valet.Bertachi. in reperto.verſic.teſtium impugnatio.nume.49.

Teſtis vnus non facit indicium ad torturam,vt eſt communis opinio. de qua D.Lauren.Occa Ferrarien.inter conſ.crimi.conſ.60.num.63. fallit in vno teſte de viſu,quando ſumus in probando ipſum maleficium.Brunus inter conſ.crimi.conſi.115.num.1.vbi plenè.Et debet eſſe omni exceptione maior.ibi.num.33.Alias non eſt ſufficiens.Niſi cum tortura.ibi.num.73.ſecus eſt in probando indicium remotum quia duo teſtes ſufficiunt, etiam non omni exceptione maiores, & ſic infames.& ille dicitur teſtis omni exceptione maior,contra quem nulla poteſt opponi exceptio.plura. in reperto. ad conſilia feudalia Bruni.in ver.teſtis ille omni exceptione vbi plura & plurima. & in verſic.Teſtes in criminalibus.

Teſtes ſingulares ſufficiunt ad probandum aliquid.in genere,vt iuriſdictionem,vel quem eſſe vſurarium.poſſeſſionem alicuius.hæreticum furioſum,vel infamem,vt eſt communis opinio,de qua Curt.iun.in conſ.344.num.74.& pluribus ſeq.in 3.vol.Riminaldus nouiſſimus in conſil.7. & in his,quæ ſunt redacta ad ius gentium, ſingularitas teſtium nocet,vt eſt communis opinio.Curt.iun.conſil.187.num.19. in 3.vol.vide Ioan.de Amicis in conſ.126.nume.1.Quandoque tamen iudex poteſt teſtibus ſingularibus adhibere fidem.D.Gabriellius in conſ.172.nume.26.vbi fratri vxoris ſingulari creditur de matrimonio.inter ſororem & alium.vide Riminal.nouiſſi. in conſi.7.per totum.vbi dicit,quòd hæreſis probatur per teſtes ſingulares.

Teſtis

Teſtis dictum in tormentis præualet,vt eſt communis opin. Anto.Gabriel.in ſuo communium conclu.libr.ſeptimo,conclu.26.vbi ampliat & limitat.

Teſtis ſecundo dicto variantis extra tormenta ſtatur ſi animo corrigẽdi primum dictum,poſtea contrarium deponat,vt eſt communis opinio.de qua Anto.Gabriel.lib.7.conclu.27.communium conclu. amplia & limita vt ibi.& vide in ſeq.18.conclu.

Teſtis varians ab his,quæ dixerat prius in iudicio,quam fidem faciat? Anto.Gabriel.in ſuo communium conclu.lib.7.conclu.29.communem opinionem dicit quòd neutri dictum creditur.Amplia & limita vt ibi.Et ibi in conclu.30.dicit quòd attenditur dictum teſtis iudiciale, etiam ſi poſtea extra iudicium contrarium deponat.Amplia & limita vt ibi.

Teſtis,qui vnum extra iudicium,& poſtea,contrarium in iudicio deponit,nulla facit fidem.Et pœna punitur falſi,vt eſt communis opinio. Anto.Gabriel.communium opinionum lib.7.conclu.31.Amplia & limita vt ibi per eum.Et ibi conclu.32.ponit teſtis,qui depoſitionem iudicialem extraiudicialiter dicat ſe falſum teſtimonium protuliſſe. An parti,pro qua depoſuit præiudicet vide omnino.

Teſtis exiſtimans verum dicere,ſi falſum deponat,non dicitur falſarius & pœna falſi non punitur,vt eſt communis opinio.Anto.Gabriel.lib. 7.conclu.communium.conclu.33.Amplia.& limi.vt ibi.

Teſtis vnus in ciuilibus non facit ſemiplenam probationem,vbi agitur de modico præiudicio,ſi non ſit omni exceptione maior,vt eſt communis opinio.Multo fortius in criminalibus.Rolan.à Valle in conſ. 3.nume.39.in 3.vol.

Teſtes examinantur ſine citatione partis inculpatę de cõſuetudine,quæ eſt ſeruanda.Blancus in practica crimi.fol.6.nume.34.quando in criminalibus proceditur ex argumentis & indiciis.Et ipſa eſt practica, quòd non fiat citatio,cum frequentius procedatur ex indiciis,& ita quotidie ſeruatur.Et ex conſuetudine lis non conteſtatur.Blancus in practica criminali fol.6.nu.36.vide Anto.Gabriel.in ſuo communiũ conclu.lib.7.conclu.28. & pluribus ſeq.

Teſtis qui fuit punitus extraordinariè pro motu iudicis,poteſt poſtea accuſari lege Cornelia de falſis,& iſta eſt communis opinio. Fran. Mar.deciſ.delphina.798.num.1.in 2.par.

Teſtis falſus in vno, falſus eſt in omnibus,vt eſt communis opinio.de qua Marſilius ſingu.76.Fallit,vt per eum Gargias inter conſil.crim. conſilio.123.numero 17.Tomo primo,& no.quod teſtis debet deponere, & non iudicare.Brunus inter conſil.criminal,conſil.115. numero 4.tomo 2.

Teſtes duo reprobant inſtrumentum etiam teſtamentum,maximæ neceſſarij,vt eſt communis opinio.de qua Gargia.inter conſilia,criminal.conſi.126.nume.14.

Teſtes viles & pauperes non probant in criminalibus,vt eſt communis opinio.Bondenarius Ferrarienſis inter conſilia crimi.conſi.54.num. 11.Socin.fallen.489.incip. pauper.ſi tamen producuntur à fiſco, non poſſunt per ipſum reprobari.Brunus inter.conſi.crimi.conſ.115. nume.41.Tomo ſecundo,quando eſt de auditu, vel ſaltem tenetur probare contrarium.

Teſtes in cauſa matrimoniali debent eſſe rogati,vt eſt communis opin. de qua in conſi.59.num.54.inter conſi.crimi.tomo 2.quia non præſumuntur rogati niſi aſſerant,vel conſtet de rogatione,vt eſt communis opinio.de qua ibi num.55.Et cauſa matrimonialis criminali æquiparatur,vt ibi num.34.Et tres teſtes non integri coniunguntur, vt faciant plenam probationem in matrimonio,Dec.conſ.163.num. 11.in 1.vol.vide omnino.

Teſtis falſus,qui dicit,ſe fuiſſe ſolicitatum ad dicendum teſtimonium, facit indicium ad torturam contra inſtigantem,ſecundum communem practicam;quicquid ſit de iure.Boſſius de indiciis num.156.

Teſtis dictum in vna cauſa facit fidem contra eundem in alia cauſa,vt eſt communis opinio. de qua Boſſius. de oppoſitionibus contra teſtes nume.6.

Teſtis dicto ſolemni & iudiciali ſtatur,non minus ſolemni,vt eſt communis opinio.Crauetta conſil.6.nume.5.Limita vt ibi per eum.numero 45.& 46.

Teſtis de viſu ſemiplenè probat,vt eſt communis opinio,de qua Rui. conſi.35.num.7.in 4.vol.

Teſtis habilitas vel inhabilitas conſideratur tempore depoſitionis, & non tempore actus geſti,vt eſt communis opin.de qua Corne.conſ. 13.litera B.in 1.vol.

Teſtis vnus de veritate facit indicium ad torturam , non delatiuam iuramenti,ſed purgatiuam per torturam,vt eſt communis opinio. de qua Roma.in conſil.451.nume.4. Dummodò ſit omne exceptione maior , vel eminent alia indicia.Et ad probandum indicia.Et ad inueſtigandum non ad puniendum,non requiritur quod teſtes ſint omni exceptione maiores dummodò deponant veriſimilia & ibi. vide Marſil.conſ.88.num.20.in 2.vol.Sed debet eſſe omni exceptione maior.& ritè,& legitimè examinatus,quia vbi non eſt ordo ſufficit inſtantia.Et debet eſſe nõ ſolus,ſed cum aliis indiciis,Marſil.ſing. 342.& ſingu.476.Et plures teſtes deficientes in fide numerus non ſupplet defectum ſingu.477.per Marſil.Et quando fama cum vno teſte coniungatur ad faciendum plenam probationem in criminalibus.Dec.conſ.163.nume.12.

Teſtis ſingularis non probat ſemiplenè,nec facit indicium etiam ad torturam,vt eſt communis opinio.Marſil.conſ.52. num.27.& ſingu. 114.Etiam ſi eſſent plures ſingulares.Dec.conſi.189.num.8. in 1.vol. Et teſtis dicitur ſingularis cuius dicta recipiunt ſeparationem ex diuerſitate factorum:Cur.iun.in conſ.187.num.6.in 3.vol.

Teſtis deponens de ingratitudine alicuius,abſque citatione illius recipi poteſt,vt eſt communis opinio.de qua Alexander.in conſil.130. nume.5.in 1.vol.

Teſtis,qui non videt aliquem,etiam in criminalibus,rectè deponit.Alexan.conſ.99.num.5.in 3.vol.communem dicit.Si eſt omni exceptione maior.Et habeat notam vocem alicuius.Aliàs non tantum debet eſſe omni exceptione maior,ſed & de viſu debet deponere D.Brunorus à Sole in vnico eius conſ.num.94.communem dicit.

Teſtes,qui aliàs non admittuntur, admittuntur quando ex natura facti alij teſtes veriſimiliter haberi nõ poſſunt,vt eſt communis regula de qua Dec.in conſ.342.in 3.vol.Dec.in conſ.364.num.5.

Teſtis,qui extra cauſam,de qua agitur aliquid de falſo deponit,quia pars altera non læditur,non tenetur pœna falſi,ex quo alteri parti non prodeſt,& alteri non nocet,non debet puniri,vt eſt communis opinio.de qua Soc.in conſ.104.num.3.in verſ.quartus & vltimus caſus in 1.vol.poſt alios.

Teſtis dictum deponentis contra veritatem,& ſic contra iuramentum in vno capitulo,vitiatur in omnibus,propter falſitatem vnius capituli,vt eſt communis opinio,de qua Alexan.in l.ſi ex falſis num.13.ff.de tranſact.Fallit,vt ibi per eum.

Teſtes criminoſi in criminibus exceptis admittuntur , non vt faciant probationem,ſed oportet,vt adſint alia adminicula, vt eſt cõmunis opin.de qua Abb.in c.per tuas nu.4.de ſimonia.Et ſi ſint forenſes, & extra prouinciam debent remitti ad iudicem cauſæ etiam in criminali,vt per Abb.in c.conſtitutus,num.10.de fideiuſſoribus.Et ad hoc vt teſtis ſit integer,& non criminoſus,oportet,quòd omnino ſit immunis ab his,ſcilicet crimine infamia,ſuſpicione inimicitiæ,vel criminis,quia non debet in aliquo vacillare,& à macula manifeſta,ſcilicet animæ & corporis,& teſtis corpore vitiatus contra clericum repellitur,vt per Abb.in c.1.num.4.de excep.& conſpiratores,qui inimicis capitalibus æquiparantur.Abb.in c.cum I.& A. num.20.de ſententia & re iudica.Et licet teſtes criminoſi & participes delicti admittantur in teſtes in defectum probationis,vt per Abb.in cap.ſi de teſtibus cogen.hoc tamen eſt verum ſecundum Felin.ibi num.3.Si hoc voluerit ille,cui actus criminoſus nocebat.

Teſtes in criminalibus tenetur aſſignare rationem dicti ſui etiam non interrogatus,vt eſt cõmunis opi. de qua Benedictus de Vado in Reperto.Feli.in ver.teſtis regulariter.fo.132.col.1. Quod procedit in cauſis,in quibus venit imponenda pœna corporalis.

Teſtium examinatio in criminalibus poteſt committi alteri,quando teſtes eſſent extra prouinciam,vt eſt communis opin.de qua Benedict. de Vado in Reperto.Feli.in ver.teſtes in cauſa criminali. fol.136.col. 4.num.2.vbi etiam ponit plures caſus,in quibus teſtium examinatio in criminali alteri committi poſſit.Primus eſt,quando perſona,quæ eſt examinanda non poſſet venire ad iudicem,& iudex non poſſet ire ad teſtem,quia eſt perſona multum honeſta.Item quando agitur de crimine per viam exceptionis.Itẽ fallit in cauſa hæreſis.Item fallit in Papa.Item fallit,quando teſtes eſſent extra prouinciam.Vide Feli. in c.ſi qui teſti.de teſtibus nu.1.& ſeq.& Feli.in c.cùm cauſam.num. 21.& ſeq.de teſtibus.

Teſtificari non tenetur priuilegiati,vt eſt communis opin.de qua Feli. in c.cum cauſam,num.8.de teſtibus cogen.

Teſtimonium valet eius,qui eſt teſtificatus,etiam non docto,quòd pœnituerit de peccato,vt eſt communis opinio,de qua Feli.in c.intimauit,num.4.in ſi.de teſtibus cogen.

Teſtis infamis infamia facti repellitur à teſtimonio,quia non eſt omni exceptione maior,etiam reſtitutus ad gratiam.Facit tamen indiciũ ad torturam cum aliis adminiculis, in defectum probationis , vt eſt communis opinio,de qua Nicellus in tracta.de Concordia gloſſarum.nume.415.

Teſtis non eſt interrogandus de his,ex quibus eius turpitudo delegatur,vt eſt communis opinio.de qua Graſſus in ſuo communium opinionum lib.2.c.17.q.33.

Teſtes inhabiles ſufficiunt in his,quæ ſunt difficilis probationis in criminalibus,vt eſt communis opinio Clar.q.24.

Teſtis de auditu in criminalibus non probat.Marſil.conſ.20.num.5.& num.10.conſ.41.num.8.conſ.76.nu.25.in 1.vol.conſ.88.num.9.conſ. 116.num.3.in 2.Et teſtis de auditu non eſt verus teſtis.Marſi.d.conſ. 20.nume.6.& in conſ.76.nume.26.in 1.& in conſil.116.nume.4.in 2.Et maximè,quando non dicit à quibus audiuit quia non probat. Marſil.d.conſ.20.num.7.Merzarius conſ.21.

Teſtis vnus ſufficit.qui contradicat teſtamento vt teſtamentum vacillet,vt eſt communis opinio,de qua Ioan,de Amicis in conſi.115.vbi dicit,quòd iſta eſt vera,& communis concluſio à qua nemo diſcrepat.D.m.Alcia.in conſ.124.vltim.lib.Corn.conſ.261.litera I.in 4. lib.vide conſilium 1.Vltimarum voluntatum diuerſorum.nu.15.& ſeq.Alias teſti vnico non creditur,Riminald.nouiſſimus in conſ.39. num.35.Et no.quòd teſti,qui dicit ſe credere ſimpliciter,etiam ſi dicat pro certo ſe credere,non probat,vt per Riminal,vbi ſupra num. 30.& ſeq.

Teſtes in omni cauſa debent eſſe omni exceptione maiores.Curt.iun, conſil.122.nume.5,communem dicit.Etiam in hæreſi.D.Hieron.Gabriell.conſil.178.num.29.Etiam in crimine falſi.Idem Gabri.in conſ, 180.numero 1.

Teſtis vnicus facit ſemiplenam probationem.Curtius iunior in conſilio centeſimovigeſimoſecundo, numero ſeptimo, communem dicit.Et quando lex.vel ſtatutum ſignanter & ſpecificè duos teſtes requireret,ſi vnus eſſet idoneus,alter verò in aliquo defectu, dictũ vnius per alium non ſupplere.Curtius iunior in conſi. 289.numero 36.in 3.volumine.

Teſtis vnicus facit ſemiplenam probationem.Cur.iun.conſ.122.nu.7. communem dicit.

Teſti vnico de facto propriò,quod ipſe fecit non creditur.Boerius deciſ.221.numero ſeptimo,communem dicit.Tiraquellus in tract. de retractu.in §,primo,in gloſſ.decimaquarta, numero 50.& ſeq. vbi plenè.Soarez in ver.teſtis numero 110.vide Menochium de arbitrio iudicis Caſu nonageſimonono, per totum. Soarez verſiculo teſtis nu.110.Etiam in ciuilibus.Licet etiam eſſet Princeps,vt eſt communis opin.Niſi ei ſoli tantummodo noceret dictum,vt eſt communis opin.ibi num.111.& 112.

Teſtis reuocans ſuum dictum in alio iudicio,ſtabitur primò,D.m.Alci. in tract.præſum.reg.2.præſum.29.communem dicit,

Teſtis vnicus & ſingularis non facit indicium.ſecundum communem opinionem.de qua D.Lauren.Occa Ferrarien,inter conſilia crimin. conſ.60.numero 63.

Teſtis vnicus ad inquirendum & torquendum ſufficit ad indicium, ſi ſit omni exceptione maior.Soarez.verſ.teſtis.num.110.

Teſtis frater pro fratre ad defenſionem in criminalibus eſt idoneus,vt eſt communis opin.Soarez ver.teſtis num.128.

Teſtis mulier,etiam in cauſis capitalibus eſt indonea,vt eſt communis opin.Soarez ver.teſtis num.130.

Teſtis,qui alioquin non eſt idoneus,ſi ex facti natura alij haberi nequeunt regulariter ac generaliter admittetur, vt eſt communis opin.Soarez ver.teſtis.num.132.

Teſtis in vna re depoſitionis falſus,fidem in totum perdit, vt eſt communis opin.Soarez ver.teſtis num.135.Et no,quod teſti non eſt adhibenda fides in aliis articulis probationis,ſi poſt publicationem teſtimoniorum conuincatur,quòd corruptus in vno articulo falſum dixerit,vt eſt communis opin.Methodica iuris,parte 5.titu.de teſtibus.c.23.ad fi.pag.828.

Teſtis,qui prius dixit nihil ſcire, poſtea veritatem deponit,nullam facit fidem.communis eſt opin.Soarez ver.teſtis num.139.Et ſi in altero iudicio dictum ſuum reuocauerit,ſtatur eius primò dicto,vt eſt communis opinio.ibi nume.140.& communem dicit Cur.iun.conſilio 318.numero 15.in 3.vol.Niſi primum iudicium fuerit nullum, vel inualidum,vt eſt communis opinio.ibi numero 141. Sed cum aliud in iudicio deponit,quod extra depoſuit, ac ſua ipſius manu ſubſcripſit,vacillare dicitur, & poteſt torqueri. communis eſt opin. ibi numero 142.Non tamen falſi pœna plectetur.communis eſt opinio.ibi numero 144.

Teſtis,qui in extremo laborans falſum deponit,non eſt idoneus, vt eſt communis opin.Soarez ver.teſtis num.145.

Teſtis varius,vel ſibi contrarius eſt reducendus ad concordiam,vt falſum euitetur,vt eſt communis opinio.Soarez ver.teſtis num.146,

Teſtis in criminalibus debet eſſe omni exceptione maior.cõmunis eſt opinio, Soarez ver.teſtis num.147. Et debet teſtis reddere ſui dicti rationem,vt eſt communis opinio.ibi.numero 148. Fallit in teſtibus ad offenſam probandam.communis eſt opinio.ibi nume. 149. Vel,ſi deponunt de his,quæ ad ius ſpectant.communis eſt opinio. ibi nu.150.Vel cum de fama publica deponunt.communis eſt opin. ibi num.151.

Teſtes ſingulares ſufficiunt ad probandum mulierem eſſe inhoneſtæ vitæ in genere.ſi vnus deponat de vna re inhoneſta,alius de alia, vt eſt communis opinio, de qua Riminaldus nouiſſimus in conſilio ſeptimo numero 59.

Teſtis de auditu proprio facit fidem,ſi voces delinquentium notas habet,vt eſt communis opinio.Soarez verſ.teſtes num.161.

Teſtes de delicto de nocte facto teſtimonium facientes,non aliter ſunt idonei,niſi vocem delinquentis notam habeant,& agnouiſſe aſſerant.vel Lunam lucere deponant.vel lumen illic luxiſſe ſubiungat, vel denique ſibi admodum delinquentem fuiſſe addant,vt eſt communis opinin.Soarez ver.teſtes.num.172.173.174.

Teſtis meretrix non eſt idonea in criminalibus,vt eſt communis opi. Soarez ver.teſtes idonei num.197.Proxeneta,affinis,pauper,mulier, infamis in cauſis arduis.Domeſticus,licet domeſticus quò ad furtum,vel aliud delictum in agentis domo perpetratum, & quò ad quantitatem,vel æſtimationem rerum furto ablatarum,& denique quò ad alia domi geſta probabunt.communis eſt opinio.ibi.nume. 204.Domeſtici autem omnes dicuntur,qui in eadem domo habitant,vt eſt communis opinio.ibi nume.204.Nec ſunt teſtes idonei, qui in aliqua parte ſui teſtificatus falſum depoſuerunt, vt eſt communis opinio.ibi nume.285.Niſi pars illa fuerit ſeparata à cæteris, vt eſt communis opinio.ibi nume.206.Vel ad negocium principalè non multum attinet,communis eſt opinio.ibi nume 207.Quòd idem eſt in teſtibus contrariis,communis eſt opinio.ibi nume.208, Item clerici contra laicos,& econuerſo non ſunt idonei teſtes in criminalibus,vt eſt communis opinio.ibi nume.212.& 213.Niſi aliter veritas haberi non poſſet,vt eſt communis opinio.Socij item criminis non ſunt idonei teſtes etiam ad formandam inquiſitionem, vt eſt communis opin.ibi num.214. Niſi aliter veritatem haberi non poſſet, vt eſt commmunis opinio. ibi numero 215. Nec tamen ad torquendum abſque aliis indiciis ſufficient, vt eſt communis opinio. ibi.

Teſtes duo,etiam ad conuincendum ſummum Pontificem,vel Imperatorem de crimine ſufficiunt,vt eſt communis opinio.Soarez verſi. teſtes duo,nume.221.

Teſtes,ſi nolunt venire ad teſtificandum in criminalibus,etiam poſſunt cogi multa eis indicta.communis eſt opinio. Soarez verſicu.teſtes numero 223.

Teſtes,ſi dicant ſe erraſſe in deponendo,ac dictum ſuum liquidò probarint.&prius teſtimonium impunè reuocabunt, & deinde rectè,ac validè teſtabuntur.communis eſt opinio.Soarez ver. teſtes nu.124. Quod intellige,ſi incontinenti ſe corrigunt. Secus,ſi ex interuallo longo,quia præſumuntur ſubornati. Cur.iun. in conſ.289.nu.19.& ſeq.in 3.volum. Alioquin,ſi non probabunt, ſtabitur primò dicto,& ipſi erunt periuri,vt eſt communis opinio.ibi nu.125.Et ſi ſe ſubornatos,& corruptos fuiſſe dicẽt, & præcibus aliquorum acquieſcentes,falſum depoſuiſſe aſſerant,nullam faciunt fidem,vt eſt cõmunis opin.ibi.nu.126. quamuis id ſolum ſufficiat,vt & ipſi torqueantur, & ſi idem affirmauerint,ad inquiſitionem procedi poſſit,vt eſt communis opinio.ibi num,127.

Teſtes domeſtici admittuntur, quando tractatur de præiudicio ſolius fiſci,& non accuſatoris,vt eſt communis opinio, de qua Cur.iun.in conſi.281.num,8,& num.11.in 3,vol,

Teſtes,qui ea vera eſſe deponent quæ vel actis,vel inquiſitione continentur,verum eſſe aſſerunt,quod quiſpiam alius teſtis prius depoſuit,nullus ſunt momenti,vt eſt communis opinio.Soarez ver.teſtes nume.228.& 229.

Teſtes ſi incontinenti ſe corrigant, quod ſecundo loco pro teſtimonio dicunt valet ac tenetur. Et ideò nec criminoſi, nec pœna aliqua puniuntur,vt eſt communis opinio.Soarez ver. teſtes nu.230.& 231.

Teſtes in cauſis criminalibus torqueri debent.& qui infamis,infamia iuris ſunt,& qui criminis participes ſunt,& qui in deponendo ſunt varij,& qui ſunt viles perſonæ & qui in rei fuerunt delicto,& vidiſſe ac cognouiſſe neminem dicunt,communis eſt opinio. Soarez ver. teſtes num.232.233.& 234.

Teſtes ſubornans,vel corrumpens non ideò cauſam amittit,communis eſt opinio Soarez ver,teſtes nu,251.Si tamen vnum teſtem corrupetit,vel falſum produexrit, pœnas ſtatuti punietur,vt eſt communis opinio.Soarez ver,illo num.252.

Teſtes ex eo ſolo falſi conuincuntur quòd prodicendo teſtimonio pecuniam accepiſſe probantur.communis eſt opini.Soaraz ver.teſtes, nu.253.Iſta probatio non nocebit pecuniam danti,vt falſum commiſiſſe dicatur,vt eſt communis opinio.ibi nu.254.Teſtes verò ipſi falſi luent pœnas,& omne damnum parti reſarcire cogentur.Licet aliud ſit in foro conſcientiæ vt non teneantur,vt eſt communis opinio ibi nu. 255.Etiam ſi non ſint iurati teſtes,quia falſi pœnas dabũt ac ſi iurati forent,vt eſt communis opinio,ibi nume. 257.Si tamen non circa ſubſtantiam ac formam falſum depoſuerint, ſed circa res extrinſecas,non tenentur pœna falſi,nec in aliis partibus fidem perdent teſtificatus,vt eſt communis opinio.ibi num.258.

Teſtes,qui falſi ſunt cõuicti,ſi vel falſum illorum, vel falſa ſubſcriptionem ini damnum præiudiciúmque inferat, ordinarias falſi pœnas non dabunt, Sed tantum extraordinem ſtellionatus ſupplicio afficiẽtur,vt eſt communis opinino.Soarez ver.teſtes num.159,

Teſtium verba ambigua contra producentem interpretantur, vt eſt communis opinio.Soarez ver.teſtium num.260.

Teſtium omnium examinatio extendi debet, nec vnius extenſio & aliorum poſtea aſſertio,ſufficit,vt eſt communis opinio.Soarez verſ. teſtium nume.267.

Teſtes decent eſſe iurati,etiam in criminalibus,vt eſt communis opinio

Soarez

Soarez verſic.teſtium numero 268.& 269.Et etiam in cauſis fiſcalibus debent citari partes ad videndum deferre iuramentum teſtibus, alias non valent:eorum dicta,vt eſt communis opinio.ibi num.269. Et eorum dicta probabunt facta coram alio iudice,etiam ſubrogato, vt eſt communis opinio.ibi numero 270.Licet teſtes non iurati faciunt præſumptionem,& faciunt informationem,vt dicit Firmanus in reperto.in verſ.teſtium depoſitio.vel teſtes deponunt col.fin.fol. 144.parte vltima.Et licet communis ſit opinio,quod potius ſtetur dicto teſtis iurato,quam dicto ſuo extraiudiciali non iurato.Tamen fallit,niſi pro primo dicto,quamuis non iurato,eſſent multæ coniecture. Curtius iunior in conſilio ducenteſimooctuageſimonono, numero 23.& ſeq.in 3.volumine,

Teſtibus opponi poteſt aliqua exceptio,vt quia ſunt infames, periurij, vel ſimi.Sed in ſpecie opus erit ſigillatim crimina cum loci, & temporis ſubiunctione opponãtur,vt eſt communis opinio.Soarez ver. teſtibus opponi.nume.275.Nec ideo opponens eis aliquam iniuriã facit,vt iniuriarum actio competat,ſi crimina probentur.Alias ſic,vt eſt communis opinio.ibi numero ducenteſimoſeptuageſimoſexto, & ducenteſimoſeptuageſimoſeptimo,

Teſti periuro non creditur,etiam ad formandam inquiſitionem,vt eſt communis opinio.Burſa,conſilio 79. Etiam in torto conſil. 20.nu. 61.& 79.numero 11.

Teſti non creditur contra notarium,& ſcripturam actorum,vt eſt cõmunis opinio. Burſatus conſilio trigeſimoquarto,numero decimoquarto.

Teſti aſſerenti ſe corruptum,vt dicat falſum,non creditur,etiam ad formandam inquiſitionem,vt eſt communis opinio.Licet cõtra ſe corruptum,ne teſtimonium ferat Burſa.conſi.34.num.21.

Teſti excommunicato non creditur,vt eſt communis opinio. Burſatus conſi.20.nume.50.

Teſtis ſingularis in cauſa hæreſis non probat,vt eſt communis opinio. Burſat.conſi.79.nume.9.

Teſtis primò vnum affirmans cum iuramento.Secunda verò vice ſimiliter iurata,id negans,periurus redditur,ex communi opinione Burſat.conſi.34.nume.2.

Teſtis falſum in iudicio, licet iuramento deponens, pœna tamen falſi tenetur,vt eſt communis opinio.Burſa. conſi.99.nume.30.

Teſti non repetito parte citata,non creditur,vt eſt communis opinio, Burſa conſi.34.nume.5.

Teſtis de delicto,vel actu commiſſo de nocte deponens non probat, niſi dicat Luna lucente,vel lumine accenſo,vt eſt communis opi.Burſ. conſi.34.nume,6.

Teſtis prima depoſitio ad rei fauorem attenditur,vt eſt communis opi. Item quando in ſecunda ſe ad primam refert depoſitionem.Burſat. conſilio 34.numero 11.

Teſtis inimicus non probat indicium à remotis,vt eſt communis opi, Burſa conſi.10.nume.23.

Teſtis de credulitate non probat.

Tempus commiſſi delicti,reo inſtante declarari preciſè debet, vt eſt communis opinio.Burſatus conſilio trigeſimoquarto, numero vigeſimoquinto.

Teſtes examinati ſuper generali inquiſitione non faciunt fidem,nec ex illis indiciis poteſt torqueri,nec poteſt iudex ex eorum dictis formare ſententiam in particulari inquiſitione,vt eſt communior & verior ſententia.Tamen hodie ſeruatur contrarium. Et ideo pro defendendo reo,non eſt laborandum ſuper iſta communi ſententia,vt dicit Blancus in practica criminali. folio ſexto, numero trigeſimotertio,

Teſtamentum factum ad interrogationem notarij ex reſponſione teſtatoris,ſaltem præcedente rogitu notarij adhibitio per teſtatorem & poſtea lectum,valet & tenetur,& conſuetudine obſeruatur, vt eſt communis opin.quod non ſit falſum.de qua Corneus in conſi.261, litera Q.& communiter approbatur in iudiciis & ſcholis, vt ibi per eum.in quarto volumine.

Torturæ ſtare cum alio quis offerre ſe non poteſt, vt vulgo dicitur, al parangone, vt eſt communis opin.'de qua Clar.q.63.ver.ſed quæro. ſcilicet tu quidem primò torquearis, deinde & ipſe torquear, ſi tu non confitearis.quinimò ſi tortus fuiſti,iudex ſine aliis indiciis me torquere non poterit,Idque verum eſt,ſiue in iudicio,ſiue extra iudicium fiat,vt eſt communis opinio.de qua Cagnol. in l.nemo fraudare.ff.de reg.iur. D.Herculanus de cautione de non offendendo.c. 43.nume.5.Arno. Dialogo 32. Marſil. in l.quæſtionis.nume.8.ff.de quæſtio.vbi dicit,quod nec iudex,ſeu poteſtas hoc facere poteſt.licet multi fatui putent hoc poſſe & debere fieri.

Torturæ antequam quis ſubiiciatur debet iudex conſiderare proceſſũ, & quæ & qualia ſint contra reum indicia,& probationes, quæ non ſint ſublatæ in eius defenſione. Etiam ſi iudex habeat liberum arbitrium in criminali,Capicius deciſ.Neapol.126.num.4. Etiam in crimine læſæ maieſtatis.plura Capicius deciſ.130. Nec poteſt excuſari iudex,ſi fortè dicat hoc feciſſe de conſcientia Principis, quia de hoc debet apparere in actis.Rui.in conſi.7.num.2.in 5.volu. vide Marſil. ſing.117.vbi etiam ponit limita.vide etiam omnino Beluiſium in practica crim.tit de indiciis.num,19.vbi ponit.quid habeant agere iudices antequàm ponant reum ad torturam.& in titu.de quæſtionibus.nume.102.ver.& ſic ex prædictis.vbi Beluiſius dicit, quòd beatus eſt homo,qui ſe continere potuit in tormẽtis, quoniam abſoluitur,& melior,quam ante accuſationem reputabitur, cum proſperè & fœliciter ſe purgauerit à ſibi impoſitis.Alias erit maledictus, quia punietur,vide Milleum in practica criminali.fol.103.numero 53. in glo.& fol.104. numero 8. vbi dicit. quòd ideò quia plerique in tortura deficere ſolent,idcirco torquendus priuſquàm ligetur funiculis per tortores in quæſtionis loco,debet veſtimẽtis exutus, ſe ſignaculo crucis† inſignere in fronte,& aliis membris.Et ſi reus eſt ex indiciis & probationibus plenè conuictus,vel confeſſus, debet iudex condemnare.Si ſemiplena contra eum reſultat probatio,torturæ eſt ſubiiciendus.Si verò nec ſemiplenè eſt conuictus,eſt omnino abſoluendus.Clar.q.62.in prin. Et antequàm iudex ad torturam procedat debet habere indicia legitima & ſufficientia ad torturam.nec temerè ad eam accedendum,& debet dari cum moderamine,ita quòd reus tortus non pereat.alias capite punitur,vt eſt communis opini. quæ procedit,ſi iudex adhibuit propter inimicitias. vel propter pecuniam.vel aliter fuiſſet corruptus,alias ſecus.Clar.d.q.64.verſ.antequam.& debet primò conſtare de delicto,vt eſt communis opinio, Clar.ibi.ver.debet autem.Alias ad torturam non deuenitur, qui eſt iudex conſideratus & iuſtus,vt dicit Clar.quidquid Caſonus.fol.67. numero 6.vbi dicit quod torquentur ſuſpecti de furto, quod dicit hodierno tempore ſeruari.quod eſt verum à capitoſis iudicibus inquit ibi Clarus.& debet conſiderare iudex. An tale ſit delictum, pro quo quis de iure ſit torquendus. Et pro criminibus, in quibus pœna corporalis ſit imponenda,ſed etiam in pœna leui habet locum, & vbi pœna pecuniaria imponatur.Clar.d.q,54.ver.præterea.Et ad torturam nunquàm eſt deueniendum,niſi in ſubſidium, quando aliæ probationes haberi non poſſunt.Clar.d.q.64.verſ.debet etiam. & ideò in clandeſtinis maleficiis iudex eſt promptior ad torquendum, vt eſt venenatio,falſum,adulterium.& ſimi.& vt torqueri quis poſſit eſt arbitrarium iudici,quod arbitrium debet reduci ad ius commune.ſecundum Ang.in l.1.ff.de teſtam.milit. vbi & omnes ſcribentes conſentiunt.Caſonus in ſuo de tormentis.c.1.numero 10.vide omnino Menochium de arbitrio iudicis.caſu ducenteſimoſeptuageſimo primo,& tricenteſimotrigeſimonono,& caſu ducenteſimoſexageſimonono,ducenteſimoſeptuageſimo, ducenteſimoſeptuageſimoſecundo,ducenteſimoſeptuageſimotertio, ducenteſimoſeptuageſimo quarto,ducenteſimoſeptuageſimoquinto.

Torquetur etiã reus,licet delictum ſit plenè probatum,etiam per teſtes de viſu ſolum,vt reus fateatur delictũ,de quo conuincitur,vt eſt communis opin.& ita practicatur. Clar.q.64. ver.ſcias etiam, Et ſi reus accuſatus,vel inquiſitus nolit reſpõdere accuſationi.vel inquiſitioni, & præſens foret,torquetur,non ad eruendam confeſſionẽ, quia non præcedunt indicia,ſed ad eruendam reſponſionem affirmatiuam,vel negatiuam.prout ſibi placuerit,Capicius deciſ. Neapol.145. per totum.Et ſi reus torquetur conuictus,vel confeſſus, & interrogetur ſuper complicibus & ſociis criminis,& ſuper aliis criminibus, debet iudex proteſtari,quòd id faciat ſine præiudicio confeſsi & conuicti criminis,vel ſi ſint condemnati,ſine præiudicio condemnationis, vt eſt communis obſeruantia,Clar.d.q.64.ver. veritas eſt.Et talis proteſtatio debet redigi in actis notarij maleficiorum. Et debet tunc moderata eſſe tortura.Et indicia debent præcedere legitima, vt reus poſsit torqueri.alias ſecus.in omnibus criminibus etiam læſæ maieſtatis.Etiam quòd iudex non teneretur ſeruare ordinem,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.64.ver.dixi etiam.Etiam quod reus eſſet malæ vocis,conditionis & famæ.Clar.ibi.ver.ſed pone.cõmunis eſt opinio.Torqueri autem poteſt bannitus in contumaciam ſine aliis indiciis pro veritate delicti habenda,vt eſt communis opinio. Clar.q. 64.verſ.ſed nunquid.quod procedit in bannito,qui fuit admiſſus ad nouas probationes & defenſiones,& tunc poteſt torqueri propter ſolum bannum & condemnationem,etiam quòd non habeat contra ſe indicia legitima.Secus in bannito & condemnato, qui poſtea fuit captus,quia ſententia condemnatoria tantummodo eſt exequẽda.Clarus dicta quæſtione ſexageſimaquarta,ver.ſed nunquid. & nõ ſufficit indicia præcedere torturam,ſed debent eſſe legitima & ſufficientia ad torturam,Et quæ ſint illa iudicis arbitrio relinquitur. inſpecta qualitate perſonarum & negocij,vt eſt communis opin. Clar. dicta quæſtione ſexageſimaquarta,ver.ſic.dixit quoque. Menochius de arbitrio iudicis. caſu ducenteſimoſeptuageſimo.nec etiam ad inſtantiam Principis iudex reum debet torquere niſi legitima præcedant indicia,vt ibi per Clar.& Menochium.Indicium vnicum etiam ſufficit ad torturam de conſuetudine in practica legitimè probatum ſiue proximum,ſiue à facto remotũ.Clar.quæſtione ſexageſimaquarta,ver.ſed quæro quot.

Torqueri poſſunt omnes, qui non reperiuntur prohibiti, vt eſt com-

munis concluſio,vt per Clar.d.q.64.verſ.vbi ſubſint.Et no.quòd torturæ gradus ſunt quinque,vt per Grillandum in tract.de quæſtionibus & tortura.in §.quartò nunc videndum, vide omnino , quando volueris torquere reum.

Torqueri nō poſſunt Doctores de iure pro maleficio.licet de conſuetudine aliter hodie ſeruetur.Clarus d.q.64. ver.quæro an Doctores; ſed d.conſuetudo nihil valet , vt eſt communis opinio. vt dicit Boſſius de indiciis,numero 111.D.Brunorus in eius vnico conſi. crimi. numero 181.

Torqueri non poſſunt perſonæ in dignitate conſtitutæ,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.64.verſ.item quæro.

Torquendus non eſt reus,ſi quid allegat,quo probato non eſſet deueniendum ad torturam , ſed debet ſuperſedere iudex à tortura , & ſuper propoſitis iuſtificationes recipere ; vt eſt communis opin. D. Bruno.in vnico eius conſil.num.170.

Torqueri nequeunt equites & Duces militum, & capitanei , ſecus ſi ſint alij milites,vt eſt communis opi.Clar.d.q.64.quæro etiam.

Torqueri nō poſſunt nobiles,Clar.q.64.ver.vlterius.Nam illud, quod dicitur,quòd contra reum adeſt aliquod indicium , quod ex hoc ipſe reus poteſt torqueri,intelligitur quādo reus eſt perſona vilis, & abiecta,ſecus ſi ſit perſona grauis,& bonæ conditionis,vitæ & famæ.& non ſolitus committere alia vel ſimilia delicta.de quibus eſt inculpatus qualiſcunque enim ſit iudex ; non poteſt quis ſubiicere tormentis,niſi probetur læuitas perſonæ,& vilitas vitæ,etiam quòd contra ipſum probetur fama,vel fuga.Et hoc tenent omnes theorici & practici,vt per D. Brunorum à Sole in vnico eius conſilio cri, num.149.

Torqueri nequeunt decuriones.Clar.q.64.ver.præterea.

Torqueri nequeunt minores 14.annis, vt eſt communis opin.Clar. d, q.64.ver.quæro nunquid minores,

Torqueri nequeunt ſenes decrepiti,ſecus ſi non decrepiti, Clarus d.q, 64.ver.non etiam,

Torqueri nequit prægnans niſi poſt puerperium elapſis quadraginta diebus.communis eſt opin.Clar.q.64.ver.non etiam.

Torqueri poſſunt clerici in criminalibus,vt eſt communis opin.quando ſunt de crimine diffamati & ſuſpecti.communis eſt opin.Clarus ver.ſed an clerici,licet non ita ſeueriter prout laici.Clar.ibi.communem dicit fuſius.

Torqueri clericum nequit laicus,vel laici miniſter.licet communis obſeruantia contrarium ſeruet.communis eſt opinio, Clar.ver.ſed hic quæro.q.64.

Torturam debet præcedere declaratoria.Procedendum ſcilicet contra reum ad torturam,vt eſt communis opin.Clar.d.q.64.ver.vbi nihil, Sed aliter obſeruatur.quia iudex procedit ex officio , etiam ſi pars cœperit.Et ideò cùm non admittitur appellatio,non ſuperſedetur,ſi quis appellat ab huiuſmodi decreto.Clar.d.q.64.ver.ſed quid agendum. ſuperſedetur autem ſi petatur copia indiciorum, vt eſt communis opin,Clar.ibi.ver.ſed quid ſi ille,

Tortura debet incipi à magis ſuſpectis,& ſi ſunt pariter ſuſpecti,& adſit maſculus & fœmina,debet incipi à fœmina tanquam à timidiori. Et ſi ſunt omnes maſculi,à minori,debiliori & timidiori, communis eſt ordo in tortura,Clar.q.64.verſ.quæro.ſi plures Et torqueri de facili poteſt notitiam habens ipſius rei. Salyce.in l.dominus horreorum.num,1.ff.de locato. vbi dicit, quòd ſæpius vidit ſeruari per iudices maleficiorum;

Tortura antequàm inferatur,reus debet eſſe ieiunus.Et hæc ſeruantur de conſuetudine,Clar.d,q.64.ver.decreta tortura.

Torturæ gradus ſunt quinque minæ de torquendo,conductio ad locū tormentorum,& ſpoliatio,& ligatura,eleuatio,& ſquaſſatio,Clar.d, q.64.ver,nunc de gradibus.

Tortus non cenſetur confitens,ſi eſt in carceribus detentus. metu torturæ confeſſus,vt eſt communis opin.Clar.q,64.ver.ſed an fortè.

Torquendus quis non eſt,licet adſit vnus teſtis de viſu non integer, vel duo ſingulares,deponentes de indiciis remotis,quia non deuenitur ad torturam,niſi adſit vnum ſaltem indicium ſufficiens ad torturam,& legitimè probatum,vt eſt communis opinio, Clarus in d. q.64.verſic.debet igitur.Et plena dicitur tortura, quando quis ter ad trullum,ſeu cordam ſquaſſatur:quæ debet dari per interuallum, vt ibi Clar,

Tortura adhiberi poteſt,etiam diebus feriatis in honorem Dei,in atrocioribus,delictis,& in minoribus,etiam in diebus paſchalibus. Sed in minoribus debet omnino ceſſare iudex.Clar.q.64.ver.quæro.licet malè ſeruat conſuetudo.

Torqueri quis non debet modis exquiſitis.& non conſuetis, Aliter iudices non ſunt iudices.Sed carnifices,ſed fune,vt communiter obſeruatur.Clar.q.64.verſic.item debet iudex, Et debet etiam iudex ſeruare conſuetudinem locorum in torquendo,& nō errabit, vt eſt communis opinio.Clar.d.q.64.ver.iudex autem.Nec debet excedere limites iudiciales iuris in torquendo alias eſt in dolo. Et ſi moriatur tortus,tenetur de homicidio.alias ſi fuit in culpa , quia punitur ſecundum culpam,vt eſt communis opinio,ibi.Et bonum eſt quod notarius adhibitus tortura ponat in actis proceſſus qualitatem & quantitatem torturæ,omnia particulariter ſcribendo,vt videatur,ſi iudex exceſſerit modum in tortura.ibi Clar.

Tortus ſi negat,dicitur purgaſſe indicia,vt eſt communis opinio.Clar, d.q.64.ver.illata.Et d.negatio pro pura veritate habetur. ibi fuſius. Et ſi fatetur, debet iſta ſua confeſſio adhuc ratificari ad banchum maleficiorum,vt eſt communis opinio,vt per Clar.ibi ver.& in propoſito. & verſi cæterum ſi iudex. Et debet iudex poſtea facere poni in carceribus vbi nō adſint,qui poſſint docere,vt euadat.ibi Clar. Et hæc ratificatio non debet fieri incontinenti.Sed ex interuallo, vt eſt communis opinio.Clar.ibi,ver,& circa.Et ſic poſt ceſſationem doloris die vno,& nocte elapſo,vt ibi per Clar.Et debet fieri(vt dixi ad Banchum,& non in loco tormentorum,vt dici non poſſit meticuloſus confeſſus ratificans,vt eſt communis opin.Clar,ibi ver.debet quoque,Et ſi neget,& reuocet confeſſionem , debet adhuc in tormentis repeti ad hoc vt in confeſsione perſeueret.Clar.ibi verſi. vbi verò.Et ſi ratificet ad Banchum iuris,debet reo ipſo ſtatui terminus trium dierum ad faciendum ſuas defenſiones , ſi quas intendit facere contra eius confeſſionem,& ita practicatur. Clar.d.q.64.ver. ſinautem reus.

Tortus confeſſus crimen,de quo aderant contra ipſum indicia , non poteſt interrogari de aliis delictis,de quibus contra eum non ſunt indicia,vt eſt communis opinio.Clarus quæſtione ſexageſimaquarta. Niſi in crimine aſſaſſinij,furti,Sfroſationis annonæ, vel ſalis.Niſi fortè eſſet.iam bānitus,& condēnatus,quia eſt exequenda condemnatio.Clar,ibi ver.ſucceſſiuè quæro. Solet quādoque torqueri tam ſuper aliis delictis in genere,quàm ſuper ſociis,& complicibus,ac receptatoribus.

Tortura reiterari poteſt,ſi reus fuit leuiter tortus,& debet iudex proteſtari , & ſcribi facere, quod illum deponi facit animo repetendi &c.Idem ſi noua apparent indicia.Ex primis autem indiciis quis nō repetitur in tortura.Niſi fuerint multum vrgentia & manifeſta, de conſuetudine ſcilicet.Sed hæc repetitio eſt arbitraria iudici , qui in ſumma debet eſſe diſcretus.Clar,q.64.verſ.vlt.vbi fuſius,& communes eſſe opiniones dicit.

Tortura quandoque imponitur pro pœna ex ſtatuto,Clar.q.70.ver.plerunque.

Torqueri quis iterum nō poteſt ex primis indiciis,ſeu in tormentis repeti.Cheria.communium opinionum.verſi. tortura. Leuiter tamen tortus poteſt repeti in tormentis, vt eſt communis opinio. de qua Marſil.in l.repeti.numero 5.verſicul.Et finaliter.ff.de quæſtionibus, fol.112.& ibi ponit de ratificatione rei ; & qualiter fiat. ratificatio. Alex.conſ.5.num.4.vol.1.magis communem dicens. Vide Menochium.de arbi.iud.caſu 271.

Torquendus non eſt manifeſtè conuictus,ſed eſt condemnandus.Cherianus communium opi.in ver.tortura.communem dicit.

Torqueri quis non debet,contra quem eſt legitimè probatum, Marſil. in l.1.numero 2.ff.de quæſtio.communem dicit.& ſi perſona eſt malæ famæ & conditionis,iſta mala fama nō facit indicium,vt torqueri poſſit,cùm interrogari ille non debebat. De conſuetudine tamen multi torquentur,ſi ſunt malæ famæ, vt per Alberi.in l. repeti. §.ſi quis.ff.de quæſtio.

Torquēdus debet habere pro qualibet vice tres ſaccatas,ſeu eleuationes,& depoſitiones.Vt practicatur quotidie.Blancus in l.fin.numero decimoquarto,ff.de quæſtio.fol. ſeptimo. Ambertus Ambra. in tract.de tortura numero vndecimo.Tomo decimooctauo,vide omnino.Et debet moderatio iſta torturæ reduci ad tres vices, id eſt ad tres dies ſeparatos,vt ibi per Blancum.vide Menochium de arbitrio iudicis caſu.ducenteſimoſeptuageſimoſecundo,caſu.116.quæſtione octuageſimaquarta,numero ſecundo,vbi plura no.digna de tortura,ad quæ recurre,ſi placet.

Tortura non adhibetur,niſi prius conſtet de corpore delicti. communis eſt opinio.de qua Anto,Gabriel.communium conclu,lib.7.conclu.17.Et triplex eſt tortura,leuior,quando corpus affligitur & læditur,grauiſſima,quando eſſet iuſtum non fieri ſine aſtutia medicorum ne inde mortiferum ſequeretur in ipſis tormentis,& aliter tormentantur duri carne , aliter moles , qui de leui poſſunt flatum emittere in tormentis,quòd medici poſſunt cognoſcere per indicem naturæ qui dicitur pulſus.Ita Bal.in cōſ.77.in fi.in 3.vol.Et no.quod duo requiruntur antequam ſit procedendum ad torturam. primò, quòd veritas aliter haberi non poſſit.Secundò requiritur,quòd præcedant aliqua indicia,ſiue præſumptiones. vel ſemiplenè probationes, Nam ſine indiciis non eſt inferenda tortura. Et quidem legitimis,vt eſt communis opinio,de qua Abb,in c, cum in contemplatione.num.2.Et vnus teſtis eſt ſufficiens ad torturam,vt eſt communis opinio.de qua ibi.d.num.2.Quod procedit ſecundum Abb.Niſi alia ſuadeat ratio in contrarium.

Torquentes iniuſtè reum inquiſitum pœna capitali plectendi veniūt, vt eſt communis opinio.de qua Rolan.à Valle in conſil.12.num.6.

in 3.

in 3.vol..Et dolus præſumitur in iudice,quando tranſgreditur leges, ibi num.10.Et dicit quod ad torturam nõ debet iudex deuenire,niſi legitimis præcedentibus indiciis,vt eſt communis & crebrior opinio.de qua D.Rolan.ibi num.31.

Torqueri inquiſitus non poteſt,niſi prius data copia indiciorum cum termino ad illa purganda,ſi ea petita fuit.Alias non præiudicant inquiſito indicia ipſa,vt eſt communis opinio,vt per D. Rolan,à Valle in conſi.12.num.42.in 3.vol.vide omnino etiam ibi numero 96.Vbi docet iudices non debere torquere reum,niſi legitimis præcedentibus indiciis,& ſibi data competenti defenſione, quia iniuriam facit legibus,qui vult videri ſe meliorem quam leges, & vt ibi latius per eum.Sed quid iuuat ad ſurdas,ſi cantet Phemius aures?Nam eo deuenti ſumus noſtra tẽpeſtate,vt centimano opus eſſet.Si digitos (ſcilicet) in ſordidos intendere iudices vellemus. Vt quandoque faciebat Alexander Seuerus,quaſi enim oculos ejs excluſurus.Vel vt magnus vir ſemel barbam expilauit.Vide Albertum de Autra.in tract.de tortura.num.11 Tomo 18.vbi dicit,quòd licet tortus ſemel non poſſit torqueri ſine nouis indiciis,tamen ſi tortus dicit illa nocte nullum iacuiſſe ibi,vbi fuit cõmiſſum maleficium .& poſtea inuẽtum eſt per teſtes,quòd alius ibi iacuit,iſto caſu poteſt repeti quæſtio.per d.indicium,vel ſimile,vt eſt cõmunis opinio.Et dicit quod iudices non ſeruant,immò quotidie quæſtiones repetũt abſque nouis indiciis,quouſque de obiectis criminibus habeant veritatem,quorũ opinio (inquit)defenſari poteſt per Aut.ſine quo.ſuffra.§ oportet. Ibi iudices torquebunt fures &c.Vide Gandi.de tormentis.numer.20. fol. 363. Marſil.in pract.in §.expedita,num.86.vbi dicit, quòd iudex qui ſeueriter torquet reum,debet priuari iuriſdictione.,& ibi numero 87. dicit quòd iudex,qui iniuſtè ponit aliquem ad torturã,punitur pœna capitis,vbi dicit hãc opinionem magis communem. Riminal.nouiſſimus in conſi.88.num.12.Paris de Puteo in tract.ſyndica.§.an ſtetur dicto torti.num.10,Nouellus in practica.fol.40.Marſil.in practi. in §,occurrit.col.3.Fran.Marcus deciſ.790.in 2.parte,vbi ponit,quãdo reus febricitat quid agatur,vide Marſil.conſ.14.nu.24.in 1.volu. Quomodo autem probatur tortura,quam faciunt officiales in camera,ponit Bal.in c.quæ cauſæ,quod eſt primum de his,quæ vi metúsve cauſa,num 3,quòd probatur per ſigna & indicia violenta, per corporis inſpectionem.

Torqueri reus non poteſt,ex proceſſu informatiuo,nullis præcedentibus legitimis indiciis.& nulla data defenſione, etiam in enormibus delictis,vt eſt communis opinio,de qua D.Rolan.à Valle in conſi.12. num.89.in 3.vol.Nouellus regu.44.Et no.quòd teſtis dictum in tormentis præualet.Anto.Gabriell.lib.cõmuni.conclu.7.conclu.26.Vide poſtea in ſeq.conclu.27. Et no.quòd ille,qui petit aliquẽ torqueri debet iurare ſe non habere alias probationes quam per torturam. ergo ſunt demum tormenta in ſubſidium infligenda,vt inquit Baldus in l.1.num.5.C.de iura calum.quòd multum debent notare iudices maleficiorum.inquit Bal.ibi

Torqueri reus poteſt in cauſa criminali non in leui delicto , ſed in grauiori,vt eſt communis opinio,de qua Boſſius de indiciis.numer. 92. Et ſi iudex vult torquere reum præcedentibus legitimis indiciis. Si dicit reus,Domine iudex date mihi defenſionis terminum ãtequã me torqueatis,eſt audiendus.Et hæc eſt communis opinio. quæ cõmuniter tenetur,vt dicit Alberi.in l.vnius,§.cogniturum.ff.de quęſt. Et debet iudex interloquendo pronunciare legitima præceſſiſſe indicia.alias confeſſio poſtea eſſet nulla,à qua pronuncia,ſi non appellatur,confeſſio non reuocatur.Alberi.in l.diuus.§.1.ff.de quæſtio. & dicit Bal.in l. Et ſi certus.ff.ad ſylla. Illa lex docet quandam malitiam aſſeſſorum,vt cum torquent aliquem de caſu non permiſſo, fingant ſe de aliquo permiſſo torquere,de quo interrogent eum.Tamen hoc non poteſt fieri,niſi præcedant indicia.vt ibi dicit Bald.quia indicia ſunt ſubſtantialia quæſtionis habendæ Albericus in lege prima.numero primo. ff. de quæſtio. Excuſatur tamen iudex in ſyndicatu,qui furem repertum in flagranti crimine poſuit reum ad torturam,qui re vera nõ erat culpabilis,vt dicit Ange.in l.interdum la 2. §.qui furẽ.ff.de furtis.vbi dicit,vtere hac practica aſſeſſor veluti homo diſcretus ſecũdum cauſam,qualitatem & perſonæ conditionem, ne alias,vt iudex peruerſus recipiat punitionem.C.de exacto.tribu.l. nemo carcerem. An & quando iudex teneatur de eo, qui mortuus eſt in tormentis vel tortura?Bal.conſil.61.in 5.volu.vide Marſil.ſing. 55.Afflict.ſuper conſtitutione Regni tit.de inqui. facien. num.4. fol. 202. vbi dicit etiam quòd nec Princeps poteſt mandare quem torqueri ſine legitimis indiciis.Alexan.conſi.33.num.3.in 6.volum.Fel. in cap.cum non ab homine,in fi.de indiciis.Fallit vt ibi.Et immoderatè facit iudex,ſi vltra tres vices diuerſis temporibus quæſtionem repetit,cum ſit præiudicialis tortura.Caſtr.conſil.199.num.5.ad fin. in 2.volum, Dicit tamen Socin. in conſil.54. numero 14.quòd licet reus habuerit tres ſequaſſos, & nihil ſit confeſſus, quòd quando indicia ſunt vrgentia, non leuia , permittitur iterum repeti tortura, quæ indicia eſſent talia, quòd eſſent vrgentia ad condemnationem, & dicit , quòd ita ſeruat practica. Et hoc iudicis circunſpectioni relinquitur,vt ibi,vide Menochium de arbitrio iudicis caſu.272.nume.3.& caſu 84.& 116.Et no.quòd aſſeſſor, ſeu iudex maleficiorum non poteſt torquere reum,niſi in præſentia ordinarij cauſa cognita. Abb.in c.decernimus.numero 13.de indiciis.Item no.quòd ſi reus timore tormentorum confitetur,quòd peccat mortaliter.Abb. in c. 1.num.3.de teſtibus cogen.Niſi ſaltem in extremo vitæ eam reuocet confeſſionem.Abb.in c.ex parte,numero 2.de ſepulturis. Et tortura ſemel habita poteſt reiterari ex nouis indiciis, vel ſi reperitur reus in mendacio.vel aliter,vt eſt communis diſtinctio.de qua Abb. in c.Cum in contemplatione,numero 8.de regur. iur. Et no. quòd probato metu vel tortura eſt quaſi impoſſibile probari contrarium, quòd ſpontè reus fuerit confeſſus, & etiam tortura poteſt probari per indicia & coniecturas.vnde hoc totum iudicis arbitrio relinquitur inquirendum,quia quòd fit per officiales ſecretè in camera, non poteſt probari de viſu,vt dicit Bald.in l.ſi quis in hoc, numero 5. C. de epiſco.& cleri.Et vnus teſtis eſt ſufficiens ad torturam, quia ſemiplenam inducit probationem,& tantum operatur ſemiplena probatio,quantum duo indicia,vel plura.Alberi.in l.1. in prin. numero 2.ff.de quæſtio.Et no.quòd tortura eſt fragilis & fallax,& periculoſa.Alberi.in l.1.quæſtio.5.ff.de quæſtio.vbi dicit,quòd ideò hoc ſæpe allegatur in practica in fauorẽ tortorum. An torqueri poſſit pro omni crimine ſeu pro quo?Et quando quis poſſit , torqueri. Et an ſufficiat vnum indicium?Vide omnia per Corn.in conſil.101. in 2. vol.Et no.quòd ex arbitrio per ſtatutum conceſſo poteſtati , quòd poteſt ad torturam procedere ad dictum vnius teſtis , qui ſit omni exceptione maior.Corne.vbi ſupra.

Torqueri de facili poteſt mandator homicidij, etiam ex probabilibus argumẽtis,& ex indiciis,& veriſimilibus probationibus,& præſumptionibus,vt eſt communis opin.de qua Boſſius de indiciis & tortura.numero 201.Et hoc propter lucrum, quod fuit conſequutus, vel ſperat conſequi.Et idem eſt in aliis criminibus atrocioribus , & delictis ſecretis & coniurationibus,falſitatibus,& ſimilibus,quia iudex poteſt animoſius arbitrari eſſe deueniendum ad torturam. cum materia torturæ ſit multum arbitraria, vt dicit ibi Boſſius numero 200.arbitraria inquàm,regula tamen ſecundum iura,vt per Albam in conſi.95.numero 2.& conſi.69.num.5.& per D. Menochium de arbitrio iudicis.Crauetta conſi.287.num.6.in 2.vol.Pariſius conſilio 151.nu.14.in 4.vol.nã dantur officia,ſed nõ diſcretio.de qua diſcretione fuſius Lucas de Penna.in l.2.C.quando & quibus quarta par. debeatur ad fi.vbi allegat carmen.

Omnibus in rebus res eſt diſcretio ſumma.

Calcane.conſi.38.nu.7.nam ſine diſcretione quis eſt vna beſtia.Bald. conſi.161.col.2.lib.3.Neuiza.in ſylua nuptiali.libro 4.num.56.& qui nõ facit decentia homini eſt vna beſtia,vt ad literam dicit gl.in ver. decentem.in Auth.de monachis.

Torqueri non debet,contra quem eſt legitimè probatum.Marſil.in l.1. num.11.ff.de quæſtio.communẽ dicit.Soarez in eius theſauro.verſi. tortura.nu.285.vbi & alià.& not.quòd tortus perſeuerans in negando,non poterit poſtea condemnari propter aliquas probationes, quamuis luce clariores,& hæc fuit opin.Alberici,quam omnes obſeruant in Italia,vt dicit Caſonus in ſuo de tormentis.c.9.in fi.Et à tortura non debet incipi.vt communiter dicitur,Riminal.nouiſſi.in conſi.88.nu.52.Etiam in atrocioribus & atrociſſimis, & niſi legitima præcedant indicia etiam in crimine læſæ maieſtatis,vt ibi.nu.53. communem dicens,& ſupra toties repetitum.Et quando mulier accuſata de adulterio poſſit torqueri.Roma.conſ.451.

Torqueri poſſunt teſtes,qui delicto interfuerunt omnes, qui dicũt neminem vidiſſe,aut cognouiſſe, quia reddunt ſe ſuſpectos, & quod velint cœlare veritatem.Et hoc eſt iudici arbitrarium,vt dicit Cla.q. 25.ver.torquentur.

Tractatus fuit factus pro aliquo maleficio conficiendo extra territoriũ alicuius loci per aliquos non originarios loci, neque domicilij , nec aliter ſubditos,poteſt puniri in d.loco in quo fuit factus d.tractatus, vt eſt communis opinio.Clar.q.38.ver.vidi aliquando.

Teſtari an poſſit reus mortis.Clar.in §.teſtamentum.quæſt.21. vbi dicit,quòd hodie poſſunt,vt fuſius per eum. licet in contrarium eſſet communis opinio.de qua Rui.conſilio 143.numero 1.in 2.vol.Damnati autem ad triremes,vel ad perpetuos carceres, vel ad vltimum ſupplicium,ex priuilegio Principis condere poterunt teſtamentum, vt per Fulg.conſilio quadrageſimoquarto. Bal.conſilio 382. libro 1. ſi tamen aliquo modo ſententia capitalis eſſet nulla,poſſent teſtari. vt dicit Bald.in conſilio 434.& ſeq.lib.1.vide Capram reg. 103.110. 120.& ibi pleniſſimè de hoc.

Tradens rem nuntio ſibi dato,ſi contingat nuntium ſubtrahere dictã rem,periculum ſpectat ad tradentem , vt eſt communis opinio. de qua Pariſius conſi.156.num.25.& ſeq.in 4.vol.

Transfuga punitur pœna mortis. Etiam ſi non ſit conſumatus effectus.Clar.q.68.ver.transfuga.

Tranſactio de criminibus valet ante accuſationem factam ex generali vſu,& impedit accuſationem remotioris alterius in gradu. Secus

ſi poſt accuſationem quia non tenet tranſactio,vt eſt communis opinio.Soarez ver.tranſactio.num.293.

Tranſactio doloſa,ſeu calumnioſa ex parte actoris vitiatur,ſecus ſi ex parte rei,vt eſt communis opin.Soarez ver.tranſactio.num.295.

Tranſactio non facit indicium ad torturam in iis criminibus,quæ vel capita plectuntur,vel trāſactionem iure admittūtur,alias ſecus,vt eſt communis opinio.Soarez verſi.tranſactio,num.296.& ſeq.

Tranſigens ſuper accuſatione,accuſatus non punitur,Clar.q.58.verſi.& ſcias.& ita hodie ſeruati ait.

Tranſigi poteſt de raptu,& iniuria remitti,vt eſt communis opinio.D.Hyero.Gabriel,in conſ.172.nu.43.

Tranſgreſſio iuris diuini,qui eſt teſtificatus,etiam nō docto,quòd pœnituerit de peccato,vt eſt communis opinio.

Tranſgreſſio iuris diuini,quando eſt contra naturalem rationem peccatum inducit.Sicut diſpenſatio contra ius naturale, vel gētium inducit peccatum,vt eſt communis opinio.de qua Rochus de Curte in tracta.de conſuetudine,num,184.tomo 1.

Tranſgredi iura licet propter enormitatem delicti,vt eſt communis opinio.de qua Marſil.conſi.52.numero 16.Limita,vt per eūdem.ſingu.244.Licet alias tranſgreſſor ſtatutorum peccet mortaliter. Abb. in rubr.de obſeruantia ieiuniorum.numero 12.limita & intellige,vt ibi per eum.Amplia etiam in Poteſtatibus terrarum,licet iurauerint ſeruare ſtatuta & leges,nec efficiuntur periuri,nec tenentur in ſyndicatu.Bald.in l.obſeruare.§.proficiſci.ver.vndecimò queritur.ff. de officio proconſulis & leg. & conſuetudo habet vim ſtatuti in pœnis imponendis vnde licitum eſt iudicibus formam ſtatutorum trāſgredi propter conſuetudinem,vt dicit idem Bald.in l,quid ergo. §. pœna grauior.ff.de infamibus.

Treuga à parte offenſa ſeruari debet,vt eſt communis opinio. de qua Gratus reſponſo 105.in 1.vol.limita vt ibi per eum.

Triremium pœna infligi poteſt indifferenter laicis & clericis,vt eſt cōmunis opinio.Clar.q.70.verſi.frequens.

Turpitudinem ſuam allegans auditur in his, quæ animæ concernunt periculum & peccatum,vt eſt communis opinio. Capra regula 23. num.2.Idem in his,quæ cōcernunt eccleſiæ fauores,vt eſt communis opin. Capra ibi nu.3,ſecus ſi ad proprium commodum contra alium principaliter agendo, & ius agendi fundando ſuper turpitudine,vt eſt communis opin.Capra ibi.nu.4.

Tutor corrumpens pupillam,cuius eſt tutor,punitur pœna capitali,ideſt capitis.Clar.q.68.ver.tutor.

Tutor poteſt remitteve iniuriam.pupillo factam,& imputatam alicui, vt eſt communis opinio de qua Alſerius inter conſi.criminali conſilio 151.numero 18.cum decreto tamen iudicis poſt mortem patris pupilli,vt eſt magis communis opin.Tobias Nonius inter conſi.cri. conſillo 152.numero 4.fallit,ſi pupillus tutoris accedente auctoritate facit pacem,non ſimpliciter,ſed cum obligatione ad pœnam, quia non poteſt tunc facere pacem,vt eſt magis communis opinio. idem Nonius inter conſ.cri.conſil.152.num.11.fallit vt per Suza inter conſ.cri.conſ.2.per totum,itē tutor,curator,& prælatus,ac procurator,vel ſimiles poſſunt in contractibus prętudicare dominis,ponendo pacta pœnalia,vel reſolutiua.Cur.iun.conſ.146 num.5.communem dicit,Sit tamen tutor cautus,qui accuſat,vt ſemper accuſet tutorio nomine,& pœnam,quā imponitur ratione accuſationis nō probatæ ex lege,vel ſtatuto promittat nomine proprio,alias nō teneret accuſatio.Ang.in l.polla.C.de iis quibus vt indig.vbi ſubdit dicens ſe vidiſſe quoſdam aduocatos in hoc erraſſe.& no.quòd tutori non prodeſt teſtatoris prohibitio de non reddenda ratione,ſi quid ex dolo fecit,Barba.conſi.68.vol.2.Dec.conſi.178.communē dicunt.

Tyranni geſta valent per iuſtitiam,vt eſt communis opinio.de qua Pariſius conſ.1.nu.65.vol.1.

Teſtis deponens ſuper negatiua,quæ regulariter eſt improbabilis,non poteſt puniri de falſo.ſed extraordinariè propter temerariam aſſertionem.communis eſt opin.Clar.in §.falſum.ver,teſtis.

Teſtis eo ipſo , quòd pecuniam accepit pro teſtimonio dicendo , poteſt puniri de falſo.communis eſt opin. Et hoc ſi dubitetur,an teſtis falſum dixerit,ſed ſi conſtat.quòd veritatē dixerit, nō punitur.Clar. in §.falſum ver.ſed quid econuerſo.

Teſtis falsè deponens,ſi eius depoſitio alias erat nulla,vel nemini præiudicialis,non poteſt de falſo puniri,vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.ver.item excuſatur.

Teſtis in criminalibus ad offenſam debet reddere cauſam ſcientiæ,ſecus ſi ad defenſam.communis eſt opinio. Clarus in §.falſum. verſi. item excuſatur.

Teſtis,vt faciat legitimum indicium in criminalibus , debet eſſe integer & omni exceptione maior.communis eſt opi.& ſufficit ad torturam.communis eſt opinio.Clarus quæſtione vigeſimaprima, ver. vnus teſtis.

Teſtis vt falſus dici poſſit,ſufficit probare eum falſum dixiſſe.niſi pars dixiſſet eū corruptum eſſe,& falſum dixiſſe.quia vtrunque probare tenetur.communis eſt opin.Clar.in §.falſum. ver. quæro nunquid.

Teſtis verba in dubio ita ſunt interpretanda, vt euitetur falſitas , vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.ver.ſolet etiam.

Teſti dicenti ſe precibus alicuius falſum teſtimonium dixiſſe, non eſt adhibenda fides.communis eſt opin.Clar.in §.falſum.ver.ſubornatus.dicit tamen de conſuetudine obſetuari contrarium,vt procedatur contra ſubornantes ad inquiſitionem.

Teſti,qui in ſua depoſitione falſum dixiſſe conuincitur,tāquàm periuro nō adhibetur fides.comm. eſt opi.Alex.conſ.157.nu.10.in 7.vol.

Teſtem poteſt iudex etiam poſt publicationē teſtiū,iterum examinare ſeu interrogare ſuper ſuo dicto obſcuro.ex officio,non ad inſtantiam partis,vt eſt communis opin.Clar.q.61.ver.quæro nunquid.

Teſtes duo tantum,ſi inter ſe contradicant,poterunt de falſo puniri.vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum ver.conuincitur.vbi tamen ipſe credit non communem opinionem.

Teſtes ſingulares non ſufficiunt ad plenam probationem,præſertim in cauſis criminalibus.communis eſt opinio.Marſil.conſ.1.num.25.& 324.vide omnino Clar.q.53.ver.dixi etiam

Teſtes inhabiles,quandoque admittūtur per torturā.& fiūt per torturā habiles q alias nō admitterētur.cōmunis eſt opin. Clar.q.25.in prin.

Torneamenta,& ſimiles iocoſi ludi de iure poſſunt fieri à laicis , vt eſt communis opi.Clar.in §.ludus,ver.item quæro.

Torqueri regulariter poſſunt omnes,qui nō reperiuntur expreſſè prohibiti.Clar.q.64.ver.vbi ſubſint.

Tranſactio facta ſuper crimine poſt inſtitutam accuſationem,ſeu inquiſitionem,etiam in caſu à iure permiſſo.non impedit quominus iudex ex officio accuſationem proſequi poſſit,vt eſt communis opin. Modo delictum ſit tale pro quo poſſit ex officio procedi.Si tamen ſequuta abolitione per tranſactionem, vel mortē accuſatoris,iudex vellet accuſationem proſequi,debet nouum proceſſum & nouā inſtantiam inchoare,vt eſt cōmunis opi.Aliqui dicunt,quòd per trāſactionem nō dicitur inſtantia perempta,& quòd ita illam iudex proſequi poſſit.Vt de cōſuetudine hodie ſeruatur.Clar.q.58.ver.& ſcias.

Tranſactio fieri nō poteſt,niſi inter partes præſentes,niſi fortè aliquis interueniat pro abſente cum mandato,vt eſt communis opi. Clar. q.58.ver.dictum.

Tranſactione ſimpliciter facta pro iniuria,vulnere,vel morte,non cenſetur facta etiam remiſſio intereſſe pecuniarij, reſpectu damnorum & expenſarum,quia in dubio cenſetur remiſſus tantummodo rancor animi,vt eſt communis opi.Clar.q.58.ver.quæro modo.

Tranſigere in cauſis criminalibus antequam ſit inſtituta accuſatio, de iure ciuili non licet.Et ſi tranſactio fiat,non valet.Et ille, qui remiſit per pactum,vel tranſactionem,poterit nihilominus accuſare, communis eſt opin.Et tranſactio facta per proximiorem offenſi, nō impedit quominus alius in ſequenti gradu poſſit accuſare,vt eſt communis opin.Clar.q.58.ver.ſed punctus.

Tranſigere licet ſuper crimine raptus,cōmunis eſt opi.Item ſuper crimine inceſtus.cōmunis eſt opi.Itē ſuper crimine falſi, quia nullum eſt crimen,quòd maiorē infamiā irroget,quàm crimen falſi.Et ideo eius pœna æquiparātur pœnæ ſanguinis.igitur ſuper eo poteſt trāſigi. Clar.q.58.ver.in aliis autem,cum duobus ſeq.ver.ab hac autem.

Tranſigere licet,nō ſolum ſuper criminibus,pro quibus ingeritur pœna ſanguinis,non ſolum publicis,ſed etiam priuatis(vt eſt furtum)ſi pro illis pœna ſanguinis ſit impoſita,vt eſt communis opin.Sed etiā vtique in illis, pro quibus imponitur pœna mutilationis mēbri.Itē, ſi imponatur pœna fuſtigationis,vt eſt communis opi. Clar. quæſtione quinquageſimaoctaua,ver.ſucceſſiuè,cum ſeq.Sed in crimine adulterij nō licet tranſigere,vt ibi.Idque propter frequentiam & immanitatem criminis,vt eſt communis opinio.Si tamen impoſita eſſet pœna pro adulterio,tranſigere licet,vt eſt communis opinio. Clar.q..58.ver.excipitur.

Tranſigere non licet,ſi agatur de amittenda libertate,ſeu dignitate , vt eſt communis opinio.Clar.d.q.58.

Tranſigere non licet,quando agitur de crimine,pro quo venit imponenda pœna perpetui carceris,vt eſt communis opinio.Clar.d.q.58. ver.ſed hic quæro.

Tranſigere,ſi non licet,tunc nec gratuitò paciſci licet,vt eſt communis opin.Clar.d.q.58.ver.ſcias.etiam.

Tranſigere ſi per ſtatutum prohibetur.Tunc nō ſolum cum principali delinquente,ſed etiam cum mandante non licet,vt eſt communis opin.Clar.d.q.58.ver.vnum autem.

Tranſigere ſuper ludo non licet,quia cum occaſione ludi lis eſſe non poſsit,pariter ſuper eo tranſigi non poteſt,vt eſt communis opin. Clar.in §.ludus,ver.vlt.

Tranſigens accuſatnr ſuper crimine,etiam in caſibus permiſsis incidit in pœnam,vt eſt communis opinio. Et ſic punitur,non vt præuaricator,ſed vt deſiſtens.Clar.in pract.Cur.in l.tranſigere.C. de tranſa. Alex.ibi.num.10.

Transfugæ ad hoſtes propter periculum reuelationis ſecretorum ,impunè occidi poſſunt,vt eſt cōmunis opi.Clar.in §.homicidium, ver. pleruque.n& q.98.ver.transfuga.

V

VAgabundus poteſt puniri de delicto commiſſo in quolibet loco, in quo inuenitur, vt eſt communis opin. Clar.q.39.ver.cæterum.Soc. in fallentiis regul.87.communem dicens. Et vagabundus eſt, qui nõ habet certam ſedem, domicilium, vel habitationem, vt per Socin.ibi & eſt communis opin. Soarez in eius theſauro ver.vagabundi, num. 2.Clar.vbi ſupra ver.ſed hic quæro. Vnde bannitus, qui certam ſedẽ non habet, & per mundum vagatur, vagabundus dici poteſt: alias ſi habet domicilium, ſeu habitationem ſecus eſt. Cla.ibi ver.fuit interrogatus. De vagabundo Nouellus reg.220.

Valiſiam cauponi hoſpes aperire, & oſtendere, quæ intus habeat, non tenetur, vt eſt cõmunis opi. Cla.in §.furtum, ver.pro complemento.

Variatio & mendacium ſola non facit indicium ad torturam niſi ſit cũ aliis adminiculis & coniecturis, ſeu indiciis, quia tunc erit indicium ad torquendum, vt eſt communis opin.de qua Plotus in l. ſi quando, numero 886.C.vnde vi. Bene facit ſolã ſuſpicionem, vt ibi. vide Fran.Mar.deciſ.281.in 2.par.vbi dicit, quòd debent præcedere indicia, alias ſi milleſies variaret, vacillaret, aut ratificaret, non teneretur, Nam reo licet variare, & diuerſis, ac contrariis ad ſui defenſionem exceptionibus & defenſionibus vti, vt per Pariſi.conſi.169.num.27. in 4.vol. Et variatio extra ſubſtantiam delicti non operatur indiciũ contra reum. communis eſt opin. Burſatus conſil.20.num.21.& vide in conſ.79.num.15.

Varietas Rei, quæ eſt ſine trepidatione & inconſtantia, non eſt in conſideratione. ſed oportet, vt ſint alia indicia arbitrio iudicis, vt eſt cõmunis opi. D.Hiero.Gabri.in conſi.183.nu.3. Blancus in l.fi. nu.259. ff.de quæſt. Clar.q.21.ver.mendacium.& quòd variatio, vacillatio, pallor, timor, & ſimilia tanquam à maleficio remota non faciant indicium de per ſe. ponit D.Brunorus in vnico eius conſ.nu.75.vbi eſſe communem opi.dicit. Et licet reus variet & vacillet, non propterea tormentabitur, quia licet rẽo variare ſine pœna, vt eſt cõmunis opi. ab omnibus practicis & bonis Doctoribus tenta, vt dicit idẽ D.Brunorus d.conſ.vnico.nu.115.& vno verbo dicit, quod materia vacillationis & variationis eſt conſiderabilis ad torturam in teſte, nõ autem in principali, vt dicunt omnes loquentes de materia.

Vaſallus non perdit feudum, ſi iuſto metu ductus amicitiam contrahit cum inimicis domini, vt eſt communis opin.de qua D.Rolan.à Valle in conſ.1.num.110.in 3.vol.

Vaſallus conuictus de culpa poteſt feudo priuari, vt eſt communis opi. D.Rolan.à Valle in conſ.18.nu.4.in 3.vol. Gallus in conſ.24.alias ſecus quia ſi fuit impeditus aliquo impedimento rationabili, poteſt in integrum reſtitui, vt ibi. Et poteſt inueſtituram petere, vt eſt communis omnium opin.de qua ibi.

Vaſallus malè tractans ſubditos, poteſt feudo priuari, vt eſt communis opin.de qua D.Rolan.à Valle.in conſ.19.nu.18. in 3. vol. quod eſt verum in feudo verò & propriò, quod eſt, quando gratis cõceditur quia ſi venditum ſit non dicitur propriè feudũ, ſed venditio.& ideò tunc non priuatur.& eſt communis opinio. quòd antequam vaſallus qui ſœuit in ſubditos, & malè eos tractat, poſſit feudo priuari, prius tamen debet præcedere monitio ſuperioris, quòd ſubditos bene tractet. cum comminatione, quòd alias feudo priuabitur.

Vaſallus falſificans monetam Principis, committit crimen læſæ maieſtatis, & priuatur feudo, dato quòd ſit nouum vel antiquum, hæreditarium, ſiue ex pacto & prouidentia, in eius filiorum, agnatorúmve præiudicio, vt eſt communis opinio. de qua D.Rolan.à Valle in conſilio vigeſimonono, numero ſeptimo, in tertio, volumine. licet poſtea in caſu ſuo teneat contratium quia publicatis bonis vaſalli non venit feudum, vt eſt communis opinio. ibi. numero decimoquarto. Et præſertim in ſententia confiſcationis, quæ eſt ſtricti iuris & odioſa. & iſta eſt magis communis opinio, vt ibi. numero decimoſexto, & hoc eſt verum, quando feudum non tranſit ad hæredes extraneos, vt eſt magis communis opi. vt ibi.num.21.& in conſ.32.

Vaſallus ingratus erga dominum ſuum, feudum amittit, vt eſt communis opin. de qua D.Rolan.à Valle in conſ.40.nu.1.in 3.vol.

Vaſallus alienans feudum in conſulto domino amittit, & domino acquiritur & applicatur, & nõ agnatis, vt eſt cõmunis opi. D.Rol.à Valle in conſ.64.nu.3.in 3.vol.& communem dicit Menoch. conſi.38. num.1.vide Corſetum in reperto. Abb.in ver. vaſallus alienans.

Vaſallus delinquẽs feudi poſſeſſor, ſi dubitatur, cui feudum acquiratur An domino directo, vel agnatis, vel damnum paſſo, ideſt offenſo. recepta eſt opin. deferri domino directo, vt per Menoch.in cõſ.99.nu. 206.& in conſ.104.num.39.& ſeq.

Vaſallus tenetur iurare, & iuramẽtum obſeruare hæredi domini ſicut tenebatur ipſi domino.& ex parte recipientis eſt reale, nõ perſonale tranſitque ad hæredẽ & ſucceſſorem in feudo. Sed ſi vaſallus moritur, tunc quamquã per ſe, & ſucceſſores iurauerit nihilominus eius hætes tenetur iuramentum præſtare, eo quòd iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale, neque perſonam iurantis egreditur, quia quis non poteſt obligare animam alterius iurando, nec alienum factum promittere, quod in ſua non eſt poteſtate, vt eſt communis opin.de qua Syluanus in tract.de feudi recognitione.q.88.num.2.

Vaſallus per non petitam inueſtituram, non eſt priuatus feudo, ſed venit priuandus, domino volente. Cur.iun.in conſi.142.num.11. communem dicit.

Vaſtatores & inciſores vinearum & arborum puniuntur morte, vt latrones. Clar.q.68.ſed hodie non ſeruatur. ſed pœna extraordinaria puniuntur.ibi.vaſtatores.

Venenum dans, morte nõ ſequuta nõ punitur capite. Sed pœna extraordinaria, vt eſt magis commu.opi. Cla.in §.homicidiũ.verſ.punitur. Aliàs ſi mors ſit ſequuta, quia punitur capite. cõmu. eſt opi.ibi. ver. venenum. Pariſ.conſ.167.nu.1.& ſeq.in 4.vol. Carrerius fol.92.nu.19. An autem portans arma venenata, plus ſit puniendus, quam ſtatutũ de delatione armorum dictet. vide per Barb.in tract.de Cardin.lega. à latere.q.5.num.25.tomo 11.fol.192.

Vendens ferrum hoſtibus, vel frumentum, vel ſal, vel alias merces, punitur pœna capitis. Clar.q.68.ver.hoſtibus.

Vendi non debet plus res, vel minus quàm valeat. Et ideò ſi quis mutuat nunc pecuniam, vt recipiat aliam ſpeciem, puta frumẽtum, debet fieri æſtimatio ſecundum valorem currentem tempore ſolutionis vel tempore, quo res naſcitur, vt eſt communis opi.de qua Abb. in c.multa ſunt.num.3.ne clerici vel mona. alias eſſet vſura, & turpiter acquireretur.

Venditionis cõtractus, vt & ſimulatus, & vſurarius dicatur, ſatis ſupérque eſt, quod modico precio res diſtrahatur & pactum de retrouẽdendo intercedat. licet emptor non ſit ſolitus vſuras contrahere, vt eſt communis opi. Soarez ver.venditionis.nu.20. præſumetur & ſimulata ac fraudulenta, ſi venditor remanet in poſſeſſione rei venditæ, vt eſt communis opin.ibi.num.22.

Venditor vbi ſtatuto punitur ſimiliter & emptor erit puniendus, communis eſt opin. Soarez ver.venditor.num.30.

Venditor rerum quarumcunque vitioſarum intra ſex menſes actione prætoria illas redhibere tenetur. Et intra vtilem annum actioni quãto minoris de precio decedere cogetur, vt eſt communis opin. Antonius Gomez de contractibus.cap.2.num.48. Soarez verſic.venditor.num.43.

Veniam petens delicti ſolemniter coram iudice, cenſetur fateri delictũ. ſecus ſi extraiudicialiter. communis eſt opi. Clar.q.49. Nouell.in practi.cri.fo.36.nu.34. Corſet.in reperto. Abb.ver. abſolutio, vel venia. Soarez ver.veniam.nu.48.& ſeq. Blancus in l. fi.nu.308.ff.de quęſt. D.m.Alcia.in conſ.108.nu.10.& ſeq.li.5.& qui gratiæ & clementiæ Principis ſe ſubmittit, iuri ſuo renuntiare non videtur. Franc. Mar. deciſ.389.num.2.in 2.par.

Verba toties & quoties non important infinitatem, ſed per binam repræſentationem ita promittens liberatur, vt eſt communis opin.de qua D.Phebus inter conſ.cri.conſ.vlt.num.31.tomo 2.

Verbum in ſtatuto habeatur, puta, non reſpondens poſitionibus habeantur pro confeſſis requiri ſententiam. Syluanus in conſi.100. in 1.vol. Secus ſi dicit habeatur & ſit, quia verbum ſit, inducit canonem latæ ſententiæ. Panor.in c.2.de foro compe. communem dicẽs. idem ſi vtatur verbo careat, quia eſt canon. latæ ſententiæ. Gome.in cap.diſpendia.de reſcrip.in ſexto, num.23. communem dicit.

Verbum ſit tibi tanquam Etnicus & publicanus refertur ad excommunicationem. D.m.Alc.in c.nouit.nu.20.de iudiciis. cõmunẽ dicit.

Verbum mox, importat pœnam ipſo iure, ſeu canonem latæ ſententiæ. communis eſt opin. Soc.in c.in quibuſdam.nu.33.de pœnis.

Verberum pœna non cenſetur capitalis, vt eſt communis opin. Soarez ver.verberum.num.55.

Veritas adeò potẽs eſt vt errore aliquo geſtorum, aut actibus quibuſcunque non euertatur, quia debet ſemper præualere. Marſi.in pract. in §.ſecundo, nu.15.& eſt communis opi. Soc.nepos in ſuo communium opinio. in ver.veritas. nu.3.& in conſ.112.num. 12.& 3.vol.j. & in conſ.180.nu.83.vol.2.& in conſ.31.num.19.vol.4.

Veſtes damnatorum debent vendi, & pecunia conuerti, prout eſt conſuetudo loci. Clar.q.vlt.ver.quæro etiam.

Vicarius prętoris, licet de cauſis criminalib. cognoſcere poſſit, nõ tamẽ reo poteſt imponere vltimũ ſuppliciũ, vel mẽbri mutilationẽ, vt eſt cõmunis opi. ſi tamẽ eſſet à principe deputatus in locum prætoris mortui, vel abſentis. vtique poſſet, vt eſt cõmunis opi. Clar.q.4.ver.1.

Vicarius Epiſcopi laicus eſſe non poteſt. Panor.in c.decernimus.num. 12.de iudi. communem dicit.

Victus victori etiã in criminalibus condẽnatur in expenſis, quãdo eſt in vera calũnia, vt quia ſcit aliquẽ innocentẽ, ſecus ſi eſt in præſumpta calumnia. idem, ſi iudex procedit ex officio, & per inquiſitionem niſi ad inſtigationem alicuius. quia ſi inſtigator ſuccumbit, debet in expenſis condemnari, & idem in procurãte, vel promouẽte. Clar.q. 92.ver.ſed nunquid, Graſſus lib.2.do, cõmunium opin.c.22.q.1. communem dicit. Alba conſil.5.in prin. communem dicit. Io.de Amicis in conſil.51. num.1. cõmunẽ dicit. Ber.Diaz in pract.cri.canonica.c. vlt.& reg.20. cõmunem dicit. Soc.nepos conſil.37.nu.14.in ſecundo. Soarez in eius theſauro. in ver.expẽſarum.nu.225.&.cõmunem

dicit Bartolus in l.prima numero decimotertio,ff.ad turpilia. & ibi per Apoſtill.Nicellus de cõcordia gloſſarum.numero 214.communem dicit.Marſilius ſingul.207.vbi ponit fallentias.D.Hyeron.Gabriellius in conſilio decimonono,per totum.Marſilius trigeſimosexto,numero primo,in primò,communem dicit. à qua in conſulendo & iudicando dicit non recedendum. Quando autem excuſatur, vel non excuſatur victus ab expenſis.Ber.Diaz regul.274.Antonius Gabrielſius in ſuo communium opinionum tit.de expenſis, concluſione prima,libro ſecundo.Feli.in c.accedẽs.de accuſa. numero tertio, & ſi extat ſtatutum quòd victus condemnetur in expenſis.Tunc nõ obſtante iuſta cauſa litigandi,debet condemnari in expenſis, vt eſt communis opinio,de qua Marſilius in practic.crimi.in §.oportune. numero quadrageſimotertio ,& in l.patre, vel marito.numero decimooctauo ff.de quæſtio.vbi communem dicit.Franc. Marſi. deciſi. 776.in prima parte,& 191.in ſecunda parte, deciſ.Tolo. quadrageſimaprima,& in ſtatuto Ferrarienſi ita dicit per Salyc.Feli. in c.inter monaſterium.in fi.de ſententia & re iudic. licet magis communem opinionem dicat D.Ioſephus Ludo.deciſ.Peruſi. quinquageſimaſecunda,numero tertio,eſſe in contrarium,etiam ſtante. d. ſtatuto in eo,qui habet iuſtam cauſam ligandi.vide omnino Albam d.conſilio quinto,& Nouellum regu.235.contrarium.Ferrariæ poſt varias allegationes,quòd ſtante d.ſtatuto omnino ſit victus condemnandus in expenſis,etiam quòd habeat iuſtam cauſam litigandi fuiſſe concluſum.dicit Marſil.conſilio trigeſimoſeptimo,numero decimo, & hoc idem repetit in conſilio quadrageſimoquarto,ad fi.idem eſt in inſtigatore calumnioſo,vt per Clarum vbi ſuprà.Sunt tamẽ quidam ,qui in forma iudicij non inſtigant,Sed conſcientiam iudicis informant, quos ſuſurrones appellamus, accedunt enim ad auriculum iudicis in ſecreto,& alios diffamant de criminibus , & maleficiis , & iſti ſemper incurrunt in pœnam,ſtellionatus,& poſſunt extra ordinem puniri,vt dicit Ang.in l.ob hæc verba.ff.de iis,qui no.infa.& no.etiã quòd innocens non debet nec in ſumptibus,nec in aliquo vexari,ac grauari,vt dicit Bald.in l.ſecunda,in fin.C.de iis,qui latrones occiderunt.quem ad hoc adducit D.Rolan.à Valle,in conſilio decimoſeptimo,numero quinto ,in tertio volumine.& deciſ.Peruſi.quinquageſimaſecunda, & dicit Alba.d.conſilio quinto,quod lata ſententia criminali abſolutoria non eſt amplius tractandum de expenſis,quando veniunt officio iudicis,ſi de eis fuit facta cõdemnatio, nec iudex poteſt ſibi reſeruationem facere. valet.enim ſolum reſeruatio taxationis,ſi facta tamen fuiſſet expreſſa condemnatio.& eſt communis opin.Alba.d.conſ.5.num.6.

Vidua propter ſtuprum dotem amittit,ſi infra annum luctus committit.Secus ſi poſt annum,quia nõ amittit.ſecundum magis communem opin.de qua D.Roland.à Valle in conſilio 86.numero decimonono,trigeſimoquinto,quadrageſimoprimo in ſecundo volumine,vide omnino D.Oſaſcum.deciſ.ſeptuageſimaſeptima,per totum, Riminal.conſilio 589.numero quinto.vbi & nouiſſi.Riminald.litera E.in Addi.vbi magis communem dicit.vide Arium Pinellum.in l.fi. C.de bo.mater.& Clarum in §.ſtuprum.ver.ſed nunquid vidua.vbi communem dicit,quòd etiam quòd infra annum luctus committat ſtuprum,non perdit dotem.idem tenet Chircouius communium opinionum. centuria quinta,concluſione nonageſimanona, & magis communem opin.dicit,quòd non amittat dotem.Soarez verſic. vidua,num.57.& vide ibi,num,58.

Vim vi repellere licet,cum moderamine inculpatæ tutelæ omni iure permittitur,etiam poli.Nicellus de concordia gloſſarum , enim ſeu concordia.56.communem dicit.

Vincẽs in ludo reprobato,tenetur reſtituere victo lucrum,vt eſt communis opin,ſed de conſuetudine non ſeruatur.quæ excuſatur,dummodo abſit dolus,& fraus in ludo,vt eſt communis opi.Clar.in §.ludus.verſ.item vincens.

Vinum admixtum ſanguini poſt conſecrationem, nõ tranſit in ſanguinem,nec madidat,ideſt.balneat ſanguinẽ.& eſt ratio,quia,vt cõmuniter dicunt canoniſtæ.& eſt communis opinio.theologorum, ſanguis non eſt in calice per effuſionem , ſed per glorificationem corporis.vnde in calice eſt integrum corpus Criſti,ſicut in Euchariſtia, Abb.fuſius in c.cum Matthæ.num.4.de celebratione miſſarũ, quòd not.quia aliter credere eſſet crimen.

Villam non tenetur pro damno abſconsè dato.niſi verè damnum probetur.non periurium damnum paſſi.communis eſt opi. Pariſ. conſ, 158.num.28.in 4.

Violator ſepulchrorum , ex illis extrahens armata manu cadauera, vel oſſa mortuorum,punitur pœna capitis,ſed hoc vſu non recipitur, Clar.q.68.ver.violator,

Vis compulſiua vel expulſiua requiritur ad hoc,quòd quis cadat à iure ſuo, & ſic communiter intelligitur,l.extat.ff.quòd met.cau.Durans de arte teſtan.cautela 12.tit.6.communem dicit.

Vis à priuato iuſtè illata,nec ob vitæ defenſionem impunè propulſatur communis eſt.Soarez ver.vis.num.56.

Vitam allegans tenetur probare agens.Bellonus conſi.59.num.1.communem dicit.quam intellige,vt per eum.

Viſum & repertum communiter fit per totam Italiam Clarus quæſtione 44.& hanc eſſe communem practicã dicit.Blãcus in ſua practica crimin.fol.3.numero 6.Gandi.de malef.titul.de præſumpt, numero ſexto.Franc.Mar.deciſ.181.in ſecunda parte. Caſonus in practic.cri. in præmiſſis.ca.ſecũdo & quæ ſint læthalia vulnera.ponit Cyrillus in ſumma crimi.tit.de teſtibus.§.2.col.3.vide omnino ipſum Clar. d.q.44.ver.quando verò.ad fi.

Vniuerſitas,vel collegium poteſt accuſari & condemnari , communis eſt opinio.& ad hoc,vt ciuitas.vel vniuerſitas , aut collegium dicatur delinquere , & ideo puniri , non ſufficit , quòd totus populus, vel omnes de collegio aliquid faciant.Sed eſt neceſſe, vt præceſſerit ad id conſilij publici conuocatio ,& eius deliberatio , vt eſt communis opinio.alias non punitur,ſed tantum qui delinquerunt tanquam ſinguli puniuntur.Clarus quæſtione decimaſexta, verſiculo vlterius quæro.Corneus.conſilio 224.in quarto volumine .Boſſius titulo banniri qui poſſint.num.1.Cur.iun.conſ.312.num.66.& 67.in tertio.vbi fuſius.

Vniuerſitas delinquens mitius punitur.& ideò vniuerſitas non excommunicatur.nam auxiliatores & fautores delictorum puniuntur eadem pœna,qua principales,ſi tamen ſit multitudo auxiliantium, nõ puniuntur eadem pœna.Et ita ſeruatur,quòd corporales puniuntur ſeuerè, alij auxiliantes mitius.Clar.q.60.ver.allegatur.

Vniuerſitas non conſtituitur contumax,vel in dolo ex cõtumacia ſyndici.Sed debet fieri in Collegione , ſeu vniuerſitate citatio. Balbus Iaffredus.deciſ.80.communem dicit.

Vnum falſum teſtem producens. Licet ſtatutum loquatur in plurali numero.de producente falſos teſtes,punitur non minus ac ſi plures produxiſſet.communis eſt opin.Clar.in §.falſum ver.producens.

Vnus pro alio non tenetur de iure communi. Secus ex ſtatuto modo non corporaliter,vt eſt communis opinio.Et pœnam infamiæ quis patitur pro alio,vt in crimine læſæ maieſtatis,vt eſt communis opin. Clar.q.86.ver.& hæc quidem.

Voluntas non punitur ſine effectu.communis.eſt opinio. Soarez ver. voluntas.Fallit in aſſaſſino.communis eſt opinio,numero ſeptuageſimoprimo.Fallit in crimine læſæ maieſtatis,vt eſt communis opinio.ibi numero ſeptuageſimoſecundo.Fallit in eo,qui venenũ alium intercipere molitus eſt,communis eſt opinio.ibi numero ſeptuageſimotertio,Fallit in omnibus atrocioribus delictis,vt eſt communis opinio.ibi numero ſeptuageſimoquarto.Fallit item in transfuga, vt eſt communis opinio,ibi num.75.

Votum metu factum non valet,& eſt nullum.Fortunius in tract.de vltimo fine iuris canonici & ciuilis num.418.communem dicit.

Votum faciens intrandi religione,antequam committat homicidium, non poteſt puniri per iudicem ſecularem Baldus, in l, prima. C. an ſeruus ex facto ſuo. Et ſtatu iuramento ſuo. An ante commiſſum delictum votum fecerit.Iaſ.in l.cum quædam numero ſecundo, ff.de iuriſdic.omnium. iudic. Et hæc quidem eſt magis communis opinio,vt probat Viuius in ſuo communium opin.ver. ordo eccleſiaſticus ad fi.in ver.clerici. fol.vigeſimoſecundo,in prima impreſſione & in ſecunda eſt opinio.trigeſimooctauo, in prima part. iuramentum autem ſuum non ſufficeret,quando aliqua coniectura eſſet contra eum.Menochius de arbitrio iudicis caſu ducenteſimo quadrageſimoprimo,num.ſexto.

Vſuſfructus ſtatuæ,vel imaginis relinqui poteſt.Fallit in vſufructu imaginis alicuius Sancti,quia in re religioſa non poteſt conſtitui vſuſfructus.quia eſſet crimen,vt eſt communis opinio.de qua Maluitius in tract.de oblationibus,in tertio dubio,numero decimoſexto. Tomo 3.fol.76.

Vſuræ ſunt omni iure prohibitæ,vt eſt communis opinio,dequa Clar. in §.vſura ver.ſciendum,& ver.ſeq.Nam vſura eſt crimen contra naturam,Anto.Burgos in c.ad noſtram,numero vigeſimo,de empt. & vendi.communem dicit.Vſurarij tamen puniuntur pœna criminaliter extraordinaria,vt eſt communis opinio.Clarus vbi ſuprà ver.ex hoc.Portius communi.concluſio.libro tertio,conclu.9.Ant.Gabriel. cõmuniũ conclu.20.lib.7.cõclu.fallit in iudeis ex conſuetudine tanti temporis tolerata.Clarus ibi ver.hæc autem concluſio.Et eſt crimen hoc commune vtrique foro.Cognitio tamen iuris ad ius ſpectat canonicum.Factum autem declarat iudex laicus.Clarus d.§.vſura,ver. hoc crimen,Quando autem conſtat de cauſa vſuraria notoriè , vel per confeſſionem partis,etiam ſi pronunciatum non ſit ſuper ipſo iure.Scilicet an contractus ſit vſurarius.nec ne?Iudex ſecularis ſemper pronunciare poteſt,de reiicienda , vel admittenda accuſatione. Menochius remedio retinendæ poſſeſſionis. numero 340. Et debet eſſe cautus aduocatus,quod ponat in libello,quod pretium. ſeu vſuras ille talis vſurarius receperit,alias ſuccumberet agens. Nam non ſufficit probare aliquem dediſſe ad vſuras , vel vendidiſſe carius propter dilationem , niſi probatum fuerit quod vſuras receperit mutuans. vel vendens modo. de quo ſupra receperit incrementum illud , quod poſuerat ratione dilationis , vt eſt communis

opinio

opin.de qua Anto.Burgos in c.ad noſtram, nume. duodecimo de empt.& vendi.Et dominium rerum acquiſitarum per vſurarium nō transfertur in ipſos.communis eſt opinio.Clar.d.§. vſura, ver. item tenetur.vide Monticulum de inuentario.c.10.numero 324.

Vſurarius manifeſtus dicitur,qui publicè & palam dat ad vſuram,vt eſt communis opinio.Clar. in §. vſura,ver.ſed hic quæro:Item, ſi quis coram Sacerdote & teſtibus publicè fatetur ſe eſſe vſurarium, & mandet reſtitui vſuras,dicetur vſurarius manifeſtus.Idem ſi fuit à iudice condemnatus,communis eſt opinio.Clar.d.§. vſura. d. ver. ſed hic quæro.

Vſurarius ipſo iure efficitur Infamis,communis eſt opi.Clar.in §.vſura, ver.punitur.Et ille etiam dicitur vſurarius qui ceſſat dare ad vſuras, vt eſt communis opin.Clar.ibi ver.vltimòquæro.

Vſuarius contractus,vt ſit,quæ requirantur?Cherianus in ſuo communium opinionum ver.fœnus.& verſ.vſura,vbi dicit, quòd vbicunque pœna adiicitur dationi quantitatis,cenſetur adiecta in fraudem vſurarum,ergo(inquit)nullo modo peti poteſt,vt eſt communis opinio.item eſt contractus vſurarius,ſi quis vendit rem alicui, qui pecunia indiget,vt ſtatim reemat pro minori precio,nam perinde eſt ac ſi mutuaret,& iſte eſt cōtractus peſſimus,qui dicitur ſtoch & biſtoch,quia communiter plus vendunt,& ſic vnum gladium infingit,& alium gladium imponunt Summa Angelica in verſ. vſura. numero ſexageſimo.Capic.deciſ.Neapoli.49.num.2.Cur.iun.conſi. 344.in 3.per totum,vbi quis dicatur vſurarius manifeſtus,& quando poſt mortem poteſt damnari,& eius teſtamentum ſit nullum.

Vſura eſt crimē eccleſiaſticū,& contrà laicos etiam proceditur per eccleſiam,vt eſt communis opinio.Burſatus conſilio nonageſimo,numero vigeſimoſeptimo.

Vſurarius contractus & ſimulatus præſumitur & fictus,vbi iſta duo interueniunt,ſcilicet vilitas precij,& pactum de retrouendēdo,nec requiritur tertium,quòd emptor & locator ſit ſolitus & conſuetus fœnerari.Ananias conſil,58.per totum.Et magis communem dicit Crauetta conſilio 156.numero quarto,Barba.conſilio 51.numero decimooctauo,in 1.vol.fol.121.D.Hiero,Gabriel.conſilio 74.numer. ſecundo,vbi magis communem dicit, maximè canoniſtarum Licet Rui.conſilio 16,numero 11.in 4,vol.dicat communem eſſe,quòd illa tria requirantur.Et dicit ita obſeruari in practica.Et dicit Iaſ.in cōſilio 151.in 4.vol.illa tria requiri,vt eſt magis communis opin. Nouellus regula 153.vbi ponit ampliationes & limitationes. Quoties autemcunque contractus eſt vſurarius in rei veritate,æſtimatur tamen cōmuniter licitus,iudicari debet in dubio,quòd ſit licitus.Cæpolla conſilio crimi.13.numero 24.præſertim ſi adſit iuramentum, nec ſi petita abſolutio à iuramento D.Anto. Rondin. inter conſilia crim.conſil. vigeſimoprimo,numero decimooctauo,tomo 2.Et cōtractus,qui ſunt illiciti,tamen communiter de conſuetudine reputantur liciti,licet in veritate ſint illiciti,nulli & doloſi,excuſantur tamen à pœna criminali ordinaria & extraordinaria huius ſeculi. Ita Plotus inter conſi.crimi.conſi.108.numero 122.vol.1. contrarium tamen tenet in vſurario Maccagnanus in ſuo communium opin. par.1.c.9.numero quinquageſimonono. Iaſ.conſilio 154. vol.4.poſt Alex.conſilio. 107.vol,4,Ferratius cautela 17.Corne.conſi.4. vol.1.

Vſurarum crimen probari poteſt per coniecturas,vt eſt communis opin.de qua Ana.conſ,49. numero quarto.Et accuſatio & probatio fieri poteſt contra Vſurarium mortuum.Fede.de Senis in conſ.8.vide Riminal.conſilio 450.in 3.vol.& conſi.ſeq.Cur.iun.conſilio 279. in 3.vol.Et teſtamentum vſurarij valet,præſtita cautione de reſtituēdis vſuris,vt eſt communis opin.de qua Bertachi.in tract.de Epiſco. in 6.par.4.libri in princ.numero 43.Etiam,ſi præſtetur d.Cautio in articulo mortis, & ſic poſt teſtamentum.Et no.quòd iudæus non poteſt cogere quem ad vſuras poſt tempus,quo pignus potuit poni in ſortibus.Et ſi iudæus excipiat,quòd non poſuit,quia non fuit facta ſolita ſolemnitas,replicabit debitor,quod non curat, quia fuit inductum in fauorem debitorum.Ita Fely.in c.ſignificauerunt.numero vndecimo,de iudæis.vide Pau.de Caſt.in conſilio 295.in ſecundo volumine.Et vſuras nec iudæis licitas eſſe, communis eſt opinio, Clar.in §.vſura,ver.Hæc autem.

Vſuram inducit ſtatutum & nō valet,dans vnum,vel quinque,vel ſex, pro quolibet centenario,vel alimenta dotis, vel crediti non ſoluti mulieri,marito vel creditori,vt eſt communis opinio,de qua Plotus in l.ſi quando numero 470.vſque ad 474.& numero 861. C. vnde vi,vide Soc.iun. in conſilio 83.per totum in 2.vol.

Vſuram reſtituere poteſt tutor ex pecunia extortam pupilli,pro ſalute animæ,vt eſt communis opinio de qua inter conſ.crimi. conſil. 150. numero 32.Et no.quòd quædam ſunt vſuræ punitoriæ,quædam cōpenſatoriæ,& quædam lucratoriæ,de quibus Corſetus inter conſ. crimi.conſilio vigeſimoquinto,vbi fuſius Corne.conſilio 19.in 3.volumine & conſ.23.eo.vol.& conſilio 193.vbi de inſtrumento hæbrei vſurario.Item no.quòd inquiſitores hæreticæ prauitatis poſſunt cōpellere vſurarios,non iudicialiter ad reſtituendum vſuras.Federi.de Senis conſi.157.per totum, ſed extraiudicialiter.Et ſi quis iurauerit in inſtrumento ſoluere vſuras,debet prius abſolui à iuramento. Fede.de Sen.conſi. 300.numero ſecundo,Aliàs non auditur contrauenire volens,& tenetur prius ſoluere vſuras,& poſtea repetere abſoluto à iuramento.Bald.in conſilio vndecimo,in 4.Item no. quòd ſi quis,quod habet,tradat irreuocabiliter Monaſterio,cum hoc, quòd Monaſterium debeat ſibi perpetuò alimenta,vt per ſæpe fit Florentiæ.Communiter concluditur,quòd ſi eſt præſumptio, quòd deberet tantum viuere,quòd alimenta aſcenderent ad ſortem,vel vltra, quòd eſt vſura,aliàs non.Alex.in l.item quia.§.idem Iuliano,numero quinto,ff.de pact.item no.quòd vſurarius non eſt.Si quis habet pecunias in monte pietatis, vt eſt communis opinio. de qua idem Alex.in d.§.idem Iuliano.numero ſecundo,Soarez ver.vſurarius.numero 88.ſed quando retro recipitur pecunia,an mons ipſe pietatis, ſi pecunia ſit ex proclamatè Principis mutata,poſſit ſoluere aliud pro alio inuito creditore.Soarez ver.pecunia.numero 72.

Vſuras punire poteſt iudex ſecularis in caſu clarò,vt eſt communis opinio.de qua Fortùnius in tract.de vltimo fine iuris cano.& ciuilis. numero 102.ſecus in dubio,quia cognitio ſpectat ad iudicem eccleſiaſticum.Curt.iun.in conſi.279.numero 16.in 3.vol.ſed quando agitur criminaliter,poteſt vterque iudex procedere. Et ita communiter practicatur.ſecus ſi ciuiliter.& hæc ſi principaliter agеretur in iudicio ſuper contractu vſurario,ſecus ſi incidenter,quia etiam iudex laicus incidenter cognoſcit,etiam ſuper quæſtione iuris,& contractum vſurarium annullare & reſcindere, vt eſt communis opin. Clar.q.37.ver.quæro igitur.vide omnino.D.m.Alcia.in c. pernicioſam.numer. ſeptuageſimooctauo,de offi.ordina.& numero octauo. Soarez ver.vſurarum crimen.

Vſurarij manifeſti donatio de omnibus bonis,vel de maiori parte,non valet.Niſi cauerit de reſtituendo vſuras.Alex.in l.diſcretis.C.qui teſta.face.poſſ.Durans de arte.teſtan.tit.j.cautela 7.communem dicit.

Vſura pro dote viduæ interim pro dote præſtanda, accipi non poteſt de iure,vt eſt communis opinio.Soarez ver.vſuræ.nume. 76.& 77. licet hodierna practica aliter obſeruet.ibi.num.78.

Vſurarum crimen licèt ſingularibus teſtibus probari nequeat etiam quòd Epiſcopale ſtatutum id iubeat,vt eſt communis opinio,Soarez ver.vſurarum.numero 83.Cur.iun.conſilio 344. numero primo , in 3.volumine.conſuetudo tamen admittit teſtes ſingulares rectè & ritè probare vſuram,vt eſt communis opinio. Soarez ibi. numero octuageſimoquarto.

Vſurarij non poſſunt donare cauſa mortis.nec teſtamentum condere, vt eſt communis opinio Soarez ver.vſuras.numer. octuageſimoſexto,& octuageſimoſeptimo,limita vt ibi. Sed magis communis opi. eſt,quòd vſurarius manifeſtus poſſit teſtari etiam non præſtita cautione de reſtituendis vſuris.de qua Capra reg.103.numero 154.& ſeq.& ſi vſurarius manifeſtus teſtamentum condidit,non præſtita d. cautione,deinde redit,vt canis & ſus ad vomitum,teſtamentum factum non valebit,vt eſt communis opinio de qua Capra regula ipſa 103.numero 159.& teſtamentum vſurarij valet & tenetur ſi eo condito effectus ſit poſtea vſurarius,vt eſt communis opinio ibi.numero 162.& valet teſtamentum ad pias cauſas vſurarij, ſi oſtendit ſigna contritionis,vt eſt communis opinio.ibi.numero 163. idem in legatis pro malè ablatis,communis eſt opinio ibi.numero 166.& vide Cur.iun.in conſilio 344.numero 85.in 3.vol.

Vſurarius manifeſtus probatur,qui palam exercet vſuras,vel etiam in camera ſua dat cuicunque requirenti,vt eſt communis opin.de qua Curt.iun.in conſ.344.numero trigeſimo,in 3.vol.vſque ad numerū 33.& qui quandóque exercuit vſuras,poſtea ceſſauit.Clar.in §. vſura.ver.vltim.&c.criminaliter poteſt puniri vſurarius.Clar.in §.vſura. ver.&ex hoc.Et vſurarius eſt infamis ipſo iure,vt eſt communis opinio.etiam qui de iure ciuili exercet vſuras intra modū ab eo permiſſum.Clarus ibi.ver.punitur & teſtis eſſe non poteſt ibi.

Vſus communis loquendi ſemper ſpectari debet,ſeu ſtricti iuris materia,ſeu odioſa,ac pœnam indicens,ſeu potius gratioſa, ac fauorabilis tractetur,vt eſt communis opin. Panor.in c.nonnulli.de reſcr. Soarez ver.vſus loquendi.numero 108.

Vtens falſo inſtrumento mitius punitur,quam conficiens,vel fieri cōficiens,vt eſt communis opinio.Clar.in §.falſum.ver.vtens.

Vulnerati aſſertio non facit aliquo modo indicium,vt eſt communis opin.de qua Turrius inter conſ.cri.conſilio octuageſimoprimo,numero vigeſimoſeptimo,tomo 2.

Vulnerans aggreſſorem,non poteſt vt doloſus puniri,etiam ſi exceſſerit modum inculpatæ tutelæ,vt eſt communis opinio,de qua Soc. iun.in conſ.36.numero 10.in 1.vol.

Vulneratus læthaliter ab initio,quādocúnque mors ſit ſequuta,etiā propter defectum vulnerati vel quia non fuerunt adhibiti medici, vel adhibiti ſed imperiti,non excuſatur vulnerās,quin teneatur de occiſo,vt eſt communis opi.de qua Aſinius inter conſ.cri.conſilio 107. numero 1.Sed ſi ab initio vulnus non ſit mortalè ſed eſt effectum mortalè imperitia medici,vulnerans non tenetur de occiſo,vt eſt cōmunis opin.ſecundū Aſinium.ibi.numero ſecundo,vbi idem dicit,

ſi vulneratus

ſi vulneratus ſit mortuus ex mala vita,& malo regimine.Idem ſi qualitas vulneris poterat ſe habere ad ſalutem,& ad mortem, præſumitur mortuus vulneratus ex negligentia,vt eſt communis opinio ibi numero octauo,vide omnino Corn.in conſilio 194.in 4.vol.& cõſilio 283.eo.vol.& an vulneratus ſit mortuus ex vulnere,nec ne.relinquitur arbitrio iudicis,attenta qualitate vulnerum, & aliis circunſtantiis,vt eſt communis opin.de qua Marſil.in pract. §. & quia numero decimoſexto,in conſilio 7.numero vigeſimoſeptimo,& in conſi.7.numero 27.Clar.in §.homicidium.vbi diſtinguit,vt per eũ, & etiam communem dicit Menoch.de arbitrio iudicis.caſu 275.Riminal.nouiſſi.in Apoſtillis ad Riminal.eius patruum. conſilio 281. litera A.& ſi vulneratus exculpat aliquem,dicens quòd Titius eum non vulnerauit,non poterit talis torqueri ex indiciis laborantibus contra eum.quia habet indicium innocentiæ pro ſe,ſ. exculpationẽ vulnerati.Alex.in conſilio 30.numero decimotertio,vltim.vol.& no. quòd ſi poteſtas faceret decapitari aliquem,qui vulneraſſet quendã mortaliter antequam ille moreretur,punitur,vt eſt communis Doctorum opin.ſecũdum Bal.in l.damni.§.Scabini ſententia.ff.de dam. infec.vbi dicit,quòd in ſtatutis maximè hoc eſt verum,quia requirunt actum perfectum,& conſumatum,& donec eſt in eo ſpiritus, non poteſt dici mortuus.quia donec ſpirat ſperat.

Vulnera etiam lærhalia inferens animo occidendi,non punitur morte, ſi vulneratus non moritur, vt eſt communis opin.de qua Soarez ver.vulnera.numero 109.

Vulneratus.ſi 40.dies vixerit poſt vulnerationem,non præſumitur ex vulnere mortuus.Similiter ſi poſt vulnus illatum ambulauerit per triduum non præſumitur mortuus ex vulnere.Clar.in §.homicidiũ. ver.cæterum,& ibi alia,ad quæ me remitto pro breuitate.

Vxores plures habens punitur pœna capitis.& eſt infamis,vt eſt communis opin.Clar.in §.fornicatio.verſ.dicitur etiam.

Vxor credens virum ſuum deceſſiſſe,qui longo tempore negauit abſens,de cuius morte habuit certum nuntium,vel fama publica erat in loco , quòd deceſſerat , & alium in virum & maritata accipiat, non eſt adultera,vt eſt communis opinio. Clar.in §.fornicatio.ver.

Vxor tenetur redire ad virum ſuum ab hæreſi conuerſum,niſi effecta eſſet monacha,vel vellet effici facta tamen ſeparatione ab eccleſia prius,vt eſt communis opin.Clar.in §.hæreſis.ver.item propter.

Vxor,quæ eſt facta ſui iuris poſt adulterium commiſſum,poterit & debebit dote priuari,etiam ad inſtantiam mariti hæredum.qui dum vixit hoc ignorauit.& ita in practica ſeruatur. Ruin.conſ.155.numero 1.in 4.vol.& no.quòd occidens vxorem, non poteſt illi ſuccedere, nec aliquod lucrum ex ſtatuto conſequi,& idem in quocunque alio interfectore.Dec.conſi.525.numero :.& ſeq.

Vxori illata iniuria,& eius viro cenſetur facta,vt eſt communis opin, Soarez ver.vxori.numero 121.

Vxor tenetur alere virum bannitum de fructibus dotis,qui ſi non ſufficerent etiam ex bonis paraphernalibus, vt eſt communis opinio, Clar.vbi ſuprà.

Vxor tranſiens ad ſecunda vota perdit legatum ſibi relictum , ſi caſtè vixerit.Iaſ.in l.fi.C.de indic.viduita.tollen.Durans de arte teſtandi. tit.6.cautela 39.communem dicit,& ſi ex ſtatuto debet lucrari aliquid de bonis mariti.non compenſatur cum legato ſibi facto à marito,vt eſt communis opinio.Corraſius Miſcellaneorum.3. c. 1. de quo Io.Baptiſta Vezinus Toletanus in ſuo Ærario communium opinionum litera V.opinione vltim.impreſſo 1550. Mindonij opera excuſſo in Compoſtella.

Vxorem verberare leuiter & ex iuſta cauſa permittitur marito , vt eſt communis opin.Cla.q.56.ver.poteſt etiam,

Vxor debet ali à viro,quãdo ipſa ſeorſum ab eo habitat eius culpa,quia eſt nimis ſæuus,& incomparabilis ſeu tenet concubinam, vt eſt cõmunis opi.de qua Cur.iun.conſ.328.nu.7.& ſeq.in 3.vol.quando. ſ, ad eius inſtantiam fuit admonitus ab eius conſanguineis, vt concubinam dimitteret,& recuſauit relaxare. Aliàs ſi non præcedente tali admonitione,& interpellatione vxor diuertit à marito, non debet ali aliquo pacto,vt per eum. Saluo iure addendi, ſed pone.

Laus Deo & Virgini Mariæ,

FINIS.